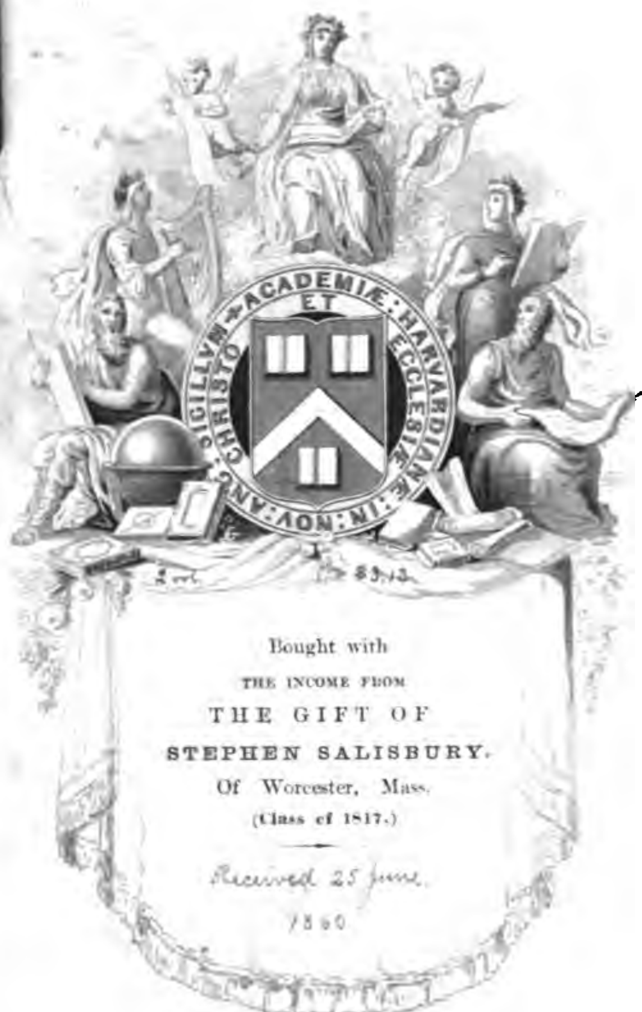
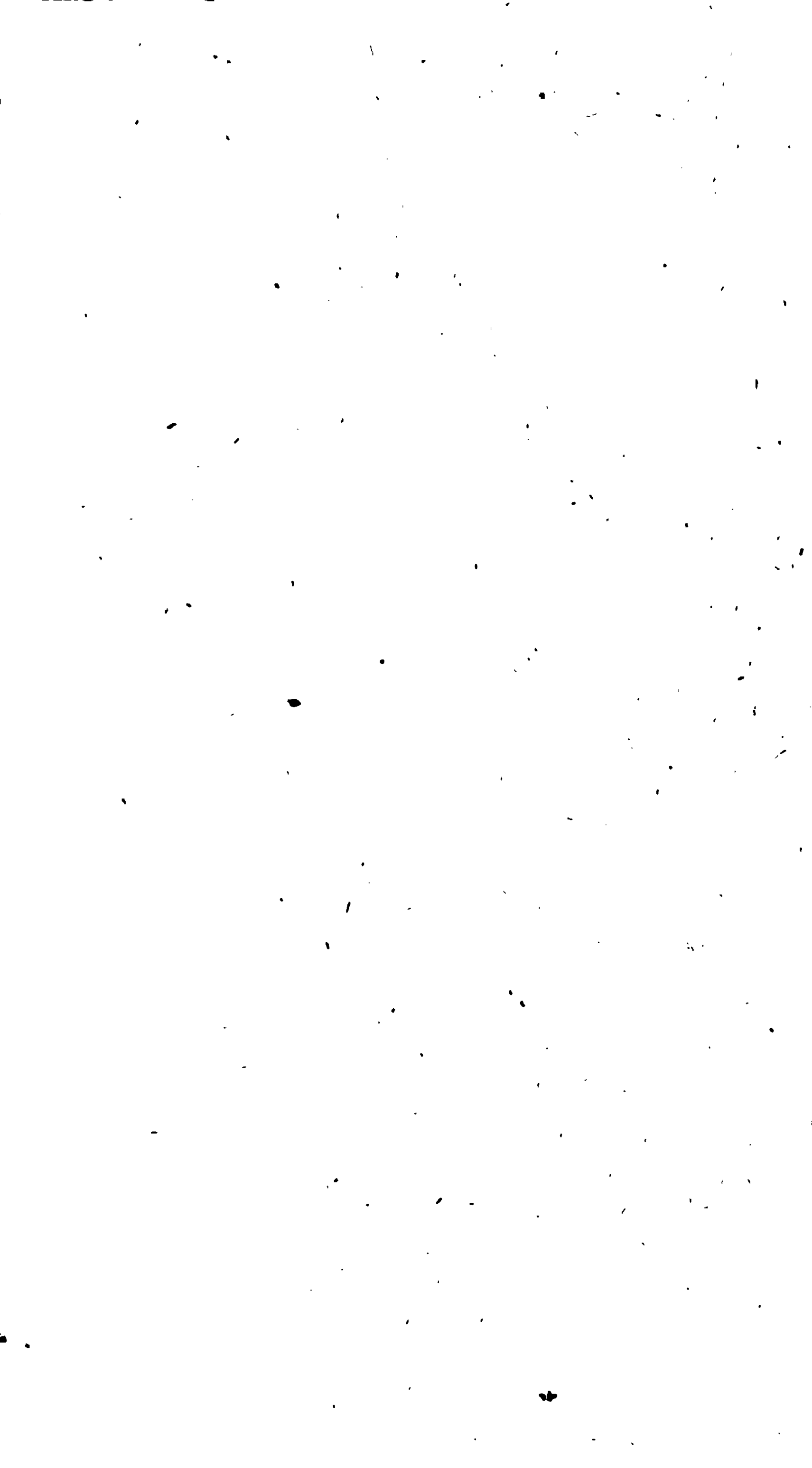

SIGILLVM ACADEMIÆ HARVARDIANÆ IN NOV: ANG:
CHRISTO ET ECCLESIÆ

APPARATUS
CRITICUS ET EXEGETICUS
IN
AESCHYLI TRAGOEDIAS.

VOLUMEN I.

CONTINENS

STANLEII COMMENTARIUM.

HALIS SAXONUM,
IN BIBLIOPOLIO GEBAUERIO.
1832.

THOMAE STANLEII
COMMENTARIUS
IN
AESCHYLI TRAGOEDIAS
EX
SCHEDIS AUCTORIS MSS. MULTO AUCTIOR
AB
SAMUELE BUTLERO
EDITUS.

ACCEDUNT
CAROLI REISIGII
EMENDATIONES IN PROMETHEUM.

HALIS SAXONUM,
IN BIBLIOPOLIO GEBAUERIO.
1832.

[illegible] 25.

Salisbury Fund.

Fr. 3. + 1/8 + Bindingen .24 =

£3.13.

2 vols.

EX

SAM. BUTLERI PRAEFATIONE

VOLUMINI VIII. PRAEMISSA, p. XI. sqq.

(DE EDITIONE STANLEIANA.)

„Αἰσχύλου τραγῳδίαι ἑπτά. Aeschyli tragoediae septem cum Scholiis Graecis omnibus, deperditorum dramatum fragmentis, versione et commentario Thomae Stanleii. Londini typis Iacobi Flesher: prostant vero apud Cornelium Bee sub insignibus regalibus in vico vulgo dicto Little Britain, MDCLXIII." Fol. Dedicatione carent omnia quae inspexi huius anni exemplaria, sed repetitae sunt anno insequente apud Io. Hart plagulae initiales ad finem saltem Promethei, prioribus vel consulto vel fortuito incendio absumptis, quod et editionis totius exemplaribus nondum venditis postea contigit in memorabili illo incendio Londinensi anno 1666.

Multa quidem in versione Latina inter imprimendum a Stanleio videntur fuisse mutata, nam e tribus, quae mihi pervolvere contigit, exemplaribus, nullum cum altero convenit. Quae anno 1664. apud Io. Hart prodierunt, plagulas habent singulas, ad finem usque Promethei, ita ab editione prioris anni discrepantes, ut nihil dubii sit quin fuerint iterum typis mandatae. Sed et ipsa editio anni 1663. notabilem habet discrepantiam, quamvis non adeo insignem, ut non interventu forte auctoris inter imprimen-

dum acciderit. Numeri scilicet marginales singulis versibus choricis in Prometheo, v. 866. sqq. in altero exemplari anni 1663. praeponuntur, in altero non item. In versione v. 867. ubi *cluere* est in altero exemplari, in altero est *audire;* v. 891. in altero *cerdoni*, in altero est *pauperi;* v. 895. in altero est *cupiam*, in altero *cuipiam;* v. 908. 909. in altero est *mente* pervicaci (sit) *tales* (enim) *nubere*, in altero, *mente pervicaci quales nubere.* Atque hoc nobis specimen sufficiat, quo demonstremus secundum hoc exemplar auctoris δευτέραις φροντίσιν emendatum esse, omnes enim mutationes in melius factae sunt. In exemplaribus anni 1664, quae, ut dixi, plagulas initiales saltem ad finem Promethei denuo impressas habent, additur dedicatio, quam in editionibus anni 1663. mihi videre non contigit:

D. HENRICO PUCKERING

(*ALIAS NEWTONO*)

EQUITI AC BARONETTO.

Vir Illustrissime,

Tuis iam prodeat auspiciis tragicorum antiquissimus; ut illum φιλέλληνες *pro meritis potuerint* nocturna versare manu, versare diurna. *Est quidem Homero tam dignitate quam aetate proximus: grandiloquus, sed castigate et quasi ad pondus: cothurni auctor primus, sed et perfectissimus; qui characteris tragici maiestatem caeteris praeripuit. Pollet etiam tacita quadam, Pythagoricae affini, sapientia. Patrocinio hic prodeat tuo: Cuinam potius donetur Aeschylus, qui et pugnans pro patria, utramque Palladis laurum, pariter atque fecisti ipse, reportavit? Cuinam potius ego donem, qui necessitudinis officio, quod maximae mihi duco gloriae, Tibi devinctus sim? Caetera in me beneficia commemorare supersedeo; lubenter praestas, non lubenter audis: neque est quod negotiis Te*

districtum publicis diutius interpellem. Perge, Vir illustrissime, virtutibus tuis θρέπτρα patriae rependere: perge etiam amare,

Tui observantissimum,

THOMAM STANLEIUM.

Sequitur deinde praefatio.

LECTORI.

Aeschyli tragoedias prae manibus habes, caeterasque eius relliquias; quae invidiam temporis evaserunt; ulterius vero ne tende, obsecro, donec quid in hac editione praestitum sit, paucis praemoneam.

Primum omnium Aldus Manutius sex tragoedias (Prometheum, Septem contra Thebas, Persas, Agamemnonem, Eumenides et Supplices), publici iuris fecit Venetiis anno 1518.

Post quem Adrianus Turnebus excudit, adiectis ad calcem variis aliquot lectionibus quas in aliis exemplaribus repererat, Parisiis anno 1552.

Eodem anno Venetiis Aeschyli tragoedias septem (Prometheum, Septem contra Thebas, Persas, Agamemnonem, Choephoras, Eumenides et Supplices) edidit Franciscus Robortellus: quibus suas, et Michaelis Sophiani coniecturas praemiserat. Edidit etiam in omnes tragoedias scholia ex antiquis exemplaribus collecta.

Haud multo post Aeschyli tragoediae septem, omnes multo quam antea castigatiores, tum vero Agamemnon integra, quae mutila et decurtata prius erat, Scholia itidem in easdem plurimis in locis locupletata et emendata, Petri Victorii cura, prodierunt ex officina Hen. Stephani, qui observationes suas subiunxit, anno 1557.

Denique has septem tragoedias, infinitis mendis sublatis, et carminum ratione tunc primum proditas vulgavit Gulielmus Canterus Antverpiae anno 1580.

Hactenus de editionibus Graecis. Quod ad interpretationem Latinam spectat, Aeschyli tragoedias Latinitate donavit Ioannes Sauromannus ex officina Oporini; si modo interpretatio dicenda est, in qua vix ullibi reperiatur sensus; nemo qui legerit dicet secus. Prometheum postea Mattheus Garbitius, oratione soluta, Septem-Thebanam stylo veteri tragico Septimius Florens Christianus felicissime reddidit; idem etiam eodem stylo Prometheum Desmotam reddiderat, ut et Iosephus Scaliger Eumenides, cuius meminit in Varronem p. 111., *neutra tamen, quod sciam, lucem vidit. Interpretationem Aeschyli [aggrediebatur, quantum ex epistola eius ad Ioannem Oporinum Sophocli affixa coniicere est, Ioachimus Camerarius] molitus est Gulielmus Canterus, prout in Prolegomenis monet; at coepto defuit, morte, opinor, praeventus. Aeschylum etiam, post Victorium et Stephanum, edere et illustrare voluit vir incomparabilis Isaacus Casaubonus, ipso teste ad Strabonem paginis* 18, *et* 104.; *sed vel nihil praestitit, vel quod praestiterat, non nisi magna rei literariae iactura intercidit.*

Haec de aliorum editionibus, de nostra paucis accipe. Textum Aeschyli Graecum e Canteriana editione, Scholia e Victoriana depromsimus; et ne quid desiderari posse videatur, reliquis cum Canteriana collatis, lectiones variantes, epistolas, praefationes, coniecturas et observationes omnium apposuimus. Ad haec tragoedias priores cum duobus Codd. MSS. contulimus; quorum unus inter κειμήλια *Barocciana in bibliotheca Oxoniensi conservatur; alterum e bibliotheca Arundeliana communicavit magnus noster Seldenus. Prioris ope Scholiastem vulgarem in tres primas tragoedias locupletavimus; posterioris Scholiastem alium hactenus ineditum, exhibuimus: variantes itidem horum Codd. MSS. lectiones, illis quae ex impressis depromptae fuerant interseruimus. Carminis rationem, ubi Canteriana haud*

satis nobis probatur, restituimus; Fragmenta collegimus, omnia Latine reddidimus, et commentario illustravimus. Vale.

Hactenus de sua editione Stanleius, quae et pulcherrima est et praestantissima, prioribus longe ornatior. Quid in ea praestiterit pro sua verecundia leviter tantum attigit. Primus autem versionem adiecit Latinam, et commentarium omnium laudibus merito semper cumulatum, multaque et recondita doctrina refertissimum. Felicem quidem illam in syllabis perpendendis diligentiam, quae hodie unice in pretio est apud eos qui se aliquid esse volunt, non ita sectatus est, ut omnem scientiam in ea exercenda atque in fragmentis veterum atque obscurorum auctorum emendandis positam esse iudicaret, neque tamen illam aut ignoravit, aut prorsus neglexit, sed inter doctrinae subsidia habuit, nec unam quidem portiunculam pro tota excolendam sibi proposuit, nec ostentandi causa aliorum errores studiose persecutus est. Non enim quicquid aliis detrahere potuisset sibi continuo additum existimavit, nec in malignam cavillationem viro liberali indignissimam unquam delapsus est. Aequum scilicet criticum agebat, qui neminem suis laudibus privare voluit, aut aequalium suorum famam malevole ac tecte laedere. Igitur ad digladiationes istas criticas, quae rem literariam dehonestant, nunquam descendit; in phrasibus ac sententiis expediendis, in antiquitate explicanda, in poetae, quem sibi edendum sumserat, mente atque consilio illustrando, in veterum vita, moribus, institutis describendis, satis largam sibi materiem invenit, quam nemo, nisi cum fructu consulet. Itaque labores eius, ut par erat, magno doctorum consensu sunt approbati, ipseque inter aequales suos, non spernendos viros, magni semper habitus est, quorum quaedam testimonia quae secundae Aeschyli editioni, a Stanleio adornatae, illustrandae inserviant, ex ipsius MStis hic afferre in rem erit.

NOBILISSIMO VIRO

TH. STANLEIO

IS. VOSSIUS

S. P.

Si quis me de proposito tuo in adornanda nova Aeschyli editione certiorem fecisset, vir nobilissime, utique non defuissem muneri meo, libentissimeque transmisissem quae habeo huius tragici exemplaria, ac item illa quae ex diversis alienis olim collegi codicibus. Verum cum non eorum sequaris exemplum qui semper promittunt, et nunquam praestant, sed opus perfeceris priusquam ullus tui ad nos laboris sensus aut fama perveniret, ex animo doleo non potuisse me privato officio anticipare id quod publico contulisti beneficium, simulque molestiam eripere per appendicem praestandi id quod iunctim et continenti opera perficere potuisses. Quandoquidem tamen tibi libet istum exantlare laborem, non praetermittam simul ac ad meos fuero reversus, pleraque quae habeo Aeschyli exemplaria colligere et ad te transmittere. Gaudebis opinor ubi videris tam multas tuas coniecturas auctoritate codicum firmari, multaque praeterea alia loca, quae nullum humanum ingenium valeat emendare, feliciter admodum exinde posse restitui. In Prometheo quatuor versus desiderari verum est, sed quod de Χοηφόρων initio significavit tibi Dom. Pearson, id male intellectum, quippe in omnibus quos vidi MStis exemplaribus Agamemnonis et Χοηφόρων tragoediae in unam coaluere, deestque omnino et Agamemnonis finis et principium alterius tragoediae, quia nempe in illo codice unde reliqua exemplaria permanarunt unum et aliud forsan folium perierat. Porro et si in aliis poetarum Graeciae monumentis, quae ut audio emendatiora luci tradere meditaris, nostra tibi prodesse possint scrinia, aeque illa ac noster tibi patebit animus, et pro arbitrio utrisque frui licebit. Londini, 1664, *Feb.* 11.

VIRO ILLUSTRISSIMO
D. ISAACO VOSSIO
THOMAS STANLEIUS
S.

Literas quas ad Sherburneum meum dedisti, ipse mecum communicavit, in quibus de Manilii sive Manlii ut tu statuis nomine, et saeculo in quo floruit docte sane et κριτικωτάτως disseruisti. Illud autem imprimis mihi placet, quod in iis honorificam de me mentionem fecisti, quodque promissorum memor de depromptis ad Aeschylum e vetustis exemplaribus variis lectionibus et scholiis nondum editis, ais te nisi impediissent infelicia et funesta tempora, mihi iamdudum transmissurum. Amplector hanc tuam humanitatem, et gratulor paci per quam liceat solvere quod pollicitus es; expecto itaque, et noris velim haec tua honoraria officia quibus me prosequeris pergrata semper esse et futura, eoque magis quo maturius ad manus meas pervenerint Aeschyli editionem secundam iam molientis, quam spero (nam magnam partem prioris fatali metropoleως incendio consumptam, cum matre Thressa flammis me peperisse sentio) melioribus auspiciis te obstetricante, et auctiorem in lucem prodituram. Quin et quaecunque tua κειμήλια mihi commiseris, me optima fide restituturum recipio. Vale.
XII Feb. 16$\frac{70}{69}$.

VIRO NOBILISSIMO ET DOCTISSIMO
THOMAE STANLEIO
S. P. D.

IOANNES GEORGIUS GRAEVIUS.

Expectationem Aeschyli tui magnam concitaverat Mericus Casaubonus sed postquam ille lucem adspexit, longe superavit spem et existimationem nostram. Nihil

enim in hoc genere hac aetate prodiit limatius et elegantius. Debent tibi quotquot literarum politiorum antiquaeque sapientiae studiis censentur tantum quantum exsolvendo non sunt. Nam et poetae obscurissimi locis infinitis facem praeluxisti, et plurimas quibus obsitus erat labes ei abstersisti, ne nunc dicam de interprete vetusto, quem princeps publicasti, cum magno rei literariae fructu. Hinc simul ac scriptorem illum praestantissimum vidi et evolvi, te amare coepi et magni facere, huiusque mei in te studii ac voluntatis interpretem ad te ablegavi ante hos binos annos meum Hesiodum; sed eventum non respondisse meis votis ac voluntati non ita pridem ex doctissimi Merici literis cognovi; ad hunc enim per nostros vestrosque bibliopolas curari iusseram fasciculum, in quem aliquot Hesiodi exempla erant coniecta, qui nescio quorum hominum perfidia interciderit. Nunc huic quae inopino se dat, occasioni serviendum existimavi; nam cum ad vos contendat iuvenis insignis Ioannes Crucius, I.U.D. Abrahami Hoidani theologiae professoris in academia Lugdunensi excellentissimi ac disertissimi ex filia nepos, qui te iam pridem colit et admiratur, coramque venerari desiderat, literis etiam politioribus strenuam diu navavit operam, et etiam nunc navat, eius fidei commisi aliud Hesiodi exemplar tibi tradendum, cuius adieci Luciani Pseudosophistam in quem animadversionum et notarum nonnihil scripseram. Erubescunt quidem hi libelli tuos subire oculos; sed missi alio nomine non sunt, quam ut editoris studium cultumque quo te prosequitur, testatum faciam. Si prolixam etiam eius voluntatem bene de praeclaris artibus nostris merendi tibi probaverint, functos se officio, et auspicato iam in lucem prodiisse putabunt. Sin vero et tuam benevolentiam ei promovere poterunt, tum vero non solum spe, sed et votis maiora consequentur. In Homero recensendo nunc totus eram; sed me retardarunt Elzevirii, qui tundendo effecerunt ut passus sim mihi imponi opus recensendi Ciceronis, cuius editionem novam adornant. Id nunc studeo, ne inemendatior sit aliis quae antehac prodierunt, et ut interpre-

tum doctissimorum annotationibus ornetur. Si esset antiquorum MStorum copia, forsan aliis prodiret melior et cultior. Vos ex veteribus bibliothecis si quid potestis conferre, quod utriusque auctoris, qui in sua quisque lingua princeps est, editioni illustrandae inservire possit, et praeclare de publica re literaria merebitis et laudes vestrae pleno ore decantabuntur. Vale vir nobilissime, et me, si mereor, ama. Traiecti ad Rhenum Non. Febr. 1669.

EXTRAIT DU JOURNAL DES SÇAVANS.

Aeschyli Tragoediae septem cum Schol. Graecis, versione et commentario Tho. Stanleii, in fol. Londini. Il se trouve a Paris chez Fred. Leonard rüe St. Jacques.

Il y a tres belles choses dans ce poete, et c'est un des anciens tragiques qui a eu le plus de reputation parmy les Grecs. Toutes les editions qui nous en avions estoient tres imparfaites. Celle-cy à esté faite avec beaucoup de soin, et de diligence; et elle doit estre mise dans les bibliotheques; les autres n'y pouvent pas faire figure.

Mericus Casaubonus in Dissertatione de nupera Homeri editione Hackiana, p. 168.:

In exultationis et gratiarum actionis significatione usurpat (vocem sc. ὀλολυγμός*) vetus poeta tragicus, Aeschylus, cuius praestantissimam editionem Londini curatam viro cl. D. Thomae Stanleio debebit aliquando posteritas.*

Atque hactenus de primae Stanleianae editionis testimoniis. Secundam autem cum moliretur, ad eamque satis amplam supellectilem comparasset, annum agens tricesimum quartum magno cum literarum dispendio immatura morte praereptus est. Quem vero apparatum editionis secundae iam instruxisset, eum nos in hac nostra editione protulimus. Ad singulas scilicet tragoedias, vitam ac fragmenta, commentarium suum aequa parte auxerat.

Versionem item Latinam, e versione Casauboni ad marg nem editionis Stephanianae adscripta, in choricis eme daverat, coniecturas adhibuerat nonnullas cum Casaubo tum Ioannis Pearsoni Episcopi Cestriensis *), quae forte Merico Casaubono vel a Pearsono cum ipso communicat sunt, et nonnullas aliorum hominum eruditorum parci hic illic adnotatas. Sin aliqui fuerint qui Stanleium m lae fidei insimulent, quod has coniecturas non ubique veros auctores retulerit, nae isti ex suopte ingenio poti quam aequa ac liberali mente de illo iudicium faciunt. quis eum ita infima doctorum in plebe delituisse existim ita parum de Aeschylo, de Aeliano, de ipsa deniq quanta sit Graecorum philosophia meritum, ut mis lam sibi gloriolam unius atque alterius coniecturae su reptione sibi quaereret, ac non potius inter primor sui saeculi viros suis meritis ac doctrina emituisse? Qu non aequius iudicabit istiusmodi crimen ad incuriam, i firmitatem humanam, festinationem vel memoriae lapsu quam fraudem ac malam fidem referre. Praesertim cu Stanleius priusquam editionem secundam, ex qua hoc c men maxima ex parte ei obiicitur, aut in lucem protuli set, aut etiam praefatione qua subsidia sua doceret suum cuique redderet, adornasset, morte praereptus e Absit illud profecto, ut viris ingenio, humanitate, d ctrina illustribus, post mortem calumniemur. Nec meu ita comparatum sit ingenium, ut aliquid ingenuis hum niorum artium ac literarum cultoribus detrahere studea cum vivis sine odio atque invidia ita versari velim, ut berum atque ab iisdem studiis haud alienum decet, mortuis silere malim, quam maledicere, atque ut viv ubi fert occasio, plaudere, ita SEPULTIS PARCERE.

Editionem Stanleianam Hagae Comitum an MDCCXLV. duobus tomis forma quadrata repetiit Ioa nes Cornelius de Pauw, adiectis etiam suis, hoc est a dacissimis, saepe etiam inanissimis adnotationibus. Su

(*) De his vide quae Needhami et post eum Askevii verbis Butle retulit deinceps, p. XXX. sqq.) (XV. sqq.)

ipse sententiam, tanquam e cathedra, semper pronuntiat, Stanleio, Stephano, aliisque literarum principibus viris, se longe longeque praestantioribus, passim obloquitur, seipso, ut mos est hominum imperitorum ac iactantium, mire delectatus; coniecturas tamen profert aliquando melioris frugi, quae tamen an ipsius fuerint valde dubitari solet; plerumque infelicissime rem gerit, et vel maxime perspicua obscurat dum aliis oculatior videri cupit, Graecitatis ac rei metricae, quamvis Hephaestionem ediderit, iuxta ignarissimus. Sed typorum nitori satis consuluit.

Repetita est etiam editio Stanleii, sine notis, Glascuae anno 1746. forma quadrata minore ac 12mo.

EX EADEM BUTLERI PRAEFAT.
p. XXX. sqq.

Casaub. et Cas. Coniecturae quaedam desumptae ex margine libri quo continetur Agamemnon cum versione et notis marginalibus sane multis ad grammaticam praecipue spectantibus Isaaco Casaubono adscriptis sed tanto viro nequaquam dignis, quem Lutetiae ad me transmisit Ioannes de Burigny.

Iacob. et Iac. Pearson. et Pears. Rawl. et Raw. Coniecturae quaedam desumptae e margine libri per H. Stephanum impressi, quae, ut plurimum, ut videtur, ab Henrico Iacob Collegii Mertonensis olim socio, et clariss. Io. Pearsono episcopo Cestriensi profluxerunt; quem mihi mutuo dedit Tho. Rawlinson RSS. olim fuit Th. Stanleii ut manus eius abunde testatur. Vid. eius notam in Agam. p. 789. C. (v. 214.) et Ant. Wood Athen. Oxon. Vol. 2. Col. 160. *(Col.* 158. *seq.)*

Ex his prior liber, nempe *Casaub. et Cas.*, est ille cuius specimen dedit Vauvilliers in Notitia et Excerptis Codicum Parisiensium Tom. I. p. 324. Alter autem, *Iacob. et Iac. etc.*, nunc est inter codices bibliothecae Cantabrigiensis D. IV. 38. nomenque Is. Casauboni in titulo

sibi praefert, et passim ipsius et Pearsoni manu notat interdum etiam alia, quam non Stanleii sed Henrici Jaco fuisse crediderim. Certe ductus literarum a manu Sta leii, mihi ex octo eius voluminibus MStis satis cogni abhorret, neque nomen eius ullibi deprehendere pot De Spanhemii, et Falkenburgii emendationibus nihil h beo, quod dicam, sed cur caeteris uberiores iudicent causam video nullam. Quas emendationes Grotii comm morat Askevius, eae videntur esse Casauboni a Grotio marginem forte libri sui adscriptae, semper enim *Cas.* *Gro.* consentiunt. Obiter autem monendum est, libru illum CAS. in Bibliotheca Parisiensi a Vauvillerio mem ratum, non ipsius autographum habendum esse, sed ta tum codicem, a quodam eius auditore descriptum, noti que ac variis lectionibus cum Casauboni tum aliorum tes Vauvillerio partim bonae frugi, saepius plane puerilib instructum. Ipse autem liber quo Casaubonus in prael ctionibus suis usus et videtur fuisse alter illo modo m moratus *).

*) Haec cum scripsissem, venit mihi in manus responsio Boissona ad amicum doctum, qui ad illum literas super hac re dedisset, ho tatu summi atque amicissimi viri Samuelis Parr. Haec coniectur nostras plane confirmat, et crimen nimis temere Stanleio obiectu manifeste refutat. Sunt igitur huiusmodi.

„Demum transeo ad Aeschylea de quibus me consulit tuis ve bis vir reverendissimus Dr. Parrius. Codex fuit olim Puteani nempe Iac. Puteani, Cl. fil. Vauvillerius in Notitiis MStor. p. 8 T. 1. hunc hominem Gallice vocat *Jacques Pitou*: saltem scribe debuit *Pithou.* Sed Puteanus est *Du Puy*, non Pithou. Pithou L tine dicitur Pithoeus. Et haec erat Vauvillerii eruditio literaria, q in Notitiis T. I. p. 800. de Corinthio Gregorio verba faciens, Ko nianam editionem ne fando quidem audierat. Quae de hoc codi scribit Vauvillerius longiora sunt quam ut facile possint hic describ Faehsii descriptio p. XXIV. codicis Casauboniani sumpta est ex im presso catalogo Bibliothecae Regiae αὐτολεξεί. Post *redemtus es* Faehsius omisit vel typographus: *erat tum illius possessor.* Po *Theologus* verba *haec scripsit* quid sibi velint nescio. Forte et hi

perierunt verba, Catalogi impressi auctor, vel alia in hunc sensum. Vauvillerius p. 324. describens notam quandam titulo codicis adpictam eo modo effert, *observationibus eruditissimis*, ipsa nota, quam ipse vidi, et nunc etiam video *observationibus erud.* Sed hoc est levissimum. Codex duarum manuum vestigia fert manifesta. Utraque videtur antiquior anno 1663. quo publica facta est Stanleiana editio. Nitidior dicitur Vauvillerio esse Casauboni, altera forte Iac. Puteani. Verba quae leguntur p. 96. „absolvit Is. Casaub. 5 Cal. Mart. 1610." non statim litem dirimunt. Vidi manum indubiam Casauboni, et nullo modo illi similem reperi, quae in hoc codice nitidior est, et Casauboni esse dicitur; similior esset alteri quam Puteani Vauvillerius esse putat. Notarum puerilis plerumque futilitas et quas nunquam Casaubonus ille potuisset publici iuris facere, mihi suspicionem iniicit fuisse descriptam hanc fabulam ab auditore aliquo Casauboni et „absolvit Casaubonus" sic intelligere deberi, absolvit *interpretationem* fabulae, non autem descriptionem. Caeterum parum huic opinioni tribuo, nam vix credo circa annum 1610. Casaubonum adhuc Professoris munere fungi. Quicquid sit, si manus Casauboni altera duarum est, crediderim Casaubonianam esse, quae est pulchra minus, lectu difficilior, atramento atro magis usa, et circa notas tantum et appendices versata. Altera nitidior quae textum, versionem interlinearem, et marginales annotatiunculas fecit, vix Casauboni esse potest, cum indidem scripserit *ex emendatione Casauboni*, *ex Casaubono* etc. Tibi notas omnes huius codicis describere res esset infiniti laboris, et non mei quod nunc fere nullum est, otii. Faehsius paucissima tantum excerpsit. Vauvillerius non dicit Stanleium Casaubonianas notas suas fecisse. Miratur quidem prodigiosum multis locis consensum, sed tamen Stanleium furem fuisse non pronunciat. „Cette conformité," inquit ille, „qu'on remarque en un grand nombre d'articles ne suffit pas neanmoins pour faire prononcer un plagiat: deux hommes tels que Casaubon et Stanley ont du necessairement se recontrer quelquefois; et si Stanley eut connu le Manuscrit de Casaubon, il en eut profité plus souvent," et inferius p. 338. „ce que confirme je crois, ce que j'ai dit qu'il ne paroit pas avoir connu le MS. de Casaubon." **)

**) Postquam hanc praefationem typis mandaveram, ipse Casauboni codicem Parisiis inspexi. Ac primo quidem neutram manum Casauboni esse credidi. Sed cum alia eius scripta indubiae fidei ibidem

Denique has septem tragoedias, infinitis mendis sublatis, et carminum ratione tunc primum prodita, vulgavit Gulielmus Canterus Antverpiae anno 1580.

Hactenus de editionibus Graecis. Quod ad interpretationem Latinam spectat, Aeschyli tragoedias Latinitate donavit Ioannes Sauromannus ex officina Oporini; si modo interpretatio dicenda est, in qua vix ullibi reperiatur sensus; nemo qui legerit dicet secus. Prometheum postea Mattheus Garbitius, oratione soluta, Septem-Thebanam stylo veteri tragico Septimius Florens Christianus felicissime reddidit; idem etiam eodem stylo Prometheum Desmotam reddiderat, ut et Iosephus Scaliger Eumenides, cuius meminit in Varronem p. 111., *neutra tamen, quod sciam, lucem vidit. Interpretationem Aeschyli [aggrediebatur, quantum ex epistola eius ad Ioannem Oporinum Sophocli affixa coniicere est, Ioachimus Camerarius] molitus est Gulielmus Canterus, prout in Prolegomenis monet; at coepto defuit, morte, opinor, praeventus. Aeschylum etiam, post Victorium et Stephanum, edere et illustrare voluit vir incomparabilis Isaacus Casaubonus, ipso teste ad Strabonem paginis* 18, *et* 104.; *sed vel nihil praestitit, vel quod praestiterat, non nisi magna rei literariae iactura intercidit.*

Haec de aliorum editionibus, de nostra paucis accipe. Textum Aeschyli Graecum e Canteriana editione, Scholia e Victoriana depromsimus; et ne quid desiderari posse videatur, reliquis cum Canteriana collatis, lectiones variantes, epistolas, praefationes, coniecturas et observationes omnium apposuimus. Ad haec tragoedias priores cum duobus Codd. MSS. contulimus; quorum unus inter κειμήλια Barocciana in bibliotheca Oxoniensi conservatur; alterum e bibliotheca Arundeliana communicavit magnus noster Seldenus. Prioris ope Scholiastem vulgarem in tres primas tragoedias locupletavimus; posterioris Scholiastem alium hactenus ineditum, exhibuimus: variantes itidem horum Codd. MSS. lectiones, illis quae ex impressis depromptae fuerant interseruimus. Carminis rationem, ubi Canteriana haud

satis nobis probatur, restituimus; Fragmenta collegimus, omnia Latine reddidimus, et commentario illustravimus. Vale.

Hactenus de sua editione Stanleius, quae et pulcherrima est et praestantissima, prioribus longe ornatior. Quid in ea praestiterit pro sua verecundia leviter tantum attigit. Primus autem versionem adiecit Latinam, et commentarium omnium laudibus merito semper cumulatum, multaque et recondita doctrina refertissimum. Felicem quidem illam in syllabis perpendendis diligentiam, quae hodie unice in pretio est apud eos qui se aliquid esse volunt, non ita sectatus est, ut omnem scientiam in ea exercenda atque in fragmentis veterum atque obscurorum auctorum emendandis positam esse indicaret, neque tamen illam aut ignoravit, aut prorsus neglexit, sed inter doctrinae subsidia habuit, nec unam quidem portiunculam pro tota excolendam sibi proposuit, nec ostentandi causa aliorum errores studiose persecutus est. Non enim quicquid aliis detrahere potuisset sibi continuo additum existimavit, nec in malignam cavillationem viro liberali indignissimam unquam delapsus est. Aequum scilicet criticum agebat, qui neminem suis laudibus privare voluit, aut aequalium suorum famam malevole ac tecte laedere. Igitur ad digladiationes istas criticas, quae rem literariam dehonestant, nunquam descendit; in phrasibus ac sententiis expediendis, in antiquitate explicanda, in poetae, quem sibi edendum sumserat, mente atque consilio illustrando, in veterum vita, moribus, institutis describendis, satis largam sibi materiem invenit, quam nemo, nisi cum fructu consulet. Itaque labores eius, ut par erat, magno doctorum consensu sunt approbati, ipseque inter aequales suos, non spernendos viros, magni semper habitus est, quorum quaedam testimonia quae secundae Aeschyli editioni, a Stanleio adornatae, illustrandae inserviant, ex ipsius MStis hic afferre in rem erit.

NOBILISSIMO VIRO

TH. STANLEIO

IS. VOSSIUS

S. P.

Si quis me de proposito tuo in adornanda nova Aeschyli editione certiorem fecisset, vir nobilissime, utique non defuissem muneri meo, libentissimeque transmisissem quae habeo huius tragici exemplaria, ac item illa quae ex diversis alienis olim collegi codicibus. Verum cum non eorum sequaris exemplum qui semper promittunt, et nunquam praestant, sed opus perfeceris priusquam ullus tui ad nos laboris sensus aut fama perveniret, ex animo doleo non potuisse me privato officio anticipare id quod publico contulisti beneficium, simulque molestiam eripere per appendicem praestandi id quod iunctim et continenti opera perficere potuisses. Quandoquidem tamen tibi libet istum exantlare laborem, non praetermittam simul ac ad meos fuero reversus, pleraque quae habeo Aeschyli exemplaria colligere et ad te transmittere. Gaudebis opinor ubi videris tam multas tuas coniecturas auctoritate codicum firmari, multaque praeterea alia loca, quae nullum humanum ingenium valeat emendare, feliciter admodum exinde posse restitui. In Prometheo quatuor versus desiderari verum est, sed quod de Χοηφόρων initio significavit tibi Dom. Pearson, id male intellectum, quippe in omnibus quos vidi MStis exemplaribus Agamemnonis et Χοηφόρων tragoediae in unam coaluere, deestque omnino et Agamemnonis finis et principium alterius tragoediae, quia nempe in illo codice unde reliqua exemplaria permanarunt unum et aliud forsan folium perierat. Porro et si in aliis poetarum Graeciae monumentis, quae ut audio emendatiora luci tradere meditaris, nostra tibi prodesse possint scrinia, aeque illa ac noster tibi patebit animus, et pro arbitrio utrisque frui licebit. Londini, 1664, *Feb.* 11.

VIRO ILLUSTRISSIMO

D. ISAACO VOSSIO

THOMAS STANLEIUS

S.

Literas quas ad Sherburneum meum dedisti, ipse mecum communicavit, in quibus de Manilii sive Manlii ut tu statuis nomine, et saeculo in quo floruit docte sane et κριτικωτάτως disseruisti. Illud autem imprimis mihi placet, quod in iis honorificam de me mentionem fecisti, quodque promissorum memor de depromptis ad Aeschylum e vetustis exemplaribus variis lectionibus et scholiis nondum editis, ais te nisi impediissent infelicia et funesta tempora, mihi iamdudum transmissurum. Amplector hanc tuam humanitatem, et gratulor paci per quam liceat solvere quod pollicitus es; expecto itaque, et noris velim haec tua honoraria officia quibus me prosequeris pergrata semper esse et futura, eoque magis quo maturius ad manus meas pervenerint Aeschyli editionem secundam iam molientis, quam spero (nam magnam partem prioris fatali metropoleως incendio consumptam, cum matre Thressa flammis me peperisse sentio) melioribus auspiciis te obstetricante, et auctiorem in lucem prodituram. Quin et quaecunque tua κειμήλια mihi commiseris, me optima fide restituturum recipio. Vale. XII Feb. 16$\frac{70}{69}$.

VIRO NOBILISSIMO ET DOCTISSIMO

THOMAE STANLEIO

S. P. D.

IOANNES GEORGIUS GRAEVIUS.

Expectationem Aeschyli tui magnam concitaverat Mericus Casaubonus sed postquam ille lucem adspexit, longe superavit spem et existimationem nostram. Nihil

enim in hoc genere hac aetate prodiit limatius et elegantius. Debent tibi quotquot literarum politiorum antiquaeque sapientiae studiis censentur tantum quantum exsolvendo non sunt. Nam et poetae obscurissimi locis infinitis facem praeluxisti, et plurimas quibus obsitus erat labes ei abstersisti, ne nunc dicam de interprete vetusto, quem princeps publicasti, cum magno rei literariae fructu. Hinc simul ac scriptorem illum praestantissimum vidi et evolvi, te amare coepi et magni facere, huiusque mei in te studii ac voluntatis interpretem ad te ablegavi ante hos binos annos meum Hesiodum; sed eventum non respondisse meis votis ac voluntati non ita pridem ex doctissimi Merici literis cognovi; ad hunc enim per nostros vestrosque bibliopolas curari iusseram fasciculum, in quem aliquot Hesiodi exempla erant coniecta, qui nescio quorum hominum perfidia interciderit. Nunc huic quae inopino se dat, occasioni serviendum existimavi; nam cum ad vos contendat iuvenis insignis Ioannes Crucius, I.U.D. Abrahami Hoidani theologiae professoris in academia Lugdunensi excellentissimi ac disertissimi ex filia nepos, qui te iam pridem colit et admiratur, coramque venerari desiderat, literis etiam politioribus strenuam diu navavit operam, et etiam nunc navat, eius fidei commisi aliud Hesiodi exemplar tibi tradendum, cuius adieci Luciani Pseudosophistam in quem animadversionum et notarum nonnihil scripseram. Erubescunt quidem hi libelli tuos subire oculos; sed missi alio nomine non sunt, quam ut editoris studium cultumque quo te prosequitur, testatum faciam. Si prolixam etiam eius voluntatem bene de praeclaris artibus nostris merendi tibi probaverint, functos se officio, et auspicato iam in lucem prodiisse putabunt. Sin vero et tuam benevolentiam ei promovere poterunt, tum vero non solum spe, sed et votis maiora consequentur. In Homero recensendo nunc totus eram; sed me retardarunt Elzevirii, qui tundendo effecerunt ut passus sim mihi imponi opus recensendi Ciceronis, cuius editionem novam adornant. Id nunc studeo, ne inemendatior sit aliis quae antehac prodierunt, et ut interpre-

tum doctissimorum annotationibus ornetur. Si esset antiquorum MStorum copia, forsan aliis prodiret melior et cultior. Vos ex veteribus bibliothecis si quid potestis conferre, quod utriusque auctoris, qui in sua quisque lingua princeps est, editioni illustrandae inservire possit, et praeclare de publica re literaria merebitis et laudes vestrae pleno ore decantabuntur. Vale vir nobilissime, et me, si mereor, ama. Traiecti ad Rhenum Non. Febr. 1669.

EXTRAIT DU JOURNAL DES SÇAVANS.

Aeschyli Tragoediae septem cum Schol. Graecis, versione et commentario Tho. Stanleii, in fol. Londini. Il se trouve a Paris chez Fred. Leonard rüe St. Jacques.

Il y a tres belles choses dans ce poete, et c'est un des anciens tragiques qui a eu le plus de reputation parmy les Grecs. Toutes les editions qui nous en avions estoient tres imparfaites. Celle-cy à esté faite avec beaucoup de soin, et de diligence; et elle doit estre mise dans les bibliotheques; les autres n'y pouvent pas faire figure.

Mericus Casaubonus in Dissertatione de nupera Homeri editione Hackiana, p. 168.:

In exultationis et gratiarum actionis significatione usurpat (vocem sc. ὀλολυγμός*) vetus poeta tragicus, Aeschylus, cuius praestantissimam editionem Londini curatam viro cl. D. Thomae Stanleio debebit aliquando posteritas.*

Atque hactenus de primae Stanleianae editionis testimoniis. Secundam autem cum moliretur, ad eamque satis amplam supellectilem comparasset, annum agens tricesimum quartum magno cum literarum dispendio immatura morte praereptus est. Quem vero apparatum editionis secundae iam instruxisset, eum nos in hac nostra editione protulimus. Ad singulas scilicet tragoedias, vitam ac fragmenta, commentarium suum aequa parte auxerat.

Versionem item Latinam, e versione Casauboni ad marg nem editionis Stephanianae adscripta, in choricis emen daverat, coniecturas adhibuerat nonnullas cum Casaubo tum Ioannis Pearsoni Episcopi Cestriensis *), quae forte Merico Casaubono vel a Pearsono cum ipso communicat sunt, et nonnullas aliorum hominum eruditorum parci hic illic adnotatas. Sin aliqui fuerint qui Stanleium m lae fidei insimulent, quod has coniecturas non ubique a veros auctores retulerit, nae isti ex suopte ingenio poti quam aequa ac liberali mente de illo iudicium faciunt. A quis eum ita infima doctorum in plebe delituisse existima ita parum de Aeschylo, de Aeliano, de ipsa deniq quanta sit Graecorum philosophia meritum, ut mise lam sibi gloriolam unius atque alterius coniecturae su reptione sibi quaereret, ac non potius inter primor sui saeculi viros suis meritis ac doctrina emituisse? Qu non aequius iudicabit istiusmodi crimen ad incuriam, i firmitatem humanam, festinationem vel memoriae lapsu quam fraudem ac malam fidem referre. Praesertim cu Stanleius priusquam editionem secundam, ex qua hoc cr men maxima ex parte ei obiicitur, aut in lucem protuli set, aut etiam praefatione qua subsidia sua doceret suum cuique redderet, adornasset, morte praereptus e Absit illud profecto, ut viris ingenio, humanitate, d ctrina illustribus, post mortem calumniemur. Nec meu ita comparatum sit ingenium, ut aliquid ingenuis hum niorum artium ac literarum cultoribus detrahere studea cum vivis sine odio atque invidia ita versari velim, ut berum atque ab iisdem studiis haud alienum decet, mortuis silere malim, quam maledicere, atque ut viv ubi fert occasio, plaudere, ita SEPULTIS PARCERE.

Editionem Stanleianam Hagae Comitum an MDCCXLV. duobus tomis forma quadrata repetiit Ioa nes Cornelius de Pauw, adiectis etiam suis, hoc est a dacissimis, saepe etiam inanissimis adnotationibus. Sua

---

(*) De his vide quae Needhami et post eum Askevii verbis Butle retulit deinceps, p. XXX. sqq.) (XV. sqq.)

ipse sententiam, tanquam e cathedra, semper pronuntiat, Stanleio, Stephano, aliisque literarum principibus viris, se longe longeque praestantioribus, passim obloquitur, seipso, ut mos est hominum imperitorum ac iactantium, unice delectatus; coniecturas tamen profert aliquando melioris frugi, quae tamen an ipsius fuerint valde dubitari solet; plerumque infelicissime rem gerit, et vel maxime perspicua obscurat dum aliis oculatior videri cupit, Graecitatis ac rei metricae, quamvis Hephaestionem ediderit, iuxta ignarissimus. Sed typorum nitori satis consuluit.

Repetita est etiam editio Stanleii, sine notis, Glascuae anno 1746. forma quadrata minore ac 12mo.

EX EADEM BUTLERI PRAEFAT. p. XXX. sqq.

Casaub. et Cas. Coniecturae quaedam desumptae ex margine libri quo continetur Agamemnon cum versione et notis marginalibus sane multis ad grammaticam praecipue spectantibus Isaaco Casaubono adscriptis sed tanto viro nequaquam dignis, quem Lutetiae ad me transmisit Ioannes de Burigny.

Iacob. et Iac. Pearson. et Pears. Rawl. et Raw. Coniecturae quaedam desumptae e margine libri per H. Stephanum impressi, quae, ut plurimum, ut videtur, ab Henrico Iacob Collegii Mertonensis olim socio, et clariss. Io. Pearsono episcopo Cestriensi profluxerunt; quem mihi mutuo dedit Tho. Rawlinson RSS. olim fuit Th. Stanleii ut manus eius abunde testatur. Vid. eius notam in Agam. p. 789. C. (v. 214.) et Ant. Wood Athen. Oxon. Vol. 2. Col. 160. *(Col.* 158. *seq.)*

Ex his prior liber, nempe *Casaub. et Cas.*, est ille cuius specimen dedit Vauvilliers in Notitia et Excerptis Codicum Parisiensium Tom. I. p. 324. Alter autem, *Iacob. et Iac. etc.*, nunc est inter codices bibliothecae Cantabrigiensis D. IV. 38. nomenque Is. Casauboni in titulo

sibi praefert, et passim ipsius et Pearsoni manu notat interdum etiam alia, quam non Stanleii sed Henrici Jac fuisse crediderim. Certe ductus literarum a manu Sta leii, mihi ex octo eius voluminibus MStis satis cogni abhorret, neque nomen eius ullibi deprehendere pot De Spanhemii, et Falkenburgii emendationibus nihil h beo, quod dicam, sed cur caeteris uberiores iudicent causam video nullam. Quas emendationes Grotii comm morat Askevius, eae videntur esse Casauboni a Grotio marginem forte libri sui adscriptae, semper enim *Cas.* *Gro.* consentiunt. Obiter autem monendum est, libr illum CAS. in Bibliotheca Parisiensi a Vauvillerio mem ratum, non ipsius autographum habendum esse, sed ta tum codicem, a quodam eius auditore descriptum, not que ac variis lectionibus cum Casauboni tum aliorum te Vauvillerio partim bonae frugi, saepius plane puerilib instructum. Ipse autem liber quo Casaubonus in prae ctionibus suis usus et videtur fuisse alter illo modo m moratus *).

---

*) Haec cum scripsissem, venit mihi in manus responsio Boisson ad amicum doctum, qui ad illum literas super hac re dedisset, h tatu summi atque amicissimi viri Samuelis Parr. Haec coniectu nostras plane confirmat, et crimen nimis temere Stanleio obiect manifeste refutat. Sunt igitur huiusmodi.

„Demum transeo ad Aeschylea de quibus me consulit *tuis* v bis vir reverendissimus Dr. Parrius. Codex fuit olim Putean nempe Iac. Puteani, Cl. fil. Vauvillerius in Notitiis MStor. p. 8 T. 1. hunc hominem Gallice vocat *Jacques Pitou*: saltem scrib debuit *Pithou*. Sed Puteanus est *Du Puy*, non Pithou. Pithou l tine dicitur Pithoeus. Et haec erat Vauvillerii eruditio literaria, in Notitiis T. I. p. 800. de Corinthio Gregorio verba faciens, K nianam editionem ne fando quidem audierat. Quae de hoc codi scribit Vauvillerius longiora sunt quam ut facile possint hic descri Faehsii descriptio p. XXIV. codicis Casauboniani sumpta est ex i presso catalogo Bibliothecae Regiae αὐτολεξεί. Post *redemtus e* Faehsius omisit vel typographus: *erat tum illius possessor.* P *Theologus* verba *haec scripsit* quid sibi velint nescio. Forte et h

perierunt verba, Catalogi impressi auctor, vel alia in hunc sensum. Vauvillerius p. 324. describens notam quandam titulo codicis adpictam eo modo effert, *observationibus eruditissimis*, ipsa nota, quam ipse vidi, et nunc etiam video *observationibus erud.* Sed hoc est levissimum. Codex duarum manuum vestigia fert manifesta. Utraque videtur antiquior anno 1663. quo publica facta est Stanleiana editio. Nitidior dicitur Vauvillerio esse Casauboni, altera forte Iac. Puteani. Verba quae leguntur p. 96. „absolvit Is. Casaub. 5 Cal. Mart. 1610." non statim litem dirimunt. Vidi manum indubiam Casauboni, et nullo modo illi similem reperi, quae in hoc codice nitidior est, et Casauboni esse dicitur; similior esset alteri quam Puteani Vauvillerius esse putat. Notarum puerilis plerumque futilitas et quas nunquam Casaubonus ille potuisset publici iuris facere, mihi suspicionem iniicit fuisse descriptam hanc fabulam ab auditore aliquo Casauboni et „absolvit Casaubonus" sic intelligere deberi, absolvit *interpretationem* fabulae, non autem descriptionem. Caeterum parum huic opinioni tribuo, nam vix credo circa annum 1610. Casaubonum adhuc Professoris munere fungi. Quicquid sit, si manus Casauboni altera duarum est, crediderim Casaubonianam esse, quae est pulchra minus, lectu difficilior, atramento atro magis usa, et circa notas tantum et appendices versata. Altera nitidior quae textum, versionem interlinearem, et marginales annotatiunculas fecit, vix Casauboni esse potest, cum indidem scripserit *ex emendatione Casauboni*, *ex Casaubono* etc. Tibi notas omnes huius codicis describere res esset infiniti laboris, et non mei quod nunc fere nullum est, otii. Faehsius paucissima tantum excerpsit. Vauvillerius non dicit Stanleium Casaubonianas notas suas fecisse. Miratur quidem prodigiosum multis locis consensum, sed tamen Stanleium furem fuisse non pronunciat. „Cette conformité," inquit ille, „qu'on remarque en un grand nombre d'articles ne suffit pas neanmoins pour faire prononcer un plagiat: deux hommes tels que Casaubon et Stanley ont du necessairement se recontrer quelquefois; et si Stanley eut connu le Manuscrit de Casaubon, il en eut profité plus souvent," et inferius p. 338. „ce que confirme je crois, ce que j'ai dit qu'il ne paroit pas avoir connu le MS. de Casaubon." **)

**) Postquam hanc praefationem typis mandaveram, ipse Casauboni codicem Parisiis inspexi. Ac primo quidem neutram manum Casauboni esse credidi. Sed cum alia eius scripta indubiae fidei ibidem

evolvissem duplici ac plane diverso charactere eum in scribendo usum fuisse reperi. Atque in librum eiusdem Bibliothecae No. 8451. incidi, cum hoc, de quo agitur, plane gemellum. Continet vero Aristophanis Equites et quaedam ex Anthologia a Casaubono descripta cum versione interlineari ac notulis manu quidem pulchriori quam qua festinanter uti solebat vir magnus exaratis, sed huic tam simili ut ovum non sit ovo similius.

CAROLI REISIGII

EMENDATIONES

IN AESCHYLI PROMETHEUM.

CAROLI REISIGII

EMENDATIONES
IN PROMETHEUM *)

V. 1. scribe τηλοῦρον pro vulgato τηλουρὸν. Nominum enim in ουρος terminatorum oxytona sunt, quae ducuntur ab ὁρᾶν, ut οἰκουρός, κηπουρός: contra quae ab nominibus, barytona. Ergo σκίουρος notandum et Ἄρκτουρος, ab οὐρά: item ἄγχουρος, πρόσουρος, ὅμουρος, ab ὅρος. Quemadmodum autem πρόσουρος est pro πρόσορος; ita primitus et ionice fuit τηλέορος = τηλοῦρος. Utrumque huius vocis accentum, tum pravum tum verum, novit Hesychius.

V. 49. Stanleii quidem ἐπαχθῆ mirere placere doctis hominibus potuisse. Offensioni est ignotum tragicis vocabulum, quibus usitatum ἀχθεινός. Sed gravius hoc, quod irridendi ista acerbitas nec cadit in Roboris ferreum pectus, et vero aliena est ab nexu sermonum. Irridenti enim Robori non est cur non potuerit respondere Vulcanus: at οὐδὲν ἀντειπεῖν ἔχει. Extremum aliquod argumentum erat proferendum, quod expugnari non liceret. Tale autem hoc est:

ἅπαντ' ἐκράνθη, πλὴν θεοῖσι κοιρανεῖν **)

---

*) Selectae sunt eae, quae nec alibi essent ab ipso Reisigio propositae, nec in solis scripturae discrepantiis editorumque sententiis diiudicandis versarentur. Harum igitur brevem indiculum subiecimus sine rationum expositione, obelo reprobatas scripturas, probatas asterisco notantes. Versuum numeri sunt Stanleiani.

**) Eandem in sententiam Toepelmannus vertit Comm. de Aesch. Prom. p. 85.:

Bestimmt ist Alles außer'm Götterrègiment.

Vertit autem ἐτάχθη.

κραίνειν de fati necessitate, de Iovis decretis habes apud Euripidem, Electr. 1248. Frequens autem veteribus monitum, cuius vim nullum superaret argumentum, στέργειν τὰ κρανθέντα, ut est Eur. Orest. 1021. Sed ne quis ex scholiastae notatione πάντα ἐκ μοιρῶν δέδοται perfectum tempus coniiciat fuisse positum, consimilem discrepantiam animadvertat v. 651. τέθαλπται] ἐξεκαύθη. Aoristus autem est narrantis, ut post debellatos Titanas a Iove cuncta sint disposita ac constituta.

V. 66. αἰαῖ coniunge.

V. 155. Rationibus in censura editionis Wellauerianae expositis consentanea est haec emendatio: ὡς μή τις θεὸς τοῖσδ' ἐπεγήθει.

V. 188. Coniicere licet sic scriptum antiquitus fuisse:

τὸ δίκαιον ἔχων Ζεύς. ἀλλ' ἔμπας
οἴω πάλιν αὖ μαλακογνώμων —:

quod non nimium recedit ab vicinis syllabis.

V. 248. Victorii θνητούς τ' ἔπαυσα, quo spectat etiam γ' aliquot librorum prorsus ineptum, sic potest defendi, ut continuare Prometheus orationem eis voluisse statuatur, quae propter interiectam chori interrogationem libera oratione subiiciuntur v. 253., hunc fere in modum: αὐτοῖς τε πῦρ ὤπασα.

V. 252. μέν τοι disiunctim scribendum.

V. 265. aut τὸν κακῶς πράσσοντ' scribendum cum Stanleio, quoniam qua nota ας terminatio saepe significatur a librariis, non dissimilis ea est apostropho: aut de glossemate in proximis cogitandum. Non enim in huiusmodi transitu requiritur δὲ particulae ligamentum:

πράσσοντας· αὐτὸς ταῦθ' ἅπαντ' ἠπιστάμην.

Quod Elmsleius coniecit, εὖ δὲ ταῦθ' —, non satisfacit; personae enim significatio exspectatur.

V. 343. non contemnendum est θέλοις, quod apud Robortellum et quibusdam in codicibus legitur: ita enim sententia nexa ex solo loquentis arbitratu est, plane ut εἰ καί particulae positae sunt Platonis Phaedr. §. 143.

V. 347—372. Non sunt prioribus continuanda tanquam Promethei verba: ab Oceano potius proferuntur eo consilio, ut si fieri possit Atlantis et Typhonis exemplis mitigetur inexorabilis adhuc Promethei atrocitas. Documento autem illa exempla sunt eorum, quae dixerat v. 318. 319. Quodsi cum verbis Oceani: τοιαῦτα μέντοι τῆς ἄγαν ὑψηγόρου γλώσσης τἀπίχειρα γίγνεται — haec conferuntur (v. 360): ὃς

αὐτὸν ἐξέπληξε τῶν ὑψηγόρων κομπασμάτων, dubitari nequit, quin Promethei ὑψηγορία notetur: quod si secus esset, in semet ipse inveheretur Prometheus. Nec animi ista commotio nisi in Oceano misericordia tacto satis intelligeretur, nec fervens adeo et imaginibus redundans orationis genus, maxime a v. 367., in Prometheum conveniret, cui iam non est otium aliena mala lamentandi. Vaticinium autem illud quidni Oceanus potuerit a *matre* comperire? Praeterea mirum, qui ex incitatissimo impetu placidum subito ac sedatum v. 372. exeat orationis flumen. Atqui si verum fateamur, ne si Oceano quidem priora tribuuntur, ut sunt tribuenda, satis apte versu 372. oratio insistitur: desideratur enim cohortatio quaedam, cuius quidem caussa protulerit ille fratris et Typhonis exempla. Quodsi ea, quae intercidisse ante v. 373. videntur, velut ab his inciperent:

σὺ δ' οὖν —

proclivis erat ad verba σὺ δ' οὐκ e. q. s. aberratio.

Ante v. 383. rursus intercidisse unum versum, quo sic fere Oceano poterat responderi: Ὁρῶ —, docet intermissa στιχομυθίας constantia.

v. 428 sqq. Fundamenti loco habendum ὑποστενάζει, tum propter auctoritatem librorum, tum quod de prosa oratione petitum est ὑποβαστάζει. Ita autem σθένος non habet quo referatur. Quod enim Wellauerus cogitat de figura, quam ἓν διὰ δυοῖν dicunt, de eo multimodis fallitur: ita enim nec τέ ponere licet pro καί, nec praemittere attributivum nomen: deinde βάρος dicendum erat de caelo, non σθένος: praeterea ne sic quidem, quam instituerit grammaticam verborum structuram, intelligitur. Scripturae discrepantia notata nulla est, praeterquam quod Ἄτλα θ' reperitur apud Scholiastam. In eo autem vocabulo ipsa corruptela cernitur, emendandusque Aeschylus sic est:

Ἄτλαντος αἰὲν ὑπείροχον σθένος κραταιόν
οὐράνιόν τε πόλον νώτοις·
ὑποστενάζει.

Quae una cum superioribus vertere licet in hunc modum:

Vorher nur sah ich schwerbedrängt allein
einen andern Titanen gebändigt
durch fesselnde Schmach der Eisen,
des Atlas stets überragende mächtige Kraft,
und des Himmels Rund auf seinen Schultern:
darunter seufzt er.

Uno vocabulo conclusa sententia eadem est vi posita, atque in Soph. Oed. Col. v. 1060. ἁλώσεται.

V. 431. ξυμπίτνων scribendum.

V. 495. καὶ μακρὰν ὀσφὺν etsi nemini offensioni fuerunt, tamen quomodo longitudine videatur insignis esse *spina sacra* vix dicas. Certissima autem verba sunt Menandri in eadem re versantis [apud Athen. IV, p. 146. E., Fragm. p. 50. Meinek.]:

τὴν ὀσφὺν ἄκραν,

quibus via significatur ad emendanda Aeschylia. Sic enim scriptum fuit:

κνίσῃ τε κῶλα συγκαλυπτὰ χἄμ' ἄκραν
ὀσφὺν πυρώσας —.

V. 532. animum offendit πόρον de flumine positum simpliciter, in tanta praesertim emendandi commoditate, qua Homericum illud ῥόον non mediocriter commendatur. Simillima superiora v. 139. ἀκοιμήτῳ ῥεύματι πατρὸς Ὠκεανοῦ.

V. 545. verba ἰδίᾳ γνώμῃ emendaturo auxilium petendum ex scholiastae explicatione: ἐν ἰδίᾳ γνώμῃ καὶ αὐθαιρέτως. Quae si contenduntur cum scholiastae verbis ad Soph. Antig. 875.: αὐτόγνωτος] αὐθαίρετος καὶ ἰδιογνώμων, certa ratione ducimur ad pristinam versus formam hancce:

αὐτογνωμόνως σέβει.

αὐτογνωμόνως rite atque ordine factum ab αὐτογνώμων bono vocabulo nihil habet offensionis praeter correptam ante γν vocalem: cuius tamen licentiae exempla quaedam Aeschylia ac Sophoclia pridem notata Porsoni ad Hecub. v. 302.

V. 548. dupliciter interrogatur ποῦ τίς ἀλκά; Stephano placebat vel ποῦ τις vel εἰπέ που τίς: parum enim accurata Wellaueri narratio.

V. 577. ex librorum scriptura et comparatione antistrophae consequens haec est emendatio:

ἰὼ ἰὼ, ποῖ ποῖ,
ἆ πόποι, πῇ μ' ἄγουσι

ποῖ et πῇ coniuncta habes e. c. in Eur. Hecub. v. 1066. (1047.) Cretico molossum respondere non potest demonstrari; praeterea πῶ πῶ πῶ coniunctio sine exemplo.

V. 600. scribe κέντροις ἰὼ φοιταλέοισιν, synizesi efferendum, atque in Euripidis versu apud Seidlerum de V. D. p. 38. μανιάδος φοιταλέ—ου φεῦ φεῦ μόχθων.

V. 607. Perpolitur versus recepto Elmsleii praeclaro invento et servata ultima χρὴ vocis littera:

παθεῖν, τί μῆχαρ ἢ τί φάρμακον νόσου;

Ita ad amussim respondet strophico, a Wellauero demum temere corrupto.

V. 645. diversa scriptura, etiamsi non recipienda, at quae exstitit tamen olim, latuit in πεύσοισθε Robortelliano, h. e. πευσεῖσθε, ut est infra v. 987. πευσεῖσθαι. Vid. Fischerum ad Well. II, p. 428. Brunckium ad Hippol. 1104.

V. 646. si terminatio probatur epica, asciendum Homeri exemplo etiam ῶ est πωλεύμεναι verbi: qua quidem forma eodem poeta iure eademque utitur vi atque εἰσοιχνεῦσι v. 122.

V. 656. πρός πατρὸς notandum.

V. 678. proxime ad verum accedit Spanhemii ἀκτήν (ad Callim. hymn. in Pall. v. 46.) Sed ipsum verum videtur hoc esse:

Λέρνης τ' ἐς ἀκτήν —

Pindarus Ol. VII, 60.: Λερναίας ἀπ' ἀκτᾶς.

V. 708 sqq. Ad expediendos Ius errores non satis est lacunam statui post v. 790. Manifestae enim praeterea narrationis turbae sunt inde a v. 716, si accurate comparentur v. 733. 34. Ac pro certo quidem et explorato illud habendum est, minime in Caucaso vinctum esse Prometheum Aeschylium, sed in rupibus Europaeis, ad ipsos Asiae fines. Deinde hoc est tenendum, eum esse v. 738. narrationis nexum, ut palude Maeotide separari Asia et Europa cogitentur a poeta: quocum convenit Herodoto, qui in utriusque confinio collocat Tanaim. Eadem igitur palus Maeotis significatur v. 769. ὅταν περάσῃς ῥεῖθρον ἠπείρων ὅρον, quibus continuatur interrupta v. 754. narratio. Summa autem nunc regionum perversio oritur eo, quod prius quam permeatus sit Bosporus Cimmerius atque Maeotis palus, ad Caucasum perventura et Amazonas Io dicitur. Ne quis autem in occidentali Bospori Cimmerii parte Caucasum et Colchidem poni arbitretur: ab eiusmodi ignoratione istarum rerum non potuit poeta non alienus esse, qui verissime tum Asiae et Europae terminos constituerit, tum ab Caucaso meridiem versus Amazonas collocarit, quemque apertum est in Asia cogitare, non in Europa situm Caucasum et Colchidem. Quoniam autem quae aliis de caussis post v. 790. statuenda est lacuna facit ut de uno codicis folio lacero vel quomodocunque corrupto cogitandum sit necessario, veri non est dissimile, alieno in loco, cum denuo compingeretur ille liber, insertum illud folium esse. In quo si ea perscripta essent, quae nunc leguntur a v. 716. ad v. 727., planissime, quo modo ex proprio loco suo huc potuerint transferri, intelligitur. Pristinus igitur ordo hic fuit:

sibi praefert, et passim ipsius et Pearsoni manu nota interdum etiam alia, quam non Stanleii sed Henrici Jac fuisse crediderim. Certe ductus literarum a manu St leii, mihi ex octo eius voluminibus MStis satis cogn abhorret, neque nomen eius ullibi deprehendere pot De Spanhemii, et Falkenburgii emendationibus nihil h beo, quod dicam, sed cur caeteris uberiores iudicen causam video nullam. Quas emendationes Grotii comm morat Askevius, eae videntur esse Casauboni a Grotio marginem forte libri sui adscriptae, semper enim *Cas.* *Gro.* consentiunt. Obiter autem monendum est, libru illum CAS. in Bibliotheca Parisiensi a Vauvillerio mem ratum, non ipsius autographum habendum esse, sed ta tum codicem, a quodam eius auditore descriptum, noti que ac variis lectionibus cum Casauboni tum aliorum te Vauvillerio partim bonae frugi, saepius plane puerilib instructum. Ipse autem liber quo Casaubonus in prael ctionibus suis usus et videtur fuisse alter illo modo m moratus *).

*) Haec cum scripsissem, venit mihi in manus responsio Boissona ad amicum doctum, qui ad illum literas super hac re dedisset, ho tatu summi atque amicissimi viri Samuelis Parr. Haec coniectu nostras plane confirmat, et crimen nimis temere Stanleio obiect manifeste refutat. Sunt igitur huiusmodi.

„Demum transeo ad Aeschylea de quibus me consulit tuis ve bis vir reverendissimus Dr. Parrius. Codex fuit olim Putean nempe Iac. Puteani, Cl. fil. Vauvillerius in Notitiis MStor. p. 3 T. 1. hunc hominem Gallice vocat *Jacques Pitou*: saltem scrib debuit *Pithou*. Sed Puteanus est *Du Puy*, non Pithou. Pithou L tine dicitur Pithoeus. Et haec erat Vauvillerii eruditio literaria, q in Notitiis T. I. p. 300. de Corinthio Gregorio verba faciens, Ko nianam editionem ne fando quidem audierat. Quae de hoc codi scribit Vauvillerius longiora sunt quam ut facile possint hic descri Faehsii descriptio p. XXIV. codicis Casauboniani sumpta est ex i presso catalogo Bibliothecae Regiae *αὐτολεξεί*. Post *redemtus e* Faehsius omisit vel typographus: *erat tum illius possessor*. P *Theologus* verba *haec scripsit* quid sibi velint nescio. Forte et h

perierunt verba, Catalogi impressi auctor, vel alia in hunc sensum. Vauvillerius p. 324. describens notam quandam titulo codicis adpictam eo modo effert, *observationibus eruditissimis*, ipsa nota, quam ipse vidi, et nunc etiam video *observationibus erud.* Sed hoc est levissimum. Codex duarum manuum vestigia fert manifesta. Utraque videtur antiquior anno 1663. quo publica facta est Stanleiana editio. Nitidior dicitur Vauvillerio esse Casauboni, altera forte Iac. Puteani. Verba quae leguntur p. 96. „absolvit Is. Casaub. 5 Cal. Mart. 1610." non statim litem dirimunt. Vidi manum indubiam Casauboni, et nullo modo illi similem reperi, quae in hoc codice nitidior est, et Casauboni esse dicitur; similior esset alteri quam Puteani Vauvillerius esse putat. Notarum puerilis plerumque futilitas et quas nunquam Casaubonus ille potuisset publici iuris facere, mihi suspicionem iniicit fuisse descriptam hanc fabulam ab auditore aliquo Casauboni et „absolvit Casaubonus" sic intelligere deberi, absolvit *interpretationem* fabulae, non autem descriptionem. Caeterum parum huic opinioni tribuo, nam vix credo circa annum 1610. Casaubonum adhuc Professoris munere fungi. Quicquid sit, si manus Casauboni altera duarum est, crediderim Casaubonianam esse, quae est pulchra minus, lectu difficilior, atramento atro magis usa, et circa notas tantum et appendices versata. Altera nitidior quae textum, versionem interlinearem, et marginales annotatiunculas fecit, vix Casauboni esse potest, cum indidem scripserit *ex emendatione Casauboni*, *ex Casaubono* etc. Tibi notas omnes huius codicis describere res esset infiniti laboris, et non mei quod nunc fere nullum est, otii. Faehsius paucissima tantum excerpsit. Vauvillerius non dicit Stanleium Casaubonianas notas suas fecisse. Miratur quidem prodigiosum multis locis consensum, sed tamen Stanleium furem fuisse non pronunciat. „Cette conformité," inquit ille, „qu'on remarque en un grand nombre d'articles ne suffit pas neanmoins pour faire prononcer un plagiat: deux hommes tels que Casaubon et Stanley ont du necessairement se recontrer quelquefois; et si Stanley eut connu le Manuscrit de Casaubon, il en eut profité plus souvent," et inferius p. 338. „ce que confirme je crois, ce que j'ai dit qu'il ne paroit pas avoir connu le MS. de Casaubon." **)

**) Postquam hanc praefationem typis mandaveram, ipse Casauboni codicem Parisiis inspexi. Ac primo quidem neutram manum Casauboni esse credidi. Sed cum alia eius scripta indubiae fidei ibidem

evolvissem duplici ac plane diverso charactere eum in scribendo usum fuisse reperi. Atque in librum eiusdem Bibliothecae No. 8451. incidi, cum hoc, de quo agitur, plane gemellum. Continet vero Aristophanis Equites et quaedam ex Anthologia a Casaubono descripta cum versione interlineari ac notulis manu quidem pulchriori quam qua festinanter uti solebat vir magnus exaratis, sed huic tam simili ut ovum non sit ovo similius.

CAROLI REISIGII

EMENDATIONES

IN AESCHYLI PROMETHEUM.

CAROLI REISIGII

EMENDATIONES

IN PROMETHEUM *).

V. 1. scribe τηλοῦρον pro vulgato τηλουρὸν. Nominum enim in ουρος terminatorum oxytona sunt, quae ducuntur ab ὁρᾶν, ut οἰκουρός, κηπουρός: contra quae ab nominibus, barytona. Ergo σκίουρος notandum et Ἄρκτουρος, ab οὐρά: item ἄγχουρος, πρόσουρος, ὅμουρος, ab ὅρος. Quemadmodum autem πρόσουρος est pro πρόσορος; ita primitus et ionice fuit τηλέορος = τηλοῦρος. Utrumque huius vocis accentum, tum pravum tum verum, novit Hesychius.

V. 49. Stanleii quidem ἐπαχθῆ mirere placere doctis hominibus potuisse. Offensioni est ignotum tragicis vocabulum, quibus usitatum ἀχθεινός. Sed gravius hoc, quod irridendi ista acerbitas nec cadit in Roboris ferreum pectus, et vero aliena est ab nexu sermonum. Irridenti enim Robori non est cur non potuerit respondere Vulcanus: at οὐδὲν ἀντειπεῖν ἔχει. Extremum aliquod argumentum erat proferendum, quod expugnari non liceret. Tale autem hoc est:

ἅπαντ' ἐκράνθη, πλὴν θεοῖσι κοιρανεῖν **)

*) Selectae sunt eae, quae nec alibi essent ab ipso Reisigio propositae, nec in solis scripturae discrepantiis editorumque sententiis diiudicandis versarentur. Harum igitur brevem indiculum subiecimus sine rationum expositione, obelo reprobatas scripturas, probatas asterisco notantes. Versuum numeri sunt Stanleiani.

**) Eandem in sententiam Toepelmannus vertit Comm. de Aesch. Prom. p. 85.:

Bestimmt ist Alles außer'm Götterrègiment.

Vertit autem ἐτάχθη.

enim in hoc genere hac aetate prodiit limatius et elegantius. Debent tibi quotquot literarum politiorum antiquaeque sapientiae studiis censentur tantum quantum exsolvendo non sunt. Nam et poetae obscurissimi locis infinitis facem praeluxisti, et plurimas quibus obsitus erat labes ei abstersisti, ne nunc dicam de interprete vetusto, quem princeps publicasti, cum magno rei literariae fructu. Hinc simul ac scriptorem illum praestantissimum vidi et evolvi, te amare coepi et magni facere, huiusque mei in te studii ac voluntatis interpretem ad te ablegavi ante hos binos annos meum Hesiodum; sed eventum non respondisse meis votis ac voluntati non ita pridem ex doctissimi Merici literis cognovi; ad hunc enim per nostros vestrosque bibliopolas curari iusseram fasciculum, in quem aliquot Hesiodi exempla erant coniecta, qui nescio quorum hominum perfidia interciderit. Nunc huic quae inopino se dat, occasioni serviendum existimavi; nam cum ad vos contendat iuvenis insignis Ioannes Crucius, I. U. D. Abrahami Hoidani theologiae professoris in academia Lugdunensi excellentissimi ac disertissimi ex filia nepos, qui te iam pridem colit et admiratur, coramque venerari desiderat, literis etiam politioribus strenuam diu navavit operam, et etiam nunc navat, eius fidei commisi aliud Hesiodi exemplar tibi tradendum, cuius adieci Luciani Pseudosophistam in quem animadversionum et notarum nonnihil scripseram. Erubescunt quidem hi libelli tuos subire oculos; sed missi alio nomine non sunt, quam ut editoris studium cultumque quo te prosequitur, testatum faciam. Si prolixam etiam eius voluntatem bene de praeclaris artibus nostris merendi tibi probaverint, functos se officio, et auspicato iam in lucem prodiisse putabunt. Sin vero et tuam benevolentiam ei promovere poterunt, tum vero non solum spe, sed et votis maiora consequentur. In Homero recensendo nunc totus eram; sed me retardarunt Elzevirii, qui tundendo effecerunt ut passus sim mihi imponi opus recensendi Ciceronis, cuius editionem novam adornant. Id nunc studeo, ne inemendatior sit aliis quae antehac prodierunt, et ut interpre-

tum doctissimorum annotationibus ornetur. Si esset antiquorum MStorum copia, forsan aliis prodiret melior et cultior. Vos ex veteribus bibliothecis si quid potestis conferre, quod utriusque auctoris, qui in sua quisque lingua princeps est, editioni illustrandae inservire possit, et praeclare de publica re literaria merebitis et laudes vestrae pleno ore decantabuntur. Vale vir nobilissime, et me, si mereor, ama. Traiecti ad Rhenum Non. Febr. 1669.

EXTRAIT DU JOURNAL DES SÇAVANS.

Aeschyli Tragoediae septem cum Schol. Graecis, versione et commentario Tho. Stanleii, in fol. Londini. Il se trouve a Paris chez Fred. Leonard rüe St. Jacques.

Il y a tres belles choses dans ce poete, et c'est un des anciens tragiques qui a eu le plus de reputation parmy les Grecs. Toutes les editions qui nous en avions estoient tres imparfaites. Celle-cy à esté faite avec beaucoup de soin, et de diligence; et elle doit estre mise dans les bibliotheques; les autres n'y pouvent pas faire figure.

Mericus Casaubonus in Dissertatione de nupera Homeri editione Hackiana, p. 168.:

In exultationis et gratiarum actionis significatione usurpat (vocem sc. ὀλολυγμός*) vetus poeta tragicus, Aeschylus, cuius praestantissimam editionem Londini curatam viro cl. D. Thomae Stanleio debebit aliquando posteritas.*

Atque hactenus de primae Stanleianae editionis testimoniis. Secundam autem cum moliretur, ad eamque satis amplam supellectilem comparasset, annum agens tricesimum quartum magno cum literarum dispendio immatura morte praereptus est. Quem vero apparatum editionis secundae iam instruxisset, eum nos in hac nostra editione protulimus. Ad singulas scilicet tragoedias, vitam ac fragmenta, commentarium suum aequa parte auxerat.

Versionem item Latinam, e versione Casauboni ad marg nem editionis Stephanianae adscripta, in choricis emen daverat, coniecturas adhibuerat nonnullas cum Casaubo tum Ioannis Pearsoni Episcopi Cestriensis *), quae forte Merico Casaubono vel a Pearsono cum ipso communicat sunt, et nonnullas aliorum hominum eruditorum parci hic illic adnotatas. Sin aliqui fuerint qui Stanleium m lae fidei insimulent, quod has coniecturas non ubique a veros auctores retulerit, nae isti ex suopte ingenio poti quam aequa ac liberali mente de illo iudicium faciunt. A quis eum ita infima doctorum in plebe delituisse existima ita parum de Aeschylo, de Aeliano, de ipsa deniq quanta sit Graecorum philosophia meritum, ut mise lam sibi glòriolam unius atque alterius coniecturae su reptione sibi quaereret, ac non potius inter primor sui saeculi viros suis meritis ac doctrina emituisse? Qu non aequius iudicabit istiusmodi crimen ad incuriam, i firmitatem humanam, festinationem vel memoriae lapsu quam fraudem ac malam fidem referre. Praesertim cu Stanleius priusquam editionem secundam, ex qua hoc c men maxima ex parte ei obiicitur, aut in lucem protuli set, aut etiam praefatione qua subsidia sua doceret suum cuique redderet, adornasset, morte praereptus e Absit illud profecto, ut viris ingenio, humanitate, d ctrina illustribus, post mortem calumniemur. Nec meu ita comparatum sit ingenium, ut aliquid ingenuis hum niorum artium ac literarum cultoribus detrahere studea cum vivis sine odio atque invidia ita versari velim, ut l berum atque ab iisdem studiis haud alienum decet, mortuis silere malim, quam maledicere, atque ut viv ubi fert occasio, plaudere, ita SEPULTIS PARCERE.

Editionem Stanleianam Hagae Comitum an MDCCXLV. duobus tomis forma quadrata repetiit Ioa nes Cornelius de Pauw, adiectis etiam suis, hoc est a dacissimis, saepe etiam inanissimis adnotationibus. Sua

---

(*) De his vide quae Needhami et post eum Askevii verbis Butle retulit deinceps, p. XXX. sqq.) (XV. sqq.)

ipse sententiam, tanquam e cathedra, semper pronuntiat, Stanleio, Stephano, aliisque literarum principibus viris, se longe longeque praestantioribus, passim obloquitur, seipso, ut mos est hominum imperitorum ac iactantium, mire delectatus; coniecturas tamen profert aliquando melioris frugi, quae tamen an ipsius fuerint valde dubitari solet; plerumque infelicissime rem gerit, et vel maxime perspicua obscurat dum aliis oculatior videri cupit, Graecitatis ac rei metricae, quamvis Hephaestionem ediderit, iuxta ignarissimus. Sed typorum nitori satis consuluit.

Repetita est etiam editio Stanleii, sine notis, Glascuae anno 1746. forma quadrata minore ac 12mo.

EX EADEM BUTLERI PRAEFAT. p. XXX. sqq.

Casaub. et Cas. Coniecturae quaedam desumptae ex margine libri quo continetur Agamemnon cum versione et notis marginalibus sane multis ad grammaticam praecipue spectantibus Isaaco Casaubono adscriptis sed tanto viro nequaquam dignis, quem Lutetiae ad me transmisit Ioannes de Burigny.

Iacob. et Iac. Pearson. et Pears. Rawl. et Raw. Coniecturae quaedam desumptae e margine libri per H. Stephanum impressi, quae, ut plurimum, ut videtur, ab Henrico Iacob Collegii Mertonensis olim socio, et clariss. Io. Pearsono episcopo Cestriensi profluxerunt; quem mihi mutuo dedit Tho. Rawlinson RSS. olim fuit Th. Stanleii ut manus eius abunde testatur. Vid. eius notam in Agam. p. 789. *C.* (*v.* 214.) *et Ant. Wood Athen. Oxon. Vol.* 2. *Col.* 160. (*Col.* 158. *seq.*)

Ex his prior liber, nempe *Casaub. et Cas.*, est ille cuius specimen dedit Vauvilliers in Notitia et Excerptis Codicum Parisiensium Tom. I. p. 324. Alter autem, *Iacob. et Iac. etc.*, nunc est inter codices bibliothecae Cantabrigiensis D. IV. 38. nomenque Is. Casauboni in titulo

dum acciderit. Numeri scilicet marginales singulis versibus choricis in Prometheo, v. 866. sqq. in altero exemplari anni 1663. praeponuntur, in altero non item. In versione v. 867. ubi *cluere* est in altero exemplari, in altero est *audire;* v. 891. in altero *cerdoni*, in altero est *pauperi;* v. 895. in altero est *cupiam*, in altero *cuipiam;* v. 908. 909. in altero est *mente* pervicaci (sit) *tales* (enim) *nubere*, in altero, *mente pervicaci quales nubere.* Atque hoc nobis specimen sufficiat, quo demonstremus secundum hoc exemplar auctoris δευτέραις φροντίσιν emendatum esse, omnes enim mutationes in melius factae sunt. In exemplaribus anni 1664, quae, ut dixi, plagulas initiales saltem ad finem Promethei denuo impressas habent, additur dedicatio, quam in editionibus anni 1663. mihi videre non contigit:

D. HENRICO PUCKERING

(*ALIAS NEWTONO*)

EQUITI AC BARONETTO.

Vir Illustrissime,

Tuis iam prodeat auspiciis tragicorum antiquissimus; ut illum φιλέλληνες *pro meritis potuerint nocturna versare manu, versare diurna. Est quidem Homero tam dignitate quam aetate proximus: grandiloquus, sed castigate et quasi ad pondus: cothurni auctor primus, sed et perfectissimus; qui characteris tragici maiestatem caeteris praeripuit. Pollet etiam tacita quadam, Pythagoricae affini, sapientia. Patrocinio hic prodeat tuo: Cuinam potius donetur Aeschylus, qui et pugnans pro patria, utramque Palladis laurum, pariter atque fecisti ipse, reportavit? Cuinam potius ego donem, qui necessitudinis officio, quod maximae mihi duco gloriae, Tibi devinctus sim? Caetera in me beneficia commemorare supersedeo; lubenter praestas, non lubenter audis: neque est quod negotiis Te*

districtum publicis diutius interpellem. Perge, Vir illustrissime, virtutibus tuis θρέπτρα patriae rependere: perge etiam amare,

Tui observantissimum,

THOMAM STANLEIUM.

Sequitur deinde praefatio.

LECTORI.

Aeschyli tragoedias prae manibus habes, caeterasque eius relliquias, quae invidiam temporis evaserunt; ulterius vero ne tende, obsecro, donec quid in hac editione praestitum sit, paucis praemoneam.

Primum omnium Aldus Manutius sex tragoedias (Prometheum, Septem contra Thebas, Persas, Agamemnonem, Eumenides et Supplices), publici iuris fecit Venetiis anno 1518.

Post quem Adrianus Turnebus excudit, adiectis ad calcem variis aliquot lectionibus quas in aliis exemplaribus repererat, Parisiis anno 1552.

Eodem anno Venetiis Aeschyli tragoedias septem (Prometheum, Septem contra Thebas, Persas, Agamemnonem, Choephoras, Eumenides et Supplices) edidit Franciscus Robortellus: quibus suas, et Michaelis Sophiani coniecturas praemiserat. Edidit etiam in omnes tragoedias scholia ex antiquis exemplaribus collecta.

Haud multo post Aeschyli tragoediae septem, omnes multo quam antea castigatiores, tum vero Agamemnon integra, quae mutila et decurtata prius erat, Scholia itidem in easdem plurimis in locis locupletata et emendata, Petri Victorii cura, prodierunt ex officina Hen. Stephani, qui observationes suas subiunxit, anno 1557.

Denique has septem tragoedias, infinitis mendis sublatis, et carminum ratione tunc primum proditas vulgavit Gulielmus Canterus Antverpiae anno 1580.

Hactenus de editionibus Graecis. Quod ad interpretationem Latinam spectat, Aeschyli tragoedias Latinitate donavit Ioannes Sauromannus ex officina Oporini; si modo interpretatio dicenda est, in qua vix ullibi reperiatur sensus; nemo qui legerit dicet secus. Prometheum postea Mattheus Garbitius, oratione soluta, Septem-Thebanam stylo veteri tragico Septimius Florens Christianus felicissime reddidit; idem etiam eodem stylo Prometheum Desmotam reddiderat, ut et Iosephus Scaliger Eumenides, cuius meminit in Varronem p. 111., *neutra tamen, quod sciam, lucem vidit. Interpretationem Aeschyli [aggrediebatur, quantum ex epistola eius ad Ioannem Oporinum Sophocli affixa coniicere est, Ioachimus Camerarius] molitus est Gulielmus Canterus, prout in Prolegomenis monet; at coepto defuit, morte, opinor, praeventus. Aeschylum etiam, post Victorium et Stephanum, edere et illustrare voluit vir incomparabilis Isaacus Casaubonus, ipso teste ad Strabonem paginis* 18, *et* 104.; *sed vel nihil praestitit, vel quod praestiterat, non nisi magna rei literariae iactura intercidit.*

Haec de aliorum editionibus, de nostra paucis accipe. Textum Aeschyli Graecum e Canteriana editione, Scholia e Victoriana depromsimus; et ne quid desiderari posse videatur, reliquis cum Canteriana collatis, lectiones variantes, epistolas, praefationes, coniecturas et observationes omnium apposuimus. Ad haec tragoedias priores cum duobus Codd. MSS. contulimus; quorum unus inter κειμήλια *Barocciana in bibliotheca Oxoniensi conservatur; alterum e bibliotheca Arundeliana communicavit magnus noster Seldenus. Prioris ope Scholiastem vulgarem in tres primas tragoedias locupletavimus; posterioris Scholiastem alium hactenus ineditum, exhibuimus: variantes itidem horum Codd. MSS. lectiones, illis quae ex impressis depromptae fuerant interseruimus. Carminis rationem, ubi Canteriana haud*

satis nobis probatur, restituimus; Fragmenta collegimus, omnia Latine reddidimus, et commentario illustravimus. Vale.

Hactenus de sua editione Stanleius, quae et pulcherrima est et praestantissima, prioribus longe ornatior. Quid in ea praestiterit pro sua verecundia leviter tantum attigit. Primus autem versionem adiecit Latinam, et commentarium omnium laudibus merito semper cumulatum, multaque et recondita doctrina refertissimum. Felicem quidem illam in syllabis perpendendis diligentiam, quae hodie unice in pretio est apud eos qui se aliquid esse volunt, non ita sectatus est, ut omnem scientiam in ea exercenda atque in fragmentis veterum atque obscurorum auctorum emendandis positam esse iudicaret, neque tamen illam aut ignoravit, aut prorsus neglexit, sed inter doctrinae subsidia habuit, nec unam quidem portiunculam pro tota excolendam sibi proposuit, nec ostentandi causa aliorum errores studiose persecutus est. Non enim quicquid aliis detrahere potuisset sibi continuo additum existimavit, nec in malignam cavillationem viro liberali indignissimam unquam delapsus est. Aequum scilicet criticum agebat, qui neminem suis laudibus privare voluit, aut aequalium suorum famam malevole ac tecte laedere. Igitur ad digladiationes istas criticas, quae rem literariam dehonestant, nunquam descendit; in phrasibus ac sententiis expediendis, in antiquitate explicanda, in poetae, quem sibi edendum sumserat, mente atque consilio illustrando, in veterum vita, moribus, institutis describendis, satis largam sibi materiem invenit, quam nemo, nisi cum fructu consulet. Itaque labores eius, ut par erat, magno doctorum consensu sunt approbati, ipseque inter aequales suos, non spernendos viros, magni semper habitus est, quorum quaedam testimonia quae secundae Aeschyli editioni, a Stanleio adornatae, illustrandae inserviant, ex ipsius MStis hic afferre in rem erit.

NOBILISSIMO VIRO

TH. STANLEIO

IS. VOSSIUS

S. P.

Si quis me de proposito tuo in adornanda nova Aeschyli editione certiorem fecisset, vir nobilissime, utique non defuissem muneri meo, libentissimeque transmisissem quae habeo huius tragici exemplaria, ac item illa quae ex diversis alienis olim collegi codicibus. Verum cum non eorum sequaris exemplum qui semper promittunt, et nunquam praestant, sed opus perfeceris priusquam ullus tui ad nos laboris sensus aut fama perveniret, ex animo doleo non potuisse me privato officio anticipare id quod publico contulisti beneficium, simulque molestiam eripere per appendicem praestandi id quod iunctim et continenti opera perficere potuisses. Quandoquidem tamen tibi libet istum exantlare laborem, non praetermittam simul ac ad meos fuero reversus, pleraque quae habeo Aeschyli exemplaria colligere et ad te transmittere. Gaudebis opinor ubi videris tam multas tuas coniecturas auctoritate codicum firmari, multaque praeterea alia loca, quae nullum humanum ingenium valeat emendare, feliciter admodum exinde posse restitui. In Prometheo quatuor versus desiderari verum est, sed quod de Χοηφόρων initio significavit tibi Dom. Pearson, id male intellectum, quippe in omnibus quos vidi MStis exemplaribus Agamemnonis et Χοηφόρων tragoediae in unam coaluere, deestque omnino et Agamemnonis finis et principium alterius tragoediae, quia nempe in illo codice unde reliqua exemplaria permanarunt unum et aliud forsan folium perierat. Porro et si in aliis poetarum Graeciae monumentis, quae ut audio emendatiora luci tradere meditaris, nostra tibi prodesse possint scrinia, atque illa ac noster tibi patebit animus, et pro arbitrio utrisque frui licebit. Londini, 1664. Feb. 11.

VIRO ILLUSTRISSIMO

D. ISAACO VOSSIO

THOMAS STANLEIUS

S.

Literas quas ad Sherburneum meum dedisti, ipse mecum communicavit, in quibus de Manilii sive Manlii ut tu statuis nomine, et saeculo in quo floruit docte sane et κριτικωτάτως disseruisti. Illud autem imprimis mihi placet, quod in iis honorificam de me mentionem fecisti, quodque promissorum memor de depromptis ad Aeschylum e vetustis exemplaribus variis lectionibus et scholiis nondum editis, ais te nisi impediissent infelicia et funesta tempora, mihi iamdudum transmissurum. Amplector hanc tuam humanitatem, et gratulor paci per quam liceat solvere quod pollicitus es; expecto itaque, et noris velim haec tua honoraria officia quibus me prosequeris pergrata semper esse et futura, eoque magis quo maturius ad manus meas pervenerint Aeschyli editionem secundam iam molientis, quam spero (nam magnam partem prioris fatali metropoleως incendio consumptam, cum matre Thressa flammis me peperisse sentio) melioribus auspiciis te obstetricante, et auctiorem in lucem prodituram. Quin et quaecunque tua κειμήλια mihi commiseris, me optima fide restituturum recipio. Vale. XII Feb. 16$\frac{70}{69}$.

VIRO NOBILISSIMO ET DOCTISSIMO

THOMAE STANLEIO

S. P. D.

IOANNES GEORGIUS GRAEVIUS.

Expectationem Aeschyli tui magnam concitaverat Mericus Casaubonus sed postquam ille lucem adspexit, longe superavit spem et existimationem nostram. Nihil

enim in hoc genere hac aetate prodiit limatius et elegantius. Debent tibi quotquot literarum politiorum antiquaeque sapientiae studiis censentur tantum quantum exsolvendo non sunt. Nam et poetae obscurissimi locis infinitis facem praeluxisti, et plurimas quibus obsitus erat labes ei abstersisti, ne nunc dicam de interprete vetusto, quem princeps publicasti, cum magno rei literariae fructu. Hinc simul ac scriptorem illum praestantissimum vidi et evolvi, te amare coepi et magni facere, huiusque mei in te studii ac voluntatis interpretem ad te ablegavi ante hos binos annos meum Hesiodum; sed eventum non respondisse meis votis ac voluntati non ita pridem ex doctissimi Merici literis cognovi; ad hunc enim per nostros vestrosque bibliopolas curari iusseram fasciculum, in quem aliquot Hesiodi exempla erant coniecta, qui nescio quorum hominum perfidia interciderit. Nunc huic quae inopino se dat, occasioni serviendum existimavi; nam cum ad vos contendat iuvenis insignis Ioannes Crucius, I. U. D. Abrahami Hoidani theologiae professoris in academia Lugdunensi excellentissimi ac disertissimi ex filia nepos, qui te iam pridem colit et admiratur, coramque venerari desiderat, literis etiam politioribus strenuam diu navavit operam, et etiam nunc navat, eius fidei commisi aliud Hesiodi exemplar tibi tradendum, cuius adieci Luciani Pseudosophistam in quem animadversionum et notarum nonnihil scripseram. Erubescunt quidem hi libelli tuos subire oculos; sed missi alio nomine non sunt, quam ut editoris studium cultumque quo te prosequitur, testatum faciam. Si prolixam etiam eius voluntatem bene de praeclaris artibus nostris merendi tibi probaverint, functos se officio, et auspicato iam in lucem prodiisse putabunt. Sin vero et tuam benevolentiam ei promovere poterunt, tum vero non solum spe, sed et votis maiora consequentur. In Homero recensendo nunc totus eram; sed me retardarunt Elzevirii, qui tundendo effecerunt ut passus sim mihi imponi opus recensendi Ciceronis, cuius editionem novam adornant. Id nunc studeo, ne inemendatior sit aliis quae antehac prodierunt, et ut interpre-

tum doctissimorum annotationibus ornetur. Si esset antiquorum MStorum copia, forsan aliis prodiret melior et cultior. Vos ex veteribus bibliothecis si quid potestis conferre, quod utriusque auctoris, qui in sua quisque lingua princeps est, editioni illustrandae inservire possit, et praeclare de publica re literaria merebitis et laudes vestrae pleno ore decantabuntur. Vale vir nobilissime, et me, si mereor, ama. Traiecti ad Rhenum Non. Febr. 1669.

EXTRAIT DU JOURNAL DES SÇAVANS.

Aeschyli Tragoediae septem cum Schol. Graecis, versione et commentario Tho. Stanleii, in fol. Londini. Il se trouve a Paris chez Fred. Leonard rüe St. Jacques.

Il y a tres belles choses dans ce poete, et c'est un des anciens tragiques qui a eu le plus de reputation parmy les Grecs. Toutes les editions qui nous en avions estoient tres imparfaites. Celle-cy à esté faite avec beaucoup de soin, et de diligence; et elle doit estre mise dans les bibliotheques; les autres n'y pouvent pas faire figure.

Mericus Casaubonus in Dissertatione de nupera Homeri editione Hackiana, p. 168.:

In exultationis et gratiarum actionis significatione usurpat (vocem sc. ὀλολυγμός) vetus poeta tragicus, Aeschylus, cuius praestantissimam editionem Londini curatam viro cl. D. Thomae Stanleio debebit aliquando posteritas.

Atque hactenus de primae Stanleianae editionis testimoniis. Secundam autem cum moliretur, ad eamque satis amplam supellectilem comparasset, annum agens tricesimum quartum magno cum literarum dispendio immatura morte praereptus est. Quem vero apparatum editionis secundae iam instruxisset, eum nos in hac nostra editione protulimus. Ad singulas scilicet tragoedias, vitam ac fragmenta, commentarium suum aequa parte auxerat.

Versionem item Latinam, e versione Casauboni ad marg nem editionis Stephanianae adscripta, in choricis emer daverat, coniecturas adhibuerat nonnullas cum Casaubo tum Ioannis Pearsoni Episcopi Cestriensis *), quae forte Merico Casaubono vel a Pearsono cum ipso communicat sunt, et nonnullas aliorum hominum eruditorum parci hic illic adnotatas. Sin aliqui fuerint qui Stanleium m lae fidei insimulent, quod has coniecturas non ubique veros auctores retulerit, nae isti ex suopte ingenio poti quam aequa ac liberali mente de illo iudicium faciunt. A quis eum ita infima doctorum in plebe delituisse existim ita parum de Aeschylo, de Aeliano, de ipsa deniq quanta sit Graecorum philosophia meritum, ut mise lam sibi glòriolam unius atque alterius coniecturae su reptione sibi quaereret, ac non potius inter primor sui saeculi viros suis meritis ac doctrina emituisse? Qu non aequius iudicabit istiusmodi crimen ad incuriam, i firmitatem humanam, festinationem vel memoriae lapsu quam fraudem ac malam fidem referre. Praesertim cu Stanleius priusquam editionem secundam, ex qua hoc cı men maxima ex parte ei obiicitur, aut in lucem protuli set, aut etiam praefatione qua subsidia sua doceret suum cuique redderet, adornasset, morte praereptus e Absit illud profecto, ut viris ingenio, humanitate, d ctrina illustribus, post mortem calumniemur. Nec meu ita comparatum sit ingenium, ut aliquid ingenuis hum niorum artium ac literarum cultoribus detrahere studear cum vivis sine odio atque invidia ita versari velim, ut l berum atque ab iisdem studiis haud alienum decet, mortuis silere malim, quam maledicere, atque ut viv ubi fert occasio, plaudere, ita SEPULTIS PARCERE.

Editionem Stanleianam Hagae Comitum an MDCCXLV. duobus tomis forma quadrata repetiit Ioa nes Cornelius de Pauw, adiectis etiam suis, hoc est a dacissimis, saepe etiam inanissimis adnotationibus. Sua

---

(*) De his vide quae Needhami et post eum Askevii verbis Butle retulit deinceps, p. XXX. sqq.) (XV. sqq.)

ipse sententiam, tanquam e cathedra, semper pronuntiat, Stanleio, Stephano, aliisque literarum principibus viris, se longe longeque praestantioribus, passim obloquitur, seipso, ut mos est hominum imperitorum ac iactantium, mire delectatus; coniecturas tamen profert aliquando melioris frugi, quae tamen an ipsius fuerint valde dubitari solet; plerumque infelicissime rem gerit, et vel maxime perspicua obscurat dum aliis oculatior videri cupit, Graecitatis ac rei metricae, quamvis Hephaestionem ediderit, iuxta ignarissimus. Sed typorum nitori satis consuluit.

Repetita est etiam editio Stanleii, sine notis, Glascuae anno 1746. forma quadrata minore ac 12mo.

EX EADEM BUTLERI PRAEFAT. p. XXX. sqq.

Casaub. et *Cas.* *Coniecturae quaedam desumptae ex margine libri quo continetur Agamemnon cum versione et notis marginalibus sane multis ad grammaticam praecipue spectantibus Isaaco Casaubono adscriptis sed tanto viro nequaquam dignis, quem Lutetiae ad me transmisit Ioannes de Burigny.*

Iacob. et *Iac. Pearson.* et *Pears. Rawl.* et *Raw.* *Coniecturae quaedam desumptae e margine libri per H. Stephanum impressi, quae, ut plurimum, ut videtur, ab Henrico Iacob Collegii Mertonensis olim socio, et clariss. Io. Pearsono episcopo Cestriensi profluxerunt; quem mihi mutuo dedit Tho. Rawlinson RSS. olim fuit Th. Stanleii ut manus eius abunde testatur. Vid. eius notam in Agam. p. 789. C. (v. 214.) et Ant. Wood Athen. Oxon. Vol. 2. Col.* 160. *(Col.* 158. *seq.)*

Ex his prior liber, nempe *Casaub. et Cas.*, est ille cuius specimen dedit Vauvilliers in Notitia et Excerptis Codicum Parisiensium Tom. I. p. 324. Alter autem, *Iacob. et Iac. etc.*, nunc est inter codices bibliothecae Cantabrigiensis D. IV. 38. nomenque Is. Casauboni in titulo

sibi praefert, et passim ipsius et Pearsoni manu not
interdum etiam alia, quam non Stanleii sed Henrici J
fuisse crediderim. Certe ductus literarum a manu S
leii, mihi ex octo eius voluminibus MStis satis cog
abhorret, neque nomen eius ullibi deprehendere p
De Spanhemii, et Falkenburgii emendationibus nihil
beo, quod dicam, sed cur caeteris uberiores iudice
causam video nullam. Quas emendationes Grotii com
morat Askevius, eae videntur esse Casauboni a Groti
marginem forte libri sui adscriptae, semper enim *Ca*
Gro. consentiunt. Obiter autem monendum est, lib
illum CAS. in Bibliotheca Parisiensi a Vauvillerio me
ratum, non ipsius autographum habendum esse, sed
tum codicem, a quodam eius auditore descriptum, n
que ac variis lectionibus cum Casauboni tum aliorum t
Vauvillerio partim bonae frugi, saepius plane puerili
instructum. Ipse autem liber quo Casaubonus in prae
ctionibus suis usus et videtur fuisse alter illo modo n
moratus *).

---

*) Haec cum scripsissem, venit mihi in manus responsio Boisson
ad amicum doctum, qui ad illum literas super hac re dedisset, h
tatu summi atque amicissimi viri Samuelis Parr. Haec coniectu
nostras plane confirmat, et crimen nimis temere Stanleio obiec
manifeste refutat. Sunt igitur huiusmodi.

„Demum transeo ad Aeschylea de quibus me consulit tuis v
bis vir reverendissimus Dr. Parrius. Codex fuit olim Putea
nempe Iac. Puteani, Cl. fil. Vauvillerius in Notitiis MStor. p.
T. 1. hunc hominem Gallice vocat *Jacques Pitou*: saltem scri
debuit *Pithou*. Sed Puteanus est *Du Puy*, non Pithou. Pithou
tine dicitur Pithoeus. Et haec erat Vauvillerii eruditio literaria,
in Notitiis T. I. p. 800. de Corinthio Gregorio verba faciens, K
nianam editionem ne fando quidem audierat. Quae de hoc co
scribit Vauvillerius longiora sunt quam ut facile possint hic desc
Faehsii descriptio p. XXIV. codicis Casauboniani sumpta est ex
presso catalogo Bibliothecae Regiae αὐτολεξεί. Post *redemtus*
Faehsius omisit vel typographus: *erat tum illius possessor.* I
Theologus verba haec scripsit quid sibi velint nescio. Forte et

periemnt verba, Catalogi impressi auctor, vel alia in hunc sensum. Vauvillerius p. 324. describens notam quandam titulo codicis adpictam eo modo effert, *observationibus eruditissimis*, ipsa nota, quam ipse vidi, et nunc etiam video *observationibus erud.* Sed hoc est levissimum. Codex duarum manuum vestigia fert manifesta. Utraque videtur antiquior anno 1663. quo publica facta est Stanleiana editio. Nitidior dicitur Vauvillerio esse Casauboni, altera forte Iac. Puteani. Verba quae leguntur p. 96. „absolvit Is. Casaub. 5 Cal. Mart. 1610." non statim litem dirimunt. Vidi manum indubiam Casauboni, et nullo modo illi similem reperi, quae in hoc codice nitidior est, et Casauboni esse dicitur; similior esset alteri quam Puteani Vauvillerius esse putat. Notarum puerilis plerumque futilitas et quas nunquam Casaubonus ille potuisset publici iuris facere, mihi suspicionem iniicit fuisse descriptam hanc fabulam ab auditore aliquo Casauboni et „absolvit Casaubonus" sic intelligere deberi, absolvit *interpretationem* fabulae, non autem descriptionem. Caeterum parum huic opinioni tribuo, nam vix credo circa annum 1610. Casaubonum adhuc Professoris munere fungi. Quicquid sit, si manus Casauboni altera duarum est, crediderim Casauboniaoam esse, quae est pulchra minus, lectu difficilior, atramento atro magis usa, et circa notas tantum et appendices versata. Altera nitidior quae textum, versionem interlinearem, et marginales annotatiunculas fecit, vix Casauboni esse potest, cum indidem scripserit *ex emendatione Casauboni*, *ex Casaubono* etc. Tibi notas omnes huius codicis describere res esset infiniti laboris, et non mei quod nunc fere nullum est, otii. Faehsius paucissima tantum excerpsit. Vauvillerius non dicit Stanleium Casaubonianas notas suas fecisse. Miratur quidem prodigiosum multis locis consensum, sed tamen Stanleium furem fuisse non pronunciat. „Cette conformité," inquit ille, „qu'on remarque en un grand nombre d'articles ne suffit pas neanmoins pour faire prononcer un plagiat: deux hommes tels que Casaubon et Stanley ont du necessairement se recontrer quelquefois; et si Stanley eut connu le Manuscrit de Casaubon, il en eut profité plus souvent," et inferius p. 338. „ce que confirme je crois, ce que j'ai dit qu'il ne paroit pas avoir connu le MS. de Casaubon." **)

**) Postquam hanc praefationem typis mandaveram, ipse Casauboni codicem Parisiis inspexi. Ac primo quidem neutram manum Casauboni esse credidi. Sed cum alia eius scripta indubiae fidei ibidem

evolvissem duplici ac plane diverso charactere eum in scribendo usum fuisse reperi. Atque in librum ejusdem Bibliothecae No. 8451. incidi, cum hoc, de quo agitur, plane gemellum. Continet vero Aristophanis Equites et quaedam ex Anthologia a Casaubono descripta, cum versione interlineari ac notulis manu quidem pulchriori quam qua festinanter uti solebat vir magnus exaratis, sed huic tam simili ut ovum non sit ovo similius.

CAROLI REISIGII

EMENDATIONES

IN AESCHYLI PROMETHEUM.

CAROLI REISIGII
EMENDATIONES
IN PROMETHEUM *).

V. 1. scribe τηλοῦρον pro vulgato τηλουρὸν. Nominum enim in ουρος terminatorum oxytona sunt, quae ducuntur ab ὁρᾶν, ut οἰκουρός, κηπουρός: contra quae ab nominibus, barytona. Ergo σκίουρος notandum et Ἄρκτουρος, ab οὐρά: item ἄγχουρος, πρόσουρος, ὅμουρος, ab ὅρος. Quemadmodum autem πρόσουρος est pro πρόσορος; ita primitus et ionice fuit τηλέορος = τηλοῦρος. Utrumque huius vocis accentum, tum pravum tum verum, novit Hesychius.

V. 49. Stanleii quidem ἐπαχθῆ mirere placere doctis hominibus potuisse. Offensioni est ignotum tragicis vocabulum, quibus usitatum ἀχθεινός. Sed gravius hoc, quod irridendi ista acerbitas nec cadit in Roboris ferreum pectus, et vero aliena est ab nexu sermonum. Irridenti enim Robori non est cur non potuerit respondere Vulcanus: at οὐδὲν ἀντειπεῖν ἔχει. Extremum aliquod argumentum erat proferendum, quod expugnari non liceret. Tale autem hoc est:

ἅπαντ' ἐκράνθη, πλὴν θεοῖσι κοιρανεῖν **)

---

*) Selectae sunt eae, quae nec alibi essent ab ipso Reisigio propositae, nec in solis scripturae discrepantiis editorumque sententiis diiudicandis versarentur. Harum igitur brevem indiculum subiecimus sine rationum expositione, obelo reprobatas scripturas, probatas asterisco notantes. Versuum numeri sunt Stanleiani.

**) Eandem in sententiam Toepelmannus vertit Comm. de Aesch. Prom. p. 85.:

Bestimmt ist Alles aufser'm Götterregiment.

Vertit autem ἐτάχθη.

κραίνειν de fati necessitate, de Iovis decretis habes apud Euripidem, Electr. 1248. Frequens autem veteribus monitum, cuius vim nullum superaret argumentum, στέργειν τὰ κρανθέντα, ut est Eur. Orest. 1021. Sed ne quis ex scholiastae notatione πάντα ἐκ μοιρῶν δέδοται perfectum tempus coniiciat fuisse positum, consimilem discrepantiam animadvertat v. 651. τέθαλπται] ἐξεκαύθη. Aoristus autem est narrantis, ut post debellatos Titanas a Iove cuncta sint disposita ac constituta.

V. 66. αἰαῖ coniunge.

V. 155. Rationibus in censura editionis Wellauerianae expositis consentanea est haec emendatio: ὡς μή τις θεὸς τοῖσδ' ἐπεγήθει.

V. 188. Coniicere licet sic scriptum antiquitus fuisse:

τὸ δίκαιον ἔχων Ζεύς. ἀλλ' ἔμπας
οἴω πάλιν αὖ μαλακογνώμων —:

quod non nimium recedit ab vicinis syllabis.

V. 248. Victorii θνητούς τ' ἔπαυσα, quo spectat etiam γ' aliquot librorum prorsus ineptum, sic potest defendi, ut continuare Prometheus orationem eis voluisse statuatur, quae propter interiectam chori interrogationem libera oratione subiiciuntur v. 253., hunc fere in modum: αὐτοῖς τε πῦρ ὤπασα.

V. 252. μέν τοι disiunctim scribendum.

V. 265. aut τὸν κακῶς πράσσοντ' scribendum cum Stanleio, quoniam qua nota $\overline{ας}$ terminatio saepe significatur a librariis, non dissimilis ea est apostropho: aut de glossemate in proximis cogitandum. Non enim in huiusmodi transitu requiritur δὲ particulae ligamentum:

πράσσοντας· αὐτὸς ταῦθ' ἅπαντ' ἠπιστάμην.

Quod Elmsleius coniecit, σὺ δὲ ταῦθ' —, non satisfacit; personae enim significatio exspectatur.

V. 343. non contemnendum est θέλοις, quod apud Robortellum et quibusdam in codicibus legitur: ita enim sententia nexa ex solo loquentis arbitratu est, plane ut εἰ καί particulae positae sunt Platonis Phaedr. §. 143.

V. 347—372. Non sunt prioribus continuanda tanquam Promethei verba: ab Oceano potius proferuntur eo consilio, ut si fieri possit Atlantis et Typhonis exemplis mitigetur inexorabilis adhuc Promethei atrocitas. Documento autem illa exempla sunt eorum, quae dixerat v. 318. 319. Quodsi cum verbis Oceani: τοιαῦτα μέντοι τῆς ἄγαν ὑψηγόρου γλώσσης τἀπίχειρα γίγνεται — haec conferuntur (v. 360): ὃς

αὐτὸν ἐξέπληξε τῶν ὑψηγόρων κομπασμάτων, dubitari nequit, quin Promethei ὑψηγορία notetur: quod si secus esset, in semet ipse inveheretur Prometheus. Nec animi ista commotio nisi in Oceano misericordia tacto satis intelligeretur, nec fervens adeo et imaginibus redundans orationis genus, maxime a v. 367., in Prometheum conveniret, cui iam non est otium aliena mala lamentandi. Vaticinium autem illud quidni Oceanus potuerit a *matre* comperire? Praeterea mirum, qui ex incitatissimo impetu placidum subito ac sedatum v. 372. exeat orationis flumen. Atqui si verum fateamur, ne si Oceano quidem priora tribuuntur, ut sunt tribuenda, satis apte versu 372. oratio insistitur: desideratur enim cohortatio quaedam, cuius quidem caussa protulerit ille fratris et Typhonis exempla. Quodsi ea, quae intercidisse ante v. 373. videntur, velut ab his inciperent:

σὺ δ' οὖν —

proclivis erat ad verba σὺ δ' οὐκ e. q. s. aberratio.

Ante v. 383. rursus intercidisse unum versum, quo sic fere Oceano poterat responderi: Ὁρῶ —, docet intermissa στιχομυθίας constantia.

v. 428 sqq. Fundamenti loco habendum ὑποστενάζει, tum propter auctoritatem librorum, tum quod de prosa oratione petitum est ὑποβαστάζει. Ita autem σθένος non habet quo referatur. Quod enim Wellauerus cogitat de figura, quam ἓν διὰ δυοῖν dicunt, de eo multimodis fallitur: ita enim nec τέ ponere licet pro καί, nec praemittere attributivum nomen: deinde βάρος dicendum erat de caelo, non σθένος: praeterea ne sic quidem, quam instituerit grammaticam verborum structuram, intelligitur. Scripturae discrepantia notata nulla est, praeterquam quod Ἄτλα θ' reperitur apud Scholiastam. In eo autem vocabulo ipsa corruptela cernitur, emendandusque Aeschylus sic est:

Ἄτλαντος αἰὲν ὑπείροχον σθένος κραταιὸν
οὐράνιόν τε πόλον νώτοις·
ὑποστενάζει.

Quae una cum superioribus vertere licet in hunc modum:

Vorher nur sah ich schwerbedrängt allein
einen andern Titanen gebändigt
durch fesselnde Schmach der Eisen,
des Atlas stets überragende mächtige Kraft,
und des Himmels Rund auf seinen Schultern:
darunter seufzt er.

Uno vocabulo conclusa sententia eadem est vi posita, atque in Soph. Oed. Col. v 1060. ἁλώσεται.

V. 481. ξυμπίτνων scribendum.

V. 495. *καὶ μακρὰν ὀσφὺν* etsi nemini offensioni fuerunt, tamen quomodo longitudine videatur insignis esse *spina sacra* vix dicas. Certissima autem verba sunt Menandri in eadem re versantis [apud Athen. IV, p. 146. E., Fragm. p. 50. Meinek.]:

τὴν ὀσφὺν ἄκραν,

quibus via significatur ad emendanda Aeschylia. Sic enim scriptum fuit:

κνίσῃ τε κῶλα συγκαλυπτὰ χἄμ' ἄκραν
ὀσφὺν πυρώσας —.

V. 532. animum offendit *πόρον* de flumine positum simpliciter, in tanta praesertim emendandi commoditate, qua Homericum illud *ῥόον* non mediocriter commendatur. Simillima superiora v. 139. *ἀκοιμήτῳ ῥεύματι πατρὸς Ὠκεανοῦ.*

V. 545. verba *ἰδίᾳ γνώμῃ* emendaturo auxilium petendum ex scholiastae explicatione: *ἐν ἰδίᾳ γνώμῃ καὶ αὐθαιρέτως.* Quae si contenduntur cum scholiastae verbis ad Soph. Antig. 875.: *αὐτόγνωτος] αὐθαίρετος καὶ ἰδιογνώμων*, certa ratione ducimur ad pristinam versus formam hancce:

αὐτογνωμόνως σέβει.

αὐτογνωμόνως rite atque ordine factum ab *αὐτογνώμων* bono vocabulo nihil habet offensionis praeter correptam ante *γν* vocalem: cuius tamen licentiae exempla quaedam Aeschylia ac Sophoclia pridem notata Porsoni ad Hecub. v. 302.

V. 548. dupliciter interrogatur *ποῦ τίς ἀλκά*; Stephano placebat vel *ποῦ τις* vel *εἰπέ που τίς*: parum enim accurata Wellaueri narratio.

V. 577. ex librorum scriptura et comparatione antistrophae consequens haec est emendatio:

ἰὼ ἰώ, ποῖ ποῖ,
ἆ πόποι, πῇ μ' ἄγουσι

ποῖ et *πῇ* coniuncta habes e. c. in Eur. Hecub. v. 1066. (1047.) Cretico molossum respondere non potest demonstrari; praeterea *πῶ πῶ πῶ* coniunctio sine exemplo.

V. 600. scribe *κέντροις ἰὼ φοιταλέοισιν*, synizesi efferendum, atque in Euripidis versu apud Seidlerum de V. D. p. 38. *μανιάδος φοιταλέ—ου φεῦ φεῦ μόχθων.*

V. 607. Perpolitur versus recepto Elmsleii praeclaro invento et servata ultima *χρὴ* vocis littera:

παθεῖν, τί μῆχαρ ἢ τί φάρμακον νόσου;

Ita ad amussim respondet strophico, a Wellauero demum temere corrupto.

V. 645. diversa scriptura, etiamsi non recipienda, at quae exstitit tamen olim, latuit in πεύσοισθε Robortelliano, h. e. πευσεῖσθε, ut est infra v. 987. πευσεῖσθαι. Vid. Fischerum ad Well. II, p. 428. Brunckium ad Hippol. 1104.

V. 646. si terminatio probatur epica, asciendum Homeri exemplo etiam ῶ est πωλεύμεναι verbi: qua quidem forma eodem poeta iure eademque utitur vi atque εἰσοιχνεῦσι v. 122.

V. 656. πρός πατρὸς notandum.

V. 678. proxime ad verum accedit Spanhemii ἀκτήν (ad Callim. hymn. in Pall. v. 46.) Sed ipsum verum videtur hoc esse:

Λέρνης τ' ἐς ἀκτήν —

Pindarus Ol. VII, 60.: Λερναίας ἀπ' ἀκτᾶς.

V. 708 sqq. Ad expediendos Ius errores non satis est lacunam statui post v. 790. Manifestae enim praeterea narrationis turbae sunt inde a v. 716, si accurate comparentur v. 733. 34. Ac pro certo quidem et explorato illud habendum est, minime in Caucaso vinctum esse Prometheum Aeschylium, sed in rupibus Europaeis, ad ipsos Asiae fines. Deinde hoc est tenendum, eum esse v. 738. narrationis nexum, ut palude Maeotide separari Asia et Europa cogitentur a poeta: quocum convenit Herodoto, qui in utriusque confinio collocat Tanaim. Eadem igitur palus Maeotis significatur v. 769. ὅταν περάσῃς ῥεῖθρον ἠπείρων ὅρον, quibus continuatur interrupta v. 734. narratio. Summa autem nunc regionum perversio oritur eo, quod prius quam permeatus sit Bosporus Cimmerius atque Maeotis palus, ad Caucasum perventura et Amazonas Io dicitur. Ne quis autem in occidentali Bospori Cimmerii parte Caucasum et Colchidem poni arbitretur: ab eiusmodi ignoratione istarum rerum non potuit poeta non alienus esse, qui verissime tum Asiae et Europae terminos constituerit, tum ab Caucaso meridiem versus Amazonas collocarit, quemque apertum est in Asia cogitare, non in Europa situm Caucasum et Colchidem. Quoniam autem quae aliis de caussis post v. 790. statuenda est lacuna facit ut de uno codicis folio lacero vel quomodocunque corrupto cogitandum sit necessario, veri non est dissimile, alieno in loco, cum denuo compingeretur ille liber, insertum illud folium esse. In quo si ea perscripta essent, quae nunc leguntur a v. 716. ad v. 727., planissime, quo modo ex proprio loco suo huc potuerint transferri, intelligitur. Pristinus igitur ordo hic fuit:

sibi praefert, et passim ipsius et Pearsoni manu notat interdum etiam alia, quam non Stanleii sed Henrici Jaco fuisse crediderim. Certe ductus literarum a manu Sta leii, mihi ex octo eius voluminibus MStis satis cogni abhorret, neque nomen eius ullibi deprehendere pot De Spanhemii, et Falkenburgii emendationibus nihil h beo, quod dicam, sed cur caeteris uberiores indicent causam video nullam. Quas emendationes Grotii comm morat Askevius, eae videntur esse Casauboni a Grotio marginem forte libri sui adscriptae, semper enim *Cas. Gro.* consentiunt. Obiter autem monendum est, libru illum CAS. in Bibliotheca Parisiensi a Vauvillerio mem ratum, non ipsius autographum habendum esse, sed ta tum codicem, a quodam eius auditore descriptum, noti que ac variis lectionibus cum Casauboni tum aliorum tes Vauvillerio partim bonae frugi, saepius plane puerilib instructum. Ipse autem liber quo Casaubonus in prael ctionibus suis usus et videtur fuisse alter illo modo m moratus *).

---

*) Haec cum scripsissem, venit mihi in manus responsio Boissona ad amicum doctum, qui ad illum literas super hac re dedisset, ho tatu summi atque amicissimi viri Samuelis Parr. Haec coniectur nostras plane confirmat, et crimen nimis temere Stanleio obiectu manifeste refutat. Sunt igitur huiusmodi.

„Demum transeo ad Aeschylea de quibus me consulit tuis ve bis vir reverendissimus Dr. Parrius. Codex fuit olim Puteani nempe Iac. Puteani, Cl. fil. Vauvillerius in Notitiis MStor. p. 32 T. 1. hunc hominem Gallice vocat *Jacques Pitou*: saltem scribe debuit *Pithou*. Sed Puteanus est *Du Puy*, non Pithou. Pithou L tine dicitur Pithoeus. Et haec erat Vauvillerii eruditio literaria, q in Notitiis T. I. p. 300. de Corinthio Gregorio verba faciens, Ko nianam editionem ne fando quidem audierat. Quae de hoc codi scribit Vauvillerius longiora sunt quam ut facile possint hic describ Faehsii descriptio p. XXIV. codicis Casauboniani sumpta est ex im presso catalogo Bibliothecae Regiae αὐτολεξεί. Post *redemtus es* Faehsius omisit vel typographus: *erat tum illius possessor*. Po *Theologus* verba *haec scripsit* quid sibi velint nescio. Forte et hi

perierunt verba, Catalogi impressi auctor, vel alia in hunc sensum. Vauvillerius p. 324. describens notam quandam titulo codicis adpictam eo modo effert, *observationibus eruditissimis*, ipsa nota, quam ipse vidi, et nunc etiam video *observationibus erud.* Sed hoc est levissimum. Codex duarum manuum vestigia fert manifesta. Utraque videtur antiquior anno 1668. quo publica facta est Stanleiana editio. Nitidior dicitur Vauvillerio esse Casauboni, altera forte Iac. Puteani. Verba quae leguntur p. 96. „absolvit Is. Casaub. 5 Cal. Mart. 1610." non statim litem dirimunt. Vidi manum indubiam Casauboni, et nullo modo illi similem reperi, quae in hoc codice nitidior est, et Casauboni esse dicitur; similior esset alteri quam Puteani Vauvillerius esse putat. Notarum puerilis plerumque futilitas et quas nunquam Casaubonus ille potuisset publici iuris facere, mihi suspicionem iniicit fuisse descriptam hanc fabulam ab auditore aliquo Casauboni et „absolvit Casaubonus" sic intelligere deberi, absolvit *interpretationem* fabulae, non autem descriptionem. Caeterum parum huic opinioni tribuo, nam vix credo circa annum 1610. Casaubonum adhuc Professoris munere fungi. Quicquid sit, si manus Casauboni altera duarum est, crediderim Casaubonianam esse, quae est pulchra minus, lectu difficilior, atramento atro magis usa, et circa notas tantum et appendices versata. Altera nitidior quae textum, versionem interlinearem, et marginales annotatiunculas fecit, vix Casauboni esse potest, cum indidem scripserit *ex emendatione Casauboni*, *ex Casaubono* etc. Tibi notas omnes huius codicis describere res esset infiniti laboris, et non mei quod nunc fere nullum est, otii. Faehsius paucissima tantum excerpsit. Vauvillerius non dicit Stanleium Casaubonianas notas suas fecisse. Miratur quidem prodigiosum multis locis consensum, sed tamen Stanleium furem fuisse non pronunciat. „Cette conformité," inquit ille, „qu'on remarque en un grand nombre d'articles ne suffit pas neanmoins pour faire prononcer un plagiat: deux hommes tels que Casaubon et Stanley ont du necessairement se recontrer quelquefois; et si Stanley eut connu le Manuscrit de Casaubon, il en eut profité plus souvent," et inferius p. 338. „ce que confirme je crois, ce que j'ai dit qu'il ne paroit pas avoir connu le MS. de Casaubon." **)

**) Postquam hanc praefationem typis mandaveram, ipse Casauboni codicem Parisiis inspexi. Ac primo quidem neutram manum Casauboni esse credidi. Sed cum alia eius scripta indubiae fidei ibidem

evolvissem duplici ac plane diverso charactere eum in scribendo usum fuisse reperi. Atque in librum ejusdem Bibliothecae No. 8451. incidi, cum hoc, de quo agitur, plane gemellum. Continet vero Aristophanis Equites et quaedam ex Anthologia a Casaubono descripta, cum versione interlineari ac notulis manu quidem pulchriori quam qua festinanter uti solebat vir magnus exaratis, sed huic tam simili ut ovum non sit ovo similius.

CAROLI REISIGII

EMENDATIONES

IN AESCHYLI PROMETHEUM.

CAROLI REISIGII

EMENDATIONES

IN PROMETHEUM *).

V. 1. scribe τηλοῦρον pro vulgato τηλουρὸν. Nominum enim in ουρος terminatorum oxytona sunt, quae ducuntur ab ὁρᾶν, ut οἰκουρός, κηπουρός: contra quae ab nominibus, barytona. Ergo σκίουρος notandum et Ἄρκτουρος, ab οὐρά: item ἄγχουρος, πρόσουρος, ὅμουρος, ab ὅρος. Quemadmodum autem πρόσουρος est pro πρόσορος; ita primitus et ionice fuit τηλέορος = τηλοῦρος. Utrumque huius vocis accentum, tum pravum tum verum, novit Hesychius.

V. 49. Stanleii quidem ἐπαχθῆ mirere placere doctis hominibus potuisse. Offensioni est ignotum tragicis vocabulum, quibus usitatum ἀχθεινός. Sed gravius hoc, quod irridendi ista acerbitas nec cadit in Roboris ferreum pectus, et vero aliena est ab nexu sermonum. Irridenti enim Robori non est cur non potuerit respondere Vulcanus: at οὐδὲν ἀντειπεῖν ἔχει. Extremum aliquod argumentum erat proferendum, quod expugnari non liceret. Tale autem hoc est:

ἅπαντ' ἐκράνθη, πλὴν θεοῖσι κοιρανεῖν **)

---

*) Selectae sunt eae, quae nec alibi essent ab ipso Reisigio propositae, nec in solis scripturae discrepantiis editorumque sententiis diiudicandis versarentur. Harum igitur brevem indiculum subiecimus sine rationum expositione, obelo reprobatas scripturas, probatas asterisco notantes. Versuum numeri sunt Stanleiani.

**) Eandem in sententiam Toepelmannus vertit Comm. de Aesch. Prom. p. 85.:

Bestimmt ist Alles aufser'm Götterrègiment.

Vertit autem ἐτάχθη.

κραίνειν de fati necessitate, de Iovis decretis habes apud Euripidem, Electr. 1248. Frequens autem veteribus monitum, cuius vim nullum superaret argumentum, *στέργειν τὰ κρανθέντα*, ut est Eur. Orest. 1021. Sed ne quis ex scholiastae notatione *πάντα ἐκ μοιρῶν δέδοται* perfectum tempus coniiciat fuisse positum, consimilem discrepantiam animadvertat v. 651. *τέθαλπται*] *ἐξεκαύθη*. Aoristus autem est narrantis, ut post debellatos Titanas a Iove cuncta sint disposita ac constituta.

V. 66. *αἰαῖ* coniunge.

V. 155. Rationibus in censura editionis Wellauerianae expositis consentanea est haec emendatio: *ὡς μή τις θεὸς τοῖσδ' ἐπεγήθει.*

V. 188. Coniicere licet sic scriptum antiquitus fuisse:

τὸ δίκαιον ἔχων Ζεύς. ἀλλ' ἔμπας
οἴω πάλιν αὖ μαλακογνώμων —:

quod non nimium recedit ab vicinis syllabis.

V. 248. Victorii *θνητούς τ' ἔπαυσα*, quo spectat etiam *γ'* aliquot librorum prorsus ineptum, sic potest defendi, ut continuare Prometheus orationem eis voluisse statuatur, quae propter interiectam chori interrogationem libera oratione subiiciuntur v. 253., hunc fere in modum: *αὐτοῖς τε πῦρ ὤπασα.*

V. 252. *μέν τοι* disiunctim scribendum.

V. 265. aut *τὸν κακῶς πράσσοντ'* scribendum cum Stanleio, quoniam qua nota *ας* terminatio saepe significatur a librariis, non dissimilis ea est apostropho: aut de glossemate in proximis cogitandum. Non enim in huiusmodi transitu requiritur *δὲ* particulae ligamentum:

πράσσοντας· αὐτὸς ταῦθ' ἅπαντ' ἠπιστάμην.

Quod Elmsleius coniecit, *εὖ δὲ ταῦθ'* —, non satisfacit; personae enim significatio exspectatur.

V. 343. non contemnendum est *θέλοις*, quod apud Robortellum et quibusdam in codicibus legitur: ita enim sententia nexa ex solo loquentis arbitratu est, plane ut *εἰ καί* particulae positae sunt Platonis Phaedr. §. 143.

V. 347—372. Non sunt prioribus continuanda tanquam Promethei verba: ab Oceano potius proferuntur eo consilio, ut si fieri possit Atlantis et Typhonis exemplis mitigetur inexorabilis adhuc Promethei atrocitas. Documento autem illa exempla sunt eorum, quae dixerat v. 318. 319. Quodsi cum verbis Oceani: *τοιαῦτα μέντοι τῆς ἄγαν ὑψηγόρου γλώσσης τἀπίχειρα γίγνεται* — haec conferuntur (v. 360): *ὃς*

αὐτὸν ἐξέπληξε τῶν ὑψηγόρων κομπασμάτων, dubitari nequit, quin Promethei ὑψηγορία notetur: quod si secus esset, in semet ipse inveheretur Prometheus. Nec animi ista commotio nisi in Oceano misericordia tacto satis intelligeretur, nec fervens adeo et imaginibus redundans orationis genus, maxime a v. 367., in Prometheum conveniret, cui iam non est otium aliena mala lamentandi. Vaticinium autem illud quidni Oceanus potuerit a *matre* comperire? Praeterea mirum, qui ex incitatissimo impetu placidum subito ac sedatum v. 372. exeat orationis flumen. Atqui si verum fateamur, ne si Oceano quidem priora tribuuntur, ut sunt tribuenda, satis apte versu 372. oratio insistitur: desideratur enim cohortatio quaedam, cuius quidem caussa protulerit ille fratris et Typhonis exempla. Quodsi ea, quae intercidisse ante v. 373. videntur, velut ab his inciperent:

σὺ δ' οὖν —

proclivis erat ad verba σὺ δ' οὐκ e. q. s. aberratio.

Ante v. 383. rursus intercidisse unum versum, quo sic fere Oceano poterat responderi: Ὁρῶ —, docet intermissa στιχομυθίας constantia.

v. 428 sqq. Fundamenti loco habendum ὑποστενάζει, tum propter auctoritatem librorum, tum quod de prosa oratione petitum est ὑποβαστάζει. Ita autem σθένος non habet quo referatur. Quod enim Wellauerus cogitat de figura, quam ἓν διὰ δυοῖν dicunt, de eo multimodis fallitur: ita enim nec τέ ponere licet pro καί, nec praemittere attributivum nomen: deinde βάρος dicendum erat de caelo, non σθένος: praeterea ne sic quidem, quam instituerit grammaticam verborum structuram, intelligitur. Scripturae discrepantia notata nulla est, praeterquam quod Ἄτλα θ' reperitur apud Scholiastam. In eo autem vocabulo ipsa corruptela cernitur, emendandusque Aeschylus sic est:

Ἄτλαντος αἰὲν ὑπείροχον σθένος κραταιόν
οὐράνιόν τε πόλον νώτοις·
ὑποστενάζει.

Quae una cum superioribus vertere licet in hunc modum:

Vorher nur sah ich schwerbedrängt allein
einen andern Titanen gebändigt
durch fesselnde Schmach der Eisen,
des Atlas stets überragende mächtige Kraft,
und des Himmels Rund auf seinen Schultern:
darunter seufzt er.

Uno vocabulo conclusa sententia eadem est vi posita, atque in Soph. Oed. Col. v. 1060. ἁλώσεται.

V. 431. ξυμπίτνων scribendum.

V. 495. καὶ μακρὰν ὀσφὺν etsi nemini offensioni fuerunt, tamen quomodo longitudine videatur insignis esse *spina sacra* vix dicas. Certissima autem verba sunt Menandri in eadem re versantis [apud Athen. IV, p. 146. E., Fragm. p. 50. Meinek.]:

τὴν ὀσφὺν ἄκραν,

quibus via significatur ad emendanda Aeschylia. Sic enim scriptum fuit:

κνίσῃ τε κῶλα συγκαλυπτὰ χἄμ' ἄκραν
ὀσφὺν πυρώσας —.

V. 532. animum offendit πόρον de flumine positum simpliciter, in tanta praesertim emendandi commoditate, qua Homericum illud ῥόον non mediocriter commendatur. Simillima superiora v. 139. ἀκοιμήτῳ ῥεύματι πατρὸς Ὠκεανοῦ.

V. 545. verba ἰδίᾳ γνώμῃ emendaturo auxilium petendum ex scholiastae explicatione: ἐν ἰδίᾳ γνώμῃ καὶ αὐθαιρέτως. Quae si contenduntur cum scholiastae verbis ad Soph. Antig. 875.: αὐτόγνωτος] αὐθαίρετος καὶ ἰδιογνώμων, certa ratione ducimur ad pristinam versus formam hancce:

αὐτογνωμόνως σέβει.

αὐτογνωμόνως rite atque ordine factum ab αὐτογνώμων bono vocabulo nihil habet offensionis praeter correptam ante γν vocalem: cuius tamen licentiae exempla quaedam Aeschylia ac Sophoclia pridem notata Porsoni ad Hecub. v. 302.

V. 548. dupliciter interrogatur ποῦ τίς ἀλκά; Stephano placebat vel ποῦ τις vel εἰπέ που τίς: parum enim accurata Wellaueri narratio.

V. 577. ex librorum scriptura et comparatione antistrophae consequens haec est emendatio:

ἰὼ ἰώ, ποῖ ποῖ,
ἆ πόποι, πῆ μ' ἄγουσι

ποῖ et πῇ coniuncta habes e. c. in Eur. Hecub. v. 1066. (1047.) Cretico molossum respondere non potest demonstrari; praeterea πῶ πῶ πῶ coniunctio sine exemplo.

V. 600. scribe κέντροις ἰὼ φοιταλέοισιν, synizesi efferendum, atque in Euripidis versu apud Seidlerum de V. D. p. 38. μανιάδος φοιταλέ—ου φεῦ φεῦ μόχθων.

V. 607. Perpolitur versus recepto Elmsleii praeclaro invento et servata ultima χρῇ vocis littera:

παθεῖν, τί μῆχαρ ἢ τί φάρμακον νόσου;

Ita ad amussim respondet strophico, a Wellauero demum temere corrupto.

V. 645. diversa scriptura, etiamsi non recipienda, at quae exstitit tamen olim, latuit in πεύσοισθε Robortelliano, h. e. πευσεῖσθε, ut est infra v. 987. πευσεῖσθαι. Vid. Fischerum ad Well. II, p. 428. Brunckium ad Hippol. 1104.

V. 646. si terminatio probatur epica, asciendum Homeri exemplo etiam ῶ est πωλεύμεναι verbi: qua quidem forma eodem poeta iure eademque utitur vi atque εἰσοιχνεῦσι v. 122.

V. 656. πρός πατρὸς notandum.

V. 678. proxime ad verum accedit Spanhemii ἀκτὴν (ad Callim. hymn. in Pall. v. 46.) Sed ipsum verum videtur hoc esse:

Λέρνης τ' ἐς ἀκτὴν —

Pindarus Ol. VII, 60.: Λερναίας ἀπ' ἀκτᾶς.

V. 708 sqq. Ad expediendos Ius errores non satis est lacunam statui post v. 790. Manifestae enim praeterea narrationis turbae sunt inde a v. 716, si accurate comparentur v. 733. 34. Ac pro certo quidem et explorato illud habendum est, minime in Caucaso vinctum esse Prometheum Aeschylium, sed in rupibus Europaeis, ad ipsos Asiae fines. Deinde hoc est tenendum, eum esse v. 738. narrationis nexum, ut palude Maeotide separari Asia et Europa cogitentur a poeta: quocum convenit Herodoto, qui in utriusque confinio collocat Tanaim. Eadem igitur palus Maeotis significatur v. 769. ὅταν περάσῃς ῥεῖθρον ἠπείρων ὅρον, quibus continuatur interrupta v. 754. narratio. Summa autem nunc regionum perversio oritur eo, quod prius quam permeatus sit Bosporus Cimmerius atque Maeotis palus, ad Caucasum perventura et Amazonas Io dicitur. Ne quis autem in occidentali Bospori Cimmerii parte Caucasum et Colchidem poni arbitretur: ab eiusmodi ignoratione istarum rerum non potuit poeta non alienus esse, qui verissime tum Asiae et Europae terminos constituerit, tum ab Caucaso meridiem versus Amazonas collocarit, quemque apertum est in Asia cogitare, non in Europa situm Caucasum et Colchidem. Quoniam autem quae aliis de caussis post v. 790. statuenda est lacuna facit ut de uno codicis folio lacero vel quomodocunque corrupto cogitandum sit necessario, veri non est dissimile, alieno in loco, cum denuo compingeretur ille liber, insertum illud folium esse. In quo si ea perscripta essent, quae nunc leguntur a v. 716. ad v. 727., planissime, quo modo ex proprio loco suo huc potuerint transferri, intelligitur. Pristinus igitur ordo hic fuit:

sibi praefert, et passim ipsius et Pearsoni manu notat interdum etiam alia, quam non Stanleii sed Henrici Iaco fuisse crediderim. Certe ductus literarum a manu Stan leii, mihi ex octo eius voluminibus MStis satis cognit abhorret, neque nomen eius ullibi deprehendere potu De Spanhemii, et Falkenburgii emendationibus nihil h beo, quod dicam, sed cur caeteris uberiores iudicent causam video nullam. Quas emendationes Grotii comm morat Askevius, eae videntur esse Casauboni a Grotio a marginem forte libri sui adscriptae, semper enim *Cas. Gro.* consentiunt. Obiter autem monendum est, libru illum CAS. in Bibliotheca Parisiensi a Vauvillerio mem ratum, non ipsius autographum habendum esse, sed tan tum codicem, a quodam eius auditore descriptum, noti que ac variis lectionibus cum Casauboni tum aliorum tes Vauvillerio partim bonae frugi, saepius plane puerilibu instructum. Ipse autem liber quo Casaubonus in prael ctionibus suis usus et videtur fuisse alter illo modo me moratus *).

*) Haec cum scripsissem, venit mihi in manus responsio Boissonad ad amicum doctum, qui ad illum literas super hac re dedisset, ho tatu summi atque amicissimi viri Samuelis Parr. Haec coniectur nostras plane confirmat, et crimen nimis temere Stanleio obiectu manifeste refutat. Sunt igitur huiusmodi.

„Demum transeo ad Aeschylea de quibus me consulit tuis ve bis vir reverendissimus Dr. Parrius. Codex fuit olim Puteanu nempe Iac. Puteani, Cl. fil. Vauvillerius in Notitiis MStor. p. 32 T. 1. hunc hominem Gallice vocat *Jacques Pitou*: saltem scribe debuit *Pithou*. Sed Puteanus est *Du Puy*, non Pithou. Pithou La tine dicitur Pithoeus. Et haec erat Vauvillerii eruditio literaria, q in Notitiis T. I. p. 300. de Corinthio Gregorio verba faciens, Koe nianam editionem ne fando quidem audierat. Quae de hoc codic scribit Vauvillerius longiora sunt quam ut facile possint hic describi Faehsii descriptio p. XXIV. codicis Casauboniani sumpta est ex im presso catalogo Bibliothecae Regiae αὐτολεξεί. Post *redemtus est* Faehsius omisit vel typographus: *erat tum illius possessor*. Pos *Theologus* verba *haec scripsit* quid sibi velint nescio. Forte et hi

perierunt verba, Catalogi impressi auctor, vel alia in hunc sensum. Vauvillerius p. 324. describens notam quandam titulo codicis adpictam eo modo effert, *observationibus eruditissimis*, ipsa nota, quam ipse vidi, et nunc etiam video *observationibus erud.* Sed hoc est levissimum. Codex duarum manuum vestigia fert manifesta. Utraque videtur antiquior anno 1663. quo publica facta est Stanleiana editio. Nitidior dicitur Vauvillerio esse Casauboni, altera forte Iac. Puteani. Verba quae leguntur p. 96. „absolvit Is. Casaub. 5 Cal. Mart. 1610." non statim litem dirimunt. Vidi manum indubiam Casauboni, et nullo modo illi similem reperi, quae in hoc codice nitidior est, et Casauboni esse dicitur; similior esset alteri quam Puteani Vauvillerius esse putat. Notarum puerilis plerumque futilitas et quas nunquam Casaubonus ille potuisset publici iuris facere, mihi suspicionem iniicit fuisse descriptam hanc fabulam ab auditore aliquo Casauboni et „absolvit Casaubonus" sic intelligere deberi, absolvit *interpretationem* fabulae, non autem descriptionem. Caeterum parum huic opinioni tribuo, nam vix credo circa annum 1610. Casaubonum adhuc Professoris munere fungi. Quicquid sit, si manus Casauboni altera duarum est, crediderim Casauboniana esse, quae est pulchra minus, lectu difficilior, atramento atro magis usa, et circa notas tantum et appendices versata. Altera nitidior quae textum, versionem interlinearem, et marginales annotatiunculas fecit, vix Casauboni esse potest, cum indidem scripserit *ex emendatione Casauboni*, *ex Casaubono* etc. Tibi notas omnes huius codicis describere res esset infiniti laboris, et non mei quod nunc fere nullum est, otii. Faehsius paucissima tantum excerpsit. Vauvillerius non dicit Stanleium Casauboniana notas suas fecisse. Miratur quidem prodigiosum multis locis consensum, sed tamen Stanleium furem fuisse non pronunciat. „Cette conformité," inquit ille, „qu'on remarque en un grand nombre d'articles ne suffit pas neanmoins pour faire prononcer un plagiat: deux hommes tels que Casaubon et Stanley ont du necessairement se recontrer quelquefois; et si Stanley eut connu le Manuscrit de Casaubon, il en eut profité plus souvent," et inferius p. 338. „ce que confirme je crois, ce que j'ai dit qu'il ne paroit pas avoir connu le MS. de Casaubon." **)

**) Postquam hanc praefationem typis mandaveram, ipse Casauboni codicem Parisiis inspexi. Ac primo quidem neutram manum Casauboni esse credidi. Sed cum alia eius scripta indubiae fidei ibidem

evolvissem duplici ac plane diverso charactere eum in scribendo usum fuisse reperi. Atque in librum ejusdem Bibliothecae No. 8451. incidi, cum hoc, de quo agitur, plane gemellum. Continet vero Aristophanis Equites et quaedam ex Anthologia a Casaubono descripta, cum versione interlineari ac notulis manu quidem pulchriori quam qua festinanter uti solebat vir magnus exaratis, sed huic tam simili ut ovum non sit ovo similius.

CAROLI REISIGII

EMENDATIONES

IN AESCHYLI PROMETHEUM.

CAROLI REISIGII
EMENDATIONES
IN PROMETHEUM *).

V. 1. scribe τηλοῦρον pro vulgato τηλουρὸν. Nominum enim in ουρος terminatorum oxytona sunt, quae ducuntur ab ὁρᾶν, ut οἰκουρός, κηπουρός: contra quae ab nominibus, barytona. Ergo σκίουρος notandum et Ἄρκτουρος, ab οὐρά: item ἄγχουρος, πρόσουρος, ὅμουρος, ab ὅρος. Quemadmodum autem πρόσουρος est pro πρόσορος; ita primitus et ionice fuit τηλέορος = τηλοῦρος. Utrumque huius vocis accentum, tum pravum tum verum, novit Hesychius.

V. 49. Stanleii quidem ἐπαχθῆ mirere placere doctis hominibus potuisse. Offensioni est ignotum tragicis vocabulum, quibus usitatum ἀχθεινός. Sed gravius hoc, quod irridendi ista acerbitas nec cadit in Roboris ferreum pectus, et vero aliena est ab nexu sermonum. Irridenti enim Robori non est cur non potuerit respondere Vulcanus: at οὐδὲν ἀντειπεῖν ἔχει. Extremum aliquod argumentum erat proferendum, quod expugnari non liceret. Tale autem hoc est:

ἅπαντ' ἐκράνθη, πλὴν θεοῖσι κοιρανεῖν **)

---

*) Selectae sunt eae, quae nec alibi essent ab ipso Reisigio propositae, nec in solis scripturae discrepantiis editorumque sententiis diiudicandis versarentur. Harum igitur brevem indiculum subiecimus sine rationum expositione, obelo reprobatas scripturas, probatas asterisco notantes. Versuum numeri sunt Stanleiani.

**) Eandem in sententiam Toepelmannus vertit Comm. de Aesch. Prom. p. 85.:

Bestimmt ist Alles außer'm Götterregiment.

Vertit autem ἐκράνθη.

κραίνειν de fati necessitate, de Iovis decretis habes apud Euripidem, Electr. 1248. Frequens autem veteribus monitum, cuius vim nullum superaret argumentum, *στέργειν τὰ κρανθέντα*, ut est Eur. Orest. 1021. Sed ne quis ex scholiastae notatione *πάντα ἐκ μοιρῶν δέδοται* perfectum tempus coniiciat fuisse positum, consimilem discrepantiam animadvertat v. 651. *τέθαλπται*] *ἐξεκαύθη*. Aoristus autem est narrantis, ut post debellatos Titanas a Iove cuncta sint disposita ac constituta.

V. 66. *αἰαῖ* coniunge.

V. 155. Rationibus in censura editionis Wellauerianae expositis consentanea est haec emendatio: *ὡς μή τις θεὸς τοῖσδ' ἐπεγήθει*.

V. 188. Coniicere licet sic scriptum antiquitus fuisse:

τὸ δίκαιον ἔχων Ζεύς. ἀλλ' ἔμπας
οἴω πάλιν αὖ μαλακογνώμων —:

quod non nimium recedit ab vicinis syllabis.

V. 248. Victorii *θνητούς τ' ἔπαυσα*, quo spectat etiam *γ'* aliquot librorum prorsus ineptum, sic potest defendi, ut continuare Prometheus orationem eis voluisse statuatur, quae propter interiectam chori interrogationem libera oratione subiiciuntur v. 253., hunc fere in modum: *αὐτοῖς τε πῦρ ὤπασα*.

V. 252. *μέν τοι* disiunctim scribendum.

V. 265. aut *τὸν κακῶς πράσσοντ'* scribendum cum Stanleio, quoniam qua nota $\overline{\alpha\varsigma}$ terminatio saepe significatur a librariis, non dissimilis ea est apostropho: aut de glossemate in proximis cogitandum. Non enim in huiusmodi transitu requiritur *δὲ* particulae ligamentum:

πράσσοντας· αὐτὸς ταῦθ' ἅπαντ' ἠπιστάμην.

Quod Elmsleius coniecit, *εὖ δὲ ταῦθ'* —, non satisfacit; personae enim significatio exspectatur.

V. 343. non contemnendum est *θέλοις*, quod apud Robortellum et quibusdam in codicibus legitur: ita enim sententia nexa ex solo loquentis arbitratu est, plane ut *εἰ καί* particulae positae sunt Platonis Phaedr. §. 143.

V. 347—372. Non sunt prioribus continuanda tanquam Promethei verba: ab Oceano potius proferuntur eo consilio, ut si fieri possit Atlantis et Typhonis exemplis mitigetur inexorabilis adhuc Promethei atrocitas. Documento autem illa exempla sunt eorum, quae dixerat v. 318. 319. Quodsi cum verbis Oceani: *τοιαῦτα μέντοι τῆς ἄγαν ὑψηγόρου γλώσσης τἀπίχειρα γίγνεται* — haec conferuntur (v. 360): *ὃς*

αὐτὸν ἐξέπληξε τῶν ὑψηγόρων κομπασμάτων, dubitari nequit, quin Promethei ὑψηγορία notetur: quod si secus esset, in semet ipse inveheretur Prometheus. Nec animi ista commotio nisi in Oceano misericordia tacto satis intelligeretur, nec fervens adeo et imaginibus redundans orationis genus, maxime a v. 367., in Prometheum conveniret, cui iam non est otium aliena mala lamentandi. Vaticinium autem illud quidni Oceanus potuerit a *matre* comperire? Praeterea mirum, qui ex incitatissimo impetu placidum subito ac sedatum v. 372. exeat orationis flumen. Atqui si verum fateamur, ne si Oceano quidem priora tribuuntur, ut sunt tribuenda, satis apte versu 372. oratio insistitur: desideratur enim cohortatio quaedam, cuius quidem caussa protulerit ille fratris et Typhonis exempla. Quodsi ea, quae intercidisse ante v. 373. videntur, velut ab his inciperent:

σὺ δ' οὖν —

proclivis erat ad verba σὺ δ' οὐκ e. q. s. aberratio.

Ante v. 383. rursus intercidisse unum versum, quo sic fere Oceano poterat responderi: Ὁρῶ —, docet intermissa στιχομυθίας constantia.

v. 428 sqq. Fundamenti loco habendum ὑποστενάζει, tum propter auctoritatem librorum, tum quod de prosa oratione petitum est ὑποβαστάζει. Ita autem σθένος non habet quo referatur. Quod enim Wellauerus cogitat de figura, quam ἓν διὰ δυοῖν dicunt, de eo multimodis fallitur: ita enim nec τέ ponere licet pro καί, nec praemittere attributivum nomen: deinde βάρος dicendum erat de caelo, non σθένος: praeterea ne sic quidem, quam instituerit grammaticam verborum structuram, intelligitur. Scripturae discrepantia notata nulla est, praeterquam quod Ἄτλα θ' reperitur apud Scholiastam. In eo autem vocabulo ipsa corruptela cernitur, emendandusque Aeschylus sic est:

Ἄτλαντος αἰὲν ὑπείροχον σθένος κραταιόν
οὐράνιόν τε πόλον νώτοις·
ὑποστενάζει.

Quae una cum superioribus vertere licet in hunc modum:

Vorher nur sah ich schwerbedrängt allein
einen andern Titanen gebändigt
durch fesselnde Schmach der Eisen,
des Atlas stets überragende mächtige Kraft,
und des Himmels Rund auf seinen Schultern:
darunter seufzt er.

Uno vocabulo conclusa sententia eadem est vi posita, atque in Soph. Oed. Col. v 1060. ἁλώσεται.

V. 481. *ξυμπίτνων* scribendum.

V. 495. *καὶ μακρὰν ὀσφὺν* etsi nemini offensioni fuerunt, tamen quomodo longitudine videatur insignis esse *spina sacra* vix dicas. Certissima autem verba sunt Menandri in eadem re versantis [apud Athen. IV, p. 146. E., Fragm. p. 50. Meinek.]:

τὴν ὀσφὺν ἄκραν,

quibus via significatur ad emendanda Aeschylia. Sic enim scriptum fuit:

κνίσῃ τε κῶλα συγκαλυπτὰ χἄμ' ἄκραν
ὀσφὺν πυρώσας —.

V. 532. animum offendit *πόρον* de flumine positum simpliciter, in tanta praesertim emendandi commoditate, qua Homericum illud *ῥόον* non mediocriter commendatur. Simillima superiora v. 139. *ἀκοιμήτῳ ῥεύματι πατρὸς Ὠκεανοῦ.*

V. 545. verba *ἰδίᾳ γνώμῃ* emendaturo auxilium petendum ex scholiastae explicatione: *ἐν ἰδίᾳ γνώμῃ καὶ αὐθαιρέτως.* Quae si contenduntur cum scholiastae verbis ad Soph. Antig. 875.: *αὐτόγνωτος] αὐθαίρετος καὶ ἰδιογνώμων,* certa ratione ducimur ad pristinam versus formam hancce:

αὐτογνωμόνως σέβει.

αὐτογνωμόνως rite atque ordine factum ab *αὐτογνώμων* bono vocabulo nihil habet offensionis praeter correptam ante *γν* vocalem: cuius tamen licentiae exempla quaedam Aeschylia ac Sophoclia pridem notata Porsoni ad Hecub. v. 302.

V. 548. dupliciter interrogatur *ποῦ τίς ἀλκά;* Stephano placebat vel *ποῦ τις* vel *εἰπέ που τίς*: parum enim accurata Wellaueri narratio.

V. 577. ex librorumscriptura et comparatione antistrophae consequens haec est emendatio:

ἰὼ ἰώ, ποῖ ποῖ,
ἆ πόποι, πῇ μ' ἄγουσι

ποῖ et *πῇ* coniuncta habes e. c. in Eur. Hecub. v. 1066. (1047.) Cretico molossum respondere non potest demonstrari; praeterea *πῶ πῶ πῶ* coniunctio sine exemplo.

V. 600. scribe *κέντροις ἰὼ φοιταλέοισιν*, synizesi efferendum, atque in Euripidis versu apud Seidlerum de V. D. p. 38. *μανιάδος φοιταλέ—ου φεῦ φεῦ μόχθων.*

V. 607. Perpolitur versus recepto Elmsleii praeclaro invento et servata ultima *χρὴ* vocis littera:

παθεῖν, τί μῆχαρ ἢ τί φάρμακον νόσου;

Ita ad amussim respondet strophico, a Wellauero demum temere corrupto.

V. 645. diversa scriptura, etiamsi non recipienda, at quae exstitit tamen olim, latuit in πεύσοισθε Robortelliano, h. e. πευσεῖσθε, ut est infra v. 987. πευσεῖσθαι. Vid. Fischerum ad Well. II, p. 428. Brunckium ad Hippol. 1104.

V. 646. si terminatio probatur epica, asciendum Homeri exemplo etiam ω̄ est πωλεύμεναι verbi: qua quidem forma eodem poeta iure eademque utitur vi atque εἰσοιχνεῦσι v. 122.

V. 656. πρός πατρὸς notandum.

V. 678. proxime ad verum accedit Spanhemii ἀκτήν (ad Callim. hymn. in Pall. v. 46.) Sed ipsum verum videtur hoc esse:

Λέρνης τ' ἐς ἀκτήν —

Pindarus Ol. VII, 60.: Λερναίας ἀπ' ἀκτᾶς.

V. 708 sqq. Ad expediendos Ius errores non satis est lacunam statui post v. 790. Manifestae enim praeterea narrationis turbae sunt inde a v. 716, si accurate comparentur v. 733. 34. Ac pro certo quidem et explorato illud habendum est, minime in Caucaso vinctum esse Prometheum Aeschylium, sed in rupibus Europaeis, ad ipsos Asiae fines. Deinde hoc est tenendum, eum esse v. 738. narrationis nexum, ut palude Maeotide separari Asia et Europa cogitentur a poeta: quocum convenit Herodoto, qui in utriusque confinio collocat Tanaim. Eadem igitur palus Maeotis significatur v. 769. ὅταν περάσῃς ῥεῖθρον ἠπείρων ὅρον, quibus continuatur interrupta v. 754. narratio. Summa autem nunc regionum perversio oritur eo, quod prius quam permeatus sit Bosporus Cimmerius atque Maeotis palus, ad Caucasum perventura et Amazonas Io dicitur. Ne quis autem in occidentali Bospori Cimmerii parte Caucasum et Colchidem poni arbitretur: ab eiusmodi ignoratione istarum rerum non potuit poeta non alienus esse, qui verissime tum Asiae et Europae terminos constituerit, tum ab Caucaso meridiem versus Amazonas collocarit, quemque apertum est in Asia cogitare, non in Europa situm Caucasum et Colchidem. Quoniam autem quae aliis de caussis post v. 790. statuenda est lacuna facit ut de uno codicis folio lacero vel quomodocunque corrupto cogitandum sit necessario, veri non est dissimile, alieno in loco, cum denuo compingeretur ille liber, insertum illud folium esse. In quo si ea perscripta essent, quae nunc leguntur a v. 716. ad v. 727., planissime, quo modo ex proprio loco suo huc potuerint transferri, intelligitur. Pristinus igitur ordo hic fuit:

ἀνήμεροι γὰρ οὐδὲ πρόσπλατοι ξένοις
ἰσθμὸν δ' ἐπ' αὐταῖς στενοπόροις λίμνης πύλαις
Κιμμερικὸν ἥξεις —,

hic autem inde a v. 789.:

ὅταν περάσῃς ῥεῖθρον ἠπείρων ὅρον
πρὸς ἀντολὰς φλογῶπας ἡλιοστιβεῖς
ἥξεις δ' ὑβριστὴν ποταμὸν οὐ ψευδώνυμον,
717—726. . . . .
αὗται δ' ὁδηγήσουσι καὶ μάλ' ἀσμένως.

* * *

πόντου περῶσα φλοῖσβον, ἔστ' ἂν ἐξίκῃ e. q. s.'

Ita itinere geographicis rationibus prorsus consentaneo I a Prometheo pervenit ad Scythas per Bosporum Cimmerium usque in Caucasum: quo transscenso meridiem versus progreditur in Colchidem Amazonum terram, a quibu porro ducitur in eas terras, quarum nomina propter lacunam illam interciderunt: videntur tamen eae Asiae regiones fuisse, quae in eadem re commemorantur in Supplicibus. Quoniam autem duo sunt Bospori ab Ione appellati Thracii quidem mentio fit eo versu, qui post lacunam primus est: *πόντου περῶσα φλοῖσβον,* quod pridem vidit I. H Vossius. Immerito enim Welckerus obloquitur, cui non satis apta *πόντου* appellatio videtur. Nam quemadmodun ipsum Bosporum Cimmerium poeta vocat v. 730. 732. *αὐλῶνα Μαιωτικόν*, cuius ille pars est: quoniam priusquan permeabatur ab Ione, peculiari nomine carebat communique Maeotidis nomine comprehendebatur: ita prorsus Thracius quoque Bosporus, ab virgine nondum transscensus poetae pro parte Ponti Euxini est, cuius quidem propri appellatio quum fuerit *Πόντος*, nihil Vossii ratione esse potest simplicius. Sed in eo idem fallitur, quod *ῥεῖθρον* illud v. 789. Phasidem interpretatur, utpote in Prometheo soluto in Asiae et Europae confiniis collocatum; de palude Maeotide non licet dubitare propter evidentiam versuum 730—34. — *δέ* particulam v. 716. expungat, qui non patiendam duxerit in apodosi.

V. 725. *τραχεῖα Πόντου Σαλμυδησσία γνάθος*: de Ponto enim Euxino agitur.

V. 756. *ἔστιν* scribendum necessario, pro *ἔξεστιν*.

V. 761. Immerito Blomfieldio reprobatum, quod est in aliquot codicibus: *πρὸς αὐτὸς αὑτοῦ*. Cf. v. 920. *ἐπ' αὐτὸς αὑτῷ*. v. 276. *πρὸς ἄλλοτ' ἄλλον*. Vid. Comm. Crit. in Oed. Col. 849.

Vs. 795. quod Brunckius posuit auribus gratificans: *ὅπου — Αἱ Φορκίδες*, eleganti iudicio nititur. Articulum si qui libri omitterent, placere posset *ἵνα — Φορκυνίδες*. Sed nihil mutandum.

V. 898. quod multorum tulit assensionem, Schutzii μέγα, explodendum est non una de caussa. Sola superstructum est Aldinae scriptura μεγάμῳ, quae quam sit infirmum fundamentum tum ex tenui illius libri auctoritate intelligitur tum ex relicuorum codicum simul et scholiastae consensione, qui tuentur γάμῳ. Praeterea mirum quantum infringitur vis sententiae: multo enim fortius est δαπτομέναν quam μέγα δαπτομέναν. Denique non potest ab horum verborum iudicatione seiungi, quod sequitur proximo versu, πόνων. Quod quum nec sententiam nec structuram grammaticam planam haberet, insigni levitate ab editoribus quibusdam prorsus est expunctum, nec πόνων solum, sed etiam γάμων in stropha v. 892. Non est autem negligendum, in Aldina legi δ' ἀπτομένην, in uno autem Vauvilliersii codice γάμο: quae ubi recte coniunxeris, pristinam horum versuum formam hanc habes:

ταρβῶ γὰρ ἀστεργάνορα παρθενίαν
εἰσορῶσ' Ἰοῦς γάμον ἀπτομέναν
δυσπλάνοις Ἥρας ἀλατείαις πόνων.

Sententia haec est, ut Io dicatur, quod attinet ad nuptias cum Iove suas (γάμον), alligata, astricta esse miseriis, ἀπτομένα πόνων h. e. nexa e miseriis: eodem comparandi genere, quo v. 580. de eadem re positum est πημοναῖς ἐνεζευγμένων, et de Prometheo ἀνάγκαις ὑπεζευγμένον v. 108., vel apud Sophoclem γάμων ἐνέδησεν ἄτᾳ, Oed. Col. 517., ut Homerica mittantur pervulgata. με syllaba scripturae Aldinae orta est ex μο terminatione suprascripta illa γάμῳ dativo.

v. 900—905. Difficillimam hanc tragoediae particulam redintegraturo tenendum hoc est, omne hoc carmen choricum necessario esse antistrophicum. Etenim quum duo sint, ex quibus certum iudicium fiat de carminibus non ab universo choro iunctim cantatis, aut repetitio earundem sententiarum, aut diversarum repugnantia: tum hac quidem cantiuncula, quae est a v. 900. ad 905., nihil fere prolatum vides, quod non priore illo carmine (v. 886—899.) item comprehensum sit. Nam quae in priore stropha effertur nuptiarum commendatio aequalium, eadem hic redit ab initio; quod autem in antistropha Iovis aliorumve deorum detestantur amorem, id hic fit verbis μηδὲ κρεισσόνων e. q. s. Ergo, quandoquidem nullum hic locum ea ratio habet, ut singulis personis distribuatur oratio, consequitur, non ad easdem chori personas posse haec, de quibus agimus, pertinere, a quibus priora illa (v. 886. sqq.) cantata sunt, sed alteri hemichorio esse hanc partem, alteri autem attribuendam priorem. Quae quum manifesto sit antistrophica, idem cadere in vv. 900. sqq. debet. Praeterea reputanda haec sunt. Non in numeris solum et singulis quibusdam pedibus

vestigia antistrophicae responsionis deprehenduntur, se etiam in sonorum similitudine et lusu syllabarum, v. 900. 90 Deinde ipsa versuum trium priorum sententia obscurior es quam ut mendorum suspicionem procul habere possis. U autem in sententiis non desideretur quicquam, tamen ii digni Aeschylo sunt inconcinni versuum numeri, quale v. 900. sq. habemus, et prorsus intolerabilis ictus, qui e in ultima syllaba ὅτι vocis. Denique non sunt praetermit tendae librorum discrepantiae initio v. 901. et 902. fine hau sane exiguae.

Atque eorum quidem, quibus stropha contineatur ne cesse est, haud facilis expeditio est. Quod enim ab Schutzi construuntur sic: ἐμοὶ οὐ δέδια, ὅτι ὁ μὲν ὁμαλὸς γάμος ἄφοβ ἐστιν, id tum ab lingua falsum est, quoniam Latinorum e non Graecorum struendi genus δέδια ἐμοί, tum ab sententi ratione. Haec enim talis potius exspectatur: mihi non time quia nullas nisi aequales nuptias *appeto.* Nec magis, quo Arnaldo placuit, ὅτε satisfacit: *mihi quum — eveniet;* il enim supervacaneum aut ἄφοβος est aut οὐ δέδια. Delenda sunt autem priores litterae ἐμοί pronominis, ortae fortass ex supra scripta hemichorii nota Ἡ̓Μ. Ita versus exit ictuu elegantia sane quam commendabilis:

οἶδ' ὅτι μὲν ὁμαλὸς ὁ γάμος ἄφοβος.

Nunc rursum haeremus in οὐ δέδια verbis, quibus tam prae fracte positis non potuit continuari oratio: οὐδὲ certe desid ratur. Intercidisse autem aliquid antistropha docet: quo quale sit, indidem colligas, quando qui in ἄπορα πόριμος cer nitur syllabarum lusus, eundem probabile est locum habuiss in stropha. Qua in re aliquis usus est eiusdem codicis Regi cuius ope v. 898. emendabatur. Documento enim est illiu scriptura οὐδὲ διανομῇ δέ, intercidisse aliquid inter δέδια μηδέ, quod esse Δῖα videtur: quemadmodum βούλευμα Δῖον legebatur v. 620., τὸ Δῖον ὄμμα v. 655., στόμα τὸ Δῖ v. 1032. Similiter v. 162. in ΝΟΣ corruptum est ΔΙΟΣ i uno codice. Geminanda praeterea δε syllaba est, et οὐ lenis sima mutatione convertendum in ὅτι, in proximis aute ascienda certa Hermanni emendatio, ut ad pristinum nito rem sic omnia revocata sint:

ὅτι δὲ δέδια Δῖα· μηδ' ἄφυκτον
κρεισσόνων θεῶν ἔρως
ὄμμα με προσδράκοι.

V. 908. non est de nihilo, quod apud Robortellum omis sum τ' est. Nec enim ferri hic potest, quia quod annectitu copula, θρόνοι, non adauget vel amplificat ambitum prior notionis, sed pars est tyrannidis. Constructio verboru haec est: τυραννίδος ἐκβαλεῖ ἄϊστον θρόνων.

V. 927. σύ θην scribendum. Recte in Iliad. VIII. v. 448. Wolfius: σὺ μέν θην —.

V. 948. disiungendae sunt particulae: καὶ ταῦτα μέν τοι.

V. 969. prorsus non habet quo referatur: ut dubitari nequeat, quin post v. 968. interciderit unus Mercurii versiculus, quo ille ὕβριν exprobrarit Prometheo.

V. 981. scholiastae, ut videtur, non legerunt σωφρονεῖν, sed φρονεῖν potius. Alter enim — τοῦ Διὸς καταφέρῃ, inquit, ὥσπερ οὐκ εἰδὼς ὅτι σοῦ μείζων ἰσχύει: alter autem ad v. sq.: καλῶς λέγεις μὴ φρονεῖν ἐμέ· εἰ γὰρ ἐγὼ ἐφρόνουν e. q. s. Forsitan igitur pro οὔπω σωφρονεῖν poeta scripserit οὐκ ὀρθῶς φρονεῖν, ut est v. 999. ὀρθῶς φρονεῖν. Etiam v. 1011. φρόνησις redit, non σωφροσύνη.

V. 992. quod est in parte librorum MSS., λευκοπτέροις νιφάσι, apertum est praestare vulgato λευκοπτέρῳ νιφάδι.

V. 1020. offendit τοι in simplici narratione non alibi usurpatum. Cuius etsi facilis mutatio est in σοι, praestat tamen quod in uno Regio legitur: Διὸς δ' ἔτι, hac sententia positum: *reditui in lucem tuo accedet etiam illud.*

V. 1028. cum construi possit dupliciter, aut ἀμφὶ κνεφαῖα βάθη Ταρτάρου, aut εἰς κνεφαῖα ἀμφὶ Ταρτάρου βάθη, tamen difficilem utraque ratione explicatum habet ἀμφί praepositio. Prius illud non potest esse simpliciter *ad Tartari profunda;* nam Homericum illud ἀμφ' ἅλα ἔλσαι Ἀχαιούς, quod sic esse usurpatum videtur, revera dictum est ita, ut *ad littus*, quod est *circa mare*, propelli Achivi cogitentur: de marginibus autem Tartari aliena ab hoc loco cogitatio est. Neque vero, ubi cum genitivo ἀμφί struitur, in aliam partem usquam valet, quam ut translata significatione sit *wegen!* Nam in Homericis Iliad. XVI, v. 825. μάχεσθον πίδακος ἀμφ' ὀλίγης tantundem est ac: *de fonte, propter fontem contenderunt*, ut potirentur eo, non *circum fontem*, quam in partem Vossius vertit. Nisi igitur sine exemplo velis hic dictum esse ἀμφὶ Ταρτάρου, corrigendum est κνεφαῖά τ' ἀμφὶ Τάρταρον βάθη h. e. *in Tartaro circumcirca* vel *per Tartarum*, ut ἀμφὶ ἄστυ Iliad. XI, 706. *in urbe in omnes partes.*

V. 1056. ut arte et ratione emendetur, ab iis librorum scripturis proficiscendum est, quae, quoniam relicuarum ex illis origo patet, fundamenti loco sunt habendae. Eae hae sunt: εἰ δ' εὐτυχῇ et εἰ τάδ' εὐτυχῇ. Gliscente demum corruptela oriebatur τοῦδ', εὐτυχεῖ, ἀτυχῇ. De quibus autem syllabis libris convenit tantum non omnibus, h. e. $\overline{\upsilon\chi\eta}$, eae servandae sunt tenaciter: relicua instauranda in hunc modum:

ἔτι δὲ ψυχή τι χαλᾷ μανιῶν.

χαλᾷ futuri forma est: sententia autem horum simul et proximorum haec:

vestigia antis
etiam in s
Deinde ip
quam ut
autem in
digni A
v. 900. s
in ult
tend
sane
ces
co
ἐι
n
r

[illegible] Himas
[illegible]erlei Art:
[illegible] wahnwitzig zu seyn?
[illegible] Wuth noch das Herz.

[illegible] factum τύχῃ sit: vid. Pors.
[illegible]s modis varias in partes pa
[illegible] cuiquam esse obscurum.
[illegible]piendum, qua v. 906. ἦ μὴν ἔτι Ζ
[illegible]tinet ad Porsoni inventum, εἰ μ
[illegible] uno argumento coargui pote
[illegible]paratione diversitatis scripturae n
[illegible]oculum in poeticum sermonem cad
[illegible]aeldii ἀτυχής); praeterea multo forti
[illegible]aniae opprobrium. Wellaueri deniq
τί χαλᾷ μανιῶν; non modo supervac
[illegible]tortum additamentum efficitur, sed
[illegible]llud. Quod enim de ἐπεί valet, ut inte
[illegible] subnectatur fere γάρ significans, id no
[illegible]rticulam.

[illegible] * [illegible]ρατον
[illegible] δεσμῶν ἐν
[illegible] [illegible]δαις
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] * [illegible] δ' ἔτ' οὐδέν (cf.
[illegible] Iph. T. 984.)
[illegible] * [illegible]
[illegible] * [illegible], πασσάλευε
[illegible] * πόρους
[illegible] * τέχνης
[illegible] † [illegible]
[illegible] * φεῦ φεῦ (cf. Schol.
v. 136., et var. scr. v. 124.)
112. † [illegible]
116. * [illegible]δοντος
122. * [illegible]
134. * ἄντρων μυχὸν ἐκ δ'
[illegible] μου τὰν [illegible]
[illegible]
136. * φεῦ φεῦ (vid. ad v. 98.)

V. 140. † ἐσίδεσθ' οἵῳ † ἐσ
δεσθέ μ' οἵῳ
– 145. * ὁμίχλα
– 146. * ἐσιδούσᾳ
– 148. * ταῖσδ'
– 152. * Ἅιδου
– 154. * ἀλύτως ἀγρίοις
– 156. † ἐγεγήθει
– 157. † κίνυγμα τάλας (
Elmsl. cens. ed. Blomf. c
Eur. Hecub. 930.)
– 163. * τιθέμενος
– 172. * καί μ' οὔτι (cf. Gais
ad Hephaest. p. 279.)
– 201. † ἕδρης
– 208. † ἀμοχθὶ
– 213. * χρείη, δόλῳ δὲ τοὺ
πελωρίους κρατεῖν
– 215. * τοπάν
– 217. * προσλαβόντα
– 223. † ἀντημείψατο
– 235. * δ' ἐτόλμησ'· ἐξελυ-
σάμην
– 236. * τὸ μὴ
– 240. * ἀλλὰ νηλεῶς
– 246. † ἐλεεινὸς

259. † δόξει δὲ; πῶς;
- 262. * ἄθλων
- 271. † καίτοι (cf. Soph. Philoct. 385.)
- 274. † πίθεσθε
- 280. † θῶκον
- 281. † ὀκρυοέσσῃ
- 295. * συμπράσσειν
- 309. † γίνωσκε
- 326. * ἐὰν δύνωμαι (sed Arist. Ran. 644. (659. Df.) πως intercidit.)
- 330. † ὁθούνεκ'
- 337. † μηδαμῶς μ'·
- 340. † ἐπαινῶν οὐδαμῇ
- 345. † ἕνεκα
- 350. * ὤμοιν
- 353. * ἑκατογκάρανον
- 354. * πᾶσιν ὃς προὔστη
- 365. * ἰπούμενος
- 369. * λευροὺς γύας
- 371. † θερμῆς
- 378. * ὀργῆς νοσοῦσιν
- 381. † προμηθεῖσθαι
- 386. † τἀπλάκημ'
- 395. * τᾶν
- 399. * δακρυσίστακτον ἀπ'
- 400. † ῥαδινῶν
- 402. * ἀμέγαρτα γὰρ τάδε Ζεὺς Ἰδίαις
- 404. * θεοῖς τοῖς πάρος ἐνδείκνυσιν
- 408. * μεγαλοσχήμονα - - ⏑ ⏑ ἀρχαιοπρεπῆ στένουσα
- 414. * θνατοί
- 421. † ὑψίκρημνον οἳ
- 426. † ἀκαμαντοδέτοις
- 433. * ἀγνορύτων
- 435. * μήτοι
- 437. * προσἑλούμενον (ϝ loco digammae: cf. Hesych. et Stob.)
- 441. * πήματα
- 442. * τοπρίν
- 448. * χρόνον
- 449. 50. * κοὔτε — οὐ
- 459. * συνθέσεις

V. 460. * μνήμην θ' — ἐργάνην
- 464. * γένοινθ', ὑφ' ἅρμα τ'
- 471. * φρενῶν· Πλανᾷ, κακὸς δ'
- 476. * πόρους
- 478. * οὔτε
- 479. * οὐδὲ
- 480. * πρίν γ'
- 481. * ἐξαμύνονται
- 489. * εὐωνύμους
- 512. * φυγγάνω
- 515. * Ἐρινύες
- 516. * ἆρ' ὁ Ζεὺς
- 519. * οὐκ ἂν οὖν
- 531. * Ὠκεανοῦ
- 541. * δερκομένα
- 543. * διακναιόμενον - - ⏑ -
- 550. * ὀλιγοδρανίαν
- 551. * ἀντόνειρον (cf. Hesych., Fisch. ad Well. IV., p. 103. — Bentl. ad Menand. p. 108. Brunck ad Aristoph. Plut. 225. 1182. Pors. ad Orest. 9. — Etym. M. p. 477, 18. Herodian. π. μ. λ. p. 36, 29. — † Bentl. epist. ad Hemsterh. p. 54. Lips.)
- 558. * λουτρὰ καὶ
- 559. * ἴότατι
- 560. 61. * ὅτε τὰν ὁμοπάτριον ἄγαγες Ἡσιόναν
- 569. * με τὰν τάλαιναν
- 570. * ἄλευ' ἆ δᾶ φοβοῦσα
- 575. * κυναγέτα
- 576. † ὀττοβεῖ
- 578. * τηλέπλανοι πλάναι
- 579. * παῖ, τί ποτε ταῖσδ'
- 584. † πυρί με φλέξον
- 587. * ἄδην (vel ἅδην)
- 588. * γεγύμνηκασιν — ὅπα
- 590. † ΧΟΡΟΣ * φθέγμα
- 592. * Ἰναχείας
- 598. * θεόσυτος
- 603. * Ἥρας
- 612. * ὅπερ
- 618. * πᾶν γὰρ ἂν

V. 481. ξυμπίτνων scribendum.

V. 495. καὶ μακρὰν ὀσφὺν etsi nemini offensioni fuerunt, tamen quomodo longitudine videatur insignis esse *spina sacra* vix dicas. Certissima autem verba sunt Menandri in eadem re versantis [apud Athen. IV, p. 146. E., Fragm. p. 50. Meinek.]:

τὴν ὀσφὺν ἄκραν,

quibus via significatur ad emendanda Aeschylia. Sic enim scriptum fuit:

κνίσῃ τε κῶλα συγκαλυπτὰ χὤμ' ἄκραν
ὀσφὺν πυρώσας —.

V. 532. animum offendit πόρον de flumine positum simpliciter, in tanta praesertim emendandi commoditate, qua Homericum illud ῥόον non mediocriter commendatur. Simillima superiora v. 139. ἀκοιμήτῳ ῥεύματι πατρὸς Ὠκεανοῦ.

V. 545. verba ἰδίᾳ γνώμῃ emendaturo auxilium petendum ex scholiastae explicatione: ἐν ἰδίᾳ γνώμῃ καὶ αὐθαιρέτως. Quae si contenduntur cum scholiastae verbis ad Soph. Antig. 875.: αὐτόγνωτος] αὐθαίρετος καὶ ἰδιογνώμων, certa ratione ducimur ad pristinam versus formam hancce:

αὐτογνωμόνως σέβει.

αὐτογνωμόνως rite atque ordine factum ab αὐτογνώμων bono vocabulo nihil habet offensionis praeter correptam ante γν vocalem: cuius tamen licentiae exempla quaedam Aeschylia ac Sophoclia pridem notata Porsoni ad Hecub. v. 302.

V. 548. dupliciter interrogatur ποῦ τίς ἀλκά; Stephano placebat vel ποῦ τις vel εἰπέ που τίς: parum enim accurata Wellaueri narratio.

V. 577. ex librorum scriptura et comparatione antistrophae consequens haec est emendatio:

ἰὼ ἰώ, ποῖ ποῖ,
ἆ πόποι, πῇ μ' ἄγουσι

ποῖ et πῇ coniuncta babes e. c. in Eur. Hecub. v. 1066. (1047.) Cretico molossum respondere non potest demonstrari; praeterea πῶ πῶ πῶ coniunctio sine exemplo.

V. 600. scribe κέντροις ἰὼ φοιταλέοισιν, synizesi efferendum, atque in Euripidis versu apud Seidlerum de V. D. p. 38. μανιάδος φοιταλέ—ου φεῦ φεῦ μόχθων.

V. 607. Perpolitur versus recepto Elmsleii praeclaro invento et servata ultima χρὴ vocis littera:

παθεῖν, τί μῆχαρ ἢ τί φάρμακον νόσου;

Ita ad amussim respondet strophico, a Wellauero demum temere corrupto.

V. 645. diversa scriptura, etiamsi non recipienda, at quae exstitit tamen olim, latuit in πεύσοισθε Robortelliano, h. e. πευσεῖσθε, ut est infra v. 987. πευσεῖσθαι. Vid. Fischerum ad Well. II, p. 428. Brunckium ad Hippol. 1104.

V. 646. si terminatio probatur epica, asciendum Homeri exemplo etiam ω̄ est πωλεύμεναι verbi: qua quidem forma eodem poeta iure eademque utitur vi atque εἰσοιχνεῦσι v. 122.

V. 656. πρός πατρὸς notandum.

V. 678. proxime ad verum accedit Spanhemii ἀκτήν (ad Callim. hymn. in Pall. v. 46.) Sed ipsum verum videtur hoc esse:

Λέρνης τ' ἐς ἀκτήν —

Pindarus Ol. VII, 60.: Λερναίας ἀπ' ἀκτᾶς.

V. 708 sqq. Ad expediendos Ius errores non satis est lacunam statui post v. 790. Manifestae enim praeterea narrationis turbae sunt inde a v. 716, si accurate comparentur v. 733. 34. Ac pro certo quidem et explorato illud habendum est, minime in Caucaso vinctum esse Prometheum Aeschylium, sed in rupibus Europaeis, ad ipsos Asiae fines. Deinde hoc est tenendum, eum esse v. 738. narrationis nexum, ut palude Maeotide separari Asia et Europa cogitentur a poeta: quocum convenit Herodoto, qui in utriusque confinio collocat Tanaim. Eadem igitur palus Maeotis significatur v. 769. ὅταν περάσῃς ῥεῖθρον ἠπείρων ὅρον, quibus continuatur interrupta v. 734. narratio. Summa autem nunc regionum perversio oritur eo, quod prius quam permeatus sit Bosporus Cimmerius atque Maeotis palus, ad Caucasum perventura et Amazonas Io dicitur. Ne quis autem in occidentali Bospori Cimmerii parte Caucasum et Colchidem poni arbitretur: ab eiusmodi ignoratione istarum rerum non potuit poeta non alienus esse, qui verissime tum Asiae et Europae terminos constituerit, tum ab Caucaso meridiem versus Amazonas collocarit, quemque apertum est in Asia cogitare, non in Europa situm Caucasum et Colchidem. Quoniam autem quae aliis de caussis post v. 790. statuenda est lacuna facit ut de uno codicis folio lacero vel quomodocunque corrupto cogitandum sit necessario, veri non est dissimile, alieno in loco, cum denuo compingeretur ille liber, insertum illud folium esse. In quo si ea perscripta essent, quae nunc leguntur a v. 716. ad v. 727., planissime, quo modo ex proprio loco suo huc potuerint transferri, intelligitur. Pristinus igitur ordo hic fuit:

ἀνήμεροι γὰρ οὐδὲ πρόσπλατοι ξένοις
ἰσθμὸν δ' ἐπ' αὐταῖς στενοπόροις λίμνης πύλαις
Κιμμερικὸν ἥξεις —,

hic autem inde a v. 789.:

ὅταν περάσῃς ῥεῖθρον ἠπείρων ὅρον
πρὸς ἀντολὰς φλογῶπας ἡλιοστιβεῖς
ἥξεις δ' ὑβριστὴν ποταμὸν οὐ ψευδώνυμον,
717—726. . . . .
αὗται δ' ὁδηγήσουσι καὶ μάλ' ἀσμένως.

* * *

πόντου περῶσα φλοῖσβον, ἔστ' ἂν ἐξίκῃ e. q. s.

Ita itinere geographicis rationibus prorsus consentaneo I[o] a Prometheo pervenit ad Scythas per Bosporum Cimmerium usque in Caucasum: quo transscenso meridiem versus progreditur in Colchidem Amazonum terram, a quibu[s] porro ducitur in eas terras, quarum nomina propter lacunam illam interciderunt: videntur tamen eae Asiae regiones fuisse, quae in eadem re commemorantur in Supplicibus. Quoniam autem duo sunt Bospori ab Ione appellati Thracii quidem mentio fit eo versu, qui post lacunam primus est: πόντου περῶσα φλοῖσβον, quod pridem vidit I. H Vossius. Immerito enim Welckerus obloquitur, cui no[n] satis apta πόντου appellatio videtur. Nam quemadmodum ipsum Bosporum Cimmerium poeta vocat v. 730. 732. αὐλῶνα Μαιωτικόν, cuius ille pars est: quoniam priusquam permeabatur ab Ione, peculiari nomine carebat communique Maeotidis nomine comprehendebatur: ita prorsus Thracius quoque Bosporus, ab virgine nondum transscensus poetae pro parte Ponti Euxini est, cuius quidem propria appellatio quum fuerit Πόντος, nihil Vossii ratione esse potest simplicius. Sed in eo idem fallitur, quod ῥεῖθρον illud v. 789. Phasidem interpretatur, utpote in Prometheo soluto in Asiae et Europae confiniis collocatum; de palude Maeotide non licet dubitare propter evidentiam versuum 730—34. — δὲ particulam v. 716. expungat, qui non patiendam duxerit in apodosi.

V. 725. τραχεῖα Πόντου Σαλμυδησσία γνάθος: de Ponto enim Euxino agitur.

V. 756. ἔστιν scribendum necessario, pro ἔξεστιν.

V. 761. Immerito Blomfieldio reprobatum, quod est in aliquot codicibus: πρὸς αὐτὸς αὑτοῦ. Cf. v. 920. ἐπ' αὐτὸς αὑτῷ. v. 276. πρὸς ἄλλοτ' ἄλλον. Vid. Comm. Crit. in Oed. Col. 849.

Vs. 795. quod Brunckius posuit auribus gratificans: ὅπου — αἱ Φορκίδες, eleganti iudicio nititur. Articulum si qui libri omitterent, placere posset ἵνα — Φορκυνίδες. Sed nihil mutandum.

V. 898. quod multorum tulit assensionem, Schutzii μέγα, explodendum est non una de caussa. Sola superstructum est Aldinae scriptura μεγάμῳ, quae quam sit infirmum fundamentum tum ex tenui illius libri auctoritate intelligitur tum ex relicuorum codicum simul et scholiastae consensione, qui tuentur γάμῳ. Praeterea mirum quantum infringitur vis sententiae: multo enim fortius est δαπτομέναν quam μέγα δαπτομέναν. Denique non potest ab horum verborum indicatione seiungi, quod sequitur proximo versu, πόνων. Quod quum nec sententiam nec structuram grammaticam planam haberet, insigni levitate ab editoribus quibusdam prorsus est expunctum, nec πόνων solum, sed etiam γάμων in stropha v. 892. Non est autem negligendum, in Aldina legi δ' ἀπτομένην, in uno autem Vauvilliersii codice γάμο: quae ubi recte coniunxeris, pristinam horum versuum formam hanc habes:

ταρβῶ γὰρ ἀστεργάνορα παρθενίαν
εἰσορῶσ' Ἰοῦς γάμον ἀπτομέναν
δυσπλάνοις Ἥρας ἀλατείαις πόνων.

Sententia haec est, ut Io dicatur, quod attinet ad nuptias cum Iove suas (γάμον), alligata, astricta esse miseriis, ἀπτομένα πόνων h. e. nexa e miseriis: eodem comparandi genere, quo v. 580. de eadem re positum est πημοναῖς ἐνεζευγμένον, et de Prometheo ἀνάγκαις ὑπεζευγμένον v. 108., vel apud Sophoclem γάμων ἐνέδησεν ἄτᾳ, Oed. Col. 517., ut Homerica mittantur pervulgata. με syllaba scripturae Aldinae orta est ex μο terminatione suprascripta illa γάμῳ dativo.

v. 900—905. Difficillimam hanc tragoediae particulam redintegraturo tenendum hoc est, omne hoc carmen choricum necessario esse antistrophicum. Etenim quum duo sint, ex quibus certum iudicium fiat de carminibus non ab universo choro iunctim cantatis, aut repetitio earundem sententiarum, aut diversarum repugnantia: tum hac quidem cantiuncula, quae est a v. 900. ad 905., nihil fere prolatum vides, quod non priore illo carmine (v. 886—899.) item comprehensum sit. Nam quae in priore stropha effertur nuptiarum commendatio aequalium, eadem hic redit ab initio; quod autem in antistropha Iovis aliorumve deorum detestantur amorem, id hic fit verbis μηδὲ κρεισσόνων e. q. s. Ergo, quandoquidem nullum hic locum ea ratio habet, ut singulis personis distribuatur oratio, consequitur, non ad easdem chori personas posse haec, de quibus agimus, pertinere, a quibus priora illa (v. 886. sqq.) cantata sunt, sed alteri hemichorio esse hanc partem, alteri autem attribuendam priorem. Quae quum manifesto sit antistrophica, idem cadere in vv. 900. sqq. debet. Praeterea reputanda haec sunt. Non in numeris solum et singulis quibusdam pedibus

vestigia antistrophicae responsionis deprehenduntur, se etiam in sonorum similitudine et lusu syllabarum, v. 900.90 Deinde ipsa versuum trium priorum sententia obscurior es quam ut mendorum suspicionem procul habere possis. U autem in sententiis non desideretur quicquam, tamen ir digni Aeschylo sunt inconcinni versuum numeri, quale v. 900. sq. habemus, et prorsus intolerabilis ictus, qui e in ultima syllaba ὅτι vocis. Denique non sunt praetermit tendae librorum discrepantiae initio v. 901. et 902. fine hau sane exiguae.

Atque eorum quidem, quibus stropha contineatur ne cesse est, haud facilis expeditio est. Quod enim ab Schutzi construuntur sic: ἐμοὶ οὐ δέδια, ὅτι ὁ μὲν ὁμαλὸς γάμος ἄφοβ ἐστιν, id tum ab lingua falsum est, quoniam Latinorum e non Graecorum struendi genus δέδια ἐμοί, tum ab sententi ratione. Haec enim talis potius exspectatur: mihi non time quia nullas nisi aequales nuptias *appeto*. Nec magis, quo Arnaldo placuit, ὅτε satisfacit: *mihi quum — eveniet*; i enim supervacaneum aut ἄφοβος est aut οὐ δέδια. Delend sunt autem priores litterae ἐμοί pronominis, ortae fortas ex supra scripta hemichorii nota ʽΗΜ. Ita versus exit ictuu elegantia sane quam commendabilis:

οἶδ' ὅτι μὲν ὁμαλὸς ὁ γάμος ἄφοβος.

Nunc rursum haeremus in οὐ δέδια verbis, quibus tam pra fracte positis non potuit continuari oratio: οὐδέ certe desid ratur. Intercidisse autem aliquid antistropha docet: quo quale sit, indidem colligas, quando qui in ἄπορα πόριμος ce nitur syllabarum lusus, eundem probabile est locum habuis in stropha. Qua in re aliquis usus est eiusdem codicis Reg cuius ope v. 898. emendabatur. Documento enim est illi scriptura οὐδὲ διανομῇ δέ, intercidisse aliquid inter δέδια μηδέ, quod esse Δῖα videtur: quemadmodum βούλευμα Δῖον legebatur v. 620., τὸ Δῖον ὄμμα v. 655., στόμα τὸ Δῖ v. 1032. Similiter v. 162. in ΝΟΣ corruptum est ΔΙΟΣ uno codice. Geminanda praeterea δι syllaba est, et οὐ leni sima mutatione convertendum in ὅτι, in proximis aute ascienda certa Hermanni emendatio, ut ad pristinum nit rem sic omnia revocata sint:

ὅτι δὲ δέδια Δῖα· μηδ' ἄφυκτον
κρεισσόνων θεῶν ἔρως
ὄμμα με προσδρακείη.

V. 908. non est de nihilo, quod apud Robortellum omi sum τ' est. Nec enim ferri hic potest, quia quod annectit copula, θρόνοι, non adauget vel amplificat ambitum prio notionis, sed pars est tyrannidis. Constructio verboru haec est: τυραννίδος ἐκβαλεῖ ἄϊστον θρόνων.

V. 927. σύ θην scribendum. Recte in Iliad. VIII. v. 448. Wolfius: οὐ μέν θην —.

V. 948. disiungendae sunt particulae: καὶ ταῦτα μέν τοι.

V. 969. prorsus non habet quo referatur: ut dubitari nequeat, quin post v. 968. interciderit unus Mercurii versiculus, quo ille ὕβριν exprobrarit Prometheo.

V. 981. scholiastae, ut videtur, non legerunt σωφρονεῖν, sed φρονεῖν potius. Alter enim — τοῦ Διὸς καταφέρῃ, inquit, ὥσπερ οὐκ εἰδὼς ὅτι σοῦ μείζων ἰσχύει: alter autem ad v. sq.: καλῶς λέγεις μὴ φρονεῖν ἐμέ· εἰ γὰρ ἐγὼ ἐφρόνουν e. q. s. Forsitan igitur pro οὔπω σωφρονεῖν poeta scripserit οὐκ ὀρθῶς φρονεῖν, ut est v. 999. ὀρθῶς φρονεῖν. Etiam v. 1011. φρόνησις redit, non σωφροσύνη.

V. 992. quod est in parte librorum MSS., λευκοπτέροις νιφάσι, apertum est praestare vulgato λευκοπτέρῳ νιφάδι.

V. 1020. offendit τοι in simplici narratione non alibi usurpatum. Cuius etsi facilis mutatio est in σοι, praestat tamen quod in uno Regio legitur: Διὸς δ' ἔτι, hac sententia positum: *reditui in lucem tuo accedet etiam illud.*

V. 1028. cum construi possit dupliciter, aut ἀμφὶ κνεφαῖα βάθη Ταρτάρου, aut εἰς κνεφαῖα ἀμφὶ Ταρτάρου βάθη, tamen difficilem utraque ratione explicatum habet ἀμφί praepositio. Prius illud non potest esse simpliciter *ad Tartari profunda;* nam Homericum illud ἀμφ' ἅλα ἔλσαι Ἀχαιούς, quod sic esse usurpatum videtur, revera dictum est ita, ut *ad littus*, quod est *circa mare*, propelli Achivi cogitentur: de marginibus autem Tartari aliena ab hoc loco cogitatio est. Neque vero, ubi cum genitivo ἀμφί struitur, in aliam partem usquam valet, quam ut translata significatione sit *wegen!* Nam in Homericis Iliad. XVI, v. 825. μάχεσθον πίδακος ἀμφ' ὀλίγης tantundem est ac: *de fonte, propter fontem contenderunt*, ut potirentur eo, non *circum fontem*, quam in partem Vossius vertit. Nisi igitur sine exemplo velis hic dictum esse ἀμφὶ Ταρτάρου, corrigendum est κνεφαῖά τ' ἀμφὶ Τάρταρον βάθη h. e. *in Tartaro circumcirca* vel *per Tartarum*, ut ἀμφὶ ἄστυ Iliad. XI, 706. *in urbe in omnes partes.*

V. 1056. ut arte et ratione emendetur, ab iis librorum scripturis proficiscendum est, quae, quoniam relicuarum ex illis origo patet, fundamenti loco sunt habendae. Eae hae sunt: εἰ δ' εὐτυχῆ et εἰ τάδ' εὐτυχῆ. Gliscente demum corruptela oriebatur τοῦδ', εὐτυχεῖ, ἀτυχῆ. De quibus autem syllabis libris convenit tantum non omnibus, h. e. $\overline{\upsilon\chi\eta}$, eae servandae sunt tenaciter: relicua instauranda in hunc modum:

ἔτι δὲ ψυχῇ τι χαλᾷ μανιῶν.

χαλᾷ futuri forma est: sententia autem horum simul et proximorum haec:

Vorsätz' und Reden unsinnigen Hirns
kann hören man wohl in solcherlei Art:
denn was fehlt ihm um nicht wahnwitzig zu seyn?
Doch es wird nachlassen von Wuth noch das Herz.

Ex ψυχή sat constat quomodo factum τυχῃ sit: vid. Pors. a Med. 553.: nec relicua quibus modis varias in partes paul latim sint corrupta, potest cuiquam esse obscurum. ἃ particula eadem ratione accipienda, qua v. 906. ἦ μὴν ἔτι Ζεὶ e. q. s. — Quod autem attinet ad Porsoni inventum, εἰ μὴ ἀτυχῶν —, id quidem non uno argumento coargui potes Nec enim satis plena comparatione diversitatis scripturae ni titur, nec ἀτυχεῖν vocabulum in poeticum sermonem cadit (non magis atque Blomfieldii ἀτυχής); praeterea multo fortiu est, non restringi vesaniae opprobrium. Wellaueri deniqu symbolâ εἰ τῇδε τύχῃ τί χαλᾷ μανιῶν; non modo supervaca neum prorsus et contortum additamentum efficitur, sed n Graecum quidem illud. Quod enim de ἐπεί valet, ut inter rogandi vocabulo subnectatur fere γάρ significans, id no item cadit in εἰ particulam.

V. 2. (Stanl.) * ἄβροτον
- 6. * ἀδαμαντίνων δεσμῶν ἐν ἀῤῥήκτοις πέδαις
- 12. * σφῷν
- 16. * σχεθεῖν
- 17. † εὐωριάζειν
- 21. † θεῶν
- 28. † ἐπηύρου
- 34. * φθέγξει
- 42. * ἀεί τι καὶ
- 51. * τοῖς δ' ἔτ' οὐδὲν (cf. Eur. Iph. T. 934.)
- 53. * ἐλινύοντα
- 56. * θεῖνε, πασσάλευε
- 59. * πόρους
- 87. * τέχνης
- 93. † αἰκείαισιν
- 98. * φεῦ φεῦ (cf. Schol. v. 136., et var. scr. v. 124.)
- 112. † τοιῶνδε
- 116. * θεόσυτος
- 122. * εἰσοιχνεῦσιν
- 134. * ἄντρων μυχὸν ἐκ δ' ἔπληξέ μου τὰν θεμερῶπιν αἰδῶ.
- 136. * φεῦ φεῦ (vid. ad v. 98.)

V. 140. † ἐσίδεσθ' οἵῳ † ἐσί δεσθέ μ' οἵῳ
- 145. * ὁμίχλα
- 146. * ἐσιδούσᾳ
- 148. * ταῖσδ'
- 152. * Ἅιδου
- 154. * ἀλύτοις ἀγρίοις
- 156. † ἐγεγήθει
- 157. † κίνυγμα τάλας (c Elmsl. cens. ed. Blomf. cf Eur. Hecub. 930.)
- 163. * τιθέμενος
- 172. * καί μ' οὔτι (cf. Gaisf ad Hephaest. p. 279.)
- 201. † ἕδρης
- 208. † ἀμοχθὶ
- 213. * χρείη, δόλῳ δὲ τοὺς πελωρίους κρατεῖν
- 215. * τοπάν
- 217. * προσλαβόντα
- 223. † ἀντημείψατο
- 235. * δ' ἐτόλμησ'· ἐξελυσάμην
- 236. * τὸ μὴ
- 240. * ἀλλὰ νηλεῶς
- 246. † ἐλεεινὸς

V. 259. † δόξει δὲ; πῶς;
- 262. * ἄθλων
- 271. † καίτοι (cf. Soph. Philoct. 385.)
- 274. † πίθεσθε
- 280. † θῶκον
- 281. † ὀκρυοέσσῃ
- 295. * συμπράσσειν
- 309. † γίνωσκε
- 326. * ἐὰν δύνωμαι (sed Arist. Ran. 644. (659. Df.) πως intercidit.)
- 330. † ὀθούνεκ'
- 337. † μηδαμῶς μ'·
- 340. † ἐπαινῶν οὐδαμῇ
- 345. † ἕνεκα
- 350. * ὤμοιν
- 353. * ἑκατογκάρανον
- 354. * πᾶσιν ὃς προὔστη
- 365. * ἰπούμενος
- 369. * λευροὺς γύας
- 371. † θερμῆς
- 378. * ὀργῆς νοσαῦσίν
- 381. † προμηθεῖσθαι
- 386. † τἀπλάκημ'
- 395. * τἂν
- 399. * δακρυσίστακτον ἀπ'
- 400. † ῥαδινῶν
- 402. * ἀμέγαρτα γὰρ τάδε Ζεὺς ἰδίοις
- 404. * θεοῖς τοῖς πάρος ἐνδείκνυσιν
- 408. * μεγαλοσχήμονα - - ◡ ◡ ἀρχαιοπρεπῆ στένουσα
- 414. * θνατοί
- 421. † ὑψίκρημνον οἳ
- 426. † ἀκαμαντοδέτοις
- 433. * ἀγνορύτιον
- 435. * μήτοι
- 437. * προσελούμενον (' loco digammae: cf. Hesych. et Stob.)
- 441. * πήματα
- 442. * τοπρίν
- 448. * χρόνον
- 449. 50. * κοὔτε — οὐ
- 459. * συνθέσεις

V. 460. * μνήμην θ' — ἐργάνην
- 464. * γένοινθ', ὑφ' ἅρμα τ'
- 471. * φρενῶν· Πλανᾷ, κακὸς δ'
- 476. * πόρους
- 478. * οὔτε
- 479. * οὐδὲ
- 480. * πρίν γ'
- 481. * ἐξαμύνονται
- 489. * εὐωνύμους
- 512. * φυγγάνω
- 515. * Ἐρινύες
- 516. * ἆρ' ὁ Ζεὺς
- 519. * οὐκ ἂν οὖν
- 531. * Ὠκεανοῦ
- 541. * δερκομένα
- 543. * διακναιόμενον - - ◡ -
- 550. * ὀλιγοδρανίαν
- 551. * ἀντόνειρον (cf. Hesych., Fisch. ad Well. IV, p. 103. — Bentl. ad Menand. p. 108. Brunck ad Aristoph. Plut. 225. 1182. Pors. ad Orest. 9. — Etym. M. p. 477, 18. Herodian. π. μ. λ. p. 36, 29. — † Bentl. epist. ad Hemsterh. p. 54. Lips.)
- 558. * λουτρὰ καὶ
- 559. * ἰότατι
- 560. 61. * ὅτε τὰν ὁμοπάτριον ἄγαγες Ἡσιόναν
- 569. * με τὰν τάλαιναν
- 570. * ἄλευ' ἃ δᾶ Φοβοῦσα
- 575. * κυναγετεῖ
- 576. † ὀττοβεῖ
- 578. * τηλέπλανοι πλάναι
- 579. * παῖ, τί ποτε ταῖσδ'
- 584. † πυρί με φλέξον
- 587. * ἄδην (vel ἅδην)
- 588. * γεγύμνηκασιν — ὅπα
- 590. † ΧΟΡΟΣ * φθέγμα
- 592. * Ἰναχείας
- 598. * θεόσυτος
- 603. * Ἥρας
- 612. * ὅπερ
- 618. * πᾶν γὰρ ἂν

V. 625. † ἃ δεῖ γενέσθαι, ταῦτα καὶ γενήσεται
- 629. * θρᾶξαι
- 630. * μᾶσσον ὢν (c. Herm. cf. Soph. Oed. R. 862. Philoct. 1227.)
- 638. * ὡς τἀποκλαῦσαι κἀποδύρασθαι († Huschk. Anal. p. 67.)
- 643. * αἰσχύνομαι
- 648. † εὐδαῖμον
- 659. * Δωδώνης
- 663. * ἀσήμους
- 681. * ἀφνίδιος (cf. Coniectan. p. 292.)
- 701. † ἑαυτὴν
- 711. * ἀλλὰ γυῖ' ἁλιστόνοις (c. Herm.)
- 715. * πρόσπλατοι
- 716. * ὑβριστὴν
- 735. * εἰς
- 755. † ἐκπέσοι
- 765. * τόδε (cf Comm. Crit. in Oed. Col. 1024.)
- 769. * πρὶν γ' ἔγωγ' ἂν ἐκ δεσμῶν λυθῶ (cf. Schol. et v. 480.)
- 777. δυοῖν
780. * ἐκλύσοντά με
820. † ἡμῖν
828. † γάπεδα
834. * μέλλουσ' ἔσεσθαι· (τῶνδε προσσαίνει σέ τι;)
837. * παλιμπλάγκτοισι
839. * κεκλήσεται (cf. 733.)
841. * πᾶσιν

V. 848. * θιγών
- 852. * πεντηκοντάπαις
- 866. * δυοῖν
- 876. * ἐλελεῦ ἐλελεῦ
- 886. * ἦν, Ὃς πρῶτος ἐ γνώμᾳ
- 906. † αὐθάδη φρονῶν
- 916. * χερσὶ πύρπνοον † πυρπνόον
- 924. * τρίαιναν αἰχμητὰν Ποσειδῶνος (c. Hermann cf Pind. Pyth. I, 8.)
- 927. † — Διός; (Schol.)
- 930. † τῶνδ' ἔθ' ἕξει
- 933. * τοῦδ' ἔτ' ἀλγίω (c Elmsl. cens. ed. Blomf.)
- 934. * ὡδ' οὖν (cf. Schol.)
- 944. * θεοὺς, ἐφημέροις
- 946. * ἄνωγέ σ'
- 949. † αὐθέκαστα
- 957. * κοιρανοῦντ'
- 962. * ἀνιστορεῖς
- 970. * πράγμασι
- 972. * καὶ σὲ δ' ἐν
- 973. * συμφορᾶς
- 987. * πευσεῖσθαι
- 1007. † μαλθάσσει κέαρ Λιταῖς (cf. v. 379.)
- 1012. † μεῖον σθένει (cf Schol. et Soph. O. C. 924.
- 1018. † πετραία δ' ἀγκάλη
- 1036. sqq. * ἄνωγε — πείθο
- 1059. † ποι
- 1070. * ἆ 'γώ
- 1080. * χθὼν σεσάλευτα ◡ ◡ – ◡ ◡ – (c. Herm.)

THOMAE STANLEII

COMMENTARIUS.

„*Quae uncinulis [—] includuntur ex auctoris MSto accedunt.*"

SAM. BUTLERUS.

Aliquoties tamen eisdem notis inclusi vel locorum numeri ex veteribus scriptoribus prolatorum recens inseruntur vel scripturae diversitates annotantur: quibus rebus propria sedes constituta ima margo est.

IN PROMETHEUM.

Tit. ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ΔΕΣΜΩΤΗΣ. *Prometheus religatus.* Ita reddunt Attius [a]) et Martialis [b]). Nonnulli e sanctis Patribus Promethei vincula fabulosa cum passione Domini nostri conferunt, hisce forsan aut similibus rationibus perducti: Christus est ὁ Λόγος, Σοφία Πατρός, quem et a Pythagora Σοφίαν dictum volunt aliqui: eo non abludit Promethei nomen; ambo φιλάνθρωποι. Causam δέσεως Prometheae ab aliis novam et longe diversam statuit Aeschylus, sed huic analogiae valde congruentem; nimirum quod, cum Iupiter totum genus humanum ibat perditum, obstiterit Prometheus mortales liberans ab Orco, v. 235.

Ἐγὼ δὲ τολμῆς ἐξελυσάμην βροτοὺς
Τοῦ μὴ διαῤῥαισθέντας εἰς ᾅδου μολεῖν.

Λεωργὸν itaque, Promethei epithetum, interpretatur Suidas τὸν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἀποθνήσκοντα. Quod ad supplicii genus attinet, praeruptae rupi Caucaseae, cruci simplici, ut ita dicam, ex qua prima ac rudi specie ad compactam ventum fuisse docet Lipsius de Cruce I. 5. affixus ac suspensus est Prometheus, ignis suffurati poenas luens; cruce enim plectebantur latrones: ideoque eum Lucianus σταυρωθέντα vocat; et Tertullianus adversus Marcionem I. 1. *Cruces Caucasorum* dixit. Quo allusit et Martialis I. Spectac. epigr. 9.

Qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus
Assiduam nudo pectore pavit avem;
Nuda Caledonio sic ubera praebuit urso
Non falsa pendens in cruce Laureolus.

[Seneca, Controvers. X. 5. quae Parrhasii Prometheus inscribitur, *Inter altaria,* inquit, *Olynthii senis crucem posuit.*]

---

a) ap. Cic. Tusc. II, 10. v. 2.   b) de Spectac. epigr. 9. v. 1.

,,*Quae uncinulis* [—] *includuntur ex auctoris MSt*

Aliquoties tamen eisdem notis inclusi vel locor bus scriptoribus prolatorum recens insert versitates annotantur: quibus rebus pr ima margo est.

ίων τούτων πυλῶν
. qui inter
s. In-
um

is
em
on-
cam;
, Ἰμάου
ἐν Ἀσίᾳ.
a, adeo-
quas Eu-
rpat: cum
, ut ex se-
iam veterum
sed utriusque
: Ἅπαντας μὲν
ήνων συγγραφεῖς
Imo Herodotus
iam describit, ut
quo ille e): πρῶτος
κατὰ τοιόνδε μέγιστος
ne illa adversus Scy-
pam exercitum ducit,
am Europaeam ab Istro
um versus Oceanum ex
; quod postea toti tragoe-
methei de itinere Ius, il-

Σ ΤΗΝ ΙΩ ΛΕΓΟΜΕΝΩΝ.

οὐ γὰρ εὔβατος περᾶν,
ασον μόλῃς ——

ΚΑΙ ΒΙΑ. Duas esse personas
ita duas esse velit, ut pro una cen-
atis notum sit, duos fuisse Pallantis
r. I. f) Πάλλαντος δὲ καὶ Στυγὸς τῶν
Ζῆλος, Βία.
βασιλεία, ἰσχύς, δύναμις, δόξα, ἐξουσία.

f) cap. 2. §. 2.

ΒΙΑ. Hesych. *Βία· Δύναμις, ἰσχύς, ἀνάγκη.* Etymolog. g) *Βία. Σημαίνει βία τὴν δύναμιν· ὡς τό, Σῇ δὲ βίῃ λέλιται — καὶ τὴν ἐκ δυναστείας ἀδικίαν, ὡς τό, τήν ῥα βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρων — καί, Βίῃ εἰν ἀγορῇ σκολιὰς κρίνει θέμιστας — τῇ ἀδικίᾳ· — καὶ τὸ ἐν τῇ συνηθείᾳ λεγόμενον, Οὔτε βίας Τρώων ὑπεδείδισαν, οὔτε ἰωκάς· — ἀμφότερα παρὰ τὴν ἴαν, ὃ σημαίνει τὴν δύναμιν· καὶ πλεονασμῷ τοῦ β, βία. τὸ δὲ μετὰ δυνάμεως καὶ βιαστικῶς τι πράττειν, βία*) εἴρηται.*

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ. Etymolog. h) *Προμηθεύς· κατὰ μεταβολήν, Προμηδεύς, ὁ προορῶν τὰ μήδεα, τὰ βουλεύματα.* v. 101. *πάντα προὐξεπίσταμαι.*

ΧΟΡΟΣ. Etymolog. i) *Χορός· οἶμαι παρὰ τὸ χαίρειν· ἢ ἐκ τοῦ χῶρος· ἀπὸ τοῦ περιέχοντος τὸ περιεχόμενον. ἢ χαίρω χαρὸς καὶ χορός· ἢ παρὰ τὸ χεὶρ χερός, χορός.*

ΩΚΕΑΝΟΣ. Etymolog. k) *Ὠκεανός· παρὰ τὸ ὠκέως ἀνύττειν ὁ οὐρανὸς**) νενόμισται· ἢ παρὰ τὸ ὠκέως νάειν· ἢ παρὰ τὸ ὠκὺς καὶ τὸ ἀγνύω, ὁ ταχέως φέρων.*

ΕΡΜΗΣ. Etymolog. l) *Ἑρμῆς· ἀπὸ τοῦ εἴρω τὸ λέγω, ἢ τὸ ἁρμόζω· ὅθεν ἕρματα, διὰ τὸ ἔρυμα ἡμῶν εἶναι καὶ ὀχύρωμα τοῦ βίου, μέγιστον γὰρ τῷ βίῳ λόγος εὑρέθη. Ἢ παρὰ τὸ ἔρω τὸ λέγω, Ἑρμῆς, ὁ τοῦ λόγου ἔφορος. ἢ ὅτι μέγιστόν ἐστιν ἕρμα τῶν περὶ τὸν βίον.*]

[*ΠΡΟΛΟΓΙΖΕΙ.* Prologus ad fabulas Latinorum est inventum: Graeci vero argumentum aut siluerunt, aut illi qui primus scenam ingreditur partes illas assignant, ut populum de re agenda instrueret. *Κράτος* itaque hic cum Vulcano exponit scenam fabulae, quo scilicet in loco orbis terrarum haec peragi censenda sunt; quorsum illuc venerint, atque eodem negotio populum docet, aut saltem praeparat ad id quod in scenam veniat repraesentandum.]

[*ΣΧΟΛ. α.* Haec Scholia m) Triclinii, ni fallor, sunt quoad maximam partem. Ipsemet fatetur se scripsisse Scholia in Aeschylum. Vide ex eius Scholiis in Sophoclis Oedip. Tyrann. v. 187. Quin a Christiano quodam saltem nonnulla conscripta fuisse, conücere est ex iis, quae adducuntur in Agamemn. v. 171. ex Psalmis, ut puto, desumpta.]

I.

v. 1. *ΧΘΟΝΟΣ ΜΕΝ.* Scholiastes Aristophanis ad Ranas n), Aeschylum *ἐριβρεμέταν* a Poeta dictum ostendens *διὰ τὸ βροντῶδες τῶν ῥημάτων καὶ κομπῶδες*, ob tonitrua verbo-

g) p. 197. init.
h) p. 689. l. 38.
i) p. 813. l. 48.
k) p. 821. l. 18.
l) p. 376. l. 28.
m) Victoriana dicit.
n) v. 826.
*) scr. *βιαῖν.*
**) scr. *ὠκεανός.*

rum et sublimem sonitum, sex priores huius tragoediae versus citat, ut Aeschyleae grandiloquentiae exemplum praebeat, non magno quidem iudicio: certe in quatuor prioribus nihil admodum sonorum, nihil quod supra Euripidem, nedum supra Sophoclem se attollat; in duobus proximis est quidem Aeschyleae grandiloquentiae aliquid, sed quod ab eodem sexcentis in locis superetur; ut, si totam periocham a Scholiaste citatam spectes, nullo modo pro exemplo *τοῦ βροντώδους καὶ κομπώδους* adduci mereatur.

Ibid. *ΤΗΛΟΥΡΟΝ.* *Τηλουρὸν* neque cum Scholiaste *ἀπὸ τοῦ ὁρᾶν*, quasi idem esset ac *τηλεφανές*, *τηλέσκοπον* et *τηλωπόν*, neque *ἀπὸ τοῦ ὄρους*: sed vel, quod verisimilius, *ἀπὸ τοῦ ὅρου* deducimus, ita enim Hesychius: *Τηλουρόν*; *πόῤῥω ἀφωρισμένον*, et *Τηλουρός*, *μακρόθεν ἀποθείς*, vel a *τηλοῦ τηλουρὸς* terminatione adiectiva, ut a *τόλμη τολμηρός*, *remotus*, *extremus*: paulo post *τερμόνιον* appellavit, v. 117. *ἵκετο τερμόνιον ἐπὶ πάγον.* Omnino *πέδον τηλουρὸν* idem quod *πάγος τερμόνιος*, *extrema terra*; alibi*) *γᾶς ἔσχατον πόρον* nominavit. In hunc plane modum haec intelligenda esse suadent ea, quae ipse de Aethiopibus habet, v. 806.

— — τηλουρὸν δὲ γῆν
Ἥξεις κελαινὸν φῦλον·

ponit in remotissimis mundi partibus versus Septentrionem Scythas, versus meridiem Aethiopas; quae veterum Geographia est: Strabo I. 34. *a.* Anonym. de vita Pythag. c. 21. Neque tantum, si scenam in extremis Europaeis partibus statuamus, constabit haec interpretatio, sed vel si ad Caucasum; nam Prometheum vinctum refert Strabo *ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τῆς γῆς ἐν τῷ Καυκάσῳ*, XI. p. 507, et Theocrit. Idyll. *Ζ'.* v. 77. *Καύκασον ἐσχατόεντα* nominat, hoc est ex Scholiastae mente, *τὸν ἐν ἐσχάτοις μέρεσι τῆς γῆς ὄντα.* [Quum locum longissime remotum intelligi voluerint, *ἐπ' ἔσχατα γῆς*, *ad extrema terrae*, dixerunt antiqui. Theocr. in Syracusiis v. 8.

Ταῦθ' ὁ πάραρος τῆνος ἐπ' ἔσχατα γᾶς ἔλαβ' ἐνθὼν
Ἰλεὸν οὐκ οἴκησιν.

Cicero, *in ultimas terras:* In Verr. 6. o) *Quemadmodum accepturas hoc nationes caeteras, quemadmodum huius tui facti famam in regna aliorum atque in ultimas terras perventuram putasti.* Idem pro P. Sylla p): *Amandare in ultimas terras.* Plaut. Mostellaria, IV. 3. q)

Non equidem in Aegyptum hinc modo vectus fui,
Sed etiam in terras solas atque ultimas
Sum circumvectus.

---

o) §. 131.
p) cap. 20. §. 57.
q) v. 2 sqq.
*) Prom. 418.

Utrumque, et τὸ ἄβατον et τὸ τηλουρὸν optime expressum. Vide etiam v. 667. γῆς ἐπ' ἐσχάτοις ὅροις.

Ibid. ΠΕΔΟΝ. Χθονὸς πέδον dixit pro χθόνα, ut in Sept. ad Theb. r) γαίης πέδον, et Persis s) γῆς Ἀχαΐδος πέδον. Id autem Graeci uno verbo complectuntur, sc. δάπεδον, quod nihil aliud quam δᾶς, id est γῆς πέδον, ut Δαμάτηρ quasi γῆ μήτηρ. Unde priori longa noster recte, v. 828.

Ἐπεὶ γὰρ ἦλθες πρὸς Μολοσσὰ δάπεδα.

In veteri MS. de Glossis inter vocabula Atheniensibus propria ponitur Πέδον, γῆ.

v. 2. ΣΚΥΘΗΝ. Videtur Poeta in ratione temporum peccare; appellat enim Scythiam tempore Promethei, quem tredecim generationibus Herculem antecessisse ait, cum ipsa Scythia a filio Herculis nomen obtinuerit. Stephan. t) Ἐκαλοῦντο πρότερον Νομαῖοι, Σκύθαι δὲ ἀπὸ Σκύθου παιδὸς Ἡρακλέους. Atque ideo cautius loquitur Herodotus de adventu Herculis in eam regionem u): ἐνθεῦτεν τὸν Ἡρακλέα ἀπικέσθαι ἐς τὴν νῦν Σκυθίην χώρην καλεομένην. Apud eum enim ipsi Graeci ad Pontum habitantes narrant, Scythas a juniori Herculis ex Echidna filio nominatos. Sed si haec concedantur, neque nomen Scythiae antiquius Hercule sit, pariter etiam Poetae nostro concedendum est ita loqui κατὰ πρόληψιν historiae, ut et reliqui poetae etiam castigatissimi loquuntur. Vide A. Gell. X. 16. Et appositissimum est quod notat Velleius Paterculus I, 3. *Neque est quod miremur ab Homero nominari Corinthum: nam ex persona poetae et hanc urbem et quasdam Ionum colonias iis nominibus appellat, quibus vocabantur aetate eius, multo post Ilium captum conditae.*

Ibid. ΣΚΥΘΗΝ ΕΣ ΟΙΜΟΝ. Pro Σκυθικόν, idque veteres Critici inobservatum praeterire noluerunt. Eustath. ad Iliad. Ω'. x) Ἀττικοὶ καὶ Δωριεῖς τοῖς κυριωτέροις χρῶνται ἀντὶ κτητικῶν, ὥς φασιν οἱ παλαιοί· οἷον Ἕλληνα στρατὸν τὸν Ἑλληνικόν, ἄνθρωπον ἦθος ἀντὶ τοῦ ἀνθρώπινον, Ἑλλάδα διάλεκτον, δοῦλον γένος, Σκύθην οἶμον. Et rursus ad Il. Γ'. y) Ὥσπερ δὲ παρ' Αἰσχύλῳ Σκύθης οἶμος ὁ Σκυθικός, καὶ δοῦλον δέ που γένος τὸ δουλικόν, οὕτω καὶ κασίγνητος φόνος κτητικῶς ὁ κασιγνητικός. Observavit idem etiam Stephanus: καὶ Σκύθης ὅμιλος, καὶ Σκύθην ἐς οἶμον, καὶ Σκύθης ὁ σίδηρος. quae omnia in Aeschylo inveniuntur; duo quidem priora in hac ipsa tragoedia, * tertium in Sept. ad Thebas, v. 822.

Λισσῷ στρατηγῷ διέλαχον σφυρηλάτῳ
Σκύθῃ σιδήρῳ.

---

r) v. 810.
s) v. 488.
t) v. Σκύθαι.
u) lib. IV. cap. 8.
x) p. 1339, 7.
y) p. 775, 1.
*) v. 417.

Ita Lycophron γυῖρυτὸν Σκύθην dixit, ut et δράκοντα et χῶρον, de Achille, v. 200.

Χαὶ μὲν πατήσει χῶρον αἰάζων Σκύθην.

Pari ratione Martialis Graecos secutus, IV. 28. [z])

Indos sardonychas, Scythas smaragdos.

[Eustathius ad illud Dionysii, v. 74. *Τὸν δὲ μετεκδέχεται Γαλάτης ῥόος.* — ἤτοι, inquit, τὸ Γαλατικὸν πέλαγος, ἀντὶ κτητικοῦ γὰρ εἴρηται, ὥσπερ καὶ Αἰσχύλος Σκύθην οἶμον λέγει τὸν Σκυθικόν. Sic Plautus Trinumm. IV. 2. *Arabiam terram* dixit: A. Gellius [a]) *terram Graeciam.* Vir doctiss. Isaacus Casaubonus, Lection. Theocritic. c. 1. Cum ait Theocritus [b]) — ἔνθ' ἐπὶ νᾶσον Τὰν Σικελάν, et alibi [c]) ἐσορῶν τὰν Σικελὰν ἐς ἅλα, accipit τὸ πρωτότυπον ἀντὶ τοῦ παραγώγου. „Alia est enim Graecorum in hac voce, alia Latinorum ratio, qui possessivum cum gentili, ut saepe, confundunt. Graeci hoc non faciunt, ut notat Priscianus libro. 2. Sed haec est poetarum licentia. Sic dixit Aeschylus initio Promethei vincti Σκύθην οἶμον, Dionysius Afer [d]) Γαλάτην ῥόον, Alcaeus in Epigrammate [e]) Πέρσαν στρατόν, et aliquanto durius poetarum princeps γυναῖκα μαζόν, Iliad Ω'. [f]) γυναῖκά τε θήσατο μαζόν. Similia his apud Latinos. *Arcadium magistrum* dixit Virgilius [g]), et *laticem Lyaeum* [h]) pro Arcadico et Lyaeeo. Horatius *Stertinium acumen* [i]) et *Sulpitia horrea* [k]) pro Stertinianis et Sulpitianis. Persius [l]) *iuvenes curas* et *heroas sensus*, quod affine est illi prope παρακεκινδυνευμένῳ dicto veteris Scriptoris in superioribus Eustathii verbis, ἄνθρωπον ἦθος." Hactenus vir doctissimus.]

Ibid. *ΑΒΑΤΟΝ ΕΙΣ ΕΡΗΜΙΑΝ.* Hesych. *Ἀδιόδευτον, ἀπέραντον.* [Suidas: βατός· ὁ βάσιμος τόπος. *Pervius, permeabilis locus. Locus per quem ire possumus.*] Scythas antiquos non fuisse ex Herodoto liquet, IV. 140. V. 34. nec nisi annos mille ante Darium, Ib. 121. 22. Imo Graeci ab Hercule deducunt. Attamen non est quod poeta hoc factum velit, antequam Scythia habitaretur, nam et Io ad Scythas pervenire statim vult: sed potius ἄβατον ἐρημίαν ultra Scythiam habitabilem intelligit. *Τῶν Σκυθῶν ἐρημίας* meminit Strabo I. p. 59. *Inhabitabilis eius prima pars,* inquit Plinius H. N. VI. 17. *a Scythico promontorio ob nives; proxima inculta saevitia gen-*

---

z) v. 4.
a) I, 1.
b) I, 125.
c) VIII, 56.
d) v. 74.
e) Anal. Brunck. I, p. 490.
f) Ω', 58.
g) Georg. IV, 283.
h) Aen. I, 686.
i) Epist. I, 12, 20.
k) Carm. IV, 12, 18.
l) I, 69.

V. 625. † ἃ δεῖ γενέσθαι, ταῦτα καὶ γενήσεται
- 629. * θρᾶξαι
- 630. * μᾶσσον ὤν (c. Herm. cf. Soph. Oed. R. 862. Philoct. 1227.)
- 638. * ὡς τἀποκλαῦσαι κἀποδύρασθαι († Huschk. Anal. p. 57.)
- 643. * αἰσχύνομαι
- 648. † εὐδαῖμον
- 659. * Δωδώνης
- 663. * ἀσήμους
- 681. * ἀφνίδιος (cf. Coniectan. p. 292.)
- 701. † ἑαυτὴν
- 711. * ἀλλὰ γυῖ' ἁλιστόνοις (c. Herm.)
- 715. * πρόσπλατοι
- 716. * ὑβριστὴν
- 735. * εἰς
- 755. † ἐκπέσοι
- 765. * τόδε (cf. Comm. Crit. in Oed. Col. 1024.)
- 769. * πρὶν γ' ἔγωγ' ἂν ἐκ δεσμῶν λυθῶ (cf. Schol. et v. 480.)
- 777. δυοῖν
- 780. * ἐκλύσοντά με
- 820. † ἧμιν
- 828. † γάπεδα
- 834. * μέλλουσ' ἔσεσθαι· (τῶνδε προσσαίνει σέ τι;)
- 837. * παλιμπλάγκτοισι
- 839. * κεκλήσεται (cf. 733.)
- 843. * πᾶσιν

V. 848. * θιγών
- 852. * πεντηκοντάπαις
- 866. * δυοῖν
- 876. * ἐλελεῦ ἐλελεῦ
- 886. * ἦν, Ὃς πρῶτος ἐ γνώμᾳ
- 906. † αὐθάδη φρονῶν
- 916. * χερσὶ πύρπνοον † πυρ πνόον
- 924. * τρίαιναν αἰχμητὰν Πο σειδῶνος (c. Hermann cf Pind. Pyth. I, 8.)
- 927. † — Διός; (Schol.)
- 930. † τῶνδ' ἔθ' ἕξει
- 933. * τοῦδ' ἔτ' ἀλγίω (c Elmsl. cens. ed. Blomf.)
- 934. * ὧδ' οὖν (cf. Schol.)
- 944. * θεοὺς, ἐφημέροις
- 946. * ἄνωγέ σ'
- 949. † αὐθέκαστα
- 957. * κοιρανοῦντ'
- 962. * ἀνιστορεῖς
- 970. * πράγμασι
- 972. * καὶ σὲ δ' ἐν
- 973. * συμφορᾶς
- 987. * πευσεῖσθαι
- 1007. † μαλθάσσει κέαρ Λι ταῖς (cf. v. 379.)
- 1012. † μεῖον σθένει (cf Schol. et Soph. O. C. 924.
- 1018. † πετραίᾳ δ' ἀγκάλῃ
- 1036. sqq. * ἄνωγε — πείθοι
- 1059. † ποι
- 1070. * ἆ 'γώ
- 1080. * χθὼν σεσάλευται ◡ ◡ – ◡ ◡ – (c. Herm.)

THOMAE STANLEII
COMMENTARIUS.

„*Quae uncinulis [—] includuntur ex auctoris MSto accedunt.*"

SAM. BUTLERUS.

Aliquoties tamen eisdem notis inclusi vel locorum numeri ex veteribus scriptoribus prolatorum recens inseruntur vel scripturae diversitates annotantur: quibus rebus propria sedes constituta ima margo est.

IN PROMETHEUM.

Tit. ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ ΔΕΣΜΩΤΗΣ. *Prometheus religatus.* Ita reddunt Attius[a]) et Martialis [b]). Nonnulli e sanctis Patribus Promethei vincula fabulosa cum passione Domini nostri conferunt, hisce forsan aut similibus rationibus perducti: Christus est ὁ Λόγος, Σοφία Πατρός, quem et a Pythagora Σοφίαν dictum volunt aliqui: eo non abludit Promethei nomen; ambo φιλάνθρωποι. Causam δέσεως Prometheae ab aliis novam et longe diversam statuit Aeschylus, sed huic analogiae valde congruentem; nimirum quod, cum Iupiter totum genus humanum ibat perditum, obstiterit Prometheus mortales liberans ab Orco, v. 235.

Ἐγὼ δὲ τολμῆς ἐξελυσάμην βροτούς
Τοῦ μὴ διαῤῥαισθέντας εἰς ᾅδου μολεῖν.

Λεωργόν itaque, Promethei epithetum, interpretatur Suidas τὸν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἀποθνήσκοντα. Quod ad supplicii genus attinet, praeruptae rupi Caucaseae, cruci simplici, ut ita dicam, ex qua prima ac rudi specie ad compactam ventum fuisse docet Lipsius de Cruce I. 5. affixus ac suspensus est Prometheus, ignis suffurati poenas luens; cruce enim plectebantur latrones: ideoque eum Lucianus σταυρωθέντα vocat; et Tertullianus adversus Marcionem I. 1. *Cruces Caucasorum* dixit. Quo allusit et Martialis I. Spectac. epigr. 9.

Qualiter in Scythica religatus rupe Prometheus
Assiduam nudo pectore pavit avem;
Nuda Caledonio sic ubera praebuit urso
Non falsa pendens in cruce Laureolus.

[Seneca, Controvers. X. 5. quae Parrhasii Prometheus inscribitur, *Inter altaria,* inquit, *Olynthii senis crucem posuit.*]

---

a) ap. Cic. Tusc. II, 10. v. 2. b) de Spectac. epigr. 9. v. 1.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ. Vetus esse hoc argumentum, sane ante Sophoclis et Euripidis Fabulas deperditas, satis liquet ex iis, quae de Sophoclis Colchis et Euripidis tragoediis sequuntur.

Ibid. *ΙΣΤΕΟΝ ΔΕ ΟΤΙ ΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΚΟΙΝΟΝ ΛΟΓΟΝ ΕΝ ΚΑΥΚΑΣΩι.* Recte quidem et apposite ab auctore argumenti observatum est, secundum communem sententiam Prometheum Caucaso monti alligatum, at apud Aeschylum potius ad Europaeas Oceani partes vinctum videri: recteque haec ab omnibus Scholiastis ad primum tragoediae versum annotantur. Sciendum est itaque primo, veteres omnes, tum Graecos tum Latinos, Prometheum Caucaso alligatum uno ore tradidisse: unde apud Lucianum dialogus, quo res integra narratur, duplici titulo pari iure insignitur, aut *Προμηθεύς* sc. aut *Καύκασος*. Inde Tertullianus intelligendus de *crucibus Caucasorum*, cui haereticus Marcion, Ponto oriundus, dicitur *Caucaso abruptior, penes quem verus Prometheus, Deus omnipotens, blasphemiis lancinatur.* Observandum secundo, duos ab historicis Caucasos memorari, quorum alter Colchicus sit, alter Indicus, et utrique fabulam hanc de Prometheo ab aliquibus assignari. At quod de Indico narratur, omnino commentum est, ab assentatoribus Alexandri certissime confictum. Nam cum Macedones montem eum, quem Alexander cum exercitu superavit, Caucasum nominarunt, *ὅπερ οἱ ἐπιχώριοι κατὰ μέρος Παροπάμισόν τε καὶ Ἠμωδὸν καὶ Ἴμαον καὶ ἄλλα ὀνομάζουσι· Μακεδόνες δὲ Καύκασον*, Strabo XV. p. 689., qui Alexandrum inter Deos referre cupiebant, omnia de Baccho et Hercule ad eum transferebant: quin etiam locum ipsum ostendebant, quo Prometheus vinctus est; Strabo XV. p. 688. *Ἰδόντες σπήλαιον ἐν τοῖς Παροπαμισάδαις ἱερόν· τοῦτο γὰρ ἐνεδείξαντο Προμηθέως δεσμωτήριον.* Arrianus V. *Ἀναβάσ.* c) *Φημίσαι ὅτι τοῦτο ἄρα ἦν τοῦ Προμηθέως τὸ ἄντρον, ἵνα ἐδέδετο· καὶ ὁ ἀετὸς ὅτι ἐκεῖσε ἐφοίτα, δαισόμενος τῶν σπλάγχνων τοῦ Προμηθέως· καὶ ὁ Ἡρακλῆς ὅτι ἐκεῖσε ἀφικόμενος τόν τε ἀετὸν ἀπέκτεινε, καὶ τὸν Προμηθέα τῶν δεσμῶν ἀπέλυσε.* Hoc itaque omnino reiiciendum, utpote a foeda et imperita assentatione profectum, ut est a Strabone optime observatum, XI. p. 505. *Ἡ δόξα τοῦ ὄρους καὶ τοὔνομα καὶ τὸ τὸν Προμηθέα παραδεδόσθαι δεδεμένον ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τῆς γῆς ἐν τῷ Καυκάσῳ, χαριεῖσθαί τι τῷ βασιλεῖ ὑπέλαβον, τοὔνομα τοῦ ὄρους μετενέγκαντες εἰς τὴν Ἰνδικήν.* Verum hoc ipsum commentum eo luculentius argumentum est, constantem Graecorum sententiam fuisse, Prometheum in monte Caucaso vinctum perhiberi; erat autem ille Colchicus, non Indicus, cuius nomen ante res Alexandri Graecis omnino inauditum. Prometheus apud Lucianum, in Dial. Prom. d) de

c) cap. 3.

d) cap. 4. (vol. I. p. 188.)

se ipso, ἀνεσταυρῶσθαί με πλησίον τῶν Κασπίων τούτων πυλῶν ἐπὶ τοῦ Καυκάσου. De Colchico igitur Caucaso, qui inter Caspium fretum et Pontum attollitur, accepere veteres. Interim tamen non est inde concludendum, Prometheum Aeschyli in eo Caucaso Colchico alligari, aut rem omnem huius fabulae ad fretum Caspium fieri. Nam, ut observavit vetus argumenti auctor, ea quae ab ipso Prometheo dicuntur, satis ostendunt eum longe a mari Caspio, in Europaeis partibus vinctum. In Scythia quidem haec omnia geri satis ubique manifestum est: sed eam cum nomino, non illam nobis a Ptolemaeo repraesentatam intelligo, qui nobis duplicem quidem Scythiam dedit, Geogr. VI. 14., extra Imaum montem unam, intra eundem alteram, sed utramque Asiaticam; nam hanc quae occidentalior est ita describit: ἡ ἐντὸς Ἰμάου ὄρους Σκυθία περιορίζεται ἀπὸ μὲν δύσεως Σαρματίᾳ τῇ ἐν Ἀσίᾳ. Terminatur igitur Scythia ab occasu Sarmatia Asiatica, adeoque ne ad fines Asiae pertingit, nedum ad partes aliquas Europaeas extenditur. Aliter omnino Aeschylus usurpat: cum Robur et Vis Σκύθην ἐς οἶμον se advenisse dicunt, ut ex sequentibus patet. Ubi diligenter notandum, Scythiam veterum neque Asiae neque Europae soli adiudicatam, sed utriusque partem septentrionalem eo nomine insignitam: Ἅπαντας μὲν δὴ τοὺς προσβόῤῥους κοινῶς οἱ παλαιοὶ τῶν Ἑλλήνων συγγραφεῖς Σκύθας — ἐκάλουν, inquit Strabo XI. p. 507. Imo Herodotus Aeschylo nostro aetate proximus ita Scythiam describit, ut ad Istrum usque ab occasu pertingat, de quo ille [e]): πρῶτος δὲ τὸ ἀπ' ἑσπέρης τῶν ἐν τῇ Σκυθικῇ ῥέων κατὰ τοιόνδε μέγιστος γίγνεται; et apud eum Darius in expeditione illa adversus Scythas Bosporum traiicit, et in Europam exercitum ducit. Habemus igitur aetate Aeschyli Scythiam Europaeam ab Istro usque ad Tanaim, in qua Prometheum versus Oceanum ex mente Tragici alligatum affirmamus; quod postea toti tragoediae, praesertim vero orationi Promethei de itinere Ius, illustrandae inserviat.

Ibid. *ΩΣ ΑΠΟ ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΙΩ ΛΕΓΟΜΕΝΩΝ.* Ut v. 717.

> Ὃν (Araxin) μὴ περάσῃς, οὐ γὰρ εὔβατος περᾶν,
> Πρὶν ἂν πρὸς αὐτὸν Καύκασον μόλῃς —

Dram. pers. *ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΒΙΑ.* Duas esse personas negat Stephanus, vel saltem ita duas esse velit, ut pro una censeri debeant: cum tamen satis notum sit, duos fuisse Pallantis et Stygis filios. Apollodor. I. [f]) Πάλλαντος δὲ καὶ Στυγὸς τῶν Ὠκεανοῦ, Νίκη, Κράτος, Ζῆλος, Βία.

[Hesych. Κράτος· βασιλεία, ἰσχύς, δύναμις, δόξα, ἐξουσία.

e) lib. IV. c. 48.

f) cap. 2. §. 2.

BIA. Hesych. *Βία· Δύναμις, ἰσχύς, ἀνάγκη.* Etymolog. g) *Βία. Σημαίνει βία τὴν δύναμιν· ὡς τό, Σὴ δὲ βίη* ...λυται — *καὶ τὴν ἐκ δυναστείας ἀδικίαν, ὡς τό, τὴν ῥα βίῃ ἀέκοντος ἀπηύρων — καί, Βίῃ εἰν ἀγορῇ σκολιὰς κρίνωσι θέμιστας* — τῇ ἀδικίᾳ· — *καὶ τὸ ἐν τῇ συνηθείᾳ λεγόμενον, Οὔτε βίας Τρῶες ὑπεδείδισαν, οὔτε ἰωκάς·* — *ἀμφότερα παρὰ τὴν ἴαν, ὃ σημαίνει τὴν δύναμιν· καὶ πλεονασμῷ τοῦ β, βία. τὸ δὲ μετὰ δυνάμεως* ... *βιαστικῶς τι πράττειν, βία*) εἴρηται.*

ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ. Etymolog. h) *Προμηθεύς· κατὰ μεταβολήν, Προμηδεύς, ὁ προορῶν τὰ μήδεα, τὰ βουλεύματα.* v. 1... *πάντα προὐξεπίσταμαι.*

ΧΟΡΟΣ. Etymolog. i) *Χορός· οἶμαι παρὰ τὸ χαίρειν·* ... *ἐκ τοῦ χῶρος· ἀπὸ τοῦ περιέχοντος τὸ περιεχόμενον. ἢ χαίρω χ*... *καὶ χορός· ἢ παρὰ τὸ χεὶρ χερός, χορός.*

ΩΚΕΑΝΟΣ. Etymolog. k) *Ὠκεανός· παρὰ τὸ* ... *ἀνύττειν ὁ οὐρανὸς**) νενόμισται· ἢ παρὰ τὸ ὠκέως νάειν· ἢ* ... *τὸ ὠκὺς καὶ τὸ ἀγνύω, ὁ ταχέως φέρων.*

ΕΡΜΗΣ. Etymolog. l) *Ἑρμῆς· ἀπὸ τοῦ εἴρω τὸ λέγω, ἢ* ... *ἁρμόζω· ὅθεν ἕρματα, διὰ τὸ ἔρυμα ἡμῶν εἶναι καὶ ὀχύρωμα* ... *βίου, μέγιστον γὰρ τῷ βίῳ λόγος εὑρέθη. Ἢ παρὰ τὸ ἔρω τὸ* ... *γω, Ἑρμῆς, ὁ τοῦ λόγου ἔφορος. ἢ ὅτι μέγιστόν ἐστιν ἕρμα* ... *περὶ τὸν βίον.*]

[*ΠΡΟΛΟΓΙΖΕΙ.* Prologus ad fabulas Latinorum est i... ventum: Graeci vero argumentum aut siluerunt, aut illi q... primus scenam ingreditur partes illas assignant, ut populo de re agenda instrueret. *Κράτος* itaque hic cum Vulcano e... ponit scenam fabulae, quo scilicet in loco orbis terrarum ha... peragi censenda sunt; quorsum illuc venerint, atque eode... negotio populum docet, aut saltem praeparat ad id quod ... scenam veniat repraesentandum.]

[*ΣΧΟΛ. α.* Haec Scholia m) Triclinii, ni fallor, sun... quoad maximam partem. Ipsemet fatetur se scripsisse Scho... lia in Aeschylum. Vide ex eius Scholiis in Sophoclis Oedi... Tyrann. v. 187. Quin a Christiano quodam saltem nonnul... conscripta fuisse, coniicere est ex iis, quae adducuntur ... Agamemn. v. 171. ex Psalmis, ut puto, desumpta.]

I.

v. 1. *ΧΘΟΝΟΣ ΜΕΝ.* Scholiastes Aristophanis a... Ranas n), Aeschylum *ἐριβρεμέταν* a Poeta dictum ostende... *διὰ τὸ βροντῶδες τῶν ῥημάτων καὶ κομπῶδες*, ob tonitrua verbo...

---

g) p. 197. init.
h) p. 689. l. 38.
i) p. 813. l. 48.
k) p. 821. l. 18.
l) p. 876. l. 28.
m) Victoriana dicit.
n) v. 826.
*) scr. *βιᾶν*.
**) scr. *ὠκεανός*.

n et sublimem sonitum, sex priores huius tragoediae versitat, ut Aeschyleae grandiloquentiae exemplum praebeat, magnó quidem iudicio: certe in quatuor prioribus nihil nodum sonorum, nihil quod supra Euripidem, nedum su. Sophoclem se attollat; in duobus proximis est quidem chyleae grandiloquentiae aliquid, sed quod ab eodem centis in locis superetur; ut, si totam periocham a Scholte citatam spectes, nullo modo pro exemplo *τοῦ βροντώ- ς καὶ κομπώδους* adduci mereatur.

Ibid. *ΤΗΛΟΥΡΟΝ.* *Τηλουρόν* neque cum Scholiaste *τοῦ ὁρᾶν*, quasi idem esset ac *τηλεφανές, τηλέσκοπον* et *ωπόν*, neque *ἀπὸ τοῦ ὄρους*: sed vel, quod verisimilius, *τοῦ ὅρου* deducimus, ita enim Hesychius: *Τηλουρόν, ρω ἀφωρισμένον*, et *Τηλουρός, μακρόθεν ἀποθείς*, vel a *ῦ τηλουρός* terminatione adiectiva, ut a *τόλμη τολμηρός*, *otus, extremus*: paulo post *τερμόνιον* appellavit, v. 117. *ο τερμόνιον ἐπὶ πάγον.* Omnino *πέδον τηλουρόν* idem quod *ος τερμόνιος, extrema terra*; alibi*) *γᾶς ἔσχατον πόρον* nomiit. In hunc plane modum haec intelligenda esse suadent quae ipse de Aethiopibus habet, v. 806.

—— τηλουρὸν δὲ γῆν
Ἥξεις κελαινὸν φῦλον·

nit in remotissimis mundi partibus versus Septentrionem ythas, versus meridiem Aethiopas; quae veterum Geograa est: Strabo l. 34. *a.* Anonym. de vita Pythag. c. 21. Nee tantum, si scenam in extremis Europaeis partibus statuas, constabit haec interpretatio, sed vel si ad Caucasum; m Prometheum vinctum refert Strabo *ἐπὶ τοῖς ἐσχάτοις τῆς ς ἐν τῷ Καυκάσῳ*, XI. p. 507, et Theocrit. Idyll. *Z'.* v. 77. *ύκασον ἐσχατόεντα* nominat, hoc est ex Scholiastae mente, *ἐν ἐσχάτοις μέρεσι τῆς γῆς ὄντα.* [Quum locum longissime notum intelligi voluerint, *ἐπ' ἔσχατα γῆς, ad extrema ter*, dixerunt antiqui. Theocr. in Syracusiis v. 8.

Ταῦθ' ὁ πάραρος τῆνος ἐπ' ἔσχατα γᾶς ἔλαβ' ἐνθὼν
Ἰλεὸν οὐκ οἴκησιν.

Cicero, *in ultimas terras:* In Verr. 6. o) *Quemadmodum accepturas hoc nationes caeteras, quemadmodum huius tui facti famam in regna aliorum atque in ultimas terras perventuram putasti.* Idem pro P. Sylla p): *Amandare in ultimas terras.* Plaut. Mostellaria, IV. 3. q)

Non equidem in Aegyptum hinc modo vectus fui,
Sed etiam in terras solas atque ultimas
Sum circumvectus.

---

o) §. 131. p) cap. 20. §. 57.
q) v. 2 sqq. *) Prom. 418.

Utrumque, et τὸ ἄβατον et τὸ τηλουρὸν optime expressum. Vide etiam v. 667. γῆς ἐπ' ἐσχάτοις ὅροις.

Ibid. ΠΕΔΟΝ. Χθονὸς πέδον dixit pro χθόνα, ut in Sept. ad Theb. r) γαίης πέδον, et Persis s) γῆς Ἀχαΐδος πέδον. Id autem Graeci uno verbo complectuntur, sc. δάπεδον, quod nihil aliud quam δᾶς, id est γῆς πέδον, ut Δαμάτηρ quasi γῆ μήτηρ. Unde priori longa noster recte, v. 828.

Ἐπεὶ γὰρ ἦλθες πρὸς Μολοσσὰ δάπεδα.

In veteri MS. de Glossis inter vocabula Atheniensibus propria ponitur Πέδον, γῆ.

v. 2. ΣΚΥΘΗΝ. Videtur Poeta in ratione temporum peccare; appellat enim Scythiam tempore Promethei, quem tredecim generationibus Herculem antecessisse ait, cum ipsa Scythia a filio Herculis nomen obtinuerit. Stephan. t) Ἐκαλοῦντο πρότερον Νομαῖοι, Σκύθαι δὲ ἀπὸ Σκύθου παιδὸς Ἡρακλέους. Atque ideo cautius loquitur Herodotus de adventu Herculis in eam regionem u): ἐνθεῦτεν τὸν Ἡρακλέα ἀπικέσθαι ἐς τὴν νῦν Σκυθίην χώρην καλεομένην. Apud eum enim ipsi Graeci ad Pontum habitantes narrant, Scythas a juniori Herculis ex Echidna filio nominatos. Sed si haec concedantur, neque nomen Scythiae antiquius Hercule sit, pariter etiam Poetae nostro concedendum est ita loqui κατὰ πρόληψιν historiae, ut et reliqui poetae etiam castigatissimi loquuntur. Vide A. Gell. X. 16. Et appositissimum est quod notat Velleius Paterculus I, 3. *Neque est quod miremur ab Homero nominari Corinthum: nam ex persona poetae et hanc urbem et quasdam Ionum colonias iis nominibus appellat, quibus vocabantur aetate eius, multo post Ilium captum conditae.*

Ibid. ΣΚΥΘΗΝ ΕΣ ΟΙΜΟΝ. Pro Σκυθικόν, idque veteres Critici inobservatum praeterire noluerunt. Eustath. ad Iliad. Ω'. x) Ἀττικοὶ καὶ Δωριεῖς τοῖς κυριωτέροις χρῶνται ἀντὶ κτητικῶν, ὥς φασιν οἱ παλαιοί· οἷον Ἕλληνα στρατὸν τὸν Ἑλληνικόν, ἄνθρωπον ἦθος ἀντὶ τοῦ ἀνθρώπινον, Ἑλλάδα διάλεκτον, δοῦλον γένος, Σκύθην οἶμον. Et rursus ad Il. Γ'. y) Ὥσπερ δὲ παρ' Αἰσχύλῳ Σκύθης οἶμος ὁ Σκυθικός, καὶ δοῦλον δέ που γένος τὸ δουλικόν, οὕτω καὶ κασίγνητος φόνος κτητικῶς ὁ κασιγνητικός. Observavit idem etiam Stephanus: καὶ Σκύθης ὅμιλος, καὶ Σκύθην ἐς οἶμον, καὶ Σκύθης ὁ σίδηρος. quae omnia in Aeschylo inveniuntur; duo quidem priora in hac ipsa tragoedia *), tertium in Sept. ad Thebas, v. 822.

Δισσὼ στρατηγὼ διέλαχον σφυρηλάτῳ
Σκύθῃ σιδήρῳ.

r) v. 810.
s) v. 488.
t) v. Σκύθαι.
u) lib. IV. cap. 8.
x) p. 1339, 7.
y) p. 775, 1.
*) v. 417.

Ita Lycophron γυῦρωτὸν Σκύθην dixit, ut et δράκοντα et χῶρον, de Achille, v. 200.

Χὸ μὲν πατήσει χῶρον αἰάζων Σκύθην.

Pari ratione Martialis Graecos secutus, IV. 28. z)

Indos sardonychas, Scythas smaragdos.

[Eustathius ad illud Dionysii, v. 74. Τὸν δὲ μετεκδέχεται Γαλάτης ῥόος. — ἤτοι, inquit, τὸ Γαλατικὸν πέλαγος, ἀντὶ κτητικοῦ γὰρ εἴρηται, ὥσπερ καὶ Αἰσχύλος Σκύθην οἶμον λέγει τὸν Σκυθικόν. Sic Plautus Trinumm. IV. 2. *Arabiam terram* dixit: A. Gellius a) *terram Graeciam*. Vir doctiss. Isaacus Casaubonus, Lection. Theocritic. c. 1. Cum ait Theocritus b) — ἔνθ' ἐπὶ νᾶσον Τὰν Σικελάν, et alibi c) ἰσορῶν τὰν Σικελὰν ἐς ἅλα, accipit τὸ πρωτότυπον ἀντὶ τοῦ παραγώγου. „Alia est enim Graecorum in hac voce, alia Latinorum ratio, qui possessivum cum gentili, ut saepe, confundunt. Graeci hoc non faciunt, ut notat Priscianus libro. 2. Sed haec est poetarum licentia. Sic dixit Aeschylus initio Promethei vincti Σκύθην οἶμον, Dionysius Afer d) Γαλάτην ῥόον, Alcaeus in Epigrammate e) Πέρσαν στρατόν, et aliquanto durius poetarum princeps γυναῖκα μαζόν, Iliad Ω'. f) γυναῖκά τε θήσατο μαζόν. Similia his apud Latinos. *Arcadium magistrum* dixit Virgilius g), et *laticem Lyaeum* h) pro Arcadico et Lyaeeo. Horatius *Stertinium acumen* i) et *Sulpitia horrea* k) pro Stertinianis et Sulpitianis. Persius l) *iuvenes curas* et *heroas sensus*, quod affine est illi prope παρακεκινδυνευμένῳ dicto veteris Scriptoris in superioribus Eustathii verbis, ἄνθρωπον ἦθος." Hactenus vir doctissimus.]

Ibid. *ΑΒΑΤΟΝ ΕΙΣ ΕΡΗΜΙΑΝ*. Hesych. Ἀδιόδευτον, ἀπέρατον. [Suidas: βατός· ὁ βάσιμος τόπος. *Pervius, permeabilis locus. Locus per quem ire possumus.*] Scythas antiquos non fuisse ex Herodoto liquet, IV. 140. V. 34. nec nisi annos mille ante Darium, Ib. 121. 22. Imo Graeci ab Hercule deducunt. Attamen non est quod poeta hoc factum velit, antequam Scythia habitaretur, nam et Io ad Scythas pervenire statim vult: sed potius ἄβατον ἐρημίαν ultra Scythiam habitabilem intelligit. Τῶν Σκυθῶν ἐρημίας meminit Strabo I. p. 59. *Inhabitabilis eius prima pars*, inquit Plinius H. N. VI. 17. *a Scythico promontorio ob nives; proxima inculta saevitia gen-*

---

z) v. 4.
a) I, 1.
b) I, 125.
c) VIII, 56.
d) v. 74.
e) Anal. Brunck. I, p. 490.
f) Ω', 58.
g) Georg. IV, 283.
h) Aen. I, 686.
i) Epist. I, 12, 20.
k) Carm. IV, 12, 18.
l) I, 69.

tium. Adeo sane deserta ut in proverbium transierit. Aristoph. Acharn. v. 703.

Τῷ γὰρ εἰκὸς ἄνδρα κυφὸν, ἥλικον Θουκυδίδην,
Ἐξολέσθαι συμπλακέντα τῇ Σκυθῶν ἐρημίᾳ.

Ubi Scholiastes, *ἔστι δὲ παροιμία, Ἡ Σκυθῶν ἐρημία· τουτέστιν, ἔρημον ὄντα.*

[Plutarch. in Contradict. Stoic. p. 1043. *Ὁ δὲ Χρύσιππος ἕνεκα χρηματισμοῦ τὸν σοφὸν ἐπὶ κεφαλὴν ἐς Παντικάπαιον ὠθεῖ καὶ τὴν Σκυθῶν ἐρημίαν.* Panticapaeum urbs Scythiae ad Bosporum auctore Stephano. Meminit et huius adagii Q. Curtius VII. 33.*) apud quem *Scytharum solitudines*, inquit Scytharum legatus, *Graecis etiam proverbiis audio eludi: Nos deserta et humano cultu vacua magis quam urbes et opulentos agros sequimur.* Proverb. Vatican. *Σκυθῶν ἐρημία. ἐπὶ τῶν ἐρημουμένων ὑπό τινων, καὶ τὰ ἐρημότερά φασι τῆς Σκυθίας ἐρημίας εἶναι.* *De quibusdam desertis ab omnibus sic est dici solitum; Scythico deserto deserta magis.* *Ἄβατον* vero *ἐρημίαν* expressit Lucret. I. 925.

Avia Pieridum peragro loca, nullius ante
Trita solo.

Et Tibullus IV. 76. **)

Qua nulla humano sit via trita pede.]

v. 3. *ΜΕΛΕΙΝ.* Euripid. Bacch. v. 450.

—— *σοὶ δὲ τἄλλα χρὴ μέλειν.*

Aristoph. Thesmoph. v. 959.

Πολλάκις αὐταῖν ἐκ τῶν ὡρῶν
Ἐς τὰς ὥρας ξυν[επ]ευχόμενος
Τοιαῦτα μέλλειν (leg. *μέλειν*) *θάμ' ἑαυτῷ.*

Ibid. *ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ.* Alii *ἐπιτολάς*; frustra, et contra quam veteres legerunt. Hesych. *Ἐπιστολαί· ἐντολαί, ἐπιταγαί. Αἰσχύλος Προμηθεῖ.* Eustath. *Ἐπιτέλλειν, τὸ προστάττειν καὶ ἐπιτέλλεσθαι. Ἐξ αὐτοῦ δὲ προσθέσει τοῦ σ παρ' Αἰσχύλῳ, ἐπιστολὴ ἡ ἐντολή.* Minus recte tamen ab *ἐπιτέλλειν* potius quam ab *ἐπιστέλλειν* deducit Eustathius, quod et monuit Henricus Stephanus: cum et apud ipsum Aeschylum eodem sensu reperimus *ἐπέσταλται λέγειν* Sept. Theb. m) et *ἐπέσταλται τέλος*, Eumen. n) quem et plus semel hanc usurpasse vocem satis liquet: ut in Persis, v. 785.

Κοὐ μνημονεύει τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς·

et in Supplic. v. 1019.

Μόνον φύλαξαι τάσδ' ἐπιστολὰς πατρός.

Reliquis etiam Tragicis in usu: Sophocl. in Andromeda, teste Phrynicho o),

---

m) v. 1020. (1012.) n) v. 746. (743.) o) p. 374. Lob.
*) VIII. 23. **) IV, 13, 10.

Μηδὲν φοβεῖσθαι προσφάτους ἐπιστολάς·

Eurip. Bacch. v. 442.

—— *Πενθέως δ', ὅς μ' ἔπεμψ' ἐπιστολαῖς·*

et in Androm. v. 965.

Ἦλθον δὲ τὰς σὰς οὐ σέβων ἐπιστολάς.

Sic etiam loquuntur aliquoties solutae orationis scriptores. Herodotus p): *ἐξ ἐπιστολῆς τῆς Δημαρίτου ἔλεγε ταῦτα.* Xenoph. de Cyri paedia V. q) *Ἐρόμενος τὸν Κυαξάρην κατὰ τὴν Κύρου ἐπιστολήν.* Suidas, *Ἐπιστολή· ἐντολή, ἐπίσκηψις. Ὁ δὲ τῷ ἱερεῖ ἐπιστολὰς λέγει καθεύδοντι. Ὁ τὰς ἐπιστολὰς θεοῦ φυλάττων.*

v. 4. *ΑΣ ΣΟΙ ΠΑΤΗΡ ΕΦΕΙΤΟ.* Sc. Iupiter, quem saepe hic patrem nominat. Quod hic vocat *Κράτος, ἐπιστολὰς πατρός*, Vulcanus mox *ἐντολὴν Διός.* [Themistius, Oratione de Theodosii clementia r): *Θεία δὲ μόνη καὶ τοῦ Πατρὸς ἐπωνυμία· πατέρα γὰρ ἀνθρώπων καὶ τὸν Δία οἱ ποιηταὶ ἐπονομάζουσι.* Vide Diogenem apud Stobaeum. Plato, Timaeo: *Τὸν μὲν ποιητὴν καὶ πατέρα τοῦδε τοῦ παντὸς εὑρεῖν τε ἔργον, καὶ εὑρόντα ἐς πάντας ἀδύνατον λέγειν.* Philo de temulentia. *Τοῦ δὲ παντὸς ἀρχηγέτης ὁ κτίστης καὶ πάτηρ αὐτοῦ.* Tritissimum est illud Homericum *πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.*

Ennio — divumque hominumque pater rex.
Virgilio — hominum pater atque Deorum.

Hinc Iupiter, Iovis pater, vel *Ζευπάτωρ*, alias *Diespiter* seu *Διϊπάτωρ.* Eustathius ad Iliad. *Θ'.* s) ex Etymologo quodam: *Πατὴρ θεὸς μὲν ὡς τὸ πᾶν τηρῶν· ἄνθρωπος δὲ ὡς τοὺς παῖδας τηρῶν.* Quin a *Virgilio*, inquit Servius t), *paene omnibus Diis nomen paternum additur, ut fiant venerabiliores.* Et ante Virgilium Lucilius, l. 3.

Ut nemo sit nostrum quin pater optimu' divum,
Ut Neptunu' pater, Liber, Saturnu' pater, Mars,
Ianu', Quirinu' pater, nomen dicatur ad unum.]

v. 5. *ΛΕΩΡΓΟΝ.* Hesych. *λεωργόν*, et postea *λιωργόν· κακοῦργον, πανοῦργον, ἀνδροφόνον.* Idem, *λαοργός· ἀνόσιος, Σικελοί.* Suidas, *τὸν πάντολμον, τὸν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἀποθνήσκοντα, ἢ τὸν λαοῖς παρασχόντα τὸ ἐργάζεσθαι διὰ τοῦ πυρός.* Etymolog. u) *Λεωργός· ὁ τῶν ἀνθρώπων πλάστης. Ἐπίθετον Προμηθέως, παρὰ Αἰσχύλῳ.* Tatiano hoc sensu *ἀνθρωποποιός* dicitur; *καὶ τὸν ἀνθρωποποιὸν Προμηθέα καταφαγὼν ἀετὸς τετίμηται.* *Ἔργα λεωργά* opera facinorosa. Archilochus apud Clementem Strom. V. x)

---

p) VI, 50. cf. Wessel. ad IV, 10.
q) c. 5. §. 4.
r) p. 149. Petav.
s) ad Od. Θ'. p. 1606, 31.
t) ad Georg. II, 4. (Aen. 3, 89. 6, 326.)
u) p. 563, 10.
x) p. 259, 35. Sylb.

Ὦ Ζεῦ, σὸν μὲν οὐρανοῦ κράτος,
Σὺ δ' ἔργα ἐπ' οὐρανοὺς ὁρᾷς
Λεωργὰ καὶ ἃ θέμις.

[Porro Xenophon pro audaci utitur. Apomnem. I. y) Νῦν τοίνυν νόμιζε αὐτὸν θερμουργότατόν τε εἶναι καὶ λεωργότατον. Pollux III. c. 28. Τὸ γὰρ λεωργὸς παρὰ Ξενοφῶντι, φορτικόν. *Apud Xenophontem, grave.* Λεωργός etiam dicitur ὁ ἐργαζόμενος τὴν λείαν. Et apud Hesych. Λεωργός· q. d. *Praedo, Raptor;* qui alienam messem convectat aut praedas agit, ὁ λῃστής. Cruce plectebantur latrones; Prometheus poenas dedit ignis suffurati; διὰ τὸ κεκλοφέναι τὸ πῦρ, Argum. Barthius Adversar. VII. 11. hunc versum sic reddit: *Maleficum, sontem; quippe Dei Summi despectorem.*]

[Ibid. *ΟΧΜΑΣΑΙ* Hesiod. Theogon. v. 521.

Δῆσε δ' ἀλυκτοπέδῃσι Προμηθέα ποικιλόβουλον
Δεσμοῖς ἀργαλέοισι μέσον διὰ κίον' ἐλάσσας.]

v. 6. *ΑΔΑΜΑΝΤΙΝΩΝ.* Lectio verior, e Scholiaste Aristophanis elicita, in Ranas z): at Codices MSS. habent, Ἀδαμαντίναις πέδησιν ἐν ἀῤῥήκτοις πέτραις. Forsan tamen legendum, Ἀδαμαντίνων δεσμοῖσιν ἀῤῥήκτοις πεδῶν. Ita Simonides a) de muliere,

Καὶ δεσμὸν ἀμφέθηκεν ἄῤῥηκτον πέδη.

Ἀδάμας secundum Hesychium est γένος σιδήρου. Ex ferro sane constabant Promethei vincula, quae v. 19. χαλκεύματα dicuntur; unde *illi ferreum annulum dedit antiquitas*, Plin. H. N. XXXIII. 1. [Sed et de adamante Plinius H. N. XXXVII. 4. *Incudibus adamantes deprehenduntur, ita respuentes ictum, ut ferrum utrinque dissultet, incudesque etiam ipsae dissiliant. Quippe duritia inenarrabilis est, simulque ignium victrix natura et nunquam incalescens: unde et nomen, indomita vis, Graeca interpretatione accepit.* Hinc quicquid invictum atque inexpugnabile, id adamantinum vocamus. Hesiod. b)

Ἀλλ' ἀδάμαντος ἔχον κρατερόφρονα θυμόν.

Theocr. in Amaryllide, v. 39.

Καί κε μ' ἴδοις ποτίδοι, ἐπεὶ οὐκ ἀδαμαντίνα ἐντί.

Eodem pertinet quod Homerus Vulcanum fingit adamantinis vinculis irretientem Venerem et Martem: et quod Virgilius portas et columnas inferorum ex adamante fabricatus est.]

[Ibid. *ΑΡΡΗΚΤΟΙΣ.* In Supplic. v. 198. ἄῤῥηκτον σάκος.]

v. 7. *ΤΟ ΣΟΝ.* Non Vulcani solum, sed et Minervae, Plato. Sunt vero, qui Prometheum caput Iovis secuisse narrant, cum Minerva nasceretur. Pind. Schol. Ol. VII. 70. Pro-

---

y) 3, 9.
z) v. 826.
a) Anal. Br. I, p. 123.
b) O. et D. 146.

metheum vero ignis inventorem negabant Argivi, et Phoroneum fuisse asserebant, Pausan. II. 19. c)

Ibid. *ΑΝΘΟΣ*. *Σεμνοποιεῖται*, inquit Eustathius ad Iliad. *Λ*. d), *τὸ πῦρ ὡς τι καλλιστεῖον τοῖς ἀνθρώποις πρὸς τοῦ Προμηθέως δοθέν*. Hesych. *πυρὸς ἄνθος· τὸ λαμπρότατον*. Inter oracula Zoroastri,

Ἔνθεν συρόμενος πρηστὴρ ἀμυδροῖ (ita legend.) *πυρὸς ἄνθος*.

Et rursus,

—— ὄφρα κεράσῃ
Πηγαίους κρατῆρας ἑοῦ πυρὸς ἄνθος ἐπίσχων.

Et rursus,

Πολὺ δραττόμενοι πυρὸς ἄνθος
Ἀκοιμήτου χρόνου· ἀκμὴ ἀρχεγόνου ἰδέας
Πρώτη πατρὸς ἔβλυσε· τᾶς δ' αὐτοθαλὴς πηγή.

Lege et distingue,

—— πουλὺ
Δραττόμενοι πυρὸς ἄνθος ἀκοιμήτου χρόνου. Ἀκμὴ
Ἀρχεγόνου ἰδέας πρώτη πατρὸς ἔβλυσε· τᾶς δὲ
Αὐτοθαλὴς πηγή.

[Homeri versum e), quem citat Scholiastes *a*. *Αὐτὰρ ἐπεὶ πυρὸς ἄνθος ἀπέπτατο παύσατο δὲ φλόξ*, repudiat vir doctus, Henr. Stephanus, Eustathii auctoritate fretus, qui ridiculam hanc lectionem veteribus videri asserit: agnoscit tamen illam Plutarch. p. 934. *ἐν τῷ περὶ τοῦ ἐμφαινομένου προσώπου ἐν κύκλῳ σελήνης*.]

Ibid. *ΠΑΝΤΕΧΝΟΥ ΠΥΡΟΣ ΣΕΛΑΣ*. *Πυρὸς* duo genera, *στοιχειακὸν* et *διακονικόν*. Utriusque inventor Prometheus secundum Aeschylum, qui illud *πάντεχνον* appellat, hoc *φλογωπόν*, v. 253. Stoicis qui haud raro cum Pythagoricis coincidunt, *τεχνικὸν* et *ἄτεχνον*, vel, interprete Cicerone f), *artificiosum* et *inartificiosum*. Ex igne artificioso constare animam putabant, Stob. eclog. Phys. imo et ipsum Solem, cuius ignis similis est eorum ignium, qui sunt in corporibus animantum, Cicer. Natur. deor. II. 15. Optime haec quadrant cum fabula Promethea. Fulgent. Mythol. II. 9. *Prometheum aiunt hominem ex luto finxisse, quem quidem inanimatum atque insensibilem fecerat; cuius opus Minerva mirata spopondit ei, ut si quid vellet de coelestibus donis ad suum opus adiuvandum inquireret: ille nihil se scire ait, quae bona in coelestibus haberentur; sed, si fieri posset, se usque ad superos elevaret, atque exinde si quid suae figulinae congruum cerneret melius iniret.*

---

c) §. 5. Bekk. d) ad Il. IX. p. 748. l. 49.

e) Il. IX, 212. ubi nunc legitur:
αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη, καὶ φλὸξ ἐμαράνθη.

f) vid. de nat. deor. II, 22.

v. 8. *ΘΝΗΤΟΙΣΙ ΚΛΕΨΑΣ.* Attius ad verbum, Cic. Tusc. II. 10.

— unde ignes mortalibus
Divisse cluat doctus Prometheus,
Clepsisse dolo, poenasque Iovi
Fata expendisse supremo.

Cicero ad Herenn. IV. g) *Prometheus, cum mortalibus ignem dividere* (ὀπάζειν) *vellet.* Ingeniose in hac re lusit Clemens Stromat. I. h) *Ἔστιν οὖν κἂν φιλοσοφίᾳ τῇ κλαπείσῃ, καθάπερ ὑπὸ Προμηθέως, πῦρ ὀλίγον εἰς φῶς ἐπιτήδειον χρησίμως ζωπυρούμενον, ἴχνος τι σοφίας, καὶ κίνησις παρὰ Θεοῦ. Ταῦτα δ' ἂν εἶεν κλέπται καὶ λῃσταὶ οἱ παρ' Ἕλλησι φιλόσοφοι, καὶ πρὸ τῆς τοῦ Κυρίου παρουσίας παρὰ τῶν Ἑβραϊκῶν προφητῶν μέρη τῆς ἀληθείας οὐ κατ' ἐπίγνωσιν λαβόντες.* [Plato in Protagora i); *Εἰς δὲ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ Ἡφαίστου οἴκημα τὸ κοινὸν, ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνείτην, λαθὼν εἰσέρχεται, καὶ κλέψας τήν τε ἔμπυρον τέχνην τὴν τοῦ Ἡφαίστου καὶ τὴν ἄλλην τὴν τῆς Ἀθηνᾶς δίδωσιν ἀνθρώπῳ· καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίγνεται. Προμηθέα δὲ δι' Ἐπιμηθέα ὕστερον, ᾗπερ λέγεται, κλοπῆς δίκη μετῆλθεν.*]

Ibid. *ΩΠΑΣΕΝ.* Et v. 252. *πῦρ ἐγώ σφιν ὤπασα.* [Etymolog. k) *Ὀπάζω· τὸ περιποιεῖν καὶ διδόναι· ὡς τὸ, Τρωσίν τε καὶ Ἕκτορι κῦδος ὀπάζει.*]

[v. 9. *ΑΜΑΡΤΙΑΣ.* Prometh. de se ipso. v. 266. *Ἑκὼν, ἑκὼν ἥμαρτον.*

[Ibid. *ΔΟΥΝΑΙ ΔΙΚΗΝ.* *Δίκας τίνειν.* Eurip. in Oreste. l) *Ἀλλ' ὡς μὴ δίκην δοίη πόσει.* Idem m).

Οὔ φασι πρῶτον Δαναὸν Αἰγύπτῳ δίκας
Διδόντα.

Virg. Aen. IV. 386.

Dabis improbe poenas.]

Hesych. *Ὤπασεν, ἐχαρίζετο.* Horat. Od. I. 3. n)

Audax Iapeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit.

v. 11. *ΣΤΕΡΓΕΙΝ.* Agam. v. 1577.

— *ἐγὼ δ' οὖν*
Ἐθέλω δαίμονι τῷ Πλεισθενιδᾶν
Ὅρκους θεμένα, τάδε μὲν στέργειν.

[Eumenid. v. 973.

Στέργω δ' ὄμματα πειθοῦς.]

---

g) c. 6. §. 9.
h) p. 134, 50. Sylb.
i) p. 321. E. HSt.
k) p. 627, 26.
l) v. 570. Pors.
m) v. 862. P.
n) v. 26.

v. 13. *ΔΗ.* Pro ἤδη, ut v. 57.

Περαίνεται δὴ κοὐ ματᾷ τοὔργον τόδε.

Ibid. *ΚΟΥΔΕΝ ΕΜΠΟΔΩΝ ΕΤΙ, neque quicquam adhuc impedimento fuit.* Garbitius, *nec est quid amplius ante pedes et reliquum quod sit expediendum.* Minus recte. Monent Grammatici ἐμποδὼν dici ἀντὶ τοῦ εἰς ἐμπόδιον· *ἀπὸ τῶν ἐν ποσὶ κειμένων καὶ οὐκ ἐώντων βαδίζειν.* Euseb. hist. 116. a. *Ἐκράτει δὲ γνώμης, καὶ οὐδὲν ἐμποδὼν ἦν αὐτῷ μὴ οὐχὶ ἐν ἔργῳ χωρεῖν.* [Iul. Pollux. Onomast. II. 4. *Τούτοις ἂν προσήκοι ὥσπερ ἐμπόδια, ἐμποδίσματα, ἐμποδίζειν. Huc etiam pertinent impedimenta, remora*: (atque inde, ni fallor, ipsum Latinum *impedire*) Idem V. 29. *Κωλύματα· Ἐμποδίσματα, ἐμπόδια, ἐναντία, ἐναντιώματα, ἐμποδών* etc. Etymolog. o) *Ἐμποδών· ἐχρήσατο δὲ τῇ λέξει Ἱεροκλῆς τε καὶ οἱ ἄλλοι ἀντὶ τοῦ ἐμπόδιος· ἐν δευτέρῳ φιλοσοφουμένων, περὶ τῶν φιλοσόφων· Τίς γὰρ αὐτῶν οὐχὶ καὶ ἔγημεν καὶ παῖδας ἀνείλατο, καὶ οὐσίας ἐπεμελήθη, μηδενὸς ἐμποδὼν ὄντος;*]

v. 14. [*ΣΥΓΓΕΝΗ ΘΕΟΝ.* Et mox ipse Prometheus v. 92.

Ἴδεσθέ μ' οἷα πρὸς θεῶν πάσχω θεός.]

Prometheum inter deos recenset Catullus in nupt. Pelei et Thetid. p) Sic et Sophocles, Oedip. Col. v. 54.

Χῶρος μὲν ἱερὸς πᾶς ὅδ' ἐστ', ἔχει δέ νιν
Σεμνὸς Ποσειδῶν, ἐν δ' ὁ πυρφόρος θεὸς
Τιτὰν Προμηθεύς. ——

Ubi Scholiastes τὸ *πυρφόρος θεός* de Vulcano perperam interpretatur: quae vero subdit ex Apollodoro, magis ad rem nostram: Prometheum in Academia coli una cum Minerva et Vulcano. Cognatos vero fuisse patet ex Apollodoro I. q) *Τεκνοῖ δέ,* Coelus, *αὖθις ἐκ γῆς παῖδας μὲν τοὺς Τιτᾶνας προςαγορευθέντας, Ὠκεανόν, Κοῖον, Ὑπερίωνα, Κριόν, Ἰαπετόν, καὶ νεώτατον ἁπάντων Κρόνον.* Iapetus igitur pater Promethei, et Saturnus Vulcani avus, fratres germani. [Meminit etiam arae Prometheo dicatae Pausanias in Attic. I. 30. *Ἀκαδημίᾳ δέ,* inquit, *ἔστι Προμηθέως βωμός, καὶ θέουσιν ἀπ' αὐτοῦ πρὸς τὴν πόλιν, ἔχοντες καιομένας λαμπάδας.* Frustra itaque conqueritur sub persona Promethei Lucianus, in Dialogo cognomine r), nullam sibi aram exstructam esse: *μᾶλλον δὲ Διὸς μέν,* inquit, *καὶ Ἀπόλλωνος, καὶ σοῦ δέ, ὦ Ἑρμῆ, νεὼς ἰδεῖν ἁπανταχοῦ ἐστι, Προμηθέως δὲ οὐδαμῶς.* Frustra etiam Lactantius s) Prometheum inter Deos habitum fuisse negat. Quod

---

o) p. 336, 26.
p) v. 294.
q) c. 2. §. 3.
r) c. 14. (vol. I, p. 197.)
s) Divin. Instit. II, c. 10.

iampridem observavit vir cl. Ioh. Brodaeus, Miscellan. I. 18. Multo rectius vetus ille Grammaticus, quisquis fuit, Prometheos Aeschyli eius generis Tragoediarum fuisse monet, quae ex Diis solis constabant: *Καί τινες ἤδη τῶν τραγῳδιῶν διὰ μόνων οἰκονομοῦνται θεῶν, καθάπερ οἱ Προμηθεῖς.* Neque obiiciat aliquis, quod hanc personam hanc in fabulam introduxerit poeta, ut et Terram et Herculem in Prometheum *λυόμενον*, et Satyros in *πυρφόρον*, cum hi omnes pro Diis habiti fuerint.]

v. 15. *ΦΑΡΑΓΓΙ.* Lucianus [t]) in eadem re: *κατὰ μέσον ἐνταῦθά που ὑπὲρ τῆς φάραγγος ἂν ἐσταυρώσθω.* Porro secundum Eustathium [u]) *ἡ φάραγξ ἡ ὀρεινὴ παρωνυμία ἐστὶ τῆς ἐν ζώοις φάρυγγος,* praerupta quaedam cavitas haud procul a vertice montis: noster postea, v. 142.

Τῆσδε φάραγγος σκοπέλοις ἐν ἄκροις.

[v. 18. *ΘΕΜΙΔΟΣ ΑΙΠΥΜΗΤΑ ΠΑΙ.* V. cl. Ier. Hoelzlinus in Apollon. III. 1085. *Prometheus omnium veterum consensu filius fertur Iapeti; quamobrem Madai videtur fuisse, sive Medus, cuius nomen fabulosi Graeci postea suum fecerunt.* De matre Promethei Etymolog. Magn. [x]) *Προμηθέως μήτηρ ἡ Ἀσία, ὡς Λυκόφρων· καὶ ἀπ' αὐτῆς ἡ Ἀσία ὠνόμασται.*]

v. 20. *ΑΠΑΝΘΡΩΠΩι ΠΑΓΩι.* Garbit. *saevo saxo*, minus huic loco convenienti sensu. Nos *solitariam* transtulimus, id est, hominibus vacuam: ut se exponit,

Ἵν' οὔτε φωνὴν οὔτε του μορφὴν βροτῶν
Ὄψει. ——

Ita ante appellavit *ἐρημίαν* et alibi *ἀγείτονα πάγον* *). Et Lucianus XXIV. 17. *Εἰ ἐρήμην καὶ ἀπάνθρωπον συνέβαινε τὴν γῆν μένειν.* *Πάγοι* sunt, interprete Hesychio, *αἱ ἐξοχαὶ τῶν πετρῶν καὶ ὀρῶν.* Apollon. Argonaut. II. 1251.

Καὶ δὴ Καυκασίων ὀρέων ἀνέτελλον ἐρίπναι
Ἠλίβατοι, τόθι γυῖα περὶ στυφελοῖσι πάγοισιν
Ἰλλόμενος χαλκέῃσιν ἀλυκτοπέδῃσι Προμηθεὺς
Αἰετὸν ἥπατι φέρβε.

[*Πάγος* est rupes. Ita interpretatur ipse Aeschylus, Eum. 693. *Πέτρα πάγος τ' Ἄρειος.* Ita vero dicitur, quia lapides vel *θερμῷ πήγνυνται καὶ ἀπολιθοῦνται*, vel *ψυχρῷ*. Arist. Probl. XXIV. *Διὰ τὸ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ πάγου τὸ ὑγρὸν ἀναλίσκουσαν σκληρύνειν.*]

v. 21. *ΦΩΝΗΝ.* *Φωνὴν ὄψει* mentale zeugma, quo nihil frequentius. Sept. ad Theb. v. 103. *κτύπον δέδορκα.*

Ibid. *ΤΟΥ.* Barthius Advers. VII. 11. putat concinnius legi posse *πω*. Videtur sane *ἵνα* pro coniunctione finali acce-

---

t) cap. 1. (vol. I. p. 186.)
u) ad Il. II. p. 309, 20.
x) p. 158, 29.
*) Prom. 270.

pisse, cum sit adverbium loci; ut v. 724. et passim apud poetas. Catullus XI. 3.

Littus ut longe resonante Eoa
Tunditur unda.

v. 22. *ΣΤΑΘΕΥΤΟΣ Δ' ΗΛΙΟΥ ΦΟΙΒΗι ΦΛΟΓΙ.* Quod Theocrito y) ἡλιόκαυστος· Horat. z) *perusta solibus.* Hesychius; σταυθευτός· πεφλογισμένος ἠρέμα. Ita quidem veteres Graeci: puto tamen vocabulum nihil aliud significare quam quod sistitur seu figitur loco aliquo; a στῆμι, σταθεύειν, σταθευτός. Ex hoc autem loco aut consimili ortà est illa Grammaticorum significatio, quod qui Soli sistitur et adversus radios eius figitur, paulatim ardescit. *Σταθεύω statuo, σταθευτός statutus,* ut πασσαλεύω πασσαλευτός, πορπάζω πορπατός. Hinc forsan fit, ut Philosophus in diversum torqueat vim vocis, et στάτευσιν frigori assignans faciat ἀπεψίας summum gradum, opponatque τῇ ὀπτήσει ἀντιστοίχως. Meteor. IV. 3. [Thomas Magister: Σταθεῦσαι Ἀττικοί· στατεῦσαι Ἕλληνες· δηλοῖ δὲ τὸ ἱστάμενον φλέγεσθαι· ἔστι δὲ ποιητικόν, ἐξ οὗ καὶ ὄνομα σταθευτός, ἀπὸ τοῦ στατὸς καὶ τοῦ εὕω, τὸ καίω. Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ, σταθευτὸς δ' ἡλίου φοίβῃ φλογί.]

[Ibid. *ΦΟΙΒΗι ΦΛΟΓΙ.* Sic Virgilius de Zona aequinoctiali Georg. I. 234. *Et torrida semper ab igni.* Rem acu tetigit Horat. Od. III. 3. a) de flamma et ardore solis,

Qua parte debacchentur ignes.]

v. 24. *Η ΠΟΙΚΙΛΕΙΜΩΝ ΝΥΞ. Κατὰ τὸ ἐν ἄστροις ποικίλον αὐτῆς*, inquit Eustathius, Aeschylum nostrum laudans, in Κ'. Iliad. b) Hesychius. *Λειμών· ἀνθηρὸς τόπος.*]

v. 27. *ΟΥ ΠΕΦΥΚΕ ΠΩ. Nemo natus*, ut cum Plauto c) loquar. Non, *qui nondum est natus*, sicut uterque Scholiastes et Garbitius, qui hoc de Hercule interpretantur; [de quo v. 870.

Σπορᾶς γε μὴν ἐκ τῆσδε φύσεται θρασύς,
Τόξοισι κλεινός, ὃς πόνων ἐκ τῶνδ' ἐμὲ
Λύσει.]

v. 28. *ΤΟΙΑΥΤ' ΑΠΗΥΡΩ ΤΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΥ ΤΡΟΠΟΥ.* Garbitius: *Eo usus es moribus humanitatis tuae.* [Suidas ἀπηύρα· ἀφείλετο, ἀπέλαυσεν. *abstulit, fructum percepit.* Vide Eustath. d) ἀπαυρᾶν et ἀπαυρεῖν.] Alii ἐπηύρω, quod melius. Hesych. Ἐπηύρουν· ἐπέτυχον. Simocat. Ἀπορ. φυσ. οὐ τοῖς ἀλόγοις βασκανίας τι μέτεστιν, οὐδὲ Προμηθεὺς παρ' αὐτοῖς κολάζεται, ἀγαθοῦ τινος τοῦ πυρὸς μεταδιδοὺς τοῖς ἀνθρώποις. Noster infra, v. 123.

Διὰ τὴν λίαν φιλότητα βροτῶν.

y) X, 27. z) Epod. II, 41.
a) v. 55. b) p. 814, 24.
c) Mostell. II, 2, 21.
d) ad Il. VI. p. 622, 24. (coll. p. 710, 41.) et ad I, p. 127, 1.

Utrumque, et τὸ ἄβατον et τὸ τηλουρὸν optime expressum. Vide etiam v. 667. γῆς ἐπ' ἐσχάτοις ὅροις.

Ibid. ΠΕΔΟΝ. Χθονὸς πέδον dixit pro χθόνα, ut in Sept. ad Theb. r) γαίης πέδον, et Persis s) γῆς Ἀχαΐδος πέδον. Id autem Graeci uno verbo complectuntur, sc. δάπεδον, quod nihil aliud quam δᾶς, id est γῆς πέδον, ut Δαμάτηρ quasi γῆ μήτηρ. Unde priori longa noster recte, v. 828.

Ἐπεὶ γὰρ ἦλθες πρὸς Μολοσσὰ δάπεδα.

In veteri MS. de Glossis inter vocabula Atheniensibus propria ponitur Πέδον, γῆ.

v. 2. ΣΚΥΘΗΝ. Videtur Poeta in ratione temporum peccare; appellat enim Scythiam tempore Promethei, quem tredecim generationibus Herculem antecessisse ait, cum ipsa Scythia a filio Herculis nomen obtinuerit. Stephan. t) Ἐκαλοῦντο πρότερον Νομαῖοι, Σκύθαι δὲ ἀπὸ Σκύθου παιδὸς Ἡρακλέους. Atque ideo cautius loquitur Herodotus de adventu Herculis in eam regionem u): ἐνθεῦτεν τὸν Ἡρακλέα ἀπικέσθαι ἐς τὴν νῦν Σκυθίην χώρην καλεομένην. Apud eum enim ipsi Graeci ad Pontum habitantes narrant, Scythas a iuniori Herculis ex Echidna filio nominatos. Sed si haec concedantur, neque nomen Scythiae antiquius Hercule sit, pariter etiam Poetae nostro concedendum est ita loqui κατὰ πρόληψιν historiae, ut et reliqui poetae etiam castigatissimi loquuntur. Vide A. Gell. X. 16. Et appositissimum est quod notat Velleius Paterculus I, 3. *Neque est quod miremur ab Homero nominari Corinthum: nam ex persona poetae et hanc urbem et quasdam Ionum colonias iis nominibus appellat, quibus vocabantur aetate eius, multo post Ilium captum conditae.*

Ibid. ΣΚΥΘΗΝ ΕΣ ΟΙΜΟΝ. Pro Σκυθικόν, idque veteres Critici inobservatum praeterire noluerunt. Eustath. ad Iliad. Ω'. x) Ἀττικοὶ καὶ Δωριεῖς τοῖς κυριωτέροις χρῶνται ἀντὶ κτητικῶν, ὥς φασιν οἱ παλαιοί· οἷον Ἕλληνα στρατὸν τὸν Ἑλληνικόν, ἄνθρωπον ἦθος ἀντὶ τοῦ ἀνθρώπινον, Ἑλλάδα διάλεκτον, δοῦλον γένος, Σκύθην οἶμον. Et rursus ad Il. Γ'. y) Ὥσπερ δὲ παρ' Αἰσχύλῳ Σκύθης οἶμος ὁ Σκυθικός, καὶ δοῦλον δέ που γένος τὸ δουλικόν, οὕτω καὶ κασίγνητος φόνος κτητικῶς ὁ κασιγνητικός. Observavit idem etiam Stephanus: καὶ Σκύθης ὅμιλος, καὶ Σκύθην ἐς οἶμον, καὶ Σκύθης ὁ σίδηρος. quae omnia in Aeschylo inveniuntur; duo quidem priora in hac ipsa tragoedia, *), tertium in Sept. ad Thebas, v. 822.

Διασσὼ στρατηγὼ διέλαχον σφυρηλάτῳ
Σκύθῃ σιδήρῳ.

---

r) v. 810. s) v. 488.
t) v. Σκύθαι. u) lib. IV. cap. 8.
x) p. 1399, 7. y) p. 775, 1.
*) v. 417.

Ita Lycophron γυῤῥυτὸν Σκύθην dixit, ut et δράκοντα et χῶρον, de Achille, v. 200.

Χὼ μὲν πατήσει χῶρον αἰάζων Σκύθην.

Pari ratione Martialis Graecos secutus, IV. 28. z)

Indos sardonychas, Scythas smaragdos.

[Eustathius ad illud Dionysii, v. 74. Τὸν δὲ μετεκδέχεται Γαλάτης ῥόος. — ἤτοι, inquit, τὸ Γαλατικὸν πέλαγος, ἀντὶ κτητικοῦ γὰρ εἴρηται, ὥσπερ καὶ Αἰσχύλος Σκύθην οἶμον λέγει τὸν Σκυθικόν. Sic Plautus Trinumm. IV. 2. *Arabiam terram* dixit: A. Gellius a) *terram Graeciam*. Vir doctiss. Isaacus Casaubonus, Lection. Theocritic. c. 1. Cum ait Theocritus b) — ἐνθ' ἐπὶ νᾶσον Τὰν Σικελάν, et alibi c) ἐσορῶν τὰν Σικελὰν ἐς ἅλα, accipit τὸ πρωτότυπον ἀντὶ τοῦ παραγώγου. „Alia est enim Graecorum in hac voce, alia Latinorum ratio, qui possessivum cum gentili, ut saepe, confundunt. Graeci hoc non faciunt, ut notat Priscianus libro. 2. Sed haec est poetarum licentia. Sic dixit Aeschylus initio Promethei vincti Σκύθην οἶμον, Dionysius Afer d) Γαλάτην ῥόον, Alcaeus in Epigrammate e) Πέρσαν στρατόν, et aliquanto durius poetarum princeps γυναῖκα μαζόν, Iliad Α΄. f) γυναῖκά τε θήσατο μαζόν. Similia his apud Latinos. *Arcadium magistrum* dixit Virgilius g), et *laticem Lyaeum* h) pro Arcadico et Lyaeeo. Horatius *Stertinium acumen* i) et *Sulpitia horrea* k) pro Stertinianis et Sulpitianis. Persius l) *iuvenes curas* et *heroas sensus*, quod affine est illi prope παρακεκινδυνευμένῳ dicto veteris Scriptoris in superioribus Eustathii verbis, ἄνθρωπον ἦθος." Hactenus vir doctissimus.]

Ibid. *ΑΒΑΤΟΝ ΕΙΣ ΕΡΗΜΙΑΝ.* Hesych. Ἀδιόδευτον, ἀπέρατον. [Suidas: βατός· ὁ βάσιμος τόπος. *Pervius, permeabilis locus. Locus per quem ire possumus.*] Scythas antiquos non fuisse ex Herodoto liquet, IV. 140. V. 34. nec nisi annos mille ante Darium, Ib. 121. 22. Imo Graeci ab Hercule deducunt. Attamen non est quod poeta hoc factum velit, antequam Scythia habitaretur, nam et Io ad Scythas pervenire statim vult: sed potius ἄβατον ἐρημίαν ultra Scythiam habitabilem intelligit. Τῶν Σκυθῶν ἐρημίας meminit Strabo I. p. 69. *Inhabitabilis eius prima pars,* inquit Plinius H. N. VI. 17. *a Scythico promontorio ob nives; proxima inculta saevitia gen-*

---

z) v. 4.
a) I, 1.
b) I, 125.
c) VIII, 56.
d) v. 74.
e) Anal. Brunck. I, p. 490.
f) Ω΄, 58.
g) Georg. IV, 283.
h) Aen. I, 686.
i) Epist. I, 12, 20.
k) Carm. IV, 12, 18.
l) I, 69.

tium. Adeo sane deserta ut in proverbium transierit. Aristoph. Acharn. v. 703.

Τῷ γὰρ εἰκὸς ἄνδρα κυφὸν, ἥλικον Θουκυδίδην,
Ἐξολέσθαι συμπλακέντα τῇ Σκυθῶν ἐρημίᾳ.

Ubi Scholiastes, *ἔστι δὲ παροιμία, Ἡ Σκυθῶν ἐρημία· τουτέστιν, ἔρημον ὄντα.*

[Plutarch. in Contradict. Stoic. p. 1043. *Ὁ δὲ Χρύσιππος ἕνεκα χρηματισμοῦ τὸν σοφὸν ἐπὶ κεφαλὴν ἐς Παντικάπαιον ὤθεῖ καὶ τὴν Σκυθῶν ἐρημίαν.* Panticapaeum urbs Scythiae ad Bosporum auctore Stephano. Meminit et huius adagii Q. Curtius VII. 33.*) apud quem *Scytharum solitudines*, inquit Scytharum legatus, *Graecis etiam proverbiis audio eludi: Nos deserta et humano cultu vacua magis quam urbes et opulentos agros sequimur.* Proverb. Vatican. *Σκυθῶν ἐρημία. ἐπὶ τῶν ἐρημουμένων ὑπό τινων, καὶ τὰ ἐρημότερά φασι τῆς Σκυθίας ἐρημίας εἶναι. De quibusdam desertis ab omnibus sic est dici solitum; Scythico deserto deserta magis.* *Ἄβατον* vero *ἐρημίαν* expressit Lucret. I. 925.

Avia Pieridum peragro loca, nullius ante
Trita solo.

Et Tibullus IV. 76. **)

Qua nulla humano sit via trita pede.]

v. 3. *ΜΕΛΕΙΝ.* Euripid. Bacch. v. 450.

—— *σοὶ δὲ τἄλλα χρὴ μέλειν.*

Aristoph. Thesmoph. v. 959.

Πολλάκις αὐταῖν ἐκ τῶν ὡρῶν
Ἐς τὰς ὥρας ξυν[επ]ευχόμενος
Τοιαῦτα μέλλειν (leg. *μέλειν*) *θάμ' ἑαυτῷ.*

Ibid. *ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ.* Alii *ἐπιτολάς*; frustra, et contra quam veteres legerunt. Hesych. *Ἐπιστολαί· ἐντολαί, ἐπιταγαί. Αἰσχύλος Προμηθεῖ.* Eustath. *Ἐπιτέλλειν, τὸ προστάττειν καὶ ἐπιτέλλεσθαι. Ἐξ αὐτοῦ δὲ προσθέσει τοῦ σ παρ' Αἰσχύλῳ, ἐπιστολὴ ἡ ἐντολή.* Minus recte tamen ab *ἐπιτέλλειν* potius quam ab *ἐπιστέλλειν* deducit Eustathius, quod et monuit Henricus Stephanus: cum et apud ipsum Aeschylum eodem sensu reperimus *ἐπέσταλται λέγειν* Sept. Theb. m) et *ἐπέσταλται τέλος*, Eumen. n) quem et plus semel hanc usurpasse vocem satis liquet: ut in Persis, v. 785.

Κοὐ μνημονεύει τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς·

et in Supplic. v. 1019.

Μόνον φύλαξαι τάσδ' ἐπιστολὰς πατρός.

Reliquis etiam Tragicis in usu: Sophocl. in Andromeda, teste Phrynicho o),

---

m) v. 1020. (1012.) *n*) v. 746. (743.) *o*) p. 374. Lob.
*) VIII. 23. **) IV, 13, 10.

Μηδὲν φοβεῖσθαι προσφάτους ἐπιστολάς·

Eurip. Bacch. v. 442.

—— *Πενθέως δ', ὅς μ' ἔπεμψ' ἐπιστολαῖς·*

et in Androm. v. 965.

Ἦλθον δὲ τὰς σὰς οὐ σέβων ἐπιστολάς.

Sic etiam loquuntur aliquoties solutae orationis scriptores. Herodotus p): *ἐξ ἐπιστολῆς τῆς Δημαρίτου ἔλεγε ταῦτα.* Xenoph. de Cyri paedia V. q) *Ἐρόμενος τὸν Κυαξάρην κατὰ τὴν Κύρου ἐπιστολήν.* Suidas, *Ἐπιστολή· ἐντολή, ἐπίσκηψις. Ὁ δὲ τῷ ἱερεῖ ἐπιστολὰς λέγει καθεύδοντι. Ὁ τὰς ἐπιστολὰς θεοῦ φυλάττων.*

v. 4. *ΑΣ ΣΟΙ ΠΑΤΗΡ ΕΦΕΙΤΟ.* Sc. Iupiter, quem saepe hic patrem nominat. Quod hic vocat *Κράτος, ἐπιστολὰς πατρός*, Vulcanus mox *ἐντολὴν Διός.* [Themistius, Oratione de Theodosii clementia r): *Θεία δὲ μόνη καὶ τοῦ Πατρὸς ἐπωνυμία· πατέρα γὰρ ἀνθρώπων καὶ τὸν Δία οἱ ποιηταὶ ἐπονομάζουσι.* Vide Diogenem apud Stobaeum. Plato, Timaeo: *Τὸν μὲν ποιητὴν καὶ πατέρα τοῦδε τοῦ παντὸς εὑρεῖν τε ἔργον, καὶ εὑρόντα ἐς πάντας ἀδύνατον λέγειν.* Philo de temulentia. *Τοῦ δὲ παντὸς ἀρχηγέτης ὁ κτίστης καὶ πάτηρ αὐτοῦ.* Tritissimum est illud Homericum *πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.*

Ennio — divumque hominumque pater rex.
Virgilio — hominum pater atque Deorum.

Hinc Iupiter, Iovis pater, vel *Ζευπάτωρ*, alias *Diespiter* seu *Διϊπάτωρ*. Eustathius ad Iliad. *Θ'*. s) ex Etymologo quodam: *Πατὴρ θεὸς μὲν ὡς τὸ πᾶν τηρῶν· ἄνθρωπος δὲ ὡς τοὺς παῖδας τηρῶν.* Quin a *Virgilio*, inquit Servius t), *paene omnibus Diis nomen paternum additur, ut fiant venerabiliores.* Et ante Virgilium Lucilius, l. 3.

Ut nemo sit nostrum quin pater optimu' divum,
Ut Neptunu' pater, Liber, Saturnu' pater, Mars,
Ianu', Quirinu' pater, nomen dicatur ad unum.]

v. 5. *ΛΕΩΡΓΟΝ.* Hesych. *λεωργόν*, et postea *λιωργόν· κακοῦργον, πανοῦργον, ἀνδροφόνον.* Idem, *λαοργός· ἀνόσιος, Σικελοί.* Suidas, *τὸν πάντολμον, τὸν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἀποθνήσκοντα, ἢ τὸν λαοῖς παρασχόντα τὸ ἐργάζεσθαι διὰ τοῦ πυρός.* Etymolog. u) *Λεωργός· ὁ τῶν ἀνθρώπων πλάστης. Ἐπίθετον Προμηθέως, παρὰ Αἰσχύλῳ.* Tatiano hoc sensu *ἀνθρωποποιός* dicitur; *καὶ τὸν ἀνθρωποποιὸν Προμηθέα καταφαγὼν ἀετὸς τετίμηται.* *Ἔργα λεωργά* opera facinorosa. Archilochus apud Clementem Strom. V. x)

---

p) VI, 50. cf. Wessel. ad IV, 10. q) c. 5. §. 4.
r) p. 149. Petav. s) ad Od. *Θ'*. p. 1606; 81.
t) ad Georg. II, 4. (Aen. 3, 89. 6, 326.) u) p. 563, 10.
x) p. 259, 35. Sylb.

Ὦ Ζεῦ, τὸν μὲν οὐρανοῦ κράτος,
Σὺ δ' ἔργα ἐπ' οὐρανοὺς ὁρᾷς
Λεωργὰ καὶ ἃ θέμις.

[Porro Xenophon pro audaci utitur. Apomnem. I. y) *Νὴ τοίνυν νόμιζε αὐτὸν θερμουργότατόν τε εἶναι καὶ λεωργότατον.* Pollux III. c. 28. *Τὸ γὰρ λεωργὸς παρὰ Ξενοφῶντι, φορτικόν. Apud Xenophontem, grave. Λεωργός* etiam dicitur ὁ *ἐργαζόμενος τὴν λείαν.* Et apud Hesych. *Λιωργός·* q. d. *Praedo Raptor;* qui alienam messem convectat aut praedas agit, *ἢ λῃστής.* Cruce plectebantur latrones; Prometheus poenas dedit ignis suffurati; *διὰ τὸ κεκλοφέναι τὸ πῦρ,* Argum. Barthius Adversar. VII. 11. hunc versum sic reddit: *Maleficum sontem; quippe Dei Summi despectorem.*]

[Ibid. *ΟΧΜΑΣΑΙ* Hesiod. Theogon. v. 521.

Δῆσε δ' ἀλυκτοπέδῃσι Προμηθέα ποικιλόβουλον
Δεσμοῖς ἀργαλέοισι μέσον διὰ κίον' ἐλάσσας.]

v. 6. *ΑΔΑΜΑΝΤΙΝΩΝ.* Lectio verior, e Scholiaste Aristophanis elicita, in Ranas z): at Codices MSS. habent, *Ἀδαμαντίναις πέδησιν ἐν ἀῤῥήκτοις πέτραις.* Forsan tamen legendum, *Ἀδαμαντίνων δεσμοῖσιν ἀῤῥήκτοις πεδῶν.* Ita Simonides a) de muliere,

Καὶ δεσμὸν ἀμφέθηκεν ἄῤῥηκτον πέδη.

Ἀδάμας secundum Hesychium est *γένος σιδήρου.* Ex ferro sane constabant Promethei vincula, quae v. 19. *χαλκεύματα* dicuntur; unde *illi ferreum annulum dedit antiquitas,* Plin. H. N. XXXIII. 1. [Sed et de adamante Plinius H. N. XXXVII. 4. *Incudibus adamantes deprehenduntur, ita respuentes ictum, ut ferrum utrinque dissultet, incudesque etiam ipsae dissiliant. Quippe duritia inenarrabilis est, simulque ignium victrix natura et nunquam incalescens: unde et nomen, indomita vis, Graeca interpretatione accepit.* Hinc quicquid invictum atque inexpugnabile, id adamantinum vocamus. Hesiod. b)

Ἀλλ' ἀδάμαντος ἔχον κρατερόφρονα θυμόν.

Theocr. in Amaryllide, v. 39.

Καί κε μ' ἴσως ποτίδοι, ἐπεὶ οὐκ ἀδαμαντίνα ἐντί.

Eodem pertinet quod Homerus Vulcanum fingit adamantinis vinculis irretientem Venerem et Martem: et quod Virgilius portas et columnas inferorum ex adamante fabricatus est.]

[Ibid. *ΑΡΡΗΚΤΟΙΣ.* In Supplic. v. 198. *ἄῤῥηκτον σάκος.*]

v. 7. *ΤΟ ΣΟΝ.* Non Vulcani solum, sed et Minervae, Plato. Sunt vero, qui Prometheum caput Iovis secuisse narrant, cum Minerva nasceretur. Pind. Schol. Ol. VII. 70. Pro-

y) 3, 9.
z) v. 826.
a) Anal. Br. I, p. 128.
b) O. et D. 146.

metheum vero ignis inventorem negabant Argivi, et Phoroneum fuisse asserebant, Pausan. II. 19. c)

Ibid. *ΑΝΘΟΣ.* *Σεμνοποιεῖται*, inquit Eustathius ad Iliad. *Α*. d), *τὸ πῦρ ὥς τι καλλιστεῖον τοῖς ἀνθρώποις πρὸς τοῦ Προμηθέως δοθέν.* Hesych. *πυρὸς ἄνθος· τὸ λαμπρότατον.* Inter oracula Zoroastri,

Ἔνθεν συρόμενος πρηστὴρ ἀμυδροῖ (ita legend.) *πυρὸς ἄνθος.*

Et rursus,

—— ὄφρα κεράσῃ
Πηγαίους κρατῆρας ἰοῦ πυρὸς ἄνθος ἐπίσχων.

Et rursus,

Πολὺ δραττόμενοι πυρὸς ἄνθος
Ἀκοιμήτου χρόνου· ἀκμὴ ἀρχεγόνου ἰδέας
Πρώτη πατρὸς ἔβλυσε· τᾶς δ' αὐτοθαλὴς πηγή.

Lege et distingue,

—— πουλὺ
Δραττόμενοι πυρὸς ἄνθος ἀκοιμήτου χρόνου. Ἀκμὴ
Ἀρχεγόνου ἰδέας πρώτη πατρὸς ἔβλυσε· τᾶς δὲ
Αὐτοθαλὴς πηγή.

[Homeri versum e), quem citat Scholiastes *a.* *Αὐτὰρ ἐπεὶ πυρὸς ἄνθος ἀπέπτατο παύσατο δὲ φλόξ*, repudiat vir doctus, Henr. Stephanus, Eustathii auctoritate fretus, qui ridiculam hanc lectionem veteribus videri asserit: agnoscit tamen illam Plutarch. p. 934. *ἐν τῷ περὶ τοῦ ἐμφαινομένου προσώπου ἐν κύκλῳ σελήνης.*]

Ibid. *ΠΑΝΤΕΧΝΟΥ ΠΥΡΟΣ ΣΕΛΑΣ.* *Πυρὸς* duo genera, *στοιχειακὸν* et *διακονικόν.* Utriusque inventor Prometheus secundum Aeschylum, qui illud *πάντεχνον* appellat, hoc *φλογωπόν*, v. 253. Stoicis qui haud raro cum Pythagoricis coincidunt, *τεχνικὸν* et *ἄτεχνον*, vel, interprete Cicerone f), *artificiosum* et *inartificiosum.* Ex igne artificioso constare animam putabant, Stob. eclog. Phys. imo et ipsum Solem, cuius ignis similis est eorum ignium, qui sunt in corporibus animantum, Cicer. Natur. deor. II. 15. Optime haec quadrant cum fabula Promethea. Fulgent. Mythol. II. 9. *Prometheum aiunt hominem ex luto finxisse, quem quidem inanimatum atque insensibilem fecerat; cuius opus Minerva mirata spopondit ei, ut si quid vellet de coelestibus donis ad suum opus adiuvandum inquireret: ille nihil se scire ait, quae bona in coelestibus haberentur; sed, si fieri posset, se usque ad superos elevaret, atque exinde si quid suae figulinae congruum cerneret melius iniret.*

---

c) §. 5. Bekk.

d) ad Il. IX. p. 748. l. 49.

e) Il. IX, 212. ubi nunc legitur:
αὐτὰρ ἐπεὶ κατὰ πῦρ ἐκάη, καὶ φλὸξ ἐμαράνθη.

f) vid. de nat. deor. II, 22.

v. 8. *ΘΝΗΤΟΙΣΙ ΚΛΕΨΑΣ.* Attius ad verbum, Cic. Tusc. II. 10.

> —— unde ignes mortalibus
> Divisse cluat doctus Prometheus,
> Clepsisse dolo, poenasque Iovi
> Fata expendisse supremo.

Cicero ad Herenn. IV. g) *Prometheus, cum mortalibus ignem dividere* (*ὀπάζειν*) *vellet.* Ingeniose in hac re lusit Clemens Stromat. I. h) *Ἔστιν οὖν κἂν φιλοσοφίᾳ τῇ κλαπείσῃ, καθάπερ ὑπὸ Προμηθέως, πῦρ ὀλίγον εἰς φῶς ἐπιτήδειον χρησίμως ζωπυρούμενον, ἴχνος τι σοφίας, καὶ κίνησις παρὰ Θεοῦ. Ταῦτα δ' ἂν εἶεν κλέπται καὶ λῃσταὶ οἱ παρ' Ἕλλησι φιλόσοφοι, καὶ πρὸ τῆς τοῦ Κυρίου παρουσίας παρὰ τῶν Ἑβραϊκῶν προφητῶν μέρη τῆς ἀληθείας οὐ κατ' ἐπίγνωσιν λαβόντες.* [Plato in Protagora i); *Εἰς δὲ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ Ἡφαίστου οἴκημα τὸ κοινὸν, ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνείτην, λαθὼν εἰσέρχεται, καὶ κλέψας τήν τε ἔμπυρον τέχνην τὴν τοῦ Ἡφαίστου καὶ τὴν ἄλλην τὴν τῆς Ἀθηνᾶς δίδωσιν ἀνθρώπῳ· καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίγνεται. Προμηθέα δὲ δι' Ἐπιμηθέα ὕστερον, ᾗπερ λέγεται, κλοπῆς δίκη μετῆλθεν.*]

Ibid. *ΩΠΑΣΕΝ.* Et v. 252. *πῦρ ἐγώ σφιν ὤπασα.* [Etymolog. k) *Ὀπάζω· τὸ περιποιεῖν καὶ διδόναι· ὡς τὸ, Τρωσίν τε καὶ Ἕκτορι κῦδος ὀπάζει.*]

[v. 9. *ΑΜΑΡΤΙΑΣ.* Prometh. de se ipso. v. 266. *Ἑκὼν, ἑκὼν ἥμαρτον.*

[Ibid. *ΔΟΥΝΑΙ ΔΙΚΗΝ. Δίκας τίνειν.* Eurip. in Oreste. l) *Ἀλλ' ὡς μὴ δίκην δοίη πόσει.* Idem m).

> *Οὔ φασι πρῶτον Δαναὸν Αἰγύπτῳ δίκας*
> *Διδόντα.*

Virg. Aen. IV. 386.

> Dabis improbe poenas.]

Hesych. *Ὤπασεν, ἐχαρίζετο.* Horat. Od. I. 3. n)

> Audax Iapeti genus
> Ignem fraude mala gentibus intulit.

v. 11. *ΣΤΕΡΓΕΙΝ.* Agam. v. 1577.

> —— *ἐγὼ δ' οὖν*
> *Ἐθέλω δαίμονι τῷ Πλεισθενιδᾶν*
> *Ὅρκους θεμένα, τάδε μὲν στέργειν.*

[Eumenid. v. 973.

> *Στέργω δ' ὄμματα πειθοῦς.*]

---

g) c. 6. §. 9.

h) p. 134, 50. Sylb.

i) p. 321. E. HSt.

k) p. 627, 26.

l) v. 570. Pors.

m) v. 862. P.

n) v. 26.

v. 13. *ΔΗ.* Pro *ἤδη*, ut v. 57.

Περαίνεται δὴ κοὐ ματᾷ τοὔργον τόδε.

Ibid. *ΚΟΥΔΕΝ ΕΜΠΟΔΩΝ ΕΤΙ*, *neque quicquam adhuc impedimento fuit.* Garbitius, *nec est quid amplius ante pedes et reliquum, quod sit expediendum.* Minus recte. Monent Grammatici *ἐμποδὼν* dici *ἀντὶ τοῦ εἰς ἐμπόδιον· ἀπὸ τῶν ἐν ποσὶ κειμένων καὶ οὐκ ἐώντων βαδίζειν.* Euseb. hist. 116. a. *Ἐκράτει δὲ γνώμης, καὶ οὐδὲν ἐμποδὼν ἦν αὐτῷ μὴ οὐχὶ ἐν ἔργῳ χωρεῖν.* [Iul. Pollux. Onomast. II. 4. *Τούτοις ἂν προσήκοι ὥσπερ ἐμπόδια, ἐμποδίσματα, ἐμποδίζειν.* *Huc etiam pertinent impedimenta, remora*: (atque inde, ni fallor, ipsum Latinum *impedire*) Idem V. 29. *Κωλύματα· Ἐμποδίσματα, ἐμπόδια, ἐναντία, ἐναντιώματα, ἐμποδὼν* etc. Etymolog. o) *Ἐμποδών· ἐχρήσατο δὲ τῇ λέξει Ἱεροκλῆς τε καὶ οἱ ἄλλοι ἀντὶ τοῦ ἐμπόδιος· ἐν δευτέρῳ φιλοσοφουμένων, περὶ τῶν φιλοσόφων· Τίς γὰρ αὐτῶν οὐχὶ καὶ ἔγημεν καὶ παῖδας ἀνείλατο, καὶ οὐσίας ἐπεμελήθη, μηδενὸς ἐμποδὼν ὄντος*;]

v. 14. [*ΣΥΓΓΕΝΗ ΘΕΟΝ.* Et mox ipse Prometheus v. 92.

Ἴδεσθέ μ' οἷα πρὸς θεῶν πάσχω θεός.]

Prometheum inter deos recenset Catullus in nupt. Pelei et Thetid. p) Sic et Sophocles, Oedip. Col. v. 54.

Χῶρος μὲν ἱερὸς πᾶς ὅδ' ἐστ', ἔχει δέ νιν
Σεμνὸς Ποσειδῶν, ἐν δ' ὁ πυρφόρος θεὸς
Τιτὰν Προμηθεύς. ——

Ubi Scholiastes *τὸ πυρφόρος θεός* de Vulcano perperam interpretatur: quae vero subdit ex Apollodoro, magis ad rem nostram: Prometheum in Academia coli una cum Minerva et Vulcano. Cognatos vero fuisse patet ex Apollodoro I. q) *Τεκνοῖ δέ*, Coelus, *αὖθις ἐκ γῆς παῖδας μὲν τοὺς Τιτᾶνας προσαγορευθέντας, Ὠκεανόν, Κοῖον, Ὑπερίωνα, Κριόν, Ἰαπετόν, καὶ νεώτατον ἁπάντων Κρόνον.* Iapetus igitur pater Promethei, et Saturnus Vulcani avus, fratres germani. [Meminit etiam arae Prometheo dicatae Pausanias in Attic. I. 30. *Ἀκαδημίᾳ δέ*, inquit, *ἔστι Προμηθέως βωμός, καὶ θέουσιν ἀπ' αὐτοῦ πρὸς τὴν πόλιν, ἔχοντες καιομένας λαμπάδας.* Frustra itaque conqueritur sub persona Promethei Lucianus, in Dialogo cognomine r), nullam sibi aram exstructam esse: *μᾶλλον δὲ Διὸς μέν*, inquit, *καὶ Ἀπόλλωνος, καὶ σοῦ δέ, ὦ Ἑρμῆ, νεὼς ἰδεῖν ἁπανταχοῦ ἐστι, Προμηθέως δὲ οὐδαμῶς.* Frustra etiam Lactantius s) Prometheum inter Deos habitum fuisse negat. Quod

o) p. 336, 26.
p) v. 294.
q) c. 2. §. 3.
r) c. 14. (vol. I, p. 197.)
s) Divin. Instit. II, c. 10.

iampridem observavit vir cl. Ioh. Brodaeus, Miscellan. I. 18. Multo rectius vetus ille Grammaticus, quisquis fuit, Prometheos Aeschyli eius generis Tragoediarum fuisse monet, quae ex Diis solis constabant: *Καί τινες ἤδη τῶν τραγῳδιῶν διὰ μόνων οἰκονομοῦνται θεῶν, καθάπερ οἱ Προμηθεῖς.* Neque obiiciat aliquis, quod duas personam hanc in fabulam introduxerit poeta, ut et Terram et Herculem in Prometheum *λυόμενον*, et Satyros in *πυρφόρον*, cum hi omnes pro Diis habiti fuerint.]

v. 15. *ΦΑΡΑΓΓΙ.* Lucianus t) in eadem re: *κατὰ μέσον ἐνταῦθά που ὑπὲρ τῆς φάραγγος ἂν ἐσταυρώσθω.* Porro secundum Eustathium u) *ἡ φάραγξ ἡ ὀρεινὴ παρωνυμία ἐστὶ τῆς ἐν ζώοις φάρυγγος*, praerupta quaedam cavitas haud procul a vertice montis: noster postea, v. 142.

Τῆσδε φάραγγος σκοπέλοις ἐν ἄκροις.

[v. 18. *ΘΕΜΙΔΟΣ ΑΙΠΥΜΗΤΑ ΠΑΙ.* V. cl. Ier. Hoelzlinus in Apollon. III. 1085. *Prometheus omnium veterum consensu filius fertur Iapeti; quamobrem Madai videtur fuisse, sive Medus, cuius nomen fabulosi Graeci postea suum fecerunt.* De matre Promethei Etymolog. Magn. x) *Προμηθέως μήτηρ ἡ Ἀσία, ὡς Λυκόφρων· καὶ ἀπ' αὐτῆς ἡ Ἀσία ὠνόμασται.*]

v. 20. *ΑΠΑΝΘΡΩΠΩι ΠΑΓΩι.* Garbit. *saevo saxo*, minus huic loco convenienti sensu. Nos *solitariam* transtulimus, id est, hominibus vacuam: ut se exponit,

Ἵν' οὔτε φωνὴν οὔτε του μορφὴν βροτῶν
Ὄψει. ——

Ita ante appellavit *ἐρημίαν* et alibi *ἀγείτονα πάγον* *). Et Lucianus XXIV. 17. *Εἰ ἐρήμην καὶ ἀπάνθρωπον συνέβαινε τὴν γῆν μένειν.* *Πάγοι* sunt, interprete Hesychio, *αἱ ἐξοχαὶ τῶν πετρῶν καὶ ὀρῶν.* Apollon. Argonaut. II. 1251.

Καὶ δὴ Καυκασίων ὀρέων ἀνέτελλον ἐρίπναι
Ἠλίβατοι, τόθι γυῖα περὶ στυφελοῖσι πάγοισιν
Ἰλλόμενος χαλκέῃσιν ἀλυκτοπέδῃσι Προμηθεὺς
Αἰετὸν ἥπατι φέρβει.

[*Πάγος* est rupes. Ita interpretatur ipse Aeschylus, Eum. 693. *Πέτρα πάγος τ' Ἄρειος.* Ita vero dicitur, quia lapides vel *θερμῷ πήγνυνται καὶ ἀπολιθοῦνται*, vel *ψυχρῷ*. Arist. Probl. XXIV. *Διὰ τὸ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ πάγου τὸ ὑγρὸν ἀναλίσκουσαν σκληρύνειν.*]

v. 21. *ΦΩΝΗΝ.* *Φωνὴν ὄψει* mentale zeugma, quo nihil frequentius. Sept. ad Theb. v. 103. *κτύπον δέδορκα.*

Ibid. *ΤΟΥ.* Barthius Advers. VII. 11. putat concinnius legi posse *πω*. Videtur sane *ἵνα* pro coniunctione finali acce-

---

t) cap. 1. (vol. I. p. 186.)
u) ad Il. II. p. 309, 20.
x) p. 158, 29.
*) Prom. 270.

pisse, cum sit adverbium loci; ut v. 724. et passim apud poetas. Catullus XI. 3.

Littus ut longe resonante Eoa
Tunditur unda.

v. 22. *ΣΤΑΘΕΥΤΟΣ Δ' ΗΛΙΟΥ ΦΟΙΒΗι ΦΛΟΓΙ.* Quod Theocrito [y]) ἡλιόκαυστος· Horat. [z]) *perusta solibus.* Hesychius; σταυθευτός· πεφλογισμένος ἠρέμα. Ita quidem veteres Graeci: puto tamen vocabulum nihil aliud significare quam quod sistitur seu figitur loco aliquo; a στῆμι, σταθεύειν, σταθευτός. Ex hoc autem loco aut consimili ortà est illa Grammaticorum significatio, quod qui Soli sistitur et adversus radios eius figitur, paulatim ardescit. Σταθεύω *statuo*, σταθευτός *statutus*, ut πασσαλεύω πασσαλευτός, πορπάζω πορπατός. Hinc forsan fit, ut Philosophus in diversum torqueat vim vocis, et στάτευσιν frigori assignans faciat ἀπεψίας summum gradum, opponatque τῇ ὀπτήσει ἀντιστοίχως. Meteor. IV. 3. [Thomas Magister: Σταθεῦσαι Ἀττικοί· στατεῦσαι Ἕλληνες· δηλοῖ δὲ τὸ ἱστάμενον φλέγεσθαι· ἔστι δὲ ποιητικόν, ἐξ οὗ καὶ ὄνομα σταθευτός, ἀπὸ τοῦ στατὸς καὶ τοῦ εὔω, τὸ καίω. Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ, σταθευτὸς δ' ἡλίου φοίβῃ φλογί.]

[Ibid. *ΦΟΙΒΗι ΦΛΟΓΙ.* Sic Virgilius de Zona aequinoctiali Georg. I. 234. *Et torrida semper ab igni.* Rem acu tetigit Horat. Od. III. 3. [a]) de flamma et ardore solis,

Qua parte debacchentur ignes.]

v. 24. *Η ΠΟΙΚΙΛΕΙΜΩΝ ΝΥΞ.* Κατὰ τὸ ἐν ἄστροις ποικίλον αὐτῆς, inquit Eustathius, Aeschylum nostrum laudans, in *K'*. Iliad. [b]) Hesychius. Λειμών· ἀνθηρὸς τόπος.]

v. 27. *ΟΥ ΠΕΦΥΚΕ ΠΩ.* *Nemo natus*, ut cum Plauto [c]) loquar. Non, *qui nondum est natus*, sicut uterque Scholiastes et Garbitius, qui hoc de Hercule interpretantur; [de quo v. 870.

Σπορᾶς γε μὴν ἐκ τῆσδε φύσεται θρασύς,
Τόξοισι κλεινός, ὃς πόνων ἐκ τῶνδ' ἐμὲ
Λύσει.]

v. 28. *ΤΟΙΑΥΤ' ΑΠΗΥΡΩ ΤΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΥ ΤΡΟΠΟΥ.* Garbitius: *Eo usus es moribus humanitatis tuae.* [Suidas ἀπηύρα· ἀφείλετο, ἀπέλαυσεν. *abstulit, fructum percepit.* Vide Eustath. [d]) ἀπαυρᾶν et ἀπαυρεῖν.] Alii ἐπηύρω, quod melius. Hesych. Ἐπηύρουν· ἐπέτυχον. Simocat. Ἀπορ. φυσ. οὐ τοῖς ἀλόγοις βασκανίας τι μέτεστιν, οὐδὲ Προμηθεὺς παρ' ἐκείνοις κολάζεται, ἀγαθοῦ τινος τοῦ πυρὸς μεταδιδοὺς τοῖς ἀνθρώποις. Noster infra, v. 123.

Διὰ τὴν λίαν φιλότητα βροτῶν.

---

y) X, 27.
z) Epod. II, 41.
a) v. 55.
b) p. 814, 24.
c) Mostell. II, 2, 21.
d) ad Il. VI. p. 622, 24. (cll. p. 710, 41.) et ad I, p. 127, 1.

[V. cl. Ioannes Georgius Graevius illud Hesiodi Ἔργ. καὶ ἡμ. 238.

Πολλάκι καὶ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἐπαυρεῖ,

sic reddit,

Saepe universa civitas malum ob virum punitur.

Idem in lectionibus Hesiodeis ad ea verba haec habet: „MS. I. Ἀπηύρα. Sic legit Aeschines oratione contra Ctesiphontem*), Tzetzes antiquus Scholiastes Pindari ad Pythionic. III.**) Eustathius ad Iliad. *Α*. 410. cuius verba sunt: *ἵνα λέγῃ σεμνῶς καὶ εὐφήμως πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος τούτου κακοῦ, κατὰ τό,*

Πολλάκι καὶ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα. Ἔνθα ὅρα τὸ ἀπαυρᾶν ταὐτὸν ὂν τῷ Ὁμηρικῷ ἐπαυρεῖν, διὸ καλῶς ἡ αὐτῶν ἑρμηνεία. Apud Hesiodum, inquit, *ἀπαυρᾶν* eandem vim habet quam apud Homerum *ἐπαυρεῖν*. Ecquis dubitet Hesiodum scripsisse *ἀπηύρα*, quod postea scioli moti vocis insolentia in hac notione mutarunt. *Ἐπαυρεῖν* enim pro *ἀπολαύειν* (l. *ἀπολαύειν*) *poenas dare, damno affici*, frequenter apud Homerum aliosque legerant, sed *ἀπαυρᾶν* in hac significatione, non nisi in hoc Hesiodi loco, nisi me fugit memoria, reperitur. Alioquin pro *ἀφαιρεῖν*, et apud Homerum et apud nostrum saepius legitur. Non dubitavi reddere suam lectionem Hesiodo, fundatam tot antiquiorum scriptorum auctoritate, quamvis editi libri repugnent omnes. Caeterum verba illa Homeri, ad quae Eustathii Scholion laudavimus, Iliad. *Α*. *Ἵνα πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος*, Latini interpretes transtulerunt: *ut omnes fruantur rege*, poterantne insulsius? *ἐπαύρωνται βασιλῆος* est: *plectantur propter regem, luant regis stultitiam*. Nec melius Il. *Ζ*. 352.

Τούτῳ δ' οὔτ' ἂρ νῦν φρένες ἔμπεδοι· οὔτ' ἂρ ὀπίσσω
Ἔσσονται· τῷ καί μιν ἐπαυρήσεσθαι ὀΐω.
Huic enim neque animus constans est, neque in posterum
Erit: idcirco ipsum poenas daturum puto.

Sic vertendi hi versus. Iliad. *Ο*. 16.

Οὐ μὰν οἶδ', εἰ αὖτε κακοῤῥαφίης ἀλεγεινῆς
Πρώτη ἐπαύρηαι.
Nescio an non insidiarum infelicium
Prima poenas luas.

Similiter peccarunt Latini interpretes inferius apud Hesiodum v. 417. *Πλεῖον δέ τε νυκτὸς ἐπαυρεῖ.* h. e. *magis autem noctu laborat*. Subintelligitur hic *καμάτου*. *Πλεῖον καμάτου ἐπαυρεῖ* *maiores capit labores*. Illi inepte, *magis nocte fruitur*. Ἀπαυρᾶν et *ἐπαυρεῖν βασιλῆος, ἀνδρός, κακοῤῥαφίας*, sunt locutione concisae, in quibus subintelligitur *κακόν* et *ἐκ* aut *ἕνεκα*, ut integrae sint, *ἐπαυρεῖν κακόν* additur Odyss. *Σ*. 106.

---

*) p. 73. Steph. 526. Reisk. **) v. 64.

Μή πού τι κακὸν καὶ μεῖζον ἐπαύρῃς.
Ne maius malum capias.

Sic et *ἐπαύρεσθαι ἀγαθόν* apud Andocidem *e*). Similiter inferius Theog. v. 882. *Κρίνεσθαι τιμάων* sc. *ἕνεκα, certare de honoribus.* Tales ellipses Graecis scriptoribus, tam qui soluta, quam qui pedibus constricta utuntur oratione, non sunt infrequentes." Hactenus vir doctissimus]

v. 31. *ΦΡΟΥΡΗΣΕΙΣ. Φρουρεῖν*, ut et Homero *φυλάσσειν*, *custodire*, id est immote manere apud aliquid; quo sensu postea *λατρεύειν πέτρα*, assiduam operam dare.

v. 32. *ΑΥΠΝΟΣ.* Ex Prometheo Varronis citat Nonius *f*):

Levis mens nunquam somnurnas imagines
Affatur, non umbrantur somno pupulae.]

Ibid. *ΟΥ ΚΑΜΠΤΩΝ ΓΟΝΥ.* Hesych. *γόνυ κάμψαι· ἀναπαύεσθαι.* Infra v. 395.

—— *ἄσμενος δέ τ' ἂν*
Σταθμοῖς ἐν οἰκείοισι κάμψειεν γόνυ.

[Proverbii speciem prae se fert, quod observarunt paroemiographi, *οὐδὲ γόνυ κάμψας, ne genu quidem flexo.* Quasi dicas: citra respirationem, sine omni intermissione. Homer. Il. *Η'*. 118.

Φημί μιν ἀσπασίως γόνυ κάμψειν, αἴκε φύγῃσι
Δηΐου ἐκ πολέμοιο.]

[v. 34. *ΔΙΟΣ ΓΑΡ ΔΥΣΠΑΡΑΙΤΗΤΟΙ ΦΡΕΝΕΣ.* Homer. Il. *Α'*. 589.

—— *ἀργαλέος γὰρ 'Ολύμπιος ἀντιφέρεσθαι.*

Ad quae verba vir doctissimus D. Iacobus Duportus in Gnomologia Homerica: „Ei nimirum, inquit, *σθένος οὐκ ἐπιεικτόν.* Item *ἀντιφέρεσθαι, τὸ ἀπεναντίας φέρεσθαι, ὅ ἐστιν ἐναντιοῦσθαι, ὅθεν καὶ ἀντιφερίζειν.* Eustath."] *g*)

[v. 35. *ΤΡΑΧΥΣ ΟΣΤΙΣ ΑΝ ΝΕΟΝ ΚΡΑΤΗι.* Postea v. 323.

—— *ὁρῶν ὅτι*
Τραχὺς μόναρχος οὐδ' ὑπεύθυνος κρατεῖ.]

Ibid. *ΟΣΤΙΣ ΑΝ ΝΕΟΝ ΚΡΑΤΗι.* Alii *νέος*. Utrumque, inquit Stephanus, de Iove dici potest, quia *νέον ἐκράτει*, id est *νεωστί*, et *νέος* erat, unde dixit *ὁ νέος ταγὸς μακάρων* v. 96. et v. 149. *νέοι οἰακονόμοι.* Sed haec observatio est nihili; nam *νέος ταγός* non est iuvenis sed nuperus, ut et *νέοι οἰακονόμοι* sunt novi, id est nuper gubernaculo admoti. [Virg. Aen. I. 567.

Res dura et regni novitas me talia cogunt
Moliri.

---

e) p. 19. R.
f) II, §. 790. p. 581. Gothofr.
g) ad Il. I, p. 156, 6.

Homer. Odyss. Ξ'. v. 59.

Ἡ γὰρ δμώων δίκη ἐστὶν,
Αἰεὶ δειδιότων. ὅτ' ἐπικρατέωσιν ἄνακτες
Οἱ νέοι.

Ad quem locum V. cl. D. Iacobus Duportus. „Si quis per ἄνακτας νέους iuvenes reges vel dominos hic intelligere velit, non vehementer pugnabo, praesertim cum iuvenis regis imperium plerumque non adeo felix subditis nec auspicatum esse soleat. Unde sapientissimus regum alicubi in concione sacra miseram pronuntiat terram, quae iuvenem regem habet. Quod si integra mihi sit coniectura, aliter sumendum putarem, nempe ut νέοι hic non *iuvenes*, uti vertunt interpretes, sed *novi*; et ἄνακτες νέοι non *iuvenes domini*, quod duriusculum, sed *novi domini*. Quod enim aliis καινὸν, id Homero νέον. Nam vox καινός, *novus*, antiquissimo poetae ἄγνωστος. Et melius, ni fallor, constabit sententia. Nec enim iuvenes adeo servis terribiles ac senes, hi enim potius quam illi natura morosi, rigidi ac severi. At vero ἄνακτες νέοι, *novi domini*, asperius plerumque et insolentius dominantur.

Ἅπας δὲ τραχὺς ὅστις ἂν νέον κρατῇ.

Aeschyl. Prom. vinct. Novi quippe domini ut et novi magistratus fere asperiores erga subditos, utpote magis ad rem attenti, et privatis commodis velificantes. Unde non imprudenter forte Tiberius eosdem fere praesides provinciarum ad finem vitae continuavit, nec mutandos censuit. Quanquam hoc eius consilium sinistre pro suo more interpretatur Tacitus Annal. I. h). Sed vide lepidum eiusdem Tiberii hac de re apologum apud Ioseph. Antiq. Iud. XVIII. 8. alterumque Aesopicum ei affinem apud Aristot. Rhet. II. 21. de Vulpe et Muscis caninis: Οὗτοι μὲν οἱ κυνοραϊσταὶ πλήρεις μου ἤδη εἰσὶ καὶ ὀλίγον ἕλκουσιν αἷμα· ἐὰν δὲ τούτους ἀφέλῃ, ἕτεροι ἐλθόντες πεινῶντες ἐκπιοῦνταί μου τὸ λοιπὸν αἷμα." Hactenus vir doctissimus. Est autem νέον secundum Hesych. νεωστὶ γενόμενον et πρόςφατον.]

v. 36. *ΤΙ ΜΕΛΛΕΙΣ.* Ita Mercurius apud Lucianum i): Μὴ μέλλε οὖν, ὦ Προμηθεῦ. [Et noster, Sept. contra Theb. v. 98. Τί μέλλομεν ἀγάστονοι;]

v. 38. *ΣΟΝ ΓΕΡΑΣ.* Flos ignis divinum aliquid putabatur, hoc est, purissimus ignis: eum alii Minervam dicebant Martianus Capella k):

Tuque ignis flos es, cluis et γλαυκῶπις Ἀθήνη.

---

h) c. 80. i) Prometh. c. 1. (vol. I, p. 186.)
k) de nupt. Philolog. lib. VI. init.

v. 39. *ΤΟ ΣΥΓΓΕΝΕΣ ΤΟΙ ΔΕΙΝΟΝ Η Θ' ΟΜΙΛΙΑ.* Idem in Sept. ad Theb. v. 1039.

Δεινὸν τὸ κοινὸν σπλάγχνον οὗ πεφύκαμεν
Μητρὸς ταλαίνης, κἀπὸ δυστήνου πατρός.

Et Euripid. Phoenissa v. 358.

Δεινὸν γυναιξὶν αἱ δι' ὠδίνων γοναί,
Καὶ φιλότεκνόν[πως] πᾶν γυναικεῖον γένος.

[Idem Andromache v. 985.

Τὰ συγγενὲς γὰρ δεινόν.]

De consuetudinis efficacia Quintilianus, Declam. 321. *Consuetudo alienos etiam ac nulla necessitudine inter se coniunctos,* ita restituit vir doctus I. Pricaeus, *componere et adstringere affectibus potest.* Petron. [l]) *Vetustissima consuetudo in sanguinis pignus transit.* Hesych. Ὁμιλία· διήγησις.

v. 42. *ΝΗΛΗΣ.* Hesych. Νηλεής, ἀνηλεής· σκληρός.

v. 44. *ΤΑ ΜΗΔΕΝ ΩΦΕΛΟΥΝΤΑ ΜΗ ΠΟΝΕΙ ΜΑΤΗΝ.* Clem. Alexandr. Strom. V. [m]) *Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτεῖσθαι ὁ θεσπέσιος παῤῥήνεσε Παῦλος, ὅτι γεννῶσι μάχας· ὅ, τε Αἰσχύλος ἔκραγε· Τὰ μηδὲν ὠφελοῦντα μὴ πόνει μάτην.* Frustra interpretes in hunc versum perstringit Barthius Advers. VII. 11.

v. 49. *ΑΠΑΝΤ' ΕΠΡΑΧΘΗ.* Deorum unusquisque suum obtinet officium, at ius regnandi penes Iovem solum. Aristides, Orat. I. [n]) *Καὶ Ἀσκληπιὸς ἰᾶται, Ἀθηνᾶ τε Ἐργάνη Διὸς γνώμῃ ταύτην εἴληχε τὴν τάξιν, καὶ Ἥρα γαμηλία, καὶ Ἄρτεμις λοχεία καὶ κυνηγέτις, εὐεργετοῦσιν ἀνθρώποις, τὴν τοῦ μεγάλου σώζουσαι πάντων εὐεργέτου γνώμην. Πᾶνές τε ὀρῶν ἔνοικοι καὶ Νύμφαι ναμάτων ἐπίσκοποι σὺν Διὶ τὴν κληρουχίαν ἔχουσι.* Sophocles [?]

—— *οὐδὲ θεοῖσιν αὐθαίρετα πάντα πέλονται*
Νόσφι Διός, κεῖνος γὰρ ἔχει τέλος ἠδὲ καὶ ἀρχήν.

In eandem fere sententiam Callimachus Hymn. in Iovem v. 78. cuius verba respexisse videtur Scholiastes B.

Αὐτίκα χαλκῆας μὲν ὑδείομεν Ἡφαίστοιο,
Τευχηστὰς δ' Ἄρηος· ἐπακτῆρας δὲ χιτώνης
Ἀρτέμιδος· Φοίβου δὲ λύρης εὖ εἰδότας οἴμους.
Ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες· ἐπεὶ Διὸς οὐδὲν ἀνάκτων
Θειότερον.

Iovi itaque *παμβασιλείαν*, summum et perfectum imperium tribuunt poetae; quale obtinuit rex Persarum: Euripides, nostrum, ut doctissimus monuit Grotius, imitatus, Hel. 288.

l) c. 80.
m) p. 234, 3. Sylb.
n) p. 13. Cant.

Ὦ Ζεῦ, σὸν μὲν οὐρανοῦ κράτος,
Σὺ δ' ἔργα ἐπ' οὐρανοὺς ὁρᾷς
Λεωργὰ καὶ ἃ θέμις.

[Porro Xenophon pro audaci utitur. Apomnem. I. y) Ἢ τοίνυν νόμιζε αὐτὸν θερμουργότατόν τε εἶναι καὶ λεωργότατον. Pollux III. c. 28. Τὸ γὰρ λεωργὸς παρὰ Ξενοφῶντι, φορτικ Apud Xenophontem, grave. Λεωργός etiam dicitur ὁ ἐργαζόμενος τὴν λείαν. Et apud Hesych. Λιωργός· q. d. Praedae Raptor; qui alienam messem convectat aut praedas agit, λῃστής. Cruce plectebantur latrones; Prometheus poenas dedit ignis suffurati; διὰ τὸ κεκλοφέναι τὸ πῦρ, Argum. Barthius Adversar. VII. 11. hunc versum sic reddit: *Maleficum sontem; quippe Dei Summi despectorem.*]

[Ibid. ΟΧΜΑΣΑΙ Hesiod. Theogon. v. 521.

Δῆσε δ' ἀλυκτοπέδῃσι Προμηθέα ποικιλόβουλον
Δεσμοῖς ἀργαλέοισι μέσον διὰ κίον' ἐλάσσας.]

v. 6. ΑΔΑΜΑΝΤΙΝΩΝ. Lectio verior, e Scholi Aristophanis elicita, in Ranas z): at Codices MSS. hab Ἀδαμαντίναις πέδησιν ἐν ἀῤῥήκτοις πέτραις. Forsan tamen gendum, Ἀδαμαντίνων δεσμοῖσιν ἀῤῥήκτοις πεδῶν. Ita Simonides a) de muliere,

Καὶ δεσμὸν ἀμφέθηκεν ἄῤῥηκτον πέδη.

Ἀδάμας secundum Hesychium est γένος σιδήρου. Ex ferro constabant Promethei vincula, quae v. 19. χαλκεύματα di tur; unde *illi ferreum annulum dedit antiquitas*, Plin. l XXXIII. 1. [Sed et de adamante Plinius H. N. XXX\ *Incudibus adamantes deprehenduntur, ita respuentes ictu ferrum utrinque dissultet, incudesque etiam ipsae diss Quippe duritia inenarrabilis est, simulque ignium victrix et nunquam incalescens: unde et nomen, indomita vis,* (*interpretatione accepit.* Hinc quicquid invictum atq expugnabile, id adamantinum vocamus. Hesiod. b)

Ἀλλ' ἀδάμαντος ἔχον κρατερόφρονα θυμόν.

Theocr. in Amaryllide, v. 39.

Καί κε μ' ἴσως ποτίδοι, ἐπεὶ οὐκ ἀδαμαντίνα ἐντί.

Eodem pertinet quod Homerus Vulcanum fingit adam vinculis irretientem Venerem et Martem: et quod V. portas et columnas inferorum ex adamante fabricatus e

[Ibid. ΑΡΡΗΚΤΟΙΣ. In Supplic. v. 198. ἄῤῥηκτον

v. 7. ΤΟ ΣΟΝ. Non Vulcani solum, sed et M. Plato. Sunt vero, qui Prometheum caput Iovis secui rant, cum Minerva nasceretur. Pind. Schol. Ol. VII. 7

---

y) 3, 9. z) v. 826.
a) Anal. Br. I, p. 123. b) O. et D. 146.

metheum vero ignis inventorem negabant Argivi, et Phoroneum fuisse asserebant. Pausan. II. 19, 5,

Ibid. ΑΝΘΟΣ [illegible] Hesych. [illegible] Zoroastri,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

v. 8. *ΘΝΗΤΟΙΣΙ ΚΛΕΨΑΣ.* Attius ad verbum, Cic. Tusc. II. 10.

—— unde ignes mortalibus
Divisse cluat doctus Prometheus,
Clepsisse dolo, poenasque Iovi
Fata expendisse supremo.

Cicero ad Herenn. IV. g) *Prometheus, cum mortalibus ignem dividere(ὀπάζειν) vellet.* Ingeniose in hac re lusit Clemens Stromat. I. h) *Ἔστιν οὖν κἂν φιλοσοφίᾳ τῇ κλαπείσῃ, καθάπερ ὑπὸ Προμηθέως, πῦρ ὀλίγον εἰς φῶς ἐπιτήδειον χρησίμως ζωπυρούμενον, ἴχνος τι σοφίας, καὶ κίνησις παρὰ Θεοῦ. Ταῦτα δ' ἂν εἶεν κλέπται καὶ λῃσταὶ οἱ παρ' Ἕλλησι φιλόσοφοι, καὶ πρὸ τῆς τοῦ Κυρίου παρουσίας παρὰ τῶν Ἑβραϊκῶν προφητῶν μέρη τῆς ἀληθείας οὐ κατ' ἐπίγνωσιν λαβόντες.* [Plato in Protagora i); *Εἰς δὲ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ Ἡφαίστου οἴκημα τὸ κοινὸν, ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνείτην, λαθὼν εἰσέρχεται, καὶ κλέψας τήν τε ἔμπυρον τέχνην τὴν τοῦ Ἡφαίστου καὶ τὴν ἄλλην τὴν τῆς Ἀθηνᾶς δίδωσιν ἀνθρώπῳ· καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίγνεται. Προμηθέα δὲ δι' Ἐπιμηθέα ὕστερον, ᾗπερ λέγεται, κλοπῆς δίκη μετῆλθεν.*]

Ibid. *ΩΠΑΣΕΝ.* Et v. 252. *πῦρ ἐγώ σφιν ὤπασα.* [Etymolog. k) *Ὀπάζω· τὸ περιποιεῖν καὶ διδόναι· ὡς τὸ, Τρωσίν τε καὶ Ἕκτορι κῦδος ὀπάζει.*]

[v. 9. *ΑΜΑΡΤΙΑΣ.* Prometh. de se ipso. v. 266. *Ἑκὼν, ἑκὼν ἥμαρτον.*

[Ibid. *ΔΟΥΝΑΙ ΔΙΚΗΝ. Δίκας τίνειν.* Eurip. in Oreste. l) *Ἀλλ' ὡς μὴ δίκην δοίη πόσει.* Idem m).

Οὗ φασι πρῶτον Δαναὸν Αἰγύπτῳ δίκας
Διδόντα.

Virg. Aen. IV. 386.

Dabis improbe poenas.]

Hesych. *Ὤπασεν, ἐχαρίζετο.* Horat. Od. I. 3. n)

Audax Iapeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit.

v. 11. *ΣΤΕΡΓΕΙΝ.* Agam. v. 1577.

—— *ἐγὼ δ' οὖν*
Ἐθέλω δαίμονι τῷ Πλεισθενιδᾶν
Ὅρκους θεμένα, τάδε μὲν στέργειν.

[Eumenid. v. 973.

Στέργω δ' ὄμματα πειθοῦς.]

---

g) c. 6. §. 9.
h) p. 134, 50. Sylb.
i) p. 321. E. HSt.
k) p. 627, 26.
l) v. 570. Pors.
m) v. 862. P.
n) v. 26.

v. 13. *ΔΗ.* Pro ἤδη, ut v. 57.

Περαίνεται δὴ κοὺ ματᾷ τοὔργον τόδε.

Ibid. *ΚΟΥΔΕΝ ΕΜΠΟΔΩΝ ΕΤΙ, neque quicquam adhuc impedimento fuit.* Garbitius, *nec est quid amplius ante pedes et reliquum quod sit expediendum.* Minus recte. Monent Grammatici ἐμποδὼν dici ἀντὶ τοῦ εἰς ἐμπόδιον· ἀπὸ τῶν ἐν ποσὶ κειμένων καὶ οὐκ ἐώντων βαδίζειν. Euseb. hist. 116. a. Ἐκράτει δὲ γνώμης, καὶ οὐδὲν ἐμποδὼν ἦν αὐτῷ μὴ οὐχὶ ἐν ἔργῳ χωρεῖν. [Iul. Pollux. Onomast. II. 4. *Τούτοις ἂν προσήκοι ὥσπερ ἐμπόδια, ἐμποδίσματα, ἐμποδίζειν. Huc etiam pertinent impedimenta, remora*: (atque inde, ni fallor, ipsum Latinum *impedire*) Idem V. 29. *Κωλύματα· Ἐμποδίσματα, ἐμπόδια, ἐναντία, ἐναντιώματα, ἐμποδών* etc. Etymolog. o) *Ἐμποδών· ἐχρήσατο δὲ τῇ λέξει Ἱεροκλῆς τε καὶ οἱ ἄλλοι ἀντὶ τοῦ ἐμπόδιος· ἐν δευτέρῳ φιλοσοφουμένων, περὶ τῶν φιλοσόφων· Τίς γὰρ αὐτῶν οὐχὶ καὶ ἔγημεν καὶ παῖδας ἀνείλατο, καὶ οὐσίας ἐπεμελήθη, μηδενὸς ἐμποδὼν ὄντος;*]

v. 14. [*ΣΥΓΓΕΝΗ ΘΕΟΝ.* Et mox ipse Prometheus v. 92.

Ἴδεσθέ μ' οἷα πρὸς θεῶν πάσχω θεός.]

Prometheum inter deos recenset Catullus in nupt. Pelei et Thetid. p) Sic et Sophocles, Oedip. Col. v. 54.

Χῶρος μὲν ἱερὸς πᾶς ὅδ' ἐστ', ἔχει δέ νιν
Σεμνὸς Ποσειδῶν, ἐν δ' ὁ πυρφόρος θεὸς
Τιτὰν Προμηθεύς. ——

Ubi Scholiastes τὸ *πυρφόρος θεός* de Vulcano perperam interpretatur: quae vero subdit ex Apollodoro, magis ad rem nostram: Prometheum in Academia coli una cum Minerva et Vulcano. Cognatos vero fuisse patet ex Apollodoro I. q) *Τεκνοῖ δέ*, Coelus, *αὖθις ἐκ γῆς παῖδας μὲν τοὺς Τιτᾶνας προσαγορευθέντας, Ὠκεανόν, Κοῖον, Ὑπερίωνα, Κριόν, Ἰαπετόν, καὶ νεώτατον ἁπάντων Κρόνον.* Iapetus igitur pater Promethei, et Saturnus Vulcani avus, fratres germani. [Meminit etiam arae Prometheo dicatae Pausanias in Attic. I. 30. *Ἀκαδημίᾳ δέ*, inquit, *ἔστι Προμηθέως βωμός, καὶ θέουσιν ἀπ' αὐτοῦ πρὸς τὴν πόλιν, ἔχοντες καιομένας λαμπάδας.* Frustra itaque conqueritur sub persona Promethei Lucianus, in Dialogo cognomine r), nullam sibi aram exstructam esse: *μᾶλλον δὲ Διὸς μέν*, inquit, *καὶ Ἀπόλλωνος, καὶ σοῦ δέ, ὦ Ἑρμῆ, νεὼς ἰδεῖν ἁπανταχοῦ ἐστι, Προμηθέως δὲ οὐδαμῶς.* Frustra etiam Lactantius s) Prometheum inter Deos habitum fuisse negat. Quod

o) p. 336, 26.
p) v. 294.
q) c. 2. §. 3.
r) c. 14. (vol. I, p. 197.)
s) Divin. Instit. II, c. 10.

iampridem observavit vir cl. Ioh. Brodaeus, Miscellan. I. 18. Multo rectius vetus ille Grammaticus, quisquis fuit, Prometheos Aeschyli eius generis Tragoediarum fuisse monet, quae ex Diis solis constabant: *Καί τινες ἤδη τῶν τραγῳδιῶν διὰ μόνων οἰκονομοῦνται θεῶν, καθάπερ οἱ Προμηθεῖς.* Neque obiiciat aliquis, quod hus personam hanc in fabulam introduxerit poeta ut et Terram et Herculem in Prometheum λυόμενον, et Satyros in πυρφόρον, cum hi omnes pro Diis habiti fuerint.]

v. 15. *ΦΑΡΑΓΓΙ.* Lucianus t) in eadem re: *κατὰ μέσον ἐνταῦθά που ὑπὲρ τῆς φάραγγος ἂν ἐσταυρώσθω.* Porro secundum Eustathium u) *ἡ φάραγξ ἡ ὀρεινὴ παρωνυμία ἐστὶ τῆς ἐν ζώοις φάρυγγος*, praerupta quaedam cavitas haud procul a vertice montis: noster postea, v. 142.

Τῆσδε φάραγγος σκοπέλοις ἐν ἄκροις.

[v. 18. *ΘΕΜΙΔΟΣ ΑΙΠΥΜΗΤΑ ΠΑΙ.* V. cl. Ier. Hoelzlinus in Apollon. III. 1085. *Prometheus omnium veterum consensu filius fertur Iapeti; quamobrem Madai videtur fuisse, sive Medus, cuius nomen fabulosi Graeci postea suum fecerunt.* De matre Promethei Etymolog. Magn. x) *Προμηθέως μήτηρ ἡ Ἀσία, ὡς Λυκόφρων· καὶ ἀπ' αὐτῆς ἡ Ἀσία ὠνόμασται.*]

v. 20. *ΑΠΑΝΘΡΩΠΩι ΠΑΓΩι.* Garbit. *saevo saxo*, minus huic loco convenienti sensu. Nos *solitariam* transtulimus, id est, hominibus vacuam: ut se exponit,

Ἵν' οὔτε φωνὴν οὔτε του μορφὴν βροτῶν
Ὄψει. ——

Ita ante appellavit ἐρημίαν et alibi ἀγείτονα πάγον *). Et Lucianus XXIV. 17. *Εἰ ἐρήμην καὶ ἀπάνθρωπον συνέβαινε τὴν γῆν μένειν. Πάγοι* sunt, interprete Hesychio, *αἱ ἐξοχαὶ τῶν πετρῶν καὶ ὀρῶν.* Apollon. Argonaut. II. 1251.

Καὶ δὴ Καυκασίων ὀρέων ἀνέτελλον ἐρίπναι
Ἠλίβατοι, τόθι γυῖα περὶ στυφελοῖσι πάγοισιν
Ἰλλόμενος χαλκέῃσιν ἀλυκτοπέδῃσι Προμηθεὺς
Αἰετὸν ἥπατι φέρβε.

[*Πάγος* est rupes. Ita interpretatur ipse Aeschylus, Eum. 693. *Πέτρα πάγος τ' Ἄρειος.* Ita vero dicitur, quia lapides vel θερμῷ πήγνυνται καὶ ἀπολιθοῦνται, vel ψυχρῷ. Arist. Probl. XXIV. *Διὰ τὸ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ πάγου τὸ ὑγρὸν ἀναλίσκουσαν σκληρύνειν.*]

v. 21. *ΦΩΝΗΝ.* *Φωνὴν ὄψει* mentale zeugma, quo nihil frequentius. Sept. ad Theb. v. 103. *κτύπον δέδορκα.*

Ibid. *ΤΟΥ.* Barthius Advers. VII. 11. putat concinnius legi posse *που.* Videtur sane ἵνα pro coniunctione finali acce-

t) cap. 1. (vol. I. p. 186.)
u) ad Il. II. p. 309, 20.
x) p. 153, 29.
*) Prom. 270.

pisse, cum sit adverbium loci; ut v. 724. et passim apud poetas. Catullus XI. 3.

Littus ut longe resonante Eoa
Tunditur unda.

v. 22. *ΣΤΑΘΕΥΤΟΣ Δ' ΗΛΙΟΥ ΦΟΙΒΗι ΦΛΟΓΙ.* Quod Theocrito y) ἡλιόκαυστος· Horat. z) *perusta solibus.* Hesychius, σταυθευτός· πεφλογισμένος ἠρέμα. Ita quidem veteres Graeci: puto tamen vocabulum nihil aliud significare quam quod sistitur seu figitur loco aliquo; a στῆμι, σταθεύειν, σταθευτός. Ex hoc autem loco aut consimili orta est illa Grammaticorum significatio, quod qui Soli sistitur et adversus radios eius figitur, paulatim ardescit. *Σταθεύω statuo, σταθευτός statutus*, ut πασσαλεύω πασσαλευτός, πορπάζω πορπατός. Hinc forsan fit, ut Philosophus in diversum torqueat vim vocis, et στάτευσιν frigori assignans faciat ἀπεψίας summum gradum, opponatque τῇ ὀπτήσει ἀντιστοίχως. Meteor. IV. 3. [Thomas Magister: Σταθεῦσαι Ἀττικοί· στατεῦσαι Ἕλληνες· δηλοῖ δὲ τὸ ἱστάμενον φλέγεσθαι· ἔστι δὲ ποιητικόν, ἐξ οὗ καὶ ὄνομα σταθευτός, ἀπὸ τοῦ στατὸς καὶ τοῦ εὕω, τὸ καίω. Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ, σταθευτὸς δ' ἡλίου φοίβῃ φλογί.]

[Ibid. *ΦΟΙΒΗι ΦΛΟΓΙ.* Sic Virgilius de Zona aequinoctiali Georg. I. 234. *Et torrida semper ab igni.* Rem acu tetigit Horat. Od. III. 3. a) de flamma et ardore solis,

Qua parte debacchentur ignes.]

v. 24. *Η ΠΟΙΚΙΛΕΙΜΩΝ ΝΥΞ.* Κατὰ τὸ ἐν ἄστροις ποικίλον αὐτῆς, inquit Eustathius, Aeschylum nostrum laudans, in *K'*. Iliad. b) Hesychius. *Λειμών*· ἀνθηρὸς τόπος.]

v. 27. *ΟΥ ΠΕΦΥΚΕ ΠΩ.* *Nemo natus*, ut cum Plauto c) loquar. Non, *qui nondum est natus*, sicut uterque Scholiastes et Garbitius, qui hoc de Hercule interpretantur; [de quo v. 870.

Σπορᾶς γε μὴν ἐκ τῆσδε φύσεται θρασύς,
Τόξοισι κλεινός, ὃς πόνων ἐκ τῶνδ' ἐμὲ
Λύσει.]

v. 28. *ΤΟΙΑΥΤ' ΑΠΗΥΡΩ ΤΟΥ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΥ ΤΡΟΠΟΥ.* Garbitius: *Eo usus es moribus humanitatis tuae.* [Suidas ἀπηύρα· ἀφείλετο, ἀπέλαυσεν. *abstulit, fructum percepit.* Vide Eustath. d) ἀπαυρᾶν et ἀπαυρεῖν.] Alii ἐπηύρω, quod melius. Hesych. Ἐπηύρουν· ἐπέτυχον. Simocat. Ἀπορ. ϕυσ. οὐ τοῖς ἀλόγοις βασκανίας τι μέτεστιν, οὐδὲ Προμηθεὺς παρ' ἐκείνοις κολάζεται, ἀγαθοῦ τινος τοῦ πυρὸς μεταδιδοὺς τοῖς ἀνθρώποις. Noster infra, v. 123.

Διὰ τὴν λίαν φιλότητα βροτῶν.

---

y) X, 27.
z) Epod. II, 41.
a) v. 55.
b) p. 814, 24.
c) Mostell. II, 2, 21.
d) ad Il. VI. p. 622, 24. (cll. p. 710, 41.) et ad I, p. 127, 1.

[V. cl. Ioannes Georgius Graevius illud Hesiodi Ἐργ. καὶ ἡμ. 238.

Πολλάκι καὶ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἐπαυρεῖ

sic reddit,

Saepe universa civitas malum ob virum punitur.

Idem in lectionibus Hesiodeis ad ea verba haec habet „MS. l. *Ἀπηύρα*. Sic legit Aeschines oratione contra Ctesiphontem*), Tzetzes antiquus Scholiastes Pindari ad Pythionic. III.**) Eustathius ad Iliad. *Α*. 410. cuius verba sunt *ἵνα λέγῃ σεμνῶς καὶ εὐφήμως πάντες ἐπαύρωνται βασιλέως τουτέστι κακοῦ, κατὰ τό,*

Πολλάκι καὶ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα. Ἔνθα ὅρα *τὸ ἀπαυρᾷν ταὐτὸν ὂν τῷ Ὁμηρικῷ ἐπαυρεῖν, διὸ καλῶς ἡ αὐτὴ ἑρμηνεία.* Apud Hesiodum, inquit, *ἀπαυρᾷν* eandem vim habet quam apud Homerum *ἐπαυρεῖν*. Ecquis dubitet Hesiodum scripsisse *ἀπηύρα*, quod postea scioli moti vocis insolentia in hac notione mutarunt. *Ἐπαυρεῖν* enim pro *ἀπολαύειν* (l. *ἀπολαύειν*) *poenas dare, damno affici*, frequenter apud Homerum aliosque legerant, sed *ἀπαυρᾷν* in hac significatione, non nisi in hoc Hesiodi loco, nisi me fugit memoria, reperitur. Alioquin pro *ἀφαιρεῖν*, et apud Homerum et apud nostrum saepius legitur. Non dubitavi reddere suam lectionem Hesiodo, fundatam tot antiquorum scriptorum auctoritate, quamvis editi libri repugnent omnes. Caeterum verba illa Homeri, ad quae Eustathii Scholion laudavimus, Iliad. *Α*. *Ἵνα πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος*, Latini interpretes transtulerunt: *ut omnes fruantur rege*, poterantne insulsius? *ἐπαύρωνται βασιλῆος* est: *plectantur propter regem, luant regis stultitiam*. Nec melius Il. *Ξ*. 84.

Τούτῳ δ' οὔτ' ἄρ νῦν φρένες ἔμπεδοι· οὔτ' ἄρ' ὀπίσσω
Ἔσσονται· τῷ καί μιν ἐπαυρήσεσθαι ὀΐω.
Huic enim neque animus constans est, neque in posterum
Erit: idcirco ipsum poenas daturum puto.

Sic vertendi hi versus. Iliad. *Ο*. 16.

Οὐ μὰν οἶδ', εἰ αὖτε κακοῤῥαφίης ἀλεγεινῆς
Πρώτη ἐπαύρηαι.
Nescio an non insidiarum infelicium
Prima poenas luas.

Similiter peccarunt Latini interpretes inferius apud Hesiodum v. 417. *Πλεῖον δέ τε νυκτὸς ἐπαυρεῖ.* h. e. *magis aerumnosa laborat.* Subintelligitur hic *καμάτου*. *Πλεῖον καμάτου ἐπαυρεῖ maiores capit labores.* Illi inepte, *magis nocte fruitur.* Ἀπαυρᾷν et *ἐπαυρεῖν βασιλῆος, ἀνδρός, κακοῤῥαφίας*, sunt locutiones concisae, in quibus subintelligitur *κακόν* et *ἐκ* aut *ἕνεκα*, ut integrae sint, *ἐπαυρεῖν κακόν* additur Odyss. *Σ*. 106.

---

*) p. 73. Steph. 526. Reisk. **) v. 64.

Μή πού τι κακὸν καὶ μεῖζον ἐπαύρῃς.
Ne maius malum capias.

Sic et *ἐπαύρεσθαι ἀγαθόν* apud Andocidem e). Similiter inferius Theog. v. 882. *Κρίνεσθαι τιμάων* sc. ἕνεκα, *certare de honoribus.* Tales ellipses Graecis scriptoribus, tam qui soluta, quam qui pedibus constricta utuntur oratione, non sunt infrequentes." Hactenus vir doctissimus]

v. 31. *ΦΡΟΥΡΗΣΕΙΣ.* *Φρουρεῖν*, ut et Homero *φυλάσσειν*, *custodire*, id est immote manere apud aliquid; quo sensu postea *λατρεύειν πέτρᾳ*, assiduam operam dare.

v. 32. *ΑΥΠΝΟΣ.* Ex Prometheo Varronis citat Nonius f):

Levis mens nunquam somnurnas imagines
Affatur, non umbrantur somno pupulae.]

Ibid. *ΟΥ ΚΑΜΠΤΩΝ ΓΟΝΥ.* Hesych. *γόνυ κάμψαι· ἀναπαύεσθαι.* Infra v. 395.

—— ἄσμενος δέ τ' ἂν
Σταθμοῖς ἐν οἰκείοισι κάμψειεν γόνυ.

[Proverbii speciem prae se fert, quod observarunt paroemiographi, *οὐδὲ γόνυ κάμψας, ne genu quidem flexo.* Quasi dicas: citra respirationem, sine omni intermissione. Homer. Il. *Η*. 118.

Φημί μιν ἀσπασίως γόνυ κάμψειν, αἴκε φύγῃσι
Δηΐου ἐκ πολέμοιο.]

[v. 34. *ΔΙΟΣ ΓΑΡ ΔΥΣΠΑΡΑΙΤΗΤΟΙ ΦΡΕΝΕΣ.* Homer, Il. *Α*. 589.

—— ἀργαλέος γὰρ Ὀλύμπιος ἀντιφέρεσθαι.

Ad quae verba vir doctissimus D. Iacobus Duportus in Gnomologia Homerica: „Ei nimirum, inquit, *σθένος οὐκ ἐπιεικτόν.* Item *ἀντιφέρεσθαι, τὸ ἀπεναντίας φέρεσθαι, ὅ ἐστιν ἐναντιοῦσθαι, ὅθεν καὶ ἀντιφερίζειν.* Eustath."] g)

[v. 35. *ΤΡΑΧΥΣ ΟΣΤΙΣ ΑΝ ΝΕΟΝ ΚΡΑΤΗι.* Postea v. 323.

—— ὁρῶν ὅτι
Τραχὺς μόναρχος οὐδ' ὑπεύθυνος κρατεῖ.]

Ibid. *ΟΣΤΙΣ ΑΝ ΝΕΟΝ ΚΡΑΤΗι.* Alii *νέος*. Utrumque, inquit Stephanus, de Iove dici potest, quia *νέον ἐκράτει*, id est *νεωστί*, et *νέος* erat, unde dixit *ὁ νέος ταγὸς μακάρων* v. 96. et v. 149. *νέοι οἰακονόμοι.* Sed haec observatio est nihili; nam *νέος ταγός* non est iuvenis sed nuperus, ut et *νέοι οἰακονόμοι* sunt novi, id est nuper gubernaculo admoti. [Virg. Aen. I. 567.

Res dura et regni novitas me talia cogunt
Moliri.

---

e) p. 19. R. f) II, §. 790. p. 581. Gothofr.
g) ad Il. I, p. 156, 6.

Homer. Odyss. Ξ'. v. 59.

Ἡ γὰρ δμώων δίκη ἐστὶν,
Αἰεὶ δειδιότων. ὅτ' ἐπικρατέωσιν ἄνακτες
Οἱ νέοι.

Ad quem locum V. cl. D. Iacobus Duportus. l „Si quis per ἄνακτας νέους iuvenes reges vel dominos hic intelligere velit, non vehementer pugnabo, praesertim cum iuvenis regis imperium plerumque non adeo felix subditis nec auspicatum esse soleat. Unde sapientissimus regum alicubi in concione sacra miseram pronuntiat terram, quae iuvenem regem habet. Quod si integra mihi sit coniectura, aliter sumendum putarem, nempe ut νέοι hic non *iuvenes*, uti vertunt interpretes, sed *novi*; et ἄνακτες νέοι non *iuvenes domini*, quod duriusculum, sed *novi domini*. Quod enim aliis καινὸν, id Homero νέον. Nam vox καινός, *novus*, antiquissimo poetae ἄγνωστος. Et melius, ni fallor, constabit sententia. Nec enim iuvenes adeo servis terribiles ac senes, hi enim potius quam illi natura morosi, rigidi ac severi. At vero ἄνακτες νέοι, *novi domini*, asperius plerumque et insolentius dominantur.

Ἅπας δὲ τραχὺς ὅστις ἂν νέον κρατῇ.

Aeschyl. Prom. vinct. Novi quippe domini ut et novi magistratus fere asperiores erga subditos, utpote magis ad rem attenti, et privatis commodis velificantes. Unde non imprudenter forte Tiberius eosdem fere praesides provinciarum ad finem vitae continuavit, nec mutandos censuit. Quanquam hoc eius consilium sinistre pro suo more interpretatur Tacitus Annal. I. [h]. Sed vide lepidum eiusdem Tiberii hac de re apologum apud Ioseph. Antiq. Iud. XVIII. 8. alterumque Aesopicum ei affinem apud Aristot. Rhet. II. 21. de Vulpe et Muscis caninis: Οὗτοι μὲν οἱ κυνοραϊσταὶ πλήρεις μου ἤδη εἰσ καὶ ὀλίγον ἕλκουσιν αἷμα· ἐὰν δὲ τούτους ἀφέλῃ, ἕτεροι ἐλθόντες πεινῶντες ἐκπιοῦνταί μου τὸ λοιπὸν αἷμα." Hactenus vir doctissimus. Est autem νέον secundum Hesych. νεωστὶ γενόμενον et πρόσφατον.]

v. 36. *ΤΙ ΜΕΛΛΕΙΣ*. Ita Mercurius apud Lucianum [i]) Μὴ μέλλε οὖν, ὦ Προμηθεῦ. [Et noster, Sept. contra Theb. v. 98. Τί μέλλομεν ἀγάστονοι;]

v. 38. *ΣΟΝ ΓΕΡΑΣ*. Flos ignis divinum aliquid putabatur, hoc est, purissimus ignis: eum alii Minervam dicebant. Martianus Capella [k]):

Tuque ignis flos es, cluis et γλαυκῶπις Ἀθήνη.

---

h) c. 80. *i*) Prometh. c. 1. (vol. I, p. 186.)
k) de nupt. Philolog. lib. VI. init.

v. 39. *ΤΟ ΣΥΓΓΕΝΕΣ ΤΟΙ ΔΕΙΝΟΝ Η Θ' ΟΜΙΛΙΑ.* Idem in Sept. ad Theb. v. 1039.

> *Δεινὸν τὸ κοινὸν σπλάγχνον οὗ πεφύκαμεν*
> *Μητρὸς ταλαίνης, κἀπὸ δυστήνου πατρός.*

Et Euripid. Phoenies. v. 358.

> *Δεινὸν γυναιξὶν αἱ δι' ὠδίνων γοναί,*
> *Καὶ φιλότεκνόν[πως] πᾶν γυναικεῖον γένος.*

[Idem Andromache v. 985.

> *Τὰ συγγενῆ γὰρ δεινόν.*]

De consuetudinis efficacia Quintilianus, Declam. 321. *Consuetudo alienos etiam ac nulla necessitudine inter se coniunctos,* ita restituit vir doctus I. Pricaeus, *componere et adstringere affectibus potest.* Petron. [l]) *Vetustissima consuetudo in sanguinis pignus transit.* Hesych. Ὁμιλία· διήγησις.

v. 42. *ΝΗΛΗΣ.* Hesych. *Νηλεής, ἀνηλεής· σκληρός.*

v. 44. *ΤΑ ΜΗΔΕΝ ΩΦΕΛΟΥΝΤΑ ΜΗ ΠΟΝΕΙ ΜΑΤΗΝ.* Clem. Alexandr. Strom. V. [m]) *Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτεῖσθαι ὁ θεσπέσιος παρῄνεσε Παῦλος, ὅτι γεννῶσι μάχας· ὅ, τε Αἰσχύλος ἔκραγε· Τὰ μηδὲν ὠφελοῦντα μὴ πόνει μάτην.* Frustra interpretes in hunc versum perstringit Barthius Advers. VII. 11.

v. 49. *ΑΠΑΝΤ' ΕΠΡΑΧΘΗ.* Deorum unusquisque suum obtinet officium, at ius regnandi penes Iovem solum. Aristides, Orat. I. [n]) *Καὶ Ἀσκληπιὸς ἰᾶται, Ἀθηνᾶ τε Ἐργάνη Διὸς γνώμῃ ταύτην εἴληχε τὴν τάξιν, καὶ Ἥρα γαμηλία, καὶ Ἄρτεμις λοχεία καὶ κυνηγέτις, εὐεργετοῦσιν ἀνθρώποις, τὴν τοῦ μεγάλου σώζουσαι πάντων εὐεργέτου γνώμην. Πᾶνές τε δρῶν ἔνοικοι καὶ Νύμφαι ναμάτων ἐπίσκοποι σὺν Διὶ τὴν κληρουχίαν ἔχουσι.* Sophocles [?]

> —— *οὐδὲ θεοῖσιν αὐθαίρετα πάντα πέλονται*
> *Νόσφι Διός, κεῖνος γὰρ ἔχει τέλος ἠδὲ καὶ ἀρχήν.*

In eandem fere sententiam Callimachus Hymn. in Iovem v. 76. cuius verba respexisse videtur Scholiastes *B'*.

> *Αὐτίκα χαλκῆας μὲν ὑδείομεν Ἡφαίστοιο,*
> *Τευχηστὰς δ' Ἄρηος· ἐπακτῆρας δὲ χιτώνης*
> *Ἀρτέμιδος· Φοίβου δὲ λύρης εὖ εἰδότας οἴμους.*
> *Ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες· ἐπεὶ Διὸς οὐδὲν ἀνάκτων*
> *Θειότερον.*

Iovi itaque *παμβασιλείαν*, summum et perfectum imperium tribuunt poetae; quale obtinuit rex Persarum: Euripides, nostrum, ut doctissimus monuit Grotius, imitatus, Hel. 288.

---

l) c. 80.

m) p. 234, 3. Sylb.

n) p. 13. Cant.

Τὰ βαρβάρων γὰρ δοῦλα πάντα πλὴν ἑνός.

Et de Romano imperatore iisdem verbis Claudianus. (?)

—— toto iam liber in orbe
Solus Caesar erit. ——

Hinc est quod Iupiter in hac ipsa tragoedia *παρ' ἑαυτῷ τὸ δίκαιον ἔχειν* dicitur v. 186., *μόναρχος οὐδ' ὑπεύθυνος* v. 324., quomodo regem Persarum etiam vocat in Persis o), et *ἰδίοις νόμοις κρατύνων* v. 403. Haec ad mentem Scholiastae, qui tamen insigniter hallucinari mihi hoc loco videtur. Nam primum, τὸ *ἐπράχθη* pro *ὥρισται*, *τετύπωται*, vel *ἐκ μοίρας γεγόνε* an ullibi reperiatur, valde dubito; sed si ullibi, nullum tamen hoc sensu locum hic habere, res ipsa clamat. Quis enim nescit Iovis imperium, non minus quam alia quaevis aliorum Deorum munera, fato tribui a poetis? Et certe si hoc diceret hic Aeschylus, non aliis tantum, sed ipse sibi manifesto contradiceret, cum infra, hac ipsa tragoedia, v. 518. dicat:

Τί γὰρ πέπρωται Ζηνί, πλὴν ἀεὶ κρατεῖν;

cum superiori quoque versu praecessisset

Οὔκουν ἂν ἐκφύγοι γε τὴν πεπρωμένην.

Postremo, cum Vulcanus de fati sui iniquitate questus esset, quod *χειρώναξ* esse cogeretur, et aliam potius sortem sibi contigisse optasset, quae vis huius responsionis ad compescendas ipsius querelas fuerit, iam omnia fato reliquis Diis, praeterquam Iovi, distributa esse, qui solus est liber? Cur enim ille, si prae aliis fato suo miser, non de fato quereretur? Videmus tamen Vulcanum dictae responsioni ut aequissimae et verissimae libenter acquiescere. Si igitur vulgatam lectionem retinemus, *ἅπαντ' ἐπράχθη* hic fuerit, omnia πράξεως seu *πράγματος* etiam Diis reliquis plena esse, excepto Iove, cui uni a laboribus libero contigit imperare. Ita *πρᾶξις* et *πρᾶγμα* interdum pro molesto labore capiuntur, ut infra v. 694. *Ἰλλυρίκ', εἰσιδοῦσα πρᾶξιν Ἰοῦς*, et *πράγματα παρέχειν*, et similia vulgo nota. Forsan vero potius scriptum fuit ab Aeschylo non *ἐπράχθη* sed *ἐπαχθῆ*, quae vox huic loco aptissima et ad consolationem efficacissima: cum merito excipiat *Κράτος* frustra Vulcanum queri de sua sorte, et aliis Diis inviderc suam, cum sint et illorum munera labore et molestia plena et uni Iovi datum sit immuni vivere. Eodem, fateor, res redit si admittatur illa τοῦ *ἐπράχθη* interpretatio, quam supra attulimus; aliquanto tamen planior sententia si *ἐπαχθῆ* legatur cum etiam hic alicubi *ἀμοχθής* de Iovis imperio reperiatur. Haud dissimiles alibi quoque, ni fallor, aliorum Deorum de muneribus suis et aerumnis querelae, quae iam non occur-

---

o) v. 213.

runt. Apud Hom. Od. Γ. p) ad Calypsonem amandatus Mercurius de faedio itineris festive queritur. Sed in genere, de Dei cuiusque proprio munere et labore, Marci Antonini illustre testimonium: de seipso, VIII. 19. Ἕκαστον, inquit, πρός τι γέγονεν· ἵππος, ἄμπελος· τί θαυμάζεις; καὶ ὁ ἥλιος ἐρεῖ· πρός τι ἔργον γέγονα, καὶ οἱ λοιποὶ θεοί· σὺ οὖν πρὸς τί; τὸ ἥδεσθαι. Hinc colligimus verbo ἔργον tale opus ab Antonino intelligi, quod cum labore aliquo coniunctum sit; cui nimirum τὸ ἥδεσθαι opponitur.

[v. 50. ἘΛΕΥΘΕΡΟΣ. Etymolog. q) Ἐλεύθερος, παρὰ τὸ ἐλεύθειν ὅπου ἐρᾷ.]

[v. 52. ἘΠΕΙΞΗι. Ab ἐπείγω.]

[v. 53. ἘΛΙΝΥΟΝΤΑ. Hesych. ἐλινύων: ἀναπαυόμενος. Idem ἐλινύειν· σχολάζειν, λήγειν, ὀκνεῖν, ἀναπαύεσθαι. Etymolog. r) Ἐλινύειν· ἀργεῖν, σχολάζειν· *) ὁ δὲ Ἱπποκράτης ἐμφαίνει λέγων· Ἐλινύειν οὐ ξυμφέρει, ἀλλὰ γυμνασίη.

v. 54. ΠΡΟΧΕΙΡΑ ΨΑΛΙΑ. Apparatus hic animadvertendus, quo crucifigatur Prometheus, eundem enim modum describit Lucianus s), et σταύρωσιν appellat.

v. 55. ΛΑΒΩΝ ΝΙΝ ἈΜΦΙ ΧΕΡΣΙΝ. Forsan melius legi poterit βαλών νιν ἀμφὶ χερσίν, id est ἀμφιβαλών, ut modo περιβαλεῖν dixerat de iisdem vinculis; et v. 71. Ἀλλ' ἀμφὶ πλευραῖς μασχαλιστῆρας βάλε· et in Pers. v. 50. Ζυγὸν ἀμφιβαλεῖν δούλειον Ἑλλάδι, et v. 72. Ζυγὸν ἀμφιβαλὼν αὐχένι πόντου. Ψάλια, interprete Hesychio, sunt κρίκοι, δακτύλιοι· et postea v. 74. ψέλλη δὲ κίρκωσον, ubi legit codex Arundelianus, ψέλλωσον. Glossae H. Stephani: Annulatus (sic enim restituit eruditus Colvius in Apuleii Metam. IX.) t) Δακτυλιοφόρος, σιδηροδέσμιος. Annulus enim pro compede, catena, a similitudine quae illi cum annulo. Mart. III. 29.

> Has cum gemina compede dedicat catenas,
> Saturne, tibi Zoilus, annulos priores.

Et XI. 38.

> Annulus iste tuis fuerat modo cruribus aptus.

Inde annulus traxit originem. Plin. N. H. XXXVI. **) Prooem. *Fabulae primordium a rupe Caucasea tradunt, Promethei vinculorum interpretatione fatali; primumque fragmentum saxi inclusum ferro, ac digito circumdatum, hoc fuisse annulum, et hoc gemmam.* Et XXVIII. 1. ***) *De Prometheo omnia fabulosa arbitror, quanquam illi quoque ferreum annulum dederit antiquitas.* Servius ad Virg. Eclog. 6. u) *Cui*, Prometheo, *post sacramentum, quo eum nunquam se soluturum iuraverat, annulum de*

---

p) Odyss. V, 100.
q) p. 329, 44.
r) p. 330, 49.
s) vol. I. p. 185 sqq.
t) p. 222. cf. 234.
u) v. 42.
*) ὁ δὲ Ταραντῖνος τὸ ἡσυχάζειν.
**) lib. XXXVII. prooem.
***) lib. XXXIII, 1.

ipsis vinculis clauso de monte Caucaso lapide dedit ad poenae praeteritae indicium. De hoc intelligendus Catullus in Nupt. Pel. et Thetid. v. 294.

Post hunc consequitur solerti corde Prometheus
Extenuata gerens veteris vestigia poenae.

v. 56. *ΠΑΣΣΑΛΕΥΕ.* Ἡ οὐχ ἱκανὸς εἶναί σοι δοκεῖ ὁ Καύκασος καὶ ἄλλους ἂν χωρῆσαι δύο προσπατταλευθῆναι; ita lego. Lucian. Prometh. x)

[v. 57. *ΠΕΡΑΙΝΕΤΑΙ.* Hesych. Περαίνει· ἐπὶ πέρας ἄγει, πληροῖ, ἀνύει.]

[v. 58. *ΑΡΑΣΣΕ ΜΑΛΛΟΝ.* Homer. Od. Μ. 54.

Οἱ δέ σ' ἐνὶ πλεόνεσσι τότ' ἐν δεσμοῖσι δεόντων

Virg. Georg. IV. 412.

Tanto nate magis contende tenacia vincla.]

[v. 59. *ΔΕΙΝΟΣ.* Suidas. Δεινός· πανοῦργος, ἱκανός, ἀκολάκευτος, σοφός, ἔμπειρος. Interpres: *Callidus, astutus, disertus, ad aliquid peragendum aptus, qui nullis blanditiis mollitur,* aut flectitur; *sapiens, peritus.* Sophocl. Oed. Tyrann. v. 553.

Λέγειν σὺ δεινός, μανθάνειν δ' ἐγὼ κακὸς
Σοῦ.

Dicendi tu quidem es *peritus, discendi vero ego* sum imperitus, et auditor *malus tui.*]

[v. 60. *ΑΡΑΡΕΝ.* Hesych. Ἄραρεν· ἡρμόσθη, ἢ παγίως δέδεται.]

v. 62. *ΣΟΦΙΣΤΗΣ ΩΝ ΔΙΟΣ ΝΩΘΕΣΤΕΡΟΣ.* Euripid. Bacch. v. 200. Οὐδὲν σοφιζόμεσθα τοῖσι δαίμοσιν. [Ubi fortasse legendum σοφιζώμεσθα.] Σοφιστής secundum Hesychium est ἀπατεών, διδάσκαλος πανοῦργος. Mercurius apud Lucianum y) ita alloquitur Prometheum: Τὴν ἐν τῷ μέσῳ δὴ ταύτην σχολὴν καλῶς ἂν εἴη ἔχον εἰς ἀκρόασιν καταχρήσασθαι σοφιστικήν, οἷος εἶ σὺ πανουργότατος ἐν τοῖς λόγοις. Et rursum z): οὐ ῥᾴδιον, ὦ Προμηθεῦ, πρὸς οὕτω γενναῖον σοφιστὴν ἁμιλλᾶσθαι. [Et apud nostrum v. 943. Mercurius sic eum compellat: σὲ τὸν σοφιστήν. Etymolog. a) Σοφιστής· κυρίως ὁ σοφιζόμενος.] Iovis Sophistae meminit Plato in Mino b). Ὡς ὑπὸ σοφιστοῦ ὄντος τοῦ Διός. Et alibi.

[v. 63. *ΠΛΗΝ ΤΟΥΔ. Isto excepto;* (praeterquam ille) Prometheo sc.] Dicit adeo se bene vinxisse Prometheum, ut nemo queri possit praeter eum qui vinctus erat: in cuius perniciem sc. cedebat ars Vulcani, et in quem suae artis specimen patienti grave ediderat.

x) cap. 2. p. 186.
y) cap. 4. p. 188 sq.
z) cap. 20 p. 203.
a) p. 722, 16.
b) p. 319. C.

v. 64. ΑΔΑΜΑΝΤΙΝΟΥ ΝΥΝ ΣΦΗΝΟΣ. *Praecipit*, inquit Garbitius, *inprimis accuratam oris eius constrictionem, ut mandibula inferior pectori affigatur, et quidem clavo durissimo; et hoc ideo, quia ille sit αὐθάδης, contumax, pervicax et insolens:* haec ille. Nos vero γνάθον metaphorice sumendum censemus, ac si iubeat clavi mandibulam trans pectus eius figi. Attius c) sub persona Promethei:

Hos ille cuneos fabrica crudeli inserens
Perrupit artus, qua miser solertia
Transverberatus castrum hoc furiarum incolo.

σφηνὸς γνάθον dixit ut alibi plus semel πυρὸς γνάθον d). sic Homerus νῆας μιλτοπαρῄους e) et Pindarus ἀγκύραν χαλκόγενυν, Pyth. IV. 42. f) [Ἀδαμάντινον σφῆνα expressit Horatius, Od. III. 24.

Si figit adamantinos
Summis verticibus dira Necessitas
Clavos.

Arnobius contra gentes II. *Metus ille vos habet; ne veluti trabalibus clavis affixi corporibus haereatis.* Quod et in proverbium transiit. Cicero in Verr. V. 21. *Et ut hoc beneficium, quemadmodum dicitur, trabali clavo figeret.* Horat. Carm. I. 35. g)

Clavos trabales et cuneos manu
Gestans ahena.]

v. 65. ΔΙΑΜΠΑΞ. Quo sensu Attius *transverberatus*: unde in Sept. ad Theb. h) διανταίαν πληγήν exponit interpres πληγὴν διαμπὰξ γενομένην. Euripid. Bacch. i) φονεύουσα δαιμὼν διαμπὰξ Ἴτυν ἄθετον. [Noster Suppl. v. 951.

— τῶνδ' ἐφήλωται τορῶς

Γόμφος διαμπάξ. Suidas. διαμπάξ· διόλου, διαπαντός. *Per universum, penitus, perpetuo, semper.*]

v. 66. ΑΙ, ΑΙ, ΠΡΟΜΗΘΕΥ. Euripides Phoeniss. v. 1434.

Φεῦ, φεῦ, κακῶν σῶν, Οἰδίπου, σὸς ὢν στένω.

[Quibus verbis Creontis nomen praeponendum esse monemus, neque enim Chori sunt.]

v. 67. ΤΩΝ ΔΙΟΣ Τ' ΕΧΘΡΩΝ ΥΠΕΡ-ΣΤΕΝΕΙΣ. Melius forsan divisim τῶν Διός τ' ἐχθρῶν ὕπερ Στένεις. Et ita Robortelli editio.

[v. 69. ΟΡΑΙΣ. Legit vir doctus, ὁρῶ· quod ad oram libri sui annotatum reperio.]

---

c) ap. Cic. Tusc. II, 10.
d) Prom. 368. Choeph. 323. (325.)
e) Il. II, 637. Od. IX, 125.
f) v. 24. Boeckh.
g) v. 18.
h) v. 900. (894.)
i) v. 992. 1012.

[v. 74. ΚΙΡΚΩΣΟΝ. Robortelli Editio, κρίκωσον. Hesych. Κίρκοι· κρίκοι ἀσπαγες. Πάντα τὰ ἐπικαμπῆ κίρκοι λέγονται. Idem. Κρίκος· κίρκος, ἔνθα ἡ κώπη εἰσβάλλεται.]

v. 76. ΕΡΡΩΜΕΝΩΣ. Lucian k). Σὺ δέ, Ἥφαιστε, κατάκλειε καὶ πρόσηλου, καὶ τὴν σφῦραν ἐῤῥωμένως κατάφερε.

v. 77. Schol. A: ΤΟ ΔΕ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΝ, ΣΥ ΓΙΝΟΥ ΜΑΛΘΑΚΟΣ *) id est, respondet autem Κράτος.

v. 78. ΓΗΡΥΕΤΑΙ. Hesych. Γηρύεσθαι· φθέγγεσθαι, λέγειν. [Idem Hesych. Γῆρυς· φωνή· ὅθεν καὶ κῆρυξ, τοῦ κ πρὸς γ συμφωνίαν ἔχοντος. Suidas. Γῆρυν· φωνήν· ἐν ἐπιγράμματι,

Σὺν καλάμοις ἄγγος τε μελανδόχον, οἷσι φυλάσσει
Αἰὼν ἐσσομένοις γῆρυν ἀποιχομένων.

Interpres: Γῆρυν, vocem; in Epigrammate [VI. 169. p. 446.]

Cum calamis vasque atramentum recipiens, quibus conservat
Aevum posteris vocem defunctorum.]

[v. 79. ΜΑΛΘΑΚΙΖΟΥ. Μαλθακίζειν hic opponitur τῇ αὐθαδίᾳ, de qua mox, et ὀργῆς τραχύτητι, asperitati, feritati: iuxta illud:

Emollit mores nec sinit esse feros.

Ita et Plautus Bacchid. I. 1. l)

— Ba. *Ah nimium ferus es.* Pi. *Mihi sum.*
Ba. *Malacissandus es.* —— Euripides Medea v. 250.

Κρεῖσσον δέ μοι νῦν πρός σ' ἀπεχθέσθαι, γύναι,
Ἢ μαλθακισθένθ' ὕστερον μέγα στένειν.]

[Ibid. ΑΥΘΑΔΙΑΝ. Αὐθαδία est vitium ἐν ταῖς ὁμιλίαις oppositum τῇ φιλίᾳ, comitati facilitatique sermonis, tanquam medio, et τῇ ἀρεσκείᾳ, blanditiae, tanquam alteri extremo. Est enim ἄρεσκος qui omnibus placere studet; αὐθάδης, qui nemini praeterquam sibi. Unde et nomen trahit, cuius etymologiam prodit Aristoteles in Ethicis magnis, I. 29. τοὔνομα ἔοικεν ἀπὸ τοῦ τρόπου κεῖσθαι. Ὁ γὰρ αὐθάδης αὐτοάδης τίς ἐστιν, ἀπὸ τοῦ αὐτὸς αὑτῷ ἀρέσκειν. Est itaque δύσκολος, δύσερις, σκληρός, στρυφνός. *pervicax, ferus, durus, asper.* Unum hoc est ex iis vitiis quod ab Episcopo summovit Apostolus, Tit. I. 7. Δεῖ γὰρ τὸν Ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον κ. τ. λ. *Oportet Episcopum inculpatum esse, tanquam Dei dispensatorem, non sibi pertinaciter placentem* etc. uti optime Beza. Huic plane contrarius est vir comis, mitis et affabilis, πρᾶος, ἤπιος, ἀγανός, ἐπιεικής, εὐψυχής, ὃς πᾶσιν ἐπίσταται μείλιχος εἶναι· e contra αὐθάδης

Nec visu facilis nec dictu affabilis ulli,

k) Prometh. c. 2. p. 185. 86. l) v. 21.

*) Exciderunt haec: Scribendum ὁ δὲ πρὸς αὐτόν.

ut Virgilius de Cyclope; vel ut Homerus de suo Achille, quem ille omnium mortalium ἀπηνῆλόταταν et αὐθαδέστατον praedicat, Il. Υ. 467.

Οὐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν οὐδ' ἀγανόφρων.

Plutarchus alibi m), αὐθάδη et αὐθέκαστον simul coniungit synonyma. Οὐ γὰρ αὐθάδης οὐδὲ ἐπαχθὴς ὁ χρηστός· οὐδὲ αὐθέκαστός ἐστιν σώφρων ἀνήρ· cum tamen αὐθέκαστος sit μέση λέξις, et quamvis saepius in sequiori sensu, aliquando tamen in meliori sumatur; ut ab Aristotele Ethic. IV. 13. utpote qui medius sit inter τὸν ἀλάζονα et εἴρονα, severus sc. et rigidus veritatis assertor, suum cuique tribuens, at αὐθάδης semper in vitiis ponitur.]

v. 81. *ΣΤΕΙΧΩΜΕΝ*. Hesych. στείχωμεν· πορευθῶμεν.

Ibid. *ΚΩΛΟΙΣΙΝ*. Hesych. κώλοισι· ποσίοισι.

v. 83. *ΕΦΗΜΕΡΟΙΣΙ*. Homines saepius a poetis ἐφήμεροι et ἡμέριοι dicti. Eurip. Oreste, v. 974. Πανδάκρυτ' ἐφαμέρων ἔθνη. Ἐφήμερον, teste Hesychio, est animal aliquod unum solum diem vivens; unde per contemptum homines id nomen sortiuntur. Hippocrates lib. περὶ Ἀρχῶν ait hominis vitam esse ἑπταήμερον, ut qui non diutius vivat alimento carens. [Hinc etiam ἐφημέρου ζωή in proverbium transit ἐπὶ τῶν ὠκυμόρων, ἢ καὶ αὐθημέρως θνησκόντων; de iis, quae aevi sunt adeo brevis, ut eodem die quo nata moriantur. Apostol. Proverb. IX. 41. Ab istiusmodi nempe animalibus ductum, quae ultra diem non vivunt: de quibus videndus est Aristoteles de Nat. Animal. V. 19. unde ἐφήμερον appellatum id genus tradit. Aristotelem citat Cicero Tusc. Quaest. I. 39. Idem refert Plinius XI. 86. Nisi quod animal istud ἡμερόβιον dictum velit. Quin et ipsa hominum felicitas ἐφήμερος dicitur Eurip. Phoeniss. v. 561.

Ὁ δ' ὄλβος οὐ βέβαιος ἀλλ' ἐφήμερος.

Gloss. Ἐφημερινόν. *Hodiernum, ephemerum.* Atque illi homines qui ex tempore vivunt, futura non providentes, ἐφήμεροι τῷ βίῳ proverbialiter dicuntur, quasi instantium tantum curam habentes. Anacr. XV. 9.

Τὸ σήμερον μέλει μοι,
Τὸ δ' αὔριον τίς οἶδε;]

[v. 86. *ΠΡΟΜΗΘΕΩΣ*. Hesych. Προμηθεύς· σώφρων.]

v. 88. *Ω ΔΙΟΣ ΑΙΘΗΡ*. Στοιχειακὸν μὲν πῦρ· αὐτὸ τὸ στοιχεῖον ὁ αἰθήρ. Recte igitur Prometheum quatuor invocare elementa monet Schol. B'. quorum ignis, utpote dignissimum, principem locum obtinet, iuxta Pythagoreos, et Διὸς φυλακή dicitur. [Est sane Δῖος ad Iovem pertinens, Iovialis. ut v. 620. Τὸ δῖον βούλευμα Iovis mandatum. Et v. 655. Τὸ δῖον ὄμμα,

m) Πολιτ. παραγγέλμ. p. 822. (vol. IX. p. 273. Reisk.)

[V. cl. Ioannes Georgius Graevius illud Hesiodi Ἔργ. καὶ ἡμ. 238.

Πολλάκι καὶ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἐπαυρεῖ,

sic reddit,

Saepe universa civitas malum ob virum punitur.

Idem in lectionibus Hesiodeis, ad ea verba haec habet: „MS. I. Ἀπηύρα. Sic legit Aeschines oratione contra Ctesiphontem *), Tzetzes antiquus Scholiastes Pindari, ad Pythionic. III. **) Eustathius ad Iliad. Α. 410. cuius verba sunt: ἵνα, λέγει, σεμνῶς καὶ εὐφήμως πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος, τουτου κακοῦ, κατὰ τὸ,

Πολλάκι καὶ ξύμπασα πόλις κακοῦ ἀνδρὸς ἀπηύρα. Ἔνθα ὅρα τὸ ἀπαυρᾶν ταὐτὸν ὂν τῷ Ὁμηρικῷ ἐπαυρεῖν, διὸ καλῶς ἡ αὐτῶν ἑρμηνεία. Apud Hesiodum, inquit, ἀπαυρᾶν eandem vim habet quam apud Homerum ἐπαυρεῖν. Ecquis dubitet Hesiodum scripsisse ἀπηύρα, quod postea scioli moti vocis insolentia in hac notione mutarunt. Ἐπαυρεῖν enim pro ἀπολαύειν (l. ἀπολαύειν) poenas dare, damno affici, frequenter apud Homerum aliosque legerant, sed ἀπαυρᾶν in hac significatione, non nisi in hoc Hesiodi loco, nisi me fugit memoria, reperitur. Alioquin pro ἀφαιρεῖν, et apud Homerum et apud nostrum saepius legitur. Non dubitavi reddere suam lectionem Hesiodo, fundatam tot antiquorum scriptorum auctoritate, quamvis editi libri repugnent omnes. Caeterum verba illa Homeri, ad quae Eustathii Scholion laudavimus, Iliad. Α. Ἵνα πάντες ἐπαύρωνται βασιλῆος, Latini interpretes transtulerunt: ut omnes fruantur rege, poterantne insulsius? ἐπαύρωνται βασιλῆος est: plectantur propter regem, luant regis stultitiam. Nec melius Il. Σ. 302.

Τούτῳ δ' οὔτ' ἄρ νῦν φρένες ἔμπεδοι· οὔτ' ἄρ' ὀπίσσω
Ἔσσονται· τῷ καί μιν ἐπαυρήσεσθαι ὀΐω.
Huic enim neque animus constans est, neque in posterum
Erit: idcirco ipsum poenas daturum puto.

Sic vertendi hi versus. Iliad. Ο. 16.

Οὐ μὰν οἶδ', εἰ αὖτε κακοῤῥαφίης ἀλεγεινῆς
Πρώτη ἐπαύρηαι.
Nescio an non insidiarum infelicium
Prima poenas luas.

Similiter peccarunt Latini interpretes inferius apud Hesiodum v. 417. Πλεῖον δέ τε νυκτὸς ἐπαυρεῖ. h. e. magis autem nocte laborat. Subintelligitur hic καμάτου. Πλεῖον καμάτου ἐπαυρεῖ maiores capit labores. Illi inepte, magis nocte fruitur. Ἀπαυρᾶν et ἐπαυρεῖν βασιλῆος, ἀνδρός, κακοῤῥαφίας, sunt locutione concisae, in quibus subintelligitur κακόν et ἐκ aut ἕνεκα, ut integrae sint, ἐπαυρεῖν κακόν additur Odyss. Σ. 106.

*) p. 73. Steph. 526. Reisk. **) v. 64.

Μή καί τι κακὸν καὶ μεῖζον ἐπαύρῃς.
Ne maius malum capias.

Sic et *ἐπαύρεσθαι ἀγαθόν* apud Andocidem e). Similiter inferius Theog. v. 882. *Κρίνεσθαι τιμάων* sc. *ἕνεκα, certare de honoribus.* Tales ellipses Graecis scriptoribus, tam qui soluta, quam qui pedibus constricta utuntur oratione, non sunt infrequentes." Hactenus vir doctissimus]

v. 31. *ΦΡΟΥΡΗΣΕΙΣ. Φρουρεῖν*, ut et Homero *φυλάσσειν*, *custodire*, id est immote manere apud aliquid; quo sensu postea *λατρεύειν πέτρᾳ*, assiduam operam dare.

v. 32. *ΑΥΠΝΟΣ.* Ex Prometheo Varronis citat Nonius f):

Levis mens nunquam somnurnas imagines
Affatur, non umbrantur somno pupulae.]

Ibid. *ΟΥ ΚΑΜΠΤΩΝ ΓΟΝΥ.* Hesych. *γόνυ κάμψαι· ἀναπαύσασθαι.* Infra v. 395.

—— ἄσμενος δέ τ' ἂν
Σταθμοῖς ἐν οἰκείοισι κάμψειεν γόνυ.

[Proverbii speciem prae se fert, quod observarunt paroemiographi, *οὐδὲ γόνυ κάμψας, ne genu quidem flexo.* Quasi dicas: citra respirationem, sine omni intermissione. Homer. Il. *Η*. 118.

Φημί μιν ἀσπασίως γόνυ κάμψειν, αἴκε φύγῃσι
Δηΐου ἐκ πολέμοιο.]

[v. 34. *ΔΙΟΣ ΓΑΡ ΔΥΣΠΑΡΑΙΤΗΤΟΙ ΦΡΕΝΕΣ.* Homer. Il. *Α*. 589.

—— ἀργαλέος γὰρ Ὀλύμπιος ἀντιφέρεσθαι.

Ad quae verba vir doctissimus D. Iacobus Duportus in Gnomologia Homerica: „Ei nimirum, inquit, *σθένος οὐκ ἐπιεικτόν.* Item *ἀντιφέρεσθαι, τὸ ἀπεναντίας φέρεσθαι, ὅ ἐστιν ἐναντιοῦσθαι, ὅθεν καὶ ἀντιφερίζειν.* Eustath."] g)

[v. 35. *ΤΡΑΧΥΣ ΟΣΤΙΣ ΑΝ ΝΕΟΝ ΚΡΑΤΗι.* Postea v. 323.

—— ὁρῶν ὅτι
Τραχὺς μόναρχος οὐδ' ὑπεύθυνος κρατεῖ.]

Ibid. *ΟΣΤΙΣ ΑΝ ΝΕΟΝ ΚΡΑΤΗι.* Alii *νέος*. Utrumque, inquit Stephanus, de Iove dici potest, quia *νέον ἐκράτει*, id est *νεωστί*, et *νέος* erat, unde dixit *ὁ νέος ταγὸς μακάρων* v. 96. et v. 149. *νέοι οἰακονόμοι.* Sed haec observatio est nihili; nam *νέος ταγός* non est iuvenis sed nuperus, ut et *νέοι οἰακονόμοι* sunt novi, id est nuper gubernaculo admoti. [Virg. Aen. I. 567.

Res dura et regni novitas me talia cogunt
Moliri.

e) p. 19. R.

f) II, §. 790. p. 581. Gothofr.

g) ad Il. I, p. 156, 6.

Homer. Odyss. Ξ. v. 59:

Ἢ γὰρ δμώων δίκη ἐστὶν,
Αἰεὶ δειδιότων, ὅτ' ἐπικρατέουσιν ἄνακτες
Οἱ νέοι.

Ad quem locum V. cl. D. Iacobus Duportus. „Si quis per ἄνακτας νέους iuvenes reges vel dominos hic intelligere velit, non vehementer pugnabo, praesertim cum iuvenis regis imperium plerumque non adeo felix subditis nec auspicatum esse soleat. Unde sapientissimus regum alicubi in concione sacra miseram pronuntiat terram, quae iuvenem regem habet. Quod si integra mihi sit coniectura, aliter sumendum putarem, nempe ut νέοι hic non *iuvenes*, uti vertunt interpretes, sed *novi*; et ἄνακτες νέοι non *iuvenes domini*, quod duriusculum, sed *novi domini*. Quod enim aliis καινόν, id Homero νέον. Nam vox καινός, *novus*, antiquissimo poetae ἄγνωστος. Et melius, ni fallor, constabit sententia. Nec enim iuvenes adeo servis terribiles ac senes, hi enim potius quam illi natura morosi, rigidi ac severi. At vero ἄνακτες νέοι, *novi domini*, asperius plerumque et insolentius dominantur.

Ἅπας δὲ τραχὺς ὅστις ἂν νέον κρατῇ.

Aeschyl. Prom. vinct. Novi quippe domini ut et novi magistratus fere asperiores erga subditos, utpote magis ad rem attenti, et privatis commodis velificantes. Unde non imprudenter forte Tiberius eosdem fere praesides provinciarum ad finem vitae continuavit, nec mutandos censuit. Quanquam hoc eius consilium sinistre pro suo more interpretatur Tacitus Annal. I. h). Sed vide lepidum eiusdem Tiberii hac de re apologum apud Ioseph. Antiq. Iud. XVIII. 8. alterumque Aesopicum ei affinem apud Aristot. Rhet. II. 21. de Vulpe et Muscis caninis: Οὗτοι μὲν οἱ κυνοραϊσταὶ πλήρεις μου ἤδη εἰσὶ καὶ ὀλίγον ἕλκουσιν αἷμα· ἐὰν δὲ τούτους ἀφέλῃ, ἕτεροι ἐλθόντες πεινῶντες ἐκπιοῦνταί μου τὸ λοιπὸν αἷμα." Hactenus vir doctissimus. Est autem νέον secundum Hesych. νεωστὶ γενόμενον et πρόσφατον.]

v. 36. *ΤΙ ΜΕΛΛΕΙΣ.* Ita Mercurius apud Lucianum i): Μὴ μέλλε οὖν, ὦ Προμηθεῦ. [Et noster, Sept. contra Theb. v. 98. Τί μέλλομεν ἀγάστονοι;]

v. 38. *ΣΟΝ ΓΕΡΑΣ.* Flos ignis divinum aliquid putabatur, hoc est, purissimus ignis: eum alii Minervam dicebant. Martianus Capella k):

Tuque ignis flos es, cluis et γλαυκῶπις Ἀθήνη.

---

h) c. 80.

i) Prometh. c. 1. (vol. I, p. 186.)

k) de nupt. Philolog. lib. VI. init.

v. 39. *ΤΟ ΣΥΓΓΕΝΕΣ ΤΟΙ ΔΕΙΝΟΝ Η Θ' ΟΜΙΛΙΑ.* Idem in Sept. ad Theb. v. 1039.

Δεινὸν τὸ κοινὸν σπλάγχνον οὗ πεφύκαμεν
Μητρὸς ταλαίνης, κἀπὸ δυστήνου πατρός.

Et Euripid. Phoenis. v. 358.

Δεινὸν γυναιξὶν αἱ δι' ὠδίνων γοναί,
Καὶ φιλότεκνόν[πως] πᾶν γυναικεῖον γένος.

[Idem Andromache v. 985.

Τὸ συγγενὲς γὰρ δεινόν.]

De consuetudinis efficacia Quintilianus, Declam. 321. *Consuetudo alienos etiam ac nulla necessitudine inter se coniunctos,* ita restituit vir doctus I. Pricaeus, *componere et adstringere affectibus potest.* Petron. [l]) *Vetustissima consuetudo in sanguinis pignus transit.* Hesych. Ὁμιλία· διήγησις.

v. 42. *ΝΗΛΗΣ.* Hesych. Νηλεής, ἀνηλεής· σκληρός.

v. 44. *ΤΑ ΜΗΔΕΝ ΩΦΕΛΟΥΝΤΑ ΜΗ ΠΟΝΕΙ ΜΑΤΗΝ.* Clem. Alexandr. Strom. V. [m]) *Τὰς δὲ μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις παραιτεῖσθαι ὁ θεσπέσιος παρῄνεσε Παῦλος, ὅτι γεννῶσι μάχας· ὅ, τε Αἰσχύλος ἐκραγε· Τὰ μηδὲν ὠφελοῦντα μὴ πόνει μάτην.* Frustra interpretes in hunc versum perstringit Barthius Advers. VII. 11.

v. 49. *ΑΠΑΝΤ' ΕΠΡΑΧΘΗ.* Deorum unusquisque suum obtinet officium, at ius regnandi penes Iovem solum. Aristides, Orat. I. [n]) *Καὶ Ἀσκληπιὸς ἰᾶται, Ἀθηνᾶ τε Ἐργάνη Διὸς γνώμῃ ταύτην εἴληχε τὴν τάξιν, καὶ Ἥρα γαμηλία, καὶ Ἄρτεμις λοχεία καὶ κυνηγέτις, εὐεργετοῦσιν ἀνθρώποις, τὴν τοῦ μεγάλου σώζουσαι πάντων εὐεργέτου γνώμην. Πᾶνές τε ὀρῶν ἔνοικοι καὶ Νύμφαι ναμάτων ἐπίσκοποι σὺν Διὶ τὴν κληρουχίαν ἔχουσι.* Sophocles [?]

—— *οὐδὲ θεοῖσιν αὐθαίρετα πάντα πέλονται*
Νόσφι Διός, κεῖνος γὰρ ἔχει τέλος ἠδὲ καὶ ἀρχήν.

In eandem fere sententiam Callimachus Hymn. in Iovem v. 76. cuius verba respexisse videtur Scholiastes B'.

Αὐτίκα χαλκῆας μὲν ὑδείομεν Ἡφαίστοιο,
Τευχηστὰς δ' Ἄρηος· ἐπακτῆρας δὲ χιτώνης
Ἀρτέμιδος· Φοίβου δὲ λύρης εὖ εἰδότας οἴμους.
Ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες· ἐπεὶ Διὸς οὐδὲν ἀνάκτων
Θειότερον.

Iovi itaque *παμβασιλείαν*, summum et perfectum imperium tribuunt poetae; quale obtinuit rex Persarum: Euripides, nostrum, ut doctissimus monuit Grotius, imitatus, Hel. 283.

---

l) c. 80. *m*) p. 234, 3. Sylb.
n) p. 13. Cant.

Τὰ βαρβάρων γὰρ δοῦλα πάντα πλὴν ἑνός.

Et de Romano imperatore iisdem verbis Claudianus (?)

— toto iam liber in orbe
Solus Caesar erit. —

Hinc est quod Iupiter in hac ipsa tragoedia παρ' ἑαυτῷ τὸ δίκαιον ἔχειν dicitur v. 186., μόναρχος οὐδ' ὑπεύθυνος v. 324., quomodo regem Persarum etiam vocat in Persis a), et ἰδίοις νόμοις κρατύνων v. 403. Haec ad mentem Scholiastae, qui tamen insigniter hallucinari mihi hoc loco videtur. Nam primum, τὸ ἐπράχθη pro ὥρισται, τετύπωται, vel ἐκ μοίρας γέγονε an ullibi reperiatur, valde dubito; sed si ullibi, nullum tamen hoc sensu locum hic habere, res ipsa clamat. Quis enim nescit Iovis imperium, non minus quam alia quaevis aliorum Deorum munera, fato tribui a poetis? Et certe si hoc diceret hic Aeschylus, non aliis tantum, sed ipse sibi manifesto contradiceret, cum infra, hac ipsa tragoedia, v. 518. dicat:

Τί γὰρ πέπρωται Ζηνί, πλὴν ἀεὶ κρατεῖν;

cum superiori quoque versu praecessisset

Οὔκουν ἂν ἐκφύγοι γε τὴν πεπρωμένην.

Postremo, cum Vulcanus de fati sui iniquitate questus esset, quod χειρώναξ esse cogeretur, et aliam potius sortem sibi contigisse optasset, quae vis huius responsionis ad compescendas ipsius querelas fuerit, iam omnia fato reliquis Diis, praeterquam Iovi, distributa esse, qui solus est liber? Cur enim ille, si prae aliis fato suo miser, non de fato quereretur? Videmus tamen Vulcanum dictae responsioni ut aequissimae et verissimae libenter acquiescere. Si igitur vulgatam lectionem retinemus, ἅπαντ' ἐπράχθη hic fuerit, omnia πράξεως seu πράγματος etiam Diis reliquis plena esse, excepto Iove, cui uni a laboribus libero contigit imperare. Ita πρᾶξις et πρᾶγμα interdum pro molesto labore capiuntur, ut infra v. 694 Ἰλλύρια, εἰσιδοῦσα πρᾶξιν Ἰοῦς, et πράγματα παρέχειν, et similia, vulgo nota. Forsan vero potius scriptum fuit ab Aeschylo non ἐπράχθη sed ἐπαχθῆ, quae vox huic loco aptissima et ad consolationem efficacissima: cum merito excipiat Κράτος, frustra Vulcanum queri de sua sorte, et aliis Diis invidere suam, cum sint et illorum munera labore et molestia plena, et uni Iovi datum sit immuni vivere. Eodem, fateor, res redit, si admittatur illa τοῦ ἐπράχθη interpretatio, quam supra attulimus; aliquanto tamen planior sententia si ἐπαχθῆ legatur; cum etiam hic alicubi ἀμοχθής de Iovis imperio reperiatur. Haud dissimiles alibi quoque, ni fallor, aliorum Deorum de muneribus suis et aerumnis querelae, quae iam non occur-

a) v. 213.

runt. Apud Hom. Od. Γ. p) ad Calypsonem amandatus Mercurius de faedio itineris festive queritur. Sed in genere, de Dei cuiusque proprio munere et labore, Marci Antonini illustre testimonium: de seipso, VIII. 19. Ἕκαστον, inquit, πρός τι γέγονεν· ἵππος, ἄμπελος· τί θαυμάζεις; καὶ ὁ ἥλιος ἐρεῖ· πρός τι ἔργον γέγονα, καὶ οἱ λοιποὶ θεοί. σὺ οὖν πρὸς τί; τὸ ἥδεσθαι. Hinc colligimus verbo ἔργον tale opus ab Antonino intelligi, quod cum labore aliquo coniunctum sit; cui nimirum τὸ ἥδεσθαι opponitur.

[v. 50. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ. Etymolog. q) Ἐλεύθερος, παρὰ τὸ ἐλεύθειν ὅπου ἐρᾷ.]

[v. 52. ΕΠΕΙΞΗ. Ab ἐπείγω.]

[v. 53. ΕΛΙΝΝΥΟΝΤΑ. Hesych. ἐλιννύων: ἀναπαυόμενος. Idem p) Ἐλιννύειν· σχολάζειν, λήγειν, ὀκνεῖν, ἀναπαύεσθαι. Etymolog. r) Ἐλιννύειν: ἀργεῖν, σχολάζειν· *) ὁ δὲ Ἱπποκράτης ἐμφαίνει λέγων: Ἐλιννύειν οὐ ξυμφέρει, ἀλλὰ γυμνασία.

v. 54. ΠΡΟΧΕΙΡΑ ΨΑΛΙΑ. Apparatus hic animadvertendus, quo crucifigatur Prometheus, eundem enim modum describit Lucianus s), et σταύρωσιν appellat.

v. 55. ΛΑΒΩΝ ΝΙΝ ΑΜΦΙ ΧΕΡΣΙΝ. Forsan melius legi poterit βαλών νιν ἀμφὶ χερσίν, id est ἀμφιβαλών, ut modo περιβαλεῖν dixerat de iisdem vinculis; et v. 71. Ἀλλ' ἀμφὶ πλευραῖς μασχαλιστῆρας βάλε· et in Pers. v. 50. Ζυγὸν ἀμφιβαλεῖν δούλιον Ἑλλάδι, et v. 72. Ζυγὸν ἀμφιβαλὼν αὐχένι πόντου. Ψάλια, interprete Hesychio, sunt κρίκοι, δακτύλιοι· et postea v. 74. σφῦρα δὲ κίρκωσον, ubi legit codex Arundelianus, ψάλωσον. Glossae H. Stephani: Annulatus (sic enim restituit eruditus Colvius in Apuleii Metam. IX.) t) Δακτυλιοφόρος, σιδηροδεσμωθείς. Annulus enim pro compede, catena, a similitudine quae illi cum annulo. Mart. III. 29.

Has cum gemina compede dedicat catenas,
Saturne, tibi Zoilus, annulos priores.

Et XI. 38.

Annulus iste tuis fuerat modo cruribus aptus.

Inde annulus traxit originem. Plin. N. H. XXXVI. **) Prooem. *Fabulae primordium a rupe Caucasea tradunt, Promethei vinculorum interpretatione fatali; primumque fragmentum saxi inclusum ferro, ac digito circumdatum, hoc fuisse annulum, et hoc gemmam.* Et XXVIII. 1. ***) *De Prometheo omnia fabulosa arbitror, quanquam illi quoque ferreum annulum dederit antiquitas.* Servius ad Virg. Eclog. 6. u) *Cui*, Prometheo, *post sacramentum, quo eum nunquam se soluturum iuraverat, annulum de*

p) Odyss. V, 100.
q) p. 329, 44.
r) p. 330, 49.
s) vol. I. p. 185 seqq.
t) p. 222. cfr. 234.
u) v. 42.
*) ὁ δὲ Ταραντῖνος τὸ ἡσυχάζειν.
**) lib. XXXVII. prooem.
***) lib. XXXIII, 1.

ipsis vinculis clauso de monte Caucaso lapide dedit ad poenae praeteritae indicium. De hoc intelligendus Catullus in Nupt. Pel. et Thetid. v. 294.

Post hunc consequitur solerti corde Prometheus,
Extenuata gerens veteris vestigia poenae.

v. 56. *ΠΑΣΣΑΛΕΥΕ.* *Ἢ οὐχ ἱκανὸς εἶναί σοι δοκεῖ ὁ Καύκασος καὶ ἄλλους ἂν χωρῆσαι δύο προςπατταλευθῆναι;* ita lego Lucian. Prometh. [x])

[v. 57. *ΠΕΡΑΙΝΕΤΑΙ.* Hesych. *Περαίνει· ἐπὶ πέρας ἄγει, πληροῖ, ἀνύει.*]

[v. 58. *ΑΡΑΣΣΕ ΜΑΛΛΟΝ.* Homer. Od. Μ. 54.

Οἱ δέ σ' ἐνὶ πλεόνεσσι τότ' ἐν δεσμοῖσι διδέντων

Virg. Georg. IV. 412.

Tanto nate magis contende tenacia vincla.]

[v. 59. *ΔΕΙΝΟΣ.* Suidas. *Δεινός· πανοῦργος, ἱκανός, ἀκολάκευτος, σοφός, ἔμπειρος.* Interpres: *Callidus, astutus, disertus, ad aliquid peragendum aptus, qui nullis blanditiis mollitur,* aut flectitur; *sapiens, peritus.* Sophocl. Oed. Tyrann. v. 553.

Λέγειν σὺ δεινός, μανθάνειν δ' ἐγὼ κακὸς
Σοῦ.

Dicendi tu quidem es *peritus, discendi vero ego* sum imperitus, et auditor *malus tui.*]

[v. 60. *ΑΡΑΡΕΝ.* Hesych. *Ἄραρεν· ἡρμόσθη, ἢ παγίως δέδεται.*]

v. 62. *ΣΟΦΙΣΤΗΣ ΩΝ ΔΙΟΣ ΝΩΘΕΣΤΕΡΟΣ.* Euripid. Bacch. v. 200. *Οὐδὲν σοφιζόμεσθα τοῖσι δαίμοσιν.* [Ubi fortasse legendum *σοφιζώμεσθα.*] *Σοφιστής* secundum Hesychium est *ἀπατεών, διδάσκαλος πανοῦργος.* Mercurius apud Lucianum [y]) ita alloquitur Prometheum: *Τὴν ἐν τῷ μέσῳ δὴ ταύτην σχολὴν καλῶς ἂν εἴη ἔχον εἰς ἀκρόασιν καταχρήσασθαι σοφιστικήν, οἷος εἶ σὺ πανουργότατος ἐν τοῖς λόγοις.* Et rursum [z]): *οὐ ῥᾴδιον, ὦ Προμηθεῦ, πρὸς οὕτω γενναῖον σοφιστὴν ἁμιλλᾶσθαι.* [Et apud nostrum v. 943. Mercurius sic eum compellat: *σὲ τὸν σοφιστήν.* Etymolog. [a]) *Σοφιστής· κυρίως ὁ σοφιζόμενος.*] Iovis Sophistae meminit Plato in Mino [b]). *Ὡς ὑπὸ σοφιστοῦ ὄντος τοῦ Διός.* Et alibi.

[v. 63. *ΠΛΗΝ ΤΟΥΔ'. Isto excepto;* (praeterquam illo) Prometheo sc.] Dicit adeo se bene vinxisse Prometheum, ut nemo queri possit praeter eum qui vinctus erat: in cuius perniciem sc. cedebat ars Vulcani, et in quem suae artis specimen patienti grave ediderat.

---

x) cap. 2. p. 186. y) cap. 4. p. 188 sq.
z) cap. 10 p. 203. a) p. 722, 16.
b) p. 319. C.

v. 64. *ΑΔΑΜΑΝΤΙΝΟΥ ΝΥΝ ΣΦΗΝΟΣ.* *Praecipit, inquit* Garbitius, *inprimis accuratam oris eius constrictionem, ut mandibula inferior pectori affigatur, et quidem clavo durissimo; et hoc ideo, quia ille sit αὐθάδης, contumax, pervicax et insolens:* haec ille. Nos vero *γνάθον* metaphorice sumendum censemus, ac si iubeat clavi mandibulam trans pectus eius figi. Attius c) sub persona Promethei:

Hos ille cuneos fabrica crudeli inserens
Perrupit artus, qua miser solertia
Transverberatus castrum hoc furiarum incolo.

σφηνὸς γνάθον dixit ut alibi plus semel *πυρὸς γνάθον* d). sic Homerus *νῆας μιλτοπαρῄους* e) et Pindarus *ἀγκύραν χαλκόγενυν*, Pyth. IV. 42. f) [*Ἀδαμάντινον σφῆνα* expressit Horatius, Od. III. 24.

Si figit adamantinos
Summis verticibus dira Necessitas
Clavos.

Arnobius contra gentes II. *Metus ille vos habet; ne veluti trabalibus clavis affixi corporibus haereatis.* Quod et in proverbium transiit. Cicero in Verr. V. 21. *Et ut hoc beneficium, quemadmodum dicitur, trabali clavo figeret.* Horat. Carm. I. 35. g)

Clavos trabales et cuneos manu
Gestans ahena.]

v. 65. *ΔΙΑΜΠΑΞ.* Quo sensu Attius *transverberatus:* unde in Sept. ad Theb. h) *διανταίαν πληγήν* exponit interpres *πληγὴν διαμπὰξ γενομένην.* Euripid. Bacch. i) *φονεύουσα δαιμῶν διαμπὰξ τὸν ἄθλιον.* [Noster Suppl. v. 951.

— *τῶνδ' ἐφήλωται τορῶς*

Γόμφος διαμπάξ. Suidas. *διαμπάξ· διόλου, διαπαντός, Per universum, penitus, perpetuo, semper.*]

v. 66. *ΑΙ, ΑΙ, ΠΡΟΜΗΘΕΥ.* Euripides Phoeniss. v. 1434.

Φεῦ, φεῦ, κακῶν σῶν, Οἰδίπου, σὸς ὧν στένω.

[Quibus verbis Creontis nomen praeponendum esse monemus, neque enim Chori sunt.]

v. 67. *ΤΩΝ ΔΙΟΣ Τ' ΕΧΘΡΩΝ ΥΠΕΡ-ΣΤΕΝΕΙΣ.* Melius forsan divisim *τῶν Διός τ' ἐχθρῶν ὕπερ Στένεις.* Et ita Robortelli editio.

[v. 69. *ΟΡΑΙΣ.* Legit vir doctus, *ὁρῶ·* quod ad oram libri sui annotatum reperio.]

---

c) ap. Cic. Tusc. II, 10.
d) Prom. 868. Choeph. 323. (325.)
e) Il. II, 637. Od. IX, 125.
f) v. 24. Boeckh.
g) v. 18.
h) v. 900. (894.)
i) v. 992. 1012.

[v. 74. ΚΙΡΚΩΣΟΝ. Robortelli Editio, κρίκωσον. Hesych. Κίρκοι· κρίκοι ἄρσενες. Πάντα τὰ ἐπικαμπῆ κίρκοι λέγονται. Idem. Κρίκος· κίρκος, ἔνθα ἡ κώπη εἰσέρχεται.]

v. 76. ΕΡΡΩΜΕΝΩΣ. Lucian k). Σὺ δέ, Ἥφαιστε, κατάκλειε καὶ προσήλου, καὶ τὴν σφῦραν ἐῤῥωμένως κατάφερε.

v. 77. Schol. A: ΤΟ ΔΕ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΝ, ΣΥ ΓΙΝΟΥ ΜΑΛΘΑΚΟΣ. *) id est, respondet autem Κράτος.

v. 78. ΓΗΡΥΕΤΑΙ. Hesych. Γηρύεσθαι· φθέγγεσθαι, λέγειν. [Idem Hesych. Γῆρυς· φωνή· ὅθεν καὶ κῆρυξ, τοῦ κ πρὸς γ συμφωνίαν ἔχοντος. Suidas. Γῆρυν· φωνήν· ἐν ἐπιγράμματι,

Σὺν καλάμοις ἄγγος τε μελανδόχον, οἷσι φυλάσσει
Αἰὼν ἐσσομένοις γῆρυν ἀποιχομένων.

Interpres: Γῆρυν, vocem; in Epigrammate [VI. 169. p. 446.]

Qua calamis vasque atramentum recipiens, quibus conservat
Aevum posteris vocem defunctorum.]

[v. 79. ΜΑΛΘΑΚΙΖΟΥ. Μαλθακίζειν hic opponitur τῇ αὐθαδίᾳ, de qua mox, et ὀργῆς τραχύτητι, asperitati, feritati: iuxta illud:

Emollit mores nec sinit esse feros.

Ita et Plautus Bacchid: I. 1. l)

— Ba. Ah nimium ferus es. Pi. Mihi sum.
Ba. Malacissandus es. —— Euripides Medea v. 290.

Κρεῖσσον δέ μοι νῦν πρός σ' ἀπεχθέσθαι, γύναι,
Ἢ μαλθακισθένθ' ὕστερον μέγα στένειν.]

[Ibid. ΑΥΘΑΔΙΑΝ. Αὐθαδία est vitium ἐν ταῖς ὁμιλίαις oppositum τῇ φιλίᾳ, comitati facilitatique sermonis, tanquam medio, et τῇ ἀρεσκείᾳ, blanditiae, tanquam alteri extremo. Est enim ἄρεσκος qui omnibus placere studet; αὐθάδης, qui nemini praeterquam sibi. Unde et nomen trahit, cuius etymologiam prodit Aristoteles in Ethicis magnis, I. 29. τοὔνομα ἔοικεν ἀπὸ τοῦ τρόπου κεῖσθαι. Ὁ γὰρ αὐθάδης αὐτοάδης τίς ἐστιν, ἀπὸ τοῦ αὐτὸς αὑτῷ ἀρέσκειν. Est itaque δύσκολος, δύσερις, σκληρός, στρυφνός. pervicax, ferus, durus, asper. Unum hoc est ex iis vitiis quod ab Episcopo summovit Apostolus. Tit. I. 7. Δεῖ γὰρ τὸν Ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον κ. τ. λ. Oportet Episcopum inculpatum esse, tanquam Dei dispensatorem, non sibi pertinaciter placentem etc. uti optime Beza. Huic plane contrarius est vir comis, mitis et affabilis, πρᾷος, ἤπιος, ἀγανός, ἐπιεικής, εὐπροσήγορος, ὃς πᾶσιν ἐπίσταται μείλιχος εἶναι· e contra αὐθάδης

Nec visu facilis nec dictu affabilis ulli,

k) Prometh. c. 2. p. 185. 86. l) v. 31.

*) Exciderunt haec: Scribendum ὁ δὲ πρὸς αὐτόν.

ut Virgilius de Cyclope], vel ut Homerus de suo Achille, quem ille omnium mortalium ἀπηνέστατον et αὐθαδέστατον praedicat, Il. Y. 467.

Οὐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν οὐδ᾽ ἀγανόφρων.

Plutarchus alibi m), αὐθάδη et αὐθέκαστον simul coniungit synonyma. Οὐ γὰρ αὐθάδης οὐδὲ ἐπαχθὴς ὁ χρηστός· οὐδὲ αὐθέκαστός ἐστιν σώφρων ἀνήρ· cum tamen αὐθέκαστος sit μέση λέξις, et quamvis saepius in sequiori sensu, aliquando tamen in meliori sumatur; ut ab Aristotele Ethic. IV. 13. utpote qui medius sit inter τὸν ἀλάζονα et εἴρονα, severus sc. et rigidus veritatis assertor, suum cuique tribuens, at αὐθάδης semper in vitiis ponitur.]

v. 81. ΣΤΕΙΧΩΜΕΝ. Hesych. στείχωμεν· πορευθῶμεν.

Ibid. ΚΩΛΟΙΣΙΝ. Hesych. κώλοισι· ποδοῖσι.

v. 83. ΕΦΗΜΕΡΟΙΣΙ. Homines saepius a poetis ἐφήμεροι et ἡμέριοι dicti. Eurip. Oreste, v. 974. Πανδάκρυτ᾽ ἐφαμέρων ἔθνη. Ἐφήμερον, teste Hesychio, est animal aliquod unum solum diem vivens; unde per contemptum homines id nomen sortiuntur. Hippocrates lib. περὶ Ἀρχῶν ait hominis vitam esse ἑπταήμερον, ut qui non diutius vivat alimento carens. [Hinc etiam ἐφημέρου ζωὴ in proverbium transit ἐπὶ τῶν ὠκυμόρων, ἢ καὶ αὐθημέρως θνησκόντων; de iis, quae aevi sunt adeo brevis, ut eodem die quo nata moriantur. Apostol. Proverb. IX. 41. Ab istiusmodi nempe animalibus ductum, quae ultra diem non vivunt: de quibus videndus est Aristoteles de Nat. Animal. V. 19. unde ἐφήμερον appellatum id genus tradit. Aristotelem citat Cicero Tusc. Quaest. I. 39. Idem refert Plinius XI. 86. Nisi quod animal istud ἡμερόβιον dictum velit. Quin et ipsa hominum felicitas ἐφήμερος dicitur Eurip. Phoeniss. v. 561.

Ὁ δ᾽ ὄλβος οὐ βέβαιος ἀλλ᾽ ἐφήμερος.

Gloss. Ἐφημερινόν. Hodiernum, ephemerum. Atque illi homines qui ex tempore vivunt, futura non providentes, ἐφήμεροι τῷ βίῳ proverbialiter dicuntur, quasi instantium tantum curam habentes. Anacr. XV. 9.

Τὸ σήμερον μέλει μοι,
Τὸ δ᾽ αὔριον τίς οἶδε;]

[v. 86. ΠΡΟΜΗΘΕΩΣ. Hesych. Προμηθεύς· σώφρων.]

v. 88. Ω ΔΙΟΣ ΑΙΘΗΡ. Στοιχειακὸν μὲν πῦρ· αὐτὸ τὸ στοιχεῖον ὁ αἰθήρ. Recte igitur Prometheum quatuor invocare elementa monet Schol. B'. quorum ignis, utpote dignissimum, principem locum obtinet, iuxta Pythagoreos, et Διὸς φυλακὴ dicitur. [Est sane Δῖος ad Iovem pertinens, Iovialis. ut v. 620. Τὸ δῖον βούλευμα Iovis mandatum. Et v. 655. Τὸ δῖον ὄμμα

m) Πολιτ. παραγγέλμ. p. 822. (vol. IX. p. 273. Reisk.)

levis oculus]. Ego vero, ut, quid sentiam, plane dicam, τὸ δῖος ut et τὸ ἀμβρόσιος non tam in laudem dici, quam pro communi quodam epitheto adhiberi puto ab Homero, qui ἅλα δῖαν, Ἤλιδα δῖαν, δῖαν Ἀρίσβην [a]) vocat, et ab Aeschylo nostro Homeri sequace.

[Ibid. ΑΙΘΗΡ. Hesych. Αἰθήρ· ὁ ὑπὲρ τὰ νέφη τόπος. V. Cl. Petrus Victorius, Variarum lectionum XXVIII. 8. „Turpe mendum est in Scholio quodam in Prometheum Aeschyli, quod si sustulero, spero me gratum studiosis facturum, cum animadversio illa sit non parvi ponderis, ac valeat multum ad artem ipsam poetarum illustrandam. Quo loco igitur queritur vehementer Prometheus de iniuria quam se accepisse putabat a Iove, dirigitque orationem suam ad elementa ipsa rerum, naturasque eas aeternas, initium autem illius lugubris cantus est Ὦ δῖος αἰθήρ, legitur hoc Scholion corruptum in mea editione. Μεγαλοφυῶς δὲ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα ἐπικαλεῖται μόνος. Δεῖ δὲ πάντων ἀποστάντων. Quorum profecto extremorum verborum sententia levis et insulsa est. Legi vero debet, superiore sententia verbis, quae nunc relinquo, absoluta: μονῳδεῖ δέ, πάντων ἀποστάντων. Valent autem ipsa, Prometheum solum loqui; quia caeterae personae illius fabulae discesserant e scena, solusque ipse illic relictus erat. Non tamen igitur, nisi fallor, valet illic μονῳδία *cantum lugubrem*, ut saepe, quam *orationem alicuius, qui secum loquatur, ac, quae tempus illud fert, nullo audiente pronuntiet.* Quemadmodum sane Grammatici veteres capere quoque hoc verbum consuevere. Ut Donatus, cum Bacchis Terentiana inquit, Hecyrae Act. V. Scen. III. v. 18.

Quantam obtuli adventu meo laetitiam,

et quae sequuntur, usque ad exitum eius scenae: *Reliqua pars argumenti per monodiam narratur.* Sed etiam in eadem hac fabula Aeschyli infra v. 563. cum statim ut advenit Io dixisset,

Τίς γῆ, τί γένος, τίνα φῶ λεύσσειν;

ita incipit Scholion, quod declarat eum locum: Τὸ τῆς Ἰοῦς ἐπεισόδιον μονῳδεῖ μέν· ἔχει δὲ πρὸς ὑποκείμενον συνάφειαν." Haec ille. Hesych. Μονῳδεῖ· μονοθρηνεῖ· μονῳδία λέγεται, ὅτε εἷς μόνος τὴν ᾠδὴν, οὐχ ὁμοῦ ὁ χορὸς ᾄδει.]

Ibid. ΚΑΙ ΤΑΧΥΠΤΕΡΟΙ ΠΝΟΑΙ. Ebraismus, רוח כנפי, Valer. Flacc. Argon. VI. 494.

— fuscis et iam Notus imminet alis.

v. 90. ΑΝΗΡΙΘΜΟΝ ΓΕΛΑΣΜΑ. Refertur ad levem sonum undarum ventis exagitatarum, qui etiam aliquantulum

a) Il. II, 615. 836.

crispat maris dorsum quasi mirabili quadam γέλασμα. Aliud est cachinnatio maris apud Latinos, nempe, idem quod καχλάζει Sept. ad Theb. o) Quod autem ἀνήριθμον dixerit, adeo est frequens, ut in proverbium abierit. Theocrit. Id. XVI. 60. κύματα μετρεῖν. Martial. IV. 36.

Oceani fluctus me numerare iubes.

Aristid. Orat. III. p) Καὶ ταῦτα (lego κατὰ ταὐτὰ) ὃν ἀτεχνῶς τὸ λέγειν τι περὶ τούτων καὶ ἐγχειρεῖν, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐξαριθμεῖσθαι βούλοιτο τὰς χοὰς τῆς θαλάττης. [Virg. Georg. II. 108.

Noisse quot Ionii veniant ad littora fluctus.

Plato in Theataet. q) Μᾶλλον αὐτῶν λέληθεν ἢ οἱ τῆς θαλάττης λεγόμενοι χόες. Γέλασμα πόντου expressit Lucretius I. 8.

Tibi rident aequora ponti.]

[Ibid. ΠΑΜΜΗΤΟΡ ΤΕ ΓΗ. Hymnorum author qui Orpheo r) adscribuntur: Γαῖα θεά, μῆτερ μακάρων θνητῶν τ' ἀνθρώπων.]

v. 91. ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΑΝΟΠΤΗΝ. [Ita Coeph. v. 985.

—— ὁ πάντ' ἐφοπτεύων τάδε

Ἥλιος]

Ovid. Metam. III. 658. de Sole,

Per tibi nunc ipsum, neque enim praesentior illo
Est deus, adiuro. ——

Apul. Metam. I. s) *Tibi prius deierabo Solem istum videntem deum.* Credo tamen Aeschylum scripsisse πάνοπτον. Nam πανόπτης est πολυόφθαλμος, πάνοπτος ὁ πανταχόθεν φαινόμενος. Hesych. unde in Supplicib. t) Argum. πανόπτην οἰοβούκολον vocat. [Sol apud Ovidium Metam. IV. 227.

Omnia qui video, per quem videt omnia tellus,
Mundi oculus.

Natalis Comes Mytholog. V. 17. hunc versum sic reddit:

Voco videntem cuncta Solis circulum.

Dido moribunda, Virg. Aeneid. IV. 607.

Sol, qui terrarum flammis opera omnia lustras,

Ad quem locum Germanus Valens Guellius: „Od. Λ. u)

Ἠέλιον ὃς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει.

Unde et πανδερκής. Et Lucret. x)

Sic vigiles mundi magnum et versatile templum
Sol et Luna suo lustrantes lumine circum.

---

o) v. 118. (116.) p) p. 33. init. Cant. (vol. I. p. 80. Dind.)
q) p. 173. E. cf. Heind. p. 390.
r) Hymn XXVI. Herm. s) c. 4. p. 23. Oudend.
t) v. 310. (304.) u) v. 109.
x) V, 1435.

Sic autem moriturus et imprecatus Atridis Aiax apud Sophoclem convertit sermonem ad solem v. 857.

Σὺ δ' ὦ τὸν αἰπὺν οὐρανὸν διφρηλατῶν
Ἥλιε." Haec Guellius.]

[v. 94. ΜΥΡΙΕΤΗ. Quippe, prout e Scholiaste A. discimus, in Prometheo Ignifero tres myriadas annorum ipsum vinctum iri dixerat. Alii non nisi mille. Strabo XI. p. 505 Ἀεὶ τοῦ Ἡρακλέους καὶ τὸν Προμηθέα λῦσαι λεγομένου χιλίοις ἐτῶν ὕστερον.]

v. 95. ΧΡΟΝΟΝ ΑΘΛΕΥΣΩ. Laboriose transigam. Pindarus y) sensu contrario αἰῶνα πέκτειν dixit, tempus mollire, molliter transigere.

[Ibid. ΝΕΟΣ. Postea v. 954. Νέον νέοι κρατεῖτε.]

[v. 96. ΤΑΓΟΣ. Ut Seneca Deorum ductor. Herc. fur. v. 299.

Tibi O Deorum ductor, indomiti ferent
Centena tauri colla.

Ταγὸς enim est ἡγεμών. Hom. Il. Ψ'. 160.

—— παρὰ δ' οἱ ταγοὶ ἄμμι μενόντων.

Ubi Eustath. z) Κεῖνται δ' ἐν τούτοις καὶ ταγοὶ οἱ ἡγεμόνες, ἤγουν οἱ τάσσοντες τὰ τοῦ λαοῦ, οἱ καὶ κοσμήτορες διὰ τὸ κοσμεῖν. Qui Thessalis imperitabant proprie Ταγοί dicebantur. Xenoph. Ἑλλην. VI. a) Εὐπετῶς ἂν ἐγὼ ταγὸς Θετταλῶν ἁπάντων κατασταίην. Idem libro eodem b). Ἐπεὶ δ' ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν Θετταλίαν μέγας μὲν ἦν καὶ διὰ τὸ τῷ νόμῳ Θετταλῶν ταγὸς καθεστάναι.]

[v. 97. ΑΕΙΚΕΣ. Hesych. Ἀεικές. κακὸν, σκληρὸν, ἀπρεπές, εὐκαταφρόνητον ἀπεοικός. Suidas. Ἀεικες τὸ ἀνόμοιον Ἀεικὲς δὲ τὸ ἀπρεπές, ἐν ἐπιγράμματι· οὔτι ἀεικές· καὶ αὖθις εἰς ἄτας ἐμπίπτεις οὕτως ἀεικῶς. Interpres. Ἄεικες dissimile Ἀεικὲς vero indecorum, non decens, foedum, turpe: in Epigrammate οὔτι ἀεικές, nihil indecori. Item rursus. In calamitates incidis adeo turpiter, vel indigne, praeter decorum, et praeter tuam dignitatem.]

v. 98. ΑΙ, ΑΙ, ΤΟΠΑΡΟΝ, ΤΟ, Τ' ΕΠΕΡΧΟΜΕΝΟΝ. Canterus duos versus facit.

v. 101. ΠΑΝΤΑ ΠΡΟΥΞΕΠΙΣΤΑΜΑΙ. Virg. Aen. VI 105.

Omnia praecepi atque animo mecum ante peregi.

Pythagoricum sapit. [Vide Etymologiam vocis Προμηθεὺς in Pers. Dram.] c)

---

y) Pyth. IV, 186. Boeckh. (330.) z) p. 1293. extr.
a) cap. 1. §. 8. b) cap. 4. §. 28.
c) vid. supra p. 4.

v. 102. *ΠΟΤΑΙΝΙΟΝ.* Hesych. *Ποταίνιον· νέον, πρόςφατον.*
v. 103. *ΤΗΝ ΠΕΠΡΩΜΕΝΗΝ.* Euripid. Ione, v. 1389.

Ἀνοικτέον τόδ' ἐστὶ καὶ τολμητέον·
Τὰ γὰρ πεπρωμέν' οὐδ' ὑπερβαίη ποτ' ἄν.

v. 105. *ΤΟ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ.* Oppian. Hal. II. 8.

— ἀναγκαίη δ' ἀτίνακτος.

[Etymol. d) *Ἀνάγκη, ἡ θεός, παρὰ τὸ ἀνάσσειν. Καὶ τὸ πρᾶγμα ἀνάγκη, πάντων γὰρ ἐπικρατεῖ.* Euripides in Helena. v. 520.

Λόγος γάρ ἐστιν οὐχ ἐμός, σοφῶν δ' ἔπος,
Δεινῆς ἀνάγκης οὐδὲν ἰσχύειν πλέον.

Liv. IV. 28. *Necessitate, quae ultimum ac maximum telum est, superiores estis.* Et IX. 4. *Pareatur necessitati, quam ne Dii quidem superant.*]

Ibid. *ΑΔΗΡΙΤΟΝ.* Hesych. *Ἀδήριτον· ἄμαχον, ἀκαταμάχητον.* [Etymolog. e) *Ἀδήριτος· χωρὶς μάχης, καὶ ἀφιλόνεικος.* Suidas. *Ἀδήριτος· ἀνίκητος, ἄμαχος, ἀκαταπόνητος. Τὴν λείαν τῶν πολεμίων ἤλπισεν ἀδήριτον περιαιρεῖν· ἀντὶ τοῦ ἄμαχον.* Interpres: *Ἀδήριτος Inviclus, expers praelii, nullo labore fatigatus, sine labore.* Ut: *Speravit se praedam ab hostibus sine praelio partam ablaturum.* Hic videmus vocem *ἀδήριτον* positam pro *ἄμαχον*, i. e. *sine pugna, nulla pugna commissa partam.* Idem subdit in notis. „Hoc Epitheton rebus tribuitur, quas quis sine praelio sibi compararit. *Α* iam privantis est, *Δῆρις* vero, ut vult Eustath. f), *ἡ μάχη καὶ ἡ ἔρις, παρὰ τὸ δαίειν ὅ ἐστι καίειν* h. e. pugna, praelium et contentio, a verbo *δαίειν*, quod significat urere. Quod si verum, ergo vocabulum ita formatum dices. *Δαίω, δαΐς, δῆρις.* At, nisi fallor, verisimilius est, formatum dicere a *δαίρω*, fut. *δαρῶ*, Aor. I. act. *Ἔδαρα*, et Attice *ἔδηρα*, unde *δῆρις, ἡ. Δαίρω* vero, *τύπτω, θένω*, verbero, tundo, percutio. Pro quo dicitur et alias *δέρω*. fut. I. act. *δερῶ*, in II. *δαρῶ*. Aor. I. act. *Ἔδειρα.* Aor. II. act. *Ἔδαρον.* Quod significat et verbero, caedo et excorio, pellemque detraho. Apud Ioannem Evangelistam XVIII. 23. *Τί με δαίρεις; cur me verberas? Cur me caedis?* Lucas. XII. 47. *Δαρήσεται πολλάς*, sub. *πληγάς. Multis plagis caedetur.* v. 48. *Δαρήσεται ὀλίγας.* Hoc autem *δαρήσεται* est fut. II. pass. ab Aor. II. pass. *ἐδάρην.* Hinc verba derivata *δηρίεσθαι* et *δηριᾶσθαι, τὸ ἐρίζειν ἢ μάχεσθαι*, de quibus lexica. Hinc et *ἀδήριτος, ὁ καὶ ἡ, Inexpugnabilis, invictus.* Aeschylus Prometheo.

Τὸ τῆς ἀνάγκης ἐστ' ἀδήριτον σθένος.
Necessitas est inexpugnabile robur." Haec ille.]

---

d) p. 95, 50. e) p. 17, 40.
f) ad II. I. p. 70, 38. cf. p. 911, 56.

Τὰ βαρβάρων γὰρ δοῦλα πάντα πλὴν ἑνός.

Et de Romano imperatore iisdem verbis Claudianus.

—— toto iam liber in orbe
Solus Caesar erit. ——

Hinc est quod Iupiter in hac ipsa tragoedia παρ' ἑαυτῷ τὸ δίκαιον ἔχειν dicitur v. 186., μόναρχος οὐδ' ὑπεύθυνος v. 324., quomodo regem Persarum etiam vocat in Persis a), et ἰδίοις νόμοις κρατύνων v. 403. Haec ad mentem Scholiastae, qui tamen insigniter hallucinari mihi hoc loco videtur. Nam primum, τὸ ἐπράχθη pro ὥρισται, τετύπωται, vel ἐκ μοίρας ἐγένετο an ullibi reperiatur, valde dubito; sed si ullibi, nullum tamen hoc sensu locum hic habere, res ipsa clamat. Quis enim nescit Iovis imperium, non minus quam alia quaevis aliorum Deorum munera, fato tribui a poetis? Et certe si hoc diceret hic Aeschylus, non aliis tantum, sed ipse sibi manifesto contradiceret, cum infra, hac ipsa tragoedia, v. 518. dicat:

Τί γὰρ πέπρωται Ζηνί, πλὴν ἀεὶ κρατεῖν;

cum superiori quoque versu praecessisset

Οὔκουν ἂν ἐκφύγοι γε τὴν πεπρωμένην.

Postremo, cum Vulcanus de fati sui iniquitate questus esset quod χειρῶναξ esse cogeretur, et aliam potius sortem sibi contigisse optasset; quae vis huius responsionis ad compescendas ipsius querelas fuerit, iam omnia fato reliquis Diis, praeterquam Iovi, distributa esse, qui solus est liber? Cur enim ille, si prae aliis fato suo miser, non de fato quereretur Videmus tamen Vulcanum dictae responsioni ut aequissima et verissimae libenter acquiescere. Si igitur vulgatam lectionem retinemus, ἅπαντ' ἐπράχθη hic fuerit, omnia πράξεως seu πράγματος etiam Diis reliquis plena esse, excepto Iove, cui uni a laboribus libero contigit imperare. Ita πρᾶξις et πρᾶγμα interdum pro molesto labore capiuntur, ut infra v. 694. Πόρευ', εἰδυῖα πρᾶξιν Ἰοῦς, et πράγματα παρέχειν, et simili vulgo nota. Forsan vero potius scriptum fuit ab Aeschylo non ἐπράχθη sed ἐπαχθῆ, quae vox huic loco aptissima ad consolationem efficacissima: cum merito excipiat Κράτος frustra Vulcanum queri de sua sorte, et aliis Diis invidere suam, cum sint et illorum munera labore et molestia plena et uni Iovi datum sit immuni vivere. Eodem, fateor, res redit si admittatur illa τοῦ ἐπράχθη interpretatio, quam supra attulimus; aliquanto tamen planior sententia si ἐπαχθῆ legatur cum etiam hic alicubi ἀμοχθὴς de Iovis imperio reperiatur. Haud dissimiles alibi quoque, ni fallor, aliorum Deorum de muneribus suis et aerumnis querelae, quae iam non occu

a) v. 213.

runt. Apud Hom. Od. Γ. p) ad Calypsonem amandatus Mercurius de taedio itineris festive queritur. Sed in genere, de Dei cuiusque proprio munere et labore, Marci Antonini illustre testimonium: de seipso, VIII. 19. Ἕκαστον, inquit, πρός τι γέγονεν· ἵππος, ἄμπελος· τί θαυμάζεις; καὶ ὁ ἥλιος ἐρεῖ· πρός τι ἔργον γέγονα, καὶ οἱ λοιποὶ θεοί· σὺ οὖν πρὸς τί; τὸ ἥδεσθαι. Hinc colligimus verbo ἔργον tale opus ab Antonino intelligi, quod cum labore aliquo coniunctum sit; cui nimirum τὸ ἥδεσθαι opponitur.

[v. 50. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ. Etymolog. q) Ἐλεύθερος, παρὰ τὸ ἐλεύθειν ὅπου ἐρᾷ.]

[v. 52. ΕΠΕΙΓΕΙ. Ab ἐπείγω.]

[v. 53. ΚΑΙΝΝΥΟΝΤΑ. Hesych. ἐλιννύων: ἀναπαυόμενος. Idem: Ἐλιννύειν· σχολάζειν, λήγειν, ὀκνεῖν, ἀναπαύεσθαι. Etymolog. r) Ἐλιννύειν· ἀργεῖν, σχολάζειν· *) ὁ δὲ Ἱπποκράτης ἐναντίως λέγει· Ἐλιννύειν οὐ ξυμφέρει, ἀλλὰ γυμνασίη.]

v. 54. ΠΡΟΧΕΙΡΑ ΨΑΛΙΑ. Apparatus hic animadvertendus, quo crucifigatur Prometheus, eundem enim modum describit Lucianus s), et σταύρωσιν appellat.

v. 55. ΛΑΒΩΝ ΝΙΝ ΑΜΦΙ ΧΕΡΣΙΝ. Forsan melius legi poterit βαλὼν νιν ἀμφὶ χερσὶν, id est ἀμφιβαλὼν, ut modo περιβαλεῖν dixerat de iisdem vinculis; et v. 71. Ἀλλ᾽ ἀμφὶ πλευραῖς μασχαλιστῆρας βάλε· et in Pers. v. 50. Ζυγὸν ἀμφιβαλεῖν δούλειον Ἑλλάδι, et v. 72. Ζυγὸν ἀμφιβαλὼν αὐχένι πόντου. Ψάλια, interprete Hesychio, sunt κρίκοι, δακτύλιοι· et postea v. 74. ὕπλη δὲ κίρκωσον, ubi legit codex Arundelianus, ψαλίωσον. Glossae H. Stephani: Annulatus (sic enim restituit eruditus Colvius in Apuleii Metam. IX.) t) Δακτυλιοφόρος, συμποδισθείς. Annulus enim pro compede, catena, a similitudine quae illi cum annulo. Mart. III. 29.

Has cum gemina compede dedicat catenas,
Saturne, tibi Zoilus, annulos priores.

Et XI. 38.

Annulus iste tuis fuerat modo cruribus aptus.

Inde annulus traxit originem. Plin. N. H. XXXVI. **) Prooem. *Fabulae primordium a rupe Caucasea tradunt, Promethei vinculorum interpretatione fatali; primumque fragmentum saxi inclusum ferro, ac digito circumdatum, hoc fuisse annulum, et hoc gemmam.* Et XXVIII. 1. ***) *De Prometheo omnia fabulosa arbitror, quanquam illi quoque ferreum annulum dederit antiquitas.* Servius ad Virg. Eclog. 6. u) *Cui, Prometheo, post sacramentum, quo eum nunquam se soluturum iuraverat, annulum de*

p) Odyss. V, 100.
q) p. 329, 48.
r) p. 330, 49.
s) vol. I. p. 186 sqq.
t) p. 222. ed. 234.
u) v. 42.
*) ὁ δὲ Ταραντῖνος τὸ ἡσυχάζειν.
**) lib. XXXVII. prooem.
***) lib. XXXIII, 1.

ipsis vinculis clauso de monte Caucaso lapide dedit ad poenae praeteritae indicium. De hoc intelligendus Catullus in Nupt. Pel. et Thetid. v. 294.

Post hunc consequitur solerti corde Prometheus
Extenuata gerens veteris vestigia poenae.

v. 56. *ΠΑΣΣΑΛΕΥΕ.* *Ἦ οὐχ ἱκανὸς εἶναί σοι δοκεῖ ὁ Καύκασος καὶ ἄλλους ἂν χωρῆσαι δύο προςπατταλευθῆναι;* ita lego. Lucian. Prometh. [x])

[v. 57. *ΠΕΡΑΙΝΕΤΑΙ.* Hesych. *Περαίνει· ἐπὶ πέρας ἄγει, πληροῖ, ἀνύει.*]

[v. 58. *ΑΡΑΣΣΕ ΜΑΛΛΟΝ.* Homer. Od. *Μ*. 54.

Οἱ δέ σ' ἐνὶ πλεόνεσσι τότ' ἐν δεσμοῖσι διδόντων

Virg. Georg. IV. 412.

Tanto nate magis contende tenacia vincla.]

[v. 59. *ΔΕΙΝΟΣ.* Suidas. *Δεινός· πανοῦργος, ἱκανός, ἀκολάκευτος, σοφός, ἔμπειρος.* Interpres: *Callidus, astutus, disertus, ad aliquid peragendum aptus, qui nullis blanditiis mollitur,* aut flectitur; *sapiens, peritus.* Sophocl. Oed. Tyrann. v. 553.

Λέγειν σὺ δεινός, μανθάνειν δ' ἐγὼ κακὸς
Σοῦ.

Dicendi tu quidem es *peritus, discendi vero ego* sum imperitus, et auditor *malus tui.*]

[v. 60. *ΑΡΑΡΕΝ.* Hesych. *Ἄραρεν· ἡρμόσθη, ἢ παγίως δέδεται.*]

v. 62. *ΣΟΦΙΣΤΗΣ ΩΝ ΔΙΟΣ ΝΩΘΕΣΤΕΡΟΣ.* Euripid. Bacch. v. 200. *Οὐδὲν σοφιζόμεσθα τοῖσι δαίμοσιν.* [Ubi fortasse legendum *σοφιζώμεσθα.*] *Σοφιστής* secundum Hesychium est *ἀπατεών, διδάσκαλος πανοῦργος.* Mercurius apud Lucianum [y]) ita alloquitur Prometheum: *Τὴν ἐν τῷ μέσῳ δὴ ταύτην σχολὴν καλῶς ἂν εἴη ἔχον εἰς ἀκρόασιν καταχρήσασθαι σοφιστικήν, οἷος εἶ σὺ πανουργότατος ἐν τοῖς λόγοις.* Et rursum [z]): *οὐ ῥᾴδιον, ὦ Προμηθεῦ, πρὸς οὕτω γενναῖον σοφιστὴν ἁμιλλᾶσθαι.* [Et apud nostrum v. 943. Mercurius sic eum compellat: *σὲ τὸν σοφιστήν.* Etymolog. [a]) *Σοφιστής· κυρίως ὁ σοφιζόμενος.*] Iovis Sophistae meminit Plato in Mino [b]). *Ὡς ὑπὸ σοφιστοῦ ὄντος τοῦ Διός.* Et alibi.

[v. 63. *ΠΛΗΝ ΤΟΥΔ'.* *Isto excepto;* (praeterquam ille) Prometheo sc.] Dicit adeo se bene vinxisse Prometheum, ut nemo queri possit praeter eum qui vinctus erat: in cuius perniciem sc. cedebat ars Vulcani, et in quem suae artis specimen patienti grave ediderat.

---

x) cap. 2. p. 186. y) cap. 4. p. 188 sq.
z) cap. 10 p. 203. a) p. 722, 16.
b) p. 319. C.

v. 64. *ΑΔΑΜΑΝΤΙΝΟΥ ΝΥΝ ΣΦΗΝΟΣ.* *Praecipit,* inquit Garbitius, *inprimis accuratam oris eius constrictionem, ut mandibula inferior pectori affigatur, et quidem clavo durissimo; et hoc ideo, quia ille sit αὐθάδης, contumax, pervicax et insolens:* haec ille. Nos vero γνάθον metaphorice sumendum censemus, ac si iubeat clavi mandibulam trans pectus eius figi. Attius c) sub persona Promethei:

Hos ille cuneos fabrica crudeli inserens
Perrupit artus, qua miser solertia
Transverberatus castrum hoc furiarum incolo.

σφηνὸς γνάθον dixit ut alibi plus semel πυρὸς γνάθον d). sic Homerus νῆας μιλτοπαρῄους e) et Pindarus ἀγκύραν χαλκόγενυν, Pyth. IV. 42 f) [Ἀδαμάντινον σφῆνα expressit Horatius, Od. III. 24.

Si figit adamantinos
Summis verticibus dira Necessitas
Clavos.

Arnobius contra gentes II. *Metus ille vos habet; ne veluti trabalibus clavis affixi corporibus haereatis.* Quod et in proverbium transiit. Cicero in Verr. V. 21. *Et ut hoc beneficium, quemadmodum dicitur, trabali clavo figeret.* Horat. Carm. I. 35. g)

Clavos trabales et cuneos manu
Gestans ahena.]

v. 65. *ΔΙΑΜΠΑΞ.* Quo sensu Attius *transverberatus:* unde in Sept. ad Theb. h) διανταίαν πληγὴν exponit interpres πληγὴν διαμπὰξ γενομένην. Euripid. Bacch. i) φονεύουσα δαιμὼν διαμπὰξ τὸν ἄθεον. [Noster Suppl. v. 951.

— τῶνδ' ἐφήλωται τορῶς
Γόμφος διαμπάξ.

Suidas. διαμπάξ· διόλου, διαπαντός. *Per universum, penitus, perpetuo, semper.*]

v. 66. *ΑΙ, ΑΙ, ΠΡΟΜΗΘΕΥ.* Euripides Phoeniss. v. 1434.

Φεῦ, φεῦ, κακῶν σῶν, Οἰδίπου, σὸς ὧν στένω.

[Quibus verbis Creontis nomen praeponendum esse monemus, neque enim Chori sunt.]

v. 67. *ΤΩΝ ΔΙΟΣ Τ' ΕΧΘΡΩΝ ΥΠΕΡ-ΣΤΕΝΕΙΣ.* Melius forsan divisim τῶν Διός τ' ἐχθρῶν ὕπερ Στένεις. Et ita Robortelli editio.

[v. 69. *ΟΡΑΙΣ.* Legit vir doctus, ὁρῶ· quod ad oram libri sui annotatum reperio.]

---

c) ap. Cic. Tusc. II, 10. d) Prom. 368. Choeph. 323. (325.)
e) Il. II, 637. Od. IX, 125. f) v. 24. Boeckh.
g) v. 18. h) v. 900. (894.)
i) v. 992. 1012.

[v. 74. ΚΙΡΚΩΣΙΟΝ. Robortelli Editio, ἐρίκωσιν. — Hesych. Κίρκοι· κρίκοι δακτύλιοι. Πάντα τὰ ἐπικαμπῆ κίρκοι λέγονται. Idem. Κρίκος· κίρκος, ἔνθα ἡ κώπη εἰσβάλλεται.]

v. 76. ΕΡΡΩΜΕΝΩΣ. Lucian [k]). Σὺ δέ, Ἥφαιστε, κατάκλειε καὶ πρόσηλου, καὶ τὴν σφῦραν ἐῤῥωμένως κατάφερε.

v. 77. Schol. A. ΤΟ ΔΕ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΝ, ΣΥ ΓΙΝΟΥ ΜΑΛΘΑΚΟΣ. *) id est, respondet autem Κράτος.

v. 78. ΓΗΡΥΕΤΑΙ. Hesych. Γηρύεσθαι· φθέγγεσθαι, λέγειν. [Idem Hesych. Γῆρυς· φωνή· ὅθεν καὶ κῆρυξ, τοῦ κ πρὸς γ συμφωνίαν ἔχοντος. Suidas. Γῆρυν· φωνήν· ἐν ἐπιγράμματι,

Σὺν καλάμοις ἄγγος τε μελανδόχον, οἷσι φυλάσσει
Αἰὼν ἐσσομένοις γῆρυν ἀποιχομένων.

Interpres: Γῆρυν, vocem; in Epigrammate [VI. 169. p. 446.]

Cum calamis vasque atramentum recipiens, quibus conservet
Aevum posteris vocem defunctorum.]

[v. 79. ΜΑΛΘΑΚΙΖΟΥ. Μαλθακίζειν hic opponitur τῇ αὐθαδίᾳ, de qua mox, et ὀργῆς τραχύτητι, asperitati, feritati: iuxta illud:

Emollit mores nec sinit esse feros.

Ita et Plautus Bacchid: I. 1. [l])

— Ba. Ah nimium ferus es. Pi. Mihi sum.
Ba. Malacissandus es. —— Euripides Medeā v. 290.

Κρεῖσσον δέ μοι νῦν πρός σ' ἀπέχθεσθαι, γύναι,
Ἢ μαλθακισθένθ' ὕστερον μέγα στένειν.]

[Ibid. ΑΥΘΑΔΙΑΝ. Αὐθαδία est vitium ἐν ταῖς ὁμιλίαις oppositum τῇ φιλίᾳ, comitati facilitatique sermonis, tanquam medio, et τῇ ἀρεσκείᾳ, blanditiae, tanquam alteri extremo. Est enim ἄρεσκος qui omnibus placere studet; αὐθάδης, qui nemini praeterquam sibi. Unde et nomen trahit, cuius etymologiam prodit Aristoteles in Ethicis magnis, I. 29. τοὔνομα ἔοικεν ἀπὸ τοῦ τρόπου κεῖσθαι. Ὁ γὰρ αὐθάδης αὐτοάδης τίς ἐστιν, ἀπὸ τοῦ αὐτὸς αὑτῷ ἀρέσκειν. Est itaque δύσκολος, δύσερις, σκληρός, στρυφνός. pervicax, ferus, durus, asper. Unum hoc est ex iis vitiis quod ab Episcopo summovit Apostolus. Tit. I. 7. Δεῖ γὰρ τὸν Ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον κ. τ. λ. Oportet Episcopum inculpatum esse, tanquam Dei dispensatorem, non sibi pertinaciter placentem etc. uti optime Beza. Huic plane contrarius est vir comis, mitis et affabilis, πρᾶος, ἤπιος, ἀγανός, ἐπιεικής, εὐψυχής, ὃς πᾶσιν ἐπίσταται μείλιχος εἶναι· e contra αὐθάδης

Nec visu facilis nec dictu affabilis ulli,

k) Prometh. c. 2. p. 185. 86. l) v. 81.
*) Exciderunt haec: Scribendum ὁ δὲ πρὸς αὐτόν.

ut Virgilius de Cyclope], vel ut Homerus de suo Achille, quem ille omnium mortalium ἀπηνέστατον et αὐθαδέστατον praedicat, Il. Y. 467.

Οὐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν οὐδ' ἀγανόφρων.

Plutarchus alibi m), αὐθάδη et αὐθέκαστον simul coniungit synonyma. Οὐ γὰρ αὐθάδης οὐδὲ ἐπαχθὴς ὁ χρηστός· οὐδὲ αὐθέκαστός ἐστιν σώφρων ἀνήρ· cum tamen αὐθέκαστος sit μέση λέξις, et quamvis saepius in sequiori sensu, aliquando tamen in meliori sumatur; ut ab Aristotele Ethic. IV. 13. utpote qui medius sit inter τὸν ἀλάζονα et εἴρονα, severus sc. et rigidus veritatis assertor, suum cuique tribuens, at αὐθάδης semper in vitiis ponitur.]

v. 81. ΣΤΕΙΧΩΜΕΝ. Hesych. στείχωμεν· πορευθῶμεν.

Ibid. ΚΩΛΟΙΣΙΝ. Hesych. κώλοισι· ποσίοισι.

v. 83. ΕΦΗΜΕΡΟΙΣΙ. Homines saepius a poetis ἐφήμεροι et ἡμέριοι dicti. Eurip. Oreste, v. 974. Πανδάκρυτ' ἐφαμέρων ἔθνη. Ἐφήμερον, teste Hesychio, est animal aliquod unum solum diem vivens; unde per contemptum homines id nomen sortiuntur. Hippocrates lib. περὶ Ἀρχῶν ait hominis vitam esse ἑπταήμερον, ut qui non diutius vivat alimento carens. [Hinc etiam ἐφημέρου ζωή in proverbium transit ἐπὶ τῶν ὠκυμόρων, ἢ καὶ αὐθημέρως θνησκόντων; de iis, quae aevi sunt adeo brevis, ut eodem die quo nata moriantur. Apostol. Proverb. IX. 41. Ab istiusmodi nempe animalibus ductum, quae ultra diem non vivunt: de quibus videndus est Aristoteles de Nat. Animal. V. 19. unde ἐφήμερον appellatum id genus tradit. Aristotelem citat Cicero Tusc. Quaest. I. 39. Idem refert Plinius XI. 86. Nisi quod animal istud ἡμερόβιον dictum velit. Quin et ipsa hominum felicitas ἐφήμερος dicitur Eurip. Phoeniss. v. 564.

Ὁ δ' ὄλβος οὐ βέβαιος ἀλλ' ἐφήμερος.

Gloss. Ἐφημερινόν. *Hodiernum, ephemerum.* Atque illi homines qui ex tempore vivunt, futura non providentes, ἐφήμεροι τῷ βίῳ proverbialiter dicuntur, quasi instantium tantum curam habentes. Anacr. XV. 9.

Τὸ σήμερον μέλει μοι,
Τὸ δ' αὔριον τίς οἶδε;]

[v. 86. ΠΡΟΜΗΘΕΩΣ. Hesych. Προμηθεύς· σώφρων.]

v. 88. Ω ΔΙΟΣ ΑΙΘΗΡ. Στοιχειακὸν μὲν πῦρ· ὑπὸ τὸ στοιχεῖον ὁ αἰθήρ. Recte igitur Prometheum quatuor invocare elementa monet Schol. B. quorum ignis, utpote dignissimum, principem locum obtinet, iuxta Pythagoreos, et Διὸς φυλακὴ dicitur. [Est sane Δῖος ad Iovem pertinens, Iovialis. ut v. 620. Τὸ δῖον βούλευμα Iovis mandatum. Et v. 655. Τὸ δῖον ὄμμα

m) Πολιτ. παραγγέλμ. p. 822. (vol. IX. p. 273. Reisk.)

levis oculos.] Ego vero, ut quid sentiam plane dicam, ... ut et τὸ ἀμβρόσιος non tam in laudem dici, quam pr communi quodam epitheto adhiberi puto ab Homero, qu ἅλα δῖαν, Ἤλιδα δῖαν, δῖαν Ἀρίσβην [n]) vocat, et ab Aeschyl nostro Homeri sequace.

[Ibid. *ΑΙΘΗΡ*. Hesych. *Αἰθήρ· ὁ ὑπὲρ τὰ νέφη τόπο* V. Cl. Petrus Victorius, Variarum lectionum XXVIII. „Turpe mendum est in Scholio quodam in Prometheum Aeschyli, quod si sustulero, spero me gratum studiosis fa cturum, cum animadversio illa sit non parvi ponderis, a valeat multum ad artem ipsam poetarum illustrandam. Qu loco igitur queritur vehementer Prometheus de iniuria quar se accepisse putabat a Iove, dirigitque orationem suam a elementa ipsa rerum, naturasque eas aeternas, initium auter illius lugubris cantus est Ὦ δῖος αἰθήρ, legitur hoc Scholio corruptum in mea editione. *Μεγαλοφυῶς δὲ τὰ τέσσαρα στοι χεῖα ἐπικαλεῖται μόνος. Δεῖ δὲ πάντων ἀποστάντων.* Quorun profecto extremorum verborum sententia levis et insulsa est Legi vero debet, superiore sententia verbis, quae nunc re linquo, absoluta: *μονῳδεῖ δέ, πάντων ἀποστάντων.* Valen autem ipsa, Prometheum solum loqui; quia caeterae perso nae illius fabulae discesserant e scena, solusque ipse illic re lictus erat. Non tamen igitur, nisi fallor, valet illic *μονῳδεῖ cantum lugubrem*, ut saepe, quam *orationem alicuius, qui se cum loquatur, ac, quae tempus illud fert, nullo audiente pro nuntiet.* Quemadmodum sane Grammatici veteres caper quoque hoc verbum consuevere. Ut Donatus, cum Bacchi Terentiana inquit, Hecyrae Act. V. Scen. III. v. 18.

Quantam obtuli adventu meo laetitiam,

et quae sequuntur, usque ad exitum eius scenae: *Reliqua pars argumenti per monodiam narratur.* Sed etiam in eadem hac fabula Aeschyli infra v. 563. cum statim ut advenit Io dixisset,

Τίς γῆ, τί γένος, τίνα φῶ λεύσσειν;

ita incipit Scholion, quod declarat eum locum: *Τὸ τῆς Ἰοῦς ἐπεισόδιον μονῳδεῖ μέν· ἔχει δὲ πρὸς ὑποκείμενον συνάφειαν.*" Haec ille. Hesych. *Μονῳδεῖ· μονοθρηνεῖ· μονῳδία λέγεται, ὅτε εἷς μόνος τὴν ᾠδήν, οὐχ ὁμοῦ ὁ χορὸς ᾄδει.*]

Ibid. *ΚΑΙ ΤΑΧΥΠΤΕΡΟΙ ΠΝΟΑΙ.* Ebraismus, כנפי רוח. Valer. Flacc. Argon. VI. 494.

—— fuscis et iam Notus imminet alis.

v. 90. *ΑΝΗΡΙΘΜΟΝ ΓΕΛΑΣΜΑ.* Referatur ad levem sonum undarum ventis exagitatarum, qui etiam aliquantulum

---

n) Il. II, 615. 836.

crispat maris dorsum quasi risibili quodam γέλασμα. Aliud est cachinnatio maris apud Latinos, nempe, idem quod καχλάζει Sept. ad Theb. o) Quod autem ἀνήριθμον dixerit, adeo est frequens, ut in proverbium abierit. Theocrit. Id. XVI. 60. κύματα μετρεῖν. Martial. IV. 86.

Oceani fluctus me numerare iubes.

Aristid. Orat. III. p) Καὶ ταῦτα (lego κατὰ ταὐτὸ) ἦν ἀτεχνῶς τὸ λέγειν τι περὶ τούτων καὶ ἐγχειρεῖν, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐξαριθμεῖσθαι βούλοιτο τὰς χοὰς τῆς θαλάττης. [Virg. Georg. II. 108.

Nosse quot Ionii veniant ad littora fluctus.

Plato in Theataet. q) Μᾶλλον αὐτῶν λέληθεν ἢ οἱ τῆς θαλάττης λεγόμενοι χόες. Γέλασμα πόντου expressit Lucretius I. 8.

Tibi rident aequora ponti.]

[Ibid. ΠΑΜΜΗΤΟΡ ΤΕ ΓΗ. Hymnorum author qui Orpheo r) adscribuntur: Γαῖα θεά, μῆτερ μακάρων θνητῶν τ' ἀνθρώπων.]

v. 91. ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΑΝΟΠΤΗΝ. [Ita Coeph. v. 985.

—— ὁ πάντ' ἐφοπτεύων τάδε.

Ἥλιος.]

Ovid. Metam. III. 658. de Sole,

Per tibi nunc ipsum, neque enim praesentior illo
Est deus, adiuro. ——

Apul. Metam. I. s) *Tibi prius deierabo Solem istum videntem deum.* Credo tamen Aeschylum scripsisse πάνοπτον. Nam πανόπτης est πολυόφθαλμος, πάνοπτος ὁ πανταχόθεν φαινόμενος. Hesych. unde in Supplicib. t) Argum. πανόπτην οἰοβούκολον vocat. [Sol apud Ovidium Metam. IV. 227.

Omnia qui video, per quem videt omnia tellus,
Mundi oculus.

Natalis Comes Mytholog. V. 17. hunc versum sic reddit:

Voco videntem cuncta Solis circulum.

Dido moribunda, Virg. Aeneid. IV. 607.

Sol, qui terrarum flammis opera omnia lustras.

Ad quem locum Germanus Valens Guellius: „Od. Λ. u)

Ἠελίου ὃς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει.

Unde et πανδερκής. Et Lucret. x)

Sic vigiles mundi magnum et versatile templum
Sol et Luna suo lustrantes lumine circum.

---

o) v. 118. (126.) p) p. 33. init. Cant. (vol. I. p. 80. Dind.)
q) p. 173. E. cf. Heind. p. 390.
r) Hymn XXVI. Herm. s) c. 4. p. 23. Oudend.
t) v. 310. (304.) u) v. 109.
x) V, 1435.

Sic autem moriturus et imprecatus Atridis, Ajax apud Sophoclem convertit sermonem ad solem v. 857.

Σὺ δ' ὦ τὸν αἰπὺν οὐρανὸν διφρηλατῶν
Ἥλιε." Haec Guellius.]

[v. 94. *ΜΥΡΙΕΤΗ.* Quippe, prout e Scholiaste *A.* discimus, in Prometheo Ignifero tres myriadas annorum ipsum vinctum iri dixerat. Alii non nisi mille. Strabo XI. p. 505. *Ἀπὸ τοῦ Ἡρακλέους καὶ τὸν Προμηθέα λῦσαι λεγομένου χιλίοις ἐτῶν ὕστερον.*]

v. 95. *ΧΡΟΝΟΝ ΑΘΛΕΥΣΩ.* *Laboriose transigam.* Pindarus y) sensu contrario *αἰῶνα πέπτειν* dixit, *tempus mollire, molliter transigere.*

[Ibid. *ΝΕΟΣ.* Postea v. 954. *Νέον νέοι κρατεῖτε.*]

[v. 96. *ΤΑΓΟΣ.* Ut Seneca *Deorum ductor.* Herc. fur. v. 299.

Tibi O Deorum ductor, indomiti ferent
Centena tauri colla.

Ταγὸς enim est *ἡγεμών.* Hom. Il. Ψ'. 160.

—— *παρὰ δ' οἱ ταγοὶ ἄμμι μενόντων.*

Ubi Eustath. z) *Κεῖνται δ' ἐν τούτοις καὶ ταγοὶ οἱ ἡγεμόνες, ἤγουν οἱ τάσσοντες τὰ τοῦ λαοῦ, οἱ καὶ κοσμήτορες διὰ τὸ κοσμεῖν.* Qui Thessalis imperitabant proprie *Ταγοί* dicebantur. Xenoph. *Ἑλλην.* VI. a), *Εὐπετῶς ἂν ἐγὼ ταγὸς Θετταλῶν ἁπάντων κατασταίην.* Idem libro eodem b). *Ἐπεὶ δ' ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν Θετταλίαν μέγας μὲν ἦν καὶ διὰ τὸ τῷ νόμῳ Θετταλῶν ταγὸς καθιστάναι.*]

[v. 97. *ΑΕΙΚΕΣ.* Hesych. *Ἀεικές. κακὸν, σκληρὸν, ἀπρεπὲς, εὐκαταφρόνητον ἀπεοικός.* Suidas. *Ἄεικες τὸ ἀνόμοιον Ἀεικὲς δὲ τὸ ἀπρεπές, ἐν ἐπιγράμματι· οὔτι ἀεικές· καὶ αὖθις εἰς ἄτας ἐμπίπτεις οὕτως ἀεικῶς.* Interpres. *Ἄεικες dissimile Ἀεικὲς vero indecorum, non decens, foedum, turpe? in Epigrammate οὔτι ἀεικές, nihil indecori. Item rursus. In calamitates incidis adeo turpiter, vel indigne, praeter decorum, et praeter tuam dignitatem.*]

v. 98. *ΑΙ, ΑΙ, ΤΟ ΠΑΡΟΝ, ΤΟ, Τ' ΕΠΕΡΧΟΜΕΝΟΝ.* Canterus duos versus facit.

v. 101. *ΠΑΝΤΑ ΠΡΟΥΞΕΠΙΣΤΑΜΑΙ.* Virg. Aen. VI 105.

Omnia praecepi atque animo mecum ante peregi.

Pythagoricum sapit. [Vide Etymologiam vocis *Προμηθεύς* in Pers. Dram.] c)

---

y) Pyth. IV, 186. Boeckh. (330.) z) p. 1298. extr.
a) cap. 1. §. 8. b) cap. 4. §. 28.
c) vid. supra p. 4.

v. 102. ΠΟΤΑΙΝΙΟΝ. Hesych. Ποταίνιον· νέον, πρόςφατον.

v. 103. ΤΗΝ ΠΕΠΡΩΜΕΝΗΝ. Euripid. Ione, v. 1387.

Ἀνοικτέον τόδ' ἐστὶ καὶ τολμητέον·
Τὰ γὰρ πεπρωμέν' οὐδ' ὑπερβαίη ποτ' ἄν.

v. 105. ΤΟ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ. Oppian. Hal. II. 8.

— ἀναγκαίη δ' ἀτίνακτος.

[Etymol. d) Ἀνάγκη, ἡ θεός, παρὰ τὸ ἀνάσσω. Καὶ τὸ πρᾶγμα ἀνάγκη, πάντων γὰρ ἐπικρατεῖ. Euripides in Helena v. 520.

Λόγος γάρ ἐστιν οὐχ ἐμός, σοφῶν δ' ἔπος,
Δεινῆς ἀνάγκης οὐδὲν ἰσχύειν πλέον.

Liv. IV, 28. *Necessitate, quae ultimum ac maximum telum est, superiores estis.* Et IX. 4. *Pareatur necessitati, quam ne Dii quidem superant.*]

Ibid. ΑΔΗΡΙΤΟΝ. Hesych. Ἀδήριτον· ἄμαχον, ἀκαταμάχητον. [Etymolog. e) Ἀδήριτος· χωρὶς μάχης, καὶ ἀφιλόνεικος. Suidas. Ἀδήριτος· ἀνίκητος, ἄμαχος, ἀκαταπόνητος. Τὴν λείαν τῶν πολεμίων ἤλπισεν ἀδήριτον περιαιρεῖν· ἀντὶ τοῦ ἄμαχον. Interpres: *Ἀδήριτος Invictus, expers praelii, nullo labore fatigatus; sine labore.* Ut: *Speravit se praedam ab hostibus sine praelio partam ablaturum.* Hic videmus vocem ἀδήριτον positam pro ἄμαχον, i. e. *sine pugna, nulla pugna commissa partam.* Idem subdit in notis. „Hoc Epitheton rebus tribuitur, quas quis sine praelio sibi compararit. *A* iam privantis est, *Δῆρις* vero, ut vult Eustath. f), ἡ μάχη καὶ ἡ ἔρις, παρὰ τὸ δαίειν ὅ ἐστι καίειν h. e. pugna, praelium et contentio, a verbo *δαίειν*, quod significat urere. Quod si verum, ergo vocabulum ita formatum dices. *Δαίω, δαΐς, δῆρις.* At, nisi fallor, verisimilius est, formatum dicere a *δαίρω*, fut. δαρῶ, Aor. I. act. Ἔδαρα, et Attice ἔδηρα, unde δῆρις, ἡ. *Δαίρω* vero, *τύπτω, θένω*, verbero, tundo, percutio. Pro quo dicitur et alias *δέρω*. fut. I. act. *δερῶ*, in II. *δαρῶ*. Aor. I. act. Ἔδειρα. Aor. II. act. Ἔδαρον. Quod significat et verbero, caedo et excorio, pellemque detraho. Apud Ioannem Evangelistam XVIII. 23. *Τί με δαίρεις; cur me verberas? Cur me caedis?* Lucas. XII. 47. *Δαρήσεται πολλάς*, sub. *πληγάς. Multis plagis caedetur.* v. 48. *Δαρήσεται ὀλίγας.* Hoc autem *δαρήσεται* est fut. II. pass. ab Aor. II. pass. *ἐδάρην*. Hinc verba derivata *δηρίεσθαι* et *δηριᾶσθαι*, τὸ *ἐρίζειν ἢ μάχεσθαι*, de quibus lexica. Hinc et *ἀδήριτος, ὁ καὶ ἡ, Inexpugnabilis, invictus.* Aeschylus Prometheo.

Τὸ τῆς ἀνάγκης ἔστ' ἀδήριτον σθένος.
Necessitas est inexpugnabile robur." Haec ille.]

d) p. 95, 50. e) p. 17, 40.
f) ad H. I. p. 70, 38. cf. p. 911, 56.

v. 106. ΑΛΛ' ΟΥΤΕ ΣΙΓΑΝ, ΟΥΤΕ ΜΗ ΣΙΓΑΝ. Ut et postea v. 197.

Ἀλγεινὰ μέν μοι καὶ λέγειν ἐστὶν τάδε,
Ἄλγος δὲ σιγᾶν. ——

[Virg. Aen. III. 39. *Eloquar an sileam?*]

[v. 107. ΘΝΗΤΟΙΣ ΓΑΡ ΓΕΡΑ ΠΟΡΩΝ. Seneca Controv. X. 5. *Propter hominem* (malim homines) *Prometheus distortus, propter Promethea homines ne torseris.* Idem alibi *Corrupisti duo maxima Promethei munera ignem et hominem.*]

v. 109. ΝΑΡΘΗΚΟΠΛΗΡΩΤΟΝ. Hesych. *Ναρθηκοπλήρωτον δὲ θηρῶμαι πυρὸς πηγὴν* (male leg. *πληγὴν*) *τὴν ἐν νάρθηκι θησαυρισθεῖσαν, παρόσον τῇ νάρθηκι ἐχρῶντο πρὸς ἐξαναφώσεις τοῦ πυρός, ὅθεν καὶ τῷ Διονύσῳ οἰκειῶσαν αὐτόν, διὰ τὰς ἐν ταῖς θοίναις τῶν δένδρων ἀφάς* (Casaub. leg. *δᾳδῶν* in Athen. I. 1.) *καὶ διότι θερμός ἐστι φύσει ὁ οἶνος, ᾗ παρῳδεῖ Οἶνος τῷ πυρὶ ἴσον ἔχει μένος, Ἐρατοσθένης.* Hactenus Hesychius, qui fragmentum hoc insigne Scholiastae alicuius veteris in Aeschylum nobis conservavit. Hesiodi vestigiis institit Aeschylus, Theogon. 564.*)

—— *τὸ μὲν αὖθις ἐῢς παῖς Ἰαπετοῖο*
Ἔκλεψ' ἀνθρώποισι Διὸς πάρα μητιόεντος
Ἐν κοίλῳ νάρθηκι. ——

Apollod. I. g) *Προμηθεὺς ἐξ ὕδατος καὶ γῆς ἀνθρώπους πλάσας ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ πῦρ λάθρα Διὸς ἐν νάρθηκι κρύψας.* Martial XIV. 78. de ferula:

Invisae nimium pueris grataeque magistris
Clara Prometheo munere ligna sumus.

Inde Nonno h) *πυρσοτόκος νάρθηξ* dicitur. Proclus: *ἔστι μὲν πυρὸς ὄντως φυλακτικὸν ὁ νάρθηξ, ἠπίαν ἔχων μαλακότητα εἴσω καὶ τρέφειν τὸ πῦρ καὶ μὴ ἀποσβεννῦναι δυναμένην.* *Ignem ferulis optime servari certum est, easque in Aegypto praecellere*, inquit Plinius i) N. H. XIII. 22. qui et hoc inventum Prometheo tribuit, VII. 56. *Ignem e silice Pyrodes, Cilicis filius: eundem adservare in ferula Prometheus.* Atque Diodorus V. k) Prometheum laudat *εὑρετὴν τῶν πυρείων ἐξ ὧν ἐκκαίεται τὸ πῦρ* inde fortasse ansa fabulae data, nam ex ferula et lauro πυρεῖα apud veteres constabant.

Ibid. ΘΗΡΩΜΑΙ. Ita legit et Hesychius modo laudatus. Frustra igitur Canterus *θηράσας*.

v. 110. Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΕΧΝΗΣ. Isidorus Pelusiota Epist. II. 100. *Τὸ πῦρ, ἀφ' οὗ πηγάζουσιν αἱ τέχναι.* Idem: οἱ

---

g) c. VII. §. 1. h) cf. Iacobs. ad Anth. Gr. VIII. p. 199
i) vol. I. p. 699. — p. 415. Hard. k) cap. 67.
Op. et d. 50.

ἄνευ σχεδὸν οὐδὲν ἀξιόλογον μηχανῶνται ἄνθρωποι. Ἐπίκουρον γάρ ἐστι ψύχους, σκότους δ' ἀλεξιφάρμακον. συνεργὸν δ' εἰς πᾶσαν τέχνην καὶ ἐπιστήμην.

v. 111. ΚΑΙ ΜΕΓΑΣ ΠΟΡΟΣ. Plato in Protag. l) de eodem igne Prometheo: καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώποις βίου γίνεται.

v. 112. ΤΟΙΑΣΔΕ ΠΟΙΝΑΣ. Cum retineamus θηρῶμαι, videtur legendum τοιῶνδε.

[v. 113. ΥΠΑΙΘΡΙΟΣ. Mox. v. 157. Αἰθέριον κίνυγμα. Gloss. Graeco-lat. ὑπαίθριος, subdivus. Onomast. Subdiale.]

v. 116. ΘΕΟΣΥΤΟΣ. Ita restituimus ex Arundeliano MS. cum ante θεόσσυτος legeretur nulla habita metri ratione. [Eustath. in Iliad. I. p. 13. Ἥρωας δὲ ἡ παλαιὰ σοφία γένος τι θεῖον εἶναι δοξάζει μέσον θεῶν καὶ ἀνθρώπων.]

Ibid. ΚΕΚΡΑΜΕΝΗ. Recte Schol. Β'. ἡ ἡρωική. Ex schola Pythagorae Heroes medii inter Deos immortales et homines. Hierocles ad illud Pythagorae m): — ἔπειθ' ἥρωας ἀγαυούς, Οὗτοι, inquit, ἦσαν τὸ μέσον γένος τῶν λογικῶν οὐσιῶν, οἱ μετὰ θεοὺς τοὺς ἀθανάτους τὴν ἐφεξῆς πληροῦντες χώραν, προηγοῦνται τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ συνάπτουσι δι' ἑαυτῶν τὰ ἔσχατα τοῖς πρώτοις. Proinde docet Heroas ex mente Platonis subdivisos in Angelos, Heroas strictiori acceptione ita appellatos, et Daemonas. Ex his ordines duos posteriores agnoscit Pythagorae decretum apud Diogenem Laertium n): θεοὺς μὲν δαιμόνων προτιμᾶν, ἥρωας δὲ ἀνθρώπων. Totum hoc genus hanc ob causam Medioxumos deos vocarunt Romani veteres. Martian. Fel. *Omnes hos qui inter deos et homines interiecti sunt, Graeci δαίμονας vocant, Latini Medioxumos.*

v. 122. ΔΙΟΣ ΑΥΛΗΝ. Αὐλή proprie τόπος ὑπαίθριος, qui ni fallor Vitruvio o) *cavaedium*, unde forsan ab חלל *aula*, nam de iis, quae sunt ante aedes in ingressu, agens Pollux p) πρόδρομον, προαύλιον et αὐλήν numerat. Atqui hac significatione ab Homero semper usurpari frustra contendit Athenaeus Deipnos. V. q) 'Nam quod per Διὸς αὐλήν, quod ex Homero transtulit Aeschylus, imitator eius studiosissimus, aula regia seu arx intelligi debeat, vel disci potest ab obsessis in arce quadam Persica, qui Iuliano renunciarunt eum Iovis aula citius potiturum. Zosim. [Homer. Odyss. Δ'. 74.

Ζηνός που τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἔνδοθεν αὐλή.

Ad quae verba Eustathius r): τὸ δὲ Ζηνὸς αὐλὴ ὡς ἐπὶ βασιλέως εἴρηται· ὅθεν καὶ Αἰσχύλος λαβὼν ἔφη· ὅσοι τὴν Διὸς αὐλὴν

---

l) p. 321. E.
m) Gnom. poet. Gr. p. 145. ed. Lips.
n) VIII, §. 23.
o) VI, c. 3.
p) I, §. 77.
q) p. 189. E. F.
r) p. 1483, 39.

[v. 74. ΚΙΡΚΩΣΟΝ. Robortelli Editio, κρίκωσον. Hesych. Κίρκοι· κρίκοι ἅρπαγες. Πάντα τὰ ἐπικαμπῆ κίρκοι λέγονται. Idem. Κρίκος· κίρκος, ἔνθα ἡ κοίνη εἰσέρχεται.]

v. 76. ΕΡΡΩΜΕΝΩΣ. Lucian k). Σὺ δέ, Ἥφαιστε, κατάκλειε καὶ προσήλου, καὶ τὴν σφῦραν ἐῤῥωμένως κατάφερε.

v. 77. Schol. A. ΤΟ ΔΕ ΠΡΟΣ ΑΥΤΟΝ, ΣΥ ΓΙΝΟΥ ΜΑΛΘΑΚΟΣ. *) id est, respondet autem Κράτος.

v. 78. ΓΗΡΥΕΤΑΙ. Hesych. Γηρύεσθαι· φθέγγεσθαι, λέγειν. [Idem Hesych. Γῆρυς· φωνή· ὅθεν καὶ κῆρυξ, τοῦ κ πρὸς γ συμφωνίαν ἔχοντος. Suidas. Γῆρυν· φωνήν· ἐν ἐπιγράμματι,

Σὺν καλάμοις ἄγγος τε μελανδόχον, οἷσι φυλάσσει
Αἰὼν ἐσσομένοις γῆρυν ἀποιχομένων.

Interpres: Γῆρυν, vocem; in Epigrammate [VI. 169. p. 446.]

Cum calamis vasque atramentum recipiens, quibus conservat
Aevum posteris vocem defunctorum.]

[v. 79. ΜΑΛΘΑΚΙΖΟΥ. Μαλθακίζειν hic opponitur τῇ αὐθαδίᾳ, de qua mox, et ὀργῆς τραχύτητι, asperitati, feritati: iuxta illud:

Emollit mores nec sinit esse feros.

Ita et Plautus Bacchid: I. 1. l)

— Ba. Ah nimium ferus es. Pi. Mihi sum.
Ba. Malacissandus es. —— Euripides Medea v. 290.

Κρεῖσσον δέ μοι νῦν πρός σ' ἀπεχθέσθαι, γύναι,
Ἢ μαλθακισθένθ' ὕστερον μέγα στένειν.]

[Ibid. ΑΥΘΑΔΙΑΝ. Αὐθαδία est vitium ἐν ταῖς ὁμιλίαις oppositum τῇ φιλίᾳ, comitati facilitatique sermonis, tanquam medio, et τῇ ἀρεσκείᾳ, blanditiae, tanquam alteri extremo. Est enim ἄρεσκος qui omnibus placere studet; αὐθάδης, qui nemini praeterquam sibi. Unde et nomen trahit, cuius etymologiam prodit Aristoteles in Ethicis magnis, I. 29. τοῦτον ἔοικεν ἀπὸ τοῦ τρόπου κεῖσθαι. Ὁ γὰρ αὐθάδης αὐτοάδης τίς ἐστιν, ἀπὸ τοῦ αὐτὸς αὐτῷ ἀρέσκειν. Est itaque δύσκολος, δύσερις, σκληρός, στρυφνός. pervicax, ferus, durus, asper. Unum hoc est ex iis vitiis quod ab Episcopo summovit Apostolus Tit. I. 7. Δεῖ γὰρ τὸν Ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμον, μὴ αὐθάδη, μὴ ὀργίλον κ. τ. λ. Oportet Episcopum inculpatum esse, tanquam Dei dispensatorem, non sibi perticaciter placentem etc. uti optime Beza. Huic plane contrarius est ὁ comis, mitis et affabilis, πρᾶος, ἤπιος, [illegible] εὐψυχής, ὃς πᾶσιν ἐπίστατο μείλιχος εἶναι· ὁ co[illegible]

Nec visu facilis nec dic[illegible]

k) Prometh. c. 2. p. 185. [illegible]
*) Exciderunt haec: Scr[illegible]

ut Virgilius de Cyclope; vel ut Homerus de suo Achille, quem ille omnium mortalium ἐκπαγλότατον et αὐθαδέστατον praedicat, Il. Υ. 467.

Οὐ γάρ τι γλυκύθυμος ἀνὴρ ἦν οὐδ' ἀγανόφρων.

Plutarchus alibi [m]), αὐθάδη et αὐθέκαστον simul coniungit synonyma. Οὐ γὰρ αὐθάδης οὐδὲ ἐπαχθὴς ὁ χρηστός· οὐδὲ αὐθέκαστός ἐστιν σώφρων ἀνήρ· cum tamen αὐθέκαστος sit μέση λέξις, et quamvis saepius in sequiori sensu, aliquando tamen in meliori sumatur; ut ab Aristotele Ethic. IV. 13. utpote qui medius sit inter τὸν ἀλάζονα et εἴρωνα, severus sc. et rigidus veritatis assertor, suum cuique tribuens, at αὐθάδης semper in vitiis ponitur.]

v. 81. *ΣΤΕΙΧΩΜΕΝ.* Hesych. στείχωμεν· πορευθῶμεν.

Ibid. *ΚΩΛΟΙΣΙΝ.* Hesych. κώλοισι· ποδίοισι.

v. 83. *ΕΦΗΜΕΡΟΙΣΙ.* Homines saepius a poetis ἐφήμεροι et ἡμέριοι dicti. Eurip. Oreste, v. 974. Πανδάκρυτ' ἐφαμέρων ἔθνη. Ἐφήμερον, teste Hesychio, est animal aliquod unum solum diem vivens; unde per contemptum homines id nomen sortiuntur. Hippocrates lib. περὶ Ἀρχῶν ait hominis vitam esse ἑπταήμερον, ut qui non diutius vivat alimento carens. [Hinc etiam ἐφημέρου ζωή in proverbium transit ἐπὶ τῶν ὠκυμόρων, ἢ καὶ αὐθημέρως θνησκόντων; *de iis, quae aevi sunt adeo brevis, ut eodem die quo nata moriantur.* Apostol. Proverb. IX. 41. Ab istiusmodi nempe animalibus ductum, quae ultra diem non vivunt: de quibus videndus est Aristoteles de Nat. Animal. V. 19. unde ἐφήμερον appellatum id genus tradit. Aristotelem citat Cicero Tusc. Quaest. I. 39. Idem refert Plinius XI. 36. Nisi quod animal istud ἡμερόβιον dictum velit. Quin et ipsa hominum felicitas ἐφήμερος dicitur Eurip. Phoeniss. v. 561.

Ὁ δ' ὄλβος οὐ βέβαιος ἀλλ' ἐφήμερος.

Gloss. Ἐφημερινόν. *Hodiernum, ephemerum.* Atque illi homines qui ex tempore vivunt, futura non providentes, ἐφήμεροι τῷ βίῳ proverbialiter dicuntur, quasi instantium tantum curam habentes. Anacr. XV. 9.

Τὸ σήμερον μέλει μοι,
Τὸ δ' αὔριον τίς οἶδε;]

[v. 86. *ΠΡΟΜΗΘΕΩΣ.* Hesych. Προμηθεύς· σώφρων.]

v. 88. *Ω ΔΙΟΣ ΑΙΘΗΡ.* Στοιχειακὸν μὲν πῦρ· αὐτὸ τὸ ... ὁ αἰθήρ. Recte igitur Prometheum quatuor invocare elementa monet Schol. ... quorum ignis, utpote dignissimum, ... locum ... iuxta Pythagoreos, et Διὸς φυλακὴ ... *pertinens, Iovialis*, ut v. 620. ... Et v. ... Τὸ δῖον ὄμμα

m) Moral.

Iovis oculus]. Ego vero, ut quid sentiam plane dicam, δῖος ut et τὸ ἀμβρόσιος non tam in laudem dici, quam pro communi quodam epitheto adhiberi puto ab Homero, qui ἅλα δῖαν, Ἤλιδα δῖαν, δῖαν Ἀρίσβην n) vocat, et ab Aeschylo nostro Homeri sequace.

[Ibid. ΑΙΘΗΡ. Hesych. Αἰθήρ· ὁ ὑπὲρ τὰ νέφη τόπος. V. Cl. Petrus Victorius, Variarum lectionum XXVIII. 1. „Turpe mendum est in Scholio quodam in Prometheum Aeschyli, quod si sustulero, spero me gratum studiosis facturum, cum animadversio illa sit non parvi ponderis, et valeat multum ad artem ipsam poetarum illustrandam. Quo loco igitur queritur vehementer Prometheus de iniuria quam se accepisse putabat a Iove, dirigitque orationem suam ad elementa ipsa rerum, naturasque eas aeternas, initium autem illius lugubris cantus est Ὦ δῖος αἰθήρ, legitur hoc Scholion corruptum in mea editione. Μεγαλοφυῶς δὲ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα ἐπικαλεῖται μόνος. Δεῖ δὲ πάντων ἀποστάντων. Quorum profecto extremorum verborum sententia levis et insulsa est. Legi vero debet, superiore sententia verbis, quae nunc relinquo, absoluta: μονῳδεῖ δέ, πάντων ἀποστάντων. Valent autem ipsa, Prometheum solum loqui; quia caeterae personae illius fabulae discesserant e scena, solusque ipse illic relictus erat. Non tamen igitur, nisi fallor, valet illic μονῳδεῖ cantum lugubrem, ut saepe, quam orationem alicuius, qui secum loquatur, ac, quae tempus illud fert, nullo audiente pronuntiet. Quemadmodum sane Grammatici veteres capere quoque hoc verbum consuevere. Ut Donatus, cum Bacchidis Terentiana inquit, Hecyrae Act. V. Scen. III. v. 18.

Quantam obtuli adventu meo laetitiam,

et quae sequuntur, usque ad exitum eius scenae: *Reliqua pars argumenti per monodiam narratur.* Sed etiam in eadem hac fabula Aeschyli infra v. 563. cum statim ut advenit Io dixisset,

Τίς γῆ, τί γένος, τίνα φῶ λεύσσειν;

ita incipit Scholion, quod declarat eum locum: Τὸ τῆς Ἰοῦς ἐπεισόδιον μονῳδεῖ μέν· ἔχει δὲ πρὸς ὑποκείμενον συνάφειαν. Haec ille. Hesych. Μονῳδεῖ· μονοθρηνεῖ· μονῳδεῖν λέγεται ὅτε εἷς μόνος τὴν ᾠδήν, οὐχ ὁμοῦ ὁ χορὸς ᾄδει.]

Ibid. ΚΑΙ ΤΑΧΥΠΤΕΡΟΙ ΠΝΟΑΙ. Ebraismus, כנפי רוח Valer. Flacc. Argon. VI. 494.

—— fuscis et iam Notus imminet alis.

v. 90. ΑΝΗΡΙΘΜΟΝ ΓΕΛΑΣΜΑ. Refertur ad levem sonum undarum ventis exagitatarum, qui etiam aliquantulum

n) Il. II, 615. 836.

crispat maris dorsum quasi risibili quadam γελασίᾳ. Aliud est cachinnatio maris apud Latinos, nempe, idem quod καχλάζει Sept. ad Theb. o) Quod autem ἀνήριθμον dixerit, adeo est frequens, ut in proverbium abierit. Theocrit. Id. XVI. 60. κύματα μετρεῖν. Martial. IV. 36.

Oceani fluctus me numerare iubes.

Aristid. Orat. III. p) Καὶ ταῦτα (lego κατὰ ταὐτὸ) ὃν ἀτεχνῶς τὸ λέγειν τι περὶ τούτων καὶ ἐγχειρεῖν, ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐξαριθμεῖσθαι βούλοιτο τὰς χοὰς τῆς θαλάττης. [Virg. Georg. II. 108.

Nosse quot Ionii veniant ad littora fluctus.

Plato in Theataet. q) Μᾶλλον αὐτῶν λέληθεν ἢ οἱ τῆς θαλάττης λεγόμενοι χόες. Γέλασμα πόντου expressit Lucretius I. 8.

Tibi rident aequora ponti.]

[Ibid. ΠΑΜΜΗΤΟΡ ΤΕ ΓΗ. Hymnorum author qui Orpheo r) adscribuntur: Γαῖα θεά, μῆτερ μακάρων θνητῶν τ' ἀνθρώπων.]

v. 91. ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΑΝΟΠΤΗΝ. [Ita Coeph. v. 985.

—— ὁ πάντ' ἐφοπτεύων τάδε
Ἥλιος]

Ovid. Metam. III. 658. de Sole,

Per tibi nunc ipsum, neque enim praesentior illo
Est deus, adiuro. ——

Apul. Metam. I. s) *Tibi prius deierabo Solem istum videntem deum.* Credo tamen Aeschylum scripsisse πάνοπτον. Nam πανόπτης est πολυόφθαλμος, πάνοπτος ὁ πανταχόθεν φαινόμενος. Hesych. unde in Supplicib. t) Argum. πανόπτην οἰοβούκολον vocat. [Sol apud Ovidium Metam. IV. 227.

Omnia qui video, per quem videt omnia tellus,
Mundi oculus.

Natalis Comes Mytholog. V. 17. hunc versum sic reddit:

Voco videntem cuncta Solis circulum.

Dido moribunda, Virg. Aeneid. IV. 607.

Sol, qui terrarum flammis opera omnia lustras.

Ad quem locum Germanus Valens Guellius: „Od. Λ. u)

Ἠέλιον ὃς πάντ' ἐφορᾷ καὶ πάντ' ἐπακούει.

Unde et πανδερκής. Et Lucret. x)

Sic vigiles mundi magnum et versatile templum
Sol et Luna suo lustrantes lumine circum.

---

o) v. 118. (116.)
p) p. 83. init. Cant. (vol. I. p. 80. Dind.)
q) p. 173. E. cf. Heind. p. 390.
r) Hymn. XXVI. Herm.
s) c. 4. p. 23. Oudend.
t) v. 310. (304.)
u) v. 109.
x) V, 1435.

Sic autem moriturus et impressus Atridis Aiax apud Sophoclem convertit sermonem ad solem v. 857.

> Σὺ δ' ὦ τὸν αἰπὺν οὐρανὸν διφρηλατῶν
> Ἥλιε." Haec Guellius.]

[v. 94. ΜΥΡΙΕΤΗ. Quippe, prout e Scholiaste *A*. discimus, in Prometheo Ignifero tres myriadas annorum ipsum vinctum iri dixerat. Alii non nisi mille. Strabo XI. p. 505. Ὑπὸ τοῦ Ἡρακλέους καὶ τὸν Προμηθέα λῦσαι λεγομένου χιλίοις ἐτῶν ὕστερον.]

v. 95. ΧΡΟΝΟΝ ΑΘΛΕΥΣΩ. *Laboriose transigam.* Pindarus y) sensu contrario *αἰῶνα πέσσειν* dixit, *tempus mollire, molliter transigere.*

[Ibid. ΝΕΟΣ. Postea v. 954. Νέον νέοι κρατεῖτε.]

[v. 96. ΤΑΓΟΣ. Ut Seneca *Deorum ductor.* Herc. fur. v. 299.

> Tibi O Deorum ductor, indomiti ferent
> Centena tauri colla.

Ταγὸς enim est ἡγεμών. Hom. Il. Ψ'. 160.

> —— παρὰ δ' οἱ ταγοὶ ἄμμι μενόντων.

Ubi Eustath. z) Κεῖνται δ' ἐν τούτοις καὶ ταγοὶ οἱ ἡγεμόνες, ἤγουν οἱ τάσσοντες τὰ τοῦ λαοῦ, οἱ καὶ κοσμήτορες διὰ τὸ κοσμεῖν. Qui Thessalis imperitabant proprie *Ταγοί* dicebantur. Xenoph. Ἑλλην. VI. a) Εὐπετῶς ἂν ἐγὼ ταγὸς Θετταλῶν ἁπάντων κατασταίην. Idem libro eodem b). Ἐπεὶ δ' ἀπῆλθε πάλιν εἰς τὴν Θετταλίαν μέγας μὲν ἦν καὶ διὰ τὸ τῷ νόμῳ Θετταλῶν ταγὸς καθεστάναι.]

[v. 97. ΑΕΙΚΕΣ. Hesych. Ἀεικές. κακόν, σκληρόν, ἀπρεπές, εὐκαταφρόνητον ἀπεοικός. Suidas. Ἀεικες τὸ ἀνόμοιον Ἀεικὲς δὲ τὸ ἀπρεπές, ἐν ἐπιγράμματι· οὔτι ἀεικές· καὶ αὖθις εἰς ἄτας ἐμπίπτεις οὕτως ἀεικῶς. Interpres. Ἄεικες dissimile, Ἀεικὲς vero *indecorum, non decens, foedum, turpe:* in Epigrammate οὔτι ἀεικές, *nihil indecori. Item rursus. In calamitates incidis adeo turpiter, vel indigne, praeter decorum, et praeter tuam dignitatem.*]

v. 98. ΑΙ, ΑΙ, ΤΟΠΑΡΟΝ, ΤΟ, Τ' ΕΠΕΡΧΟΜΕΝΟΝ Canterus duos versus facit.

v. 101. ΠΑΝΤΑ ΠΡΟΥΞΕΠΙΣΤΑΜΑΙ. Virg. Aen. VI 105.

> Omnia praecepi atque animo mecum ante peregi.

Pythagoricum sapit. [Vide Etymologiam vocis Προμηθεύς in Pers. Dram.] c)

---

y) Pyth. IV, 186. Boeckh. (330.)
z) p. 1298. extr.
a) cap. 1. §. 8.
b) cap. 4. §. 28.
c) vid. supra p. 4.

v. 102. ΠΟΤΑΙΝΙΟΝ. Hesych. Ποταίνιον· νέον, πρόσφατον.

v. 103. ΤΗΝ ΠΕΠΡΩΜΕΝΗΝ. Euripid. Ione, v. 1387.

Ἀνοικτέον τόδ' ἐστὶ καὶ τολμητέον·
Τὰ γὰρ πεπρωμέν' οὐδ' ὑπερβαίη ποτ' ἄν.

v. 105. ΤΟ ΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ. Oppian. Hal. II. 8.

—— ἀναγκαίη δ' ἀτίνακτος.

[Etymol. d) Ἀνάγκη, ἡ θεός, παρὰ τὸ ἀνάσσω. Καὶ τὸ πρᾶγμα ἀνάγκη, πάντων γὰρ ἐπικρατεῖ. Euripides in Helena v. 520.

Λόγος γάρ ἐστιν οὐχ ἐμός, σοφῶν δ' ἔπος,
Δεινῆς ἀνάγκης οὐδὲν ἰσχύειν πλέον.

Liv. IV, 28. Necessitate, quae ultimum ac maximum telum est, superiores estis. Et IX. 4. Pareatur necessitati, quam ne Dii quidem superant.]

Ibid. ΑΔΗΡΙΤΟΝ. Hesych. Ἀδήριτον· ἄμαχον, ἀκαταμάχητον. [Etymolog. e) Ἀδήριτος· χωρὶς μάχης, καὶ ἀφιλόνεικος. Suidas. Ἀδήριτος· ἀνίκητος, ἄμαχος, ἀκαταπόνητος. Τὴν λείαν τῶν πολεμίων ἤλπισεν ἀδήριτον περιαιρεῖν· ἀντὶ τοῦ ἀμάχου. Interpres: Ἀδήριτος Inviolus, expers praelii, nullo labore fatigatus; sine labore. Ut: Speravit se praedam ab hostibus sine praelio partam ablaturum. Hic videmus vocem ἀδήριτον positam pro ἄμαχον, i. e. sine pugna, nulla pugna commissa partam. Hein subdit in notis. „Hoc Epitheton rebus tribuitur, quas quis sine praelio sibi compararit. A iam privantis est; Δῆρις vero, ut vult Eustath. f), ἡ μάχη καὶ ἡ ἔρις, παρὰ τὸ δαίειν ὅ ἐστι καίειν h. e. pugna, praelium et contentio, a verbo δαίειν, quod significat urere. Quod si verum, ergo vocabulum ita formatum dices. Δαίω, δαΐς, δῆρις. At, nisi fallor, verisimilius est, formatum dicere a δαίρω, fut. δαρῶ, Aor. I. act. Ἔδαρα, et Attice ἔδηρα, unde δῆρις, ἡ. Δαίρω vero, τύπτω, θένω, verbero, tundo, percutio. Pro quo dicitur et alias δέρω. fut. I. act. δερῶ, in II. δαρῶ. Aor. I. act. Ἔδειρα. Aor. II. act. Ἔδαρον. Quod significat et verbero, caedo et excorio, pellemque detraho. Apud Ioannem Evangelistam XVIII. 23. Τί με δαίρεις; cur me verberas? Cur me caedis? Lucas. XII. 47. Δαρήσεται πολλάς, sub. πληγάς. Multis plagis caedetur. v. 48. Δαρήσεται ὀλίγας. Hoc autem δαρήσεται est fut. II. pass. ab Aor. II. pass. ἐδάρην. Hinc verba derivata δηρίεσθαι et δηριᾶσθαι, τὸ ἐρίζειν ἢ μάχεσθαι, de quibus lexica. Hinc et ἀδήριτος, ὁ καὶ ἡ, Inexpugnabilis, invictus. Aeschylus Prometheo.

Τὸ τῆς ἀνάγκης ἐστ' ἀδήριτον σθένος.
Necessitas est inexpugnabile robur." Haec ille.]

---

d) p. 95, 50. e) p. 17, 40.
f) ad II. I. p. 70, 38. cf. p. 911, 56.

v. 106. *ΑΛΛ' ΟΥΤΕ ΣΙΓΑΝ, ΟΥΤΕ ΜΗ ΣΙΓΑΝ.* U et postea v. 197.

'Αλγεινὰ μέν μοι καὶ λέγειν ἐστὶν τάδε,
Ἄλγος δὲ σιγᾷν. ——

[Virg. Aen. III. 39. *Eloquar an sileam?*]

[v. 107. *ΘΝΗΤΟΙΣ ΓΑΡ ΓΕΡΑ ΠΟΡΩΝ.* Seneca Controv. X. 5. *Propter hominem* (malim homines) *Prometheus distortus, propter Promethea homines ne torseris.* Idem alibi *Corrupisti duo maxima Promethei munera ignem et hominem.*]

v. 109. *ΝΑΡΘΗΚΟΠΛΗΡΩΤΟΝ.* Hesych. *Ναρθηκοπλήρωτον δὲ θηρῶμαι πυρὸς πηγὴν* (male leg. *πληγὴν*) *τὴν ἐν νάρθηκι θησαυρισθεῖσαν, παρόσον τῇ νάρθηκι ἐχρῶντο πρὸς ἐκζωπυρώσεις τοῦ πυρός, ὅθεν καὶ τῷ Διονύσῳ οἰκείωσαν αὐτόν, διὰ τὰς ἐν ταῖς θοίναις τῶν δένδρων ἀφάς* (Casaub. leg. *δᾳδῶν* in Athen. I. 1.) *καὶ διότι θερμός ἐστι φύσει ὁ οἶνος, ἢ πυρώδης Οἶνος τῷ πυρὶ ἴσον ἔχει μένος, Ἐρατοσθένης.* Hactenus Hesychius, qui fragmentum hoc insigne Scholiastae alicuius veteris in Aeschylum nobis conservavit. Hesiodi vestigiis institit Aeschylus, Theogon. 564.*)

—— τὸ μὲν αὖθις ἐῢς παῖς Ἰαπετοῖο
Ἔκλεψ' ἀνθρώποισι Διὸς πάρα μητιόεντος
Ἐν κοίλῳ νάρθηκι. ——

Apollod. I. g) *Προμηθεὺς ἐξ ὕδατος καὶ γῆς ἀνθρώπους πλάσας ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ πῦρ λάθρα Διὸς ἐν νάρθηκι κρύψας.* Martial XIV. 78. de ferula:

Invisae nimium pueris grataeque magistris
Clara Prometheo munere ligna sumus.

Inde Nonno h) *πυρσοτόκος νάρθηξ* dicitur. Proclus: *ἔστι μὲν πυρὸς ὄντως φυλακτικὸν ὁ νάρθηξ, ἠπίαν ἔχων μαλακότητα εἴσω καὶ τρέφειν τὸ πῦρ καὶ μὴ ἀποσβεννῦναι δυναμένην. Ignem ferulis optime servari certum est, easque in Aegypto praecellere*, inquit Plinius i) N. H. XIII. 22. qui et hoc inventum Prometheo tribuit, VII. 56. *Ignem e silice Pyrodes, Cilicis filius: eundem adservare in ferula Prometheus.* Atque Diodorus V. k) Prometheum laudat *εὑρετὴν τῶν πυρείων ἐξ ὧν ἐκκαίεται τὸ πῦρ*, inde fortasse ansa fabulae data, nam ex ferula et lauro πυρεῖα apud veteres constabant.

Ibid. *ΘΗΡΩΜΑΙ.* Ita legit et Hesychius modo laudatus. Frustra igitur Canterus *θηράσας*.

v. 110. *Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ ΤΕΧΝΗΣ.* Isidorus Pelusiota Epist. II. 100. *Τὸ πῦρ, ἀφ' οὗ πηγάζουσιν αἱ τέχναι.* Idem: οἱ

---

g) c. VII. §. 1. h) cf. Iacobs. ad Anth. Gr. VIII. p. 159
i) vol. I. p. 699. — p. 415. Hard. k) cap. 67.
*) Op. et d. 50.

ἄνευ σχεδὸν οὐδὲν ἀξιόλογον μηχανῶνται ἄνθρωποι. Ἐπίκουρον γάρ ἐστι ψύχους, σκότους δ' ἀλεξιφάρμακον. συνεργὸν δ' εἰς πᾶσαν τέχνην καὶ ἐπιστήμην.

v. 111. *ΚΑΙ ΜΕΓΑΣ ΠΟΡΟΣ.* Plato in Protag. l) de eodem igne Prometheo: *καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώποις βίου γίνεται.*

v. 112. *ΤΟΙΑΣΔΕ ΠΟΙΝΑΣ.* Cum retineamus θηρῶμαι, videtur legendum τοιῶνδε.

[v. 113. *ΥΠΑΙΘΡΙΟΣ.* Mox. v. 157. *Αἰθέριον κίνυγμα:* Gloss. Graeco-lat. ὑπαίθριος, *subdivus.* Onomast. *Subdiale.*]

v. 116. *ΘΕΟΣΥΤΟΣ.* Ita restituimus ex Arundeliano MS. cum ante θεόσσυτος legeretur nulla habita metri ratione. [Eustath. in Iliad. I. p. 13. Ἥρωας δὲ ἡ παλαιὰ σοφία γένος τι θεῖον εἶναι δοξάζει μέσον θεῶν καὶ ἀνθρώπων.]

Ibid. *ΚΕΚΡΑΜΕΝΗ.* Recte Schol. *B'.* ἡ ἡρωική. Ex schola Pythagorae Heroes medii inter Deos immortales et homines. Hierocles ad illud Pythagorae m): — ἐπειθ' ἥρωας ἀγαυούς, Οὗτοι, inquit, ἦσαν τὸ μέσον γένος τῶν λογικῶν οὐσιῶν, οἱ μετὰ θεοὺς τοὺς ἀθανάτους τὴν ἐφεξῆς πληροῦντες χώραν, προηγοῦνται τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ συνάπτουσι δι' ἑαυτῶν τὰ ἔσχατα τοῖς πρώτοις. Proinde docet Heroas ex mente Platonis subdivisos in Angelos, Heroas strictiori acceptione ita appellatos, et Daemonas. Ex his ordines duos posteriores agnoscit Pythagorae decretum apud Diogenem Laertium n): θεοὺς μὲν δαιμόνων προτιμᾶν, ἥρωας δὲ ἀνθρώπων. Totum hoc genus hanc ob causam *Medioxumos* deos vocarunt Romani veteres. Martian. Fel. *Omnes hos qui inter deos et homines interiecti sunt, Graeci δαίμονας vocant, Latini Medioxumos.*

v. 122. *ΔΙΟΣ ΑΥΛΗΝ.* *Αὐλή* proprie *τόπος ὑπαίθριος,* qui ni fallor Vitruvio o) *cavaedium,* unde forsan ab הלח *aula,* nam de iis, quae sunt ante aedes in ingressu, agens Pollux p) πρόθυρον, προαύλιον et *αὐλήν* numerat. Atqui hac significatione ab Homero semper usurpari frustra contendit Athenaeus Deipnos. V. q) Nam quod per *Διὸς αὐλήν,* quod ex Homero transtulit Aeschylus, imitator eius studiosissimus, aula regia seu arx intelligi debeat, vel disci potest ab obsessis in arce quadam Persica, qui Iuliano renunciarunt eum Iovis aula citius potiturum. Zosim. [Homer. Odyss. *Δ'.* 74.

Ζηνός που τοιήδε γ' Ὀλυμπίου ἔνδοθεν αὐλή.

Ad quae verba Eustathius r): *τὸ δὲ Ζηνὸς αὐλὴ ὡς ἐπὶ βασιλέως ἐῤῥέθη· ὅθεν καὶ Αἰσχύλος λαβὼν ἔφη· ὅσοι τὴν Διὸς αὐλὴν*

---

l) p. 321. E.
m) Gnom. poet. Gr. p. 145. ed. Lips.
n) VIII, §. 23.
o) VI, c. 8.
p) I, §. 77.
q) p. 189. E. F.
r) p. 1483, 39.

οἴχνεῦσι. Etymolog. s) Αὐλή· ὁ περιτετειχισμένος καὶ ὑπαίθριος τόπος. Παρὰ τὸ ἄω, τὸ πνέω, γίνεται αὐὴ καὶ αὐλὴ ὁ περιπνεόμενος τόπος.]

Ibid. ΕΙΣΟΙΧΝΕΥΣΙ. Hesych. Εἰσοιχνεῦσιν· εἰσπορεύονται, καὶ ἐνεδρεύουσιν. [Et contra ἐξοιχνεῦσι. Homer. Il. Ι'. 5 Ἀντὶ τοῦ ἐξίασιν. Eustath.] t)

v. 124. ΚΙΝΑΘΙΣΜΑ. Hesych. Κινάθισμα· κίνημα πλήθους, παραγώγως· ἐξ οὗ πλῆθος παραγίνεται, ὑπακούεται.

v. 131. ΠΑΤΡΩΙΑΣ ΜΟΓΙΣ ΠΑΡΕΙΠΟΥΣΑ ΦΡΕΝΑ. Amoris ergo, inquit, contulimus nos in locum hunc desertum, ad quod etiam impetranda fuit venia a patre Oceano non ita facili ad nostram petitionem.

[v. 133. ΚΤΥΠΟΥ. Sc. dum Vulcanus Prometheum ferreis clavis et vinculis affigeret. ut v. 56.

Ῥαιστῆρι θεῖνε, πασσάλευε πρὸς πέτραις. Et mox:
Ἄρασσε μᾶλλον, θεῖνε. *)]

Ibid. ΑΝΤΡΩΝ. Antra Nympharum. [Porphyrius, de antro Nympharum, antra et speluncas Nymphis dedicata esse tradit, propter aquas in specubus distillantes aut scaturientes quibus Nymphae Naiades praeficiuntur.]

v. 134. ΕΚ Δ' ΕΠΛΗΞΕ ΜΟΥ. Garbitius: Et perculit animum meum solidae honestatis amantem; an potius: et excussit mihi erubescentem verecundiam? Seneca Epist. XI. u) Ut se collegit, verecundiam, bonum in adolescente signum, vix potuit excutere.

Ibid. ΘΕΡΜΕΡΩΠΙΝ. Alii θεμερῶπιν· at omnium pessime Hesychius, qui θεμερόπιν legisse videtur, Θεμερόπις ἐρασμία. [Etymolog. x) Θερμερῶπις· θερμαίνουσα τὸν ὦπα. Ἐπίθετον τῆς αἰδοῦς, παρὰ Αἰσχύλῳ. Apollon. Argon. III. 56 Θερμὸν δὲ παρηΐδας εἷλεν ἔρευθος. Ubi Scholiastes: Καὶ τὸ ἐρύθημα δὲ τὸ θερμὸν τὰς παρειὰς κατέλαβεν· οἷον, ἐρυθρὰ ἐγίνετο.

v. 135. ΣΥΘΗΝ Δ' ΑΠΕΔΙΛΟΣ. Ad festinandum: Ita Venus occiso Adonide, Bion Idyll. I. 19.

—— ἁ δ' Ἀφροδίτα
Λυσαμένα πλοκαμῖδας ἀνὰ δρυμὼς ἀλάληται
Πενθαλέα, νήπλεκτος, ἀσάνδαλος.

Theocr. Idyll. XXIV. 36.

Ἄνστα, μηδὲ πόδεσσι τεοῖς ὑπὸ σάνδαλα θείης.

Horat. Sat. I. 2. y)

Discincta tunica fugiendum est, et pede nudo.

Nymphas tamen aquaticas semper discalceatas incedere credunt aliqui; inde Homero Θέτις ἀργυρόπεζα.

s) p. 170, 10. t) ad Il. IX, 384. p. 768.
u) XI. §. 1. x) p. 447, 12.
y) v. 132. *) σφίγγε.

…… Ad sequentem versum hoc pertinent; illi enim respondet v. 157.

v. 137. ΤΗΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΟΥ ΤΗΘΥΟΣ ΕΚΓΟΝΑ. Ad verbum: — Terrae omniparentis alumnae. Hesych. et Suid. Τηθὺς ἡ γῆ. Homericum illud Iliad. Ξ΄. 201. videtur respexisse Aeschylus,

Ὠκεανόν τε, θεῶν γένεσιν, καὶ μητέρα Τηθύν·

et Aeschylum Ovidius, Fast. V. 81.

Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn,
Qui terram liquidis qua patet ambit aquis.

Plato in Theaetet. [z]) ἡ γένεσις τῶν ἄλλων πάντων Ὠκεανός τε καὶ Τηθὺς ῥεύματα τυγχάνει, καὶ οὐδὲν ἕστηκε. [Eustathius [a]): Τηθὺς ἡ κοινὴ τροφός, γῆ ἀλληγορικῶς, ὅτι παρὰ τὸ τήθη, ὃ δηλοῖ τὴν τροφὴν [τροφόν], λέγεται. Immo et vel ipsae Oceanitides, quas alloquitur Prometheus, quam plurimae fuerant. Apollodor. [b]): Τρισχίλιαι γὰρ Ὠκεανίδες. Virgil. Geor. IV. 382.

Oceanumque patrem rerum, Nymphasque sorores;
Centum quae sylvas, centum quae flumina servant.

Propertius III. 7. *)

O centum aequoreae Nereo genitore puellae.]

v. 138. ΠΕΡΙ ΠΑΣΑΝ Θ' ΕΙΛΙΣΣΟΜΕΝΟΥ ΧΘΟΝ'. Secundum rudem apud veteres geographiae cognitionem dictum est. Poeta vetus [c]):

Κύκλον ἀκαμάτου καλλιῤῥόου Ὠκεανοῖο,
Ὃς γαῖαν δίνῃσι περιτρέχει ἀμφιελίξας.

Catullus in Nupt. Pel. et Thet. v. 30.

Oceanusque mari totum qui amplectitur orbem.

Manil. Astron. IV. 593.

Ipsa natat tellus pelagi lustrata corona
Cingentis medium liquidis amplexibus orbem.

Quanto cautius Ovidius modo laudatus:

—— terram liquidis qua patet ambit aquis.

[Adi sis Eustathium in Dionysii Periegesin ad illud poetae v. 3.

Μνήσομαι Ὠκεανοῖο βαθυῤῥόου, ἐν γὰρ ἐκείνῳ
Πᾶσα χθών, ἅτε νῆσος ἀπείριτος, ἐστεφάνωται.

Atque hinc Neptunus Γαιήοχος, terram continens, Homero dictus, οὐ μόνον, inquit Eustathius [d]), διὰ τὸ ἐπὶ γαίης ὀχεῖσθαι, ἀλλὰ τὸ συνέχειν τὴν γαῖαν τῇ ὑγρότητι, κ. τ. λ.

---

z) p. 180. D.
a) ad Il. XIV. p. 978, 20. 50.
b) I, 2. §. 2.
c) Orphic. fragm. XLIV. p. 498. Herm. (v. 2. περὶξ ἔχει.)
d) ad Od. I. p. 1392, 19.
*) III, 6, 67.

v. 143. *ΑΖΗΛΟΝ.* Hesychius ἄζηλον interpretatur ἄτιμον, ἀμίμητον· Suidas, ὃ οὐκ ἄν τις ζηλώσειεν; citat idem ex Sophocle [e]):

Ἐξ ὀλβίων ἄζηλον εὑροῦσαι βίον
Χωροῦσι πρός σε. ——

[v. 145. *ΟΜΙΧΛΗ.* Hesych. Ὁμίχλη ἢ ὁμίχλα· ἀὴρ παχύς, σκοτεινός, ἀχλύς, ὑδατώδης σκοτία. Optime quadrat posterior interpretatio cum sequentibus, πλήρης δακρύων.]

v. 151. *ΠΕΛΩΡΙΑ.* *Νομιζόμενα.* Apollon. Argon. IV. 797.

—πελώριον ὅρκον ὀμόσσε.

Intelligit vero Prometheus Saturni et Titanum imperium atque leges. [Callimach. Hymn. *Εἰς λοῦτρα τῆς Παλλάδος* v. 100.

—— Κρόνιοι δ' ὧδε λέγοντι νόμοι.

Timotheus apud Athenaeum III. [f]). *Νέος ὁ Ζεὺς βασιλεύει, τὸ πάλαιὸν δ' ἦν Κρόνος ἄρχων.* Non abludit querela Solis in Luciani Dialogo Mercurii et Solis [g]): *Ταῦτα δ' οὖν, ὦ Ἑρμῆ, οὐκ ἐγίνετο ἐπὶ τοῦ Κρόνου.*]

[v. 152. *ΕΙ ΓΑΡ.* *Utinam.* Hesych. εἰ γάρ· εἴθε γάρ.]

Ibid. *ΥΠΟ ΓΗΝ, ΝΕΡΘΕΝ Τ' ΑΙΔΟΥ.* Homer. Iliad Χ'. 362.

Ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθέων πταμένη Ἄϊδόσδε βεβήκει.

Ad quem locum Plutarchus [h]) εἰς τὸν ἀειδῆ, inquit, καὶ ἀόρατον, εἴτε ἀέρα θείη τις, εἴτε ὑπόγειον τόπον. Duplex itaque veterum de Orco sententia; alii aerium statuebant, alii subterraneum: posterioris est Aeschylus, ut et v. 432.

Κελαινὸς δ' ἄϊδος ὑποβρέμει μυχὸς γᾶς·

et ista quidem receptior. Unde ἔνεροι, *Inferi.* *Νεκροδέγμονα* vocat, quod iste communis locus credebatur animarum omnium post mortem. Bion Idyll. I. 55.

—— τὸ δὲ πᾶν καλὸν ἐς σε καὶ Ἄιδην [ἐς σὲ καταῤῥεῖ.]

Ἄιδης interprete Phornuto *Πλούτων* dicitur inferorum Deus, ὅτι μηδέν ἐστιν ὃ μὴ τελευταῖον εἰς αὐτὸν κατάγεται, καὶ αὐτοῦ κτῆμα γίνεται.

v. 154. *ΤΑΡΤΑΡΟΝ.* Homer. Iliad. Θ'. 14.

—— βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον
Ἔνθα σιδήρειαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδός.

Plato Dial. de Rhetor. [i]) τὸ τῆς τίσεως καὶ δίκης δεσμωτήριον vocat: secundum Apollodorum I. [k]) τόπος δὲ οὗτος ἐρεβώδης

---

e) Trachin. 284.
f) p. 122. D.
g) D. D. X, 2. (vol. I. p. 230.)
h) de occ. viv. p. 1129. (vol. X, 644. R.)
i) Gorg. p. 523. B.
k) I, 1. 1.

ἐστὶν ἐν ᾅδου (infra ᾅδην locat Aeschylus) τοσοῦτον ἀπὸ γῆς ἔχων διάστημα, ὅσον ἀπ' οὐρανοῦ ἡ γῆ. Inde ad quemvis fundum imum transfertur dictio: Hesiod. l) τάρταρα γαίης. [Suidas in voce Τάρταρος· ὁ κατώτερος τοῦ ᾅδου τόπος. Titanas ἐνερτέρους dictos διὰ τὸ καταπεταρταρῶσθαι, discimus ex Hesychio, in voce Ἐνέρτεροι. Stephanus Byzant. Τάρταρος· Κράτης τὸν ὑπὸ τοῖς πόλοις ἀέρα παχύν τε καὶ ψυχρόν τινα καὶ ἀφώτιστον· Ὅμηρος δὲ τόπον εἶναι συνέχοντα τοὺς περὶ Κρόνον καὶ ὑπὸ γῆν ὄντας. Atque hinc fortasse intelligendus Prometheus, quasi optasset se una cum Saturno et auxiliaribus eius in Tartarum detrusum fuisse, potius quam etc. vide v. 219.]

Ibid. *HKEN.* Fortasse Ἶκεν.

v. 157. *ΑΙΘΕΡΙΟΝ ΚΙΝΥΓΜΑ.* Hesychius legit κήνυγμα, et videtur a κενόν derivare; κήνυγμα, inquit, τὸ κενὸν τοῦ σώματος, οἷον σκιὰ καὶ εἴδωλον, φάντασμα ἀσθενὲς καὶ ἀχρεῖον. lege ἀχρεῖον, sicut Aeschylus v. 363. Ἀχρεῖον καὶ παρήορον δέμας. Est autem omnino legendum κίνυγμα, a κινύω, ut ab αἰθύσσω αἴθυγμα, cuius extat usus in Choeph. v. 194.

Ὅπως δίφροντις οὖσα μὴ κινυσσόμην.

v. 163. *ΘΕΜΕΝΟΣ ΑΓΝΑΜΠΤΟΝ ΝΟΟΝ, animum inflexibilem possidens.* Alcaeus m):

Καί με καλὴ γυνὴ φορολη καθαρὸν θεμένη νόον.

Apollon. Argon. VI. 1669.

—— Θεμένη δὲ κακὸν νόον, ἐχθοδοποῖσιν
Ὄμμασι χαλκείοιο Τάλω ἐμέγηρεν ὀπωπάς.

Euripides nostrum imitatus θεῶν ἄκαμπτον φρένα dixit, Hippolyt. v. 1268. Utrumque ex Homero adumbratum Iliad. *Α'*, 569. Ἐπιγνάμψασα φίλον κῆρ. Γναμπτὸν secundum Hesychium est εὔπειστον, εὐμετάβολον. [Plinius N. H. VII. 19. *Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam torvitatemque naturae duram et inflexibilem.*]

[v. 165. *ΟΥΔΕ ΛΗΞΕΙ.* Ex Homero sumptum censet Garbitius, Iliad. *Α'*. 80. Κρείσσων γὰρ βασιλεὺς ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηι.]

v. 169. *ΜΑΚΑΡΩΝ ΠΡΥΤΑΝΙΣ.* Aristid. hymn. in Iovem n): οὗτος πρύτανυς (lege πρύτανις) καὶ ἡγεμὼν· καὶ ταμίας ὄντων καὶ γιγνομένων ἁπάντων.

v. 170. *ΝΕΟΝ ΒΟΥΛΕΥΜΑ.* Iupiter Thetin deperiit; vim inferre conatus est; ad Caucasum usque prosequitur: ubi cum Prometheus exposuisset, in fatis esse, filium eam

---

l) Theog. 119. τάρταρά τ' ἠερόεντα μυχῷ χθονὸς εὐρυοδείης.
m) Scol. adesp. ap. Athen. XV, 695. D. (Anacr. fragm. XC. Carm. Conviv. Ilgen. p. 34. Anal. Br. I, 158.)
n) p. 15. Cant. (I, 11. Ddf.)

pariturum patre praestantiorem, ideoque a congressu abstineret, ne a potentiori sceptro et honore spolietur, intactam dimisit; et Prometheum in gratiam receptum vinculis exemit.

[v. 171. *ΑΠΟΣΥΛΑΤΑΙ*. Schol. *Α'*. Ἀποσυληθήσεται. Praesens pro futuro.]

v. 172. *ΜΕΛΙΓΛΩΣΣΟΙΣ ΠΕΙΘΟΥΣ ΕΠΑΟΙΔΑΙΣΙ*. Ex Homero qui de Nestore, Il. *Α'*. 249.

Τοῦ γὰρ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.

[Sic Pindarus Isthm. II. 12. [o]) Ἀοιδὰς μελιφθόγγους dixit, et Olymp. XI. 4. [p]) μελιγαρύας ὕμνους. Sirenum μελίγηρυν ὄπα dixit Homerus Od. *Μ'*. [q])] Aristoph. Avib. [r]) μελιγλώσσων ἐπέων. Auson. ad Symmach. [s]) *Modo intelligo quam mellea res sit oratio; quam delenifica et quam suada facundia.*

[v. 177. *ΑΙΚΙΑΣ*. Robortelli editio αἰτίας.]

[v. 181. *ΔΙΑΤΟΡΟΣ*. Eumenid. v. 570.

—— διάτορος τυρσηνικὴ
Σάλπιγξ.]

[v. 184. *ΑΚΙΧΗΤΑ*. Impervestigabiles, inscrutabiles affectus. Sic Scholiastes *Β'*. Hom. Odyss. *Θ'*. 329.

Οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα, κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν.

Consequitur sc. Vulcanus Solem. Hesych. Suid. Ἀκίχητος, ἀκατάληπτος.]

[Ibid. *ΚΕΑΡ ΑΠΑΡΑΜΥΘΟΝ*. Et v. 34.

—— *Διὸς γὰρ δυσπαραίτητοι φρένες.*

Homer. Odyss. *Γ'*. 147.

Οὐ γάρ τ' αἶψα θεῶν τρέπεται νόος αἰὲν ἐόντων.

Vide Philon. lib. cui titulus: ὅτι ἄτρεπτον τὸ θεῖον.]

v. 186. *ΠΑΡ' ΕΑΥΤΩι ΤΟ ΔΙΚΑΙΟΝ ΕΧΩΝ*. Garbitius *apud se iustum* reddit; at vide quae ad v. 49. notavimus.

[—— Stat pro ratione voluntas.]

v. 187. *ΑΛΛ' ΕΜΠΑΣ ΟΙΩ*. Aut ἔμπας aut οἴω delendum suadet carminis ratio. Ἔμπας agnoscit Scholiastes *Α'* utrumque Schol. *Β'*.

[v. 190. *ΑΤΕΡΑΜΝΟΝ*. Hesych. ἀτέραμνον· τὸ μὴ ἐνδιδοῦν, σκληρόν. τέρσειν γὰρ τὸ ἁπαλόν. (Salm. Iun. pro τέρσειν l. τέρεν.) Eustathius [t]) ἦθος ἀτέραμνον exponit mores ὠμοὺς καὶ ἀνυπείκτους. Ulysses apud Homer. dicit Deos uxori suae dedisse κῆρ ἀτέραμνον [u]). Theocritus, Idyll. X. 7.

---

o) v. 7. Bkh.
p) X, 4. Bkh.
q) v. 187.
r) v. 908.
s) Epist. XVII. init.
t) ad Od. V. p. 1532, 17. cf. ad Il. XVIII. p. 1154, 15.
u) Od. XXIII, 127.

— πέτρας ἀπόκομμ' ἀτέρμονα.

Noster infra v. 1061.

Βροντῆς μύκημ' ἀτέρμονον.

Vox est Paroemiographis non praetermissa; apud quos plura si lubet exempla reperies.]

[v. 191. *ΑΡΘΜΟΝ*. Homer Il. *Η'*. 62.

Ἠδ' αὖτ' ἐν φιλότητι διέτμαγεν ἀρθμήσαντε.
Et iterum amice separati sunt reconciliati.]

[v. 193. *ΓΕΓΩΝ'*. Hesych. *Γεγωνεῖν· μεγαλόφωνεῖν, ἤδη δὲ φθέγγεσθαι.*

[v. 197. *ΑΛΓΕΙΝΑ*. Suidas. *Ἀλγεινά, τὰ λυπηρά.* Interpres: *Dolorem inurentia.*]

v. 199. *ΕΠΕΙ ΤΑΧΙΣΤ'*. Pro *τάχιστ' ἐπεί*. Aristot. Polit. III. 13. *Ἐπεὶ θᾶττον ἐγκρατῶς ἔσχον τὴν ἀρχὴν* pro *θᾶττον ἐπεί*. Ita Matth. III. 16. *ἀνέβη εὐθύς*, monente Grotio: et *εὐθέως*, Marc. I. 29. et XI. 2. Quod ad historiam spectat, Titanus et Iapetus Saturno fratri imperium detulerunt: eo tamen pacto, ut post mortem Saturni ad eorum filios, quorum erat Prometheus, reverteretur. Lite demum exorta inter Saturnum et filium suum Iovem, eoque in patrem insurgente, Prometheus Titanibus consilium dedit, ut neutri suppetias ferrent; quin potius sedato animo successionem in regno, uti convenerat, praestolarentur. Cum vero Titanes hisce monitis non audientes Saturno se adscivissent, sperantes eo citius, Iove debellato, ipsos regno potituros, Prometheus, qui Saturnum victum fore praevidit, ad Iovem se contulit.

v. 201. *ΟΙ ΜΕΝ ΘΕΛΟΝΤΕΣ*. Ad *ἤρξαντο* referendum: Saturno obiiciebant quod filios inique vorasset. Plato in Euthyphr. x). *Καὶ τοῦτον ὁμολογοῦσι τὸν αὐτοῦ πατέρα δῆσαι, ὅτι τοὺς υἱοὺς κατέπινεν οὐκ ἐν δίκῃ.*

[v. 204. *ΛΩΙΣΤΑ*. Hesych. *Λῷστος· βέλτιστος.* Noster infra v. 307.

— καὶ παραινέσαι γέ σοι
Θέλω τὰ λῷστα.

Item in Supplic. v. 981. *εἴη δὲ τὰ λῷστα.*]

[v. 204. *ΠΙΘΕΙΝ ΤΙΤΑΝΑΣ*. Nescio an huc spectat proverbium *Τιτᾶνας καλεῖν*. *Ἐπὶ τῶν κεκραγότων τινὰς ἐς βοήθειαν.* Habetur apud Apostolium XVIII. 64 et Diogenianum VII. 47. „Sumptum est," inquit Erasmus, „a Gigantum fabula, in qua Iupiter suo timens Olympo Titanas in auxilium arcessivit."]

v. 206. *ΑΙΜΥΛΑΣ ΔΕ ΜΗΧΑΝΑΣ ΑΤΙΜΑΣΑΝΤΕΣ*. Garbitius: *benignis meis rationibus spretis.* [Hesych. *Αἱμύλα*,

x) p. 6. A. (p. 359. Bekk.)

προσηνῆ. Idem *Αἱμύλος*· ἀστεῖος, συνετός, ὀξὺς ἐν τῷ λέγειν. Ubi cl. Guletus: „Α δαίμων, αἵμων, δαήμων, αἶμος, αἱμύλος. Bourdelot. in Heliodor. p. 42."]

v. 208. *ΠΡΟΣ ΒΙΑΝ.* Ita passim Tragici, et aliquoties solutae orationis scriptores; cui opponitur πρὸς φιλίαν, *amice*. Dionys. Halicarn. I. p. 47. Σώζεσθαι δὲ ὑμᾶς περὶ πολλοῦ ἂν ποιησαίμην, εἴ μοι δῆλοι γένησθε οἰκήσεως δεόμενοι ἥκειν· ἐν ἀποχρήσει τε γῆς μοίρας, καὶ πρὸς φιλίαν τῶν δοθησομένων μεθέξοντες· ἀλλ' οὐ τὴν ἐμὴν δυναστείαν ἀφαιρησόμενοι πρὸς βίαν. Xenoph. de Exped. Cyri, I. y) Ἐὰν δὲ μείζων ἡ πρᾶξις τῆς πρόσθεν φαίνηται καὶ ἐπιπονωτέρα καὶ ἐπικινδυνωτέρα, ἀξιοῦν ἢ πείσαντα ἡμᾶς ἄγειν, ἢ πεισθέντα πρὸς φιλίαν ἀφιέναι. Ubi male Interpres, nescio quis, πρὸς φιλίαν reddit *in regionem pacatam*.

v. 209. *ΕΜΟΙ ΔΕ ΜΗΤΗΡ.* Ita et supra v. 18. At secundum Hesiodum Clymene Oceanitis erat mater Promethei, Theog. v. 507.

> Κούρην δ' Ἰαπετὸς καλλίσφυρον Ὠκεανίνην
> Ἠγάγετο Κλυμένην.

Secundum alios Asia eius mater erat: ita Lycophron z), Apollodorus I. a) et Etymologus b) in Ἀσία. quae tamen Asia ex Herodoti c) sententia uxor eius; alii filium asserunt Eurymedontis, unius e Titanibus et Iunonis.

Ibid. *ΘΕΜΙΣ, ΚΑΙ ΓΑΙΑ.* At in principio Eumenidum d) Themin agnoscit filiam Terrae.

v. 210. *ΠΟΛΛΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΜΟΡΦΗ ΘΙΑ.* Terra plurimis colebatur nominibus. Ovid. Fast. VI. 299. *Vi stando Vesta vocatur.* Euripid. Fragm. CLXXVIII. e)

> Καὶ γαῖα μῆτερ, Ἑστίαν δέ σ' οἱ σοφοὶ
> Βροτῶν καλοῦσιν ἡμένην ἐν αἰθέρι.

Eadem et *Ceres*; Eurip. Phoeniss. v. 690.

> Ἀι διώνυμοι θεαὶ
> Περσέφασσα καὶ φίλα
> Δαμάτηρ θεά, [ἁ] πάντων
> Ἄνασσ', πάντων δὲ γᾶ τροφός.

De Proserpina dictum, inquit Interpres Graecus, quae et Core, et de Cerere, quae et Terra dicta. Idem Bacch. v. 275.

> —— Δημήτηρ θεά,
> (Γῆ δ' ἐστίν, ὄνομα δ' ὁπότερον βούλει, κάλει.)

---

y) cap. 3. §. 19.
z) v. 1283.
a) I, 2, 2.
b) p. 153, 29.
c) IV, 45.
d) v. 2.
e) Fragm. inc. p. 411. Matth.

Eadem Virgilio f) *prima Tellus et frugifera Ceres.* Ceres et Isis idem numen; Isis vero μυριώνυμος Apul. Met. XI. p. 386. *dea multinominis, cuius numen unicum multiformi specie, ritu vario, nomine multiiugo totus veneratur orbis,* Ibid. Vide Plutarchum de Iside et Osiride g). Nominum varietas a multifaria sua potestate orta est. Procl. in Timaeum, Comment. IV. οὕτω δὲ καὶ αὕτη ἡ γῆ, ἤγουν Δημήτηρ, δυνάμεις ἔχει ποικίλας. Hinc fit ut πολυωνυμίη numinibus exoptatissima sit gloria, quam a Iove postulat Diana, quo minus Phoebo cedat. Callim. hymn. III. 6.

Δός μοι παρθενίην αἰώνιον, ἄππα, φυλάσσειν,
Καὶ πολυωνυμίην, ἵνα μή μοι Φοῖβος ἐρίζῃ.

v. 212. *ΩΣ ΟΥ ΚΑΤ' ΙΣΧΥΝ.* Garbitius:

Non per vim neque cum potentia resistendum
Potius quam arte vincendo superiores.

[v. 218. *ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΕΙΝ.* Aristoph. Ran. v. 387.

Δήμητερ, ἁγνῶν ὀργίων
Ἄνασσα, συμπαραστάτει,
Καὶ σῶζε τὸν σαυτῆς χορόν.]

v. 219. *ΤΑΡΤΑΡΟΥ ΜΕΛΑΜΒΑΘΟΥΣ.* Homero adsentitur, Iliad. Θ. 479.

—— ἵν' Ἰαπετός τε Κρόνος τε
Ἥμενοι, οὔτ' αὐγῇς Ὑπερίονος Ἠελίοιο
Τέρποντ', οὔτ' ἀνέμοισι, βαθὺς δέ τε Τάρταρος ἀμφίς.

Alii aliter, quorum est Lucianus in Saturnalibus. c. 7. h)

[v. 221. *ΑΥΤΟΙΣΙ ΣΥΜΜΑΧΟΙΣΙ.* Σὺν αὐτοῖς συμμάχοις.]

v. 225. *ΤΟΙΣ ΦΙΛΟΙΣΙ ΜΗ ΠΕΠΟΙΘΕΝΑΙ.* Vertit Garbitius *Ut non fidem habeant amicis.* Nescio an satis plene et lucide. Maluissem: *ut non fidant amicis.* Vulgo enim *fidem habere* valet credere quod aliquis dicit aut monet verum esse; et credentem si ita res ferat, obtemperare. Hoc modo fidem habuit Iupiter Prometheo, consilio ipsius, ut hic narrat Prometheus, imperium adeptus. Hoc autem vult Aeschylus, viros principes illos praecipue suspectos habere, (imo et debere, si sapiant, dicunt Politici et Historici non pauci,) quibus ipsi plurimum debent, et qui de ipsis optime meriti sint. Ita enim τὸ φίλος hoc loco capiendum.

v. 229. *ΕΥΘΥΣ ΔΑΙΜΟΣΙΝ ΝΕΜΕΙ ΓΕΡΑ.* Fortasse νέμει. Idem refert Diodorus Siculus, V. 71. Τὸν οὖν Δία λέγουσι μὴ μόνον ἄρδην ἐξ ἀνθρώπων ἀφανίσαι τοὺς ἀσεβεῖς καὶ

f) Aen. IV, 58. 166. g) p. 374. (VII, 473. Reisk.)
h) III, p. 390.

πονηρούς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀρίστοις τῶν τε θεῶν καὶ ἡρώων, ἔτι δὲ ἀνδρῶν, τὰς ἀξίας ἀπονέμαι τιμάς.

[v. 230. ΔΙΕΣΤΟΙΧΙΖΕΤΟ. Hesych. Διαστοιχισάμενος· διαταξάμενος, ἀκολούθως διαθέμενος. Idem Διεστοιχίζετο· διετίθετο ἐν στοίχῳ καὶ τάξει.]

v. 232. ΑΛΛ' ΑΙΣΤΩΣΑΣ ΓΕΝΟΣ. Plato [i]) in eadem re eodem vocabulo utitur: ταῦτα δὲ ἐμηχανᾶτο εὐλάβειαν, μή τι γένος ἀϊστωθείη. Noster v. 668.

—— πυρωπὸν ἐκ Διὸς μολεῖν
Κεραυνόν, ὃς πᾶν ἐξαϊστώσει γένος.

Hesych. Ἠΐστωσας, ἠφάνισας.

[v. 233. ΦΙΤΥΣΑΙ. Hesych. Φιτύσατο· ἐγέννησεν. Euripid. Alcestide, v. 294.

—— κοὔτις ἐλπὶς ἦν,
Σοῦ κατθανόντος, ἄλλα φιτεῦσαι τέκνα. Lege φιτεῦσαι.

Quin apud Aeschylum nostrum Robortelli Editio habet φιτεῦσαι quod minus probo.]

[v. 236. ΤΟΥ ΜΗ. Robortelli Editio τὸ μή.]

[v. 238. ΑΛΓΕΙΝΑΙΣΙΝ. Rob. Edit. ἀλγειναῖσιν.]

[v. 241. ΖΗΝΙ ΔΥΣΚΛΕΗΣ ΘΕΑ. Nos: *Iovi spectaculum inglorium.* Hesych. Θέαν· ὄψιν. Idem: Δυσκλεές· ἄδοξον.]

v. 242. ΣΙΔΗΡΟΦΡΩΝ ΤΕ. Expressit tantum non ad verbum Heliodorus 14. Τίς οὕτως ἀδαμάντινος ἢ σιδηροῦς τὴν καρδίαν, ὡς μὴ θέλγεσθαι καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἀκούων; [Cicero ad Atticum, XIII. 29. *O te ferreum qui illius periculis non movearis.* Idem in Epistola ad Fam. XVI. 21. *Ferreus essem si te non amarem.* Ad Homericum illud, Od. Ψ'. 103.

Σοὶ δ' αἰεὶ κραδίη στερεωτέρη ἐστὶ λίθοιο.

V. cl. D. Iacobus Dupertus in Gnomologia Homerica: „Παροιμιῶδες ἐπὶ τῶν σκληροκαρδίων. Tale illud Iliad. Ω'. Σιδήρειόν νύ τοι ἦτορ [k]). Aeschylus, Prom. Vinct. Σιδηρόφρων τε κἀκ πέτρας εἰργασμένος, quem versum ex duobus hisce Homeri expressum censet Eustathius [l]). Cor lapideum omnibus a natura.

Nempe genus durum sumus
Et documenta damus, qua simus origine nati [m]).

Ὁ λαὸς ἀπὸ τοῦ λᾶας (a lapide). Idem est σιδήρεος ἐν φρεσὶ θυμός, et κῆρ ἀτέραμνον paulo infra, i. e. σκληρόν, ἄτεγκτον, ἀτειρές. Et supra Il. Γ'. [n]). Αἰεί τοι κραδίη πέλεκυς ὥς ἐστιν

---

i) Prot. 322. C. k) v. 205. 521.
l) ad Od. XXIII. p. 1940, 58. m) Ov. Met. I. 414.
n) v. 60.

ἀπυρῆς. Hesiod.[o]) de aeneo hominum genere ἐκ μελιᾶν fabricato

Ἀδάμαντος ἔχον κρατερόφρονα θυμόν.

Vetus poeta apud Plutarch. de capiend. ex inimic. utilit.[p]) *Κεῖνος ἐξ ἀδάμαντος ἢ σιδάρου κεχάλκευται μέλαιναν καρδίαν.* Sic *χαλκεοκάρδιος* epitheton Herculis apud Theocr. Idyll. XIII. 5. Didymus etiam (licet alio sensu) dictus est *Χαλκέντερος* et Origines *Ἀδαμάντιος.*" Haec ille.]

[v. 244. *ΟΥΤ' ΑΝ.* Videtur *οὔτ'* hic non significare neque, quin potius ut *τε* pertineat ad *οὐ* quam ad *ἔχρῃζον*; ut sit *ἔχρῃζον τ' ἂν οὐκ εἰσιδεῖν.* Et tamen ita loquitur statim v. 260. *Οὔτ' ἐμοὶ λέγειν,*

Καθ' ἡδονήν, σοί τ' ἄλγος.]

v. 246. *ΚΑΙ ΜΗΝ.* Hoc vocabant *στιχομυθεῖν*, alternis iambis respondere. Pollux IV. 17.

v. 250. *ΤΥΦΛΑΣ ΕΝ ΑΥΤΟΙΣ ΕΛΠΙΔΑΣ.* [Notandum est quomodo invertit historiam Pandorae.] Sulpitius Servastus[q]):

Spes vetat aeternis mortis requiescere portis,
Et curas ferro rumpere sollicitas

[v. 252. *ΩΠΑΣΑ.* *Intulit.* Horat. Od. I. 3.

Audax Iapeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit.]

v. 262. *ΜΕΘΩΜΕΝ.* Homer. Iliad. Σ. 112. citatur a Scholiaste:

Ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν, ἀχνύμενοί περ,
Θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι φίλον δαμάσαντες ἀνάγκῃ·

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Dupprtus in Gnomologia Homerica: „*Παροιμιακῶς*, inquit, aut saltem *γνωμικῶς* usurpat hunc versum Cicero, non semel, in Epist. ad Attic.[r]). Et post eum recentiores Critici, Lipsius, Casaub., Baudius, in Epist. *Ἀλλὰ ταῦτα μὲν μεθῶμεν*, Aeschyli Prometh. ubi et Schol. citat hunc Homeri versum. *Ἀλλὰ τὰ μὲν κ. τ. λ.*" Haec ille.]

v. 263. *ΕΛΑΦΡΟΝ, ΟΣΤΙΣ.* Hesych. *Ἐλαφρός· εὐβάστακτος, κοῦφος.* Dion. Cass. XXXVIII. 18. *Ῥᾷον παραινέσαι ἑτέρους ἐστὶν ἢ αὐτὸν παθόντα καρτερῆσαι.* Terent. Andr. II. 1.

Facile omnes cum valemus recta consilia aegrotis damus.

Ovid. Eleg. in Drusum. v. 9.

---

o) Op. et D. 146. *p*) p. 91. (VI, 338. Reisk.)
q) Incertus in Burm. Anthol. lat. I, p. 531.
r) VII, 1. X, 12. add. Iliad. XIX, 65.

εἴργεσθαι. Etymolog. s) Αὐλή· ὁ περιτετειχισμένος καὶ ὑπαίθριος τόπος. Παρὰ τὸ ἄω, τὸ πνέω, γίνεται αὐὴ καὶ αὐλὴ ὁ περιπνεόμενος τόπος.]

Ibid. ΕΙΣΟΙΧΝΕΥΣΙ. Hesych. Εἰσοιχνεῦσιν· εἰσπορεύονται, καὶ ἐνδρεύουσιν. [Et contra ἐξοιχνεῖται. Homer. Il. Ι΄. 3 Ἀντὶ τοῦ ἐξίασιν. Eustath.] t)

v. 124. ΚΙΝΑΘΙΣΜΑ. Hesych. Κινάθισμα· κίνημα πλήθους, παραγωγῶς· ἐξ οὗ πλῆθος παραγίνεται, ὑπακούεται.

v. 131. ΠΑΤΡΩιΑΣ ΜΟΓΙΣ ΠΑΡΕΙΠΟΥΣΑ ΦΡΕΝΑ. Amoris ergo, inquit, contulimus nos in locum hunc desertum, ad quod etiam impetranda fuit venia a patre Oceano non ita facili ad nostram petitionem.

[v. 133. ΚΤΥΠΟΥ. Sc. dum Vulcanus Prometheum ferreis clavis et vinculis affigeret. ut v. 56.

Ῥαιστῆρι θεῖνε, πασσάλευε πρὸς πέτραις. Et mox:
Ἄρασσε μᾶλλον, θεῖνε. *)]

Ibid. ΑΝΤΡΩΝ. Antra Nympharum. [Porphyrius, de antro Nympharum, antra et speluncas Nymphis dedicata esse tradit, propter aquas in specubus distillantes aut scaturientes, quibus Nymphae Naiades praeficiuntur.]

v. 134. ΕΚ Δ' ΕΠΛΗΞΕ ΜΟΥ. Garbitius: Et perculit animum meum solidae honestatis amantem; an potius: et excussit mihi erubescentem verecundiam? Seneca Epist. XI. u) Ut se collegit, verecundiam, bonum in adolescente signum, vix potuit excutere.

Ibid. ΘΕΡΜΕΡΩΠΙΝ. Alii θεμερῶπιν· at omnium pessime Hesychius, qui θεμερόπιν legisse videtur, Θεμερόπις ἐρασμία. [Etymolog. x) Θερμερῶπις· θερμαίνουσα τὸν ὦπα Ἐπίθετον τῆς αἰδοῦς, παρὰ Αἰσχύλῳ. Apollon. Argon. III. 56 Θερμὸν δὲ παρῆΐδας εἷλεν ἔρευθος. Ubi Scholiastes: Καὶ τὸ ἐρύθημα δὲ τὸ θερμὸν τὰς παρειὰς κατέλαβεν· οἷον, ἐρυθρὰ ἐγίνετο

v. 135. ΣΥΘΗΝ Δ' ΑΠΕΔΙΛΟΣ. Ad festinandum: I Venus occiso Adonide, Bion Idyll. I. 19.

—— ἁ δ' Ἀφροδίτα
Λυσαμένα πλοκαμῖδας ἀνὰ δρυμὼς ἀλάληται
Πενθαλέα, νήπλεκτος, ἀσάνδαλος.

Theocr. Idyll. XXIV. 36.

Ἄνστα, μηδὲ πόδεσσι τεοῖς ὑπὸ σάνδαλα θείης.

Horat. Sat. I. 2. y)

Discincta tunica fugiendum est, et pede nudo.

Nymphas tamen aquaticas semper discalceatas incedere credunt aliqui; inde Homero Θέτις ἀργυρόπεζα.

---

s) p. 170, 10.
t) ad Il. IX, 384. p. 768.
u) XI. §. 1.
x) p. 447, 12.
y) v. 132.
*) σφίγγε.

v. 136. 137. 141. Ad sequentem versum non pertinent; illi enim respondet v. 157.

v. 137. ΤΗΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΟΥ ΤΗΘΥΟΣ ΕΚΓΟΝΑ. Ad verbum: — Tethyos omniparentis alumnae. Hesych. et Suid. Τηθύς, ἡ μήτηρ. Homericum illud Iliad. Ξ'. 201. videtur respexisse Aeschylus,

Ὠκεανόν τε, θεῶν γένεσιν, καὶ μητέρα Τηθύν·

et Aeschylum Ovidius, Fast. V. 81.

Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn,
Qui terram liquidis qua patet ambit aquis.

Plato in Theaetet. [z]) ἡ γένεσις τῶν ἄλλων πάντων Ὠκεανός τε καὶ Τηθὺς ῥεύματα τυγχάνει, καὶ οὐδὲν ἕστηκε. [Eustathius [a]): Τηθὺς ἡ κοινὴ τροφός, γῆ ἀλληγορικῶς, ὅτι παρὰ τὸ τήθη, ὃ δηλοῖ τὴν τροφὴν [τροφόν], λέγεται. Immo et vel ipsae Oceanitides, quas alloquitur Prometheus, quam plurimae fuerunt. Apollodor. [b]) Τρισχίλιαι γὰρ Ὠκεανίδες. Virgil. Geor. IV. 382.

Oceanumque patrem rerum, Nymphasque sorores,
Centum quae sylvas, centum quae flumina servant.

Propertius III. 7. *)

O centum aequoreae Nereo genitore puellae.]

v. 138. ΠΕΡΙ ΠΑΣΑΝ Θ' ΕΙΛΙΣΣΟΜΕΝΟΥ ΧΘΟΝ'. Secundum rudem apud veteres geographiae cognitionem dictum est. Poeta vetus [c]):

Κύκλον ἀκαμάτου καλλιῤῥόου Ὠκεανοῖο,
Ὃς γαῖαν δίνῃσι περιτρέχει ἀμφιελίξας.

Catullus in Nupt. Pel. et Thet. v. 30.

Oceanusque mari totum qui amplectitur orbem.

Manil. Astron. IV. 593.

Ipsa natat tellus pelagi lustrata corona
Cingentis medium liquidis amplexibus orbem.

Quanto cautius Ovidius modo laudatus:

—— terram liquidis qua patet ambit aquis.

[Adi sis Eustathium in Dionysii Periegesin ad illud poetae v. 3.

Μνήσομαι Ὠκεανοῖο βαθυῤῥόου, ἐν γὰρ ἐκείνῳ
Πᾶσα χθών, ἅτε νῆσος ἀπείριτος, ἐστεφάνωται.

Atque hinc Neptunus Γαιήοχος, terram continens, Homero dictus, οὐ μόνον, inquit Eustathius [d]), διὰ τὸ ἐπὶ γαίης ὀχεῖσθαι, ἢ διὰ τὸ συνέχειν τὴν γαῖαν τῇ ὑγρότητι, κ. τ. λ.

z) p. 180. D.
a) ad Il. XIV. p. 978, 20. 59.
b) I, 2. §. 2.
c) Orphic. fragm. XLIV. p. 498. Herm. (v. 2. περὶξ ἔχει.)
d) ad Od. I. p. 1392, 19.
*) III, 6, 67.

v. 143. *ΑΖΗΛΟΝ.* Hesychius Ἄζηλον interpretatur ἄτιμον, ἀμίμητον· Suidas, ὃ οὐκ ἄν τις ζηλώσειεν; citat idem ex Sophocle e):

Ἐξ ὀλβίων ἄζηλον εὑροῦσαι βίον
Χωροῦσι πρός σε. ——

[v. 145. *ΟΜΙΧΛΗ.* Hesych. Ὁμίχλη ἢ ὁμίχλα· ἀὴρ παχύς, σκοτεινός, ἀχλύς, ὑδατώδης σκοτία. Optime quadrat posterior interpretatio cum sequentibus, πλήρης δακρύων.]

v. 151. *ΠΕΛΩΡΙΑ.* *Νομιζόμενα.* Apollon. Argon. IV. 797.

-πελώριον ὅρκον ὀμόσσε.

Intelligit vero Prometheus Saturni et Titanum imperium atque leges. [Callimach. Hymn. *Εἰς λουτρὰ τῆς Παλλάδος* v. 100

—— Κρόνιοι δ' ὧδε λέγοντι νόμοι.

Timotheus apud Athenaeum III. f). Νέος ὁ Ζεὺς βασιλεύει, τὸ πάλαιον δ' ἦν Κρόνος ἄρχων. Non abludit querela Solis in Luciani Dialogo Mercurii et Solis g): Ταῦτα δ' οὖν, ὦ Ἑρμῆ, οὐκ ἐγίνετο ἐπὶ τοῦ Κρόνου.]

[v. 152. *ΕΙ ΓΑΡ.* *Utinam.* Hesych. εἰ γάρ· εἴθε γάρ.]

Ibid. *ΥΠΟ ΓΗΝ, ΝΕΡΘΕΝ Τ' ΑΙΔΟΥ.* Homer. Iliad. Χ'. 362.

Ψυχὴ δ' ἐκ ῥεθέων πταμένη Ἄϊδόσδε βεβήκει.

Ad quem locum Plutarchus h) εἰς τὸν ἀειδῆ, inquit, καὶ ἀόρατον, εἴτε ἀέρα θείη τις, εἴτε ὑπόγειον τόπον. Duplex itaque veterum de Orco sententia; alii aerium statuebant, alii subterraneum: posterioris est Aeschylus, ut et v. 432.

Κελαινὸς δ' ἄϊδος ὑποβρέμει μυχὸς γᾶς·

et ista quidem receptior. Unde ἔνεροι, *Inferi.* Νεκροδέγμονα vocat, quod iste communis locus credebatur animarum omnium post mortem. Bion Idyll. I. 55.

—— τὸ δὲ πᾶν καλὸν ἐς σὲ καὶ Ἅιδην [ἐς σὲ καταῤῥεῖ.]

Ἅιδης interprete Phornuto *Πλούτων* dicitur inferorum Deus, ὅτι μηδέν ἐστιν ὃ μὴ τελευταῖον εἰς αὐτὸν κατάγεται, καὶ αὐτοῦ κτῆμα γίνεται.

v. 154. *ΤΑΡΤΑΡΟΝ.* Homer. Iliad. Θ'. 14.

—— βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρεθρον
Ἔνθα σιδήρειαί τε πύλαι καὶ χάλκεος οὐδός.

Plato Dial. de Rhetor. i) τὸ τῆς τίσεως καὶ δίκης δεσμωτήριον vocat: secundum Apollodorum I. k) τόπος δὲ οὗτος ἐρεβώδης

---

e) Trachin. 284.   f) p. 122. D.
g) D. D. X, 2. (vol. I. p. 230.)
h) de occ. viv. p. 1129. (vol. X, 644. R.)
i) Gorg. p. 523. B.   k) I, 1. 1.

ἐστὶν ἐν ᾅδου (infra ᾅδην locat Aeschylus) τοσοῦτον ἀπὸ γῆς ἔχων διάστημα, ὅσον ἀπ' οὐρανοῦ ἡ γῆ. Inde ad quemvis fundum imum transfertur dictio: Hesiod. l) τάρταρα γαίης. [Suidas in voce Τάρταρος· ὁ κατώτερος τοῦ ᾅδου τόπος. Titanas ἐνερτέρους dictos διὰ τὸ καταταρταρῶσθαι, discimus ex Hesychio, in voce Ἐνέρτεροι. Stephanus Byzant. Τάρταρος· Κράτης τὸν ὑπὸ τοῖς πόλοις ἀέρα παχύν τε καὶ ψυχρόν τινα καὶ ἀφώτιστον· Ὅμηρος δὲ τόπον εἶναι συνέχοντα τοὺς περὶ Κρόνον καὶ ὑπὸ γῆν ὄντας. Atque hinc fortasse intelligendus Prometheus, quasi optasset se una cum Saturno et auxiliaribus eius in Tartarum detrusum fuisse, potius quam etc. vide v. 219.]

Ibid. *ΗΚΕΝ*. Fortasse Ἵκεν.

v. 157. *ΑΙΘΕΡΙΟΝ ΚΙΝΥΓΜΑ*. Hesychius legit κήνυγμα, et videtur a κενόν derivare; κήνυγμα, inquit, τὸ κενὸν τοῦ σώματος, οἷον σκιὰ καὶ εἴδωλον, φάντασμα ἀσθενὲς καὶ ἀχρεῖον. lege ἀχρεῖον, sicut Aeschylus v. 363. Ἀχρεῖον καὶ παρήορον δέμας. Est autem omnino legendum κίνυγμα, a κινύω, ut ab αἰθύσσω αἴθυγμα, cuius extat usus in Choeph. v. 194.

Ὅπως δίφροντις οὖσα μὴ κινυσσόμην.

v. 163. *ΘΕΜΕΝΟΣ ΑΓΝΑΜΠΤΟΝ ΝΟΟΝ*, *animum inflexibilem possidens.* Alcaeus m):

Καί με καλὴ γυνὴ φορολῃ καθαρὸν θεμένη νόον.

Apollon. Argon. VI. 1669.

—— Θεμένη δὲ κακὸν νόον, ἐχθοδοποῖσιν
Ὄμμασι χαλκείοιο Τάλω ἐμέγηρεν ὀπωπάς.

Euripides nostrum imitatus θεῶν ἄκαμπτον φρένα dixit, Hippolyt. v. 1268. Utrumque ex Homero adumbratum Iliad. *Α*. 569. Ἐπιγνάμψασα φίλον κῆρ. Γναμπτὸν secundum Hesychium est εὔπειστον, εὐμετάβολον. [Plinius N. H. VII. 19. *Exit hic animi tenor aliquando in rigorem quendam torvitatemque naturae duram et inflexibilem.*]

[v. 165. *ΟΥΔΕ ΛΗΞΕΙ*. Ex Homero sumptum censet Garbitius, Iliad. *Α*. 80. Κρείσσων γὰρ βασιλεὺς ὅτε χώσεται ἀνδρὶ χέρηι.]

v. 169. *ΜΑΚΑΡΩΝ ΠΡΥΤΑΝΙΣ*. Aristid. hymn. in Iovem n): οὗτος πρύτανυς (lege πρύτανις) καὶ ἡγεμὼν· καὶ ταμίας ὄντων καὶ γιγνομένων ἁπάντων.

v. 170. *ΝΕΟΝ ΒΟΥΛΕΥΜΑ*. Iupiter Thetin deperiit; vim inferre conatus est; ad Caucasum usque prosequitur: ubi cum Prometheus exposuisset, in fatis esse, filium eam

l) Theog. 119. τάρταρά τ' ἠερόεντα μυχῷ χθονὸς εὐρυοδείης.
m) Scol. adesp. ap. Athen. XV, 695. D. (Anacr. fragm. XC. Carm. Conviv. Ilgen. p. 34. Anal. Br. I, 158.)
n) p. 15. Cant. (I, 11. Ddf.)

pariturum patre praestantiorem, ideoque a congressu abstineret, ne a potentiori sceptro et honore spolietur, intactam dimisit; et Prometheum in gratiam receptum vinculis exemit.

[v. 171. *ΑΠΟΣΥΛΑΤΑΙ.* Schol. *Α'.* Ἀποσυληθήσεται. Praesens pro futuro.]

v. 172. *ΜΕΛΙΓΛΩΣΣΟΙΣ ΠΕΙΘΟΥΣ ΕΠΑΟΙΔΑΙΣΙ.* Ex Homero qui de Nestore, Il. *Α'.* 249.

Τοῦ γὰρ ἀπὸ γλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέεν αὐδή.

[Sic Pindarus Isthm. II. 12. [o]) Ἀοιδὰς μελιφθόγγους dixit, et Olymp. XI. 4. [p]) μελιγαρύας ὕμνους. Sirenum μελίγηρυν ὄπα dixit Homerus Od. *Μ'.* [q])] Aristoph. Avib. [r]) μελιγλώσσων ἐπέων. Auson. ad Symmach. [s]) *Modo intelligo quam mellea res sit oratio; quam delenifica et quam suada facundia.*

[v. 177. *ΑΙΚΙΑΣ.* Robortelli editio αἰτίας.]

[v. 181. *ΔΙΑΤΟΡΟΣ.* Eumenid. v. 570.

— διάτορος τυρσηνικὴ
Σάλπιγξ.]

[v. 184. *ΑΚΙΧΗΤΑ.* Impervestigabiles, inscrutabiles affectus. Sic Scholiastes *Β'.* Hom. Odyss. *Θ'.* 329.

Οὐκ ἀρετᾷ κακὰ ἔργα, κιχάνει τοι βραδὺς ὠκύν.

Consequitur sc. Vulcanus Solem. Hesych. Suid. Ἀκίχητος, ἀκατάληπτος.]

[Ibid. *ΚΕΑΡ ΑΠΑΡΑΜΥΘΟΝ.* Et v. 34.

— *Διὸς γὰρ δυσπαραίτητοι φρένες.*

Homer. Odyss. *Γ'.* 147.

Οὐ γάρ τ' αἶψα θεῶν τρέπεται νόος αἰὲν ἐόντων.

Vide Philon. lib. cui titulus: ὅτι ἄτρεπτον τὸ θεῖον.]

v. 186. *ΠΑΡ' ΕΑΥΤΩι ΤΟ ΔΙΚΑΙΟΝ ΕΧΩΝ.* Garbitius *apud se iustum* reddit; at vide quae ad v. 49. notavimus.

[— Stat pro ratione voluntas.]

v. 187. *ΑΛΛ' ΕΜΠΑΣ ΟΙΩ.* Aut ἔμπας aut οἴω delendum suadet carminis ratio. Ἔμπας agnoscit Scholiastes *Α'.* utrumque Schol. *Β'.*

[v. 190. *ΑΤΕΡΑΜΝΟΝ.* Hesych. ἀτέραμνον· τὸ μὴ ἐνδιδοῦν, σκληρόν. τέρσειν γὰρ τὸ ἁπαλόν. (Salm. Iun. pro τέρσειν l. τέρεν.) Eustathius [t]) ἦθος ἀτέραμνον exponit mores ὠμοὺς καὶ ἀνυπείκτους. Ulysses apud Homer. dicit Deos uxori suae dedisse κῆρ ἀτέραμνον [u]). Theocritus, Idyll. X. 7.

---

o) v. 7. Bkh.

p) X, 4. Bkh.

q) v. 187.

r) v. 908.

s) Epist. XVII. init.

t) ad Od. V. p. 1532, 17. cf. ad Il. XVIII. p. 1154, 15.

u) Od. XXIII, 127.

— πέτρας ἀπόκομμ' ἀτέραμνον.

Noster infra v. 1061.

Βροντῆς μύκημ' ἀτέραμνον.

Vox est Paroemiographis non praetermissa; apud quos plura si lubet exempla reperies.]

[v. 191. *ΑΡΘΜΟΝ.* Homer Il. *Η'*. 62.

Ἠδ' αὖτ' ἐν φιλότητι διέτμαγεν ἀρθμήσαντε.

Et iterum amice separati sunt reconciliati.]

[v. 193. *ΓΕΓΩΝ'.* Hesych. *Γεγωνεῖν· μεγαλοφωνεῖν, ἤδη δὲ φθέγγεσθαι.*

[v. 197. *ΑΛΓΕΙΝΑ.* Suidas. *Ἀλγεινά, τὰ λυπηρά.* Interpres: *Dolorem inurentia.*]

v. 199. *ΕΠΕΙ ΤΑΧΙΣΤ'.* Pro *τάχιστ' ἐπεί.* Aristot. Polit. III. 13. *Ἐπεὶ θᾶττον ἐγκρατῶς ἔσχον τὴν ἀρχὴν* pro *θᾶττον ἐπεί.* Ita Matth. III. 16. *ἀνέβη εὐθύς*, monente Grotio: et *εὐθέως*, Marc. I. 29. et XI. 2. Quod ad historiam spectat, Titanus et Iapetus Saturno fratri imperium detulerunt: eo tamen pacto, ut post mortem Saturni ad eorum filios, quorum erat Prometheus, reverteretur. Lite demum exorta inter Saturnum et filium suum Iovem, eoque in patrem insurgente, Prometheus Titanibus consilium dedit, ut neutri suppetias ferrent; quin potius sedato animo successionem in regno, uti convenerat, praestolarentur. Cum vero Titanes hisce monitis non audientes Saturno se adscivissent, sperantes eo citius, Iove debellato, ipsos regno potituros, Prometheus, qui Saturnum victum fore praevidit, ad Iovem se contulit.

v. 201. *ΟΙ ΜΕΝ ΘΕΛΟΝΤΕΣ.* Ad *ἤρξαντο* referendum: Saturno obiiciebant quod filios inique vorasset. Plato in Euthyphr. x). *Καὶ τοῦτον ὁμολογοῦσι τὸν αὐτοῦ πατέρα δῆσαι, ὅτι τοὺς υἱοὺς κατέπινεν οὐκ ἐν δίκῃ.*

[v. 204. *ΛΩΙΣΤΑ.* Hesych. *Λῷστος· βέλτιστος.* Noster infra v. 307.

— καὶ παραινέσαι γέ σοι
Θέλω τὰ λῷστα.

Item in Supplic. v. 981. *εἴη δὲ τὰ λῷστα.*]

[v. 204. *ΠΙΘΕΙΝ ΤΙΤΑΝΑΣ.* Nescio an huc spectat proverbium *Τιτᾶνας καλεῖν. Ἐπὶ τῶν κεκραγότων τινὰς ἐς βοήθειαν.* Habetur apud Apostolium XVIII. 64 et Diogenianum VII. 47. „Sumptum est," inquit Erasmus, „a Gigantum fabula, in qua Iupiter suo timens Olympo Titanas in auxilium arcessivit."]

v. 206. *ΑΙΜΥΛΑΣ ΔΕ ΜΗΧΑΝΑΣ ΑΤΙΜΑΣΑΝΤΕΣ.* Garbitius: *benignis meis rationibus spretis.* [Hesych. *Αἱμύλα,*

---

x) p. 6. A. (p. 359. Bekk.)

προσηνῆ. Idem Αἱμύλος· ἀστεῖος, συνετός, ὀξὺς ἐν τῷ λέγειν. Ubi cl. Guletus: „Δ δαίμων, αἵμων, δαήμων, αἷμος, αἱμύλος. Bourdelot. in Heliodor. p. 42."]

v. 208. *ΠΡΟΣ ΒΙΑΝ.* Ita passim Tragici, et aliquoties solutae orationis scriptores; cui opponitur πρὸς φιλίαν, *amice.* Dionys. Halicarn. I. p. 47. Σώζεσθαι δὲ ὑμᾶς περὶ πολλοῦ ἂν ποιησαίμην, εἴ μοι δῆλοι γένησθε οἰκήσεως δεόμενοι ἥκειν· ἐν ἀποχρήσει τε γῆς μοίρας, καὶ πρὸς φιλίαν τῶν δοθησομένων μεθέξοντες· ἀλλ' οὐ τὴν ἐμὴν δυναστείαν ἀφαιρησόμενοι πρὸς βίαν. Xenoph. de Exped. Cyri, I. y) Ἐὰν δὲ μείζων ἡ πρᾶξις τῆς πρόσθεν φαίνηται καὶ ἐπιπονωτέρα καὶ ἐπικινδυνωτέρα, ἀξιοῦν ἢ πείσαντα ἡμᾶς ἄγειν, ἢ πεισθέντα πρὸς φιλίαν ἀφιέναι. Ubi male Interpres, nescio quis, πρὸς φιλίαν reddit *in regionem pacatam.*

v. 209. *ΕΜΟΙ ΔΕ ΜΗΤΗΡ.* Ita et supra v. 18. At secundum Hesiodum Clymene Oceanitis erat mater Promethei, Theog. v. 507.

Κούρην δ' Ἰαπετὸς καλλίσφυρον Ὠκεανίνην
Ἠγάγετο Κλυμένην.

Secundum alios Asia eius mater erat: ita Lycophron z), Apollodorus I. a) et Etymologus b) in Ἀσία. quae tamen Asia ex Herodoti c) sententia uxor eius; alii filium asserunt Eurymedontis, unius e Titanibus et Iunonis.

Ibid. *ΘΕΜΙΣ, ΚΑΙ ΓΑΙΑ.* At in principio Eumenidum d) Themin agnoscit filiam Terrae.

v. 210. *ΠΟΛΛΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΜΟΡΦΗ ΘΙΑ.* Terra plurimis colebatur nominibus. Ovid. Fast. VI. 299. *Vi stando Vesta vocatur.* Euripid. Fragm. CLXXVIII. e)

Καὶ γαῖα μῆτερ, Ἑστίαν δέ σ' οἱ σοφοὶ
Βροτῶν καλοῦσιν ἡμένην ἐν αἰθέρι.

Eadem et *Ceres*; Eurip. Phoeniss. v. 690.

Ἀι διώνυμοι θεαὶ
Περσέφασσα καὶ φίλα
Δαμάτηρ θεά, [ἁ]πάντων
Ἄνασσ', ἁπάν-
των δὲ γᾶ τροφός.

De Proserpina dictum, inquit Interpres Graecus, quae et Core, et de Cerere, quae et Terra dicta. Idem Bacch. v. 275.

—— Δημήτηρ θεά,
(Γῆ δ' ἐστίν, ὄνομα δ' ὁπότερον βούλει, κάλει.)

---

y) cap. 3. §. 19.
z) v. 1283.
a) I, 2, 2.
b) p. 153, 29.
c) IV, 45.
d) v. 2.
e) Fragm. inc. p. 411. Matth.

Eadem Virgilio f) *prima Tellus et frugifera Ceres.* Ceres et Isis idem numen; Isis vero μυριώνυμος Apul. Met. XI. p. 386. *dea multinominis, cuius numen unicum multiformi specie, ritu vario, nomine multiiugo totus veneratur orbis,* Ibid. Vide Plutarchum de Iside et Osiride g). Nominum varietas a multifaria sua potestate orta est. Procl. in Timaeum, Comment. IV. οὕτω δὲ καὶ αὕτη ἡ γῆ, ἤγουν Δημήτηρ, δυνάμεις ἔχει ποικίλας. Hinc fit ut πολυωνυμίη numinibus exoptatissima sit gloria, quam a Iove postulat Diana, quo minus Phoebo cedat. Callim. hymn. III. 6.

Δός μοι παρθενίην αἰώνιον, ἄππα, φυλάσσειν,
Καὶ πολυωνυμίην, ἵνα μή μοι Φοῖβος ἐρίζῃ.

v. 212. *ΩΣ ΟΥ ΚΑΤ' ΙΣΧΥΝ.* Garbitius:

Non per vim neque cum potentia resistendum
Potius quam arte vincendo superiores.

[v. 218. *ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΕΙΝ.* Aristoph. Ran. v. 387.

Δήμητερ, ἁγνῶν ὀργίων
Ἄνασσα, συμπαραστάτει,
Καὶ σῶζε τὸν σαυτῆς χορόν.]

v. 219. *ΤΑΡΤΑΡΟΥ ΜΕΛΑΜΒΑΘΥΣ.* Homero adsentitur, Iliad. Θ. 479.

—— *ἵν' Ἰαπετός τε Κρόνος τε*
Ἥμενοι, οὔτ' αὐγῇς Ὑπερίονος Ἠελίοιο
Τέρποντ', οὔτ' ἀνέμοισι, βαθὺς δέ τε Τάρταρος ἀμφίς.

Alii aliter, quorum est Lucianus in Saturnalibus. c. 7. h)

[v. 221. *ΑΥΤΟΙΣΙ ΣΥΜΜΑΧΟΙΣΙ.* Σὺν αὐτοῖς συμμάχοις.]

v. 225. *ΤΟΙΣ ΦΙΛΟΙΣΙ ΜΗ ΠΕΠΟΙΘΕΝΑΙ.* Vertit Garbitius *Ut non fidem habeant amicis.* Nescio an satis plene et lucide. Maluissem: *ut non fidant amicis.* Vulgo enim *fidem habere* valet credere quod aliquis dicit aut monet verum esse; et credentem si ita res ferat, obtemperare. Hoc modo fidem habuit Iupiter Prometheo, consilio ipsius, ut hic narrat Prometheus, imperium adeptus. Hoc autem vult Aeschylus, viros principes illos praecipue suspectos habere, (imo et debere, si sapiant, dicunt Politici et Historici non pauci,) quibus ipsi plurimum debent, et qui de ipsis optime meriti sint. Ita enim τὸ φίλος hoc loco capiendum.

v. 229. *ΕΥΘΥΣ ΔΑΙΜΟΣΙΝ ΝΕΜΕΙ ΓΕΡΑ.* Fortasse νέμει. Idem refert Diodorus Siculus, V. 71. Τὸν οὖν Δία λέγουσι μὴ μόνον ἄρδην ἐξ ἀνθρώπων ἀφανίσαι τοὺς ἀσεβεῖς καὶ

f) Aen. IV, 58. 166. g) p. 374. (VII, 478. Reisk.)
h) III, p. 390.

πονηροὺς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀρίστοις τῶν τε θεῶν καὶ ἡρώων, ἔτι δὲ ἀνδρῶν, τὰς ἀξίας ἀπονεῖμαι τιμάς.

[v. 230. *ΔΙΕΣΤΟΙΧΙΖΕΤΟ.* Hesych. *Διαστοιχειούμενος·* διαταξάμενος, ἀκολούθως διαθέμενος. Idem *Διεστοιχίζετο·* διετίθετο ἐν στοίχῳ καὶ τάξει.]

v. 232. *ΑΛΛ' ΑΙΣΤΩΣΑΣ ΓΕΝΟΣ.* Plato [i]) in eadem re eodem vocabulo utitur: *ταῦτα δὲ ἐμηχανᾶτο εὐλάβειαν, μή τι γένος ἀϊστωθείη.* Noster v. 668.

—— πυρωπὸν ἐκ Διὸς μολεῖν
Κεραυνόν, ὃς πᾶν ἐξαϊστώσοι γένος.

Hesych. *Ἠίστωσας*, ἠφάνισας.

[v. 233. *ΦΙΤΥΣΑΙ.* Hesych. *Φιτύσατο·* ἐγέννησεν. Euripid. Alcestide, v. 294.

—— κοὔτις ἐλπὶς ἦν,
Σοῦ κατθανόντος, ἄλλα φυτεῦσαι τέκνα. Lege φιτεῦσαι.

Quin apud Aeschylum nostrum Robortelli Editio habet *φυτεῦσαι* quod minus probo.]

[v. 236. *ΤΟΥ ΜΗ.* Robortelli Editio τὸ μή.]

[v. 238. *ΑΛΓΕΙΝΑΙΣΙΝ.* Rob. Edit. *αλγειναῖσιν.*]

[v. 241. *ΖΗΝΙ ΔΥΣΚΛΕΗΣ ΘΕΑ.* Nos: *Iovi spectaculum inglorium.* Hesych. *Θέαν·* ὄψιν. Idem: *Δυσκλεές·* ἄδοξον.]

v. 242. *ΣΙΔΗΡΟΦΡΩΝ ΤΕ.* Expressit tantum non ad verbum Heliodorus 14. *Τίς οὕτως ἀδαμάντινος ἢ σιδηροῦς τὴν καρδίαν, ὡς μὴ θέλγεσθαι καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἀκούων;* [Cicero ad Atticum, XIII. 29. *O te ferreum qui illius periculis non movearis.* Idem in Epistola ad Fam. XVI. 21. *Ferreus essem si te non amarem.* Ad Homericum illud, Od. Ψ'. 103.

Σοὶ δ' αἰεὶ κραδίη στερεωτέρη ἐστὶ λίθοιο.

V. cl. D. Iacobus Dupertus in Gnomologia Homerica: „*Παροιμιώδης ἐπὶ τῶν σκληροκαρδίων.* Tale illud Iliad. Ω'. Σιδήρειόν νύ τοι ἦτορ [k]). Aeschylus, Prom. Vinct. *Σιδηρόφρων τε κἀκ πέτρας εἰργασμένος*, quem versum ex duobus hisce Homeri expressum censet Eustathius [l]). Cor lapideum omnibus a natura.

Nempe genus durum sumus
Et documenta damus, qua simus origine nati [m]).

Ὁ λαὸς ἀπὸ τοῦ λᾶας (a lapide). Idem est *σιδήρεος ἐν φρεσὶ θυμός*, et *κῆρ ἀτέραμνον* paulo infra, i. e. *σκληρόν, ἄτεγκτον, ἀτειρές.* Et supra Il. Γ'. [n]). *Αἰεί τοι κραδίη πέλεκυς ὥς ἐστιν*

i) Prot. 322. C.
k) v. 205. 521.
l) ad Od. XXIII. p. 1940, 58.
m) Ov. Met. I, 414.
n) v. 60.

ἀπυρῆς. Hesiod.[o]) de aeneo hominum genere ἐκ μελιᾶν fabricato

Ἀδάμαντος ἔχον κρατερόφρονα θυμόν.

Vetus poeta apud Plutarch. de capiend. ex inimic. utilit.[p]) *Κεῖνος ἐξ ἀδάμαντος ἢ σιδάρου κεχάλκευται μέλαιναν καρδίαν.* Sic *χαλκεοκάρδιος* epitheton Herculis apud Theocr. Idyll. XIII. 5. Didymus etiam (licet alio sensu) dictus est *Χαλκέντερος* et Origines *Ἀδαμάντιος.*" Haec ille.]

[v. 244. *ΟΥΤ' ΑΝ.* Videtur *οὔτ'* hic non significare neque, quin potius ut *τε* pertineat ad *οὐ* quam ad *ἔχρῃζον*; ut sit *ἔχρῃζόν τ' ἂν οὐκ εἰσιδεῖν.* Et tamen ita loquitur statim v. 260. *Οὔτ' ἐμοὶ λέγειν,*

Καθ' ἡδονήν, σοί τ' ἄλγος.]

v. 246. *ΚΑΙ ΜΗΝ.* Hoc vocabant *στιχομυθεῖν*, alternis iambis respondere. Pollux IV. 17.

v. 250. *ΤΥΦΛΑΣ ΕΝ ΑΥΤΟΙΣ ΕΛΠΙΔΑΣ.* [Notandum est quomodo invertit historiam Pandorae.] Sulpitius Servastus[q]):

Spes vetat aeternis mortis requiescere portis,
Et curas ferro rumpere sollicitas

[v. 252. *ΩΠΑΣΑ.* *Intulit.* Horat. Od. I. 3.

Audax Iapeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit.]

v. 262. *ΜΕΘΩΜΕΝ.* Homer. Iliad. Σ'. 112. citatur a Scholiaste:

Ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν, ἀχνύμενοί περ,
Θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι φίλον δαμάσαντες ἀνάγκῃ·

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Duportus in Gnomologia Homerica: „*Παροιμιακῶς*, inquit, aut saltem *γνωμικῶς* usurpat hunc versum Cicero, non semel, in Epist. ad Attic.[r]). Et post eum recentiores Critici, Lipsius, Casaub., Baudius, in Epist. *Ἀλλὰ ταῦτα μὲν μεθῶμεν*, Aeschyli Prometh. ubi et Schol. citat hunc Homeri versum. *Ἀλλὰ τὰ μὲν κ. τ. λ.*" Haec ille.]

v. 263. *ΕΛΑΦΡΟΝ, ΟΣΤΙΣ.* Hesych. *Ἐλαφρός· εὐβάστακτος, κοῦφος.* Dion, Cass. XXXVIII. 18. *Ῥᾷον παραινέσαι ἑτέροις ἐστὶν ἢ αὐτὸν παθόντα καρτερῆσαι.* Terent. Andr. II. 1.

Facile omnes cum valemus recta consilia aegrotis damus.

Ovid. Eleg. in Drusum. v. 9.

---

o) Op. et D. 146. p) p. 91. (VI, 338. Reisk.)
q) Incertus in Burm. Anthol. lat. I, p. 581.
r) VII, 1. X, 12. add. Iliad. XIX, 65.

Hei mihi! quam facile est, quamvis hoc contigit omnes,
Alterius luctu fortia verba loqui!

[Euripides apud Stobaeum, Tit. XXIII. [a]).

Ἅπαντες ἐσμὲν εἰς τὸ νουθετεῖν σοφοί,
Αὐτοὶ δ' ὅταν σφάλωμεν, οὐ γινώσκομεν.]

Ibid. ΠΗΜΑΤΩΝ ἘΞΩ ΠΟΔΑ. Eurip. Hippolyt. v. 1293.

Πήματος ἔξω πόδα κόνδ' ἀνέχεις.

[Sophocl. Philoct. v. 505.

Χρὴ δ' ἐκτὸς ὄντα πημάτων τὰ δείν' ὁρᾷν.]

[v. 264. ΤΟΥΣ ΚΑΚΩΣ ΠΡΑΣΣΟΝΤΑΣ. Forte legendum

— — — — τὸν κακῶς
Πράσσοντ'.]

[v. 269. ΚΑΤΙΣΧΑΝΕΙΣΘΑΙ. f. κατισχνανεῖσθαι et coniungendum cum ποιναῖς; habet enim τὸ πέτραις praepositionem suam. Ita Eumenid. v. 139. Ἀτμῷ κατισχναίνουσα, νηδύος πυρί.

Et in hac ipsa Tragoedia v. 380.

Καὶ μὴ σφριγῶντα θυμὸν ἰσχναίνῃ βίᾳ.

Hesych. Κατισχνοῦν· καταλεπτύνειν. Idem Ἰσχανέονται· κατέχονται, ἐπιθυμοῦνται, κωλύονται, καὶ τὰ ὅμοια. Scholiasten vero A. (qui κατισχανεῖσθαι legebat, et constringi interpretabatur) necesse fuit verbum τιμωρηθήσεσθαι adiicere: Τοιαύταις τιμωρίαις τιμωρηθήσεσθαί με καὶ κατισχανεῖσθαι.]

[Ibid. ΠΕΔΑΡΣΙΟΙΣ. Hesych. Πεδάρσιον· μετέωρον, ὑψοῦ.]

[v. 271. ΚΑΙ ΜΟΙ. f. καί τοι.]

[v. 272. ΠΡΟΣΕΡΠΟΥΣΑΣ ΤΥΧΑΣ. Ut Iuvenal. IX. 129.

Adrepit non intellecta senectus.

Noster supra v. 128. Πᾶν μοι φοβερὸν τὸ προσέρπον.]

[v. 276. ΠΡΟΣΙΖΑΝΕΙ. Quaere an non sit significationis transitivae.]

v. 281. ΠΟΡΟΝ ΟΙΩΝΩΝ. Et v. 394. Λευρὸν οἶμον αἰθέρος vocat. [Hesych. Πόρος· ὁδός, τρίβος; ἢ τὸ τοῦ ποταμοῦ ῥεῦμα.]

[Ibid. ΟΚΡΥΟΕΣΣΗ. Hesych. Ὀκρυόεν· τραχύ, σκληρόν, στερεόν, ὀργίλον. Noster in Sept. contra Theb. v. 806. Χερμάδ' ὀκρυόεσσαν dixit.]

---

a) Serm. XXIII, 5. Fragm. p. 433. Matth.

II.

[v. 288. ΞΥΝΑΛΓΩ. l. συναλγῶ ob metrum.]

v. 289. ΞΥΓΓΕΝΕΣ. Nam Oceanus et Iapetus, pater Promethei, fuere fratres, filii sc. Coeli et Terrae. Hesiod. Theog. t) [Et Clymene mater Promethei erat Oceanitis. Vide quae ad v. 209.]

v. 294. ΧΑΡΙΤΟΓΛΩΣΣΕΙΝ. Athenaeus Deipnos. IV. u) eodem verbo est usus, sub persona Magni Cynicos perstringentis, οὔτε γὰρ χαριτογλωσσεῖν ὑμᾶς θέμις. Idem mox x) hunc locum laudans ita legit:

Γνώσει τάδ' ὡς ἔτυμά γ᾽· οὐδὲ γὰρ μάτην
Χαριτογλωσσεῖν ἔνι μοί.

[Est autem Χαριτογλωσσεῖν, πρὸς χάριν λέγειν; vel μέχρι γλώσσης χαρίζεσθαι, quod inverso ordine γλωσσοχαριτεῖν dixisse Aeschylum nostrum in Prometh. Soluto asserit Vir Cl. D. Iacobus Duportus in Gnomologia Homerica p. 224. Locus vero unde hoc habuit me hactenus fugit. Sane γλώσσης χάριν dixit in Choephoris y), sed an hoc sensu, non ita certum est. Videtur enim hoc garrulitatem innuere. Vide quae ad Choeph. v. 264. Ex χαριτογλωσσεῖν vero manavit proverbium ἀπὸ γλώσσης φίλος. Theognis, Gnom. Eleg. v. 973.

Μή μοι ἀνὴρ εἴη γλώσσῃ φίλος, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ.

Idem v. 87. *Μή μ' ἔπεσιν μὲν στέργε, νόον δ' ἔχε καὶ φρένας ἄλλῃ.*]

v. 296. ΩΣ ΩΚΕΑΝΟΥ ΦΙΛΟΣ. Auctiores sunt veteres editiones verbo ἕτερος, quod videtur etiam Scholiastes A. agnovisse: οὐ γὰρ πρός με λέξεις, ὡς ἄλλος τις φίλος, κ. τ. λ.

v. 300. ΕΠΩΝΥΜΟΝ ΤΕ ΡΕΥΜΑ. Non intelligo quare Schol. B. ὠκεάνιον vel ὠκεάνειον, quae non alibi memini: at vulgaris appellatio ὠκεανός magis congruit verbo ἐπώνυμος.

v. 301. ΑΥΤΟΚΤΙΤ' ΑΝΤΡΑ. Virgilio *saxum vivum* z). [Proprie vero ἄντρα; ita enim distinguit Ammonius de Simil. ac Diff. Verb. a) Ἄντρον τὸ αὐτοφυὲς κοίλωμα· σπήλαιον δὲ τὸ χειροποίητον. Oppianus Cyneget. v. 688. Σπέος αὐτορόφοιο μελάθρου.]

Ibid. ΣΙΔΗΡΟΜΗΤΟΡΑ. Scholiastes B. Caucasum intelligit, περὶ αὐτὸν γάρ, inquit, οἱ Χάλυβες. Scholiastes vero A. de Scythia in genere, melius. Non enim Chalybum regionem tantum, sed et totam Scythiam, tam Europaeam quam Asiaticam, ferro abundare satis constat: hinc est quod

t) v. 133. u) p. 164. B.
x) p. 165. C. Nunc correcta leguntur.
y) v. 264. z) Aen. I, 167.
a) p. 18. Valck.

Σκύθης σίδηρος dixit Aeschylus Sept. ad Theb. v. 823. et Stephanus Σκύθην interpretatur σίδηρον.

v. 807. *ΚΑΙ ΠΑΡΑΙΝΕΣΑΙ ΓΕ ΣΟΙ.* Homericum illud imitatus, Il. *Α*. 577.

Μητρὶ δ' ἐγὼ παράφημι, καὶ αὐτῇ περ νοεούσῃ,
Πατρὶ φίλῳ ἐπίηρα φέρειν Διΐ.

v. 808. *ΚΑΙΠΕΡ ΟΝΤΙ ΠΟΙΚΙΛΩι.* [Hesiod. Theogon. v. 510.

Τίκτε δ' ὑπερκύδαντα Μενοίτιον ἠδὲ Προμηθέα,
Ποικίλον, αἰολόμητιν.

Et postea v. 521.

—— Προμηθέα ποικιλόβουλον.

Horatius *callidum* Promethea vocat Od. II. 18. Catullus in Nupt. Pel. et Thet. v. 294.

—— solerti corde Prometheus.

[v. 811. *ΤΕΘΗΓΜΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ.* Psalm. CXL. 3. Ἠκόνησαν γλῶσσαν αὐτῶν. Et LVII. 4. Ἡ γλῶσσα αὐτῶν μάχαιρα ὀξεῖα. Et LIX. 7. Ῥομφαία (Symmachus ὡς μαχαίρας) ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτῶν.]

v. 812. *ΤΑΧ' ΑΝ ΣΟΥ ΚΑΙ ΜΑΚΡΑΝ.* Ovid. Ep. Heroid. XVII. 165.

An nescis longas regibus esse manus?

v. 814. *ΠΑΙΔΙΑΝ ΕΙΝΑΙ ΔΟΚΕΙΝ.* Terent. Eun. Act. II. 3. b)

—— hic vero est
Qui si amare occeperit, ludum iocumque dices fuisse alterum.

Fabius apud Livium in oratione adversus P. Scipionem XXVIII. 42. *Nae tibi, Publi Corneli, cum ex alto Africam conspexeris, ludus et iocus fuisse Hispaniae tuae videbuntur.* Petr. Victor. Var. lect. VI. 18.

v. 817. *ΑΡΧΑΙ' ΙΣΩΣ.* Ita et Thucyd. VII. c) Ἀρχαιολογεῖν, *futiliter garrire.* [Mich. Apostol. IV. 88. Ἀρχαῖα φρονεῖς. Ἐπὶ τῶν μώρων καὶ εὐήθων. Diogenianus, III. 4. Ἀρχαϊκὰ φρονεῖν· ἀντὶ τοῦ εὐηθικά. *Antiqua sapere, hoc est stolida atque inepta.* Suidas: Ἀρχαῖον· τέτακται δέ, inquit, παρὰ κωμικοῖς καὶ ἐπὶ τοῦ εὐήθους. Interpres: *Apud Comicos pro fatuo ponitur.* Aristoph. in Nub. p. 103. v. 7. Annot. IV. et p. 105. v. 8. d) Idem Suidas: Ἀρχαίος, ἀντὶ τοῦ εὐήθης Πλάτων· ἢ λῆρος· ἀρχαίως δέ, ἀπραγμόνως· ἀπαρατηρήτως, καὶ ἠλιθίως, εὐήθως.

b) v. 8. c) c. 69.
d) Nub. v. 915. 984. Schol. 397. 819.

— μινυρίζοντες μέλη
Ἀρχαιομελησιδωνοφρυνιχήρατα e).

Interpres: Ἀρχαῖοι. *Antiquus; pro fatuus, ineptus, stultus; Plato: vel pro delirus, qui delirat et nugatur.* Ἀρχαίως vero, *sine curiositate; inconsiderate, vel stulte et fatue.* (Aristophanes in Vespis p. 318. v. 10. 11.) e) *Minurizantes*, minuta demissaque voce canentes, *carmina antiqua mellea Sidonia Phrynichi amabilia*, ut poemata. Quod vero Platonem laudat Suidas, forsan verba eius in Euthydemo f) respexit, ἔχων φλυαρεῖς, καὶ ἀρχαιότερος εἶ τοῦ δέοντος. *Nugaris et stultior es quam decet.*]

v. 323. *ΠΡΟΣ ΚΕΝΤΡΑ ΚΩΛΟΝ ΕΚΤΕΝΕΙΣ.* Eurip. Pelia apud Stobaeum Tit. III. g) Πρὸς κέντρα μὴ λάκτιζε τοῖς κρατοῦσί σου. [Mich. Apostol. XVI. 86. Πρὸς κέντρα λακτίζεις. Ἐπὶ τῶν ἑαυτοὺς βλαπτόντων. Quintil. VI. 5. *Nocet pugnare in iis quae obtinere non possis; ubi vinci necesse est, expedit cedere*]. Zenobius, V. 7. Πρὸς κέντρα λακτίζειν, παροιμία ἧς μέμνηται Εὐριπίδης h)· Πρὸς κέντρα λακτίζοι[μι] θνητὸς ὢν θεῷ. καὶ Αἰσχύλος δὲ ταύτης μέμνηται. Vide Plaut. in Rud. i) Terent. Phorm. k) Act. Apost. IX. 5. Obiter corrigendus est Suidas, Πρὸς κέντρα λακτίζειν πρὸς κεφάλαιον· οὕτω φησὶν Ἀριστοφάνης. Ubi pessime Interpres: *adversus stimulos calcitras, adversus caput calcitras. N. L.* leg. Πρὸς κέντρα λακτίζεις. Προσκεφάλαιον· οὕτω, κ. λ. quo vocabulo usus est Aristophanes Fabulis editis l). Hesych. Κῶλα· πόδες. Κώλοισι· ποδίοισι. Idem, Ἄκωλος· ἄπους et τετράκωλος· τετράπους. Inde Κωλιάς. est autem revera *crus.* Mercurius ἄκωλος; genus hominum μονόκωλον. Agam. v. 1393.

— κἂν δυοῖν οἰμώγμασιν
Μεθῆκεν αὐτοῦ κῶλα.

v. 324. *ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ.* Hesych. Ὑπεύθυνος· ἔνοχος, ὑποκείμενος.

[v. 327. *ΛΑΒΡΟΣΤΟΜΕΙ.* Hesych. Λαβροστομία· ἡ ἀδιάχρηστος (Guietus ἀδιάκριτος, Stephanus ἄχρηστος) λαλία. In MS. Arundeliano Aeschyli λαυροστόμει legitur. Hesych. Λαρδάπτειν· λαύρως ἐσθίειν, pro λάβρως. Homer. Iliad. Ψ'. 479.

Ἀλλ' αἰεὶ μύθοις λαβρεύεαι, οὐδέ τί σε χρὴ
Λαβραγόρην ἔμεναι· πάρα γὰρ καὶ ἀμείνονες ἄλλοι.
Sed usque verba temere effutis: neque vero te decet
Futilem esse: adsunt enim praestantiores alii.

---

e) Aristoph. Vesp. v. 219.
f) p. 295. C.
g) III, 22. (Πελιάσι.)
h) Bacch. 794.
i) Truc. IV, 2, 55.
k) I, 2, 28.
l) Plut. 542.

Ad quem locum V. Cl. D. Iacob. Duportus in Gnomologia Homerica: „Ἐποχὴ στωμυλίας. Λαβρεύεσθαι τὸ λάβρως καὶ σὺ μετὰ σκέψεως λαλεῖν ἢ στωμύλλεσθαι, ὅθεν καὶ λαβραγόρης, ὁ ἐν τῷ ἀγορεύειν λαβρός. Eustath. m) οὔ σε χρὴ μῦθον ὀφέλλειν, quod λαβροστομεῖν est apud Aeschyl. Prometh. et λαβράζειν apud Nicandr. Alexipharm. n) ubi Scholiastes Homeri verba citat, quae hic proxime praecedunt, τί πάρος λαβρεύεαι; Pro λαβραγόρης Apollinarius habet λαυραγόρης. Psalm. CXXXIX. 25.

Ἀνέρα λαυραγόρην καθέλοι κακομήχανος ὥρη."

Hactenus Vir doctissimus.]

v. 329. *ΠΡΟΣΤΡΙΒΕΤΑΙ.* [Alii προσγίνεται, quod ex scholiis.] Hesych. *Προςτρίβεται*, προςπήσσεται. Eandem γνώμην habet Euripides Bacch. v. 385.

Ἀχαλίνων στομάτων
Ἀνόμου τ' ἀφροσύνας
Τὸ τέλος δυστυχία.

[Philostratus in vita Apollonii o): Σοφίαν δὲ ἑαυτοῦ κατεψεύδετο, (de Basso quodam Corinthio sermo est, qui philosophum se esse iactitabat), καὶ χαλινὸς οὐκ ἦν ἐπὶ τῇ γλώττῃ. Mich. Apostolius VI. 36. *Γλώσσῃ ματαίᾳ ζημία προςτρίβεται. Αἰσχύλου. Τὸ μὲν ἀπόφθεγμα Βίαντος· ὡς παροιμία δὲ λαμβάνεται, ὡς μαρτυρεῖ Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ παροιμιῶν. Οἱ πολλοὶ δὲ Χίλωνος εἶναι τὸ ἀπόφθεγμα· Κλέαρχος δέ, ὑπὸ τοῦ θεοῦ λεχθῆναι Χίλωνι Λακεδαιμονίῳ.* Aeschyli: *Apophthegma quidem est Biantis; tanquam paroemia vero circumfertur, ut testatur Theophrastus libro de Paroemiis. Caeterum Clearchus, ab Apolline Chiloni, Damagetae filio, Lacedaemonio, oraculo esse redditum ait.* Homer Od. Δ. 502.

Καί νύ κεν ἔκφυγε κῆρα, καὶ ἐχθόμενός περ Ἀθήνῃ,
Εἰ μὴ ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλε, καὶ μέγ' ἀάσθη.
Et sane effugisset mortem, vel invisus licet Minervae,
Nisi arrogans verbum proiecisset, adeoque in noxam ingentem incidisset.

Incertus, apud Grotium in Excerptis p):

Ἡ γλῶσσα πολλοὺς εἰς ὄλεθρον ἤγαγεν.

Item:

Ἡ γλῶσσα πολλῶν ἐστιν αἰτία κακῶν.

Noster Sept. Theb. v. 444.

Τῶν τοι ματαίων ἀνδράσιν φρονημάτων
Ἡ γλῶσσ' ἀληθὴς γίνεται κατήγορος.]

---

m) p. 1812. init.
n) v. 160.
o) IV, c. 26. p. 166. Ol.
p) p. 943. Gnom. Poet. p. 324. Br.

[v. 330. *ΖΗΛΩ Σ'*. Hesych. *Ζηλῶ· μακαρίζω.*]

[Ibid. *ΚΥΡΕΙΣ*. Hesych. *Κυρεῖ· ὑπάρχει, τυγχάνει.* Atque ita interpretandus ipse Sophocles, ubi ait Oed. Tyr. v. 370.

Φονέα σέ φημι τἀνδρὸς οὗ ζητεῖς κυρεῖν i. e. *εἶναι, ἢ ὑπάρχειν.*

Et Euripides Phoeniss. v. 1074.

Ὠή, τίς ἐν πυλαῖσι δωμάτων κυρεῖ;]

Noster in Persis v. 600.

—— *κακῶν μὲν ὅστις ἔμπορος κυρεῖ.*]

[v. 333. *ΟΥ ΓΑΡ ΕΥΠΙΘΗΣ*. Ita supra v. 34.

Διὸς γὰρ δυσπαραίτητοι φρένες.]

v. 335. *ΠΟΛΛΩ Γ' ΑΜΕΙΝΩΝ*. Tale illud Euripideum, Fragm. CXL. q)

Μισῶ σοφιστὴν ὅστις οὐχ αὑτῷ σοφός.

Philemon r):

—— *τοὺς ἰατροὺς οἶδ' ἐγὼ*
Ὑπὲρ ἐγκρατείας τοῖς νοσοῦσιν εὖ σφόδρα
Πάντας λαλοῦντας, εἶτ' [ἐπ]ὰν πταίσωσί τι,
Αὐτοὺς ποιοῦντας πάνθ' ὅσ' οὐκ εἴων τότε.

[v. 342. *ΜΗΔΕΝ ΠΟΝΕΙ*. Supra v. 44.

Τὰ μηδὲν ὠφελοῦντα μὴ πόνει μάτην.]

[v. 344. *ΣΑΥΤΟΝ ΕΚΠΟΔΩΝ ΕΧΩΝ*. Choeph. v. 18.

Πυλάδη, σταθῶμεν ἐκ ποδῶν.]

[v. 345. *ΟΥΚ ΕΙ ΔΥΣΤΥΧΩ*. Contra illud:

Solamen miseris socios habuisse doloris.

Et Terent. Adelph. IV. 2. s) *Aegre solus, si quid sit, fero.* Ut et Chrysostomus: *παραμυθίαν φέρει τὸ κοινωνοὺς εἶναι τῶν συμφορῶν.*]

v. 347. *ΚΑΣΙΓΝΗΤΟΥ*. Tui. Ex Iapeto et Clymene Atlas, Menoetius, Prometheus et Epimetheus. Hesiod. Theog. t). [Hinc adagium, de iis qui sese magnis et molestis involvunt negotiis, ipsique sibi malum accersunt, *Ἄτλας τὸν οὐρανόν. Ἐπὶ τῶν μεγάλοις τισὶ πράγμασιν ἐπιβαλλομένων, καὶ κακῷ τινι περιπιπτόντων.* Diogenian. II. 67. Addit Suidas: *Ἄτλας, ὁ μυθευόμενος τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανὸν βαστάζειν καὶ σιδηρέους ὤμους ἔχειν λέγεται.* Virgil. Aen. IV. 481.

—— iamque volans apicem et latera ardua cernit
Atlantis duri, coelum qui vertice fulcit.

---

q) p. 388. Matth.
r) p. 381. Mein.
s) v. 8.
t) v. 509.

προσηνῆ. Idem *Αἰμύλος· ἀστεῖος, συνετός, ὀξὺς ἐν τῷ λέγειν.* Ubi cl. Guietus: „Α δαίμων, αἴμων, δαήμων; αἶμος, αἰμύλος. Bourdelot. in Heliodor. p. 42."]

v. 208. *ΠΡΟΣ ΒΙΑΝ.* Ita passim Tragici, et aliquoties solutae orationis scriptores; cui opponitur *πρὸς φιλίαν, amice.* Dionys. Halicarn. I. p. 47. *Σώζεσθαι δὲ ὑμᾶς περὶ πολλοῦ ἂν ποιησαίμην, εἴ μοι δῆλοι γένησθε οἰκήσεως δεόμενοι ἥκειν· ἐν ἀποχρήσει τε γῆς μοίρας, καὶ πρὸς φιλίαν τῶν δοθησομένων μεθέξοντες· ἀλλ' οὐ τὴν ἐμὴν δυναστείαν ἀφαιρησόμενοι πρὸς βίαν.* Xenoph. de Exped. Cyri, I. y) *Ἐὰν δὲ μείζων ἡ πρᾶξις τῆς πρόσθεν φαίνηται καὶ ἐπιπονωτέρα καὶ ἐπικινδυνωτέρα, ἀξιοῦν ἢ πείσαντα ἡμᾶς ἄγειν, ἢ πεισθέντα πρὸς φιλίαν ἀφιέναι.* Ubi male Interpres, nescio quis, *πρὸς φιλίαν* reddit *in regionem pacatam.*

v. 209. *ΕΜΟΙ ΔΕ ΜΗΤΗΡ.* Ita et supra v. 18. At secundum Hesiodum Clymene Oceanitis erat mater Promethei, Theog. v. 507.

Κούρην δ' Ἰαπετὸς καλλίσφυρον Ὠκεανίνην
Ἠγάγετο Κλυμένην.

Secundum alios Asia eius mater erat: ita Lycophron z), Apollodorus I. a) et Etymologus b) in *Ἀσία.* quae tamen Asia ex Herodoti c) sententia uxor eius; alii filium asserunt Eurymedontis, unius e Titanibus et Iunonis.

Ibid. *ΘΕΜΙΣ, ΚΑΙ ΓΑΙΑ.* At in principio Eumenidum d) Themin agnoscit filiam Terrae.

v. 210. *ΠΟΛΛΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΜΟΡΦΗ ΘΙΑ.* Terra plurimis colebatur nominibus. Ovid. Fast. VI. 299. *Vi stando Vesta vocatur.* Euripid. Fragm. CLXXVIII. e)

Καὶ γαῖα μῆτερ, Ἑστίαν δέ σ' οἱ σοφοὶ
Βροτῶν καλοῦσιν ἡμένην ἐν αἰθέρι.

Eadem et *Ceres*; Eurip. Phoeniss. v. 690.

Ἆ διώνυμοι θεαὶ
Περσέφασσα καὶ φίλα
Δαμάτηρ θεά, [ἁ] πάντων
Ἄνασσ', ἁπάν-
των δὲ γᾶ τροφός.

De Proserpina dictum, inquit Interpres Graecus, quae et Core, et de Cerere, quae et Terra dicta. Idem Bacch. v. 275.

—— Δημήτηρ θεά,
(Γῆ δ' ἐστίν, ὄνομα δ' ὁπότερον βούλει, κάλει.)

---

y) cap. 3. §. 19.
z) v. 1283.
a) I, 2, 2.
b) p. 153, 29.
c) IV, 45.
d) v. 2.
e) Fragm. inc. p. 411. Matth.

Eadem Virgilio f) *prima Tellus et Iugifera Ceres*. Ceres et Isis idem numen; Isis vero μυριώνυμος Apul. Met. XI. p. 386. *dea multinominis, cuius numen unicum multiformi specie, ritu vario, nomine multiiugo totus veneratur orbis*, Ibid. Vide Plutarchum de Iside et Osiride g). Nominum varietas a multifaria sua potestate orta est. Procl. in Timaeum, Comment. IV. οὕτω δὲ καὶ αὕτη ἡ γῆ, ἤγουν Δημήτηρ, δυνάμεις ἔχει ποικίλας. Hinc fit ut πολυωνυμίη numinibus exoptatissima sit gloria, quam a Iove postulat Diana, quo minus Phoebo cedat. Callim. hymn. III. 6.

Δός μοι παρθενίην αἰώνιον, ἄππα, φυλάσσειν,
Καὶ πολυωνυμίην, ἵνα μή μοι Φοῖβος ἐρίζῃ.

v. 212. *ΩΣ ΟΥ ΚΑΤ' ΙΣΧΥΝ.* Garbitius:

Non per vim neque cum potentia resistendum
Potius quam arte vincendo superiores.

[v. 218. *ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΤΕΙΝ.* Aristoph. Ran. v. 387.

Δήμητερ, ἁγνῶν ὀργίων
Ἄνασσα, συμπαραστάτει,
Καὶ σῶζε τὸν σαυτῆς χορόν.]

v. 219. *ΤΑΡΤΑΡΟΥ ΜΕΛΑΜΒΑΘΟΥΣ.* Homero adsentitur, Iliad. Θ. 479.

——— *ἵν' Ἰαπετός τε Κρόνος τε*
Ἥμενοι, οὔτ' αὐγῇς Ὑπερίονος Ἠελίοιο
Τέρποντ', οὔτ' ἀνέμοισι, βαθὺς δέ τε Τάρταρος ἀμφίς.

Alii aliter, quorum est Lucianus in Saturnalibus. c. 7. h)

[v. 221. *ΑΥΤΟΙΣΙ ΣΥΜΜΑΧΟΙΣΙ.* Σὺν αὐτοῖς συμμάχοις.]

v. 225. *ΤΟΙΣ ΦΙΛΟΙΣΙ ΜΗ ΠΕΠΟΙΘΕΝΑΙ.* Vertit Garbitius *Ut non fidem habeant amicis.* Nescio an satis plene et lucide. Maluissem: *ut non fidant amicis.* Vulgo enim *fidem habere* valet credere quod aliquis dicit aut monet verum esse; et credentem si ita res ferat, obtemperare. Hoc modo fidem habuit Iupiter Prometheo, consilio ipsius, ut hic narrat Prometheus, imperium adeptus. Hoc autem vult Aeschylus, viros principes illos praecipue suspectos habere, (imo et debere, si sapiant, dicunt Politici et Historici non pauci,) quibus ipsi plurimum debent, et qui de ipsis optime meriti sint. Ita enim τὸ φίλος hoc loco capiendum.

v. 229. *ΕΥΘΥΣ ΔΑΙΜΟΣΙΝ ΝΕΜΕΙ ΓΕΡΑ.* Fortasse νέμει. Idem refert Diodorus Siculus, V. 71. Τὸν οὖν Δία λέγουσι μὴ μόνον ἄρδην ἐξ ἀνθρώπων ἀφανίσαι τοὺς ἀσεβεῖς καὶ

---

f) Aen. IV, 58. 166. g) p. 374. (VII, 473. Reisk.)
h) III, p. 390.

πονηρούς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀρίστοις τῶν τε θεῶν καὶ ἡρώων, ἔτι δὲ ἀνδρῶν, τὰς ἀξίας ἀπονεῖμαι τιμάς.

[v. 230. ΔΙΕΣΤΟΙΧΙΖΕΤΟ. Hesych. Διαστοιχισάμενος· διαταξάμενος, ἀκολούθως διαθέμενος. Idem Διεστοιχίζετο· διετίθετο ἐν στοίχῳ καὶ τάξει.]

v. 232. ΑΛΛ' ΑΙΣΤΩΣΑΣ ΓΕΝΟΣ. Plato [i]) in eadem re eodem vocabulo utitur: ταῦτα δὲ ἐμηχανᾶτο εὐλάβειαν, μή τι γένος ἀϊστωθείη. Noster v. 668.

—— πυρωπὸν ἐκ Διὸς μολεῖν
Κεραυνόν, ὃς πᾶν ἐξαϊστώσει γένος.

Hesych. Ἠΐστωσας, ἠφάνισας.

[v. 233. ΦΙΤΥΣΑΙ. Hesych. Φιτύσατο· ἐγέννησεν. Euripid. Alcestide, v. 294.

—— κοὔτις ἐλπὶς ἦν,
Σοῦ κατθανόντος, ἄλλα φιτῦσαι τέκνα. Lege φιτεῦσαι.

Quin apud Aeschylum nostrum Robortelli Editio habet φιτεῦσαι quod minus probo.]

[v. 236. ΤΟΥ ΜΗ. Robortelli Editio τὸ μή.]

[v. 238. ΑΛΓΕΙΝΑΙΣΙΝ. Rob. Edit. αλγειναῖσιν.]

[v. 241. ΖΗΝΙ ΔΥΣΚΛΕΗΣ ΘΕΑ. Nos: *Iovi spectaculum inglorium.* Hesych. Θέαν· ὄψιν. Idem: Δυσκλεές· ἄδοξον.]

v. 242. ΣΙΔΗΡΟΦΡΩΝ ΤΕ. Expressit tantum non ad verbum Heliodorus 14. Τίς οὕτως ἀδαμάντινος ἢ σιδηροῦς τὴν καρδίαν, ὡς μὴ θέλγεσθαι καὶ εἰς ἐνιαυτὸν ἀκούων; [Cicero ad Atticum, XIII. 29. *O te ferreum qui illius periculis non movearis.* Idem in Epistola ad Fam. XVI. 21. *Ferreus essem si te non amarem.* Ad Homericum illud, Od. Ψ'. 103.

Σοὶ δ' αἰεὶ κραδίη στερεωτέρη ἐστὶ λίθοιο.

V. cl. D. Iacobus Duportus in Gnomologia Homerica: „Παροιμιῶδες ἐπὶ τῶν σκληροκαρδίων. Tale illud Iliad. Ω'. Σιδήρειόν τοι ἦτορ [k]). Aeschylus, Prom. Vinct. Σιδηρόφρων τε καὶ πέτρας εἰργασμένος, quem versum ex duobus hisce Homeri expressum censet Eustathius [l]). Cor lapideum omnibus natura.

Nempe genus durum sumus
Et documenta damus, qua simus origine nati [m]).

Ὁ λαὸς ὑπὸ τοῦ λᾶας (a lapide). Idem est σιδήρεος ἐν φρεσὶ θυμός, et κῆρ ἀτέραμνον paulo infra, i. e. σκληρόν, ἄτεγκτον ἄτειρές. Et supra Il. Γ'. [n]). Αἰεί τοι κραδίη πέλεκυς ὥς ἐστιν

i) Prot. 322. C.
k) v. 205. 521.
l) ad Od. XXIII. p. 1940, 56.
m) Ov. Met. I, 414.
n) v. 60.

ἀτυρής. Hesiod. o) de aeneo hominum genere ἐκ μελιᾶν fabricato

Ἀδάμαντος ἔχον κρατερόφρονα θυμόν.

Vetus poeta apud Plutarch. de capiend. ex inimic. utilit. p) *Κεῖνος ἐξ ἀδάμαντος ἢ σιδάρου κεχάλκευται μέλαιναν καρδίαν.* Sic *χαλκεοκάρδιος* epitheton Herculis apud Theocr. Idyll. XIII. 5. Didymus etiam (licet alio sensu) dictus est *Χαλκέντερος* et Origines *Ἀδαμάντιος.*" Haec ille.]

[v. 244. *ΟΥΤ' ΑΝ.* Videtur *οὔτ'* hic non significare neque, quin potius ut *τε* pertineat ad *οὐ* quam ad *ἔχρηζον*; ut sit *ἔχρηζον τ' ἂν οὐκ εἰσιδεῖν.* Et tamen ita loquitur statim v. 260. *Οὔτ' ἐμοὶ λέγειν,*

Καθ' ἡδονήν, σοί τ' ἄλγος.]

v. 246. *ΚΑΙ ΜΗΝ.* Hoc vocabant *στιχομυθεῖν*, alternis iambis respondere. Pollux IV. 17.

v. 250. *ΤΥΦΛΑΣ ΕΝ ΑΥΤΟΙΣ ΕΛΠΙΔΑΣ.* [Notandum est quomodo invertit historiam Pandorae.] Sulpitius Servastus q):

Spes vetat aeternis mortis requiescere portis,
Et curas ferro rumpere sollicitas

[v. 252. *ΩΠΑΣΑ.* *Intulit.* Horat. Od. I. 3.

Audax Iapeti genus
Ignem fraude mala gentibus intulit.]

v. 262. *ΜΕΘΩΜΕΝ.* Homer. Iliad. Σ'. 112. citatur a Scholiaste:

Ἀλλὰ τὰ μὲν προτετύχθαι ἐάσομεν, ἀχνύμενοί περ,
Θυμὸν ἐνὶ στήθεσσι φίλον δαμάσαντες ἀνάγκῃ·

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Duportus in Gnomologia Homerica: „*Παροιμιακῶς*, inquit, aut saltem *γνωμικῶς* usurpat hunc versum Cicero, non semel, in Epist. ad Attic. r). Et post eum recentiores Critici, Lipsius, Casaub., Baudius, in Epist. *Ἀλλὰ ταῦτα μὲν μεθῶμεν*, Aeschyli Prometh. ubi et Schol. citat hunc Homeri versum. *Ἀλλὰ τὰ μὲν κ. τ. λ.*" Haec ille.]

v. 263. *ΕΛΑΦΡΟΝ, ΟΣΤΙΣ.* Hesych. *Ἐλαφρός· εὐβάστακτος, κοῦφος.* Dion. Cass. XXXVIII. 18. *Ρᾷον παραινέσαι ἑτέρους ἐστὶν ἢ αὐτὸν παθόντα καρτερῆσαι.* Terent. Andr. II. 1.

Facile omnes cum valemus recta consilia aegrotis damus.

Ovid. Eleg. in Drusum. v. 9.

---

o) Op. et D. 146. p) p. 91. (VI, 338. Reisk.)
q) Incertus in Burm. Anthol. lat. I, p. 531.
r) VII, 1. X, 12. add. Iliad. XIX, 65.

Hei mihi! quam facile est, quamvis hoc contigit omnes,
Alterius luctu fortia verba loqui!

[Euripides apud Stobaeum, Tit. XXIII. s).

Ἅπαντες ἐσμὲν εἰς τὸ νουθετεῖν σοφοί,
Αὐτοὶ δ' ὅταν σφαλῶμεν, οὐ γινώσκομεν.]

Ibid. *ΠΗΜΑΤΩΝ ΕΞΩ ΠΟΔΑ.* Eurip. Hippolyt. v. 1293.

Πήματος ἔξω πόδα κόνδ' ἀνέχεις.

[Sophocl. Philoct. v. 505.

Χρὴ δ' ἐκτὸς ὄντα πημάτων τὰ δείν' ὁρᾷν.]

[v. 264. *ΤΟΥΣ ΚΑΚΩΣ ΠΡΑΣΣΟΝΤΑΣ.* Forte legendum

— — — — *τὸν κακῶς*
Πράσσοντ'.]

[v. 269. *ΚΑΤΙΣΧΑΝΕΙΣΘΑΙ.* f. *κατισχνανεῖσθαι* et coniungendum cum *ποιναῖς*; habet enim *τὸ πέτραις* praepositionem suam. Ita Eumenid. v. 139. *Ἀτμῷ κατισχναίνουσα νηδύος πυρί.*

Et in hac ipsa Tragoedia v. 380.

Καὶ μὴ σφριγῶντα θυμὸν ἰσχναίνῃ βίᾳ.

Hesych. *Κατισχνοῦν· καταλεπτύνειν.* Idem *Ἰσχανέονται· κατέχονται, ἐπιθυμοῦνται, κωλύονται, καὶ τὰ ὅμοια.* Scholiasten vero *A.* (qui *κατισχανεῖσθαι* legebat, et *constringi* interpretabatur) necesse fuit verbum *τιμωρηθήσεσθαι* adiicere: *Τοιαύταις τιμωρίαις τιμωρηθήσεσθαί με καὶ κατισχανεῖσθαι.*]

[Ibid. *ΠΕΔΑΡΣΙΟΙΣ.* Hesych. *Πεδάρσιον· μετέωρον, ὑψοῦ.*]

[v. 271. *ΚΑΙ ΜΟΙ.* f. *καί τοι.*]

[v. 272. *ΠΡΟΣΕΡΠΟΥΣΑΣ ΤΥΧΑΣ.* Ut Iuvenal. IX. 129.

Adrepit non intellecta senectus.

Noster supra v. 128. *Πᾶν μοι φοβερὸν τὸ προσέρπον.*]

[v. 276. *ΠΡΟΣΙΖΑΝΕΙ.* Quaere an non sit significationis transitivae.]

v. 281. *ΠΟΡΟΝ ΟΙΩΝΩΝ.* Et v. 394. *Λευρὸν οἶμον αἰθέρος* vocat. [Hesych. *Πόρος· ὁδός, τρίβος, ἢ τὸ τοῦ ποταμοῦ ῥεῦμα.*]

[Ibid. *ΟΚΡΥΟΕΣΣΗι.* Hesych. *Ὀκρυόεν· τραχύ, σκληρόν, στερεόν, ὀργίλον.* Noster in Sept. contra Theb. v. 506. *Χερμάδ' ὀκρυόεσσαν* dixit.]

---

s) Serm. XXIII, 5. Fragm. p. 433. Matth.

II.

[v. 288. ΞΥΝΑΛΓΩ. l. συναλγῶ ob metrum.]

v. 289. ΞΥΓΓΕΝΕΣ. Nam Oceanus et Iapetus, pater Promethei, fuere fratres, filii sc. Coeli et Terrae. Hesiod. Theog. t) [Et Clymene mater Promethei erat Oceanitis. Vide quae ad v. 209.]

v. 294. ΧΑΡΙΤΟΓΛΩΣΣΕΙΝ. Athenaeus Deipnos. IV. u) eodem verbo est usus, sub persona Magni Cynicos perstringentis, οὔτε γὰρ χαριτογλωσσεῖν ὑμᾶς θέμις. Idem mox x) hunc locum laudans ita legit:

Γνώσει τάδ' ὡς ἔτυμά γ'· οὐδὲ γὰρ μάτην
Χαριτογλωσσεῖν ἔνι μοί.

[Est autem Χαριτογλωσσεῖν, πρὸς χάριν λέγειν; vel μέχρι γλώσσης χαρίζεσθαι, quod inverso ordine γλωσσοχαριτεῖν dixisse Aeschylum nostrum in Prometh. Soluto asserit Vir Cl. D. Iacobus Duportus in Gnomologia Homerica p. 224. Locus vero unde hoc habuit me hactenus fugit. Sane γλώσσης χάριν dixit in Choephoris y), sed an hoc sensu, non ita certum est. Videtur enim hoc garrulitatem innuere. Vide quae ad Choeph. v. 264. Ex χαριτογλωσσεῖν vero manavit proverbium ἀπὸ γλώσσης φίλος. Theognis, Gnom. Eleg. v. 978.

Μή μοι ἀνὴρ εἴη γλώσσῃ φίλος, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ.

Idem v. 87. Μή μ' ἔπεσιν μὲν στέργε, νόον δ' ἔχε καὶ φρένας ἄλλῃ.]

v. 296. ΩΣ ΩΚΕΑΝΟΥ ΦΙΛΟΣ. Auctiores sunt veteres editiones verbo ἕτερος, quod videtur etiam Scholiastes A. agnovisse: οὐ γάρ πρός με λέξεις, ὡς ἄλλος τις φίλος, κ. τ. λ.

v. 300. ΕΠΩΝΥΜΟΝ ΤΕ ΡΕΥΜΑ. Non intelligo quare Schol. B'. ὠκεάνιον vel ὠκεάνειον, quae non alibi memini: at vulgaris appellatio ὠκεανός magis congruit verbo ἐπώνυμος.

v. 301. ΑΥΤΟΚΤΙΤ' ΑΝΤΡΑ. Virgilio saxum vivum z). [Proprie vero ἄντρα; ita enim distinguit Ammonius de Simil. ac Diff. Verb. a) Ἄντρον τὸ αὐτοφυὲς κοίλωμα· σπήλαιον δὲ τὸ χειροποίητον. Oppianus Cyneget. v. 688. Σπέας αὐτορόφοιο μελάθρου.]

Ibid. ΣΙΔΗΡΟΜΗΤΟΡΑ. Scholiastes B'. Caucasum intelligit, περὶ αὐτὸν γάρ, inquit, οἱ Χάλυβες. Scholiastes vero A. de Scythia in genere, melius. Non enim Chalybum regionem tantum, sed et totam Scythiam, tam Europaeam quam Asiaticam, ferro abundare satis constat: hinc est quod

t) v. 133. u) p. 164. B.
x) p. 165. C. Nunc correcta loguntur.
y) v. 264. z) Aen. I, 167.
a) p. 18. Valck.

Σκύθης σίδηρος dixit Aeschylus Sept. ad Theb. v. 828. et Stephanus *Σκύθην* interpretatur *σίδηρον*.

v. 807. *ΚΑΙ ΠΑΡΑΙΝΕΣΑΙ ΓΕ ΣΟΙ.* Homericum illud imitatus, Il. *Α*. 577.

Μητρὶ δ' ἐγὼ παράφημι, καὶ αὐτῇ περ νοεούσῃ,
Πατρὶ φίλῳ ἐπίηρα φέρειν Διί.

v. 808. *ΚΑΙΠΕΡ ΟΝΤΙ ΠΟΙΚΙΛΩι.* [Hesiod. Theogon. v. 510.

Τίκτε δ' ὑπερκύδαντα Μενοίτιον ἠδὲ Προμηθέα,
Ποικίλον, αἰολόμητιν.

Et postea v. 521.

—— Προμηθέα ποικιλόβουλον.

Horatius *callidum* Promethea vocat Od. II. 18. Catullus in Nupt. Pel. et Thet. v. 294.

—— solerti corde Prometheus.

[v. 811. *ΤΕΘΗΓΜΕΝΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ.* Psalm. CXL. 3. *Ἠκόνησαν γλῶσσαν αὐτῶν.* Et LVII. 4. *Ἡ γλῶσσα αὐτῶν μάχαιρα ὀξεῖα.* Et LIX. 7. *Ῥομφαία* (Symmachus *ὡς μαχαίρας*) *ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτῶν.*]

v. 812. *ΤΑΧ' ΑΝ ΣΟΥ ΚΑΙ ΜΑΚΡΑΝ.* Ovid. Ep. Heroid. XVII. 165.

An nescis longas regibus esse manus?

v. 814. *ΠΑΙΔΙΑΝ ΕΙΝΑΙ ΔΟΚΕΙΝ.* Terent. Eun. Act. II. 3. b)

—— hic vero est
Qui si amare occeperit, ludum iocumque dices fuisse alterum.

Fabius apud Livium in oratione adversus P. Scipionem, XXVIII. 42. *Nae tibi, Publi Corneli, cum ex alto Africam conspexeris, ludus et iocus fuisse Hispaniae tuae videbuntur.* Petr. Victor. Var. lect. VI. 18.

v. 817. *ΑΡΧΑΙ' ΙΣΩΣ.* Ita et Thucyd. VII. c) *Ἀρχαιολογεῖν*, *futiliter garrire.* [Mich. Apostol. IV. 88. *Ἀρχαῖα φρονεῖς. Ἐπὶ τῶν μώρων καὶ εὐήθων.* Diogenianus, III. 40. *Ἀρχαϊκὰ φρονεῖν· ἀντὶ τοῦ εὐηθικά. Antiqua sapere, hoc est stolida atque inepta.* Suidas: *Ἀρχαῖον· τάττεται δέ*, inquit *παρὰ κωμικοῖς καὶ ἐπὶ τοῦ εὐήθους.* Interpres: *Apud Comicos pro fatuo ponitur.* Aristoph. in Nub. p. 103. v. 7. Annot. IV. et p. 105. v. 8. d) Idem Suidas: *Ἀρχαῖος, ἀντὶ τοῦ εὐήθης. Πλάτων· ἢ λῆρος· ἀρχαίως δέ, ἀπραγμόνως· ἀπαρατηρήτως, καὶ ἠλιθίως, εὐήθως.*

---

b) v. 8. c) c. 69.
d) Nub. v. 915. 984. Schol. 397. 819.

—— μινυρίζοντες μέλη
Ἀρχαιομελισιδωνοφρυνιχήρατα ᵉ).

Interpres: Ἀρχαῖοι. *Antiquus; pro fatuus, ineptus, stultus; Plato: vel pro delirus, qui delirat et nugatur.* Ἀρχαίως *vero, sine curiositate; inconsiderate, vel stulte et fatue.* (Aristophanes in Vespis p. 318. v. 10. 11.) ᵉ) *Minurizantes*, minuta demissaque voce canentes, *carmina antiqua mellea Sidonia Phrynichi amabilia*, ut poemata. Quod vero Platonem laudat Suidas, forsan verba eius in Euthydemo [f]) respexit, ἔχων φλυαρεῖς, καὶ ἀρχαιότερος εἶ τοῦ δέοντος. *Nugaris et stultior es quam decet.*]

v. 323. *ΠΡΟΣ ΚΕΝΤΡΑ ΚΩΛΟΝ ΕΚΤΕΝΕΙΣ.* Eurip. Pelia apud Stobaeum Tit. III. [g]) Πρὸς κέντρα μὴ λάκτιζε τοῖς κρατοῦσί σου. [Mich. Apostol. XVI. 86. Πρὸς κέντρα λακτίζεις. Ἐπὶ τῶν ἑαυτοὺς βλαπτόντων. Quintil. VI. 5. *Nocet pugnare in iis quae obtinere non possis; ubi vinci necesse est, expedit cedere*]. Zenobius, V. 7. Πρὸς κέντρα λακτίζειν, παροιμία ἧς μέμνηται Εὐριπίδης [h])· Πρὸς κέντρα λακτίζοι[μι] θνητὸς ὢν θεῷ. καὶ Αἰσχύλος δὲ ταύτης μέμνηται. Vide Plaut. in Rud. [i]) Terent. Phorm. [k]) Act. Apost. IX. 5. Obiter corrigendus est Suidas, Πρὸς κέντρα λακτίζειν πρὸς κεφάλαιον· οὕτω φησὶν Ἀριστοφάνης. Ubi pessime Interpres: *adversus stimulos calcitras, adversus caput calcitras.* N. L. leg. Πρὸς κέντρα λακτίζεις. Προσκεφάλαιον· οὕτω, κ. λ. quo vocabulo usus est Aristophanes Fabulis editis [l]). Hesych. Κῶλα· πόδες. Κώλοισι· ποδίοισι. Idem, Ἄκωλος· ἄπους et τετράκωλος· τετράπους. Inde Κωλιάς. est autem revera *crus*. Mercurius ἄκωλος; genus hominum μονόκωλον. Agam. v. 1393.

—— κἂν δυοῖν οἰμώγμασιν
Μεθῆκεν αὐτοῦ κῶλα.

v. 324. *ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ.* Hesych. Ὑπεύθυνος· ἔνοχος, ὑποκείμενος.

[v. 327. *ΛΑΒΡΟΣΤΟΜΕΙ.* Hesych. Λαβροστομία· ἡ ἀκάχρηστος (Guietus ἀδιάκριτος, Stephanus ἄχρηστος) λαλία. In MS. Arundeliano Aeschyli λαυροστόμει legitur. Hesych. Λαρδάπτειν· λαύρως ἐσθίειν, pro λάβρως. Homer. Iliad. Ψ'. 479.

Ἀλλ' αἰεὶ μύθοις λαβρεύεαι, οὐδέ τί σε χρὴ
Λαβραγόρην ἔμεναι· πάρα γὰρ καὶ ἀμείνονες ἄλλοι.
Sed usque verba temere effutis: neque vero te decet
Futilem esse: adsunt enim praestantiores alii.

---

e) Aristoph. Vesp. v. 219. f) p. 295. C.
g) III, 22. (Πελιάσι.) h) Bacch. 794.
i) Truc. IV, 2, 55. k) I, 2, 28.
l) Plut. 542.

Ad quem locum V. Cl. D. Iacob. Duportus in Gnomologia Homerica: „Ἐποχὴ στωμυλίας. Λαβρεύεσθαι τὸ λάβρως καὶ οὐ μετὰ σκέψεως λαλεῖν ἢ στωμύλλεσθαι, ὅθεν καὶ λαβρογόρης, ὁ ἐν τῷ ἀγορεύειν λαβρός. Eustath. m) οὔ σε χρὴ μῦθον ὀφέλλειν, quod λαβροστομεῖν est apud Aeschyl. Prometh. et λαβράζειν apud Nicandr. Alexipharm. n) ubi Scholiastes Homeri verba citat, quae hic proxime praecedunt, τί πάρος λαβρεύεαι; Pro λαβρογόρης Apollinarius habet λαυρογόρης. Psalm. CXXXIX. 25.

Ἀνέρα λαυρογόρην καθέλοι κακομήχανος ὥρη."

Hactenus Vir doctissimus.]

v. 329. ΠΡΟΣΤΡΙΒΕΤΑΙ. [Alii προσγίνεται, quod ex scholiis.] Hesych. Προςτρίβεται, προςπήσσεται. Eandem γνώμην habet Euripides Bacch. v. 385.

Ἀχαλίνων στομάτων
Ἀνόμου τ' ἀφροσύνας
Τὸ τέλος δυστυχία.

[Philostratus in vita Apollonii o): Σοφίαν δὲ ἑαυτοῦ κατεψεύδετο, (de Basso quodam Corinthio sermo est, qui philosophum se esse iactitabat), καὶ χαλινὸς οὐκ ἦν ἐπὶ τῇ γλώττῃ. Mich. Apostolius VI. 36. Γλώσσῃ ματαίᾳ ζημία προςτρίβεται. Αἰσχύλου. Τὸ μὲν ἀπόφθεγμα Βίαντος· ὡς παροιμία δὲ λαμβάνεται, ὡς μαρτυρεῖ Θεόφραστος ἐν τῷ περὶ παροιμιῶν. Οἱ πολλοὶ δὲ Χίλωνος εἶναι τὸ ἀπόφθεγμα· Κλέαρχος δέ, ὑπὸ τοῦ θεοῦ λεχθῆναι Χίλωνι Λακεδαιμονίῳ. Aeschyli: *Apophthegma quidem est Biantis; tanquam paroemia vero circumfertur, ut testatur Theophrastus libro de Paroemiis. Caeterum Clearchus, ab Apolline Chiloni, Damagetae filio, Laoedaemonio, oraculo esse redditum ait.* Homer Od. Δ. 502.

Καί νύ κεν ἔκφυγε κῆρα, καὶ ἐχθόμενός περ Ἀθήνῃ,
Εἰ μὴ ὑπερφίαλον ἔπος ἔκβαλε, καὶ μέγ' ἀάσθη.
Et sane effugisset mortem, vel invisus licet Minervae,
Nisi arrogans verbum proiecisset, adeoque in noxam ingentem incidisset.

Incertus, apud Grotium in Excerptis p):

Ἡ γλῶσσα πολλοὺς εἰς ὄλεθρον ἤγαγεν.

Item:

Ἡ γλῶσσα πολλῶν ἐστιν αἰτία κακῶν.

Noster Sept. Theb. v. 444.

Τῶν τοι ματαίων ἀνδράσιν φρονημάτων
Ἡ γλῶσσ' ἀληθὴς γίνεται κατήγορος.]

---

m) p. 1312. init. n) v. 160.
o) IV, c. 26. p. 166. Ol. p) p. 943. Gnom. Poet. p. 324. Br.

[v. 330. *ΖΗΛΩ Σ'*. Hesych. *Ζηλῶ· μακαρίζω.*]

[Ibid. *ΚΥΡΕΙΣ*. Hesych. *Κυρεῖ· ὑπάρχει, τυγχάνει.* Atque ita interpretandus ipse Sophocles, ubi ait Oed. Tyr. v. 370.

Φονέα σέ φημι τἀνδρὸς οὗ ζητεῖς κυρεῖν i. e. *εἶναι*, *ἢ ὑπάρχειν*.

Et Euripides Phoeniss. v. 1074.

Ὠή, τίς ἐν πυλαῖσι δωμάτων κυρεῖ;]

Noster in Persis v. 600.

— *κακῶν μὲν ὅστις ἔμπορος κυρεῖ.*]

[v. 333. *ΟΥ ΓΑΡ ΕΥΠΙΘΗΣ*. Ita supra v. 34.

Διὸς γὰρ δυσπαραίτητοι φρένες.]

v. 335. *ΠΟΛΛΩ Γ' ΑΜΕΙΝΩΝ*. Tale illud Euripideum, Fragm. CXL. q)

Μισῶ σοφιστὴν ὅστις οὐχ αὑτῷ σοφός.

Philemon r):

— *τοὺς ἰατροὺς οἶδ' ἐγὼ*
Ὑπὲρ ἐγκρατείας τοῖς νοσοῦσιν εὖ σφόδρα
Πάντας λαλοῦντας, εἶτ' [ἐπ]ὰν πταίσωσί τι,
Αὐτοὺς ποιοῦντας πάνθ' ὅσ' οὐκ εἴων τότε.

[v. 342. *ΜΗΔΕΝ ΠΟΝΕΙ*. Supra v. 44.

Τὰ μηδὲν ὠφελοῦντα μὴ πόνει μάτην.]

[v. 344. *ΣΑΥΤΟΝ ΕΚΠΟΔΩΝ ΕΧΩΝ*. Choeph. v. 18.

Πυλάδη, σταθῶμεν ἐκ ποδῶν.]

[v. 345. *ΟΥΚ ΕΙ ΔΥΣΤΥΧΩ*. Contra illud:

Solamen miseris socios habuisse doloris.

Et Terent. Adelph. IV. 2. s) *Aegre solus, si quid sit, fero.* Ut et Chrysostomus: *παραμυθίαν φέρει τὸ κοινωνοὺς εἶναι τῶν συμφορῶν.*]

v. 347. *ΚΑΣΙΓΝΗΤΟΥ*. Tui. Ex Iapeto et Clymene Atlas, Menoetius, Prometheus et Epimetheus. Hesiod. Theog. t). [Hinc adagium, de iis qui sese magnis et molestis involvunt negotiis, ipsique sibi malum accersunt, *Ἄτλας τὸν οὐρανόν. Ἐπὶ τῶν μεγάλοις τισὶ πράγμασιν ἐπιβαλλομένων, καὶ κακῷ τινι περιπιπτόντων.* Diogenian. II. 67. Addit Suidas: *Ἄτλας, ὁ μυθευόμενος τὴν γῆν καὶ τὸν οὐρανὸν βαστάζειν καὶ σιδηρέους ὤμους ἔχειν λέγεται.* Virgil. Aen. IV. 481.

— **iamque volans apicem et latera ardua cernit**
Atlantis duri, coelum qui vertice fulcit.

---

q) p. 388. Matth.
r) p. 381. Mein.
s) v. 8.
t) v. 509.

Hanc autem poetarum fabulam eludit Aristoteles multis locis, monente Guellio, quem vide ad loca Virgilii citata.]

v. 349. *ΕΣΤΗΚΕ, ΚΙΟΝ' ΟΥΡΑΝΟΥ ΤΕ ΚΑΙ ΧΘΟΝΟΣ.* Homerum sequitur, Odyss. *Α*. 53.

—— ἔχει δέ τε κίονας αὐτὸς
Μακράς, αἳ γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν ἀμφὶς ἔχουσι.

Et Hesiodum, Theogon. v. 517.

Ἄτλας δ' οὐρανὸν εὐρὺν ἔχει κρατερῆς ὑπ' ἀνάγκης,
Πείρασιν ἐν γαίης πρόπαρ Ἑσπερίδων λιγυφώνων.

Herodot. IV. 184. *Τοῦτο κίονα τοῦ οὐρανοῦ λέγουσιν οἱ ἐπιχώριοι εἶναι.* Tzetz. in Hesiod. *Κίονες δὲ ἄρ ὁ ἄξων Ἄτλας κατέχει, ὁ βόρειος πόλος ἐστί, καὶ ὁ νότιος.* [Eustathius in Odyss. I. p. 18. *Ἄλλοι δὲ Ἄτλαντα τὸν νοητὸν ἄξονα νοοῦσι, τὸν διὰ μέσης τῆς γῆς ἐληλαμένον, καὶ ἀπὸ τοῦ βορείου εἰς τὸν νότιον πόλον καθήκοντα κ. τ. λ. Ὃς συνεχὴς μέν ἐστι κατὰ τὴν ὁλότητα καὶ εἷς· διὸ καὶ Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ κίονα εἶπεν ἑνικῶς καὶ οὐ κίονας.* Apud Erasmum in Adag. *Inconcussa columna* legitur hic locus aliter:

Ἕστηκε κίων οὐρανοῦ τε καὶ χθονός,
Ὤμοις ἐρείδων ἄχθος οὐκ εὐάγκαλον.

Id est, eodem interprete,

Columna stat telluris et caeli ardua
Suffulciens humeris onus intractabile.]

v. 350. *ΟΥΚ ΕΥΑΓΚΑΛΟΝ.* Hesych. *Εὐάγκαλον· εὐβάστακτον, εὐπροσαγκάλιστον.*

v. 351. *ΤΟΝ ΓΗΓΕΝΗ.* Terrae filium. Hesiodus Theogon. v. 819.

Αὐτὰρ ἐπεὶ Τιτῆνας ἀπ' οὐρανοῦ ἐξέλασε Ζεύς,
Ὁπλότατον τέκε παῖδα Τυφωέα Γαῖα πελώρη.

Scholiastes Apollonii [u]): *ἐπεὶ λέγεται ἡ γῆ κατὰ ὀργήν, ὅτε τοὺς Τιτᾶνας κατεταρτάρωσεν ὁ Ζεύς, γεννῆσαι τοὺς Γίγαντας.* Inde *Gigantes* dicti, quod idem sonat ac *Terrigenae.* Orpheus [x]):

Οὓς καλέουσι γίγαντας ἐπώνυμον ἐν μακάρεσσιν,
Οὕνεκα γῆς ἐγένοντο καὶ αἵματος οὐρανίοιο.

Hinc est quod Prov. XXI. 16. quos versio Graeca *γίγαντα* reddit, Paraphrastes Chaldaeus appellat בני ארעא; quo modo intelligendus etiam noster in Agamemnone [y]), ubi Zephyrum *γίγαντα* nominat, hoc est, terra ortum. Sophocl. Trachin. v. 1067.

—— ὁ γηγενὴς
Στρατὸς γιγάντων.

---

u) ad II, 40. *x*) fragm. 50. p. 501. Herm.
y) v. 701.

Ita et Claudianus de Rapt. Proserp. II. 351. Iovem *summum Terrigenum regem* vocat, eodem sensu quo Callimachus hymn. I. z) *Πηλογόνων ἐλατῆρα*; an potius *πηλαγόνων*, prout habent Etymologicum M. a) et Lexica? Hesych. *Πηλαγόνες, γέροντες*, restitue ex Phavorino *γίγαντες, παλαιοί, γηγενεῖς*.

Ibid. Schol. *A'*. *KOION*. Lege *Κόττον*. Palaeph. b) *περὶ Κόττου καὶ Βριαρέως*. Vide Hesiodi Theog. c) [At retineri potest prior lectio; Etymolog. d) *Κοῖος ὁ πατὴρ Λητοῦς· παρὰ τὸ κοεῖν ὅ ἐστι νοεῖν καὶ συνιέναι, ὅ ἐστι συνετός. Κοῖον τε Κρεῖόν θ' Ὑπερίονά τ' Ἰαπετόν τε.*]

Ibid. *ΚΙΛΙΚΙΩΝ ΟΙΚΗΤΟΡΑ ΑΝΤΡΩΝ*. Ita Hesiodus a Scholiaste laudatus: *Τόν ποτε Κιλίκιον θρέψεν πυλυώνυμον ἄντρον*. At vereor ut lapsus fuerit memoria Scholiastes, nam apud Pindarum extant eadem verba Pyth. I. 31. e)

—— τόν ποτε
Κιλίκιον θρέψεν πολυώ-
νυμον ἄντρον. ——

Pindari etiam nomine citantur Straboni XII. p. 679. ubi fusius de hac re, quem suadeo videas. Meminit et Apollodorus antri Corycii in Cilicia, quo Iovem Typhon detinuit, I. 6. *Ἀράμενος δὲ ἐπὶ τῶν ὤμων διεκόμισεν αὐτὸν διὰ τῆς θαλάσσης εἰς Κιλικίαν, καὶ παρελθὼν εἰς τὸ Κωρύκιον ἄντρον κατέθετο.* Typhonem non modo educatum sed et natum in Cilicia praeter unum Apollodorum tradunt omnes: ille vero in Sicilia, I. 6. *Καὶ γεννᾷ Τυφῶνα ἐν Σικελίᾳ.*

v. 353. *ΕΚΑΤΟΝΤΑΚΑΡΗΝΟΝ*. *Πεντηκοντακέφαλον* Pind. f) Hesiod. Theogon. g), at *ἑκατογκέφαλος* Aristoph. in Nubib. v. 325.

Ibid. *ΠΡΟΣ ΒΙΑΝ ΧΕΙΡΟΥΜΕΝΟΝ*. Garbit. *vi subiugantem* (*alios.*) perperam.

v. 354. *ΠΑΣΙΝ ΟΣ ΑΝΤΕΣΤΗ ΘΕΟΙΣ*. [Sic Virgil. Aen. VII. 374. *Contra stare.*] Melius constabit versus, si legas *πᾶσ' ὃς ἀντέστη θεοῖς*.

v. 355. *ΣΥΡΙΖΩΝ ΦΟΝΟΝ*. (Robortelli Editio *φόβον*.] Apollodor. I. 6. *Τὰ δὲ ἀπὸ μηρῶν σπείρας εἶχεν ὑπερμεγέθεις ἐχιδνῶν, ὧν ὁλκοὶ πρὸς αὐτὴν ἐκτεινόμενοι κορυφὴν συριγμὸν πολὺν ἐξίεσαν.* et rursum, ibid. *μετὰ συριγμῶν ὁμοῦ καὶ βοῆς ἐφέρετο.*

v. 356. *ΕΞ ΟΜΜΑΤΩΝ Δ' ΗΣΤΡΑΠΤΕ*. Apollodorus de eodem I. 6. *Πῦρ δὲ ἐδέρκετο τοῖς ὄμμασι.* Hesych. *Γοργωπὸν, πικρὸν τὴν βλέψιν.* [Eurip. Herc. fur. v. 990.

Ἀγριωπὸν ὄμμα Γοργόνος στρέφων.

---

z) Hymn. I. v. 3.
a) p. 669, 51.
b) Incred. 20.
c) Theog. v. 714. 817.
d) p. 523, 47.
e) Pyth. I, v. 16. Bkh.
f) Pyth. I, 16. *ἑκατοντακάρανος*.
g) Theog. v. 825. *ἑκατὸν κεφαλαί*.

Narrat Athenaeus V. 19. [h]) in Libya fuisse animal, quod Nomades Gorgonem appellarunt, cuius tam diros fuisse oculos, ut aspectu ipso quos intueretur necaret. Hadr. Iun. Adag. VII. 70. *Tanquam Gorgone conspecta.* „De repente attonito metuque perculso dicitur. Heliodor. IV. [i]) *Ἡ δὲ ὥσπερ τὴν Γοργοῦς θεασαμένη κεφαλὴν ἤ τι τῶν ἀτοπωτέρων ὀξύ τι καὶ μέγα ἀνέκραγεν. Illa non aliter ac conspecto Gorgonis capite, aut alio quopiam monstro, altum vociferata est.* Gorgones Phorcynis Ponti Terraeque filii natae fuerunt, ut fabulantur Hesiodus in Theogonia [k]), Hyginus [l]) et Bassus in Arataeo Commentario; oculo uno exemptili praeditae, tres, alatae, anguibus loco crinium implexae, aprugnis dentibus, manus habentes aeneas, et alas quibus volarunt, ut annotatum est a doctissimo Scholiaste Aeschyli, quarum nomina fuerunt: Stheno a robore, Medusa a regni cura, Euryale ab imperio maris appellata: quarum meminit in Agamemnone (immo in Choeph. v. 1048. de quo errore alibi) Aeschylus:

—— αἳ δὲ Γοργόνων δίκην
Φαιοχίτωνες καὶ πεπλεκτανημέναι
Πυκνοῖς δρακοῦσιν.
Illae instar Gorgonum
Atratae et angues involutae crinibus.

Gorgo autem et Gorgon ad incutiendum terrorem formidabilis fuisse fingitur, horribili aspectu, unde Homerus [m]):

Τοῦ δ' ἐπὶ μὲν Γοργὼ βλοσυρῶπις ἐστεφάνωτο
Δεινὸν δερκομένη.
Torva tuens Gorgon clypei lucebat in aere.

Tam vero teter et horrendus earum obtutus fuisse perhibetur, ut in saxa obriguisse homines solo aspectu crediti fuerint: quo spectat illud Homeri [m]):

Γοργοῦς (aut, ut Zenodotus maluit,) *Γοργόνος ὄμματ' ἔχων.*
Gorgoneos torquens oculos.

Et Martialis IX. [n])

Avertam vultus, tanquam mihi pocula Gorgon
Porrigat, atque oculos oraque nostra petat.

Aeschylus in Prometheo, de Typhone loquens,

Ἐξ ὀμμάτων δ' ἤστραπτε γοργωπὸν σέλας.
Vibrabat ex oculis Medusaeum iubar.

Ulysses apud Homerum Odysseae undecimo [o]) pavidum fugisse se ait,

---

h) V, c. 64. p. 221. B.
i) c. 7. p. 147. Cor.
k) Theog. v. 274.
l) vid. Praef. p. 9. Munck.
m) Il. XI, 36. — VIII, 349.
n) epigr. 26.
o) Od. XI, 633.

Μή μοι γοργείην κεφαλὴν δεινοῖο πελώρου
Ἐξ ἄϊδος πέμψειεν ἀγαυὴ Περσεφόνεια.
Ne mihi Persephone coniux Plutonia tetrum
Gorgonei capitis monstrum summitteret Orco.

Iamblichus Gorgonem cupiditatem nominat, quae illectos vecordibus affectionibus homines materiae immergit, saxeosque efficit. Alexander Myndius historicus apud Athenaeum in V. p) refert, Gorgona animal esse Libycum, non dissimile vitulo, quod diro minacium oculorum conspectu intuens enecet. De Gorgone lege Palaephatum." Haec ille.]

v. 358. *ΑΓΡΥΠΝΟΝ ΒΕΛΟΣ.* Ita Sophocles Oedip. Col. v. 678. *ἄϋπνοι κρῆναι.* Ovid. *flamma vigil* q). [Pindarus Olymp. X. 96. q) *Πυρπάλαμον βέλος δρσικτύπου Διός*, Aristophanes Avib. v. 1711. *πτεροφόρον Διὸς βέλος* fulmen vocat. Noster Sept. Theb. r) *κεραυνοῦ βέλος.* Et huius Tragoediae v. 916. *πυρπνόον βέλος* vocat. Schol. Euripidis in Hippolyt. v. 222. *Πᾶν τὸ βαλλόμενον βέλος λέγεται.* Idem poeta in eadem Tragoedia v. 531. fulmen vocat *ἄστρων ὑπέρτερον βέλος.*]

v. 359. *ΚΑΤΑΙΒΑΤΗΣ ΚΕΡΑΥΝΟΣ.* Recte Scholiastes monet speciem esse fulminis ita dictam. Schol. Aristoph. in Equites, v. 693. *τῶν γὰρ κεραυνῶν οἱ μὲν καταιβάται, οἱ δὲ ψολόεντες, οἱ δὲ ἀργῆτες καλοῦνται, ὡς Ὅμηρος ὠνόμασεν.* Author lib. de mundo, c. 3. *Τῶν δὲ κεραυνῶν οἱ μὲν αἰθαλώδεις ψολόεντες λέγονται· οἱ δὲ ταχέως διάττοντες, ἀργῆτες· ἑλικίαι δέ, οἱ γραμμοειδῶς φερόμενοι· σκηπτοὶ δέ, ὅσοι κατασκήπτουσι εἴς τι.* Ad tertiam speciem pertinent quae postea profert, v. 1082.

—— *ἕλικες δ' ἐκλάμπουσιν*
Στεροπῆς ζάπυροι.

Ad quartam *καταιβάτης*. Lycophron, v. 382.

—— *ὧν καταιβάτης*
Σκηπτος κατ' ὄρφνην γεύσεται δηουμένων.

Horatio *fulmen caducum* s). Inde *Ζεὺς καταιβάτης*, Latinis *Iupiter Elicius.* Hesych. *Καταιβάτης, Διὸς ἱερόν.* [Idem, *Ἐνηλύσιος· ἐμβρόντητος, κεραυνόβλητος.* Ad quem locum Cl. Guietus „Latinis, inquit, *ἐνηλύσιον* est bidental, a bidentis sacrificio sic nominatum. *Ἐνηλύσια* autem sic dicta videntur ἀπὸ *τοῦ Διὸς ἐνηλυσίου*, id est, *τοῦ καταιβάτου.* Loca fulmine tacta sacra existimabant ob Iovis praesentiam." Haec ille. Iul. Pollux, Onomast. IX. 5. *Τὰ μέντοι ἐνηλύσια οὕτως ὠνομάζετο, εἰς ἃ κατασκήψειε βέλος ἐξ οὐρανοῦ· ὃ καὶ ἐνσκῆψαι καὶ ἐγκατασκῆψαι καὶ ἐγκατελθεῖν ἔλεγον, καὶ τὸν Δία τὸν ἐπ' αὐτῷ καταβάτην.* Interpres: *Et in ingressu quidem sic vocaverunt,*

---

p) p. 221. B—D. q) Ov. Trist. IV, 4, 5. — Pind. Ol. XI, 84. Bkh.
r) Sept. adv. Theb. v. 459. s) Carm. III, 4, 44.

in quae coelitus demittitur fulmen; quod et incutere, ferire et immittere dixerunt, et Iovem in eo existentem, Descensorem.] Aram Iovi καταιβάτῃ dicatam memorat Pausanias V. 14. [t]) Καταιβάτης τιμᾶται Ζεύς, inquit Scholiastes Aristophanis in Pacem, v. 42. διὰ τὸ καταβιβάζειν τοὺς κεραυνούς.

v. 362. *ΕΦΕΨΑΛΩΘΗ.* Garb. *deiectus est.* Melius Scholiastes κατεκάη. Quid sit φεψάλυξ et φέψαλος, unde τὸ φεψαλοῦσθαι, docent veteres. Hesych. Φεψάλυξ, φέψελος (leg. φέψαλος) σπινθήρ, ἄνθραξ. Etymolog. [u]) Φέψαλος, σπινθὴρ ὁ ἀναφερόμενος ἐκ τῶν καιομένων ξύλων. Et quidem ignis scintillas per φέψαλον denotari, quod Hesychius testatur, certum est. Quod autem proprie significet eas, quae ex lignis combustis proveniunt, ut voluit Etymol., minus verum est. Castigatissimus scriptor Aristoteles aliter usurpavit, Meteor. II. 8., ubi describens locum in quadam Aeoli insula paene Aetnae similem: ἐν ταύτῃ γὰρ ἐξανῴδει τι τῆς γῆς, καὶ ἀνῄει οἷα λοφώδης ὄγκος μετὰ ψόφου· τέλος δὲ ῥαγέντος ἐξῆλθε πνεῦμα πολύ, καὶ τὸν φέψαλον καὶ τὴν τέφραν ἀνήνεγκε. Melius igitur Schol. Aristoph. Acharn. v. 278. φέψαλοί εἰσιν οἱ σπινθῆρες. Ita olim Archilochus: πυρὸς δ' ἦν αὐτῷ φεψάλυξ [x]). Aristoph. Lysistrate, v. 107.

Ἀλλ' οὐδὲ μοιχοῦ καταλέλειπται φεψάλυξ.

Idem, Acharn. v. 668.

Οἷον ἐξ ἀνθράκων πρινίνων
φέψαλος ἀνῆλατ' ἐρε-
θιζόμενος οὐρίᾳ ῥιπίδι.

v. 363. *ΠΑΡΗΟΡΟΝ ΔΕΜΑΣ.* Garb. *protensum corpus* [Σχολ. Β'. ἄτιμον. Sed tamen Schol. Α'. scribi etiam monet πανάορον. Hesych. Παναώριον· πάντων ἀωρότατον καὶ ἄμοιρον, ἢ κατὰ πάντα ἄωρον. Etymolog. [y]) Παρήορος ἔνθα καὶ ἔνθα, Ἰλιάδος Ν', ἀντὶ τοῦ, κατὰ πλάτος καὶ κατὰ μῆκος παρηωρημένος τῷ σώματι, τουτέστιν ἐκλελυμένος ἐν ἄλλῳ. νῦν δὲ ἀντὶ τοῦ μέγας, παραιωρούμενος καὶ εἰς μῆκος ἐκτεταμένος. γίνονται δὲ ἀμφότερα ἀπὸ τοῦ ἀείρω· ῥηματικὸν ὄνομα, κατὰ ἀποβολὴν τοῦ ἄορος· καὶ μετὰ τῆς παρὰ προθέσεως καὶ ἐκτάσει τοῦ α εἰς η, παρήορος. καὶ Ὅμηρος παρηορίας λέγει τὰς τοῦ παρηόρου ἵππου ἡνίας ὑφ' ἃς ὁ τρίτος ἵππος τῇ ξυνοδίᾳ δέδεται· καὶ ὁ μὴ κατὰ χώρας ἔχων ἀραρυίας τὰς φρένας, ἀλλ' αἰωρουμένας, οἱονεὶ ὁ ἄφρων παρὰ τὸ ἀρῶ [z]) τὸ ἁρμόζω. καὶ ὁ πεπτωκὼς τῷ σώματι, παραιωρούμενος ἐν τῷ ἐκτάσθαι· καὶ ὁ ἐντὸς τοῦ ζυγοῦ παρεζευγμένος ἵππος.]

---

t) V, 14. §. 10. u) p. 791, 8.
x) fragm. LXI. p. 314. Gaisf. Poet. Gr. Min.
y) p. 653, 41. z) scr. ἄρω.

v. 365. *ΙΠΝΟΥΜΕΝΟΣ.* Schol. Aristoph. ad Vespas, v. 139. *ἰπνὸς κυρίως ἡ κάμινος.* Virg. Aen. III. 579.

— ingentemque insuper Aetnam
Impositam ruptis flammam exspirare caminis.

Ibid. *ΡΙΖΑΙΣΙΝ ΑΙΤΝΑΙΑΙΣ ΥΠΟ.* Hesiodum [a]), qui subter Aetnam Typhoeum sepultum tradidit, sequuntur praeter Aeschylum Pindarus [b]), Euphorion, Ovidius [c]) et Valerius Flaccus [d]): alii Enceladum ibi collocant; ex his sunt Orpheus [e]), Callimachus [f]), Virgilius [g]), Severus [h]), Lucanus [i]), Oppianus [k]), et Sidonius Apollinaris. Philostratus vero II. Icon. [l]) ita dividit, ut dicat Typhonem sepultum in Sicilia, Enceladum in Italia. Atqui *τὰ Ἄριμα* ubi Typhoei cubilia dicebantur Hom. Iliad. *Β'.* 783, non uno in loco statuit antiquitas. Vide Strabonem XVI. p. 785. qui ab ארם *Syrus* derivari putat [m]). Hinc Virgilii illustris hallucinatio, quam frustra defendere conati sunt ex Interpretibus suis nonnulli. [At secundum alios in lacu Sirbonide Typhon est submersus. Etymologici M. [n]) auctor in *Τυφών· πληγέντα δὲ αὐτόν φασι καιόμενον ἀπελθεῖν ἐν τῇ Σιμωνίδι* (l. *Σιρβωνίδι*) *λίμνῃ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ εἰς τὸ βάθος αὐτῆς ἐμπεσεῖν καὶ δῦναι, συνεχόμενον ὑπὸ τῆς ἐκκαύσεως· ἡ δὲ λίμνη θερμότητά τινα ἀναπέμπει, ὡς τοῦ Τυφῶνος καιομένου ἐν αὐτῇ.* Apollonius Argonaut. II. 1218.

— *ἔνθ' ἔτι νῦν περ*
Κεῖται ὑποβρύχιος Σερβωνίδος ὕδασι λίμνης.

Plutarchus in vita M. Antonii [o]) tradit, hunc lacum Typhonis exspirationis vocari.]

v. 366. *ΜΥΔΡΟΚΤΥΠΕΙ.* *Μύδρος* interprete Hesychio est *σίδηρος πεπυρωμένος.* Deducit Scholiastes noster *παρὰ τὸ μὴ καὶ τὸ ὕδωρ.* Callimachus vero *παρὰ τὸ μύρεσθαι καὶ διαῤῥεῖν.* Tale quiddam Anaxagoras solem esse praedicavit, *μύδρον* sc. *διάπυρον.* Diog. Laert. in Anaxag. [p]) Hinc *μυδροκτυπεύς* *), *χαλκεύς.* Callim. hymn. III. v. 48. de Cyclopibus:

---

a) Theog. 860. ubi *Αἴτνης* scr. C. Lehmann. d. Hes. carm. perd. p. 78.
b) Pyth. I, 20. Olymp. IV, 8. Bkh.
c) Met. V, 346. Fast. IV, 491. Her. XV, 11.
d) lib. II, 24.
e) Argon. v. 1258. Herm.
f) Hymn. in Del. 143. Briareum.
g) Aen. III, 578.
h) (Lucil.) Aetn. v. 70.
i) Phars. VI, 294.
k) Cyneg. I, 273.
l) II, 17. p. 836. Ol.
m) cf. Bochart. Geogr. Sacr. lib. II. c. 5.
n) p. 772, 44.
o) p. 917. cap. 3.
p) lib. II, §. 8.
*) *μυδροκτύπος?*

—— ἐπ' ἄκμοσιν Ἡφαίστοιο
Ἑσταότας περὶ μύδρον —

quod mox exponit, v. 60.

Ἢ χαλκὸν ζείοντα καμινόθεν, ἠὲ σίδηρον
Ἀμβολαδὶς τετύποντες ἐπεὶ μέγα μοχθήσειαν.

Mallem ἐπ' ἄμμιγα μοχθήσειαν, quod Virgilius *in numerum*. Hoc est quod idem αἰράων ἔργα vocat apud Etymologum q), in voce *Αἶρα*,

—— λάθρη δὲ παρ' Ἡφαίστοιο καμίνοις
Στρέφον, αἰράων ἔργα διδασκόμενοι.

Ubi αἶραν σφαῖραν interpretatur Etymologus, et ita quidem Suidas; sed utrobique legendum σφυρά, quod et aliis innotuit, quae sequuntur apud Etymologum demonstrant: τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ῥαιστὴρ λέγεται. Hesych. *Αἶρα*, σφυρά, ἀξίνη. [Quin lege apud Callimach.: Ἔστρεφον αἰράων.]

v. 368. *ΠΟΤΑΜΟΙ ΠΥΡΟΣ*. Pindari, quem laudat Scholiastes, locus extat Pyth. I. 40. r)

τᾶς ἐρεύγονται μὲν ἀπλά-
του πυρὸς ἁγνόταται
ἐκ μυχῶν παγαί· ποταμοὶ
δ' ἀμέραισι μὲν προχέοντι ῥόον καπνοῦ
αἴθων'. ——

Πυρὸς ῥύακας vocant Strabo s) et Hermogenes. Cratinus, [?]

Καὶ τὴν μὲν Αἰτναίοισι Σικελίαν πάγοις
Πυρὸς γέμουσαν.

Longinus, c. 35. ποταμοὺς προχέουσι πυρός. Virgil. Georg. I, 472.

—— undantem ruptis fornacibus Aetnam.

ubi Servius: *undae modo flammas evomentem*. Pari metaphora fauces eius *crateres* dictae. [Respexisse videtur Aeschylus horrendam illam Aetnae eruptionem, quae Hierone regnante contigit; cuius fit mentio in Arundeliana Epocharum stela L. 68. *Ἀφ'* οὗ ἡ ἐν *Πλαταιαῖς* μάχη ἐγένετο *Ἀθηναίοις*, κ. τ. λ. καὶ τὸ πῦρ ἐῤῥευκεν ἐν *Σικελίᾳ* περὶ τὴν *Αἴτνιαν* ἔτη *ΗΗΔΙΙΙΙ*, ἄρχοντος *Ἀθήνησι Ξαντίππου*. *A quo ad Plataeas commissa est pugna ab Atheniensibus, etc. et ignis diffluebat in Sicilia circa Aetnam, anni* CCXVI. *Archonte Athenis Xantippo*. Nempe Olymp. LXXV. 1. Ad quem locum V. Cl. Humphridus Prideaux: „Porro eodem anno, quo pugna ad Plataeas Mardonius occisus est et confectum bellum Medicum, ignis efflu-

q) p. 38, 36. r) v. 21 sqq. Bkh.
s) lib. VI, p. 185. 186. 189. Cas.

vium in Sicilia factum circa Aetnam, mutilis marmoribus significatur. Thucydides autem fine libri tertii [t]), et anni sexti belli Peloponnesiaci, in adversariis nostris scribit in haec verba: Ἐῤῥύη δὲ περὶ αὐτὸ τὸ ἔαρ τοῦτο ὁ ῥύαξ τοῦ πυρὸς ἐκ τῆς Αἴτνης, πεντηκοστῷ ἔτει μετὰ τὸ πρότερον ῥεῦμα. *Effluxit autem circa hoc ipsum ver effluvium ignis ex Aetna, anno quinquagesimo post prius effluvium.* Sextus annus belli Peloponnesiaci, iuxta Thucydidem, incepit desinente fere secundo Olympiadis 88., Archonte Athenis Euclide (atque ineunte anno 454. ante Evangel.), inter quem et Xantippum Archontem intervenerunt anni 53. Unde colligere licet, prius illud effluvium, subinde iteratum post aliquot dierum aut mensium intervalla, durasse ad triennium; inde vero cessasse demum per annos 50 usque ad tempus a Thucydide notatum; tunc autem rediisse, et ut fieri solitum, diebus sive vicibus aliquot utique continuatum, iterum cessasse, usque ad Olympiadem 96. ineuntem, Archonte Athenis Phormione, annum autem 424. ante Evang. Quo tempore refert Diodorus Siculus, Libro XV. [u]), προςφάτως πυρὸς ἐκραγέντος ἐκ τῆς Αἴτνης μέχρι τῆς θαλάττης, *facta subito ignis eruptione ex Aetna ad mare usque*, nullo modo potuisse pedestrem exercitum Himilconis Carthaginiensium ducis praeterire una cum Magonis eorundem Praetoris navalis classe littus adversum interea praetervecta. Atque in Chronico Eusebiano secundum effluvium ponitur anno 455. ante Evang. uno anno citius quam a Thucydide. Tertium autem fuit quod Paulus Orosius, II. 18. refert post bellum Artaxerxis Memoris et Cyri iunioris; et quidem recte, quanquam Scaligero aliter visum." Haec ille.

Denuo effluvium prodigiosum accidit anno Dom. 1669., quo penitus deletum est *Nicolosi* oppidum; pars potior oppidorum *Padara* et *Ire Castagne* a terrae motu disiecta. Oppida *La Guardia, Malpasso, Campo Rotundo, La Potielli, S. Antonino, S. Pietro, Mostorbianco, Montpileri, La Annunciata, Falicchi, Placchi*, omnino absorpta et deleta; neque ullum superest vestigium terrarum quae ad eas pertinuerint. Oppida etiam *Mascalucia* et *S. Giovanni de Galermo* partim destructa.]

Ibid. *ΔΑΠΤΟΝΤΕΣ ΑΓΡΙΑΙΣ ΓΝΑΘΟΙΣ.* Choephor. v. 323.

Πυρὸς ἡ μαλερὰ γνάθος.

v. 370. *ΕΞΑΝΑΖΕΣΕΙ ΧΟΛΟΝ.* Ovid. Metam. V. 354.

—— flammamque fero vomit ore Typhoeus.

Apollodor. I. 6. *Πολλὴ δὲ ἐκ τοῦ στόματος πυρὸς ἐξέβρασε ζάλη.*

---

t) cap. 116. *u*) imo XIV, 59.

v. 371. ΘΕΡΜΟΙΣ. Steph. Edit. θερμῆς, qui tamen mallet θερμοῖς, ut bina, inquit, utrique substantivo epitheta adiungantur: at ubi alterum, etiamsi θερμοῖς legas? potius θέρμης vel θερμῆς retinendum, sicut habent Vet. editio et Scholiastes, non ut Epithetum tertium τῆς ζάλης, sed ut casus rectus, agnoscente Hesychio, Θέρμης, ὁ θέρους πνέων.

v. 378. ΟΡΓΗΣ ΝΟΣΟΥΣΗΣ. Menander x),

Λόγος γάρ ἐστι φάρμακον λύπης μόνον.

D. Basil. Homil. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἰατρὸς τῶν ψυχῶν ἡμῶν ὁ λόγος τὴν ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας κεκακωμένην ψυχὴν διὰ τοῦ μικροῦ τούτου βοηθήματος ἐξιᾶτο. Plane hoc Aeschyli in mente habuit: ut et Themistius Orat. VII. p. 98. Φάρμακον δὲ ὀργῆς οἰδαινούσης τὸ μὲν αὐτίκα λόγος ἐστίν, ᾧ συ τηνικαῦτα ἐπράϋνας σφαδάζουσαν καὶ ζέουσαν ἔτι. Apud Ciceronem, interprete forsitan Attio, ut antea diximus, ita redditi sunt hi versus, Tusc. Quaest. III. 31.

OC. Atqui, Promethea, te hoc tenere existimo,
Mederi posse rationem iracundiae.
PR. Si quidem quis tempestivam medicinam admovens
Non aggravescens vulnus illidat manu.

Quos adducens versus inquit H. Stephanus: ψυχῆς νοσούσης *IRACUNDIAE reddidit: in qua interpretatione non est quod tibi negotium facessat accusativus ille* Rationem, *sed lege* Orationem *meo periculo, cum versus id patiatur, et aliter legi non possit quin maxima fiat Ciceroni iniuria*, etc. Haec ille, Plutarchi testimonio innixus, qui ἐν τῷ παραμυθητικῷ πρὸς Ἀπολλώνιον, non procul ab initio y), haec citans legit ψυχῆς νοσούσης. Ut Plutarchus, ita Eustath. z) p. 696. l. 33. Ὅρα ὅπως θυμὸς κολακευόμενος μαλθάσσεται, καὶ κατὰ τὰ δεινὰ τῶν θηρίων εἴκει τοῖς τιθασσεύουσι. κατὰ γὰρ τὴν τραγῳδίαν.

Ψυχῆς νοσούσης εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι.

Nec tamen in interpretatione Ciceroniana *Orationem* legere debemus, cum, pace Viri magni, carminis ratio id non patiatur. [Michael. Apostol. X. 31. Θυμοῦ λόγος ἰατρός. Isocrates in Orat. de Pace, p. 167. Ὑμᾶς δὲ χρὴ πρῶτον μὲν τοῦτο γιγνώσκειν, ὅτι τῶν περὶ τὸ σῶμα νοσημάτων πολλαὶ θεραπεῖαι καὶ παντοδαπαὶ τοῖς ἰατροῖς εὕρηνται, ταῖς δὲ ψυχαῖς ταῖς νοσούσαις καὶ γεμούσαις πονηρῶν ἐπιθυμιῶν οὐδέν ἐστιν ἄλλο φάρμακον πλὴν λόγος ὁ τολμῶν τοῖς ἁμαρτανομένοις ἐπιπλήττειν. κ. τ. λ. *Vos etiam primum statuere debetis, quum morborum corporis multae et variae curationes sint a medicis inventae, animis aegrotis et malorum cupiditatum plenis unicum superesse remedium orationem, quae libere delicta reprehendat.*]

---

x) Gnom monostich. v. 286. Brunck. y) p. 102. B.
z) ad Iliad. Θ′, 38. add. ad Il. Ο′, p. 1005, 21.

v. 380. *ΣΦΡΙΓΩΝΤΑ.* Hesych. σφριγῶντα reddit ἐπαιρόμενον, ἰσχύοντα.

[v. 384. *ΝΟΣΟΝ.* Ita v. 1068.

—— κοὐκ ἔστι νόσος
Τῆσδ' ἥντιν' ἀπέπτυσα μᾶλλον.]

[v. 391. *ΣΥΜΦΟΡΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ.* Proverbialis locutio.]

v. 395. *ΤΕΤΡΑΣΚΕΛΗΣ ΟΙΩΝΟΣ.* Plinius Grypas *ferarum volucre genus* vocat, VII. 2.

[Ibid. *ΑΣΜΕΝΟΣ ΔΕ Τ' ΑΝ.* f. legendum ἄσμενος δ' ἔτ' ἄν.]

v. 397. *ΣΤΕΝΩ ΣΕ.* Στάσιμα haec esse notat Scholiastes Aristophanis in Vespas. [a]) Stasima vero sunt cum stat chorus et infelicitatem fabulae narrare incipit, prout discimus ex argumento in Persas. Scholiastes A. ad v. 271. ait Prometheum Nymphas provocasse in terram descendere, ὅτι βούλεται στῆσαι τὸν χορὸν, ὅπως τὸ στάσιμον ᾄσῃ. Epodica fecimus quae in Canteri editione sunt monostrophica.

v. 401. *ΝΟΤΙΟΙΣ ΕΤΕΓΞΑ ΠΑΓΑΙΣ.* Apud Stobaeum nescio quis,

—— μυρίαις παγαῖς
Δακρύων ἀχέων τε βρύει.

Sept. Theb. v. 690. Μητρός τε πηγὴν τίς κατασβέσει δίκη; Ebraismus.

v. 402. *ΑΜΕΓΑΡΤΑ.* [Euripides Hecuba v. 192.

Οἴμοι μᾶτερ, πῶς φθέγγῃ
Ἀμέγαρτα κακῶν;]

Hesych. Ἀμέγαρτον· ἀφθόνητον, ἀζήλωτον, ἢ πολὺ, ἢ μέγαν· ὡς τό· ἀμέγαρτε συβῶτα, ᾧ οὐκ ἄν τις φθονήσειεν, cuius magnitudo tanta est ut invidiam exsuperet. De altera quantitatis specie, quam discretam vocant, Catullus in eundem sensum, Carm. V. 12.

Aut ne quis malus invidere possit,
Cum tantum sciat esse basiorum.

Horat. Od. II. 20. [b])

—— Invidia maior
Urbes relinquam. ——

Diserte Plutarch. p. 538. de Invidia et odio: αἱ δὲ τῶν εὐτυχημάτων ὑπεροχαὶ καὶ λαμπρότητες πολλάκις τὸν φθόνον κατασβεννύουσιν. Οὐδὲ γὰρ ἐοικὸς Ἀλεξάνδρῳ τινὰ φθονεῖν οὐδὲ Κύρῳ, κρατήσασι καὶ γενομένοις κυρίοις ἁπάντων· ἀλλ' ὥςπερ ὁ ἥλιος ὧν ἂν ὑπὲρ κορυφῆς γένηται, καταχεόμενος τὸ φῶς, ἢ παντάπασι τὴν

a) v. 270. b) Od. II, 20, 4. 5.

σπὰν ἀνεῖλεν, ἢ μικρὰν ἐποίησεν, οὕτω πολὺ τῶν ἐντετυγμένων ὕψος λαβόντων καὶ γενομένων κατὰ κεφαλῆς τοῦ φθόνου συστέλλεται καὶ ἀναχωρεῖ καταλαμπόμενος. Mira hoc loco Scholiastae constructio, qui δείκνυσιν coniungit cum ἀμέγαρτα, et κρατύνων cum αἰχμήν. quod si ἀμέγαρτα adverbialiter sumas, omnia recte procedunt.

v. 407. *ΛΕΛΑΚΕ*. Hesych. *Λέληκε*· βοᾷ, φθέγγεται.

v. 410. *ΞΥΝΟΜΑΙΜΟΝΩΝ*. Atlantem et Menoetium intelligit Scholiastes *A'*., Atlantem et Typhoeum alter. Utrumque dici potest. Apollodor. I. 2. Ἰαπετοῦ δὲ καὶ Ἀσίας τῆς Ὠκεανοῦ Ἄτλας, ὃς ἔχει τοῖς ὤμοις τὸν οὐρανόν· καὶ Προμηθεὺς καὶ Ἐπιμηθεὺς καὶ Μενοίτιος, ὃν κεραυνώσας ἐν τῇ Τιτανομαχίᾳ Ζεὺς κατεταρτάρωσεν. Quod ad Typhoeum spectat, *filius* dicitur *Terrae* v. 351. ut et ipse Prometheus v. 210.

[v. 418. *ΠΟΡΟΝ*. Robortelli Editio τόπον.]

v. 420. *ΑΡΑΒΙΑΣ Τ' ΑΡΕΙΟΝ ΕΘΝΟΣ*. Arabiae nomen etymologissat ex Graeco, cum Hebraicum sit ערב. Eodem modo fallitur de nomine Artaphernes. [Quid Arabibus cum Scythis? Scholiastes *A'*. Πῶς τὴν Ἀραβίαν Καυκάσῳ συνῴκισεν; ὁ Στράβων φησίν· οἱ Τρωγλοδύται μεταξὺ Μαιώτιδος καὶ Καυκασίας. Ita sane Strabo, XI. p. 506., ad quem locum vir incomparabilis Isaacus Casaubonus „Troglodytas," inquit, „etiam alii inter Scythas et gentes septentrionales constituunt. Quod autem auctor Scholiorum in Aeschylum poetam conatur excusare, Arabiam in Caucaso collocantem, et hunc locum profert, ubi Strabo Troglodytas prope Maeotim statuit, errat, dum perperam Troglodytas istos cum aliis notioribus, qui sunt ad sinistrum maris rubri sinum, confundit." Haec ille. Malim itaque legere

> Οἳ γᾶς ἔσχατον πόρον ἀμφὶ
> Μαιῶτίν τ' ἔχουσι λίμναν,
> Ἀραβίας τ' ἄρειον ἔθνος.]

[v. 424. *ΟΞΥΠΡΩΡΟΙΣΙ*. Hesych. Ὀξύπρωροι· ὀξυκέρατοι. Oppian. Halieut. III. 333.

> Πολλάκι δ' ὀξύπρωρον ὑπὲρ ῥάχιν ἔτμαγε δάψας.]

v. 426. *ΑΚΑΜΑΝΤΟΔΕΤΟΙΣ ΤΙΤΑΝΑ ΛΥΜΑΙΣ*. Hesych. Ἀκάμαντον, ἀκοπίαστον. Fortasse autem hic legendum ἀδαμαντοδέτοις λύμαις, sicut supra v. 148.

[v. 427. *ΘΕΩΝ*. Robortelli editio θεόν.]

v. 428. *ΑΤΛΑΝΘ'*. Scholiastes *B'*. legit Ἄτλαν θ', et *Atlantem*, male, se tamen scite defendit: οὐ μόνον Ἄτλας Ἄτλαντος, ἀλλὰ καὶ Ἄτλας Ἄτλα, καὶ μαρτυρεῖ τὸ Ἀτλαγενέων c).

v. 430. *ΝΩΤΟΙΣ ΥΠΟΒΑΣΤΑΖΕΙ*. Alii νώτοισιν ὑποστενάζει. Fortasse legendum ὤμοις ὑποστενάζει, ut v. 350.

---

c) scr. Ἀτλαγενέων.

ὤμοις ἐρείδων. Virg. Aen. IV. 482. *Axem humero torquet.* Nam βαστάζειν proprie non est humeris baiulis portare, sed ulnis gerulis tenere, ut postea v. 1018.

—— πετραία δ' ἀγκάλη σε βαστάσει.

[Monet etiam Suidas in *Βαστάσας*, *Καὶ βαστάσαι οὐ τὸ ἆραι δηλοῖ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ἀλλὰ τὸ ψηλαφῆσαι καὶ διασηκῶσαι, καὶ διασκέψασθαι τῇ χειρὶ τὴν ὁλκήν. Et Βαστάσαι apud Atticos non significat attollere sed palpare, attrectare et perpendere et dispicere, et examinare manu rerum pondus.*]

v. 431. *ΣΤΕΝΕΙ ΒΥΘΟΣ.* Ita Sophocles [d]) *στένοντα πόντον* dixit.

v. 432. *ΚΕΛΑΙΝΟΣ Δ' ΑΙΔΟΣ.* Anacr. LVI. 9.

Ἀΐδεω γάρ ἐστι δεινὸς
Μυχός. ——

III.

v. 436. (437.) *ΔΑΠΤΟΜΑΙ ΚΕΑΡ.* Pythagorice, *cor edere*, valet tacito dolore consumi. Homerus de Bellerophonte Iliad. *Ζ'*. 201.

Ἤτοι ὁ καππεδίον τὸ Ἀλήϊον οἶος ἀλᾶτο,
Ὃν θυμὸν κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων.

Hoc est, interprete Cicerone, Tusc. Quaest. III. 26.

Qui miser in campis moerens errabat Aleis
Ipse suum cor edens, hominum vestigia vitans.

[Aristoph. Acharn. v. 1.

Ὅσα δὴ δέδηγμαι τὴν ἐμαυτοῦ καρδίαν.

Perperam tum citatum tum interpretatum esse hunc Aeschyli locum ab Hadriano Iunio, si res tanti esset, monerem, in adagium *Morderi corde.* Suidas *Δέδηγμαι τὴν καρδίαν· ἠνίαμαι.* Interpres: *Corde sum morsus. Indolui: dolore sum affectus.* Subdit: *καὶ Ὅμηρος, δάκε δὲ φρένας Ἕκτορι μῦθος. Momordit autem mentem Hectoris haec oratio.* Atque etiam Iliad. *Ω'*. 128.

Τέκνον ἐμόν, τέο μέχρις ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων
Σὴν ἔδεαι κραδίην, μεμνημένος οὐδέ [οὔτε] τι σίτου,
Οὔτ' εὐνῆς;

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Duportus: „Forte an huc respexit Virgil. Aen. XII. [e])

Nec te tantus edat tacitam dolor.

---

[d]) Aiac. v. 675.

[e]) Aen. XII, 801.

Narrat Athenaeus V. 19. [h]) in Libya fuisse animal, quod Nomades Gorgonem appellarunt, cuius tam diros fuisse oculos, ut aspectu ipso quos intueretur necaret. Hadr. Iun. Adag. VII. 70. *Tanquam Gorgone conspecta.* „De repente attonito metuque perculso dicitur. Heliodor. IV. [i]) *Ἡ δὲ ὥσπερ τὴν Γοργοῦς θεασαμένη κεφαλὴν ἢ τι τῶν ἀτοπωτέρων ὀξύ τι καὶ μέγα ἀνέκραγεν. Illa non aliter ac conspecto Gorgonis capite, aut alio quopiam monstro, altum vociferata est.* Gorgones Phorcynis Ponti Terraeque filii natae fuerunt, ut fabulantur Hesiodus in Theogonia [k]), Hyginus [l]) et Bassus in Arataeo Commentario; oculo uno exemptili praeditae, tres, alatae, anguibus loco crinium implexae, aprugnis dentibus, manu habentes aeneas, et alas quibus volarunt, ut annotatum est doctissimo Scholiaste Aeschyli, quarum nomina fuerunt Stheno a robore, Medusa a regni cura, Euryale ab imperio maris appellata: quarum meminit in Agamemnone (immo in Choeph. v. 1048. de quo errore alibi) Aeschylus:

— *αἳ δὲ Γοργόνων δίκην*
Φαιωχίτωνες καὶ πεπλεκτανημέναι
Πυκνοῖς δρακοῦσιν.
Illae instar Gorgonum
Atratae et angues involutae crinibus.

Gorgo autem et Gorgon ad incutiendum terrorem formidabilis fuisse fingitur, horribili aspectu, unde Homerus [m]):

Τοῦ δ' ἐπὶ μὲν Γοργὼ βλοσυρῶπις ἐστεφάνωτο
Δεινὸν δερκομένη.
Torva tuens Gorgon clypei lucebat in aere.

Tam vero teter et horrendus earum obtutus fuisse perhibetur, ut in saxa obriguisse homines solo aspectu crediti fuerint: quo spectat illud Homeri [m]):

Γοργοῦς (aut, ut Zenodotus maluit,) *Γοργόνος ὄμματ' ἔχων.*
Gorgoneos torquens oculos.

Et Martialis IX. [n])

Avertam vultus, tanquam mihi pocula Gorgon
Porrigat, atque oculos oraque nostra petat.

Aeschylus in Prometheo, de Typhone loquens,

Ἐξ ὀμμάτων δ' ἤστραπτε γοργωπὸν σέλας.
Vibrabat ex oculis Medusaeum iubar.

Ulysses apud Homerum Odysseae undecimo [o]) pavidum fugisse se ait,

---

h) V, c. 64. p. 221. B.
i) c. 7. p. 147. Cor.
k) Theog. v. 274.
l) vid. Praef. p. 9. Munck.
m) Il. XI, 36. — VIII, 349.
n) epigr. 26.
o) Od. XI, 633.

[illegible]

in quae coelitus demittitur fulmen; quod et incutere, ferire et immittere dixerunt, et Iovem in eo existentem, Descensorem.] Aram Iovi καταιβάτῃ dicatam memorat Pausanias V. 14. t) Καταιβάτης τιμᾶται Ζεύς, inquit Scholiastes Aristophanis in Pacem, v. 42. διὰ τὸ καταβιβάζειν τοὺς κεραυνούς.

v. 362. ΕΦΕΨΑΛΩΘΗ. Garb. *deiectus est*. Melius Scholiastes κατεκάη. Quid sit φεψάλυξ et φέψαλος, unde τὸ φεψαλοῦσθαι, docent veteres. Hesych. Φεψάλυξ, φέψελος (leg. φέψαλος) σπινθήρ, ἄνθραξ. Etymolog. u) Φέψαλος, σπινθὴρ ὁ ἀναφερόμενος ἐκ τῶν καιομένων ξύλων. Et quidem ignis scintillas per φέψαλον denotari, quod Hesychius testatur, certum est. Quod autem proprie significet eas, quae ex lignis combustis proveniunt, ut voluit Etymol., minus verum est. Castigatissimus scriptor Aristoteles aliter usurpavit, Meteor. II. 8., ubi describens locum in quadam Aeoli insula paene Aetnae similem: ἐν ταύτῃ γὰρ ἐξανῴδει τι τῆς γῆς, καὶ ἀνῄει οἷον λοφώδης ὄγκος μετὰ ψόφου· τέλος δὲ ῥαγέντος ἐξῆλθε πνεῦμα πολύ, καὶ τὸν φέψαλον καὶ τὴν τέφραν ἀνήνεγκε. Melius igitur Schol. Aristoph. Acharn. v. 278. φέψαλοί εἰσιν οἱ σπινθῆρες. Ita olim Archilochus: πυρὸς δ' ἦν αὐτῷ φεψάλυξ x). Aristoph. Lysistrate, v. 107.

Ἀλλ' οὐδὲ μοιχοῦ καταλέλειπται φεψάλυξ.

Idem, Acharn. v. 668.

Οἷον ἐξ ἀνθράκων πρινίνων
φέψαλος ἀνήλατ' ἐρε-
θιζόμενος οὐρίᾳ ῥιπίδι.

v. 363. ΠΑΡΗΟΡΟΝ ΔΕΜΑΣ. Garb. *protensum corpus*. [Σχολ. Β'. ἄτιμον. Sed tamen Schol. Α'. scribi etiam monet πανάορον. Hesych. Παναώριον· πάντων ἀωρότατον καὶ ἄμοιρον, ἢ κατὰ πάντα ἄωρον. Etymolog. y) Παρήορος ἔνθα καὶ ἔνθα, Ἰλιάδος Ν', ἀντὶ τοῦ, κατὰ πλάτος καὶ κατὰ μῆκος παρηωρημένος τῷ σώματι, τουτέστιν ἐκλελυμένος ἐν ἄλλῳ. νῦν δὲ ἀντὶ τοῦ μέγας, παραιωρούμενος καὶ εἰς μῆκος ἐκτεταμένος. γίνονται δ' ἀμφότερα ἀπὸ τοῦ ἀείρω· ῥηματικὸν ὄνομα, κατὰ ἀποβολὴν τοῦ ἄορος· καὶ μετὰ τῆς παρὰ προθέσεως καὶ ἐκτάσει τοῦ ᾱ εἰς η, παρήορος. καὶ Ὅμηρος παρηορίας λέγει τὰς τοῦ παρηόρου ἵππου ἡνίας, ὑφ' ἃς ὁ τρίτος ἵππος τῇ ξυνοδίᾳ δέδεται· καὶ ὁ μὴ κατὰ χώραν ἔχων ἀραρυίας τὰς φρένας, ἀλλ' αἰωρουμένας, οἱονεὶ ὁ ἄφρων· παρὰ τὸ ἀρῶ z) τὸ ἁρμόζω. καὶ ὁ πεπτωκὼς τῷ σώματι, παραιωρούμενος ἐν τῷ ἐκτάσθαι· καὶ ὁ ἐντὸς τοῦ ζυγοῦ παρεζευγμένος ἵππος.]

---

t) V, 14. §. 10. u) p. 791, 8.
x) fragm. LXI. p. 314. Gaisf. Poet. Gr. Min.
y) p. 653, 41. z) scr. ἄρω.

v. 365. *ΙΠΝΟΥΜΕΝΟΣ.* Schol. Aristoph. ad Vespas, v. 139. *ἰπνὸς κυρίως ἡ κάμινος.* Virg. Aen. III. 579.

—— ingentemque insuper Aëtnam
Impositam ruptis flammam exspirare caminis.

Ibid. *ΡΙΖΑΙΣΙΝ ΑΙΤΝΑΙΑΙΣ ΥΠΟ.* Hesiodum [a]), qui subter Aetnam Typhoeum sepultum tradidit, sequuntur praeter Aeschylum Pindarus [b]), Euphorion, Ovidius [c]) et Valerius Flaccus [d]): alii Enceladum ibi collocant; ex his sunt Orpheus [e]), Callimachus [f]), Virgilius [g]), Severus [h]), Lucanus [i]), Oppianus [k]), et Sidonius Apollinaris. Philostratus vero II. Icon. [l]) ita dividit, ut dicat Typhonem sepultum in Sicilia, Enceladum in Italia. Atqui *τὰ Ἄριμα* ubi Typhoei cubilia dicebantur Hom. Iliad. *Β'.* 783, non uno in loco statuit antiquitas. Vide Strabonem XVI. p. 785. qui ab ארם *Syrus* derivari putat [m]). Hinc Virgilii illustris hallucinatio, quam frustra defendere conati sunt ex Interpretibus suis nonnulli. [At secundum alios in lacu Sirbonide Typhon est submersus. Etymologici M. [n]) auctor in *Τυφών· πληγέντα δὲ αὐτὸν φάσι καιόμενον ἀπελθεῖν ἐν τῇ Σιμωνίδι* (l. *Σιρβωνίδι*) *λίμνῃ ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ εἰς τὸ βάθος αὐτῆς ἐμπεσεῖν καὶ δῦναι, συνεχόμενον ὑπὸ τῆς ἐκκαύσεως· ἡ δὲ λίμνη θερμότητά τινα ἀναπέμπει, ὡς τοῦ Τυφῶνος καιομένου ἐν αὐτῇ.* Apollonius Argonaut. II. 1218.

—— *ἔνθ' ἔτι νῦν περ*
Κεῖται ὑποβρύχιος Σερβωνίδος ὕδασι λίμνης.

Plutarchus in vita M. Antonii [o]) tradit, hunc lacum Typhonis exspirationis vocari.]

v. 366. *ΜΥΔΡΟΚΤΥΠΕΙ.* *Μύδρος* interprete Hesychio est *σίδηρος πεπυρωμένος.* Deducit Scholiastes noster *παρὰ τὸ μὴ καὶ τὸ ὕδωρ.* Callimachus vero *παρὰ τὸ μύρεσθαι καὶ διαῤῥεῖν.* Tale quiddam Anaxagoras solem esse praedicavit, *μύδρον* sc. *διάπυρον.* Diog. Laert. in Anaxag. [p]) Hinc *μυδροκτυπεύς* *), *χαλκεύς.* Callim. hymn. III. v. 48. de Cyclopibus:

---

a) Theog. 860. ubi *Ἀΐτνης* scr. C. Lehmann. d. Hes. carm. perd. p. 78.
b) Pyth. I, 20. Olymp. IV, 8. Bkh.
c) Met. V, 346. Fast. IV, 491. Her. XV, 11.
d) lib. II, 24.
e) Argon. v. 1258. Herm.
f) Hymn. in Del. 143. Briareum.
g) Aen. III, 578.
h) (Lucil.) Aetn. v. 70.
i) Phars. VI, 294.
k) Cyneg. I, 273.
l) II, 17. p. 836. Ol.
m) cf. Bochart. Geogr. Sacr. lib. II. c. 5.
n) p. 772, 44.
o) p. 917. cap. 3.
p) lib. II, §. 8.
*) *μυδροκτύπος?*

— ἐπ' ἄκμοσιν Ἡφαίστοιο
Ἑσταότας περὶ μύδρον —

quod mox exponit, v. 60.

Ἠ χαλκὸν ζείοντα καμινόθεν, ἠὲ σίδηρον
Ἀμβολαδὶς τετύποντες ἐπεὶ μέγα μοχθήσειαν.

Mallem ἐπ' ἄμμιγα μοχθήσειαν, quod Virgilius *in numerum*. Hoc est quod idem αἰράων ἔργα vocat apud Etymologum q), in voce *Αἶρα*,

— λάθρη δὲ παρ' Ἡφαίστοιο καμίνοις
Στρέφον, αἰράων ἔργα διδασκόμενοι.

Ubi *αἶραν σφαῖραν* interpretatur Etymologus, et ita quidem Suidas; sed utrobique legendum *σφυρά*, quod et aliis innotuit, quae sequuntur apud Etymologum demonstrant: τὸ δὲ *αὐτὸ καὶ ῥαιστὴρ λέγεται.* Hesych. *Αἶρα, σφυρά, ἀξίνη.* [Quin lege apud Callimach.: Ἔστρεφον αἰράων.]

v. 368. *ΠΟΤΑΜΟΙ ΠΥΡΟΣ.* Pindari, quem laudat Scholiastes, locus extat Pyth. I. 40. r)

τᾶς ἐρεύγονται μὲν ἀπλά-
του πυρὸς ἁγνόταται
ἐκ μυχῶν παγαί· ποταμοὶ
δ' ἁμέραισι μὲν προχέοντι ῥόον καπνοῦ
αἴθων'. —

Πυρὸς ῥύακας vocant Strabo s) et Hermogenes. Cratinus, [?]

Καὶ τὴν μὲν Αἰτναίοισι Σικελίαν πάγοις
Πυρὸς γέμουσαν.

Longinus, c. 35. ποταμοὺς προχέουσι πυρός. Virgil. Georg. I 472.

— undantem ruptis fornacibus Aetnam.

ubi Servius: *undae modo flammas evomentem.* Pari metaphor[a] fauces eius *crateres* dictae. [Respexisse videtur Aeschylu[s] horrendam illam Aetnae eruptionem, quae Hierone regnant[e] contigit; cuius fit mentio in Arundeliana Epocharum stel[a] L. 68. Ἀφ' οὗ ἡ ἐν Πλαταιαῖς μάχη ἐγένετο Ἀθηναίοις, κ. τ. λ. καὶ τὸ πῦρ ἐῤῥύηκεν ἐν Σικελίᾳ περὶ τὴν Αἴτνην ἔτη ΗΗΔΠΙ, ἄρχοντος Ἀθήνησι Ξαντίππου. *A quo ad Plataeas commissa e[st] pugna ab Atheniensibus, etc. et ignis diffluebat in Sicilia circ[a] Aetnam, anni* CCXVI. *Archonte Athenis Xantippo.* Nemp[e] Olymp. LXXV. 1. Ad quem locum V. Cl. Humphridus Pri[deaux]: „Porro eodem anno, quo pugna ad Plataeas Mardo[nius] occisus est et confectum bellum Medicum, ignis effl[u]

q) p. 38, 36. r) v. 21 sqq. Bkh.
s) lib. VI, p. 185. 186. 189. Cas.

vium in Sicilia factum circa Aetnam, mutilis marmoribus significatur. Thucydides autem fine libri tertii [t]), et anni sexti belli Peloponnesiaci, in adversariis nostris scribit in haec verba: Ἐῤῥύη δὲ περὶ αὐτὸ τὸ ἔαρ τοῦτο ὁ ῥύαξ τοῦ πυρὸς ἐκ τῆς Αἴτνης, πεντηκοστῷ ἔτει μετὰ τὸ πρότερον ῥεῦμα. *Effluxit autem circa hoc ipsum ver effluvium ignis ex Aetna, anno quinquagesimo post prius effluvium.* Sextus annus belli Peloponnesiaci, iuxta Thucydidem, incepit desinente fere secundo Olympiadis 88., Archonte Athenis Euclide (atque ineunte anno 454. ante Evangel.), inter quem et Xantippum Archontem intervenerunt anni 53. Unde colligere licet, prius illud effluvium, subinde iteratum post aliquot dierum aut mensium intervalla, durasse ad triennium; inde vero cessasse demum per annos 50 usque ad tempus a Thucydide notatum; tunc autem rediisse, et ut fieri solitum, diebus sive vicibus aliquot utique continuatum, iterum cessasse, usque ad Olympiadem 96. ineuntem, Archonte Athenis Phormione, annum autem 424. ante Evang. Quo tempore refert Diodorus Siculus, Libro XV. [u]), προσφάτως πυρὸς ἐκραγέντος ἐκ τῆς Αἴτνης μεχρὶ τῆς θαλάττης, *facta subito ignis eruptione ex Aetna ad mare usque,* nullo modo potuisse pedestrem exercitum Himilconis Carthaginiensium ducis praeterire una cum Magonis eorundem Praetoris navalis classe littus adversum interea praetervecta. Atque in Chronico Eusebiano secundum effluvium ponitur anno 455. ante Evang. uno anno citius quam a Thucydide. Tertium autem fuit quod Paulus Orosius, II. 18. refert post bellum Artaxerxis Memoris et Cyri iunioris; et quidem recte, quanquam Scaligero aliter visum." Haec ille.

Denuo effluvium prodigiosum accidit anno Dom. 1669., quo penitus deletum est *Nicolosi* oppidum; pars potior oppidorum *Padara* et *Ire Castagne* a terrae motu disiecta. Oppida *La Guardia*, *Malpasso*, *Campo Rotundo*, *La Potielli*, *S. Antonino*, *S. Pietro*, *Mostorbianco*, *Montpileri*, *La Annunciata*, *Falicchi*, *Placchi*, omnino absorpta et deleta; neque ullum superest vestigium terrarum quae ad eas pertinuerint. Oppida etiam *Mascalucia* et *S. Giovanni de Galermo* partim destructa.]

Ibid. *ΔΑΠΤΟΝΤΕΣ ΑΓΡΙΑΙΣ ΓΝΑΘΟΙΣ.* Choephor. v. 323.

Πυρὸς ἡ μαλερὰ γνάθος.

v. 370. *ΕΞΑΝΑΖΕΣΕΙ ΧΟΛΟΝ.* Ovid. Metam. V. 354.

— flammamque fero vomit ore Typhoeus.

Apollodor. I. 6. *Πολλὴ δὲ ἐκ τοῦ στόματος πυρὸς ἐξέβρασε ζάλη.*

---

t) cap. 116. *u*) imo XIV, 59.

v. 371. ΘΕΡΜΟΙΣ. Steph. Edit. θερμῆς, qui tamen mallet θερμοῖς, ut bina, inquit, utrique substantivo epitheta adiungantur: at ubi alterum, etiamsi θερμοῖς legas? potius θέρμης vel θερμῆς retinendum, sicut habent Vet. editio et Scholiastes, non ut Epithetum tertium τῆς ζάλης, sed ut casus rectus, agnoscente Hesychio, Θέρμης, ὁ θέρους καύσων.

v. 378. ΟΡΓΗΣ ΝΟΣΟΥΣΗΣ. Menander x),

Λόγος γάρ ἐστι φάρμακον λύπης μόνον.

D. Basil. Homil. *ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἰατρὸς τῶν ψυχῶν ἡμῶν ὁ λόγος τὴν ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας κεκακωμένην ψυχὴν διὰ τοῦ μικροῦ τούτου βοηθήματος ἐξιᾶτο.* Plane hoc Aeschyli in mente habuit: ut et Themistius Orat. VII. p. 98. *Φάρμακον δὲ ὀργῆς οἰδαινούσης τὸ μὲν αὐτίκα λόγος ἐστίν, ᾧ συ τηνικαῦτα ἐπράϋνας σφαδάζουσαν καὶ ζέουσαν ἔτι.* Apud Ciceronem, interprete forsitan Attio, ut antea diximus, ita redditi sunt hi versus, Tusc. Quaest. III. 31.

OC. Atqui, Promethen, te hoc tenere existimo,
Mederi posse rationem iracundiae.
PR. Si quidem quis tempestivam medicinam admovens
Non aggravescens vulnus illidat manu.

Quos adducens versus inquit H. Stephanus: ψυχῆς νοσούσης *IRACUNDIAE reddidit: in qua interpretatione non est quod tibi negotium facessat accusativus ille* Rationem, *sed lege* Orationem *meo periculo, cum versus id patiatur, et aliter legi non possit quin maxima fiat Ciceroni iniuria,* etc. Haec ille, Plutarchi testimonio innixus, qui *ἐν τῷ παραμυθητικῷ πρὸς Ἀπολλώνιον*, non procul ab initio y), haec citans legit ψυχῆς νοσούσης. Ut Plutarchus, ita Eustath. z). p. 696. l. 33. *Ὅρα ὅπως θυμὸς κολακευόμενος μαλθάσσεται, καὶ κατὰ τὰ δεινὰ τῶν θηρίων εἴκει τοῖς τιθασσεύουσι. κατὰ γὰρ τὴν τραγῳδίαν*

Ψυχῆς νοσούσης εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι.

Nec tamen in interpretatione Ciceroniana *Orationem* legere debemus, cum, pace Viri magni, carminis ratio id non patiatur. [Michael. Apostol. X. 31. *Θυμοῦ λόγος ἰατρός.* Isocrates in Orat. de Pace, p. 167. *Ὑμᾶς δὲ χρὴ πρῶτον μὲν τοῦτο γιγνώσκειν, ὅτι τῶν περὶ τὸ σῶμα νοσημάτων πολλαὶ θεραπεῖαι καὶ παντοδαπαὶ τοῖς ἰατροῖς εὕρηνται, ταῖς δὲ ψυχαῖς ταῖς νοσούσαις καὶ γεμούσαις πονηρῶν ἐπιθυμιῶν οὐδέν ἐστιν ἄλλο φάρμακον πλὴν λόγος ὁ τολμῶν τοῖς ἁμαρτανομένοις ἐπιπλήττειν. κ. τ. λ. Vos etiam primum statuere debetis, quum morborum corporis multae et variae curationes sint a medicis inventae, animis aegrotis et malarum cupiditatum plenis unicum superesse remedium orationem, quae libere delicta reprehendat.*]

---

x) Gnom. monostich. v. 286. Brunck. y) p. 102. B.
z) ad Iliad. Θ', 38. add. ad Il. Ο', p. 1005. 21.

v. 380. *ΣΦΡΙΓΩΝΤΑ.* Hesych. *σφριγῶντα* reddit *ἐπαιρόμενον, ἰσχύοντα.*

[v. 384. *ΝΟΣΟΝ.* Ita v. 1068.

—— κοὐκ ἔστι νόσος
Τῆσδ' ἥντιν' ἀπέπτυσα μᾶλλον.]

[v. 391. *ΣΥΜΦΟΡΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ.* Proverbialis locutio.]

v. 395. *ΤΕΤΡΑΣΚΕΛΗΣ ΟΙΩΝΟΣ.* Plinius Grypas *ferarum volucre genus* vocat, VII. 2.

[Ibid. *ΑΣΜΕΝΟΣ ΔΕ Τ' ΑΝ.* f. legendum *ἄσμενος δ' ἔτ' ἄν.*]

v. 397. *ΣΤΕΝΩ ΣΕ.* *Στάσιμα* haec esse notat Scholiastes Aristophanis in Vespas. [a]) Stasima vero sunt cum stat chorus et infelicitatem fabulae narrare incipit, prout discimus ex argumento in Persas. Scholiastes A. ad v. 271. ait Prometheum Nymphas provocasse in terram descendere, *ὅτι βούλεται στῆσαι τὸν χορὸν, ὅπως τὸ στάσιμον ᾄσῃ.* Epodica fecimus quae in Canteri editione sunt monostrophica.

v. 401. *ΝΟΤΙΟΙΣ ΕΤΕΓΞΑ ΠΑΓΑΙΣ.* Apud Stobaeum nescio quis,

—— μυρίαις παγαῖς
Δακρύων ἀχέων τε βρύει.

Sept. Theb. v. 590. *Μητρός τε πηγὴν τίς κατασβέσει δίκη;* Ebraismus.

v. 402. *ΑΜΕΓΑΡΤΑ.* [Euripides Hecuba v. 192.

Οἴμοι μᾶτερ, πῶς φθέγγῃ
Ἀμέγαρτα κακῶν;]

Hesych. *Ἀμέγαρτον· ἀφθόνητον, ἀζήλωτον, ἢ πολὺ, ἢ μέγαν· ὡς τό· ἀμέγαρτε συβῶτα, ᾧ οὐκ ἄν τις φθονήσειεν,* cuius magnitudo tanta est ut invidiam exsuperet. De altera quantitatis specie, quam discretam vocant, Catullus in eundem sensum, Carm. V. 12.

Aut ne quis malus invidere possit,
Cum tantum sciat esse basiorum.

Horat. Od. II. 20. [b])

—— Invidia maior
Urbes relinquam. ——

Diserte Plutarch. p. 538. de Invidia et odio: *αἱ δὲ τῶν εὐτυχημάτων ὑπεροχαὶ καὶ λαμπρότητες πολλάκις τὸν φθόνον κατασβεννύουσιν. Οὐδὲ γὰρ ἐοικὸς Ἀλεξάνδρῳ τινὰ φθονεῖν οὐδὲ Κύρῳ, κρατήσασι καὶ γενομένοις κυρίοις ἁπάντων· ἀλλ' ὥσπερ ὁ ἥλιος ὧν ἂν ὑπὲρ κορυφῆς γένηται, καταχεόμενος τὸ φῶς, ἢ παντάπασι τὴν*

---

a) v. 270. b) Od. II, 20, 4. 5.

σκιὰν ἀνεῖλεν, ἢ μικρὰν ἐποίησεν, οὕτω πολὺ τῶν εὐτυχημάτων ὕψος λαβόντων καὶ γενομένων κατὰ κεφαλῆς τοῦ φθόνου συστέλλεται καὶ ἀναχωρεῖ καταλαμπόμενος. Mira hoc loco Scholiastae constructio, qui δείκνυσιν coniungit cum ἀμέγαρτα, et κρατύνων cum αἰχμήν. quod si ἀμέγαρτα adverbialiter sumas, omnia recte procedunt.

v. 407. *ΛΕΛΑΚΕ.* Hesych. *Λέληκε· βοᾷ, φθέγγεται.*

v. 410. *ΞΥΝΟΜΑΙΜΟΝΩΝ.* Atlantem et Menoetium intelligit Scholiastes *A'.*, Atlantem et Typhoeum alter. Utrumque dici potest. Apollodor. I. 2. *Ἰαπετοῦ δὲ καὶ Ἀσίας τῆς Ὠκεανοῦ Ἄτλας, ὃς ἔχει τοῖς ὤμοις τὸν οὐρανόν· καὶ Προμηθεὺς καὶ Ἐπιμηθεὺς καὶ Μενοίτιος, ὃν κεραυνώσας ἐν τῇ Τιτανομαχίᾳ Ζεὺς κατεταρτάρωσεν.* Quod ad Typhoeum spectat, *filius* dicitur *Terrae* v. 351. ut et ipse Prometheus v. 210.

[v. 418. *ΠΟΡΟΝ.* Robortelli Editio *τόπον.*]

v. 420. *ΑΡΑΒΙΑΣ Τ' ΑΡΕΙΟΝ ΕΘΝΟΣ.* Arabiae nomen etymologissat ex Graeco, cum Hebraicum sit ערב. Eodem modo fallitur de nomine Artaphernes. [Quid Arabibus cum Scythis? Scholiastes *A'.* *Πῶς τὴν Ἀραβίαν Καυκάσῳ συνῴκισεν; ὁ Στράβων φησίν· οἱ Τρωγλοδύται μεταξὺ Μαιώτιδος καὶ Καυκασίας.* Ita sane Strabo, XI. p. 506., ad quem locum vir incomparabilis Isaacus Casaubonus „Troglodytas," inquit, „etiam alii inter Scythas et gentes septentrionales constituunt. Quod autem auctor Scholiorum in Aeschylum poetam conatur excusare, Arabiam in Caucaso collocantem, et hunc locum profert, ubi Strabo Troglodytas prope Maeotim statuit, errat, dum perperam Troglodytas istos cum aliis notioribus, qui sunt ad sinistrum maris rubri sinum, confundit." Haec ille. Malim itaque legere

Οἳ γᾶς ἔσχατον πόρον ἀμφὶ
Μαιῶτίν τ' ἔχουσι λίμναν,
Ἀραβίας τ' ἄρειον ἔθνος.]

[v. 424. *ΟΞΥΠΡΩΡΟΙΣΙ.* Hesych. *Ὀξύπρωροι· ὀξυκέρατοι.* Oppian. Halieut. III. 333.

Πολλάκι δ' ὀξύπρωρον ὑπὲρ ῥάχιν ἔτμαγε δάψας.]

v. 426. *ΑΚΑΜΑΝΤΟΔΕΤΟΙΣ ΤΙΤΑΝΑ ΛΥΜΑΙΣ.* Hesych. *Ἀκάμαντον, ἀκοπίαστον.* Fortasse autem hic legendum *ἀδαμαντοδέτοις λύμαις,* sicut supra v. 148.

[v. 427. *ΘΕΩΝ.* Robortelli editio *θεόν.*]

v. 428. *ΑΤΛΑΝΘ'.* Scholiastes *B'.* legit *Ἄτλαν θ',* et *Atlantem,* male, se tamen scite defendit: *οὐ μόνον Ἄτλας Ἄτλαντος, ἀλλὰ καὶ Ἄτλας Ἄτλα, καὶ μαρτυρεῖ τὸ Ἀτλαγενέων* c).

v. 430. *ΝΩΤΟΙΣ ΥΠΟΒΑΣΤΑΖΕΙ.* Alii *νώτοισιν ὑποστενάζει.* Fortasse legendum *ὤμοις ὑποστενάζει,* ut v. 350.

c) scr. *Ἀτλαγενέων.*

ὤμοις ἐρείδων. Virg. Aen. IV. 482. *Axem humero torquet.* Nam βαστάζειν proprie non est humeris baiulis portare, sed ulnis gerulis tenere, ut postea v. 1018.

—— πετραία δ' ἀγκάλη σε βαστάσει.

[Monet etiam Suidas in *Βαστάσας*, *Καὶ βαστάσαι οὐ τὸ ἆραι δηλοῖ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ἀλλὰ τὸ ψηλαφῆσαι καὶ διασηκῶσαι, καὶ διασκέψασθαι τῇ χειρὶ τὴν ὁλκήν. Et Βαστάσαι apud Atticos non significat attollere sed palpare, attrectare et perpendere et dispicere, et examinare manu rerum pondus.*]

v. 431. *ΣΤΕΝΕΙ ΒΥΘΟΣ.* Ita Sophocles [d]) στένοντα πόντον dixit.

v. 432. *ΚΕΛΑΙΝΟΣ Δ' ΑΙΔΟΣ.* Anacr. LVI. 9.

Ἀΐδεω γάρ ἐστι δεινὸς
Μυχός. ——

III.

v. 436. (437.) *ΔΑΠΤΟΜΑΙ ΚΕΑΡ.* Pythagorice, *cor edere*, valet tacito dolore consumi. Homerus de Bellerophonte Iliad. *Ζ'*. 201.

Ἤτοι ὁ καππεδίον τὸ Ἀλήϊον οἶος ἀλᾶτο,
Ὃν θυμὸν κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων.

Hoc est, interprete Cicerone, Tusc. Quaest. III. 26.

Qui miser in campis moerens errabat Aleis
Ipse suum cor edens, hominum vestigia vitans.

[Aristoph. Acharn. v. 1.

Ὅσα δὴ δέδηγμαι τὴν ἐμαυτοῦ καρδίαν.

Perperam tum citatum tum interpretatum esse hunc Aeschyli locum ab Hadriano Iunio, si res tanti esset, monerem, in adagium *Morderi corde*. Suidas *Δέδηγμαι τὴν καρδίαν· ἠνίαμαι.* Interpres: *Corde sum morsus. Indolui: dolore sum affectus.* Subdit: *καὶ Ὅμηρος, δάκε δὲ φρένας Ἕκτορι μῦθος. Momordit autem mentem Hectoris haec oratio.* Atque etiam Iliad. *Ω'*. 128.

Τέκνον ἐμόν, τέο μέχρις ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων
Σὴν ἔδεαι κραδίην, μεμνημένος οὐδέ [οὔτε] τι σίτου,
Οὔτ' εὐνῆς;

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Duportus: „Forte an huc respexit Virgil. Aen. XII. [e])

Nec te tantus edat tacitam dolor.

---

[d]) Aiac. v. 675.

e) Aen. XII, 801.

Hom. de Bellerophonte, Il. Z'. f)

Ὃν θυμὸν κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων.

Hoc est, interprete Cicerone f),

Ipse suum cor edens, hominum vestigia vitans.

Horat. Epist. II. 1. g)

— si quid

Est animum, differs curandi tempus in annum.

Phocyl. h)

Μηδὲ μάτην ἐπὶ πῦρ καθίσας μινύθῃς φίλον ἦτορ.

Aristoph. Vesp. i) Ἐγὼ τοῦτον — ποιήσω δακεῖν τὴν καρδίαν. Et hinc fluxit symbolum illud Pythag. *Καρδίαν μὴ ἐσθίειν*, vel ut est apud Iamblichum, *Καρδίαν μὴ τρῶγε*, quod et ille aliter exponit, plerique vero cum Lilio Giraldo sic explicant, *non animum angoribus cruciandum*, nec doloribus subinde affligendum, quod et prohibet Thetis apud Homerum." Haec ille.]

v. 437. (438.) *ΠΡΟΣΕΛΟΥΜΕΝΟΝ*. Ita legit Etymologici auctor k). *Προσέληνοι· προυσελλεῖν λέγουσι τὸ ὑβρίζειν· καὶ οἱ Ἀρκάδες ἐπειδὴ λοιδορητικοί εἰσιν· οὕτως ἐν ὑπομνήματι Προμηθέως δεσμῶν*. Hesych. *Προσέλει, προπηλακίζει*. Schol. Aristoph. in Ran. v. 742. *Προσελοῦμεν· προπηλακίζομεν, ἐλαύνομεν, ἐκβάλλομεν*. Alii *προςσιλλούμενον*, a *σιλλός*. Stephanus et Garbitius legunt *προςηλούμενον*, quod melius: legendum vero omnino e Scholiaste *προςηλώμενον· προςηλωμένους ἀντὶ τοῦ ἥλοις πεπαρμένους*. Hesych. *Προςήλωσαν· προςέπηξαν, ἔτρωσαν*. Apollodorus I. 7. *ἐπέταξεν Ἡφαίστῳ τῷ Καυκάσῳ ὄρει τὸ σῶμα αὐτοῦ προςηλῶσαι*, et mox, *ἐν δὲ τούτῳ προςηλωθεὶς Προμηθεὺς πολλῶν ἐτῶν ἀριθμὸν ἐδέδετο*. [Inde metaphorice D. Chrysostomus, *τοὺς τῇ μέθῃ προςηλωμένους*, et *βιωτικαῖς προςηλωμένος φροντίσιν*. Iulius Pollux. Onomast. II. 4. *Ἱπποκράτης δὲ ὀφθαλμὸν ἰλλαίνειν φησὶ τὸν διάστροφον γενόμενον, καὶ ἀνίλλωμα τὸ ἀνάβλεμμα. Οἱ δέ, καὶ ἴλλους τοὺς ὀφθαλμοὺς Ἰωνικῶς ὠνόμασαν· σιλλαίνειν δὲ τὸ ἐπὶ χλευασμῷ σείειν τοὺς ὀφθαλμούς, ὅθεν καὶ τὸ χλευαστικὸν ποίημα, σίλλος. Hippocrates vero oculum ἰλλαίνειν dixit, qui detorquetur; et respectus ἀνίλλωμα dicitur. Hi vero Ionico more oculos ἴλλους vocaverunt. Σιλλαίνειν vero est subsannando oculos vibrare, unde etiam irrisorium quoddam poema Sillus dictum est.*]

v. 442. (443.) *ΝΗΠΙΟΥΣ ΟΝΤΑΣ ΤΟ ΠΡΙΝ, ΕΝΝΟΥΣ ΕΘΗΚΑ*. D. August. Civit. Dei XVIII. 8. *Quem propterea*

f) VI, 202. vid. ant.

g) Ep. II, 1, 39.

h) Phocyl. v. 91.

i) Vesp. v. 373.

k) p. 690, 12.

ferunt de luto formasse homines, quia optimus sapientiae doctor fuisse perhiberetur: nec tamen ostenditur qui eius temporibus fuerint sapientes.

[v. 443. *ΦΡΕΝΩΝ ΕΠΗΒΟΛΟΥΣ.* Miror quid voluerit vir doctissimus, qui in notis ad Psellum p. 169. ait: „Σαθροὶ τὰς φρένας. Legebatur σαυροί, reposui σαθροὶ τὰς φρένας· φρενοπληγεῖς. Menand. in ἐκλ. φρενοβλαβεῖς, φρενῶν ἐπήβολοι. Aeschyl." Sic ille.]

v. 449. *ΕΦΥΡΟΝ.* Hesych. Ἔφυρον· ἔβρεχον, ἐμόλυνον.

Ibid. *ΚΟΥΤΕ ΠΛΙΝΘΥΦΕΙΣ.* Haec omnia e nostro transtulit Moschio l),

Ἦν γάρ ποτ' αἰὼν κεῖνος, ἦν, ὁπηνίκα
Θηρσὶν διαίτας εἶχον ἐμφερεῖς βροτοί,
Ὀρειγενῆ σπήλαια καὶ δυσηλίους
Φάραγγας ἐνναίοντες· οὐδέπω γὰρ ἦν
Οὔτε στεγήρης οἶκος, οὔτε λαΐνοις
Εὐρεῖα πύργοις ὠχυρωμένη πόλις.

Et mox m),

Εἴτ' οὖν μέριμναν τὴν Προμηθέως σπάσας,
Εἴτ' οὖν ἀνάγκην, κ. τ. λ.

Vitruv. II. 1. primos homines sine sermonis articulati usu diu in cavernis terrae ferarum instar habitasse scribit.

Ibid. *ΠΛΙΝΘΥΦΕΙΣ.* Plinius VII. 56. *Laterarias* [ac] *domos constituerunt primi Euryalus et Hyperbius fratres Athenis, antea specus erant pro domibus.*

v. 450. *ΔΟΜΟΥΣ ΠΡΟΣΗΛΟΥΣ.* Alii προςείλους: ita et Etymologicum n), Πρόςειλος οἰκία, ἡ πρὸς τὴν ἕλην τετραμμένη· ἕλη γὰρ ἡ τοῦ ἡλίου αὐγή· ἐξ οὗ πρόελος καὶ πρόςειλος. [Hesychius, Ἄειλα· πεδία ἀνήλια· εἵλη γὰρ ἡ τοῦ ἡλίου αὐγή. Etymolog. o) Εὔειλος, ὁ εὐαερὴς *) τόπος· παρὰ τὸ εἵλη, ὃ σημαίνει τὴν θερμασίαν. Vir doctissimus Cl. Salmasius in Solinum p. 990. „Graeci," inquit, „veteres, εὔειλα et πρόςειλα vocarunt eiusmodi loca modico calore tepentia et soli opportune aperta. Theophrastus ἡ εὔειλος καὶ ἁπλῶς εὐδιεινή, ubi perperam scribitur εὔηλος, quod ratione caret, nec enim formari potest ἀπὸ τοῦ ἡλίου." Haec ille, quem suadeo videas.]

Ibid. *ΞΥΛΟΥΡΓΙΑΝ.* At secundum Plinium *fabricam materiariam Daedalus* invenit, VII. 56.

v. 451. *ΚΑΤΩΡΥΧΕΣ.* Hesych. Κατώρυχες, κατωρυγμένοι.

Ibid. *ΑΕΙΣΥΡΟΙ ΜΥΡΜΗΚΕΣ.* Ovidio *frugilegae,* Metam. VII. 624. Horat. Sat. I. 1. p)

Ore trahit quodcunque potest, ——

l) m) ap. Stob. Ecl. Phys. I, 38. p. 240. Heer. (XI, p. 145. Grot.)
n) p. 690, 15. o) p. 390, 31.
p) Sat. I, 1, 33. *) εὐάερος Sylb., sed corr. εὔαερος.

Habent alia exemplaria *ἀήσυροι· agiles, expeditae:* et ita legit Eustathius, p. 1500. l. 27. *ἀπὸ τοῦ ἄω, τὸ πνέω, οὐ μόνον ἀήτης ἐπὶ ἀνέμου, καὶ ἀήσυρον κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ κοῦφον, ὅθεν καὶ ἀήσυροι μύρμηκες παρ' Αἰσχύλῳ.* Hesych. *Ἀίσυρον· κοῦφον, ἐλαφρόν.* Tryphiodorus, v. 348.

Ἔδραμεν ἠΰτε πόρτις ἀήσυρος, ἥτε τυπεῖσα
Κέντρον δ' ἂν ἐποίησε βοοῤῥαίταο μύωπος.

Lege *ἥντε τυπεῖσαν Κέντρον ἀνεπτοίησε.*

v. 453. (454.) *ΤΕΚΜΑΡ.* Garbit. *terminus.*

v. 456. *ΕΣ ΤΕ ΔΗ ΣΦΙΝ ΑΝΤΟΛΑΣ ΕΓΩ.* [De Hippone, Centauri filia, idem refert Euripides q), Clementi Alexandrino laudatus, Strom. I. 15. r)

Ἢ πρῶτα μὲν τὰ θεῖα προὐμαντεύσατο
Χρησμοῖσιν ἢ δι' ἀστέρων ἐπαντολάς.]

Cic. Tusc. Quaest. V. 3. *Nec vero Atlas sustinere coelum, nec Prometheus affixus Caucaso, nec stellatus Cepheus cum uxore, genero, filia traderetur, nisi coelestium divina cognitio nomen eorum ad errorem fabulae traduxisset.* Servius ad Virg. Eclog. VI. 43. *Hic* (Prometheus) *primus astrologiam Assyriis indicavit, quam residens in monte altissimo Caucaso nimia cura et sollicitudine deprehenderat: hic autem mons positus est circa Assyrios, vicinus paene sideribus, unde etiam maiora astra demonstrat, et diligenter eorum ortus occasusque significat.* Hoc vero inventum Palamedi tribuit Sophocles, Fragm. apud Achill. Tat. s)

Ἐφεῦρε δ' ἄστρων μέτρα καὶ περιστροφάς,
Τάξεις τε ταύτας, οὐράνιά τε σήματα.

[v. 457. *ΔΥΣΕΙΣ.* Adde hic tres versus ex MS.

Ἔπειτα πάσης Ἑλλάδος καὶ ξυμμάχων
Βίον διῴκησ', ὄντα πρὶν πεφυρμένον
Θηρσίν θ' ὅμοιον· πρῶτα μὲν τὸν πάνσοφον
Ἀριθμὸν εὗρηκ', ἔξοχον σοφισμάτων,
Ἐξεῦρον αὐτοῖς γραμμάτων τε συνθέσεις,
Μνήμην θ' κ. τ. λ.]

v. 458. *ΚΑΙ ΜΗΝ ΑΡΙΘΜΟΝ.* Hic caecutiit interpres Graecus *A*, et qui eum secutus est Garbitius reddens: *Praeterea etiam inveni ipsis eximiam multitudinem artium.* De arithmetica omnino intelligendum, quam artium praestantissimam censebant Pythagorei, inter quos Aeschylus locum obtinuit,

---

q) Melanipp. fragm. III. p. 214. Matth. *χρησμοῖσι σαφέσιν ἀστέρων ἐπ' ἀντολαῖς.*

r) lib. I. p. 306. Sylb.

s) Introd. in Arat. Phaen. c. 1. (Soph. Naupl. fragm. 5.)

duplici respectu: οὐ μόνον ὅτι ἔφαμεν αὐτὴν ἐν τῇ τοῦ τεχνίτου θεοῦ διανοίᾳ προϋποστῆναι τῶν ἄλλων ὡσανεὶ λόγον τινὰ κόσμιον καὶ παραδειγματικόν, πρὸς ὃν ἀπερειδόμενος ὁ τῶν ὅλων δημιουργὸς ὡς πρὸς προκέντημά τι (ita novo nomine appellare videtur antecedentes in mente divina priusquam existerent rerum notiones) καὶ ἀρχέτυπον παράδειγμα τὰ ἐκ τῆς ὕλης ἀποκοσμεῖ καὶ τοῦ οἰκείου τέλους τυγχάνειν ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ ὅτι φύσει προγενεστέρα ὑπάρχουσα (ita legendum) ὅσῳ συναναιρεῖ μὲν ἑαυτῇ τὰ λοιπά, οὐ συναναιρεῖται δὲ ἐκείνοις. Nicomachus I. Ἀριθμητικῆς εἰςαγωγῆς. [Ἀριθμόν, ut hic Prometheus ἔξοχον σοφισμάτων, ita ipse Pythagoras σοφώτατον omnium dixit. Aelian. Var. Hist. IV. 17. Ἔλεγεν ὅτι πάντων σοφώτατον ὁ ἀριθμός· δεύτερος δέ, ὁ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα θέμενος. Omnino reiicienda est viri doctissimi t) importuna emendatio, qui, in Athenaeum XV. 3, legit ὁ ἀριθμοὺς εὑρών, approbante Scheffero. Sic enim haec ἀκούσματα Pythagorica prodit etiam Iamblichus, de vita Pythag. XVIII. p. 85. Τί τὸ σοφώτατον; ἀριθμός· δεύτερον δὲ τὸ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα τιθέμενον.] Quod vero ad auctorem arithmeticae spectat, sunt qui Minervam eo nomine laudant, Liv. VII. 3. *eoque Minervae templo dicatam legem, quia numerus a Minerva inventus sit*: alii Palamedem, de quo Plato: ἢ οὐκ ἐννενόηκας ὅτι φησὶν ἀριθμὸν εὑρών; Sophocles de eodem, Fragm. apud Achill. Tat. u)

> Οὗτος δ' ἐφεῦρε τεῖχος Ἀργείῳ στρατῷ,
> Σταθμῶν τ' ἀριθμῶν, καὶ μέτρων εὑρήματα
> Κἀκεῖν' ἔτευξε.

Euripides in Phoenissis, v. 545.

> Καὶ γὰρ μέτρ' ἀνθρώποισι, καὶ μέρη σταθμῶν
> Ἰσότης ἔταξε, κἀριθμὸν διώρισε.

Et Manilius IV. 207.

> Qui primus numeros rebus, qui nomina summis
> Imposuit, certumque modum propriasque figuras.

v. 459. ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΕ ΣΥΝΘΕΣΕΙΣ. Ita Cedrenus, p. 66. Προμηθεὺς γραμματικήν, ὥς φασιν, ἐξεῦρεν. et Suidas, Προμηθεὺς εὗρε πρῶτος τὴν γραμματικὴν φιλοσοφίαν. Alii ad alios referunt. Plinius VII. 56. *Literas semper arbitror Assyrias fuisse: sed alii apud Aegyptios a Mercurio, ut Gellius, alii apud Syros repertas volunt*: locum consule. [Servius in Aeneid. VI. 749. *Νοῦς dicitur* (Mercurius) *id est sensus, quo philosophiam, quae haec indicat, intelligimus: quia ipse etiam invenit literas.*] Euripides ad Palamedem, cuius sub persona ita loquitur, Fragm. II. x)

---

t) Is. Casauboni. u) vid. not. s) ad v. 456.

x) p. 246, Matth. (v. 2. συλλαβάς τε θείς.)

Τά τῆς γε λήθης φάρμακ' ὀρθώσας μόνος
Ἄφωνα καὶ φωνοῦντα, συλλαβὰς τιθείς,
Ἐξεῦρον ἀνθρώποισι γράμματ' εἰδέναι.

v. 460. *ΜΝΗΜΗΝ Θ'*. Num innuit λογισμοὺς καὶ τὰς τῶν ὀνομάτων θέσεις? haec enim Mnemosynes inventa, Diod. Sic. V. 67.

Ibid. *ΑΠΑΝΤΩΝ ΜΟΥΣΟΜΗΤΟΡ' ΕΡΓΑΤΙΝ*. Secundum Pythagoricos, hi namque ἐπὶ πλέον ἐπειρῶντο τῇ μνήμῃ γυμνάζειν· οὐδὲν γὰρ μεῖζον πρὸς ἐπιστήμην καὶ ἐμπειρίαν καὶ φρόνησιν τοῦ δύνασθαι μνημονεύειν. Iamblich. de vita Pythag. 29. [Mnemosynen Musarum matrem esse finxerunt poetae. Hesiod. in Theog. v. 914.

Μνημοσύνης δ' ἐξαῦθις ἐράσσατο καλλικόμοιο,
Ἐξ ἧς αἱ Μοῦσαι χρυσάμπυκες ἐξεγένοντο.

Orpheus sive potius Onomacritus, in hymno in Musas y), v. 1.

Μνημοσύνης καὶ Ζηνὸς ἐριγδούποιο θύγατρες
Μοῦσαι.]

[Ibid. *ΕΡΓΑΤΙΝ*. Callimach. in Iambis, apud Schol. Pind. Isthm. II. 10.

—— οὐ γὰρ ἐργάτιν τρέφω
Τὴν μοῦσαν ὡς ὁ Χῖος ὑλλίχουν ἔπος. l. Ὑλλίχου νέπους.]

v. 461. (462.) *ΚΑΖΕΥΞΑ ΠΡΩΤΟΣ*. At Plinius: *bovem et aratrum Buzyges Atheniensis; ut alii, Triptolemus*, VII. 56. [Eumenid. v. 647. Ὦ παντομισῆ κνώδαλα. Hesych. Κνώδαλα· κυρίως τὰ θαλάττια θηρία· κινώδαλα γάρ ἐστιν τὰ ἐν τῇ ἁλὶ κινούμενα. Ὅμηρος δὲ ἐπὶ χερσαίου φησὶ κνώδαλον, θηρίον, ἢ ζῶον μικρόν.]

v. 462. *ΖΕΥΓΛΑΙΣΙ*. Alii ζεύγλοισι, quod magis probo.

Ibid. *ΣΩΜΑΣΙΝ Θ'*. Tan. Faber leg. σήμασιν θ', Epist. LXVII. [Fortasse vero distinguendum:

Ζεύγλαισι δουλεύοντα· σώμασίν θ' ὅπως
Θνητοῖς μεγίστων διάδοχοι μοχθημάτων
Γένωνθ'.]

v. 463. *ΘΝΗΤΟΙΣ ΜΕΓΙΣΤΩΝ ΔΙΑΔΟΧΟΙ ΜΟΧΘ*. Quo sensu iumentum σύνεργον ἡμῖν ζῶον dixit D. Basilius in c. II. Esaiae. Inde nomen. Columella praefat. VI. *Iumenti nomen a re traxere, quod nostrum laborem vel onera subvectando vel arando iuvarent*. Διάδοχοι hic idem quod alibi ἐκδέκτορες ab eodem. Vid. Plut. de Fortuna p. 98. et Hierocl. Fragm. 212. [Porphyrius de Abstinentia III. 18. Ἀρκεῖ γὰρ ὅτι μηδὲ πονεῖν δεομένοις χρώμεθα προκάμνουσι (πρὸς καμάτους) καὶ μόχθους ἵππων, ὄνων τε ὀχείαν καὶ ταύρων γονάς, ὡς Αἰσχύλος φησὶ

y) hymn. LXXV.

ἄνδουλα (ἀντίδουλα) καὶ πόνων ἐκδέκτορα, χειρωσάμενοι καὶ καταζεύξαντες. Aeschyli locus, quem respicit Porphyrius, extat apud Plutarchum, de Fortuna [z]). Νῦν δέ, inquit, οὐκ ἀπὸ τύχης, οὐδὲ αὐτομάτως περίεσμεν αὐτῶν καὶ κρατοῦμεν, ἀλλ' ὁ Προμηθεύς, τουτέστιν ὁ λογισμός, αἴτιος,

Ἵππων ὄνων τ' ὀχεῖα καὶ ταύρων γονὰς
Δοὺς ἀντίδωρα (ἀντίδουλα) καὶ πόνων ἐκδέκτορα,

κατ' Αἰσχύλον. Ita liberi dicuntur ab Hierocle apud Stobaeum, Serm. LXV. [a]) Συμπαθεῖς δὲ ἐν τοῖς ἐναντίοις καιροῖς διάδοχοι τῶν ἀνιαρῶν. Et noster v. 1026. Διάδοχος τῶν σῶν πόνων.]

v. 464. ΥΦ ΑΡΜΑΤ' ΗΓΑΓΟΝ. Legit Canterus ὑφ' ἅρματά τ' non necessario: mallem ἅρμα τ'. Quod vero sibi arrogat Prometheus, alii aliis tribuunt. Plin. N. H. VII. 56. *Vehiculum cum quatuor rotis Phryges.* Et postea: *Bigas primum iunxit Phrygum natio, quadrigas Erichthonius.* Virg. Georg. III. 113.

Primus Erichthonius currus et quatuor ausus
Iungere equos. ——

Euseb. Chron. num. 543. *Erichthonius primus quadrigam iunxit in Graecia, erat quippe apud alias nationes.* Et num. 447. *Trochilus primus fertur iunxisse quadrigam.* Tertullianus posteriori favet sententiae. [De Spectaculis c. 9. *Si vero Trochilus Argivus auctor est currus, primo Iunoni id opus suum dedicavit.* Ita et Theon in Aratum. Οἱ δὲ μυθολόγοι τὸν Ἡνίοχον λέγουσιν εἶναι εἴδωλον ἢ Βελλεροφόντου ἢ Τροχίλου, τῆς Καλλιθείας παιδός, τῆς πρώτης ἐν Ἄργει γενομένης ἱερείας, ἅρμα πρώτου ἐπιζεύξαντος.]

v. 467. (468.) ΛΙΝΟΠΤΕΡ'. Apposite Cassiodorus Var. Epist. V. 17. *Vela alas navium facientia, linum volatile, quidam spiritus currentium carinarum, praenuntia mercium, auxilia quieta nautarum, quorum beneficio conficiunt otiosi quod a pluribus avibus vix probatur impleri.* Nostrum secutus Ennius [b]) *naves velivolas* dixit: et Virgil. Aen. III. 520.

—— velorum pandimus alas.

[Oppianus Hal. I. 190. navem vocat ἐΰζυγον ἅρμα θαλάσσης, Nonnus ἁλίδρομον ἅρμα θαλάσσης, in Dionysiacis [c]). Plautus Homeri exemplo *equum ligneum* de navi dixit, in Rudente [d]). Homerus item Odyss. Η'. 36.

z) pag. 98. (fragm. 180. Sch.) a) LXVII, 24.
b) ap. Serv. ad Virg. Aen. I, 228.
c) imo Paraphr. Ev. Ioann. VI, 67. (Ioann. v. 17.) νῆα δ' ἐπαΐξαντες ἁλίδρομον, ἅρμα θαλάσσης.
d) I, 5, 10.

v. 371. ΘΕΡΜΟΙΣ. Steph. Edit. θερμῆς, qui tamen mallet θερμοῖς, ut bina, inquit, utrique substantivo epitheta adiungantur: at ubi alterum, etiamsi θερμοῖς legas? potius θέρμης vel θερμῆς retinendum, sicut habent Vet. editio et Scholiastes, non ut Epithetum tertium τῆς ζάλης, sed ut casus rectus, agnoscente Hesychio, Θέρμης, ὁ θέρους καύσων.

v. 378. ΟΡΓΗΣ ΝΟΣΟΥΣΗΣ. Menander x),

Λόγος γάρ ἐστι φάρμακον λύπης μόνον.

D. Basil. Homil. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ ἰατρὸς τῶν ψυχῶν ἡμῶν ὁ λόγος τὴν ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας κεκακωμένην ψυχὴν διὰ τοῦ μικροῦ τούτου βοηθήματος ἐξιᾶτο. Plane hoc Aeschyli in mente habuit: ut et Themistius Orat. VII. p. 98. Φάρμακον δὲ ὀργῆς οἰδαινούσης τὸ μὲν αὐτίκα λόγος ἐστίν, ᾧ σὺ τηνικαῦτα ἐπράϋνας σφαδάζουσαν καὶ ζέουσαν ἔτι. Apud Ciceronem, interprete forsitan Attio, ut antea diximus, ita redditi sunt hi versus, Tusc. Quaest. III. 31.

OC. Atqui, Prometheu, te hoc tenere existimo,
Mederi posse rationem iracundiae.
PR. Si quidem quis tempestivam medicinam admovens
Non aggravescens vulnus illidat manu.

Quos adducens versus inquit H. Stephanus: ψυχῆς νοσούσης *IRACUNDIAE reddidit: in qua interpretatione non est quod tibi negotium facessat accusativus ille* Rationem, *sed lege Orationem meo periculo, cum versus id patiatur, et aliter legi non possit quin maxima fiat Ciceroni iniuria*, etc. Haec ille, Plutarchi testimonio innixus, qui ἐν τῷ παραμυθητικῷ πρὸς Ἀπολλώνιον, non procul ab initio y), haec citans legit ψυχῆς νοσούσης. Ut Plutarchus, ita Eustath. z). p. 696. l. 33. Ὅρα ὅπως θυμὸς κολακευόμενος μαλθάσσεται, καὶ κατὰ τὰ δεινὰ τῶν θηρίων εἴκει τοῖς τιθασσεύουσι. κατὰ γὰρ τὴν τραγῳδίαν

Ψυχῆς νοσούσης εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι.

Nec tamen in interpretatione Ciceroniana *Orationem* legere debemus, cum, pace Viri magni, carminis ratio id non patiatur. [Michael. Apostol. X. 31. Θυμοῦ λόγος ἰατρός. Isocrates in Orat. de Pace, p. 167. Ὑμᾶς δὲ χρὴ πρῶτον μὲν τοῦτο γιγνώσκειν, ὅτι τῶν περὶ τὸ σῶμα νοσημάτων πολλαὶ θεραπεῖαι καὶ παντοδαπαὶ τοῖς ἰατροῖς εὕρηνται, ταῖς δὲ ψυχαῖς ταῖς νοσούσαις καὶ γεμούσαις πονηρῶν ἐπιθυμιῶν οὐδέν ἐστιν ἄλλο φάρμακον πλὴν λόγος ὁ τολμῶν τοῖς ἁμαρτανομένοις ἐπιπλήττειν. κ. τ. λ. *Vos etiam primum statuere debetis, quum morborum corporis multae et variae curationes sint a medicis inventae, animis aegrotis et malarum cupiditatum plenis unicum superesse remedium orationem, quae libere delicta reprehendat.*]

---

x) Gnom. monostich. v. 286. Brunck. y) p. 102. B.
z) ad Iliad. Θ', 38. add. ad Il. Ο', p. 1005. 21.

v. 380. *ΣΦΡΙΓΩΝΤΑ.* Hesych. *σφριγῶντα* reddit *ἐπαιρόμενον, ἰσχύοντα.*

[v. 384. *ΝΟΣΟΝ.* Ita v. 1068.

—— *κοὐκ ἔστι νόσος*
Τῆσδ' ἥντιν' ἀπέπτυσα μᾶλλον.]

[v. 391. *ΣΥΜΦΟΡΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΣ.* Proverbialis locutio.]

v. 395. *ΤΕΤΡΑΣΚΕΛΗΣ ΟΙΩΝΟΣ.* Plinius Grypas *ferarum volucre genus* vocat, VII. 2.

[Ibid. *ΑΣΜΕΝΟΣ ΔΕ Τ' ΑΝ.* f. legendum *ἄσμενος δ' ἔτ' ἄν.*]

v. 397. *ΣΤΕΝΩ ΣΕ.* *Στάσιμα* haec esse notat Scholiastes Aristophanis in Vespas. [a]) Stasima vero sunt cum stat chorus et infelicitatem fabulae narrare incipit, prout discimus ex argumento in Persas. Scholiastes A. ad v. 271. ait Prometheum Nymphas provocasse in terram descendere, *ὅτι βούλεται στῆσαι τὸν χορὸν, ὅπως τὸ στάσιμον ᾄσῃ.* Epodica fecimus quae in Canteri editione sunt monostrophica.

v. 401. *ΝΟΤΙΟΙΣ ΕΤΕΓΞΑ ΠΑΓΑΙΣ.* Apud Stobaeum nescio quis,

—— *μυρίαις παγαῖς*
Δακρύων ἀχέων τε βρύει.

Sept. Theb. v. 590. *Μητρός τε πηγὴν τίς κατασβέσει δίκη;* Ebraismus.

v. 402. *ΑΜΕΓΑΡΤΑ.* [Euripides Hecuba v. 192.

Οἴμοι μᾶτερ, πῶς φθέγγῃ
Ἀμέγαρτα κακῶν;]

Hesych. *Ἀμέγαρτον· ἀφθόνητον, ἀζήλωτον, ἢ πολύ, ἢ μέγαν· ὡς τό· ἀμέγαρτε συβῶτα, ᾧ οὐκ ἄν τις φθονήσειεν,* cuius magnitudo tanta est ut invidiam exsuperet. De altera quantitatis specie, quam discretam vocant, Catullus in eundem sensum, Carm. V. 12.

Aut ne quis malus invidere possit,
Cum tantum sciat esse basiorum.

Horat. Od. II. 20. [b])

—— Invidia maior
Urbes relinquam. ——

Diserte Plutarch. p. 538. de Invidia et odio: *αἱ δὲ τῶν εὐτυχημάτων ὑπεροχαὶ καὶ λαμπρότητες πολλάκις τὸν φθόνον κατασβεννύουσιν. Οὐδὲ γὰρ ἐοικὸς Ἀλεξάνδρῳ τινὰ φθονεῖν οὐδὲ Κύρῳ, κρατήσασι καὶ γενομένοις κυρίοις ἁπάντων· ἀλλ' ὥσπερ ὁ ἥλιος ὧν ἂν ὑπὲρ κορυφῆς γένηται, καταχεόμενος τὸ φῶς, ἢ παντάπασι τὴν*

---

a) v. 270. *b*) Od. II. 20, 4. 5.

σκὼν ἀνεῖλεν, ἢ μικρὰν ἐποίησεν, οὕτω πολὺ τῶν εὐτυχημάτων ὕψος λαβόντων καὶ γενομένων κατὰ κεφαλῆς τοῦ φθόνου συστέλλεται καὶ ἀναχωρεῖ καταλαμπόμενος. Mira hoc loco Scholiastae constructio, qui δείκνυσιν coniungit cum ἀμέγαρτα, et κρατύνων cum αἰχμήν. quod si ἀμέγαρτα adverbialiter sumas, omnia recte procedunt.

v. 407. *ΛΕΛΑΚΕ.* Hesych. *Λέληκε· βοᾷ, φθέγγεται.*

v. 410. *ΞΥΝΟΜΑΙΜΟΝΩΝ.* Atlantem et Menoetium intelligit Scholiastes *A*., Atlantem et Typhoeum alter. Utrumque dici potest. Apollodor. I. 2. *Ἰαπετοῦ δὲ καὶ Ἀσίας τῆς Ὠκεανοῦ Ἄτλας, ὃς ἔχει τοῖς ὤμοις τὸν οὐρανόν· καὶ Προμηθεὺς καὶ Ἐπιμηθεὺς καὶ Μενοίτιος, ὃν κεραυνώσας ἐν τῇ Τιτανομαχίᾳ Ζεὺς κατεταρτάρωσεν.* Quod ad Typhoeum spectat, *filius* dicitur *Terrae* v. 351. ut et ipse Prometheus v. 210.

[v. 418. *ΠΟΡΟΝ.* Robortelli Editio *τόπον*.]

v. 420. *ΑΡΑΒΙΑΣ Τ' ΑΡΕΙΟΝ ΕΘΝΟΣ.* Arabiae nomen etymologissat ex Graeco, cum Hebraicum sit ערב. Eodem modo fallitur de nomine Artaphernes. [Quid Arabibus cum Scythis? Scholiastes *A*. *Πῶς τὴν Ἀραβίαν Καυκάσῳ συνῴκισεν; ὁ Στράβων φησίν· οἱ Τρωγλοδύται μεταξὺ Μαιώτιδος καὶ Καυκασίας.* Ita sane Strabo, XI. p. 506., ad quem locum vir incomparabilis Isaacus Casaubonus „Troglodytas," inquit, „etiam alii inter Scythas et gentes septentrionales constituunt. Quod autem auctor Scholiorum in Aeschylum poetam conatur excusare, Arabiam in Caucaso collocantem, et hunc locum profert, ubi Strabo Troglodytas prope Maeotim statuit, errat, dum perperam Troglodytas istos cum aliis notioribus, qui sunt ad sinistrum maris rubri sinum, confundit." Haec ille. Malim itaque legere

Οἵ γὰς ἔσχατον πόρον ἀμφὶ
Μαιῶτιν τ' ἔχουσι λίμναν,
Ἀραβίας τ' ἄρειον ἔθνος.]

[v. 424. *ΟΞΥΠΡΩΡΟΙΣΙ.* Hesych. *Ὀξύπρωροι· ὀξυπέρατοι.* Oppian. Halieut. IIII. 333.

Πολλάκι δ' ὀξύπρωρον ὑπὲρ ῥάχιν ἔτμαγε δάψας.]

v. 426. *ΑΚΑΜΑΝΤΟΔΕΤΟΙΣ ΤΙΤΑΝΑ ΛΥΜΑΙΣ.* Hesych. *Ἀκάμαντον, ἀκοπίαστον.* Fortasse autem hic legendum *ἀδαμαντοδέτοις λύμαις*, sicut supra v. 148.

[v. 427. *ΘΕΩΝ.* Robortelli editio *θεόν*.]

v. 428. *ΑΤΛΑΝΘ'.* Scholiastes *B*. legit *Ἄτλαν θ'*, et *Atlantem*, male, se tamen scite defendit: *οὐ μόνον Ἄτλας Ἄτλαντος, ἀλλὰ καὶ Ἄτλας Ἄτλα, καὶ μαρτυρεῖ τὸ Ἀτλαγενάων* c).

v. 430. *ΝΩΤΟΙΣ ΥΠΟΒΑΣΤΑΖΕΙ.* Alii *νώτοισιν ὑποστενάζει*. Fortasse legendum *ὤμοις ὑποστενάζει*, ut v. 350.

---

c) scr. *Ἀτλαγενέων*.

ὤμοις ἐρείδων. Virg. Aen. IV. 482. *Axem humero torquet.* Nam βαστάζειν proprie non est humeris baiulis portare, sed ulnis gerulis tenere, ut postea v. 1018.

—— πετραία δ' ἀγκάλη σε βαστάσει.

[Monet etiam Suidas in *Βαστάσας*, *Καὶ βαστάσαι οὐ τὸ ἆραι δηλοῖ παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς, ἀλλὰ τὸ ψηλαφῆσαι καὶ διασηκῶσαι, καὶ διασκέψασθαι τῇ χειρὶ τὴν ὁλκήν. Et Βαστάσαι apud Atticos non significat attollere sed palpare, attrectare et perpendere et dispicere, et examinare manu rerum pondus.*]

v. 431. *ΣΤΕΝΕΙ ΒΥΘΟΣ.* Ita Sophocles d) στένοντα πόντον dixit.

v. 432. *ΚΕΛΑΙΝΟΣ Δ' ΑΙΔΟΣ.* Anacr. LVI. 9.

Ἀΐδεω γάρ ἐστι δεινὸς
Μυχός. ——

III.

v. 436. (437.) *ΔΑΠΤΟΜΑΙ ΚΕΑΡ.* Pythagorice, *cor edere*, valet tacito dolore consumi. Homerus de Bellerophonte Iliad. *Ζ'*. 201.

Ἤτοι ὁ καππεδίον τὸ Ἀλήϊον οἶος ἀλᾶτο,
Ὃν θυμὸν κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων.

Hoc est, interprete Cicerone, Tusc. Quaest. III. 26.

Qui miser in campis moerens errabat Aleis
Ipse suum cor edens, hominum vestigia vitans.

[Aristoph. Acharn. v. 1.

Ὅσα δὴ δέδηγμαι τὴν ἐμαυτοῦ καρδίαν.

Perperam tum citatum tum interpretatum esse hunc Aeschyli locum ab Hadriano Iunio, si res tanti esset, monerem, in adagium *Morderi corde.* Suidas *Δέδηγμαι τὴν καρδίαν· ἠνίαμαι.* Interpres: *Corde sum morsus. Indolui: dolore sum affectus.* Subdit: *καὶ Ὅμηρος, δάκε δὲ φρένας Ἕκτορι μῦθος. Momordit autem mentem Hectoris haec oratio.* Atque etiam Iliad. *Ω'*. 128.

Τέκνον ἐμόν, τέο μέχρις ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων
Σὴν ἔδεαι κραδίην, μεμνημένος οὐδέ [οὔτε] τι σίτου,
Οὔτ' εὐνῆς;

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Duportus: „Forte an huc respexit Virgil. Aen. XII. e)

Nec te tantus edat tacitam dolor.

---

d) Aiac. v. 675.

e) Aen. XII, 801.

Hom. de Bellerophonte, Il. Z'. f)

Ὃν θυμὸν κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων.

Hoc est, interprete Cicerone f),

Ipse suum cor edens, hominum vestigia vitans.

Horat. Epist. II. 1. g)

—— si quid

Est animum, differs curandi tempus in annum.

Phocyl. h)

Μηδὲ μάτην ἐπὶ πῦρ καθίσας μινύθῃς φίλον ἦτορ.

Aristoph. Vesp. i) Ἐγὼ τοῦτον — ποιήσω δακεῖν τὴν καρδίαν. Et hinc fluxit symbolum illud Pythag. Καρδίαν μὴ ἐσθίειν, vel ut est apud Iamblichum, Καρδίαν μὴ τρῶγε, quod et ille aliter exponit, plerique vero cum Lilio Giraldo sic explicant, *non animum angoribus cruciandum*, nec doloribus subinde affligendum, quod et prohibet Thetis apud Homerum." Haec ille.]

v. 437. (438.) *ΠΡΟΣΕΛΟΥΜΕΝΟΝ*. Ita legit Etymologici auctor k). Προσέληνοι· προυσελλεῖν λέγουσι τὸ ὑβρίζειν· καὶ οἱ Ἀρκάδες ἐπειδὴ λοιδορητικοί εἰσιν· οὕτως ἐν ὑπομνήματι Προμηθέως δεσμῶν. Hesych. Προσέλει, προπηλακίζει. Schol. Aristoph. in Ran. v. 742. Προσελοῦμεν· προπηλακίζομεν, ἐλαύνομεν, ἐκβάλλομεν. Alii προςσιλλούμενον, a σιλλός. Stephanus et Garbitius legunt προςηλούμενον, quod melius: legendum vero omnino e Scholiaste προςηλώμενον· προςηλωμένους ἀντὶ τοῦ ἥλοις πεπαρμένους. Hesych. Προςήλωσαν· προςέπηξαν, ἔτρωσαν. Apollodorus I. 7. ἐπέταξεν Ἡφαίστῳ τῷ Καυκάσῳ ὄρει τὸ σῶμα αὐτοῦ προςηλῶσαι, et mox, ἐν δὲ τούτῳ προςηλωθεὶς Προμηθεὺς πολλῶν ἐτῶν ἀριθμὸν ἐδέδετο. [Inde metaphorice D. Chrysostomus, τοὺς τῇ μέθῃ προςηλωμένους, et βιωτικαῖς προςηλωμένος φροντίσιν. Iulius Pollux. Onomast. II. 4. Ἱπποκράτης δὲ ὀφθαλμὸν ἰλλαίνειν φησὶ τὸν διάστροφον γενόμενον, καὶ ἀνίλλαμα τὸ ἀνάβλεμμα. Οἱ δέ, καὶ ἴλλους τοὺς ὀφθαλμοὺς Ἰωνικῶς ὠνόμασαν· σιλλαίνειν δὲ τὸ ἐπὶ χλευασμῷ σείειν τοὺς ὀφθαλμούς, ὅθεν καὶ τὸ χλευαστικὸν ποίημα, σίλλος. *Hippocrates vero oculum ἰλλαίνειν dixit, qui detorquetur; et respectus ἀνίλλαμα dicitur. Hi vero Ionico more oculos ἴλλους vocaverunt. Σιλλαίνειν vero est subsannando oculos vibrare, unde etiam irrisorium quoddam poema Sillus dictum est.*]

v. 442. (443.) *ΝΗΠΙΟΥΣ ΟΝΤΑΣ ΤΟ ΠΡΙΝ, ΕΝΝΟΥΣ ΕΘΗΚΑ*. D. August. Civit. Dei XVIII. 8. *Quem propterea*

---

f) VI, 202. vid. ant.
g) Ep. II, 1, 39.
h) Phocyl. v. 91.
i) Vesp. v. 373.
k) p. 690, 12.

ferunt de luto formasse homines, quia optimus sapientiae doctor fuisse perhiberetur: nec tamen ostenditur qui eius temporibus fuerint sapientes.

[v. 443. *ΦΡΕΝΩΝ ΕΠΗΒΟΛΟΥΣ.* Miror quid voluerit vir doctissimus, qui in notis ad Psellum p. 169. ait: „Σαθροὶ τὰς φρένας. Legebatur σαυροί, reposui σαθροὶ τὰς φρένας· φρενοπληγεῖς. Menand. in ἐκλ. φρενοβλαβεῖς, φρενῶν ἐπήβολοι. Aeschyl." Sic ille.]

v. 449. *ΕΦΥΡΟΝ.* Hesych. Ἔφυρον· ἔβρεχον, ἐμόλυνον.

Ibid. *ΚΟΥΤΕ ΠΛΑΙΝΘΥΦΕΙΣ.* Haec omnia e nostro transtulit Moschio [l]),

Ἦν γάρ ποτ' αἰὼν κεῖνος, ἦν, ὁπηνίκα
Θηρσὶν διαίτας εἶχον ἐμφερεῖς βροτοί,
Ὀρειγενῆ σπήλαια καὶ δυσηλίους
Φάραγγας ἐνναίοντες· οὐδέπω γὰρ ἦν
Οὔτε στεγήρης οἶκος, οὔτε λαΐνοις
Εὐρεῖα πύργοις ὠχυρωμένη πόλις.

Et mox [m]),

Ἐπεὶ οὖν μέριμναν τὴν Προμηθέως σπάσας,
Εἴτ' οὖν ἀνάγκην, κ. τ. λ.

Vitruv. II. 1. primos homines sine sermonis articulati usu diu in cavernis terrae ferarum instar habitasse scribit.

Ibid. *ΠΛΑΙΝΘΥΦΕΙΣ.* Plinius VII. 56. *Laterarias* [ac] *domos constituerunt primi Euryalus et Hyperbius fratres Athenis, antea specus erant pro domibus.*

v. 450. *ΔΟΜΟΥΣ ΠΡΟΣΗΛΟΥΣ.* Alii προσείλους: ita et Etymologicum [n]), Πρόσειλος οἰκία, ἡ πρὸς τὴν εἵλην τετραμμένη· εἵλη γὰρ ἡ τοῦ ἡλίου αὐγή· ἐξ οὗ πρόελος καὶ πρόσειλος. [Hesychius, Ἄειλα· πεδία ἀνήλια· εἵλη γὰρ ἡ τοῦ ἡλίου αὐγή. Etymolog. [o]) Εὔειλος, ὁ εὐαερὴς [*]) τόπος· παρὰ τὸ εἵλη, ὃ σημαίνει τὴν θερμασίαν. Vir doctissimus Cl. Salmasius in Solinum p. 990. „Graeci," inquit, „veteres, εὔειλα et πρόσειλα vocarunt eiusmodi loca modico calore tepentia et soli opportune aperta. Theophrastus ἡ εὔειλος καὶ ἁπλῶς εὐδιεινή, ubi perperam scribitur εὔηλος, quod ratione caret, nec enim formari potest ἀπὸ τοῦ ἡλίου." Haec ille, quem suadeo videas.]

Ibid. *ΞΥΛΟΥΡΓΙΑΝ.* At secundum Plinium *fabricam materiariam Daedalus* invenit, VII. 56.

v. 451. *ΚΑΤΩΡΥΧΕΣ.* Hesych. Κατώρυχες, κατωρυγμένοι.

Ibid. *ΑΕΙΣΥΡΟΙ ΜΥΡΜΗΚΕΣ.* Ovidio *frugilegae,* Metam. VII. 624. Horat. Sat. I. 1. [p])

Ore trahit quodcunque potest, ——

l) m) ap. Stob. Ecl. Phys. I, 38. p. 240. Heer. (XI, p. 145. Grot.)
n) p. 690, 15. o) p. 390, 31.
p) Sat. I, 1, 33. *) εὐδερος Sylb., sed corr. εὔδιερος.

Habent alia exemplaria ἀήσυροι· *agiles, expeditae:* et ita legit Eustathius, p. 1500. l. 27. ἀπὸ τοῦ ἄω, τὸ πνέω, οὐ μόνον ἀήτης ἐπὶ ἀνέμου, καὶ ἀήσυρον κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ κοῦφον, ὅθεν καὶ ἀήσυροι μύρμηκες παρ' Αἰσχύλῳ. Hesych. Ἀήσυρον· κοῦφον, ἐλαφρόν. Tryphiodorus, v. 348.

Ἔδραμεν ἠΰτε πόρτις ἀήσυρος, ἥτε τυπεῖσα
Κέντρον δ' ἂν ἐποίησε βοοῤῥαίταο μύωπος.

Lege ἠΰτε τυπεῖσαν Κέντρον ἀνεπτοίησε.

v. 453. (454.) *ΤΕΚΜΑΡ.* Garbit. *terminus.*

v. 456. *ΕΣ ΤΕ ΔΗ ΣΦΙΝ ΑΝΤΟΛΑΣ ΕΓΩ.* [De Hippone, Centauri filia, idem refert Euripides q), Clementi Alexandrino laudatus, Strom. I. 15. r)

Ἡ πρῶτα μὲν τὰ θεῖα προὐμαντεύσατο
Χρησμοῖσιν ἢ δι' ἀστέρων ἐπαντολάς.]

Cic. Tusc. Quaest. V. 3. *Nec vero Atlas sustinere coelum, nec Prometheus affixus Caucaso, nec stellatus Cepheus cum uxore, genero, filia traderetur, nisi coelestium divina cognitio nomen eorum ad errorem fabulae traduxisset.* Servius ad Virg. Eclog. VI. 43. *Hic* (Prometheus) *primus astrologiam Assyriis indicavit, quam residens in monte altissimo Caucaso nimia cura et sollicitudine deprehenderat: hic autem mons positus est circa Assyrios, vicinus paene sideribus, unde etiam maiora astra demonstrat, et diligenter eorum ortus occasusque significat.* Hoc vero inventum Palamedi tribuit Sophocles, Fragm. apud Achill. Tat. s)

Ἐφεῦρε δ' ἄστρων μέτρα καὶ περιστροφάς,
Τάξεις τε ταύτας, οὐράνιά τε σήματα.

[v. 457. *ΔΥΣΕΙΣ.* Adde hic tres versus ex MS.

Ἔπειτα πάσης Ἑλλάδος καὶ ξυμμάχων
Βίον διῴκησ', ὄντα πρὶν πεφυρμένον
Θηρσίν θ' ὅμοιον· πρῶτα μὲν τὸν πάνσοφον
Ἀριθμὸν εὕρηκ', ἔξοχον σοφισμάτων,
Ἐξεῦρον αὐτοῖς γραμμάτων τε συνθέσεις,
Μνήμην θ' κ. τ. λ.]

v. 458. *ΚΑΙ ΜΗΝ ΑΡΙΘΜΟΝ.* Hic caecutiit interpres Graecus *A*, et qui eum secutus est Garbitius reddens: *Praeterea etiam inveni ipsis eximiam multitudinem artium.* De arithmetica omnino intelligendum, quam artium praestantissimam censebant Pythagorei, inter quos Aeschylus locum obtinuit,

q) Melanipp. fragm. III. p. 214. Matth. χρησμοῖσι σαφέσιν ἀστέρων ἐπ' ἀντολαῖς.

r) lib. I. p. 306. Sylb.

s) Introd. in Arat. Phaen. c. 1. (Soph. Naupl. fragm. 5.)

duplici respectu: *οὐ μόνον ὅτι ἔφαμεν αὐτὴν ἐν τῇ τοῦ τεχνίτου θεοῦ διανοίᾳ προϋποστῆναι τῶν ἄλλων ὡσανεὶ λόγον τινὰ κόσμιον καὶ παραδειγματικόν, πρὸς ὃν ἀπερειδόμενος ὁ τῶν ὅλων δημιουργὸς ὡς πρὸς προκέντημά τι* (ita novo nomine appellare videtur antecedentes in mente divina priusquam existerent rerum notiones) *καὶ ἀρχέτυπον παράδειγμα τὰ ἐκ τῆς ὕλης ἀποκοσμεῖ καὶ τοῦ οἰκείου τέλους τυγχάνειν ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ ὅτι φύσει προγενεστέρα ὑπάρχουσα* (ita legendum) *ὅσῳ συναναιρεῖ μὲν ἑαυτῇ τὰ λοιπά, οὐ συναναιρεῖται δὲ ἐκείνοις.* Nicomachus I. *Ἀριθμητικῆς εἰςαγωγῆς.* [*Ἀριθμόν*, ut hic Prometheus *ἔξοχον σοφισμάτων*, ita ipse Pythagoras *σοφώτατον* omnium dixit. Aelian. Var. Hist. IV. 17. *Ἔλεγεν ὅτι πάντων σοφώτατον ὁ ἀριθμός· δεύτερος δέ, ὁ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα θέμενος.* Omnino reiicienda est viri doctissimi t) importuna emendatio, qui, in Athenaeum XV. 3, legit *ὁ ἀριθμοὺς εὑρών*, approbante Scheffero. Sic enim haec *ἀκούσματα* Pythagorica prodit etiam Iamblichus, de vita Pythag. XVIII. p. 85. *Τί τὸ σοφώτατον; ἀριθμός· δεύτερον δὲ τὸ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα τιθέμενον.*] Quod vero ad auctorem arithmeticae spectat, sunt qui Minervam eo nomine laudant, Liv. VII. 3. *eoque Minervae templo dicatam legem, quia numerus a Minerva inventus sit:* alii Palamedem, de quo Plato: *ἢ οὐκ ἐννενόηκας ὅτι φησὶν ἀριθμὸν εὑρών;* Sophocles de eodem, Fragm. apud Achill. Tat. u)

Οὗτος δ' ἐφεῦρε τεῖχος Ἀργείῳ στρατῷ,
Σταθμῶν τ' ἀριθμῶν, καὶ μέτρων εὑρήματα
Κἀκεῖν' ἔτευξε.

Euripides in Phoenissis, v. 545.

Καὶ γὰρ μέτρ' ἀνθρώποισι, καὶ μέρη σταθμῶν
Ἰσότης ἔταξε, κἀριθμὸν διώρισε.

Et Manilius IV. 207.

Qui primus numeros rebus, qui nomina summis
Imposuit, certumque modum propriasque figuras.

v. 459. *ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΕ ΣΥΝΘΕΣΕΙΣ.* Ita Cedrenus, p. 66. *Προμηθεὺς γραμματικήν, ὥς φασιν, ἐξεῦρεν.* et Suidas, *Προμηθεὺς εὗρε πρῶτος τὴν γραμματικὴν φιλοσοφίαν.* Alii ad alios referunt. Plinius VII. 56. *Literas semper arbitror Assyrias fuisse: sed alii apud Aegyptios a Mercurio, ut Gellius, alii apud Syros repertas volunt:* locum consule. [Servius in Aeneid. VI. 749. *Νοῦς dicitur* (Mercurius) *id est sensus, quo philosophiam, quae haec indicat, intelligimus: quia ipse etiam invenit literas.*] Euripides ad Palamedem, cuius sub persona ita loquitur, Fragm. II. x)

---

t) Is. Casauboni. u) vid. not. s) ad v. 456.
x) p. 246. Matth. (v. 2. *συλλαβάς τε θείς.*)

> Τά τῆς γε λήθης φάρμακ' ὀρθώσας μόνος
> Ἄφωνα καὶ φωνοῦντα, συλλαβὰς τιθείς,
> Ἐξεῦρον ἀνθρώποισι γράμματ' εἰδέναι.

v. 460. *ΜΝΗΜΗΝ Θ'.* Num innuit λογισμοὺς καὶ τὰς τῶν ὀνομάτων θέσεις? haec enim Mnemosynes inventa, Diod. Sic. V. 67.

Ibid. *ΑΠΑΝΤΩΝ ΜΟΥΣΟΜΗΤΟΡ' ΕΡΓΑΤΙΝ.* Secundum Pythagoricos, hi namque ἐπὶ πλέον ἐπειρῶντο τῇ μνήμῃ γυμνάζειν· οὐδὲν γὰρ μεῖζον πρὸς ἐπιστήμην καὶ ἐμπειρίαν καὶ φρόνησιν τοῦ δύνασθαι μνημονεύειν. Iamblich. de vita Pythag. 29. {Mnemosynen Musarum matrem esse finxerunt poetae. Hesiod. in Theog. v. 914.

> Μνημοσύνης δ' ἐξαῦθις ἐράσσατο καλλικόμοιο,
> Ἐξ ἧς αἱ Μοῦσαι χρυσάμπυκες ἐξεγένοντο.

Orpheus sive potius Onomacritus, in hymno in Musas y), v. 1.

> Μνημοσύνης καὶ Ζηνὸς ἐριγδούποιο θύγατρες
> Μοῦσαι.]

[Ibid. *ΕΡΓΑΤΙΝ.* Callimach. in Iambis, apud Schol. Pind. Isthm. II. 10.

> —— οὐ γὰρ ἐργάτιν τρέφω
> Τὴν μοῦσαν ὡς ὁ Χῖος ὑλλίχου ἔπος. l. Ὑλλίχου νέπους.]

v. 461. (462.) *ΚΑΖΕΥΞΑ ΠΡΩΤΟΣ.* At Plinius: *bovem et aratrum Buzyges Atheniensis; ut alii, Triptolemus,* VII. 56. [Eumenid. v. 647. Ὦ παντομισῆ κνώδαλα. Hesych. Κνώδαλα· κυρίως τὰ θαλάττια θηρία· κινώθαλα γάρ ἐστιν τὰ ἐν τῇ ἁλὶ κινούμενα. Ὅμηρος δὲ ἐπὶ χερσαίου φησὶ κνώδαλον, θηρίον, ἢ ζῶον μικρόν.]

v. 462. *ΖΕΥΓΛΑΙΣΙ.* Alii ζεύγλοισι, quod magis proba

Ibid. *ΣΩΜΑΣΙΝ Θ'.* Tan. Faber leg. σήμασίν θ', Epist. LXVII. [Fortasse vero distinguendum:

> Ζεύγλαισι δουλεύοντα· σώμασίν θ' ὅπως
> Θνητοῖς μεγίστων διάδοχοι μοχθημάτων
> Γένωνθ'.]

v. 463. *ΘΝΗΤΟΙΣ ΜΕΓΙΣΤΩΝ ΔΙΑΔΟΧΟΙ ΜΟΧΘ* Quo sensu iumentum σύνεργον ἡμῖν ζῶον dixit D. Basilius in c. II. Esaiae. Inde nomen. Columella praefat. VI. *Iumenti nomen a re traxere, quod nostrum laborem vel onera subvectando vel arando iuvarent.* Διάδοχοι hic idem quod alibi ἐκδέκτορες ab eodem. Vid. Plut. de Fortuna p. 98. et Hierocl. Fragm 212. [Porphyrius de Abstinentia III. 18. Ἀρκεῖ γὰρ ὅτι μηδὲ πονεῖν δεομένοις χρώμεθα προκάμνουσι (πρὸς καμάτους) καὶ μόχθους ἵππων, ὄνων τε ὀχείαν καὶ ταύρων γονάς, ὡς Αἰσχύλος φησὶ

y) hymn. LXXV.

ἄνδουλα (ἀντίδουλα) καὶ πόνων ἐκδέκτορα, χειρωσάμενοι καὶ καταζεύξαντες. Aeschyli locus, quem respicit Porphyrius, extat apud Plutarchum, de Fortuna z). Νῦν δέ, inquit, οὐκ ἀπὸ τύχης, οὐδὲ αὐτομάτως περίεσμεν αὐτῶν καὶ κρατοῦμεν, ἀλλ' ὁ Προμηθεύς, τουτέστιν ὁ λογισμός, αἴτιος,

Ἵππων ὄνων τ' ὀχεῖα καὶ ταύρων γονὰς
Δοὺς ἀντίδωρα (ἀντίδουλα) καὶ πόνων ἐκδέκτορα,

κατ' Αἰσχύλον. Ita liberi dicuntur ab Hierocle apud Stobaeum, Serm. LXV. a) Συμπαθεῖς δὲ ἐν τοῖς ἐναντίοις καιροῖς διάδοχοι τῶν ἀνιαρῶν. Et noster v. 1026. Διάδοχος τῶν σῶν πόνων.]

v. 464. ΥΦ ΑΡΜΑΤ' ΗΓΑΓΟΝ. Legit Canterus ὑφ' ἅρματά τ' non necessario: mallem ἅρμα τ'. Quod vero sibi arrogat Prometheus, alii aliis tribuunt. Plin. N. H. VII. 56. *Vehiculum cum quatuor rotis Phryges.* Et postea: *Bigas primum iunxit Phrygum natio, quadrigas Erichthonius.* Virg. Georg. III. 113.

Primus Erichthonius currus et quatuor ausus
Iungere equos. ——

Euseb. Chron. num. 543. *Erichthonius primus quadrigam iunxit in Graecia, erat quippe apud alias nationes.* Et num. 447. *Trochilus primus fertur iunxisse quadrigam.* Tertullianus posteriori favet sententiae. [De Spectaculis c. 9. *Si vero Trochilus Argivus auctor est currus, primo Iunoni id opus suum dedicavit.* Ita et Theon in Aratum. Οἱ δὲ μυθολόγοι τὸν Ἡνίοχον λέγουσιν εἶναι εἴδωλον ἢ Βελλεροφόντου ἢ Τροχίλου, τῆς Καλλιθείας παιδός, τῆς πρώτης ἐν Ἄργει γενομένης ἱερείας, ἅρμα πρῶτον ἐπιζεύξαντος.]

v. 467. (468.) ΛΙΝΟΠΤΕΡ'. Apposite Cassiodorus Var. Epist. V. 17. *Vela alas navium facientia, linum volatile, quidam spiritus currentium carinarum, praenuntia mercium, auxilia quieta nautarum, quorum beneficio conficiunt otiosi quod a pluribus avibus vix probatur impleri.* Nostrum secutus Ennius b) *naves velivolas* dixit: et Virgil. Aen. III. 520.

—— velorum pandimus alas.

[Oppianus Hal. I. 190. navem vocat ἐΰζυγον ἅρμα θαλάσσης, Nonnus ἁλίδρομον ἅρμα θαλάσσης, in Dionysiacis c). Plautus Homeri exemplo *equum ligneum* de navi dixit, in Rudente d). Homerus item Odyss. Δ'. 36.

z) pag. 98. (fragm. 180. Sch.) a) LXVII, 24.
b) ap. Serv. ad Virg. Aen. I, 228.
c) imo Paraphr. Ev. Ioann. VI, 67. (Ioann. v. 17.) νῆα δ' ἐπαΐξαντες ἁλίδρομον, ἅρμα θαλάσσης.
d) I, 5, 10.

Τῶν νέες ὠκεῖαι ὡσεὶ πτερὸν ἠὲ νόημα.

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Duportus in Gnomologia Homerica: „Νέες quaecunque ὠκεῖαι, unde et ἁλὸς ἵπποι a poeta [e]) vocantur ob celeritatem: ὠκύτατον γὰρ καὶ ἵππος ἐν ζώοις. Eustath. [f]) Ideoque ἡλίῳ ἀνάκειται, ὡς ταχυτάτῳ ταχύτατος. Herod. Euterpe [g]) postremis verbis." Mox, paucis praemissis: „Naves, aves quibus remi pro alis. — εὐήρε' ἐρετμά, τά τε πτερὰ νηυσὶ πέλονται, ut poeta alibi [h]), et Hesiod. [i])

— νηὸς πτερὰ ποντοπόροιο.

Schol. Aristoph. Avibus [k]). Αἱ νῆες ἀντὶ πτερῶν τὰς κώπας ἔχουσι, quanquam vela etiam pro alis sunt. Unde et naves appellat Aeschylus Prom. Vinct. λινόπτερα ναυτίλων ὀχήματα, h. e. τὰ ἔχοντα τὰ ἄρμενα ὡς πτερά, ut et recte exponit Scholiastes. Et *velivolum mare* post Lucretium [l]) dixit Virgilius [m]). Idem et Mercurium volare *remigio alarum* [n]). Haec igitur κατ' ἀντιστροφὴν dicuntur, remi sunt alae navium et alae sunt remi avium." Hactenus vir doctissimus.]

Ibid. *ΝΑΥΤΙΛΩΝ ΟΧΗΜΑΤΑ.* Ex Homero adumbratum, Od. *Δ'*. 708.

Νηῶν ὠκυπόρων ἐπιβαινέμεν, αἵθ' ἁλὸς ἵπποι
Ἀνδράσι γίγνονται. ——

Ita Cicero Argo appellavit *novum vehiculum Argonautarum*, de Nat. Deor. II. 25. et Catullus de eadem, Carm. LXV. 9.

Ipsa levi fecit volitantem flamine currum.

[v. 472. (473.) *ΚΑΚΟΣ Δ' ΙΑΤΡΟΣ.* Quomodo dicitur

Ἄλλων ἰατρός, αὐτὸς ἕλκεσι βρύων.
Aliis medicus, ipse ulceribus scatens.

Laudat Plutarchus in libello de utilitate ab inimicis capienda, p. 80. et Michael Apostolius [o]) ἐκ τοῦ τραγῳδοῦ desumptum esse monet. Paroemiam vocat Gregorius Nazianzenus in apologia de fuga sua [p]): Ἡ τῆς παροιμίας πόῤῥω θέωμεν ἄλλοις ἰατρεύειν ἐπιχειροῦντες, αὐτοὶ βρύοντες ἕλκεσι. *Aut proverbium procul fugimus, aliis mederi parantes, ipsi scatentes ulceribus.* Huic affinis proverbialis etiam locutio (parabolam vocat Dominus noster) ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν. *Medice cura te ipsum.* D. Luc. IV. 23. Demosthenes Orat. I. contr

e) Od. IV, 708.
f) ad Od. IV. p. 1515, 32.
g) imo Clius cap. 216.
h) Odyss. XI, 125. XXIII, 272.
i) Op. et D. 626.
k) ad v. 1203.
l) V, 1441.
m) Aen. I, 228.
n) Aen. I, 300. VI, 19.
o) II, 58.
p) Orat. I. p. 7. B. ed. Colon. (μὴ πόῤῥω θέωμεν.)

Aristogeit. q) *Τοὺς ἐπιλήπτους φησὶν ἰᾶσθαι, αὐτὸς ὢν ἐπίληπτος πάσῃ πονηρίᾳ. Epilepsia laborantes praedicat se sanaturum, cum ipse omni improbitate laboret.* Homer. Iliad. *Λ*. 834.

> *Τὸν μὲν ἐνὶ κλισίῃσιν ὀΐομαι ἕλκος ἔχοντα*
> *Χρηΐζοντα καὶ αὐτὸν ἀμύμονος ἰητῆρος.*
> **Eum in tentoriis puto vulnus habentem**
> **Indigere et ipsum perito medico.**

Philemon r);

> —— *τοὺς ἰατροὺς οἶδ' ἐγὼ*
> *Ὑπὲρ ἐγκρατείας τοῖς νοσοῦσιν εὖ σφόδρα*
> *Πάντας λαλοῦντας, εἶτ', ἐπὰν πταίωσί τι,*
> *Αὐτοὺς ποιοῦντας πάνθ' ὅσ' οὐκ εἴων τότε.*]

v. 476. *ΔΟΛΟΥΣ ΕΜΗΣΑΜΗΝ.* *Δόλος* ut et *dolus μέσον*. vid. Cicer. Offic. III. 14. *ἐμήσατο* Hesych. interpretatur *ἐμηχανήσατο*. [Choeph. v. 991.

> *Ἥτις δ' ἐπ' ἀνδρὶ τοῦτ' ἐμήσατο στύγος.*]

v. 479. *ΟΥ ΧΡΙΣΤΟΝ.* Euripid. Hippol. v. 516.

> *Πότερα δὲ χριστὸν ἢ ποτὸν τὸ φάρμακον;*

Porphyrius de Abstin. I. 27. *Εἴτ' ὀσφραντόν, εἴτ' ἐπίχριστον, εἴτε ποτὸν ἢ βρωτὸν προσάγειν φάρμακον.*

Ibid. *ΟΥΔΕ ΠΙΣΤΟΝ.* Gilb. Gaulminus: *Prorsus legendum οὐ χριστόν, οὐδὲ παστόν.* et ad verba Scholiast. *Τοῦτο δηλοῖ τὸ πιστόν: quantum se torquet ut ineptiat! ἀπὸ τοῦ πίω, πίσω ῥήματος. qua analogia? quicquid agat, nunquam πιστόν in ullo auctore ἀντὶ ποτοῦ reperiet: sed verius est ignorasse eum linguam suam.* Haec ille; sed quanto verius est eum nimis incaute censuram tulisse, cum frequenti in usu fuisse ex veteribus Grammaticis discimus? Usus est Scholiastes Aristophanis in Plut. s) *ἔστιν οὖν παστὸν τὸ πασσόμενον, πλαστὸν τὸ πλασσόμενον, καὶ πιστὸν τὸ πινόμενον.* Quin et apud Aeschylum nihil mutandum esse ex Eustathio discere potuit, p. 464. l. 35. *Τρεῖς φαρμάκων ἰδέαι παρ' Ὁμήρῳ: ἐπίπαστα ὡς νῦν ἐπὶ Μενελάῳ, ᾧπερ ἤπια φάρμακα εἰδὼς πάσσεν ὁ Μαχάων· καὶ χριστά, οἷον ἰοὺς χρίεσθαι· καὶ πιστὰ κατὰ τὸν Αἰσχύλον, τουτέστι ποτὰ ἢ πότιμα, ὡς ἐπὶ Ἑλένης ἐν Ὀδυσσείᾳ τῷ κρατῆρι ἀναμιγνύσης φάρμακα.* Nec possum quin mirer de analogia dubitasse virum eruditum, cum eadem ratione, qua *χριστός* a *χρίω κέχρισται* et *παστός* a *πάω πέπασται*, etiam *πιστός* a *πίω πέπισται* deductum sit,

---

q) p. 794. init.
r) vid. not. r) ad v. 335.
s) v. 717.

quod verbum frequenter usurpatum comperimus. Pind. Isthm. Od. VI. in fine t),

—— πίσω σφε Δίρκης
ἁγνὸν ὕδωρ. ——

ubi Schol. πίσαι δὲ τὸ ποτίσαι, καὶ ποτίστρας δὲ πίσας ἔλεγον. Hesych. Πιστήριον, ποτιστήριον· πίσαι γὰρ τὸ ποτίσαι, καὶ πίστραι αἱ ποτίστραι· cι Ἔμπισον, πότισον. Id. Ὑπέπισα, ὑπεπότισα.

v. 480. (481.) ΚΑΤΕΣΚΕΛΛΟΝΤΟ. Hesych. Κατασκελεῖν· κατασκελετεύειν, τὰς σάρκας κατάφασμα. ἢ καταφαγεῖν.

Ibid. ΠΡΙΝ ΕΓΩ ΣΦΙΣΙΝ. De medicina Plinius VII. 56. *Medicinam Aegyptii apud ipsos volunt repertam, alii per Arabum Babylonis et Apollinis filium: herbariam et medicamentariam a Chirone Saturni et Phyllirae filio.* Ad ipsum Apollinem referunt alii. Callim. hymn. II. 45.

—— ἐκ δέ νυ Φοίβου
Ἰητροὶ δεδάασιν ἀνάβλησιν θανάτοιο.

Ovid. Met. I. 521.

Inventum medicina meum est; opiferque per orbem
Dicor, et herbarum subiecta potentia nobis.

v. 483. ΤΡΟΠΟΥΣ ΔΕ ΠΟΛΛΟΥΣ. Claudian. in Eutrop. II. 492.

—— quoscunque Prometheus
Excoluit, multoque intexuit aethera limo,
Hi longe ventura notant, dubiisque parati
Casibus occurrunt. ——

v. 484. ΕΞ ΟΝΕΙΡΑΤΩΝ Α ΧΡΗ ΥΠΑΡ ΓΕΝΕΣΘΑΙ. Hom. Odyss. Τ'. 547.

Οὐκ ὄναρ, ἀλλ' ὕπαρ ἐσθλὸν ὅ τοι τετελεσμένον ἔσται.

Synesius de Insomniis p. 132. Εἰ δέ εἰσιν ὕπνοι προφῆται, καὶ τὰ ὄναρ θεάματα τοῖς ἀνθρώποις ὀρέγουσι τῶν ὕπαρ ἐσομένων αἰνίγματα. [Etymolog. u): Ὕπαρ, ἀληθῶς· παρὰ τὸ ὑπάρχειν, ὅτι μόνα τὰ ἀληθῆ ὑπάρχουσι. Mosch. Idyll. II. 17.

—— τὸ γὰρ ὡς ὕπαρ εἶδεν ὄνειρον.

Ubi V. Cl. Bonaventura Vulcanius: „Opponuntur inter se ὄναρ et ὕπαρ, ut apud Homerum, Ὀδυσσ. Τ.

Οὐκ ὄναρ ἀλλ' ὕπαρ ἐσθλὸν ὅ καὶ [τοι] τετελεσμένον ἔσται.

Neque aliud est ὕπαρ quam ὀπτασία ἀληθῶς ὑπάρχουσα et, ut vult Hesychius, μεθ' ἡμέρας ἐναργῶς ἀληθής." Haec ille. Artem vero oneirocriticam inter Chaldaeos viguisse, vel ips

t) Isthm. V, 71. Bkh. (107.) u) p. 777, 28.

Graeci fatentur; Diodorus Siculus, II. 30. Ἐνυπνίων τε καὶ τεράτων ἐξηγήσεις ἀποφαίνονται. Daniel. II. 4. *Responderuntque Chaldaei regi Syriace: Rex in sempiternum vive; dic somnium servis tuis, et interpretationem eius indicabimus.* Philo Iudaeus x) hoc inventum Abramo adscribit.]

v. 485. (486.) *ΚΛΗΙΔΟΝΑΣ ΤΕ ΔΥΣΚΡΙΤΟΥΣ*. Suidas, Κληδών· φήμη, μαντεία. Καὶ κληδονισμοί, αἱ διὰ τῶν λόγων παρατηρήσεις. Tale illud iuveni oblatum Mitylenaeo, Pittacum de coniugio consulenti. Callim. epigr. II. y) Tibullus, Eleg. I. 3.

Illa sacras pueri sortes ter sustulit, illi
Rettulit e triviis omina certa puer.

[Alcinous de doctrina Platonica, c. 15. ἀφ' ὧν (nempe a daemonibus) κληδόνες καὶ ὄπτειαι καὶ ὀνείρατα καὶ χρησμοὶ καὶ ὅσα κατὰ μαντείαν ἀπὸ θνητῶν τεχνιτεύεται.]

v. 486. *ΕΝΟΔΙΟΥΣ ΤΕ ΣΥΜΒΟΛΟΥΣ*. Obvia signa quae fausta aut infausta in itinere occurrunt; quale Xerxi de equa leporem pariente, et Agamemnoni de aquilis leporem vorantibus, in Agam. v. 120. Inter species οἰωνιστικῆς numeratur ἐνόδιον, ὅταν ἐξηγήσεται τὰ ἐν τῇ ὁδῷ ὑπαντῶντα.

[v. 487. *ΓΑΜΨΩΝΥΧΩΝ ΤΕ ΠΤΗΣΙΝ*. Suidas Telegonum augurandi scientiam invenisse tradit; Plinius VII. 56. ait esse inventum eius Caris, a quo Caria nomen acceperit. Alii in Etruria repertam volunt, auctoremque extitisse Tagen. Ovid. Met. XV. 558. Quin de Chaldaeis (a quibus ad Lydos, a Lydis ad Etruscos videtur defluxisse) Diodorus Siculus II. 29. Ἐμπειρίαν δ' ἔχουσι καὶ τῆς διὰ τῶν οἰωνῶν μαντικῆς.]

[v. 488. *ΟΙΤΙΝΕΣ ΤΕ ΔΕΞΙΟΙ*. Callimachus de Tiresia vate, Hymn. V. 126.

Γνωσεῖται δ' ὄρνιθας, ὃς αἴσιος, οἵ τε πέτονται
Ἤλιθα, καὶ ποίων οὐκ ἀγαθαὶ πτέρυγες.]

[v. 489. *ΔΙΑΙΤΑΝ*. *Δίαιτα* est vivendi ratio, prout transtulimus, seu edendi modus, institutum. Significat etiam domicilium, habitationem et coenaculum, quod in eo *per diem edatur*, si Varroni z) fides. Hinc *Τιμώνειος δίαιτα* proverbialiter usurpatur de solitaria. Nempe sic nominavit M. Antonius, debellatus pugna Actiaca, maritimam illam coenationem, de qua Strabo XVII. a) et Plutarch. in Antonio b). Hinc et adagium, Ἄλλος βίος, ἄλλη δίαιτα· ἐπὶ τῶν ἐπ' ἀμείνονα βίον μεταβαλλόντων. *Alia vita, alia diaeta; de iis qui ad meliorem sese vitam conferunt. Nunc haec dies aliam vitam ad-*

---

x) Leg. Allegor. p. 51. interpr. lat. Basil. a. 1561.
y) epigr. I.
z) vid. Vossii Etymolog.
a) p. 546. Cas.
b) p. 949. cap. 71.

Hom. de Bellerophonte, Il. Z'. [f])

Ὃν θυμὸν κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων.

Hoc est, interprete Cicerone [f]),

Ipse suum cor edens, hominum vestigia vitans.

Horat. Epist. II. 1. [g])

— si quid

Est animum, differs curandi tempus in annum.

Phocyl. [h])

Μηδὲ μάτην ἐπὶ πῦρ καθίσας μινύθῃς φίλον ἦτορ.

Aristoph. Vesp. [i]) Ἐγὼ τοῦτον — ποιήσω δακεῖν τὴν καρδίαν. Et hinc fluxit symbolum illud Pythag. *Καρδίαν μὴ ἐσθίειν*, vel ut est apud Iamblichum, *Καρδίαν μὴ τρῶγε*, quod et ille aliter exponit, plerique vero cum Lilio Giraldo sic explicant, *non animum angoribus cruciandum*, nec doloribus subinde affligendum, quod et prohibet Thetis apud Homerum." Haec ille.]

v. 437. (438.) *ΠΡΟΣΕΛΟΥΜΕΝΟΝ*. Ita legit Etymologici auctor [k]). *Προσέληνοι· προυσελλεῖν λέγουσι τὸ ὑβρίζειν· καὶ οἱ Ἀρκάδες ἐπειδὴ λοιδορητικοί εἰσιν· οὕτως ἐν ὑπομνήματι Προμηθέως δεσμῶν.* Hesych. *Προσέλει, προπηλακίζει.* Schol. Aristoph. in Ran. v. 742. *Προσελοῦμεν· προπηλακίζομεν, ἐλαύνομεν, ἐκβάλλομεν.* Alii *προςσιλλούμενον*, a *σιλλός*. Stephanus et Garbitius legunt *προςηλούμενον*, quod melius: legendum vero omnino e Scholiaste *προςηλώμενον· προςηλωμένους ἀντὶ τοῦ ἥλοις πεπαρμένους.* Hesych. *Προςήλωσαν· προςέπηξαν, ἔτρωσαν.* Apollodorus I. 7. *ἐπέταξεν Ἡφαίστῳ τῷ Καυκάσῳ ὄρει τὸ σῶμα αὐτοῦ προςηλῶσαι*, et mox, *ἐν δὲ τούτῳ προςηλωθεὶς Προμηθεὺς πολλῶν ἐτῶν ἀριθμὸν ἐδέδετο.* [Inde metaphorice D. Chrysostomus, *τοὺς τῇ μέθῃ προςηλωμένους*, et *βιωτικαῖς προςηλωμένος φροντίσιν*. Iulius Pollux. Onomast. II. 4. *Ἱπποκράτης δὲ ὀφθαλμὸν ἰλλαίνειν φησὶ τὸν διάστροφον γενόμενον, καὶ ἀνίλλωμα τὸ ἀνάβλεμμα. Οἱ δέ, καὶ ἴλλους τοὺς ὀφθαλμοὺς Ἰωνικῶς ὠνόμασαν· σιλλαίνειν δὲ τὸ ἐπὶ χλευασμῷ σείειν τοὺς ὀφθαλμούς, ὅθεν καὶ τὸ χλευαστικὸν ποίημα, σίλλος. Hippocrates vero oculum ἰλλαίνειν dixit, qui detorquetur; et respectus ἀνίλλωμα dicitur. Hi vero Ionico more oculos ἴλλους vocaverunt. Σιλλαίνειν vero est subsannando oculos vibrare, unde etiam irrisorium quoddam poema Sillus dictum est.*]

v. 442. (443.) *ΝΗΠΙΟΥΣ ΟΝΤΑΣ ΤΟ ΠΡΙΝ, ΕΝΝΟΥΣ ΕΘΗΚΑ.* D. August. Civit. Dei XVIII. 8. *Quem propterea*

---

f) VI, 202. vid. ant.

g) Ep. II, 1, 39.

h) Phocyl. v. 91.

i) Vesp. v. 373.

k) p. 690, 12.

ferunt de luto formasse homines, quia optimus sapientiae doctor fuisse perhiberetur: nec tamen ostenditur qui eius temporibus fuerint sapientes.

[v. 443. *ΦΡΕΝΩΝ ΕΠΗΒΟΛΟΥΣ.* Miror quid voluerit vir doctissimus, qui in notis ad Psellum p. 169. ait: „Σαθροὶ τὰς φρένας. Legebatur σαυροί, reposui σαθροὶ τὰς φρένας· φρενοπληγεῖς. Menand. in ἐκλ. φρενοβλαβεῖς, φρενῶν ἐπήβολοι. Aeschyl." Sic ille.]

v. 449. *ΕΦΥΡΟΝ.* Hesych. Ἔφυρον· ἔβρεχον, ἐμόλυνον.

Ibid. *ΚΟΥΤΕ ΠΛΑΙΝΘΥΦΕΙΣ.* Haec omnia e nostro transtulit Moschio [l]),

Ἦν γάρ ποτ' αἰὼν κεῖνος, ἦν, ὁπηνίκα
Θηρσὶν διαίτας εἶχον ἐμφερεῖς βροτοί,
Ὀρειγενῆ σπήλαια καὶ δυσηλίους
Φάραγγας ἐνναίοντες· οὐδέπω γὰρ ἦν
Οὔτε στεγήρης οἶκος, οὔτε λαΐνοις
Εὐρεῖα πύργοις ὠχυρωμένη πόλις.

Et mox [m]),

Ἐπεὶ οὖν μέριμναν τὴν Προμηθέως σπάσας,
Ἐπεὶ οὖν ἀνάγκην, κ. τ. λ.

Vitruv. II. 1. primos homines sine sermonis articulati usu diu in cavernis terrae ferarum instar habitasse scribit.

Ibid. *ΠΛΑΙΝΘΥΦΕΙΣ.* Plinius VII. 56. *Laterarias* [ac] *domos constituerunt primi Euryalus et Hyperbius fratres Athenis, antea specus erant pro domibus.*

v. 450. *ΔΟΜΟΥΣ ΠΡΟΣΗΛΟΥΣ.* Alii προσείλους: ita et Etymologicum [n]), Πρόσειλος οἰκία, ἡ πρὸς τὴν ἕλην τετραμμένη· ἕλη γὰρ ἡ τοῦ ἡλίου αὐγή· ἐξ οὗ πρόελος καὶ πρόσειλος. [Hesychius, Ἄειλα· πεδία ἀνήλια· εἵλη γὰρ ἡ τοῦ ἡλίου αὐγή. Etymolog. [o]) Εὔειλος, ὁ εὐαερὴς *) τόπος· παρὰ τὸ εἵλη, ὃ σημαίνει τὴν θερμασίαν. Vir doctissimus Cl. Salmasius in Solinum p. 990. „Graeci," inquit, „veteres, εὔειλα et πρόσειλα vocarunt eiusmodi loca modico calore tepentia et soli opportune aperta. Theophrastus ἡ εὔειλος καὶ ἁπλῶς εὐδιεινή, ubi perperam scribitur εὔηλος, quod ratione caret, nec enim formari potest ἀπὸ τοῦ ἡλίου." Haec ille, quem suadeo videas.]

Ibid. *ΞΥΛΟΥΡΓΙΑΝ.* At secundum Plinium *fabricam materiariam Daedalus* invenit, VII. 56.

v. 451. *ΚΑΤΩΡΥΧΕΣ.* Hesych. *Κατώρυχες, κατωρυγμένοι.*

Ibid. *ΑΕΙΣΥΡΟΙ ΜΥΡΜΗΚΕΣ.* Ovidio *frugilegae,* Metam. VII. 624. Horat. Sat. I. 1. [p])

Ore trahit quodcunque potest, ——

[l]) [m]) ap. Stob. Ecl. Phys. I, 38. p. 240. Heer. (XI, p. 145. Grot.)
[n]) p. 690, 15.
[o]) p. 390, 31.
[p]) Sat. I, 1, 33.
*) εὐδερὸς Sylb., sed corr. εὔθερος.

Habent alia exemplaria *ἀήσυροι· agiles, expeditae:* et ita legit Eustathius, p. 1500. l. 27. *ἀπὸ τοῦ ἄω, τὸ πνέω, οὐ μόνον ἀήτης ἐπὶ ἀνέμου, καὶ ἀήσυρον κατὰ τοὺς παλαιοὺς τὸ κοῦφον, ὅθεν καὶ ἀήσυροι μύρμηκες παρ' Αἰσχύλῳ.* Hesych. *Ἀΐσυρον· κοῦφον, ἐλαφρόν.* Tryphiodorus, v. 348.

Ἔδραμεν ἠΰτε πόρτις ἀήσυρος, ἥτε τυπεῖσα
Κέντρον δ' ἂν ἐποίησε βοοῤῥαίταο μύωπος.

Lege *ἥντε τυπεῖσαν Κέντρον ἀνεπτοίησε.*

v. 453. (454.) *ΤΕΚΜΑΡ.* Garbit. *terminus.*

v. 456. *ΕΣ ΤΕ ΔΗ ΣΦΙΝ ΑΝΤΟΛΑΣ ΕΓΩ.* [De Hippone, Centauri filia, idem refert Euripides q), Clementi Alexandrino laudatus, Strom. I. 15. r)

Ἣ πρῶτα μὲν τὰ θεῖα προὐμαντεύσατο
Χρησμοῖσιν ἢ δι' ἀστέρων ἐπαντολάς.]

Cic. Tusc. Quaest. V. 3. *Nec vero Atlas sustinere coelum, nec Prometheus affixus Caucaso, nec stellatus Cepheus cum uxore, genero, filia traderetur, nisi coelestium divina cognitio nomen eorum ad errorem fabulae traduxisset.* Servius ad Virg. Eclog. VI. 43. *Hic* (Prometheus) *primus astrologiam Assyriis indicavit, quam residens in monte altissimo Caucaso nimia cura et sollicitudine deprehenderat: hic autem mons positus est circa Assyrios, vicinus paene sideribus, unde etiam maiora astra demonstrat, et diligenter eorum ortus occasusque significat.* Hoc vero inventum Palamedi tribuit Sophocles, Fragm. apud Achill. Tat. s)

Ἐφεῦρε δ' ἄστρων μέτρα καὶ περιστροφάς,
Τάξεις τε ταύτας, οὐράνιά τε σήματα.

[v. 457. *ΔΥΣΕΙΣ.* Adde hic tres versus ex MS.

Ἔπειτα πάσης Ἑλλάδος καὶ ξυμμάχων
Βίον διῴκησ', ὄντα πρὶν πεφυρμένον
Θηρσίν θ' ὅμοιον· πρῶτα μὲν τὸν πάνσοφον
Ἀριθμὸν εὕρηκ', ἔξοχον σοφισμάτων,
Ἐξεῦρον αὐτοῖς γραμμάτων τε συνθέσεις,
Μνήμην θ' κ. τ. λ.]

v. 458. *ΚΑΙ ΜΗΝ ΑΡΙΘΜΟΝ.* Hic caecutiit interpres Graecus *A*, et qui eum secutus est Garbitius reddens: *Praeterea etiam inveni ipsis eximiam multitudinem artium.* De arithmetica omnino intelligendum, quam artium praestantissimam censebant Pythagorei, inter quos Aeschylus locum obtinuit,

---

q) Melanipp. fragm. III. p. 214. Matth. *χρησμοῖσι σαφέσιν ἀστέρων ἐπ' ἀντολαῖς.*

r) lib. I. p. 306. Sylb.

s) Introd. in Arat. Phaen. c. 1. (Soph. Naupl. fragm. 5.)

duplici respectu: οὐ μόνον ὅτι ἔφαμεν αὐτὴν ἐν τῇ τοῦ τεχνίτου θεοῦ διανοίᾳ προϋποστῆναι τῶν ἄλλων ὡσανεὶ λόγον τινὰ κόσμιον καὶ παραδειγματικόν, πρὸς ὃν ἀπερειδόμενος ὁ τῶν ὅλων δημιουργὸς ὡς πρὸς προκέντημά τι (ita novo nomine appellare videtur antecedentes in mente divina priusquam existerent rerum notiones) καὶ ἀρχέτυπον παράδειγμα τὰ ἐκ τῆς ὕλης ἀποκοσμεῖ καὶ τοῦ οἰκείου τέλους τυγχάνειν ποιεῖ, ἀλλὰ καὶ ὅτι φύσει προγενεστέρα ὑπάρχουσα (ita legendum) ὅσῳ συναναιρεῖ μὲν ἑαυτῇ τὰ λοιπά, οὐ συναναιρεῖται δὲ ἐκείνοις. Nicomachus I. Ἀριθμητικῆς εἰσαγωγῆς. [Ἀριθμόν, ut hic Prometheus ἔξοχον σοφισμάτων, ita ipse Pythagoras σοφώτατον omnium dixit. Aelian. Var. Hist. IV. 17. Ἔλεγεν ὅτι πάντων σοφώτατον ὁ ἀριθμός· δεύτερος δέ, ὁ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα θέμενος. Omnino reiicienda est viri doctissimi t) importuna emendatio, qui, in Athenaeum XV. 3, legit ὁ ἀριθμοὺς εὑρών, approbante Scheffero. Sic enim haec ἀκούσματα Pythagorica prodit etiam Iamblichus, de vita Pythag. XVIII. p. 85. Τί τὸ σοφώτατον; ἀριθμός· δεύτερον δὲ τὸ τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα τιθέμενον.] Quod vero ad auctorem arithmeticae spectat, sunt qui Minervam eo nomine laudant, Liv. VII. 3. *eoque Minervae templo dicatam legem, quia numerus a Minerva inventus sit:* alii Palamedem, de quo Plato: ἢ οὐκ ἐννενόηκας ὅτι φησὶν ἀριθμὸν εὑρών; Sophocles de eodem, Fragm. apud Achill. Tat. u)

Οὗτος δ' ἐφεῦρε τεῖχος Ἀργείῳ στρατῷ,
Σταθμῶν τ' ἀριθμῶν, καὶ μέτρων εὑρήματα
Κἀκεῖν' ἔτευξε.

Euripides in Phoenissis, v. 545.

Καὶ γὰρ μέτρ' ἀνθρώποισι, καὶ μέρη σταθμῶν
Ἰσότης ἔταξε, κἀριθμὸν διώρισε.

Et Manilius IV. 207.

Qui primus numeros rebus, qui nomina summis
Imposuit, certumque modum propriasque figuras.

v. 459. ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΤΕ ΣΥΝΘΕΣΕΙΣ. Ita Cedrenus, p. 66. *Προμηθεὺς γραμματικήν, ὥς φασιν, ἐξεῦρεν.* et Suidas, *Προμηθεὺς εὗρε πρῶτος τὴν γραμματικὴν φιλοσοφίαν.* Alii ad alios referunt. Plinius VII. 56. *Literas semper arbitror Assyrias fuisse: sed alii apud Aegyptios a Mercurio, ut Gellius, alii apud Syros repertas volunt:* locum consule. [Servius in Aeneid. VI. 749. *Νοῦς dicitur* (Mercurius) *id est sensus, quo philosophiam, quae haec indicat, intelligimus: quia ipse etiam invenit literas.*] Euripides ad Palamedem, cuius sub persona ita loquitur, Fragm. II. x)

---

t) Is. Casauboni.

u) vid. not. s) ad v. 456.

x) p. 246, Matth. (v. 2. συλλαβάς τε θείς.)

Τά τῆς γε λήθης φάρμακ' ὀρθώσας μόνος
Ἄφωνα καὶ φωνοῦντα, συλλαβὰς τιθείς,
Ἐξεῦρον ἀνθρώποισι γράμματ' εἰδέναι.

v. 460. *ΜΝΗΜΗΝ Θ'.* Num innuit *λογισμοὺς καὶ τὰς τῶν ὀνομάτων θέσεις?* haec enim Mnemosynes inventa, Diod. Sic. V. 67.

Ibid. *ΑΠΑΝΤΩΝ ΜΟΥΣΟΜΗΤΟΡ' ΕΡΓΑΤΙΝ.* Secundum Pythagoricos, hi namque *ἐπὶ πλέον ἐπειρῶντο τῇ μνήμῃ γυμνάζειν· οὐδὲν γὰρ μεῖζον πρὸς ἐπιστήμην καὶ ἐμπειρίαν καὶ φρόνησιν τοῦ δύνασθαι μνημονεύειν.* Iamblich. de vita Pythag. 29. [Mnemosynen Musarum matrem esse finxerunt poetae. Hesiod. in Theog. v. 914.

Μνημοσύνης δ' ἐξαῦθις ἐράσσατο καλλικόμοιο,
Ἐξ ἧς αἱ Μοῦσαι χρυσάμπυκες ἐξεγένοντο.

Orpheus sive potius Onomacritus, in hymno in Musas y), v. 1.

Μνημοσύνης καὶ Ζηνὸς ἐριγδούποιο θύγατρες
Μοῦσαι.]

[Ibid. *ΕΡΓΑΤΙΝ.* Callimach. in Iambis, apud Schol. Pind. Isthm. II. 10.

—— *οὐ γὰρ ἐργάτιν τρέφω*
Τὴν μοῦσαν ὡς ὁ Χῖος ὑλλίχου ἔπος. l. *Ὑλλίχου νέπους.*]

v. 461. (462.) *ΚΑΖΕΥΞΑ ΠΡΩΤΟΣ.* At Plinius: *bovem et aratrum Buzyges Atheniensis; ut alii, Triptolemus,* VII. 56. [Eumenid. v. 647. *Ὦ παντομισῆ κνώδαλα.* Hesych. *Κνώδαλα· κυρίως τὰ θαλάττια θηρία· κινώθαλα γάρ ἐστιν τὰ ἐν τῇ ἁλὶ κινούμενα. Ὅμηρος δὲ ἐπὶ χερσαίου φησὶ κνώδαλον, θηρίον, ἢ ζῶον μικρόν.*]

v. 462. *ΖΕΥΓΛΑΙΣΙ.* Alii *ζεύγλοισι,* quod magis proba

Ibid. *ΣΩΜΑΣΙΝ Θ'.* Tan. Faber leg. *σήμασιν θ',* Epist. LXVII. [Fortasse vero distinguendum:

Ζεύγλαισι δουλεύοντα· σώμασίν θ' ὅπως
Θνητοῖς μεγίστων διάδοχοι μοχθημάτων
Γένωνθ'.]

v. 463. *ΘΝΗΤΟΙΣ ΜΕΓΙΣΤΩΝ ΔΙΑΔΟΧΟΙ ΜΟΧΘ* Quo sensu iumentum *σύνεργον ἡμῖν ζῶον* dixit D. Basilius in c. II. Esaiae. Inde nomen. Columella praefat. VI. *Iumenti nomen a re traxere, quod nostrum laborem vel onera subvectando vel arando iuvarent.* *Διάδοχοι* hic idem quod alibi *ἐκδέκτορες* ab eodem. Vid. Plut. de Fortuna p. 98. et Hierocl. Fragm. 212. [Porphyrius de Abstinentia III. 18. *Ἀρκεῖ γὰρ ὅτι μηδὲ πονεῖν δεομένοις χρώμεθα προκάμνουσι (πρὸς καμάτους) καὶ μόχθους ἵππων, ὄνων τε ὀχείαν καὶ ταύρων γονάς, ὡς Αἰσχύλος φησὶ*

y) hymn. LXXV.

ἀνδουλα (ἀντίδουλα) καὶ πόνων ἐκδέκτορα, χειρωσάμενοι καὶ καταζεύξαντες. Aeschyli locus, quem respicit Porphyrius, extat apud Plutarchum, de Fortuna [z]). Νῦν δέ, inquit, οὐκ ἀπὸ τύχης, οὐδὲ αὐτομάτως περίεσμεν αὐτῶν καὶ κρατοῦμεν, ἀλλ' ὁ Προμηθεύς, τουτέστιν ὁ λογισμός, αἴτιος,

Ἵππων ὄνων τ' ὀχεῖα καὶ ταύρων γονὰς
Δοὺς ἀντίδωρα (ἀντίδουλα) καὶ πόνων ἐκδέκτορα,

κατ' Αἰσχύλον. Ita liberi dicuntur ab Hierocle apud Stobaeum, Serm. LXV. [a]) Συμπαθεῖς δὲ ἐν τοῖς ἐναντίοις καιροῖς διάδοχοι τῶν ἀνιαρῶν. Et noster v. 1026. Διάδοχος τῶν σῶν πόνων.]

v. 464. ΥΦ' ΑΡΜΑΤ' ΗΓΑΓΟΝ. Legit Canterus ὑφ' ἅρματά τ' non necessario: mallem ἅρμα τ'. Quod vero sibi arrogat Prometheus, alii aliis tribuunt. Plin. N. H. VII. 56. *Vehiculum cum quatuor rotis Phryges.* Et postea: *Bigas primum iunxit Phrygum natio, quadrigas Erichthonius.* Virg. Georg. III. 113.

Primus Erichthonius currus et quatuor ausus
Iungere equos. ——

Euseb. Chron. num. 543. *Erichthonius primus quadrigam iunxit in Graecia, erat quippe apud alias nationes.* Et num. 447. *Trochilus primus fertur iunxisse quadrigam.* Tertullianus posteriori favet sententiae. [De Spectaculis c. 9. *Si vero Trochilus Argivus auctor est currus, primo Iunoni id opus suum dedicavit.* Ita et Theon in Aratum. Οἱ δὲ μυθολόγοι τὸν Ἡνίοχον λέγουσιν εἶναι εἴδωλον ἢ Βελλεροφόντου ἢ Τροχίλου, τῆς Καλλιθείας παιδός, τῆς πρώτης ἐν Ἄργει γενομένης ἱερείας, ἅρμα πρῶτον ἐπιζεύξαντος.]

v. 467. (468.) ΛΙΝΟΠΤΕΡ'. Apposite Cassiodorus Var. Epist. V. 17. *Vela alas navium facientia, linum volatile, quidam spiritus currentium carinarum, praenuntia mercium, auxilia quieta nautarum, quorum beneficio conficiunt otiosi quod a pluribus avibus vix probatur impleri.* Nostrum secutus Ennius [b]) *naves velivolas* dixit: et Virgil. Aen. III. 520.

—— velorum pandimus alas.

[Oppianus Hal. I. 190. navem vocat ἐΰζυγον ἅρμα θαλάσσης, Nonnus ἁλίδρομον ἅρμα θαλάσσης, in Dionysiacis [c]). Plautus Homeri exemplo *equum ligneum* de navi dixit, in Rudente [d]). Homerus item Odyss. Η'. 36.

z) pag. 98. (fragm. 180. Sch.)
a) LXVII, 24.
b) ap. Serv. ad Virg. Aen. I, 228.
c) imo Paraphr. Ev. Ioann. VI, 67. (Ioann. v. 17.) νῆα δ' ἐπαΐξαντες ἁλίδρομον, ἅρμα θαλάσσης.
d) I, 5, 10.

Τῶν νέες ὠκεῖαι ὡσεὶ πτερὸν ἠὲ νόημα.

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Duportus in Gnomologia Homerica: „Νέες quaecunque ὠκεῖαι, unde et ἁλὸς ἵπποι a poeta [e]) vocantur ob celeritatem: ὠκύτατον γὰρ καὶ ἵππος ἐν ζώοις. Eustath. [f]) Ideoque ἡλίῳ ἀνάκειται, ὡς ταχυτάτῳ ταχύτατος. Herod. Euterpe [g]) postremis verbis." Mox, paucis praemissis: „Naves, aves quibus remi pro alis. — εὐήρε' ἐρετμα, τά τε πτερὰ νηυσὶ πέλονται, ut poeta alibi [h]), et Hesiod. [i])

— νηὸς πτερὰ ποντοπόροιο.

Schol. Aristoph. Avibus [k]). Αἱ νῆες ἀντὶ πτερῶν τὰς κώπας ἔχουσι, quanquam vela etiam pro alis sunt. Unde et naves appellat Aeschylus Prom. Vinct. λινόπτερα ναυτίλων ὀχήματα, h. e. τὰ ἔχοντα τὰ ἄρμενα ὡς πτερά, ut et recte exponit Scholiastes. Et *velivolum mare* post Lucretium [l]) dixit Virgilius [m]). Idem et Mercurium volare *remigio alarum* [n]). Haec igitur κατ' ἀντιστροφὴν dicuntur, remi sunt alae navium et alae sunt remi avium." Hactenus vir doctissimus.]

Ibid. *ΝΑΥΤΙΛΩΝ ΟΧΗΜΑΤΑ.* Ex Homero adumbratum, Od. *Δ'*. 708.

Νηῶν ὠκυπόρων ἐπιβαινέμεν, αἵθ' ἁλὸς ἵπποι
Ἀνδράσι γίγνονται. ——

Ita Cicero Argo appellavit *novum vehiculum Argonautarum*, de Nat. Deor. II. 25. et Catullus de eadem, Carm. LXV. 9.

Ipsa levi fecit volitantem flamine currum.

[v. 472. (473.) *ΚΑΚΟΣ Δ' ΙΑΤΡΟΣ.* Quomodo dicitur

Ἄλλων ἰατρός, αὐτὸς ἕλκεσι βρύων.
Aliis medicus, ipse ulceribus scatens.

Laudat Plutarchus in libello de utilitate ab inimicis capienda, p. 80. et Michael Apostolius [o]) ἐκ τοῦ τραγῳδοῦ desumptum esse monet. Paroemiam vocat Gregorius Nazianzen in apologia de fuga sua [p]): Ἢ τῆς παροιμίας πόῤῥω θέωμεν ἄλλοις ἰατρεύειν ἐπιχειροῦντες, αὐτοὶ βρύοντες ἕλκεσι. *Aut proverbium procul fugimus, aliis mederi parantes, ipsi scatentes ulceribus.* Huic affinis proverbialis etiam locutio (parabolam vocat Dominus noster) ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν. *Medice cura te ipsum.* D. Luc. IV. 23. Demosthenes Orat. I. contr

e) Od. IV, 708.
f) ad Od. IV. p. 1515, 32.
g) imo Clius cap. 216.
h) Odyss. XI, 125. XXIII, 272.
i) Op. et D. 626.
k) ad v. 1203.
l) V, 1441.
m) Aen. I, 228.
n) Aen. I, 300. VI, 19.
o) II, 58.
p) Orat. I. p. 7. B. ed. Colon. (μὴ πόῤῥω θέωμεν.)

Aristogeit. q) *Τοὺς ἐπιλήπτους φησὶν ἰᾶσθαι, αὐτὸς ὢν ἐπίληπτος πάσῃ πονηρίᾳ. Epilepsia laborantes praedicat se sanaturum, cum ipse omni improbitate laboret.* Homer. Iliad. *Λ*. 834.

> *Τὸν μὲν ἐνὶ κλισίῃσιν ὀΐομαι ἕλκος ἔχοντα*
> *Χρηΐζοντα καὶ αὐτὸν ἀμύμονος ἰητῆρος.*
> Eum in tentoriis puto vulnus habentem
> Indigere et ipsum perito medico.

Philemon r);

> —— *τοὺς ἰατροὺς οἶδ' ἐγὼ*
> *Ὑπὲρ ἐγκρατείας τοῖς νοσοῦσιν εὖ σφόδρα*
> *Πάντας λαλοῦντας, εἶτ', ἐπὰν πταίωσί τι,*
> *Αὐτοὺς ποιοῦντας πάνθ' ὅσ' οὐκ εἴων τότε.*]

v. 476. *ΔΟΛΟΥΣ ΕΜΗΣΑΜΗΝ.* *Δόλος* ut et *dolus μέσον.* vid. Cicer. Offic. III. 14. *ἐμήσατο* Hesych. interpretatur *ἐμηχανήσατο.* [Choeph. v. 991.

> *Ἥτις δ' ἐπ' ἀνδρὶ τοῦτ' ἐμήσατο στύγος.*]

v. 479. *ΟΥ ΧΡΙΣΤΟΝ.* Euripid. Hippol. v. 516.

> *Πότερα δὲ χριστὸν ἢ ποτὸν τὸ φάρμακον;*

Porphyrius de Abstin. I. 27. *Εἴτ' ὀσφραντόν, εἴτ' ἐπίχριστον, εἴτε ποτὸν ἢ βρωτὸν προσάγειν φάρμακον.*

Ibid. *ΟΥΔΕ ΠΙΣΤΟΝ.* Gilb. Gaulminus: *Prorsus legendum οὐ χριστόν, οὐδὲ παστόν.* et ad verba Scholiast. *Τοῦτο δηλοῖ τὸ πιστόν: quantum se torquet ut ineptiat! ἀπὸ τοῦ πίω, πίσω ῥήματος. qua analogia? quicquid agat, nunquam πιστόν in ullo auctore ἀντὶ ποτοῦ reperiet: sed verius est ignorasse eum linguam suam.* Haec ille; sed quanto verius est eum nimis incaute censuram tulisse, cum frequenti in usu fuisse ex veteribus Grammaticis discimus? Usus est Scholiastes Aristophanis in Plut. s) *ἔστιν οὖν παστὸν τὸ πασσόμενον, πλαστὸν τὸ πλασσόμενον, καὶ πιστὸν τὸ πινόμενον.* Quin et apud Aeschylum nihil mutandum esse ex Eustathio discere potuit, p. 464. l. 35. *Τρεῖς φαρμάκων ἰδέαι παρ' Ὁμήρῳ· ἐπίπαστα ὡς νῦν ἐπὶ Μενελάῳ, ὑπὲρ ἤπια φάρμακα εἰδὼς πάσσεν ὁ Μαχάων· καὶ χριστά, οἷον ἰοὺς χρίεσθαι· καὶ πιστὰ κατὰ τὸν Αἰσχύλον, τουτέστι ποτὰ ἢ πότιμα, ὡς ἐπὶ Ἑλένης ἐν Ὀδυσσείᾳ τῷ κρατῆρι ἀναμιγνύσης φάρμακα.* Nec possum quin mirer de analogia dubitasse virum eruditum, cum eadem ratione, qua *χριστός* a *χρίω κέχρισται* et *παστός* a *πάω πέπασται*, etiam *πιστός* a *πίω πέπισται* deductum sit,

---

q) p. 794. init. r) vid. not. r) ad v. 335.
s) v. 717.

quod verbum frequenter usurpatum comperimus. Pind. Isthm. Od. VI. in fine t),

— πίσω σφε Δίρκης
ἁγνὸν ὕδωρ. —

ubi Schol. πίσαι δὲ τὸ ποτίσαι, καὶ ποτίστρας δὲ πίσας ἔλεγον. Hesych. Πιστήριον, ποτιστήριον· πίσαι γὰρ τὸ ποτίσαι, καὶ πίστραι αἱ ποτίστραι· cl. Ἔμπισον, πότισον. Id. Ὑπέπισα, ὑπεπότισα.

v. 480. (481.) *ΚΑΤΕΣΚΕΛΛΟΝΤΟ.* Hesych. Κατασκελεῖν· κατασκελετεύειν, τὰς σάρκας κατάφασμα. ἢ καταφαγεῖν.

Ibid. *ΠΡΙΝ ΕΓΩ ΣΦΙΣΙΝ.* De medicina Plinius VII. 56. *Medicinam Aegyptii apud ipsos volunt repertam, alii per Arabum Babylonis et Apollinis filium: herbariam et medicamentariam a Chirone Saturni et Phyllirae filio.* Ad ipsum Apollinem referunt alii. Callim. hymn. II. 45.

— ἐκ δέ νυ Φοίβου
Ἰητροὶ δεδάασιν ἀνάβλησιν θανάτοιο.

Ovid. Met. I. 521.

Inventum medicina meum est; opiferque per orbem
Dicor, et herbarum subiecta potentia nobis.

v. 483. *ΤΡΟΠΟΥΣ ΔΕ ΠΟΛΛΟΥΣ.* Claudian. in Eutrop. II. 492.

— quoscunque Prometheus
Excoluit, multoque intexuit aethera limo,
Hi longe ventura notant, dubiisque parati
Casibus occurrunt. —

v. 484. *ΕΞ ΟΝΕΙΡΑΤΩΝ Α ΧΡΗ ΥΠΑΡ ΓΕΝΕΣΘΑΙ.* Hom. Odyss. Τ'. 547.

Οὐκ ὄναρ, ἀλλ' ὕπαρ ἐσθλὸν ὅ τοι τετελεσμένον ἔσται.

Synesius de Insomniis p. 132. Εἰ δέ εἰσιν ὕπνοι προφῆται, καὶ τὰ ὄναρ θεάματα τοῖς ἀνθρώποις ὀρέγουσι τῶν ὕπαρ ἐσομένων αἰνίγματα. [Etymolog. u): Ὕπαρ, ἀληθῶς· παρὰ τὸ ὑπάρχειν, ὅτι μόνα τὰ ἀληθῆ ὑπάρχουσι. Mosch. Idyll. II. 17.

— τὸ γὰρ ὡς ὕπαρ εἶδεν ὄνειρον.

Ubi V. Cl. Bonaventura Vulcanius: „Opponuntur inter se ὄναρ et ὕπαρ, ut apud Homerum, Ὀδυσσ. Τ.

Οὐκ ὄναρ ἀλλ' ὕπαρ ἐσθλὸν ὅ καὶ [τοι] τετελεσμένον ἔσται.

Neque aliud est ὕπαρ quam ὀπτασία ἀληθῶς ὑπάρχουσα et, ut vult Hesychius, μεθ' ἡμέρας ἐναργῶς ἀληθής." Haec ille. Artem vero oneirocriticam inter Chaldaeos viguisse, vel ipsi

---

t) Isthm. V, 71. Bkh. (107.) u) p. 777, 28.

Graeci fatentur; Diodorus Siculus, II. 30. Ἐνυπνίων τε καὶ τεράτων ἐξηγήσεις ἀποφαίνονται. Daniel. II. 4. *Responderuntque Chaldaei regi Syriace: Rex in sempiternum vive; dic somnium servis tuis, et interpretationem eius indicabimus.* Philo Iudaeus [x]) hoc inventum Abramo adscribit.]

v. 485. (486.) *ΚΛΗΔΟΝΑΣ ΤΕ ΔΥΣΚΡΙΤΟΥΣ*. Suidas, Κληδών· φήμη, μαντεία. Καὶ κληδονισμοί, αἱ διὰ τῶν λόγων παρατηρήσεις. Tale illud iuveni oblatum Mitylenaeo, Pittacum de coniugio consulenti. Callim. epigr. II. [y]) Tibullus, Eleg. I. 3.

Illa sacras pueri sortes ter sustulit, illi
Rettulit e triviis omina certa puer.

[Alcinous de doctrina Platonica, c. 15. ἀφ' ὧν (nempe a daemonibus) κληδόνες καὶ ὄπτειαι καὶ ὄνειρατα καὶ χρησμοὶ καὶ ὅσα κατὰ μαντείαν ἀπὸ θνητῶν τεχνιτεύεται.]

v. 486. *ΕΝΟΔΙΟΥΣ ΤΕ ΣΥΜΒΟΛΟΥΣ*. Obvia signa quae fausta aut infausta in itinere occurrunt; quale Xerxi de equa leporem pariente, et Agamemnoni de aquilis leporem vorantibus, in Agam. v. 120. Inter species οἰωνιστικῆς numeratur ἐνόδιον, ὅταν ἐξηγήσεται τὰ ἐν τῇ ὁδῷ ὑπαντῶντα.

[v. 487. *ΓΑΜΨΩΝΥΧΩΝ ΤΕ ΠΤΗΣΙΝ*. Suidas Telegonum augurandi scientiam invenisse tradit; Plinius VII. 56. ait esse inventum eius Caris, a quo Caria nomen acceperit. Alii in Etruria repertam volunt, auctoremque extitisse Tagen. Ovid. Met. XV. 558. Quin de Chaldaeis (a quibus ad Lydos, a Lydis ad Etruscos videtur defluxisse) Diodorus Siculus II. 29. Ἐμπειρίαν δ' ἔχουσι καὶ τῆς διὰ τῶν οἰωνῶν μαντικῆς.]

[v. 488. *ΟΙΤΙΝΕΣ ΤΕ ΔΕΞΙΟΙ*. Callimachus de Tiresia vate, Hymn. V. 126.

Γνωσεῖται δ' ὄρνιθας, ὃς αἴσιος, οἵ τε πέτονται
Ἤλιθα, καὶ ποίων οὐκ ἀγαθαὶ πτέρυγες.]

[v. 489. *ΔΙΑΙΤΑΝ*. *Δίαιτα* est vivendi ratio, prout transtulimus, seu edendi modus, institutum. Significat etiam domicilium, habitationem et coenaculum, quod in eo *per diem edatur*, si Varroni [z]) fides. Hinc *Τιμώνειος δίαιτα* proverbialiter usurpatur de solitaria. Nempe sic nominavit M. Antonius, debellatus pugna Actiaca, maritimam illam coenationem, de qua Strabo XVII. [a]) et Plutarch. in Antonio [b]). Hinc et adagium, *Ἄλλος βίος, ἄλλη δίαιτα*· ἐπὶ τῶν ἐπ' ἀμείνονα βίον μεταβαλλόντων. *Alia vita, alia diaeta; de iis qui ad meliorem sese vitam conferunt. Nunc haec dies aliam vitam ad-*

---

x) Leg. Allegor. p. 51. interpr. lat. Basil. a. 1561.
y) epigr. I. *z*) vid. Vossii Etymolog.
a) p. 546. Cas. *b*) p. 949. cap. 71.

fert, alios mores postulat, Terent. in Andria. I. 2. [c]). Noster in Persis. v. 41.

> Ἀβροδιαίτων δ' ἕπεται Λυδῶν
> Ὄχλος.

Hesych. *Δίαιτα· θεσμός, διαγωγὴ τροφῆς, ἡ καθημερινὴ τροφή.* Martinius in Lexico Philologico: „Diaeta, *δίαιτα*, vivendi seu edendi modus, institutum, a *δαίτῃ*, id est, *epulum*, quod est a *δαίνυμι*, epulas do."]

[v. 492. (493.) *ΣΠΛΑΓΧΝΩΝ ΤΕ ΛΕΙΟΤΗΤΑ.* Plinius VII. 56. ad finem. *Animal occidit primus Hyperbius Martis filius, Prometheus bovem.* Nempe ad sacrificandum, prout suadet noster, et ad divinandum. Virg. Aen. IV. 64. — *spirantia consulit exta.* Servius: *Aruspices exta consulere dicuntur cum inspiciunt.* *Σπλαγχνοσκόποι*, extispices. V. Cl. legit ad hunc locum *τελειότητα*, sed non probo.]

v. 493. *ΠΡΟΣ ΗΔΟΝΗΝ.* Ut *πρὸς βίαν, πρὸς φιλίαν*, etc. supra [d]) *καθ' ἡδονήν*, לרצון.

[v. 494. *ΧΟΛΗΣ.* Immo a Chaldaeis primum manavit hoc divinationis genus. Ezech. XXI. 21. Rex Babylonis respexit בכבד in iecore, atque hi videntur גזרין illi quorum facit mentionem Daniel II. 27. IV. 4. quasi sectores dicti a גזר *secuit*, quod ex victimis sectis futura praedicerent; ad quos etiam referendum esse censeo illud Diodori Siculi, II. 29., ubi de Chaldaeis agens, *οὐκ ἀσόφως δέ*, inquit, *καὶ τὰ περὶ τὴν ἱεροσκοπίαν* (nempe *τῶν ἱερείων*, victimarum inspectionem) *ἀκριβῶς ἐπιτυγχάνειν νομίζονται.*]

v. 496. *ΔΥΣΤΕΚΜΑΡΤΟΝ.* Hesych. *Δυςτέκμαρτον, δυςχερὲς τέλος ἔχον, ἢ μὴ ἔχον τέλος.*

[v. 497. *ΦΛΟΓΩΠΑ ΣΗΜΑΤΑ.* Apollonius Argonaut. I. 145.

> ἔμπυρα σήματ' ἰδέσθαι,

rerum eventus discere ab igne victimae et fumo, quod faciebant *οἱ ἐμπυροσκόποι.* Ad Virgilianum illud, Aen. X. 175.

> Tertius ille hominum Divumque interpres Asylas,
> Cui pecudum fibrae, coeli cui sidera parent,
> Et linguae volucrum, et praesagi fulminis ignes.

V. Cl. Germanus Valens Guellius: „Fortasse hoc ita accipiendum, ut *Διὸς σέλας* a Sophocl. in Colono inter omina et signa, quae de coelo hominibus dantur auspicato, recensetur, sub persona Oedipodis narrantis se Apollinis responsa secutum in Colonum appulisse, v. 93.

---

c) Andr. I, 2, 18. d) v. 353.

Σημεῖα δ' ἧξειν τῶνδέ μοι παρεγγύα,
Ἢ σεισμὸν, ἢ βροντήν τιν' ἢ Διὸς σέλας.
Et confirmabant signa mihi horum eventura esse
Vel terrae motum, vel tonitru, vel Iovis fulgur.

Sunt qui putant poetam illud Apollonii respexisse, l. 144.

Λητοΐδης: αὐτὸς δὲ θεοπροπίας ἐδίδαξεν
Οἰωνούς τ' ἀλέγειν ἠδ' ἔμπυρα σήματ' ἰδέσθαι.
Apollo: ille autem vaticinia edocuit
Auguriaque observare, atque ignita signa explorare.

Quamvis apud Platonem in legibus *ἔμπυρα σήματα* alii signa calentia et calentium victimarum interpretentur; in quam sententiam *φλὸξ ἔμπυρος* et *τὰ ἔμπυρα* a Sophocle pro victimis posita sunt, sub persona Electrae v. 406.

—— *τῷ φέρεις τάδ' ἔμπυρα;*
ΧΡ. *Μήτηρ με πέμπει πατρὶ τυμβεῦσαι χοάς.*
—— quo fers ista sacra?
CHR. Mater mittit me, ut patris tumulo inferias afferam.

Et in Antig. v. 1221.

—— *ἐμπύρων ἐγευόμην*
Βωμοῖσι παμφλέκτοισιν.
—— Sacrificia tentavi
In aris flammantibus.

Quae et Aeschylus in Prometheo *φλογωπὰ σήματα* vocare videtur." Haec Guellius.]

v. 498. *ΕΞΩΜΜΑΤΩΣΑ.* Aristoph. in Plut. v. 635. ex Phineo Sophoclis e):

Ἐξωμμάτωται καὶ λελάμπρυνται κόρας.

[Ubi Scholiastes *Ἡ δὲ λέξις ἀντὶ τοῦ ἐπιτεταμμένως ὁρᾷ. ἡ γὰρ ἐξ ἐπίτασιν δηλοῖ.* Etiam alter: *ἐξωμμάτωται γὰρ καὶ ἀντὶ τοῦ ἐκκέκοπται τοὺς ὀφθαλμοὺς δύναται, καὶ ἀντὶ τοῦ ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἀφῃρέθη τὸ κάλυμμα.* Iul. Pollux Onomast. II. 4. *Ἐξομμάτωσιν· νίψιν ὀμμάτων ῥύπου, sordium in oculis elotionem.*]

Ibid. *ΕΠΑΡΓΕΜΑ.* Hesych. *Ἐπάργεμος· ἀποκεχρυμμένος, ἢ νόσος ὀφθαλμῶν· ἐπάργεμα γὰρ λέγεται τὰ ὄμματα ὅταν ᾖ τετυφλωμένα ὑπὸ λευκωμάτων· καὶ πάντα δὲ τὰ τυφλὰ καὶ ἀφώτιστα οὕτως λέγεται.* Eodem vocabulo usus est in Agamem. v. 1122.

Ἐπαργέμοισι θεσφάτοις ἀμηχανῶ.

Et in Choeph. v. 663.

Αἰδὼς γὰρ ἐν λεχθεῖσιν οὐκ ἐπαργέμους
Λόγους τίθησιν. ——

---

e) Soph. Phin. fragm. I. Brunck. cf. Schol. Aristoph. l. c.

Eustath. ad Il. Γ', p. 427. f) ἀργόν, τὸ λευκόν, ὅθεν καὶ ἐπάργεμον πάθος ὀφθαλμοῦ τὸ κοινῶς λεγόμενον λεύκωμα, ὥς που καὶ Αἰσχύλος παραδηλοῖ. Idem ad Odyss. Β'. g) p. 1430. ἄργεμος, νόσος ὀμμάτων, ἀφ' οὗ ἄργεμα κατὰ Δίδυμον τὰ ἐπὶ ὀφθαλμῶν λευκώματα, ὧν μνήμη τῷ Αἰσχύλῳ ἐν τῷ· πρόσθεν ὄντ' ἐπάργεμα.

v 501. *ΧΑΛΚΟΝ, ΣΙΔΗΡΟΝ.* Alios repertores assignat Plinius VII. 56. *Ferrum Hesiodus in Creta eos qui vocati sunt Dactyli Idaei. Argentum invenit Erichthonius Atheniensis; ut alii, Aeacus. Auri metalla et conflaturam Cadmus Phoenix ad Pangaeum montem; ut alii, Thoas et Aeaclis in Panchaia, aut Sol Oceani filius.*

v. 504. *ΣΥΛΛΗΒΔΗΝ.* Hesych. Συλλήβδην· ὁμοῦ, συλληπτικῶς, ὡς δι' ὀλίγων πολλὰ εἰπεῖν συντόμως.

[v. 506. *ΜΗ ΝΥΝ ΒΡΟΤΟΥΣ* l. μή νυν βροτούς.]

[v. 508. *ΕΥΕΛΠΙΣ ΕΙΜΙ ΤΩΝΔΕ Σ' ΕΚ ΔΕΣΜΩΝ.* Schol. Α'. Ὡς λίαν ἐγὼ ἐλπίζω τοῖς λόγοις οἷς λέγεις, τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ εὔελπίς εἰμι τῶνδε, ἤγουν τούτων ὧν λέγεις, ὡς καὶ λυθήσῃ τῶν δεσμῶν. Ridicule, τῶν enim pertinet ad τὸ δεσμῶν.]

v. 511. *ΠΕΠΡΩΤΑΙ.* Hesych. Πέπρωται· τετύπωται, ὥρισται· τὸ εἱμαρμένον ζητεῖν[ζητεῖ].

v. 514. *ΟΙΑΚΟΣΤΡΟΦΟΣ.* Hesych. Οἰακοστρόφος, κυβερνήτης. [Noster in Persis v. 769.

Φρένες γὰρ αὐτοῦ θυμὸν οἰακοστρόφουν.]

v. 515. *ΜΝΗΜΟΝΕΣ Τ' ΕΡΙΝΝΥΕΣ.* Eodem sensu in Agamemnone h) Ἐριννὺν ὑστερόποινον vocat, quae Sophocli i) ὑστερόπους. De sera numinis vindicta consule Plutarchum *). Virg. Aen. I. 4.

— memorem Iunonis ob iram.

[Etymolog. k) Ἐρινύες, θεαὶ τιμωροὶ τῶν πατρικῶν ἀσεβημάτων· l) παρὰ τὸ ἐν τῇ ἐρᾷ ναίειν, ὅ ἐστιν οἰκεῖν ἐν τῇ γῇ. ἢ ἡ ἐκ τῆς γῆς ἀνερχομένη, ἐρανὸς καὶ ἐρινύς· καταχθονία γὰρ ἡ δαίμων. ἢ παρὰ τὸ τὰς ἀρὰς ἀνύειν, οἱονεὶ ἀρανύς τις οὖσα καὶ ἐρινύς, ἡ τὰς ἀρὰς m) ἀνύουσα καὶ ἐκτελοῦσα. ἢ παρὰ τὸ ἔρι καὶ τὸ ἀνύειν, ἡ μεγάλως ἀνύουσα. ἢ παρὰ τὸ ἐλινύειν, τὸ ἡσυχάζειν, γέγονεν ἐλινὺς καὶ ἐρινύς, ἡ ἡσυχάζουσα, κατὰ ἀντίφρασιν, τουτέστιν ἡ μὴ ἡσυχάζουσα. Quin si admittenda sit postrema etymologia, nihil exigit ut exponatur per antiphrasin; sed potius eodem

f) Eustath. ad Il. III. v. 385. p. 427, 38.
g) Eustath. ad Od. XVI, v. 11.
h) Aesch. Agam. v. 58.
i) imo Orpheo Argon. v. 1168.
k) Etym. M. p. 374, 2.
l) Exciderunt haec: ἤγουν τῶν εἰς τοὺς γονεῖς ἁμαρτημάτων.
m) Inserenda ἢ τὰ αἴσια.
*) Cum alibi, tum p. 564. Fxcft.

sensu quo ὑστερόποινος Ἐριννὺς dicitur nostro in Agamemnone v. 58, et Horatio, *pede poena claudo* [n]). Vide et quae ad Sept. contra Theb. v. 797.]

v. 516. *ΤΟΥΤΩΝ ΑΡ' Ο ΖΕΥΣ.* Lege cum interrogatione.

v. 517. *ΟΥΚΟΥΝ ΑΝ ΕΚΦΥΓΟΙ.* Pythagoreorum opinio, qui Deum Fato subiiciebant; Deum, i. e. divinam providentiam, vel fortunam. Inde Stoici hanc partem praecipue fovebant. Adi sis Lipsii Manuduct. ad disciplin. Stoicam. Physiol Stoic. Dissert. XII. Hinc poetica verborum pompa Horat. Od. I. 35.

Te semper anteit saeva Necessitas
Clavos trabales et cuneos manu
Gestans ahena: nec severus
Uncus abest liquidumque plumbum.

Et Od. III. 24.

Si figit adamantinos
Summis verticibus dira Necessitas
Clavos, non animum metu,
Non mortis laqueis expedies caput.

[Euripides in Hecuba leges supra Deum statuit. v. 795.

Ἀλλ' οἱ θεοὶ σθένουσι, χὠ κείνων κρατῶν
Νόμος.

Et Plato in Protagora [o]) Necessitati ne Deos quidem ipsos pugnare asserit.]

v. 525. *ΜΗΔΑΜ' Ο ΠΑΝΤΑ.* [Ita Herodotus plus semel, μηδαμά et οὐδαμά. Demosth. οὐδαμοί pro οὐδένες [p]).] Garb. *Minime Iupiter omnia administrans indat animo meo vim rebellem.* Quod vix mihi probatur; ut nec metri ratio in Editione Canteri.

[v. 527. *ΑΝΤΙΠΑΛΟΝ.* Vide quae ad Sept. Theb. v. 423.]

[v. 528. *ΚΑΙΝΥΣΑΙΜΙ.* *Cessarim* nos: sed cogita.]

[v. 530. *ΠΟΤΙΝΙΣΣΟΜΕΝΑ.* Homer. Il. *Ι'*. 381.

Οὐδ' ὅσ' ἐς Ὀρχομενὸν ποτινίσσεται.]

v. 535. *ΜΗΠΟΤ' ΕΚΤΑΚΕΙΗ.* Schol. *Α'.* μηδέποτε πληρωθείη. Sensus videtur requirere μηδέποτε μὴ πληρωθείη.

[v. 539. *ΑΛΔΑΙΝΟΥΣΑΝ.* Hesych. Ἀλδαίνει· αὔξει. Noster Sept. Theb. v. 12.

Βλάστημον ἀλδαίνοντα σώματος πολύν.]

---

n) Horat. Carm. III, 2, 31. *o*) Plat. Protag. p. 318. A. Steph.
p) cf. Brunck. ad Aesch. Pers. 429. et Indic. Graec. Herod. Wessel.

v. 547. *ΑΧΑΡΙΣ ΧΑΡΙΣ.* Iulian. Aegypt. in Anthologia, p. 307. q)

Ἠ μερόπων ἀχάριστον ἀεὶ γένος, εἴγε Προμηθεὺς
Ἀντ' εὐεργεσίης ταῦθ' ὑπὸ χαλκοτύπων.

[Suidas Ἄχαρι· *χαλεπόν, κακόν. Ἀῤῥιανός· Ὁ δὲ πίστιν ἔδωκε τοῖς κατοικοῦσι, μηδὲν ἄχαρι πείσεσθαι ἐκ βασιλέως. Καὶ αὖθις οὐδὲν πείσεσθαι ἄχαρι πρὸς αὐτῶν.* Interpres: Ἄχαρι, *ingratum i. e. non gratum, iniucundum, molestum, malum:* Arrianus: *Ille vero fidem incolis dedit, fore, ut nihil mali a Rege paterentur.* Suidas iterum: *Ἄχαρι, λυπηρόν. Molestum, grave, malum.*]

v. 550. *ΟΛΙΓΟΔΡΑΝΙΗΝ.* Hesych. *Ὀλιγοδράνος[αντ]ς] ὀλίγον ἰσχύων, ὀλίγον δυνάμενος.*

Ibid. *ΑΚΙΚΥΝ.* Hesych. *Ἄκικυς· ἀσθενής, ἀδύνατος.*

v. 551. *ΙΣΟΝΕΙΡΟΝ.* Eurip. de imbelli Oedipo, Phoeniss. v. 1713.

—— *ὥστ' ὄνειρον ἰσχὺν ἔχων.*

[Videtur Aeschylus ex Homer. Il. *Χ'*. 199. hanc imaginem depromsisse, quem locum sic reddit Virgil. Aen. XII. 908.

Ac velut in somnis, oculos ubi languida pressit
Nocte quies, nequicquam avidos extendere cursus
Velle videmur, et in mediis conatibus aegri
Succidimus, non lingua valet, non corpore notae
Sufficiunt vires, nec vox nec verba sequuntur.]

[v. 553. *ΤΑΝ ΔΙΟΣ ΑΡΜΟΝΙΑΝ.* Supplic. v. 1048.]

v. 554. *ΠΑΡΕΞΙΑΣΙ.* Garb. *praetereunt.* Quod non probo. [Nos *antevertunt:* sed cogita. Hesiod. Theogon. v. 612.

Ὡς οὐκ ἔστι Διὸς κλέψαι νόον, οὐδὲ παρελθεῖν.

Noster in Supplic. v. 1056.

Διὸς οὐ παραβατά ἐστιν μεγάλα
Φρὴν ἀπέρατος.

Homer. Odyss. *Ε'*. 103.

Ἀλλὰ μάλ' οὔπως ἔστι Διὸς νόον αἰγιόχοιο
Οὔτε παρεξ ἐλθεῖν ἄλλον θεόν, οὔθ' ἁλιῶσαι.]

v. 557. *ΔΙΑΜΦΙΔΙΟΝ ΜΕΛΟΣ.* Hesych. *Διαμφίδιον μέλος, ἀλλοῖον, διαπαντὸς κεχωρισμένον· ἀμφὶς γὰρ χωρίς. Αἰσχύλος Προμηθεῖ δεσμώτῃ.* [Nos: *discrepans;* cogita.]

v. 560. *ΟΜΟΠΑΤΡΙΟΝ.* Garbit. *iisdem parentibus prognatam.*

[v. 561. *ΕΔΝΟΙΣ ΗΓΑΓΕΣ ΗΣΙΟΝΗΝ.* Sic Apollon. II. 237.

---

q) Anal. Brunck. II, 498.

Κλειοπάτρην Ἐδνοισιν ἐμὸν δόμον ἦγον ἄκοιτιν.

Ἕδνον est, opinor, forsan ab אתנן Ethnan, Ebraeis amoris pretium. Hesych. Ἕδνα· φερνή, τὰ ὑπὸ τῶν μνηστήρων ταῖς μνηστευομέναις διδόμενα. Hesionen uxorem Promethei praeter Aeschylum nemo facit.]

IV.

v. 564. *ΕΝ ΠΕΤΡΙΝΟΙΣΙ.* Caucasus adeo petrosus ut *scopuli Caucasi* in proverbium abierint.

v. 565. *ΧΕΙΜΑΖΟΜΕΝΟΝ.* Seneca in Medea, v. 708.

> Quae fert opertis hyeme perpetua iugis
> Sparsus cruore Caucasus Promethei.

[v. 569. *ΧΡΙΕΙ.* Hesych. Ἔχρισεν· ἐκέντησεν.]

v. 570. *ΓΗΓΕΝΟΥΣ, ΑΛΕΥ' Ω ΔΑ.* Deleto hypostigmate leg. γηγενοῦς ἄλευ' ὦ δᾶ. [*O terra spectrum Argi amove.* Vult Ium, non tantum quatenus vacca erat, oestro, sed et umbra Argi caesi exagitatam. Ovid. r)

> Horriferamque oculis animoque obiecit Erinnyn,
> Pellicis Argolicae, stimulosque in pectore caecos
> Condidit, et profugam per totum terruit orbem.

Hesych. Ἄλευε· φύλαξε[αι]. Etymolog. s) Ἀλευάδα, εἴρηται ὡς τὸ φεύδα. Οἱ γὰρ Δωριεῖς τὴν γῆν δᾶν λέγουσι καὶ δίαν, ὡς καὶ τὸν γνόφον δνόφον· φεύδα οὖν, φεῦ γῆ, οὕτως οὖν καὶ τὸ ἀλευάδα, ἀλέου δᾶ, τοῦ δᾶ ἀντὶ τοῦ γῆ κειμένου.]

[v. 571. *ΜΥΡΙΩΠΟΝ ΒΟΥΤΑΝ.* Nicephorus in Synes. de insomn. p. 402. Βούταν δὲ καλεῖ τὸν πανόπτην Ἄργον ὁ τραγικὸς Αἰσχύλος, ἢ ὡς βουκόλον, ὡς ἐπιστατοῦντα καὶ ἑπόμενον τῇ Ἰοῖ τῇ θυγατρὶ τοῦ Ἰνάχου· φέρει γὰρ αὐτὴν λέγουσαν οὑτωσί· φοβοῦμαι τὸν μυριωπὸν εἰσορῶσα βούταν. Caeterum mille ei oculos tribuit Aeschylus, Ovidius non nisi centum, Metam. I. 625.

> Centum luminibus cinctum caput Argus habebat.

Ita et Claudianus, de laud. Stilich. I. 312.

> Argum fama refert centeno lumine cinctum
> Corporis excubiis unam servasse iuvencam.

Vide plura in Supplic.]

[v. 575. *ΚΥΝΗΓΕΤΕΙ.* Mox, v. 679.

> — πυκνοῖς
> Ὄσσοις δεδορκὼς τοὺς ἐμοὺς κατὰ στίβους.

Inde Scholiastes Homeri in Od. Κ'. Argum. πολυόμματον τινα vocat t).]

---

r) Ovid. Metam. I, 725. s) Etymol. M. p. 60, 8.
t) Eustath. ad Il. II, 103. p. 182, 31. πολυωπόν.

v. 576. *ΚΗΡΟΠΛΑΣΤΟΣ ΔΟΝΑΞ*. Scholiastes *A'*. *σύριγγα* interpretatur, fide optima. Schol. *B'*. *αὐλόν*, minus recte. *Αὐλός* enim, *tibia*, unico constabat calamo, *σύριγξ*, *fistula*, vero e plurimis calamis cera iunctis: in tibia tibicen occlusis omnibus aliis foraminibus unum solum aperit, per quod spiritus efflatur; in fistula vero moderator reliquos omnes calamos liberos relinquit et apertos, et illi tantum labra admovet per quem spiritum velit emitti, semperque desultorie ab alio ad alium calamum resilit, prout musices et harmoniae ratio postulat. Syringis compositionem habemus apud Pollucem IV. 9. et Achill. Tat. Clit. et Leucip. VIII. p. 475. [Virgil. Ecl. II. 32.

> Pan primus calamos cera coniungere plures
> Instituit.]

[Ibid. *ΚΗΡΟΠΛΑΣΤΟΣ*. Schol. *A'*. *Ἀλλ' οὐκ ἐμοὶ δεῖ τὸ νηστεύειν*. Quid hoc? imperfectum videtur.]

[v. 578. *ΠΛΑΝΟΙ*. f. *Πλάναι*, ut postea 587.]

[v. 583. *ΠΑΡΑΚΟΠΟΝ*. Geoponicῶν Auctor XVII. 7. *Ὅτι ἔκφρονας τοὺς βοῦς οἱ μύωπες κεντοῦντες ποιοῦσιν, ἴσμεν*.]

[v. 584. *ΠΥΡΙ ΦΛΕΞΟΝ Η ΧΘΟΝΙ ΚΑΛΥΨΟΝ*. Ritus funerandi.]

v. 590. *ΚΛΥΕΙΣ ΠΡΟΣΦΘΕΓΜΑ ΤΑΣ ΒΟΥΚΕΡΩ ΠΑΡΘΕΝΟΥ*. Exigit metri ratio ut legamus

> *Κλύεις πρόσφθεγμα βούκερω τᾶς παρθένου;*

[v. 591. *ΟΙΣΤΡΟΔΙΝΗΤΟΥ*. At Supplic. v. 582. *οἰστροδόνητον* dicit. Sophocles in Electra, v. 5.

> *Τῆς οἰστροπλῆγος ἄλσος Ἰνάχου κόρης*.]

[v. 595. *ΕΜΟΥ ΠΑΤΡΟΣ*. *Ἰνάχου*. v. 592. Apollodorus II. 1. alios Iasi, alios Pirenis, tragicorum autem plurimos Inachi filiam fuisse velle, significat. *Κάστωρ δὲ ὁ συγγράψας τὰ χρονικὰ ἀγνοήματα, καὶ πολλοὶ τῶν τραγικῶν Ἰνάχου τὴν Ἰὼ λέγουσιν*.]

v. 600. *ΚΕΝΤΡΟΙΣΙ ΦΟΙΤΑΛΕΟΙΣΙ*. Moschus Idyll. II. 46. de eadem:

> *Φοιταλέη δὲ πόδεσσιν ἐφ' ἁλμυρὰ βαῖνε κέλευθα*.

Hesych. *Φοιταλέος· παράκοπος, μανιώδης*. Nempe ἀπὸ τοῦ *φοιτᾷν*, quod inter alia *furere* significat. Idem, *Φοιτᾷ· βαδίζει, μαίνεται;* unde etiam *φοῖτος furor* est, ut veteres Grammatici notarunt. Eustath. ad Iliad. *E'*. p. 585. *Ὡς τὸ ἐνθουσιωδῶς ὁρμᾷν καὶ μαίνεσθαι φοιτᾷν ἐλέχθη, ὅθεν καὶ φοῖτος ἡ μανία, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί*. *Φοιτᾷν* igitur veteribus Graecis *furere*, et *φοῖτος furor*; unde ubi nos legimus in Septem ad Theb. v. 667.

> *Ἐπ' ἀσπίδος φλύοντα σὺν τύφῳ φρενῶν*,

legit codex Arund. σὺν φοίτῳ, et expositione interlineari μανίαν reddit. Quidni igitur φοιταλέος *furialis*, et κέντρα φοιταλέα *stimuli furorem excitantes*, furibundam efficientes? Sed et ex huius significationis vera origine est quod rei praesenti illustrandae addi potest. Ideo enim φοιταλέοι furibundi dicti, quod, qui tales sunt, huc atque illuc frequenter ire, redire, et cum impetu soleant, quod est φοιτᾶν. Homerus de Marte, Iliad. *E*. 594.

Ἄρης δ' ἐν παλάμῃσι πελώριον ἔγχος ἐνώμα,
Φοίτα δ' ἄλλοτε μὲν πρόσθ' Ἕκτορος, ἄλλοτ' ὄπισθε.

Ubi notat Eustathius u), Homero et Hesiodo φοιτᾶν idem esse quod ὁρμᾶν, et cum furorem simul cum impetu denotet, Marti esse οἰκειότατον, qui adversus Graecos adeo furibunde et cum impetu ferebatur. Planius adhuc id quod volumus expressit Sophocles de Aiace, v. 59.

Ἐγὼ δὲ φοιτῶντ' ἄνδρα μανιάσιν νόσοις
Ὤτρυνον ——

quibus verbis hominem depingit furiali more grassantem, et huc atque illuc ovium gregem persequentem; qualis Io haec. Κέντρα igitur φοιταλέα sunt *stimuli dementantes et furorem incientes*, adeoque furentium more huc atque illuc itare, procedere, regredi, grassari cogentes. Ita Lycophron φοιτάδα dixit v. 615.

[v. 603. *ΕΠΙΚΟΤΟΙΣΙ ΜΗΔΕΣΙ ΔΑΜΕΙΣΑ.* Sic Nicander Theriac. v. 363.

—— τὰ δ' ἄλγεα φῶτα δαμάζει.

Et mox, v. 382.

—— ὑπὸ χρυμοῖο δαμέντων.

Virg. Georg. III. 538.

—— acrior illum
Cura domat.

V. Cl. Germanus Valens Guellius in Virgilium haec annotavit.]

v. 611. *ΟΥΚ ΕΜΠΛΕΚΩΝ ΑΙΝΙΓΜΑΤΙ.* An quia prophetiae aenigmatice reddi solebant? Clem. Strom. V. p. 287. Οὐ καθαρῷ γὰρ καθαροῦ ἐφάπτεσθαι οὐ θεμιτὸν εἶναι συνεδόκει καὶ Πλάτωνι. Ἐντεῦθεν αἱ προφητεῖαι οἵ τε χρησμοὶ λέγονται δι' αἰνιγμάτων. Aenigma sermo obscurus, intellectu difficilis. Noster Supplic. v. 473. αἰνιγματῶδες τοὔπος. Hesych. Αἰνιγματωδῶς· δυσχερῶς, ἀσυμφώνως. Plato epist. ad Dionys. II. p. 312. Φραστέον δή σοι δι' αἰνιγμῶν· ἵν' ἄν τι ἡ δέλτος ἢ πόντου ἢ γῆς ἐν πτυχαῖς πάθῃ, ὁ ἀναγνοὺς μὴ γνῷ. Hinc. I. Cor.

u) Eustath. p. 585, 12.

XIII. 12. *Βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι᾽ ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι.* [Non abludit ab hoc loco Virgilianum illud Aen. I. 345.

— longa est iniuria, longae
Ambages, sed summa sequar fastigia rerum.]

[Ibid. *ΑΠΛΩι ΛΟΓΩι.* Suidas. *Ἁπλῷ λόγῳ τῷ χωρὶς προσθήκης· καὶ ἁπλῶς παρὰ Ἀριστοτέλει λέγεται, ὃ χωρὶς προσθήκης λεγόμενον, ἀληθές ἐστιν.* Portus, Interpres: *Ἁπλῷ λόγῳ. Simplici oratione; oratione quae est sine actione,* conditionis aut rationis alicuius. *Apud Aristotelem vero ἁπλῶς, i. e. simpliciter, dicitur, quod sine adiectione dictum, est verum.* Huic opponitur *σύνθετος λόγος*, v. 687.]

v. 614. *Ω ΚΟΙΝΟΝ.* Garb. *O adiumentum commune hominibus declarate!*

[v. 616. *ΑΡΜΟΙ.* Citat hunc locum Tzetzes ad illum Lycophronis v. 106. *Θύσῃσιν ἁρμοῖ μηλάτων ἀπάργματα.* Hesych. *Ἁρμοῖ· ἀρτίως, ἡσυχῇ, ἐξαίφνης, προσφάτως.* Ubi Ios. Hill. „Vox Syriaca aut Dorica existimatur, quam spiritu tenui scribi contendit Theocr. Schol. Idyll. IV. 51.

Ἀρμοῖ μ᾽ ὧδ᾽ ἐπάταξ᾽ ὑπὸ τὸ σφυρόν.
Modo hic me sauciavit sub malleolo.

Schol. *Εἰ μὲν ψιλοῦται, τὸ ἀρτίως καὶ νεωστὶ σημαίνει· εἰ δὲ δασύνεται, τὸ ἡρμοσμένως.*"]

v. 619. *ΕΝ ΦΑΡΑΓΓΙ.* Garbit. *in valle ista.* perperam.

Ibid. *ΩΧΜΑΣΕ.* Euripides apud Eustath. Il. *Μ*. x) p. 904.

Μέσον μ᾽ ὀχμάζεις ὡς βάλῃς ἐς Τάρταρον.

Hesych. *Ὀχμάζει· συνέχει, κατέχει, πιέζει.*]

v. 620. *ΒΟΥΛΕΥΜΑ.* Et in Prometheo soluto, interprete Attio, Tusc. Quaest. II. 10.

Saturnius me sic infixit Iupiter,
Iovisque numen Mulcibri adscivit manus.

Apollodor. I. 7. *Ὡς δὲ ᾔσθετο Ζεύς, ἐπέταξεν Ἡφαίστῳ τῷ Καυκάσῳ ὄρει τὸ σῶμα αὐτοῦ προσηλῶσαι.*

v. 622. *ΤΟΣΟΥΤΟΝ.* Garb. *Tantum duntaxat tibi enarrare possum.*

[v. 625. *ΤΟ ΜΗ ΜΑΘΕΙΝ.* Agamemn. v. 259.

Τὸ δὲ προκλύειν,
Ἐπεὶ γένοιτ᾽ ἂν ἡ λύσις, προχαιρέτω.
Ἴσον δὲ τῷ προστένειν.
Ipsum autem praescire
Cum evitare non liceat, valeat:
Quippe idem est ac ante tempus ingemiscere.

---

x) Eustath. ad Il. XII, 258. p. 904, 6. coll. 998, 15. Eurip. Orest. 264.

Porro Epicureum esse dogma vult Scholiastes *A*. quo tollitur divinatio.]

v. 626. *ΜΕΛΛΩ ΠΑΘΕΙΝ.* Phrynichus in eclog. y) p. 68. *Ἔμελλον γράψαι· ἐσχάτως βάρβαρον ἡ σύνταξις αὕτη.* et alibi, p. 60. *ἔμελλον ποιῆσαι, ἔμελλον θεῖναι· ἁμαρτήματα τῶν ἐσχάτων εἴ τις οὕτω συντάττει.* In summo igitur errore versari, et prorsus barbare loqui putat doctissimus Grammaticus, quisquis infinitivum tale, quale *γράψαι, ποιῆσαι, θεῖναι,* cum verbo *μέλλω* coniungit. Quidni igitur barbarus audiat Aeschylus noster, qui *μέλλω παθεῖν* infinitivo aoristi temporis dixit? idque contra regulam ab eo Critico clare traditam. *Τετήρηται γὰρ ἢ τῷ ἐνεστῶτι συνταττόμενον, ἢ τῷ μέλλοντι· οἷον ἔμελλον ποιεῖν, ἔμελλον ποιήσειν· τὰ δὲ συντελικὰ οὐδένα τρόπον ἁρμόσει τῷ ἔμελλον.* Post Phrynichum observavit Thomas Magister z) *μέλλω* cum aoristo etiam coniungi posse, sed non sine addita particula *ἄν*, quae facit ut praeteritum pro futuro sumatur; et cum alios, qui sine hac particula scribunt, errare doceat, Aeschylum tamen hoc loco sine ea usurpantem in hunc modum excusat, *εἰ καὶ Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ διὰ τὸ μέτρον ἀναγκασθεὶς ἐπὶ παρῳχημένου ἅπαξ εἶπε, λέγων,*

Μή τι με κρύψῃς τοῦθ᾽ ὅπερ μέλλω παθεῖν.

νοουμένου ἔξωθεν τοῦ ἄν. Idem etiam observat et apud Platonem eodem modo usurpatum, quem alio modo excusare conatur, sc. ab errore transcriptorum. *Εὕρηται δὲ καὶ παρὰ Πλάτωνι ἐν τῇ τοῦ Σωκράτους ἀπολογίᾳ, Οὐδ᾽ εἰ πολλάκις μέλλω τεθνάναι· ὅπερ μοι δοκεῖ ἁμάρτημα τῶν γραφέων εἶναι, διὰ τοῦ* (scribe *διὰ τὸ*) *μηδαμοῦ ἑτέρωθι τῶν αὐτοῦ λόγων τοῦτο εὑρίσκεσθαι.* Quod autem Aeschylum ita usurpasse velit tanquam metri necessitate coactum, est a veritate alienum, cum metri ratio constiterit, si *ὅ γ᾽ ἄν* pro *ὅπερ* legas. Quod ad Platonem vero attinet, quem nunquam alibi ita locutum esse asserit, atque inde scribarum errorem esse tradit, aliter nos docet Lecapenus in *Ἐπιμερισμοῖς* nondum editis, *μέλλω ποιεῖν, καὶ ποιήσειν· ἀλλὰ καὶ ἀορίστῳ, ὡς παρὰ Πλάτωνι, μέλλω συγγνωσθῆναι* a). Bis igitur apud Platonem habemus: apud Thucyd. semel, V. 98. *τοὺς μὲν ὑπάρχοντας πολεμίους μεγαλύνετε, τοὺς δὲ μηδὲ μελλήσοντας γενέσθαι ἄκοντας ἐπάγεσθε.* Ante hos omnes Hesiodus Theogon. v. 478.

Ὁππότ᾽ ἄρ᾽ ὁπλότατον παίδων ἤμελλε τεκέσθαι
Ζῆνα μέγαν ——

[v. 629. *ΦΘΟΝΟΣ ΜΕΝ ΟΥΔΕΙΣ.* Sept. Theb. v. 242.

Οὔ τι φθονῶ σοι.]

---

y) Phrynich. p. 386. Lob. z) Thom. Mag. p. 608. Bern.

a) vid. Lobeck. Parerg. ad Phryn. p. 745.

[v. 680. *ΜΑΣΣΟΝ ΩΣ.* Μᾶλλον ἤ.]

v. 637. *ΚΑΣΙΓΝΗΤΑΙΣ ΠΑΤΡΟΣ.* Inachus enim Oceani filius.

v. 638. *ΩΣ ΑΠΟΔΥΡΕΣΘΑΙ.* Forsan ὡς κἀποδύρεσθαι, metri gratia.

[v. 641. *ΑΠΙΣΤΗΣΑΙ.* Hesych. b) Ἀπιστεῖ· ἀπειθεῖ. Σοφοκλῆς Τρωΐλῳ.]

[v. 645. *ΠΡΟΣΕΠΤΑΤΟ.* Advolavit, accidit. v. 557.

Τὸ διαμφίδιον δέ μοι μέλος προσέπτα
Τόδ' ἐκεῖνό θ'.]

[v. 646. *ΟΨΕΙΣ ΕΝΝΥΧΟΙ.* Virg. Georg. I. 477.

—— Simulacra modis pallentia miris
Visa sub obscurum noctis.

Noster alibi c): ὀνείρατα καὶ νυκτίπλαγκτα δείματα.]

v. 647. *ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ.* Παρθενών locus est in editiore aedium parte, ubi seorsim a viris degebant virgines. Moschus de Europa, II. 6.

—— ὑπωροφίοισιν ἐνιχνώσσουσα δόμοισι.

Foeminis veteres ὑπερῴους θαλάμους κατεσκεύαζον, inquit Eustathius, p. 272. d) ὑπὲρ τοῦ δυσεντεύκτους αὐτὰς εἶναι. Idem θάλαμος, unde παρθένος ἐκ θαλάμου, ἡ μήπω γεγαμημένη.

v. 648. *ΛΕΙΟΙΣΙ ΜΥΘΟΙΣ.* Iliad. *Α'*. 582.

—— ἐπέεσσι καθάπτεσθαι μαλακοῖσι.

et *Β'*. 164. ἀγανὰ ἔπεα.

v. 649. *ΤΙ ΠΑΡΘΕΝΕΥΗ ΔΑΡΟΝ.* Eurip. Alcest. v. 1092.

Τί δ'; οὐ γαμεῖς γάρ, ἀλλὰ χηρεύεις μόνος;

Virg. Aen. IV. 32.

Solane perpetua maerens carpere iuventa?

[v. 650. *ΙΜΕΡΟΥ ΒΕΛΕΙ.* Iul. Pollux, Onomastic. II. 4. Περὶ διαφορᾶς ὀφθαλμῶν. Καὶ τὸ ἀπ' αὐτῶν ἀποῤῥέον, ἵμερος. *Quodque ab his defluit, desiderium.*]

[v. 651. *ΣΥΝΑΙΡΕΣΘΑΙ ΚΥΠΡΙΝ.* Σεμνῶς, de concubitu. v. 863.

Τοιάδ' ἐπ' ἐχθροὺς τοὺς ἐμοὺς ἔλθοι Κύπρις.]

v. 652. *ΜΗ 'ΠΟΛΑΚΤΙΣΗΙΣ.* Suidas, Ἀπελάκτισαν ἠγαπημένος, ἀντὶ τοῦ ἀπεσκίρτησεν. Prae Latini sermonis an-

---

b) Ἀπιστεῖ· ἀπειθεῖ. Σοφοκλῆς Αἰθίοψιν. Idem mox: Ἄπιστος· ἀπαράπιστος, ἀπειθής. Σοφοκλῆς Τρωΐλῳ.

c) Aesch. Choeph. 522. (524.)

d) Eust. ad Il. II. p. 272, 17. (ταῖς παρθένοις.)

gustia ipsissimam dictionem in versione nostra retinuimus, Plautum secuti Epidic. V. 2. e)

v. 653. *ΠΡΟΣ ΛΕΡΝΗΣ ΒΑΘΥΝ ΛΕΙΜΩΝΑ.* Pind. Schol. Olymp. VII. 60. *Ἡ γὰρ Λέρνη κατὰ μέν τινας κρήνη, κατὰ δέ τινας λοχμῶδες χωρίον.* [Quin Ovidius de Ius erroribus, Metam. I. 597.

—— fugiebat enim iam pascua Lernae,
Consitaque arboribus Lyrcaea reliquerat arva.]

v. 655. *ΟΜΜΑ ΛΩΦΗΣΗι ΠΟΘΟΥ.* *Oculi sunt in amore duces.* Inde Hesychio, *Ὀμματίας πόθος, διὰ τὸ ἐκ τοῦ ὁρᾶν ἁλίσκεσθαι ἔρωτι· ἐκ τοῦ γὰρ εἰσορᾶν γίνεται ἀνθρώποις ἐρᾶν.* Amoris etiam sedes. Propert. III. 21. f)

Crescit enim assiduè spectando cura puellae.

v. 656. *ΠΑΣΑΣ ΕΥΦΡΟΝΑΣ.* *Εὐφρόνη* verbum est Hesiodo g) in usu, unde argui possit quod aetate inferior fuit Homero. Clemens Alex. Strom. IV. p. 227. *Ἧι μοι δοκοῦσιν εὐφρόνην κεκληκέναι τὴν νύκτα, ἐπειδὴ τηνικάδε ἡ ψυχὴ πεπαυμένη τῶν αἰσθέσεων συννεύει πρὸς αὐτήν, καὶ μᾶλλον μετέχει τῆς φρονήσεως.*

v. 658. *ΝΥΚΤΙΦΟΙΤ' ΟΝΕΙΡΑΤΑ.* Insomnia Lycophron v. 225. *νυκτίφοιτα δείματα* vocat.

[v. 659. *Ο Δ' ΕΣ ΤΕ ΠΥΘΩ, ΚΑΠΙ ΔΩΔΩΝΗΝ.* Scholiastes aliquis anachronismum esse notat; neque enim tunc temporis oracula illa extitisse. *Ἀναχρονισμός· οὔπω γὰρ ἦν τὸ μαντεῖον,* Homer. Odyss. *Τ'*. 395. h)

Τὸν δ' εἰς Δωδώνην φάτο βήμεναι, ὄφρα θεοῖο
Ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς βουλὴν ἐπακούσῃ.]

[Ibid. *ΠΥΚΝΟΥΣ.* Tho. Magister statim laudandus legit *συχνούς*.]

[v. 660. *ΘΕΟΠΡΟΠΟΥΣ.* Tho. Magister i). *Θεοπρόπους ἐκάλουν τοὺς δι' εὐλάβειαν πεμπομένους εἰς τὸ μαντεῖον· ἐφ' ᾧ δέξασθαι μαντείαν ὡς τῷ θεῷ πρέποντας καὶ ἁρμόζοντας, διὰ τὴν προσοῦσαν ἐπιείκειαν. Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ· Ἔς τε Πυθὼ κἀπὶ Δωδώνην συχνοὺς θεοπρόπους ἴαλλε.*]

v. 662. *ΑΙΟΛΟΣΤΟΜΟΥΣ ΧΡΗΣΜΟΥΣ.* Oracula obscura. Lycophron v. 3.

—— *οὐ γὰρ ἥσυχος κόρη*
Ἔλυσε χρησμῶν, ὡς πρίν, αἰόλον στόμα.

[Virgil. Aen. VI. 99.

Horrendas canit ambages, antroque remugit
Obscuris vera involvens.

---

e) Plaut. Epidic. V, 2, 18. (*Ἀπολακτίζω omnes inimicos.*)
f) Propert. III, 20, 3.
g) Hesiod. *Ἔ. κ. Ἡμ.* 558.
h) Hom. Od. XIX, 296.
i) Thom. Mag. p. 438. Bern.

In quem locum V. Cl. Germanus Valens Guellius
„Σιβυλλιῶν vocant. Ut autem obscuris vera involvens sic
Epigrammat. k)

Τοίους γὰρ Πρίαμός Κασσάνδρῃ φοίβασε μύθους,
Ἄγγελος οὓς βασιλεῖ ἔφρασε λοξοτρόχις.

Unde et Apollo *Λοξίας*. Et Eurip. in Oreste l), *καλοῖς κακοὺς λόγους ἑλίσσων*. Sophocl. in Tyr. m) *ποικιλῳδὸν Σφίγγα* appellat. Et de Tiresia,

Ἄγαν αἰνικτὰ καὶ ἀσαφῆ λέγεις.

Et Aeschylus in Prometheo *αἰολοστόμους χρησμούς, ἀσήμως δυσκρίτως τ' εἰρημένους*. Et idem in Agamemn. n) *θέσφατ' ἐξ αἰνιγμάτων ἐπάργεμα*. Vide etiam quibus verbis Aristoteles III Rhetor. o) admonet oratorem, ambiguitatem verborum, et obscuram, vitare, et vitium *ἀμφιβολογίας* vatibus familiare. Hactenus Guellius.]

v. 673. *ΔΙΟΣ ΧΑΛΙΝΟΣ*. Sic *ἀνάγκης λέπαδνον* infra in Agamemn. v. 226.

[v. 674. *ΕΥΘΥΣ ΔΕ ΜΟΡΦΗ*. Aliter narrat in Supplic.

[v. 677. *ΚΕΡΧΝΕΙΑΣ*. Fluvium Argis *Κέγχρην* dictum vult Scholiastes *A*. quod cum caeteris quadrat: licet apud nullum meminerim me legisse. Neque enim *Κέγχριος* fluvius in Ephesiorum regione, (Tacito Annal. III. 61. et Pausan. in Achaicis p) memoratus) hic locum habere possit. Uti nec *Κεγχρέας*, Corinthiorum navale ad Saronicum sinum, de quo Ptolemaeus et alii.]

[v. 678. *ΛΕΡΝΗΣ ΑΚΡΗΝ*. f. *κάρην*.]

[v. 679. *ΑΚΡΑΤΟΣ ΟΡΓΗΝ*. Sic *ἄμετρος ὀργήν*, apud Pollucem VI. 29. Totus biliosus, meraco felle iracundus implacidus animi. Qui fel, *χολήν*, habet nullo mitiore humore, ut phlegmatis, dilutum: Schol. *A*. *ὁ μηδὲν ἡμερότητι ἐν ἑαυτῷ φέρων*. Inde *ἀκράχολος*, idem uno verbo, secunda longa.]

[v. 680. *ΟΣΣΟΙΣ ΔΕΔΟΡΚΩΣ*. Quod Virgilius q), *vestigia lustro*.]

Ibid. *ΣΤΙΒΟΥΣ*. Hesych. *Στίβος· τρίβος, ὁδός, καὶ ἴχνους ζήτησις*. Etymolog. r) *Στίβος· σημαίνει τὴν ὁδόν. Παρὰ τὸ στείβω τὸ περιπατῶ*. Eustath. s) *τὸ δὲ στείβειν εἴη ἂν ταὐτὸ τῷ τρίβειν·* unde *ἡ ἀστιβὴς ὁδός* idem quod *ἄτριπτος*. A Graeco *στείβω* fit latinum *stipo*, i. e. *condenso*, quia quae conculcantur

---

k) Anal. Br. III, p. 269. l) Eurip. Orest. 890.
m) Soph. Oed R. v. 130. et mox v. 439. (*χἀσαφῆ*.)
n) Aesch. Agam. v. 1122. (1112.) o) Aristot. Rhetor. III, 5, §. 2. 9.
p) Pausan. VII, 5, 10. q) Virg. Ecl. II, 12.
r) Etym. M. p. 727, 35.
s) Eustath. ad Il. XX. p. 1218, 36. cf. p. 1553, 38.

et compinguntur facile crassescunt. Estque verbum proprium fullonum, qui olim pedibus, nunc vero frequenti trabium appulsu, pannos crassiores et firmiores reddunt. Sic Etymologus [1]) *εὔστειπτον* reddit *εὖ πεπλυνημένον, καὶ πεπατημένον*. Estque vestium epitheton. Hinc illud Persii de hominibus cogitabundis et meditabundis, Sat. III. 80.

Obstipo capite et figentes lumine terram.

Ubi obstipum caput sive obstipam cervicem non intelligit, ut vulgus, dimissam et incurvatam, sed rigidam et immotam, qualis solet esse hominum, qui toti sunt in alicuius rei contemplatione, qualemque expressit Virgilius Aeneae, quem cum cogitabundum induceret, inquit, Aen. I. 495.

—— obtutuque haeret defixus in uno.

A *στείβω fit στίβος, iter tritum et pedibus conculcatum.*]

[v. 682. *ΟΙΣΤΡΟΠΛΗΞ Δ' ΕΓΩ.* Sophocl. Electr. v. 5.

Τῆς οἰστρυπλῆγος ἄλσος Ἰνάχου κόρης.]

[v. 685. *ΜΗΔΕ ΞΥΝΘΑΛΠΕ ΜΥΘΟΙΣ ΨΕΥΔΕΣΙΝ.* Homerus Od. Ξ'. 387.

Μηδέ τί μοι ψεύδεσσι χαρίζεο μηδέ τι θέλγε.]

[v. 686. *ΝΟΣΗΜΑ ΓΑΡ ΑΙΣΧΙΣΤΟΝ.* Euripides, nostrum, ut videtur, imitatus, Phoeniss. v. 473.

Ἁπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ,
Κοὐ ποικίλων δεῖ τἄνδιχ' ἑρμηνευμάτων.
Ἔχει γὰρ αὐτὰ καιρόν· ὁ δ' ἄδικος λόγος
Νοσῶν ἐν αὑτῷ φαρμάκων δεῖται σοφῶν.

Notissimum est illud Homericum, Iliad. *Ι'*. 312.

Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσιν,
Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ βάζει [*κεύθῃ* et *εἴπῃ*.]
Invisus enim mihi ille est, aeque ac inferni portae,
Qui aliud occultat animo, aliud loquitur.

Optime describitur hoc genus hominum a Theophrasto Charactere primo *περὶ εἰρωνείας, de dissimulatione;* (sic enim vertendum videtur, non *cavillatio*) quem vide.]

[v. 687. *ΣΥΝΘΕΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ.* Sensu sequiori, ut Antipho de nece Herodis p. 132. *Οὗτοι ἐξ ἐπιβουλῆς συνέθεσαν ταῦτα.* Homer. Odyss. Σ'. 281.

—— *θέλγε δὲ θυμὸν*
Μειλιχίοις ἐπέεσσι, νόος δέ οἱ ἄλλα μενοίνα.
—— Mulcebat animum
Placidis verbis, mens autem eius alia cogitabat.

---

1) Etym. M. p. 398, 37. *εὔστειπτον, εὖ πεπλυμένον* s. q. s.

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Duportus in Gnomolog. Homerica. „Theogn. u) Ὅς κ' εἴπῃ γλώσσῃ λῷστα, φρονεῖ δ' ἕτερα. *Fistula dulce canit*, etc. Homer. Odyss. *P'*. x)

Ἔσθλ' ἀγορεύοντες, κακὰ δὲ φρεσὶ βυσσοδόμευον.

Bona loquentes, mala autem in mente profunde cogitabant."

Haec ille.]

v. 692. *ΨΥΧΕΙΝ ΨΥΧΑΝ ΕΜΑΝ.* Eustath. de amore Ismeniae et Ismenes VII. p. 258. Ὦ ζέσις ψυχῆς ἐκείνης τὰς ἡμετέρας ταύτας παντελῶς καταψύχουσα. Opponitur ibid. p. 238. Ὦ καρδίας παραψυχὴ καὶ ψυχῆς παραμύθιον.

[Ibid. *ΨΥΧΕΙΝ ΨΥΧΑΝ.* *Contristare animum.* Laetantis quippe cor dilatatur, et sic spiritus cum calore moderato et blando in omne sparguntur corpus: quod et ἰαίνεσθαι dicitur, ab ἰάω calefacio, sano, sc. teporari vel intepescere laetitia. Aristot. de animalium incessu c. 8. Ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθεῖ τῇ νοήσει καὶ τῇ φαντασίᾳ αὐτῶν θερμότης καὶ ψύξις. Notat haec V. Cl. Ierem. Hoelzlinus in Apollon. Argonaut. II. 741.]

[v. 694. *ΠΡΑΞΙΝ.* Hesych. Πρᾶξις, βίος. Interdum, ut hic, pro molesto labore. Vide quae supra annotata sunt ad v. 49.]

[v. 697. *ΤΙ.* Cod. Arundel. τοὶ, quod magis probo ob metri rationem.]

v. 704. *ΣΥ Δ' ΙΝΑΧΕΙΟΝ ΣΠΕΡΜΑ.* Sophocles, in Aiace Mastigoph. v. 1402. σπέρμα Λαρτίου, et v. 1302. Ἀτρέα δ' ὅς σ' ἔσπειρε. Eurip. Phoeniss. v. 22. Ἔσπειρεν ἡμῖν παῖδα. Hunc locum citat Stephanus Byzant. in voce Ἰναχία, ubi perperam legitur Οἵ τε pro Σὺ δ'.

[v. 705. *ΘΥΜΩι ΒΑΛ'.* Homericum. Virgil. Eclog. III. 54.

Sensibus haec imis, res est non parva, reponas.]

[v. 706. *ΠΡΩΤΟΝ.* Hic incipit secunda pars peregrinationis Ius. Notanda est insignis hallucinatio viri longe doctissimi Iosephi Scaligeri, in notis Eusebianis p. 258. Ἐν τῇ βίβλῳ τῆς Σώθεως. *Σῶθιν*, inquit, τὴν Ἰὼ Ἰνάχου *vocabant Aegyptii, item* Σωθιακὴν περίοδον, Ἰοῦς *sive Isidis peregrinationem, quae etiam refertur a Prometheo apud Aeschylum. Videntur Aegyptii annorum suorum certissimam epocham* ἀπὸ τῆς Σωθιακῆς περιόδου *petivisse, ut manifeste colligitur a Clemente Alexandrino; neque dubito* τὴν Σωθέως βίβλον τοῦ Μανέθου *ab eodem initio regum suorum dynastias deduxisse; apud Vettium Valentem Antiochenum* Σὴθ *ex libris Petosiris non* Σῶθις *dicitur.* Haec ille. Sed vehementer errat vir magnus: quippe Sothiaca periodus nihil aliud est quam Cyclus canicularis

u) Theogn. v. 98. x) Hom. Od. XVII, 66.

Σῶθις canis stella: Porphyr. de antro Nymph. γ) Πρὸς γὰρ τῷ Καρκίνῳ ἡ Σῶθις, ἣν Κυνὸς ἀστέρα Ἕλληνές φασι. Orus Apollo, c. III. Ἴσις δὲ παρ' αὐτοῖς ἐστιν ἀστήρ, Αἰγυπτιστὶ καλούμενος Σῶθις, Ἑλληνιστὶ δὲ Ἀστροκύων. Atque hinc in veteri inscriptione apud Diod. Sic. I. 27. Isis de se ipsa ait: Ἐγώ εἰμι ἡ ἐν τῷ ἄστρῳ τῷ κυνὶ ἐπιτέλλουσα. Quin ut redeamus ad rem, Ionem ferebant antiqui totam τὴν οἰκουμένην peragrasse. Ovid. Metam. I. 727.

—— profugam per totum terruit orbem.

Clem. Alexandr. Strom. I. p. 139. Ἴσιν δέ, τὴν καὶ Ἰώ, φασιν διὰ τὸ ἰέναι αὐτὴν διὰ πάσης τῆς γῆς πλανωμένην. Atque ita sane peregrinatio isthaec describitur Aeschylo. Ex Argis ubi degebat Inachus progressa est ad Cenchrem, v. 677, Argiae, ut Scholiastae A. placet. Inde ad Lernam fontem, v. 683, in Laconica regione. Exinde in Epirum, nempe ad Molossiam, v. 828, Dodonam, v. 829, Thesprotiam, v. 830; atque hinc ad Rheae sinum, v. 836; qui ex eo tempore dictus est Ionius, v. 839. Dein retrovaga, v 887, per Illyridem progreditur (Apollodorus II. 1. διὰ τῆς Ἰλλυρίδος πορευθεῖσα), Haemum transcendit (Apollod. ibid. καὶ τὸν Αἷμον ὑπερβάλλουσα), et ad extremas Europaeas partes, versus septemtrionem, ubi vinctus erat Prometheus, v. 1, pervenit. A quo itineris quod reliquum erat edocta est, v. 705. Mox versus ortum iter deflectens, v. 706, accessit ad Scythas Nomadas, v. 708; quibus tamen, ex Promethei monitu, evitatis, v. 711, ut et Chalybibus, v. 714, qui ad sinistrum habitabant, v. 713, pervenit ad Araxin Europae fl., quem tamen non transgressa est; erat enim eo loci difficilis vadatu, v. 712; donec ad Caucasum pervenisset, v. 718, a quo defertur iste fluvius, v. 719; et monte transcenso versus meridiem contendens appulit ad Amazonas, v. 721. Quae postea Themiscyram Ponti regionem, ad Thermodontem fluvium, et Salmydessium sinum incoluere, v. 723. A quibus deducta, v. 727, ad lacum Maeotidem et Isthmum Cimmericum tandem pervenit, v. 728; angustias Maeoticas transiit, quae inde Bosporus dictae, v. 730; et ex Europa penetravit in Asiam, v. 733. Cum traiecisset Bosporum Cimmericum, in Scythiam Asiaticam delata est, ad quam omnino pertinere videtur Cisthene vel Scythine illa, cuius mentionem facit Aeschylus, v. 792; licet Phorcydes et Gorgones ibi collocet, v. 793 et v. 798. De hac etiam Scythia Apollodorum interpretor, qui ait, II. 1. ἦλθε τὸν τότε μὲν καλούμενον πόρον Θρᾴκιον, νῦν δὲ ἀπ' ἐκείνης Βόσπορον· (quod tamen falsum, nam de Bosporo Cimmerico, non Thracio, consentiunt auctores, vide quae ad v. 731.)

γ) Porph. Antr. Nymph. cap. XXIV. p. 22. v. Goens.

v. 576. *ΚΗΡΟΠΛΑΣΤΟΣ ΔΟΝΑΞ.* Scholiastes *A'* σύριγγα interpretatur, fide optima. Schol. *B'.* αὐλόν, minu recte. *Αὐλός* enim, *tibia*, unico constabat calamo, σύριγξ *fistula*, vero e plurimis calamis cera iunctis: in tibia tibice occlusis omnibus aliis foraminibus unum solum aperit, pe quod spiritus efflatur; in fistula vero moderator reliquo omnes calamos liberos relinquit et apertos, et illi tantu labra admovet per quem spiritum velit emitti, semperque de sultorie ab alio ad alium calamum resilit, prout musices e harmoniae ratio postulat. Syringis compositionem habemu apud Pollucem IV. 9. et Achill. Tat. Clit. et Leucip. VII p. 475. [Virgil. Ecl. II. 32.

Pan primus calamos cera coniungere plures
Instituit.]

[Ibid. *ΚΗΡΟΠΛΑΣΤΟΣ.* Schol. *A'.* Ἀλλ' οὐκ ἐμοὶ δ τὸ νηστεύειν. Quid hoc? imperfectum videtur.]

[v. 578. *ΠΛΑΝΟΙ.* f. Πλάναι, ut postea 587.]

[v. 583. *ΠΑΡΑΚΟΠΟΝ.* Geoponicῶν Auctor XVII. Ὅτι ἔκφρονας τοὺς βοῦς οἱ μύωπες κεντοῦντες ποιοῦσιν, ἴσμεν.]

[v. 584. *ΠΥΡΙ ΦΛΕΞΟΝ Η ΧΘΟΝΙ ΚΑΛΥΨΟΝ.* Ri tus funerandi.]

v. 590. *ΚΛΥΕΙΣ ΠΡΟΣΦΘΕΓΜΑ ΤΑΣ ΒΟΥΚΕΡ ΠΑΡΘΕΝΟΥ.* Exigit metri ratio ut legamus

Κλύεις πρόςφθεγμα βούκερω τᾶς παρθένου;

[v. 591. *ΟΙΣΤΡΟΔΙΝΗΤΟΥ.* At Supplic. v. 582. οἰστρο δόνητον dicit. Sophocles in Electra, v. 5.

Τῆς οἰστροπλῆγος ἄλσος Ἰνάχου κόρης.]

[v. 595. *ΕΜΟΥ ΠΑΤΡΟΣ.* Ἰνάχου. v. 592. Apollodo rus II. 1. alios Iasi, alios Pirenis, tragicorum autem plurim Inachi filiam fuisse velle, significat. Κάστωρ δὲ ὁ συγγράψα τὰ χρονικὰ ἀγνοήματα, καὶ πολλοὶ τῶν τραγικῶν Ἰνάχου τὴν Ἰ λέγουσιν.]

v. 600. *ΚΕΝΤΡΟΙΣΙ ΦΟΙΤΑΛΕΟΙΣΙ.* Moschus Idyl II. 46. de eadem:

Φοιταλέη δὲ πόδεσσιν ἐφ' ἁλμυρὰ βαῖνε κέλευθα.

Hesych. Φοιταλέος· παράκοπος, μανιώδης. Nempe ἀπὸ τ φοιτᾷν, quod inter alia *furere* significat. Idem, Φοιτᾷ· βαδί ζει, μαίνεται; unde etiam φοῖτος *furor* est, ut veteres Gram matici notarunt. Eustath. ad Iliad. *E'*. p. 585. Ὡς τὸ ἐνθου σιωδῶς ὁρμᾷν καὶ μαίνεσθαι φοιτᾷν ἐλέχθη, ὅθεν καὶ φοῖτος μανία, δηλοῦσιν οἱ παλαιοί. Φοιτᾷν igitur veteribus Graec *furere*, et φοῖτος *furor*; unde ubi nos legimus in Septem a Theb. v. 667.

Ἐπ' ἀσπίδος φλύοντα σὺν τύφῳ φρενῶν,

legit codex Arund. *σὺν φοίτῳ*, et expositione interlineari *μανίαν* reddit. Quidni igitur *φοιταλέος furialis*, et *κέντρα φοιταλέα stimuli furorem excitantes*, furibundam efficientes? Sed et ex huius significationis vera origine est quod rei praesenti illustrandae addi potest. Ideo enim *φοιταλέοι* furibundi dicti, quod, qui tales sunt, huc atque illuc frequenter ire, redire, et cum impetu soleant, quod est *φοιτᾷν*. Homerus de Marte, Iliad. *E*. 594.

Ἄρης δ' ἐν παλάμῃσι πελώριον ἔγχος ἐνώμα,
Φοίτα δ' ἄλλοτε μὲν πρόσθ' Ἕκτορος, ἄλλοτ' ὄπισθε.

Ubi notat Eustathius [u]), Homero et Hesiodo *φοιτᾷν* idem esse quod *ὁρμᾷν*, et cum furorem simul cum impetu denotet, Marti esse *οἰκειότατον*, qui adversus Graecos adeo furibunde et cum impetu ferebatur. Planius adhuc id quod volumus expressit Sophocles de Aiace, v. 59.

Ἐγὼ δὲ φοιτῶντ' ἄνδρα μανιάσιν νόσοις
Ὤτρυνον ——

quibus verbis hominem depingit furiali more grassantem, et huc atque illuc ovium gregem persequentem; qualis Io haec. *Κέντρα* igitur *φοιταλέα* sunt *stimuli dementantes et furorem inicientes*, adeoque furentium more huc atque illuc itare, procedere, regredi, grassari cogentes. Ita Lycophron *φοιτάδα* dixit v. 615.

[v. 603. *ΕΠΙΚΟΤΟΙΣΙ ΜΗΔΕΣΙ ΔΑΜΕΙΣΑ.* Sic Nicander Theriac. v. 363.

—— *τὰ δ' ἄλγεα φῶτα δαμάζει.*

Et mox, v. 382.

—— *ὑπὸ χρυμοῖο δαμέντων.*

Virg. Georg. III. 538.

—— acrior illum
Cura domat.

V. Cl. Germanus Valens Guellius in Virgilium haec annotavit.]

v. 611. *ΟΥΚ ΕΜΠΛΕΚΩΝ ΑΙΝΙΓΜΑΤΙ.* An quia prophetiae aenigmatice reddi solebant? Clem. Strom. V. p. 287. *Οὐ καθαρῷ γὰρ καθαροῦ ἐφάπτεσθαι οὐ θεμιτὸν εἶναι συνεδόκει καὶ Πλάτωνι. Ἐντεῦθεν αἱ προφητεῖαι οἵ τε χρησμοὶ λέγονται δι' αἰνιγμάτων.* Aenigma sermo obscurus, intellectu difficilis. Noster Supplic. v. 473. *αἰνιγματῶδες τοὔπος.* Hesych. *Αἰνιγματωδῶς· δυσχερῶς, ἀσυμφώνως.* Plato epist. ad Dionys. II. p. 312. *Φραστέον δή σοι δι' αἰνιγμῶν· ἵν' ἄν τι ἡ δέλτος ἢ πόντου ἢ γῆς ἐν πτυχαῖς πάθῃ, ὁ ἀναγνοὺς μὴ γνῷ.* Hinc. I. Cor.

u) Eustath. p. 585, 12.

XIII. 12. *Βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι.* חידה [Non abludit ab hoc loco Virgilianum illud Aen. I. 345.

— longa est iniuria, longae
Ambages, sed summa sequar fastigia rerum.]

[Ibid. *ΑΠΛΩι ΛΟΓΩι.* Suidas. *Ἁπλῷ λόγῳ τῷ χωρὶς προςθήκης· καὶ ἁπλῶς παρὰ Ἀριστοτέλει λέγεται, ὃ χωρὶς προςθήκης λεγόμενον, ἀληθές ἐστιν.* Portus, Interpres: *Ἁπλῷ λόγῳ. Simplici oratione; oratione quae est sine actione*, conditionis aut rationis alicuius. *Apud Aristotelem vero ἁπλῶς, i. e. simpliciter, dicitur, quod sine adiectione dictum, est verum.* Huic opponitur *σύνθετος λόγος*, v. 687.]

v. 614. *Ω ΚΟΙΝΟΝ.* Garb. *O adiumentum commune hominibus declarate!*

[v. 616. *ΑΡΜΟΙ.* Citat hunc locum Tzetzes ad illum Lycophronis v. 106. *Θύσῃσιν ἁρμοῖ μηλάτων ἀπάργματα.* Hesych. *Ἁρμοῖ· ἀρτίως, ἡσυχῇ, ἐξαίφνης, προςφάτως.* Ubi los. Hill. „Vox Syriaca aut Dorica existimatur, quam spiritu tenui scribi contendit Theocr. Schol. Idyll. IV. 51.

Ἀρμοῖ μ' ὧδ' ἐπάταξ' ὑπὸ τὸ σφυρόν.
Modo hic me sauciavit sub malleolo.

Schol. *Εἰ μὲν ψιλοῦται, τὸ ἀρτίως καὶ νεωστὶ σημαίνει· εἰ δὲ δασύνεται, τὸ ἡρμοσμένως.*"]

v. 619. *ΕΝ ΦΑΡΑΓΓΙ.* Garbit. *in valle ista.* perperam.

Ibid. *ΩΧΜΑΣΕ.* Euripides apud Eustath. Il. *Μ.* x) p. 904.

Μέσον μ' ὀχμάζεις ὡς βάλῃς ἐς Τάρταρον.

Hesych. *Ὀχμάζει· συνέχει, κατέχει, πιέζει.*]

v. 620. *ΒΟΥΛΕΥΜΑ.* Et in Prometheo soluto, interprete Attio, Tusc. Quaest. II. 10.

Saturnius me sic infixit Iupiter,
Iovisque numen Mulcibri adscivit manus.

Apollodor. I. 7. *Ὡς δὲ ᾔσθετο Ζεύς, ἐπέταξεν Ἡφαίστῳ τῷ Καυκάσῳ ὄρει τὸ σῶμα αὐτοῦ προςηλῶσαι.*

v. 622. *ΤΟΣΟΥΤΟΝ.* Garb. *Tantum duntaxat tibi enarrare possum.*

[v. 625. *ΤΟ ΜΗ ΜΑΘΕΙΝ.* Agamemn. v. 259.

Τὸ δὲ προκλύειν,
Ἐπεὶ γένοιτ' ἂν ἡ λύσις, προχαιρέτω.
Ἴσον δὲ τῷ προστένειν.
Ipsum autem praescire
Cum evitare non liceat, valeat:
Quippe idem est ac ante tempus ingemiscere.

---

x) Eustath. ad Il. XII, 258. p. 904, 6. coll. 998, 15. Eurip. Orest. 265.

Porro Epicureum esse dogma vult Scholiastes *A*. quo tollitur divinatio.]

v. 626. *ΜΕΛΛΩ ΠΑΘΕΙΝ.* Phrynichus in eclog. y) p. 68. Ἔμελλον γράψαι· ἐσχάτως βάρβαρον ἡ σύνταξις αὕτη. et alibi, p. 60. ἔμελλον ποιῆσαι, ἔμελλον θεῖναι· ἁμαρτήματα τῶν λεγόντων εἴ τις οὕτω συντάττει. In summo igitur errore versari, et prorsus barbare loqui putat doctissimus Grammaticus, quisquis infinitivum tale, quale γράψαι, ποιῆσαι, θεῖναι, cum verbo μέλλω coniungit. Quidni igitur barbarus audiat Aeschylus noster, qui μέλλω παθεῖν infinitivo aoristi temporis dixit? idque contra regulam ab eo Critico clare traditam. Τετήρηται γὰρ ἢ τῷ ἐνεστῶτι συνταττόμενον, ἢ τῷ μέλλοντι· οἷον ἔμελλον ποιεῖν, ἔμελλον ποιήσειν· τὰ δὲ συντελικὰ οὐδένα τρόπον ἁρμόσει τῷ ἔμελλον. Post Phrynichum observavit Thomas Magister z) μέλλω cum aoristo etiam coniungi posse, sed non sine addita particula ἂν, quae facit ut praeteritum pro futuro sumatur; et cum alios, qui sine hac particula scribunt, errare doceat, Aeschylum tamen hoc loco sine ea usurpantem in hunc modum excusat, εἰ καὶ Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ διὰ τὸ μέτρον ἀναγκασθεὶς ἐπὶ παρῳχημένου ἅπαξ εἶπε, λέγων,

Μή τι με κρύψῃς τοῦθ᾽ ὅπερ μέλλω παθεῖν.

νοουμένου ἔξωθεν τοῦ ἄν. Idem etiam observat et apud Platonem eodem modo usurpatum, quem alio modo excusare conatur, sc. ab errore transcriptorum. Εὕρηται δὲ καὶ παρὰ Πλάτωνι ἐν τῇ τοῦ Σωκράτους ἀπολογίᾳ, Οὐδ᾽ εἰ πολλάκις μέλλω τεθνάναι· ὅπερ μοι δοκεῖ ἁμάρτημα τῶν γραφέων εἶναι, διὰ τοῦ (scribe διὰ τὸ) μηδαμοῦ ἑτέρωθι τῶν αὐτοῦ λόγων τοῦτο εὑρίσκεσθαι. Quod autem Aeschylum ita usurpasse velit tanquam metri necessitate coactum, est a veritate alienum, cum metri ratio constiterit, si ὅ γ᾽ ἂν pro ὅπερ legas. Quod ad Platonem vero attinet, quem nunquam alibi ita locutum esse asserit, atque inde scribarum errorem esse tradit, aliter nos docet Lecapenus in Ἐπιμερισμοῖς nondum editis, μέλλω ποιεῖν, καὶ ποιήσειν· ἀλλὰ καὶ ἀορίστῳ, ὡς παρὰ Πλάτωνι, μέλλω συγγνωσθῆναι a). Bis igitur apud Platonem habemus: apud Thucyd. semel, V. 98. τοὺς μὲν ὑπάρχοντας πολεμίους μεγαλύνετε, τοὺς δὲ μηδὲ μελλήσοντας γενέσθαι ἄκοντας ἐπάγεσθε. Ante hos omnes Hesiodus Theogon. v. 478.

Ὁππότ᾽ ἄρ᾽ ὁπλότατον παίδων ἤμελλε τεκέσθαι
Ζῆνα μέγαν. ——

[v. 629. *ΦΘΟΝΟΣ ΜΕΝ ΟΥΔΕΙΣ.* Sept. Theb. v. 242.

Οὔ τι φθονῶ σοι.]

y) Phrynich. p. 336. Lob. z) Thom. Mag. p. 608. Bern.
a) vid. Lobeck. Parerg. ad Phryn. p. 745.

[v. 660. *ΜΑΣΣΟΝ ΩΣ.* Μᾶλλον ἤ.]

v. 637. *ΚΑΣΙΓΝΗΤΑΙΣ ΠΑΤΡΟΣ.* Inachus enim Oceani filius.

v. 638. *ΩΣ ΑΠΟΔΥΡΕΣΘΑΙ.* Forsan ὡς κἀποδύρεσθαι, metri gratia.

[v. 641. *ΑΠΙΣΤΗΣΑΙ.* Hesych. b) Ἀπιστεῖ· ἀπειθεῖ. Σοφοκλῆς Τρωΐλῳ.]

[v. 645. *ΠΡΟΣΕΠΤΑΤΟ.* Advolavit, accidit. v. 557.

Τὸ διαμφίδιον δέ μοι μέλος προσέπτα
Τόδ' ἐκεῖνό θ'.]

[v. 646. *ΟΨΕΙΣ ΕΝΝΥΧΟΙ.* Virg. Georg. I. 477.

—— Simulacra modis pallentia miris
Visa sub obscurum noctis.

Noster alibi c): ὀνείρατα καὶ νυκτίπλαγκτα δείματα.]

v. 647. *ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ.* Παρθενών locus est in editiori aedium parte, ubi seorsim a viris degebant virgines. Moschus de Europa, II. 6.

—— ὑπωροφίοισιν ἐνικνώσσουσα δόμοισι.

Foeminis veteres ὑπερῴους θαλάμους κατεσκεύαζον, inquit Eustathius, p. 272. d) ὑπὲρ τοῦ δυσεντεύκτους αὐτὰς εἶναι. Idem θάλαμος, unde παρθένος ἐκ θαλάμου, ἡ μήπω γημαμένη.

v. 648. *ΛΕΙΟΙΣΙ ΜΥΘΟΙΣ.* Iliad. Α'. 582.

—— ἐπέεσσι καθάπτεσθαι μαλακοῖσι.

et Β'. 164. ἀγανὰ ἔπεα.

v. 649. *ΤΙ ΠΑΡΘΕΝΕΥΗ ΔΑΡΟΝ.* Eurip. Alcest. v. 1092.

Τί δ'; οὐ γαμεῖς γὰρ, ἀλλὰ χηρεύεις μόνος;

Virg. Aen. IV. 32.

Solane perpetua maerens carpere iuventa?

[v. 650. *ΙΜΕΡΟΥ ΒΕΛΕΙ.* Iul. Pollux, Onomastic. II. 4. *Περὶ διαφορᾶς ὀφθαλμῶν. Καὶ τὸ ἀπ' αὐτῶν ἀποῤῥέον, ἵμερος. Quodque ab his defluit, desiderium.*]

[v. 651. *ΣΥΝΑΙΡΕΣΘΑΙ ΚΥΠΡΙΝ.* Σεμνῶς, de concubitu. v. 863.

Τοιάδ' ἐπ' ἐχθροὺς τοὺς ἐμοὺς ἔλθοι Κύπρις.]

v. 652. *ΜΗ 'ΠΟΛΑΚΤΙΣΗιΣ.* Suidas, Ἀπελάκτισεν ὁ ἠγαπημένος, ἀντὶ τοῦ ἀπεσκίρτησεν. Prae Latini sermonis an-

---

b) Ἀπιστεῖ· ἀπειθεῖ. Σοφοκλῆς Αἰθίοψιν. Idem mox: Ἄπιστος· ἀνυράπιστος, ἀπειθής. Σοφοκλῆς Τρωΐλῳ.

c) Aesch. Choeph. 522. (524.)

d) Eust. ad Il. II. p. 272, 17. (ταῖς παρθένοις.)

gustia ipsissimam dictionem in versione nostra retinuimus, Plautum secuti Epidic. V. 2. e)

v. 653. *ΠΡΟΣ ΛΕΡΝΗΣ ΒΑΘΥΝ ΛΕΙΜΩΝΑ.* Pind. Schol. Olymp. VII. 60. *Ἡ γὰρ Λέρνη κατὰ μέν τινας κρήνη, κατὰ δέ τινας λοχμῶδες χωρίον.* [Quin Ovidius de Ius erroribus, Metam. I. 597.

—— fugiebat enim iam pascua Lernae,
Consitaque arboribus Lyrcaea reliquerat arva.]

v. 655. *ΟΜΜΑ ΛΩΦΗΣΗι ΠΟΘΟΥ. Oculi sunt in amore duces.* Inde Hesychio, *Ὀμματίας πόθος, διὰ τὸ ἐκ τοῦ ὁρᾷν ἁλίσκεσθαι ἔρωτι· ἐκ τοῦ γὰρ ἐσορᾷν γίνεται ἀνθρώποις ἐρᾷν.* Amoris etiam sedes. Propert. III. 21. f)

Crescit enim assiduè spectando cura puellae.

v. 656. *ΠΑΣΑΣ ΕΥΦΡΟΝΑΣ. Εὐφρόνη* verbum est Hesiodo g) in usu, unde argui possit quod aetate inferior fuit Homero. Clemens Alex. Strom. IV. p. 227. *Ἡι μοι δοκοῦσιν εὐφρόνην κεκληκέναι τὴν νύκτα, ἐπειδὴ τηνικάδε ἡ ψυχὴ πεπαυμένη τῶν αἰσθέσεων συννεύει πρὸς αὐτήν, καὶ μᾶλλον μετέχει τῆς φρονήσεως.*

v. 658. *ΝΥΚΤΙΦΟΙΤ' ΟΝΕΙΡΑΤΑ.* Insomnia Lycophron v. 225. *νυκτίφοιτα δείματα* vocat.

[v. 659. *Ο Δ' ΕΣ ΤΕ ΠΥΘΩ, ΚΑΠΙ ΔΩΔΩΝΗΝ.* Scholiastes aliquis anachronismum esse notat; neque enim tunc temporis oracula illa extitisse. *Ἀναχρονισμός· οὔπω γὰρ ἦν τὸ μαντεῖον,* Homer. Odyss. *Τ'*. 395. h)

Τὸν δ' εἰς Δωδώνην φάτο βήμεναι, ὄφρα θεοῖο
Ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς βουλὴν ἐπακούσῃ.]

[Ibid. *ΠΥΚΝΟΥΣ.* Tho. Magister statim laudandus legit *συχνούς.*]

[v. 660. *ΘΕΟΠΡΟΠΟΥΣ.* Tho. Magister i). *Θεοπρόπους ἐκάλουν τοὺς δι' εὐλάβειαν πεμπομένους εἰς τὸ μαντεῖον· ἐφ' ᾧ δέχεσθαι μαντείαν ὡς τῷ θεῷ πρέποντας καὶ ἁρμόζοντας, διὰ τὴν προσοῦσαν ἐπιείκειαν. Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ· Ἔς τε Πυθὼ κἀπὶ Δωδώνην συχνοὺς θεοπρόπους ἴαλλε.*]

v. 662. *ΑΙΟΛΟΣΤΟΜΟΥΣ ΧΡΗΣΜΟΥΣ.* Oracula obscura. Lycophron v. 3.

—— *οὐ γὰρ ἥσυχος κόρη*
Ἔλυσε χρησμῶν, ὡς πρὶν, αἰόλον στόμα.

[Virgil. Aen. VI. 99.

Horrendas canit ambages, antroque remugit
Obscuris vera involvens.

---

e) Plaut. Epidic. V, 2, 18. (*Ἀπολακτίζω* omnes inimicos.)
f) Propert. III, 20, 3.
g) Hesiod. *Ἔ. κ. Ἡμ.* 558.
h) Hom. Od. XIX, 296.
i) Thom. Mag. p. 438. Bern.

In quem locum V. Cl. Germanus Valens Guellius: „Σιβυλλιῶν vocant. Ut autem obscuris vera involvens sic et Epigrammat. k)

Τοίους γὰρ Πριαμὶς Κασσάνδρη φοίβασε μύθους,
Ἄγγελος οὓς βασιλεῖ ἔφρασε λοξοτρόχις.

Unde et Apollo *Λοξίας*. Et Eurip. in Oreste l), καλοῖς κακοὺς λόγους ἑλίσσων. Sophocl. in Tyr. m) ποικιλῳδὸν Σφίγγα appellat. Et de Tiresia,

Ἄγαν αἰνικτὰ κἀσαφῆ λέγεις.

Et Aeschylus in Prometheo αἰολοστόμους χρησμοὺς, ἀσήμως δυσκρίτως τ' εἰρημένους. Et idem in Agamemn. n) θέσφατ' ἐξ αἰνιγμάτων ἐπάργεμα. Vide etiam quibus verbis Aristoteles III Rhetor. o) admonet oratorem, ambiguitatem verborum, ut obscuram, vitare, et vitium ἀμφιβολογίας vatibus familiare." Hactenus Guellius.]

v. 673. *ΔΙΟΣ ΧΑΛΙΝΟΣ*. Sic ἀνάγκης λέπαδνον infra in Agamemn. v. 226.

[v. 674. *ΕΥΘΥΣ ΔΕ ΜΟΡΦΗ*. Aliter narrat in Supplic.]

[v. 677. *ΚΕΡΧΝΕΙΑΣ*. Fluvium Argis Κέγχρην dictum vult Scholiastes *A'*. quod cum caeteris quadrat: licet apud nullum meminerim me legisse. Neque enim Κέγχριος fluvius in Ephesiorum regione, (Tacito Annal. III. 61. et Pausan. in Achaicis p) memoratus) hic locum habere possit. Uti nec Κεγχρέας, Corinthiorum navale ad Saronicum sinum, de quo Ptolemaeus et alii.]

[v. 678. *ΛΕΡΝΗΣ ΑΚΡΗΝ*. f. κάρην.]

[v. 679. *ΑΚΡΑΤΟΣ ΟΡΓΗΝ*. Sic ἄμετρος ὀργὴν, apud Pollucem VI. 29. Totus biliosus, meraco felle iracundus implacidus animi. Qui fel, χολὴν, habet nullo mitiore humore, ut phlegmatis, dilutum: Schol. *A'*. ὁ μηδὲν ἡμερότητα ἐν ἑαυτῷ φέρων. Inde ἀκράχολος, idem uno verbo, secunda longa.]

[v. 680. *ΟΣΣΟΙΣ ΔΕΔΟΡΚΩΣ*. Quod Virgilius q), vestigia lustro.]

Ibid. *ΣΤΙΒΟΥΣ*. Hesych. Στίβος· τρίβος, ὁδός, καὶ ἴχνους ζήτησις. Etymolog. r) Στίβος· σημαίνει τὴν ὁδόν. Παρὰ τὸ στείβω τὸ περιπατῶ. Eustath. s) τὸ δὲ στείβειν εἴη ἂν ταὐτὸ τῷ τρίβειν· unde ἡ ἀστιβὴς ὁδὸς idem quod ἄτριπτος. A Graeco στείβω fit latinum *stipo*, i. e. *condenso*, quia quae conculcantur

---

k) Anal. Br. III, p. 269. l) Eurip. Orest. 890.
m) Soph. Oed R. v. 130. et mox v. 439. (κἀσαφῆ.)
n) Aesch. Agam. v. 1122. (1112.) o) Aristot. Rhetor. III, 5, §. 8. 9.
p) Pausan. VII, 5, 10. q) Virg. Ecl. II, 12.
r) Etym. M. p. 727, 35.
s) Eustath. ad Il. XX. p. 1218, 36. cf. p. 1553, 88.

et compinguntur facile crassescunt. Estque verbum proprium fullonum, qui olim pedibus, nunc vero frequenti trabium appulsu, pannos crassiores et firmiores reddunt. Sic Etymologus [1]) εὔστειπτον reddit εὖ πεπλυνημένον, καὶ πεπατημένον Estque vestium epitheton. Hinc illud Persii de hominibus cogitabundis et meditabundis, Sat. III. 80.

Obstipo capite et figentes lumine terram.

Ubi obstipum caput sive obstipam cervicem non intelligit, ut vulgus, dimissam et incurvatam, sed rigidam et immotam, qualis solet esse hominum, qui toti sunt in alicuius rei contemplatione, qualemque expressit Virgilius Aeneae, quem cum cogitabundum induceret, inquit, Aen. I. 495.

—— obtutuque haeret defixus in uno.

A στείβω fit στίβος, *iter tritum et pedibus conculcatum.*]

[v. 682. *ΟΙΣΤΡΟΠΛΗΞ Δ' ΕΓΩ.* Sophocl. Electr. v. 5.

Τῆς οἰστροπλῆγος ἄλσος Ἰνάχου κόρης.]

[v. 685. *ΜΗΔΕ ΞΥΝΘΑΛΠΕ ΜΥΘΟΙΣ ΨΕΥΔΕΣΙΝ.* Homerus Od. Ξ. 387.

Μηδέ τί μοι ψεύδεσσι χαρίζεο μηδέ τι θέλγε.]

[v. 686. *ΝΟΣΗΜΑ ΓΑΡ ΑΙΣΧΙΣΤΟΝ.* Euripides, nostrum, ut videtur, imitatus, Phoeniss. v. 473.

Ἁπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ,
Κοὐ ποικίλων δεῖ τἄνδιχ' ἑρμηνευμάτων.
Ἔχει γὰρ αὐτὰ καιρόν· ὁ δ' ἄδικος λόγος
Νοσῶν ἐν αὑτῷ φαρμάκων δεῖται σοφῶν.

Notissimum est illud Homericum, Iliad. Ι. 312.

Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσιν,
Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ βάζει [κεύθῃ et εἴπῃ.]
Invisus enim mihi ille est, aeque ac inferni portae,
Qui aliud occultat animo, aliud loquitur.

Optime describitur hoc genus hominum a Theophrasto Charactere primo περὶ εἰρωνείας, *de dissimulatione;* (sic enim vertendum videtur, non *cavillatio*) quem vide.]

[v. 687. *ΣΥΝΘΕΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ.* Sensu sequiori, ut Antipho de nece Herodis p. 132. *Οὗτοι ἐξ ἐπιβουλῆς συνέθεσαν ταῦτα.* Homer. Odyss. Σ. 281.

—— *θέλγε δὲ θυμὸν*
Μειλιχίοις ἐπέεσσι, νόος δέ οἱ ἄλλα μενοίνα.
—— Mulcebat animum
Placidis verbis, mens autem eius alia cogitabat.

---

[1]) Etym. M. p. 398, 37. εὔστειπτον, εὖ πεπλυμένον e. q. s.

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Duportus in Gnomolog. Homerica. „Theogn. u) Ὅς κ' εἴπῃ γλώσσῃ λῷστα, φρονῇ δ' ἕτερα. *Fistula dulce canit*, etc. Homer. Odyss. *Ρ'*. x)

Ἐσθλ' ἀγορεύοντες, κακὰ δὲ φρεσὶ βυσσοδόμευον.

Bona loquentes, mala autem in mente profunde cogitabant.

Haec ille.]

v. 692. *ΨΥΧΕΙΝ ΨΥΧΑΝ ΕΜΑΝ.* Eustath. de amor. Ismeniae et Ismenes VII. p. 258. Ὦ ζέσις ψυχῆς ἐκείνης τὰς ἡμετέρας ταύτας παντελῶς καταψύχουσα. Opponitur ibid. p. 23. Ὦ καρδίας παραψυχὴ καὶ ψυχῆς παραμύθιον.

[Ibid. *ΨΥΧΕΙΝ ΨΥΧΑΝ. Contristare animum.* Laetantis quippe cor dilatatur, et sic spiritus cum calore moderati et blando in omne sparguntur corpus: quod et *ἰαίνεσθαι* dicitur, ab *ἰάω* calefacio, sano, sc. teporari vel intepescere laetitia. Aristot. de animalium incessu c. 8. Ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθεῖ τῇ νοήσει καὶ τῇ φαντασίᾳ αὐτῶν θερμότης καὶ ψύξις. Nota haec V. Cl. Ierem. Hoelzlinus in Apollon. Argonaut. II. 741

[v. 694. *ΠΡΑΞΙΝ.* Hesych. Πρᾶξις, βίος. Interdum ut hic, pro molesto labore. Vide quae supra annotata sunt a v. 49.]

[v. 697. *ΤΙ.* Cod. Arundel. τοὶ, quod magis probo ob metri rationem.]

v. 704. *ΣΥ Δ' ΙΝΑΧΕΙΟΝ ΣΠΕΡΜΑ.* Sophocles, in Aiace Mastigoph. v. 1402. σπέρμα Λαρτίου, et v. 1302. Ἀτρεὺς δ' ὅς σ' ἔσπειρε. Eurip. Phoeniss. v. 22. Ἔσπειρεν ἡμῖν παῖδα. Hunc locum citat Stephanus Byzant. in voce Ἰναχία, ubi perperam legitur Οἵ τε pro Σὺ δ'.

[v. 705. *ΘΥΜΩι ΒΑΛ'.* Homericum. Virgil. Eclog. III. 54.

Sensibus haec imis, res est non parva, reponas.]

[v. 706. *ΠΡΩΤΟΝ.* Hic incipit secunda pars peregrinationis Ius. Notanda est insignis hallucinatio viri longe doctissimi Iosephi Scaligeri, in notis Eusebianis p. 258. Ἐν τῇ βίβλῳ τῆς Σώθεως. Σῶθιν, inquit, τὴν Ἰὼ Ἰνάχου vocabant *Aegyptii, item Σωθιακὴν περίοδον, Ἰοῦς sive Isidis peregrinationem, quae etiam refertur a Prometheo apud Aeschylum. Videntur Aegyptii annorum suorum certissimam epocham ἀπὸ τῆς Σωθιακῆς περιόδου petivisse, ut manifeste colligitur a Clemente Alexandrino; neque dubito τὴν Σωθέως βίβλον τοῦ Μανέθων eodem initio regum suorum dynastias deduxisse; apud Vettium Valentem Antiochenum Σὴθ ex libris Petosiris non Σῶθις dicitur.* Haec ille. Sed vehementer errat vir magnus: quippe Sothiaca periodus nihil aliud est quam Cyclus canicularis

u) Theogn. v. 98.

x) Hom. Od. XVII, 66.

Σῶθις canis stella: Porphyr. de antro Nymph. γ) Πρὸς γὰρ τῷ Καρκίνῳ ἡ Σῶθις, ἣν Κυνὸς ἀστέρα Ἕλληνές φασι. Orus Apollo, c. III. Ἶσις δὲ παρ' αὐτοῖς ἐστιν ἀστὴρ, Αἰγυπτιστὶ καλούμενος Σῶθις, Ἑλληνιστὶ δὲ Ἀστροκύων. Atque hinc in veteri inscriptione apud Diod. Sic. I. 27. Isis de se ipsa ait: Ἐγώ εἰμι ἡ ἐν τῷ ἄστρῳ τῷ κυνὶ ἐπιτέλλουσα. Quin ut redeamus ad rem, Ionem ferebant antiqui totam τὴν οἰκουμένην peragrasse. Ovid. Metam. I. 727.

— profugam per totum terruit orbem.

Clem. Alexandr. Strom. I. p. 139. Ἶσιν δὲ, τὴν καὶ Ἰώ, φασιν διὰ τὸ ἰέναι αὐτὴν διὰ πάσης τῆς γῆς πλανωμένην. Atque ita sane peregrinatio isthaec describitur Aeschylo. Ex Argis ubi degebat Inachus progressa est ad Cenchrem, v. 677, Argiae, ut Scholiastae A. placet. Inde ad Lernam fontem, v. 683, in Laconica regione. Exinde in Epirum, nempe ad Molossiam, v. 828, Dodonam, v. 829, Thesprotiam, v. 830; atque hinc ad Rheae sinum, v. 836; qui ex eo tempore dictus est Ionius, v. 839. Dein retrovaga, v 887, per Illyridem progreditur (Apollodorus II. 1. διὰ τῆς Ἰλλυρίδος πορευθεῖσα), Haemum transcendit (Apollod. ibid. καὶ τὸν Αἷμον ὑπερβάλλουσα), et ad extremas Europaeas partes, versus septemtrionem, ubi vinctus erat Prometheus, v. 1, pervenit. A quo itineris quod reliquum erat edocta est, v. 705. Mox versus ortum iter deflectens, v. 706, accessit ad Scythas Nomadas, v. 708; quibus tamen, ex Promethei monitu, evitatis, v. 711, ut et Chalybibus, v. 714, qui ad sinistrum habitabant, v. 713, pervenit ad Araxin Europae fl., quem tamen non transgressa est; erat enim eo loci difficilis vadatu, v. 712; donec ad Caucasum pervenisset, v. 718, a quo defertur iste fluvius, v. 719; et monte transcenso versus meridiem contendens appulit ad Amazonas, v. 721. Quae postea Themiscyram Ponti regionem, ad Thermodontem fluvium, et Salmydessium sinum incoluere, v. 723. A quibus deducta, v. 727, ad lacum Maeotidem et Isthmum Cimmericum tandem pervenit, v. 728; angustias Maeoticas transiit, quae inde Bosporus dictae, v. 730; et ex Europa penetravit in Asiam, v. 735. Cum traiecisset Bosporum Cimmericum, in Scythiam Asiaticam delata est, ad quam omnino pertinere videtur Cisthene vel Scythine illa, cuius mentionem facit Aeschylus, v. 792; licet Phorcydes et Gorgones ibi collocet, v. 793 et v. 798. De hac etiam Scythia Apollodorum interpretor, qui ait, II. 1. διέβη τὸν τότε μὲν καλούμενον πόρον Θρᾴκιον, νῦν δὲ ἀπ' ἐκείνης Βόσπορον: (quod tamen falsum, nam de Bosporo Cimmerico, non Thracio, consentiunt auctores, vide quae ad v. 731.)

γ) Porph. Antr. Nymph. cap. XXIV. p. 22. v. Goens.

ἐπελθοῦσα δὲ εἰς τὴν Σκυθίαν καὶ τὴν Κιμμερίδα γῆν κ. τ. λ. Sunt enim Cimmerii, Ptolemaeo et Herodoto z), circa Colchidem in Scytharum regione. In Asiatica itidem Scythia degebant Arimaspi et Gryphes, a quibus Ionem ut caveret monuit Prometheus, v. 803, 804; habitantes iuxta Plutonis laticem aurifluum. Qui tamen fluvius geographis nondum innotuit. Ad Asiam minorem tandem deflexisse discimus ex alia Aeschyli fabula, nempe ad Phrygiam, Supplic. v. 567; Mysiam, v. 558; Lydiam, v. 559; Ciliciam, v. 560; Pamphyliam, v. 561; mox ad Phoeniciam, v. 564; atque ita ex Syria in Africam. In Africam perveniens ad Aethiopas contendit, Prometh. v. 807; et ad fluvium cognominem, qui Aethiops vel Niger dictus, v. 808. Huius iuxta ripas progressa, donec ad ultimum cataractum pervenisset, v. 810, ubi Niger Nili nomen obtinere incipit, v. 811, iuxta Nilum contendens ad Delta pervenit, v. 812; denique ad Canobum, v. 845.]

v. 707. *ΣΤΡΕΨΑΣΑ ΣΑΥΤΗΝ.* Namque ad extremas partes septentrionis pervenisse supponitur.

Ibid. *ΑΝΗΡΟΤΟΥΣ ΓΥΑΣ.* Herodotus, IV. 19. οὔτε τι σπείροντες οὐδὲν, οὔτε ἀροῦντες.

v. 708. *ΟΙ ΠΛΕΚΤΑΣ ΣΤΕΓΑΣ ΝΑΙΟΥΣ'.* Herodotus φερεοίκους appellat, IV. 46. Strabo ἁμαξοίκους XI. p. 492. Hor. Od. III. 20. a)

Quorum plaustra vagas rite trahunt domos.

[Herodotus b) tamen locat Scythas νομάδας ad orientem proximos Scythis γεωργοῖς. Strabo etiam in prima Asiae parte ad septentrionem ponit Σκυθῶν νομάδας τινὰς καὶ ἁμαξοίκους. Quin Nomades seu Hamaxobios in Sarmatia Europaea, non Asiatica statuit Ptolemaeus, quod cum Aeschylo nostro potissimum quadrare videtur. Mela tamen II. 1. *Sauromatas, qui, quia pro sedibus plaustra habent, Hamaxobii dicti,* Maeotidem ambire affirmat. Ut in utraque Sarmatia ab eo statuantur. Porro ita describuntur Scythae Europaei ab Herodoto IV. 46. *Τοῖσι γὰρ μήτε ἄστεα μήτε τείχεα ᾖ ἐκτισμένα, ἀλλὰ φερέοικοι ἐόντες πάντες ἔωσι ἱπποτοξόται.* Sunt autem πλεκταὶ στέγαι *casae.* Isidorus Origin. XV. 2. *Casa est agreste habitaculum palis, virgultis, arundinibusque contectum.* Auctor Pervigilii Veneris. v. 6.

Implicat casas virentes de flagello myrteo.]

v. 709. *ΝΑΙΟΥΣ' habitant.* Tertull. contra Marcion. I. 1. *Gentes ferocissimae inhabitant, si tamen habitatur in plaustro.*

[Ibid. *ΟΧΟΙΣ.* Hesiodus c) apud Strabonem VII. p. 302.

---

z) Herod. IV, 11 sq.

a) Hor. Carm. III, 24, 10.

b) Herod. IV, 19.

c) Hesiod. fragm. XVI. Gaisf. (Strab. VII. p. 456.)

Πλακτοφάγων εἰς γαῖαν, ἀπήναις οὐχί ἐχόντων.

Huc referenda proverbialis illa locutio apud Tertullianum contra Marcionem, I. 1. *Hamaxobio instabilior.* Porro et alterum illud de Scythis proverbium, de quo supra, v. 2. *Σκυθῶν ἐρημία*, huc videtur trahi a nonnullis. Mich. Apostol. XVII. 47. *Σκυθῶν ἐρημία. Παρόσον οὐκ εἰσὶ γῆς ἐγκρατεῖς, ἀλλ' ἀεὶ φεύγουσι τὴν οἰκείαν. Propterea quod dominio terram non possideant, sed semper propriam fugiant.*]

[v. 710. *ΤΟΞΟΙΣΙΝ ΕΞΗΡΤΗΜΕΝΟΙ.* Schol. *Α'. τοὺς ὤμοις δηλονότι.* Suppar Hellenismus aut synecdoche, Horat. Sat. I. 6. d)

Laevo suspensi loculos tabulamque lacerto.]

[v. 711. *ΑΛΙΣΤΟΝΟΙΣ. Fluctuum verberatione resonantibus.* Vox a Lexicographis praetermissa.]

[v. 713. *ΣΙΔΗΡΟΤΕΚΤΟΝΕΣ.* Apollonius Argonaut. II. 374.

—— μετὰ δὲ σμυγερώτατοι ἀνδρῶν
Τρηχείην Χάλυβες καὶ ἀτειρέα γαῖαν ἔχουσιν,
Ἐργατῖναι· τοὶ δ' ἀμφὶ σιδήρεια ἔργα μέλονται.

Ubi interpres Graecus: *Οἱ δὲ Χάλυβες ἔθνος Σκυθικὸν, μετὰ τὸν Θερμώδοντα, οἱ μέταλλα σιδήρου εὑρόντες μοχθοῦσι περὶ τὴν ἐργασίαν.* Apollon. Argonaut. II. 1003.

Νυκτὶ δ' ἐπιπλομένῃ Χαλύβων παρὰ γαῖαν ἵκοντο,
Τοῖσι μὲν οὔτε βοῶν ἄροτος μέλει, οὔτε τις ἄλλη
Φυταλιὴ καρποῖο μελίφρονος, οὐδὲ μὲν οἵγε
Ποίμνας ἑρσήεντι νομῷ ἔνι ποιμαίνουσιν·
Ἀλλὰ σιδηροφόρον στυφελὴν χθόνα γατομέοντες,
Ὦνον ἀμείβονται βιοτήσιον, οὐδέ ποτέ σφιν
Ἠὼς ἀντέλλει καμάτων ἄτερ, ἀλλὰ κελαινῇ
Λιγνύϊ καὶ καπνῷ κάματον βαρὺν ὀτλεύουσι.]

v. 715. *ΑΝΗΜΕΡΟΙ.* Valer. Flaccus, Argonaut. IV, 610.

Non ita sit metuenda tibi, saevissima quamquam,
Gens Chalybum. ——

[v. 716. *ΥΒΡΙΣΤΗΝ ΠΟΤΑΜΟΝ.* Flumen hoc Araxem appellatum fuisse, utpote cui *ἀπὸ τοῦ ἀράσσειν* nomen inditum, quem *ὑβριστὴν οὐ ψευδώνυμον* dicit Aeschylus, in paronomasiis valde frequens, consentiunt omnes. Cum vero Araxis nomen a veteribus varie acceptum fuerit, et diversis fluminibus attributum, quo fit ut maximam geographiae obscuritatem adtulerit, dum locis valde inter se distantibus describatur, quis sit iste Araxes quem velit Aeschylus, difficil-

d) Hor. Sat. I, 6, 74.

XIII. 12. *Βλέπομεν γὰρ ἄρτι δι' ἐσόπτρου ἐν αἰνίγματι.* ייחי
[Non abludit ab hoc loco Virgilianum illud Aen. I. 345.

— longa est iniuria, longae
Ambages, sed summa sequar fastigia rerum.]

[Ibid. *ΑΠΛΩι ΛΟΓΩι.* Suidas. *Ἁπλῷ λόγῳ τῷ χωρὶς προςθήκης· καὶ ἁπλῶς παρὰ Ἀριστοτέλει λέγεται, ὃ χωρὶς προςθήκης λεγόμενον, ἀληθές ἐστιν.* Portus, Interpres: *Ἁπλῷ λόγῳ Simplici oratione; oratione quae est sine actione*, conditioni aut rationis alicuius. *Apud Aristotelem vero ἁπλῶς, i. e. simpliciter, dicitur, quod sine adiectione dictum, est verum.* Illui opponitur *σύνθετος λόγος*, v. 687.]

v. 614. *Ω ΚΟΙΝΟΝ.* Garb. *O adiumentum commune hominibus declarate!*

[v. 616. *ΑΡΜΟΙ.* Citat hunc locum Tzetzes ad illud Lycophronis v. 106. *Θύσθσιν ἁρμοῖ μηλάτων ἀπάργματα.* Hesych. *Ἁρμοῖ· ἀρτίως, ἡσυχῆ, ἐξαίφνης, προςφάτως.* Ubi lo Hill. „Vox Syriaca aut Dorica existimatur, quam spiritu tenui scribi contendit Theocr. Schol. Idyll. IV. 51.

Ἀρμοῖ μ' ὧδ' ἐπάταξ' ὑπὸ τὸ σφυρόν.
Modo hic me sauciavit sub malleolo.

Schol. *Εἰ μὲν ψιλοῦται, τὸ ἀρτίως καὶ νεωστὶ σημαίνει· εἰ δὲ δασύνεται, τὸ ἡρμοσμένως.*"]

v. 619. *ΕΝ ΦΑΡΑΓΓΙ.* Garbit. *in valle ista.* perperam

Ibid. *ΩΧΜΑΣΕ.* Euripides apud Eustath. Il. *Μ'.* x) p. 904.

Μέσον μ' ὀχμάζεις ὡς βάλῃς ἐς Τάρταρον.

Hesych. *Ὀχμάζει· συνέχει, κατέχει, πιέζει.*]

v. 620. *ΒΟΥΛΕΥΜΑ.* Et in Prometheo soluto, interprete Attio, Tusc. Quaest. II. 10.

Saturnius me sic infixit Iupiter,
Iovisque numen Mulcibri adscivit manus.

Apollodor. I. 7. *Ὡς δὲ ἤσθετο Ζεύς, ἐπέταξεν Ἡφαίστῳ τῷ Καυκάσῳ ὄρει τὸ σῶμα αὐτοῦ προςηλῶσαι.*

v. 622. *ΤΟΣΟΥΤΟΝ.* Garb. *Tantum duntaxat tibi enarrare possum.*

[v. 625. *ΤΟ ΜΗ ΜΑΘΕΙΝ.* Agamemn. v. 259.

Τὸ δὲ προκλύειν,
Ἐπεὶ γένοιτ' ἂν ἡ λύσις, προχαιρέτω.
Ἶσον δὲ τῷ προστένειν.
Ipsum autem praescire
Cum evitare non liceat, valeat:
Quippe idem est ac ante tempus ingemiscere.

x) Eustath. ad Il. XII, 258. p. 904, 6. coll. 998, 15. Eurip. Orest. 26

Porro Epicureum esse dogma vult Scholiastes *A*. quo tollitur divinatio.]

v. 626. *ΜΕΛΛΩ ΠΑΘΕΙΝ*. Phrynichus in eclog. y) p. 68. *Ἔμελλον γράψαι· ἐσχάτως βάρβαρον ἡ σύνταξις αὕτη.* et alibi, p. 60. *ἔμελλον ποιῆσαι, ἔμελλον θεῖναι· ἁμαρτήματα τῶν ἐσχάτων εἴ τις οὕτω συντάττει.* In summo igitur errore versari, et prorsus barbare loqui putat doctissimus Grammaticus, quisquis infinitivum tale, quale *γράψαι, ποιῆσαι, θεῖναι*, cum verbo *μέλλω* coniungit. Quidni igitur barbarus audiat Aeschylus noster, qui *μέλλω παθεῖν* infinitivo aoristi temporis dixit? idque contra regulam ab eo Critico clare traditam. *Τετήρηται γὰρ ἢ τῷ ἐνεστῶτι συντασσόμενον, ἢ τῷ μέλλοντι· οἷον ἔμελλον ποιεῖν, ἔμελλον ποιήσειν· τὰ δὲ συντελικὰ οὐδένα τρόπον ἁρμόσει τῷ ἔμελλον.* Post Phrynichum observavit Thomas Magister z) *μέλλω* cum aoristo etiam coniungi posse, sed non sine addita particula *ἄν*, quae facit ut praeteritum pro futuro sumatur; et cum alios, qui sine hac particula scribunt, errare doceat, Aeschylum tamen hoc loco sine ea usurpantem in hunc modum excusat, *εἰ καὶ Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ διὰ τὸ μέτρον ἀναγκασθεὶς ἐπὶ παρῳχημένου ἅπαξ εἶπε, λέγων,*

Μή τι με κρύψῃς τοῦθ᾽ ὅπερ μέλλω παθεῖν.

νοουμένου ἔξωθεν τοῦ ἄν. Idem etiam observat et apud Platonem eodem modo usurpatum, quem alio modo excusare conatur, sc. ab errore transcriptorum. *Εὕρηται δὲ καὶ παρὰ Πλάτωνι ἐν τῇ τοῦ Σωκράτους ἀπολογίᾳ, Οὐδ᾽ εἰ πολλάκις μέλλω τεθνάναι· ὅπερ μοι δοκεῖ ἁμάρτημα τῶν γραφέων εἶναι, διὰ τοῦ* (scribe *διὰ τὸ*) *μηδαμοῦ ἑτέρωθι τῶν αὐτοῦ λόγων τοῦτο εὑρίσκεσθαι.* Quod autem Aeschylum ita usurpasse velit tanquam metri necessitate coactum, est a veritate alienum, cum metri ratio constiterit, si *ὅ γ᾽ ἄν* pro *ὅπερ* legas. Quod ad Platonem vero attinet, quem nunquam alibi ita locutum esse asserit, atque inde scribarum errorem esse tradit, aliter nos docet Lecapenus in *Ἐπιμερισμοῖς* nondum editis, *μέλλω ποιεῖν, καὶ ποιήσειν· ἀλλὰ καὶ ἀορίστῳ, ὡς παρὰ Πλάτωνι, μέλλω συγγνωσθῆναι* a). Bis igitur apud Platonem habemus: apud Thucyd. semel, V. 98. *τοὺς μὲν ὑπάρχοντας πολεμίους μεγαλύνετε, τοὺς δὲ μηδὲ μελλήσοντας γενέσθαι ἄκοντας ἐπάγεσθε.* Ante hos omnes Hesiodus Theogon. v. 478.

Ὁππότ᾽ ἄρ᾽ ὁπλότατον παίδων ἤμελλε τεκέσθαι
Ζῆνα μέγαν. ——

[v. 629. *ΦΘΟΝΟΣ ΜΕΝ ΟΥΔΕΙΣ*. Sept. Theb. v. 242.
Οὔ τι φθονῶ σοι.]

---

y) Phrynich. p. 336. Lob. z) Thom. Mag. p. 606. Bern.
a) vid. Lobeck. Parerg. ad Phryn. p. 745.

[v. 630. *ΜΑΣΣΟΝ ΩΣ.* *Μᾶλλον ἤ.*]

v. 637. *ΚΑΣΙΓΝΗΤΑΙΣ ΠΑΤΡΟΣ.* Inachus enim Oceani filius.

v. 638. *ΩΣ ΑΠΟΔΥΡΕΣΘΑΙ.* Forsan *ὡς κἀποδύρεσθαι*, metri gratia.

[v. 641. *ΑΠΙΣΤΗΣΑΙ.* Hesych. [b]) *Ἀπιστεῖ· ἀπειθεῖ. Σοφοκλῆς Τρωΐλῳ.*]

[v. 645. *ΠΡΟΣΕΠΤΑΤΟ.* Advolavit, accidit. v. 557.

Τὸ διαμφίδιον δέ μοι μέλος προσέπτα
Τόδ' ἐκεῖνό θ'.]

[v. 646. *ΟΨΕΙΣ ΕΝΝΥΧΟΙ.* Virg. Georg. I. 477.

—— Simulacra modis pallentia miris
Visa sub obscurum noctis.

Noster alibi [c]): *ὀνείρατα καὶ νυκτίπλαγκτα δείματα.*]

v. 647. *ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ.* *Παρθενὼν* locus est in editiore aedium parte, ubi seorsim a viris degebant virgines. Moschus de Europa, II. 6.

—— *ὑπωροφίοισιν ἐνικνώσσουσα δόμοισι.*

Foeminis veteres *ὑπερῴους θαλάμους κατεσκεύαζον*, inquit Eustathius, p. 272. [d]) *ὑπὲρ τοῦ δυσεντεύκτους αὐτὰς εἶναι.* Idem *θάλαμος*, unde *παρθένος ἐκ θαλάμου*, *ἡ μήπω γημαμένη.*

v. 648. *ΛΕΙΟΙΣΙ ΜΥΘΟΙΣ.* Iliad. *Α'*. 582.

—— *ἐπέεσσι καθάπτεσθαι μαλακοῖσι.*

et *B'*. 164. *ἀγανὰ ἔπεα.*

v. 649. *ΤΙ ΠΑΡΘΕΝΕΥΗ ΔΑΡΟΝ.* Eurip. Alcest. v. 1092.

Τί δ'; οὐ γαμεῖς γὰρ, ἀλλὰ χηρεύεις μόνος;

Virg. Aen. IV. 32.

Solane perpetua maerens carpere iuventa?

[v. 650. *ΙΜΕΡΟΥ ΒΕΛΕΙ.* Iul. Pollux, Onomastic. II. 4. *Περὶ διαφορᾶς ὀφθαλμῶν. Καὶ τὸ ἀπ' αὐτῶν ἀποῤῥέον, ἵμερος.* *Quodque ab his defluit, desiderium.*]

[v. 651. *ΣΥΝΑΙΡΕΣΘΑΙ ΚΥΠΡΙΝ.* *Σεμνῶς*, de concubitu. v. 863.

Τοιάδ' ἐπ' ἐχθροὺς τοὺς ἐμοὺς ἔλθοι Κύπρις.]

v. 652. *ΜΗ 'ΠΟΛΑΚΤΙΣΗις.* Suidas, *Ἀπελάκτισεν ὁ ἠγαπημένος, ἀντὶ τοῦ ἀπεσκίρτησεν.* Prae Latini sermonis an-

———

b) *Ἀπιστεῖ· ἀπειθεῖ. Σοφοκλῆς Αἰθίοψιν.* Idem mox: *Ἄπιστος· ἀπειράπιστος, ἀπειθής. Σοφοκλῆς Τρωΐλῳ.*

c) Aesch. Choeph. 522. (524.)

d) Eust. ad Il. II. p. 272, 17. (*ταῖς παρθένοις.*)

gustia ipsissimam dictionem in versione nostra retinuimus, Plautum secuti Epidic. V. 2. e)

v. 653. *ΠΡΟΣ ΛΕΡΝΗΣ ΒΑΘΥΝ ΛΕΙΜΩΝΑ.* Pind. Schol. Olymp. VII. 60. *Ἡ γὰρ Λέρνη κατὰ μέν τινας κρήνη, κατὰ δέ τινας λοχμῶδες χωρίον.* [Quin Ovidius de Ius erroribus, Metam. I. 597.

— fugiebat enim lata pascua Lernae,
Consitaque arboribus Lyrcaea reliquerat arva.]

v. 655. *ΟΜΜΑ ΛΩΦΗΣΗι ΠΟΘΟΥ.* *Oculi sunt in amore duces.* Inde Hesychio, *Ὀμματίας πόθος, διὰ τὸ ἐκ τοῦ ὁρᾶν ἁλίσκεσθαι ἔρωτι· ἐκ τοῦ γὰρ εἰσορᾶν γίνεται ἀνθρώποις ἐρᾶν.* Amoris etiam sedes. Propert. III. 21. f)

Crescit enim assidue spectando cura puellae.

v. 656. *ΠΑΣΑΣ ΕΥΦΡΟΝΑΣ.* *Εὐφρόνη* verbum est Hesiodo g) in usu, unde argui possit quod aetate inferior fuit Homero. Clemens Alex. Strom. IV. p. 227. *Ἡι μοι δοκοῦσιν εὐφρόνην κεκληκέναι τὴν νύκτα, ἐπειδὴ τηνικάδε ἡ ψυχὴ πεπαυμένη τῶν αἰσθέσεων συννεύει πρὸς αὐτήν, καὶ μᾶλλον μετέχει τῆς φρονήσεως.*

v. 658. *ΝΥΚΤΙΦΟΙΤ' ΟΝΕΙΡΑΤΑ.* Insomnia Lycophron v. 225. *νυκτίφοιτα δείματα* vocat.

[v. 659. *Ο Δ' ΕΣ ΤΕ ΠΥΘΩ, ΚΑΠΙ ΔΩΔΩΝΗΝ.* Scholiastes aliquis anachronismum esse notat; neque enim tunc temporis oracula illa extitisse. *Ἀναχρονισμός· οὔπω γὰρ ἦν τὸ μαντεῖον,* Homer. Odyss. *Τ'.* 395. h)

Τὸν δ' εἰς Δωδώνην φάτο βήμεναι, ὄφρα θεοῖο
Ἐκ δρυὸς ὑψικόμοιο Διὸς βουλὴν ἐπακούσῃ.]

[Ibid. *ΠΥΚΝΟΥΣ.* Tho. Magister statim laudandus legit *συχνούς.*]

[v. 660. *ΘΕΟΠΡΟΠΟΥΣ.* Tho. Magister i). *Θεοπρόπους ἐκάλουν τοὺς δι' εὐλάβειαν πεμπομένους εἰς τὸ μαντεῖον· ἐφ' ᾧ δέξασθαι μαντείαν ὡς τῷ θεῷ πρέποντας καὶ ἁρμόζοντας, διὰ τὴν προσοῦσαν ἐπιείκειαν. Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ· Ἔς τε Πυθὼ κἀπὶ Δωδώνην συχνοὺς θεοπρόπους ἴαλλε.*]

v. 662. *ΔΙΟΛΟΣΤΟΜΟΥΣ ΧΡΗΣΜΟΥΣ.* Oracula obscura. Lycophron v. 3.

— *οὐ γὰρ ἥσυχος κόρη*
Ἔλυσε χρησμῶν, ὡς πρίν, αἰόλον στόμα.

[Virgil. Aen. VI. 99.

Horrendas canit ambages, antroque remugit
Obscuris vera involvens.

---

e) Plaut. Epidic. V, 2, 18. (*Ἀπολακτίζω omnes inimicos.*)
f) Propert. III, 20, 3.
g) Hesiod. *Ἔ. κ. Ἡμ.* 558.
h) Hom. Od. XIX, 296.
i) Thom. Mag. p. 438. Bern.

In quem locum V. Cl. Germanus Valens Guellius „Σιβυλλιῶν vocant. Ut autem obscuris vera involvens sic Epigrammat. k)

Τοίους γὰρ Πριαμὶς Κασσάνδρη φοίβασε μύθους,
Ἄγγελος οὓς βασιλεῖ ἔφρασε λοξοτρόχις.

Unde et Apollo *Λοξίας*. Et Eurip. in Oreste l), *καλοῖς κακοὶ λόγους ἑλίσσων*. Sophocl. in Tyr. m) *ποικιλῳδὸν Σφίγγα* appellat. Et de Tiresia,

Ἄγαν αἰνικτὰ καὶ ἀσαφῆ λέγεις.

Et Aeschylus in Prometheo *αἰολοστόμους χρησμοὺς, ἀσήμως δυσκρίτως τ' εἰρημένους*. Et idem in Agamemn. n) *θέσφατ' ἐξ αἰνιγμάτων ἐπάργεμα*. Vide etiam quibus verbis Aristoteles III Rhetor. o) admonet oratorem, ambiguitatem verborum, u obscuram, vitare, et vitium *ἀμφιβολογίας* vatibus familiare. Hactenus Guellius.]

v. 673. *ΔΙΟΣ ΧΑΛΙΝΟΣ.* Sic *ἀνάγκης λέπαδνον* infra in Agamemn. v. 226.

[v. 674. *ΕΥΘΥΣ ΔΕ ΜΟΡΦΗ.* Aliter narrat in Supplic.

[v. 677. *ΚΕΡΧΝΕΙΑΣ.* Fluvium Argis *Κέγχρην* dictum vult Scholiastes *A'*. quod cum caeteris quadrat: licet apud nullum meminerim me legisse. Neque enim *Κέγχριος* fluvius in Ephesiorum regione, (Tacito Annal. III. 61. et Pausan. in Achaicis p) memoratus) hic locum habere possit. Uti nec *Κεγχρέας*, Corinthiorum navale ad Saronicum sinum, de quo Ptolemaeus et alii.]

[v. 678. *ΛΕΡΝΗΣ ΑΚΡΗΝ.* f. *κάρην*.]

[v. 679. *ΑΚΡΑΤΟΣ ΟΡΓΗΝ.* Sic *ἄμετρος ὀργήν*, apud Pollucem VI. 29. Totus biliosus, meraco felle iracundus implacidus animi. Qui fel, *χολήν*, habet nullo mitiore humore, ut phlegmatis, dilutum: Schol. *A'*. *ὁ μηδὲν ἡμερότητα ἐν ἑαυτῷ φέρων*. Inde *ἀκράχολος*, idem uno verbo, secunda longa.]

[v. 680. *ΟΣΣΟΙΣ ΔΕΔΟΡΚΩΣ.* Quod Virgilius q), *vestigia lustro.*]

Ibid. *ΣΤΙΒΟΥΣ.* Hesych. *Στίβος· τρίβος, ὁδός, καὶ ἴχνους ζήτησις*. Etymolog. r) *Στίβος· σημαίνει τὴν ὁδόν. Παρὰ τὸ στείβω τὸ περιπατῶ*. Eustath. s) *τὸ δὲ στείβειν εἴη ἂν ταὐτὸ τῷ τρίβειν·* unde *ἡ ἀστιβὴς ὁδός* idem quod *ἄτριπτος*. A Graeco *στείβω* fit latinum *stipo*, i. e. *condenso*, quia quae conculcantur

k) Anal. Br. III, p. 269.
l) Eurip. Orest. 890.
m) Soph. Oed. R. v. 130. et mox v. 439. (*κἀσαφῆ*.)
n) Aesch. Agam. v. 1122. (1112.)
o) Aristot. Rhetor. III, 5, §. 8. 9.
p) Pausan. VII, 5, 10.
q) Virg. Ecl. II, 12.
r) Etym. M. p. 727, 35.
s) Eustath. ad Il. XX. p. 1218, 35. cf. p. 1558, 88.

et compinguntur facile crassescunt. Estque verbum proprium fullonum, qui olim pedibus, nunc vero frequenti trabium appulsu, pannos crassiores et firmiores reddunt. Sic Etymologus [1]) εὔστειπτον reddit εὖ πεπλυνημένον, καὶ πεπατημένον. Estque vestium epitheton. Hinc illud Persii de hominibus cogitabundis et meditabundis, Sat. III. 80.

Obstipo capite et figentes lumine terram.

Ubi obstipum caput sive obstipam cervicem non intelligit, ut vulgus, dimissam et incurvatam, sed rigidam et immotam, qualis solet esse hominum, qui toti sunt in alicuius rei contemplatione, qualemque expressit Virgilius Aeneae, quem cum cogitabundum induceret, inquit, Aen. I. 495.

—— obtutuque haeret defixus in uno.

A στείβω fit στίβος, *iter tritum et pedibus conculcatum.*]

[v. 682. *ΟΙΣΤΡΟΠΛΗΞ Δ' ΕΓΩ.* Sophocl. Electr. v. 5.

Τῆς οἰστροπλῆγος ἄλσος Ἰνάχου κόρης.]

[v. 685. *ΜΗΔΕ ΞΥΝΘΑΛΠΕ ΜΥΘΟΙΣ ΨΕΥΔΕΣΙΝ.* Homerus Od. Ξ. 387.

Μηδέ τί μοι ψεύδεσσι χαρίζεο μηδέ τι θέλγε.]

[v. 686. *ΝΟΣΗΜΑ ΓΑΡ ΑΙΣΧΙΣΤΟΝ.* Euripides, nostrum, ut videtur, imitatus, Phoeniss. v. 473.

Ἁπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας ἔφυ,
Κοὐ ποικίλων δεῖ τἄνδιχ' ἑρμηνευμάτων.
Ἔχει γὰρ αὐτὰ καιρόν· ὁ δ' ἄδικος λόγος
Νοσῶν ἐν αὑτῷ φαρμάκων δεῖται σοφῶν.

Notissimum est illud Homericum, Iliad. Ι. 312.

Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀΐδαο πύλησιν,
Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθει ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ βάζει [κεύθῃ et εἴπῃ.]
Invisus enim mihi ille est, aeque ac inferni portae,
Qui aliud occultat animo, aliud loquitur.

Optime describitur hoc genus hominum a Theophrasto Charactere primo περὶ εἰρωνείας, *de dissimulatione*; (sic enim vertendum videtur, non *cavillatio*) quem vide.]

[v. 687. *ΣΥΝΘΕΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ.* Sensu sequiori, ut Antipho de nece Herodis p. 132. *Οὗτοι ἐξ ἐπιβουλῆς συνέθεσαν ταῦτα.* Homer. Odyss. Σ. 281.

—— *θέλγε δὲ θυμὸν*
Μειλιχίοις ἐπέεσσι, νόος δέ οἱ ἄλλα μενοίνα.
—— Mulcebat animum
Placidis verbis, mens autem eius alia cogitabat.

---

1) Etym. M. p. 398, 37. εὔστειπτον, εὖ πεπλυμένον e. q. s.

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Duportus in Gnomolog. Homerica. „Theogn. [u]) Ὅς κ' εἴπῃ γλώσσῃ λῷστα, φρονῇ δ' ἕτερα. *Fistula dulce canit*, etc. Homer. Odyss. *P'*. [x])

Ἐσθλ' ἀγορεύοντες, κακὰ δὲ φρεσὶ βυσσοδόμευον.

Bona loquentes, mala autem in mente profunde cogitabant."

Haec ille.]

v. 692. *ΨΥΧΕΙΝ ΨΥΧΑΝ ΕΜΑΝ.* Eustath. de amore Ismeniae et Ismenes VII. p. 253. Ὦ ζέσις ψυχῆς ἐκείνης τὰς ἡμετέρας ταύτας παντελῶς καταψύχουσα. Opponitur ibid. p. 238 Ὦ καρδίας παραψυχὴ καὶ ψυχῆς παραμύθιον.

[Ibid. *ΨΥΧΕΙΝ ΨΥΧΑΝ. Contristare animum.* Laetantis quippe cor dilatatur, et sic spiritus cum calore moderato et blando in omne sparguntur corpus: quod et ἰαίνεσθαι dicitur, ab ἰάω calefacio, sano, sc. teporari vel intepescere laetitia. Aristot. de animalium incessu c. 8. Ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθεῖ τῇ νοήσει καὶ τῇ φαντασίᾳ αὐτῶν θερμότης καὶ ψύξις. Nota haec V. Cl. Ierem. Hoelzlinus in Apollon. Argonaut. II. 741.]

[v. 694. *ΠΡΑΞΙΝ.* Hesych. Πρᾶξις, βίος. Interdum ut hic, pro molesto labore. Vide quae supra annotata sunt ad v. 49.]

[v. 697. *ΤΙ.* Cod. Arundel. τοὶ, quod magis probo ob metri rationem.]

v. 704. *ΣΥ Δ' ΙΝΑΧΕΙΟΝ ΣΠΕΡΜΑ.* Sophocles, in Aiace Mastigoph. v. 1402. σπέρμα Λαρτίου, et v. 1302. Ἀτρεῦ δ' ὅς σ' ἔσπειρε. Eurip. Phoeniss. v. 22. Ἔσπειρεν ἡμῖν παῖδα. Hunc locum citat Stephanus Byzant. in voce Ἰναχία, ubi perperam legitur Οἵ τε pro Σὺ δ'.

[v. 705. *ΘΥΜΩι ΒΑΛ'.* Homericum. Virgil. Eclog. III. 54.

Sensibus haec imis, res est non parva, reponas.]

[v. 706. *ΠΡΩΤΟΝ.* Hic incipit secunda pars peregrinationis Ius. Notanda est insignis hallucinatio viri longe doctissimi Iosephi Scaligeri, in notis Eusebianis p. 258. Ἐν τῇ βίβλῳ τῆς Σώθεως. *Σῶθιν*, inquit, τὴν Ἰὼ Ἰνάχου *vocabant Aegyptii, item Σωθιακὴν περίοδον, Ἰοῦς sive Isidis peregrinationem, quae etiam refertur a Prometheo apud Aeschylum. Videtur Aegyptii annorum suorum certissimam epocham ἀπὸ τῆς Σωθιακῆς περιόδου petiisse, ut manifeste colligitur a Clemente Alexandrino; neque dubito τὴν Σωθέως βίβλον τοῦ Μανέθω eodem initio regum suorum dynastias deduxisse; apud Vettium Valentem Antiochenum Σὴθ ex libris Petosiris non Σῶθις dicitur.* Haec ille. Sed vehementer errat vir magnus: quippe Sothiaca periodus nihil aliud est quam Cyclus canicularis

u) Theogn. v. 98.

x) Hom. Od. XVII, 66.

Σῶθις canis stella: Porphyr. de antro Nymph. γ) Πρὸς γὰρ τῷ Καρκίνῳ ἡ Σῶθις, ἣν Κυνὸς ἀστέρα Ἕλληνές φασι. Orus Apollo, c. III. Ἶσις δὲ παρ' αὐτοῖς ἐστιν ἀστὴρ, Αἰγυπτιστὶ καλούμενος Σῶθις, Ἑλληνιστὶ δὲ Ἀστροκύων. Atque hinc in veteri inscriptione apud Diod. Sic. I. 27. Isis de se ipsa ait: Ἐγώ εἰμι ἡ ἐν τῷ ἄστρῳ τῷ κυνὶ ἐπιτέλλουσα. Quin ut redeamus ad rem, Ionem ferebant antiqui totam τὴν οἰκουμένην peragrasse. Ovid. Metam. I. 727.

— profugam per totum terruit orbem.

Clem. Alexandr. Strom. I. p. 139. Ἶσιν δὲ, τὴν καὶ Ἰώ, φασιν διὰ τὸ ἰέναι αὐτὴν διὰ πάσης τῆς γῆς πλανωμένην. Atque ita sane peregrinatio isthaec describitur Aeschylo. Ex Argis ubi degebat Inachus progressa est ad Cenchrem, v. 677, Argiae, ut Scholiastae A. placet. Inde ad Lernam fontem, v. 683, in Laconica regione. Exinde in Epirum, nempe ad Molossiam, v. 828, Dodonam, v. 829, Thesprotiam, v. 830; atque hinc ad Rheae sinum, v. 836; qui ex eo tempore dictus est Ionius, v. 839. Dein retrovaga, v 887, per Illyridem progreditur (Apollodorus II. 1. διὰ τῆς Ἰλλυρίδος πορευθεῖσα), Haemum transcendit (Apollod. ibid. καὶ τὸν Αἷμον ὑπερβάλλουσα), et ad extremas Europaeas partes, versus septemtrionem, ubi vinctus erat Prometheus, v. 1, pervenit. A quo itineris quod reliquum erat edocta est, v. 705. Mox versus ortum iter deflectens, v. 706, accessit ad Scythas Nomadas, v. 708; quibus tamen, ex Promethei monitu, evitatis, v. 711, et et Chalybibus, v. 714, qui ad sinistrum habitabant, v. 713, pervenit ad Araxin Europae fl., quem tamen non transgressa est; erat enim eo loci difficilis vadatu, v. 712; donec ad Caucasum pervenisset, v. 718, a quo defertur iste fluvius, v. 719; et monte transcenso versus meridiem contendens appulit ad Amazonas, v. 721. Quae postea Themiscyram Ponti regionem, ad Thermodontem fluvium, et Salmydessium sinum incoluere, v. 723. A quibus deducta, v. 727, ad lacum Maeotidem et Isthmum Cimmericum tandem pervenit, v. 728; angustias Maeoticas transiit, quae inde Bosporus dictae, v. 730; et ex Europa penetravit in Asiam, v. 733. Cum traiecisset Bosporum Cimmericum, in Scythiam Asiaticam delata est, ad quam omnino pertinere videtur Cisthene vel Scythine illa, cuius mentionem facit Aeschylus, v. 792; licet Phorcydes et Gorgones ibi collocet, v. 793 et v. 798. De hac etiam Scythia Apollodorum interpretor, qui ait, II. 1. ἐλθῇ τὸν τότε μὲν καλούμενον πόρον Θρᾴκιον, νῦν δὲ ἀπ' ἐκείνης Βόσπορον· (quod tamen falsum, nam de Bosporo Cimmerico, non Thracio, consentiunt auctores, vide quae ad v. 731.)

γ) Porph. Antr. Nymph. cap. XXIV. p. 22. v. Goens.

ἐπελθοῦσα δὲ εἰς τὴν Σκυθίαν καὶ τὴν Κιμμερίδα γῆν κ. τ. λ. Sunt enim Cimmerii, Ptolemaeo et Herodoto [z]), circa Colchidem in Scytharum regione. In Asiatica itidem Scythia degebant Arimaspi et Gryphes, a quibus Ionem ut caveret monuit Prometheus, v. 803, 804; habitantes iuxta Plutonis laticem aurifluum. Qui tamen fluvius geographis nondum innotuit Ad Asiam minorem tandem deflexisse discimus ex alia Aeschyl fabula, nempe ad Phrygiam, Supplic. v. 567; Mysiam, v.558 Lydiam, v. 559; Ciliciam, v. 560; Pamphyliam, v. 561; mox ad Phoeniciam, v. 564; atque ita ex Syria in Africam. In Africam perveniens ad Aethiopas contendit, Prometh. v.807 et ad fluvium cognominem, qui Aethiops vel Niger dictus v. 808. Huius iuxta ripas progressa, donec ad ultimum cataractum pervenisset, v. 810, ubi Niger Nili nomen obtinere incipit, v. 811, iuxta Nilum contendens ad Delta pervenit v. 812; denique ad Canobum, v. 845.]

v. 707. *ΣΤΡΕΨΑΣΑ ΣΑΥΤΗΝ.* Namque ad extremas partes septentrionis pervenisse supponitur.

Ibid. *ΑΝΗΡΟΤΟΥΣ ΓΥΑΣ.* Herodotus, IV. 19. οὔτι σπείροντες οὐδὲν, οὔτε ἀροῦντες.

v. 708. *ΟΙ ΠΛΕΚΤΑΣ ΣΤΕΓΑΣ ΝΑΙΟΥΣ'.* Herodotus φερεοίκους appellat, IV. 46. Strabo ἁμαξοίκους XI. p. 49 Hor. Od. III. 20. [a])

Quorum plaustra vagas rite trahunt domos.

[Herodotus [b]) tamen locat Scythas νομάδας ad orientem proximos Scythis γεωργοῖς. Strabo etiam in prima Asiae parte a septentrionem ponit Σκυθῶν νομάδας τινὰς καὶ ἁμαξοίκους Quin Nomades seu Hamaxobios in Sarmatia Europaea, non Asiatica statuit Ptolemaeus, quod cum Aeschylo nostro potissimum quadrare videtur. Mela tamen II. 1. *Sauromatae qui, quia pro sedibus plaustra habent, Hamaxobii dicti,* Maeotidem ambire affirmat. Ut in utraque Sarmatia ab eo statuantur. Porro ita describuntur Scythae Europaei ab Herodot IV. 46. Τοῖσι γὰρ μήτε ἄστεα μήτε τείχεα ᾖ ἐκτισμένα, ἀλλὰ φερέοικοι ἐόντες πάντες ἔωσι ἱπποτοξόται. Sunt autem πλεκταὶ στέγαι *casae.* Isidorus Origin. XV. 2. *Casa est agreste habitaculum palis, virgultis, arundinibusque contectum.* Auctor Pervigilii Veneris. v. 6.

Implicat casas virentes de flagello myrteo.]

v. 709. *ΝΑΙΟΥΣ' habitant.* Tertull. contra Marcion. I. *Gentes ferocissimae inhabitant, si tamen habitatur in plaustro.*

[Ibid. *ΟΧΟΙΣ.* Hesiodus [c]) apud Strabonem VII. p. 30

---

z) Herod. IV, 11 sq.

a) Hor. Carm. III, 24, 10.

b) Herod. IV, 19.

c) Hesiod. fragm. XVI. Gaisf. (Strab. VII. p. 456.)

Γλακτοφάγων εἰς γαῖαν, ἀπήναις οἴκι' ἐχόντων.

Huc referenda proverbialis illa locutio apud Tertullianum contra Marcionem, l. 1. *Hamaxobio instabilior.* Porro et alterum illud de Scythis proverbium, de quo supra, v. 2. *Σκυθῶν ἐρημία*, huc videtur trahi a nonnullis. Mich. Apostol. XVII. 47. *Σκυθῶν ἐρημία. Παρόσον οὐκ εἰσὶ γῆς ἐγκρατεῖς, ἀλλ' ἀεὶ φεύγουσι τὴν οἰκείαν. Propterea quod dominio terram non possideant, sed semper propriam fugiant.*]

[v. 710. *ΤΟΞΟΙΣΙΝ ΕΞΗΡΤΗΜΕΝΟΙ.* Schol. *Α'. τοὺς ὤμους δηλονότι.* Suppar Hellenismus aut synecdoche, Horat. Sat. I. 6. d)

Laevo suspensi loculos tabulamque lacerto.]

[v. 711. *ΑΛΙΣΤΟΝΟΙΣ. Fluctuum verberatione resonantibus.* Vox a Lexicographis praetermissa.]

[v. 713. *ΣΙΔΗΡΟΤΕΚΤΟΝΕΣ.* Apollonius Argonaut. II. 374.

—— μετὰ δὲ σμυγερώτατοι ἀνδρῶν
Τρηχείην Χάλυβες καὶ ἀτειρέα γαῖαν ἔχουσιν,
Ἐργατίναι· τοὶ δ' ἀμφὶ σιδήρεια ἔργα μέλονται.

Ubi interpres Graecus: *Οἱ δὲ Χάλυβες ἔθνος Σκυθικόν, μετὰ τὸν Θερμώδοντα, οἱ μέταλλα σιδήρου εὑρόντες μοχθοῦσι περὶ τὴν ἐργασίαν.* Apollon. Argonaut. II. 1003.

Νυκτὶ δ' ἐπιπλομένῃ Χαλύβων παρὰ γαῖαν ἵκοντο,
Τοῖσι μὲν οὔτε βοῶν ἄροτος μέλει, οὔτε τις ἄλλη
Φυταλιὴ καρποῖο μελίφρονος, οὐδὲ μὲν οἵγε
Ποίμνας ἑρσήεντι νομῷ ἔνι ποιμαίνουσιν·
Ἀλλὰ σιδηροφόρον στυφελὴν χθόνα γατομέοντες,
Ὦνον ἀμείβονται βιοτήσιον, οὐδέ ποτέ σφιν
Ἠὼς ἀντέλλει καμάτων ἄτερ, ἀλλὰ κελαινῇ
Λιγνύϊ καὶ καπνῷ κάματον βαρὺν ὀτλεύουσι.]

v. 715. *ΑΝΗΜΕΡΟΙ.* Valer. Flaccus, Argonaut. IV, 610.

Non ita sit metuenda tibi, saevissima quamquam,
Gens Chalybum. ——

[v. 716. *ΥΒΡΙΣΤΗΝ ΠΟΤΑΜΟΝ.* Flumen hoc Araxem appellatum fuisse, utpote cui *ἀπὸ τοῦ ἀράσσειν* nomen inditum, quem *ὑβριστὴν οὐ ψευδώνυμον* dicit Aeschylus, in paronomasiis valde frequens, consentiunt omnes. Cum vero Araxis nomen a veteribus varie acceptum fuerit, et diversis fluminibus attributum, quo fit ut maximam geographiae obscuritatem adtulerit, dum locis valde inter se distantibus describatur, quis sit iste Araxes quem velit Aeschylus, difficil-

d) Hor. Sat. I, 6, 74.

limum est asserere. De Araxi, insigni illo Armeniae fluvio, qui Artaxata praeterfluit, nullo modo intelligi potest. Eustathius in Dionysii Periegesin, v. 739. de Araxi Massagetico accipit: τοῦ δὲ Μασσαγετικοῦ τούτου Ἀράξου, inquit, μέμνηται καὶ Αἰσχύλος, καὶ ὁρίσκεται καὶ ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ ἀράσσειν καλεῖσθαι αὐτόν. Araxem Massagetarum terminum faciunt Dionysius et, qui primus fluvium Araxim descripsit, Herodotus e); unde quod per Araxem Oxum intellexerit Herodotus, licet eum ab Oxo perperam distinguat Dionysius, observat vir doctissimus Is. Vossius in Melam, III. 5. Sed neque de Oxo, qui Bactrianam a Sogdiana dirimit, commode accipi potest Aeschylus, cum nondum in ἤπειρον Ἀσιάδα penetrasse Ionem constat ex iis quae dicuntur v. 734. Investigandum itaque erit flumen aliquod, cui nomen Araxes, cuius et fontes in Europa, et mons aliquis Europaeus cui nomen Caucasus, ex quo flumen illud oriri credebatur. Sic enim poeta:

Ἥξεις δ' ὑβριστὴν ποταμὸν οὐ ψευδώνυμον,
Ὃν μὴ περάσῃς· οὐ γὰρ εὔβατος περᾷν,
Πρὶν ἂν πρὸς αὐτὸν Καύκασον μόλῃς, ὁρῶν
Ὕψιστον, ἔνθα ποταμὸς ἐκφυσᾷ μένος
Κροτάφων ἀπ' αὐτῶν.

Riphaeos montes ὄρεα Καυκάσια dictos fuisse constat ex Dionysio περιηγητῇ. Quippe cum Tanaim fluvium plerique veterum (Ptolemaeus, III. 5. Plin. IV. 12. Mela I. 20, etc.) putarunt ex Riphaeis montibus oriri, ille, eandem procul dubio sententiam secutus, sic expressit, v. 663.

—— πηγαὶ μὲν ἐν οὔρεσι Καυκασίοισι.

Videntur sane huius opinionis assertores Ceraunios, et reliquos omnes Sarmaticos montes, a Caucaso proprie dicto ad Riphaeos usque porrectos, sub communi Caucasiorum montium appellatione comprehendere. Sicut *Taurum Riphaeis iugis se annectere* affirmat Plinius, V. 27. et Solinus c. 41. quod de Caucaso quidem, quem Tauri partem habent, verius, e *quo orti montes longo se iugo, et donec Riphaeis coniunguntur exporrigunt*, teste Mela I, 20. et Plinio VI, 5. Habemus itaque Caucasum Europaeum, Riphaeos sc. montes; ad Araxem Europaeum quod spectat, notandum est, quod, cum Aristoteles Tanaim profluere ex Araxe, et Herodotus Araxem XL ἐκτροπάς habere asserant, neutrum verum esse potest, nisi de Rha sive Volga fluvio intelligamus. Fontes enim huius fluminis in Hyperboreis montibus oriri credebat antiquitas inde ad Tanaim propius accedit, mox in septentrionem longo cursu regyrans post multos flexus in Caspium mare descendit. Atque hinc forsan est, quod, postquam Io ad evitandum

e) Herod. III, 36.

Scythas Nomadas et Chalybas versus meridiem descendisset, intercepta est cursu regyrante fluvii, adeo ut necesse fuerit ei versus ipsum fluminis fontem iter repetere, ubi ut angustius, ita minus profundum, et vadatu esset facilius. Enimvero Istrum ex Hyperboreis et Riphaeis montibus deferri tradit Aeschylus noster in Prometheo Soluto, cui astipulatur Apollonius, Argonaut. IV. 285.

—— πηγαὶ γάρ ὑπὸ πνοιῆς βορέαο
'Ριπαίοις ἐν ὄρεσσιν ἀπόπροθι μορμύρουσιν.

Ubi Scholiastes: *Τὸν Ἴστρον φησὶν ἐκ τῶν Ὑπερβορέων καταφέρεσθαι, καὶ τῶν Ῥιπαίων ὀρέων· οὕτω δὲ εἶπεν ἀκολουθῶν Αἰσχύλῳ ἐν λυομένῳ Προμηθεῖ λέγοντι τοῦτο.* Hinc V. Cl. Caspar Barthius de Istro hic etiam intelligendum esse Aeschylum arbitratur. Verum cum ipse Aeschylus flumen illud non Araxem sed Istrum, proprio sc. nomine, in altera tragoedia appellaverit, nec apud ullum alium, quod sciam, Ister Araxis nomen sortiatur, *ἐπέχω*.]

v. 718. *ΟΡΩΝ ΥΨΙΣΤΟΝ*. De Caucasi altitudine Aristoteles Meteor. I. 13.

[v. 720. *ΚΡΟΤΑΦΩΝ*. Virg. Georg. I. 108. pari metaphora:

**Ecce supercilio clivosi tramitis undam
Elicit.]**

Eustath. in Iliad. *Ι'*. f) *Ὅτι δὲ μυριαχοῦ εὕρηνται πηγαί, οὐ μόνον ἁπλῶς κατὰ πετρῶν χέουσαι ὕδωρ, ἀλλὰ καὶ κατὰ ὀρέων κορυφῶν, δῆλον· καὶ ἱστορεῖ τοιοῦτόν τι καὶ ὁ Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ.*

Ibid. *ΑΣΤΡΟΓΕΙΤΟΝΑΣ ΔΕ ΧΡΗ ΚΟΡΥΦΑΣ*. Serv. in Virg. Ecl. VI. 43. de Caucaso verba faciens: *hic autem mons positus est circa Assyrios, vicinus pene sideribus.* Cic. somn. Scip. c. 6. *Ex his ipsis cultis notisque terris num aut tuum aut cuiusquam nostrum nomen vel Caucasum hunc quem cernis transcendere potuit, vel illum Gangem tranare?* recte *Caucasum hunc* et *illum Gangem*, quia Caucasus, utpote mons altissimus, propior erat coelo, ubi tum degebat et unde haec dicebat Africanus, Ganges autem remotior, ut qui fluvius esset et per humiliora laberetur. [Eustath. in Odyss. *Α'*. 18. g) *Καὶ ὁ ποιητὴς δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς τὸν τῆς Σκύλλης σκόπελον οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνειν φησὶ καὶ Αἰσχύλος δὲ ἀστρογείτονας τὰς τοῦ Καυκάσου λέγει κορυφάς.*]

[v. 722. *ΑΜΑΖΟΝΩΝ ΣΤΡΑΤΟΝ*. In Europa prope Tanaim fluvium habitasse olim Amazones testis est Sallustius. Fragm. inc. p. 135. *Dein*, inquit, *Campi Themiscyrii, quos habuere Amazones, ab Tanai flumine, incertum quamobrem, digressae.* Quin Caucasiorum in radicibus montium

---

f) Eustath. ad Il. IX, p. 783, 41. g) Eustath. ad Od. I, p. 1390, 20.

eas olim degisse perhibent Metrodorus et Hypsicrates, apud Strabonem XI. p. 504. *Γαργαρεῖσιν ὁμόρους αὐτάς φασιν οἰκεῖν ἐν ταῖς ὑπωρείαις ταῖς πρὸς ἄρκτον τῶν Καυκασίων ὀρῶν, ἃ καλεῖται Κεραύνια.*]

[v. 723. *ΘΕΜΙΣΚΥΡΑΝ*. Strabo I. p. 52. *Περὶ δὲ τὸν Θερμώδοντα καὶ τὸν Ἶριν ὅλη Θεμίσκυρα τὸ τῶν Ἀμαζόνων πεδίον.* Idem XI. p. 505. *Τὴν δὲ Θεμίσκυραν καὶ τὰ περὶ τὸν Θερμώδοντα πεδία καὶ τὰ ὑπερκείμενα ὄρη ἅπαντα Ἀμαζόνων καλοῦσι, καί φασιν ἐξελαθῆναι αὐτὰς ἐνθένδε.* Virg. Aen. IX. 659.

Quales Threiciae cum ad flumina Thermodontis
Pulsant et pictis bellantur Amazones armis.

Apollonius Argonaut. II. 370.

—— *ἐπὶ δὲ στόμα Θερμώδοντος*
Κόλπῳ ἐν εὐδιόωντι Θεμισκύρειον ἐπ' ἄκρην
Μύρεται, εὐρείης διαειμένος ἠπείροιο.
Ἐνθάδε Δοίαντος πεδίον, σχεδόθεν δὲ πόληες
Τρισσαὶ Ἀμαζονίδων.]

v. 724. *ΚΑΤΟΙΚΙΟΥΣΙΝ*. Garbitius: *incoluerunt*, male.

v. 725. *ΣΑΛΜΥΔΗΣΣΙΑ ΓΝΑΘΟΣ*. Monet Casaubonus, quod in dextro Ponti latere Salmydessum constituit, cum Strabo hoc nomine sinistrum Ponti latus a Cyaneis ad Andriacum designari tradat, VII. p. 319. Plinius [h]) eiusdem nominis urbem in illo tractu memorat. Sunt qui fluvium esse volunt, ut Sophoclis [i]) et Lycophronis [k]) interpretes. *Γνάθον* dicit Aeschylus eodem sensu, quo Apollonius de Scylla IV. 830.

Μήπως σμερδαλέοισιν ἐπαΐξασα γένυσσιν.

[Abrahamus Ortelius in Thesauro Geographico: „*Salmydessia maxilla*, *Σαλμυδησσία γνάθος*, circa Thermodontis fluminis ostia: scopulus navigantibus infestus, est apud Aeschylum in Prometheo et Sophoclis Scholiastem in Antigonen [i]). *Salmydessum sinum* habet ibidem Stephanus." Iul. Pollux Onomast. IX. 5. *Περὶ τῶν κατὰ θάλατταν μερῶν, de partibus maritimis: Φιλοτιμουμένῳ δὲ ἔξεστιν εἰπεῖν, Σαλμιδυσός, Καφηρεύς, καὶ ὅσα ἐν θαλάττῃ δύσμικτα καὶ ἄξενα χωρία. Affectatori autem dicendum est, Salmidysus, Caphareus, et quaecumque alia in mari sunt inaccessibilia et horrenda loca.*]

v. 726. *ΕΧΘΡΟΞΕΝΟΣ ΝΑΥΤΗΣΙ*. Pontum Euxinum Strabo VII. p. 298. refert *καλεῖσθαι ἄξενον διὰ τὸ δυσχείμερον καὶ τὴν ἀγριότητα τῶν περιοικούντων ἐθνῶν καὶ μάλιστα τῶν Σκυθῶν ξενοθυτούντων καὶ τοῖς κρανίοις ἐκπώμασι χρωμένων· ὕστερον δὲ Εὔξεινον κεκλῆσθαι, τῶν Ἰώνων ἐν τῇ παραλίᾳ πόλιν κτισάντων.* Lycophroni v. 1286. *κακόξεινος κλυδὼν* dicitur.

---

h) ap. Casaub. Commentar. in Strab. p. 121. ed. Genev.
i) Schol. ad Soph. Antig. v. 969.
k) Schol. Lycophr. ad vv. 186. 1286.

v. 728. *ΙΣΘΜΟΝ Δ' ΕΠ' ΑΥΤΑΙΣ.* Tauricam Chersonesum intelligit: [intra Carcinitem fl. et Bycen paludem interclusam. Ptolem. III. 5. *Μεθ' ἃς τοῦ διορίζοντος Ἰσθμοῦ τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον τὸ μὲν πρὸς τῷ Καρκινίτῃ κόλπῳ πέρας ἐπέχει ξ, γ, μη, γ· τὸ δὲ πρὸς τῇ βύκῃ λίμνῃ πέρας, ξ, λ, μη, λ.* Minus recte Scholiastes *A*. ipsum fretum intelligit, nempe Cimmericum Bosporum, quem mox *αὐλῶνα Μαιωτικὸν* dicit Aeschylus.]

v. 730. *ΑΥΛΩΝ'.* Hesych. *Αὐλῶνες, οἱ ἐπ' εὐθείας τόποι, Αἰσχύλος.* [Idem. *Αὐλών, στενὴ ἀναφορὰ τοῦ ὕδατος.* Strabo XI. p. 494. *Αὕτη δ' ἐστὶν τοῦ Κιμμερικοῦ καλουμένου Βοσπόρου πέρας· καλεῖται δὲ οὕτως ὁ στενωπός, ἐπὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος.* Est vero angustissimus traiectus oris Maeoticae paludis, eodem auctore, XX circiter stadiorum.]

[Ibid. *ΛΙΠΟΥΣΑΝ.* Non vitando sed transeundo ulterius progrediens.]

v. 732. *ΒΟΣΠΟΡΟΣ.* Cimmericus: aliter vero Apollonii Scholiastes ad Argonaut. II. 167. *Βόσπορος*, inquit, *ὀνομάζεται διὰ τὸ δοκεῖν τὴν Ἰὼ βοῦν οὖσαν διαπορεύεσθαι τὸ ἀπὸ Βυζαντίου καὶ Καλχηδόνος διάστημα σταδίων ἐστὶ τοῦτον τὸν τόπον,* * *ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν διαβαίνουσαν.* Aeschylum sane in mente non habuit. Bosporus secundum Hesychium primo Scythicum designat, dein Thracium, quasi posterior ad exemplum prioris id nomen sortitus fuerit: constat enim maris et fluminum partes minus profundas et vado transeundas *βοσπόρους* vocari. [Stephanus *περὶ πόλεων. Βόσπορος· πόλις Πόντου, κατὰ τὸν Κιμμέριον κόλπον, ὡς Φίλων. Καὶ πορθμὸς ὁμώνυμος, ἀπὸ Ἰοῦς καλούμενος. Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ Δεσμώτῃ,*

Ἔσται δὲ θνητοῖς εἰς ἀεὶ λόγος μέγας
Τῆς σῆς πορείας, Βόσπορος δ' ἐπώνυμος
Κεκλήσεται.

Aliter vero Apollodorus, qui de Bosporo Thracio hoc idem refert II. 1. *Διέβη τὸν τότε μὲν καλούμενον πόρον Θρᾴκιον, νῦν δὲ ἀπ' ἐκείνης Βόσπορον.* Ut et Scholiastes Apollonii supra iam citatus.]

[v. 734. *ΗΠΕΙΡΟΝ ΗΞΕΙΣ ΑΣΙΑΔ'.* Hactenus igitur in Europa erraverat. Aeschylus Europam ad Phasin usque pertingere censuit. Vide quae ad v. 789.]

[v. 738. *ΓΑΜΩΝ.* *Σεμνῶς.* Quo sensu Petronius et Apuleius saepius, *nuptias facere* [1]. Quin omnino vide chorum v. 892. et v. 898.]

v. 745. *ΠΕΛΑΓΟΣ ΑΤΗΡΑΣ ΔΥΗΣ.* Eurip. Hippol. v. 822. *κακῶν πέλαγος*, et Oreste, v. 341:

---

1) cf. Burmann. ad Petron. p. 181. P. Victor. Var. Lect. XXI, 3.

Ἄνα δὲ λαῖφος ὥς τις ἀκάτου θοᾶς
Τινάξας δαίμων κατέκλυσε,
Δεινῶν δὲ πόνων ὡς πόντου
Λάβροις ὀλεθρίοισιν ἐν κύμασι.

Ita distinguendum: ubi diu frustra se torsit interpres Graecus. Est vero Hebraismus. Hieremias in Threnis, II. 13. *Magna est sicut mare tribulatio tua.*

[Ibid. *ΑΤΗΡΑΣ.* Hesych. Ἀτηρόν· βλαβερόν.]

[v. 746. *ΤΙ ΔΗΤ' ΕΜΟΙ ΖΗΝ ΚΕΡΔΟΣ.* Homer. Od. M'. 350.

Βούλομ' ἅπαξ πρὸς κῦμα χανὼν ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι,
Ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι ἐὼν ἐν νήσῳ ἐρήμῃ.

Ex quo adumbrari videtur hic locus Aeschyli, ut ex Aeschylo ille Sophoclis m), apud Stobaeum Tit. CXXII.

Τὸ μὴ γὰρ εἶναι κρεῖσσον ἢ τὸ ζῆν κακῶς.

Eurip. Troad. v. 632.

Τοῦ ζῆν δὲ λυπρῶς κρεῖσσόν ἐστι κατθανεῖν.

Idem in Alcestide, v. 963.

— τί μοι ζῆν δῆτα κύδιον, φίλοι,
Κακῶς κλύοντι καὶ κακῶς πεπραγότι;

Et in Medea, v. 145.

— τί δέ μοι ζῆν ἔτι κέρδος;

Theogn. v. 343.

Τεθναίην δ', εἰ μή τι κακῶν ἄμπαυμα μεριμνῶν
Εὑροίμην.

Menander apud Strabon. X. p. 486. n)

Καλὸν τὸ Κείων νόμιμόν ἐστι, Φανία,
Ὁ μὴ δυνάμενος ζῆν καλῶς οὐ ζῇ κακῶς.

Apud Ceos quippe lex invaluit, ut senes sexagenarii cicutam biberent, utpote οὐκέτι δυνάμενοι καλῶς ζῆν.]

v. 749. *ΚΡΕΙΣΣΟΝ ΓΑΡ ΕΙΣΑΠΑΞ.* Antigone apud Sophoclem, v. 470.

Ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν, ὡς ἐγώ, κακοῖς
Ζῇ, πῶς ὅδ' οὐχὶ κατθανὼν κέρδος φέρει;

Claudianus, de Bell. Gildon. v. 451.

Nonne mori satius quam vitae ferre pudorem?

[V. Cl. D. Iacobus Duportus ad Homericum illud Iliad. O'. 511.

Βέλτερον ἢ ἀπολέσθαι ἕνα χρόνον, ἠὲ βιῶναι,
Ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι —

---

m) Soph. fragm. incert. XXXI. Brunck.
n) Menand. fragm. inc. CXXXV. p. 237. Meinek.

post citatum hunc Aeschyli locum subdit et aliorum testimonia nempe Philem. apud Stob. o)

Θανεῖν ἄριστόν ἐστιν, ἢ ζῆν ἀθλίως.

Soph. Aiace p),

Ἀλλ' ἢ καλῶς ζῆν ἢ καλῶς τεθνηκέναι
Τὸν εὐγενῆ χρή.

Lys. Orat. II. q) *Ἥμισυς ὁ βίος βιῶναι κρείττων ἀλύπως ἐστὶ, διπλασίου λυπουμένῳ.*]

v. 752. *ΟΤΩι ΘΑΝΕΙΝ.* Etenim Iupiter immortalitate eum donaverat, Chironis vice, cui exoptatior mortalitas. Apollodorus II. 5. [Ausonius, huc forsan respiciens, Idyll. XV. 21.

—— Sic Caucasea sub rupe Prometheus
Testatur Saturnigenam, nec nomine cessat
Incusare Iovem, data quod sit vita perennis.

Virg. Aen. XII. 879.

Quo vitam dedit aeternam? cur mortis adempta est
Conditio?]

v. 759. *ΩΣ ΤΟΙΝΥΝ ΟΝΤΩΝ.* Hoc, ut et Scholiastes interpretatur, velle videtur Prometheus, quae de Iove dixerat, tam certa esse quam si iam praesentia essent; et ad fidem faciendam sufficere, quod ipse, vates, ita fore praedixisset.

[v. 760. *ΣΚΗΠΤΡΑ ΣΥΛΗΘΗΣΕΤΑΙ.* Quod *τὸ σκῆπτρα* non recti sed quarti sit casus, constat ex sequentibus:

Αὐτὸς πρὸς αὑτοῦ κενοφρόνων βουλευμάτων.]

[v. 767. *ΦΕΡΤΕΡΟΝ ΠΑΤΡΟΣ.* Themis apud Pindarum Isthm. VIII. 67. r)

—— *Πεπρωμένον ἦν φέρ-*
-τερον γόνον [οἱ] ἄνακτα πατρὸς τεκεῖν.

Eadem apud Apollonium Argonaut. IV. 801.

Ὡς δή τοι πέπρωτο ἀμείνονα πατρὸς ἑοῖο
Παῖδα τεκεῖν.

Ipsa Thetis apud Nonnum, Dionys. XXXIII. 356.

Ζεύς με πατὴρ ἐδίωκε καὶ ἤθελεν ἐς γάμον ἕλκειν,
Εἰ μὴ μιν ποθέοντα γέρων ἀνέκοπτε Προμηθεύς,
Θεσπίζων Κρονίωνος ἀρείονα παῖδα φυτεῦσαι.

Quod argumentum erat tertiae tragoediae Aeschyleae, nempe *Προμηθέως λυομένου.*]

---

o) Stob. CXX. p. 608. Philem. fragm. inc. CIX. p. 427. Mein.
p) Soph. Aiac. v. 480.
q) Lys. Orat. contr. Andoc. p. 106, 6. (p. 230, Reisk.)
r) Pind. Isthm. VII, 33. Bkh.

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Duportus in Gnomolog. Homerica. „Theogn. [u]) Ὅς κ' εἴπῃ γλώσσῃ λῷστα, φρονῇ δ' ἕτερα. *Fistula dulce canit*, etc. Homer. Odyss. *Ρ'*. [x])

Ἐσθλ' ἀγορεύοντες, κακὰ δὲ φρεσὶ βυσσοδόμευον.

Bona loquentes, mala autem in mente profunde cogitabant.'

Haec ille.]

v. 692. *ΨΥΧΕΙΝ ΨΥΧΑΝ ΕΜΑΝ.* Eustath. de amori Ismeniae et Ismenes VII. p. 253. Ὦ ζέσις ψυχῆς ἐκείνης τὰ ἡμετέρας ταύτας παντελῶς καταψύχουσα. Opponitur ibid. p. 238 Ω καρδίας παραψυχὴ καὶ ψυχῆς παραμύθιον.

[Ibid. *ΨΥΧΕΙΝ ΨΥΧΑΝ. Contristare animum.* Laetantis quippe cor dilatatur, et sic spiritus cum calore moderato et blando in omne sparguntur corpus: quod et *ἰαίνεσθαι* dicitur, ab *ἰάω* calefacio, sano, sc. teporari vel intepescere laetitia. Aristot. de animalium incessu c. 8. Ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθεῖ τῇ νοήσει καὶ τῇ φαντασίᾳ αὐτῶν θερμότης καὶ ψῦξις. Nota haec V. Cl. Ierem. Hoelzlinus in Apollon. Argonaut. II. 741.]

[v. 694. *ΠΡΑΞΙΝ.* Hesych. *Πρᾶξις, βίος.* Interdum ut hic, pro molesto labore. Vide quae supra annotata sunt ad v. 49.]

[v. 697. *ΤΙ.* Cod. Arundel. *τοί*, quod magis probo ob metri rationem.]

v. 704. *ΣΥ Δ' ΙΝΑΧΕΙΟΝ ΣΠΕΡΜΑ.* Sophocles, in Aiace Mastigoph. v. 1402. *σπέρμα Λαρτίου*, et v. 1302. Ἀτρεῦ δ' ὅς σ' ἔσπειρε. Eurip. Phoeniss. v. 22. Ἔσπειρεν ἡμῖν παῖδα. Hunc locum citat Stephanus Byzant. in voce Ἰναχία, ubi perperam legitur *Οἵ τε* pro *Σὺ δ'*.

[v. 705. *ΘΥΜΩι ΒΑΛ'.* Homericum. Virgil. Eclog. III. 54.

Sensibus haec imis, res est non parva, reponas.]

[v. 706. *ΠΡΩΤΟΝ.* Hic incipit secunda pars peregrinationis Ius. Notanda est insignis hallucinatio viri longe doctissimi Iosephi Scaligeri, in notis Eusebianis p. 258. Ἐν τῇ βίβλῳ τῆς Σώθεως. *Σῶθιν*, inquit, *τὴν Ἰὼ Ἰνάχου vocabant Aegyptii, item Σωθιακὴν περίοδον, Ἰοῦς sive Isidis peregrinationem, quae etiam refertur a Prometheo apud Aeschylum. Videntur Aegyptii annorum suorum certissimam epocham ἀπὸ τῆς Σωθιακῆς περιόδου petivisse, ut manifeste colligitur a Clemente Alexandrino; neque dubito τὴν Σωθέως βίβλον τοῦ Μανέθου ab eodem initio regum suorum dynastias deduxisse; apud Vettium Valentem Antiochenum Σὴθ ex libris Petosiris non Σῶθις dicitur.* Haec ille. Sed vehementer errat vir magnus: quippe Sothiaca periodus nihil aliud est quam Cyclus canicularis

---

u) Theogn. v. 93.

x) Hom. Od. XVII, 66.

Σῶθις canis stella: Porphyr. de antro Nymph. γ) Πρὸς γὰρ τῷ Καρκίνῳ ἡ Σῶθις, ἣν Κυνὸς ἀστέρα Ἕλληνές φασι. Orus Apollo, c. III. Ἶσις δὲ παρ' αὐτοῖς ἐστιν ἀστὴρ, Αἰγυπτιστὶ καλούμενος Σῶθις, Ἑλληνιστὶ δὲ Ἀστροκύων. Atque hinc in veteri inscriptione apud Diod. Sic. I. 27. Isis de se ipsa ait: Ἐγώ εἰμι ἡ ἐν τῷ ἄστρῳ τῷ κυνὶ ἐπιτέλλουσα. Quin ut redeamus ad rem, Ionem ferebant antiqui totam τὴν οἰκουμένην peragrasse. Ovid. Metam. I. 727.

—— profugam per totum terruit orbem.

Clem. Alexandr. Strom. I. p. 139. Ἶσιν δὲ, τὴν καὶ Ἰώ, φασιν διὰ τὸ ἰέναι αὐτὴν διὰ πάσης τῆς γῆς πλανωμένην. Atque ita sane peregrinatio isthaec describitur Aeschylo. Ex Argis ubi degebat Inachus progressa est ad Cenchrem, v. 677, Argiae, ut Scholiastae A. placet. Inde ad Lernam fontem, v. 683, in Laconica regione. Exinde in Epirum, nempe ad Molossiam, v. 828, Dodonam, v. 829, Thesprotiam, v. 830; atque hinc ad Rheae sinum, v. 836; qui ex eo tempore dictus est Ionius, v. 839. Dein retrovaga, v 887, per Illyridem progreditur (Apollodorus II. 1. διὰ τῆς Ἰλλυρίδος πορευθεῖσα), Haemum transcendit (Apollod. ibid. καὶ τὸν Αἷμον ὑπερβάλλουσα), et ad extremas Europaeas partes, versus septemtrionem, ubi vinctus erat Prometheus, v. 1, pervenit. A quo itineris quod reliquum erat edocta est, v. 705. Mox versus ortum iter deflectens, v. 706, accessit ad Scythas Nomadas, v. 708; quibus tamen, ex Promethei monitu, evitatis, v. 711, ut et Chalybibus, v. 714, qui ad sinistrum habitabant, v. 713, pervenit ad Araxin Europae fl., quem tamen non transgressa est; erat enim eo loci difficilis vadatu, v. 712; donec ad Caucasum pervenisset, v. 718, a quo defertur iste fluvius, v. 719; et monte transcenso versus meridiem contendens appulit ad Amazonas, v. 721. Quae postea Themiscyram Ponti regionem, ad Thermodontem fluvium, et Salmydessium sinum incoluere, v. 723. A quibus deducta, v. 727, ad lacum Maeotidem et Isthmum Cimmericum tandem pervenit, v. 728; angustias Maeoticas transiit, quae inde Bosporus dictae, v. 730; et ex Europa penetravit in Asiam, v. 733. Cum traiecisset Bosporum Cimmericum, in Scythiam Asiaticam delata est, ad quam omnino pertinere videtur Cisthene vel Scythine illa, cuius mentionem facit Aeschylus, v. 792; licet Phorcydes et Gorgones ibi collocet, v. 793 et v. 798. De hac etiam Scythia Apollodorum interpretor, qui ait, II. 1. ἐλθεῖν τὸν τότε μὲν καλούμενον πόρον Θρᾴκιον, νῦν δὲ ἀπ' ἐκείνης Βόσπορον: (quod tamen falsum, nam de Bosporo Cimmerico, non Thracio, consentiunt auctores, vide quae ad v. 731.)

γ) Porph. Antr. Nymph. cap. XXIV. p. 22. v. Goens.

ἐπελθοῦσα δὲ εἰς τὴν Σκυθίαν καὶ τὴν Κιμμερίδα γῆν κ. τ. λ. Sunt enim Cimmerii, Ptolemaeo et Herodoto z), circa Colchidem in Scytharum regione. In Asiatica itidem Scythia degebant Arimaspi et Gryphes, a quibus Ionem ut caveret monuit Prometheus, v. 803, 804; habitantes iuxta Plutonis laticem aurifluum. Qui tamen fluvius geographis nondum innotuit. Ad Asiam minorem tandem deflexisse discimus ex alia Aeschyli fabula, nempe ad Phrygiam, Supplic. v. 557; Mysiam, v. 558; Lydiam, v. 559; Ciliciam, v. 560; Pamphyliam, v. 561; mox ad Phoeniciam, v. 564; atque ita ex Syria in Africam. In Africam perveniens ad Aethiopas contendit, Prometh. v. 807; et ad fluvium cognominem, qui Aethiops vel Niger dictus, v. 808. Huius iuxta ripas progressa, donec ad ultimum cataractum pervenisset, v. 810, ubi Niger Nili nomen obtinere incipit, v. 811, iuxta Nilum contendens ad Delta pervenit, v. 812; denique ad Canobum, v. 845.]

v. 707. *ΣΤΡΕΨΑΣΑ ΣΑΥΤΗΝ*. Namque ad extremas partes septentrionis pervenisse supponitur.

Ibid. *ΑΝΗΡΟΤΟΥΣ ΓΥΑΣ*. Herodotus, IV. 19. οὔτε τι σπείροντες οὐδέν, οὔτε ἀροῦντες.

v. 708. *ΟΙ ΠΛΕΚΤΑΣ ΣΤΕΓΑΣ ΝΑΙΟΥΣ'*. Herodotus φερεοίκους appellat, IV. 46. Strabo ἁμαξοίκους XI. p. 492. Hor. Od. III. 20. a)

Quorum plaustra vagas rite trahunt domos.

[Herodotus b) tamen locat Scythas νομάδας ad orientem proximos Scythis γεωργοῖς. Strabo etiam in prima Asiae parte ad septentrionem ponit Σκυθῶν νομάδας τινὰς καὶ ἁμαξοίκους. Quin Nomades seu Hamaxobios in Sarmatia Europaea, non Asiatica statuit Ptolemaeus, quod cum Aeschylo nostro potissimum quadrare videtur. Mela tamen II. 1. *Sauromatas, qui, quia pro sedibus plaustra habent, Hamaxobii dicti,* Maeotidem ambire affirmat. Ut in utraque Sarmatia ab eo statuantur. Porro ita describuntur Scythae Europaei ab Herodoto IV. 46. Τοῖσι γὰρ μήτε ἄστεα μήτε τείχεα ᾖ ἐκτισμένα, ἀλλὰ φερέοικοι ἐόντες πάντες ἔωσι ἱπποτοξόται. Sunt autem πλεκταὶ στέγαι casae. Isidorus Origin. XV. 2. *Casa est agreste habitaculum palis, virgultis, arundinibusque contectum.* Auctor Pervigilii Veneris. v. 6.

Implicat casas virentes de flagello myrteo.]

v. 709. *ΝΑΙΟΥΣ' habitant*. Tertull. contra Marcion. I. 1. *Gentes ferocissimae inhabitant, si tamen habitatur in plaustro.*

[Ibid. *ΟΧΟΙΣ*. Hesiodus c) apud Strabonem VII. p. 302.

---

z) Herod. IV, 11 sq.

a) Hor. Carm. III, 24, 10.

b) Herod. IV, 19.

c) Hesiod. fragm. XVI. Gaisf. (Strab. VII. p. 456.)

Πλακτοφάγων εἰς γαῖαν, ἀπήναις οἶκί ἐχόντων.

Huc referenda proverbialis illa locutio apud Tertullianum contra Marcionem, I. 1. *Hamaxobio instabilior.* Porro et alterum illud de Scythis proverbium, de quo supra, v. 2. *Σκυθῶν ἐρημία*, huc videtur trahi a nonnullis. Mich. Apostol. XVII. 47. *Σκυθῶν ἐρημία. Παρόσον οὐκ εἰσὶ γῆς ἐγκρατεῖς, ἀλλ' ἀεὶ φεύγουσι τὴν οἰκείαν. Propterea quod dominio terram non possideant, sed semper propriam fugiant.*]

[v. 710. *ΤΟΞΟΙΣΙΝ ΕΞΗΡΤΗΜΕΝΟΙ.* Schol. *Α'. τοὺς ὤμους δηλονότι.* Suppar Hellenismus aut synecdoche, Horat. Sat. I. 6. d)

Laevo suspensi loculos tabulamque lacerto.]

[v. 711. *ΑΛΙΣΤΟΝΟΙΣ. Fluctuum verberatione resonantibus.* Vox a Lexicographis praetermissa.]

[v. 713. *ΣΙΔΗΡΟΤΕΚΤΟΝΕΣ.* Apollonius Argonaut. II. 374.

—— *μετὰ δὲ σμυγερώτατοι ἀνδρῶν*
Τρηχείην Χάλυβες καὶ ἀτειρέα γαῖαν ἔχουσιν,
Ἐργατίναι· τοὶ δ' ἀμφὶ σιδήρεα ἔργα μέλονται.

Ubi interpres Graecus: *Οἱ δὲ Χάλυβες ἔθνος Σκυθικόν, μετὰ τὸν Θερμώδοντα, οἱ μέταλλα σιδήρου εὑρόντες μοχθοῦσι περὶ τὴν ἐργασίαν.* Apollon. Argonaut. II. 1003.

Νυκτὶ δ' ἐπιπλομένῃ Χαλύβων παρὰ γαῖαν ἵκοντο,
Τοῖσι μὲν οὔτε βοῶν ἄροτος μέλει, οὔτε τις ἄλλη
Φυταλιὴ καρποῖο μελίφρονος, οὐδὲ μὲν οἵγε
Ποίμνας ἑρσήεντι νομῷ ἔνι ποιμαίνουσιν·
Ἀλλὰ σιδηροφόρον στυφελὴν χθόνα γατομέοντες,
Ὦνον ἀμείβονται βιοτήσιον, οὐδέ ποτέ σφιν
Ἠὼς ἀντέλλει καμάτων ἄτερ, ἀλλὰ κελαινῇ
Λιγνύϊ καὶ καπνῷ κάματον βαρὺν ὀτλεύουσι.]

v. 715. *ΑΝΗΜΕΡΟΙ.* Valer. Flaccus, Argonaut. IV, 610.

Non ita sit metuenda tibi, saevissima quamquam,
Gens Chalybum. ——

[v. 716. *ΥΒΡΙΣΤΗΝ ΠΟΤΑΜΟΝ.* Flumen hoc Araxem appellatum fuisse, utpote cui *ἀπὸ τοῦ ἀράσσειν* nomen inditum, quem *ὑβριστὴν οὐ ψευδώνυμον* dicit Aeschylus, in paronomasiis valde frequens, consentiunt omnes. Cum vero Araxis nomen a veteribus varie acceptum fuerit, et diversis fluminibus attributum, quo fit ut maximam geographiae obscuritatem adtulerit, dum locis valde inter se distantibus describatur, quis sit iste Araxes quem velit Aeschylus, difficil-

d) Hor. Sat. I, 6, 74.

limum est asserere. De Araxi, insigni illo Armeniae fluvio, qui Artaxata praeterfluit, nullo modo intelligi potest. Eustathius in Dionysii Periegesin, v. 739. de Araxi Massagetico accipit: τοῦ δὲ Μασσαγετικοῦ τούτου Ἀράξου, inquit, μέμνηται καὶ Αἰσχύλος, καὶ ἀρέσκεται καὶ ἐκεῖνος ἀπὸ τοῦ ἀράσσειν καλεῖσθαι αὐτόν. Araxem Massagetarum terminum faciunt Dionysius et, qui primus fluvium Araxim descripsit, Herodotus [e]); unde quod per Araxem Oxum intellexerit Herodotus, licet eum ab Oxo perperam distinguat Dionysius, observat vir doctissimus Is. Vossius in Melam, III. 5. Sed neque de Oxo, qui Bactrianam a Sogdiana dirimit, commode accipi potest Aeschylus, cum nondum in ἤπειρον Ἀσιάδα penetrasse Ionem constat ex iis quae dicuntur v. 734. Investigandum itaque erit flumen aliquod, cui nomen Araxes, cuius et fontes in Europa, et mons aliquis Europaeus cui nomen Caucasus, ex quo flumen illud oriri credebatur. Sic enim poeta:

Ἥξεις δ' ὑβριστὴν ποταμὸν οὐ ψευδώνυμον,
Ὃν μὴ περάσῃς· οὐ γὰρ εὔβατος περᾷν,
Πρὶν ἂν πρὸς αὐτὸν Καύκασον μόλῃς, ὀρῶν
Ὕψιστον, ἔνθα ποταμὸς ἐκφυσᾷ μένος
Κροτάφων ἀπ' αὐτῶν.

Riphaeos montes ὄρεα Καυκάσια dictos fuisse constat ex Dionysio περιηγητῇ. Quippe cum Tanaim fluvium plerique veterum (Ptolemaeus, III. 5. Plin. IV. 12. Mela I. 20, etc.) putarunt ex Riphaeis montibus oriri, ille, eandem procul dubio sententiam secutus, sic expressit, v. 663.

—— *πηγαὶ μὲν ἐν οὔρεσι Καυκασίοισι.*

Videntur sane huius opinionis assertores Ceraunios, et reliquos omnes Sarmaticos montes, a Caucaso proprie dicto ad Riphaeos usque porrectos, sub communi Caucasiorum montium appellatione comprehendere. Sicut *Taurum Riphaeis iugis se annectere* affirmat Plinius, V. 27. et Solinus c. 41. quod de Caucaso quidem, quem Tauri partem habent, verius, *a quo orti montes longo se iugo, et donec Riphaeis coniunguntur, exporrigunt*, teste Mela I, 20. et Plinio VI, 5. Habemus itaque Caucasum Europaeum, Riphaeos sc. montes; ad Araxem Europaeum quod spectat, notandum est, quod, cum Aristoteles Tanaim profluere ex Araxe, et Herodotus Araxem XL ἐκτροπάς habere asserant, neutrum verum esse potest, nisi de Rha sive Volga fluvio intelligamus. Fontes enim huius fluminis in Hyperboreis montibus oriri credebat antiquitas; inde ad Tanaim propius accedit, mox in septentrionem longo cursu regyrans post multos flexus in Caspium mare descendit. Atque hinc forsan est, quod, postquam Io ad evitandum

---

e) Herod. III, 36.

Scythas Nomadas et Chalybas versus meridiem descendisset, intercepta est cursu regyrante fluvii, adeo ut necesse fuerit ei versus ipsum fluminis fontem iter repetere, ubi ut angustius, ita minus profundum, et vadatu esset facilius. Enimvero Istrum ex Hyperboreis et Riphaeis montibus deferri tradit Aeschylus noster in Prometheo Soluto, cui astipulatur Apollonius, Argonaut. IV. 285.

—— πηγαὶ γὰρ ὑπὸ πνοιῆς βορέαο
Ῥιπαίοις ἐν ὄρεσσιν ἀπόπροθι μορμύρουσιν.

Ubi Scholiastes: *Τὸν Ἴστρον φησὶν ἐκ τῶν Ὑπερβορέων καταφέρεσθαι, καὶ τῶν Ῥιπαίων ὀρέων· οὕτω δὲ εἶπεν ἀκολουθῶν Αἰσχύλῳ ἐν λυομένῳ Προμηθεῖ λέγοντι τοῦτο.* Hinc V. Cl. Caspar Barthius de Istro hic etiam intelligendum esse Aeschylum arbitratur. Verum cum ipse Aeschylus flumen illud non Araxem sed Istrum, proprio sc. nomine, in altera tragoedia appellaverit, nec apud ullum alium, quod sciam, Ister Araxis nomen sortiatur, *ἐπέχω.*]

v. 718. *ΟΡΩΝ ΥΨΙΣΤΟΝ.* De Caucasi altitudine Aristoteles Meteor. I. 13.

[v. 720. *ΚΡΟΤΑΦΩΝ.* Virg. Georg. I. 108. pari metaphora:

Ecce supercilio clivosi tramitis undam
Elicit.]

Eustath. in Iliad. *Γ'.* f) *Ὅτι δὲ μυριαχοῦ εὕρηνται πηγαί, οὐ μόνον ἁπλῶς κατὰ πετρῶν χέουσαι ὕδωρ, ἀλλὰ καὶ κατὰ ὀρέων κορυφῶν, δῆλον· καὶ ἱστορεῖ τοιοῦτόν τι καὶ ὁ Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ.*

Ibid. *ΑΣΤΡΟΓΕΙΤΟΝΑΣ ΔΕ ΧΡΗ ΚΟΡΥΦΑΣ.* Serv. in Virg. Ecl. VI. 43. de Caucaso verba faciens: *hic autem mons positus est circa Assyrios, vicinus pene sideribus.* Cic. somn. Scip. c. 6. *Ex his ipsis cultis notisque terris num aut tuum aut cuiusquam nostrum nomen vel Caucasum hunc quem cernis transcendere potuit, vel illum Gangem tranare?* recte *Caucasum hunc* et *illum Gangem*, quia Caucasus, utpote mons altissimus, propior erat coelo, ubi tum degebat et unde haec dicebat Africanus, Ganges autem remotior, ut qui fluvius esset et per humiliora laberetur. [Eustath. in Odyss. *Α'*. 18. g) *Καὶ ὁ ποιητὴς δὲ ἐν τοῖς ἑξῆς τὸν τῆς Σκύλλης σκόπελον οὐρανὸν εὐρὺν ἱκάνειν φησὶ καὶ Αἰσχύλος δὲ ἀστρογείτονας τὰς τοῦ Καυκάσου λέγει κορυφάς.*]

[v. 722. *ΑΜΑΖΟΝΩΝ ΣΤΡΑΤΟΝ.* In Europa prope Tanaim fluvium habitasse olim Amazones testis est Sallustius. Fragm. inc. p. 135. *Dein*, inquit, *Campi Themiscyrii, quos habuere Amazones, ab Tanai flumine, incertum quamobrem, digressae.* Quin Caucasiorum in radicibus montium

f) Eustath. ad Il. IX, p. 783, 41. g) Eustath. ad Od. I, p. 1390, 20.

eas olim degisse perhibent Metrodorus et Hypsicrates, apud Strabonem XI. p. 504. *Γαργαρεῦσιν ὁμόρους αὐτάς φασιν οἰκεῖν ἐν ταῖς ὑπωρείαις ταῖς πρὸς ἄρκτον τῶν Καυκασίων ὀρῶν, ἃ καλεῖται Κεραύνια.*]

[v. 723. *ΘΕΜΙΣΚΥΡΑΝ.* Strabo I. p. 52. *Περὶ δὲ τὸν Θερμώδοντα καὶ τὸν Ἶριν ὅλη Θεμίσκυρα τὸ τῶν Ἀμαζόνων πεδίον.* Idem XI. p. 505. *Τὴν δὲ Θεμίσκυραν καὶ τὰ περὶ τὸν Θερμώδοντα πεδία καὶ τὰ ὑπερκείμενα ὄρη ἅπαντα Ἀμαζόνων καλοῦσι, καί φασιν ἐξελαθῆναι αὐτὰς ἐνθένδε.* Virg. Aen. IX. 659.

Quales Threiciae cum ad flumina Thermodontis
Pulsant et pictis bellantur Amazones armis.

Apollonius Argonaut. II. 370.

—— *ἐπὶ δὲ στόμα Θερμώδοντος*
Κόλπῳ ἐν εἰδιόωντι Θεμισκύρειον ὑπ' ἄκρην
Μύρεται, εὐρείης διαειμένος ἠπείροιο.
Ἐνθάδε Δοίαντος πεδίον, σχεδόθεν δὲ πόληες
Τρισσαὶ Ἀμαζονίδων.]

v. 724. *ΚΑΤΟΙΚΙΟΥΣΙΝ.* Garbitius: *incoluerunt*, male.

v. 725. *ΣΑΛΜΥΔΗΣΣΙΑ ΓΝΑΘΟΣ.* Monet Casaubonus, quod in dextro Ponti latere Salmydessum constituit, cum Strabo hoc nomine sinistrum Ponti latus a Cyaneis ad Andriacum designari tradat, VII. p. 319. Plinius [h]) eiusdem nominis urbem in illo tractu memorat. Sunt qui fluvium esse volunt, ut Sophoclis [i]) et Lycophronis [k]) interpretes. *Γνάθον* dicit Aeschylus eodem sensu, quo Apollonius de Scylla IV. 830.

Μήπως σμερδαλέοισιν ἐπαΐξασα γένυσσιν.

[Abrahamus Ortelius in Thesauro Geographico: „*Salmydessia maxilla*, *Σαλμυδησσία γνάθος*, circa Thermodontis fluminis ostia: scopulus navigantibus infestus, est apud Aeschylum in Prometheo et Sophoclis Scholiastem in Antigonen. *Salmydessum sinum* habet ibidem Stephanus." Iul. Pollux Onomast. IX. 5. *Περὶ τῶν κατὰ θάλατταν μερῶν*, *de partibus maritimis: Φιλοτιμουμένῳ δὲ ἔξεστιν εἰπεῖν, Σαλμιδυσός, Καφηρεύς καὶ ὅσα ἐν θαλάττῃ δύσμικτα καὶ ἄξενα χωρία. Affectatori autem dicendum est, Salmidysus, Caphareus, et quaecumque alia in mari sunt inaccessibilia et horrenda loca.*]

v. 726. *ΕΧΘΡΟΞΕΝΟΣ ΝΑΥΤΗΙΣΙ.* Pontum Euxinum Strabo VII. p. 298. refert *καλεῖσθαι ἄξενον διὰ τὸ δυσχείμερον καὶ τὴν ἀγριότητα τῶν περιοικούντων ἐθνῶν καὶ μάλιστα τῶν Σκυθῶν ξενοθυτούντων καὶ τοῖς κρανίοις ἐκπώμασι χρωμένων· ὕστερον δ' Εὔξεινον κεκλῆσθαι, τῶν Ἰώνων ἐν τῇ παραλίᾳ πόλεις κτισάντων.* Lycophroni v. 1286. *κακόξεινος κλυδών* dicitur.

---

h) ap. Casaub. Commentar. in Strab. p. 121. ed. Genev.
i) Schol. ad Soph. Antig. v. 969.
k) Schol. Lycophr. ad vv. 186. 1286.

v. 728. ΙΣΘΜΟΝ Δ' ΕΠ' ΑΥΤΑΙΣ. Tauricam Chersonesum intelligit: [intra Carcinitem fl. et Bycen paludem interclusam. Ptolem. III. 5. Μεθ' ἃς τοῦ διορίζοντος Ἰσθμοῦ τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον τὸ μὲν πρὸς τῷ Καρκινίτῃ κόλπῳ πέρας ἐπέχει ξ, γ, μη, γ· τὸ δὲ πρὸς τῇ βύκῃ λίμνῃ πέρας, ξ, λ, μη, λ. Minus recte Scholiastes A. ipsum fretum intelligit, nempe Cimmericum Bosporum, quem mox αὐλῶνα Μαιωτικόν dicit Aeschylus.]

v. 730. ΑΥΛΩΝ'. Hesych. Αὐλῶνες, οἱ ἐπ' εὐθείας τόποι, Αἰσχύλος. [Idem. Αὐλών, στενὴ ἀναφορὰ τοῦ ὕδατος. Strabo XI. p. 494. Αὕτη δ' ἐστὶν τοῦ Κιμμερικοῦ καλουμένου Βοσπόρου πέρας· καλεῖται δὲ οὕτως ὁ στενωπός, ἐπὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος. Est vero angustissimus traiectus oris Maeoticae paludis, eodem auctore, XX circiter stadiorum.]

[Ibid. ΛΙΠΟΥΣΑΝ. Non vitando sed transeundo ulterius progrediens.]

v. 732. ΒΟΣΠΟΡΟΣ. Cimmericus: aliter vero Apollonii Scholiastes ad Argonaut. II. 167. Βόσπορος, inquit, ὀνομάζεται διὰ τὸ δοκεῖν τὴν Ἰὼ βοῦν οὖσαν διαπορεύεσθαι τὸ ἀπὸ Βυζαντίου καὶ Καλχηδόνος διάστημα σταδίων ἐστὶ τοῦτον τὸν τόπον,* ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν διαβαίνουσαν. Aeschylum sane in mente non habuit. Bosporus secundum Hesychium primo Scythicum designat, dein Thracium, quasi posterior ad exemplum prioris id nomen sortitus fuerit: constat enim maris et fluminum partes minus profundas et vado transeundas βοσπόρους vocari. [Stephanus περὶ πόλεων. Βόσπορος· πόλις Πόντου, κατὰ τὸν Κιμμέριον κόλπον, ὡς Φίλων. Καὶ πορθμὸς ὁμώνυμος, ἀπὸ Ἰοῦς καλούμενος. Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ Δεσμώτῃ,

Ἔσται δὲ θνητοῖς εἰς ἀεὶ λόγος μέγας
Τῆς σῆς πορείας, Βόσπορος δ' ἐπώνυμος
Κεκλήσεται.

Aliter vero Apollodorus, qui de Bosporo Thracio hoc idem refert II. 1. Διέβη τὸν τότε μὲν καλούμενον πόρον Θρᾴκιον, νῦν δὲ ἀπ' ἐκείνης Βόσπορον. Ut et Scholiastes Apollonii supra iam citatus.]

[v. 734. ΗΠΕΙΡΟΝ ΗΞΕΙΣ ΑΣΙΑΔ'. Hactenus igitur in Europa erraverat. Aeschylus Europam ad Phasin usque pertingere censuit. Vide quae ad v. 789.]

[v. 738. ΓΑΜΩΝ. Σεμνῶς. Quo sensu Petronius et Apuleius saepius, *nuptias facere* [1]). Quin omnino vide chorum v. 892. et v. 898.]

v. 745. ΠΕΛΑΓΟΣ ΑΤΗΡΑΣ ΔΥΗΣ. Eurip. Hippol. v. 822. κακῶν πέλαγος, et Oreste, v. 341:

---

1) cf. Burmann. ad Petron. p. 181. P. Victor. Var. Lect. XXI, 3.

Ἄνα δὲ λαῖφος ὥς τις ἀκάτου θοᾶς
Τινάξας δαίμων κατέκλυσε,
Δεινῶν δὲ πόνων ὡς πόντου
Λαβροῖς ὀλεθρίοισιν ἐν κύμασι.

Ita distinguendum: ubi diu frustra se torsit interpres Graecus. Est vero Hebraismus. Hieremias in Threnis, II. 13. *Magna est sicut mare tribulatio tua.*

[Ibid. *ΑΤΗΡΑΣ.* Hesych. Ἀτηρόν· βλαβερόν.]

[v. 746. *ΤΙ ΔΗΤ' ΕΜΟΙ ΖΗΝ ΚΕΡΔΟΣ.* Homer. Od. Μ'. 350.

Βούλομ' ἅπαξ πρὸς κῦμα χανὼν ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι,
Ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι ἐὼν ἐν νήσῳ ἐρήμῃ.

Ex quo adumbrari videtur hic locus Aeschyli, ut ex Aeschylo ille Sophoclis m), apud Stobaeum Tit. CXXII.

Τὸ μὴ γὰρ εἶναι κρεῖσσον ἢ τὸ ζῆν κακῶς.

Eurip. Troad. v. 632.

Τοῦ ζῆν δὲ λυπρῶς κρεῖσσόν ἐστι κατθανεῖν.

Idem in Alcestide, v. 963.

—— τί μοι ζῆν δῆτα κύδιον, φίλοι,
Κακῶς κλύοντι καὶ κακῶς πεπραγότι;

Et in Medea, v. 145.

—— τί δέ μοι ζῆν ἔτι κέρδος;

Theogn. v. 343.

Τεθναίην δ', εἰ μή τι κακῶν ἄμπαυμα μεριμνῶν
Εὑροίμην.

Menander apud Strabon. X. p. 486. n)

Καλὸν τὸ Κείων νόμιμόν ἐστι, Φανία,
Ὁ μὴ δυνάμενος ζῆν καλῶς οὐ ζῇ κακῶς.

Apud Ceos quippe lex invaluit, ut senes sexagenarii cicutam biberent, utpote οὐκέτι δυνάμενοι καλῶς ζῆν.]

v. 749. *ΚΡΕΙΣΣΟΝ ΓΑΡ ΕΙΣΑΠΑΞ.* Antigone apud Sophoclem, v. 470.

Ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν, ὡς ἐγώ, κακοῖς
Ζῇ, πῶς ὅδ' οὐχὶ κατθανὼν κέρδος φέρει;

Claudianus, de Bell. Gildon. v. 451.

Nonne mori satius quam vitae ferre pudorem?

[V. Cl. D. Iacobus Duportus ad Homericum illud Iliad. Ο'. 511.

Βέλτερον ἢ ἀπολέσθαι ἕνα χρόνον, ἠὲ βιῶναι,
Ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι ——

---

m) Soph. fragm. incert. XXXI. Brunck.
n) Menand. fragm. inc. CXXXV. p. 237. Meineck.

post citatum hunc Aeschyli locum subdit et aliorum testimonia nempe Philem. apud Stob. o)

Θανεῖν ἄριστόν ἐστιν, ἢ ζῆν ἀθλίως.

Soph. Aiace p),

Ἀλλ' ἢ καλῶς ζῆν ἢ καλῶς τεθνηκέναι
Τὸν εὐγενῆ χρή.

Lys. Orat. II. q) Ἥμισυς ὁ βίος βιῶναι κρείττων ἀλύπως ἐστὶ, διπλασίου λυπουμένῳ.]

v. 752. ΟΤΩι ΘΑΝΕΙΝ. Etenim Iupiter immortalitate eum donaverat, Chironis vice, cui exoptatior mortalitas. Apollodorus II. 5. [Ausonius, huc forsan respiciens, Idyll. XV. 21.

—— Sic Caucasea sub rupe Prometheus
Testatur Saturnigenam, nec nomine cessat
Incusare Iovem, data quod sit vita perennis.

Virg. Aen. XII. 879.

Quo vitam dedit aeternam? cur mortis adempta est
Conditio?]

v. 759. ΩΣ ΤΟΙΝΥΝ ΟΝΤΩΝ. Hoc, ut et Scholiastes interpretatur, velle videtur Prometheus, quae de Iove dixerat, tam certa esse quam si iam praesentia essent; et ad fidem faciendam sufficere, quod ipse, vates, ita fore praedixisset.

[v. 760. ΣΚΗΠΤΡΑ ΣΥΛΗΘΗΣΕΤΑΙ. Quod τὸ σκῆπτρα non recti sed quarti sit casus, constat ex sequentibus:

Αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ κενοφρόνων βουλευμάτων.]

[v. 767. ΦΕΡΤΕΡΟΝ ΠΑΤΡΟΣ. Themis apud Pindarum Isthm. VIII. 67. r)

—— Πεπρωμένον ἦν φέρ-
-τερον γόνον [οἱ] ἄνακτα πατρὸς τεκεῖν.

Eadem apud Apollonium Argonaut. IV. 801.

Ὡς δή τοι πέπρωτο ἀμείνονα πατρὸς ἑοῖο
Παῖδα τεκεῖν.

Ipsa Thetis apud Nonnum, Dionys. XXXIII. 356.

Ζεύς με πατὴρ ἐδίωκε καὶ ἤθελεν ἐς γάμον ἕλκειν,
Εἰ μὴ μιν ποθέοντα γέρων ἀνέκοπτε Προμηθεύς,
Θεσπίζων Κρονίωνος ἀρείονα παῖδα φυτεῦσαι.

Quod argumentum erat tertiae tragoediae Aeschyleae, nempe Προμηθέως λυομένου.]

---

o) Stob. CXX. p. 608. Philem. fragm. inc. CIX. p. 427. Mein.
p) Soph. Aiac. v. 480.
q) Lys. Orat. contr. Andoc. p. 106, 6. (p. 230. Reisk.)
r) Pind. Isthm. VII, 33. Bkh.

v. 771. *ΤΩΝ ΣΩΝ ΤΙΝ' ΑΥΤΟΝ.* De Promethei solutione duplex veterum sententia. Sunt qui a Iove solutum tradunt, postquam ei Prometheus ob explicatam Themidos de Thetide prophetiam in gratiam redierit: alii Herculem eum a vinculis exemisse invito Iove tradunt. Priori sententiae aliquoties favere videtur Aeschylus, ut v. 523.

— τόνδε γὰρ σώζων ἐγώ,
Δεσμοὺς ἀεικεῖς καὶ δύας ἐκφυγγάνω.

Hic vero posteriorem sententiam se omnino amplexum ostendit; neque dubium est quin et nomen Herculis, quod apud nonnullos MSS. personis huius fabulae adnumeratur, ad Prometheum λυόμενον pertinuerit.

v. 773. *ΤΡΙΤΟΣ ΓΕ ΓΕΝΝΑΝ.* Garbitius: *Tertius genere et insuper alia prognatione*, prorsus male. accipit δέκ' ac si esset δὲ καί, cum nihil aliud sit quam δέκα; facit quidem liberatorem Promethei ab Io quartum, qui fuit decimus tertius. Schol. *Α'*. ad v. 563. *Μαντεύεται Προμηθεὺς αὐτῇ (Ἰοῖ) τὰ μέλλοντα γενέσθαι, ὥςπερ ἀπ' αὐτῆς ἔσται τρισκαιδέκατος κατὰ γενεὰν ὃς αὐτῷ ὕστερον τῷ χρόνῳ ποτὲ ἐπαμυνεῖ.* Schol. *Β'*. in in hunc locum, τρισκαιδέκατος.

[v. 786. *ΓΕΓΩΝΕΙΝ.* *Γεγωνεῖν* est μέγα καὶ ἐξάκουστον βοᾶν, interprete Hesychio; unde, apud Philonem λόγος γεγωνὼς opponitur λόγῳ ἐνδιαθέτῳ.]

v. 788. *ΜΝΗΜΟΣΙΝ ΔΕΛΤΟΙΣ ΦΡΕΝΩΝ.* Et Supplic. v. 187.

— Φυλάξαι τἀμ' ἔπη δελτουμένας. lege δελτουμένα.

Tabellae ad scribendum aptae antiquitus triangulares, et libri eodem modo compacti, ad imaginem literae *Δ*. inde δέλτοι dicebantur. Eustath. Iliad. *Γ'*. p. 421. [s]) *Ἀπὸ τῶν δελτωτῶν βιβλίων, ἤγουν ἐκ τῶν κατὰ δέλτα πτυσσομένων γραφῶν.* Potuit alludere Prometheus ad notitias itinerarias tabulasque geographicas. Aeschylum eius rei peritissimum loquitur haec fabula, et quae periit, *Προμηθεὺς λυόμενος*, sic Homero similem, quem Strabo primum auctorem facit. Huiusmodi notitiarum libros Graecis in usu fuisse docet Aristot. Rhetor. I. 4. *Πρὸς μὲν τὴν νομοθεσίαν αἱ τῆς γῆς περίοδοι χρήσιμοι· ἐντεῦθεν γὰρ λαβεῖν ἐστι τοὺς τῶν ἐθνῶν νόμους. Πρὸς δὲ τὰς πολιτικὰς συμβουλίας αἱ τῶν περὶ τὰς πράξεις γραφόντων ἱστορίαι.* [V. Cl. Petrus Victorius, Var. Lect. IX. 13. „Quod Cicero *in mente insculpere* dixit pluribus locis [t]), Graeci boni poetae γράφειν ἐν φρεσὶν dixerunt, id est, *condere in animo quippiam*, atque illic firmiter collocare, ut ea quae literis consignamus. Aeschylus in Prometheo vincto,

Ἣν ἐγγράφου σὺ μνήμοσιν δέλτοις φρενῶν.

---

s) p. 421, 32. *t*) Cic. d. nat. deor. I, 45. II, 12. Acad. IV, 2.

Pindarus [u]) quoque, cum significare vellet ita se quempiam *in animo insculptum habere*, ut inde non posset deleri, nec ullum futurum tempus, quo penitus memoria eius extingueretur, quamvis tunc oblitus foret, ita locutus est initio X. Odae Olympiorum, mandans Musis, quae id sciebant, ut legerent: *Τὸν Ὀλυμπιονίκαν ἀνάγνωτέ μοι Ἀρχεστράτου παῖδα, πόθι φρενὸς Ἐμᾶς γέγραπται.* Expressisse autem hunc quoque Terentium in Andria [x]), his verbis apparet: *Etiam nunc mihi scripta illa dicta sunt in animo Chrysidis.* Contra Catullus [y]) *in vento et aqua scribere* dixit de rebus, quae subito dissipantur nec stabilitatis aliquid aut constantiae habent. Quod Graeci homines pervulgata voce, quaeque vim proverbii obtinuerit, intelligentes, aiebant *ἐς τέφραν γράφειν.* Cinis enim ipse quoque levi vento impellitur, nec quod impressum in eo fuerit diu retinet." Haec ille.]

[Ibid. *ΔΕΛΤΟΙΣ.* Hesych. *Δέλτος· πινακίδιον, ἢ πλάκες.* Idem *διφθέρα· δέρμα, βύρσα, δέλτος, γραμμάτιον.* „Vides vocare *δέλτον* et *γραμματεῖον*, id est, codicem, quam *βίβλον* vocavit Herodotus, quia *διφθέρα* eundem usum Ionibus praestaret, quam aliis *δέλτος* et *βίβλος*, dum ex pellibus et codices conficerent et volumina." Salmas. de modo usurarum, p. 413. Suidas, *Δέλτος· πινακίδιον, τιτλάριον, σχεδάριον. Ζήνων ὁ Κιτιεὺς Κλεάνθην τὸν αὑτοῦ διάδοχον ἀφωμοίου ταῖς σκληροκήροις δέλτοις, αἳ μόλις μὲν γράφονται, διατηροῦσι δὲ τὰ γραφέντα.* Interpres: *Tabellae: Libellus, pugillares, chartulae. Zeno Cittieus Cleanthem suum successorem comparabat duram-ceram-habentibus tabellis, quae difficulter quidem scripturam admittunt, sed scripta diu conservant.*]

[v. 789. *ΟΡΟΝ. Terminum, finem.* Plin. N. H. II. [z]) Prooem. *Termini amnes Tanais et Nilus.* Idem IV. 12. *Novissimum inter Asiam Europamque finem.* Ovid. Epist. ex Ponto. IV. 10. [a])

Quique duas terras, Asiam Cadmique sororem
Separat, et cursus inter utramque facit.

Alicubi vero, nempe in Prometheo soluto, Aeschylus Phasin fluvium *ὅρον τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας* dixit, referente Aeliano [b]) in Periplo Ponti Euxini. Porro licet Scholiastes *Α'.* *τὸν Τάναϊν ποταμὸν* per haec verba Aeschyli designari velit, ego tamen ipsum Bosporum Cimmericum omnino significari puto; id enim fluentum erat quod pertransiit Io, cum ex Europa in Asiam pervenerit, v. 732.]

---

u) Pind. Olymp. XI. init. Bkh.
x) Terent. Andr. I, 5, 48.
y) Catull. LXX, 4.
z) imo lib. III.
a) Ovid. Epist. ex Pont. IV, 10, 55.
b) Arrhian. Peripl. Pont. Eux. p. 131. ed. Blancard.

[v. 791. *ΕΣ Τ' ΑΝ ΕΞΙΚΗ*. Mox v. 809. *Ἕως ἂν ἐξίκῃ*.]

[v. 792. *ΠΡΟΣ ΓΟΡΓΟΝΕΙΑ ΠΕΔΙΑ ΚΙΣΘΙΝΗΣ.* Mathias Garbitius Cisthenem civitatem esse ait Libyae, cui assentitur magnus geographus Abrahamus Ortelius; *nam Gorgones*, inquit, *in Libya ad Atlanticum mare habitare constat.* Errat vero uterque, quippe de Asia praesens est sermo, nempe a v. 784.] Quod ad Scythiam pertineat haec Cisthine ex sequentibus liquet: ubi, inquit, transieris Tanaim ad ortum, iter deflectas ut evites Phorcydas, Gorgonas, Grypas, et Arimaspos: dein in longinquam terram Aethiopiam recta via progrediare. Nugantur itaque omnino qui de Lybica aut Aethiopica urbe interpretatum velint: imo potius sequendi MSS. qui legunt *Σκυθίνης*. [Atque hanc lectionem olim secutum fuisse Natalem Comitem observo, Mytholog. VII. 12. de Gorgonibus. *Hae*, inquit, *habitarunt in Scythia*, etc. *quod videtur significare ita Aeschylus in Prometheo,*

> *Πόντου περῶσα φλοῖσβον, ἐς τ' ἂν ἱκάνῃ* [*ἐξίκῃ*]
> *Πρὸς Γοργόνεια πεδία Σκυθίνης, κ. λ.*
> Pontum sonorum transiens, ut veneris
> Ad Gorgonaeos terminos Scytharum, ubi
> Sunt Phorcydes.]

Apud Scholiastem *A*. in hunc versum pro *Ἀσθενῶ* videtur legi debere *ἡ Σθενώ*. Consule Apollodorum II. 4. * Palaephatum, c. 32. et Ioan. Diaconum. Hesych. *Σθενώ*, Zenob. *Στενώ*.

v. 793. *ΔΗΝΑΙΑΙ ΚΟΡΑΙ*. *Puellae vetulae*. [Apollodoro c). *Φορκυάδες* quia pater *Φόρκυς* vel *Φόρκυν*, qui Zenobio *Φόρκος*. Hesych. *Φορκίς, μονόφθαλμος*. Etymolog. d) *Φόρκυς, δαίμων θαλάσσιος· παρὰ τὸ φέρεσθαι ὠκέως*. Zenob. I. 41. *Ἦσαν δὲ αὐταὶ* [*αὗται?*] *γραῖαι ἐκ γενετῆς. Fuerunt autem hae vetulae a nativitate.*] Hesiod. Theog. v. 270.

> *Φόρκυϊ δ' αὖ Κητὼ Γραίας τέκε καλλιπάρῃος*
> *Ἐκ γενετῆς πολιάς, τὰς δὴ Γραίας καλέουσιν*
> *Ἀθάνατοί τε θεοί, χαμαὶ ἐρχόμενοί τ' ἄνθρωποι·*
> *Πεφρηδώ τ' εὔπεπλον Ἐνυώ τε κροκόπεπλον —.*

Hinc forsan *κυκνόμορφοι* dictae, quia canae.

[v. 794. *ΚΟΙΝΟΝ ΟΜΜ' ΕΚΤΗΜΕΝΑΙ*. Ovid. Metam. VI. 4.

> Phorcydes unius sortitas luminis usum.

Fabula notissima, de qua Palaephatus c. 32.]

v. 795. *ΑΣ ΟΥΘ' ΗΛΙΟΣ ΠΡΟΣΔΕΡΚΕΤΑΙ*. Quippe subterraneae habitabant.

---

c) Apollodor. II, 4, 2. d) Etymol. M. p. 798, 88.

[Ibid. *ΜΟΝΟΔΟΝΤΕΣ.* Zenob. I. 41. *Ἕνα τε ὀφθαλμὸν αἱ τρεῖς καὶ ἕνα ὀδόντα εἶχον, καὶ ταῦτα παρὰ μέρος ἀλλήλαις ἤμειβον.*]

[v. 797. *ΚΑΤΑΠΤΕΡΟΙ.* Zenob. I. 41. *Καὶ πτέρυγας δι' ὧν ἐφέροντο* (nempe aureas). Apollodor. II. 4. *Πτέρυγας χρυσᾶς δι' ὧν ἐπέτοντο.*]

v. 798. *ΔΡΑΚΟΝΤΟΜΑΛΛΟΙ.* Apollod. II. 4. *Εἶχον δὲ αἱ Γοργόνες κεφαλὰς μὲν περιεσπειρομένας φολίσι δρακόντων.* Et Zenob. I. 41.

[v. 799. *ΕΞΕΙ ΠΝΟΑΣ.* Lapis enim factus est. Apollodorus, II. 4. *Τοὺς δὲ ἰδόντας λίθους ἐποίουν.* Et Zenobius iisdem verbis, I. 41.]

[v. 800. *ΦΡΟΥΡΙΟΝ.* Hesych. *Φρούριον· προφύλαγμα, προφυλακτήριον.* Hic vero *φρούριον* quod vites sc. Scholiastes *A*. *καταγωγὴν, ἣν ὀφείλεις φυλάξασθαι.*]

v. 802. *ΖΗΝΟΣ ΑΚΡΑΓΕΙΣ ΚΥΝΑΣ ΓΡΥΠΑΣ ΦΥΛΑΞΑΙ.* Solin. c. 15. *In Asiatica Scythia terrae sunt locupletes, inhabitabiles tamen: nam cum auro et gemmis affluant, Grypes tenent universa, alites ferocissimae et ultra omnem rabiem saevientes, quarum immanitate obsistente ad venas divites accessus difficilis ac rarus est; quippe visos discerpunt, veluti geniti ad plectendum avaritiae temeritatem.*

v. 803. *ΤΟΝ ΤΕ ΜΟΥΝΩΠΑ ΣΤΡΑΤΟΝ.* Arimasporum historiae tres libros carmine composuit Aristeas Proconnesius, quem, ni supposititium opus fuerit, prout sentit Dionysius Halicarnassensis [e]), et suspicari videtur Longinus περὶ Ὕψους c. 8., secutus est in hisce describendis Aeschylus: extat enim haud absimile fragmentum ex Arimaspeis apud Ioannem Tzetzem Chil. VII. 144. *)

Ἰσσηδοὶ χαίτῃσιν ἀγαλλόμενοι ταναῇσι·
Καί σφας ἀνθρώπους εἶναι καθύπερθεν ὁμούρους,
Πρὸς Βορέω, πολλούς τε καὶ ἐσθλοὺς, κάρτα μαχητάς,
Ἀφνειοὺς ἵπποισι, πολύῤῥηνας, πολυβούτας·
Ὀφθαλμὸν δ' ἕν' ἕκαστος ἔχει χαρίεντι μετώπῳ,
Χαίτῃσιν λάσιοι, πάντων στιβαρώτατοι ἀνδρῶν.

Plinius [f]) etiam *uno oculo in fronte media insignes* tradit. A. Gellius IX. 4. *Item esse homines sub eadem regione coeli unum oculum in frontis medio habentes, qui appellantur Arimaspi; qua fuisse facie Cyclopas poetae ferunt.* Et Strabo Cyclopum fabulam hoc arrepto argumento e Scythia in Graeciam delatam putat I. p. 21. Eustathius prodit in Dionys. *Περιηγ.* v. 31. quod inter sagittandum alterum oculum solebant claudere; tandem vero consuetudo in naturam devergit: ex hoc vitio

e) Dionys. Halicarn. de Thucyd. iudic. cap. XXIII. p. 864, 5. Sylb. p. 126. Krüg.

f) Plin. Hist. Nat. VII, 2.   *) v. 688. (Vs. 2. f. scr. *Καί σφαϛ* d.)

eas olim degisse perhibent Metrodorus et Hypsicrates, apud Strabonem XI. p. 504. *Γαργαρεῖσιν ὁμόρους αὐτάς φασιν οἰκεῖν ἐν ταῖς ὑπωρείαις ταῖς πρὸς ἄρκτον τῶν Καυκασίων ὀρῶν, ἃ καλεῖται Κεραύνια.*]

[v. 723. *ΘΕΜΙΣΚΥΡΑΝ.* Strabo I. p. 52. *Περὶ δὲ τὸν Θερμώδοντα καὶ τὸν Ἶριν ὅλη Θεμίσκυρα τὸ τῶν Ἀμαζόνων πεδίον.* Idem XI. p. 505. *Τὴν δὲ Θεμίσκυραν καὶ τὰ περὶ τὸν Θερμώδοντα πεδία καὶ τὰ ὑπερκείμενα ὄρη ἅπαντα Ἀμαζόνων καλοῦσι, καί φασιν ἐξελαθῆναι αὐτὰς ἐνθένδε.* Virg. Aen. IX. 659.

Quales Threiciae cum ad flumina Thermodontis
Pulsant et pictis bellantur Amazones armis.

Apollonius Argonaut. II. 370.

—— ἐπὶ δὲ στόμα Θερμώδοντος
Κόλπῳ ἐν εὐδιόωντι Θεμισκύρειον ὑπ' ἄκρην
Μύρεται, εὐρείης διαειμένος ἠπείροιο.
Ἐνθάδε Δοίαντος πεδίον, σχεδόθεν δὲ πόληες
Τρισσαὶ Ἀμαζονίδων.]

v. 724. *ΚΑΤΟΙΚΙΟΥΣΙΝ.* Garbitius: *incoluerunt*, male.

v. 725. *ΣΑΛΜΥΔΗΣΣΙΑ ΓΝΑΘΟΣ.* Monet Casaubonus, quod in dextro Ponti latere Salmydessum constituit, cum Strabo hoc nomine sinistrum Ponti latus a Cyaneis ad Andriacum designari tradat, VII. p. 319. Plinius [h]) eiusdem nominis urbem in illo tractu memorat. Sunt qui fluvium esse volunt, ut Sophoclis [i]) et Lycophronis [k]) interpretes. *Γνάθον* dicit Aeschylus eodem sensu, quo Apollonius de Scylla IV. 830.

Μήπως σμερδαλέοισιν ἐπαΐξασα γένυσσιν.

[Abrahamus Ortelius in Thesauro Geographico: „*Salmydessia maxilla*, *Σαλμυδησσία γνάθος*, circa Thermodontis fluminis ostia: scopulus navigantibus infestus, est apud Aeschylum in Prometheo et Sophoclis Scholiastem in Antigonen [i]). *Salmydessum sinum* habet ibidem Stephanus." Iul. Pollux Onomast. IX. 5. *Περὶ τῶν κατὰ θάλατταν μερῶν*, *de partibus maritimis*: *Φιλοτιμουμένῳ δὲ ἔξεστιν εἰπεῖν, Σαλμιδυσός, Καφηρεύς, καὶ ὅσα ἐν θαλάττῃ δύσμικτα καὶ ἄξενα χωρία.* *Affectatori autem dicendum est, Salmidysus, Caphareus, et quaecumque alia in mari sunt inaccessibilia et horrenda loca.*]

v. 726. *ΕΧΘΡΟΞΕΝΟΣ ΝΑΥΤΗΣΙ.* Pontum Euxinum Strabo VII. p. 298. refert *καλεῖσθαι ἄξενον διὰ τὸ δυσχείμερον καὶ τὴν ἀγριότητα τῶν περιοικούντων ἐθνῶν καὶ μάλιστα τῶν Σκυθῶν ξενοθυτούντων καὶ τοῖς κρανίοις ἐκπώμασι χρωμένων· ὕστερον δὲ Εὔξεινον κεκλῆσθαι, τῶν Ἰώνων ἐν τῇ παραλίᾳ πόλιν κτισάντων.* Lycophroni v. 1286. *κακόξεινος κλυδὼν* dicitur.

---

h) ap. Casaub. Commentar. in Strab. p. 121. ed. Genev.
i) Schol. ad Soph. Antig. v. 969.
k) Schol. Lycophr. ad vv. 186. 1286.

v. 728. *ΙΣΘΜΟΝ Δ' ΕΠ' ΑΥΤΑΙΣ*. Tauricam Chersonesum intelligit: [intra Carcinitem fl. et Bycen paludem interclusam. Ptolem. III. 5. *Μεθ' ἃς τοῦ διορίζοντος Ἰσθμοῦ τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον τὸ μὲν πρὸς τῷ Καρκινίτῃ κόλπῳ πέρας ἐπέχει ξ, γ, μη, γ· τὰ δὲ πρὸς τῇ βύκῃ λίμνῃ πέρας, ξ, λ, μη, λ.* Minus recte Scholiastes *Α'*. ipsum fretum intelligit, nempe Cimmericum Bosporum, quem mox *αὐλῶνα Μαιωτικὸν* dicit Aeschylus.]

v. 730. *ΑΥΛΩΝ'*. Hesych. *Αὐλῶνες, οἱ ἐπ' εὐθείας τόποι, Αἰσχύλος.* [Idem. *Αὐλών, στενὴ ἀναφορὰ τοῦ ὕδατος.* Strabo XI. p. 494. *Αὕτη δ' ἐστὶν τοῦ Κιμμερικοῦ καλουμένου Βοσπόρου πέρας· καλεῖται δὲ οὕτως ὁ στενωπός, ἐπὶ τοῦ στόματος τῆς Μαιώτιδος.* Est vero angustissimus traiectus oris Maeoticae paludis, eodem auctore, XX circiter stadiorum.]

[Ibid. *ΛΙΠΟΥΣΑΝ*. Non vitando sed transeundo ulterius progrediens.]

v. 732. *ΒΟΣΠΟΡΟΣ*. Cimmericus: aliter vero Apollonii Scholiastes ad Argonaut. II. 167. *Βόσπορος*, inquit, *ὀνομάζεται διὰ τὸ δοκεῖν τὴν Ἰὼ βοῦν οὖσαν διαπορεύεσθαι τὸ ἀπὸ Βυζαντίου καὶ Καλχηδόνος διάστημα σταδίων ἐστὶ τοῦτον τὸν τόπον,* * *ἐκ τῆς Εὐρώπης εἰς τὴν Ἀσίαν διαβαίνουσαν.* Aeschylum sane in mente non habuit. Bosporus secundum Hesychium primo Scythicum designat, dein Thracium, quasi posterior ad exemplum prioris id nomen sortitus fuerit: constat enim maris et fluminum partes minus profundas et vado transeundas *βοσπόρους* vocari. [Stephanus *περὶ πόλεων*. *Βόσπορος· πόλις Πόντου, κατὰ τὸν Κιμμέριον κόλπον, ὡς Φίλων. Καὶ πορθμὸς ὁμώνυμος, ἀπὸ Ἰοῦς καλούμενος. Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ Δεσμώτῃ,*

Ἔσται δὲ θνητοῖς εἰς ἀεὶ λόγος μέγας
Τῆς σῆς πορείας, Βόσπορος δ' ἐπώνυμος
Κεκλήσεται.

Aliter vero Apollodorus, qui de Bosporo Thracio hoc idem refert, II. 1. *Διέβη τὸν τότε μὲν καλούμενον πόρον Θράκιον, νῦν δὲ ἀπ' ἐκείνης Βόσπορον.* Ut et Scholiastes Apollonii supra iam citatus.]

[v. 734. *ΗΠΕΙΡΟΝ ΗΞΕΙΣ ΑΣΙΑΔ'*. Hactenus igitur in Europa erraverat. Aeschylus Europam ad Phasin usque pertingere censuit. Vide quae ad v. 789.]

[v. 738. *ΓΑΜΩΝ*. *Σεμνῶς*. Quo sensu Petronius et Apuleius saepius, *nuptias facere* [1]. Quin omnino vide chorum v. 892. et v. 898.]

v. 745. *ΠΕΛΑΓΟΣ ΑΤΗΡΑΣ ΔΥΗΣ*. Eurip. Hippol. v. 822. *κακῶν πέλαγος*, et Oreste, v. 341:

---

1) cf. Burmann. ad Petron. p. 181. P. Victor. Var. Lect. XXI, 3.

Ἄνα δὲ λαῖφος ὥς τις ἀκάτου θοᾶς
Τινάξας δαίμων κατέκλυσε,
Δεινῶν δὲ πόνων ὡς πόντου
Λαβροῖς ὀλεθρίοισιν ἐν κύμασι.

Ita distinguendum: ubi diu frustra se torsit interpres Graecus. Est vero Hebraismus. Hieremias in Threnis, II. 13. *Magna est sicut mare tribulatio tua.*

[Ibid. *ΑΤΗΡΑΣ.* Hesych. *Ἀτηρόν· βλαβερόν.*]

[v. 746. *ΤΙ ΔΗΤ' ΕΜΟΙ ΖΗΝ ΚΕΡΔΟΣ.* Homer. Od. *Μ'*. 350.

Βούλομ' ἅπαξ πρὸς κῦμα χανὼν ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσαι,
Ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι ἐὼν ἐν νήσῳ ἐρήμῃ.

Ex quo adumbrari videtur hic locus Aeschyli, ut ex Aeschylo ille Sophoclis m), apud Stobaeum Tit. CXXII.

Τὸ μὴ γὰρ εἶναι κρεῖσσον ἢ τὸ ζῆν κακῶς.

Eurip. Troad. v. 632.

Τοῦ ζῆν δὲ λυπρῶς κρεῖσσόν ἐστι κατθανεῖν.

Idem in Alcestide, v. 963.

—— τί μοι ζῆν δῆτα κύδιον, φίλοι,
Κακῶς κλύοντι καὶ κακῶς πεπραγότι;

Et in Medea, v. 145.

—— τί δέ μοι ζῆν ἔτι κέρδος;

Theogn. v. 343.

Τεθναίην δ', εἰ μή τι κακῶν ἄμπαυμα μεριμνῶν
Εὑροίμην.

Menander apud Strabon. X. p. 486. n)

Καλὸν τὸ Κείων νόμιμόν ἐστι, Φανία,
Ὁ μὴ δυνάμενος ζῆν καλῶς οὐ ζῇ κακῶς.

Apud Ceos quippe lex invaluit, ut senes sexagenarii cicutam biberent, utpote *οὐκέτι δυνάμενοι καλῶς ζῆν.*]

v. 749. *ΚΡΕΙΣΣΟΝ ΓΑΡ ΕΙΣΑΠΑΞ.* Antigone apud Sophoclem, v. 470.

Ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν, ὡς ἐγώ, κακοῖς
Ζῇ, πῶς ὅδ' οὐχὶ κατθανὼν κέρδος φέρει;

Claudianus, de Bell. Gildon. v. 451.

Nonne mori satius quam vitae ferre pudorem?

[V. Cl. D. Iacobus Duportus ad Homericum illud Iliad. *Ο'*. 511.

Βέλτερον ἢ ἀπολέσθαι ἕνα χρόνον, ἠὲ βιῶναι,
Ἢ δηθὰ στρεύγεσθαι ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι —

---

m) Soph. fragm. incert. XXXI. Brunck.
n) Menand. fragm. inc. CXXXV. p. 257. Meineck.

post citatum hunc Aeschyli locum subdit et aliorum testimonia nempe Philem. apud Stob. o)

Θανεῖν ἄριστόν ἐστιν, ἢ ζῆν ἀθλίως.

Soph. Aiace p),

Ἀλλ' ἢ καλῶς ζῆν ἢ καλῶς τεθνηκέναι
Τὸν εὐγενῆ χρή.

Lys. Orat. II. q) *Ἥμισυς ὁ βίος βιῶναι κρείττων ἀλύπως ἐστὶ, διπλασίου λυπουμένῳ.*]

v. 752. *ΟΥΤΩι ΘΑΝΕΙΝ.* Etenim Iupiter immortalitate eum donaverat, Chironis vice, cui exoptatior mortalitas. Apollodorus II. 5. [Ausonius, huc forsan respiciens, Idyll. XV. 21.

— Sic Caucasea sub rupe Prometheus
Testatur Saturnigenam, nec nomine cessat
Incusare Iovem, data quod sit vita perennis.

Virg. Aen. XII. 879.

Quo vitam dedit aeternam? cur mortis adempta est
Conditio?]

v. 759. *ΩΣ ΤΟΙΝΥΝ ΟΝΤΩΝ.* Hoc, ut et Scholiastes interpretatur, velle videtur Prometheus, quae de Iove dixerat, tam certa esse quam si iam praesentia essent; et ad fidem faciendam sufficere, quod ipse, vates, ita fore praedixisset.

[v. 760. *ΣΚΗΠΤΡΑ ΣΥΛΗΘΗΣΕΤΑΙ.* Quod *τὸ σκῆπτρα* non recti sed quarti sit casus, constat ex sequentibus:

Αὐτὸς πρὸς αὑτοῦ κενοφρόνων βουλευμάτων.]

[v. 767. *ΦΕΡΤΕΡΟΝ ΠΑΤΡΟΣ.* Themis apud Pindarum Isthm. VIII. 67. r)

— *Πεπρωμένον ἦν φέρ-*
-τερον γόνον [οἱ] ἄνακτα πατρὸς τεκεῖν.

Eadem apud Apollonium Argonaut. IV. 801.

Ὡς δή τοι πέπρωτο ἀμείνονα πατρὸς ἑοῖο
Παῖδα τεκεῖν.

Ipsa Thetis apud Nonnum, Dionys. XXXIII. 356.

Ζεύς με πατὴρ ἐδίωκε καὶ ἤθελεν ἐς γάμον ἕλκειν,
Εἰ μή μιν ποθέοντα γέρων ἀνέκοπτε Προμηθεύς,
Θεσπίζων Κρονίωνος ἀρείονα παῖδα φυτεῦσαι.

Quod argumentum erat tertiae tragoediae Aeschyleae, nempe *Προμηθέως λυομένου.*]

---

o) Stob. CXX. p. 608. Philem. fragm. inc. CIX. p. 427. Mein.
p) Soph. Aiac. v. 480.
q) Lys. Orat. contr. Andoc. p. 106, 6. (p. 230. Reisk.)
r) Pind. Isthm. VII, 33. Bkh.

v. 771. ΤΩΝ ΣΩΝ ΤΙΝ' ΑΥΤΩΝ. De Promethei solutione duplex veterum sententia. Sunt qui a Iove solutum tradunt, postquam ei Prometheus ob explicatam Themidos de Thetide prophetiam in gratiam redierit: alii Herculem eum a vinculis exemisse invito Iove tradunt. Priori sententiae aliquoties favere videtur Aeschylus, ut v. 523.

—— τόνδε γὰρ σώζων ἐγὼ,
Δεσμοὺς ἀεικεῖς καὶ δύας ἐκφυγγάνω.

Hic vero posteriorem sententiam se omnino amplexum ostendit; neque dubium est quin et nomen Herculis, quod apud nonnullos MSS. personis huius fabulae adnumeratur, ad Prometheum λυόμενον pertinuerit.

v. 773. ΤΡΙΤΟΣ ΓΕ ΓΕΝΝΑΝ. Garbitius: *Tertius genere et insuper alia prognatione*, prorsus male. accipit δέκ' ac si esset δὲ καὶ, cum nihil aliud sit quam δέκα; facit quidem liberatorem Promethei ab Io quartum, qui fuit decimus tertius. Schol. Α'. ad v. 563. Μαντεύεται Προμηθεὺς αὐτῇ (Ἰοῖ) τὰ μέλλοντα γενέσθαι, ὥςπερ ἀπ' αὐτῆς ἔσται τρισκαιδέκατος κατὰ γενεὰν ὃς αὐτῷ ὕστερον τῷ χρόνῳ ποτὲ ἐπαμυνεῖ. Schol. Β'. in in hunc locum, τρισκαιδέκατος.

[v. 786. ΓΕΓΩΝΕΙΝ. Γεγωνεῖν est μέγα καὶ ἐξάκουστον βοᾷν, interprete Hesychio; unde, apud Philonem λόγος γεγωνὼς opponitur λόγῳ ἐνδιαθέτῳ.]

v. 788. ΜΝΗΜΟΣΙΝ ΔΕΛΤΟΙΣ ΦΡΕΝΩΝ. Et Supplic. v. 187.

—— Φυλάξαι τἄμ' ἔπη δελτουμένας. lege δελτούμενα.

Tabellae ad scribendum aptae antiquitus triangulares, et libri eodem modo compacti, ad imaginem literae Δ. inde δέλτοι dicebantur. Eustath. Iliad. Γ'. p. 421. [s]) Ἀπὸ τῶν δελτωτῶν βιβλίων, ἤγουν ἐκ τῶν κατὰ δέλτα πτυσσομένων γραφῶν. Potuit alludere Prometheus ad notitias itinerarias tabulasque geographicas. Aeschylum eius rei peritissimum loquitur haec fabula, et quae periit, Προμηθεὺς λυόμενος, sic Homero similem, quem Strabo primum auctorem facit. Huiusmodi notitiarum libros Graecis in usu fuisse docet Aristot. Rhetor. I. 4 Πρὸς μὲν τὴν νομοθεσίαν αἱ τῆς γῆς περίοδοι χρήσιμοι· ἐντεῦθεν γὰρ λαβεῖν ἐστι τοὺς τῶν ἐθνῶν νόμους. Πρὸς δὲ τὰς πολιτικὰς συμβουλίας αἱ τῶν περὶ τὰς πράξεις γραφόντων ἱστορίαι. [V. Cl. Petrus Victorius, Var. Lect. IX. 13. „Quod Cicero *in mente insculpere* dixit pluribus locis [t]), Graeci boni poetae γράφειν ἐν φρεσὶν dixerunt, id est, *condere in animo quippiam*, atque illic firmiter collocare, ut ea quae literis consignamus. Aeschylus in Prometheo vincto,

Ἣν ἐγγράφου σὺ μνήμοσιν δέλτοις φρενῶν.

---

s) p. 421, 32. t) Cic. d. nat. deor. I, 16. II, 12. Acad. IV, 2

Pindarus u) quoque, cum significare vellet ita se quempiam *in animo insculptum habere*, ut inde non posset deleri, nec ullum futurum tempus, quo penitus memoria eius extingueretur, quamvis tunc oblitus foret, ita locutus est initio X. Odae Olympiorum, mandans Musis, quae id sciebant, ut legerent: *Τὸν Ὀλυμπιονίκαν ἀνάγνωτέ μοι Ἀρχεστράτου παῖδα, πόθι φρενὸς Ἐμᾶς γέγραπται.* Expressisse autem hunc quoque Terentium in Andria x), his verbis apparet: *Etiam nunc mihi scripta illa dicta sunt in animo Chrysidis.* Contra Catullus y) *in vento et aqua scribere* dixit de rebus, quae subito dissipantur nec stabilitatis aliquid aut constantiae habent. Quod Graeci homines pervulgata voce, quaeque vim proverbii obtinuerit, intelligentes, aiebant *ἐς τέφραν γράφειν.* Cinis enim ipse quoque levi vento impellitur, nec quod impressum in eo fuerit diu retinet." Haec ille.]

[Ibid. *ΔΕΛΤΟΙΣ.* Hesych. *Δέλτος· πινακίδιον, ἢ πλάκες.* Idem *διφθέρα· δέρμα, βύρσα, δέλτος, γραμμάτιον.* „Vides vocare *δέλτον* et *γραμματεῖον*, id est, codicem, quam *βίβλον* vocavit Herodotus, quia *διφθέρα* eundem usum Ionibus praestaret, quam aliis *δέλτος* et *βίβλος*, dum ex pellibus et codices conficerent et volumina." Salmas. de modo usurarum, p. 413. Suidas, *Δέλτος· πινακίδιον, τιτλάριον, σχεδάριον. Ζήνων ὁ Κιττιεὺς Κλεάνθην τὸν αὐτοῦ διάδοχον ἀφωμοίου ταῖς σκληροκήροις δέλτοις, αἳ μόλις μὲν γράφονται, διατηροῦσι δὲ τὰ γραφέντα.* Interpres: *Tabellae: Libellus, pugillares, chartulae. Zeno Cittieus Cleanthem suum successorem comparabat duram-ceram-habentibus tabellis, quae difficulter quidem scripturam admittunt, sed scripta diu conservant.*]

[v. 789. *ΟΡΟΝ. Terminum, finem.* Plin. N. H. II. z) Prooem. *Termini amnes Tanais et Nilus.* Idem IV. 12. *Novissimum inter Asiam Europamque finem.* Ovid. Epist. ex Ponto. IV. 10. a)

Quique duas terras, Asiam Cadmique sororem
Separat, et cursus inter utramque facit.

Alicubi vero, nempe in Prometheo soluto, Aeschylus Phasin fluvium *ὅρον τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας* dixit, referente Aeliano b) in Periplo Ponti Euxini. Porro licet Scholiastes *Α'. τὸν Τάναϊν ποταμὸν* per haec verba Aeschyli designari velit, ego tamen ipsum Bosporum Cimmericum omnino significari puto; id enim fluentum erat quod pertransiit Io, cum ex Europa in Asiam pervenerit, v. 732.]

---

u) Pind. Olymp. XI. init. Bkh.
x) Terent. Andr. I, 5, 48.
y) Catull. LXX, 4.
z) imo lib. III.
a) Ovid. Epist. ex Pont. IV, 10, 55.
b) Arrhian. Peripl. Pont. Eux. p. 131. ed. Blancard.

[v. 791. *ΕΣ Τ' ΑΝ ΕΞΙΚΗι.* Mox v. 809. *Ἕως ἂν ἐξίκῃ.*]

[v. 792. *ΠΡΟΣ ΓΟΡΓΟΝΕΙΑ ΠΕΔΙΑ ΚΙΣΘΙΝΗΣ.* Mathias Garbitius Cisthenem civitatem esse ait Libyae, cui assentitur magnus geographus Abrahamus Ortelius; *nam Gorgones,* inquit, *in Libya ad Atlanticum mare habitare constat.* Errat vero uterque, quippe de Asia praesens est sermo, nempe a v. 734.] Quod ad Scythiam pertineat haec Cisthine ex sequentibus liquet: ubi, inquit, transieris Tanaim ad ortum iter deflectas ut evites Phorcydas, Gorgonas, Grypas, et Arimaspos: dein in longinquam terram Aethiopiam recta via progrediare. Nugantur itaque omnino qui de Lybica aut Aethiopica urbe interpretatum velint: imo potius sequend MSS. qui legunt *Σκυθίνης.* [Atque hanc lectionem olim secutum fuisse Natalem Comitem observo, Mytholog. VII. 12 de Gorgonibus. *Hae,* inquit, *habitarunt in Scythia,* etc. *quod videtur significare ita Aeschylus in Prometheo,*

Πόντου περῶσα φλοῖσβον, ἔς τ' ἂν ἱκάνῃ [ἐξίκῃ]
Πρὸς Γοργόνεια πεδία Σκυθίνης, κ. λ.
Pontum sonorum transiens, ut veneris
Ad Gorgonaeos terminos Scytharum, ubi
Sunt Phorcydes.]

Apud Scholiastem *A.* in hunc versum pro *Ἀσθενώ* videtur legi debere *ἢ Σθενώ.* Consule Apollodorum II. 4. Palaephatum, c. 32. et Ioan. Diaconum. Hesych. *Σθενώ,* Zenob. *Στενώ.*

v. 793. *ΔΗΝΑΙΑΙ ΚΟΡΑΙ.* *Puellae vetulae.* [Apollodoro c). *Φορκυάδες* quia pater *Φόρκυς* vel *Φόρκυν,* qui Zenobio *Φόρκος.* Hesych. *Φορκίς, μονόφθαλμος.* Etymolog. d) *Φόρκυς, δαίμων θαλάσσιος· παρὰ τὸ φέρεσθαι ὠκέως.* Zenob. I. 41. *Ἦσαν δὲ αὐταὶ* [*αὗται?*] *γραῖαι ἐκ γενετῆς.* *Fuerunt autem hae vetulae a nativitate.*] Hesiod. Theog. v. 270.

Φόρκυϊ δ' αὖ Κητὼ Γραίας τέκε καλλιπάρῃος
Ἐκ γενετῆς πολιάς, τὰς δὴ Γραίας καλέουσιν
Ἀθάνατοί τε θεοί, χαμαὶ ἐρχόμενοί τ' ἄνθρωποι·
Πεφρηδώ τ' εὔπεπλον Ἐνυώ τε κροκόπεπλον —.

Hinc forsan *κυκνόμορφοι* dictae, quia canae.

[v. 794. *ΚΟΙΝΟΝ ΟΜΜ' ΕΚΤΗΜΕΝΑΙ.* Ovid. Metam. VI. 4.

Phorcydes unius sortitas luminis usum.

Fabula notissima, de qua Palaephatus c. 32.]

v. 795. *ΑΣ ΟΥΘ' ΗΛΙΟΣ ΠΡΟΣΔΕΡΚΕΤΑΙ.* Quippe subterraneae habitabant.

---

c) Apollodor. II, 4, 2. d) Etymol. M. p. 798, 38.

[Ibid. *ΜΟΝΟΔΟΝΤΕΣ.* Zenob. I. 41. *Ἕνα τε ὀφθαλμὸν αἱ τρεῖς καὶ ἕνα ὀδόντα εἶχον, καὶ ταῦτα παρὰ μέρος ἀλλήλαις ἤμειβον.*]

[v. 797. *ΚΑΤΑΠΤΕΡΟΙ.* Zenob. I. 41. *Καὶ πτέρυγας δι' ὧν ἐφέροντο* (nempe aureas). Apollodor. II. 4. *Πτέρυγας χρυσᾶς δι' ὧν ἐπέτοντο.*]

v. 798. *ΔΡΑΚΟΝΤΟΜΑΛΛΟΙ.* Apollod. II. 4. *Εἶχον δὲ αἱ Γοργόνες κεφαλὰς μὲν περιεσπειρομένας φολίσι δρακόντων.* Et Zenob. I. 41.

[v. 799. *ΕΞΕΙ ΠΝΟΑΣ.* Lapis enim factus est. Apollodorus, II. 4. *Τοὺς δὲ ἰδόντας λίθους ἐποίουν.* Et Zenobius iisdem verbis, I. 41.]

[v. 800. *ΦΡΟΥΡΙΟΝ.* Hesych. *Φρούριον· προφύλαγμα, προφυλακτήριον.* Hic vero *φρούριον* quod vites sc. Scholiastes *A'. καταγωγὴν, ἣν ὀφείλεις φυλάξασθαι.*]

v. 802. *ΖΗΝΟΣ ΑΚΡΑΓΕΙΣ ΚΥΝΑΣ ΓΡΥΠΑΣ ΦΥΛΑΞΑΙ.* Solin. c. 15. *In Asiatica Scythia terrae sunt locupletes, inhabitabiles tamen: nam cum auro et gemmis affluant, Grypes tenent universa, alites ferocissimae et ultra omnem rabiem saevientes, quarum immanitate obsistente ad venas divites accessus difficilis ac rarus est; quippe visos discerpunt, veluti geniti ad plectendum avaritiae temeritatem.*

v. 803. *ΤΟΝ ΤΕ ΜΟΥΝΩΠΑ ΣΤΡΑΤΟΝ.* Arimasporum historiae tres libros carmine composuit Aristeas Proconnesius, quem, ni supposititium opus fuerit, prout sentit Dionysius Halicarnassensis [e]), et suspicari videtur Longinus περὶ Ὕψους c. 8., secutus est in hisce describendis Aeschylus: extat enim haud absimile fragmentum ex Arimaspeis apud Ioannem Tzetzem Chil. VII. 144. *)

Ἰσσηδοὶ χαίτῃσιν ἀγαλλόμενοι τανaῇσι·
Καί σφας ἀνθρώπους εἶναι καθύπερθεν ὁμούρους,
Πρὸς Βορέω, πολλούς τε καὶ ἐσθλοὺς, κάρτα μαχητάς,
Ἀφνειοὺς ἵπποισι, πολύῤῥηνας, πολυβούτας·
Ὀφθαλμὸν δ' ἓν ἕκαστος ἔχει χαρίεντι μετώπῳ,
Χαίτῃσιν λάσιοι, πάντων στιβαρώτατοι ἀνδρῶν.

Plinius [f]) etiam *uno oculo in fronte media insignes* tradit. A. Gellius IX. 4. *Item esse homines sub eadem regione coeli unum oculum in frontis medio habentes, qui appellantur Arimaspi; qua fuisse facie Cyclopas poetae ferunt.* Et Strabo Cyclopum fabulam hoc arrepto argumento e Scythia in Graeciam delatam putat I. p. 21. Eustathius prodit in Dionys. *Περιηγ.* v. 31. quod inter sagittandum alterum oculum solebant claudere; tandem vero consuetudo in naturam devergit: ex hoc vitio

---

e) Dionys. Halicarn. de Thucyd. iudic. cap. XXIII. p. 864, 5. Sylb. p. 126. Krüg.

f) Plin. Hist. Nat. VII, 2.

*) v. 688. (Vs. 2. f. scr. *Καί φασ' ἀ.*)

nomen. Ἄριμα lingua Scythica *unum* significat, σποῦ *oculum*, teste Herodoto IV. 27. Eustathius aliter, nempe ἄρι *unum* et μασπούς *oculum*: cui accedit Scholiastes noster *B'*. Quicquid vero de Arimaspis dicitur, in dubium revocat Herodotus III. 116., quippe cum id Issedones Scythis, Scythae Graecis communicarint, IV. 27. Imo de iis nihil tradi praeter fabulas Strabo probat XI. p. 507. [Iul. Pollux, Onomastic. II. 4. postquam vocem ἑτερόφθαλμος adduxisset, subdit eos qui natura sunt unoculi, ut Cyclopes et Arimaspi, μονοφθάλμους Herodoto nominari. Τὸ δὲ μονόφθαλμος, inquit, παρὰ Ἡροδότῳ ἐπὶ τῶν ἐκ φύσεως ἕνα ἐχόντων ὀφθαλμόν, οἷον Κυκλώπων καὶ Ἀριμασπῶν. *Unoculus apud Herodotum de his qui natura unum tantum oculum habent, ut Cyclopes et Arimaspi.* Atque ita quidem distinguunt Ammonius g), Thomas Magister h) et Moschopulus, nempe ἑτερόφθαλμον eum dici proprie, cui alter oculus effossus sit, μονόφθαλμον eum, qui unum tantum oculum natura habet.]

v. 804. *ΟΙ ΧΡΥΣΟΡΡΥΤΟΝ.* Auro abundare plagas illas septentrionales praeter Solinum c. 15. asserit Herodotus, III. 116. Πρὸς δὲ ἄρκτου τῆς Εὐρώπης πολλῷ τοι πλεῖστος χρυσὸς φαίνεται ἐών. Caute tamen subdit: ὅκως μὲν γινόμενος οὐκ ἔχω οὐδὲ τοῦτο ἀτρεκέως εἶπαι. Hinc Lucanus, III. 289.

—— auroque ligatas
Substringens Arimaspe comas. ——

Huius causa Gryphes cum Arimaspis assidue pugnare, ex Aristea refert Pausanias in Attic. c. 24. Gryphes *e cuniculis eruunt* (Plin. VII. 2.) et *servant*, unde χρυσοφύλακες dicti (Herodot. IV. 13.); rapiunt Arimaspi.

{Ibid. *ΙΠΠΟΒΑΜΟΝ'.* Aristophanes ῥήμαθ' ἱπποβάμονα, de Aeschylo, Ran. v. 839. Vide vero quae ad Supplic. v. 292.]

[v. 805. *ΠΛΟΥΤΩΝΟΣ ΝΑΜΑ.* Abrahamus Ortelius in Thesauro Geogr. „*Plutonis* fluvium auriferum habet in Lybia Aeschyli Prometheus."]

[v. 806. *ΤΟΥΤΟΙΣ ΣΥ ΜΗ ΠΕΛΑΖΕ.* Vult ut veniat in Aethiopiam per dispendia, ne incidat in pericula ferarum gentium; quod a Virgilio imitatum monet V. Cl. la Cerda Aeneid. III. 429.

Praestat Trinacrii metas lustrare Pachyni
Cessantem, longos et circumflectere cursus,
Quam semel informem vasto vidisse sub antro
Scyllam; etc.]

---

g) Ammon. de diff. verb. p. 60. 61. Valck.
h) Thom. Mag. p. 378. Bern.

[Ibid. *ΤΗΛΟΥΡΟΝ ΔΕ ΓΗΝ.* In Supplicibus peregrinationem Ius describit Aeschylus, quae hic praetermissa.]

[v. 807. *ΟΙ ΠΡΟΣ ΗΛΙΟΥ ΝΑΙΟΥΣΙ ΠΗΓΑΙΣ.* In quibus Sol se ipsum et equos suos abluit. Noster in Prometheo Soluto i):

Λίμναν παντοτρόφαν Αἰθιόπων,
Ἵν' ὁ παντόπτης
Ἥλιος ἀεὶ χρῶτ' ἀθάνατον
Κάματόν θ' ἵππων θερμαῖς ὕδατος
Μαλακοῦ προχοαῖς ἀναπαύει.

Ibi et Euripides *κοινὰς ποιεῖται τὰς ἱπποστάσεις τῇ τε Ἠοῖ καὶ τῷ Ἡλίῳ*, teste Strabone, I. p. 33. quem vide.] Veteres Aethiopas ad extremitates terrae collocatos censebant, non solum versus meridiem, sed et versus orientem et occidentem: etenim monet Strabo I. p. 33. *τὰ μεσημβρινὰ πάντα Αἰθιοπίαν καλεῖσθαι*; cuius rei testem adducit Aeschylum in Prometheo λυομένῳ. Veteres sequitur Ptolemaeus: *εἰσὶ δὲ ὁμοίως οἱ ὑπὸ τὸν ζωδιακὸν οἰκοῦντες ἀπὸ δύσεως μέχρις ἀνατολῶν ἅπαντες μέλανες τὰς χρόας Αἰθίοπες.* Inde *πρὸς ἡλίου πηγαῖς* positi. Virgil. Aen. IV. 480.

Oceani finem iuxta solemque cadentem
Ultimus Aethiopum locus est. ——

Macrobius I. 33. Homericum illud proferens k),

Ζεὺς [γὰρ] ἐς Ὠκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας
Χθιζὸς ἔβη μετὰ [κατὰ] δαῖτα, ——

Iovis, inquit, *appellatione Solem intelligi Cornificius scribit, cui unda Oceani velut dapes ministrat.*

v. 808. *ΕΝΘΑ ΠΟΤΑΜΟΣ ΑΙΘΙΟΨ.* A colore hoc nomen adeptus. Solin. c. 24. *Ultra adhuc amnis, qui atro colore exit per intimas et exustas solitudines, quae torrente perpetuo et sole nimio plus quam ignito nunquam ab aestu vindicantur.* Inde etiam Niger vel Nigris dictus, ut et Aethiopes Nigritae.

v. 809. *ΤΟΥΤΟΥ ΠΑΡ' ΟΧΘΑΣ ΕΡΠ'.* Niger cum ad ultimum cataractarum pervenerit Nilus dicitur. Solin. c. 32. *demumque a cataracte ultimo tutus est, ita enim quaedam claustra eius Aegyptii nuncupant; relicto tamen hoc post se nomine quo Nigris vocatur.* Mire hallucinatur interpres Graecus, qui de Catabasmo nescio quo monte somniat.

v. 810. *ΒΥΒΛΙΝΩΝ ΟΡΩΝ ΑΠΟ.* Byblinos montes ita dictos a papyro et calamis monet Scholiastes; nec absimile: namque et Niger perinde ac Nilus *papyro viret et calamo praetexitur.* Solin. c. 30. [Schol. *Α'. ἡ δὲ Βύβλος πόλις ἐστὶν Αἰ-*

---

i) Aesch. Prom. solut. fragm. 178. Schütz. (ap. Strab. I, p. 33.)
k) Hom. Il. I, 423.

γύπτου. Abrahamus Ortelius in Thesauro Geographico: „Byblii, Βύβλιοι Scythica gens Stephano; est et urbs munitissima in Nilo, eidem." Hesych. in Βύβλιοι· καὶ πόλις Φοινίκης Βύβλος.]

v. 811. *ΕΥΠΟΤΟΝ ΡΕΟΣ*. Achill. Tat. Clit. et Leuc. IV. p. 269. de aqua Nili, γλυκὺ δὲ πινόμενον ἦν, καὶ ψυχρὸν ἐν μέτρῳ τῆς ἡδονῆς. Et paulo post: διὰ τοῦτο αὐτὸν ἄκρατον ὁ Αἰγύπτιος πίνων οὐ φοβεῖται, Διονύσου μὴ δεόμενος. Huc pertinet Pescennii dictum ad milites: *Nilum habetis, et vinum quaeritis?* Plura de dulcedine aquae Niloticae Spartianus in Pescennio Nigro [l]).

v. 812. *ΤΡΙΓΩΝΟΝ ΕΣ ΧΘΟΝΑ*. Δέλτα innuit, quod Aegyptiis teste Stephano Πτίμυρις, Graecis Δέλτα, ob figuram qua Siciliam imitatur. Diodor. I. 34. Extenditur, referente Herodoto II, 15. secundum mare ἀπὸ Πλίνθινης σκοπιῆς μέχρι ταριχείων τῶν Πηλουσιακῶν, (legerim βαράθρων, sic enim loca circa Pelusium vocari solita ex Strabone constat, XVII. p. 802.) a mari μέχρι Κερκασώρου πόλιος, καθ' ἣν σχίζεται ὁ Νεῖλος, ἔς τε Πηλούσιον ῥέων καὶ ἐς Κάνωβον.

[v. 826. *ΟΧΛΟΝ ΛΟΓΩΝ*. C. Barthius Adversar. XXXIII. 12. „*Populum* quamvis multitudinem significare facit Apuleius; estque Graeca imitatione, Aeschylus:

Ὄχλον μὲν οὖν τὸν πλεῖστον ἐκλείψω λόγων.

Sic *populum stellarum* dixit Seneca in naturalibus [m]). „Haec Barthius.]

[v. 828. *ΔΑΠΕΔΑ*. Nota priorem longam, q. d. γῆς πέδα, ut v. 1. χθόνος πέδον.]

v. 829. *ΙΝΑ ΜΑΝΤΕΙΑ ΘΩΚΟΣ Τ'*. Strabo VII. p. 328. Ἡ Δωδώνη τοίνυν τὸ παλαιὸν ὑπὸ Θεσπρωτοῖς ἦν, καὶ τὸ ὄρος ὁ Τόμαρος ἢ Τμάρος, ἀμφοτέρως γὰρ λέγεται, ὑφ' ᾧ κεῖται τὸ ἱερόν· καὶ οἱ τραγικοί τε (an hunc innuit locum?) καὶ Πίνδαρος (Aeschylo coaevus) Θεσπρωτίδα εἰρήκασι τὴν Δωδώνην.

[v. 836. *ΚΟΛΠΟΝ ΡΕΑΣ*. Apollonii, quem citat Schol. A., locus extat Argonaut. IV. 327., ubi interpres: τὸν Ἀδρίαν φησίν, ἐνταῦθα γὰρ τὸν Κρόνον κατῳκηκέναι. Omnino reiicienda est viri doctissimi Samuelis Bocharti, tum Hesychii tum Scholiastae Euripidis importuna correctio, qui τὴν Ἀδρίαν dici malit. Proverb. Vatic. append. Ῥέας πόντος. Ἰόνιος κόλπος περὶ Ἀδρίαν, ἔνθα τιμᾶται ὁ βόσπορος. *Rheae pontus: Ionius sinus est iuxta Hadriam; hic colitur Bosporus.*]

v. 839. *ΙΟΝΙΟΣ ΚΛΗΘΗΣΕΤΑΙ, ΤΗΣ ΣΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΜΝΗΜΑ*. Ionium mare latius a poetis extenditur quam geographis, qui partem Adriatici faciunt. Servius ad Aeneid.

---

l) Spartian. vit. Pesc. Nigr. cap. VII.
m) Sen. Natur. Quaest. I, 5.

III. 211. *Sciendum Ionium sinum esse immensum ab Ionia usque ad Siciliam; et huius partes esse Adriaticum, Achaicum, Epiroticum:* et ulterius adhuc Plin. N. H. IV. 11. *Graeci et Ionium dividunt in Siculum et Creticum, ab insulis: et Icarium, quod est inter Samum et Myconem:* et Thucydides o), dum gentes omnes enumerat, quae Atheniensibus contra Syracusanos se adiunxerant, non tantum Corcyraeos, Cephallenses, Zacynthios, Acarnanasque, sed et Cretenses et Rhodios cum nominasset, concludit: *καὶ οἵδε μὲν τῷ Ἰονίῳ κόλπῳ ὁριζόμενοι.* Denique notarunt veteres pro toto maris tractu, quo navigavit Io, usurpatum Ionium; prout apud Aeschylum nostrum. Hinc et Nonnus Dionys. III. 266.

Γυιοβόρῳ δὲ μύωπι χαρασσομένη δέμας Ἰὼ
Ἰονίης ἁλὸς οἶδμα κατέγραφε φοιτάδι χηλῇ.

Hoc ergo Ionium, Maroni p) *magnum*, Nasoni q) *capax*, Statio *ingens*, per quod Io in Aegyptum, chorus Phoenissarum apud Euripidem in Graeciam navigavit. Ita enim veteres aliquos isthunc locum interpretatos, Phoeniss. v. 210.

Τύριον οἶδμα λιποῦσ' ἔβαν
Ἰόνιον κατὰ πόντον, κ. τ. λ.

qui adhuc extant testantur. *Οἱ δέ φασιν Αἰσχύλῳ αὐτὸν ἕπεσθαι οἰομένῳ πάντα τόπον Ἰόνιον λέγεσθαι, ὃν ἀλωμένη ἐπῆλθεν ἡ Ἰώ.*

[v. 840. *ΜΝΗΜΑ ΤΟΙΣ ΠΑΣΙ ΒΡΟΤΟΙΣ.* Plutarchus de Herodoti malignitate p. 856. *Καὶ καταλιπεῖν ὄνομα πελάγεσι μὲν θαλάτταις, πορθμῶν δὲ τοῖς μεγίστοις ἀφ' αὐτῆς διὰ τὴν δόξαν.* Eustathius in Dionysii Periegesin v. 94. *Λέγεται δὲ Ἰόνιος, ὡς καὶ τῷ Λυκόφρονι δοκεῖ καὶ τῷ Αἰσχύλῳ, ἀπὸ τῆς Ἰοῦς· διενήξατο γὰρ ἐκείνη βοῦς γενομένη κἀνταῦθα.*]

v. 845. *ΚΑΝΩΒΟΣ ΕΣΧΑΤΗ ΧΘΟΝΟΣ.* Eustath. in Odyss. *Δ'*. p. 1386. l. 12. *Τὴν Κάνωβον ἐσχάτην χθονὸς λέγει, ὡς κειμένην βορειοτάτην ἐν τοῖς πρὸς τῇ θαλάσσῃ μέρεσιν Αἰγύπτου.* et in Odyss. *Δ'*. p. 1509. l. 34. *Ὁ δ' αὐτὸς* (Apion) *λέγει καὶ ὅτι πείρατα γαίης ὁ ποιητὴς ἐνταῦθά φησιν, οὐ τὰ πρὸς Ὠκεανόν, ἀλλὰ τὰ ἐκεῖ πρὸς τῇ κατὰ Νεῖλον θαλάσσῃ· καθὰ καὶ Αἰσχύλος εἰπών, Ἔστι πόλις Κάνωβος ἐσχάτη χθονός· πᾶσα γὰρ ἀγχίαλος ἐσχάτη χθονός.* [V. Cl. Germanus Valens Guellius ad Virgilianum illud Georg. IV. 287.

Nam qua Pellaei gens fortunata Canopi
Accolit effuso stagnantem flumine Nilum.

„Canopum oppidum in Egypto, hoc cognomentum a Canopo gubernatore traxisse, auctor est Tacitus Annal. II. 60. his verbis: *Sed Germanicus, nondum comperto profectionem eam in-*

---

o) Thucyd. VII, 57. p) Virg. Aen. III, 211.
q) Ovid. Fast. IV, 566. (rapax.)

cusari, Nilo subvehebatur, orsus oppido a Canopo. Condidere id Spartani, ob sepultum illic rectorem navis Canopum, qua tempestate Menelaus Graeciam repetens diversum ad mare terramque Libyam delatus." Haec illè.]

[v. 846. *ΠΡΟΣΧΩΜΑΤΙ.* Strabo I. p. 30. de Nilo: καὶ τὸν πρὸ τῶν στομάτων πόρον, ὅσον ἤδη προσχώσας τῇ ἠπείρῳ προστέθηκεν r).]

[v. 847. *ΤΙΘΗΣΙΝ ΕΜΦΡΟΝΑ.* Sic Eumenid. v. 14.

Ἀνήμερον τιθέντες ἡμερωμένην, i. e. ποιοῦντες.

Servius ad Aeneid. X. 623. *Ponere, facere:* sicut Lucilius Homerum secutus, ἄλγε᾽ ἔθηκεν. Hesych. Ἔθηκεν· ἐποίησεν. Idem Θεῖναι· ποιῆσαι. Euripides Oreste, v. 1166.

Στένουσι δ᾽ οἶπερ κἄμ᾽, ἔθηκαν ἄθλιον.]

[v. 848. *ΕΠΑΦΩΝ.* Moschus, Idyll. II. 50. ἐπαφώμενος ἤρεμα χειρί. Nonnus: χερσὶν ἐρωμανέεσσι. Vide quae ad Supplic. v. 46.]

[v. 849. *ΓΕΝΝΗΜΑΤΩΝ.* Video legisse virum eruditum θιγαμάτων. Vide Supplic. s) sed improbanda videtur coniectura.]

[v. 850. *ΤΕΞΕΙΣ ΚΕΛΑΙΝΟΝ ΕΠΑΦΟΝ.* Ita complures. Apollodorus, II. 1. Τελευταῖον ἧκεν εἰς Αἴγυπτον, ὅπου τὴν ἀρχαίαν μορφὴν ἀπολαβοῦσα γεννᾷ παρὰ τῷ Νείλῳ ποταμῷ Ἔπαφον παῖδα. Neque tamen desunt qui in Euboea hoc factum volunt. Strabo, X. p. 445. Τάχα δ᾽ ὥσπερ βοὸς αὐλὴ λέγεταί τι ἄντρον ἐν τῇ πρὸς Αἰγαῖαν τετραμμένῃ παραλίᾳ, ὅπου τὴν Ἰὼ τεκεῖν φασιν Ἔπαφον, καὶ ἡ νῆσος ἀπὸ τῆς αὐτῆς αἰτίας ἔσχε τοῦτο ὄνομα. Hinc Ortelius in Thesauro Geogr. „Bovis aula, βοὸς αὐλή, Euboeae insulae locus, in ora Aegaei maris, ubi Io Epaphum enixa dicitur."]

v. 852. *ΠΕΝΤΗΚΟΝΤΟΠΑΙΣ.* Aliud πεντηκοντόπαις, aliud πεντηκοστόπαις· in Supplic. v. 325.

—— ἀδελφός ἐστι πεντηκοστόπαις·
Καὶ τοῦ γε Δαναοῦ. ——

illud ex quinquaginta liberis constans, hoc quinquaginta liberos habens. Male igitur Eustathius t) Danaum et Aegyptum quintam generationem fuisse ait: primo, quod ab Io ducat ἀπ᾽ αὐτοῦ, scil. Epapho; secundo, quod πεντηκοντόπαις male intelligit.

v. 855. *ΕΠΤΟΗΜΕΝΟΙ ΦΡΕΝΑΣ.* De vehementi desiderio loci vel rei. Hesiodus, *E. καὶ H.* v. 447. u)

—— πρὸς ὁμήλικας ἐπτοίησε
Θυμός. ——

---

r) scr. προστέθεικεν.
s) v. 43. sqq. θιγημάτων coni. Scalig.
t) Eustath. ad Il. I, p. 32, 33.
u) ἀγὴρ μετ᾽ ὁμ. ἐπτοίηται, omisso θυμός.

v. 856. *ΚΙΡΚΟΙ ΠΕΛΕΙΩΝ.* Suid. *Γυναικοϊέρακες, οἱ περὶ ἔρωτος ἐπτοημένοι· δεινοὶ γὰρ γυναικοϊέρακες, εὐπρεπεῖς αἰτίας εὑρίσκειν εἰς ἄγραν τῶν θηλειῶν.* Lycophron de Deiphobo fratre Paridis, qui Helenam rapuerat, v. 168.

> *Τὸν δ' αὖ τέταρτον αἰθόμαιμον ὄψεται*
> *Κίρκου καταῤῥακτῆρος* ——

[Ovid. Metam. V. 604.

> Sic ego currebam, sic me ferus ille premebat,
> Ut fugere accipitrem penna trepidante columbae,
> Ut solet accipiter pavidas urgere columbas.

Idem Metam. I. 506.

> Sic aquilam penna fugiunt trepidante columbae.]

Ibid. *ΠΕΛΕΙΩΝ ΟΥ ΜΑΚΡΑΝ ΛΕΛΕΙΜΜΕΝΟΙ.* Non procul distantes, id est, instantes, imminentes columbis.

v. 858. *ΦΘΟΝΟΝ ΔΕ ΣΩΜΑΤΩΝ ΕΞΕΙ ΘΕΟΣ.* Herodotus, III. 40. *Φθονερὸν τὸ θεῖον.* Vid. Is. Casaub. in Ep. Greg. Nyss. p. 82. [Virgil. Aen. XI. 269.

> Invidisse deos, patriis ut redditus oris
> Coniugium optatum et pulchram Calydona viderem?

Aristot. Metaphys. I. 2. *Εἰ δὲ λέγουσί τι οἱ ποιηταὶ καὶ πέφυκε φθονεῖν τὸ θεῖον, ἐπὶ τούτου συμβῆναι μάλιστα εἰκός, καὶ δυστυχεῖς εἶναι πάντων τοὺς περιττούς, ἀλλ' οὔτε τὸ θεῖον φθονερὸν ἐνδέχεται εἶναι, ἀλλὰ κατὰ τὴν παροιμίαν πολλὰ ψεύδονται ἀοιδοί.*]

v. 859. *ΠΕΛΑΣΓΙΑ.* Distingue, *Πελασγία δὲ δέξεται, θηλυκτόνῳ, κ. τ. λ.*

[v. 860. *ΑΡΕΙ ΔΑΜΕΝΤΩΝ.* Sc. *σώματα.*]

[v. 863. *ΤΟΙΑΔ' ΕΠ' ΕΧΘΡΟΥΣ.* Ovid. Ep. Heroid. XVI. 217.

> Hostibus eveniant convivia talia nostris.

Barthii Adversar. XXXIV. 15. „Cum rem maxime nobis inimicam," inquit, „atque adversam detestamur, dicere solemus *hostibus meis eveniat.* Sic laudanti delicias Antisthenes *hostium,* inquit, *filii delicientur.* Laert. VI. 8. Aeschylus:

> *Τοιάδ' ἐπ' ἐχθροὺς τοὺς ἐμοὺς ἔλθοι Κύπρις.*

Theognis, Gnom. Eleg. v. 561.

> *Εἴη μοι τὰ μὲν αὐτὸν ἔχειν, τὰ δὲ πόλλ' ἐπιδοῦναι*
> *Χρήματα, τῶν ἐχθρῶν τοῖσι φίλοισιν ἔχειν.*

Achilles Tatius Clit. et Leuc. VI. p. 387. *Τοιαῦτά σοι, ἔφη, γένοιτο εὐτυχήματα οἷά μοι κομίζων πάρει.* Serenus:

> Infandum dictu cunctis procul absit amicis;
> Sed fortuna potens omen convertat in hostes.

Exemplum est apud Apuleium, p. 169." Haec Barthius.]

[v. 870. *ΣΠΟΡΑΣ ΓΕ ΜΗΝ*. Respondet chori verbis, v. 781.]

[v. 871. *ΤΟΞΟΙΣΙ ΚΛΕΙΝΟΣ*. Herculem arcu et sagittis celeberrimum fuisse, satis notum. Fertur Hercules sagittas suas Hydrae serpentis sanguine tinxisse; erat autem sanguis ille venenum praesentissimum, adeo ut leviter cutem perstrinxisse mortem inferret praesentaneam. Quamobrem apud Sophoclem in Philoctete, v. 76. cum Ulysses se invisissimum Philoctetae sentiret, imprimis sibi a sagittis cavet, ὥστ' εἴ με τόξων ἐγκρατὴς κ. τ. λ. qua prudentia sibi optime consulit. Namque, ut in processu fabulae videre est, quam cito Ulyssem cognitum haberet Philoctetes, statim sagittis configere parat, fecissetque nisi Neoptolemus impediisset.]

[v. 872. *ΤΟΙΟΝΔΕ ΧΡΗΣΜΟΝ*. Idem vaticinatur Themis apud Pindarum x) et Apollonium y). Vide quae ad v. 521, et ad v. 767.]

[v. 877. *ΣΦΑΚΕΛΟΣ*. Est proprie *σφάκελος* morbi genus, quod ex immodica defatigatione solet accidere. „Quidam, inquit Paroemiographus ad proverbium *Καὶ σφάκελοι ποιοῦσιν ἀτέλειαν*, putant esse tormina articulorum, quidam ossium tabem. Theophrastus de causis plantarum V. demonstrat et plantarum radicibus vitium accidere, quod ab hominum morbo *σφακελισμός* appelletur. Adagium recensetur a Suida. Hesychius indicat quemlibet dolorem gravem sphacelum dici." Haec ille. Etymolog. z) *Σφακελίζοντες· διασπῶντες, πηδῶντες, ὑποτρέμοντες. σφαδάζειν γάρ ἐστι τὸ σπᾶσθαι· καὶ τὸ σφακελίζειν δὲ ἐντεῦθεν, τὸ ἀλγεῖν μετὰ σπασμοῦ· καὶ σφακελισμός, παραπληξία δὲ ἐκ τοῦ σφακελισμοῦ καὶ σπασμός.* Hesych. *Σφακελίζει. σφακελισμὸς γὰρ καὶ σφάκελος ἡ ἄμετρος ὀδύνη, καὶ ἡ μετὰ σπασμοῦ τῆς χολῆς πρόεσις, καὶ ἡ τῶν ὀστέων σῆψις.*

v. 878. *ΑΡΔΙΣ*. Hesychius, *Ἄρδις· ἀκίς· Αἰσχύλος Προμηθεῖ δεσμώτῃ*. Lycophron, v. 63.

Πιγανιορραίστοις ἄρδισιν τετρωμένον.

[Callimachus, Fragm. CXXX. *Ἀλλ' ἀπὸ τόξου*

Αὐτὸς ὁ τοξευτὴς ἄρδιν ἔχων ἑτέραν.

Suidas. *Ἄρδιν· ἀκίδα βέλους ἢ τὰ ἐκ χειρὸς ὅπλα. Ἡρόδοτος.* Interpres: *Cuspidem teli vel arma quibus cominus pugnatur.* Herodotus IV. 157.]

v. 880. *ΚΑΡΔΙΑ*. Scribe *κραδία*.

---

x) Pind. Olymp. VIII, 58. Bkh.

y) Apoll. Rhod. Arg. IV, 800.

z) Etymol. M. p. 737, 47. post *παραπληξία* exciderunt haec: ἢ ἡ σῆψις τῶν μυελῶν. γίνεται —.

[v. 882. *ΕΞΩ ΔΕ ΔΡΟΜΟΥ ΦΕΡΟΜΑΙ.* Plato in Cratylo. p. 414. l. 12. *Ἀλλ' εἰ γάρ ἐπισκοπεῖ με ὥςπερ ἐκτὸς δρόμου φερόμενον, ἐπειδὰν λεῖον ἐπιλάβωμαι;* ubi proverbii speciem prae se fert. *Annon vides*, inquit, *me extra curriculum provectum, postquam in lubrico curriculum posui?* Noster in Agamemn. v. 1254.

— ἐκ δρόμου πεσὼν τρέχω.

et Choeph. v. 512.

— οὐδέν ἐστ' ἔξω δρόμου.]

[v. 884. *ΠΑΙΟΥΣ ΕΙΚΗ.* Schol. *B'. πράττουσι μάτην.* Videtur legisse in mendoso Codice *ποιοῦσ' εἰκῇ.*]

[v. 885. *ΣΤΥΓΝΗΣ ΚΥΜΑΣΙΝ ΑΤΗΣ. Tristis nubilae tetricae. Στυγνάζει ὁ οὐρανός* vel *τὸ πρόσωπον τοῦ οὐρανοῦ.*]

v. 889. *ΚΗΔΕΥΣΑΙ ΚΑΘ' ΕΑΥΤΟΝ*, *Quod affinitatem contrahere sibi comparem.* Garbitius: *pro se ducere;* parum recte. Eustath. in Iliad. *Θ'.* [a]) p. 718. l. 3. *Ἐξ οὗ (κηδέω) ἐκτεθέισει τοῦ υ τὸ κηδεύω· ἐπί τε τοῦ θάπτειν, ὅθεν καὶ κηδεὸς νέκυς· καὶ τοῦ ἐπιγαμβρεύειν, καθ' ὃ ἔφη Αἰσχύλος, Ὡς τὸ κηδεύειν καθ' ἑαυτὸν ἀριστεύει μακρῷ·* In Iliad. *Ι'.* p. 758. l. 62. *Σημείωσαι ὅτι οὐ πρῶτος Αἰσχύλος εἶπεν, Ὡς τὸ κηδεύειν καθ' ἑαυτὸν ἀριστεύει μακρῷ, τουτέστιν ἄριστόν ἐστιν ἑκάστῳ τὴν αὐτῷ [αὑτῷ] ἐοικυῖαν λαμβάνειν, καὶ μὴ τῶν ὑπερκόμπων γάμων ἐρᾷν· ἀλλὰ πρῶτος Ὅμηρος καὶ αὐτὸ ἐν τοῖς κατὰ τὸν Ἀχιλλέα ἐδίδαξε.* Haec Eustathius, incurie admodum; quippe qui non animadverterat Aeschylum hanc sententiam non sibimet vendicasse, sed, ut monet Scholiastes *Α'.* Pittacum authorem eius celebrasse: de quo Diogenes Laertius, I. 79. *τὸν δ' οὖν σοφὸν λέγεταί ποτε νανίσκῳ συμβουλευομένῳ περὶ γάμου ταῦτα εἰπεῖν, ἅ φησι Καλλίμαχος ἐν τοῖς ἐπιγράμμασι,*

Ξεῖνος Ἀταρνείτης τις ἀνήρετο Πιττακὸν οὕτως,
Τὸν Μιτυληναῖον, παῖδα τὸν Ὑῤῥαδίου, κ. τ. λ.

Neque infrequens est a veteribus poetis priores citari*), cum et id factum etiam in Myrmidonibus ab Aeschylo nostro, ubi *Λιβυστικοὺς λόγους*, Aesopicas scil. fabulas, laudat: ut et Pindarus Hesiodum Isthm. VI. 97. [b])

— Λάμπων δὲ μελέταν
Ἔργοις ὀπάζων Ἡσιόδου
Μάλα τιμᾷ τοῦτ' ἔπος,
Υἱοῖσί τε φράζων παραινεῖ.

[Et Homerum, Pyth. IV. 493. [c])

---

a) Eust. ad Il. VIII, p. 717, 3. b) Pind. Isthm. V, 86. Bkh.
c) Pind. Pyth. IV, 277. Bkh. *) Cf. O. Müller. Dor. II, 480.

Τῶν δ' Ὁμήρου καὶ τόδε συνθέμενος
Ῥῆμα πόρσυν' · ἄγγελον ἐσλὸν ἔφα
Τιμὰν μεγίσταν πράγματι παντὶ φέρειν.

Et ut Aeschylus Pittaci τοῦ σοφοῦ dictum citat, ita Euripides Solonis (cui illam sententiam μηδὲν ἄγαν tribuunt Didymus apud Clement. Alexandr. Strom. I. [d]) et Diogenes Laertius[e]) Hippolyto v. 264.

Οὕτω τὸ λίαν γ' ἧσσον ἐπαινῶ ·
Τοῦ μηδὲν ἄγαν·
Καὶ ξυμφήσουσι σοφοί μοι.

Idem in Medea, v. 421.

Μοῦσαι δὲ παλαιγενέων
Λήξουσιν ἀοιδᾶν
Τὰν ἐμὰν ὑμνεῦσαι ἀπιστοσύναν.

παλαιγενέων ἀοιδᾶν de Homero et Hesiodo intellige; quorum est illud:

—— *ἐπεὶ οὐκέτι πιστὰ γυναιξί.*]

Achillis verba apud Homerum, ad quae respexit Eustathius[f]), haec sunt, Il. *I*. 398.

Ἔνθα δέ μοι μάλα πολλὸν ἐπέσσυτο θυμὸς ἀγήνωρ
Γήμαντι μνηστὴν ἄλοχον, εἰκυῖαν ἄκοιτιν,
Κτήμασι τέρπεσθαι, τὰ γέρων ἐκτήσατο Πηλεύς.

[v. 892. *ΧΕΡΝΗΤΑΝ*. Proprie de cerdonibus qui manu victum quaeritant, inde ad omnem pauperem transfertur. Suidas χερνήτης · ὁ πένης. Hesych. Χέρνης · πένης, χειροτέχνης.]

[v. 897. *ΑΣΤΕΡΓΑΝΟΡΑ ΠΑΡΘΕΝΙΑΝ*. Qualem Euripides Hippolyti praedicat in tragoedia cognomine, v. 19.

Μείζω βροτείας προςπεσὼν ὁμιλίας.

Et v. 84.

Μόνῳ γάρ ἐστι τοῦτ' ἐμοὶ γέρας βροτῶν.]

v. 898. *ΕΙΣΟΡΩΣ' ΙΟΥΣ*. Garbit. legit εἰσορῶσ' Ἰοῖ σᾷ γάμῳ δαπτομέναν, sed nihil exigit ut mutetur prima lectio.

[v. 901. *ΚΡΕΙΣΣΟΝΩΝ ΘΕΩΝ*. Ἓν διὰ δυοῖν. Aliquis ex Diis maiorum gentium.]

[v. 902. *ΑΦΥΚΤΟΝ ΟΜΜΑ*. Forsan non recti sed accusandi casus, et subintelligendum κατά, *oculo inevitabili aspiciat me*, seu: *oculum inevitabilem adiiciat mihi.*]

[Ibid. *ΠΡΟΣΔΕΡΚΟΙΤΟ*. Δέρκω significare videtur amatorias ὀμμάτων βολάς. Ebr. דרך tendere arcum.]

[v. 903. *ΑΠΟΛΕΜΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ*. Certatio enim haec est inique comparata: impar certamen. Bellum hoc est insuperabile, cui resisti non potest.]

---

d) Clem. Al. Str. I, p. 129, 30. Sylb. *e*) Diog. I, §. 41.
f) Eust. ad Il. IX. p. 758, 62.

[Ibid. *ΑΠΟΡΑ ΠΟΡΙΜΟΣ.* Fortasse legendum *πόρος ἀπόριμος*. Sed vulgata recte se habent, si subintelligas *κατά*, h. e. *per inviam viam faciens, penetrans, iter expediens.* Robortelli Editio *εἰς ἄπορα.* Reges qua vi, qua muneribus, qua etiam regalis cultus pompa foeminarum oculos facile perstringunt, animos inflectunt, pudicitiam expugnant. *Sic et magnates!!*]

[v. 905. *ΜΗΤΙΝ.* Dolum. Hesych. *Μῆτις· δόλος, ἀπάτη.*]

V.

v. 916. *ΠΙΣΤΟΣ, ΤΙΝΑΣΣΩΝ Τ' ΕΝ ΧΕΡΟΙΝ ΠΥΡΠΝΟΟΝ ΒΕΛΟΣ.* Legendum videtur *πίσυνος, τινάσσων τ' ἐν χροῖν πυρπνοῦν βέλος.* [Quia dativum regit *πίσυνος*. Pindar. Pyth. IV. 413. g) *Θεῷ πίσυνος εἶχετ' ἔργου.*]

[v. 921. *ΚΕΡΑΥΝΟΥ κ. τ. λ.* In fatis erat Thetidem filium parituram praestantiorem patre; ita ut si vel Iovis vel Neptuni (qui uterque eam ambiebant) concubitu frueretur, futurum esset, ut inde nasceretur, qui fulmine et tridente potentius telum possideret. Pindarus Isthm. VIII. 67. h) ita praedicentem inducit Themidem (Promethei matrem):

—— *Εἶπε*
Δ' Εὔβουλος ἐν μέσοισι Θέμις,
Εἵνεκεν πεπρωμένον ἦν, φέρτερον γόνον ἄνακτα πατρὸς τεκεῖν
Ποντίαν θεόν, ὃς κεραυνοῦ
Τε κρέσσον ἄλλο βέλος
Διώξει χειρὶ τριόδοντός τ' ἀμαιμακέτου,
Διΐ μισγομέναν
Ἢ Διὸς παρ' ἀδελφοῖσιν.]

[v. 926. *ΟΣΟΝ ΤΟ Τ' ΑΡΧΕΙΝ.* Cicero de Leg. III. 2. ex Platone: *Nemo bene imperare novit, nisi qui paruerit imperio.*]

[v. 927. *ΕΠΙΓΛΩΣΣΑι.* Hesych. *Ἐπιγλωσσῶ· ἐποιωνίζου διὰ γλώττης. Αἰσχύλος Ἡρακλείδαις.* Suidas. *Ἐπιγλωττήσομαι· φλυαρήσω, βλασφημήσω.* Dein Aristophanis locum profert in Lysistrata, v. 37.

Περὶ τῶν Ἀθηνῶν δ' οὐκ ἐπιγλωττήσομαι
Τοιοῦτον οὐδέν.]

[v. 935. *ΑΔΡΑΣΤΕΙΑΝ.* Diogenianus Proverb. I. 54. *Ἀδράστεια Νέμεσις. Ἐπὶ τῶν πρότερον εὐδοκησάντων* i) *ἀπὸ Ἀδράστου τοῦ Θήβαις στρατεύσαντος* k), *καὶ μεγάλως σφαλέντος. Τὸ*

---

g) v. 232. Bkh. h) VII, 31. Bkh.
i) scr. *εὐδοκιμησάντων.* k) f. *ἐπιστρατεύσαντος.*

αὐτὸ καὶ, Καδμεία νίκη. De iis, quibus prius res bene cesserunt. Ab Adrasto, qui Thebas oppugnavit, et magnopere frustratus est, re infeliciter gesta. Affine huic, Cadmea victoria. Michael Apostol. Proverb. I. 40. *Ἀδράστεια Νέμεσις. Ἐπὶ τῶν πρότερον μὲν εὐδαιμονησάντων, ὕστερον δὲ δυστυχησάντων. Τῶν γὰρ Ἀπογόνων* l) *Θηβαίοις ἐπιστρατευσάντων μόνος Αἰγιαλεὺς ἀπώλετο, Ἀδράστου παῖς. Ἄλλοι δὲ λέγουσι τὴν Ἀδράστειαν εἶναι τὴν αὐτὴν τῇ Νεμέσει, λαβεῖν δὲ τοὔνομα ἀπὸ Ἀδράστου τινὸς βασιλέως, ἐκ τινων μαντικῶν ἱδρυσαμένου ἱερὸν Νεμέσεως, ὃ προσαγορευθῆναι μετὰ ταῦτα Ἀδραστείας, ὡς Ἀντίμαχος ἐν τούτοις δηλοῖ·*

> *Ἔστι δέ τις Νέμεσις, μεγάλη θεός, ἣ τάδε πάντα*
> *Πρὸς μακάρων ἔλαχεν· βωμὸν δέ οἱ εἴσατο* m) *πρῶτος*
> *Ἄδρηστος ποταμοῖο παρὰ ῥόον Αἰσήποιο·*
> *Ἔνθαδὲ τιμᾶταί τε καὶ Ἀδρήστεια καλεῖται.* n)

i. e. *Alii Adrasteam eandem cum Nemesi esse dicunt, nomenque ab Adrasto rege, qui oraculis quibusdam admonitus Nemesi huic templum aedificavit, accepisse aiunt, quod postea Adrasteae est appellatum, id quod Antimachus his versibus declarat:*

> Et Nemesis Dea magna, tenet namque omnia Divum
> Munere; cui pingues aras extruxit Adrastus
> Aesopi primus liquidas ad fluminis undas,
> Hic colitur Diva et nunc Adrastea vocatur.

Qui ad Adrastum, Thebarum oppugnatorem, conferendum censent (quorum est Zenobius I. 30. quem vide), hanc paroemiam proleptice dictam hoc in Aeschyli loco necesse est ut fateantur, quomodo v. 2. *Σκύθης οἶμος:* multo magis, qui ad Aegialum, Adrasti filium. Vide sis Suidam in *Ἀδράστεια Νέμεσις,* qui hanc posteriorem tutatur sententiam. Hesych. *Ἀδραστία· ἡ Νέμεσις, ἣν οὐκ ἄν τις ἀποδράσειεν.* Paroemiographus: „*Adrastia Nemesis. Rhamnusia Nemesis. Ἀδράστεια Νέμεσις, Adrastia Nemesis;* subaudiendum *adest* aut *aderit* aut eiusmodi quippiam Licebit uti vel in eos, quibus ob insolentiam arrogantiamque fortunae commutationem minamur, vel qui a rebus florentibus ad calamitosam fortunam redacti sunt. Hanc quidem Nemesin Deam esse putant, insolentiae et arrogantiae vindicem, quaeque spes immoderatas et vetet et puniat. *Ἀδράστεια* dicta *ἀπὸ τοῦ α, στερητικοῦ μορίου, καὶ δρασμοῦ,* quod nemo nocens meritam poenam usquam effugerit, etiam si quandó serius assequitur. Lucianus in Meretriciis dialogis. XII. p. 312. o) *Ἔστι τις θεὸς Ἀδράστεια, καὶ τὰ τοιαῦτα ὁρᾷ. Est dea quaepiam Adrastia, videtque illa.* Euripides in Rheso, v. 342.

---

l) *Ἐπιγόνων?* *m*) scr. *εἴσατο.*

n) Antimach. p. 71. Schellenb. *Ἔνθα τετίμηται.*

o) Lucian. vol. III, p. 311.

Ἀδράστεια μὲν ἁ Διὸς παῖς
Εἴργοις στομάτων φθόνον.
Adrastia Iovis filia
Arceas dictorum invidiam.

Idem in eadem fabula, v. 468.

—— *σὺν δ' Ἀδραστείᾳ λέγων,*
Volente vero dixerim hoc Adrastia.

Idem testantur etiam epigrammata. Anthologia p. 335. p)

Ἡ Νέμεσις προλέγει τῷ πήχεϊ τῷ τε χαλινῷ,
Μήτ' ἄμετρόν τι ποιεῖν, μήτ' ἀχάλινα λέγειν.
Innuit hoc Nemesis cubito fraenoque gerendis,
Sit modus in rebus, dictaque fraenum habeant.

Item aliud q):

Ἡ Νέμεσις πῆχυν κατέχω, τίνος οὕνεκα; λέξεις·
Πᾶσιν ἀπαγγέλλω μηδὲν ὑπὲρ τὸ μέτρον.
Contineo Nemesis cubitum; quae causa? requires;
Nam cunctis iubeo rebus adesse modum.

Strabo, XII. p. 588. r) Adrastiam dictam tradit, non ab aufugiendo, sed ab Adrasto rege, qui primus huic templum constituerit: idque Antimachi poetae versibus confirmat s).

Huius oppidi meminit Plinius, N. H. V. 32. his verbis: *Parium colonia, quam Homerus Adrastiam appellavit.* Adrasteae Deae mentionem facit et Plato in Phaedro t). Ammianus, XIV. 11. *Haec et huiusmodi innumerabilia ultrix facinorum impiorum bonorumque praemiatrix aliquando operatur Adrastia, atque utinam semper, quam vocabulo duplici etiam Nemesim appellamus. Hanc aiunt ex opinione veterum theologorum Lunae superpositam generali potentia praesidere fatis, omnia terrena despectantem, ut reginam et arbitram rerum omnium; quae praecipue fastui infensa nunc erectas mentium cervices opprimit et enervat; nunc bonos ab imo suscitans ad bene vivendum extollit. Huic antiquitas addidit pennas, celeritatis symbolum; dedit gubernaculum et rotam, significans illam per omnia discurrentem singula moderari.* Idem, XXII. 3. *Ideo intolerabilem, humanorum spectatrix Adrastia, aurem, quod dicitur, vellens, monens ut castigatius viveret, etc.*" Mox, quibusdam praemissis, „Diogenianus paroemiam citat ad hunc modum: *Ἡ Νέμεσις παρὰ πόδας βαίνει. Nemesis ad pedes adest.* Galenus denique libro de usu partium humani corporis, VI. *Μνημονεῦσαι καὶ δεῖξαι τὸν Ἀδραστίας ὡς οὐδεὶς ἐκφευξεῖται θεσμόν. Meminisse ac declarare quod Adrastiae legem nullus effugiet.* Ac paulo infe-

---

p) Anal. III, p. 202. Br. epigr. CCLV.
q) Anal. III, p. 203. ep. CCLVI.
r) Strab. XIII, p. 588. (880.)
s) qui paullo ante positi sunt.
t) Plat. Phaedr. p. 248, E. St.

rius, Οὐκ ἐννοήσας, οἶμαι, τὸν τῆς Ἀδραστίας θεσμόν. Haud cogitans, opinor, Adrastiae legem. Minitatur medicis qui falsa pro veris docent. Eadem appellatur Rhamnusia, a Rhamnunte, Atticae loco, cognominata; ubi, quemadmodum ostendit Zenodotus, huic deae statua est, solido lapide, decem cubitorum magnitudine, Phidiae opus. Fingebatur autem olim Veneris specie, quamobrem et malum arborem dextra tenebat, ut auctor est Eudemus." Haec ille.]

[v. 940. ʽΤΡΟΧΙΝ. Uterque Scholiastes, τὸν ἄγγελον. Hesych. Τρόχις· ἄγγελος, ἀκόλουθος. Videtur hic μείωσις; nam et in sequentibus Mercurium in contemptum rapit Prometheus. Contra praeco in Agamemnone, v. 524.

Ἑρμῆν φίλον, κήρυκα, κηρύκων σέβας.]

[v. 943. ΣΟΦΙΣΤΗΝ. Ita v. 62. Σοφιστὴς ὢν Διὸς νωθέστερος.]

v. 955. ΠΕΡΓΑΜ'. Omnia alta aedificia pergama dici ab Aeschylo u) notat Servius in Aeneid. II. 556. Πέργαμος vero idem quod πύργος. Eurip. Phoen. v. 1105. — περγάμων ἀπ' ὀρθίων. Idem, v. 1183. — κατ' ἄκρων περγάμων ἐλεῖν πόλιν, ubi Scholiastes τῶν τειχῶν. Ita reddendus Sophocles in Philoctete, v. 353. τὰ ἐπὶ Τροίᾳ πέργαμα, et Lucretius I. 477 Troiai Pergama, hoc est, Troianas arces; quia si pro nomine proprio sumatur, insolentior erit periphrasis. Euripides Orest. v. 1389. Helenam vocat ξεστῶν περγάμων Ἀπολλωνίων ἐριννύν, eodem sensu quo poeta, Aen. II. 573.

—— patriae communis Erynnis.

Quoniam autem inter omnes arces maxime olim Troiana eminebant, hinc factum ut Πέργαμος de civitate illa tanquam proprium usurparetur, ut de Athenis ἄστυ. Eustath. ad Iliad. Δ'. p. 503. l. 3. Ὅμηρος μὲν μόνην τὴν τῆς Ἰλίου ἀκρόπολιν Πέργαμον ὀνομάζει θηλυκῶς· οἱ δὲ νεώτεροι πάσας τὰς ἀκροπόλεις οὕτω καλοῦσιν x). Arx autem, quae Troiae nomen Pergami dedit, erat illa ἐν ῇ ναὸς ἦν Ἀπόλλωνος. Schol. Pind. Olymp. VIII. 55. [Erasmus: „Pergama non tristia incolit. In eos qui laeta sibi omnia augurantur, et ex animi sententia cuncta feliciter cedere putant, et qui tantum non sibi videntur Dii esse, quadrabit proverbiale illud dictum, quo apud Aeschylum tragicum poetam Prometheus, rupi Caucaseae affixus Mercurium cum reliquo Deorum vulgo, qui tunc rerum coelestium potiri tranquille videbantur, exagitat:

—— καὶ δοκεῖτε δὴ
Ναίειν ἀπενθῆ πέργαμα. Id est:
Habitare non triste Ilium vos remini.

---

u) Aeschylum non commemorat.

x) Sequuntur haec: οἳ καὶ οὐδετέρως τὰ Πέργαμά φασιν, ὡς Αἰσχύλος Προμηθεῖ. Eust. p. 503, 4.

Sumpta origo a temporibus Troiae iam fortunatae, quum totius Asiae imperio potita firmissimum et domesticis opibus et externis viribus regnum constabilisset, nondum *κακοΐλιος* vocari merita, nondum luctuosam sortem, in quam postea incidit, experta." Haec Erasmus. Nos in versione: *arces nulli dolori pervias;* sed vide Scholia.]

[v. 956. *ΔΙΣΣΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΥΣ ΕΚΠΕΣΟΝΤΑΣ.* Schol. *A'. Λέγει δὲ τὸν Ὀφίωνα καὶ τὸν* (l. *τὴν*) *Εὐρυνόμην καὶ τὸν Κρόνον ὃν ἔῤῥιψεν ὁ Ζεύς.* Verum est Ophionem cum Eurynome uxore eius, filia Oceani, rerum potitum esse, quem fugavit Saturnus. Sed poterit forsan magis commode hic locus de Coelo accipi, quo pulso Saturnus imperio suffectus est. Apollodorus I. 1. *Τῆς δὲ ἀρχῆς ἐκβαλόντες* (Coelum) *τούς τε καταταρταρωθέντας ἀνήγαγον ἀδελφοὺς, καὶ τὴν ἀρχὴν Κρόνῳ παρέδωκαν.* Coelum, primum universi regem, deturbavit regno Saturnus: Saturnum, qui Coelo successit, Iupiter.]

v. 957. *ΤΡΙΤΟΝ ΔΕ.* Legit Grotius in Excerpt. p. 15.

Τρίτον δὲ καὶ τὸν νῦν τυραννοῦντ' ὄψομαι.

an potius legendum *κοιρανοῦντ'* pro *τυραννοῦντ'*, et nihil aliud mutandum?

[v. 958. *ΤΑΧΙΣΤΑ.* Sc. *Ἐκπεσεῖν.*]

[v. 960. *ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΣ ΕΛΛΕΙΠΩ.* Sic. v. 1005. *Τοῦ παντὸς δέω.*]

[v. 961. *ΕΓΚΟΝΕΙ.* Euripides Hecuba. v. 507.

Σπεύδωμεν, ἐγκονῶμεν.

Suidas, *Ἐγκόνει· ἀντὶ τοῦ σπεῦδε.* Respondet vero Prometheus ad illud Mercurii v. 949.

—— μηδέ μοι διπλᾶς
Ὁδοὺς, Προμηθεῦ, προσβάλῃς.

Timon apud Lucianum, in dialogo cognomine, p. 149. y)

Ὥστε παλίνδρομος ἄπιθι ὦ Ἑρμῆ.]

[v. 962. *ΩΝ ΑΝ ΙΣΤΟΡΗΙΣ ΕΜΕ.* Lycophron v. 1.

Λέξω τὰ πάντα νητρεκῶς ἅ μ' ἱστορεῖς.

Herodotus III. 51. *Ἐξελάσας δὲ τοῦτον ἱστόρεε τὸν πρεσβύτερον τά σφι ὁ μητροπάτωρ διελέχθη.* *Quo eiecto maiorem natu percontatur quaenam cum iis avus esset collocutus.* Hesych. *Ἱστορεῖ· — ἐρωτᾷ, ἐρᾷ, πύθεται.*]

[v. 965. *ΤΗΣ ΣΗΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ.* Digna vox generoso animo, qualis illa Persii Satyra, I. 121.

—— Hoc ego opertum,
Hoc ridere meum, tam nil, nulla tibi vendo
Iliade.

---

y) Lucian. vol. I, p. 149. cap. 37.

V. Cl. Petrus Victorius Var. lect. XXVI. 7. „Narrat M Cicero in Epistola illa longa, ad ipsum scripta, P. Lentulo quemadmodum Vatinii, importunissimi hominis, improbitatem fugerit contumeliaeque in se plenam vocem retuderit Pronuntiatum vero illud ab ipso fuit libere imprimis magnoque animo, ut sane ipse alio loco testatur resque ipsa declarat, oportere maledicta inimicorum refelli. Inquit igitur Cicero, Ep. Fam. I. 9. *Ego, sedente Cn. Pompeio, cum, ut laudaret P. Sestium, introisset in urbem dixissetque testis Vatinius me fortuna et felicitate C. Caesaris commotum illi amicum esse coepisse, dixi, me eam Bibuli fortunam, quam ille afflictam putaret, omnium triumphis victoriisque anteferre.* Similis autem huic loco est ille summi poetae Aeschyli, qui et ipse fecit gravem personam, Prometheum, et quem mala ingentia quae sustinebat non domuerant, nec spiritus ipsius ullam in partem contuderant, eodem pacto respondere Mercurio, qui ipsum laeserat in aliisque dixerat, eum sua contumacia insolentibusque dictis coniecisse semetipsum in acervum illum miseriarum. Inquit igitur, se non commutaturum statum suum illum malum cum ipsius secundis rebus, ministerioque quo obibat; satiusque esse adfixum illi scopulo haerere, quam nuntium esse Iovis, mandataque ipsius fideliter exequi. Ad extremum vero addit, quod vim illius suae orationis aperit et constituit, decere par pari referre, et contumeliam illatam contumelia refellere. Verba ipsius poetae sunt:

Τῆς σῆς λατρείας τὴν ἐμὴν δυσπραξίαν
Σαφῶς ἐπίστασ' οὐκ ἂν ἀλλάξαιμ' ἐγώ.

Cum autem illic Scholion vetus aperiat sensum omnem eius loci, nisi perturbatum foret, non me pigebit etiam ostendere, εὐπραξίαν in ipso pro δυσπραξίαν perperam scriptum esse. Quod vero in extremo addidit, cum iam animo sibi satisfecisset refutassetque Mercurii contumeliam, simile est illi sententiae Ciceronis, atque idem prorsus valet. Simile etiam est his aliquomodo vox illa Leonidae, fortissimi atque optimi viri, qui, cum a Xerxe, rege Persarum, solicitatus esset de proditione, pollicebatur autem ipsi regnum Graecorum, si ad se transisset conatumque illum suum adiuvisset, magnifice honesteque ipsi respondit, non tamen iracunde, sed cum exprobatione iniusti illius belli ac turpis postulati. Inquit enim: *Si quae sunt recta et honesta in vita didicisset, scire ipsi temperaturum fuisse a cupiditate rerum alienarum; sibi autem satius esse pro libertate Graeciae interire, quam iniuste suos dominari.*" Hactenus vir doctissimus.]

[v. 971. *ΧΛΙΔΩΝΤΑΣ ΩΔΕ.* Plautus Asin. V. 1. [*])
Utinam male qui mihi volunt sic rideant.]

---

*) V, 1, 13.

[v. 974. *ΑΠΛΩι ΛΟΓΩι.* Hesych. Ἁπλῶς· συντόμως, καθάπαξ. Non videtur assecutus mentem poetae interpres, cum reddiderit:

Omnes simpliciter odi Deos.]

[v. 978. *ΕΙ ΠΡΑΣΣΟΙΣ ΚΑΛΩΣ.* Noster apud Stobaeum, Ethic. Serm. 45. *)

— Κακοὶ γὰρ εὖ πράσσοντες οὐκ ἀνάσχετοι.]

[v. 986. *ΚΑΙ ΕΤΙ.* f. Κᾆτι.]

v. 988. *ΑΙΚΙΜ'.* Leg. Αἴκισμ'.

[v. 992. *ΛΕΥΚΟΠΤΕΡΩι ΔΕ ΝΙΦΑΔΙ.* Solinus. c. 15. *Ultra hos et Riphaeum iugum regio est assiduis obsessa nivibus, Pterophoron dicunt; quippe casus continuantium pruinarum quiddam ibi exprimit simile pinnarum.* Ad quem locum Cl. Salmasius: „Regio πτεροφόρος dicta ab assiduo nivium casu, quae pinnis similes sunt, unde *nives plumeas* appellat Arnobius, II. *quod guttatim faciat pluviam labi, quod imbres et nives plumeas et Aeoli ora dilatarit*, etc. Ut *nives plumeae* Arnobio, sic πτεραίῃ χιὼν Aeschylo de Pterophoro regione." Haec ille, p. 194.]

[v. 996, *ΟΡΑ ΝΥΝ.* Postulat metri ratio νὺν encliticam particulam, non ut adverbium temporale circumflecti. *Τοίνυν* eodem modo, v. 759. Post imperativum pariter Sophocles, Aiace Flagellif. v. 87.

Σίγα νυν ἑστὼς, καὶ μέν', ὡς κυρεῖς, ἔχων.

Idem saepe ἡμὶν pro ἡμῖν. Ἄφερπέ νυν, et ἄκουέ νυν, et εὖ νυν τόδ' ἴσθι in Canteriana editione.]

[v. 998. *ΤΟΛΜΗΣΟΝ Ω ΜΑΤΑΙΕ.* Amarissimus sarcasmus. Ad Virgilianum illud, Aeneid. VIII. 363.

Aude hospes contemnere opes. —

V. Cl. Germanus Valens Guellius: „Pari, qua hic Maro, significatione Euripides in Medea τολμᾶν usurpavit, v. 589.

— ἥτις οὐδὲ νῦν
Τολμᾷς μεθεῖναι καρδίας μέγαν χόλον.
— quae ne nunc quidem
Vis remittere magnam iracundiam animi.

Et Martial. XII. 6. a)

— sub principe duro
Temporibusque malis ausus es esse bonus.

Et Sophocl. in Colon. v. 184. *Τόλμα ξεῖνος ἐπὶ ξείνης.* Ubi interpres, *sustine.* Et Aeschyl. in Prom. eadem qua hic significatione sub persona Mercurii ad Prometheum insolentem contra Iovem:

---

a) XII, 6, 11.

*) fragm. 287. Sch.

Τόλμησον ὦ μάταιε, τόλμησόν ποτε
Πρὸς τὰς παρούσας πημονὰς ὀρθῶς φρονεῖν.

Et Plato, Leg. VIII. p. 840. l. 14. *Οἱ μὲν ἄρα νίκης ἕνεκα πάλης καὶ δρόμων καὶ τῶν τοιούτων ἐτόλμησαν ἀπέχεσθαι λεγομένου πράγματος ὑπὸ τῶν πολλῶν εὐδαίμονος.* Et Euripides in Supplic. v. 883.

Παῖς ὢν ἐτόλμησ' εὐθὺς οὐ πρὸς ἡδονὰς
Μουσῶν τραπέσθαι πρὸς τὸ μαλθακὸν βίου.
Statim a puero ausus est non ad voluptatem
Musarum se convertere, et ad mollem vitam.

Et Plato in Epitaph. p. 245. l. 21. [b]) ubi agit de Graecis, dedere vel prodere paratis regi Epirotas: *Ἠθέλησαν γὰρ αὐτῷ ἐκδιδόναι, καὶ ξυνέθεντο καὶ ὤμοσαν Κορίνθιοι καὶ Ἀργεῖοι καὶ Βοιωτοὶ καὶ [οἱ] ἄλλοι σύμμαχοι, εἰ μέλλοι χρήματα παρέξειν, ἐκδώσειν τοὺς ἐν Ἠπείρῳ [ἐν τῇ ἠπείρῳ] Ἕλληνας, μόνοι δὲ ἡμεῖς οὐκ ἐτολμήσαμεν οὔτε ἐκδοῦναι, οὔτε ὀμόσαι. Οὕτω δή τοι τό γε τῆς πόλεως γενναῖον καὶ ἐλεύθερον βέβαιόν τε καὶ ὑγιές ἐστι καὶ [φύσει] μισοβάρβαρον.*" Haec Guellius.]

v. 1000. *ΟΧΛΕΙΣ ΜΑΤΗΝ ΜΕ, ΚΥΜ' ΟΠΩΣ ΠΑΡΗΓΟΡΩΝ. Frustra molestus es, ut fluctum me vel undam alloquens, vel admonens.* Ut et Erasmus accepit in adagio *Fluctibus obloqui, πρὸς κύματα λαλεῖν*, ex Eustathio [c]), ut ibi notatum. Eurip. Med. v. 28.

——*ὡς δὲ πέτρος ἢ θαλάσσιος*
Κλύδων ἀκούει νουθετημένη φίλων.

Hinc apud Evangelistas, ut Matth. VIII. 27. *ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ*, non sine specie proverbii, de re, quae praeter ordinem naturae. [Euripides Androm. v. 537.

Τί με προσπίτνεις, ἀλίαν πέτραν,
Ἢ κῦμα λιταῖς ὣς ἱκετεύων;

Aliter vero haec verba exponit Michael. Apostol. qui et inter proverbia recenset, XV. 58. Sic enim ille: *Ὀχλεῖς μάτην με, κῦμ' ὅπως. Ἐπὶ τῶν ἀναισθήτως ἐχόντων ἡ παροιμία· ὡς γὰρ κῦμα προσκροῦον ἀεὶ παραλίαις πέτραις οὐδὲν ἀνύει, εἰ μὴ μάτην πονεῖ, οὕτως οὐδ' αὐτὸς ὀχλῶν μοι ἀνύσεις τι, ὥστε ἃ χρήζεις ἀκοῦσαι.* Interpres: *Ut unda me frustra impetis. De iis qui nihil sentiunt paroemia usitata. Ut enim fluctus assidue marinis petris illisus nihil efficit, sed frustra laborat; ita nec tu me vexans quicquam proficies, ut quae cupis audias.*]

[v. 1001. *ΕΙΣΕΛΘΕΤΩ.* Cicero ad Atticum VII. 3. *Quod si ista nobis cogitatio de triumpho iniecta non esset.*]

v. 1004. *ΥΠΤΙΑΣΜΑΣΙ ΧΕΡΩΝ.* Garbitius *flexionibus*: perperam. Gestus olim supplicatorius protendere ma-

b) Menex. p. 245. C. c) Eustath. ad Odyss. I, 188. p. 1622, 48.

nus in palmam resupinatas, quasi minime minaces et infestas; non, ut hodie, in summitate convexa aut pectinatim iunctas, quasi ad vincula paratas: quod ignoravit, qui manus iunctas exprimi putavit a Virgilio Aeneid. I. 97.

— duplices tendens ad sidera palmas.

Horatius, Od. III. 23.

Coelo supinas si tuleris manus.

[Iob. XI. 13. Τὰς χεῖρας ὑπτιάζειν. Qui superis supplicabant, manus in palmam resupinatas versus coelum porrigebant; qui diis inferis, e contra palmas versus terram; qui diis marinis, palmas versus mare protendebant. Achilles apud Homer. Il. Α΄. 351.

Πολλὰ δὲ μητρὶ φίλῃ ἠρήσατο χεῖρας ὀρεγνύς.

Virgil. Aen. IV. 205.

Multa Iovem manibus supplex orasse supinis.

Ad quem locum V. Cl. Germanus Valens Guellius: „Ovid. Metamorph. VIII. 682.

Attoniti novitate pavent, manibusque supinis
Concipiunt Baucisque preces timidusque Philemon.

Omnino Graeca illius Aeschyli imitatione, sub persona Promethei,

Καὶ λιπαρήσω τὸν μέγα στυγούμενον
Γυναικομίμοις ὑπτιάσμασιν χερῶν
Λῦσαί με δεσμῶν τῶνδε· τοῦ παντὸς δέω.

Horatius quoque, Od. III. 23.

Coelo supinas si tuleris manus.

Contraria autem manus, χεῖρες καταπρηνεῖς. Hom. Odyss. Ν΄. 198.

— καὶ ὣ πεπλήγετο μηρὼ
Χερσὶ καταπρηνέσσι.
— et sua percussit femora
Manibus deiectis."

Haec Guellius.]

v. 1008. ΩΣ ΝΕΟΖΥΓΗΣ ΠΩΛΟΣ. Hoc equorum ferox genus Graecis dicitur λυκοσπάδες. Plutarch. Sympos. II. 8. Horat. Epist. I. 15. d)

— equi fraenato est auris in ore.

Xenophon de re equestri e), p. 941. l. 6. ἔπειτα δὲ ὅσον δεῖ ἀπέχειν τὸν χαλινὸν τῶν γνάθων. Ὁ μὲν γὰρ ἄγαν πρὸς αὐταῖς τυλοῖ στόμα, ὥστε ἀναίσθητον εἶναι· ὁ δὲ ἄγαν εἰς ἄκρον τὸ στόμα κά-

d) I, 15, 13. e) cap. VI. §. 9.

[illegible] τὸ στόμιον μὴ πείθεσθαι. [illegible] ἀπειθήσας γὰρ ὁ λαὸς καὶ [illegible] τὸν χαλινὸν οὐχ ἑλκύ[illegible] τῆς εὐθείας τοσοῦτον ἐδρα[illegible]ξατο, μέχρις οὗ τοῖς βαρά[illegible] (leg. ἐμπεσὼν) ἀξίαν τῆς ἀπαι[illegible] [Virgil. Aen. IV. 135.

[illegible] ferox spumantia mordet [mandit].

[illegible] equum, spumantia saevo
[illegible] morsu.

[illegible]

[illegible] negabunt
[illegible] pati, et duris parere lupatis.

[illegible] V. Cl. German. Valens Guellius: „Ἵππους [illegible] ὑπὸ τῶν χαλινῶν τῶν λύκων ἔφασαν ὠνομά[illegible] reliqua ad hunc locum apud Plutarch. Sym[illegible] ἱπποσπάδας ἵππους θυμοειδεῖς εἶναι λέγουσι. [illegible] in Electra g) duri oris equi ἄστομοι dicuntur, [illegible] ore; et εὔστομοι, fraeno obtemperantes, ut [illegible] τῷ χαλινῷ. Et Epigr. Antholog. h) p. 408.

— — οὔτε χαλινοῖς
[illegible] ἀπλήστοις ἀπειθὲς ἀπλῶς γένος.

[illegible] in Prometheo,

— — δακὼν δὲ στόμιον ὡς νεοζυγὴς
[illegible] βιάζῃ καὶ πρὸς ἡνίας μάχῃ.

Quod [illegible] et στομφιᾶν vocant, unde ἀφηνιασμὸς et ἀφη[illegible] Haec ille. Erasmus, *mordere fraenum.* „Prover[illegible] videtur [e] fabula Aeschyli, quae inscribitur [illegible], in qua sic loquitur Mercurius:

Τέγγῃ γὰρ οὐδὲν κ. τ. λ. id est,
Precibus nihil mitescis inflexus meis,
Sed fraena mordens, pullus indomitus velut,
Ferociens pugnas habenas vincere."]

[illegible] 1009. *ΒΙΑΖΗι ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΗΝΙΑΣ ΜΑΧΗι.* Virgilius ad verbum, Aeneid. XI. 600.

—— et pressis pugnat habenis
Huc obversus et huc.

Polluci i) στερόγναθος in vituperium equi dicitur.]

---

f) Plut. Sympos. p. 641. F.
h) Br. III, 25.
g) v. 724.
i) Poll. I, 197.

v. 1012. *ΟΥΔΕΝΟΣ ΜΕΙΖΟΝ.* Forte οὐδενὸς μεῖον.

[v. 1014. *ΤΡΙΚΥΜΙΑ.* Schol. Ἦχος. f. ἰσμός. Ut noster κακῶν τρικυμία ita βίου τρικυμίας dixit Libanius in oratione de vita sua k). Nicetas Choniates in Alexio Comneno. Κακὸν ἐπὶ κακῷ προςβάλλει, καὶ κῦμα, ὅ φασιν, ἐπὶ κῦμα κυλίνδεται. Hesych. Τρικυμία· ζάλη. Etymolog. l) Τρικυμία· ἡ σφοδροτάτη καὶ δεινοτάτη τῆς θαλάσσης ταραχή· παρὰ τὸ τρέω, τὸ φοβοῦμαι, καὶ τὸ κῦμα. Ὁ ἐκ τῶν κυμάτων φόβος. Alii, et fortasse rectius, ab augendi particula dictum volunt, quo modo τρίδουλος, etc. et Latinis *trifur*, *trivenefica*, etc. ὅταν τὰ τρία κύματα εἰς ἓν συναφθῇ; eadem sc. ratione, qua δεκακυμία, *decumanus fluctus* de tempestate gravissima, quia, ut Festus m) ait, *fluctus decimus fieri maximus dicitur.* Paroemiographus: „*Malorum decumanus fluctus.* De ingentibus calamitatibus effertur. Mercurius apud Aeschylum, Prom.

Οἷός σε χειμὼν κ. τ. λ. id est,
Tibi quanta tempestas et inevitabiles
Fluctus malorum decumani mox ingruent.

Theodoretus de providentia, VI. n). Ὁ πλοῦτος πολλοὺς ἔχων θορύβους καὶ φροντίδας παντοδαπὰς καὶ τρικυμιῶν εἴδη μυρία ἐπίβουλός ἐστι ἀρετῆς. *Opes variis tumultibus et omnigenis curis refertae, ac sexcentis decumanorum fluctuum generibus virtuti insidiantur.* Ibidem. Ταῖς τῶν παθῶν τρικυμίαις ἐκδιδόναι. *Affectuum decumanis undis cedere.* Nazianzenus in distichis, 26.

Κύβερνος ἴδμων φεύξεται τρικυμίας,
Doctus gubernator decimas undas cavet.

Plato in Repub. V. p. 462. l. 5. o) Νῦν τὸ μέγιστον καὶ χαλεπώτατον τῆς τρικυμίας ἐπάγεις. *Posteaquam vix evasi binas disputationum undas, nunc maximum difficillimumque veluti decumani fluctus vortices superingeris.* Idem in Euthydemo, p. 293. l. 2. Σῶσαι ἡμᾶς, ἐμέ τε καὶ τὸ μειράκιον ἐκ τῆς τρικυμίας τοῦ λόγου. *Servatos nos velis,* [me] *pariter et adolescentulum, e disputationis decumano tantum non impetu.* Clemens Alex. in Paedagogo, II. p. 67. Δέδυκεν εἰς βυθὸν ἀκοσμίας ταῖς τοῦ οἴνου τρικυμίαις ἐπικεχωσμένον, *Corpus immergitur in profundum turpitudinis, adobrutum quibusdam decumanis temulentiae fluctibus.* Τρικυμίαν tempestatem volunt esse gravem, qua tres undarum cumuli in unum coeant, quam graphice describit in epistola ad Eunopium Synesius: Latini *decumanum fluctum* nominant. Lucianus p) in libello de mercede servientibus,

---

k) Exemplorum tantum, quantum satis sit, vide ap. Blomfieldum in Glossario.

l) p. 766, 30.

m) Fest. v. decum. ova.

n) VI, p. 567, 14. (ἐπίβουλός ἐστιν ἀλλ᾽ οὐκ ἐπίκουρος τῆς ἀρετῆς.)

o) p. 472. A.

p) Lucian. vol. I, p. 652.

αὐτὸ καὶ, *Καδμεία νίκη. De iis, quibus prius res bene cesserunt. Ab Adrasto, qui Thebas oppugnavit, et magnopere frustratus est, re infeliciter gesta. Affine huic, Cadmea victoria.* Michael Apostol. Proverb. I. 40. *Ἀδράστεια Νέμεσις. Ἐπὶ τῶν πρότερον μὲν εὐδαιμονησάντων, ὕστερον δὲ δυστυχησάντων. Τῶν γὰρ Ἀπογόνων* l) *Θηβαίοις ἐπιστρατευσάντων μόνος Αἰγιαλεὺς ἀπώλετο, Ἀδράστου παῖς. Ἄλλοι δὲ λέγουσι τὴν Ἀδράστειαν εἶναι τὴν αὐτὴν τῇ Νεμέσει, λαβεῖν δὲ τοὔνομα ἀπὸ Ἀδράστου τινὸς βασιλέως, ὃ τινων μαντικῶν ἱδρυσαμένου ἱερὸν Νεμέσεως, ὃ προσαγορευθῆναι μετὰ ταῦτα Ἀδραστείας, ὡς Ἀντίμαχος ἐν τούτοις δηλοῖ·*

Ἔστι δέ τις Νέμεσις, μεγάλη θεός, ἣ τάδε πάντα
Πρὸς μακάρων ἔλαχεν· βωμὸν δέ οἱ εἵσατο m) *πρῶτος*
Ἄδρηστος ποταμοῖο παρὰ ῥόον Αἰσήποιο·
Ἔνθαδε τιμᾶταί τε καὶ Ἀδρήστεια καλεῖται. n)

i. e. *Alii Adrasteam eandem cum Nemesi esse dicunt, nomenque ab Adrasto rege, qui oraculis quibusdam admonitus Nemesi huic templum aedificavit, accepisse aiunt, quod postea Adrasteae est appellatum, id quod Antimachus his versibus declarat:*

Et Nemesis Dea magna, tenet namque omnia Divum
Munere; cui pingues aras extruxit Adrastus
Aesopi primus liquidas ad fluminis undas,
Hic colitur Diva et nunc Adrastea vocatur.

Qui ad Adrastum, Thebarum oppugnatorem, conferendum censent (quorum est Zenobius I. 30. quem vide), hanc paroemiam proleptice dictam hoc in Aeschyli loco necesse est ut fateantur, quomodo v. 2. *Σκύθης οἶμος*: multo magis, qui ad Aegialum, Adrasti filium. Vide sis Suidam in *Ἀδράστεια Νέμεσις*, qui hanc posteriorem tutatur sententiam. Hesych. *Ἀδραστία· ἡ Νέμεσις, ἣν οὐκ ἄν τις ἀποδράσειεν.* Paroemiographus: „*Adrastia Nemesis. Rhamnusia Nemesis. Ἀδράστεια Νέμεσις, Adrastia Nemesis;* subaudiendum *adest* aut *aderit* aut eiusmodi quippiam Licebit uti vel in eos, quibus ob insolentiam arrogantiamque fortunae commutationem minamur, vel qui a rebus florentibus ad calamitosam fortunam redacti sunt. Hanc quidem Nemesin Deam esse putant, insolentiae et arrogantiae vindicem, quaeque spes immoderatas et vetet et puniat. *Ἀδράστεια* dicta *ἀπὸ τοῦ α, στερητικοῦ μορίου, καὶ δρασμοῦ*, quod nemo nocens meritam poenam usquam effugerit, etiam si quando serius assequitur. Lucianus in Meretriciis dialogis. XII. p. 312. o) *Ἔστι τις θεὸς Ἀδράστεια, καὶ τὰ αὖτα ὁρᾷ. Est dea quaepiam Adrastia, videtque illa.* Euripides in Rheso, v. 342.

---

l) *Ἐπιγόνων?* m) scr. *εἵσατο.*

n) Antimach. p. 71. Schellenb. *Ἔνθα τετίμηται.*

o) Lucian. vol. III, p. 311.

Ἀδράστεια μὲν ἁ Διὸς παῖς
Εἴργοις στομάτων φθόνον.
Adrastia Iovis filia
Arceas dictorum invidiam.

Idem in eadem fabula, v. 468.

— *σὺν δ' Ἀδραστείᾳ λέγων,*
Volente vero dixerim hoc Adrastia.

Idem testantur etiam epigrammata. Anthologia p. 335. p)

Ἡ Νέμεσις προλέγει τῷ πήχεϊ τῷ τε χαλινῷ,
Μήτ' ἄμετρόν τι ποιεῖν, μήτ' ἀχάλινα λέγειν.
Innuit hoc Nemesis cubito fraenoque gerendis,
Sit modus in rebus, dictaque fraenum habeant.

Item aliud q):

Ἡ Νέμεσις πῆχυν κατέχω, τίνος οὕνεκα; λέξεις·
Πᾶσιν ἀπαγγέλλω μηδὲν ὑπὲρ τὸ μέτρον.
Contineo Nemesis cubitum; quae causa? requires;
Nam cunctis iubeo rebus adesse modum.

Strabo, XII. p. 588. r) Adrastiam dictam tradit, non ab aufugiendo, sed ab Adrasto rege, qui primus huic templum constituerit: idque Antimachi poetae versibus confirmat s).

Huius oppidi meminit Plinius, N. H. V. 32. his verbis: *Parium colonia, quam Homerus Adrastiam appellavit.* Adrasteae Deae mentionem facit et Plato in Phaedro t). Ammianus, XIV. 11. *Haec et huiusmodi innumerabilia ultrix facinorum impiorum bonorumque praemiatrix aliquando operatur Adrastia, atque utinam semper, quam vocabulo duplici etiam Nemesim appellamus. Hanc aiunt ex opinione veterum theologorum Lunae superpositam generali potentia praesidere fatis, omnia terrena despectantem, ut reginam et arbitram rerum omnium; quae praecipue fastui infensa nunc erectas mentium cervices opprimit et enervat; nunc bonos ab imo suscitans ad bene vivendum extollit. Huic antiquitas addidit pennas, celeritatis symbolum; dedit gubernaculum et rotam, significans illam per omnia discurrentem singula moderari.* Idem, XXII. 3. *Ideo intolerabilem, humanorum spectatrix Adrastia, aurem, quod dicitur, vellens, monens ut castigatius viveret, etc.*" Mox, quibusdam praemissis, „Diogenianus paroemiam citat ad hunc modum: *Ἡ Νέμεσις παρὰ πόδας βαίνει. Nemesis ad pedes adest.* Galenus denique libro de usu partium humani corporis, VI. *Μνημονεῦσαι καὶ δεῖξαι τὸν Ἀδραστίας ὡς οὐδεὶς ἐκφευξεῖται θεσμόν. Meminisse ac declarare quod Adrastiae legem nullus effugiet.* Ac paulo infe-

---

p) Anal. III, p. 202. Br. epigr. CCLV.
q) Anal. III, p. 203. ep. CCLVI.
r) Strab. XIII, p. 588. (880.)
s) qui paullo ante positi sunt.
t) Plat. Phaedr. p. 248, E. St.

tius, Οὐκ ἐννοήσας, οἶμαι, τὸν τῆς Ἀδραστίας θεσμόν. Haud cogitans, opinor, Adrastiae legem. Minitatur medicis qui fals pro veris docent. Eadem appellatur Rhamnusia, a Rha mnunte, Atticae loco, cognominata; ubi, quemadmodum osten dit Zenodotus, huic deae statua est, solido lapide, decem cubitorum magnitudine, Phidiae opus. Fingebatur autem olim Veneris specie, quamobrem et malum arborem dextr tenebat, ut auctor est Eudemus." Haec ille.]

[v. 940. ΤΡΟΧΙΝ. Uterque Scholiastes, τὸν ἄγγελον Hesych. Τρόχις· ἄγγελος, ἀκόλουθος. Videtur hic μείωσις nam et in sequentibus Mercurium in contemptum rapit Pro metheus. Contra praeco in Agamemnone, v. 524.

Ἑρμῆν φίλον, κήρυκα, κηρύκων σέβας.]

[v. 943. ΣΟΦΙΣΤΗΝ. Ita v. 62. Σοφιστὴς ὢν Διὸς νω θέστερος.]

v. 955. ΠΕΡΓΑΜ'. Omnia alta aedificia pergama dici a Aeschylo u) notat Servius in Aeneid. II. 556. Πέργαμος vero idem quod πύργος. Eurip. Phoen. v. 1105. — περγάμων ἀπ' ὀρθίων. Idem, v. 1183. — κατ' ἄκρων περγάμων ἐλεῖν πόλιν ubi Scholiastes τῶν τειχῶν. Ita reddendus Sophocles in Phil loctete, v. 353. τὰ ἐπὶ Τροίᾳ πέργαμα, et Lucretius I. 47 Troiai Pergama, hoc est, Troianas arces; quia si pro nomin proprio sumatur, insolentior erit periphrasis. Euripide Orest. v. 1389. Helenam vocat ξεστῶν περγάμων Ἀπολλωνίαν ἐριννύν, eodem sensu quo poeta, Aen. II. 573.

—— patriae communis Erynnis.

Quoniam autem inter omnes arces maxime olim Troiana eminebant, hinc factum ut Πέργαμος de civitate illa tanquam proprium usurparetur, ut de Athenis ἄστυ. Eustath. ad Iliad Δ'. p. 503. l. 3. Ὅμηρος μὲν μόνην τὴν τῆς Ἰλίου ἀκρόπολιν Πέργαμον ὀνομάζει θηλυκῶς· οἱ δὲ νεώτεροι πάσας τὰς ἀκροπόλεις οὕτω καλοῦσιν x). Arx autem, quae Troiae nomen Pergami de dit, erat illa ἐν ᾗ ναὸς ἦν Ἀπόλλωνος. Schol. Pind. Olym VIII. 65. [Erasmus: „Pergama non tristia incolit. In eos qu laeta sibi omnia augurantur, et ex animi sententia cuncta fe liciter cedere putant, et qui tantum non sibi videntur D esse, quadrabit proverbiale illud dictum, quo apud Aeschy lum tragicum poetam Prometheus, rupi Caucaseae affixu Mercurium cum reliquo Deorum vulgo, qui tunc rerum coe lestium potiri tranquille videbantur, exagitat:

—— καὶ δοκεῖτε δὴ
Ναίειν ἀπενθῆ πέργαμα. Id est:
Habitare non triste Ilium vos remini.

u) Aeschylum non commemorat.

x) Sequuntur haec: οἳ καὶ οὐδετέρως τὰ Πέργαμά φασιν, ὡς κ Αἰσχύλος Προμηθεῖ. Eust. p. 503, 4.

Sumpta origo a temporibus Troiae iam fortunatae, quum totius Asiae imperio potita firmissimum et domesticis opibus et externis viribus regnum constabilisset, nondum *κακοΐλιος* vocari merita, nondum luctuosam sortem, in quam postea incidit, experta." Haec Erasmus. Nos in versione: *arces nulli dolori pervias*; sed vide Scholia.]

[v. 956. *ΔΙΣΣΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΥΣ ΕΚΠΕΣΟΝΤΑΣ.* Schol. *Α'. Λέγει δὲ τὸν Ὀφίωνα καὶ τὸν* (l. *τὴν*) *Εὐρυνόμην καὶ τὸν Κρόνον ὃν ἔῤῥιψεν ὁ Ζεύς.* Verum est Ophionem cum Eurynome uxore eius, filia Oceani, rerum potitum esse, quem fugavit Saturnus. Sed poterit forsan magis commode hic locus de Coelo accipi, quo pulso Saturnus imperio suffectus est. Apollodorus I. 1. *Τῆς δὲ ἀρχῆς ἐκβαλόντες* (Coelum) *τούς τε καταταρταρωθέντας ἀνήγαγον ἀδελφοὺς, καὶ τὴν ἀρχὴν Κρόνῳ παρέδωκαν.* Coelum, primum universi regem, deturbavit regno Saturnus: Saturnum, qui Coelo successit, Iupiter.]

v. 957. *ΤΡΙΤΟΝ ΔΕ.* Legit Grotius in Excerpt. p. 15.

Τρίτον δὲ καὶ τὸν νῦν τυραννοῦντ' ὄψομαι.

an potius legendum *κοιρανοῦντ'* pro *τυραννοῦντ'*, et nihil aliud mutandum?

[v. 958. *ΤΑΧΙΣΤΑ.* Sc. *Ἐκπεσεῖν.*]

[v. 960. *ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΣ ΕΛΛΕΙΠΩ.* Sic. v. 1005. *Τοῦ παντὸς δέω.*]

[v. 961. *ΕΓΚΟΝΕΙ.* Euripides Hecuba. v. 507.

Σπεύδωμεν, ἐγκονῶμεν.

Suidas, *Ἐγκόνει· ἀντὶ τοῦ σπεῦδε.* Respondet vero Prometheus ad illud Mercurii v. 949.

—— *μηδέ μοι διπλᾶς*
Ὁδούς, Προμηθεῦ, προσβάλῃς.

Timon apud Lucianum, in dialogo cognomine, p. 149. y)

Ὥστε παλίνδρομος ἄπιθι ὦ Ἑρμῆ.]

[v. 962. *ΩΝ ΑΝ ΙΣΤΟΡΗΙΣ ΕΜΕ.* Lycophron v. 1.

Λέξω τὰ πάντα νητρεκῶς ἅ μ' ἱστορεῖς.

Herodotus III. 51. *Ἐξελάσας δὲ τοῦτον ἱστόρεε τὸν πρεσβύτερον τά σφι ὁ μητροπάτωρ διελέχθη.* *Quo eiecto maiorem natu perconctatur quaenam cum iis avus esset collocutus.* Hesych. *Ἱστορεῖ· — ἐρωτᾷ, ἐρᾷ, πύθεται.*]

[v. 965. *ΤΗΣ ΣΗΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ.* Digna vox generoso animo, qualis illa Persii Satyra, I. 121.

—— Hoc ego opertum,
Hoc ridere meum, tam nil, nulla tibi vendo
Iliade.

---

y) Lucian. vol. I, p. 149. cap. 37.

V. Cl. Petrus Victorius Var. lect. XXVI. 7. „Narrat M Cicero in Epistola illa longa, ad ipsum scripta, P. Lentulo quemadmodum Vatinii, importunissimi hominis, improbitatem fugerit contumeliaeque in se plenam vocem retuderit Pronuntiatum vero illud ab ipso fuit libere imprimis magnoque animo, ut sane ipse alio loco testatur resque ipsa declarat, oportere maledicta inimicorum refelli. Inquit igitur Cicero, Ep. Fam. I. 9. *Ego, sedente Cn. Pompeio, cum, ut laudaret P. Sestium, introisset in urbem dixissetque testis Vatinius me fortuna et felicitate C. Caesaris commotum illi amicum esse coepisse, dixi, me eam Bibuli fortunam, quam ille afflictam putaret, omnium triumphis victoriisque anteferre.* Similis autem huic loco est ille summi poetae Aeschyli, qui et ipse fecit gravem personam, Prometheum, et quem mala ingentia quae sustinebat non domuerant, nec spiritus ipsius ullam in partem contuderant, eodem pacto respondere Mercurio, qui ipsum laeserat in aliisque dixerat, eum sua contumacia insolentibusque dictis coniecisse semetipsum in acervum illum miseriarum. Inquit igitur, se non commutaturum statum suum illum malum cum ipsius secundis rebus, ministerioque quod obibat; satiusque esse adfixum illi scopulo haerere, quam nuntium esse Iovis, mandataque ipsius fideliter exequi. Ad extremum vero addit, quod vim illius suae orationis aperit constituit, decere par pari referre, et contumeliam illatam contumelia refellere. Verba ipsius poetae sunt:

Τῆς σῆς λατρείας τὴν ἐμὴν δυσπραξίαν
Σαφῶς ἐπίστασ' οὐκ ἂν ἀλλάξαιμ' ἐγώ.

Cum autem illic Scholion vetus aperiat sensum omnem eius loci, nisi perturbatum foret, non me pigebit etiam ostendere, *εὐπραξίαν* in ipso pro *δυσπραξίαν* perperam scriptum esse. Quod vero in extremo addidit, cum iam animo suo satisfecisset refutassetque Mercurii contumeliam, simile est illi sententiae Ciceronis, atque idem prorsus valet. Simile etiam est his aliquomodo vox illa Leonidae, fortissimi atque optimi viri, qui, cum a Xerxe, rege Persarum, solicitatus esset de proditione, pollicebatur autem ipsi regnum Graecorum, si ad se transisset conatumque illum suum adiuvisset magnifice honesteque ipsi respondit, non tamen iracunde sed cum exprobatione iniusti illius belli ac turpis postulati. Inquit enim: *Si quae sunt recta et honesta in vita didicisset, ipsi temperaturum fuisse a cupiditate rerum alienarum; sibi autem satius esse pro libertate Graeciae interire, quam iniuste in suos dominari.*" Hactenus vir doctissimus.]

[v. 971. *ΧΛΙΔΩΝΤΑΣ ΩΔΕ.* Plautus Asin. V. 1. [1])
Utinam male qui mihi volunt sic rideant.]

1) V, 1, 13.

[v. 974. *ΑΠΛΩι ΛΟΓΩι.* Hesych. *Ἁπλῶς· συντόμως, καθάπαξ.* Non videtur assecutus mentem poetae interpres, cum reddiderit:

Omnes simpliciter odi Deos.]

[v. 978. *ΕΙ ΠΡΑΣΣΟΙΣ ΚΑΛΩΣ.* Noster apud Stobaeum, Ethic. Serm. 45. *)

—— *Κακοὶ γὰρ εὖ πράσσοντες οὐκ ἀνάσχετοι.*]

[v. 986. *ΚΑΙ ΕΤΙ.* f. *Κἄτι.*]

v. 988. *ΑΙΚΙΜ'.* Leg. *Αἴκισμ'.*

[v. 992. *ΛΕΥΚΟΠΤΕΡΩι ΔΕ ΝΙΦΑΔΙ.* Solinus. c. 15. *Ultra hos et Riphaeum iugum regio est assiduis obsessa nivibus, Pterophoron dicunt; quippe casus continuantium pruinarum quiddam ibi exprimit simile pinnarum.* Ad quem locum Cl. Salmasius: „Regio *πτεροφόρος* dicta ab assiduo nivium casu, quae pinnis similes sunt, unde *nives plumeas* appellat Arnobius, II. *quod guttatim faciat pluviam labi, quod imbres et nives plumeas et Aeoli ora dilatarit*, etc. Ut *nives plumeae* Arnobio, sic *πτεραίη χιὼν* Aeschylo de Pterophoro regione." Haec ille, p. 194.]

[v. 996. *ΟΡΑ ΝΥΝ.* Postulat metri ratio *νὺν* encliticam particulam, non ut adverbium temporale circumflecti. *Τοίνυν* eodem modo, v. 759. Post imperativum pariter Sophocles, Aiace Flagellif. v. 87.

Σίγα νυν ἑστὼς, καὶ μέν', ὡς κυρεῖς, ἔχων.

Idem saepe *ἡμὶν* pro *ἡμῖν.* *Ἄφερπέ νυν*, et *ἄκουέ νυν*, et *εὖ νυν τόδ' ἴσθι* in Canteriana editione.]

[v. 998. *ΤΟΛΜΗΣΟΝ Ω ΜΑΤΑΙΕ.* Amarissimus sarcasmus. Ad Virgilianum illud, Aeneid. VIII. 363.

Aude hospes contemnere opes. —

V. Cl. Germanus Valens Guellius: „Pari, qua hic Maro, significatione Euripides in Medea *τολμᾶν* usurpavit, v. 589.

—— *ἥτις οὐδὲ νῦν*
Τολμᾷς μεθεῖναι καρδίας μέγαν χόλον.
—— quae ne nunc quidem
Vis remittere magnam iracundiam animi.

Et Martial. XII. 6. a)

—— sub principe duro
Temporibusque malis ausus es esse bonus.

Et Sophocl. in Colon. v. 184. *Τόλμα ξεῖνος ἐπὶ ξείνης.* Ubi interpres, *sustine.* Et Aeschyl. in Prom. eadem qua hic significatione sub persona Mercurii ad Prometheum insolentem contra Iovem:

a) XII, 6, 11.

*) fragm. 287. Sch.

Τόλμησον ὦ μάταιε, τόλμησόν ποτε
Πρὸς τὰς παρούσας πημονὰς ὀρθῶς φρονεῖν.

Et Plato, Leg. VIII. p. 840. l. 14. *Οἱ μὲν ἄρα νίκης ἕνεκα πάλης καὶ δρόμων καὶ τῶν τοιούτων ἐτόλμησαν ἀπέχεσθαι λεγομένου πράγματος ὑπὸ τῶν πολλῶν εὐδαίμονος.* Et Euripides in Supplic. v. 883.

Παῖς ὢν ἐτόλμησ' εὐθὺς οὐ πρὸς ἡδονὰς
Μουσῶν τραπέσθαι πρὸς τὸ μαλθακὸν βίου.
Statim a puero ausus est non ad voluptatem
Musarum se convertere, et ad mollem vitam.

Et Plato in Epitaph. p. 245. l. 21. [b]) ubi agit de Graecis, dedere vel prodere paratis regi Epirotas: *Ἠθέλησαν γὰρ αὐτῷ ἐκδιδόναι, καὶ ξυνέθεντο καὶ ὤμοσαν Κορίνθιοι καὶ Ἀργεῖοι καὶ Βοιωτοὶ καὶ [οἱ] ἄλλοι σύμμαχοι, εἰ μέλλοι χρήματα παρέξειν, ἐκδώσειν τοὺς ἐν Ἠπείρῳ [ἐν τῇ ἠπείρῳ] Ἕλληνας, μόνοι δὲ ἡμεῖς οὐκ ἐτολμήσαμεν οὔτε ἐκδοῦναι, οὔτε ὀμόσαι. Οὕτω δή τοι τό γε τῆς πόλεως γενναῖον καὶ ἐλεύθερον βέβαιόν τε καὶ ὑγιές ἐστι καὶ [φύσει] μισοβάρβαρον.*" Haec Guellius.]

v. 1000. *ΟΧΛΕΙΣ ΜΑΤΗΝ ΜΕ, ΚΥΜ' ΟΠΩΣ ΠΑΡΗΓΟΡΩΝ. Frustra molestus es, ut fluctum me vel undam alloquens, vel admonens.* Ut et Erasmus accepit in adagio *Fluctibus obloqui, πρὸς κύματα λαλεῖν*, ex Eustathio [c]), ut ibi notatum. Eurip. Med. v. 28.

—— *ὡς δὲ πέτρος ἢ θαλάσσιος*
Κλύδων ἀκούει νουθετημένη φίλων.

Hinc apud Evangelistas, ut Matth. VIII. 27. *ἄνεμοι καὶ ἡ θάλασσα ὑπακούουσιν αὐτῷ*, non sine specie proverbii, de re quae praeter ordinem naturae. [Euripides Androm. v. 537.

Τί με προσπίτνεις, ἁλίαν πέτραν,
Ἢ κῦμα λιταῖς ὣς ἱκετεύων;

Aliter vero haec verba exponit Michael. Apostol. qui et inter proverbia recenset, XV. 58. Sic enim ille: *Ὀχλεῖς μάτην με κῦμ' ὅπως. Ἐπὶ τῶν ἀναισθήτως ἐχόντων ἡ παροιμία· ὡς γὰρ κῦμα προσκροῦον ἀεὶ παραλίαις πέτραις οὐδὲν ἀνύει, εἰ μὴ μάτην πονεῖ, οὕτως οὐδ' αὐτὸς ὀχλῶν μοι ἀνύσεις τι, ὥστε ἃ χρῄζεις ἀκοῦσαι.* Interpres: *Ut unda me frustra impetis. De iis qui nihil sentiunt paroemia usitata. Ut enim fluctus assidue marinis petris illisus nihil efficit, sed frustra laborat; ita nec tu me vexans quicquam proficies, ut quae cupis audias.*]

[v. 1001. *ΕΙΣΕΛΘΕΤΩ.* Cicero ad Atticum VII. 3. *Quae si ista nobis cogitatio de triumpho iniecta non esset.*]

v. 1004. *ΥΠΤΙΑΣΜΑΣΙ ΧΕΡΩΝ.* Garbitius *flexionibus*: perperam. Gestus olim supplicatorius protendere ma-

---

b) Menex. p. 245. C. c) Eustath. ad Odyss. I, 183. p. 1628, 45

nus in palmam resupinatas, quasi minime minaces et infestas; non, ut hodie, in summitate convexa aut pectinatim iunctas, quasi ad vincula paratas: quod ignoravit, qui manus iunctas exprimi putavit a Virgilio Aeneid. I. 97.

—— duplices tendens ad sidera palmas.

Horatius, Od. III. 23.

Coelo supinas si tuleris manus.

[Iob. XI. 13. Τὰς χεῖρας ὑπτιάζειν. Qui superis supplicabant, manus in palmam resupinatas versus coelum porrigebant; qui diis inferis, e contra palmas versus terram; qui diis marinis, palmas versus mare protendebant. Achilles apud Homer. Il. Α'. 351.

Πολλὰ δὲ μητρὶ φίλῃ ἠρήσατο χεῖρας ὀρεγνύς.

Virgil. Aen. IV. 205.

Multa Iovem manibus supplex orasse supinis.

Ad quem locum V. Cl. Germanus Valens Guellius: „Ovid. Metamorph. VIII. 682.

Attoniti novitate pavent, manibusque supinis
Concipiunt Baucisque preces timidusque Philemon.

Omnino Graeca illius Aeschyli imitatione, sub persona Promethei,

Καὶ λιπαρῆσαι τὸν μέγα στυγούμενον
Γυναικομίμοις ὑπτιάσμασιν χερῶν
Λῦσαί με δεσμῶν τῶνδε· τοῦ παντὸς δέω.

Horatius quoque, Od. III. 23.

Coelo supinas si tuleris manus.

Contraria autem manus, χεῖρες καταπρηνεῖς. Hom. Odyss. Ν'. 98.

—— καὶ ὣ πεπλήγετο μηρὼ
Χερσὶ καταπρηνέσσι.
—— et sua percussit femora
Manibus deiectis."

Haec Guellius.]

v. 1008. ΩΣ ΝΕΟΖΥΓΗΣ ΠΩΛΟΣ. Hoc equorum ferox genus Graecis dicitur λυκοσπάδες. Plutarch. Sympos. II. 8. Horat. Epist. I. 15. [d])

—— equi fraenato est auris in ore.

Xenophon de re equestri [e]), p. 941. l. 6. ἔπειτα δὲ ὅσον δεῖ ἀπέχειν τὸν χαλινὸν τῶν γνάθων. Ὁ μὲν γὰρ ἄγαν πρὸς αὐταῖς τυλοῖ τὸ στόμα, ὥστε ἀναίσθητον εἶναι· ὁ δὲ ἄγαν εἰς ἄκρον τὸ στόμα κα-

d) I, 15, 13. e) cap. VI. §. 9.

θέμενος ἐξουσίαν παρέχει συνδάκνοντι τὸ στόμιον μὴ πείθεσθαι. D. Basilius Homil. in divites avaros, ἀπειθήσας γὰρ ὁ λαὸς καὶ ὥςπερ πῶλος σκληρὸς καὶ δυσήνιος ἐνδακὼν τὸν χαλινὸν οὐχ εἱλκύσθη πρὸς τὸ συμφέρον· ἐκτραπεὶς δὲ τῆς εὐθείας τοσοῦτον ἔδραμεν ἄτακτα, καὶ τοῦ ἡνιόχου κατεφρυάξατο, μέχρις οὗ τοῖς βαράθροις καὶ τοῖς κρημνοῖς ἐκπεσὼν (leg. ἐμπεσὼν) ἀξίαν τῆς δυσπειθείας τὴν πανωλεθρίαν ὑπέμεινεν. [Virgil. Aen. IV. 135.

Stat sonipes, et fraena ferox spumantia mordet [mandit].

Sil. Ital. XII. 254.

Immitem quatiebat equum, spumantia saevo
Fraena cruentantem morsu.

Virgil. Georg. III. 207.

—— prensique negabunt
Verbera lenta pati, et duris parere lupatis.

Ad quem locum V. Cl. German. Valens Guellius: „Ἵππους λευκοσπάδας οἱ μὲν ἀπὸ τῶν χαλινῶν τῶν λύκων ἔφασαν ὠνομάσθαι f). Vide reliqua ad hunc locum apud Plutarch. Sympos. II. 8. Διὰ τί τοὺς λυκοσπάδας ἵππους θυμοειδεῖς εἶναι λέγουσι. Sophocli autem in Electra g) duri oris equi ἄστομοι dicuntur, ut Gallis, sine ore; et εὔστομοι, fraeno obtemperantes, ut Plutarcho εὔστομος τῷ χαλινῷ. Et Epigr. Antholog. h) p. 408.

—— οὔτε χαλινοῖς
Δύστομος ἱππείη σοῖς ἀπίθησε γένυς.

Et Aeschylus in Prometheo,

—— δακὼν δὲ στόμιον ὡς νεοζυγὴς
Πῶλος βιάζῃ καὶ πρὸς ἡνίας μάχῃ.

Quod ἀφηνιάζειν et στρηνιᾶν vocant, unde ἀφηνιασμὸς et ἀφηνιαστής." Haec ille. Erasmus, *mordere fraenum.* „Proverbium sumptum videtur [e] fabula Aeschyli, quae inscribitur Prometheus, in qua sic loquitur Mercurius:

Τέγγῃ γὰρ οὐδὲν κ. τ. λ. id est,
Precibus nihil mitescis inflexus meis,
Sed fraena mordens, pullus indomitus velut,
Ferociens pugnas habenas vincere."]

[v. 1009. *ΒΙΑΖΗι ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΗΝΙΑΣ ΜΑΧΗι.* Virgilius ad verbum, Aeneid. XI. 600.

—— et pressis pugnat habenis
Huc obversus et huc.

Polluci i) ἑτερόγναθος in vituperium equi dicitur.]

---

f) Plut. Sympos. p. 641. F. g) v. 724.
h) Anal. Br. III, 25. i) Poll. I, 197.

v. 1012. *ΟΥΔΕΝΟΣ ΜΕΙΖΟΝ.* Forte *οὐδενὸς μεῖον.*
[v. 1014. *ΤΡΙΚΥΜΙΑ.* Schol. *Ἦχος. f. ἰσμός.* Ut noster *κακῶν τρικυμία* ita *βίου τρικυμίας* dixit Libanius in oratione de vita sua k). Nicetas Choniates in Alexio Comneno. *Κακὸν ἐπὶ κακῷ προςβάλλει, καὶ κῦμα, ὅ φασιν, ἐπὶ κῦμα κυλίνδεται.* Hesych. *Τρικυμία· ζάλη.* Etymolog. l) *Τρικυμία· ἡ σφοδροτάτη καὶ δεινοτάτη τῆς θαλάσσης ταραχή· παρὰ τὸ τρέω, τὸ φοβοῦμαι, καὶ τὸ κῦμα. Ὁ ἐκ τῶν κυμάτων φόβος.* Alii, et fortasse rectius, ab augendi particula dictum volunt, quo modo *τρίδουλος*, etc. et Latinis *trifur, trivenefica*, etc. *ὅταν τὰ τρία κύματα εἰς ἓν συναφθῇ*; eadem sc. ratione, qua *δεκακυμία, decumanus fluctus* de tempestate gravissima, quia, ut Festus m) ait, *fluctus decimus fieri maximus dicitur.* Paroemiographus: „*Malorum decumanus fluctus.* De ingentibus calamitatibus effertur. Mercurius apud Aeschylum, Prom.

> *Οἷός σε χειμὼν. κ. τ. λ.* id est,
> Tibi quanta tempestas et inevitabiles
> Fluctus malorum decumani mox ingruent.

Theodoretus de providentia, VI. n). *Ὁ πλοῦτος πολλοὺς ἔχων θορύβους καὶ φροντίδας παντοδαπὰς καὶ τρικυμιῶν εἴδη μυρία ἐπίβουλός ἐστι ἀρετῆς. Opes variis tumultibus et omnigenis curis refertae, ac sexcentis decumanorum fluctuum generibus virtuti insidiantur.* Ibidem. *Ταῖς τῶν παθῶν τρικυμίαις ἐκδιδόναι. Affectuum decumanis undis cedere.* Nazianzenus in distichis, 26.

> *Κύβερνος ἴδμων φεύξεται τρικυμίας,*
> Doctus gubernator decimas undas cavet.

Plato in Repub. V. p. 462. l. 5. o) *Νῦν τὸ μέγιστον καὶ χαλεπώτατον τῆς τρικυμίας ἐπάγεις. Posteaquam vix evasi binas disputationum undas, nunc maximum difficillimumque veluti decumani fluctus vortices superingeris.* Idem in Euthydemo, p. 293. l. 2. *Σῶσαι ἡμᾶς, ἐμέ τε καὶ τὸ μειράκιον ἐκ τῆς τρικυμίας τοῦ λόγου. Servatos nos velis,* [me] *pariter et adolescentulum, e disputationis decumano tantum non impetu.* Clemens Alex. in Paedagogo, II. p. 67. *Δέδυκεν εἰς βυθὸν ἀκοσμίας ταῖς τοῦ οἴνου τρικυμίαις ἐπικεχωσμένον, Corpus immergitur in profundum turpitudinis, adobrutum quibusdam decumanis temulentiae fluctibus. Τρικυμίαν* tempestatem volunt esse gravem, qua tres undarum cumuli in unum coeant, quam graphice describit in epistola ad Eunopium Synesius: Latini *decumanum fluctum* nominant. Lucianus p) in libello de mercede servientibus,

---

k) Exemplorum tantum, quantum satis sit, vide ap. Blomfieldum in Glossario.
l) p. 766, 30.
m) Fest. v. decum. ova.
n) VI, p. 567, 14. (*ἐπίβουλός ἐστιν ἀλλ' οὐκ ἐπίκουρος τῆς ἀρετῆς.*)
o) p. 472. A.
p) Lucian. vol. I, p. 652.

τὰς τρικυμίας καὶ ζάλας καὶ ἐκβολάς, *decumanos fluctus, procellas, naufragia."* Haec ille.]

[v. 1015. *ΟΚΡΙΔΑ.* Hesych. in v. Ὀκρυόεντα· ὀκριὸς γὰρ κυρίως ὁ τραχὺς λίθος. ubi pro ὀκριός Salmasius legit ὀκρίς.]

[v. 1018. *ΠΕΤΡΑΙΑ Δ' ΑΓΚΑΛΗ.* Vid. ad Choeph. v. 585. Πόντιαι δ' ἀγκάλαι.]

[v. 1022. *ΣΩΜΑΤΟΣ ΜΕΓΑ ΡΑΚΟΣ.* Ῥάκη et φάρος et ἱμάτια apud Pollucem q) synonyma sunt; unde videtur pro vestis nomine usurpari. Ῥάκος etiam ἀντὶ τοῦ τρίβωνος sumi, non obscure monet Eustathius, in Odyss. Ξ'. p. 1770. l. 63. cum tradit τεχνικούς distinguere solere inter ῥάκος et τρίβωνα, qui scilicet accuratius loqui solent, alias vero ῥάκος et τρίβων promiscue accipi. Atque ut τρίβων proprie vestis lacera, ita et ῥάκος, unde Aristophanes in Ranis, v. 408. deridet Socratis

Τὸν σανδαλίσκον καὶ τὸ ῥάκος.

Ubi ῥάκος interpres Graecus reddit τριβώνιον. Hinc panniculi laceri ῥάκη dicti. Sophocles Philoct. v. 37.

Ἰοὺ ἰού· καὶ ταῦτά γ' ἄλλα θάλπεται
Ῥάκη, βαρείας τῆς [του] νοσηλείας πλέα.
Heu heu! alii quoque siccantur
Panniculi foeda sanie pleni.

Denique de quovis fragmento vel parte rei avulsae. Hesych. Ῥάκη· ἀποσχορακίσματα, ἀποσπάσματα, ἱμάτια. Apud Aristophanem in Pluto, v. 1066. exponitur de cicatrice seu ruga et lacinia faciei.]

[v. 1024. *ΗΠΑΡ ΕΚΘΟΙΝΗΣΕΤΑΙ.* Hesiod. Theogon. 523.

—— αὐτὰρ ὅγ' ἧπαρ
Ἤσθιεν ἀθάνατον, τὸ δ' ἀέξετο ἶσον ἁπάντη
Νυκτὸς, ὅσον πρόπαν ἦμαρ ἔδοι τανυσίπτερος ὄρνις.
—— caeterum haec hepar
Comedebat aeternum: quin ipsum crescebat tantum ubique
Noctu, quantum toto die edisset extensas alas habens avis.]

[v. 1031. *ΨΕΥΔΗΓΟΡΕΙΝ.* Ad illud Theocriti Idyll. VII. 44.

Πᾶν ἐπ' ἀλάθεια πεπλασμένον ἐκ Διὸς ἔρνος,

interpres Graecus, ὅτι φιλαλήθης, inquit, πέφυκας. Τὸ δὲ ἐκ Διὸς ὅτι ἀψευδής ἐστιν ὁ Ζεύς· ὡς καὶ Ὅμηρος. Οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον οὐδ' ἀπατηλὸν, [Οὐδ' ἀτελεύτητον,] ὅτι κεν κεφαλῇ κατανεύσω. Locus est Iliad. Α'. 526. Plato de Republ. II. p. 382. l. 45. Οὐκ ἐστὶ πάντα ἄρα ἀψευδὲς τὸ δαιμόνιόν τε καὶ θεῖον [Οὐκ ἔστι. Πάντῃ — — θεῖον.] παντάπασι μὲν [οὖν,] ἔφη.]

q) Poll. VII, 42.

[v. 1042. *ΠΑΝ ΒΗΟΣ ΤΕΛΕΙ.* Hinc τέλειος dictus Iupiter.]

v. 1043. *ΠΥΡΟΣ ΑΜΦΗΚΗΣ ΒΟΣΤΡΥΧΟΣ. Sinuosa volumina flammae.* Vide Virgil. Georg. I. [Hesych. Ἀμφήκες δὲ ἐξ ἑκατέρου μέρους ἠκονημένον βέλος, ἢ κεραυνὸς ἢ ξίφος.]

[Ibid. *ΒΟΣΤΡΥΧΟΣ.* *Βόστρυχος* Catullo simpliciter caesaries redditur; sic enim ille, Carm. LXIV. 7.

> Idem me ille Conon coelesti lumine vidit,
> E Beroniceo vertice caesariem,
> Fulgentem clare.

Quod Callimachus, Fragm. VIII. r)

> *Ἠδὲ Κόνων μ' ἔβλεψεν ἐν αἰθέρι τὸν Βερονίκης*
> *Βόστρυχον.*

Wolfgangus Seberus in Iul. Pollucem. II. 8. *Βόστρυχος* est cincinnus *βοτρυειδής*, id est, *botro similis*; sic dictus, quod botri instar dependeat.]

[v. 1045. *ΠΥΘΜΕΝΩΝ.* Hesych. *Πυθμένες· βάσεις, αἱ κατὰ τῶν δένδρων.* Homer. Iliad. *Λ'.* 634. de poculo Nestoris,

> —— *δύω δ' ὑπὸ πυθμένες ἦσαν.*]

[v. 1046. *ΑΥΤΑΙΣ ΡΙΖΑΙΣ.* Supple *σὺν.*]

v. 1047. *ΚΥΜΑ ΔΕ ΠΟΝΤΟΥ ΤΡΑΧΕΙ ΡΟΘΙΩι ΣΥΓΧΩΣΕΙΕΝ. ΤΩΝ Τ' ΟΥΡΑΝΙΩΝ,* κ. τ. λ. Favet huic distinctioni locus Virgilii Aeneid. XII. 204.

> —— non si tellurem effundat in undas,
> Diluvio miscens, coelumve in Tartara mittat.

et Euripidis Syl. Fragm. II. s)

> —— *πρόσθε γὰρ κάτω*
> *Γῆς εἰσιν ἄστρα,* κ. τ. λ.

Particulae tamen τε repetitio aliter hic suadet; sed et alterum membrum additum. Lego igitur et distinguo:

> *Κῦμα δὲ πόντου τραχεῖ ῥοθίῳ*
> *Συγχώσειεν, τῶν τ' οὐρανίων*
> *Ἄστρων διόδους· ἔς τε κελαινὸν*
> *Τάρταρον,* κ. τ. λ.

[v. 1055. *ΠΑΡΑΠΑΙΕΙΝ.* Hesych. *Παραπαίει· μαίνεται.*]

v. 1056. *ΕΙ Δ' ΕΥΤΥΧΗ, ΤΙ ΧΑΛΑι ΜΑΝΙΩΝ;* Invito Cantero rescribendum εὐτυχέη, *si felix esset, quam insaniret?* ut supra, v. 978.

> *Εἴης φορητὸς οὐκ ἄν, εἰ πράσσοις καλῶς.*

[Sophocles Ai. Flagellifero. v. 1122.

> *Μέγ' ἄν τι κομπάσειας, ἀσπίδ' εἰ λάβοις.*
> Quam insolens esses si scutum ferres.]

---

r) v. 1. p. 235. Spanh. (ἔβλεψεν ἐν ἠέρι.) s) p. 335. Matth.

v. 1068. *ΚΟΥΚ ΕΣΤΙ ΝΟΣΟΣ.* Ne putet aliquis deesse hic duos pedes; non enim est necesse: ita postea v. 1080 *Χθὼν σεσάλευται.*

v. 1072. *ΜΗΔΕ ΠΟΤ' ΕΙΠΗΘ' ΩΣ ΖΕΥΣ.* Respicit versus Solonis t), et ad verbum pene expressit:

Εἰ δὲ πεπόνθατε δεινὰ δι' ὑμετέρην κακότητα,
Μήτε θεοῖς τούτων μοῖραν ἐπεμφέρετε.

[V. Cl. D. Iac. Duportus in Gnomologia Homerica, ad illud poetae Odyss. *Α'*. 32.

Ὢ πόποι, οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται·
Ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
Σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν.
Papae, ut sc. Deos mortales culpant,
Ex nobis enim inquiunt mala esse; at vero illi ipsi
Sua nequitia praeter fatum aerumnas patiuntur.

„Celebris, inquit, gnome et a veteribus passim laudata, continens apologiam pro Deo eiusque providentia, circa malum, cuius auctorem impie et inique Deum faciunt, quicunque faciunt. Salv. de Provid. IV. *Autorem quodammodo sui sceleris Deum faciunt.* Vetus sane haec, sed iniusta hominum querela, seu potius blasphemia, qua scelerum suorum culpam in Deum coniiciunt. Sic Agamemnon ipse apud nostrum Iliad. *Τ'*. 86. in Iovem et fatum hanc cudit fabam,

— *Ἐγὼ δ' οὐκ αἴτιός εἰμι,*
Ἀλλὰ Ζεὺς καὶ Μοῖρα.

Sic et nequam ille adolescens Lyconides in comoedia, *Deus impulsor fuit: credo Deos voluisse.* Plaut. Aulul. u) Vide et Basil. in Homil. *Ὅτι οὐκ ἔστιν αἴτιος τῶν κακῶν ὁ Θεός.* Et Plotin. Ennead. I. 1. 8. Citant porro hunc Homeri locum Plat. Alcibiad. II. x) Nonius Marc. Max. Tyr. *) Dissert. XXII. XXV. et XL. A. Gellius VI. 2. Hierocl. Fragment. Euseb. de Praeparat. Evang. VI. ex Diogeniano. Respicit forte Euripides Iph. Taur. v. 389.

Τοὺς δ' ἐνθάδ' αὐτοὺς ὄντας ἀνθρωποκτόνους
Εἰς τὸν θεὸν τὸ φαῦλον ἀναφέρειν δοκῶ.

Et nescio annon in animo habuerit Solon y), in disticho, quod habetur apud Laert. et Plut. et Nicet. Chon. Annal. Constantinop. Stat.

Εἰ δὲ πεπόνθατε δεινὰ δι' ὑμετέρην κακότητα,
Μήτι θεοῖς τούτων μοῖραν ἐπεμφέρετε. —

---

t) Anal. Br. I, 71. Poet. Gnom. p. 114. (*μή τι — — — ἐπεμφέρετε.*)
u) Aulul. IV, 10, 7. et 12. x) Plat. Alcib. II. §. 8.
y) Diog. Laert. I, 52. Plut. Sol. c. XXX. Nicet. p. 375. Clem. Alex. p. 328. *) p. 228. 256. ed. Lugd.

Imitatur procul dubio Lysis, seu alius quis autor Pythagoreus in Aureis Carm. [z])

Γνώσῃ δ' ἀνθρώπους αὐθαίρετα πήματ' ἔχοντας.

Αὐθαίρετα πήματα ibi sunt, quae hic Homerus [a]) *ὑπὲρ μόρον ἄλγεα*, et alibi [b]) *ἐπίσπαστα κακά* vocat. Quin et pium hoc dogma discipulis suis propinavit Pythagoras, uti habetur apud Iamblichum in eius vita: *Ὅτι οἱ θεοὶ τῶν κακῶν εἰσιν ἀναίτιοι· καὶ ὅτι νόσοι καὶ ὅσα πάθη σώματος ἀκολασίας ἐστὶ σπέρματα.* Et ex eius schola procul dubio Plato, de Repub. II. p. 379. l. 26. *Τῶν μὲν ἀγαθῶν οὐδένα ἄλλον ἢ θεὸν*) αἰτιατέον· τῶν δὲ κακῶν ἄλλ' ἄττα δεῖ ζητεῖν τὰ αἴτια, ἀλλ' οὐ τὸν θεόν.* Et Aeschyl. Prom. Vinct.

—— Μηδέ ποτ' εἴπη-
θ' ὡς Ζεὺς ὑμᾶς εἰς ἀπρόοπτον
Πῆμ' εἰσέβαλε· μὴ δῆτ', αὐταὶ
Δ' ὑμᾶς αὐτάς.

Apollon. apud Philostratum. IV. [c]) *Οὐ μέμψομαι τοὺς θεούς, εἰ κακῶν ἀξιοῦμαι, μὴ χρηστὸς ὤν.* M. Antonin. De se ipso XII. [d]) *Μήτε θεοῖς μεμπτέον, οὐδὲν γὰρ ἑκόντες ἢ ἄκοντες ἁμαρτάνουσι.* Philo Alleg. II. *Ὅταν ἁμάρτῃ καὶ ἀπαρτισθῇ ὁ νοῦς τῆς ἀρετῆς, αἰτιᾶται τὰ θεῖα, τὴν ἰδίαν τροπὴν προσάπτων θεῷ.* Id. Decal. *Θεὸς κύριος ἀγαθὸς μόνων ἀγαθῶν αἴτιον, κακοῦ δ' οὐδενός.* Idem περὶ φυγάδ. [e]) *Ἐν ἡμῖν αὐτοῖς οἱ τῶν κακῶν εἰσι θησαυροί, παρὰ θεῷ δὲ μόνων ἀγαθῶν.* Aristid. Orat. Isthm. Tom. I. p. 47. *Κακὰ γὰρ ἐκ κακῶν, ἀγαθὰ δὲ ἔργα τὰ θεῶν.*" Hactenus vir doctissimus.]

v. 1077. *ΕΙΣ ΑΠΕΡΑΝΤΟΝ ΔΙΚΤΥΟΝ ΑΤΗΣ.* In Agamem. v. 369.

Γάγγαμον ἄτης παναλώτου.

Ubi forsan legendum *πανάλωτον*, ut hic *ἀπέραντον*. Vide et Psal. XXXI. 4.

v. 1082. *ΕΛΙΚΕΣ Δ' ΕΚΛΑΜΠΟΥΣΙ.* Virg. Aen. XII. 672.

—— flammis inter tabulata volutus
Ad coelum undabat vortex. ——

[Noster in fragmento apud Clement. Alexandr. Strom. V. [f]) aliquando, inquit, Deus

—— *γίνεται παρεμφερὴς*
Ἀνέμῳ νέφει τε, κἀστραπῇ, βροντῇ, βροχῇ.
—— Fit similis
Vento nubibusque, et fulguri, tonitrui, pluviae.

---

z) v. 54.
a) Odyss. I, 34.
b) Od. XVIII, 73. XXIV, 462.
c) Philostr. IV. p.
d) XII. p. 118. Gatak.
e) p. 462. A. Francof.
f) p. 260, 16. Sylb.
*) ἢ θεὸν verba nunc absunt.

Suidas. *Βροντή· νεφῶν ψόφος, ἐκ παρατρίψεως ἢ ῥήξεως. Tonitru: nubium strepitus ex attritione vel ruptura.* Subdit Suidas. *Ἔστι δὲ καὶ μηχάνημά τι, ὃ ἐκαλεῖτο βροντεῖον· ὑπὸ τὴν σκηνὴν δὲ ἦν ἀμφορεὺς ψηφίδας ἔχων θαλαττίας· ἦν δὲ λέβης χαλκοῦς, εἰς ὃν αἱ ψῆφοι κατήγοντο, καὶ κυλιόμεναι ἦχον ἀπετέλουν ἐοικότα βροντῇ. Est etiam machina quaedam, quae βροντεῖον vocabatur. Erat autem amphora, sub scena, marinos habens calculos. Erat vero lebes aeneus, in quem calculi deiiciebantur, qui, dum volutabantur, strepitum tonitrui similem edebant.*]

v. 1084. *ΣΚΙΡΤᾼ Δ' ΑΝΕΜΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΑ ΠΑΝΤΩΝ.* Virgil. Aen. I. 89.

> Una Eurusque Notusque ruunt, creberque procellis
> Africus, etc.

Ubi consulat qui velit, quid ad tuendum isthunc locum adductum sit a grammaticis.

v. 1089. *ΦΟΒΟΝ.* Alii *φόνον* minus recte. Pythagorici affirmabant *ὅτι βροντᾷ ἀπειλῆς ἕνεκα τοῖς ἐν τῷ ταρτάρῳ, ὅπως φοβῶνται.* Aristot. Analyt. post. II. 11.

[v. 1092. *ΕΣΟΡᾼΣ Μ' ΩΣ ΕΚΔΙΚΑ ΠΑΣΧΩ.* Eurip. Medea, v. 160.

> *Ὦ μεγάλα Θέμι καὶ πότνι' Ἄρτεμι,*
> *Λεύσσεθ' ἃ πάσχω.*
> O magna Themis et reverenda Diana,
> Videtis quae patior.]

IN SEPTEM CONTRA THEBAS.

Tit. *ΕΠΤΑ ΕΠΙ ΘΗΒΑΙΣ.* Qui Aeschyli fabulas in unum compegerunt veteres magistri, temporis rationem quo editae sunt nullam habuere. Hanc enim fabulam post Persas exhibitam fuisse docet Scholiastes Aristophanis in Ran. v. 1058. *Οἱ Πέρσαι πρότερον δεδιδαγμένοι εἰσὶ, εἶτα οἱ Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας.* Ipse Aristophanes Aeschylum introducit de hac tragoedia gloriantem: neque mirum, cum in ea militaris animi virtus et motus bellici optime sint expressi, quos, cum ederetur, Telestes ludio ad vivum repraesentavit. Athenaeus Deipnosoph. I. 19. a) *Ἀριστοκλῆς γοῦν φησιν ὅτι Τελέστης ὁ Αἰσχύλου ὀρχηστὴς οὕτως ἦν τεχνίτης, ὥστε ἐν τῷ ὀρχεῖσθαι τοὺς Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας φανερὰ ποιῆσαι τὰ πράγματα δι' ὀρχήσεως.* Affinis est argumenti cum Euripidis Phoenissis. Scripsit postea Amphis eo nomine comoediam, Athenaeo laudatam VII. 12. b)

ΕΠΤΑ. Aeschylum ducum, qui ad Thebas ceciderunt, numerum ad septem redegisse, cum plures fuerint, tradit Pausanias, Corinth. c. 20. c) *Τούτους τοὺς ἄνδρας ἐς μόνων ἑπτὰ ἀριθμὸν κατήγαγεν Αἰσχύλος, πλειόνων ἔκ τε Ἄργους ἡγεμόνων καὶ Μεσσήνης καί τινων Ἀρκάδων συστρατευσαμένων. Τούτων δὲ τῶν ἑπτὰ, ἐπηκολουθήκασι γὰρ καὶ Ἀργεῖοι τῇ Αἰσχύλου ποιήσει, πλησίον κεῖνται καὶ οἱ τὰς Θήβας ἑλόντες, κ. τ. λ.* Quod si ita fuerit, recte hoc inter frigidiuscula recenset Agellius, quae de numero septenario congesserat Varro, III. 10. sc. *ad oppugnandas Thebas duces septem electos.* Congesserat autem Varro, ut opinor, ex Graecis scriptoribus. Ita enim Aristoteles, Metaphys. XIV. 6. Quin an verum sit quod prodit Pausanias dubito: Pindarus enim, qui Aeschylo coaetaneus, septem rogos ducum memorat, Olymp. VI. 23. d)

Ἑπτὰ δ' ἔπειτα πυρᾶν νεκρῶν τελεσθέντων. ——

ΕΠΙ ΘΗΒΑΙΣ. De tragoediae inscriptione lis est apud grammaticos non dirimenda, sicut optime monuit vir doctus Henr. Stephanus in hunc locum; nam praeter exempla, quae ipse congessit, Aristoteli in Metaph. XIV. 6. *Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας* reperimus; apud auctorem Quaest. et Resp. ad Orthod. *Ἐπὶ*

a) Athen. I, p. 22. A.
b) Ath. VII, 295. E.
c) Paus. II, 20, §. 5.
d) Pind. Ol. VI, 15. Bkh.

Θήβαις, utrumque apud Clementem Alexandrinum, Stromat. I. p. 144. *Ἢ τὸν Ἀμφιάρεων τὸν σὺν τοῖς ἑπτὰ τοῖς ἐπὶ Θήβας στρατεύσασι.* et p. 145. *Εἶτα ἐπὶ τοὺς ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις, ἔτη δέκα.*

ΥΠΟΘ. *Ο ΛΑΙΟΣ ΤΟΥ ΛΑΒΔΑΚΟΥ.* Totam Thebaicam historiam pluribus fabulis complexus est Aeschylus, sicut antea monuimus, ex quibus huic praecesserunt *Λάϊος, Σφὶγξ, Οἰδίπους.*

Ibid. *ΧΡΥΣΙΠΠΟΝ.* Alcinous de doct. Plat. XXIV. e) *Ἐπὶ δὲ τοῦ Λαΐου τὸν Χρύσιππον ἁρπάζοντος ἐπιθυμίᾳ λογισμῷ μαχομένῃ· λέγει γὰρ οὕτως,*

Αἲ αἶ, τὸ δὴ θεῖον ἀνθρώποις κακὸν,
Ὅταν τις εἰδῇ τἀγαθὸν, χρῆται δὲ μή.

[Ibid. *ΤΕΚΝΩΝ ΑΛΟΚΑ.* Metaphora frequens. Theognis, v. 581.

Ἐχθαίρω δὲ γυναῖκα περίδρομον, ἄνδρα τε μάργον,
Ὃς τὴν ἀλλοτρίην βούλετ' ἄρουραν ἀροῦν.

Plautus, de marito adultero, Asinar. V. 2. f)

Fundum alienum arat, incultum familiarem deserit.]

Ibid. *ΕΙ ΓΑΡ ΤΕΚΝΩΣΕΙΣ.* Addit Euripides, Phoen. v. 20.

Καὶ πᾶς σὸς οἶκος βήσεται δι' αἵματος.

[Ibid. *ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΟΝ Ω ΞΕΝΕ.* Tale quiddam memoratur de Themistocle Pisistrato tyranno occursanti, Aelian. Var. Hist. III. 21.]

Ibid. *ΦΥΛΑΤΤΕΙΝ ΤΑΣ ΠΥΛΑΣ ΤΩΝ ΘΗΒΩΝ.* Pausan. in Boeot. c. 8. g) *Θηβαίοις ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ἀρχαίου τείχους ἑπτὰ ἀριθμὸν ἦσαν πύλαι, μένουσι δὲ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι.* Harum vero nomina non eadem ab omnibus traduntur. Quae enim *Ὀγκαΐδες* Aeschylo et Apollodoro h), *Ὠγύγιαι* sunt Euripidi i), Pausaniae et Statio k): quae *Βοῤῥαῖαι* Aeschylo, *Κρηναῖαι* Euripidi et Pausaniae, *Κρηνίδες* Apollodoro, *Dircaeae* Statio: quae Aeschylo et Euripidi *Ἑβδόμαι*, Pausaniae, Apollodoro et Statio *Ὕψισται.*

[Dram. pers. *ΧΟΡΟΣ ΠΑΡΘΕΝΩΝ.* Quod v. 111 ostendi monet Scholiastes:

Ἴδετε παρθένων — Ἱκέσιον λόχον.

Ut et v. 177.

Κλύετε παρθένων, Κλύετε πανδίκους Χειροτόνους λιτάς.]

---

e) p. 504. sq. ed. Lugd. f) V, 2. v. 24.
g) IX, 8. §. 4. h) III, 6. cf. Heyn. annot. p. 617. sqq.
i) Phoen. 1130. cf. Herm. ad Suppl. 681.
k) Theb. VIII, 353. sqq.

Ibid. *ΑΓΓΕΛΟΣ.* Tragoediam primum Aeschylum ornasse ἀγγέλοις τε καὶ ἐξαγγέλοις discimus ex Philostrato in Gorgia, sub init. [l])

I.

v. 1. *ΚΑΔΜΟΥ ΠΟΛΙΤΑΙ.* Arundeliana Epocharum stela Cadmum refert Thebas advenisse et Cadmeam condidisse regnante Athenis Amphictyone: hoc vero ante exodum Israelitarum ex Aegypto contigisse satis liquet. Omnes igitur Eusebium secuti chronographi, qui Europae raptum circa Iosuae Israelitarum ducis tempora collocant, frustra sunt. Ex his etiam constat, Europam non fuisse Tyriam, quia Tyrus longo post tempore condita; nam Iosephus VIII. 2. asserit Tyrum conditam non nisi 240. anno ante templum Salomonis; illud autem aedificari coepit anno 480. ab egressu Israelitarum ex Aegypto, I. Reg. VI. 1.

[Ibid. *ΚΑΙΡΙΑ.* V. Cl. Henricus Stephanus „Inde, inquit, et in eo loco, quem mox protuli, vox καίρια ex ipso Aeschylo potius exponenda fuerat χρήσιμα, ut etiam Plato [m]) videtur eam explicuisse, quam ἐνδεχόμενα vel ἀναγκαῖα. Quae enim ἐνδεχόμενα sunt, non protinus sunt χρήσιμα." Nugae: ita enim ex ipso Aeschylo accipit et Sophocles, Oed. Col. v. 802.

Χωρὶς τό τ' εἰπεῖν πολλὰ καὶ τὰ καίρια.

Unde sequenti versu explicatur

Ὡς δὴ σὺ βραχέα, ταῦτα δ' ἐν καιρῷ λέγεις.

Paroemiographus, λέγειν καίρια. „Aeschylus in tragoedia, quam inscripsit Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, hoc modo loquendi duobus in locis usus est, pro: sententias utiles sapientesque edere: illae namque opportunae sunt ac tempori aptae. Κάδμου πολῖται χρὴ λέγειν τὰ καίρια. Alibi in eadem fabula [n]), φιλεῖ δὲ σιγᾶν ἢ λέγειν τὰ καίρια. Idem in Choeph. [o]) Σιγᾶν θ' ὅπως δεῖ καὶ λέγειν τὰ καίρια."] Haec ille.

v. 2. *ΕΝ ΠΡΥΜΝΗι ΠΟΛΕΩΣ ΟΙΑΚΑ ΝΩΜΩΝ.* Distinctionem post πρύμνῃ tollunt codices Arundelianus et Oxoniensis. Noster v. 658. Ναυκληρεῖν πόλιν, et v. 62.

Σὺ δ' ὥστε ὁ νηὸς οἰακοστρόφος.

Pindarus, Pyth. I. 166. [p])

Νώμα δικαίῳ πηδαλίῳ στρατόν.

Anon. de vita Pythag. Ἕκαστον τῶν ἄλλων ὑπὸ μιᾶς φύσεως οἰακίζεται. [Supplic. v. 349. de rege ipso

Αἰδοῦ σὺ πρύμναν πόλεος ὧδ' ἐστεμμένην.

---

l) p. 492. Ol.

m) Euthyd. p. 291. D.

n) Sept. v. 601.

o) Choeph. v. 575. cf. Suppl. 441.

p) I, 86. Bkh.

θέμενος ἐξουσίαν παρέχει συνδάκνοντι τὸ στόμιον μὴ πείθεσθαι. D. Basilius Homil. in divites avaros, ἀπειθήσας γὰρ ὁ λαὸς καὶ ὥσπερ πῶλος σκληρὸς καὶ δυσήνιος ἐνδακὼν τὸν χαλινὸν οὐχ εἱλκύσθη πρὸς τὸ συμφέρον· ἐκτραπεὶς δὲ τῆς εὐθείας τοσοῦτον ἔδραμεν ἄτακτα, καὶ τοῦ ἡνιόχου κατεφρυάξατο, μέχρις οὗ τοῖς βαράθροις καὶ τοῖς κρημνοῖς ἐκπεσὼν (leg. ἐμπεσὼν) ἀξίαν τῆς δυσπειθείας τὴν πανωλεθρίαν ὑπέμεινεν. [Virgil. Aen. IV. 135.

Stat sonipes, et fraena ferox spumantia mordet [mandit].

Sil. Ital. XII. 254.

Immitem quatiebat equum, spumantia saevo
Fraena cruentantem morsu.

Virgil. Georg. III. 207.

—— prensique negabunt
Verbera lenta pati, et duris parere lupatis.

Ad quem locum V. Cl. German. Valens Guellius: „Ἵππους λευκοσπάδας οἱ μὲν ἀπὸ τῶν χαλινῶν τῶν λύκων ἔφασαν ὠνομάσθαι f). Vide reliqua ad hunc locum apud Plutarch. Sympos. II. 8. Διὰ τί τοὺς λυκοσπάδας ἵππους θυμοειδεῖς εἶναι λέγουσι. Sophocli autem in Electra g) duri oris equi ἄστομοι dicuntur, ut Gallis, sine ore; et εὔστομοι, fraeno obtemperantes, ut Plutarcho εὔστομος τῷ χαλινῷ. Et Epigr. Antholog. h) p. 408.

—— οὔτε χαλινοῖς
Δύστομος ἱππείη σοῖς ἀπίθησε γένυς.

Et Aeschylus in Prometheo,

—— δακὼν δὲ στόμιον ὡς νεοζυγὴς
Πῶλος βιάζῃ καὶ πρὸς ἡνίας μάχῃ.

Quod ἀφηνιάζειν et στρηνιᾶν vocant, unde ἀφηνιασμὸς et ἀφηνιαστής." Haec ille. Erasmus, *mordere fraenum*. „Proverbium sumptum videtur [e] fabula Aeschyli, quae inscribitur Prometheus, in qua sic loquitur Mercurius:

Τέγγῃ γὰρ οὐδὲν κ. τ. λ. id est,
Precibus nihil mitescis inflexus meis,
Sed fraena mordens, pullus indomitus velut,
Ferociens pugnas habenas vincere."]

[v. 1009. ΒΙΑΖΗι ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΗΝΙΑΣ ΜΑΧΗι. Virgilius ad verbum, Aeneid. XI. 600.

—— et pressis pugnat habenis
Huc obversus et huc.

Polluci i) ἑτερόγναθος in vituperium equi dicitur.]

---

f) Plut. Sympos. p. 641. F.
g) v. 724.
h) Anal. Br. III, 25.
i) Poll. I, 197.

v. 1012. ΟΥΔΕΝΟΣ ΜΕΙΖΟΝ. Forte οὐδενὸς μεῖον.
[v. 1014. ΤΡΙΚΥΜΙΑ. Schol. Ἦχος. f. ἰσμός. Ut noster κακῶν τρικυμία ita βίου τρικυμίας dixit Libanius in oratione de vita sua k). Nicetas Choniates in Alexio Comneno. Κακὸν ἐπὶ κακῷ προσβάλλει, καὶ κῦμα, ὅ φασιν, ἐπὶ κῦμα κυλίνδεται. Hesych. Τρικυμία· ζάλη. Etymolog. l) Τρικυμία· ἡ σφοδροτάτη καὶ δεινοτάτη τῆς θαλάσσης ταραχή· παρὰ τὸ τρέω, τὸ φοβοῦμαι, καὶ τὸ κῦμα. Ὁ ἐκ τῶν κυμάτων φόβος. Alii, et fortasse rectius, ab augendi particula dictum volunt, quo modo τρίδουλος, etc. et Latinis *trifur*, *trivenefica*, etc. ὅταν τὰ τρία κύματα εἰς ἓν συναφθῇ; eadem sc. ratione, qua δεκακυμία, *decumanus fluctus* de tempestate gravissima, quia, ut Festus m) ait, *fluctus decimus fieri maximus dicitur*. Paroemiographus: „*Malorum decumanus fluctus*. De ingentibus calamitatibus effertur. Mercurius apud Aeschylum, Prom.

> Οἷός σε χειμὼν. κ. τ. λ. id est,
> Tibi quanta tempestas et inevitabiles
> Fluctus malorum decumani mox ingruent.

Theodoretus de providentia, VI. n). Ὁ πλοῦτος πολλοὺς ἔχων θορύβους καὶ φροντίδας παντοδαπὰς καὶ τρικυμιῶν εἴδη μυρία ἐπίβουλός ἐστι ἀρετῆς. *Opes variis tumultibus et omnigenis curis refertae, ac sexcentis decumanorum fluctuum generibus virtuti insidiantur*. Ibidem. Ταῖς τῶν παθῶν τρικυμίαις ἐκδιδόναι. *Affectuum decumanis undis cedere*. Nazianzenus in distichis, 26.

> Κύβερνος ἴδμων φεύξεται τρικυμίας,
> Doctus gubernator decimas undas cavet.

Plato in Repub. V. p. 462. l. 5. o) Νῦν τὸ μέγιστον καὶ χαλεπώτατον τῆς τρικυμίας ἐπάγεις. *Posteaquam vix evasi binas disputationum undas, nunc maximum difficillimumque veluti decumani fluctus vortices superingeris*. Idem in Euthydemo, p. 293. l. 2. Σῶσαι ἡμᾶς, ἐμέ τε καὶ τὸ μειράκιον ἐκ τῆς τρικυμίας τοῦ λόγου. *Servatos nos velis*, [me] *pariter et adolescentulum, e disputationis decumano tantum non impetu*. Clemens Alex. in Paedagogo, II. p. 67. Δέδυκεν εἰς βυθὸν ἀκοσμίας ταῖς τοῦ οἴνου τρικυμίαις ἐπικεχωσμένον. *Corpus immergitur in profundum turpitudinis, adobrutum quibusdam decumanis temulentiae fluctibus*. Τρικυμίαν tempestatem volunt esse gravem, qua tres undarum cumuli in unum coeant, quam graphice describit in epistola ad Eunopium Synesius: Latini *decumanum fluctum* nominant. Lucianus p) in libello de mercede servientibus,

---

k) Exemplorum tantum, quantum satis sit, vide ap. Blomfieldum in Glossario.

l) p. 766, 30.

m) Fest. v. decum. ova.

n) VI, p. 567, 14. (ἐπίβουλός ἐστιν ἀλλ' οὐκ ἐπίκουρος τῆς ἀρετῆς.)

o) p. 472. A.

p) Lucian. vol. I, p. 652.

τὰς τρικυμίας καὶ ζάλας καὶ ἐκβολάς, *decumanos fluctus, procellas, naufragia.*" Haec ille.]

[v. 1015. *ΟΚΡΙΔΑ.* Hesych. in v. Ὀκρυόεντα· ὀκριὸς γὰρ κυρίως ὁ τραχὺς λίθος. ubi pro ὀκριός Salmasius legit ὀκρίς.]

[v. 1018. *ΠΕΤΡΑΙΑ Δ' ΑΓΚΑΛΗ.* Vid. ad Choeph. v. 585. *Πόντιαι δ' ἀγκάλαι.*]

[v. 1022. *ΣΩΜΑΤΟΣ ΜΕΓΑ ΡΑΚΟΣ.* Ῥάκη et φάρος et ἱμάτια apud Pollucem q) synonyma sunt; unde videtur pro vestis nomine usurpari. Ῥάκος etiam ἀντὶ τοῦ τρίβωνος sumi, non obscure monet Eustathius, in Odyss. Ξ. p. 1770. l. 63. cum tradit τεχνικούς distinguere solere inter ῥάκος et τρίβωνα, qui scilicet accuratius loqui solent, alias vero ῥάκος et τρίβων promiscue accipi. Atque ut τρίβων proprie vestis lacera, ita et ῥάκος, unde Aristophanes in Ranis, v. 408. deridet Socratis

Τὸν σανδαλίσκον καὶ τὸ ῥάκος.

Ubi ῥάκος interpres Graecus reddit τριβώνιον. Hinc panniculi laceri ῥάκη dicti. Sophocles Philoct. v. 37.

Ἰοὺ ἰού· καὶ ταῦτά γ' ἄλλα θάλπεται
Ῥάκη, βαρείας τῆς [του] νοσηλείας πλέα.
Heu heu! alii quoque siccantur
Panniculi foeda sanie pleni.

Denique de quovis fragmento vel parte rei avulsae. Hesych. Ῥάκη· ἀποσχοραχίσματα, ἀποσπάσματα, ἱμάτια. Apud Aristophanem in Pluto, v. 1066. exponitur de cicatrice seu ruga et lacinia faciei.]

[v. 1024. *ΗΠΑΡ ΕΚΘΟΙΝΗΣΕΤΑΙ.* Hesiod. Theogon. 523.

— αὐτὰρ ὅγ' ἧπαρ
Ἤσθιεν ἀθάνατον, τὸ δ' ἀέξετο ἶσον ἁπάντη
Νυκτὸς, ὅσον πρόπαν ἦμαρ ἔδοι τανυσίπτερος ὄρνις.
— caeterum haec hepar
Comedebat aeternum: quin ipsum crescebat tantum ubique
Noctu, quantum toto die edisset extensas alas habens avis.]

[v. 1031. *ΨΕΥΔΗΓΟΡΕΙΝ.* Ad illud Theocriti Idyll. VII. 44.

Πᾶν ἐπ' ἀλαθείᾳ πεπλασμένον ἐκ Διὸς ἔρνος,

interpres Graecus, ὅτι φιλαλήθης, inquit, πέφυκας. Τὸ δὲ ἐκ Διὸς ὅτι ἀψευδής ἐστιν ὁ Ζεύς· ὡς καὶ Ὅμηρος. Οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον οὐδ' ἀπατηλὸν, [Οὐδ' ἀτελεύτητον,] ὅτι κεν κεφαλῇ κατανεύσω. Locus est Iliad. Α. 526. Plato de Republ. II. p. 382. l. 45. Οὐκ ἐστὶ πάντα ἄρα ἀψευδὲς τὸ δαιμόνιόν τε καὶ θεῖον; [Οὐκ ἔστι. Πάντῃ — — θεῖον.] παντάπασι μὲν [οὖν,] ἔφη.]

---

q) Poll. VII, 42.

[v. 1082. *ΠΑΝ ΕΠΟΣ ΤΕΛΕΙ.* Hinc τέλειος dictus Iupiter.]

v. 1043. *ΠΥΡΟΣ ΑΜΦΗΚΗΣ ΒΟΣΤΡΥΧΟΣ.* *Sinuosa volumina flammae.* Vide Virgil. Georg. I. [Hesych. Ἀμφήκες δὲ ἐξ ἑκατέρου μέρους ἠκονημένον βέλος, ἢ κεραυνὸς ἢ ξίφος.]

[Ibid. *ΒΟΣΤΡΥΧΟΣ.* Βόστρυχος Catullo simpliciter caesaries redditur; sic enim ille, Carm. LXIV. 7.

Idem me ille Conon coelesti lumine vidit,
E Beroniceo vertice caesariem,
Fulgentem clare.

Quod Callimachus, Fragm. VIII. r)

Ἠδὲ Κόνων μ' ἔβλεψεν ἐν αἰθέρι τὸν Βερονίκης
Βόστρυχον.

Wolfgangus Seberus in Iul. Pollucem. II. 8. Βόστρυχος est cincinnus βοτρυειδής, id est, *botro similis*; sic dictus, quod botri instar dependeat.]

[v. 1045. *ΠΥΘΜΕΝΩΝ.* Hesych. Πυθμένες· βάσεις, αἱ κατὰ τῶν δένδρων. Homer. Iliad. Λ'. 634. de poculo Nestoris,

—— δύω δ' ὑπὸ πυθμένες ἦσαν.]

[v. 1046. *ΑΥΤΑΙΣ ΡΙΖΑΙΣ.* Supple σύν.]

v. 1047. *ΚΥΜΑ ΔΕ ΠΟΝΤΟΥ ΤΡΑΧΕΙ ΡΟΘΙΩι ΣΥΓΧΩΣΕΙΕΝ. ΤΩΝ Τ' ΟΥΡΑΝΙΩΝ,* κ. τ. λ. Favet huic distinctioni locus Virgilii Aeneid. XII. 204.

—— non si tellurem effundat in undas,
Diluvio miscens, coelumve in Tartara mittat.

et Euripidis Syl. Fragm. II. s)

—— πρόσθε γὰρ κάτω
Γῆς εἰσιν ἄστρα, κ. τ. λ.

Particulae tamen τε repetitio aliter hic suadet; sed et alterum membrum additum. Lego igitur et distinguo:

Κῦμα δὲ πόντου τραχεῖ ῥοθίῳ
Συγχώσειεν, τῶν τ' οὐρανίων
Ἄστρων διόδους· ἔς τε κελαινὸν
Τάρταρον, κ. τ. λ.

[v. 1055. *ΠΑΡΑΠΑΙΕΙΝ.* Hesych. Παραπαίει· μαίνεται.]

v. 1056. *ΕΙ Δ' ΕΥΤΥΧΗ, ΤΙ ΧΑΛΑι ΜΑΝΙΩΝ;* Invito Cantero rescribendum εὐτυχέῃ, *si felix esset, quam insaniret?* ut supra, v. 978.

Εἴης φορητὸς οὐκ ἄν, εἰ πράσσοις καλῶς.

[Sophocles Ai. Flagellifero. v. 1122.

Μέγ' ἂν τι κομπάσειας, ἀσπίδ' εἰ λάβοις.
Quam insolens esses si scutum ferres.]

---

r) v. I. p. 235. Spanh. (ἔβλεψεν ἐν ἠέρι.) s) p. 335. Matth.

v. 1068. *ΚΟΥΚ ΕΣΤΙ ΝΟΣΟΣ.* Ne putet aliquis deesse hic duos pedes; non enim est necesse: ita postea v. 1080. *Χθὼν σεσάλευται.*

v. 1072. *ΜΗΔΕ ΠΟΤ' ΕΙΠΗΘ' ΩΣ ΖΕΥΣ.* Respicit versus Solonis t), et ad verbum pene expressit:

Εἰ δὲ πεπόνθατε δεινὰ δι' ὑμετέρην κακότητα,
Μήτε θεοῖς τούτων μοῖραν ἐπεμφέρετε.

[V. Cl. D. Iac. Duportus in Gnomologia Homerica, ad illud poetae Odyss. *Α'*. 32.

Ὢ πόποι, οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται·
Ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
Σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν.
Papae, ut sc. Deos mortales culpant,
Ex nobis enim inquiunt mala esse; at vero illi ipsi
Sua nequitia praeter fatum aerumnas patiuntur.

„Celebris, inquit, gnome et a veteribus passim laudata, continens apologiam pro Deo eiusque providentia, circa malum, cuius auctorem impie et inique Deum faciunt, quicunque faciunt. Salv. de Provid. IV. *Autorem quodammodo sui sceleris Deum faciunt.* Vetus sane haec, sed iniusta hominum querela, seu potius blasphemia, qua scelerum suorum culpam in Deum coniiciunt. Sic Agamemnon ipse apud nostrum Iliad. *Τ'*. 86. in Iovem et fatum hanc cudit fabam,

—— *Ἐγὼ δ' οὐκ αἴτιός εἰμι,*
Ἀλλὰ Ζεὺς καὶ Μοῖρα.

Sic et nequam ille adolescens Lyconides in comoedia, *Deus impulsor fuit: credo Deos voluisse.* Plaut. Aulul. u) Vide et Basil. in Homil. *Ὅτι οὐκ ἔστιν αἴτιος τῶν κακῶν ὁ Θεός.* Et Plotin. Ennead. I. l. 8. Citant porro hunc Homeri locum Plat. Alcibiad. II. x) Nonius Marc. Max. Tyr. *) Dissert. XXII. XXV. et XL. A. Gellius VI. 2. Hierocl. Fragment. Euseb. de Praeparat. Evang. VI. ex Diogeniano. Respicit forte Euripides Iph. Taur. v. 389.

Τοὺς δ' ἐνθάδ' αὐτοὺς ὄντας ἀνθρωποκτόνους
Εἰς τὸν θεὸν τὸ φαῦλον ἀναφέρειν δοκῶ.

Et nescio annon in animo habuerit Solon y), in disticho, quod habetur apud Laert. et Plut. et Nicet. Chon. Annal. Constantinop. Stat.

Εἰ δὲ πεπόνθατε δεινὰ δι' ὑμετέρην κακότητα,
Μήτι θεοῖς τούτων μοῖραν ἐπαμφέρετε. ——

---

t) Anal. Br. I, 71. Poet. Gnom. p. 114. (*μή τι* — — — *ἐπαμφέρετε.*)
u) Aulul. IV, 10, 7. et 12. *x*) Plat. Alcib. II. §. 8.
y) Diog. Laert. I, 52. Plut. Sol. c. XXX. Nicet. p. 375. Clem. Alex. p. 328. *) p. 228. 256. ed. Lugd.

Imitatur procul dubio Lysis, seu alius quis autor Pythagoreus in Aureis Carm. [z])

Γνώσῃ δ' ἀνθρώπους αὐθαίρετα πήματ' ἔχοντας.

Αὐθαίρετα πήματα ibi sunt, quae hic Homerus [a]) *ὑπὲρ μόρον ἄλγεα*, et alibi [b]) *ἐπίσπαστα κακά* vocat. Quin et pium hoc dogma discipulis suis propinavit Pythagoras, uti habetur apud Iamblichum in eius vita: *Ὅτι οἱ θεοὶ τῶν κακῶν εἰσιν ἀναίτιοι· καὶ ὅτι νόσοι καὶ ὅσα πάθη σώματος ἀκολασίας ἐστὶ σπέρματα.* Et ex eius schola procul dubio Plato, de Repub. II. p. 379. l. 26. *Τῶν μὲν ἀγαθῶν οὐδένα ἄλλον ἢ θεὸν**) *αἰτιατέον· τῶν δὲ κακῶν ἄλλ' ἄττα δεῖ ζητεῖν τὰ αἴτια, ἀλλ' οὐ τὸν θεόν.* Et Aeschyl. Prom. Vinct.

—— Μηδέ ποτ' εἴπη-
θ' ὡς Ζεὺς ὑμᾶς εἰς ἀπρόοπτον
Πῆμ' εἰσέβαλε· μὴ δῆτ', αὐταὶ
Δ' ὑμᾶς αὐτάς.

Apollon. apud Philostratum. IV. [c]) *Οὐ μέμψομαι τοὺς θεούς, εἰ κακῶν ἀξιοῦμαι, μὴ χρηστὸς ὤν.* M. Antonin. De se ipso XII. [d]) *Μήτε θεοῖς μεμπτέον, οὐδὲν γὰρ ἑκόντες ἢ ἄκοντες ἁμαρτάνουσι.* Philo Alleg. II. *Ὅταν ἁμάρτῃ καὶ ἀπαρτισθῇ ὁ νοῦς τῆς ἀρετῆς, αἰτιᾶται τὰ θεῖα, τὴν ἰδίαν τροπὴν προσάπτων θεῷ.* Id. Decal. *Θεὸς κύριος ἀγαθὸς μόνων ἀγαθῶν αἴτιον, κακοῦ δ' οὐδενός.* Idem περὶ φυγάδ. [e]) *Ἐν ἡμῖν αὐτοῖς οἱ τῶν κακῶν εἰσι θησαυροί, παρὰ θεῷ δὲ μόνων ἀγαθῶν.* Aristid. Orat. Isthm. Tom. I. p. 47. *Κακὰ γὰρ ἐκ κακῶν, ἀγαθὰ δὲ ἔργα τὰ θεῶν.*" Hactenus vir doctissimus.]

v. 1077. *ΕΙΣ ΑΠΕΡΑΝΤΟΝ ΔΙΚΤΥΟΝ ΑΤΗΣ.* In Agamem. v. 369.

Γάγγαμον ἄτης παναλώτου.

Ubi forsan legendum *πανάλωτον*, ut hic *ἀπέραντον*. Vide et Psal. XXXI. 4.

v. 1082. *ΕΛΙΚΕΣ Δ' ΕΚΛΑΜΠΟΥΣΙ.* Virg. Aen. XII. 672.

—— flammis inter tabulata volutus
Ad coelum undabat vortex. ——

[Noster in fragmento apud Clement. Alexandr. Strom. V. [f]) aliquando, inquit, Deus

—— γίνεται παρεμφερὴς
Ἀνέμῳ νέφει τε, κἀστραπῇ, βροντῇ, βροχῇ.
—— Fit similis
Vento nubibusque, et fulguri, tonitrui, pluviae.

---

z) v. 54.
a) Odyss. I, 34.
b) Od. XVIII, 73. XXIV, 462.
c) Philostr. IV. p.
d) XII. p. 118. Gatak.
e) p. 462. A. Francof.
f) p. 260, 16. Sylb.
*) ἢ θεὸν verba nunc absunt.

Suidas. *Βροντή· νεφῶν ψόφος, ἐκ παρατρίψεως ἢ ῥήξεως. Tonitru: nubium strepitus ex attritione vel ruptura.* Subdit Suidas. *Ἔστι δὲ καὶ μηχάνημά τι, ὃ ἐκαλεῖτο βροντεῖον· ὑπὸ τὴν σκηνὴν δὲ ἦν ἀμφορεὺς ψηφίδας ἔχων θαλαττίας· ἦν δὲ λέβης χαλκοῦς, εἰς ὃν αἱ ψῆφοι κατήγοντο, καὶ κυλιόμεναι ἦχον ἀπετέλουν ἐοικότα βροντῇ. Est etiam machina quaedam, quae βροντεῖον vocabatur. Erat autem amphora, sub scena, marinos habens calculos. Erat vero lebes aeneus, in quem calculi deiiciebantur, qui, dum volutabantur, strepitum tonitrui similem edebant.*]

v. 1084. *ΣΚΙΡΤΑι Δ' ΑΝΕΜΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΑ ΠΑΝΤΩΝ.* Virgil. Aen. I. 89.

> Una Eurusque Notusque ruunt, creberque procellis
> Africus, etc.

Ubi consulat qui velit, quid ad tuendum isthunc locum adductum sit a grammaticis.

v. 1089. *ΦΟΒΟΝ.* Alii *φόνον* minus recte. Pythagorici affirmabant *ὅτι βροντᾷ ἀπειλῆς ἕνεκα τοῖς ἐν τῷ ταρτάρῳ, ὅπως φοβῶνται.* Aristot. Analyt. post. II. 11.

[v. 1092. *ΕΣΟΡΑιΣ Μ' ΩΣ ΕΚΔΙΚΑ ΠΑΣΧΩ.* Eurip. Medea, v. 160.

> *Ὦ μεγάλα Θέμι καὶ πότνι' Ἄρτεμι,*
> *Λεύσσεθ' ἃ πάσχω.*
> O magna Themis et reverenda Diana,
> Videtis quae patior.]

IN SEPTEM CONTRA THEBAS.

Tit. *ΕΠΤΑ ΕΠΙ ΘΗΒΑΙΣ.* Qui Aeschyli fabulas in unum compegerunt veteres magistri, temporis rationem quo editae sunt nullam habuere. Hanc enim fabulam post Persas exhibitam fuisse docet Scholiastes Aristophanis in Ran. v. 1053. *Οἱ Πέρσαι πρότερον δεδιδαγμένοι εἰσὶ, εἶτα οἱ Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας.* Ipse Aristophanes Aeschylum introducit de hac tragoedia gloriantem: neque mirum, cum in ea militaris animi virtus et motus bellici optime sint expressi, quos, cum ederetur, Telestes ludio ad vivum repraesentavit. Athenaeus Deipnosoph. I. 19. a) *Ἀριστοκλῆς γοῦν φησιν ὅτι Τελέστης ὁ Αἰσχύλου ὀρχηστὴς οὕτως ἦν τεχνίτης, ὥστε ἐν τῷ ὀρχεῖσθαι τοὺς Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας φανερὰ ποιῆσαι τὰ πράγματα δι' ὀρχήσεως.* Affinis est argumenti cum Euripidis Phoenissis. Scripsit postea Amphis eo nomine comoediam, Athenaeo laudatam VII. 12. b)

ΕΠΤΑ. Aeschylum ducum, qui ad Thebas ceciderunt, numerum ad septem redegisse, cum plures fuerint, tradit Pausanias, Corinth. c. 20. c) *Τούτους τοὺς ἄνδρας ἐς μόνων ἑπτὰ ἀριθμὸν κατήγαγεν Αἰσχύλος, πλειόνων ἔκ τε Ἄργους ἡγεμόνων καὶ Μεσσήνης καὶ τινων Ἀρκάδων συστρατευσαμένων. Τούτων δὲ τῶν ἑπτὰ, ἐπηκολουθήκασι γὰρ καὶ Ἀργεῖοι τῇ Αἰσχύλου ποιήσει, πλησίον κεῖνται καὶ οἱ τὰς Θήβας ἑλόντες, κ. τ. λ.* Quod si ita fuerit, recte hoc inter frigidiuscula recenset Agellius, quae de numero septenario congesserat Varro, III. 10. sc. *ad oppugnandas Thebas duces septem electos.* Congesserat autem Varro, ut opinor, ex Graecis scriptoribus. Ita enim Aristoteles, Metaphys. XIV. 6. Quin an verum sit quod prodit Pausanias dubito: Pindarus enim, qui Aeschylo coaetaneus, septem rogos ducum memorat, Olymp. VI. 23. d)

Ἑπτὰ δ' ἔπειτα πυρᾶν νεκρῶν τελεσθέντων. ——

ΕΠΙ ΘΗΒΑΙΣ. De tragoediae inscriptione lis est apud grammaticos non dirimenda, sicut optime monuit vir doctus Henr. Stephanus in hunc locum; nam praeter exempla, quae ipse congessit, Aristoteli in Metaph. XIV. 6. *Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας* reperimus; apud auctorem Quaest. et Resp. ad Orthod. *Ἐπὶ*

a) Athen. I, p. 22. A. b) Ath. VII, 295. E.
c) Paus. II, 20, §. 5. d) Pind. Ol. VI, 15. Bkh.

Θήβαις, utrumque apud Clementem Alexandrinum, Stromat. I. p. 144. Ἡ τὸν Ἀμφιάρεων τὸν σὺν τοῖς ἑπτὰ τοῖς ἐπὶ Θήβας στρατεύσασι. et p. 145. Εἶτα ἐπὶ τοὺς ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις, ἔτη δέκα.

ΥΠΟΘ. Ο ΛΑΙΟΣ ΤΟΥ ΛΑΒΔΑΚΟΥ. Totam Thebaicam historiam pluribus fabulis complexus est Aeschylus, sicut antea monuimus, ex quibus huic praecesserunt Λάϊος, Σφὶγξ, Οἰδίπους.

Ibid. ΧΡΥΣΙΠΠΟΝ. Alcinous de doct. Plat. XXIV. e) Ἐπὶ δὲ τοῦ Λαΐου τὸν Χρύσιππον ἁρπάζοντος ἐπιθυμία λογισμῷ μαχομένῃ· λέγει γὰρ οὕτως,

Αἲ αἶ, τὸ δὴ θεῖον ἀνθρώποις κακὸν,
Ὅταν τις εἰδῇ τἀγαθὸν, χρῆται δὲ μή.

[Ibid. ΤΕΚΝΩΝ ΛΔΟΚΑ. Metaphora frequens. Theognis v. 581.

Ἐχθαίρω δὲ γυναῖκα περίδρομον, ἄνδρα τε μάργον,
Ὃς τὴν ἀλλοτρίην βούλετ' ἄρουραν ἀροῦν.

Plautus, de marito adultero, Asinar. V. 2. f)

Fundum alienum arat, incultum familiarem deserit.]

Ibid. ΕΙ ΓΑΡ ΤΕΚΝΩΣΕΙΣ. Addit Euripides, Phoen. v. 20.

Καὶ πᾶς σὸς οἶκος βήσεται δι' αἵματος.

[Ibid. ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΟΝ Ω ΞΕΝΕ. Tale quiddam memoratur de Themistocle Pisistrato tyranno occursanti, Aelian. Var. Hist. III. 21.]

Ibid. ΦΥΛΑΤΤΕΙΝ ΤΑΣ ΠΥΛΑΣ ΤΩΝ ΘΗΒΩΝ. Pausan. in Boeot. c. 8. g) Θηβαίοις ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ ἀρχαίου τείχους ἑπτὰ ἀριθμὸν ἦσαν πύλαι, μένουσι δὲ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔτι. Harum vero nomina non eadem ab omnibus traduntur. Quas enim Ὀγκαΐδες Aeschylo et Apollodoro h), Ὠγύγιαι sunt Euripidi i), Pausaniae et Statio k): quae Βοῤῥαῖαι Aeschylo, Κρηναῖαι Euripidi et Pausaniae, Κρηνίδες Apollodoro, Dircaea Statio: quae Aeschylo et Euripidi Ἕβδομαι, Pausaniae, Apollodoro et Statio Ὕψισται.

[Dram. pers. ΧΟΡΟΣ ΠΑΡΘΕΝΩΝ. Quod v. 11 ostendi monet Scholiastes:

Ἴδετε παρθένων — Ἱκέσιον λόχον.

Ut et v. 177.

Κλύετε παρθένων, Κλύετε πανδίκους Χειροτόνους λιτάς.]

---

e) p. 504. sq. ed. Lugd.
f) V, 2. v. 24.
g) IX, 8. §. 4.
h) III, 6. cf. Heyn. annot. p. 617. sq.
i) Phoen. 1130. cf. Herm. ad Suppl. 681.
k) Theb. VIII, 353. sqq.

Ibid. *ΑΓΓΕΛΟΣ.* Tragoediam primum Aeschylum ornasse ἀγγέλοις τε καὶ ἐξαγγέλοις discimus ex Philostrato in Gorgia, sub init. [l])

I.

v. 1. *ΚΑΔΜΟΥ ΠΟΛΙΤΑΙ.* Arundeliana Epocharum stela Cadmum refert Thebas advenisse et Cadmeam condidisse regnante Athenis Amphictyone: hoc vero ante exodum Israelitarum ex Aegypto contigisse satis liquet. Omnes igitur Eusebium secuti chronographi, qui Europae raptum circa Iosuae Israelitarum ducis tempora collocant, frustra sunt. Ex his etiam constat, Europam non fuisse Tyriam, quia Tyrus longo post tempore condita; nam Iosephus VIII. 2. asserit Tyrum conditam non nisi 240. anno ante templum Salomonis; illud autem aedificari coepit anno 480. ab egressu Israelitarum ex Aegypto, I. Reg. VI. 1.

[Ibid. *ΚΑΙΡΙΑ.* V. Cl. Henricus Stephanus „Inde, inquit, et in eo loco, quem mox protuli, vox καίρια ex ipso Aeschylo potius exponenda fuerat χρήσιμα, ut etiam Plato [m]) videtur eam explicuisse, quam ἐνδεχόμενα vel ἀναγκαῖα. Quae enim ἐνδεχόμενα sunt, non protinus sunt χρήσιμα." Nugae: ita enim ex ipso Aeschylo accipit et Sophocles, Oed. Col. v. 802.

Χωρὶς τό τ' εἰπεῖν πολλὰ καὶ τὰ καίρια.

Unde sequenti versu explicatur

Ὡς δὴ σὺ βραχέα, ταῦτα δ' ἐν καιρῷ λέγεις.

Paroemiographus, λέγειν καίρια. „Aeschylus in tragoedia, quam inscripsit Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, hoc modo loquendi duobus in locis usus est, pro: sententias utiles sapientesque edere: illae namque opportunae sunt ac tempori aptae. Κάδμου πολῖται χρὴ λέγειν τὰ καίρια. Alibi in eadem fabula [n]), φιλεῖ δὲ σιγᾶν ἢ λέγειν τὰ καίρια. Idem in Choeph. [o]) Σιγᾶν θ' ὅπως δεῖ καὶ λέγειν τὰ καίρια."] Haec ille.

v. 2. *ΕΝ ΠΡΥΜΝΗι ΠΟΛΕΩΣ ΟΙΑΚΑ ΝΩΜΩΝ.* Distinctionem post πρύμνῃ tollunt codices Arundelianus et Oxoniensis. Noster v. 658. Ναυκληρεῖν πόλιν, et v. 62.

Σὺ δ' ὥστε ὁ νηὸς οἰακοστρόφος.

Pindarus, Pyth. I. 166. [p])

Νώμα δικαίῳ πηδαλίῳ στρατόν.

Anon. de vita Pythag. Ἕκαστον τῶν ἄλλων ὑπὸ μιᾶς φύσεως οἰακίζεται. [Supplic. v. 349. de rege ipso

Αἰδοῦ σὺ πρύμναν πόλεος ὧδ' ἐστεμμένην.

---

l) p. 492. Ol.

m) Euthyd. p. 291. D.

n) Sept. v. 601.

o) Choeph. v. 575. cf. Suppl. 441.

p) I, 86. Bkh.

Quintilianus, Institut. II. 17. *Nam et gubernator vult salva nave in portum pervenire; si tamen tempestate fuerit abreptus, non ideo minus erit gubernator, dicetque notum illud: dum clavum rectum teneam.* Citatur ex Ennio q) ab aliquibus: *Dum clavum rectum teneam, navimque gubernem*]

v. 3. *ΒΛΕΦΑΡΑ ΜΗ ΚΟΙΜΩΝ ΥΠΝΩι.* Diserte Epaminondas apud Plutarchum, Apophth. p. 192. r) dixit se *νήφειν καὶ ἀγρυπνεῖν ὅπως ἐξῇ τοῖς ἄλλοις μεθύειν καὶ καθεύδειν.* *Ὡς κυβερνήτης ἀγρυπνεῖ διαπαντὸς, ὁ τοῦ βασιλέως πολυόμματος νοῦς* Tritum illud Homericum, Il. *B'*. 24.

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα,
Ὧι λαοί τ' ἐπιτετράφαται, καὶ τόσσα μέμηλε.

[Ad quem locum adi sis V. Cl. Iacobum Duportum in Gnomologia Homerica.] Porro Eustathius, ad Iliad. *Ξ'*. p. 981. l. 45 monet, quod licet antiqui *τὸ κοίμησον* pro *κοίμισον* Aeolice usurpari existimarunt in illo versu, Il. *Ξ'*. 236.

Κοίμησόν μοι Ζηνὸς ὑπ' ὄφρυσιν ὄσσε φαεινώ·

nihilominus propriam hanc fuisse lectionem probari ex Sophocle s), qui *κοιμῶ τόδ' ἕλκος* dixit, et ex Aeschylo, qui *βλέφαρα μὴ κοιμῶν ὕπνῳ.*

v. 4. *ΕΙ ΜΕΝ ΓΑΡ ΕΥ ΠΡΑΞΑΙΜΕΝ, ΑΙΤΙΑ ΘΕΩΝ* Putabant gentes victoriam a Diis suis esse, ad eosque referebant. [Homer. Il. *H'*. 101.

—— —— ὕπερθεν
Νίκης πείρατ' ἔχονται ἐν ἀθανάτοισι θεοῖσιν.]

Aristides, in Panathenaico, Tom. I. p. 259. ubi de pulso Graecia Xerxe agit, *Τοὺς δὲ γὰρ θεοὺς,* inquit, *ὡς αἰτίους δήπου τῶν ἀγαθῶν ἅπαντες ἀμειβόμεθα.* Scholiastes Euripidis ad Orestem, v. 382. *Πρωτόλεια δὲ κυρίως αἱ πρῶται τῆς λείας ἀπαρχαὶ, ἃς ἀνέφερον τοῖς θεοῖς, ὡς αἰτίοις τῆς νίκης.* Ita Marcellus profligatis hostibus non aliter Iovem affatur quam ut rei bellicae, praelio victoriaeque praesidentem, Plutarch. in vit. p. 301. *Ὦ μεγάλα ἡγεμόνων ἔργα καὶ στρατηγῶν πράξεις περιβλέπων ἐν πολέμῳ καὶ μάχαις* (ita lego) *φερέτριε Ζεῦ, μαρτύρομαί σε, κ. τ. λ.* Hinc *χαριστήρια* dona diis ad gratum pro eorum auxilio animum testandum. Ita ara illa, fuso Mardonio, Iovi Liberatori erecta, ut erepta hostibus pecora sacrificarent, quod *τὰ χαριστήρια θύειν* Graeci dicunt. Est *χαριστήριον βωμὸς Ἐλευθερίου Διὸς, αὐτῷ τε τῷ θεῷ ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ καὶ τοῖς κατορθώσασι μνημεῖον,* inquit Aristides, Tom. p. 257. Plane ut Moses apud Iosephum, III. 2. *Θύσας ΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ βωμὸν ἱδρύεται νικαῖον ὀνομάσας τὸν Θεόν.* I

---

q) Enn. fragm. inc. p. 132. Hessel. r) p. 192, 48. (728, 10. R.)
s) Soph. Philoct. 650.

Graeci Troia direpta τὰ τῆς νίκης χαριστήρια θύουσι, multa scilicet Diis sacrificia peragunt, ut Quinti Calabri verbis utar, XIV. 104.

Ἦρα θεοῖσι φέροντες, ἐπεὶ μάλα ἤνυσαν ἔργον.

Ἦρα autem, id est χάριν. Hesych. turbatus ita dispunctionibus liberandus et emendandus: Ἦρα· ἤτοι, ὄντως, ἢ ἔφη *). Καὶ ἦρα, χάριν, βοήθειαν, ἐπικουρίαν. Quin etiam χαριστήρια consecrabant Diis Corinthii apud Plutarchum in vita Timoleontis t), p. 250.; Syracusii apud Diodorum Siculum, XX. 65. Neque aliter Romani. L. Sylla, Scipione Norbanoque Consulibus circum Capuam superatis, post victoriam, notante Paterculo, II. 25. GRATES DIANAE, cuius numini regio illa sacrata est, solvit, ut ante eum Xenophon aquas agrosque ei dedicavit: quem locum in hunc modum post I. Lipsii emendationem lego: *Aquas salubritate medendisque corporibus nobiles agrosque omnes addixit Deae. Huius* GRATAE RELIGIONIS *memoriam inscriptio templi affixa posti hodieque aerea testatur tabula intra aedem.* Hinc Toxylus apud Plautum in Persis, V. 1. u) quod lenonem sexaginta nummis emunxerat, tanquam insigni aliqua victoria potitus ita videtur triumphare:

Hostibus victis, civibus salvis, re placida, pacibus perfectis,
Bello extincto, re bene gesta, integro exercitu et praesidiis,
Cum bene nos, Iupiter, iuvisti, Diique omnes alii coelipotentes,
Ea vobis GRATES HABEO atque AGO. —

Ibid. *ΑΙΤΙΑ ΘΕΩΝ ΕΙ Δ' ΑΥΘ'.* Plato, de Rep. II. p. 379. l. 26. *Καὶ τῶν μὲν ἄλλων οὐδένα ἄλλον αἰτιατέον* (praeter Deum) *τῶν δὲ κακῶν ἄλλ' ἄττα δεῖ ζητεῖν τὰ αἴτια, ἀλλ' οὐ τὸν θεόν.*

v. 5. *Ο ΜΗ ΓΕΝΟΙΤΟ.* Ad avertendum δυσφημίαν verborum insequentium, ait, ὃ μὴ γένοιτο. Quod, ut caeteros taceam, saepe ab Aristotele in suo testamento factum. Eo tandem progressa est haec superstitio, ut pro ἀποθνήσκω dicerent *οἴχομαι, abire* pro *mori*, fortasse ne mortem ipsam vel nominando periclitarentur. [Homer. Odyss. *Ρ'*. 399.

Μὴ τοῦτο θεὸς τελέσειε.
Neutiquam hoc faxit Deus.

Od. *Γ'*. 346.

Ζεὺς τό γ' ἀλεξήσει, καὶ ἀθάνατοι θεοὶ ἄλλοι.]

v. 7. *ΥΜΝΟΙΘ'.* Eustath. in Iliad. *Ζ'*. p. 634. l. 101. — *Ἔτι δὲ καὶ τῷ ὑμνεῖν φαύλως ἐκλαμβανομένῳ ποτὲ κατὰ βαρεῖαν ἀντίφρασιν.* Σοφοκλῆς x), Ὑμνήσεις κακὰ, ἤγουν ὑβρίσεις.

---

t) cap. 27.

u) V, 1, init.

x) Electr. 382.

*) imo Ἦ ῥα· ἤτοι, ὄντως, ἢ ἔφη.

Καὶ ἐν Οἰδίποδι τῷ Τυράννῳ [y]), Τοιαῦτ' ἐφυμνῶν, ἤγουν δυσφημῶν. Αἰσχύλος, Ὑμνεῖται ὑπ' ἀστῶν φροιμίοις πολυῤῥόθοις. Εὐριπίδης [z]), Τὴν ἐμὴν ὑμνοῦσαι ἀπιστοσύνην, ἤγουν κακολογοῦσαι· καὶ, ἐπεὶ ἀντάχησαν ὕμνοι [z]), αἱ κατὰ τῶν ἀῤῥένων ὕβρεις δηλαδή [Suidas, Ὑμνεῖν· ὀδύρεσθαι, μέμφεσθαι, λοιδορεῖν, κατ' εὐφημισμόν.]

v. 8. ΖΕΥΣ ΑΛΕΞΗΤΗΡΙΟΣ ΕΠΩΝΥΜΟΣ ΓΕΝΟΙΤΟ Arist. Rhet. II. 23. Ἄλλος ἐνθυμήματος (τόπος), ἀπὸ τοῦ ὀνόματος· οἷον ὡς ὁ Σοφοκλῆς [a]),

Σαφῶς Σιδηρὼ καὶ φοροῦσα τοὔνομα·

καὶ ὡς ἐν τοῖς τῶν θεῶν ἐπαίνοις εἰώθασι λέγειν. Varro, de ling. Lat. VI. [b]) *a vertendo, averruncare: ut deus qui iis rebus praeest Averruncus: itaque ab eo precari solent, ut pericula avertat.* Eundem appellat Lycophron, v. 288. φύξιον Δία. Interpretandus in re simili Aristides, Panathenaico, Tom. I. p. 314 ubi sermonem Atticum laudaturus incruentum tropbaeum Athenienses erexisse ait, victoriamque insignem retulisse non Tanagraeam illam aut Marathoniam, ἀλλ' ὡς ἀληθῶς τὴν πρέπουσαν [c]) εὐσεβές. Guil. Canterus vertit *quamque iustissime Iovis filiam diximus.* At ego omnino ad Minervae cognomen referendum puto. Cum enim de sermone Attico loquatur qui totum pene terrarum orbem peragraverat, ac genus humanum quasi captivum duxerat, *Haec est victoria*, inquit, *re vera homine digna atque perpetua*, καὶ ἣν Διὸς παῖδα προσειπεῖν εὐσεβές, *et cuius nomine filiam Iovis recte pieque poteris appellare*, quippe quae literis non minus quam armis, vel potius magis praesit, adeoque cum aliunde, tum hinc praecipue ἡ Ἀθηνᾶ ἡ Νίκη nominetur.

[v. 11. ΕΞΗΒΟΝ. Eustath. in Odyss. Α'. p. 1428. l. 2 Τὸ δὲ πρώθηβος ὅμοιον τῷ ἔφηβος, ἄκρηβος παρὰ τῷ Θεοκρίτῳ [d]) καὶ ἔξηβος παρὰ Αἰσχύλῳ. Hesych. Ἔξηβος· ἔξω τῆς ἐφηβ τριάκοντα πέντε ἐτῶν. Adi sis quae Cl. D. Humphridus Prideaux in notis in Marmor Herculis (Marm. Ox. II. p. 87.) adnotavit.]

v. 13. ΩΡΑΝ Τ'. Scholiastes Α'. φροντίδα. Sed et ἡλικίαν exponit, quod particula τε postulare videtur. Fortasse vero legendum

Ὥραν γ' ἔχονθ' ἕκαστον ὥστε συμπρεπές.

v. 14. ΘΕΩΝ ΕΓΧΩΡΙΩΝ. Agam. v. 819.

---

y) Oed. R. 1275. z) Med. 423. 426.

a) Tyr. fragm. I. b) Varr. VII. p. 100. Bip. (p. 318. Sp

c) Post πρέπουσαν leguntur haec: ἀνθρώπῳ καὶ διηνεκῆ, καὶ ἣν Διὸς παῖδα προσειπεῖν εὐσ.

d) Theocr. VIII, 93.

Πρῶτον μὲν Ἄργος καὶ θεοὺς ἐγχωρίους
Δίκη προσειπεῖν. ——

Clemens Protrept.*) *Εἰ γὰρ οὖν δαίμονες λίχνοι τε καὶ μιαροί, ἔστι μὲν ἰφευρεῖν καὶ ἀναφανδὸν οὕτω κατὰ πόλεις δαίμονας ἐπιχωρίους τιμὴν ἐπιδρεπομένους.* Loci sc. genios. Servius in Georg. I. e) *Genium dicebant naturalem Deum uniuscuiusque loci.* Festus, VII. f) *Genium esse putarunt uniuscuiusque loci.* [Virg. Aen. VIII. 31. *Huic Deus ipse loci.*] Imo plures Deos *ἐγχωρίους* omnis obtinebat locus. Prudentius II. 443. adversus Symmachum:

Quanquam cur genium Romae mihi fingitis unum?
Cum portis, domibus, thermis, stabulis soleatis
Assignare suos genios ——

v. 15. *ΒΩΜΟΙΣΙ.* Distinguendum videtur commate post *βωμοῖσι.*

v. 16. *ΓΗι ΤΕ ΜΗΤΡΙ, ΦΙΛΤΑΤΗι ΤΡΟΦΩι.* Telluris *κουροτρόφου* meminit Pausanias, Attic. c. 22. g) Et Proclus, in Timaeum Comment. IV. *Καὶ ὡς μὲν τροφὸς τὴν τελεσιουργικὴν μιμεῖται τάξιν, καθ' ἣν καὶ πάτριον Ἀθηναίοις κουροτρόφον αὐτὴν ὑμνεῖν.* Suidas, *Κουροτρόφος γῆ· ταύτῃ δὲ θῦσαί φασι τὸ πρῶτον Ἐριχθόνιον ἐν ἀκροπόλει, καὶ βωμὸν ἱδρύσασθαι, χάριν ἀποδιδόντα τῇ γῇ τῶν τροφείων· καταστῆσαι δὲ νόμιμον τοὺς θύοντάς τινι θεῷ ταύτῃ προθύειν.* Inde factum est, ut infantuli non prius vocem ederent, quam terram attigissent, Opemque Deam invocarent, ut exciperet eos sinu terrae. Levana vero pueris praeerat de terra levandis et elevandis: utrumque hic officium Terrae adscribitur.

[v. 20. *ΧΡΕΟΣ.* Noster, Pers. v. 779.

Ξὺν ἀνδράσιν φίλοισιν οἷς τόδ' ἦν χρέος.]

[v. 21. *ΕΥ ΡΕΠΕΙ ΘΕΟΣ.* *Ῥέπειν* proprie de statera aut lance dicitur: Iovis *τάλαντα* memorat Homerus, Il. Θ. 69. Noster, Supplic. v. 829. eadem metaphora qua hic:

Σὸν δ' ἐπίπαν ζυγὸν ταλάντου.]

[v. 22. *ΠΥΡΓΗΡΟΥΜΕΝΟΙΣ.* Hesychius, *Πυργηρούμεθα· ἐντὸς ἐσμὲν τῶν πύργων, οὐ τολμῶμεν ἐξιέναι.* [Idem, *Πυργηρούμενον· τὰ τείχη φυλάττον.*]

v. 24. *ΩΣ Ο ΜΑΝΤΙΣ ΦΗΣΙΝ.* [Tiresias.] Apollodorus, III. 6. *Καθώπλισε δὲ καὶ Ἐτεοκλῆς Θηβαίους, καὶ καταστήσας ἡγεμόνας ἴσους ἔταξε, καὶ πῶς ἂν περιγένοιτο [περιγένοιντο] τῶν πολεμίων ἐμαντεύετο. Ἦν δὲ παρὰ Θηβαίους μάντις Τειρεσίας, κ. τ. λ.* At hoc per insomnium fieri vult Statius, II. 108.

e) Serv. Georg. I, 498.
f) Fest. v. genium.
g) I, 22, 3.
*) p. 35. Pott.

—— iamque ille (Polynices) novis, sic fama, superbit
Connubiis, viresque parat queis regna capessat,
Quis neget? inque tua senium sibi destinat aula?

v. 25. *ΕΝ ΩΣΙ.* Ipsam fabulam respicit. Chariclo Palladem rogavit ut filio suo visum restitueret: quod cum Dea efficere non posset, expurgatis illius aurium meatibus, τὰς ἀκοὰς διακαθάρας [διακαθάρασαν] ἅπασαν ὀρνίθων φωνὴν ποιῆσαι συνιέναι, Apollodorus, III. 6.

Ibid. *ΝΩΜΩΝ.* Τηρῶν. Herodotus, IV. 128. Νωμῶντες σῖτα ἀναιρεομένους τοὺς Δαρείου. Hesychius νωμῶν interpretatur κρίνων.

Ibid. *ΠΥΡΟΣ ΔΙΧΑ.* Pythagorice dictum: quandoquidem Abaris Scytha praenotionem omnibus barbaris per victimas et sacrificia excogitabat, maxime gallinaceorum; talium enim viscera ad considerationem peraccommoda; noluit Pythagoras eius ad verum indagandum studium tollere, sed per quandam tutiorem sacrificandi rationem χωρὶς αἵματος καὶ σφαγῆς praedicere. Consule Iamblichum de vita Pythagorae XXVIII. [Huius moris contrarium est ἔμπυρα σήματ' ἰδέσθαι, Apollon. Argonaut. v. 145. Quod faciebant οἱ ἐμπυροσκόποι. Aliter vero Seneca in Oedipo, apud quem sciscitatur Tiresias, v. 309.

Utrumne clarus ignis et nitidus stetit, etc.
An latera circa serpit incertus viae, etc.

Atque mox de singulis extorum notis curiosius requirit.]

v. 29. *ΝΥΚΤΗΓΟΡΕΙΣΘΑΙ.* Noctu consilium inire, ex consuetudine veterum, quibus propter silentium ac solitudinem nox ad consultandum de rebus gravibus maxime idonea videbatur: unde et apud Plutarchum in Symposiacis Lacedaemoniis olim νυκτέρινος σύλλογος solennis. Hinc natum proverbium, quod refertur a Theone in Progymnasmatis p. 146. Ἀλλὰ τὸν ἁπανταχῆ περιφερόμενον τίς οὐκ οἶδε λόγον ὅ φησι δεῖν ἐν νυκτὶ βουλῆς ἔχεσθαι; Ὁ δὲ σοφὸς Σοφοκλῆς [h]) τί μαθὼν εὐφρόνην ἀπεκάλει τὴν νύκτα; οὐχ ὅτι τὸ φρονεῖν ὡς μάλιστα τότε τοῖς ἀνθρώποις παραγίνεται; *Aut cui ignotum vulgi sermone tritum proverbium: Noctu urgenda consilia? quo autem sensu sapiens Sophocles noctem dixit* εὐφρόνην? *Numquid ideo quod tum mentis vis in hominibus maxime exercetur?* Idem, p. 150. Ἐντεῦθεν εὐφρόνη καλεῖται παρὰ τῶν ποιητῶν ἡ νὺξ καὶ τὴν παροιμίαν ἐποίησε, τὰς βουλὰς εἰς τὸν τῆς νυκτὸς ἄγειν καιρόν. *Ideo nox poetis* εὐφρόνη *dicitur, et proverbium est: Consilia noctu conferenda.*]

[v. 30. *ΕΣ Τ' ΕΠΑΛΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΥΛΑΣ ΠΥΡΓΩΜΑΤΩΝ.* Sc. ἐπάλξεις πυργωμάτων καὶ πύλας. Hesych. Ἐπάλξεις

---

h) Soph. Electr. 19. 259.

Οἱ προμαχῶνες τῶν τειχῶν. *Minae* dicuntur Latine, auctore Servio, in illud Aen. IV. 88.

—— minaeque
Murorum ingentes.

Quem secutus Turnebus adfert hunc Rufini locum in Iosepho: *Desuper eam minae quidem binis, propugnacula vero ternis cubitis ambibant.*

[v. 31. *ΣΟΥΣΘΕ.* Supplic. v. 843.

Σοῦσθε σοῦσθ' ἐπὶ βᾶριν.

Hesych. Σοῦσθε. Ὁρμᾶτε, ἴτε. Callim. Hymn. V. 4.

Σοῦσθέ νυν ὦ ξάνθαὶ σοῦσθε Πελασγιάδες.]

v. 36. *ΚΑΤΟΠΤΗΡΑΣ.* De officio speculatoris consule Vegetium, III. 6. Vide et Brantium in Caes. Comment. p. 437. Turneb. Advers. XXVII. 20. Laevin. Torrent. ad Sueton. Calig. i) Casaubonum in Suetonium LII. k) [Virg. Aen. IX. 193.

—— Mittique viros, qui certa reportent.]

v. 42. *ΑΝΔΡΕΣ ΓΑΡ ἙΠΤΑ.* [Hinc titulus tragoediae: postea, v. 126.

Ἑπτὰ δ' ἀγήνορες πρέποντες στρατοῦ
Δορυσσόοις σαγαῖς, πύλαις ἑβδόμαις
Προσίσταντα.]

Citat Longinus l) Sect. XIII. p. 63. quasi ἡρωϊκωτάτας φαντασίας. Ad quem locum consule virum doctissimum D. Langbain.

Ibid. *ΛΟΧΑΓΕΤΑΙ.* Postea, v. 55.

—— ὡς πάλῳ λαχὼν
Ἕκαστος αὐτῶν πρὸς πύλας ἄγοι λόχον.

Aelianus περὶ στρατηγ. Ὁ μὲν οὖν ἄριστος ἑκάστου λόχου πρῶτος καὶ ἡγούμενός ἐστι, ὃς καὶ λοχαγὸς ἐπονομάζεται καὶ ἡγεμὼν καὶ πρωτοστάτης. [V. Cl. D. Langbain ad verba θούριοι λοχαγέται (in Dionys. Long. notis, p. 73.) „*Bellicosi duces*, ut θούριος ὄρνις, bellicus ales apud Aeschylum in Sphinge m) (Aristoph. Schol. in Ranis) n). Λοχαγέτης autem dicitur, qui λόχον ducit; λόχος autem agmen exercitus milites comprehendens 512, ut ex Thucydide colligitur, V. 68. Lacedaemones autem quinque λόχους habuere, ut vult comici Scholiastes ineditus in Lysistratam o). Eorum nomina, ἔδωλος, (Hesychio ἐδωλὸς) ἀρίμας, πλόας, μεσοάγης, et σίνις. Thucydides septem agnoscit, χωρὶς τῶν νικηριστῶν ait Scholiastes hic: rectius χωρὶς τῶν σκιριτῶν, praeter Sciritas, qui etiam inter Laconicos λόχους recensentur. Thucydid. Schol. V, 68. De quibus consule Diodorum

i) cap. 44.
k) in Suet. Calig. c. 52.
l) Longin. π. ὕ. §. 15.
m) cf. Aesch. fragm. n. 215. Schütz.
n) Ran. v. 1319.
o) Schol. Arist. ad Lysistr. 454.

Siculum, XV. 32. qui *μοῖραν* cum *λόχῳ* confundere videtur, ut Xenophon in Lacedaemon. repub. q) p. 680. *μόραν*, cuiusmodi, ex Lycurgi instituto sex habuerunt."] Haec ille.

[v. 44. *ΚΑΙ ΘΙΓΓΑΝΟΝΤΕΣ ΧΕΡΣΙ ΤΑΥΡΕΙΟΥ ΦΟΝΟΥ*. Nota sanguinis sacramentum in bello; quem et in foederibus non solum tetigisse sed etiam bibisse nonnullos comperimus. Ita Plutarchus, Poplic. in vit. r) p. 98. iuvenes patricios ait inter se foederatos, *ἀνθρώπου σφαγέντος ἐπισπείσαντες αἷμα*. Sic etiam Catilina coniurationis suae socios propinavit s). Tigrani idem factum refert Valerius Maximus, IX. 2. Et apud reges barbaros in more positum fuisse refert Tacitus, Annal. XII. 47. *Quoties in societatem coeant, implicare dextras, pollicesque inter se vinctos nodo perstringere; mox ubi sanguis in artus se effuderit, levi ictu cruorem inliciunt, atque invicem lambunt. Id foedus arcanum habetur, quasi mutuo cruore sacratum.* Hinc et Romanis mos in bello se devovendi, de quo vide Livium, X. 28. in historia Decii.]

[v. 45. *ΦΙΛΑΙΜΑΤΟΝ ΦΟΒΟΝ*. Martis filium e congressu Veneris natum: Hesiod. Theogon. v. 932.

> —— αὐτὰρ Ἄρηϊ
> Ῥινοτόρῳ Κυθέρεια Φόβον καὶ Δεῖμον ἔτικτεν.

At Scholiastes noster *A'*. Martis servum nuncupat.]

v. 46. *ΩΡΚΩΜΟΤΗΣΑΝ*. Tali sacramento obligarunt se duces Achivi in expeditione adversus Troiam, Virgil. Aen. IV. 425.

> Non ego cum Danais Troianam exscindere gentem
> Aulide iuravi, ——

[De ara, ad quam iurabant septem duces, vide Pausaniam, Corinthiac. c. 19.]

v. 47. *ΛΑΠΑΞΕΙΝ*. Eustath. in Iliad. *A'*. p. 65. l. 28. *Παρὰ τῷ Αἰσχύλῳ εὕρηται τὸ ῥῆμα ἀλαπάξαι χωρὶς τοῦ ā*.

v. 48. *ΦΟΝΩι*. *Sanguine:* inde *φοίνιος*, ut דמי a דם. *Caedem* eodem sensu usurpari satis notum.

v. 49. *ΜΝΗΜΕΙΑ*. Hesych. *Μνημεῖα· τὰ οἴκαδε πεμπόμενα ὑπὸ τῶν ἐν πολέμῳ τετελευτηκότων τοῖς οἰκείοις.* Mox sc. erat periculum mortis in bello subiturorum. Vide Homerum t). Minus significanter apud Stobaeum u) legitur *σημεῖα*.

v. 50. *ΑΔΡΑΣΤΟΥ*. Qui *augurio fatalis* fuit, ut loquitur Statius II. 111.

v. 51. *ΔΙΑ*. Stobaeus u) *ἀνά*.

[v. 53. *ΛΕΟΝΤΩΝ ΑΡΗΝ ΔΕΔΟΡΚΟΤΩΝ*. Schol. *A'*. *Δεδορκότων καὶ βλεπόντων αὐτῶν ἄρην· ἤτοι φονικὸν καὶ πολεμι-*

---

q) cap. XI, 4.
r) Plut. Poplic. cap. IV.
s) Sallust. Catil. c. 22.
t) vid. Eustath. ad Il. VII. p. 666, 58
u) Stob. Serm. VII, 11.

τὸν ὁρώντων. Attica locutio: occurrit saepe apud Aristophanem, κάρδαμον x), σίνηπι βλέπειν *), velut ὑπόδρα ἰδεῖν. Eiusdem y) est Ἀττικὸν βλέπος, frons dolosa aut impudens. Geminum habet v. 504. Φόβον βλέπειν.]

v. 54. *ΚΑΙ ΤΩΝΔΕ ΠΥΣΤΙΣ.* Stobaeus, καὶ τῷδε πίστις. Grotius reddit,

Et iam minarum non abest longe fides.

[v. 55. *ΚΛΗΡΟΥΜΕΝΟΥΣ Δ' ΕΛΕΙΠΟΝ ΩΣ ΠΑΛΩι ΛΑΧΩΝ.* Virgil. Aen. IX. 174.

Omnis per muros legio sortita periclum
Excubat exercetque vices, quod cuique tenendum est.

Ad quem locum V. Cl. Germanus Valens Guellius: „Sortita periclum excubat, πάλῳ λαχόντες. Aeschyl. in Ἑπτά. Veget. III. 8. de re militari „*Tribuni eligunt qui vigilias circumeant, ac renuntient, si qua emerserit culpa; quos circitores appellant; nunc militiae gradus factus est.*" Hactenus Guellius.]

v. 60. *ΑΡΓΗΣΤΗΣ ΑΦΡΟΣ.* Callimachus, Hymn. V. 12.

—— χαλινοφάγων ἀφρὸν ἀπὸ στομάτων.

[v. 64. *ΚΥΜΑ ΧΕΡΣΑΙΟΝ ΣΤΡΑΤΟΥ.* Sic Ebr. כמים רבים Aquae de populo, πολύφλοισβος ἀγορή, epithetum cum mari commune. Psal. XCIII. 4.]

[v. 65. *ΚΑΙΡΟΝ ΟΣΤΙΣ ΩΚΙΣΤΟΣ ΛΑΒΕ.* Vegetius, IV. 31. *In rebus bellicis celeritas amplius solet prodesse quam virtus.* Caesar, Bell. Gall. III. 18. *Occasionem negotii bene gerendi amittendam non esse.* Vide Polybium, IX. 8. [Alexandri symbolum Μηδὲν ἀναβαλλόμενος. Caesar, Alexandri aemulus, apud Lucanum, I. 281.

Tolle moras; semper nocuit differre paratis.]

v. 66. *ΗΜΕΡΟΣΚΟΠΟΝ.* Quia antea noctu exploravit, v. 29. Gloss. Graeco-Lat.: *Νυκτοφύλαξ, noctianus, nocte custos, vigilis.* Interdiu explorantem ἡμεροβίγλιον vocat Curopalates.

v. 69. *ΠΟΛΙΣΣΟΥΧΟΙ ΘΕΟΙ.* Πολισσοῦχος, πολισοῦχος, et πολιοῦχος, communia sunt epitheta Deorum, quibus cura civitatum. [Virgil. Georg. I. 498.

Dii patrii, indigetes.

Aelianus, II. 28. Οὗτοι μὲν οὔτε ὑπὲρ πατρίδος, οὐδ' ὑπὲρ πατρῴων θεῶν, οὐδὲ μὴν ὑπὲρ γονικῶν ἠρίων κινδυνεύουσι.] Messanae in Templo,

ΑΣΚΛΗΠΙΩ
ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ
CΩΤΗΡCΙΝ
ΠΟΛΙΟΥΧΟΙC.

---

x) Vesp. 455. Br. y) Nub. 1176. Br. *) vid. Elmsl ad Acharn. 254.

Idem etiam *Πολιεύς*, et *Πολιάς*. *Διὸς Πολιέως* meminit Pausanias in Attic. c. 28. [z]) quem Etymologus [a]) vocat *Πολιαῖον*. Iovem hoc cognomento celebrari monet Phornutus. Quin etiam Minervam *Πολιάδα* appellari satis notum, quo cognomento Italiae cultam monet Etymologus [b]) in verbo *Πόλιον*· Minervae enim vel maxime urbes sacrae. Virgil. Ecl. II. 61.

—— Pallas quas condidit arces.

[v. 70. *ΑΡΑ Τ' ΕΡΙΝΝΥΣ ΠΑΤΡΟΣ*. *Τὸ Ἐριννὺς ἐπιθετικῶς*. Ita Theocr. Idyl. XXII. 220. *Ἠλιὰς μάχη* pro *Ἠλιακὴ μάχη*. De Oedipi imprecatione vide Zenob. Prov. V. 43.]

Ibid. *Η*. Forsan *ἢ*, ita enim postea plus semel: ut v. 985.

Μέλαινά τ' Ἐριννὺς ἢ μεγασθενής τις εἶ.

[v. 72. *ΕΚΘΑΜΝΙΣΗΤΕ*. Metaphora a fruticetis.]

Ibid. *ΕΛΛΑΔΟΣ ΦΘΟΓΓΟΝ ΧΕΟΥΣΑΝ*. Notandum est Thebanos eodem sermone, quo et caeteri Graeci, usos fuisse; cum tamen contrarium innuere videatur v. 175., ubi precatur, ne detur civitas *ἑτεροφώνῳ στρατῷ*. Athenaeus, XIV. 4. [c]) *Ὅτι δὲ καινουργοῦσι κατὰ τὰς φωνὰς οἱ Θηβαῖοι, Στράττις ἐπιδείκνυσιν ἐν Φοινίσσαις*, x. τ. λ.

v. 73. *ΔΟΜΟΥΣ ΕΦΕΣΤΙΟΥΣ*. Diodorus, V. 68. *Ταύτων δὲ λέγεται τὴν μὲν Ἑστίαν τὴν τῶν οἰκιῶν κατασκευὴν εὑρεῖν, καὶ διὰ τὴν εὐεργεσίαν ταύτην παρὰ πᾶσι σχεδὸν ἀνθρώποις ἐν πάσαις οἰκίαις καθιδρυθῆναι, τιμῶν καὶ θυσιῶν τυγχάνουσαν*. Hierocles apud Stobaeum p. 217. [d]) *θεοὺς ἐφεστίους* memorat [Sunt igitur *δόμοι ἐφέστιοι*, in quibus Dii *ἑστίας* habent. Propert. II. 1.

Eversosque focos antiquae gentis Etruscae.]

[v. 75. *ΣΧΕΘΕΙΝ*. Pro *σχέθητε*.]

v. 76. *ΞΥΝΑ*. *Communiter utilia*. Scil. et vobis Diis et nobis civibus. [A *σὺν*, *ξὺν* fit *ξυνός*. Etymolog. [e]) *Ξυνὸς κοινός*. Atque ut hic *ξυνὸν* de communi utilitate, ita e contra commune exitium *ξυνὸν κακὸν* dicitur Homero, Il. *Π'*. 262.

Ξυνὸν δὲ κακὸν πολέεσσι τιθεῖσι.

Hinc eodem auctore, *ξυνὸς Ἐνυάλιος* Il. *Σ'*. 309.

Ξυνὸς Ἐνυάλιος καί τε κτανέοντα κατέκτα.

Proverbialiter usurpatur haec locutio *ἐπὶ τῶν ἐπ' ἴσης κινδυνευόντων*, *de iis qui aequaliter periclitantur*, monente Apostolio XIII. 95. Archilochus apud Clementem Alexandrinum [f])

---

z) I, 24, 4.
a) Etym. M. p. 275, 1.
b) Etym. M. p. 680, 11.
c) Ath. XIV, 621. F.
d) Stob. Serm. LXXIX, 53. p. 125. Gaisf.
e) Etym. p. 611, 29.
f) Archil. fr. XXXI. Gaisf.

Ἐτήτυμον γὰρ ξυνὸς ἀνθρώποις Ἄρης. Quo videtur allusisse nescio quis apud Suidam, in voce Ἀρχίλοχος. Καὶ ταῦτα ἐν τῷ πολέμῳ ἔνθα δήπου ξυνὸς Ἐνυάλιος. Livio, VII. 8. *communis Mars.* Et Cicero, Epist. g) VI. 4. *Cum omnis belli Mars communis, et cum semper incerti exitus praeliorum sint.*]

v. 77. *ΠΟΛΙΣ ΓΑΡ ΕΥ ΠΡΑΣΣΟΥΣΑ ΔΑΙΜΟΝΑΣ ΤΙΕΙ.* Aristoteles, Rhetor. II. 19. Ἐν δ' ἀκολουθεῖ βέλτιστον ἦθος τῇ εὐτυχίᾳ, ὅτι φιλόθεοί εἰσι, καὶ ἔχουσι πρός τὰ θεῖόν πως πιστεύοντες διὰ τὰ γιγνόμενα ἀγαθὰ ἀπὸ τῆς τύχης.

v. 79. *ΣΤΡΑΤΟΣ ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΟΝ.* Τὸ χ notam criticam culpae apud auctores Graecos huic versui affixum fuisse notat Scholiastes, πρὸς τὴν διαφορὰν τοῦ στρατοῦ et στρατοπέδου. At cum differentia horum verborum aptissime huic loco conveniat, nullus dubito quin non χ sed χρ legi debeat apud Scholiastem: qua nota magistri Graeci locum laudabilem designarunt, ut Latini LL.

v. 81. *ΑΙΘΕΡΙΑ ΚΟΝΙΣ.* Ennius h), Annal. VIII.

> Iamque fere pulvis ad coelum vasta videtur.

Virgilius, Aeneid. XI. 876.

> Volvitur ad muros caligine turbidus atra
> Pulvis. ——

[Nuntius in tragoedia quae Thebais inscribitur v. 394.

> Vide ut atra nubes pulvere abscondat diem,
> Fumoque similes campus in coelum erigat
> Nebulas, equestri fracta quas tellus pede
> Submittit.]

[v. 83. *ΕΛΕΔΕΜΝΑΣ.* Schol.: ὁ ἐλαύνων τοῦ δεμνίου. ἀγείρων.]

[v. 85. *ΑΜΑΧΕΤΟΥ.* Ovid. Metam. III. 568.

> Torrentem, qua nil obstabit eunti.

Lucret. I. 286.

> Nec validi possunt pontes venientis aquai
> Vim subitam tolerare, ita magno turbidus imbri,
> Molibus incurrens, validis cum viribus amnis
> Dat sonitu magno stragem, volvitque sub undis
> Grandia saxa; ruit qua quicquid fluctibus obstat.]

[Ibid. *ΔΙΚΑΝ ΥΔΑΤΟΣ ΟΡΟΚΤΥΠΟΥ.* Instar torrentis. Virgil. Aen. I. 245.

> —— vasto cum murmure montis
> It mare praeruptum, et pelago premit arva sonanti.

Idem Aen. II. 304.

---

g) Cic. ep. ad fam. V, 4. init. h) Enn. p. 81. Hessel.

In segetem veluti cum flamma furentibus Austris
Incidit; aut rapidus montano flumine torrens,
Sternit agros, sternit sata laeta, boumque labores,
Praecipitesque trahit sylvas; stupet inscius alto
Accipiens sonitum saxi de vertice pastor.

Ad quem locum V. Cl. Germ. Val. Guellius hos auctores laudat. Homer. Il. *Ε'*. 87.

Θῦνε γὰρ ἂμ πεδίον ποταμῷ πλήθοντι ἐοικὼς
Χειμάῤῥῳ, ὅστ' ὦκα ῥέων ἐκέδασσε γεφύρας·
Τὸν δ' οὔτ' ἄρ τε γέφυραι ἐεργμέναι ἰσχανόωσιν,
Οὔτ' ἄρα ἕρκεα ἴσχει ἀλωάων ἐριθηλέων
Ἐλθόντ' ἐξαπίνης, ὅτ' ἐπιβρίσῃ [ἐπιβρίσῃ] Διὸς ὄμβρος,
Πολλὰ δ' ὑπ' αὐτοῦ ἔργα κατήριπε κάλ' αἰζηῶν.

Et Il. *Λ'*. 492.

Ὡς δ' ὁπότε πλήθων ποταμὸς πεδίονδε κάτεισι,
Χειμάῤῥους κατ' ὄρεσφιν, ὀπαζόμενος Διὸς ὄμβρῳ,
Πολλὰς δὲ δρῦς ἀζαλέας, πολλὰς δέ τε πεύκας
Εἰσφέρεται, πολλὸν δέ τ' ἀφυσγετὸν εἰς ἅλα βάλλει·
Ὣς ἔφεπε κλονέων. ——

Et Il. *Δ'*. 452.

Ὡς δ' ὅτε χείμαῤῥοι ποταμοὶ κατ' ὄρεσφι ῥέοντες
Ἐς μισγάγκειαν συμβάλλετον ὄβριμον ὕδωρ
Κρουνῶν ἐκ μεγάλων, κοίλης ἔντοσθε χαράδρης,
Τῶνδέ τε τηλόσε δοῦπον ἐν οὔρεσιν ἔκλυε ποιμήν.]

v. 89. *Ο ΛΕΥΚΑΣΠΙΣ*. Euripides, Phoenissis, v. 1106.

Λεύκασπιν εἰσορῶμεν Ἀργείων στρατόν.

Milites gregarii clypeos gestabant nullo insigni decoratos, expolitos tamen et splendidos, qualis ille apud Plautum, Mil. Glor. I. 1.

Curate ut splendor meo sit clypeo clarior,
Quam solis radii esse olim, cum sudum est, solent.

Laberius apud Gellium, X. 17.

Clypeum constituit contra exorientem Hyperionem,
Oculos ut posset effodere splendore aereo [i]).

Inde totus exercitus *λεύκασπις*. *Λευκὸν* enim *λαμπρὸν* sonat teste Callimachi interprete ad Hymn. VI. 123. et Homero, Il *Ξ'*. 185.

—— *λευκὸν δ' ἦν ἠέλιος ὥς.*

ut et Latinis *lux candida*. In SS. literis *ἱμάτια* Christi *στίλβοντα, λευκὰ λίαν ὡς χιών*. Huiusmodi gestamen plebi militum peculiare. Virgil. Aen. IX. 548.

---

i) Corr. *Clyp. const. contra orientem Hyp.*,
Oculos effodere ut poss. spl. aereo.

— parmaque inglorius alba.

hoc est, interprete Servio, *pura et candida, qua, licet regis filius, uti cogebatur, dum tiro esset, vel donec strenuum quid ediderat, quod picturae decus mereretur.* [Hom. Il. X'. 294. Δηΐφοβον ἐκάλει λευκάσπιδα.] Albae parmae picta opponitur, quales ducibus vel spectatis militibus concessae. Virgilius, Aen. VII. 796.

— picti scuta Labici.

id est, inquit Servius, *in bello frequenter probati:* unde Homerus Il. *A'*. 32. Agamemnonis clypeum πολυδαίδαλον vocat. Hoc vero ex insignibus septem ducum in hac ipsa tragoedia satis constat.

v. 94. *ΠΟΤΕΡΑ ΔΗΤ' ΕΓΩ.* Interpretatur Scholiastes *A'*. *Πρὸς τὰ εἴδωλα τῶν θεῶν πέσω— ἢ ἄλλο τι πράξω; procidamne ad simulacra deorum, an aliud quid agam?* ac si πότερα esset *num*, et adverbialiter sumeretur, cum potius adiective accipiendum sit et cum βρέτη coniungendum, *quaenam Deorum simulacra venerabor?* ut respondeat priori, *τίς θεῶν ἢ θεᾶν;* [Sic Hermione apud Euripidem, Androm. v. 860.

Τίνος ἀγαλμάτων ἱκέτις ὁρμάθω;]

v. 97. *ΑΚΜΑΖΕΙ. Viget, maturum tempus est.* Cum res in extremo versatur discrimine, dicitur *ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς ἵστασθαι.* [*In acie novaculae esse.* Mich. Apostol. Proverb. VIII. 91. *Ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς ἵσταται· ἐπὶ τῶν ἐν μεγίστῳ κινδύνῳ ὄντων.* Homer. Il. *K'*. 173.

Νῦν γὰρ δὴ πάντεσσιν ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς
Ἢ μάλα λυγρὸς ὄλεθρος Ἀχαιοῖς, ἠὲ βιῶναι

Ad quem locum vir doctissimus D. Iacobus Duportus „Paroemialis," inquit, „locutio, immo paroemia. *In acie novaculae;* (Erasm.) hoc est, *in summo discrimine, in extrema tegula.*

Φράζεο, κίνδυνός τοι ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμῆς.

Theogn. k) *Ὀξεῖα ῥοπὴ καὶ ἐπικίνδυνος τοῦ καιροῦ*, uti exponit Camerarius in Hypomnematis Graecis, ubi et hunc Homeri locum allegat. Soph. Antig. l)

Φρόνει, βεβὼς αὖ νῦν ἐπὶ ξυροῦ τύχης.

Theocrit. Idyll. XXII. m), ubi Dioscuros vocat

Ἀνθρώπων σωτῆρας ἐπὶ ξυροῦ ἤδη ἐόντων.

Silentiar. Antholog. Epig. I.

Ὑμῖν ἀμφοτέροισιν ἐπὶ ξυροῦ ἵσταται ἀκμή. (lege ἀκμῆς, quod et monuit Brodaeus in locum). Utuntur etiam Hero-

k) Theogn. 569. Br. l) Soph. Antig. 996.
m) Theocr. 22, 6.

dotus o), Lucianus Dialog. p) Synesius de Regno, Procopius Pers. I., Nazianzenus Orat. XIX. and XXII. et alii. Qui omnes ex hoc fonte hauserunt, et ad hanc veluti cotem et limam sui ξυροῦ ἀκμὴν et ingenii aciem poliverunt." Hactenus Vir doctissimus.] Hinc ἀκμὴ ad rerum agendarum opportunitatem significandam transfertur. Optime Hippocrates: Χρόνος μὲν ἐν ᾧ καιρὸς, καιρὸς δὲ ἐν ᾧ χρόνος οὐ πολύς. Hanc ἀκμὴν alias diserte exprimunt, qui vocant χρόνον ἀκαρῆ; quod exponit Scholiastes Aristophanis in Plutum, v. 244. τὸ ἄτμητον τοῦ χρόνου, ἀπὸ τῶν μικρῶν τριχῶν διὰ βραχύτητα μὴ δυναμένων καρῆναι.

[Ibid. ΒΡΕΤΕΩΝ ΕΧΕΣΘΑΙ. Notissima est veterum consuetudo, qua in rebus desperatissimis simulacra deorum complectebantur. Andromache apud Euripidem, v. 115.

Πρὸς τόδ' ἄγαλμα θεᾶς ἱκέτις περὶ χεῖρε βαλοῦσα.

Virgil. Aen. II. 517. de Hecuba et natis,

— Divum amplexae simulacra tenebant.

Quem imitatus Ovidius, Metam. XIII. 412.

Dardanias matres patriorum signa Deorum
Dum licet amplexas.]

v. 101. ΠΕΠΛΩΝ. Virgil. Aen. I. 481.

Interea ad templum non aequae Palladis ibant
Crinibus Iliades passis, peplumque ferebant
Suppliciter tristes. —

[Ad quem locum Germanus Valens Guellius: „Apud Homerum Helenus monet Hectorem, ut matri suadeat Palladem placare, Il. Z'. 87.

— Ἡ δὲ ξυνάγουσα γεραιὰς,
Νηὸν Ἀθηναίης γλαυκώπιδος ἐν πόλει ἄκρῃ
Οἴξασα κληῖδι θύρας ἱεροῖο δόμοιο,
Πέπλον ὅς οἱ δοκέει χαριέστατος ἠδὲ μέγιστος
Εἶναι ἐνὶ μεγάροις [φ] καί οἱ πολὺ φίλτατος αὐτῇ,
Θεῖναι Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν ἠϋκόμοιο."

Dein paucis praemissis: „Quantum autem ad peplum, cujus non solum a Virgilio hic, sed et Homeri superiore loco fit mentio, notat Turnebus, antiquos dubiis aut deploratis rebus, cum ad preces arasque Deorum confugerent, signa deorum vestibus etiam ornare solitos, ut peplum hic Deae oblatum a Troadibus accipiat, non eo indutas matronas sacra fecisse; quam sententiam firmat auctoritate Aeschyli, eo loco,

Πέπλων καὶ στεφέων
Πότ', εἰ μὴ νῦν, ἀμφὶ λιτὰν ἕξομεν;

o) Herod. VI, 11. p) Lucian. Dial. Deor. XX, § 21.

Cui assentiri videtur idem Homeri locus, et interpretis explicatio; παρετίθησαν γὰρ, inquit, καὶ πέπλους, καὶ ἐνέδυον καὶ πέπλους τὰ ἀγάλματα." Haec ille.]

Statius, Theb. X. 56.

Peplum etiam dono, etc.

[v. 103. ΔΕΔΟΡΚΑ. Apparenter et indubitate audivi. Summo timori hoc proprium; quare postea Eteocles, v. 252.

Μὴ νῦν ἀκούουσ' ἐμφανῶς ἄκου' ἄγαν.]

[v. 104. ΠΑΤΑΓΟΝ. Callimach. Hymn. V. 44.

Ἵππων καὶ σακέων ἀδομένα πατάγῳ.]

Ibid. ΟΥΧ ΕΝΟΣ ΔΟΡΟΣ. Plurimarum. Callimach. Hymn. III. 33.

—— καὶ οὐχ ἕνα πύργον ὀπάσσω.

Ovidius, Metam. I. 240.

Occidit una domus, sed non domus una perire
Digna fuit. ——

[v. 108. Ω ΧΡΥΣΟΠΗΛΗΞ ΔΑΙΜΟΝ. Homerus, Hymn. in Martem, v. 1. q)

Ἄρες ὑπερμενέτα, βρισάρματε, χρυσεοπήληξ.

Etiam Minerva χρυσεοπήληξ dicitur Callimacho, Hymn. V. 43.

Ἔξιθ' Ἀθηναία περσέπτολι, χρυσεοπήληξ.]

v. 109. ΕΠΙΔ' ΕΠΙΔΕ. Ἐπίβλεπε, ἐπισκόπει. Callimachus, Fragm. CXXVI.

Δέσποιναι Λιβύης ἡρωΐδες, αἳ Νασαμώνων
Αὖλιν καὶ δολιχὰς θῖνας ἐπιβλέπετε.

Varro de ling. Lat. VI. r) *Sed tamen hoc ipsum ab eadem profectum est origine, quod quem volumus domum curare, dicimus: Tu domi videbis; ut Plautus, cum ait: Intus para, cura, vide quod opus fiat.* Sic Terentius s) *respicere* accipit. Et e contrario ὁρᾶν εἴς τινα est ponere fiduciam in aliquo. Xenophon Κύρου παιδ. t)

[v. 116. ΚΥΜΑ. Sic Euripides, Iphig. in Tauris, v. 1437. ῥεύματα στρατοῦ dixit; et in Rheso, v. 290. Θρῄκιος ῥέων στρατός. Et Sophocles, de hostili agmine, in Antigone, v. 129.

Καί σφας ἐσιδὼν
Πολλῷ ῥεύματι προσνισσομένους,
Χρυσοῦ καναχῆς ὑπεροπτίας.

Et Xenophon u) στράτευμα κυμαῖνον vocat.]

---

q) Hymn. Homer. VIII, 1. r) Varr. VI, p. 83. Bipont.
s) Ter. Phorm. V, 3, 34. t) Xen. Cyrop. IV, 1, 20.
u) vid. Budaei Comm. Gr. L. p. 342.

[v. 117. *ΔΟΧΜΟΛΟΦΩΝ ΑΝΔΡΩΝ.* Claudianus, in III. consulat. Honorii, v. 133.

Fervet cristatis exercitus undique turmis.

Virg. Aeneid. IX. 732.

—— tremunt in vertice cristae.

Homer. Iliad. Υ'. 162. *Νευστάζων κόρυθι.* Ammian. Marcell. XX. *x*) *Acies conis galearum minacius nutans.*

v. 118. *ΚΑΧΛΑΖΕΙ.* Euripides, Hippolyto, v. 1211.

—— καὶ πέριξ ἀφρὸν
Πολὺν καχλάζων ποντίῳ φυσήματι.

Lycophron, v. 80.

Ζηνὸς καχλάζων νασμός ——

Attius, Fragm. v. 686. *y*)

Ac ubi curvo littore latrans
Unda sub undis labunda sonit.
Simul et circum magna sonantibus
Excita saxis saeva sonando
Crepitu clangente cachinnat.

[v. 120. *ΖΕΥ ΠΑΤΕΡ ΠΑΝΤΕΛΕΣ.* Qui exitum omnium rerum in potestate habes; qui omnia inspicis et administras. Hesych. *Παντελής· ὁλοτελὴς καὶ παντεποπτής. Ὁ πάντα καθορῶν.* Ita postea v. 260. *Ὦ παγκρατὲς Ζεῦ.*]

[v. 124. *ΔΙΑΔΕΤΟΙ ΔΕ ΓΕΝΥΩΝ ΙΠΠΕΙΩΝ.* Alligati ad maxillas equinas. Seneca, in Hippol. v. 1003.

Et ora fraenis domita substrictis ligat.]

[v. 125. *ΚΙΝΥΡΟΝΤΑΙ ΦΟΒΟΝ ΧΑΛΙΝΟΙ.* Alii *φόνον* ut Prom. Vinct. v. 355.

Σμερδναῖσι γαμφηλαῖσι συρίζων φόνον.

Malim vero *φόβον* retinere. De equo, Iob. XXXIX. 19. *Ἐνδύσας δὲ τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ φόβον.* Chrysost. Ut elatione cervicis terrorem incutiat. De fraenis Virgilius, Georg. III. 184.

—— fraenos audire sonantes.

Ovidius, Metam. II. 121.

Quadrupedes ducunt adduntque sonantia fraena.

Accedit quod tum ornatus tum terrorem incutiendi gratia tintinnabula fraenis appendebantur. Schol. Aristoph. in Ranas, v. 994. *Κωδωνοφαλαροπώλους· Ἀπολλώνιός φησιν, ὅτι παρήνεγκε χρωμένους κώδωσί τινας· κώδωνας ἐν τοῖς φαλάροις καὶ χαλινοῖς τῶν ἵππων ἔχοντες.* Euripides, Rheso, v. 304.

---

x) Amm. Marc. XX, 11, 21.

y) p. 189. in Scriveri Collect. vett. tragg. (p. 235. Both.)

— Γοργὼ δ' ὡς ἐπ' αἰγίδος θοᾶς
Χαλκῆ μετώποις ἱππικοῖσι πρόσδετος,
Πολλοῖσι σὺν κώδωσιν ἐκτύπει φόβον.]

[v. 127. ΠΥΛΑΙΣ ΕΒΔΟΜΑΙΣ. Septimus pro septem, Thomas Magister z). Ἑβδόμη· οὐ μόνον ἡ μετὰ τὰς ἓξ μονάδας μονὰς, ἀλλὰ καὶ ἅπας ὁ ἑπτὰ ἀριθμός. Αἰσχύλος ἐν τοῖς Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις· ἑπτὰ δ' ἀγήνορες πρέποντες στρατοῦ δορυσσόοις σαγαῖς πύλαις ἑβδόμαις προσίστανται.]

v. 129. Scholiastes A'.. Ταῦτα δὲ δοχμικά ἐστι. An legendum δοχμαϊκά? De versu dochmaico vide Hephaestionem p. 33. a)

[v. 132. ΙΠΠΙΟΣ. Festus, VIII. b) *Hippius, id est, equester Neptunus dictus est, vel quod Pegasus ex eo et Pegaside natus sit, vel quod equuleus, ut putant, loco eius suppositus Saturno fuerit, quem pro Neptuno devoraret; vel quod tridentis ictu terra equum excierit; cui ob hoc in Illyrico quaternos equos iaciebant nono quoque anno in mare.* Sophocles, Oedip. Colon. v. 705.

Ὦ παῖ Κρόνου, σὺ γάρ νιν εἰς
Τόδ' εἷσας αὔχημ', ἄναξ Πόσειδον,
Ἵπποισιν τὸν ἀκεστῆρα χαλινὸν
Πρώταισι ταῖσδε κτίσας ἀγυιαῖς.

Ovid. Metam. VI. 75.

Stare Deum pelagi, longoque ferire tridente
Aspera saxa facit, medioque e vulnere saxi
Exsiluisse ferum.

Virgil. Georg. I. 13.

— Tuque, o cui prima frementem
Fudit equum tellus magno percussa tridenti
Neptune.

Aristophanes, Equit. v. 548.

Ἵππι' ἄναξ Πόσειδον, ᾧ
Χαλκοκρότων ἵππων κτύπος
Καὶ χρεμετισμὸς ἁνδάνει.]

[v. 134. ΙΧΘΥΒΟΛΩι ΜΗΧΑΝΑι. Vel ex hoc loco satis constare mihi videtur, omnino nugas esse, quicquid de Neptuni tridente comminiscuntur mythologi; sive quod triplicem illius potestatem, tollendi aequoris et placandi et servandi, significari velint, vel ut Scholiastes noster in Prometh. v. 921. διὰ τὸ τρίτον στοιχεῖον εἶναι αὐτὸν, ἢ διὰ εἰς [τὸ] τρία διαιρεῖσθαι τὸ ὕδωρ, εἰς ποτάμιον, εἰς θαλάσσιον, καὶ εἰς λιμναῖον.

---

z) Thom. M. p. 257. Bern. a) Heph. p. 55, 10. Gaisf.
b) Festus v. Hippius.

Fulgentius Mytholog. I. c) *Neptunum tridentem ob hanc causam ferre fingitur, quod aquarum natura triplici virtute fungitur, liquida, foecunda, stabili.* Apage nimias illas argutias: tridens enim nihil aliud quam ἰχθυβόλος μηχανή, instrumentum, quo pisces figuntur et confodiuntur. Suidas: Ἰχθυόκεντρον· ἡ τρίαινα. Latinis *fuscina*. Poeta vetus,

Fulmina sub Iove sunt, Neptuni fuscina telum.

Gloss. Graecolat. *Τρίαινα. Tridens, fuscina.* Ibid. *Τριόδους, fuscina.* Petronius, c. 109. *Alius exultantes quaerebat fuscina pisces.*]

v. 138. *ΚΑΔΜΟΥ ΕΠΩΝΥΜΟΝ ΠΟΛΙΝ.* Bene monet Scholiastes *A'*. Martem invocat ad tuendam civitatem *Κάδμου ἐπώνυμον*, qui Harmoniam, Martis et Veneris filiam, in uxorem duxerat. Porro civitates ἐπώνυμοι sunt iis, a quibus nomen trahunt. Apollodor. II. 4. *Κἀκεῖνοι πόλεις αὐτῶν ἐπωνύμους κτίσαντες.* Quo sensu Prometheus Oceanum alloquens apud nostrum, Prom. v. 300, ἐπώνυμον ῥεῦμα dixit, nempe ab Oceano denominatum mare. Caeterum is, qui nomen confert civitati, ipse etiam ἐπώνυμος dicitur. Sic Minerva in *Atthide Athenas condidit, quas ex suo nomine appellavit,* ut cum Hygino loquar, Fab. c. 275. d) et Marcianus in Periegesi, *ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν προσηγορίαν λαβεῖν* Athenas dixit. Erat ergo Minerva Athenarum ἐπώνυμος, a qua nomen suum traxerunt. Ita ipsa de se apud Euripidem in Ione, v. 1555.

Ἐπώνυμος δὲ σῆς ἀφικόμην χθονὸς
Παλλάς. ——

Ita Romulus Romae conditor, eiusdem ἐπώνυμος. Athen. I. 2. e) ubi ὑπό τε τοῦ τῆς πόλεως ἐπωνύμου Ῥωμύλου male transtulit Dalechampius: *quas tum Romulus conditor urbis sui cognominis*, etc. Id enim est ὁμώνυμος. In eundem errorem lapsi sunt et plurimi interpretes. Aelian. Var. Hist. II. 33. *Ἀκραγαντῖνοι δὲ τὸν ἐπώνυμον τῆς πόλεως ποταμὸν παιδὶ ὡραίῳ εἰκάσαντες θύουσι.* Interpres: *Agragentini cognominem urbi fluvium speciosi pueri forma effingentes illi sacrificant.* At Aelianus intellexit fluvium, qui urbi nomen dedit. Steph. *Ἀκράγαντες, πόλεις πέντε· Σικελίας, ἀπὸ ποταμοῦ παραρρέοντος.* Obiter in eadem re emendandus Varro, De ling. Lat. IV. f) *Oppidum quod primum conditum in Latio stirpis Romanae Lavinium: nam ibi dii penates nostri. Hoc a Latini filia, quae coniuncta Aeneae, Lavinia appellata.* Lege *Lavinia appellatum*

---

c) Fulgent.: „N. t. ob h. rem f. pingitur, q. a. n. tr. v. fungatur id est l. f. st." Sic ed. Aug. Vindel. a. 1521. *fabul. Neptun.*

d) Hyg. p. 205. Scheff. e) Athen. I, p. 3. C.

f) Varr. IV, p. 40. Bip.

Caeterum hic arx Cadmea intelligenda; πόλις pro ἀκρόπολις. Cadmea primo oppidum fuit, a Cadmo extructum; postea Thebis, iuxta quas condita est, auctis arx Thebarum dicta est.

[v. 143. ΣΕΘΕΝ ΕΞ ΑΙΜΑΤΟΣ. Id est, ἐκ σου, quae generis nostri προμάτωρ. Hesych. Αἷμα· γένος, σπέρμα.

Hom. Il. Z'. 211.

Ταύτης τοι γενεῆς τε καὶ αἵματος εὔχομαι εἶναι.

Iupiter apud Silium Italicum, III. 573. Venerem alloquitur:

—— tenet longumque tenebit
Tarpeias arces sanguis tuus.

Usurpatur etiam communiter de utroque parente; Horat. de Augusto, in Carm. Saecul. v. 50.

Clarus Anchisae Venerisque sanguis.

Ovid. Metam. V. 514.

Proque meo veni supplex tibi, Iupiter, inquit,
Sanguine, proque tuo.]

v. 147. (145.) ΛΥΚΕΙΟΣ ΓΕΝΟΥ. Gellius, V. 12. *Simulacrum igitur Dei Veiovis, quod est in aede de qua supra dixi, sagittas tenet quae sunt videlicet paratae ad nocendum: quapropter eum Deum plerique Apollinem esse dixerunt.* [De Iove Lycaeo vide Pausaniam, Arcad. c. 2. g) Ad Virgilianum illud Aen. VIII. 342.

—— et gelida monstrat sub rupe lupercal,
Parrhasio dictum Panos de more Lycaei,

Germanus Valens Guellius: „Sophocl. in Electr. v. 16.

—— *τοῦ λυκοκτόνου θεοῦ — Ἀγορὰ Λύκειος·*

Et Aeschyl. in Ἑπτά:

—— *Καὶ σὺ Λύκει' ἄναξ Λύκειος — Γενοῦ στρατῷ δαΐῳ.*

Quamvis alii ad Apollinem referri malint, qui et λύκειος dicebatur a poetis, et Aeschylo in Agamemnone, v. 1266. Ὀτοτοῖ Λύκει' Ἄπολλον, sub persona Cassandrae, διὰ τὸ ἐν Λυκίᾳ, τῇ πόλει, τιμᾶσθαι αὐτὸν, ἢ διὰ τὸ λύκον αὐτῷ ἱερὸν εἶναι, ἢ, ὅτι κρεῖττον, διὰ τὸ λυκόφως ποιεῖν τῆς νυκτὸς ὑποχωρούσης h). Quamvis et fortasse ad Panem illud Aeschyli referre satius sit, cum pauculis post versibus i), invocata quoque Diana, Apollinem disertis verbis inclamet chorus:

Ὦ φίλ' Ἄπολλον — Κόναβος ἐν πύλαις κ. τ. λ.

quod alioqui superfluum videretur, si tam vicinis et propinquis clausulis bis eundem Deum appellaret.]

---

g) Paus. VIII, 2, 1. add. VIII, 30, 2. 38, 6. 7. 53, 11.
h) Schol. ad nostr. loc. i) v. 159.

v. 149. (147.) *ΣΤΟΝΩΝ ΑΥΤΑΣ.* Vel subintelligendum ἐπί, vel scribendum, ut transtulimus, ἀΰτας, ab ἀΰω audio.

v. 155. (153.) *ΑΞΟΝΩΝ ΒΡΙΘΟΜΕΝΩΝ ΧΝΟΑΙ.* Callimachus, Hymn. V. 14.

Συρίγγων ἀΐω φθόγγον ὑπαξονίων.

[Homer. Iliad. Ε'. 839.

—— μέγα δ' ἔβραχε φήγινος ἄξων — Βριθοσύνῃ.]

Χνόαι sunt, interprete Hesychio, αἱ χοινικίδες, αἱ τοῦ ἄξονος σύριγγες.

[v. 159. (155.) *ΔΟΡΥΤΙΝΑΚΤΟΣ Δ' ΑΙΘΗΡ ΕΠΙΜΑΙΝΕΤΑΙ.* Illustris expressio. Supplic. v. 615.

Πανδημίᾳ γὰρ χερσὶ δεξιωνύμοις
Ἔφριξεν αἰθὴρ, τόνδε κραινόντων λόγον.]

v. 162. (158.) *ΕΠΑΛΑΞΕΩΝ.* Ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων; quomodo ad illud Sophoclis, in Philoctete, v. 206.

—— στίβον κατ' ἀνάγκαν Ἕρποντος,

scholiastes legit στίβου, et monet subintelligendum ἐπί. Quam lectionem ego magis probarim, nam τοῦ ἕρπειν transitive exemplum facile non occurrit.

[v. 168. (162.) *ΑΓΝΟΝ ΤΕΛΟΣ.* Vel tollendum erit στίγμα τέλειον, ut cohaereant haec cum sequentibus, vel, quod malim, parenthesi cum praecedentibus includenda hoc modo:

Ὦ φίλ' Ἄπολλον (Κόναβος ἐν πύλαις — Χαλκοδέτων σακέων, —
Καὶ Διόθεν πολὲ — μόκραντον ἁγνὸν τέλος·) Ἔν μάχαισί
τε κ. τ. λ.

Orationem summo artificio interrumpit, quo ostendat insignem pavorem et festinationem votorum in virginibus desperabundis. Ita Callimach. Hymn. V. 13.

Ὦ ἴτ' Ἀχαιϊάδες, καὶ μὴ μύρα μηδ' ἀλαβάστρος,
(Συρίγγων ἀΐω φθόγγον ὑπαξονίων)
Μὴ μύρα λωτροχόοι τᾷ Παλλάδι κ. τ. λ.

et Catullus [k]) a Viro incomparabili Ioseph. Scaligero optime restitutus, in Nupt. Iul. et Manl. v. 96.

Prodeas nova nupta
(Iam videtur) ut audias
Nostra verba; (viden' faces
Aureas quatiunt comas?)
Prodeas nova nupta.

Sophocles, Philoctet. v. 398.

Ὅτε τὰ πάτρια τεύ — χεα παρεδίδοσαν — (ἰὼ μάκαιρα ταυρο —
κτόνων λεόντων ἔφε — δρε) τῷ Λαερτίου (Σέβας ὑπέρτατον.)

---

k) Catull. carm. 62.

v. 169. (163.) *ΜΑΚΑΙΡ' ΑΝΑΣΣ' ΟΓΚΑ.* Aliqui a vico Boeotiae Onca nominato dictam volunt. Schol. Pind. Olymp. II. 48. *Ἄγαλμα Παλλάδος ὁ Κάδμος ἱδρύσατο ἐν Ὄγκαις, κώμῃ τῆς Βοιωτίας. Ὀγκαία οὖν ἡ Ἀθηνᾶ τιμᾶται.* Scholiastes *A'.* ad hunc locum: *διὸ καὶ ὡς ἐκ Φοινίκων κατηγμένος Ὄγκαν Ἀθηνᾶν παρὰ Θηβαίοις τιμᾶσθαι ἐποίησε.* Recte: ita veteres. Stephanus, *Ὄγκα ἡ Ἀθηνᾶ κατὰ Φοίνικας.* Male igitur idem Scholiastes vocem esse Aegyptiam dicit, cum Pausanias l), Boeot. c. 12. ex hoc ipso Deae nomine Cadmum non Aegyptium, sed Phoenicem fuisse probet: *τοῖς νομίζουσιν εἰς γῆν ἀφικέσθαι Κάδμον τὴν Θηβαΐδα Αἰγύπτιον καὶ οὐ Φοίνικα ὄντα ἐστὶν ἐναντίον τῷ λόγῳ τῆς Ἀθηνᾶς ταύτης τὸ ὄνομα, ὅτι Ὄγκα* (vel *Ὄγγα*, ita enim legendum, non *Σίγα*, monuerunt alii) *κατὰ γλῶσσαν τῶν Φοινίκων καλεῖται, καὶ οὐ Σάϊς κατὰ τὴν Αἰγυπτίων φωνήν.*

v. 170. (164.) *ΠΡΟ ΠΟΛΕΩΣ.* Sc. quae in templo ante civitatem colitur. Scholiastes Sophoclis m): *δύο ἱερὰ ἐν ταῖς Θήβαις ἵδρυται τῇ Ἀθηνᾷ, τὸ μὲν Ὀγκαίας* (ita scribendum, non *Οἰκαίας*) *τὸ δὲ Ἰσμηνίας.* Pausaniae aetate tantum ara sub dio, eo ipso loco, quo bos fessa procubuit et Cadmum, ut urbem conderet, admonuit.

[v. 173. (167.) *ΤΕΛΕΙΟΙ ΤΕΛΕΙΑΙ ΤΕ.* Supra v. 35. *Εὖ τελεῖ θεός.*]

[v. 176. (170.) *ΕΤΕΡΟΦΩΝΩι ΣΤΡΑΤΩι.* Act. Apost. II. 4. *Καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις*, sc. diversis a lingua loci. Ita enim videtur intelligendum. Porro miseriae gravis fuit exaggeratio, versari inter homines linguae extraneae.]

[v. 181. (175.) *ΑΜΦΙΒΑΝΤΕΣ ΠΟΛΙΝ.* Scholiastes ad Homericum illud refert Il. *A'.* 37. *ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας*, quod est ex interpretatione Hesychii *προΐστασαι, ὑπερμαχεῖς, καὶ σώζεις.* Callimachus, Hymn. IV. 27. Homerum secutus,

Δῆλε φίλη τοῖός σε βοηθόος ἀμφιβέβηκεν.]

[v. 183. (177.) *ΜΕΛΕΣΘ' ΙΕΡΩΝ ΔΗΜΙΩΝ.* Schol. *A'.* *Κοινῇ γὰρ πάντες ἐκείνοις ἀνετίθουν χρήματα.* In templis quidem thesauri fuere, quibus cum aliae res sacrae, tum privatae etiam aliquando pecuniae repositae sunt. Meminit Herodotus n) thesaurorum Delphis Corinthiorum, Clazomeniorum, Siphniorum, aliorumque: Pausanias o) Potidiatarum, Cnidiorum, Sicyoniorum et Thebanorum. Neque Graeci tantum aut viciniorum insularum incolae, sed et *οἱ πόῤῥωθεν*, Strabone teste, IX. p. 420. *θησαυροὺς κατεσκεύαζον*, inter quos Croesum, Alyattum, Italos, Siculosque nominat. Et qui cratera a Romanis ut praedae decimam Delphos attulere,

---

l) Paus. IX, 12, 2.
m) ad Oed. Reg. v. 20.
n) Her. I, 50. 51.
o) Paus. X, 11, 5.

ἀνέθεντο [ἀναθέντες] αὐτὸν εἰς τὸν τῶν Μασσιλιωτῶν θησαυρόν. Diod. XV. p)]

[v. 186. (180.) *ΟΡΓΙΩΝ*. Orgia proprie sacra opertanea, qualia erant illa mysteria, quae Liberi Patris symmistae, ut loquitur Apuleius, Apolog. primae p. 494., domi condita celant, et absque omnibus profanis tacite venerantur. Euripides, Bacch. v. 471:

> ΠΕΝΘ. Τὰ δ' ὄργι' ἐστὶ τίν' ἰδέαν ἔχοντά σοι;
> ΔΙΟ. Ἄῤῥητ' ἀβακχεύτοισιν εἰδέναι βροτῶν.

Catullus, LXIII. 260.

> Orgia quae frustra cupiunt audire profani.

Lucianus, de Saltat. q) c. 15. *Τὰ μὲν ὄργια σιωπᾶν ἄξιον τῶν ἀμυήτων ἕνεκα.* Quo fit, ut παρὰ τὸ εἴργειν τοὺς ἀμυήτους αὐτῶν dici putet Scholiastes Apollonii, I. 920. Malim tamen cum aliis ἀπὸ τοῦ ἔργου derivare, ea significatione, quae rem divinam vel sacrificium denotat; fuisse enim haec sacra in honorem tam aliorum deorum quam Bacchi celebrari solita, nimis notum. Servius in Virgil. Aen. IV. 303. *Sciendum ὄργια apud Graecos dici sacra omnia, sicut apud Latinos caeremoniae dicuntur:* quo sensu et hic accipi non est quod moneam.]

II.

[v. 191. (185.) *ΒΡΕΤΗ ΠΕΣΟΥΣΑΣ ΠΡΟΣ ΠΟΛΙΣΣΟΥΧΩΝ ΘΕΩΝ*. Morem hunc obsessorum pulchre describit I. Caesar, de Bello Civili II. 5. *Facile erat ex castris C. Trebonii atque omnibus superioribus locis prospicere in urbem, ut omnis iuventus, quae in oppido remanserat, omnesque superioris aetatis cum liberis atque uxoribus publicisque custodiis aut ex muro ad coelum manus tenderent, aut templa deorum immortalium adirent, et ante simulacra proiecti victoriam ab Diis exposcerent.*]

[v. 192. (186.) *ΛΑΚΑΖΕΙΝ*. Hesych. *Λακάζει· βοᾷ, λέληκε, ἀπὸ τοῦ λακεῖν.* Vide quae ad Agamemn. v. 623.]

Ibid. *ΣΩΦΡΟΝΩΝ ΜΙΣΗΜΑΤΑ*. Potest vel ad virgines referri, ut v. 188. *θρέμματ' οὐκ ἀνασχετά,* vel ad ipsum sermonem et eiulatus virginum, sicut Scholiastes Α. accepit et Grotius, qui hunc versum sententiam fecit. [Rectius fortasse ad mulieres; ut sit sententia: vos θρέμματ' οὐκ ἀνασχετά, vos inquam, σωφρόνων μισήματα interrogo.]

[v. 193. *ΕΥΕΣΤΟΙ*. Hesych. *Εὐεστώ· εὐθηνία, ἀπὸ τοῦ εὖ εἶναι, καὶ εὐδαιμονία, ἀπὸ τοῦ εὖ ἑστάναι τὸν οἶκον.* Noster infra, in Agamemn. v. 656.

> Ἥκοντα πρὸς χαίρουσαν εὐεστοῖ πόλιν.]

---

p) imo XIV, cap. 93. q) Luc. vol. II, p. 277.

[v. 197. (191.) *ΔΙΑΔΡΟΜΟΥΣ ΦΥΓΑΣ ΘΕΙΣΑΙ.* Seneca, Nat. Quaest. VI. 29. *Aliquos insanis, attonitisque similes discurrere facit metus.*]

[v. 203. *ΧΩ,ΤΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑΙΧΜΙΩΝ.* Martinius in Lexico Philologico (v. Hermaphroditus) de Hermaphroditis dictum putat, *Hi enim*, inquit, *in confinio utriusque sexus*, An potius de eunuchis? Ita Atyn ἡμίθηλυν vocat Anacreon, Carm. XIII. 2. Catullus, Carm. LXIII. 6. *sine viro*; Arnobius *spoliatum viro.* Ego vero potius cum Scholiaste consentio. Noster apud Clementem Alexandrinum, Strom. V. p. 257. r)

Ζεύς τοι τὰ πάντα χὤτι τῶνδ' ὑπέρτερον.

Non quod aliquid sit praeter omnia, sed si aliquid poterit esse, id foret Iupiter.

v. 204. *ΒΟΥΛΕΥΣΕΤΑΙ.* Forte βαλήσεται.

v. 205. *ΛΕΥΣΤΗΡΑ.* Hesychius, *Λευστῆρα·* φονία λίθοις ἀναιροῦντα. Supplicium frequens apud veteres Graecos. Parthenius Eroticis s): προὐτρέψατο (Achilles) τοὺς στρατιώτας καταλεῦσαι τὴν κόρην. Dein e poeta innominato profert:

—— οἱ μὲν ἔπεφνον
Πανσυδίῃ θαμινῇσιν ἀράσσοντες λιθάδεσσιν.

Aelianus, Var. hist. VII. t) Ἑτοίμων οὖν ὄντων Ἀθηναίων βάλλειν αὐτὸν λίθοις. Sophocles, Aiace Flagell. v. 254. *Λιθόλευστον ἄρην* vocat. [Homer. Il. Γ'. 56.

—— ἦ τέ κεν ἤδη
Λάϊνον ἕσσο χιτῶνα, κακῶν ἕνεχ' ὅσσα ἔοργας.

Ad quem locum vide virum clarissimum D. Iacobum Duportum in Gnomologia Homerica.]

v. 206. *ΜΗ ΓΥΝΗ ΒΟΥΛΕΥΕΤΩ.* Homerus, Iliad. Ζ'. 490.

Ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε,
Ἱστόν τ', ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
Ἔργον ἐποίχεσθαι· πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει
Πᾶσιν, ἐμοὶ δὲ μάλιστα, τοὶ Ἰλίῳ ἐγγεγάασιν.

Virgilius, Aen. VII. 443.

Cura tibi Divum effigies et templa tueri.

Euripides, Heraclidis, v. 477.

Γυναικὶ γὰρ σιγή τε καὶ τὸ σωφρονεῖν
Κάλλιστον, εἴσω δ' ἥσυχον μένειν δόμων.

v. 211. *ΣΥΡΙΓΓΕΣ ΕΚΛΑΓΞΑΝ.* Callim. Hymn. V. 14.

Συρίγγων αἴω φθόγγον ὑπαξονίων.

---

r) Aesch. fragm. inc. 304. Sch.
s) Parthen. c. XXI.
t) Ael. V. H. V, 19.

[v. 117. *ΔΟΧΜΟΛΟΦΩΝ ΑΝΔΡΩΝ.* Claudianus, in III. consulat. Honorii, v. 133.

Fervet cristatis exercitus undique turmis.

Virg. Aeneid. IX. 732.

—— tremunt in vertice cristae.

Homer. Iliad. Υ'. 162. *Νευστάζων κόρυθι.* Ammian. Marcell. XX. x) *Acies conis galearum minacius nutans.*

v. 118. *ΚΑΧΛΑΖΕΙ.* Euripides, Hippolyto, v. 1211.

—— καὶ πέριξ ἀφρὸν
Πολὺν καχλάζων ποντίῳ φυσήματι.

Lycophron, v. 80.

Ζηνὸς καχλάζων νασμὸς ——

Attius, Fragm. v. 586. y)

Ac ubi curvo littore latrans
Unda sub undis labunda sonit.
Simul et circum magna sonantibus
Excita saxis saeva sonando
Crepitu clangente cachinnat.

[v. 120. *ΖΕΥ ΠΑΤΕΡ ΠΑΝΤΕΛΕΣ.* Qui exitum omnium rerum in potestate habes; qui omnia inspicis et administras. Hesych. *Παντελής· ὁλοτελὴς καὶ παντεποπτής. Ὁ πάντα καθορῶν.* Ita postea v. 260. *Ὦ παγκρατὲς Ζεῦ.*]

[v. 124. *ΔΙΑΔΕΤΟΙ ΔΕ ΓΕΝΥΩΝ ΙΠΠΕΙΩΝ.* Alligati ad maxillas equinas. Seneca, in Hippol. v. 1003.

Et ora fraenis domita substrictis ligat.]

[v. 125. *ΚΙΝΥΡΟΝΤΑΙ ΦΟΒΟΝ ΧΑΛΙΝΟΙ.* Alii *φόνον* ut Prom. Vinct. v. 355.

Σμερδναῖσι γαμφηλαῖσι συρίζων φόνον.

Malim vero *φόβον* retinere. De equo, Iob. XXXIX. 19. *Ἐνέδυσας δὲ τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ φόβον.* Chrysost. Ut elatione cervicis terrorem incutiat. De fraenis Virgilius, Georg. III. 184.

—— fraenos audire sonantes.

Ovidius, Metam. II. 121.

Quadrupedes ducunt adduntque sonantia fraena.

Accedit quod tum ornatus tum terrorem incutiendi gratia tintinnabula fraenis appendebantur. Schol. Aristoph. in Ranas, v. 994. *Κωδωνοφαλαροπώλους· Ἀπολλώνιός φησιν, ὅτι παρήνεγκε χρωμένους κώδωσί τινας· κώδωνας ἐν τοῖς φαλάροις καὶ χαλινοῖς τῶν ἵππων ἔχοντες.* Euripides, Rheso, v. 304.

---

x) Amm. Marc. XX, 11, 21.

y) p. 139. in Scriveri Collect. vett. tragg. (p. 235. Both.)

— Γοργὼ δ' ὡς ἐπ' αἰγίδος θοᾶς
Χαλκῇ μετώποις ἱππικοῖσι πρόςδετος,
Πολλοῖσι σὺν κώδωσιν ἐκτύπει φόβον.]

[v. 127. ΠΥΛΑΙΣ ΕΒΔΟΜΑΙΣ. Septimus pro septem, Thomas Magister [z]). Ἑβδόμη· οὐ μόνον ἡ μετὰ τὰς ἓξ μονάδας μονὰς, ἀλλὰ καὶ ἅπας ὁ ἑπτὰ ἀριθμός. Αἰσχύλος ἐν τοῖς Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις· ἑπτὰ δ' ἀγήνορες πρέποντες στρατοῦ δορυσσόοις σαγαῖς πύλαις ἑβδόμαις προσίστανται.]

v. 129. Scholiastes *A'*.. Ταῦτα δὲ δοχμικά ἐστι. An legendum δοχμαϊκά? De versu dochmaico vide Hephaestionem p. 33. [a])

[v. 132. ΙΠΠΙΟΣ. Festus, VIII. [b]) *Hippius, id est, equester Neptunus dictus est, vel quod Pegasus ex eo et Pegaside natus sit, vel quod equuleus, ut putant, loco eius suppositus Saturno fuerit, quem pro Neptuno devoraret; vel quod tridentis ictu terra equum excierit; cui ob hoc in Illyrico quaternos equos iaciebant nono quoque anno in mare.* Sophocles, Oedip. Colon. v. 705.

Ὦ παῖ Κρόνου, σὺ γάρ νιν εἰς
Τόδ' εἷσας αὔχημ', ἄναξ Πόσειδον,
Ἵπποισιν τὸν ἀκεστῆρα χαλινὸν
Πρώταισι ταῖσδε κτίσας ἀγυιαῖς.

Ovid. Metam. VI. 75.

Stare Deum pelagi, longoque ferire tridente
Aspera saxa facit, medioque e vulnere saxi
Exsiluisse ferum.

Virgil. Georg. I. 13.

— Tuque, o cui prima frementem
Fudit equum tellus magno percussa tridenti
Neptune.

Aristophanes, Equit. v. 548.

Ἵππι' ἄναξ Πόσειδον, ᾧ
Χαλκοκρότων ἵππων κτύπος
Καὶ χρεμετισμὸς ἀνδάνει.]

[v. 134. ΙΧΘΥΒΟΛΩι ΜΗΧΑΝΑι. Vel ex hoc loco satis constare mihi videtur, omnino nugas esse, quicquid de Neptuni tridente comminiscuntur mythologi; sive quod triplicem illius potestatem, tollendi aequoris et placandi et servandi, significari velint, vel ut Scholiastes noster in Prometh. v. 921. διὰ τὸ τρίτον στοιχεῖον εἶναι αὐτὸν, ἢ διὰ εἰς [τὸ] τρία διαιρεῖσθαι τὸ ὕδωρ, εἰς ποτάμιον, εἰς θαλάσσιον, καὶ εἰς λιμναῖον.

---

z) Thom. M. p. 257. Bern. a) Heph. p. 55, 10. Gaisf.
b) Festus v. Hippius.

Fulgentius Mytholog. I. c) *Neptunum tridentem ob hanc causam ferre fingitur, quod aquarum natura triplici virtute fungitur, liquida, foecunda, stabili.* Apage nimias illas argutias: tridens enim nihil aliud quam ἰχθυβόλος μηχανή, instrumentum, quo pisces figuntur et confodiuntur. Suidas: Ἰχθυόκεντρον· ἡ τρίαινα. Latinis *fuscina.* Poeta vetus,

Fulmina sub Iove sunt, Neptuni fuscina telum.

Gloss. Graecolat. *Τρίαινα. Tridens, fuscina.* Ibid. *Τριόδους, fuscina.* Petronius, c. 109. *Alius exultantes quaerebat fuscina pisces.*]

v. 138. *ΚΑΔΜΟΥ ΕΠΩΝΥΜΟΝ ΠΟΛΙΝ.* Bene monet Scholiastes *A'*. Martem invocat ad tuendam civitatem *Κάδμου ἐπώνυμον*, qui Harmoniam, Martis et Veneris filiam, in uxorem duxerat. Porro civitates *ἐπώνυμοι* sunt iis, a quibus nomen trahunt. Apollodor. II. 4. *Κἀκεῖνοι πόλεις αὐτῶν ἐπωνύμους κτίσαντες.* Quo sensu Prometheus Oceanum alloquens apud nostrum, Prom. v. 300, *ἐπώνυμον ῥεῦμα* dixit, nempe ab Oceano denominatum mare. Caeterum is, qui nomen confert civitati, ipse etiam *ἐπώνυμος* dicitur. Sic Minerva in *Atthide Athenas condidit, quas ex suo nomine appellavit,* ut cum Hygino loquar, Fab. c. 275. d) et Marcianus in Periegesi, *ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς τὴν προσηγορίαν λαβεῖν* Athenas dixit. Erat ergo Minerva Athenarum *ἐπώνυμος*, a qua nomen suum traxerunt. Ita ipsa de se apud Euripidem in Ione, v. 1555.

Ἐπώνυμος δὲ σῆς ἀφικόμην χθονὸς
Παλλάς. ——

Ita Romulus Romae conditor, eiusdem *ἐπώνυμος*. Athen. I. 2. e) ubi *ὑπό τε τοῦ τῆς πόλεως ἐπωνύμου Ῥωμύλου* male transtulit Dalechampius: *quas tum Romulus conditor urbis sui cognominis*, etc. Id enim est *ὁμώνυμος*. In eundem errorem lapsi sunt et plurimi interpretes. Aelian. Var. Hist. II. 33. *Ἀκραγαντῖνοι δὲ τὸν ἐπώνυμον τῆς πόλεως ποταμὸν παιδὶ ὡραίῳ εἰκάσαντες θύουσι.* Interpres: *Agragentini cognominem urbi fluvium speciosi pueri forma effingentes illi sacrificant.* At Aelianus intellexit fluvium, qui urbi nomen dedit. Steph. *Ἀκράγαντες, πόλεις πέντε· Σικελίας, ἀπὸ ποταμοῦ παραῤῥέοντος.* Obiter in eadem re emendandus Varro, De ling. Lat. IV. f) *Oppidum quod primum conditum in Latio stirpis Romanae Lavinium: num ibi dii penates nostri. Hoc a Latini filia, quae coniuncta Aeneae, Lavinia appellata.* Lege *Lavinia appellatum.*

---

c) Fulgent.: „N. t. ob h. rem f. pingitur, q. a. n. tr. v. fungatur, id est l. f. st." Sic ed. Aug. Vindel. a. 1521. *fabul. Neptun.*

d) Hyg. p. 205. Scheff.

e) Athen. I, p. 3. C.

f) Varr. IV, p. 40. Bip.

Caeterum hic arx Cadmea intelligenda; πόλις pro ἀκρόπολις. Cadmea primo oppidum fuit, a Cadmo extructum; postea Thebis, iuxta quas condita est, auctis arx Thebarum dicta est.

[v. 143. ΣΕΘΕΝ ΕΞ ΑΙΜΑΤΟΣ. Id est, ἐκ σου, quae generis nostri προμάτωρ. Hesych. Αἷμα· γένος, σπέρμα. Hom. Il. Z'. 211.

Ταύτης τοι γενεῆς τε καὶ αἵματος εὔχομαι εἶναι.

Iupiter apud Silium Italicum, III. 573. Venerem alloquitur:

—— tenet longumque tenebit
Tarpeias arces sanguis tuus.

Usurpatur etiam communiter de utroque parente; Horat. de Augusto, in Carm. Saecul. v. 50.

Clarus Anchisae Venerisque sanguis.

Ovid. Metam. V. 514.

Proque meo veni supplex tibi, Iupiter, inquit,
Sanguine, proque tuo.]

v. 147. (145.) ΛΥΚΕΙΟΣ ΓΕΝΟΥ. Gellius, V. 12. *Simulacrum igitur Dei Veiovis, quod est in aede de qua supra dixi, sagittas tenet quae sunt videlicet paratae ad nocendum: quapropter eum Deum plerique Apollinem esse dixerunt.* [De Iove Lycaeo vide Pausaniam, Arcad. c. 2. g) Ad Virgilianum illud Aen. VIII. 342.

—— et gelida monstrat sub rupe lupercal,
Parrhasio dictum Panos de more Lycaei,

Germanus Valens Guellius: „Sophocl. in Electr. v. 16.

—— τοῦ λυκοκτόνου θεοῦ — Ἀγορὰ Λύκειος·

Et Aeschyl. in Ἑπτά:

—— Καὶ σὺ Λύκει' ἄναξ Λύκειος — Γενοῦ στρατῷ δαΐῳ.

Quamvis alii ad Apollinem referri malint, qui et λύκειος dicebatur a poetis, et Aeschylo in Agamemnone, v. 1266. Ὀτοτοῖ Λύκει' Ἄπολλον, sub persona Cassandrae, διὰ τὸ ἐν Λυκίᾳ, τῇ πόλει, τιμᾶσθαι αὐτὸν, ἢ διὰ τὸ λύκον αὐτῷ ἱερὸν εἶναι, ἤ, ὅπερ κρεῖττον, διὰ τὸ λυκόφως ποιεῖν τῆς νυκτὸς ὑποχωρούσης h). Quamvis et fortasse ad Panem illud Aeschyli referre satius sit, cum pauculis post versibus i), invocata quoque Diana, Apollinem disertis verbis inclamet chorus:

Ὦ φίλ' Ἄπολλον — Κόναβος ἐν πύλαις κ. τ. λ.

quod alioqui superfluum videretur, si tam vicinis et propinquis clausulis bis eundem Deum appellaret.]

---

g) Paus. VIII, 2, 1. add. VIII, 30, 2. 38, 6. 7. 53, 11.
h) Schol. ad nostr. loc.   i) v. 159.

v. 149. (147.) *ΣΤΟΝΩΝ ΑΥΤΑΣ.* Vel subintelligendum ἐπὶ, vel scribendum, ut transtulimus, ἀΰτας, ab ἀΰω audio.

v. 156. (153.) *ΑΞΟΝΩΝ ΒΡΙΘΟΜΕΝΩΝ ΧΝΟΑΙ.* Callimachus, Hymn. V. 14.

Συρίγγων ἀΐω φθόγγον ὑπαξονίων.

[Homer. Iliad. Ε'. 839.

— μέγα δ' ἔβραχε φήγινος ἄξων — Βριθοσύνῃ.]

Χνόαι sunt, interprete Hesychio, αἱ χοινικίδες, αἱ τοῦ ἄξονος σύριγγες.

[v. 159. (155.) *ΔΟΡΥΤΙΝΑΚΤΟΣ Δ' ΑΙΘΗΡ ΕΠΙΜΑΙΝΕΤΑΙ.* Illustris expressio. Supplic. v. 615.

Πανδημίᾳ γὰρ χερσὶ δεξιωνύμοις
Ἔφριξεν αἰθὴρ, τόνδε κραινόντων λόγον.]

v. 162. (158.) *ΕΠΑΛΞΕΩΝ.* Ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων; quomodo ad illud Sophoclis, in Philoctete, v. 206.

— στίβον κατ' ἀνάγκαν Ἕρποντος,

scholiastes legit στίβου, et monet subintelligendum ἐπί. Quam lectionem ego magis probarim, nam τοῦ ἕρπειν transitive exemplum facile non occurrit.

[v. 168. (162.) *ΑΓΝΟΝ ΤΕΛΟΣ.* Vel tollendum erit στίγμα τέλειον, ut cohaereant haec cum sequentibus, vel, quod malim, parenthesi cum praecedentibus includenda hoc modo:

Ὦ φίλ' Ἄπολλον (Κόναβος ἐν πύλαις — Χαλκοδέτων σακέων, — Καὶ Διόθεν πολε — μόκραντον ἁγνὸν τέλος·) Ἔν μάχᾳ τε κ. τ. λ.

Orationem summo artificio interrumpit, quo ostendat insignem pavorem et festinationem votorum in virginibus desperabundis. Ita Callimach. Hymn. V. 13.

Ὦ ἴτ' Ἀχαιϊάδες, καὶ μὴ μύρα μηδ' ἀλαβάστρος,
(Συρίγγων ἀΐω φθόγγον ὑπαξονίων)
Μὴ μύρα λωτροχόοι τᾷ Παλλάδι κ. τ. λ.

et Catullus [k]) a Viro incomparabili Ioseph. Scaligero optime restitutus, in Nupt. Iul. et Manl. v. 96.

Prodeas nova nupta
(Iam videtur) ut audias
Nostra verba; (viden' faces
Aureas quatiunt comas?)
Prodeas nova nupta.

Sophocles, Philoctet. v. 398.

Ὅτε τὰ πάτρια τεύ — χεα παρεδίδοσαν — (ἰὼ μάκαιρα ταυροκτόνων λεόντων ἔφε — δρε) τῷ Λαερτίου (Σέβας ὑπέρτατον.)

---

k) Catull. carm. 62.

v. 169. (163.) *ΜΑΚΑΙΡ' ΑΝΑΣΣ' ΟΓΚΑ.* Aliqui a vico Boeotiae Onca nominato dictam volunt. Schol. Pind. Olymp. II. 48. *Ἄγαλμα Παλλάδος ὃ Κάδμος ἱδρύσατο ἐν Ὄγκαις, κώμῃ τῆς Βοιωτίας. Ὀγκαία οὖν ἡ Ἀθηνᾶ τιμᾶται.* Scholiastes *A'.* ad hunc locum: *διὸ καὶ ὡς ἐκ Φοινίκων κατηγμένος Ὄγκαν Ἀθηνᾶν παρὰ Θηβαίοις τιμᾶσθαι ἐποίησε.* Recte: ita veteres. Stephanus, *Ὄγκα ἡ Ἀθηνᾶ κατὰ Φοίνικας.* Male igitur idem Scholiastes vocem esse Aegyptiam dicit, cum Pausanias [l]), Boeot. c. 12. ex hoc ipso Deae nomine Cadmum non Aegyptium, sed Phoenicem fuisse probet: *τοῖς νομίζουσιν εἰς γῆν ἀφικέσθαι Κάδμον τὴν Θηβαΐδα Αἰγύπτιον καὶ οὐ Φοίνικα ὄντα ἐστὶν ἐναντίον τῷ λόγῳ τῆς Ἀθηνᾶς ταύτης τὸ ὄνομα, ὅτι Ὄγκα* (vel *Ὄγγα*, ita enim legendum, non *Σίγα*, monuerunt alii) *κατὰ γλῶσσαν τῶν Φοινίκων καλεῖται, καὶ οὐ Σάϊς κατὰ τὴν Αἰγυπτίων φωνήν.*

v. 170. (164.) *ΠΡΟ ΠΟΛΕΩΣ.* Sc. quae in templo ante civitatem colitur. Scholiastes Sophoclis [m]): *δύο ἱερὰ ἐν ταῖς Θήβαις ἵδρυνται τῇ Ἀθηνᾷ, τὸ μὲν Ὀγκαίας* (ita scribendum, non *Οἰκαίας*) *τὸ δὲ Ἰσμηνίας.* Pausaniae aetate tantum ara sub dio, eo ipso loco, quo bos fessa procubuit et Cadmum, ut urbem conderet, admonuit.

[v. 173. (167.) *ΤΕΛΕΙΟΙ ΤΕΛΕΙΑΙ ΤΕ.* Supra v. 35. *Ἐν τέλει θεός.*]

[v. 176. (170.) *ΕΤΕΡΟΦΩΝΩι ΣΤΡΑΤΩι.* Act. Apost. II. 4. *Καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις*, sc. diversis a lingua loci. Ita enim videtur intelligendum. Porro miseriae gravis fuit exaggeratio, versari inter homines linguae extraneae.]

[v. 181. (175.) *ΑΜΦΙΒΑΝΤΕΣ ΠΟΛΙΝ.* Scholiastes ad Homericum illud refert Il. *A'.* 37. *ὃς Χρύσην ἀμφιβέβηκας*, quod est ex interpretatione Hesychii *προΐστασαι, ὑπερμαχεῖς, καὶ σώζεις.* Callimachus, Hymn. IV. 27. Homerum secutus,

Δῆλε φίλη τοῖός σε βοηθόος ἀμφιβέβηκεν.]

[v. 183. (177.) *ΜΕΛΕΣΘ' ΙΕΡΩΝ ΔΗΜΙΩΝ.* Schol. *A'.* *Κοινῇ γὰρ πάντες ἐκείνοις ἀνετίθουν χρήματα.* In templis quidem thesauri fuere, quibus cum aliae res sacrae, tum privatae etiam aliquando pecuniae repositae sunt. Meminit Herodotus [n]) thesaurorum Delphis Corinthiorum, Clazomeniorum, Siphniorum, aliorumque: Pausanias [o]) Potidiatarum, Cnidiorum, Sicyoniorum et Thebanorum. Neque Graeci tantum aut viciniorum insularum incolae, sed et *οἱ πόῤῥωθεν*, Strabone teste, IX. p. 420. *θησαυροὺς κατεσκεύαζον*, inter quos Croesum, Alyattum, Italos, Siculosque nominat. Et qui cratera a Romanis ut praedae decimam Delphos attulere,

---

l) Paus. IX, 12, 2.
m) ad Oed. Reg. v. 20.
n) Her. I, 50. 51.
o) Paus. X, 11, 5.

ἀνέθεντο [ἀναθέντες] αὐτὸν εἰς τὸν τῶν Μασσαλιωτῶν θησαυρόν. Diod. XV. p)]

[v. 186. (180.) *ΟΡΓΙΩΝ*. Orgia proprie sacra opertanea, qualia erant illa mysteria, quae Liberi Patris symmistae, ut loquitur Apuleius, Apolog. primae p. 494., domi condita celant, et absque omnibus profanis tacite venerantur. Euripides, Bacch. v. 471:

ΠΕΝΘ. Τὰ δ' ὄργι' ἐστὶ τίν' ἰδέαν ἔχοντά σοι;
ΔΙΟ. Ἄῤῥητ' ἀβακχεύτοισιν εἰδέναι βροτῶν.

Catullus, LXIII. 260.

Orgia quae frustra cupiunt audire profani.

Lucianus, de Saltat. q) c. 15. Τὰ μὲν ὄργια σιωπᾷν ἄξιον τῶν ἀμυήτων ἕνεκα. Quo fit, ut παρὰ τὸ εἴργειν τοὺς ἀμυήτους αὐτῶν dici putet Scholiastes Apollonii, I. 920. Malim tamen cum aliis ἀπὸ τοῦ ἔργου derivare, ea significatione, quae rem divinam vel sacrificium denotat; fuisse enim haec sacra in honorem tam aliorum deorum quam Bacchi celebrari solita, nimis notum. Servius in Virgil. Aen. IV. 303. *Sciendum ὄργια apud Graecos dici sacra omnia, sicut apud Latinos caeremoniae dicuntur*: quo sensu et hic accipi non est quod moneam.]

II.

[v. 191. (185.) *ΒΡΕΤΗ ΠΕΣΟΥΣΑΣ ΠΡΟΣ ΠΟΛΙΣΣΟΥΧΩΝ ΘΕΩΝ*. Morem hunc obsessorum pulchre describit I. Caesar, de Bello Civili II. 5. *Facile erat ex castris C. Trebonii atque omnibus superioribus locis prospicere in urbem, ut omnis iuventus, quae in oppido remanserat, omnesque superioris aetatis cum liberis atque uxoribus publicisque custodiis aut ex muro ad coelum manus tenderent, aut templa deorum immortalium adirent, et ante simulacra proiecti victoriam ab Diis exposcerent.*]

[v. 192. (186.) *ΛΑΚΑΖΕΙΝ*. Hesych. Λακάζει· βοᾷ, λέληκε, ἀπὸ τοῦ λακεῖν. Vide quae ad Agamemn. v. 623.]

Ibid. *ΣΩΦΡΟΝΩΝ ΜΙΣΗΜΑΤΑ*. Potest vel ad virgines referri, ut v. 188. θρέμματ' οὐκ ἀνασχετά, vel ad ipsum sermonem et eiulatus virginum, sicut Scholiastes *A*. accepit et Grotius, qui hunc versum sententiam fecit. [Rectius fortasse ad mulieres; ut sit sententia: vos θρέμματ' οὐκ ἀνασχετά, vos inquam, σωφρόνων μισήματα interrogo.]

[v. 193. *ΕΥΕΣΤΟΙ*. Hesych. Εὐεστώ· εὐθηνία, ἀπὸ τοῦ εὖ εἶναι, καὶ εὐδαιμονία, ἀπὸ τοῦ εὖ ἑστάναι τὸν οἶκον. Noster infra, in Agamemn. v. 656.

Ἥκοντα πρὸς χαίρουσαν εὐεστοῖ πόλιν.]

---

p) imo XIV, cap. 93. q) Luc. vol. II, p. 277.

[v. 197. (191.) *ΔΙΑΔΡΟΜΟΥΣ ΦΥΓΑΣ ΘΕΙΣΑΙ.* Seneca, Nat. Quaest. VI. 29. *Aliquos insanis attonitisque similes discurrere facit metus.*]

[v. 203. *ΧΩ,ΤΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑΙΧΜΙΩΝ.* Martinius in Lexico Philologico (v. Hermaphroditus) de Hermaphroditis dictum putat, *Hi enim*, inquit, *in confinio utriusque sexus*, An potius de eunuchis? Ita Atyn ἡμίθηλυν vocat Anacreon, Carm. XIII. 2. Catullus, Carm. LXIII. 6. *sine viro*; Arnobius *spoliatum viro*. Ego vero potius cum Scholiaste consentio. Noster apud Clementem Alexandrinum, Strom. V. p. 257. r)

Ζεύς τοι τὰ πάντα χὤτι τῶνδ' ὑπέρτερον.

Non quod aliquid sit praeter omnia, sed si aliquid poterit esse, id foret Iupiter.

v. 204. *ΒΟΥΛΕΥΣΕΤΑΙ.* Forte βαλήσεται.

v. 205. *ΛΕΥΣΤΗΡΑ.* Hesychius, *Λευστῆρα*· φονέα λίθοις ἀναιροῦντα. Supplicium frequens apud veteres Graecos. Parthenius Eroticis s): προύτρέψατο (Achilles) τοὺς στρατιώτας καταλεῦσαι τὴν κόρην. Dein e poeta innominato profert:

— οἱ μὲν ἔπεφνον
Πανσυδίῃ θαμινῇσιν ἀράσσοντες λιθάδεσσιν.

Aelianus, Var. hist. VII. t) Ἑτοίμων οὖν ὄντων Ἀθηναίων βάλλειν αὐτὸν λίθοις. Sophocles, Aiace Flagell. v. 254. *Λιθόλευστον ἄρην* vocat. [Homer. Il. *Γ'*. 56.

— ἦ τέ κεν ἤδη
Λάϊνον ἕσσο χιτῶνα, κακῶν ἕνεχ' ὅσσα ἔοργας.

Ad quem locum vide virum clarissimum D. Iacobum Duportum in Gnomologia Homerica.]

v. 206. *ΜΗ ΓΥΝΗ ΒΟΥΛΕΥΕΤΩ.* Homerus, Iliad. *Ζ'*. 490.

Ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε,
Ἱστόν τ', ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
Ἔργον ἐποίχεσθαι· πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει
Πᾶσιν, ἐμοὶ δὲ μάλιστα, τοὶ Ἰλίῳ ἐγγεγάασιν.

Virgilius, Aen. VII. 443.

Cura tibi Divum effigies et templa tueri.

Euripides, Heraclidis, v. 477.

Γυναικὶ γὰρ σιγή τε καὶ τὸ σωφρονεῖν
Κάλλιστον, εἴσω δ' ἥσυχον μένειν δόμων.

v. 211. *ΣΥΡΙΓΓΕΣ ΕΚΛΑΓΞΑΝ.* Callim. Hymn. V. 14.

Συρίγγων ἀΐω φθόγγον ὑπαξονίων.

---

r) Aesch. fragm. inc. 304. Sch.
s) Parthen. c. XXI.
t) Ael. V. H. V, 19.

[v. 212. *ΠΗΔΑΛΙΩΝ ... ΧΑΛΙΝΩΝ.* Metaphora a similitudine ducta. D. Iacob. III. 3. 4. Ἰδοὺ, τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν, πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. Ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα...... μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου. Sic Homerus navem vocat equum marinum Odyss. Δ. 708.

Νηῶν ὠκυπόρων ἐπιβαίνομεν, αἵ θ' ἁλὸς ἵπποι.]

[v. 213. (207.) *ΠΥΡΙΓΕΝΕΤΑΝ.* Quia in igni molliri et cudi solent. Quo sensu Euripides, Orest. v. 818. συγγενῆ παλάμην dixit ensem. Noster, v. 949.

Ὁ πόντιος
Ξεῖνος ἐκ πυρὸς συθεὶς
Θηκτὸς σίδαρος.]

v. 214. *ΤΙ ΟΥΝ; Ο ΝΑΥΤΗΣ.* [Κατ' ἐξοχήν: summus sc. nautarum, qui a patrono navi praeficitur. Κυβερνήτης, gubernator, qui navem gubernaculo regit. Seneca, de Consolat. ad Marciam u), *Turpis est navigii rector, cui gubernacula fluctus eripuit, qui fluctuantia vela deseruit, permisit tempestati navem.* Eteocles] virgines in summo discrimine tumultuantes et ante tutelarium deorum imagines procumbentes obiurgat. Num, inquit, navita mari saeviente puppim relinquens, et ad deos tutelares in prora positos confugiens, salutem consecutus est? Nam quicquid Heinsius, in Silium x), Iosephus Scaliger, in Eusebium y), Grotius, in Acta Apost. z) et Bochartus, de sermone Phoenic. a), viri celeberrimi, dixere, qui omnes, tutelas semper in puppi, nunquam in prora fuisse; nomenque navis semper a signis, nunquam a tutela, seu numine cuius in tutela navis erat, habuisse, uno ore affirmant: mihi certum est παράσημον non unum unius navis, sed utramque partem navis extremam, tum proram tum puppem, habuisse; et deos antiquitus tutelares in proris stare solitos fuisse. Quod si non concesseris, frigida erit omnino Eteoclis ratio; si concesseris, aptissima. Favet huic sententiae Glossarium vetus: *Tutela, παράσημον τοῦ πλοίου.* Servius, ad Aeneid. X. b) *Solent naves nomina accipere a tutelarum pictura.* Placid. Lactantius, qui ad haec verba Statii Theb. VIII. 269.

—— solus stat puppe magister
Pervigil, inscriptaque Deus qui navigat alno,

u) Senec. Cons. ad Marc. cap. VI. extr.
x) Sil. Ital. XIV, 543. y) Scal. ad Euseb. p. 39. 40.
z) Grot. ad Act. Apost. XXVIII, 11.
a) Boch. d. s. Ph. lib. II, cap. 11. vel Geogr. sacr. T. II. p. 71[illegible] (820. D. E. a. 1646.) b) Serv. ad Aen. X, v. 166.

haec annotavit: *Deum tutelam navis intelligimus cum gubernatore navigare: habent enim scriptos vel pictos praesules suos, quorum nominibus nuncupantur et naves.* Verum quoniam ea quae numeravi nomina plus auctoritatis atque ponderis apud eruditos quam Servius, aut Glossarii auctor, aut etiam Lactantius habere possent, age, rem ipsam paulo penitius introspicere lubet, sententiamque tantorum virorum, de distinctione perpetua tutelae et parasemi, eo diligentius et accuratius refellere [c]). Romanos vota in genibus statuarum insculpere aut inscribere solitos nemo nescit: si qua ergo navi inscriberentur, non alibi sane quam ubi tutela navis picta est inscripta fuisse par est credere. At Propertius, IV. 6. [d]) ad hunc morem alludens, vota Romanae reipub. inscripta navi Augusti non in puppi, sed in prora indicat:

> Solve metu patriam, quae nunc te vindice freta
> Imposuit prorae publica vota tuae.

Non opinor tauro, aut pristi, aut leoni, aut anseri, aut tali cuilibet parasemo, sed tutelae navis vota mittebant; neque aliam navis, aliam resp. tutelam habuit. Sed ostendit sine dubio Propertius, vota civitatis tutelae navis Augusti nominata, quod in illius salute salus reipub. posita esse videretur. Notissima fabula est, quae navi Argo inclusum a Minerva vocale lignum docet: id autem Valerius Flaccus ipsam navis tutelam fuisse voluit, I. 301.

> Visa coronatae fulgens tutela carinae
> Vocibus his instare duci, Dodonida quercum
> Chaoniique vides famulam Iovis. ——

Qui licet tutelam in puppi VIII. 202. collocare videatur; tamen illo longe antiquior Apollodorus in prora statutum lignum hoc vocale docet, I. 9. *Κατὰ δὲ τὴν πρώραν ἐνήρμοσεν Ἀθηνᾶ φωνῆεν φηγοῦ τῆς Δωδωνίδος ξύλον.* Ita legendum: perperam est in excusis *φωνῇ*. Deos Phoenicios Pataecos, sive cum Bocharto a פתה quae *securitatem* denotat, sive eum Iosepho Scaligero a פתח, quasi פתוחים, simpliciter *sculpturas*, derivare libeat. Deos fuisse navium tutelares omnino statuendum, cum etiam *Παταικὸς ἐπιτραπέζιος* apud Hesychium idem sit, quod apud Papinium *genius tutelaque mensae.* Hos igitur ut in puppe collocet, Hesychii locum laudat secure Iosephus Scaliger, ut et alii post eum Suidae: et quis nescit lexico-

---

c) Vid. Ruhnkenii, vel potius Ioann. Enschedei dissert. de tutelis et insignibus navium Graecar. et Rom. (in Ruhnk. Opusc.), et contra illum disputantem Kaemmererum ad Hymn. Homer. vernacule conversos p. 363. sqq.

d) Propert. IV, 6, 41.

graphum utrumque quod de Pataecis dicunt ab Herodoto hausisse, a quo si dissentiant, aut ipsi castigandi, aut libri qui maculatissimi emendandi sunt? Hos autem Herodotus diserte in prora collocat, III. 37. Ἔστι γὰρ τοῦ Ἡφαίστου τὤγαλμα τοῖσι Φοινικηΐοισι παταικοῖσι [Παταϊκοῖσι] ἐμφερέστατον, τοὺς οἱ Φοίνικες ἐν τῇσι πρώρῃσι τῶν τριήρεων περιάγουσι. De his forte intelligendus ille apud Suidam in Ἀπεφθόν:

Χρυσοῦ ἄπεφθά τε τοῖς παταικοῖς ἐμφερῆ·

imo certe, nam et in Παταικοὶ habet. Si haec omnia nihil ad rem nostram facerent, faciunt autem quamplurimum, vel unicus ille apud Lucianum in Navigio e), c. 5. locus ad perpetuam hanc parasemi et tutelae a prora et puppi distinctionem enervandam abunde sufficeret: ὡς δὲ ἡ πρύμνη μὲν ἐπανέστηκεν ἠρέμα καμπύλη, χρυσοῦν χηνίσκον ἐπικειμένη. Ecce hic aureus anserculus navis parasemum non minus quam taurus aut aries, et huiusmodi animalia; de quo ipse alibi Ver. Historiarum f), II. 41. Ὅ τε γὰρ ἐν τῇ πρύμνῃ χηνίσκος ἄφνω ἐπτερύξατο καὶ ἀνεβόησε, et utrobique in puppe. Παράσημον autem alterum, sive tutela, ut Latini loquuntur, erat in prora constituta: ita enim apud Lucianum sequitur: κατ' ἀντικρὺ δὲ ἀνάλογον ἡ πρώρα ὑπερβέβηκεν, εἰς τὸ πρόσω ἀπομηκυνομένη, τὴν ἐπώνυμον τῆς νεὼς θεὸν ἔχουσα τὴν Ἶσιν ἑκατέρωθεν. Aut ergo putandum est navem illam in tutela anseris; aut omnino fatendum, et tutelam in prora aliquando positam, parasemon, ut a tutela distinguitur, in puppe; et nomen non semper a signo sive nudo parasemo, sed aliquando etiam a tutela derivatum. Pro ὑπερβέβηκεν legit Ivo Villiomarus ex ingenio suo ὑποβέβηκε, quia si veterem lectionem retineamus, erit prora puppe altior. Imo vero si ὑποβέβηκε legamus, erit prora ipsi navi depressior, et quo longius εἰς τὸ πρόσω ἀπομηκυνομένη, eo magis descendet: quod est absurdissimum. Recte igitur ὑπερβέβηκε dixit, quia prora ascendit; neque ideo puppi altior erit. Quod recte dixit ἀνάλογον, id est, servata ea proportione, quae solet esse inter proram et puppim, aut inter eam et ipsam navem, quod idem est. Porro erat hic Isis ἐπώνυμος sive nomen navi dedit. Non enim sensum reddidit Obsopaeus cum vertit, *cognominem navi deam Isidem videlicet utrinque additam habens:* id enim esset ὁμώνυμον. Ἐπώνυμος autem τῆς νεώς est quae nomen navi dat, vel cuius nomine navi appellata est; sicut supra observavimus, ad v. 138. Navi igitur haec ab Iside, quae ex utraque parte prorae picta fuit vocata est *Isis:* Ita enim sequitur non multo post: Εἶτ' ἐκεῖ μέγα Ἀδειμάντου πλοῖον τὴν Ἶσίν τις οἶδεν. Atque ita contra summorum criticorum effata nomen habet navis non a nudo pa-

e) Lucian. III, p. 251. f) Lucian. II, p. 134.

tasemo, sed ab eo cuius in tutela navis est. Vidit hoc Salmasius, itaque in Plinianis exercitationibus g) navem nomine Dei tutelaris aliquando vocari concedit; sed tunc tantum, cum una eademque res et parasemon esset et tutela: atque ita nomen adhuc semper erit a parasemo, nec a tutela, nisi quatenus ex eorum mente est parasemum; unum enim tantum parasemum unius navis statuit. At ex Plutarcho *) aperte colligi potest, fuisse aliquando unius navis non unum parasemum. Verba eius haec sunt, in vita Themistoclis, p. 119.: *Πρῶτος μὲν οὖν λαμβάνει ναῦν Λυκομήδης ἀνὴρ Ἀθηναῖος τριηραρχῶν, ἧς τὰ παράσημα περικόψας ἀνέθηκεν Ἀπόλλωνι δαφνηφόρῳ.* Parasemum igitur non unam, sed utramque partem navis extremam, tum proram tum puppem, insigne habuisse patet, quae trierarcha Atheniensis *ἀκρωτηριάζων* consecravit; nempe sive simplex navis insigne, sive tutela, sive in prora sive in puppi, *παράσημον* est. Quod vero dicet vir doctissimus, cum ostendero parasemum navis fuisse, a quo nomen non habuit (anserculum enim aureum Luciani, qualis etiam in antiquis navibus visitur, pro parasemo, qua ratione nescio, non agnoscit), et tamen illam ipsam navem a tutela nomen habuisse? *Ἐπίσημον* et *παράσημον* in hac re idem significare cum ex Strabone II. tum etiam Apollodoro apud Stephanum in voce *Ταυρόεις* patet: at Solem fuisse navis *ἐπίσημον*, Aesculapium autem tutorem, ab eoque nomen ei inditum, in Epistola Hippocratis ad Damagetum legimus: *Ἐξέπεμψα δέ σοι, φιλότης, ὡς ἀληθῶς τὴν Ἀσκληπιάδα νῆα, ᾗ πρόσθες μετὰ τοῦ ἄλλου ἐπίσημον τὴν ὑγιείην.* Insigne huius navis Sol: nomen ab Aesculapio, qui sine dubio tutela. Non erat igitur cur viri docti Dioscuros tutelam fuisse navis Alexandrinae, qua D. Paulus Melita Syracusas vectus est, Act. Apost. XXVIII. 11. pernegarent, quia *παράσημον* dicitur: nullum enim est aliud nomen apud Graecos quod tutelam exprimat. Quicquid enim Latini sub duobus vocabulis, *insignis* sc. et *tutelae* intelligunt, id omne apud Graecos *παρασήμου* nomine exprimitur.

[v. 217. (211.) *ΑΛΛ' ΕΠΙ ΔΑΙΜΟΝΩΝ.* Ordo est: *Ἀλλά, πίσυνος θεοῖς, ὅτι βρόμος νιφάδος ὀλοᾶς νιφομένης ἐν πύλαις, πρόδρομος ἦλθον ἐπὶ δαιμόνων ἀρχαῖα βρέτη.*]

[v. 218. *ΝΙΦΑΔΟΣ ΟΤ' ΟΛΟΑΣ ΝΙΦΟΜΕΝΗΣ.* Homerus, Iliad. *Μ'*. 278. in re simili,

> *Τῶνδ' ὥστε νιφάδες χιόνος πίπτουσι θαμειαὶ*
> *Ἤματι χειμερίῳ, ὅτε τ' ὤρετο μητιέτα Ζεὺς*
> *Νιφέμεν ἀνθρώποισι πιφαυσκόμενος τὰ ἃ κῆλα, κ. τ. λ.*]

v. 222. *ΣΤΕΓΕΙΝ.* Scholiastes *Α'*. *ὑπομένειν* interpretatur, ut et Hesychius, *Στέγει· βαστάζει, ὑπομένει.* Verum hic

g) Salmas. Exercit. Plin. p. 403. *) Plut. Themistocl. c. XV.

στέγειν ponitur pro *ἀποστέγειν*, ut in Supplic. v. 141. *Σέλμα στέγων δορός.*

v. 223. *ΑΛΛ' ΟΥΝ ΘΕΟΥΣ.* [Sc. *πολισσούχους.*] Narrat Scholiastes quod Troiani, cum expugnaretur civitas, deos viderint simulacra sua auferentes; quod et Sophoclem in *Xoanephoris* retulisse ait, *Λέγουσι γὰρ ὅτι, ὅταν ἔμελλε πορθηθῆναι ἡ Τροία, ἐφάνησαν οἱ θεοὶ τοῖς Τρωσὶν, ἀνελόμενοι*) ἐκ τῶν ναῶν τὰ ἀγάλματα αὐτῶν.* Atque iterum**), *εἴρηται δὲ ἐν Ξοανηφόροις Σοφοκλέους, ὡς οἱ θεοὶ ἀπὸ τῆς Ἰλίου φέρουσιν ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἑαυτῶν ξοανά.* Tragoediam illam Sophoclis a viro diligentissimo I. Meursio in catalogo Sophocleo praetermissam obiter monemus. Huic vero commento accinit Euripides in Troad. v. 25. sub persona Neptuni,

Λείπω τὸ κλεινὸν Ἴλιον βωμούς τ' ἐμοὺς,
Ἐρημία γὰρ πόλιν ὅταν λάβῃ κακὴ,
Νοσεῖ τὰ τῶν θεῶν, οὐδὲ τιμᾶσθαι θέλει.

Et Virgilius II. 351.

Excessere omnes, adytis arisque relictis,
Dii quibus imperium hoc steterat. ——

Ad quem locum adi sis interpretes, praecipue Germanum Valentem Guellium.

[v. 227. (221.) *ΑΣΤΥΔΡΟΜΟΥΜΕΝΑΝ.* Trepidantibus civibus aut populabundis hostibus percussam.]

v. 230. *ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ ΓΑΡ.* Sophocl. in Antig. v. 687.

—— *τῶν δ' ὀρθουμένων*
Σώζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἡ πειθαρχία.

v. 231. *ΣΩΤΗΡΟΣ.* Fortasse *σωτήριος.*

v. 232. *ΕΣΤΙ ΘΕΟΙΣ.* Citatur a Marcellino in vita Thucydidis h). [Ordo: *Ἐν κακοῖσι δ' ὀρθοῖ πολλάκις τὰν ἀμήχανον νεφέλαν ἐκ χαλεπᾶς δύας κρημναμέναν ὑπερθ' ὀμμάτων.* Nubem de impendente malo. Cic. de Aruspic. Respons. c. 3. *Tum vidi ac multo ante perspexi, quanta tempestas excitaretur, quanta impenderet procella reipublicae.* Idem, in Catilin. Orat. IV. 9 *Circumspicite omnes procellas, quae impendent, nisi providetis.*

v. 233. *ΤΑΝ.* Canterus *τόν*; non necessario.

v. 237. *ΘΕΟΙΣΙΝ ΕΡΔΕΙΝ.* Hesychius, *Ἐρδόντων πλουτούντων* (forte *ποιούντων*) *θυόντων.* Monet Eustathius *ῥέζειν* hac significatione solitarie positum *ἐλλειπτικῶς* dici; i vero *ἱερὰ ῥέζειν ἐντελῶς.*

v. 238. *ΣΟΝ Δ' ΑΥ ΤΟ ΣΙΓΑΝ.* Sophocles hunc locum imitatus,

Ὁ δ' εἶπε πρός με βαί' ἀεὶ δ' ὑμνούμενα,
Γύναι, γυναιξὶ κόσμον ἡ σιγὴ φέρει.

———

h) Marcellin p. 2. Duk. *) Scr. *ἀνελόμενοι* et mox *αὐτῶν.* **) ad v. 31

Aiax ad Tecmessam, Al. Flagell. v. 292. [Homer. Odyss. Λ. 358.

Μῦθος δ' ἄνδρεσσι μελήσει.]

[v. 241. *ΤΙ ΤΑΔΕ ΝΕΜΕΣΙΣ ΣΤΥΓΕΙ.* Virg. Aen. IV. 349.

Quae tandem Ausonia Teucros considere terra
Invidia est.]

[v. 243. *ΚΑΚΟΣΠΛΑΓΧΝΟΥΣ.* *Timidos, excordes.* *Σπλάγχνον· ἡ καρδία· ἀφ' οὗ καὶ εὔσπλαγχνος ὁ εὐκάρδιος καὶ ἀνδρεῖος, ἄσπλαγχνος δὲ ὁ ἀκάρδιος καὶ δειλός.* De corde dici σπλάγχνον nimis notum. Aristophanes, Ranis, v. 868. *σπλάγχνα θερμαίνειν πρὸς ὀργήν.* Isidorus, Orig. XI. 1. *Viscera vitalia, id est, circumfusa cordi loca, quasi viscosa;* eo quod ibi vita, id est, anima continetur, inde ad affectus transfertur, quorum sedes cor est.]

[v. 244. *ΕΚΗΛΟΣ ΙΣΘΙ.* Hesych. *Ἕκηλος· ἥσυχος, πρᾶος.* *Quietus, mitis, placidus.* *Ἕκηλος* proprie is est, qui sese negotiis non interponit. Cui opponitur *περίεργος, φορτικός,* importunus; quales se Eteocli reddiderat chorus virginum.]

[v. 249. *ΑΡΠΑΛΙΖΕΤΕ.* Hesych. *Ἁρπαλίζομαι· ἀσμένως δέχομαι.*]

v. 250. *ΦΟΒΩι.* Alii *φόνῳ* melius.

[v. 252. *ΑΚΟΥ' ΑΓΑΝ.* Contra sternaces, quibus unumquodque magis videtur terribile quam re ipsa est. Vide ad v. 103. Seneca, vel quisquis est, in Thebaide, v. 397.

—— et si vera metuentes vident,
Infesta fulgent signa.

Neque timentibus solum hoc accidit, sed et iis qui affectione altera, timori contraria, laborant. Virg. Ecl. VIII. 108.

Credimus? an qui amant ipsi sibi somnia fingunt?]

v. 258. *ΟΥΚ ΕΣ ΦΘΟΡΟΝ ΣΙΓΩΣ' ΑΝΑΣΧΗΣΗι ΤΑΔΕ;* *Annon in malam rem tacita haec tolerabis?* Recte scholiastae *ἐς φθόρον* ut execrandi seu maledicendi formulam accipiunt, cuius generis sunt: *βάλλ' εἰς μακαρίαν, ἐς κόρακας, ἐς ὄλεθρον.* Quae etiam absolute, sine verbo, enuntiantur: *ἐς μακαρίαν, ἐς κόρακας, ἐς ὄλεθρον.* Sed et istud *ἐς φθόρον* in Agamemnone etiam reperimus, v. 1276.

Ἴτ' ἐς φθόρον πεσόντ'. ——

Callimachus, Hymn. II. 113.

Ὁ δὲ Μῶμος, ἵν' ὁ Φθόνος, ἔνθα νέοιτο.]

[v. 266. *ΔΟΙΗΣ ΤΕΛΟΣ.* *Effectum dare.* Vel *munus,* ῥῆγμα. Ut Agamemn. v. 918.

Τόδ' ἐπέσταλται τέλος.]

v. 267. *ΛΕΓΟΙΣ ΑΝ ΩΣ ΤΑΧΙΣΤΑ.* Sophocles, Oedip. Tyran. v. 1516.

—— λέξεις, καὶ τότ' εἴσομαι κλύων.

v. 274. *ΟΛΟΛΥΓΜΟΝ ΙΕΡΟΝ ΕΥΜΕΝΗ ΠΑΙΩΝΙΣΟΝ.* *Clamorem sacrum placabilem accinas.* Nonnullis video magis arridere παιάνισον, namque vox victrix animosa paean; sed mutatio est nihili. Radix est παιάων, inquit Eustathius i); hinc alii extrito ὠ fecere παιάν, alii extrito α fecere παιών; atque utcunque παιᾶνα ᾆσαι dicamus, non vero παιῶνα ᾆσαι, tamen promiscue auctores et παιανίζω et παιωνίζω usurpant. [Obiter notandus est lapsus lexicographi doctissimi. Παιὼν, inquit, *pes metricus, quem duplicem esse scribit Cicero.* Fallitur V. Cl.; est enim hoc paeon, et ita apud Ciceronem legi debet.]

[Ibid. *ΕΥΜΕΝΗ.* Ab effectu; εὐμενῆ pro εὐμενιστικὸν, *placatum* pro *placatorio.*]

v. 278. *ΠΕΔΙΟΝΟΜΟΙΣ.* Virg. Georg. I. 21.

Diique Deaeque omnes, studium quibus arva tueri.

Propertius, III. 13. k)

Diique Deaeque omnes, quibus est tutela per agros.

Vidi etiam Romae, inquit Fulvius Ursinus, ad Virgilii locum modo adductum, *basim marmoream, in qua Graecis literis incisum erat:*

ΝΟΜΙΟΙϹ ΘΕΟΙϹ
ΙΟΥΛΙΟϹ
ΜΑΙΟΡ
ΑΝΤΩΝΙΝΟϹ.]

v. 279. *ΟΥΔ' ΑΠ' ΙΣΜΗΝΟΥ ΛΕΓΩ.* Tmesis, οὐδ' ἀπολέγω. Quae sola interpretatio ex omnibus a scholiaste A. allatis veritati vicina.

v. 283. *ΘΗΣΕΙΝ ΤΡΟΠΑΙΑ.* Notatur Aeschylus a Scholiaste quasi tempus non recte observarit, οὐδέπω γὰρ ἦ τῶν τροπαίων ὀνομασία κατὰ τὸν Ἐτεοκλέα. Certum sane est vocem τρόπαιον Homeri temporibus multo posteriorem fuisse; a quo tamen, licet ipse nomen non noverit, veteres morem erigendi trophaea mutuati creduntur. Locus est ubi Ulysses exuvias Doloni iamiam expiranti detractas e vestigio Minervae dedicat τῇ Ληΐτιδι, Iliad. *K'.* 460.

Καὶ τά γ' Ἀθηναίῃ Ληΐτιδι δῖος Ὀδυσσεὺς
Ὑψόσ' ἀνέσχεθε χειρὶ ——

Atque hinc Alexander Homeri imprimis studiosus, post primam in Asia partam victoriam, CCC armaturas Persicas do-

---

i) Eustath. ad Iliad. XXII. p. 1275, 40. et alibi. k) Propert. III, 13, 41.

no Palladi misit. Arrian. I. 17. Ἀπέπεμψε δὲ καὶ εἰς Ἀθήνας τριακοσίας πανοπλίας Περσικὰς, ἀνάθημα εἶναι τῇ πόλει. Si itaque in hoc erratum fuerit Aeschylo, necesse est ut fateamur Euripidem pariter errasse, Phoeniss. v. 575. ubi Iocasta ait:

—— τρόπαια πῶς ἀναστήσεις δορός;

pariter et castigatissimum scriptorem Virgilium, apud quem Aeneas quercui, ut Ulysses μυρίκῃ, (Aen. XI. 6.)

—— fulgentiaque induit arma,
Mezentii ducis exuvias; tibi magne trophaeum
Bellipotens. ——

Multo magis errasse dicendum erit eos, qui gesta Herculis et Heraclidarum, cum illi ante bellum Thebanum vixerint, describentes, eandem vocem usurpant; inter hos tamen recensendus Euripides, qui in Heraclidis, v. 936.

Ὕλλος μὲν οὖν (inquit) ὅ,τ' ἐσθλὸς Ἰόλεως βρέτας
Διὸς τροπαίου καλλίνικον ἵστασαν.

Iupiter Τρόπαιος dictus ut Τροπαιοῦχος Dionysio [l]), quod ei dedicarentur capta ab hostibus spolia in trophaei modum composita. Et Lycophron, v. 1327.

Σὺν θηρὶ βλώξας τῷ σπάσαντι δηΐας
Μύστῃ Τροπαίας μαστὸν εὔθηλον θεᾶς.

Quibus verbis innuit Herculem puerum ubera Iunonis suxisse. Schol. Τροπαίας· τῆς Ἥρας· παρ' ὅσον καὶ αὐτῇ οἱ νικῶντες, ὥσπερ τῷ Διὶ, τρόπαιον ἀνετίθεντο. Neque aliter Etymologus [m]) et Phavorinus [n]). Sed quod Aeschylo obiicit Scholiastes, ex mera λογομαχίᾳ ortum est: nam ipsum trophaeorum erigendi modum bello Thebaico longe vetustiorem fuisse, mox ostendemus. [Ita Philistaei, Israelitarum exercitu fuso, veniunt die proximo, ἐκδιδύσκειν τοὺς νεκρούς. I. Sam. XXXI. 8. Atque inventum Saulis cadaver armis spoliant, et τιθῆκαν τὰ σκεύη αὐτοῦ, arma sc. (vid. quae ad v. 321.) εἰς τὸ Ἀσταρτεῖον. Eodem plane modo Mardonii acinaces et Masistii thorax, ab interfectis detracti, diis dedicabantur. De acinace Mardonii Dion. Chrysost. de Reg. Orat. II. p. 26. ubi urbem Atheniensium beatam esse ait, non propter sumptum aut magnificentiam, sed propter res gestas a maioribus, uptote τὸν ἀκινάκην τοῦ Μαρδονίου πολὺ σεμνότερον καὶ κρεῖττον ἀνάθημα ἔχουσαν. Et Pausanias cum thorace Masistii, Persarum equitum ducis, acinacem Mardonii agnoscit, in Atticis, I. 27. Λάφυρα δὲ ἀπὸ Μήδων, Μασιστίου θώραξ.... καὶ ἀκινάκης Μαρδονίου λεγόμενος εἶναι. Cum autem Pausanias λεγόμενος εἶναι dixit, significat se dubitare, an Medus ille acinaces Mardonii fuerit. Thoracem quidem Masistii fuisse non dubitat,

---

l) Dionys. Hal. Ant. Rom. II, 34. m) Etym. p. 769, 13.
n) Phavor. p. 709.

quia ab Atheniensium equitatu interfectus est: illius igitur thoracem in eorum potestatem venisse non erat dubitandum. At de Mardonio alia plane ac contraria ratio est: nam interprete Amasaeo *Mardonius in acie contra Lacedaemonios militans a Spartano milite est interfectus, eius igitur acinacem aut omnino non sustulissent Lacedaemonii, aut sublatum Atheniensibus non concessissent.* Quae quidem verba nec quod voluit auctor ostendunt, nec omnino quicquam rationis in se habent, et Sylburgium, qui toties Amasaeum correxit, solita hic plane fugit diligentia. Verba auctoris sunt: *Μασίστιον μὲν δὴ τελευτήσαντα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων οἶδα ἱππέων· Μαρδονίου δὲ μαχησαμένου Λακεδαιμονίοις ἐναντία καὶ ὑπὸ ἀνδρὸς Σπαρτιάτου πεσόντος, οὐδ᾽ ἂν ἐπεδέξαντο ἀρχὴν, οὐδὲ ἴσως Ἀθηναίοις παρῆκαν φέρεσθαι Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀκινάκην.* Quae quidem verba recte intellecta hanc nobis mentem auctoris exhibent: Masistium quidem ab Atheniensium equitatu interemptum scimus (adeoque eius thoracem fuisse verisimillimum est). Cum autem Mardonius in acie contra Lacedaemonios dimicarit, et a milite Spartano interfectus sit, nec primo Athenienses sustulisse, nec Atheniensibus Lacedaemonios concessisse credibile est, adeoque Mardonii fuisse acinacem non videtur.

Eundem in Palaestina morem ab ipso Dei populo observatum legimus. Ita David gladium Goliae Deo in tabernaculo consecravit. *Caput victi,* inquit Sulpitius Severus, Hist. I. 60. *et spolia abstulit, gladium postea in templum posuit.* Neque ensem tantum, sed et caput Goliae pariter dedicasse putavit Basilius Seleuciensis, Orat. XV. et Hieronymus arma etiam reliqua fuisse consecrata. Uterque ex I. Sam. XVII. 54 *Assumens autem David caput Philistaei attulit illud in Ierusalem; arma vero eius posuit in tabernaculo suo.* Ad quem locum D. Hieronymus in traditionibus Hebr.: *Arma vero eius,* i. e. Philistaei, *non est intelligendum quod in suo posuerit tabernaculo, sed in tabernabulo Dei; de quo tabernaculo postea haec a Abimelech sacerdote suscepit.* Quod de ense quidem verissimum esse extra omne dubium est. Ita enim Abimelechus ipse loquitur, I. Sam. XXI. 9. Ut Iosephi verbis utar Antiq. Iud. VI. 12. *ἔτι δὲ τὴν Γολιάθου ῥομφαίαν, ἣν ἀποκτείνας τὸν Παλαιστῖνον αὐτὸς ἀνέθηκε τῷ θεῷ.* Neque aliter intelligendum est de armis aureis II. Sam. VIII. 7. quae Septuaginta interpretes *χλιδῶνας*, Aquila *κλοιοὺς* vocant: *Et tulit David arma aurea, quae habebant servi Adadezer, et detulit ea in Ierusalem.* Licet enim Hebr. simpliciter dicat ויביאם ירושלם et Septuaginta *ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ,* recte tamen Iosephus haec arma Deo dedicata *ἀνατεθέντα* dicit, VII. 5. *Τάς τε χρυσᾶς φαρέτρας καὶ τὰς πανοπλίας, ἃς οἱ τοῦ Ἀδάδου σωματοφύλακες ἐφόρουν, ἀνέθηκε τῷ Θεῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.*

Ibid. *ΠΟΛΕΜΙΩΝ Σ ΣΚΥΛΕΥΜΑΤΑ.* Mortuis spolia detrahere Graeci *συλᾶν* proprie dicunt. Hom. Iliad. Λ'. 33

Ἤ τινα συλήσων νεκύων κατατεθνειώτων.

ἀντὶ τοῦ ἐκδύσων κατὰ τοὺς παλαιούς, ut inquit Eustathius o): Ita συλᾷ, ἐκδύει. Et rursus, συλᾶν, γυμνοῦν. Schol. ἀπεγύμνουν. Ita Glossa vet. *Spoliarium*, ἀποδυτήριον. Nec aliunde Latinis *exuviae* quasi ab *exuendo* dictae. Claud. XXXVI. 348.

—— hos onerat ramos exutus Ophion:

id est, exuviae Ophionis. Hesych. qui obiter emendandus, Σύλλαβὰς ὁδοῦ· τοὺς συλῶντας καὶ ἐκδύοντας. Lege Συλητάς. Cui errori similis est plane apud Etymologicum p) eodem negotio eximendus. Σύλαι· αἱ συλλήψεις. Lege συλήσεις.

v. 284. *ΑΓΝΟΙΣ ΔΟΜΟΙΣ.* Antiquissimum morem fuisse spolia hostium in Deorum templis suspendendi, observat Eustathius in Iliad. *H'*. p. 666. l. 33. *Τὸ δὲ ἐν ναοῖς κρεμᾶν τὰ σκῦλα τῶν νενικημένων ἔθος ἦν ἀρχαῖον. Καὶ δηλοῖ αὐτὸ καὶ Εὐριπίδης ἐν Φοινίσσαις, καὶ ὁ κωμικὸς δὲ ἐν τοῖς Ἱππεῦσι.* Euripidis verba haec sunt, Phoeniss. v. 571.:

Καὶ [κεῖς] σκῦλα γράψεις πῶς ἐπ' Ἰνάχου ῥοαῖς;
Θήβας πυρώσας τάσδε Πολυνείκης θεοῖς
Ἀσπίδας ἔθηκε. ——

Atque etiam Phoeniss. v. 1481.

—— *ὡς δ' ἐνικῶμεν μάχῃ,*
Οἱ μὲν Διὸς τρόπαιον ἵστασαν βρέτας,
Οἱ δ' ἀσπίδας συλῶντες Ἀργείων νεκρῶν
Σκυλεύματ' εἴσω τειχέων ἐπέμπομεν.

Aristophanis vero haec, in Equit. v. 842.:

Ἕως ἂν ᾖ τῶν ἀσπίδων τῶν ἐκ Πύλου τι λοιπόν.

Ad quae verba Scholiastes: *Πάλιν ὁ Κλέων τὰ περὶ Πύλον θρυλλεῖ καὶ Σφακτηρίαν καὶ τὰ τῶν αἰχμαλώτων. Ἔθος δὲ ἦν, τὰ ἀπὸ τῶν πολέμων* (lego *πολεμίων* ex Suida, qui haec Scholiastae verba in collectanea sua transtulit, in *Ἐμοὶ δὲ τοιοῦτον, κ. τ. λ.*) *ὅπλα ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀνατιθέναι. Ἕως οὗ, φησίν, ἀνάκειται ἀπὸ Πύλου καὶ Σφακτηρίας ὅπλα, ἅπερ ἀνέθηκα τοῖς θεοῖς νικήσας, οὐδεὶς τῶν ἐχθρῶν τολμήσει κατ' ἐμοῦ λέγειν.* Graviter igitur lapsus est Vir Cl. Ioannes Meursius, qui verba haec Scholiastae adduxit, ut in more positum veteribus fuisse, cum militia se abdicarent, arma sua in Deorum templis suspendere, ostenderet. At nihil minus Scholiastes intellexit, qui morem illum spolia hostium consecrandi clarissime expressit. Notissima est ex Thucydide q) historia de Lacedaemoniis ad Pylum et Sphacteriam insulam a Cleone, Atheniensi duce,

o) Apud Eust. p. 813, 24. haec verba non exstant; cf. tamen p. 626, 48. 666, 20.

p) Etym. p. 734, 2.

q) Thuc. IV, 30.

quia ab Atheniensium equitatu interfectus est: illius igitur thoracem in eorum potestatem venisse non erat dubitandum. At de Mardonio alia plane ac contraria ratio est: nam interprete Amasaeo *Mardonius in acie contra Lacedaemonios militans a Spartano milite est interfectus, eius igitur acinacem aut omnino non sustulissent Lacedaemonii, aut sublatum Atheniensibus non concessissent.* Quae quidem verba nec quod voluit auctor ostendunt, nec omnino quicquam rationis in se habent, et Sylburgium, qui toties Amasaeum correxit, solita hic plane fugit diligentia. Verba auctoris sunt: *Μασίστιον μὲν δὴ τελευτήσαντα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων οἶδα ἱππέων· Μαρδονίου δὲ μαχεσαμένου Λακεδαιμονίοις ἐναντία καὶ ὑπὸ ἀνδρὸς Σπαρτιάτου πεσόντος, οὐδ' ἂν ἐπεδέξαντο ἀρχὴν, οὐδὲ ἴσως Ἀθηναίοις παρῆκαν φέρεσθαι Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀκινάκην.* Quae quidem verba recte intellecta hanc nobis mentem auctoris exhibent: Masistium quidem ab Atheniensium equitatu interemptum scimus (adeoque eius thoracem fuisse verisimillimum est). Cum autem Mardonius in acie contra Lacedaemonios dimicarit, et a milite Spartano interfectus sit, nec primo Athenienses sustulisse, nec Atheniensibus Lacedaemonios concessisse credibile est, adeoque Mardonii fuisse acinacem non videtur.

Eundem in Palaestina morem ab ipso Dei populo observatum legimus. Ita David gladium Goliae Deo in tabernaculo consecravit. *Caput victi*, inquit Sulpitius Severus, Hist. I. 60. *et spolia abstulit, gladium postea in templum posuit.* Neque ensem tantum, sed et caput Goliae pariter dedicasse putavit Basilius Seleuciensis, Orat. XV. et Hieronymus arma etiam reliqua fuisse consecrata. Uterque ex I. Sam. XVII. 54 *Assumens autem David caput Philistaei attulit illud in Ierusalem; arma vero eius posuit in tabernaculo suo.* Ad quem locum D. Hieronymus in traditionibus Hebr.: *Arma vero eius*, i. e. Philistaei, *non est intelligendum quod in suo posuerit tabernaculo, sed in tabernabulo Dei; de quo tabernaculo postea haec et Abimelech sacerdote suscepit.* Quod de ense quidem verissimum esse extra omne dubium est. Ita enim Abimelechus ipse loquitur, I. Sam. XXI. 9. Ut Iosephi verbis utar Antiq. Iud. VI. 12. *ἔτι δὲ τὴν Γολιάθου ῥομφαίαν, ἣν ἀποκτείνας τὸν Παλαιστῖνον αὐτὸς ἀνέθηκε τῷ θεῷ.* Neque aliter intelligendum est de armis aureis II. Sam. VIII. 7. quae Septuaginta interpretes *χλιδῶνας*, Aquila *κλοιοὺς* vocant: *Et tulit David arma aurea, quae habebant servi Adadezer, et detulit ea in Ierusalem.* Licet enim Hebr. simpliciter dicat ירושלם ויביאם et Septuaginta *ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλὴμ*, recte tamen Iosephus haec arma Deo dedicata ἀνατεθέντα dicit, VII. 5. *Τάς τε χρυσᾶς φαρέτρας καὶ τὰς πανοπλίας ἃς οἱ τοῦ Ἀδάδου σωματοφύλακες ἐφόρουν, ἀνέθηκε τῷ Θεῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.*

Ibid. *ΠΟΛΕΜΙΩΝ Δ' ΕΣΘΗΜΑΤΑ.* Mortuis spolia detrahere Graeci *συλᾶν* proprie dicunt. Hom. Iliad. Κ'. 35

Ὕη τινα συλήσων νεκύων κατατεθνειώτων.
ἀντὶ τοῦ ἐκδύσων κατὰ τοὺς παλαιούς, ut inquit Eustathius o).
Ita συλᾷ, ἐκδύει. Et rursus, συλᾶν, γυμνοῦν. Schol. ἀπεγύμνουν.
Ita Glossa vet. *Spoliarium*, ἀποδυτήριον. Nec aliunde Latinis *exuviae* quasi ab *exuendo* dictae. Claud. XXXVI. 348.

— hos onerat ramos exutus Ophion:

id est, exuviae Ophionis. Hesych. qui obiter emendandus, Σκλαβὰς ὁδοῦ· τοὺς συλῶντας καὶ ἐκδύοντας. Lege Συλητάς. Cui errori similis est plane apud Etymologicum p) eodem negotio eximendus. Σύλαι· αἱ συλλήψεις. Lege συλήσεις.

v. 284. *ΑΓΝΟΙΣ ΔΟΜΟΙΣ.* Antiquissimum morem fuisse spolia hostium in Deorum templis suspendendi, observat Eustathius in Iliad. *H'*. p. 666. l. 33. Τὸ δὲ ἐν ναοῖς κρεμᾶν τὰ σκῦλα τῶν νενικημένων ἔθος ἦν ἀρχαῖον. Καὶ δηλοῖ αὐτὸ καὶ Εὐριπίδης ἐν Φοινίσσαις, καὶ ὁ κωμικὸς δὲ ἐν τοῖς Ἱππεῦσι. Euripidis verba haec sunt, Phoeniss. v. 571.:

Καὶ [κεῖς] σκῦλα γράψεις πῶς ἐπ' Ἰνάχου ῥοαῖς;
Θήβας πυρώσας τάσδε Πολυνείκης θεοῖς
Ἀσπίδας ἔθηκε. —

Atque etiam Phoeniss. v. 1481.

— ὡς δ' ἐνικῶμεν μάχῃ,
Οἱ μὲν Διὸς τρόπαιον ἵστασαν βρέτας,
Οἱ δ' ἀσπίδας συλῶντες Ἀργείων νεκρῶν
Σκυλεύματ' εἴσω τειχέων ἐπέμπομεν.

Aristophanis vero haec, in Equit. v. 842.:

Ἕως ἂν ᾖ τῶν ἀσπίδων τῶν ἐκ Πύλου τι λοιπόν.

Ad quae verba Scholiastes: *Πάλιν ὁ Κλέων τὰ περὶ Πύλον θρυλ- καὶ Σφακτηρίαν καὶ τὰ τῶν αἰχμαλώτων. Ἔθος δὲ ἦν, τὰ ἀπὸ τῶν πολέμων* (lego πολεμίων ex Suida, qui haec Scholiastae verba in collectanea sua transtulit, in Ἐμοὶ δὲ τοιοῦτον, κ. τ. λ.) *σκῦλα ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀνατιθέναι. Ἕως οὖ, φησὶν, ἀνάκειται ἀπὸ Πύλου καὶ Σφακτηρίας ὅπλα, ἅπερ ἀνέθηκα τοῖς θεοῖς, οὐδεὶς τῶν ἐχθρῶν τολμήσει κατ' ἐμοῦ λέγειν.* Graviter igitur lapsus est Vir Cl. Ioannes Meursius, qui verba haec Scholiastae adduxit, ut in more positum veteribus fuisse, cum militia se abdicarent, arma sua in Deorum templis suspendere, ostenderet. At nihil minus Scholiastes intellexit, qui morem illum spolia hostium consecrandi clarissime expressit. Notissima est ex Thucydide q) historia de Lacedaemoniis ad Pylum et Sphacteriam insulam a Cleone, Atheniensi duce,

o) Apud Eust. p. 813, 24. haec verba non exstant; cf. tamen p. 6[illegible], 48. 666, 20.
p) Etym. p. 734, 2.
q) Thuc. IV, [illegible]

ἀνέθεντο [*ἀναθέντες*] *αὐτὸν εἰς τὸν τῶν Μασσαλιωτῶν θησαυρόν.* Diod. XV. p)]

[v. 186. (180.) *ΟΡΓΙΩΝ.* Orgia proprie sacra opertanea, qualia erant illa mysteria, quae Liberi Patris symmistae, ut loquitur Apuleius, Apolog. primae p. 494., domi condita celant, et absque omnibus profanis tacite venerantur. Euripides, Bacch. v. 471:

ΠΕΝΘ. Τὰ δ' ὄργι' ἐστὶ τίν' ἰδέαν ἔχοντά σοι;
ΔΙΟ. Ἄῤῥητ' ἀβακχεύτοισιν εἰδέναι βροτῶν.

Catullus, LXIII. 260.

Orgia quae frustra cupiunt audire profani.

Lucianus, de Saltat. q) c. 15. *Τὰ μὲν ὄργια σιωπᾶν ἄξιον τῶν ἀμυήτων ἕνεκα.* Quo fit, ut *παρὰ τὸ εἴργειν τοὺς ἀμυήτους αὐτῶν* dici putet Scholiastes Apollonii, I. 920. Malim tamen cum aliis *ἀπὸ τοῦ ἔργου* derivare, ea significatione, quae rem divinam vel sacrificium denotat; fuisse enim haec sacra in honorem tam aliorum deorum quam Bacchi celebrari solita, nimis notum. Servius in Virgil. Aen. IV. 303. *Sciendum ὄργια apud Graecos dici sacra omnia, sicut apud Latinos caeremoniae dicuntur:* quo sensu et hic accipi non est quod moneam.]

II.

[v. 191. (185.) *ΒΡΕΤΗ ΠΕΣΟΥΣΑΣ ΠΡΟΣ ΠΟΛΙΣΣΟΥΧΩΝ ΘΕΩΝ.* Morem hunc obsessorum pulchre describit I. Caesar, de Bello Civili II. 5. *Facile erat ex castris C. Trebonii atque omnibus superioribus locis prospicere in urbem, ut omnis iuventus, quae in oppido remanserat, omnesque superioris aetatis cum liberis atque uxoribus publicisque custodiis aut ex muro ad coelum manus tenderent, aut templa deorum immortalium adirent, et ante simulacra proiecti victoriam ab Diis exposcerent.*]

[v. 192. (186.) *ΛΑΚΑΖΕΙΝ.* Hesych. *Λακάζει· βοᾷ, λέληκε, ἀπὸ τοῦ λακεῖν.* Vide quae ad Agamemn. v. 623.]

Ibid. *ΣΩΦΡΟΝΩΝ ΜΙΣΗΜΑΤΑ.* Potest vel ad virgines referri, ut v. 188. *θρέμματ' οὐκ ἀνασχετά,* vel ad ipsum sermonem et eiulatus virginum, sicut Scholiastes *Α*. accepit et Grotius, qui hunc versum sententiam fecit. [Rectius fortasse ad mulieres; ut sit sententia: vos *θρέμματ' οὐκ ἀνασχετά,* vos inquam, *σωφρόνων μισήματα* interrogo.]

[v. 193. *ΕΥΕΣΤΟΙ.* Hesych. *Εὐεστώ· εὐθηνία, ἀπὸ τοῦ εὖ εἶναι, καὶ εὐδαιμονία, ἀπὸ τοῦ εὖ ἱστάναι τὸν οἶκον.* Noster infra, in Agamemn. v. 656.

Ἥκοντα πρὸς χαίρουσαν εὐεστοῖ πόλιν.]

---

p) imo XIV, cap. 93. q) Luc. vol. II, p. 277.

[v. 197. (191.) *ΔΙΑΔΡΟΜΟΥΣ ΦΥΓΑΣ ΘΕΙΣΑΙ.* Seneca, Nat. Quaest. VI. 29. *Aliquos insanis, attonitisque similes discurrere facit metus.*]

[v. 203. *ΧΩ,ΤΙ ΤΩΝ ΜΕΤΑΙΧΜΙΩΝ.* Martinius in Lexico Philologico (v. Hermaphroditus) de Hermaphroditis dictum putat, *Hi enim*, inquit, *in confinio utriusque sexus*, An potius de eunuchis? Ita Atyn *ἡμίθηλυν* vocat Anacreon, Carm. XIII. 2. Catullus, Carm. LXIII. 6. *sine viro*; Arnobius *spoliatum viro*. Ego vero potius cum Scholiaste consentio. Noster apud Clementem Alexandrinum, Strom. V. p. 257. r)

Ζεύς τοι τὰ πάντα χὤτι τῶνδ' ὑπέρτερον.

Non quod aliquid sit praeter omnia, sed si aliquid poterit esse, id foret Iupiter.

v. 204. *ΒΟΥΛΕΥΣΕΤΑΙ.* Forte *βαλήσεται.*

v. 205. *ΛΕΥΣΤΗΡΑ.* Hesychius, *Λευστῆρα· φονέα λίθοις ἀναιροῦντα.* Supplicium frequens apud veteres Graecos. Parthenius Eroticis s): *προὐτρέψατο* (Achilles) *τοὺς στρατιώτας καταλεῦσαι τὴν κόρην.* Dein e poeta innominato profert:

—— οἱ μὲν ἔπεφνον
Πανσυδίῃ θαμινῇσιν ἀράσσοντες λιθάδεσσιν.

Aelianus, Var. hist. VII. t) *Ἑτοίμων οὖν ὄντων Ἀθηναίων βάλλειν αὐτὸν λίθοις.* Sophocles, Aiace Flagell. v. 254. *Λιθόλευστον ἄρην* vocat. [Homer. Il. *Γ'*. 56.

—— ἦ τέ κεν ἤδη
Λάϊνον ἕσσο χιτῶνα, κακῶν ἕνεχ' ὅσσα ἔοργας.

Ad quem locum vide virum clarissimum D. Iacobum Duportum in Gnomologia Homerica.]

v. 206. *ΜΗ ΓΥΝΗ ΒΟΥΛΕΥΕΤΩ.* Homerus, Iliad. *Ζ'*. 490.

Ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε,
Ἱστόν τ', ἠλακάτην τε, καὶ ἀμφιπόλοισι κέλευε
Ἔργον ἐποίχεσθαι· πόλεμος δ' ἄνδρεσσι μελήσει
Πᾶσιν, ἐμοὶ δὲ μάλιστα, τοὶ Ἰλίῳ ἐγγεγάασιν.

Virgilius, Aen. VII. 443.

Cura tibi Divum effigies et templa tueri.

Euripides, Heraclidis, v. 477.

Γυναικὶ γὰρ σιγή τε καὶ τὸ σωφρονεῖν
Κάλλιστον, εἴσω δ' ἥσυχον μένειν δόμων.

v. 211. *ΣΥΡΙΓΓΕΣ ΕΚΛΑΓΞΑΝ.* Callim. Hymn. V. 14.

Συρίγγων ἀΐω φθόγγον ὑπαξονίων.

---

r) Aesch. fragm. inc. 304. Sch.
s) Parthen. c. XXI.
t) Ael. V. H. V, 19.

[v. 212. ΠΗΔΑΛΙΩΝ ... ΧΑΛΙΝΩΝ. Metaphora a similitudine ducta. D. Iacob. III. 3. 4. Ἰδοὺ, τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν, πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. Ἰδοὺ καὶ τὰ πλοῖα...... μετάγεται ὑπὸ ἐλαχίστου πηδαλίου. Sic Homerus navem vocat equum marinum Odyss. Δ. 708.

Νηῶν ὠκυπόρων ἐπιβαινέμεν, αἵ θ' ἁλὸς ἵπποι.]

[v. 213. (207.) ΠΥΡΙΓΕΝΕΤΑΝ. Quia in igni molliri et cudi solent. Quo sensu Euripides, Orest. v. 818. πυριγενῆ παλάμην dixit ensem. Noster, v. 949.

Ὁ πόντιος
Ξεῖνος ἐκ πυρὸς συθεὶς
Θηκτὸς σίδαρος.]

v. 214. ΤΙ ΟΥΝ; Ο ΝΑΥΤΗΣ. [Κατ' ἐξοχήν: summus sc. nautarum, qui a patrono navi praeficitur. Κυβερνήτης, gubernator, qui navem gubernaculo regit. Seneca, de Consolat. ad Marciam u), *Turpis est navigii rector, cui gubernacula fluctus eripuit, qui fluctuantia vela deseruit, permisit tempestati navem.* Eteocles] virgines in summo discrimine tumultuantes et ante tutelarium deorum imagines procumbentes obiurgat. Num, inquit, navita mari saeviente puppim relinquens, et ad deos tutelares in prora positos confugiens, salutem consecutus est? Nam quicquid Heinsius, in Silium x), Iosephus Scaliger, in Eusebium y), Grotius, in Acta Apost. z) et Bochartus, de sermone Phoenic. a), viri celeberrimi, dixere, qui omnes, tutelas semper in puppi, nunquam in prora fuisse; nomenque navis semper a signis, nunquam a tutela, seu numine cuius in tutela navis erat, habuisse, uno ore affirmant: mihi certum est παράσημον non unum unius navis, sed utramque partem navis extremam, tum proram tum puppem, habuisse; et deos antiquitus tutelares in proris statui solitos fuisse. Quod si non concesseris, frigida erit omnino Eteoclis ratio; si concesseris, aptissima. Favet huic sententiae Glossarium vetus: *Tutela, παράσημον τοῦ πλοίου.* Servius, ad Aeneid. X. b) *Solent naves nomina accipere a tutelarum pictura.* Placid. Lactantius, qui ad haec verba Statii Theb. VIII. 269.

—— solus stat puppe magister
Pervigil, inscriptaque Deus qui navigat alno,

---

u) Senec. Cons. ad Marc. cap. VI. extr.
x) Sil. Ital. XIV, 543.
y) Scal. ad Euseb. p. 39. 40.
z) Grot. ad Act. Apost. XXVIII, 11.
a) Boch. d. s. Ph. lib. II, cap. 11. vel Geogr. sacr. T. II. p. 712. (820. D. E. a. 1646.)
b) Serv. ad Aen. X, v. 166.

haec annotavit: *Deum tutelam navis intelligimus cum gubernatore navigare: habent enim scriptos vel pictos praesules suos, quorum nominibus nuncupantur et naves.* Verum quoniam ea quae numeravi nomina plus auctoritatis atque ponderis apud eruditos quam Servius, aut Glossarii auctor, aut etiam Lactantius habere possent, age, rem ipsam paulo penitius introspicere lubet, sententiamque tantorum virorum, de distinctione perpetua tutelae et parasemi, eo diligentius et accuratius refellere c). Romanos vota in genibus statuarum insculpere aut inscribere solitos nemo nescit: si qua ergo navi inscriberentur, non alibi sane quam ubi tutela navis picta est inscripta fuisse par est credere. At Propertius, IV. 6. d) ad hunc morem alludens, vota Romanae reipub. inscripta navi Augusti non in puppi, sed in prora indicat:

Solve metu patriam, quae nunc te vindice freta
Imposuit prorae publica vota tuae.

Non opinor tauro, aut pristi, aut leoni, aut anseri, aut tali cuilibet parasemo, sed tutelae navis vota mittebant; neque aliam navis, aliam resp. tutelam habuit. Sed ostendit sine dubio Propertius, vota civitatis tutelae navis Augusti nominata, quod in illius salute salus reipub. posita esse videretur. Notissima fabula est, quae navi Argo inclusum a Minerva vocale lignum docet: id autem Valerius Flaccus ipsam navis tutelam fuisse voluit, I. 301.

Visa coronatae fulgens tutela carinae
Vocibus his instare duci, Dodonida quercum
Chaoniique vides famulam Iovis. ——

Qui licet tutelam in puppi VIII. 202. collocare videatur; tamen illo longe antiquior Apollodorus in prora statutum lignum hoc vocale docet, I. 9. *Κατὰ δὲ τὴν πρώραν ἐνήρμοσεν Ἀθηνᾶ φωνῆεν φηγοῦ τῆς Δωδωνίδος ξύλον.* Ita legendum: perperam est in excusis *φωνῇ*. Deos Phoenicios Pataecos, sive cum Bocharto a פטח quae *securitatem* denotat, sive eum Iosepho Scaligero a פתח, quasi פתוחים, simpliciter *sculpturas*, derivare libeat. Deos fuisse navium tutelares omnino statuendum, cum etiam *Παταικὸς ἐπιτραπέζιος* apud Hesychium idem sit, quod apud Papinium *genius tutelaque mensae.* Hos igitur ut in puppe collocet, Hesychii locum laudat secure Iosephus Scaliger, ut et alii post eum Suidae: et quis nescit lexico-

---

c) Vid. Ruhnkenii, vel potius Ioann. Enschedei dissert. de tutelis et insignibus navium Graecar. et Rom. (in Ruhnk. Opusc.), et contra illum disputantem Kaemmererum ad Hymn. Homer. vernacule conversos p. 363. sqq.

d) Propert. IV, 6, 41.

graphum utrumque quod de Pataecis dicunt ab Herodoto hausisse, a quo si dissentiant, aut ipsi castigandi, aut libri qui maculatissimi emendandi sunt? Hos autem Herodotus diserte in prora collocat, III. 37. Ἔστι γὰρ τοῦ Ἡφαίστου τὤγαλμα τοῖσι Φοινικηΐοισι παταΐκοῖσι [Παταΐκοῖσι] ἐμφερέστατον, τοὺς οἱ Φοίνικες ἐν τῇσι πρώρῃσι τῶν τριήρεων περιάγουσι. De his forte intelligendus ille apud Suidam in Ἀπέφθου:

Χρυσοῦ ἄπεφθά τε τοῖς παταικοῖς ἐμφερῆ·

imo certe, nam et in Παταικοὶ habet. Si haec omnia nihil ad rem nostram facerent, faciunt autem quamplurimum, vel unicus ille apud Lucianum in Navigio [e]), c. 5. locus ad perpetuam hanc parasemi et tutelae a prora et puppi distinctionem enervandam abunde sufficeret: ὡς δὲ ἡ πρύμνη μὲν ἐπανέστηκεν ἠρέμα καμπύλη, χρυσοῦν χηνίσκον ἐπικειμένη. Ecce hic aureus anserculus navis parasemum non minus quam taurus aut aries, et huiusmodi animalia; de quo ipse alibi Ver. Historiarum [f]), II. 41. Ὅ τε γὰρ ἐν τῇ πρύμνῃ χηνίσκος ἄφνω ἐπτερύξατο καὶ ἀνεβόησε, et utrobique in puppe. Παράσημον autem alterum, sive tutela, ut Latini loquuntur, erat in prora constituta: ita enim apud Lucianum sequitur: καταντικρὺ δὲ ἀνάλογον ἡ πρῶρα ὑπερβέβηκεν, εἰς τὸ πρόσω ἀπομηκυνομένη, τὴν ἐπώνυμον τῆς νεὼς θεὸν ἔχουσα τὴν Ἶσιν ἑκατέρωθεν. Aut ergo putandum est navem illam in tutela anseris; aut omnino fatendum, et tutelam in prora aliquando positam, parasemon, ut a tutela distinguitur, in puppe; et nomen non semper a signo sive nudo parasemo, sed aliquando etiam a tutela derivatum. Pro ὑπερβέβηκεν legit Ivo Villiomarus ex ingenio suo ὑποβέβηκε, quia si veterem lectionem retineamus, erit prora puppe altior. Imo vero si ὑποβέβηκε legamus, erit prora ipsa navi depressior, et quo longius εἰς τὸ πρόσω ἀπομηκυνομένη, eo magis descendet: quod est absurdissimum. Recte igitur ὑπερβέβηκε dixit, quia prora ascendit; neque ideo puppi altior erit. Quod recte dixit ἀνάλογον, id est, servata ea proportione, quae solet esse inter proram et puppim, aut inter eam et ipsam navem, quod idem est. Porro erat hic Isis ἐπώνυμος, sive nomen navi dedit. Non enim sensum reddidit Obsopaeus cum vertit, *cognominem navi deam Isidem videlicet utrinque additam habens:* id enim esset ὁμώνυμον. Ἐπώνυμος autem τῆς νεὼς est quae nomen navi dat, vel cuius nomine navis appellata est; sicut supra observavimus, ad v. 138. Navis igitur haec ab Iside, quae ex utraque parte prorae picta fuit, vocata est *Isis:* Ita enim sequitur non multo post: Εἴ που τὸ μέγα Ἀδειμάντου πλοῖον τὴν Ἶσίν τις οἶδεν. Atque ita contra summorum criticorum effata nomen habet navis non a nudo pa-

e) Lucian. III, p. 251.　　f) Lucian. II, p. 134.

tasemo, sed ab eo cuius in tutela navis est. Vidit hoc Salmasius, itaque in Plinianis exercitationibus g) navem nomine Dei tutelaris aliquando vocari concedit; sed tunc tantum, cum una eademque res et parasemon esset et tutela: atque ita nomen adhuc semper erit a parasemo, nec a tutela, nisi quatenus ex eorum mente est parasemum; unum enim tantum parasemum unius navis statuit. At ex Plutarcho *) aperte colligi potest, fuisse aliquando unius navis non unum parasemum. Verba eius haec sunt, in vita Themistoclis, p. 119.: *Πρῶτος μὲν οὖν λαμβάνει ναῦν Λυκομήδης ἀνὴρ Ἀθηναῖος τριηραρχῶν, ἧς τὰ παράσημα περικόψας ἀνέθηκεν Ἀπόλλωνι δαφνηφόρῳ*. Parasemum igitur non unam, sed utramque partem navis extremam, tum proram tum puppem, insigne habuisse patet, quae trierarcha Atheniensis *ἀκρωτηριάζων* consecravit; nempe sive simplex navis insigne, sive tutela, sive in prora sive in puppi, *παράσημον* est. Quod vero dicet vir doctissimus, cum ostendero parasemum navis fuisse, a quo nomen non habuit (anserculum enim aureum Luciani, qualis etiam in antiquis navibus visitur, pro parasemo, qua ratione nescio, non agnoscit), et tamen illam ipsam navem a tutela nomen habuisse? *Ἐπίσημον* et *παράσημον* in hac re idem significare cum ex Strabone II. tum etiam Apollodoro apud Stephanum in voce *Ταυρόεις* patet: at Solem fuisse navis *ἐπίσημον*, Aesculapium autem tutorem, ab eoque nomen ei inditum, in Epistola Hippocratis ad Damagetum legimus: *Ἐξέπεμψα δέ σοι, φιλότης, ὡς ἀληθῶς τὴν Ἀσκληπιάδα νῆα, ἣ πρόσθες μετὰ τοῦ ἄλλου ἐπίσημον τὴν ὑγιείην*. Insigne huius navis Sol: nomen ab Aesculapio, qui sine dubio tutela. Non erat igitur cur viri docti Dioscuros tutelam fuisse navis Alexandrinae, qua D. Paulus Melita Syracusas vectus est, Act. Apost. XXVIII. 11. pernegarent, quia *παράσημον* dicitur: nullum enim est aliud nomen apud Graecos quod tutelam exprimat. Quicquid enim Latini sub duobus vocabulis, *insignis* sc. et *tutelae* intelligunt, id omne apud Graecos *παρασήμου* nomine exprimitur.

[v. 217. (211.) *ΑΛΛ' ΕΠΙ ΔΑΙΜΟΝΩΝ*. Ordo est: *Ἀλλὰ, πίσυνος θεοῖς, ὅτι βρόμος νιφάδος ὀλοᾶς νιφομένης ἐν πύλαις, πρόδρομος ἦλθον ἐπὶ δαιμόνων ἀρχαῖα βρέτη*.]

[v. 218. *ΝΙΦΑΔΟΣ ΟΤ' ΟΛΟΑΣ ΝΙΦΟΜΕΝΗΣ*. Homerus, Iliad. *Μ'*. 278. in re simili,

> *Τῶνδ' ὥστε νιφάδες χιόνος πίπτουσι θαμειαὶ*
> *Ἤματι χειμερίῳ, ὅτε τ' ὤρετο μητιέτα Ζεὺς*
> *Νιφέμεν ἀνθρώποισι πιφαυσκόμενος τὰ ἃ κῆλα, κ. τ. λ.*]

v. 222. *ΣΤΕΓΕΙΝ*. Scholiastes *Α'*. *ὑπομένειν* interpretatur, ut et Hesychius, *Στέγει· βαστάζει, ὑπομένει*. Verum hic

---

g) Salmas. Exercit. Plin. p. 403. *) Plut. Themistocl. c. XV.

στέγειν ponitur pro *ἀποστέγειν*, ut in Supplic. v. 141. *Σωα σκέγων δορός*.

v. 223. *ΑΛΛ' ΟΥΝ ΘΕΟΥΣ*. [Sc. *πολισσούχους*.] Narrat Scholiastes quod Troiani, cum expugnaretur civitas, deos viderint simulacra sua auferentes; quod et Sophoclem in *Xoanephoris* retulisse ait, *Λέγουσι γὰρ ὅτι, ὅταν ἔμελλε πορθηθῆναι ἡ Τροία, ἐφάνησαν οἱ θεοὶ τοῖς Τρωσὶν, ἀνελόμενοι**) *ἐκ τῶν ναῶν τὰ ἀγάλματα αὐτῶν*. Atque iterum**), *εἴρηται δὲ ἐν Ξοανηφόροις Σοφοκλέους, ὡς οἱ θεοὶ ἀπὸ τῆς Ἰλίου φέρουσιν ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἑαυτῶν ξοανά*. Tragoediam illam Sophoclis a viro diligentissimo I. Meursio in catalogo Sophocleo praetermissam obiter monemus. Huic vero commento accinit Euripides in Troad. v. 25. sub persona Neptuni,

Λείπω τὸ κλεινὸν Ἴλιον βωμούς τ' ἐμούς,
Ἐρημία γὰρ πόλιν ὅταν λάβῃ κακὴ,
Νοσεῖ τὰ τῶν θεῶν, οὐδὲ τιμᾶσθαι θέλει.

Et Virgilius II. 351.

Excessere omnes, adytis arisque relictis,
Dii quibus imperium hoc steterat. —

Ad quem locum adi sis interpretes, praecipue Germanum Valentem Guellium.

[v. 227. (221.) *ΑΣΤΥΔΡΟΜΟΥΜΕΝΑΝ*. Trepidantibus civibus aut populabundis hostibus percussam.]

v. 230. *ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ ΓΑΡ*. Sophocl. in Antig. v. 687.

— *τῶν δ' ὀρθουμένων*
Σώζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἡ πειθαρχία.

v. 231. *ΣΩΤΗΡΟΣ*. Fortasse *σωτήριος*.

v. 232. *ΕΣΤΙ ΘΕΟΙΣ*. Citatur a Marcellino in vita Thucydidis [h]). [Ordo: *Ἐν κακοῖσι δ' ὀρθοῖ πολλάκις τὰν ἀμήχανον νεφέλαν ἐκ χαλεπᾶς δύας κρημναμέναν ὑπερθ' ὀμμάτων*. Nubes, de impendente malo. Cic. de Aruspic. Respons. c. 3. *Tum vidi ac multo ante perspexi, quanta tempestas excitaretur, quanta impenderet procella reipublicae*. Idem, in Catilin. Orat. IV. 2. *Circumspicite omnes procellas, quae impendent, nisi providetis*.

v. 233. *ΤΑΝ*. Canterus *τόν*; non necessario.

v. 237. *ΘΕΟΙΣΙΝ ΕΡΔΕΙΝ*. Hesychius, *Ἐρδόντων πλουτούντων* (forte *ποιούντων*) *θυόντων*. Monet Eustathius, *ῥέζειν* hac significatione solitarie positum *ἐλλειπτικῶς* dici; at vero *ἱερὰ ῥέζειν ἐντελῶς*.

v. 238. *ΣΟΝ Δ' ΑΥ ΤΟ ΣΙΓΑΝ*. Sophocles hunc locum imitatus,

Ὁ δ' εἶπε πρός με βαί' ἀεὶ δ' ὑμνούμενα,
Γύναι, γυναιξὶ κόσμον ἡ σιγὴ φέρει.

---

h) Marcellin p. 2. Duk. *) Scr. *ἀνελόμενοι* et mox *αὐτῶν*. **) ad v. 310

Aiax ad Tecmessam, Ai. Flagell. v. 292. [Homer. Odyss. Α. 358.

Μῦθος δ' ἄνδρεσσι μελήσει.]

[v. 241. *ΤΙ ΤΑΔΕ ΝΕΜΕΣΙΣ ΣΤΥΓΕΙ.* Virg. Aen. IV. 349.

Quae tandem Ausonia Teucros considere terra Invidia est.]

[v. 243. *ΚΑΚΟΣΠΛΑΓΧΝΟΥΣ.* *Timidos*, *excordes*, *Σπλάγχνον· ἡ καρδία· ἀφ' οὗ καὶ εὔσπλαγχνος ὁ εὐκάρδιος καὶ ἀνδρεῖος, ἄσπλαγχνος δὲ ὁ ἀκάρδιος καὶ δειλός.* De corde dici *σπλάγχνον* nimis notum. Aristophanes, Ranis, v. 868. *σπλάγχνα θερμαίνειν πρὸς ὀργήν.* Isidorus, Orig. XI. 1. *Viscera vitalia, id est, circumfusa cordi loca, quasi viscosa;* eo quod ibi vita, id est, anima continetur, inde ad affectus transfertur, quorum sedes cor est.]

[v. 244. *ΕΚΗΛΟΣ ΙΣΘΙ.* Hesych. *Ἕκηλος· ἥσυχος, πρᾶος. Quietus, mitis, placidus.* *Ἕκηλος* proprie is est, qui sese negotiis non interponit. Cui opponitur *περίεργος*, *φορτικός*, importunus; quales se Eteocli reddiderat chorus virginum.]

[v. 249. *ΑΡΠΑΛΙΖΕΤΕ.* Hesych. *Ἁρπαλίζομαι· ἀσμένως δέχομαι.*]

v. 250. *ΦΟΒΩι.* Alii *φόνῳ* melius.

[v. 252. *ΑΚΟΥ' ΑΓΑΝ.* Contra sternaces, quibus unumquodque magis videtur terribile quam re ipsa est. Vide ad v. 103. Seneca, vel quisquis est, in Thebaide, v. 397.

—— et si vera metuentes vident,
Infesta fulgent signa.

Neque timentibus solum hoc accidit, sed et iis qui affectione altera, timori contraria, laborant. Virg. Ecl. VIII. 108.

Credimus? an qui amant ipsi sibi somnia fingunt?]

v. 258. *ΟΥΚ ΕΣ ΦΘΟΡΟΝ ΣΙΓΩΣ' ΑΝΑΣΧΗΣΗι ΤΑΔΕ; Annon in malam rem tacitâ haec tolerabis?* Recte scholiastae *ἐς φθόρον* ut execrandi seu maledicendi formulam accipiunt, cuius generis sunt: *βάλλε εἰς μακαρίαν*, *ἐς κόρακας*, *ἐς ὄλεθρον.* Quae etiam absolute, sine verbo, enuntiantur: *ἐς μακαρίαν*, *ἐς κόρακας*, *ἐς ὄλεθρον.* Sed et istud *ἐς φθόρον* in Agamemnone etiam reperimus, v. 1276.

Ἴτ' ἐς φθόρον πεσόντ'. ——

[Callimachus, Hymn. II. 113.

Ὁ δὲ Μῶμος, ἵν' ὁ Φθόνος, ἔνθα νέοιτο.]

[v. 266. *ΔΟΙΗΣ ΤΕΛΟΣ.* *Effectum dare.* Vel *munus*, *κρῦγμα.* Ut Agamemn. v. 918.

Τόδ' ἐπέσταλται τέλος.]

v. 267. *ΛΕΓΟΙΣ ΑΝ ΩΣ ΤΑΧΙΣΤΑ.* Sophocles, Oedip. Tyran. v. 1516.

—— λέξεις, καὶ τότ' εἴσομαι κλύων.

v. 274. *ΟΛΟΛΥΓΜΟΝ ΙΕΡΟΝ ΕΥΜΕΝΗ ΠΑΙΩΝΙΣΟΝ.* *Clamorem sacrum placabilem accinas.* Nonnullis video magis arridere παιάνισον, namque vox victrix animosa paean: sed mutatio est nihili. Radix est παιάων, inquit Eustathius[i]: hinc alii extrito ω fecere παιάν, alii extrito α fecere παιών; atque utcunque παιᾶνα ᾄσαι dicamus, non vero παιῶνα ᾄσαι, tamen promiscue auctores et παιανίζω et παιωνίζω usurpant. [Obiter notandus est lapsus lexicographi doctissimi. *Παιών*, inquit, *pes metricus, quem duplicem esse scribit Cicero.* Fallitur V. Cl.; est enim hoc paeon, et ita apud Ciceronem legi debet.]

[Ibid. *ΕΥΜΕΝΗ.* Ab effectu; εὐμενῆ pro εὐμενιστικόν, *placatum* pro *placatorio.*]

v. 278. *ΠΕΔΙΟΝΟΜΟΙΣ.* Virg. Georg. I. 21.

Diique Deaeque omnes, studium quibus arva tueri.

Propertius, III. 13. [k])

Diique Deaeque omnes, quibus est tutela per agros.

Vidi etiam Romae, inquit Fulvius Ursinus, ad Virgilii locum modo adductum, *basim marmoream, in qua Graecis literis incisum erat:*

ΝΟΜΙΟΙϹ ΘΕΟΙϹ
ΙΟΥΛΙΟϹ
ΜΑΙΟΡ
ΑΝΤΟΝΙΝΟϹ.]

v. 279. *ΟΥΔ' ΑΠ' ΙΣΜΗΝΟΥ ΛΕΓΩ.* Tmesis, οὐδ' ἀπολέγω. Quae sola interpretatio ex omnibus a scholiaste A. allatis veritati vicina.

v. 283. *ΘΗΣΕΙΝ ΤΡΟΠΑΙΑ.* Notatur Aeschylus a Scholiaste quasi tempus non recte observarit, οὐδέπω γὰρ ἡ τῶν τροπαίων ὀνομασία κατὰ τὸν Ἐτεοκλέα. Certum sane est vocem τρόπαιον Homeri temporibus multo posteriorem fuisse; a quo tamen, licet ipse nomen non noverit, veteres morem erigendi trophaea mutuati creduntur. Locus est ubi Ulysses exuvias Doloni iamiam expiranti detractas e vestigio Minervae dedicat τῇ Ληΐτιδι, Iliad. K. 460.

Καὶ τά γ' Ἀθηναίῃ Ληΐτιδι δῖος Ὀδυσσεὺς
Ὑψόσ' ἀνέσχεθε χειρί ——

Atque hinc Alexander Homeri imprimis studiosus, post primam in Asia partam victoriam, CCC armaturas Persicas do-

---

i) Eustath. ad Iliad. XXII. p. 1275, 40. et alibi. k) Propert. III, 13, 41.

no Palladi misit. Arrian. I. 17. Ἀποπέμπει δὲ καὶ εἰς Ἀθήνας τριακοσίας πανοπλίας Περσικὰς, ἀνάθημα εἶναι τῇ πόλει. Si itaque in hoc erratum fuerit Aeschylo, necesse est ut fateamur Euripidem pariter errasse, Phoeniss. v. 575. ubi Iocasta ait:

—— τρόπαια πῶς ἀναστήσεις δορός;

pariter et castigatissimum scriptorem Virgilium, apud quem Aeneas quercui, ut Ulysses μυρίκῃ, (Aen. XI. 6.)

—— fulgentiaque induit arma,
Mezentii ducis exuvias; tibi magne trophaeum
Bellipotens. ——

Multo magis errasse dicendum erit eos, qui gesta Herculis et Heraclidarum, cum illi ante bellum Thebanum vixerint, describentes, eandem vocem usurpant; inter hos tamen recensendus Euripides, qui in Heraclidis, v. 936.

Ὕλλος μὲν οὖν (inquit) ὅ,τ' ἐσθλὸς Ἰόλεως βρέτας
Διὸς τροπαίου καλλίνικον ἵστασαν.

Iupiter Τρόπαιος dictus ut Τροπαιοῦχος Dionysio [l]), quod ei dedicarentur capta ab hostibus spolia in trophaei modum composita. Et Lycophron, v. 1327.

Σὺν θηρὶ βλώξας τῷ σπάσαντι δηΐας
Μύστῃ Τροπαίας μαστὸν εὔθηλον θεᾶς.

Quibus verbis innuit Herculem puerum ubera Iunonis suxisse. Schol. Τροπαίας· τῆς Ἥρας· παρ' ὅσον καὶ αὐτῇ οἱ νικῶντες, ὥςπερ τῷ Διὶ, τρόπαιον ἀνετίθεντο. Neque aliter Etymologus [m]) et Phavorinus [n]). Sed quod Aeschylo obiicit Scholiastes, ex mera λογομαχίᾳ ortum est: nam ipsum trophaeorum erigendi modum bello Thebaico longe vetustiorem fuisse, mox ostendemus. [Ita Philistaei, Israelitarum exercitu fugato, veniunt die proximo, ἐκδιδύσκειν τοὺς νεκρούς. I. Sam. XXXI. 8. Atque inventum Saulis cadaver armis spoliant, et ἀνέθηκαν τὰ σκεύη αὐτοῦ, arma sc. (vid. quae ad v. 321.) εἰς τὸ Ἀσταρτεῖον. Eodem plane modo Mardonii acinaces et Masistii thorax, ab interfectis detracti, diis dedicabantur. De acinace Mardonii Dion. Chrysost. de Reg. Orat. II. p. 26. ubi urbem Atheniensium beatam esse ait, non propter sumptum aut magnificentiam, sed propter res gestas a maioribus, uptote τὸν ἀκινάκην τοῦ Μαρδονίου πολὺ σεμνότερον καὶ κρεῖττον ἀνάθημα ἔχουσαν. Et Pausanias cum thorace Masistii, Persarum equitum ducis, acinacem Mardonii agnoscit, in Atticis, I. 27. Λάφυρα δὲ ἀπὸ Μήδων, Μασιστίου θώραξ.... καὶ ἀκινάκης Μαρδονίου λεγόμενος εἶναι. Cum autem Pausanias λεγόμενος εἶναι dixit, significat se dubitare, an Medus ille acinaces Mardonii fuerit. Thoracem quidem Masistii fuisse non dubitat,

l) Dionys. Hal. Ant. Rom. II, 34. m) Etym. p. 769, 13.
n) Phavor. p. 709.

quia ab Atheniensium equitatu interfectus est: illius igitur thoracem in eorum potestatem venisse non erat dubitandum. At de Mardonio alia plane ac contraria ratio est: nam interprete Amasaeo *Mardonius in acie contra Lacedaemonios militans a Spartano milite est interfectus, eius igitur acinacem aut omnino non sustulissent Lacedaemonii, aut sublatum Atheniensibus non concessissent.* Quae quidem verba nec quod voluit auctor ostendunt, nec omnino quicquam rationis in se habent, et Sylburgium, qui toties Amasaeum correxit, solita hic plane fugit diligentia. Verba auctoris sunt: *Μασίστιον μὲν δὴ τελευτήσαντα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων οἶδα ἱππέων· Μαρδονίου δὲ μαχησαμένου Λακεδαιμονίοις ἐναντία καὶ ὑπὸ ἀνδρὸς Σπαρτιάτου πεσόντος, οὐδ᾽ ἂν ὑπεδέξαντο ἀρχὴν, οὐδὲ ἴσως Ἀθηναίοις παρῆκαν φέρεσθαι Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀκινάκην.* Quae quidem verba recte intellecta hanc nobis mentem auctoris exhibent: Masistium quidem ab Atheniensium equitatu interemptum scimus (adeoque eius thoracem fuisse verisimillimum est). Cum autem Mardonius in acie contra Lacedaemonios dimicarit, et a milite Spartano interfectus sit, nec primo Athenienses sustulisse, nec Atheniensibus Lacedaemonios concessisse credibile est, adeoque Mardonii fuisse acinacem non videtur.

Eundem in Palaestina morem ab ipso Dei populo observatum legimus. Ita David gladium Goliae Deo in tabernaculo consecravit. *Caput victi*, inquit Sulpitius Severus, Hist. I. 60. *et spolia abstulit, gladium postea in templum posuit.* Neque ensem tantum, sed et caput Goliae pariter dedicasse putavit Basilius Seleuciensis, Orat. XV. et Hieronymus arma etiam reliqua fuisse consecrata. Uterque ex I. Sam. XVII. 54. *Assumens autem David caput Philistaei attulit illud in Ierusalem; arma vero eius posuit in tabernaculo suo.* Ad quem locum D. Hieronymus in traditionibus Hebr.: *Arma vero eius*, i. e. Philistaei, *non est intelligendum quod in suo posuerit tabernaculo, sed in tabernabulo Dei; de quo tabernaculo postea haec ab Abimelech sacerdote suscepit.* Quod de ense quidem verissimum esse extra omne dubium est. Ita enim Abimelechus ipse loquitur, I. Sam. XXI. 9. Ut Iosephi verbis utar Antiq. Iud. VI. 12. *εἶναι δὲ τὴν Γολιάθου ῥομφαίαν, ἣν ἀποκτείνας τὸν Παλαιστῖνον αὐτὸς ἀναθείη τῷ θεῷ.* Neque aliter intelligendum est de armis aureis, II. Sam. VIII. 7. quae Septuaginta interpretes *χλιδῶνας*, Aquila *κλοιοὺς* vocant: *Et tulit David arma aurea, quae habebant viri Adadezer, et detulit ea in Ierusalem.* Licet enim Hebr. simpliciter dicat ויביאם ירושלם et Septuaginta *ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ*, recte tamen Iosephus haec arma Deo dedicata *ἀνατεθέντα* dicit, VII. 5. *Τάς τε χρυσᾶς φαρέτρας καὶ τὰς πανοπλίας, ἃς οἱ τοῦ Ἀδάδου σωματοφύλακες ἐφόρουν, ἀνέθηκε τῷ Θεῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.*

Ibid. *ΠΟΛΕΜΙΩΝ Δ' ΕΣΘΗΜΑΤΑ.* Mortuis spolia detrahere Graeci *συλᾶν* proprie dicunt. Hom. Iliad. Λ'. 387.

Ἡ τινα συλήσων νεκύων κατατεθνειώτων.

ἀντὶ τοῦ ἐκδύσων κατὰ τοὺς παλαιούς, ut inquit Eustathius o): Ita συλᾷ, ἐκδύει. Et rursus, συλᾶν, γυμνοῦν. Schol. ἀπεγύμνουν. Ita Glossa vet. *Spoliarium*, ἀποδυτήριον. Nec aliunde Latinis *exuviae* quasi ab *exuendo* dictae. Claud. XXXVI. 348.

—— hos onerat ramos exutus Ophion:

id est, exuviae Ophionis. Hesych. qui obiter emendandus, Σύλλαβὰς ὁδοῦ· τοὺς συλῶντας καὶ ἐκδύοντας. Lege Συλητάς. Cui errori similis est plane apud Etymologicum p) eodem negotio eximendus. Σύλαι· αἱ συλλήψεις. Lege συλήσεις.

v. 284. ΑΓΝΟΙΣ ΔΟΜΟΙΣ. Antiquissimum morem fuisse spolia hostium in Deorum templis suspendendi, observat Eustathius in Iliad. Η΄. p. 666. l. 33. Τὸ δὲ ἐν ναοῖς κρεμᾷν τὰ σκῦλα τῶν νενικημένων ἔθος ἦν ἀρχαῖον. Καὶ δηλοῖ αὐτὸ καὶ Εὐριπίδης ἐν Φοινίσσαις, καὶ ὁ κωμικὸς δὲ ἐν τοῖς Ἱππεῦσι. Euripidis verba haec sunt, Phoeniss. v. 571.:

Καὶ [κεῖς] σκῦλα γράψεις πῶς ἐπ' Ἰνάχου ῥοαῖς;
Θήβας πυρώσας τάσδε Πολυνείκης θεοῖς
Ἀσπίδας ἔθηκε. ——

Atque etiam Phoeniss. v. 1481.

—— ὡς δ' ἐνικῶμεν μάχῃ,
Οἱ μὲν Διὸς τρόπαιον ἵστασαν βρέτας,
Οἱ δ' ἀσπίδας συλῶντες Ἀργείων νεκρῶν
Σκυλεύματ' εἴσω τειχέων ἐπέμπομεν.

Aristophanis vero haec, in Equit. v. 842.:

Ἕως ἂν ᾖ τῶν ἀσπίδων τῶν ἐκ Πύλου τι λοιπόν.

Ad quae verba Scholiastes: Πάλιν ὁ Κλέων τὰ περὶ Πύλον θρυλλεῖ καὶ Σφακτηρίαν καὶ τὰ τῶν αἰχμαλώτων. Ἔθος δὲ ἦν, τὰ ἀπὸ τῶν πολέμων (lego πολεμίων ex Suida, qui haec Scholiastae verba in collectanea sua transtulit, in Ἐμοὶ δὲ τοιοῦτον, κ. τ. λ.) ὅπλα ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀνατιθέναι. Ἕως οὗ, φησίν, ἀνάκειται ἀπὸ Πύλου καὶ Σφακτηρίας ὅπλα, ἅπερ ἀνέθηκα τοῖς θεοῖς νικήσας, οὐδεὶς τῶν ἐχθρῶν τολμήσει κατ' ἐμοῦ λέγειν. Graviter igitur lapsus est Vir Cl. Ioannes Meursius, qui verba haec Scholiastae adduxit, ut in more positum veteribus fuisse, cum militia se abdicarent, arma sua in Deorum templis suspendere, ostenderet. At nihil minus Scholiastes intellexit, qui morem illum spolia hostium consecrandi clarissime expressit. Notissima est ex Thucydide q) historia de Lacedaemoniis ad Pylum et Sphacteriam insulam a Cleone, Atheniensi duce,

o) Apud Eust. p. 813, 24. haec verba non exstant; cf. tamen p. 626, 48. 666, 20.
p) Etym. p. 734, 2.
q) Thuc. IV, 30.

captis. Hunc Cleonem scutis Lacedaemoniorum dedicatis gloriantem comicus introducit, se inimicorum omnium ora facillime obturatum ire. Morem hunc recte dixit antiquum Eustathius; nam et ante Thebani belli tempora templum Pici antiqui Latinorum regis spoliis hostium ornatum describit veterum rituum observantissimus Maro, Aeneid. VII. 183.

> Multaque praeterea sacris in postibus arma,
> Captivi pendent currus, curvaeque secures
> Et cristae capitum, et portarum ingentia claustra,
> Spiculaque clypeique, ereptaque rostra carinis.

Et de Sesostre, antiquissimo Aegyptiorum rege, qui post novem annorum expeditionem, qua Asiam subegit omnem una cum parte Europae, excitatis ubique monumentis gentium a se devictarum, amplissima cum praeda domum revertit, Diodor. I. 55. *Τὰ μὲν ἱερὰ πάντα τὰ κατ᾽ Αἴγυπτον ἀναθήμασιν ἀξιολόγοις καὶ σκύλοις ἐκόσμησε.* [Quin et huius generis fuisse *ἀναθήματα* illa templi Hierosolymitani, quorum meminit D. Lucas XXI. 5. persuasum mihi habeo, licet qualia ea fuerint non est a quopiam hactenus satis aperte demonstratum. Theophylactus ad h. l. putat haec illa ipsa fuisse templi ornamenta, quae ex ipso Dei praecepto formata ad divinum cultum pertinebant, de quibus agitur I. Reg. VI.: *Οἶμαι δὲ τὰ τορευτὰ ἐκεῖνα καὶ γλυπτὰ λέγειν οἷον φοίνικας καὶ χερουβίμ. Ταῦτα γὰρ ἴσως τὰ ἀναθήματα.* Fortassis inquit, adeo timide pronuntiat. Verum omnino verisimile non est, ea quae ad templum a prima institutione pertinuerunt, ipsiusque quasi partes fuere, hic intelligi. Et Hecataeus post templum secundum conditum testatus est nullum in eo *ἀνάθημα* fuisse. *Ἄγαλμα δὲ οὐκ ἔστιν, οὐδὲ ἀνάθημα τὸ παράπαν.* Iosephus contra Apion. I. 22. Quaenam igitur aut unde haec donaria? Primo quidem post aetatem Hecataei Ptolemaeus Philadelphus templum Hierosolymitanum donariis ornavit, quorum cum catalogum nobis Iosephus Antiq. XII. 2. recensuisset, *ταῦτα μὲν*, inquit, *τὰ πεμφθέντα εἰς Ἱεροσόλυμα ὑπὸ Πτολεμαίου ἀναθήματα.* Non tamen haec erant quae Apostoli spectabant, quae Lucas voluit, omnia enim ea Antiochus Illustris abstulit. Ioseph. Antiq. XII. 5. *Χρυσὸν γὰρ ἑώρα πολὺν ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὸν τῶν ἀναθημάτων κόσμον πολυτελέστατον· ἵνα συλήσῃ τοῦτον, ὑπέμεινε τὰς πρὸς ἐκείνους αὐτῷ σπονδὰς παραβῆναι.* Et qui Philadelpho successit Ptolemaeus Euergetes, cum universam Asiam armis obtinuisset, Deo Israelitarum sacrificavit, plurimaque donaria in templo Hierosolymitano dedicavit, Ioseph. contr. Apion. II. 5. *Οὐ τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ θεοῖς χαριστήρια τῆς νίκης ἔθυσεν, ἀλλὰ παραγενόμενος εἰς Ἱεροσόλυμα πολλὰς ὡς ἡμῖν νόμιμόν ἐστιν ἀπετέλεσε θυσίας τῷ Θεῷ, καὶ ἀνέθηκεν ἀναθήματα τῆς νίκης ἄξια.* Alia post haec donaria erant, quorum unum pulcherrimum quidem Aristobulus Pompeio donavit, et in

Iovis Capitolini templo dedicatum est, ut testantur Strabo r) et Iosephus. Reliqua vero, quae Pompeii continentia reliquit, avaritia Crassi Cassiique expilavit. Cum Herodes templum restauravit, ipse vite alia, in illius locum quam Aristobulus Pompeio donaverat, pulcherrimo donario locupletavit. Et de Augusto Philo, Legat. ad Caium. p. 1014. *Ὥστε μονονοὺ πανοίκιος ἀναθημάτων πολυτελείαις τὸ ἱερὸν ἡμῶν ἐκόσμησε.* Quippe non tantum Caesar ipse, sed plurimi ex eius familia donariis templum ornaverant locupletaverantque. Et Ioseph. de Bell. Iud. VI. 37. *ἀκρατοφόρων* meminit ab Augusto et ab uxore eius dedicatione. Nam et de Iulia Augusta legimus apud Philon. Legat. p. 1036. *Ἰουλία Σεβαστὴ κατεκόσμησε τὸν νεὼν χρυσαῖς φιάλαις καὶ σπονδείοις, καὶ ἄλλων ἀναθημάτων πολυτελεστάτων πλήθει.* Imperatores enim Romani templum Hierosolymitanum semper ornaverant. Ioseph. De Bell. Iud. VI. 37. Et de M. Agrippa: *Ἀναθήμασι δὲ κοσμήσας ὅσον ἐξῆν τὸ ἱερόν.* De his igitur talibusque donariis, quae a Cyro interprete Corbane vocantur, loqui discipulos volunt, quod talia in gazophylacio asservabantur, a quo Christus iam exibat, ubi et *observabat eos qui mittebant munera sua in gazophylacium divites,* Luc. XXI. 1. Verum pace tantorum virorum, neque haec dona sacra fuisse, de quibus agunt discipuli, puto; erant enim illa in apothecis posita, in thesauris recondita, quae nunc gazophylacia nunc *ποσοφόρια* nunc *ἐξέδραι* vocantur. At vero gazophylacium, in cuius conspectu Christus iam sedebat, nihil aliud fuisse videtur quam arca quaedam et reconditorium temporarium, in quod quotidie pii ex Iudaeis aliquod pecuniae coniecerunt, ubi *ὁ ὄχλος ἔβαλλε χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον.* Marc. XII. 41. Praeterea ea de quibus Apostoli loquuntur intuenti templum apparuere. *Egressus enim Iesus de templo ibat,* inquit D. Matthaeus, XXIV. 1., et cum iam erat extra templum constitutus, ait ei unus ex discipulis suis, *aspice quales lapides et quales structurae,* D. Marc. XIII. 1. Vel quod eodem recidit, dicentibus quibusdam de templo *ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται,* de ornamento aliquo templi loquitur, quod in oculos ambulantium incurrebat, quod ipsi structura inerat, aut aderat quod parietibus, ut ex Christi responso satis patet. Videtis haec omnia? et *ταῦτα ἃ θεωρεῖτε,* haec ipsa quae vobis aspicientibus tam pulchra atque ornata videntur. De illis igitur locuti sunt, quae vel ex templo egredientibus vel retrospicientibus erant ante oculos posita, ad ornatum maiestatemque templi facientia. Haec autem mihi videntur fuisse *ἀκροθίνια,* sc. ex bello, ex spoliis *ἀναθήματα.* Herodes enim, ut templum de novo aedificavit, lapidibusque mirae pulchritudinis quantitatisque per-

r) Strab. XVI, 524. Cas.

graphum utrumque quod de Pataecis dicunt ab Herodoto hausisse, a quo si dissentiant, aut ipsi castigandi, aut libri qui maculatissimi emendandi sunt? Hos autem Herodotus diserte in prora collocat, III. 37. Ἔστι γὰρ τοῦ Ἡφαίστου τὤγαλμα τοῖσι Φοινικηΐοισι παταικοῖσι [Παταϊκοῖσι] ἐμφερέστατον, τοὺς οἱ Φοίνικες ἐν τῇσι πρώρῃσι τῶν τριήρεων περιάγουσι. De his forte intelligendus ille apud Suidam in Ἀπέφθου:

Χρυσοῦ ἄπεφθά τε τοῖς παταικοῖς ἐμφερῆ·

imo certe, nam et in Παταικοὶ habet. Si haec omnia nihil ad rem nostram facerent, faciunt autem quamplurimum, vel unicus ille apud Lucianum in Navigio e), c. 5. locus ad perpetuam hanc parasemi et tutelae a prora et puppi distinctionem enervandam abunde sufficeret: ὡς δὲ ἡ πρύμνη μὲν ἐπανέστηκεν ἠρέμα καμπύλη, χρυσοῦν χηνίσκον ἐπικειμένη. Ecce hic aureus anserculus navis parasemum non minus quam taurus aut aries, et huiusmodi animalia; de quo ipse alibi Ver. Historiarum f), II. 41. Ὅ τε γὰρ ἐν τῇ πρύμνῃ χηνίσκος ἄφνω ἐπτερύξατο καὶ ἀνεβόησε, et utrobique in puppe. Παράσημον autem alterum, sive tutela, ut Latini loquuntur, erat in prora constituta: ita enim apud Lucianum sequitur: κατ' ἀντικρὺ δὲ ἀνάλογον ἡ πρῷρα ὑπερβέβηκεν, εἰς τὸ πρόσω ἀπομηκυνομένη, τὴν ἐπώνυμον τῆς νεὼς θεὸν ἔχουσα τὴν Ἶσιν ἑκατέρωθεν. Aut ergo putandum est navem illam in tutela anseris; aut omnino fatendum, et tutelam in prora aliquando positam, parasemon, ut a tutela distinguitur, in puppe; et nomen non semper a signo sive nudo parasemo, sed aliquando etiam a tutela derivatum. Pro ὑπερβέβηκεν legit Ivo Villiomarus ex ingenio suo ὑποβέβηκε, quia si veterem lectionem retineamus, erit prora puppe altior. Imo vero si ὑποβέβηκε legamus, erit prora ipsa navi depressior, et quo longius εἰς τὸ πρόσω ἀπομηκυνομένη, eo magis descendet: quod est absurdissimum. Recte igitur ὑπερβέβηκε dixit, quia prora ascendit; neque ideo puppi altior erit. Quod recte dixit ἀνάλογον, id est, servata ea proportione, quae solet esse inter proram et puppim, aut inter eam et ipsam navem, quod idem est. Porro erat hic Isis ἐπώνυμος, sive nomen navi dedit. Non enim sensum reddidit Obsopaeus cum vertit, *cognominem navi deam Isidem videlicet utrinque additam habens:* id enim esset ὁμώνυμον. Ἐπώνυμος autem τῆς νεώς est quae nomen navi dat, vel cuius nomine navis appellata est; sicut supra observavimus, ad v. 138. Navis igitur haec ab Iside, quae ex utraque parte prorae picta fuit, vocata est *Isis:* Ita enim sequitur non multo post: Εἴ που τὸ μέγα Ἀδειμάντου πλοῖον τὴν Ἶσίν τις οἶδεν. Atque ita contra summorum criticorum effata nomen habet navis non a nudo pa-

---

e) Lucian. III, p. 251. f) Lucian. II, p. 134.

rasemo, sed ab eo cuius in tutela navis est. Vidit hoc Salmasius, itaque in Plinianis exercitationibus g) navem nomine Dei tutelaris aliquando vocari concedit; sed tunc tantum, cum una eademque res et parasemon esset et tutela: atque ita nomen adhuc semper erit a parasemo, nec a tutela, nisi quatenus ex eorum mente est parasemum; unum enim tantum parasemum unius navis statuit. At ex Plutarcho *) aperte colligi potest, fuisse aliquando unius navis non unum parasemum. Verba eius haec sunt, in vita Themistoclis, p. 119.: *Πρῶτος μὲν οὖν λαμβάνει ναῦν Λυκομήδης ἀνὴρ Ἀθηναῖος τριηραρχῶν, ἧς τὰ παράσημα περικόψας ἀνέθηκεν Ἀπόλλωνι δαφνηφόρῳ.* Parasemum igitur non unam, sed utramque partem navis extremam, tum proram tum puppem, insigne habuisse patet, quae trierarcha Atheniensis *ἀκρωτηριάζων* consecravit; nempe sive simplex navis insigne, sive tutela, sive in prora sive in puppi, *παράσημον* est. Quod vero dicet vir doctissimus, cum ostendero parasemum navis fuisse, a quo nomen non habuit (anserculum enim aureum Luciani, qualis etiam in antiquis navibus visitur, pro parasemo, qua ratione nescio, non agnoscit), et tamen illam ipsam navem a tutela nomen habuisse? *Ἐπίσημον* et *παράσημον* in hac re idem significare cum ex Strabone II. tum etiam Apollodoro apud Stephanum in voce *Ταυρόεις* patet: at Solem fuisse navis *ἐπίσημον*, Aesculapium autem tutorem, ab eoque nomen ei inditum, in Epistola Hippocratis ad Damagetum legimus: *Ἐξέπεμψα δέ σοι, φιλότης, ὡς ἀληθῶς τὴν Ἀσκληπιάδα νῆα, ᾗ πρόσθες μετὰ τοῦ ἡλίου ἐπίσημον τὴν ὑγιείην.* Insigne huius navis Sol: nomen ab Aesculapio, qui sine dubio tutela. Non erat igitur cur viri docti Dioscuros tutelam fuisse navis Alexandrinae, qua D. Paulus Melita Syracusas vectus est, Act. Apost. XXVIII. 11. pernegarent, quia *παράσημον* dicitur: nullum enim est aliud nomen apud Graecos quod tutelam exprimat. Quicquid enim Latini sub duobus vocabulis, *insignis* sc. et *tutelae* intelligunt, id omne apud Graecos *παρασήμου* nomine exprimitur.

[v. 217. (211.) *ΑΛΛ' ΕΠΙ ΔΑΙΜΟΝΩΝ.* Ordo est: *Ἀλλὰ, πίσυνος θεοῖς, ὅτι βρόμος νιφάδος ὀλοᾶς νιφομένης ἐν πύλαις, πρόδρομος ἦλθον ἐπὶ δαιμόνων ἀρχαῖα βρέτη.*]

[v. 218. *ΝΙΦΑΔΟΣ ΟΤ' ΟΛΟΑΣ ΝΙΦΟΜΕΝΗΣ.* Homerus, Iliad. *Μ'*. 278. in re simili,

Τῶνδ' ὥστε νιφάδες χιόνος πίπτουσι θαμειαὶ
Ἤματι χειμερίῳ, ὅτε τ' ὤρετο μητίετα Ζεὺς
Νιφέμεν ἀνθρώποισι πιφαυσκόμενος τὰ ἃ κῆλα, κ. τ. λ.]

v. 222. *ΣΤΕΓΕΙΝ.* Scholiastes *Α'*. *ὑπομένειν* interpretatur, ut et Hesychius, *Στέγει· βαστάζει, ὑπομένει.* Verum hic

g) Salmas. Exercit. Plin. p. 403. *) Plut. Themistocl. c. XV.

στέγειν ponitur pro *ἀποστέγειν*, ut in Supplic. v. 141. *ἄλα στέγων δορός*.

v. 223. *ΑΛΛ' ΟΥΝ ΘΕΟΥΣ.* [Sc. *πολισσούχους*.] Narrat Scholiastes quod Troiani, cum expugnaretur civitas, deos viderint simulacra sua auferentes; quod et Sophoclem in *Xoanephoris* retulisse ait, *Λέγουσι γὰρ ὅτι, ὅταν ἔμελλε πορθηθῆναι ἡ Τροία, ἐφάνησαν οἱ θεοὶ τοῖς Τρωσὶν, ἀνελόμενοι**) *ἐκ τῶν ναῶν τὰ ἀγάλματα αὐτῶν.* Atque iterum**), *εἴρηται δὲ ἐν Ξοανηφόροις Σοφοκλέους, ὡς οἱ θεοὶ ἀπὸ τῆς Ἰλίου φέρουσιν ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἑαυτῶν ξοανά.* Tragoediam illam Sophoclis a viro diligentissimo I. Meursio in catalogo Sophocleo praetermissam obiter monemus. Huic vero commento accinit Euripides in Troad. v. 25. sub persona Neptuni,

Λείπω τὸ κλεινὸν Ἴλιον βωμούς τ' ἐμοὺς,
Ἐρημία γὰρ πόλιν ὅταν λάβῃ κακὴ,
Νοσεῖ τὰ τῶν θεῶν, οὐδὲ τιμᾶσθαι θέλει.

Et Virgilius II. 351.

Excessere omnes, adytis arisque relictis,
Dii quibus imperium hoc steterat. ——

Ad quem locum adi sis interpretes, praecipue Germanum Valentem Guellium.

[v. 227. (221.) *ΑΣΤΥΔΡΟΜΟΥΜΕΝΑΝ.* Trepidantibus civibus aut populabundis hostibus percussam.]

v. 230. *ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ ΓΑΡ.* Sophocl. in Antig. v. 687.

—— *τῶν δ' ὀρθουμένων*
Σώζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἡ πειθαρχία.

v. 231. *ΣΩΤΗΡΟΣ.* Fortasse *σωτήριος*.

v. 232. *ΕΣΤΙ ΘΕΟΙΣ.* Citatur a Marcellino in vita Thucydidis h). [Ordo: *Ἐν κακοῖσι δ' ὀρθοῖ πολλάκις τὰν ἀμήχανον νεφέλαν ἐκ χαλεπᾶς δύας κρημναμέναν ὑπερθ' ὀμμάτων.* Nubes de impendente malo. Cic. de Aruspic. Respons. c. 3. *Tu vidi ac multo ante perspexi, quanta tempestas excitaretur, quanta impenderet procella reipublicae.* Idem, in Catilin. Orat. IV. *Circumspicite omnes procellas, quae impendent, nisi providetis.*

v. 233. *ΤΑΝ.* Canterus *τὸν*; non necessario.

v. 237. *ΘΕΟΙΣΙΝ ΕΡΔΕΙΝ.* Hesychius, *Ἐρδόντων· πλουτούντων* (forte *ποιούντων*) *θυόντων.* Monet Eustathius *ῥέζειν* hac significatione solitarie positum *ἐλλειπτικῶς* dici; vero *ἱερὰ ῥέζειν ἐντελῶς*.

v. 238. *ΣΟΝ Δ' ΑΥ ΤΟ ΣΙΓΑΝ.* Sophocles hunc locum imitatus,

Ὁ δ' εἶπε πρός με βαί' ἀεὶ δ' ὑμνούμενα,
Γύναι, γυναιξὶ κόσμον ἡ σιγὴ φέρει.

---

h) Marcellin p. 2. Duk. *) Scr. *ἀνελόμενοι* et mox *αὐτῶν.* **) ad v. 3

Aiax ad Tecmessam; Ai. Flagell. v. 292. [Homer. Odyss. *Α*. 358.

Μῦθος δ' ἄνδρεσσι μελήσει.]

[v. 241. *ΤΙ ΤΑΔΕ ΝΕΜΕΣΙΣ ΣΤΥΓΕΙ*. Virg. Aen. IV. 349.

Quae tandem Ausonia Teucros considere terra
Invidia est.]

[v. 243. *ΚΑΚΟΣΠΛΑΓΧΝΟΥΣ*. *Timidos*, *excordes*. Σπλάγχνον· ἡ καρδία· ἀφ' οὗ καὶ εὔσπλαγχνος ὁ εὐκάρδιος καὶ ἀνδρεῖος, ἄσπλαγχνος δὲ ὁ ἀκάρδιος καὶ δειλός. De corde dici σπλάγχνον nimis notum. Aristophanes, Ranis, v. 868. σπλάγχνα θερμαίνειν πρὸς ὀργήν. Isidorus, Orig. XI. 1. *Viscera vitalia, id est, circumfusa cordi loca, quasi viscosa; eo* quod ibi vita, id est, anima continetur, inde ad affectus transfertur, quorum sedes cor est.]

[v. 244. *ΕΚΗΛΟΣ ΙΣΘΙ*. Hesych. *Ἕκηλος· ἥσυχος, πρᾶος. Quietus, mitis, placidus.* *Ἕκηλος* proprie is est, qui sese negotiis non interponit. Cui opponitur *περίεργος, φορτικός*, importunus; quales se Eteocli reddiderat chorus virginum.]

[v. 249. *ΑΡΠΑΛΙΖΕΤΕ*. Hesych. *Ἁρπαλίζομαι· ἀσμένως δέχομαι.*]

v. 250. *ΦΟΒΩι*. Alii *φόνῳ* melius.

[v. 252. *ΑΚΟΥ' ΑΓΑΝ*. Contra sternaces, quibus unumquodque magis videtur terribile quam re ipsa est. Vide ad v. 103. Seneca, vel quisquis est, in Thebaide, v. 397.

—— et si vera metuentes vident,
Infesta fulgent signa.

Neque timentibus solum hoc accidit, sed et iis qui affectione altera, timori contraria, laborant. Virg. Ecl. VIII. 108.

Credimus? an qui amant ipsi sibi somnia fingunt?]

v. 258. *ΟΥΚ ΕΣ ΦΘΟΡΟΝ ΣΙΓΩΣ' ΑΝΑΣΧΗΣΗι ΤΑΔΕ*; *Annon in malam rem tacita haec tolerabis?* Recte scholiastae ἐς φθόρον ut execrandi seu maledicendi formulam accipiunt, cuius generis sunt: *βάλλ' εἰς μακαρίαν, ἐς κόρακας, ἐς ὄλεθρον*. Quae etiam absolute, sine verbo, enuntiantur: *ἐς μακαρίαν, ἐς κόρακας, ἐς ὄλεθρον*. Sed et istud *ἐς φθόρον* in Agamemnone etiam reperimus, v. 1276.

Ἴτ' ἐς φθόρον πεσόντ'. ——

[Callimachus, Hymn. II. 113.

Ὁ δὲ Μῶμος, ἵν' ὁ Φθόρος, ἔνθα νέοιτο.]

[v. 266. *ΔΟΙΗΣ ΤΕΛΟΣ*. *Effectum dare.* Vel *munus, πρᾶγμα*. Ut Agamemn. v. 918.

Τόδ' ἐπέσταλται τέλος.]

v. 267. *ΛΕΓΟΙΣ ΑΝ ΩΣ ΤΑΧΙΣΤΑ.* Sophocles, Oedip. Tyran. v. 1516.

—— λέξεις, καὶ τότ' εἶσομαι κλύων.

v. 274. *ΟΛΟΛΥΓΜΟΝ ΙΕΡΟΝ ΕΥΜΕΝΗ ΠΑΙΩΝΙΣΟΝ.* *Clamorem sacrum placabilem accinas.* Nonnullis video magis arridere παιάνισον, namque vox victrix animosa paean: sed mutatio est nihili. Radix est παιάων, inquit Eustathius[i]): hinc alii extrito ῶ fecere παιάν, alii extrito ά fecere παιών; atque utcunque παιᾶνα ᾄσαι dicamus, non vero παιῶνα ᾄσαι, tamen promiscue auctores et παιανίζω et παιωνίζω usurpant. [Obiter notandus est lapsus lexicographi doctissimi. *Παιών*, inquit, *pes metricus, quem duplicem esse scribit Cicero.* Fallitur V. Cl.; est enim hoc paeon, et ita apud Ciceronem legi debet.]

[Ibid. *ΕΥΜΕΝΗ.* Ab effectu; εὐμενῆ pro εὐμενιστικόν, *placatum* pro *placatorio.*]

v. 278. *ΠΕΔΙΟΝΟΜΟΙΣ.* Virg. Georg. I. 21.

Diique Deaeque omnes, studium quibus arva tueri.

Propertius, III. 13. [k])

Diique Deaeque omnes, quibus est tutela per agros.

Vidi etiam Romae, inquit Fulvius Ursinus, ad Virgilii locum modo adductum, *basim marmoream, in qua Graecis literis incisum erat:*

ΝΟΜΙΟΙϹ ΘΕΟΙϹ
ΙΟΥΛΙΟϹ
ΜΑΙΟΡ
ΑΝΤΩΝΙΝΟϹ.]

v. 279. *ΟΥΔ' ΑΠ' ΙΣΜΗΝΟΥ ΛΕΓΩ.* Tmesis, οὐδ' ἀπολέγω. Quae sola interpretatio ex omnibus a scholiaste A. allatis veritati vicina.

v. 283. *ΘΗΣΕΙΝ ΤΡΟΠΑΙΑ.* Notatur Aeschylus a Scholiaste quasi tempus non recte observarit, οὐδέπω γὰρ ἡ τῶν τροπαίων ὀνομασία κατὰ τὸν Ἐτεοκλέα. Certum sane est vocem τρόπαιον Homeri temporibus multo posteriorem fuisse; a quo tamen, licet ipse nomen non noverit, veteres morem erigendi trophaea mutuati creduntur. Locus est ubi Ulysses exuvias Doloni iamiam expiranti detractas e vestigio Minervae dedicat τῇ Ληΐτιδι, Iliad. K'. 460.

Καὶ τά γ' Ἀθηναίῃ Ληΐτιδι δῖος Ὀδυσσεὺς
Ὑψόσ' ἀνέσχεθε χειρί ——

Atque hinc Alexander Homeri imprimis studiosus, post primam in Asia partam victoriam, CCC armaturas Persicas do-

i) Eustath. ad Iliad. XXII. p. 1275, 40. et alibi. k) Propert. III, 13, 41.

no Palladi misit. Arrian. I. 17. Ἀπονέμπει δὲ καὶ εἰς Ἀθήνας τριακοσίας πανοπλίας Περσικάς, ἀνάθημα εἶναι τῇ πόλει. Si itaque in hoc erratum fuerit Aeschylo, necesse est ut fateamur Euripidem pariter errasse, Phoeniss. v. 575. ubi Iocasta ait:

—— τρόπαια πῶς ἀναστήσεις δορός;

pariter et castigatissimum scriptorem Virgilium, apud quem Aeneas quercui, ut Ulysses μυρίκῃ, (Aen. XI. 6.)

—— fulgentiaque induit arma,
Mezentii ducis exuvias; tibi magne trophaeum
Bellipotens. ——

Multo magis errasse dicendum erit eos, qui gesta Herculis et Heraclidarum, cum illi ante bellum Thebanum vixerint, describentes, eandem vocem usurpant; inter hos tamen recensendus Euripides, qui in Heraclidis, v. 936.

Ὕλλος μὲν οὖν (inquit) ὅ,τ' ἐσθλὸς Ἰόλεως βρέτας
Διὸς τροπαίου καλλίνικον ἵστασαν.

Iupiter Τρόπαιος dictus ut Τροπαιοῦχος Dionysio l), quod ei dedicarentur capta ab hostibus spolia in trophaei modum composita. Et Lycophron, v. 1327.

Σὺν θηρὶ βλώξας τῷ σπάσαντι δηΐως
Μύστῃ Τροπαίας μαστὸν εὔθηλον θεᾶς.

Quibus verbis innuit Herculem puerum ubera Iunonis suxisse. Schol. Τροπαίας· τῆς Ἥρας· παρ' ὅσον καὶ αὐτῇ οἱ νικῶντες, ὥσπερ τῷ Διὶ, τρόπαιον ἀνετίθεντο. Neque aliter Etymologus m) et Phavorinus n). Sed quod Aeschylo obiicit Scholiastes, ex mera λογομαχίᾳ ortum est: nam ipsum trophaeorum erigendi modum bello Thebaico longe vetustiorem fuisse, mox ostendemus. [Ita Philistaei, Israelitarum exercitu fugato, veniunt die proximo, ἐκδιδύσκειν τοὺς νεκρούς. I. Sam. XXXI. 8. Atque inventum Saulis cadaver armis spoliant, et ἀνέθηκαν τὰ σκεύη αὐτοῦ, arma sc. (vid. quae ad v. 321.) εἰς τὸ Ἀσταρτεῖον. Eodem plane modo Mardonii acinaces et Masistii thorax, ab interfectis detracti, diis dedicabantur. De acinace Mardonii Dion. Chrysost. de Reg. Orat. II. p. 26. ubi urbem Atheniensium beatam esse ait, non propter sumptum aut magnificentiam, sed propter res gestas a maioribus, utpote τὸν ἀκινάκην τοῦ Μαρδονίου πολὺ σεμνότερον καὶ κρεῖττον ἀνάθημα ἔχουσαν. Et Pausanias cum thorace Masistii, Persarum equitum ducis, acinacem Mardonii agnoscit, in Atticis, I. 27. Λάφυρα δὲ ἀπὸ Μήδων, Μασιστίου θώραξ.... καὶ ἀκινάκης Μαρδονίου λεγόμενος εἶναι. Cum autem Pausanias λεγόμενος εἶναι dixit, significat se dubitare, an Medus ille acinaces Mardonii fuerit. Thoracem quidem Masistii fuisse non dubitat,

l) Dionys. Hal. Ant. Rom. II, 34.
m) Etym. p. 769, 13.
n) Phavor. p. 709.

quia ab Atheniensium equitatu interfectus est: illius igitur thoracem in eorum potestatem venisse non erat dubitandum. At de Mardonio alia plane ac contraria ratio est: nam interprete Amasaeo *Mardonius in acie contra Lacedaemonios militans a Spartano milite est interfectus, eius igitur acinacem aut omnino non sustulissent Lacedaemonii, aut sublatum Atheniensibus non concessissent.* Quae quidem verba nec quod voluit auctor ostendunt, nec omnino quicquam rationis in se habent, et Sylburgium, qui toties Amasaeum correxit, solita hic plane fugit diligentia. Verba auctoris sunt: *Μασίστιον μὲν δὴ τελευτήσαντα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων οἶδα ἱππέων· Μαρδονίου δὲ μαχεσαμένου Λακεδαιμονίοις ἐναντία καὶ ὑπὸ ἀνδρὸς Σπαρτιάτου πεσόντος, οὐδ' ἂν ἐπεδέξαντο ἀρχὴν, οὐδὲ ἴσως Ἀθηναίοις παρῆκαν φέρεσθαι Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀκινάκην.* Quae quidem verba recte intellecta hanc nobis mentem auctoris exhibent: Masistium quidem ab Atheniensium equitatu interemptum scimus (adeoque eius thoracem fuisse verisimillimum est). Cum autem Mardonius in acie contra Lacedaemonios dimicarit, et a milite Spartano interfectus sit, nec primo Athenienses sustulisse, nec Atheniensibus Lacedaemonios concessisse credibile est, adeoque Mardonii fuisse acinacem non videtur.

Eundem in Palaestina morem ab ipso Dei populo observatum legimus. Ita David gladium Goliae Deo in tabernaculo consecravit. *Caput victi*, inquit Sulpitius Severus, Hist. I. 60. *et spolia abstulit, gladium postea in templum posuit.* Neque ensem tantum, sed et caput Goliae pariter dedicasse putavit Basilius Seleuciensis, Orat. XV. et Hieronymus arma etiam reliqua fuisse consecrata. Uterque ex I. Sam. XVII. 54. *Assumens autem David caput Philistaei attulit illud in Ierusalem; arma vero eius posuit in tabernaculo suo.* Ad quem locum D. Hieronymus in traditionibus Hebr.: *Arma vero eius*, i. e. Philistaei, *non est intelligendum quod in suo posuerit tabernaculo, sed in tabernabulo Dei; de quo tabernaculo postea haec ab Abimelech sacerdote suscepit.* Quod de ense quidem verissimum esse extra omne dubium est. Ita enim Abimelechus ipse loquitur, I. Sam. XXI. 9. Ut Iosephi verbis utar Antiq. Iud. VI. 12. *εἶτα δὲ τὴν Γολιάθου ῥομφαίαν, ἣν ἀποκτείνας τὸν Παλαιστῖνον αὐτὸς ἀνεθείη τῷ θεῷ.* Neque aliter intelligendum est de armis aureis II. Sam. VIII. 7. quae Septuaginta interpretes *χλιδῶνας*, Aquila *κλοιοὺς* vocant: *Et tulit David arma aurea, quae habebant in Adadezer, et detulit ea in Ierusalem.* Licet enim Hebr. simpliciter dicat ירושלם ויביאם et Septuaginta *ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ*, recte tamen Iosephus haec arma Deo dedicata *ἀναθέντα* dicit, VII. 5. *Τάς τε χρυσᾶς φαρέτρας καὶ τὰς πανοπλίας ἃς οἱ τοῦ Ἀδάδου σωματοφύλακες ἐφόρουν, ἀνέθηκε τῷ Θεῷ ἐν Ἱεροσόλυμα.*

Ibid. *ΠΟΛΕΜΙΩΝ Δ' ΕΣΘΗΜΑΤΑ.* Mortuis spoli detrahere Graeci *συλᾶν* proprie dicunt. Hom. Iliad. Κ'. 387

Ἤ τινα συλήσων νεκύων κατατεθνειώτων.

ἀντὶ τοῦ ἐκδύσων κατὰ τοὺς παλαιούς, ut inquit Eustathius o): Ita συλᾷ, ἐκδύει. Et rursus, συλᾶν, γυμνοῦν. Schol. ἀπεγύμνουν. Ita Glossa vet. *Spoliarium*, ἀποδυτήριον. Nec aliunde Latinis *exuviae* quasi ab *exuendo* dictae. Claud. XXXVI. 348.

— hos onerat ramos exutus Ophion:

id est, exuviae Ophionis. Hesych. qui obiter emendandus, Σκλλαβὰς ὁδοῦ· τοὺς συλῶντας καὶ ἐκδύοντας. Lege Συλητάς. Cui errori similis est plane apud Etymologicum p) eodem negotio eximendus. Σύλαι· αἱ συλλήψεις. Lege συλήσεις.

v. 284. *ΑΓΝΟΙΣ ΔΟΜΟΙΣ.* Antiquissimum morem fuisse spolia hostium in Deorum templis suspendendi, observat Eustathius in Iliad. *H'*. p. 666. l. 33. *Τὸ δὲ ἐν ναοῖς κρεμᾶν τὰ σκῦλα τῶν νενικημένων ἔθος ἦν ἀρχαῖον. Καὶ δηλοῖ αὐτὸ καὶ Εὐριπίδης ἐν Φοινισσαῖς, καὶ ὁ κωμικὸς δὲ ἐν τοῖς Ἱππεῦσι.* Euripidis verba haec sunt, Phoeniss. v. 571.:

Καὶ [κεῖς] σκῦλα γράψεις πῶς ἐπ' Ἰνάχου ῥοαῖς;
Θήβας πυρώσας τάσδε Πολυνείκης θεοῖς
Ἀσπίδας ἔθηκε. —

Atque etiam Phoeniss. v. 1481.

— *ὡς δ' ἐνικῶμεν μάχῃ,*
Οἱ μὲν Διὸς τρόπαιον ἵστασαν βρέτας,
Οἱ δ' ἀσπίδας συλῶντες Ἀργείων νεκρῶν
Σκυλεύματ' εἴσω τειχέων ἐπέμπομεν.

Aristophanis vero haec, in Equit. v. 842.:

Ἕως ἂν ᾖ τῶν ἀσπίδων τῶν ἐκ Πύλου τι λοιπόν.

Ad quae verba Scholiastes: *Πάλιν ὁ Κλέων τὰ περὶ Πύλον θρυλλεῖ καὶ Σφακτηρίαν καὶ τὰ τῶν αἰχμαλώτων. Ἔθος δὲ ἦν, τὰ ἀπὸ τῶν πολέμων* (lego *πολεμίων* ex Suida, qui haec Scholiastae verba in collectanea sua transtulit, in *Ἐμοὶ δὲ τοιοῦτον, κ. τ. λ.*) *ὅπλα ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀνατιθέναι. Ἕως οὖν, φησὶν, ἀνάκειται ἀπὸ Πύλου καὶ Σφακτηρίας ὅπλα, ἅπερ ἀνέθηκα τοῖς θεοῖς νικήσας, οὐδεὶς τῶν ἐχθρῶν τολμήσει κατ' ἐμοῦ λέγειν.* Graviter igitur lapsus est Vir Cl. Ioannes Meursius, qui verba haec Scholiastae adduxit, ut in more positum veteribus fuisse, cum militia se abdicarent, arma sua in Deorum templis suspendere, ostenderet. At nihil minus Scholiastes intellexit, qui morem illum spolia hostium consecrandi clarissime expressit. Notissima est ex Thucydide q) historia de Lacedaemoniis ad Pylum et Sphacteriam insulam a Cleone, Atheniensi duce,

o) Apud Eust. p. 813, 24. haec verba non exstant; cf. tamen p. 686, 48. 666, 20.

p) Etym. p. 734, 2.

q) Thuc. IV, 30.

captis. Hunc Cleonem scutis Lacedaemoniorum dedicatis gloriantem comicus introducit, se inimicorum omnium ora facillime obturatum ire. Morem hunc recte dixit antiquum Eustathius; nam et ante Thebani belli tempora templum Pici antiqui Latinorum regis spoliis hostium ornatum describit veterum rituum observantissimus Maro, Aeneid. VII. 183.

Multaque praeterea sacris in postibus arma,
Captivi pendent currus, curvaeque secures
Et cristae capitum, et portarum ingentia claustra,
Spiculaque clypeique, ereptaque rostra carinis.

Et de Sesostre, antiquissimo Aegyptiorum rege, qui post novem annorum expeditionem, qua Asiam subegit omnem una cum parte Europae, excitatis ubique monumentis gentium a se devictarum, amplissima cum praeda domum revertit, Diodor. I. 55. *Τὰ μὲν ἱερὰ πάντα τὰ κατ' Αἴγυπτον ἀναθήμασιν ἀξιολόγοις καὶ σκύλοις ἐκόσμησε.* [Quin et huius generis fuisse *ἀναθήματα* illa templi Hierosolymitani, quorum meminit D. Lucas XXI. 5. persuasum mihi habeo, licet qualia ea fuerint non est a quopiam hactenus satis aperte demonstratum. Theophylactus ad h. l. putat haec illa ipsa fuisse templi ornamenta, quae ex ipso Dei praecepto formata ad divinum cultum pertinebant, de quibus agitur I. Reg. VI.: *Οἶμαι δὲ τὰ τορευτὰ ἐκεῖνα καὶ γλυπτὰ λέγειν οἷον φοίνικας καὶ χερουβὶμ. Ταῦτα γὰρ ἴσως τὰ ἀναθήματα.* Fortassis inquit, adeo timide pronuntiat. Verum omnino verisimile non est, ea quae ad templum a prima institutione pertinuerunt, ipsiusque quasi partes fuere, hic intelligi. Et Hecataeus post templum secundum conditum testatus est nullum in eo *ἀνάθημα* fuisse. *Ἄγαλμα δὲ οὐκ ἔστιν, οὐδὲ ἀνάθημα τὸ παράπαν.* Iosephus contra Apion. I. 22. Quaenam igitur aut unde haec donaria? Primo quidem post aetatem Hecataei Ptolemaeus Philadelphus templum Hierosolymitanum donariis ornavit, quorum cum catalogum nobis Iosephus Antiq. XII. 2. recensuisset *ταῦτα μὲν*, inquit, *τὰ πεμφθέντα εἰς Ἱεροσόλυμα ὑπὸ Πτολεμαίου ἀναθήματα.* Non tamen haec erant quae Apostoli spectabant quae Lucas voluit, omnia enim ea Antiochus Illustris abstulit. Ioseph. Antiq. XII. 5. *Χρυσὸν γὰρ ἑώρα πολὺν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ τὸν τῶν ἀναθημάτων κόσμον πολυτελέστατον· ἵνα συλήσῃ τοῦτον, ὑπέμεινε τὰς πρὸς ἐκείνους αὐτῷ σπονδὰς παραβῆναι.* Et qui Philadelpho successit Ptolemaeus Euergetes, cum universam Asiam armis obtinuisset, Deo Israelitarum sacrificavit, plurimaque donaria in templo Hierosolymitano dedicavit, Ioseph. contr. Apion. II. 5. *Οὐ τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ θεοῖς χαριστήρια τῆς νίκης ἔθυσεν, ἀλλὰ παραγενόμενος εἰς Ἱεροσόλυμα πολλὰς ὡς ἡμῖν νόμιμόν ἐστιν ἀπετέλεσε θυσίας τῷ Θεῷ, καὶ ἀνέθηκεν ἀναθήματα τῆς νίκης ἄξια.* Alia post haec donaria erant, quorum unum pulcherrimum quidem Aristobulus Pompeio donavit, et i

Iovis Capitolini templo dedicatum est, ut testantur Strabo r) et Iosephus. Reliqua vero, quae Pompeii continentia reliquit, avaritia Crassi Cassiique expilavit. Cum Herodes templum restauravit, ipse vite alia, in illius locum quam Aristobulus Pompeio donaverat, pulcherrimo donario locupletavit. Et de Augusto Philo, Legat. ad Caium. p. 1014. Ὥστε μονονοὺ πανοίκιος ἀναθημάτων πολυτελείαις τὸ ἱερὸν ἡμῶν ἐκόσμησε. Quippe non tantum Caesar ipse, sed plurimi ex eius familia donariis templum ornaverant locupletaverantque. Et Ioseph. de Bell. Iud. VI. 37. ἀκρατοφόρων meminit ab Augusto et ab uxore eius dedicatione. Nam et de Iulia Augusta legimus apud Philon. Legat. p. 1036. Ἰουλία Σεβαστὴ κατεκόσμησε τὸν νεὼν χρυσαῖς φιάλαις καὶ σπονδείοις, καὶ ἄλλων ἀναθημάτων πολυτελεστάτων πλήθει. Imperatores enim Romani templum Hierosolymitanum semper ornaverant. Ioseph. De Bell. Iud. VI. 37. Et de M. Agrippa: Ἀναθήμασι δὲ κοσμήσας ὅσον ἐξῆν τὸ ἱερόν. De his igitur talibusque donariis, quae a Cyro interprete Corbane vocantur, loqui discipulos volunt, quod talia in gazophylacio asservabantur, a quo Christus jam exibat, ubi et *observabat eos qui mittebant munera sua in gazophylacium divites*, Luc. XXI. 1. Verum pace tantorum virorum, neque haec dona sacra fuisse, de quibus agunt discipuli, puto; erant enim illa in apothecis posita, in thesauris recondita, quae nunc gazophylacia nunc κοσοφόρια nunc ἐξέδραι vocantur. At vero gazophylacium, in cuius conspectu Christus iam sedebat, nihil aliud fuisse videtur quam arca quaedam et reconditorium temporarium, in quod quotidie pii ex Iudaeis aliquod pecuniae coniecerunt, ubi ὁ ὄχλος ἔβαλλε χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Marc. XII. 41. Praeterea ea de quibus Apostoli loquuntur intuenti templum apparuere. *Egressus enim Iesus de templo ibat*, inquit D. Matthaeus, XXIV. 1., et cum iam erat extra templum constitutus, ait ei unus ex discipulis suis, *aspice quales lapides et quales structurae*, D. Marc. XIII. 1. Vel quod eodem recidit, dicentibus quibusdam de templo ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, de ornamento aliquo templi loquitur, quod in oculos ambulantium incurrebat, quod ipsi structura inerat, aut aderat quod parietibus, ut ex Christi responso satis patet. Videtis haec omnia? et ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, haec ipsa quae vobis aspicientibus tam pulchra atque ornata videntur. De illis igitur locuti sunt, quae vel ex templo egredientibus vel retrospicientibus erant ante oculos posita, ad ornatum maiestatemque templi facientia. Haec autem mihi videntur fuisse ἀκροθίνια, sc. ex bello, ex spoliis ἀναθήματα. Herodes enim, ut templum de novo aedificavit, lapidibusque mirae pulchritudinis quantitatisque per-

r) Strab. XVI, 524. Cas.

στέγειν ponitur pro *ἀποστέγειν*, ut in Supplic. v. 141. *ἄλα στέγων δορός*.

v. 223. *ΑΛΛ' ΟΥΝ ΘΕΟΥΣ*. [Sc. *πολισσούχους*.] Narrat Scholiastes quod Troiani, cum expugnaretur civitas, deos viderint simulacra sua auferentes; quod et Sophoclem in *Xoanephoris* retulisse ait, *Λέγουσι γὰρ ὅτι, ὅταν ἔμελλε πορθηθῆναι ἡ Τροία, ἐφάνησαν οἱ θεοὶ τοῖς Τρωσὶν, ἀνελόμενοι*) ἐκ τῶν ναῶν τὰ ἀγάλματα αὐτῶν*. Atque iterum**), *εἴρηται δὲ ἐν Ξοανηφόροις Σοφοκλέους, ὡς οἱ θεοὶ ἀπὸ τῆς Ἰλίου φέρουσιν ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἑαυτῶν ξοανά.* Tragoediam illam Sophoclis a viro diligentissimo I. Meursio in catalogo Sophocleo praetermissam obiter monemus. Huic vero commento accinit Euripides in Troad. v. 25. sub persona Neptuni,

Λείπω τὸ κλεινὸν Ἴλιον βωμούς τ' ἐμοὺς,
Ἐρημία γὰρ πόλιν ὅταν λάβῃ κακὴ,
Νοσεῖ τὰ τῶν θεῶν, οὐδὲ τιμᾶσθαι θέλει.

Et Virgilius II. 351.

Excessere omnes, adytis arisque relictis,
Dii quibus imperium hoc steterat. ——

Ad quem locum adi sis interpretes, praecipue Germanum Valentem Guellium.

[v. 227. (221.) *ΑΣΤΥΔΡΟΜΟΥΜΕΝΑΝ*. Trepidantibus civibus aut populabundis hostibus percussam.]

v. 230. *ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ ΓΑΡ*. Sophocl. in Antig. v. 687.

—— τῶν δ' ὀρθουμένων
Σώζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἡ πειθαρχία.

v. 231. *ΣΩΤΗΡΟΣ*. Fortasse *σωτήριος*.

v. 232. *ΕΣΤΙ ΘΕΟΙΣ*. Citatur a Marcellino in vita Thucydidis [h]). [Ordo: *Ἐν κακοῖσι δ' ὀρθοῖ πολλάκις τὰν ἀμήχανον νεφέλαν ἐκ χαλεπᾶς δύας κρημναμέναν ὑπερθ' ὀμμάτων.* Nubes de impendente malo. Cic. de Aruspic. Respons. c. 3. *Tum vidi ac multo ante perspexi, quanta tempestas excitaretur, quanta impenderet procella reipublicae.* Idem, in Catilin. Orat. IV. 9 *Circumspicite omnes procellas, quae impendent, nisi providetis.*

v. 233. *ΤΑΝ*. Canterus *τόν*; non necessario.

v. 237. *ΘΕΟΙΣΙΝ ΕΡΔΕΙΝ*. Hesychius, *Ἐρδόντων πλουτούντων* (forte *ποιούντων*) *θυόντων*. Monet Eustathius *ῥέζειν* hac significatione solitarie positum *ἐλλειπτικῶς* dici; at vero *ἱερὰ ῥέζειν ἐντελῶς*.

v. 238. *ΣΟΝ Δ' ΑΥ ΤΟ ΣΙΓΑΝ*. Sophocles hunc locum imitatus,

Ὁ δ' εἶπε πρός με βαί' ἀεὶ δ' ὑμνούμενα,
Γύναι, γυναιξὶ κόσμον ἡ σιγὴ φέρει.

---

h) Marcellin p. 2. Duk. *) Scr. *ἀνελόμενοι* et mox *αὐτῶν*. **) ad v. 31

Aiax ad Tecmessam, Ai. Flagell. v. 292. [Homer. Odyss. *Λ*. 358.

Μῦθος δ' ἄνδρεσσι μελήσει.]

[v. 241. *ΤΙ ΤΑΔΕ ΝΕΜΕΣΙΣ ΣΤΥΓΕΙ.* Virg. Aen. IV. 349.

Quae tandem Ausonia Teucros considere terra
Invidia est.]

[v. 243. *ΚΑΚΟΣΠΛΑΓΧΝΟΥΣ.* *Timidos, excordes.* Σπλάγχνον· ἡ καρδία· ἀφ' οὗ καὶ εὔσπλαγχνος ὁ εὐκάρδιος καὶ ἀνδρεῖος, ἄσπλαγχνος δὲ ὁ ἀκάρδιος καὶ δειλός. De corde dici σπλάγχνον nimis notum. Aristophanes, Ranis, v. 868. σπλάγχνα θερμαίνειν πρὸς ὀργήν. Isidorus, Orig. XI. 1. *Viscera vitalia, id est, circumfusa cordi loca, quasi viscosa*; eo quod ibi vita, id est, anima continetur, inde ad affectus transfertur, quorum sedes cor est.]

[v. 244. *ΕΚΗΛΟΣ ΙΣΘΙ.* Hesych. Ἕκηλος· ἥσυχος, πρᾶος. *Quietus, mitis, placidus.* Ἕκηλος proprie is est, qui sese negotiis non interponit. Cui opponitur περίεργος, φορτικός, importunus; quales se Eteocli reddiderat chorus virginum.]

[v. 249. *ΑΡΠΑΛΙΖΕΤΕ.* Hesych. Ἁρπαλίζομαι· ἀσμένως δέχομαι.]

v. 250. *ΦΟΒΩι.* Alii φόνῳ melius.

[v. 252. *ΑΚΟΥ' ΑΓΑΝ.* Contra sternaces, quibus unumquodque magis videtur terribile quam re ipsa est. Vide ad v. 103. Seneca, vel quisquis est, in Thebaide, v. 397.

—— et si vera metuentes vident,
Infesta fulgent signa.

Neque timentibus solum hoc accidit, sed et iis qui affectione altera, timori contraria, laborant. Virg. Ecl. VIII. 108.

Credimus? an qui amant ipsi sibi somnia fingunt?]

v. 258. *ΟΥΚ ΕΣ ΦΘΟΡΟΝ ΣΙΓΩΣ' ΑΝΑΣΧΗΣΗι ΤΑΔΕ;* *Annon in malam rem tacitâ haec tolerabis?* Recte scholiastae ἐς φθόρον ut execrandi seu maledicendi formulam accipiunt, cuius generis sunt: βάλλ' εἰς μακαρίαν, ἐς κόρακας, ἐς ὄλεθρον. Quae etiam absolute, sine verbo, enuntiantur: ἐς μακαρίαν, ἐς κόρακας, ἐς ὄλεθρον. Sed et istud ἐς φθόρον in Agamemnone etiam reperimus, v. 1276.

Ἴτ' ἐς φθόρον πεσόντ'. ——

[Callimachus, Hymn. II. 113.

Ὁ δὲ Μῶμος, ἵν' ὁ Φθόνος, ἔνθα νέοιτο.]

[v. 266. *ΔΟΙΗΣ ΤΕΛΟΣ.* *Effectum dare.* Vel *munus, πρᾶγμα.* Ut Agamemn. v. 918.

Τόδ' ἐπέσταλται τέλος.]

v. 267. *ΛΕΓΟΙΣ ΑΝ ΩΣ ΤΑΧΙΣΤΑ.* Sophocles, Oedip. Tyran. v. 1516.

— λέξεις, καὶ τότ' εἶσομαι κλύων.

v. 274. *ΟΛΟΛΥΓΜΟΝ ΙΕΡΟΝ ΕΥΜΕΝΗ ΠΑΙΩΝΙΣΟΝ.* *Clamorem sacrum placabilem accinas.* Nonnullis video magis arridere παιάνισον, namque vox victrix animosa paean: sed mutatio est nihili. Radix est παιάων, inquit Eustathius[i]): hinc alii extrito ω fecere παιάν, alii extrito α fecere παιών; atque utcunque παιᾶνα ᾆσαι dicamus, non vero παιῶνα ᾆσαι, tamen promiscue auctores et παιανίζω et παιωνίζω usurpant. [Obiter notandus est lapsus lexicographi doctissimi. *Παιών*, inquit, *pes metricus, quem duplicem esse scribit Cicero.* Fallitur V. Cl.; est enim hoc paeon, et ita apud Ciceronem legi debet.]

[Ibid. *ΕΥΜΕΝΗ.* Ab effectu; εὐμενῆ pro εὐμενιστικόν, *placatum* pro *placatorio.*]

v. 278. *ΠΕΔΙΟΝΟΜΟΙΣ.* Virg. Georg. I. 21.

Diique Deaeque omnes, studium quibus arva tueri.

Propertius, III. 13. [k])

Diique Deaeque omnes, quibus est tutela per agros.

Vidi etiam Romae, inquit Fulvius Ursinus, ad Virgilii locum modo adductum, *basim marmoream, in qua Graecis literis incisum erat:*

ΝΟΜΙΟΙϹ ΘΕΟΙϹ
ΙΟΥΛΙΟϹ
ΜΑΙΟΡ
ΑΝΤΟΝΙΝΟϹ.]

v. 279. *ΟΥΔ' ΑΠ' ΙΣΜΗΝΟΥ ΛΕΓΩ.* Tmesis, οὐδ' ἀπολέγω. Quae sola interpretatio ex omnibus a scholiaste A. allatis veritati vicina.

v. 283. *ΘΗΣΕΙΝ ΤΡΟΠΑΙΑ.* Notatur Aeschylus a Scholiaste quasi tempus non recte observarit, οὐδέπω γὰρ ἡ τῶν τροπαίων ὀνομασία κατὰ τὸν Ἐτεοκλέα. Certum sane est vocem τρόπαιον Homeri temporibus multo posteriorem fuisse; a quo tamen, licet ipse nomen non noverit, veteres morem erigendi trophaea mutuati creduntur. Locus est ubi Ulysses exuvias Doloni iamiam expiranti detractas e vestigio Minervae dedicat τῇ Ληΐτιδι, Iliad. K. 460.

Καὶ τά γ' Ἀθηναίῃ Ληΐτιδι δῖος Ὀδυσσεὺς
Ὑψόσ' ἀνέσχεθε χειρί —

Atque hinc Alexander Homeri imprimis studiosus, post primam in Asia partam victoriam, CCC armaturas Persicas do-

i) Eustath. ad Iliad. XXII. p. 1275, 40. et alibi. k) Propert. III, 13, 41.

no Palladi misit. Arrian. I. 17. Ἀποπέμπει δὲ καὶ εἰς Ἀθήνας τριακοσίας πανοπλίας Περσικὰς, ἀνάθημα εἶναι τῇ πόλει. Si itaque in hoc erratum fuerit Aeschylo, necesse est ut fateamur Euripidem pariter errasse, Phoeniss. v. 575. ubi Iocasta ait:

—— τρόπαια πῶς ἀναστήσεις δορός;

pariter et castigatissimum scriptorem Virgilium, apud quem Aeneas quercui, ut Ulysses μυρίκῃ, (Aen. XI. 6.)

—— fulgentiaque induit arma,
Mezentii ducis exuvias; tibi magne trophaeum
Bellipotens. ——

Multo magis errasse dicendum erit eos, qui gesta Herculis et Heraclidarum, cum illi ante bellum Thebanum vixerint, describentes, eandem vocem usurpant; inter hos tamen recensendus Euripides, qui in Heraclidis, v. 936.

Ὕλλος μὲν οὖν (inquit) ὅ,τ' ἐσθλὸς Ἰόλεως βρέτας
Διὸς τροπαίου καλλίνικον ἵστασαν.

Iupiter Τρόπαιος dictus ut Τροπαιοῦχος Dionysio l), quod ei dedicarentur capta ab hostibus spolia in trophaei modum composita. Et Lycophron, v. 1327.

Σὺν θηρὶ βλώξας τῷ σπάσαντι δηΐας
Μύστῃ Τροπαίας μαστὸν εὔθηλον θεᾶς.

Quibus verbis innuit Herculem puerum ubera Iunonis suxisse. Schol. Τροπαίας· τῆς Ἥρας· παρ' ὅσον καὶ αὐτῇ οἱ νικῶντες, ὥσπερ τῷ Διὶ, τρόπαιον ἀνετίθεντο. Neque aliter Etymologus m) et Phavorinus n). Sed quod Aeschylo obiicit Scholiastes, ex mera λογομαχίᾳ ortum est: nam ipsum trophaeorum erigendi modum bello Thebaico longe vetustiorem fuisse, mox ostendemus. [Ita Philistaei, Israelitarum exercitu fugato, veniunt die proximo, ἐκδιδύσκειν τοὺς νεκρούς. I. Sam. XXXI. 8. Atque inventum Saulis cadaver armis spoliant, et ἀνέθηκαν τὰ σκεύη αὐτοῦ, arma sc. (vid. quae ad v. 321.) εἰς τὸ Ἀσταρτεῖον. Eodem plane modo Mardonii acinaces et Masistii thorax, ab interfectis detracti, diis dedicabantur. De acinace Mardonii Dion. Chrysost. de Reg. Orat. II. p. 26. ubi urbem Atheniensium beatam esse ait, non propter sumptum aut magnificentiam, sed propter res gestas a maioribus, uptote τὸν ἀκινάκην τοῦ Μαρδονίου πολὺ σεμνότερον καὶ κρεῖττον ἀνάθημα ἔχουσαν. Et Pausanias cum thorace Masistii, Persarum equitum ducis, acinacem Mardonii agnoscit, in Atticis, I. 27. Λάφυρα δὲ ἀπὸ Μήδων, Μασιστίου θώραξ.... καὶ ἀκινάκης Μαρδονίου λεγόμενος εἶναι. Cum autem Pausanias λεγόμενος εἶναι dixit, significat se dubitare, an Medus ille acinaces Mardonii fuerit. Thoracem quidem Masistii fuisse non dubitat,

l) Dionys. Hal. Ant. Rom. II, 34. m) Etym. p. 769, 13.
n) Phavor. p. 709.

quia ab Atheniensium equitatu interfectus est: illius igitur thoracem in eorum potestatem venisse non erat dubitandum. At de Mardonio alia plane ac contraria ratio est: nam interprete Amasaeo *Mardonius in acie contra Lacedaemonios militans a Spartano milite est interfectus, eius igitur acinacem aut omnino non sustulissent Lacedaemonii, aut sublatum Atheniensibus non concessissent.* Quae quidem verba nec quod voluit auctor ostendunt, nec omnino quicquam rationis in se habent, et Sylburgium, qui toties Amasaeum correxit, solita hic plane fugit diligentia. Verba auctoris sunt: *Μασίστιον μὲν δὴ τελευτήσαντα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων οἶδα ἱππέων· Μαρδονίου δὲ μαχησαμένου Λακεδαιμονίοις ἐναντία καὶ ὑπὸ ἀνδρὸς Σπαρτιάτου πεσόντος, οὐδ᾽ ἂν ὑπεδέξαντο ἀρχὴν, οὐδὲ ἴσως Ἀθηναίοις παρῆκαν φέρεσθαι Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀκινάκην.* Quae quidem verba recte intellecta hanc nobis mentem auctoris exhibent: Masistium quidem ab Atheniensium equitatu interemptum scimus (adeoque eius thoracem fuisse verisimillimum est). Cum autem Mardonius in acie contra Lacedaemonios dimicarit, et a milite Spartano interfectus sit, nec primo Athenienses sustulisse, nec Atheniensibus Lacedaemonios concessisse credibile est, adeoque Mardonii fuisse acinacem non videtur.

Eundem in Palaestina morem ab ipso Dei populo observatum legimus. Ita David gladium Goliae Deo in tabernaculo consecravit. *Caput victi,* inquit Sulpitius Severus, Hist. I. 60. *et spolia abstulit, gladium postea in templum posuit.* Neque ensem tantum, sed et caput Goliae pariter dedicasse putavit Basilius Seleuciensis, Orat. XV. et Hieronymus arma etiam reliqua fuisse consecrata. Uterque ex I. Sam. XVII. 54. *Assumens autem David caput Philistaei attulit illud in Ierusalem; arma vero eius posuit in tabernaculo suo.* Ad quem locum D. Hieronymus in traditionibus Hebr.: *Arma vero eius,* i. e. Philistaei, *non est intelligendum quod in suo posuerit tabernaculo, sed in tabernabulo Dei; de quo tabernaculo postea haec ab Abimelech sacerdote suscepit.* Quod de ense quidem verissimum esse extra omne dubium est. Ita enim Abimelechus ipse loquitur, I. Sam. XXI. 9. Ut Iosephi verbis utar Antiq. Iud. VI. 12. *εἶναι δὲ τὴν Γολιάθου ῥομφαίαν, ἣν ἀποκτείνας τὸν Παλαιστῖνον αὐτὸς ἀναθείη τῷ θεῷ.* Neque aliter intelligendum est de armis aureis II. Sam. VIII. 7. quae Septuaginta interpretes *χλιδῶνας,* Aquila *κλοιοὺς* vocant: *Et tulit David arma aurea, quae habebant servi Adadezer, et detulit ea in Ierusalem.* Licet enim Hebr. simpliciter dicat ירושלם ויביאם et Septuaginta *ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλὴμ,* recte tamen Iosephus haec arma Deo dedicata *ἀναθέντα* dicit, VII. 5. *Τάς τε χρυσᾶς φαρέτρας καὶ τὰς πανοπλίας ἃς οἱ τοῦ Ἀδάδου σωματοφύλακες ἐφόρουν, ἀνέθηκε τῷ Θεῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.*

Ibid. *ΠΟΛΕΜΙΩΝ Δ ΕΣΘΗΜΑΤΑ.* Mortuis spolia detrahere Graeci *συλᾷν* proprie dicunt. Hom. Iliad. Κ'. 387

Ἤ τινα συλήσων νεκύων κατατεθνειώτων.

ἀντὶ τοῦ ἐκδύσων κατὰ τοὺς παλαιούς, ut inquit Eustathius o); Ita *συλᾷ, ἐκδύει.* Et rursus, *συλᾶν, γυμνοῦν.* Schol. *ἀπεγύμνουν.* Ita Glossa vet. *Spoliarium, ἀποδυτήριον.* Nec aliunde Latinis *exuviae* quasi ab *exuendo* dictae. Claud. XXXVI. 348.

— hos onerat ramos exutus Ophion:

id est, exuviae Ophionis. Hesych. qui obiter emendandus, *Σιλλαβὰς ὁδοῦ· τοὺς συλῶντας καὶ ἐκδύοντας.* Lege *Συλητάς.* Cui errori similis est plane apud Etymologicum p) eodem negotio eximendus. *Σύλαι· αἱ συλλήψεις.* Lege *συλήσεις.*

v. 284. *ΑΓΝΟΙΣ ΔΟΜΟΙΣ.* Antiquissimum morem fuisse spolia hostium in Deorum templis suspendendi, observat Eustathius in Iliad. *Η'.* p. 666. l. 33. *Τὸ δὲ ἐν ναοῖς κρεμᾷν τὰ σκῦλα τῶν νενικημένων ἔθος ἦν ἀρχαῖον. Καὶ δηλοῖ αὐτὸ καὶ Εὐριπίδης ἐν Φοινίσσαις, καὶ ὁ κωμικὸς δὲ ἐν τοῖς Ἱππεῦσι.* Euripidis verba haec sunt, Phoeniss. v. 571.:

Καὶ [κεῖς] σκῦλα γράψεις πῶς ἐπ' Ἰνάχου ῥοαῖς;
Θήβας πυρώσας τάσδε Πολυνείκης θεοῖς
Ἀσπίδας ἔθηκε. —

Atque etiam Phoeniss. v. 1481.

— *ὡς δ' ἐνικῶμεν μάχῃ,*
Οἱ μὲν Διὸς τρόπαιον ἵστασαν βρέτας,
Οἱ δ' ἀσπίδας συλῶντες Ἀργείων νεκρῶν
Σκυλεύματ' εἴσω τειχέων ἐπέμπομεν.

Aristophanis vero haec, in Equit. v. 842.:

Ἕως ἂν ᾖ τῶν ἀσπίδων τῶν ἐκ Πύλου τι λοιπόν.

Ad quae verba Scholiastes: *Πάλιν ὁ Κλέων τὰ περὶ Πύλον θρυλλεῖ καὶ Σφακτηρίαν καὶ τὰ τῶν αἰχμαλώτων. Ἔθος δὲ ἦν, τὰ ἀπὸ τῶν πολέμων* (lego *πολεμίων* ex Suida, qui haec Scholiastae verba in collectanea sua transtulit, in *Ἐμοὶ δὲ τοιοῦτον, κ. τ. λ.*) *ὅπλα ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀνατιθέναι. Ἕως οὖ, φησὶν, ἀνάκειται ἀπὸ Πύλου καὶ Σφακτηρίας ὅπλα, ἅπερ ἀνέθηκα τοῖς θεοῖς νικήσας, οὐδεὶς τῶν ἐχθρῶν τολμήσει κατ' ἐμοῦ λέγειν.* Graviter igitur lapsus est Vir Cl. Ioannes Meursius, qui verba haec Scholiastae adduxit, ut in more positum veteribus fuisse, cum militia se abdicarent, arma sua in Deorum templis suspendere, ostenderet. At nihil minus Scholiastes intellexit, qui morem illum spolia hostium consecrandi clarissime expressit. Notissima est ex Thucydide q) historia de Lacedaemoniis ad Pylum et Sphacteriam insulam a Cleone, Atheniensi duce,

---

o) Apud Eust. p. 813, 24. haec verba non exstant; cf. tamen p. 626, 48. 666, 20.

p) Etym. p. 734, 2.

q) Thuc. IV, 30.

captis. Hunc Cleonem scutis Lacedaemoniorum dedicatis gloriantem comicus introducit, se inimicorum omnium ora facillime obturatum ire. Morem hunc recte dixit antiquum Eustathius; nam et ante Thebani belli tempora templum Pici antiqui Latinorum regis spoliis hostium ornatum describit veterum rituum observantissimus Maro, Aeneid. VII. 183.

Multaque praeterea sacris in postibus arma,
Captivi pendent currus, curvaeque secures
Et cristae capitum, et portarum ingentia claustra,
Spiculaque clypeique, ereptaque rostra carinis.

Et de Sesostre, antiquissimo Aegyptiorum rege, qui post novem annorum expeditionem, qua Asiam subegit omnem una cum parte Europae, excitatis ubique monumentis gentium a se devictarum, amplissima cum praeda domum revertit, Diodor. I. 55. *Τὰ μὲν ἱερὰ πάντα τὰ κατ' Αἴγυπτον ἀναθήμασιν ἀξιολόγοις καὶ σκύλοις ἐκόσμησε.* [Quin et huius generis fuisse *ἀναθήματα* illa templi Hierosolymitani, quorum meminit D. Lucas XXI. 5. persuasum mihi habeo, licet qualia ea fuerint non est a quopiam hactenus satis aperte demonstratum. Theophylactus ad h. l. putat haec illa ipsa fuisse templi ornamenta, quae ex ipso Dei praecepto formata ad divinum cultum pertinebant, de quibus agitur I. Reg. VI.: *Οἶμαι δὲ τὰ τορευτὰ ἐκεῖνα καὶ γλυπτὰ λέγειν οἷον φοίνικας καὶ χερουβίμ. Ταῦτα γὰρ ἴσως τὰ ἀναθήματα.* Fortassis inquit, adeo timide pronuntiat. Verum omnino verisimile non est, ea quae ad templum a prima institutione pertinuerunt, ipsiusque quasi partes fuere, hic intelligi. Et Hecataeus post templum secundum conditum testatus est nullum in eo *ἀνάθημα* fuisse. *Ἄγαλμα δὲ οὐκ ἔστιν, οὐδὲ ἀνάθημα τὸ παράπαν.* Iosephus contra Apion. I. 22. Quaenam igitur aut unde haec donaria? Primo quidem post aetatem Hecataei Ptolemaeus Philadelphus templum Hierosolymitanum donariis ornavit, quorum cum catalogum nobis Iosephus Antiq. XII. 2. recensuisset, *ταῦτα μὲν*, inquit, *τὰ πεμφθέντα εἰς Ἱεροσόλυμα ὑπὸ Πτολεμαίου ἀναθήματα.* Non tamen haec erant quae Apostoli spectabant, quae Lucas voluit, omnia enim ea Antiochus Illustris abstulit. Ioseph. Antiq. XII. 5. *Χρυσὸν γὰρ ἑώρα πολὺν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ τὸν τῶν ἀναθημάτων κόσμον πολυτελέστατον· ἵνα συλήσῃ τοῦτον, ὑπέμεινε τὰς πρὸς ἐκείνους αὐτῷ σπονδὰς παραβῆναι.* Et qui Philadelpho successit Ptolemaeus Euergetes, cum universam Asiam armis obtinuisset, Deo Israelitarum sacrificavit, plurimaque donaria in templo Hierosolymitano dedicavit, Ioseph. contr. Apion. II. 5. *Οὐ τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ θεοῖς χαριστήρια τῆς νίκης ἔθυσεν, ἀλλὰ παραγενόμενος εἰς Ἱεροσόλυμα πολλὰς ὡς ἡμῖν νόμιμόν ἐστιν ἀπετέλεσε θυσίας τῷ Θεῷ, καὶ ἀνέθηκεν ἀναθήματα τῆς νίκης ἄξια.* Alia post haec donaria erant, quorum unum pulcherrimum quidem Aristobulus Pompeio donavit, et in

Iovis Capitolini templo dedicatum est, ut testantur Strabo [r]) et Iosephus. Reliqua vero, quae Pompeii continentia reliquit, avaritia Crassi Cassiique expilavit. Cum Herodes templum restauravit, ipse vite alia, in illius locum quam Aristobulus Pompeio donaverat, pulcherrimo donario locupletavit. Et de Augusto Philo, Legat. ad Caium. p. 1014. Ὥστε μονονοὺ πανοίκιος ἀναθημάτων πολυτελείαις τὸ ἱερὸν ἡμῶν ἐκόσμησε. Quippe non tantum Caesar ipse, sed plurimi ex eius familia donariis templum ornaverant locupletaverantque. Et Ioseph. de Bell. Iud. VI. 37. ἀκρατοφόρων meminit ab Augusto et ab uxore eius dedicatione. Nam et de Iulia Augusta legimus apud Philon. Legat. p. 1036. Ἰουλία Σεβαστὴ κατεκόσμησε τὸν νεὼν χρυσαῖς φιάλαις καὶ σπονδείοις, καὶ ἄλλων ἀναθημάτων πολυτελεστάτων πλήθει. Imperatores enim Romani templum Hierosolymitanum semper ornaverant. Ioseph. De Bell. Iud. VI. 37. Et de M. Agrippa: Ἀναθήμασι δὲ κοσμήσας ὅσον ἐξῆν τὸ ἱερόν. De his igitur talibusque donariis, quae a Cyro interprete Corbane vocantur, loqui discipulos volunt, quod talia in gazophylacio asservabantur, a quo Christus iam exibat, ubi et *observabat eos qui mittebant munera sua in gazophylacium divites*, Luc. XXI. 1. Verum pace tantorum virorum, neque haec dona sacra fuisse, de quibus agunt discipuli, puto; erant enim illa in apothecis posita, in thesauris recondita, quae nunc gazophylacia nunc ποσοφόρια nunc ἐξέδραι vocantur. At vero gazophylacium, in cuius conspectu Christus iam sedebat, nihil aliud fuisse videtur quam arca quaedam et reconditorium temporarium, in quod quotidie pii ex Iudaeis aliquod pecuniae coniecerunt, ubi ὁ ὄχλος ἔβαλλε χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Marc. XII. 41. Praeterea ea de quibus Apostoli loquuntur intuenti templum apparuere. *Egressus enim Iesus de templo ibat*, inquit D. Matthaeus, XXIV. 1., et cum iam erat extra templum constitutus, ait ei unus ex discipulis suis, *aspice quales lapides et quales structurae*, D. Marc. XIII. 1. Vel quod eodem recidit, dicentibus quibusdam de templo ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, de ornamento aliquo templi loquitur, quod in oculos ambulantium incurrebat, quod ipsi structura inerat, aut aderat quod parietibus, ut ex Christi responso satis patet. Videtis haec omnia? et ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, haec ipsa quae vobis aspicientibus tam pulchra atque ornata videntur. De illis igitur locuti sunt, quae vel ex templo egredientibus vel retrospicientibus erant ante oculos posita, ad ornatum maiestatemque templi facientia. Haec autem mihi videntur fuisse ἀκροθίνια, sc. ex bello, ex spoliis ἀναθήματα. Herodes enim, ut templum de novo aedificavit, lapidibusque mirae pulchritudinis quantitatisque per-

---

r) Strab. XVI, 524. Cas.

polivit, unde prior pars admirationis, *ἰδὲ ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί*, spoliis etiam hostium de more parietes ornavit, adeoque templum non tantum *λίθοις καλοῖς* sed et *ἀναθήμασι κεκόσμηται.* Talia vero spolia circa templum undequaque affixa et dedicata ab Herode fuisse, locuples nobis testis est Iosephus, V. 14. *Τοῦ δὲ ἱεροῦ παντὸς ἦν ἐν κύκλῳ πεπηγμένα σκῦλα βαρβαρικά, καὶ ταῦτα πάντα βασιλεὺς Ἡρώδης ἀνέθηκε προσθεὶς ὅσα καὶ τῶν Ἀράβων ἔλαβε.*]

v. 287. *ΜΗ ΦΥΓΗ͂ΙΣ.* Fortasse legendum *ἐκφύγῃς*.

v. 288. *ΕΠ' ΑΝΔΡΑΣ ΕΞ——ΤΑΞΩ ΜΟΛΩΝ.* Ἐκτάξω. Tmesis. [Quod non percepit Schol. *Α'*. cum interpretatus esset *ἐγὼ δὲ παραγενόμενος ἐπ' ἄνδρας ἓξ σὺν ἐμοὶ ἑβδόμῳ τάξω εἰς ἐπτατειχεῖς ἐξόδους.*]

[v. 295. *ΖΩΠΥΡΟΥΣΙ.* Suid. *Ζωπυρεῖ· ἀναζῆν ποιεῖ, ἐκκαίει.* Senec. Agam. v. 130.

Flammae medullas et cor exurunt meum,
Mistus dolori subdidit stimulos timor.]

[Ibid. *ΤΑΡΒΟΣ.* f. *ταρβῶ.* Sed nostra editio coniungit cum *ζωπυροῦσι.*]

[v. 297. *ΔΡΑΚΟΝΤΑ.* Moschus, IV. 21.

Ὡς δέ τ' ὀδύρεται ὄρνις ἐπὶ σφετέροισι νεοσσοῖς
Ὀλλυμένοις, οὕς τ' αἰνὸς ὄφις ἔτι νηπιάχοντας
Θάμνοις ἐν πυκινοῖσι κατεσθίει· ἡ δὲ κατ' αὐτοὺς
Πωτᾶται κλάζουσα μάλα λιγύ, πότνια μήτηρ·
Οὐ γὰρ [οὐδ' ἄρ'] ἔχει τέκνοισιν ἐπαρκέσαι.]

v. 298. *ΛΕΧΕΩΝ ΔΥΣΕΥΝΗΤΕΙΡΑ ΠΑΝΤΡΟΦΟΣ*. *Λεχέων δυσευνήτειρα infeliciter cubans.* [*Πάντροφος* dictam Aeschylo columbam tradit Io. Tzetzes, quia per totum annum coït ac pullos fovet, in Lycophr. v. 87. *Καὶ γὰρ ἡ περιστερὰ μόνη τῶν πτηνῶν δι' ὅλου ἔτους ὀχεῖται καὶ νεοττοὺς ποιεῖ.*]

v. 304. *ΑΜΦΙΒΟΛΟΙΣΙΝ.* Suidas, *Ἀμφίβολοι· πανταχόθεν βαλλόμενοι, ἢ ἀπορούμενοι.* Portus interpres: *Ambigui dubii, ancipites, incerti, qui undique petuntur et premuntur; ac qui dubitant et nesciunt quo se vertant, qui consilii inopia laborant.*

[v. 306. *ΧΕΡΜΑΔ' ΟΚΡΥΟΕΣΣΑΝ.* Hesych. *Χερμάς· λίθος χειροπληθής, ὃν τῇ χειρὶ βαστάσαι ἢ ἀνελέσθαι δύναταί τις.* Hic vero significat acervum lapidum, lapidationem, ut *λιθ...* v. 163. ubi Schol. *σωρὸς λίθων.*]

v. 308. *ΣΤΡΑΤΟΝ.* Populum: sic Pindarus [s]), Pyth. II. 160.]

v. 310. *ΠΟΙΟΝ Δ' ΑΜΕΙΨΕΣΘΕ ΓΑΙΑΣ ΠΕΔΟΝ*. *Quodnam* aliud *petituri estis terrae solum?* Si relinquitis has quas alias terras petituri vel migraturi estis his meliores

s) Pyth. II, 87. Bkh.

Alibi quoque, si bene memini, in hac fabula, v. 223. [Nos olim *reddideritis*, nullo plane sensu. *Quale admigrabitis terrae solum hoc melius?* Ita v. 840. διαμεῖψαι. Scholiastes Ξοανηφόρους Sophoclis citat; a Viris doctissimis Isaaco Casaubono et Iohanne Meursio in catalogis quas exhibuerunt tragoediarum Sophoclearum praetermissum est istius fabulae nomen, ut et aliarum aliquot, quarum epigraphas hac occasione in medium proferre operae erit pretium.

ΑΧΑΙΔΕΣ. Erotian. Lexic. p. 123.

ΕΡΜΙΟΝΗ. Eustathius, in Homer. Odyss. Δ. p. 1479. l. 10. *Σοφοκλῆς δὲ [(φασὶν)] ἐν Ἑρμιόνῃ ἱστορεῖ, ἐν Τροίᾳ ὄντος ἔτι Μενελάου, ἐκδοθῆναι τὴν Ἑρμιόνην ὑπὸ τοῦ Τυνδάρεω τῷ Ὀρέστῃ, εἶτα ὕστερον ἀφαιρεθεῖσαν αὐτοῦ ἐκδοθῆναι τῷ Νεοπτολέμῳ κατὰ τὴν ἐν Τροίᾳ ὑπόσχεσιν. Αὐτοῦ δὲ Πυθοῖ ἀναιρεθέντος ὑπὸ Μαχαιρέως ὅτε τὸν Ἀπόλλω τινύμενος τὸν τοῦ πατρὸς ἐξεδίκει φόνον, ἀποκαταστῆναι αὖθις αὐτὴν τῷ Ὀρέστῃ ἐξ ὧν γενέσθαι τὸν Τισαμενὸν, φερωνύμως οὕτω κληθέντα παρὰ τὴν μετὰ μένους τίσιν· ἐπεὶ ὁ πατὴρ Ὀρέστης ἐτίσατο τοὺς φονεῖς τοῦ Ἀγαμέμνονος.*

ΘΗΣΕΥΣ. Suidas, *Ὄμπνιον νέφος· μέγα, πολὺ, ηὐξημένον. Σοφοκλῆς Θησεῖ.*

ΛΑΡΙΣΣΑΙΟΙ. t) Stephanus, *περὶ πόλεων* in voce *Κράνεια· Κρώνεια· χωρίον Ἀμβρακιωτῶν. Θεόπομπος πεντηκοστῷ πρώτῳ· τὸ ἐθνικὸν Κρανειάτης, ὡς Μαρειάτης, ὥς φησι Σοφοκλῆς Λαρισσαῖος.* MS. A. in Biblioth. Vatic. ex MSS. Palat: *Λαρισσαίοις.*

ΝΙΠΤΡΟΙ. u) Suidas in voce *παρουσία, Καὶ ἐπὶ τοῦ παρεῖναι δὲ τάσσεται, ὡς καὶ ἐν τοῖς Νίπτροις Σοφοκλέους.*

ΞΟΑΝΗΦΟΡΟΙ. Scholiastes noster *Α'. Εἴρηται δὲ καὶ ἐν Ξοανηφόροις Σοφοκλέους, ὡς οἱ θεοὶ ἀπὸ τοῦ Ἰλίου φέρουσιν ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἑαυτῶν ξόανα.*

ΡΗΣΟΣ: Quae inter fabulas Euripideas extat, eam a nonnullis Sophocli olim attributam fuisse, prodit argumenti auctor. Uterque Scaliger hanc tutatur sententiam.

ΤΕΥΚΡΟΙ. x) Scholiastes Aristophanis in Nubes, ad illa verba comici, v. 583.

Βροντὴ δ' ἐῤῥάγη δι' ἀστραπῆς,

παρὰ τὰ ἐκ Τεύκρων y) *Σοφοκλέους*, inquit, *οὐρανοῦ δ' ἄπο Ἤστραψε, βροντὴ δ' ἐῤῥάγη δι' ἀστραπῆς.* Eadem videtur quae *Τεῦκρος* Stephano et Stobaeo.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ. (*ὁ ἐν Τροίᾳ.*) Binas Philoctetis nomine tragoedias edidit Sophocles, quarum illa quae periit *Φιλοκτήτης ὁ ἐν Τροίᾳ* dicebatur; altera sub Philoctetis nomi-

---

t) Eadem fabula atque Acrisius. v. Brunck. p. 9. Gaisf.
u) *Νίπτρα.* x) *Τεῦκρος.* y) *Τεύκρου.*

ne simpliciter extat, cui tamen, ni fallor, plenus titulus Φιλοκτήτης ἐν Λήμνῳ. Nam quod Meursius hanc quae extat eandem cum Φιλοκτήτῃ τῷ ἐν Τροίᾳ fuisse putat, id omnino vel ex ipsa fabulae scena et argumento refelli potest. Adeo ut nihil opus quod moneamus, duo illa, quae ex Hesychio et Prisciano adducit, fragmenta in ista quae extat fabula nusquam comparere.

Hactenus de Sophocle: praetermissae etiam sunt a Iohanne Meursio hae fabulae Euripidis.

ΑΙΓΙΣ. Harpocration. Lexic. p. 228. [z])

ΔΙΚΤΗΣ. [a]) Auctor argumenti in Medeam Euripidis Τρίτος Εὐριπίδης. Μήδεια, Φιλοκτήτης, Δίκτης, Θερισταί. I vero legendum Δίκτυς.

ΕΚΑΒΗ. Extat.

ΘΕΡΙΣΤΑΙ. Satyrica fabula. Argumenti auctor in Medeam: Μήδεια, Φιλοκτήτης, Δίκτης, Θερισταί. Σάτυρος οὐ σώζεται [b]). Nempe Θερισταί, ultima tetralogiae fabula.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ Β. ΣΤΕΦΑΝΙΑΣ. Scholiastes Euripidis, p. 226. *a.*

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ ΚΑΛΥΠΤΟΜΕΝΟΣ. Iulius Pollux, IX. 5.

ΚΕΡΚΥΩΝ. Eustathius in Homeri Il. *Ζ'.* p. 522. [c]) *Καὶ κῦμα τὸ γέννημα ὡς ἐκ τοῦ κύημα κατὰ κρᾶσιν, ὡς δηλοῖ παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Κερκυόνι τὸ, γέμουσαν κύματος θεοσπόρου, ἤγουν ἐγκυμονοῦσαν ἐκ Ποσειδῶνος.* Idem, in Odyss. p. 430. *Ὁ δὲ τοῦ τοιούτου κύειν, καὶ παραγωγόν ἐστι κῦμα ὃ σύλληψιν δηλοῖ παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ ἔστιν εὑρεῖν ἐν τῷ κατ' αὐτὸν ὥσπερ καὶ προείρηται Κερκυόνι· ὅπου λέγει τὴν ἐκείνου θυγατέρα γέμουσαν κύματι θεοσπόρου τοῦ κατὰ σύλληψιν.*

[v. 317. (311.) *ΤΗΘΥΟΣ ΤΕ ΠΑΙΔΕΣ.* Prometh. v. 13

Τῆς πολυτέκνου Τηθύος ἔκγονα.

Vide sis quae illic annotata.]

v. 321. (315.) *ΡΙΨΟΠΛΟΝ.* Innuit fugam; [solent enim milites fugati arma abiicere, quo magis perniciter avolent, n arma fugae impedimento sint. Aristophanes, Vespis, v. 27

Δεινόν γέ πουσ' ἄνθρωπος ἀποβαλὼν ὅπλα.

Hinc lux praebenda S. Scripturae loco, perperam fortasse verso, minusque hactenus recte intellecto. Cum Benhadad exercitus, qui Samariam obsederat, subito timore coelitus immisso perculsus consternatusque fugeret, II. Reg. VII. 1 *Ecce omnis via plena erat vestibus et vasis.* Ubi כלים non sunt vasa proprie sic dicta, ut interpretes nostri VESSELS, a

---

z) Harpocr. v. Πάνακτος. Ms. Vratislav. ἐν αἰγί. Scr. Αἰγεῖ. Praetermisit Matth. a) Δίκτυς.

b) Cf. Elmsl. ad Med. p. 71. Ox. c) p. 522, 57. cf. 1234, 40.

omnia instrumentorum utensiliumque genera, ut nuperi commentatores volunt, sed arma tantum, sive ut vetus interpres apud Iuditham πάντα τὰ σκεύη, *universa arma bellica.* Ita I. Sam. XXXI. 4. Saulis armiger dicitur נשא כליו LXX. ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ. Et David, cum ensem aut lanceam poscit ab Abimelecho, hanc postulati rationem reddit, גם חרבי וגם כלי לא לקחתי בידי quod neque gladium, inquit, neque τὰ σκεύη, arma reliqua, mecum tulerim. Ita apud Graecos omnia armorum nomina, vasa vel instrumenta; ita τεύχη frequentissime quidem arma, nunc armamenta seu instrumenta nautica, nunc vasa χαλκευτικά. Neque aliter ἔντεα. Hesych. Ἔντεα δαιτός· σκεύη· τὰ μὲν γὰρ ἔντεα ὅπλα, τὰ δὲ ὅπλα σκεύη. Ex Apione vel Apollonio Athenaeus [d]), V. 4. ad eundem Homeri locum: Δῆλον ὡς τὰ ἀγγεῖα (i. e. Homerum [e]) per ἔντεα δαιτός vasa intellexisse manifestum est), καὶ γὰρ τῶν ὅπλων τὰ σκεπαστικὰ θώρακα καὶ κνημῖδας καὶ τὰ τούτοις ἐμφερῆ, λέγουσιν ἔντη, καθάπερ ἀντία τῶν τοῦ σώματος μερῶν ὄντα. Fuerunt igitur et haec Syrorum vasa ὅπλα et, ut Thucydides loquitur, τὰ περὶ τὸ σῶμα σκεύη proprie σκεύη πολεμικά. Quippe milites Benhadadis, qui subito irruentium hostium sonitu arma corripuerant, vasa omnia cum omnibus, quae in iis continebantur, post se, cum equis armisque tentoriisque ipsis in castris reliquerunt, non vasa negligentes sed animas tantum suas servare cupientes, v. 7. atque arma etiam vestesque, ut fieri solet, proiecerunt. Porro inde fit, ut istiusmodi milites ignominioso nomine ῥιψάσπιδες dicerentur, quod inter ἀδικημάτων ὀνόματα recensetur a Iulio Polluce, Onomast. VI. 36.: Ῥίψασπις· ἐπὶ δὲ τούτου ὁ Πλάτων φησὶν, ῥίψασπις μὲν γὰρ οὐκ ἐν πᾶσιν ὀνομάζοιτ' ἂν δικαίως, ἀποβολεὺς δὲ ὅπλων. Nam tales summe infames habiti, sicut discimus etiam ex Isocratis Orat. de Pace [f]), Aeschine adversus Timarchum, aliisque. Aelian. Var. Hist. X. 13. Οὔτε ὅτι λάγνος καὶ ὑβριστὴς γε καὶ τὸ ἐπὶ τούτων αἴσχιστον, ὅτι τὴν ἀσπίδα ἀπέβαλεν. Atque eo nomine legibus plectebantur. Sextus Empir. Pyrrh. Hypotyp. III. 24. [g]) Ἀλλὰ καὶ ὁ δειλὸς καὶ ὁ ῥίψασπις ἀνὴρ κολάζεται παρὰ πολλοῖς νόμῳ. Mox Archilochi [h]) profert in hac re versus notissimos, qui extant etiam apud Plutarchum in Laconicis institutis p. 239. [i]) Meminit et Aelianus loco nuper citato. Neque apud Graecos tantum, verum etiam Romanos maxima ignominia ῥιψάσπιδας afficiebant, quod saepius apud auctores observare est. Horat. Od. II. 7.

---

d) Athen. V. p. 193. C. e) Odyss. VII, 232.
f) Isocr. p. 550, 9. edit. Basil. postrem.
g) §. 216. Fabr. h) Archil. fragm. p. 146. Lieb.
i) p. 888. sq. vol. VI. Reisk.

v. 267. *ΛΕΓΟΙΣ ΑΝ ΩΣ ΤΑΧΙΣΤΑ.* Sophocles, Oedip. Tyran. v. 1516.

—— *λέξεις, καὶ τότ' εἴσομαι κλύων.*

v. 274. *ΟΛΟΛΥΓΜΟΝ ΙΕΡΟΝ ΕΥΜΕΝΗ ΠΑΙΩΝΙΣΟΝ.* *Clamorem sacrum placabilem accinas.* Nonnullis video magis arridere *παιάνισον*, namque vox victrix animosa paean: sed mutatio est nihili. Radix est *παιάων*, inquit Eustathius[i]): hinc alii extrito *ω* fecere *παιάν*, alii extrito *α* fecere *παιών*; atque utcunque *παιᾶνα ᾆσαι* dicamus, non vero *παιῶνα ᾆσαι*, tamen promiscue auctores et *παιανίζω* et *παιωνίζω* usurpant. [Obiter notandus est lapsus lexicographi doctissimi. *Παιάν*, inquit, *pes metricus, quem duplicem esse scribit Cicero.* Fallitur V. Cl.; est enim hoc paeon, et ita apud Ciceronem legi debet.]

[Ibid. *ΕΥΜΕΝΗ.* Ab effectu; *εὐμενῆ* pro *εὐμενιστικόν*, *placatum* pro *placatorio.*]

v. 278. *ΠΕΔΙΟΝΟΜΟΙΣ.* Virg. Georg. I. 21.

Diique Deaeque omnes, studium quibus arva tueri.

Propertius, III. 13. [k])

Diique Deaeque omnes, quibus est tutela per agros.

Vidi etiam Romae, inquit Fulvius Ursinus, ad Virgilii locum modo adductum, *basim marmoream, in qua Graecis literis incisum erat:*

ΝΟΜΙΟΙΣ ΘΕΟΙΣ
ΙΟΥΛΙΟΣ
ΜΑΙΟΡ
ΑΝΤΟΝΙΝΟΣ.]

v. 279. *ΟΥΔ' ΑΠ' ΙΣΜΗΝΟΥ ΛΕΓΩ.* Tmesis, *οὐδ' ἀπολέγω.* Quae sola interpretatio ex omnibus a scholiaste A. allatis veritati vicina.

v. 283. *ΘΗΣΕΙΝ ΤΡΟΠΑΙΑ.* Notatur Aeschylus a Scholiaste quasi tempus non recte observarit, *οὐδέπω γὰρ ἦν τῶν τροπαίων ὀνομασία κατὰ τὸν Ἐτεοκλέα.* Certum sane est vocem *τρόπαιον* Homeri temporibus multo posteriorem fuisse; a quo tamen, licet ipse nomen non noverit, veteres morem erigendi trophaea mutuati creduntur. Locus est ubi Ulysses exuvias Doloni iamiam expiranti detractas e vestigio Minervae dedicat *τῇ Ληΐτιδι*, Iliad. *Κ*. 460.

Καὶ τά γ' Ἀθηναίῃ Ληΐτιδι δῖος Ὀδυσσεὺς
Ὑψόσ' ἀνέσχεθε χειρί ——

Atque hinc Alexander Homeri imprimis studiosus, post primam in Asia partam victoriam, CCC armaturas Persicas do-

---

i) Eustath. ad Iliad. XXII. p. 1275, 40. et alibi. k) Propert. III, 13, 41.

no Palladi misit. Arrian. I. 17. Ἀποπέμπει δὲ καὶ εἰς Ἀθήνας τριακοσίας πανοπλίας Περσικὰς, ἀνάθημα εἶναι τῇ πόλει. Si itaque in hoc erratum fuerit Aeschylo, necesse est ut fateamur Euripidem pariter errasse, Phoeniss. v. 575. ubi Iocasta ait:

—— τρόπαια πῶς ἀναστήσεις δορός;

pariter et castigatissimum scriptorem Virgilium, apud quem Aeneas quercui, ut Ulysses μυρίκῃ, (Aen. XI. 6.)

—— fulgentiaque induit arma,
Mezentii ducis exuvias; tibi magne trophaeum
Bellipotens. ——

Multo magis errasse dicendum erit eos, qui gesta Herculis et Heraclidarum, cum illi ante bellum Thebanum vixerint, describentes, eandem vocem usurpant; inter hos tamen recensendus Euripides, qui in Heraclidis, v. 936.

Ὕλλος μὲν οὖν (inquit) ὅ, τ' ἐσθλὸς Ἰόλεως βρέτας
Διὸς τροπαίου καλλίνικον ἵστασαν.

Iupiter Τρόπαιος dictus ut Τροπαιοῦχος Dionysio [l]), quod ei dedicarentur capta ab hostibus spolia in trophaei modum composita. Et Lycophron, v. 1327.

Σὺν θηρὶ βλώξας τῷ σπάσαντι δηΐας
Μύστῃ Τροπαίας μαστὸν εὔθηλον θεᾶς.

Quibus verbis innuit Herculem puerum ubera Iunonis suxisse. Schol. Τροπαίας· τῆς Ἥρας· παρ' ὅσον καὶ αὐτῇ οἱ νικῶντες, ὥσπερ τῷ Διὶ, τρόπαιον ἀνετίθεντο. Neque aliter Etymologus [m]) et Phavorinus [n]). Sed quod Aeschylo obiicit Scholiastes, ex mera λογομοχίᾳ ortum est: nam ipsum trophaeorum erigendi modum bello Thebaico longe vetustiorem fuisse, mox ostendemus. [Ita Philistaei, Israelitarum exercitu fugato, veniunt die proximo, ἐκδιδύσκειν τοὺς νεκρούς. I. Sam. XXXI. 8. Atque inventum Saulis cadaver armis spoliant, et ἀνέθηκαν τὰ σκεύη αὐτοῦ, arma sc. (vid. quae ad v. 321.) εἰς τὸ Ἀσταρτεῖον. Eodem plane modo Mardonii acinaces et Masistii thorax, ab interfectis detracti, diis dedicabantur. De acinace Mardonii Dion. Chrysost. de Reg. Orat. II. p. 26. ubi urbem Atheniensium beatam esse ait, non propter sumptum aut magnificentiam, sed propter res gestas a maioribus, uptote τὸν ἀκινάκην τοῦ Μαρδονίου πολὺ σεμνότερον καὶ κρεῖττον ἀνάθημα ἔχουσαν. Et Pausanias cum thorace Masistii, Persarum equitum ducis, acinacem Mardonii agnoscit, in Atticis, I. 27. Λάφυρα δὲ ἀπὸ Μήδων, Μασιστίου θώραξ.... καὶ ἀκινάκης Μαρδονίου λεγόμενος εἶναι. Cum autem Pausanias λεγόμενος εἶναι dixit, significat se dubitare, an Medus ille acinaces Mardonii fuerit. Thoracem quidem Masistii fuisse non dubitat,

l) Dionys. Hal. Ant. Rom. II, 34. m) Etym. p. 769, 13.
n) Phavor. p. 709.

quia ab Atheniensium equitatu interfectus est: illius igitur thoracem in eorum potestatem venisse non erat dubitandum. At de Mardonio alia plane ac contraria ratio est: nam interprete Amasaeo *Mardonius in acie contra Lacedaemonios militans a Spartano milite est interfectus, eius igitur acinacem aut omnino non sustulissent Lacedaemonii, aut sublatum Atheniensibus non concessissent.* Quae quidem verba nec quod voluit auctor ostendunt, nec omnino quicquam rationis in se habent, et Sylburgium, qui toties Amasaeum correxit, solita hic plane fugit diligentia. Verba auctoris sunt: *Μασίστιον μὲν δὴ τελευτήσαντα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων οἶδα ἱππέων· Μαρδονίου δὲ μαχεσαμένου Λακεδαιμονίοις ἐναντία καὶ ὑπὸ ἀνδρὸς Σπαρτιάτου πεσόντος, οὐδ' ἂν ὑπεδέξαντο ἀρχήν, οὐδὲ ἴσως Ἀθηναίοις παρῆκαν φέρεσθαι Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀκινάκην.* Quae quidem verba recte intellecta hanc nobis mentem auctoris exhibent: Masistium quidem ab Atheniensium equitatu interemptum scimus (adeoque eius thoracem fuisse verisimillimum est). Cum autem Mardonius in acie contra Lacedaemonios dimicarit, et a milite Spartano interfectus sit, nec primo Athenienses sustulisse, nec Atheniensibus Lacedaemonios concessisse credibile est, adeoque Mardonii fuisse acinacem non videtur.

Eundem in Palaestina morem ab ipso Dei populo observatum legimus. Ita David gladium Goliae Deo in tabernaculo consecravit. *Caput victi,* inquit Sulpitius Severus, Hist. I. 60. *et spolia abstulit, gladium postea in templum posuit.* Neque ensem tantum, sed et caput Goliae pariter dedicasse putavit Basilius Seleuciensis, Orat. XV. et Hieronymus arma etiam reliqua fuisse consecrata. Uterque ex I. Sam. XVII. 54. *Assumens autem David caput Philistaei attulit illud in Ierusalem; arma vero eius posuit in tabernaculo suo.* Ad quem locum D. Hieronymus in traditionibus Hebr.: *Arma vero eius,* i. e. Philistaei, *non est intelligendum quod in suo posuerit tabernaculo, sed in tabernabulo Dei; de quo tabernaculo postea haec ab Abimelech sacerdote suscepit.* Quod de ense quidem verissimum esse extra omne dubium est. Ita enim Abimelechus ipse loquitur, I. Sam. XXI. 9. Ut Iosephi verbis utar Antiq. Iud. VI. 12. *ἔτι δὲ τὴν Γολιάθου ῥομφαίαν, ἣν ἀποκτείνας τὸν Παλαιστῖνον αὐτὸς ἀνέθηκε τῷ θεῷ.* Neque aliter intelligendum est de armis aureis II. Sam. VIII. 7. quae Septuaginta interpretes *χλιδῶνας,* Aquila *κλοιούς* vocant: *Et tulit David arma aurea, quae habebant servi Adadezer, et detulit ea in Ierusalem.* Licet enim Hebr. simpliciter dicat ירושלים ויביאם et Septuaginta *ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ,* recte tamen Iosephus haec arma Deo dedicata *ἀνατεθέντα* dicit, VII. 5. *Τάς τε χρυσᾶς φαρέτρας καὶ τὰς πανοπλίας ἃς οἱ τοῦ Ἀδάδου σωματοφύλακες ἐφόρουν, ἀνέθηκε τῷ Θεῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.*

Ibid. *ΠΟΛΕΜΙΩΝ Δ' ΕΣΘΗΜΑΤΑ.* Mortuis spolia detrahere Graeci *συλᾶν* proprie dicunt. Hom. Iliad. *Κ'.* 387

Ἢ τινα συλήσων νεκύων κατατεθνειώτων.

ἀντὶ τοῦ ἐκδύσων κατὰ τοὺς παλαιούς, ut inquit Eustathius o): Ita συλᾷ, ἐκδύει. Et rursus, συλᾶν, γυμνοῦν. Schol. ἀπεγύμνουν. Ita Glossa vet. *Spoliarium*, ἀποδυτήριον. Nec aliunde Latinis *exuviae* quasi ab *exuendo* dictae. Claud. XXXVI. 348.

—— hos onerat ramos exutus Ophion:

id est, exuviae Ophionis. Hesych. qui obiter emendandus, Σιλλαβὰς ὁδοῦ· τοὺς συλῶντας καὶ ἐκδύοντας. Lege Συλητάς. Cui errori similis est plane apud Etymologicum p) eodem negotio eximendus. Σύλαι· αἱ συλλήψεις. Lege συλήσεις.

v. 284. *ΑΓΝΟΙΣ ΔΟΜΟΙΣ.* Antiquissimum morem fuisse spolia hostium in Deorum templis suspendendi, observat Eustathius in Iliad. *Η'*. p. 666. l. 33. *Τὸ δὲ ἐν ναοῖς κρεμᾶν τὰ σκῦλα τῶν νενικημένων ἔθος ἦν ἀρχαῖον. Καὶ δηλοῖ αὐτὸ καὶ Εὐριπίδης ἐν Φοινίσσαις, καὶ ὁ κωμικὸς δὲ ἐν τοῖς Ἱππεῦσι.* Euripidis verba haec sunt, Phoeniss. v. 571.:

Καὶ [κεῖς] σκῦλα γράψεις πῶς ἐπ' Ἰνάχου ῥοαῖς;
Θήβας πυρώσας τάσδε Πολυνείκης θεοῖς
Ἀσπίδας ἔθηκε. ——

Atque etiam Phoeniss. v. 1481.

—— *ὡς δ' ἐνικῶμεν μάχῃ,*
Οἱ μὲν Διὸς τρόπαιον ἵστασαν βρέτας,
Οἱ δ' ἀσπίδας συλῶντες Ἀργείων νεκρῶν
Σκυλεύματ' εἴσω τειχέων ἐπέμπομεν.

Aristophanis vero haec, in Equit. v. 842.:

Ἕως ἂν ᾖ τῶν ἀσπίδων τῶν ἐκ Πύλου τι λοιπόν.

Ad quae verba Scholiastes: *Πάλιν ὁ Κλέων τὰ περὶ Πύλον θρυλλεῖ καὶ Σφακτηρίαν καὶ τὰ τῶν αἰχμαλώτων. Ἔθος δὲ ἦν, τὰ ἀπὸ τῶν πολέμων* (lego *πολεμίων* ex Suida, qui haec Scholiastae verba in collectanea sua transtulit, in *Ἐμοὶ δὲ τοσοῦτον, κ. τ. λ.*) *ὅπλα ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀνατιθέναι. Ἕως οὖ, φησὶν, ἀνάκειται ἀπὸ Πύλου καὶ Σφακτηρίας ὅπλα, ἅπερ ἀνέθηκα τοῖς θεοῖς νικήσας, οὐδεὶς τῶν ἐχθρῶν τολμήσει κατ' ἐμοῦ λέγειν.* Graviter igitur lapsus est Vir Cl. Ioannes Meursius, qui verba haec Scholiastae adduxit, ut in more positum veteribus fuisse, cum militia se abdicarent, arma sua in Deorum templis suspendere, ostenderet. At nihil minus Scholiastes intellexit, qui morem illum spolia hostium consecrandi clarissime expressit. Notissima est ex Thucydide q) historia de Lacedaemoniis ad Pylum et Sphacteriam insulam a Cleone, Atheniensi duce,

———

o) Apud Eust. p. 813, 24. haec verba non exstant; cf. tamen p. 686, 48. 666, 20.

p) Etym. p. 734, 2.

q) Thuc. IV, 30.

captis. Hunc Cleonem scutis Lacedaemoniorum dedicatis gloriantem comicus introducit, se inimicorum omnium ora facillime obturatum ire. Morem hunc recte dixit antiquum Eustathius; nam et ante Thebani belli tempora templum Pici antiqui Latinorum regis spoliis hostium ornatum describit veterum rituum observantissimus Maro, Aeneid. VII. 183.

> Multaque praeterea sacris in postibus arma,
> Captivi pendent currus, curvaeque secures
> Et cristae capitum, et portarum ingentia claustra,
> Spiculaque clypeique, ereptaque rostra carinis.

Et de Sesostre, antiquissimo Aegyptiorum rege, qui post novem annorum expeditionem, qua Asiam subegit omnem una cum parte Europae, excitatis ubique monumentis gentium a se devictarum, amplissima cum praeda domum revertit, Diodor. I. 55. *Τὰ μὲν ἱερὰ πάντα τὰ κατ' Αἴγυπτον ἀναθήμασιν ἀξιολόγοις καὶ σκύλοις ἐκόσμησε.* [Quin et huius generis fuisse *ἀναθήματα* illa templi Hierosolymitani, quorum meminit D. Lucas XXI. 5. persuasum mihi habeo, licet qualia ea fuerint non est a quopiam hactenus satis aperte demonstratum. Theophylactus ad h. l. putat haec illa ipsa fuisse templi ornamenta, quae ex ipso Dei praecepto formata ad divinum cultum pertinebant, de quibus agitur I. Reg. VI.: *Οἶμαι δὲ τὰ τορευτὰ ἐκεῖνα καὶ γλυπτὰ λέγειν οἷον φοίνικας καὶ χερουβίμ. Ταῦτα γὰρ ἴσως τὰ ἀναθήματα.* Fortassis inquit, adeo timide pronuntiat. Verum omnino verisimile non est, ea quae ad templum a prima institutione pertinuerunt, ipsiusque quasi partes fuere, hic intelligi. Et Hecataeus post templum secundum conditum testatus est nullum in eo *ἀνάθημα* fuisse *Ἄγαλμα δὲ οὐκ ἔστιν, οὐδὲ ἀνάθημα τὸ παράπαν.* Iosephus contra Apion. I. 22. Quaenam igitur aut unde haec donaria? Primo quidem post aetatem Hecataei Ptolemaeus Philadelphus templum Hierosolymitanum donariis ornavit, quorum cum catalogum nobis Iosephus Antiq. XII. 2. recensuisset *ταῦτα μὲν*, inquit, *τὰ πεμφθέντα εἰς Ἱεροσόλυμα ὑπὸ Πτολεμαίου ἀναθήματα.* Non tamen haec erant quae Apostoli spectabant, quae Lucas voluit, omnia enim ea Antiochus Illustris abstulit. Ioseph. Antiq. XII. 5. *Χρυσὸν γὰρ ἑώρα πολὺν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ τὸν τῶν ἀναθημάτων κόσμον πολυτελέστατον· ἵνα συλήσῃ τοῦτον, ὑπέμεινε τὰς πρὸς ἐκείνους αὐτῷ σπονδὰς παραβῆναι.* Et qui Philadelpho successit Ptolemaeus Euergetes, cum universam Asiam armis obtinuisset, Deo Israelitarum sacrificavit, plurimaque donaria in templo Hierosolymitano dedicavit, Iosephus contr. Apion. II. 5. *Οὐ τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ θεοῖς χαριστήρια τῆς νίκης ἔθυσεν, ἀλλὰ παραγενόμενος εἰς Ἱεροσόλυμα πολλὰς ὡς ἡμῖν νόμιμόν ἐστιν ἀπετέλεσε θυσίας τῷ Θεῷ, καὶ ἀνέθηκεν ἀναθήματα τῆς νίκης ἄξια.* Alia post haec donaria erant, quorum unum pulcherrimum quidem Aristobulus Pompeio donavit, et i

Iovis Capitolini templo dedicatum est, ut testantur Strabo r) et Iosephus. Reliqua vero, quae Pompeii continentia reliquit, avaritia Crassi Cassiique expilavit. Cum Herodes templum restauravit, ipse vite alia, in illius locum quam Aristobulus Pompeio donaverat, pulcherrimo donario locupletavit. Et de Augusto Philo, Legat. ad Caium. p. 1014. Ὥστε μονονοὺ πανοίκιος ἀναθημάτων πολυτελείαις τὸ ἱερὸν ἡμῶν ἐκόσμησε. Quippe non tantum Caesar ipse, sed plurimi ex eius familia donariis templum ornaverant locupletaverantque. Et Ioseph. de Bell. Iud. VI. 37. ἀκροτοφόρων meminit ab Augusto et ab uxore eius dedicatione. Nam et de Iulia Augusta legimus apud Philon. Legat. p. 1036. Ἰουλία Σεβαστὴ κατεκόσμησε τὸν νεὼν χρυσαῖς φιάλαις καὶ σπονδείοις, καὶ ἄλλων ἀναθημάτων πολυτελεστάτων πλήθει. Imperatores enim Romani templum Hierosolymitanum semper ornaverant. Ioseph. De Bell. Iud. VI. 37. Et de M. Agrippa: Ἀναθήμασι δὲ κοσμήσας ὅσον ἐξῆν τὸ ἱερόν. De his igitur talibusque donariis, quae a Cyro interprete Corbane vocantur, loqui discipulos volunt, quod talia in gazophylacio asservabantur, a quo Christus iam exibat, ubi et *observabat eos qui mittebant munera sua in gazophylacium divites*, Luc. XXI. 1. Verum pace tantorum virorum, neque haec dona sacra fuisse, de quibus agunt discipuli, puto; erant enim illa in apothecis posita, in thesauris recondita, quae nunc gazophylacia nunc ποσοφόρια nunc ἐξέδραι vocantur. At vero gazophylacium, in cuius conspectu Christus iam sedebat, nihil aliud fuisse videtur quam arca quaedam et reconditorium temporarium, in quod quotidie pii ex Iudaeis aliquod pecuniae coniecerunt, ubi ὁ ὄχλος ἔβαλλε χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Marc. XII. 41. Praeterea ea de quibus Apostoli loquuntur intuenti templum apparuere. *Egressus enim Iesus de templo ibat*, inquit D. Matthaeus, XXIV. 1., et cum iam erat extra templum constitutus, ait ei unus ex discipulis suis, *aspice quales lapides et quales structurae*, D. Marc. XIII. 1. Vel quod eodem recidit, dicentibus quibusdam de templo ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, de ornamento aliquo templi loquitur, quod in oculos ambulantium incurrebat, quod ipsi structura inerat, aut aderat quod parietibus, ut ex Christi responso satis patet. Videtis haec omnia? et ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, haec ipsa quae vobis aspicientibus tam pulchra atque ornata videntur. De illis igitur locuti sunt, quae vel ex templo egredientibus vel retrospicientibus erant ante oculos posita, ad ornatum maiestatemque templi facientia. Haec autem mihi videntur fuisse ἀκροθίνια, sc. ex bello, ex spoliis ἀναθήματα. Herodes enim, ut templum de novo aedificavit, lapidibusque mirae pulchritudinis quantitatisque per-

r) Strab. XVI, 524. Cas.

polivit, unde prior pars admirationis, *ἰδὲ ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί*, spoliis etiam hostium de more parietes ornavit, adeoque templum non tantum *λίθοις καλοῖς* sed et *ἀναθήμασι κεκόσμηται*. Talia vero spolia circa templum undequaque affixa et dedicata ab Herode fuisse, locuples nobis testis est Iosephus, V. 14. *Τοῦ δὲ ἱεροῦ παντὸς ἦν ἐν κύκλῳ πεπηγμένα σκῦλα βαρβαρικὰ, καὶ ταῦτα πάντα βασιλεὺς Ἡρώδης ἀνέθηκε προσθεὶς ὅσα καὶ τῶν Ἀράβων ἔλαβε.*]

v. 287. *ΜΗ ΦΥΓΗιΣ.* Fortasse legendum *ἐκφύγῃς*.

v. 288. *ΕΠ' ΑΝΔΡΑΣ ΕΞ——ΤΑΞΩ ΜΟΛΩΝ.* *Ἐκτάξω.* Tmesis. [Quod non percepit Schol. *Α'*. cum interpretatus esset *ἐγὼ δὲ παραγενόμενος ἐπ' ἄνδρας ἓξ σὺν ἐμοὶ ἑβδόμῳ τάξω εἰς ἑπτατειχεῖς ἐξόδους.*]

[v. 295. *ΖΩΠΥΡΟΥΣΙ.* Suid. *Ζωπυρεῖ· ἀναζῆν ποιεῖ, ἐκκαίει.* Senec. Agam. v. 130.

Flammae medullas et cor exurunt meum,
Mistus dolori subdidit stimulos timor.]

[Ibid. *ΤΑΡΒΟΣ.* f. *ταρβῶ.* Sed nostra editio coniungit cum *ζωπυροῦσι.*]

[v. 297. *ΔΡΑΚΟΝΤΑ.* Moschus, IV. 21.

Ὡς δέ τ' ὀδύρεται ὄρνις ἐπὶ σφετέροισι νεοσσοῖς
Ὀλλυμένοις, οὕς τ' αἰνὸς ὄφις ἔτι νηπιάχοντας
Θάμνοις ἐν πυκινοῖσι κατεσθίει· ἡ δὲ κατ' αὐτοὺς
Πωτᾶται κλάζουσα μάλα λιγὺ, πότνια μήτηρ·
Οὐ γὰρ [οὐδ' ἄρ'] ἔχει τέκνοισιν ἐπαρκέσαι.]

v. 298. *ΛΕΧΕΩΝ ΔΥΣΕΥΝΗΤΕΙΡΑ ΠΑΝΤΡΟΦΟΣ.* *Λεχέων δυσευνήτειρα infeliciter cubans.* [*Πάντροφος* dictam Aeschylo columbam tradit Io. Tzetzes, quia per totum annum coit ac pullos fovet, in Lycophr. v. 87. *Καὶ γὰρ ἡ περιστερὰ μόνη τῶν πτηνῶν δι' ὅλου ἔτους ὀχεῖται καὶ νεοττοὺς ποιεῖ.*]

v. 304. *ΑΜΦΙΒΟΛΟΙΣΙΝ.* Suidas, *Ἀμφίβολοι· πανταχόθεν βαλλόμενοι, ἢ ἀπορούμενοι.* Portus interpres: *Ambigui dubii, ancipites, incerti, qui undique petuntur et premuntur; aut qui dubitant et nesciunt quo se vertant, qui consilii inopia laborant.*

[v. 306. *ΧΕΡΜΑΔ' ΟΚΡΥΟΕΣΣΑΝ.* Hesych. *Χερμάς· λίθος χειροπληθὴς, ὃν τῇ χειρὶ βαστάσαι ἢ ἀνελέσθαι δύναταί τις.* Hic vero significat acervum lapidum, lapidationem, ut *λιθ*... v. 163. ubi Schol. *σωρὸς λίθων.*]

v. 308. *ΣΤΡΑΤΟΝ.* Populum: sic Pindarus [s]), Pyth. II. 160.]

v. 310. *ΠΟΙΟΝ Δ' ΑΜΕΙΨΕΣΘΕ ΓΑΙΑΣ ΠΕΔΟΝ.* *Quodnam* aliud *petituri estis terrae solum?* Si relinquitis has, quas alias terras petituri vel migraturi estis his meliores

s) Pyth. II, 87. Bkh.

Alibi quoque, si bene memini, in hac fabula, v. 223. [Nos olim *reddideritis*, nullo plane sensu. *Quale admigrabitis terrae solum hoc melius?* Ita v. 840. διαμεῖψαι. Scholiastes Ξοανηφόρους Sophoclis citat; a Viris doctissimis Isaaco Casaubono et Iohanne Meursio in catalogis quas exhibuerunt tragoediarum Sophoclearum praetermissum est istius fabulae nomen, ut et aliarum aliquot, quarum epigraphas hac occasione in medium proferre operae erit pretium.

ΑΧΑΙΔΕΣ. Erotian. Lexic. p. 123.

ΕΡΜΙΟΝΗ. Eustathius, in Homer. Odyss. Δ. p. 1479. l. 10. *Σοφοκλῆς δὲ [(φασὶν)] ἐν Ἑρμιόνῃ ἱστορεῖ, ἐν Τροίᾳ ὄντος ἔτι Μενελάου, ἐκδοθῆναι τὴν Ἑρμιόνην ὑπὸ τοῦ Τυνδάρεω τῷ Ὀρέστῃ, εἶτα ὕστερον ἀφαιρεθεῖσαν αὐτοῦ ἐκδοθῆναι τῷ Νεοπτολέμῳ κατὰ τὴν ἐν Τροίᾳ ὑπόσχεσιν. Αὐτοῦ δὲ Πυθοῖ ἀναιρεθέντος ὑπὸ Μαχαιρέως ὅτε τὸν Ἀπόλλω τινύμενος τὸν τοῦ πατρὸς ἐξεδίκει φόνον, ἀποκαταστῆναι αὖθις αὐτὴν τῷ Ὀρέστῃ· ἐξ ὧν γενέσθαι τὸν Τισαμενὸν, φερωνύμως οὕτω κληθέντα παρὰ τὴν μετὰ μένους τίσιν· ἐπεὶ ὁ πατὴρ Ὀρέστης ἐτίσατο τοὺς φονεῖς τοῦ Ἀγαμέμνονος.*

ΘΗΣΕΥΣ. Suidas, *Ὄμπνιον νέφος· μέγα, πολὺ, ηὐξημένον. Σοφοκλῆς Θησεῖ.*

ΛΑΡΙΣΣΑΙΟΙ. t) Stephanus, *περὶ πόλεων* in voce *Κράνεια· Κρώνεια· χωρίον Ἀμβρακιωτῶν. Θεόπομπος πεντηκοστῷ πρώτῳ· τὸ ἐθνικὸν Κρανειάτης, ὡς Μαρειάτης, ὥς φησι Σοφοκλῆς Λαρισσαῖος.* MS. A. in Biblioth. Vatic. ex MSS. Palat. *Λαρισσαίοις.*

ΝΙΠΤΡΟΙ. u) Suidas in voce *παρουσία*, *Καὶ ἐπὶ τοῦ παρεῖναι δὲ τάσσεται, ὡς καὶ ἐν τοῖς Νίπτροις Σοφοκλέους.*

ΞΟΑΝΗΦΟΡΟΙ. Scholiastes noster *Α'*. *Εἴρηται δὲ καὶ ἐν Ξοανηφόροις Σοφοκλέους, ὡς οἱ θεοὶ ἀπὸ τοῦ Ἰλίου φέρουσι ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἑαυτῶν ξόανα.*

ΡΗΣΟΣ. Quae inter fabulas Euripideas extat, eam a nonnullis Sophocli olim attributam fuisse, prodit argumenti auctor. Uterque Scaliger hanc tutatur sententiam.

ΤΕΥΚΡΟΙ. x) Scholiastes Aristophanis in Nubes, ad illa verba comici, v. 583.

Βροντὴ δ' ἐῤῥάγη δι' ἀστραπῆς,

παρὰ τὰ ἐκ Τεύκρων y) *Σοφοκλέους*, inquit, *οὐρανοῦ δ' ἄπο Ἤστραψε, βροντὴ δ' ἐῤῥάγη δι' ἀστραπῆς.* Eadem videtur quae *Τεῦκρος* Stephano et Stobaeo.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ. (*ὁ ἐν Τροίᾳ.*) Binas Philoctetis nomine tragoedias edidit Sophocles, quarum illa quae periit *Φιλοκτήτης ὁ ἐν Τροίᾳ* dicebatur; altera sub Philoctetis nomi-

---

t) Eadem fabula atque Acrisius. v. Brunck. p. 9. Gaisf.

u) *Νίπτρα.* x) *Τεῦκρος.* y) *Τεύκρου.*

ne simpliciter extat, cui tamen, ni fallor, plenus titulus, Φιλοκτήτης ἐν Λήμνῳ. Nam quod Meursius hanc quae extat eandem cum Φιλοκτήτῃ τῷ ἐν Τροίᾳ fuisse putat, id omnino vel ex ipsa fabulae scena et argumento refelli potest. Adeo ut nihil opus quod moneamus, duo illa, quae ex Hesychio et Prisciano adducit, fragmenta in ista quae extat fabula nusquam comparere.

Hactenus de Sophocle: praetermissae etiam sunt a Iohanne Meursio hae fabulae Euripidis.

ΑΙΓΙΣ. Harpocration. Lexic. p. 228. [z])

ΔΙΚΤΗΣ. [a]) Auctor argumenti in Medeam Euripidis: Τρίτος Εὐριπίδης. Μήδεια, Φιλοκτήτης, Δίκτης, Θερισταί. f. vero legendum Δίκτυς.

ΕΚΑΒΗ. Extat.

ΘΕΡΙΣΤΑΙ. Satyrica fabula. Argumenti auctor in Medeam: Μήδεια, Φιλοκτήτης, Δίκτης, Θερισταί. Σάτυρος οὐ σώζεται [b]). Nempe Θερισταί, ultima tetralogiae fabula.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ Β. ΣΤΕΦΑΝΙΑΣ. Scholiastes Euripidis, p. 226. *a.*

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ ΚΑΛΥΠΤΟΜΕΝΟΣ. Iulius Pollux, IX. 5.

ΚΕΡΚΥΩΝ. Eustathius in Homeri Il. Ζ'. p. 522. [c]) Καὶ κῦμα τὸ γέννημα ὡς ἐκ τοῦ κύημα κατὰ κρᾶσιν, ὡς δηλοῖ παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Κερκυόνι τὸ, γέμουσαν κύματος θεοσπόρου, ἤγουν ἐγκυμονοῦσαν ἐκ Ποσειδῶνος. Idem, in Odyss. p. 430. Ὅτι δὲ τοῦ τοιούτου κύειν, καὶ παραγωγόν ἐστι κῦμα ὃ σύλληψιν δηλοῖ, παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ ἔστιν εὑρεῖν ἐν τῷ κατ' αὐτὸν ὥσπερ καὶ προείρηται Κερκυόνι· ὅπου λέγει τὴν ἐκείνου θυγατέρα γέμουσαν κύματος θεοσπόρου τοῦ κατὰ σύλληψιν.

[v. 317. (311.) *ΤΗΘΥΟΣ ΤΕ ΠΑΙΔΕΣ.* Prometh. v. 137.

Τῆς πολυτέκνου Τηθύος ἔκγονα.

Vide sis quae illic annotata.]

v. 321. (315.) *ΡΙΨΟΠΛΑΟΝ.* Innuit fugam; [solent enim milites fugati arma abiicere, quo magis perniciter avolent, ne arma fugae impedimento sint. Aristophanes, Vespis, v. 27.

Δεινόν γέ τοὐστ' ἄνθρωπος ἀποβαλὼν ὅπλα.

Hinc lux praebenda S. Scripturae loco, perperam fortasse verso, minusque hactenus recte intellecto. Cum Benhadadi exercitus, qui Samariam obsederat, subito timore coelitus immisso perculsus consternatusque fugeret, II. Reg. VII. 15 *Ecce omnis via plena erat vestibus et vasis.* Ubi כלים non sunt vasa proprie sic dicta, ut interpretes nostri vessels, au

z) Harpocr. v. Πάνακτος. Ms. Vratislav. ἐν αἰγί. Scr. Αἰγεῖ. Praetermisit Matth. a) Δίκτυς.

b) Cf. Elmsl. ad Med. p. 71. Ox. c) p. 522, 57. cf. 1234, 40.

omnia instrumentorum utensiliumque genera, ut nuperi commentatores volunt, sed arma tantum, sive ut vetus interpres apud Iuditham πάντα τὰ σκεύη, *universa arma bellica.* Ita I. Sam. XXXI. 4. Saulis armiger dicitur נשא כליו LXX. ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ. Et David, cum ensem aut lanceam poscit ab Abimelecho, hanc postulati rationem reddit, כי גם חרבי וגם כלי לא לקחתי בידי quod neque gladium, inquit, neque τὰ σκεύη, arma reliqua, mecum tulerim. Ita apud Graecos omnia armorum nomina, vasa vel instrumenta; ita τεύχη, frequentissime quidem arma, nunc armamenta seu instrumenta nautica, nunc vasa χαλκευτικά. Neque aliter ἔντεα. Hesych. Ἔντεα δαιτός· σκεύη· τὰ μὲν γὰρ ἔντεα ὅπλα, τὰ δὲ ὅπλα σκεύη. Ex Apione vel Apollonio Athenaeus [d]), V. 4. ad eundem Homeri locum: Δῆλον ὡς τὰ ἀγγεῖα (i. e. Homerum [e]) per ἔντεα δαιτός vasa intellexisse manifestum est), καὶ γὰρ τῶν ὅπλων τὰ σκεπαστικὰ θώρακα καὶ κνημῖδας καὶ τὰ τούτοις ἐμφερῆ, λέγουσιν ἔντη, καθάπερ ἀντία τῶν τοῦ σώματος μερῶν ὄντα. Fuerunt igitur et haec Syrorum vasa ὅπλα et, ut Thucydides loquitur, τὰ περὶ τὸ σῶμα σκεύη proprie σκεύη πολεμικά. Quippe milites Benhadadis, qui subito irruentium hostium sonitu arma corripuerant, vasa omnia cum omnibus, quae in iis continebantur, post se, cum equis armisque tentoriisque ipsis in castris reliquerunt, non vasa negligentes sed animas tantum suas servare cupientes, v. 7. atque arma etiam vestesque, ut fieri solet, proiecerunt. Porro inde fit, ut istiusmodi milites ignominioso nomine ῥιψάσπιδες dicerentur, quod inter ἀδικημάτων ὀνόματα recensetur a Iulio Polluce, Onomast. VI. 36.: Ῥίψασπις· ἐπὶ δὲ τούτου ὁ Πλάτων φησὶν, ῥίψασπις μὲν γὰρ οὐκ ἐν πᾶσιν ὀνομάζοιτ' ἂν δικαίως, ἀποβολεὺς δὲ ὅπλων. Nam tales summe infames habiti, sicut discimus etiam ex Isocratis Orat. de Pace [f]), Aeschine adversus Timarchum, aliisque. Aelian. Var. Hist. X. 13. Οὔτε ὅτι λάγνος καὶ ὑβριστής, καὶ τὸ ἐπὶ τούτων αἴσχιστον, ὅτι τὴν ἀσπίδα ἀπέβαλεν. Atque eo nomine legibus plectebantur. Sextus Empir. Pyrrh. Hypotyp. III. 24. [g]) Ἀλλὰ καὶ ὁ δειλὸς καὶ ὁ ῥίψασπις ἀνὴρ κολάζεται παρὰ πολλοῖς νόμῳ. Mox Archilochi [h]) profert in hac re versus notissimos, qui extant etiam apud Plutarchum in Laconicis institutis p. 239. [i]) Meminit et Aelianus loco nuper citato. Neque apud Graecos tantum, verum etiam Romanos maxima ignominia ῥιψάσπιδας afficiebant, quod saepius apud auctores observare est. Horat. Od. II. 7.

---

d) Athen. V. p. 193. C. *e*) Odyss. VII, 232.

f) Isocr. p. 550, 9. edit. Basil. postrem.

g) §. 216. Fabr. *h*) Archil. fragm. p. 146. Lieb.

i) p. 888. sq. vol. VI. Reisk.

Tecum Philippos et celerem fugam
Sensi, relicta non bene parmula,
Cum fracta virtus, et minaces
Turpe solum tetigere mento.

Quin et apud Germanos; Tacitus, De Mor. German. c. 6. *Scutum reliquisse praecipuum flagitium, nec aut sacris adesse aut consilium inire ignominioso fas. Multique superstites bellorum infamiam laqueo finiverunt.*] Quod Aeschylum vero spectat, potuit per ῥίψασπιν ἄταν innuisse deditionem; qui enim se dedebant arma abiicere et tradere iubebantur. Caesar, de bello Gall. VII. 40. *Aedui manus tendere, deditionem significare, et proiectis armis mortem deprecari incipiunt.* Vide Brissonium de Form. l)

v. 327. (321.) *ΩΓΥΓΙΑΝ.* Ὠγύγιον· παλαιόν, ἀρχαῖον Hesychio. Ratio nominis inde est: erat Ogyges rex perantiquus, quem alii Atticae, alii Thebarum regem constituunt, in quibus πύλας Ὠγυγίας volunt ab illo sic dictas, ipsam urbem Ogygiam: unde Statius bellum hoc *Ogygium* vocat, VII. 38. Propter vero regis illius antiquitatem antiqua omnia vocabantur ὠγύγια. Quod etiam eo videtur probabilius, quia χαλύδναιον, interprete Hesychio, significat ἀρχαῖον, παλαιόν; nam Calydnus rex erat Thebarum antiquissimus. Unde χαλυδναῖον et ὠγύγιον procul dubio ab utroque rege propter vetustatem. Hinc fit, ut Thebas Aegyptiorum, quibus nihil cum Ogyge, *Ogygias* etiam alibi vocat. Potuit etiam utrobique reddi μέγα, ὑπερμέγεθες, ut monuit Hesychius et Suidas. Pindarus, Nem. VI. 71. m)

— βοτάνα τέ νιν — Πόθ' ἁ λέοντος νικάσαντ' ἔρεψ' ἀσκίοις
Φλιοῦντος ὑπ' ὠγυγίοις ὄρεσιν.

ubi licet interpres reddat *vetustis*, atque insuper Scholiastes ἀρχαίοις τοῖς Φλιοῦντος ὄρεσιν, malim tamen reddi *immensis sublimibus*; quia *vetustus* montis epitheton satis est ineptum ut etiam, pace interpretum, in illo Callimachi Hymn. I. 13.

— ἀλλά ἑ Ῥείης — Ὠγύγιον καλέουσι λεχώιον Ἀπιδανῆες

v. 328. *ΑΙΔΙ ΠΡΟΙΑΨΑΙ.* Homericum. [Scholiastes Homeri Il. *Α'*. 3. Προΐαψε, πρὸ τῆς εἱμαρμένης ἔπεμψεν. Credebant enim antiqui, eos, qui morte aliqua violenta perierunt, ante diem a fatis constitutam vita excedere: hinc de Didone Virgilius, Aen. IV. 696.

— nec fato merita nec morte peribat,
Sed misera ante diem.

Alibi vero hoc fieri posse negat uterque poeta. Hom. Il. Z. 486.

---

l) p. 354. sq. ed. Francof. a. 1542. m) v. 43. Bkh.

Οὐ γάρ τίς μ' ὑπὲρ αἶσαν ἀνὴρ Ἄϊδι προϊάψει.

Et Virg. Aen. X. 467.

Stat sua cuique dies.]

v. 332. (326.) *ΑΓΕΣΘΑΙ——ΙΠΠΗΔΟΝ ΠΛΟΚΑΜΩΝ.* [Qualiter Virgilius Cassandram describit, Aen. II. 403.

Ecce trahebatur passis Priameia virgo — Crinibus.

Ἄγεσθαι πλοκάμων dicitur, ut *ῥινὸς ἄγεσθαι*. Subdit *ἱππηδόν*, ut Suppl. v. 436.

—— *βίᾳ — Δίκας ἀγομέναν — Ἱππηδόν..*

Ita equi per iubas interdum ducuntur, inopia capistri.] Legit Grotius *ἱππηδὸν ἀπὸ πλοκάμων*.

[v. 336. *ΒΟΑι Δ' ΕΚΚΕΝΟΥΜΕΝΑ ΠΟΛΙΣ.* Sic v. 253.

Στένει πόλισμα δῆθεν ὡς κυκλουμένων.

Dicit urbem ipsam populatam et civibus destitutam clamorem tollere. Eiusmodi prosopopoeia apud Ieremiam Thren. I. 2. *Quomodo sedet sola civitas,* etc. *Plorans ploravit in nocte, et lacrymae in maxillis eius.*]

[v. 337. *ΜΙΞΟΘΡΟΟΥ.* Captivorum virorum, mulierum, virginum et infantium. Contra, Agam. v. 329. *βοὴν ἄμικτον* vocat triumphantium et devictorum clamorem.]

[v. 339. *ΑΡΤΙΤΡΟΠΟΙΣ.* *Νεωστὶ ἠθοποιήτοις*, novellis, nuper formatis; vel bene et pudice moratis virginibus.]

Ibid. *ΩΜΟΔΡΟΠΩΝ.* Latinis *virgo acerba.* Vide Nonium in voce *Acerbum.* Vide et grammaticos in Virgilii librum VI. 304.

—— cruda Deo viridisque senecta.

v. 342. (336.) *ΤΟΝ ΦΘΙΜΕΝΟΝ ΓΑΡ ΠΡΟΛΕΓΩ.* [*Προλέγω*, praedico, *are*, alibi praedico, *ere*; *πρό* in compositione retinet vim quam saepe in appositione habet, ut cum dicatur *πρὸ πάντων*, *coram omnibus, palam*. Neque enim assentior V. Cl. Ier. Hoelzlino qui in Apoll. I. 9. legit] *τὸν φθίμενον γὰρ πρὸ λέγω·* nam, inquit, Scholiastes interpretatur *τὸν προτεθνηκότα*.

v. 348. *ΚΑΠΝΩι ΔΕ ΧΡΑΙΝΕΤΑΙ.* [V. Cl. Petrus Victorius, Var. Lect. XXXIV. 11. „Quod Virgilius inquit, Aen. III. 3.

—— Omnis humo fumat Neptunia Troia —

videtur acceptum ab Euripide, quem poetam, ut reliquos tragicos, noster epicus accurate legebat; indeque multos flosculos, seu potius magnos fructus decerpebat, quibus opus suum eximium ornaret. In prologo enim *Τρῳάδων* ita Neptunus loquitur, iniquo animo ferens interitum eius urbis, quam ipse cum Apolline suis manibus extruxerat:

quia ab Atheniensium equitatu interfectus est: illius igitur thoracem in eorum potestatem venisse non erat dubitandum. At de Mardonio alia plane ac contraria ratio est: nam interprete Amasaeo *Mardonius in acie contra Lacedaemonios militans a Spartano milite est interfectus, eius igitur acinacem aut omnino non sustulissent Lacedaemonii, aut sublatum Atheniensibus non concessissent.* Quae quidem verba nec quod voluit auctor ostendunt, nec omnino quicquam rationis in se habent, et Sylburgium, qui toties Amasaeum correxit, solita hic plane fugit diligentia. Verba auctoris sunt: *Μασίστιον μὲν δὴ τελευτήσαντα ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων οἶδα ἱππέων· Μαρδονίου δὲ μαχησαμένου Λακεδαιμονίοις ἐναντία καὶ ὑπὸ ἀνδρὸς Σπαρτιάτου πεσόντος, οὐδ' ἂν ἐπεδέξαντο ἀρχὴν, οὐδὲ ἴσως Ἀθηναίοις παρῆκαν φέρεσθαι Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀκινάκην.* Quae quidem verba recte intellecta hanc nobis mentem auctoris exhibent: Masistium quidem ab Atheniensium equitatu interemptum scimus (adeoque eius thoracem fuisse verisimillimum est). Cum autem Mardonius in acie contra Lacedaemonios dimicarit, et a milite Spartano interfectus sit, nec primo Athenienses sustulisse, nec Atheniensibus Lacedaemonios concessisse credibile est, adeoque Mardonii fuisse acinacem non videtur.

Eundem in Palaestina morem ab ipso Dei populo observatum legimus. Ita David gladium Goliae Deo in tabernaculo consecravit. *Caput victi*, inquit Sulpitius Severus, Hist. I. 60. *et spolia abstulit, gladium postea in templum posuit.* Neque ensem tantum, sed et caput Goliae pariter dedicasse putavit Basilius Seleuciensis, Orat. XV. et Hieronymus arma etiam reliqua fuisse consecrata. Uterque ex I. Sam. XVII. 54. *Assumens autem David caput Philistaei attulit illud in Ierusalem; arma vero eius posuit in tabernaculo suo.* Ad quem locum D. Hieronymus in traditionibus Hebr.: *Arma vero eius*, i. e. Philistaei, *non est intelligendum quod in suo posuerit tabernaculo*, *sed in tabernabulo Dei; de quo tabernaculo postea haec ab Abimelech sacerdote suscepit.* Quod de ense quidem verissimum esse extra omne dubium est. Ita enim Abimelechus ipse loquitur, I. Sam. XXI. 9. Ut Iosephi verbis utar Antiq. Iud. VI. 12. *εἶναι δὲ τὴν Γολιάθου ῥομφαίαν, ἣν ἀποκτείνας τὸν Παλαιστῖνον αὐτὸς ἀναθείη τῷ θεῷ.* Neque aliter intelligendum est de armis aureis II. Sam. VIII. 7. quae Septuaginta interpretes *χλιδῶνας*, Aquila *κλοιοὺς* vocant: *Et tulit David arma aurea, quae habebant servi Adadezer, et detulit ea in Ierusalem.* Licet enim Hebr. simpliciter dicat ירושלם ויביאם et Septuaginta *ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ*, recte tamen Iosephus haec arma Deo dedicata *ἀνατεθέντα* dicit, VII. 5. *Τάς τε χρυσᾶς φαρέτρας καὶ τὰς πανοπλίας, ἃς οἱ τοῦ Ἀδάδου σωματοφύλακες ἐφόρουν, ἀνέθηκε τῷ Θεῷ εἰς Ἱεροσόλυμα.*

Ibid. *ΠΟΛΕΜΙΩΝ Σ' ΕΣΘΗΜΑΤΑ.* Mortuis spolia detrahere Graeci *συλᾷν* proprie dicunt. Hom. Iliad. *Κ'.* 387

Ἢ τινα συλήσων νεκύων κατατεθνειώτων.

ἀντὶ τοῦ ἐκδύσων κατὰ τοὺς παλαιούς, ut inquit Eustathius o): Ita συλᾷ, ἐκδύει. Et rursus, συλᾶν, γυμνοῦν. Schol. ἀπεγύμνουν. Ita Glossa vet. *Spoliarium*, ἀποδυτήριον. Nec aliunde Latinis *exuviae* quasi ab *exuendo* dictae. Claud. XXXVI. 348.

— hos onerat ramos exutus Ophion:

id est, exuviae Ophionis. Hesych. qui obiter emendandus, Σιλλαβὰς ὁδοῦ· τοὺς συλῶντας καὶ ἐκδύοντας. Lege Συλητάς. Cui errori similis est plane apud Etymologicum p) eodem negotio eximendus. Σύλαι· αἱ συλλήψεις. Lege συλήσεις.

v. 284. *ΑΓΝΟΙΣ ΔΟΜΟΙΣ.* Antiquissimum morem fuisse spolia hostium in Deorum templis suspendendi, observat Eustathius in Iliad. *H'*. p. 666. l. 33. *Τὸ δὲ ἐν ναοῖς κρεμᾷν τὰ σκῦλα τῶν νενικημένων ἔθος ἦν ἀρχαῖον. Καὶ δηλοῖ αὐτὸ καὶ Εὐριπίδης ἐν Φοινίσσαις, καὶ ὁ κωμικὸς δὲ ἐν τοῖς Ἱππεῦσι.* Euripidis verba haec sunt, Phoeniss. v. 571.:

Καὶ [κεῖς] σκῦλα γράψεις πῶς ἐπ' Ἰνάχου ῥοαῖς;
Θήβας πυρώσας τάσδε Πολυνείκης θεοῖς
Ἀσπίδας ἔθηκε. —

Atque etiam Phoeniss. v. 1481.

— *ὡς δ' ἐνικῶμεν μάχῃ,*
Οἱ μὲν Διὸς τρόπαιον ἵστασαν βρέτας,
Οἱ δ' ἀσπίδας συλῶντες Ἀργείων νεκρῶν
Σκυλεύματ' εἴσω τειχέων ἐπέμπομεν.

Aristophanis vero haec, in Equit. v. 842.:

Ἕως ἂν ᾖ τῶν ἀσπίδων τῶν ἐκ Πύλου τι λοιπόν.

Ad quae verba Scholiastes: *Πάλιν ὁ Κλέων τὰ περὶ Πύλον θρυλλεῖ καὶ Σφακτηρίαν καὶ τὰ τῶν αἰχμαλώτων. Ἔθος δὲ ἦν, τὰ ἀπὸ τῶν πολέμων* (lego *πολεμίων* ex Suida, qui haec Scholiastae verba in collectanea sua transtulit, in *Ἐμοὶ δὲ τοιοῦτον, κ. τ. λ.*) *ὅπλα ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀνατιθέναι. Ἕως οὗ, φησίν, ἀνάκειται ἀπὸ Πύλου καὶ Σφακτηρίας ὅπλα, ἅπερ ἀνέθηκα τοῖς θεοῖς νικήσας, οὐδεὶς τῶν ἐχθρῶν τολμήσει κατ' ἐμοῦ λέγειν.* Graviter igitur lapsus est Vir Cl. Ioannes Meursius, qui verba haec Scholiastae adduxit, ut in more positum veteribus fuisse, cum militia se abdicarent, arma sua in Deorum templis suspendere, ostenderet. At nihil minus Scholiastes intellexit, qui morem illum spolia hostium consecrandi clarissime expressit. Notissima est ex Thucydide q) historia de Lacedaemoniis ad Pylum et Sphacteriam insulam a Cleone, Atheniensi duce,

o) Apud Eust. p. 813, 24. haec verba non exstant; cf. tamen p. 626, 48. 666, 20.

p) Etym. p. 734, 2.

q) Thuc. IV, 30.

captis. Hunc Cleonem scutis Lacedaemoniorum dedicatis gloriantem comicus introducit, se inimicorum omnium ora facillime obturatum ire. Morem hunc recte dixit antiquum Eustathius; nam et ante Thebani belli tempora templum Pici antiqui Latinorum regis spoliis hostium ornatum describit veterum rituum observantissimus Maro, Aeneid. VII. 183.

> Multaque praeterea sacris in postibus arma,
> Captivi pendent currus, curvaeque secures
> Et cristae capitum, et portarum ingentia claustra,
> Spiculaque clypeique, ereptaque rostra carinis.

Et de Sesostre, antiquissimo Aegyptiorum rege, qui post novem annorum expeditionem, qua Asiam subegit omnem una cum parte Europae, excitatis ubique monumentis gentium a se devictarum, amplissima cum praeda domum revertit, Diodor. I. 55. *Τὰ μὲν ἱερὰ πάντα τὰ κατ' Αἴγυπτον ἀναθήμασι ἀξιολόγοις καὶ σκύλοις ἐκόσμησε.* [Quin et huius generis fuisse ἀναθήματα illa templi Hierosolymitani, quorum meminit D. Lucas XXI. 5. persuasum mihi habeo, licet qualia ea fuerint non est a quopiam hactenus satis aperte demonstratum. Theophylactus ad h. l. putat haec illa ipsa fuisse templi ornamenta, quae ex ipso Dei praecepto formata ad divinum cultum pertinebant, de quibus agitur I. Reg. VI.: *Οἶμαι δὲ τὰ τορευτὰ ἐκεῖνα καὶ γλυπτὰ λέγειν οἷον φοίνικας καὶ χερουβίμ. Ταῦτα γὰρ ἴσως τὰ ἀναθήματα.* Fortassis inquit, adeo timide pronuntiat. Verum omnino verisimile non est, ea quae ad templum a prima institutione pertinuerunt, ipsiusque quasi partes fuere, hic intelligi. Et Hecataeus post templum secundum conditum testatus est nullum in eo *ἀνάθημα* fuisse *Ἄγαλμα δὲ οὐκ ἔστιν, οὐδὲ ἀνάθημα τὸ παράπαν.* Iosephus contra Apion. I. 22. Quaenam igitur aut unde haec donaria? Primo quidem post aetatem Hecataei Ptolemaeus Philadelphus templum Hierosolymitanum donariis ornavit, quorum cum catalogum nobis Iosephus Antiq. XII. 2. recensuisset *ταῦτα μὲν*, inquit, *τὰ πεμφθέντα εἰς Ἱεροσόλυμα ὑπὸ Πτολεμαίου ἀναθήματα.* Non tamen haec erant quae Apostoli spectabant quae Lucas voluit, omnia enim ea Antiochus Illustris abstulit. Ioseph. Antiq. XII. 5. *Χρυσὸν γὰρ ἑώρα πολὺν ἐν τῷ ἱερῷ καὶ τὸν τῶν ἀναθημάτων κόσμον πολυτελέστατον· ἵνα συλήσῃ τοῦτον, ὑπέμεινε τὰς πρὸς ἐκείνους αὐτῷ σπονδὰς παραβῆναι.* Et qui Philadelpho successit Ptolemaeus Euergetes, cum universam Asiam armis obtinuisset, Deo Israelitarum sacrificavit, plurimaque donaria in templo Hierosolymitano dedicavit, Ioseph. contr. Apion. II. 5. *Οὐ τοῖς ἐν Αἰγύπτῳ θεοῖς χαριστήρια τῆς νίκης ἔθυσεν, ἀλλὰ παραγενόμενος εἰς Ἱεροσόλυμα πολλὰς ὡς ἡμῖν νόμιμόν ἐστιν ἀπετέλεσε θυσίας τῷ Θεῷ, καὶ ἀνέθηκεν ἀναθήματα τῆς νίκης ἄξια.* Alia post haec donaria erant, quorum unum pulcherrimum quidem Aristobulus Pompeio donavit, et in

Iovis Capitolini templo dedicatum est, ut testantur Strabo r) et Iosephus. Reliqua vero, quae Pompeii continentia reliquit, avaritia Crassi Cassiique expilavit. Cum Herodes templum restauravit, ipse vite alia, in illius locum quam Aristobulus Pompeio donaverat, pulcherrimo donario locupletavit. Et de Augusto Philo, Legat. ad Caium. p. 1014. Ὥστε μονονοὺ πανοίκιος ἀναθημάτων πολυτελείαις τὸ ἱερὸν ἡμῶν ἐκόσμησε. Quippe non tantum Caesar ipse, sed plurimi ex eius familia donariis templum ornaverant locupletaverantque. Et Ioseph. de Bell. Iud. VI. 37. ἀκρατοφόρων meminit ab Augusto et ab uxore eius dedicatione. Nam et de Iulia Augusta legimus apud Philon. Legat. p. 1036. Ἰουλία Σεβαστὴ κατεκόσμησε τὸν νεὼν χρυσαῖς φιάλαις καὶ σπονδείοις, καὶ ἄλλων ἀναθημάτων πολυτελεστάτων πλήθει. Imperatores enim Romani templum Hierosolymitanum semper ornaverant. Ioseph. De Bell. Iud. VI. 37. Et de M. Agrippa: Ἀναθήμασι δὲ κοσμήσας ὅσον ἐξῆν τὸ ἱερόν. De his igitur talibusque donariis, quae a Cyro interprete Corbane vocantur, loqui discipulos volunt, quod talia in gazophylacio asservabantur, a quo Christus iam exibat, ubi et *observabat eos qui mittebant munera sua in gazophylacium divites*, Luc. XXI. 1. Verum pace tantorum virorum, neque haec dona sacra fuisse, de quibus agunt discipuli, puto; erant enim illa in apothecis posita, in thesauris recondita, quae nunc gazophylacia nunc ποσοφόρια nunc ἐξέδραι vocantur. At vero gazophylacium, in cuius conspectu Christus iam sedebat, nihil aliud fuisse videtur quam arca quaedam et reconditorium temporarium, in quod quotidie pii ex Iudaeis aliquod pecuniae coniecerunt, ubi ὁ ὄχλος ἔβαλλε χαλκὸν εἰς τὸ γαζοφυλάκιον. Marc. XII. 41. Praeterea ea de quibus Apostoli loquuntur intuenti templum apparuere. *Egressus enim Iesus de templo ibat*, inquit D. Matthaeus, XXIV. 1., et cum iam erat extra templum constitutus, ait ei unus ex discipulis suis, *aspice quales lapides et quales structurae*, D. Marc. XIII. 1. Vel quod eodem recidit, dicentibus quibusdam de templo ὅτι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται, de ornamento aliquo templi loquitur, quod in oculos ambulantium incurrebat, quod ipsi structura inerat, aut aderat quod parietibus, ut ex Christi responso satis patet. Videtis haec omnia? et ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, haec ipsa quae vobis aspicientibus tam pulchra atque ornata videntur. De illis igitur locuti sunt, quae vel ex templo egredientibus vel retrospicientibus erant ante oculos posita, ad ornatum maiestatemque templi facientia. Haec autem mihi videntur fuisse ἀκροθίνια, sc. ex bello, ex spoliis ἀναθήματα. Herodes enim, ut templum de novo aedificavit, lapidibusque mirae pulchritudinis quantitatisque per-

r) Strab. XVI, 524. Cas.

polivit, unde prior pars admirationis, *ἰδὲ ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί*, spoliis etiam hostium de more parietes ornavit, adeoque templum non tantum *λίθοις καλοῖς* sed et *ἀναθήμασι κεκόσμηται*. Talia vero spolia circa templum undequaque affixa et dedicata ab Herode fuisse, locuples nobis testis est Iosephus, V. 14. *Τοῦ δὲ ἱεροῦ παντὸς ἦν ἐν κύκλῳ πεπηγμένα σκῦλα βαρβαρικὰ, καὶ ταῦτα πάντα βασιλεὺς Ἡρώδης ἀνέθηκε προσθεὶς ὅσα καὶ τῶν Ἀράβων ἔλαβε.*]

v. 287. *ΜΗ ΦΥΓΗι Σ.* Fortasse legendum *ἐκφόγης*.

v. 288. *ΕΠ' ΑΝΔΡΑΣ ΕΞ——ΤΑΞΩ ΜΟΛΩΝ.* *Ἐκτάξω*. Tmesis. [Quod non percepit Schol. *Α'*. cum interpretatus esset *ἐγὼ δὲ παραγενόμενος ἐπ' ἄνδρας ἓξ σὺν ἐμοὶ ἑβδόμῳ τάξω εἰς ἑπτατειχεῖς ἐξόδους.*]

[v. 295. *ΖΩΠΥΡΟΥΣΙ.* Suid. *Ζωπυρεῖ· ἀναζῆν ποιεῖ, ἢ ἐκκαίει.* Senec. Agam. v. 130.

Flammae medullas et cor exurunt meum,
Mistus dolori subdidit stimulos timor.]

[Ibid. *ΤΑΡΒΟΣ.* f. *ταρβῶ.* Sed nostra editio coniungit cum *ζωπυροῦσι.*]

[v. 297. *ΔΡΑΚΟΝΤΑ.* Moschus, IV. 21.

Ὡς δέ τ' ὀδύρεται ὄρνις ἐπὶ σφετέροισι νεοσσοῖς
Ὀλλυμένοις, οὕς τ' αἰνὸς ὄφις ἔτι νηπιάχοντας
Θάμνοις ἐν πυκινοῖσι κατεσθίει· ἡ δὲ κατ' αὐτοὺς
Πωτᾶται κλάζουσα μάλα λιγὺ, πότνια μήτηρ·
Οὐ γὰρ [οὐδ' ἄρ'] ἔχει τέκνοισιν ἐπαρκέσαι.]

v. 298. *ΛΕΧΕΩΝ ΔΥΣΕΥΝΗΤΕΙΡΑ ΠΑΝΤΡΟΦΟΣ.* *Λεχέων δυσευνήτειρα infeliciter cubans.* [*Πάντροφος* dictam Aeschylo columbam tradit Io. Tzetzes, quia per totum annum coit ac pullos fovet, in Lycophr. v. 87. *Καὶ γὰρ ἡ περιστερὰ μόνη τῶν πτηνῶν δι' ὅλου ἔτους ὀχεῖται καὶ νεοττοὺς ποιεῖ.*]

v. 304. *ΑΜΦΙΒΟΛΟΙΣΙΝ.* Suidas, *Ἀμφίβολοι· πανταχόθεν βαλλόμενοι, ἢ ἀπορούμενοι.* Portus interpres: *Ambigui dubii, ancipites, incerti, qui undique petuntur et premuntur; aut qui dubitant et nesciunt quo se vertant, qui consilii inopia laborant.*

[v. 306. *ΧΕΡΜΑΔ' ΟΚΡΥΟΕΣΣΑΝ.* Hesych. *Χερμάς· λίθος χειροπλήθης, ὃν τῇ χειρὶ βαστάσαι ἢ ἀνελέσθαι δύναταί τις.* Hic vero significat acervum lapidum, lapidationem, ut *λιθ* v. 163. ubi Schol. *σωρὸς λίθων.*]

v. 308. *ΣΤΡΑΤΟΝ.* Populum: sic Pindarus s), Pyth. II. 160.]

v. 310, *ΠΟΙΟΝ Δ' ΑΜΕΙΨΕΣΘΕ ΓΑΙΑΣ ΠΕΔΟΝ.* *Quodnam aliud petituri estis terrae solum?* Si relinquitis has quas alias terras petituri vel migraturi estis his meliores

s) Pyth. II, 87. Bkh.

Alibi quoque, si bene memini, in hac fabula, v. 223. [Nos olim *reddideritis*, nullo plane sensu. *Quale admigrabitis terrae solum hoc melius?* Ita v. 840. διαμεῖψαι. Scholiastes Ξοανηφόρους Sophoclis citat; a Viris doctissimis Isaaco Casaubono et Iohanne Meursio in catalogis quas exhibuerunt tragoediarum Sophoclearum praetermissum est istius fabulae nomen, ut et aliarum aliquot, quarum epigraphas hac occasione in medium proferre operae erit pretium.

ΑΧΑΙΔΕΣ. Erotian. Lexic. p. 123.

ΕΡΜΙΟΝΗ. Eustathius, in Homer. Odyss. Δ. p. 1479. l. 10. *Σοφοκλῆς δὲ [(φασὶν)] ἐν Ἑρμιόνῃ ἱστορεῖ, ἐν Τροίᾳ ὄντος ἔτι Μενελάου, ἐκδοθῆναι τὴν Ἑρμιόνην ὑπὸ τοῦ Τυνδάρεω τῷ Ὀρέστῃ, εἶτα ὕστερον ἀφαιρεθεῖσαν αὐτοῦ ἐκδοθῆναι τῷ Νεοπτολέμῳ κατὰ τὴν ἐν Τροίᾳ ὑπόσχεσιν. Αὐτοῦ δὲ Πυθοῖ ἀναιρεθέντος ὑπὸ Μαχαιρέως ὅτε τὸν Ἀπόλλω τινύμενος τὸν τοῦ πατρὸς ἐξεδίκει φόνον, ἀποκατασταθῆναι αὖθις αὐτὴν τῷ Ὀρέστῃ· ἐξ ὧν γενέσθαι τὸν Τισαμενὸν, φερωνύμως οὕτω κληθέντα παρὰ τὴν μετὰ μένους τίσιν· ἐπεὶ ὁ πατὴρ Ὀρέστης ἐτίσατο τοὺς φονεῖς τοῦ Ἀγαμέμνονος.*

ΘΗΣΕΥΣ. Suidas, *Ὄμπνιον νέφος· μέγα, πολὺ, ηὐξημένον. Σοφοκλῆς Θησεῖ.*

ΛΑΡΙΣΣΑΙΟΙ. t) Stephanus, *περὶ πόλεων* in voce *Κράνεια· Κρώνεια· χωρίον Ἀμβρακιωτῶν. Θεόπομπος πεντηκοστῷ πρώτῳ· τὸ ἐθνικὸν Κρανειάτης, ὡς Μαρειάτης, ὥς φησι Σοφοκλῆς Λαρισσαῖος.* MS. A. in Biblioth. Vatic. ex MSS. Palat. *Λαρισσαίοις.*

ΝΙΠΤΡΟΙ. u) Suidas in voce *παρουσία, Καὶ ἐπὶ τοῦ παρεῖναι δὲ τάσσεται, ὡς καὶ ἐν τοῖς Νίπτροις Σοφοκλέους.*

ΞΟΑΝΗΦΟΡΟΙ. Scholiastes noster *Α'. Εἴρηται δὲ καὶ ἐν Ξοανηφόροις Σοφοκλέους, ὡς οἱ θεοὶ ἀπὸ τοῦ Ἰλίου φέρουσιν ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἑαυτῶν ξόανα.*

ΡΗΣΟΣ. Quae inter fabulas Euripideas extat, eam a nonnullis Sophocli olim attributam fuisse, prodit argumenti auctor. Uterque Scaliger hanc tutatur sententiam.

ΤΕΥΚΡΟΙ. x) Scholiastes Aristophanis in Nubes, ad illa verba comici, v. 583.

Βροντὴ δ' ἐῤῥάγη δι' ἀστραπῆς,

παρὰ τὰ ἐκ Τεύκρων y) *Σοφοκλέους,* inquit, *οὐρανοῦ δ' ἄπο ἤστραψε, βροντὴ δ' ἐῤῥάγη δι' ἀστραπῆς.* Eadem videtur quae *Τεῦκρος* Stephano et Stobaeo.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ. (ὁ ἐν Τροίᾳ.) Binas Philoctetis nomine tragoedias edidit Sophocles, quarum illa quae periit *Φιλοκτήτης ὁ ἐν Τροίᾳ* dicebatur; altera sub Philoctetis nomi-

---

t) Eadem fabula atque Acrisius. v. Brunck. p. 9. Gaisf.
u) *Νίπτρα.* x) *Τεῦκρος.* y) *Τεύκρου.*

ne simpliciter extat, cui tamen, ni fallor, plenus titulus, Φιλοκτήτης ἐν Λήμνῳ. Nam quod Meursius hanc quae extat eandem cum Φιλοκτήτῃ τῷ ἐν Τροίᾳ fuisse putat, id omnino vel ex ipsa fabulae scena et argumento refelli potest. Adeo ut nihil opus quod moneamus, duo illa, quae ex Hesychio et Prisciano adducit, fragmenta in ista quae extat fabula nusquam comparere.

Hactenus de Sophocle: praetermissae etiam sunt a Iohanne Meursio hae fabulae Euripidis.

ΑΙΓΙΣ. Harpocration. Lexic. p. 228. z)

ΔΙΚΤΗΣ. a) Auctor argumenti in Medeam Euripidis Τρίτος Εὐριπίδης. Μήδεια, Φιλοκτήτης, Δίκτης, Θερισταί. L. vero legendum Δίκτυς.

ΕΚΑΒΗ. Extat.

ΘΕΡΙΣΤΑΙ. Satyrica fabula. Argumenti auctor in Medeam: Μήδεια, Φιλοκτήτης, Δίκτης, Θερισταί. Σάτυρος οὐ σώζεται b). Nempe Θερισταί, ultima tetralogiae fabula.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ Β. ΣΤΕΦΑΝΙΑΣ. Scholiastes Euripidis, p. 226. *a.*

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ ΚΑΛΥΠΤΟΜΕΝΟΣ. Iulius Pollux, IX. 5.

ΚΕΡΚΥΩΝ. Eustathius in Homeri Il. Ζ'. p. 522. c) *Καὶ κῦμα τὸ γέννημα ὡς ἐκ τοῦ κύημα κατὰ κρᾶσιν, ὡς δηλοῖ παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Κερκυόνι τὸ, γέμουσαν κύματος θεοσπόρου, ἤγουν ἐγκυμονοῦσαν ἐκ Ποσειδῶνος.* Idem, in Odyss. p. 430. *Ὅτι δὲ τοῦ τοιούτου κύειν, καὶ παραγωγόν ἐστι κῦμα ὃ σύλληψιν δηλοῖ, παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ ἔστιν εὑρεῖν ἐν τῷ κατ' αὐτὸν ὥσπερ καὶ προείρηται Κερκυόνι· ὅπου λέγει τὴν ἐκείνου θυγατέρα γέμουσαν κύματος θεοσπόρου τοῦ κατὰ σύλληψιν.*

[v. 317. (311.) *ΤΗΘΥΟΣ ΤΕ ΠΑΙΔΕΣ.* Prometh. v. 137

Τῆς πολυτέκνου Τηθύος ἔκγονα.

Vide sis quae illic annotata.]

v. 321. (315.) *ΡΙΨΟΠΛΟΝ.* Innuit fugam; [solent enim milites fugati arma abiicere, quo magis perniciter avolent, ne arma fugae impedimento sint. Aristophanes, Vespis, v. 27.

Δεινόν γέ πουστ' ἄνθρωπος ἀποβαλὼν ὅπλα.

Hinc lux praebenda S. Scripturae loco, perperam fortasse verso, minusque hactenus recte intellecto. Cum Benhadadi exercitus, qui Samariam obsederat, subito timore coelitus immisso perculsus consternatusque fugeret, II. Reg. VII. 15 *Ecce omnis via plena erat vestibus et vasis.* Ubi כלים non sunt vasa proprie sic dicta, ut interpretes nostri VESSELS, ac

---

z) Harpocr. v. *Πάνακτος.* Ms. Vratislav. *ἐν αἰγί.* Scr. *Αἰγεῖ.* Praetermisit Matth. a) *Δίκτυς.*

b) Cf. Elmsl. ad Med. p. 71. Ox. c) p. 522, 57. cf. 1234, 40.

omnia instrumentorum utensiliumque genera, ut nuperi commentatores volunt, sed arma tantum, sive ut vetus interpres apud Iuditham πάντα τὰ σκεύη, *universa arma bellica*. Ita I. Sam. XXXI. 4. Saulis armiger dicitur נשא כליו LXX. ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ. Et David, cum ensem aut lanceam poscit ab Abimelecho, hanc postulati rationem reddit, כי גם חרבי וגם כלי לא לקחתי בידי quod neque gladium, inquit, neque τὰ σκεύη, arma reliqua, mecum tulerim. Ita apud Graecos omnia armorum nomina, vasa vel instrumenta; ita τεύχη, frequentissime quidem arma, nunc armamenta seu instrumenta nautica, nunc vasa χαλκευτικά. Neque aliter ἔντεα. Hesych. Ἔντεα δαιτός· σκεύη· τὰ μὲν γὰρ ἔντεα ὅπλα, τὰ δὲ ὅπλα σκεύη. Ex Apione vel Apollonio Athenaeus [d]), V. 4. ad eundem Homeri locum: Δῆλον ὡς τὰ ἀγγεῖα (i. e. Homerum [e]) per ἔντεα δαιτός vasa intellexisse manifestum est), καὶ γὰρ τῶν ὅπλων τὰ σκεπαστικὰ θώρακα καὶ κνημῖδας καὶ τὰ τούτοις ἐμφερῆ, λέγουσιν ἔντη, καθάπερ ἀντία τῶν τοῦ σώματος μερῶν ὄντα. Fuerunt igitur et haec Syrorum vasa ὅπλα et, ut Thucydides loquitur, τὰ περὶ τὸ σῶμα σκεύη proprie σκεύη πολεμικά. Quippe milites Benhadadis, qui subito irruentium hostium sonitu arma corripuerant, vasa omnia cum omnibus, quae in iis continebantur, post se, cum equis armisque tentoriisque ipsis in castris reliquerunt, non vasa negligentes sed animas tantum suas servare cupientes, v. 7. atque arma etiam vestesque, ut fieri solet, proiecerunt. Porro inde fit, ut istiusmodi milites ignominioso nomine ῥιψάσπιδες dicerentur, quod inter ἀδικημάτων ὀνόματα recensetur a Iulio Polluce, Onomast. VI. 36.: Ῥίψασπις· ἐπὶ δὲ τούτου ὁ Πλάτων φησὶν, ῥίψασπις μὲν γὰρ οὐκ ἐν πᾶσιν ὀνομάζοιτ' ἂν δικαίως, ἀποβολεὺς δὲ ὅπλων. Nam tales summe infames habiti, sicut discimus etiam ex Isocratis Orat. de Pace [f]), Aeschine adversus Timarchum, aliisque. Aelian. Var. Hist. X. 13. Οὔτε ὅτι λάγνος καὶ ὑβριστής, καὶ τὸ ἐπὶ τούτων αἴσχιστον, ὅτι τὴν ἀσπίδα ἀπέβαλεν. Atque eo nomine legibus plectebantur. Sextus Empir. Pyrrh. Hypotyp. III. 24. [g]) Ἀλλὰ καὶ ὁ δειλὸς καὶ ὁ ῥίψασπις ἀνὴρ κολάζεται παρὰ πολλοῖς νόμῳ. Mox Archilochi [h]) profert in hac re versus notissimos, qui extant etiam apud Plutarchum in Laconicis institutis p. 239. [i]) Meminit et Aelianus loco nuper citato. Neque apud Graecos tantum, verum etiam Romanos maxima ignominia ῥιψάσπιδας afficiebant, quod saepius apud auctores observare est. Horat. Od. II. 7.

---

d) Athen. V. p. 193. C. *e*) Odyss. VII, 232.
f) Isocr. p. 550, 9. edit. Basil. postrem.
g) §. 216. Fabr. *h*) Archil. fragm. p. 146. Lieb.
i) p. 888. sq. vol. VI. Reisk.

Tecum Philippos et celerem fugam
Sensi, relicta non bene parmula,
Cum fracta virtus, et minaces
Turpe solum tetigere mento.

Quin et apud Germanos; Tacitus, De Mor. German. c. 6. *Scutum reliquisse praecipuum flagitium, nec aut sacris adesse aut consilium inire ignominioso fas. Multique superstites bellorum infamiam laqueo finiverunt.*] Quod Aeschylum vero spectat, potuit per ῥίψασπιν ἄταν innuisse deditionem; qui enim se dedebant arma abiicere et tradere iubebantur. Caesar, de bello Gall. VII. 40. *Aedui manus tendere, deditionem significare, et proiectis armis mortem deprecari incipiunt.* Vide Brissonium de Form. [l])

v. 327. (321.) *ΩΓΥΓΙΑΝ.* Ὠγύγιον· παλαιὸν, ἀρχαῖον Hesychio. Ratio nominis inde est: erat Ogyges rex perantiquus, quem alii Atticae, alii Thebarum regem constituunt, in quibus πύλας Ὠγυγίας volunt ab illo sic dictas, ipsam urbem Ogygiam: unde Statius bellum hoc *Ogygium* vocat, VII. 38. Propter vero regis illius antiquitatem antiqua omnia vocabantur ὠγύγια. Quod etiam eo videtur probabilius, quia καλυδναῖον, interprete Hesychio, significat ἀρχαῖον, παλαιόν; nam Calydnus rex erat Thebarum antiquissimus. Unde καλυδναῖον et ὠγύγιον procul dubio ab utroque rege propter vetustatem. Hinc fit, ut Thebas Aegyptiorum, quibus nihil cum Ogyge, *Ogygias* etiam alibi vocat. Potuit etiam utrobique reddi μέγα, ὑπερμέγεθες, ut monuit Hesychius et Suidas. Pindarus, Nem. VI. 71. [m])

—— βοτάνα τέ νιν — Πόθ' ἁ λέοντος νικάσαντ' ἔρεψ' ἀσκίοις
Φλιοῦντος ὑπ' ὠγυγίοις ὄρεσιν.

ubi licet interpres reddat *vetustis*, atque insuper Scholiastes ἀρχαίοις τοῖς Φλιοῦντος ὄρεσιν, malim tamen reddi *immensis, sublimibus*; quia *vetustus* montis epitheton satis est ineptum: ut etiam, pace interpretum, in illo Callimachi Hymn. I. 15.

—— ἀλλά ἑ Ῥείης — Ὠγύγιον καλέουσι λεχώιον Ἀπιδανῆες.

v. 328. *ΑΙΔΙ ΠΡΟΙΑΨΑΙ.* Homericum. [Scholiastes Homeri Il. *Α'*. 3. Προΐαψε, πρὸ τῆς εἱμαρμένης ἔπεμψεν. Credebant enim antiqui, eos, qui morte aliqua violenta perierunt, ante diem a fatis constitutam vita excedere: hinc de Didone Virgilius, Aen. IV. 696.

—— nec fato merita nec morte peribat,
Sed misera ante diem.

Alibi vero hoc fieri posse negat uterque poeta. Hom. Il. Ζ'. 486.

---

l) p. 354. sq. ed. Francof. a. 1542. m) v. 43. Bkh.

Οὐ γάρ τίς μ' ὑπὲρ αἶσαν ἀνὴρ Ἄϊδι προϊάψει.

Et Virg. Aen. X. 467.

Stat sua cuique dies.]

v. 332. (326.) *ΑΓΕΣΘΑΙ——ΙΠΠΗΔΟΝ ΠΛΟΚΑΜΩΝ.* [Qualiter Virgilius Cassandram describit, Aen. II. 403.

Ecce trahebatur passis Priameia virgo — Crinibus.

Ἄγεσθαι πλοκάμων dicitur, ut *ῥινὸς ἄγεσθαι*. Subdit *ἱππηδὸν*, ut Suppl. v. 436.

—— *βίᾳ — Δίκας ἀγομέναν — Ἱππηδόν.*

Ita equi per iubas interdum ducuntur, inopia capistri.] Legit Grotius *ἱππηδὸν ἀπὸ πλοκάμων.*

[v. 336. *ΒΟΑι Δ' ΕΚΚΕΝΟΥΜΕΝΑ ΠΟΛΙΣ.* Sic v. 253.

Στένει πόλισμα δῆθεν ὡς κυκλουμένων.

Dicit urbem ipsam populatam et civibus destitutam clamorem tollere. Eiusmodi prosopopoeia apud Ieremiam Thren. I. 2. *Quomodo sedet sola civitas,* etc. *Plorans ploravit in nocte, et lacrymae in maxillis eius.*]

[v. 337. *ΜΙΞΟΘΡΟΟΥ.* Captivorum virorum, mulierum, virginum et infantium. Contra, Agam. v. 329. *βοὴν ἄμικτον* vocat triumphantium et devictorum clamorem.]

[v. 339. *ΑΡΤΙΤΡΟΠΟΙΣ.* *Νεωστὶ ἠθοποιήτοις*, novellis, nuper formatis; vel bene et pudice moratis virginibus.]

Ibid. *ΩΜΟΔΡΟΠΩΝ.* Latinis *virgo acerba.* Vide Nonium in voce *Acerbum.* Vide et grammaticos in Virgilii librum VI. 304.

—— cruda Deo viridisque senecta.

v. 342. (336.) *ΤΟΝ ΦΘΙΜΕΝΟΝ ΓΑΡ ΠΡΟΛΕΓΩ.* [*Προλέγω*, praedico, *are*, alibi praedico, *ere*; *πρό* in compositione retinet vim quam saepe in appositione habet, ut cum dicatur *πρὸ πάντων*, *coram omnibus*, *palam*. Neque enim assentior V. Cl. Ier. Hoelzlino qui in Apoll. I. 9. legit] *τὸν φθίμενον γὰρ πρὸ λέγω*· nam, inquit, Scholiastes interpretatur *τὸν προτεθνηκότα.*

v. 348. *ΚΑΠΝΩι ΔΕ ΧΡΑΙΝΕΤΑΙ.* [V. Cl. Petrus Victorius, Var. Lect. XXXIV. 11. „Quod Virgilius inquit, Aen. III. 3.

—— Omnis humo fumat Neptunia Troia —

videtur acceptum ab Euripide, quem poetam, ut reliquos tragicos, noster epicus accurate legebat; indeque multos flosculos, seu potius magnos fructus decerpebat, quibus opus suum eximium ornaret. In prologo enim *Τρῳάδων* ita Neptunus loquitur, iniquo animo ferens interitum eius urbis, quam ipse cum Apolline suis manibus extruxerat:

Ἡ νῦν καπνοῦται, καὶ πρὸς Ἀργείων δορὸς
Ὄλωλε πορθηθεῖσα. [n])

In fabula etiam Aeschyli, quae inscribitur Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, ita chorus canit, referens mala, in quae cadunt civitates captae ab hostibus:

Ἄλλος δ' ἄλλον ἄγει, — φονεύει, τὰ δὴ καὶ πυρφορεῖ, — Καπνῷ δὲ χραίνεται πόλισμ' ἅπαν.

Sed tamen prior locus magis exprimitur versu Latino."]

[v. 351. (345.) ΚΟΡΚΟΡΥΓΑΙ. Hesych. Κορκορυγή· κραυγή, βοή, ταραχὴ μετὰ θορύβου. Ieremias, de excidio Babylonis agens, LI. 38. *Simul ut leones rugient.*]

[v. 352. ΟΡΚΑΝΗ. Est ὀρκάνη secundum Eustath. in Il. Β'. p. 233. l. 41. ἕρκος τι ὡς ἀκανθῶδες περίφραγμα. Hesychius inter caetera exponit σαργάνην, φραγμόν.]

[v. 354. ΒΛΑΧΑΙ. Hesych. Βληχά· φωνὴ προβάτων. Homer. Odyss. Μ'. 226. Οἰῶν τε βληχήν. Inde ad puerulorum vagitum transfertur. Aristoph. Vesp. v. 568. Τὰ δὲ παιδάρια συγκύπτονθ' ἅμα βληχᾶται.]

[Ibid. ΑΙΜΑΤΟΕΣΣΑΙ. Infantium ab uberibus matrum detractorum et solo allisorum, vel alio quodam modo interfectorum, ut in urbium direptionibus fieri solet. Iuxta Homericum illud, Il. Χ'. 64.

καὶ νήπια τέκνα
Βαλλόμενα προτὶ γαίῃ ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.

Ex communi iure belli; unde Psalm. CXXXVII. 9. beatus fore dicitur, qui Babyloniorum infantes petrae allidet.]

[v. 355. ΕΠΙΜΑΣΤΙΔΙΩΝ. Virg. Aen. V. 285.

—— geminique sub ubere nati.

Statius, Theb. III. 672.

—— parvumque sub ubere caro — Thesandrum portabat avo.]

[v. 356. ΑΡΤΙΤΡΕΦΕΙΣ. Pollux, Onomast. II. 2. Ἔτι ἐν γάλακτι, ἐπιμαστίδιον; ἐπιμάστιον, ἄρτι ἀπὸ θηλῆς, ἄρτι ἀπὸ μάστου.]

[Ibid. ΦΕΡΩΝ. Suid. Ἄγειν καὶ φέρειν· τὸ λῃστεύειν καὶ ἁρπάζειν.]

v. 357. ΑΡΠΑΓΑΙ ΔΕ ΔΙΑΔΡΟΜΑΝ ΟΜΑΙΜΟΝΕΣ. Sunt διαδρομαί, ut ego capio, *pereuntium*; qui capta urbe, desertis laribus huc illuc cursitant pavidi, ut saluti suae, si quid possint, consulant. Ἁρπαγαί sunt *perdentium*, seu victorum, qui domos desertas invadunt et spoliant. Ἁρπαγαί autem quasi consectaria τῶν διαδρομῶν. Aeschylus hic ὁμαι-

n) Eur. Troad. 8. 9.

μονες, eo fortasse respiciens, quod utrumque cum multa caede et fusione sanguinis. Quare praestitisset fortasse in versione, *consanguineae*. Mira sunt quae uterque Scholiastes hic comminiscuntur. Illud ineptissimum, ut *ἁρπαγαί* et *διαδρομαί* ad eosdem referantur, quasi capta urbe fugere prae metu soleant (ita enim ille: *ὁ γὰρ ἁρπάζων τι φεύγει, μήπως καταληφθῇ*), qui praedantur. Fateor alioquin *διαδρομαί* etiam praedantibus tribui posse; et ita Quintilianus o) in pulcherrima captae urbis imagine utitur: *efferentium praedas, repetentiumque* (qui *extulerant* intelligit; non eos a quibus ablatae sunt, quibus ipsa vita conservata tali tempore pro praeda est) *discursus*; sed ibidem quoque: *aliorum fuga incerta*; quod ego hic verbo *διαδρομή* potius innui puto, et ita ratio suadet, ut praedantes et praedatos coniungat.

v. 358. *ΞΥΜΒΟΛΕΙ.* Hesychius, *Συμβολεῖ· συντυγχάνει.*

v. 361. (355.) *ΟΥΤΕ ΜΕΙΟΝ, ΟΥΤ' ΙΣΟΝ ΛΕΛΗΜΜΕΝΟΣ.* Videtur alludere ad veterem formulam *οὔτε μεῖον, οὔτε μεῖζον*, quae vera *συννομίας* lex est, sed praedantium alia: qui etsi socios non aspernentur, imo ut hic advocent, sibi tamen unice student, et id agunt sedulo, ut quam minimum aliis relinquant. Venuste igitur immutata formula, *οὔτε μεῖον, οὔτ' ἴσον λελημμένοι*, ut cum *ξύννομον θέλων ἔχειν* consentiat. Alii *λελιμμένοι*. Quam lectionem secuti sumus in versione.

v. 365. *ΘΑΛΑΜΗΠΟΛΩΝ.* Vertimus: *ministrantium puellarum.* Sed potius cum Scholiaste *A'*. *cubicularias* intelligi valde suspicor; id est, virgines et mulieres uxores, quarum propria olim laus *τὸ οἰκουρεῖν*. *Θαλαμηπόλοι* ut *ὀνειροπόλοι, κ. τ. λ.* Cur enim de famulis hic loquatur, cum dominarum ipsarum sors longe miserabilior sit? [Veteres uxoribus in editiore aedium parte *ὑπερῴους θαλάμους κατεσκεύαζον*, inquit Eustathius, in Iliad. *B'*. p. 272. l. 15. *ὑπὲρ τοῦ δυσεντεύκτους αὐτὰς εἶναι.* Ibi sub matrum custodia degebant virgines, seorsim a viris. Eo respexit Phocylides, v. 203.

Παρθενικὴν δὲ φύλασσε πολυκλείστοις θαλάμοισι,
Μηδέ μιν ἄχρι γάμων πρὸ δόμων ὀφθῆναι ἐάσῃς.

Nonnus, Dionys. IV. 12.

Παρθενικὴ δ' ἀνέπαλτο καὶ ὡμάρτησε τεκούσῃ
Εἰς δόμον αἰπύδμητον· ἀναπτύξασα δὲ μήτηρ
Ἐπταμύχου θαλάμοιο πολυσφρήγιστον ὀχῆα κ. τ. λ.

Achilles Tatius, de Clitoph. et Leucipp. II. p. 107. *Ταύτην εἶχον τὴν καταγωγὴν αἱ γυναῖκες, καὶ τὰ μὲν ἐνδοτέρω τῶν οἰκημάτων ἥ τε παρθένος καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς διειλήφεσαν, ἑκατέρα τὰ ἀντικρύ.* Hinc *παρθένος ἡ ἐκ θαλάμου* Graecis, *matrem sequens* Horatio p) dicitur *ἡ μήπω γεγαμημένη.*]

---

o) Quintil. l. c. p) Carm. I, 23, 11.

v. 369. Schol. *A'*. *ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΗΣΑΙ ΙΠΠΟΥ ΑΠΩΛΕΙΑΝ ΟΙΟΝΕΙ ΚΤΗΣΑΣΘΑΙ.* Pro ἵππου lege πον. Dicit enim verbum *εὐτυχῆσαι* non ad sola pertinere *χρήματα*, sed. alicubi quoque reperiri *εὐτυχῆσαι*, *ἀπώλειαν κτήσασθαι*, id est, *mactari infortunio* vel *exitio*. Et mox apud eundem pro *παρακεκινδυνουμένη* scrib., ni fallor, *παρακεκινδυνευμένη*: ita enim vulgo, *παρακεκινδυνευμένα*, grammaticis vocantur, quae improprie et audaci quasi metaphora usurpata sunt.

[v. 370. (364.) *ΕΥΝΑΝ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΝ.* Iuxta Homericum illud, Odyss. *Θ'*. 249. *Εἵματά, τ' ἐξημοιβὰ, λοετρά τε θερμὰ, καὶ εὐναί.* Eustath. p. 1594. l. 33. *Τὸ δὲ καὶ εὐναὶ, σεμνοῦ λόγου ἐστί. Δηλοῖ γὰρ οὐχ ἁπλῶς κοίτας, ἀλλὰ καί τι πλέον, εἰ χρὴ σεμνῶς φράσαι τὸ σεμνόν.* Virum summum Ios. Scaligerum ad oram codicis sui reposuisse video *εὐνᾶν αἰχμαλώτων*.]

[v. 374. *ΕΠΙΡΡΟΘΟΝ.* *Adiutricem*, *auxiliatorem*. Hesych. *Ἐπίῤῥοθος· ἰσχυρός.* Adiutor auxilium ferens cum magna animi alacritate. Vox Homerica.]

v. 377. *ΔΙΩΚΩΝ.* Fortasse legendum *διοικῶν*. [Thomas Magister q): *Καὶ διώκω, τὸ κινῶ ποιητικῶς. Αἰσχύλος ἐν τῷ Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις· Σπουδῇ διώκων πομπίμους χνόας ποδῶν.*]

[Ibid. *ΧΝΟΑΣ ΠΟΔΩΝ.* Hesych. *Χνόην· τὸν τῶν ποδῶν ψόφον.*]

[v. 379. *ΑΡΤΙΚΟΛΛΟΝ.* Hesych. *Ἀρτίκολλα· ἡρμοσμένα.* Choeph. v. 578.

Ὅπως ἂν ἀρτίκολλα συμβαίνῃ τάδε.]

[v. 380. (374.) *ΟΥΚ ΑΠΑΡΤΙΖΕΙ ΠΟΔΑ.* Schol. *A'*. *Ἔοικε ἐκ τῆς ἄγαν ἐπιφαινομένης σπουδῆς οὐκ [μὴ] ἡδρασμένον ἔχειν τὸν αὐτοῦ πόδα ἀλλ' ἄστατον.* Cuius contrarium est *ἀπαρτίζειν πόδα*, quod Virgilius *alternare gressus*, *ἀμείβειν πόδας καθ' ὁδόν*. Alternatio ista conspicua est cum itur *βάδην*. Vult igitur Aeschylus adeo velociter festinare nuncium, ut imperceptibilis sit illa pedum alternatio: quod et in modiolis rotae celerrime circumactae conspicuum est.]

v. 383. *ΤΥΔΕΥΣ.* [*Αἰδεσθεὶς τὰ Ὁμηρικὰ ἐγκώμια π . . τον αὐτὸν καταλέγει*, inquit Scholiastes *A'*. Homeri locus, quem respexisse velit Scholiastes Aeschylum nostrum, habetur Iliad. *E'*. 801.

Τυδεύς τοι μικρὸς μὲν ἔην δέμας ἀλλὰ μαχητής.

Quinctilianus, Instit. III. 7. *Interim confert admirationi multum etiam infirmitas, ut cum idem Tydea parvum, sed bellatorem dicit fuisse.* Et grammatici nominis etymon deducunt a *τυτθόν*, quod pusillum significat, ob corporis brevitatem. De eodem Statius, Theb. I. 417.

---

q) Thom. p. 244. Brn.

Maior in exiguo regnabat corpore virtus.

Menander historicus, de Sapiro milite, II. 8. *Τὸ μὲν σῶμα ὡς ὁ παρ' Ὁμήρῳ Τυδεὺς ἀνυμνούμενος, τὴν δὲ γνώμην καὶ περαιτέρω Τυδέως.* Fuit autem Tydeus Oenei, Aetolorum regis, ex Periboa filius, qui Alcathoum et Lycopea patrueles patri suo insidiantes in agro occidit, cum patruo Melane, quem imprudenter vulneraverat.] Amphiaraum collocant ad hanc portam Euripides et Apollodorus.

[v. 385. *ΟΥ ΓΑΡ ΣΦΑΓΙΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΚΑΛΑ.* Solebant imperatores, antequam ad bellum progrederentur, *θύειν ἐπὶ τῇ διαβάσει.* Xenophon r). Graecan. VI. p. 598. *Ἐπλήρουν δὲ καὶ τριήρεις αὐτοί τε οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ Κορίνθιοι καὶ ἐδέοντο καὶ τῶν Σικυωνίων συμπληροῦν, ἐφ' ὧν διενοοῦντο τὸ στράτευμα διαβιβάζειν. Καὶ ὁ μὲν Ἀρχίδαμος ἐθύετο ἐπὶ τῇ διαβάσει.* Quod et alibi *θύειν τὰ διαβατήρια* dicit idem Xenophon s), Graecan. III. p. 496. *Ἐπεὶ καὶ [δὲ] θυσάμενος τά τ' ἄλλα ὅσα ἔδει καὶ τὰ διαβατήρια, ἐξῆλθε κ. τ. λ.* Dicunt Latini *facere propter viam* t). Et iis dicuntur *γίνεσθαι τὰ ἱερά,* qui sacrificantes litant, veluti *Ἀναβ.* V. Et Graecan. III. et alibi saepius. Plenius quandoque dicuntur *γίνεσθαι καλά.* Ita Strabo, III. *Ἐνταῦθα δὲ θύσαντας, μὴ γενομένων καλῶν τῶν ἱερείων ἀνακάμψαι πάλιν.* Et Ibid. *Μὴ γενομένων δὲ καλῶν τῶν ἱερείων ἐπανελθεῖν οἴκαδε.* Onosander, X. u) *Γενομένων δὲ καλῶν τῶν ἱερῶν, ἀρχέσθω πάσης πράξεως, καὶ καλείτω τοὺς ἡγεμόνας πάντας ἐπὶ τὴν ὄψιν τῶν ἱερῶν.* Aristoteles, Rhetor. II. 7. inter causas *θάρσους* sive confidentiae assignat, *ὅλως ἂν τὰ πρὸς θεοὺς αὐτοῖς καλῶς ἔχῃ, τά τε ἄλλα καὶ τὰ ἀπὸ σημείων καὶ λογίων. Omnino si sacra rite procurata fuerint, praesertim omina et oracula.*]

[v. 386. *ΜΑΡΓΩΝ.* Hesych. *Μαργῶντες· μαινόμενοι.* Statius, de Tydeo moribundo, VIII. 751.

—— amens — Laetitiaque iraque.

Hesych. *Μάργος· μαινόμενος, ὑβριστής.* Noster, in Suppl. v. 765.

—— *ἀνιέρῳ μένει* — *Μεμαργωμένοι.*]

[Ibid. *ΜΑΧΗΣ ΛΕΛΑΙΜΜΕΝΟΣ.* Ut mox v. 398. *μάχης ἐρῶν.* Statius, IV. 114. de eodem,

—— Non ille minis Polynicis et irae
Inferior, dubiumque adeo cui bella gerantur.]

[v. 387. *ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΑΙΣ ΚΛΑΓΓΑΙΣΙΝ ΩΣ ΔΡΑΚΩΝ.* Statius, Theb. IV. 92.

---

r) Xenoph. Hell. VI, cap. 4, §. 19. s) Hell. III, cap. 4, §. 3.
t) cf. Fest. v. propter viam.
u) Onos. X, p. 57. Schwebel. (p. 46. Rigalt.)

polivit, unde prior pars admirationis, ἰδὲ ποταποὶ λίθοι καὶ ποταπαὶ οἰκοδομαί, spoliis etiam hostium de more parietes ornavit, adeoque templum non tantum λίθοις καλοῖς sed et ἀναθήμασι κεκόσμηται. Talia vero spolia circa templum undequaque affixa et dedicata ab Herode fuisse, locuples nobis testis est Iosephus, V. 14. Τοῦ δὲ ἱεροῦ παντὸς ἦν ἐν κύκλῳ πεπηγμένα σκῦλα βαρβαρικὰ, καὶ ταῦτα πάντα βασιλεὺς Ἡρώδης ἀνέθηκε προσθεὶς ὅσα καὶ τῶν Ἀράβων ἔλαβε.]

v. 287. *ΜΗ ΦΥΓΗι.Σ.* Fortasse legendum ἐκφύγῃς.

v. 288. *ΕΠ' ΑΝΔΡΑΣ ΕΞ——ΤΑΞΩ ΜΟΛΩΝ.* Ἐκτάξω. Tmesis. [Quod non percepit Schol. *Α'*. cum interpretatus esset ἐγὼ δὲ παραγενόμενος ἐπ' ἄνδρας ἓξ σὺν ἐμοὶ ἑβδόμῳ τάξω εἰς ἑπτατειχεῖς ἐξόδους.]

[v. 295. *ΖΩΠΥΡΟΥΣΙ.* Suid. Ζωπυρεῖ· ἀναζῆν ποιεῖ, ἢ ἐκκαίει. Senec. Agam. v. 130.

Flammae medullas et cor exurunt meum,
Mistus dolori subdidit stimulos timor.]

[Ibid. *ΤΑΡΒΟΣ.* f. ταρβῶ. Sed nostra editio coniungit cum ζωπυροῦσι.]

[v. 297. *ΔΡΑΚΟΝΤΑ.* Moschus, IV. 21.

Ὡς δέ τ' ὀδύρεται ὄρνις ἐπὶ σφετέροισι νεοσσοῖς
Ὀλλυμένοις, οὕς τ' αἰνὸς ὄφις ἔτι νηπιάχοντας
Θάμνοις ἐν πυκινοῖσι κατεσθίει· ἡ δὲ κατ' αὐτοὺς
Πωτᾶται κλάζουσα μάλα λιγὺ, πότνια μήτηρ·
Οὐ γὰρ [οὐδ' ἄρ'] ἔχει τέκνοισιν ἐπαρκέσαι.]

v. 298. *ΛΕΧΕΩΝ ΔΥΣΕΥΝΗΤΕΙΡΑ ΠΑΝΤΡΟΦΟΣ* Λεχέων δυσευνήτειρα *infeliciter cubans.* [Πάντροφος dictam Aeschylo columbam tradit Io. Tzetzes, quia per totum annum coït ac pullos fovet, in Lycophr. v. 87. Καὶ γὰρ ἡ περιστερὰ μόνη τῶν πτηνῶν δι' ὅλου ἔτους ὀχεῖται καὶ νεοττοὺς ποιεῖ.]

v. 304. *ΑΜΦΙΒΟΛΟΙΣΙΝ.* Suidas, Ἀμφίβολοι· πανταχόθεν βαλλόμενοι, ἢ ἀπορούμενοι. Portus interpres: *Ambigui dubii, ancipites, incerti, qui undique petuntur et premuntur; aut qui dubitant et nesciunt quo se vertant, qui consilii inopia laborant.*

[v. 306. *ΧΕΡΜΑΔ' ΟΚΡΥΟΕΣΣΑΝ.* Hesych. Χερμάς· λίθος χειροπλήθης, ὃν τῇ χειρὶ βαστάσαι ἢ ἀνελέσθαι δύναταί τις. Hic vero significat acervum lapidum, lapidationem, ut λιθάς v. 163. ubi Schol. σωρὸς λίθων.]

v. 308. *ΣΤΡΑΤΟΝ.* Populum: sic Pindarus *), Pyth. II. 160.]

v. 310. *ΠΟΙΟΝ Δ' ΑΜΕΙΨΕΣΘΕ ΓΑΙΑΣ ΠΕΔΟΝ;* *Quodnam* aliud *petituri estis terrae solum?* Si relinquitis has, quas alias terras petituri vel migraturi estis his meliores?

*) Pyth. II, 87. Bkh.

Alibi quoque, si bene memini, in hac fabula, v. 223. [Nos olim *reddideritis*, nullo plane sensu. *Quale admigrabitis terrae solum hoc melius?* Ita v. 340. διαμεῖψαι. Scholiastes Ξοανηφόρους Sophoclis citat; a Viris doctissimis Isaaco Casaubono et Iohanne Meursio in catalogis quas exhibuerunt tragoediarum Sophoclearum praetermissum est istius fabulae nomen, ut et aliarum aliquot, quarum epigraphas hac occasione in medium proferre operae erit pretium.

ΑΧΑΙΔΕΣ. Erotian. Lexic. p. 123.

ΕΡΜΙΟΝΗ. Eustathius, in Homer. Odyss. Δ. p. 1479. l. 10. *Σοφοκλῆς δὲ [(φασὶν)] ἐν Ἑρμιόνῃ ἱστορεῖ, ἐν Τροίᾳ ὄντος ἔτι Μενελάου, ἐκδοθῆναι τὴν Ἑρμιόνην ὑπὸ τοῦ Τυνδάρεω τῷ Ὀρέστῃ, εἶτα ὕστερον ἀφαιρεθεῖσαν αὐτοῦ ἐκδοθῆναι τῷ Νεοπτολέμῳ κατὰ τὴν ἐν Τροίᾳ ὑπόσχεσιν. Αὐτοῦ δὲ Πυθοῖ ἀναιρεθέντος ὑπὸ Μαχαιρέως ὅτε τὸν Ἀπόλλω τινύμενος τὸν τοῦ πατρὸς ἐξεδίκει φόνον, ἀποκαταστῆναι αὖθις αὐτὴν τῷ Ὀρέστῃ· ἐξ ὧν γενέσθαι τὸν Τισαμενὸν, φερωνύμως οὕτω κληθέντα παρὰ τὴν μετὰ μένους τίσιν· ἐπεὶ ὁ πατὴρ Ὀρέστης ἐτίσατο τοὺς φονεῖς τοῦ Ἀγαμέμνονος.*

ΘΗΣΕΥΣ. Suidas, *Ὄμπνιον νέφος· μέγα, πολὺ, ηὐξημένον. Σοφοκλῆς Θησεῖ.*

ΛΑΡΙΣΣΑΙΟΙ. t) Stephanus, *περὶ πόλεων* in voce *Κράνεια· Κρώνεια· χωρίον Ἀμβρακιωτῶν. Θεόπομπος πεντηκοστῷ πρώτῳ· τὸ ἐθνικὸν Κρανειάτης, ὡς Μαρειάτης, ὥς φησι Σοφοκλῆς Λαρισσαῖος.* MS. A. in Biblioth. Vatic. ex MSS. Palat.: *Λαρισσαίοις.*

ΝΙΠΤΡΟΙ. u) Suidas in voce *παρουσία, Καὶ ἐπὶ τοῦ παρεῖναι δὲ τάσσεται, ὡς καὶ ἐν τοῖς Νίπτροις Σοφοκλέους.*

ΞΟΑΝΗΦΟΡΟΙ. Scholiastes noster *Α'. Εἴρηται δὲ καὶ ἐν Ξοανηφόροις Σοφοκλέους, ὡς οἱ θεοὶ ἀπὸ τοῦ Ἰλίου φέρουσιν ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἑαυτῶν ξόανα.*

ΡΗΣΟΣ. Quae inter fabulas Euripideas extat, eam a nonnullis Sophocli olim attributam fuisse, prodit argumenti auctor. Uterque Scaliger hanc tutatur sententiam.

ΤΕΥΚΡΟΙ. x) Scholiastes Aristophanis in Nubes, ad illa verba comici, v. 583.

Βροντὴ δ' ἐῤῥάγη δι' ἀστραπῆς,

παρὰ τὰ ἐκ Τεύκρων y) *Σοφοκλέους,* inquit, *οὐρανοῦ δ' ἄπο Ἤστραψε, βροντὴ δ' ἐῤῥάγη δι' ἀστραπῆς.* Eadem videtur quae *Τεῦκρος* Stephano et Stobaeo.

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ, (*ὁ ἐν Τροίᾳ.*) Binas Philoctetis nomine tragoedias edidit Sophocles, quarum illa quae periit *Φιλοκτήτης ὁ ἐν Τροίᾳ* dicebatur; altera sub Philoctetis nomi-

t) Eadem fabula atque Acrisius. v. Brunck. p. 9. Gaisf.
u) *Νίπτρα.* x) *Τεῦκρος.* y) *Τεύκρου.*

ne simpliciter extat, cui tamen, ni fallor, plenus titulus, *Φιλοκτήτης ἐν Λήμνῳ*. Nam quod Meursius hanc quae extat eandem cum *Φιλοκτήτῃ τῷ ἐν Τροίᾳ* fuisse putat, id omnino vel ex ipsa fabulae scena et argumento refelli potest. Adeo ut nihil opus quod moneamus, duo illa, quae ex Hesychio et Prisciano adducit, fragmenta in ista quae extat fabula nusquam comparere.

Hactenus de Sophocle: praetermissae etiam sunt a Iohanne Meursio hae fabulae Euripidis.

ΑΙΓΙΣ. Harpocration. Lexic. p. 228. [z])

ΔΙΚΤΗΣ. [a]) Auctor argumenti in Medeam Euripidis: *Τρίτος Εὐριπίδης. Μήδεια, Φιλοκτήτης, Δίκτης, Θερισταί.* l. vero legendum *Δίκτυς*.

ΕΚΑΒΗ. Extat.

ΘΕΡΙΣΤΑΙ. Satyrica fabula. Argumenti auctor in Medeam: *Μήδεια, Φιλοκτήτης, Δίκτης, Θερισταί. Σάτυρος οὐ σώζεται* [b]). Nempe *Θερισταί*, ultima tetralogiae fabula.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ Β. ΣΤΕΦΑΝΙΑΣ. Scholiastes Euripidis, p. 226. *a*.

ΙΠΠΟΛΥΤΟΣ ΚΑΛΥΠΤΟΜΕΝΟΣ. Iulius Pollux, IX. 5.

ΚΕΡΚΥΩΝ. Eustathius in Homeri Il. *Z'*. p. 522. [c]) *Καὶ κῦμα τὸ γέννημα ὡς ἐκ τοῦ κύημα κατὰ κρᾶσιν, ὡς δηλοῖ παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Κερκυόνι τὸ, γέμουσαν κύματος θεοσπόρου, ἤγουν ἐγκυμονοῦσαν ἐκ Ποσειδῶνος.* Idem, in Odyss. p. 430. *Ὅτι δὲ τοῦ τοιούτου κύειν, καὶ παραγωγόν ἐστι κῦμα ὃ σύλληψιν δηλοῖ, παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ ἔστιν εὑρεῖν ἐν τῷ κατ' αὐτὸν ὥσπερ καὶ προείρηται Κερκυόνι· ὅπου λέγει τὴν ἐκείνου θυγατέρα γέμουσαν κύματος θεοσπόρου τοῦ κατὰ σύλληψιν.*

[v. 317. (311.) *ΤΗΘΥΟΣ ΤΕ ΠΑΙΔΕΣ*. Prometh. v. 137.

Τῆς πολυτέκνου Τηθύος ἔκγονα.

Vide sis quae illic annotata.]

v. 321. (315.) *ΡΙΨΟΠΛΟΝ*. Innuit fugam; [solent enim milites fugati arma abiicere, quo magis perniciter avolent, ne arma fugae impedimento sint. Aristophanes, Vespis, v. 27.

Δεινόν γέ πουσ' ἄνθρωπος ἀποβαλὼν ὅπλα.

Hinc lux praebenda S. Scripturae loco, perperam fortasse verso, minusque hactenus recte intellecto. Cum Benhadadi exercitus, qui Samariam obsederat, subito timore coelitus immisso perculsus consternatusque fugeret, II. Reg. VII. 15 *Ecce omnis via plena erat vestibus et vasis.* Ubi כלים non sunt vasa proprie sic dicta, ut interpretes nostri VESSELS, ad

---

z) Harpocr. v. *Πάνακτος*. Ms. Vratislav. *ἐν αἰγί*. Scr. *Αἰγεῖ*. Praetermisit Matth. a) *Δίκτυς*.

b) Cf. Elmsl. ad Med. p. 71. Ox. c) p. 522, 57. cf. 1234, 40.

omnia instrumentorum utensiliumque genera, ut nuperi commentatores volunt, sed arma tantum, sive ut vetus interpres apud Iuditham πάντα τὰ σκεύη, *universa arma bellica*. Ita I. Sam. XXXI. 4. Saulis armiger dicitur נשא כליו LXX. ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ. Et David, cum ensem aut lanceam poscit ab Abimelecho, hanc postulati rationem reddit, כי גם חרבי וגם כלי לא לקחתי בידי quod neque gladium, inquit, neque τὰ σκεύη, arma reliqua, mecum tulerim. Ita apud Graecos omnia armorum nomina, vasa vel instrumenta; ita τεύχη, frequentissime quidem arma, nunc armamenta seu instrumenta nautica, nunc vasa χαλκευτικά. Neque aliter ἔντεα. Hesych. Ἔντεα δαιτός· σκεύη· τὰ μὲν γὰρ ἔντεα ὅπλα, τὰ δὲ ἄλλα σκεύη. Ex Apione vel Apollonio Athenaeus [d]), V. 4. ad eundem Homeri locum: Δῆλον ὡς τὰ ἀγγεῖα (i. e. Homerum [e]) per ἔντεα δαιτός vasa intellexisse manifestum est), καὶ γὰρ τῶν ὅπλων τὰ σκεπαστικὰ θώρακα καὶ κνημῖδας καὶ τὰ τούτοις ἐμφερῆ, λέγουσιν ἔντη, καθάπερ ἀντία τῶν τοῦ σώματος μερῶν ὄντα. Fuerunt igitur et haec Syrorum vasa ὅπλα et, ut Thucydides loquitur, τὰ περὶ τὸ σῶμα σκεύη proprie σκεύη πολεμικά. Quippe milites Benhadadis, qui subito irruentium hostium sonitu arma corripuerant, vasa omnia cum omnibus, quae in iis continebantur, post se, cum equis armisque tentoriisque ipsis in castris reliquerunt, non vasa negligentes sed animas tantum suas servare cupientes, v. 7. atque arma etiam vestesque, ut fieri solet, proiecerunt. Porro inde fit, ut istiusmodi milites ignominioso nomine ῥιψάσπιδες dicerentur, quod inter ἀδικημάτων ὀνόματα recensetur a Iulio Polluce, Onomast. VI. 36.: Ῥίψασπις· ἐπὶ δὲ τούτου ὁ Πλάτων φησὶν, ῥίψασπις μὲν γὰρ οὐκ ἐν πᾶσιν ὀνομάζοιτ' ἂν δικαίως, ἀποβολεὺς δὲ ὅπλων. Nam tales summe infames habiti, sicut discimus etiam ex Isocratis Orat. de Pace [f]), Aeschine adversus Timarchum, aliisque. Aelian. Var. Hist. X. 13. Οὔτε ὅτι λάγνος καὶ ὑβριστής, καὶ τὸ ἐπὶ τούτων αἴσχιστον, ὅτι τὴν ἀσπίδα ἀπέβαλεν. Atque eo nomine legibus plectebantur. Sextus Empir. Pyrrh. Hypotyp. III. 24. [g]) Ἀλλὰ καὶ ὁ δειλὸς καὶ ὁ ῥίψασπις ἀνὴρ κολάζεται παρὰ πολλοῖς νόμῳ. Mox Archilochi [h]) profert in hac re versus notissimos, qui extant etiam apud Plutarchum in Laconicis institutis p. 239. [i]) Meminit et Aelianus loco nuper citato. Neque apud Graecos tantum, verum etiam Romanos maxima ignominia ῥιψάσπιδας afficiebant, quod saepius apud auctores observare est. Horat. Od. II. 7.

---

d) Athen. V. p. 193. C. e) Odyss. VII, 232.
f) Isocr. p. 550, 9. edit. Basil. postrem.
g) §. 216. Fabr. h) Archil. fragm. p. 146. Lieb.
i) p. 888. sq. vol. VI. Reisk.

Tecum Philippos et celerem fugam
Sensi, relicta non bene parmula,
Cum fracta virtus, et minaces
Turpe solum tetigere mento.

Quin et apud Germanos; Tacitus, De Mor. German. c. 6. *Scutum reliquisse praecipuum flagitium, nec aut sacris adesse aut consilium inire ignominioso fas. Multique superstites bellorum infamiam laqueo finiverunt.*] Quod Aeschylum vero spectat, potuit per ῥίψασπιν ἄταν innuisse deditionem; qui enim se dedebant arma abiicere et tradere iubebantur. Caesar, de bello Gall. VII. 40. *Aedui manus tendere, deditionem significare, et proiectis armis mortem deprecari incipiunt.* Vide Brissonium de Form. l)

v. 327. (321.) *ΩΓΥΓΙΑΝ.* Ὠγύγιον· παλαιὸν, ἀρχαῖον Hesychio. Ratio nominis inde est: erat Ogyges rex perantiquus, quem alii Atticae, alii Thebarum regem constituunt, in quibus πύλας Ὠγυγίας volunt ab illo sic dictas, ipsam urbem Ogygiam: unde Statius bellum hoc *Ogygium* vocat, VII. 38. Propter vero regis illius antiquitatem antiqua omnia vocabantur ὠγύγια. Quod etiam eo videtur probabilius, quia καλυδναῖον, interprete Hesychio, significat ἀρχαῖον, παλαιόν; nam Calydnus rex erat Thebarum antiquissimus. Unde καλυδναῖον et ὠγύγιον procul dubio ab utroque rege propter vetustatem. Hinc fit, ut Thebas Aegyptiorum, quibus nihil cum Ogyge, *Ogygias* etiam alibi vocat. Potuit etiam utrobique reddi μέγα, ὑπερμέγεθες, ut monuit Hesychius et Suidas. Pindarus, Nem. VI. 71. m)

— βοτάνα τέ νιν — Πόϑ' ἁ λέοντος νικάσαντ' ἔρεψ' ἀσκίοις
Φλιοῦντος ὑπ' ὠγυγίοις ὄρεσιν.

ubi licet interpres reddat *vetustis*, atque insuper Scholiastes ἀρχαίοις τοῖς Φλιοῦντος ὄρεσιν, malim tamen reddi *immensis, sublimibus*; quia *vetustus* montis epitheton satis est ineptum: ut etiam, pace interpretum, in illo Callimachi Hymn. I. 15.

— ἀλλά ἑ Ῥείης — Ὠγύγιον καλέουσι λεχώϊον Ἀπιδανῆες.

v. 328. *ΑΙΔΙ ΠΡΟΙΑΨΑΙ.* Homericum. [Scholiastes Homeri Il. *Α'*. 3. Προΐαψε, πρὸ τῆς εἱμαρμένης ἔπεμψεν. Credebant enim antiqui, eos, qui morte aliqua violenta perierunt, ante diem a fatis constitutam vita excedere: hinc de Didone Virgilius, Aen. IV. 696.

— nec fato merita nec morte peribat,
Sed misera ante diem.

Alibi vero hoc fieri posse negat uterque poeta. Hom. Il. *Ζ'*. 486.

l) p. 354. sq. ed. Francof. a. 1542. m) v. 43. Bkh.

Οὐ γάρ τίς μ' ὑπὲρ αἶσαν ἀνὴρ Ἄϊδι προϊάψει.

Et Virg. Aen. X. 467.

Stat sua cuique dies.]

v. 332. (326.) *ΑΓΕΣΘΑΙ——ΙΠΠΗΔΟΝ ΠΛΟΚΑΜΩΝ.* [Qualiter Virgilius Cassandram describit, Aen. II. 403.

Ecce trahebatur passis Priameia virgo — Crinibus.

Ἄγεσθαι πλοκάμων dicitur, ut *ῥινὸς ἄγεσθαι*. Subdit *ἱππηδόν*, ut Suppl. v. 436.

—— *βίᾳ — Δίκας ἀγομέναν — Ἱππηδόν*..

Ita equi per iubas interdum ducuntur, inopia capistri.] Legit Grotius *ἱππηδὸν ἀπὸ πλοκάμων*.

[v. 336. *ΒΟΑι Δ' ΕΚΚΕΝΟΥΜΕΝΑ ΠΟΛΙΣ*. Sic v. 253.

Στένει πόλισμα δῆθεν ὡς κυκλουμένων.

Dicit urbem ipsam populatam et civibus destitutam clamorem tollere. Eiusmodi prosopopoeia apud Ieremiam Thren. I. 2. *Quomodo sedet sola civitas*, etc. *Plorans ploravit in nocte, et lacrymae in maxillis eius*.]

[v. 337. *ΜΙΞΟΘΡΟΟΥ*. Captivorum virorum, mulierum, virginum et infantium. Contra, Agam. v. 329. *βοὴν ἄμικτον* vocat triumphantium et devictorum clamorem.]

[v. 339. *ΑΡΤΙΤΡΟΠΟΙΣ*. *Νεωστὶ ἠθοποιήτοις*, novellis, nuper formatis; vel bene et pudice moratis virginibus.]

Ibid. *ΩΜΟΔΡΟΠΩΝ*. Latinis *virgo acerba*. Vide Nonium in voce *Acerbum*. Vide et grammaticos in Virgilii librum VI. 304.

—— cruda Deo viridisque senecta.

v. 342. (336.) *ΤΟΝ ΦΘΙΜΕΝΟΝ ΓΑΡ ΠΡΟΛΕΓΩ*. [*Προλέγω*, praedico, *are*, alibi praedico, *ere*; *πρό* in compositione retinet vim quam saepe in appositione habet, ut cum dicatur *πρὸ πάντων*, *coram omnibus*, *palam*. Neque enim assentior V. Cl. Ier. Hoelzlino qui in Apoll. I. 9. legit] *τὸν φθίμενον γὰρ πρὸ λέγω*· nam, inquit, Scholiastes interpretatur *τὸν προτεθνηκότα*.

v. 348. *ΚΑΠΝΩι ΔΕ ΧΡΑΙΝΕΤΑΙ*. [V. Cl. Petrus Victorius, Var. Lect. XXXIV. 11. „Quod Virgilius inquit, Aen. III. 3.

—— Omnis humo fumat Neptunia Troia —

videtur acceptum ab Euripide, quem poetam, ut reliquos tragicos, noster epicus accurate legebat; indeque multos flosculos, seu potius magnos fructus decerpebat, quibus opus suum eximium ornaret. In prologo enim *Τρῳάδων* ita Neptunus loquitur, iniquo animo ferens interitum eius urbis, quam ipse cum Apolline suis manibus extruxerat:

Ἡ νῦν καπνοῦται, καὶ πρὸς Ἀργείου δορὸς
Ὄλωλε πορθηθεῖσα. [n])

In fabula etiam Aeschyli, quae inscribitur *Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας*, ita chorus canit, referens mala, in quae cadunt civitates captae ab hostibus:

Ἄλλος δ' ἄλλον ἄγει, — φονεύει, τὰ δὴ καὶ πυρφορεῖ, — Καπνῷ δὲ χραίνεται πόλισμ' ἅπαν.

Sed tamen prior locus magis exprimitur versu Latino."]

[v. 351. (345.) *ΚΟΡΚΟΡΥΓΑΙ.* Hesych. *Κορκορυγή· κραυγή, βοή, ταραχὴ μετὰ θορύβου.* Ieremias, de excidio Babylonis agens, LI. 38. *Simul ut leones rugient.*]

[v. 352. *ΟΡΚΑΝΗ.* Est ὀρκάνη secundum Eustath. in Il. *Β'.* p. 233. l. 41. ἕρκος τι ὡς ἀκανθῶδες περίφραγμα. Hesychius inter caetera exponit *σαργάνην, φραγμόν.*]

[v. 354. *ΒΛΑΧΑΙ.* Hesych. *Βληχά· φωνὴ προβάτων.* Homer. Odyss. *Μ'.* 226. *Οἴων τε βληχήν.* Inde ad puerulorum vagitum transfertur. Aristoph. Vesp. v. 568. *Τὰ δὲ παιδάρια συγκύπτονθ' ἅμα βληχᾶται.*]

[Ibid. *ΑΙΜΑΤΟΕΣΣΑΙ.* Infantium ab uberibus matrum detractorum et solo allisorum, vel alio quodam modo interfectorum, ut in urbium direptionibus fieri solet. Iuxta Homericum illud, Il. *Χ'.* 64.

καὶ νήπια τέκνα
Βαλλόμενα προτὶ γαίῃ ἐν αἰνῇ δηϊοτῆτι.

Ex communi iure belli; unde Psalm. CXXXVII. 9. beatus fore dicitur, qui Babyloniorum infantes petrae allidet.]

[v. 355. *ΕΠΙΜΑΣΤΙΔΙΩΝ.* Virg. Aen. V. 285.

—— geminique sub ubere nati.

Statius, Theb. III. 672.

—— parvumque sub ubere caro — Thessandrum portabat avo.]

[v. 356. *ΑΡΤΙΤΡΕΦΕΙΣ.* Pollux, Onomast. II. 2. *Ἔτι ἐν γάλακτι, ἐπιμαστίδιον, ἐπιμάστιον, ἄρτι ἀπὸ θηλῆς, ἄρτι ἀπὸ μάστου.*]

[Ibid. *ΦΕΡΩΝ.* Suid. *Ἄγειν καὶ φέρειν· τὸ ληστεύειν καὶ ἁρπάζειν.*]

v. 357. *ΑΡΠΑΓΑΙ ΔΕ ΔΙΑΔΡΟΜΑΝ ΟΜΑΙΜΟΝΕΣ.* Sunt *διαδρομαί*, ut ego capio, *pereuntium*; qui capta urbe, desertis laribus huc illuc cursitant pavidi, ut saluti suae, si quid possint, consulant. *Ἁρπαγαί* sunt *perdentium*, seu victorum, qui domos desertas invadunt et spoliant. *Ἁρπαγαί* autem quasi consectaria *τῶν διαδρομῶν.* Aeschylus hic *ὁμαί-*

n) Eur. Troad. 8. 9.

μονες, eo fortasse respiciens, quod utrumque cum multa caede et fusione sanguinis. Quare praestitisset fortasse in versione, *consanguineae*. Mira sunt quae uterque Scholiastes hic comminiscuntur. Illud ineptissimum, ut *ἁρπαγαί* et *διαδρομαί* ad eosdem referantur, quasi capta urbe fugere prae metu soleant (ita enim ille: *ὁ γὰρ ἁρπάζων τι φεύγει, μήπως καταληφθῇ*), qui praedantur. Fateor alioquin *διαδρομαί* etiam praedantibus tribui posse; et ita Quintilianus o) in pulcherrima captae urbis imagine utitur: *efferentium praedas, repetentiumque* (qui *extulerant* intelligit; non eos a quibus ablatae sunt, quibus ipsa vita conservata tali tempore pro praeda est) *discursus*; sed ibidem quoque: *aliorum fuga incerta*; quod ego hic verbo *διαδρομή* potius innui puto, et ita ratio suadet, ut praedantes et praedatos coniungat.

v. 358. *ΞΥΜΒΟΛΕΙ.* Hesychius, *Συμβολεῖ· συντυγχάνει.*

v. 361. (355.) *ΟΥΤΕ ΜΕΙΟΝ, ΟΥΤ' ΙΣΟΝ ΛΕΛΗΜΜΕΝΟΣ.* Videtur alludere ad veterem formulam *οὔτε μεῖον, οὔτε μεῖζον*, quae vera *συννομίας* lex est, sed praedantium alia: qui etsi socios non aspernentur, imo ut hic advocent, sibi tamen unice student, et id agunt sedulo, ut quam minimum aliis relinquant. Venuste igitur immutata formula, *οὔτε μεῖον, οὔτ' ἴσον λελημμένοι*, ut cum *ξύννομον θέλων ἔχειν* consentiat. Alii *λελιμμένοι*. Quam lectionem secuti sumus in versione.

v. 365. *ΘΑΛΑΜΗΠΟΛΩΝ.* Vertimus: *ministrantium puellarum.* Sed potius cum Scholiaste *A'*. *cubicularias* intelligi valde suspicor; id est, virgines et mulieres uxores, quarum propria olim laus *τὸ οἰκουρεῖν*. *Θαλαμηπόλοι* ut *ὀνειροπόλοι*, *κ. τ. λ.* Cur enim de famulis hic loquatur, cum dominarum ipsarum sors longe miserabilior sit? [Veteres uxoribus in editiore aedium parte *ὑπερῴους θαλάμους κατεσκεύαζον*, inquit Eustathius, in Iliad. *B'*. p. 272. l. 15. *ὑπὲρ τοῦ δυσεντύκτους αὐτὰς εἶναι.* Ibi sub matrum custodia degebant virgines, seorsim a viris. Eo respexit Phocylides, v. 203.

Παρθενικὴν δὲ φύλασσε πολυκλείστοις θαλάμοισι,
Μηδέ μιν ἄχρι γάμων πρὸ δόμων ὀφθῆναι ἐάσῃς.

Nonnus, Dionys. IV. 12.

Παρθενικὴ δ' ἀνέπαλτο καὶ ὡμάρτησε τεκούσῃ
Εἰς δόμον αἰπύδμητον· ἀναπτύξασα δὲ μήτηρ
Ἐπταμύχου θαλάμοιο πολυσφρήγιστον ὀχῆα κ. τ. λ.

Achilles Tatius, de Clitoph. et Leucipp. II. p. 107. *Ταύτην εἶχον τὴν καταγωγὴν αἱ γυναῖκες, καὶ τὰ μὲν ἐνδοτέρω τῶν οἰκημάτων ἥ τε παρθένος καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆς διειλήφεσαν, ἑκατέρα τὰ ἀντικρύ.* Hinc *παρθένος ἡ ἐκ θαλάμου* Graecis, *matrem sequens* Horatio p) dicitur *ἡ μήπω γεγαμημένη*.]

---

o) Quintil. l. c.

p) Carm. I, 23, 11.

v. 369. Schol. *A'*. *ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΗΣΑΙ ΙΠΠΟΥ ΑΠΩΛΕΙΑΝ ΟΙΟΝΕΙ ΚΤΗΣΑΣΘΑΙ.* Pro ἵππου lege καὶ. Dicit enim verbum εὐτυχῆσαι non ad sola pertinere χρήματα, sed alicubi quoque reperiri εὐτυχῆσαι, ἀπώλειαν κτήσασθαι, id est, *mactari infortunio* vel *exitio*. Et mox apud eundem pro παρακεκινδυνουμένη scrib., ni fallor, παρακεκινδυνευμένη: ita enim vulgo, παρακεκινδυνευμένα, grammaticis vocantur, quae improprie et audaci quasi metaphora usurpata sunt.

[v. 370. (364.) *ΕΥΝΑΝ ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΝ.* Iuxta Homericum illud, Odyss. *Θ'*. 249. Εἵματά, τ' ἐξημοιβὰ, λοετρά τε θερμὰ, καὶ εὐναί. Eustath. p. 1594. l. 33. Τὸ δὲ καὶ εὐναὶ, σεμνοῦ λόγου ἐστί. Δηλοῖ γὰρ οὐχ ἁπλῶς κοίτας, ἀλλὰ καί τι πλέον, εἰ χρὴ σεμνῶς φράσαι τὸ σεμνόν. Virum summum Ios. Scaligerum ad oram codicis sui reposuisse video εὐνᾶν αἰχμαλώτων.]

[v. 374. *ΕΠΙΡΡΟΘΟΝ.* *Adiutricem, auxiliatorem.* Hesych. Ἐπίῤῥοθος· ἰσχυρός. Adiutor auxilium ferens cum magna animi alacritate. Vox Homerica.]

v. 377. *ΔΙΩΚΩΝ.* Fortasse legendum διοικῶν. [Thomas Magister q): Καὶ διώκω, τὸ κινῶ ποιητικῶς. Αἰσχύλος ἐν τῷ Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις· Σπουδῇ διώκων πομπίμους χνόας ποδῶν.]

[Ibid. *ΧΝΟΑΣ ΠΟΔΩΝ.* Hesych. Χνόην· τὸν τῶν ποδῶν ψόφον.]

[v. 379. *ΑΡΤΙΚΟΛΛΟΝ.* Hesych. Ἀρτίκολλα· ἡρμοσμένα. Choeph. v. 578.

Ὅπως ἂν ἀρτίκολλα συμβαίνῃ τάδε.]

[v. 380. (374.) *ΟΥΚ ΑΠΑΡΤΙΖΕΙ ΠΟΔΑ.* Schol. *A'*. Ἔοικε ἐκ τῆς ἄγαν ἐπιφαινομένης σπουδῆς οὐκ [μὴ] ἡδρασμένον ἔχειν τὸν αὐτοῦ πόδα ἀλλ' ἄστατον. Cuius contrarium est ἀπαρτίζειν πόδα, quod Virgilius *alternare gressus*, ἀμείβειν πόδας καθ' ὁδόν. Alternatio ista conspicua est cum itur βάδην. Vult igitur Aeschylus adeo velociter festinare nuncium, ut imperceptibilis sit illa pedum alternatio: quod et in modiolis rotae celerrime circumactae conspicuum est.]

v. 383. *ΤΥΔΕΥΣ.* [Αἰδεσθεὶς τὰ Ὁμηρικὰ ἐγκώμια π..τον αὐτὸν καταλέγει, inquit Scholiastes *A'*. Homeri locus quem respexisse velit Scholiastes Aeschylum nostrum, habetur Iliad. *E'*. 801.

Τυδεύς τοι μικρὸς μὲν ἔην δέμας ἀλλὰ μαχητής.

Quinctilianus, Instit. III. 7. *Interim confert admirationi multum etiam infirmitas, ut cum idem Tydea parvum, sed bellatorem dicit fuisse.* Et grammatici nominis etymon deducunt a τυτθόν, quod pusillum significat, ob corporis brevitatem. De eodem Statius, Theb. I. 417.

---

q) Thom. p. 244. Brn.

Maior in exiguo regnabat corpore virtus.

Menander historicus, de Sapiro milite, II. 8. *Τὸ μὲν σῶμα ὡς ὁ παρ' Ὁμήρῳ Τυδεὺς ἀνυμινούμενος, τὴν δὲ γνώμην καὶ περαιτέρω Τυδέως.* Fuit autem Tydeus Oenei, Aetolorum regis, ex Periboa filius, qui Alcathoum et Lycopea patrueles patri suo insidiantes in agro occidit, cum patruo Melane, quem imprudenter vulneraverat.] Amphiaraum collocant ad hanc portam Euripides et Apollodorus.

[v. 385. *ΟΥ ΓΑΡ ΣΦΑΓΙΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΚΑΛΑ.* Solebant imperatores, antequam ad bellum progrederentur, *θύειν ἐπὶ τῇ διαβάσει.* Xenophon [r]. Graecan. VI. p. 598. *Ἐπλήρουν δὲ καὶ τριήρεις αὐτοί τε οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ Κορίνθιοι καὶ ἐδέοντο καὶ τῶν Σικυωνίων συμπληροῦν, ἐφ' ὧν διενοοῦντο τὸ στράτευμα διαβιβάζειν. Καὶ ὁ μὲν Ἀρχίδαμος ἐθύετο ἐπὶ τῇ διαβάσει.* Quod et alibi *θύειν τὰ διαβατήρια* dicit idem Xenophon [s], Graecan. III. p. 496. *Ἐπεὶ καὶ [δὲ] θυσάμενος τά τ' ἄλλα ὅσα ἔδει καὶ τὰ διαβατήρια, ἐξῆλθε κ. τ. λ.* Dicunt Latini *facere propter viam* [t]. Et iis dicuntur *γίνεσθαι τὰ ἱερά*, qui sacrificantes litant, veluti *Ἀναβ.* V. Et Graecan. III. et alibi saepius. Plenius quandoque dicuntur *γίνεσθαι καλά.* Ita Strabo, III. *Ἐνταῦθα δὲ θύσαντας, μὴ γενομένων καλῶν τῶν ἱερείων ἀνακάμψαι πάλιν.* Et Ibid. *Μὴ γενομένων δὲ καλῶν τῶν ἱερείων ἐπανελθεῖν οἴκαδε.* Onosander, X. [u] *Γενομένων δὲ καλῶν τῶν ἱερῶν, ἀρχέσθω πάσης πράξεως, καὶ καλείτω τοὺς ἡγεμόνας πάντας ἐπὶ τὴν ὄψιν τῶν ἱερῶν.* Aristoteles, Rhetor. II. 7. inter causas *θάρσους* sive confidentiae assignat, *ὅλως ἂν τὰ πρὸς θεοὺς αὐτοῖς καλῶς ἔχῃ, τά τε ἄλλα καὶ τὰ ἀπὸ σημείων καὶ λογίων. Omnino si sacra rite procurata fuerint, praesertim omina et oracula.*]

[v. 386. *ΜΑΡΓΩΝ.* Hesych. *Μαργῶντες· μαινόμενοι.* Statius, de Tydeo moribundo, VIII. 751.

—— amens — Laetitiaque iraque.

Hesych. *Μάργος· μαινόμενος, ὑβριστής.* Noster, in Suppl. v. 765.

—— *ἀνιέρῳ μένει — Μεμαργωμένοι.*]

[Ibid. *ΜΑΧΗΣ ΛΕΛΙΜΜΕΝΟΣ.* Ut mox v. 398. *μάχης ἐρῶν.* Statius, IV. 114. de eodem,

—— Non ille minis Polynicis et irae
Inferior, dubiumque adeo cui bella gerantur.]

[v. 387. *ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΑΙΣ ΚΛΑΓΓΑΙΣΙΝ ΩΣ ΔΡΑΚΩΝ.* Statius, Theb. IV. 92.

---

r) Xenoph. Hell. VI, cap. 4, §. 19. s) Hell. III, cap. 4, §. 3.
t) cf. Fest. v. propter viam.
u) Onos. X, p. 57. Schwebel. (p. 46. Rigalt.)

Ecce inter medios patriae ciet agmina gentis
Fulmineus Tydeus, iam laetus et integer artus,
Ut primum strepuere tubae, ceu lubricus alta
Anguis humo verni blanda ad spiramina solis
Erigitur, liber senio et squalentibus annis
Exutus, laetisque minax interviret herbis.]

v. 389. *ΣΑΙΝΕΙΝ ΜΟΡΟΝ ΤΕ.* [Metaphora est a canum cauda. Forsan vero hic motum significat prae pavore potius quam blanditia factum. Plin. Hist. Nat. XI. 3. *Canum degeneres caudam trahunt.* Virg. de lupo pastorem fugiente, Aen. XI. 813.

—— caudamque remulcens — Subiectat pavitantem utero.

Vox non admodum dispar ὀῤῥωδίας. Uterque Scholiastes hanc significationem innuit. Proverbialis est dictio.] Vide et v. 710.

v. 390. (384.) *ΤΡΕΙΣ ΚΑΤΑΣΚΙΟΥΣ ΛΟΦΟΥΣ.* Virgilius, Aen. VII. 785.

Cui triplici crinita iuba galea alta Chimaeram — Sustinet.

Ad quem locum vid. Germ. V. Guellium. Heroes olim galeam triplici cono gestabant. Homer. Iliad. *Τ*. 382. τρυφάλεια ἵππουρις. [Aristophanes, Acharn. v. 1108.

[τὸ] λοφεῖον ἐξένεγκε τῶν τριῶν λόφων.

Valerius Flaccus, de Bellona, III. 62.

—— triplici pulsans fastigia crista.

Euripidi, Oreste, v. 1482. τριχόρυθος dicitur Aiax. Ubi interpres Graecus: ὅτι ἔνιοι τῶν ἡρώων τριλόφοις ἐχρῶντο. Male igitur Scholiastes noster *Α*.: νεωτερικὸν τοῦτο.]

[v. 391. *ΣΕΙΕΙ ΚΡΑΝΟΥΣ ΧΑΙΤΩΜ'.* Homer. Il. *Τ*. 382.

Ἵππουρις τρυφάλεια· περισσείοντο δ' ἔθειραι — Χρύσεαι.]

v. 392. *ΧΑΛΚΗΛΑΤΟΙ ΚΛΑΖΟΥΣΙ ΚΩΔΩΝΕΣ ΦΟΒΟΝ.* Tintinnabula fortasse clypeis appensa fuerunt ad sonum et terrorem. [Euripides, Rheso v. 382.

Ἰδὲ χρυσόδετον σώματος ἀλκὴν,
Κλύε δὲ [καὶ] κόμπους κωδωνοκρότους
Παρὰ πορπάκων τοὺς κελαδοῦντας.

Est πόρπαξ ἡ λαβὴ τοῦ ὅπλου, teste Hesychio. Idem, πόρπαξ· ὁ ἀνοχεὺς τῆς ἀσπίδος εἰς ὃ ὁ πῆχυς ἀνίεται. Annulus clypei. Unde πορπακίζεσθαι dicitur Aristophani, qui loro clypeum arreptum sibi applicat. Male itaque vir Cl. Ioannes Doughtaeius in Analectis sacris, excurs. 183. locum illum Euripidis adducit in testimonium moris antiqui, *quo divites et nobiles et primates cuiusque ordinis (non conductitii tantum aurigae seu rhedarii) bello domique solebant equos eiusmodi ornatu insignitos habere;* de qua consuetudine diximus supra ad v. 125.]

v. 393. *ΣΗΜ' ΕΠ' ΑΣΠΙΔΟΣ.* Antigonae paedagogum roganti, quomodo duces noverat, respondet paedagogus, Phoeniss. v. 144.

Σημεῖ' ἰδὼν τότ' ἀσπίδων ἐγνώριζα.

[Vetustissimus erat mos gerendi insignia, *σήματα* vel emblemata in clypeis: ita Homerus in descriptione armorum Achillis; et alii poetae de reliquis heroibus idem testantur. Ulysses delphinum pictum in scuto gerebat.]

v. 396. *ΠΡΕΣΒΙΣΤΟΝ ΑΣΤΡΩΝ*, Virg. Aen. IX. 405. *Astrorum decus.*

Ibid. *ΝΥΚΤΟΣ ΟΦΘΑΛΜΟΣ.* Ita plane Pindarus, Olymp. III. 35. [x])

—— *διχόμηνις ὅλον χρυσάρματος*
Ἑσπέρας ὀφθαλμὸν ἀντέφλεξε μήνα.

[v. 397. *ΑΛΥΩΝ.* Hesych. *Ἀλύουσα· ἀδημονοῦσα ἢ χαίρουσα καὶ διαχεομένη. Ἀλύω*, *laetor.* Quo sensu apud Plutarchum saepius usurpari monet Eustathius [y]). Clemens Alexandrin. Paedagog. II. p. 88. *Καὶ δῆτα αὐτὰς περὶ τὰς μεμωρημένας ταύτας καὶ ἁβρὰς ἀλυούσας πορφύρας, κατὰ τὸ ποιητικὸν δὴ ἐκεῖνο, Ἔλλαβε πορφύρεος θάνατος. Quae autem foeminae mollibus his purpuris impense delectantur, eas, ut inquit poeta, purpurea arripuit mors.* Quin ipse Plutarchus in libro de audiendis poetis [z]), docet, *τὸ ἀλύειν* duo plane repugnantia habere apud Homerum significata: aliquando enim usurpari *ἀντὶ τοῦ δάκνεσθαι καὶ ἀπορεῖσθαι*, ut in illo loco Homeri. Il. *Ε'.* 352.

Ὣς ἔφαθ', ἡ δ' ἀλύουσ' ἀπεβήσατο, τείρετο δ' αἰνῶς:

aliquando vero e contrario pro *γαυριᾶν* et *χαίρειν*, ut in illo versu Odyss. *Σ'.* 332.

Ἦ ἀλύεις, ὅτι Ἶρον ἐνίκησας τὸν ἀλήτην;

Etymologici [a]) auctor deducit *ἀπὸ τοῦ ἀλῶ* i. e. *πλανῶμαι*, quia languentium et maerentium animus ubique magis quam ubi est. Fastidium sc. innuit illud animi quod oscitantes et otiosos facile solet occupare. Clemens Alexandrin. Paedagog. II. p. 81. *Πολλοῦ γε δεῖ μεθ' ἡμέραν ἐπιτρέπειν καθεύδειν, τοῖς καὶ τῆς νυκτὸς τὸ πλεῖστον εἰς ἐγρήγορσιν ἀποτεμνομένοις. Ἄλυες δὲ, καὶ νυσταγμοὶ, καὶ διεκτάσεις, καὶ χάσμαι δυσαρεστίαι ψυχῆς εἶσιν ἀβέβαιοι* (legerim *ἀβεβαίου*). *Absit vero ut interdiu permittatur nobis dormire, qui maximam noctis partem ad vigilias resecare debemus: taedia autem et dormitiones et pandiculationes et oscitationes sunt instabilis animae fastidia.* An vero unquam

---

x) Ol. III, 19. Bkh.
y) Apud Eustath. ad Il. p. 654, 49. Plutarchi nulla mentio.
z) Plut. Vol. II, p. 22. E. a) Etym. M. p. 56, 48. 72, 30.

apud auctores ἀλύειν significet τὸ πλανᾶσθαι valde dubito. Clemens Alexandrinus, Paedagog. III. p. 110. Ἔξωθεν, inquit, μετὰ τῶν ἀθλίων ἀλύουσι κρουμάτων, καὶ τερετισμάτων ἐρωτικῶν. Ubi, inquit Sylburgius, in MS. ad verbum ἀλύουσι scholii loco adscriptum erat πλανῶνται. Item Herophilus tanquam synonyma posuit ἀλύειν et πλανᾶσθαι. Quin etiam notat vir incomparabilis Is. Casaubonus ad Athenaeum, Deipnos. V. 24. b), Plutarchum tradere duplicem τοῦ ἀλύειν significationem, tum scilicet prae dolore animi sola loca quaerere, tum etiam errare atque huc illuc ferri prae ignobilis otii abundantia. Ego tamen propius sum ut putem ἀλύειν nunquam significare τὸ πλανᾶσθαι, sed potius esse hoc unius aut alterius grammatici figmentum, nulla auctoritate subnixum. Nam quod Plutarchum praetendit vir eruditissimus, vereor ut illi vacillans memoria fraudi fuerit, nam de huius verbi significationibus agit illo solo quem nuper adduximus loco c), ubi περὶ τοῦ πλανᾶσθαι nihil dicit. Insuper etiam in illo loco apud Clementem Alexandrinum ἀλύουσι optime reddi potest χαίρουσι, vel ut Hervetus, *oblectant animum*. Cum autem ait V. Cl. ἀλύειν significare *huc et illuc ferre*, opinor potius illum Galeni locum habuisse in animo, ubi dicit aegros aliquando δι᾽ ἀλυσμὸν μεταβάλλειν ἄλλοτε εἰς ἄλλο. Sed hoc nihil est ad τὸ πλανᾶσθαι. Nam cum Hippocrates in Prognostico docuisset, nudos pedes et non admodum calidos, manus, collum, crura, ἀνωμάλως ἐῤῥιμμένα, negligenter in lecto et inaequaliter proiecta, malum indicium esse, et significare τὸν ἀλυσμόν, notat ad illum locum Galenus, ἀλυσμὸν δηλοῦν, praeter alia, τὸ δυσφορεῖν ἅπαντι σχήματι, καὶ μεταβάλλειν ἄλλοτε εἰς ἄλλο, κ. τ. λ. Ἀλυσμὸν significare quandoque fastidium illud in aegris, quo in lectulo decumbentes nullam corporis positionem diu patiuntur, sed mutant e latere in latus, et collum et brachia et crura negligenter proiiciunt, διὰ τὴν τοῦ στομάχου κάκωσιν, ἢ δι᾽ ἀῤῥωστίαν δυνάμεως ἀλύοντες. Atque vero ἀλύειν significare πλανᾶσθαι errorem tantum esse grammaticorum quorundam, non obscure innuit Erotianus in Lexico verborum Hippocratis, qui in verbo ἀλυσμὸς reprehendit Bacchium et Herophilum, quod sic fuerint interpretati. *Βακχεῖος μέντοι ἐν τῷ πρώτῳ τῶν λέξεων φησι, τὸ ἀλύειν, ἀδυνατεῖν, πλανᾶσθαι, ἄχθεσθαι· οὐκ ὀρθῶς. οὐ γάρ εἴ τις ἄχθεται πλανᾶται, ἢ ἀδυνατεῖ πάντως καὶ ἀλύει. οἱ γοῦν ἀλύοντες ἄχθονται μὲν ἐν τῷ ἀδυνα[τεῖ]σθαι, οὐκ ἀλύουσι δὲ οἱ πλανώμενοι. ἀλλ᾽ ὡς εἰκὸς ἐπλάνησεν αὐτὸς ὁ Ἡρόφιλος, συνώνυμον θεὶς τὸ ἀλύειν τῷ πλανᾶσθαι.*

v. 898. *ΜΑΧΗΣ ΕΡΩΝ.* Virg. Aen. XII. 480. *avidus pugnae.*

v. 899. *ΙΠΠΟΣ ΧΑΛΙΝΩΝ.* Virg. Georg. III. 83.

---

b) ad Ath. V, c. 21. p. 198. D. *c*) Plut. d. aud. poet. p. 22. E.

— tum si qua sonum procul arma dedere,
Stare loco nescit, micat auribus et tremit artus,
Collectumque premens volvit sub naribus ignem.

[Ovid. Metam. III. 704.

Ut fremit acer equus, cum bellicus aere sonoro
Signa dedit tubicen, pugnaeque assumit amorem.

Lucanus, IV. 750.

Quippe ubi non sonipes motus clangore tubarum
Saxa quatit pulsu, rigidos vexantia fraenos
Ora terens, spargitque iubas, etc.

Plutarchus in Caesare d), *Μάλιστα δὲ ἐσφάδαζον οἱ ἱππεῖς ἐπὶ τὴν μάχην ἠσκημένοι.* (Equitibus ut equis tribuit sicut Aeschylus noster). Et Sophocles e) Plutarcho citatus Quaest. Rom. p. 280.

— *σφαδάζεις πῶλος ὡς εὐφορβίᾳ.*]

[Ibid. *ΚΑΤΑΣΘΜΑΙΝΩΝ.* Lucanus, in eadem re, IV. 756.

Pectora rauca gemunt, quae creber anhelitus urget,
Et defecta gravis longe trahit ilia pulsus.]

[v. 404. (398.) *ΟΥΔ' ΕΛΚΟΠΟΙΑ.* Scholiastes: *Ταῦτα παρ' Ἀλκαίου εἴρηται.*]

[407. *ΜΑΡΜΑΙΡΟΥΣΑΝ.* Hesych. *Μαρμαίροντα, λάμποντα.* Pindar. apud Athen. XIII. 8. f)

Τάσδε Θεοξένου ἀκτῖνας προσώπου
Μαρμαροῖζας δράκεις κ. τ. λ.]

v. 409. *ΝΥΞ ΕΠ' ΟΦΘΑΛΜΟΙΣ ΠΕΣΟΙ.* Callimachus, Hymn. V. 82. de caeco Tiresia,

— *παιδὸς δ', ὄμματα νὺξ ἔβαλεν.*

Sophocles, Hercul. fur. g)

Θάρσει, νὺξ ἔχει βλέφαρα παιδὶ σῷ.

Ovidius, de Argo, Metam. I. 721.

— centumque oculos nox occupat una.

Hesychius, *Σκότος ὄσσε κάλυψε· θάνατος κατέσχεν.* Mortem vero *noctem* Graecis pariter ac Latinis dici, notius est quam ut exempla adducam.

[v. 413. (407.) *ΚΕΔΝΟΝ ΑΣΤΑΚΟΥ ΤΟΚΟΝ.* Melanippum; a quo vulneratus Tydeus occubuit. Apollodor. I. 8.

---

d) Plut. vit. Caes. 42. *e*) Sophocl. fragm. inc. LXIII. Br.
f) Ath. XIII, p. 601. C. (Pind. fragm. p. 611. Bkh.)
g) Eur. Herc. Fur. 1071.

Τυδεὺς μὲν οὖν ἐπὶ Θήβας μετὰ Ἀδράστου στρατευσάμενος ὑπὸ Μεναλίππου τρωθεὶς ἀπέθανεν. Statius, VIII. 718:

Astacides Menalippus erat, nec prodidit ipse
Et vellet latuisse manum, sed gaudia turmae
Monstrabant trepidum, nam flexus in ilia Tydeus
Submissum latus et clypei laxaverat orbem.]

[v. 414. *ΤΟΝΔ' ΑΝΤΙΤΑΞΩ.* Apollodorus, III. 6. *Καθώπλισε δὲ καὶ Ἐτεοκλῆς Θηβαίους, καὶ καταστήσας ἡγεμόνας ἴσους ἴσοις ἔταξε.*

v. 418. *ΣΠΑΡΤΩΝ Δ' ΑΠ' ΑΝΔΡΩΝ.* Apollodorus, III, 4. *Ἀγανακτήσας δὲ Κάδμος κτείνει τὸν δράκοντα, καὶ τῆς Ἀθηνᾶς ὑποθεμένης τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ σπείρει· τούτων δὲ σπαρέντων ἀνέτειλαν ἐκ γῆς ἄνδρες ἔνοπλοι, οὓς ἐκάλεσαν σπαρτούς,* [Paroemiographus: *Τοῦ σπαρτῶν γένους.* „Genuini atque generosi prisce et poetice dicuntur *τοῦ σπαρτῶν γένους.* Apud Aeschylum in ea tragoedia, quae a septem ducibus nomen habet, cum nuncius explorator, ad Eteoclem reversus, hostium duces ad singulas portas collocatos recensere coepisset, et a Tydeo exorsus, eius ferociam et iactantiam explicasset: quaerit ex rege denique, quemnam putet huic opponi posse. Tum rex, derisa prius hostili superbia, Melanippum deligit, Astaci filium, qui Tydeo videatur posse resistere, cum sit generosus ac pudore plenus, superbiamque exosus, atque omnem fugiat turpitudinem, atque adeo genuinus sit civis, ut qui a sativis hominibus, quibus Mars olim pepercerat, originem ducat. Haec autem postrema Graece sic leguntur: *Σπαρτῶν δ' ἀπ' ἀνδρῶν κ. τ. λ.* Quae verba ex Apollodoro et Thebana historia sunt intelligenda; quae tradit, Cadmum draconis quem occiderat dentes seminasse, a quibus cum viri armati extitissent, eos mutuis caedibus periisse, quinque tantum servatis. Ovid. Metamorph. III. 124.

Iamque brevis vitae spatium sortita iuventus
Sanguineam tepido plangebat pectore matrem,
Quinque superstitibus.

Ex his igitur oriundum vult Menalippum Aeschylus, non ex advenis illis, qui cum Cadmo terram occuparunt. Nam sic et Megareum paulo post [h]) *τοῦ σπαρτῶν γένους* esse prodidit: et Creontem in Phoenissis Euripides [i])." Haec ille.]

Ibid. *ΩΝ ΑΡΗΣ ΕΦΕΙΣΑΤΟ.* Apollodorus, III. 4. *Περιεσώθησαν δὲ πέντε, Ἐχίων, Οὐδαῖος, Χθόνιος, Ὑπερήνωρ, Πέλωρ.* Interpres Euripidis ad Phoeniss. v. 947. *οἱ περιλειφθέντες τῶν σπαρτῶν, ὡς Αἰσχύλος φησὶν, ἦσαν Χθόνιος, Οὐδαῖος, Πέλωρος, Ὑπερήνωρ καὶ Ἐχίων.*

---

h) v. 480. (474.)

i) Eurip. Phoen. 949. et alibi.

v. 420. (414.) *ΜΕΛΑΝΙΠΠΟΣ.* Recte secundum historiam Melanippum ad portas Proetidas collocat: extra enim eas portas in ipsa via, quae versus Chalcidem ducit, cecidit et sepultus est. Paus. Boeot. c. 18. [k])

Ibid. *ΕΝ ΚΥΒΟΙΣ ΑΡΗΣ ΚΡΙΝΕΙ.* Aristophanes, Vesp. v. 760.

Ἄρης διακρινεῖ πρότερον ἢ 'γὼ πείσομαι.

ubi Scholiastés sic locutum esse Atreum ad Aëropam in Cressis Euripidis [l]) monet, *κρινεῖ ταῦτα.* Euripides, Rheso, v. 183.

—— χρὴ δ' ἐπ' ἀξίοις πονεῖν
Ψυχὴν προβάλλοντ' ἐν κύβοισι δαίμονος.

[*Alea belli* quo modo *alea fati* Lucano dicitur, VI. 7. De periculo et casu incerto. *Παροιμιωδῶς,* si quando ancipitem rei eventum significamus, quasi non ab arbitrio iacientis sed a fortuna pendentis, aleam iaci dicimus. Bellica vero fortuna penes Martem. Seneca, Theb. v. 629.

Fortuna belli semper ancipiti in loco est.

Virg. Georg. II. 283.

—— dubius Mars errat in armis.

Cic. Epist. VI. 4. *Cum omnis belli Mars communis, et cum semper incerti exitus praeliorum sint.* Liv. XXX. 30. *Vim fortunae Martemque belli communem propone animo.*]

v. 423. *ΑΝΤΙΠΑΛΟΝ.* Suidas, *Ἀντίπαλον τρία σημαίνει· τὸ ἐναντίον, καὶ τὸ ἰσόπαλον, καὶ τὸ ἰσόστροφον· οὐ γὰρ ἐξ ἀντιπάλου τῆς δυνάμεως ὁ ἀγὼν ἔσται.* [Alieno sane sensu usurpatur haec vox, Prometh. v. 527.

Μηδάμ' ὁ πάντα νέμων Θεῖτ' ἐμᾷ γνώμᾳ κράτος Ἀντίπαλον Ζεύς.

Hic vero sumitur pro defensore; qui pro me pugnat, vel meas vices in pugnando suscipit. Vel pro illo qui pugnat contra alium ut me tueatur. Vel eo forte sensu, quo refertur a Iul. Polluce [m]) inter dictiones *περὶ τοῦ ἴσου· ἀντίπαλον, ἰσόπαλον κ. τ. λ.* illi scilicet oppugnatori oppositum, adversarium. Etymologus [n]). *Ἀντίπαλον· ἐναντίον, καὶ ἰσόπαλον, καὶ ἰσόστροφον.*]

[v. 429. *ΚΑΠΑΝΕΥΣ Δ' ΕΠ' ΗΛΕΚΤΡΑΙΣΙΝ.* Aliter Apollodorus, III. 6. *Καπανεὺς δὲ παρὰ τὰς Ὠγυγίας.*]

v. 430. (424.) *ΓΙΓΑΣ ΟΔ' ΑΛΛΟΣ.* Statius, Theb. III. 604.

Unus ut e sylvis Pholoes habitator opacae,
Inter et Aetnaeos aequus consurgere fratres.

---

k) Paus. IX, 18, 1. Bkk.
l) Eur. fr. p. 130. Mtth. (*Ἀίδης κρινεῖ ταῦτα.*)
m) Poll. V, 157. n) Etym. M. p. 114, 9.

Vide Philostr. Imag. Antig. o)

v. 431. *ΟΥ ΚΑΤ' ΑΝΘΡΩΠΟΝ ΦΡΟΝΕΙ.* De eodem, Statius, Theb. III. 602.

—— diu tuto Superum contemptor, et aequi — Impatiens. ——

Ammianus Marcellinus, *Iulianus prosperis elatus ultra hominem spirabat.* Sophocles in Aiace, v. 768.

—— *μὴ κατ' ἄνθρωπον φρονεῖ.*

[Passim sane monent poetae Graeci impietatem hanc esse cavendam. Ad II. Maccabaic. IX. 12. *Iustum est subditum esse Deo, et mortalem non paria Deo sentire;* „Multi sunt" inquit Magnus Grotius, „versus Graeci in eam sententiam, quorum aliquos recitare potuit Antiochus, Antiphanis:

Εἰ θνητὸς εἶ βέλτιστε θνητὰ καὶ φρόνει.

Chaeremonis p):

Ὅλως τὸ κρεῖσσον οὐκ ἐᾷ φρονεῖν μέγα.

Demonactis q):

Θνητοὶ γεγῶτες μὴ φρονεῖθ' ὑπὲρ θεούς.

Sophoclis r):

Θνητὴν δὲ φύσιν χρὴ θνητὰ φρονεῖν,
Τοῦτο κατειδότας, ὡς οὐκ ἔστι
Πλὴν Διὸς οὐδεὶς τῶν μελλόντων
Ταμίας, ὅ, τι χρὴ τετελέσθαι."]

[v. 432. (426.) *Α ΜΗ ΚΡΑΝΟΙ ΤΥΧΗ.* Ad avertendam *δυσφημίαν* verborum praecedentium, *πύργοις δ' ἀπειλεῖ δεινά* hoc addit, ut supra v. 5. simili *εὐφημισμῷ*, *ὃ μὴ γένοιτο*, utitur, ad avertendam *δυσφημίαν* verborum insequentium.]

[v. 434. *ΚΑΙ ΜΗ ΘΕΛΟΝΤΟΣ.* Ita Aiax apud Homerum, Odyss. Δ'. 504.

Φῆ ῥ' ἀέκητι θεῶν φυγέειν μέγα λαῖτμα θαλάσσης.

Et apud Sophoclem in Aiac. Mastigoph. v. 774.

Πάτερ, θεοῖς μὲν κἂν ὁ μηδὲν ὢν ὁμοῦ
Κράτος κατακτήσαιτ' ἐγὼ δὲ καὶ δίχα
Κείνων, πέποιθα τοῦτ' ἐπισπάσειν κλέος.]

Ibid. *ΟΥΔΕ ΤΗΝ ΔΙΟΣ ΕΡΙΝ.* Euripides, Phoeniss. v. 1181.

—— *καὶ τοσόνδ' ἐκόμπασε,*
Μηδ' ἂν τὸ σεμνὸν πῦρ νιν εἰργάθειν Διός,
Τὸ μὴ οὐ κατ' ἄκρων περγάμων ἑλεῖν πόλιν.

---

o) Philostr. Imag. II, 30. p. 854. Olear.
p) Stob. Serm. XXII, 10. q) Stob. XXII, 16.
r) Soph. Ter. fragm. 5. (Stob. XXII, 22.)

[Sic impietatem Polyphemi praedicat Euripides, Cycl. v. 319,

Ζηνὸς δ' ἐγὼ κεραυνὸν οὐ φρίσσω, ξένε.]

[v. 435. *ΣΚΗΨΑΣΑΝ.* Hesych. *Σκηπτός· κεραυνὸς ἄνωθεν διὰ πυρός.* [scr. *διάπυρος.*] Idem, *Σκῆψαι· πεσεῖν.*]

[v. 438. *ΕΧΕΙ ΔΕ ΣΗΜΑ.* Aliter Statius, IV. 168.

—— squalet triplici ramosa corona
Hydra recens obitu. Pars anguibus aspera vivis
Argento caelata micat, pars arte reperta
Conditur, et fulvo moriens ignescit in auro.
Circum amnis torpens, et ferro caerula Lerna.]

Ibid. *ΑΝΔΡΑ ΠΥΡΦΟΡΟΝ.* *Πυρφόροι* proprie dicebantur, qui ante inventum tubae usum incensis facibus acies instructas praeibant, quibus utrinque coniectis manus conserebant. Euripidis Schol. Phoeniss. v. 1386. *Ἐχρῶντο κατὰ τὸ παλαιὸν ἐν τοῖς πολέμοις ἀντὶ σαλπιγκτῶν πυρφόροις. Οὗτοι δὲ ἱεροὶ ἦσαν Ἄρεως, ἑκατέρας στρατιᾶς προηγούμενοι μετὰ λαμπάδος, ἣν ἀφιέντες εἰς τὸ μεταίχμιον ἀνεχώρουν ἀκίνδυνοι. Καὶ οὕτως συνέβαλλον αἱ στρατιαί.* Hic vero per virum *πυρφόρον* Prometheum intelligi nullus dubito; quo titulo tragoediam singularem insignivit Aeschylus noster, scil. *Προμηθεὺς πυρφόρος.* Facit hoc ut credam Euripides in Phoeniss. v. 1128. de Tydeo, nam insignia varie referuntur:

—— *δεξιᾷ δὲ λαμπάδα*
Τιτὰν Προμηθεὺς ἔφερεν, ὡς πρήσων πόλιν.

[v. 440. (434.) *ΧΡΥΣΟΙΣ ΔΕ ΦΩΝΕΙ ΓΡΑΜΜΑΣΙ.* Auctor Thebaidos, v. 399.

—— aurea clarum nota,
Nomen ducum vexilla praescriptum ferunt.]

[v. 443. *ΚΑΙ ΤΩΙΔΕ ΚΕΡΔΕΙ ΚΕΡΔΟΣ ΑΛΛΟ ΤΙΚΤΕΤΑΙ.* Proverbium: cui affine *δίκη δίκην τίκτεται, καὶ βλάβην βλάβη.* Zenob. III. 28. Et inde Latinum [s]), *Lis litem*, etc. Intelligit autem idem fatum fore Capanei quod Tydei.]

v. 447. *ΚΑΠΟΓΥΜΝΑΖΩΝ ΣΤΟΜΑ.* Phot. epist. I. de Ario, *Ἀλλὰ τοῦτον μὲν, ὡς χείλη βλάσφημα, κατὰ τοῦ πεποιηκότος ὁπλιζόμενον τῆς ἱεροσύνης ὁ ἱερὸς ἀπεγύμνωσεν ὅμιλος.* [Nos in versione *exercens*, sed non probo; potius *nudans.* Vir doctus Gilbertus Cognatus, in adagiis: „*Ἀπογυμνάζεσθαι*, pro accingi ad certamen: vide Nazianzen. in Encomio Cypriani. *Accinctus* enim est, qui ad pugnam se comparat, et adhuc incertus est eventus; *discinctus*, qui ex pugna iam rediit et gloriari potest. Verba sunt Reg. III. 20. *Succinctus, instructus, et munitus.* Plinius in Paneg. [t]) *Frustra se ter-*

---

s) cf. Hor. Sat. II, 3, 108. t) Plin. Paneg. cap. 49, 3.

rore succinxerit, qui septus caritate non fuerit. Exerti quoque accincti et promtissimi dicuntur; quia qui exerto sunt brachio, expeditiores sunt, et ad agendum promptiores." Haec ille.]

v. 449. *ΓΕΓΩΝΑ.* *Γεγωνεῖν* est *μέγα καὶ ἐξάκουστον βοᾷν*, interprete Hesychio: unde, inquit, apud Philonem *λόγος γεγωνώς* opponitur *λόγῳ ἐνδιαθέτῳ*.

Ibid. *ΚΥΜΑΙΝΟΝΤ' ΕΠΗ.* Eleganter Achilles Tatius, *αἰδὼς δὲ καὶ λύπη καὶ ὀργὴ τρία τῆς ψυχῆς κύματα.*

v. 451. (445.) *ΗΞΕΙΝ ΚΕΡΑΥΝΟΝ.* Et ita factum esse ferunt, Eurip. Phoeniss. v. 1187.

Ἤδη [δ'] ὑπερβαίνοντα γεῖσσα τειχέων
Βάλλει κεραυνῷ Ζεύς νιν. ——

et Q. Calab. X. 482.

—— *δμηθέντα Διὸς στονόεντι κεραυνῷ.*

Vide Pausan. in Boeot. u) et Philostrat. Imag. x) in Antigone. At Vegetius IV. 21. *Qui scalis in obsidione urbium utuntur frequenter periculum sustinent; exemplo Capanei, a quo primum scalarum propugnatio perhibetur inventa, qui tanta mole lapidum fuit obrutus a Thebanis, ut fulminibus dicatur extinctus.*

[v. 454. *ΑΙΘΩΝ*: Alii *αἶθον*, melius. Hesych. *Λῆμα· ἀνδρεία καὶ φρόνημα*, animi praesentia, fortitudo.]

[v. 455. *ΠΡΟΣΤΑΤΗΡΙΑΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΕΥΝΟΙΑΙΣΙ.* Quia ea porta Dianae sacra. Ad Virgilianum illud Aen. VII. 769.

—— et amore Dianae,

hunc locum Aeschyli adfert Germanus Valens Guellius.]

v. 458. *ΟΣ ΠΟΛΕΙ ΜΕΓΑΛ' ΕΠΕΥΧΕΤΑΙ, ΚΕΡΑΥΝΟΥ.* Euripides, Phoeniss. v. 185.

—— *ὃς τὰ δεινὰ τῇδ' ἐφυβρίζει πόλει — Καπανεύς.*

Idem, Phoeniss. v. 189.

Ἰὼ Νέμεσις καὶ Διὸς Βαρύβρομοι βρονταὶ Κεραύνιόν τε πῦρ αἰθαλόεν, Σύ τοι μεγαλανορίαν ὑπεράνορα Κοιμίζεις ——

quae, et quae sequuntur, ex Aeschylo deprompta sunt, queis deprecatur Antigone servitutem virginum a Capaneo minitatam.

[v. 459. *ΚΕΡΑΥΝΟΥ ΔΕ ΜΙΝ ΒΕΛΟΣ ΕΠΙΣΧΕΘΟΙ.* Fulmen quod contemnit.]

[v. 460. (454.) *ΠΩΛΙΚΩΝ ΕΔΩΛΙΩΝ.* Hesych. *Πῶλος —— τὰς νέας καὶ παρθένους.* Sunt igitur *πωλικὰ ἑδώλια* thalami, in quibus seorsim a viris degebant virgines; *παρθενῶνας* vocat Prometh. v. 647.]

---

u) Paus. IX, 8, 7.   x) Philostr. p. 854. Olear.

v. 464. *ΕΤΕΟΚΛΩι.* Eustath. in Iliad. *Α'.* p. 112. l. 40. *Ὅτι διχῶς καὶ Πάτροκλος λέγεται ὡς Ἐτέοκλος, καὶ Πατροκλῆς ὡς Ἐτεοκλῆς.* [Apollodor. III. 6. *Τινὲς δὲ Τυδέα μὲν καὶ Πολυνείκην οὐ καταριθμοῦσι· σύγκαταλέγουσι δὲ τοῖς ἑπτὰ Ἐτέοκλον, Ἶφιον, καὶ Μηκιστέα: sunt qui Tydeum et Polynicem inter hosce minime connumerent, sed Eteoclum, Iphium et Mecisteum recensent.* Enimvero Eteocli fit mentio in Arundeliana Epocharum stela 37. *Ἀφ' οὗ Ἀργείων Ἐτέοκλος, Ἄδραστος καὶ Ἀμφιάραος ἐβασίλευσαν, καὶ τὸν ἀγῶνα ἐν Νεμέᾳ συνήθλευσαν πρῶτοι, ἔτη* |H|HHH|Δ|ΔΔΔΠΙΙ, *βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Θησέως: a quo Eteoclus, Adrastus et Amphiaraus Argis regnarunt, et in Nemea certamen primi celebrarunt, anni DCCCCLXXXVII, regnante Athenis Theseo.*]

Ibid. *ΠΑΛΟΣ.* Homerus, Iliad. *Γ'.* 316.

Κλήρους ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλον ἑλόντες,
Ὁππότερος δὴ πρόσθεν ἀφείη χάλκεον ἔγχος.

Cuius ad exemplum Virgilius, Aen. V. 490.

—— deiectamque aerea sortem — Accepit galea. ——

Stat. Theb. VI. 389.

Et iam sortitus Prothous versarat ahena — Casside. ——

[Antiquissimus erat mos excutiendi sortes, belli tempore ex galea, sicut pacis ex urna; atque hinc vox *πήληξ*, secundum Etymologici magni auctorem y). *Πήληξ*, inquit, *ἡ περικεφαλαία· ἀπὸ τοῦ πάλλεσθαι καὶ σείεσθαι τὰς περικεφαλαίας ἐν τῷ κλήρῳ, ὡς Ὅμηρος· Κλήρους ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλον ἑλόντες.* Ad Virgilianum illud supra laudatum, Aen. V. 490., Germanus Valens Guellius: „Sic et Caesar, Bell. Civil. I. 6. *Provinciae privatis decernuntur, duae consulares, duae praetoriae. Scipioni obvenit Syria, L. Domitio Gallia, Philippus et Marcellus privato consilio praetereuntur, neque eorum sortes deiiciuntur.* Hoc autem ab Homero, qui sortes galea Graecos versavisse est auctor, cum sortito quaererent quem Hectori singulari certamine opponerent, Il. *Η'.* 176. *Ἐν δ' ἔβαλον κυνέῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο κ. τ. λ.*

—— πάλλεν δὲ Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.
Ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος κυνέης ——

Item Il. *Ψ'.* 861.

Κλήρους δ' ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλον ἑλόντες.

Et Odyss. *Κ'.* 206.

Κλήρους δ' ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλομεν ὦκα,
Ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος μεγαλήτορος Εὐρυλόχοιο.

———

y) Etym. M. p. 670, 32.

Et Il. Ψ'. 352.

Ἂν δ' ἔβαν ἐς δίφρους, ἐν δὲ κλήρους ἐβάλοντο·
Πάλλ' Ἀχιλεὺς, ἐκ δὲ κλῆρος θόρε Νεστορίδαο.

Haec Guellius.]

[v. 466. (460.) *ΠΥΛΑΙΣΙ ΝΗΙΤΙΣΙ.* Hesych. Ὁ ποιητὴς γὰρ οὐδέποτε πύλην ἑνικῶς λέγει, ἀλλὰ πληθυντικῶς. Atqui studiosum fuisse Homeri imitatorem Aeschylum saepius observavimus.]

[v. 468. *ΔΙΝΕΙ.* Quod Ovidius, de arte amandi, III. 384.

—— et in gyros ire coactus equus.

Tibull. z) IV. 94.

Inque vicem modo directo contendere cursu,
Seu libeat curvo brevius compellere gyro.

Latine proprie *flectere equum.* Hor. Od. III. 7. a)

Quamvis non alius flectere equum sciens.

Ovid. Epist. Heroid. IV. 79.

Sive ferocis equi luctantia colla recurvas,
Exiguo flexos miror in orbe pedes.

Iul. Pollux, Onomast. I. 11: „De his quae equiso facere debet: καμπὰς δὲ χρὴ ποιεῖσθαι καὶ στροφὰς καὶ ὑποστροφάς, *flexus quoque fieri oportet, conversiones et gyros.*]

v. 469. *ΦΙΜΟΙ, cami.* Ita usi sunt Septuaginta Interpretes Psal. XXXI. 9. Et B. Hieronymus in sua versione. Isidor. Orig. ult. cap. ult. *Camus est vinculum sive fraenum, quo equi coercentur.* Hesych. Φιμοί· δεσμοὶ, παραστόμια. [Ad Virgilianum illud, Georg. III. 399.

Primaque ferratis praefigunt ora capistris ——

V. Cl. Germanus Valens Guellius: „Nonnunquam Graeci φιμὸν capistrum vocant, quo, non tantum inserto ori fraeno, sed toto ambitu, quasi fibula quadam, collecto rictu et ore, morsus arcetur. Φιμὸν quoque interdum Latini postomia vocant, οἱονεὶ προστόμια. Tale quid πανσικάπη, παύουσα κάπτειν, ἤτοι ἐσθίειν." Haec ille. Hesych. b) Αὐλωτοί· φιμοὶ οἱ κημοί· διὰ τὸ τοῖς κημοῖς κώδωνας προσῆφθαι εἰς οὓς ἐμφυσῶντες οἱ ἵπποι φωνὴν σάλπιγγος προΐεντο. Hoc est quod Aeschylus noster innuere videtur. Συρίζουσι, inquit, βάρβαρον τρόπον,

Μυκτηροκόμποις πνεύμασι πληρούμενοι.]

[v. 470. (464.) *ΜΥΚΤΗΡΟΚΟΜΠΟΙΣ.* Iulius Pollux, Onomast. II. 4. Καὶ μυκτῆρες εὐπνοώτεροι παρὰ Ξενοφῶντι.]

v. 474. *ΒΟΑι ΔΕ Χ' ΟΥΤΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.* Plaut. Rud. II. 5. c) de urna signata et sacra:

---

z) IV, 1, 94.
a) III, 7, 29.
b) Distingue sic: Αὐλωτοὶ φιμοί· οἱ κημοί.
c) II, 5, 21.

Nam haec literata est; ab se cantet cuia sit.

[Euripides, Hippolyto, v. 877.

Βοᾷ βοᾷ δέλτος ἄλαστα.
Vociferantur pugillaria.

Noster, supra v. 440.

Χρυσοῖς δὲ φωνεῖ γράμμασι, πρήσω πόλιν.]

v. 480. (474.) *ΣΠΕΡΜΑ ΤΟΥ ΣΠΑΡΤΩΝ ΓΕΝΟΥΣ.* Vide quae ad v. 418. Qui dentibus serpentis a Cadmo disseminatis e tellure procreati sunt (Ovid. Metam. III. 110.), in quoque corpore lanceae nota erat; cuius etiam formam, qui in illa familia postea nati sunt, corpore retinuere, perdurante multa saecula nota illa eius stirpis, teste Plutarcho, de sera numinis vindicta d). Eosdem *γηγενεῖς* ab Aristotele dici observat P. Victorius, Var. Lect. VIII. 16.

[v. 483. *ΘΑΝΩΝ ΤΡΟΦΕΙΑ ΠΛΗΡΩΣΕΙ ΧΘΟΝΙ.* Nutritionis praemia persolvere; quod Dionys. Halic. *τῇ μητρὶ ἀποδοῦναι χάριτας·* alii e), *θρεπτήρια ἀποδιδόναι τοῖς γονεῦσι.* Egregie hoc describitur Oppiano, Halieut. V. 84.

Ὡς δὲ πάϊς γενετῆρα παλαίτερον ἀμφαγαπάζει
Φρόντισι γηροκόμοισιν ἀπὸ θρεπτήρια τίνων,
Τὸν δ' ἤδη μελέεσσι καὶ ὄμμασιν ἀδρανέοντα
Ἐνδυκέως μεθέπων προσπτύσσεται, ἔν τε κελεύθοις
Χεῖρ' ὀρέγων, καὶ πᾶσιν ἐν ἔργμασιν αὐτὸς ἀμύνων·
Πατρὶ δὲ γηράσκοντι νέον σθένος υἱέες εἰσίν.

Quippe summum hoc est filiorum erga parentes officium. Praeclare Aristoteles, Ethic. IX. 2. *Δόξειε δ' ἂν τροφῆς μὲν γονεῦσι δεῖν μάλιστ' ἐπαρκεῖν ὡς ὀφείλοντας, καὶ τοῖς αἰτίοις τοῦ εἶναι κάλλιον ἢ ἑαυτοῖς εἰς ταῦτ' ἐπαρκεῖν.* Ut et Hierocles, Comment. ad Aurea Carmina, v. 4. Oportet, inquit, liberos *πάντα πρὸς τῶν ἐκείνων (γονέων) χρείαν ἑτοίμως παρέχεσθαι, γεγηθότας καὶ ἡδομένους ἐπὶ τοῖς εἰς ἐκείνους πόνοις τε καὶ ἀναλώμασι. Τὸ γὰρ εὐχαρίστως ταῦτα ποιεῖν καὶ τὸν τῆς ἀρετῆς διασώζει νόμον, καὶ τὸν τῆς φύσεως ἀποδίδωσιν ἔρανον.* Inter leges Solonis ordinem ducit: *ἐάν τις μὴ τρέφῃ τοὺς γονέας, ἄτιμος ἔστω.* Atque hinc est quod Hesiodus mores depravatissimos ferrei saeculi describens ait, *Ἐργ. καὶ Ἡμ.* v. 189.

—— *οὐδὲ μὲν οἵ γε*
Γηράντεσσι τοκεῦσιν ἀπὸ θρεπτήρια δοῖεν.

Schol. *Οἱ παλαιοὶ τοῖς γονεῦσιν ἐδίδουν τὰ θρέπτρα.* Et Theophrastus f) in Charactere *περὶ ἀπονοίας* „*τὴν μητέρα μὴ τρέφειν τῆς ἐσχάτης πονηρίας καὶ ἀπονοίας*" signum facit. Quin et pro infelicibus ducebantur, quibus, immatura morte praeventis,

d) Plut. d. S. N. V. p. 563. A. B. e) ut Hom. Il. IV, 476.
f) Theophr. Char. XIII. (VI.)

hanc gratiam persolvere non licuit. Homerus, de Simoisco ab Aiace interempto, Il. Δ. 476.

— οὐδὲ τοκεῦσι
Θρέπτρα φίλοις ἀπέδωκε, μινυνθάδιος δέ οἱ αἰών.

Neque enim sensus poetae est, eum in aetatis flore interfectum fuisse, quod parentibus debitam gratiam non retulisset, neque ἀντιλογικῶς ea verba ponuntur, ac si dixisset: ideo in iuventute occidit, quia parentes non honoravit (quod nonnemo opinatus est argumentum historiae belli Troiani) sed, ut ita dicam, ἀποτελεσματικῶς, et eventum solummodo respiciunt. Debitum honorem parentibus non rependit, nec nutritionis praemia iis persolvit, non quod ex impietate hoc facere noluit, sed quia fato immaturo praeventus haec praestare non potuit. Mortis acerbae periphrasis; ἐπί τινος πρὸ ὥρας τελευτήσαντος οἰκεῖον ῥηθῆναι τὸ οὐδὲ τοκεῦσι κ. τ. λ. Quanquam et πρὸ ὥρας τελευτᾶν in lege divina ponitur tanquam poena et consequens τῆς οὐκ ἀποδόσεως. Porro cum filius virtutibus et bonis moribus excultus fuerit, satis ampla educationis suae praemia parentibus persolvere dicebatur, quasi nulla alia θρεπτήρια expectarent parentes praeter liberorum virtutem. Hinc illud Menandri g) apud Theon. Progymn. p. 48.

Ἀνδρὸς πένητος υἱὸς ἐκτεθραμμένος
Οὐκ ἐξ ὑπαρχόντων ὁρῶν ᾐσχύνετο
Τὸν πατέρα μικρ' ἔχοντα, παιδευθεὶς γὰρ εὖ
Τὸν καρπὸν εὐθὺς ἀπεδίδου χάριτος καλόν.

Et egregie Phalaris in epistola quadam ad Lacritum, quem consolatur de morte filii: Νομίσας οὖν ἀξίας παρ' αὐτοῦ χάριτας ἀπειληφέναι γενέσεως καὶ ἀνατροφῆς, τὸ καλὸν κἀγαθὸν μέχρι τέλους αὐτὸν γεγονέναι, ταύτην αὐτῷ τὴν ἀμοιβὴν ἀντίδος, τὸ πράως καὶ εὐπαραγορήτως τὴν ἐπ' αὐτῷ λύπην ἐνεγκεῖν; *quare sic tecum repules dignas gratias pro genitura simul et educatione te ab ipso recepisse, quod usque ad finem vitae bonus probusque permanserit; illique contra hoc rependito, ut vicem eius leniter et moderate doleas.* De his quidem τροφείοις intelligendus est Aeschylus noster, hoc illud est officium, quod terrae communi omnium parenti et nutrici quisque debet; non patriae tantum sed et peregrinae terrae, si quando ab exteris foveri et hospitio excipi contingat. Unde in hac ipsa tragoedia de Parthenopaeo Arcade, Argis educato, ait, v. 554.

Μέτοικος, Ἄργει δ' ἐκτίνων καλὰς τροφάς,
Πύργοις ἀπειλεῖ τοιάδ' ἃ μὴ κράνοι θεός.]

---

g) Menand. p. 124. Mein.

[v. 486. *ΜΗΔΕ ΜΟΙ ΦΘΟΝΕΙ ΛΕΓΩΝ.* Euripides Medea, v. 63.

Μὴ φθόνει φράσαι]

v. 490. (484.) *ΤΩΣ ΝΙΝ ΖΕΥΣ ΝΕΜΕΤΩΡ.* Cui superbientes iactationum poenas dabant. Sophocles Antig. v. 129.

Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόμπους
Ὑπερεχθαίρει ——

Inde *Νέμεσις* ultrix superborum, quam ait Pausanias Attic. c. 33. [b]) *θεῶν μάλιστα ἀνθρώποις ὑβρισταῖς ἀπαραίτητον εἶναι.* Aristoteles ad Eudem. III. 7. *Μέσος δὲ τούτων* (scil. *φθονερίας καὶ χαιρεκακίας*) *ὁ νεμεσητικὸς, καὶ ὃ ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι τὴν Νέμεσιν, τὸ λυπεῖσθαι μὲν ἐπὶ ταῖς παρὰ τὴν ἀξίαν κακοπραγίαις· διὸ καὶ θεὸν οἴονται εἶναι τὴν Νέμεσιν.* Unde obiter Stobaeum supplendum esse monemus in epitome sua morali Peripatetica: *μεγαλοπρέπειαν δὲ μεσότητα (βαναυσίας καὶ μικροπρεπείας· Νέμεσιν δὲ μεσότητα) φθονερίας καὶ ἐπιχαιρεκακίας.*

[v. 492. *ΠΥΛΑΣ ΕΧΩΝ ΟΓΚΑΣ.* Ita et Apollodorus, III. 6. *Ἱππομέδων δὲ παρὰ τὰς Ὀγκαΐδας.*]

v. 493. *ΟΓΚΑΣ ΑΘΑΝΑΣ.* Hesych. *Ὄγκας Ἀθήνας· τὰς Ὠγυγίας πύλας λέγει.* At Apollodoro aliae Ogygiae, aliae Oncaides. Pausaniae Ogygiae nominatae sunt, Oncaides non sunt; eaedem igitur esse possunt. Steph. *Ὀγκαῖαι, πύλαι Θηβῶν· Εὐφορίων Θρακί.* Videtur autem hic Euphorion Aeschyli filius, et ipse tragicus.

v. 494. *ΙΠΠΟΜΕΔΟΝΤΟΣ ΣΧΗΜΑ.* Id est, Hippomedon. Veluti *σθένος, μένος* et *βία* frequentissime usurpantur. Et apud Euripidem in Phoeniss [hh]). *Καδμεία μέριμνα,* pro Cadmus; apud Horatium, Od. III. 21. *Catonis virtus, Κάτωνος βία,* pro Catone. Quomodo et Virgilium sub persona Didonis interpretandum censeo, Aen. IV. 654.

Et nunc magna mei sub terris ibit imago.

Magna mei imago, id est, *ego*.

[Ibid. *ΜΕΓΑΣ ΤΥΠΟΣ.* Euripidis Antigone de eodem, Phoeniss. v. 129.

Ἔ, ἔ, ὡς γαῦρος, ὡς φοβερὸς εἰσιδεῖν, γίγαντι γηγενέτᾳ προσόμοιος.]

v. 495. *ΑΣΠΙΔΟΣ ΚΥΚΛΟΝ.* *Κυκλικαὶ γὰρ ἦσαν αἱ ἀσπίδες τῶν παλαιῶν,* inquit Scholiastes Aristophanis in Vespas, v. 18. hunc locum proferens. Hesych. *Ἅλως, ἡ τοῦ ἡλίου ἢ σελήνης περιφέρεια. Αἰσχύλος· περιφέρεια τῆς ἀσπίδος, καὶ κύκλος.* Virg. Aen. III. 637.

Argolici clypei aut Phoebeae lampadis instar.

---

b) Paus. I, 33, §. 2. *hh*) Phoen. 1070.

Ubi Servius: *Causa magnitudinis, Graecorum enim clypei rotundi, ut Cato I. Originum ait.* Ammianus, XXIV. 2. *Arcis medietas in sublime consurgens tereti ambitu Argolici scuti speciem ostendebat.* [Atque hoc idem voluit Homerus, cum dixerit, ἀσπίδα πάντοσε ἴσην: qua ratione ἄσπις dicitur, Eustath. in Iliad. Ξ'. p. 996. l. 23. παρὰ τὸ ā στερητικὸν καὶ τὸ σπίζω ὃ ἐστιν ἐκτείνω, ἡ μὴ ἐκτεταμένη, ἀλλ' εἰς κύκλον συνηγμένη. Ipsi Romani ante bellum Sabinum huiusmodi clypeis usi sunt; Sabinis vero in civitatem receptis, eorum scutis Romulus uti maluit. Plutarch. in Romulo [i]) p. 30. Θυρεοῖς δὲ τοῖς ἐκείνων ὁ Ῥωμύλος ἐχρήσατο, καὶ μετέβαλε τὸν ὁπλισμὸν ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν Ῥωμαίων, Ἀργολικὰς πρότερον ἀσπίδας φορούντων.]

[v. 496. ΑΛΛΩΣ. Hesych. Ἄλλως· ματαίως. Callim. Epigr. XXIII. 4. Ἐγὼ δ' ἄλλως οὔνομα τύμβος ἔχων. Ubi Vulcanius: „ἄλλως, hoc est μάτην, significat enim κενοτάφιον sive κωφὸν λίθακα ei positum."]

[v. 497. Ο ΣΗΜΑΤΟΥΡΓΟΣ Δ' ΟΥ ΤΙΣ ΕΥΤΕΛΗΣ. Apuleius, Metam. II. p. 39. *In quo summum specimen operae fabrilis egregius ille signifex prodidit.* Arnob. VI. p. 199. *Inter significes ille memoratus Phidias.* Sidonius: *Quem Graecia suis commentariis, pictoribus significibusque illustris, sacravit templis, formavit statuis.*]

[v. 499. ΤΥΦΩΝ'. Aliter Statius in descriptione scuti Hippomedontis, IV. 133.

— perfectaque vivit in auro
Nox Danai. Sontes furiarum lampade nigra
Quinquaginta ardent thalami, pater ipse cruentis
In foribus laudatque nefas atque inspicit enses.]

v. 500. (494.) ΠΥΡΟΣ ΚΑΣΙΝ. [V. Cl. Petrus Victorius Var. Lect. XXIII. 5. „Consueverat M. Varro μεταφορικῶς adpellare *res aliquas inanimes rerum itidem inanimarum filios*, quod inde tanquam natae ac procreatae forent, cum tamen hoc nomen proprium animantium sit, atque ipsis primo conveniat. Idem etiam fecerunt Graeci poetae, ut Aeschylus, Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις, cuius verba haec sunt:

Λιγνὺν μέλαιναν, αἰόλην πυρὸς κάσιν.

Pindarus, qui *imbres* vocavit *filios nebularum*, ita canens, Olymp. XI. [k]) 2. ἔστιν δ' οὐρανίων ὑδάτων ὀμβρίων παίδων νεφέλης." Haec ille.] Ita in Agamemnone, v. 503. pulverem vocat κάσιν πηλοῦ.

Ibid. Schol. Β'. ΒΔΗΛΟΣ ΑΠΟ ΛΥΧΝΩΝ. Lege βδέλος ex Etymologico [l]): quamvis videtur esse ἀπὸ τοῦ βδέω.

---

i) cap. 21. p. 30.

k) Ol. X. init. Bkh.

l) Etym. M. 192, 39.

v. 501. *ΟΦΕΩΝ ΔΕ ΠΛΕΚΤΑΝΑΙΣΙ.* Apuleius, Metam. V. p. 157. *Immanem colubrum multinodis voluminibus serpentem.* Sic Avienus Perieg.

—— cerastarum sinuosa volumina —

[Virgil. Georg. II. 153.

—— neque tanto
Squameus in spiram tractu se colligit anguis.

Apollonius, de dracone, Argonaut. IV. 143.

Ὡς τότ' ἐκεῖνο πέλωρον ἀπειρεσίας ἑλέλιξε
Ῥυμβόνας ἀζαλέῃσιν ἐπηρεφέας φολίδεσσι.

Ubi interpres, *ῥυμβόνας, τὰς εἰλήσεις τῆς σπείρας, τὰς περιδινήσεις καὶ συστροφάς.*]

Ibid. *ΠΕΡΙΔΡΟΜΟΝ ΚΥΤΟΣ ΚΥΚΛΟΥ.* De eodem Statius, Thebaid. IV. 131.

—— humeros et pectora late
Flammeus orbis habet.]

v. 504. *ΘΥΑΣ ΩΣ.* Pacuvius, in Teucro, v. 317. [l])

Flexanima tanquam lymphata, ut Bacchi sacris
Commota, in tumulis Teucrum commemorans suum.

Virgilius, Aen. IV. 302.

—— qualis commotis excita sacris
Thyas ——

[Etymolog. [m]) *Θυάδες, αἱ βάκχαι· παρὰ τὸ θύω, τὸ ὁρμῶ.*]

[v. 507. *ΗΤ' ΑΓΧΙΠΤΟΛΙΣ.* Fortasse *ἡ δ' ἀγχίπτολις.*] Videtur omnino expositio cognominis Minervae, cuius ratio etiam redditur verbis sequentibus. Vult igitur *Ὄγκαν* Thebanis hanc dictam Deam *ἀπὸ τοῦ ἔχειν*, quasi *ἐχομένην*, proximam, adhaerentem, affixam, urbi scilicet, quod ad portas esset posita. Hesychio dicitur *Ὄγγα.* Neque id corrupte, ut literarum series ostendit. Forte eadem quae *Λογγάτις* Lycophroni, v. 525.

Βοαρμία Λογγάτις Ὁμολωΐς βία.

Recte *Ὁμολωΐς*, unde portae *ὁμολωΐδες.* Nam quod *Λογγάς* oppidum Boeotiae sit, puto commentum esse Tzetzae [n]). Nam et Lycoph. rursus v. 1037.

Κλεινὸν δ' ἵδρυμα παρθένου Λογγάτιδος
Ἕλωρος ἔνθα ψυχρὸν ἐκβάλλει πόρον.

v. 509. *ΔΡΑΚΟΝΤΑ ΔΥΣΧΙΜΟΝ.* Hoelzlinus in Apollonium, IV. 1508. dubitat an legendum potius *δύσχυμον*, si admittenda fuerit H. Stephani coniectura in Apollonii locum praedictum, qui pro *μελάγχιμον* legit *μελάγχυμον.*

---

l) p. 143. Both. m) Etym. M. 457, 19. n) Tzetz. ad Lycophr. 520.

v. 512. (506.) *ΕΞΙΣΤΟΡΗΣΑΙ ΜΟΙΡΑΝ.* Ab ἴσημι ἴστωρ. Inde qui expertus fit rei alicuius id ἱστορῆσαι dicitur. Plutarchus, in Cicerone o), p. 861. *ὥστε τοὺς πατέρας τῶν παίδων ἐπιφοιτᾶν τοῖς διδασκαλείοις, ὄψει τε βουλομένους ἰδεῖν τὸν Κικέρωνα, καὶ τὴν ὑμνουμένην αὐτοῦ περὶ τὰς μαθήσεις ὀξύτητα καὶ σύνεσιν ἱστορῆσαι.* Nec aliter forsan accipiendus D. Paulus, Gal. I. 18. qui Hierosolymam rediit *ἱστορῆσαι Πέτρον*; non simpliciter ut viseret, sed ut notitiam compararet Apostoli sanctissimi, cui hactenus ignotus fuerat. Cicero ad Atticum, II. 8. *Nunc si quid in ea epistola, quam ante diem XVI. Kal. Maii dedisti, fuit historia dignum, scribe quamprimum, ne ignorem:* hoc est, scitu dignum. Platonem refert Apuleius, de Dogm. Platon. I. p. 571. in Siciliam profectum, *primo, historiae gratia, ut naturam Aetnae et naturam concavi montis intelligeret:* quod Laertius, III. 18. *μετὰ θέαν τῆς νήσου*, ubi graecismum optime agnovit doctissimus Casaubonus. Noster, in Agamemn. v. 685.

Εἰ δ' οὖν τις ἀκτὶς ἡλίου νιν ἱστορεῖ
Καὶ ζῶντα καὶ βλέποντα ——

v. 514. *ΕΡΜΗΣ ΕΥΛΟΓΩΣ ΣΥΝΗΓΑΓΕΝ.* Si quid boni fortuito accidisset, Mercurio auctori adscriptum est, atque inde *ἕρμαιον* dictum, quod ab Hesychio redditur *εὕρημα, ἢ κέρδος.* Eustathius, ad Odyss. *Π'.* p. 1809. l. 47. *Ὅτι δὲ ἕρμαιον τὸ εὕρημα Ἑρμῇ καὶ αὐτῷ παρωνόμασται κερδώῳ δηλαδή· ὅθεν καὶ εὐερμεῖν ῥῆμα τὸ εὐτυχεῖν, καὶ εὐερμία ἡ εὐτυχία ἐν ἄλλοις δεδήλωται σαφῶς.* Unde proverbium *οὐκοῦν ἐφ' Ἑρμῇ, ἤγουν ἕρμαιον καὶ εὕρημα ἐκκείμενον ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ εὐτυχόντος* *). Hesychius, *κοινὸς Ἑρμῆς* (ita distingue) *παροιμία ἐπὶ τῶν κοινῇ τι εὑρισκόντων.* [Neque tamen paroemiam hanc inde tantum desumtam opinor, quod Mercurius lucri praeses fuerit (quod monuit Eustathius loco citato, ut et alibi p), *διὰ τὸ τοῖς κέρδεσιν ἐπιστατεῖν τὸν Ἑρμῆν ἕρμαιον λέγεται τὸ κατὰ τύχην εὑρηθὲν ἀγαθόν*), sed etiam quia viis praefectus: quippe cum, duobus scilicet itinerantibus, alter in *εὕρημα* aliquod incidit, alter partem rei invento sibi vendicat hisce verbis: *κοινὸς Ἑρμῆς*, quia scilicet Mercurius et *κέρδωος* et *ἐνόδιος*, et lucri et viarum praeses. Vid. Mich. Apostol. Proverb. IX. 11.]

v. 520. (514.) *ΚΟΥΠΩ ΤΙΣ ΕΙΔΕ ΖΗΝΑ ΠΟΥ ΝΙΚΩΜΕΝΟΝ.* Aristides, Orat. Tom. I. p. 5. *Οὐδ' ἐκινδύνευσε Ζεύς, οὐδ' ἂν ποτε κινδυνεύσῃ.* Ita enim legendus iste locus.

[v. 522. *ΠΡΟΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΝΤΩΝ Δ' ΕΣΜΕΝ ΟΙ Δ' ΗΣΣΩΜΕΝΩΝ.* H. e. *πρὸς τῶν ἡσσωμένων.* *Nos*, inquit, *sumus cum victoribus, illi cum victis.* Quia Typhonem debellavit Iupiter, unde *πηλογόνων ἐλατήρ* Callimacho, Hymn. I. 3.

o) cap. 2. *) scr. εὐτυχοῦντος. p) ad Il. p. 999, 11.

et *victor* dictus; cuius cognominis apud Livium q) caeterosque historicos passim fit mentio: extant et numismata Augusti, Hadriani, aliorumque Impp. IOVI VICTORI inscripta. Nec tamen praetereundum est παρόραμα viri doctissimi Cl. Salmasii in Plinianis exercitationibus, qui Victori Iovi bovem immolatum ab Hercule vult, his Ovidii versibus, Fast. I. 579:

Immolat ex illis taurum tibi Iupiter unum
Victor, et Evandrum ruricolasque vocat.

At quis non videt virum eruditissimum casum quintum pro primo posuisse? Non enim victori Hercules taurum, sed victor immolavit, quo nomine eum hac ipsa re peculiariter appellatum invenimus: Ovidius, paulo ante, v. 561.

—— vocemque sequutus
Impia per sylvas victor ad antra venit.

Evander, Aen. VIII. 362.

—— haec limina victor
Alcides subiit.]

[v. 533. (527.) *ΒΟΡΕΑΙΣΙΝ ΠΥΛΑΙΣ.* Apollodorus, III. 6. *Παρθενοπαῖος παρὰ τὰς Ἠλέκτρας.*]

v. 535. *ΟΜΝΥΣΙ Δ' ΑΙΧΜΗΝ.* Iustinus, Epitome Trogi Pompeii XLIII. 3. *Per ea adhuc tempora reges hastas pro diademate habebant, quas Graeci σκῆπτρα dixere: nam et ab origine rerum pro Diis immortalibus veteres hastas coluere: ob cuius religionis memoriam adhuc Deorum simulacris hastae adduntur.* Haec Iustinus: quae nostro miram lucem afferunt. *Hasta*, inquit Festus, *olim summum armorum imperium significabat: neque vero tantum imperium militare, sed et summam etiam in civilibus auctoritatem hasta communiter designavit.* Hinc patet hastam et σκῆπτρον idem olim fuisse. Unde Euripides de Polymestore in Hecuba, v. 7.

Ὃς τὴν ἀρίστην χεῤῥονησίαν πλάκα
Σπείρει, φίλιππον λαὸν εὐθύνων δορί.

Sceptrum iurare apud antiquos regibus solenne fuit. Quod ex Homero liquet. Il. *Α'*. 234.

Ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον ——

Plautus, Curcul. IV. 4. r)

At ita me machaera et clypeus bene iuvent.

[Suidas, *Ὅρκιον σκῆπτρον· καθ' οὗ ὤμνυον οἱ βασιλεῖς· ἢ ῥάβδος.* Antigone apud Euripidem, Phoenissis, v. 1671.

Ἴστω σίδηρος, ὅρκιόν τέ μοι ξίφος.

q) Liv. X, 29. 42. et alibi. r) IV, 4, 18.

rore succinxerit, qui septus caritate non fuerit. Exerti quoque accincti et promtissimi dicuntur; quia qui exerto sunt brachio, expeditiores sunt, et ad agendum promptiores." Haec ille.]

v. 449. *ΓΕΓΩΝΑ.* *Γεγωνεῖν* est *μέγα καὶ ἐξάκουστον βοᾶν*, interprete Hesychio: unde, inquit, apud Philonem *λόγος γεγωνώς* opponitur *λόγῳ ἐνδιαθέτῳ*.

Ibid. *ΚΥΜΑΙΝΟΝΤ' ΕΠΗ.* Eleganter Achilles Tatius, *αἰδὼς δὲ καὶ λύπη καὶ ὀργὴ τρία τῆς ψυχῆς κύματα.*

v. 451. (445.) *ΗΞΕΙΝ ΚΕΡΑΥΝΟΝ.* Et ita factum esse ferunt, Eurip. Phoeniss. v. 1187.

Ἤδη [δ'] ὑπερβαίνοντα γεῖσσα τειχέων
Βάλλει κεραυνῷ Ζεύς νιν. ——

et Q. Calab. X. 482.

—— *δμηθέντα Διὸς στονόεντι κεραυνῷ.*

Vide Pausan. in Boeot. [u]) et Philostrat. Imag. [x]) in Antigone. At Vegetius IV. 21. *Qui scalis in obsidione urbium utuntur frequenter periculum sustinent; exemplo Capanei, a quo primum scalarum propugnatio perhibetur inventa, qui tanta mole lapidum fuit obrutus a Thebanis, ut fulminibus dicatur extinctus.*

[v. 454. *ΑΙΘΩΝ*: Alii *αἶθον*, melius. Hesych. *Λῆμα· ἀνδρεία καὶ φρόνημα*, animi praesentia, fortitudo.]

[v. 455. *ΠΡΟΣΤΑΤΗΡΙΑΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΕΥΝΟΙΑΙΣΙ.* Quia ea porta Dianae sacra. Ad Virgilianum illud Aen. VII. 769.

—— et amore Dianae,

hunc locum Aeschyli adfert Germanus Valens Guellius.]

v. 458. *ΟΣ ΠΟΛΕΙ ΜΕΓΑΛ' ΕΠΕΥΧΕΤΑΙ, ΚΕΡΑΥΝΟΥ.* Euripides, Phoeniss. v. 185.

—— *ὃς τὰ δεινὰ τῇδ' ἐφυβρίζει πόλει — Καπανεύς.*

Idem, Phoeniss. v. 189.

Ἰὼ Νέμεσις καὶ Διὸς βαρύβρομοι βρονταὶ Κεραύνιόν τε πῦρ αἰθαλόεν, Σύ τοι μεγαλανορίαν ὑπεράνορα κοιμίζεις ——

quae, et quae sequuntur, ex Aeschylo deprompta sunt, queis deprecatur Antigone servitutem virginum a Capaneo minitatam.

[v. 459. *ΚΕΡΑΥΝΟΥ ΔΕ ΜΙΝ ΒΕΛΟΣ ΕΠΙΣΧΕΘΟΙ.* Fulmen quod contemnit.]

[v. 460. (454.) *ΠΩΛΙΚΩΝ ΕΔΩΛΙΩΝ.* Hesych. *Πῶλος —— τὰς νέας καὶ παρθένους.* Sunt igitur *πωλικὰ ἑδώλια* thalami, in quibus seorsim a viris degebant virgines; *παρθενῶνας* vocat Prometh. v. 647.]

---

u) Paus. IX, 8, 7. x) Philostr. p. 854. Olear.

v. 464. *ΕΤΕΟΚΛΩι.* Eustath. in Iliad. *Α'*. p. 112. l. 40. Ὅτι διχῶς καὶ Πάτροκλος λέγεται ὡς Ἐτέοκλος, καὶ Πατροκλῆς ὡς Ἐτεοκλῆς. [Apollodor. III. 6. *Τινὲς δὲ Τυδέα μὲν καὶ Πολυνείκην οὐ καταριθμοῦσι· συγκαταλέγουσι δὲ τοῖς ἑπτὰ Ἐτέοκλον, Ἴφιον, καὶ Μηκιστέα: sunt qui Tydeum et Polynicem inter hosce minime connumerent, sed Eteoclum, Iphium et Mecisteum recensent.* Enimvero Eteocli fit mentio in Arundeliana Epocharum stela 37. *Ἀφ' οὗ Ἀργείων Ἐτέοκλος, Ἄδραστος καὶ Ἀμφιάραος ἐβασίλευσαν, καὶ τὸν ἀγῶνα ἐν Νεμέᾳ συνήθλευσαν πρῶτοι, ἔτη* |Η|ΗΗΗ|Δ|ΔΔΔΠΙΙ, *βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Θησέως: a quo Eteoclus, Adrastus et Amphiaraus Argis regnarunt, et in Nemea certamen primi celebrarunt, anni DCCCCLXXXVII, regnante Athenis Theseo.*]

Ibid. *ΠΑΛΟΣ.* Homerus, Iliad. *Γ'*. 316.

> *Κλήρους ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλον ἑλόντες,*
> *Ὁππότερος δὴ πρόσθεν ἀφείη χάλκεον ἔγχος.*

Cuius ad exemplum Virgilius, Aen. V. 490.

> —— **deiectamque aerea sortem — Accepit galea.** ——

Stat. Theb. VI. 389.

> **Et iam sortitus Prothous versarat ahena — Casside.** ——

[Antiquissimus erat mos excutiendi sortes, belli tempore ex galea, sicut pacis ex urna; atque hinc vox *πήληξ*, secundum Etymologici magni auctorem y). *Πήληξ*, inquit, *ἡ περικεφαλαία· ἀπὸ τοῦ πάλλεσθαι καὶ σείεσθαι τὰς περικεφαλαίας ἐν τῷ κλήρῳ, ὡς Ὅμηρος· Κλήρους ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλον ἑλόντες.* Ad Virgilianum illud supra laudatum, Aen. V. 490., Germanus Valens Guellius: „Sic et Caesar, Bell. Civil. I. 6. *Provinciae privatis decernuntur, duae consulares, duae praetoriae. Scipioni obvenit Syria, L. Domitio Gallia, Philippus et Marcellus privato consilio praetereuntur, neque eorum sortes deiiciuntur.* Hoc autem ab Homero, qui sortes galea Graecos versavisse est auctor, cum sortito quaererent quem Hectori singulari certamine opponerent, Il. *Η'*. 176. *Ἐν δ' ἔβαλον κυνέῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρείδαο κ. τ. λ.*

> —— *πάλλεν δὲ Γερήνιος ἱππότα Νέστωρ.*
> *Ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος κυνέης* ——

Item Il. *Ψ'*. 861.

> *Κλήρους δ' ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλον ἑλόντες.*

Et Odyss. *Κ'*. 206.

> *Κλήρους δ' ἐν κυνέῃ χαλκήρεϊ πάλλομεν ὦκα,*
> *Ἐκ δ' ἔθορε κλῆρος μεγαλήτορος Εὐρυλόχοιο.*

---

y) Etym. M. p. 670, 32.

Et Il. Ψ'. 352.

> Ἂν δ' ἔβαν ἐς δίφρους, ἐν δὲ κλήρους ἐβάλοντο·
> Πάλλ' Ἀχιλεὺς, ἐκ δὲ κλῆρος θόρε Νεστορίδαο.

Haec Guellius.]

[v. 466. (460.) *ΠΥΛΑΙΣΙ ΝΗΙΤΙΣΙ.* Hesych. *Ὁ ποιητὴς γὰρ οὐδέποτε πύλην ἑνικῶς λέγει, ἀλλὰ πληθυντικῶς.* Atqui studiosum fuisse Homeri imitatorem Aeschylum saepius observavimus.]

[v. 468. *ΔΙΝΕΙ.* Quod Ovidius, de arte amandi, III. 384.

> —— et in gyros ire coactus equus.

Tibull. [z]) IV. 94.

> Inque vicem modo directo contendere cursu,
> Seu libeat curvo brevius compellere gyro.

Latine proprie *flectere equum.* Hor. Od. III. 7. [a])

> Quamvis non alius flectere equum sciens.

Ovid. Epist. Heroid. IV. 79.

> Sive ferocis equi luctantia colla recurvas,
> Exiguo flexos miror in orbe pedes.

Iul. Pollux, Onomast. I. 11: „De his quae equiso facere debet: *χαμπὰς δὲ χρὴ ποιεῖσθαι καὶ στροφὰς καὶ ὑποστροφὰς, flexus quoque fieri oportet, conversiones et gyros.*]

v. 469. *ΦΙΜΟΙ, cami.* Ita usi sunt Septuaginta Interpretes Psal. XXXI. 9. Et B. Hieronymus in sua versione. Isidor. Orig. ult. cap. ult. *Camus est vinculum sive fraenum, quo equi coercentur.* Hesych. *Φιμοί· δεσμοί, παραστόμια.* [Ad Virgilianum illud, Georg. III. 399.

> Primaque ferratis praefigunt ora capistris ——

V. Cl. Germanus Valens Guellius: „Nonnunquam Graeci *φιμὸν* capistrum vocant, quo, non tantum inserto ori fraeno, sed toto ambitu, quasi fibula quadam, collecto rictu et ore, morsus arcetur. *Φιμὸν* quoque interdum Latini postomia vocant, *οἱονεὶ προστόμια.* Tale quid *καυσιλάκη, παύουσα κάπτειν, ἤτοι ἐσθίειν.*" Haec ille. Hesych. [b]) *Αὐλωτοί· φιμοί οἱ κημοί· διὰ τὸ τοῖς κημοῖς κώδωνας προσῆφθαι εἰς οὓς ἐμφυσῶντες οἱ ἵπποι φωνὴν σάλπιγγος προΐεντο.* Hoc est quod Aeschylus noster innuere videtur. *Συρίζουσι*, inquit, *βάρβαρον τρόπον*,

> Μυκτηροκόμποις πνεύμασι πληρούμενοι.]

[v. 470. (464.) *ΜΥΚΤΗΡΟΚΟΜΠΟΙΣ.* Iulius Pollux, Onomast. II. 4. *Καὶ μυκτῆρες εὐπνοώτεροι παρὰ Ξενοφῶντι.*]

v. 474. *ΒΟΑι ΔΕ Χ' ΟΥΤΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ.* Plaut. Rud. II. 5. [c]) de urna signata et sacra:

---

z) IV, 1, 94.
a) III, 7, 29.
b) Distingue sic: *Αὐλωτοὶ φιμοί· οἱ κημοί.*
c) II, 5, 21.

Nam haec literata est; ab se cantet quia sit.

[Euripides, Hippolyto, v. 877.

Βοᾷ βοᾷ δέλτος ἄλαστα.

Vociferantur pugillaria.

Noster, supra v. 440.

Χρυσοῖς δὲ φωνεῖ γράμμασι, πρήσω πόλιν.]

v. 480. (474.) *ΣΠΕΡΜΑ ΤΟΥ ΣΠΑΡΤΩΝ ΓΕΝΟΥΣ.* Vide quae ad v. 418. Qui dentibus serpentis a Cadmo disseminatis e tellure procreati sunt (Ovid. Metam. III. 110.), in quoque corpore lanceae nota erat; cuius etiam formam, qui in illa familia postea nati sunt, corpore retinuere, perdurante multa saecula nota illa eius stirpis, teste Plutarcho, de sera numinis vindicta [d]. Eosdem *γηγενεῖς* ab Aristotele dici observat P. Victorius, Var. Lect. VIII. 16.

[v. 483. *ΘΑΝΩΝ ΤΡΟΦΕΙΑ ΠΛΗΡΩΣΕΙ ΧΘΟΝΙ.* Nutritionis praemia persolvere; quod Dionys. Halic. *τῇ μητρὶ ἀποδοῦναι χάριτας·* alii [e]), *θρεπτήρια ἀποδιδόναι τοῖς γονεῦσι.* Egregie hoc describitur Oppiano, Halieut. V. 84.

Ὡς δὲ πάϊς γενετῆρα παλαίτερον ἀμφαγαπάζει
Φρόντισι γηροκόμοισιν ἀπὸ θρεπτήρια τίνων,
Τὸν δ' ἤδη μελέεσσι καὶ ὄμμασιν ἀδρανέοντα
Ἐνδυκέως μεθέπων προσπτύσσεται, ἔν τε κελεύθοις
Χεῖρ' ὀρέγων, καὶ πᾶσιν ἐν ἔργμασιν αὐτὸς ἀμύνων·
Πατρὶ δὲ γηράσκοντι νέον σθένος υἱέες εἰσίν.

Quippe summum hoc est filiorum erga parentes officium. Praeclare Aristoteles, Ethic. IX. 2. *Δόξειε δ' ἂν τροφῆς μὲν γονεῦσι δεῖν μάλιστ' ἐπαρκεῖν ὡς ὀφείλοντας, καὶ τοῖς αἰτίοις τοῦ εἶναι κάλλιον ἢ ἑαυτοῖς εἰς ταῦτ' ἐπαρκεῖν.* Ut et Hierocles, Comment. ad Aurea Carmina, v. 4. Oportet, inquit, liberos *πάντα πρὸς τῶν ἐκείνων (γονέων) χρείαν ἑτοίμως παρέχεσθαι, γεγηθότας καὶ ἡδομένους ἐπὶ τοῖς εἰς ἐκείνους πόνοις τε καὶ ἀναλώμασι. Τὸ γὰρ εὐχαρίστως ταῦτα ποιεῖν καὶ τὸν τῆς ἀρετῆς διασώζει νόμον, καὶ τὸν τῆς φύσεως ἀποδίδωσιν ἔρανον.* Inter leges Solonis ordinem ducit: *ἐάν τις μὴ τρέφῃ τοὺς γονέας, ἄτιμος ἔστω.* Atque hinc est quod Hesiodus mores depravatissimos ferrei saeculi describens ait, *Ἔργ. καὶ Ἡμ.* v. 189.

—— οὐδέ μὲν οἵ γε
Γηράντεσσι τοκεῦσιν ἀπὸ θρεπτήρια δοῖεν.

Schol. *Οἱ παλαιοὶ τοῖς γονεῦσιν ἐδίδουν τὰ θρέπτρα.* Et Theophrastus [f]) in Charactere *περὶ ἀπονοίας* „*τὴν μητέρα μὴ τρέφειν τῆς ἐσχάτης πονηρίας καὶ ἀπονοίας*" signum facit. Quin et pro infelicibus ducebantur, quibus, immatura morte praeventis,

---

d) Plut. d. S. N. V. p. 563. A. B. *e*) ut Hom. Il. IV, 476.
f) Theophr. Char. XIII. (VI.)

hanc gratiam persolvere non licuit. Homerus, de Simoisco ab Aiace interempto, Il. Δ. 476.

— οὐδὲ τοκεῦσι
Θρέπτρα φίλοις ἀπέδωκε, μινυνθάδιος δέ οἱ αἰών.

Neque enim sensus poetae est, eum in aetatis flore interfectum fuisse, quod parentibus debitam gratiam non retulisset, neque ἀντιλογικῶς ea verba ponuntur, ac si dixisset: ideo in iuventute occidit, quia parentes non honoravit (quod nonnemo opinatus est argumentum historiae belli Troiani) sed, ut ita dicam, ἀποτελεσματικῶς, et eventum solummodo respiciunt. Debitum honorem parentibus non rependit, nec nutritionis praemia iis persolvit, non quod ex impietate hoc facere noluit, sed quia fato immaturo praeventus haec praestare non potuit. Mortis acerbae periphrasis; ἐπί τινος πρὸ ὥρας τελευτήσαντος οἰκεῖον ῥηθῆναι τὸ οὐδὲ τοκεῦσι κ. τ. λ. Quanquam et πρὸ ὥρας τελευτᾶν in lege divina ponitur tanquam poena et consequens τῆς οὐκ ἀποδόσεως. Porro cum filius virtutibus et bonis moribus excultus fuerit, satis ampla educationis suae praemia parentibus persolvere dicebatur, quasi nulla alia θρεπτήρια expectarent parentes praeter liberorum virtutem. Hinc illud Menandri g) apud Theon. Progymn. p. 48.

Ἀνδρὸς πένητος υἱὸς ἐκτεθραμμένος
Οὐκ ἐξ ὑπαρχόντων ὁρῶν ᾐσχύνετο
Τὸν πατέρα μικρ' ἔχοντα, παιδευθεὶς γὰρ εὖ
Τὸν καρπὸν εὐθὺς ἀπεδίδου χάριτος καλόν.

Et egregie Phalaris in epistola quadam ad Lacritum, quem consolatur de morte filii: Νομίσας οὖν ἀξίας παρ' αὐτοῦ χάριτας ἀπειληφέναι γενέσεως καὶ ἀνατροφῆς, τὸ καλὸν κἀγαθὸν μέχρι τέλους αὐτὸν γεγονέναι, ταύτην αὐτῷ τὴν ἀμοιβὴν ἀντίδος, τὸ πρᾴως καὶ εὐπαραγορήτως τὴν ἐπ' αὐτῷ λύπην ἐνεγκεῖν; *quare sic tecum repute dignas gratias pro genitura simul et educatione te ab ipso recepisse, quod usque ad finem vitae bonus probusque permanserit; illique contra hoc rependito, ut vicem eius leniter et moderate doleas.* De his quidem τροφείοις intelligendus est Aeschylus noster, hoc illud est officium, quod terrae communi omnium parenti et nutrici quisque debet; non patriae tantum sed et peregrinae terrae, si quando ab exteris foveri et hospitio excipi contingat. Unde in hac ipsa tragoedia de Parthenopaeo Arcade, Argis educato, ait, v. 554.

Μέτοικος, Ἄργει δ' ἐκτίνων καλὰς τροφάς,
Πύργοις ἀπειλεῖ τοῖσδ' ἃ μὴ κραίνοι θεός.]

---

g) Menand. p. 124. Mein.

[v. 486. *ΜΗΔΕ ΜΟΙ ΦΘΟΝΕΙ ΛΕΓΩΝ.* Euripides Medea, v. 63.

> *Μὴ φθόνει φράσαι*]

v. 490. (484.) *ΤΩΣ ΝΙΝ ΖΕΥΣ ΝΕΜΕΤΩΡ.* Cui superbientes iactationum poenas dabant. Sophocles Antig. v. 129.

> *Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόμπους*
> *Ὑπερεχθαίρει* ——

Inde *Νέμεσις* ultrix superborum, quam ait Pausanias Attic. c. 33. [b]) *θεῶν μάλιστα ἀνθρώποις ὑβρισταῖς ἀπαραίτητον εἶναι.* Aristoteles ad Eudem. III. 7. *Μέσος δὲ τούτων* (scil. *φθονερίας καὶ χαιρεκακίας*) *ὁ νεμεσητικὸς, καὶ ὃ ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι τὴν Νέμεσιν, τὸ λυπεῖσθαι μὲν ἐπὶ ταῖς παρὰ τὴν ἀξίαν κακοπραγίαις· διὸ καὶ θεὸν οἴονται εἶναι τὴν Νέμεσιν.* Unde obiter Stobaeum supplendum esse monemus in epitome sua morali Peripatetica: *μεγαλοπρέπειαν δὲ μεσότητα (βαναυσίας καὶ μικροπρεπείας· Νέμεσιν δὲ μεσότητα) φθονερίας καὶ ἐπιχαιρεκακίας.*

[v. 492. *ΠΥΛΑΣ ΕΧΩΝ ΟΓΚΑΣ.* Ita et Apollodorus, III. 6. *Ἱππομέδων δὲ παρὰ τὰς Ὀγκαΐδας.*]

v. 493. *ΟΓΚΑΣ ΑΘΑΝΑΣ.* Hesych. *Ὄγκας Ἀθήνας· τὰς Ὠγυγίας πύλας λέγει.* At Apollodoro aliae Ogygiae, aliae Oncaides. Pausaniae Ogygiae nominatae sunt, Oncaides non sunt; eaedem igitur esse possunt. Steph. *Ὀγκαῖαι, πύλαι Θηβῶν· Εὐφορίων Θρακί.* Videtur autem hic Euphorion Aeschyli filius, et ipse tragicus.

v. 494. *ΙΠΠΟΜΕΔΟΝΤΟΣ ΣΧΗΜΑ.* Id est, Hippomedon. Veluti *σθένος*, *μένος* et *βία* frequentissime usurpantur. Et apud Euripidem in Phoeniss [hh]). *Καδμεία μέριμνα*, pro Cadmus; apud Horatium, Od. III. 21. *Catonis virtus*, *Κάτωνος βία*, pro Catone. Quomodo et Virgilium sub persona Didonis interpretandum censeo, Aen. IV. 654.

> Et nunc magna mei sub terris ibit imago.

Magna mei imago, id est, *ego*.

[Ibid. *ΜΕΓΑΣ ΤΥΠΟΣ.* Euripidis Antigone de eodem, Phoeniss. v. 129.

> *Ἒ, ἔ, ὡς γαῦρος, ὡς φοβερὸς εἰσιδεῖν, γίγαντι γηγενέτᾳ προσόμοιος.*]

v. 495. *ΑΣΠΙΔΟΣ ΚΥΚΛΟΝ.* *Κυκλικαὶ γὰρ ἦσαν αἱ ἀσπίδες τῶν παλαιῶν*, inquit Scholiastes Aristophanis in Vespas, v. 18. hunc locum proferens. Hesych. *Ἅλως, ἡ τοῦ ἡλίου ἢ σελήνης περιφέρεια. Αἰσχύλος· περιφέρεια τῆς ἀσπίδος, καὶ κύκλος.* Virg. Aen. III. 637.

> Argolici clypei aut Phoebeae lampadis instar.

---

b) Paus. I, 33, §. 2.

hh) Phoen. 1070.

hanc gratiam persolvere non licuit. Homerus, de Simoisco ab Aiace interempto, Il. Δ. 476.

— οὐδὲ τοκεῦσι
Θρέπτρα φίλοις ἀπέδωκε, μινυνθάδιος δέ οἱ αἰών.

Neque enim sensus poetae est, eum in aetatis flore interfectum fuisse, quod parentibus debitam gratiam non retulisset, neque ἀντιλογικῶς ea verba ponuntur, ac si dixisset: ideo in iuventute occidit, quia parentes non honoravit (quod nonnemo opinatus est argumentum historiae belli Troiani) sed, ut ita dicam, ἀποτελεσματικῶς, et eventum solummodo respiciunt. Debitum honorem parentibus non rependit, nec nutritionis praemia iis persolvit, non quod ex impietate hoc facere noluit, sed quia fato immaturo praeventus haec praestare non potuit. Mortis acerbae periphrasis; ἐπί τινος πρὸ ὥρας τελευτήσαντος οἰκεῖον ῥηθῆναι τὸ οὐδὲ τοκεῦσι κ. τ. λ. Quanquam et πρὸ ὥρας τελευτᾶν in lege divina ponitur tanquam poena et consequens τῆς οὐκ ἀποδόσεως. Porro cum filius virtutibus et bonis moribus excultus fuerit, satis ampla educationis suae praemia parentibus persolvere dicebatur, quasi nulla alia θρεπτήρια expectarent parentes praeter liberorum virtutem. Hinc illud Menandri g) apud Theon. Progymn. p. 48.

Ἀνδρὸς πένητος υἱὸς ἐκτεθραμμένος
Οὐκ ἐξ ὑπαρχόντων ὁρῶν ᾐσχύνετο
Τὸν πατέρα μικρ' ἔχοντα, παιδευθεὶς γὰρ εὖ
Τὸν καρπὸν εὐθὺς ἀπεδίδου χάριτος καλόν.

Et egregie Phalaris in epistola quadam ad Lacritum, quem consolatur de morte filii: Νομίσας οὖν ἀξίας παρ' αὐτοῦ χάριτας ἀπειληφέναι γενέσεως καὶ ἀνατροφῆς, τὸ καλὸν κἀγαθὸν μέχρι τέλους αὐτὸν γεγονέναι, ταύτην αὐτῷ τὴν ἀμοιβὴν ἀντίδος, τὸ πράως καὶ εὐπαραγορήτως τὴν ἐπ' αὐτῷ λύπην ἐνεγκεῖν; *quare sic tecum repules dignas gratias pro genitura simul et educatione te ab ipso recepisse, quod usque ad finem vitae bonus probusque permanserit; illique contra hoc rependito, ut vicem eius leniter et moderate doleas.* De his quidem τροφείοις intelligendus est Aeschylus noster, hoc illud est officium, quod terrae communi omnium parenti et nutrici quisque debet; non patriae tantum sed et peregrinae terrae, si quando ab exteris foveri et hospitio excipi contingat. Unde in hac ipsa tragoedia de Parthenopaeo Arcade, Argis educato, ait, v. 554.

Μέτοικος, Ἄργει δ' ἐκτίνων καλὰς τροφάς,
Πύργοις ἀπειλεῖ τοῖσδ' ἃ μὴ κραίνοι θεός.]

---

g) Menand. p. 124. Mein.

[v. 486. *ΜΗΔΕ ΜΟΙ ΦΘΟΝΕΙ ΛΕΓΩΝ*. Euripides Medea, v. 63.

Μὴ φθόνει φράσαι]

v. 490. (484.) *ΤΩΣ ΝΙΝ ΖΕΥΣ ΝΕΜΕΤΩΡ*. Cui superbientes iactationum poenas dabant. Sophocles Antig. v. 129.

Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόμπους
Ὑπερεχθαίρει ——

Inde *Νέμεσις* ultrix superborum, quam ait Pausanias Attic. c. 33. h) *θεῶν μάλιστα ἀνθρώποις ὑβρισταῖς ἀπαραίτητον εἶναι*. Aristoteles ad Eudem. III. 7. *Μέσος δὲ τούτων* (scil. *φθονερίας καὶ χαιρεκακίας*) *ὁ νεμεσητικὸς, καὶ ὃ ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι τὴν Νέμεσιν, τὸ λυπεῖσθαι μὲν ἐπὶ ταῖς παρὰ τὴν ἀξίαν κακοπραγίαις· διὸ καὶ θεὸν οἴονται εἶναι τὴν Νέμεσιν*. Unde obiter Stobaeum supplendum esse monemus in epitome sua morali Peripatetica: *μεγαλοπρέπειαν δὲ μεσότητα (βαναυσίας καὶ μικροπρεπείας· Νέμεσιν δὲ μεσότητα) φθονερίας καὶ ἐπιχαιρεκακίας*.

[v. 492. *ΠΥΛΑΣ ΕΧΩΝ ΟΓΚΑΣ*. Ita et Apollodorus, III. 6. *Ἱππομέδων δὲ παρὰ τὰς Ὀγκαΐδας*.]

v. 493. *ΟΓΚΑΣ ΑΘΑΝΑΣ*. Hesych. *Ὄγκας Ἀθήνας· τὰς Ὠγυγίας πύλας λέγει*. At Apollodoro aliae Ogygiae, aliae Oncaides. Pausaniae Ogygiae nominatae sunt, Oncaides non sunt; eaedem igitur esse possunt. Steph. *Ὀγκαῖαι, πύλαι Θηβῶν· Εὐφορίων Θρακί*. Videtur autem hic Euphorion Aeschyli filius, et ipse tragicus.

v. 494. *ΙΠΠΩΜΕΔΟΝΤΟΣ ΣΧΗΜΑ*. Id est, Hippomedon. Veluti *σθένος*, *μένος* et *βία* frequentissime usurpantur. Et apud Euripidem in Phoeniss hh). *Καδμεία μέριμνα*, pro Cadmus; apud Horatium, Od. III. 21. *Catonis virtus*, *Κάτωνος βία*, pro Catone. Quomodo et Virgilium sub persona Didonis interpretandum censeo, Aen. IV. 654.

Et nunc magna mei sub terris ibit imago.

Magna mei imago, id est, *ego*.

[Ibid. *ΜΕΓΑΣ ΤΥΠΟΣ*. Euripidis Antigone de eodem, Phoeniss. v. 129.

Ἒ, ἔ, ὡς γαῦρος, ὡς φοβερὸς εἰσιδεῖν, γίγαντι γηγενέτα προσόμοιος.]

v. 495. *ΑΣΠΙΔΟΣ ΚΥΚΛΟΝ*. *Κυκλικαὶ γάρ ἦσαν αἱ ἀσπίδες τῶν παλαιῶν*, inquit Scholiastes Aristophanis in Vespas, v. 18. hunc locum proferens. Hesych. *Ἅλως, ἡ τοῦ ἡλίου ἢ σελήνης περιφέρεια. Αἰσχύλος· περιφέρεια τῆς ἀσπίδος, καὶ κύκλος*. Virg. Aen. III. 637.

Argolici clypei aut Phoebeae lampadis instar.

---

h) Paus. I, 33, §. 2.

hh) Phoen. 1070.

Ubi Servius: *Causa magnitudinis, Graecorum enim clypei rotundi, ut Cato I. Originum ait.* Ammianus, XXIV. 2. *Arcis medietas in sublime consurgens tereti ambitu Argolici scuti speciem ostendebat.* [Atque hoc idem voluit Homerus, cum dixerit, *ἀσπίδα πάντοσε ἴσην*: qua ratione *ἄσπις* dicitur, Eustath. in Iliad. *Ξ'*. p. 996. l. 23. *παρὰ τὸ ᾱ στερητικὸν καὶ τὸ σπίζω ὃ ἐστιν ἐκτείνω, ἡ μὴ ἐκτεταμένη, ἀλλ' εἰς κύκλον συνηγμένη*. Ipsi Romani ante bellum Sabinum huiusmodi clypeis usi sunt; Sabinis vero in civitatem receptis, eorum scutis Romulus uti maluit. Plutarch. in Romulo i) p. 30. *Θυρεοῖς δὲ τοῖς ἐκείνων ὁ Ῥωμύλος ἐχρήσατο, καὶ μετέβαλε τὸν ὁπλισμὸν ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν Ῥωμαίων, Ἀργολικὰς πρότερον ἀσπίδας φορούντων.*]

[v. 496. *ΑΛΛΩΣ*. Hesych. *Ἄλλως· ματαίως.* Callim. Epigr. XXIII. 4. *Ἐγὼ δ' ἄλλως οὔνομα τύμβος ἔχων.* Ubi Vulcanius: „*ἄλλως*, hoc est *μάτην*, significat enim *κενοτάφιον* sive *κωφὸν λίθακα* ei positum."]

[v. 497. *Ο ΣΗΜΑΤΟΥΡΓΟΣ Δ' ΟΥ ΤΙΣ ΕΥΤΕΛΗΣ.* Apuleius, Metam. II. p. 39. *In quo summum specimen operae fabrilis egregius ille signifex prodidit.* Arnob. VI. p. 199. *Inter significes ille memoratus Phidias.* Sidonius: *Quem Graecia suis commentariis, pictoribus significibusque illustris, sacravit templis, formavit statuis.*]

[v. 499. *ΤΥΦΩΝ'*. Aliter Statius in descriptione scuti Hippomedontis, IV. 133.

— perfectaque vivit in auro
Nox Danai. Sontes furiarum lampade nigra
Quinquaginta ardent thalami, pater ipse cruentis
In foribus laudatque nefas atque inspicit enses.]

v. 500. (494.) *ΠΥΡΟΣ ΚΑΣΙΝ.* [V. Cl. Petrus Victorius Var. Lect. XXIII. 5. „Consueverat M. Varro *μεταφορικῶς* adpellare *res aliquas inanimes rerum itidem inanimarum filios*, quod inde tanquam natae ac procreatae forent, cum tamen hoc nomen proprium animantium sit, atque ipsis primo conveniat. Idem etiam fecerunt Graeci poetae, ut Aeschylus, *Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις*, cuius verba haec sunt:

Λιγνὺν μέλαιναν, αἰόλην πυρὸς κάσιν.

Pindarus, qui *imbres* vocavit *filios nebularum*, ita canens, Olymp. XI. k) 2. *ἔστιν δ' οὐρανίων ὑδάτων ὀμβρίων παίδων νεφέλης.*" Haec ille.] Ita in Agamemnone, v. 503. pulverem vocat *κάσιν πηλοῦ*.

Ibid. Schol. *B'*. *ΒΑΗΛΟΣ ΑΠΟ ΛΥΧΝΩΝ.* Lege *βόλλος* ex Etymologico l): quamvis videtur esse *ἀπὸ τοῦ βάλλειν*.

---

i) cap. 21. p. 30.

k) Ol. X. init. Bkh.

l) Etym. M. 198, 39.

v. 501. *ΟΦΕΩΝ ΔΕ ΠΛΕΚΤΑΝΑΙΣΙ.* Apuleius, Metam. V. p. 157. *Immanem colubrum multinodis voluminibus serpentem.* Sic Avienus Perieg.

—— cerastarum sinuosa volumina —

[Virgil. Georg. II. 153.

—— neque tanto
Squameus in spiram tractu se colligit anguis.

Apollonius, de dracone, Argonaut. IV. 143.

Ὡς τότ' ἐκεῖνο πέλωρον ἀπειρεσίας ἐλέλιξε
Ῥυμβόνας ἀζαλέῃσιν ἐπηρεφέας φολίδεσσι.

Ubi interpres, ῥυμβόνας, τὰς εἰλήσεις τῆς σπείρας, τὰς περιδινήσεις καὶ συστροφάς.]

Ibid. *ΠΕΡΙΔΡΟΜΟΝ ΚΥΤΟΣ ΚΥΚΛΟΥ.* De eodem Statius, Thebaid. IV. 131.

—— humeros et pectora late
Flammeus orbis habet.]

v. 504. *ΘΥΑΣ ΩΣ.* Pacuvius, in Teucro, v. 317. [l])

Flexanima tanquam lymphata, ut Bacchi sacris
Commota, in tumulis Teucrum commemorans suum.

Virgilius, Aen. IV. 302.

—— qualis commotis excita sacris
Thyas ——

[Etymolog. [m]) Θυάδες, αἱ βάκχαι· παρὰ τὸ θύω, τὸ ὁρμῶ.]

[v. 507. *ΗΤ' ΑΓΧΙΠΤΟΛΙΣ.* Fortasse ἡ δ' ἀγχίπτολις.] Videtur omnino expositio cognominis Minervae, cuius ratio etiam redditur verbis sequentibus. Vult igitur Ὄγκαν Thebanis hanc dictam Deam ἀπὸ τοῦ ἔχειν, quasi ἐχομένην, proximam, adhaerentem, affixam, urbi scilicet, quod ad portas esset posita. Hesychio dicitur Ὄγγα. Neque id corrupte, ut literarum series ostendit. Forte eadem quae Λογγάτις Lycophroni, v. 525.

Βοαρμία Λογγάτις Ὁμολωΐς βία.

Recte Ὁμολωΐς, unde portae ὁμολωΐδες. Nam quod Λογγάς oppidum Boeotiae sit, puto commentum esse Tzetzae [n]). Nam et Lycoph. rursus v. 1037.

Κλεινόν θ' ἵδρυμα παρθένου Λογγάτιδος
Ἕλωρος ἔνθα ψυχρὸν ἐκβάλλει πόρον.

v. 509. *ΔΡΑΚΟΝΤΑ ΔΥΣΧΙΜΟΝ.* Hoelzlinus in Apollonium, IV. 1508. dubitat an legendum potius δύσχυμον, si admittenda fuerit H. Stephani coniectura in Apollonii locum praedictum, qui pro μελάγχιμον legit μελάγχυμον.

---

l) p. 143. Both. m) Etym. M. 457, 19. n) Tzetz. ad Lycophr. 520.

v. 512. (506.) *ΕΞΙΣΤΟΡΗΣΑΙ ΜΟΙΡΑΝ.* Ab ἵστημι ἵστωρ. Inde qui expertus fit rei alicuius id ἱστορῆσαι dicitur. Plutarchus, in Cicerone o), p. 861. ὥστε τοὺς πατέρας τῶν παίδων ἐπιφοιτᾷν τοῖς διδασκαλείοις, ὄψει τε βουλομένους ἰδεῖν τὸν Κικέρωνα, καὶ τὴν ὑμνουμένην αὐτοῦ περὶ τὰς μαθήσεις ὀξύτητα καὶ σύνεσιν ἱστορῆσαι. Nec aliter forsan accipiendus D. Paulus, Gal. I. 18. qui Hierosolymam rediit ἱστορῆσαι Πέτρον; non simpliciter ut viseret, sed ut notitiam compararet Apostoli sanctissimi, cui hactenus ignotus fuerat. Cicero ad Atticum, II. 8. *Nunc si quid in ea epistola, quam ante diem XVI. Kal. Maii dedisti, fuit historia dignum, scribe quamprimum, ne ignorem:* hoc est, scitu dignum. Platonem refert Apuleius, de Dogm. Platon. I. p. 571. in Siciliam profectum, *primo, historiae gratia, ut naturam Aetnae et naturam concavi montis intelligeret:* quod Laertius, III. 18. μετὰ θέαν τῆς νήσου, ubi graecismum optime agnovit doctissimus Casaubonus. Noster, in Agamemn. v. 685.

Εἰ δ' οὖν τις ἀκτὶς ἡλίου νιν ἱστορεῖ
Καὶ ζῶντα καὶ βλέποντα ——

v. 514. *ΕΡΜΗΣ ΕΥΛΟΓΩΣ ΣΥΝΗΓΑΓΕΝ.* Si quid boni fortuito accidisset, Mercurio auctori adscriptum est, atque inde ἕρμαιον dictum, quod ab Hesychio redditur εὕρημα, ἢ κέρδος. Eustathius, ad Odyss. Π'. p. 1809. l. 47. Ὅτι δὲ ἕρμαιον τὸ εὕρημα Ἑρμῇ καὶ αὐτῷ παρωνόμασται κερδώῳ δηλαδή· ὅθεν καὶ εὐερμεῖν ῥῆμα τὸ εὐτυχεῖν, καὶ εὐερμία ἡ εὐτυχία ἐν ἄλλοις δεδήλωται σαφῶς. Unde proverbium σῦκον ἐφ' Ἑρμῇ, ἤγουν ἕρμαιον καὶ εὕρημα ἐκκείμενον ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ εὐτυχόντος*). Hesychius, κοινὸς Ἑρμῆς (ita distingue) παροιμία ἐπὶ τῶν κοινῇ τι εὑρισκόντων. [Neque tamen paroemiam hanc inde tantum desumtam opinor, quod Mercurius lucri praeses fuerit (quod monuit Eustathius loco citato, ut et alibi p), διὰ τὸ τοῖς κέρδεσιν ἐπιστατεῖν τὸν Ἑρμῆν ἕρμαιον λέγεται τὸ κατὰ τύχην εὑρεθὲν ἀγαθόν), sed etiam quia viis praefectus: quippe cum, duobus scilicet itinerantibus, alter in εὕρημα aliquod incidit, alter partem rei invento sibi vendicat hisce verbis: κοινὸς Ἑρμῆς, quia scilicet Mercurius et κέρδωος et ἐνόδιος, et lucri et viarum praeses. Vid. Mich. Apostol. Proverb. IX. 11.]

v. 520. (514.) *ΚΟΥΠΩ ΤΙΣ ΕΙΔΕ ΖΗΝΑ ΠΟΥ ΝΙΚΩΜΕΝΟΝ.* Aristides, Orat. Tom. I. p. 5. Οὐδ' ἐκινδύνευσε Ζεὺς, οὐδ' ἂν ποτε κινδυνεύσῃ. Ita enim legendus iste locus.

[v. 522. *ΠΡΟΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΝΤΩΝ Δ' ΕΣΜΕΝ ΟΙ Δ' ΗΣΣΩΜΕΝΩΝ.* H. e. πρὸς τῶν ἡσσωμένων. *Nos*, inquit, *sumus cum victoribus, illi cum victis.* Quia Typhonem debellavit Iupiter, unde πηλογόνων ἐλατὴρ Callimacho, Hymn. I. 3.

o) cap. 2. *) scr. εὐτυχοῦντος. p) ad Il. p. 999, 11.

et *victor* dictus; cuius cognominis apud Livium q) caeterosque historicos passim fit mentio: extant et numismata Augusti, Hadriani, aliorumque Impp. IOVI VICTORI inscripta. Nec tamen praetereundum est παρόραμα viri doctissimi Cl. Salmasii in Plinianis exercitationibus, qui Victori Iovi bovem immolatum ab Hercule vult, his Ovidii versibus, Fast. I. 579:

Immolat ex illis taurum tibi Iupiter unum
Victor, et Evandrum ruricolasque vocat.

At quis non videt virum eruditissimum casum quintum pro primo posuisse? Non enim victori Hercules taurum, sed victor immolavit, quo nomine eum hac ipsa re peculiariter appellatum invenimus: Ovidius, paulo ante, v. 561.

—— vocemque sequutus
Impia per sylvas victor ad antra venit.

Evander, Aen. VIII. 362.

—— haec limina victor
Alcides subiit.]

[v. 533. (527.) *ΒΟΡΕΑΙΣΙΝ ΠΥΛΑΙΣ.* Apollodorus, III. 6. *Παρθενοπαῖος παρὰ τὰς Ἠλέκτρας.*]

v. 535. *ΟΜΝΥΣΙ Δ' ΑΙΧΜΗΝ.* Iustinus, Epitome Trogi Pompeii XLIII. 3. *Per ea adhuc tempora reges hastas pro diademate habebant, quas Graeci σκῆπτρα dixere: nam et ab origine rerum pro Diis immortalibus veteres hastas coluere: ob cuius religionis memoriam adhuc Deorum simulacris hastae adduntur.* Haec Iustinus: quae nostro miram lucem afferunt. *Hasta,* inquit Festus, *olim summum armorum imperium significabat: neque vero tantum imperium militare, sed et summam etiam in civilibus auctoritatem hasta communiter designavit.* Hinc patet hastam et σκῆπτρον idem olim fuisse. Unde Euripides de Polymestore in Hecuba, v. 7.

Ὃς τὴν ἀρίστην χεῤῥονησίαν πλάκα
Σπείρει, φίλιππον λαὸν εὐθύνων δορί.

Sceptrum iurare apud antiquos regibus solenne fuit. Quod ex Homero liquet. Il. *Α'*. 234.

Ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον ——

Plautus, Curcul. IV. 4. r)

At ita me machaera et clypeus bene iuvent.

[Suidas, *Ὅρκιον σκῆπτρον· καθ' οὗ ὤμνυον οἱ βασιλεῖς· ἢ ῥάβδος.* Antigone apud Euripidem, Phoenissis, v. 1671.

Ἴστω σίδηρος, ὅρκιόν τέ μοι ξίφος.

---

q) Liv. X, 29. 42. et alibi. r) IV, 4, 18.

De Quadis, Ammianus Marcellinus, XVII. 12. *Adepti veniam iussa fecerunt: eductisque mucronibus, quos pro numinibus colunt, iuravere se permansuros in fide.*]

Ibid. *ΜΑΛΛΟΝ ΘΕΟΥ.* Mezentius apud Virg. Aen. X. 773.

Dextra mihi deus, et telum quod missile libro.

Capaneus apud Statium, Theb. III. 615.

— virtus mihi numen et ensis, Quem teneo. —

[Idas apud Apollon. Argonaut. I. 467.

— *οὐδέ μ' ὀφέλλει — Ζεὺς τόσον ὁσσάτιόν περ ἐμὸν δόρυ.*

Capaneus apud Statium, Theb. IX. 547.

— Ades o mihi dextera tantum
Tu praeses bellis et inevitabile numen,
Te voco, te solam superum contemptor adoro.

Acinacem, seu hastam Persicam coluisse Scythas tradit Lucianus, in [Iov.] Tragoed. c. 42. s) *Σκύθαι μὲν ἀκινάκῃ θύουσι.* Id ipsum tradit Arnobius adversus Gentes, VI. p. 196. Confirmat Epiphanius in praefat. ad Haeres. Non absimile est, quod refertur ab Ammiano Marcellino t), nuper citato, de Quadis.]

[v. 536. *ΟΜΜΑΤΩΝ ΥΠΕΡΤΕΡΟΝ.* V. Cl. Hadrianus Iunius in adagiis: „*Quod quis unice carum habet, id plus oculis suis amare dicitur.* Catullus, Carm. III. 5.

Quem plus illa oculis suis amabat.

Et iterum, Carm. XIV. 1.

Ni te plus oculis meis amarem — Iucundissime Calve.

Et rursus, Carm. CII. 2.

Ambobus mihi quae carior est oculis.

Aeschylus in fabula cui nomen Septem ad Thebas:

Ὄμνυσι δ' αἰχμὴν κ. τ. λ. adiurat hastam, quam deo reverentius Colit ferox, et longe plus oculis suis.

Moses in cantico suo, quod extat Deuteronom. XXXII. 10. *ἐφύλαξεν αὐτὸν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ*, id est: *custodivit eum instar pupillae oculi.*" Haec ille.]

[v. 537. *ΒΙΑι ΔΙΟΣ.* Robortelli editio *βίᾳ δορός*, quod probo.]

v. 538. *ΜΑΤΡΟΣ ΕΞ ΟΡΕΣΚΟΟΥ.* Scholiastes A[...] Antiopam vocat. Sed Euripidi, Phoeniss. v. 152. *Ἀταλάντης γόνος* dicitur, ut et Ovidio. Servius ad Aeneid. VI. 47[...]

---

s) Vol. II. p. 690.

t) Amm. Marc. XVII, 12.

alios nominat parentes. Vide Bernart. in Statii Theb. p. 175. [et Germ. Val. Guellium ad Virgilianum illud supra laudatum Aen. VI. 479.]

v. 539. *ΒΛΑΣΤΗΜΑ ΚΑΛΛΙΠΡΩΡΟΝ.* [Ita conversa metaphora νῆες μιλτοπάρῃοι dicuntur Homero, Iliad. *B'*. 637. Noster, Agamemn. v. 243.

— στόματός τε καλλιπρῴρου φυλακὰν κάτασχεῖν.

Ubi Scholiast. *Καλλιπρώρου· εὐμόρφου.* Hesych. *Εὔπρωρον· εὐπρόσωπον.* Idem, *Καλλίπρωρον, εὐπρόσωπον.*] Statius, Theb. IV. 251.

> Pulcrior hand ulli triste ad discrimen ituro
> Vultus; et egregiae tanta indulgentia formae:
> Nec desunt animi, veniat modo fortior aetas.

[Ibid. *ΑΝΔΡΟΠΑΙΣ.* Suidas, *Ἀνδρόπαις· ὁ ἤδη ἀνδρούμενος παῖς, puer ad aetatem virilem iam perveniens.* Virg. Aen. IX. 311.

> Ante annos animumque gerens curamque virilem.

Pindar. Olymp. IV. 40. x)

> Φύονται δὲ καὶ νέοις Ἐν ἀνδράσι πολιαὶ Θαμὰ, καὶ παρὰ τὸν ἁλικίας Ἐοικότα χρόνον.

Persius, IV. 4.

> Et rerum prudentia velox — Ante pilos venit.]

v. 540. (534.) *ΣΤΕΙΧΕΙ Δ' ΙΟΥΛΟΣ ΑΡΤΙ.* Homerus, Odyss. *Λ'*. 318.

> — πρίν σφωϊν ὑπὸ κροτάφοισιν ἰούλους
> Ἀνθῆσαι, πυκάσαι τε γένυν εὐανθέϊ λάχνῃ.

Pindarus, Olymp. I. 109. y)

> Πρὸς εὐάνθεμον δ' ὅτε φυὰν Λάχναι νιν μέλαν γένειον ἔρεφον.

Pacuvius z):

> Nunc primum opacat flore lanugo genas.

[Nostro accinit Statius, apud quem, Thebaid. IV. 336. Parthenopaeum Atalanta sic alloquitur:

> Expecta dum maior honos, dum firmius aevum,
> Dum roseis venit umbra genis, vultusque recedunt
> Ore mei.]

[v. 542. *ΠΑΡΘΕΝΩΝ ΕΠΩΝΥΜΟΝ.* *Παρθενοπαῖος.* Qua vero ratione id nomen ei impositum, disce ex Lactantio, Statii interprete, ad Thebaid. IV. 336. *Atalanta, Iasi filia, fugiens concubitus, in venando Dianae comes est facta, sed a Me-*

---

x) Ol. IV, 26. Bkh. y) Ol. I, 67. Bkh.
z) Pacuv. ap. Fest. v. gena. (fragm. inc. p. 149. Both.)

leagro hoc adinsinuante compressa puerum edidit, cuius conceptum, quia diu sub virginitate celaverat, Parthenopaeum vocavit.]

v. 543. *ΓΟΡΓΟΝ Δ' ΟΜΜ' ΕΧΩΝ.* Eurip. Phoen. v. 148.

—— ὄμμασι γοργὸς ἐσιδεῖν.

[Aelianus in descriptione militis a Theone depicti, Var. Hist. II. 44. Γοργὸν μὲν αὐτῷ βλέπουσιν οἱ ὀφθαλμοί. Hesych. Γοργῶπιν· φοβεροφθαλμόν.]

[v. 545. *ΤΟ ΓΑΡ ΠΟΛΕΩΣ ΟΝΕΙΔΟΣ.* Aliter Statius Thebaid. IV. 266.

Imbelli parma pictus Calydonia matris — Praelia.]

[v. 546. *ΚΥΚΛΩΤΩι ΣΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙ.* Magni adeo fuerunt antiquorum clypei, ut totum corpus tegerent; unde ἀσπὶς ἀμφιβρότη saepius dicitur Homero [a]), h. e. περὶ ὅλον τὸν βροτὸν περιέχουσα, vel ἑκατέρωθεν τὸν βροτὸν σκέπουσα καὶ κρύπτουσα. Idem, Iliad. Ζ'. 117. Hectoris clypeum summa orbis parte cervicem, infima talos verberasse ait. Quod ex aere constabant veterum clypei notius est quam ut exempla adducam.]

[v. 547. *ΩΜΟΣΙΤΟΝ.* Ὠμοφάγον, ὠμηστήν. Eurip. Bacchis, v. 337.

Ὁρᾷς τὸν Ἀκταίωνος ἄθλιον μόρον,
Ὃν ὠμόσιτοι σκύλακες, ἃς ἐθρέψατο,
Διεσπάσαντο.]

v. 548. *ΕΝΩΜΑ.* Homerus, Odyss. Φ'. 245.

Εὐρύμαχος δ' ἤδη τόξον μέγα [μετὰ] χερσὶν ἐνώμα.

Atque hoc sensu νέμω, a quo νωμάω derivatum, usurpatur in hac ipsa tragoedia, v. 596.

—— ἀσπίδ' εὔκυκλον νέμων.

[Ibid. *ΕΚΚΡΟΥΣΤΟΝ.* Ἐκκρούεσθαι et εἰσκρούεσθαι dicuntur metalla, quae introrsum aut exterius adacta sunt. Traho igitur sensum ad sculpturam, et intelligo de signo Sphingis extra clypeum stantis; quales asperitates Itali vocant *bassi* aut *mezzi rilievi.* Neuter Scholiastes praelucet ad germanum loci sensum. Ἐγκεκρουσμένον μέτρον V. Cl. Is. Casaubonus egregie et emendavit et explicavit apud Theophrastum [b]) in Charactere βδελυρίας.]

v. 551. (545.) *ΚΑΠΗΛΕΥΣΕΙΝ ΜΑΧΗΝ.* *Cauponaturus pugnam.* Observat Etymologus [c]) quod Aeschylus τὰ δόλια πάντα καλεῖ κάπηλα —— κάπηλα προφέρων τεχνήματα. Suidas ἀκαπήλευτον exponit ἄδολον. [Paroemiographus: „Dicun

a) Hom. Il. II, 389.

b) Theophr. Char. XII. (XI.)

c) Etymol. 490, 12.

tur καπηλεύσειν μάχην seu *cauponari bellum* ii, qui more cauponum omnia pecuniae causa faciunt, ac donis vel ipsi hostes corrumpunt, vel ab iisdem se patiuntur corrumpi, et auro denique magis quam viribus bellum gerunt. Sic Philippus, Alexandri pater, Graecos fere omnes partim pecunia ac dolis partim vi subegit. Aeschylus in Sept. ad Thebas:

Ἐλθὼν δ' ἔοικεν οὐ καπηλεύσειν μάχην.

Cicero ex Ennio sub Pyrrhi persona, Offic. I. 12.:

Non mi aurum posco nec mi pretium dederitis;
Nec cauponantes bellum sed belligerantes,
Ferro non auro vitam cernamus utrique."]

[v. 560. (554.) *ΑΝΗΡ ΑΚΟΜΠΟΣ, ΧΕΙΡ Δ' ΟΡΑι ΤΟ ΔΡΑΣΙΜΟΝ.* Apud Sophoclem in Philoctete Ulysses de se ipso iuvene, v. 95.

Γλῶσσαν μὲν ἀργὸν, χεῖρα δ' εἶχον ἐργάτιν.]

v. 562. Schol. *Α'. ΠΑΡΘΕΝΟΠΑΙΟΥ.* Imo, ut puto, Hyperbii: certe ita Schol. Arund. [Neque enim ad nuntii verba respicit Eteocles, sed ad propria. Ita et nuntius v. 480.

Γίγας ὅδ' ἄλλος τοῦ πάρος λελεγμένου — Μείζων.

Tydeo sc. maior, de quo ipse sermonem fecerat, non Menalippo, de quo Eteocles.]

[Ibid. *ΓΛΩΣΣΑΝ ΕΡΓΜΑΤΩΝ ΑΤΕΡ.* Euripides, Hecuba, v. 1187.

— ἀνθρώποισιν οὐκ ἐχρῆν ποτε
Τῶν πραγμάτων τὴν γλῶσσαν ἰσχύειν πλέον.

Quod Lucianus d) imitatus dixit τὰ ἔργα ὑπερφθέγγεσθαι τοὺς λόγους.]

[v. 563. *ΕΣΩ ΠΥΛΩΝ ΡΕΟΥΣΑΝ.* Scholiaste, *Α'.* Ἔσω τῶν τῆς πόλεως πυλῶν: perperam; πύλαι enim στόματος sunt, quas hic intelligit Aeschylus.]

[v. 576. (570.) *ΟΜΟΛΩΙΣΙΝ ΔΕ ΠΡΟΣ ΠΥΛΑΙΣ.* Aliter Apollodorus, III. 6. Ἄδραστος μὲν παρὰ τὰς Ὁμολωΐδας πύλας ἔστη, κ. τ. λ. Ἀμφιάραος δὲ παρὰ τὰς Προιτίδας. Porro portae Homoloidae ita dictae, ut videtur, a Iove Homoloio. Suidas, Ὁμολώϊος Ζεύς· ἐν Θήβαις καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσι Βοιωτικαῖς, καὶ ἐν Θεσσαλίᾳ· ἀπὸ Ὁμολωΐας προφήτιδος τῆς Ἐννυέως· ἣν προφῆτιν εἰς Δελφοὺς πεμφθῆναι, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν δευτέρῳ Θηβαϊκῶν. Verum Michael. Apostol. Proverb. XIV. 40. monet, Cererem Ὁμολωΐαν Thebis cultam fuisse. Ἔστι δὲ, inquit, καὶ Δημήτηρ Ὁμολωΐα ἐν Θήβαις. Hesych. Ὁμολοΐδες· πύλαι ἐν Θήβαις. Idem Ὁμόλοος Ζεύς· (Stephanus Ὁμόλοιος,

d) Lucian. Tox. 35. (vol. II, p. 544.)

hanc gratiam persolvere non licuit. Homerus, de Simoisco ab Aiace interempto, Il. Δ. 476.

— οὐδὲ τοκεῦσι
Θρέπτρα φίλοις ἀπέδωκε, μινυνθάδιος δέ οἱ αἰών.

Neque enim sensus poetae est, eum in aetatis flore interfectum fuisse, quod parentibus debitam gratiam non retulisset, neque ἀντιλογικῶς ea verba ponuntur, ac si dixisset: ideo in iuventute occidit, quia parentes non honoravit (quod nonnemo opinatus est argumentum historiae belli Troiani) sed, ut ita dicam, ἀποτελεσματικῶς, et eventum solummodo respiciunt. Debitum honorem parentibus non rependit, nec nutritionis praemia iis persolvit, non quod ex impietate hoc facere noluit, sed quia fato immaturo praeventus haec praestare non potuit. Mortis acerbae periphrasis; ἐπί τινος πρὸ ὥρας τελευτήσαντος οἰκεῖον ῥηθῆναι τὸ οὐδὲ τοκεῦσι κ. τ. λ. Quanquam et πρὸ ὥρας τελευτᾶν in lege divina ponitur tanquam poena et consequens τῆς οὐκ ἀποδόσεως. Porro cum filius virtutibus et bonis moribus excultus fuerit, satis ampla educationis suae praemia parentibus persolvere dicebatur, quasi nulla alia θρεπτήρια expectarent parentes praeter liberorum virtutem. Hinc illud Menandri g) apud Theon. Progymn. p. 48.

Ἀνδρὸς πένητος υἱὸς ἐκτεθραμμένος
Οὐκ ἐξ ὑπαρχόντων ὁρῶν ᾐσχύνετο
Τὸν πατέρα μικρ' ἔχοντα, παιδευθεὶς γὰρ εὖ
Τὸν καρπὸν εὐθὺς ἀπεδίδου χάριτος καλόν.

Et egregie Phalaris in epistola quadam ad Lacritum, quem consolatur de morte filii: *Νομίσας οὖν ἀξίας παρ' αὐτοῦ χάριτας ἀπειληφέναι γενέσεως καὶ ἀνατροφῆς, τὸ καλὸν κἀγαθὸν μέχρι τέλους αὐτὸν γεγονέναι, ταύτην αὐτῷ τὴν ἀμοιβὴν ἀντίδος, τὸ πρᾴως καὶ εὐπαραγορήτως τὴν ἐπ' αὐτῷ λύπην ἐνεγκεῖν; quare sic tecum repules dignas gratias pro genitura simul et educatione te ab ipso recepisse, quod usque ad finem vitae bonus probusque permanserit; illique contra hoc rependito, ut vicem eius leniter et moderate doleas.* De his quidem τροφείοις intelligendus est Aeschylus noster, hoc illud est officium, quod terrae communi omnium parenti et nutrici quisque debet; non patriae tantum sed et peregrinae terrae, si quando ab exteris foveri et hospitio excipi contingat. Unde in hac ipsa tragoedia de Parthenopaeo Arcade, Argis educato, ait, v. 554.

Μέτοικος, Ἄργει δ' ἐκτίνων καλὰς τροφάς,
Πύργοις ἀπειλεῖ τοιάδ' ἃ μὴ κραίνοι θεός.]

---

g) Menand. p. 124. Mein.

[v. 486. *ΜΗΔΕ ΜΟΙ ΦΘΟΝΕΙ ΛΕΓΩΝ.* Euripides Medea, v. 63.

Μὴ φθόνει φράσαι]

v. 490. (484.) *ΤΩΣ ΝΙΝ ΖΕΥΣ ΝΕΜΕΤΩΡ.* Cui superbientes iactationum poenas dabant. Sophocles Antig. v. 129.

Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόμπους
Ὑπερεχθαίρει ——

Inde *Νέμεσις* ultrix superborum, quam ait Pausanias Attic. c. 33. [h]) *θεῶν μάλιστα ἀνθρώποις ὑβρισταῖς ἀπαραίτητον εἶναι.* Aristoteles ad Eudem. III. 7. *Μέσος δὲ τούτων* (scil. *φθονερίας καὶ χαιρεκακίας*) *ὁ νεμεσητικὸς, καὶ ὃ ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι τὴν Νέμεσιν, τὸ λυπεῖσθαι μὲν ἐπὶ ταῖς παρὰ τὴν ἀξίαν κακοπραγίαις· διὸ καὶ θεὸν οἴονται εἶναι τὴν Νέμεσιν.* Unde obiter Stobaeum supplendum esse monemus in epitome sua morali Peripatetica: *μεγαλοπρέπειαν δὲ μεσότητα (βαναυσίας καὶ μικροπρεπείας· Νέμεσιν δὲ μεσότητα) φθονερίας καὶ ἐπιχαιρεκακίας.*

[v. 492. *ΠΥΛΑΣ ΕΧΩΝ ΟΓΚΑΣ.* Ita et Apollodorus, III. 6. *Ἱππομέδων δὲ παρὰ τὰς Ὀγκαΐδας.*]

v. 493. *ΟΓΚΑΣ ΑΘΑΝΑΣ.* Hesych. *Ὄγκας Ἀθήνας· τὰς Ὠγυγίας πύλας λέγει.* At Apollodoro aliae Ogygiae, aliae Oncaides. Pausaniae Ogygiae nominatae sunt, Oncaides non sunt; eaedem igitur esse possunt. Steph. *Ὀγκαῖαι, πύλαι Θηβῶν· Εὐφορίων Θραξί.* Videtur autem hic Euphorion Aeschyli filius, et ipse tragicus.

v. 494. *ΙΠΠΩΜΕΔΟΝΤΟΣ ΣΧΗΜΑ.* Id est, Hippomedon. Veluti *σθένος*, *μένος* et *βία* frequentissime usurpantur. Et apud Euripidem in Phoeniss [hh]). *Καδμεία μέριμνα*, pro Cadmus; apud Horatium, Od. III. 21. *Catonis virtus*, *Κάτωνος βία*, pro Catone. Quomodo et Virgilium sub persona Didonis interpretandum censeo, Aen. IV. 654.

Et nunc magna mei sub terris ibit imago.

Magna mei imago, id est, *ego*.

[Ibid. *ΜΕΓΑΣ ΤΥΠΟΣ.* Euripidis Antigone de eodem, Phoeniss. v. 129.

Ἒ, ἔ, ὡς γαῦρος, ὡς φοβερὸς εἰσιδεῖν, γίγαντι γηγενέτᾳ προσόμοιος.]

v. 495. *ΑΣΠΙΔΟΣ ΚΥΚΛΟΝ.* *Κυκλικαὶ γὰρ ἦσαν αἱ ἀσπίδες τῶν παλαιῶν*, inquit Scholiastes Aristophanis in Vespas, v. 18. hunc locum proferens. Hesych. *Ἅλως, ἡ τοῦ ἡλίου ἢ σελήνης περιφέρεια. Αἰσχύλος· περιφέρεια τῆς ἀσπίδος, καὶ κύκλος.* Virg. Aen. III. 637.

Argolici clypei aut Phoebeae lampadis instar.

---

h) Paus. I, 33, §. 2. *hh*) Phoen. 1070.

Ubi Servius: *Causa magnitudinis, Graecorum enim clypei rotundi, ut Cato I. Originum ait.* Ammianus, XXIV. 2. *Arcis medietas in sublime consurgens tereti ambitu Argolici scuti speciem ostendebat.* [Atque hoc idem voluit Homerus, cum dixerit, *ἀσπίδα πάντοσε ἴσην*: qua ratione *ἄσπις* dicitur, Eustath. in Iliad. *Ξ'*. p. 996. l. 23. *παρὰ τὸ ᾱ στερητικὸν καὶ τὸ σπίζω ὃ ἐστιν ἐκτείνω, ἡ μὴ ἐκτεταμένη, ἀλλ' εἰς κύκλον συνηγμένη.* Ipsi Romani ante bellum Sabinum huiusmodi clypeis usi sunt; Sabinis vero in civitatem receptis, eorum scutis Romulus uti maluit. Plutarch. in Romulo [i]) p. 30. *Θυρεοῖς δὲ τοῖς ἐκείνων ὁ Ῥωμύλος ἐχρήσατο, καὶ μετέβαλε τὸν ὁπλισμὸν ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν Ῥωμαίων, Ἀργολικὰς πρότερον ἀσπίδας φορούντων.*]

[v. 496. *ΑΛΛΩΣ*. Hesych. *Ἄλλως· ματαίως.* Callim. Epigr. XXIII. 4. *Ἐγὼ δ' ἄλλως οὔνομα τύμβος ἔχων.* Ubi Vulcanius: „*ἄλλως*, hoc est *μάτην*, significat enim *κενοτάφιον* sive *κωφὸν λίθακα* ei positum."]

[v. 497. *Ο ΣΗΜΑΤΟΥΡΓΟΣ Δ' ΟΥ ΤΙΣ ΕΥΤΕΛΗΣ.* Apuleius, Metam. II. p. 39. *In quo summum specimen operae fabrilis egregius ille signifex prodidit.* Arnob. VI. p. 199. *Inter significes ille memoratus Phidias.* Sidonius: *Quem Graecia suis commentariis, pictoribus significibusque illustris, sacravit templis, formavit statuis.*]

[v. 499. *ΤΥΦΩΝ'.* Aliter Statius in descriptione scuti Hippomedontis, IV. 133.

— perfectaque vivit in auro
Nox Danai. Sontes furiarum lampade nigra
Quinquaginta ardent thalami, pater ipse cruentis
In foribus laudatque nefas atque inspicit enses.]

v. 500. (494.) *ΠΥΡΟΣ ΚΑΣΙΝ.* [V. Cl. Petrus Victorius Var. Lect. XXIII. 5. „Consueverat M. Varro *μεταφορικῶς* adpellare *res aliquas inanimes rerum itidem inanimarum filios*, quod inde tanquam natae ac procreatae forent, cum tamen hoc nomen proprium animantium sit, atque ipsis primo conveniat. Idem etiam fecerunt Graeci poetae, ut Aeschylus, *Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις*, cuius verba haec sunt:

Λιγνὺν μέλαιναν, αἰόλην πυρὸς κάσιν.

Pindarus, qui *imbres* vocavit *filios nebularum*, ita canens, Olymp. XI. [k]) 2. *ἔστιν δ' οὐρανίων ὑδάτων ὀμβρίων παίδων νεφέλης.*" Haec ille.] Ita in Agamemnone, v. 503. pulverem vocat *κάσιν πηλοῦ.*

Ibid. Schol. *B'*. *ΒΔΗΛΟΣ ΑΠΟ ΛΥΧΝΩΝ.* Lege *βδέλος* ex Etymologico [l]): quamvis videtur esse *ἀπὸ τοῦ βδέειν.*

---

i) cap. 21. p. 30.

k) Ol. X. init. Bkh.

l) Etym. M. 192, 39.

v. 501. *ΟΦΕΩΝ ΔΕ ΠΛΕΚΤΑΝΑΙΣΙ.* Apuleius, Metam. V. p. 157. *Immanem colubrum multinodis voluminibus serpentem.* Sic Avienus Perieg.

—— cerastarum sinuosa volumina —

[Virgil. Georg. II. 153.

—— neque tanto
Squameus in spiram tractu se colligit anguis.

Apollonius, de dracone, Argonaut. IV. 143.

Ὡς τότ' ἐκεῖνο πέλωρον ἀπειρεσίας ἑλέλιξε
Ῥυμβόνας ἀζαλέῃσιν ἐπηρεφέας φολίδεσσι.

Ubi interpres, *ῥυμβόνας*, *τὰς εἱλήσεις τῆς σπείρας*, *τὰς περιδινήσεις καὶ συστροφάς.*]

Ibid. *ΠΕΡΙΔΡΟΜΟΝ ΚΥΤΟΣ ΚΥΚΛΟΥ.* De eodem Statius, Thebaid. IV. 131.

—— humeros et pectora late
Flammeus orbis habet.]

v. 504. *ΘΥΑΣ ΩΣ.* Pacuvius, in Teucro, v. 317. [l])

Flexanima tanquam lymphata, ut Bacchi sacris
Commota, in tumulis Teucrum commemorans suum.

Virgilius, Aen. IV. 302.

—— qualis commotis excita sacris
Thyas ——

[Etymolog. [m]) *Θυάδες, αἱ βάκχαι· παρὰ τὸ θύω, τὸ ὁρμῶ.*]

[v. 507. *ΗΤ' ΑΓΧΙΠΤΟΛΙΣ.* Fortasse *ἡ δ' ἀγχίπτολις.*] Videtur omnino expositio cognominis Minervae, cuius ratio etiam redditur verbis sequentibus. Vult igitur *Ὄγκαν* Thebanis hanc dictam Deam *ἀπὸ τοῦ ἔχειν*, quasi *ἐχομένην*, proximam, adhaerentem, affixam, urbi scilicet, quod ad portas esset posita. Hesychio dicitur *Ὄγγα.* Neque id corrupte, ut literarum series ostendit. Forte eadem quae *Λογγάτις* Lycophroni, v. 525.

Βοαρμία Λογγάτις Ὁμολωΐς βία.

Recte *Ὁμολωΐς*, unde portae *ὁμολωΐδες.* Nam quod *Λογγάς* oppidum Boeotiae sit, puto commentum esse Tzetzae [n]). Nam et Lycoph. rursus v. 1037.

Κλεινὸν θ' ἵδρυμα παρθένου Λογγάτιδος
Ἕλωρος ἔνθα ψυχρὸν ἐκβάλλει πόρον.

v. 509. *ΔΡΑΚΟΝΤΑ ΔΥΣΧΙΜΟΝ.* Hoelzlinus in Apollonium, IV. 1508. dubitat an legendum potius *δύσχυμον*, si admittenda fuerit H. Stephani coniectura in Apollonii locum praedictum, qui pro *μελάγχιμον* legit *μελάγχυμον.*

---

l) p. 143. Both. m) Etym. M. 457, 19. n) Tzetz. ad Lycophr. 520.

v. 512. (506.) *ΕΞΙΣΤΟΡΗΣΑΙ ΜΟΙΡΑΝ.* Ab ἴσημι ἴστωρ. Inde qui expertus fit rei alicuius id ἱστορῆσαι dicitur. Plutarchus, in Cicerone o), p. 861. *ὥστε τοὺς πατέρας τῶν παίδων ἐπιφοιτᾷν τοῖς διδασκαλείοις, ὄψει τε βουλομένους ἰδεῖν τὸν Κικέρωνα, καὶ τὴν ὑμνουμένην αὐτοῦ περὶ τὰς μαθήσεις ὀξύτητα καὶ σύνεσιν ἱστορῆσαι.* Nec aliter forsan accipiendus D. Paulus, Gal. I. 18. qui Hierosolymam rediit ἱστορῆσαι Πέτρον; non simpliciter ut viseret, sed ut notitiam compararet Apostoli sanctissimi, cui hactenus ignotus fuerat. Cicero ad Atticum, II. 8. *Nunc si quid in ea epistola, quam ante diem XVI. Kal. Maii dedisti, fuit historia dignum, scribe quamprimum, ne ignorem:* hoc est, scitu dignum. Platonem refert Apuleius, de Dogm. Platon. I. p. 571. in Siciliam profectum, *primo, historiae gratia, ut naturam Aetnae et naturam concavi montis intelligeret:* quod Laertius, III. 18. *μετὰ θέαν τῆς νήσου*, ubi graecismum optime agnovit doctissimus Casaubonus. Noster, in Agamemn. v. 685.

Εἰ δ' οὖν τις ἀκτὶς ἡλίου νιν ἱστορεῖ
Καὶ ζῶντα καὶ βλέποντα ——

v. 514. *ΕΡΜΗΣ ΕΥΛΟΓΩΣ ΣΥΝΗΓΑΓΕΝ.* Si quid boni fortuito accidisset, Mercurio auctori adscriptum est, atque inde ἕρμαιον dictum, quod ab Hesychio redditur *εὕρημα, ἢ κέρδος.* Eustathius, ad Odyss. *Π'.* p. 1809. l. 47. *Ὅτι δὲ ἕρμαιον τὸ εὕρημα. Ἑρμῇ καὶ αὐτῷ παρωνόμασται κερδώῳ δηλαδή· ὅθεν καὶ εὐερμεῖν ῥῆμα τὸ εὐτυχεῖν, καὶ εὐερμία ἡ εὐτυχία ἐν ἄλλοις δεδήλωται σαφῶς.* Unde proverbium *σῦκον ἐφ' Ἑρμῇ, ἤγουν ἕρμαιον καὶ εὕρημα ἐκκείμενον ἐπ' ὠφελείᾳ τοῦ εὐτυγόντος *).* Hesychius, *κοινὸς Ἑρμῆς* (ita distingue) *παροιμία ἐπὶ τῶν κοινῇ τι εὑρισκόντων.* [Neque tamen paroemiam hanc inde tantum desumtam opinor, quod Mercurius lucri praeses fuerit (quod monuit Eustathius loco citato, ut et alibi p), *διὰ τὸ τοῖς κέρδεσιν ἐπιστατεῖν τὸν Ἑρμῆν ἕρμαιον λέγεται τὸ κατὰ τύχην εὑρεθὲν ἀγαθόν*), sed etiam quia viis praefectus: quippe cum, duobus scilicet itinerantibus, alter in *εὕρημα* aliquod incidit, alter partem rei invento sibi vendicat hisce verbis: *κοινὸς Ἑρμῆς*, quia scilicet Mercurius et *κέρδωος* et *ἐνόδιος*, et lucri et viarum praeses. Vid. Mich. Apostol. Proverb. IX. 11.]

v. 520. (514.) *ΚΟΥΠΩ ΤΙΣ ΕΙΔΕ ΖΗΝΑ ΠΟΥ ΝΙΚΩΜΕΝΟΝ.* Aristides, Orat. Tom. I. p. 5. *Οὐδ' ἐκινδύνευσε Ζεὺς, οὐδ' ἂν ποτε κινδυνεύσῃ.* Ita enim legendus iste locus.

[v. 522. *ΠΡΟΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΟΥΝΤΩΝ Δ' ΕΣΜΕΝ ΟΙ Δ' ΗΣΣΩΜΕΝΩΝ.* H. e. *πρὸς τῶν ἡσσωμένων.* *Nos*, inquit, *sumus cum victoribus, illi cum victis.* Quia Typhonem debellavit Iupiter, unde *πηλογόνων ἐλατήρ* Callimacho, Hymn. I. 3.

---

o) cap. 2. *) scr. εὐτυχοῦντος. p) ad Il. p. 999, 11.

et *victor* dictus; cuius cognominis apud Livium [q]) caeterosque historicos passim fit mentio: extant et numismata Augusti, Hadriani, aliorumque Impp. IOVI VICTORI inscripta. Nec tamen praetereundum est *παρόραμα* viri doctissimi Cl. Salmasii in Plinianis exercitationibus, qui Victori Iovi bovem immolatum ab Hercule vult, his Ovidii versibus, Fast. I. 579:

> Immolat ex illis taurum tibi Iupiter unum
> Victor, et Evandrum ruricolasque vocat.

At quis non videt virum eruditissimum casum quintum pro primo posuisse? Non enim victori Hercules taurum, sed victor immolavit, quo nomine eum hac ipsa re peculiariter appellatum invenimus: Ovidius, paulo ante, v. 561.

> —— vocemque sequutus
> Impia per sylvas victor ad antra venit.

Evander, Aen. VIII. 362.

> —— haec limina victor
> Alcides subiit.]

[v. 533. (527.) *ΒΟΡΕΑΙΣΙΝ ΠΥΛΑΙΣ.* Apollodorus, III. 6. *Παρθενοπαῖος παρὰ τὰς Ἠλέκτρας.*]

v. 535. *ΟΜΝΥΣΙ Δ' ΑΙΧΜΗΝ.* Iustinus, Epitome Trogi Pompeii XLIII. 3. *Per ea adhuc tempora reges hastas pro diademate habebant, quas Graeci σκῆπτρα dixere: nam et ab origine rerum pro Diis immortalibus veteres hastas coluere: ob cuius religionis memoriam adhuc Deorum simulacris hastae adduntur.* Haec Iustinus: quae nostro miram lucem afferunt. *Hasta*, inquit Festus, *olim summum armorum imperium significabat: neque vero tantum imperium militare, sed et summam etiam in civilibus auctoritatem hasta communiter designavit.* Hinc patet hastam et *σκῆπτρον* idem olim fuisse. Unde Euripides de Polymestore in Hecuba, v. 7.

> *Ὃς τὴν ἀρίστην χεῤῥονησίαν πλάκα*
> *Σπείρει, φίλιππον λαὸν εὐθύνων δορί.*

Sceptrum iurare apud antiquos regibus solenne fuit. Quod ex Homero liquet. Il. *Α'*. 284.

> *Ναὶ μὰ τόδε σκῆπτρον* ——

Plautus, Curcul. IV. 4. [r])

> At ita me machaera et clypeus bene iuvent.

[Suidas, *Ὅρκιον σκῆπτρον· καθ' οὗ ὤμνυον οἱ βασιλεῖς· ἢ ῥάβδος.* Antigone apud Euripidem, Phoenissis, v. 1671.

> *Ἴστω σίδηρος, ὅρκιόν τέ μοι ξίφος.*

---

q) Liv. X, 29. 42. et alibi. r) IV, 4, 18.

De Quadis, Ammianus Marcellinus, XVII. 12. *Adepti veniam iussa fecerunt: eductisque mucronibus, quos pro numinibus colunt, iuravere se permansuros in fide.*]

Ibid. *ΜΑΛΛΟΝ ΘΕΟΥ.* Mezentius apud Virg. Aen. X. 773.

Dextra mihi deus, et telum quod missile libro.

Capaneus apud Statium, Theb. III. 615.

— virtus mihi numen et ensis, Quem teneo. —

[Idas apud Apollon. Argonaut. I. 467.

— *οὐδέ μ' ὀφέλλει* — *Ζεὺς τόσον ὁσσάτιόν περ ἐμὸν δόρυ.*

Capaneus apud Statium, Theb. IX. 547.

— Ades o mihi dextera tantum
Tu praeses bellis et inevitabile numen,
Te voco, te solam superum contemptor adoro.

Acinacem, seu hastam Persicam coluisse Scythas tradit Lucianus, in [Iov.] Tragoed. c. 42. s) *Σκύθαι μὲν ἀκινάκῃ θύουσι.* Id ipsum tradit Arnobius adversus Gentes, VI. p. 196. Confirmat Epiphanius in praefat. ad Haeres. Non absimile est, quod refertur ab Ammiano Marcellino t), nuper citato, de Quadis.]

[v. 536. *ΟΜΜΑΤΩΝ ΥΠΕΡΤΕΡΟΝ.* V. Cl. Hadrianus Iunius in adagiis: „*Quod quis unice carum habet, id plus oculis suis amare dicitur.* Catullus, Carm. III. 5.

Quem plus illa oculis suis amabat.

Et iterum, Carm. XIV. 1.

Ni te plus oculis meis amarem — Iucundissime Calve.

Et rursus, Carm. CII. 2.

Ambobus mihi quae carior est oculis.

Aeschylus in fabula cui nomen Septem ad Thebas:

Ὄμνυσι δ' αἰχμὴν κ. τ. λ. adiurat hastam, quam deo reverentius Colit ferox, et longe plus oculis suis.

Moses in cantico suo, quod extat Deuteronom. XXXII. 10. *ἐφύλαξεν αὐτὸν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ*, id est: *custodivit eum instar pupillae oculi.*" Haec ille.]

[v. 537. *ΒΙΑι ΔΙΟΣ.* Robortelli editio *βίᾳ δορός*, quod probo.]

v. 538. *ΜΑΤΡΟΣ ΕΞ ΟΡΕΣΚΟΟΥ.* Scholiastes A'. Antiopam vocat. Sed Euripidi, Phoeniss. v. 152. *Ἀταλάντης γόνος* dicitur, ut et Ovidio. Servius ad Aeneid. VI. 479.

s) Vol. II. p. 690.
t) Amm. Marc. XVII, 12.

alios nominat parentes. Vide Bernart. in Statii Theb. p. 175. [et Germ. Val. Guellium ad Virgilianum illud supra laudatum Aen. VI. 479.]

v. 539. *ΒΛΑΣΤΗΜΑ ΚΑΛΛΙΠΡΩΡΟΝ.* [Ita conversa metaphora νῆες μιλτοπάρῃοι dicuntur Homero, Iliad. *Β'*. 637. Noster, Agamemn. v. 243.

—— στόματός τε καλλιπρῴρου Φυλακὰν κατασχεῖν.

Ubi Scholiast. *Καλλιπρώρου· εὐμόρφου.* Hesych. *Εὔπρωρον· εὐπρόσωπον.* Idem, *Καλλίπρωρον, εὐπρόσωπον.*] Statius, Theb. IV. 251.

Pulcrior haud ulli triste ad discrimen ituro
Vultus; et egregiae tanta indulgentia formae:
Nec desunt animi, veniat modo fortior aetas.

[Ibid. *ΑΝΔΡΟΠΑΙΣ.* Suidas, *Ἀνδρόπαις· ὁ ἤδη ἀνδρούμενος παῖς, puer ad aetatem virilem iam perveniens.* Virg. Aen. IX. 311.

Ante annos animumque gerens curamque virilem.

Pindar. Olymp. IV. 40. x)

Φύονται δὲ καὶ νέοις Ἐν ἀνδράσι πολιαὶ Θαμὰ, καὶ παρὰ τὸν ἁλικίας Ἐοικότα χρόνον.

Persius, IV. 4.

Et rerum prudentia velox — Ante pilos venit.]

v. 540. (534.) *ΣΤΕΙΧΕΙ Δ' ΙΟΥΛΟΣ ΑΡΤΙ.* Homerus, Odyss. *Λ'*. 318.

—— πρίν σφωϊν ὑπὸ κροτάφοισιν ἰούλους
Ἀνθῆσαι, πυκάσαι τε γένυν εὐανθέϊ λάχνῃ.

Pindarus, Olymp. I. 109. y)

Πρὸς εὐάνθεμον δ' ὅτε φυὰν Λάχναι νιν μέλαν γένειον ἔρεφον.

Pacuvius z):

Nunc primum opacat flore lanugo genas.

[Nostro accinit Statius, apud quem, Thebaid. IV. 336. Parthenopaeum Atalanta sic alloquitur:

Expecta dum maior honos, dum firmius aevum,
Dum roseis venit umbra genis, vultusque recedunt
Ore mei.]

[v. 542. *ΠΑΡΘΕΝΩΝ ΕΠΩΝΥΜΟΝ.* *Παρθενοπαῖος.* Qua vero ratione id nomen ei impositum, disce ex Lactantio, Statii interprete, ad Thebaid. IV. 336. *Atalanta, Iasi filia, fugiens concubitus, in venando Dianae comes est facta, sed a Me-*

---

x) Ol. IV, 26. Bkh. y) Ol. I, 67. Bkh.
z) Pacuv. ap. Fest. v. gena. (fragm. inc. p. 149. Both.)

leagro hoc adinsinuante compressa puerum edidit, cuius conceptum, quia diu sub virginitate celaverat, Parthenopaeum vocavit.]

v. 543. *ΓΟΡΓΟΝ Δ' ΟΜΜ' ΕΧΩΝ.* Eurip. Phoen. v. 148.

—— ὄμμασι γοργὸς ἐσιδεῖν.

[Aelianus in descriptione militis a Theone depicti, Var. Hist. II. 44. Γοργὸν μὲν αὐτῷ βλέπουσιν οἱ ὀφθαλμοί. Hesych. Γοργῶπιν· φοβεροφθαλμόν.]

[v. 545. *ΤΟ ΓΑΡ ΠΟΛΕΩΣ ΟΝΕΙΔΟΣ.* Aliter Statius, Thebaid. IV. 266.

Imbelli parma pictus Calydonia matris — Praelia.]

[v. 546. *ΚΥΚΛΩΤΩι ΣΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙ.* Magni adeo fuerunt antiquorum clypei, ut totum corpus tegerent; unde ἀσπὶς ἀμφιβρότη saepius dicitur Homero [a]), h. e. περὶ ὅλον τὸν βροτὸν περιέχουσα, vel ἑκατέρωθεν τὸν βροτὸν σκέπουσα καὶ κρύπτουσα. Idem, Iliad. *Z'*. 117. Hectoris clypeum summa orbis parte cervicem, infima talos verberasse ait. Quod ex aere constabant veterum clypei notius est quam ut exempla adducam.]

[v. 547. *ΩΜΟΣΙΤΟΝ.* Ὠμοφάγον, ὠμηστήν. Eurip. Bacchis, v. 337.

Ὁρᾷς τὸν Ἀκταίωνος ἄθλιον μόρον,
Ὃν ὠμόσιτοι σκύλακες, ἃς ἐθρέψατο,
Διεσπάσαντο.]

v. 548. *ΕΝΩΜΑ.* Homerus, Odyss. *Φ'*. 245.

Εὐρύμαχος δ' ἤδη τόξον μέγα [μετὰ] χερσὶν ἐνώμα.

Atque hoc sensu νέμω, a quo νωμάω derivatum, usurpatur in hac ipsa tragoedia, v. 596.

—— ἀσπίδ' εὔκυκλον νέμον.

[Ibid. *ΕΚΚΡΟΥΣΤΟΝ.* Ἐκκρούεσθαι et εἰσκρούεσθαι dicuntur metalla, quae introrsum aut exterius adacta sunt. Traho igitur sensum ad sculpturam, et intelligo de signo Sphingis extra clypeum stantis; quales asperitates Itali vocant *bassi* aut *mezzi rilievi.* Neuter Scholiastes praelucet ad germanum loci sensum. Ἐγκεκρουσμένον μέτρον V. Cl. Is. Casaubonus egregie et emendavit et explicavit apud Theophrastum [b]) in Charactere βδελυρίας.]

v. 551. (545.) *ΚΑΠΗΛΕΥΣΕΙΝ ΜΑΧΗΝ.* *Cauponaturus pugnam.* Observat Etymologus [c]) quod Aeschylus τὰ δόλια πάντα καλεῖ κάπηλα —— κάπηλα προφέρων τεχνήματα. Suidas ἀκαπήλευτον exponit ἄδολον. [Paroemiographus: „Dicun-

---

a) Hom. Il. II, 389.
b) Theophr. Char. XII. (XI.)
c) Etymol. 490, 12.

tur *καπηλεύειν μάχην* seu *cauponari bellum* ii, qui more cauponum omnia pecuniae causa faciunt, ac donis vel ipsi hostes corrumpunt, vel ab iisdem se patiuntur corrumpi, et auro denique magis quam viribus bellum gerunt. Sic Philippus, Alexandri pater, Graecos fere omnes partim pecunia ac dolis partim vi subegit. Aeschylus in Sept. ad Thebas:

Ἐλθὼν δ' ἔοικεν οὐ καπηλεύσειν μάχην.

Cicero ex Ennio sub Pyrrhi persona, Offic. I. 12.:

Non mi aurum posco nec mi pretium dederitis;
Nec cauponantes bellum sed belligerantes,
Ferro non auro vitam cernamus utrique."]

[v. 560. (554.) *ΑΝΗΡ ΑΚΟΜΠΟΣ, ΧΕΙΡ Δ' ΟΡΑι ΤΟ ΔΡΑΣΙΜΟΝ.* Apud Sophoclem in Philoctete Ulysses de se ipso iuvene, v. 95.

Γλῶσσαν μὲν ἀργὸν, χεῖρα δ' εἶχον ἐργάτιν.]

v. 562. Schol. *Α'. ΠΑΡΘΕΝΟΠΑΙΟΥ.* Imo, ut puto, Hyperbii: certe ita Schol. Arund. [Neque enim ad nuntii verba respicit Eteocles, sed ad propria. Ita et nuntius v. 430.

Γίγας ὅδ' ἄλλος τοῦ πάρος λελεγμένου — Μείζων.

Tydeo sc. maior, de quo ipse sermonem fecerat, non Menalippo, de quo Eteocles.]

[Ibid. *ΓΛΩΣΣΑΝ ΕΡΓΜΑΤΩΝ ΑΤΕΡ.* Euripides, Hecuba, v. 1187.

—— *ἀνθρώποισιν οὐκ ἐχρῆν ποτε*
Τῶν πραγμάτων τὴν γλῶσσαν ἰσχύειν πλέον.

Quod Lucianus [d]) imitatus dixit *τὰ ἔργα ὑπερφθέγγεσθαι τοὺς λόγους.*]

[v. 563. *ΕΣΩ ΠΥΛΩΝ ΡΕΟΥΣΑΝ.* Scholiaste, *Α'. Ἔσω τῶν τῆς πόλεως πυλῶν*: perperam; *πύλαι* enim *στόματος* sunt, quas hic intelligit Aeschylus.]

[v. 576. (570.) *ΟΜΟΛΩΙΣΙΝ ΔΕ ΠΡΟΣ ΠΥΛΑΙΣ.* Aliter Apollodorus, III. 6. *Ἄδραστος μὲν παρὰ τὰς Ὁμολωΐδας πύλας ἔστη, κ. τ. λ. Ἀμφιάραος δὲ παρὰ τὰς Προιτίδας.* Porro portae Homoloidae ita dictae, ut videtur, a Iove Homoloio. Suidas, *Ὁμολώϊος Ζεύς· ἐν Θήβαις καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσι Βοιωτικαῖς, καὶ ἐν Θεσσαλίᾳ· ἀπὸ Ὁμολωΐας προφήτιδος τῆς Ἐννυέως· ἣν προφῆτιν εἰς Δελφοὺς πεμφθῆναι, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν δευτέρῳ Θηβαϊκῶν.* Verum Michael Apostol. Proverb. XIV. 40. monet, Cererem *Ὁμολωΐαν* Thebis cultam fuisse. *Ἔστι δὲ*, inquit, *καὶ Δημήτηρ Ὁμολωΐα ἐν Θήβαις.* Hesych. *Ὁμολοΐδες· πύλαι ἐν Θήβαις.* Idem *Ὁμόλοος Ζεύς·* (Stephanus *Ὁμόλοιος,*

---

d) Lucian. Tox. 35. (vol. II, p. 544.)

malim vero ex Suida corrigere Ὁμολώϊος) Θήβησιν οὕτω προσαγορεύεται ὁ Ζεύς.]

v. 577. *ΚΑΚΟΙΣΙ ΒΑΖΕΙ ΠΟΛΛΑ ΤΥΔΕΩΣ ΒΙΑΝ.* Μισῶν Τυδέα, inquit Apollodorus [dd]), ὅτι παρὰ τὴν ἐκείνου γνώμην εἰς Θήβας ἔπεισε τοὺς Ἀργείους στρατεύεσθαι. Euripides, Supplic. v. 157.

ΘΗΣ. Οὐκ ἦλθες, ὡς ἔοικεν, εὐνοίᾳ θεῶν.
ΑΔΠ. Τί δέ; πλέον ἦλθον Ἀμφιάρεω πρὸς βίαν.

Amphiaraus, quod omnes praeter unum Adrastum perituros esse prospiciebat, αὐτὸς ὤκνει στρατεύεσθαι, καὶ τοὺς λοιποὺς ἀπέτρεπε, Apollodorus, III. 6.

[v. 580. (574.) *ΚΛΗΤΗΡΑ*. Hesych. Κλητήρ· ὁ εἰς δίκην καλῶν. Ὁ κλητεύων καὶ μαρτυρῶν τοῖς καλοῦσιν εἰς δίκην.]

Ibid. *ΠΡΟΣΠΟΛΟΝ ΦΟΝΟΥ*. Hesych. Πρόσπολοι· πρόπολοι, θεράπαιναι, θεράποντες, δοῦλοι. Idem, Πρόπολοι· ὑπηρέται, δοῦλοι, νεωκόροι, προφῆται. Videtur itaque Scholiastae *A'*. glossa, quae dictioni praecedenti, τῷ κλητῆρα, affigitur, huc potius referenda. Πρόσπολον φόνου· ὑπηρέτην, ἱερέα.]

v. 583. *ΠΟΛΥΝΕΙΚΟΥΣ ΒΙΑΝ.* Ὄνομα δυσώνυμον. Argumentum haud leve ad debortandos milites. Legimus apud Livium, XXVIII. 28., legionem quandam noluisse sequi Atrium Umbrium, nominis abominandi ducem, quod in eius nomine significatio esset atrarum umbrarum. [V. Cl. Petrus Victorius, Var. Lect. XXXVI. 24. „Non est fortasse tam frigidum et insulsum quam putat Quintilianus [e]), quod Eteocles apud Euripidem Polynici obiicit, convenire nomen illud ingenio et moribus ipsius, ac divino consilio ipsi a patre impositum fuisse, quod ostendit iurgia et simultates. Nam argumentum ab etymo non est leve aut contemnendum, praeterquam quod ab ipso in altercatione omitti non debuit. Cuncta enim qui contendunt cum aliquo, eo pacto arripere debent, quo valeant aliquid ad causam suam adiuvandam, et adversarium infamandum. Latini Rhetoris verba haec sunt, Instit. Orat. V. 10.: *Nam et illud est apud Euripidem frigidum sane, quod nomen Polynicis, ut argumentum morum, frater incessit.* Est autem locus quem intelligit hic in Phoenissis v. 639.

Ἔξιθ' ἐκ χώρας· ἀληθῶς δ' ὄνομα Πολυνείκην πατὴρ
Ἔθετό σοι θείᾳ προνοίᾳ, νεικέων ἐπώνυμον.

Sed etiam Aeschylus, non poeta solum sed doctissimus vir ac merito philosophus existimatus, utitur eodem argumento in eadem persona notanda, vitioque cui affinis erat demonstrando, in fabula cui nomen est Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας. Atque id non

---

dd) I. saepe c. *e*) Quintil. V, 10. §. 31.

semel; unde etiam perspicitur ipsum id non leve nec nugatorium existimasse; neque enim tam crebro eodem se contulisset. Primum igitur, v. 583.

> Ἐξυπτιάζων ὄνομα Πολυνείκους βίαν
> Δίς τ' ἐν τελευτῇ τοὔνομ' ἐνδατούμενος.

Deinde, v. 664.

> Ἐπωνύμῳ δὲ κάρτα Πολυνείκῃ λέγω,
> Τάχ' εἰσόμεσθα τἀπίσημ' ὅποι τελεῖ.

Postremum, v. 835.

> Οἱ δῆτ' ὀρθῶς κατ' ἐπωνυμίην
> Καὶ πολυνεικεῖς
> Ὤλοντ' ἀσεβεῖ διανοίᾳ.

Non solum autem, ut ad Euripidem redeam, argumentatur ille a ratione nominis superiore in loco, sed etiam in aliis nonnullis, ut in Troadibus f) Hecuba Helenae argumentum refellens, dignitatemque omnem Veneri eripere volens, quae Ἀφροδίτη sermone Graeco vocatur, dixit Deae nomen initium sumere ab ἀφροσύνης, id est, stultitia et errore maligni animi. Nec non etiam in Bacchis g), sive Pentheo (in calamo enim exarato libro hic est index fabulae) inquit Penthei nomen videri factum ad res adversas miserasque ostendendas, cum a luctu, quod Graece est πένθος, conformatum sit. Eodem etiam pacto apud Sophoclem h) Aiax in fabula, cui ipse nomen dedit, nomen suum mirifice convenire dicit suis gravibus malis, quod et ipsum deductum sit a voce αἲ αἲ [αἰαῖ], quae gemitum aegritudinemque ostendit." Hactenus Vir doctissimus.]

v. 584. *ΔΙΣ Τ' ΕΝ ΤΕΛΕΥΤΗι.* Reddimus *Bis in extrema parte nomen exprobrans.* At vero τὸ δίς facit, ut de partitione nominis cum Scholiaste utroque verba potius accipienda censeam.

Ibid. *ΕΝΔΑΤΟΥΜΕΝΟΣ.* Sophocles, Trachin. v. 802.

> Τὸ δυσπάρευνον λέκτρον ἐνδατούμενος.

Consule Scholia. [Hesych. Ἐνδατεῖται· ἀπομερίζει, *dividit, distribuit.*]

v. 586. *Η ΤΟΙΟΝ ΕΡΓΟΝ,* κ. τ. λ. In eandem sententiam Iocasta apud Euripidem, Phoeniss. v. 573.

> Ἀσύνετα δ' ἦλθες καὶ σὺ πορθήσων πόλιν.
> Φέρ', ἢν ἕλῃς γῆν τήνδ', ὃ μὴ τύχοι ποτέ,
> Πρὸς θεῶν, τρόπαια πῶς ἀναστήσεις δορός; κ. τ. λ.

[v. 590. (584.) *ΜΗΤΡΟΣ ΤΕ ΠΗΓΗΝ.* De lacrymis uterque Scholiastes interpretatur. Vide an non potius de

f) Eur. Tro. 990.
g) Eur. Bacch. 367.
h) Soph. Ai. 430.

ipso genere intelligendum. Si de lacrymis accipiendum erit, convenit cum iis quae Agamemn. v. 896.

—— κλαυμάτων ἐπίσσυτοι Πηγαὶ κατεσβήκασιν.]

[v. 593. ΠΙΑΝΩ ΧΘΟΝΑ. Virg. Georg. I. 491.

—— bis sanguine nostro
Aemathiam et latos Haemi pinguescere campos.

Horat. Od. II. 1. [29.]

Quis non Latino sanguine pinguior Campus.]

[v. 594. ΠΟΛΕΜΙΑΣ ΥΠΟ ΧΘΟΝΟΣ. Ut supra, v. 565. Πολεμίας ἐπ' ἀσπίδος. Recte vero dicit ὑπὸ χθονός, ut qui praenoverat se terrae hiatu absorptum fore.]

v. 597. ΣΗΜΑ Δ' ΟΥΚ ΕΠΗΝ ΚΥΚΛΩι. Scitissime Amphiarai clypeus purus et ἄσημος, ut qui fuerit, Eurip. Phoeniss. v. 1118.

—— οὐ σημεῖ' ἔχων
Ὑβρισμέν', ἀλλὰ σωφρόνως ἄσημ' ὅπλα.

Tamen apud Pindarum pro insigni habet draconem [i]. [Aliter et Statius, IV. 222.

—— clypeo victum Pythona coruscat.]

v. 598. ΟΥ ΓΑΡ ΔΟΚΕΙΝ ΑΡΙΣΤΟΣ. Huic fabulae primum actae interfuit Aristides cognominatus *IUSTUS*, qui ad haec verba totius theatri oculos in se conversos habuit. Plutarch. Apophtheg. Reg. et duc. p. 186. Tale Sallustianum illud de M. Catone, Bell. Catil. c. 57. *Esse quam videri bonus malebat.*

v. 599. ΒΑΘΕΙΑΝ ΑΛΟΚΑ. Suidas, *Βαθεῖαν αὔλακα· ὅπερ ἐστὶ στίχος γῆς ὑπὸ ἀρότρου. Μεταφορικῶς ἀπὸ τοῦ βαθείας φρένας καὶ κεκριμμένας σημαίνει.* Pindarus, Nem. IV. 13. φρένα βαθεῖαν vocat et Nem. VII. 1. βαθύφρονα sapientem. Hinc corrigendus Clemens Alexandrinus, Paedagog. I. p. 50. Ἀπόστασις δὲ τὰ πάθη τῆς ἀληθείας ἃ χρὴ διελέγχειν διαιροῦντα τῇ τομῇ. Corrupta sunt, nec sensum aliquem habent; quod olim suboluit Sylburgio, qui tamen medelam non adhibuit. Legendum τὰ βάθη τῆς ἀληθείας, ad exemplum D. Ioannis in Apocalypsi, II. 24. qui τὰ βάθη τοῦ Σατανᾶ nominat.

[Ibid. ΔΙΑ ΦΡΕΝΟΣ ΚΑΡΠΟΥΜΕΝΟΣ. Tmesis pro διακαρπούμενος.]

v. 600. (594) ΕΞ ΗΣ ΤΑ ΚΕΔΝΑ. Laudat hunc versum Eustathius in Iliad. Α'.*) Et ad Homericum illud, Iliad. Θ'. [v. 422.] p. 720. l. 6.

Αἰεὶ γάρ μοι [οἱ] ἔωθεν ἐνικλᾶν ὅ,ττι νοήσω [νοήσῃ·]

i) Alcmaeo, non Amphiaraus: Pyth. VIII, 48. Bkh. *) Β'. p. 360, 37.

ἐκ μεταφορᾶς δὲ φυτῶν, inquit, ὀρθοτενῶν εἴληπται τὸ ἐνικλᾶν· εἰσὶ γὰρ καὶ τῇ ψυχῇ βλαστοὶ εὐγενεῖς, κατὰ τὸ, Ὅς ἂν βλαστοῖ νοῦς, παρὰ Σοφοκλεῖ· καὶ παρ' Αἰσχύλῳ τὸ, Κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα. Aristophanes, in Lysistrat. v. 407.

Τοιαῦτ' ἀπ' αὐτῶν βλαστάνει βουλεύματα —

nostrum procul dubio imitatus.

[v. 602. *ΔΕΙΝΟΣ ΟΣ ΘΕΟΥΣ ΣΕΒΕΙ.* Homer. Il. *P'*. 98.

Ὁππότ' ἀνὴρ ἐθέλει πρὸς δαίμονα φωτὶ μάχεσθαι,
Ὅν κε θεὸς τιμᾷ, τάχα οἱ μέγα πῆμα κυλίσθη.

Antholog. I. p. 115.

Ὅταν στυγῇ τις ἄνδρα, τὸν φιλεῖ θεὸς,
Οὗτος μεγίστην μωρίαν κατεισάγει·
Φανερῶς γὰρ αὐτῷ τῷ θεῷ κορύσσεται.]

v. 603. *ΟΡΝΙΘΟΣ.* Ὄρνις, auspicium, omen. Hom. Iliad. *Ω'*. 219.

—— μηδέ μοι αὐτὴ
Ὄρνις ἐνὶ μεγάροισι κακὸς πέλεν.

Apollon. I. 304.

—— μηδ' ὄρνις ἀεικελίη πέλε νηΐ.

[Vertit Ier. Hoelzlinus: *nec obscaeno navem omine prosequere.* Catullus, Carm. LXI. 19.

—— Bona cum bona — Nubit alite virgo.

Horat. k) Epod. X. *mala alite.* et Od. III. 3. *alite lugubri.* Homer. Il. *M'*. 243.

Εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

Adagium, ἀμεινόνων ὀρνίθων τυχεῖν· ἐπὶ τῶν ἐκ κακῶν εἰς ἀγαθὰ μεταβαινόντων. *Meliores nancisci aves: de iis, quibus in adversis prospera succedunt.* Zenob. Cent. I. 76.]

v. 605. *ΕΝ ΠΑΝΤΙ ΠΡΑΓΕΙ, κ. τ. λ.* Euripides, Supplic. v. 223.

Κοινὰς γὰρ ὁ θεὸς τὰς τύχας ἡγούμενος
Τοῖς τοῦ νοσοῦντος πήμασιν διώλεσεν
Τὸν οὐ νοσοῦντα, κ' οὐδὲν ἠδικηκότα.

Horat. l) Od. III. 2.

—— vetabo, qui Cereris sacrum
Vulgarit arcanae, sub iisdem
Sit trabibus, fragilemque mecum
Solvat phaselum. Saepe Diespiter
Neglectus incesto addidit integrum.

---

k) Hor. Epod. X, 1. Carm. III, 3, 61.
l) III, 2, 31.

De Quadis, Ammianus Marcellinus, XVII. 12. *Adepti veniam iussa fecerunt: eductisque mucronibus, quos pro numinibus colunt, iuravere se permansuros in fide.*]

Ibid. *ΜΑΛΛΟΝ ΘΕΟΥ.* Mezentius apud Virg. Aen. X. 773.

Dextra mihi deus, et telum quod missile libro.

Capaneus apud Statium, Theb. III. 615.

—— virtus mihi numen et ensis, Quem teneo. ——

[Idas apud Apollon. Argonaut. I. 467.

—— *οὐδέ μ' ὀφέλλει — Ζεὺς τόσσον ὁσσάτιόν περ ἐμὸν δόρυ.*

Capaneus apud Statium, Theb. IX. 547.

—— Ades o mihi dextera tantum
Tu praeses bellis et inevitabile numen,
Te voco, te solam superum contemptor adoro.

Acinacem, seu hastam Persicam coluisse Scythas tradit Lucianus, in [Iov.] Tragoed. c. 42. s) *Σκύθαι μὲν ἀκινάκῃ θύουσι.* Id ipsum tradit Arnobius adversus Gentes, VI. p. 196. Confirmat Epiphanius in praefat. ad Haeres. Non absimile est, quod refertur ab Ammiano Marcellino t), nuper citato, de Quadis.]

[v. 536. *ΟΜΜΑΤΩΝ ΥΠΕΡΤΕΡΟΝ.* V. Cl. Hadrianus Iunius in adagiis: „*Quod quis unice carum habet, id plus oculis suis amare dicitur.* Catullus, Carm. III. 5.

Quem plus illa oculis suis amabat.

Et iterum, Carm. XIV. 1.

Ni te plus oculis meis amarem — Iucundissime Calve.

Et rursus, Carm. CII. 2.

Ambobus mihi quae carior est oculis.

Aeschylus in fabula cui nomen Septem ad Thebas:

Ὄμνυσι δ' αἰχμὴν κ. τ. λ. adiurat hastam, quam deo reverentius Colit ferox, et longe plus oculis suis.

Moses in cantico suo, quod extat Deuteronom. XXXII. 10. *ἐφύλαξεν αὐτὸν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ*, id est: *custodivit eum instar pupillae oculi.*" Haec ille.]

[v. 537. *ΒΙΑι ΔΙΟΣ.* Robortelli editio *βίᾳ δορός*, quod probo.]

v. 538. *ΜΑΤΡΟΣ ΕΞ ΟΡΕΣΚΟΟΥ.* Scholiastes *Α'.* Antiopam vocat. Sed Euripidi, Phoeniss. v. 152. *Ἀταλάντης γόνος* dicitur, ut et Ovidio. Servius ad Aeneid. VI. 479.

s) Vol. II. p. 690.
t) Amm. Marc. XVII, 12.

alios nominat parentes. Vide Bernart. in Statii Theb. p. 175. [et Germ. Val. Guellium ad Virgilianum illud supra laudatum Aen. VI. 479.]

v. 539. *ΒΛΑΣΤΗΜΑ ΚΑΛΛΙΠΡΩΡΟΝ.* [Ita conversa metaphora *νῆες μιλτοπάρῃοι* dicuntur Homero, Iliad. *Β'*. 637. Noster, Agamemn. v. 243.

—— στόματός τε καλλιπρῴρου φυλακὰν κατασχεῖν.

Ubi Scholiast. *Καλλιπρώρου· εὐμόρφου.* Hesych. *Εὔπρωρον· εὐπρόσωπον.* Idem, *Καλλίπρωρον, εὐπρόσωπον.*] Statius, Theb. IV. 251.

Pulcrior haud ulli triste ad discrimen ituro
Vultus; et egregiae tanta indulgentia formae:
Nec desunt animi, veniat modo fortior aetas.

[Ibid. *ΑΝΔΡΟΠΑΙΣ.* Suidas, *Ἀνδρόπαις· ὁ ἤδη ἀνδρούμενος παῖς, puer ad aetatem virilem iam perveniens.* Virg. Aen. IX. 311.

Ante annos animumque gerens curamque virilem.

Pindar. Olymp. IV. 40. x)

Φύονται δὲ καὶ νέοις Ἐν ἀνδράσι πολιαὶ Θαμὰ, καὶ παρὰ τὸν ἁλικίας Ἐοικότα χρόνον.

Persius, IV. 4.

Et rerum prudentia velox — Ante pilos venit.]

v. 540. (534.) *ΣΤΕΙΧΕΙ Δ' ΙΟΥΛΟΣ ΑΡΤΙ.* Homerus, Odyss. *Λ'*. 318.

*—— πρίν σφωϊν ὑπὸ κροτάφοισιν ἰούλους
Ἀνθῆσαι, πυκάσαι τε γένυν εὐανθέϊ λάχνῃ.*

Pindarus, Olymp. I. 109. y)

Πρὸς εὐάνθεμον δ' ὅτε φυὰν Λάχναι νιν μέλαν γένειον ἔρεφον.

Pacuvius z):

Nunc primum opacat flore lanugo genas.

[Nostro accinit Statius, apud quem, Thebaid. IV. 336. Parthenopaeum Atalanta sic alloquitur:

Expecta dum maior honos, dum firmius aevum,
Dum roseis venit umbra genis, vultusque recedunt
Ore mei.]

[v. 542. *ΠΑΡΘΕΝΩΝ ΕΠΩΝΥΜΟΝ. Παρθενοπαῖος.* Qua vero ratione id nomen ei impositum, disce ex Lactantio, Statii interprete, ad Thebaid. IV. 336. *Atalanta, Iasi filia, fugiens concubitus, in venando Dianae comes est facta, sed a Me-*

x) Ol. IV, 26. Bkh. y) Ol. I, 67. Bkh.

z) Pacuv. ap. Fest. v. gena. (fragm. inc. p. 149. Both.)

leagro hoc adinsinuante compressa puerum edidit, cuius conceptum, quia diu sub virginitate celaverat, Parthenopaeum vocavit.]

v. 543. *ΓΟΡΓΟΝ Δ' ΟΜΜ' ΕΧΩΝ.* Eurip. Phoen. v. 148.

—— ὄμμασι γοργὸς ἐσιδεῖν.

[Aelianus in descriptione militis a Theone depicti, Var. Hist. II. 44. Γοργὸν μὲν αὐτῷ βλέπουσιν οἱ ὀφθαλμοί. Hesych. Γοργῶπιν· φοβεροφθαλμόν.]

[v. 545. *ΤΟ ΓΑΡ ΠΟΛΕΩΣ ΟΝΕΙΔΟΣ.* Aliter Statius, Thebaid. IV. 266.

Imbelli parma pictus Calydonia matris — Praelia.]

[v. 546. *ΚΥΚΛΩΤΩι ΣΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙ.* Magni adeo fuerunt antiquorum clypei, ut totum corpus tegerent; unde ἀσπὶς ἀμφιβρότη saepius dicitur Homero [a]), h. e. περὶ ὅλον τὸν βροτὸν περιέχουσα, vel ἑκατέρωθεν τὸν βροτὸν σκέπουσα καὶ κρύπτουσα. Idem, Iliad. Ζ'. 117. Hectoris clypeum summa orbis parte cervicem, infima talos verberasse ait. Quod ex aere constabant veterum clypei notius est quam ut exempla adducam.]

[v. 547. *ΩΜΟΣΙΤΟΝ.* Ὠμοφάγον, ὠμηστήν. Eurip. Bacchis, v. 337.

Ὁρᾷς τὸν Ἀκταίωνος ἄθλιον μόρον,
Ὃν ὠμόσιτοι σκύλακες, ἃς ἐθρέψατο,
Διεσπάσαντο.]

v. 548. *ΕΝΩΜΑ.* Homerus, Odyss. Φ'. 245.

Εὐρύμαχος δ' ἤδη τόξον μέγα [μετὰ] χερσὶν ἐνώμα.

Atque hoc sensu νέμω, a quo νωμάω derivatum, usurpatur in hac ipsa tragoedia, v. 596.

—— ἀσπίδ' εὔκυκλον νέμων.

[Ibid. *ΕΚΚΡΟΥΣΤΟΝ.* Ἐκκρούεσθαι et εἰσκρούεσθαι dicuntur metalla, quae introrsum aut exterius adacta sunt. Traho igitur sensum ad sculpturam, et intelligo de signo Sphingis extra clypeum stantis; quales asperitates Itali vocant *bassi* aut *mezzi rilievi.* Neuter Scholiastes praelucet ad germanum loci sensum. Ἐγκεκρουσμένον μέτρον V. Cl. Is. Casaubonus egregie et emendavit et explicavit apud Theophrastum [b]) in Charactere βδελυρίας.]

v. 551. (545.) *ΚΑΠΗΛΕΥΣΕΙΝ ΜΑΧΗΝ. Cauponaturus pugnam.* Observat Etymologus [c]) quod Aeschylus τὰ δόλια πάντα καλεῖ κάπηλα —— κάπηλα προφέρων τεχνήματα. Suidas ἀκαπήλευτον exponit ἄδολον. [Paroemiographus: „Dicun-

a) Hom. Il. II, 389. b) Theophr. Char. XII. (XI.)
c) Etymol. 490, 12.

tur *καπηλεύειν μάχην* seu *cauponari bellum* ii, qui more cauponum omnia pecuniae causa faciunt, ac donis vel ipsi hostes corrumpunt, vel ab iisdem se patiuntur corrumpi, et auro denique magis quam viribus bellum gerunt. Sic Philippus, Alexandri pater, Graecos fere omnes partim pecunia ac dolis partim vi subegit. Aeschylus in Sept. ad Thebas:

Ἐλθὼν δ' ἔοικεν οὐ καπηλεύσειν μάχην.

Cicero ex Ennio sub Pyrrhi persona, Offic. I. 12.:

Non mi aurum posco nec mi pretium dederitis;
Nec cauponantes bellum sed belligerantes,
Ferro non auro vitam cernamus utrique."]

[v. 560. (554.) *ΑΝΗΡ ΑΚΟΜΠΟΣ, ΧΕΙΡ Δ' ΟΡΑι ΤΟ ΔΡΑΣΙΜΟΝ.* Apud Sophoclem in Philoctete Ulysses de se ipso iuvene, v. 95.

Γλῶσσαν μὲν ἀργὸν, χεῖρα δ' εἶχον ἐργάτιν.]

v. 562. Schol. *Α'. ΠΑΡΘΕΝΟΠΑΙΟΥ.* Imo, ut puto, Hyperbii: certe ita Schol. Arund. [Neque enim ad nuntii verba respicit Eteocles, sed ad propria. Ita et nuntius v. 430.

Γίγας ὅδ' ἄλλος τοῦ πάρος λελεγμένου — Μείζων.

Tydeo sc. maior, de quo ipse sermonem fecerat, non Menalippo, de quo Eteocles.]

[Ibid. *ΓΛΩΣΣΑΝ ΕΡΓΜΑΤΩΝ ΑΤΕΡ.* Euripides, Hecuba, v. 1187.

— *ἀνθρώποισιν οὐκ ἐχρῆν ποτε*
Τῶν πραγμάτων τὴν γλῶσσαν ἰσχύειν πλέον.

Quod Lucianus [d]) imitatus dixit *τὰ ἔργα ὑπερφθέγγεσθαι τοὺς λόγους.*]

[v. 563. *ΕΣΩ ΠΥΛΩΝ ΡΕΟΥΣΑΝ.* Scholiaste, *Α'. Ἔσω τῶν τῆς πόλεως πυλῶν:* perperam; *πύλαι* enim *στόματος* sunt, quas hic intelligit Aeschylus.]

[v. 576. (570.) *ΟΜΟΛΩΙΣΙΝ ΔΕ ΠΡΟΣ ΠΥΛΑΙΣ.* Aliter Apollodorus, III. 6. *Ἄδραστος μὲν παρὰ τὰς Ὁμολωΐδας πύλας ἔστη, κ. τ. λ. Ἀμφιάραος δὲ παρὰ τὰς Προιτίδας.* Porro portae Homoloidae ita dictae, ut videtur, a Iove Homoloio. Suidas, *Ὁμολώϊος Ζεύς· ἐν Θήβαις καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσι Βοιωτικαῖς, καὶ ἐν Θεσσαλίᾳ· ἀπὸ Ὁμολωΐας προφήτιδος τῆς Ἐννυέως· ἣν προφῆτιν εἰς Δελφοὺς πεμφθῆναι, ὡς Ἀριστοφάνης ἐν δευτέρῳ Θηβαϊκῶν.* Verum Michael. Apostol. Proverb. XIV. 40. monet, Cererem *Ὁμολωΐαν* Thebis cultam fuisse. *Ἔστι δὲ,* inquit, *καὶ Δημήτηρ Ὁμολωΐα ἐν Θήβαις.* Hesych. *Ὁμολοΐδες· πύλαι ἐν Θήβαις.* Idem *Ὁμόλοος Ζεύς·* (Stephanus *Ὁμόλοιος,*

d) Lucian. Tox. 35, (vol. II, p. 544.)

malim vero ex Suida corrigere Ὁμολώϊος) Θήβησιν οὕτω προςαγορεύεται ὁ Ζεύς.]

v. 577. *ΚΑΚΟΙΣΙ ΒΑΖΕΙ ΠΟΛΛΑ ΤΥΔΕΩΣ ΒΙΑΝ.* *Μισῶν Τυδέα,* inquit Apollodorus [dd]), ὅτι παρὰ τὴν ἐκείνου γνώμην εἰς Θήβας ἔπεισε τοὺς Ἀργείους στρατεύεσθαι. Euripides, Supplic. v. 157.

> ΘΗΣ. Οὐκ ἦλθες, ὡς ἔοικεν, εὐνοίᾳ θεῶν.
> ΑΔΡ. Τί δέ; πλέον ἦλθον Ἀμφιάρεω πρὸς βίαν.

Amphiaraus, quod omnes praeter unum Adrastum perituros esse prospiciebat, αὐτὸς ὤκνει στρατεύεσθαι, καὶ τοὺς λοιποὺς ἀπέτρεπε, Apollodorus, III. 6.

[v. 580. (574.) *ΚΛΗΤΗΡΑ.* Hesych. *Κλητήρ*· ὁ εἰς δίκην καλῶν. Ὁ κλητεύων καὶ μαρτυρῶν τοῖς καλοῦσιν εἰς δίκην.]

Ibid. *ΠΡΟΣΠΟΛΟΝ ΦΟΝΟΥ.* Hesych. *Πρόσπολοι*· πρόπολοι, θεράπαιναι, θεράποντες, δοῦλοι. Idem, *Πρόπολοι*· ὑπηρέται, δοῦλοι, νεωκόροι, προφῆται. Videtur itaque Scholiastae *Α'.* glossa, quae dictioni praecedenti, τῷ κλητῆρα, affigitur, huc potius referenda. *Πρόσπολον φόνου*· ὑπηρέτην ἱερέα.]

v. 583. *ΠΟΛΥΝΕΙΚΟΥΣ ΒΙΑΝ.* Ὄνομα δυσώνυμον. Argumentum haud leve ad debortandos milites. Legimus apud Livium, XXVIII. 28., legionem quandam noluisse sequi Atrium Umbrium, nominis abominandi ducem, quod in eius nomine significatio esset atrarum umbrarum. [V. Cl. Petrus Victorius, Var. Lect. XXXVI. 24. „Non est fortasse tam frigidum et insulsum quam putat Quintilianus [e]), quod Eteocles apud Euripidem Polynici obiicit, convenire nomen illud ingenio et moribus ipsius, ac divino consilio ipsi a patre impositum fuisse, quod ostendit iurgia et simultates. Nam argumentum ab etymo non est leve aut contemnendum, praeterquam quod ab ipso in altercatione omitti non debuit. Cuncta enim qui contendunt cum aliquo, eo pacto arripere debent, quo valeant aliquid ad causam suam adiuvandam, et adversarium infamandum. Latini Rhetoris verba haec sunt Instit. Orat. V. 10.: *Nam et illud est apud Euripidem frigidum sane, quod nomen Polynicis, ut argumentum morum, frater incessit.* Est autem locus quem intelligit hic in Phoenissis v. 639.

> Ἔξεισ' ἐκ χώρας· ἀληθῶς δ' ὄνομα Πολυνείκην πατὴρ
> Ἔθετό σοι θείᾳ προνοίᾳ, νεικέων ἐπώνυμον.

Sed etiam Aeschylus, non poeta solum sed doctissimus vir a merito philosophus existimatus, utitur eodem argumento in eadem persona notanda, vitioque cui affinis erat demonstrando, in fabula cui nomen est Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας. Atque id no

---

dd) l. saepe c. e) Quintil. V, 10. §. 31.

semel; unde etiam perspicitur ipsum id non leve nec nugatorium existimasse; neque enim tam crebro eodem se contulisset. Primum igitur, v. 583.

> Ἐξυπτιάζων ὄνομα Πολυνείκους βίαν
> Δίς τ' ἐν τελευτῇ τοὔνομ' ἐνδατούμενος.

Deinde, v. 664.

> Ἐπωνύμῳ δὲ κάρτα Πολυνείκῃ λέγω,
> Τάχ' εἰσόμεσθα τἀπίσημ' ὅποι τελεῖ.

Postremum, v. 835.

> Οἳ δῆτ' ὀρθῶς κατ' ἐπωνυμίην
> Καὶ πολυνεικεῖς
> Ὤλοντ' ἀσεβεῖ διανοίᾳ.

Non solum autem, ut ad Euripidem redeam, argumentatur ille a ratione nominis superiore in loco, sed etiam in aliis nonnullis, ut in Troadibus f) Hecuba Helenae argumentum refellens, dignitatemque omnem Veneri eripere volens, quae Ἀφροδίτη sermone Graeco vocatur, dixit Deae nomen initium sumere ab ἀφροσύνης, id est, stultitia et errore maligni animi. Nec non etiam in Bacchis g), sive Pentheo (in calamo enim exarato libro hic est index fabulae) inquit Penthei nomen videri factum ad res adversas miserasque ostendendas, cum a luctu, quod Graece est πένθος, conformatum sit. Eodem etiam pacto apud Sophoclem h) Aiax in fabula, cui ipse nomen dedit, nomen suum mirifice convenire dicit suis gravibus malis, quod et ipsum deductum sit a voce αἶ αἶ [αἰαῖ], quae gemitum aegritudinemque ostendit." Hactenus Vir doctissimus.]

v. 584. *ΔΙΣ Τ' ΕΝ ΤΕΛΕΥΤΗι.* Reddimus *Bis in extrema parte nomen exprobrans.* At vero τὸ δίς facit, ut de partitione nominis cum Scholiaste utroque verba potius accipienda censeam.

Ibid. *ΕΝΔΑΤΟΥΜΕΝΟΣ.* Sophocles, Trachin. v. 802.

> Τὸ δυσπάρευνον λέκτρον ἐνδατούμενος.

Consule Scholia. [Hesych. Ἐνδατεῖται· ἀπομερίζει, *dividit, distribuit.*]

v. 586. *Η ΤΟΙΟΝ ΕΡΓΟΝ*, κ. τ. λ. In eandem sententiam Iocasta apud Euripidem, Phoeniss. v. 578.

> Ἀσύνετα δ' ἦλθες καὶ σὺ πορθήσων πόλιν.
> Φέρ', ἣν ἕλῃς γῆν τήνδ', ὃ μὴ τύχοι ποτὲ,
> Πρὸς θεῶν, τρόπαια πῶς ἀναστήσεις δορός; κ. τ. λ.

[v. 590. (584.) *ΜΗΤΡΟΣ ΤΕ ΠΗΓΗΝ.* De lacrymis uterque Scholiastes interpretatur. Vide an non potius de

---

f) Eur. Tro. 990. g) Eur. Bacch. 367.
h) Soph. Ai. 430.

ipso genere intelligendum. Si de lacrymis accipiendum erit, convenit cum iis quae Agamemn. v. 896.

—— κλαυμάτων ἐπίσσυτοι Πηγαὶ κατεσβήκασιν.]

[v. 593. ΠΙΑΝΩ ΧΘΟΝΑ. Virg. Georg. I. 491.

—— bis sanguine nostro
Aemathiam et latos Haemi pinguescere campos.

Horat. Od. II. 1. [29.]

Quis non Latino sanguine pinguior Campus.]

[v. 594. ΠΟΛΕΜΙΑΣ ΥΠΟ ΧΘΟΝΟΣ. Ut supra, v. 565. Πολεμίας ἐπ' ἀσπίδος. Recte vero dicit ὑπὸ χθονός, ut qui praenoverat se terrae hiatu absorptum fore.]

v. 597. ΣΗΜΑ Δ' ΟΥΚ ΕΠΗΝ ΚΥΚΛΩι. Scitissime Amphiarai clypeus purus et ἄσημος, ut qui fuerit, Eurip. Phoeniss. v. 1118.

—— οὐ σημεῖ' ἔχων
Ὑβρισμέν', ἀλλὰ σωφρόνως ἄσημ' ὅπλα.

Tamen apud Pindarum pro insigni habet draconem ¹). [Aliter et Statius, IV. 222.

—— clypeo victum Pythona coruscat.]

v. 598. ΟΥ ΓΑΡ ΔΟΚΕΙΝ ΑΡΙΣΤΟΣ. Huic fabulae primum actae interfuit Aristides cognominatus *IUSTUS*, qui ad haec verba totius theatri oculos in se conversos habuit. Plutarch. Apophtheg. Reg. et duc. p. 186. Tale Sallustianum illud de M. Catone, Bell. Catil. c. 57. *Esse quam videri bonus malebat.*

v. 599. ΒΑΘΕΙΑΝ ΑΛΟΚΑ. Suidas, Βαθεῖαν αὔλακα· ὅπερ ἐστὶ στίχος γῆς ὑπὸ ἀρότρου. Μεταφορικῶς ἀπὸ τοῦ βαθείας φρένας καὶ κεκριμμένας σημαίνει. Pindarus, Nem. IV. 13. φρένα βαθεῖαν vocat et Nem. VII. 1. βαθύφρονα sapientem. Hinc corrigendus Clemens Alexandrinus, Paedagog. I. p. 50. Ἀπόστασις δὲ τὰ πάθη τῆς ἀληθείας ἃ χρὴ διελέγχειν διαιροῦντα τῇ τομῇ. Corrupta sunt, nec sensum aliquem habent; quod olim suboluit Sylburgio, qui tamen medelam non adhibuit. Legendum τὰ βάθη τῆς ἀληθείας, ad exemplum D. Ioannis in Apocalypsi, II. 24. qui τὰ βάθη τοῦ Σατανᾶ nominat.

[Ibid. ΔΙΑ ΦΡΕΝΟΣ ΚΑΡΠΟΥΜΕΝΟΣ. Tmesis pro διακαρπούμενος.]

v. 600. (594) ΕΞ ΗΣ ΤΑ ΚΕΔΝΑ. Laudat hunc versum Eustathius in Iliad. Δ'. *) Et ad Homericum illud, Iliad. Θ'. [v. 422.] p. 720. l. 6.

Αἰεὶ γάρ μοι [οἱ] ἔωθεν ἐνικλᾷν ὅ,ττι νοήσω [νοήσῃ·]

---

¹) Alcmaeo, non Amphiaraus: Pyth. VIII, 48. Bkh. *) Β'. p. 360, 37.

ἐκ μεταφορᾶς δὲ φυτῶν, inquit, ὀρθοτενῶν εἴληπται τὸ ἐνικλᾶν· εἰσὶ γάρ καὶ τῇ ψυχῇ βλαστοὶ εὐγενεῖς, κατὰ τὸ, Ὅς ἂν βλαστοῖ νοῦς, παρὰ Σοφοκλεῖ· καὶ παρ' Αἰσχύλῳ τὸ, Κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα. Aristophanes, in Lysistrat. v. 407.

Τοιαῦτ' ἀπ' αὐτῶν βλαστάνει βουλεύματα —

nostrum procul dubio imitatus.

[v. 602. *ΔΕΙΝΟΣ ΟΣ ΘΕΟΥΣ ΣΕΒΕΙ.* Homer. Il. *Ρ'*. 98,

Ὁππότ' ἀνὴρ ἐθέλει πρὸς δαίμονα φωτὶ μάχεσθαι,
Ὅν κε θεὸς τιμᾷ, τάχα οἱ μέγα πῆμα κυλίσθη.

Antholog. I. p. 115.

Ὅταν στυγῇ τις ἄνδρα, τὸν φιλεῖ θεὸς,
Οὗτος μεγίστην μωρίαν κατεισάγει·
Φανερῶς γὰρ αὐτῷ τῷ θεῷ κορύσσεται.]

v. 603. *ΟΡΝΙΘΟΣ.* Ὄρνις, auspicium, omen. Hom. Iliad. *Ω'*. 219.

— μηδέ μοι αὐτὴ
Ὄρνις ἐνὶ μεγάροισι κακὸς πέλεν.

Apollon. I. 304.

— μηδ' ὄρνις ἀεικελίη πέλε νηΐ.

[Vertit Ier. Hoelzlinus: *nec obscaeno navem omine prosequere.* Catullus, Carm. LXI. 19.

— Bona cum bona — Nubit alite virgo.

Horat. k) Epod. X. *mala alite.* et Od. III. 3. *alite lugubri.* Homer. Il. *M'*. 243.

Εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

Adagium, ἀμεινόνων ὀρνίθων τυχεῖν· ἐπὶ τῶν ἐκ κακῶν εἰς ἀγαθὰ μεταβαινόντων. *Meliores nancisci aves: de iis, quibus in adversis prospera succedunt.* Zenob. Cent. I. 76.]

v. 605. *ΕΝ ΠΑΝΤΙ ΠΡΑΓΕΙ*, κ. τ. λ. Euripides, Supplic. v. 228.

Κοινὰς γὰρ ὁ θεὸς τὰς τύχας ἡγούμενος
Τοῖς τοῦ νοσοῦντος πήμασιν διώλεσεν
Τὸν οὐ νοσοῦντα, κ' οὐδὲν ἠδικηκότα.

Horat. l) Od. III. 2.

— vetabo, qui Cereris sacrum
Vulgarit arcanae, sub iisdem
Sit trabibus, fragilemque mecum
Solvat phaselum. Saepe Diespiter
Neglectus incesto addidit integrum.

---

k) Hor. Epod. X, 1. Carm. III, 3, 61.
l) III, 2, 31.

[v. 609. *ΚΑΙ ΠΑΝΟΥΡΓΙΑι ΤΙΝΙ.* Fortasse κἀν πανουργίᾳ τινί.]

[v. 614. (608.) *ΠΛΗΓΕΙΣ ΘΕΟΥ ΜΑΣΤΙΓΙ.* Homer. Il. *N'*.812.

Διὸς μάστιγι κακῇ ἐδάμημεν.]

v. 619. *ΠΟΜΠΗΝ ΤΗΝ ΜΑΚΡΑΝ ΠΑΛΙΝ ΜΟΛΕΙΝ.* [Longum intelligit traiectum et deductionem ad inferos, a quo Mercurius animarum deductor πομπαῖος dicitur. Seneca, Hercul. Fur. v. 667.

Latumque pandit omnibus populis iter.

Horatius *), Od. II. 17.

Supremum carpere iter.

Idem *), I. 28.

Calcanda semel via leti.

At] Scholiastes et aliae editiones πόλιν. Ut dicatur sc. Amphiaraus φρενῶν βίᾳ, κ. τ. λ. *invitus huc pertractus*, etc.

v. 620. (614.) *ΣΥΓΚΑΘΕΛΚΥΣΘΗΣΕΤΑΙ.* Statius, VIII. 184. de eodem:

Venisti tamen et miseris comes additus armis.

[v. 623. *ΟΙΔΕΝ ΩΣ ΣΦΕ ΧΡΗ ΤΕΛΕΥΤΗΣΑΙ ΜΑΧΗι.* Notissimum hoc ex historia. Apollodorus, III. 6. *Ἀμφιάραος δὲ ὁ Οἰκλέους, μάντις ὢν καὶ προειδὼς, ὅτι δεῖ πάντας τοὺς στρατευσαμένους χωρὶς Ἀδράστου τελευτῆσαι, αὐτός τε ὤκνει στρατεύεσθαι.*]

[v. 624. *ΚΑΡΠΟΣ.* H. e. τέλος, *effectus*, *eventus*. Male Canterus κάρτος.]

[v. 626. *ΦΙΛΕΙ ΔΕ ΣΙΓΑιΝ Η ΛΕΓΕΙΝ ΤΑ ΚΑΙΡΙΑ.* Ad orationem prudentissimam et piissimam Amphiarai, quam recensuerat nuntius, referenda haec sunt: quasi diceret Eteocles, Amphiaraus ad commilitones suos dehortatione illa non usus fuerat, nisi eos victos fore praevidisset. Vel poterit legi ἢ λέγειν τ' ἀκαίρια subintelligendo μᾶλλον: *mavult silere quam intempestiva loqui.* Ellipsis Homerica. Il. *A'*.117.

Βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόον ἔμμεναι, ἢ ἀπολέσθαι h. e. *potius* quam perire, μᾶλλον ἢ ἀπολέσθαι. Plautus, Menaechm. V. 1. m)

Quin vidua vivam, quam tuos mores perferam.

h. e. *potius* quam.]

[v. 629. *ΠΟΔΩΚΕΣ ΟΜΜΑ.* Mira locutio a pedibus ad oculos translata. Hesych. *Ποδώκης· ὠκὺς, ταχὺς τοῖς ποσί.*]

[v. 631. (625.) *ΘΕΟΥ ΔΕ ΔΩΡΟΝ ΕΣΤΙΝ ΕΥΤΥΧΕΙΝ ΒΡΟΤΟΙΣ.* Carcinus apud Stobaeum n):

---

m) Plaut. Men. V, 1, 26. n) Stob. Serm. CIII, 3. *) II, 17, 11. I, 28, 16.

Ἀσκεῖν μὲν ἀρετὴν, εὐτυχεῖν δ' αἰτεῖν θεούς.

Bacchylides o):

Ὄλβιος ᾧτινι θεὸς μοῖράν τε καλῶν ἔπορε]

[v. 637. ΕΦ' ΕΒΔΟΜΑΙΣ ΠΥΛΑΙΣ. Euripides, Phoeniss. v. 74. p)

Ὁ σὸς δὲ Κρηναίαισι Πολυνείκης πύλαις — Ἄρη προσῆγε.

Apollodorus, III. 6. Πολυνείκης δὲ παρὰ τὰς Ὑψίστας.]

[v. 646. Schol. A'. ΘΕΙΝ ΓΑΡ ΤΟ ΑΝΑΛΑΒΕΙΝ ΛΕΓΟΥΣΙΝ ΟΙ ΑΤΤΙΚΟΙ. Pro θεῖν legerim θεῖναι.]

v. 650. ΧΡΥΣΗΛΑΤΟΝ. Euripides, Phoeniss. v. 171.

—— ὅπλοισι χρυσέοισιν εὐπρεπής.

Ibid. ΤΕΥΧΗΣΤΗΝ. Apollonius, III. 414.

Ἀλλ' ὄφιος δεινοῖο μεταλδήσκοντας ὀδόντας
Ἀνδράσι τευχηστῆσι δέμας —

[v. 654. (648.) ΕΠΙΣΤΡΟΦΑΣ. Hesych. Ἐπιστροφαί· διατριβαὶ, δίαιται. Αἰσχύλος Φρυξίν.]

[v. 657. ΑΝΔΡΙ ΤΩΔΕ. Sc. *mihi*, ut δεικτικῶς. Ita Deianira apud Sophoclem in Trachiniis q)

Μηδ' εἴ τι δράσεις, τῆσδέ γε ζώσης ἔτι. h. e. ἐμοῦ,

de se ipsa loquitur. Sic Terentius, Heaut. II. 3. r) *Hero parata sunt verba, huic verbera.*]

[v. 658. ΝΑΥΚΛΗΡΕΙΝ ΠΟΛΙΝ. Metaphora admodum frequens tum Aeschylo tum aliis. Vide sub initio tragoediae.]

[v. 661. ΠΑΤΡΟΣ ΔΗ ΝΥΝ ΑΡΑΙ ΤΕΛΕΣΦΟΡΟΙ. Zenobius, Cent. V. 43. Οἰδίποδος ἀρά. Ταύτης μέμνηται Αἰσχύλος ἐν τοῖς Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας. Duplex memoratur Oedipi exsecratio; prima se ipsum ob Laii internecionem inscius devovit, Sophocl. Oedip. Tyrann. v. 254.

Κατεύχομαι δὲ τὸν δεδρακότ', εἴτε τις
Εἷς ὢν λέληθεν, εἴτε πλειόνων μέτα,
Κακὸν κακῶς νιν ἄμοιρον ἐκτρίψαι βίον.
Ἐπεύχομαι δ', οἴκοισιν εἰ ξυνέστιος
Ἐν τοῖς ἐμοῖς γένοιτ' ἐμοῦ συνειδότος,
Παθεῖν, ἅπερ τοῖσδ' ἀρτίως ἠρασάμην.

Altera, de qua hic sermo, ut et saepius in hac tragoedia, filios exsecratus est, quod ab urbe parentem eiici spectantes eum ab iniuria non defenderent. Apollodorus, III. 5. Ἀρὰς τοῖς παισὶ θέμενος, οἳ τῆς πόλεως αὐτὸν ἐκβαλλόμενον θεωροῦντες οὐκ ἐπήμυναν. Euripides, Phoeniss. v. 67.

---

o) Bacchyl. fragm. p. 12. Neu. (ᾧτε θεός.)
p) imo v. 1130.
q) Trach. v. 305.
r) II, 3, 115. Tibi sunt parata verba, huic homini verbera.

Ἀρὰς ἀρᾶται παισὶν ἀνοσιωτάτας,
Θηκτῷ σιδήρῳ δῶμα διαλαχεῖν τόδε.

Ibid. v. 1301.

Πότερον ἀρᾶ νέκυν ὀλόμενον ἰαχήσω;

ἀρᾷ sc. Oedipodis. Ita enim legendum censeo, non *ἄρα*, prout editum est.]

[v. 663. (657.) *ΜΗ ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΘΗι ΔΥΣΦΟΡΩΤΕΡΟΣ ΓΟΟΣ.* Nempe ob urbem captam.]

v. 664. *ΕΠΩΝΥΜΩι ΔΕ ΚΑΡΤΑ ΠΟΛΥΝΕΙΚΗι.* Eteocles apud Euripidem, Phoeniss. v. 639.

— *ἀληθῶς δ' ὄνομα Πολυνείκην πατὴρ* —

[Et Orest. v. 1007.

— *τά τ' ἐπώνυμα δεῖπνα Θυέστου.*

sc. *ἀπὸ τοῦ θύειν τὰ τέκνα.*]

[v. 667. *ΣΥΝ ΤΥΦΩι ΦΡΕΝΩΝ.* Robortelli Editio *συμφοίτῳ*. Disiunge, *σὺν φοίτῳ*. Hesych. *Φοῖτος· μανία, λύσσα.* Vide quae ad Prometh. v. 600.]

[v. 668. *ΔΙΟΣ ΠΑΙΣ ΠΑΡΘΕΝΟΣ ΔΙΚΗ.* Apollodorus I. 3. *Ἐκ μὲν οὖν Θέμιδος τῆς Οὐρανοῦ γεννᾷ* (Iupiter) *θυγατέρας, Ὥρας, Εἰρήνην, Εὐνομίαν, Δίκην.*]

[v. 670. *ΑΛΛ' ΟΥΤΕ ΝΙΝ.* Cuius nulla aetas iniuria vacavit: profligatissimus.

v. 673. *ΔΙΚΗ ΠΡΟΣΕΙΠΕ.* Schol. *Α'*. videtur legisse *προσεῖδε*.

Ibid. *ΚΑΤΗΞΙΩΣΑΤΟ.* Scil. quia impius. Euripides, Phoen. v. 1717.

— *οὐχ ὁρᾷ δίκα κακούς.*

[v. 674. *ΚΑΚΟΥΧΙΑι.* Usurpatione iniqua.]

[v. 675. *ΝΙΝ ΑΥΤΩι ΝΥΝ ΠΑΡΑΣΤΑΤΕΙΝ* [s]). *Τὴν δίκην* scilicet.]

[v. 682. *ΚΝΗΜΙΔΑΣ.* *Κνημῖδες* Eustathio interprete in Il. *Γ'*. p. 420. l. 35. sunt *ὁπλιτικὰ σκεπάσματα τῶν σκελῶν*, atque inde nomen. Iul. Pollux, L. 9. *ὅπλων ὀνόματα* recensens, *τὰ δὲ περὶ τὰς χεῖρας προβλήματα, ὁμοίως τῷ μέρει, χεῖρες καλοῦνται, καὶ κνημῖδες ποδῶν.* Varro de lingua Latina IV. [t]): Ita *ocrea* dicitur *quod opponebatur ob crus.* Communiter ex ferro aut aere constabant, unde Homero, Il. *Η'*. 41. *χαλκοκνήμιδες Ἀχαιοί* dicuntur. Grammatici: *οἷς σιδηραῖ ἦσαν* vel *χαλκαῖ αἱ κνημῖδες*; aliquando etiam e stanno, Hom. Il. *Σ'*. 621. [u])

Τεῦξε δέ οἱ κνημῖδας ἑανοῦ κασσιτέροιο,

aliquando argento, Virg. Aen. VII. 634.

---

s) In verborum contextu Stanleiano legitur *συμπαραστατεῖν*.
t) Varr. V, p. 33. Bip. p. 121. Speng. u) Il. XVIII, 613.

Aut leves ocreas lento ducunt argento.

Hinc est quod σκεπάσματα σκύτινα dicuntur ῥαπταὶ κνημῖδες. Odyss. Ω'. 228. Πρὸς διαστολὴν, inquit Eustathius, p. 1959. l. 55. τῶν σιδηρῶν. De his intelligendus est Strabo, X. p. 481. qui Cretenses ἐσθῆτι καὶ ὑποδέσει πολεμικῇ χρῆσθαι scribit. Ita et in descriptione armaturae Goliae, I. Sam. XVII. 6. Est מצחת idem quod נחשת על רגליו lamina aenea, qua tibiae teguntur. Alii: et ocreae ferreae erant super pedes eius, h. e. crura eius muniebantur ocreis, quae tegebant etiam pedes. Livius, I. 43. Arma his imperata galea, clypeum, ocreae, loricae; omnia ex aere.]

[v. 684. (678.) ΤΩι ΚΑΚΙΣΤ' ΑΥΔΩΜΕΝΩι. Polynici, cuius nomen modo ipse exprobraverat Eteocles.]

[v. 688. ΟΥΚ ΕΣΤΙ ΓΗΡΑΣ. Nunquam senescet, quin semper erit recens hoc piaculum.]

[v. 690. ΜΟΝΟΝ ΓΑΡ ΚΕΡΔΟΣ ΕΝ ΤΕΘΝΗΚΟΣΙ. Antigone apud Sophoclem, Antig. v. 468.

Εἰ δὲ τοῦ χρόνου
Πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὖτ' ἐγὼ λέγω.
Ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν, ὡς ἐγὼ, κακοῖς
Ζῇ, πῶς ὅδ' οὐχὶ κάτθανὼν κέρδος φέρει;

Supra noster, in Prometheo, v. 746. τί δῆτ' ἐμοὶ ζῆν κέρδος;]

[v. 696. ΙΤΩ ΚΑΤ' ΟΥΡΟΝ. Sophocl. in Trachin. v. 473.

—— Ἀλλὰ ταῦτα μὲν — Ῥείτω κατ' οὖρον.

h. e. ἐρρέτω εἰς τὸν ἀέρα inquit Scholiastes: male. Οὖρος est, interprete Hesychio, ἄνεμος ἐπιτήδειος. Hom. Odyss. Ε'. 167. — πέμψω δέ τοι οὖρον ὄπισθεν. Virgilius appellat commode ventum a puppi, Aen. III. 130.

Prosequitur surgens a puppi ventus euntes.

Quasi οὖρος esset ab οὐρά, cauda; nam ab animalium caudis puppim vocant οὐράν. Greg. Nazianzen. Orat. XXIV. πνεῦμα κατὰ πρύμναν ἱστάμενον appellat, ventum ad puppim stantem. Hinc ἐξ οὐρίας φέρεσθαι (πνοῆς sc.) quod saepe occurrit apud D. Chrysostomum x), vento prospero ferri. Libanius x): Οὕτω γνώμας ἔχουσιν ἐξ οὐρίας φιλεῖ τὰ πράγματα φέρεσθαι: qui sic animo sunt affecti, iis solent res ex sententia succedere. Pindarus, Pyth. I. 64. y)

—— Ναυσιφορήτοις Δ' ἀνδράσι πρώτα χάρις Ἐς πλόον ἀρχομένοις πομπαῖον ἐλθεῖν οὖρον.

Homer. Odyss. Μ'. 149.

Ἴκμενον οὖρον ἵει πλησίστιον ἐσθλὸν ἑταῖρον.

---

x) vid. H. Steph. Thes. vol. II. p. 1496. C.
y) Pyth. I, 33. Bkh.

Euripides in Troad. v. 20. οὖρον dixit ventum secundum a puppi recta in velum flantem. Hinc proverbium ἐξ οὐρίας πλεῖν.]

v. 701. (695.) *ΦΙΛΟΥ ΓΑΡ ΑΙΣΧΡΑ.* Alii ἐχθρά. Quod melius.

[v. 703. *ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟΤΕΡΟΝ ΥΣΤΕΡΟΥ ΜΟΡΟΥ.* Κέρδος, sc. μόρον, non inulta mors.]

[Ibid. *ΚΕΡΔΟΣ.* Ita Io in Prometheo Vincto, v. 746. τί δῆτ' ἐμοὶ ζῆν κέρδος;]

[Ibid. *ΠΡΟΤΕΡΟΝ.* Schol. τιμιώτερον. Latina versio [*dicens mihi mortis secundae lucrum prius*] non placet.]

[v. 708. *ΘΕΟΙΣ ΜΕΝ ΗΔΗ ΠΩΣ ΠΑΡΗΜΕΛΗΜΕΘΑ.* Desperabundae voces. Cassandra, apud Senec. Agam. v. 695.

Vicere nostra iam metus omnes mala;
Equidem nec ulla coelites placo prece:
Nec si velint saevire quo noceant habent.

Contrarium est quod de Romanis retulit Tacitus, Hist. I. 3. *Nec unquam atrocioribus populi Romani cladibus* ᶻ) *approbatum est, non esse curae Diis securitatem nostram.* Porro ut urbes excidio destinatae a Diis πολιούχοις destitui credebantur, v. 223., ita moribundi a suo vitali et tutelari genio. Martial. Epigr. VI. 60, *Victurus genium.*]

[v. 710. *ΣΑΙΝΟΜΕΝ ΟΛΕΘΡΙΟΝ ΜΟΡΟΝ.* Ita v. 389.

Σαίνειν μόρον τε καὶ μάχην ἀψυχίᾳ.

Vide sis quae ibi annotavimus.]

[v. 714. *ΝΥΝ Δ' ΕΤΙ ΖΕΙ.* Lucretius, III. 289.

— calor ille animi quem sumit ab ira
Quum fervescit, et ex oculis micat acribus ignis.

Ovid. Metam. II. 602.

— utque animus tumida fervebat ab ira,
Arma assueta capit.]

[Ibid. *ΖΕΙ.* Hesych. Ζεῖ· ταράσσει, ἰσχυρῶς καίεται.]

[v. 715. *ΕΞΕΖΕΣΕΝ.* Ut Virgilius, Georg. IV. 169. *Fervet opus*; vel Ἐξέζεσεν· ἐπληρώθη. Suidas.]

[Ibid. *ΚΑΤΕΥΓΜΑΤΑ.* Ἀραί. Supra, v. 70.]

v. 719. *ΑΝΗ ΤΙΣ.* Ita recte Canteri editio. Hesychius, Ἄνη· ἄνυσις καὶ πρᾶξις.

[v. 722. *ΝΙΚΗΝ ΓΕ ΜΕΝΤΟΙ.* Perperam reddit V. Cl. Florens Christianus. Sed vide Scholiastem *Α'.*, qui longe aliter quam versio nostra Latina *).]

[v. 724. *ΔΡΕΨΑΣΘΑΙ.* Hesych. Δρέψασθαι· τρυγήσασθαι, ἀφελεῖν τῇ χειρὶ ἢ λαβεῖν.]

---

z) Inserenda: *magisve iustis iudiciis.* *) *victoriam — malam punit deus.*

v. 727. *ΘΕΟΝ, ΟΥ ΘΕΟΙΣ ΟΜΟΙΑΝ.* [Quippe Dii non auctores malorum. Scholiastes *A'*. *Οὐδὲν ἔχουσαν θεοῖς ὅμοιον· πᾶς γὰρ θεὸς ἀγαθόποιος· θεοὶ γὰρ δωτῆρες ἐάων*: ex Homer. Odyss. *Θ'*. 325. quem secutus Callimachus, Hymn. I. 91.

Χαῖρε μέγα Κρονίδη, πανυπέρτατε, δῶτορ ἐάων,
Δῶτορ ἀπημονίης.

Hesych. *Ἐῶν* (lege *ἐάων*) *ἀγαθῶν*. Divus Iacobus, I. 17. *Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι.* Plato[a]), de Republ. II. p. 379. l. 26. *Τῶν μὲν ἀγαθῶν οὐδένα ἄλλον ἢ θεὸν αἰτιατέον.* Pindar. Pyth. I. 79. [b])

Ἐκ θεῶν γὰρ μαχαναὶ πᾶ-
σαι βροτέαις ἀρεταῖς κ. τ. λ.

Proclus, in Plat. Theol. I. 18. *Θεοὶ δ' ἀεὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ προτείνουσιν, ὥσπερ ἥλιος ἀνίσχων τὸ φῶς.* Philo, Allegor. p. 370. *Ὁ θεὸς χαρίζεται τὰ ἀγαθὰ πᾶσιν.* Aristides, Or. pro Rhetor. Tom. II. p. 178., videntur, inquit, poetae Mercurium, utpote *τὸν λόγιον* et eloquentiae praesidem, *τούτου χάριν τῷ κοινῷ τῶν θεῶν μόνον καλεῖν ὀνόματι. Κοινῇ μὲν γὰρ ἅπαντας δωτῆρας ἐάων ὀνομάζουσιν· ἰδίᾳ δ' οὕτω μόνον τοῦτον, καὶ ἀκάκητά γε καὶ ἐριούνιον.* Dionys. Halicarn. Antiquit. Rom. II. 92. *Παντὸς ἀγαθοῦ θεοὶ δωτῆρές εἰσι τῇ θνητῇ φύσει καὶ φύλακες.*] Subdit editio Stephani:

Ἃ γὰρ νύκτωρ παρεκαλέσατο καὶ γέγωνε·

notatque ea a Scholiaste agnosci et ab eo, qui versus mensus. Verum in utroque fallitur vir doctus: nam nec agnovit Scholiastes; verba enim eius sunt eorum quae sequuntur explicatio, ea autem explicatio scripta erat supra verba explicata *καναληθῇ κακόμαντιν*; nec qui versus mensus est mentionem ullam facit, et numerus versuum sine his illi constat.

[v. 734. *ΧΑΛΥΒΟΣ ΣΚΥΘΩΝ ΑΠΟΙΚΟΣ.* Mire exercuit nomen *Χάλυβος* V. Cl. Henr. Stephanum. *Si substantivum,* inquit, *esse dicamus et genitivum esse fateamur, quomodo cohaerere cum praecedentibus aut sequentibus potest?* Quin substantivum esse fateamur, nec tamen genitivum sed casus recti. Dicuntur enim tam *Χάλυβοι* quam *Χάλυβες* populi illi, sicut *Ἄραβοι* et *Ἄραβες*, adeo ut nihil exigat quod legendum existimet *χάλυψ ὁ* pro *χάλυβος*. Hesych. *Χάλυβοι· ἔθνος τῆς Σκυθίας, ὅπου σίδηρος γίνεται.* Stephanus, *περὶ πόλεων*, voce *Χάλυβες*: *Καὶ Χάλυβοι παρ' Ἑκαταίῳ. Χαλύβοισι πρὸς νότον Ἀρμένιοι ὁμοῦ ναίουσι.* Vide quae ad Prometh. v. 714.]

[v. 738. *ΦΘΙΜΕΝΟΙΣΙ —— ΑΜΟΙΡΟΥΣ.* Utrumque hic casum usurpavit poeta: forsan vero legendum *φθιμένους γε κατέχειν.*]

---

a) cf. annot. ad Prom. v. 1072. b) v. 41. Bkh.

[v. 748. (737.) *ΜΕΛΑΜΠΑΓΕΣ.* Vid. Eumenid. v. 265.]

[v. 750. *ΑΙΩΝΑ Δ' ΕΙΣ ΤΡΙΤΟΝ ΜΕΝΕΙ.* Plato εἰς τετάρτην γενεὰν διαβιβάζει τὴν τιμωρίαν.]

[v. 751. *ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ΕΥΤΕ ΛΑΙΟΣ.* Scholiastes *A*. Ὁπηνίκα ἦλθεν ὁ Λάϊος· λείπει δὲ τοῦτο. Neutiquam. *Λάϊος* enim est cum γείνατο coniungendum, v. 757.]

[v. 752. *ΕΝ ΜΕΣΟΜΦΑΛΟΙΣ ΠΥΘΙΚΟΙΣ ΧΡΗΣΤΗΡΙΟΙΣ.* Sic Sophocles, in Oedip. Tyrann. v. 488. Delphos μεσόμφαλα γᾶς μαντεῖα vocat.]

[v. 754. *ΘΝΑΣΚΟΝΤΑ ΓΕΝΝΑΣ ΑΤΕΡ.* Apollodorus, III. 5. Χρήσαντος τοῦ θεοῦ μὴ γεννᾷν, τὸν γεννηθέντα γὰρ πατροκτόνον ἔσεσθαι.]

[v. 756. *ΚΡΑΤΗΘΕΙΣ Δ' ΕΚ ΦΙΛΩΝ ΑΒΟΥΛΙΑΣ.* A quibus ebrius factus cum uxore concubuit. Apollodorus, III. 5. Ὁ δὲ οἰνωθεὶς συνῆλθε τῇ γυναικί.]

v. 760. *ΣΠΕΙΡΑΣ ΑΡΟΥΡΑΝ.* Oraculum respexit, quo prohibitus fuit Oedipus σπείρειν τέκνων ἄλοκα, metaphora non infrequenti. Sophocles, de eodem, Oed. Tyr. v. 1496.

—— τὴν τεκοῦσαν ἤροσεν,
Ὅθενπερ αὐτὸς ἐσπάρη.

[Eadem metaphora Plautus, Asinar. V. 2.

Fundum alienum arat, suum deserit.

Vide supra, ad argumentum huius tragoediae.]

[v. 762. *ΠΑΡΑΝΟΙΑ.* Non tam insania quam ignorantia. Ita Euripidi [c] παρανοεῖν, *perperam intelligo.* Notum hoc ex historia. Apollodorus, III. 5. *Καὶ τὴν μητέρα ἔγημεν ἀγνοῶν.*]

[v. 765. *ΑΛΛΟ Δ' ΑΕΙΡΕΙ ΤΡΙΧΑΛΟΝ.* Nos *trisulcus*, sed fortasse *triplex* melius. Vide sis quae ad vocem *τρικυμία* in Prometh. v. 1014.]

[v. 768. *ΜΕΤΑΞΥ Δ' ΑΛΚΑ ΔΙ' ΟΛΙΓΟΥ ΤΕΙΝΕΙ ΠΥΡΓΟΣ ΕΝ ΕΥΡΕΙ.* Ὅτι unicum in muris praesidium. Vide Scholiastem.]

[v. 772. *ΤΕΛΕΙΑ ΓΑΡ ΠΑΛΑΙΦΑΤΟΙ.* Schol. *A'*. Τὸ τέλεια ἀντὶ τοῦ τέλειαι, ὑφῆκε δὲ τὸ ῑ διὰ τὸ μέτρον. Quod omnino falsum. Dici enim poterat, quo modo et illud Virgilii, Ecl. III. 80.

Triste lupus stabulis.

Porro versus, qui huic respondeat, in antistrophe est

Τίν' ἀνδρῶν γὰρ τοσόνδ' ἐθαύμασαν;

incipere itaque debet ab epitrito primo, et non a diiambo; unde constat hanc lectionem, τέλεια, corruptam esse, et omnino legendum τέλειαι.]

c) Iph. Aul. 888.

[v. 774. (768.) *ΤΑ Δ' ΟΛΟΑ ΤΕΛΛΟΜΕΝ' ΟΥ ΠΑΡΕΡΧΕΤΑΙ.* Schol. *Ψευδῶς καὶ μάτην.* D. Matth. XXIV. 35. *Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.* „De verbis igitur," inquit Ier. Holzlinus in Apollon. IV. 389. „illa *τελλόμενα* intellexit, quod Etymologus *προστάγματα* diceret, si ad Apollinem referrentur, qui Laium dehortatus a nuptiis fuit, denuntiato earum diro eventu."]

[v. 775. *ΠΡΟΠΡΥΜΝΑ Δ' ΕΚΒΟΛΑΝ ΦΕΡΕΙ.* Act. Apost. XXVII. 18. *Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο.* Aristot. Nicom. III. d) *Τοιοῦτον δέ τοι συμβαίνει καὶ περὶ τὰς ἐν τοῖς χειμῶσιν ἐκβολάς.* Glossarii auctor *iacturam* interpretatur *ἀποβολὴν, ἐκβολήν.* Hinc etiam, quod Latini *iacturam facere*, Graeci eadem metaphora, *ἀποβάλλειν* dicunt, Xenoph. Cyri Paed. VII. e) *Οὗτοι, ὦ Σάκα, οὕτως ῥᾴδιόν ἐστι τὸ ἔχειν τὰ χρήματα, ὡς ἀνιαρὸν τὸ ἀποβάλλειν.*]

v. 778. *ΤΙΝ' ΑΝΔΡΩΝ*, κ. τ. λ. Eandem sententiam non sine optima applicatione profert Sophocles, Oedipo Tyran. v. 1523.

—— Οἰδίπους ὅδε,
Ὃς τὰ κλείν' αἰνίγματ' ᾔδει, καὶ κράτιστος ἦν ἀνήρ,
Ὅστις οὐ ζήλῳ πολιτῶν καὶ τύχαις ἐπιβλέπων,
Εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς ἐλήλυθεν;
Ὥστε θνητὸν ὄντ', ἐκείνην τὴν τελευταίαν ἰδεῖν (mallem *ἔδει*)
Ἡμέραν ἐπισκοποῦντα, μηδέν' ὀλβίζειν πρὶν ἂν
Τέρμα τοῦ βίου περάσῃ μηδὲν ἀλγεινὸν παθών.

Ovidius, Metam. III. 136.

—— dicique beatus
Ante obitum nemo supremaque funera debet.

[v. 781. *ΟΣΟΝ ΤΟΤ' ΟΙΔΙΠΟΥΝ ΤΙΟΝ*, κ. τ. λ. Apud Sophoclem sacerdos sic Oedipum alloquitur, Oedip. Tyrann. v. 31.

Θεοῖσι μέν νυν οὐκ ἰσούμενόν (malim *ἰσούμενός*) *σ' ἐγὼ*
Οὐδ' οἵδε παῖδες ἑζόμεσθ' ἐφέστιοι,
Ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἔν τε συμφοραῖς βίου
Κρίνοντες ἔν τε δαιμόνων ξυναλλαγαῖς.
Ὅς γ' ἐξέλυσας ἄστυ Καδμείων μολὼν,
Σκληρᾶς ἀοιδοῦ δασμὸν, ὃν παρείχομεν.

Et mox v. 47.

—— ὡς σε νῦν μὲν ἥδε γῆ
Σωτῆρα κλῄζει τῆς πάρος προθυμίας.]

[v. 782. *ΑΝΑΡΠΑΞΑΝΔΡΑΝ.* Apollodorus, III. 5. *Ἐὰν δὲ μὴ εὕρισκον* (aenigma), *ἁρπάσασ' ἕνα κατεβίβρωσκε.* In

---

d) ex H. Steph. Thes. I, p. 677. E. e) VIII, 3, 42.

carmine ithyphallico, Demetrio Poliorcetae, cum Athenas ingrederetur, cantato, apud Athenaeum, Deipn. VI. 15. f)

Τὴν δ' οὐχὶ Θηβῶν ἀλλ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος
Σφίγγα περικρατοῦσαν
Αἰτωλίδ', ὅς τις ἐπὶ πέτρας καθήμενος
Ὥσπερ ἡ παλαιὰ
Τὰ σώμαθ' ἡμῶν πάντ' ἀναρπάσας φέρει.

Unde patet, ex mente Atticorum, qui veritatem fabulae optime intellexerunt, Sphingem foeminam fuisse, quae ex insidiis, quae aenigmata vocabant, multa mala intulit Thebanis, arce defensa.]

v. 783. *ΚΗΡ'*. Forte *θῆρ'*, ut supra de eadem Sphinge, v. 564.

Οὐδ' εἰσαμεῖψαι θηρὸς ἐχθίστου δάκους
Εἰκὼ φέροντα πολεμίας ἐπ' ἀσπίδος.

Θήρ de toto animalium genere usurpatur, tum de piscibus tum de volucribus. Aelianus, de animal. I. 27. de polypo, *παμβορώτατον θηρίων θαλασσίων ἐστί.* Idem, c. 5. delphinem appellat *θηρίον*: quin etiam alicubi apem. De avibus etiam dici posse liquet ex Aristophane in *Ὄρνισι*, v. 69. *Ἀλλὰ σὺ τί θηρίον ποτ' εἶ;* et v. 93. *τουτὶ τί ποτ' ἐστὶ θηρίον; τίς ἡ πτέρωσις;* Hinc explicandus Sophocles in Philoctete, v. 181.

Οὗτος πρωτογόνων ἴσως
Οἴκων (vel, ut Suidas, *ἥκων*) *οὐδενὸς ὕστερος*
Πάντων ἄμμορος ἐν βίῳ
Κεῖται μοῦνος ἀπ' ἄλλων
Στικτῶν ἢ λασίων μετὰ
Θηρῶν ——

inter animalia picta vel hirsuta, id est, inter volucres vel inter feras; aliter sensus non constat, cum eaedem ferae sint et pictae et hirsutae; nullum vero animal est avibus aut maculis interstinctius aut colorum varietate ornatius: unde et Virgilianum illud, Georg. III. 243.

—— pictaeque volucres.

[Sed nihil muto, praesertim cum hanc vocem, *κήρ*, eodem plane sensu ab auctore nescio quo apud Suidam, in voce *Βάλλων*, acceptam reperiam: *Βάλλων Σωκράτην καὶ Ζήνωνα τοῖς ἐκ Διονυσίων σκώμμασι, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἀξιῶν πάσης ἐλαύνεσθαι γῆς καὶ θαλάττης, ὡς ὄντας κῆρας πόλεών τε καὶ πολιτείας.*]

[v. 787. *ΠΑΤΡΟΦΟΝΩι ΧΕΡΙ.* Sophocl. Antig. v. 51.

Ὄψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῷ χερί.]

f) Ath. VI, p. 253. E. (v. 23. sqq.)

v. 790. (684.) *ΚΡΕΙΣΣΟΤΕΚΝΩΝ Δ' ΕΠ*[g]) *ΟΜΜΑΤΩΝ.* Legimus *φρισσοτέκνων*. In genitura eius, secundum veteres astrologos, Horoscopus et Luna in Cancri *νεφέλιον* inciderunt: quo caecitatem praesignificari existimant.

v. 795. *ΠΙΚΡΟΓΛΩΣΣΟΥΣ ΑΡΑΣ*. Euripides, Phoenissis, v. 67.

Ἀρὰς ἀρᾶται παισὶν ἀνοσιωτάτας,
Θηκτῷ σιδήρῳ δῶμα διαλαχεῖν τόδε.

[v. 797. *ΚΑΜΨΙΠΟΥΣ ΕΡΙΝΝΥΣ*. An quia *lento gradu ad vindictam sui divina procedit ira, tarditatemque supplicii gravitate compensat?* ut ait Valer. Max. I. 1. [h]) de religione. Euripides, apud Stobaeum, Ecl. Phys. VII. [i])

—— *ἀλλὰ σῖγα καὶ βραδεῖ ποδὶ*
Στείχουσα μάρψει τοὺς κακοὺς ὅταν τύχῃ.

Eandem ob rationem dicitur et *ὑστερόπους* Sophocli [k]); *pede poena claudo* Horatio, Od. III. 1. [l]) Tibullus, I. 9. [m])

Serâ tamen tacitis poena venit pedibus.

An quia undequaque grassatur? Sophocles Erinnyas *τανύποδας* vocat, Aiac. Flagellif. v. 844.

Σεμνὰς Ἐριννῦς τανύποδας.

quod in persequendis sceleratis eorumque sceleribus pedes extendant et exporrigant, ut iter celerius conficiant et sceleratos assequantur et puniant.]

IV.

v. 801. *ΚΑΥΔΩΝΙΟΥ*. Euripides, in eadem re, Phoeniss. v. 866.

Ἐν γὰρ κλύδωνι κείμεθ', ὥσπερ οἶσθα σύ,
Δορὸς Δαναϊδῶν, καὶ μέγας Θήβαις ἀγών.

[Sophocles, Antig. v. 168.

Ἄνδρες, τὰ μὲν δὴ πόλεος ἀσφαλῶς θεοὶ
Πολλῷ σάλῳ σείσαντες, ὤρθωσαν πάλιν.

Ubi Schol. *Τροπικῶς, ὡς ἐπὶ νεώς.*

Idem, Oedip. Tyrann. v. 22.

Πόλις γάρ, ὥσπερ καὐτὸς εἰσορᾷς, ἄγαν
Ἤδη σαλεύει κἀνακουφίσαι κάρα
Βυθῶν ἔτ' οὐχ οἷα τε φοινίου σάλου.

---

g) *ἀπ' ὀμμ.* impress. in text. h) ext. §. 8.

i) Stob. I, p. 114. Heer. (Eur. fragm. inc. II, 4.)

k) ? *ὑστεροφθόροι Ἐριννύες* Antigon. 1075. cf. supra annotata ad Prometh. 515.

l) III, 2, 32. m) I, 9, 4.

Ἀρὰς ἀρᾶται παισὶν ἀνοσιωτάτας,
Θηκτῷ σιδήρῳ δῶμα διαλαχεῖν τόδε.

Ibid. v. 1301.

Πότερον ἀρᾷ νέκυν ὀλόμενον ἰαχήσω;

ἀρᾷ sc. Oedipodis. Ita enim legendum censeo, non *ἄρα*, prout editum est.]

[v. 663. (657.) *ΜΗ ΚΑΙ ΤΕΚΝΩΘΗι ΔΥΣΦΟΡΩΤΕΡΟΣ ΓΟΟΣ*. Nempe ob urbem captam.]

v. 664. *ΕΠΩΝΥΜΩι ΔΕ ΚΑΡΤΑ ΠΟΛΥΝΕΙΚΗ*. Eteocles apud Euripidem, Phoeniss. v. 639.

—— *ἀληθῶς δ' ὄνομα Πολυνείκην πατὴρ* —

[Et Orest. v. 1007.

—— *τά τ' ἐπώνυμα δεῖπνα Θυέστου.*

sc. *ἀπὸ τοῦ θύειν τὰ τέκνα*.]

[v. 667. *ΣΥΝ ΤΥΦΩι ΦΡΕΝΩΝ*. Robortelli Editio *συμφοίτῳ*. Disiunge, *σὺν φοίτῳ*. Hesych. *Φοῖτος· μανία, λύσσα.* Vide quae ad Prometh. v. 600.]

[v. 668. *ΔΙΟΣ ΠΑΙΣ ΠΑΡΘΕΝΟΣ ΔΙΚΗ*. Apollodorus I. 3. *Ἐκ μὲν οὖν Θέμιδος τῆς Οὐρανοῦ γεννᾷ* (Iupiter) *θυγατέρας, Ὥρας, Εἰρήνην, Εὐνομίαν, Δίκην*.]

[v. 670. *ΑΛΛ' ΟΥΤΕ ΝΙΝ*. Cuius nulla aetas iniuria vacavit: profligatissimus.

v. 673. *ΔΙΚΗ ΠΡΟΣΕΙΠΕ*. Schol. *Α'*. videtur legisse *προσεῖδε*.

Ibid. *ΚΑΤΗΞΙΩΣΑΤΟ*. Scil. quia impius. Euripides, Phoen. v. 1717.

—— *οὐχ ὁρᾷ δίκα κακούς.*

[v. 674. *ΚΑΚΟΥΧΙΑι*. Usurpatione iniqua.]

[v. 675. *ΝΙΝ ΑΥΤΩι ΝΥΝ ΠΑΡΑΣΤΑΤΕΙΝ* s). *Τὴν δίκην* scilicet.]

[v. 682. *ΚΝΗΜΙΔΑΣ*. *Κνημῖδες* Eustathio interprete in Il. *Γ'*. p. 420. l. 35. sunt *ὁπλιτικὰ σκεπάσματα τῶν σκελῶν*, atque inde nomen. Iul. Pollux, I. 9. *ὅπλων ὀνόματα* recensens, *τὰ δὲ περὶ τὰς χεῖρας προβλήματα, ὁμοίως τῷ μέρει, χεῖρες καλοῦνται, καὶ κνημῖδες ποδῶν.* Varro de lingua Latina. IV. t): Ita ocrea dicitur *quod opponebatur ob crus.* Communiter ex ferro aut aere constabant, unde Homero, Il. *Η'*. 41. *χαλκοκνήμιδες Ἀχαιοί* dicuntur. Grammatici: *οἷς σιδηραῖ ἦσαν* vel *χαλκαῖ αἱ κνημῖδες*; aliquando etiam e stanno, Hom. Il. *Σ'*. 621. u)

Τεῦξε δέ οἱ κνημῖδας ἑανοῦ κασσιτέροιο,

aliquando argento, Virg. Aen. VII. 634.

s) In verborum contextu Stanleiano legitur *συμπαραστατεῖν*.
t) Varr. V, p. 83. Bip. p. 121. Speng. u) Il. XVIII, 613.

Aut leves ocreas lento ducunt argento.

Hinc est quod σκεπάσματα σκύτινα dicuntur ῥαπταὶ κνημῖδες. Odyss. Ω'. 228. Πρὸς διαστολὴν, inquit Eustathius, p. 1959. l. 55. τῶν σιδηρῶν. De his intelligendus est Strabo, X. p. 481. qui Cretenses ἐσθῆτι καὶ ὑποδέσει πολεμικῇ χρῆσθαι scribit. Ita et in descriptione armaturae Goliae, I. Sam. XVII. 6. Est מצחת idem quod נחשת על רגליו lamina aenea, qua tibiae teguntur. Alii: et ocreae ferreae erant super pedes eius, h. e. crura eius muniebantur ocreis, quae tegebant etiam pedes. Livius, l. 43. Arma his imperata galea, clypeum, ocreae, loricae; omnia ex aere.]

[v. 684. (678.) ΤΩι ΚΑΚΙΣΤ' ΑΥΔΩΜΕΝΩι. Polynici, cuius nomen modo ipse exprobraverat Eteocles.]

[v. 688. ΟΥΚ ΕΣΤΙ ΓΗΡΑΣ. Nunquam senescet, quin semper erit recens hoc piaculum.]

[v. 690. ΜΟΝΟΝ ΓΑΡ ΚΕΡΔΟΣ ΕΝ ΤΕΘΝΗΚΟΣΙ. Antigone apud Sophoclem, Antig. v. 468.

Εἰ δὲ τοῦ χρόνου
Πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω.
Ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν, ὡς ἐγὼ, κακοῖς
Ζῇ, πῶς ὅδ' οὐχὶ κατθανὼν κέρδος φέρει;

Supra noster, in Prometheo, v. 746. τί δῆτ' ἐμοὶ ζῆν κέρδος;]

[v. 696. ΙΤΩ ΚΑΤ' ΟΥΡΟΝ. Sophocl. in Trachin. v. 473.

—— Ἀλλὰ ταῦτα μὲν — Ῥείτω κατ' οὖρον.

h. e. ἐρῤῥέσθω εἰς τὸν ἀέρα inquit Scholiastes: male. Οὖρος est, interprete Hesychio, ἄνεμος ἐπιτήδειος. Hom. Odyss. Ε'. 167. — πέμψω δέ τοι οὖρον ὄπισθεν. Virgilius appellat commode ventum a puppi, Aen. III. 130.

Prosequitur surgens a puppi ventus euntes.

Quasi οὖρος esset ab οὐρά, cauda; nam ab animalium caudis puppim vocant οὐράν. Greg. Nazianzen. Orat. XXIV. πνεῦμα κατὰ πρύμναν ἱστάμενον appellat, ventum ad puppim stantem. Hinc ἐξ οὐρίας φέρεσθαι (πνοῆς sc.) quod saepe occurrit apud D. Chrysostomum x), vento prospero ferri. Libanius x): Οὕτω γνώμας ἔχουσιν ἐξ οὐρίας φιλεῖ τὰ πράγματα φέρεσθαι: qui sic animo sunt affecti, iis solent res ex sententia succedere. Pindarus, Pyth. I. 64. y)

—— Ναυσιφορήτοις Δ' ἀνδράσι πρώτα χάρις Ἐς πλόον ἀρχομένοις πομπαῖον ἐλθεῖν οὖρον.

Homer. Odyss. Μ'. 149.

Ἴκμενον οὖρον ἵει πλησίστιον ἐσθλὸν ἑταῖρον.

---

x) vid. H. Steph. Thes. vol. II. p. 1496. C.
y) Pyth. I, 33. Bkh.

Euripides in Troad. v. 20. οὖρον dixit ventum secundum a puppi recta in velum flantem. Hinc proverbium ἐξ οὐρίας πλεῖν.]

v. 701. (695.) ΦΙΛΟΥ ΓΑΡ ΑΙΣΧΡΑ. Alii ἐχθρά. Quod melius.

[v. 703. ΚΕΡΔΟΣ ΠΡΟΤΕΡΟΝ ΥΣΤΕΡΟΥ ΜΟΡΟΥ. Κέρδος, sc. μόρον, non inulta mors.]

[Ibid. ΚΕΡΔΟΣ. Ita Io in Prometheo Vincto, v. 746. τί δῆτ' ἐμοὶ ζῆν κέρδος;]

[Ibid. ΠΡΟΤΕΡΟΝ. Schol. τιμιώτερον. Latina versio [*dicens mihi mortis secundae lucrum prius*] non placet.]

[v. 708. ΘΕΟΙΣ ΜΕΝ ΗΔΗ ΠΩΣ ΠΑΡΗΜΕΛΗΜΕΘΑ. Desperabundae voces. Cassandra, apud Senec. Agam. v. 695.

Vicere nostra iam metus omnes mala;
Equidem nec ulla coelites placo prece:
Nec si velint saevire quo noceant habent.

Contrarium est quod de Romanis retulit Tacitus, Hist. I. 3. *Nec unquam atrocioribus populi Romani cladibus* [z]) *approbatum est, non esse curae Diis securitatem nostram.* Porro ut urbes excidio destinatae a Diis πολιούχοις destitui credebantur, v. 223., ita moribundi a suo vitali et tutelari genio. Martial. Epigr. VI. 60, *Victurus genium.*]

[v. 710. ΣΑΙΝΟΜΕΝ ΟΛΕΘΡΙΟΝ ΜΟΡΟΝ. Ita v. 389.

Σαίνειν μόρον τε καὶ μάχην ἀψυχίᾳ.

Vide sis quae ibi annotavimus.]

[v. 714. ΝΥΝ Δ' ΕΤΙ ΖΕΙ. Lucretius, III. 289.

—— calor ille animi quem sumit ab ira
Quum fervescit, et ex oculis micat acribus ignis.

Ovid. Metam. II. 602.

—— utque animus tumida fervebat ab ira,
Arma assueta capit.]

[Ibid. ΖΕΙ. Hesych. *Ζεῖ· ταράσσει, ἰσχυρῶς καίεται.*]

[v. 715. ΕΞΕΖΕΣΕΝ. Ut Virgilius, Georg. IV. 169. *Fervet opus*; vel Ἐξέζεσεν· ἐπληρώθη. Suidas.]

[Ibid. ΚΑΤΕΥΓΜΑΤΑ. *Ἀραί.* Supra, v. 70.]

v. 719. ΑΝΗ ΤΙΣ. Ita recte Canteri editio. Hesychius, *Ἄνη· ἄνυσις καὶ πρᾶξις.*

[v. 722. ΝΙΚΗΝ ΓΕ ΜΕΝΤΟΙ. Perperam reddit V. Cl. Florens Christianus. Sed vide Scholiastem Α'., qui longe aliter quam versio nostra Latina *).]

[v. 724. ΔΡΕΨΑΣΘΑΙ. Hesych. *Δρέψασθαι· τρυγήσασθαι, ἀφελεῖν τῇ χειρὶ ἢ λαβεῖν.*]

---

z) Inserenda: *magisve iustis iudiciis.* *) *victoriam — malam punit deus.*

v. 727. *ΘΕΟΝ, ΟΥ ΘΕΟΙΣ ΟΜΟΙΑΝ.* [Quippe Dii non auctores malorum. Scholiastes *A'*. *Οὐδὲν ἔχουσαν θεοῖς ὅμοιον· πᾶς γὰρ θεὸς ἀγαθόποιος· θεοὶ γὰρ δωτῆρες ἐάων*: ex Homer. Odyss. *Θ*. 325. quem secutus Callimachus, Hymn. I. 91.

Χαῖρε μέγα Κρονίδη, πανυπέρτατε, δῶτορ ἐάων,
Δῶτορ ἀπημονίης.

Hesych. *Ἐῶν* (lege *ἐάων*) *ἀγαθῶν*. Divus Iacobus, I. 17. *Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστι.* Plato[a]), de Republ. II. p. 379. l. 26. *Τῶν μὲν ἀγαθῶν οὐδένα ἄλλον ἢ θεὸν αἰτιατέον.* Pindar. Pyth. I. 79. [b])

Ἐκ θεῶν γὰρ μαχαναὶ πᾶ-
σαι βροτέαις ἀρεταῖς κ. τ. λ.

Proclus, in Plat. Theol. I. 18. *Θεοὶ δ' ἀεὶ πάντα τὰ ἀγαθὰ προτείνουσιν, ὥσπερ ἥλιος ἀνίσχων τὸ φῶς.* Philo, Allegor. p. 370. *Ὁ θεὸς χαρίζεται τὰ ἀγαθὰ πᾶσιν.* Aristides, Or. pro Rhetor. Tom. II. p. 178., videntur, inquit, poetae Mercurium, utpote *τὸν λόγιον* et eloquentiae praesidem, *τούτου χάριν τῷ κοινῷ τῶν θεῶν μόνον καλεῖν ὀνόματι. Κοινῇ μὲν γὰρ ἅπαντας δωτῆρας ἐάων ὀνομάζουσιν· ἰδίᾳ δ' οὕτω μόνον τοῦτον, καὶ ἀκάκητά γε καὶ ἐριούνιον.* Dionys. Halicarn. Antiquit. Rom. II. 92. *Παντὸς ἀγαθοῦ θεοὶ δωτῆρές εἰσι τῇ θνητῇ φύσει καὶ φύλακες.*] Subdit editio Stephani:

Ἃ γὰρ νύκτωρ παρεκαλέσατο καὶ γέγωνε·

notatque ea a Scholiaste agnosci et ab eo, qui versus mensus. Verum in utroque fallitur vir doctus: nam nec agnovit Scholiastes; verba enim eius sunt eorum quae sequuntur explicatio, ea autem explicatio scripta erat supra verba explicata *παναληθῆ κακόμαντιν*; nec qui versus mensus est mentionem ullam facit, et numerus versuum sine his illi constat.

[v. 734. *ΧΑΛΥΒΟΣ ΣΚΥΘΩΝ ΑΠΟΙΚΟΣ.* Mire exercuit nomen *Χάλυβος* V. Cl. Henr. Stephanum. *Si substantivum*, inquit, *esse dicamus et genitivum esse fateamur, quomodo cohaerere cum praecedentibus aut sequentibus potest?* Quin substantivum esse fateamur, nec tamen genitivum sed casus recti. Dicuntur enim tam *Χάλυβοι* quam *Χάλυβες* populi illi, sicut *Ἄραβοι* et *Ἄραβες*, adeo ut nihil exigat quod legendum existimet *χάλυψ ὁ* pro *χάλυβος*. Hesych. *Χάλυβοι· ἔθνος τῆς Σκυθίας, ὅπου σίδηρος γίνεται.* Stephanus, *περὶ πόλεων*, voce *Χάλυβες*: *Καὶ Χάλυβοι παρ' Ἑκαταίῳ. Χαλύβοισι πρὸς νότον Ἀρμένιοι ὁμοῦ ναίουσι.* Vide quae ad Prometh. v. 714.]

[v. 738. *ΦΘΙΜΕΝΟΙΣΙ —— ΑΜΟΙΡΟΥΣ.* Utrumque hic casum usurpavit poeta: forsan vero legendum *φθιμένους γε κατέχειν.*]

---

a) cf. annot. ad Prom. v. 1072. b) v. 41. Bkh.

[v. 743. (737.) *ΜΕΛΑΜΠΑΓΕΣ.* Vid. Eumenid. v. 265.]

[v. 750. *ΑΙΩΝΑ Δ' ΕΙΣ ΤΡΙΤΟΝ ΜΕΝΕΙ.* Plato εἰς τετάρτην γενεὰν διαβιβάζει τὴν τιμωρίαν.]

[v. 751. *ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ΕΥΤΕ ΛΑΙΟΣ.* Scholiastes *Α.* Ὁπηνίκα ἦλθεν ὁ Λάϊος· λείπει δὲ τοῦτο. Neutiquam. Λάϊος enim est cum γείνατο coniungendum, v. 757.]

[v. 752. *ΕΝ ΜΕΣΟΜΦΑΛΟΙΣ ΠΥΘΙΚΟΙΣ ΧΡΗΣΤΗΡΙΟΙΣ.* Sic Sophocles, in Oedip. Tyrann. v. 488. Delphos μεσόμφαλα γᾶς μαντεῖα vocat.]

[v. 754. *ΘΝΑΣΚΟΝΤΑ ΓΕΝΝΑΣ ΑΤΕΡ.* Apollodorus, III. 5. *Χρήσαντος τοῦ θεοῦ μὴ γεννᾷν, τὸν γεννηθέντα γὰρ πατροκτόνον ἔσεσθαι.*]

[v. 756. *ΚΡΑΤΗΘΕΙΣ Δ' ΕΚ ΦΙΛΩΝ ΑΒΟΥΛΙΑΙΣ.* A quibus ebrius factus cum uxore concubuit. Apollodorus, III. 5. *Ὁ δὲ οἰνωθεὶς συνῆλθε τῇ γυναικί.*]

v. 760. *ΣΠΕΙΡΑΣ ΑΡΟΥΡΑΝ.* Oraculum respexit, quo prohibitus fuit Oedipus σπείρειν τέκνων ἄλοκα, metaphora non infrequenti. Sophocles, de eodem, Oed. Tyr. v. 1496.

—— τὴν τεκοῦσαν ἤροσεν,
Ὅθενπερ αὐτὸς ἐσπάρη.

[Eadem metaphora Plautus, Asinar. V. 2.

Fundum alienum arat, suum deserit.

Vide supra, ad argumentum huius tragoediae.]

[v. 762. *ΠΑΡΑΝΟΙΑ.* Non tam insania quam ignorantia. Ita Euripidi [c]) παρανοεῖν, *perperam intelligo.* Notum hoc ex historia. Apollodorus, III. 5. *Καὶ τὴν μητέρα ἔγημεν ἀγνοῶν.*]

[v. 765. *ΑΛΛΟ Δ' ΑΕΙΡΕΙ ΤΡΙΧΑΛΟΝ.* Nos *trisulcus*, sed fortasse *triplex* melius. Vide sis quae ad vocem τρικυμία in Prometh. v. 1014.]

[v. 768. *ΜΕΤΑΞΥ Δ' ΑΛΚΑ ΔΙ' ΟΛΙΓΟΥ ΤΕΙΝΕΙ ΠΥΡΓΟΣ ΕΝ ΕΥΡΕΙ.* Ὅτι unicum in muris praesidium. Vide Scholiastem.]

[v. 772. *ΤΕΛΕΙΑ ΓΑΡ ΠΑΛΑΙΦΑΤΟΙ.* Schol. *Α'.* Τὸ τέλεια ἀντὶ τοῦ τέλειαι, ὑφῆκε δὲ τὸ ι διὰ τὸ μέτρον. Quod omnino falsum. Dici enim poterat, quo modo et illud Virgilii, Ecl. III. 80.

Triste lupus stabulis.

Porro versus, qui huic respondeat, in antistrophe est

Τίν' ἀνδρῶν γὰρ τοσόνδ' ἐθαύμασαν;

incipere itaque debet ab epitrito primo, et non a diiambo; unde constat hanc lectionem, τέλεια, corruptam esse, et omnino legendum τέλειαι.]

---

c) Iph. Aul. 888.

[v. 774. (768.) *ΤΑ Δ' ΟΛΟΑ ΤΕΛΛΟΜΕΝ' ΟΥ ΠΑΡΕΡΧΕΤΑΙ.* Schol. *Ψευδῶς καὶ μάτην.* D. Matth. XXIV. 35. *Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.* „De verbis igitur," inquit Ier. Holzlinus in Apollon. IV. 389. „illa *τελλόμενα* intellexit, quod Etymologus *προστάγματα* diceret, si ad Apollinem referrentur, qui Laium dehortatus a nuptiis fuit, denuntiato earum diro eventu."]

[v. 775. *ΠΡΟΠΡΥΜΝΑ Δ' ΕΚΒΟΛΑΝ ΦΕΡΕΙ.* Act. Apost. XXVII. 18. *Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο.* Aristot. Nicom. III. d) *Τοιοῦτον δέ τοι συμβαίνει καὶ περὶ τὰς ἐν τοῖς χειμῶσιν ἐκβολάς.* Glossarii auctor *iacturam* interpretatur *ἀποβολὴν, ἐκβολήν.* Hinc etiam, quod Latini *iacturam facere*, Graeci eadem metaphora, *ἀποβάλλειν* dicunt, Xenoph. Cyri Paed. VII. e) *Οὗτοι, ὦ Σάκα, οὕτως ἡδύ ἐστι τὸ ἔχειν τὰ χρήματα, ὡς ἀνιαρὸν τὸ ἀποβάλλειν.*]

v. 778. *ΤΙΝ' ΑΝΔΡΩΝ*, κ. τ. λ. Eandem sententiam non sine optima applicatione profert Sophocles, Oedipo Tyran. v. 1523.

—— Οἰδίπους ὅδε,
Ὃς τὰ κλείν' αἰνίγματ' ᾔδει, καὶ κράτιστος ἦν ἀνήρ,
Ὅστις οὐ ζήλῳ πολιτῶν καὶ τύχαις ἐπιβλέπων,
Εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς ἐλήλυθεν;
Ὥστε θνητὸν ὄντ', ἐκείνην τὴν τελευταίαν ἰδεῖν (mallem *ἔδει*)
Ἡμέραν ἐπισκοποῦντα, μηδέν' ὀλβίζειν πρὶν ἂν
Τέρμα τοῦ βίου περάσῃ μηδὲν ἀλγεινὸν παθών.

Ovidius, Metam. III. 136.

—— dicique beatus
Ante obitum nemo supremaque funera debet.

[v. 781. *ΟΣΟΝ ΤΟΤ' ΟΙΔΙΠΟΥΝ ΤΙΟΝ*, κ. τ. λ. Apud Sophoclem sacerdos sic Oedipum alloquitur, Oedip. Tyrann. v. 31.

Θεοῖσι μέν νυν οὐκ ἰσούμενόν (malim *ἰσούμενός*) *σ' ἐγὼ*
Οὐδ' οἵδε παῖδες ἑζόμεσθ' ἐφέστιοι,
Ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἔν τε συμφοραῖς βίου
Κρίνοντες ἔν τε δαιμόνων ξυναλλαγαῖς.
Ὅς γ' ἐξέλυσας ἄστυ Καδμεῖον μολὼν,
Σκληρᾶς ἀοιδοῦ δασμὸν, ὃν παρείχομεν.

Et mox v. 47.

—— ὥς σε νῦν μὲν ἥδε γῆ
Σωτῆρα κλῄζει τῆς πάρος προθυμίας.]

[v. 782. *ΑΝΑΡΠΑΞΑΝΔΡΑΝ.* Apollodorus, III. 5. *Ἐὰν δὲ μὴ εὕρισκον* (aenigma), *ἁρπάσασ' ἕνα κατεβίβρωσκε.* In

d) ex H. Steph. Thes. I, p. 677. E. e) VIII, 3, 42.

carmine ithyphallico, Demetrio Poliorcetae, cum Athenas ingrederetur, cantato, apud Athenaeum, Deipn. VI. 15.[f])

Τὴν δ' οὐχὶ Θηβῶν ἀλλ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος
Σφίγγα περικρατοῦσαν
Αἰτωλὸν, ὅς τις ἐπὶ πέτρας καθήμενος
Ὥσπερ ἡ παλαιὰ
Τὰ σώμαθ' ἡμῶν πάντ' ἀναρπάσας φέρει.

Unde patet, ex mente Atticorum, qui veritatem fabulae optime intellexerunt, Sphingem foeminam fuisse, quae ex insidiis, quae aenigmata vocabant, multa mala intulit Thebanis, arce defensa.]

v. 783. *ΚΗΡ'*. Forte *θῆρ'*, ut supra de eadem Sphinge, v. 564.

Οὐδ' εἰσαμεῖψαι θηρὸς ἐχθίστου δάκους
Εἰκὼ φέροντα πολεμίας ἐπ' ἀσπίδος.

Θήρ de toto animalium genere usurpatur, tum de piscibus tum de volucribus. Aelianus, de animal. I. 27. de polypo, *παμβορώτατον θηρίων θαλασσίων ἐστί.* Idem, c. 5. delphinem appellat *θηρίον*: quin etiam alicubi apem. De avibus etiam dici posse liquet ex Aristophane in *Ὄρνισι*, v. 69. *Ἀλλὰ σὺ τί θηρίον ποτ' εἶ;* et v. 93. *τουτὶ τί ποτ' ἐστὶ θηρίον; τίς ἡ πτέρωσις;* Hinc explicandus Sophocles in Philoctete, v. 181.

Οὗτος πρωτογόνων ἴσως
Οἴκων (vel, ut Suidas, *ἔχων*) *οὐδενὸς ὕστερος*
Πάντων ἄμμορος ἐν βίῳ
Κεῖται μοῦνος ἀπ' ἄλλων
Στικτῶν ἢ λασίων μετὰ
Θηρῶν ——

inter animalia picta vel hirsuta, id est, inter volucres vel inter feras; aliter sensus non constat, cum eaedem ferae sint et pictae et hirsutae; nullum vero animal est avibus aut maculis interstinctius aut colorum varietate ornatius: unde et Virgilianum illud, Georg. III. 243.

—— pictaeque volucres.

[Sed nihil muto, praesertim cum hanc vocem, *κὴρ*, eodem plane sensu ab auctore nescio quo apud Suidam, in voce *Βάλλων*, acceptam reperiam: *Βάλλων Σωκράτην καὶ Ζήνωνα τοῖς ἐκ Διονυσίων σκώμμασι, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἀξιῶν πάσης ἐλαύνεσθαι γῆς καὶ θαλάττης, ὡς ὄντας κῆρας πόλεών τε καὶ πολιτείας.*]

[v. 787. *ΠΑΤΡΟΦΟΝΩι ΧΕΡΙ*. Sophocl. Antig. v. 51.

Ὄψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῷ χερί.]

---

f) Ath. VI, p. 253. E. (v. 23. sqq.)

v. 790. (684.) *ΚΡΕΙΣΣΟΤΕΚΝΩΝ Δ' ΕΠ[g]) ΟΜΜΑΤΩΝ.* Legimus *φρισσοτέκνων*. In genitura eius, secundum veteres astrologos, Horoscopus et Luna in Cancri *νεφέλιον* inciderunt: quo caecitatem praesignificari existimant.

v. 798. *ΠΙΚΡΟΓΛΩΣΣΟΥΣ ΑΡΑΣ.* Euripides, Phoenissis, v. 67.

Ἀρὰς ἀρᾶται παισὶν ἀνοσιωτάτας,
Θηκτῷ σιδήρῳ δῶμα διαλαχεῖν τόδε.

[v. 797. *ΚΑΜΨΙΠΟΥΣ ΕΡΙΝΝΥΣ.* An quia *lento gradu ad vindictam sui divina procedit ira, tarditatemque supplicii gravitate compensat?* ut ait Valer. Max. I. 1. [h]) de religione. Euripides, apud Stobaeum, Ecl. Phys. VII. [i])

—— ἀλλὰ σῖγα καὶ βραδεῖ ποδὶ
Στείχουσα μάρψει τοὺς κακοὺς ὅταν τύχῃ.

Eandem ob rationem dicitur et *ὑστερόπους* Sophocli [k]); *pede poena claudo* Horatio, Od. III. 1. [l]) Tibullus, I. 9. [m])

Serâ tamen tacitis poena venit pedibus.

An quia undequaque grassatur? Sophocles Erinnyas *τανύποδας* vocat, Aiac. Flagellif. v. 844.

Σεμνὰς Ἐρινῦς τανύποδας.

quod in persequendis sceleratis eorumque sceleribus pedes extendant et exporrigant, ut iter celerius conficiant et sceleratos assequantur et puniant.]

IV.

v. 801. *ΚΛΥΔΩΝΙΟΥ.* Euripides, in eadem re, Phoeniss. v. 866.

Ἐν γὰρ κλύδωνι κεῖμεθ', ὥσπερ οἶσθα σὺ,
Δορὸς Δαναϊδῶν, καὶ μέγας Θήβαις ἀγών.

[Sophocles, Antig. v. 168.

Ἄνδρες, τὰ μὲν δὴ πόλεος ἀσφαλῶς θεοὶ
Πολλῷ σάλῳ σείσαντες, ὤρθωσαν πάλιν.

Ubi Schol. *Τροπικῶς, ὡς ἐπὶ νεώς.*
Idem, Oedip. Tyrann. v. 22.

Πόλις γὰρ, ὥσπερ καὐτὸς εἰσορᾷς, ἄγαν
Ἤδη σαλεύει κἀνακουφίσαι κάρα
Βυθῶν ἔτ' οὐχ οἵα τε φοινίου σάλου.

---

g) *ἀπ' ὀμμ.* impress. in text. h) ext. §. 3.
i) Stob. 1, p. 114. Heer. (Eur. fragm. inc. II, 4.)
k) ? *ὑστεροφθόροι Ἐριννύες* Antigon. 1075. cf. supra annotata ad Prometh. 515.
l) III, 2, 32. m) I, 9, 4.

Quod nostro κλυδώνιον, Sophocli σάλος. Hesych. Σάλος — κλύδων, καὶ ἡ τῆς θαλάσσης κλύδωνος κίνησις. Zozimus Comes, Hist. IV. p. 228. *Καὶ παραλῦσαι μὲν αὐτοὺς διὰ τὸν περιέχοντα τὰ πράγματα σάλον ὀκνοῦντος, et abrogare iis magistratum metuebat, propter tempestatem eam, qua tum res agitabantur.* Hinc Latinum *salum*, quod proprie dicitur de mari turbulento et tempestatibus aucto. Virg. Aen. I. 527.

Perque undas superante salo perque invia saxa
Dispulit.

Vetus poeta apud Ciceronem, Tusculan. III. 28. *Nec tam aerumnoso navigavissem salo.* Euripides in Hecuba, v. 28.

— ἐν πόντου σάλῳ.

Ennius n), *undantem salum* eadem forsan verba Euripidis reddens.]

[v. 802. (796.) *ΑΝΤΛΟΝ ΟΥΚ ΕΔΕΞΑΤΟ.* Suidas, *Ἄντλια τὸ τοῦ πλοίου εἰσρέον ὕδωρ, aqua quae navim intrat. Ἄντλον δέχεσθαι, sentinam accipere;* quod veteribus Latinis uno verbo *sentinare*, i. e. periclitari, a navibus. Festus: *Sentinare, satagere, dictum a sentina, quia multam aquam navis cum recipit periclitatur. Caecilius* pp) *in Aethrione: Cum Mercurio capit consilium, postquam sentinat satis.* Paulus: *Sentinare, satagere, dictum a sentina navis, quam quis ut aqua liberet evacuare contendit. Itaque sentinare, subtiliter periculum vitare. Caecilius: Capit consilium postquam sentinat satis.* Ad quem locum Ios. Scaliger „Gellius," inquit, „XIX. 1. *Tum postea complorantibus nostris omnibus atque sentinantibus dies quidem tandem illuxit; sed nihil de saevitia remissum.* Ubi manifeste sentinare est, quod hic ait Paulus, periculum vitare. At in vulgatis codicibus contaminatissimus est locus ille. Sed proprie *sentinari* est satagere ad sentinam; unde *sentinatores*, quibus cura sentinae delegata in navi. Paulinus ad Macarium, de naufragio: *Unum ex omni numero nautarum senem sentinando deputant.* Item, *Quid huic, quaeso, obfuit seni persona sentinatoris et in nautis vilissima?*" Haec Scaliger.]

v. 806. *ΕΒΔΟΜΑΓΕΤΑΣ.* Vide Meursii Denarium Pythagoricum, c. 9.

v. 810. *ΟΜΟΣΠΟΡΟΙ.* Ita Sophocles o) Apollinem et Dianam vocat. Catullus p) eodem sensu LXIII. 300. *unigenas* fratres et sorores vocat.

[v. 811. *ΕΚ ΧΕΡΩΝ ΑΥΤΟΚΤΟΝΩΝ.* Sophocl. Antig. v. 14.

Μιᾷ θανόντων ἡμέρᾳ διπλῇ χερί.

---

n) Enn. fragm. p. 249. Hess.

o) Soph. Trach. 212.

p) Catull. 64, 300.

pp) Caecil. Stat. p. 11. Speng.

Ubi Schol. διπλῇ χερί· τῇ ὑπ' ἀλλήλων, τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ διπλῇ· οἷον, ὑπ' ἀλλήλων ἀναιρεθέντων ἀδελφῶν.]

v. 828. *Ω ΜΕΓΑΛΕ ΖΕΥ.* Eustathius, in Iliad. Υ'. p. 1214. l. 55. ait casum rectum μεγάλος in usu fuisse; cuius, inquit, vocativus usurpatur apud Aeschylum, scil. ὦ μεγάλε Ζεῦ. Idem, in Odyss. *Β'.* p. 1447. l. 20. τὸ μέγας per syncopen a μεγάλος derivatum tradit, eadem Aeschyli verba laudans. Ut et in Odyss. Σ'. q) [Tzetzes in Hesiodi Opera r), p. 41. *Καὶ ὁ μεγάλος δὲ εὐθεῖα ἐστὶ, καθὼς Αἰσχύλος δείκνυσι γράφων· Ὦ μεγάλε Ζεῦ καὶ πολισσοῦχοι θεοί.*]

Ibid. *ΠΟΛΙΣΣΟΥΧΟΙ.* Forte πολισσοῦχοι.

v. 831. *ΧΑΙΡΩ, ΚΑΠΟΛΟΛΥΞΩ.* Τὸ ὀλολύζειν in bonam partem accipitur; ut et infra in Agamemnone, v. 27.

—— δόμοις
Ὀλολυγμὸν εὐφημοῦντα τῇδε λαμπάδι
Ἐπορθιάζειν. ——

Vide quae Vir incomparabilis D. Mericus Casaubonus in dissertatione sua de Homeri editione Hackiana.

v. 834. *ΑΤΕΚΝΟΥΣ ΚΛΑΥΣΩ.* Infortunii magna exaggeratio. Creusa apud Euripidem, Ione, v. 789.

Ὀττοτοττοτοῖ.
Τὸ δ' ἐμὸν ἄτεκνον, ἄτεκνον ἔλαβεν
Ἀρὰ βίοτον ——

[Seneca, Controvers. II. 5. tyranni cuiusdam crudelitatem aggravans, *Nullae,* inquit, *tunc videbantur feliciores quam quae filios non habebant.* q. d. infelicitas maxima cessit iis lucro.]

v. 836. *ΚΑΙ ΠΟΛΥΝΕΙΚΕΙΣ.* Ut Castores, nisi versus desit qui ad Eteoclem pertineret. [Plinius, XXXV. 4. de tabulis Augusti agens, *Idem,* inquit, *Castores ad Victoriam posuit:* habet et *aedem Castorum,* XXXIV. 6. et X. 43. inscripsitque libri II. caput 32 s): *De stellis Castoribus.* Rutilius Numantianus in Itinere, l. 155.

Rade precor gemino placatum Castore pontum.

Lactantius ad Thebaid. Statii, VI. 330.: *Non indifferenter iunguntur vocabulo qui sunt vitae permutatione coniuncti, et templum Castoris dicimus, cum sit duorum, et legimus Castor uterque bonus.* Pro *indifferenter* forsan legendum *indecenter*, vel particula negativa tollenda. Male itaque Theodorus Beza, in Acta Apostolorum, XXVIII. 11., *Vulgata,* inquit, *Castoras interpretatur, unde fortassis factum, ut sic etiam haec vox ab Arnobio et Minutio usurpetur; nam apud meliores latinitatis auctores legere non memini.* Quin etiam ut Castor uterque sic et

---

q) Eust. in Od. XVIII. p. 1843, 16. r) v. 119.
s) capu XXXVII.

geminus Pollux de iisdem dicitur Horatio, Od. III, 29.[t]) qui, cum saepe graecissat, etiam illud de Graecis procul dubio habuit. Certe *Πολύδευκες* videtur de utrisque dici, in fragmento illo Callimachi, quod a Suida, in voce *Σιμωνίδης* (ex Aeliani de providentia, ni fallor, libro, qui pene totus in lexicon illud, ut mihi quidem videtur, sparsim ingeritur) nobis est conservatum [u]):

—— ᾐδέσθη δ' οὐδὲ τὸ γράμμα λέγον
Υἱὸν Λεωπρεποῦς κεῖσθαι τὸν Κήϊον ἄνδρα
* * * * *
Οὐδ' ὑμέας Πολύδευκες ὑπέτρεσεν, οἵ με μελάθρου
Μέλλοντος πίπτειν, ἐκτὸς ἔθεσθέ ποτε,
Δαιτυμόνων ἄπο μοῦνον, ὅτε Κρανίωνος ἀΐσσας
Ὤλισθεν μεγάλας οἶκος ἐπὶ σκοπάδας.

Sic enim poetae locum deploratissimum restituendum, et ad suos numeros redigendum censeo.]

v. 839. *ΟΙΔΙΠΟΥ Τ'.* Lego *Οἰδίπου γ'.*

v. 840. *ΚΡΑΔΙΑι.* Forte *καρδίᾳ.*

[Ibid. *ΚΡΥΟΣ.* Virg. Georg. II. 484.

Frigidus obstiterit circum praecordia sanguis.

Item Aeneid. III. 30.

—— gelidusque coit formidine sanguis.

„Nimirum," inquit Guellius, „propter abscessum et constipationem spirituum cum sanguine, ut fit per contrariam passionem dilatatio eorundemque diffusio; *τὰ γὰρ λυπηρὰ καὶ ἡδέα*, auctore Aristotele, *πάντα σχέδον μεταψύξεώς τινος καὶ θερμότητος.*" Haec Guellius.]

[v. 848. *ΒΟΥΛΑΙ ΑΠΙΣΤΟΙ ΛΑΙΟΥ.* *Consilia Laïi infidelia*, h. e. quando ille oraculo fidem non habuit.]

v. 851. *ΕΙΡΓΑΣΑΣΘΕ.* Legend. *εἰργάσασθ'.*

[v. 852. *ΗΛΘΕ Δ' ΑΙΑΚΤΑ ΠΗΜΑΤ' ΟΥ ΛΟΓΩι.* Similis est huic Aeschyli apud Virgilium locus, ex observatione Guellii, Aeneid. X, 510.

Nec iam fama mali tanti, sed certior auctor
Advolat Aeneae.]

[v. 853. *ΟΥ ΛΟΓΩι.* Prom. v. 1079.

Καὶ μὴν ἔργῳ κ' οὐκ ἔτι μύθῳ.]

[v. 855. *ΔΙΠΛΑΙ ΜΕΡΙΜΝΑΙ.* Euripid. Hecuba, v. 896.

Ὡς τώδ' ἀδελφὼ πλήσιον μιᾷ φλογὶ
Δισσῇ μερίμνᾳ μητρὶ κρυφθῆτον χθονί.

ubi tamen Scholiastes in recto casu *δίσση μερίμνη*, *duplex cura.*]

t) III, 29, 64. u) Callim. fragm. LXXI.

Ibid. *ΔΙΔΥΜΑΝΟΡΕΑ.* Aut *gemina* simpliciter reddendum, aut cum Scholiaste *δύο ἀνδρῶν.*

[v. 856. *ΔΙΜΟΙΡΑ.* Sophocles, Antig. v. 176.

Οἱ οὖν ἐκεῖνοι πρὸς διπλῆς μοίρας μίαν
Καθ' ἡμέραν ὤλοντο.]

v. 861. *ΕΡΕΣΣΕΤ'.* *Ἐρέσσειν* denotat *ἐλαύνειν καὶ κινεῖν.* Sophocles, Aiace Flagell. v. 251.

Τοίας ἐρέσσουσιν ἀπειλὰς δικρατεῖς Ἀτρεῖδαι.

[v. 862. *ΠΙΤΥΛΟΝ.* I. Pollux, Onomast. II. 4. *Ἡ δὲ συνεχὴς τῶν χειρῶν συναγωγὴ, πυκνῶς εἰς πλῆθος ἐπιφερομένων, πίτυλος καλεῖται: frequens vero manuum conversio crebro circumlatarum πίτυλος dicitur.* Hesych. *Πίτυλος· ἡ συστροφὴ τῆς χειρὸς, ὅταν πυκνῶς ἐπιφέρηται.* Eurip. Hippolyt. v. 1465.

Πολλῶν δακρύων ἔσται πίτυλος.

Idem in Iphigen. Taur. v. 307.

Πίπτει δὲ μανίας πίτυλον ὁ ξένος μεθείς.]

v. 863. *ΤΑΝ ΑΣΤΟΝΟΝ.* Locum hunc et corruptum et interpolatum non levi coniectura suspicor: quod enim nos duos versiculos facere solemus,

Τὰν ἄστονον μελάγκροκον
Ναύστολον θεωρίδα,

eos in unum vetus metrorum Aeschyli observator compingit, sc. iambum; qui recte quidem constabit si *ναύστολον* sustuleris; quam ego vocem omnino vel ex margine vel linearum interstitio in textum irrepsisse iudico, utpote interpretamentum eius vocis, quam nunc *ἄστονον* legimus, sed prius *ἄστολον* legebatur, saltem ille ita legebat, qui *ναύστολον* primo ut glossema addidit. Schol. Arund. *ἄστονον, ἤτοι κακοστένακτον, ἢ ἄστολον καὶ κακῶς ἐσταλμένον.*

[Ibid. *ΜΕΛΑΓΚΡΟΚΟΝ.* *Nigris velis.* Ita Schol. *B'*. Est *κρόκη* stamen.]

[v. 864. (867.) *ΘΕΩΡΙΔΑ.* Erat proprie *θεωρίς* navis qua ducebantur theori. Suidas, *Θεωροί· οἱ εἰς θυσίαν πεμπόμενοι καὶ τὰς ἑορτάς· καὶ θεωρὶς ναῦς δι' ἧς πεμπόμενοι ἐπὶ τὰς θυσίας τὰς ἀποδήμους ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ἢ καὶ ἐπὶ τοὺς ἱεροὺς ἀγῶνας καὶ ἄλλας πανηγύρεις οἱ θεωροὶ ἐστέλλοντο, καὶ εἰς χρηστήρια.* Ex his praecipua fuit *ἡ κατ' ἔτος εἰς Δῆλον ἐπέμπετο. Ἣν, εὐξαμένου Θησέως ὅτε εἰς Κρήτην ἀπήει, καθ' ἕκαστον ἔτος οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμπον.* Meminerunt Thucydides, VIII. 73., Plutarchus in Alcibiade, Pericle et Lysandro x); Diodorus Siculus, XIII. y). Plato in Phaedone z); Aelianus, Var. Hist. I. 16.,

x) etiam in Nicia, p. 525. A., imprimis autem Thes. p. 6. C. 10. C.
y) IV, 61.   z) p. 58. B.

[v. 748. (737.) *ΜΕΛΑΜΠΑΓΕΣ.* Vid. Eumenid. v. 265.]

[v. 750. *ΑΙΩΝΑ Δ' ΕΙΣ ΤΡΙΤΟΝ ΜΕΝΕΙ.* Plato εἰς τετάρτην γενεὰν διαβιβάζει τὴν τιμωρίαν.]

[v. 751. *ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ ΕΥΤΕ ΛΑΙΟΣ.* Scholiastes *A*. Ὁπηνίκα ἦλθεν ὁ Λάϊος· λείπει δὲ τοῦτο. Neutiquam. Λάϊος enim est cum γείνατο coniungendum, v. 757.]

[v. 752. *ΕΝ ΜΕΣΟΜΦΑΛΟΙΣ ΠΥΘΙΚΟΙΣ ΧΡΗΣΤΗΡΙΟΙΣ.* Sic Sophocles, in Oedip. Tyrann. v. 488. Delphos μεσόμφαλα γᾶς μαντεῖα vocat.]

[v. 754. *ΘΝΑΣΚΟΝΤΑ ΓΕΝΝΑΣ ΑΤΕΡ.* Apollodorus, III. 5. Χρήσαντος τοῦ θεοῦ μὴ γεννᾷν, τὸν γεννηθέντα γὰρ πατροκτόνον ἔσεσθαι.]

[v. 756. *ΚΡΑΤΗΘΕΙΣ Δ' ΕΚ ΦΙΛΩΝ ΑΒΟΥΛΙΑΙΣ.* A quibus ebrius factus cum uxore concubuit. Apollodorus, III. 5. Ὁ δὲ οἰνωθεὶς συνῆλθε τῇ γυναικί.]

v. 760. *ΣΠΕΙΡΑΣ ΑΡΟΥΡΑΝ.* Oraculum respexit, quo prohibitus fuit Oedipus σπείρειν τέκνων ἄλοκα, metaphora non infrequenti. Sophocles, de eodem, Oed. Tyr. v. 1496.

— τὴν τεκοῦσαν ἤροσεν,
Ὅθενπερ αὐτὸς ἐσπάρη.

[Eadem metaphora Plautus, Asinar. V. 2.

Fundum alienum arat, suum deserit.

Vide supra, ad argumentum huius tragoediae.]

[v. 762. *ΠΑΡΑΝΟΙΑ.* Non tam insania quam ignorantia. Ita Euripidi c) παρανοεῖν, *perperam intelligo.* Notum hoc ex historia. Apollodorus, III. 5. Καὶ τὴν μητέρα ἔγημεν ἀγνοῶν.]

[v. 765. *ΑΛΛΟ Δ' ΑΕΙΡΕΙ ΤΡΙΧΑΛΟΝ.* Nos *trisulcus*, sed fortasse *triplex* melius. Vide sis quae ad vocem τρικυμία in Prometh. v. 1014.]

[v. 768. *ΜΕΤΑΞΥ Δ' ΑΛΚΑ ΔΙ' ΟΛΙΓΟΥ ΤΕΙΝΕΙ ΠΥΡΓΟΣ ΕΝ ΕΥΡΕΙ.* Ὅτι unicum in muris praesidium. Vide Scholiastem.]

[v. 772. *ΤΕΛΕΙΑ ΓΑΡ ΠΑΛΑΙΦΑΤΟΙ.* Schol. *A*. Τὸ τέλεια ἀντὶ τοῦ τέλειαι, ὑφῆκε δὲ τὸ ι διὰ τὸ μέτρον. Quod omnino falsum. Dici enim poterat, quo modo et illud Virgilii, Ecl. III. 80.

Triste lupus stabulis.

Porro versus, qui huic respondeat, in antistrophe est

Τίν' ἀνδρῶν γὰρ τοσόνδ' ἐθαύμασαν;

incipere itaque debet ab epitrito primo, et non a diiambo; unde constat hanc lectionem, τέλεια, corruptam esse, et omnino legendum τέλειαι.]

---

c) Iph. Aul. 888.

[v. 774. (768.) *ΤΑ Δ' ΟΛΟΑ ΤΕΛΛΟΜΕΝ' ΟΥ ΠΑΡΕΡΧΕΤΑΙ.* Schol. *Ψευδῶς καὶ μάτην.* D. Matth. XXIV. 35. *Ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ παρελεύσονται, οἱ δὲ λόγοι μου οὐ μὴ παρέλθωσι.* „De verbis igitur," inquit Ier. Holzlinus in Apollon. IV. 389. „illa *τελλόμενα* intellexit, quod Etymologus *προστάγματα* diceret, si ad Apollinem referrentur, qui Laium dehortatus a nuptiis fuit, denuntiato earum diro eventu."]

[v. 775. *ΠΡΟΠΡΥΜΝΑ Δ' ΕΚΒΟΛΑΝ ΦΕΡΕΙ.* Act. Apost. XXVII. 18. *Σφοδρῶς δὲ χειμαζομένων ἡμῶν, τῇ ἑξῆς ἐκβολὴν ἐποιοῦντο.* Aristot. Nicom. III. d) *Τοιοῦτον δέ τοι συμβαίνει καὶ περὶ τὰς ἐν τοῖς χειμῶσιν ἐκβολάς.* Glossarii auctor *iacturam* interpretatur *ἀποβολὴν, ἐκβολήν.* Hinc etiam, quod Latini *iacturam facere*, Graeci eadem metaphora, *ἀποβάλλειν* dicunt, Xenoph. Cyri Paed. VII. e) *Οὕτοι, ὦ Σάκα, οὕτως ἡδύ ἐστι τὸ ἔχειν τὰ χρήματα, ὡς ἀνιαρὸν τὸ ἀποβάλλειν.*]

v. 778. *ΤΙΝ' ΑΝΔΡΩΝ, κ. τ. λ.* Eandem sententiam non sine optima applicatione profert Sophocles, Oedipo Tyran. v. 1523.

—— Οἰδίπους ὅδε,
Ὃς τὰ κλειν' αἰνίγματ' ᾔδει, καὶ κράτιστος ἦν ἀνήρ,
Ὅστις οὐ ζήλῳ πολιτῶν καὶ τύχαις ἐπιβλέπων,
Εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς ἐλήλυθεν;
Ὥστε θνητὸν ὄντ', ἐκείνην τὴν τελευταίαν ἰδεῖν (mallem *ἔδει*)
Ἡμέραν ἐπισκοποῦντα, μηδέν' ὀλβίζειν πρὶν ἂν
Τέρμα τοῦ βίου περάσῃ μηδὲν ἀλγεινὸν παθών.

Ovidius, Metam. III. 136.

—— dicique beatus
Ante obitum nemo supremaque funera debet.

[v. 781. *ΟΣΟΝ ΤΟΤ' ΟΙΔΙΠΟΥΝ ΤΙΟΝ, κ. τ. λ.* Apud Sophoclem sacerdos sic Oedipum alloquitur, Oedip. Tyrann. v. 31.

Θεοῖσι μέν νυν οὐκ ἰσούμενόν (malim *ἰσούμενός*) *σ' ἐγὼ*
Οὐδ' οἵδε παῖδες ἑζόμεσθ' ἐφέστιοι,
Ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἔν τε συμφοραῖς βίου
Κρίνοντες ἔν τε δαιμόνων ξυναλλαγαῖς.
Ὅς γ' ἐξέλυσας ἄστυ Καδμεῖον μολὼν,
Σκληρᾶς ἀοιδοῦ δασμὸν, ὃν παρείχομεν.

Et mox v. 47.

—— ὡς σε νῦν μὲν ἥδε γῆ
Σωτῆρα κλῄζει τῆς πάρος προθυμίας.]

[v. 782. *ΑΝΑΡΠΑΞΑΝΔΡΑΝ.* Apollodorus, III. 5. *Ἐὰν δὲ μὴ εὕρισκον* (aenigma), *ἁρπάσασ' ἕνα κατεβίβρωσκε.* In

---

d) ex H. Steph. Thes. I, p. 677. E.

e) VIII, 3, 42.

carmine ithyphallico, Demetrio Poliorcetae, cum Athenas ingrederetur, cantato, apud Athenaeum, Deipn. VI. 15. f)

Τὴν δ' οὐχὶ Θηβῶν ἀλλ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος
Σφίγγα περικρατοῦσαν
Αἰτωλίδ', ὅς τις ἐπὶ πέτρας καθήμενος
Ὥσπερ ἡ παλαιὰ
Τὰ σώμαθ' ἡμῶν πάντ' ἀναρπάσας φέρει.

Unde patet, ex mente Atticorum, qui veritatem fabulae optime intellexerunt, Sphingem foeminam fuisse, quae ex insidiis, quae aenigmata vocabant, multa mala intulit Thebanis, arce defensa.]

v. 783. *ΚΗΡ'*. Forte *θῆρ'*, ut supra de eadem Sphinge, v. 564.

Οὐδ' εἰσαμεῖψαι θηρὸς ἐχθίστου δάκους
Εἰκῶ φέροντα πολεμίας ἐπ' ἀσπίδος.

Θήρ de toto animalium genere usurpatur, tum de piscibus tum de volucribus. Aelianus, de animal. I. 27. de polypo, *παμβορώτατον θηρίων θαλασσίων ἐστί.* Idem, c. 5. delphinem appellat *θηρίον*: quin etiam alicubi apem. De avibus etiam dici posse liquet ex Aristophane in *Ὄρνισι*, v. 69. *Ἀλλὰ σὺ τί θηρίον ποτ' εἶ;* et v. 93. *τουτὶ τί ποτ' ἐστὶ θηρίον; τίς ἡ πτέρωσις;* Hinc explicandus Sophocles in Philoctete, v. 181.

Οὗτος πρωτογόνων ἴσως
Οἴκων (vel, ut Suidas, *ἔχων*) *οὐδενὸς ὕστερος*
Πάντων ἄμμορος ἐν βίῳ
Κεῖται μοῦνος ἀπ' ἄλλων
Στικτῶν ἢ λασίων μετὰ
Θηρῶν ——

inter animalia picta vel hirsuta, id est, inter volucres vel inter feras; aliter sensus non constat, cum eaedem ferae sint et pictae et hirsutae; nullum vero animal est avibus aut maculis interstinctius aut colorum varietate ornatius: unde et Virgilianum illud, Georg. III. 243.

—— pictaeque volucres.

[Sed nihil muto, praesertim cum hanc vocem, *κήρ*, eodem plane sensu ab auctore nescio quo apud Suidam, in voce *Βάλλων*, acceptam reperiam: *Βάλλων Σωκράτην καὶ Ζήνωνα τοῖς ἐκ Διονυσίων σκώμμασι, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἀξιῶν πάσης ἐλαύνεσθαι γῆς καὶ θαλάττης, ὡς ὄντας κῆρας πόλεών τε καὶ πολιτείας.*]

[v. 787. *ΠΑΤΡΟΦΟΝΩι ΧΕΡΙ.* Sophocl. Antig. v. 51.

Ὄψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῷ χερί.]

---

f) Ath. VI, p. 253. E. (v. 23. sqq.)

v. 790. (684.) *ΚΡΕΙΣΣΟΤΕΚΝΩΝ Δ' ΕΠ' g) ΟΜΜΑΤΩΝ.* Legimus *φρισσοτέκνων.* In genitura eius, secundum veteres astrologos, Horoscopus et Luna in Cancri *νεφέλιον* inciderunt: quo caecitatem praesignificari existimant.

v. 798. *ΠΙΚΡΟΓΛΩΣΣΟΥΣ ΑΡΑΣ.* Euripides, Phoenissis, v. 67.

> *Ἀρὰς ἀρᾶται παισὶν ἀνοσιωτάτας,*
> *Θηκτῷ σιδήρῳ δῶμα διαλαχεῖν τόδε.*

[v. 797. *ΚΑΜΨΙΠΟΥΣ ΕΡΙΝΝΥΣ.* An quia *lento gradu ad vindictam sui divina procedit ira, tarditatemque supplicii gravitate compensat?* ut ait Valer. Max. I. 1. h) de religione. Euripides, apud Stobaeum, Ecl. Phys. VII. i)

> —— *ἀλλὰ σῖγα καὶ βραδεῖ ποδὶ*
> *Στείχουσα μάρψει τοὺς κακοὺς ὅταν τύχῃ.*

Eandem ob rationem dicitur et *ὑστερόπους* Sophocli k); *pede poena claudo* Horatio, Od. III. 1. l) Tibullus, I. 9. m)

> Serâ tamen tacitis poena venit pedibus.

An quia undequaque grassatur? Sophocles Erinnyas *τανύποδας* vocat, Aiac. Flagellif. v. 844.

> *Σεμνὰς Ἐρινῦς τανύποδας.*

quod in persequendis sceleratis eorumque sceleribus pedes extendant et exporrigant, ut iter celerius conficiant et sceleratos assequantur et puniant.]

IV.

v. 801. *ΚΑΥΔΩΝΙΟΥ.* Euripides, in eadem re, Phoeniss. v. 866.

> *Ἐν γὰρ κλύδωνι κείμεθ', ὥσπερ οἶσθα σὺ,*
> *Δορὸς Δαναϊδῶν, καὶ μέγας Θήβαις ἀγών.*

[Sophocles, Antig. v. 168.

> *Ἄνδρες, τὰ μὲν δὴ πόλεος ἀσφαλῶς θεοὶ*
> *Πολλῷ σάλῳ σείσαντες, ὤρθωσαν πάλιν.*

Ubi Schol. *Τροπικῶς, ὡς ἐπὶ νεώς.*
Idem, Oedip. Tyrann. v. 22.

> *Πόλις γὰρ, ὥσπερ καὐτὸς εἰσορᾷς, ἄγαν*
> *Ἤδη σαλεύει κἀνακουφίσαι κάρα*
> *Βυθῶν ἔτ' οὐχ οἵα τε φοινίου σάλου.*

---

g) ἀπ' ὀμμ. impress. in text. h) ext. §. 3.
i) Stob. I, p. 114. Heer. (Eur. fragm. inc. II, 4.)
k) ? ὑστεροφθόροι Ἐριννύες Antigon. 1075. cf. supra annotata ad Prometh. 515.
l) III, 2, 32. m) I, 9, 4.

Quod nostro κλυδώνιον, Sophocli σάλος. Hesych. Σάλος — κλύδων, καὶ ἡ τῆς θαλάσσης κλύδωνος κίνησις. Zozimus Comes, Hist. IV. p. 228. *Καὶ παραλῦσαι μὲν αὐτοὺς διὰ τὸν περιέχοντα τὰ πράγματα σάλον ὀκνοῦντος, et abrogare iis magistratum metuebat, propter tempestatem eam, qua tum res agitabantur.* Hinc Latinum *salum*, quod proprie dicitur de mari turbulento et tempestatibus aucto. Virg. Aen. I. 527.

> Perque undas superante salo perque invia saxa
> Dispulit.

Vetus poeta apud Ciceronem, Tusculan. III. 28. *Nec tam aerumnoso navigavissem salo.* Euripides in Hecuba, v. 28.

> —— ἐν πόντου σάλῳ.

Ennius [n]), *undantem salum* eadem forsan verba Euripidis reddens.]

[v. 802. (796.) *ΑΝΤΛΟΝ ΟΥΚ ΕΔΕΞΑΤΟ.* Suidas, *Ἄντλος τὸ τοῦ πλοίου εἰσρέον ὕδωρ, aqua quae navim intrat. Ἄντλον δέχεσθαι, sentinam accipere;* quod veteribus Latinis uno verbo *sentinare*, i. e. periclitari, a navibus. Festus: *Sentinare, satagere, dictum a sentina, quia multam aquam navis cum recipit periclitatur. Caecilius* [pp]) *in Aethrione: Cum Mercurio capit consilium, postquam sentinat satis.* Paulus: *Sentinare, satagere, dictum a sentina navis, quam quis ut aqua liberet evacuare contendit. Itaque sentinare, subtiliter periculum vitare. Caecilius: Capit consilium postquam sentinat satis.* Ad quem locum Jos. Scaliger „Gellius," inquit, „XIX. 1. *Tum postea complorantibus nostris omnibus atque sentinantibus dies quidem tandem illuxit; sed nihil de saevitia remissum.* Ubi manifeste sentinare est, quod hic ait Paulus, periculum vitare. At in vulgatis codicibus contaminatissimus est locus ille. Sed proprie *sentinari* est satagere ad sentinam; unde *sentinatores*, quibus cura sentinae delegata in navi. Paulinus ad Macarium, de naufragio: *Unum ex omni numero nautarum senem sentinando deputant.* Item, *Quid huic, quaeso, obfuit seni persona sentinatoris et in nautis vilissima?*" Haec Scaliger.]

v. 806. *ΕΒΔΟΜΑΓΕΤΑΣ.* Vide Meursii Denarium Pythagoricum, c. 9.

v. 810. *ΟΜΟΣΠΟΡΟΙ.* Ita Sophocles [o]) Apollinem et Dianam vocat. Catullus [p]) eodem sensu LXIII. 300. *unigenas* fratres et sorores vocat.

[v. 811. *ΕΚ ΧΕΡΩΝ ΑΥΤΟΚΤΟΝΩΝ.* Sophocl. Antig. v. 14.

> Μιᾷ θανόντων ἡμέρᾳ διπλῇ χερί.

---

n) Enn. fragm. p. 249. Hess.

o) Soph. Trach. 212.

p) Catull. 64, 300.

pp) Caecil. Stat. p. 11. Speng.

Ubi Schol. διπλῇ χερί· τῇ ὑπ' ἀλλήλων, τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ διπλῇ· οἷον, ὑπ' ἀλλήλων ἀναιρεθέντων ἀδελφῶν.]

v. 828. *Ω ΜΕΓΑΛΕ ΖΕΥ.* Eustathius, in Iliad. Υ'. p. 1214. l. 55. ait casum rectum μεγάλος in usu fuisse; cuius, inquit, vocativus usurpatur apud Aeschylum, scil. ὦ μεγάλε Ζεῦ. Idem, in Odyss. *B'*. p. 1447. l. 20. τὸ μέγας per syncopen a μεγάλος derivatum tradit, eadem Aeschyli verba laudans. Ut et in Odyss. Σ'. q) [Tzetzes in Hesiodi Opera r), p. 41. *Καὶ ὁ μεγάλος δὲ εὐθεῖα ἐστὶ, καθὼς Αἰσχύλος δείκνυσι γράφων· Ὦ μεγάλε Ζεῦ καὶ πολισσοῦχοι θεοί.*]

Ibid. *ΠΟΛΙΣΣΟΥΧΟΙ.* Forte πολισσοῦχοι.

v. 831. *ΧΑΙΡΩ, ΚΑΠΟΛΟΛΥΞΩ.* Τὸ ὀλολύζειν in bonam partem accipitur; ut et infra in Agamemnone, v. 27.

—— δόμοις
Ὀλολυγμὸν εὐφημοῦντα τῇδε λαμπάδι
Ἐπορθιάζειν. ——

Vide quae Vir incomparabilis D. Mericus Casaubonus in dissertatione sua de Homeri editione Hackiana.

v. 834. *ΑΤΕΚΝΟΥΣ ΚΛΑΥΣΩ.* Infortunii magna exaggeratio. Creusa apud Euripidem, Ione, v. 789.

Ὀττοτοττοτοῖ.
Τὸ δ' ἐμὸν ἄτεκνον, ἄτεκνον ἔλαβεν
Ἀρὰ βίοτον ——

[Seneca, Controvers. II. 5. tyranni cuiusdam crudelitatem aggravans, *Nullae*, inquit, *tunc videbantur feliciores quam quae filios non habebant.* q. d. infelicitas maxima cessit iis lucro.]

v. 836. *ΚΑΙ ΠΟΛΥΝΕΙΚΕΙΣ.* Ut Castores, nisi versus desit qui ad Eteoclem pertineret. [Plinius, XXXV, 4. de tabulis Augusti agens, *Idem*, inquit, *Castores ad Victoriam posuit:* habet et *aedem Castorum*, XXXIV. 6. et X. 43. inscripsitque libri II. caput 32 s): *De stellis Castoribus.* Rutilius Numantianus in Itinere, I. 155.

Rade precor gemino placatum Castore pontum.

Lactantius ad Thebaid. Statii, VI. 330.: *Non indifferenter iunguntur vocabulo qui sunt vitae permutatione coniuncti, et templum Castoris dicimus, cum sit duorum, et legimus Castor uterque bonus.* Pro *indifferenter* forsan legendum *indecenter*, vel particula negativa tollenda. Male itaque Theodorus Beza, in Acta Apostolorum, XXVIII. 11., *Vulgata*, inquit, *Castoras interpretatur, unde fortassis factum, ut sic etiam haec vox ab Arnobio et Minutio usurpetur; nam apud meliores latinitatis auctores legere non memini.* Quin etiam ut Castor uterque sic et

q) Eust. in Od. XVIII. p. 1843, 16. r) v. 119.
s) capu XXXVII.

geminus Pollux de iisdem dicitur Horatio, Od. III, 29.[t] qui, cum saepe graecissat, etiam illud de Graecis procul dubio habuit. Certe *Πολύδευκες* videtur de utrisque dici, in fragmento illo Callimachi, quod a Suida, in voce *Σιμωνίδης* (ex Aeliani de providentia, ni fallor, libro, qui pene totus in lexicon illud, ut mihi quidem videtur, sparsim ingeritur) nobis est conservatum[u]:

— *ᾐδέσθη δ' οὐδὲ τὸ γράμμα λέγον*
Υἱὸν Λεωπρέπεος κεῖσθαι τὸν Κήϊον ἄνδρα
* * * * *
Οὐδ' ὑμέας Πολύδευκες ὑπέτρεσεν, οἵ με μελάθρου
Μέλλοντος πίπτειν, ἐκτὸς ἔθεσθέ ποτε,
Δαιτυμόνων ἄπο μοῦνον, ὅτε Κρανίωνος αἰάσσας
Ὤλισθεν μεγάλας οἶκος ἐπὶ σκοπάδας.

Sic enim poetae locum deploratissimum restituendum, et ad suos numeros redigendum censeo.]

v. 839. *ΟΙΔΙΠΟΥ Τ'*. Lego *Οἰδίπου γ'*.

v. 840. *ΚΡΑΔΙΑι*. Forte *καρδίᾳ*.

[Ibid. *ΚΡΥΟΣ*. Virg. Georg. II. 484.

Frigidus obstiterit circum praecordia sanguis.

Item Aeneid. III. 30.

— gelidusque coit formidine sanguis.

„Nimirum," inquit Guellius, „propter abscessum et constipationem spirituum cum sanguine, ut fit per contrariam passionem dilatatio eorundemque diffusio; *τὰ γὰρ λυπηρὰ καὶ ἡδέα*, auctore Aristotele, *πάντα σχέδον μεταψύξεώς τινος καὶ θερμότητος*." Haec Guellius.]

[v. 848. *ΒΟΥΛΑΙ ΑΠΙΣΤΟΙ ΛΑΙΟΥ*. *Consilia Laii infidelia*, h. e. quando ille oraculo fidem non habuit.]

v. 851. *ΕΙΡΓΑΣΑΣΘΕ*. Legend. *εἰργάσασθ'*.

[v. 852. *ΗΛΘΕ Δ' ΑΙΛΑΚΤΑ ΠΗΜΑΤ' ΟΥ ΛΟΓΩι*. Similis est huic Aeschyli apud Virgilium locus, ex observatione Guellii, Aeneid. X, 510.

Nec iam fama mali tanti, sed certior auctor
Advolat Aeneae.]

[v. 853. *ΟΥ ΛΟΓΩι*. Prom. v. 1079.

Καὶ μὴν ἔργῳ κ' οὐκ ἔτι μύθῳ.]

[v. 855. *ΔΙΠΛΑΙ ΜΕΡΙΜΝΑΙ*. Euripid. Hecuba, v. 896.

Ὡς τώδ' ἀδελφὼ πλησίον μιᾷ φλογὶ
Δισσῇ μερίμνᾳ μητρὶ κρυφθῆτον χθονί.

ubi tamen Scholiastes in recto casu *δίσση μερίμνη*, *duplex cura.*]

t) III, 29, 64. u) Callim. fragm. LXXI.

Ibid. *ΔΙΔΥΜΑΝΟΡΕΑ.* Aut *gemina* simpliciter reddendum, aut cum Scholiaste *δύο ἀνδρῶν.*

[v. 856. *ΔΙΜΟΙΡΑ.* Sophocles, Antig. v. 176.

Ὅτ' οὖν ἐκεῖνοι πρὸς διπλῆς μοίρας μίαν
Καθ' ἡμέραν ὤλοντο.]

v. 861. *ΕΡΕΣΣΕΤ'.* *Ἐρέσσειν* denotat *ἐλαύνειν καὶ κινεῖν.* Sophocles, Aiace Flagell. v. 251.

Τοίας ἐρέσσουσιν ἀπειλὰς δικρατεῖς Ἀτρεῖδαι.

[v. 862. *ΠΙΤΥΛΟΝ.* I. Pollux, Onomast. II. 4. *Ἡ δὲ συνεχὴς τῶν χειρῶν συναγωγὴ, πυκνῶς εἰς πλῆθος ἐπιφερομένων, πίτυλος καλεῖται: frequens vero manuum conversio crebro circumlatarum πίτυλος dicitur.* Hesych. *Πίτυλος· ἡ συστροφὴ τῆς χειρὸς, ὅταν πυκνῶς ἐπιφέρηται.* Eurip. Hippolyt. v. 1465.

Πολλῶν δακρύων ἔσται πίτυλος.

Idem in Iphigen. Taur. v. 307.

Πίπτει δὲ μανίας πίτυλον ὁ ξένος μεθείς.]

v. 863. *ΤΑΝ ΑΣΤΟΝΟΝ.* Locum hunc et corruptum et interpolatum non levi coniectura suspicor: quod enim nos duos versiculos facere solemus,

Τὰν ἄστονον μελάγκροκον
Ναύστολον θεωρίδα,

eos in unum vetus metrorum Aeschyli observator compingit, sc. iambum; qui recte quidem constabit si *ναύστολον* sustuleris; quam ego vocem omnino vel ex margine vel linearum interstitio in textum irrepsisse iudico, utpote interpretamentum eius vocis, quam nunc *ἄστονον* legimus, sed prius *ἄστολον* legebatur, saltem ille ita legebat, qui *ναύστολον* primo ut glossema addidit. Schol. Arund. *ἄστονον, ἤτοι κακοστένακτον, ἢ ἄστολον καὶ κακῶς ἐσταλμένον.*

[Ibid. *ΜΕΛΑΓΚΡΟΚΟΝ.* *Nigris velis.* Ita Schol. *B'.* Est *κρόκη* stamen.]

[v. 864. (867.) *ΘΕΩΡΙΔΑ.* Erat proprie *θεωρίς* navis qua ducebantur theori. Suidas, *Θεωροί· οἱ εἰς θυσίαν πεμπόμενοι καὶ τὰς ἑορτάς· καὶ θεωρὶς ναῦς δι' ἧς πεμπόμενοι ἐπὶ τὰς θυσίας τὰς ἀποδήμους ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ἢ καὶ ἐπὶ τοὺς ἱεροὺς ἀγῶνας καὶ ἄλλας πανηγύρεις οἱ θεωροὶ ἐστέλλοντο, καὶ εἰς χρηστήρια.* Ex his praecipua fuit *ἣ κατ' ἔτος εἰς Δῆλον ἐπέμπετο. Ἣν, εὐξαμένου Θησέως ὅτε εἰς Κρήτην ἀπῄει, καθ' ἕκαστον ἔτος οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμπον.* Meminerunt Thucydides, VIII. 73., Plutarchus in Alcibiade, Pericle et Lysandro [x]); Diodorus Siculus, XIII. [y]). Plato in Phaedone [z]); Aelianus, Var. Hist. I. 16.,

x) etiam in Nicia, p. 525. A., imprimis autem Thes. p. 6. C. 10. C.
y) IV, 61. z) p. 58. B.

Aristophanis interpres Graecus in Ranis a), et alii. Hinc ad omne genus navium translatum nomen. Callimachus, Hymn. IV. 314.

Ἔνθεν ἀειζώοντα θεωρίδος ἱερὰ Φοίβῳ
Κεκροπίδαι πέμπουσι τοπήϊα νηὸς ἐκείνης.

ubi Scholiastes, *Θεωρίδος· νηός, νῦν τὰ ἱερὰ φερούσης:* cuius tamen exemplar, praeter hunc Aeschyli locum nondum reperi. Nisi et Herodotus, VI. 87. de communi navi intelligendus sit: *Λοχήσαντες οὖν τὴν θεωρίδα νῆα εἷλον πλήρεα ἀνδρῶν τῶν πρώτων Ἀθηναίων.*]

[v. 865. *ΤΑΝ ΑΣΤΙΒΗ ΑΠΟΛΛΩΝΙ ΤΑΝ ΑΝΑΛΙΟΝ.* Virg. Aen. VI. 265.

Loca nocte silentia late.]

[v. 866. *ΠΑΝΔΟΚΟΝ ΕΙΣ ΑΦΑΝΗ ΤΕ ΧΕΡΣΟΝ.* Hoc est, *εἰς ᾅδου.* Bion in Epitaphio Adonidis, v. 55.

Τὸ δὲ πᾶν καλὸν εἰς σὲ καὶ ᾅδην.]

V.

[v. 867. *ΕΠΙ ΠΡΑΓΟΣ ΠΙΚΡΟΝ.* Officium sc. funebre.]

[v. 875. (869.) *ΕΧΘΡΟΝ ΠΑΙΑΝΑ.* Supra, v. 641. *ἁλώσιμον παιᾶνα.* *Moesti paeanis* meminit Virgilius b).

[v. 877. *ΣΤΡΟΦΟΝ.* Schol. *ζώνην.* Iul. Pollux, Onomast. VII. 13: *τὸ μὲν γυναικεῖον ζώνιον οὕτω τε ἐκάλουν, καὶ στρόφιον ὠνόμαζον, ὡς Ἀριστοφάνης* bb). *Ἀλλὰ τὸ στρόφιον λυθέν, τὰ κάρυα μου ἐξέπιπτεν:* *zonam porro muliebrem dictam et strophium vocaverunt, ut Aristophanes: Sed cingulo soluto nuces mihi exciderunt.*]

[v. 891. (885.) *ΑΛΛ' ΕΠΙ ΦΟΝΩι ΔΙΕΚΡΙΘΗΤΕ.* Virgil. Aen. X. 393.

At nunc dura dedit vobis discrimina Pallas.]

[v. 892. *ΟΙΔΙΠΟΔΑ ΚΑΤΕΥΓΜΑΤΑ.* Proverbium *Αἱ Οἰδίποδος ἀραί, ἐπὶ τῶν μεγάλως δυστυχούντων: Oedipodis dirae; de valde calamitosis.* Suidas.]

[v. 901. (895.) *ΔΟΜΟΙΣΙ ΚΑΙ ΣΩΜΑΣΙ ΠΕΠΛΑΓΜΕΝΟΥΣ.* Ictos et privatis aedibus et corporibus, h. e. simul cum vita amiserunt bona omnia.]

v. 908. *ΔΕ.* Forte *τε.*

---

a) Non suppetit. cf. Spanh. ad Callim. hymn. in Del. 314. p. 514. sq. interpp. Hesychii I, p. 1707. Meursium in Thes. c. 16. de regn. Athen. 3, 2.

b) Aen. VI, 657. X, 738. *laetum paeana.* bb) Aristoph. fr. 309. Dind.

[v. 918. (911.) *ΣΙΔΑΡΟΠΛΑΚΤΟΙ.* Nempe ferro effossi tumuli, v. 920.]

[v. 920. *ΛΑΧΑΙ.* Nos in versione: *fossae*; ex Scholiaste, qui tamen κλήρωσιν praefert; sed de sepulcro et ipse, quod illos maneat.]

[v. 924. (918.) *ΟΥ ΦΙΛΑΓΑΘΗΣ.* Schol. *B'*. legit a γήθω, quasi φιλογαθής, nec enim θής ab ἀγαθός.]

[v. 952. (945.) *ΑΡΗΣ ΑΡΑΝ ΠΑΤΡΟΣ ΤΙΘΕΙΣ ΑΛΗΘΗ.* Ad Virgilianum illud, Aen. I. 403.

— puppesque tuae, pubesque tuorum,

Germanus Valens Guellius: „*Παραγραμματισμός.* Videtur aliquando poeta huiusmodi παρωνομασίᾳ et παρηχήσει studiose lusisse: *Puppesque tuae pubesque tuorum*; et *casus Cassandra canebat*; et *arma amens* et *via invia*: *parere parabat.* Ut apud Euripidem in Hecuba c), *εὐῤῥουν Εὐρώταν*. et in Oreste, v. 238. *ἕως ἴωσί σ' εὐφρονεῖν Ἐριννύες.* Et apud Homer., Odyss. *Σ'*. 72. *Ἶρος ἄϊρος.* Et Euripid. in Iphig. in Aul. v. 297. *βαρβάρους βαρίδας.* et in Troad. v. 990. *Ἀφροδίτην ἀφροσύνην*; et in Bacchis, v. 44. *Πενθεὺς πένθος.* Et Sophocles d) *Αἴαντι αἰάζειν* vult convenire. Aeschylus in *Ἑπτὰ*, *Ἄρης ἀρὰν πατρὸς τιθεῖς.* Et Homer. Iliad. *N'*. 481. *δείδια δ' αἰνῶς Αἰνείαν.* Et in Epigr. Graeco, *ἀχέων Ἀχαιῶν.* Et Odyss. *Θ'*. e) *Ἐπειὸς ἐποίησεν.* Et Platoni, *ἀμαθία ἁμαρτία, παιδία παιδεία, ὥρα ὀπώρα, ἐρῶν ὁρῶν* f). Plauto g), *amoena moenia.* Et huiusmodi Catull. h) *mane mane, emorans emori.* Et Aristoteles, Eth. ζ. *ἀρετὰς αἱρετὰς* allusione dixit: *ἀναγκαῖον καθ' αὑτὰς αἱρετὰς εἶναι, ἀρετάς γ' οὔσας.* Et Polit. δ. *πρὸς τὸ τέλος ἅπαντα δέον ἀπαντᾶν.* Sed et coniugatorum seriem et connexum assectatus videtur Homerus saepe, et eo loco i):

— νῦν μὲν δὴ σάφα εἴσεαι οἰόθεν οἶος
Οἶοι καὶ Δαναοῖσιν ἀριστῆες μετέασιν." Haec ille.]

[v. 956. *ΠΛΟΥΤΟΣ ΑΒΥΣΣΟΣ.* Videtur ludere in ἀμφιβολίᾳ; πλοῦτος ἄβυσσος, divitiae, τάφοι scilicet. Sed aliter Scholiastes et nos in versione.]

[v. 973. (965.) *ΠΡΟΚΕΙΣΕΤΑΙ ΚΑΤΑΚΤΑΣ.* Videtur morem respicere, quo collocabatur mortui cadaver ante aedes. Vide Kirkmann. k) et Meursium.]

[v. 981. *ΤΑΔΕ.* Nos δεικτικῶς. Ita Pers. v. 1.

c) Hec. 650.
d) Aiac. 432. 904.
e) Od. VIII, 493.
f) de leg. VIII. p. 415.
g) Plaut. prol. v. 2.
h) Cat. LII, 1. 4. quid moraris emori.
i) Il. VII, 226.
k) de fun. Rom. I, 12. p. 97. sq.

Τάδε μὲν Περσῶν τῶν οἰχομένων
Ἑλλάδ' ἐς αἶαν πιστὰ καλεῖται.

Et Euripides passim.]

v. 984. *ΟΙΔΙΠΟΥ ΣΚΙΑ.* Miror utrumque Scholiastem hoc accepisse, quasi Oedipus adhuc in vivis fuerit, cum in tota hac fabula nihil reperiatur, quod id suadere possit. Gemina fuit veterum de hac re sententia: alii, quorum Diodorus Siculus l), tradunt Oedipi filios, cum ad aetatem pervenissent, patrem suum coegisse ob dedecus non egredi domum, ipsos vero alternatim regnum administrasse: at ex Pausania m) et Suida constat fratres nondum imperium suscepisse, donec Oedipus vita cesserat. Priorem licet sententiam secuti sint Sophocles et Euripides, nihil tamen exigit, quin credam Aeschylum posterioris fuisse*). *Σκιά* et *umbra* de mortui manibus frequentissime sumitur.

[v. 988. *ΟΥΔ' ΙΚΕΘ' ΩΣ ΚΑΤΕΚΤΑΝΕ.* Nos: *nec tamen advenit, nam eum peremit.* Sed aliter Scholiastes: *nec ille rediit, qui peremit.* Vide et sequentia.]

v. 989. *ΣΩΘΕΙΣ.* Fortasse *συθείς.*

[v. 998. *ΣΥ ΤΟΙΝΥΝ ΟΙΣΘΑ ΔΙΑΠΕΡΩΝ.* Tu nempe, o Polynices, didicisti, traiiciens ex Peloponneso ad nos.]

v. 1012. *ΙΩ ΙΩ ΠΗΜΑ ΠΑΤΡΙ ΠΑΡΕΥΝΟΝ.* *Heu malum ex* incestuoso *patris concubitu!*

[v. 1013. *ΔΟΚΟΥΝΤΑ ΚΑΙ ΔΟΞΑΝΤ'.* Hic incipit Antigone Sophoclis.]

[v. 1014. *ΔΗΜΟΥ ΠΡΟΒΟΥΛΟΙΣ.* Creontem intellige. Ita ipse apud Euripidem in Phoeniss. v. 1625.

Κηρύξατε δὲ πᾶσι Καδμείοις τάδε.]

v. 1018. *ΙΕΡΩΝ ΠΑΤΡΩΩΝ.* Schol. *Α'.* τὸ ὑπὲρ subintelligi ait, ut sit ὑπὲρ ἱερῶν, cui non assentior: est enim ὅσιος τῶν ἱερῶν ut v. 1025. ἄγος θεῶν.

[v. 1021. *ΠΟΛΥΝΕΙΚΟΥΣ ΝΕΚΡΟΝ.* Sophocles et Euripides *Πολυνείκους νέκυν.* Sophocl. Antig. v. 27.

Τὸν δ' ἀθλίως θανόντα Πολυνείκους νέκυν
Ἀστοῖσί φασιν ἐκκεκηρῦχθαι τὸ μὴ
Τάφῳ καλύψαι.

Euripides, Phoeniss. v. 1622.

—— τόνδε δ' ὃς πέρσων πόλιν
Πατρίδα σὺν ἄλλοις ἦλθε Πολυνείκους νέκυν,
Ἐκβάλλετ' ἄθαπτον τῆσδ' ὅρων ἔξω χθονός.

l) Diod. IV, 65. m) Paus. IX, 5, 12.
*) cf. Welcker. Append. ad libr. d. trilog. Aesch. p. 150. sqq.

Idem, Hecuba, v. 46.

Δυοῖν δὲ παίδοιν δύο νεκρὼ κατόψεται.]

[v. 1022. *ΑΘΑΠΤΟΝ.* Homer. Odyss. *Λ'*. 72.

Μή μ' ἄκλαυστον ἄθαπτον ἰὼν ὄπιθεν καταλείπειν
Νοσφισθεὶς, μή τοί τι θεῶν μήνιμα γένωμαι.

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Duportus in Gnomologia Homerica: „Eo maius malum apud veteres Graecos censebatur ἡ ἀταφία, quod crederent scilicet insepultorum animas huc illuc vagari, et ab inferis communi defunctorum manium receptaculo excludi, nec εἰς Ἀΐδην intrare permitti, nec aliis animabus permisceri. Ὅτι δόξα ἦν τοῖς Ἕλλησι τὰς τῶν ἀθάπτων ψυχὰς μὴ ἀναμίγνυσθαι ταῖς λοιπαῖς. Eustath. [n]) Clare hoc indicat Homerus Iliad. *Ψ'*. 71. ubi Patroclus iam defunctus Achillem alloquitur:

Θάπτε με ὅττι τάχιστα, πύλας Ἀΐδαο περήσω,
Τῆλέ με εἴργουσι ψυχαὶ, εἴδωλα καμόντων,
Οὐδέ μέ πως μίσγεσθαι ὑπὲρ ποταμοῖο ἐῶσιν.
Ἀλλ' αὔτως ἀλάλημαι ἀν' εὐρυπυλὲς Ἄϊδος δῶ.

Ad quem locum alludit Tertullianus de Anima c. 56. *Creditum est, insepultos non ante ad inferos redigi quam iusta perceperint, secundum Homericum Patroclum, funus in somnis de Achille flagitantem, quod non alias adire portas inferum posset, arcentibus eum longe animabus sepultorum. Novimus autem praeter poetica iura pietatis quoque Homericae industriam, etc.* Sic et Palinurus apud Virgilium [o]), ab Aenea sepulturam petit:

Sedibus ut saltem placidis in morte quiescam."

Hactenus Vir doctissimus.]

[1031. *ΜΗΤ' ΟΞΥΜΟΛΠΟΙΣ.* Infames magnorum criminum iure vetitum lugere, apud multas gentes iure civili cautum esse ne infames lugerentur constat ex Ulpiano, Digest. de his qui notantur infamia. leg. 11. Suetonius Tiberio, c. 61. *Interdictum ne capite damnatos propinqui lugerent.*]

[v. 1033. *ΚΑΔΜΕΙΩΝ ΤΕΛΕΙ.* Ἀρχῇ, magistratui. Sophocles Philoctete, v. 385.

Κοὐκ αἰτιῶμαι κεῖνον ὡς τοὺς ἐν τέλει.

Et Aiace, v. 1361.

Κλύειν τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα χρὴ τῶν ἐν τέλει.]

[v. 1036. *ΚΑΝΑ ΚΙΝΔΥΝΟΝ ΒΑΛΩ.* Forte sensus est: *καὶ ἀναβαλῶ κίνδυνον, et postponam, vel negligam pericu-*

---

n) Eust. ad Il. p. 1288, 9. 30. ad Od. p. 1672, 41.

o) Virg. Aen. VI, 371.

carmine ithyphallico, Demetrio Poliorcetae, cum Athenas ingrederetur, cantato, apud Athenaeum, Deipn. VI, 15. f)

Τὴν δ' οὐχὶ Θηβῶν ἀλλ' ὅλης τῆς Ἑλλάδος
Σφίγγα περικρατοῦσαν
Αἰτωλίδ', ὅς τις ἐπὶ πέτρας καθήμενος
Ὥσπερ ἡ παλαιὰ
Τὰ σώμαθ' ἡμῶν πάντ' ἀναρπάσας φέρει.

Unde patet, ex mente Atticorum, qui veritatem fabulae optime intellexerunt, Sphingem foeminam fuisse, quae ex insidiis, quae aenigmata vocabant, multa mala intulit Thebanis, arce defensa.]

v. 783. *ΚΗΡ'*. Forte *θῆρ'*, ut supra de eadem Sphinge, v. 564.

Οὐδ' εἰσαμεῖψαι θηρὸς ἐχθίστου δάκους
Εἰκῶ φέροντα πολεμίας ἐπ' ἀσπίδος.

Θήρ de toto animalium genere usurpatur, tum de piscibus tum de volucribus. Aelianus, de animal. I. 27. de polypo, *παμβορώτατον θηρίων θαλασσίων ἐστί.* Idem, c. 5. delphinem appellat *θηρίον*: quin etiam alicubi apem. De avibus etiam dici posse liquet ex Aristophane in *Ὄρνισι*, v. 69. *Ἀλλὰ σὺ τί θηρίον πότ' εἶ;* et v. 93. *τουτὶ τί ποτ' ἐστὶ θηρίον; τίς ἡ πτέρωσις;* Hinc explicandus Sophocles in Philoctete, v. 181.

Οὗτος πρωτογόνων ἴσως
Οἴκων (vel, ut Suidas, *ἔχων*) *οὐδενὸς ὕστερος*
Πάντων ἄμμορος ἐν βίῳ
Κεῖται μοῦνος ἀπ' ἄλλων
Στικτῶν ἢ λασίων μετὰ
Θηρῶν ——

inter animalia picta vel hirsuta, id est, inter volucres vel inter feras; aliter sensus non constat, cum eaedem ferae sint et pictae et hirsutae; nullum vero animal est avibus aut maculis interstinctius aut colorum varietate ornatius: unde et Virgilianum illud, Georg. III. 243.

—— pictaeque volucres.

[Sed nihil muto, praesertim cum hanc vocem, *κήρ*, eodem plane sensu ab auctore nescio quo apud Suidam, in voce *Βάλλων*, acceptam reperiam: *Βάλλων Σωκράτην καὶ Ζήνωνα τοῖς ἐκ Διονυσίων σκώμμασι, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἀξιῶν πάσης ἐλαύνεσθαι γῆς καὶ θαλάττης, ὡς ὄντας κῆρας πόλεών τε καὶ πολιτείας.*]

[v. 787. *ΠΑΤΡΟΦΟΝΩι ΧΕΡΙ.* Sophocl. Antig. v. 51.

Ὄψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῷ χερί.]

---

f) Ath. VI, p. 253. E. (v. 23. sqq.)

v. 790. (684.) *ΚΡΕΙΣΣΟΤΕΚΝΩΝ Δ' ΕΠ'[g]) ΟΜΜΑΤΩΝ.* Legimus *φρισσοτέκνων*. In genitura eius, secundum veteres astrologos, Horoscopus et Luna in Cancri *νεφέλιον* inciderunt: quo caecitatem praesignificari existimant.

v. 798. *ΠΙΚΡΟΓΛΩΣΣΟΥΣ ΑΡΑΣ.* Euripides, Phoenissis, v. 67.

Ἀρὰς ἀρῶται παισὶν ἀνοσιωτάτας,
Θηκτῷ σιδήρῳ δῶμα διαλαχεῖν τόδε.

[v. 797. *ΚΑΜΨΙΠΟΥΣ ΕΡΙΝΝΥΣ.* An quia *lento gradu ad vindictam sui divina procedit ira, tarditatemque supplicii gravitate compensat?* ut ait Valer. Max. I. 1. [h]) de religione. Euripides, apud Stobaeum, Ecl. Phys. VII. [i])

— ἀλλὰ σῖγα καὶ βραδεῖ ποδὶ
Στείχουσα μάρψει τοὺς κακοὺς ὅταν τύχῃ.

Eandem ob rationem dicitur et *ὑστερόπους* Sophocli [k]); *pede poena claudo* Horatio, Od. III. 1. [l]) Tibullus, I. 9. [m])

Será tamen tacitis poena venit pedibus.

An quia undequaque grassatur? Sophocles Erinnyas *τανύποδας* vocat, Aiac. Flagellif. v. 844.

Σεμνὰς Ἐριννῦς τανύποδας.

quod in persequendis sceleratis eorumque sceleribus pedes extendant et exporrigant, ut iter celerius conficiant et sceleratos assequantur et puniant.]

IV.

v. 801. *ΚΑΥΔΩΝΙΟΥ.* Euripides, in eadem re, Phoeniss. v. 866.

Ἐν γὰρ κλύδωνι κείμεθ', ὥσπερ οἶσθα σύ,
Δορὸς Δαναϊδῶν, καὶ μέγας Θήβαις ἀγών.

[Sophocles, Antig. v. 168.

Ἄνδρες, τὰ μὲν δὴ πόλεος ἀσφαλῶς θεοὶ
Πολλῷ σάλῳ σείσαντες, ὤρθωσαν πάλιν.

Ubi Schol. *Τροπικῶς, ὡς ἐπὶ νεώς.*
Idem, Oedip. Tyrann. v. 22.

Πόλις γάρ, ὥσπερ καὐτὸς εἰσορᾷς, ἄγαν
Ἤδη σαλεύει κἀνακουφίσαι κάρα
Βυθῶν ἔτ' οὐχ οἵα τε φοινίου σάλου.

---

g) *ἀπ' ὀμμ.* impress. in text. h) ext. §. 8.
i) Stob. I, p. 114. Heer. (Eur. fragm. ino. II, 4.)
k) ? *ὑστεροφθόροι Ἐριννύες* Antigon. 1075. cf. supra annotata ad Prometh. 515.
l) III, 2, 32. m) I, 9, 4.

Quod nostro κλυδώνιον, Sophocli σάλος. Hesych. Σάλος— κλύδων, καὶ ἡ τῆς θαλάσσης κλύδωνος κίνησις. Zozimus Comes, Hist. IV. p. 228. Καὶ παραλῦσαι μὲν αὐτοὺς διὰ τὸν περιέχοντα τὰ πράγματα σάλον ὀκνοῦντος, *et abrogare iis magistratum metuebat, propter tempestatem eam, qua tum res agitabantur.* Hinc Latinum *salum*, quod proprie dicitur de mari turbulento et tempestatibus aucto. Virg. Aen. I. 527.

Perque undas superante salo perque invia saxa
Dispulit.

Vetus poeta apud Ciceronem, Tusculan. III. 28. *Nec tam aerumnoso navigavissem salo.* Euripides in Hecuba, v. 28.

— *ἐν πόντου σάλῳ.*

Ennius [n]), *undantem salum* eadem forsan verba Euripidis reddens.]

[v. 802. (796.) *ΑΝΤΛΟΝ ΟΥΚ ΕΔΕΞΑΤΟ.* Suidas, Ἀντλίαν τὸ τοῦ πλοίου εἰσρέον ὕδωρ, *aqua quae navim intrat.* Ἄντλον δέχεσθαι, *sentinam accipere;* quod veteribus Latinis uno verbo *sentinare*, i. e. periclitari, a navibus. Festus: *Sentinare, satagere, dictum a sentina, quia multam aquam navis cum recipit periclitatur. Caecilius* [pp]) *in Aethrione: Cum Mercurio capit consilium, postquam sentinat satis.* Paulus: *Sentinare, satagere, dictum a sentina navis, quam quis ut aqua liberet evacuare contendit. Itaque sentinare, subtiliter periculum vitare. Caecilius: Capit consilium postquam sentinat satis.* Ad quem locum Ios. Scaliger „Gellius," inquit, „XIX. 1. *Tum postea complorantibus nostris omnibus atque sentinantibus dies quidem tandem illuxit; sed nihil de saevitia remissum.* Ubi manifeste sentinare est, quod hic ait Paulus, periculum vitare. At in vulgatis codicibus contaminatissimus est locus ille. Sed proprie *sentinari* est satagere ad sentinam; unde *sentinatores*, quibus cura sentinae delegata in navi. Paulinus ad Macarium, de naufragio: *Unum ex omni numero nautarum senem sentinando deputant.* Item, *Quid huic, quaeso, obfuit seni persona sentinatoris et in nautis vilissima?"* Haec Scaliger.]

v. 806. *ΕΒΔΟΜΑΓΕΤΑΣ.* Vide Meursii Denarium Pythagoricum, c. 9.

v. 810. *ΟΜΟΣΠΟΡΟΙ.* Ita Sophocles [o]) Apollinem et Dianam vocat. Catullus [p]) eodem sensu LXIIII. 300. *unigenas* fratres et sorores vocat.

[v. 811. *ΕΚ ΧΕΡΩΝ ΑΥΤΟΚΤΟΝΩΝ.* Sophocl. Antig. v. 14.

Μιᾷ θανόντων ἡμέρᾳ διπλῇ χερί.

---

n) Enn. fragm. p. 249. Hess.
o) Soph. Trach. 212.
p) Catull. 64, 300.
pp) Caecil. Stat. p. 11. Speng.

Ubi Schol. διπλῇ χερί· τῇ ὑπ' ἀλλήλων, τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ διπλῇ· οἷον, ὑπ' ἀλλήλων ἀναιρεθέντων ἀδελφῶν.]

v. 828. *Ω ΜΕΓΑΛΕ ΖΕΥ.* Eustathius, in Iliad. Υ'. p. 1214. l. 55. ait casum rectum μεγάλος in usu fuisse; cuius, inquit, vocativus usurpatur apud Aeschylum, scil. ὦ μεγάλε Ζεῦ. Idem, in Odyss. *Β'*. p. 1447. l. 20. τὸ μέγας per syncopen a μεγάλος derivatum tradit, eadem Aeschyli verba laudans. Ut et in Odyss. Σ'. q) [Tzetzes in Hesiodi Opera r), p. 41. *Καὶ ὁ μεγάλος δὲ εὐθεία ἐστὶ, καθὼς Αἰσχύλος δείκνυσι γράφων· Ὦ μεγάλε Ζεῦ καὶ πολισσοῦχοι θεοί.*]

Ibid. *ΠΟΛΙΣΣΟΥΧΟΙ.* Forte πολισσοῦχοι.

v. 831. *ΧΑΙΡΩ, ΚΑΠΟΛΟΛΥΞΩ.* Τὸ ὀλολύζειν in bonam partem accipitur; ut et infra in Agamemnone, v. 27.

—— δόμοις
Ὀλολυγμὸν εὐφημοῦντα τῇδε λαμπάδι
Ἐπορθιάζειν. ——

Vide quae Vir incomparabilis D. Mericus Casaubonus in dissertatione sua de Homeri editione Hackiana.

v. 834. *ΑΤΕΚΝΟΥΣ ΚΛΑΥΣΩ.* Infortunii magna exaggeratio. Creusa apud Euripidem, Ione, v. 789.

Ὀττοτοτοτοτοῖ.
Τὸ δ' ἐμὸν ἄτεκνον, ἄτεκνον ἔλαβεν
Ἄρα βίοτον ——

[Seneca, Controvers. II. 5. tyranni cuiusdam crudelitatem aggravans, *Nullae,* inquit, *tunc videbantur feliciores quam quae filios non habebant.* q. d. infelicitas maxima cessit iis lucro.]

v. 836. *ΚΑΙ ΠΟΛΥΝΕΙΚΕΙΣ.* Ut Castores, nisi versus desit qui ad Eteoclem pertineret. [Plinius, XXXV. 4. de tabulis Augusti agens, *Idem,* inquit, *Castores ad Victoriam posuit:* habet et *aedem Castorum,* XXXIV. 6. et X. 43. inscripsitque libri II. caput 32 s): *De stellis Castoribus.* Rutilius Numantianus in Itinere, I. 155.

Rade precor gemino placatum Castore pontum.

Lactantius ad Thebaid. Statii, VI. 330.: *Non indifferenter iunguntur vocabulo qui sunt vitae permutatione coniuncti, et templum Castoris dicimus, cum sit duorum, et legimus Castor uterque bonus.* Pro *indifferenter* forsan legendum *indecenter*, vel particula negativa tollenda. Male itaque Theodorus Beza, in Acta Apostolorum, XXVIII. 11., *Vulgata,* inquit, *Castoras interpretatur, unde fortassis factum, ut sic etiam haec vox ab Arnobio et Minutio usurpetur; nam apud meliores latinitatis auctores legere non memini.* Quin etiam ut Castor uterque sic et

---

q) Eust. in Od. XVIII. p. 1843, 16. r) v. 119.
s) capu XXXVII.

geminus Pollux de iisdem dicitur Horatio, Od. III, 29.[t]) qui, cum saepe graecissat, etiam illud de Graecis procul dubio habuit. Certe *Πολύδευκες* videtur de utrisque dici, in fragmento illo Callimachi, quod a Suida, in voce *Σιμωνίδης* (ex Aeliani de providentia, ni fallor, libro, qui pene totus in lexicon illud, ut mihi quidem videtur, sparsim ingeritur) nobis est conservatum[u]):

—— ᾐδέσθη δ' οὐδὲ τὸ γράμμα λέγον
Υἱὸν Λεωπρέπεος κεῖσθαι τὸν Κήϊον ἄνδρα
* * * * *
Οὐδ' ὑμέας Πολύδευκες ὑπέτρεσεν, οἵ με μελάθρου
Μέλλοντος πίπτειν, ἐκτὸς ἔθεσθέ ποτε,
Δαιτυμόνων ἄπο μοῦνον, ὅτε Κρανίωνος ἀΐσσας
Ὤλισθεν μεγάλας οἶκος ἐπὶ σκοπάδας.

Sic enim poetae locum deploratissimum restituendum, et ad suos numeros redigendum censeo.]

v. 839. *ΟΙΔΙΠΟΥ Τ'*. Lego *Οἰδίπου γ'*.

v. 840. *ΚΡΑΔΙΑι*. Forte *καρδία*.

[Ibid. *ΚΡΥΟΣ*. Virg. Georg. II. 484.

Frigidus obstiterit circum praecordia sanguis.

Item Aeneid. III. 30.

—— gelidusque coit formidine sanguis.

„Nimirum," inquit Guellius, „propter abscessum et constipationem spirituum cum sanguine, ut fit per contrariam passionem dilatatio eorundemque diffusio; *τὰ γὰρ λυπηρὰ καὶ ἡδέα*, auctore Aristotele, *πάντα σχέδον μεταψύξεώς τινος καὶ θερμότητος*." Haec Guellius.]

[v. 848. *ΒΟΥΛΑΙ ΑΠΙΣΤΟΙ ΛΑΙΟΥ*. *Consilia Laii infidelia*, h. e. quando ille oraculo fidem non habuit.]

v. 851. *ΕΙΡΓΑΣΑΣΘΕ*. Legend. *εἰργάσασθ'*.

[v. 852. *ΗΛΘΕ Δ' ΑΙΑΚΤΑ ΠΗΜΑΤ' ΟΥ ΛΟΓΩι*. Similis est huic Aeschyli apud Virgilium locus, ex observatione Guellii, Aeneid. X, 510.

Nec iam fama mali tanti, sed certior auctor
Advolat Aeneae.]

[v. 853. *ΟΥ ΛΟΓΩι*. Prom. v. 1079.

Καὶ μὴν ἔργῳ κ' οὐκ ἔτι μύθῳ.]

[v. 855. *ΔΙΠΛΑΙ ΜΕΡΙΜΝΑΙ*. Euripid. Hecuba, v. 896

Ὡς τώδ' ἀδελφῷ πλησίον μιᾷ φλογὶ
Δισσῇ μερίμνᾳ μητρὶ κρυφθῆτον χθονί.

ubi tamen Scholiastes in recto casu *δίσση μερίμνη*, *duplex cura*.]

---

t) III, 29, 64. u) Callim. fragm. LXXI.

Ibid. *ΔΙΔΥΜΑΝΟΡΑ.* Aut *gemina* simpliciter reddendum, aut cum Scholiaste *δύο ἀνδρῶν.*

[v. 856. *ΔΙΜΟΙΡΑ.* Sophocles, Antig. v. 176.

Ὅτ' οὖν ἐκεῖνοι πρὸς διπλῆς μοίρας μίαν
Καθ' ἡμέραν ὤλοντο.]

v. 861. *ΕΡΕΣΣΕΤ'.* *Ἐρέσσειν* denotat *ἐλαύνειν καὶ κινεῖν.* Sophocles, Aiace Flagell. v. 251.

Τοίας ἐρέσσουσιν ἀπειλὰς δικρατεῖς Ἀτρεῖδαι.

[v. 862. *ΠΙΤΥΛΟΝ.* I. Pollux, Onomast. II. 4. *Ἡ δὲ συνεχὴς τῶν χειρῶν συναγωγὴ, πυκνῶς εἰς πλῆθος ἐπιφερομένων, πίτυλος καλεῖται: frequens vero manuum conversio crebro circumlatarum πίτυλος dicitur.* Hesych. *Πίτυλος· ἡ συστροφὴ τῆς χειρὸς, ὅταν πυκνῶς ἐπιφέρηται.* Eurip. Hippolyt. v. 1465.

Πολλῶν δακρύων ἔσται πίτυλος.

Idem in Iphigen. Taur. v. 307.

Πίπτει δὲ μανίας πίτυλον ὁ ξένος μεθείς.]

v. 863. *ΤΑΝ ΑΣΤΟΝΟΝ.* Locum hunc et corruptum et interpolatum non levi coniectura suspicor: quod enim nos duos versiculos facere solemus,

Τὰν ἄστονον μελάγκροκον
Ναύστολον θεωρίδα,

eos in unum vetus metrorum Aeschyli observator compingit, sc. iambum; qui recte quidem constabit si *ναύστολον* sustuleris; quam ego vocem omnino vel ex margine vel linearum interstitio in textum irrepsisse iudico, utpote interpretamentum eius vocis, quam nunc *ἄστονον* legimus, sed prius *ἄστολον* legebatur, saltem ille ita legebat, qui *ναύστολον* primo ut glossema addidit. Schol. Arund. *ἄστονον, ἤτοι κακοστένακτον, ἢ ἄστολον καὶ κακῶς ἐσταλμένον.*

[Ibid. *ΜΕΛΑΓΚΡΟΚΟΝ.* *Nigris velis.* Ita Schol. *B'.* Est *κρόκη* stamen.]

[v. 864. (867.) *ΘΕΩΡΙΔΑ.* Erat proprie *θεωρίς* navis qua ducebantur theori. Suidas, *Θεωροί· οἱ εἰς θυσίαν πεμπόμενοι καὶ τὰς ἑορτάς· καὶ θεωρὶς ναῦς δι' ἧς πεμπόμενοι ἐπὶ τὰς θυσίας τὰς ἀποδήμους ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ἢ καὶ ἐπὶ τοὺς ἱεροὺς ἀγῶνας καὶ ἄλλας πανηγύρεις οἱ θεωροὶ ἐστέλλοντο, καὶ εἰς χρηστήρια.* Ex his praecipua fuit *ἣ κατ' ἔτος εἰς Δῆλον ἐπέμπετο. Ἣν, εὐξαμένου Θησέως ὅτε εἰς Κρήτην ἀπῄει, καθ' ἕκαστον ἔτος οἱ Ἀθηναῖοι ἔπεμπον.* Meminerunt Thucydides, VIII. 73., Plutarchus in Alcibiade, Pericle et Lysandro x); Diodorus Siculus, XIII. y). Plato in Phaedone z); Aelianus, Var. Hist. I. 16.,

---

x) etiam in Nicia, p. 525. A., imprimis autem Thes. p. 6. C. 10. C.
y) IV, 61. z) p. 58. B.

Aristophanis interpres Graecus in Ranis a), et alii. Hinc ad omne genus navium translatum nomen. Callimachus, Hymn. IV. 314.

Ἔνθεν ἀειζώοντα θεωρίδος ἱερὰ Φοίβῳ
Κεκροπίδαι πέμπουσι τοπήϊα νηὸς ἐκείνης.

ubi Scholiastes, Θεωρίδος· νηὸς, νῦν τὰ ἱερὰ φερούσης: cuius tamen exemplar, praeter hunc Aeschyli locum nondum reperi. Nisi et Herodotus, VI. 87. de communi navi intelligendus sit: Λοχήσαντες οὖν τὴν θεωρίδα νῆα εἷλον πλήρεα ἀνδρῶν τῶν πρώτων Ἀθηναίων.]

[v. 865. ΤΑΝ ΑΣΤΙΒΗ ΑΠΟΛΛΩΝΙ ΤΑΝ ΑΝΑΛΙΟΝ. Virg. Aen. VI. 265.

Loca nocte silentia late.]

[v. 866. ΠΑΝΔΟΚΟΝ ΕΙΣ ΑΦΑΝΗ ΤΕ ΧΕΡΣΟΝ. Hoc est, εἰς ᾅδου. Bion in Epitaphio Adonidis, v. 55.

Τὸ δὲ πᾶν καλὸν εἰς σε καὶ ᾅδην.]

V.

[v. 867. ΕΠΙ ΠΡΑΓΟΣ ΠΙΚΡΟΝ. Officium sc. funebre.]

[v. 875. (869.) ΕΧΘΡΟΝ ΠΑΙΑΝΑ. Supra, v. 641. ἀλώσιμον παιῶνα. Moesti paeanis meminit Virgilius b).

[v. 877. ΣΤΡΟΦΟΝ. Schol. ζώνην. Iul. Pollux, Onomast. VII. 13: τὸ μὲν γυναικεῖον ζώνιον οὕτω τε ἐκάλουν, καὶ στρόφιον ὠνόμαζον, ὡς Ἀριστοφάνης bb). Ἀλλὰ τὸ στρόφιον λυθέν, τὰ κάρνα μου ἐξέπιπτεν: zonam porro muliebrem dictam et strophium vocaverunt, ut Aristophanes: Sed cingulo soluto nuces mihi exciderunt.]

[v. 891. (885.) ΑΛΛ' ΕΠΙ ΦΟΝΩι ΔΙΕΚΡΙΘΗΤΕ. Virgil. Aen. X. 393.

At nunc dura dedit vobis discrimina Pallas.]

[v. 892. ΟΙΔΙΠΟΔΑ ΚΑΤΕΥΓΜΑΤΑ. Proverbium Αἱ Οἰδίποδος ἀραὶ, ἐπὶ τῶν μεγάλως δυστυχούντων: Oedipodis dirae; de valde calamitosis. Suidas.]

[v. 901. (895.) ΔΟΜΟΙΣΙ ΚΑΙ ΣΩΜΑΣΙ ΠΕΠΛΑΓΜΕΝΟΥΣ. Ictos et privatis aedibus et corporibus, h. e. simul cum vita amiserunt bona omnia.]

v. 908. ΔΕ. Forte τε.

---

a) Non suppetit. cf. Spanh. ad Callim. hymn. in Del. 314. p. 514. sq. interpp. Hesychii I, p. 1707. Meursium in Thes. c. 16. de regi Athen. 3, 2.

b) Aen. VI, 657. X, 738. laetum paeana. bb) Aristoph. fr. 509. Dind.

[v. 918. (911.) *ΣΙΔΑΡΟΠΛΑΚΤΟΙ.* Nempe ferro effossi tumuli, v. 920.]

[v. 920. *ΛΑΧΑΙ.* Nos in versione: *fossae*; ex Scholiaste, qui tamen κλήρωσιν praefert; sed de sepulcro et ipse, quod illos maneat.]

[v. 924. (918.) *ΟΥ ΦΙΛΑΓΑΘΗΣ.* Schol. *B'*. legit a γῆθω, quasi φιλογαθής, nec enim θής ab ἀγαθός.]

[v. 952. (945.) *ΑΡΗΣ ΑΡΑΝ ΠΑΤΡΟΣ ΤΙΘΕΙΣ ΑΛΗΘΗ.* Ad Virgilianum illud, Aen. I. 403.

— puppesque tuae, pubesque tuorum,

Germanus Valens Guellius: „Παραγραμματισμός. Videtur aliquando poeta huiusmodi παρωνομασίᾳ et παρηχήσει studiose lusisse: *Puppesque tuae pubesque tuorum*; et *casus Cassandra canebat*; et *arma amens* et *via invia*: *parere parabat*. Ut apud Euripidem in Hecuba c), εὔῤῥουν Εὐρώταν. et in Oreste, v. 238. ἴως ἰῶσί σ' εὐφρονεῖν Ἐριννύες. Et apud Homer., Odyss. *Σ'*. 72. Ἶρος ἄϊρος. Et Euripid. in Iphig. in Aul. v. 297. βαρβάρους βαρίδας. et in Troad. v. 990. Ἀφροδίτην ἀφροσύνην; et in Bacchis, v. 44. Πενθεὺς πένθος. Et Sophocles d) Αἴαντι αἰάζειν vult convenire. Aeschylus in Ἑπτὰ, Ἄρης ἀρὰν πατρὸς τιθεῖς. Et Homer. Iliad. *N'*. 481. δείδια δ' αἰνῶς Αἰνείαν. Et in Epigr. Graeco, ἀχέων Ἀχαιῶν. Et Odyss. *Θ'*. e) Ἐπειὸς ἐποίησεν. Et Platoni, ἀμαθία ἁμαρτία, παιδιὰ παιδεία, ὥρα ὀπώρα, ἐρῶν ὁρῶν f). Plauto g), *amoena moenia*. Et huiusmodi Catull. h) *mane mane, emorans emori*. Et Aristoteles, Eth. ζ. ἀρετὰς αἱρετὰς allusione dixit: ἀναγκαῖον καθ' αὑτὰς αἱρετὰς εἶναι, ἀρετάς γ' οὔσας. Et Polit. δ. πρὸς τὸ τέλος ἅπαντα δέον ἀπαντᾶν. Sed et coniugatorum seriem et connexum assectatus videtur Homerus saepe, et eo loco i):

— νῦν μὲν δὴ σάφα εἴσεαι οἰόθεν οἶος
Οἷοι καὶ Δαναοῖσιν ἀριστῆες μετέασιν." Haec ille.]

[v. 956. *ΠΛΟΥΤΟΣ ΑΒΥΣΣΟΣ.* Videtur ludere in ἀμφιβολίᾳ; πλοῦτος ἄβυσσος, divitiae, τάφοι scilicet. Sed aliter Scholiastes et nos in versione.]

[v. 973. (965.) *ΠΡΟΚΕΙΣΕΤΑΙ ΚΑΤΑΚΤΑΣ.* Videtur morem respicere, quo collocabatur mortui cadaver ante aedes. Vide Kirkmann. k) et Meursium.]

[v. 981. *ΤΑΔΕ.* Nos δεικτικῶς. Ita Pers. v. 1.

---

c) Hec. 650.
d) Aiac. 432. 904.
e) Od. VIII, 493.
f) de leg. VIII. p. 415.
g) Plaut. prol. v. 2.
h) Cat. LII, 1. 4. quid moraris emori.
i) Il. VII, 226.
k) de fun. Rom. I, 12. p. 97. sq.

Τάδε μὲν Περσῶν τῶν οἰχομένων
Ἑλλάδ' ἐς αἶαν πιστὰ καλεῖται.

Et Euripides passim.]

v. 984. *ΟΙΔΙΠΟΥ ΣΚΙΑ.* Miror utrumque Scholiastem hoc accepisse, quasi Oedipus adhuc in vivis fuerit, cum in tota hac fabula nihil reperiatur, quod id suadere possit. Gemina fuit veterum de hac re sententia: alii, quorum Diodorus Siculus l), tradunt Oedipi filios, cum ad aetatem pervenissent, patrem suum coegisse ob dedecus non egredi domum, ipsos vero alternatim regnum administrasse: at ex Pausania m) et Suida constat fratres nondum imperium suscepisse, donec Oedipus vita cesserat. Priorem licet sententiam secuti sint Sophocles et Euripides, nihil tamen exigit, quin credam Aeschylum posterioris fuisse*). *Σκιά* et *umbra* de mortui manibus frequentissime sumitur.

[v. 988. *ΟΥΔ' ΙΚΕΘ' ΩΣ ΚΑΤΕΚΤΑΝΕ.* Nos: *nec tamen advenit, nam eum peremit.* Sed aliter Scholiastes: *nec ille rediit, qui peremit.* Vide et sequentia.]

v. 989. *ΣΩΘΕΙΣ.* Fortasse *συθείς.*

[v. 998. *ΣΥ ΤΟΙΝΥΝ ΟΙΣΘΑ ΔΙΑΠΕΡΩΝ.* Tu nempe, o Polynices, didicisti, traiiciens ex Peloponneso ad nos.]

v. 1012. *ΙΩ ΙΩ ΠΗΜΑ ΠΑΤΡΙ ΠΑΡΕΥΝΟΝ.* *Heu malum ex incestuoso patris concubitu!*

[v. 1013. *ΔΟΚΟΥΝΤΑ ΚΑΙ ΔΟΞΑΝΤ'.* Hic incipit Antigone Sophoclis.]

[v. 1014. *ΔΗΜΟΥ ΠΡΟΒΟΥΛΟΙΣ.* Creontem intellige. Ita ipse apud Euripidem in Phoeniss. v. 1625.

Κηρύξατε δὲ πᾶσι Καδμείοις τάδε.]

v. 1018. *ΙΕΡΩΝ ΠΑΤΡΩιΩΝ.* Schol. *Α'.* *τὸ ὑπὲρ* subintelligi ait, ut sit *ὑπὲρ ἱερῶν*, cui non assentior: est enim *δέος τῶν ἱερῶν* ut v. 1025. *ἄγος θεῶν.*

[v. 1021. *ΠΟΛΥΝΕΙΚΟΥΣ ΝΕΚΡΟΝ.* Sophocles et Euripides *Πολυνείκους νέκυν.* Sophocl. Antig. v. 27.

Τὸν δ' ἀθλίως θανόντα Πολυνείκους νέκυν
Ἀστοῖσί φασιν ἐκκεκηρῦχθαι τὸ μὴ
Τάφῳ καλύψαι.

Euripides, Phoeniss. v. 1622.

—— τόνδε δ' ὃς πέρσων πόλιν
Πατρίδα σὺν ἄλλοις ἦλθε Πολυνείκους νέκυν,
Ἐκβάλλετ' ἄθαπτον τῆσδ' ὅρων ἔξω χθονός.

---

l) Diod. IV, 65. m) Paus. IX, 5, 12.

*) cf. Welcker. Append. ad libr. d. trilog. Aesch. p. 150. sqq.

Idem, Hecuba, v. 46.

Δυοῖν δὲ παίδοιν δύο νεκρὼ κατόψεται.]

[v. 1022. *ΑΘΑΠΤΟΝ.* Homer. Odyss. *Λ'*. 72.

Μή μ' ἄκλαυστον ἄθαπτον ἰὼν ὄπιθεν καταλείπειν
Νοσφισθεὶς, μή τοί τι θεῶν μήνιμα γένωμαι.

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Duportus in Gnomologia Homerica: „Eo maius malum apud veteres Graecos censebatur *ἡ ἀταφία*, quod crederent scilicet insepultorum animas huc illuc vagari, et ab inferis communi defunctorum manium receptaculo excludi, nec *εἰς Ἀΐδην* intrare permitti, nec aliis animabus permisceri. *Ὅτι δόξα ἦν τοῖς Ἕλλησι τὰς τῶν ἀθάπτων ψυχὰς μὴ ἀναμίγνυσθαι ταῖς λοιπαῖς*, Eustath. [n]) Clare hoc indicat Homerus Iliad. *Ψ'*. 71. ubi Patroclus iam defunctus Achillem alloquitur:

Θάπτε με ὅττι τάχιστα, πύλας Ἀΐδαο περήσω,
Τῆλέ με εἴργουσι ψυχαὶ, εἴδωλα καμόντων,
Οὐδέ μέ πως μίσγεσθαι ὑπὲρ ποταμοῖο ἐῶσιν,
Ἀλλ' αὔτως ἀλάλημαι ἀν' εὐρυπυλὲς Ἄϊδος δῶ.

Ad quem locum alludit Tertullianus de Anima c. 56. *Creditum est, insepultos non ante ad inferos redigi quam iusta perceperint, secundum Homericum Patroclum, funus in somnis de Achille flagitantem, quod non alias adire portas inferum posset, arcentibus eum longe animabus sepultorum. Novimus autem praeter poetica iura pietatis quoque Homericae industriam, etc.* Sic et Palinurus apud Virgilium [o]), ab Aenea sepulturam petit:

Sedibus ut saltem placidis in morte quiescam."

Hactenus Vir doctissimus.]

[1031. *ΜΗΤ' ΟΞΥΜΟΛΠΟΙΣ.* Infames magnorum criminum iure vetitum lugere, apud multas gentes lure civili cautum esse ne infames lugerentur constat ex Ulpiano, Digest. de his qui notantur infamia. leg. 11. Suetonius Tiberio, c. 61. *Interdictum ne capite damnatos propinqui lugerent.*]

[v. 1033. *ΚΑΔΜΕΙΩΝ ΤΕΛΕΙ.* *Ἀρχῇ*, magistratui. Sophocles Philoctete, v. 385.

Κοὐκ αἰτιῶμαι κεῖνον ὡς τοὺς ἐν τέλει.

Et Aiace, v. 1361.

Κλύειν τὸν ἐσθλὸν ἄνδρα χρὴ τῶν ἐν τέλει.]

[v. 1036. *ΚΑΝΑ ΚΙΝΔΥΝΟΝ ΒΑΛΩ.* Forte sensus est: *καὶ ἀναβαλῶ κίνδυνον*, et postponam, vel negligam pericu-

---

n) Eust. ad Il. p. 1288, 9. 30. ad Od. p. 1672, 41.

o) Virg. Aen. VI, 371.

lum. Ἀμβολίεργος est *piger, operis dilator*; veluti κίνδυνον ῥίψω, unde huiuscemodi homines dicuntur ῥιψοκίνδυνοι.]

v. 1039. ΔΕΙΝΟΝ ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ ΣΠΛΑΓΧΝΟΝ. Euripides eodem sensu, Phoeniss. v. 358.

Δεινὸν γυναιξὶν αἱ δι' ὠδίνων γοναί·
Καὶ φιλότεκνόν πως πᾶν γυναικεῖον γένος.

Noster, in Prom. Vinct. v. 39.

Τὸ συγγενές τοι δεινόν.

[v. 1047. *ΒΥΣΣΙΝΟΥ ΠΕΠΛΩΜΑΤΟΣ.* Habitus mulierum. Eurip. Bacch. v. 819.

ΑΓΓ. Στεῖλαί νιν (l. νῦν) ἀμφὶ χρωτὶ βυσσίνους πέπλους.
ΠΕΝ. Τί δὴ τόδ' εἰς γυναῖκας ἐξ ἀνδρὸς τελῶ;

Plinius lino byssino secundam bonitatis palmam dat, mulierum maxime deliciis. Hesych. *Βύσσινον· πορφυρόν.* Quod tamen diversum, inquit Sopingerus, a purpura. D. Lucas, XVI. 19. *Ὁ πλούσιος ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καὶ βύσσον.* Neque coloris est, sed lini delicatissimi. Iul. Pollux, Onomast. VII. 17. *Καὶ μὴν καὶ τὰ βύσσινα καὶ ἡ βύσσος λίνου τι εἶδος παρ' Ἰνδοῖς.*]

[v. 1062. *ΦΕΥ ΦΕΥ.* Vacat in ratione versus; seorsim itaque scribendum

Φεῦ φεῦ
Ὦ μεγάλαυχοι καὶ φθερσιγενεῖς.

Idem monemus in versu illo Euripidis, Hec. v. 55.

Φεῦ ὦ μῆτερ, ἥτις ἐκ τυραννικῶν δόμων.

Scribe:

Φεῦ
Ὦ μῆτερ, κ. τ. λ.]

[v. 1085. *ΚΥΜΑΤΙ ΦΩΤΩΝ.* Schol. Arundel. *γένει ἀνδρῶν.* q. *κῦμα* esset *κύημα*: sicut in Choeph. v. 126. Quin rectius Schol. *Α'.*, illam enim metaphoram plus semel p) usurpat Aeschylus in hac tragoedia.]

---

p) v. 64. *βοᾷ γὰρ κῦμα χερσαῖον στρατοῦ.* 114. *κῦμα γὰρ περὶ πτόλιν δοχμολόφων ἀνδρῶν καχλάζει.*

[TABULA

Septem Thebarum portas, duces oppositos, ducumque insignia, prout a diversis scriptoribus varie referuntur, exhibens.

	Aeschylus.	Euripides.	Pausanias.	Apolloderus.		Statius.
rtae.	1. *Προιτίδες.* 2. *Ἤλεκτραι.* 3. *Νηΐτιδες.* 4. *Ὀγκαῖαι.* 5. *Βοῤῥαῖαι.* 6. *Ὁμολωΐδες.* 7. *Ἕβδομαι.*	*Ὠγύγιαι.* *Κρηναῖαι.*	*Ὠγύγιαι.* *Κρηναῖαι.* *Ὑψισται.*	*Ὠγύγιαι.* *Ὀγκαῖαι.* *Κρηνίδες.* *Ὑψισται.*		Ogygiae. Dircaeae. Hypsistae.
ces.	1. *Τυδεύς.* 2. *Καπανεύς.* 3. *Ἐτέοκλος.* 4. *Ἱππωμέδων.* 5. *Παρθενοπαῖος.* 6. *Ἀμφιάραος.* 7. *Πολυνείκης.*	*Ἀμφιάραος.* *Καπανεύς.* *Παρθενοπαῖος.* *Ἱππωμέδων.* *Πολυνείκης.* *Τυδεύς.* *Ἄδραστος.*		*Ἀμφιάραος.* *Παρθενοπαῖος* *Καπανεύς.* *Ἱππωμέδων.* *Τυδεύς.* *Ἄδραστος.* *Πολυνείκης.*	His oppositi secundum Aeschylum.	*Μελάνιππος.* *Πολυφόντης.* *Μεγαρεύς.* *Ὑπέρβιος.* *Ἄκτωρ.* *Λασθένης.* *Ἐτεοκλῆς.*

nia.

Insignia ducum secundum Aeschylum.

1. Plenilunium in medio coeli stellati.

2. *Πυρφόρος* nudus facem tenens armatam. *ΠΡΗΣΩ ΠΟΛΙΝ.*

3. *Ὁπλίτης* scalam conscendens turrim expugnaturus. *ΩΣ ΟΥ Δ᾽ ΑΝ ΑΡΗΣ ΣΦ᾽ ΕΚΒΑΛΟΙ ΠΥΡΓΩΜΑΤΩΝ.*

4. Typhoeus fumum ex ore emittens, serpentibus involutus.

5. Sphinx, virum Cadmeum telis confossum subter ipsam ferens.

6. *Σῆμα* nullum habet.

7. Mulier (Iustitia) virum auratis micantem armis modeste ducens. *ΚΑΤΑΞΩ ΑΝΔΡΑ ΤΟΝΔΕ, ΚΑΙ ΠΟΛΙΝ ΕΞΕΙ, ΠΑΤΡΩΙΩΝ ΔΩΜΑΤΩΝ Τ᾽ ΕΠΙΣΤΡΟΦΑΣ.*]

lum.
unde
v.
ripides

Noster,

IN PERSAS.

[v. 1
lierum.

Vir ... de ... Philosophicae,
Plinius lin ... Glaucus Rheginus ... poetarum et
rum maxim... Heraclides de Musi-
tamen dive... περὶ τῶν ἀρ-
XVI. 19. ... μουσικῶν. ... Glauci ... modum de
coloris est, ... et musicis. ... meminit,
17. Καὶ μὴν ... aetate, vita, atque ... veterum ... et musi-
... egisse non obscure ... hoc opere sum-
[v. 1062. ... de Empedocle poeta ... protulit
itaque scriben... VIII. Emped. b) Democriti vitam ... idem
φεῦ ... Laertius, IX. c) ...
Ὦ μεγ... αὐτὸν Γλαῦκος ὁ Ῥηγῖνος κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρό-
Idem monemus ... Pythagoricorum quosdam eum audivisse af-
φεῦ ὦ μεν... Glaucus Rheginus, qui eadem ... aetate. Unde
... aetate eius posthac dubitemus, cum Demo-
Scribe: ... fuerit iuxta Laertium. De Democrito autem
φεῦ ... cum et Democritus inter musicos fuerit
Ὦ μῆτερ, ... musicos eius libros ... Laertius, IX. d) re-
[v. 1085. ... ἐν τοῖς παρ' Αἰσχύλου μύθοις ... Anony-
δρῶν. q. κῦμα esse ... Aeschyli auctor; sed eundem credo
ctius Schol. A'., ... fuerunt tamen qui de auctore istius ope-
pat Aeschylus in h... ...rchus libro de X. Rhet. vita Antiphon-
... Γλαύκου τοῦ Ῥηγίνου περὶ ποιητῶν βιβλίον
... sunt qui Glauci Rhegini de poetis li-
... Iunior hoc fuit Glaucus Locren-
... Athenaeus e), III. 6. VII. 21. IX. 1.
... VI. 10. 2." Hactenus vir doctissimus.]
... ΘΡΟΝΟΥΣ. f. θρόους.]
... ΦΗΣΙ ΦΡΥΝΙΧΟΥ. Unde
... Aeschylum quasi Phrynichi
... v. 941.

p) v. 64. ...
... δοχμ...

b) Diog. VIII, 52.
c) ibid. §. 48. dd) p. 833. D.
... 516. C. XIV, 661. E.

Μωροὺς λαβὼν παρὰ Φρυνίχῳ τραφέντας.

Phoenissas Phrynichi memorat eiusdem Interpres in Vespas, v. 220. Φρύνιχος δὲ, inquit, ἐγένετο τραγῳδίας ποιητὴς, ὃς ἔγραψε δρᾶμα Φοινίσσας, ἐν ᾧ μέμνηται Σιδωνίων. Scripsit et idem Πέρσας, teste Suida: quo nomine et comoediam edidit Pherecrates Athenaeo f) laudatam, III. 5. et alibi saepe. Potuit Aeschylus Phrynichum hac tragoedia imitari: quamvis enim ipse victoriae ad Salaminem interfuit, octo tamen annis post Persas profligatos exhibitam esse hanc fabulam satis constat; nam illa pugna Olympiadis 75. anno primo contigit, acta vero fuit tragoedia sub Menone, quem archontem fuisse Olymp. 76. anno quarto testatur Diodorus Siculus g), XI. p. 268.

Ibid. *ΤΥΡΙΟΝ ΟΙΔΜΑ ΛΙΠΟΥΣΑ.* Ex Euripidis *Phoenissis*, ubi poeta ex Phoenissis mulieribus chorum constituit, a quibus et tragoediae nomen dedit, ut vulgatae tritaeque Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις fabulae nova quaedam facies novusque cultus gratiam quandam et venustatem adderet. Erant autem hae mulieres bello captae ab Agenoris nepotibus spoliorum primitiae Apollini consecratae, adeoque Thebas missae, ut inde Delphos mitterentur. Sed priusquam hoc commode fieri potuit, urbs obsidione premebatur; cumque scena Thebis iam obsessis chorus ex his mulieribus constituitur. Harum una, ut fieri solet, quae sit, unde venerit, spectatoribus primo exponit, Phoeniss. v. 210.

> Τύριον οἶδμα λιποῦσ' ἔβαν,
> ΑΚΡΟΘΙΝΙΑ Λοξίᾳ
> Φοινίσσας ἀπὸ νάσου.

Et rursus a Polynice interrogatis unde venerint, respondet earum una, v. 287.

> Φοίνισσα μὲν γῆ πατρὶς ἡ θρέψασά με,
> Ἀγήνορος δὲ παῖδες ἐκ παίδων δορὸς
> Φοίβῳ μ' ἔπεμψαν ἐνθάδ' ΑΚΡΟΘΙΝΙΟΝ.

Ex quibus verbis licet certissimum sit mulieres genere Phoenissas bello captas a posteris Agenoris Apollini Delphico consecratas, alia tamen sunt, quae veterum et neotericorum ingenia exercuerunt. Nec enim unde venerint, neque qua via, satis constare putarunt viri doctissimi. Primo enim Scholiastes Graecus factum hoc voluit expugnata Tyro, ac si Agenoris nepotes bellum cum Tyriis gessissent, urbemque expugnassent, et mulierum inde captarum has quasi primitias dedicassent. Acta ergo haec inquit, Ἀγηνοριδῶν ἐκπεπορθηκότων Τύρον, καὶ τοὺς ἐκκρίτους αὐτῶν Ἀπόλλωνι πεπομφότων, ὡς

f) III, 78. D. et saepius.

g) XI, c. 5.

IN PERSAS.

[*Υποθ. ΓΛΑΥΚΟΣ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΕΡΙ ΑΙΣΧΥΛΟΥ.* Vir cl. Ioannes Ionsius de Scriptoribus Historiae Philosophicae, l. 4. „Glaucus Rheginus, Italus, antiquorum poetarum et musicorum historiam literis mandavit. Plutarchus de Musica [a]): *Γλαῦκος ὁ ἐξ Ἰταλίας ἐν συγγράμματί τινι τῷ περὶ τῶν ἀρχαίων ποιητῶν τε καὶ μουσικῶν*, *Glaucus Italus opere quodam de priscis poetis et musicis.* Ubi eius iterum et saepius meminit, et de aetate, vita, atque inventis veterum poetarum et musicorum eum egisse non obscure indicat. Ex hoc opere sumpsit, quae de Empedocle poeta physico e Glauco protulit Laertius, VIII. *Emped.* [b]) Democriti vitam ex eodem idem illustrat Laertius, IX. [c]) *Πάντως μέντοι τῶν Πυθαγορικῶν τινας ἀκοῦσαί φησιν αὐτὸν Γλαῦκος ὁ Ῥηγῖνος κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους αὐτῷ γεγονώς*, *Pythagoricorum quosdam eum audivisse affirmat sane Glaucus Rheginus, qui eadem vixit aetate.* Unde non est quod de aetate eius posthac dubitemus, cum Democrito aequalis fuerit iuxta Laertium. De Democrito autem eodem opere egit, cum et Democritus inter musicos fuerit referendus, propter musicos eius libros a Laertio, IX. [d]) recensitos. Glaucum *ἐν τοῖς παρ' Αἰσχύλου μύθοις* citat Anonymus *ὑποθέσεως Περσῶν* Aeschyli auctor; sed eundem credo intelligi Glaucum. Fuerunt tamen qui de auctore istius operis dubitarint. Plutarchus libro de X. Rhet. vita Antiphontis [dd]): *Εἰσὶ δ' οἱ καὶ τὸ Γλαύκου τοῦ Ῥηγίνου περὶ ποιητῶν βιβλίον εἰς Ἀντιφῶντα ἀναφέρουσιν*: *sunt qui Glauci Rhegini de poetis librum Antiphonti tribuant.* Iunior hoc fuit Glaucus Locrensis, cuius *ὀψαρτυτικά* citat Athenaeus [e]), III. 6. VII. 21. IX. 1. XII. 3. XIV. 23. Pollux, VI. 10. 2." Hactenus vir doctissimus.]

[Ibid. *ΣΤΡΩΝΝΥΣ ΤΕ ΘΡΟΝΟΥΣ.* f. *θρόους*.]

Ibid. *ΕΚ ΤΩΝ ΦΟΙΝΙΣΣΩΝ ΦΗΣΙ ΦΡΥΝΙΧΟΥ.* Unde et Euripides apud Aristophanem Aeschylum quasi Phrynichi imitatorem deridens ait, Ran. v. 941.

---

a) Plut. de mus. p. 1132. E. *b*) Diog. VIII, 52.
c) Diog. IX, 38. *d*) ibid. §. 48. *dd*) p. 833. D.
e) Athen. VII, 324. A. IX, 369. B. XII, 516. C. XIV, 661. E.

Μωροὺς λαβὼν παρὰ Φρυνίχῳ τερπθέντας.

Phoenissas Phrynichi memorat eiusdem Interpres in Vespas, v. 220. Φρύνιχος δὲ, inquit, ἐγένετο τραγῳδίας ποιητὴς, ὃς ἔγραψε δρᾶμα Φοινίσσας, ἐν ᾧ μέμνηται Σιδωνίων. Scripsit et idem Πέρσας, teste Suida: quo nomine et comoediam edidit Pherecrates Athenaeo f) laudatam, III. 5. et alibi saepe. Potuit Aeschylus Phrynichum hac tragoedia imitari: quamvis enim ipse victoriae ad Salaminem interfuit, octo tamen annis post Persas profligatos exhibitam esse hanc fabulam satis constat; nam illa pugna Olympiadis 75. anno primo contigit, acta vero fuit tragoedia sub Menone, quem archontem fuisse Olymp. 76. anno quarto testatur Diodorus Siculus g), XI. p. 268.

Ibid. *ΤΥΡΙΟΝ ΟΙΔΜΑ ΛΙΠΟΥΣΑ.* Ex Euripidis *Phoenissis*, ubi poeta ex Phoenissis mulieribus chorum constituit, a quibus et tragoediae nomen dedit, ut vulgatae tritaeque Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις fabulae nova quaedam facies novusque cultus gratiam quandam et venustatem adderet. Erant autem hae mulieres bello captae ab Agenoris nepotibus spoliorum primitiae Apollini consecratae, adeoque Thebas missae, ut inde Delphos mitterentur. Sed priusquam hoc commode fieri potuit, urbs obsidione premebatur; cumque scena Thebis iam obsessis chorus ex his mulieribus constituitur. Harum una, ut fieri solet, quae sit, unde venerit, spectatoribus primo exponit, Phoeniss. v. 210.

> Τύριον οἶδμα λιποῦσ' ἔβαν,
> ΑΚΡΟΘΙΝΙΑ Λοξίᾳ
> Φοινίσσας ἀπὸ νάσου.

Et rursus a Polynice interrogatis unde venerint, respondet earum una, v. 287.

> Φοίνισσα μὲν γῆ πατρὶς ἡ θρέψασά με,
> Ἀγήνορος δὲ παῖδες ἐκ παίδων δορὸς
> Φοίβῳ μ' ἔπεμψαν ἐνθάδ' ΑΚΡΟΘΙΝΙΟΝ.

Ex quibus verbis licet certissimum sit mulieres genere Phoenissas bello captas a posteris Agenoris Apollini Delphico consecratas, alia tamen sunt, quae veterum et neotericorum ingenia exercuerunt. Nec enim unde venerint, neque qua via, satis constare putarunt viri doctissimi. Primo enim Scholiastes Graecus factum hoc voluit expugnata Tyro, ac si Agenoris nepotes bellum cum Tyriis gessissent, urbemque expugnassent, et mulierum inde captarum has quasi primitias dedicassent. Acta ergo haec inquit, Ἀγηνοριδῶν ἐκπεπορθηκότων Τύρον, καὶ τοὺς ἐκκρίτους αὐτῶν Ἀπόλλωνι πεπομφότων, ὡς

---

f) III, 78. D. et saepius.

g) XI, c. 53.

καὶ ΑΚΡΟΘΙΝΙΑ Εὐριπίδης λέγει Λοξίᾳ. Negat hoc Samuel Petitus, Comment. in Leges Atticas. „Tyrus enim," inquit, „semper fuit in potestate regum Phoeniciae, totius tractus metropolis." Non ergo potuerunt Tyro expugnata mitti, si Tyrus non expugnaretur; expugnari autem non potuit ab iis, quorum in potestate semper fuit. Et hoc fortasse verum est, adeoque falsum quod magister ille Graecus voluit, qui capta scilicet Tyro consecratas has mulieres ostendit: et multo certe verisimilius est, ex aliqua alia Phoeniciae parte ab Agenoridis captas, ad Tyrum imperii sedem allatas, atque inde missas. Quod ad illud Petiti argumentum declinandum, et ad ea quae poeta dixit exponenda sufficiat. Verum alio argumento contendit Petitus non tantum Tyro captas non fuisse, sed nec alibi in Phoenicia, adeoque Tyro non venisse Boeotiam. „Plane enim," inquit, „adversantur verba chori, Phoenissas Tyro, si Diis placet, Boeotiam petentes Siciliam praetervehi." Potuit fieri, ut tempestate actae in Siciliam vi ventorum appellerent: occurrit ergo huic obiectioni; „Utut," inquit, „istud itineris tempestatibus tribuas; nam Tyro Boeotiam navigantes nunquam in Siciliam aget tempestas Zephyro flante. Zephyrus autem flabat, ut testatur chorus, isque non adeo validus, sed prosper atque secundus." His fretus argumentis negat has mulieres Tyro ex Phoenicia venisse, sed ex insula aliqua inter Siciliam et Africam, Melita scilicet vel Gaulo, e qua in Boeotiam navigantes necesse fuerit Siciliam praetervehi, et Zephyrum secundum habere. Huius insulae incolas Tyri fuisse ἀποίκους statuit, a Tyriis autem descivisse, portubusque prohibuisse; itaque Tyrii classe instructa illos adorti expugnarunt, primitiasque praedae Apollini Delphico consecrarunt. Hoc est scilicet inauditum ante viri doctissimi εὕρημα, quod cum ex suo plane cerebro hausisset, in ipso tamen se Euripide invenisse putavit. „Quod diximus," inquit, „insulanos illos noluisse admittere Phoenices in portus suos, claret ex primo chori versu scilicet,

Τύριον οἶδμα λιποῦσ' ἔβαν."

At quis unquam Oedipus hunc sensum ex hoc versiculo antea expiscari potuit, ut cum mulier dicat se relicto mari Tyrio venisse, inde eam colligat Tyrios portu Melitensi aut Gaulensi prohibuisse? At corruptus locus est, et quamvis leviter, maximo tamen cum sententiae detrimento; ita ergo emendat:

Τύριον ὄδμα λιποῦσ' ἔβαν.

Nam ὀδέω vendo, inde ὄδημα, unde ὄδμα. Euge! vocabulum excogitavit, quod nullius unquam in scriptis fuit, ut expositionem erueret, quae nullius unquam in mentem venit. Ut ὄδμα deducatur ἀπὸ τοῦ ὀδέειν, quid tamen est ὄδμα λιπεῖν? hoccine est spectatores docere unde venerit? Ita enim in

more positum erat, ut si qua in scenam persona prodiret, quae illi loco non nota esset, quae sit, unde venerit, doceatur. Ita Polydori imago in Hecuba, v. 1.

Ἥκω νεκρῶν κευθμῶνα, καὶ σκότου πύλας
Λιπών. —

Ita Troadibus Neptunus infit, v. 1.

Ἥκω λιπὼν Αἰγαῖον ἁλμυρὸν βάθος
Πόντου. —

At quis, quaeso, intellexisset unde chorus venerit, qui dicit se *Τύριον οἶδμα λιπεῖν*? Ut igitur hac ipsa tragoedia de Cadmo dixit Iocasta, v. 5.

— Κάδμος ἡνίκ' ἦλθε γῆν
Τήνδ', ἐκλιπὼν Φοίνισσαν ἐναλίαν χθόνα·

ita cum Bacchus secum ex Lydia Baccharum chorum adduxisset, earum prima, unde venit, quae sit, primo docet, Bacch. v. 64.

Ἀσίας ἀπὸ γᾶς ἱερὸν Τμῶλον
Ἀμείψασα θοάζω Βρομίῳ
Πόνον ἡδύν. —

Et quod Meliten coloniam Phoenicum etiam tum fuisse velit, etiam ante tempora belli Thebani, ego equidem vix credo. Dicitur quidem Diodoro h) *Φοινίκων ἄποικος*, sed Poenos eum intellexisse ostendunt Stephanus et Scylax, quibus est *ἄποικος Καρχηδονίων*. Prius igitur necesse est condita sit Carthago, imo et civibus etiam abundet, quam in Gaulon et Meliten et Lampada colonias mittat: at Carthaginem nemo unquam prodidit supra quinquaginta annos ante excidium Troiae conditam fuisse; at eodem anno, vel potius priori, ut Eusebius voluit (summa enim audacia Petitus Eusebium ex hac tenui coniectura corrigit), Thebanum bellum exarsit: ergo eodem tempore, quo Carthaginem condunt Tyrii, etiam *in has insulas inde colonias mittunt, et Poeni hi ex Carthagine missi Phoenicas portu prohibent, a Phoenicibus vincuntur.* Quam belle haec omnia conveniunt! Ita et Euripidem ipsum correxit, et haec omnia *ἀσύστατα* excogitavit, ne unum hoc absurdum committeretur, scil. Tyro per Siciliam in Boeotiam ne quis dicatur navigasse. Id autem ipsum quale sit videamus.

Τύριον οἶδμα λιποῦσ' ἔβαν
Ἰόνιον κατὰ πόντον
Ἐλάτᾳ πλεύσασα, περιῤ-
ῥύτων ὑπὲρ ἀκαρπίστων
Πεδίων Σικελίας,
Ζεφύρου πνοαῖς ἱππεύσαντος ἐν οὐρανῷ
Κάλλιστον κελάδημα.

h) Diod. V, c. 12.

Enimvero hoc ferendum nullo modo est, ut quis Tyro Thebas per Siciliam naviget, et hoc, vento ab occasu flante, idque κάλλιστον κελάδημα. Certe cum Stesichorus [i]) Radinam Samo Corinthum navigasse flante Zephyro scripsisset, geographorum princeps Strabo recte vel inde colligit, VIII. p. 347. de Ionica Samo intelligi non potuisse: pariter qui Zephyro flante Boeotiam venisse mulieres dicet, aut Tyro non solvisse, aut Siciliam certe non praetervectas credet. At cur a Tyro eam solvisse cum Petito negemus, ratio nulla est; quae dicit se liquisse Τύριον οἶδμα, venisse Φοινίσσας ἀπὸ νάσου, et de patria interrogata respondet:

Φοίνισσα μὲν γῆ πατρὶς ἡ θρέψασά με.

Licet enim Carthaginienses Tyri coloni dicti sint et Poeni, nemo tamen opinor Africum mare Tyrium nominavit, aut insulam aliquam, in quam colonias Phoenices miserunt tantum, *insulam*, *regionem Phoenissam* dixit, praesertim si ostendere vellet unde venerit. Graeci igitur interpretes, qui quam plurima effugia excogitarunt, de mutando loco unde solverint ne cogitarunt quidem. Sed pro Zephyro vernum tempus, pro vento tempestatem anni substituit unus: alii κάλλιστον κελάδημα pulcherrimum quidem, h. e. favorabilem quidem ventum natura sua, ipsis autem non item, sed minime secundum: alter, quolibet vento venire Tyro Siciliam potuisse, quia remis uterentur, adeoque dixisse ἐλάτᾳ πλεύσασα. Sed quorsum quaeso etiam contra ventum remis adeo contenderent ad Siciliam, ut Boeotiam pervenirent? Alii novam Siciliam quaesiverunt, et in ipso itinere inter Aulidem Chalcidemque invenire se parvam insulam eo nomine insignitam professi sunt. Et revera de alia Sicilia erat omnino cogitandum, vel alia saltem regione; quis enim campos Siciliae steriles unquam dixit? num quae Aeschylo, Prometh. Vinct. v. 369. καλλίκαρπος, Euripidi ἀκάρπιστος? num illa sterilis quae Catoni *cella penaria reipub. Romanae?* quae, Cicerone teste in Verr. II. 2. *maximos exercitus Romanos vestivit, aluit, armavit?* in qua πρόβατα γίνεσθαι περίνεφρα δι' εὐβοσίαν testaretur Aristoteles, Hist. Animal. III. 17.? Quid hic etiam non excogitarunt interpretes? uni ἀκάρπιστα sunt valde fertilia; alteri *Siciliae campi* sunt mare Siculum. Revera vix maiorum illa insula inter Carthaginienses et Romanos turbarum, quam hic inter interpretes causa fuit; neque nisi Sicilia sublata prorsus recte unquam intelligetur. Legendum itaque censeo pro Σικελίας, Κιλικίας: est autem frequens hic apud auctores lapsus. Suidas, Σόλοι, Σικελίας πόλις. At quis nescit legendum Κιλικίας? ipse de Solone paulo ante: ἀποδήμησαν

---

i) Stesich. fragm. LV. p. 105. Klein.

ἐν Κιλικίᾳ, καὶ ἔκτισε πόλιν ἣν Σόλους ἐκάλεσε. Iamque Zephyrus, qui, cum Tyro solverent in causa fuit, ne Siciliam attingerent, ipsa ratio est cur prope Ciliciam, quae Phoeniciae ab ortu est, navigarent. Cumque *steriles campos* praeternavigasse se ait, partem maritimam Ciliciae asperae procul dubio intelligit: ἧς ἡ παραλία στενή ἐστι, καὶ οὐδὲν ἢ σπανίως ἔχει χωρίον ἐπίπεδον, Strabone teste, XIV. p. 668. unde dicta est τραχειῶτις. Sed vetus haec quidem menda, verum, ut quod sentio dicam, non librariorum incuria, sed diligentia potius indocta scioli alicuius introducta. Nam primo ex voce περιῤῥύτων coniicere potuit, quisquis fuit, poetam de insula locutum; at Cilicia insula non est: deinde navigavit chorus Ἰόνιον κατὰ πόντον, qui neque ipse iuxta Ciliciam. Quaerenda igitur videbatur insula prope Ionium mare; reperta est statim Sicilia. Pro Κιλικίας igitur felici, ut putabat, coniectura scripsit Σικελίας, nos certe longe feliciori veterem lectionem restituendam putamus. Non enim omnes loci περίῤῥυτοι sunt insulae, sed περιῤῥέω *alluo* vel *praeterfluo*, ut Politianus ex Herodiano suo transtulit; et Lucianus k) de Luctu, c. 2. dixit περιῤῥεῖσθαι τὴν χώραν ποταμοῖς μεγάλοις, regionem describens multis fluminibus irriguam. Ita dum Euripides l) apud Strabonem dixit, VIII. p. 379.

Ἥκω περίκλυστον προλιποῦσ'
Ἀκρὸν Κόρινθον·

Strabo περίκλυστον non *circumfluum* reddidit, sed vel propter puteos aquamque subterraneam ita dictum, vel antiquitus exundasse Pirenen καὶ κατάῤῥυτον ποιεῖν τὸ ὄρος notavit. Ergo illi περίκλυστος est κατάῤῥυτος. Ἀλίζωνος etiam Corinthus dicitur, quasi mari circumdaretur, non quod undique, in illo versu Epigram. Antholog. m) III. 12.

Λαΐδ' ἔχω πολιῆτιν ἀλιζώνοιο Κορίνθου.

Et Ἀλίζωνοι vel Ἀλιζῶνες Homeri n), sive Paphlagones fuerint, ut Hesychius ex veteribus, sive Chalybes, ut Strabo o), sive Bithyni, ut Arrianus, non sunt undique mari cincti. Licet enim Arrianus apud Eustathium p) ex oriente et occidente, ex septentrione et meridie mari cinctos Bithynos suos prodat, non tamen insulanos intelligi velit, ne peninsulanos quidem: ὡς μὴ πόῤῥω χεῤῥονήσου εἶναι τὰ πολλὰ αὐτῶν, καὶ δικαιότατα λέγεσθαι διεζῶσθαι θαλάσσῃ. Sic apud geometras veteres περιφέρεια non tantum est linea comprehendens circulum, sed etiam semicirculum, et quodvis segmentum; quae licet ple-

---

k) vol. II, p. 928. l) Eurip. fr. inc. trag. XCIV. p. 383. Matth.
m) Anal. Br. II, p. 29. n) Hom. Il. V, 39.
o) Strab. XII, p. 378. Cas. cf. XIV, p. 467. eiusd. edit.
p) Eustath. ad Il. p. 363. sq. cf. p. 519, 36.

rumque in semicirculis et segmentis κύκλου περιφέρεια, quia circulus praesupponitur factus, ac mox divisus vel in aequales partes semicirculi, vel in inaequales, ut segmenta fiant, unde et ὑπ' εὐθείας ἀπολαμβανομένη, ut cum relatione ad totam peripheriam dicatur, tamen etiam περιφέρεια simpliciter pro segmenti linea curva usurpatur. Eucl. III. Def. 8. Ἐν τμήματι δὲ γωνία ἐστὶν ὅταν ἐπὶ τῆς περιφερείας τοῦ τμήματος ληφθῇ τι σημεῖον. Ut igitur περιφέρεια segmenti aut semicirculi dicitur, non quod semicirculum aut segmentum totum ambiat; ita terra περίῤῥυτος dici recte potest, cuius unum latus aqua circumeat, licet ex altera parte neutiquam ambiatur. Ionium autem mare latius a poetis quam a geographis extendi, iamdiu monuimus, ad illud Aeschyli in Prometheo, v. 839.

— Ἰόνιος κληθήσεται,
Τῆς σῆς πορείας μνῆμα, τοῖς πᾶσι βροτοῖς.

Ibid. *ΕΙΠΕ ΤΕΙΧΗ ΞΥΛΙΝΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΑΙ.* Ipsa oraculi verba refert Herodotus, VII. 141.

Τεῖχος Τριτογενεῖ ξύλινον διδοῖ εὐρύοπα Ζεύς,
Μοῦνον ἀπόρθητον τελέθειν, τό σε τέκνα τ' ὀνήσει.

Synesius de Insomn. Καὶ Λοξίας ἐκεῖθεν ὁ Πυθοῖ χρησμῳδὸς, ὅτι τὸ ξύλινον τεῖχος, ὃ τοῖς Ἀθηναίοις ὁ θεὸς ἐδίδου σωτήριον, μάτην ἂν ἤκουσεν ἐκκλησιάζων ὁ δῆμος, εἰ μὴ Θεμιστοκλῆς ἀνέγνω τοῦ χρησμοῦ τὴν διάνοιαν. Lycophron, v. 1418.

Σὺν καλίνοισι τειχέων προβλήμασι.

Caeterum videtur oraculum non modo ad ipsas naves, sed et ad turres ligneas, quas in navibus bellicis exstruebant antiqui, allusisse. Iul. Poll. I. 9. Ἐὰν δὲ ᾖ κατάφρακτον τὸ πλοῖον, ἐπιναυπηγοῦνται πυργοῦχοι, καὶ ἐπ' αὐτῶν πυργίδια δύο, δεξιὸν καὶ εὐώνυμον, ὧν μέσον τὸ κατάστρωμα. Dictae sunt a veteribus Latinis *falae.* [Paulo aliter rem narrat Syrianus in Hermogenem: Ξέρξου ἐπιόντος ἔχρησεν ὁ θεὸς, Τεῖχος Τριτογενεῖ ξύλινον διδοῖ εὐρύοπα Ζεύς. Καὶ οἱ μὲν συμβουλεύουσιν ἔχεσθαι τῆς ἀκροπόλεως, ῥύχῳ γὰρ ἐπέφρακτο, οἱ δὲ ἐμβαίνειν εἰς τὰς ναῦς. Sopater ad eundem Hermogenem: Τοῦ θεοῦ χρήσαντος Τεῖχος Τριτογενεῖ ξύλινον διδοῖ εὐρύοπα Ζεὺς, οἱ μὲν εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀξιοῦσι καταφυγεῖν κοτίνοις τότε πυκνοῖς καταπεφραγμένην· οἱ δὲ πρὸς τὰς τριήρεις κελεύουσι κατασκευάζεσθαι. Nempe, non quod muros ligneos struere suaderent, sed arcem occupare quae palis spinosis septa, vel ut Sopater, oleastris. Iustin. II. 12. *Adventante igitur Xerxe, consulentibus Delphis oraculum, responsum fuerat, salutem muris ligneis tuerentur. Themistocles navium praesidium demonstratum ratus, persuadet omnibus, patriam municipes esse, non moenia, civitatemque; non in aedificiis sed in civibus positam; melius itaque salutem navibus quam urbi commissuros; huius sententiae etiam Deum auctorem esse.*]

Ibid. *ΕΠΙ ΜΕΝΩΝΟΣ.* Magistratum gessit Menon anno quarto Olympiadis 76. Diod. Sic. XI. q) p. 268. *Septem contra Thebas* post *Persas* exhibitam fuisse discimus ex Scholiaste Aristophanis, in Ranas, v. 1068. *Οἱ Πέρσαι πρότερον δεδιδαγμένοι εἰσὶ, εἶτα οἱ Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας.* Ideoque ad illud Aristophanis, ibid. v. 1058.

Εἶτα διδάξας τοὺς Πέρσας ——

monet, *τὸ δὲ εἶτα, καὶ τὸ μετὰ τοῦτο, οὐ θέλουσιν ἀκούειν πρὸς τὰς διδασκαλίας*, hoc est, habita ratione temporum, quibus illae fabulae editae fuerunt, *ἀλλ' ἐν ἴσῳ τῷ κατὰ τοῦτο ἐδίδαξα καὶ τὸ ἕτερον.* Porro notandum quod bis acta fuerit haec tragoedia; primo Athenis sub Menone, at et post Syracusis iussu Hieronis. Schol. Aristoph. in Ran. v. 1057. *Δοκοῦσι δὲ οὗτοι οἱ Πέρσαι ὑπὸ τοῦ Αἰσχύλου δεδιδάχθαι ἐν Συρακούσαις σπουδάζοντος Ἱέρωνος, ὥς φησιν Ἐρατοσθένης ἐν γ' περὶ Κωμῳδιῶν.*

Ibid. *ΣΥΡΟΣ ΠΡΟΣΑΓΟΡΕΥΘΕΙΣ, Η ΝΟΘΟΣ.* Vir summus Ios. Scaliger, in Eusebium, ita videtur accipere quasi duplex cognomen fuerit, *Σύρος* et *Νόθος*, quod ego aliter capio, *Σύρον* enim cognomen verum fuisse idiomate Persico, *τὸ νόθον* autem Graecam eius interpretationem. סור Hebraeis *degener, nothus.*

Ibid. *ΤΙΝΕΣ ΔΕ ΚΑΙ ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΔΑΡΕΙΟΝ ΛΕΓΟΥΣΙΝ ΕΙΝΑΙ.* Caeteris tribus antiquior. Scholiastes Aristoph. in Concionantes, v. 598. *Οἱ δαρεικοὶ οὐκ ἀπὸ Δαρείου τοῦ Ξέρξου πατρὸς, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου τινὸς παλαιοτέρου βασιλέως ὠνομάσθησαν.* Cuius verba, ut solet, exscripta tradit Suidas in voce *Δαρεικούς.* Quin de hoc dicendum erit postea.

Dram. Pers. *ΑΤΟΣΣΑ.* Eusebius Hellanicum ex Clemente adducit, scribentem, quod Atossa, Persarum regina, epistolas invenit: quare non nemo Atossam accipit pro ea, quae in sacris literis est הדסה *Hadassah* vel *Esther*, quae literas mittebat ad 127 provincias, satrapias regni Persici, insigni occasione; unde forte obliqua fama, eam invenisse quas novo modo mittebat. Porro historici memorant bellum susceptum contra Graecos a Dario, suasu uxoris Atossae. Atossa Cyri filia Herodoto, III. 88. imo eadem, ni fallor, quae Vasti in sacris literis.

Ibid. *ΑΓΓΕΛΟΣ.* Scena fabulae Susis constituitur. Scholiastes Aristoph. in Ran. v. 1060. *Τὰ μὲν πράγματα ὑπόκειται ἐν Σούσοις.* Narrat sane Herodotus nuncium illuc ivisse, VIII. 97. *Ταῦτά τε ἅμα Ξέρξης ἐποίεε, καὶ ἔπεμπε ἐς Πέρσας ἀγγελέοντα τὴν παρεοῦσάν σφι συμφορὰν*, subiicitque, adventu eius adeo consternatos Persas, ut vestimenta dilacerarent, et planctus eiulatusque irrequietos ederent, ibid. c. 99. *ὥστε*

---

q) Diod. XI, c. 52.

τοὺς κεδνοὺς κατεῤῥήξαντο πάντες, βοῇ τε καὶ οἰμωγῇ ἐχρέωντο ἀπλέτῳ. Quod ab Aeschylo egregie describitur.

Ibid. *ΕΙΔΩΛΟΝ ΔΑΡΕΙΟΥ.* Inter ea quae in re scenica ab Aeschylo fuerunt reperta, εἴδωλα recenset biographus in MS. Oxoniensi et editione Robortelli: *Καὶ τὴν ὄψιν τῶν θεωμένων κατέπληξε τῇ λαμπρότητι, γραφαῖς καὶ μηχαναῖς, βωμοῖς τε καὶ τάφοις, σάλπιγξιν, εἰδώλοις, Ἐριννύσι.*

Ibid. *ΠΡΟΛΟΓΙΖΕΙ Δ' Ο ΧΟΡΟΣ.* Ita et in Euripidis Rheso: male igitur chorus a Scaligero definitur: „pars fabulae post actum;" et ipse Aristoteles r), cum τὸ χορικὸν dividit et definit, ad τὸ πολύ, non τὸ ἀεί respexit.

v. 1. *ΤΑΔΕ.* Neutrum pro masculino, ut *Romanum nomen* pro *Romani*, familiare Graecis, ut τὸ ξενικὸν pro *peregrini.* Noster in Sept. Theb. v. 981.

Ἀχέων τοίων τάδ' ἐγγύθεν.

Talibus doloribus nos propinqua sumus.

[v. 2. *ΕΛΛΑΔ' ΕΣ ΑΙΑΝ.* Ἑλλάς olim tantum civitatem Thessaliae significabat ἀπὸ τοῦ Ἕλληνος, Deucalionis filio; cuius rei testes sunt Thucydides, I. 3. Stephanus περὶ πόλεων, et Eustathius, qui ubique apud Homerum Ἑλλάδα et Ἕλληνας Thessaliae tantum civitatem et Thessalos reddit. Mox vero omnem illum terrae tractum, qui est a Sunio promontorio usque ad Acarnaniam et Athamanes ex occidente, et Thessaliam a septentrione usque ad Meliacum sinum: atque haec Ἑλλάς Ptolomaei, apud quem Thessalia, quae primum Graeciae nomen Ἑλλάδος dedit, a nominis participatione excluditur. Deinde latius eundem terrae tractum, inclusis etiam Thessalia et Peloponneso insulisque plurimis in mari Aegaeo; et haec est Graecia Strabonis. Postremo non tantum terras istas sed et Asiam minorem, nonnullas etiam Africani littoris partes et loca denique omnia quae Graeci incoluerunt; et hoc sensu ut plurimum apud posteriores est usurpata.]

Ibid. *ΠΙΣΤΑ ΚΑΛΕΙΤΑΙ.* Sic v. 171. γηραλέα πιστώματα· et v. 683. ὦ πιστὰ πιστῶν. Forte septem regni Persici proceres *); non Orosangae, qui plures, et innumeri. Eunuchus concreditus πιστός et πεπιστευμένος, honoris nomen. Scholiastes, Bibl. Rom. edit. de Potipharo: *Ὁ μὲν Σύρος μιᾷ προσηγορίᾳ τόν τε σπάδοντα καὶ τὸν πιστὸν ἄνδρα λέγει τοῖς δεσπόταις.*

[v. 3. *ΤΩΝ ΑΦΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΥΧΡΥΣΩΝ ΕΔΡΑΝΩΝ.* Urbem Susa intellige, ubi haec acta esse putantur. In ea, superatis Medis, Cyrus et Persae regiam collocaverunt; Strabo, XV. p. 727. Ἐνταῦθα ἔθεντο τὸ τῆς ἡγεμονίας

---

r) Aristot. Poet. c. XII.

*) v. Welck. d. tril. Aesch. p. 61.

βασίλειον, quam maxime exornaverunt. Idem, p. 728. *Κοσμήσαντες δὲ τὰ ἐν Σούσοις βασίλεια μάλιστα τῶν ἄλλων.* Neque regia tantum sed pecuniarum thesauri hic erant adeo immensi, ut Aristagoras Cleomeni, si hanc urbem ceperit, Lacedaemonios cum Iove de divitiis certare posse dixerit: Herod. V. 49. *Ἔνθα βασιλεύς τε μέγας δίαιταν ποιέεται καὶ τῶν χρημάτων οἱ θησαυροὶ ἐνθαῦτά εἰσιν· ἑλόντες δὲ ταύτην τὴν πόλιν, θαρσέοντες ἤδη τῷ Διῒ πλούτου πέρι ἐρίζετε.*]

[v. 4. *ΕΔΡΑΝΩΝ.* Scholiastes *τῶν οἴκων* Persarum et *τῆς χώρας* reddit. Sic *ἕδρα* pro *οἰκεῖος τόπος* sumitur Hippocrati *ἐν τῷ μοχλικῷ*, p. 349. et pro domicilio Sophocli in Trachin. v. 1160. Virgil. Aen. I. 251.

Hic tamen ille urbem Patavi sedesque locavit
Teucrorum. ——

Statim vero sequitur apud eundem Scholiastem nostrum ad v. 3. *λείπει τὰ βασίλεια.* Poterat sane vox *ἑδράνων* de ipso solio regio interpretari. Sophocles, Aiac. Mastig. v. 194.

Ἀλλ' ἄνα ἐξ ἑδράνων ὅπου μακραίωνι
Στηρίζῃ ποτὲ τᾷδ' ἀγωνίῳ σχολᾷ.

Ubi Scholiastes, *ἀνάστα ἐκ θρόνων*, atque ex ipso Suidas, *Ἑδράνων· θρόνων.*]

Ibid. *ΚΑΤΑ ΠΡΕΣΒΕΙΑΝ*, *propter dignitatem.* Hesychius, *Πρεσβείη, τιμὴ μείζων.* Ita distinguendum. Rursum, *Πρέσβεις· βασιλεῖς, ἄρχοντες, προτιμούμενοι.* Nostro infra, v. 625.

Βασίλεια γύναι πρέσβος Πέρσαις.

v. 7. *ΕΙΛΕΤΟ ΧΩΡΑΣ ΕΦΟΡΕΥΕΙΝ.* Aliter Herodotus, VII. 52. apud quem Xerxes soli Artabano imperium committit, his verbis: *Σῶζε οἶκόν τε τὸν ἐμὸν, καὶ τυραννίδα τὴν ἐμήν. Σοὶ γὰρ ἐγὼ μούνῳ ἐκ πάντων σκῆπτρα τὰ ἐμὰ ἐπιτραπῶ.* Quae locutus Artabanum Susa dimisit.

[v. 10. *ΚΑΚΟΜΑΝΤΙΣ ΘΥΜΟΣ.* Ad Virgilianum illud, Aeneid. X. 843.

Agnovit longe gemitum praesaga mali mens.

Vir Cl. Germanus Valens Guellius: „Eurip. s) in Androm. *πρόμαντις θυμὸς ὥς τι προσδοκῶν.* Et Aesch. in Pers. *κακόμαντις θυμός.* Et Odyss. *Ε'.* t)

Πολλὰ δέ οἱ κραδίη προτίοσσετ' ὄλεθρον."

Plautus, Aulul. II. 2.

Praesagibat mihi animus, frustra me ire, quando exibam domo.

Cicero de Divin. I. 31. ubi hunc versum comici laudat, *Inest,* inquit, *igitur in animis praesagitio extrinsecus iniecta atque in-*

---

s) Andr. 1073.   t) Od. V, 389.

clusa divinitus, etc. Quin κακόμαντις θυμός hic, atque θυμόμαντις, v. 224. est qui non ex divino indicio sed proprio iudicio et mentis praesagio ominatur, ut consultor, non ut vates. Achill. Tat. Clit. et Leucipp. VI. p. 369. Ψυχαὶ δὲ πεφύκασι μάντεις τῶν κακῶν, ἐπεὶ τῶν τε ἀγαθῶν ἥκιστα ἐκ μαντείας εὐτυχοῦμεν. l. ἐπεί τι τῶν ἀγαθῶν, κ. τ. λ.]

Ibid. *ΟΡΣΟΛΟΠΕΙΤΑΙ*. Ita legit et Hesychius: Ὀρσολοπεῖται· διαπολεμεῖται, ταράσσεται, Αἰσχύλος. Etymologici u) auctor: Ὀρσιλέπος (legendum omnino cum Sylburgio, ut vel ex ipsa etymologia constat, Ὀρσολόπος) ὀρσοοπὸς, ἵνα λάβῃ τὸ λ. περὶ παθῶν. Herodiani librum innuit περὶ παθῶν, quem passim laudat. [Homerus, Hymno in Mercurium, v. 308.

Ἦ με βοῶν ἕνεχ' ὧδε χολούμενος ὀρσολοπεύεις;

Alii ὀρσοπολεῖται, eadem ratione ut ὀνειροπόλοι.]

v. 12. *ΠΑΣΑ ΜΕΝ ΙΣΧΥΣ ΑΣΙΑΤΟΓΕΝΗΣ*. Quo sensu Latini *vis*, sc. pro multitudine et copia. Livius x), *Magna vis ex Sicilia advecta.* [Daniel XI. 2. de eodem Xerxe: *Concitabit omnes adversus regnum Graeciae.* Sc. subditos sociosque. Mardonius apud Herodotum y) ait Xerxis tempore sub Persis fuisse Sacas, Indos, Aethiopes et Assyrios. In exercitu vero eius fuisse ait Herodotus y) quinquagesies bis centena octoginta tria millia.]

[Ibid. *ΑΣΙΑΤΟΓΕΝΗΣ*. f. Ἀσιαδογενής.]

v. 13. *ΝΕΟΝ Δ' ΑΝΔΡΑ ΒΑΥΖΕΙ*. Omnes iuvenes suos peregre, in Europam, profectos clamore prosequitur, et vehementer poscit Asia: ita se mox explicat, v. 59.

Τοιόνδ' ἄνθος Περσίδος αἴας
Οἴχεται ἀνδρῶν,
Οὓς πέρι πᾶσα χθὼν Ἀσιῆτις
Θρέψασα πόθῳ στένεται μαλερῷ.

Hesych. Βαΰζειν, ὑλακτεῖν. Hic vero metaphorice eodem sensu, quo Latini aliquoties *latrare* sumunt. Horat. Serm. II. 2. z)

Latrantem stomachum bene leniet. ——

Nec aliter Lucretius, II. 4.

—— nonne videtis
Nil aliud sibi naturam latrare. ——

[Iul. Pollux, Onomast. V. 13. Εἰρήκασι δέ τινες τῶν ποιητῶν καὶ βαΰζειν τοὺς κύνας. Aliter vero Fungerus in Hesychii locum nuper allatum, „Terentio a)," inquit, „et Virgilio b)

u) Etym. M. p. 634, 11.
x) Liv. II, 34. *M. vis frumenti* e. q. s.
y) Herod. VII, 60. sq.
z) Sat. II, 2, 18.
a) Adelph. II, 1, 53. ibiq. Donat.
b) Aen. XI, 344. 454. XII, 527. 718. Georg. IV, 188. cf. Serv.

istud est *mussitare* et *mussare*; grammatici id esse tantundem volunt atque dissimulandi causa tacere: unde demussata contumelia cum silentio transmissa." Vide Martin. 187.]

v. 16. *ΟΙ ΤΕ ΤΟ ΣΟΥΣΩΝ, ΗΔ' ΕΚΒΑΤΑΝΩΝ.* Et v. 535.

Ἄστυ τὸ Σούσων ἠδ' Ἐκβατάνων.

Etymologicum magnum [c]), *Σοῦσα ἡ πόλις, ἀπὸ τῶν περιπεφυκότων κρίνων· σοῦσα γὰρ τὰ λείρια λέγεται.* Idem [d]), *τὰ λείρια ὑπὸ τῶν Φοινίκων σοῦσα λέγεται.* Athen. [e]) Deipn. XII, 2. *Κληθῆναι δὲ τὰ Σοῦσά φησιν Ἀριστόβουλος καὶ Χάρης διὰ τὴν ὡραιότητα τοῦ τόπου· σοῦσον γὰρ εἶναι τῇ Ἑλλήνων φωνῇ κρῖνον.* Erroris insimulat Aristobulum et Charetem vir doctus Ioannes Drusius, Observat. XII. 8. „Neque enim," inquit, „Graeca vox est, ut Aristobulus et Chares scribunt, sed Hebraica et Chaldaica, et fortasse etiam Persica; Graeci autem ab oriente eam acceperunt, et innumeras alias." Sic ille; quasi Aristobulus et Chares *σοῦσον* Graecanicam esse vocem dixerint; cum nihil aliud velit Athenaeus, quam ex eorum sententia *τὸ σοῦσον* Graece interpretatum significare *κρῖνον* lilium. *Ἐκβάτανα* Ptolemaeo *Ἀκβάτανα.* Hebraea Tobiae versio, אחמתא.

v. 17. *ΚΙΣΣΙΝΟΝ ΕΡΚΟΣ.* Susa a Tithono condita Memnonis patre: arx ipsa Memnonium vocabatur. Susii etiam Cissii sunt dicti, et Aeschylus Memnonis matrem Cissiam vocat. Strabo, XV. p. 728. *Λέγεται γὰρ δὴ καὶ κτίσμα Τιθωνοῦ, τοῦ Μέμνονος πατρός:* et mox, *Ἡ δ' ἀκρόπολις ἐκαλεῖτο Μεμνόνειον. Λέγονται δὲ καὶ Κίσσιοι οἱ Σούσιοι. Φησὶ δὲ καὶ Αἰσχύλος τὴν μητέρα Μέμνονος Κισσίαν.* Aurotam intelligit, quam Aeschylus (fortasse in *Ψυχοστασίᾳ*) Cissiam fuisse tradidit. Sic Strabo. Aeschylus vero hic Susa et *τὸ παλαιὸν Κίσσινον ἕρκος* separat; ut et postea, v. 117.

—— μὴ πόλις πύθη-
ται κένανδρον μέγ'
Ἄστυ Σουσίδος.
Καὶ τὸ Κίσσινον πόλισμ'
Ἀντίδουπον ἔσσεται.

Cissia sane urbs erat in agro Susiano, Ptolem. Geogr. VI. inter quam et Chalcapitida situs est campus *Deera, Δεέρη.* Chald. convallis *Dura*, דורא, Daniel III. *Κισσίης χώρης* meminit Herodotus [f]), VI. 236. Cissiorum, Hesychius. *Κίσσιοι, ἔθνος Περσῶν,* quos in hac expeditione adversus Graecos profectos tradit idem Herodotus, armaturamque describit, et ducem nominat, VII. 62. *Κίσσιοι δὲ στρατευόμενοι, τὰ μὲν ἄλλα κατάπερ Πέρσαι ἐσκευάδατο, ἀντὶ δὲ τῶν πίλων, μιτροφόροι ἦσαν. Κισ-*

---

c) Etym. p. 722, 24.
d) ibid. l. 28.
e) Athen. XII, p. 513. F.
f) Herod. VI, c. 119. V, 49. 52.

σίων δὲ ἦρχε Ἀνάφης ὁ Ὀτάνεω, et mox, *Μῆδοι δὲ τὴν περ ἐν τῷ πεζῷ εἶχον σκευὴν, καὶ Κίσσιοι ὡσαύτως.* Quomodo in hac pugna se gerebant, discimus ex Diodoro Siculo, XI. g) p. 247. *Τοῖς δὲ Μήδοις ἐπιτεταγμένοι Κίσσιοι καὶ Σάκαι κατ' ἀρετὴν ἐπίλεκτοι διεδέξαντο τὴν μάχην, καὶ νεοχμοὶ πρὸς διαπεπονημένους συμβαλόντες, ὀλίγον μὲν ὑπέμενον τὸν κίνδυνον, κτεινόμενοι δ' ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Λεωνίδην καὶ βιασθέντες ὑπεχώρησαν.*

v. 21. *ΟΙΟΣ ΑΜΙΣΤΡΗΣ.* Persica nomina omnia in Σ terminari refert Herodotus, I. 139. *Τὰ οὐνόματά σφι ἐόντα ὅμοια τοῖσι σώμασι καὶ τῇ μεγαλοπρεπείῃ, τελευτῶσι ἐς τὠυτὸ γράμμα, τὸ Δωριέες μὲν σὰν καλέουσιν, Ἴωνες δὲ σίγμα. Ἐς τοῦτο διζήμενος εὑρήσεις τελευτῶντα τῶν Περσέων τὰ οὐνόματα, οὐ τὰ μὲν, τὰ δ' οὔ, ἀλλὰ πάντα ὁμοίως. Ταῦτα μὲν ἀτρεκέως ἔχω περὶ αὐτῶν εἰδὼς εἰπεῖν.* Hoc an ita sit valde dubitat vir summus Iosephus Scaliger de Emendat. Temp. VI. „Sane Cyrus," inquit ille, „et Darius tam Graece quam Persice eam literam habent ultimam; atqui Mithridates, Oxydates, Tiridates, Artaxerxes, et similia, quae Graeci per sigma terminant, Persice desinunt in *A*." Ita vir doctissimus, et quidem rectissime: sed tamen ista nomina, quae adducit ut sententiam suam tuteatur, omnino e lingua Chaldaea deprompta videntur, nec Persica sunt.

Ibid. *ΑΜΙΣΤΡΗΣ.* Idem forsan qui postea *Ἄμιστρις*, v. 320.

Ibid. *ΑΡΤΑΦΡΕΝΗΣ.* Huic lectioni favet Scholiastes ad v. 768. et ipsum Aeschylum eo respexisse monet, cum dixerit:

Φρένες γὰρ αὐτοῦ θυμὸν οἰακοστρόφουν.

Quin ad Artaphrenem istud nihil pertinere certissimum est. Aliae editiones hic habent *Ἀρταφέρνης*. Sane Artaphernes quidam, Artaphernis filius, Lydorum et Mysorum dux in hac expeditione memoratur Herodoto, VII. h)

v. 22. *ΜΕΓΑΒΑΖΗΣ.* Idem forsan qui Herodoto *Μεγάβαζος ὁ Μεγαβάτεω*, inter praefectos nauticarum copiarum recensitus, VII. 97. [Hesych. *Μεγαβύζοι λόγοι· μεγάλοι, ἀπὸ τοῦ Περσῶν βασιλέως. Οἱ δὲ βαρβάρους, καὶ οἱ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερεῖς, καὶ οἱ στρατηγοὶ τοῦ Περσῶν βασιλέως μεγάβυζοι.*]

Ibid. *ΑΣΤΑΣΠΗΣ.* An qui Herodoto *Ὑστάσπης*, dux Bactriorum et Sacarum (VII. 65)?

v. 24. *ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΥΠΟΧΟΙ.* Persarum imperatorem plures reges sibi subditos habuisse nemo nescit; ideoque titulum *Regis regum* sibi vendicabat: ita in inscriptione monumenti Cyrum appellatum testatur Strabo, XV. p. 730. ex Onesicrito,

---

g) Diod. XI, c. 7. h) Her. VII, 74.

Ἐνθάδ' ἐγὼ κεῖμαι Κῦρος βασιλεὺς βασιλέων.

Ita se nominat Artaxerxes in epistola ad Esdram, 1 Esdrae VIII. 8. *Ἀρθασάσθα βασιλεὺς βασιλέων Ἔσδρᾳ ἱερεῖ καὶ ἀναγνώστῃ τοῦ θείου νόμου χαίρειν.* Et ad Paetum: *Ἀρταξέρξης βασιλεὺς βασιλέων Παίτῳ χαίρειν.*

Ibid. *ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΜΕΓΑΛΟΥ.* Hoc titulo gaudebat imperator Persicus. Dio Chrysost. Orat. III. *Μέγας βασιλεὺς κέκληται μόνος ἐκεῖνος.* Ita Artaxerxes apud Iosephum, Antiquit. Iudaic. II. 6. *Βασιλεὺς ὁ μέγας Ἀρταξέρξης τοῖς ἄρχουσι καὶ τὰ ἡμέτερα φρονοῦσι χαίρειν.* Herodotus, VIII. 140. in oratione Alexandri ad Athenienses: *Πολλοῦ γὰρ ὑμῖν ἄξια ταῦτα, εἰ βασιλεύς γε ὁ μέγας μοῦνοισιν ὑμῖν Ἑλλήνων τὰς ἁμαρτάδας ἀπιεὶς ἐθέλει φίλος γενέσθαι.* Et V. 49. in oratione Aristagorae: *Παρὰ ποταμὸν τόνδε Χοάσπην κείμενά ἐστι τὰ Σοῦσα, ἔνθα βασιλεύς τε μέγας δίαιταν ποιέεται.* Xenoph. k) *Ἀναβάσ.* I. p. 246. *Ἔστι δὲ καὶ μεγάλου βασιλέως βασίλεια ἐν Κελαιναῖς.* Aristides l) in Romae encomio: *Περσῶν ἀρχὴν σκεψώμεθα, ἣ πάνυ ποτὲ ἐν τοῖς Ἕλλησι ἐβεβόητο, καὶ μέγαν παρέσχετο ἐπώνυμον καλεῖσθαι τὸν ἔχοντα αὐτὴν βασιλέα.* Quod vero ait Dio Chrysostomus soli imperatori Persico tribui, caute admodum intelligendum est; tribuitur enim et Assyrio, Iudith. II. 4. *Τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας ὁ κύριος πάσης γῆς.* Etiam aliis; Suidas, *Μέγας βασιλεύς, ὁ τῶν Περσῶν, διὰ τὸ πλείονι δυνάμει χρῆσθαι τῇ Περσικῇ. Τοῖς δὲ ἄλλοις προσετίθεσαν καὶ τῶν ἀρχομένων τὰ ὀνόματα, οἷον Λακεδαιμονίων, Μακεδόνων. Καὶ ἡ εὐθεῖα ὁ μέγας γενικὴν οὐκ ἔχει, οὔτε δοτικήν. Ἡ αἰτιατική, τὸν μέγαν.*

[v. 25. *ΣΟΥΝΤΑΙ.* Hesych. *Σοῦται· ἔρχεται, πορεύεται.*]

Ibid. *ΕΦΟΡΟΙ.* Hesych. *Ἔφορος· ἐπιστάτης.*]

v. 29. *ΙΠΠΙΟΧΑΡΜΗΣ.* [Epitheton Homericum. Iliad. *Ω'.* 257.

Μήστορά τ' ἀντίθεον καὶ Τρωΐλον ἱππιοχάρμην.

Et Odyss. *Λ'.* 258.

—— *Ἀμυθάονά θ' ἱππιοχάρμην.*]

Ita Pindarus, Ol. I. 35. [23. Bkh.] Hieronem *Συρακόσιον ἱπποχάρμαν βασιλῆα* vocat, vel, ut alii, ipsos Syracusios *ἱπποχάρμας*, qui legunt *Συρακοσίων ἱπποχαρμᾶν βασιλῆα.* Ubi tamen mallem cum nostro *ἱππιοχάρμαν.* Hesych. *Ἱππιοχάρμης, ὁ ἐφ' ἵπποις χαίρων ἢ μαχόμενος. Χάρμη γὰρ ἡ μετὰ χαρᾶς μάχη.* [Etymolog. m) *Ἱππιοχάρμην, τὸν χαίροντα τῇ ἱππικῇ, ἢ ἱππόμαχον. Χάρμην γὰρ τὴν μάχην φασίν.* Idem *Χάρμη·* n) *μάχη, κατ' εὐφημισμόν, ἢ ἐφ' οὗ οὐδεὶς χαίρει.*] Virgilius: *Gaudet equis.* De Persis diserte D. Hieronymus in Hierem. c. xii. „Iuxta

---

k) Anab. I, 2, 8. l) Aristid. I, p. 352. Cant.

m) Et. M. p. 473, 49.

n) Et. M. p. 807, 22. (*ἐφ' ᾗ* Sylb.)

historiam omnis Persis et universa Chaldaea et regionum illarum exercitus gaudet equitatu." Nec temere eorum quisquam pedester conspiciebatur; sed equo insidens, quo magis assuefactione equestrem laborem tolerare disceret. Xenoph. Cyr. Paed. °) VIII. sub fin. *Πρόσθεν μὲν ἦν ἐπιχώριον αὐτοῖς μὴ ὁρᾶσθαι πεζῇ πορευομένοις, οὐκ ἄλλου τινὸς ἕνεκα ἢ τοῦ ἱππικωτάτους γίνεσθαι νῦν* [*γίνεσθαι· νῦν δὲ*—]. Hinc praecipuum eorum robur in equitatu positum. Ammianus Marcellin. XXIV. 4. *Tentoriis fixis providit sollicite, ne castra repentino equitatus Persici turbarentur accursu, cuius fortitudo in locis patentibus immane quantum gentibus est formidata.*

v. 30. *ΜΑΣΙΣΤΡΗΣ.* Inter duces Persicos *Μασίστης* quidam nominatur Herodoto, VII. 82.

v. 31. *ΦΑΡΑΝΔΑΚΗΣ.* An qui Herodoto *Φερενδάτης*, qui Maribus et Colchis praeerat (VII. 79.)?

[v. 32. *ΙΠΠΩΝ Τ' ΕΛΑΤΗΡ ΣΩΣΘΑΝΗΣ.* Aurigandi munus antiquitus regium fuit. Vide Meurs. in Lycophr. v. 166. et Germ. Val. Guellium ad Virgilianum illud, Aen. II. 476.

—— et equorum agitator Achilles
Armiger Automedon.]

[v. 33. *ΜΕΓΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΘΡΕΜΜΩΝ ΝΕΙΛΟΣ.* Virgil. Aeneid. VIII. 710.

—— magno moerentem corpore Nilum.

Strabo, XV. p. 696. *Καὶ τὸν Νεῖλον δ' εἶναι γόνιμον μᾶλλον ἑτέρων, καὶ μεγαλοφυῆ γεννᾷν καὶ τἆλλα, καὶ τὰ ἀμφίβια· τάς τε γυναῖκάς ἔσθ' ὅτε καὶ τετράδυμα τίκτειν τὰς Αἰγυπτίας. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ ἑπτάδυμά τινα ἱστορεῖ τετοκέναι· καὶ αὐτὸς πολυγόνον καλῶν τὸν Νεῖλον, καὶ τρόφιμον, διὰ τὴν ἐκ τῶν ἡλίων μετρίαν ἕψησιν, αὐτὸ καταλειπόντων τὸ τρόφιμον, τὸ δὲ περιττὸν ἐκθυμιώντων.*

v. 34. *ΣΟΥΣΙΣΚΑΝΗΣ, ΠΗΓΑΣΤΑΓΩΝ ΑΙΓΥΠΤΙΟΓΕΝΗΣ.* Notat Scholiastes *πηγάς* et *ταγών* ab aliquibus separari; forsan igitur legendum:

—— *Σουσισκάνης*
Πηγὰς ταγὼν Αἰγυπτογενής.

Quin etiam monet Scholiastes noster, nomina haec non esse Aegyptiaca, sed ab ipso poeta conficta: certe Persica potius videntur. *Πηγασταγών* inter Persas recensetur infra. Est et *Ἀρσάμης* nomen Persicum. Antigon. Histor. Mirab. XII. *Φησὶ δὲ ὁ ἱστοριογράφος Ἀρσάμην τὸν Πέρσην εὐθὺς ἐκ γενεῆς ὀδόντας ἔχειν.* Arabum et Aethiopum dux Arsames in hac expeditione memoratur Herodoto, VII. 69.

σ) Cyrop. VIII, 8, 19.

[v. 35. *ΑΙΓΥΠΤΙΟΓΕΝΗΣ*. Lege *Αἰγυπτογενής* ut in Supplic. v. 31. et 1061.]

[v. 36. *ΙΕΡΑΣ ΜΕΜΦΙΔΟΣ*. Claudiano *pia*, XVII. 127.

Quos pia sollicito deprendit pollice Memphis.

Quippe non modo templa Apidis Veneris, Vulcani aliorumque Deorum Memphi erant, sed et bos Apis ibi alebatur. Vide sis Strabon. XVII. p. 807.]

v. 37. *ΩΓΥΓΙΑΣ ΘΗΒΑΣ*. Quare Thebae, etiam Aegyptiacae, dictae fuerint Ogygiae, supra notavimus ad Sept. contra Theb. v. 327. [Θήβην Aegyptiacam Ὠγυγίαν dicit etiam Dionysius ὁ περιηγητής, v. 248.

Ἡ μὲν ὅσοι Θήβην ἐριχυδέα ναιετάουσι,
Θήβην Ὠγυγίην, ἑκατόμπυλον. ——

Iuvenal. Sat. XV. 6.

Atque vetus Thebe centum iacet obruta portis.

Et recte quidem ita dicta est, siquidem teste Aristotele Meteor. I. 14. Aegyptus olim conclusa fuit sola Thebaide. Caetera postea concreta Nili alluvione: *καὶ τὸ ἀρχαῖον ἡ Αἴγυπτος Θῆβαι καλούμεναι.*]

v. 38. *ΕΦΕΠΩΝ*. *Διέπων, administrans, regens.* Glossae: *Διέπων, moderator, rector.* Inde *δίοποι* v. 44. ubi Schol. *οἱ διέποντες, ἡγεμόνες.*]

v. 39. *ΕΛΕΙΟΒΑΤΑΙ*, *paludicolae.* Gens Aegyptia, de quibus Heliodorus, Aethiopic. Hist. I.

v. 41. *ΑΒΡΟΔΙΑΙΤΩΝ ΛΥΔΩΝ*. Mollitiei Lydorum satis aperta indicia, quod filias suas omnes prostituerint; quod primi caupones institoresque extiterint; et quod inventum ab ipsis tesserarum et talorum ludum, et pilae, *καὶ ἄλλων πασέων παιγνίων τὰ εἴδεα, πλὴν πεσσῶν*, iactitarint. Herodot. I. 94. [Michael Apostol. I. 4. *Ἅβρωνος βίος· ὁ πολυτελής. Ἅβρων γάρ τις ἐγένετο πλούσιος, ὅθεν καὶ ἁβροδίαιτος. Ταὐτὸν καὶ ἡ Σικελικὴ τράπεζα καὶ Συβαριτικὸς βίος. Habronis vita:* hoc est, *sumptuosa et delicata. Habron enim dives quispiam fuit, unde et ἁβροδίαιτος qui laute vivit. Huic germanum Sicula mensa et Sybaritica vita.* Zenobius addit: *Δύναται δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἁβροῦ τὸ ὄνομα γενέσθαι. Forte et ἀπὸ τοῦ ἁβροῦ,* h. e. *molli ac delicato nomen deductum.* Hesychius, *Ἁβροδίαιτος· τρυφερὸς τὸν βίον, περὶ τὴν δίαιταν δαψιλής.* Suidas, *Ἁβροδιαίτῃ· τρυφερᾷ ζωῇ καὶ ἁπαλῇ καὶ ἁβροδίαιτος· τρυφητής, τρυφερόβιος. Τοῖς δὲ Ῥωμαίοις οὐκ ἐς τὸ ἁβροδίαιτον ὁ βίος· ἄλλως τε ὡς φιλοπόλεμοί τέ εἰσι καὶ φερέπονοι· σημαίνει δὲ καὶ τὸν πλουσίως ζῶντα· καὶ ἁβρότητι· τρυφερότητι, ἁπαλότητι.*]

v. 43. *ΤΟΥΣ ΜΗΤΡΑΓΑΘΗΣ*. Legendum fortasse *τοῖς*. Quin Lydorum et Mysorum praefectus Artaphernes Herodoto nuncupatur.

v. 44. *ΔΙΟΠΟΙ.* Eustath. p) in Iliad. *Α'*. 254. *Τοῖς δὲ βιαζομένοις τὸν Ὅμηρον, καὶ μετάγουσι πρὸς ἑτέρους ποιητὰς τὰ ἐκείνου, ἀρέσκει λέγειν, τὸ ὦ πόποι, ἀντὶ τοῦ ὦ θεοί· ἐπειδὴ εὕρηνται ἐν τοῖς μεθ' Ὅμηρον οἱ θεοὶ πόποι λεγόμενοι· οἱονεὶ ἔποποι κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ὡς τὰ πάντα διοπτεύοντες. Ὁποῖον δή τι καὶ ὁ δίοπος δηλοῖ, λέξις παρ' Αἰσχύλῳ ἡγεμονική.* Haec ille: quae si vera, τὸ ε periisse dicemus in voce *πόποι*, prout alibi monet idem de compositis ab *ἐξ*, *ἐς*, et *ἐν*, quae τὸ ε quandoque deperdunt: ita enim ille q), de voce *ξανθὸς* verba faciens: *δύναται δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐξανθεῖν εἶναι, ἀπελεύσει τοῦ κατ' ἀρχὴν ε. Ὃ δὴ καὶ ἐν τῷ Ἐξάδιος γίνονεν, ὃν τινες τρισυλλάβως ξάδιον γράφουσιν.* Et ita forsan legendum apud ipsum poetam eodem in libro r):

Καινέα τε Ξάδιόν τε καὶ ἀντίθεον Πολύφημον.

Idem Eustath. in Iliad. *Β'*. 207. *Οὐ μόνον δίοποι οἱ ἄρχοντες, ὡς καὶ Αἰσχύλος δηλοῖ, ἀλλὰ καὶ ἀδίοποι οἱ μὴ ἀρχόμενοι.* Et in Odyss. *Μ'*. 16. *Διέπειν, τὸ ἐνεργεῖν λέγει, ὅθεν καὶ δίοπος ὁ οἰκονόμος παρ' Αἰσχύλῳ.* [Robortelli editio *Διόπτοι*. Hesych. *Δίοποι* (ita recte reponit Scaliger, non *Διύποι*) *ἐπιμεληταί.* Idem, *Δίοπος· ἐπίσκοπος, ἄρχων, ναύαρχος, ἐπιστάτης, διόπτης.* Etymologus s), *Ἀδίοπον· ἄναρκτον καὶ ἀφύλακτον· δίοποι γὰρ λέγονται οἱ τῆς νεὼς φύλακες.* Idem t), *Δίοπος· ὁ βασιλεὺς, ἢ ὁ ἐπιμελητὴς καὶ ἐπόπτης, ἀπὸ τοῦ διέπειν ἢ ἀπὸ τοῦ διοπτεύειν, παρὰ τοὺς ὦπας· ἔνθα καὶ ὀφθαλμὸς βασιλικὸς, ὁ κατάσκοπος.*]

[v. 45. *ΕΠΟΧΟΥΣ.* v. 54. *Ναῶν τ' ἐπόχους.* Forte itaque hic distinguendum:

Καὶ πολύχρυσοι Σάρδεις ἐπόχους
Πολλοῖς ἅρμασιν, ἐξορμῶσι.]

v. 49. *ΣΤΕΥΝΤΑΙ.* [Etymolog. u) *Στεῦται, διαβεβαιοῦται, ὑπισχνεῖται. παρὰ τὸ στῆθος, οἷον ἐν τοῖς στήθεσι διανοεῖται· ἐκεῖ γὰρ τὸ λογιστικὸν καθ' Ὅμηρον· οἷον, Στῆθος δὲ πλήξας κραδίην ἠνίπαπε μύθῳ· ἢ ὡς παρὰ τὸ ἀθλῶ ἀθλεύω, οἰνοχῶ οἰνοχεύω, λωβῶ λωβεύω, οὕτω στῶ στεύω, στεύομαι, στεύεται, στεῦται, ἐπὶ τοῦ ὡρισμένου τῇ ψυχῇ.*] Audiendus de hac voce vir doctissimus D. Mericus Casaubonus, tanto mehercle patre dignus filius, de lingua Saxonica, p. 348. „*Στεύω, στεύομαι* promitto, firmo, prae me fero, iacto. Ita vulgatiora lexica: nam apud Stephanum, quod mirum, neque in indice, nec alibi reperio. Est autem verbum Homero usitatissimum. Inter alios locus hic notabilis x):

Ἴσχεσθ' Ἀργεῖοι, μὴ βάλλετε κοῦροι Ἀχαιῶν·
Στεῦται γάρ τι ἔπος ἐρέειν κορυθαίολος Ἕκτωρ,

---

p) Eust. ad Il. I. p. 98, 44.
q) Eust. ad Il. 82, 30. sqq. cf. 101, 19. ad Od. 1745, 69.
r) v. 264.
s) Etym. M. p. 18, 28.
t) Etym. M. p. 278, 5.
u) Etym. M. p. 726, 29.
x) Hom. Il. III, 83.

Sunt Agamemnonis de Hectore Paridis ad Graecos mandata ferente verba. Longa opus est periphrasi, ut vis verbi *στεῦται* exprimatur. Id enim vult, Hectorem prae se ferre speciem locuturi. Sed inest praeterea huic verbo *παραστήματος* (ita vocant Graeci quandam praefidentis animi orisque pro re nata praesentiam et audaciam, ex eodem quo *στεύομαι* illud fonte.) et confidentiae significatio, ut si uno verbo utendum sit, non aliud Latinum melius respondeat huic loco quam *minatur:* quomodo Horatius, Sat. II. 3. [y])

Atqui vultus erat pulchra et praeclara minantis.

alibique: unde et Gallicum *mine* pro vultu et exteriore specie. *Hector minatur*, id est, ipsa praefidentis oris specie promittit *se aliquid locuturum*. In aliis locis Homericis, ubi idem verbum occurrit, non eadem difficultas, quod manifestior in illis iactantiae et confidentiae indicatio; ut cum de eodem Hectore ait [z]):

Στεῦται γὰρ νηῶν ἀποκόψειν ἄκρα κόρυμβα,
Αὐτὰς δ' ἐμπρήσειν μαλεροῦ πυρὸς, κ. τ. λ.

Et *Ἰλ. Β'.* [a])

Στεῦτο γὰρ εὐχόμενος νικησέμεν, εἴπερ ἂν αὐταὶ
Μοῦσαι ἀείδοιεν κοῦραι Διὸς αἰγιόχοιο.

Et *Ἰλ. Φ'.* [b])

Στεῦτο δ' ὅ γ' ἀμφοτέρων ἀποκοψέμεν οὔατα χαλκῷ.

In his et similibus, de aperta iactatione et insolentiore gloriatione verbum usurpatur. Hinc Angli finxerunt suum stout, quo hominem audacem et praefidentem indicant." Hactenus vir doctissimus.

[v. 49. *ΤΜΩΛΟΥ ΠΕΛΑΤΑΙ.* Strabo, XIII. p. 625. *Περιοικοῦσι δὲ Λυδοὶ καὶ Μακεδόνες.* Casaubonus pro *Μακεδόνες* legit *Μαίονες.*]

[Ibid. *ΠΕΛΑΤΑΙ.* Hesych. *Πελάται· οἱ διὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφὴν μισθῷ δουλεύοντες, τρεῖς μίσθαροι* (Salmasius et Palmerius *λατρεῖς, μίσθαρνοι*) *ἀπὸ τοῦ πέλας· ἢ θρέμματα.* Arrian. in Epictet. IV. 7. *Πῶς παῖδές σοι καὶ πελάται διακονῶσι;* Eustathius in Iliad. *Π'.* p. 1120. l. 30. *Ὥσπερ καὶ τὸ τοὺς Ἀρκάδας ἔχειν τριάκοντα προσπελατῶν μυριάδας.*]

v. 50. *ΖΥΓΟΝ ΑΜΦΙΒΑΛΕΙΝ ΔΟΥΛΕΙΟΝ ΕΛΛΑΔΙ.* Lege ob metrum *δούλιον*, ut in Agamemnone, v. 962.

Ἑκὼν γὰρ οὐδεὶς δουλίῳ χρῆται ζυγῷ.

[Vetus poeta Epigrammate in Xerxem:

Perses magnus adest, totus comitatur euntem
Orbis, quid dubitas Graecia ferre iugum?

---

y) v. 9.
z) Il. IX, 249.
a) Il. II, 597.
b) Il. XXI, 455.

Imperium monarchicum sive tyrannicum male audivit apud Graecos, utpote qui ei subditos ducebant pro servis. Sophoclis c) notissimum est hoc, apud Plutarchum in Pompeio, p. 661.

Ὅστις δὲ πρὸς τύραννον ἐμπορεύεται
Κείνου 'στὶ δοῦλος κἂν ἐλεύθερος μόλῃ.]

v. 51. *ΛΟΓΧΗΣ ΑΚΜΟΝΕΣ.* Alibi d): *ἄκμονα λόγχης.* Callimach. Hymn. in Dian. v. 146. *Τιρύνθιος ἄκμων.* Scholiastes, *ὁ μὴ καμὼν ἐπὶ τοῖς ἄθλοις.* Hesych. *Ἄκμων, ἀπαθής.* [Ubi Guietus: „Per sync. pro *ἀκάμων*, id est *ὁ ἀκμής.*"] Hinc *ἄκμων* substantive *incus*, sc. *παρὰ τὸ μὴ κάμνειν ταῖς πληγαῖς.* Plaut. Captiv. V. 1. e) *Statua verberea*, de servo verberone.

v. 52. *ΑΚΟΝΤΙΣΤΑΙ ΜΥΣΟΙ.* Herodotus, armaturas variarum gentium in hac expeditione describens: *Μυσοὶ δὲ ἐπὶ μὲν τῇσι κεφαλῇσι εἶχον κράνεα ἐπιχώρια, ἀσπίδας δὲ μικράς· ἀκοντίοισι δὲ ἐχρέωντο ἐπικαύτοισι.* VII. 74.

Ibid. *ΒΑΒΥΛΩΝ Δ' Η ΠΟΛΥΧΡΥΣΟΣ.* Adi sis Herodotum, I. 192. et Strabonem, XV. p. 736. ubi Homerum Syrorum imperii ignarum fuisse ait, alioqui Babylonis opes silentio non praetermisisset.

[v. 54. *ΣΥΡΔΗΝ.* *Impetuose.* Euripides Rheso, v. 57.

—— πρὶν τὸν Ἀργείων στρατὸν
Σύρδην ἅπαντα τῷδ' ἀναλῶσαι δορί.]

Ibid. *ΝΑΩΝ Τ' ΕΠΟΧΟΥΣ.* Optime hunc locum illustrat vir incomparabilis Isacus Casaubonus, ad Strabon. I. p. 47. „Videtur," inquit, „mirari Eratosthenes qui fieri possit, ut Cydnus Euphratem ac Tigrin medios secet: et merito certe miratur. Nam quae de Rhodani per lacum Lemanum transitu aliisque id genus leguntur, ea minus mira sunt. Miror autem Eratostheni non venisse in mentem commisceri Choaspem Eulaeo, hunc autem Tigridi qui iungitur Euphrati: quare potuit Diotimus Cydnum aliquamdiu *ἀναπλεύσας* alio flumine in Euphratem deferri, et ita postea ad Choaspem pervenire. Atque hoc modo possit fortasse accipi quod ait Herodotus f), Mardonium in Ciliciam venisse e regia Persae, ducentem secum ingentem exercitum, et pedestrem et navalem: quod etiam his verbis significavit Aeschylus:

—— Βαβυλὼν
Δ' ἡ πολύχρυσος πάμμικτον ὄχλον
Πέμπει σύρδην, ναῶν τ' ἐπόχους,
Καὶ τοξουλκῷ λήματι πιστούς.

---

c) Soph. fragm. inc. LIV. Br.
d) Pers. v. 51.
e) V, 1, 31.
f) Herod. l. c.

hoc est, *στρατὸν πεζὸν καὶ ναυτικόν.* Quanquam malim equidem in eiusmodi locis *στρατὸν ναυτικὸν* interpretari, aptum ad conscendendas naves: aut naves fuere istae, quas alibi *γομφωτὰς καὶ διαλύτους* vocat." Hactenus vir doctissimus. Eodem sane modo excusandus Sophocles g), qui in Philoctete, non procul ab initio, exercitum Graecorum *ναυτικὸν στράτευμα* appellat, ideo tantum quia in navibus ad Troiam ibant, et in eis ut plurimum morabantur.

[v. 55. *ΛΗΜΑΤΙ. Arte.* Sed Robortelli editio *λήμματι.* *Τὸ λῆμα* sonat *voluntatem, animi propositum,* a *λῶ*, *volo.* *Λῆμμα, argumentum quod assumitur ad probationem.* *Θούριον λῆμα* pro animo intrepido et ad bellum parato inter paroemias recensetur. *Λῆμμα,* geminato *μ*, a *λάβω* sive *λαμβάνω* derivatur. Etymolog. h) *Λῆμα καὶ λῆμμα· οἷον τὸ θέλημα. Ταύτη δὲ διαστέλλεσθαι χρὴ εὐλόγως, τὸ λῆμα τοῦ λήμματος. Τὸ μὲν γὰρ τίθεται ἐπὶ ψυχικοῦ παραστήματος· τὸ δὲ, ἐπὶ τοῦ λαμβανομένου. Καί ἐστι τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ λῶ, τὸ θέλω· τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ λήβω, τὸ λαμβάνω. Λῆμμα· κέρδος, θράσος, δύναμις, τόλμημα, ἀξίωμα.*]

[v. 56. *ΜΑΧΑΙΡΟΦΟΡΟΝ.* Schol. *Κοινῶς ἁπάντων Περσῶν.* Intellige acinaces. Herod. VII. 54. *Περσικὸν ξίφος, τὸ ἀκινάκην καλέουσι.* Quin et copidas, quos ut gladii Persici genus memorant Xenoph. i) Cyri Paed. III. et VIII. et Plutarchus in Alexandro. Porro vox *machaerophorus* a Cicerone usurpatur ad Q. fratrem, II. 8. *Machaerophoris centum sequentibus miros risus hos edere.*]

[v. 58. *ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΥΠΟΠΟΜΠΑΙΣ.* Sic Virg. Aen. VII. 752. *Regis missu.* Observante Guellio.]

v. 63. *ΗΜΕΡΟΛΕΓΔΟΝ.* Aristot. Natur. Animal. VI. 21. *Ἔνιοι διϊσχυρίζονται δέκα μῆνας κύειν ἡμερολεγδόν,* hoc est, decem menses continuos. *Ἡμερολεκτεῖν, quotidie numerare.* Scholiastes ad illud Pindari, Pyth. IV. 336.

Λέξατο πάντας ἐπαινήσαις Ἰάσων·

τὸ δὲ λέξατο, inquit, *ἀντὶ τοῦ κατέλεξε καὶ κατελόγισεν, ἢ ἠρίθμησεν. Δημέας πρῶτος λέγει κήδεσι. Καὶ τὸ ὡρολόγιον ὠράριθμόν ἐστιν, ἐν ᾧ τὰς ὥρας ἀριθμοῦμεν.* [Etymol. k) *Ἡμερολεγδὸν· τὸ καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν ἐξαριθμεῖν.*]

[v. 65. *ΠΕΠΕΡΑΚΕ ΜΕΝ.* In antistrophica reduximus, quae Cantero monostrophica.

[v. 68. *ΛΙΝΟΔΕΣΜΩι ΣΧΕΔΙΑι.* Virg. Aen. VI. 413. *Cymba sutilis.* Aristides in Panath. meminit navium *λινοδέσμων,* quae sc. ex lino consutae. Inde *conseri, texi, sui,* de

g) Soph. Phil. 58.
h) Etym. M. 563, 41.
i) Xen. Cyrop. II, 1, 9. IV, 2, 22.
k) Etym. M. 429, 40.

navibus dixere veteres, et locum quo naves fabricantur *textrinam* appellarunt, auctore Servio [I]). Ovid. Epist. Her. XVI. 110.

Texitur et costis panda carina suis.

Ennius, Frag. Incert. p. 37. [II])

Idem campus habet textrinam navibus longis.

Nostro in Supplic. v. 140. navis λινοῤῥαφὴς δόμος dicitur.]

[v. 70. *ΑΘΑΜΑΝΤΙΔΟΣ ΕΛΛΗΣ*. Ovid. Fast. IV. 903.

Et frustra pecudem quaerens Athamantidos Helles.

Hellespontus nomen habet ab Helle, filia Athamantis, regis Thebarum, quae ibi decidens submersa.]

[v. 71. *ΠΟΛΥΓΟΜΦΟΝ*. Suppl. v. 449.

—— γεγόμφωται σκάφος.

Ubi vide quae annotata.]

Ibid. *ΠΟΛΥΓΟΜΦΟΝ ΟΔΙΣΜΑ*. Admirabilem huius pontis structuram Herodotus, VII. 36. describit in hunc modum: *Πεντηκοντέρους καὶ τριήρεας συνθέντες, ὑπὸ μὲν τὴν πρὸς τοῦ Εὐξείνου πόντου, ἑξήκοντά τε καὶ τριηκοσίας, ὑπὸ δὲ τὴν ἑτέρην τεσσερεσκαίδεκα καὶ τριηκοσίας, τοῦ μὲν πόντου ἐπικαρσίας, τοῦ δ' Ἑλλησπόντου κατὰ ῥόον, ἵνα ἀνακωχεύῃ τὸν τόνον τῶν ὅπλων. Συνθέντες δὲ, ἀγκύρας κατῆκον περιμήκεας, τὰς μὲν πρὸς τοῦ πόντου τῆς ἑτέρης, τῶν ἀνέμων εἵνεκα τῶν εἴσωθεν ἐκπνεόντων· τῆς δὲ ἑτέρης τῆς πρὸς ἑσπέρης τε καὶ τοῦ Αἰγαίου, εὔρου τε καὶ νότου εἵνεκα. Διέκπλοον δὲ ὑπόφαυσιν κατέλιπον τῶν πεντηκοντέρων, καὶ τριχοῦ, ἵνα καὶ ἐς τὸν πόντον ἔχῃ ὁ βουλόμενος πλέειν πλοίοισι λεπτοῖσι, καὶ ἐκ τοῦ πόντου ἔξω. Ταῦτα δὲ ποιήσαντες, κατέτεινον ἐκ γῆς στρεβλοῦντες ὄνοισι ξυλίνοισι τὰ ὅπλα. Οὐκέτι χωρὶς ἑκάτερα τάξαντες, ἀλλὰ δύο μὲν λευκολίνου δασάμενοι ἐς ἑκατέρην, τέσσερα δὲ τῶν βυβλίνων. Παχύτης μὲν ἦν αὐτὴ, καὶ καλλονή. Κατὰ λόγον δὲ ἦν ἐμβριθέστερα τὰ λίνεα, τοῦ τάλαντον ὁ πῆχυς εἷλκε. Ἐπεὶ δὲ ἐγεφυρώθη ὁ πόρος, κορμοὺς ξύλων καταπρίσαντες, καὶ ποιήσαντες ἴσους τῆς σχεδίης τῷ εὖρεϊ, κόσμῳ ἐπετίθεσαν κατύπερθε τῶν ὅπλων τοῦ τόνου. Θέντες δὲ ἐπεξῆς, ἐνθαῦτα αὖτις ἐπεζεύγνυον. Ποιήσαντες δὲ ταῦτα, ὕλην ἐπεφόρησαν· κόσμῳ δὲ θέντες καὶ τὴν ὕλην, γῆν ἐπεφόρησαν. Κατανάξαντες δὲ καὶ τὴν γῆν, φραγμὸν παρείρυσαν ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἵνα μὴ φοβῆται τὰ ὑποζύγια τὴν θάλασσαν ὑπερορῶντα, καὶ οἱ ἵπποι.* Ioannes Tzetzes, Chiliad. I. 32. [v. 894. sqq.] de Xerxe;

Ἀντὶ μιᾶς γεφύρας δὲ δύο κελεύει ζεῦξαι.
Καὶ δὴ πλαγίας κατὰ ῥοῦν πληρώσαντες ὁλκάδας,
Ἀγκύραις τε στηρίξαντες, ὡς μένειν ἀσαλεύτους,
Ἀπὸ τῆς γῆς ὡς πρὸς τὴν γῆν τὴν ἀντι[ο]περαῖτιν,

I) Serv. ad Aen. XI, 326., ubi est: *textrinum*.
II) p. 145, Hess. ibiq. annot.

Σχοίνους φρικώδεις εἵλκυσαν ἐπάνω τῶν ὁλκάδων,
Ἕνα πρὸς πρώραις τῶν νεῶν, ἕτερον δὲ πρὸς πρύμναις.
Ὁ πηχυ[ν]αῖος σχοῖνος δὲ, τριτάλαντος ἦν βάρει.
Τούτους a) ἐντανύσσαντες ἐκ γῆς τῆς ἑκατέρας,
Ξύλων κρημνοῖς b) προσήλωσαν, ὡς ἐν ὑποστασίοις. c)
Οὕτω μὲν ὀχυρώσαντες τὸ ἔδαφος τοῖς σχοίνοις,
Χειραγωγοῖς τὰ πλάγια καὶ κλείσμασι στεῤῥοῦσι·
Μήπως ἐκ τῶν πλαγίων τις εἰς θάλασσαν ἐμπέσοι.
Ἐπεὶ δ' ἄμφω d) γεγόνασι καὶ γέφυραι ζευχθεῖσαι,
Πολὺν τὸν χοῦν ἐγχέαντες, κορμοῖς τοῖς ἐδαφίταις.
Γαιοῦσι ταύτας ἀκριβῶς.

Isocrates memoriae aeternae relinquendae gratia factum refert, in Panegyr. p. 84. *Βουληθεὶς δὲ τοιοῦτο μνημεῖον καταλιπεῖν, ὃ μὴ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεώς ἐστιν, οὐ πρότερον ἐπαύσατο πρὶν ἐξεῦρε καὶ συνηνάγκασεν ὃ πάντες θρυλλοῦσιν, ὥστε τῷ στρατοπέδῳ πλεῦσαι μὲν διὰ τῆς ἠπείρου, πεζεῦσαι δὲ διὰ τῆς θαλάττης, τὸν μὲν Ἑλλήσποντον ζεύξας, τὸν δὲ Ἄθω διορύξας.* Recte ὃ *πάντες θρυλλοῦσιν.* Zosimus, I. *Ἐζεύγνυτο μὲν ὁ Ἑλλήσποντος, πάροδον διδοὺς τοῖς πεζῇ διαβαίνουσιν.* Agathias, IV. *Οὐδὲ μὲν Ξέρξην ἐκεῖνον τὸν ἱππήλατον μὲν δεικνύντα τὴν θάλατταν.* Ennius, Annal. XIII. m)

Pontibus instratis coniunxit littora Xerxes.

Virgilius in Culice, v. 32.

Non Hellespontus pedibus pulsatus equorum,
Graecia cum timuit venientes undique Persas.

Arnob. I. sub init. *Ut ille immanis Xerxes mare terris immitteret, et gressibus maria transiret, nostri nominis effectum est iniuria?* [Lucan. II. 672.

—— Fama canit tumidum super aequora Xerxem
Construxisse vias, multum cum pontibus ausus,
Europamque Asiae, Sestonque admovit Abydo:
Incessitque fretum rapidi super Hellesponti
Non Eurum Zephyrumque timens. ——]

v. 72. *ΖΥΓΟΝ ΑΜΦΙΒΑΛΛΩΝ ΑΥΧΕΝΙ ΠΟΝΤΟΥ.* Oraculum Bacidis in mente habuisse videtur poeta, ab Herodoto proditum, VIII. 20.

Φράζεο, βαρβαρόφωνον ὅταν ζυγὸν εἰς ἅλα βάλλῃ
Βύβλινον, Εὐβοίης ἀπέχειν πολυμηκάδας αἶγας.

v. 74. *ΠΟΙΜΑΝΟΡΙΟΝ.* Exercitum. *Ποιμανόριον* non ovium tantum gregem esse, sed et populi, monet Eustathius, nostrum laudans, in Iliad. *Β'*. 243. n) *Τὸ δὲ ποιμὴν λαῶν,*

---

m) Enn. p. 129. Hessel. *n*) p. 212, 41.

a) insere *οὖν*. *b*) *κορμοῖς*. *c*) *ἱπποστασίοις*. *d*) *Ἄμφω δ' ἐπεὶ*.

ταὐτὸν ὂν τῷ ἀνδρῶν· ποιμάνωρ συνθέτως Αἰσχύλος εἴρηκε, καὶ τὸ τοιοῦτον ποίμνιον, ποιμανόριον. Infra v. 241.

Τίς δὲ ποιμάνωρ ἔπεστι, κἀπιδεσπόζει στρατοῦ;

Hesych. *Ποιμάνωρ· ποιμὴν, ἢ βασιλεύς.* [Male, ut mihi quidem videtur, alii *ποιμάντωρ* legunt. Gloss. Latinogr. *Ποιμαίνω· ἐπὶ ἀνθρώπων, rego.* Atque hinc allegorissat historiam Gygis, nempe quod pastor fuisse perhibeatur quia imperator, Ioannes Tzetzes, Chiliad. I. 3.

Ποιμὴν ὁ Γύγης λέγεται τῷ στρατηγὸς τυγχάνειν.]

v. 76. *ΠΕΖΟΝΟΜΟΙΣ, ΕΚ ΤΕ ΘΑΛΑΣΣΗΣ.* Hoc iter exercitus Herodoto describitur, VII. 55.

v. 79. *ΕΦΕΤΑΙΣ.* Hesychius, *Ἐφέτας· τοὺς ἡγεμόνας τῶν Περσῶν, καταχρηστικῶς.*

Ibid. *ΧΡΥΣΟΓΟΝΟΥ ΓΕΝΕΑΣ.* Praestat haec lectio; quam et secutus est Lycophron in Cassandra, de eodem Xerxe, v. 1413.

Ἀλλ' ἀντὶ πάντων Περσέως ἕνα σπορᾶς
Στελεῖ γίγαντα, τῷ θάλασσα μὲν βατὴ
Πεζῷ ποτ' ἔσται.

Herodotus, VII. 61. *Ἐκαλέοντο δὲ* (Persae) *πάλαι ὑπὸ μὲν Ἑλλήνων Κηφῆνες, ὑπὸ μέν τοι σφέων αὐτέων καὶ τῶν περιοίκων Ἀρταῖοι. Ἐπεὶ δὲ Περσεὺς ὁ Δανάης τε καὶ Διὸς ἀπίκετο παρὰ Κηφέα τὸν Βήλου, καὶ ἔσχε αὐτοῦ τὴν θυγατέρα Ἀνδρομέδην, γίνεται αὐτῷ παῖς ᾧ οὔνομα ἔθεντο Πέρσην. Τοῦτον δὲ αὐτοῦ καταλείπει. Ἐτύγχανε γὰρ ἄπαις ἐὼν ὁ Κηφεὺς ἔρσενος γόνου. Ἐπὶ τούτου δὲ ἐπωνυμίην ἔσχον.* [Notissima fabula. Iupiter amore captus Danaes auro similis in gremium eius e tholo defluxit, et virginem compressit, ex qua natus Perseus, inde Persae.]

v. 81. *ΚΥΑΝΕΟΝ Δ' ΟΜΜΑΣΙ ΛΕΥΣΣΩΝ.* [Ovid. Met. XII. 13.

Serpere coeruleum Danai videre draconem.

Porro hos versus] anapaestos esse non animadvertit Canterus.

[v. 83. *ΠΟΛΥΧΕΙΡ.* Thucyd. III. 96. *Ἐπειδὴ ὁ στρατὸς ἐσεβεβλήκει, πολλῇ χειρὶ ἐπεβοήθουν πάντες.* Ita Horat. Serm. I. 4. o) *Multa manus poetarum.* Iulius Pollux, Onomast. II. 4. *Χεὶρ στρατιωτικὴ, καὶ πολλῇ χειρὶ, πολύχειρ, καὶ πολυχειρία.*]

[v. 84. *ΣΥΡΙΟΝ Θ' ΑΡΜΑ.* Pro *Assyrio*, sicut monet interpres Graecus. Herodot. VII. 63. de Assyriis verba faciens: *Οὗτοι δὲ ὑπὸ μὲν Ἑλλήνων ἐκαλέοντο Σύριοι, ὑπὸ δὲ τῶν βαρβάρων Ἀσσύριοι ἐκλήθησαν.* Strabo, XVI. p. 737. *Οἱ δ' ἱστοροῦντες τὴν Σύρων ἀρχὴν, ὅταν φασὶ Μήδους μὲν ὑπὸ Περσῶν καταλυθῆναι, Σύρους δὲ ὑπὸ Μήδων, οὐκ ἄλλους τινὰς τοὺς Σύ-*

---

o) I, 4, 141.

ρους λέγουσιν, ἀλλὰ τοὺς ἐν Βαβυλῶνι, καὶ Νίνῳ κατεσκευασμένους τὸ βασίλειον. [Suidas, Ἀσσύριοι· οὗτοι ἐκλήθησαν ἀπό τινος γίγαντος ὀνόματι Σύρου, ἐξ οὗπερ ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν ἡ χώρα· ἀπὸ δὲ Ἀσσυρίων καὶ Σύροι προσηγορεύθησαν. Ἡ ἀπὸ τοῦ Ἀσσοὺρ τοῦ υἱοῦ Σὴμ τοῦ υἱοῦ Νῶε, ὅστις Ἀσσοὺρ ἔκτιδε πρῶτος πόλιν μεγάλην τὴν μετονομασθεῖσαν Νινευέ. Οἱ δὲ Ἀσσυρίους φασὶ τοὺς Πέρσας.]

v. 85. *ΕΠΑΓΕΙ ΔΟΥΡΙΚΛΥΤΟΙΣ ΑΝΔΡΑΣΙ ΤΟΞΟΔΑΜΝΟΝ ΑΡΗΝ.* Contra Graecos, qui hastis in pugna usi sunt, adducit Persas, quibus arcus et sagittae praecipua armatura. Sic mox v. 147.

Πότερον τόξου ῥῦμα τὸ νικῶν,
Ἢ δορυκράνου
Λόγχης ἰσχὺς κεκράτηκεν.

Herodotus Persarum arma recensens, VII. 61. *Αἰχμὰς δέ*; inquit, *βραχέας ἔχον, τόξα δὲ μεγάλα, ὀϊστοὺς δὲ καλαμίνους.* Et apud eundem V. 49. Aristagoras: *Ἡ τε μάχη αὐτέων ἐστὶ τοιήδε· τόξα καὶ αἰχμὴ βραχέα.* Ubi tamen in describendo arcu Persico parum inter se conveniunt Aristagoras et Herodotus, quem hic brevem, ille magnum dicit. Sub gerris et scutis ex humeris pendere pharetras discimus ex eodem Herodoto, VII. 61. *Ὑπὸ δὲ φαρετρεῶνες ἐκρέμαντο.* Strabo, XV. p. 734. *Παρὰ δὲ τὰς φαρέτρας καὶ σαγάρεις ἔχουσι.* Rursus ibid. *Ἔχει δ' ἕκαστος τόξον καὶ σφενδόνην.*

[v. 86. *ΤΟΞΟΔΑΜΝΟΝ.* Ita Diana *τοξόδαμνος* dicitur *ἐπιθετικῶς παρὰ Διφίλῳ.* Eustath. p) in Odyss. *Λ'*. 178.]

v. 90. *ΑΜΑΧΟΝ ΚΥΜΑ ΘΑΛΑΣΣΗΣ.* Audaciori metaphora; ut et in Sept. cont. Theb. v. 64.

Βοᾷ γὰρ κῦμα χερσαῖον στρατοῦ.

Et v. 116.

Κῦμα γὰρ περὶ πτόλιν
Δοχμολόφων ἀνδρῶν
Καχλάζει πνοαῖς
Ἄρεος ὀρόμενον.

Cicero ad Atticum, VII. 4. *Fluctum enim totius barbariae ferre urbs una non poterat.*

v. 91. *ΑΠΡΟΣΟΙΣΤΟΣ.* Hesychius, *ἀπρόσοιτος*, (lege *ἀπρόσοιστος*) *ἀνυπομόνητος.*

v. 92. *ΑΛΚΙΦΡΩΝ.* Eustath. q) ad Il. *Β'*. 45. *Ἀλκίφρων, ὅτι τὸν ἀνδρεῖον καὶ φρόνιμον σημαίνει παρὰ τὸ ἀλκὴν καὶ τὴν φρένα.*]

v. 93. *ΔΟΛΟΜΗΤΙΝ Δ' ΑΠΑΤΑΝ ΘΕΟΥ.* Vacillanti, an potius sententiam de inferendo Graeciae bello revocaturo, Xerxi bis apparuit quidam in somniis, minitans ni extemplo

---

p) Eust. ad Od. XI, p. 1678, 47. q) Eust. ad Il. III, p. 380, 42.

iniret expeditionem, eum brevi humilem evasurum. Idem et Artabano visus est regali in solio dormienti, obiurgavitque illum, utpote qui Xerxem distineret, et quod fatale esset contingere dissuaderet. Hoc, quod a Persis ferri testis est Herodotus, VII. 12. respiciunt haec chori verba; ut et quae mox sequuntur, v. 102.

Θεόθεν γὰρ κατὰ μοῖρ' ἐ-
κράτησε τὸ παλαι-
όν, ἐπέσκηψε δὲ Πέρσαις
Πολέμους πυργοδαΐκτους
Διέπειν.

Sic etiam Artabanus apud Herodotum, VII. 18. Ἐπεὶ δὲ δαιμονίη τις γίνεται ὁρμὴ, καὶ Ἕλληνας, ὡς ἔοικεν, φθορή τις καταλαμβάνει θεήλατος. Et paulo post: Σὺ δὲ σήμανον μὲν Πέρσῃσι τὰ ἐκ θεοῦ πεμπόμενα. Porro de belli eventu dubitant senes nostri, nec immerito; quot enim praelia monitu simili, sed tamen infelici exitu, suscepta memorant veteres? Notissima est fabula Homerica Iliad. *B'*. 26. *Somnium* (ut a Macrobio refertur in Somn. Scip. I. 7.) *a Iove, ut dicitur, missum ad conserendum futuro die cum hostibus manum, sub aperta promissione victoriae spem regis animavit: ille, velut divinum secutus oraculum, commisso praelio, amissis suorum plurimis, vix aegreque in castra remeavit.* Verba, quibus promissa videbatur victoria, haec erant:

—— Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι,
Ὃς σεῦ ἄνευθεν ἐὼν μέγα κήδεται, ἠδ' ἐλεαίρει.
Θωρῆξαί σε κέλευσε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς
Πανσυδίῃ· νῦν γάρ κεν ἕλοις πόλιν εὐρυάγυιαν
Τρώων. ——

Ambiguitatem constituit Eustathius in voce νῦν, quod non σήμερον, sed κατὰ τὸ παρὸν δέκατον ἔτος interpretari debuit: Macrobius in voce πανσυδίῃ, *omnibus cum copiis*; quod factum non est, neque enim prodit Achilles. Haec est illa δολόμητις ἀπάτη θεοῦ, quam mortales evitare non posse chorus asserit; quae amica et blandiens inducit eos in laqueos inextricabiles: quam tamen, cum fallax videri nequit, δικαίαν alicubi appellat Aeschylus noster. Eustath. in Iliad. *B'*. l. c. ὅτι δὲ ἔστιν οὐ μόνον κακὴ ἀπάτη, ἀλλὰ καὶ ἀγαθὴ, Αἰσχύλος δηλοῖ, εἰπών,

Ἀπάτης δικαίας οὐκ ἀποστατεῖ θεός.

[v. 97. *ΦΙΛΟΦΡΩΝ ΓΑΡ ΣΑΙΝΟΥΣΑ.* Infra, v. 744.

Ἀλλ' ὅταν σπεύδῃ τις, αὐτὸς χὠ θεὸς συνάπτεται.

Deus quos perdere vult dementat. Et v. 726.

—— γνώμης δέ που τις δαιμόνων συνήψατο.]

[v. 99. *ΕΣ ΑΡΚΥΣΤΑΤΑ.* Proverbiale loquendi genus. Euripides in Hippolyt. v. 779.

— κρεμαστοῖς ἐν βρόχοις ἠρτημένη.

Et Iph. Taur. v. 77.

Ὦ Φοῖβε, ποῖ μ' αὖ τήνδ' ἐς ἄρκυν ἤγαγες
Χρήσας; —

Noster in Eumenid. v. 112.

Καὶ ταῦτα κούφως ἐκ μέσων ἀρκυστάτων
Ὤρουσεν, —

Hesych. Ἀρκύτατα· (Salm. Ἀρκύστατα) οἱ τόποι ἔνθα αἱ ἄρκυες πήγνυνται.]

v. 102. ΘΕΟΘΕΝ ΓΑΡ. Ita antistrophica reduximus. [Infra, v. 159.

Εἴτι μὴ δαίμων παλαιὸς νῦν μεθέστηκε στρατῷ.]

[v. 106. ΚΛΟΝΟΥΣ. Hesychius, Κλόνος, ταραχὴ πολέμου. Noster Agamemn. v. 411.

Λιποῦσα δ' ἀστοῖσιν ἀσπίστορας
Κλόνους λογχίμους τε καὶ
Ναυβάτας ὁπλισμούς.]

[v. 108. ΕΜΑΘΟΝ. Schol. pro μαθεῖν ἐποίησαν.]

v. 109. ΠΟΛΙΑΙΝΟΜΕΝΗΣ. Apollon. I. 545.

— μακραὶ δ' αἰὲν ἐλευκαίνοντο κέλευθοι.

Virgil. Georg. III. 237.

Fluctus ut in medio coepit cum albescere ponto.

[Ubi vide sis virum cl. Germ. Val. Guellium.]

v. 111. ΠΟΝΤΙΟΝ ΑΛΣΟΣ. Ut Cicero in Arateis r), v. 129.

— Neptunia prata secantes.

[v. 112. ΠΙΣΥΝΟΙ. Hesych. Πίσυνοι· πεποιθότες, πεπιστευκότες. Sept. Theb. v. 218. Πίσυνος θεοῖς.]

Ibid. ΠΕΙΣΜΑΣΙ. Πείσματα exponente Suida sunt τὰ ἀγκύρεια σχοινία, παρὰ τὸ πείθεσθαι δι' αὐτῶν τὴν ναῦν.

v. 114. ΜΕΛΑΓΧΙΤΩΝ. Sic Choeph. v. 9. Φάρεσιν μελαγχίμοις. Virg. Aeneid. IX. 719.

Immisitque fugam Teucris atrumque timorem.]

[v. 115. ΦΡΗΝ ΑΜΥΣΣΕΤΑΙ ΦΟΒΩι. Ex Homerico illo adumbratum monet interpres Graecus, Iliad. Α'. 243.

— σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις.

Ubi Scholiastes Homericus, ἀμύξεις· σπαράξεις, πληγήσῃ Noster infra v. 161.

Καί με καρδίαν ἀμύσσει φροντίς.

---

r) v. 373. Orell.

Cicero ad Attic. III. 48. *Lacerat me meus moeror.*]

v. 116. *ΟΑ.* *Περσικὸν θρήνημα* vocat Scholiastes: idem est sane quod Hebraeis אוה.

[v. 121. *ΟΑ ΤΟΥΤ' ΕΠΟΣ.* Eumen. v. 518.

Τοῦτ' ἔπος θροούμενος
Ἰὼ δίκα.]

[v. 123. *ΑΠΥΩΝ.* Schol. pro *ἀπύσει*, participium pro verbo.]

[v. 124. *ΒΥΣΣΙΝΟΙΣ ΕΝ ΠΕΠΛΟΙΣ.* Sept. Theb. v. 1047.

Κόλπῳ φέρουσα βυσσίνου πεπλώματος.]

Ibid. *ΠΕΣΗι ΛΑΚΙΣ.* Hesych. *Λακίς· ῥαγάς, ἐμβολή, ῥαφή, τραῦμα, σχίσμα.* Noster infra v. 837.

Κακῶν ὑπ' ἄλγους λακίδες ἀμφὶ σώματι
Σπμοῤῥαγοῦσι ποικίλων ἐσθημάτων.]

Etiam apud Persicas mulieres in summo luctu vestes scindere moris erat: ita Diodorus Siculus, XVII. s) p. 580. post Darium victum, mulieres *τὰς ἐσθῆτας περιῤῥιπτούσας, μετ' ὀδυρμῶν, ἐκ τῶν σκηνῶν* excessisse tradit: Curtius, III. t) *Ingens circa eam nobilium foeminarum turba constiterat, laceratis crinibus, abscissaque veste, pristini decoris immemores,* etc. Confirmatur Ctesiae verbis quae ab Hesychio proferuntur: *Σάραπις*, inquit Hesychius u), *Περσικὸς χιτὼν, μεσόλευκος, ὡς Κτησίας, Καὶ διαῤῥηξαμένη τὸν σάραπιν, καὶ τὰς τρίχας καθειμένη ἐτέλετό* x) *τε καὶ βοὴν ἐποίει. Καλεῖται δὲ καὶ ὁ Πλάτων οὕτως.* Corrigenda obiter haec postrema, et pro *Πλάτων* legendum *Πλούτων.* Vide Euseb. Praepar. Evangel. IV. 12. Porro abscissis vestimentis lugubria induebant mulieres Persicae. Curtius, y) X. 5. *Ad Darii quoque matrem celeriter perlata est; abscissa ergo veste, qua induta erat, lugubrem sumpsit.* Ita et Diodorus Siculus mulierem Persicam *πένθιμον ἐσθῆτα* sumpsisse narrat lib. XI. z) p. 271.

v. 128. *ΣΜΗΝΟΣ ΩΣ ΕΚΛΕΛΟΙΠΕ ΜΕΛΙΣΣΩΝ.* Pulcherrima haec similitudo de apibus regem comitantibus ex Homero deprompta est Iliad. *B'*. 85.

—— πείθοντό τε ποιμένι λαῶν
Σκηπτοῦχοι βασιλῆες· ἐπεσσεύοντο δὲ λαοί·
Ἠΰτε ἔθνεα εἶσι μελισσάων ἀδινάων
Πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομενάων,
Βοτρυδὸν δὲ πέτονται ἐπ' ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν·
Αἱ μέν τ' ἔνθα ἅλις πεποτήαται, αἱ δέ τε ἔνθα.

---

s) cap. 36.
t) III, 11, §. 26.
u) II, p. 1152.
x) ἐτίλλετο. cf. Pitisc. ad Curt. l. c.
y) X, 5, §. 19.
z) XI, c. 57.

Xenoph. Institut. Cyr. V. a) p. 118. *Ἢν δέ που ἔξῃ* (apum rex) *οὐδεμίᾳ αὐτοῦ ἀπολείπεται, οὕτω δεινός τις ἔρως αὐταῖς τοῦ ἄρχεσθαι ἐγγίγνεται.* Virgil. Georg. IV. 215.

—— illum admirantur, et omnes
Circumstant fremitu denso, stipantque frequentes.

[Apostolius in proverbio, *Εἰς μελίττας ἐκώμασας. Ἐὰν δὲ*, inquit, *ἤ λῷόν ταῖς μελίτταις μεταστῆναι, τηνικαῦτα καὶ ὁ ἄρχων ἀπαλλάττεται· καὶ ἐὰν μὲν ἔτι νέος ᾖ, ἡγεῖται, αἱ δὲ λοιπαὶ ἄγονται· ἐὰν δὲ πρεσβύτερος, φοράδην ἔρχεται κομιζουσῶν αὐτὸν μελιττῶν ἄλλων.*]

[v. 129. *ΣΥΝ ΟΡΧΑΜΩι.* Hesychius, *Ὄρχαμος· βασιλεὺς, ἡγεμών.* Idem, *Ἐσσήν· βασιλεὺς ἡγεμών.* Etymologici b) auctor, *Ἐσσήν· ὁ βασιλεὺς ὡς παρὰ Καλλιμάχῳ.*

Οὐ σε θεῶν ἐσσῆνα πάλιν (l. *πάλοι*) *θέσαν.* ——

Extat in Hymno Iovis, v. 66. Atqui *τὸ ἐσσήν* proprie de rege apum dici monet Scholiastes Callimachi, *Ἐσσὴν*, inquit, *κυρίως ὁ βασιλεὺς τῶν μελισσῶν.* Gallice *un essein*, quanquam aliud significat, nempe favum, inde videtur ortum.]

[v. 132. *ΠΡΩΝΑ.* Hesychius, *Πρώονες· οἱ ἐκνενευκότες τόποι εἰς ὄρη.* Etymolog. c) *Πρῶνες, οἱ ὑψηλοὶ τόποι· παρὰ τὴν πρόθεσιν καὶ τὴν ἰὼν μετοχὴν γίνεται πρoϊὼν καὶ πρωών· καὶ κατὰ συναίρεσιν, πρών. Κλίνεται πρωνός.*]

[v. 133. *ΛΕΚΤΡΑ Δ' ΑΝΔΡΩΝ ΠΟΘΩι ΠΙΜΠΛΑΝΤΑΙ ΔΑΚΡΥΜΑΣΙ.* Eurip. Alcest. v. 181.

—— *πᾶν δὲ δέμνιον*
Ὀφθαλμοτέγκτῳ δεύετο πλημμυρίδι.]

[v. 139. *ΜΟΝΟΖΥΞ.* Onomastic. *Iugale vinculum. Συζυγία*, id est, copula matrimonii, in quo maritus et uxor velut unum iugum trahunt. Inde *συζυγεῖς, coniuges*, 3 Macchab. IV. 8. *Νεοζυγὲς, novae nuptae*, Apollon. Rhod. Argonaut. IV. 1191. Hesych. *Ὁμόζυγος· γαμετή.* Idem, *Λιποζύγων· μοναζόντων.* Suidas, *Ἄζυξ, ὁ μὴ συνεζευγμένος γάμῳ, nondum coniugio astrictus.*]

[v. 140. *ΑΛΛ' ΑΓΕ.* Virg. Georg. II. 35.

Quare agite. ——

Ubi vir doctissimus Germanus Valens Guellius: „Ut Graeci *ἄγετε*. Notandum tamen *age* exhortationis vocem etiam Latinos ad plures usurpare, ut *ἄγε* Graecos. Hom. d)

Ἀλλ' ἄγε μοι δότε νῆα. ——

Et Odyss. e) *Θ'*.

---

a) V, 1, §. 24.; sed paullum discrepant Xenophontis verba.
b) Etym. M. p. 383, 27.
c) Etym. M. p. 692, 37.
d) Od. II, 212.
e) VIII, 250.

Ἀλλ' ἄγε Φαινήτων βητάρμονες. —

Admonet quoque Eustathius[f]) *agite* pro *age* etiam poni." Etymolog. [g]) *Ἀλλ' ἄγετε. Τὸ ἄγετε ῥῆμά ἐστιν ἢ ἐπίῤῥημα; καὶ λέγομεν ἐπίῤῥημα.*]

[v. 143. *ΧΡΕΙΑ ΔΕ ΠΡΟΣΗΚΕΙ.* Schol. *δὲ* pro *γάρ*, quod et supra monuit ad Sept. Theb. v. 297.]

[v. 146. *ΓΕΝΟΣ ΑΜΕΤΕΡΟΝ*, κ. τ. λ. Duo tantum sunt versus, ut in Turnebi editione,

Γένος ἁμέτερον· πότερον τόξου
Ῥῦμα τὸ νικῶν, ἢ δορυκράνου
Λόγχης, κ. τ. λ.],

v. 147. *ΤΟΞΟΥ ΡΥΜΑ.* Schol. *Ἡ ὁρμὴ τοῦ τόξου.* Hesych. *Ῥυμή· ὁρμή.* Iul. Pollux, Onomast. I. 10. *Ἐρεῖς δὲ ἐκ τόξου ῥίματος ἦν ἡ μάχη.* Interpres: *dices quoque arcuum iactu pugnabatur.* Forsan vero legendum *ἐκ τόξου ῥύματος.*]

[v. 150. *ΘΕΩΝ ΙΣΟΝ ΟΦΘΑΛΜΟΙΣ ΦΩΣ.* Non minus nobis venerabilis quam sol et alia lumina. Plin. [Hist. nat.] II. 5. *Inde tot stellarum collucentium illos oculos.* Vel potius *ἰσόθεον*, quippe *τὸ ὀφθαλμοῖς παρέλκειν* videtur. Quod et alibi monitum]

v. 152. *ΒΑΣΙΛΕΙΑ Δ' ΕΜΗ, ΠΡΟΣΠΙΤΝΩ.* Moris erat apud Persas ut regem adeuntes proni adorarent, priusquam in congressum colloquiumve venirent. Tithraustes apud Aelianum, Var. Hist. I. 21. *Νόμος ἐστὶν ἐπιχώριος Πέρσαις τὸν εἰς ὀφθαλμοὺς ἐλθόντα τοῦ βασιλέως, μὴ πρότερον λόγου μεταλαγχάνειν, πρὶν ἢ προσκυνῆσαι αὐτόν.* Euripides in Oreste, v. 1509.

Προσκυνῶ σ', ἄναξ, νόμοισι βαρβάροισι προσπεσών.

Q. Curtius,[h]) VIII. 5. *Itaque more Persarum Macedonas venerabundos ipsum salutare, prosternentes humi corpora.* Valerius Max. [i]) VII. 3. de sex Persis, qui regnum Dario, equi hinnitu victi, addixerunt: *Auditoque eo sex reliqui summae potestatis candidati, continuo equis delapsi, ut est mos Persarum, humi prostratis corporibus Darium regem salutaverunt.* Huius vero legis rationem reddit Artabanus Persa, apud Plutarch. [k]) in Themistocle, p. 125. *Ἡμῖν*, inquit, *πολλῶν νόμων καὶ καλῶν ὄντων κάλλιστος οὗτός ἐστι [τό τε] τιμᾶν βασιλέα, καὶ προσκυνεῖν εἰκόνα Θεοῦ τοῦ [τὰ] πάντα σώζοντος·* regi divinum cultum impendebant, tanquam imagini cuncta conservantis Dei.

[v. 153. *ΠΡΟΣΦΘΟΓΓΟΙΣ.* Hesychius, *Προσφθέγγεται· ἀσπάζεται.* Schol. *Πρέπει χαιρετίσαι αὐτήν.*]

---

f) Eust. ad Od. p. 1898, 4. 1604, 48.
g) Etym. M. p. 66, 44.
h) VIII, 5, §. 6.
i) VII, 3. ext. §. 2.
k) Plut. Them. c. XXVII.

v. 155. *ΧΟ. Ω ΒΑΘΥΖΩΝΩΝ.* Cum continuetur oratio, delendum videtur personae nomen, *Χορός.* Mulieres Persicas Scholiastes *βαθυζώνους* appellatas tradit, *διὰ τὸ κροσσωτὰς ζώνας ἔχειν*, id est, zonas fimbriis seu villis praetextas; Hesychius namque *κροσσούς* esse dicit *τὰ κάτω τῶν ἱματίων τὰ ῥαμματώδη*, et alias: *κροσσοὺς, τὰ κατώτατα τῶν ἱματίων.* Plato [l]) in Alcibiade, p. 123. magnae fertilisque regionis meminit, quam incolae *zonam reginae* nuncuparunt: et Athenaeus, [m]) I. 25. de Antylla urbe verba faciens, *ἧς*, inquit, *τοὺς φόρους οἱ τότε βασιλεῖς Αἰγύπτιοί τε καὶ Πέρσαι ταῖς γαμεταῖς ἐδίδοσαν εἰς ζώνας.* Quippe Persarum reges uxoribus regiones certas attribuebant, ex quarum reditu mundum sibi pararent, teste Cic. in Verr. III. 33. *Haec civitas*, inquit, *mulieri redimiculum praebeat, haec in collum, haec in crines.* Istae vero regiones ad ornatum reginae suppeditandum destinatae, ab unaquaque mundi muliebris specie appellationem sortitae erant. [Hesych. *Βαθύζωνοι· εἰς βάθος ζωννύμενοι τοὺς χυτοὺς* (id est, laxos) *χιτῶνας.* Idem, *βαθυζώνους· ἐν βάθει ζωννυμένας.*]

v. 157. *ΘΕΟΥ ΜΕΝ ΕΥΝΑΤΕΙΡΑ.* [Tale est, monente Guellio, Virgilianum illud, Aen. IX. 642.

Diis genite, et geniture Deos. ——]

Tzetzes, Chil. VII. 186. [nn])

Ἀσσύριοι καὶ Πέρσαι [γὰρ] τοὺς βασιλεῖς θεοῦσιν,
Ὡς καὶ Αἰσχύλος δράματι Πέρσαις δεικνύει τοῦτο·
Ἄτοσσαν θέλων γὰρ εἰπεῖν σύγγονον βασιλέως,
Μητέρα βασιλέως τ' [τε] ὁμοίως εἶπεν οὕτω,
Θεοῦ Περσῶν εὐνάτειρα, θεοῦ τε μήτηρ ἔφυς.

Cleo apud Curt. VIII. [n]) *Persas quidem non pie solum, sed etiam prudenter reges suos inter Deos colere: maiestatem enim imperii salutis esse tutelam.*

v. 158. *ΕΙΓΙ ΜΗ ΔΑΙΜΩΝ ΠΑΛΑΙΟΣ ΝΥΝ ΜΕΘΕΣΤΗΚΕ ΣΤΡΑΤΩι.* *Nisi pristina felicitas migravit ab exercitu.* *Παλαιὸς δαίμων* hic et *μοῖρα— τὸ παλαιὸν* v. 102. eodem videntur pertinere, ut et Scholiastes exponit, sc. *εὐδαιμονία.*

Ibid. *ΜΕΘΕΣΤΗΚΕ.* Hesychius, *Μεθέστηκε· ἀφέστηκε, μετῆλθε*, hunc locum, ut videtur, respiciens, et duplicem interpretationem innuens, utroque modo satis commode intelligi potest.

v. 159. *ΧΡΥΣΕΟΣΤΟΛΜΟΥΣ ΔΟΜΟΥΣ.* Et supra, v. 3.

Καὶ τῶν ἀφνεῶν καὶ πολυχρύσων
Ἑδράνων φύλακες. ——

---

l) Plat. Alcib. I. p. 122. B.
m) Athen. I, p. 33. F.
n) Curt. VIII, 5, §. 11.
nn) Tzetz. Chil. VII, v. 558.

Dio Chrysost. Or. II. de Regno, p. 27. *Αὐλὴν τῶν Ἀσιαγενῶν βασιλέων* fuisse *πολυχρήματον* et *πολύχρυσον* ait. Quin etiam auream regis Persarum domum *χρυσοῦν βασιλέως οἶκον* praedicat Lucian. o) in lib. *Περὶ Οἴκου*, c. 6. cuius Arsacidas conditores facit: meminit et Philostr. de Imag. p) in Themist. tabula.

[v. 164. *ΟΛΒΟΝ ΟΝ ΔΑΡΕΙΟΣ ΗΡΕΝ.* Magnas opes Xerxi reliquit pater eius Darius: de Xerxe Daniel propheta, XI. 2. *Et quartus ditabitur opibus nimiis super omnes; et cum invaluerit divitiis suis, concitabit omnes adversus regnum Graeciae.* Adeo ut *Δαρείου πλοῦτος* in proverbium transiverit. Synesius, libro de Regno, *Πλούτου θημῶναι ὑπὲρ τὸν πάλαι Δάρειον: opum cumuli maiores, quam Darius ille vetus obtinuerit.*]

[Ibid. *ΟΥΚ ΑΝΕΥ ΘΕΩΝ ΤΙΝΟΣ.* Proverbialis locutio. Sic Euripid. in Bacchis, v. 762.

—— κἀπενώτισαν φυγῇ
Γυναῖκες ἄνδρας, οὐκ ἄνευ θεῶν τινος.

Pindarus q), Pyth. V. 102. *Οὐ θεῶν ἄτερ.* Et Horat. Od. III. 4. r)

Non sine Diis animosus infans.

Sic *Οὐκ ἀθεεί. οὐκ ἄνευ θεοῦ, ἢ οὐ χωρὶς θαύματος* Hesych.]

[v. 169. *ΟΜΜΑ ΓΑΡ ΔΟΜΩΝ.* Plautus Pseudolo, I. 2. 46.

Ubi isti sunt, quibus vos oculi estis, quibus vitae, quibus
Deliciae estis. ——

Porro ad Homericum illud, Odyss. *Ρ'*. 320.

Δμῶες δ' εὖτ' ἂν μηκέτ' ἐπικρατέωσιν ἄνακτες
Οὐκέτ' ἔπειτ' ἐθέλουσιν ἐναίσιμα ἐργάζεσθαι.

Vir cl. D. Iacobus Duportus, in Gnomolog. Homerica: „Hic est *ὀφθαλμοδουλεία* quam damnat doctor gentium. Sed nimirum ita plerumque fit." Qu. Cal. XII. s)

—— πολὺ λώϊον ἄνδρες
Ἔργῳ ἐποίχονται, ὁπότ' εἰσορόωσιν ἄνακτες.

Theocr. Idyll. XXV. t)

Ὡς που καὶ βασιλεῦσιν ἐείδεται ἐν φρεσὶν ἦσιν
Αὐτοῖς κηδομένοισι σαώτερος ἔμμεναι οἶκος.

Contra Plaut. u) Amphitr.

Ubi summus imperator non adest ad exercitum,
Citius quod non facto 'st usus fit, quam quod [non] facto st opus.

Aesch. Pers. v. 169.

---

o) Lucian. vol. III, p. 193.
p) II, 32. p. 856. Olear.
q) Pyth. V, 76. Bkh.
r) III, 4, 20.
s) Quint. XII, 342.
t) Theocr. XXV, 58.
u) Plaut. Amph. I, 3, 6.

Ὄμμα γὰρ δόμων νομίζω δεσπότου παρουσίαν.

Huc spectat notum illud Persae cuiusdam apophthegma: *οὐδὲν οὕτω πιαίνει τὸν ἵππον ὡς βασιλέως* (seu *δεσπότου*) *ὀφθαλμός*. Extat apud Aristot. Oeconom. I. et Plut. *Περὶ παίδων ἀγωγῆς* x). Quin et hodie etiam in lingua nostra vernacula in adagium cessit *oculus domini saginat equum*. Huc porro pertinet illa historia de equite quodam Romano, qui a Censoribus, Scipione Nasica et M. Popilio, interrogatus, cur ipse pinguis adeo et obesus equum haberet tam strigosum et macilentum, respondit: *quoniam ego me curo, equum Statius meus* (servus.). A. Gell. IV. 20." Hactenus vir doctissimus.]

[v. 174. *ΜΗΤ' ΕΠΟΣ ΜΗΤ' ΕΡΓΟΝ.* Proverbium. Sic *ἅμ' ἔπος ἅμ' ἔργον.*]

[Ibid. *ΑΝ.* Robortelli editio, *ὡς.*]

v. 176. *ΝΥΚΤΕΡΟΙΣ ΟΝΕΙΡΑΣΙ.* Scholiastes Aristophanis in Ran. v. 1060. *Περίφοβός ἐστιν ἡ μήτηρ Ξέρξου ἐξ ὀνείρου τινός.*

v. 178. *ΙΑΟΝΩΝ ΓΗΝ.* Et v. 1030. *Ἰαόνων λαὸς οὐ φυγαίχμας.* *Iaones* dicti Graeci a barbaris; nempe ut in sacris literis dictae insulae *Iavan.* Schol. Aristoph. in Acharn v. 104. *Ἰαοναῦ δὲ ἀντὶ τοῦ Ἀθῆναι, Ἴωνες γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι, ἀπὸ Ἴωνος τοῦ Ξούθου.* Hesych. *Ἴωνες* (lege *Ἰάονες*, ut postulat literarum ordo) *Ἀθηναῖοι, οἱ Ἴωνες, ἀπὸ Ἴωνος, καὶ οἱ ἄποικοι αὐτῶν. Ἔνιοι καὶ τοὺς Θρᾷκας, καὶ Ἀχαιοὺς, καὶ Βοιωτοὺς Ἕλληνας.*

v. 181. *ΕΔΟΞΑΤΗΝ ΜΟΙ ΔΥΟ ΓΥΝΑΙΚ'.* Ex hoc adumbratum videtur Europae somnium apud Moschum, Idyll. II. 8.

Ὠΐσατ' ἠπείρους δοιὰς περὶ εἷο μάχεσθαι,
Ἀσιάδ' ἀντιπέρην τε· φυὴν δ' ἔχον οἷα γυναῖκες.
Τῶν δ' ἡ μὲν ξείνης μορφὴν ἔχεν· ἡ δ' ἄρ' ἐῴκει
Ἐνδαπίῃ. ——]

v. 182. *ΗΣΚΗΜΕΝΗ.* Hesychius, *Ἀσκήσας· κοσμήσας, κατασκευάσας.*

v. 183. *ΔΩΡΙΚΟΙΣΙΝ.* Dores solebant, praecipue virgines, discinctae, et sine tunica quandoque incedere; unde proverbium *Dorice incedere* in eos, qui depositis vestibus magna ex parte nudi incedunt.]

[v. 187. *Η ΔΕ ΒΑΡΒΑΡΟΝ.* Ad Virgilianum illud, Aen. II. 504.

Barbarico postes auro. ——

Vir cl. Germanus Valens Guellius: „Auro barbarico Turnebus interpretatur ex illo Horatii, Epist. I. 2. y)

Graecia barbariae lento collisa duello.

---

x) Plutarch. d. educ. libr. p. 9. D. y) I, 2, 7.

iniret expeditionem, eum brevi humilem evasurum. Idem et Artabano visus est regali in solio dormienti, obiurgavitque illum, utpote qui Xerxem distineret, et quod fatale esset contingere dissuaderet. Hoc, quod a Persis ferri testis est Herodotus, VII. 12. respiciunt haec chori verba; ut et quae mox sequuntur, v. 102.

Θεόθεν γὰρ κατὰ μοῖρ' ἐ-
κράτησε τὸ παλαι-
όν, ἐπέσκηψε δὲ Πέρσαις
Πολέμους πυργοδαΐκτους
Διέπειν.

Sic etiam Artabanus apud Herodotum, VII. 18. Ἐπεὶ δὲ δαιμονίη τις γίνεται ὁρμὴ, καὶ Ἕλληνας, ὡς ἔοικεν, φθορή τις καταλαμβάνει θεήλατος. Et paulo post: Σὺ δὲ σήμανον μὲν Πέρσῃσι τὰ ἐκ θεοῦ πεμπόμενα. Porro de belli eventu dubitant senes nostri, nec immerito; quot enim praelia monitu simili, sed tamen infelici exitu, suscepta memorant veteres? Notissima est fabula Homerica Iliad. *B'*. 26. *Somnium* (ut a Macrobio refertur in Somn. Scip. I. 7.) *a Iove, ut dicitur, missum ad conserendum futuro die cum hostibus manum, sub aperta promissione victoriae spem regis animavit: ille, velut divinum secutus oraculum, commisso praelio, amissis suarum plurimis, vix aegreque in castra remeavit.* Verba, quibus promissa videbatur victoria, haec erant:

—— Διὸς δέ τοι ἄγγελός εἰμι,
Ὅς σευ ἄνευθεν ἐὼν μέγα κήδεται, ἠδ' ἐλεαίρει.
Θωρῆξαί σε κέλευσε καρηκομόωντας Ἀχαιοὺς
Πανσυδίῃ· νῦν γάρ κεν ἕλοις πόλιν εὐρυάγυιαν
Τρώων. ——

Ambiguitatem constituit Eustathius in voce νῦν, quod non σήμερον, sed κατὰ τὸ παρὸν δέκατον ἔτος interpretari debuit: Macrobius in voce πανσυδίῃ, *omnibus cum copiis*; quod factum non est, neque enim prodit Achilles. Haec est illa δολόμητις ἀπάτη θεοῦ, quam mortales evitare non posse chorus asserit; quae amica et blandiens inducit eos in laqueos inextricabiles: quam tamen, cum fallax videri nequit, δικαίαν alicubi appellat Aeschylus noster. Eustath. in Iliad. *B'*. I. c. ὅτι δέ ἐστιν οὐ μόνον κακὴ ἀπάτη, ἀλλὰ καὶ ἀγαθὴ, Αἰσχύλος δηλοῖ, εἰπὼν,

Ἀπάτης δικαίας οὐκ ἀποστατεῖ θεός.

[v. 97. *ΦΙΛΟΦΡΩΝ ΓΑΡ ΣΑΙΝΟΥΣΑ*. Infra, v. 744.

Ἀλλ' ὅταν σπεύδῃ τις, αὐτὸς χὠ θεὸς συνάπτεται.

Deus quos perdere vult dementat. Et v. 726.

—— γνώμης δέ πού τις δαιμόνων συνήψατο.]

[v. 99. *ΕΣ ΑΡΚΥΣΤΑΤΑ*. Proverbiale loquendi genus. Euripides in Hippolyt. v. 779.

— κρεμαστοῖς ἐν βρόχοις ἠρτημένη.

Et Iph. Taur. v. 77.

Ὦ Φοῖβε, ποῖ μ' αὖ τήνδ' ἐς ἄρκυν ἤγαγες
Χρήσας; —

Noster in Eumenid. v. 112.

Καὶ ταῦτα κούφως ἐκ μέσων ἀρκυστάτων
Ὤρουσεν, —

Hesych. Ἀρκύτατα· (Salm. Ἀρκύστατα) οἱ τόποι ἔνθα αἱ ἄρκυες πήγνυνται.]

v. 102. ΘΕΟΘΕΝ ΓΑΡ. Ita antistrophica reduximus. [Infra, v. 159.

Εἴτι μὴ δαίμων παλαιὸς νῦν μεθέστηκε στρατῷ.]

[v. 106. ΚΛΟΝΟΥΣ. Hesychius, Κλόνος, ταραχὴ πολέμου. Noster Agamemn. v. 411.

Λιποῦσα δ' ἀστοῖσιν ἀσπίστορας
Κλόνους λογχίμους τε καὶ
Ναυβάτας ὁπλισμούς.]

[v. 108. ΕΜΑΘΟΝ. Schol. pro μαθεῖν ἐποίησαν.]

v. 109. ΠΟΛΙΑΙΝΟΜΕΝΗΣ. Apollon. I. 545.

— μακραὶ δ' αἰὲν ἐλευκαίνοντο κέλευθοι.

Virgil. Georg. III. 237.

Fluctus ut in medio coepit cum albescere ponto.

[Ubi vide sis virum cl. Germ. Val. Guellium.]

v. 111. ΠΟΝΤΙΟΝ ΑΛΣΟΣ. Ut Cicero in Arateis r), v. 129.

— Neptunia prata secantes.

[v. 112. ΠΙΣΥΝΟΙ. Hesych. Πίσυνοι· πεποιθότες, πεπιστευκότες. Sept. Theb. v. 218. Πίσυνος θεοῖς.]

Ibid. ΠΕΙΣΜΑΣΙ. Πείσματα exponente Suida sunt τὰ ἀγκύρεια σχοινία, παρὰ τὸ πείθεσθαι δι' αὐτῶν τὴν ναῦν.

v. 114. ΜΕΛΑΓΧΙΤΩΝ. Sic Choeph. v. 9. Φάρεσιν μελαγχίμοις. Virg. Aeneid. IX. 719.

Immisitque fugam Teucris atrumque timorem.]

[v. 115. ΦΡΗΝ ΑΜΥΣΣΕΤΑΙ ΦΟΒΩι. Ex Homerico illo adumbratum monet interpres Graecus, Iliad. Α'. 243.

— σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις.

Ubi Scholiastes Homericus, ἀμύξεις· σπαράξεις, πληγήσῃ Noster infra v. 164.

Καί με καρδίαν ἀμύσσει φροντίς.

---

r) v. 373. Orell.

Cicero ad Attic. III. 48. *Lacerat me meus moeror.*]

v. 116. *ΟΑ.* Περσικὸν θρήνημα vocat Scholiastes: idem est sane quod Hebraeis הוי.

[v. 121. *ΟΑ ΤΟΥΤ' ΕΠΟΣ.* Eumen. v. 518.

Τοῦτ' ἔπος θροούμενος
Ἰὼ δίκα.]

[v. 123. *ΑΠΥΩΝ.* Schol. pro ἀπύσει, participium pro verbo.]

[v. 124. *ΒΥΣΣΙΝΟΙΣ ΕΝ ΠΕΠΛΟΙΣ.* Sept. Theb. v. 1047.

Κόλπῳ φέρουσα βυσσίνου πεπλώματος.]

Ibid. *ΠΕΣΗι ΛΑΚΙΣ.* Hesych. *Λαχίς· ῥαγὰς, ἐμβολή, ῥαφή, τραῦμα, σχίσμα.* Noster infra v. 837.

Κακῶν ὑπ' ἄλγους λακίδες ἀμφὶ σώματι
Στημοῤῥαγοῦσι ποικίλων ἐσθημάτων.]

Etiam apud Persicas mulieres in summo luctu vestes scindere moris erat: ita Diodorus Siculus, XVII. s) p. 580. post Darium victum, mulieres *τὰς ἐσθῆτας περιῤῥιπτούσας, μετ' ὀδυρμῶν, ἐκ τῶν σκηνῶν* excessisse tradit: Curtius, III. t) *Ingens circa eam nobilium foeminarum turba constiterat, laceratis crinibus, abscissaque veste, pristini decoris immemores,* etc. Confirmatur Ctesiae verbis quae ab Hesychio proferuntur: *Σάραπις,* inquit Hesychius u), *Περσικὸς χιτὼν, μεσόλευκος, ὡς Κτησίας, Καὶ διαῤῥηξαμένη τὸν σάραπιν, καὶ τὰς τρίχας καθειμένη ἐτίλετό* x) *τε καὶ βοὴν ἐποίει. Καλεῖται δὲ καὶ ὁ Πλάτων οὕτως.* Corrigenda obiter haec postrema, et pro *Πλάτων* legendum *Πλούτων.* Vide Euseb. Praepar. Evangel. IV. 12. Porro abscissis vestimentis lugubria induebant mulieres Persicae. Curtius, y) X. 5. *Ad Darii quoque matrem celeriter perlata est; abscissa ergo veste, qua induta erat, lugubrem sumpsit.* Ita et Diodorus Siculus mulierem Persicam *πένθιμον ἐσθῆτα* sumpsisse narrat lib. XI. z) p. 271.

v. 128. *ΣΜΗΝΟΣ ΩΣ ΕΚΛΕΛΟΙΠΕ ΜΕΛΙΣΣΩΝ.* Pulcherrima haec similitudo de apibus regem comitantibus ex Homero deprompta est Iliad. *Β'.* 85.

—— πείθοντό τε ποιμένι λαῶν
Σκηπτοῦχοι βασιλῆες· ἐπεσσεύοντο δὲ λαοί·
Ἠΰτε ἔθνεα εἶσι μελισσάων ἀδινάων
Πέτρης ἐκ γλαφυρῆς αἰεὶ νέον ἐρχομενάων,
Βοτρυδὸν δὲ πέτονται ἐπ' ἄνθεσιν εἰαρινοῖσιν·
Αἱ μέν τ' ἔνθα ἅλις πεποτήαται, αἱ δέ τε ἔνθα.

---

s) cap. 36.
t) III, 11, §. 26.
u) II, p. 1152.
x) ἐτίλλετο. cf. Pitisc. ad Curt. l. c.
y) X, 5, §. 19.
z) XI, c. 57.

Xenoph. Institut. Cyr. V. a) p. 118. Ἣν δέ που ἐξίῃ (apum rex) οὐδεμία αὐτοῦ ἀπολείπεται, οὕτω δεινός τις ἔρως αὐταῖς τοῦ ἄρχεσθαι ἐγγίγνεται. Virgil. Georg. IV. 215.

—— illum admirantur, et omnes
Circumstant fremitu denso, stipantque frequentes.

[Apostolius in proverbio, Εἰς μελίττας ἐκώμασας, Ἐὰν δὲ, inquit, ᾖ λώϊον ταῖς μελίτταις μεταστῆναι, τηνικαῦτα καὶ ὁ ἄρχων ἀπαλλάττεται· καὶ ἐὰν μὲν ἔτι νέος ᾖ, ἡγεῖται, αἱ δὲ λοιπαὶ ἄγονται· ἐὰν δὲ πρεσβύτερος, φοράδην ἔρχεται κομιζουσῶν αὐτὸν μελιττῶν ἄλλων.]

[v. 129. ΣΥΝ ΟΡΧΑΜΩι. Hesychius, Ὄρχαμος· βασιλεὺς, ἡγεμών. Idem, Ἐσσήν· βασιλεὺς ἡγεμών. Etymologici b) auctor, Ἐσσήν· ὁ βασιλεὺς ὡς παρὰ Καλλιμάχῳ.

Οὔ σε θεῶν ἐσσῆνα πάλιν (l. πάλοι) θέσαν. ——

Extat in Hymno Iovis, v. 66. Atqui τὸ ἐσσὴν proprie de rege apum dici monet Scholiastes Callimachi, Ἐσσὴν, inquit, κυρίως ὁ βασιλεὺς τῶν μελισσῶν. Gallice *un essein*, quanquam aliud significat, nempe favum, inde videtur ortum.]

[v. 132. ΠΡΩΝΑ. Hesychius, Πρώονες· οἱ ἐκνενευκότες τόποι εἰς ὄρη. Etymolog. c) Πρῶνες, οἱ ὑψηλοὶ τόποι· παρὰ τὴν πρόθεσιν καὶ τὴν ἰὼν μετοχὴν γίνεται πρoϊὼν καὶ πρωὼν· καὶ κατὰ συναίρεσιν, πρών. Κλίνεται πρωνός.]

[v. 133. ΛΕΚΤΡΑ Δ' ΑΝΔΡΩΝ ΠΟΘΩι ΠΙΜΠΛΑΝΤΑΙ ΔΑΚΡΥΜΑΣΙ. Eurip. Alcest. v. 181.

—— πᾶν δὲ δέμνιον
Ὀφθαλμοτέγκτῳ δεύεται πλημμυρίδι.]

[v. 139. ΜΟΝΟΖΥΞ. Onomastic. *Iugale vinculum*. Συζυγία, id est, copula matrimonii, in quo maritus et uxor velut unum iugum trahunt. Inde συζυγεῖς, *coniuges*, 3 Macchab. IV. 8. Νεοζυγὲς, *novae nuptae*, Apollon. Rhod. Argonaut. IV. 1191. Hesych. Ὁμόζυγος· γαμετή. Idem, Ἀποζύγων· μοναζόντων. Suidas, Ἄζυξ, ὁ μὴ συνεζευγμένος γάμῳ, *nondum coniugio astrictus*.]

[v. 140. ΑΛΛ' ΑΓΕ. Virg. Georg. II. 35.

Quare agite. ——

Ubi vir doctissimus Germanus Valens Guellius: „Ut Graeci ἄγετε. Notandum tamen *age* exhortationis vocem etiam Latinos ad plures usurpare, ut ἄγε Graecos. Hom. d)

Ἀλλ' ἄγε μοι δότε νῆα. ——

Et Odyss. e) Θ'.

---

a) V, 1, §. 24.; sed paullum discrepant Xenophontis verba.
b) Etym. M. p. 383, 27.
c) Etym. M. p. 692, 37.
d) Od. II, 212.
e) VIII, 250.

Ἀλλ' ἄγε Φαιήκων βητάρμονες. —

Admonet quoque Eustathius[f]) *agite* pro *age* etiam poni. Etymolog. [g]) Ἀλλ' ἄγετε. Τὸ ἄγετε ῥῆμά ἐστιν ἢ ἐπίῤῥημα; καὶ λέγομεν ἐπίῤῥημα.]

[v. 143. *ΧΡΕΙΑ ΔΕ ΠΡΟΣΗΚΕΙ.* Schol. δέ pro γάρ, quod et supra monuit ad Sept. Theb. v. 297.]

[v. 146. *ΓΕΝΟΣ ΑΜΕΤΕΡΟΝ, κ. τ. λ.* Duo tantum sunt versus, ut in Turnebi editione,

Γένος ἁμέτερον· πότερον τόξου
Ῥῦμα τὸ νικῶν, ἢ δορυκράνου
Λόγχης, κ. τ. λ.].

v. 147. *ΤΟΞΟΥ ΡΥΜΑ.* Schol. Ἡ ὁρμὴ τοῦ τόξου. Hesych. Ῥυμή· ὁρμή. Iul. Pollux, Onomast. I. 10. Ἐρεῖς δὲ ἐκ τόξου ῥίματος ἦν ἡ μάχη. Interpres: *dices quoque arcuum iactu pugnabatur.* Forsan vero legendum ἐκ τόξου ῥύματος.]

[v. 150. *ΘΕΩΝ ΙΣΟΝ ΟΦΘΑΛΜΟΙΣ ΦΩΣ.* Non minus nobis venerabilis quam sol et alia lumina. Plin. [Hist. nat.] II. 5. *Inde tot stellarum collucentium illos oculos.* Vel potius ἰσόθεον, quippe τὸ ὀφθαλμοῖς παρέλκειν videtur. Quod et alibi monitum]

v. 152. *ΒΑΣΙΛΕΙΑ Δ' ΕΜΗ, ΠΡΟΣΠΙΤΝΩ.* Moris erat apud Persas ut regem adeuntes proni adorarent, priusquam in congressum colloquiumve venirent. Tithraustes apud Aelianum, Var. Hist. I. 21. Νόμος ἐστὶν ἐπιχώριος Πέρσαις τὸν εἰς ὀφθαλμοὺς ἐλθόντα τοῦ βασιλέως, μὴ πρότερον λόγου μεταλαγχάνειν, πρὶν ἢ προσκυνῆσαι αὐτόν. Euripides in Oreste, v. 1509.

Προσκυνῶ σ', ἄναξ, νόμοισι βαρβάροισι προσπεσών.

Q. Curtius, [h]) VIII. 5. *Itaque more Persarum Macedonas venerabundos ipsum salutare, prosternentes humi corpora.* Valerius Max. [i]) VII. 3. de sex Persis, qui regnum Dario, equi hinnitu victi, addixerunt: *Auditoque eo sex reliqui summae potestatis candidati, continuo equis delapsi, ut est mos Persarum, humi prostratis corporibus Darium regem salutaverunt.* Huius vero legis rationem reddit Artabanus Persa, apud Plutarch. [k]) in Themistocle, p. 125. Ἡμῖν, inquit, πολλῶν νόμων καὶ καλῶν ὄντων κάλλιστος οὗτός ἐστι [τό τε] τιμᾶν βασιλέα, καὶ προσκυνεῖν εἰκόνα Θεοῦ τοῦ [τὰ] πάντα σώζοντος· regi divinum cultum impendebant, tanquam imagini cuncta conservantis Dei.

[v. 153. *ΠΡΟΣΦΘΟΓΓΟΙΣ.* Hesychius, Προσφθέγγεται· ἀσπάζεται. Schol. Πρέπει χαιρετίσαι αὐτήν.]

---

f) Eust. ad Od. p. 1896, 4. 1604, 48.

g) Etym. M. p. 66, 44.

h) VIII, 5, §. 6.

i) VII, 3. ext. §. 2.

k) Plut. Them. c. XXVII.

v. 155. *ΧΟ. Ω ΒΑΘΥΖΩΝΩΝ.* Cum continuetur oratio, delendum videtur personae nomen, *Χορός*. Mulieres Persicas Scholiastes *βαθυζώνους* appellatas tradit, *διὰ τὸ κροσσωτὰς ζώνας ἔχειν*, id est, zonas fimbriis seu villis praetextas; Hesychius namque *κροσσούς* esse dicit *τὰ κάτω τῶν ἱματίων τὰ ῥαμματώδη*, et alias: *κροσσοὺς, τὰ κατώτατα τῶν ἱματίων.* Plato [l]) in Alcibiade, p. 123. magnae fertilisque regionis meminit, quam incolae *zonam reginae* nuncuparunt: et Athenaeus, [m]) I. 25. de Antylla urbe verba faciens, *ἧς*, inquit, *τοὺς φόρους οἱ τότε βασιλεῖς Αἰγύπτιοί τε καὶ Πέρσαι ταῖς γυναιξὶν ἐδίδοσαν εἰς ζώνας.* Quippe Persarum reges uxoribus regiones certas attribuebant, ex quarum reditu mundum sibi pararent, teste Cic. in Verr. III. 33. *Haec civitas*, inquit, *mulieri redimiculum praebeat, haec in collum, haec in crines.* Istae vero regiones ad ornatum reginae suppeditandum destinatae, ab unaquaque mundi muliebris specie appellationem sortitae erant. [Hesych. *Βαθύζωνοι· εἰς βάθος ζωννύμενοι τοὺς χυτοὺς* (id est, laxos) *χιτῶνας.* Idem, *βαθυζώνους· ἐν βάθει ζωννυμένας.*]

v. 157. *ΘΕΟΥ ΜΕΝ ΕΥΝΑΤΕΙΡΑ.* [Tale est, monente Guellio, Virgilianum illud, Aen. IX. 642.

Diis genite, et geniture Deos. ——]

Tzetzes, Chil. VII. 186. [nn])

Ἀσσύριοι καὶ Πέρσαι [γὰρ] τοὺς βασιλεῖς θεοῦσιν,
Ὡς καὶ Αἰσχύλος δράματι Πέρσαις δεικνύει τοῦτο·
Ἄτοσσαν θέλων γὰρ εἰπεῖν σύγγονον βασιλέως,
Μητέρα βασιλέως τ' [τε] ὁμοίως εἶπεν οὕτω,
Θεοῦ Περσῶν εὐνάτειρα, θεοῦ τε μήτηρ ἔφυς.

Cleo apud Curt. VIII. [n]) *Persas quidem non pie solum, sed etiam prudenter reges suos inter Deos colere: maiestatem enim imperii salutis esse tutelam.*

v. 158. *ΕΙΤΙ ΜΗ ΔΑΙΜΩΝ ΠΑΛΑΙΟΣ ΝΥΝ ΜΕΘΕΣΤΗΚΕ ΣΤΡΑΤΩι.* *Nisi pristina felicitas migravit ab exercitu.* *Παλαιὸς δαίμων* hic et *μοῖρα— τὸ παλαιὸν* v. 102. eodem videntur pertinere, ut et Scholiastes exponit, sc. *εὐδαιμονία.*

Ibid. *ΜΕΘΕΣΤΗΚΕ.* Hesychius, *Μεθέστηκε· ἀφέστηκε, μετῆλθε*, hunc locum, ut videtur, respiciens, et duplicem interpretationem innuens, utroque modo satis commode intelligi potest.

v. 159. *ΧΡΥΣΕΟΣΤΟΛΜΟΥΣ ΔΟΜΟΥΣ.* Et supra, v. 3.

Καὶ τῶν ἀφνεῶν καὶ πολυχρύσων
Ἑδράνων φύλακες. ——

---

l) Plat. Alcib. I. p. 122. B.
m) Athen. I, p. 33. F.
n) Curt. VIII, 5, §. 11.
nn) Tzetz. Chil. VII, v. 358.

Dio Chrysost. Or. II. de Regno, p. 27. *Αὐλὴν τῶν Ἀσιαγενῶν βασιλέων* fuisse *πολυχρήματον* et *πολύχρυσον* ait. Quin etiam auream regis Persarum domum *χρυσοῦν βασιλέως οἶκον* praedicat Lucian. o) in lib. *Περὶ Οἴκου*, c. 6. cuius Arsacidas conditores facit: meminit et Philostr. de Imag. p) in Themist. tabula.

[v. 164. *ΟΛΒΟΝ ΟΝ ΔΑΡΕΙΟΣ ΗΡΕΝ*. Magnas opes Xerxi reliquit pater eius Darius: de Xerxe Daniel propheta, XI. 2. *Et quartus ditabitur opibus nimiis super omnes; et cum invaluerit divitiis suis, concitabit omnes adversus regnum Graeciae.* Adeo ut *Δαρείου πλοῦτος* in proverbium transiverit. Synesius, libro de Regno, *Πλούτου θημῶναι ὑπὲρ τὸν πάλαι Δάρειον: opum cumuli maiores, quam Darius ille vetus obtinuerit.*]

[Ibid. *ΟΥΚ ΑΝΕΥ ΘΕΩΝ ΤΙΝΟΣ*. Proverbialis locutio. Sic Euripid. in Bacchis, v. 762.

—— *κἀπενώτισαν φυγῇ*
Γυναῖκες ἄνδρας, οὐκ ἄνευ θεῶν τινος.

Pindarus q), Pyth. V. 102. *Οὐ θεῶν ἄτερ*. Et Horat. Od. III. 4. r)

Non sine Diis animosus infans.

Sic *Οὐκ ἀθεεί. οὐκ ἄνευ θεοῦ, ἢ οὐ χωρὶς θαύματος* Hesych.]

[v. 169. *ΟΜΜΑ ΓΑΡ ΔΟΜΩΝ*. Plautus Pseudolo, I. 2. 46.

Ubi isti sunt, quibus vos oculi estis, quibus vitae, quibus Deliciae estis. ——

Porro ad Homericum illud, Odyss. *Ρ'*. 320.

Δμῶες δ' εὖτ' ἂν μηκέτ' ἐπικρατέωσιν ἄνακτες
Οὐκέτ' ἔπειτ' ἐθέλουσιν ἐναίσιμα ἐργάζεσθαι.

Vir cl. D. Iacobus Duportus, in Gnomolog. Homerica: „Hic est *ὀφθαλμοδουλεία* quam damnat doctor gentium. Sed nimirum ita plerumque fit." Qu. Cal. XII. s)

—— *πολὺ λώϊον ἄνδρες*
Ἔργῳ ἐποίχονται, ὁπότ' εἰσορόωσιν ἄνακτες.

Theocr. Idyll. XXV. t)

Ὡς που καὶ βασιλεῦσιν ἐείδεται ἐν φρεσὶν ᾗσιν
Αὐτοῖς κηδομένοισι σαώτερος ἔμμεναι οἶκος.

Contra Plaut. u) Amphitr.

Ubi summus imperator non adest ad exercitum,
Citius quod non facta 'st usus fit, quam quod [non] facto st opus.

Aesch. Pers. v. 169.

---

o) Lucian. vol. III, p. 193.
p) II, 82. p. 856. Olear.
q) Pyth. V, 76. Bkh.
r) III, 4, 20.
s) Quint. XII, 342.
t) Theocr. XXV, 58.
u) Plaut. Amph. I, 3, 6.

"Ομμα γὰρ δόμων νομίζω δεσπότου παρουσίαν.

Huc spectat notum illud Persae cuiusdam apophthegma: οὐδὲν οὕτω πιαίνει τὸν ἵππον ὡς βασιλέως (seu δεσπότου) ὀφθαλμός. Extat apud Aristot. Oeconom. I. et Plut. Περὶ παίδων ἀγωγῆς x). Quin et hodie etiam in lingua nostra vernacula in adagium cessit *oculus domini saginat equum*. Huc porro pertinet illa historia de equite quodam Romano, qui a Censoribus, Scipione Nasica et M. Popilio, interrogatus, cur ipse pinguis adeo et obesus equum haberet tam strigosum et macilentum, respondit: *quoniam ego me curo, equum Statius meus* (servus.). A. Gell. IV. 20." Hactenus vir doctissimus.]

[v. 174. *ΜΗΤ' ΕΠΟΣ ΜΗΤ' ΕΡΓΟΝ.* Proverbium. Sic ἅμ' ἔπος ἅμ' ἔργον.]

[Ibid. *ΑΝ.* Robortelli editio, ὡς.]

v. 176. *ΝΥΚΤΕΡΟΙΣ ΟΝΕΙΡΑΣΙ.* Scholiastes Aristophanis in Ran. v. 1060. Περίφοβός ἐστιν ἡ μήτηρ Ξέρξου ἐξ ὀνείρου τινός.

v. 178. *ΙΑΟΝΩΝ ΓΗΝ.* Et v. 1030. Ἰαόνων λαὸς οὐ φυγαίχμας. *Iaones* dicti Graeci a barbaris; nempe ut in sacris literis dictae insulae *Iavan*. Schol. Aristoph. in Acharn v. 104. Ἰαοναῦ δὲ ἀντὶ τοῦ Ἀθῆναι, Ἴωνες γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι, ἀπὸ Ἴωνος τοῦ Ξούθου. Hesych. Ἴωνες (lege Ἰάονες, ut postulat literarum ordo) Ἀθηναῖοι, οἱ Ἴωνες, ἀπὸ Ἴωνος, καὶ οἱ ἄποικοι αὐτῶν. Ἔνιοι καὶ τοὺς Θρᾷκας, καὶ Ἀχαιοὺς, καὶ Βοιωτοὺς Ἕλληνας.

v. 181. *ΕΔΟΞΑΤΗΝ ΜΟΙ ΔΥΟ ΓΥΝΑΙΚ'.* Ex hoc adumbratum videtur Europae somnium apud Moschum, Idyll. II. 8.

Ὠΐσατ' ἠπείρους δοιὰς περὶ εἷο μάχεσθαι,
Ἀσιάδ' ἀντιπέρην τε· φυὴν δ' ἔχον οἷα γυναῖκες.
Τῶν δ' ἡ μὲν ξείνης μορφὴν ἔχεν· ἡ δ' ἄρ' ἐῴκει
Ἐνδαπίῃ. ——]

v. 182. *ΗΣΚΗΜΕΝΗ.* Hesychius, Ἀσκήσας· κοσμήσας, κατασκευάσας.

v. 183. *ΔΩΡΙΚΟΙΣΙΝ.* Dores solebant, praecipue virgines, discinctae, et sine tunica quandoque incedere; unde proverbium *Dorice incedere* in eos, qui depositis vestibus magna ex parte nudi incedunt.]

[v. 187. *Η ΔΕ ΒΑΡΒΑΡΟΝ.* Ad Virgilianum illud, Aen. II. 504.

Barbarico postes auro. ——

Vir cl. Germanus Valens Guellius: „Auro barbarico Turnebus interpretatur ex illo Horatii, Epist. I. 2. y)

Graecia barbariae lento collisa duello.

x) Plutarch. d. educ. libr. p. 9. D.

y) I, 2, 7.

Et alio eiusdem [z]), Od. V. 9.

> Sonante mistum tibiis carmen lyra
> Hac Dorium, illis barbarum.

Cuius sententiam adiuvat et Eustathii [a]) suffragium, qui *Βρίγας καὶ Φρύγας* antiquis *βαρβάρους* dictos docet. Sed mirum videtur aliquibus quomodo convenire personae Aeneae possit, ut patrium aurum barbarum dixerit, non attendentibus in Eurip. Iphig. Thoantem de sua quoque gente haec pronuntiasse ad Iphigeniam, v. 1170.

> Ἀλλ' ᾗ τιν' ἔχανον βαρβάρων ἀκτῆς ἔπι.

Et Hectorem ipsum ad Rhesum apud Eurip. in Rhes. v. 404.

> Σὺ δ' ἐγγενὴς ὢν βάρβαρός τε βαρβάρους
> Ἕλλησιν ἡμᾶς προὔπιες τὸ σὸν μέρος.

Poeta quoque, Aeneid. XI. 768.

> Forte sacer Cybelae Chloreus olimque sacerdos
> Insignis longe Phrygiis fulgebat in armis,
> Pictus acu chamydem (al. tunicas) et barbara tegmina crurum.

Scilicet postquam eum Maro Phrygia armatura ornavit: ut et Euripides in Oreste inducit servum Phrygem ad pedes Orestae provolutum, mortem his verbis deprecantem, v. 1509.

> Προσκυνῶ σ' ἄναξ νόμοισι βαρβάροισι προσπεσών —

Phrygiam respicientem: quamvis idem quoque inducat Medeam Colchidem *barbaram* nominantem, in Medea, v. 256.

> —— ὑβρίζομαι
> Πρὸς ἀνδρὸς ἐκ γῆς βαρβάρου λελῃσμένη.

Nec item illud, Aeneid. VIII. 684.

> Hinc ope barbarica variisque Antonius armis —

Phrygiis convenire videatur, cum et Troianas matres a barbaris Euripides quoque distinxerit sub Hecubae persona, v. 477.

> Οὓς Τρῳὰς οὐδ' Ἑλληνὶς, οὐδὲ βάρβαρος
> Γυνὴ τεκοῦσα κομπάσειεν ἄν ποτε.

Certe Attici peregrinum omne *καὶ οὐχ Ἑλληνικὸν βάρβαρον* appellabant. Desierat etiam apud barbaros ipsa vox *βάρβαρος* invidiosa haberi: nimirum in Persis Aeschyli [b]) passim Persae Persarumque regina de sua regione loquentes *βαρβάρους*, et *βάρβαρον στρατὸν* et *βαρβάρους νῆας* usurpant. Graecos autem ea barbariae nota et discrimine caeteras a se gentes seiunxisse, vel ex illo Platonis [c]) in Politico constare potest.

---

z) Epod. IX, 5. a) Eustath. ad Od. I, p. 1395, 50.
b) Aesch. Pers. 187. 256. 337. 391. 423. 434. 475. 800. 846.
c) Plat. Politic. p. 262. D.

Οἷον εἴ τις τ' ἀνθρώπινον ἐπιχειρήσας δίχα διελέσθαι γένος, διαιρεῖ [*διαιροῖ*] *καθάπερ οἱ πολλοὶ τῶν ἐνθάδε διανέμουσι, τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ὡς ἓν ἀπὸ πάντων ἀφαιροῦντες χωρὶς, σύμπασι δὲ τοῖς ἄλλοις γένεσιν ἀπείροις οὖσι καὶ ἀμίκτοις καὶ ἀσυμφώνοις πρὸς ἄλληλα βάρβαρον μιᾷ κλήσει προσειπόντες αὐτὸ, διὰ ταύτην τὴν μίαν κλῆσιν καὶ γένος ἓν αὐτὸ εἶναι προσδοκῶσι."* Haec ille.]

[v. 191. *ΛΕΠΑΔΝ' ΕΠ' ΑΥΧΕΝΩΝ ΤΙΘΗΣΙ.* Hesych. *Λέπαδνα· ἱμάντες πλατεῖς, οἷς ἀναδέονται οἱ τράχηλοι τῶν ἵππων πρὸς τὸν ζυγόν.*]

[v. 192. *ΕΠΥΡΓΟΥΤΟ.* Hesychius, *Πυργοῦται· ὑψοῦται.* Scholiastes, *ἐκοσμεῖτο καὶ ἤρετο*, iuxta illud Iuvenalis, Sat. VI. 502.

Aedificat caput. ——

v. 194. *ΚΑΙ ΧΕΡΟΙΝ ΕΝ ΤΗι ΔΙΦΡΟΝ*, *manuumque vi currum dilacerabat et diripiebat.* Schol. *καὶ διὰ τῶν χειρῶν ἐν τῇ τοῦ δίφρου βίᾳ.* Mira constructio, ut in *δίφρον* intelligatur genitivus, etc. nec facile persuaserit sermonis sive Graeci sive Latini gnaris. Planissima et certissima constructio, *ἐν τῇ χεροῖν βίᾳ.* Quod apud Aristotelem, Polybium et alios d) proverbialiter de summa vi, *ἐν χειρῶν νόμῳ*, apud Euripidem dd) *ἐν χειρῶν δίκῃ.* Quae pridem doctis observata apud Dionys. Halicarnasseum reperio; et *χειρὸς νόμῳ διασπαραττόμενος*, quod et Aeschyli quoque verbum est. Ita etiam distinguit MS. Oxon.

—— *καὶ χεροῖν. ἐν τῇ, δίφρον.*
Διασπαράττει καὶ συναρπάζει, βίᾳ.

Potest legere, cui hoc non arridet: *ἔντη δίφρου*, *altera vero ferociebat, et manibus currum dilacerabat.*

[Ibid. *ΔΙΦΡΟΥ.* Etymolog. e) *Δίφρος, κυρίως τὸ ἅρμα, ὡς τὸ, Δίφρος δὲ χρυσέοις καὶ ἀργυρέοισιν ἱμᾶσι δέδεται. Ἐτυμολογεῖται δὲ παρὰ τὸ δύο φέρειν, τὸν μαχόμενον καὶ τὸν ἡνίοχον, ὡς τὸ, Ἂν δ' ἔβαν ἐν δίφροισι παραιβάται ἡνίοχοί τε.*]

[v. 195. *ΔΙΑΣΠΑΡΑΤΤΕΙ.* Hesych. *Διεσπάρησαν· διεσκορπίσθησαν.*]

[v. 199. *ΞΕΡΞΗΣ, ΠΕΠΛΟΥΣ ΡΗΓΝΥΣΙΝ.* In luctu vestes lacerare mos erat apud Persas tum viris tum mulieribus communis. De mulieribus iamdiu monitum est, ad v. 124. De viris exempla saepius occurrunt. Herodot. III. 66. *Πέρσαι δ' ὡς τὸν βασιλέα εἶδον ἀνακλαύσαντα, πάντες τά τε ἐσθῆτος ἐχόμενα εἶχον, ταῦτα κατήρεικόν τε καὶ οἰμωγῇ ἀφθόνῳ διεχρέωντο.* Curtius f), V. 12. *Post hanc vocem spadonis gemitu non modo tabernaculum, sed etiam castra complevit. Irrupere deinde alii, laceratisque vestibus lugubri et barbaro ululatu regem deplorare coeperunt.*

---

d) vid. H. Steph. Thes. vol. IV, p. 418. D. dd) Bacch. 737.
e) Etym. M. 279, 30. f) Curt. V, 12, §. 12.

ficarunt Persae. [Hesych. Ἐσχάρα· βωμὸς ἰσόπεδος οὐκ ἐκ λίθου ὑφυψούμενος. Pollux[kk]) Onomast. l. 5. Ἐσχάρα δ' ἰδικῶς δοκεῖ μὲν ὧδε ὀνομάσθαι ἐφ' ἧς τοῖς ἥρωσιν ἀποθύομεν· ἔνιοι δὲ τῶν ποιητῶν, καὶ τὸν τῶν θεῶν βωμὸν οὕτω κεκλήκασιν, ut Aeschylus in hoc loco. Etymolog. [l]) Ἐσχάρα.... δηλοῖ δὲ ἡ λέξις.... καὶ τὸν βωμὸν ὡς παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Ἡρακλεῖ. Καὶ τὴν κυρίως λεγομένην ἐσχάραν φασὶ καλεῖσθαι ἑστίαν, τὴν μὴ ἔχουσαν ὕψος, ἀλλ' ἐπὶ γῆς ἱδρυμένην, ἢ κοίλην· παρὰ τὸ καὶ τοὺς ἰατροὺς τὰ ἐν τῷ σώματι κοῖλα ἕλκη ἐσχάρας καλεῖν· ῥητορική.]

[v. 206. ΦΟΒΩι Δ' ΑΦΘΟΓΓΟΣ ΕΣΤΑΘΗΝ. Callim. Hymn. [in Lav. Pall.] v. 83.

Ἐστάθη δ' ἄφθογγος· ἐκόλλασαν γὰρ ἀνίαι
Γούνατα, καὶ φωνὰν ἔσχεν ἀμηχανία.

Valer. Flacc. Argonaut. V. 374.

—— attonito quamvis pavor ore silentem
Exanimat. ——]

[v. 207. ΚΙΡΚΟΝ. Gloss. Graeco-lat. Κίρκος, falco: Latino-graec. Circum: ἱέρακα, ut et Scholiastes noster.]

[v. 208. ΕΦΟΡΜΑΙΝΟΝΤΑ. Scholiastes σφαδάζοντα. Mira haec interpretatio τοῦ ἐφορμαίνοντα: quin potius addi videtur, ac si esset verbum poetae.

v. 209. ΤΙΛΛΟΝΘ'. Monet vir doctissimus Iosephus Scaliger in Varronem De Ling. Lat. p. 163. aves quae se vellendo malum auspicium faciebant Volsgras dici: quas intellexit et Statius, Theb. III. 513.

—— simul ora recurvo
Ungue secant rabidae, planctumque imitantibus alis
Exagitant Zephyros, et plumea pectora caedunt.

[Ibid. ΠΤΗΞΑΣ ΔΕΜΑΣ ΠΑΡΕΙΧΕ. Πτήσσειν de avibus dici monet Scholiastes Aristophanis, qui et φοβεῖσθαι reddit ad illud comici in Vesp. v. 1481.

Πτήσσει Φρύνιχος ὥς τις ἀλέκτωρ.

Adagium integrum exhibet Aelianus, Var. Hist. [mm]) XIII. 14. Ἀριθμὸν σφηκῶν πτήσσει Φρύνιχος ὥς τις ἀλεκτρυών. Quod in eos convenire ait, qui damnum patiuntur: παροιμία ἐπὶ τῶν κακῶς τι πασχόντων. Quippe Phrynichum tragicum cum Μιλήτου ἅλωσιν ageret, Athenienses δεδοικότα καὶ ὑποπτήσσοντα eiecerunt. Incertus apud Plutarch. in Alcibiade, p. 193. [m])

Ἔπτηξ' ἀλέκτωρ δοῦλον ὣς κλίνας πτέρον.

Hesych. Πτῆξαι· δειλιάσαι.]

v. 210. ΤΑΥΤ' ΕΜΟΙΓΕ ΔΕΙΜΑΤ' ΕΣΤ' ΙΔΕΙΝ, ΥΜΙΝ Δ' ΑΚΟΥΕΙΝ. Mallem, δείμά τ' ἔστ' ἰδεῖν, et mihi terribile visu, et vobis auditu.

kk) Poll. I, §. 8. l) Etym. M. 364, 10. m) Plut. Alc. cap. 4. mm) XIII, 17.

v. 213. ΘΥΧ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΟΛΕΙ. Ita Prometheo Vincto, v. 324. dicitur Iupiter μόναρχος οὐδ' ὑπεύθυνος, cum praeter eum nemo sit liber, v. 50.

Ἐλεύθερος γὰρ οὔτις ἐστὶ πλὴν Διός.

Pari iure Atossa Persarum regem οὐχ ὑπεύθυνον πόλει dixit, et Plutarchus imperium ejus ἀνυπεύθυνον, De Trib. Gen. Reipubl. p. 826. Πέρσαι μὲν, ait, αὐτοκρατῆ βασιλείαν καὶ ἀνυπεύθυνον ἀπεκληρώσαντο. Rationem reddit Euripides in Helena, v. 283.

Τὰ βαρβάρων γὰρ δοῦλα πάντα πλὴν ἑνός.

Idem video iamdiu observatum doctissimo Brissonio de Regno Pers. „Usque adeo libere," inquit, „Persarum reges imperabant, ut omnes, qui eorum ditioni parebant, quemadmodum Plutarchus πρὸς ἀπαίδ. n) testis est, pro servis et mancipiis haberent, sola uxore excepta. Nec aliter ab illis subditi, cuiuscunque conditionis, ordinis, gradusque essent, appellabantur. Secundum hunc receptum in illa gente loquendi morem Artemisia apud Herodot. o) VIII. Xerxem ita affatur: Σοὶ δὲ ἐόντι ἀρίστῳ ἀνδρῶν πάντων κακοὶ δοῦλοί εἰσιν. Hinc barbaros, Dario subditos, Δαρείου δούλους, Polemon, in orat. funebri Callisthenis, vocat. Inde Aristagoram Milesium *servum* vocat Darius p) in sua oratione ad Persas, quam Herodotus, VII. refert: et Pelopem Phrygem maiorum suorum servum appellat Xerxes, apud eundem Herodot. p) eod. lib. Ibidemque Xerxes Pythium Lydum increpans, qui vacationem militiae uni ex liberis suis concedi postularat, ἐὼν, ait, ἐμὸς δοῦλος, τὸν χρῆν πανοικίῃ αὐτῇ γυναικὶ συνέπεσθαι. Gobrias sese Cyro dedens, IV. q) Παιδ. δίδωμι, ait, σοὶ ἐμαυτὸν δοῦλον καὶ σύμμαχον. Haec erat illa servities quam imponere Graeciae aggressus est Xerxes, v. 50.

Ζυγὸν ἀμφιβαλεῖν δούλειον Ἑλλάδι·

a qua etiam se immunes esse gloriabantur ipsi Graeci, v. 242.

Οὔ τινος δοῦλοι κέκληνται φωτὸς, οὐδ' ὑπήκοοι.

et pro qua evitanda adeo strenue pugnarunt, v. 402.

——— ὦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε,
Ἐλευθεροῦτε πατρίδ', ἐλευθεροῦτε δὲ
Παῖδας, γυναῖκας, θεῶν τε πατρῴων ἕδη,
Θήκας τε προγόνων. Νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών.

[v. 217. ΕΙ ΤΙ ΦΛΑΥΡΟΝ. Hesych. Φλαῦρα· φαῦλα, κακὰ, πονηρά.]

n) Plut. Mor. p. 780. B.
o) Her. VIII, 68.
p) imo Xerxes: Her. VII, 8.
q) Xen. Cyrop. IV, 6, 2.

v. 219. *ΧΟΑΣ ΧΕΙΣΘΑΙ.* Ab effusione dictae *χοαί*. Eustath. in Il. Ψ'. 220. *Ἀπὸ τοῦ (χέειν) χοαὶ λέγονται αἱ τῶν νεκρῶν σπονδαί.* Corrigendus Hesychius in voce *Εὐδιάκονος*: *αἱ τοῖς νεκροῖς ἐπιφερόμεναι σπονδαὶ, ἤγουν πνοαί.* lege *χοαί*. Vide quae supra annotavimus ad v. 204.

[v. 220. *ΓΗΙ ΤΕ ΚΑΙ ΦΘΙΤΟΙΣ.* Postea, v. 523.

Ἔπειτα γῇ τε καὶ φθιτοῖς δωρήματα
Ἥξω λαβοῦσα πέλανον ἐξ οἴκων ἐμῶν.]

[v. 222. *ΓΗΣ ΕΝΕΡΘΕΝ ΕΣ ΦΑΟΣ.* Callim. Epigr. XIX. qq)

Ὦ Χαρίδα τί τὰ νέρθε; πολὺ σκότος. ——]

[v. 225. *Τ' ΑΜΠΑΛΙΝ ΔΕ ΤΩΝΔΕ.* Hoc est, *mala*. Parcit verbo male ominato. Ita Clytaemnestra in Agamemnone, v. 507.

Ἀλλ' ἢ τὸ χαίρειν μᾶλλον ἐκβάξει λέγων.
Τὸν ἀντίον δὲ τοῖσδ' ἀποστέργω λόγον.

Ubi vide quae annotata.]

[Ibid. *ΑΜΑΥΡΟΥΣΘΑΙ.* Hesych. *Ἀμαυρούμενοι· σκοτιζόμενοι.*]

[v. 224. *ΘΥΜΟΜΑΝΤΙΣ.* Hesych. *Θυμόμαντις· ὁ τὰ ἀποβησόμενα συλλογιζόμενος, καὶ προγινώσκων· ψυχόμαντις, καὶ συνετῶς προορῶν τὰ ἀποβησόμενα.*]

v. 228. *ΕΚΤΕΛΟΙΤΟ ΔΕ.* Poscit carminis ratio ut legamus *δή*. [Porro pro *ἐκτέλοιτο* exemplar, quo usus est Scholiastes, *ἐξιλέοιτο*. Hesych. *Ἐξιλάσσεται· προσεύξεται, πραΰνει.*]

[v. 236. *ΜΗΔΟΥΣ.* Schol. *Μήδους δὲ τοὺς Πέρσας εἴρηκεν.* Vide quae ad v. 767.]

[v. 237. *ΠΛΟΥΤΟΣ.* Etymolog. r) *Πλοῦτος· παρὰ τὸ πολὺς καὶ [τὸ] τῶ, τὸ λαμβάνω καὶ δέχομαι, πολύοντος· καὶ συγκοπῇ, πλοῦτος.*

v. 238. *ΑΡΓΥΡΟΥ ΠΗΓΗ.* [Virgil. Georg. II. 165.

Haec eadem argenti rivos aerisque metalla
Ostendit venis atque auro plurima fluxit.]

Sectiones argentarias in Attica olim uberes fuisse refert Strabo, IX. p. 399. *Τὰ δ' ἀργύρεια τὰ ἐν τῇ Ἀττικῇ κατ' ἀρχὰς μὲν ἦν ἀξιόλογα, νυνὶ δ' ἐκλείπει.* In quem locum eruditissimus commentator „*Τὰ δὲ ἀργύρεια*, locus," inquit, „ubi fuere argenti venae, vocabatur Laurium: Thucyd. s) II. *Παρῆλθον ἐς τὴν πάραλον γῆν καλουμένην, μέχρι Λαυρίου ὄρους, οὗ τὰ ἀργύρεια μέταλλά ἐστιν Ἀθηναίοις.* Et lib. VI. t) commemorat Alcibiades *τὰς τοῦ Λαυρείου τῶν ἀργυρείων μετάλλων προσόδους.* Defecisse autem Laurii argenti venas apparet ex Pausania u).

qq) Call. Epigr. 13, 3. Ern. r) Etym. M. 677, 12. s) Thuc. II, 55. t) Thuc. VI, 91. u) Pausan. Att. init.

Fuisse etiam in Thorico annotat Scholiastes Aeschyli, apud quem *Θαυρίῳ* perperam pro *Λαυρίῳ* editum est." Et mox ad illa *ἦν ἀξιόλογα*: „Confirmat Aeschylus in Persis, qui apud Athenienses esse ait *ἀργύρου πηγήν τινα θησαυρὸν χθονός*. Herodotus[x]) quoque Polymnia testatur potuisse Athenienses e Laurii metallis accipere *ὀρχηδὸν ἕκαστον δέκα δραχμάς*. Vide eiusdem extremam Uraniam. Sed omnium maxime videndus Xenophon *περὶ Πόρων*, quem quidem librum videtur ille ex professo scripsisse, ut Athenienses ad fodiendas strenue argenti fodinas hortaretur."

[v. 240. *ΕΓΧΗ ΣΤΑΔΑΙΑ*. Scholiastes: *δι' ὧν συστάδην καὶ ἐγγύως καὶ πλησίον μάχονται*, *quibus cominus pugnatum est*. Immo vero *ἔγχη σταδαῖα* sunt quibus non tantum cominus sed et *statim*, *ἱσταμένως*, *perseveranter*, *aequaliter*, ut vult Nonius[y]), pugnant. Plaut.[z]) Amphitr. I. 1.

Sed fugam in se tamen nemo convertitur,
Nec recedit loco quin statim rem gerat.

Scaliger ad oram editionis suae notavit, *σταδαίως*. Idem comicus[a]), paulo post:

Ita statim stant signa. ——]

[v. 245. *ΤΕΚΟΥΣΙ*. f. *Τοκεῦσι*.]

v. 247. *ΤΟΥΔΕ ΓΑΡ ΔΡΑΜΗΜΑ ΦΩΤΟΣ ΠΕΡΣΙΚΟΝ ΠΡΕΠΕΙ ΜΑΘΕΙΝ*. Herodot. VIII. 98. postquam Xerxem huiusce cladis nuncios in Persidem misisse narraverat, subdit, nihil his nunciis pernicius transcurrisse in rebus humanis, ipsumque *δράμημα*, ut vocat Aeschylus, hunc in modum a Persis constitutum describit. *Ὅσων ἂν ἡμερέων ἡ πᾶσα ὁδὸς, τοσοῦτοι ἵπποι τε καὶ ἄνδρες διεστᾶσι κατὰ ἡμερησίην ὁδὸν ἑκάστην τεταγμένοι. Τοὺς οὔτε νιφετὸς, οὐκ ὄμβρος, οὐ καῦμα, οὐ νὺξ ἔργει μὴ οὐ κατανύσαι τὸν προκείμενον ἑωϋτῷ δρόμον τὴν ταχίστην. Ὁ μὲν δὴ πρῶτος δραμὼν παραδιδοῖ τὰ ἐντεταλμένα τῷ δευτέρῳ, ὁ δὲ δεύτερος τῷ τρίτῳ. Τὸ δὲ ἐνθεῦτεν ἤδη κατ' ἄλλον διεξέρχεται παραδιδόμενα, κατάπερ Ἕλλησι ἡ λαμπαδηφορίη, τὴν τῷ Ἡφαίστῳ ἐπιτελέουσι. Τοῦτο τὸ δράμημα τῶν ἵππων καλέουσι Πέρσαι ἀγγαρήϊον.* Eadem ratione Herodotus *ἀγγαρήϊον* Persarum *λαμπαδηφορίῃ* Graecorum assimilat, qua et Aeschylus noster in Agamemnone, *τὸν ἐκ διαδοχῆς πυρσὸν*, *τὸν ἀπ' ἀγγάρου πυρὸς* vocat, v. 290.

Φρυκτὸς δὲ φρυκτὸν δεῦρ' ἀπ' ἀγγάρου πυρὸς
Ἔπεμπεν. ——

Ita legunt Etymologici[b]) auctor et Suidas, ingeniosissime; ipsi quippe nuncii dicebantur *ἄγγαροι*. Ioseph. Antiq. Iud.

---

x) Herod. VII, 144. y) Non. c. IV. §. 423.
z) Plaut. Amph. I, 1, 83. a) Ibid. v. 120.
b) Etym. M. p. 6, 44. (7, 40.)

XI. 6. de Artaxerxe: *Διέπεμψε δὲ τοὺς ἀγγάρους λεγομένους ἐς πᾶν ἔθνος, ἑορτάζειν αὐτοῖς τοὺς γάμους παραγγέλλειν.* Hesychius in voce *Ἄγγαρος· ἡ λέξις δὲ Περσική· σημαίνει δὲ καὶ τοὺς ἐκ διαδοχῆς βασιλικοὺς γραμματοφόρους.* Iidem et *ἀστάνδαι* dicti. Suidas, *Ἀστάνδαι, οἱ ἐκ διαδοχῆς γραμματοφόροι· οἱ δὲ αὐτοὶ καὶ Ἄγγαροι· τὰ δὲ ὀνόματα Περσικά.* Eustathius c) in Odyss. *Τ'*. 28. *Κυρίως δὲ κατὰ Αἴλιον Διονύσιον ἄγγαροι οἱ ἐκ διαδοχῆς γραμματοφόροι· οἱ δ' αὐτοί, φησί, καὶ ἀστάνδαι Περσικῶς.* Hos a Cyro institutos fuisse docet Xenophon d), Cyr. Paed. VIII. p. 232. *Σκεψάμενος γὰρ πόσην ἂν ὁδὸν ἵππος κατανύτοι τῆς ἡμέρας ἐλαυνόμενος, ὥστε διαρκεῖν, ἐποιήσατο ἱππῶνας τοσοῦτο διαλείποντας, καὶ ἵππους ἐν αὐτοῖς κατέστησε, καὶ τοὺς ἐπιμελουμένους τούτων· καὶ ἄνδρα ἐφ' ἑκάστῳ τῶν τόπων ἔταξε τὸν ἐπιτήδειον παραδέχεσθαι τὰ φερόμενα γράμματα, καὶ παραδιδόναι, καὶ παραλαμβάνειν τοὺς ἀπειρηκότας ἵππους* d), *καὶ ἄλλους πέμπειν νεαλεῖς. ἔστι δ' ὅτε οὐδὲ τὰς νύκτας φασὶν ἵστασθαι ταύτην τὴν πορείαν, ἀλλὰ τῷ ἡμερινῷ ἀγγέλῳ τὸν νυκτερινὸν διαδέχεσθαι.*

[v. 254. *ΑΝΑΠΤΥΞΑΙ.* Hesychius, *Ἀναπτύξαντες· ἀνακαλύψαντες.* Noster mox, v. 294.

—— πᾶν δ' ἀναπτύξας πάθος
Λέξον. ——]

[v. 256. *ΝΕΟΚΟΤΑ.* Schol. *Τὰ νεωστὶ διὰ κότον τῶν θεῶν τινος γενόμενα.*]

[v. 258. *ΔΙΑΙΝΕΣΘΕ.* Hesych. *Διαίνεται.... δακρύει.*]

[v. 261. *ΝΟΣΤΙΜΟΝ ΦΑΟΣ.* Quod Homero Odyss. *Α.* 9. *νόστιμον ἦμαρ.*]

[v. 270. *ΕΠ' ΑΙΑΝ ΔΙΑΝ ΕΛΛΑΔΑ ΧΩΡΑΝ.* *Ἐπ' αἶαν* Ἑλλάδα *δίαν χώραν.* Vide quae ad Supplic. v. 5.]

v. 275. *ΠΟΛΥΒΑΦΗ.* *Ὑπὸ τοῦ αἵματος,* inquit Scholiastes. Quin fortasse *mari tincta.*

v. 277. *ΠΛΑΓΚΤΟΙΣ ΕΝ ΔΙΠΛΑΚΕΣΣΙΝ.* Errat Scholiastes: nihil aliud vult poeta, quam *duplicibus tabulis navium confractarum.*

v. 279. *ΝΑΙΟΙΣΙΝ ΕΜΒΟΛΑΙΣ, navium impressionibus.* *Ἐμβαλεῖν* verbum proprium: Schol. Aristoph. in Equit. v. 600. *Ἰδίως τὸ κροῦσαι ναυσίν, ἐμβαλεῖν λέγουσι* —; et mox, *κυρίως οὖν τὸ ἐμβαλεῖν, τὸ ταῖς κώπαις κροῦσαι.*

[v. 280. *ΙΥΖ' ΑΠΟΤΜΟΝ ΒΟΑΝ.* Hesych. *Ἰύζει· κραυγάζει, βοᾷ.*]

[v. 281. *ΠΕΡΣΑΙΣ ΔΑΙΟΙΣ.* Hesych. *Δάιον· ἰσχυρόν, ἀγαθόν.*]

v. 289. *ΕΥΝΙΔΑΣ.* Hesychius, *Εὔνιδες· χῆραι. Εὖνις· ἐστερημένος, ὀρφανός, ἐνδεής.*

---

c) Eustath. ad Od. XIX, p. 1854, 27.
d) Xen. Cyrop. VIII, 6, 17. sq. Addebam ἀνθρώπους.

[v. 290. *ΣΙΓΩ ΠΑΛΑΙ.* Achilles Tatius de Clitophonte et Leucippe, VII. p. 421. *Ὡς δὲ ἤκουσά μου* (f. *μὴν*) *τὸν μῦθον τῶν κακῶν, οὔτε ἀνῴμωξα οὔτε ἔκλαυσα.* Mox comparatione elegantissima illustrat, quare sc. tristi audito nuncio obstupescere et silere solent homines, nec nisi interiecta mora in luctus erumpunt: ut enim, inquit, in corpore apri dente sauciato vulnus statim non comparet, utpote quod altius penetraverit, sed primum *λευκή τις ἀνέτειλε γραμμὴ, πρόδρομος τοῦ τραύματος, σχολὴν δὲ ὀλίγην λαβὼν, ἔρχεται καὶ ἀθρόον ἐπιῤῥεῖ* (l. *σχολὴν δὲ ὀλίγον λαβὸν αἷμα ἔρχεται, κ. τ. λ.*): sic et in anima, dolore sauciata, vulnus non continuo sed interiecta mora dehiscit, unde effluunt lacrymae, *δάκρυον γὰρ καὶ αἷμα τραύματα ψυχῆς, ὅταν ὁ τῆς ψυχῆς; κ. τ. λ.* (lege *δάκρυον γὰρ αἷμα τραυματισθείσης ψυχῆς· καὶ ὅταν, κ. τ. λ.*]

[v. 291. *ΥΠΕΡΒΑΛΛΕΙ ΓΑΡ ΗΔΕ ΣΥΜΦΟΡΑ, ΤΟ ΜΗΤΕ ΛΕΞΑΙ, κ. τ. λ.* Iuxta illud, Senec. Hippol. v. 607.

Curae leves loquuntur, ingentes stupent.

Seneca prologo consolationis ad Albinam *): *Omnis autem magnitudo doloris modum excedentis necesse est ut stylo delectum verborum eripiat, cum saepe vocem quoque ipsam intercludat.* Homer. Odyss. *K'*. 246.

Οὐδέ τι ἐκφάσθαι δύνατο ἔπος ἱέμενός περ
Κῆρ ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος· ἐν δέ οἱ ὄσσε
Δακρυόφιν πίμπλαντο, γόον δ' ὠΐετο θυμός.

Idem, Iliad. *P'*. 695.

Δὴν δέ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβε· τὼ δέ οἱ ὄσσε
Δακρυόφιν πλῆσθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή.

Ovid. Metam. XIII. 538.

—— obmutuit illa dolore,
Et pariter vocem lacrymasque introrsus obortas
Devorat ipse dolor. ——

Claudian. de Rapt. Proserp. III. 151.

Haeserunt lacrymae, nec vox aut spiritus oris
Redditur. ——

Apollon. Argonaut. III. 503.

—— *Καὶ ἄνανδοι ἐς ἀλλήλους ὁρόωντο*
Ἄτῃ ἀμηχανίῃ τε κατηφέες. ——

Virgil. Aen. XI. 151.

Et via vix tandem voci laxata dolore est.

Ubi vide sis virum cl. Germanum Valentem Guellium.]

---

*) cap. 1.

[v. 293. *ΩΜΩΣ Δ' ΑΝΑΓΚΗ.* Homer. Odyss. *Γ'*. 208.

Ἀλλ' οὔ μοι τοιοῦτον ἐπέκλωσαν θεοὶ ὄλβον.

Et mox,

—— *νῦν δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης.*

Virg. Aen. V. 710.

—— superanda omnis fortuna ferendo est.

Terent. Phorm.[f]) I. 2.

Quod sors feret feramus aequo animo.

Eurip. Herc. Fur. v. 1227.

—— *ὅστις εὐγενὴς βροτῶν*
Φέρει τὰ θεῶν γε πτώματ' οὐδ' ἀναίνεται.

Incert. g)

Φέρειν ἀνάγκη τὰς θεηλάτους τύχας.

Sophocles, Oed. Col. v. 1692.

Τὸ φέρον ἐκ θεοῦ καλῶς
Χρὴ φέρειν. ——

Idem, Philoct. v. 1310.

—— *ἀνθρώποισι τὰς μὲν ἐκ θεῶν*
Τύχας δοθείσας ἔστ' ἀναγκαῖον φέρειν.]

v. 299. *ΖΗι ΤΕ ΚΑΙ ΦΑΟΣ ΒΛΕΠΕΙ.* Homericum, Iliad. *Α'*. 88.

—— *ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο.*

Lycophron, v. 1019.

—— *λυπρὸν ὄψονται βίον.*

Idem supra, v. 814.

Γαληνὸν ἦμαρ οὔποτ' ἐν ζωῇ δρακών.

Βλέπειν pro *vivere* sumi, nimis notum. [Eurip. Hecuba, v. 247.

ΕΚ. Ἔσωσα δῆτά σ', ἐξέπεμψά τε χθονός;
ΟΔ. Ὥστ' εἰσορᾷν *) *φέγγος Ἡλίου τόδε.*

Lege *ὥστ' εἰσορᾷν τὸ φέγγος*, ex Scholiaste, qui reddit: *καὶ, ὥστε βλέπειν τόδε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου* vel *ὥστ' εἰσορᾷν με φέγγος, κ. τ. λ.* Idem Oreste, v. 386.

—— *οὐ γὰρ ζῶ κακοῖς, φάος δ' ὁρῶ.*

—— non enim vivo prae malis, quanquam lucem video.

Inter esse et non esse minus bene esse.]

v. 300. *ΦΑΟΣ ΜΕΓΑ.* Magnum solamen, gaudium: sic et in Agamemn. v. 22.

---

f) Ter. Phorm. I, 2, 88. *Quod sors feret* e. q. s.

g) Sophocles ap. Stob. Serm. CVIII, 53. (Phaedr. fragm. VIII, 3. Br.) *νόσους ἀνάγκη τὰς θεηλάτους φέρειν.* *) *εἰσορᾷν γε φ.*

Ὦ χαῖρε λαμπτὴρ νυκτὸς, ἡμερήσιον
Φάος πιφαύσκων. —

[Hesych. φόως· φῶς, χαρὰ, σωτηρία. Et postea, Φῶς, τὸ ὁρώμενον τὸ παρὰ τοῦ θεοῦ δημιουργηθὲν, καὶ τὸ πῦρ καὶ ἡ χαρά. Ubi pro ἡ χαρά cl. Heinsius legendum censet ἡ ἰσχάρα. Importuna emendatio, prout ex loco priore satis liquet. Simonides apud Hephaestionem [h]), p. 14.

Ἦ μέγ' Ἀθηναίοισι φόως γένεθ' ἡνίκ' Ἀριστο-
γείτων Ἵππαρχον κτεῖνε καὶ Ἁρμόδιος.

Homer. Iliad. Θ'. 282.

Βάλλ' οὕτως, αἴκεν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι.]

[v. 301. *ΝΥΚΤΟΣ ΕΚ ΜΕΛΑΓΧΙΜΟΥ.* Sic et Hebraeis *nox* et *tenebrae* de rebus adversis et summis calamitatibus. Micae III. 6.]

[v. 302. *ΑΡΤΕΜΒΑΡΗΣ.* Schol. *Α'.* citat Timoxenum ἐν τῷ περὶ λιμνῶν. l. λιμένων.]

[v. 303. *ΘΕΙΝΕΤΑΙ.* Hesych. Θείνει.... κτείνει, παίει. An potius legendum τείνεται?]

[v. 306. *ΙΘΑΓΕΝΗΣ.* Hesych. Ἰθαγενής· αὐτόχθων, γνήσιος.]

[v. 307. *ΝΗΣΟΝ ΑΙΑΝΤΟΣ.* Ita v. 368, et v. 597.]

[Ibid. *ΠΟΛΕΙ.* Hesychius, Πολεῖν· νέμειν. Notat Scholiastes εὐφημισμόν.]

v. 309. *ΠΕΛΕΙΟΘΡΕΜΜΟΝΑ.* Salaminem insulam Veneris in tutela fuisse ex Homero discimus, Hymn. IX. 4.; unde probabile est, columbas summa cura incolas enutrivisse, atque insulam iis abundasse: Veneri enim sacra haec avis.

[v. 310. *ΚΥΡΙΣΣΟΝ.* Schol. Συνέκρουον ἀλλήλοις· ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἀλόγων ζώων τῶν συγκρουόντων τοῖς κέρασι. Hesych. Κυρίσσει· κερατίζει, τύπτει μετὰ τῆς κεφαλῆς. Idem, Κυρίττειν· πλήσσειν.]

[v. 311. *ΓΕΙΤΟΝΩΝ.* Alii γειτόνων.]

v. 313. *ΦΑΡΝΟΥΧΟΣ.* Tres ἵππαρχοι, equitatus praefecti, memorantur Herodoto, VII. 88. quorum tertius Φαρνούχης appellatur.

[v. 314. *ΜΥΡΙΟΝΤΑΡΧΟΣ.* Myriarchas, qui decem millibus hominum praeessent, in exercitu Persarum constitutos fuisse monet Herodotus, VII. 81. Καὶ χιλιάρχας τε καὶ μυριάρχας ἀποδέξαντες· ἑκατοντάρχας τε καὶ δεκάρχας οἱ μυριάρχαι.]

[v. 316. *ΠΥΡΡΑΝ ΖΑΠΛΗΘΗ.* Nota differentiam inter πυῤῥὸν et πορφύρεον.]

Ibid. *ΔΑΣΚΙΟΝ ΓΕΝΕΙΑΔΑ.* Supplic. v. 98.

---

h) Hephaest. p. 26. Gaisf. (Simon. fragm. XXIV, 1. p. 367. Poet. Gr. Min. Gaisf.)

Λάσκιοί
Τε τείνουσι πόροι.

Hesych. *Λάσκαρν· μεγάλως σκιάζον, διὰ τὸ σύνδενδρον καὶ δασύ.*]

v. 318. *ΜΑΓΟΣ.* Nomen gentilitium: Steph. de Urb. in voce *Μαγία. Εἰσὶ καὶ Μάγοι ἔθνος περὶ Μηδίαν.* Herodotus, I. 101. *Ἔστι δὲ Μήδων τοσάδε γένεα, Βουσαὶ, Παρητακηνοὶ, Στρούχατες, Ἀριζαντοὶ, Βούδιοι, Μάγοι· γένεα μὲν Μήδων ἐστὶ τάδε.*

v. 321. *ΑΡΙΟΜΑΡΔΟΣ ΣΑΡΔΕΣΙ ΠΕΝΘΟΣ ΠΑΡΑΣΧΩΝ.* At ante Thebarum Aegyptiarum dux, v. 38.

v. 324. *ΓΕΝΟΣ ΛΥΡΝΑΙΟΣ.* Interpres Graecus: *τὸ γένος ὢν ἀπὸ Λύρνης τῆς χώρας.* Imo *τῆς πόλεως.* Steph. de Urb. *Λυρνησσὸς, πόλις Τρωϊκὴ, μία τῶν ἕνδεκα τῶν ἐν τῇ Τρωάδι· τὸ ἐθνικὸν Λυρνήσσιος. Αἰσχύλος δὲ Πέρσαις, ὡς ἀπὸ τοῦ Λύρνα, ἢ Λύρνη, Λυρναῖος.*

v. 326. *ΣΥΕΝΝΕΣΙΣ ΚΙΛΙΚΩΝ ΑΠΑΡΧΟΣ.* Inter eos, qui in classe proximi a ducibus, *ὀνομαστότατοι*, fuere, recensetur *Κίλιξ Συέννεσις*, Oromedontis filius. Erat vero Syennesis, ni fallor, nomen commune regibus Ciliciae, ut Ptolemaeus Aegypti. Syennesis, rex Ciliciae, Cyaxari et Alyatti coaetaneus memoratur Herodoto, I. 64. Alterius sub Dario mentionem facit idem, V. 118. Meminit et tertii Xenophon[i]) in *Κύρου Ἀναβ.* VII. sub fin., ubi reges omnium regionum, quas in expeditione illa peragraverant Graeci, enumerat.

[Ibid. *ΑΠΑΡΧΟΣ.* Schol. *ἡγεμών.* Sic Agamemn. v. 1236. *νεῶν ἄπαρχος.*]

v. 329. *ΤΟΙΩΝΔΕ Γ' ΑΡΧΟΝΤΩΝ ΝΥΝ ΥΠΕΜΝΗΣΘΗΝ ΠΕΡΙ.* Lege metri gratia:

Τοιῶνδέ γ' ἀρχόντων νυν ὑπεμνήσθην πέρι.

[v. 336. *ΝΑΙΟΙΣΙΝ ΕΜΒΟΛΑΙΣ.* Supra, v. 279.

—— *δαμασθεὶς ναΐοισιν ἐμβολαῖς.*]

v. 338. *ΚΑΙ ΓΑΡ ΕΛΛΗΣΙ ΜΕΝ ΗΝ.* Graecorum classem Ctesias septingentarum navium fuisse narrat; at Herodotus non nisi trecentarum et octoginta, VIII. 82. *Σὺν δὲ ὢν ταύτῃ τῇ νηῒ τῇ αὐτομολησάσῃ ἐς Σαλαμῖνα, καὶ τῇ πρότερον ἐπ' Ἀρτεμίσιον τῇ Λημνίῃ, ἐξεπληροῦτο τὸ ναυτικὸν τοῖσι Ἕλλησι ἐς τὰς ὀγδώκοντα καὶ τριηκοσίας νῆας.* Quarum sexdecim tantum Lacedaemonii, centum et octoginta Athenienses praebuerunt. De Atticarum navium numero convenit Plutarchus [k]) in Themistocle, p. 119., quin ipse Herodotus libro eodem, c. 61. naves *πεπληρωμένας* ducentas Atheniensibus tribuit; cui accinit Diodorus Siculus [l]), XV.

v. 341. *ΞΕΡΞΗι.* Xerxis classem mille ducentarum et septem navium fuisse refert: quo potissimum teste, ut ex-

---

i) Xen. Anab. VII, 8, 25. k) Plut. Themist. c. 14.
l) Diodor. XI, 12.

ploratae fidei, utitur Plutarchus, in vit. Themistocl. p. 119. Περὶ δὲ τοῦ πλήθους τῶν βαρβαρικῶν νεῶν Αἰσχύλος ὁ ποιητής, ὡς ἂν εἰδὼς [καὶ] διαβεβαιούμενος, ἐν τραγῳδίᾳ Πέρσαις λέγει ταῦτα·

Ξέρξῃ δὲ, καὶ γὰρ οἶδα, χιλιὰς μὲν ἦν
Νεῶν τὸ πλῆθος· αἱ δ' ὑπέρκομποι τάχει
Ἑκατὸν δὶς ἦσαν, ἑπτά θ'.

Adstipulatur Herodotus, post Aeschylum testis optimus, VII. 79. Τῶν δὲ τριήρεων ἀριθμὸς μὲν ἐγένετο ἑπτὰ καὶ διηκόσιαι καὶ χίλιαι. Dein ex his quot e qualibet regione suppeditatae fuerint, disertissime narrat. Eundem ad numerum collineare videtur Diodor. m) Sic. XI. p. 243. inquiens, κατεσκεύασε ναῦς μακρὰς πλείους τῶν χιλίων καὶ διακοσίων. Minus curiose agunt, qui non nisi mille et ducentas numerant. Horum est Isocrates, in Panath. p. 355. Καὶ Ξέρξου τοῦ τότε βασιλεύοντος τριήρεις μὲν συναγαγόντος διακοσίας καὶ χιλίας: et in Panegyr. p. 86. Προσπλεουσῶν δὲ τριηρῶν διακοσίων καὶ χιλίων. Et Aemilius Probus in Themistocle, c. 2. *Huius enim classis mille et ducentarum navium longarum fuit, quam duo millia onerariarum sequebantur.* Verum hoc intelligendum tantum κατὰ τὸ ὁλοσχερέστερον. Quanto magis platice dictum ab iis qui mille navium fuisse asserunt? ut Ctesias, τριήρεις χιλίας ἤλαυνεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, et Cicero in Verr. I. 18. Xerxem *mille numero navium classem ad Delum appulisse* scribit. Caeterum apud hos, *numerus*, ut loquitur Varro de Re Rust. II. 1., *non est ut sit ad amussim, ut non est cum dicimus mille naves iisse ad Troiam*, etc.

v. 342. *ΩΝ ΗΓΕ, ΠΛΗΘΟΣ.* Plutarchus modo laudatus legit νεῶν τὸ πλῆθος.

v. 343. *ΩΔ' ΕΧΕΙ ΛΟΓΟΣ.* Non *ita fama refert*, sed *ita se res habet*, ut apud Hebraeos כן.

v. 344. *ΜΗ ΣΟΙ ΔΟΚΟΥΜΕΝ.* Scholiastes, μὴ δόκει ἡμᾶς ἡττηθῆναι. At tum scribi debuit μή σοι δοκῶμεν.

[v. 346. *ΤΑΛΑΝΤΑ ΒΡΙΣΑΣ.* Hesych. Βρίζει.... πιέζει.]

[v. 349. *ΑΝΔΡΩΝ ΓΑΡ ΟΝΤΩΝ ΕΡΚΟΣ ΕΣΤΙΝ ΑΣΦΑΛΕΣ.* Alcaeus apud Suidam in voce Ἀρήϊος: Ἄνδρες πόλεως [πόληος] πύργοι ἀρήϊοι. Sophocles, Oedip. Tyrann. v. 56.

Ὡς οὐδέν ἐστιν οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
Ἔρημος, ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.

Et Thucydides, VII. 77. Ἄνδρες γὰρ πόλις, καὶ οὐ τείχη, οὐδὲ νῆες ἀνδρῶν κεναί.]

[v. 354. *ΑΛΑΣΤΩΡ Η ΚΑΚΟΣ ΔΑΙΜΩΝ.* Schol. τελχίν τις. Sunt τελχῖνες Hesychio βάσκανοι, γόητες, φθονεροί; aliis οἱ φθονηροὶ καὶ πονηροὶ καὶ βάσκανοι δαίμονες. Etymolog. n) Ἀλάστωρ· ὁ ἁμαρτωλὸς, ἢ ὁ φονεύς. Suidas, Ἀλάστωρ· πικρὸς

m) Diod. XI, c. 3. n) Et. M. 57, 25.

καὶ φονικὸς δαίμων, τιμωρῶν καὶ ἀνεπίληστα ἔργα ποιῶν, κ. τ. λ. ἢ ἀλάστωρ, ὁ τοιαῦτα τολμήσας ὧν μή ἐστιν ἐπιλαθέσθαι. Plura vide apud Agamemn. v. 1510.]

v. 355. *ΑΝΗΡ ΓΑΡ ΕΛΛΗΝ.* Cui nomen Sicinus. Astutissimum hoc Themistoclis commentum memorat Herodotus, VIII. 76. et Diodorus Siculus o), XI. p. 251.

v. 356. *ΕΛΕΞΕ ΠΑΙΔΙ ΣΩι ΞΕΡΞΗι ΤΑΔΕ.* Vel potius πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν βαρβάρων. Ita Herodotus, qui et nuncii verba paulo aliter refert, VIII. 75. Ἔπεμψέ με στρατηγὸς ὁ Ἀθηναίων λάθρῃ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων· τυγχάνει γὰρ φρονέων τὰ βασιλῆος, καὶ βουλόμενος μᾶλλον τὰ ὑμέτερα κατύπερθε γενέσθαι ἢ τὰ τῶν Ἑλλήνων πρήγματα· φράσοντα ὅτι οἱ Ἕλληνες δρησμὸν βουλεύονται καταῤῥωδηκότες. Καὶ νῦν παρέχει κάλλιστον ὑμέας ἔργων ἁπάντων ἐξεργάσασθαι, ἢν μὴ περιΐδητε διαδράντας αὐτούς. Οὔτε γὰρ ἀλλήλοισιν ὁμοφρονέουσι, οὔτε ἀντιστήσονται ὑμῖν, πρὸς ἑωϋτούς τε σφέας ὄψεσθε ναυμαχέοντας τοὺς τὰ ὑμέτερα φρονέοντας, καὶ τοὺς μή. Caeterum cum nostro consentit omnino Diod. Sic. l. c. Ἔπεισέ (Themistocles) τινα πρὸς τὸν Ξέρξην αὐτομολῆσαι, καὶ διαβεβαιώσασθαι διότι μέλλουσιν αἱ κατὰ Σαλαμῖνα νῆες ἀποδιδράσκειν ἐκ τῶν τόπων, καὶ πρὸς τὸν Ἰσθμὸν ἀθροίζεσθαι.

[v. 358. *ΣΕΛΜΑΣΙ ΝΕΩΝ.* Σέλμα idem quod σελίς, spatium inter tabulata navium, transtrum. Hesych. Σέλματα· τὰ ζυγὰ τῆς νεώς· ἢ τὰ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν ζυγὸν διαστήματα· ἢ αἱ καθέδραι τῶν ἐρετῶν, καὶ συναρμογαὶ τῶν σανίδων. Virgil. Aen. VI. 410.

—— quae per iuga longa sedebant.]

v. 361. *ΔΟΛΟΝ ΕΛΛΗΝΟΣ ΑΝΔΡΟΣ.* *Graeca fraus* in proverbium transiit nulli non notum. Sil. Italic. XIV. 338.

Calliditas Graia, atque astus pollentior armis.

Plautus in Asinar. I. 3. p)

—— Graeca mercamur fide.

Concinne Aeschylus inducit Persam quendam Graecos doli insimulantem; cum tamen hoc Themistoclis strategema inter furta ista iure locum obtineat, de quibus Thucydides, V. 9. Καὶ τὰ κλέμματα ταῦτα καλλίστην δόξαν ἔχει, ἃ τὸν πολέμιον μάλιστ᾽ ἄν τις ἀπατήσας, τοὺς φίλους μέγιστ᾽ ἂν ὠφελήσειεν: *furta*, inquit, *ista honestissimam habent gloriam, ubi quis, decepto praecipue hoste, amicis maxime prosit.* Sed enim quaedam sunt strategemata, in quibus nihil illicitum, nihil quod boni viri famam aut conscientiam labefactet: atque haec non solum sine ignominia, sed et summa cum laude fieri et possunt et saepe solent: quaedam vero e contra non sine labe possunt, non sine aliqua inhonesti aspersione veluti et rore per-

o) Diod. XI, c. 17.

p) v. 47.

agi. Ubi apertum bellum indicitur, hostem ex insidiis adoriri, incautum opprimere, fugam simulare, quam non intendis, aliqua ingeniose excogitata machina victoriam incruentam parare semper licuit. Imo vero solerti aliquo et sagaci commento falli, utriusque partis saepissime interest. Ita enim frequenter, non modo summo cum honore, sed minimo etiam cum damno res transigitur, quod aperta vi et iusto praelio nunquam contingeret. Neque enim tantum divus Augustinus, utpote theologus, censuit *misericorditer, si fieri posset, etiam bella geri debere*, sed et praeclarissimi duces semper in votis habuere quam mitissime vincere. *Ὡς ἔστι πρώτη δεινῶν στρατηγῶν σοφία κτᾶσθαι τὴν νίκην ἀκίνδυνον*, inquit Polyaenus in prooem., *prima est egregiorum ducum sapientia victoriam sine periculo comparare.* Quin etiam et Salustium historicum meminit Servius laudare solitum eos duces, qui incruento exercitu victoriam reportassent. Quamobrem boni duces, inquit Vegetius, III. 26., *publico certamine nunquam nisi ex occasione aut nimia necessitate confligunt:* monetque idem paulo superius, *aut inopia, aut superventibus, aut terrore melius esse hostem domare, quam praelio; in quo amplius solet fortuna potestatis habere quam virtus:* unde et Caesar dixisse fertur, idem esse sibi consilium adversus hostem, quod plerisque medicis contra vitia corporum, fame potius quam ferro superandi. E contra vero artes illae militares, quibus fraudes, mendacia, periuria, scelera mista sunt, praestantissimis viris nunquam placuere. Foedera et inducias noctu violare, quia in pactionibus non noctium sed dierum facta est mentio, ut fecere olim Poeni; veneno fontes inficere, quod olim nescio quis e ducibus Romanis fecit; de captivis tradendis pacisci, eosque mox mortuos reddere, quod fecerunt Plataeenses apud Thucydidem q); de dimidia navium parte tradenda pacisci, easque omnes medias secare, quod et alius e Romanis imperatoribus fecit; haec, inquam, et his cognata, licet aliquando usurpata fuerint, nunquam tamen honesta credita sunt. Imo ipsae illae proditorum artes, quibus freti clarissimi duces saepe maximas civitates everterunt fortissimosque exercitus profligarunt, illis ipsis praestantissimis viris, quorum in gratiam sunt susceptae, semper invisae fuerunt. *Proditionem amo*, inquit Caesar, *proditores vero odi.* Quo unico argumento satis liquet, quid de eo ministerio sentirent, propter quod ministros semper invisos habuerunt. Lasthenes, qui Olynthum civitatem Philippo prodidit, apud ipsos Philippi milites pessime audiit. Quod si fortassis excusationem aliquam habeant artes istae minus probatae, eam omnem habent in obsessis et iis qui vim patiuntur. In obsidentibus enim et vim inferentibus, ut necessitatem nullam

---

q) Thuc. II, 5.

habent, ita veniam nullam consequuntur. *Οὐδὲν αἰσχρὸν ὃ λυπεῖ τὸν ἐχθρόν*, inquit Clitophon apud Achillem Tatium: *nihil turpe quod inimico est incommodum*; et Pind.[r]) in Isthm. IV. 82. *Χρὴ δὲ πᾶν ἔρδοντ' ἀμαυρῶσαι τὸν ἐχθρόν*, *oportet quidlibet conantem frangere adversarium*: quibus et consonum illud Thucydidis, III. 146. *Πᾶν δ' εἰκὸς εἶναι τῷ πολέμῳ, καὶ δεινῷ τινι κατειργόμενον ξύγγνωμόν τι γίγνεσθαι καὶ πρὸς τοῦ θεοῦ*, *omnia licere in bello, et necessitate aliqua circumventis veniam esse quandam etiam apud Deum. Necessitas* enim *quod fecit defendit*, inquit Seneca. Et multa hominibus facile condonare solemus, quoties vitae aut fortunarum ratio periclitatur. Enimvero, quid de toto strategematum genere, deque omni *κακομηχανίας* ratione senserint maiores nostri, ex eo liquido constat, quod qui eorum originem investigarunt, illam non ad praestantissimos duces et heroas, Achillem, Hectorem, aliosque, sed ad Sisyphum, Autolycum, Proteum, mendaciis, periuriis, furtis et rapinis maxime infames, retulerint. *Τοσοῦτον ἀπηλλοτριῶντο*, inquit Polybius[s]) de Achaeis, *τοῦ κακομηχανεῖν [περὶ τοὺς φίλους, χάριν τοῦ τῷ τοιούτῳ συναύξειν τὰς σφετέρας δυναστείας], ὥστε οὐ[δὲ] τοὺς πολεμίους ἠροῦντο δι' ἀπάτης νικᾷν, ὑπολαμβάνοντες [οὐδὲν] οὔτε λαμπρὸν, οὔτε μὲν [οὐδὲ μὴν] βέβαιον εἶναι τῶν κατορθωμάτων, ἐὰν μή τις ἐκ [τοῦ] προφανοῦς μαχόμενος ἡττήσῃ ταῖς ψυχαῖς τοὺς ἀντιταττομένους*: *in tantum*, inquit, *abhorrebant a machinationibus istis et struendis dolis, ut nec hostes suos vellent per fraudem vincere, censentes neque splendidam neque firmam ullam victoriam, nisi quis palam et ex condicto depugnans animos quoque deiecisset adversariorum*. &c.

— Nulla est victoria maior,
Quam quae confessos animo quoque subiugat hostes,

inquit Claudianus, XXVIII. 248. Atque Romanos, non artibus et dolis, sed viribus et disciplina campestri fretos, terrarum orbem sub legibus misisse contendit Vegetius, I. 1. *Aphrorum dolis*, inquit, *atque divitiis semper impares fuimus; Graecorum artibus prudentiaque nos vinci nemo unquam dubitavit: sed adversus omnia profuit tyronem solertem eligere, ius, ut ita dixerim, armorum docere, quotidiano exercitio roborare, quaecunque evenire in acie atque in praeliis possint, omnia in campestri meditatione praenoscere, severe in desides vindicare.* Atque certe adeo olim directa hac et aperta et simplici virtute delectati, eaque ita prospere usi sunt, ut plane videri possint honestatem pro strategemate usurpasse. Nam cum olim, consulibus Faleriam obsidentibus, ludimagister omnes nobilium filios illis prodere paratus esset, detestati sunt consules indignissimum facinus, ipsumque proditorem, manibus post tergum vinctis, in civitatem ad Faliscos remiserunt. Quo

r) Pind. Isthm. III, 66. Bkh. s) Polyb. lib. XIII. p. 672. A. Casaub.

praeclarissimo facto ita commoti sunt Faliscorum animi, ut nihil antiquius habuerint quam se suosque omnes Romanis dedere. Ita nec arte, nec viribus, sed pietate et iustitia potentissimam eamque inimicissimam civitatem in potestatem suam redegerunt. Iuvat legere et relegere oratiunculam illam, qua Camillus consul proditorem apud Livium affatur, V, 27. *Non ad similem*, inquit, *tui nec populum nec imperatorem scelestus ipse cum scelesto munere venisti. Nobis cum Faliscis quae pacto fit humano societas non est; quam ingeneravit natura utrisque est eritque. Sunt et belli sicut pacis iura: iusteque ea non minus quam fortiter didicimus gerere. Arma habemus non adversum eam aetatem, cui etiam captis urbibus parcitur; sed adversus armatos et ipsos, qui nec laesi nec lacessiti a nobis castra Romana ad Veios oppugnarunt. Eos tu, quantum in te fuit, novo scelere vicisti: ego Romanis artibus, virtute, opere, armis sicut Veios vincam.* Consimili eventu et Pyrrho regi insidias factas detexerunt. Nam cum Nicias, Pyrrhi medicus, in Romanorum gratiam se regem veneno sublaturum recepisset, rem totam Pyrrho aperuerunt. Unde factum, ut Pyrrhus statim omnes captivos remiserit, et Romanorum amicitiam ardentissime affectarit. Enimvero ita sunt affecti illius temporis homines, ut susque deque omnia habere, nihil improbum putare quod idem sit utile, ne in maximis quidem iustissimisque inimicitiis licuisse existimarent. Quod si quem desiderium ceperit hominem cognoscendi, in quo omnes artes istae fraudulentae et illicitae quasi commune quoddam hospitium habuere, nullum magis luculentum exemplum quam est Menon nobilis Atheniensis apud Suidam reperiet, *ne si Soli ipsi quaerendum dederit*, ut inquit Plautus [t]). Namque is, ut Suidae vestigiis insistam, nullam magis expeditam ad honores capessendos viam existimavit quam fallere, mentiri, peierare. Virum apertum et veracem omnino pro fatuo habebat. Amicitias cum nemine veras exercuit: at si cum aliquo simulatas aliquando gereret, ei certissimum exitium machinabatur. Inimicorum rebus nunquam imminebat, utpote sibi diligenter ab ipso caventium: in possessiones vero amicorum intrepide involabat, quia facile putabat incautos opprimere. Quod si aliquem improbum et periurum et sui similem sensit, illum tanquam armatum et instructissimum extimuit: probos vero et honesti moris homines ut imbelles contempsit. Utque alii mortales pii, iusti, probi videri volunt, ita Menon tum de se praeclarissime sensit, cum versutiae, improbitatis, perfidiae specimen exhibuisset. Haec Suid. de Menone. Sed iam tempus est, ut antiquum pensum repetamus.

---

t) Plaut. Mil. glor. III, 1, 208.

v. 365. *ΤΕΜΕΝΟΣ ΑΙΘΕΡΟΣ.* Latini, *Coeli templa.* Varro de Ling. Lat. V. p. 48. *Hinc poetae, Aeterna coeli templa* [u]). Idem, VI. p. 71.

Unus erit quem tu tolles in coerula coeli
Templa. ——

Templum tribus modis dicitur; ab natura, ab auspicio, ab similitudine. Natura, in coelo; ab auspiciis, in terra; ab similitudine, sub terra. In coelo templum dicitur, ut in Hecuba, O magna templa coelitum commixta stellis splendidis! Pari modo Lucretius, I. 74.

—— flammantia moenia mundi.

[Hesych. *Τεμένη· ναοί, ἄλση, ἢ τὰ ἀφωρισμένα κατὰ τιμὴν χωρία. Τέμενος· πᾶς ὁ μεμερισμένος τόπος τινὶ εἰς τιμήν, ἢ ἱερὸν, καὶ βωμὸς, ἢ ἀπονεμηθὲν θεῷ ἢ βασιλεῖ.* Etymolog. [x]) *Τεμένη· ναοί, ἱερά· ἢ τὰ ἀφωρισμένα κατὰ τιμὴν χωρία, παρὰ τὸ τέμνω, τέμνος, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ε, τέμενος, ὁ ἀποτετμημένος καὶ ἀποκεχωρισμένος τόπος τῶν θεῶν.*]

v. 368. *ΑΛΛΑΣ ΔΕ ΚΥΚΛΩι ΝΗΣΟΝ ΑΤΛΑΝΤΟΣ ΠΕΡΙΞ. ΩΣ ΕΙ ΜΟΡΟΝ, κ. τ. λ.* Herodot. VIII. 76. *Ἀνῆγον μὲν τὸ ἀπ' ἑσπέρης κέρας κυκλούμενοι πρὸς τὴν Σαλαμῖνα.* Et mox, *Τῶνδε δὲ ἕνεκα ἀνῆγον τὰς νῆας, ἵνα δὴ τοῖσιν Ἕλλησι μηδὲ φυγέειν ἐξῇ, ἀλλ' ἀπολαμφθέντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι, δοῖεν τίσιν τῶν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἀγωνισμάτων.* Vide v. 307, et v. 598.

v. 371. *ΚΡΑΤΟΣ.* Hesych. *Κρατὸς, τῆς κεφαλῆς.* Scholiastes male notat hic *ἀντίπτωσιν*, ut ex quantitate patet.

v. 375. *ΔΕΙΠΝΟΝ ΕΠΟΡΣΥΝΟΝΤΟ.* Mallem metri gratia *δεῖπνόν γ' ἐπορσύνοντο.* Persae semel tantum in die, idque ad coenae tempus, cibum capessebant. Hinc facetum Megacreontis dictum, cuius meminit Herodotus, VII. 120. Abderitas Deos postulare suasit, ut dimidium futurorum malorum a se propulsaretur; nam de praeteritis magnam se gratiam illis habere, quod rex Xerxes non bis quotidie cibum capère consuesset: *παρέχειν γὰρ ἂν Ἀβδηρίτῃσι, εἰ καὶ ἄριστον προείρητο ὅμοια τῷ δείπνῳ παρασκευάζειν, ἢ μὴ ὑπομένειν Ξέρξην ἐπιόντα, ἢ καταμείναντας, κάκιστα πάντων ἀνθρώπων διατριβῆναι.* [Hesychius, *Δεῖπνον· τὸ καθ' ἡμᾶς ἄριστον, ἢ τροφὴν ἑσπερινήν.* Suidas, *Δεῖπνον τὸ πρωϊνὸν ἄριστον, ὅπερ ἀκρατισμὸς λέγεται· εἶτα περὶ ὥραν τρίτην ἄριστον· παρὰ τὸ εἰς ἀριστείαν προέρχεσθαι· καὶ δεῖπνος μεθ' ὃν δεῖ πονεῖν, εἶτα τὸ ἑσπερινὸν, δόρπος, παρὰ τὸ δόρυ παύειν· καὶ Ἀριστοφάνης· δειπνεῖν με δίδασκε, ἐπὶ τῶν ἀδηφάγων.*]

[v. 376. *ΤΡΟΠΟΥΤΟ ΚΩΠΗΝ ΣΚΑΛΜΟΝ ΑΜΦ' ΕΥΗΡΕΤΜΟΝ.* Hesychius, *Τροπώσασθαι· τὸ τὴν κώπην*

u) Varr. VII, p. 81. Bip. p. 287. Speng.
x) Etym. M. p. 751, 41.

πρὸς τὸν σκαλμὸν δῆσαι τῷ τροπωτῆρι. Iul. Poll. y) I. 9. *Καὶ ὅθεν μὲν αἱ κῶπαι ἐκδέδονται, σκαλμός· ᾧ δὲ ἐκδέδονται, τροπωτὴρ, καὶ τροπώσασθαι ναῦν: sed unde remi alligantur pars, scalmus; qua vero alligantur, τροπωτὴρ est, unde τροπώσασθαι, id est, vertere navem.* Est enim τροπός lorum, quo remus scalmo alligatur. Hesych. *Τροποί· οἱ ἱμάντες τῶν κωπῶν, ἢ οἱ κατέχοντες τὰς κώπας δεσμοὶ δερμάτινοι.* Est et τρώπηξ apud eundem *μέρος τῆς κώπης οὗ ἐπιλαμβάνονται οἱ ἐρέσσοντες.*]

[Ibid. *ΣΚΑΛΜΟΝ.* Etymolog. z) *Σκαλμός· περὶ ὃν δεσμεύουσι τὰς κώπας πάσσαλον· ὑποσκαλμὶς δὲ ἡ τοῦ σκαλμοῦ βάσις· ἐκ τοῦ σκαίρω σκαρμὸς γίνεται τὸ ὑποκοριστικὸν, σκαρμὶς καὶ τροπῇ τοῦ ἀμεταβόλου εἰς ἀμετάβολον σκαλμὶς, ἐπὶ τοῦ πλοίου, παρὰ τὸ μὴ ἐᾶν τὴν ναῦν σκαίρειν, ἤγουν πηδᾷν.*]

v. 378. *ΚΩΠΗΣ ΑΝΑΞ.* Reprehendit Euripidem Aristoteles hac phrasi usum, ac si minus esset decora; Rhetor. III. 2. *Τὸ δὲ,* inquit, *ὡς ὁ Τήλεφος Εὐριπίδου φησὶ, κώπας ἀνάσσειν, καὶ ἀποβὰς εἰς Μυσίαν, ἀπρεπὲς, ὅτι μεῖζον τὸ ἀνάσσειν ἢ κατ' ἀξίαν.*

[v. 380. *ΝΕΩΣ ΜΑΚΡΑΣ.* Schol. *πολεμικῆς. Men of war.*]

v. 382. *ΠΑΝΝΥΧΟΙ.* Herod. VIII. 76. *Ἐποίεε δὲ σιγῇ ταῦτα, ὡς μὴ πυνθανοίατο οἱ ἐναντίοι· οἱ μὲν δὴ ταῦτα τῆς νυκτὸς, οὐδὲν ἀποκοιμηθέντες, παραρτέοντο.*

v. 386. *ΛΕΥΚΟΠΩΛΟΣ ΗΜΕΡΑ.* Ut nocti nigros, sic et Aurorae equos albos tribuunt poetae. Theocritus, Idyll. XI. 13.

Οὐδ' ὅχ' ἁ λεύκιππος ἀνατρέχει ἐς Διὸς ἀώς.

Q. Calaber, I. 48.

Ἠὼς μαρμαρέοισιν ἀγαλλομένη φρένας ἵπποις.

[Sophocl. Aiace Flagellif. v. 677.

Ἐξίσταται δὲ νυκτὸς αἰανὴς κύκλος
Τῇ λευκοπώλῳ φέγγος ἡμέρᾳ φλέγειν.

Ubi Scholiastes: *Λευκόπωλον δὲ λέγει τὴν ἡμέραν, ἐπεὶ τὸν ἥλιον, ὃς ποιεῖ τὴν ἡμέραν, ἐπὶ ἅρματός φασιν ὀχεῖσθαι δύο ἵππους ἔχοντα λευκοὺς, ὧν τὸν μὲν Λάμποντα τὸν δὲ Φαέθοντα ὀνομάζουσιν.* Virgil. Aen. IV. 586.

—— ut prima albescere lucem Vidit. ——

Ad quem locum Guellius: „Et Aristoteles passim astra alba, lumenque et lunam albam depingit. Caes. a) Bell. Civ. I. *Albente coelo omnes copias castris educit.* Et Eurip. in Iphig. in Aulid. v. 157.

—— *λευκαίνει τόδε φῶς ἤδη*
Λάμπουσ' ἠώς. ——

y) Poll. I, §. 87. z) Etym. M. 750, 21.
a) Caes. b. civ. I, 68.

[v. 293. *ΩΜΩΣ Δ' ΑΝΑΓΚΗ.* Homer. Odyss. *Γ'*. 208.

Ἀλλ' οὔ μοι τοιοῦτον ἐπέκλωσαν θεοὶ ὄλβον.

Et mox,

—— *νῦν δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης.*

Virg. Aen. V. 710.

—— superanda omnis fortuna ferendo est.

Terent. Phorm.[f]) I. 2.

Quod sors feret feramus aequo animo.

Eurip. Herc. Fur. v. 1227.

—— *ὅστις εὐγενὴς βροτῶν*
Φέρει τὰ θεῶν γε πτώματ' οὐδ' ἀναίνεται.

Incert. [g])

Φέρειν ἀνάγκη τὰς θεηλάτους τύχας.

Sophocles, Oed. Col. v. 1692.

Τὸ φέρον ἐκ θεοῦ καλῶς
Χρὴ φέρειν. ——

Idem, Philoct. v. 1310.

—— *ἀνθρώποισι τὰς μὲν ἐκ θεῶν*
Τύχας δοθείσας ἔστ' ἀναγκαῖον φέρειν.]

v. 299. *ΖΗι ΤΕ ΚΑΙ ΦΑΟΣ ΒΛΕΠΕΙ.* Homericum, Iliad. *Α'*. 88.

—— *ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο.*

Lycophron, v. 1019.

—— *λυπρὸν ὄψονται βίον.*

Idem supra, v. 814.

Γαληνὸν ἦμαρ οὔποτ' ἐν ζωῇ δρακών.

Βλέπειν pro *vivere* sumi, nimis notum. [Eurip. Hecuba, v. 247.

ΕΚ. *Ἔσωσα δῆτά σ', ἐξέπεμψά τε χθονός;*
ΟΔ. *Ὥστ' εἰσορᾶν* *). *φέγγος Ἡλίου τόδε.*

Lege *ὥστ' εἰσορᾶν τὸ φέγγος*, ex Scholiaste, qui reddit: *καὶ ὥστε βλέπειν τόδε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου* vel *ὥστ' εἰσορᾶν με φέγγος*, *κ. τ. λ.* Idem Oreste, v. 386.

—— *οὐ γὰρ ζῶ κακοῖς, φάος δ' ὁρῶ.*

—— non enim vivo prae malis, quanquam lucem video.

Inter esse et non esse minus bene esse.]

v. 300. *ΦΑΟΣ ΜΕΓΑ.* Magnum solamen, gaudium: sic et in Agamemn. v. 22.

---

f) Ter. Phorm. I, 2, 88. *Quod fors feret* e. q. s.

g) Sophocles ap. Stob. Serm. CVIII, 53. (Phaedr. fragm. VIII, 3. Br.) *νόσους ἀνάγκη τὰς θεηλάτους φέρειν.*

*) *εἰσορᾶν γε φ.*

Ὦ χαῖρε λαμπτὴρ νυκτὸς, ἡμερήσιον
Φάος πιφαύσκων. ——

[Hesych. φόως· φῶς, χαρὰ, σωτηρία. Et postea, [illegible], τὸ ὁρώμενον τὸ παρὰ τοῦ θεοῦ δημιουργηθὲν, καὶ τὸ πῦρ [illegible]. Ubi pro ἡ χαρὰ cl. Heinsius legendum censet ἡ [illegible]. [illegible]portuna emendatio, prout ex loco priore satis liquet. [illegible]nides apud Hephaestionem [h]), p. 14.

Ἦ μέγ' Ἀθηναίοισι φόως γένεθ' ἡνίκ' Ἀριστο-
γείτων Ἵππαρχον κτεῖνε καὶ Ἁρμόδιος.

Homer. Iliad. Θ'. 282.

Βάλλ' οὕτως, αἴκεν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι.]

[v. 301. *ΝΥΚΤΟΣ ΕΚ ΜΕΛΑΓΧΙΜΟΥ.* Sic et [illegible] nox et *tenebrae* de rebus adversis et [illegible] Micae III. 6.]

[v. 302. *ΑΡΤΕΜΒΑΡΗΣ.* Schol. *Α'.* citat [illegible] ἐν τῷ περὶ λιμνῶν. l. λιμένων.]

[v. 303. *ΘΕΙΝΕΤΑΙ.* Hesych. Θείνει.... [illegible] An potius legendum τείνεται?]

[v. 306. *ΙΘΑΓΕΝΗΣ.* Hesych. Ἰθαγενής· [illegible] σιος.]

[v. 307. *ΝΗΣΟΝ ΑΙΑΝΤΟΣ.* Ita v. [illegible]

[Ibid. *ΠΟΛΕΙ.* Hesychius, Πολεῖν· [illegible] liastes εὐφημισμόν.]

v. 309. *ΠΕΛΕΙΟΘΡΕΜΜΟΝΑ.* [illegible] Veneris in tutela fuisse ex Homero disc[illegible] unde probabile est, columbas summa [illegible]se, atque insulam iis abundasse: Veneri [illegible]

[v. 310. *ΚΥΡΙΣΣΟΝ.* Schol. [illegible] μεταφορᾶς τῶν ἀλόγων ζώων τῶν συγ[illegible] sych. Κυρίσσει· κερατίζει, τύπτει μετὰ τῆς [illegible] ῥίπτειν· πλήσσειν.]

[v. 311. *ΓΕΙΤΟΝΩΝ.* Alii [illegible]

v. 313. *ΦΑΡΝΟΥΧΟΣ.* Tres [illegible] fecti, memorantur Herodoto, VII. [illegible] νούχης appellatur.

[v. 314. *ΜΥΡΙΟΝΤΑΡΧΟΣ.* [illegible] millibus hominum praeessent, [illegible] tutos fuisse monet Herodotus, [illegible] μυριάρχας ἀποδέξαντες· ἑκατοντ[illegible] άρχαι.]

[v. 316. *ΠΥΡΡΑΝ ΖΑΠ*[illegible] ter πυῤῥὸν et πορφύρεον.]

Ibid. *ΔΑΣΚΙΟΝ ΓΕ*[illegible] [illegible]ικρὸς

h) Hephaest. p. 26. Gaisf. [illegible] Gr. Min. Gaisf.)

Λάσκιοι
Τε τείνουσι πόροι.

Hesych. *Δάσκιον· μεγάλως σκιάζον, διὰ τὸ σύνδενδρον καὶ δασύ.*]

v. 318. *ΜΑΓΟΣ.* Nomen gentilitium: Steph. de Urb. in voce *Μαγία. Εἰσὶ καὶ Μάγοι ἔθνος περὶ Μηδίαν.* Herodotus, I. 101. *Ἔστι δὲ Μήδων τοσάδε γένεα, Βουσαί, Παρητακηνοί, Στρούχατες, Ἀριζαντοί, Βούδιοι, Μάγοι· γένεα μὲν Μήδων ἐστὶ τάδε.*

v. 321. *ΑΡΙΟΜΑΡΔΟΣ ΣΑΡΔΕΣΙ ΠΕΝΘΟΣ ΠΑΡΑΣΧΩΝ.* At ante Thebarum Aegyptiarum dux, v. 38.

v. 324. *ΓΕΝΟΣ ΛΥΡΝΑΙΟΣ.* Interpres Graecus: *τὸ γένος ὢν ἀπὸ Λύρνης τῆς χώρας.* Imo *τῆς πόλεως.* Steph. de Urb. *Λυρνησσός, πόλις Τρωϊκή, μία τῶν ἕνδεκα τῶν ἐν τῇ Τρωάδι· τὸ ἐθνικὸν Λυρνήσσιος. Αἰσχύλος δὲ Πέρσαις, ὡς ἀπὸ τοῦ Λύρνα, ἢ Λύρνη, Λυρναῖος.*

v. 326. *ΣΥΕΝΝΕΣΙΣ ΚΙΛΙΚΩΝ ΑΠΑΡΧΟΣ.* Inter eos, qui in classe proximi a ducibus, *ὀνομαστότατοι*, fuere, recensetur *Κίλιξ Συέννεσις*, Oromedontis filius. Erat vero Syennesis, ni fallor, nomen commune regibus Ciliciae, ut Ptolemaeus Aegypti. Syennesis, rex Ciliciae, Cyaxari et Alyatti coaetaneus memoratur Herodoto, I. 64. Alterius sub Dario mentionem facit idem, V. 118. Meminit et tertii Xenophon[i]) in *Κύρου Ἀναβ.* VII. sub fin., ubi reges omnium regionum, quas in expeditione illa peragraverant Graeci, enumerat.

[Ibid. *ΑΠΑΡΧΟΣ.* Schol. *ἡγεμών.* Sic Agamemn. v. 1236. *νεῶν ἄπαρχος.*]

v. 329. *ΤΟΙΩΝΔΕ Γ' ΑΡΧΟΝΤΩΝ ΝΥΝ ΥΠΕΜΝΗΣΘΗΝ ΠΕΡΙ.* Lege metri gratia:

Τοιῶνδέ γ' ἀρχόντων νυν ὑπεμνήσθην πέρι.

[v. 336. *ΝΑΙΟΙΣΙΝ ΕΜΒΟΛΑΙΣ.* Supra, v. 279.

—— *δαμασθεὶς ναΐοισιν ἐμβολαῖς.*]

v. 338. *ΚΑΙ ΓΑΡ ΕΛΛΗΣΙ ΜΕΝ ΗΝ.* Graecorum classem Ctesias septingentarum navium fuisse narrat; at Herodotus non nisi trecentarum et octoginta, VIII. 82. *Σὺν δὲ ὦν ταύτῃ τῇ νηῒ τῇ αὐτομολησάσῃ ἐς Σαλαμῖνα, καὶ τῇ πρότερον ἐπ' Ἀρτεμίσιον τῇ Λημνίῃ, ἐξεπληροῦτο τὸ ναυτικὸν τοῖσι Ἕλλησι ἐς τὰς ὀγδώκοντα καὶ τριηκοσίας νῆας.* Quarum sexdecim tantum Lacedaemonii, centum et octoginta Athenienses praebuerunt. De Atticarum navium numero convenit Plutarchus[k]) in Themistocle, p. 119., quin ipse Herodotus libro eodem, c. 61. naves *πεπληρωμένας* ducentas Atheniensibus tribuit; cui accinit Diodorus Siculus[l]), XV.

v. 341. *ΞΕΡΞΗι.* Xerxis classem mille ducentarum et septem navium fuisse refert: quo potissimum teste, ut ex-

---

i) Xen. Anab. VII, 8, 25. k) Plut. Themist. c. 14.
l) Diodor. XI, 12.

ploratae fidei, utitur Plutarchus, in vit. Themistocl. p. 119. *Περὶ δὲ τοῦ πλήθους τῶν βαρβαρικῶν νεῶν Αἰσχύλος ὁ ποιητὴς, ὡς ἂν εἰδὼς [καὶ] διαβεβαιούμενος, ἐν τραγῳδίᾳ Πέρσαις λέγει ταῦτα·*

> *Ξέρξῃ δὲ, καὶ γὰρ οἶδα, χιλιὰς μὲν ἦν*
> *Νεῶν τὸ πλῆθος· αἱ δ' ὑπέρκομποι τάχει*
> *Ἑκατὸν δὶς ἦσαν, ἑπτά θ'.*

Adstipulatur Herodotus, post Aeschylum testis optimus, VII. 79. *Τῶν δὲ τριήρεων ἀριθμὸς μὲν ἐγένετο ἑπτὰ καὶ διηκόσιαι καὶ χίλιαι.* Dein ex his quot e qualibet regione suppeditatae fuerint, disertissime narrat. Eundem ad numerum collineare videtur Diodor.[m]) Sic. XI. p. 243. inquiens, *κατεσκεύασε ναῦς μακρὰς πλείους τῶν χιλίων καὶ διακοσίων.* Minus curiose agunt, qui non nisi mille et ducentas numerant. Horum est Isocrates, in Panath. p. 355. *Καὶ Ξέρξου τοῦ τότε βασιλεύοντος τριήρεις μὲν συναγαγόντος διακοσίας καὶ χιλίας:* et in Panegyr. p. 86. *Προσπλευσάντων δὲ τριηρῶν διακοσίων καὶ χιλίων.* Et Aemilius Probus in Themistocle, c. 2. *Huius enim classis mille et ducentarum navium longarum fuit, quam duo millia onerariarum sequebantur.* Verum hoc intelligendum tantum *κατὰ τὸ ὁλοσχερέστερον.* Quanto magis platice dictum ab iis qui mille navium fuisse asserunt? ut Ctesias, *τριήρεις χιλίας ἤλαυνεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα,* et Cicero in Verr. I. 18. Xerxem *mille numero navium classem ad Delum appulisse* scribit. Caeterum apud hos, *numerus,* ut loquitur Varro de Re Rust. II. 1., *non est ut sit ad amussim, ut non est cum dicimus mille naves iisse ad Troiam,* etc.

v. 342. *ΩΝ ΗΓΕ, ΠΛΗΘΟΣ.* Plutarchus modò laudatus legit *νεῶν τὸ πλῆθος.*

v. 343. *ΩΔ' ΕΧΕΙ ΛΟΓΟΣ.* Non *ita fama refert,* sed *ita se res habet,* ut apud Hebraeos כֵּן.

v. 344. *ΜΗ ΣΟΙ ΔΟΚΟΥΜΕΝ.* Scholiastes, *μὴ δόκει ἡμᾶς ἡττηθῆναι.* At tum scribi debuit *μή σοι δοκῶμεν.*

[v. 346. *ΤΑΛΑΝΤΑ ΒΡΙΣΑΣ.* Hesych. *Βρίζει.... πιέζει.*]

[v. 349. *ΑΝΔΡΩΝ ΓΑΡ ΟΝΤΩΝ ΕΡΚΟΣ ΕΣΤΙΝ ΑΣΦΑΛΕΣ.* Alcaeus apud Suidam in voce *Ἀρήϊος: Ἄνδρες πόλεως [πόληος] πύργοι ἀρήϊοι.* Sophocles, Oedip. Tyrann. v. 56.

> *Ὡς οὐδέν ἐστιν οὔτε πύργος οὔτε ναῦς*
> *Ἔρημος, ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.*

Et Thucydides, VII. 77. *Ἄνδρες γὰρ πόλις, καὶ οὐ τείχη, οὐδὲ νῆες ἀνδρῶν κεναί.*]

[v. 354. *ΑΛΑΣΤΩΡ Η ΚΑΚΟΣ ΔΑΙΜΩΝ.* Schol. *τελχίν τις.* Sunt *τελχῖνες* Hesychio *βάσκανοι, γόητες, φθονεροί;* aliis *οἱ φθονηροὶ καὶ πονηροὶ καὶ βάσκανοι δαίμονες.* Etymolog.[n]) *Ἀλάστωρ· ὁ ἁμαρτωλὸς, ἢ ὁ φονεύς.* Suidas, *Ἀλάστωρ· πικρὸς*

m) Diod. XI, c. 3.

n) Et. M. 57, 25.

ficarunt Persae. [Hesych. Ἐσχάρα· βωμὸς ἰσόπεδος οὐκ ἐκ λίθου ὑφνούμενος. Pollux[kk]), Onomast. I. 5. Ἐσχάρα δ' ἰδικῶς δοκεῖ μὲν ὧδε ὀνομάσθαι ἐφ' ἧς τοῖς ἥρωσιν ἀποθύομεν· ἔνιοι δὲ τῶν ποιητῶν, καὶ τὸν τῶν θεῶν βωμὸν οὕτω κεκλήκασιν, ut Aeschylus in hoc loco. Etymolog. [l]) Ἐσχάρα.... δηλοῖ δὲ ἡ λέξις.... καὶ τὸν βωμὸν ὡς παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Ἡρακλεῖ. Καὶ τὴν κυρίως λεγομένην ἐσχάραν φασὶ καλεῖσθαι ἑστίαν, τὴν μὴ ἔχουσαν ὕψος, ἀλλ' ἐπὶ γῆς ἱδρυμένην, ἢ κοίλην· παρὰ τὸ καὶ τοὺς ἰατροὺς τὰ ἐν τῷ σώματι κοῖλα ἕλκη ἐσχάρας καλεῖν· ῥητορική.]

[v. 206. ΦΟΒΩι Δ' ΑΦΘΟΓΓΟΣ ΕΣΤΑΘΗΝ. Callim. Hymn. [in Lav. Pall.] v. 83.

Ἐστάθη δ' ἄφθογγος· ἐκόλλασαν γὰρ ἀνίαι
Γούνατα, καὶ φωνὰν ἔσχεν ἀμηχανία.

Valer. Flacc. Argonaut. V. 374.

—— attonito quamvis pavor ore silentem
Exanimat. ——]

[v. 207. ΚΙΡΚΟΝ. Gloss. Graeco-lat. Κίρκος, falco. Latino-graec. Circum: ἱέρακα, ut et Scholiastes noster.]

[v. 208. ΕΦΟΡΜΑΙΝΟΝΤΑ. Scholiastes σφαδάζοντα. Mira haec interpretatio τοῦ ἐφορμαίνοντα: quin potius addi videtur, ac si esset verbum poetae.

v. 209. ΤΙΛΛΟΝΘ'. Monet vir doctissimus Iosephus Scaliger in Varronem De Ling. Lat. p. 163. aves quae se vellendo malum auspicium faciebant Volsgras dici: quas intellexit et Statius, Theb. III. 513.

—— simul ora recurvo
Ungue secant rabidae, planctumque imitantibus alis
Exagitant Zephyros, et plumea pectora caedunt.

[Ibid. ΠΤΗΞΑΣ ΔΕΜΑΣ ΠΑΡΕΙΧΕ. Πτήσσειν de avibus dici monet Scholiastes Aristophanis, qui et φοβεῖσθαι reddit ad illud comici in Vesp. v. 1481.

Πτήσσει Φρύνιχος ὥς τις ἀλέκτωρ.

Adagium integrum exhibet Aelianus, Var. Hist. [mm]) XIII. 14. Ἀριθμὸν σφηκῶν πτήσσει Φρύνιχος ὥς τις ἀλεκτρυών. Quod in eos convenire ait, qui damnum patiuntur: παροιμία ἐπὶ τῶν κακῶς τι πασχόντων. Quippe Phrynichum tragicum cum Μιλήτου ἅλωσιν ageret, Athenienses δεδοικότα καὶ ὑποπτήσσοντα eiecerunt. Incertus apud Plutarch. in Alcibiade, p. 193. [nn])

Ἔπτηξ' ἀλέκτωρ δοῦλον ὣς κλίνας πτέρον.

Hesych. Πτῆξαι· δειλιάσαι.]

v. 210. ΤΑΥΤ' ΕΜΟΙΓΕ ΔΕΙΜΑΤ' ΕΣΤ' ΙΔΕΙΝ, ΥΜΙΝ Δ' ΑΚΟΥΕΙΝ. Mallem, δείμά τ' ἐστ' ἰδεῖν, et mihi terribile visu, et vobis auditu.

---

kk) Poll. I, §. 8. l) Etym. M. 384, 10. nn) Plut. Alc. cap. 4. mm) XIII, 17.

v. 213. *ΘΥΚ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΟΛΕΙ.* Ita Prometheo Vincto, v. 324. dicitur Iupiter μόναρχος οὐδ᾽ ὑπεύθυνος, cum praeter eum nemo sit liber, v. 50.

Ἐλεύθερος γὰρ οὔτις ἐστὶ πλὴν Διός.

Pari iure Atossa Persarum regem οὐχ ὑπεύθυνον πόλει dixit, et Plutarchus imperium eius ἀνυπεύθυνον, De Trib. Gen. Reipubl. p. 826. Πέρσαι μὲν, ait, αὐτοκρατῆ βασιλείαν καὶ ἀνυπεύθυνον ἀπεκληρώσαντο. Rationem reddit Euripides in Helena, v. 283.

Τὰ βαρβάρων γὰρ δοῦλα πάντα πλὴν ἑνός.

Idem video iamdiu observatum doctissimo Brissonio de Regno Pers. „Usque adeo libere," inquit, „Persarum reges imperabant, ut omnes, qui eorum ditioni parebant, quemadmodum Plutarchus πρὸς ἀπαίδ. [n]) testis est, pro servis et mancipiis haberent, sola uxore excepta. Nec aliter ab illis subditi, cuiuscunque conditionis, ordinis, gradusque essent, appellabantur. Secundum hunc receptum in illa gente loquendi morem Artemisia apud Herodot. [o]) VIII. Xerxem ita affatur: Σοὶ δὲ ἐόντι ἀρίστῳ ἀνδρῶν πάντων κακοὶ δοῦλοί εἰσιν. Hinc barbaros, Dario subditos, Δαρείου δούλους, Polemon, in orat. funebri Callisthenis, vocat. Inde Aristagoram Milesium servum vocat Darius [p]) in sua oratione ad Persas, quam Herodotus, VII. refert: et Pelopem Phrygem maiorum suorum servum appellat Xerxes, apud eundem Herodot. [p]) eod. lib. Ibidemque Xerxes Pythium Lydum increpans, qui vacationem militiae uni ex liberis suis concedi postularat, ἐὼν, ait, ἐμὸς δοῦλος, τὸν χρῆν πανοικίῃ αὐτῇ γυναικὶ συνέπεσθαι. Gobrias sese Cyro dedens, IV. [q]) Παιδ. δίδωμι, ait, σοὶ ἐμαυτὸν δοῦλον καὶ σύμμαχον. Haec erat illa servities quam imponere Graeciae aggressus est Xerxes, v. 50.

Ζυγὸν ἀμφιβαλεῖν δούλειον Ἑλλάδι·

a qua etiam se immunes esse gloriabantur ipsi Graeci, v. 242.

Οὔ τινος δοῦλοι κέκληνται φωτὸς, οὐδ᾽ ὑπήκοοι.

et pro qua evitanda adeo strenue pugnarunt, v. 400.

—— ὦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε,
Ἐλευθεροῦτε πατρίδ᾽, ἐλευθεροῦτε δὲ
Παῖδας, γυναῖκας, θεῶν τε πατρῴων ἕδη,
Θήκας τε προγόνων. Νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών.

[v. 217. *ΕΙ ΤΙ ΦΛΑΥΡΟΝ.* Hesych. Φλαῦρα· φαῦλα, κακὰ, πονηρά.]

---

n) Plut. Mor. p. 780. B.
o) Her. VIII, 68.
p) Immo Xerxes: Her. VII, 8.
q) Xen. Cyrop. IV, 6, 2.

v. 219. *ΧΟΑΣ ΧΕΑΣΘΑΙ.* Ab effusione dictae χοαί. Eustath. in Il. Ψ'. 220. Ἀφ' οὗ (χέειν) χοαὶ λέγονται αἱ τῶν νεκρῶν σπονδαί. Corrigendus Hesychius in voce Ἐβδείπνους· αἱ τοῖς νεκροῖς ἐπιφερόμεναι σπονδαί, ἤγουν πνοαί. lege χοαί. Vide quae supra annotavimus ad v. 204.

[v. 220. *ΓΗι ΤΕ ΚΑΙ ΦΘΙΤΟΙΣ.* Postea, v. 523.

Ἔπειτα γῇ τε καὶ φθιτοῖς δωρήματα
Ἥξω λαβοῦσα πέλανον ἐξ οἴκων ἐμῶν.]

[v. 222. *ΓΗΣ ΕΝΕΡΘΕΝ ΕΣ ΦΑΟΣ.* Callim. Epigr. XIX. qq)

Ὦ Χαρίδα τί τὰ νέρθε; πολὺ σκότος. ——]

[v. 225. *Τ' ΑΜΙΓΔΑΛΙΝ ΔΕ ΤΩΝ ΔΕ.* Hoc est, mala. Parcit verbo male ominato. Ita Clytaemnestra in Agamemnone, v. 507.

Ἀλλ' ἢ τὸ χαίρειν μᾶλλον ἐκβάξει λέγων.
Τὸν ἀντίον δὲ τοῖσδ' ἀποστέργω λόγον.

Ubi vide quae annotata.]

[Ibid. *ΑΜΑΥΡΟΥΣΘΑΙ.* Hesych. Ἀμαυρούμενοι· σκοτιζόμενοι.]

[v. 224. *ΘΥΜΟΜΑΝΤΙΣ.* Hesych. Θυμόμαντις· ὁ τὸ ἀποβησόμενον συλλογιζόμενος, καὶ προγινώσκων· ψυχόμαντις, καὶ συνετῶς προορῶν τὰ ἀποβησόμενα.]

v. 228. *ΕΚΤΕΛΟΙΤΟ ΔΕ.* Poscit carminis ratio ut legamus δή. [Porro pro ἐκτέλοιτο exemplar, quo usus est Scholiastes, ἐξίλεοιτο. Hesych. Ἐξιλάσσεται· προσεύξεται, πραΰνει.]

[v. 236. *ΜΗΔΟΥΣ.* Schol. Μήδους δὲ τοὺς Πέρσας εἴρηκεν. Vide quae ad v. 767.]

[v. 237. *ΠΛΟΥΤΟΣ.* Etymolog. r) Πλοῦτος· παρὰ τὸ πολὺς καὶ [τὸ] τῶ, τὸ λαμβάνω καὶ δέχομαι, πολύουτος· καὶ συγκοπῇ, πλοῦτος.

v. 238. *ΑΡΓΥΡΟΥ ΠΗΓΗ.* [Virgil. Georg. II. 165.

Haec eadem argenti rivos aerisque metalla
Ostendit venis atque auro plurima fluxit.]

Sectiones argentarias in Attica olim uberes fuisse refert Strabo, IX. p. 399. Τὰ δ' ἀργύρεια τὰ ἐν τῇ Ἀττικῇ κατ' ἀρχὰς μὲν ἦν ἀξιόλογα, νυνὶ δ' ἐκλείπει. In quem locum eruditissimus commentator „Τὰ δὲ ἀργύρεια, locus," inquit, „ubi fuere argenti venae, vocabatur Laurium: Thucyd. s) II. Παρῆλθον ἐς τὴν πάραλον γῆν καλουμένην, μέχρι Λαυρίου ὄρους, οὗ τὰ ἀργύρεια μέταλλά ἐστιν Ἀθηναίοις. Et lib. VI. t) commemorat Alcibiades τὰς τοῦ Λαυρείου τῶν ἀργυρείων μετάλλων προσόδους. Defecisse autem Laurii argenti venas apparet ex Pausania u)

---

qq) Call. Epigr. 14, 3. Ernst. r) Etym. M. 677, 12. s) Thuc. II, 5[illegible]
t) Thuc. VI, 91. u) Pausan. Att. init.

Fuisse etiam in Thorico annotat Scholiastes Aeschyli, apud quem *Θαυρίῳ* perperam pro *Λαυρίῳ* editum est." Et mox ad illa *ἦν ἀξιόλογα*: „Confirmat Aeschylus in Persis, qui apud Athenienses esse ait *ἀργύρου πηγήν τινα θησαυρὸν χθονός*. Herodotus x) quoque Polymnia testatur potuisse Athenienses e Laurii metallis accipere *ὀρχηδὸν ἕκαστον δέκα δραχμάς*. Vide eiusdem extremam Uraniam. Sed omnium maxime videndus Xenophon *περὶ Πόρων*, quem quidem librum videtur ille ex professo scripsisse, ut Athenienses ad fodiendas strenue argenti fodinas hortaretur."

[v. 240. *ΕΓΧΗ ΣΤΑΔΑΙΑ.* Scholiastes: *δι' ὧν συστάδην καὶ ἐγγύως καὶ πλησίον μάχονται*, *quibus cominus pugnatum est*. Immo vero *ἔγχη σταδαῖα* sunt quibus non tantum cominus sed et *statim*, *ἱσταμένως*, *perseveranter*, *aequaliter*, ut vult Nonius y), pugnant. Plaut. z) Amphitr. I. 1.

> Sed fugam in se tamen nemo convertitur,
> Nec recedit loco quin statim rem gerat.

Scaliger ad oram editionis suae notavit, *σταδαίως*. Idem comicus a), paulo post:

> Ita statim stant signa. —]

[v. 245. *ΤΕΚΟΥΣΙ.* f. *Τοκεῦσι*.]

v. 247. *ΤΟΥΔΕ ΓΑΡ ΔΡΑΜΗΜΑ ΦΩΤΟΣ ΠΕΡΣΙΚΟΝ ΠΡΕΠΕΙ ΜΑΘΕΙΝ.* Herodot. VIII. 98. postquam Xerxem huiusce cladis nuncios in Persidem misisse narraverat, subdit, nihil his nunciis pernicius transcurrisse in rebus humanis, ipsumque *δράμημα*, ut vocat Aeschylus, hunc in modum a Persis constitutum describit. *Ὅσων ἂν ἡμερέων ἡ πᾶσα ὁδὸς, τοσοῦτοι ἵπποι τε καὶ ἄνδρες διεστᾶσι κατὰ ἡμερησίην ὁδὸν ἑκάστην τεταγμένοι. Τοὺς οὔτε νιφετὸς, οὐκ ὄμβρος, οὐ καῦμα, οὐ νὺξ ἔεργει μὴ οὐ κατανύσαι τὸν προκείμενον ἑωϋτῷ δρόμον τὴν ταχίστην. Ὁ μὲν δὴ πρῶτος δραμὼν παραδιδοῖ τὰ ἐντεταλμένα τῷ δευτέρῳ, ὁ δὲ δεύτερος τῷ τρίτῳ. Τὸ δὲ ἐνθεῦτεν ἤδη κατ' ἄλλον διεξέρχεται παραδιδόμενα, κατάπερ Ἕλλησι ἡ λαμπαδηφορίη, τὴν τῷ Ἡφαίστῳ ἐπιτελέουσι. Τοῦτο τὸ δράμημα τῶν ἵππων καλέουσι Πέρσαι ἀγγαρήϊον.* Eadem ratione Herodotus *ἀγγαρήϊον* Persarum *λαμπαδηφορίῃ* Graecorum assimilat, qua et Aeschylus noster in Agamemnone, *τὸν ἐκ διαδοχῆς πυρσὸν*, *τὸν ἀπ' ἀγγάρου πυρὸς* vocat, v. 290.

> *Φρυκτὸς δὲ φρυκτὸν δεῦρ' ἀπ' ἀγγάρου πυρὸς*
> *Ἔπεμπεν.* —

Ita legunt Etymologici b) auctor et Suidas, ingeniosissime; ipsi quippe nuncii dicebantur *ἄγγαροι*. Ioseph. Antiq. Iud.

---

x) Herod. VII, 144. y) Non. c. IV. §. 423.
z) Plaut. Amph. I, 1, 89. a) ibid. v. 120.
b) Etym. M. p. 6, 44, 7, 20.

XI. 6. de Artaxerxe: *Διέπεμψε δὲ τοὺς ἀγγάρους λεγομένους ἐς πᾶν ἔθνος, ἑορτάζειν αὐτοῖς τοὺς γάμους παραγγέλλων.* Hesychius in voce *Ἄγγαρος· ἡ λέξις δὲ Περσική· σημαίνει δὲ καὶ τοὺς ἐκ διαδοχῆς βασιλικοὺς γραμματοφόρους.* Iidem et *ἀστάνδαι* dicti. Suidas, *Ἀστάνδαι, οἱ ἐκ διαδοχῆς γραμματοφόροι· οἱ δὲ αὐτοὶ καὶ Ἄγγαροι· τὰ δὲ ὀνόματα Περσικά.* Eustathius[c]) in Odyss. *Τ'*. 28. *Κυρίως δὲ κατὰ Αἴλιον Διονύσιον ἄγγαροι οἱ ἐκ διαδοχῆς γραμματοφόροι· οἱ δ' αὐτοί, φησί, καὶ ἀστάνδαι Περσικῶς.* Hos a Cyro institutos fuisse docet Xenophon [d]), Cyr. Paed. VIII. p. 232. *Σκεψάμενος γὰρ πόσην ἂν ὁδὸν ἵππος κατανύτοι τῆς ἡμέρας ἐλαυνόμενος, ὥστε διαρκεῖν, ἐποιήσατο ἱππῶνας τοσοῦτο διαλείποντας, καὶ ἵππους ἐν αὐτοῖς κατέστησε, καὶ τοὺς ἐπιμελουμένους τούτων· καὶ ἄνδρα ἐφ' ἑκάστῳ τῶν τόπων ἔταξε τὸν ἐπιτήδειον παραδέχεσθαι τὰ φερόμενα γράμματα, καὶ παραδιδόναι, καὶ παραλαμβάνειν τοὺς ἀπειρηκότας ἵππους* [d]), *καὶ ἄλλους πέμπειν νεαλεῖς. ἔστι δ' ὅτε οὐδὲ τὰς νύκτας φασὶν ἵστασθαι ταύτην τὴν πορείαν, ἀλλὰ τῷ ἡμερινῷ ἀγγέλῳ τὸν νυκτερινὸν διαδέχεσθαι.*

[v. 254. *ΑΝΑΠΤΥΞΑΙ.* Hesychius, *Ἀναπτύξαντες· ἀνακαλύψαντες.* Noster mox, v. 294.

—— πᾶν δ' ἀναπτύξας πάθος
Λέξον. ——]

[v. 256. *ΝΕΟΚΟΤΑ.* Schol. *Τὰ νεωστὶ διὰ κότον τῶν θεῶν τινος γενόμενα.*]

[v. 258. *ΔΙΑΙΝΕΣΘΕ.* Hesych. *Διαίνεται.... δακρύει.*]

[v. 261. *ΝΟΣΤΙΜΟΝ ΦΑΟΣ.* Quod Homero Odyss. *Α*. 9. *νόστιμον ἦμαρ.*]

[v. 270. *ΕΠ' ΑΙΑΝ ΔΙΑΝ ΕΛΛΑΔΑ ΧΩΡΑΝ.* *Ἐπ' αἶαν Ἑλλάδα δῖαν χώραν.* Vide quae ad Supplic. v. 5.]

v. 275. *ΠΟΛΥΒΑΦΗ.* *Ὑπὸ τοῦ αἵματος,* inquit Scholiastes. Quin fortasse *mari tincta.*

v. 277. *ΠΛΑΓΚΤΟΙΣ ΕΝ ΔΙΠΛΑΑΚΕΣΣΙΝ.* Errat Scholiastes: nihil aliud vult poeta, quam *duplicibus tabulis navium confractarum.*

v. 279. *ΝΑΙΟΙΣΙΝ ΕΜΒΟΛΑΙΣ, navium impressionibus.* *Ἐμβαλεῖν* verbum proprium: Schol. Aristoph. in Equit. v. 599. *Ἰδίως τὸ κροῦσαι ναυσίν, ἐμβαλεῖν λέγουσι* —; et mox, *κυρίως οὖν τὸ ἐμβαλεῖν, τὸ ταῖς κώπαις κροῦσαι.*

[v. 280. *ΙΥΖ' ΑΠΟΤΜΟΝ ΒΟΑΝ.* Hesych. *Ἰύζει· κραυγάζει, βοᾷ.*]

[v. 281. *ΠΕΡΣΑΙΣ ΔΑΙΟΙΣ.* Hesych. *Δαΐον· ἰσχυρόν, ἀγαθόν.*]

v. 289. *ΕΥΝΙΔΑΣ.* Hesychius, *Εὔνιδες· χῆραι. Εὖνις· ἐστερημένος, ὀρφανός, ἐνδεής.*

---

c) Eustath. ad Od. XIX, p. 1854, 27.

d) Xen. Cyrop. VIII, 6, 17. sq. Addendum ἀνθρώπους.

[v. 290. ΣΙΓΩ ΠΑΛΑΙ. Achilles Tatius de Clitophonte et Leucippe, VII. p. 421. Ὡς δὲ ἤκουσά μου (f. μὴν) τὸν μῦθον τῶν κακῶν, οὔτε ἀνῴμωξα οὔτε ἔκλαυσα. Mox comparatione elegantissima illustrat, quare sc. tristi audito nuncio obstupescere et silere solent homines, nec nisi interiecta mora in luctus erumpunt: ut enim, inquit, in corpore apri dente sauciato vulnus statim non comparet, utpote quod altius penetraverit, sed primum λευκή τις ἀνέτειλε γραμμή, πρόδρομος τοῦ τραύματος, σχολὴν δὲ ὀλίγην λαβὼν, ἔρχεται καὶ ἀθρόον ἐπιῤῥεῖ (l. σχολὴν δὲ ὀλίγον λαβὸν αἷμα ἔρχεται, κ. τ. λ.): sic et in anima, dolore sauciata, vulnus non continuò sed interiecta mora dehiscit, unde effluunt lacrymae, δάκρυον γὰρ καὶ αἷμα τραύματα ψυχῆς, ὅταν ὁ τῆς ψυχῆς, κ. τ. λ. (lege δάκρυον γὰρ αἷμα τραυματισθείσης ψυχῆς· καὶ ὅταν, κ. τ. λ.]

[v. 291. ΥΠΕΡΒΑΛΛΕΙ ΓΑΡ ΗΔΕ ΣΥΜΦΟΡΑ, ΤΟ ΜΗΤΕ ΛΕΞΑΙ, κ. τ. λ. Iuxta illud, Senec. Hippol. v. 607.

Curae leves loquuntur, ingentes stupent.

Seneca prologo consolationis ad Albinam *): *Omnis autem magnitudo doloris modum excedentis necesse est ut stylo delectum verborum eripiat, cum saepe vocem quoque ipsam intercludat.* Homer. Odyss. *K'*. 246.

Οὐδέ τι ἐκφάσθαι δύνατο ἔπος ἱέμενός περ
Κῆρ ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος· ἐν δέ οἱ ὄσσε
Δακρυόφιν πίμπλαντο, γόον δ' ὠΐετο θυμός.

Idem, Iliad. *P'*. 695.

Δὴν δέ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβε· τὼ δέ οἱ ὄσσε
Δακρυόφιν πλῆσθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή.

Ovid. Metam. XIII. 538.

—— obmutuit illa dolore,
Et pariter vocem lacrymasque introrsus obortas
Devorat ipse dolor. ——

Claudian. de Rapt. Proserp. III. 151.

Haeserunt lacrymae, nec vox aut spiritus oris
Redditur. ——

Apollon. Argonaut. III. 503.

—— *Καὶ ἄναυδοι ἐς ἀλλήλους ὁρόωντο*
Ἄτῃ ἀμηχανίῃ τε κατηφέες. ——

Virgil. Aen. XI. 151.

Et via vix tandem voci laxata dolore est.

Ubi vide sis virum cl. Germanum Valentem Guellium.]

---

*) cap. 1.

XI, 6. de Artaxerxe: *Διέπεμψε δὲ τοὺς ἀγγάρους λεγομένους ἐς πᾶν ἔθνος, ἑορτάζειν αὐτοῖς τοὺς γάμους παραγγέλλων.* Hesychius in voce *Ἀγγάρος· ἡ λέξις δὲ Περσική· σημαίνει δὲ καὶ τοὺς ἐκ διαδοχῆς βασιλικοὺς γραμματοφόρους.* Iidem et *ἀστάνδαι* dicti. Suidas, *Ἀστάνδαι, οἱ ἐκ διαδοχῆς γραμματοφόροι· οἱ δὲ αὐτοὶ καὶ Ἄγγαροι· τὰ δὲ ὀνόματα Περσικά.* Eustathius c) in Odyss. *Τ'*. 28. *Κυρίως δὲ κατὰ Αἴλιον Διονύσιον ἄγγαροι οἱ ἐκ διαδοχῆς γραμματοφόροι· οἱ δ' αὐτοί, φησί, καὶ ἀστάνδαι Περσικῶς.* Hos a Cyro institutos fuisse docet Xenophon d), Cyr. Paed. VIII. p. 232. *Σκεψάμενος γὰρ πόσην ἂν ὁδὸν ἵππος κατανύτοι τῆς ἡμέρας ἐλαυνόμενος, ὥστε διαρκεῖν, ἐποιήσατο ἱππῶνας τοσοῦτο διαλείποντας, καὶ ἵππους ἐν αὐτοῖς κατέστησε, καὶ τοὺς ἐπιμελουμένους τούτων· καὶ ἄνδρα ἐφ' ἑκάστῳ τῶν τόπων ἔταξε τὸν ἐπιτήδειον παραδέχεσθαι τὰ φερόμενα γράμματα, καὶ παραδιδόναι, καὶ παραλαμβάνειν τοὺς ἀπειρηκότας ἵππους* d), *καὶ ἄλλους πέμπειν νεαλεῖς. ἔστι δ' ὅτε οὐδὲ τὰς νύκτας φασὶν ἵστασθαι ταύτην τὴν πορείαν, ἀλλὰ τῷ ἡμερινῷ ἀγγέλῳ τὸν νυκτερινὸν διαδέχεσθαι.*

[v. 254. *ΑΝΑΠΤΥΞΑΙ.* Hesychius, *Ἀναπτύξαντες· ἀνακαλύψαντες.* Noster mox, v. 294.

—— *πᾶν δ' ἀναπτύξας πάθος*
Λέξον. ——]

[v. 256. *ΝΕΟΚΟΤΑ.* Schol. *Τὰ νεωστὶ διὰ κότον τῶν θεῶν τινος γενόμενα.*]

[v. 258. *ΔΙΑΙΝΕΣΘΕ.* Hesych. *Διαίνεται.... δακρύει.*]

[v. 261. *ΝΟΣΤΙΜΟΝ ΦΑΟΣ.* Quod Homero Odyss. *Α.* 9. *νόστιμον ἦμαρ.*]

[v. 270. *ΕΠ' ΑΙΑΝ ΔΙΑΝ ΕΛΛΑΔΑ ΧΩΡΑΝ.* *Ἐπ' αἶαν Ἑλλάδα δῖαν χώραν.* Vide quae ad Supplic. v. 5.]

v. 275. *ΠΟΛΥΒΑΦΗ.* *Ὑπὸ τοῦ αἵματος,* inquit Scholiastes. Quin fortasse *mari tincta.*

v. 277. *ΠΛΑΓΚΤΟΙΣ ΕΝ ΔΙΠΛΑΚΕΣΣΙΝ.* Errat Scholiastes: nihil aliud vult poeta, quam *duplicibus tabulis navium confractarum.*

v. 279. *ΝΑΙΟΙΣΙΝ ΕΜΒΟΛΑΙΣ, navium impressionibus.* *Ἐμβαλεῖν* verbum proprium: Schol. Aristoph. in Equit. v. 599. *Ἰδίως τὸ κροῦσαι ναυσίν, ἐμβαλεῖν λέγουσι* —; et mox, *κυρίως οὖν τὸ ἐμβαλεῖν, τὸ ταῖς κώπαις κροῦσαι.*

[v. 280. *ΙΥΖ' ΑΠΟΤΜΟΝ ΒΟΑΝ.* Hesych. *Ἰύζει· κραυγάζει, βοᾷ.*]

[v. 281. *ΠΕΡΣΑΙΣ ΔΑΙΟΙΣ.* Hesych. *Δάιον· ἰσχυρόν, ἀγαθόν.*]

v. 289. *ΕΥΝΙΔΑΣ.* Hesychius, *Εὔνιδες· χῆραι. Εὖνις· ἐστερημένος, ὀρφανός, ἐνδεής.*

---

c) Eustath. ad Od. XIX, p. 1854, 27.

d) Xen. Cyrop. VIII, 6, 17. sq. Adde καὶ ἀνθρώπους.

[v. 290. ΣΙΓΩ ΠΑΛΑΙ. Achilles Tatius de Clitophonte et Leucippe, VII. p. 421. Ὡς δὲ ἤκουσά μου (f. μὴν) τὸν μῦθον τῶν κακῶν, οὔτε ἀνῴμωξα οὔτε ἔκλαυσα. Mox comparatione elegantissima illustrat, quare sc. tristi audito nuncio obstupescere et silere solent homines, nec nisi interiecta mora in luctus erumpunt: ut enim, inquit, in corpore apri dente sauciato vulnus statim non comparet, utpote quod altius penetraverit, sed primum λευκή τις ἀνέτειλε γραμμὴ, πρόδρομος τοῦ τραύματος, σχολὴν δὲ ὀλίγην λαβὼν, ἔρχεται καὶ ἀθρόον ἐπιῤῥεῖ (l. σχολὴν δὲ ὀλίγον λαβὸν αἷμα ἔρχεται, κ. τ. λ.): sic et in anima, dolore sauciata, vulnus non continuò sed interiecta mora dehiscit, unde effluunt lacrymae, δάκρυον γὰρ καὶ αἷμα τραύματα ψυχῆς, ὅταν ὁ τῆς ψυχῆς; κ. τ. λ. (lege δάκρυον γὰρ αἷμα τραυματισθείσης ψυχῆς· καὶ ὅταν, κ. τ. λ.]

[v. 291. ΥΠΕΡΒΑΛΛΕΙ ΓΑΡ ΗΔΕ ΣΥΜΦΟΡΑ, ΤΟ ΜΗΤΕ ΛΕΞΑΙ, κ. τ. λ. Iuxta illud, Senec. Hippol. v. 607.

Curae leves loquuntur, ingentes stupent.

Seneca prologo consolationis ad Albinam e): *Omnis autem magnitudo doloris modum excedentis necesse est ut stylo delectum verborum eripiat, cum saepe vocem quoque ipsam intercludat.* Homer. Odyss. Κ'. 246.

Οὐδέ τι ἐκφάσθαι δύνατο ἔπος ἱέμενός περ
Κῆρ ἄχεϊ μεγάλῳ βεβολημένος· ἐν δέ οἱ ὄσσε
Δακρυόφιν πίμπλαντο, γόον δ' ὠΐετο θυμός.

Idem, Iliad. Ρ'. 695.

Δὴν δέ μιν ἀμφασίη ἐπέων λάβε· τὼ δέ οἱ ὄσσε
Δακρυόφιν πλῆσθεν, θαλερὴ δέ οἱ ἔσχετο φωνή.

Ovid. Metam. XIII. 538.

—— obmutuit illa dolore,
Et pariter vocem lacrymasque introrsus obortas
Devorat ipse dolor. ——

Claudian. de Rapt. Proserp. III. 151.

Haeserunt lacrymae, nec vox aut spiritus oris
Redditur. ——

Apollon. Argonaut. III. 503.

—— Καὶ ἄνανδοι ἐς ἀλλήλους ὁρόωντο
Ἄτῃ ἀμηχανίῃ τε κατηφέες. ——

Virgil. Aen. XI. 151.

Et via vix tandem voci laxata dolore est.

Ubi vide sis virum cl. Germanum Valentem Guellium.]

e) cap. 1.

[v. 293. *ΩΜΩΣ Δ' ΑΝΑΓΚΗ.* Homer. Odyss. *Γ'*. 208.

Ἀλλ' οὔ μοι τοιοῦτον ἐπέκλωσαν θεοὶ ὄλβον.

Et mox,

—— *νῦν δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης.*

Virg. Aen. V. 710.

—— superanda omnis fortuna ferendo est.

Terent. Phorm.[f] I. 2.

Quod sors feret feramus aequo animo.

Eurip. Herc. Fur. v. 1227.

—— *ὅστις εὐγενὴς βροτῶν*
Φέρει τὰ θεῶν γε πτώματ' οὐδ' ἀναίνεται.

Incert. [g]

Φέρειν ἀνάγκη τὰς θεηλάτους τύχας.

Sophocles, Oed. Col. v. 1692.

Τὸ φέρον ἐκ θεοῦ καλῶς
Χρὴ φέρειν. ——

Idem, Philoct. v. 1310.

—— *ἀνθρώποισι τὰς μὲν ἐκ θεῶν*
Τύχας δοθείσας ἐστ' ἀναγκαῖον φέρειν.]

v. 299. *ΖΗι ΤΕ ΚΑΙ ΦΑΟΣ ΒΛΕΠΕΙ.* Homericum, Iliad. *Α'*. 88.

—— *ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο.*

Lycophron, v. 1019.

—— *λυπρὸν ὄψονται βίον.*

Idem supra, v. 814.

Γαληνὸν ἦμαρ οὔποτ' ἐν ζωῇ δρακών.

Βλέπειν pro *vivere* sumi, nimis notum. [Eurip. Hecuba, v. 247.

ΕΚ. Ἔσωσα δῆτά σ', ἐξέπεμψά τε χθονός;
ΟΔ. Ὥστ' εἰσορᾶν *) *φέγγος Ἡλίου τόδε.*

Lege *ὥστ' εἰσορᾶν τὸ φέγγος*, ex Scholiaste, qui reddit: *ναὶ, ὥστε βλέπειν τόδε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου* vel *ὥστ' εἰσορᾶν με φέγγος, κ. τ. λ.* Idem Oreste, v. 386.

—— *οὐ γὰρ ζῶ κακοῖς, φάος δ' ὁρῶ.*

—— non enim vivo prae malis, quanquam lucem video.

Inter esse et non esse minus bene esse.]

v. 300. *ΦΑΟΣ ΜΕΓΑ.* Magnum solamen, gaudium: sic et in Agamemn. v. 22.

---

f) Ter. Phorm. I, 2, 88. *Quod sors feret* e. q. s.

g) Sophocles ap. Stob. Serm. CVIII, 53. (Phaedr. fragm. VIII, 3. Br.) *νόσους ἀνάγκη τὰς θεηλάτους φέρειν.* *) *εἰσορᾶν γε φ.*

Ὦ χαῖρε λαμπτὴρ νυκτὸς, ἡμερήσιον
Φάος πιφαύσκων. ——

[Hesych. φόως· φῶς, χαρὰ, σωτηρία. Et postea, Φῶς, τὸ ὁρώμενον τὸ παρὰ τοῦ Θεοῦ δημιουργηθὲν, καὶ τὸ πῦρ καὶ ἡ χαρά. Ubi pro ἡ χαρά cl. Heinsius legendum censet ἡ ἐσχάρα. Importuna emendatio, prout ex loco priore satis liquet. Simonides apud Hephaestionem [h]), p. 14.

Ἦ μέγ' Ἀθηναίοισι φόως γένεθ' ἡνίκ' Ἀριστογείτων Ἵππαρχον κτεῖνε καὶ Ἁρμόδιος.

Homer. Iliad. Θ'. 282.

Βάλλ' οὕτως, αἴκεν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι.]

[v. 301. *ΝΥΚΤΟΣ ΕΚ ΜΕΛΑΓΧΙΜΟΥ.* Sic et Hebraeis *nox* et *tenebrae* de rebus adversis et summis calamitatibus. Micae III. 6.]

[v. 302. *ΑΡΤΕΜΒΑΡΗΣ.* Schol. *A'*. citat Timoxenum ἐν τῷ περὶ λιμνῶν. l. λιμένων.]

[v. 303. *ΘΕΙΝΕΤΑΙ.* Hesych. Θείνει.... κτείνει, παίει. An potius legendum τείνεται?]

[v. 306. *ΙΘΑΓΕΝΗΣ.* Hesych. Ἰθαγενής· αὐτόχθων, γνήσιος.]

[v. 307. *ΝΗΣΟΝ ΑΙΑΝΤΟΣ.* Ita v. 368, et v. 597.]

[Ibid. *ΠΟΛΕΙ.* Hesychius, Πολεῖν· νέμειν. Notat Scholiastes εὐφημισμόν.]

v. 309. *ΠΕΛΕΙΟΘΡΕΜΜΟΝΑ.* Salaminem insulam Veneris in tutela fuisse ex Homero discimus, Hymn. IX. 4.; unde probabile est, columbas summa cura incolas enutrivisse, atque insulam iis abundasse: Veneri enim sacra haec avis.

[v. 310. *ΚΥΡΙΣΣΟΝ.* Schol. Συνέκρουον ἀλλήλοις· ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἀλόγων ζώων τῶν συγκρουόντων τοῖς κέρασι. Hesych. Κυρίσσει· κερατίζει, τύπτει μετὰ τῆς κεφαλῆς. Idem, Κυρίττειν· πλήσσειν.]

[v. 311. *ΓΕΙΤΟΝΩΝ.* Alii γειτόνων.]

v. 313. *ΦΑΡΝΟΥΧΟΣ.* Tres ἵππαρχοι, equitatus praefecti, memorantur Herodoto, VII. 88. quorum tertius Φαρνούχης appellatur.

[v. 314. *ΜΥΡΙΟΝΤΑΡΧΟΣ.* Myriarchas, qui decem millibus hominum praeessent, in exercitu Persarum constitutos fuisse monet Herodotus, VII. 81. Καὶ χιλιάρχας τε καὶ μυριάρχας ἀποδέξαντες· ἑκατοντάρχας τε καὶ δεκάρχας οἱ μυριάρχαι.]

[v. 316. *ΠΥΡΡΑΝ ΖΑΠΛΗΘΗ.* Nota differentiam inter πυῤῥὸν et πορφύρεον.]

Ibid. *ΔΑΣΚΙΟΝ ΓΕΝΕΙΑΔΑ.* Supplic. v. 98.

---

h) Hephaest. p. 26. Gaisf. (Simon. fragm. XXIV, 1. p. 367. Poet. Gr. Min. Gaisf.)

Λάσκιοί
Τε τείνουσι πόροι.

Hesych. *Δάσκιον· μεγάλως σκιάζον, διὰ τὸ σύνδενδρον καὶ δασύ.*]

v. 318. *ΜΑΓΟΣ.* Nomen gentilitium: Steph. de Urb. in voce *Μαγία. Εἰσὶ καὶ Μάγοι ἔθνος περὶ Μηδίαν.* Herodotus, I. 101. *Ἔστι δὲ Μήδων τοσάδε γένεα, Βουσαὶ, Παρητακηνοὶ, Στρούχατες, Ἀριζαντοὶ, Βούδιοι, Μάγοι· γένεα μὲν Μήδων ἐστὶ τάδε.*

v. 321. *ΑΡΙΟΜΑΡΔΟΣ ΣΑΡΔΕΣΙ ΠΕΝΘΟΣ ΠΑΡΑΣΧΩΝ.* At ante Thebarum Aegyptiarum dux, v. 38.

v. 324. *ΓΕΝΟΣ ΛΥΡΝΑΙΟΣ.* Interpres Graecus: *τὸ γένος ὢν ἀπὸ Λύρνης τῆς χώρας.* Imo *τῆς πόλεως.* Steph. de Urb. *Λυρνησσὸς, πόλις Τρωϊκὴ, μία τῶν ἕνδεκα τῶν ἐν τῇ Τρωάδι· τὸ ἐθνικὸν Λυρνήσσιος. Αἰσχύλος δὲ Πέρσαις, ὡς ἀπὸ τοῦ Λύρνα, ἢ Λύρνη, Λυρναῖος.*

v. 326. *ΣΥΕΝΝΕΣΙΣ ΚΙΛΙΚΩΝ ΑΠΑΡΧΟΣ.* Inter eos, qui in classe proximi a ducibus, *ὀνομαστότατοι*, fuere, recensetur *Κίλιξ Συέννεσις*, Oromedontis filius. Erat vero Syennesis, ni fallor, nomen commune regibus Ciliciae, ut Ptolemaeus Aegypti. Syennesis, rex Ciliciae, Cyaxari et Alyatti coaetaneus memoratur Herodoto, I. 64. Alterius sub Dario mentionem facit idem, V. 118. Meminit et tertii Xenophon [i]) in *Κύρου Ἀναβ.* VII. sub fin., ubi reges omnium regionum, quas in expeditione illa peragraverant Graeci, enumerat.

[Ibid. *ΑΠΑΡΧΟΣ.* Schol. *ἡγεμών.* Sic Agamemn. v. 1236. *νεῶν ἄπαρχος.*]

v. 329. *ΤΟΙΩΝΔΕ Γ' ΑΡΧΟΝΤΩΝ ΝΥΝ ΥΠΕΜΝΗΣΘΗΝ ΠΕΡΙ.* Lege metri gratia:

Τοιῶνδέ γ' ἀρχόντων νυν ὑπεμνήσθην πέρι.

[v. 336. *ΝΑΙΟΙΣΙΝ ΕΜΒΟΛΑΙΣ.* Supra, v. 279.

—— *δαμασθεὶς ναΐοισιν ἐμβολαῖς.*]

v. 338. *ΚΑΙ ΓΑΡ ΕΛΛΗΣΙ ΜΕΝ ΗΝ.* Graecorum classem Ctesias septingentarum navium fuisse narrat; at Herodotus non nisi trecentarum et octoginta, VIII. 82. *Σὺν δὲ ὦν ταύτῃ τῇ νηΐ τῇ αὐτομολησάσῃ ἐς Σαλαμῖνα, καὶ τῇ πρότερον ἐπ' Ἀρτεμίσιον τῇ Λημνίῃ, ἐξεπληροῦτο τὸ ναυτικὸν τοῖσι Ἕλλησι ἐς τὰς ὀγδώκοντα καὶ τριηκοσίας νῆας.* Quarum sexdecim tantum Lacedaemonii, centum et octoginta Athenienses praebuerunt. De Atticarum navium numero convenit Plutarchus [k]) in Themistocle, p. 119., quin ipse Herodotus libro eodem, c. 61. naves *πεπληρωμένας* ducentas Atheniensibus tribuit; cui accinit Diodorus Siculus [l]), XV.

v. 341. *ΞΕΡΞΗι.* Xerxis classem mille ducentarum et septem navium fuisse refert: quo potissimum teste, ut ex-

---

i) Xen. Anab. VII, 8, 25.
k) Plut. Themist. c. 14.
l) Diodor. XI, 12.

ploratae fidei, utitur Plutarchus, in vit. Themistocl. p. 119. Περὶ δὲ τοῦ πλήθους τῶν βαρβαρικῶν νεῶν Αἰσχύλος ὁ ποιητὴς, ὡς ἂν εἰδὼς [καὶ] διαβεβαιούμενος, ἐν τραγῳδίᾳ Πέρσαις λέγει ταῦτα·

Ξέρξῃ δὲ, καὶ γὰρ οἶδα, χιλιὰς μὲν ἦν
Νεῶν τὸ πλῆθος· αἱ δ' ὑπέρκομποι τάχει
Ἑκατὸν δὶς ἦσαν, ἑπτά θ'.

Adstipulatur Herodotus, post Aeschylum testis optimus, VII. 79. Τῶν δὲ τριήρεων ἀριθμὸς μὲν ἐγένετο ἑπτὰ καὶ διηκόσιαι καὶ χίλιαι. Dein ex his quot e qualibet regione suppeditatae fuerint, disertissime narrat. Eundem ad numerum collineare videtur Diodor.[m]) Sic. XI. p. 243. inquiens, κατεσκεύασε ναῦς μακρὰς πλείους τῶν χιλίων καὶ διακοσίων. Minus curiose agunt, qui non nisi mille et ducentas numerant. Horum est Isocrates, in Panath. p. 355. Καὶ Ξέρξου τοῦ τότε βασιλεύοντος τριήρεις μὲν συναγαγόντος διακοσίας καὶ χιλίας: et in Panegyr. p. 86. Προσπλευσασῶν δὲ τριηρῶν διακοσίων καὶ χιλίων. Et Aemilius Probus in Themistocle, c. 2. *Huius enim classis mille et ducentarum navium longarum fuit, quam duo millia onerariarum sequebantur.* Verum hoc intelligendum tantum κατὰ τὸ ὁλοσχερέστερον. Quanto magis platice dictum ab iis qui mille navium fuisse asserunt? ut Ctesias, τριήρεις χιλίας ἤλαυνεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, et Cicero in Verr. I. 18. Xerxem *mille numero navium classem ad Delum appulisse* scribit. Caeterum apud hos, *numerus*, ut loquitur Varro de Re Rust. II. 1., *non est ut sit ad amussim, ut non est cum dicimus mille naves iisse ad Troiam*, etc.

v. 342. *ΩΝ ΗΓΕ, ΠΛΗΘΟΣ.* Plutarchus modo laudatus legit νεῶν τὸ πλῆθος.

v. 343. *ΩΔ' ΕΧΕΙ ΛΟΓΟΣ.* Non *ita fama refert*, sed *ita se res habet*, ut apud Hebraeos דבר.

v. 344. *ΜΗ ΣΟΙ ΔΟΚΟΥΜΕΝ.* Scholiastes, μὴ δόκει ἡμᾶς ἡττηθῆναι. At tum scribi debuit μή σοι δοκῶμεν.

[v. 346. *ΤΑΛΑΝΤΑ ΒΡΙΣΑΣ.* Hesych. Βρίζει.... πιέζει.]

[v. 349. *ΑΝΔΡΩΝ ΓΑΡ ΟΝΤΩΝ ΕΡΚΟΣ ΕΣΤΙΝ ΑΣΦΑΛΕΣ.* Alcaeus apud Suidam in voce Ἀρήϊος: Ἄνδρες πόλεως [πόληος] πύργοι ἀρήϊοι. Sophocles, Oedip. Tyrann. v. 56.

Ὡς οὐδέν ἐστιν οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
Ἔρημος, ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.

Et Thucydides, VII. 77. Ἄνδρες γὰρ πόλις, καὶ οὐ τείχη, οὐδὲ νῆες ἀνδρῶν κεναί.]

[v. 354. *ΑΛΑΣΤΩΡ Η ΚΑΚΟΣ ΔΑΙΜΩΝ.* Schol. τελχίν τις. Sunt τελχῖνες Hesychio βάσκανοι, γόητες, φθονεροί; aliis οἱ φθονηροὶ καὶ πονηροὶ καὶ βάσκανοι δαίμονες. Etymolog.[n]) Ἀλάστωρ· ὁ ἁμαρτωλὸς, ἢ ὁ φονεύς. Suidas, Ἀλάστωρ· πικρὸς

m) Diod. XI, c. 3. n) Et. M. 57, 25.

καὶ φονικὸς δαίμων, τιμωρῶν καὶ ἀνεπίληστα ἔργα ποιῶν, κ. τ. λ. ἢ ἀλάστωρ, ὁ τοιαῦτα τολμήσας ὧν μή ἐστιν ἐπιλαθέσθαι. Plura vide apud Agamemn. v. 1510.]

v. 355. *ΑΝΗΡ ΓΑΡ ΕΛΛΗΝ*. Cui nomen Sicinus. Astutissimum hoc Themistoclis commentum memorat Herodotus, VIII. 76. et Diodorus Siculus o), XI. p. 251.

v. 356. *ΕΛΕΞΕ ΠΑΙΔΙ ΣΩι ΞΕΡΞΗι ΤΑΔΕ*. Vel potius πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν βαρβάρων. Ita Herodotus, qui et nuncii verba paulo aliter refert, VIII. 75. Ἔπεμψέ με στρατηγὸς ὁ Ἀθηναίων λάθρῃ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων· τυγχάνει γὰρ φρονέων τὰ βασιλῆος, καὶ βουλόμενος μᾶλλον τὰ ὑμέτερα κατύπερθε γενέσθαι ἢ τὰ τῶν Ἑλλήνων πρήγματα· φράσοντα ὅτι οἱ Ἕλληνες δρησμὸν βουλεύονται καταῤῥωδηκότες. Καὶ νῦν παρέχει κάλλιστον ὑμέας ἔργων ἁπάντων ἐξεργάσασθαι, ἢν μὴ περιΐδητε διαδράντας αὐτούς. Οὔτε γὰρ ἀλλήλοισιν ὁμοφρονέουσι, οὔτε ἀντιστήσονται ὑμῖν· πρὸς ἑωϋτούς τε σφέας ὄψεσθε ναυμαχέοντας τοὺς τὰ ὑμέτερα φρονέοντας, καὶ τοὺς μή. Caeterum cum nostro consentit omnino Diod. Sic. l. c. Ἔπεισέ (Themistocles) τινα πρὸς τὸν Ξέρξην αὐτομολῆσαι, καὶ διαβεβαιώσασθαι διότι μέλλουσιν αἱ κατὰ Σαλαμῖνα νῆες ἀποδιδράσκειν ἐκ τῶν τόπων, καὶ πρὸς τὸν Ἰσθμὸν ἀθροίζεσθαι.

[v. 358. *ΣΕΛΜΑΣΙ ΝΕΩΝ*. Σέλμα idem quod σελίς, spatium inter tabulata navium, transtrum. Hesych. Σέλματα· τὰ ζυγὰ τῆς νεώς· ἢ τὰ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν ζυγὸν διαστήματα· ἢ αἱ καθέδραι τῶν ἐρετῶν, καὶ συναρμογαὶ τῶν σανίδων. Virgil. Aen. VI. 410.

—— quae per iuga longa sedebant.]

v. 361. *ΔΟΛΟΝ ΕΛΛΗΝΟΣ ΑΝΔΡΟΣ*. *Graeca fraus* in proverbium transiit nulli non notum. Sil. Italic. XIV. 338.

Calliditas Graia, atque astus pollentior armis.

Plautus in Asinar. I. 3. p)

—— Graeca mercamur fide.

Concinne Aeschylus inducit Persam quendam Graecos doli insimulantem; cum tamen hoc Themistoclis strategema inter furta ista iure locum obtineat, de quibus Thucydides, V. 9. Καὶ τὰ κλέμματα ταῦτα καλλίστην δόξαν ἔχει, ἃ τὸν πολέμιον μάλιστ' ἄν τις ἀπατήσας, τοὺς φίλους μέγιστ' ἂν ὠφελήσειεν: *furta*, inquit, *ista honestissimam habent gloriam, ubi quis, decepto praecipue hoste, amicis maxime prosit*. Sed enim quaedam sunt strategemata, in quibus nihil illicitum, nihil quod boni viri famam aut conscientiam labefactet: atque haec non solum sine ignominia, sed et summa cum laude fieri et possunt et saepe solent: quaedam vero e contra non sine labe possunt, non sine aliqua inhonesti aspersione veluti et rore per-

o) Diod. XI, c. 17.

p) v. 47.

agi. Ubi apertum bellum indicitur, hostem ex insidiis adoriri, incautum opprimere, fugam simulare, quam non intendis, aliqua ingeniose excogitata machina victoriam incruentam parare semper licuit. Imo vero solerti aliquo et sagaci commento falli, utriusque partis saepissime interest. Ita enim frequenter, non modo summo cum honore, sed minimo etiam cum damno res transigitur, quod aperta vi et iusto praelio nunquam contingeret. Neque enim tantum divus Augustinus, utpote theologus, censuit *misericorditer, si fieri posset, etiam bella geri debere*, sed et praeclarissimi duces semper in votis habuere quam mitissime vincere. Ὡς ἔστι πρώτη δεινῶν στρατηγῶν σοφία κτᾶσθαι τὴν νίκην ἀκίνδυνον, inquit Polyaenus in prooem., *prima est egregiorum ducum sapientia victoriam sine periculo comparare.* Quin etiam et Salustium historicum meminit Servius laudare solitum eos duces, qui incruento exercitu victoriam reportassent. Quamobrem boni duces, inquit Vegetius, III. 26., *publico certamine nunquam nisi ex occasione aut nimia necessitate confligunt:* monetque idem paulo superius, *aut inopia, aut supervenlibus, aut terrore melius esse hostem domare, quam praelio; in quo amplius solet fortuna potestatis habere quam virtus:* unde et Caesar dixisse fertur, idem esse sibi consilium adversus hostem, quod plerisque medicis contra vitia corporum, fame potius quam ferro superandi. E contra vero artes illae militares, quibus fraudes, mendacia, periuria, scelera mista sunt, praestantissimis viris nunquam placuere. Foedera et inducias noctu violare, quia in pactionibus non noctium sed dierum facta est mentio, ut fecere olim Poeni; veneno fontes inficere, quod olim nescio quis e ducibus Romanis fecit; de captivis tradendis pacisci, eosque mox mortuos reddere, quod fecerunt Plataeenses apud Thucydidem q); de dimidia navium parte tradenda pacisci, easque omnes medias secare, quod et alius e Romanis imperatoribus fecit; haec, inquam, et his cognata, licet aliquando usurpata fuerint, nunquam tamen honesta credita sunt. Imo ipsae illae proditorum artes, quibus freti clarissimi duces saepe maximas civitates everterunt fortissimosque exercitus profligarunt, illis ipsis praestantissimis viris, quorum in gratiam sunt susceptae, semper invisae fuerunt. *Proditionem amo*, inquit Caesar, *proditores vero odi.* Quo unico argumento satis liquet, quid de eo ministerio sentirent, propter quod ministros semper invisos habuerunt. Lasthenes, qui Olynthum civitatem Philippo prodidit, apud ipsos Philippi milites pessime audiit. Quod si fortassis excusationem aliquam habeant artes istae minus probatae, eam omnem habent in obsessis et iis qui vim patiuntur. In obsidentibus enim et vim inferentibus, ut necessitatem nullam

---

q) Thuc. II, 5.

habent, ita veniam nullam consequuntur. *Οὐδὲν αἰσχρὸν ὃ λυπεῖ τὸν ἐχθρόν*, inquit Clitophon apud Achillem Tatium: *nihil turpe quod inimico est incommodum*; et Pind.[r]) in Isthm. IV. 82. *Χρὴ δὲ πᾶν ἔρδοντ' ἀμαυρῶσαι τὸν ἐχθρόν*, *oportet quidlibet conantem frangere adversarium*: quibus et consonum illud Thucydidis, III. 146. *Πᾶν δ' εἰκὸς εἶναι τῷ πολέμῳ, καὶ δεινῷ τινι κατειργόμενον ξύγγνωμόν τι γίγνεσθαι καὶ πρὸς τοῦ θεοῦ*, *omnia licere in bello, et necessitate aliqua circumventis veniam esse quandam etiam apud Deum. Necessitas* enim *quod fecit defendit*, inquit Seneca. Et multa hominibus facile condonare solemus, quoties vitae aut fortunarum ratio periclitatur. Enimvero, quid de toto strategematum genere, deque omni *κακομηχανίας* ratione senserint maiores nostri, ex eo liquido constat, quod qui eorum originem investigarunt, illam non ad praestantissimos duces et heroas, Achillem, Hectorem, aliosque, sed ad Sisyphum, Autolycum, Proteum, mendaciis, periuriis, furtis et rapinis maxime infames, retulerint. *Τοσοῦτον ἀπηλλοτριῶντο*, inquit Polybius[s]) de Achaeis, *τοῦ κακομηχανεῖν [περὶ τοὺς φίλους, χάριν τοῦ τῷ τοιούτῳ συναύξειν τὰς σφετέρας δυναστείας], ὥστε οὐ[δὲ] τοὺς πολεμίους ἡροῦντο δι' ἀπάτης νικᾷν, ὑπολαμβάνοντες [οὐδὲν] οὔτε λαμπρὸν, οὔτε μὲν [οὐδὲ μὴν]. βέβαιον εἶναι τῶν κατορθωμάτων, ἐὰν μή τις ἐκ [τοῦ] προφανοῦς μαχόμενος ἡττήσῃ ταῖς ψυχαῖς τοὺς ἀντιταττομένους*: *in tantum*, inquit, *abhorrebant a machinationibus istis et struendis dolis, ut nec hostes suos vellent per fraudem vincere, censentes neque splendidam neque firmam ullam victoriam, nisi quis palam et ex condicto depugnans animos quoque deiecisset adversariorum.* Sc.

—— Nulla est victoria maior,
Quam quae confessos animo quoque subiugat hostes,

inquit Claudianus, XXVIII. 248. Atque Romanos, non artibus et dolis, sed viribus et disciplina campestri fretos, terrarum orbem sub legibus misisse contendit Vegetius, I. 1. *Aphrorum dolis*, inquit, *atque divitiis semper impares fuimus; Graecorum artibus prudentiaque nos vinci nemo unquam dubitavit: sed adversus omnia profuit tyronem solertem eligere, ius, ut ita dixerim, armorum docere, quotidiano exercitio roborare, quaecunque evenire in acie atque in praeliis possint, omnia in campestri meditatione praenoscere, severe in desides vindicare.* Atque certe adeo olim directa hac et aperta et simplici virtute delectati, eaque ita prospere usi sunt, ut plane videri possint honestatem pro strategemate usurpasse. Nam cum olim, consulibus Faleriam obsidentibus, ludimagister omnes nobilium filios illis prodere paratus esset, detestati sunt consules indignissimum facinus, ipsumque proditorem, manibus post tergum vinctis, in civitatem ad Faliscos remiserunt. Quo

---

r) Pind. Isthm. III, 66. Bkh. *s*) Polyb. lib. XIII. p. 672. A. Casaub.

praeclarissimo facto ita commoti sunt Faliscorum animi, ut nihil antiquius habuerint quam se suosque omnes Romanis dedere. Ita nec arte, nec viribus, sed pietate et iustitia potentissimam eamque inimicissimam civitatem in potestatem suam redegerunt. Iuvat legere et relegere oratiunculam illam, qua Camillus consul proditorem apud Livium affatur, V, 27. *Non ad similem*, inquit, *tui nec populum nec imperatorem scelestus ipse cum scelesto munere venisti. Nobis cum Faliscis quae pacto fit humano societas non est; quam ingeneravit natura utrisque est eritque. Sunt et belli sicut pacis iura: iusteque ea non minus quam fortiter didicimus gerere. Arma habemus non adversum eam aetatem, cui etiam captis urbibus parcitur; sed adversus armatos et ipsos, qui nec laesi nec lacessiti a nobis castra Romana ad Veios oppugnarunt. Eos tu, quantum in te fuit, novo scelere vicisti: ego Romanis artibus, virtute, opere, armis sicut Veios vincam.* Consimili eventu et Pyrrho regi insidias factas detexerunt. Nam cum Nicias, Pyrrhi medicus, in Romanorum gratiam se regem veneno sublaturum recepisset, rem totam Pyrrho aperuerunt. Unde factum, ut Pyrrhus statim omnes captivos remiserit, et Romanorum amicitiam ardentissime affectarit. Enimvero ita sunt affecti illius temporis homines, ut susque deque omnia habere, nihil improbum putare quod idem sit utile, ne in maximis quidem iustissimisque inimicitiis licuisse existimarent. Quod si quem desiderium ceperit hominem cognoscendi, in quo omnes artes istae fraudulentae et illicitae quasi commune quoddam hospitium habuere, nullum magis luculentum exemplum quam est Menon nobilis Atheniensis apud Suidam reperiet, *ne si Soli ipsi quaerendum dederit*, ut inquit Plautus t). Namque is, ut Suidae vestigiis insistam, nullam magis expeditam ad honores capessendos viam existimavit quam fallere, mentiri, peierare. Virum apertum et veracem omnino pro fatuo habebat. Amicitias cum nemine veras exercuit: at si cum aliquo simulatas aliquando gereret, ei certissimum exitium machinabatur. Inimicorum rebus nunquam imminebat, utpote sibi diligenter ab ipso caventium: in possessiones vero amicorum intrepide involabat, quia facile putabat incautos opprimere. Quod si aliquem improbum et periurum et sui similem sensit, illum tanquam armatum et instructissimum extimuit: probos vero et honesti moris homines ut imbelles contempsit. Utque alii mortales pii, iusti, probi videri volunt, ita Menon tum de se praeclarissime sensit, cum versutiae, improbitatis, perfidiae specimen exhibuisset. Haec Suid. de Menone. Sed iam tempus est, ut antiquum pensum repetamus.

---

t) Plaut. Mil. glor. III, 1, 208.

v. 365. *ΤΕΜΕΝΟΣ ΑΙΘΕΡΟΣ.* Latini, *Coeli templa.* Varro de Ling. Lat. V. p. 48. *Hinc poetae, Aeterna coeli templa* u). Idem, VI. p. 71.

Unus erit quem tu tolles in coerula coeli
Templa. ——

Templum tribus modis dicitur; ab natura, ab auspicio, ab similitudine. Natura, in coelo; ab auspiciis, in terra; ab similitudine, sub terra. In coelo templum dicitur, ut in Hecuba, O magna templa coelitum commixta stellis splendidis! Pari modo Lucretius, I. 74.

—— flammantia moenia mundi.

[Hesych. *Τεμένη· ναοὶ, ἄλση, ἢ τὰ ἀφωρισμένα κατὰ τιμὴν χωρία. Τέμενος· πᾶς ὁ μεμερισμένος τόπος τινὶ εἰς τιμὴν, ἢ ἱερὸν, καὶ βωμὸς, ἢ ἀπονεμηθὲν θεῷ ἢ βασιλεῖ.* Etymolog. x) *Τεμένη· ναοὶ, ἱερά· ἢ τὰ ἀφωρισμένα κατὰ τιμὴν χωρία, παρὰ τὸ τέμνω, τέμνος, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ε, τέμενος, ὁ ἀποτετμημένος καὶ ἀποκεχωρισμένος τόπος τῶν θεῶν.*]

v. 368. *ΑΛΛΑΣ ΔΕ ΚΥΚΛΩι ΝΗΣΟΝ ΑΤΑΝΤΟΣ ΠΕΡΙΞ. ΩΣ ΕΙ ΜΟΡΟΝ, κ. τ. λ.* Herodot. VIII. 76. *Ἀνῆγον μὲν τὸ ἀπ' ἑσπέρης κέρας κυκλούμενοι πρὸς τὴν Σαλαμῖνα.* Et mox, *Τῶνδε δὲ εἵνεκα ἀνῆγον τὰς νῆας, ἵνα δὴ τοῖσιν Ἕλλησι μηδὲ φυγέειν ἐξῇ, ἀλλ' ἀπολαμφθέντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι, δοῖεν τίσιν τῶν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἀγωνισμάτων.* Vide v. 307, et v. 598.

v. 371. *ΚΡΑΤΟΣ.* Hesych. *Κρατὸς, τῆς κεφαλῆς.* Scholiastes male notat hic *ἀντίπτωσιν*, ut ex quantitate patet.

v. 375. *ΔΕΙΠΝΟΝ ΕΠΟΡΣΥΝΟΝΤΟ.* Mallem metri gratia *δεῖπνόν γ' ἐπορσύνοντο.* Persae semel tantum in die, idque ad coenae tempus, cibum capessebant. Hinc facetum Megacreontis dictum, cuius meminit Herodotus, VII. 120. Abderitas Deos postulare suasit, ut dimidium futurorum malorum a se propulsaretur; nam de praeteritis magnam se gratiam illis habere, quod rex Xerxes non bis quotidie cibum capere consuesset: *παρέχειν γὰρ ἂν Ἀβδηρίτῃσι, εἰ καὶ ἄριστον προείρητο ὅμοια τῷ δείπνῳ παρασκευάζειν, ἢ μὴ ὑπομένειν Ξέρξην ἐπιόντα, ἢ καταμείναντας, κάκιστα πάντων ἀνθρώπων διατριβῆναι.* [Hesychius, *Δεῖπνον· τὸ καθ' ἡμᾶς ἄριστον, ἢ τροφὴν ἑσπερινήν.* Suidas, *Δεῖπνον τὸ πρωϊνὸν ἄριστον, ὅπερ ἀκρατισμὸς λέγεται· εἶτα περὶ ὥραν τρίτην ἄριστον· παρὰ τὸ εἰς ἀριστείαν προέρχεσθαι· καὶ δεῖπνος μεθ' ὃν δεῖ πονεῖν, εἶτα τὸ ἑσπερινὸν, δόρπος, παρὰ τὸ δόρυ παύειν· καὶ Ἀριστοφάνης· δειπνεῖν με δίδασκε, ἐπὶ τῶν ἀδηφάγων.*]

[v. 376. *ΤΡΟΠΟΥΤΟ ΚΩΠΗΝ ΣΚΑΛΜΟΝ ΑΜΦ' ΕΥΗΡΕΤΜΟΝ.* Hesychius, *Τροπώσασθαι· τὸ τὴν κώπην*

u) Varr. VII, p. 81. Bip. p. 287. Speng.
x) Etym. M. p. 751, 41.

πρὸς τὸν σκαλμὸν δῆσαι τῷ τροπωτῆρι. Iul. Poll. y) I. 9. *Καὶ ὅθεν μὲν αἱ κῶπαι ἐκδέδονται, σκαλμός· ᾧ δὲ ἐκδέδονται, τροπωτὴρ, καὶ τροπώσασθαι ναῦν: sed unde remi alligantur pars, scalmus; qua vero alligantur, τροπωτήρ est, unde τροπώσασθαι, id est, vertere navem.* Est enim τροπός lorum, quo remus scalmo alligatur. Hesych. *Τροποί· οἱ ἱμάντες τῶν κωπῶν, ἢ οἱ κατέχοντες τὰς κώπας δεσμοὶ δερμάτινοι.* Est et τρώπηξ apud eundem *μέρος τῆς κώπης οὗ ἐπιλαμβάνονται οἱ ἐρέσσοντες.*]

[Ibid. *ΣΚΑΛΜΟΝ.* Etymolog. z) *Σκαλμός· περὶ ὃν δεσμεύουσι τὰς κώπας πάσσαλον· ὑποσκαλμὶς δὲ ἡ τοῦ σκαλμοῦ βάσις· ἐκ τοῦ σκαίρω σκαρμὸς γίνεται τὸ ὑποκοριστικὸν, σκαρμὶς καὶ τροπῇ τοῦ ἀμεταβόλου εἰς ἀμετάβολον σκαλμὶς, ἐπὶ τοῦ πλοίου, παρὰ τὸ μὴ ἐᾶν τὴν ναῦν σκαίρειν, ἤγουν πηδᾶν.*]

v. 378. *ΚΩΠΗΣ ΑΝΑΞ.* Reprehendit Euripidem Aristoteles hac phrasi usum, ac si minus esset decora; Rhetor. III. 2. *Τὸ δὲ,* inquit, *ὡς ὁ Τήλεφος Εὐριπίδου φησὶ, κώπας ἀνάσσειν, καὶ ἀποβὰς εἰς Μυσίαν, ἀπρεπὲς, ὅτι μεῖζον τὸ ἀνάσσειν ἢ κατ' ἀξίαν.*

[v. 380. *ΝΕΩΣ ΜΑΚΡΑΣ.* Schol. *πολεμικῆς. Men of war.*]

v. 382. *ΠΑΝΝΥΧΟΙ.* Herod. VIII. 76. *Ἐποίεε δὲ σιγῇ ταῦτα, ὡς μὴ πυνθανοίατο οἱ ἐναντίοι· οἱ μὲν δὴ ταῦτα τῆς νυκτὸς, οὐδὲν ἀποκοιμηθέντες, παραρτέοντο.*

v. 386. *ΛΕΥΚΟΠΩΛΟΣ ΗΜΕΡΑ.* Ut nocti nigros, sic et Aurorae equos albos tribuunt poetae. Theocritus, Idyll. XI. 13.

Οὐδ' ὅχ' ἁ λεύκιππος ἀνατρέχει ἐς Διὸς ἀώς.

Q. Calaber, I. 48.

Ἠὼς μαρμαρέοισιν ἀγαλλομένη φρένας ἵπποις.

[Sophocl. Aiace Flagellif. v. 677.

Ἐξίσταται δὲ νυκτὸς αἰανὴς κύκλος
Τῇ λευκοπώλῳ φέγγος ἡμέρᾳ φλέγειν.

Ubi Scholiastes: *Λευκόπωλον δὲ λέγει τὴν ἡμέραν, ἐπεὶ τὸν ἥλιον, ὃς ποιεῖ τὴν ἡμέραν, ἐπὶ ἅρματός φασιν ὀχεῖσθαι δύο ἵππους ἔχοντα λευκοὺς, ὧν τὸν μὲν Λάμποντα τὸν δὲ Φαέθοντα ὀνομάζουσιν.* Virgil. Aen. IV. 386.

—— ut prima albescere lucem Vidit. ——

Ad quem locum Guellius: „Et Aristoteles passim astra alba, lumenque et lunam albam depingit. Caes. a) Bell. Civ. I. *Albente coelo omnes copias castris educit.* Et Eurip. in Iphig. in Aulid. v. 157.

—— *λευκαίνει τόδε φῶς ἤδη*
Λάμπουσ' ἠώς. ——

---

y) Poll. I, §. 87. z) Etym. M. 750, 21.
a) Caes. b. civ. I, 68.

v. 365. *ΤΕΜΕΝΟΣ ΑΙΘΕΡΟΣ.* Latini, *Coeli templa.* Varro de Ling. Lat. V. p. 48. *Hinc poetae, Aeterna coeli templa* [u]). Idem, VI. p. 71.

Unus erit quem tu tolles in coerula coeli
Templa. ——

Templum tribus modis dicitur; ab natura, ab auspicio, ab similitudine. Natura, in coelo; ab auspiciis, in terra; ab similitudine, sub terra. In coelo templum dicitur, ut in Hecuba, O magna templa coelitum commixta stellis splendidis! Pari modo Lucretius, I. 74.

—— flammantia moenia mundi.

[Hesych. *Τεμένη· ναοὶ, ἄλση, ἢ τὰ ἀφωρισμένα κατὰ τιμὴν χωρία. Τέμενος· πᾶς ὁ μεμερισμένος τόπος τινὶ εἰς τιμὴν, ἢ ἱερὸν, καὶ βωμὸς, ἢ ἀπονεμηθὲν θεῷ ἢ βασιλεῖ.* Etymolog. [x]) *Τεμένη· ναοὶ, ἱερά· ἢ τὰ ἀφωρισμένα κατὰ τιμὴν χωρία, παρὰ τὸ τέμνω, τέμνος, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ε, τέμενος, ὁ ἀποτετμημένος καὶ ἀποκεχωρισμένος τόπος τῶν θεῶν.*]

v. 368. *ΑΛΛΑΣ ΔΕ ΚΥΚΛΩι ΝΗΣΟΝ ΑΤΛΑΝΤΟΣ ΠΕΡΙΞ. ΩΣ ΕΙ ΜΟΡΟΝ,* κ. τ. λ. Herodot. VIII. 76. *Ἀνῆγον μὲν τὸ ἀπ' ἑσπέρης κέρας κυκλούμενοι πρὸς τὴν Σαλαμῖνα.* Et mox, *Τῶνδε δὲ ἕνεκα ἀνῆγον τὰς νῆας, ἵνα δὴ τοῖσιν Ἕλλησι μηδὲ φυγέειν ἐξῇ, ἀλλ' ἀπολαμφθέντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι, δοῖεν τίσιν τῶν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἀγωνισμάτων.* Vide v. 307, et v. 598.

v. 371. *ΚΡΑΤΟΣ.* Hesych. *Κρατὸς, τῆς κεφαλῆς.* Scholiastes male notat hic *ἀντίπτωσιν*, ut ex quantitate patet.

v. 375. *ΔΕΙΠΝΟΝ ΕΠΟΡΣΥΝΟΝΤΟ.* Mallem metri gratia *δεῖπνόν γ' ἐπορσύνοντο.* Persae semel tantum in die, idque ad coenae tempus, cibum capessebant. Hinc facetum Megacreontis dictum, cuius meminit Herodotus, VII. 120. Abderitas Deos postulare suasit, ut dimidium futurorum malorum a se propulsaretur; nam de praeteritis magnam se gratiam illis habere, quod rex Xerxes non bis quotidie cibum capere consuesset: *παρέχειν γὰρ ἂν Ἀβδηρίτῃσι, εἰ καὶ ἄριστον προείρητο ὅμοια τῷ δείπνῳ παρασκευάζειν, ἢ μὴ ὑπομένειν Ξέρξην ἐπιόντα, ἢ καταμείναντας, κάκιστα πάντων ἀνθρώπων διατριβῆναι.* [Hesychius, *Δεῖπνον· τὸ καθ' ἡμᾶς ἄριστον, ἢ τροφὴν ἑσπερινήν.* Suidas, *Δεῖπνον τὸ πρωϊνὸν ἄριστον, ὅπερ ἀκρατισμὸς λέγεται· εἶτα περὶ ὥραν τρίτην ἄριστον· παρὰ τὸ εἰς ἀριστείαν προέρχεσθαι· καὶ δεῖπνος μεθ' ὃν δεῖ πονεῖν, εἶτα τὸ ἑσπερινὸν, δόρπος, παρὰ τὸ δόρυ παύειν· καὶ Ἀριστοφάνης· δειπνεῖν με δίδασκε, ἐπὶ τῶν ἀδηφάγων.*]

[v. 376. *ΤΡΟΠΟΥΤΟ ΚΩΠΗΝ ΣΚΑΛΜΟΝ ΑΜΦ' ΕΥΗΡΕΤΜΟΝ.* Hesychius, *Τροπώσασθαι· τὸ τὴν κώπην*

---

u) Varr. VII, p. 81. Bip. p. 287. Speng.
x) Etym. M. p. 751, 41.

πρὸς τὸν σκαλμὸν δῆσαι τῷ τροπωτῆρι. Iul. Poll. y) I. 9. *Καὶ ὅθεν μὲν αἱ κῶπαι ἐκδέδονται, σκαλμός· ᾧ δὲ ἐκδέδονται, τροπωτήρ, καὶ τροπώσασθαι ναῦν: sed unde remi alligantur pars, scalmus; qua vero alligantur, τροπωτήρ est, unde τροπώσασθαι, id est, vertere navem.* Est enim τροπός lorum, quo remus scalmo alligatur. Hesych. *Τροποί· οἱ ἱμάντες τῶν κωπῶν, ἢ οἱ κατέχοντες τὰς κώπας δεσμοὶ δερμάτινοι.* Est et τρώπηξ apud eundem *μέρος τῆς κώπης οὗ ἐπιλαμβάνονται οἱ ἐρέσσοντες.*]

[Ibid. *ΣΚΑΛΜΟΝ*. Etymolog. z) *Σκαλμός· περὶ ὃν δεσμεύουσι τὰς κώπας πάσσαλον· ὑποσκαλμὶς δὲ ἡ τοῦ σκαλμοῦ βάσις· ἐκ τοῦ σκαίρω σκαρμὸς γίνεται τὸ ὑποκοριστικὸν, σκαρμὶς καὶ τροπῇ τοῦ ἀμεταβόλου εἰς ἀμετάβολον σκαλμὶς, ἐπὶ τοῦ πλοίου, παρὰ τὸ μὴ ἐᾷν τὴν ναῦν σκαίρειν, ἤγουν πηδᾷν.*]

v. 378. *ΚΩΠΗΣ ΑΝΑΞ*. Reprehendit Euripidem Aristoteles hac phrasi usum, ac si minus esset decora; Rhetor. III. 2. *Τὸ δὲ,* inquit, *ὡς ὁ Τήλεφος Εὐριπίδου φησὶ, κώπας ἀνάσσειν, καὶ ἀποβὰς εἰς Μυσίαν, ἀπρεπὲς, ὅτι μεῖζον τὸ ἀνάσσειν ἢ κατ' ἀξίαν.*

[v. 380. *ΝΕΩΣ ΜΑΚΡΑΣ*. Schol. *πολεμικῆς. Men of war.*]

v. 382. *ΠΑΝΝΥΧΟΙ*. Herod. VIII. 76. *Ἐποίεε δὲ σιγῇ ταῦτα, ὡς μὴ πυνθανοίατο οἱ ἐναντίοι· οἱ μὲν δὴ ταῦτα τῆς νυκτὸς, οὐδὲν ἀποκοιμηθέντες, παραρτέοντο.*

v. 386. *ΛΕΥΚΟΠΩΛΟΣ ΗΜΕΡΑ*. Ut nocti nigros, sic et Aurorae equos albos tribuunt poetae. Theocritus, Idyll. XI. 13.

Οὐδ' ὄχ᾽ ἁ λεύκιππος ἀνατρέχει ἐς Διὸς ἀώς.

Q. Calaber, I. 48.

Ἠὼς μαρμαρέοισιν ἀγαλλομένη φρένας ἵπποις.

[Sophocl. Aiace Flagellif. v. 677.

Ἐξίσταται δὲ νυκτὸς αἰανὴς κύκλος
Τῇ λευκοπώλῳ φέγγος ἡμέρᾳ φλέγειν.

Ubi Scholiastes: *Λευκόπωλον δὲ λέγει τὴν ἡμέραν, ἐπεὶ τὸν ἥλιον, ὃς ποιεῖ τὴν ἡμέραν, ἐπὶ ἅρματός φασιν ὀχεῖσθαι δύο ἵππους ἔχοντα λευκοὺς, ὧν τὸν μὲν Λάμποντα τὸν δὲ Φαέθοντα ὀνομάζουσιν.* Virgil. Aen. IV. 386.

— ut prima albescere lucem Vidit. —

Ad quem locum Guellius: „Et Aristoteles passim astra alba, lumenque et lunam albam depingit. Caes.a) Bell. Civ. I. *Albente coelo omnes copias castris educit.* Et Eurip. in Iphig. in Aulid. v. 157.

— *λευκαίνει τόδε φῶς ἤδη*
Λάμπουσ' ἠώς. —

y) Poll. I, §. 87. z) Etym. M. 750, 21.
a) Caes. b. civ. I, 68.

[v. 293. *ΩΜΩΣ Δ' ΑΝΑΓΚΗ.* Homer. Odyss. *Γ'*. 208.

Ἀλλ' οὔ μοι τοιοῦτον ἐπέκλωσαν θεοὶ ὄλβον.

Et mox,

— *νῦν δὲ χρὴ τετλάμεν ἔμπης.*

Virg. Aen. V. 710.

— superanda omnis fortuna ferendo est.

Terent. Phorm.[f]) I. 2.

Quod sors feret feramus aequo animo.

Eurip. Herc. Fur. v. 1227.

— *ὅστις εὐγενὴς βροτῶν*
Φέρει τὰ θεῶν γε πτώματ' οὐδ' ἀναίνεται.

Incert. [g])

Φέρειν ἀνάγκη τὰς θεηλάτους τύχας.

Sophocles, Oed. Col. v. 1692.

Τὸ φέρον ἐκ θεοῦ καλῶς
Χρὴ φέρειν. —

Idem, Philoct. v. 1310.

— *ἀνθρώποισι τὰς μὲν ἐκ θεῶν*
Τύχας δοθείσας ἐστ' ἀναγκαῖον φέρειν.]

v. 299. *ΖΗι ΤΕ ΚΑΙ ΦΑΟΣ ΒΛΕΠΕΙ.* Homericum, Iliad. *Α'*. 88.

— *ἐμεῦ ζῶντος καὶ ἐπὶ χθονὶ δερκομένοιο.*

Lycophron, v. 1019.

— *λυπρὸν ὄψονται βίον.*

Idem supra, v. 814.

Γαληνὸν ἦμαρ οὔποτ' ἐν ζωῇ δρακών.

Βλέπειν pro *vivere* sumi, nimis notum. [Eurip. Hecuba, v. 247.

ΕΚ. *Ἔσωσα δῆτά σ', ἐξέπεμψά τε χθονός;*
ΟΔ. *Ὥστ' εἰσορᾶν* *). *φέγγος Ἡλίου τόδε.*

Lege *ὥστ' εἰσορᾶν τὸ φέγγος*, ex Scholiaste, qui reddit: *καὶ, ὥστε βλέπειν τόδε τὸ φῶς τοῦ ἡλίου* vel *ὥστ' εἰσορᾶν με φέγγος, κ. τ. λ.* Idem Oreste, v. 386.

— *οὐ γὰρ ζῶ κακοῖς, φάος δ' ὁρῶ.*
— non enim vivo prae malis, quanquam lucem video.

Inter esse et non esse minus bene esse.]

v. 300. *ΦΑΟΣ ΜΕΓΑ.* Magnum solamen, gaudium: sic et in Agamemn. v. 22.

---

f) Ter. Phorm. I, 2, 88. *Quod sors feret* e. q. s.

g) Sophocles ap. Stob. Serm. CVIII, 53. (Phaedr. fragm. VIII, 3. Br.) *νόσους ἀνάγκη τὰς θεηλάτους φέρειν.* *) *εἰσορᾶν γε φ.*

Ὦ χαῖρε λαμπτὴρ νυκτὸς, ἡμερήσιον
Φάος πιφαύσκων. ——

[Hesych. *φόως· φῶς, χαρὰ, σωτηρία.* Et postea, *Φῶς, τὸ ὁρώμενον τὸ παρὰ τοῦ θεοῦ δημιουργηθὲν, καὶ τὸ πῦρ καὶ ἡ χαρά.* Ubi pro *ἡ χαρά* cl. Heinsius legendum censet *ἡ ἐσχάρα.* Importuna emendatio, prout ex loco priore satis liquet. Simonides apud Hephaestionem h), p. 14.

Ἦ μέγ' Ἀθηναίοισι φόως γένεθ' ἡνίκ' Ἀριστο-
γείτων Ἵππαρχον κτεῖνε καὶ Ἁρμόδιος.

Homer. Iliad. *Θ'*. 282.

Βάλλ' οὕτως, αἴκεν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι.]

[v. 301. *ΝΥΚΤΟΣ ΕΚ ΜΕΛΑΓΧΙΜΟΥ.* Sic et Hebraeis *nox* et *tenebrae* de rebus adversis et summis calamitatibus. Micae III. 6.]

[v. 302. *ΑΡΤΕΜΒΑΡΗΣ.* Schol. *Α'*. citat Timoxenum *ἐν τῷ περὶ λιμνῶν.* l. *λιμένων.*]

[v. 303. *ΘΕΙΝΕΤΑΙ.* Hesych. *Θείνει.... κτείνει, παίει.* An potius legendum *τείνεται?*]

[v. 306. *ΙΘΑΓΕΝΗΣ.* Hesych. *Ἰθαγενής· αὐτόχθων, γνήσιος.*]

[v. 307. *ΝΗΣΟΝ ΑΙΑΝΤΟΣ.* Ita v. 368, et v. 597.]

[Ibid. *ΠΟΛΕΙ.* Hesychius, *Πολεῖν· νέμειν.* Notat Scholiastes *εὐφημισμόν.*]

v. 309. *ΠΕΛΕΙΟΘΡΕΜΜΟΝΑ.* Salaminem insulam Veneris in tutela fuisse ex Homero discimus, Hymn. IX. 4.; unde probabile est, columbas summa cura incolas enutrivisse, atque insulam iis abundasse: Veneri enim sacra haec avis.

[v. 310. *ΚΥΡΙΣΣΟΝ.* Schol. *Συνέκρουον ἀλλήλοις· ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν ἀλόγων ζώων τῶν συγκρουόντων τοῖς κέρασι.* Hesych. *Κυρίσσει· κερατίζει, τύπτει μετὰ τῆς κεφαλῆς.* Idem, *Κυρίττειν· πλήσσειν.*]

[v. 311. *ΓΕΙΤΟΝΩΝ.* Alii *γειτόνων.*]

v. 313. *ΦΑΡΝΟΥΧΟΣ.* Tres *ἵππαρχοι*, equitatus praefecti, memorantur Herodoto, VII. 88. quorum tertius *Φαρνούχης* appellatur.

[v. 314. *ΜΥΡΙΟΝΤΑΡΧΟΣ.* Myriarchas, qui decem millibus hominum praeessent, in exercitu Persarum constitutos fuisse monet Herodotus, VII. 81. *Καὶ χιλιάρχας τε καὶ μυριάρχας ἀποδέξαντες· ἑκατοντάρχας τε καὶ δεκάρχας οἱ μυριάρχαι.*]

[v. 316. *ΠΥΡΡΑΝ ΖΑΠΛΗΘΗ.* Nota differentiam inter *πυῤῥόν* et *πορφύρεον.*]

Ibid. *ΔΑΣΚΙΟΝ ΓΕΝΕΙΑΔΑ.* Supplic. v. 98.

---

h) Hephaest. p. 26. Gaisf. (Simon. fragm. XXIV, 1. p. 367. Poet. Gr. Min. Gaisf.)

Λάσκιοί
Τε τείρουσι πόροι.

Hesych. *Δάσκαρν· μεγάλως σκιάζον, διὰ τὸ σύνδενδρον καὶ δασύ.*]

v. 318. *ΜΑΓΟΣ.* Nomen gentilitium: Steph. de Urb. in voce *Μαγία.* *Εἰσὶ καὶ Μάγοι ἔθνος περὶ Μηδίαν.* Herodotus, I. 101. *Ἔστι δὲ Μήδων τοσάδε γένεα, Βουσαὶ, Παρητακηνοὶ, Στρούχατες, Ἀριζαντοὶ, Βούδιοι, Μάγοι· γένεα μὲν Μήδων ἐστὶ τάδε.*

v. 321. *ΑΡΙΟΜΑΡΔΟΣ ΣΑΡΔΕΣΙ ΠΕΝΘΟΣ ΠΑΡΑΣΧΩΝ.* At ante Thebarum Aegyptiarum dux, v. 38.

v. 324. *ΓΕΝΟΣ ΛΥΡΝΑΙΟΣ.* Interpres Graecus: *τὸ γένος ὢν ἀπὸ Λύρνης τῆς χώρας.* Imo *τῆς πόλεως.* Steph. de Urb. *Λυρνησσὸς, πόλις Τρωϊκὴ, μία τῶν ἕνδεκα τῶν ἐν τῇ Τρωάδι· τὸ ἐθνικὸν Λυρνήσσιος. Αἰσχύλος δὲ Πέρσαις, ὡς ἀπὸ τοῦ Λύρνα, ἢ Λύρνη, Λυρναῖος.*

v. 326. *ΣΥΕΝΝΕΣΙΣ ΚΙΛΙΚΩΝ ΑΠΑΡΧΟΣ.* Inter eos, qui in classe proximi a ducibus, *ὀνομαστότατοι,* fuere, recensetur *Κίλιξ Συέννεσις,* Oromedontis filius. Erat vero Syennesis, ni fallor, nomen commune regibus Ciliciae, ut Ptolemaeus Aegypti. Syennesis, rex Ciliciae, Cyaxari et Alyatti coaetaneus memoratur Herodoto, I. 64. Alterius sub Dario mentionem facit idem, V. 118. Meminit et tertii Xenophon[i]) in *Κύρου Ἀναβ.* VII. sub fin., ubi reges omnium regionum, quas in expeditione illa peragraverant Graeci, enumerat.

[Ibid. *ΑΠΑΡΧΟΣ.* Schol. *ἡγεμών.* Sic Agamemn. v. 1236. *νεῶν ἄπαρχος.*]

v. 329. *ΤΟΙΩΝΔΕ Γ' ΑΡΧΟΝΤΩΝ ΝΥΝ ΥΠΕΜΝΗΣΘΗΝ ΠΕΡΙ.* Lege metri gratia:

Τοιῶνδέ γ' ἀρχόντων νυν ὑπεμνήσθην πέρι.

[v. 336. *ΝΑΙΟΙΣΙΝ ΕΜΒΟΛΑΙΣ.* Supra, v. 279.

—— *δαμασθεὶς ναΐοισιν ἐμβολαῖς.*]

v. 338. *ΚΑΙ ΓΑΡ ΕΛΛΗΣΙ ΜΕΝ ΗΝ.* Graecorum classem Ctesias septingentarum navium fuisse narrat; at Herodotus non nisi trecentarum et octoginta, VIII. 82. *Σὺν δὲ ὧν ταύτῃ τῇ νηῒ τῇ αὐτομολησάσῃ ἐς Σαλαμῖνα, καὶ τῇ πρότερον ἐπ' Ἀρτεμίσιον τῇ Λημνίῃ, ἐξεπληροῦτο τὸ ναυτικὸν τοῖσι Ἕλλησι ἐς τὰς ὀγδώκοντα καὶ τριηκοσίας νῆας.* Quarum sexdecim tantum Lacedaemonii, centum et octoginta Athenienses praebuerunt. De Atticarum navium numero convenit Plutarchus[k]) in Themistocle, p. 119., quin ipse Herodotus libro eodem, c. 61. naves *πεπληρωμένας* ducentas Atheniensibus tribuit; cui accinit Diodorus Siculus[l]), XV.

v. 341. *ΞΕΡΞΗι.* Xerxis classem mille ducentarum et septem navium fuisse refert: quo potissimum teste, ut ex-

---

i) Xen. Anab. VII, 8, 25.
k) Plut. Themist. c. 14.
l) Diodor. XI, 12.

ploratae fidei, utitur Plutarchus, in vit. Themistocl. p. 119. *Περὶ δὲ τοῦ πλήθους τῶν βαρβαρικῶν νεῶν Αἰσχύλος ὁ ποιητὴς, ὡς ἂν εἰδὼς [καὶ] διαβεβαιούμενος, ἐν τραγῳδίᾳ Πέρσαις λέγει ταῦτα·*

Ξέρξῃ δὲ, καὶ γὰρ οἶδα, χιλιὰς μὲν ἦν
Νεῶν τὸ πλῆθος· αἱ δ' ὑπέρκομποι τάχει
Ἑκατὸν δὶς ἦσαν, ἑπτά θ'.

Adstipulatur Herodotus, post Aeschylum testis optimus, VII. 79. *Τῶν δὲ τριήρεων ἀριθμὸς μὲν ἐγένετο ἑπτὰ καὶ διηκόσιαι καὶ χίλιαι.* Dein ex his quot e qualibet regione suppeditatae fuerint, disertissime narrat. Eundem ad numerum collineare videtur Diodor.[m]) Sic. XI. p. 248. inquiens, *κατεσκεύασε ναῦς μακρὰς πλείους τῶν χιλίων καὶ διακοσίων.* Minus curiose agunt, qui non nisi mille et ducentas numerant. Horum est Isocrates, in Panath. p. 355. *Καὶ Ξέρξου τοῦ τότε βασιλεύοντος τριήρεις μὲν συναγαγόντος διακοσίας καὶ χιλίας:* et in Panegyr. p. 86. *Προσπλεουσῶν δὲ τριηρῶν διακοσίων καὶ χιλίων.* Et Aemilius Probus in Themistocle, c. 2. *Huius enim classis mille et ducentarum navium longarum fuit, quam duo millia onerariarum sequebantur.* Verum hoc intelligendum tantum *κατὰ τὸ ὁλοσχερέστερον.* Quanto magis platice dictum ab iis qui mille navium fuisse asserunt? ut Ctesias, *τριήρεις χιλίας ἤλαυνεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα,* et Cicero in Verr. I. 18. Xerxem *mille numero navium classem ad Delum appulisse* scribit. Caeterum apud hos, *numerus,* ut loquitur Varro de Re Rust. II. 1., *non est ut sit ad amussim, ut non est cum dicimus mille naves iisse ad Troiam*, etc.

v. 342. *ΩΝ ΗΓΕ, ΠΛΗΘΟΣ.* Plutarchus modo laudatus legit *νεῶν τὸ πλῆθος.*

v. 343. *ΩΔ' ΕΧΕΙ ΛΟΓΟΣ.* Non *ita fama refert*, sed *ita se res habet*, ut apud Hebraeos יכן.

v. 344. *ΜΗ ΣΟΙ ΔΟΚΟΥΜΕΝ.* Scholiastes, *μὴ δόκει ἡμᾶς ἡττηθῆναι.* At tum scribi debuit *μή σοι δοκῶμεν.*

[v. 346. *ΤΑΛΑΝΤΑ ΒΡΙΣΑΣ.* Hesych. *Βρίζει.... πιέζει.*]

[v. 349. *ΑΝΔΡΩΝ ΓΑΡ ΟΝΤΩΝ ΕΡΚΟΣ ΕΣΤΙΝ ΑΣΦΑΛΕΣ.* Alcaeus apud Suidam in voce *Ἀρήϊος: Ἄνδρες πόλεως [πόληος] πύργοι ἀρήϊοι.* Sophocles, Oedip. Tyrann. v. 56.

Ὡς οὐδέν ἐστιν οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
Ἔρημος, ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.

Et Thucydides, VII. 77. *Ἄνδρες γὰρ πόλις, καὶ οὐ τείχη, οὐδὲ νῆες ἀνδρῶν κεναί.*]

[v. 354. *ΑΛΑΣΤΩΡ Η ΚΑΚΟΣ ΔΑΙΜΩΝ.* Schol. *τελχίν τις.* Sunt *τελχῖνες* Hesychio *βάσκανοι, γόητες, φθονεροί;* aliis *οἱ φθονηροὶ καὶ πονηροὶ καὶ βάσκανοι δαίμονες.* Etymolog.[n]) *Ἀλάστωρ· ὁ ἁμαρτωλὸς, ἢ ὁ φονεύς.* Suidas, *Ἀλάστωρ· πικρὸς*

---

m) Diod. XI, c. 3.   n) Et. M. 57, 25.

καὶ φονικὸς δαίμων, τιμωρῶν καὶ ἀνεπίληστα ἔργα ποιῶν, κ. τ. λ. ἢ ἀλάστωρ, ὁ τοιαῦτα τολμήσας ὧν μὴ ἔστιν ἐπιλαθέσθαι. Plura vide apud Agamemn. v. 1510.]

v. 355. *ΑΝΗΡ ΓΑΡ ΕΛΛΗΝ.* Cui nomen Sicinus. Astutissimum hoc Themistoclis commentum memorat Herodotus, VIII. 76. et Diodorus Siculus o), XI. p. 251.

v. 356. *ΕΛΕΞΕ ΠΑΙΔΙ ΣΩι ΞΕΡΞΗι ΤΑΔΕ.* Vel potius πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν βαρβάρων. Ita Herodotus, qui et nuncii verba paulo aliter refert, VIII. 75. Ἔπεμψέ με στρατηγὸς ὁ Ἀθηναίων λάθρῃ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων· τυγχάνει γὰρ φρονέων τὰ βασιλῆος, καὶ βουλόμενος μᾶλλον τὰ ὑμέτερα κατύπερθε γενέσθαι ἢ τὰ τῶν Ἑλλήνων πρήγματα· φράσοντα ὅτι οἱ Ἕλληνες δρησμὸν βουλεύονται καταῤῥωδηκότες. Καὶ νῦν παρέχει κάλλιστον ὑμέας ἔργων ἁπάντων ἐξεργάσασθαι, ἢν μὴ περιΐδητε διαδράντας αὐτούς. Οὔτε γὰρ ἀλλήλοισιν ὁμοφρονέουσι, οὔτε ἀντιστήσονται ὑμῖν, πρὸς ἑωϋτούς τε σφέας ὄψεσθε ναυμαχέοντας τοὺς τὰ ὑμέτερα φρονέοντας, καὶ τοὺς μή. Caeterum cum nostro consentit omnino Diod. Sic. l. c. Ἔπεισέ (Themistocles) τινα πρὸς τὸν Ξέρξην αὐτομολῆσαι, καὶ διαβεβαιώσασθαι διότι μέλλουσιν αἱ κατὰ Σαλαμῖνα νῆες ἀποδιδράσκειν ἐκ τῶν τόπων, καὶ πρὸς τὸν Ἰσθμὸν ἀθροίζεσθαι.

[v. 358. *ΣΕΛΜΑΣΙ ΝΕΩΝ.* Σέλμα idem quod σελίς, spatium inter tabulata navium, transtrum. Hesych. Σέλματα· τὰ ζυγὰ τῆς νεώς· ἢ τὰ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν ζυγὸν διαστήματα· ἢ αἱ καθέδραι τῶν ἐρετῶν, καὶ συναρμογαὶ τῶν σανίδων. Virgil. Aen. VI. 410.

—— quae per iuga longa sedebant.]

v. 361. *ΔΟΛΟΝ ΕΛΛΗΝΟΣ ΑΝΔΡΟΣ.* *Graeca fraus* in proverbium transiit nulli non notum. Sil. Italic. XIV. 338.

Calliditas Graia, atque astus pollentior armis.

Plautus in Asinar. I. 3. p)

—— Graeca mercamur fide.

Concinne Aeschylus inducit Persam quendam Graecos doli insimulantem; cum tamen hoc Themistoclis strategema inter furta ista iure locum obtineat, de quibus Thucydides, V. 9. Καὶ τὰ κλέμματα ταῦτα καλλίστην δόξαν ἔχειν, ἃ τὸν πολέμιον μάλιστ᾽ ἄν τις ἀπατήσας, τοὺς φίλους μέγιστ᾽ ἂν ὠφελήσειεν: *furta*, inquit, *ista honestissimam habent gloriam, ubi quis, decepto praecipue hoste, amicis maxime prosit.* Sed enim quaedam sunt strategemata, in quibus nihil illicitum, nihil quod boni viri famam aut conscientiam labefactet: atque haec non solum sine ignominia, sed et summa cum laude fieri et possunt et saepe solent: quaedam vero e contra non sine labe possunt, non sine aliqua inhonesti aspersione veluti et rore per-

---

o) Diod. XI, c. 17.

p) v. 47.

agi. Ubi apertum bellum indicitur, hostem ex insidiis adoriri, incautum opprimere, fugam simulare, quam non intendis, aliqua ingeniose excogitata machina victoriam incruentam parare semper licuit. Imo vero solerti aliquo et sagaci commento falli, utriusque partis saepissime interest. Ita enim frequenter, non modo summo cum honore, sed minimo etiam cum damno res transigitur, quod aperta vi et iusto praelio nunquam contingeret. Neque enim tantum divus Augustinus, utpote theologus, censuit *misericorditer, si fieri posset, etiam bella geri debere*, sed et praeclarissimi duces semper in votis habuere quam mitissime vincere. Ὡς ἔστι πρώτη δεινῶν στρατηγῶν σοφία κτᾶσθαι τὴν νίκην ἀκίνδυνον, inquit Polyaenus in prooem., *prima est egregiorum ducum sapientia victoriam sine periculo comparare.* Quin etiam et Salustium historicum meminit Servius laudare solitum eos duces, qui incruento exercitu victoriam reportassent. Quamobrem boni duces, inquit Vegetius, III. 26., *publico certamine nunquam nisi ex occasione aut nimia necessitate confligunt:* monetque idem paulo superius, *aut inopia, aut superventibus, aut terrore melius esse hostem domare, quam praelio; in quo amplius solet fortuna potestatis habere quam virtus:* unde et Caesar dixisse fertur, idem esse sibi consilium adversus hostem, quod plerisque medicis contra vitia corporum, fame potius quam ferro superandi. E contra vero artes illae militares, quibus fraudes, mendacia, periuria, scelera mista sunt, praestantissimis viris nunquam placuere. Foedera et inducias noctu violare, quia in pactionibus non noctium sed dierum facta est mentio, ut fecere olim Poeni; veneno fontes inficere, quod olim nescio quis e ducibus Romanis fecit; de captivis tradendis pacisci, eosque mox mortuos reddere, quod fecerunt Plataeenses apud Thucydidem q); de dimidia navium parte tradenda pacisci, easque omnes medias secare, quod et alius e Romanis imperatoribus fecit; haec, inquam, et his cognata, licet aliquando usurpata fuerint, nunquam tamen honesta credita sunt. Imo ipsae illae proditorum artes, quibus freti clarissimi duces saepe maximas civitates everterunt fortissimosque exercitus profligarunt, illis ipsis praestantissimis viris, quorum in gratiam sunt susceptae, semper invisae fuerunt. *Proditionem amo,* inquit Caesar, *proditores vero odi.* Quo unico argumento satis liquet, quid de eo ministerio sentirent, propter quod ministros semper invisos habuerunt. Lasthenes, qui Olynthum civitatem Philippo prodidit, apud ipsos Philippi milites pessime audiit. Quod si fortassis excusationem aliquam habeant artes istae minus probatae, eam omnem habent in obsessis et iis qui vim patiuntur. In obsidentibus enim et vim inferentibus, ut necessitatem nullam

q) Thuc. II, 5.

habent, ita veniam nullam consequuntur. *Οὐδὲν αἰσχρὸν ὃ λυπεῖ τὸν ἐχθρόν*, inquit Clitophon apud Achillem Tatium: *nihil turpe quod inimico est incommodum*; et Pind.[r]) in Isthm. IV. 82. *Χρὴ δὲ πᾶν ἔρδοντ' ἀμαυρῶσαι τὸν ἐχθρόν*, *oportet quidlibet conantem frangere adversarium*: quibus et consonum illud Thucydidis, III. 146. *Πᾶν δ' εἰκὸς εἶναι τῷ πολέμῳ, καὶ δεινῷ τινι κατειργόμενον ξύγγνωμόν τι γίγνεσθαι καὶ πρὸς τοῦ θεοῦ*, *omnia licere in bello, et necessitate aliqua circumventis veniam esse quandam etiam apud Deum. Necessitas* enim *quod fecit defendit*, inquit Seneca. Et multa hominibus facile condonare solemus, quoties vitae aut fortunarum ratio periclitatur. Enimvero, quid de toto strategematum genere, deque omni *κακομηχανίας* ratione senserint maiores nostri, ex eo liquido constat, quod qui eorum originem investigarunt, illam non ad praestantissimos duces et heroas, Achillem, Hectorem, aliosque, sed ad Sisyphum, Autolycum, Proteum, mendaciis, periuriis, furtis et rapinis maxime infames, retulerint. *Τοσοῦτον ἀπηλλοτριῶντο*, inquit Polybius[s]) de Achaeis, *τοῦ κακομηχανεῖν [περὶ τοὺς φίλους, χάριν τοῦ τῷ τοιούτῳ συναύξειν τὰς σφετέρας δυναστείας], ὥστε οὐ[δὲ] τοὺς πολεμίους ἠροῦντο δι' ἀπάτης νικᾷν, ὑπολαμβάνοντες [οὐδὲν] οὔτε λαμπρὸν, οὔτε μὲν [οὐδὲ μὴν] βέβαιον εἶναι τῶν κατορθωμάτων, ἐὰν μή τις ἐκ [τοῦ] προφανοῦς μαχόμενος ἡττήσῃ ταῖς ψυχαῖς τοὺς ἀντιταττομένους*: *in tantum*, inquit, *abhorrebant a machinationibus istis et struendis dolis, ut nec hostes suos vellent per fraudem vincere, censentes neque splendidam neque firmam ullam victoriam, nisi quis palam et ex condicto depugnans animos quoque deiecisset adversariorum.* Sc.

—— Nulla est victoria maior,
Quam quae confessos animo quoque subiugat hostes,

inquit Claudianus, XXVIII. 248. Atque Romanos, non artibus et dolis, sed viribus et disciplina campestri fretos, terrarum orbem sub legibus misisse contendit Vegetius, I. 1. *Aphrorum dolis*, inquit, *atque divitiis semper impares fuimus; Graecorum artibus prudentiaque nos vinci nemo unquam dubitavit: sed adversus omnia profuit tyronem solertem eligere, ius, ut ita dixerim, armorum docere, quotidiano exercitio roborare, quaecunque evenire in acie atque in praeliis possint, omnia in campestri meditatione praenoscere, severe in desides vindicare.* Atque certe adeo olim directa hac et aperta et simplici virtute delectati, eaque ita prospere usi sunt, ut plane videri possint honestatem pro strategemate usurpasse. Nam cum olim, consulibus Faleriam obsidentibus, ludimagister omnes nobilium filios illis prodere paratus esset, detestati sunt consules indignissimum facinus, ipsumque proditorem, manibus post tergum vinctis, in civitatem ad Faliscos remiserunt. Quo

---

r) Pind. Isthm. III, 66. Bkh. s) Polyb. lib. XIII. p. 672. A. Casaub.

praeclarissimo facto ita commoti sunt Faliscorum animi, ut nihil antiquius habuerint quam se suosque omnes Romanis dedere. Ita nec arte, nec viribus, sed pietate et iustitia potentissimam eamque inimicissimam civitatem in potestatem suam redegerunt. Iuvat legere et relegere oratiunculam illam, qua Camillus consul proditorem apud Livium affatur, V, 27. *Non ad similem*, inquit, *tui nec populum nec imperatorem scelestus ipse cum scelesto munere venisti. Nobis cum Faliscis quae pacto fit humano societas non est; quam ingeneravit natura utrisque est eritque. Sunt et belli sicut pacis iura: iusteque ea non minus quam fortiter didicimus gerere. Arma habemus non adversum eam aetatem, cui etiam captis urbibus parcitur; sed adversus armatos et ipsos, qui nec laesi nec lacessiti a nobis castra Romana ad Veios oppugnarunt. Eos tu, quantum in te fuit, novo scelere vicisti: ego Romanis artibus, virtute, opere, armis sicut Veios vincam.* Consimili eventu et Pyrrho regi insidias factas detexerunt. Nam cum Nicias, Pyrrhi medicus, in Romanorum gratiam se regem veneno sublaturum recepisset, rem totam Pyrrho aperuerunt. Unde factum, ut Pyrrhus statim omnes captivos remiserit, et Romanorum amicitiam ardentissime affectarit. Enimvero ita sunt affecti illius temporis homines, ut susque deque omnia habere, nihil improbum putare quod idem sit utile, ne in maximis quidem iustissimisque inimicitiis licuisse existimarent. Quod si quem desiderium ceperit hominem cognoscendi, in quo omnes artes istae fraudulentae et illicitae quasi commune quoddam hospitium habuere, nullum magis luculentum exemplum quam est Menon nobilis Atheniensis apud Suidam reperiet, *ne si Soli ipsi quaerendum dederit*, ut inquit Plautus [t]). Namque is, ut Suidae vestigiis insistam, nullam magis expeditam ad honores capessendos viam existimavit quam fallere, mentiri, peierare. Virum apertum et veracem omnino pro fatuo habebat. Amicitias cum nemine veras exercuit: at si cum aliquo simulatas aliquando gereret, ei certissimum exitium machinabatur. Inimicorum rebus nunquam imminebat, utpote sibi diligenter ab ipso caventium: in possessiones vero amicorum intrepide involabat, quia facile putabat incautos opprimere. Quod si aliquem improbum et periurum et sui similem sensit, illum tanquam armatum et instructissimum extimuit: probos vero et honesti moris homines ut imbelles contempsit. Utque alii mortales pii, iusti, probi videri volunt, ita Menon tum de se praeclarissime sensit, cum versutiae, improbitatis, perfidiae specimen exhibuisset. Haec Suid. de Menone. Sed iam tempus est, ut antiquum pensum repetamus.

---

t) Plaut. Mil. glor. III, 1, 208.

v. 365. *ΤΕΜΕΝΟΣ ΑΙΘΕΡΟΣ.* Latini, *Coeli templa.* Varro de Ling. Lat. V. p. 48. *Hinc poetae, Aeterna coeli templa* u). Idem, VI. p. 71.

Unus erit quem tu tolles in coerula coeli
Templa. ——

Templum tribus modis dicitur; ab natura, ab auspicio, ab similitudine. Natura, in coelo; ab auspiciis, in terra; ab similitudine, sub terra. In coelo templum dicitur, ut in Hecuba, O magna templa coelitum commixta stellis splendidis! Pari modo Lucretius, I. 74.

—— flammantia moenia mundi.

[Hesych. *Τεμένη· ναοὶ, ἄλση, ἢ τὰ ἀφωρισμένα κατὰ τιμὴν χωρία. Τέμενος· πᾶς ὁ μεμερισμένος τόπος τινὶ εἰς τιμὴν, ἢ ἱερὸν, καὶ βωμὸς, ἢ ἀπονεμηθὲν θεῷ ἢ βασιλεῖ.* Etymolog. x) *Τεμένη· ναοὶ, ἱερά· ἢ τὰ ἀφωρισμένα κατὰ τιμὴν χωρία, παρὰ τὸ τέμνω, τέμνος, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ε, τέμενος, ὁ ἀποτετμημένος καὶ ἀποκεχωρισμένος τόπος τῶν θεῶν.*]

v. 368. *ΑΛΛΑΣ ΔΕ ΚΥΚΛΩι ΝΗΣΟΝ ΑΤΑΛΑΝΤΟΣ ΠΕΡΙΞ. ΩΣ ΕΙ ΜΟΡΟΝ,* κ. τ. λ. Herodot. VIII. 76. *Ἀνῆγον μὲν τὸ ἀπ' ἑσπέρης κέρας κυκλούμενοι πρὸς τὴν Σαλαμῖνα.* Et mox, *Τῶνδε δὲ ἕνεκα ἀνῆγον τὰς νῆας, ἵνα δὴ τοῖσιν Ἕλλησι μηδὲ φυγέειν ἐξῇ, ἀλλ' ἀπολαμφθέντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι, δοῖεν τίσιν τῶν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἀγωνισμάτων.* Vide v. 307, et v. 598.

v. 371. *ΚΡΑΤΟΣ.* Hesych. *Κρατὸς, τῆς κεφαλῆς.* Scholiastes male notat hic *ἀντίπτωσιν*, ut ex quantitate patet.

v. 375. *ΔΕΙΠΝΟΝ ΕΠΟΡΣΥΝΟΝΤΟ.* Mallem metri gratia *δεῖπνόν γ' ἐπορσύνοντο.* Persae semel tantum in die, idque ad coenae tempus, cibum capessebant. Hinc facetum Megacreontis dictum, cuius meminit Herodotus, VII. 120. Abderitas Deos postulare suasit, ut dimidium futurorum malorum a se propulsaretur; nam de praeteritis magnam se gratiam illis habere, quod rex Xerxes non bis quotidie cibum capère consuesset: *παρέχειν γὰρ ἂν Ἀβδηρίτῃσι, εἰ καὶ ἄριστον προείρητο ὅμοια τῷ δείπνῳ παρασκευάζειν, ἢ μὴ ὑπομένειν Ξέρξην ἐπιόντα, ἢ καταμείναντας, κάκιστα πάντων ἀνθρώπων διατριβῆναι.* [Hesychius, *Δεῖπνον· τὸ καθ' ἡμᾶς ἄριστον, ἢ τροφὴν ἑσπερινήν.* Suidas, *Δεῖπνον τὸ πρωϊνὸν ἄριστον, ὅπερ ἀκρατισμὸς λέγεται· εἶτα περὶ ὥραν τρίτην ἄριστον· παρὰ τὸ εἰς ἀριστείαν προέρχεσθαι· καὶ δεῖπνος μεθ' ὃν δεῖ πονεῖν, εἶτα τὸ ἑσπερινὸν, δόρπος, παρὰ τὸ δόρυ παύειν· καὶ Ἀριστοφάνης· δειπνεῖν με δίδασκε, ἐπὶ τῶν ἀδηφάγων.*]

[v. 376. *ΤΡΟΠΟΥΤΟ ΚΩΠΗΝ ΣΚΑΛΜΟΝ ΑΜΦ' ΕΥΗΡΕΤΜΟΝ.* Hesychius, *Τροπώσασθαι· τὸ τὴν κώπην*

u) Varr. VII, p. 81. Bip. p. 287. Speng.
x) Etym. M. p. 751, 41.

πρὸς τὸν σκαλμὸν δῆσαι τῷ τροπωτῆρι. Iul. Poll. y) I. 9. *Καὶ ὅθεν μὲν αἱ κῶπαι ἐκδέδονται, σκαλμός· ᾧ δὲ ἐκδέδονται, τροπωτήρ, καὶ τροπώσασθαι ναῦν: sed unde remi alligantur pars, scalmus; qua vero alligantur, τροπωτήρ est, unde τροπώσασθαι, id est, vertere navem.* Est enim τροπός lorum, quo remus scalmo alligatur. Hesych. *Τροποί· οἱ ἱμάντες τῶν κωπῶν, ἢ οἱ κατέχοντες τὰς κώπας δεσμοὶ δερμάτινοι.* Est et τρώπηξ apud eundem *μέρος τῆς κώπης οὗ ἐπιλαμβάνονται οἱ ἐρέσσοντες.*]

[Ibid. *ΣΚΑΛΜΟΝ.* Etymolog. z) *Σκαλμός· περὶ ὃν δεσμεύουσι τὰς κώπας πάσσαλον· ὑποσκαλμὶς δὲ ἡ τοῦ σκαλμοῦ βάσις· ἐκ τοῦ σκαίρω σκαρμὸς γίνεται τὸ ὑποκοριστικὸν, σκαρμὶς καὶ τροπῇ τοῦ ἀμεταβόλου εἰς ἀμετάβολον σκαλμὶς, ἐπὶ τοῦ πλοίου, παρὰ τὸ μὴ ἐᾶν τὴν ναῦν σκαίρειν, ἤγουν πηδᾶν.*]

v. 378. *ΚΩΠΗΣ ΑΝΑΞ.* Reprehendit Euripidem Aristoteles hac phrasi usum, ac si minus esset decora; Rhetor. III. 2. *Τὸ δὲ,* inquit, *ὡς ὁ Τήλεφος Εὐριπίδου φησὶ, κώπας ἀνάσσειν, καὶ ἀποβὰς εἰς Μυσίαν, ἀπρεπὲς, ὅτι μεῖζον τὸ ἀνάσσειν ἢ κατ' ἀξίαν.*

[v. 380. *ΝΕΩΣ ΜΑΚΡΑΣ.* Schol. *πολεμικῆς. Men of war.*]

v. 382. *ΠΑΝΝΥΧΟΙ.* Herod. VIII. 76. *Ἐποίεε δὲ σιγῇ ταῦτα, ὡς μὴ πυνθανοίατο οἱ ἐναντίοι· οἱ μὲν δὴ ταῦτα τῆς νυκτὸς, οὐδὲν ἀποκοιμηθέντες, παραρτέοντο.*

v. 386. *ΛΕΥΚΟΠΩΛΟΣ ΗΜΕΡΑ.* Ut nocti nigros, sic et Aurorae equos albos tribuunt poetae. Theocritus, Idyll. XI. 13.

Οὐδ' ὄχ' ἁ λεύκιππος ἀνατρέχει ἐς Διὸς ἀώς.

Q. Calaber, I. 48.

Ἠὼς μαρμαρέοισιν ἀγαλλομένη φρένας ἵπποις.

[Sophocl. Aiace Flagellif. v. 677.

Ἐξίσταται δὲ νυκτὸς αἰανὴς κύκλος
Τῇ λευκοπώλῳ φέγγος ἡμέρᾳ φλέγειν.

Ubi Scholiastes: *Λευκόπωλον δὲ λέγει τὴν ἡμέραν, ἐπεὶ τὸν ἥλιον, ὃς ποιεῖ τὴν ἡμέραν, ἐπὶ ἅρματός φασιν ὀχεῖσθαι δύο ἵππους ἔχοντα λευκοὺς, ὧν τὸν μὲν Λάμποντα τὸν δὲ Φαέθοντα ὀνομάζουσιν.* Virgil. Aen. IV. 386.

— ut prima albescere lucem Vidit. —

Ad quem locum Guellius: „Et Aristoteles passim astra alba, lumenque et lunam albam depingit. Caes. a) Bell. Civ. I. *Albente coelo omnes copias castris educit.* Et Eurip. in Iphig. in Aulid. v. 157.

— *λευκαίνει τόδε φῶς ἤδη*
Λάμπουσ' ἠώς. —

---

y) Poll. I, §. 87. z) Etym. M. 750, 21.
a) Caes. b. civ. I, 68.

Aeschylus in Pers. λευκόπωλον ἡμέραν vocat et λευκὸν ἦμαρ."*) Hactenus Guellius. Callimachus Hymno in Cererem, v. 123.

> Λευκὸν ἔαρ, λευκὸν δὲ θέρος. —

Ubi Scholiastes, Λευκόν· λαμπρόν. Homer. Iliad. Ξ'. 185.

> — λευκὸν δ' ἦν ἠέλιος ὥς.

In sacris literis, D. Marc. IX. 3. ἱμάτια Christi στίλβοντα λευκὰ λίαν ὡς χιών. Ita Seneca togam splendentem vocat *candidam.*]

v. 389. *ΟΡΘΙΟΝ.* Hesychius, Ὄρθιον νόμον· οὕτως ὠνομάσθαι φασὶν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ῥυθμοῦ, καθάπερ καὶ τὸν τροχαῖον. [Eustathius in Iliad. Λ'. 753. Ἑρμηνεύεται δὲ ἀπὸ τοῦ μέγα τε δεινόν τε. Τοιοῦτος γὰρ ὁ παρὰ τοῖς μουσικοῖς ὄρθιος νόμος, ἤγουν τρόπος ἐκεῖνος ᾠδῆς εἰς πόλεμον ἐρεθιστικός. Τιμόθεος οὖν ὄρθιος ᾄσας τοσοῦτον τὸν Ἀλέξανδρον Ἄρεος ἔπλησεν ὡς εἰς τὰ ὅπλα εὐθὺς ἐκεῖνον ἀναπηδῆσαι. Erat cantus tibiae. Iul. Pollux, IV. 9. Αὔλημα δὲ ὄρθιον ἀφ' οὗ καὶ νόμος ὄρθιος, qui et ὀρθός dictus. Hesychius, Ὀρθόν· τὸν ὄρθιον νόμον. Suidas, Ἀνωρθιασμένον, τὸ ὀρθότατον· καὶ ἀνωρθωσάμην, τὸ ἀνωρθριάζον. Ἀνδοκίδης· ἀντὶ τοῦ ὄρθριοι βοῶντες ἔλεγον. Ubi vide sis interpretem.]

v. 395. *ΣΑΛΠΙΓΞ Δ' ΑΥΤΗι ΠΑΝΤ' ΕΚΕΙΝ' ΕΠΕΦΛΕΓΕΝ.* De tubicine Virgilius, Aen. VI. 165.

> — quo non praestantior alter
> Aere ciere viros, Martemque accendere cantu.

[Idem, Aen. V. 139.

> Inde ubi clara dedit sonitum tuba, finibus omnes,
> Haud mora, prosiluere suis; ferit aethera clamor
> Nauticus. —]

Lycophron, v. 249.

> Καὶ δὴ καταίθει γαῖαν ὀρχηστὴς Ἄρης,
> Στρόμβῳ τὸν αἱματηρὸν ἐξάρχων νόμον.

[v. 396. *ΚΩΠΗΣ.* Etymolog.[b]) Κώπη, ἡ τῶν ἐρετῶν· παρὰ τὸ κόπτειν τὸ ὕδωρ.]

[Ibid. *ΡΟΘΙΑΔΟΣ.* Hesychius, Ῥοθιάζειν· ἐλαύνειν ἀπὸ τοῦ ψόφου τῆς εἰρεσίας· οἱ δὲ τὴν ἀνακοπὴν τοῦ ὕδατος ῥόθον φασίν.]

v. 397. *ΕΠΑΙΣΑΝ ΑΛΜΗΝ.* Homer. Odyss. Δ'. 580.

> — πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.

Apollonius quoque τύπτειν ἅλα dixit; et Virgilius, [Aeneid. III. 290.

> Certatim socii feriunt mare. —]

[Ibid. *ΒΡΥΧΙΟΝ.* Sic apud Prometh. Vinct. v. 1081.

> Βρυχία δ' ἠχὼ παραμυκᾶται.]

---

b) Etym. M. 551, 36. *) Aesch. Pers. 301.

[v. 402. *Ω ΠΑΙΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΙΤΕ.* Κέλευσμα Graecorum. Ad Virgilianum illud, Aeneid. X. 280.

—— nunc coniugis esto
Quisque suae tectique memor. —— .

Vir cl. Germanus Valens Guellius: „Hi quoque versus videntur tralati ex Homero sub Nestoris persona, Iliad. Ο'. 661.

Ὦ φίλοι ἀνέρες ἐστὲ, καὶ αἰδῶ θέσθ' ἐνὶ θυμῷ
Ἄλλων ἀνθρώπων, ἐπὶ δὲ μνήσασθε ἕκαστος
Παίδων, ἠδ' ἀλόχων, καὶ κτήσιος, ἠδὲ τοκήων.

Quibus consensu magno respondent et hi apud Aeschylum in Persis:

—— *Ὦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε, κ. τ. λ.*

Et Iliad. *Λ'*. 287.

Ἀνέρες ἐστὲ φίλοι, μνήσασθέ τε θούριδος ἀλκῆς."

Haec Guellius, qui etiam ad Virg. Aen. XI. 311.

—— toto certatum est corpore regni:

„Haud scio," inquit, „an ad illam Graecorum respexerit militarem locutionem, *ποιεῖσθαι ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγῶνας*, cum omnibus copiis utrinque decertabatur: cui affine est illud Aeschyli in Persis, —— *Ὦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε*. Haec Guellius.]

v. 406. *ΠΕΡΣΙΔΟΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ΡΟΘΟΣ ΥΠΗΝΤΙΑΖΕ.* Moris erat apud Persas, ubi manus conserebant, clamorem tollere; quo forsan et hostes terreri, et suos incitari existimarunt. Curtius, III. 10. *Iam in conspectu, sed et extra teli iactum utraque acies erat, cum priores Persae inconditum et trucem sustulere clamorem.* Diod. c) Sic. XVII. p. 579. *Οἱ Μακεδόνες πρῶτοι συναλαλάξαντες, βοὴν ἐξαίσιον ἐποίησαν· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν βαρβάρων ἀντιφθεγξαμένων συνήχησε μὲν ἡ σύνεγγυς ὀρεινὴ πᾶσα. Τὸ δὲ μέγεθος τῆς βοῆς ὑπερῆρε τὴν προγεγενημένην κραυγὴν, ὡς ἂν πεντήκοντα μυριάδων μιᾷ φωνῇ συνηχουσῶν.* Idem d), XI. p. 258. de Mardonio, *Διέταξε τὴν δύναμιν ὅπως ποτὲ ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρειν, καὶ μετὰ βοῆς ἀπήντησε τοῖς Ἕλλησιν.* Et lib. XVII. e) p. 593. de his qui Darium in acie circumdabant, *Οὗτοι μετὰ πολλῆς βοῆς ἐπιῤῥάξαντες τοὺς πολεμίους* [*τοῖς πολεμίοις.*]

v. 409. *ΗΡΞΕ Δ' ΕΜΒΟΛΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΑΥΣ.* Ita etiam Herodotus, VIII. 84. Utrum vero navis haec Atheniensis fuerit, an Aeginensis, apud ipsos Graecos non constabat. *Ἀμεινίης δὲ*, inquit, *Παλληνεὺς, ἀνὴρ Ἀθηναῖος ἐξαναχθεὶς νηῒ ἐμβάλλει. Συμπλακείσης δὲ τῆς νηὸς, καὶ οὐ δυναμένων ἀπαλλαγῆναι, οὕτω δὴ οἱ ἄλλοι Ἀμεινίῃ βοηθέοντες συνέμισγον. Ἀθηναῖοι μὲν οὕτω λέγουσι γενέσθαι τῆς ναυμαχίης τὴν ἀρχήν.*

---

c) Diod. XVII, 33. d) Diod. XI, 31. e) Diod. XVII, 59.

Αἰγινῆται δὲ, τὴν κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀποδημήσασαν ἐς Αἴγιναν, ταύτην εἶναι τὴν ἄρξασαν. Aeschylus, qui et ipse Atheniensis, priori sententiae omnino favisse videtur; dicit enim navem Graecanicam, quae conflictum incepit, Phoenissam confregisse: at Phoenices in hoc praelio adversus Athenienses instructos fuisse monet Herodotus, VIII. 85. *Κατὰ μὲν δὴ Ἀθηναίους ἐτετάχατο Φοίνικες· οὗτοι γὰρ εἶχον τὸ πρὸς Ἐλευσῖνός τε καὶ ἑσπέρης κέρας.* Idem vero in hac pugna Aeginetis primas, Atheniensibus secundas tribuit, VIII. 93. *Ἐν δὲ τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ ἤκουσαν Ἑλλήνων ἄριστα Αἰγινῆται· ἐπὶ δὲ, Ἀθηναῖοι.*

[v. 411. *ΚΟΡΥΜΒ'*. Hesychius, *Κόρυμβα· τὰ ὑπ' ἐνίων ἄφλαστα, τὰ ἀκροστόλια, τὰ ἄκρα τῶν πρυμνῶν, τὰ ἀπεξυσμένα πρὸς κόσμον τῶν νεῶν ἄκρα, καὶ ἐπικεκαυμένα* (Salmas. *ἐπικεκαμμένα*), *ἅ ἐστι κατὰ τὴν πρύμναν καὶ κατὰ τὴν πρώραν.* Recte Hesychius tum de prora tum de puppi usurpari monet: de puppe testatur Pollux[f]): *τὰ ἄκρα τῆς πρύμνης ἄφλαστα καλεῖται.* De prora glossographus, *Aplustre: ἄφλαστος· καὶ τὸ ἄκρον τῆς πρώρας.* Suidas, *Ἄκρα κόρυμβα· τὰ ἀκροστόλια τῶν νεῶν τὰ ἐξέχοντα κατὰ πρύμναν ἢ πρώραν, ἐν οἷς τὰ σεβόμενα ἐνέγραφον.* Ad quem locum vide sis Aemilium Portum interpretem.]

Ibid. *ΕΠ' ΑΛΛΗΝ Δ' ΑΛΛΟΣ ΙΘΥΝΕΝ ΔΟΡΥ*, *in aliam vero navim alius direxit rostrum.* Ita et Euripides Helena, v. 1627.

— *εἰς Ἑλλάδ' εἶπεν εὐθύνειν δόρυ.*

Vide quae annotata ad Supplices, v. 141.

v. 412. *ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΜΕΝ ΔΗ.* Hoc ex nostro hausisse videtur Diod.[g]) Sic. XI. p. 252. *Οἱ δὲ Πέρσαι τὸ μὲν πρῶτον πλέοντες διετήρουν τὴν τάξιν ἔχοντες πολλὴν εὐρυχωρίαν· ὡς δ' εἰς τὸ στενὸν ἦλθον, ἠναγκάζοντο τῶν νεῶν τινας ἀπὸ τῆς τάξεως ἀποσπᾷν, καὶ πολὺν ἐποίουν θόρυβον.*

v. 415. *ΕΜΒΟΛΑΙΣ ΧΑΛΚΟΣΤΟΜΟΙΣ.* [Schol. *Συγκρούσεσι καὶ προσαράξεσι τῶν νηῶν.* Ita v. 279.

— *δαμασθεὶς ναΐοισιν ἐμβολαῖς.*

Et v. 336.

Μάχην συνάψαι ναΐοισιν ἐμβολαῖς.

Et v. 409.

— *ἦρξε δ' ἐμβολῆς Ἑλληνικὴ Ναῦς.* —

Et v. 562.

— *πανωλέθροισιν ἐμβολαῖς.*

Malim vero hic legere *ἐμβόλοις.* Hesych. *Ἀῤῥενικῶς δέ φασι τὸ τῆς νεὼς ἔμβολον τὸ χάλκωμα τὸ περιτιθέμενον κατὰ τὴν πρώραν.* [Petronius in Satyrico, p. 91. *Quorum imam partem*

---

f) Poll. I, 90. g) Diod. XI, 17.

quasi embolum navis aeneum finiebat. Philippus in Antholog. VI. 25. gg)

Ἔμβολα χαλκογένεια, φιλόπλοα, τεύχεα νηῶν,
Ἀκτιακοῦ πολέμου κείμεθα μαρτύρια.

Quae extant etiam apud Suidam, ubi pro *τεύχεα* legitur *τείχεα*, et Portus reddit:

Rostra aëreas-genas-habentia, navigationis amantia, moenia navium,
Actiaci belli hic iacemus testimonia.

At quis unquam rostra navium earum *moenia* dixit? nec est *τὸ κείμεθα* reddendum *iacemus*, sed accipiendum pro *ἀνακείμεθα*. De captivarum navium rostris dedicandis notus mos.

[v. 416. *ΠΑΙΟΝΤ' ΕΘΡΑΥΟΝ.* Scholiastes, *παράλογον*, inquit, *τὸ δυϊκόν*: At duale quis agnoscit?]

[v. 417. *ΟΥΚ ΑΦΡΑΔΜΟΝΩΣ.* Hesych. *Ἀφράδμων· ἀσύνετος, ἀμαθής. Σοφοκλῆς Τριπτολέμῳ.* Noster Agamemn. v. 298.

Ὁ δ' οὔτι μέλλων οὐδ' ἀφρασμόνως (alii *ἀφραδμόνως*) *ὕπνῳ*
Νικώμενος. ——

Hesych. *Φράδμονες· ἔμπειροι, συνετοί.* Etymolog. h) *Φράδμων· ἐπιστήμων, συνετός.*]

[v. 419. *ΘΑΛΑΣΣΑ Δ' ΟΥΚ ΕΤ' ΗΝ ΙΔΕΙΝ.* Virg. Aen. IV. 582.

—— latet sub classibus aequor.]

[v. 425. *ΑΓΑΙΣΙ ΚΩΠΩΝ.* Etymolog. i) *Ἀγή... πληγή, θραῦσις, ἀπώλεια, κλάσις.* Nempe *ἀπὸ τοῦ ἄγω, τὸ κλάνω, ἢ ἀπὸ τοῦ ἄσσω καὶ κατάσσω, τὸ κλῶ.* Virgil. Aen. V. 209.

—— fractosque legunt in gurgite remos.]

v. 428. *ΝΥΚΤΟΣ ΟΜΜ'.* Alias *noctis oculus* Luna dicitur; hic vero periphrastice, pro ipsa nocte. Ita et Euripides in Phoeniss. v. 546.

Νυκτός τ' ἀφεγγὲς βλέφαρον.

[Idem, Iphig. Taurica, v. 110.]

Ὅταν δὲ νυκτὸς ὄμμα λυγαίας μόλῃ.]

Et Sophocles in Aiace Flagellifero, v. 140.

Μέγαν ὄκνον ἔχω, καὶ πεφόβημαι
Πτηνῆς ὡς ὄμμα πελείας.

Ὄμμα πελείας, hoc est, *πελεία.* Idem in Philoctete, v. 150.

Μέλον πάλαι μέλημά μοι λέγεις, ἄναξ,
Φρουρεῖν ὄμμ' ἐπὶ σῷ μάλιστα καιρῷ.

---

gg) Anal. Br. Tom. II, p. 220.
h) Etym. 799, 15.   i) Etym. 9, 1. 9.

Φρουρεῖν ὄμμα nihil aliud sonat quam σὲ φρουρεῖν, *te ipsum observare*, *tibi attendere*; licet aliter exponat Scholiastes; quasi chorus sponderet se Neoptolemi vel nictum oculi observaturum. Euripides, Phoeniss. v. 310.

— ἰὼ τέκνον, χρόνῳ
Σὸν ὄμμα μυρίαις τ' ἐν ἡμέραις προσεῖδον.

Eodem modo Callimachum interpretatum velim, Hymn. V. 17. quicquid comminiscantur aliqui de *oculo* pro tota forma sumpto:

— ἀεὶ καλὸν ὄμμα τὸ τῆνος·

sc. ipsa semper pulchra est. [Sic et Euripides Oreste, v. 1389.

— ὄμμα σὸν ταράσσεται.]

[v. 437. *ΔΙΣ ΑΝΤΙΣΗΚΩΣΑΙ.* Bis tantum. Ἀντισηκῶ, τὸ ἀντισταθμίζω, ad aequilibrium rependo. Suidas, Ἀντισηκοῦντα· ἐξισάζοντα, ζυγοσταθέντα. Eustath.[k]) Odyss. Γ'. 227. Ἀντισήκωσις, ἀντιστάθμησις· ὅτι παρὰ τὸν σηκὸν λέγεται ὃ καὶ σταθμόν τινα ὅ ἐστι ὁλκὴν καὶ βάρος σημαίνει ὁμωνύμως. Euripides in Hec. v. 57.

— ἀντισηκώσας δέ σε
Φθείρει θεῶν τις τῆς πάροιθ' εὐπραξίας.]

[v. 440. *ΤΑ ΜΑΣΣΟΝΑ.* Hesychius, Μᾶσσον· πλεῖον, μεῖζον, μικρὸν, ἔλασσον.]

[v. 447. *ΝΗΣΟΣ ΤΙΣ ΕΣΤΙ.* Stephanus Περὶ Πόλεων: Ψυττάλεια· νῆσος περὶ Σαλαμῖνα· Ἡρόδοτος· εἰς τὴν νησίδα τὴν Ψυττάλειαν, τὴν μεταξὺ Σαλαμῖνος κειμένην καὶ τῆς ἠπείρου. Ἡρωδιανὸς μὲν Ψυττάλην αὐτὴν καλεῖ· ἔοικε δὲ τὸ Ψυττάλεια πρωτότυπον εἶναι.]

v. 448. *ΒΑΙΑ.* Herodotus νησίδα vocat, VIII. 76. Ἐς τὴν νησίδα τὴν Ψυττάλειαν, μεταξὺ Σαλαμῖνός τε κειμένην καὶ τῆς ἠπείρου. Et lib. eod. 95.

[Ibid. *ΔΥΣΟΡΜΟΣ ΝΗΥΣΙΝ.* Virg. Aen. II. 23.

— statio male fida carinis.]

Ibid. *ΦΙΛΟΧΟΡΟΣ ΠΑΝ.* Ἐρήμοις γὰρ τόποις οὗτος ὁ θεὸς ἐνδιατρίβειν εἰώθει, inquit Scholiastes: ita sane describitur Straboni, IX. p. 375. Καὶ ἡ Ψυττάλεια νησίον ἔρημον καὶ πετρῶδες. Et istiusmodi locis gaudere dicitur Deus ille. Homerus, Hymn. XVIII. 6.

— ὃς πάντα λόφον νιφόεντα λέλογχε,
Καὶ κορυφὰς ὀρέων, καὶ πετρήεντα κάρηνα.

Unde ὑλοβάτας et φιλόδενδρος Theaeteto appellatus: quare vero et φιλόχορος, facile constat ex epigrammate Platoni[l]) adscripto:

---

k) Eust. ad Od. p. 1683, 25.

l) Anal. Br. I, p. 171.

Αὐτὸς ἐπεὶ σύριγγι μελίσδεται εὐκελάδῳ Πάν,
Ὑγρὸν ἱεὶς ζευκτῶν χεῖλος ὑπὲρ καλάμων.
Αἱ δὲ πέριξ θαλεροῖσι χορὸν ποσὶν ἐστήσαντο
Ὑδριάδες νύμφαι, νύμφαι Ἀμαδρυάδες.

[Ita in tabula quadam depingitur in Longi [n]) *Ποιμενικ.* IV. p. 106. *Οὐδὲ ὁ Πὰν ἠμέλητο, ἐκαθέζετο δὲ καὶ αὐτὸς συρίζων ἐπὶ πέτρας ὅμοιος ἐκδιδόντι κοινὸν μέλος καὶ τοῖς πατοῦσι καὶ ταῖς χορευούσαις.* Suidas in voce *Ἀλίπλαγκτος· ἔστι δὲ ὁ Πὰν χορῶν πρόξενος.*]

v. 449. *ΕΜΒΑΤΕΥΕΙ.* Hesych. *Ἐμβατεῦσαι· τὸ κατέχειν καὶ καρποῦσθαι χωρίον, ἢ οἰκίαν, ἢ ὅλον τὸν κλῆρον.* [Euripides Hecuba, v. 911.

—— κατὰ δ' αἰθάλου
Καπνοῦ κηλίδ' οἰκτροτάτᾳ κέχρωσαι
Τάλαιν', οὐκέτι σ' ἐμβατεύσω.

Interpres: *non amplius in te incedam;* potius *non amplius te incolam.* Scholiastes legit *αἰθάλῳ* et delendum censet *τὸ καπνοῦ* (quod et cum MSS. concordat) et pro *οἰκτροτάτᾳ* legisse videtur *οἰκτρότατα,* utpote qui reddit *ἐλεεινότατα.* Totum igitur locum sic restitue:

—— κατὰ δ' αἰθάλῳ
Κηλίδ' οἰκτρότατα κέχρωσαι
Τάλαιν', οὐκέτι σ' ἐμβατεύσω.]

v. 452. *ΕΥΧΕΙΡΩΤΟΝ.* Utpote in manus ipsorum delapsam. Herodot. VIII. 76.

v. 458. *ΚΥΚΛΟΥΝΤΟ ΠΑΣΑΝ ΝΗΣΟΝ.* Hoc ab Aristide Lysimachi filio, Atheniensi, factum refert Herodotus, VIII. 95. qui, *παραλαβὼν πολλοὺς τῶν ὁπλιτέων, οἳ πολλοὶ παρατετάχατο παρὰ τὴν ἀκρὴν τῆς Σαλαμινίης χώρης, γένος ἐόντες Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ψυττάλειαν νῆσον ἀπέβησε ἄγων· οἳ τοὺς Πέρσας τοὺς ἐν τῇ νησῖδι ταύτῃ κατεφόνευσαν πάντας.*

[v. 461. *ΘΩΜΙΓΓΟΣ.* Eumenid. v. 182.

Χρυσηλάτου θώμιγγος ἐξορμώμενον.

Ubi Scholiastes, *Θώμιγγος· νευρᾶς.* Hesych. *Θῶμιγξ· λεπτὸν σχοινίον.*]

[v. 462. *ΕΞ ΕΝΟΣ ΡΟΘΟΥ.* Hesych. *Ῥόθῳ· ὁρμῇ μετὰ ψόφου.* Idem, *Ῥοθεῖν· ὁρμᾶν, τρέχειν.*]

v. 466. *ΕΔΡΑΝ ΓΑΡ ΕΙΧΕ.* Pugnam hanc spectavit Xerxes de Aegialeo monte e regione Salaminis. Herodot. VIII. 90. *Κατήμενος ὑπὸ τῷ οὔρεϊ τῷ ἀντίον Σαλαμῖνος τὸ καλέεται Αἰγιάλεως, ἀνεπυνθάνετο τὸν ποιήσαντα.* Porro *ἕδρα,* sedes illa, de qua loquitur poeta [thronus erat aureus, quo insidens Xerxes in Encaleo monte, e regione Salaminis pugnam

n) Long. IV, 109. Schaef.

habent, ita veniam nullam consequuntur. *Οὐδὲν αἰσχρὸν ὃ λυπεῖ τὸν ἐχθρόν*, inquit Clitophon apud Achillem Tatium: *nihil turpe quod inimico est incommodum*; et Pind.[r]) in Isthm. IV. 82. *Χρὴ δὲ πᾶν ἔρδοντ' ἀμαυρῶσαι τὸν ἐχθρόν*, *oportet quidlibet conantem frangere adversarium*: quibus et consonum illud Thucydidis, III. 146. *Πᾶν δ' εἰκὸς εἶναι τῷ πολέμῳ, καὶ δεινῷ τινι κατειργόμενον ξύγγνωμόν τι γίγνεσθαι καὶ πρὸς τοῦ θεοῦ*, *omnia licere in bello, et necessitate aliqua circumventis veniam esse quandam etiam apud Deum*. *Necessitas* enim *quod fecit defendit*, inquit Seneca. Et multa hominibus facile condonare solemus, quoties vitae aut fortunarum ratio periclitatur. Enimvero, quid de toto strategematum genere, deque omni *κακομηχανίας* ratione senserint maiores nostri, ex eo liquido constat, quod qui eorum originem investigarunt, illam non ad praestantissimos duces et heroas, Achillem, Hectorem, aliosque, sed ad Sisyphum, Autolycum, Proteum, mendaciis, periuriis, furtis et rapinis maxime infames, retulerint. *Τοσοῦτον ἀπηλλοτριῶντο*, inquit Polybius[s]) de Achaeis, *τοῦ κακομηχανεῖν [περὶ τοὺς φίλους, χάριν τοῦ τῷ τοιούτῳ συναύξειν τὰς σφετέρας δυναστείας], ὥστε οὐ[δὲ] τοὺς πολεμίους ἠροῦντο δι' ἀπάτης νικᾷν, ὑπολαμβάνοντες [οὐδὲν] οὔτε λαμπρὸν, οὔτε μὲν [οὐδὲ μὴν] βέβαιον εἶναι τῶν κατορθωμάτων, ἐὰν μή τις ἐκ [τοῦ] προφανοῦς μαχόμενος ἡττήσῃ ταῖς ψυχαῖς τοὺς ἀντιταττομένους*: *in tantum*, inquit, *abhorrebant a machinationibus istis et struendis dolis, ut nec hostes suos vellent per fraudem vincere, censentes neque splendidam neque firmam ullam victoriam, nisi quis palam et ex condicto depugnans animos quoque deiecisset adversariorum*. Sc.

—— **Nulla est victoria maior,**
Quam quae confessos animo quoque subiugat hostes,

inquit Claudianus, XXVIII. 248. Atque Romanos, non artibus et dolis, sed viribus et disciplina campestri fretos, terrarum orbem sub legibus misisse contendit Vegetius, I. 1. *Aphrorum dolis*, inquit, *atque divitiis semper impares fuimus; Graecorum artibus prudentiaque nos vinci nemo unquam dubitavit: sed adversus omnia profuit tyronem solertem eligere, ius, ut ita dixerim, armorum docere, quotidiano exercitio roborare, quaecunque evenire in acie atque in praeliis possint, omnia in campestri meditatione praenoscere, severe in desides vindicare*. Atque certe adeo olim directa hac et aperta et simplici virtute delectati, eaque ita prospere usi sunt, ut plane videri possint honestatem pro strategemate usurpasse. Nam cum olim, consulibus Faleriam obsidentibus, ludimagister omnes nobilium filios illis prodere paratus esset, detestati sunt consules indignissimum facinus, ipsumque proditorem, manibus post tergum vinctis, in civitatem ad Faliscos remiserunt. Quo

---

r) Pind. Isthm. III, 66. Bkh. s) Polyb. lib. XIII. p. 672. A. Casaub.

praeclarissimo facto ita commoti sunt Faliscorum animi, ut nihil antiquius habuerint quam se suosque omnes Romanis dedere. Ita nec arte, nec viribus, sed pietate et iustitia potentissimam eamque inimicissimam civitatem in potestatem suam redegerunt. Iuvat legere et relegere oratiunculam illam, qua Camillus consul proditorem apud Livium affatur, V, 27. *Non ad similem*, inquit, *tui nec populum nec imperatorem scelestus ipse cum scelesto munere venisti. Nobis cum Faliscis quae pacto fit humano societas non est; quam ingeneravit natura utrisque est eritque. Sunt et belli sicut pacis iura: iusteque ea non minus quam fortiter didicimus gerere. Arma habemus non adversum eam aetatem, cui etiam captis urbibus parcitur; sed adversus armatos et ipsos, qui nec laesi nec lacessiti a nobis castra Romana ad Veios oppugnarunt. Eos tu, quantum in te fuit, novo scelere vicisti: ego Romanis artibus, virtute, opere, armis sicut Veios vincam.* Consimili eventu et Pyrrho regi insidias factas detexerunt. Nam cum Nicias, Pyrrhi medicus, in Romanorum gratiam se regem veneno sublaturum recepisset, rem totam Pyrrho aperuerunt. Unde factum, ut Pyrrhus statim omnes captivos remiserit, et Romanorum amicitiam ardentissime affectarit. Enimvero ita sunt affecti illius temporis homines, ut susque deque omnia habere, nihil improbum putare quod idem sit utile, ne in maximis quidem iustissimisque inimicitiis licuisse existimarent. Quod si quem desiderium ceperit hominem cognoscendi, in quo omnes artes istae fraudulentae et illicitae quasi commune quoddam hospitium habuere, nullum magis luculentum exemplum quam est Menon nobilis Atheniensis apud Suidam reperiet, *ne si Soli ipsi quaerendum dederit*, ut inquit Plautus [t]). Namque is, ut Suidae vestigiis insistam, nullam magis expeditam ad honores capessendos viam existimavit quam fallere, mentiri, peierare. Virum apertum et veracem omnino pro fatuo habebat. Amicitias cum nemine veras exercuit: at si cum aliquo simulatas aliquando gereret, ei certissimum exitium machinabatur. Inimicorum rebus nunquam imminebat, utpote sibi diligenter ab ipso caventium: in possessiones vero amicorum intrepide involabat, quia facile putabat incautos opprimere. Quod si aliquem improbum et periurum et sui similem sensit, illum tanquam armatum et instructissimum extimuit: probos vero et honesti moris homines ut imbelles contempsit. Utque alii mortales pii, iusti, probi videri volunt, ita Menon tum de se praeclarissime sensit, cum versutiae, improbitatis, perfidiae specimen exhibuisset. Haec Suid. de Menone. Sed iam tempus est, ut antiquum pensum repetamus.

---

t) Plaut. Mil. glor. III, 1, 208.

v. 365. *ΤΕΜΕΝΟΣ ΑΙΘΕΡΟΣ.* Latini, *Coeli templa.* Varro de Ling. Lat. V. p. 48. *Hinc poetae, Aeterna coeli templa* u). Idem, VI. p. 71.

Unus erit quem tu tolles in coerula coeli
Templa. ——

Templum tribus modis dicitur; ab natura, ab auspicio, ab similitudine. Natura, in coelo; ab auspiciis, in terra; ab similitudine, sub terra. In coelo templum dicitur, ut in Hecuba, O magna templa coelitum commixta stellis splendidis! Pari modo Lucretius, I. 74.

—— flammantia moenia mundi.

[Hesych. *Τεμένη· ναοὶ, ἄλση, ἢ τὰ ἀφωρισμένα κατὰ τιμὴν χωρία. Τέμενος· πᾶς ὁ μεμερισμένος τόπος τινὶ εἰς τιμὴν, ἢ ἱερὸν, καὶ βωμὸς, ἢ ἀπονεμηθὲν θεῷ ἢ βασιλεῖ.* Etymolog. x) *Τεμένη· ναοὶ, ἱερά· ἢ τὰ ἀφωρισμένα κατὰ τιμὴν χωρία, παρὰ τὸ τέμνω, τέμνος, καὶ πλεονασμῷ τοῦ ε, τέμενος, ὁ ἀποτετμημένος καὶ ἀποκεχωρισμένος τόπος τῶν θεῶν.*]

v. 368. *ΑΛΛΑΣ ΔΕ ΚΥΚΛΩι ΝΗΣΟΝ ΑΤΑΑΝΤΟΣ ΠΕΡΙΞ. ΩΣ ΕΙ ΜΟΡΟΝ, κ. τ. λ.* Herodot. VIII. 76. *Ἀνῆγον μὲν τὸ ἀπ' ἑσπέρης κέρας κυκλούμενοι πρὸς τὴν Σαλαμῖνα.* Et mox, *Τῶνδε δὲ ἕνεκα ἀνῆγον τὰς νῆας, ἵνα δὴ τοῖσιν Ἕλλησι μηδὲ φυγέειν ἐξῇ, ἀλλ' ἀπολαμφθέντες ἐν τῇ Σαλαμῖνι, δοῖεν τίσιν τῶν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ἀγωνισμάτων.* Vide v. 307, et v. 598.

v. 371. *ΚΡΑΤΟΣ.* Hesych. *Κρατὸς, τῆς κεφαλῆς.* Scholiastes male notat hic *ἀντίπτωσιν*, ut ex quantitate patet.

v. 375. *ΔΕΙΠΝΟΝ ΕΠΟΡΣΥΝΟΝΤΟ.* Mallem metri gratia *δεῖπνόν γ' ἐπορσύνοντο.* Persae semel tantum in die, idque ad coenae tempus, cibum capessebant. Hinc facetum Megacreontis dictum, cuius meminit Herodotus, VII. 120. Abderitas Deos postulare suasit, ut dimidium futurorum malorum a se propulsaretur; nam de praeteritis magnam se gratiam illis habere, quod rex Xerxes non bis quotidie cibum capere consuesset: *παρέχειν γὰρ ἂν Ἀβδηρίτῃσι, εἰ καὶ ἄριστον προείρητο ὅμοια τῷ δείπνῳ παρασκευάζειν, ἢ μὴ ὑπομένειν Ξέρξην ἐπιόντα, ἢ καταμείναντας, κάκιστα πάντων ἀνθρώπων διατριβῆναι.* [Hesychius, *Δεῖπνον· τὸ καθ' ἡμᾶς ἄριστον, ἢ τροφὴν ἑσπερινήν.* Suidas, *Δεῖπνον τὸ πρωϊνὸν ἄριστον, ὅπερ ἀκρατισμὸς λέγεται· εἶτα περὶ ὥραν τρίτην ἄριστον· παρὰ τὸ εἰς ἀριστείαν προέρχεσθαι· καὶ δεῖπνος μεθ' ὃν δεῖ πονεῖν, εἶτα τὸ ἑσπερινὸν, δόρπος, παρὰ τὸ δόρυ παύειν· καὶ Ἀριστοφάνης· δειπνεῖν με δίδασκε, ἐπὶ τῶν ἀδηφάγων.*]

[v. 376. *ΤΡΟΠΟΥΤΟ ΚΩΠΗΝ ΣΚΑΛΜΟΝ ΑΜΦ' ΕΥΗΡΕΤΜΟΝ.* Hesychius, *Τροπώσασθαι· τὸ τὴν κώπην*

u) Varr. VII, p. 81. Bip. p. 287. Speng.
x) Etym. M. p. 751, 41.

πρὸς τὸν σκαλμὸν δῆσαι τῷ τροπωτῆρι. Iul. Poll. y) I. 9. *Καὶ ὅθεν μὲν αἱ κῶπαι ἐκδέδονται, σκαλμός· ᾧ δὲ ἐκδέδονται, τροπωτήρ, καὶ τροπώσασθαι ναῦν: sed unde remi alligantur pars, scalmus; qua vero alligantur, τροπωτήρ est, unde τροπώσασθαι, id est, vertere navem.* Est enim *τροπός* lorum, quo remus scalmo alligatur. Hesych. *Τροποί· οἱ ἱμάντες τῶν κωπῶν, ἢ οἱ κατέχοντες τὰς κώπας δεσμοὶ δερμάτινοι.* Est et *τρώπηξ* apud eundem *μέρος τῆς κώπης οὗ ἐπιλαμβάνονται οἱ ἐρέσσοντες.*]

[Ibid. *ΣΚΑΛΜΟΝ.* Etymolog. z) *Σκαλμός· περὶ ὃν δεσμεύουσι τὰς κώπας πάσσαλον· ὑποσκαλμὶς δὲ ἡ τοῦ σκαλμοῦ βάσις· ἐκ τοῦ σκαίρω σκαρμὸς γίνεται τὸ ὑποκοριστικὸν, σκαρμὶς καὶ τροπῇ τοῦ ἀμεταβόλου εἰς ἀμετάβολον σκαλμὶς, ἐπὶ τοῦ πλοίου, παρὰ τὸ μὴ ἐᾶν τὴν ναῦν σκαίρειν, ἤγουν πηδᾶν.*]

v. 378. *ΚΩΠΗΣ ΑΝΑΞ.* Reprehendit Euripidem Aristoteles hac phrasi usum, ac si minus esset decora; Rhetor. III. 2. *Τὸ δὲ,* inquit, *ὡς ὁ Τήλεφος Εὐριπίδου φησὶ, κώπας ἀνάσσειν, καὶ ἀποβὰς εἰς Μυσίαν, ἀπρεπὲς, ὅτι μεῖζον τὸ ἀνάσσειν ἢ κατ' ἀξίαν.*

[v. 380. *ΝΕΩΣ ΜΑΚΡΑΣ.* Schol. *πολεμικῆς. Men of war.*]

v. 382. *ΠΑΝΝΥΧΟΙ.* Herod. VIII. 76. *Ἐποίεε δὲ σιγῇ ταῦτα, ὡς μὴ πυνθανοίατο οἱ ἐναντίοι· οἱ μὲν δὴ ταῦτα τῆς νυκτὸς, οὐδὲν ἀποκοιμηθέντες, παραρτέοντο.*

v. 386. *ΛΕΥΚΟΠΩΛΟΣ ΗΜΕΡΑ.* Ut nocti nigros, sic et Aurorae equos albos tribuunt poetae. Theocritus, Idyll. XI. 13.

Οὐδ' ὄχ' ἁ λεύκιππος ἀνατρέχει ἐς Διὸς ἀώς.

Q. Calaber, I. 48.

Ἠὼς μαρμαρέοισιν ἀγαλλομένη φρένας ἵπποις.

[Sophocl. Aiace Flagellif. v. 677.

Ἐξίσταται δὲ νυκτὸς αἰανὴς κύκλος
Τῇ λευκοπώλῳ φέγγος ἡμέρᾳ φλέγειν.

Ubi Scholiastes: *Λευκόπωλον δὲ λέγει τὴν ἡμέραν, ἐπεὶ τὸν ἥλιον, ὃς ποιεῖ τὴν ἡμέραν, ἐπὶ ἅρματός φασιν ὀχεῖσθαι δύο ἵππους ἔχοντα λευκοὺς, ὧν τὸν μὲν Λάμποντα τὸν δὲ Φαέθοντα ὀνομάζουσιν.* Virgil. Aen. IV. 386.

—— ut prima albescere lucem Vidit. ——

Ad quem locum Guellius: „Et Aristoteles passim astra alba, lumenque et lunam albam depingit. Caes. a) Bell. Civ. I. *Albente coelo omnes copias castris educit.* Et Eurip. in Iphig. in Aulid. v. 157.

—— *λευκαίνει τόδε φῶς ἤδη*
Λάμπουσ' ἠώς. ——

y) Poll. I, §. 87. z) Etym. M. 750, 21.
a) Caes. b. civ. I, 68.

Aeschylus in Pers. *λευκόπωλον ἡμέραν* vocat et *λευκὸν ἦμαρ.*[*])
Hactenus Guellius. Callimachus Hymno in Cererem, v. 123.

Λευκὸν ἔαρ, λευκὸν δὲ θέρος. ——

Ubi Scholiastes, *Λευκόν· λαμπρόν.* Homer. Iliad. *Ξ'*. 185.

—— *λευκὸν δ' ἦν ἠέλιος ὥς.*

In sacris literis, D. Marc. IX. 8. *ἱμάτια* Christi *στίλβοντα λευκὰ λίαν ὡς χιών.* Ita Seneca togam splendentem vocat *candidam*.]

v. 389. *ΟΡΘΙΟΝ.* Hesychius, *Ὄρθιον νόμον· οὕτως ὠνομάσθαι φασὶν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ῥυθμοῦ, καθάπερ καὶ τὸν τροχαῖον.* [Eustathius in Iliad. *Λ'*. 753. *Ἑρμηνεύεται δὲ ἀπὸ τοῦ μέγα τι δεινόν τε. Τοιοῦτος γὰρ ὁ παρὰ τοῖς μουσικοῖς ὄρθιος νόμος, ἤγουν τρόπος ἐκεῖνος ᾠδῆς εἰς πόλεμον ἐρεθιστικός. Τιμόθεος οὖν ὄρθιος ᾄσας τοσοῦτον τὸν Ἀλέξανδρον Ἄρεος ἔπλησεν ὡς εἰς τὰ ὅπλα εὐθὺς ἐκεῖνον ἀναπηδῆσαι.* Erat cantus tibiae. Iul. Pollux, IV. 9. *Αὔλημα δὲ ὄρθιον ἀφ' οὗ καὶ νόμος ὄρθιος*, qui et *ὀρθός* dictus. Hesychius, *Ὀρθόν· τὸν ὄρθιον νόμον.* Suidas, *Ἀνωρθιασμένον, τὸ ὀρθότατον· καὶ ἀνωρθωσάμην, τὸ ἀνωρθριάζον. Ἀνδοκίδης· ἀντὶ τοῦ ὄρθριοι βοῶντες ἔλεγον.* Ubi vide sis interpretem.]

v. 395. *ΣΑΛΠΙΓΞ Δ' ΑΥΤΗι ΠΑΝΤ' ΕΚΕΙΝ' ΕΠΕΦΛΕΓΕΝ.* De tubicine Virgilius, Aen. VI. 165.

—— quo non praestantior alter
Aere ciere viros, Martemque accendere cantu.

[Idem, Aen. V. 139.

Inde ubi clara dedit sonitum tuba, finibus omnes,
Haud mora, prosiluere suis; ferit aethera clamor
Nauticus. ——]

Lycophron, v. 249.

Καὶ δὴ καταίθει γαῖαν ὀρχηστὴς Ἄρης,
Στρόμβῳ τὸν αἱματηρὸν ἐξάρχων νόμον.

[v. 396. *ΚΩΠΗΣ.* Etymolog.[b]) *Κώπη, ἡ τῶν ἐρετῶν· παρὰ τὸ κόπτειν τὸ ὕδωρ.*]

[Ibid. *ΡΟΘΙΑΔΟΣ.* Hesychius, *Ῥοθιάζειν· ἐλαύνειν ἀπὸ τοῦ ψόφου τῆς εἰρησίας· οἱ δὲ τὴν ἀνακοπὴν τοῦ ὕδατος ῥόθον φασίν.*]

v. 397. *ΕΠΑΙΣΑΝ ΑΛΜΗΝ.* Homer. Odyss. *Δ'*. 580.

—— *πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.*

Apollonius quoque *τύπτειν ἅλα* dixit; et Virgilius, [Aeneid. III. 290.

Certatim socii feriunt mare. ——]

[Ibid. *ΒΡΥΧΙΟΝ.* Sic apud Prometh. Vinct. v. 1081.

Βρυχία δ' ἠχὼ παραμυκᾶται.]

---

b) Etym. M. 551, 36. *) Aesch. Pers. 301.

[v. 402. *Ω ΠΑΙΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΙΤΕ.* *Κέλευσμα* Graecorum. Ad Virgilianum illud, Aeneid. X. 280.

—— nunc coniugis esto
Quisque suae tectique memor. —— .

Vir cl. Germanus Valens Guellius: „Hi quoque versus videntur tralati ex Homero sub Nestoris persona, Iliad. *Ο'*. 661.

Ὦ φίλοι ἀνέρες ἐστὲ, καὶ αἰδῶ θέσθ' ἐνὶ θυμῷ
Ἄλλων ἀνθρώπων, ἐπὶ δὲ μνήσασθε ἕκαστος
Παίδων, ἠδ' ἀλόχων, καὶ κτήσιος, ἠδὲ τοκήων.

Quibus consensu magno respondent et hi apud Aeschylum in Persis:

—— *Ὦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε, κ. τ. λ.*

Et Iliad. *Λ'*. 287.

Ἀνέρες ἐστὲ φίλοι, μνήσασθέ τε θούριδος ἀλκῆς."

Haec Guellius, qui etiam ad Virg. Aen. XI. 311.

—— toto certatum est corpore regni:

„Haud scio," inquit, „an ad illam Graecorum respexerit militarem locutionem, *ποιεῖσθαι ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγῶνας*, cum omnibus copiis utrinque decertabatur: cui affine est illud Aeschyli in Persis, —— *Ὦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε.* Haec Guellius.]

v. 406. *ΠΕΡΣΙΔΟΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ΡΟΘΟΣ ΥΠΗΝΤΙΑΖΕ.* Moris erat apud Persas, ubi manus conserebant, clamorem tollere; quo forsan et hostes terreri, et suos incitari existimarunt. Curtius, III. 10. *Iam in conspectu, sed et extra teli iactum utraque acies erat, cum priores Persae inconditum et trucem sustulere clamorem.* Diod.[c]) Sic. XVII. p. 579. *Οἱ Μακεδόνες πρῶτοι συναλαλάξαντες, βοὴν ἐξαίσιον ἐποίησαν· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν βαρβάρων ἀντιφθεγξαμένων συνήχησε μὲν ἡ σύνεγγυς ὀρεινὴ πᾶσα. Τὸ δὲ μέγεθος τῆς βοῆς ὑπερῇρε τὴν προγεγενημένην κραυγὴν, ὡς ἂν πεντήκοντα μυριάδων μιᾷ φωνῇ συνηχουσῶν.* Idem [d]), XI. p. 258. de Mardonio, *Διέταξε τὴν δύναμιν ὅπως ποτὲ ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρειν, καὶ μετὰ βοῆς ἀπήντησε τοῖς Ἕλλησιν.* Et lib. XVII. [e]) p. 593. de his qui Darium in acie circumdabant, *Οὗτοι μετὰ πολλῆς βοῆς ἐπιῤῥάξαντες τοὺς πολεμίους* [*τοῖς πολεμίοις.*]

v. 409. *ΗΡΞΕ Δ' ΕΜΒΟΛΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΑΥΣ.* Ita etiam Herodotus, VIII. 84. Utrum vero navis haec Atheniensis fuerit, an Aeginensis, apud ipsos Graecos non constabat. *Ἀμεινίης δὲ*, inquit, *Παλληνεὺς, ἀνὴρ Ἀθηναῖος ἐξαναχθεὶς νηῒ ἐμβάλλει. Συμπλακείσης δὲ τῆς νηὸς, καὶ οὐ δυναμένων ἀπαλλαγῆναι, οὕτω δὴ οἱ ἄλλοι Ἀμεινίῃ βοηθέοντες συνέμισγον. Ἀθηναῖοι μὲν οὕτω λέγουσι γενέσθαι τῆς ναυμαχίας τὴν ἀρχήν.*

---

c) Diod. XVII, 33. d) Diod. XI, 31. e) Diod. XVII, 59.

Αἰγινῆται δὲ, τὴν κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀποδημήσασαν ἐς Αἴγιναν, ταύτην εἶναι τὴν ἄρξασαν. Aeschylus, qui et ipse Atheniensis, priori sententiae omnino favisse videtur; dicit enim navem Graecanicam, quae conflictum incepit, Phoenissam confregisse: at Phoenices in hoc praelio adversus Athenienses instructos fuisse monet Herodotus, VIII. 85. *Κατὰ μὲν δὴ Ἀθηναίους ἐτετάχατο Φοίνικες· οὗτοι γὰρ εἶχον τὸ πρὸς Ἐλευσῖνός τε καὶ ἑσπέρης κέρας.* Idem vero in hac pugna Aeginetis primas, Atheniensibus secundas tribuit, VIII. 93. *Ἐν δὲ τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ ἤκουσαν Ἑλλήνων ἄριστα Αἰγινῆται· ἐπὶ δὲ, Ἀθηναῖοι.*

[v. 411. *ΚΟΡΥΜΒ'.* Hesychius, *Κόρυμβα· τὰ ὑπ' ἐνίων ἄφλαστα, τὰ ἀκροστόλια, τὰ ἄκρα τῶν πρυμνῶν, τὰ ἀπεξυσμένα πρὸς κόσμον τῶν νεῶν ἄκρα, καὶ ἐπικεκαυμένα* (Salmas. *ἐπικεκαμμένα*), *ἅ ἐστι κατὰ τὴν πρύμναν καὶ κατὰ τὴν πρῶραν.* Recte Hesychius tum de prora tum de puppi usurpari monet: de puppe testatur Pollux[f]): *τὰ ἄκρα τῆς πρύμνης ἄφλαστα καλεῖται.* De prora glossographus, *Aplustre: ἄφλαστος· καὶ τὸ ἄκρον τῆς πρώρας.* Suidas, *Ἄκρα κόρυμβα· τὰ ἀκροστόλια τῶν νεῶν τὰ ἐξέχοντα κατὰ πρύμναν ἢ πρῶραν, ἐν οἷς τὰ σεβόμενα ἐνέγραφον.* Ad quem locum vide sis Aemilium Portum interpretem.]

Ibid. *ΕΠ' ΑΛΛΗΝ Δ' ΑΛΛΟΣ ΙΘΥΝΕΝ ΔΟΡΥ, in aliam vero navim alius direxit rostrum.* Ita et Euripides Helena, v. 1627.

—— εἰς Ἑλλάδ' εἶπεν εὐθύνειν δόρυ.

Vide quae annotata ad Supplices, v. 141.

v. 412. *ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΜΕΝ ΔΗ.* Hoc ex nostro hausisse videtur Diod.[g]) Sic. XI. p. 252. *Οἱ δὲ Πέρσαι τὸ μὲν πρῶτον πλέοντες διετήρουν τὴν τάξιν ἔχοντες πολλὴν εὐρυχωρίαν· ὡς δ' εἰς τὸ στενὸν ἦλθον, ἠναγκάζοντο τῶν νεῶν τινας ἀπὸ τῆς τάξεως ἀποσπᾶν, καὶ πολὺν ἐποίουν θόρυβον.*

v. 415. *ΕΜΒΟΛΑΙΣ ΧΑΛΚΟΣΤΟΜΟΙΣ.* [Schol. *Συγκρούσεσι καὶ προσαράξεσι τῶν νηῶν.* Ita v. 279.

—— δαμασθεὶς ναΐοισιν ἐμβολαῖς.

Et v. 336.

Μάχην συνάψαι ναΐοισιν ἐμβολαῖς.

Et v. 409.

—— ἦρξε δ' ἐμβολῆς Ἑλληνικὴ Ναῦς. ——

Et v. 562.

—— πανωλεθρίοισιν ἐμβολαῖς.

Malim vero hic legere *ἐμβόλοις.* Hesych. *Ἀῤῥενικῶς δέ φασι τὸ τῆς νεὼς ἔμβολον τὸ χάλκωμα τὸ περιτιθέμενον κατὰ τὴν πρῶραν.* [Petronius in Satyrico, p. 91. *Quorum imam partem*

---

f) Poll. I, 90.

g) Diod. XI, 17.

quasi embolum navis aeneum finiebat. Philippus in Antholog. VI. 25. gg)

Ἔμβολα χαλκογένεια, φιλόπλοα, τεύχεα νηῶν,
Ἀκτιακοῦ πολέμου κείμεθα μαρτύρια.

Quae extant etiam apud Suidam, ubi pro *τεύχεα* legitur *τείχεα,* et Portus reddit:

Rostra aereas-genas-habentia, navigationis amantia, moenia navium,
Actiaci belli hic iacemus testimonia.

At quis unquam rostra navium earum *moenia* dixit? nec est *τὸ κείμεθα* reddendum *iacemus,* sed accipiendum pro *ἀνακείμεθα.* De captivarum navium rostris dedicandis notus mos.

[v. 416. *ΠΑΙΟΝΤ' ΕΘΡΑΥΟΝ.* Scholiastes, *παράλογον,* inquit, *τὸ δυϊκόν:* At duale quis agnoscit?]

[v. 417. *ΟΥΚ ΑΦΡΑΔΜΟΝΩΣ.* Hesych. *Ἀφράδμων· ἀσύνετος, ἀμαθής. Σοφοκλῆς Τριπτολέμῳ.* Noster Agamemn. v. 298.

Ὁ δ' οὔτι μέλλων οὐδ' ἀφρασμόνως (alii *ἀφραδμόνως*) *ὕπνῳ Νικώμενος.* ——

Hesych. *Φράδμονες· ἔμπειροι, συνετοί.* Etymolog. h) *Φράδμων· ἐπιστήμων, συνετός.*]

[v. 419. *ΘΑΛΑΣΣΑ Δ' ΟΥΚ ΕΤ' ΗΝ ΙΔΕΙΝ.* Virg. Aen. IV. 582.

—— latet sub classibus aequor.]

[v. 425. *ΑΓΑΙΣΙ ΚΩΠΩΝ.* Etymolog. i) *Ἀγή ... πληγή, θραῦσις, ἀπώλεια, κλάσις.* Nempe *ἀπὸ τοῦ ἄγω, τὸ κλάνω, ἢ ἀπὸ τοῦ ἄσσω καὶ κατάσσω, τὸ κλῶ.* Virgil. Aen. V. 209.

—— fractosque legunt in gurgite remos.]

v. 428. *ΝΥΚΤΟΣ ΟΜΜ'.* Alias *noctis oculus* Luna dicitur; hic vero periphrastice, pro ipsa nocte. Ita et Euripides in Phoeniss. v. 546.

Νυκτός τ' ἀφεγγὲς βλέφαρον.

[Idem, Iphig. Taurica, v. 110.]

Ὅταν δὲ νυκτὸς ὄμμα λυγαίας μόλῃ.]

Et Sophocles in Aiace Flagellifero, v. 140.

Μέγαν ὄκνον ἔχω, καὶ πεφόβημαι
Πτηνῆς ὡς ὄμμα πελείας.

Ὄμμα πελείας, hoc est, *πελεία.* Idem in Philoctete, v. 150.

Μέλον πάλαι μέλημά μοι λέγεις, ἄναξ,
Φρουρεῖν ὄμμ' ἐπὶ σῷ μάλιστα καιρῷ.

---

gg) Anal. Br. Tom. II, p. 220.
h) Etym. 799, 15. i) Etym. 9, 1. 9.

Φρουρεῖν ὄμμα nihil aliud sonat quam *σὲ φρουρεῖν*, *te ipsum observare*, *tibi attendere*; licet aliter exponat Scholiastes; quasi chorus sponderet se Neoptolemi vel nictum oculi observaturum. Euripides, Phoeniss. v. 810.

—— ἰὼ τέκνον, χρόνῳ
Σὸν ὄμμα μυρίαις τ' ἐν ἡμέραις προσεῖδον.

Eodem modo Callimachum interpretatum velim, Hymn. V. 17. quicquid comminiscantur aliqui de *oculo* pro tota forma sumpto:

—— ἀεὶ καλὸν ὄμμα τὸ τῆνος·

sc. *ipsa semper pulchra est.* [Sic et Euripides Oreste, v. 1389.

—— ὄμμα σὸν ταράσσεται.]

[v. 437. *ΑΙΣ ΑΝΤΙΣΗΚΩΣΑΙ.* Bis tantum. *Ἀντισηκῶ*, *τὸ ἀντισταθμίζω*, ad aequilibrium rependo. Suidas, *Ἀντισηκοῦντα· ἐξισάζοντα, ζυγοσταθέντα.* Eustath.[k]) Odyss. *Γ'*. 227. *Ἀντισήκωσις, ἀντιστάθμησις· ὅτι παρὰ τὸν σηκὸν λέγεται ὃ καὶ σταθμόν τινα ὅ ἐστι ὁλκὴν καὶ βάρος σημαίνει ὁμωνύμως.* Euripides in Hec. v. 57.

—— ἀντισηκώσας δέ σε
Φθείρει θεῶν τις τῆς πάροιθ' εὐπραξίας.]

[v. 440. *ΤΑ ΜΑΣΣΟΝΑ.* Hesychius, *Μᾶσσον· πλεῖον, μεῖζον, μικρὸν, ἔλασσον.*]

[v. 447. *ΝΗΣΟΣ ΤΙΣ ΕΣΤΙ.* Stephanus *Περὶ Πόλεων*: *Ψυττάλεια· νῆσος περὶ Σαλαμῖνα· Ἡρόδοτος· εἰς τὴν νησίδα τὴν Ψυττάλειαν, τὴν μεταξὺ Σαλαμῖνος κειμένην καὶ τῆς ἠπείρου. Ἡρωδιανὸς μὲν Ψυττάλην αὐτὴν καλεῖ· ἔοικε δὲ τὸ Ψυττάλεια πρωτότυπον εἶναι.*]

v. 448. *ΒΑΙΑ.* Herodotus *νησίδα* vocat, VIII. 76. *Ἐς τὴν νησίδα τὴν Ψυττάλειαν, μεταξὺ Σαλαμῖνός τε κειμένην καὶ τῆς ἠπείρου.* Et lib. eod. 95.

[Ibid. *ΔΥΣΟΡΜΟΣ ΝΗΥΣΙΝ.* Virg. Aen. II. 23.

—— statio male fida carinis.]

Ibid. *ΦΙΛΟΧΟΡΟΣ ΠΑΝ.* *Ἐρήμοις γὰρ τόποις οὗτος ὁ θεὸς ἐνδιατρίβειν εἰώθει*, inquit Scholiastes: ita sane describitur Straboni, IX. p. 375. *Καὶ ἡ Ψυττάλεια νησίον ἔρημον καὶ πετρῶδες.* Et istiusmodi locis gaudere dicitur Deus ille. Homerus, Hymn. XVIII. 6.

—— ὃς πάντα λόφον νιφόεντα λέλογχε,
Καὶ κορυφὰς ὀρέων, καὶ πετρήεντα κάρηνα.

Unde *ὑλοβάτας* et *φιλόδενδρος* Theaeteto appellatus: quare vero et *φιλόχορος*, facile constat ex epigrammate Platoni[l]) adscripto:

---

k) Eust. ad Od. p. 1625, 25.

l) Anal. Br. I, p. 171.

Αὐτὸς ἐπεὶ σύριγγι μελίσδεται εὐκελάδῳ Πὰν,
Ὑγρὸν ἱεὶς ζευκτῶν χεῖλος ὑπὲρ καλάμων.
Αἱ δὲ πέριξ θαλεροῖσι χορὸν ποσὶν ἐστήσαντο
Ὑδριάδες νύμφαι, νύμφαι Ἀμαδρυάδες.

[Ita in tabula quadam depingitur in Longi n) *Ποιμενικ.* IV. p. 106. *Οὐδὲ ὁ Πὰν ἠμέλητο, ἐκαθέζετο δὲ καὶ αὐτὸς συρίζων ἐπὶ πέτρας ὅμοιος ἐνδιδόντι κοινὸν μέλος καὶ τοῖς πατοῦσι καὶ ταῖς χορευούσαις.* Suidas in voce *Ἀλίπλαγκτος· ἔστι δὲ ὁ Πὰν χορῶν πρόξενος.*]

v. 449. *ΕΜΒΑΤΕΥΕΙ.* Hesych. *Ἐμβατεῦσαι· τὸ κατέχειν καὶ καρποῦσθαι χωρίον, ἢ οἰκίαν, ἢ ὅλον τὸν κλῆρον.* [Euripides Hecuba, v. 911.

—— κατὰ δ' αἰθάλου
Καπνοῦ κηλίδ' οἰκτροτάτᾳ κέχρωσαι
Τάλαιν', οὐκέτι σ' ἐμβατεύσω.

Interpres: *non amplius in te incedam;* potius *non amplius te incolam.* Scholiastes legit *αἰθάλῳ* et delendum censet *τὸ καπνοῦ* (quod et cum MSS. concordat) et pro *οἰκτροτάτᾳ* legisse videtur *οἰκτρότατα*, utpote qui reddit *ἐλεεινότατα.* Totum igitur locum sic restitue:

—— κατὰ δ' αἰθάλῳ
Κηλίδ' οἰκτρότατα κέχρωσαι
Τάλαιν', οὐκέτι σ' ἐμβατεύσω.]

v. 452. *ΕΥΧΕΙΡΩΤΟΝ.* Utpote in manus ipsorum delapsam. Herodot. VIII. 76.

v. 458. *ΚΥΚΛΟΥΝΤΟ ΠΑΣΑΝ ΝΗΣΟΝ.* Hoc ab Aristide Lysimachi filio, Atheniensi, factum refert Herodotus, VIII. 95. qui, *παραλαβὼν πολλοὺς τῶν ὁπλιτέων, οἳ πολλοὶ παρατετάχατο παρὰ τὴν ἄκρην τῆς Σαλαμινίης χώρης, γένος ἐόντες Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ψυττάλειαν νῆσον ἀπέβησε ἄγων· οἳ τοὺς Πέρσας τοὺς ἐν τῇ νησῖδι ταύτῃ κατεφόνευσαν πάντας.*

[v. 461. *ΘΩΜΙΓΓΟΣ.* Eumenid. v. 182.

Χρυσηλάτου θώμιγγος ἐξορμώμενον.

Ubi Scholiastes, *Θώμιγγος· νευρᾶς.* Hesych. *Θῶμιγξ· λεπτὸν σχοινίον.*]

[v. 462. *ΕΞ ΕΝΟΣ ΡΟΘΟΥ.* Hesych. *Ῥόθῳ· ὁρμῇ μετὰ ψόφου.* Idem, *Ῥοθεῖν· ὁρμᾶν, τρέχειν.*]

v. 466. *ΕΔΡΑΝ ΓΑΡ ΕΙΧΕ.* Pugnam hanc spectavit Xerxes de Aegialeo monte e regione Salaminis. Herodot. VIII. 90. *Κατήμενος ὑπὸ τῷ οὔρεϊ τῷ ἀντίον Σαλαμῖνος τὸ καλέεται Αἰγιάλεως, ἀνεπυνθάνετο τὸν ποιήσαντα.* Porro *ἕδρα*, sedes illa, de qua loquitur poeta [thronus erat aureus, quo insidens Xerxes in Encaleo monte, e regione Salaminis pugnam

---

n) Long. IV, 109. Schaef.

spectavit; cui adstabant scribae pugnam descripturi: Ioannes Tzetzes, Chiliad. I. 32. [v. 978. et mox VI, 980.]

Αὐτὸς ὁ Ξέρξης ἄνωθε τοῦ Ἐγκαλέου ὄρους,
Ὅπερ ἐστὶ κατανικρὺ κείμενον Σαλαμῖνος,
Χρυσῷ θρόνῳ r) *καθήμενος ὥρα τὴν ναυμαχίαν.*
Καὶ γραμματεῖς παρίσταντο μέλλοντες ταύτην γράφειν.

Quod a patre suo pridem factum monet idem, Chiliad. VI. 33.

Οὗτοι (Darius et Xerxes) *ταῖς μάχαις ταῖς αὐτῶν καθήμενοι τοῖς θρόνοις,*
Ἑώρων τὰ τῆς συμβολῆς, καὶ γραμματεῖς δὲ κύκλῳ
Ἑστῶτες ἀνεγράφοντο πάντα τὰ τοῦ πολέμου.

Quin secundum alios] argentea erat sella curulis, quae postea in templo Minervae dedicata est, et *αἰχμάλωτος* dicta. Harpocration, *Ἀργυρόπους δίφρος· ὁ Ξέρξου, ὃς αἰχμάλωτος ἐπεκαλεῖτο,* (ita distinguendum) *ἐφ' οὗ καθεζόμενος ἐθεώρει τὴν ναυμαχίαν. Ἀνέκειτο δὲ εἰς τὸν παρθενῶνα τῆς Ἀθηνᾶς.* Pariter una consecratus est et Mardonii acinaces: cum enim apud Thucydidem o) inter omnes rerum copias, quibus Athenienses initio belli Peloponnesiaci abundabant, *σκῦλα Μηδικά* enumerantur, non aliter locum exponit Scholiastes quam per haec duo donaria, *τὸν ἀργυρόποδα θρόνον, καὶ τὸν ἀκινάκην τὸν χρυσοῦν.* De quibus Ulpianus ad Olynth. III. p. 25. *Ὁ γὰρ Ξέρξου δίφρος, καὶ ὁ ἀκινάκης Μαρδονίου, ὁ μὲν ἐκ Σαλαμῖνος, ὁ δὲ ἐκ Πλαταιέων, ἀνετέθησαν.* Etiam Demosthenes Orat. in Timocrat. p. 466. utrumque coniunxit: *Ταμιεύσας ἐν ἀκροπόλει τὰ ἀριστεῖα τῆς πόλεως, ἃ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν βαρβάρων, ὑφῃρημένος ἐξ ἀκροπόλεως, τόν τε δίφρον τὸν ἀργυρόποδα καὶ τὸν ἀκινάκην τοῦ Μαρδονίου, ὃς ἦγε τριακόσια δαρεικούς.* Eodem plane modo consecrabantur, quo pugio Caesaris ab Arubenis erat Deo suo dedicatus, testante Plutarcho p) in vita Caesaris, p. 720. *Καὶ δεικνύουσιν Ἀρουβῆνοι* [*Ἀρβέρνοι*] *ξιφίδιον πρὸς ἱερῷ κρεμάμενον, ὡς Καίσαρος λάφυρον.* Talis erat et pugio Helicaonis, unius ex Troianis principibus, non Graecis, ut Dalechampius male, qui, teste Phania apud Athenaeum q), VI. 4. inter antiquissima donaria, ex aere facta, Delphis consecratus cum hac inscriptione:

Θάησαί μ'· ἐτεὸν γὰρ ἐν Ἰλίου εὐρέϊ πύργῳ
Ἦν, ὅτε καλλικόμῳ μαρνάμεθ' ἀμφ' Ἑλένῃ.
Καί μ' Ἀντηνορίδης ἐφόρει κρείων Ἑλικάων·
Νῦν δέ με Λητοΐδου θεῖον ἔχει δάπεδον.

Quae sic a Dalechampio versa:

---

o) Thucyd. II, 13.
p) Plut. Caes. c. 26.
q) Athen. VI, p. 232. C.
r) *Θρόνῳ χρυσῷ* —.

Contemplator me: revera in Ilii amplis turribus
Tum ego fui, cum ob Helenam dimicaretur.
Gestabat Antenorides, inter Graecos illustris princeps:
Nunc autem custodit sacrum Latonii fanum.

Sed minus recte. Primo enim ἐν εὐρέι πύργῳ non vertendum erat *in amplis turribus*, sed *lato muro*. Hesych. Πύργος· πρόμαχεον, τεῖχος. Quod autem *Antenoridem inter Graecos illustrem principem* dicat, valde errat, Troianum pro Graeco accipiens; tum rem ipsam plane confundit: quomodo enim intra Ilii muros belli Troiani tempore gladium gestaret Graecus princeps? et quod rem nostram propius spectat, si primo Graeci principis gladius fuit, sane ex spoliis captis et consecratis non erat. Verte igitur:

Et me Helicaon princeps, Antenoris filius, gestabat.

Ab illo nempe Troiano principe gladius ereptus est, et ab aliquo Graeco principe inter spoliorum primitias dedicatus. Talis, inquam, erat Xerxis sella, talis et Mardonii gladius.

Ibid. *ΕΥΑΓΗ*. Hesychius, Εὐαγές· εὔοπτον.

v. 467. *ΠΕΛΑΣΓΙΑΣ ΑΛΟΣ*. Lege πελαγίας, ut supra, v. 427.

v. 469. *ΑΦΑΡ*. Hesychius, Ἄφαρ· ταχέως.

[v. 470. *ΤΟΙΑΝΔΕ ΤΟΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΡΟΙΘΕ ΣΥΜΦΟΡΑΝ*. Ignominiosam scilicet regis fugam.]

v. 473. *ΤΙΜΩΡΙΑΝ ΚΛΕΙΝΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΕΥΡΕ*. Sc. quas incenderat, et civium etiam supplicum stragem fecerat. Herodotus, VIII. 53. Τῶν δὲ Περσέων οἱ ἀναβεβηκότες, πρῶτον μὲν ἐτράποντο πρὸς τὰς πύλας, ταύτας δὲ ἀνοίξαντες, τοὺς ἱκέτας ἐφόνευον· ἐπεὶ δέ σφι πάντες κατέστρωντο, τὸ ἱρὸν συλήσαντες, ἐνέπρησαν πᾶσαν τὴν ἀκρόπολιν.

[v. 474. *Κ'ΟΥΚ ΑΠΗΡΚΕΣΑΝ ΟΥΣ ΠΡΟΣΘΕ ΜΑΡΑΘΩΝ*. Hinc proverbium μετὰ τὴν Μαραθῶνα μάχη, *post Marathonem praelium*, ubi quis post unam calamitatem in aliam rursus incidit.]

[v. 481. *ΚΑΤ' ΟΥΡΟΝ*. Scholiastes, ὅτι ἐκεῖσε, φησὶν, ἀπίασιν ὅπου αὐτοὺς ὁ ἄνεμος φέρει. Recte: caeterae enim quas affert interpretationes omnino reiiciendae.]

v. 484. *ΟΙ Δ' ΥΠ' ΑΣΘΜΑΤΟΣ ΚΕΝΟΙ*. Scholiastes non satisfacit. Coniicio, donec aliud occurrat quod magis arrideat, scribi debere ὑφάσματος, quod ab imperito scriba distractum, ὑπ' ἄσματος; ita postea ὑφ' ἄσθματος quasi restitutum est. Ὕφασμα *vestis*, ἔσθημα, quod hic postea semel iterumque. Inde ὑφάντης, non *textor* tantum, sed et *sartor*. [Quin de vulgata lectione cogitandum est. Arnobius, I. p. 4. *Anhelum pectus spiritum iaciat ex ore*. Apollonius, II. 432.

—— ἔτ' ἄσπετον ἐκ καμάτοιο
Ἆσθμ' ἀναφυσιόων. ——

Schol. ad eundem: *Ἄσθματι· τῷ ἐν τῷ δρόμῳ γενομένῳ φυσήματι.* Achill. Tat. de Clitoph. et Leucippe, V. p. 339. *Εἰστρέχει τις τῶν θεραπόντων ἀσθμαίνων.* Hesych. *Ἆσθμα· ἀναπνοὴ βιαία.*]

v. 496. *ΧΕΙΜΩΝ' ΑΩΡΟΝ.* Contigit enim haec pugna appropinquante tantum hyeme, hoc est, circa vicesimam diem Boedromionis, tertii mensis aestivi, ut testatur Plutarchus [r]) in Camillo: quod et ex Herodoto colligere est; apud quem, VIII. 109. Themistocles Athenienses suos ab insequendo fugientem hostem dehortatur his verbis: *Νῦν μὲν ἐν τῇ Ἑλλάδι καταμείναντες, ἡμέων τε αὐτέων ἐπιμεληθῶμεν καὶ τῶν οἰκετέων. Καί τις οἰκίην τε ἀναπλασσάσθω, καὶ σπόρου ἀνακῶς ἐχέτω, παντελῶς ἀπελάσας τὸν βάρβαρον· ἅμα δὲ τῷ ἔαρι καταπλέωμεν ἐπὶ Ἑλλησπόντου καὶ Ἰωνίης.* [Vide Petavium ad Themistocl. p. 640. Hesych. *Ἄωρον· ἀπρεπὲς, ἄχαρι, ἄκαιρον, ἄμορφον.*]

v. 499. *ΓΑΙΑΝ ΟΥΡΑΝΟΝ ΤΕ ΠΡΟΣΚΥΝΩΝ.* Coelum et Terram divinorum numinum loco et numero habuerunt Persae: Coelum, ut Herodoto placet, sub nomine *Διός.* I. 131. *Οἱ δὲ νομίζουσι Διῒ μὲν, ἐπὶ τὰ ὑψηλότατα τῶν οὐρέων ἀναβαίνοντες, θυσίας ἔρδειν, τὸν κύκλον πάντα τοῦ οὐρανοῦ Δία καλέοντες.* Strabo, XV. p. 732. *τὸν οὐρανὸν ἡγούμενοι Δία.* Terram etiam Persarum Diis annumerant Herodotus, Strabo, loc. citat., et Diogenes Laertius, in prooem., cui et hostias mactatas dicit Xenophon Cyri Paed. VIII. p. 171. [c. 3, 24.]

[v. 502. *ΠΡΙΝ ΣΚΕΔΑΣΘΗΝΑΙ ΘΕΟΥ ΑΚΤΙΝΑΣ.* Virgil. Aeneid. IV. 584.

Et iam prima novo spargebat lumine terras
Tithoni croceum linquens Aurora cubile.]

Deum absolute pro Sole apud Graecos poetas usurpari, notissimum est. Ita Euripides in Medea, v. 352.

Εἴ σ' ἡ 'πιοῦσα λαμπὰς ὄψεται θεοῦ.

Et in Oreste, v. 1025.

—— φέγγος εἰσορᾶν θεοῦ
Τόδ' οὐκέθ' ἡμῖν τοῖς ταλαιπώροις μέτα.

Maxime vero Persis convenit haec loquendi formula, quos Solem pro summo Deo habuisse Herodot. I. 131. Strabo, XV. p. 732. Iustin. I. 10. Macrobius, I. 6. et alii complures tradiderunt. Hesychius, *Μίθρας, ὁ ἥλιος παρὰ Πέρσαις. Μίθρης, ὁ πρῶτος ἐν Πέρσαις θεός.* *Mithra* a יתר Persico [ss]) deducitur; quod significat *maior:* et quamvis gradus sit comparativi, Persis tamen absolute dicitur; cuius generis exempla

---

r) Plut. Cam. cap. 19. p. 138. ss) imo ab מהר (مهر) *sol.*

sunt in ea lingua quamplurima. Huius positivum est محمد Mai; unde lucem praebeamus Hesychio, *Μαὶ, μέγα, Ἰνδοί.* Persas intelligit; quod nec semel apud eum reperies *).

[v. 511. *ΕΦ' ΕΣΤΙΟΥΧΟΝ ΓΑΙΑΝ.* Nos, *penatigeram.* Male. *Ἑστιοῦχος γαῖα*, ut *πολιοῦχοι θεοί.*]

[v. 517. *ΔΙΑΠΕΠΡΑΓΜΕΝΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ.* Thomas t) Magister, *Διαπεπραγμένον· καὶ τὸ γεγενημένον καὶ τὸ ἠφανισμένον. Αἰσχύλος ἐν τῷ ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις* (immo *ἐν Πέρσαις*) *διαπεπραγμένου στρατοῦ.* Mox ex Plutarcho citat: *Ὥσπερ ἱερείου διαπεπραγμένου ἡ γλῶσσα καὶ ἡ κοιλία λείπεται.* Et ex Synesio: *Ὥσπερ ἱερείου διαπεπραγμένου, τοῦ ἔνδον τὸ δέρμα λείπεται γνώρισμα τοῦ πάλαι ζώου.* Noster Choeph. v. 130.

Πεπραγμένοι γὰρ νῦν γέ πως ἀλώμεθα.

Ubi Scholiastes, *Πεπραγμένοι· νενικημένοι, κατηγωνισμένοι.*]

[v. 518. *Ω ΝΥΚΤΟΣ ΟΨΙΣ ΕΜΦΑΝΗΣ ΕΝΥΠΝΙΩΝ.* Ita Clytemnestra in Choeph. exclamat moribunda, v. 929.

Ἡ χάρτα μάντις οὐ 'ξ ὀνειράτων φόβος.]

v. 520. *ΥΜΕΙΣ ΔΕ ΦΑΥΛΩΣ.* Scholiastes, *οὐκ ἀληθῶς.* Non puto; sed potius hic *εὐχερῶς*, ut ex Hesychio Stephanus, perite. Sed et *prave* quatenus *μάντιες κακῶν:* eo enim tendebat eorum responsio et monitio, hic repetita, cum Atossa suum illis somnium narrasset. [Scil. v. 225.

Εὖ δὲ πανταχῇ τελεῖν σοι τῶνδε κρίνομεν πέρι.]

v. 521. *ΟΜΩΣ Δ' ΕΠΕΙΔΗ ΤΗΙΔ' ΕΚΥΡΩΣΕΝ ΦΑΤΙΣ, sed quoniam sententia ita firmavit.* Quoniam vos ita statuistis. [Scil. v. 219.

— *δεύτερον δὲ χρὴ χοὰς*
Γῇ τε καὶ φθιτοῖς χέασθαι. —]

v. 526. *ΕΙ ΤΙ ΔΗ ΛΩΙΟΝ ΠΕΛΟΙ.* Scholiastes, *εἴπου τινὲς εἶεν ζωοὶ, ἤτοι ζῶντες.* Ubi aut aliquid deest, aut omnino legit *ζωόν* pro *λῷον.*

v. 528. *ΠΙΣΤΟΙΣ.* Monet Scholiastes *πιστούς* etiam legi, quam lectionem praeferendam censeo. Vide quae ad v. 1.]

v. 537. *ΚΑΛΥΠΤΡΑΣ.* Hesych. *Κάλυπτρα· κόσμητρα κεφαλῆς καλύμματα.* Pollux, III. 3. *Τὸ δὲ ἐπίβλημα τῆς γυναικὸς, ἑανὸς καὶ καλύπτρα.* Festus u), *Calyptra, genus vestimenti quo caput operiebant.*

[v. 538. *ΜΥΔΑΛΕΟΙΣ.* Hesych. *Μυδαλέον· δρύϊνον* (Guietus *δίυγρον*) *διάβροχον, τὸ ἐπίδακρυ, κ. τ. λ.* Quod vero ait *δάκρυσι μυδαλέοις διατέγγουσι κόλπους*, ista enim syntaxeos est ratio, videtur idem expressisse Virgilius, Aeneid. IV. 30.

— sinum lacrymis implevit obortis.

*) Pers. est مه *meh*, ind. *mahat*: utriusque eadem stirps.

t) Thom. p. 219. Bern. u) Fest. p. 262. Gothofr.

Aeschylus in Pers. λευκόπωλον ἡμέραν vocat et λευκὸν ἦμαρ."*) Hactenus Guellius. Callimachus Hymno in Cererem, v. 123.

Λευκὸν ἔαρ, λευκὸν δὲ θέρος. ——

Ubi Scholiastes, *Λευκόν· λαμπρόν*. Homer. Iliad. Ξ'. 185.

—— *λευκὸν δ' ἦν ἠέλιος ὥς.*

In sacris literis, D. Marc. IX. 3. ἱμάτια Christi *στίλβοντα λευκὰ λίαν ὡς χιών*. Ita Seneca togam splendentem vocat *candidam*.]

v. 389. *ΟΡΘΙΟΝ*. Hesychius, *Ὄρθιον νόμον· οὕτως ὠνομάσθαι φασὶν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ῥυθμοῦ, καθάπερ καὶ τὸν τροχαῖον.* [Eustathius in Iliad. Λ'. 753. *Ἑρμηνεύεται δὲ ἀπὸ τοῦ μέγα τι δεινόν τε. Τοιοῦτος γὰρ ὁ παρὰ τοῖς μουσικοῖς ὄρθιος νόμος, ἤγουν τρόπος ἐκεῖνος ᾠδῆς εἰς πόλεμον ἐρεθιστικός. Τιμόθεος οὖν ὄρθιος ᾄσας τοσοῦτον τὸν Ἀλέξανδρον Ἄρεος ἔπλησεν ὡς εἰς τὰ ὅπλα εὐθὺς ἐκεῖνον ἀναπηδῆσαι.* Erat cantus tibiae. Iul. Pollux, IV. 9. *Αὔλημα δὲ ὄρθιον ἀφ' οὗ καὶ νόμος ὄρθιος*, qui et *ὀρθός* dictus. Hesychius, *Ὀρθόν· τὸν ὄρθιον νόμον.* Suidas, *Ἀνωρθιασμένον, τὸ ὀρθότατον· καὶ ἀνωρθωσάμην, τὸ ἀνωρθριάζον. Ἀνδοκίδης· ἀντὶ τοῦ ὄρθριοι βοῶντες ἔλεγον.* Ubi vide sis interpretem.]

v. 395. *ΣΑΛΠΙΓΞ Δ' ΑΥΤΗι ΠΑΝΤ' ΕΚΕΙΝ' ΕΠΕΦΛΕΓΕΝ*. De tubicine Virgilius, Aen. VI. 165.

—— quo non praestantior alter
Aere ciere viros, Martemque accendere cantu.

[Idem, Aen. V. 139.

Inde ubi clara dedit sonitum tuba, finibus omnes,
Haud mora, prosiluere suis; ferit aethera clamor
Nauticus. ——]

Lycophron, v. 249.

Καὶ δὴ καταιθεῖ γαῖαν ὀρχηστὴς Ἄρης,
Στρόμβῳ τὸν αἱματηρὸν ἐξάρχων νόμον.

[v. 396. *ΚΩΠΗΣ*. Etymolog. b) *Κώπη, ἡ τῶν ἐρετῶν· παρὰ τὸ κόπτειν τὸ ὕδωρ.*]

[Ibid. *ΡΟΘΙΑΔΟΣ*. Hesychius, *Ῥοθιάζειν· ἐλαύνειν ἀπὸ τοῦ ψόφου τῆς εἰρησίας· οἱ δὲ τὴν ἀνακοπὴν τοῦ ὕδατος ῥόθον φασίν.*]

v. 397. *ΕΠΑΙΣΑΝ ΑΛΜΗΝ*. Homer. Odyss. Δ'. 580.

—— *πολιὴν ἅλα τύπτον ἐρετμοῖς.*

Apollonius quoque *τύπτειν ἅλα* dixit; et Virgilius, [Aeneid. III. 290.

Certatim socii feriunt mare. ——]

[Ibid. *ΒΡΥΧΙΟΝ*. Sic apud Prometh. Vinct. v. 1081.

Βρυχία δ' ἠχὼ παραμυκᾶται.]

---

b) Etym. M. 551, 36. *) Aesch. Pers. 301.

[v. 402. *Ω ΠΑΙΔΕΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΙΤΕ.* *Κέλευσμα* Graecorum. Ad Virgilianum illud, Aeneid. X. 280.

—— nunc coniugis esto
Quisque suae tectique memor. —— .

Vir cl. Germanus Valens Guellius: „Hi quoque versus videntur tralati ex Homero sub Nestoris persona, Iliad. *Ο*. 661.

Ὦ φίλοι ἀνέρες ἐστὲ, καὶ αἰδῶ θέσθ' ἐνὶ θυμῷ
Ἄλλων ἀνθρώπων, ἐπὶ δὲ μνήσασθε ἕκαστος
Παίδων, ἠδ' ἀλόχων, καὶ κτήσιος, ἠδὲ τοκήων.

Quibus consensu magno respondent et hi apud Aeschylum in Persis:

—— *Ὦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε, κ. τ. λ.*

Et Iliad. *Λ'*. 287.

Ἀνέρες ἐστὲ φίλοι, μνήσασθέ τε θούριδος ἀλκῆς."

Haec Guellius, qui etiam ad Virg. Aen. XI. 311.

—— toto certatum est corpore regni:

„Haud scio," inquit, „an ad illam Graecorum respexerit militarem locutionem, *ποιεῖσθαι ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγῶνας*, cum omnibus copiis utrinque decertabatur: cui affine est illud Aeschyli in Persis, —— *Ὦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε.* Haec Guellius.]

v. 406. *ΠΕΡΣΙΔΟΣ ΓΛΩΣΣΗΣ ΡΟΘΟΣ ΥΠΗΝΤΙΑΖΕ.* Moris erat apud Persas, ubi manus conserebant, clamorem tollere; quo forsan et hostes terreri, et suos incitari existimarunt. Curtius, III. 10. *Iam in conspectu, sed et extra teli iactum utraque acies erat, cum priores Persae inconditum et trucem sustulere clamorem.* Diod.[c]) Sic. XVII. p. 579. *Οἱ Μακεδόνες πρῶτοι συναλαλάξαντες, βοὴν ἐξαίσιον ἐποίησαν· μετὰ δὲ ταῦτα τῶν βαρβάρων ἀντιφθεγξαμένων συνήχησε μὲν ἡ σύνεγγυς ὀρεινὴ πᾶσα. Τὸ δὲ μέγεθος τῆς βοῆς ὑπερῆρε τὴν προγεγενημένην κραυγὴν, ὡς ἂν πεντήκοντα μυριάδων μιᾷ φωνῇ συνηχουσῶν.* Idem [d]), XI. p. 258. de Mardonio, *Διέταξε τὴν δύναμιν ὅπως ποτὲ ἔδοξεν αὐτῷ συμφέρειν, καὶ μετὰ βοῆς ἀπήντησε τοῖς Ἕλλησιν.* Et lib. XVII. [e]) p. 593. de his qui Darium in acie circumdabant, *Οὗτοι μετὰ πολλῆς βοῆς ἐπιῤῥάξαντες τοὺς πολεμίους* [*τοῖς πολεμίοις.*]

v. 409. *ΗΡΞΕ Δ' ΕΜΒΟΛΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΑΥΣ.* Ita etiam Herodotus, VIII. 84. Utrum vero navis haec Atheniensis fuerit, an Aeginensis, apud ipsos Graecos non constabat. *Ἀμεινίης δὲ*, inquit, *Παλληνεὺς, ἀνὴρ Ἀθηναῖος ἐξαναχθεὶς νηΐ ἐμβάλλει. Συμπλακείσης δὲ τῆς νηὸς, καὶ οὐ δυναμένων ἀπαλλαγῆναι, οὕτω δὴ οἱ ἄλλοι Ἀμεινίῃ βοηθέοντες συνέμισγον. Ἀθηναῖοι μὲν οὕτω λέγουσι γενέσθαι τῆς ναυμαχίης τὴν ἀρχήν.*

---

c) Diod. XVII, 33. d) Diod. XI, 31. e) Diod. XVII, 59.

Αἰγινῆται δὲ, τὴν κατὰ τοὺς Αἰακίδας ἀποδημήσασαν ἐς Αἴγιναν, ταύτην εἶναι τὴν ἄρξασαν. Aeschylus, qui et ipse Atheniensis, priori sententiae omnino favisse videtur; dicit enim navem Graecanicam, quae conflictum incepit, Phoenissam confregisse: at Phoenices in hoc praelio adversus Athenienses instructos fuisse monet Herodotus, VIII. 85. *Κατὰ μὲν δὴ Ἀθηναίους ἐτετάχατο Φοίνικες· οὗτοι γὰρ εἶχον τὸ πρὸς Ἐλευσῖνός τε καὶ ἑσπέρης κέρας.* Idem vero in hac pugna Aeginetis primas, Atheniensibus secundas tribuit, VIII. 93. *Ἐν δὲ τῇ ναυμαχίῃ ταύτῃ ἤκουσαν Ἑλλήνων ἄριστα Αἰγινῆται· ἐπὶ δὲ, Ἀθηναῖοι.*

[v. 411. *ΚΟΡΥΜΒ'*. Hesychius, *Κόρυμβα· τὰ ὑπ' ἐνίων ἄφλαστα, τὰ ἀκροστόλια, τὰ ἄκρα τῶν πρυμνῶν, τὰ ἀπεξυσμένα πρὸς κόσμον τῶν νεῶν ἄκρα, καὶ ἐπικεκαυμένα* (Salmas. *ἐπικεκαμμένα*), *ἅ ἐστι κατὰ τὴν πρύμναν καὶ κατὰ τὴν πρώραν.* Recte Hesychius tum de prora tum de puppi usurpari monet: de puppe testatur Pollux[f]): *τὰ ἄκρα τῆς πρύμνης ἄφλαστα καλεῖται.* De prora glossographus, *Aplustre: ἄφλαστος· καὶ τὸ ἄκρον τῆς πρώρας.* Suidas, *Ἄκρα κόρυμβα· τὰ ἀκροστόλια τῶν νεῶν τὰ ἐξέχοντα κατὰ πρύμναν ἢ πρώραν, ἐν οἷς τὰ σεβόμενα ἐνέγραφον.* Ad quem locum vide sis Aemilium Portum interpretem.]

Ibid. *ΕΠ' ΑΛΛΗΝ Δ' ΑΛΛΟΣ ΙΘΥΝΕΝ ΔΟΡΥ, in aliam vero navim alius direxit rostrum.* Ita et Euripides Helena, v. 1627.

—— εἰς Ἑλλάδ' εἶπεν εὐθύνειν δόρυ.

Vide quae annotata ad Supplices, v. 141.

v. 412. *ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΜΕΝ ΔΗ.* Hoc ex nostro hausisse videtur Diod.[g]) Sic. XI. p. 252. *Οἱ δὲ Πέρσαι τὸ μὲν πρῶτον πλέοντες διετήρουν τὴν τάξιν ἔχοντες πολλὴν εὐρυχωρίαν· ὡς δ' εἰς τὸ στενὸν ἦλθον, ἠναγκάζοντο τῶν νεῶν τινας ἀπὸ τῆς τάξεως ἀποσπᾶν, καὶ πολὺν ἐποίουν θόρυβον.*

v. 415. *ΕΜΒΟΛΑΙΣ ΧΑΛΚΟΣΤΟΜΟΙΣ.* [Schol. *Συγκρούσεσι καὶ προσαράξεσι τῶν νηῶν.* Ita v. 279.

—— δαμασθεὶς ναΐοισιν ἐμβολαῖς.

Et v. 336.

Μάχην συνάψαι ναΐοισιν ἐμβολαῖς.

Et v. 409.

—— ἦρξε δ' ἐμβολῆς Ἑλληνικὴ Ναῦς. ——

Et v. 562.

—— πανωλεθρίοισιν ἐμβολαῖς.

Malim vero hic legere *ἐμβόλοις.* Hesych. *Ἀῤῥενικῶς δέ φασι τὸ τῆς νεὼς ἔμβολον τὸ χάλκωμα τὸ περιτιθέμενον κατὰ τὴν πρώραν.* [Petronius in Satyrico, p. 91. *Quorum imam partem*

f) Poll. I, 90.

g) Diod. XI, 17.

quasi embolum navis aeneum finiebat. Philippus in Antholog. VI. 25. gg)

Ἔμβολα χαλκογένεια, φιλόπλοα, τεύχεα νηῶν,
Ἀκτιακοῦ πολέμου κείμεθα μαρτύρια.

Quae extant etiam apud Suidam, ubi pro *τεύχεα* legitur *τείχεα*, et Portus reddit:

Rostra aëreas-genas-habentia, navigationis amantia, moenia navium,
Actiaci belli hic iacemus testimonia.

At quis unquam rostra navium earum *moenia* dixit? nec est *τὸ κείμεθα* reddendum *iacemus*, sed accipiendum pro *ἀνακείμεθα*. De captivarum navium rostris dedicandis notus mos.

[v. 416. *ΠΑΙΟΝΤ' ΕΘΡΑΥΟΝ.* Scholiastes, *παράλογον*, inquit, *τὸ δυϊκόν*: At duale quis agnoscit?]

[v. 417. *ΟΥΚ ΑΦΡΑΔΜΟΝΩΣ.* Hesych. *Ἀφράδμων· ἀσύνετος, ἀμαθής. Σοφοκλῆς Τριπτολέμῳ.* Noster Agamemn. v. 298.

Ὁ δ' οὔτι μέλλων οὐδ' ἀφρασμόνως (alii *ἀφραδμόνως*) *ὕπνῳ*
Νικώμενος. ——

Hesych. *Φράδμονες· ἔμπειροι, συνετοί.* Etymolog. h) *Φράδμων· ἐπιστήμων, συνετός.*]

[v. 419. *ΘΑΛΑΣΣΑ Δ' ΟΥΚ ΕΤ' ΗΝ ΙΔΕΙΝ.* Virg. Aen. IV. 582.

—— latet sub classibus aequor.]

[v. 425. *ΑΓΑΙΣΙ ΚΩΠΩΝ.* Etymolog. i) *Ἀγή ... πληγή, θραῦσις, ἀπώλεια, κλάσις.* Nempe *ἀπὸ τοῦ ἄγω, τὸ κλάνω, ἢ ἀπὸ τοῦ ἄσσω καὶ κατάσσω, τὸ κλῶ.* Virgil. Aen. V. 209.

—— fractosque legunt in gurgite remos.]

v. 428. *ΝΥΚΤΟΣ ΟΜΜ'.* Alias *noctis oculus* Luna dicitur; hic vero periphrastice, pro ipsa nocte. Ita et Euripides in Phoeniss. v. 546.

Νυκτός τ' ἀφεγγὲς βλέφαρον.

[Idem, Iphig. Taurica, v. 110.]

Ὅταν δὲ νυκτὸς ὄμμα λυγαίας μόλῃ.]

Et Sophocles in Aiace Flagellifero, v. 140.

Μέγαν ὄκνον ἔχω, καὶ πεφόβημαι
Πτηνῆς ὡς ὄμμα πελείας.

Ὄμμα πελείας, hoc est, *πελεία.* Idem in Philoctete, v. 150.

Μέλον πάλαι μέλημά μοι λέγεις, ἄναξ,
Φρουρεῖν ὄμμ' ἐπὶ σῷ μάλιστα καιρῷ.

———

gg) Anal. Br. Tom. II, p. 220.
h) Etym. 799, 15. i) Etym. 9, 1. 9.

Φρουρεῖν ὄμμα nibil aliud sonat quam *σὲ φρουρεῖν*, *te ipsum observare*, *tibi attendere*; licet aliter exponat Scholiastes; quasi chorus sponderet se Neoptolemi vel nictum oculi observaturum. Euripides, Phoeniss. v. 810.

—— ἰὼ τέκνον, χρόνῳ
Σὸν ὄμμα μυρίαις τ' ἐν ἡμέραις προσεῖδον.

Eodem modo Callimachum interpretatum velim, Hymn. V. 17. quicquid comminiscantur aliqui de *oculo* pro tota forma sumpto:

—— ἀεὶ καλὸν ὄμμα τὸ τῆνος·

sc. *ipsa semper pulchra est.* [Sic et Euripides Oreste, v. 1389.

—— ὄμμα σὸν ταράσσεται.]

[v. 437. *ΔΙΣ ΑΝΤΙΣΗΚΩΣΑΙ.* Bis tantum. *Ἀντισηκῶ*, *τὸ ἀντισταθμίζω*, ad aequilibrium rependo. Suidas, *Ἀντισηκοῦντα· ἐξισάζοντα, ζυγοσταθέντα.* Eustath.[k]) Odyss. *Γ'*. 227. *Ἀντισήκωσις, ἀντιστάθμησις· ὅτι παρὰ τὸν σηκὸν λέγεται ὃ καὶ σταθμόν τινα ὅ ἐστι ὁλκὴν καὶ βάρος σημαίνει ὁμωνύμως.* Euripides in Hec. v. 57.

—— ἀντισηκώσας δέ σε
Φθείρει θεῶν τις τῆς πάροιθ' εὐπραξίας.]

[v. 440. *ΤΑ ΜΑΣΣΟΝΑ.* Hesychius, *Μᾶσσον· πλεῖον, μεῖζον, μικρὸν, ἔλασσον.*]

[v. 447. *ΝΗΣΟΣ ΤΙΣ ΕΣΤΙ.* Stephanus *Περὶ Πόλεων*: *Ψυττάλεια· νῆσος περὶ Σαλαμῖνα· Ἡρόδοτος· εἰς τὴν νησίδα τὴν Ψυττάλειαν, τὴν μεταξὺ Σαλαμῖνος κειμένην καὶ τῆς ἠπείρου. Ἡρωδιανὸς μὲν Ψυττάλην αὐτὴν καλεῖ· ἔοικε δὲ τὸ Ψυττάλεια πρωτότυπον εἶναι.*]

v. 448. *ΒΑΙΑ.* Herodotus *νησίδα* vocat, VIII. 76. *Ἐς τὴν νησίδα τὴν Ψυττάλειαν, μεταξὺ Σαλαμῖνός τε κειμένην καὶ τῆς ἠπείρου.* Et lib. eod. 95.

[Ibid. *ΔΥΣΟΡΜΟΣ ΝΗΥΣΙΝ.* Virg. Aen. II. 23.

—— statio male fida carinis.]

Ibid. *ΦΙΛΟΧΟΡΟΣ ΠΑΝ.* *Ἐρήμοις γὰρ τόποις οὗτος ὁ θεὸς ἐνδιατρίβειν εἰώθει*, inquit Scholiastes: ita sane describitur Straboni, IX. p. 375. *Καὶ ἡ Ψυττάλεια νησίον ἔρημον καὶ πετρῶδες.* Et istiusmodi locis gaudere dicitur Deus ille. Homerus, Hymn. XVIII. 6.

—— ὃς πάντα λόφον νιφόεντα λέλογχε,
Καὶ κορυφὰς ὀρέων, καὶ πετρήεντα κάρηνα.

Unde *ὑλοβάτας* et *φιλόδενδρος* Theaeteto appellatus: quare vero et *φιλόχορος*, facile constat ex epigrammate Platoni[l]) adscripto:

---

k) Eust. ad Od. p. 1625, 25.

l) Anal. Br. I, p. 271.

Αὐτὸς ἐπεὶ σύριγγι μελίσδεται εὐκελάδῳ Πὰν,
Ὑγρὸν ἱεὶς ζευκτῶν χεῖλος ὑπὲρ καλάμων.
Αἱ δὲ πέριξ θαλεροῖσι χορὸν ποσὶν ἐστήσαντο
Ὑδριάδες νύμφαι, νύμφαι Ἀμαδρυάδες.

[Ita in tabula quadam depingitur in Longi [n]) *Ποιμενικ.* IV. p. 106. *Οὐδὲ ὁ Πὰν ἠμέλητο, ἐκαθέζετο δὲ καὶ αὐτὸς συρίζων ἐπὶ πέτρας ὅμοιος ἐνδιδόντι κοινὸν μέλος καὶ τοῖς πατοῦσι καὶ ταῖς χορευούσαις.* Suidas in voce *Ἀλίπλαγκτος· ἔστι δὲ ὁ Πὰν χορῶν πρόξενος.*]

v. 449. *ΕΜΒΑΤΕΥΕΙ.* Hesych. *Ἐμβατεῦσαι· τὸ κατέχειν καὶ καρποῦσθαι χωρίον, ἢ οἰκίαν, ἢ ὅλον τὸν κλῆρον.* [Euripides Hecuba, v. 911.

—— *κατὰ δ' αἰθάλου*
Καπνοῦ κηλίδ' οἰκτροτάτᾳ κέχρωσαι
Τάλαιν', οὐκέτι σ' ἐμβατεύσω.

Interpres: *non amplius in te incedam;* potius *non amplius te incolam.* Scholiastes legit *αἰθάλῳ* et delendum censet *τὸ καπνοῦ* (quod et cum MSS. concordat) et pro *οἰκτροτάτᾳ* legisse videtur *οἰκτρότατα,* utpote qui reddit *ἐλεεινότατα.* Totum igitur locum sic restitue:

—— *κατὰ δ' αἰθάλῳ*
Κηλίδ' οἰκτρότατα κέχρωσαι
Τάλαιν', οὐκέτι σ' ἐμβατεύσω.]

v. 452. *ΕΥΧΕΙΡΩΤΟΝ.* Utpote in manus ipsorum delapsam. Herodot. VIII. 76.

v. 458. *ΚΥΚΛΟΥΝΤΟ ΠΑΣΑΝ ΝΗΣΟΝ.* Hoc ab Aristide Lysimachi filio, Atheniensi, factum refert Herodotus, VIII. 95. qui, *παραλαβὼν πολλοὺς τῶν ὁπλιτέων, οἳ πολλοὶ παρατετάχατο παρὰ τὴν ἄκρην τῆς Σαλαμινίης χώρης, γένος ἐόντες Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ψυττάλειαν νῆσον ἀπέβησε ἄγων· οἳ τοὺς Πέρσας τοὺς ἐν τῇ νησῖδι ταύτῃ κατεφόνευσαν πάντας.*

[v. 461. *ΘΩΜΙΓΓΟΣ.* Eumenid. v. 182.

Χρυσηλάτου θώμιγγος ἐξορμώμενον.

Ubi Scholiastes, *Θώμιγγος· νευρᾶς.* Hesych. *Θώμιγξ· λεπτὸν σχοινίον.*]

[v. 462. *ΕΞ ΕΝΟΣ ΡΟΘΟΥ.* Hesych. *Ῥόθῳ· ὁρμῇ μετὰ ψόφου.* Idem, *Ῥοθεῖν· ὁρμᾶν, τρέχειν.*]

v. 466. *ΕΔΡΑΝ ΓΑΡ ΕΙΧΕ.* Pugnam hanc spectavit Xerxes de Aegialeo monte e regione Salaminis. Herodot. VIII. 90. *Κατήμενος ὑπὸ τῷ οὔρεϊ τῷ ἀντίον Σαλαμῖνος τὸ καλέεται Αἰγιάλεως, ἀνεπυνθάνετο τὸν ποιήσαντα.* Porro *ἕδρα,* sedes illa, de qua loquitur poeta [thronus erat aureus, quo insidens Xerxes in Encaleo monte, e regione Salaminis pugnam

n) Long. IV, 109. Schaef.

spectavit; cui adstabant scribae pugnam descripturi: Ioannes Tzetzes, Chiliad. I. 32. [v. 978. et mox VI, 980.]

Αὐτὸς ὁ Ξέρξης ἄνωθε τοῦ Ἐγκαλέου ὄρους,
Ὅπερ ἐστὶ κατανικρὺ κείμενον Σαλαμῖνος,
Χρυσῷ θρόνῳ r) καθήμενος ὥρα τὴν ναυμαχίαν.
Καὶ γραμματεῖς παρίσταντο μέλλοντες ταύτην γράφειν.

Quod a patre suo pridem factum monet idem, Chiliad. VI. 33.

Οὗτοι (Darius et Xerxes) ταῖς μάχαις ταῖς αὐτῶν καθήμενοι τοῖς θρόνοις,
Ἑώρων τὰ τῆς συμβολῆς, καὶ γραμματεῖς δὲ κύκλῳ
Ἑστῶτες ἀνεγράφοντο πάντα τὰ τοῦ πολέμου.

Quin secundum alios] argentea erat sella curulis, quae postea in templo Minervae dedicata est, et αἰχμάλωτος dicta. Harpocration, Ἀργυρόπους δίφρος· ὁ Ξέρξου, ὃς αἰχμάλωτος ἐπεκαλεῖτο, (ita distinguendum) ἐφ' οὗ καθεζόμενος ἐθεώρει τὴν ναυμαχίαν. Ἀνέκειτο δὲ εἰς τὸν παρθενῶνα τῆς Ἀθηνᾶς. Pariter una consecratus est et Mardonii acinaces: cum enim apud Thucydidem o) inter omnes rerum copias, quibus Athenienses initio belli Peloponnesiaci abundabant, σκῦλα Μηδικὰ enumerantur, non aliter locum exponit Scholiastes quam per haec duo donaria, τὸν ἀργυρόποδα θρόνον, καὶ τὸν ἀκινάκην τὸν χρυσοῦν. De quibus Ulpianus ad Olynth. III. p. 25. Ὁ γὰρ Ξέρξου δίφρος, καὶ ὁ ἀκινάκης Μαρδονίου, ὁ μὲν ἐκ Σαλαμῖνος, ὁ δὲ ἐκ Πλαταιέων, ἀνετέθησαν. Etiam Demosthenes Orat. in Timocrat. p. 466. utrumque coniunxit: Ταμιεύσας ἐν ἀκροπόλει τὰ ἀριστεῖα τῆς πόλεως, ἃ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν βαρβάρων, ὑφῃρημένος ἐξ ἀκροπόλεως, τόν τε δίφρον τὸν ἀργυρόποδα καὶ τὸν ἀκινάκην τοῦ Μαρδονίου, ὃς ἦγε τριακόσια δαρεικούς. Eodem plane modo consecrabantur, quo pugio Caesaris ab Arubenis erat Deo suo dedicatus, testante Plutarcho p) in vita Caesaris, p. 720. Καὶ δεικνύουσιν Ἀρουβῆνοι [Ἀρβέρνοι] ξιφίδιον πρὸς ἱερῷ κρεμάμενον, ὡς Καίσαρος λάφυρον. Talis erat et pugio Helicaonis, unius ex Troianis principibus, non Graecis, ut Dalechampius male, qui, teste Phania apud Athenaeum q), VI. 4. inter antiquissima donaria, ex aere facta, Delphis consecratus cum hac inscriptione:

Θάησαί μ'· ἐτεὸν γὰρ ἐν Ἰλίου εὐρέϊ πύργῳ
Ἦν, ὅτε καλλικόμῳ μαρνάμεθ' ἀμφ' Ἑλένῃ.
Καί μ' Ἀντηνορίδης ἐφόρει κρείων Ἑλικάων·
Νῦν δέ με Λητοΐδου θεῖον ἔχει δάπεδον.

Quae sic a Dalechampio versa:

---

o) Thucyd. II, 13.
p) Plut. Caes. c. 26.
q) Athen. VI, p. 232. C.
r) Θρόνῳ χρυσῷ —.

Contemplator me: revera in Ilii amplis turribus
Tum ego fui, cum ob Helenam dimicaretur.
Gestabat Antenorides, inter Graecos illustris princeps:
Nunc autem custodit sacrum Latonii fanum.

Sed minus recte. Primo enim ἐν εὐρεῖ πύργῳ non vertendum erat *in amplis turribus*, sed *lato muro*. Hesych. Πύργος· πρόμαχεων, τεῖχος. Quod autem *Antenoridem inter Graecos illustrem principem* dicat, valde errat, Troianum pro Graeco accipiens; tum rem ipsam plane confundit: quomodo enim intra Ilii muros belli Troiani tempore gladium gestaret Graecus princeps? et quod rem nostram propius spectat, si primo Graeci principis gladius fuit, sane ex spoliis captis et consecratis non erat. Verte igitur:

Et me Helicaon princeps, Antenoris filius, gestabat.

Ab illo nempe Troiano principe gladius ereptus est, et ab aliquo Graeco principe inter spoliorum primitias dedicatus. Talis, inquam, erat Xerxis sella, talis et Mardonii gladius.

Ibid. *ΕΥΑΓΗ.* Hesychius, Εὐαγές· εὔοπτον.

v. 467. *ΠΕΛΑΣΓΙΑΣ ΑΛΟΣ.* Lege πελαγίας, ut supra, v. 427.

v. 469. *ΑΦΑΡ.* Hesychius, Ἄφαρ· ταχέως.

[v. 470. *ΤΟΙΑΝΔΕ ΤΟΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΡΟΙΘΕ ΣΥΜΦΟΡΑΝ.* Ignominiosam scilicet regis fugam.]

v. 473. *ΤΙΜΩΡΙΑΝ ΚΛΕΙΝΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΕΥΡΕ.* Sc. quas incenderat, et civium etiam supplicum stragem fecerat. Herodotus, VIII. 53. *Τῶν δὲ Περσέων οἱ ἀναβεβηκότες, πρῶτον μὲν ἐτράποντο πρὸς τὰς πύλας, ταύτας δὲ ἀνοίξαντες, τοὺς ἱκέτας ἐφόνευον· ἐπεὶ δέ σφι πάντες κατέστρωντο, τὸ ἱρὸν συλήσαντες, ἐνέπρησαν πᾶσαν τὴν ἀκρόπολιν.*

[v. 474. *Κ'ΟΥΚ ΑΠΗΡΚΕΣΑΝ ΟΥΣ ΠΡΟΣΘΕ ΜΑΡΑΘΩΝ.* Hinc proverbium μετὰ τὴν Μαραθῶνα μάχη, *post Marathonem praelium*, ubi quis post unam calamitatem in aliam rursus incidit.]

[v. 481. *ΚΑΤ' ΟΥΡΟΝ.* Scholiastes, ὅτι ἐκεῖσε, φησὶν, ἀπίασιν ὅπου αὐτοὺς ὁ ἄνεμος φέρει. Recte: caeterae enim quas affert interpretationes omnino reiiciendae.]

v. 484. *ΟΙ Δ' ΥΠ' ΑΣΘΜΑΤΟΣ ΚΕΝΟΙ.* Scholiastes non satisfacit. Coniicio, donec aliud occurrat quod magis arrideat, scribi debere ὑφάσματος, quod ab imperito scriba distractum, ὑπ' ἄσματος; ita postea ὑφ' ἄσθματος quasi restitutum est. Ὕφασμα *vestis*, ἔσθημα, quod hic postea semel iterumque. Inde ὑφάντης, non *textor* tantum, sed et *sartor*. [Quin de vulgata lectione cogitandum est. Arnobius, I. p. 4. *Anhelum pectus spiritum iaciat ex ore.* Apollonius, II. 432.

—— ἔτ' ἄσπετον ἐκ καμάτοιο
Ἆσθμ' ἀναφυσιόων. ——

Schol. ad eundem: *Ἄσθματι· τῷ ἐν τῷ δρόμῳ γενομένῳ φυσήματι.* Achill. Tat. de Clitoph. et Leucippe, V. p. 339. *Εἰστρέχει τις τῶν θεραπόντων ἀσθμαίνων.* Hesych. *Ἆσθμα· ἀναπνοὴ βιαία.*]

v. 496. *ΧΕΙΜΩΝ' ΑΩΡΟΝ.* Contigit enim haec pugna appropinquante tantum hyeme, hoc est, circa vicesimam diem Boedromionis, tertii mensis aestivi, ut testatur Plutarchus r) in Camillo: quod et ex Herodoto colligere est; apud quem, VIII. 109. Themistocles Athenienses suos ab insequendo fugientem hostem dehortatur his verbis: *Νῦν μὲν ἐν τῇ Ἑλλάδι καταμείναντες, ἡμέων τε αὐτέων ἐπιμεληθῶμεν καὶ τῶν οἰκετέων. Καί τις οἰκίην τε ἀναπλασσάσθω, καὶ σπόρου ἀνακῶς ἐχέτω, παντελῶς ἀπελάσας τὸν βάρβαρον· ἅμα δὲ τῷ ἔαρι καταπλέωμεν ἐπὶ Ἑλλησπόντου καὶ Ἰωνίης.* [Vide Petavium ad Themistocl. p. 640. Hesych. *Ἄωρον· ἀπρεπές, ἄχαρι, ἄκαιρον, ἄμορφον.*]

v. 499. *ΓΑΙΑΝ ΟΥΡΑΝΟΝ ΤΕ ΠΡΟΣΚΥΝΩΝ.* Coelum et Terram divinorum numinum loco et numero habuerunt Persae: Coelum, ut Herodoto placet, sub nomine *Διός*. I. 131. *Οἱ δὲ νομίζουσι Διΐ μὲν, ἐπὶ τὰ ὑψηλότατα τῶν οὐρέων ἀναβαίνοντες, θυσίας ἔρδειν, τὸν κύκλον πάντα τοῦ οὐρανοῦ Δία καλέοντες.* Strabo, XV. p. 732. *τὸν οὐρανὸν ἡγούμενοι Δία.* Terram etiam Persarum Diis annumerant Herodotus, Strabo, loc. citat., et Diogenes Laertius, in prooem., cui et hostias mactatas dicit Xenophon Cyri Paed. VIII. p. 171. [c. 3, 24.]

[v. 502. *ΠΡΙΝ ΣΚΕΔΑΣΘΗΝΑΙ ΘΕΟΥ ΑΚΤΙΝΑΣ.* Virgil. Aeneid. IV. 584.

> Et iam prima novo spargebat lumine terras
> Tithoni croceum linquens Aurora cubile.]

Deum absolute pro Sole apud Graecos poetas usurpari, notissimum est. Ita Euripides in Medea, v. 352.

> *Εἴ σ' ἡ 'πιοῦσα λαμπὰς ὄψεται θεοῦ.*

Et in Oreste, v. 1025.

> —— *φέγγος εἰσορᾷν θεοῦ*
> *Τόδ' οὐκέθ' ἡμῖν τοῖς ταλαιπώροις μέτα.*

Maxime vero Persis convenit haec loquendi formula, quos Solem pro summo Deo habuisse Herodot. I. 131. Strabo, XV. p. 732. Iustin. I. 10. Macrobius, I. 6. et alii complures tradiderunt. Hesychius, *Μίθρας, ὁ ἥλιος παρὰ Πέρσαις. Μίθρης, ὁ πρῶτος ἐν Πέρσαις θεός.* *Mithra* a מיתר Persico ss) deducitur; quod significat *maior*: et quamvis gradus sit comparativi, Persis tamen absolute dicitur; cuius generis exempla

---

r) Plut. Cam. cap. 19. p. 138. ss) imo ab מהר (مهر) *sol.*

sunt in ea lingua quamplurima. Huius positivum est *Mai*; unde lucem praebeamus Hesychio, *Mal*, *μέγα*, *Ἰνδοί*. Persas intelligit; quod nec semel apud eum reperies *).

[v. 511. *ΕΦ' ΕΣΤΙΟΥΧΟΝ ΓΑΙΑΝ*. Nos, *penatigeram*. Male. Ἑστιοῦχος γαῖα, ut πολιοῦχοι θεοί.]

[v. 517. *ΔΙΑΠΕΠΡΑΓΜΕΝΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ*. Thomas t) Magister, *Διαπεπραγμένον· καὶ τὸ γεγενημένον καὶ τὸ ἠφανισμένον. Αἰσχύλος ἐν τῷ ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις* (immo *ἐν Πέρσαις*) *διαπεπραγμένου στρατοῦ.* Mox ex Plutarcho citat: *Ὥσπερ ἱερείου διαπεπραγμένου ἡ γλῶσσα καὶ ἡ κοιλία λείπεται.* Et ex Synesio: *Ὥσπερ ἱερείου διαπεπραγμένου, τοῦ ἔνδον τὸ δέρμα λείπεται γνώρισμα τοῦ πάλαι ζώου.* Noster Choeph. v. 130.

Πεπραγμένοι γὰρ νῦν γέ πως ἀλώμεθα.

Ubi Scholiastes, *Πεπραγμένοι· νενικημένοι, κατηγωνισμένοι.*]

[v. 518. *Ω ΝΥΚΤΟΣ ΟΨΙΣ ΕΜΦΑΝΗΣ ΕΝΥΠΝΙΩΝ*. Ita Clytemnestra in Choeph. exclamat moribunda, v. 929.

Ἡ κάρτα μάντις οὐ 'ξ ὀνειράτων φόβος.]

v. 520. *ΥΜΕΙΣ ΔΕ ΦΑΥΛΩΣ*. Scholiastes, *οὐκ ἀληθῶς*. Non puto; sed potius hic *εὐχερῶς*, ut ex Hesychio Stephanus, perite. Sed et *prave* quatenus *μάντιες κακῶν*: eo enim tendebat eorum responsio et monitio, hic repetita, cúm Atossa suum illis somnium narrasset. [Scil. v. 225.

Εὖ δὲ πανταχῇ τελεῖν σοι τῶνδε κρίνομεν πέρι.]

v. 521. *ΟΜΩΣ Δ' ΕΠΕΙΔΗ ΤΗΙΔ' ΕΚΥΡΩΣΕΝ ΦΑΤΙΣ*, *sed quoniam sententia ita firmavit*. Quoniam vos ita statuistis. [Scil. v. 219.

—— δεύτερον δὲ χρὴ χοὰς
Γῇ τε καὶ φθιτοῖς χέασθαι. ——]

v. 526. *ΕΙ ΤΙ ΔΗ ΛΩΙΟΝ ΠΕΛΟΙ*. Scholiastes, *εἴπου τινὲς εἶεν ζωοὶ, ἤτοι ζῶντες*. Ubi aut aliquid deest, aut omnino legit *ζωόν* pro *λῷον*.

v. 528. *ΠΙΣΤΟΙΣ*. Monet Scholiastes *πιστούς* etiam legi, quam lectionem praeferendam censeo. Vide quae ad v. 1.]

v. 537. *ΚΑΛΥΠΤΡΑΣ*. Hesych. *Κάλυπτρα· κόσμητρα κεφαλῆς καλύμματα.* Pollux, III. 3. *Τὸ δὲ ἐπίβλημα τῆς γυναικὸς, ἑανὸς καὶ καλύπτρα.* Festus u), *Calyptra, genus vestimenti quo caput operiebant.*

[v. 538. *ΜΥΔΑΛΕΟΙΣ*. Hesych. *Μυδαλέον· δρύϊνον* (Guietus *δίυγρον*) *διάβροχον, τὸ ἐπίδακρυ, κ. τ. λ.* Quod vero ait *δάκρυσι μυδαλέοις διατέγγουσι κόλπους*, ista enim syntaxeos est ratio, videtur idem expressisse Virgilius, Aeneid. IV. 30.

—— sinum lacrymis implevit obortis.

---

*) Pers. est مه *meh*, ind. *mahat*: utriusque eadem stirps.

t) Thom. p. 219. Bern.

u) Fest. p. 262. Gothofr.

Ubi Donatus: *Ut lacrymarum*, inquit, *ipsarum copiam demonstraret*. Neque enim Servio assentior, qui de ipsis oculis interpretatur. Euripid. in Suppl. v. 977.

> Γόοισι δ' ὀρθρευομένα,
> Δάκρυσι νοτερῶν ἀεὶ πέπλων
> Πρὸς στέρνῳ πτύχα τέγξω.

Ita lege, non ὀρθευομένα et νοτερόν, quod editur.]

[v. 541. *ΑΒΡΟΓΟΟΙ.* Molles gemitus edentes.]

[v. 543. *ΕΥΝΑΣ.* Hesychius, *Εὐνή· κοίτη, στρωμνή.*

[v. 544. *ΤΕΡΨΙΝ.* Σεμνῶς pro concubitu. Ita in Agamemn. v. 620.

> Οὐδ' οἶδα τέρψιν.]

[v. 552. *ΠΑΝΤ' ΕΠΕΣΠΕ.* Omne robur Asiaticum secum abduxit, v. 12.

> Πᾶσα γὰρ ἰσχὺς Ἀσιατογενὴς
> Ὤιχωκε. ——]

[v. 553. *ΒΑΡΙΔΕΣΣΙ ΠΟΝΤΙΑΙΣ.* Schol. *Ταῖς βαρίδεσσι, ταῖς ἀπὸ τῆς Βαρέως οὔσαις (ἥτις ἐστὶ πόλις Περσίδος, ἐξ ἧς καὶ αἱ νῆες βαρίδες, κ. τ. λ.* Aliter Etymologici *) auctor. *Βάρις, παρὰ τὸ βάρος, καὶ τροπῇ τοῦ βραχέος· σημαίνει δὲ τὸν πύργον καὶ τὴν κλίνην, παρὰ τὸ μετὰ βίας πολλῆς ἀρηρέναι. Βάρεις, τείχη, πλοῖα, κ. τ. λ.* Noster Supplic. v. 843. *Σοῦσθ' ἐπὶ βᾶριν*, ubi vide quae annotata.]

[v. 559. *ΟΜΟΠΤΕΡΟΙ.* Choeph. v. 172.

> Καὶ μὴν ὅδ' ἐστὶ κάρτ' ἰδεῖν ὁμόπτερος.

Hesych. *Ὁμόπτεροι· ὅμοιοι.*]

[v. 563. *ΔΙΑ Τ' ΙΑΟΝΩΝ ΧΕΡΑΣ.* Synchysis. Ordo est: *ὡς ἀκούομεν ἄνακτα αὐτῶν τυτθὰ δ' ἐκφυγεῖν χέρας Ἰαόνων διὰ ἀμπεδιήρεις δυσχειμέρους τε κελεύθους Θρήκης.*]

v. 564. *ΤΥΤΘΑ Δ' ΕΚΦΥΓΕΙΝ ΑΝΑΚΤ' ΑΥΤΩΝ.* Quanta per discrimina Sardes pervenere copiae, quas secum reduxit Xerxes, narrat Herodotus, VIII. 115. fructibus, herba, nec non corticibus et frondibus vesci; pestilentia ac dysenteria inter viam extingui: quin et rex ipse naufragium non evitasset, nisi Persae, desilientes in mare, navem levassent. Legimus itaque pro *αὐτῶν*, *αὐτόν*, quod et melius strophae respondet: ita etiam videtur legisse Scholiastes.

[v. 566. *ΑΜΠΕΔΙΗΡΕΙΣ.* *Ἀνὰ ἀμπεδιήρεις.* Virg. Aen. III. 13.

> Terra procul vastis colitur Mavortia campis.

[v. 570. *ΑΚΤΑΣ ΑΜΦΙ ΚΥΧΡΕΙΑΣ.* Stephanus *Περὶ Πόλεων. Κυχρεῖος πάγος, περὶ Σαλαμῖνα. Σοφοκλῆς Τεύκρῳ. Ἀπὸ Κυχρέως τοῦ Σαλαμῖνος καὶ Ποσειδῶνος, ὃς ὄφις ἐπεκλήθη*

---

*) Etym. M. 188, 30.

διὰ τὴν τραχύτητα τῶν τρόπων· ὃν λιμαινόμενον τὴν νῆσον ἀπήλασεν Εὐρύλοχος· ἐδέξατο δ' ἐν Ἐλευσῖνι Δημήτηρ, καὶ ἀμφίπολον ἐποίησεν. Ἀπ' αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ Σαλαμὶς Κυχρεία ἐκλήθη, ὡς Στράβων.]

[v. 572. *ΔΑΚΝΑΖΟΥ.* Hesychius, *Δάκνει· λυπεῖ.* Terent. y) Adelph. V. 3. *Si id te mordet.* Eurip. Electr. v. 290.

—— αἴσθησις γὰρ οὖν
Κὰκ τῶν θυραίων πημάτων δάκνει βροτούς]

[v. 574. *ΟΥΡΑΝΙ' ΑΧΗ.* Quae Virgilio, Aen. II. 338.

—— sublatus ad aethera clamor.

Idem, Aen. XII. 757.

Tum vero exoritur clamor, ripaeque lacusque
Responsant circa et coelum tonat omne tumultu.]

[v. 578. *ΑΝΑΥΔΩΝ ΠΑΙΔΩΝ ΤΑΣ ΑΜΙΑΝΤΟΥ.* Lucretius, II. 1082.

—— mutas
Squamigerum pecudes. ——

In proverbium transiit piscium *ἀφωνία* nemini non notum.]

v. 584. *ΟΔΥΡΟΜΕΝΟΙ ΓΕΡΟΝΤΕΣ.* Callimachus, Hymn. III. 126. in summis miseriis recensendis:

Κείρονται δὲ γέροντες ἐφ' υἱάσι. ——

[v. 588. *ΔΑΣΜΟΦΟΡΟΥΣΙ.* Ita Herodoto saepius *δασμοφόρος* terra et regio dicitur vectigalis, tributifera. Hesych. *Δασμόν· μερισμόν, τέλος.* Etymolog. z) *Δασμοφορεῖν· τοῦτο ἀποβάλλον τὸ ἰῶτα παρὰ τοῖς Δωριεῦσι, γίνεται ὀξεία τάσει δασμοφόρεν. Δασμηφορεῖν δέ ἐστι τὸ τὰ δημόσια φέρειν. Δασμὸς γὰρ μέρος φόρου, ἀπαρχή. Δασμοφορεῖν οὖν, τὸ φόρους λαμβάνειν.*]

v. 590. *ΟΥΤ' ΕΣ ΓΑΝ ΠΡΟΣΠΙΤΝΟΝΤΕΣ ΑΡΞΟΝΤΑΙ.* Legerim metri causa *προπίτνοντες.* Conqueritur chorus quod Graeci, qui se in libera republica natos iactitabant, et regem more Persarum procumbentes in terra adorare pro turpi et servili ducebant, redacti non essent sub ditionem Persicam. Quam exosa semper visa est Graecis huiusmodi veneratio, plurimis exemplis comprobant historici; quorum illud memoratu dignum, vel quia ad rem nostram pertineat. Sperthies et Bulis Spartiatae, Xerxi a civibus suis ob violatos contra ius gentium Darii caduceatores dediti, statim atque Susis in conspectum eius prodierunt adorare regem iussi, negaverunt se vel si in caput protruderentur id ullo modo facturos. Herodot. VII. 136. *Ὡς ἀνέβησαν εἰς Σοῦσα, καὶ βασιλεῖ εἰς ὄψιν ἦλθον, πρῶτα μὲν, τῶν δορυφόρων κελευόντων, καὶ ἀνάγκην σφι προσφερόντων προσκυνεῖν βασιλῆα προσπίπτοντας,*

---

y) Ter. Ad. V, 3, 21.
z) Etym. M. 249, 29.

οὐκ ἔφασαν, ἀχθεόμενοι ὑπ' αὐτέων ἐπὶ κεφαλὴν, ποιήσειν ταῦτα οὐδαμᾶ· οὔτε γάρ σφι ἐν νόμῳ εἶναι ἄνθρωπον προσκυνέειν, οὔτε κατὰ ταῦτα ἥκειν. Aemilius Probus in Conone, c. 3. *Postquam venit, primum ex more Persarum ad chiliarchum, qui secundum imperii gradum tenebat, Tithraustem accessit, seque ostendit cum rege colloqui velle; nemo enim sine hoc admittitur. Huic ille inquit: Nulla mora est, sed tu delibera, utrum malis colloqui, an per literas edere quae cogitas. Necesse est enim, si in conspectum veneris, venerari te regem* (*quod προσκυνεῖν illi vocant*)*: hoc si tibi grave est, per me nihilo secius, editis mandatis, conficies quod studes. Tum Conon, Mihi vero, inquit, non est grave quemvis honorem habere regi: sed vereor ne civitati meae sit opprobrio, si, cum ex ea civitate sim profectus, quae caeteris gentibus imperare consueverit, potius barbarorum quam illius more fungar. Itaque quae volebat, huic scripta tradidit.*

[v. 593. *ΟΥΔ' ΕΤΙ ΓΛΩΣΣΑ ΒΡΟΤΟΙΣΙΝ ΕΝ ΦΥΛΑΚΑΙΣ.* Hadrianus Iunius, ad proverbium *clavis in lingua:* „Diversum." inquit, „Huic est illud apud Aeschylum in Persis *οὐδ' ἔτι γλῶσσα βροτοῖσιν ἐν φυλακαῖς, neque amplius in hominibus lingua in custodia est:* quasi dicat, rem illam libere ab omnibus et palam dici citra dissimulationem." Haec ille.]

[v. 595. *ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΒΑΖΕΙΝ.* Quod supra in Prometheo, v. 180. *ἐλευθεροστομεῖν.* Hesych. *Βάζειν· λέγειν.*]

[v. 596. *ΕΛΥΘΗ ΖΥΓΟΝ ΑΛΚΑΣ.* Schol. *Τῆς βασιλικῆς δυνάμεως.* Sic Num. XXI. 20. *Iugum* (alias regnum) *ipsorum disperiit ab Hesebon usque Dibon.*]

v. 597. *ΑΙΜΑΧΘΕΙΣΑ Δ' ΑΡΟΥΡΑ.* Ad illud Virgilii, Ecl. I. 7.

—— illius aram
Saepe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus.

Vir cl. Germanus Val. Guellius „Sic," inquit, „et Horat. Carm. IV. 11. [a])

—— ara castis
Vincta verbenis avet immolato
Spargier agno.

Poetis Graecis familiares voces *δεύειν βωμὸν, τύμβον γάλακτι, οἴνῳ, μέλιτι, δάκρυσιν ὑγραίνειν, βρέχειν, ῥαίνειν.* Et in Epigram. *καταχραίνειν, ἀρδεύειν, τέγγειν, ἐμβάπτειν.* Unde apud Eurip.[b]) in Alcest.

—— *ἐπὶ βώμοις αἱμόῤῥαντοι θυσίαι·*

et *αἱμάσσειν.* Unde Aeschylus in Persis *αἱμαχθεῖσα ἄρουρα.*"]

v. 598. *ΠΕΡΙΚΛΥΣΤΑ ΝΗΣΟΣ. Νῆσος περικλύστη, circumflua.*

---

a) IV, 11, 6. b) Eur. Alc. 135. H.

[v. 599. *ΤΑ ΠΕΡΣΩΝ.* Cadavera: unde forsan legendum *περίκλυστα*, *circumfluctuantia*. Sed nihil muto, nam et v. 881. *νᾶσοι περίκλυστοι.*]

v. 600. *ΕΜΠΟΡΟΣ ΚΥΡΕΙ.* [Canterus *ἔμπειρος* legit, forsan vero Aeschylus, in metaphoris frequens, *ἔμπορος* scripsit. Schol. *ἐμπλέων τοῖς κακοῖς*, *oneratus malis*, cui respondet *κλύδων κακῶν* et quae sequuntur. *Κυρεῖ*, *ὑπάρχει*. Etymolog. c) *Ἔμπορος, ὁ πραγματευτὴς, κ. τ. λ. ἤγουν ὁ διὰ παντὸς τοῦ βίου τὴν πορείαν ποιούμενος.*]

v. 601. *ΚΛΥΔΩΝ.* Sept. Theb. v. 801.

—— κλυδωνίου
Πολλαῖσι πληγαῖς. ——]

[v. 603. *ΟΤΑΝ Δ' Ο ΔΑΙΜΩΝ ΕΥΡΟΗι.* Lucianus d) in Iove Tragoedo, c. 50. *Ταυτὶ μὲν ἤδη κατὰ ῥοῦν προχωρεῖ τῷ Δάμιδι.* Item e), c. 22. *Τὰ δ' ἄλλα κατὰ ῥοῦν φέρεται.* „Proinde *κατὰ ῥοῦν* (verba sunt paroemiographi) *φέρεσθαι* dixit, *temere ferri, nullo moderante*, Aeschylus in Persis:

Ὅτ' ἂν δ' ὁ δαίμων, κ. τ. λ.
Fortuna ubi fuerit secunda, credere
Fore item secundam semper eodem modo.

Germanus Valens Guellius ad illud Aeneid. II. 169.

Ex illo fluere ac retro sublapsa referri
Spes Danaum. ——

„Videtur et manifesta hic loci illius apud Eurip. in Suppl. imitatio, v. 520.

—— ἄνω γὰρ ἂν ῥέοι
Τὰ πράγμαθ' οὕτως εἰ 'πιταξόμεσθα δή.

Ut autem Euripides *ἄνω ῥεῖν* dixit, infortunium notans, sic contraria significatione Aeschylus in Persis *δαίμονα εὐροεῖν*. Illud vero *ἄνω ῥεῖν* a paroemia vetere, cuius meminit Aristoteles f), Meteor. II. *Γένοιτ' ἂν τὸ λεγόμενον ἄνω ποταμῶν, ὅπερ ἀδύνατον.*" Haec Guellius.]

v. 604. *ΔΑΙΜΟΝ' ΟΥΡΙΕΙΝ ΤΥΧΗΣ.* Scholiastes decantatissimum illud ex Homero citat Odyss. Σ'. 135.

Τοῖος γὰρ νόος ἐστὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
Οἷον ἐπ' ἦμαρ ἄγῃσι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

Cum tamen propius respicere videatur Aeschylus, ex observatione viri doctissimi D. Duporti, alium Homeri locum eodem in libro, nempe v. 131.

Οὐ μὲν γάρ ποτέ φησι κακὸν πείσεσθαι ὀπίσσω,
Ὄφρ' ἀρετὴν παρέχωσι θεοὶ καὶ γούνατ' ὀρώρῃ.

---

c) Et. M. 336, 20. d) Luc. II, p. 698.
e) Luc. II, p. 667.
f) Aristot. Met. II, cap. 2. ext. (Tom. I. p. 763. C. Pac.)

Vide sis plura apud eundem in gnomologia Homerica.]

v. 606. *ΕΝ ΟΜΜΑΣΙΝ Τ' ΑΝΤΑΙΑ.* Mallem *ἐν ὄμμασιν τ' ἀνταῖα.* Hesych. *Ἀνταῖα· ἐναντία.*

v. 608. *ΤΟΙΑ.* Adeo magna. Callim. Hymn. IV. 140.

—— *τοῖος γὰρ ἀπ' ἀσπίδος ἔβραχεν ἦχος.*]

[Ibid. *ΠΡΕΥΜΕΝΕΙΣ.* Etymolog.[g]) *Πρευμενής· ὁ ἄγαν εὐμενής, ἀπὸ τοῦ πραῦ μένος ἔχειν ἢ ἀπὸ τοῦ πρᾶος καὶ εὐμενής. Λυκόφρων.*]

v. 612. *ΝΕΚΡΟΙΣΙ ΜΕΙΛΙΚΤΗΡΙΑ.* [Choeph. v. 13.

Χοὰς φερούσας νερτέροις μειλίγμασιν.

Hesych. *Μειλικτήριος· εὐμενητικός.*] Hos ritus non ex more Persarum sed Graecorum describit. *Ἁμάρτημα,* sed quo nihil poetis, Homerum non excipio, frequentius. Quot et quaenam haec fuerint *μειλικτήρια,* mox explicat; sc. lac, mel, aqua, vinum, oleum, flores: quorum in re simili apud alios poetas fit mentio. Homer. Odyss. *Λ'.* 26.

Ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χέομεν πᾶσιν νεκύεσσιν·
Πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδέϊ οἴνῳ,
Τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι. ——

Euripides in Oreste, v. 115.

Μελίκρατ' ἄφες γάλακτος, οἰνωπόν τ' ἄχνην.

Seneca in Oedipo, v. 565.

—— libat et niveum insuper
Lactis liquorem, fundit et Bacchum manu
Laeva. ——

Statius, Thebaid. IV. 451.

Principio largos novies tellure cavata
Inclinat Bacchi latices, et munera verni
Lactis, et Actaeos imbres, suadumque cruorem
Manibus: aggeritur quantum bibit arida tellus.

[v. 613. *ΓΑΛΑ.* Ita anus ad excitandum filium mortuum, Heliod. Aethiop. VI. 17. ex cratere quodam fictili mel in fossam infundebat, ex altero lac, ex tertio vinum. *Κρατῆρά τε ὀστρακοῦν ἔκ τινος παρακειμένου τρίποδος ἀνελομένη, μέλιτος ἐπέχει τῷ βόθρῳ· καὶ αὖθις ἐξ ἑτέρου γάλακτος, καὶ οἶνον ἐκ τρίτου ἐπέσπενδεν.* Porro melle usi sunt *οἱ νεκυομάντεις* in ritibus *ψυχαγωγοῖς* quo placarent Cerberum. Suidas *μελιτοῦττα,* inquit, *ἐδίδοτο τοῖς νεκροῖς ὡς εἰς τὸν Κέρβερον.* Cui etiam Aeneas apud Virgil. Aeneid. VI. 420.

Melle soporatam et medicatis frugibus offam
Obiicit. ——]

---

g) Et. M. 687, 1.

v. 615. *ΛΙΒΑΣΙΝ ΥΔΡΗΛΑΙΣ.* Hanc aquam Latini veteres vocarunt *arferiam*, *adferiam*, et *adferias*. Vide sis Festum [h]), et glossographos. [Nota vero *μετά* usurpari cum dativo.]

Ibid. *ΠΑΡΘΕΝΟΥ.* *Παρθενικῆς*; ut Martial. I. 67. *Virgines chartae.*

v. 616. *ΜΗΤΡΟΣ ΑΓΡΙΑΣ ΑΠΟ.* [Plautus [i]), Amphitr. I. 1.

Merc. Cadus erat vini: inde implevi hirneam. **So.** Ingressu'st viam.

Merc. Eam ego ut matre fuerat natum, vini eduxi meri.

Pindarus [k]), Nem. IX. 122. *βιατὰν παῖδα ἀμπέλου*, de vino. Idem, V. 10.

—— τέρειναν

Ματέρ' οἰνάνθας ὀπώραν.

Male igitur I. Lipsius, Epistolic. Quaest. III. 17. asserit hoc de matre vini Euripidis inventum in Alcestide, cum huius formulae loquendi rationem altius esse deducendam hinc liquet. Est autem *ἀγρίας*, *in agris consitae.* Scholiastis improbo interpretationem, sc. quod *ἀγρίους*, agrestes et feros homines reddat ex ebrietate. Agrestem matrem vini appellat id genus vitium, de quibus memoratur Plinio argutum Cineae dictum, XIV. 1. *Miratum altitudinem vitium lusisse in austeriorem gustum vini, merito matrem eius pendere in tam alta cruce*, etc. Dalecampius monet quod eiusmodi atrum et asperum vinum Lucilius apud Festum [l]) appellat *crucium.*]

[v. 617. *ΑΜΠΕΛΟΥ ΓΑΝΟΣ.* Suidas, *Γάνος*, ὁ *οἶνος*. *Πᾶν ἀγέλην· νύμφαι πίδακα· βάκχε γάνος. Καὶ γάνος ἀμπέλου ὁ οἶνος· βότρυος ἕλικα πανσίπονον.* Eurip. Cyclop. v. 41.

—— τόδ' οἷον Ἑλλὰς ἀμπέλων ἄπο

Θεῖον κομίζει πῶμα, Διονύσου γάνος.

Etymolog. [m]) *Γάνος. Παρὰ τὸ γανῶ, τὸ λαμπρύνω, γίνεται γάνος. Λαμπρὸν γανόωντες· καὶ γεγανωμένος· καὶ, γάννυται δέ γε τοῖς ἐνοσίχθων· χαίρει, καλλωπίζεται. Παρὰ τὴν γῆν, γῶ, γανῶ, τὴν θάλλουσαν τοῖς φυτοῖς τὴν λαμπρὰν καὶ χαρᾶς ἡμῖν αἰτίαν γινομένην.* Vide sis v. cl. D. Iac. Duport. in gnomolog. Homeric. ad Iliad. Ξ'. 325.

Ἡ δὲ Διώνυσον Σεμέλη τέκε χάρμα βροτοῖσι.]

v. 618. *ΑΙΕΝ ΕΝ ΦΥΛΛΟΙΣΙ ΘΑΛΛΟΥΣΗΣ.* [Ovid. Met. VIII. 295.

Baccaque cum ramis semper frondentis olivae.

---

h) Fest. p. 254. Goth.
i) Plaut. Amph. I, 1, 193.
k) Pind. Nem. IX, 51. Bkh.
l) Fest. p. 274. Goth.
m) Etym. M. 221, 16.

spectavit; cui adstabant scribae pugnam descripturi: Ioannes Tzetzes, Chiliad. I. 32. [v. 978. et mox VI, 980.]

Αὐτὸς ὁ Ξέρξης ἄνωθε τοῦ Ἐγκαλέου ὄρους,
Ὅπερ ἐστὶ καταντικρὺ κείμενον Σαλαμῖνος,
Χρυσῷ θρόνῳ r) καθήμενος ὥρα τὴν ναυμαχίαν.
Καὶ γραμματεῖς παρίσταντο μέλλοντες ταύτην γράφειν.

Quod a patre suo pridem factum monet idem, Chiliad. VI. 33.

Οὗτοι (Darius et Xerxes) *ταῖς μάχαις ταῖς αὐτῶν καθήμενοι τοῖς θρόνοις,*
Ἑώρων τὰ τῆς συμβολῆς, καὶ γραμματεῖς δὲ κύκλῳ
Ἑστῶτες ἀνεγράφοντο πάντα τὰ τοῦ πολέμου.

Quin secundum alios] argentea erat sella curulis, quae postea in templo Minervae dedicata est, et *αἰχμάλωτος* dicta. Harpocration, *Ἀργυρόπους δίφρος· ὁ Ξέρξου, ὃς αἰχμάλωτος ἐπεκαλεῖτο,* (ita distinguendum) *ἐφ' οὗ καθεζόμενος ἐθεώρει τὴν ναυμαχίαν. Ἀνέκειτο δὲ εἰς τὸν παρθενῶνα τῆς Ἀθηνᾶς.* Pariter una consecratus est et Mardonii acinaces: cum enim apud Thucydidem o) inter omnes rerum copias, quibus Athenienses initio belli Peloponnesiaci abundabant, *σκῦλα Μηδικά* enumerantur, non aliter locum exponit Scholiastes quam per haec duo donaria, *τὸν ἀργυρόποδα θρόνον, καὶ τὸν ἀκινάκην τὸν χρυσοῦν.* De quibus Ulpianus ad Olynth. III. p. 25. *Ὁ γὰρ Ξέρξου δίφρος, καὶ ὁ ἀκινάκης Μαρδονίου, ὁ μὲν ἐκ Σαλαμῖνος, ὁ δὲ ἐκ Πλαταιέων, ἀνετέθησαν.* Etiam Demosthenes Orat. in Timocrat. p. 466. utrumque coniunxit: *Ταμιεύσας ἐν ἀκροπόλει τὰ ἀριστεῖα τῆς πόλεως, ἃ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν βαρβάρων, ὑφῃρημένος ἐξ ἀκροπόλεως, τόν τε δίφρον τὸν ἀργυρόποδα καὶ τὸν ἀκινάκην τοῦ Μαρδονίου, ὃς ἦγε τριακόσια δαρεικούς.* Eodem plane modo consecrabantur, quo pugio Caesaris ab Arubenis erat Deo suo dedicatus, testante Plutarcho p) in vita Caesaris, p. 720. *Καὶ δεικνύουσιν Ἀρουβῆνοι* [*Ἀρβέρνοι*] *ξιφίδιον πρὸς ἱερῷ κρεμάμενον, ὡς Καίσαρος λάφυρον.* Talis erat et pugio Helicaonis, unius ex Troianis principibus, non Graecis, ut Dalechampius male, qui, teste Phania apud Athenaeum q), VI. 4. inter antiquissima donaria, ex aere facta, Delphis consecratus cum hac inscriptione:

Θάησαί μ'· ἐτεὸν γὰρ ἐν Ἰλίου εὐρεῖ πύργῳ
Ἦν, ὅτε καλλικόμῳ μαρνάμεθ' ἀμφ' Ἑλένῃ.
Καί μ' Ἀντηνορίδης ἐφόρει κρείων Ἑλικάων·
Νῦν δέ με Λητοΐδου θεῖον ἔχει δάπεδον.

Quae sic a Dalechampio versa:

---

o) Thucyd. II, 13.
p) Plut. Caes. c. 26.
q) Athen. VI, p. 232. C.
r) Θρόνῳ χρυσῷ —.

Contemplator me: revera in Ilii amplis turribus
Tum ego fui, cum ob Helenam dimicaretur.
Gestabat Antenorides, inter Graecos illustris princeps:
Nunc autem custodit sacrum Latonii fanum.

Sed minus recte. Primo enim *ἐν εὐρεῖ πύργῳ* non vertendum erat *in amplis turribus*, sed *lato muro*. Hesych. *Πύργος· προμάχιον, τεῖχος*. Quod autem *Antenoridem inter Graecos illustrem principem* dicat, valde errat, Troianum pro Graeco accipiens; tum rem ipsam plane confundit: quomodo enim intra Ilii muros belli Troiani tempore gladium gestaret Graecus princeps? et quod rem nostram propius spectat, si primo Graeci principis gladius fuit, sane ex spoliis captis et consecratis non erat. Verte igitur:

Et me Helicaon princeps, Antenoris filius, gestabat.

Ab illo nempe Troiano principe gladius ereptus est, et ab aliquo Graeco principe inter spoliorum primitias dedicatus. Talis, inquam, erat Xerxis sella, talis et Mardonii gladius.

Ibid. *ΕΥΑΓΗ.* Hesychius, *Εὐαγές· εὔοπτον.*

v. 467. *ΠΕΛΑΣΓΙΑΣ ΑΛΟΣ.* Lege *πελαγίας*, ut supra, v. 427.

v. 469. *ΑΦΑΡ.* Hesychius, *Ἄφαρ· ταχέως.*

[v. 470. *ΤΟΙΑΝΔΕ ΤΟΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΡΟΙΘΕ ΣΥΜΦΟΡΑΝ.* Ignominiosam scilicet regis fugam.]

v. 473. *ΤΙΜΩΡΙΑΝ ΚΛΕΙΝΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΕΥΡΕ.* Sc. quas incenderat, et civium etiam supplicum stragem fecerat. Herodotus, VIII. 53. *Τῶν δὲ Περσέων οἱ ἀναβεβηκότες, πρῶτον μὲν ἐτράποντο πρὸς τὰς πύλας, ταύτας δὲ ἀνοίξαντες, τοὺς ἱκέτας ἐφόνευον· ἐπεὶ δέ σφι πάντες κατέστρωντο, τὸ ἱρὸν συλήσαντες, ἐνέπρησαν πᾶσαν τὴν ἀκρόπολιν.*

[v. 474. *Κ'ΟΥΚ ΑΠΗΡΚΕΣΑΝ ΟΥΣ ΠΡΟΣΘΕ ΜΑΡΑΘΩΝ.* Hinc proverbium *μετὰ τὴν Μαραθῶνα μάχη*, *post Marathonem praelium*, ubi quis post unam calamitatem in aliam rursus incidit.]

[v. 481. *ΚΑΤ' ΟΥΡΟΝ.* Scholiastes, *ὅτι ἐκεῖσε, φησὶν, ἀπίασιν ὅπου αὐτοὺς ὁ ἄνεμος φέρει.* Recte: caeterae enim quas affert interpretationes omnino reiiciendae.]

v. 484. *ΟΙ Δ' ΥΠ' ΑΣΘΜΑΤΟΣ ΚΕΝΟΙ.* Scholiastes non satisfacit. Coniicio, donec aliud occurrat quod magis arrideat, scribi debere *ὑφάσματος*, quod ab imperito scriba distractum, *ὑπ' ἄσματος*; ita postea *ὑφ' ἄσθματος* quasi restitutum est. *Ὕφασμα vestis*, *ἔσθημα*, quod hic postea semel iterumque. Inde *ὑφάντης*, non *textor* tantum, sed et *sartor*. [Quin de vulgata lectione cogitandum est. Arnobius, I. p. 4. *Anhelum pectus spiritum iaciat ex ore.* Apollonius, II. 432.

—— *ἐτ' ἄσπετον ἐκ καμάτοιο*
Ἆσθμ' ἀναφυσιόων. ——

Schol. ad eundem: *Ἄσθματι· τῷ ἐν τῷ δρόμῳ γενομένῳ φυσήματι.* Achill. Tat. de Clitoph. et Leucippe, V. p. 339. *Εἰστρέχει τις τῶν θεραπόντων ἀσθμαίνων.* Hesych. *Ἄσθμα· ἀναπνοὴ βιαία.*]

v. 496. *ΧΕΙΜΩΝ' ΑΩΡΟΝ.* Contigit enim haec pugna appropinquante tantum hyeme, hoc est, circa vicesimam diem Boedromionis, tertii mensis aestivi, ut testatur Plutarchus r) in Camillo: quod et ex Herodoto colligere est; apud quem, VIII. 109. Themistocles Athenienses suos ab insequendo fugientem hostem dehortatur his verbis: *Νῦν μὲν ἐν τῇ Ἑλλάδι καταμείναντες, ἡμέων τε αὐτέων ἐπιμεληθῶμεν καὶ τῶν οἰκετέων. Καί τις οἰκίην τε ἀναπλασσάσθω, καὶ σπόρου ἀνακῶς ἐχέτω, παντελῶς ἀπελάσας τὸν βάρβαρον· ἅμα δὲ τῷ ἔαρι καταπλέωμεν ἐπὶ Ἑλλησπόντου καὶ Ἰωνίης.* [Vide Petavium ad Themistocl. p. 640. Hesych. *Ἄωρον· ἀπρεπὲς, ἄχαρι, ἄκαιρον, ἄμορφον.*]

v. 499. *ΓΑΙΑΝ ΟΥΡΑΝΟΝ ΤΕ ΠΡΟΣΚΥΝΩΝ.* Coelum et Terram divinorum numinum loco et numero habuerunt Persae: Coelum, ut Herodoto placet, sub nomine *Διός*. I. 131. *Οἱ δὲ νομίζουσι Διῒ μὲν, ἐπὶ τὰ ὑψηλότατα τῶν οὐρέων ἀναβαίνοντες, θυσίας ἔρδειν, τὸν κύκλον πάντα τοῦ οὐρανοῦ Δία καλέοντες.* Strabo, XV. p. 732. *τὸν οὐρανὸν ἡγούμενοι Δία.* Terram etiam Persarum Diis annumerant Herodotus, Strabo, loc. citat., et Diogenes Laertius, in prooem., cui et hostias mactatas dicit Xenophon Cyri Paed. VIII. p. 171. [c. 3, 24.]

[v. 502. *ΠΡΙΝ ΣΚΕΔΑΣΘΗΝΑΙ ΘΕΟΥ ΑΚΤΙΝΑΣ.* Virgil. Aeneid. IV. 584.

> Et iam prima novo spargebat lumine terras
> Tithoni croceum linquens Aurora cubile.]

Deum absolute pro Sole apud Graecos poetas usurpari, notissimum est. Ita Euripides in Medea, v. 352.

> *Εἴ σ' ἡ 'πιοῦσα λαμπὰς ὄψεται θεοῦ.*

Et in Oreste, v. 1025.

> —— *φέγγος εἰσορᾶν θεοῦ*
> *Τόδ' οὐκέθ' ἡμῖν τοῖς ταλαιπώροις μέτα.*

Maxime vero Persis convenit haec loquendi formula, quos Solem pro summo Deo habuisse Herodot. I. 131. Strabo, XV. p. 732. Iustin. I. 10. Macrobius, I. 6. et alii complures tradiderunt. Hesychius, *Μίθρας, ὁ ἥλιος παρὰ Πέρσαις. Μίθρης, ὁ πρῶτος ἐν Πέρσαις θεός.* *Mithra* a מתר Persico ss) deducitur; quod significat *maior:* et quamvis gradus sit comparativi, Persis tamen absolute dicitur; cuius generis exempla

---

r) Plut. Cam. cap. 19. p. 138. ss) imo ab מהר (مهر) *sol.*

sunt in ea lingua quamplurima. Huius positivum est ***Mai*; unde lucem praebeamus Hesychio, *Mal*, *μέγα*, *Ἰνδοί*. Persas intelligit; quod nec semel apud eum reperies *).

[v. 511. *ΕΦ' ΕΣΤΙΟΥΧΟΝ ΓΑΙΑΝ.* Nos, *penatigeram*. Male. *Ἑστιοῦχος γαῖα*, ut *πολιοῦχοι θεοί*.]

[v. 517. *ΔΙΑΠΕΠΡΑΓΜΕΝΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ.* Thomas t) Magister, *Διαπεπραγμένον· καὶ τὸ γεγενημένον καὶ τὸ ἠφανισμένον. Αἰσχύλος ἐν τῷ ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις* (immo *ἐν Πέρσαις*) *διαπεπραγμένου στρατοῦ*. Mox ex Plutarcho citat: *Ὥσπερ ἱερείου διαπεπραγμένου ἡ γλῶσσα καὶ ἡ κοιλία λείπεται*. Et ex Synesio: *Ὥσπερ ἱερείου διαπεπραγμένου, τοῦ ἔνδον τὸ δέρμα λείπεται γνώρισμα τοῦ πάλαι ζώου*. Noster Choeph. v. 130.

Πεπραγμένοι γὰρ νῦν γέ πως ἀλώμεθα.

Ubi Scholiastes, *Πεπραγμένοι· νενικημένοι, κατηγωνισμένοι*.]

[v. 518. *Ω ΝΥΚΤΟΣ ΟΨΙΣ ΕΜΦΑΝΗΣ ΕΝΥΠΝΙΩΝ.* Ita Clytemnestra in Choeph. exclamat moribunda, v. 929.

Ἦ κάρτα μάντις οὐ 'ξ ὀνειράτων φόβος.]

v. 520. *ΥΜΕΙΣ ΔΕ ΦΑΥΛΩΣ.* Scholiastes, *οὐκ ἀληθῶς*. Non puto; sed potius hic *εὐχερῶς*, ut ex Hesychio Stephanus, perite. Sed et *prave* quatenus *μάντιες κακῶν:* eo enim tendebat eorum responsio et monitio, hic repetita, cúm Atossa suum illis somnium narrasset. [Scil. v. 225.

Εὖ δὲ πανταχῇ τελεῖν σοι τῶνδε κρίνομεν πέρι.]

v. 521. *ΟΜΩΣ Δ' ΕΠΕΙΔΗ ΤΗιΔ' ΕΚΥΡΩΣΕΝ ΦΑΤΙΣ*, *sed quoniam sententia ita firmavit*. Quoniam vos ita statuistis. [Scil. v. 219.

—— δεύτερον δὲ χρὴ χοὰς
Γῇ τε καὶ φθιτοῖς χέασθαι. ——]

v. 526. *ΕΙ ΤΙ ΔΗ ΛΩιΟΝ ΠΕΛΟΙ.* Scholiastes, *εἴπου τινὲς εἶεν ζωοὶ, ἤτοι ζῶντες*. Ubi aut aliquid deest, aut omnino legit *ζωόν* pro *λῷον*.

v. 528. *ΠΙΣΤΟΙΣ.* Monet Scholiastes *πιστούς* etiam legi, quam lectionem praeferendam censeo. Vide quae ad v. 1.]

v. 537. *ΚΑΛΥΠΤΡΑΣ.* Hesych. *Κάλυπτρα· κόσμητρα κεφαλῆς καλύμματα*. Pollux, III. 3. *Τὸ δὲ ἐπίβλημα τῆς γυναικὸς, ἑανὸς καὶ καλύπτρα*. Festus u), *Calyptra, genus vestimenti quo caput operiebant.*

[v. 538. *ΜΥΔΑΛΕΟΙΣ.* Hesych. *Μυδαλέον· δρυϊνον* (Guietus *διυγρον*) *διάβροχον, τὸ ἐπίδακρυ, κ. τ. λ.* Quod vero ait *δάκρυσι μυδαλέοις διατέγγουσι κόλπους*, ista enim syntaxeos est ratio, videtur idem expressisse Virgilius, Aeneid. IV. 30.

—— sinum lacrymis implevit obortis.

*) Pers. est ... *meh*, ind. *mahat*: utriusque eadem stirps.

t) Thom. p. 219. Bern.

u) Fest. p. 262. Gothofr.

Ubi Donatus: *Ut lacrymarum*, inquit, *ipsarum copiam demonstraret.* Neque enim Servio assentior, qui de ipsis oculis interpretatur. Euripid. in Suppl. v. 977.

Γόοισι δ' ὀρθρευομένα,
Δάκρυσι νοτερῶν ἀεὶ πέπλων
Πρὸς στέρνῳ πτύχα τέγξω.

Ita lege, non ὀρθευομένα et νοτερόν, quod editur.]

[v. 541. *ΑΒΡΟΓΟΟΙ.* Molles gemitus edentes.]

[v. 543. *ΕΥΝΑΣ.* Hesychius, *Εὐνή· κοίτη, στρωμνή.*

[v. 544. *ΤΕΡΨΙΝ.* *Σεμνῶς* pro concubitu. Ita in Agamemn. v. 620.

Οὐδ' οἶδα τέρψιν.]

[v. 552. *ΠΑΝΤ' ΕΠΕΣΠΕ.* Omne robur Asiaticum secum abduxit, v. 12.

Πᾶσα γὰρ ἰσχὺς Ἀσιατογενὴς
Ὤιχωκε. ——]

[v. 553. *ΒΑΡΙΔΕΣΣΙ ΠΟΝΤΙΑΙΣ.* Schol. *Ταῖς βαρίδεσσι, ταῖς ἀπὸ τῆς Βαρέως οὔσαις (ἥτις ἐστὶ πόλις Περσίδος, ἐξ ἧς καὶ αἱ νῆες βαρίδες, κ. τ. λ.* Aliter Etymologici [x]) auctor. *Βάρις, παρὰ τὸ βάρος, καὶ τροπῇ τοῦ βραχέος· σημαίνει δὲ τὸν πύργον καὶ τὴν κλίνην, παρὰ τὸ μετὰ βίας πολλῆς ᾐρῆσθαι. Βάρεις, τείχη, πλοῖα, κ. τ. λ.* Noster Supplic. v. 843. *Σοῦσθ' ἐπὶ βᾶριν*, ubi vide quae annotata.]

[v. 559. *ΟΜΟΠΤΕΡΟΙ.* Choeph. v. 172.

Καὶ μὴν ὅδ' ἐστὶ κάρτ' ἰδεῖν ὁμόπτερος.

Hesych. *Ὁμόπτεροι· ὅμοιοι.*]

[v. 563. *ΔΙΑ Τ' ΙΑΟΝΩΝ ΧΕΡΑΣ.* Synchysis. Ordo est: *ὡς ἀκούομεν ἄνακτα αὐτῶν τυτθὰ δ' ἐκφυγεῖν χέρας Ἰαόνων διὰ ἀμπεδιήρεις δυσχειμέρους τε κελεύθους Θρῄκης.*]

v. 564. *ΤΥΤΘΑ Δ' ΕΚΦΥΓΕΙΝ ΑΝΑΚΤ' ΑΥΤΩΝ.* Quanta per discrimina Sardes pervenere copiae, quas secum reduxit Xerxes, narrat Herodotus, VIII. 115. fructibus, herba, nec non corticibus et frondibus vesci; pestilentia ac dysenteria inter viam extingui: quin et rex ipse naufragium non evitasset, nisi Persae, desilientes in mare, navem levassent. Legimus itaque pro *αὐτῶν*, *αὐτόν*, quod et melius strophae respondet: ita etiam videtur legisse Scholiastes.

[v. 566. *ΑΜΠΕΔΙΗΡΕΙΣ.* *Ἀνὰ ἀμπεδιήρεις.* Virg. Aen. III. 13.

Terra procul vastis colitur Mavortia campis.

[v. 570. *ΑΚΤΑΣ ΑΜΦΙ ΚΥΧΡΕΙΑΣ.* Stephanus *Περὶ Πόλεων.* *Κυχρεῖος πάγος, περὶ Σαλαμῖνα. Σοφοκλῆς Τεύκρῳ. Ἀπὸ Κυχρέως τοῦ Σαλαμῖνος καὶ Ποσειδῶνος, ὃς ὄφις ἐπεκλήθη*

---

x) Etym. M. 188, 30.

διὰ τὴν τραχύτητα τῶν τρόπων· ὃν λυμαινόμενον τὴν νῆσον ἀπήλασεν Εὐρύλοχος· ἐδέξατο δ᾽ ἐν Ἐλευσῖνι Δημήτηρ, καὶ ἀμφίπολον ἐποίησεν. Ἀπ᾽ αὐτοῦ δὲ καὶ ἡ Σαλαμὶς Κυχρεία ἐκλήθη, ὡς Στράβων.]

[v. 572. ΔΑΚΝΑΖΟΥ. Hesychius, Δάκνει· λυπεῖ. Terent.y) Adelph. V. 3. *Si id te mordet.* Eurip. Electr. v. 290.

—— αἴσθησις γὰρ οὖν
Κἀκ τῶν θυραίων πημάτων δάκνει βροτούς]

[v. 574. ΟΥΡΑΝΙ᾽ ΑΧΗ. Quae Virgilio, Aen. II. 338.

—— sublatus ad aethera clamor.

Idem, Aen. XII. 757.

Tum vero exoritur clamor, ripaeque lacusque
Responsant circa et coelum tonat omne tumultu.]

[v. 578. ΑΝΑΥΔΩΝ ΠΑΙΔΩΝ ΤΑΣ ΑΜΙΑΝΤΟΥ. Lucretius, II. 1082.

—— mutas
Squamigerum pecudes. ——

In proverbium transiit piscium ἀφωνία nemini non notum.]

v. 584. ΟΔΥΡΟΜΕΝΟΙ ΓΕΡΟΝΤΕΣ. Callimachus, Hymn. III. 126. in summis miseriis recensendis:

Κείρονται δὲ γέροντες ἐφ᾽ υἱάσι. ——

[v. 588. ΔΑΣΜΟΦΟΡΟΥΣΙ. Ita Herodoto saepius δασμοφόρος terra et regio dicitur vectigalis, tributifera. Hesych. Δάσμόν· μερισμὸν, τέλος. Etymolog.z) Δασμοφορεῖν· τοῦτο ἀποβάλλον τὸ ἰῶτα παρὰ τοῖς Δωριεῦσι, γίνεται ὀξεία τάσει δασμοφόρεν. Δασμηφορεῖν δέ ἐστι τὸ τὰ δημόσια φέρειν. Δασμὸς γὰρ μέρος φόρου, ἀπαρχή. Δασμοφορεῖν οὖν, τὸ φόρους λαμβάνειν.]

v. 590. ΟΥΤ᾽ ΕΣ ΓΑΝ ΠΡΟΣΠΙΤΝΟΝΤΕΣ ΑΡΞΟΝΤΑΙ. Legerim metri causa προπίτνοντες. Conqueritur chorus quod Graeci, qui se in libera republica natos iactitabant, et regem more Persarum procumbentes in terra adorare pro turpi et servili ducebant, redacti non essent sub ditionem Persicam. Quam exosa semper visa est Graecis huiusmodi veneratio, plurimis exemplis comprobant historici; quorum illud memoratu dignum, vel quia ad rem nostram pertineat. Sperthies et Bulis Spartiatae, Xerxi a civibus suis ob violatos contra ius gentium Darii caduceatores dediti, statim atque Susis in conspectum eius prodierunt adorare regem iussi, negaverunt se vel si in caput protruderentur id ullo modo facturos. Herodot. VII. 136. Ὡς ἀνέβησαν εἰς Σοῦσα, καὶ βασιλεῖ εἰς ὄψιν ἦλθον, πρῶτα μὲν, τῶν δορυφόρων κελευόντων, καὶ ἀνάγκην σφι προσφερόντων προσκυνεῖν βασιλῆα προσπίπτοντας,

---

y) Ter. Ad. V, 3, 21. z) Etym. M. 249, 29.

οὐκ ἔφασαν, ἀϑϑεόμενοι ὑπ' αὐτέων ἐπὶ κεφαλὴν, ποιήσειν ταῦτα οὐδαμᾶ· οὔτε γάρ σφι ἐν νόμῳ εἶναι ἄνθρωπον προσκυνεῖν, οὔτε κατὰ ταῦτα ἥκειν. Aemilius Probus in Conone, c. 3. *Postquam venit, primum ex more Persarum ad chiliarchum, qui secundum imperii gradum tenebat, Tithraustem accessit, seque ostendit cum rege colloqui velle; nemo enim sine hoc admittitur. Huic ille inquit: Nulla mora est, sed tu delibera, utrum malis colloqui, an per literas edere quae cogitas. Necesse est enim, si in conspectum veneris, venerari te regem (quod προσκυνεῖν illi vocant): hoc si tibi grave est, per me nihilo secius, editis mandatis, conficies quod studes. Tum Conon, Mihi vero, inquit, non est grave quemvis honorem habere regi: sed vereor ne civitati meae sit opprobrio, si, cum ex ea civitate sim profectus, quae caeteris gentibus imperare consueverit, potius barbarorum quam illius more fungar. Itaque quae volebat, huic scripta tradidit.*

[v. 593. *ΟΥΔ' ΕΤΙ ΓΛΩΣΣΑ ΒΡΟΤΟΙΣΙΝ ΕΝ ΦΥΛΑΚΑΙΣ.* Hadrianus Iunius, ad proverbium *clavis in lingua:* „Diversum." inquit, „Huic est illud apud Aeschylum in Persis *οὐδ' ἔτι γλῶσσα βροτοῖσιν ἐν φυλακαῖς, neque amplius in hominibus lingua in custodia est:* quasi dicat, rem illam libere ab omnibus et palam dici citra dissimulationem." Haec ille.]

[v. 595. *ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΒΑΖΕΙΝ.* Quod supra in Prometheo, v. 180. *ἐλευθεροστομεῖν.* Hesych. *Βάζειν· λέγειν.*]

[v. 596. *ΕΛΥΘΗ ΖΥΓΟΝ ΑΛΚΑΣ.* Schol. *Τῆς βασιλικῆς δυνάμεως.* Sic Num. XXI. 20. *Iugum* (alias regnum) *ipsorum disperiit ab Hesebon usque Dibon.*]

v. 597. *ΑΙΜΑΧΘΕΙΣΑ Δ' ΑΡΟΥΡΑ.* Ad illud Virgilii, Ecl. I. 7.

— illius aram
Saepe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus.

Vir cl. Germanus Val. Guellius „Sic," inquit, „et Horat. Carm. IV. 11. [a])

— ara castis
Vincta verbenis avet immolato
Spargier agno.

Poetis Graecis familiares voces *δεύειν βωμὸν, τύμβον γάλακτι, οἴνῳ, μέλιτι, δάκρυσιν ὑγραίνειν, βρέχειν, ῥαίνειν.* Et in Epigram. *καταχραίνειν, ἀρδεύειν, τέγγειν, ἐμβάπτειν.* Unde apud Eurip.[b]) in Alcest.

— *ἐπὶ βωμοῖς αἱμόῤῥαντοι θυσίαι·*

et *αἱμάσσειν.* Unde Aeschylus in Persis *αἱμαχθεῖσα ἄρουρα.*"]

v. 598. *ΠΕΡΙΚΛΥΣΤΑ ΝΗΣΟΣ.* *Νῆσος περικλύστη, circumflua.*

---

a) IV, 11, 6. b) Eur. Alc. 135. H.

[v. 599. *ΤΑ ΠΕΡΣΩΝ*. Cadavera: unde forsan legendum *περίκλυστα*, *circumfluctuantia*. Sed nihil muto, nam et v. 881. *νᾶσοι περίκλυστοι*.]

v. 600. *ΕΜΠΟΡΟΣ ΚΥΡΕΙ*. [Canterus *ἔμπειρος* legit, forsan vero Aeschylus, in metaphoris frequens, *ἔμπορος* scripsit. Schol. *ἐμπλέων τοῖς κακοῖς*, *oneratus malis*, cui respondet *κλύδων κακῶν* et quae sequuntur. *Κυρεῖ*, *ὑπάρχει*. Etymolog. c) *Ἔμπορος*, *ὁ πραγματευτὴς*, *κ. τ. λ.* *ἤγουν ὁ διὰ παντὸς τοῦ βίου τὴν πορείαν ποιούμενος*.]

v. 601. *ΚΛΥΔΩΝ*. Sept. Theb. v. 801.

—— κλυδωνίου
Πολλαῖσι πληγαῖς. ——]

[v. 603. *ΟΤΑΝ Δ' Ο ΔΑΙΜΩΝ ΕΥΡΟΗι*. Lucianus d) in Iove Tragoedo, c. 50. *Ταυτὶ μὲν ἤδη κατὰ ῥοῦν προχωρεῖ τῷ Δάμιδι*. Item e), c. 22. *Τὰ δ' ἄλλα κατὰ ῥοῦν φέρεται*. „Proinde *κατὰ ῥοῦν* (verba sunt paroemiographi) *φέρεσθαι* dixit, *temere ferri, nullo moderante*, Aeschylus in Persis:

Ὅτ' ἂν δ' ὁ δαίμων, κ. τ. λ.
Fortuna ubi fuerit secunda, credere
Fore item secundam semper eodem modo.

Germanus Valens Guellius ad illud Aeneid. II. 169.

Ex illo fluere ac retro sublapsa referri
Spes Danaum. ——

„Videtur et manifesta hic loci illius apud Eurip. in Suppl. imitatio, v. 520.

—— ἄνω γὰρ ἂν ῥέοι
Τὰ πράγμαθ' οὕτως εἰ 'πιταξόμεσθα δή.

Ut autem Euripides *ἄνω ῥεῖν* dixit, infortunium notans, sic contraria significatione Aeschylus in Persis *δαίμονα εὐροεῖν*. Illud vero *ἄνω ῥεῖν* a paroemia vetere, cuius meminit Aristoteles f), Meteor. II. *Γένοιτ' ἂν τὸ λεγόμενον ἄνω ποταμῶν, ὅπερ ἀδύνατον*." Haec Guellius.]

v. 604. *ΔΑΙΜΟΝ' ΟΥΡΙΕΙΝ ΤΥΧΗΣ*. Scholiastes decantatissimum illud ex Homero citat Odyss. Σ'. 135.

Τοῖος γὰρ νόος ἐστὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
Οἷον ἐπ' ἦμαρ ἄγῃσι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

Cum tamen propius respicere videatur Aeschylus, ex observatione viri doctissimi D. Duporti, alium Homeri locum eodem in libro, nempe v. 131.

Οὐ μὲν γάρ ποτέ φησι κακὸν πείσεσθαι ὀπίσσω,
Ὄφρ' ἀρετὴν παρέχωσι θεοὶ καὶ γούνατ' ὀρώρῃ.

c) Et. M. 336, 20. d) Luc. II, p. 698.
e) Luc. II, p. 667.
f) Aristot. Met. II, cap. 2. ext. (Tom. I. p. 763. C. Pac.)

Vide sis plura apud eundem in gnomologia Homerica.]

v. 606. *ΕΝ ΟΜΜΑΣΙΝ Τ' ΑΝΤΑΙΑ.* Mallem ἐν ὄμμασιν τ' ἀνταῖα. Hesych. Ἀνταῖα· ἐναντία.

v. 608. *ΤΟΙΑ.* Adeo magna. Callim. Hymn. IV. 140.

—— τοῖος γὰρ ἀπ' ἀσπίδος ἔβραχεν ἦχος.]

[Ibid. *ΠΡΕΥΜΕΝΕΙΣ.* Etymolog. g) Πρευμενής· ὁ ἄγαν εὐμενὴς, ἀπὸ τοῦ πραῢ μένος ἔχειν ἢ ἀπὸ τοῦ πρᾶος καὶ εὐμενής. Λυκόφρων.]

v. 612. *ΝΕΚΡΟΙΣΙ ΜΕΙΛΙΚΤΗΡΙΑ.* [Choeph. v. 13.

Χοὰς φερούσας νερτέροις μειλίγμασιν.

Hesych. Μειλικτήριος· εὐμενητικός.] Hos ritus non ex more Persarum sed Graecorum describit. Ἁρμάρτημα, sed quo nihil poetis, Homerum non excipio, frequentius. Quot et quaenam haec fuerint μειλικτήρια, mox explicat; sc. lac, mel, aqua, vinum, oleum, flores: quorum in re simili apud alios poetas fit mentio. Homer. Odyss. *Λ'*. 26.

Ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χέομεν πᾶσιν νεκύεσσιν·
Πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδέϊ οἴνῳ,
Τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι. ——

Euripides in Oreste, v. 115.

Μελίκρατ' ἄφες γάλακτος, οἰνωπόν τ' ἄχνην.

Seneca in Oedipo, v. 565.

—— libat et niveum insuper
Lactis liquorem, fundit et Bacchum manu
Laeva. ——

Statius, Thebaid. IV. 451.

Principio largos novies tellure cavata
Inclinat Bacchi latices, et munera verni
Lactis, et Actaeos imbres, suadumque cruorem
Manibus: aggeritur quantum bibit arida tellus.

[v. 613. *ΓΑΛΑ.* Ita anus ad excitandum filium mortuum, Heliod. Aethiop. VI. 17. ex cratere quodam fictili mel in fossam infundebat, ex altero lac, ex tertio vinum. Κρατῆρά τε ὀστρακοῦν ἔκ τινος παρακειμένου τρίποδος ἀνελομένη, μέλιτος ἐπέχει τῷ βόθρῳ· καὶ αὖθις ἐξ ἑτέρου γάλακτος, καὶ οἶνον ἐκ τρίτου ἐπέσπενδεν. Porro melle usi sunt οἱ νεκυομάντεις in ritibus ψυχαγωγοῖς quo placarent Cerberum. Suidas μελιτοῦττα, inquit, ἐδίδοτο τοῖς νεκροῖς ὡς εἰς τὸν Κέρβερον. Cui etiam Aeneas apud Virgil. Aeneid. VI. 420.

Melle soporatam et medicatis frugibus offam
Obiicit. ——]

---

g) Et. M. 687, 1.

v. 615. *ΛΙΒΑΣΙΝ ΥΔΡΗΛΑΙΣ.* Hanc aquam Latini veteres vocarunt *arferiam*, *adferiam*, et *adferias*. Vide sis Festum h), et glossographos. [Nota vero *μετά* usurpari cum dativo.]

Ibid. *ΠΑΡΘΕΝΟΥ.* *Παρθενικῆς*; ut Martial. I. 67. *Virgines chartae.*

v. 616. *ΜΗΤΡΟΣ ΑΓΡΙΑΣ ΑΠΟ.* [Plautus i), Amphitr. I. 1.

Merc. Cadus erat vini: inde implevi hirneam. So. Ingressu'st viam.
Merc. Eam ego ut matre fuerat natum, vini eduxi meri.

Pindarus k), Nem. IX. 122. *βιατὰν παῖδα ἀμπέλου*, de vino. Idem, V. 10.

— *τέρειναν*
Ματέρ' οἰνάνθας ὀπώραν.

Male igitur I. Lipsius, Epistolic. Quaest. III. 17. asserit hoc de matre vini Euripidis inventum in Alcestide, cum huius formulae loquendi rationem altius esse deducendam hinc liquet. Est autem *ἀγρίας*, *in agris consitae.* Scholiastis improbo interpretationem, sc. quod *ἀγρίους*, agrestes et feros homines reddat ex ebrietate. Agrestem matrem vini appellat id genus vitium, de quibus memoratur Plinio argutum Cineae dictum, XIV. 1. *Miratum altitudinem vitium lusisse in austeriorem gustum vini, merito matrem eius pendere in tam alta cruce*, etc. Dalecampius monet quod eiusmodi atrum et asperum vinum Lucilius apud Festum l) appellat *crucium*.]

[v. 617. *ΑΜΠΕΛΟΥ ΓΑΝΟΣ.* Suidas, *Γάνος, ὁ οἶνος. Πὰν ἀγέλην· νύμφαι πίδακα· βάκχε γάνος. Καὶ γάνος ἀμπέλου ὁ οἶνος· βότρυος ἕλικα πανσίνονον.* Eurip. Cyclop. v. 41.

— *τόδ' οἷον Ἑλλὰς ἀμπέλων ἄπο*
Θεῖον κομίζει πῶμα, Διονύσου γάνος.

Etymolog. m) *Γάνος. Παρὰ τὸ γανῶ, τὸ λαμπρύνω, γίνεται γάνος. Λαμπρὸν γανόωντες· καὶ γεγανωμένος· καὶ, γάνυται δέ γε τοῖς ἐνοσίχθων· χαίρει, καλλωπίζεται. Παρὰ τὴν γῆν, γῶ, γανῶ, τὴν θάλλουσαν τοῖς φυτοῖς τὴν λαμπρὰν καὶ χαρᾶς ἡμῖν αἰτίαν γινομένην.* Vide sis v. cl. D. Iac. Duport. in gnomolog. Homeric. ad Iliad. Ξ'. 325.

Ἡ δὲ Διώνυσον Σεμέλη τέκε χάρμα βροτοῖσι.]

v. 618. *ΑΙΕΝ ΕΝ ΦΥΛΛΟΙΣΙ ΘΑΛΛΟΥΣΗΣ.* [Ovid. Met. VIII. 295.

Baccaque cum ramis semper frondentis olivae.

---

h) Fest. p. 254. Goth.
i) Plaut. Amph. I, 1, 193.
k) Pind. Nem. IX, 51. Bkh.
l) Fest. p. 274. Goth.
m) Etym. M. 221, 16.

Sidon. Apollinaris, Carm. XV. 5.

Aeternumque virens oliva. ——

Suidas, Ἀειθαλής, ἀεὶ θάλλων.]

v. 619. ΞΑΝΘΗΣ ΕΛΑΙΑΣ. [Anthol.[n]) VI. 14. Χρυσοχίτωνα ἐλαίαν. Pind.[o]) Olym. XI. 13. Κόσμον ἐπὶ στεφάνῳ χρυσέας ἐλαίας. Virgil. Aeneid. V. 309.

—— flavaque caput nectuntur oliva.]

[v. 620. ΑΝΘΗ ΠΛΕΚΤΑ. *Corolla plectilis.* Schol. στέμματα. Coronae mortuis dabantur in peragendis inferiis ut vitae certamine defunctis. Suidas in voce Μελιτοῦττα· καὶ στέφανος ὡς τὸν βίον διηγωνισμένοις.]

Ibid. ΓΑΙΑΣ ΤΕΚΝΑ. Chaeremonen saepius eadem tralatione usum esse monet Athenaeus[p]), Deipn. XIII. 9. ubi haec adducit exempla: ex Io, Ἀνθηροῦ τέκνα ἔαρος πέριξ στρώσαντες; ex Centauro,

Ἔνθεν μὲν αὐτῶν εἰς ἀπείρονα στρατὸν
Ἀνθέων ἀλόχων ἐστράτευσαν ἡδοναῖς
Θηρώμενοι τὰ τέκνα λειμώνων.

Ita enim redigendos esse hos versus censemus: ubi tamen pro ἀλόχων legerim ἀλόγχων, nec enim ἀλόχων metro convenit, *exercitum florum haud armatorum*; eleganter dictum. [Vide sis Petr. Victor. Var. Lect. XXXII. 21.]

v. 623. ΔΑΡΕΙΟΝ ΑΝΑΚΑΛΕΙΣΘΕ. [Suidas, Γοητεία, μαγεία, καὶ φαρμακεία διαφέρει. Ἅπερ ἐφεῦρον Μῆδοι καὶ Πέρσαι. Μαγεία μὲν οὖν ἐστιν ἐπίκλησις δαιμόνων ἀγαθοποιῶν δῆθεν πρὸς ἀγαθοῦ τινος σύστασιν· ὥσπερ τὰ τοῦ Ἀπολλωνίου τοῦ Τυανέως θεσπίσματα. Γοητεία δὲ ἐπὶ τῷ ἀνάγειν νεκροὺς δι' ἐπικλήσεως, ὅθεν εἴρηται ἀπὸ τῶν γόων καὶ τῶν θρήνων τῶν περὶ τοὺς τάφους γινομένων. Φαρμακεία δὲ ὅταν διά τινος σκευασίας θανατηφόρου πρὸς φίλτρον δοθῇ τινι διὰ στόματος. Μαγεία δὲ καὶ ἀστρολογία ἀπὸ Μαγουσαίων ἤρξατο. Οἱ γάρ τοι Πέρσαι Μάγοι ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ὀνομάζονται, καὶ Μαγουσαῖοι οἱ αὐτοί.] Quod magiam antiquitus tum Chaldaei tum Aegyptii excoluerint, validissimis testimoniis probari possit, sed id non est huius loci: nec nisi longo post tempore Persis innotuit; qui eam, ni fallor, statim atque has gentes devicerant, ab ipsis didicere. De Chaldaeis suadere videtur Plutarchus, qui lib. de Isid. et Osiride, p. 369. [D.] tradit Zoroastrem apud Chaldaeos magos instituisse; quorum imitatione etiam Persae suos habuerint. De Aegyptiis Ausonius[q]), Epist. XIX.

Quique magos docuit mysteria vana Nechepsis.

———

n) Anal. Br. II, p. 217.
o) Pind. Ol. X, 13. Bkh.
p) Athen. XIII, p. 608. E.
q) Aus. p. 813. Manh.

Nec me magis movet quod ait Plinius, XXX. 1. *Sine dubio illic orta in Perside, a Zoroastre, ut inter auctores convenit;* quam quae de prodigiosa Zoroastris istius antiquitate somniant auctores illi: quippe cum Laertio r) *Persa* dicitur, Clementi s) *Medus*, Suidae *Perso-Medus*, vereor ut aevi sit multo inferioris quam vulgo creditur. Persarum ante Ezechielem meminit nemo: eorum gesta ante Cyrum exteris nedum nota. Porro fatetur Plinius quod Zoroastrem illum *diligentiores paulo ante Ostanem ponunt.* His astipulantur Persae recentiores, qui (testante Agathia t), lib. II.) sub Hystaspe collocarunt. Etenim Ostanes *Xerxem, regem Persarum, bello quod is Graeciae intulit comitatus est: ac velut semina artis portentosae sparsit obiter, infecto quacunque commeaverat mundo.* Hoc cum retulisset Plinius, subdit: *Quod certum est, hic maxime Ostanes ad rabiem, non aviditatem modo scientiae eius Graecorum populos agit.* Apposite itaque *νεκυομαντείαν* hanc confinxit Aeschylus, ut qui populo tunc temporis nihil magis gratum esse probe noverat.

Ibid. *ΓΑΠΟΤΟΥΣ.* Statius modo laudatus, Theb. IV. 454.

— quantum bibit arida tellus.

v. 631. *ΕΡΜΗ.* Qui v. 628. *πομπός*, v. 630. *χθόνιος*. Aiax apud Sophoclem, se ipsum perempturus, in tragoedia cognomine, v. 838.

— *καλῶ δ' ἅμα*
Πομπαῖον Ἑρμῆν χθόνιον εὖ με κοιμίσαι.

Ἑρμῆς πομπαῖος dictus est *Mercurius, qui*, ut loquitur Petronius u), *animas ducere et reducere solet.* Virgil. Aen. IV. 242.

Tum virgam capit; hac animas ille evocat Orco
Pallentes, alias sub tristia Tartara mittit.

Ibid. *ΒΑΣΙΛΕΥ Τ' ΕΝΕΡΩΝ.* Homer. Iliad. *Ο'*. 188.

Ζεὺς καὶ ἐγὼ, τρίτατος δ' ἀΐδης ἐνέροισιν ἀνάσσων.

Ab *ἔρα*, verbo antiquo, pro *γῆ*, *ἔνεροι*. Ab *ἔνεροι*, Latinum nomen *inferi*, quasi *ineri*, interposito pro more digammate Aeolico. Hinc etiam *ἐνέροθεν*, et per syncopen *ἔνερθεν*, *ἀπὸ τῶν νεκύων*, ab inferis, quo sensu Latinum *infra*. Tibullus, Eleg. I. 10. x)

Non seges est infra. —

Homerus in versibus illis *μεγαλοφωνοτάτοις*, Iliad. *Υ'*. 57.

— *αὐτὰρ ἔνερθε Ποσειδάων ἐτίναξε*
Γαῖαν ἀπειρεσίην, ὀρέων τ' αἰπεινὰ κάρηνα.

---

r) Diog. L. I, §. 2.
s) Clem. Strom. I, p. 144, 28.
t) Agath. II, 24. p. 117. Nieb.
u) Petron. Sat. c. p. 40. p. 856. Burm.
x) v. 35.

Πάντες δ' ἐσσείοντο πόδες πολυπιδάκου[ος] Ἴδης,
Καὶ κορυφαὶ, Τρώων τε πόλις, καὶ νῆες Ἀχαιῶν.
Ἔδδεισεν δ' ὑπένερθεν ἄναξ ἐνέρων Ἀϊδωνεὺς,
Δείσας δ' ἐκ θρόνου ἆλτο, καὶ ἴαχε, μή οἱ ὕπερθε
Γαῖαν ἀναῤῥήξειε Ποσειδάων ἐνοσίχθων.

Ubi ἔνερθε, ὑπένερθε, ἔνεροι, omnia de inferis dicuntur: etiam illud ὕπερθε ab eadem origine videtur descendere.

[v. 632. *ΠΕΜΨΑΤ' ΕΝΕΡΘΕΝ ΨΥΧΑΝ. Ex inferis animam mittitote.* Lactantius de Divino Praemio, VII. 13. *Falsa est ergo Democriti et Epicuri et Dicaearchi de animae dissolutione sententia; qui profecto non auderent de interitu animarum Mago aliquo praesenti disserere, qui sciret certis carminibus ciere ab inferis animas, et adesse et praebere se humanis oculis videndas, et loqui et futura praedicere.* Tertullianus de Anima, c. 57. *Publica iam literatura est, quae animas, etiam iusta aetate sopitas, etiam proba morte disiunctas et prompta humatione dispunctas evocaturam se ab inferorum incolatu pollicetur.*]

v. 633. *ΑΚΟΣ.* Fortasse ἄγος. Sed nihil muto.

[v. 634. *ΠΕΡΑΣ ΕΙΠΟΙ.* Consilium indicabit terminandi haec mala.]

v. 635. *Η Ρ' ΑΙΕΙ ΜΟΥ.* Praeter alia ritualia adhibitum semper fuit in hoc opere carmen deprecatorium; cuius generis hic est hymnus, nempe ψυχαγωγός, manium elicius. Sic Tiresias apud Senecam, caeteris ritibus peractis, Oedip. v. 559.

Vocat inde manes, teque qui manes regis,
Et obsidentem claustra lethalis lacus;
Carmenque magicum volvit, et rapido minax
Decantat ore, quicquid aut placat leves
Aut cogit umbras. —

Exempla ubique sunt in promptu. Quod ad carminis rationem spectat, epodica sunt: strophen, antistrophen tertiam, et ἐπῳδόν pro monostrophicis habuit Canterus.

[Ibid. *ΜΑΚΑΡΙΤΑΣ.* Mortui μακαρῖται dicti διὰ τὸν εὐφημισμόν. Theocritus, Idyll. II. 70.

Καί μ' ἁ Θευχαρίλα Θρᾶσσα τροφὸς ἁ μακαρῖτις,
Ἀγχίθυρος ναίοισα κατεύξατο καὶ λιτάνευσε.

Male notat Scholiastes noster μακαρίτας dici τοὺς τεθνεῶτας, μακαρίους δὲ τοὺς ζῶντας, neque enim hoc perpetuum; Iulianus y), Epist. ad Hermog. Ἐκείνῳ μὲν δὴ ἐπειδὴ μακαρίτης ἐγένετο, κούφη [ἡ] γῆ, καθάπερ λόγος. Vide sis quae habet vir doctissimus Desiderius Heraldus Animadv. II. 4. Hesych. Μακαρίτης· ὁ τεθνεὼς, ὁ μακάριος, ὁ νεκρός.]

v. 637. *ΒΑΡΒΑΡΑ.* Cuius generis est τὸ βαλὴν, v. 659. Vocabula barbara summam vim et efficaciam in his ritibus ha-

y) Iul. Ep. 23. p. 141. Petav.

buisse credebantur: Idcirco cautum est oraculo Chaldaic in aliam linguam transferantur:

'Ονόματα βάρβαρα μήποτ' ἀλλάξῃς.

Τουτέστιν, interprete Psello, εἰσὶν ὀνόματα παρ' ἑκάστοις ἰ θεοπαράδοτα, δύναμιν ἐν ταῖς τελεταῖς ἄῤῥητον ἔχοντα. Μ μήτ' ἀλλάξῃς αὐτὰ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον· οἷον τὸ Σερο καὶ τὸ Χερουβεὶμ, καὶ τὸ Γαβριήλ. Οὕτω μὲν λεγόμενα κατ Ἑβραϊκὴν διάλεκτον ἐνέργειαν ἐν ταῖς τελεταῖς ἔχει ἄῤῥητον· φθέντα δὲ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς ὀνόμασιν, ἀσθενῆ.

v. 638. *ΙΕΝΤΟΣ ΤΑ ΠΑΝΑΙΟΛ*. Distingue, ut res deat antistrophe:

'Ιέντος τὰ παναίολ' αἰ-
ανῆ δύσθροα βάγματα.

[Τὸ παναίολα vel de variis casibus Xerxis vel potius vari linguarum vocibus accipi potest; nam et barbaras r dixerat. Vide quae ad versum praecedentem.]

[v. 639. *ΑΙΑΝΗΣ*. Suid. Αἰανῆς· θρηνητικῆς, παρ αἰάζω τὸ θρηνῶ.]

[v. 649. *ΟΧΘΟΣ*. Sc. τύμβου. Choeph. v. 4.

Τύμβου δ' ἐπ' ὄχθῳ. ——

Euripides Hecuba, v. 221. χῶμα τάφου dixit. Hesych. Ὄ κρημνὸς, πέτρα, τὸ ὑψηλὸν τοῦ ποταμοῦ ἢ τῆς γῆς.]

[v. 651. *ΑΙΔΩΝΕΥΣ*. Hesych. Ἀϊδωνεύς· ὁ θεὸς τόπος.]

[v. 656. *ΘΕΟΜΗΣΤΩΡ Δ' ΕΚΙΚΛΗΣΚΕΤΟ Π ΣΑΙΣ*. Hesych. Δαρεῖος· ὑπὸ Περσῶν ὁ φρόνιμος.]

v. 657. *ΠΕΡΣΑΙΣ*. Videtur τὸ Πέρσαις ex scholio i psisse in textum: sine eo optime constabit carminis ratic

v. 658. *ΕΠΟΔΩΚΕΙ*. Tanaquil. Faber Epist. LXVII git ἐποδόχει.

v. 659. *ΒΑΛΗΝ*. [בעל Vide Selden. de Diis S p. 156.] Scholiastes, Euphorionem laudans, Thuriis vocabulum tribuit; βαλὴν, inquit, ὁ βασιλεὺς λέγεται. Ε ρίων δέ φησι Θουρίων εἶναι τὴν διάλεκτον, ὅθεν καὶ βαλιναῖον ὅ ἐστι βασιλικόν. Caeterum Sextus Empiricus, l. 17. Οὔτε ἐκ τέχνης τινὸς μεμαθήκασιν, ὅτι οἱ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ ποιμ ἰὼ βαλὴν λέγοντες, ἰὼ βασιλεῦ λέγουσι Φρυγιστὶ, ἀλλὰ παρ' ἄ ἀκούσαντες. Ita etiam Hesychius; Βαλλὴν, (lege βαλὴν, q et postulat literarum ordo) βασιλεὺς, Φρυγιστί. Quod dicit Scholiastes βαλιναῖον ὄρος montem regium significare Plutarcho videtur hausisse; qui in lib. de fluminibus, in gari, p. 1115. yy) Παράκειται δὲ αὐτῷ, inquit, ὄρος βαλλη καλούμενον, ὅπερ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον βασιλικόν. Lege vel ex Scholiaste nostro βαλιναῖον, vel potius βαληναῖον,

yy) Plut. de fluv. XII, 3. (vol. XIII. p. 452. Hutt.)

stathii[a]) fretus testimonio, qui ad Il. *Γ'*. 63. eundem Plutarchi locum laudat, et hunc versum simul interpretatur: *Αἰσχύλος*, inquit, *φησὶ βαλῆνα τὸν βασιλέα, ἐν τῷ, Βαλὴν ἀρχαῖος βαλήν· γλώσσης δὲ τοῦτο, ἐξ οὗ καὶ ὄρος βαληναῖον, ὅ ἐστι βασιλικόν· παρὰ Πλουτάρχῳ ἐν τῷ περὶ ποταμῶν.* Hunc locum Eustathii a cl. Salmasio sibi nominatum invenire non potuit Maussacus, quamvis admodum diligenter integros Eustathii commentarios in Il. *B'*. pervolutaverit, ut hoc testimonio auctoritatem libro de fluminibus a se edito conciliaret: neque mirum, cum non ad Homeri Boeotiam, ut indicaverat Salmasius, sed ad tertiam Iliada haec pertineant. Ne tamen libro de fluminibus sua desit auctoritas, monemus haec verba non semel apud Eustathium extare, sed cum eo, quem citavimus libro, tum etiam in commentariis ad Odyss.[a]) *T'*. 28. A *βαλὴν* per contractionem, quasi a *βλὴν*, fit *βλῆνος*. Hinc intelligendum illud Aristippi apud Diogenem Laertium[b]), qui, cum exprobrassent ei aliqui, quod a Dionysio consputatus patienter tulisset, *Οἱ μὲν ἁλιεῖς*, inquit, *ὑπομένουσι ῥαίνεσθαι τῇ θαλάττῃ, ἵνα κωβιὸν θηράσωσιν· ἐγὼ δὲ μὴ ἀνάσχωμαι κράμματι ῥανθῆναι ἵνα βλέννον λάβω;* *βλῆνος* enim est *rex*: *βλέννος, βλένος*, seu *βλίνος*, piscis gobio similis. Lexic. Anon. MS. *Βλῆνος, ὁ τύραννος· βλίνος, ὁ ἰχθύς.* Idem alibi: *Βαιὼν, ἰχθὺς ὁ καὶ κλίνος* (legendum esse *βλίνος* tum ex superioribus constat, tum ex Athenaeo[c]) VII. 10.) *παραπλήσιος κωβιῷ.* Eo allusit festivissimus philosophus. [Etymolog.[d]) *Βαίων ὃς καὶ βλέννος λέγεταί ἐστιν ἰχθὺς παραπλήσιος κωβιῷ.* Suidas, *βλίνος, εἶδος ἰχθύος.*]

[v. 661. *ΕΠ' ΑΚΡΟΝ ΚΟΡΥΜΒΟΝ ΟΧΘΟΥ.* Ad sepulcra mortuorum fiebant haec sacrificia magica. Cedrenus[e]), *Γοητεία καλεῖται ἀπὸ τῶν γόων καὶ θρήνων τῶν περὶ τοὺς τάφους τοῖς τὰ ποιοῦντα [τοιαῦτα] ἐπιτηδεύουσι γινομένων.* Nam et circa tumulos animas defunctorum plerumque aberrare vulgo credebatur. Vide Lactantium, II. 2. Quamobrem Ericthonis veneficae domicilium in sepulcralibus monumentis finxit Lucanus, VI. 511.

— desertaque busta
Incolit et tumulos expulsis occupat umbris.]

v. 662. *ΚΡΟΚΟΒΑΠΤΟΝ ΠΟΔΟΣ ΕΥΜΑΡΙΝ.* Hesych. *Εὐμαρίδες, εἶδος ὑποδήματος.* [Est *εὐμαρίς* quoddam calceamenti genus, dictum, quod *τοῖς αὐτὸ ὑποδεδεμένοις παρέχει εὐμαρῶς βαδίζειν.* Etymol.[f]) *Εὐμαρὶς, εὐμαρίδος, εἶδος ὑποδή-*

a) Eust. p. 381, 17.
a) Eust. p. 1854, 28.
b) Diog. L. II, §. 67.
c) Athen. VII, p. 288. A. (*βλέννος.*)
d) Et. M. p. 192, 52.
e) Cedr. p. 41. Paris.
f) Et. M. p. 393, 16.

ματος, διὰ τὸ εὐμαρὲς, ὅ ἐστιν εὐχερὲς, βαδίζειν τοὺς ὑποδεδεμένους. Εὐριπίδης—βαρβάροις ἐν εὐμαρίσιν.] Persae calceamenti genus ipsis peculiare habuere: quod Straboni, XV. p. 734. ὑπόδημα κοῖλον, διπλοῦν describitur. Nobilioribus auro et gemmis ornatum: Clem. Alex. Paedag. II. 11. Χαίρειν οὖν ἰατέον τὰς ἐπιχρύσους καὶ διαλίθους τῶν σανδαλίων ματαιοτεχνίας, καὶ κρηπῖδας Ἀττικὰς, καὶ τὰς Σικυωνίας, καὶ τοὺς κοθόρνους, Περσικάς τε καὶ Τυῤῥηνικάς. Regibus, ut videtur, rubri coloris; quod tamen apud neminem alium memini me legisse.

v. 664. *ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΙΑΡΑΣ.* Tiaram Persis commune tegmentum capitis esse quis nescit? Verum hoc intererat inter tiaram regiam et reliquas, quod illa solum recta, et sursum elata, caeterae deorsum vergebant, in frontem deductae. Aristoph. in Avibus, v. 486.

Διὰ ταῦτ᾽ ἄρ᾽ ἔχων καὶ νῦν, ὥσπερ βασιλεὺς ὁ μέγας, διαβάσκει
Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὴν κυρβασίαν, τῶν ὀρνίθων μόνος, ὀρθήν.

Ubi Scholiastes, Πᾶσι γὰρ, inquit, Πέρσαις ἐξῆν τὴν τιάραν φορεῖν, ἀλλ᾽ οὐκ ὀρθὴν, ὡς Κλείταρχος ἐν τῇ δεκάτῃ· μόνοι δὲ οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς ὀρθαῖς ἐχρῶντο. Ibidemque κυρβασίαν eandem esse cum tiara tradit et adiicit: τοῖς μὲν ἄλλοις ἔθος καὶ ἐπτυγμένην, καὶ προβάλλουσαν εἰς τὸ μέτωπον ἔχειν· τοῖς δὲ βασιλεῦσιν, ὀρθήν. Plura testimonia congessit vir doctissimus B. Brissonius, de regno Persico, I. 46.

[v. 666. *ΒΑΣΚΕ.* Hesych. Βάσκε· πορεύου, λέγε, ἀνάστηθι. Nota verbum magis in usu ex quo Latini *fascinum* effinxere. Vide Martinium in voce *Fascinum*.]

[Ibid. *ΑΚΑΚΕ.* Suidas, Ἀκακία, ἡ ἀγαθοσύνη.]

[v. 671. *ΑΧΛΥΣ.* Schol. Θλίψις. Vide quae ad Sept. Theb. v. 232. Hesych. Ἀχλύς· ἡ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς λεπτὴ ὕλη (nubecula) ὁμίχλη, σκοτία, ἀμβλυωπία. Idem, Ἀχλύν· σκοτίαν καὶ ἀορασίαν.]

[v. 672. *ΝΕΟΛΑΙΑ.* Hesych. Νεολαία· νέον ἄθροισμα, ἢ νεότης· ἢ νέος λαός.]

[v. 678. *ΔΙΔΥΜΑ ΑΜΑΡΤΙΑ.* Quare pateris ut tuum hoc regnum bis iam tandem cladem acceperit a Graecis? Semel modica plaga, cum tu ducebas exercitum, sed nunc gravissima et funestissima ducente Xerxe. Vel possumus cladem geminam interpretari de clade terra et mari accepta, v. 730.

Ναυτικὸς στρατὸς κακωθεὶς· πεζὸν ὤλεσε στρατόν·

vel geminam cladem pro ingentem.]

v. 683. *ΔΑ. Ω ΠΙΣΤΑ.* Aristophanes in Ranis, v. 1060, sub persona Bacchi, de Aeschyli Persis verba facientis:

Ἐχάρην γοῦν ἡνίκ᾽ ἤκουσα περὶ Δαρείου τοῦ τεθνεῶτος.
Ὁ χορὸς δ᾽ εὐθὺς τὼ χεῖρ᾽ ὡδὶ ξυγκρούσας εἶπεν ἰαυοῖ.

Ubi Scholiastes: Ἐν τοῖς φερομένοις Αἰσχύλου Πέρσαις οὔτε Δαρείου θάνατος ἀπαγγέλλεται, οὔτε ὁ χορὸς τὰς χεῖρας συγκρούσας

οὐκ ἔφασαν, ἀθεόμενοι ὑπ' αὐτέων ἐπὶ κεφαλὴν, ποιήσειν ταῦτα οὐδαμᾶ· οὔτε γάρ σφι ἐν νόμῳ εἶναι ἄνθρωπον προσκυνεῖν, οὔτε κατὰ ταῦτα ἥκειν. Aemilius Probus in Conone, c. 3. *Postquam venit, primum ex more Persarum ad chiliarchum, qui secundum imperii gradum tenebat, Tithraustem accessit, seque ostendit cum rege colloqui velle; nemo enim sine hoc admittitur. Huic ille inquit: Nulla mora est, sed tu delibera, utrum malis colloqui, an per literas edere quae cogitas. Necesse est enim, si in conspectum veneris, venerari te regem (quod προσκυνεῖν illi vocant): hoc si tibi grave est, per me nihilo secius, editis mandatis, conficies quod studes. Tum Conon, Mihi vero, inquit, non est grave quemvis honorem habere regi: sed vereor ne civitati meae sit opprobrio, si, cum ex ea civitate sim profectus, quae caeteris gentibus imperare consueverit, potius barbarorum quam illius more fungar. Itaque quae volebat, huic scripta tradidit.*

[v. 593. *ΟΥΔ' ΕΤΙ ΓΛΩΣΣΑ ΒΡΟΤΟΙΣΙΝ ΕΝ ΦΥΛΑΚΑΙΣ.* Hadrianus Iunius, ad proverbium *clavis in lingua:* „Diversum." inquit, „Huic est illud apud Aeschylum in Persis οὐδ' ἔτι γλῶσσα βροτοῖσιν ἐν φυλακαῖς, *neque amplius in hominibus lingua in custodia est:* quasi dicat, rem illam libere ab omnibus et palam dici citra dissimulationem." Haec ille.]

[v. 595. *ΕΛΕΥΘΕΡΑ ΒΑΖΕΙΝ.* Quod supra in Prometheo, v. 180. ἐλευθεροστομεῖν. Hesych. *Βάζειν· λέγειν.*]

[v. 596. *ΕΛΥΘΗ ΖΥΓΟΝ ΑΛΚΑΣ.* Schol. Τῆς βασιλικῆς δυνάμεως. Sic Num. XXI. 20. *Iugum* (alias regnum) *ipsorum disperiit ab Hesebon usque Dibon.*]

v. 597. *ΑΙΜΑΧΘΕΙΣΑ Δ' ΑΡΟΥΡΑ.* Ad illud Virgilii, Ecl. I. 7.

—— illius aram
Saepe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus.

Vir cl. Germanus Val. Guellius „Sic," inquit, „et Horat. Carm. IV. 11. [a])

—— ara castis
Vincta verbenis avet immolato
Spargier agno.

Poetis Graecis familiares voces δεύειν βωμὸν, τύμβον γάλακτι, οἴνῳ, μέλιτι, δάκρυσιν ὑγραίνειν, βρέχειν, ῥαίνειν. Et in Epigram. καταχραίνειν, ἀρδεύειν, τέγγειν, ἐμβάπτειν. Unde apud Eurip. [b]) in Alcest.

—— ἐπὶ βωμοῖς αἱμόῤῥαντοι θυσίαι·

et αἱμάσσειν. Unde Aeschylus in Persis αἱμαχθεῖσα ἄρουρα."]

v. 598. *ΠΕΡΙΚΛΥΣΤΑ ΝΗΣΟΣ.* Νῆσος περικλύστη, *circumflua.*

---

a) IV, 11, 6. b) Eur. Alc. 133. H.

[v. 599. *ΤΑ ΠΕΡΣΩΝ.* Cadavera: unde forsan legendum *περίκλυστα*, *circumfluctuantia.* Sed nihil muto, nam et v. 881. *νᾶσοι περίκλυστοι.*]

v. 600. *ΕΜΠΟΡΟΣ ΚΥΡΕΙ.* [Canterus *ἔμπειρος* legit, forsan vero Aeschylus, in metaphoris frequens, *ἔμπορος* scripsit. Schol. *ἐμπλέων τοῖς κακοῖς*, *oneratus malis*, cui respondet *κλύδων κακῶν* et quae sequuntur. *Κυρεῖ*, *ὑπάρχει.* Etymolog. c) *Ἔμπορος, ὁ πραγματευτὴς, κ. τ. λ. ἤγουν ὁ διὰ παντὸς τοῦ βίου τὴν πορείαν ποιούμενος.*]

v. 601. *ΚΛΥΔΩΝ.* Sept. Theb. v. 801.

—— κλυδωνίου
Πολλαῖσι πληγαῖς. ——]

[v. 603. *ΟΤΑΝ Δ' Ο ΔΑΙΜΩΝ ΕΥΡΟΗι.* Lucianus d) in Iove Tragoedo, c. 50. *Ταυτὶ μὲν ἤδη κατὰ ῥοῦν προχωρεῖ τῷ Δάμιδι.* Item e), c. 22. *Τὰ δ' ἄλλα κατὰ ῥοῦν φέρεται.* „Proinde *κατὰ ῥοῦν* (verba sunt paroemiographi) *φέρεσθαι* dixit, *temere ferri, nullo moderante*, Aeschylus in Persis:

Ὅτ' ἂν δ' ὁ δαίμων, κ. τ. λ.
Fortuna ubi fuerit secunda, credere
Fore item secundam semper eodem modo.

Germanus Valens Guellius ad illud Aeneid. II. 169.

Ex illo fluere ac retro sublapsa referri
Spes Danaum. ——

„Videtur et manifesta hic loci illius apud Eurip. in Suppl. imitatio, v. 520.

—— ἄνω γὰρ ἂν ῥέοι
Τὰ πράγμαθ' οὕτως εἰ 'πιταξόμεσθα δή.

Ut autem Euripides *ἄνω ῥεῖν* dixit, infortunium notans, sic contraria significatione Aeschylus in Persis *δαίμονα εὐροεῖν.* Illud vero *ἄνω ῥεῖν* a paroemia vetere, cuius meminit Aristoteles f), Meteor. II. *Γένοιτ' ἂν τὸ λεγόμενον ἄνω ποταμῶν, ὅπερ ἀδύνατον.*" Haec Guellius.]

v. 604. *ΔΑΙΜΟΝ' ΟΥΡΙΕΙΝ ΤΥΧΗΣ.* Scholiastes decantatissimum illud ex Homero citat Odyss. Σ'. 135.

Τοῖος γὰρ νόος ἐστὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
Οἷον ἐπ' ἦμαρ ἄγῃσι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

Cum tamen propius respicere videatur Aeschylus, ex observatione viri doctissimi D. Duporti, alium Homeri locum eodem in libro, nempe v. 131.

Οὐ μὲν γάρ ποτέ φησι κακὸν πείσεσθαι ὀπίσσω,
Ὄφρ' ἀρετὴν παρέχωσι θεοὶ καὶ γούνατ' ὀρώρῃ.

---

c) Et. M. 336, 20. d) Luc. II, p. 698.
e) Luc. II, p. 667.
f) Aristot. Met. II, cap. 2. ext. (Tom. I. p. 763. C. Pac.)

Vide sis plura apud eundem in gnomologia Homerica.]

v. 606. *ΕΝ ΟΜΜΑΣΙΝ Τ' ΑΝΤΑΙΑ.* Mallem *ἐν ὄμμασιν τ' ἀνταῖα.* Hesych. *Ἀνταῖα· ἐναντία.*

v. 608. *ΤΟΙΑ.* Adeo magna. Callim. Hymn. IV. 140.

—— τοῖος γὰρ ἀπ' ἀσπίδος ἔβραχεν ἦχος.]

[Ibid. *ΠΡΕΥΜΕΝΕΙΣ.* Etymolog.[g]) *Πρευμενής· ὁ ἄγαν εὐμενής, ἀπὸ τοῦ πρωῦ μένος ἔχειν ἢ ἀπὸ τοῦ πρᾶος καὶ εὐμενής. Λυκόφρων.*]

v. 612. *ΝΕΚΡΟΙΣΙ ΜΕΙΛΙΚΤΗΡΙΑ.* [Choeph. v. 13.

Χοὰς φερούσας νερτέροις μειλίγμασιν.

Hesych. *Μειλικτήριος· εὐμενητικός.*] Hos ritus non ex more Persarum sed Graecorum describit. *Ἁρμάρτημα,* sed quo nihil poetis, Homerum non excipio, frequentius. Quot et quaenam haec fuerint *μειλικτήρια,* mox explicat; sc. lac, mel, aqua, vinum, oleum, flores: quorum in re simili apud alios poetas fit mentio. Homer. Odyss. *Λ'.* 26.

Ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χέομεν πᾶσιν νεκύεσσιν·
Πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδέϊ οἴνῳ,
Τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι. ——

Euripides in Oreste, v. 115.

Μελίκρατ' ἄφες γάλακτος, οἰνωπόν τ' ἄχνην.

Seneca in Oedipo, v. 565.

—— libat et niveum insuper
Lactis liquorem, fundit et Bacchum manu
Laeva. ——

Statius, Thebaid. IV. 451.

Principio largos novies tellure cavata
Inclinat Bacchi latices, et munera verni
Lactis, et Actaeos imbres, suadumque cruorem
Manibus: aggeritur quantum bibit arida tellus.

[v. 613. *ΓΑΛΑ.* Ita anus ad excitandum filium mortuum, Heliod. Aethiop. VI. 17. ex cratere quodam fictili mel in fossam infundebat, ex altero lac, ex tertio vinum. *Κρατῆρά τε ὀστρακοῦν ἔκ τινος παρακειμένου τρίποδος ἀνελομένη, μέλιτος ἐπέχει τῷ βόθρῳ· καὶ αὖθις ἐξ ἑτέρου γάλακτος, καὶ οἶνον ἐκ τρίτου ἐπέσπενδεν.* Porro melle usi sunt οἱ *νεκυομάντεις* in ritibus *ψυχαγωγοῖς* quo placarent Cerberum. Suidas *μελιτοῦττα,* inquit, *ἐδίδοτο τοῖς νεκροῖς ὡς εἰς τὸν Κέρβερον.* Cui etiam Aeneas apud Virgil. Aeneid. VI. 420.

Melle soporatam et medicatis frugibus offam
Obiicit. ——]

---

g) Et. M. 687, 1.

v. 615. *ΛΙΒΑΣΙΝ ΥΔΡΗΛΑΙΣ.* Hanc aquam Latini veteres vocarunt *arferiam, adferiam,* et *adferias.* Vide sis Festum[h]), et glossographos. [Nota vero *μετά* usurpari cum dativo.]

Ibid. *ΠΑΡΘΕΝΟΥ.* *Παρθενικῆς;* ut Martial. I. 67. *Virgines chartae.*

v. 616. *ΜΗΤΡΟΣ ΑΓΡΙΑΣ ΑΠΟ.* [Plautus[i]), Amphitr. I. 1.

> **Merc.** Cadus erat vini: inde implevi hirneam. **So.** Ingressu'st viam.
>
> **Merc.** Eam ego ut matre fuerat natum, vini eduxi meri.

Pindarus[k]), Nem. IX. 122. *βιατὰν παῖδα ἀμπέλου,* de vino. Idem, V. 10.

> —— *τέρειναν*
> *Ματέρ' οἰνάνθας ὀπώραν.*

Male igitur I. Lipsius, Epistolic. Quaest. III. 17. asserit hoc de matre vini Euripidis inventum in Alcestide, cum huius formulae loquendi rationem altius esse deducendam hinc liquet. Est autem *ἀγρίας, in agris consitae.* Scholiastis improbo interpretationem, sc. quod *ἀγρίους,* agrestes et feros homines reddat ex ebrietate. Agrestem matrem vini appellat id genus vitium, de quibus memoratur Plinio argutum Cineae dictum, XIV. 1. *Miratum altitudinem vitium lusisse in austeriorem gustum vini, merito matrem eius pendere in tam alta cruce,* etc. Dalecampius monet quod eiusmodi atrum et asperum vinum Lucilius apud Festum[l]) appellat *crucium.*]

[v. 617. *ΑΜΠΕΛΟΥ ΓΑΝΟΣ.* Suidas, *Γάνος, ὁ οἶνος. Πᾶν ἀγέλην· νύμφαι πίδακα· βάκχε γάνος. Καὶ γάνος ἀμπέλου ὁ οἶνος· βότρυος ἕλικα πανσίπονον.* Eurip. Cyclop. v. 41.

> —— *τόδ' οἷον Ἑλλὰς ἀμπέλων ἄπο*
> *Θεῖον κομίζει πῶμα, Διονύσου γάνος.*

Etymolog.[m]) *Γάνος. Παρὰ τὸ γανῶ, τὸ λαμπρύνω, γίνεται γάνος. Λαμπρὸν γανόωντες· καὶ γεγανωμένος· καὶ, γάνυται δέ γε τοῖς ἐνοσίχθων· χαίρει, καλλωπίζεται. Παρὰ τὴν γῆν, γῶ, γανῶ, τὴν θάλλουσαν τοῖς φυτοῖς τὴν λαμπρὰν καὶ χαρᾶς ἡμῖν αἰτίαν γινομένην.* Vide sis v. cl. D. Iac. Duport. in gnomolog. Homeric. ad Iliad. *Ξ'.* 325.

> *Ἡ δὲ Διώνυσον Σεμέλη τέκε χάρμα βροτοῖσι.*]

v. 618. *ΑΙΕΝ ΕΝ ΦΥΛΛΟΙΣΙ ΘΑΛΛΟΥΣΗΣ.* [Ovid. Met. VIII. 295.

> **Baccaque cum ramis semper frondentis olivae.**

---

h) Fest. p. 254. Goth. *i*) Plaut. Amph. I, 1, 193.
k) Pind. Nem. IX, 51. Bkh. *l*) Fest. p. 274. Goth.
m) Etym. M. 221, 16.

Sidon. Apollinaris, Carm. XV. 5.

Aeternumque virens oliva. ——

Suidas, Ἀειθαλής, ἀεὶ θάλλων.]

v. 619. ΞΑΝΘΗΣ ΕΛΑΙΑΣ. [Anthol.[n]) VI. 14. Χρυσοχίτωνα ἐλαίαν. Pind. [o]) Olym. XI. 13. Κόσμον ἐπὶ στεφάνῳ χρυσέας ἐλαίας. Virgil. Aeneid. V. 309.

—— flavaque caput nectuntur oliva.]

[v. 620. ΑΝΘΗ ΠΛΕΚΤΑ. *Corolla plectilis.* Schol. στέμματα. Coronae mortuis dabantur in peragendis inferiis ut vitae certamine defunctis. Suidas in voce Μελιτοῦττα· καὶ στέφανος ὡς τὸν βίον διηγωνισμένοις.]

Ibid. ΓΑΙΑΣ ΤΕΚΝΑ. Chaeremonen saepius eadem tralatione usum esse monet Athenaeus [p]), Deipn. XIII. 9. ubi haec adducit exempla: ex Io, Ἀνθηροῦ τέκνα ἔαρος πέριξ στρώσαντες; ex Centauro,

Ἔνθεν μὲν αὐτῶν εἰς ἀπείρονα στρατὸν
Ἀνθέων ἀλόχων ἐστράτευσαν ἡδοναῖς
Θηρώμενοι τὰ τέκνα λειμώνων.

Ita enim redigendos esse hos versus censemus: ubi tamen pro ἀλόχων legerim ἀλόγχων, nec enim ἀλόχων metro convenit, *exercitum florum haud armatorum;* eleganter dictum. [Vide sis Petr. Victor. Var. Lect. XXXII. 21.]

v. 623. ΔΑΡΕΙΟΝ ΑΝΑΚΑΛΕΙΣΘΕ. [Suidas, Γοητεία, μαγεία, καὶ φαρμακεία διαφέρει. Ἅπερ ἐφεῦρον Μῆδοι καὶ Πέρσαι. Μαγεία μὲν οὖν ἐστιν ἐπίκλησις δαιμόνων ἀγαθοποιῶν δῆθεν πρὸς ἀγαθοῦ τινος σύστασιν· ὥσπερ τὰ τοῦ Ἀπολλωνίου τοῦ Τυανέως θεσπίσματα. Γοητεία δὲ ἐπὶ τῷ ἀνάγειν νεκροὺς δι' ἐπικλήσεως, ὅθεν εἴρηται ἀπὸ τῶν γόων καὶ τῶν θρήνων τῶν περὶ τοὺς τάφους γινομένων. Φαρμακεία δὲ ὅταν διά τινος σκευασίας θανατηφόρου πρὸς φίλτρον δοθῇ τινι διὰ στόματος. Μαγεία δὲ καὶ ἀστρολογία ἀπὸ Μαγουσαίων ἤρξατο. Οἱ γάρ τοι Πέρσαι Μαγὼγ ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ὀνομάζονται, καὶ Μαγουσαῖοι οἱ αὐτοί.] Quod magiam antiquitus tum Chaldaei tum Aegyptii excoluerint, validissimis testimoniis probari possit, sed id non est huius loci: nec nisi longo post tempore Persis innotuit; qui eam, ni fallor, statim atque has gentes devicerant, ab ipsis didicere. De Chaldaeis suadere videtur Plutarchus, qui lib. de Isid. et Osiride, p. 369. [D.] tradit Zoroastrem apud Chaldaeos magos instituisse; quorum imitatione etiam Persae suos habuerint. De Aegyptiis Ausonius [q]), Epist. XIX.

Quique magos docuit mysteria vana Nechepsis.

---

n) Anal. Br. II, p. 217. *o*) Pind. Ol. X, 13. Bkh.
p) Athen. XIII, p. 608. E. *q*) Aus. p. 813. Manh.

Nec me magis movet quod ait Plinius, XXX. 1. *Sine dubio illic orta in Perside, a Zoroastre, ut inter auctores convenit;* quam quae de prodigiosa Zoroastris istius antiquitate somniant auctores illi: quippe cum Laertio [r]) *Persa* dicitur, Clementi [s]) *Medus*, Suidae *Perso-Medus*, vereor ut aevi sit multo inferioris quam vulgo creditur. Persarum ante Ezechielem meminit nemo: eorum gesta ante Cyrum exteris nedum nota. Porro fatetur Plinius quod Zoroastrem illum *diligentiores paulo ante Ostanem ponunt.* His astipulantur Persae recentiores, qui (testante Agathia [t]), lib. II.) sub Hystaspe collocarunt. Etenim Ostanes *Xerxem, regem Persarum, bello quod is Graeciae intulit comitatus est: ac velut semina artis portentosae sparsit obiter, infecto quacunque commeaverat mundo.* Hoc cum retulisset Plinius, subdit: *Quod certum est, hic maxime Ostanes ad rabiem, non aviditatem modo scientiae eius Graecorum populos agit.* Apposite itaque νεκυομαντείαν hanc confinxit Aeschylus, ut qui populo tunc temporis nihil magis gratum esse probe noverat.

Ibid. *ΓΑΠΟΤΟΥΣ.* Statius modo laudatus, Theb. IV. 454.

— quantum bibit arida tellus.

v. 631. *ΕΡΜΗ.* Qui v. 628. πομπός, v. 630. χθόνιος. Aiax apud Sophoclem, se ipsum perempturus, in tragoedia cognomine, v. 838.

— καλῶ δ' ἅμα
Πομπαῖον Ἑρμῆν χθόνιον εὖ με κοιμίσαι.

Ἑρμῆς πομπαῖος dictus est *Mercurius, qui*, ut loquitur Petronius [u]), *animas ducere et reducere solet.* Virgil. Aen. IV. 242.

Tum virgam capit; hac animas ille evocat Orco
Pallentes, alias sub tristia Tartara mittit.

Ibid. *ΒΑΣΙΛΕΥ Τ' ΕΝΕΡΩΝ.* Homer. Iliad. *Ο'*. 188.

Ζεὺς καὶ ἐγώ, τρίτατος δ' Ἀΐδης ἐνέροισιν ἀνάσσων.

Ab ἔρα, verbo antiquo, pro γῆ, ἔνεροι. Ab ἔνεροι, Latinum nomen *inferi*, quasi *ineri*, interposito pro more digammate Aeolico. Hinc etiam ἐνέροθεν, et per syncopen ἔνερθεν, ἀπὸ τῶν νεκύων, ab inferis, quo sensu Latinum *infra*. Tibullus, Eleg. I. 10. [x])

Non seges est infra. —

Homerus in versibus illis μεγαλοφωνοτάτοις, Iliad. *Υ'*. 57.

— *αὐτὰρ ἔνερθε Ποσειδάων ἐτίναξε*
Γαῖαν ἀπειρεσίην, ὀρέων τ' αἰπεινὰ κάρηνα.

---

r) Diog. L. I, §. 2.
s) Clem. Strom. I, p. 144, 28.
t) Agath. II, 24. p. 117. Nieb.
u) Petron. Sat. c. p. 40. p. 856. Burm.
x) v. 35.

Πάντες δ' ἐσσείοντο πόδες πολυπιδάκου[ος] Ἴδης,
Καὶ κορυφαὶ, Τρώων τε πόλις, καὶ νῆες Ἀχαιῶν.
Ἔδδεισεν δ' ὑπένερθεν ἄναξ ἐνέρων Ἀϊδωνεὺς,
Δείσας δ' ἐκ θρόνου ἆλτο, καὶ ἴαχε, μή οἱ ὕπερθε
Γαῖαν ἀναῤῥήξειε Ποσειδάων ἐνοσίχθων.

Ubi ἔνερθε, ὑπένερθε, ἔνεροι, omnia de inferis dicuntur: etiam illud ὕπερθε ab eadem origine videtur descendere.

[v. 632. *ΠΕΜΨΑΤ' ΕΝΕΡΘΕΝ ΨΥΧΑΝ. Ex inferis animam mittitote.* Lactantius de Divino Praemio, VII. 13. *Falsa est ergo Democriti et Epicuri et Dicaearchi de animae dissolutione sententia; qui profecto non auderent de interitu animarum Mago aliquo praesenti disserere, qui sciret certis carminibus ciere ab inferis animas, et adesse et praebere se humanis oculis videndas, et loqui et futura praedicere.* Tertullianus de Anima, c. 57. *Publica iam literatura est, quae animas, etiam iusta aetate sopitas, etiam proba morte disiunctas et prompta humatione dispunctas evocaturam se ab inferorum incolatu pollicetur.*]

v. 633. *ΑΚΟΣ.* Fortasse ἄχος. Sed nihil muto.

[v. 634. *ΠΕΡΑΣ ΕΙΠΟΙ.* Consilium indicabit terminandi haec mala.]

v. 635. *Η Ρ' ΑΙΕΙ ΜΟΥ.* Praeter alia ritualia adhibitum semper fuit in hoc opere carmen deprecatorium; cuius generis hic est hymnus, nempe ψυχαγωγός, manium elicius. Sic Tiresias apud Senecam, caeteris ritibus peractis, Oedip. v. 559.

Vocat inde manes, teque qui manes regis,
Et obsidentem claustra lethalis lacus;
Carmenque magicum volvit, et rapido minax
Decantat ore, quicquid aut placat leves
Aut cogit umbras. —

Exempla ubique sunt in promptu. Quod ad carminis rationem spectat, epodica sunt: strophen, antistrophen tertiam, et ἐπῳδόν pro monostrophicis habuit Canterus.

[Ibid. *ΜΑΚΑΡΙΤΑΣ.* Mortui μακαρῖται dicti διὰ τὸν εὐφημισμόν. Theocritus, Idyll. II. 70.

Καί μ' ἁ Θευχαρίλα Θρᾷσσα τροφὸς ἁ μακαρῖτις,
Ἀγχίθυρος ναίοισα κατεύξατο καὶ λιτάνευσε.

Male notat Scholiastes noster μακαρίτας dici τοὺς τεθνεῶτας, μακαρίους δὲ τοὺς ζῶντας, neque enim hoc perpetuum; Iulianus y), Epist. ad Hermog. Ἐκείνῳ μὲν δὴ ἐπειδὴ μακαρίτης ἐγένετο, κούφη [ἡ] γῆ, καθάπερ λόγος. Vide sis quae habet vir doctissimus Desiderius Heraldus Animadv. II. 4. Hesych. Μακαρίτης· ὁ τεθνεώς, ὁ μακάριος, ὁ νεκρός.]

v. 637. *ΒΑΡΒΑΡΑ.* Cuius generis est τὸ βαλήν, v. 659. Vocabula barbara summam vim et efficaciam in his ritibus ha-

y) Iul. Ep. 23. p. 141. Petav.

buisse credebantur: idcirco cautum est oraculo Chaldaico, ne in aliam linguam transferantur:

'Ονόματα βάρβαρα μήποτ' ἀλλάξῃς.

Τουτέστιν, interprete Psello, *εἰσὶν ὀνόματα παρ' ἑκάστοις ἔθνεσι θεοπαράδοτα, δύναμιν ἐν ταῖς τελεταῖς ἄῤῥητον ἔχοντα. Μὴ οὖν μήτ' ἀλλάξῃς αὐτὰ εἰς τὴν 'Ελληνικὴν διάλεκτον· οἷον τὸ Σεραφεὶμ, καὶ τὸ Χερουβεὶμ, καὶ τὸ Γαβριήλ. Οὕτω μὲν λεγόμενα κατὰ τὴν 'Εβραϊκὴν διάλεκτον ἐνέργειαν ἐν ταῖς τελεταῖς ἔχει ἄῤῥητον· ἀμειφθέντα δὲ ἐν τοῖς 'Ελληνικοῖς ὀνόμασιν, ἀσθενῆ.*

v. 638. *ΙΕΝΤΟΣ ΤΑ ΠΑΝΑΙΟΛ'*. Distingue, ut respondeat antistrophe:

'Ιέντος τὰ παναίολ' αἰ-
ανῆ δύσθροα βάγματα.

[*Τὸ παναίολα* vel de variis casibus Xerxis vel potius variarum linguarum vocibus accipi potest; nam et barbaras modo dixerat. Vide quae ad versum praecedentem.]

[v. 639. *ΑΙΑΝΗΣ*. Suid. *Αἰανῆς· θρηνητικῆς, παρὰ τὸ αἰάζω τὸ θρηνῶ.*]

[v. 649. *ΟΧΘΟΣ*. Sc. *τύμβου*. Choeph. v. 4.

Τύμβου δ' ἐπ' ὄχθῳ. ——

Euripides Hecuba, v. 221. *χῶμα τάφου* dixit. Hesych. *Ὄχθος· κρημνὸς, πέτρα, τὸ ὑψηλὸν τοῦ ποταμοῦ ἢ τῆς γῆς.*]

[v. 651. *ΑΙΔΩΝΕΥΣ*. Hesych. *Ἀϊδωνεύς· ὁ θεὸς καὶ ὁ τόπος.*]

[v. 656. *ΘΕΟΜΗΣΤΩΡ Δ' ΕΚΙΚΛΗΣΚΕΤΟ ΠΕΡΣΑΙΣ*. Hesych. *Δαρεῖος· ὑπὸ Περσῶν ὁ φρόνιμος.*]

v. 657. *ΠΕΡΣΑΙΣ*. Videtur *τὸ Πέρσαις* ex scholio irrepsisse in textum: sine eo optime constabit carminis ratio.

v. 658. *ΕΠΟΔΩΚΕΙ*. Tanaquil. Faber Epist. LXVII. legit *ἐποδόχει*.

v. 659. *ΒΑΛΗΝ*. [בעל Vide Selden. de Diis Syris, p. 156.] Scholiastes, Euphorionem laudans, Thuriis hoc vocabulum tribuit; *βαλὴν*, inquit, *ὁ βασιλεὺς λέγεται. Εὐφορίων δέ φησι Θουρίων εἶναι τὴν διάλεκτον, ὅθεν καὶ βαλιναῖον ὄρος, ὅ ἐστι βασιλικόν*. Caeterum Sextus Empiricus, I. 17. *Οὔτε γὰρ ἐκ τέχνης τινὸς μεμαθήκασιν, ὅτι οἱ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ ποιμένες, ἰὼ βαλὴν λέγοντες, ἰὼ βασιλεῦ λέγουσι Φρυγιστὶ, ἀλλὰ παρ' ἄλλων ἀκούσαντες*. Ita etiam Hesychius; *Βαλλὴν*, (lege *βαλὴν*, quod et postulat literarum ordo) *βασιλεὺς, Φρυγιστί.* Quod vero dicit Scholiastes *βαλιναῖον ὄρος montem regium* significare, ex Plutarcho videtur hausisse; qui in lib. de fluminibus, in Sagari, p. 1115. yy) *Παράκειται δὲ αὐτῷ*, inquit, *ὄρος βαλληναῖον καλούμενον, ὅπερ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον βασιλικόν*. Legerim vel ex Scholiaste nostro *βαλιναῖον*, vel potius *βαληναῖον*, Eu-

yy) Plut. de fluv. XII, 3. (vol. XIII. p. 452. Hutt.)

stathii[z]) fretus testimonio, qui ad Il. Γ'. 63. eundem Plutarchi locum laudat, et hunc versum simul interpretatur: *Aἰσχύλος*, inquit, *φησὶ βαλῆνα τὸν βασιλέα, ἐν τῷ, Βαλὴν ἀρχαῖος βαλήν· γλώσσης δὲ τοῦτο, ἐξ οὗ καὶ ὄρος βαληναῖον, ὅ ἐστι βασιλικόν· παρὰ Πλουτάρχῳ ἐν τῷ περὶ ποταμῶν.* Hunc locum Eustathii a cl. Salmasio sibi nominatum invenire non potuit Maussacus, quamvis admodum diligenter integros Eustathii commentarios in Il. Β'. pervolutaverit, ut hoc testimonio auctoritatem libro de fluminibus a se edito conciliaret: neque mirum, cum non ad Homeri Boeotiam, ut indicaverat Salmasius, sed ad tertiam Iliada haec pertineant. Ne tamen libro de fluminibus sua desit auctoritas, monemus haec verba non semel apud Eustathium extare, sed cum eo, quem citavimus libro, tum etiam in commentariis ad Odyss.[a]) Τ'. 28. A *βαλὴν* per contractionem, quasi a *βλὴν*, fit *βλῆνος*. Hinc intelligendum illud Aristippi apud Diogenem Laertium[b]), qui, cum exprobrassent ei aliqui, quod a Dionysio consputatus patienter tulisset, *Οἱ μὲν ἁλιεῖς*, inquit, *ὑπομένουσι ῥαίνεσθαι τῇ θαλάττῃ, ἵνα κωβιὸν θηράσωσιν· ἐγὼ δὲ μὴ ἀνάσχωμαι κράμματι ῥανθῆναι ἵνα βλέννον λάβω; βλῆνος* enim est *rex*: *βλέννος, βλένος*, seu *βλίνος*, piscis gobio similis. Lexic. Anon. MS. *Βλῆνος, ὁ τύραννος· βλίνος, ὁ ἰχθύς.* Idem alibi: *Βαιὼν, ἰχθὺς ὁ καὶ κλίνος* (legendum esse *βλίνος* tum ex superioribus constat, tum ex Athenaeo[c]) VII. 10.) *παραπλήσιος κωβιῷ.* Eo allusit festivissimus philosophus. [Etymolog.[d]) *Βαίων ὃς καὶ βλέννος λέγεται ἐστιν ἰχθὺς παραπλήσιος κωβιῷ.* Suidas, *βλέννος, εἶδος ἰχθύος.*]

[v. 661. *ΕΠ' ΑΚΡΟΝ ΚΟΡΥΜΒΟΝ ΟΧΘΟΥ.* Ad sepulcra mortuorum fiebant haec sacrificia magica. Cedrenus[e]), *Γοητεία καλεῖται ἀπὸ τῶν γόων καὶ θρήνων τῶν περὶ τοὺς τάφους τοῖς τὰ ποιοῦντα* [*τοιαῦτα*] *ἐπιτηδεύουσι γινομένων.* Nam et circa tumulos animas defunctorum plerumque aberrare vulgo credebatur. Vide Lactantium, II. 2. Quamobrem Ericthonis veneficae domicilium in sepulcralibus monumentis finxit Lucanus, VI. 511.

—— desertaque busta
Incolit et tumulos expulsis occupat umbris.]

v. 662. *ΚΡΟΚΟΒΑΠΤΟΝ ΠΟΔΟΣ ΕΥΜΑΡΙΝ.* Hesych. *Εὐμαρίδες, εἶδος ὑποδήματος.* [Est *εὐμαρὶς* quoddam calceamenti genus, dictum, quod *τοῖς αὐτὸ ὑποδεδεμένοις παρέχει εὐμαρῶς βαδίζειν.* Etymol.[f]) *Εὐμαρὶς, εὐμαρίδος, εἶδος ὑποδή-*

---

z) Eust. p. 381, 17.
a) Eust. p. 1854, 28.
b) Diog. L. II, §. 67.
c) Athen. VII, p. 288. A. (*βλέννος.*)
d) Et. M. p. 192, 52.
e) Cedr. p. 41. Paris.
f) Et. M. p. 393, 16.

ματος, διὰ τὸ εὐμαρῶς, ὅ ἐστιν εὐχερῶς, βαδίζειν τοὺς ὑποδεδεμένους. Εὐριπίδης—βαρβάροις ἐν εὐμαρίσιν.] Persae calceamenti genus ipsis peculiare habuere: quod Straboni, XV. p. 734. ὑπόδημα κοῖλον, διπλοῦν describitur. Nobilioribus auro et gemmis ornatum: Clem. Alex. Paedag. II. 11. Χαίρειν οὖν ἐατέον τὰς ἐπιχρύσους καὶ διαλίθους τῶν σανδαλίων ματαιοτεχνίας, καὶ κρηπῖδας Ἀττικὰς, καὶ τὰς Σικυωνίας, καὶ τοὺς κοθούρνους, Περσικάς τε καὶ Τυῤῥηνικάς. Regibus, ut videtur, rubri coloris; quod tamen apud neminem alium memini me legisse.

v. 664. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΙΑΡΑΣ. Tiaram Persis commune tegmentum capitis esse quis nescit? Verum hoc intererat inter tiaram regiam et reliquas, quod illa solum recta, et sursum elata, caeterae deorsum vergebant, in frontem deductae. Aristoph. in Avibus, v. 486.

Διὰ ταῦτ' ἄρ' ἔχων καὶ νῦν, ὥσπερ βασιλεὺς ὁ μέγας, διαβάσκει
Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὴν κυρβασίαν, τῶν ὀρνίθων μόνος, ὀρθήν.

Ubi Scholiastes, Πᾶσι γὰρ, inquit, Πέρσαις ἐξῆν τὴν τιάραν φορεῖν, ἀλλ' οὐκ ὀρθὴν, ὡς Κλείταρχος ἐν τῇ δεκάτῃ· μόνοι δὲ οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς ὀρθαῖς ἐχρῶντο. Ibidemque κυρβασίαν eandem esse cum tiara tradit et adiicit: τοῖς μὲν ἄλλοις ἔθος καὶ ἐπτυγμένην, καὶ προβάλλουσαν εἰς τὸ μέτωπον ἔχειν· τοῖς δὲ βασιλεῦσιν, ὀρθήν. Plura testimonia congessit vir doctissimus B. Brissonius, de regno Persico, I. 46.

[v. 666. ΒΑΣΚΕ. Hesych. Βάσκε· πορεύου, λέγε, ἀνάστηθι. Nota verbum magis in usu ex quo Latini *fascinum* effinxere. Vide Martinium in voce *Fascinum*.]

[Ibid. ΑΚΑΚΕ. Suidas, Ἀκακία, ἡ ἀγαθοσύνη.]

[v. 671. ΑΧΛΥΣ. Schol. Θλίψις. Vide quae ad Sept. Theb. v. 232. Hesych. Ἀχλύς· ἡ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς λεπτὴ ὕλη (nubecula) ὀμίχλη, σκοτία, ἀμβλυωπία. Idem, Ἀχλύν· σκοτίαν καὶ ἀορασίαν.]

[v. 672. ΝΕΟΛΑΙΑ. Hesych. Νεολαία· νέον ἄθροισμα, ἢ νεότης· ἢ νέος λαός.]

[v. 678. ΔΙΔΥΜΑ ΑΜΑΡΤΙΑ. Quare pateris ut tuum hoc regnum bis iam tandem cladem acceperit a Graecis? Semel modica plaga, cum tu ducebas exercitum, sed nunc gravissima et funestissima ducente Xerxe. Vel possumus cladem geminam interpretari de clade terra et mari accepta, v. 730.

Ναυτικὸς στρατὸς κακωθεὶς· πεζὸν ὤλεσε στρατόν·

vel geminam cladem pro ingentem.]

v. 683. ΔΑ. Ω ΠΙΣΤΑ. Aristophanes in Ranis, v. 1060, sub persona Bacchi, de Aeschyli Persis verba facientis:

Ἐχάρην γοῦν ἡνίκ' ἤκουσα περὶ Δαρείου τοῦ τεθνεῶτος.
Ὁ χορὸς δ' εὐθὺς τὼ χεῖρ' ὡδὶ ξυγκρούσας εἶπεν ἰαυοῖ.

Ubi Scholiastes: Ἐν τοῖς φερομένοις Αἰσχύλου Πέρσαις οὔτε Δαρείου θάνατος ἀπαγγέλλεται, οὔτε ὁ χορὸς τὰς χεῖρας συγκρούσας

λέγει ἰαυοῖ, ὃ ἐστιν ἐπιφώνημα πρὸς τὸν Διόνυσον λεγόμενον χαρᾶς ἐπελθούσης. Ἀλλὰ τὰ μὲν πράγματα ὑπόκειται ἐν Σούσοις· καὶ περίφοβός ἐστιν ἡ μήτηρ Ξέρξου ἐξ ὀνείρου τινός· χορὸς δὲ Περσῶν γερόντων διαλεγόμενος πρὸς αὐτήν· εἶτα ἄγγελος ἀπαγγέλλων τὴν περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχίαν καὶ τὴν Ξέρξου φυγήν. Χαῖρις δέ φησι τὸ Δαρείου, ἀντὶ τοῦ Ξέρξου. Σύνηθες γὰρ τοῖς ποιηταῖς ἐπὶ τῶν υἱῶν τοῖς τῶν πατέρων ὀνόμασι χρῆσθαι· πρὸς ὃν ἐστιν εἰπεῖν, ὅτι ἐν τῷ δράματι λέγεται,

Ξέρξης μὲν αὐτὸς ζῇ τε καὶ βλέπει φάος.

Ἡρόδικος δέ φησι διττοῦ γεγονέναι τοῦ θανάτου, καὶ τὴν τραγῳδίαν ταύτην περιέχειν τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην. Δοκοῦσι δὲ οὗτοι οἱ Πέρσαι ὑπὸ τοῦ Αἰσχύλου δεδιδάχθαι ἐν Συρακούσαις, σπουδάζοντος Ἱέρωνος, ὥς φησιν Ἐρατοσθένης ἐν γ΄. περὶ κωμῳδιῶν. Ἄλλως. Δίδυμος, ὅτι οὐ περιέχουσι θάνατον Δαρείου οἱ Πέρσαι τὸ δρᾶμα· διό τινες διττὰς θέσεις (fortasse καθέσεις) τουτέστι διδασκαλίας τῶν Περσῶν φασι, καὶ τὴν μίαν μὴ φέρεσθαι. Τινὲς δὲ γράφουσι Δαρείου τοῦ Ξέρξου. Οἱ δὲ ὅτι τοῖς κυρίοις ἀντὶ πατρωνυμικῶν κέχρηνται· καὶ ὅτι ὁ Ξέρξης· οἱ δέ, ὅτι εἴδωλον Δαρείου φθέγγεται, ἐκεῖ τεθνηκότος δηλονότι. Haec ille. Miror locum illum Aristophanis veteres criticos adeo exercuisse, quo nihil liquidius.

[v. 685. *ΚΕΚΟΠΤΑΙ ΚΑΙ ΧΑΡΑΣΣΕΤΑΙ ΠΕΔΟΝ.* Nempe hymno poëtico chori. Tibullus, 1. 2. g)

Haec cantu finditque solum manesque sepulcris
Elicit, et trepido devocat ossa solo.]

[v. 689. *ΟΡΘΙΑΖΟΝΤΕΣ ΓΟΟΙΣ.* Alii ῥοθιάζοντες: quam lectionem sequitur Scholiastes et reddit μεγάλως ἠχοῦντες καὶ θρηνοῦντες, ut supra, v. 396. κώπης ῥοθιάδος. Schol. τῆς ἠχητικῆς. Potior vero prior lectio, cui et eadem simplicius quadrat interpretatio: ita mox, v. 1055.

Ἐπορθίαζε νῦν γόοις.]

v. 690. *ΟΥΚ ΕΥΕΞΟΔΟΝ.* Quo modo Ἅιδης δύσνοστος dicitur Epigrammate Graeco. Anacreon h), Od. LVIII.

Ἀΐδεω γὰρ [ἐστι] δεινὸς
Μυχὸς, ἀργαλέη δ' ἐς αὐτὸν
Κάθοδος· καὶ γὰρ ἕτοιμον
Καταβάντι μὴ ἀναβῆναι.

Catullus, Carm. III. 12.

Illuc unde negant redire quemquam.

Et passim apud poetas. [Theocritus, XII. 19.

—— ἀνέξοδον εἰς Ἀχέροντα.

---

g) I, 2, 47. h) Anacr. LIV, 9.

Philetas [i]), (Analect. Graec. II. p. 524.)

—— ἀτραπὸν εἰς Ἀΐδεω
Ἤνυσα, τὴν οὔπω τις ἐναντίον ἦλθεν ὁδίτης.

Virgil. Aen. VI. 126.

—— facilis descensus Averni:
Noctes atque dies patet atri ianua Ditis;
Sed revocare gradum, superasque evadere ad auras,
Hoc opus, hic labor est. ——]

[v. 694. ΗΚΩ· ΤΑΧΥΝΑ Δ'. Lege ἥκω· 'τάχυνα δ'. Ita Sophocles Aiace, v. 24.

Κἀγὼ 'θελοντής. ——]

v. 696. ΣΕΒΟΜΑΙ. Hesych. Σέβεσθαι· αἰδεῖσθαι, ἐντρέπεσθαι, προσκυνεῖν, αἰσχύνεσθαι.

[v. 700. ΜΑΚΙΣΤΗΡΑ. Hesych. Μακίστηρ.... τάσσεται δὲ ἐπὶ τοῦ μεγάλου. Aliud μακίστηρ, Suppl. v. 475.]

v. 703. ΔΕΙΟΜΑΙ Δ' ΑΝΤΙΑ ΦΑΣΘΑΙ. Τὰ ἀντία Scholiastes ἐναντία interpretari videtur; cui non assentior. Δέδια δὲ, inquit, καὶ ἀληθεῦσαι· λυπηθήσῃ γάρ.

[v. 707. ΚΛΑΥΣΜΑΤΩΝ ΛΗΞΑΣΑ. Bion. Idyll. I. 97.

Λῆγε γόων Κυθέρεια. ——

Horat. Od. II. 8. [k])

—— desine mollium
Tandem querelarum]

[v. 708. ΑΝΘΡΩΠΕΙΑ ΠΗΜΑΤ' ΕΝΤΕΥΧΕΙ ΒΡΟΤΟΙΣ. Terent. Heaut. I. 1. [l])

Homo sum, humani nihil a me alienum puto.]

v. 711. Ω ΒΡΟΤΩΝ ΠΑΝΤΩΝ. Synes. de Regno, Κἀγώ σοι σύμφημι μέγεθος ἀρχῆς ἑνὶ μηδενὶ τοσόνδε παρεῖναι, καὶ πλούτου θημῶνας, ὑπὲρ τὸν πάλαι Δαρεῖον.

[v. 712. ΩΣ ΕΩΣ ΕΛΕΥΣΑΣ. Lege ὃς ἕως ἔλευσσες.]

[v. 714. ΝΥΝ ΔΕ ΣΕ ΖΗΛΩ. Convenit Virgilianum illud, ex observatione Guellii, Aen. XI. 158.

—— tuque, o sanctissima coniux,
Felix morte tua, neque in hunc servata dolorem.]

[v. 720. ΘΟΥΡΙΟΣ ΞΕΡΞΗΣ. Eadem ratione qua Lucanus, II. 672. *tumidum Xerxem* dicit. Etymolog. [m]) Θοῦρος, ὁ ὁρμητικὸς, ὁ πολεμιστής· καὶ θοῦρον, τὸν πηδητικὸν καὶ ταχύν· οἱονεὶ ὁ θοῶς ὀρούων, ἢ ὁ κούφως ὀρούων· παρὰ τὸ θέρω, τὸ θερμαίνω, θόρος καὶ θοῦρος· ἀπὸ μεταφορᾶς τῆς τοῦ πυρὸς ὁρμῆς.]

---

i) Anthol. Gr. T. I, p. 121. *k*) II, 9, 17.
l) I, 1, 25. *m*) Et. M. 453, 37.

Vide sis plura apud eundem in gnomologia Homerica.]

v. 606. *ΕΝ ΟΜΜΑΣΙΝ Τ' ΑΝΤΑΙΑ.* Mallem *ἐν ὄμμασιν τ' ἀνταῖα.* Hesych. *Ἀνταῖα· ἐναντία.*

v. 608. *ΤΟΙΑ.* Adeo magna. Callim. Hymn. IV. 140.

—— *τοῖος γὰρ ἀπ' ἀσπίδος ἔβραχεν ἦχος.*]

[Ibid. *ΠΡΕΥΜΕΝΕΙΣ.* Etymolog. g) *Πρευμενής· ὁ ἄγαν εὐμενής, ἀπὸ τοῦ πραῦ μένος ἔχειν ἢ ἀπὸ τοῦ πρᾶος καὶ εὐμενής. Λυκόφρων.*]

v. 612. *ΝΕΚΡΟΙΣΙ ΜΕΙΛΙΚΤΗΡΙΑ.* [Choeph. v. 13.

Χοὰς φερούσας νερτέροις μειλίγμασιν.

Hesych. *Μειλικτήριος· εὐμενητικός.*] Hos ritus non ex more Persarum sed Graecorum describit. *Ἁμάρτημα,* sed quo nihil poetis, Homerum non excipio, frequentius. Quot et quaenam haec fuerint *μειλικτήρια,* mox explicat; sc. lac, mel, aqua, vinum, oleum, flores: quorum in re simili apud alios poetas fit mentio. Homer. Odyss. *Λ'.* 26.

Ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χέομεν πᾶσιν νεκύεσσιν·
Πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδέϊ οἴνῳ,
Τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι. ——

Euripides in Oreste, v. 115.

Μελίκρατ' ἄφες γάλακτος, οἰνωπόν τ' ἄχνην.

Seneca in Oedipo, v. 565.

—— libat et niveum insuper
Lactis liquorem, fundit et Bacchum manu
Laeva. ——

Statius, Thebaid. IV. 451.

Principio largos novies tellure cavata
Inclinat Bacchi latices, et munera verni
Lactis, et Actaeos imbres, suadumque cruorem
Manibus: aggeritur quantum bibit arida tellus.

[v. 613. *ΓΑΛΑ.* Ita anus ad excitandum filium mortuum, Heliod. Aethiop. VI. 17. ex cratere quodam fictili mel in fossam infundebat, ex altero lac, ex tertio vinum. *Κρατῆρά τε ὀστρακοῦν ἔκ τινος παρακειμένου τρίποδος ἀνελομένη, μέλιτος ἐπέχει τῷ βόθρῳ· καὶ αὖθις ἐξ ἑτέρου γάλακτος, καὶ οἶνον ἐκ τρίτου ἐπέσπενδεν.* Porro melle usi sunt *οἱ νεκυομάντεις* in ritibus *ψυχαγωγοῖς* quo placarent Cerberum. Suidas *μελιτοῦττα,* inquit, *ἐδίδοτο τοῖς νεκροῖς ὡς εἰς τὸν Κέρβερον.* Cui etiam Aeneas apud Virgil. Aeneid. VI. 420.

Melle soporatam et medicatis frugibus offam
Obiicit. ——]

---

g) Et. M. 687, 1.

v. 615. *ΛΙΒΑΣΙΝ ΥΔΡΗΛΑΙΣ.* Hanc aquam Latini veteres vocarunt *arferiam*, *adferiam*, et *adferias*. Vide sis Festum[h]), et glossographos. [Nota vero *μετὰ* usurpari cum dativo.]

Ibid. *ΠΑΡΘΕΝΟΥ.* *Παρθενικῆς*; ut Martial. I. 67. *Virgines chartae.*

v. 616. *ΜΗΤΡΟΣ ΑΓΡΙΑΣ ΑΠΟ.* [Plautus[i]), Amphitr. I. 1.

Merc. Cadus erat vini: inde implevi hirneam. So. Ingressa'st viam.

Merc. Eam ego ut matre fuerat natum, vini eduxi meri.

Pindarus[k]), Nem. IX. 122. *βιατὰν παῖδα ἀμπέλου*, de vino. Idem, V. 10.

— τέρεινας
Ματέρ' οἰνάνθας ὀπώραν.

Male igitur I. Lipsius, Epistolic. Quaest. III. 17. asserit hoc de matre vini Euripidis inventum in Alcestide, cum huius formulae loquendi rationem altius esse deducendam hinc liquet. Est autem *ἀγρίας*, *in agris consitae*. Scholiastis improbo interpretationem, sc. quod *ἀγρίους*, agrestes et feros homines reddat ex ebrietate. Agrestem matrem vini appellat id genus vitium, de quibus memoratur Plinio argutum Cineae dictum, XIV. 1. *Miratum altitudinem vitium lusisse in austeriorem gustum vini, merito matrem eius pendere in tam alta cruce*, etc. Dalecampius monet quod eiusmodi atrum et asperum vinum Lucilius apud Festum [l]) appellat *crucium*.]

[v. 617. *ΑΜΠΕΛΟΥ ΓΑΝΟΣ.* Suidas, *Γάνος*, ὁ οἶνος. *Πᾶν ἀγγεῖον· νέμεσαι πίθακα· βάκχε γάνος. Καὶ γάνος ἀμπέλου ὁ οἶνος· βότρυος ἕλικα πανοίνεον.* Eurip. Cyclop. v. 41.

— τόδ' οἶον Ἑλλὰς ἀμπέλων ἄπο
Θεῖον κομίζει πῶμα, Διονύσου γάνος.

Etymolog. [m]) *Γάνος. Παρὰ τὸ γανῶ, τὸ λαμπρύνω, γίνεται γάνος. Λαμπρὸν γανόωντες· καὶ γεγανωμένος· καὶ, γάνυται δέ γε τοῖς ἐνοσίχθων· χαίρει, καλλωπίζεται. Παρὰ τὴν γῆν, γῶ, γανῶ, τὴν θάλλουσαν τοῖς φυτοῖς τὴν λαμπρὰν καὶ χαρᾶς ἡμῖν αἰτίαν γενομένην.* Vide sis v. cl. D. Iac. Duport. in gnomolog. Homeric. ad Iliad. Ξ'. 325.

Ἡ δὲ Διώνυσον Σεμέλη τέκε χάρμα βροτοῖσι.]

v. 618. *ΑΙΕΝ ΕΝ ΦΥΛΛΟΙΣΙ ΘΑΛΛΟΥΣΗΣ.* [Ovid. Met. VIII. 295.

Baccaque cum ramis semper frondentis olivae.

---

h) Fest. p. 254. Goth.
i) Plaut. Amph. I, 1, 198.
k) Pind. Nem. IX, 51. Bkh.
l) Fest. p. 274. Goth.
m) Etym. M. 221, 16.

Sidon. Apollinaris, Carm. XV. 5.

Aeternumque virens oliva. ——

Suidas, *Ἀειθαλής, ἀεὶ θάλλων.*]

v. 619. *ΞΑΝΘΗΣ ΕΛΑΙΑΣ.* [Anthol.[n]) VI. 14. *Χρυσοχίτωνα ἐλαίαν.* Pind. [o]) Olym. XI. 13. *Κόσμον ἐπὶ στεφάνῳ χρυσέας ἐλαίας.* Virgil. Aeneid. V. 309.

—— flavaque caput nectuntur oliva.]

[v. 620. *ΑΝΘΗ ΠΛΕΚΤΑ.* *Corolla plectilis.* Schol. *στέμματα.* Coronae mortuis dabantur in peragendis inferiis ut vitae certamine defunctis. Suidas in voce *Μελιτοῦττα· καὶ στέφανος ὡς τὸν βίον διηγωνισμένοις.*]

Ibid. *ΓΑΙΑΣ ΤΕΚΝΑ.* Chaeremonen saepius eadem tralatione usum esse monet Athenaeus [p]), Deipn. XIII. 9. ubi haec adducit exempla: ex Io, *Ἀνθηροῦ τέκνα ἔαρος πέριξ στρώσαντες*; ex Centauro,

Ἔνθεν μὲν αὐτῶν εἰς ἀπείρονα στρατὸν
Ἀνθέων ἀλόχων ἐστράτευσαν ἡδοναῖς
Θηρώμενοι τὰ τέκνα λειμώνων.

Ita enim redigendos esse hos versus censemus: ubi tamen pro *ἀλόχων* legerim *ἀλόγχων*, nec enim *ἀλόχων* metro convenit, *exercitum florum haud armatorum*; eleganter dictum. [Vide sis Petr. Victor. Var. Lect. XXXII. 21.]

v. 623. *ΔΑΡΕΙΟΝ ΑΝΑΚΑΛΕΙΣΘΕ.* [Suidas, *Γοητεία, μαγεία, καὶ φαρμακεία διαφέρει. Ἅπερ ἐφεῦρον Μῆδοι καὶ Πέρσαι. Μαγεία μὲν οὖν ἐστιν ἐπίκλησις δαιμόνων ἀγαθοποιῶν δῆθεν πρὸς ἀγαθοῦ τινος σύστασιν· ὥσπερ τὰ τοῦ Ἀπολλωνίου τοῦ Τυανέως θεσπίσματα. Γοητεία δὲ ἐπὶ τῷ ἀνάγειν νεκροὺς δι' ἐπικλήσεως, ὅθεν εἴρηται ἀπὸ τῶν γόων καὶ τῶν θρήνων τῶν περὶ τοὺς τάφους γινομένων. Φαρμακεία δὲ ὅταν διά τινος σκευασίας θανατηφόρου πρὸς φίλτρον δοθῇ τινι διὰ στόματος. Μαγεία δὲ καὶ ἀστρολογία ἀπὸ Μαγουσαίων ἤρξατο. Οἱ γάρ τοι Πέρσαι Μάγοι ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ὀνομάζονται, καὶ Μαγουσαῖοι οἱ αὐτοί.*] Quod magiam antiquitus tum Chaldaei tum Aegyptii excoluerint, validissimis testimoniis probari possit, sed id non est huius loci: nec nisi longo post tempore Persis innotuit; qui eam, ni fallor, statim atque has gentes devicerant, ab ipsis didicere. De Chaldaeis suadere videtur Plutarchus, qui lib. de Isid. et Osiride, p. 369. [D.] tradit Zoroastrem apud Chaldaeos magos instituisse; quorum imitatione etiam Persae suos habuerint. De Aegyptiis Ausonius [q]), Epist. XIX.

Quique magos docuit mysteria vana Nechepsis.

---

n) Anal. Br. II, p. 217.
o) Pind. Ol. X, 13. Bkh.
p) Athen. XIII, p. 608. E.
q) Aus. p. 813. Manh.

Nec me magis movet quod ait Plinius, XXX. 1. *Sine dubio illic oria in Perside, a Zoroastre, ut inter auctores convenit;* quam quae de prodigiosa Zoroastris istius antiquitate somniant auctores illi: quippe cum Laertio [r]) *Persa* dicitur, Clementi [s]) *Medus*, Suidae *Perso-Medus*, vereor ut aevi sit multo inferioris quam vulgo creditur. Persarum ante Ezechielem meminit nemo: eorum gesta ante Cyrum exteris nedum nota. Porro fatetur Plinius quod Zoroastrem illum *diligentiores paulo ante Ostanem ponunt.* His astipulantur Persae recentiores, qui (testante Agathia [t]), lib. II.) sub Hystaspe collocarunt. Etenim Ostanes *Xerxem, regem Persarum, bello quod is Graeciae intulit comitatus est: ac velut semina artis portentosae sparsit obiter, infecto quacunque commeaverat mundo.* Hoc cum retulisset Plinius, subdit: *Quod certum est, hic maxime Ostanes ad rabiem, non aviditatem modo scientiae eius Graecorum populos agit.* Apposite itaque νεκυομαντείαν hanc confinxit Aeschylus, ut qui populo tunc temporis nihil magis gratum esse probe noverat.

Ibid. *ΓΑΠΟΤΟΥΣ.* Statius modo laudatus, Theb. IV. 454.

— quantum bibit arida tellus.

v. 631. *ΕΡΜΗ.* Qui v. 628. πομπός, v. 630. χθόνιος. Aiax apud Sophoclem, se ipsum perempturus, in tragoedia cognomine, v. 838.

— καλῶ δ' ἅμα
Πομπαῖον Ἑρμῆν χθόνιον εὖ με κοιμίσαι.

Ἑρμῆς πομπαῖος dictus est *Mercurius, qui*, ut loquitur Petronius [u]), *animas ducere et reducere solet.* Virgil. Aen. IV. 242.

Tum virgam capit; hac animas ille evocat Orco
Pallentes, alias sub tristia Tartara mittit.

Ibid. *ΒΑΣΙΛΕΥ Τ' ΕΝΕΡΩΝ.* Homer. Iliad. Ο'. 188.

Ζεὺς καὶ ἐγώ, τρίτατος δ' ἀΐδης ἐνέροισιν ἀνάσσων.

Ab ἔρα, verbo antiquo, pro γῆ, ἔνεροι. Ab ἔνεροι, Latinum nomen *inferi*, quasi *ineri*, interposito pro more digammate Aeolico. Hinc etiam ἐνέρθεν, et per syncopen ἔνερθεν, ἀπὸ τῶν νεκύων, ab inferis, quo sensu Latinum *infra*. Tibullus, Eleg. I. 10. [x])

Non seges est infra. —

Homerus in versibus illis μεγαλοφωνοτάτοις, Iliad. Υ'. 57.

— αὐτὰρ ἔνερθε Ποσειδάων ἐτίναξε
Γαῖαν ἀπειρεσίην, ὀρέων τ' αἰπεινὰ κάρηνα.

---

r) Diog. L. I, §. 2.
s) Clem. Strom. I, p. 144, 28.
t) Agath. II, 24. p. 117. Nieb.
u) Petron. Sat. c. p. 40. p. 856. Burm.
x) v. 35.

Πάντες δ' ἐσσείοντο πόδες πολυπιδάκου[ος] Ἴδης,
Καὶ κορυφαὶ, Τρώων τε πόλις, καὶ νῆες Ἀχαιῶν.
Ἔδδεισεν δ' ὑπένερθεν ἄναξ ἐνέρων Ἀϊδωνεύς,
Δείσας δ' ἐκ θρόνου ἆλτο, καὶ ἴαχε, μή οἱ ὕπερθε
Γαῖαν ἀναῤῥήξειε Ποσειδάων ἐνοσίχθων.

Ubi ἔνερθε, ὑπένερθε, ἔνεροι, omnia de inferis dicuntur: etiam illud ὕπερθε ab eadem origine videtur descendere.

[v. 632. *ΠΕΜΨΑΤ' ΕΝΕΡΘΕΝ ΨΥΧΑΝ. Ex inferis animam mittitote.* Lactantius de Divino Praemio, VII. 13. *Falsa est ergo Democriti et Epicuri et Dicaearchi de animae dissolutione sententia; qui profecto non auderent de interitu animarum Mago aliquo praesenti disserere, qui sciret certis carminibus ciere ab inferis animas, et adesse et praebere se humanis oculis videndas, et loqui et futura praedicere.* Tertullianus de Anima, c. 57. *Publica iam literatura est, quae animas, etiam iusta aetate sopitas, etiam proba morte disiunctas et prompta humatione dispunctas evocaturam se ab inferorum incolatu pollicetur.*]

v. 633. *ΑΚΟΣ.* Fortasse ἄγος. Sed nihil muto.

[v. 634. *ΠΕΡΑΣ ΕΙΠΟΙ.* Consilium indicabit terminandi haec mala.]

v. 635. *Η Ρ' ΑΙΕΙ ΜΟΥ.* Praeter alia ritualia adhibitum semper fuit in hoc opere carmen deprecatorium; cuius generis hic est hymnus, nempe ψυχαγωγός, manium elicius. Sic Tiresias apud Senecam, caeteris ritibus peractis, Oedip. v. 559.

> Vocat inde manes, teque qui manes regis,
> Et obsidentem claustra lethalis lacus;
> Carmenque magicum volvit, et rapido minax
> Decantat ore, quicquid aut placat leves
> Aut cogit umbras. ——

Exempla ubique sunt in promptu. Quod ad carminis rationem spectat, epodica sunt: strophen, antistrophen tertiam, et ἐπῳδόν pro monostrophicis habuit Canterus.

[Ibid. *ΜΑΚΑΡΙΤΑΣ.* Mortui μακαρῖται dicti διὰ τὸν εὐφημισμόν. Theocritus, Idyll. II. 70.

Καί μ' ἁ Θευχαρίλα Θρᾷσσα τροφὸς ἁ μακαρῖτις,
Ἀγχίθυρος ναίοισα κατεύξατο καὶ λιτάνευσε.

Male notat Scholiastes noster μακαρίτας dici τοὺς τεθνεῶτας, μακαρίους δὲ τοὺς ζῶντας, neque enim hoc perpetuum; Iulianus y), Epist. ad Hermog. *Ἐκείνῳ μὲν δὴ ἐπειδὴ μακαρίτης ἐγένετο, κούφη [ἡ] γῆ, καθάπερ λόγος.* Vide sis quae habet vir doctissimus Desiderius Heraldus Animadv. II. 4. Hesych. *Μακαρίτης· ὁ τεθνεώς, ὁ μακάριος, ὁ νεκρός.*]

v. 637. *ΒΑΡΒΑΡΑ.* Cuius generis est τὸ βαλήν, v. 659. Vocabula barbara summam vim et efficaciam in his ritibus ha-

y) Iul. Ep. 23. p. 141. Petav.

buisse credebantur: idcirco cautum est oraculo Chaldaico, ne in aliam linguam transferantur:

Ὀνόματα βάρβαρα μήποτ' ἀλλάξῃς.

Τουτέστιν, interprete Psello, *εἰσὶν ὀνόματα παρ' ἑκάστοις ἔθνεσι θεοπαράδοτα, δύναμιν ἐν ταῖς τελεταῖς ἄῤῥητον ἔχοντα. Μὴ οὖν μήτ' ἀλλάξῃς αὐτὰ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον· οἷον τὸ Σεραφεὶμ, καὶ τὸ Χερουβεὶμ, καὶ τὸ Γαβριήλ. Οὕτω μὲν λεγόμενα κατὰ τὴν Ἑβραϊκὴν διάλεκτον ἐνέργειαν ἐν ταῖς τελεταῖς ἔχει ἄῤῥητον· ἀμειφθέντα δὲ ἐν τοῖς Ἑλληνικοῖς ὀνόμασιν, ἀσθενῆ.*

v. 638. *ΙΕΝΤΟΣ ΤΑ ΠΑΝΑΙΟΛ'*. Distingue, ut respondeat antistrophe:

Ἰέντος τὰ παναίολ' αἰ-
ανῆ δύσθροα βάγματα.

[*Τὸ παναίολα* vel de variis casibus Xerxis vel potius variarum linguarum vocibus accipi potest; nam et barbaras modo dixerat. Vide quae ad versum praecedentem.]

[v. 639. *ΑΙΑΝΗΣ*. Suid. *Αἰανῆς· θρηνητικῆς, παρὰ τὸ αἰάζω τὸ θρηνῶ.*]

[v. 649. *ΟΧΘΟΣ*. Sc. *τύμβου*. Choeph. v. 4.

Τύμβου δ' ἐπ' ὄχθῳ. ——

Euripides Hecuba, v. 221. *χῶμα τάφου* dixit. Hesych. *Ὄχθος· κρημνὸς, πέτρα, τὸ ὑψηλὸν τοῦ ποταμοῦ ἢ τῆς γῆς.*]

[v. 651. *ΑΙΔΩΝΕΥΣ*. Hesych. *Ἀϊδωνεύς· ὁ θεὸς καὶ ὁ τόπος.*]

[v. 656. *ΘΕΟΜΗΣΤΩΡ Δ' ΕΚΙΚΛΗΣΚΕΤΟ ΠΕΡΣΑΙΣ*. Hesych. *Δαρεῖος· ὑπὸ Περσῶν ὁ φρόνιμος.*]

v. 657. *ΠΕΡΣΑΙΣ*. Videtur *τὸ Πέρσαις* ex scholio irrepsisse in textum: sine eo optime constabit carminis ratio.

v. 658. *ΕΠΟΔΩΚΕΙ*. Tanaquil. Faber Epist. LXVII. legit *ἐποδόχει*.

v. 659. *ΒΑΛΗΝ*. [בעל Vide Selden. de Diis Syris, p. 156.] Scholiastes, Euphorionem laudans, Thuriis hoc vocabulum tribuit; *βαλὴν*, inquit, *ὁ βασιλεὺς λέγεται. Εὐφορίων δέ φησι Θουρίων εἶναι τὴν διάλεκτον, ὅθεν καὶ βαλιναῖον ὄρος, ὅ ἐστι βασιλικόν.* Caeterum Sextus Empiricus, I. 17. *Οὔτε γὰρ ἐκ τέχνης τινὸς μεμαθήκασιν, ὅτι οἱ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ ποιμένες, ἰὼ βαλὴν λέγοντες, ἰὼ βασιλεῦ λέγουσι Φρυγιστὶ, ἀλλὰ παρ' ἄλλων ἀκούσαντες.* Ita etiam Hesychius; *Βαλλὴν*, (lege *βαλὴν*, quod et postulat literarum ordo) *βασιλεὺς, Φρυγιστί.* Quod vero dicit Scholiastes *βαλιναῖον ὄρος montem regium* significare, ex Plutarcho videtur hausisse; qui in lib. de fluminibus, in Sagari, p. 1115. yy) *Παράκειται δὲ αὐτῷ*, inquit, *ὄρος βαλληναῖον καλούμενον, ὅπερ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον βασιλικόν.* Legerim vel ex Scholiaste nostro *βαλιναῖον*, vel potius *βαληναῖον*, Eu-

yy) Plut. de fluv. XII, 3. (vol. XIII. p. 452. Hutt.)

stathii[z]) fretus testimonio, qui ad Il. *Γ'*. 53. eundem Plutarchi locum laudat, et hunc versum simul interpretatur: *Αἰσχύλος*, inquit, *φησὶ βαλῆνα τὸν βασιλέα, ἐν τῷ, Βαλὴν ἀρχαῖος βαλήν· γλώσσης δὲ τοῦτο, ἐξ οὗ καὶ ὄρος βαληναῖον, ὅ ἐστι βασιλικόν· παρὰ Πλουτάρχῳ ἐν τῷ περὶ ποταμῶν.* Hunc locum Eustathii a cl. Salmasio sibi nominatum invenire non potuit Maussacus, quamvis admodum diligenter integros Eustathii commentarios in Il. *B'*. pervolutaverit, ut hoc testimonio auctoritatem libro de fluminibus a se edito conciliaret: neque mirum, cum non ad Homeri Boeotiam, ut indicaverat Salmasius, sed ad tertiam Iliada haec pertineant. Ne tamen libro de fluminibus sua desit auctoritas, monemus haec verba non semel apud Eustathium extare, sed cum eo, quem citavimus libro, tum etiam in commentariis ad Odyss.[a]) *Τ'*. 28. A *βαλὴν* per contractionem, quasi a *βλὴν*, fit *βλῆνος*. Hinc intelligendum illud Aristippi apud Diogenem Laertium[b]), qui, cum exprobrassent ei aliqui, quod a Dionysio consputatus patienter tulisset, *Οἱ μὲν ἁλιεῖς*, inquit, *ὑπομένουσι ῥαίνεσθαι τῇ θαλάττῃ, ἵνα κωβιὸν θηράσωσιν· ἐγὼ δὲ μὴ ἀνάσχωμαι κράμματι ῥανθῆναι ἵνα βλέννον λάβω;* *βλῆνος* enim est *rex*: *βλέννος*, *βλένος*, seu *βλίνος*, piscis gobio similis. Lexic. Anon. MS. *Βλῆνος, ὁ τύραννος· βλίνος, ὁ ἰχθύς.* Idem alibi: *Βαιὼν, ἰχθὺς ὁ καὶ κλίνος* (legendum esse *βλίνος* tum ex superioribus constat, tum ex Athenaeo[c]) VII. 10.) *παραπλήσιος κωβιῷ*. Eo allusit festivissimus philosophus. [Etymolog.[d]) *Βαίων ὃς καὶ βλέννος λέγεταί ἐστιν ἰχθὺς παραπλήσιος κωβιῷ.* Suidas, *βλῖνος, εἶδος ἰχθύος.*]

[v. 661. *ΕΠ' ΑΚΡΟΝ ΚΟΡΥΜΒΟΝ ΟΧΘΟΥ.* Ad sepulcra mortuorum fiebant haec sacrificia magica. Cedrenus[e]), *Γοητεία καλεῖται ἀπὸ τῶν γόων καὶ θρήνων τῶν περὶ τοὺς τάφους τοῖς τὰ ποιοῦντα [τοιαῦτα] ἐπιτηδεύουσι γινομένων.* Nam et circa tumulos animas defunctorum plerumque aberrare vulgo credebatur. Vide Lactantium, II. 2. Quamobrem Ericthonis veneficae domicilium in sepulcralibus monumentis finxit Lucanus, VI. 511.

—— desertaque busta
Incolit et tumulos expulsis occupat umbris.]

v. 662. *ΚΡΟΚΟΒΑΠΤΟΝ ΠΟΔΟΣ ΕΥΜΑΡΙΝ.* Hesych. *Εὐμαρίδες, εἶδος ὑποδήματος.* [Est *εὐμαρίς* quoddam calceamenti genus, dictum, quod *τοῖς αὐτὸ ὑποδεδεμένοις παρέχει εὐμαρῶς βαδίζειν.* Etymol.[f]) *Εὐμαρὶς, εὐμαρίδος, εἶδος ὑποδή-*

---

z) Eust. p. 381, 17.
a) Eust. p. 1854, 28.
b) Diog. L. II, §. 67.
c) Athen. VII, p. 288. A. (*βλέννος*.)
d) Et. M. p. 192, 52.
e) Cedr. p. 41. Paris.
f) Et. M. p. 393, 16.

ματος, διὰ τὸ εὐμαρῶς, ὅ ἐστιν εὐχερῶς, βαδίζειν τοὺς ὑποδεδεμένους. Εὐριπίδης—βαρβάροις ἐν εὐμαρίσιν.] Persae calceamenti genus ipsis peculiare habuere: quod Straboni, XV. p. 734. *ὑπόδημα κοῖλον, διπλοῦν* describitur. Nobilioribus auro et gemmis ornatum: Clem. Alex. Paedag. II. 11. *Χαίρειν οὖν ἰατέον τὰς ἐπιχρύσους καὶ διαλίθους τῶν σανδαλίων ματαιοτεχνίας, καὶ κρηπῖδας Ἀττικὰς, καὶ τὰς Σικυωνίας, καὶ τοὺς κοθούρνους, Περσικάς τε καὶ Τυῤῥηνικάς.* Regibus, ut videtur, rubri coloris; quod tamen apud neminem alium memini me legisse.

v. 664. *ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΙΑΡΑΣ.* Tiaram Persis commune tegmentum capitis esse quis nescit? Verum hoc intererat inter tiaram regiam et reliquas, quod illa solum recta, et sursum elata, caeterae deorsum vergebant, in frontem deductae. Aristoph. in Avibus, v. 486.

Διὰ ταῦτ' ἄρ' ἔχων καὶ νῦν, ὥσπερ βασιλεὺς ὁ μέγας, διαβάσκει
Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὴν κυρβασίαν, τῶν ὀρνίθων μόνος, ὀρθήν.

Ubi Scholiastes, *Πᾶσι γὰρ*, inquit, *Πέρσαις ἐξῆν τὴν τιάραν φορεῖν, ἀλλ' οὐκ ὀρθὴν, ὡς Κλείταρχος ἐν τῇ δεκάτῃ· μόνοι δὲ οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς ὀρθαῖς ἐχρῶντο.* Ibidemque *κυρβασίαν* eandem esse cum tiara tradit et adiicit: *τοῖς μὲν ἄλλοις ἔθος καὶ ἐπτυγμένην, καὶ προβάλλουσαν εἰς τὸ μέτωπον ἔχειν· τοῖς δὲ βασιλεῦσιν, ὀρθήν.* Plura testimonia congessit vir doctissimus B. Brissonius, de regno Persico, I. 46.

[v. 666. *ΒΑΣΚΕ.* Hesych. *Βάσκε· πορεύου, λέγε, ἀνάστηθι.* Nota verbum magis in usu ex quo Latini *fascinum* effinxere. Vide Martinium in voce *Fascinum.*]

[Ibid. *ΑΚΑΚΕ.* Suidas, *Ἀκακία, ἡ ἀγαθοσύνη.*]

[v. 671. *ΑΧΛΥΣ.* Schol. *Θλίψις.* Vide quae ad Sept. Theb. v. 232. Hesych. *Ἀχλύς· ἡ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς λεπτὴ ὕλη* (nubecula) *ὀμίχλη, σκοτία, ἀμβλυωπία.* Idem, *Ἀχλύν· σκοτίαν καὶ ἀορασίαν.*]

[v. 672. *ΝΕΟΛΑΙΑ.* Hesych. *Νεολαία· νέον ἄθροισμα, ἢ νεότης· ἢ νέος λαός.*]

[v. 678. *ΔΙΔΥΜΑ ΑΜΑΡΤΙΑ.* Quare pateris ut tuum hoc regnum bis iam tandem cladem acceperit a Graecis? Semel modica plaga, cum tu ducebas exercitum, sed nunc gravissima et funestissima ducente Xerxe. Vel possumus cladem geminam interpretari de clade terra et mari accepta, v. 730.

Ναυτικὸς στρατὸς κακωθεὶς· πεζὸν ὤλεσε στρατόν·

vel geminam cladem pro ingentem.]

v. 683. *ΔΑ. Ω ΠΙΣΤΑ.* Aristophanes in Ranis, v. 1060, sub persona Bacchi, de Aeschyli Persis verba facientis:

Ἐχάρην γοῦν ἡνίκ' ἤκουσα περὶ Δαρείου τοῦ τεθνεῶτος.
Ὁ χορὸς δ' εὐθὺς τὼ χεῖρ' ὡδὶ ξυγκρούσας εἶπεν ἰαυοῖ.

Ubi Scholiastes: *Ἐν τοῖς φερομένοις Αἰσχύλου Πέρσαις οὔτε Δαρείου θάνατος ἀπαγγέλλεται, οὔτε ὁ χορὸς τὰς χεῖρας συγκρούσας*

λέγει ἰανοῖ, ὅ ἐστιν ἐπιφώνημα πρὸς τὸν Διόνυσον λεγόμενον χαρᾶς ἐπελθούσης. Ἀλλὰ τὰ μὲν πράγματα ὑπόκειται ἐν Σούσοις· καὶ περίφοβός ἐστιν ἡ μήτηρ Ξέρξου ἐξ ὀνείρου τινός· χορὸς δὲ Περσῶν γερόντων διαλεγόμενος πρὸς αὐτήν· εἶτα ἄγγελος ἀπαγγέλλων τὴν περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχίαν καὶ τὴν Ξέρξου φυγήν. Χαῖρις δέ φησι τὸ Δαρείου, ἀντὶ τοῦ Ξέρξου. Σύνηθες γὰρ τοῖς ποιηταῖς ἐπὶ τῶν υἱῶν τοῖς τῶν πατέρων ὀνόμασι χρῆσθαι· πρὸς ὃν ἔστιν εἰπεῖν, ὅτι ἐν τῷ δράματι λέγεται,

Ξέρξης μὲν αὐτὸς ζῇ τε καὶ βλέπει φάος.

Ἡρόδικος δέ φησι διττοῦ γεγονέναι τοῦ θανάτου, καὶ τὴν τραγῳδίαν ταύτην περιέχειν τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην. Δοκοῦσι δὲ οὗτοι οἱ Πέρσαι ὑπὸ τοῦ Αἰσχύλου δεδιδάχθαι ἐν Συρακούσαις, σπουδάζοντος Ἱέρωνος, ὥς φησιν Ἐρατοσθένης ἐν γʹ. περὶ κωμῳδιῶν. Ἄλλως. Δίδυμος, ὅτι οὐ περιέχουσι θάνατον Δαρείου οἱ Πέρσαι τὸ δρᾶμα· διό τινες διττὰς θέσεις (fortasse καθέσεις) τουτέστι διδασκαλίας τῶν Περσῶν φασι, καὶ τὴν μίαν μὴ φέρεσθαι. Τινὲς δὲ γράφουσι Δαρείου τοῦ Ξέρξου. Οἱ δὲ ὅτι τοῖς κυρίοις ἀντὶ πατρωνυμικῶν κέχρηνται· καὶ ὅτι ὁ Ξέρξης· οἱ δὲ, ὅτι εἴδωλον Δαρείου φθέγγεται, ἐκεῖ τεθνηκότος δηλονότι. Haec ille. Miror locum illum Aristophanis veteres criticos adeo exercuisse, quo nihil liquidius.

[v. 685. *ΚΕΚΟΠΤΑΙ ΚΑΙ ΧΑΡΑΣΣΕΤΑΙ ΠΕΔΟΝ.* Nempe hymno poëtico chori. Tibullus, 1. 2. g)

Haec cantu finditque solum manesque sepulcris
Elicit, et trepido devocat ossa solo.]

[v. 689. *ΟΡΘΙΑΖΟΝΤΕΣ ΓΟΟΙΣ.* Alii ῥοθιάζοντες: quam lectionem sequitur Scholiastes et reddit μεγάλως ἠχοῦντες καὶ θρηνοῦντες, ut supra, v. 396. κώπης ῥοθιάδος. Schol. τῆς ἠχητικῆς. Potior vero prior lectio, cui et eadem simplicius quadrat interpretatio: ita mox, v. 1055.

Ἐπορθίαζε νῦν γόοις.]

v. 690. *ΟΥΚ ΕΥΕΞΟΔΟΝ.* Quo modo Ἅιδης δύσνοστος dicitur Epigrammate Graeco. Anacreon h), Od. LVIII.

Ἀΐδεω γὰρ [ἐστι] δεινὸς
Μυχὸς, ἀργαλέη δ' ἐς αὐτὸν
Κάθοδος· καὶ γὰρ ἕτοιμον
Καταβάντι μὴ ἀναβῆναι.

Catullus, Carm. III. 12.

Illuc unde negant redire quemquam.

Et passim apud poetas. [Theocritus, XII. 19.

— ἀνέξοδον εἰς Ἀχέροντα.

---

g) I, 2, 47.

h) Anacr. LIV, 9.

Philetas [i]), (Analect. Graec. II. p. 524.)

—— ἀτραπὸν εἰς Ἀΐδεω
Ἤνυσα, τὴν οὔπω τις ἐναντίον ἦλθεν ὁδίτης.

Virgil. Aen. VI. 126.

—— facilis descensus Averni:
Noctes atque dies patet atri ianua Ditis;
Sed revocare gradum, superasque evadere ad auras,
Hoc opus, hic labor est. ——]

[v. 694. *ΗΚΩ· ΤΑΧΥΝΑ Δ'.* Lege ἥκω· 'τάχυνα δ'. Ita Sophocles Aiace, v. 24.

Κἀγὼ 'θελοντής. ——]

v. 696. *ΣΕΒΟΜΑΙ.* Hesych. *Σέβεσθαι· αἰδεῖσθαι, ἐντρέπεσθαι, προσκυνεῖν, αἰσχύνεσθαι.*

[v. 700. *ΜΑΚΙΣΤΗΡΑ.* Hesych. *Μακίστηρ.... τάσσεται δὲ ἐπὶ τοῦ μεγάλου.* Aliud *μακίστηρ*, Suppl. v. 475.]

v. 703. *ΔΕΙΟΜΑΙ Δ' ΑΝΤΙΑ ΦΑΣΘΑΙ.* *Τὰ ἀντία* Scholiastes *ἐναντία* interpretari videtur; cui non assentior. *Δίδια δὲ,* inquit, *καὶ ἀληθεῦσαι· λυπηθήσῃ γάρ.*

[v. 707. *ΚΛΑΥΣΜΑΤΩΝ ΛΗΞΑΣΑ.* Bion. Idyll. I. 97.

Λῆγε γόων Κυθέρεια. ——.

Horat. Od. II. 3. [k])

—— desine mollium
Tandem querelarum]

[v. 708. *ΑΝΘΡΩΠΕΙΑ ΠΗΜΑΤ' ΕΝΤΕΥΧΕΙ ΒΡΟΤΟΙΣ.* Terent. Heaut. I. 1. [l])

Homo sum, humani nihil a me alienum puto.]

v. 711. *Ω ΒΡΟΤΩΝ ΠΑΝΤΩΝ.* Synes. de Regno, *Κἀγώ σοι σύμφημι μέγεθος ἀρχῆς ἐνὶ μηδενὶ τοσόνδε παρεῖναι, καὶ πλούτου θημῶνας, ὑπὲρ τὸν πάλαι Δαρεῖον.*

[v. 712. *ΩΣ ΕΩΣ ΕΛΕΥΣΑΣ.* Lege ὃς ἕως ἔλευσσες.]

[v. 714. *ΝΥΝ ΔΕ ΣΕ ΖΗΛΩ.* Convenit Virgilianum illud, ex observatione Guallii, Aen. XI. 158.

—— tuque, o sanctissima coniux,
Felix morte tua, neque in hunc servata dolorem.]

[v. 720. *ΘΟΥΡΙΟΣ ΞΕΡΞΗΣ.* Eadem ratione qua Lucanus, II. 672. *tumidum Xerxem* dicit. Etymolog. [m]) *Θοῦρος, ὁ ὁρμητικὸς, ὁ πολεμιστής· καὶ θοῦρον, τὸν πηδητικὸν καὶ ταχύν· οἱονεὶ ὁ θοῶς ὀρούων, ἢ ὁ κούφως ὀρούων· παρὰ τὸ θέρω, τὸ θερμαίνω, θόρος καὶ θοῦρος· ἀπὸ μεταφορᾶς τῆς τοῦ πυρὸς ὁρμῆς.*]

---

i) Anthol. Gr. T. I, p. 121. *k*) II, 9, 17.
l) I, 1, 25. *m*) Et. M. 453, 37.

[v. 721. *ΠΕΖΟΣ.* Etymolog. n) in voce *Πέδη*.... *Καὶ πεζοὺς φασι τοὺς διὰ τῶν ἰδίων ποδῶν τὴν ὁδὸν ποιουμένους, οἱονεὶ πεδούς· καὶ κατὰ τροπὴν, ἀπὸ τοῦ πέδον· πεζὸς γὰρ ὁ διὰ τοῦ πέδου πορευόμενος.*]

[v. 724. *ΜΗΧΑΝΑΙΣ ΕΖΕΥΞΕΝ ΕΛΛΗΣ ΠΟΡΘΜΟΝ.* Herodot. VII. 36. *Τὰς δὲ ἄλλοι ἀρχιτέκτονες ἐζεύγνυσαν. ἐζεύγνυσαν δὲ ὧδε, κ. τ. λ.* Diodor. Sic. XI. o) p. 243. *Ἐξαπέστειλε τοὺς ἱκανοὺς ζεῦξαι μὲν τὸν Ἑλλήσποντον.* Strabo, XIII. p. 591. *Ἐνταῦθα δέ ἐστι τὸ ἑπταστάδιον ὅπερ ἔζευξε Ξέρξης.* Aeschines p) in Ctesiphonte, p. 415. *Οὐχ ὁ μὲν τῶν Περσῶν βασιλεὺς ὁ τὸν Ἄθω διορύξας, ὁ τὸν Ἑλλήσποντον ζεύξας, κ. τ. λ.* Max. Tyrius q), serm. IV. *Ἀνίσταται ἡ Ἀσία, μαστιγοῦται ἡ θάλαττα, Ἑλλήσποντος ζεύγνυται.* Suidas in voce *Ξέρξης*, nescio ex quo auctore: *Ἔζευξε καὶ τὸν Ἑλλήσποντον τὸν μεταξὺ Σηστοῦ καὶ Ἀβύδου.* Latini, *iunxit.* Cic. de Fin. II. 34. *Si Xerxes cum tantis classibus tantisque equestribus et pedestribus copiis, Hellesponto iuncto*, etc.]

[v. 725. *ΒΟΣΠΟΡΟΝ ΚΛΕΙΣΑΙ.* Varro r) de Lingua Latina, VI. p. 76. *Hellespontum et claustra, quod Xerxes quondam eum locum clausit.*]

[v. 746. *ΝΕΩι ΘΡΑΣΕΙ.* Postea, v. 784.

Ξέρξης δ' ἐμὸς παῖς ὢν νέος, νέα φρονεῖ.]

[v. 747. *ΔΟΥΛΟΝ ΩΣ ΔΕΣΜΩΜΑΣΙΝ ΗΛΠΙΣΕ ΣΧΗΣΕΙΝ.* Ioh. Tzetzes, Chiliad. I. 32. *)

Δύο τε ζεύγη σιδηρῶν ποδοπεδῶν ἐμβάλλει
Πρὸς πέλαγος θαλάττιον δῆθε δεσμῶν ὡς δούλην.]

[v. 749. *ΚΑΙ ΠΟΡΟΝ ΜΕΤΕΡΡΥΘΜΙΖΕ.* Dum haec scripserit Aeschylus quasi a Dario proferenda, filii vesana facta culpante, sane Darii ipsius factum huic simile in mente non habuit, cuius ad exemplum Xerxem haec egisse tradunt. Ioh. Tzetzes s), Chiliad. I. 32.

Καὶ δὴ κατὰ μὲν μίμησιν τὴν τοῦ πατρὸς Δαρείου.
Ὡς πρὶν ἐκεῖνος ἐκπερᾷ κατὰ Σκυθῶν ἐκτρέχων
Τὸν δαμαλίτην βόσπορον πεζῇ πρὸς τὴν Εὐρώπην.
Ὃν Μανδροκλεῖς ὁ Σάμιος ἔζευξε γεφυρώσας
Πέμπει καὶ οὗτος γεφυροῦν τὸ πέλαγος Ἀβύδου.]

[v. 752. *ΚΑΙ ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ ΚΡΑΤΕΙΝ.* *Καί* etiam. Sicut Virgilianum illud, Aen. II. 49.

—— timeo Danaos et dona ferentes.

---

n) Et. M. 668, 18. 31.
o) Diod. XI, 2.
p) Aeschin. p. 522. Rsk. (§. 132. Brem.)
*) v. 891.
q) Max. Tyr. p. 44. Leid. (p. 243. Lond.)
r) Varr. p. 85. Bip. (p. 307. Sp.)
s) Tzetz. Chil. I, v. 884.

Valer. Maximus, III. 2. t) *Gravem mari ac terrae Xerxem, nec fluminibus [hominibus] tantum terribilem sed Neptuno quoque compedes et coelo tenebras minitantem.* Seneca, lib. in sapientem non cadere iniuriam, c. 4. *Quid tu putas, cum stolidus ille rex multitudine telorum diem obscurasset, ullam sagittam in solem incidisse, aut demissis in profundum catenis Neptunum potuisse contingi?*]

Ibid. *ΝΟΣΟΣ ΦΡΕΝΩΝ.* Φρενῖτις. Themistius u), Orat. V: *Οὕτως ἀπόπληκτον ὥστε μαστιγοῦν τὴν θάλατταν, καὶ πέδας ἐμβάλλειν τῷ Ἑλλησπόντῳ.* Quod vero Xerxi impingunt Themistius et caeteri, id ab ipsis Graecis confictum.

v. 758. *ΑΙΧΜΑΖΕΙΝ.* Legerim ἀκμάζειν.

v. 759. *ΕΞ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΚΩΝ.* Ex his praecipui, Mardonius, qui secundum Herodot. VII. 6. *νεωτέρων ἔργων ἐπιθυμητής* vel, ut Diod. x) XI. p. 242. *μετέωρος* [ὢν] *τῷ φρονήματι, καὶ τῇ ἡλικίᾳ* [τὴν ἡλικίαν] *ἀκμάζων*, et Onomacritus, quem dicit Herodotus, l. c. *χρησμολόγον τε καὶ διαθέτην χρησμῶν τοῦ Μουσαίου.* [Eadem ratione Sophocles apud Stobaeum y), Tit. XLVIII. p. 183.

Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ.]

v. 761. *ΤΟΙΓΑΡ ΣΦΙΝ ΕΡΓΟΝ.* Inter hunc versum et praecedentem quaedam intercidisse, et versum 763. loco suo motum esse arbitratur Iosephus Scaliger ὁ θαυμαστός, de Emendat. Tempor. VI. p. 590. „Aeschylus," inquit, „in Persis omnes recenset ordine sub persona Darii Hystaspis, sed a Kyaxare Medo ad Xerxem filium eius:

* * * * *

Τοιγάρ σφιν ἔργον ἐστὶν ἐξειργασμένον
Μέγιστον, ἀείμνηστον, οἷον οὐδέπω
Ἐξ οὗ τε τιμὴν Ζεὺς ἄναξ τήνδ' ὤπασεν.
Ἕν' ἄνδρα πάσης Ἀσιάδος μηλοτρόφου
Ταγεῖν, ἔχοντα σκῆπτρον εὐθυντήριον.
Μῆδος γὰρ ἦν ὁ πρῶτος ἡγεμὼν στρατοῦ·
Τὸ δ' ἄστυ Σούσων ἐξεκείνωσεν πεσόν.
Ἄλλος δ' ἐκείνου παῖς τόδ' ἔργον ἤνυσε·
Φρένες γὰρ αὐτοῦ θυμὸν οἰακοστρόφουν.
Τρίτος δ' ἀπ' αὐτοῦ Κῦρος e. q. s.

Hic repetit initium monarchiae Persicae a Kyaxare et eius filio Astyage, cui successerit victor Cyrus, Cyro Cambyses, Cambysae Mardus, id est, Smerdis Magus, dedecus throno Cyri, ut ipse dicit: illi per aliquot dies successerunt alternis septem proceres, Maraphis, Artaphernes et alii, donec ipse

---

t) Val. Max. III, 2. ext. 3. u) Themist. p. 134. Petav.
x) Diod. XI, 1.
y) Stob. Serm. XLVIII, 5. (v. Soph. fragm. Aiac. Locr. II. Br.)

Darius electus est. Haec clare Aeschylus. Sed asteriscos initio posuimus, quod deesse quaedam omnino constet nobis. Praeterea versiculum septimum, *Τὸ δ' ἄστυ Σούσων*, a tertio loco huc traduximus; erat enim alieno loco positus. Susa a Kyaxare vastata, a filio Astyage in integrum restituta non obscure dicit. Haec nescio an alibi legas." Hactenus vir incomparabilis; cuius tamen sententiam amplecti nullo modo possum: neque enim mihi par est credere, quod vel desideretur aliquid, vel quod versus iste loco suo motus fuerit, et de Astyage, Cyaxaris filio, intelligendus: quippe cum haec Susis acta putentur, de re praesenti sermo haberi videtur. Queritur *Atossa quod improborum quorundam suasu expeditionem in Graeciam Xerxes susceperit. Egregium sane opus*, inquit *Darius*, *et memorabile patrarunt: urbem enim hanc, Susa, viris exhaustam reddit Xerxes magis, quam unquam fuit, ex quo primum monarchiam obtinuerint Persae.* Sic enim distinguendum censeo:

Τοιγάρ σφιν ἔργον ἐστὶν ἐξειργασμένον
Μέγιστον, ἀείμνηστον, οἷον οὐδέπω
Τόδ' ἄστυ Σούσων ἐξεκείνωσεν πεσόν,
Ἐξ οὗτε τιμὴν Ζεὺς ἄναξ τήνδ' ὤπασεν,
Ἕν' ἄνδρα πάσης Ἀσιάδος μηλοτρόφου
Ταγεῖν, ἔχοντα σκῆπτρον εὐθυντήριον.

Proinde, regibus omnibus Persicis a Dario ad Xerxem usque enumeratis, concludit:

Ἅπαντες ἡμεῖς, οἳ κράτη τάδ' ἔσχομεν,
Οὐκ ἂν φανεῖμεν πήματ' ἔρξαντες τόσα.

[Atque eodem fere modo interpunxisse Scholiastem arbitramur, qui locum hunc sic interpretatur: *ἔργον δὲ οἷον οὐδέπω γέγονεν ἐξ οὗτε καὶ ἀφ' οὗ καιροῦ ὁ Ζεὺς ὤπασε, κ. τ. λ.*]

[v. 762. *ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΝ.* Suidas, *Ἀείμνηστος.* Ubi Portus, „*Semper memoratus* vel *memorandus. Semper celebratus* vel *celebrandus.* Sophocles in Aiace Flagellifero, v. 1177. *τάφον ἀείμνηστον* vocat sepulcrum, cuius perpetua futura sit memoria et gloria."]

v. 763. *ΤΟ Δ' ΑΣΤΥ ΣΟΥΣΩΝ ΕΞΕΚΕΙΝΩΣΕΝ ΠΕΣΟΝ.* Ita chorus, v. 117. hanc ipsam cladem deprecans:

—— μὴ πόλις πύθη-
ται κένανδρον μέγ'
Ἄστυ Σουσίδος.

Et v. 548.

Νῦν γὰρ δὴ πρόπασα μὲν στένει
Γαῖ' Ἀσιὰς ἐκκενουμένα.

[Et v. 732.

—— ὡς Σούσων μὲν ἄστυ πᾶν κενανδρίαν στένει.]

[Ibid. ΠΕΣΟΝ. Cicero pro Arusp. c. 20. *Ut tanta civitas si cadet, quod Dii omen obruant, a viro tamen confecta videatur.*]

v. 767. ΜΗΔΟΣ ΓΑΡ ΗΝ Ο ΠΡΩΤΟΣ ΗΓΕΜΩΝ ΣΤΡΑΤΟΥ. Locus egregius, et notatu dignissimus; quippe cum ex eo initia monarchiae Persicae, longe aliter quam referunt historici, erui posse videantur. Namque illi Cyrum primum Persarum regem uno ore praedicant; at Aeschylus duos in regno Cyrum antecessisse diserte tradit: ad haec, Darius rex tertius illis numeratur, Aeschylo octavus. Nec tamen Aeschyli in hac re minoris facienda est auctoritas, quin potius caeteris omnibus praeponenda. Nam et aetate reliquis superior, et rerum Persicarum callentissimus procul dubio fuit, utpote qui ad Marathonem contra Darium, ad Salaminem et Plataeas contra Xerxem militaverat. Porro Aeschylus primum Persarum regem Medum esse dicit, eundem sane de quo Suidas: *Μῆδος, ὁ τῶν Περσῶν βασιλεύς.* Huic sententiae astipulari videtur Cambyses apud Herodotum III. 65. qui iamiam moriturus Achaemenidas orat, ne imperium ad Medos iterum transire patiantur: *μὴ περιϊδεῖν τὴν ἡγεμονίην αὖτις ἐς Μήδους περιελθοῦσαν.* Fundamen igitur regni Persici stravit Medus: sed quisnam fuerit hic Medus haud ita in promptu est dicere. Darium quendam, Xerxis patre antiquiorem, a quo stater Persicus *δαρεικός* denominatur, memorant Scholiastes Aristophanis, in Concion. v. 598. et Suidas in voce *Δαρεικούς. Οἱ δαρεικοὶ οὐκ ἀπὸ Δαρείου τοῦ Ξέρξου πατρὸς, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου τινὸς παλαιοτέρου βασιλέως ὠνομάσθησαν.* Hic est quartus ille Darius, cuius mentionem facit Scholiastes noster in Argumento, *Τινὲς δὲ*, inquit, *καὶ τέταρτον Δαρεῖον λέγουσιν εἶναι.* Nam cum inter Cyrum et Hystaspis filium nemo huius nominis reperiatur, eum ante Cyrum vixisse omnino fatendum erit. Medum itaque incertum, incertum et Darium nacti sumus; quod si utrumque in unum compingamus, Darius ille Medus occurret, de quo tantum desudarunt viri doctissimi. Iam vero Darium Medum eundem esse cum Astyage, Cyri avo, asserit Cedrenus, p. 142. *Μῆδος Δαρεῖος καὶ Ἀστυάγης — ἐλέγετο — Πάππος δὲ ἦν Κύρου.* Et Chronicon Alexandrinum Darium dici Astyagem monet. Accedit, quod memorabilem illam solis defectionem, a Thalete praedictam, quae secundum Ciceronem, de Divinat. I. 49. et Plinium [z]), Nat. Hist. I. Astyage regnante facta est, Suidas sub Dario contigisse tradat, in voce *Θαλῆς.* Hoc acceptum referimus viro illustrissimo, et tam de republica literaria quam de nostra optime merito, Domino Ioanni Marshamo, cuius verba e *Diatriba Chronologica*, libello vere aureo, exscripta tradere non gravabor, quippe cum ad totum hunc Aeschyli locum illustrandum maxime conferant.

---

z) Plin. Nat. Hist. II, 12.

Sidon. Apollinaris, Carm. XV. 5.

Aeternumque virens oliva. ——

Suidas, Ἀειθαλής, ἀεὶ θάλλων.]

v. 619. ΞΑΝΘΗΣ ΕΛΑΙΑΣ. [Anthol.[n]) VI. 14. Χρυσοχίτωνα ἐλαίαν. Pind.[o]) Olym. XI. 13. Κόσμον ἐπὶ στεφάνῳ χρυσέας ἐλαίας. Virgil. Aeneid. V. 309.

—— flavaque caput nectuntur oliva.]

[v. 620. ΑΝΘΗ ΠΛΕΚΤΑ. *Corolla plectilis.* Schol. στέμματα. Coronae mortuis dabantur in peragendis inferiis ut vitae certamine defunctis. Suidas in voce Μελιτοῦττα· καὶ στέφανος ὡς τὸν βίον διηγωνισμένοις.]

Ibid. ΓΑΙΑΣ ΤΕΚΝΑ. Chaeremonen saepius eadem tralatione usum esse monet Athenaeus[p]), Deipn. XIII. 9. ubi haec adducit exempla: ex Io, Ἀνθηροῦ τέκνα ἔαρος πέριξ στρώσαντες; ex Centauro,

Ἔνθεν μὲν αὐτῶν εἰς ἀπείρονα στρατὸν
Ἀνθέων ἀλόχων ἐστράτευσαν ἡδοναῖς
Θηρώμενοι τὰ τέκνα λειμώνων.

Ita enim redigendos esse hos versus censemus: ubi tamen pro ἀλόχων legerim ἀλόγχων, nec enim ἀλόχων metro convenit, *exercitum florum haud armatorum*; eleganter dictum. [Vide sis Petr. Victor. Var. Lect. XXXII. 21.]

v. 623. ΔΑΡΕΙΟΝ ΑΝΑΚΑΛΕΙΣΘΕ. [Suidas, Γοητεία, μαγεία, καὶ φαρμακεία διαφέρει. Ἅπερ ἐφεῦρον Μῆδοι καὶ Πέρσαι. Μαγεία μὲν οὖν ἐστιν ἐπίκλησις δαιμόνων ἀγαθοποιῶν δῆθεν πρὸς ἀγαθοῦ τινος σύστασιν· ὥσπερ τὰ τοῦ Ἀπολλωνίου τοῦ Τυανέως θεσπίσματα. Γοητεία δὲ ἐπὶ τῷ ἀνάγειν νεκροὺς δι' ἐπικλήσεως, ὅθεν εἴρηται ἀπὸ τῶν γόων καὶ τῶν θρήνων τῶν περὶ τοὺς τάφους γινομένων. Φαρμακεία δὲ ὅταν διά τινος σκευασίας θανατηφόρου πρὸς φίλτρον δοθῇ τινι διὰ στόματος. Μαγεία δὲ καὶ ἀστρολογία ἀπὸ Μαγουσαίων ἤρξατο. Οἱ γάρ τοι Πέρσαι Μαγοὺς ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ὀνομάζονται, καὶ Μαγουσαῖοι οἱ αὐτοί.] Quod magiam antiquitus tum Chaldaei tum Aegyptii excoluerint, validissimis testimoniis probari possit, sed id non est huius loci: nec nisi longo post tempore Persis innotuit; qui eam, ni fallor, statim atque has gentes devicerant, ab ipsis didicere. De Chaldaeis suadere videtur Plutarchus, qui lib. de Isid. et Osiride, p. 369. [D.] tradit Zoroastrem apud Chaldaeos magos instituisse; quorum imitatione etiam Persae suos habuerint. De Aegyptiis Ausonius[q]), Epist. XIX.

Quique magos docuit mysteria vana Nechepsis.

---

n) Anal. Br. II, p. 217.

o) Pind. Ol. X, 13. Bkh.

p) Athen. XIII, p. 608. E.

q) Aus. p. 813. Manh.

Nec me magis movet quod ait Plinius, XXX. 1. *Sine dubio illic orta in Perside, a Zoroastre, ut inter auctores convenit;* quam quae de prodigiosa Zoroastris istius antiquitate somniant auctores illi: quippe cum Laertio r) *Persa* dicitur, Clementi s) *Medus*, Suidae *Perso-Medus*, vereor ut aevi sit multo inferioris quam vulgo creditur. Persarum ante Ezechielem meminit nemo: eorum gesta ante Cyrum exteris nedum nota. Porro fatetur Plinius quod Zoroastrem illum *diligentiores paulo ante Ostanem ponunt.* His astipulantur Persae recentiores, qui (testante Agathia t), lib. II.) sub Hystaspe collocarunt. Etenim Ostanes *Xerxem, regem Persarum, bello quod is Graeciae intulit comitatus est: ac velut semina artis portentosae sparsit obiter, infecto quacunque commeaverat mundo.* Hoc cum retulisset Plinius, subdit: *Quod certum est, hic maxime Ostanes ad rabiem, non aviditatem modo scientiae eius Graecorum populos agit.* Apposite itaque *νεκυομαντείαν* hanc confinxit Aeschylus, ut qui populo tunc temporis nihil magis gratum esse probe noverat.

Ibid. *ΓΑΠΟΤΟΥΣ.* Statius modo laudatus, Theb. IV. 454.

— quantum bibit arida tellus.

v. 631. *ΕΡΜΗ.* Qui v. 628. *πομπός*, v. 630. *χθόνιος*. Aiax apud Sophoclem, se ipsum perempturus, in tragoedia cognomine, v. 838.

— *καλῶ δ' ἅμα*
Πομπαῖον Ἑρμῆν χθόνιον εὖ με κοιμίσαι.

Ἑρμῆς πομπαῖος dictus est *Mercurius, qui*, ut loquitur Petronius u), *animas ducere et reducere solet.* Virgil. Aen. IV. 242.

Tum virgam capit; hac animas ille evocat Orco
Pallentes, alias sub tristia Tartara mittit.

Ibid. *ΒΑΣΙΛΕΥ Τ' ΕΝΕΡΩΝ.* Homer. Iliad. Ο'. 188.

Ζεὺς καὶ ἐγὼ, τρίτατος δ' ἀΐδης ἐνέροισιν ἀνάσσων.

Ab *ἔρα*, verbo antiquo, pro *γῆ*, *ἔνεροι.* Ab *ἔνεροι*, Latinum nomen *inferi*, quasi *ineri*, interposito pro more digammate Aeolico. Hinc etiam *ἐνέροθεν*, et per syncopen *ἔνερθεν*, *ἀπὸ τῶν νεκύων*, ab inferis, quo sensu Latinum *infra.* Tibullus, Eleg. I. 10. x)

Non seges est infra. —

Homerus in versibus illis *μεγαλοφωνοτάτοις*, Iliad. Υ'. 57.

— *αὐτὰρ ἔνερθε Ποσειδάων ἐτίναξε*
Γαῖαν ἀπειρεσίην, ὀρέων τ' αἰπεινὰ κάρηνα.

r) Diog. L. I, §. 2.
s) Clem. Strom. I, p. 144, 28.
t) Agath. II, 24. p. 117. Nieb.
u) Petron. Sat. c. p. 40. p. 856. Burm.
x) v. 85.

Πάντες δ' ἐσσείοντο πόδες πολυπιδάκου[ος] Ἴδης,
Καὶ κορυφαὶ, Τρώων τε πόλις, καὶ νῆες Ἀχαιῶν.
Ἔδδεισεν δ' ὑπένερθεν ἄναξ ἐνέρων Ἀϊδωνεὺς,
Δείσας δ' ἐκ θρόνου ἆλτο, καὶ ἴαχε, μή οἱ ὕπερθε
Γαῖαν ἀναῤῥήξειε Ποσειδάων ἐνοσίχθων.

Ubi ἔνερθε, ὑπένερθε, ἔνεροι, omnia de inferis dicuntur: etiam illud ὕπερθε ab eadem origine videtur descendere.

[v. 632. *ΠΕΜΨΑΤ' ΕΝΕΡΘΕΝ ΨΥΧΑΝ. Ex inferis animam mittitote.* Lactantius de Divino Praemio, VII. 13. *Falsa est ergo Democriti et Epicuri et Dicaearchi de animae dissolutione sententia; qui profecto non auderent de interitu animarum Mago aliquo praesenti disserere, qui sciret certis carminibus ciere ab inferis animas, et adesse et praebere se humanis oculis videndas, et loqui et futura praedicere.* Tertullianus de Anima, c. 57. *Publica iam literatura est, quae animas, etiam iusta aetate sopitas, etiam proba morte disiunctas et prompta humatione dispunctas evocaturam se ab inferorum incolatu pollicetur.*]

v. 633. *ΑΚΟΣ.* Fortasse ἄγος. Sed nihil muto.

[v. 634. *ΠΕΡΑΣ ΕΙΠΟΙ.* Consilium indicabit terminandi haec mala.]

v. 635. *Η Ρ' ΑΙΕΙ ΜΟΥ.* Praeter alia ritualia adhibitum semper fuit in hoc opere carmen deprecatorium; cuius generis hic est hymnus, nempe ψυχαγωγός, manium elicius. Sic Tiresias apud Senecam, caeteris ritibus peractis, Oedip. v. 559.

> Vocat inde manes, teque qui manes regis,
> Et obsidentem claustra lethalis lacus;
> Carmenque magicum volvit, et rapido minax
> Decantat ore, quicquid aut placat leves
> Aut cogit umbras. ——

Exempla ubique sunt in promptu. Quod ad carminis rationem spectat, epodica sunt: strophen, antistrophen tertiam, et ἐπῳδόν pro monostrophicis habuit Canterus.

[Ibid. *ΜΑΚΑΡΙΤΑΣ.* Mortui μακαρῖται dicti διὰ τὸν εὐφημισμόν. Theocritus, Idyll. II. 70.

Καί μ' ἁ Θευχαρίλα Θρᾷσσα τροφὸς ἁ μακαρῖτις,
Ἀγχίθυρος ναίοισα κατεύξατο καὶ λιτάνευσε.

Male notat Scholiastes noster μακαρίτας dici τοὺς τεθνεῶτας, μακαρίους δὲ τοὺς ζῶντας, neque enim hoc perpetuum; Iulianus y), Epist. ad Hermog. Ἐκείνῳ μὲν δὴ ἐπειδὴ μακαρίτης ἐγένετο, κούφη [ἡ] γῆ, καθάπερ λόγος. Vide sis quae habet vir doctissimus Desiderius Heraldus Animadv. II. 4. Hesych. Μακαρίτης· ὁ τεθνεὼς, ὁ μακάριος, ὁ νεκρός.]

v. 637. *ΒΑΡΒΑΡΑ.* Cuius generis est τὸ βαλὴν, v. 659. Vocabula barbara summam vim et efficaciam in his ritibus ha-

---

y) Iul. Ep. 23. p. 141. Petav.

haisse credebantur: idcirco cautum est oraculo Chaldaico, ne in aliam linguam transferantur:

'Ονόματα βάρβαρα μήποτ' ἀλλάξῃς.

Τουτέστιν, interprete Psello, εἰσὶν ὀνόματα παρ' ἑκάστοις ἔθνεσι θεοπαράδοτα, δύναμιν ἐν ταῖς τελεταῖς ἄῤῥητον ἔχοντα. Μὴ οὖν μήτ' ἀλλάξῃς αὐτὰ εἰς τὴν 'Ελληνικὴν διάλεκτον· οἷον τὸ Σεραφεὶμ, καὶ τὸ Χερουβεὶμ, καὶ τὸ Γαβριήλ. Οὕτω μὲν λεγόμενα κατὰ τὴν 'Εβραϊκὴν διάλεκτον ἐνέργειαν ἐν ταῖς τελεταῖς ἔχει ἄῤῥητον· ἀμειφθέντα δὲ ἐν τοῖς 'Ελληνικοῖς ὀνόμασιν, ἀσθενῆ.

v. 638. *ΙΕΝΤΟΣ ΤΑ ΠΑΝΑΙΟΛ'*. Distingue, ut respondeat antistrophe:

'Ιέντος τὰ παναίολ' αἰ-
ανῆ δύσθροα βάγματα.

[Τὰ παναίολα vel de variis casibus Xerxis vel potius variarum linguarum vocibus accipi potest; nam et barbaras modo dixerat. Vide quae ad versum praecedentem.]

[v. 639. *ΑΙΑΝΗΣ*. Suid. *Αἰανῆς· θρηνητικῆς, παρὰ τὸ αἰάζω τὸ θρηνῶ.*]

[v. 649. *ΟΧΘΟΣ*. Sc. *τύμβου*. Choeph. v. 4.

Τύμβου δ' ἐπ' ὄχθῳ. ——

Euripides Hecuba, v. 221. *χῶμα τάφου* dixit. Hesych. *Ὄχθος· κρημνὸς, πέτρα, τὸ ὑψηλὸν τοῦ ποταμοῦ ἢ τῆς γῆς.*]

[v. 651. *ΑΙΔΩΝΕΥΣ*. Hesych. *Ἀϊδωνεύς· ὁ θεὸς καὶ ὁ τόπος.*]

[v. 656. *ΘΕΟΜΗΣΤΩΡ Δ' ΕΚΙΚΛΗΣΚΕΤΟ ΠΕΡΣΑΙΣ*. Hesych. *Δαρεῖος· ὑπὸ Περσῶν ὁ φρόνιμος.*]

v. 657. *ΠΕΡΣΑΙΣ*. Videtur τὸ *Πέρσαις* ex scholio irrepsisse in textum: sine eo optime constabit carminis ratio.

v. 658. *ΕΠΟΔΩΚΕΙ*. Tanaquil. Faber Epist. LXVII. legit *ἐποδόχει*.

v. 659. *ΒΑΛΗΝ*. [בעל Vide Selden. de Diis Syris, p. 156.] Scholiastes, Euphorionem laudans, Thuriis hoc vocabulum tribuit; *βαλὴν*, inquit, *ὁ βασιλεὺς λέγεται. Εὐφορίων δέ φησι Θουρίων εἶναι τὴν διάλεκτον, ὅθεν καὶ βαλιναῖον ὄρος, ὅ ἐστι βασιλικόν.* Caeterum Sextus Empiricus, I. 17. *Οὔτε γὰρ ἐκ τέχνης τινὸς μεμαθήκασιν, ὅτι οἱ παρὰ τῷ Σοφοκλεῖ ποιμένες, ἰὼ βαλὴν λέγοντες, ἰὼ βασιλεῦ λέγουσι Φρυγιστὶ, ἀλλὰ παρ' ἄλλων ἀκούσαντες.* Ita etiam Hesychius; *Βαλλὴν*, (lege *βαλὴν*, quod et postulat literarum ordo) *βασιλεὺς, Φρυγιστί.* Quod vero dicit Scholiastes *βαλιναῖον ὄρος montem regium* significare, ex Plutarcho videtur hausisse; qui in lib. de fluminibus, in Sagari, p. 1115. yy) *Παράκειται δὲ αὐτῷ*, inquit, *ὄρος βαλληναῖον καλούμενον, ὅπερ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον βασιλικόν.* Legerim vel ex Scholiaste nostro *βαλιναῖον*, vel potius *βαληναῖον*, Eu-

---

yy) Plut. de fluv. XII, 8. (vol. XIII. p. 452. Hutt.)

stathii[z]) fretus testimonio, qui ad Il. *Γ'*. 53. eundem Plutarchi locum laudat, et hunc versum simul interpretatur: *Αἰσχύλος*, inquit, *φησὶ βαλῆνα τὸν βασιλέα, ἐν τῷ, Βαλὴν ἀρχαῖος βαλήν· γλώσσης δὲ τοῦτο, ἐξ οὗ καὶ ὄρος βαληναῖον, ὅ ἐστι βασιλικόν· παρὰ Πλουτάρχῳ ἐν τῷ περὶ ποταμῶν.* Hunc locum Eustathii a cl. Salmasio sibi nominatum invenire non potuit Maussacus, quamvis admodum diligenter integros Eustathii commentarios in Il. *B'*. pervolutaverit, ut hoc testimonio auctoritatem libro de fluminibus a se edito conciliaret: neque mirum, cum non ad Homeri Boeotiam, ut indicaverat Salmasius, sed ad tertiam Iliada haec pertineant. Ne tamen libro de fluminibus sua desit auctoritas, monemus haec verba non semel apud Eustathium extare, sed cum eo, quem citavimus libro, tum etiam in commentariis ad Odyss.[a]) *T'*. 28. A *βαλήν* per contractionem, quasi a *βλήν*, fit *βλῆνος*. Hinc intelligendum illud Aristippi apud Diogenem Laertium[b]), qui, cum exprobrassent ei aliqui, quod a Dionysio consputatus patienter tulisset, *Οἱ μὲν ἁλιεῖς*, inquit, *ὑπομένουσι ῥαίνεσθαι τῇ θαλάττῃ, ἵνα κωβιὸν θηράσωσιν· ἐγὼ δὲ μὴ ἀνάσχωμαι κράμματι ῥανθῆναι ἵνα βλέννον λάβω;* *βλῆνος* enim est *rex*: *βλέννος*, *βλένος*, seu *βλίνος*, piscis gobio similis. Lexic. Anon. MS. *Βλῆνος, ὁ τύραννος· βλίνος, ὁ ἰχθύς.* Idem alibi: *Βαιὼν, ἰχθὺς ὁ καὶ κλίνος* (legendum esse *βλίνος* tum ex superioribus constat, tum ex Athenaeo[c]) VII. 10.) *παραπλήσιος κωβιῷ.* Eo allusit festivissimus philosophus. [Etymolog.[d]) *Βαίων ὃς καὶ βλέννος λέγεταί ἐστιν ἰχθὺς παραπλήσιος κωβιῷ.* Suidas, *βλίνος, εἶδος ἰχθύος.*]

[v. 661. *ΕΠ' ΑΚΡΟΝ ΚΟΡΥΜΒΟΝ ΟΧΘΟΥ.* Ad sepulcra mortuorum fiebant haec sacrificia magica. Cedrenus[e]), *Γοητεία καλεῖται ἀπὸ τῶν γόων καὶ θρήνων τῶν περὶ τοὺς τάφους τοῖς τὰ ποιοῦντα* [*τοιαῦτα*] *ἐπιτηδεύουσι γινομένων.* Nam et circa tumulos animas defunctorum plerumque aberrare vulgo credebatur. Vide Lactantium, II. 2. Quamobrem Ericthonis veneficae domicilium in sepulcralibus monumentis finxit Lucanus, VI. 511.

—— desertaque busta
Incolit et tumulos expulsis occupat umbris.]

v. 662. *ΚΡΟΚΟΒΑΠΤΟΝ ΠΟΔΟΣ ΕΥΜΑΡΙΝ.* Hesych. *Εὐμαρίδες, εἶδος ὑποδήματος.* [Est *εὐμαρίς* quoddam calceamenti genus, dictum, quod *τοῖς αὐτὸ ὑποδεδεμένοις παρέχει εὐμαρῶς βαδίζειν.* Etymol.[f]) *Εὐμαρὶς, εὐμαρίδος, εἶδος ὑποδή-*

z) Eust. p. 381, 17.
a) Eust. p. 1854, 28.
b) Diog. L. II, §. 67.
c) Athen. VII, p. 288. A. (*βλέννος*.)
d) Et. M. p. 192, 52.
e) Cedr. p. 41. Paris.
f) Et. M. p. 393, 16.

ματος, διὰ τὸ εὐμαρῶς, ὅ ἐστιν εὐχερῶς, βαδίζειν τοὺς ὑποδεδεμένους. Εὐριπίδης—βαρβάροις ἐν εὐμαρίσιν.] Persae calceamenti genus ipsis peculiare habuere: quod Straboni, XV. p. 734. *ὑπόδημα κοῖλον, διπλοῦν* describitur. Nobilioribus auro et gemmis ornatum: Clem. Alex. Paedag. II. 11. *Χαίρειν οὖν ἐατέον τὰς ἐπιχρύσους καὶ διαλίθους τῶν σανδαλίων ματαιοτεχνίας, καὶ κρηπῖδας Ἀττικὰς, καὶ τὰς Σικυωνίας, καὶ τοὺς κοθούρνους, Περσικάς τε καὶ Τυῤῥηνικάς.* Regibus, ut videtur, rubri coloris; quod tamen apud neminem alium memini me legisse.

v. 664. *ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΙΑΡΑΣ.* Tiaram Persis commune tegmentum capitis esse quis nescit? Verum hoc intererat inter tiaram regiam et reliquas, quod illa solum recta, et sursum elata, caeterae deorsum vergebant, in frontem deductae. Aristoph. in Avibus, v. 486.

Διὰ ταῦτ' ἄρ' ἔχων καὶ νῦν, ὥσπερ βασιλεὺς ὁ μέγας, διαβάσκει
Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὴν κυρβασίαν, τῶν ὀρνίθων μόνος, ὀρθήν.

Ubi Scholiastes, *Πᾶσι γὰρ*, inquit, *Πέρσαις ἐξῆν τὴν τιάραν φορεῖν, ἀλλ' οὐκ ὀρθὴν, ὡς Κλείταρχος ἐν τῇ δεκάτῃ· μόνοι δὲ οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς ὀρθαῖς ἐχρῶντο.* Ibidemque *κυρβασίαν* eandem esse cum tiara tradit et adiicit: *τοῖς μὲν ἄλλοις ἔθος καὶ ἐπτυγμένην, καὶ προβάλλουσαν εἰς τὸ μέτωπον ἔχειν· τοῖς δὲ βασιλεῦσιν, ὀρθήν.* Plura testimonia congessit vir doctissimus B. Brissonius, de regno Persico, I. 46.

[v. 666. *ΒΑΣΚΕ.* Hesych. *Βάσκε· πορεύου, λέγε, ἀνάστηθι.* Nota verbum magis in usu ex quo Latini *fascinum* effinxere. Vide Martinium in voce *Fascinum.*]

[Ibid. *ΑΚΑΚΕ.* Suidas, *Ἀκακία, ἡ ἀγαθοσύνη.*]

[v. 671. *ΑΧΛΥΣ.* Schol. *Θλίψις.* Vide quae ad Sept. Theb. v. 232. Hesych. *Ἀχλύς· ἡ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς λεπτὴ ὕλη* (nubecula) *ὁμίχλη, σκοτία, ἀμβλυωπία.* Idem, *Ἀχλύν· σκοτίαν καὶ ἀορασίαν.*]

[v. 672. *ΝΕΟΛΑΙΑ.* Hesych. *Νεολαία· νέον ἄθροισμα, ἢ νεότης· ἢ νέος λαός.*]

[v. 678. *ΔΙΔΥΜΑ ΑΜΑΡΤΙΑ.* Quare pateris ut tuum hoc regnum bis iam tandem cladem acceperit a Graecis? Semel modica plaga, cum tu ducebas exercitum, sed nunc gravissima et funestissima ducente Xerxe. Vel possumus cladem geminam interpretari de clade terra et mari accepta, v. 730.

Ναυτικὸς στρατὸς κακωθεὶς· πεζὸν ὤλεσε στρατόν·

vel geminam cladem pro ingentem.]

v. 683. *ΔΑ. Ω ΠΙΣΤΑ.* Aristophanes in Ranis, v. 1060, sub persona Bacchi, de Aeschyli Persis verba facientis:

Ἐχάρην γοῦν ἡνίκ' ἤκουσα περὶ Δαρείου τοῦ τεθνεῶτος.
Ὁ χορὸς δ' εὐθὺς τὼ χεῖρ' ὡδὶ ξυγκρούσας εἶπεν ἰαυοῖ.

Ubi Scholiastes: *Ἐν τοῖς φερομένοις Αἰσχύλου Πέρσαις οὔτε Δαρείου θάνατος ἀπαγγέλλεται, οὔτε ὁ χορὸς τὰς χεῖρας συγκρούσας*

λέγει ἰανοῖ, ὅ ἐστιν ἐπιφώνημα πρὸς τὸν Διόνυσον λεγόμενον χαρᾶς ἐπελθούσης. Ἀλλὰ τὰ μὲν πράγματα ὑπόκειται ἐν Σούσοις· καὶ περίφοβός ἐστιν ἡ μήτηρ Ξέρξου ἐξ ὀνείρου τινός· χορὸς δὲ Περσῶν γερόντων διαλεγόμενος πρὸς αὐτήν· εἶτα ἄγγελος ἀπαγγέλλων τὴν περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχίαν καὶ τὴν Ξέρξου φυγήν. Χαῖρις δέ φησι τὸ Δαρείου, ἀντὶ τοῦ Ξέρξου. Σύνηθες γὰρ τοῖς ποιηταῖς ἐπὶ τῶν υἱῶν τοῖς τῶν πατέρων ὀνόμασι χρῆσθαι· πρὸς ὅν ἐστιν εἰπεῖν, ὅτι ἐν τῷ δράματι λέγεται,

Ξέρξης μὲν αὐτὸς ζῇ τε καὶ βλέπει φάος.

Ἡρόδικος δέ φησι διττοῦ γεγονέναι τοῦ θανάτου, καὶ τὴν τραγῳδίαν ταύτην περιέχειν τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην. Δοκοῦσι δὲ οὗτοι οἱ Πέρσαι ὑπὸ τοῦ Αἰσχύλου δεδιδάχθαι ἐν Συρακούσαις, σπουδάζοντος Ἱέρωνος, ὥς φησιν Ἐρατοσθένης ἐν γ΄. περὶ κωμῳδιῶν. Ἄλλως. Δίδυμος, ὅτι οὐ περιέχουσι θάνατον Δαρείου οἱ Πέρσαι τὸ δρᾶμα· διό τινες διττὰς θέσεις (fortasse καθέσεις) τουτέστι διδασκαλίας τῶν Περσῶν φασι, καὶ τὴν μίαν μὴ φέρεσθαι. Τινὲς δὲ γράφουσι Δαρείου τοῦ Ξέρξου. Οἱ δὲ ὅτι τοῖς κυρίοις ἀντὶ πατρωνυμικῶν κέχρηνται· καὶ ὅτι ὁ Ξέρξης· οἱ δὲ, ὅτι εἴδωλον Δαρείου φθέγγεται, ἐκεῖ τεθνηκότος δηλονότι. Haec ille. Miror locum illum Aristophanis veteres criticos adeo exercuisse, quo nihil liquidius.

[v. 685. *ΚΕΚΟΠΤΑΙ ΚΑΙ ΧΑΡΑΣΣΕΤΑΙ ΠΕΔΟΝ.* Nempe hymno poëtico chori. Tibullus, 1. 2. g)

Haec cantu finditque solum manesque sepulcris
Elicit, et trepido devocat ossa solo.]

[v. 689. *ΟΡΘΙΑΖΟΝΤΕΣ ΓΟΟΙΣ.* Alii ῥοθιάζοντες: quam lectionem sequitur Scholiastes et reddit μεγάλως ἠχοῦντες καὶ θρηνοῦντες, ut supra, v. 396. κώπης ῥοθιάδος. Schol. τῆς ἠχητικῆς. Potior vero prior lectio, cui et eadem simplicius quadrat interpretatio: ita mox, v. 1055.

Ἐπορθίαζε νῦν γόοις.]

v. 690. *ΟΥΚ ΕΥΕΞΟΔΟΝ.* Quo modo Ἀΐδης δύσνοστος dicitur Epigrammate Graeco. Anacreon h), Od. LVIII.

Ἀΐδεω γάρ [ἐστι] δεινὸς
Μυχὸς, ἀργαλέη δ' ἐς αὐτὸν
Κάθοδος· καὶ γὰρ ἕτοιμον
Καταβάντι μὴ ἀναβῆναι.

Catullus, Carm. III. 12.

Illuc unde negant redire quemquam.

Et passim apud poetas. [Theocritus, XII. 19.

—— ἀνέξοδον εἰς Ἀχέροντα.

g) I, 2, 47. h) Anacr. LIV, 9.

Philetas [i]), (Analect. Graec. II. p. 524.)

— ἀτραπὸν εἰς Ἀΐδεω
Ἤνυσα, τὴν οὔπω τις ἐναντίον ἦλθεν ὁδίτης.

Virgil. Aen. VI. 126.

— facilis descensus Averni:
Noctes atque dies patet atri ianua Ditis;
Sed revocare gradum, superasque evadere ad auras,
Hoc opus, hic labor est. —]

[v. 694. *ΗΚΩ· ΤΑΧΥΝΑ Δ'.* Lege ἥκω· 'τάχυνα δ'. Ita Sophocles Aiace, v. 24.

Κἀγὼ 'θελοντής. —]

v. 696. *ΣΕΒΟΜΑΙ.* Hesych. Σέβεσθαι· αἰδεῖσθαι, ἐντρέπεσθαι, προσκυνεῖν, αἰσχύνεσθαι.

[v. 700. *ΜΑΚΙΣΤΗΡΑ.* Hesych. Μακίστηρ.... τάσσεται δὲ ἐπὶ τοῦ μεγάλου. Aliud μακίστηρ, Suppl. v. 475.]

v. 703. *ΔΕΙΟΜΑΙ Δ' ΑΝΤΙΑ ΦΑΣΘΑΙ.* Τὰ ἀντία Scholiastes ἐναντία interpretari videtur; cui non assentior. Δίδια δὲ, inquit, καὶ ἀληθεῦσαι· λυπηθήσῃ γάρ.

[v. 707. *ΚΛΑΥΣΜΑΤΩΝ ΛΗΞΑΣΑ.* Bion. Idyll. I. 97.

Λῆγε γόων Κυθέρεια. —

Horat. Od. II. 3. [k])

— desine mollium
Tandem querelarum]

[v. 708. *ΑΝΘΡΩΠΕΙΑ ΠΗΜΑΤ' ΕΝΤΕΥΧΕΙ ΒΡΟΤΟΙΣ.* Terent. Heaut. I. 1. [l])

Homo sum, humani nihil a me alienum puto.]

v. 711. *Ω ΒΡΟΤΩΝ ΠΑΝΤΩΝ.* Synes. de Regno, Κἀγώ σοι σύμφημι μέγεθος ἀρχῆς ἑνὶ μηδενὶ τοσόνδε παρεῖναι, καὶ πλούτου θημῶνας, ὑπὲρ τὸν πάλαι Δαρεῖον.

[v. 712. *ΩΣ ΕΩΣ ΕΛΕΥΣΑΣ.* Lege ὃς ἕως ἔλευσσες.]

[v. 714. *ΝΥΝ ΔΕ ΣΕ ΖΗΛΩ.* Convenit Virgilianum illud, ex observatione Guallii, Aen. XI. 158.

— tuque, o sanctissima coniux,
Felix morte tua, neque in hunc servata dolorem.]

[v. 720. *ΘΟΥΡΙΟΣ ΞΕΡΞΗΣ.* Eadem ratione qua Lucanus, II. 672. *tumidum Xerxem* dicit. Etymolog. [m]) Θοῦρος, ὁ ὁρμητικὸς, ὁ πολεμιστής· καὶ θοῦρον, τὸν πηδητικὸν καὶ ταχύν· οἱονεὶ ὁ θοῶς ὀρούων, ἢ ὁ κούφως ὀρούων· παρὰ τὸ θέρω, τὸ θερμαίνω, θόρος καὶ θοῦρος· ἀπὸ μεταφορᾶς τῆς τοῦ πυρὸς ὁρμῆς.]

---

i) Anthol. Gr. T. I, p. 121. *k*) II, 9, 17.
l) I, 1, 25. *m*) Et. M. 453, 37.

[v. 721. *ΠΕΖΟΣ.* Etymolog. [n]) in voce *Πέδη*.... *Καὶ πεζούς φασι τοὺς διὰ τῶν ἰδίων ποδῶν τὴν ὁδὸν ποιουμένους, οἱονεὶ πεδούς· καὶ κατὰ τροπὴν, ἀπὸ τοῦ πέδον· πεζὸς γὰρ ὁ διὰ τοῦ πέδου πορευόμενος.*]

[v. 724. *ΜΗΧΑΝΑΙΣ ΕΖΕΥΞΕΝ ΕΛΛΗΣ ΠΟΡΘΜΟΝ.* Herodot. VII. 36. *Τὰς δὲ ἄλλοι ἀρχιτέκτονες ἐζεύγνυσαν. ἐζεύγνυσαν δὲ ὧδε, κ. τ. λ.* Diodor. Sic. XI. [o]) p. 243. *Ἐξαπέστειλε τοὺς ἱκανοὺς ζεῦξαι μὲν τὸν Ἑλλήσποντον.* Strabo, XIII. p. 591. *Ἐνταῦθα δέ ἐστι τὸ ἑπταστάδιον ὅπερ ἔζευξε Ξέρξης.* Aeschines [p]) in Ctesiphonte, p. 415. *Οὐχ ὁ μὲν τῶν Περσῶν βασιλεὺς ὁ τὸν Ἄθω διορύξας, ὁ τὸν Ἑλλήσποντον ζεύξας, κ. τ. λ.* Max. Tyrius [q]), serm. IV. *Ἀνίσταται ἡ Ἀσία, μαστιγοῦται ἡ θάλαττα, Ἑλλήσποντος ζεύγνυται.* Suidas in voce *Ξέρξης*; nescio ex quo auctore: *Ἔζευξε καὶ τὸν Ἑλλήσποντον τὸν μεταξὺ Σηστοῦ καὶ Ἀβύδου.* Latini, *iunxit.* Cic. de Fin. II. 34. *Si Xerxes cum tantis classibus tantisque equestribus et pedestribus copiis, Hellesponto iuncto*, etc.]

[v. 725. *ΒΟΣΠΟΡΟΝ ΚΛΕΙΣΑΙ.* Varro [r]) de Lingua Latina, VI. p. 76. *Hellespontum et claustra, quod Xerxes quondam eum locum clausit.*]

[v. 746. *ΝΕΩι ΘΡΑΣΕΙ.* Postea, v. 784.

Ξέρξης δ' ἐμὸς παῖς ὢν νέος νέα φρονεῖ.]

[v. 747. *ΔΟΥΛΟΝ ΩΣ ΔΕΣΜΩΜΑΣΙΝ ΗΛΠΙΣΕ ΣΧΗΣΕΙΝ.* Ioh. Tzetzes, Chiliad. I. 32. *)

Δύο τε ζεύγη σιδηρῶν ποδοπεδῶν ἐμβάλλει
Πρὸς πέλαγος θαλάττιον δῆθε δεσμῶν ὡς δούλην.]

[v. 749. *ΚΑΙ ΠΟΡΟΝ ΜΕΤΕΡΡΥΘΜΙΖΕ.* Dum haec scripserit Aeschylus quasi a Dario proferenda, filii vesana facta culpante, sane Darii ipsius factum huic simile in mente non habuit, cuius ad exemplum Xerxem haec egisse tradunt. Ioh. Tzetzes [s]), Chiliad. I. 32.

Καὶ δὴ κατὰ μὲν μίμησιν τὴν τοῦ πατρὸς Δαρείου.
Ὡς πρὶν ἐκεῖνος ἐκπερᾷ κατὰ Σκυθῶν ἐκτρέχων
Τὸν δαμαλίτην βόσπορον πεζῇ πρὸς τὴν Εὐρώπην.
Ὃν Μανδροκλεῖς ὁ Σάμιος ἔζευξε γεφυρώσας
Πέμπει καὶ οὗτος γεφυροῦν τὸ πέλαγος Ἀβύδου.]

[v. 752. *ΚΑΙ ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ ΚΡΑΤΕΙΝ.* *Καί etiam.* Sicut Virgilianum illud, Aen. II. 49.

—— timeo Danaos et dona ferentes.

---

n) Et. M. 668, 18. 31.
o) Diod. XI, 2.
p) Aeschin. p. 522. Rsk. (§. 132. Brem.)
*) v. 891.
q) Max. Tyr. p. 44. Leid. (p. 243. Lond.)
r) Varr. p. 85. Bip. (p. 307. Sp.)
s) Tzetz. Chil. I, v. 884.

Valer. Maximus, III. 2. t) *Gravem mari ac terrae Xerxem, nec fluminibus [hominibus] tantum terribilem sed Neptuno quoque compedes et coelo tenebras minitantem.* Seneca, lib. in sapientem non cadere iniuriam, c. 4. *Quid tu putas, cum stolidus ille rex multitudine telorum diem obscurasset, ullam sagittam in solem incidisse, aut demissis in profundum catenis Neptunum potuisse contingi?*]

Ibid. *ΝΟΣΟΣ ΦΡΕΝΩΝ*. *Φρενῖτις*. Themistius u), Orat. V: *Οὕτως ἀπόπληκτον ὥστε μαστιγοῦν τὴν θάλατταν, καὶ πέδας ἐμβάλλειν τῷ Ἑλλησπόντῳ.* Quod vero Xerxi impingunt Themistius et caeteri, id ab ipsis Graecis confictum.

v. 758. *ΑΙΧΜΑΖΕΙΝ*. Legerim *ἀκμάζειν*.

v. 759. *ΕΞ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΚΩΝ*. Ex his praecipui, Mardonius, qui secundum Herodot. VII. 6. *νεωτέρων ἔργων ἐπιθυμητής* vel, ut Diod. x) XI. p. 242. *μετέωρος* [*ὤν*] *τῷ φρονήματι, καὶ τῇ ἡλικίᾳ* [*τὴν ἡλικίαν*] *ἀκμάζων*, et Onomacritus, quem dicit Herodotus, l. c. *χρησμολόγον τε καὶ διαθέτην χρησμῶν τοῦ Μουσαίου.* [Eadem ratione Sophocles apud Stobaeum y), Tit. XLVIII. p. 183.

Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ.]

v. 761. *ΤΟΙΓΑΡ ΣΦΙΝ ΕΡΓΟΝ*. Inter hunc versum et praecedentem quaedam intercidisse, et versum 763. loco suo motum esse arbitratur Iosephus Scaliger *ὁ θαυμαστός*, de Emendat. Tempor. VI. p. 590. „Aeschylus," inquit, „in Persis omnes recenset ordine sub persona Darii Hystaspis, sed a Kyaxare Medo ad Xerxem filium eius:

* * * * *

Τοιγάρ σφιν ἔργον ἐστὶν ἐξειργασμένον
Μέγιστον, ἀείμνηστον, οἷον οὐδέπω
Ἐξ οὗ τε τιμὴν Ζεὺς ἄναξ τήνδ' ὤπασεν.
Ἕν' ἄνδρα πάσης Ἀσιάδος μηλοτρόφου
Ταγεῖν, ἔχοντα σκῆπτρον εὐθυντήριον.
Μῆδος γὰρ ἦν ὁ πρῶτος ἡγεμὼν στρατοῦ·
Τὸ δ' ἄστυ Σούσων ἐξεκίνωσεν πεσόν.
Ἄλλος δ' ἐκείνου παῖς τόδ' ἔργον ἤνυσε·
Φρένες γὰρ αὐτοῦ θυμὸν οἰακοστρόφουν.
Τρίτος δ' ἀπ' αὐτοῦ Κῦρος e. q. s.

Hic repetit initium monarchiae Persicae a Kyaxare et eius filio Astyage, cui successerit victor Cyrus, Cyro Cambyses, Cambysae Mardus, id est, Smerdis Magus, dedecus throno Cyri, ut ipse dicit: illi per aliquot dies successerunt alternis septem proceres, Maraphis, Artaphernes et alii, donec ipse

---

t) Val. Max. III, 2. ext. 3. u) Themist. p. 154. Petav.
x) Diod. XI, 1.
y) Stob. Serm. XLVIII, 5. (v. Soph. fragm. Aiac. Locr. II. Br.)

Darius electus est. Haec clare Aeschylus. Sed asteriscos initio posuimus, quod deesse quaedam omnino constet nobis. Praeterea versiculum septimum, *Τὸ δ' ἄστυ Σούσων*, a tertio loco huc traduximus; erat enim alieno loco positus. Susa a Kyaxare vastata, a filio Astyage in integrum restituta non obscure dicit. Haec nescio an alibi legas." Hactenus vir incomparabilis; cuius tamen sententiam amplecti nullo modo possum: neque enim mihi par est credere, quod vel desideretur aliquid, vel quod versus iste loco suo motus fuerit, et de Astyage, Cyaxaris filio, intelligendus: quippe cum haec Susis acta putentur, de re praesenti sermo haberi videtur. Queritur *Atossa quod improborum quorundam suasu expeditionem in Graeciam Xerxes susceperit. Egregium sane opus,* inquit *Darius, et memorabile patrarunt: urbem enim hanc, Susa, viris exhaustam reddit Xerxes magis, quam unquam fuit, ex quo primum monarchiam obtinuerint Persae.* Sic enim distinguendum censeo:

Τοιγάρ σφιν ἔργον ἐστὶν ἐξειργασμένον
Μέγιστον, αἰείμνηστον, οἷον οὐδέπω
Τόδ' ἄστυ Σούσων ἐξεκείνωσεν πεσὸν,
Ἐξ οὗτε τιμὴν Ζεὺς ἄναξ τήνδ' ὤπασεν,
Ἕν' ἄνδρα πάσης Ἀσιάδος μηλοτρόφου
Ταγεῖν, ἔχοντα σκῆπτρον εὐθυντήριον.

Proinde, regibus omnibus Persicis a Dario ad Xerxem usque enumeratis, concludit:

Ἅπαντες ἡμεῖς, οἳ κράτη τάδ' ἔσχομεν,
Οὐκ ἂν φανεῖμεν πήματ' ἔρξαντες τόσα.

[Atque eodem fere modo interpunxisse Scholiastem arbitramur, qui locum hunc sic interpretatur: *ἔργον δὲ οἷον οὐδέπω γέγονεν ἐξ οὗτε καὶ ἀφ' οὗ καιροῦ ὁ Ζεὺς ὤπασε, κ. τ. λ.*]

[v. 762. *ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΝ.* Suidas, *Ἀείμνηστος.* Ubi Portus, „*Semper memoratus* vel *memorandus. Semper celebratus* vel *celebrandus.* Sophocles in Aiace Flagellifero, v. 1177. *τάφον ἀείμνηστον* vocat sepulcrum, cuius perpetua futura sit memoria et gloria."]

v. 763. *ΤΟ Δ' ΑΣΤΥ ΣΟΥΣΩΝ ΕΞΕΚΕΙΝΩΣΕΝ ΠΕΣΟΝ.* Ita chorus, v. 117. hanc ipsam cladem deprecans:

—— μὴ πόλις πύθη-
ται κένανδρον μέγ'
Ἄστυ Σουσίδος.

Et v. 548.

Νῦν γὰρ δὴ πρόπασα μὲν στένει
Γαῖ' Ἀσιὰς ἐκκενουμένα.

[Et v. 732.

—— ὡς Σούσων μὲν ἄστυ πᾶν κενανδρίαν στένει.]

[Ibid. ΠΕΣΟΝ. Cicero pro Arusp. c. 20. *Ut tanta civitas si cadet, quod Dii omen obruant, a viro tamen confecta videatur.*]

v. 767. ΜΗΔΟΣ ΓΑΡ ΗΝ Ο ΠΡΩΤΟΣ ΗΓΕΜΩΝ ΣΤΡΑΤΟΥ. Locus egregius, et notatu dignissimus; quippe cum ex eo initia monarchiae Persicae, longe aliter quam referunt historici, erui posse videantur. Namque illi Cyrum primum Persarum regem uno ore praedicant; at Aeschylus duos in regno Cyrum antecessisse diserte tradit: ad haec, Darius rex tertius illis numeratur, Aeschylo octavus. Nec tamen Aeschyli in hac re minoris facienda est auctoritas, quin potius caeteris omnibus praeponenda. Nam et aetate reliquis superior, et rerum Persicarum callentissimus procul dubio fuit, utpote qui ad Marathonem contra Darium, ad Salaminem et Plataeas contra Xerxem militaverat. Porro Aeschylus primum Persarum regem Medum esse dicit, eundem sane de quo Suidas: *Μῆδος, ὁ τῶν Περσῶν βασιλεύς.* Huic sententiae astipulari videtur Cambyses apud Herodotum III. 65. qui iamiam moriturus Achaemenidas orat, ne imperium ad Medos iterum transire patiantur: *μὴ περιϊδεῖν τὴν ἡγεμονίην αὖτις ἐς Μήδους περιελθοῦσαν.* Fundamen igitur regni Persici stravit Medus: sed quisnam fuerit hic Medus haud ita in promptu est dicere. Darium quendam, Xerxis patre antiquiorem, a quo stater Persicus *δαρεικός* denominatur, memorant Scholiastes Aristophanis, in Concion. v. 598. et Suidas in voce *Δαρεικούς. Οἱ δαρεικοὶ οὐκ ἀπὸ Δαρείου τοῦ Ξέρξου πατρὸς, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου τινὸς παλαιοτέρου βασιλέως ὠνομάσθησαν.* Hic est quartus ille Darius, cuius mentionem facit Scholiastes noster in Argumento, *Τινὲς δὲ,* inquit, *καὶ τέταρτον Δαρεῖον λέγουσιν εἶναι.* Nam cum inter Cyrum et Hystaspis filium nemo huius nominis reperiatur, eum ante Cyrum vixisse omnino fatendum erit. Medum itaque incertum, incertum et Darium nacti sumus; quod si utrumque in unum compingamus, Darius ille Medus occurret, de quo tantum desudarunt viri doctissimi. Iam vero Darium Medum eundem esse cum Astyage, Cyri avo, asserit Cedrenus, p. 142. *Μῆδος Δαρεῖος καὶ Ἀστυάγης — ἐλέγετο — Πάππος δὲ ἦν Κύρου.* Et Chronicon Alexandrinum Darium dici Astyagem monet. Accedit, quod memorabilem illam solis defectionem, a Thalete praedictam, quae secundum Ciceronem, de Divinat. I. 49. et Plinium z), Nat. Hist. I. Astyage regnante facta est, Suidas sub Dario contigisse tradat, in voce *Θαλῆς.* Hoc acceptum referimus viro illustrissimo, et tam de republica literaria quam de nostra optime merito, Domino Ioanni Marshamo, cuius verba e *Diatriba Chronologica,* libello vere aureo, exscripta tradere non gravabor, quippe cum ad totum hunc Aeschyli locum illustrandum maxime conferant.

---

z) Plin. Nat. Hist. II, 12.

„DE REGNO PERSICO.

„NULLA reperitur in historia sacra Persarum mentio ante captivitatem Babylonicam. Primus meminit eorum Ezekiel XXVII. 10. et XXXVIII. 5. inter bellicosas gentes recensens, quum nondum innotuerant res Cyri: nam illius demum aevo perquam obvium id nomen. Illud autem consideratione dignum est, qui fit, ut in libris Danielis et Estheris toties Medi cum Persis, Persae cum Medis coniungantur; quasi fuisset aliqua inimicissimarum nationum reconciliatio, aut regnorum duorum ἕνωσις, cuius nulla extat in historia memoria. Phraortes Medus primus subegit Persas; Cyrus Persa subegit Medos. Defecerant autem Persae a Medis ante Cyrum, Herod. I. 127. *Καὶ πάλαι δεινὸν ποιεύμενοι ὑπὸ Μήδων ἄρχεσθαι, iam pridem dedignati parere Medis.* Cyrus vulgo existimatur primus Persarum rex: sed in dubium id vocat Scholiastes Aristophanis, in Ἐκκλησ. v. 598. qui, de statere Persico verba faciens, *Οἱ δαρεικοὶ*, inquit, *οὐκ ἀπὸ Δαρείου τοῦ Ξέρξου πατρός, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου τινὸς παλαιοτέρου βασιλέως ὠνομάσθησαν.* Et Suidas in *Δαρεῖος*. Nullus erat Darius inter Cyrum et Hystaspis filium; fuit ergo eius nominis rex aliquis Cyro antiquior. Duos reges in regno Persico antecessisse Cyrum docet Aeschylus, qui in regum enumeratione Cyrum *tertium* recenset. Locus est in hanc rem eximius, et apponi dignus; tum quia parum hactenus animadversus, tum quia initia monarchiae Persicae, vix alibi legenda, indicat. In Persis itaque sub persona Darii Hystaspis, cui coaetaneus, contraque quem pugnavit ipse Marathone, sic effatur:

Μῆδος γὰρ ἦν ὁ πρῶτος ἡγεμὼν στρατοῦ,
Τὸ δ' ἄστυ Σούσων ἐξεκείνωσεν πεσόν.

Hunc versum hoc loco reponit magnus Scaliger, Emend. VI. p. 590.

Ἄλλος δ' ἐκείνου παῖς τόδ' ἔργον ἤνυσε,
Φρένες γὰρ αὐτοῦ θυμὸν οἰακοστρόφουν.
Τρίτος δ' ἀπ' αὐτοῦ Κῦρος, εὐδαίμων ἀνήρ,
Ἄρξας ἔθηκε πᾶσιν εἰρήνην φίλοις, κ. τ. λ.

Medus erat primus dux exercitus,
Urbem autem Susorum evacuavit cadentem.

Alter eius filius opus perfecit.
Mens enim eius animum gubernabat.
Tertius ab illo *Cyrus*, felix vir,
Imperans tribuit omnibus amicis pacem.

Reliquos, qui deinceps regnarunt, usque ad Xerxem, ordine nonum, recenset. Et satis historice sunt ista a tragoedo

dicta; in quibus duo sunt notatu dignissima. Primo, Medum fuisse primum Persarum regem; deinde, Susa fuisse ab illo vastata, a filio restaurata. Sed quis est ille Medus, imperii Persici fundator, cuius nemo veterum recentiorumve uspiam meminit? unusne ex dictis quatuor Mediae regibus? non puto. Phraortis in Persas imperium non erat regni Persici institutio, sed Medici prolatatio; non libertatis Persicae, sed servitutis initium. Neque suspicari possumus Cyaxarem, qui Assyriam armis adeptus est, amisisse Persiam. Veruntamen non levis est suspicio, initia Persica in illius tempus incidisse, sicuti mox dicetur. De Astyage maior adhuc est dubitandi ansa. Nam Cedrenus, aliunde forsan edoctus, affirmat Astyagem Cyri avum nominatum fuisse Darium Medum, p. 142. *Μῆδος Δαρεῖος καὶ Ἀστυάγης — ἐλέγετο· — πάππος δὲ ἦν Κύρου.* Et Chronicon Alexandrinum, Darium dici Astyagem. Quum autem duo sint eiusdem aevi Astyages; unus Herodoto a), qui Cyaxaris filius et Medorum rex ultimus, (Olymp. 48.), alter Xenophonti b), qui Cyaxaris (alterius scilicet) pater, et Mediae (alterius tamen) rex forsan primus; Xenophonteo Astyagi Darii Medi nomen potius competit. Recenset Xenophon c) duos Cyri praedecessores, Astyagem et Cyaxarem: Aeschylus item duos, Medum eiusque filium. Si Medus sit Astyages, ut vult Cedrenus, noscimus quis fuerit secundus ille, Aeschylo anonymus, Persarum rex. Verum Xenophonti Astyages et Cyaxares sunt Mediae reges: esto. Non autem de magna Media intelligendum, cuius regia erat Ecbatanis; nullus ibi post Astyagem regnaverit Cyaxares; sed de Elymaide, sive Persica illa Medici regni parte interpretari licet, ubi Medus ille, sive Darius is nominetur sive Astyages, novum regnum erexerat; testamento paterno, an defectione, an Scythicae incursionis occasione, incertum. Primi Persarum reges erant natione Medi, unde regio ipsa, prius Medicae ditionis, Xenophonti d) et Iosepho e) *Media* dicta est: populus autem in libris Danielis et Estheris passim *Medi et Persae*, vel *Persae et Medi* (utrumque dicitur), quod ego vertendum opinor *Perso-Medi*, et *Medo-Persae*: sic Suidae Zoroastres *Περσο-Μήδης* dicitur. Ebraeis enim *ἓν διὰ δυοῖν* proferre usitatissimum est; et cum compositas voces vix ullas habeant, coguntur uti circumlocutione. A Cyro demum, natione Persa, et victoriis inclyto, Persarum nomen obtinuit. Hinc est intelligere quod Strabo tradit (vide XI. p. 525.) Medos Persis *ἀρχηγέτας* esse; ostendens plenissime eadem esse Persarum instituta quae olim Medorum. De his Perso-Me-

---

a) Herod. libro I.
b) Xenoph. Cyrop. I, 2, 1.
c) Ibid. I, 5, 2.
d) Xen. Cyr. II, 1, 2.
e) Ioseph. Arch. X, 11, 4.

stathii[z]) fretus testimonio, qui ad Il. Γ'. 63. eundem Plutarchi locum laudat, et hunc versum simul interpretatur: *Αἰσχύλος*, inquit, *φησὶ βαλῆνα τὸν βασιλέα, ἐν τῷ, Βαλὴν ἀρχαῖος βαλήν· γλώσσης δὲ τοῦτο, ἐξ οὗ καὶ ὄρος βαληναῖον, ὅ ἐστι βασιλικόν· παρὰ Πλουτάρχῳ ἐν τῷ περὶ ποταμῶν.* Hunc locum Eustathii a cl. Salmasio sibi nominatum invenire non potuit Maussacus, quamvis admodum diligenter integros Eustathii commentarios in Il. *Β'*. pervolutaverit, ut hoc testimonio auctoritatem libro de fluminibus a se edito conciliaret: neque mirum, cum non ad Homeri Boeotiam, ut indicaverat Salmasius, sed ad tertiam Iliada haec pertineant. Ne tamen libro de fluminibus sua desit auctoritas, monemus haec verba non semel apud Eustathium extare, sed cum eo, quem citavimus libro, tum etiam in commentariis ad Odyss.[a]) *Τ'*. 28. A *βαλὴν* per contractionem, quasi a *βλὴν*, fit *βλῆνος*. Hinc intelligendum illud Aristippi apud Diogenem Laertium[b]), qui, cum exprobrassent ei aliqui, quod a Dionysio consputatus patienter tulisset, *Οἱ μὲν ἁλιεῖς*, inquit, *ὑπομένουσι ῥαίνεσθαι τῇ θαλάττῃ, ἵνα κωβιὸν θηράσωσιν· ἐγὼ δὲ μὴ ἀνάσχωμαι κράμματι ῥανθῆναι ἵνα βλέννον λάβω;* *βλῆνος* enim est *rex*: *βλέννος*, *βλένος*, seu *βλίνος*, piscis gobio similis. Lexic. Anon. MS. *Βλῆνος, ὁ τύραννος· βλίνος, ὁ ἰχθύς.* Idem alibi: *Βαιὼν, ἰχθὺς ὁ καὶ κλίνος* (legendum esse *βλίνος* tum ex superioribus constat, tum ex Athenaeo[c]) VII. 10.) *παραπλήσιος κωβιῷ.* Eo allusit festivissimus philosophus. [Etymolog.[d]) *Βαίων ὃς καὶ βλέννος λέγεται ἐστιν ἰχθὺς παραπλήσιος κωβιῷ.* Suidas, *βλίνος, εἶδος ἰχθύος.*]

[v. 661. *ΕΠ' ΑΚΡΟΝ ΚΟΡΥΜΒΟΝ ΟΧΘΟΥ.* Ad sepulcra mortuorum fiebant haec sacrificia magica. Cedrenus[e]), *Γοητεία καλεῖται ἀπὸ τῶν γόων καὶ θρήνων τῶν περὶ τοὺς τάφους τοῖς τὰ ποιοῦντα [τοιαῦτα] ἐπιτηδεύουσι γινομένων.* Nam et circa tumulos animas defunctorum plerumque aberrare vulgo credebatur. Vide Lactantium, II. 2. Quamobrem Ericthonis veneficae domicilium in sepulcralibus monumentis finxit Lucanus, VI. 511.

—— desertaque busta
Incolit et tumulos expulsis occupat umbris.]

v. 662. *ΚΡΟΚΟΒΑΠΤΟΝ ΠΟΔΟΣ ΕΥΜΑΡΙΝ.* Hesych. *Εὐμαρίδες, εἶδος ὑποδήματος.* [Est *εὐμαρίς* quoddam calceamenti genus, dictum, quod *τοῖς αὐτὸ ὑποδεδεμένοις παρέχει εὐμαρῶς βαδίζειν.* Etymol.[f]) *Εὐμαρὶς, εὐμαρίδος, εἶδος ὑποδή-*

z) Eust. p. 381, 17.
a) Eust. p. 1854, 28.
b) Diog. L. II, §. 67.
c) Athen. VII, p. 288. A. (*βλέννος.*)
d) Et. M. p. 192, 52.
e) Cedr. p. 41. Paris.
f) Et. M. p. 393, 16.

ματος, διὰ τὸ εὐμαρῶς, ὅ ἐστιν εὐχερῶς, βαδίζειν τοὺς ὑποδεδεμένους. Εὐριπίδης—βαρβάροις ἐν εὐμαρίσιν.] Persae calceamenti genus ipsis peculiare habuere: quod Straboni, XV. p. 734. ὑπόδημα κοῖλον, διπλοῦν describitur. Nobilioribus auro et gemmis ornatum: Clem. Alex. Paedag. II. 11. Χαίρειν οὖν ἐατέον τὰς ἐπιχρύσους καὶ διαλίθους τῶν σανδαλίων ματαιοτεχνίας, καὶ κρηπῖδας Ἀττικὰς, καὶ τὰς Σικυωνίας, καὶ τοὺς κοθούρνους, Περσικάς τε καὶ Τυῤῥηνικάς. Regibus, ut videtur, rubri coloris; quod tamen apud neminem alium memini me legisse.

v. 664. *ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΙΑΡΑΣ.* Tiaram Persis commune tegmentum capitis esse quis nescit? Verum hoc intererat inter tiaram regiam et reliquas, quod illa solum recta, et sursum elata, caeterae deorsum vergebant, in frontem deductae. Aristoph. in Avibus, v. 486.

Διὰ ταῦτ' ἄρ' ἔχων καὶ νῦν, ὥσπερ βασιλεὺς ὁ μέγας, διαβάσκει
Ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὴν κυρβασίαν, τῶν ὀρνίθων μόνος, ὀρθήν.

Ubi Scholiastes, Πᾶσι γὰρ, inquit, Πέρσαις ἐξῆν τὴν τιάραν φορεῖν, ἀλλ' οὐκ ὀρθὴν, ὡς Κλείταρχος ἐν τῇ δεκάτῃ· μόνοι δὲ οἱ τῶν Περσῶν βασιλεῖς ὀρθαῖς ἐχρῶντο. Ibidemque κυρβασίαν eandem esse cum tiara tradit et adiicit: τοῖς μὲν ἄλλοις ἔθος καὶ ἐπτυγμένην, καὶ προβάλλουσαν εἰς τὸ μέτωπον ἔχειν· τοῖς δὲ βασιλεῦσιν, ὀρθήν. Plura testimonia congessit vir doctissimus B. Brissonius, de regno Persico, I. 46.

[v. 666. *ΒΑΣΚΕ.* Hesych. Βάσκε· πορεύου, λέγε, ἀνάστηθι. Nota verbum magis in usu ex quo Latini *fascinum* effinxere. Vide Martinium in voce *Fascinum*.]

[Ibid. *ΑΚΑΚΕ.* Suidas, Ἀκακία, ἡ ἀγαθοσύνη.]

[v. 671. *ΑΧΛΥΣ.* Schol. Θλίψις. Vide quae ad Sept. Theb. v. 232. Hesych. Ἀχλύς· ἡ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς λεπτὴ ὕλη (nubecula) ὁμίχλη, σκοτία, ἀμβλυωπία. Idem, Ἀχλύν· σκοτίαν καὶ ἀορασίαν.]

[v. 672. *ΝΕΟΛΑΙΑ.* Hesych. Νεολαία· νέον ἄθροισμα, ἢ νεότης· ἢ νέος λαός.]

[v. 678. *ΔΙΔΥΜΑ ΑΜΑΡΤΙΑ.* Quare pateris ut tuum hoc regnum bis iam tandem cladem acceperit a Graecis? Semel modica plaga, cum tu ducebas exercitum, sed nunc gravissima et funestissima ducente Xerxe. Vel possumus cladem geminam interpretari de clade terra et mari accepta, v. 730.

Ναυτικὸς στρατὸς κακωθεὶς· πεζὸν ὤλεσε στρατόν·

vel geminam cladem pro ingentem.]

v. 683. *ΔΑ. Ω ΠΙΣΤΑ.* Aristophanes in Ranis, v. 1060, sub persona Bacchi, de Aeschyli Persis verba facientis:

Ἐχάρην γοῦν ἡνίκ' ἤκουσα περὶ Δαρείου τοῦ τεθνεῶτος.
Ὁ χορὸς δ' εὐθὺς τὼ χεῖρ' ὡδὶ ξυγκρούσας εἶπεν ἰαυοῖ.

Ubi Scholiastes: Ἐν τοῖς φερομένοις Αἰσχύλου Πέρσαις οὔτε Δαρείου θάνατος ἀπαγγέλλεται, οὔτε ὁ χορὸς τὰς χεῖρας συγκρούσας

λέγει ἰανοῖ, ὅ ἐστιν ἐπιφώνημα πρὸς τὸν Διόνυσον λεγόμενον χαρᾶς ἐπελθούσης. Ἀλλὰ τὰ μὲν πράγματα ὑπόκειται ἐν Σούσοις· καὶ περίφοβός ἐστιν ἡ μήτηρ Ξέρξου ἐξ ὀνείρου τινός· χορὸς δὲ Περσῶν γερόντων διαλεγόμενος πρὸς αὐτήν· εἶτα ἄγγελος ἀπαγγέλλων τὴν περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχίαν καὶ τὴν Ξέρξου φυγήν. Χαῖρις δέ φησι τὸ Δαρείου, ἀντὶ τοῦ Ξέρξου. Σύνηθες γὰρ τοῖς ποιηταῖς ἐπὶ τῶν υἱῶν τοῖς τῶν πατέρων ὀνόμασι χρῆσθαι· πρὸς ὃν ἐστιν εἰπεῖν, ὅτι ἐν τῷ δράματι λέγεται,

Ξέρξης μὲν αὐτὸς ζῇ τε καὶ βλέπει φάος.

Ἡρόδικος δέ φησι διττοῦ γεγονέναι τοῦ θανάτου, καὶ τὴν τραγῳδίαν ταύτην περιέχειν τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην. Δοκοῦσι δὲ οὗτοι οἱ Πέρσαι ὑπὸ τοῦ Αἰσχύλου δεδιδάχθαι ἐν Συρακούσαις, σπουδάζοντος Ἱέρωνος, ὥς φησιν Ἐρατοσθένης ἐν γ΄. περὶ κωμῳδιῶν. Ἄλλως. Δίδυμος, ὅτι οὐ περιέχουσι θάνατον Δαρείου οἱ Πέρσαι τὸ δρᾶμα· διό τινες διττὰς θέσεις (fortasse καθέσεις) τουτέστι διδασκαλίας τῶν Περσῶν φασι, καὶ τὴν μίαν μὴ φέρεσθαι. Τινὲς δὲ γράφουσι Δαρείου τοῦ Ξέρξου. Οἱ δὲ ὅτι τοῖς κυρίοις ἀντὶ πατρωνυμικῶν κέχρηνται· καὶ ὅτι ὁ Ξέρξης· οἱ δὲ, ὅτι εἴδωλον Δαρείου φθέγγεται, ἐκεῖ τεθνηκότος δηλονότι. Haec ille. Miror locum illum Aristophanis veteres criticos adeo exercuisse, quo nihil liquidius.

[v. 685. *ΚΕΚΟΠΤΑΙ ΚΑΙ ΧΑΡΑΣΣΕΤΑΙ ΠΕΔΟΝ.* Nempe hymno poëtico chori. Tibullus, 1. 2. g)

Haec cantu finditque solum manesque sepulcris
Elicit, et trepido devocat ossa solo.]

[v. 689. *ΟΡΘΙΑΖΟΝΤΕΣ ΓΟΟΙΣ.* Alii ῥοθιάζοντες: quam lectionem sequitur Scholiastes et reddit μεγάλως ἠχοῦντες καὶ θρηνοῦντες, ut supra, v. 396. κώπης ῥοθιάδος. Schol. τῆς ἠχητικῆς. Potior vero prior lectio, cui et eadem simplicius quadrat interpretatio: ita mox, v. 1055.

Ἐπορθίαζε νῦν γόοις.]

v. 690. *ΟΥΚ ΕΥΕΞΟΔΟΝ.* Quo modo Ἀΐδης δύσνοστος dicitur Epigrammate Graeco. Anacreon h), Od. LVIII.

Ἀΐδεω γάρ [ἐστι] δεινὸς
Μυχὸς, ἀργαλέη δ' ἐς αὐτὸν
Κάθοδος· καὶ γὰρ ἕτοιμον
Καταβάντι μὴ ἀναβῆναι.

Catullus, Carm. III. 12.

Illuc unde negant redire quemquam.

Et passim apud poetas. [Theocritus, XII. 19.

— ἀνέξοδον εἰς Ἀχέροντα.

---

g) I, 2, 47.

h) Anacr. LIV, 9.

Philetas [i]), (Analect. Graec. II. p. 524.)

—— ἀτραπὸν εἰς Ἀΐδεω
Ἤνυσα, τὴν οὔπω τις ἐναντίον ἦλθεν ὁδίτης.

Virgil. Aen. VI. 126.

—— facilis descensus Averni:
Noctes atque dies patet atri ianua Ditis;
Sed revocare gradum, superasque evadere ad auras,
Hoc opus, hic labor est. ——]

[v. 694. *ΗΚΩ· ΤΑΧΥΝΑ Δ'*. Lege ἥκω· 'τάχυνα δ'. Ita Sophocles Aiace, v. 24.

Κἀγὼ 'θελοντής. ——]

v. 696. *ΣΕΒΟΜΑΙ*. Hesych. Σέβεσθαι· αἰδεῖσθαι, ἐντρέπεσθαι, προσκυνεῖν, αἰσχύνεσθαι.

[v. 700. *ΜΑΚΙΣΤΗΡΑ*. Hesych. Μακιστήρ.... τάσσεται δὲ ἐπὶ τοῦ μεγάλου. Aliud μακιστήρ, Suppl. v. 475.]

v. 703. *ΔΕΙΟΜΑΙ Δ' ΑΝΤΙΑ ΦΑΣΘΑΙ*. Τὸ ἀντία Scholiastes ἐναντία interpretari videtur; cui non assentior. Δέδια δὲ, inquit, καὶ ἀληθεῦσαι· λυπηθήσῃ γάρ.

[v. 707. *ΚΛΑΥΣΜΑΤΩΝ ΛΗΞΑΣΑ*. Bion. Idyll. I. 97.

Λῆγε γόων Κυθέρεια. ——

Horat. Od. II. 8. [k])

—— desine mollium
Tandem querelarum]

[v. 708. *ΑΝΘΡΩΠΕΙΑ ΠΗΜΑΤ' ΕΝΤΕΥΧΕΙ ΒΡΟΤΟΙΣ*. Terent. Heaut. I. 1. [l])

Homo sum, humani nihil a me alienum puto.]

v. 711. *Ω ΒΡΟΤΩΝ ΠΑΝΤΩΝ*. Synes. de Regno, Κἀγὼ σοι σύμφημι μέγεθος ἀρχῆς ἐνὶ μηδενὶ τοσόνδε παρεῖναι, καὶ πλούτου θημῶνας, ὑπὲρ τὸν πάλαι Δαρεῖον.

[v. 712. *ΩΣ ΕΩΣ ΕΛΕΥΣΑΣ*. Lege ὃς ἕως ἔλευσσες.]

[v. 714. *ΝΥΝ ΔΕ ΣΕ ΖΗΛΩ*. Convenit Virgilianum illud, ex observatione Guellii, Aen. XI. 158.

—— tuque, o sanctissima coniux,
Felix morte tua, neque in hunc servata dolorem.]

[v. 720. *ΘΟΥΡΙΟΣ ΞΕΡΞΗΣ*. Eadem ratione qua Lucanus, II. 672. *tumidum Xerxem* dicit. Etymolog. [m]) Θοῦρος, ὁ ὁρμητικὸς, ὁ πολεμιστής· καὶ θοῦρον, τὸν πηδητικὸν καὶ ταχύν· οἱονεὶ ὁ θοῶς ὀρούων, ἢ ὁ κούφως ὀρούων· παρὰ τὸ θέρω, τὸ θερμαίνω, θόρος καὶ θοῦρος· ἀπὸ μεταφορᾶς τῆς τοῦ πυρὸς ὁρμῆς.]

---

i) Anthol. Gr. T. I, p. 121.
k) II, 9, 17.
l) I, 1, 25.
m) Et. M. 453, 37.

[v. 721. *ΠΕΖΟΣ*. Etymolog. n) in voce *Πέδη*.... *Καὶ πεζούς φασι τοὺς διὰ τῶν ἰδίων ποδῶν τὴν ὁδὸν ποιουμένους, οἱονεὶ πεδούς· καὶ κατὰ τροπὴν, ἀπὸ τοῦ πέδον· πεζὸς γὰρ ὁ διὰ τοῦ πέδου πορευόμενος.*]

[v. 724. *ΜΗΧΑΝΑΙΣ ΕΖΕΥΞΕΝ ΕΛΛΗΣ ΠΟΡΘΜΟΝ*. Herodot. VII. 36. *Τὰς δὲ ἄλλοι ἀρχιτέκτονες ἐζεύγνυσαν. ἐζεύγνυσαν δὲ ὧδε, κ. τ. λ.* Diodor. Sic. XI. o) p. 243. *Ἐξαπέστειλε τοὺς ἱκανοὺς ζεῦξαι μὲν τὸν Ἑλλήσποντον.* Strabo, XIII. p. 591. *Ἐνταῦθα δέ ἐστι τὸ ἑπταστάδιον ὅπερ ἔζευξε Ξέρξης.* Aeschines p) in Ctesiphonte, p. 415. *Οὐχ ὁ μὲν τῶν Περσῶν βασιλεὺς ὁ τὸν Ἄθω διορύξας, ὁ τὸν Ἑλλήσποντον ζεύξας, κ. τ. λ.* Max. Tyrius q), serm. IV. *Ἀνίσταται ἡ Ἀσία, μαστιγοῦται ἡ θάλαττα, Ἑλλήσποντος ζεύγνυται.* Suidas in voce *Ξέρξης*, nescio ex quo auctore: *Ἔζευξε καὶ τὸν Ἑλλήσποντον τὸν μεταξὺ Σηστοῦ καὶ Ἀβύδου.* Latini, *iunxit.* Cic. de Fin. II. 34. *Si Xerxes cum tantis classibus tantisque equestribus et pedestribus copiis, Hellesponto iuncto*, etc.]

[v. 725. *ΒΟΣΠΟΡΟΝ ΚΛΕΙΣΑΙ*. Varro r) de Lingua Latina, VI. p. 76. *Hellespontum et claustra, quod Xerxes quondam eum locum clausit.*]

[v. 746. *ΝΕΩι ΘΡΑΣΕΙ*. Postea, v. 784.

Ξέρξης δ' ἐμὸς παῖς ὢν νέος νέα φρονεῖ.]

[v. 747. *ΔΟΥΛΟΝ ΩΣ ΔΕΣΜΩΜΑΣΙΝ ΗΛΠΙΣΕ ΣΧΗΣΕΙΝ*. Ioh. Tzetzes, Chiliad. I. 32. *)

Δύο τε ζεύγη σιδηρῶν ποδοπεδῶν ἐμβάλλει
Πρὸς πέλαγος θαλάττιον δῆθε δεσμῶν ὡς δούλην.]

[v. 749. *ΚΑΙ ΠΟΡΟΝ ΜΕΤΕΡΡΥΘΜΙΖΕ*. Dum haec scripserit Aeschylus quasi a Dario proferenda, filii vesana facta culpante, sane Darii ipsius factum huic simile in mente non habuit, cuius ad exemplum Xerxem haec egisse tradunt. Ioh. Tzetzes s), Chiliad. I. 32.

Καὶ δὴ κατὰ μὲν μίμησιν τὴν τοῦ πατρὸς Δαρείου.
Ὡς πρὶν ἐκεῖνος ἐκπερᾷ κατὰ Σκυθῶν ἐκτρέχων
Τὸν δαμαλίτην βόσπορον πεζῇ πρὸς τὴν Εὐρώπην.
Ὃν Μανδροκλεῖς ὁ Σάμιος ἔζευξε γεφυρώσας
Πέμπει καὶ οὗτος γεφυροῦν τὸ πέλαγος Ἀβύδου.]

[v. 752. *ΚΑΙ ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ ΚΡΑΤΕΙΝ*. *Kai etiam.* Sicut Virgilianum illud, Aen. II. 49.

— timeo Danaos ET dona ferentes.

---

n) Et. M. 668, 18. 31.
o) Diod. XI, 2.
p) Aeschin. p. 522. Rsk. (§. 132. Brem.)
*) v. 891.
q) Max. Tyr. p. 44. Leid. (p. 245. Lond.)
r) Varr. p. 85. Bip. (p. 307. Sp.)
s) Tzetz. Chil. I, v. 884.

Valer. Maximus, III. 2. t) *Gravem mari ac terrae Xerxem, nec fluminibus [hominibus] tantum terribilem sed Neptuno quoque compedes et coelo tenebras minitantem.* Seneca, lib. in sapientem non cadere iniuriam, c. 4. *Quid tu putas, cum stolidus ille rex multitudine telorum diem obscurasset, ullam sagittam in solem incidisse, aut demissis in profundum catenis Neptunum potuisse contingi?*]

Ibid. *ΝΟΣΟΣ ΦΡΕΝΩΝ.* *Φρενῖτις.* Themistius u), Orat. V. *Οὕτως ἀπόπληκτον ὥστε μαστιγοῦν τὴν θάλατταν, καὶ πέδας ἐμβάλλειν τῷ Ἑλλησπόντῳ.* Quod vero Xerxi impingunt Themistius et caeteri, id ab ipsis Graecis confictum.

v. 758. *ΑΙΧΜΑΖΕΙΝ.* Legerim *ἀκμάζειν.*

v. 759. *ΕΞ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΚΩΝ.* Ex his praecipui, Mardonius, qui secundum Herodot. VII. 6. *νεωτέρων ἔργων ἐπιθυμητής* vel, ut Diod. x) XI. p. 242. *μετέωρος [ὢν] τῷ φρονήματι, καὶ τῇ ἡλικίᾳ [τὴν ἡλικίαν] ἀκμάζων*, et Onomacritus, quem dicit Herodotus, l. c. *χρησμολόγον τε καὶ διαθέτην χρησμῶν τοῦ Μουσαίου.* [Eadem ratione Sophocles apud Stobaeum y), Tit. XLVIII. p. 183.

Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ.]

v. 761. *ΤΟΙΓΑΡ ΣΦΙΝ ΕΡΓΟΝ.* Inter hunc versum et praecedentem quaedam intercidisse, et versum 763. loco suo motum esse arbitratur Iosephus Scaliger *ὁ θαυμαστός*, de Emendat. Tempor. VI. p. 590. „Aeschylus," inquit, „in Persis omnes recenset ordine sub persona Darii Hystaspis, sed a Kyaxare Medo ad Xerxem filium eius:

* * * * *

Τοιγάρ σφιν ἔργον ἐστὶν ἐξειργασμένον
Μέγιστον, ἀείμνηστον, οἷον οὐδέπω
Ἐξ οὗ τε τιμὴν Ζεὺς ἄναξ τήνδ' ὤπασεν.
Ἕν' ἄνδρα πάσης Ἀσιάδος μηλοτρόφου
Ταγεῖν, ἔχοντα σκῆπτρον εὐθυντήριον.
Μῆδος γὰρ ἦν ὁ πρῶτος ἡγεμὼν στρατοῦ·
Τὸ δ' ἄστυ Σούσων ἐξεκείνωσεν πεσόν.,
Ἄλλος δ' ἐκείνου παῖς τόδ' ἔργον ἤνυσε·
Φρένες γὰρ αὐτοῦ θυμὸν οἰακοστρόφουν.
Τρίτος δ' ἀπ' αὐτοῦ Κῦρος e. q. s.

Hic repetit initium monarchiae Persicae a Kyaxare et eius filio Astyage, cui successerit victor Cyrus, Cyro Cambyses, Cambysae Mardus, id est, Smerdis Magus, dedecus throno Cyri, ut ipse dicit: illi per aliquot dies successerunt alternis septem proceres, Maraphis, Artaphernes et alii, donec ipse

t) Val. Max. III, 2. ext. 3. u) Themist. p. 134. Petav.
x) Diod. XI, 1.
y) Stob. Serm. XLVIII, 5. (v. Soph. fragm. Aiac. Locr. II. Br.)

Darius electus est. Haec clare Aeschylus. Sed asteriscos initio posuimus, quod deesse quaedam omnino constet nobis. Praeterea versiculum septimum, *Τὸ δ' ἄστυ Σούσων*, a tertio loco huc traduximus; erat enim alieno loco positus. Susa a Kyaxare vastata, a filio Astyage in integrum restituta non obscure dicit. Haec nescio an alibi legas." Hactenus vir incomparabilis; cuius tamen sententiam amplecti nullo modo possum: neque enim mihi par est credere, quod vel desideretur aliquid, vel quod versus iste loco suo motus fuerit, et de Astyage, Cyaxaris filio, intelligendus: quippe cum haec Susis acta putentur, de re praesenti sermo haberi videtur. Queritur *Atossa* quod *improborum quorundam suasu expeditionem in Graeciam Xerxes susceperit. Egregium sane opus*, inquit *Darius, et memorabile patrarunt: urbem enim hanc, Susa, viris exhaustam reddit Xerxes magis, quam unquam fuit, ex quo primum monarchiam obtinuerint Persae.* Sic enim distinguendum censeo:

Τοιγάρ σφιν ἔργον ἐστὶν ἐξειργασμένον
Μέγιστον, ἀείμνηστον, οἷον οὐδέπω
Τόδ' ἄστυ Σούσων ἐξεκείνωσεν πεσὸν,
Ἐξ οὗτε τιμὴν Ζεὺς ἄναξ τήνδ' ὤπασεν,
Ἕν' ἄνδρα πάσης Ἀσιάδος μηλοτρόφου
Ταγεῖν, ἔχοντα σκῆπτρον εὐθυντήριον.

Proinde, regibus omnibus Persicis a Dario ad Xerxem usque enumeratis, concludit:

Ἅπαντες ἡμεῖς, οἳ κράτη τάδ' ἔσχομεν,
Οὐκ ἂν φανεῖμεν πήματ' ἔρξαντες τόσα.

[Atque eodem fere modo interpunxisse Scholiastem arbitramur, qui locum hunc sic interpretatur: *ἔργον δὲ οἷον οὐδέπω γέγονεν ἐξ οὗτε καὶ ἀφ' οὗ καιροῦ ὁ Ζεὺς ὤπασε, κ. τ. λ.*]

[v. 762. *ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΝ.* Suidas, *Ἀείμνηστος.* Ubi Portus, „*Semper memoratus* vel *memorandus. Semper celebratus* vel *celebrandus.* Sophocles in Aiace Flagellifero, v. 1177. *τάφον ἀείμνηστον* vocat sepulcrum, cuius perpetua futura sit memoria et gloria."]

v. 763. *ΤΟ Δ' ΑΣΤΥ ΣΟΥΣΩΝ ΕΞΕΚΕΙΝΩΣΕΝ ΠΕΣΟΝ.* Ita chorus, v. 117. hanc ipsam cladem deprecans:

—— μὴ πόλις πύθη-
ται κένανδρον μέγ'
Ἄστυ Σουσίδος.

Et v. 548.

Νῦν γὰρ δὴ πρόπασα μὲν στένει
Γαῖ' Ἀσιὰς ἐκκενουμένα.

[Et v. 732.

—— ὡς Σούσων μὲν ἄστυ πᾶν κενανδρίαν στένει.]

[Ibid. ΠΕΣΟΝ. Cicero pro Arusp. c. 20. *Ut tanta civitas si cadet, quod Dii omen obruant, a viro tamen confecta videatur.*]

v. 767. ΜΗΔΟΣ ΓΑΡ ΗΝ Ο ΠΡΩΤΟΣ ΗΓΕΜΩΝ ΣΤΡΑΤΟΥ. Locus egregius, et notatu dignissimus; quippe cum ex eo initia monarchiae Persicae, longe aliter quam referunt historici, erui posse videantur. Namque illi Cyrum primum Persarum regem uno ore praedicant; at Aeschylus duos in regno Cyrum antecessisse diserte tradit: ad haec, Darius rex tertius illis numeratur, Aeschylo octavus. Nec tamen Aeschyli in hac re minoris facienda est auctoritas, quin potius caeteris omnibus praeponenda. Nam et aetate reliquis superior, et rerum Persicarum callentissimus procul dubio fuit, utpote qui ad Marathonem contra Darium, ad Salaminem et Plataeas contra Xerxem militaverat. Porro Aeschylus primum Persarum regem Medum esse dicit, eundem sane de quo Suidas: *Μῆδος, ὁ τῶν Περσῶν βασιλεύς.* Huic sententiae astipulari videtur Cambyses apud Herodotum III. 65. qui iamiam moriturus Achaemenidas orat, ne imperium ad Medos iterum transire patiantur: *μὴ περιϊδεῖν τὴν ἡγεμονίην αὖτις ἐς Μήδους περιελθοῦσαν.* Fundamen igitur regni Persici stravit Medus: sed quisnam fuerit hic Medus haud ita in promptu est dicere. Darium quendam, Xerxis patre antiquiorem, a quo stater Persicus *δαρεικός* denominatur, memorant Scholiastes Aristophanis, in Concion. v. 598. et Suidas in voce *Δαρεικούς. Οἱ δαρεικοὶ οὐκ ἀπὸ Δαρείου τοῦ Ξέρξου πατρὸς, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου τινὸς παλαιοτέρου βασιλέως ὠνομάσθησαν.* Hic est quartus ille Darius, cuius mentionem facit Scholiastes noster in Argumento, *Τινὲς δὲ*, inquit, *καὶ τέταρτον Δαρεῖον λέγουσιν εἶναι.* Nam cum inter Cyrum et Hystaspis filium nemo huius nominis reperiatur, eum ante Cyrum vixisse omnino fatendum erit. Medum itaque incertum, incertum et Darium nacti sumus; quod si utrumque in unum compingamus, Darius ille Medus occurret, de quo tantum desudarunt viri doctissimi. Iam vero Darium Medum eundem esse cum Astyage, Cyri avo, asserit Cedrenus, p. 142. *Μῆδος Δαρεῖος καὶ Ἀστυάγης — ἐλέγετο — · Πάππος δὲ ἦν Κύρου.* Et Chronicon Alexandrinum Darium dici Astyagem monet. Accedit, quod memorabilem illam solis defectionem, a Thalete praedictam, quae secundum Ciceronem, de Divinat. I. 49. et Plinium [z]), Nat. Hist. I. Astyage regnante facta est, Suidas sub Dario contigisse tradat, in voce *Θαλῆς.* Hoc acceptum referimus viro illustrissimo, et tam de republica literaria quam de nostra optime merito, Domino Ioanni Marshamo, cuius verba e *Diatriba Chronologica*, libello vere aureo, exscripta tradere non gravabor, quippe cum ad totum hunc Aeschyli locum illustrandum maxime conferant.

---

z) Plin. Nat. Hist. II, 12.

„DE REGNO PERSICO.

„NULLA reperitur in historia sacra Persarum mentio ante captivitatem Babylonicam. Primus meminit eorum Ezekiel XXVII. 10. et XXXVIII. 5. inter bellicosas gentes recensens, quum nondum innotuerant res Cyri: nam illius demum aevo perquam obvium id nomen. Illud autem consideratione dignum est, qui fit, ut in libris Danielis et Estheris toties Medi cum Persis, Persae cum Medis coniungantur; quasi fuisset aliqua inimicissimarum nationum reconciliatio, aut regnorum duorum ἕνωσις, cuius nulla extat in historia memoria. Phraortes Medus primus subegit Persas; Cyrus Persa subegit Medos. Defecerant autem Persae a Medis ante Cyrum, Herod. I. 127. *Καὶ πάλαι δεινὸν ποιεύμενοι ὑπὸ Μήδων ἄρχεσθαι, iam pridem dedignati parere Medis.* Cyrus vulgo existimatur primus Persarum rex: sed in dubium id vocat Scholiastes Aristophanis, in Ἐκκλησ. v. 598. qui, de statere Persico verba faciens, *Οἱ δαρεικοὶ*, inquit, *οὐκ ἀπὸ Δαρείου τοῦ Ξέρξου πατρὸς, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου τινὸς παλαιοτέρου βασιλέως ὠνομάσθησαν.* Et Suidas in *Δαρεῖος.* Nullus erat Darius inter Cyrum et Hystaspis filium; fuit ergo eius nominis rex aliquis Cyro antiquior. Duos reges in regno Persico antecessisse Cyrum docet Aeschylus, qui in regum enumeratione Cyrum *tertium* recenset. Locus est in hanc rem eximius, et apponi dignus; tum quia parum hactenus animadversus, tum quia initia monarchiae Persicae, vix alibi legenda, indicat. In Persis itaque sub persona Darii Hystaspis, cui coaetaneus, contraque quem pugnavit ipse Marathone, sic effatur:

Μῆδος γὰρ ἦν ὁ πρῶτος ἡγεμὼν στρατοῦ,
Τὸ δ' ἄστυ Σούσων ἐξεκείνωσεν πεσόν.

Hunc versum hoc loco reponit magnus Scaliger, Emend. VI. p. 590.

Ἄλλος δ' ἐκείνου παῖς τόδ' ἔργον ἤνυσε,
Φρένες γὰρ αὐτοῦ θυμὸν οἰακοστρόφουν.
Τρίτος δ' ἀπ' αὐτοῦ Κῦρος, εὐδαίμων ἀνὴρ,
Ἄρξας ἔθηκε πᾶσιν εἰρήνην φίλοις, κ. τ. λ.

Medus erat primus dux exercitus,
Urbem autem Susorum evacuavit cadentem.

Alter eius filius opus perfecit.
Mens enim eius animum gubernabat.
Tertius ab illo *Cyrus*, felix vir,
Imperans tribuit omnibus amicis pacem.

Reliquos, qui deinceps regnarunt, usque ad Xerxem, ordine nonum, recenset. Et satis historice sunt ista a tragoedo

dicta; in quibus duo sunt notatu dignissima. Primo, Medum fuisse primum Persarum regem; deinde, Susa fuisse ab illo vastata, a filio restaurata. Sed quis est ille Medus, imperii Persici fundator, cuius nemo veterum recentiorumve uspiam meminit? unusne ex dictis quatuor Mediae regibus? non puto. Phraortis in Persas imperium non erat regni Persici institutio, sed Medici prolatatio; non libertatis Persicae, sed servitutis initium. Neque suspicari possumus Cyaxarem, qui Assyriam armis adeptus est, amisisse Persiam. Veruntamen non levis est suspicio, initia Persica in illius tempus incidisse, sicuti mox dicetur. De Astyage maior adhuc est dubitandi ansa. Nam Cedrenus, aliunde forsan edoctus, affirmat Astyagem Cyri avum nominatum fuisse Darium Medum, p. 142. *Μῆδος Δαρεῖος καὶ Ἀστυάγης — ἐλέγετο· — πάππος δὲ ἦν Κύρου.* Et Chronicon Alexandrinum, Darium dici Astyagem. Quum autem duo sint eiusdem aevi Astyages; unus Herodoto [a]), qui Cyaxaris filius et Medorum rex ultimus, (Olymp. 48.), alter Xenophonti [b]), qui Cyaxaris (alterius scilicet) pater, et Mediae (alterius tamen) rex forsan primus; Xenophonteo Astyagi Darii Medi nomen potius competit. Recenset Xenophon [c]) duos Cyri praedecessores, Astyagem et Cyaxarem: Aeschylus item duos, Medum eiusque filium. Si Medus sit Astyages, ut vult Cedrenus, noscimus quis fuerit secundus ille, Aeschylo anonymus, Persarum rex. Verum Xenophonti Astyages et Cyaxares sunt Mediae reges: esto. Non autem de magna Media intelligendum, cuius regia erat Ecbatanis; nullus ibi post Astyagem regnaverit Cyaxares; sed de Elymaide, sive Persica illa Medici regni parte interpretari licet, ubi Medus ille, sive Darius is nominetur sive Astyages, novum regnum erexerat; testamento paterno, an defectione, an Scythicae incursionis occasione, incertum. Primi Persarum reges erant natione Medi, unde regio ipsa, prius Medicae ditionis, Xenophonti [d]) et Iosepho [e]) *Media* dicta est: populus autem in libris Danielis et Estheris passim *Medi et Persae*, vel *Persae et Medi* (utrumque dicitur), quod ego vertendum opinor *Perso-Medi*, et *Medo-Persae:* sic Suidae Zoroastres *Περσο-Μήδης* dicitur. Ebraeis enim *ἓν διὰ δυοῖν* proferre usitatissimum est; et cum compositas voces vix ullas habeant, coguntur uti circumlocutione. A Cyro demum, natione Persa, et victoriis inclyto, Persarum nomen obtinuit. Hinc est intelligere quod Strabo tradit (vide XI. p. 525.) Medos Persis *ἀρχηγέτας* esse; ostendens plenissime eadem esse Persarum instituta quae olim Medorum. De his Perso-Me-

---

a) Herod. libro I.
b) Xenoph. Cyrop. I, 2, 1.
c) Ibid. I, 5, 2.
d) Xen. Cyr. II, 1, 2.
e) Ioseph. Arch. X, 11, 4.

dis regibus accipienda puto vaticinia illa prophetarum contra Babylonem. Isa. XIII. 17. *Excito contra istos Medum.* XXI. 2. *Ascende Elam, obside Madai.* Elam est Persis, et coniungitur cum Media; ut et XXII. 6. *Elam sumpsit pharetram, et Kir eduxit clypeum* (Kir est Media, 2 Reg. XVI. 9.): etiam Ierem. XXV. 25. *Regibus Elam et regibus Mediae*, idem fatum. De hoc regno intelligendum illud, Ier. XVIII. 38, 39. *Ponam solium meum in Elam* i. e. solium regum a me electorum ad perdendam Babylonem, et *reducendos captivos Elam*, sive Iudaeos in Perside exulantes. Praedictum hoc fuit initio regni Zedechiae, ver. 34. unde colligi potest regnum hoc etiam regnante Cyaxare extitisse. Cui astipulari videtur Hieronymus, in Epitaph. Fabiolae, referens *Scythas sub Dario, rege Medorum, orientem tenuisse captivum*: et Suidas, in Θαλῆς, qui *Thaletem sub Dario solis eclipsin praedixisse* refert: utraque autem in Cyaxaris tempus confert Herodotus. Non frustra sunt Iudaei, qui in hac prophetia duos reges innui putant, Darium Medum et Cyrum. Neque sine causa; nam II. 11. *Suscitavit Dominus spiritum regum Medorum*; et ver. 28. *Expedite in eam reges Mediae.* Non ab uno rege, non uno tempore impletae sunt dirae in Chaldaeos. Dan. VIII. 3. 20. *Arietis* (i. e. *regnum Medo-Persarum*) *duo cornua, unum altius altero: quod altius* (Cyrus) *ascendit posterius*, i. e. post Darium. Primum Susa capta sunt a Medo, ut ex Aeschylo didicimus, et Chaldaei tota Susiana multati sunt: quod non obscure etiam indicat propheta, ver. 31. *Cursor occurret cursori, nuntius occurret nuntio, ad narrandum regi Babylonis captam esse urbem eius a fine*, vel *ab extremitate*, i. e. extremam, vel in confinio regni positam: Ver. 32. *Et transitus occupatus est, et paludes combusserunt igne. Transitum* appellat castrum Susianum, quod erat orientale regni Babylonici propugnaculum: *paludem* autem sive *arundinem* appellat, quia stabat in aqua. *Susianen*, inquit Plinius f), *ab Elymaide disterminat amnis Eulaeus;.... circuit arcem Susorum.* Daniel itidem, VIII. 2. *Castrum in Susis* (ubi reges Medo-Persidis arietantes vidit) collocat super *Eulaei portam*, ver. 2. vel *paludem*, ver. 3. ut est in Vulgata: utrobique enim eadem est vox Ebraica. Porro illius victoriae eventum indicat Ieremias, II. 30. *Cessaverunt fortes Babylonis a praelio, habitaverunt in praesidiis, defecit eorum fortitudo*, (pavidi) *sunt quasi mulieres: incensa sunt tabernacula eius, fracti sunt vectes eius. Vectes* sunt portae, quas diximus, regni: *Praesidia* sunt Euphratis loca a Nitocride munita, quae (Herod. I. 185.) *εἰργάζετο τῆς χώρης τῇ αἵ τε ἐσβολαὶ ἦσαν, καὶ τὰ σύντομα τῆς ἐκ Μήδων ὁδοῦ, ἵνα μὴ ἐπιμισγόμενοι οἱ Μῆδοι ἐκμανθάνοιεν αὐτῆς τὰ πρήγματα*: *quaecunque erat*

f) Plin. Nat. Hist. VI, c. 27.

regio ad invadendum opportuna, et compendiaria ex Medis via, hanc intersepsit, ne Medi commercio ipsius negotia cognoscerent. Temporis diversitatem, quo Susa primum, dein Babylon capta fuit, ostendit, ver. 33. *Filia Babylonis quasi area; venit tempus triturae eius: adhuc modicum, et veniet tempus messionis ei* (Babyloni). De Susis loquitur historice, tanquam de praeterito; de Babylone prophetice. Neque aliter forsan paulo post, ver. 41. *Quemadmodum capta est Sesach, etiam comprehendenda est inclyta universae terrae,* urbs Babylon. Sesach, vel potius Susach, (addito tertio puncto ut fiat kibbuts, hic, et XXV. 26.) videtur idem esse, diversa dialecto, quod Danieli VIIII. 2. Susan: non ipsa Babylon, sed filia Babylonis; nempe Susa urbs Babyloniae secunda, a Medo excisa, a filio restaurata, ubi *οἱ Πέρσαι κρατήσαντες Μήδων καὶ ὁ Κῦρος ἔθεντο τὸ τῆς ἡγεμονίας βασίλειον,* Strab. XV. p. 727. Paulatim deinceps inolescere Persarum nomen, Medorum exolescere coepit: veruntamen non prorsus desuevit; nam Herodoto bellum Xerxis *Medicum* vocatur, et Graeci passim Persas *Medos* dicunt, et *μηδίζοντας* eos qui Persis studebant. Isthaec Ieremias. Ezekiel itidem *Elam* meminit, XXXII. 24. etiam, utpote Ieremia aliquanto iunior, *Para,* XXVII. 10. et XXXVIII. 5. Madai autem nuspiam meminit. Sed Danieli frequens est Medo-Persarum mentio: scilicet Daniel non tantum sub Babylonico, sed etiam sub Medo-Persico imperio vixit. A Nabuchodonosoro primum praepositus fuit magis Chaldaeis, dein *portae regis,* II. 49. quae erat telonium, ni fallor, Susianum, *ad portam Eulaei.* Susa a Medo capta sunt teste Aeschylo. Sic *fractum est regnum* Chaldaicum, *et datum Medo-Persis,* Dan. v. 28. pars Dario, pars deinceps Cyro. *Darius Danielem ad sese perduxit in Mediam:* ibi evenerunt ea quae narrantur cap. VI. teste Iosepho, X. 12. p. 362. Illius regni triumvir factus est, Dan. VI. ult. *Et floruit Daniel sub regno Darii, et sub regno Cyri Persae.* Restauratis suis, quum iam essent Persidis metropolis, visa ibi divinitus oblata sunt Danieli. *Eram,* inquit ipse, Dan. VIII. 2. *Susis, in regione Elam.* Videntur itaque Susa, olim Babylonicae ditionis, tunc temporis Medo-Persiae regi subiecta fuisse. Antea distinctae erant gentes *Susancaei* et *Elymaei,* ut in coloniae Samaritanae censu apparet, Esdr. IV. 9. postea Susa Persidi accensentur a Daniele, a Strabone, XV. p. 727. a Beniamino Tudilensi, in Itiner. Erat annus visionis istius Balthasari caede insignis, in quo, post visionem, Daniel Babylonem adventasse videtur. Erat enim *in regno* Babylonico, Dan. v. 11. imo in ipsa urbe. Nam *in illa nocte* (ver. 30.), qua *Balthasar, rex Chaldaeorum, occisus est* (ver. 12.), *Daniel accersitus est, et* (ver. 13.) *adductus coram rege.* De Susis accersitum vix credas: *distabant* enim *Susa a Tigri* (ad quem Babylon)

λέγει ἰανοῖ, ὅ ἐστιν ἐπιφώνημα πρὸς τὸν Διόνυσον λεγόμενον χαρᾶς ἐπελθούσης. Ἀλλὰ τὰ μὲν πράγματα ὑπόκειται ἐν Σούσοις· καὶ περίφοβός ἐστιν ἡ μήτηρ Ξέρξου ἐξ ὀνείρου τινός· χορὸς δὲ Περσῶν γερόντων διαλεγόμενος πρὸς αὐτήν· εἶτα ἄγγελος ἀπαγγέλλων τὴν περὶ Σαλαμῖνα ναυμαχίαν καὶ τὴν Ξέρξου φυγήν. Χαῖρις δέ φησι τὸ Δαρείου, ἀντὶ τοῦ Ξέρξου. Σύνηθες γὰρ τοῖς ποιηταῖς ἐπὶ τῶν υἱῶν τοῖς τῶν πατέρων ὀνόμασι χρῆσθαι· πρὸς ὅν ἐστιν εἰπεῖν, ὅτι ἐν τῷ δράματι λέγεται,

Ξέρξης μὲν αὐτὸς ζῇ τε καὶ βλέπει φάος.

Ἡρόδικος δέ φησι διττοῦ γεγονέναι τοῦ θανάτου, καὶ τὴν τραγῳδίαν ταύτην περιέχειν τὴν ἐν Πλαταιαῖς μάχην. Δοκοῦσι δὲ οὗτοι οἱ Πέρσαι ὑπὸ τοῦ Αἰσχύλου δεδιδάχθαι ἐν Συρακούσαις, σπουδάζοντος Ἱέρωνος, ὥς φησιν Ἐρατοσθένης ἐν γ'. περὶ κωμῳδιῶν. Ἄλλως. Δίδυμος, ὅτι οὐ περιέχουσι θάνατον Δαρείου οἱ Πέρσαι τὸ δρᾶμα· διό τινες διττὰς θέσεις (fortasse καθέσεις) τουτέστι διδασκαλίας τῶν Περσῶν φασι, καὶ τὴν μίαν μὴ φέρεσθαι. Τινὲς δὲ γράφουσι Δαρείου τοῦ Ξέρξου. Οἱ δὲ ὅτι τοῖς κυρίοις ἀντὶ πατρωνυμικῶν κέχρηνται· καὶ ὅτι ὁ Ξέρξης· οἱ δὲ, ὅτι εἴδωλον Δαρείου φθέγγεται, ἐκεῖ τεθνηκότος δηλονότι. Haec ille. Miror locum illum Aristophanis veteres criticos adeo exercuisse, quo nihil liquidius.

[v. 685. *ΚΕΚΟΠΤΑΙ ΚΑΙ ΧΑΡΑΣΣΕΤΑΙ ΠΕΔΟΝ.* Nempe hymno poëtico chori. Tibullus, 1. 2. g)

Haec cantu finditque solum manesque sepulcris
Elicit, et trepido devocat ossa solo.]

[v. 689. *ΟΡΘΙΑΖΟΝΤΕΣ ΓΟΟΙΣ.* Alii ῥοθιάζοντες: quam lectionem sequitur Scholiastes et reddit μεγάλως ἠχοῦντες καὶ θρηνοῦντες, ut supra, v. 396. κώπης ῥοθιάδος. Schol τῆς ἠχητικῆς. Potior vero prior lectio, cui et eadem simplicius quadrat interpretatio: ita mox, v. 1055.

Ἐπορθίαζε νῦν γόοις.]

v. 690. *ΟΥΚ ΕΥΕΞΟΔΟΝ.* Quo modo Ἀίδης δύσνοστος dicitur Epigrammate Graeco. Anacreon h), Od. LVIII.

Ἀΐδεω γὰρ [ἐστι] δεινὸς
Μυχὸς, ἀργαλέη δ' ἐς αὐτὸν
Κάθοδος· καὶ γὰρ ἕτοιμον
Καταβάντι μὴ ἀναβῆναι.

Catullus, Carm. III. 12.

Illuc unde negant redire quemquam.

Et passim apud poetas. [Theocritus, XII. 19.

— ἀνέξοδον εἰς Ἀχέροντα.

g) I, 2, 47. h) Anacr. LIV, 9.

Philetas [i]), (Analect. Graec. II. p. 524.)

—— ἀτραπὸν εἰς Ἀΐδεω
Ἤνυσα, τὴν οὔπω τις ἐναντίον ἦλθεν ὁδίτης.

Virgil. Aen. VI. 126.

—— facilis descensus Averni:
Noctes atque dies patet atri ianua Ditis;
Sed revocare gradum, superasque evadere ad auras,
Hoc opus, hic labor est. ——]

[v. 694. *ΗΚΩ· ΤΑΧΥΝΑ Δ'.* Lege ἥκω· 'τάχυνα δ'. Ita Sophocles Aiace, v. 24.

Κἀγὼ 'θελοντής. ——]

v. 696. *ΣΕΒΟΜΑΙ.* Hesych. *Σέβεσθαι· αἰδεῖσθαι, ἐντρέπεσθαι, προσκυνεῖν, αἰσχύνεσθαι.*

[v. 700. *ΜΑΚΙΣΤΗΡΑ.* Hesych. *Μακίστηρ.... τάσσεται δὲ ἐπὶ τοῦ μεγάλου.* Aliud *μακίστηρ*, Suppl. v. 475.]

v. 703. *ΔΕΙΟΜΑΙ Δ' ΑΝΤΙΑ ΦΑΣΘΑΙ.* Τὰ ἀντία Scholiastes ἐναντία interpretari videtur; cui non assentior. Δέδια δὲ, inquit, καὶ ἀληθεῦσαι· λυπηθήσῃ γάρ.

[v. 707. *ΚΛΑΥΣΜΑΤΩΝ ΛΗΞΑΣΑ.* Bion. Idyll. I. 97.

Λῆγε γόων Κυθέρεια. ——

Horat. Od. II. 8. [k])

—— desine mollium
Tandem querelarum]

[v. 708. *ΑΝΘΡΩΠΕΙΑ ΠΗΜΑΤ' ΕΝΤΕΥΧΕΙ ΒΡΟΤΟΙΣ.* Terent. Heaut. I. 1. [l])

Homo sum, humani nihil a me alienum puto.]

v. 711. *Ω ΒΡΟΤΩΝ ΠΑΝΤΩΝ.* Synes. de Regno, Κἀγώ σοι σύμφημι μέγεθος ἀρχῆς ἐνὶ μηδενὶ τοσόνδε παρεῖναι, καὶ πλούτου θημῶνας, ὑπὲρ τὰν πάλαι Δαρεῖον.

[v. 712. *ΩΣ ΕΩΣ ΕΛΕΥΣΑΣ.* Lege ὃς ἕως ἔλευσσες.]

[v. 714. *ΝΥΝ ΔΕ ΣΕ ΖΗΛΩ.* Convenit Virgilianum illud, ex observatione Guellii, Aen. XI. 158.

—— tuque, o sanctissima coniux,
Felix morte tua, neque in hunc servata dolorem.]

[v. 720. *ΘΟΥΡΙΟΣ ΞΕΡΞΗΣ.* Eadem ratione qua Lucanus, II. 672. *tumidum Xerxem* dicit. Etymolog. [m]) Θοῦρος, ὁ ὁρμητικὸς, ὁ πολεμιστής· καὶ θοῦρον, τὸν πηδητικὸν καὶ ταχύν· οἱονεὶ ὁ θοῶς ὀρούων, ἢ ὁ κούφως ὀρούων· παρὰ τὸ θέρω, τὸ θερμαίνω, θόρος καὶ θοῦρος· ἀπὸ μεταφορᾶς τῆς τοῦ πυρὸς ὁρμῆς.]

---

i) Anthol. Gr. T. I, p. 121.
k) II, 9, 17.
l) I, 1, 25.
m) Et. M. 453, 37.

[v. 721. *ΠΕΖΟΣ.* Etymolog. [n]) in voce *Πέδη.... Καὶ πεζούς φασι τοὺς διὰ τῶν ἰδίων ποδῶν τὴν ὁδὸν ποιουμένους, οἱονεὶ πεδούς· καὶ κατὰ τροπὴν, ἀπὸ τοῦ πέδον· πεζὸς γὰρ ὁ διὰ τοῦ πέδου πορευόμενος.*]

[v. 724. *ΜΗΧΑΝΑΙΣ ΕΖΕΥΞΕΝ ΕΛΛΗΣ ΠΟΡΘΜΟΝ.* Herodot. VII. 36. *Τὰς δὲ ἄλλοι ἀρχιτέκτονες ἐζεύγνυσαν. ἐζεύγνυσαν δὲ ὧδε, κ. τ. λ.* Diodor. Sic. XI. [o]) p. 243. *Ἐξαπέστειλε τοὺς ἱκανοὺς ζεῦξαι μὲν τὸν Ἑλλήσποντον.* Strabo, XIII. p. 591. *Ἐνταῦθα δέ ἐστι τὸ ἑπταστάδιον ὅπερ ἔζευξε Ξέρξης.* Aeschines [p]) in Ctesiphonte, p. 415. *Οὐχ ὁ μὲν τῶν Περσῶν βασιλεὺς ὁ τὸν Ἄθω διορύξας, ὁ τὸν Ἑλλήσποντον ζεύξας, κ. τ. λ.* Max. Tyrius [q]), serm. IV. *Ἀνίσταται ἡ Ἀσία, μαστιγοῦται ἡ θάλαττα, Ἑλλήσποντος ζεύγνυται.* Suidas in voce *Ξέρξης*, nescio ex quo auctore: *Ἔζευξε καὶ τὸν Ἑλλήσποντον τὸν μεταξὺ Σηστοῦ καὶ Ἀβύδου.* Latini, *iunxit.* Cic. de Fin. II. 34. *Si Xerxes cum tantis classibus tantisque equestribus et pedestribus copiis, Hellesponto iuncto*, etc.]

[v. 725. *ΒΟΣΠΟΡΟΝ ΚΛΕΙΣΑΙ.* Varro [r]) de Lingua Latina, VI. p. 76. *Hellespontum et claustra, quod Xerxes quondam eum locum clausit.*]

[v. 746. *ΝΕΩι ΘΡΑΣΕΙ.* Postea, v. 784.

Ξέρξης δ' ἐμὸς παῖς ὢν νέος νέα φρονεῖ.]

[v. 747. *ΔΟΥΛΟΝ ΩΣ ΔΕΣΜΩΜΑΣΙΝ ΗΛΠΙΣΕ ΣΧΗΣΕΙΝ.* Ioh. Tzetzes, Chiliad. I. 32. *)

Δύο τε ζεύγη σιδηρῶν ποδοπεδῶν ἐμβάλλει
Πρὸς πέλαγος θαλάττιον δῆθε δεσμῶν ὡς δούλην.]

[v. 749. *ΚΑΙ ΠΟΡΟΝ ΜΕΤΕΡΡΥΘΜΙΖΕ.* Dum haec scripserit Aeschylus quasi a Dario proferenda, filii vesana facta culpante, sane Darii ipsius factum huic simile in mente non habuit, cuius ad exemplum Xerxem haec egisse tradunt. Ioh. Tzetzes [s]), Chiliad. I. 32.

Καὶ δὴ κατὰ μὲν μίμησιν τὴν τοῦ πατρὸς Δαρείου.
Ὡς πρὶν ἐκεῖνος ἐκπερᾷ κατὰ Σκυθῶν ἐκτρέχων
Τὸν δαμαλίτην βόσπορον πεζῇ πρὸς τὴν Εὐρώπην.
Ὃν Μανδροκλεῖς ὁ Σάμιος ἔζευξε γεφυρώσας
Πέμπει καὶ οὗτος γεφυροῦν τὸ πέλαγος Ἀβύδου.]

[v. 752. *ΚΑΙ ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ ΚΡΑΤΕΙΝ.* *Καὶ* etiam. Sicut Virgilianum illud, Aen. II. 49.

—— timeo Danaos et dona ferentes.

---

n) Et. M. 668, 18. 31.
o) Diod. XI, 2.
p) Aeschin. p. 522. Rsk. (§. 132. Brem.)
*) v. 891.
q) Max. Tyr. p. 44. Leid. (p. 243. Lond.)
r) Varr. p. 85. Bip. (p. 307. Sp.)
s) Tzetz. Chil. I, v. 884.

Valer. Maximus, III. 2. t) *Gravem mari ac terrae Xerxem, nec fluminibus [hominibus] tantum terribilem sed Neptuno quoque compedes et coelo tenebras minitantem.* Seneca, lib. in sapientem non cadere iniuriam, c. 4. *Quid tu putas, cum stolidus ille rex multitudine telorum diem obscurasset, ullam sagittam in solem incidisse, aut demissis in profundum catenis Neptunum potuisse contingi?*]

Ibid. *ΝΟΣΟΣ ΦΡΕΝΩΝ.* *Φρενῖτις.* Themistius u), Orat. V. *Οὕτως ἀπόπληκτον ὥστε μαστιγοῦν τὴν θάλατταν, καὶ πέδας ἐμβάλλειν τῷ Ἑλλησπόντῳ.* Quod vero Xerxi impingunt Themistius et caeteri, id ab ipsis Graecis confictum.

v. 758. *ΑΙΧΜΑΖΕΙΝ.* Legerim *ἀκμάζειν.*

v. 759. *ΕΞ ΑΝΔΡΩΝ ΚΑΚΩΝ.* Ex his praecipui, Mardonius, qui secundum Herodot. VII. 6. *νεωτέρων ἔργων ἐπιθυμητής* vel, ut Diod. x) XI. p. 242. *μετέωρος [ὢν] τῷ φρονήματι, καὶ τῇ ἡλικίᾳ [τὴν ἡλικίαν] ἀκμάζων*, et Onomacritus, quem dicit Herodotus, l. c. *χρησμολόγον τε καὶ διαθέτην χρησμῶν τοῦ Μουσαίου.* [Eadem ratione Sophocles apud Stobaeum y), Tit. XLVIII. p. 183.

Σοφοὶ τύραννοι τῶν σοφῶν συνουσίᾳ.]

v. 761. *ΤΟΙΓΑΡ ΣΦΙΝ ΕΡΓΟΝ.* Inter hunc versum et praecedentem quaedam intercidisse, et versum 763. loco suo motum esse arbitratur Iosephus Scaliger *ὁ θαυμαστός*, de Emendat. Tempor. VI. p. 590. „Aeschylus," inquit, „in Persis omnes recenset ordine sub persona Darii Hystaspis, sed a Kyaxare Medo ad Xerxem filium eius:

* * * * *

Τοιγάρ σφιν ἔργον ἐστὶν ἐξειργασμένον
Μέγιστον, ἀείμνηστον, οἷον οὐδέπω
Ἐξ οὗ τε τιμὴν Ζεὺς ἄναξ τήνδ' ὤπασεν.
Ἕν' ἄνδρα πάσης Ἀσιάδος μηλοτρόφου
Ταγεῖν, ἔχοντα σκῆπτρον εὐθυντήριον.
Μῆδος γὰρ ἦν ὁ πρῶτος ἡγεμὼν στρατοῦ·
Τὸ δ' ἄστυ Σούσων ἐξεκείνωσεν πεσόν.,
Ἄλλος δ' ἐκείνου παῖς τόδ' ἔργον ἤνυσε·
Φρένες γὰρ αὐτοῦ θυμὸν οἰακοστρόφουν.
Τρίτος δ' ἀπ' αὐτοῦ Κῦρος e. q. s.

Hic repetit initium monarchiae Persicae a Kyaxare et eius filio Astyage, cui successerit victor Cyrus, Cyro Cambyses, Cambysae Mardus, id est, Smerdis Magus, dedecus throno Cyri, ut ipse dicit: illi per aliquot dies successerunt alternis septem proceres, Maraphis, Artaphernes et alii, donec ipse

t) Val. Max. III, 2. ext. 3. u) Themist. p. 134. Petav.
x) Diod. XI, 1.
y) Stob. Serm. XLVIII, 5. (v. Soph. fragm. Aiac. Locr. II. Br.)

Darius electus est. Haec clare Aeschylus. Sed asteriscos initio posuimus, quod deesse quaedam omnino constet nobis. Praeterea versiculum septimum, *Τὸ δ' ἄστυ Σούσων*, a tertio loco huc traduximus; erat enim alieno loco positus. Susa a Kyaxare vastata, a filio Astyage in integrum restituta non obscure dicit. Haec nescio an alibi legas." Hactenus vir incomparabilis; cuius tamen sententiam amplecti nullo modo possum: neque enim mihi par est credere, quod vel desideretur aliquid, vel quod versus iste loco suo motus fuerit, et de Astyage, Cyaxaris filio, intelligendus: quippe cum haec Susis acta putentur, de re praesenti sermo haberi videtur. Queritur *Atossa* quod *improborum quorundam suasu expeditionem in Graeciam Xerxes susceperit. Egregium sane opus*, inquit *Darius*, *et memorabile patrarunt: urbem enim hanc, Susa, viris exhaustam reddit Xerxes magis, quam unquam fuit, ex quo primum monarchiam obtinuerint Persae.* Sic enim distinguendum censeo:

Τοιγάρ σφιν ἔργον ἐστὶν ἐξειργασμένον
Μέγιστον, ἀείμνηστον, οἷον οὐδέπω
Τόδ' ἄστυ Σούσων ἐξεκείνωσεν πεσὸν,
Ἐξ οὔτε τιμὴν Ζεὺς ἄναξ τήνδ' ὤπασεν,
Ἕν' ἄνδρα πάσης Ἀσιάδος μηλοτρόφου
Ταγεῖν, ἔχοντα σκῆπτρον εὐθυντήριον.

Proinde, regibus omnibus Persicis a Dario ad Xerxem usque enumeratis, concludit:

Ἅπαντες ἡμεῖς, οἳ κράτη τάδ' ἔσχομεν,
Οὐκ ἂν φανεῖμεν πήματ' ἔρξαντες τόσα.

[Atque eodem fere modo interpunxisse Scholiastem arbitramur, qui locum hunc sic interpretatur: *ἔργον δὲ οἷον οὐδέπω γέγονεν ἐξ οὔτε καὶ ἀφ' οὗ καιροῦ ὁ Ζεὺς ὤπασε, κ. τ. λ.*]

[v. 762. *ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΝ.* Suidas, *Ἀείμνηστος.* Ubi Portus, „*Semper memoratus* vel *memorandus. Semper celebratus* vel *celebrandus.* Sophocles in Aiace Flagellifero, v. 1177. *τάφον ἀείμνηστον* vocat sepulcrum, cuius perpetua futura sit memoria et gloria."]

v. 763. *ΤΟ Δ' ΑΣΤΥ ΣΟΥΣΩΝ ΕΞΕΚΕΙΝΩΣΕΝ ΠΕΣΟΝ.* Ita chorus, v. 117. hanc ipsam cladem deprecans:

—— μὴ πόλις πύθη-
ται κένανδρον μέγ'
Ἄστυ Σουσίδος.

Et v. 548.

Νῦν γὰρ δὴ πρόπασα μὲν στένει
Γαῖ' Ἀσιὰς ἐκκενουμένα.

[Et v. 732.

—— ὡς Σούσων μὲν ἄστυ πᾶν κενανδρίαν στένει.]

[Ibid. *ΠΕΣΟΝ.* Cicero pro Arusp. c. 20. *Ut tanta civitas si cadet, quod Dii omen obruant, a viro tamen confecta videatur.*]

v. 767. *ΜΗΔΟΣ ΓΑΡ ΗΝ Ο ΠΡΩΤΟΣ ΗΓΕΜΩΝ ΣΤΡΑΤΟΥ.* Locus egregius, et notatu dignissimus; quippe cum ex eo initia monarchiae Persicae, longe aliter quam referunt historici, erui posse videantur. Namque illi Cyrum primum Persarum regem uno ore praedicant; at Aeschylus duos in regno Cyrum antecessisse diserte tradit: ad haec, Darius rex tertius illis numeratur, Aeschylo octavus. Nec tamen Aeschyli in hac re minoris facienda est auctoritas, quin potius caeteris omnibus praeponenda. Nam et aetate reliquis superior, et rerum Persicarum callentissimus procul dubio fuit, utpote qui ad Marathonem contra Darium, ad Salaminem et Plataeas contra Xerxem militaverat. Porro Aeschylus primum Persarum regem Medum esse dicit, eundem sane de quo Suidas: *Μῆδος, ὁ τῶν Περσῶν βασιλεύς.* Huic sententiae astipulari videtur Cambyses apud Herodotum III. 65. qui iamiam moriturus Achaemenidas orat, ne imperium ad Medos iterum transire patiantur: *μὴ περιϊδεῖν τὴν ἡγεμονίην αὖτις ἐς Μήδους περιελθοῦσαν.* Fundamen igitur regni Persici stravit Medus: sed quisnam fuerit hic Medus haud ita in promptu est dicere. Darium quendam, Xerxis patre antiquiorem, a quo stater Persicus *δαρεικός* denominatur, memorant Scholiastes Aristophanis, in Concion. v. 598. et Suidas in voce *Δαρεικούς.* *Οἱ δαρεικοὶ οὐκ ἀπὸ Δαρείου τοῦ Ξέρξου πατρὸς, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου τινὸς παλαιοτέρου βασιλέως ὠνομάσθησαν.* Hic est quartus ille Darius, cuius mentionem facit Scholiastes noster in Argumento, *Τινὲς δὲ*, inquit, *καὶ τέταρτον Δαρεῖον λέγουσιν εἶναι.* Nam cum inter Cyrum et Hystaspis filium nemo huius nominis reperiatur, eum ante Cyrum vixisse omnino fatendum erit. Medum itaque incertum, incertum et Darium nacti sumus; quod si utrumque in unum compingamus, Darius ille Medus occurret, de quo tantum desudarunt viri doctissimi. Iam vero Darium Medum eundem esse cum Astyage, Cyri avo, asserit Cedrenus, p. 142. *Μῆδος Δαρεῖος καὶ Ἀστυάγης — ἐλέγετο —· Πάππος δὲ ἦν Κύρου.* Et Chronicon Alexandrinum Darium dici Astyagem monet. Accedit, quod memorabilem illam solis defectionem, a Thalete praedictam, quae secundum Ciceronem, de Divinat. I. 49. et Plinium [z]), Nat. Hist. I. Astyage regnante facta est, Suidas sub Dario contigisse tradat, in voce *Θαλῆς.* Hoc acceptum referimus viro illustrissimo, et tam de republica literaria quam de nostra optime merito, Domino Ioanni Marshamo, cuius verba e *Diatriba Chronologica*, libello vere aureo, exscripta tradere non gravabor, quippe cum ad totum hunc Aeschyli locum illustrandum maxime conferant.

z) Plin. Nat. Hist. II, 12.

„DE REGNO PERSICO.

„NULLA reperitur in historia sacra Persarum mentio ante captivitatem Babylonicam. Primus meminit eorum Ezekiel XXVII. 10. et XXXVIII. 5. inter bellicosas gentes recensens, quum nondum innotuerant res Cyri: nam illius demum aevo perquam obvium id nomen. Illud autem consideratione dignum est, qui fit, ut in libris Danielis et Estheris toties Medi cum Persis, Persae cum Medis coniungantur; quasi fuisset aliqua inimicissimarum nationum reconciliatio, aut regnorum duorum ἕνωσις, cuius nulla extat in historia memoria. Phraortes Medus primus subegit Persas; Cyrus Persa subegit Medos. Defecerant autem Persae a Medis ante Cyrum, Herod. I. 127. *Καὶ πάλαι δεινὸν ποιεύμενοι ὑπὸ Μήδων ἄρχεσθαι, iam pridem dedignati parere Medis.* Cyrus vulgo existimatur primus Persarum rex: sed in dubium id vocat Scholiastes Aristophanis, in Ἐκκλησ. v. 598. qui, de statere Persico verba faciens, *Οἱ δαρεικοὶ*, inquit, *οὐκ ἀπὸ Δαρείου τοῦ Ξέρξου πατρὸς, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου τινὸς παλαιοτέρου βασιλέως ὠνομάσθησαν.* Et Suidas in *Δαρεῖος*. Nullus erat Darius inter Cyrum et Hystaspis filium; fuit ergo eius nominis rex aliquis Cyro antiquior. Duos reges in regno Persico antecessisse Cyrum docet Aeschylus, qui in regum enumeratione Cyrum *tertium* recenset. Locus est in hanc rem eximius, et apponi dignus; tum quia parum hactenus animadversus, tum quia initia monarchiae Persicae, vix alibi legenda, indicat. In Persis itaque sub persona Darii Hystaspis, cui coaetaneus, contraque quem pugnavit ipse Marathone, sic effatur:

Μῆδος γὰρ ἦν ὁ πρῶτος ἡγεμὼν στρατοῦ,
Τὸ δ' ἄστυ Σούσων ἐξεκείνωσεν πεσόν.

Hunc versum hoc loco reponit magnus Scaliger, Emend. VI. p. 590.

Ἄλλος δ' ἐκείνου παῖς τόδ' ἔργον ἤνυσε,
Φρένες γὰρ αὐτοῦ θυμὸν οἰακοστρόφουν.
Τρίτος δ' ἀπ' αὐτοῦ Κῦρος, εὐδαίμων ἀνὴρ,
Ἄρξας ἔθηκε πᾶσιν εἰρήνην φίλοις, κ. τ. λ.

Medus erat primus dux exercitus,
Urbem autem Susorum evacuavit cadentem.

Alter eius filius opus perfecit.
Mens enim eius animum gubernabat.
Tertius ab illo *Cyrus*, felix vir,
Imperans tribuit omnibus amicis pacem.

Reliquos, qui deinceps regnarunt, usque ad Xerxem, ordine nonum, recenset. Et satis historice sunt ista a tragoedo

dicta; in quibus duo sunt notatu dignissima. Primo, Medum fuisse primum Persarum regem; deinde, Susa fuisse ab illo vastata, a filio restaurata. Sed quis est ille Medus, imperii Persici fundator, cuius nemo veterum recentiorumve uspiam meminit? unusne ex dictis quatuor Mediae regibus? non puto. Phraortis in Persas imperium non erat regni Persici institutio, sed Medici prolatatio; non libertatis Persicae, sed servitutis initium. Neque suspicari possumus Cyaxarem, qui Assyriam armis adeptus est, amisisse Persiam. Veruntamen non levis est suspicio, initia Persica in illius tempus incidisse, sicuti mox dicetur. De Astyage maior adhuc est dubitandi ansa. Nam Cedrenus, aliunde forsan edoctus, affirmat Astyagem Cyri avum nominatum fuisse Darium Medum, p. 142. *Μῆδος Δαρεῖος καὶ Ἀστυάγης — ἐλέγετο· — πάππος δὲ ἦν Κύρου.* Et Chronicon Alexandrinum, Darium dici Astyagem. Quum autem duo sint eiusdem aevi Astyages; unus Herodoto [a]), qui Cyaxaris filius et Medorum rex ultimus, (Olymp. 48.), alter Xenophonti [b]), qui Cyaxaris (alterius scilicet) pater, et Mediae (alterius tamen) rex forsan primus; Xenophonteo Astyagi Darii Medi nomen potius competit. Recenset Xenophon [c]) duos Cyri praedecessores, Astyagem et Cyaxarem: Aeschylus item duos, Medum eiusque filium. Si Medus sit Astyages, ut vult Cedrenus, noscimus quis fuerit secundus ille, Aeschylo anonymus, Persarum rex. Verum Xenophonti Astyages et Cyaxares sunt Mediae reges: esto. Non autem de magna Media intelligendum, cuius regia erat Ecbatanis; nullus ibi post Astyagem regnaverit Cyaxares; sed de Elymaide, sive Persica illa Medici regni parte interpretari licet, ubi Medus ille, sive Darius is nominetur sive Astyages, novum regnum erexerat; testamento paterno, an defectione, an Scythicae incursionis occasione, incertum. Primi Persarum reges erant natione Medi, unde regio ipsa, prius Medicae ditionis, Xenophonti [d]) et Iosepho [e]) *Media* dicta est: populus autem in libris Danielis et Estheris passim *Medi et Persae*, vel *Persae et Medi* (utrumque dicitur), quod ego vertendum opinor *Perso-Medi*, et *Medo-Persae:* sic Suidae Zoroastres *Περσο-Μήδης* dicitur. Ebraeis enim *ἓν διὰ δυοῖν* proferre usitatissimum est; et cum compositas voces vix ullas habeant, coguntur uti circumlocutione. A Cyro demum, natione Persa, et victoriis inclyto, Persarum nomen obtinuit. Hinc est intelligere quod Strabo tradit (vide XI. p. 525.) Medos Persis *ἀρχηγέτας* esse; ostendens plenissime eadem esse Persarum instituta quae olim Medorum. De his Perso-Me-

---

a) Herod. libro I.
b) Xenoph. Cyrop. I, 2, 1.
c) Ibid. I, 5, 2.
d) Xen. Cyr. II, 1, 2.
e) Ioseph. Arch. X, 11, 4.

dis regibus accipienda puto vaticinia illa prophetarum contra Babylonem. Isa. XIII. 17. *Excito contra istos Medum.* XXI. 2. *Ascende Elam, obside Madai.* Elam est Persis, et coniungitur cum Media; ut et XXII. 6. *Elam sumpsit pharetram, et Kir eduxit clypeum* (Kir est Media, 2 Reg. XVI. 9.): etiam Ierem. XXV. 25. *Regibus Elam et regibus Mediae*, idem fatum. De hoc regno intelligendum illud, Ier. XVIII. 38, 39. *Ponam solium meum in Elam* i. e. solium regum a me electorum ad perdendam Babylonem, et *reducendos captivos Elam*, sive Iudaeos in Perside exulantes. Praedictum hoc fuit initio regni Zedechiae, ver. 34. unde colligi potest regnum hoc etiam regnante Cyaxare extitisse. Cui astipulari videtur Hieronymus, in Epitaph. Fabiolae, referens *Scythas sub Dario, rege Medorum, orientem tenuisse captivum*: et Suidas, in Θαλῆς, qui *Thaletem sub Dario solis eclipsin praedixisse* refert: utraque autem in Cyaxaris tempus confert Herodotus. Non frustra sunt Iudaei, qui in hac prophetia duos reges innui putant, Darium Medum et Cyrum. Neque sine causa; nam II. 11. *Suscitavit Dominus spiritum regum Medorum*; et ver. 28. *Expedite in eam reges Mediae.* Non ab uno rege, non uno tempore impletae sunt dirae in Chaldaeos. Dan. VIII. 3. 20. *Arietis* (i. e. *regnum Medo-Persarum*) *duo cornua, unum altius altero: quod altius* (Cyrus) *ascendit posterius*, i. e. post Darium. Primum Susa capta sunt a Medo, ut ex Aeschylo didicimus, et Chaldaei tota Susiana multati sunt: quod non obscure etiam indicat propheta, ver. 31. *Cursor occurret cursori, nuntius occurret nuntio, ad narrandum regi Babylonis captam esse urbem eius a fine*, vel *ab extremitate*, i. e. extremam, vel in confinio regni positam: Ver. 32. *Et transitus occupatus est, et paludes combusserunt igne. Transitum* appellat castrum Susianum, quod erat orientale regni Babylonici propugnaculum: *paludem* autem sive *arundinem* appellat, quia stabat in aqua. *Susianen*, inquit Plinius f), *ab Elymaide disterminat amnis Eulaeus;.... circuit arcem Susorum.* Daniel itidem, VIII. 2. *Castrum in Susis* (ubi reges Medo-Persidis arietantes vidit) collocat super *Eulaei portam*, ver. 2. vel *paludem*, ver. 3. ut est in Vulgata: utrobique enim eadem est vox Ebraica. Porro illius victoriae eventum indicat Ieremias, II. 30. *Cessaverunt fortes Babylonis a praelio, habitaverunt in praesidiis, defecit eorum fortitudo*, (pavidi) *sunt quasi mulieres: incensa sunt tabernacula eius, fracti sunt vectes eius. Vectes* sunt portae, quas diximus, regni: *Praesidia* sunt Euphratis loca a Nitocride munita, quae (Herod. I. 185.) *εἰργάζετο τῆς χώρης τῇ αἵ τε ἐσβολαὶ ἦσαν, καὶ τὰ σύντομα τῆς ἐκ Μήδων ὁδοῦ, ἵνα μὴ ἐπιμισγόμενοι οἱ Μῆδοι ἐκμανθάνοιεν αὐτῆς τὰ πρήγματα: quaecunque erat*

f) Plin. Nat. Hist. VI, c. 27.

regio ad invadendum opportuna, et compendiaria ex Medis via, hanc intersepsit, ne Medi commercio ipsius negotia cognoscerent. Temporis diversitatem, quo Susa primum, dein Babylon capta fuit, ostendit, ver. 33. *Filia Babylonis quasi area; venit tempus triturae eius: adhuc modicum, et veniet tempus messionis ei* (Babyloni). De Susis loquitur historice, tanquam de praeterito; de Babylone prophetice. Neque aliter forsan paulo post, ver. 41. *Quemadmodum capta est Sesach, etiam comprehendenda est inclyta universae terrae,* urbs Babylon. Sesach, vel potius Susach, (addito tertio puncto ut fiat kibbuts, hic, et XXV. 26.) videtur idem esse, diversa dialecto, quod Danieli VIII. 2. Susan: non ipsa Babylon, sed filia Babylonis; nempe Susa urbs Babyloniae secunda, a Medo excisa, a filio restaurata, ubi *οἱ Πέρσαι κρατήσαντες Μήδων καὶ ὁ Κῦρος ἔθεντο τὸ τῆς ἡγεμονίας βασίλειον*, Strab. XV. p. 727. Paulatim deinceps inolescere Persarum nomen, Medorum exolescere coepit: veruntamen non prorsus desuevit; nam Herodoto bellum Xerxis *Medicum* vocatur, et Graeci passim Persas *Medos* dicunt, et *μηδίζοντας* eos qui Persis studebant. Isthaec Ieremias. Ezekiel itidem *Elam* meminit, XXXII. 24. etiam, utpote Ieremia aliquanto iunior, *Para*, XXVII. 10. et XXXVIII. 5. Madai autem nuspiam meminit. Sed Danieli frequens est Medo-Persarum mentio: scilicet Daniel non tantum sub Babylonico, sed etiam sub Medo-Persico imperio vixit. A Nabuchodonosoro primum praepositus fuit magis Chaldaeis, dein *portae regis*, II. 49. quae erat telonium, ni fallor, Susianum, *ad portam Eulaei.* Susa a Medo capta sunt teste Aeschylo. Sic *fractum est regnum* Chaldaicum, *et datum Medo-Persis*, Dan. v. 28. pars Dario, pars deinceps Cyro. *Darius Danielem ad sese perduxit in Mediam:* ibi evenerunt ea quae narrantur cap. VI. teste Iosepho, X. 12. p. 362. Illius regni triumvir factus est, Dan. VI. ult. *Et floruit Daniel sub regno Darii, et sub regno Cyri Persae.* Restauratis suis, quum iam essent Persidis metropolis, visa ibi divinitus oblata sunt Danieli. *Eram*, inquit ipse, Dan. VIII. 2. *Susis, in regione Elam.* Videntur itaque Susa, olim Babylonicae ditionis, tunc temporis Medo-Persiae regi subiecta fuisse. Antea distinctae erant gentes *Susancaei* et *Elymaei*, ut in coloniae Samaritanae censu apparet, Esdr. IV. 9. postea Susa Persidi accensentur a Daniele, a Strabone, XV. p. 727. a Beniamino Tudilensi, in Itiner. Erat annus visionis istius Balthasari caede insignis, in quo, post visionem, Daniel Babylonem adventasse videtur. Erat enim *in regno* Babylonico, Dan. v. 11. imo in ipsa urbe. Nam *in illa nocte* (ver. 30.), qua *Balthasar, rex Chaldaeorum, occisus est* (ver. 12.), *Daniel accersitus est, et* (ver. 13.) *adductus coram rege.* De Susis accersitum vix credas: *distabant* enim *Susa a Tigri* (ad quem Babylon)

ducentis decem stadiis, Herod. VI. g) vel *unius diei itinere*, Diodor. h) XIX. Inde forsan evenit, ut visio ista, licet in Elymaide contigerat, Babylonici regis anno notetur a Daniele, VIII. 1. Denique Susis sepultum fuisse Danielem testatur Beniaminus Tudilensis, Itiner. p. 152. Vidimus quo pacto *Darius filius Assueri de semine Medorum* ἐβασιλεύθη ὑπὲρ ἀρχῆς Χαλδαίων, *regnavit super regnum Chaldaeorum*, Dan. IX. 1. quomodo Babylonicae ditionis territorio Susiano potitus est. Quod autem *Darius Medus suscepisse regnum* dicitur, Dan. v. ult., id de Medo-Persico, non de Babylonico regno, nec de regni inauguratione, sed de rationibus fisci constituendis intelligendum puto. Nullum est uspiam, nec in sacris nec in exteris scriptoribus, Darii Medi Babylone regnantis vestigium. Nam successionis argumentum ex dicto Danielis loco petitum, ideo quod in proxime praecedentibus de caede Balthasari scripserat, omnino nullum est: nec quicquam vel successionis vel electionis sapiunt verba ista. Simili argumento Balthasar Cyro successisse dicatur, quia *regnum Cyri Persae* claudit cap. VI. et cap. VII. incipit ab *anno primo Balthasari*. Rectius verba ista, in editione Iunii, capiti sexto praefiguntur: sequentis illic historiae introductio struitur, non conclusio praecedentis. *Vau* hic non est copulativum, sed exordii nota; ut in principio Ezechielis et libri Ruth. Duae sunt istius libri partes; priora sex capita sunt historica, posteriora sex prophetica: utrobique Daniel quid sibi contigerat, primum sub regibus Babyloniis, deinde quid sub Medo-Persicis, tradit. In hoc loco narratis rebus Babylonicis, transit ad Medo-Persicas. *Darius*, inquit, VI. 1. *Medus susceperat regnum* Medo-Persidis; et cum esset aetate provectus, nimirum *septuaginta duo annos natus* (v. 2.) *placuit Dario centum et viginti praefectos*, sive procuratores regis, *constitui per totum regnum*. Ver. 3. *Supra istos autem tres tribunos* aerarii, *quorum Daniel primus*, *quibus procuratores rationem reddituri essent*, *ne rex damnum pateretur*. Invidia moti reliqui, accusationem contra Danielem frustra quaerebant, ver. 5. *propterea quod fidus esset*, *et nullus error aut vitium inveniretur in eo*, dum rationes regni ab ipsis procuratoribus ex auctoritate regis exigeret. Illi itaque *interdictum* impetrant a Dario *secundum ius Medo-Persarum*. Ver. 29. *Daniel autem*, a leonibus illaesus, *prospere egit in regno Darii*, *et in regno Cyri Persae*. Secundi Medo-Persarum regis idcirco forsan non meminit Daniel, quod nulla sub eo contigisset visio. Neque est versimile Dario, bellicosissimo regi LXII. aetatis annum fuisse regni sui primum. Vectigalia ampliavit senex, imperium iuvenis. Sed nec iste primus Darii annus, quo Danieli praedictus est hebdomadarum numerus, intelligi videtur an-

---

g) Herod. V, 52.

h) Diod. XIX, 17. cf. XVII, 67.

τὰ πλάτος de tempore, quo regnare coeperat; sed ad illud tempus restringitur, quo regnare coeperat *super regnum Chaldaeorum;* quod Susis occupatis primum contigisse ostendimus."

Hactenus vir doctissimus; cui in omnibus assentior, praeterquam in quibus ille Scaligero: nec enim versum

Τὸ δ' ἄστυ Σούσων ἐξεκείνωσεν πεσὸν,

loco suo motum esse censeo; neque, si in alio reponeretur, sensum illum commode posse erui, quem velit literarum princeps, nempe: *Susa a Kyaxare vastata; a filio Astyage in integrum restituta,* praesertim cum ex ipsius sententia τόδ' ἔργον ἤνυσε respondeat τῷ ἄστυ ἐξεκείνωσεν.

v. 768. *ΑΛΛΟΣ Δ' ΕΚΕΙΝΟΥ ΠΑΙΣ ΤΟΔ' ΕΡΓΟΝ ΗΝΥΣΕ.* Dicit, regnum Persicum, ab Astyage Medo inchoatum, a Cyaxare eius filio, qui et ipse Medus, ἄλλος, stabilitum fuisse. Quod etiam ex iis, quae ab aliis narrantur, colligere est. Cyaxaris filiam unicam et haeredem duxit Cyrus: qui cum esset Babylone, ad nationes in ditionem redactas misit satrapas, Xenoph. [i]) Instit. VIII. p. 160. eas regiones ad Cyaxaris ditionem se adiecisse professus, idem V. [k]) p. 115.

[Ibid. *ΤΟΔ' ΕΡΓΟΝ ΗΝΥΣΕ.* Supra, v. 728.

Ὡς ἰδεῖν τέλος πάρεστιν οἷον ἤνυσεν κακόν.]

v. 769. *ΦΡΕΝΕΣ ΓΑΡ ΑΥΤΟΥ ΘΥΜΟΝ ΟΙΑΚΟΣΤΡΟΦΟΥΝ.* [Agam. v. 811.

Οὐδ' εὖ πραπίδων οἴακα νέμων,

ad quem locum plura. Porro θυμός est animi prima sine ratione voluntas, a θύειν, ὁρμᾷν: φρένες, animi repetiti actus, discursus, iudicium, ratio, unde φρονεῖν.] Negligenter egit Scholiastes, qui hoc de Artaphrene dictum putat; Ἀρταφρένης γὰρ, inquit, ἐξ ἐτυμολογίας λέγεται ὁ τὰς φρένας ἔχων ἀρτίας. Ut taceam quam inepte vocabulum Persicum ad etymologiam Graecam detorqueat. Ἀρτ quod ab ἄρτιον deducit ille, Persice ארת significat *fortis.*

v. 770. *ΤΡΙΤΟΣ Δ' ΑΠ' ΑΥΤΟΥ ΚΥΡΟΣ.* Cyrus Aeschylo tertius, Persarum rex primus vulgo creditur, eo forsan nomine, quod primus is fuerit Persa, qui Persis imperavit. Priores duo reges natione Medi; reliqui omnes Persae: unde paulatim ipsa regio *Media* et *Perso-Media* appellari desiit, et Medorum nomina tandem fuerunt abolita.

[Ibid. *ΕΥΔΑΙΜΩΝ ΑΝΗΡ.* Iustinus, I. 8. *Cyrus regnavit triginta annos, non initio tantum regni, sed continuo totius temporis successu, admirabiliter insignis.*]

---

i) Xen. Cyrop. VIII, 6, 1. k) V, 5, 24.

[v. 774. *ΘΕΟΣ ΓΑΡ ΟΥΚ ΗΧΘΗΡΕΝ*: *Non negavit.* Plin. [nat. hist.] XV. 2. *Natura oleum invidit Africae.*]

v. 775. *ΚΥΡΟΥ ΔΕ ΠΑΙΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΙΘΥΝΕ ΣΤΡΑΤΟΝ.* Secundum in serie Persica locum obtinet Cambyses, qui et primus fuit Persarum rex, parente utroque Persa genitus. A Cyro usque ad Darium, sub quo dirutum est, imperium Persicum ipsorum Persarum de manibus non excidit, nec ad Medos unquam reversum est: quod ne reverteretur, obnixe curavit Cambyses: is quippe moriturus, ut narratur Herodoto, III. 65., Achaemenidas oravit, ne imperium ad Medos iterum transire paterentur. *Τούτου δὲ*, inquit, *μηκέτι ἐόντος, δεύτερα τῶν λοιπῶν ὑμῖν, ὦ Πέρσαι, γίνεταί μοι ἀναγκαιότατον ἐντέλλεσθαι, τὰ θέλω μοι γενέσθαι, τελευτῶν τὸν βίον. Καὶ δὴ ὑμῖν τάδε ἐπισκήπτω, θεοὺς τοὺς βασιληΐους ἐπικαλέων, καὶ πᾶσιν ὑμῖν, καὶ μάλιστα Ἀχαιμενιδέων τοῖσι παρεοῦσι, μὴ περιϊδεῖν τὴν ἡγεμονίην αὖτις ἐς Μήδους περιελθοῦσαν· ἀλλ' εἴτε δόλῳ ἔχουσιν αὐτὴν κτησάμενοι, δόλῳ ὑπαιρεθῆναι ὑπὸ ὑμέων· εἴτε καὶ σθένεΐ τῳ κατεργασάμενοι, σθένεϊ κατὰ τὸ κάρτερον ἀνασώσασθαι.*

v. 776. *ΠΕΜΠΤΟΣ ΔΕ ΜΑΡΔΟΣ ΗΡΞΕΝ.* *Mardus* Aeschylo magus ille dicitur, qui post mortem Cambysis regnum iniit. Herodoto l) *Smerdis*, Ctesiae m) *Sphendadates*, Trogo n) *Oropastes.*

[v. 778. *ΕΝ ΔΟΜΟΙΣ.* In cubiculo suo. Vide Ctesiae lib. XII. fragm. apud Photium o) Bibliothec.]

v. 779. *ΞΥΝ ΑΝΔΡΑΣΙΝ ΦΙΛΟΙΣΙΝ.* Horum septem nomina apud Ctesiam sunt, c. 14. *Onophas, Idernes, Norodobates, Mardonius, Barises, Artaphernes, Darius*: apud Herodotum, III. 70. *Otanes, Hydarnes, Megabyzus, Gobrias, Aspathines, Intaphernes, Darius.*

Ibid. *ΟΙΣ ΤΟΔ' ΗΝ ΧΡΕΟΣ.* Pindarus p), Olymp. I. 70.

Ἦλθε καὶ Γανυμήδης
Ζηνὶ τωὔτ' ἐπὶ χρέος.

[Noster Sept. contra Theb. v. 20.

—— *ὅπως γένοισθε πρὸς χρέος τόδε.*

Hesych. *Χρέως· χρῆος* (recte Sopingerus *χρέος*) *ὄφλημα.*]

v. 780. *ΕΚΤΟΣ ΔΕ ΜΑΡΑΦΙΣ.* Idem videtur qui Ctesiae *Mardonius*, e septem Persis qui magum oppresserunt unus. Narrat Herodot. III. 80. post caedem magorum illos de forma reipublicae constituenda deliberasse, Darii sententiam de principatu uni deferendo devicisse, cui tandem equisonis sui astutia regnum addictum esse. Quin de hac narratione ut dubitemus ansam praebet vel ipse Herodotus, tum vero ma-

l) Her. III, 61. 69. *m*) Ctes. Pers. 15. p. 24. Lion.
n) Iustin. I, 9. *o*) Phot. Bibl. p. 38. a. 23. Bekk.
p) Pind. Ol. I, 44. Bkh.

xime, ubi coniuratorum privilegia recenset. Concessum est Otani speciatim, ut nec ipse nec posterorum ullus regi subesset; omnibus vero in commune, ut unicuique ad regem sine internuncio introire liceret; et ut tiaram rectam gestarent, quod, ut monuimus ad v. 664., solis regibus peculiare fuit. Accedit quod a Valerio Maximo q), IX. 2. alios auctores secuto, nec enim Herodoto assentiuntur omnes, proditur, sex reliquos coniuratos, Dario *onerosos* iam factos, ab ipso tandem sublatos. Hinc, inquam, magna mihi orta est suspicio, quod non statim post interfectum magum Darius regnum exceperit, sed quod e caeteris coniuratis nonnulli ante Darium regnum occuparint; quibus ille e medio sublatis imperio demum potitus est. Duos sane inter reges Persicos numerat Aeschylus noster, cui in hac re non minima debetur fides, Maraphin et Artaphrenem.

Ibid. *ΕΒΔΟΜΟΣ Τ' ΑΡΤΑΦΡΕΝΗΣ.* Quem auctorem necis Mardi in praecedentibus celebrat, ac si coniuratorum praecipuus fuisset, seu magum propria manu interfecisset. Caeterum *Artaphrenes* hic Ctesiae *Artaphernes* dictus est, Herodoto *Intaphernes*, Hellanico qq), ut ex Scholiaste discimus, *Daphernes*. Intaphernem hunc cum filiis suis a Dario interemptum prodit Herodotus, III. 118. ea forsan ratione, ut ipse solus imperio frueretur.

[v. 781. *ΚΑΓΩ Δ' ΕΚΥΡΣΑ.* Septimus numeratur Platoni, Leg. III. p. 695. *Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν, καὶ λαβὼν αὐτὴν ἕβδομος, διείλετο, ἑπτὰ μέρη τεμόμενος, ὧν καὶ νῦν ἔτι σμικρὰ ὀνείρατα λέλειπται.* Marmor Arundelianum, L. 59. *Ἀφ' οὗ Δαρεῖος Περσικὸς ἐβασίλευσε, μάγου τελευτήσαντος, ἔτη ΗΗ|Δ|ΙΙΙ, Ἄρχοντος Ἀθήνησι..... A quo Darius in Persia regnavit, mago occiso, anni CCLIII, archonte Athenis......* Ad quae verba D. Humphridus Prideaux: „Quod ad initium Darii filii Hystaspis attinet, Chronico Marmoreo relatum anno 253. ante citimam epocham, ac 545. ante evangelium, quanquam non est dubium, coepisse eum regnare octennio post mortem Cyri, ac septimestri post mortem Cambysis, quadriennio ante hoc tempus: absoluto tamen imperio hoc demum tempore, capta Babylone occisoque reliquo mago potitum esse, ut dudum annotavimus, suffragatur etiam auctor quem secutus Otho Frisingensis, II. 16. scribens, magos regnasse post Cambysem annis tribus et mensibus septem." Haec ille.]

[v. 783. *ΑΛΛ' ΟΥ ΚΑΚΟΝ.* Alludere videtur ad modicam illam cladem, quam ipse a Graecis acceperit.]

[v. 784. *ΩΝ ΝΕΟΣ ΝΕΑ ΦΡΟΝΕΙ.* Homerus, Odyss. *Λ*. 296.

---

q) IX, 2. ext. §. 6. qq) Hellan. Fragm. CXXXIII. a. p. 159. Sturz.

— οὐδέ τί σε χρὴ
Νηπιάας ὀχέειν ἐπεὶ οὐκ ἔτι τηλίκος ἐσσί.

Alia aetas alios, quod aiunt, *mores postulat*. *Νηπιάας ὀχέειν* est *νηπιοφροσύνας φέρειν*, id est, *νήπια*, noster *νέα φρονεῖν*, interprete Eustathio.r)]

v. 793. *ΜΗΔΙΚΟΝ*. Ita et Herodoto bellum hoc *Medicum* dicitur, et Graeci passim Persas Medos vocant, et *μηδίζοντας* eos qui Persis studebant: cum enim invaluerit Persarum nomen, etiamsi Medorum exolevit, non tamen penitus desuevit, ut supra observatum est.

[v. 802. *ΠΑΥΡΟΙ ΓΕ ΠΟΛΛΩΝ*. Ex triginta myriadibus, exceptis quatuor cum quibus Artabazes aufugit, ne tria quidem hominum millia caedem evaserunt. Herodot. IX. 70. *Παρῆν τε τοῖσι Ἕλλησι φονεύειν οὕτω, ὥστε τριήκοντα μυριάδων στρατοῦ καταδεουσέων τεσσέρων, τὰς ἔχων Ἀρτάβαζος ἔφευγε, τῶν λοιπῶν μηδὲ τρεῖς χιλιάδας περιγενέσθαι.* Iuvenal. Sat. X. 185.

Sed qualis rediit? nempe una nave, cruentis
Fluctibus, et tarda per densa cadavera prora.]

[v. 807. *ΑΣΩΠΟΣ*. Agamemn. v. 305.

Ὑπερθοροῦσα πεδίον Ἀσωποῦ. —

Etymolog.rr) *Ἀσωπὸς, ποταμὸς Βοιωτίας, πλησίον Θηβῶν· παρὰ τὴν ἄσιν τὸν ῥύπον, καὶ τὸ ὤψ ὠπός.* Huius fluvii fit mentio apud Callimachum Hymn. in Delum, v. 77.

— ὁ δ' εἵπετο πολλὸν ὄπισθεν
Ἀσωπὸς βαρύγουνος ἐπεὶ πεπάλακτο κεραυνῷ.]

[v. 808. *ΦΙΛΟΝ ΠΙΑΣΜΑ ΒΟΙΩΤΩΝ ΧΘΟΝΙ*. Sic de Nilo Dionysius ὁ *Περιηγητής*, v. 227.

Ὕδασι πιαίνων λιπαρὸν πέδον Αἰγύπτοιο.

Idem Virgilio, Aen. IX. 31.

— pingui flumine Nilus,

dicitur, qui Georg. IV. 291.

Viridem Aegyptum nigra fecundat arena.

Valer. Flacc. Argonaut. V. 424. *amnis pinguis*. De Asopo recte dictum hoc, ut qui per planitiem ferebatur qui est ante Thebas. Strabo, IX. p. 408. *Ὁ γὰρ Ἀσωπὸς καὶ ὁ Ἰσμηνὸς διὰ τοῦ πεδίου ῥέουσι τοῦ πρὸ Θηβῶν*]

v. 811. *ΟΥ ΘΕΩΝ ΒΡΕΤΗ ΗΙΔΟΥΝΤΟ ΣΥΛΑΝ*. [Haec sunt quae postea *νόμιμα τὰ πύργινα*, *iura* vel *instituta civilia* dicit, v. 861.] Themistocles apud Herodotum, VIII. 109. *Ὃς*, inquit de Xerxe, *τὰ ἱρὰ καὶ τὰ ἴδια ἐν ὁμοίῳ ἐποιέετο, ἐμπιπράς τε καὶ καταβάλλων τῶν θεῶν τὰ ἀγάλματα.* Hoc iure factum

r) Eustath. p. 1418, 60. rr) Et. M. 161, 44.

esse contendunt οἱ περὶ μάγων γράψαντες, testante Laertio in Prooem. segm. 9. τὰ μέντοι ἀγάλματα εἰκότως καθαίρειν. Ratio ex Herodoto petenda, I. 131. Ὅτι οὐκ ἀνθρωποφυέας ἐνόμισαν τοὺς θεοὺς, κατάπερ οἱ Ἕλληνες, *quod non censerent Deos humana forma praeditos esse* (ita potius intelligo quam cum interprete, *ex hominibus ortos*) *sicut Graeci.*

v. 812. *ΠΙΜΠΡΑΝΑΙ ΝΕΩΣ.* Persas Graecorum templa spoliasse et cremasse a Diodoro[s]) Siculo proditum est, VI. p. 230. De quibus etiam Isocrates in Panegyr. p. 105. Οἱ δὲ καὶ τὰ τῶν θεῶν ἕδη καὶ τοὺς νεὼς συλᾷν ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ καὶ κατακαίειν ἐτόλμησαν. Unde Alexander apud Curtium[t]), III. 10. queritur, *Diis dedita templa ruinis et ignibus* (ab ipsis) *esse deleta*: unde et Cicero, II. in Verr. eos *Diis hominibusque bellum indixisse* ait. Qua vero ratione hoc factum velint ipsi Persae, ab eodem discimus, de Legib. II. 10. *Nec sequor,* inquit, *magos Persarum, quibus auctoribus Xerxes inflammasse templa Graeciae dicitur, quod parietibus includerent Deos, quibus omnia deberent esse patentia et libera.* Aliam tamen causam assignat Herodotus, V. 102. nempe quia Athenienses Sardibus ignem intulissent, et templum Cybeles indigenae Deae concremassent. Καὶ Σάρδιες μὲν, inquit, ἐνεπρήσθησαν, ἐν δὲ αὐτῇσι καὶ ἱρὸν ἐπιχωρίης θεοῦ Κυβήβης.

[v. 813. *ΒΩΜΟΙ Δ' ΑΙΣΤΟΙ.* Prometh. v. 232.

— ἀλλ' ἀϊστώσας γένος
Τὸ πᾶν. —

Vide sis quae illic allata.]

[v. 818. *ΠΕΛΑΝΟΣ.* Vir magnus Isaac. Casaubonus ad illud Theophrasti[u]) περὶ λογοποιΐας, Καὶ πολὺν τὸν ζῶμον γεγονέναι „Sic dixit Latinus," inquit, „comicus, Miles glorios.[x]) I. 1. fartum facere ex hostibus, translatione e culina itidem petita; unde et μαγειρεύειν manavit, quo veteres usi pro *occidere* teste B. Hieronymo. Affine est apud Euripidem[y]) in Rheso πέλανος αἱματηρός, libum vel placenta sanguinolenta, de strage magna hostium, et apud Aristophanem[z]) περίκομμα ποιεῖν ἔκ τινος." Haec ille. Loquendi formula ex castrensi dicacitate petita est et iocum militarem resipit: nec multum abludunt in Εἰρήνη Aristophanea, v. 228. seqq. belli mortarium, pistillum, moretum ex populis factum contusis intritisque, ubi fingit Μεγάρα q. καταμεμυττωτευμένα.]

v. 820. *ΘΙΝΕΣ ΔΕ ΝΕΚΡΩΝ.* Θίς, auctore Eustathio[a]), Odyss. Ψ'. 5. κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ὄχθος, βουνὸς, ἄμμος. Et

s) Diod. V, 68. t) Curt. III, 10, §. 9. (*deum templa ruinis* —.)
u) Theophr. Char. VIII. (XXIV.) x) I, 1, 8.
y) Eur. Rhes. 430. z) Aristoph. Equit. 372.
a) Eustath. p. 1453, 62.

omnium prima sine dubio notatio illa est, qua *βουνόν*, seu potius *σωρόν*, *acervum* scilicet seu simpliciter *cumulum*, denotat. Moschopulus, *Θὶν*, ὁ *αἰγιαλός· ὃ καὶ θὶς λέγεται, καὶ ὁ σωρός*. Circe Sirenas in hunc modum Ulyssi describit, Odyss. *M'*. 44.

> *Ἀλλά τε Σειρῆνες λιγυρῇ θέλγουσιν ἀοιδῇ*
> *Ἥμεναι ἐν λειμῶνι· πολὺς δ' ἀμφ' ὀστεόφιν θὶς*
> *Ἀνδρῶν πυθομένων.*

Vetus Scholiastes, *Θὶς, σωρός* et Hesychius, optimus Homeri interpres, hunc ipsum locum in animo habens, *Θὶς, ὀστέων σωρός*. Quod Synesio *θημών* in Calvitii encomio, ubi de ingenti Persarum et Aegyptiorum strage agit, quam Herodotus in Thalia retulit: *Καὶ νῦν εἰσι δύο θημῶνες ὀστέων, ὁ μὲν Αἰγυπτίων, ὁ δὲ Μήδων*. Quae omnia ab Aeschylo nostro non multum abludunt. Porro *τὸ θῖνες νεκρῶν* multitudinem innumeram cadaverum alia quadam ratione innuere videtur. *Θίς* enim proprie de arenis dicitur, ut apud Diod. Sic. [b]) III. p. 124. *ἀερίου θῖνες ἄμμου* et Herodot. III. 26. qui prandentem Cambysis exercitum perdidisse Austrum refert, scilicet *φορέοντα θῖνας τῆς ψάμμου καταχῶσαι σφέας*, ubi eodem plane modo de arenis, quo ante de cadaveribus et ossibus, usurpatur. *Ὥσπερ δὲ θὶς ὀστέων, οὕτω καὶ ἄμμων καὶ ἑτέρων τινῶν*, inquit Eustathius [c]), Odyss. *M'*. 45. Inde *θίς* etiam per se sumpta tumulum arenarum significat, ut doctissimus Apollonii Scholiastes ad haec poetae verba notavit, Argonaut. IV. 1384.

> *Λιβύης ἀνὰ θῖνας ἐρήμους*
> *Νῆα μεταχθονίην, ὅσα τ' ἔνδοθι νηδὸς ἄγεσθε.*

Θῖνας, inquit, *τοὺς τῆς ψάμμου σωρούς*. Quae expositio apud generalem omnium poetarum Scholiastem extat, sed nescio quo vento in alienum locum devoluta: apud Hesychium enim legimus, *Θλαδίαι· εὐνοῦχοι, καὶ οἱ τῆς ψάμμου σωροί*. Qui eundem Apollonii locum, et Libyae arenarum tumulos respexit. *Τῆς εἰς μεσόγειον ἀνηκούσης γῆς ἐχούσης ἐπὶ τὸ μῆκος ἀθρέους θῖνας*, ut Diodorus loquitur. Sed verba Hesychii adeo manifeste erant loco suo mota, ut etiam Favorinus, qui alioquin errores Hesychii typographicos fidelissime exprimere solet, in voce laudata ea omittat, et peculiari voci loco suo restituat: *Θῖνας τοὺς τῆς ψάμμου σωροὺς λέγουσι*. Quin statim *Θλᾶναι, ἀποθανεῖν*, retinet, cum quivis non plane caecus videat legendum *θνᾶναι*, quod idem cum *τεθνάναι*. Sed qui errorem Hesychii perspexit, a Suida alium hausit, vel potius ipse fecit: *Θλαδίας, εὐνοῦχος. Ὑποβάλλει τοίνυν ὁ θλαδίας τὴν γυναικωνῖτιν φάλαγγα*. Ita ille ex Suida; apud quem ὁ *θλαδίας* non est: sed Favorinus, qui sine dubio non observavit morem, quem ob-

---

b) Diod. III, 44. (ἀέριοι.) c) Eustath. p. 1710, 16.

servat Suidas, qui in lexico suo solet historiam aliquam referre, quae ad rem de quo agitur pertineat; cum in tota ea historia bene longa vox *θλαδίας* non extet, et casus rectus in ipso initio historiae desit, putavit *ὁ θλαδίας* illic esse inserendum. Hoc itaque volo, apud Hesychium verba illa quae *τῷ θλαδίαι* attribuuntur, pertinuisse ad vocem *θῖνες*, et inde incuria librariorum loco suo dimota, et alieno plane inserta, quod alibi etiam fieri solet. Ita Etymolog.[d]) *Γαλῶνες· χρῶμα ἵππων τὸ ὀνοειδές. Τὰ περιφράγματα, Φοίνικες.* Prior expositio ad rem facit, posterior plane aliena est, et ad *γάδειρα* pertinet. Quin imo uti primo arenae iuncta, mox etiam sine ea, seu per se sumpta, tumulum arenae *τὸ θὶς* denotat, ita tandem etiam *arenam* ipsam seu *sabulum* simpliciter significat; unde fluminis Bagadra ostium Polybius[dd]) *ἀποθινούμενον*, id est, *sabulo oppletum*, dixit: quemadmodum Pausanias in Eliacis, c. 5. Anigri fluminis ostium violentioribus ventis occlusum pene obstructumque notat, qui *φοροῦντες κατ' αὐτὸν τὴν θῖνα ἐκ τοῦ πελάγους ἐπέχουσι τοῦ πρόσω τὸ ὕδωρ.* Ubi perquam opportune mihi occurrit vulgata Strabonis lectio, ab importuna viri doctissimi correctione vindicanda. Quippe geographus, VIII. p. 346. de eodem flumine agens, haec habet: *Ὑποδέχεται δὲ τὸ πλεῖστον τοῦ ὕδατος ὁ Ἄνιγρος βαθὺς καὶ ὕπτιος ὤν, ὥστε λιμνάζειν· θινώδης δὲ ὢν ὁ τόπος ἐξ εἴκοσι σταδίων βαθεῖαν ὄχθην παρέχει.* Ad quae verba commentator: *Ego vero puto legendum βαρεῖαν ὀσμὴν παρέχει, quae, nisi vehementissime fallor, vera lectio est.* Et vehementissime quidem fallitur vir incomparabilis: optime enim omnia veteri lectione servata constant. Anigrus, inquit, tantum aquae copiam e palustri loco excipit, ut extra alveum fluat, effusoque flumine stagnet; et quia locus circa fluvium undique *θινώδης* esset, seu arena abundaret, ideo ripam seu adiacentem terram etiam ad viginti stadia profundam habet, quousque scilicet aqua stagnans in arenae cumulos effusa sabulo commiscetur. Et haec ipsa interpretatio ab illo quem adduximus Pausaniae loco extra controversiam ponitur, qui arenam hanc partim ad ripam fluminis natura loci positam, partim a littore maris viventi effusam docet: *Ὁπότε οὖν*, inquit, *ἀμφοτέρωθεν ἡ ψάμμος ὑπό τε τῆς θαλάσσης, καὶ τὰ ἐντὸς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ διάβροχος γίνεται* (fieri autem hoc Strabo ostendit propter ingentem aquae vim ex fonte prope Anagriadum Nympharum antrum profluentem), *ἐνταῦθα καὶ ὑποζυγίοις καὶ ἀνδρὶ ἔτι μᾶλλον εὐζώνῳ καταδῦναι κίνδυνός ἐστιν ἐς αὐτήν.* Ex quibus verbis videmus, quid sit *βαθεῖα* Strabonis *ὄχθη*, idem scilicet quod Pausaniae *ψάμμος διάβροχος*, *arena aquis irrigata*, sive sabulum fluvio stagnante adeo alte madefactum, ut periculum fuerit, ne homines iu-

d) Etym. M. 220, 32. *dd*) Polyb. 1, 75.

dis regibus accipienda puto vaticinia illa prophetarum contra Babylonem. Isa. XIII. 17. *Excito contra istos Medum.* XXI. 2. *Ascende Elam, obside Madai.* Elam est Persis, et coniungitur cum Media; ut et XXII. 6. *Elam sumpsit pharetram, et Kir eduxit clypeum* (Kir est Media, 2 Reg. XVI. 9.): etiam Ierem. XXV. 25. *Regibus Elam et regibus Mediae*, idem fatum. De hoc regno intelligendum illud, Ier. XVIII. 38, 39. *Ponam solium meum in Elam* i. e. solium regum a me electorum ad perdendam Babylonem, et *reducendos captivos Elam*, sive Iudaeos in Perside exulantes. Praedictum hoc fuit initio regni Zedechiae, ver. 34. unde colligi potest regnum hoc etiam regnante Cyaxare extitisse. Cui astipulari videtur Hieronymus, in Epitaph. Fabiolae, referens *Scythas sub Dario, rege Medorum, orientem tenuisse captivum:* et Suidas, in *Θαλῆς*, qui *Thaletem sub Dario solis eclipsin praedixisse* refert: utraque autem in Cyaxaris tempus confert Herodotus. Non frustra sunt Iudaei, qui in hac prophetia duos reges innui putant, Darium Medum et Cyrum. Neque sine causa; nam II. 11. *Suscitavit Dominus spiritum regum Medorum;* et ver. 28. *Expedite in eam reges Mediae.* Non ab uno rege, non uno tempore impletae sunt dirae in Chaldaeos. Dan. VIII. 3. 20. *Arietis* (i. e. *regnum Medo-Persarum*) *duo cornua, unum altius altero: quod altius* (Cyrus) *ascendit posterius*, i. e. post Darium. Primum Susa capta sunt a Medo, ut ex Aeschylo didicimus, et Chaldaei tota Susiana multati sunt: quod non obscure etiam indicat propheta, ver. 31. *Cursor occurret cursori, nuntius occurret nuntio, ad narrandum regi Babylonis captam esse urbem eius a fine*, vel *ab extremitate*, i. e. extremam, vel in confinio regni positam: Ver. 32. *Et transitus occupatus est, et paludes combusserunt igne. Transitum* appellat castrum Susianum, quod erat orientale regni Babylonici propugnaculum: *paludem* autem sive *arundinem* appellat, quia stabat in aqua. *Susianen*, inquit Plinius [f]), *ab Elymaide disterminat amnis Eulaeus;.... circuit arcem Susorum.* Daniel itidem, VIII. 2. *Castrum in Susis* (ubi reges Medo-Persidis arietantes vidit) collocat super *Eulaei portam*, ver. 2. vel *paludem*, ver. 3. ut est in Vulgata: utrobique enim eadem est vox Ebraica. Porro illius victoriae eventum indicat Ieremias, II. 30. *Cessaverunt fortes Babylonis a praelio, habitaverunt in praesidiis, defecit eorum fortitudo*, (pavidi) *sunt quasi mulieres: incensa sunt tabernacula eius, fracti sunt vectes eius. Vectes* sunt portae, quas diximus, regni: *Praesidia* sunt Euphratis loca a Nitocride munita, quae (Herod. I. 185.) *εἰργάζετο τῆς χώρης τῇ αἵ τε ἐσβολαὶ ἦσαν, καὶ τὰ σύντομα τῆς ἐκ Μήδων ὁδοῦ, ἵνα μὴ ἐπιμισγόμενοι οἱ Μῆδοι ἐκμανθάνοιεν αὐτῆς τὰ πρήγματα: quaecunque erat*

f) Plin. Nat. Hist. VI, c. 27.

regio ad invadendum opportuna, et compendiaria ex Medis via, hanc intersepsit, ne Medi commercio ipsius negotia cognoscerent. Temporis diversitatem, quo Susa primum, dein Babylon capta fuit, ostendit, ver. 33. *Filia Babylonis quasi area; venit tempus triturae eius: adhuc modicum, et veniet tempus messionis ei* (Babyloni). De Susis loquitur historice, tanquam de praeterito; de Babylone prophetice. Neque aliter forsan paulo post, ver. 41. *Quemadmodum capta est Sesach, etiam comprehendenda est inclyta universae terrae,* urbs Babylon. Sesach, vel potius Susach, (addito tertio puncto ut fiat kibbuts, hic, et XXV. 26.) videtur idem esse, diversa dialecto, quod Danieli VIII. 2. Susan: non ipsa Babylon, sed filia Babylonis; nempe Susa urbs Babyloniae secunda, a Medo excisa, a filio restaurata, ubi *οἱ Πέρσαι κρατήσαντες Μήδων καὶ ὁ Κῦρος ἔθεντο τὸ τῆς ἡγεμονίας βασίλειον*, Strab. XV. p. 727. Paulatim deinceps inolescere Persarum nomen, Medorum exolescere coepit: veruntamen non prorsus desuevit; nam Herodoto bellum Xerxis *Medicum* vocatur, et Graeci passim Persas *Medos* dicunt, et *μηδίζοντας* eos qui Persis studebant. Isthaec Ieremias. Ezekiel itidem *Elam* meminit, XXXII. 24. etiam, utpote Ieremia aliquanto iunior, *Para*, XXVII. 10. et XXXVIII. 5. Madai autem nuspiam meminit. Sed Danieli frequens est Medo-Persarum mentio: scilicet Daniel non tantum sub Babylonico, sed etiam sub Medo-Persico imperio vixit. A Nabuchodonosoro primum praepositus fuit magis Chaldaeis, dein *portae regis,* II. 49. quae erat telonium, ni fallor, Susianum, *ad portam Eulaei.* Susa a Medo capta sunt teste Aeschylo. Sic *fractum est regnum* Chaldaicum, *et datum Medo-Persis,* Dan. v. 28. pars Dario, pars deinceps Cyro. *Darius Danielem ad sese perduxit in Mediam:* ibi evenerunt ea quae narrantur cap. VI. teste Iosepho, X. 12. p. 362. Illius regni triumvir factus est, Dan. VI. ult. *Et floruit Daniel sub regno Darii, et sub regno Cyri Persae.* Restauratis suis, quum iam essent Persidis metropolis, visa ibi divinitus oblata sunt Danieli. *Eram*, inquit ipse, Dan. VIII. 2. *Susis, in regione Elam.* Videntur itaque Susa, olim Babylonicae ditionis, tunc temporis Medo-Persiae regi subiecta fuisse. Antea distinctae erant gentes *Susancaei* et *Elymaei*, ut in coloniae Samaritanae censu apparet, Esdr. IV. 9. postea Susa Persidi accensentur a Daniele, a Strabone, XV. p. 727. a Beniamino Tudilensi, in Itiner. Erat annus visionis istius Balthasari caede insignis, in quo, post visionem, Daniel Babylonem adventasse videtur. Erat enim *in regno* Babylonico, Dan. v. 11. imo in ipsa urbe. Nam *in illa nocte* (ver. 30.), qua *Balthasar, rex Chaldaeorum, occisus est* (ver. 12.), *Daniel accersitus est, et* (ver. 13.) *adductus coram rege.* De Susis accersitum vix credas: *distabant* enim *Susa a Tigri* (ad quem Babylon)

ducentis decem stadiis, Herod. VI.[g]) vel *unius diei itinere*, Diodor.[h]) XIX. Inde forsan evenit, ut visio ista, licet in Elymaide contigerat, Babylonici regis anno notetur a Daniele, VIII. 1. Denique Susis sepultum fuisse Danielem testatur Beniaminus Tudilensis, Itiner. p. 152. Vidimus quo pacto *Darius filius Assueri de semine Medorum ἐβασιλεύθη ὑπὲρ ἀρχῆς Χαλδαίων, regnavit super regnum Chaldaeorum*, Dan. IX. 1. quomodo Babylonicae ditionis territorio Susiano potitus est. Quod autem *Darius Medus suscepisse regnum* dicitur, Dan. v. ult., id de Medo-Persico, non de Babylonico regno, nec de regni inauguratione, sed de rationibus fisci constituendis intelligendum puto. Nullum est uspiam, nec in sacris nec in exteris scriptoribus, Darii Medi Babylone regnantis vestigium. Nam successionis argumentum ex dicto Danielis loco petitum, ideo quod in proxime praecedentibus de caede Balthasari scripserat, omnino nullum est: nec quicquam vel successionis vel electionis sapiunt verba ista. Simili argumento Balthasar Cyro successisse dicatur, quia *regnum Cyri Persae* claudit cap. VI. et cap. VII. incipit ab *anno primo Balthasari*. Rectius verba ista, in editione Iunii, capiti sexto praefiguntur: sequentis illic historiae introductio struitur, non conclusio praecedentis. *Vau* hic non est copulativum, sed exordii nota; ut in principio Ezechielis et libri Ruth. Duae sunt istius libri partes; priora sex capita sunt historica, posteriora sex prophetica: utrobique Daniel quid sibi contigerat, primum sub regibus Babyloniis, deinde quid sub Medo-Persicis, tradit. In hoc loco narratis rebus Babylonicis, transit ad Medo-Persicas. *Darius*, inquit, VI. 1. *Medus susceperat regnum* Medo-Persidis; et cum esset aetate provectus, nimirum *septuaginta duo annos natus* (v. 2.) *placuit Dario centum et viginti praefectos*, sive procuratores regis, *constitui per totum regnum*. Ver. 3. *Supra istos autem tres tribunos* aerarii, *quorum Daniel primus, quibus procuratores rationem reddituri essent, ne rex damnum pateretur*. Invidia moti reliqui, accusationem contra Danielem frustra quaerebant, ver. 5. *propterea quod fidus esset, et nullus error aut vitium inveniretur in eo*, dum rationes regni ab ipsis procuratoribus ex auctoritate regis exigeret. Illi itaque *interdictum* impetrant a Dario *secundum ius Medo-Persarum*. Ver. 29. *Daniel autem*, a leonibus illaesus, *prospere egit in regno Darii, et in regno Cyri Persae*. Secundi Medo-Persarum regis idcirco forsan non meminit Daniel, quod nulla sub eo contigisset visio. Neque est versimile Dario, bellicosissimo regi LXII. aetatis annum fuisse regni sui primum. Vectigalia ampliavit senex, imperium iuvenis. Sed nec iste primus Darii annus, quo Danieli praedictus est hebdomadarum numerus, intelligi videtur an-

---

g) Herod. V, 52. h) Diod. XIX, 17. cf. XVII, 67.

τὰ πλάτος de tempore, quo regnare coeperat; sed ad illud tempus restringitur, quo regnare coeperat *super regnum Chaldaeorum;* quod Susis occupatis primum contigisse ostendimus."

Hactenus vir doctissimus; cui in omnibus assentior, praeterquam in quibus ille Scaligero: nec enim versum

Τὸ δ' ἄστυ Σούσων ἐξεκείνωσεν πεσὸν,

loco suo motum esse censeo; neque, si in alio reponeretur, sensum illum commode posse erui, quem velit literarum princeps, nempe: *Susa a Kyaxare vastata; a filio Astyage in integrum restituta,* praesertim cum ex ipsius sententia *τόδ' ἔργον ἤνυσε* respondeat *τῷ ἄστυ ἐξεκείνωσεν.*

v. 768. *ΑΛΛΟΣ Δ' ΕΚΕΙΝΟΥ ΠΑΙΣ ΤΟΔ' ΕΡΓΟΝ ΗΝΥΣΕ.* Dicit, regnum Persicum, ab Astyage Medo inchoatum, a Cyaxare eius filio, qui et ipse Medus, *ἄλλος,* stabilitum fuisse. Quod etiam ex iis, quae ab aliis narrantur, colligere est. Cyaxaris filiam unicam et haeredem duxit Cyrus: qui cum esset Babylone, ad nationes in ditionem redactas misit satrapas, Xenoph. [i]) Instit. VIII. p. 160. eas regiones ad Cyaxaris ditionem se adiecisse professus, idem V. [k]) p. 115.

[Ibid. *ΤΟΔ' ΕΡΓΟΝ ΗΝΥΣΕ.* Supra, v. 728.

Ὡς ἰδεῖν τέλος πάρεστιν οἷον ἤνυσεν κακόν.]

v. 769. *ΦΡΕΝΕΣ ΓΑΡ ΑΥΤΟΥ ΘΥΜΟΝ ΟΙΑΚΟΣΤΡΟΦΟΥΝ.*. [Agam. v. 811.

Οὐδ' εὖ πραπίδων οἴακα νέμων,

ad quem locum plura. Porro *θυμός* est animi prima sine ratione voluntas, a *θύειν, ὁρμᾷν: φρένες,* animi repetiti actus, discursus, iudicium, ratio, unde *φρονεῖν.*] Negligenter egit Scholiastes, qui hoc de Artaphrene dictum putat; *Ἀρταφρένης γὰρ,* inquit, *ἐξ ἐτυμολογίας λέγεται ὁ τὰς φρένας ἔχων ἀρτίας.* Ut taceam quam inepte vocabulum Persicum ad etymologiam Graecam detorqueat. *Ἀρτ* quod ab *ἄρτιον* deducit ille, Persice ארת significat *fortis.*

v. 770. *ΤΡΙΤΟΣ Δ' ΑΠ' ΑΥΤΟΥ ΚΥΡΟΣ.* Cyrus Aeschylo tertius, Persarum rex primus vulgo creditur, eo forsan nomine, quod primus is fuerit Persa, qui Persis imperavit. Priores duo reges natione Medi; reliqui omnes Persae: unde paulatim ipsa regio *Media* et *Perso-Media* appellari desiit, et Medorum nomina tandem fuerunt abolita.

[Ibid. *ΕΥΔΑΙΜΩΝ ΑΝΗΡ.* Iustinus, I. 8. *Cyrus regnavit triginta annos, non initio tantum regni, sed continuo totius temporis successu, admirabiliter insignis.*]

---

i) Xen. Cyrop. VIII, 6, 1. *k*) V, 5, 24.

[v. 774. *ΘΕΟΣ ΓΑΡ ΟΥΚ ΗΧΘΗΡΕΝ. Non negavit.* Plin. [nat. hist.] XV. 2. *Natura oleum invidit Africae.*]

v. 775. *ΚΥΡΟΥ ΔΕ ΠΑΙΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΙΘΥΝΕ ΣΤΡΑΤΟΝ.* Secundum in serie Persica locum obtinet Cambyses, qui et primus fuit Persarum rex, parente utroque Persa genitus. A Cyro usque ad Darium, sub quo dirutum est, imperium Persicum ipsorum Persarum de manibus non excidit, nec ad Medos unquam reversum est: quod ne reverteretur, obnixe curavit Cambyses: is quippe moriturus, ut narratur Herodoto, III. 65., Achaemenidas oravit, ne imperium ad Medos iterum transire paterentur. *Τούτου δὲ,* inquit, *μηκέτι ἐόντος, δεύτερα τῶν λοιπῶν ὑμῖν, ὦ Πέρσαι, γίνεταί μοι ἀναγκαιότατον ἐντέλλεσθαι, τὰ θέλω μοι γενέσθαι, τελευτῶν τὸν βίον. Καὶ δὴ ὑμῖν τάδε ἐπισκήπτω, θεοὺς τοὺς βασιληΐους ἐπικαλέων, καὶ πᾶσιν ὑμῖν, καὶ μάλιστα Ἀχαιμενιδέων τοῖσι παρεοῦσι, μὴ περιϊδεῖν τὴν ἡγεμονίην αὖτις ἐς Μήδους περιελθοῦσαν· ἀλλ' εἴτε δόλῳ ἔχουσιν αὐτὴν κτησάμενοι, δόλῳ ὑπαιρεθῆναι ὑπὸ ὑμέων· εἴτε καὶ σθένεΐ τῳ κατεργασάμενοι, σθένεϊ κατὰ τὸ κάρτερον ἀνασώσασθαι.*

v. 776. *ΠΕΜΠΤΟΣ ΔΕ ΜΑΡΔΟΣ ΗΡΞΕΝ. Mardus* Aeschylo magus ille dicitur, qui post mortem Cambysis regnum iniit. Herodoto [l]) *Smerdis,* Ctesiae [m]) *Sphendadates,* Trogo [n]) *Oropastes.*

[v. 778. *ΕΝ ΔΟΜΟΙΣ.* In cubiculo suo. Vide Ctesiae lib. XII. fragm. apud Photium [o]) Bibliothec.]

v. 779. *ΞΥΝ ΑΝΔΡΑΣΙΝ ΦΙΛΟΙΣΙΝ.* Horum septem nomina apud Ctesiam sunt, c. 14. *Onophas, Idernes, Norodobates, Mardonius, Barises, Artaphernes, Darius:* apud Herodotum, III. 70. *Otanes, Hydarnes, Megabyzus, Gobrias, Aspathines, Intaphernes, Darius.*

Ibid. *ΟΙΣ ΤΟΔ' ΗΝ ΧΡΕΟΣ.* Pindarus [p]), Olymp. I. 70.

Ἦλθε καὶ Γανυμήδης
Ζηνὶ τωὔτ' ἐπὶ χρέος.

[Noster Sept. contra Theb. v. 20.

—— ὅπως γένοισθε πρὸς χρέος τόδε.

Hesych. *Χρέως· χρῆος* (recte Sopingerus *χρέος*) *ὄφλημα.*]

v. 780. *ΕΚΤΟΣ ΔΕ ΜΑΡΑΦΙΣ.* Idem videtur qui Ctesiae *Mardonius,* e septem Persis qui magum oppresserunt unus. Narrat Herodot. III. 80. post caedem magorum illos de forma reipublicae constituenda deliberasse, Darii sententiam de principatu uni deferendo devicisse, cui tandem equisonis sui astutia regnum addictum esse. Quin de hac narratione ut dubitemus ansam praebet vel ipse Herodotus, tum vero ma-

---

l) Her. III, 61. 69.
m) Ctes. Pers. 15. p. 24. Lion.
n) Iustin. I, 9.
o) Phot. Bibl. p. 38. a. 23. Bekk.
p) Pind. Ol. I, 44. Bkh.

xime, ubi coniuratorum privilegia recenset. Concessum est Otani speciatim, ut nec ipse nec posterorum ullus regi subesset; omnibus vero in commune, ut unicuique ad regem sine internuncio introire liceret; et ut tiaram rectam gestarent, quod, ut monuimus ad v. 664., solis regibus peculiare fuit. Accedit quod a Valerio Maximo q), IX. 2. alios auctores secuto, nec enim Herodoto assentiuntur omnes, proditur, sex reliquos coniuratos, Dario *onerosos* iam factos, ab ipso tandem sublatos. Hinc, inquam, magna mihi orta est suspicio, quod non statim post interfectum magum Darius regnum exceperit, sed quod e caeteris coniuratis nonnulli ante Darium regnum occuparint; quibus ille e medio sublatis imperio demum potitus est. Duos sane inter reges Persicos numerat Aeschylus noster, cui in hac re non minima debetur fides, Maraphin et Artaphrenem.

Ibid. *ΕΒΔΟΜΟΣ Τ' ΑΡΤΑΦΡΕΝΗΣ.* Quem auctorem necis Mardi in praecedentibus celebrat, ac si coniuratorum praecipuus fuisset, seu magum propria manu interfecisset. Caeterum *Artaphrenes* hic Ctesiae *Artaphernes* dictus est, Herodoto *Intaphernes*, Hellanico qq), ut ex Scholiaste discimus, *Daphernes.* Intaphernem hunc cum filiis suis a Dario interemptum prodit Herodotus, III. 118. ea forsan ratione, ut ipse solus imperio frueretur.

[v. 781. *ΚΑΓΩ Δ' ΕΚΥΡΣΑ.* Septimus numeratur Platoni, Leg. III. p. 695. *Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν, καὶ λαβὼν αὐτὴν ἕβδομος, διεῖλετο, ἑπτὰ μέρη τεμόμενος, ὧν καὶ νῦν ἔτι σμικρὰ ὀνείρατα λέλειπται.* Marmor Arundelianum, L. 59. *Ἀφ' οὗ Δαρεῖος Περσικὸς ἐβασίλευσε, μάγου τελευτήσαντος, ἔτη ΗΗ|Δ|ΙΙΙ, Ἄρχοντος Ἀθήνησι..... A quo Darius in Persia regnavit, mago occiso, anni CCLIII, archonte Athenis......* Ad quae verba D. Humphridus Prideaux: „Quod ad initium Darii filii Hystaspis attinet, Chronico Marmoreo relatum anno 253. ante citimam epocham, ac 545. ante evangelium, quanquam non est dubium, coepisse eum regnare octennio post mortem Cyri, ac septimestri post mortem Cambysis, quadriennio ante hoc tempus: absoluto tamen imperio hoc demum tempore, capta Babylone occisoque reliquo mago potitum esse, ut dudum annotavimus, suffragatur etiam auctor quem secutus Otho Frisingensis, II. 16. scribens, magos regnasse post Cambysem annis tribus et mensibus septem." Haec ille.]

[v. 783. *ΑΛΛ' ΟΥ ΚΑΚΟΝ.* Alludere videtur ad modicam illam cladem, quam ipse a Graecis acceperit.]

[v. 784. *ΩΝ ΝΕΟΣ ΝΕΑ ΦΡΟΝΕΙ.* Homerus, Odyss. *Λ'.* 296.

---

q) IX, 2. ext. §. 6. qq) Hellan. Fragm. CXXXIII. a. p. 159. Sturz.

— οὐδέ τί σε χρὴ
Νηπιάας ὀχέειν ἐπεὶ οὐκ ἔτι τηλίκος ἐσσί.

Alia aetas alios, quod aiunt, *mores postulat.* Νηπιάας ὀχέειν est νηπιοφροσύνας φέρειν, id est, νήπια, noster νέα φρονεῖν, interprete Eustathio.r)]

v. 793. *ΜΗΔΙΚΟΝ.* Ita et Herodoto bellum hoc *Medicum* dicitur, et Graeci passim Persas Medos vocant, et μηδίζοντας eos qui Persis studebant: cum enim invaluerit Persarum nomen, etiamsi Medorum exolevit, non tamen penitus desuevit, ut supra observatum est.

[v. 802. *ΠΑΥΡΟΙ ΓΕ ΠΟΛΛΩΝ.* Ex triginta myriadibus, exceptis quatuor cum quibus Artabazes aufugit, ne tria quidem hominum millia caedem evaserunt. Herodot. IX. 70. Παρῆν τε τοῖσι Ἕλλησι φονεύειν οὕτω, ὥστε τριήκοντα μυριάδων στρατοῦ καταδεουσέων τεσσέρων, τὰς ἔχων Ἀρτάβαζος ἔφευγε, τῶν λοιπῶν μηδὲ τρεῖς χιλιάδας περιγενέσθαι. Iuvenal. Sat. X. 185.

Sed qualis rediit? nempe una nave, cruentis
Fluctibus, et tarda per densa cadavera prora.]

[v. 807. *ΑΣΩΠΟΣ.* Agamemn. v. 305.

Ὑπερθοροῦσα πεδίον Ἀσωποῦ. —

Etymolog.rr) Ἀσωπὸς, ποταμὸς Βοιωτίας, πλησίον Θηβῶν· παρὰ τὴν ἄσιν τὸν ῥύπον, καὶ τὸ ὤψ ὠπός. Huius fluvii fit mentio apud Callimachum Hymn. in Delum, v. 77.

— ὁ δ' εἵπετο πολλὸν ὄπισθεν
Ἀσωπὸς βαρύγουνος ἐπεὶ πεπάλακτο κεραυνῷ.]

[v. 808. *ΦΙΛΟΝ ΠΙΑΣΜΑ ΒΟΙΩΤΩΝ ΧΘΟΝΙ.* Sic de Nilo Dionysius ὁ Περιηγητὴς, v. 227.

Ὕδασι πιαίνων λιπαρὸν πέδον Αἰγύπτοιο.

Idem Virgilio, Aen. IX. 31.

— pingui flumine Nilus,

dicitur, qui Georg. IV. 291.

Viridem Aegyptum nigra fecundat arena.

Valer. Flacc. Argonaut. V. 424. *amnis pinguis.* De Asopo recte dictum hoc, ut qui per planitiem ferebatur qui est ante Thebas. Strabo, IX. p. 408. Ὁ γὰρ Ἀσωπὸς καὶ ὁ Ἰσμηνὸς διὰ τοῦ πεδίου ῥέουσι τοῦ πρὸ Θηβῶν]

v. 811. *ΟΥ ΘΕΩΝ ΒΡΕΤΗ ΗΙΔΟΥΝΤΟ ΣΥΛΑΝ.* [Haec sunt quae postea νόμιμα τὰ πύργινα, *iura* vel *instituta civilia* dicit, v. 861.] Themistocles apud Herodotum, VIII. 109. Ὅς, inquit de Xerxe, τὰ ἱρὰ καὶ τὰ ἴδια ἐν ὁμοίῳ ἐποιέετο, ἐμπιπράς τε καὶ καταβάλλων τῶν θεῶν τὰ ἀγάλματα. Hoc iure factum

r) Eustath. p. 1418, 60. rr) Et. M. 161, 44.

esse contendunt οἱ περὶ μάγων γράψαντες, testante Laertio in Prooem. segm. 9. τὰ μέντοι ἀγάλματα εἰκότως καθαίρειν. Ratio ex Herodoto petenda, I. 131. Ὅτι οὐκ ἀνθρωποφυέας ἐνόμισαν τοὺς θεοὺς, κατάπερ οἱ Ἕλληνες, *quod non censerent Deos humana forma praeditos esse* (ita potius intelligo quam cum interprete, *ex hominibus ortos*) *sicut Graeci.*

v. 812. *ΠΙΜΠΡΑΝΑΙ ΝΕΩΣ.* Persas Graecorum templa spoliasse et cremasse a Diodoro[s]) Siculo proditum est, VI. p. 230. De quibus etiam Isocrates in Panegyr. p. 105. *Οἱ δὲ καὶ τὰ τῶν θεῶν ἕδη καὶ τοὺς νεὼς συλᾷν ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ καὶ κατακαίειν ἐτόλμησαν.* Unde Alexander apud Curtium [t]), III. 10. queritur, *Diis dedita templa ruinis et ignibus* (ab ipsis) *esse deleta*: unde et Cicero, II. in Verr. eos *Diis hominibúsque bellum indixisse* ait. Qua vero ratione hoc factum velint ipsi Persae, ab eodem discimus, de Legib. II. 10. *Nec sequor,* inquit, *magos Persarum, quibus auctoribus Xerxes inflammasse templa Graeciae dicitur, quod parietibus includerent Deos, quibus omnia deberent esse patentia et libera.* Aliam tamen causam assignat Herodotus, V. 102. nempe quia Athenienses Sardibus ignem intulissent, et templum Cybeles indigenae Deae concremassent. *Καὶ Σάρδιες μὲν,* inquit, *ἐνεπρήσθησαν, ἐν δὲ αὐτῇσι καὶ ἱρὸν ἐπιχωρίης θεοῦ Κυβήβης.*

[v. 813. *ΒΩΜΟΙ Δ' ΑΙΣΤΟΙ.* Prometh. v. 232.

— ἀλλ' ἀϊστώσας γένος
Τὸ πᾶν. —

Vide sis quae illic allata.]

[v. 818. *ΠΕΛΑΝΟΣ.* Vir magnus Isaac. Casaubonus ad illud Theophrasti [u]) περὶ λογοποιΐας, *Καὶ πολὺν τὸν ζωμὸν γεγονέναι* „Sic dixit Latinus," inquit, „comicus, Miles glorios. [x]) I. 1. fartum facere ex hostibus, translatione e culina itidem petita; unde et *μαγειρεύειν* manavit, quo veteres usi pro *occidere* teste B. Hieronymo. Affine est apud Euripidem [y]) in Rheso *πέλανος αἱματηρός*, libum vel placenta sanguinolenta, de strage magna hostium, et apud Aristophanem [z]) *περίκομμα ποιεῖν ἔκ τινος.*" Haec ille. Loquendi formula ex castrensi dicacitate petita est et iocum militarem resipit: nec multum abludunt in *Εἰρήνῃ* Aristophanea, v. 228. seqq. belli mortarium, pistillum, moretum ex populis factum contusis intritisque, ubi fingit *Μεγάρα* q. *καταμεμυττωτευμένα.*]

v. 820. *ΘΙΝΕΣ ΔΕ ΝΕΚΡΩΝ.* *Θίς*, auctore Eustathio [a]), Odyss. Β'. 5. κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ὄχθος, βουνὸς, ἄμμος. Et

---

s) Diod. V, 63. t) Curt. III, 10, §. 9. (*deum templa ruinis* —.)
u) Theophr. Char. VIII. (XXIV.) x) I, 1, 8.
y) Eur. Rhes. 430. z) Aristoph. Equit. 372.
a) Eustath. p. 1453, 62.

omnium prima sine dubio notatio illa est, qua *βουνόν*, seu potius *σωρόν*, *acervum* scilicet seu simpliciter *cumulum*, denotat. Moschopulus, *Θὶν*, ὁ *αἰγιαλός· ὃ καὶ θὶς λέγεται, καὶ ὁ σωρός.* Circe Sirenas in hunc modum Ulyssi describit, Odyss. *M'*. 44.

Ἀλλά τε Σειρῆνες λιγυρῇ θέλγουσιν ἀοιδῇ
Ἥμεναι ἐν λειμῶνι· πολὺς δ' ἀμφ' ὀστεόφιν θὶς
Ἀνδρῶν πυθομένων.

Vetus Scholiastes, *Θὶς, σωρός* et Hesychius, optimus Homeri Interpres, hunc ipsum locum in animo habens, *Θὶς, ὀστέων σωρός.* Quod Synesio *θημών* in Calvitii encomio, ubi de ingenti Persarum et Aegyptiorum strage agit, quam Herodotus in Thalia retulit: *Καὶ νῦν εἰσι δύο θημῶνες ὀστέων, ὁ μὲν Αἰγυπτίων, ὁ δὲ Μήδων.* Quae omnia ab Aeschylo nostro non multum abludunt. Porro *τὸ θῖνες νεκρῶν* multitudinem innumeram cadaverum alia quadam ratione innuere videtur. *Θίς* enim proprie de arenis dicitur, ut apud Diod. Sic. b) III. p. 124. *ἀερίου θῖνες ἄμμου* et Herodot. III. 26. qui prandentem Cambysis exercitum perdidisse Austrum refert, scilicet *φορέοντα θῖνας τῆς ψάμμου καταχῶσαι σφέας*, ubi eodem plane modo de arenis, quo ante de cadaveribus et ossibus, usurpatur. *Ὥσπερ δὲ θὶς ὀστέων, οὕτω καὶ ἄμμων καὶ ἑτέρων τινῶν*, inquit Eustathius c), Odyss. *M'*. 45. Inde *θίς* etiam per se sumpta tumulum arenarum significat, ut doctissimus Apollonii Scholiastes ad haec poetae verba notavit, Argonaut. IV. 1384.

Λιβύης ἀνὰ θῖνας ἐρήμους
Νῆα μεταχθονίην, ὅσα τ' ἔνδοθι νηὸς ἄγεσθε.

Θῖνας, inquit, *τοὺς τῆς ψάμμου σωρούς.* Quae expositio apud generalem omnium poetarum Scholiastem extat, sed nescio quo vento in alienum locum devoluta: apud Hesychium enim legimus, *Θλαδίαι· εὐνοῦχοι. καὶ οἱ τῆς ψάμμου σωροί.* Qui eundem Apollonii locum, et Libyae arenarum tumulos respexit. *Τῆς εἰς μεσόγειον ἀνηκούσης γῆς ἐχούσης ἐπὶ τὸ μῆκος ἀθρόους θῖνας*, ut Diodorus loquitur. Sed verba Hesychii adeo manifeste erant loco suo mota, ut etiam Favorinus, qui alioquin errores Hesychii typographicos fidelissime exprimere solet, in voce laudata ea omittat, et peculiari voci loco suo restituat: *Θῖνας τοὺς τῆς ψάμμου σωροὺς λέγουσι.* Quin statim *Θλᾶναι, ἀποθανεῖν*, retinet, cum quivis non plane caecus videat legendum *θνᾶναι*, quod idem cum *τεθνάναι*. Sed qui errorem Hesychii perspexit, a Suida alium hausit, vel potius ipse fecit: *Θλαδίας, εὐνοῦχος. Ὑποβάλλει τοίνυν ὁ θλαδίας τὴν γυναικωνῖτιν φάλαγγα.* Ita ille ex Suida; apud quem ὁ *θλαδίας* non est: sed Favorinus, qui sine dubio non observavit morem, quem ob-

b) Diod. III, 44. (*ἀέριοι.*) c) Eustath. p. 1710, 16.

servat Suidas, qui in lexico suo solet historiam aliquam referre, quae ad rem de quo agitur pertineat; cum in tota ea historia bene longa vox *θλαδίας* non extet, et casus rectus in ipso initio historiae desit, putavit *ὁ θλαδίας* illic esse inserendum. Hoc itaque volo, apud Hesychium verba illa quae *τῷ θλαδίᾳ* attribuuntur, pertinuisse ad vocem *θῖνες*, et inde incuria librariorum loco suo dimota, et alieno plane inserta, quod alibi etiam fieri solet. Ita Etymolog. d) *Γαλῶνες· χρῶμα ἵππων τὸ ὀνοειδές. Τὰ περιφράγματα, Φοίνικες.* Prior expositio ad rem facit, posterior plane aliena est, et ad *γάδειρα* pertinet. Quin imo uti primo arenae iuncta, mox etiam sine ea, seu per se sumpta, tumulum arenae *τὸ θὶς* denotat, ita tandem etiam *arenam* ipsam seu *sabulum* simpliciter significat; unde fluminis Bagadra ostium Polybius dd) *ἀποθινούμενον*, id est, *sabulo oppletum*, dixit: quemadmodum Pausanias in Eliacis, c. 5. Anigri fluminis ostium violentioribus ventis occlusum pene obstructumque notat, qui *φοροῦντες κατ' αὐτὸν τὴν θῖνα ἐκ τοῦ πελάγους ἐπέχουσι τοῦ πρόσω τὸ ὕδωρ.* Ubi perquam opportune mihi occurrit vulgata Strabonis lectio, ab importuna viri doctissimi correctione vindicanda. Quippe geographus, VIII. p. 346. de eodem flumine agens, haec habet: *Ὑποδέχεται δὲ τὸ πλεῖστον τοῦ ὕδατος ὁ Ἄνιγρος βαθὺς καὶ ὕπτιος ὤν, ὥστε λιμνάζειν· θινώδης δὲ ὢν ὁ τόπος ἐξ εἴκοσι σταδίων βαθείας ὄχθην παρέχει.* Ad quae verba commentator: *Ego vero puto legendum βαθεῖαν ὁρμὴν παρέχει, quae, nisi vehementissime fallor, vera lectio est.* Et vehementissime quidem fallitur vir incomparabilis: optime enim omnia veteri lectione servata constant. Anigrus, inquit, tantum aquae copiam e palustri loco excipit, ut extra alveum fluat, effusoque flumine stagnet; et quia locus circa fluvium undique *θινώδης* esset, seu arena abundaret, ideo ripam seu adiacentem terram etiam ad viginti stadia profundam habet, quousque scilicet aqua stagnans in arenae cumulos effusa sabulo commiscetur. Et haec ipsa interpretatio ab illo quem adduximus Pausaniae loco extra controversiam ponitur, qui arenam hanc partim ad ripam fluminis natura loci positam, partim a littore maris viventi effusam docet: *Ὁπότε οὖν*, inquit, *ἀμφοτέρωθεν ἡ ψάμμος ὑπό τε τῆς θαλάσσης, καὶ τὰ ἐντὸς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ διάβροχος γίνεται* (fieri autem hoc Strabo ostendit propter ingentem aquae vim ex fonte prope Anagriadum Nympharum antrum profluentem), *ἐνταῦθα καὶ ὑποζυγίοις καὶ ἀνδρὶ ἔτι μᾶλλον εὐζώνῳ καταδῦναι κίνδυνός ἐστιν ἐς αὐτήν.* Ex quibus verbis videmus, quid sit *βαθεῖα* Strabonis *ὄχθη*, idem scilicet quod Pausaniae *ψάμμος διάβροχος*, *arena aquis irrigata*, sive sabulum fluvio stagnante adeo alte madefactum, ut periculum fuerit, ne homines iu-

d) Etym. M. 220, 32. dd) Polyb. 1, 75.

mentaque subsiderent ac submergerentur. Sed haec ἐν παρέργῳ.

[v. 822. *ΩΣ ΟΥΧ ΥΠΕΡΦΕΥ ΘΝΗΤΟΝ ΟΝΤΑ ΧΡΗ ΦΡΟΝΕΙΝ.* Quippe Xerxes, v. 751.

Θνητὸς ὢν θεῶν δὲ πάντων ᾤετ', οὐκ εὐβουλίᾳ,
Καὶ Ποσειδῶνος κρατήσειν. ——

Demonax apud Stob.[e]) Tit. XXII.

Θνητοὶ γεγῶτες μὴ φρονεῖθ' ὑπὲρ θεούς.

Sophocles Aiace [f]), apud Stobaeum [g]), Serm. XXII.

Θνητὴν δὲ φύσιν χρὴ θνητὰ φρονεῖν,
Τοῦτο κατειδότας ὡς οὐκ ἔστι
Πλὴν Διὸς οὐδεὶς τῶν μελλόντων
Ταμίας ὅ, τι χρὴ τετελέσθαι.]

[Ibid. *ΥΠΕΡΦΕΥ.... ΦΡΟΝΕΙΝ.* Et mox, v. 826.

—— *μηδέ τις*
Ὑπερφρονήσας τὸν παρόντα δαίμονα.]

v. 823. *ΕΚΑΡΠΩΣΕ ΣΤΑΧΥΝ ΑΤΗΣ.* In Sept. contra Thebas, v. 607.

Ἄτης ἄρουρα θάνατον ἐκκαρπίζεται.

[Vide sis paroemiographum ad proverbium *miseram messem metere.*]

[v. 829. *ΖΕΥΣ ΤΟΙ ΚΟΛΑΣΤΗΣ ΤΩΝ ΥΠΕΡΦΡΟΝΩΝ ΑΓΑΝ.* Incertus [h]) apud Stobaeum, Serm. XXII.

Ὁ Ζεὺς κολαστὴς τῶν ἄγαν ὑπερφρόνων.]

[v. 837. *ΛΑΚΙΔΕΣ.* Vide quae ad v. 125. et ad Choeph. v. 26.]

[v. 841. *ΕΓΩ Δ' ΑΠΕΙΜΙ.* Virgil. Aen. VI. 545.

Discedam, explebo numerum, reddarque tenebris.]

v. 842. *ΥΜΕΙΣ ΔΕ.* Euripides [i]) apud Stob. Tit. XCVIII.

Τοὺς ζῶντας εὖ δρᾶν· κατθανὼν δὲ πᾶς ἀνὴρ
Γῆ καὶ σκιά. ——

Iuxta notissimum Petronianum [k]) illud, p. 19.

Heu, heu, nos miseros, quam totus homuncio nil est!
Sic erimus cuncti, postquam nos auferet orcus.
Ergo vivamus, dum licet esse, bene.]

[Ibid. *ΠΡΕΣΒΕΙΣ ΧΑΙΡΕΤ'.* Anacreon, XI. 9.

---

e) Stob. XXII, 16.
f) imo Tereo, fragm. 5.
g) Stob. XXII, 22.
h) Eur. Heracl. 389. ap. Stob. XXII, 18.
i) Eur. Meleag. fr. XIX. p. 281. Matth. (Stob. 98, 4. et 121, 25.)
k) Petron. c. 84. p. 197. Burm.

Ὡς τῷ γέροντι μᾶλλον
Πρέπει τὸ τερπνὰ παίζειν,
Ὅσῳ πέλας τὰ Μοίρης.]

[v. 844. *ΩΣ ΤΟΙΣ ΘΑΝΟΥΣΙ ΠΛΟΥΤΟΣ ΟΥΔΕΝ ΩΦΕΛΕΙ.* Anacreon, Ode XXIII. 1.

Ὁ πλοῦτος εἴ γε χρυσοῦ
Τὸ ζῆν παρῆγε θνητοῖς
Ἐκαρτέρουν φυλάττων,
Ἵν' ἂν θανεῖν ἐπέλθῃ
Λαβῃ τι καὶ παρέλθῃ.
Εἰ δ' οὐδὲ τὸ πρίασθαι
Τὸ ζῆν ἔνεστι θνητοῖς,
Τί καὶ μάτην στενάζω;
Τί καὶ γόους προπέμπω;
Θανεῖν γὰρ εἰ πέπρωται,
Τί χρυσὸς ὠφελεῖ με;]

[v. 853. *ΤΑ ΦΙΛΤΑΤ'.* Ut v. 1. *Τὰ πιστά.*]

[v. 857. *ΑΚΑΚΗΣ.* Supra, v. 666.

—— πάτερ ἄκακε Δαρειάν.

Sic et Mercurius Homero, Il. *Π'.* 185. ἀκάκητα dicitur; id est, ὁ μὴ δυνάμενος κακωθῆναι ὑφ' ἑτέρου, invictus, μήτε δὲ κακῶσαι ἄλλον Schol. (ut et ἐριούνιος.) Hesych. Ὁ μηδενὸς κακοῦ ἄξιος.]

v. 862. *ΤΑ ΠΥΡΓΙΝΑ.* Civilia.

[v. 867. *ΠΟΡΟΝ ΟΥ ΔΙΑΒΑΣ ΑΛΥΟΣ ΠΟΤΑΜΟΥ.* Flumen Halys, prout discimus ex Herodoto, I. 72. cuncta fere superiora Asiae, a mari, quod Cypro obiectum est, ad Euxinum usque pontum dirimit. Laudat itaque chorus Darium, sub quo, dum ipse domi maneret et ne Halyn quidem pertransiret, duces Persici tot urbes et insulas ceperint. Ex his praecipui erant satrapae, qui Darii filias in uxores duxerant, Daurises, Hymees et Otanes. Daurises ad urbes in Hellesponto sitas conversus cepit Abydum, Percotem, Lampsacum et Paeson, singulas diebus singulis. Hymees ad Propontidem conversus cepit Chion Mysiae. Otanes, ex Ionia, Clazomenas; ex Aeolia, Cumam. Vide Herodotum, V, 16. sqq.]

v. 869. *ΟΥΔ' ΑΦ' ΕΣΤΙΑΣ ΣΥΘΕΙΣ.* Eodem sensu Strabo, I. p. 9. Καὶ ἀπ' ἄλλης ἑστίας καὶ ἀρχῆς τὰς πράξεις προχειριζομένων. Aliud sonat ἀφ' ἑστίας proverbialiter dictum. Hesych. Μετενήνεκται δὲ ἀπὸ τῶν περὶ τὰ ἱερὰ δρομέων (lege δρωμένων), ἔθος δὲ ἦν τῇ ἑστίᾳ τὰς ἀπαρχὰς ποιεῖσθαι.

[v. 871. *ΑΧΕΛΩΙΔΕΣ.* Schol. Αἱ δίυγροι· Ἀχελῷον γὰρ πᾶν ὕδωρ λέγουσι. Hesych. Ἀχελῷος· ποταμὸς Ἀρκαδίας· καὶ πᾶν ὕδωρ οὕτως λέγεται. Ubi Palmerius et Guietus pro Ἀρκαδίας legunt Ἀκαρνανίας; nam Acarnaniam terminat Achelous, et est longissime ab Arcadia. Stephanus Περὶ πόλεων· Ἀχε-

λῷος· ποταμὸς Ἀκαρνανίας, ἀπὸ Ἀχελῴου ἐλθόντος ἐκ Θετταλίας μετὰ Ἀλκμαίωνος.]

[v. 873. *ΛΙΜΝΑΣ.* Hesych. *Λίμνη· ἡ θάλασσα, καὶ ὁ ὠκεανός.* Stephanus, *Περὶ πόλεων· Λίμναι· πόλις Ἑλλησπόντου περὶ Σηστόν· Ἑκαταῖος Εὐρώπῃ.*]

[v. 880. *ΚΑΙ ΣΤΟΜΑ ΠΟΝΤΟΥ.* Schol. *Ἤγουν ὁ βόσπορος· οὗτος γὰρ στόμα πόντου λέγεται.* Abrahamus Ortelius in Thesauro Geographico: „Pontus, *Πόντος*, Macedoniae fluvius, prope Sintiam urbem, Stephanus: Thraciae eum adscribit in Theriacis Nicander [l]); in confinibus enim fluit."]

[v. 885. *ΕΛΑΙΟΦΥΤΟΣ ΤΕ ΣΑΜΟΣ.* Samum vino non felicem, sed aliis rebus omnibus divitem esse, adeo ut ei accommodetur proverbium vulgatum, *ὅτι φέρει καὶ ὀρνίθων γάλα*, scribit Strabo, XIV. p. 637.]

[v. 891. *ΜΕΣΑΓΚΤΟΥΣ.* Fortasse, *μεσάκτους*. Scholiastes enim *μεσακτίους* reddit.]

[v. 896. *ΤΗΣ ΝΥΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ.* Athenae. Salamis enim sub ditione Atheniensium. Suidas, *Μητροπόλεις, ὅσαι πόλεις ἀποικίας ἔστειλαν.* Vide quae nos in vita Solonis.]

[v. 914. *ΩΣ ΩΜΟΦΡΟΝΩΣ ΔΑΙΜΩΝ ΕΝΕΒΗ ΠΕΡΣΩΝ ΓΕΝΕΑι.* Sic Agamemn. v. 1477.

Δαῖμον, ὃς ἐμπίπτεις δώμασι καὶ
Διφυεῖσι Τανταλίδαισιν.]

[v. 916. *ΛΕΛΥΤΑΙ ΓΑΡ ΕΜΩΝ ΓΥΙΩΝ ΡΩΜΗ.* Oppian. Halieut. v. 654.

Δείματι καὶ καμάτῳ θυμαλγέα γυῖα λέλυνται.]

v. 920. *ΜΟΙΡΑι.* Melius constabit carminis ratio si legamus *μοῖρα*, hoc modo,

Εἴθ' ὤφελε, Ζεῦ, κἀμὲ μετ' ἀνδρῶν
Τῶν οἰχομένων
Θανάτου κατὰ μοῖρα καλύψαι.

[v. 491. *ΜΑΡΙΑΝΔΥΝΟΥ ΘΡΗΝΗΤΗΡΟΣ.* Hesychius, *Μαριανδηνὸς θρῆνος·* (l. *Μαριανδυνός·*) *δαιμονίως γὰρ περὶ τοὺς θρήνους σπουδάζουσιν.* Eustathius in Dionysii *Περιήγησιν*, v. 791. *Ἰστέον δὲ ὅτι ἐπεχωρίαζον τοῖς Μαριανδυνοῖς θρήνων αὐληταὶ, ὡς καὶ παροιμία δηλοῖ, Μαριανδυνοῦ μεμνημένη θρηνητῆρος.* Hesych. *Βῶρμον· θρῆνον ἐπὶ Βώρμου νυμφολήπτου Μαριανδυνοῦ.* Iul. Pollux [m]) Onomast. IV. 7. *Περὶ ᾀσμάτων ἐθνικῶν, (de cantilenis gentilitiis.) Ἀδωνιμαοιδὸς καὶ βώριμος, Μαριανδυνῶν γεωργῶν ᾆσμα· ὡς Αἰγυπτίων μανέρως καὶ λιτυέρσης Φρυγῶν.* Vide sis Erasmum in adagio *Mariandynus tibicen*, p. 380.]

---

l) Nicand. Ther. v. 49. *m*) Poll. IV, 54.

[v. 954. ΙΩΝΩΝ. Stephanus n), Περὶ πόλεων. Ἰωνία· ἡ Ἀττικὴ πρότερον, ἀπὸ Ἴωνος τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Κρεούσης τῆς Ἐρεχθέως. Οὕτω μὲν οἱ Ἀθηναῖοι· ἐν μέν τοι Δωριεῦσιν, Αἰτωλοί· ἐν δὲ Αἰολεῦσι, Βοιωτοί· ἐν δὲ τοῖς Ἴωσιν, Ἀθηναῖοι. Ὁ οἰκῶν Ἴων, καὶ Ἰωνὶς, καὶ Ἰὰς, καὶ Ἰωνικός· καὶ ἰωνικίζω ῥῆμα.]

v. 985. ΤΟΝ ΣΟΝ ΠΙΣΤΟΝ ΠΑΝΤ' ΟΦΘΑΛΜΟΝ. Mallem uno verbo παντόφθαλμον. Ita dictum, utpote cuius ope πάντα (ut loquitur Suidas, in voce Ὀφθαλμὸς βασιλέως) ὁ βασιλεὺς ἐπεσκόπει. *Omnia* (inquit Apuleius de mundo) *quae ubique gererentur discebat*. Etenim Persarum reges ministros quosdam habuere qui ὀφθαλμοὶ βασιλέως, *imperatoris oculi* (reddente Apuleio) dicebantur, a munere vel officio: quicquid enim in toto regno ageretur, eorum erat ad regem deferre. Hesychius, Βασιλέως ὀφθαλμός· ἐπέμπετό τις ὑπὸ βασιλέως ἐπίσκοπος, ὃς ἐφεωρᾶτο τὰ πράγματα, ὃν τοῦ βασιλέως ὀφθαλμὸν ἐκάλουν. Aristides o) Orat. Panegyr. Cyzicena, Ὁ μὲν γὰρ τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐδόκει τι διάφορον κεκτῆσθαι τὸν καλούμενον βασιλέως ὀφθαλμόν. Dio Chrysostomus p), Orat. III. de Regno, Ὁ μὲν Πέρσης ἕνα τινὰ ἔσχεν, ὀφθαλμὸν βασιλέως λεγόμενον, καὶ τοῦτον οὐ σπουδαῖον ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπιτυχόντων· ἀγνοῶν ὅτι τοῦ ἀγαθοῦ βασιλέως οἱ φίλοι πάντες εἰσὶν ὀφθαλμοί. Quibus tamen verbis bis peccatum est: neque enim uni tantum, nec alicui e vulgaribus deferebatur hoc officium. Duos fuisse asserit Scholiastes noster isto munere functos: at Xenophon q) plures, imo multos; postquam enim eos refellerat, qui unicum existimarunt, Cyri Paed. VIII. p. 165. Εἰ δέ τις οἴεται ἕνα αἱρετὸν εἶναι ὀφθαλμὸν βασιλεῖ, οὐκ ὀρθῶς οἴεται· ὀλίγα γὰρ εἷς ἂν ἴδοι καὶ εἷς ἀκούσειε, mox subiicit: οὕτω δὲ πολλὰ μὲν βασιλέως ὦτα, πολλοὶ δὲ ὀφθαλμοὶ νομίζονται· καὶ φοβοῦνται πανταχοῦ λέγειν τὰ μὴ σύμφορα βασιλεῖ, ὥσπερ αὐτοῦ ἀκούοντος, καὶ ποιεῖν ἃ μὴ σύμφορα, ὥσπερ αὐτοῦ παρόντος. Ita et Lucianus r), de mercede conduct. c. 29. Ὦτα γὰρ καὶ ὀφθαλμοὶ βασιλέως πολλοὶ, οὐ μόνον τἀληθῆ ὁρῶντες, ἀλλ' ἀεί τι προσεπιμετροῦντες ὡς μὴ νυστάζειν δοκοῖεν. Aristoteles s), Politic. III. (Scholiastae Aristophanis in Acharn. v. 92. laudatus) Ἐπεὶ καὶ νῦν ὀφθαλμοὺς πολλοὺς οἱ μόναρχοι ποιοῦσιν αὐτῶν. Quod etiam ait viros hoc officio functos graves non fuisse, sed vulgares, rursum falsus est Dio. Alpistum Xerxis ὀφθαλμὸν πιστόν vocat Aeschylus noster, non otioso epitheto: hoc enim titulo insigniti erant proceres Persici, quod vel ex hac fabula plus semel discendum est. Adhaec videntur πιστοί apud Persas eu-

---

n) p. 341. Pined. o) Aristid. vol. I, p. 424. C. Cant.
p) Dio Chrysost. p. 55. D. Morell.
q) Xenoph. Cyrop. VIII, 2, 11. cf. 6, 16.
r) Lucian. vol. I, p. 688. s) Aristot. Polit. III, 11, 9.

nuchi quidam, regi propter fidem summo in pretio: etenim *παρὰ τοῖσι βαρβάροισι*, inquit Herodot. VIII. 105. *τιμιώτεροί εἰσι οἱ εὐνοῦχοι πίστιος εἵνεκα τῆς πάσης, τῶν ἐνορχίων*. Quod vero tales fuerint *ὀφθαλμοὶ βασιλέως* ab Heliodoro t) diserte proditum est, Aethiopic. VIII. sub fin. *Περσῶν γὰρ βασιλείας* [*βασιλείοις*] *αὐλαῖς ὀφθαλμοὶ καὶ ἀκοαὶ τὸ εὐνούχων γένος. Οὐ παίδων, οὐ συγγενείας τὸ πιστὸν τῆς εὐνοίας μετασπώσης, ἀλλὰ μόνου τοῦ πιστεύσαντος ἀναρτώσης.* Enimvero regis oculi inter satrapas regni Persici numerantur. Scholiastes ad illud Aristophanis in Acharn. v. 91.

Καὶ νῦν ἄγοντες ἥκομεν Ψευδαρτάβαν
Τὸν βασιλέως ὀφθαλμόν· ——

οὕτω ἐκάλουν, inquit, *τοὺς σατράπας, δι' ὧν πάντα ὁ βασιλεὺς ἐπεσκόπει.* Quem exscriptum more suo tradit Suidas, in *Ὀφθαλμὸς βασιλέως*. Sic et Philostratus u) de vita Apollonii, I. 21. *Σατράπης δὲ τῇ φρουρᾷ ταύτῃ ἐτέτακτο, βασιλέως τις οἶμαι ὀφθαλμός.*

[v. 986. *ΠΕΜΠΑΣΤΗΝ*. Anglice, *A muster-master.* Olim enim per pentades numerabant, ut nunc per decades. Hesych. *Πεμπάσεται· κατὰ πέντε ἀριθμήσει, τὸ γὰρ πέντε Αἰολεῖς πέμπε λέγουσι.* Vide quae ad Eumenid. v. 751.]

v. 993. *ΙΥΓΓΑ*. Hesychius, *Ἴυγγι, ἐπιθυμίᾳ.* [Iynx proprium nomen aviculae, ponitur et pro illecebris amoris, et generaliter pro quavis illecebra et eo quod nos aliquid pellicit. Hesych. *Ἴυγξ· φίλτρον ἀπὸ ἴυγγος τοῦ ὀρνέου· τὸ γὰρ ὄρνεον τοῦτό φασιν εἶναι ἐπιτήδειον εἰς τὰς μαγγανείας* (legit vir cl. *μαγείας*)*· καλεῖται δὲ καὶ κιναίδιον· φασὶ δὲ καὶ Ἀφροδίτην αὐτῷ χρῆσθαι, ἀπὸ δὲ τοῦ ὀρνέου κατασκευαζόμενα εἰς ἔρωτας, ἴυγγας καλοῦσιν.* Ubi subiicitur in nupera editione Hesychii, „Pro *κιναίδιον* lege cum Suida *κιναίδιον*. *Salm. Sop.* Vide Aristot. Hist. Anim. II. 95. Pind. Schol. 257. Meurs. Spicileg. in Theocr. p. 9." Vide sis etiam Erasmum in Adagiis, p. 294.]

v. 999. *ΜΑΡΔΩΝ*. Mallem *Μάρδων'*.

v. 1000. *ΑΡΕΙΟΝ Τ'*. Male interpres Graecus pro nomine proprio accepit.

[v. 1004. *ΑΙΧΜΗΣ ΑΚΟΡΕΣΤΟΝ*. Ut supra, v. 61. *λόγχης ἄκμονες.*]

v. 1005. *ΕΤΑΦΟΝ*. Scholiastes exponit *ἐπλήσθησαν*. Sed cum sequentia ad ritum sepeliendi pertineant, *ἔταφον*, pro *ἐτάφησαν*, potius vertendum erit *sepulti sunt*. Magos *ἀνόσιον ἡγεῖσθαι πυρὶ θάπτειν* testis est Laertius in Prooem. segm. 7. Nefas censebant Persae humana corpora igni voranda obiicere, quem pro Deo colebant: proinde Cambysi vitio datum

t) Heliodor. p. 346. Cora.

u) Philostr. p. 26. Olear.

est, quod Amasidis Aegyptii regis cadaver cremari, contra patrium Persarum morem, iussisset. Herodot. III. 16. *Καμβύσης δὲ ἐπεὶ ἐσῆλθε ἐς τὰ τοῦ Ἀμάσιος οἰκία, αὐτίκα ἐκέλευε ἐκ τῆς ταφῆς τὸν Ἀμάσιος νέκυν ἐκφέρειν ἔξω. Ὡς δὲ ταῦτα ἐπιτελέα ἐγένετο, μαστιγοῦν τὸν νέκυν ἐκέλευε, καὶ τὰς τρίχας ἀποτίλλειν, καὶ κεντοῦν, καὶ τἆλλα πάντα λυμαίνεσθαι. Ἐπεί τε δὲ καὶ ταῦτα ἔκαμον ποιεῦντες· ὁ γὰρ δὴ νεκρὸς, ἅτε τεταριχευμένος, ἀντεῖχέ τε καὶ οὐδὲν διεχέετο· ἐκέλευσέ μιν ὁ Καμβύσης κατακαῦσαι, ἐντελλόμενος οὐχ ὅσια. Πέρσαι γὰρ θεὸν νομίζουσι εἶναι τὸ πῦρ. Τὸ ὦν κατακαίειν τοὺς νεκροὺς, οὐδαμῶς ἐν νόμῳ οὐδετέροισί ἐστι, Πέρσῃσι μὲν, δι' ὅπερ εἴρηται, θεῷ οὐ δίκαιον εἶναι λέγουσι νέμειν νεκρὸν ἀνθρώπου.* Inter argumenta librorum Ctesiae refertur a Photio x) caput hoc: *Καὶ περὶ τοῦ θάψαντος τὸν πατέρα διὰ τοῦ πυρὸς, παρὰ τὸν νόμον. Ἐξ οὗ καὶ ἔλεγχος Ἑλλανίκου καὶ Ἡροδότου, ὡς ψεύδονται.* Plura qui velit Brissonium adeat de regno Persico, II. 249.

[v. 1023. *ΟΡΑιΣ ΤΟ ΛΟΙΠΟΝ ΤΟΔΕ ΤΑΣ ΕΜΑΣ ΣΤΟΛΑΣ.* Voces sonant, *viden' reliquias hasce meae pallae?* Potest haec sententia probari, si respicias v. 838. ad v. 840. etiam cohaeret cum sequentibus. Tamen Scholiastes intelligit ac si haberetur *τοῦ ἐμοῦ στόλου.* Contra nativam verborum vim, opinor. Subdit, *ἤτοι τὴν φαρέτραν τὴν ἀπολειφθεῖσαν ἀπὸ τῶν ἐμῶν ὅπλων.* Male: duo enim ostendit Xerxes, vestem et pharetram.]

[v. 1025. *ΟΙΣΤΟΔΕΓΜΟΝΑ.* Apollonius, Argonaut. I. 1194. *ὀϊστοδόκην φαρέτρην* dixit: Homerus, Odyss. *X'*. 3. *ἰῶν ἐμπλείην*, et Iliad. *O'*. 444. *ἰοδόκον*, ubi Scholiastes: *ἰοὺς δεχομένην, ὅ ἐστι βέλη.* Porro ostendit Xerxes pharetram sagittis vacuam, ut ipse orbis amicis. Ita Psalm. CXXVII. 5. *filii* comparantur *sagittis*, ad quem locum annotant Hebraei, *pharetram* pro *domo* poni.]

[v. 1027. *ΘΗΣΑΥΡΟΝ ΒΕΛΕΣΙ.* *Βελοθήκην.* Callim. Hymn. III. 82.

— *κοίλην τε κατακληῖδα βελέμνων.*

Nota vero, quod haud temere alibi y) thesaurus pro loculo, *i. e.* re continente, non contenta. Sic Plautus z) de *loco.* Ennius a), Iphig.

Acheruntem adibo, ubi mortis thesauri adiacent.

Etymolog. b) *Φαρέτρα, ἡ βελοθήκη· εἴρηται παρὰ τὸ φέρειν καὶ κομίζειν τὰ τιτρώσκοντα.*]

[v. 1033. *ΤΡΑΠΕΝΤΑ ΝΑΥΦΡΑΚΤΟΝ.* Schol. *Τοῦτο δὲ καὶ ὁ ἄγγελος προεῖπε.* Immo Darius, v. 836.

---

x) Phot. Bibl. p. 129. Hoesch. y) ut Liv. XXXIX, 50.
z) Plaut. Poen. III, 3, 12. a) Enn. fragm. p. 216. Hess. (*obibo.*)
b) Etym. M. p. 787, 37.

— οὐδέ τί σε χρὴ
Νηπιάας ὀχέειν ἐπεὶ οὐκ ἔτι τηλίκος ἐσσί.

Alia aetas alios, quod aiunt, *mores postulat*. Νηπιάας ὀχέειν est νηπιοφροσύνας φέρειν, id est, νήπια, noster νέα φρονεῖν, interprete Eustathio.[r)]]

v. 793. *ΜΗΔΙΚΟΝ*. Ita et Herodoto bellum hoc *Medicum* dicitur, et Graeci passim Persas Medos vocant, et μηδίζοντας eos qui Persis studebant: cum enim invaluerit Persarum nomen, etiamsi Medorum exolevit, non tamen penitus desuevit, ut supra observatum est.

[v. 802. *ΠΑΥΡΟΙ ΓΕ ΠΟΛΛΩΝ*. Ex triginta myriadibus, exceptis quatuor cum quibus Artabazes aufugit, ne tria quidem hominum millia caedem evaserunt. Herodot. IX. 70. Παρῆν τε τοῖσι Ἕλλησι φονεύειν οὕτω, ὥστε τριήκοντα μυριάδων στρατοῦ καταδεουσέων τεσσέρων, τὰς ἔχων Ἀρτάβαζος ἔφευγε, τῶν λοιπῶν μηδὲ τρεῖς χιλιάδας περιγενέσθαι. Iuvenal. Sat. X. 185.

Sed qualis rediit? nempe una nave, cruentis
Fluctibus, et tarda per densa cadavera prora.]

[v. 807. *ΑΣΩΠΟΣ*. Agamemn. v. 805.

Ὑπερθοροῦσα πεδίον Ἀσωποῦ. —

Etymolog.[rr)] Ἀσωπὸς, ποταμὸς Βοιωτίας, πλησίον Θηβῶν· παρὰ τὴν ἄσιν τὸν ῥύπον, καὶ τὸ ὤψ ὠπός. Huius fluvii fit mentio apud Callimachum Hymn. in Delum, v. 77.

— ὁ δ' εἵπετο πολλὸν ὄπισθεν
Ἀσωπὸς βαρύγουνος ἐπεὶ πεπάλακτο κεραυνῷ.]

[v. 808. *ΦΙΛΟΝ ΠΙΑΣΜΑ ΒΟΙΩΤΩΝ ΧΘΟΝΙ*. Sic de Nilo Dionysius ὁ Περιηγητής, v. 227.

Ὕδασι πιαίνων λιπαρὸν πέδον Αἰγύπτοιο.

Idem Virgilio, Aen. IX. 31.

— pingui flumine Nilus,

dicitur, qui Georg. IV. 291.

Viridem Aegyptum nigra fecundat arena.

Valer. Flacc. Argonaut. V. 424. *amnis pinguis*. De Asopo recte dictum hoc, ut qui per planitiem ferebatur qui est ante Thebas. Strabo, IX. p. 408. Ὁ γὰρ Ἀσωπὸς καὶ ὁ Ἰσμηνὸς διὰ τοῦ πεδίου ῥέουσι τοῦ πρὸ Θηβῶν.]

v. 811. *ΟΥ ΘΕΩΝ ΒΡΕΤΗ ΗΙΔΟΥΝΤΟ ΣΥΛΑΝ*. [Haec sunt quae postea νόμιμα τὰ πύργινα, *iura* vel *instituta civilia* dicit, v. 861.] Themistocles apud Herodotum, VIII. 109. Ὅς, inquit de Xerxe, τὰ ἱρὰ καὶ τὰ ἴδια ἐν ὁμοίῳ ἐποιέετο, ἐμπιπράς τε καὶ καταβάλλων τῶν θεῶν τὰ ἀγάλματα. Hoc iure factum

---

r) Eustath. p. 1418, 60. rr) Et. M. 161, 44.

esse contendunt οἱ περὶ μάγων γράψαντες, testante Laertio in Prooem. segm. 9. τὰ μέντοι ἀγάλματα εἰκότως καθαίρειν. Ratio ex Herodoto petenda, I. 131. Ὅτι οὐκ ἀνθρωποφυέας ἐνόμισαν τοὺς θεούς, κατάπερ οἱ Ἕλληνες, *quod non censerent Deos humana forma praeditos esse* (ita potius intelligo quam cum interprete, *ex hominibus ortos*) *sicut Graeci.*

v. 812. *ΠΙΜΠΡΑΝΑΙ ΝΕΩΣ.* Persas Graecorum templa spoliasse et cremasse a Diodoro[s]) Siculo proditum est, VI. p. 230. De quibus etiam Isocrates in Panegyr. p. 105. *Οἱ δὲ καὶ τὰ τῶν θεῶν ἕδη καὶ τοὺς νεὼς συλᾷν ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ καὶ κατακαίειν ἐτόλμησαν.* Unde Alexander apud Curtium[t]), III. 10. queritur, *Diis dedita templa ruinis et ignibus* (ab ipsis) *esse deleta*: unde et Cicero, II. in Verr. eos *Diis hominibusque bellum indixisse* ait. Qua vero ratione hoc factum velint ipsi Persae, ab eodem discimus, de Legib. II. 10. *Nec sequor,* inquit, *magos Persarum, quibus auctoribus Xerxes inflammasse templa Graeciae dicitur, quod parietibus includerent Deos, quibus omnia deberent esse patentia et libera.* Aliam tamen causam assignat Herodotus, V. 102. nempe quia Athenienses Sardibus ignem intulissent, et templum Cybeles indigenae Deae concremassent. *Καὶ Σάρδιες μὲν,* inquit, *ἐνεπρήσθησαν, ἐν δὲ αὐτῇσι καὶ ἱρὸν ἐπιχωρίης θεοῦ Κυβήβης.*

[v. 813. *ΒΩΜΟΙ Δ' ΑΙΣΤΟΙ.* Prometh. v. 232.

— ἀλλ' ἀϊστώσας γένος
Τὸ πᾶν. —

Vide sis quae illic allata.]

[v. 818. *ΠΕΛΑΝΟΣ.* Vir magnus Isaac. Casaubonus ad illud Theophrasti[u]) περὶ λογοποιΐας, *Καὶ πολὺν τὸν ζωμὸν γεγονέναι* „Sic dixit Latinus," inquit, „comicus, Miles glorios.[x]) I. 1. fartum facere ex hostibus, translatione e culina itidem petita; unde et μαγειρεύειν manavit, quo veteres usi pro *occidere* teste B. Hieronymo. Affine est apud Euripidem[y]) in Rheso πέλανος αἱματηρός, libum vel placenta sanguinolenta, de strage magna hostium, et apud Aristophanem[z]) περίκομμα ποιεῖν ἔκ τινος." Haec ille. Loquendi formula ex castrensi dicacitate petita est et iocum militarem resipit: nec multum abludunt in *Εἰρήνῃ* Aristophanea, v. 228. seqq. belli mortarium, pistillum, moretum ex populis factum contusis intritisque, ubi fingit *Μεγάρα* q. καταμεμυττωτευμένα.]

v. 820. *ΘΙΝΕΣ ΔΕ ΝΕΚΡΩΝ.* Θίς, auctore Eustathio[a]), Odyss. Π'. 5. κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ὄχθος, βουνὸς, ἄμμος. Et

s) Diod. V, 68. t) Curt. III, 10, §. 9. (*deum templa ruinis* —.)
u) Theophr. Char. VIII. (XXIV.) x) I, 1, 8.
y) Eur. Rhes. 430. z) Aristoph. Equit. 372.
a) Eustath. p. 1453, 62.

omnium prima sine dubio notatio illa est, qua *βουνόν*, seu potius *σωρόν*, *acervum* scilicet seu simpliciter *cumulum*, denotat. Moschopulus, *Θὶν*, *ὁ αἰγιαλός· ὃ καὶ θὶς λέγεται, καὶ ὁ σωρός.* Circe Sirenas in hunc modum Ulyssi describit, Odyss. *M'*. 44.

Ἀλλά τε Σειρῆνες λιγυρῇ θέλγουσιν ἀοιδῇ
Ἥμεναι ἐν λειμῶνι· πολὺς δ' ἀμφ' ὀστεόφιν θὶς
Ἀνδρῶν πυθομένων.

Vetus Scholiastes, *Θὶς, σωρός* et Hesychius, optimus Homeri interpres, hunc ipsum locum in animo habens, *Θὶς, ὀστέων σωρός.* Quod Synesio *θημών* in Calvitii encomio, ubi de ingenti Persarum et Aegyptiorum strage agit, quam Herodotus in Thalia retulit: *Καὶ νῦν εἰσι δύο θημῶνες ὀστέων, ὁ μὲν Αἰγυπτίων, ὁ δὲ Μήδων.* Quae omnia ab Aeschylo nostro non multum abludunt. Porro *τὸ θῖνες νεκρῶν* multitudinem innumeram cadaverum alia quadam ratione innuere videtur. *Θὶς* enim proprie de arenis dicitur, ut apud Diod. Sic. b) III. p. 124. *ἀερίου θῖνες ἄμμου* et Herodot. III. 26. qui prandentem Cambysis exercitum perdidisse Austrum refert, scilicet *φορέοντα θῖνας τῆς ψάμμου καταχῶσαι σφέας*, ubi eodem plane modo de arenis, quo ante de cadaveribus et ossibus, usurpatur. *Ὥσπερ δὲ θὶς ὀστέων, οὕτω καὶ ἄμμων καὶ ἑτέρων τινῶν*, inquit Eustathius c), Odyss. *M'*. 45. Inde *θίς* etiam per se sumpta tumulum arenarum significat, ut doctissimus Apollonii Scholiastes ad haec poetae verba notavit, Argonaut. IV. 1384.

Λιβύης ἀνὰ θῖνας ἐρήμους
Νῆα μεταχθονίην, ὅσα τ' ἔνδοθι νηὸς ἄγεσθε.

Θῖνας, inquit, *τοὺς τῆς ψάμμου σωρούς.* Quae expositio apud generalem omnium poetarum Scholiastem extat, sed nescio quo vento in alienum locum devoluta: apud Hesychium enim legimus, *Θλαδίαι· εὐνοῦχοι, καὶ οἱ τῆς ψάμμου σωροί.* Qui eundem Apollonii locum, et Libyae arenarum tumulos respexit. *Τῆς εἰς μεσόγειον ἀνηκούσης γῆς ἐχούσης ἐπὶ τὸ μῆκος ἀθρόους θῖνας*, ut Diodorus loquitur. Sed verba Hesychii adeo manifeste erant loco suo mota, ut etiam Favorinus, qui alioquin errores Hesychii typographicos fidelissime exprimere solet, in voce laudata ea omittat, et peculiari voci loco suo restituat: *Θῖνας τοὺς τῆς ψάμμου σωροὺς λέγουσι.* Quin statim *Θλῖναι, ἀποθανεῖν*, retinet, cum quivis non plane caecus videat legendum *θνῆναι*, quod idem cum *τεθνάναι*. Sed qui errorem Hesychii perspexit, a Suida alium hausit, vel potius ipse fecit: *Θλαδίας, εὐνοῦχος. Ὑποβάλλει τοίνυν ὁ θλαδίας τὴν γυναικωνῖτιν φάλαγγα.* Ita ille ex Suida; apud quem *ὁ θλαδίας* non est: sed Favorinus, qui sine dubio non observavit morem, quem ob-

---

b) Diod. III, 44. (ἀέριοι.)   c) Eustath. p. 1710, 16.

servat Suidas, qui in lexico suo solet historiam aliquam referre, quae ad rem de quo agitur pertineat; cum in tota ea historia bene longa vox *θλαδίας* non extet, et casus rectus in ipso initio historiae desit, putavit ὁ *θλαδίας* illic esse inserendum. Hoc itaque volo, apud Hesychium verba illa quae *τῷ θλαδίαι* attribuuntur, pertinuisse ad vocem *θῖνες*, et inde incuria librariorum loco suo dimota, et alieno plane inserta, quod alibi etiam fieri solet. Ita Etymolog.[d]) *Γαλῶνες· χρῶμα ἵππων τὸ ὀνοειδές. Τὰ περιφράγματα, Φοίνικες.* Prior expositio ad rem facit, posterior plane aliena est, et ad *γάδειρος* pertinet. Quin imo uti primo arenae iuncta, mox etiam sine ea, seu per se sumpta, tumulum arenae *τὸ θὶς* denotat, ita tandem etiam *arenam* ipsam seu *sabulum* simpliciter significat; unde fluminis Bagadra ostium Polybius[dd]) *ἀποθινούμενον*, id est, *sabulo oppletum*, dixit: quemadmodum Pausanias in Eliacis, c. 5. Anigri fluminis ostium violentioribus ventis occlusum pene obstructumque notat, qui *φοροῦντες κατ' αὐτὸν τὴν θῖνα ἐκ τοῦ πελάγους ἐπέχουσι τοῦ πρόσω τὸ ὕδωρ.* Ubi perquam opportune mihi occurrit vulgata Strabonis lectio, ab importuna viri doctissimi correctione vindicanda. Quippe geographus, VIII. p. 346. de eodem flumine agens, haec habet: *Ὑποδέχεται δὲ τὸ πλεῖστον τοῦ ὕδατος ὁ Ἄνιγρος βαθὺς καὶ ὕπτιος ὤν, ὥστε λιμνάζειν· θινώδης δὲ ὢν ὁ τόπος ἐξ εἴκοσι σταδίων βαθεῖαν ὄχθην παρέχει.* Ad quae verba commentator: *Ego vero puto legendum βυρσεῖαν ὀσμὴν παρέχει, quae, nisi vehementissime fallor, vera lectio est.* Et vehementissime quidem fallitur vir incomparabilis: optime enim omnia veteri lectione servata constant. Anigrus, inquit, tantum aquae copiam e palustri loco excipit, ut extra alveum fluat, effusoque flumine stagnet; et quia locus circa fluvium undique *θινώδης* esset, seu arena abundaret, ideo ripam seu adiacentem terram etiam ad viginti stadia profundam habet, quousque scilicet aqua stagnans in arenae cumulos effusa sabulo commiscetur. Et haec ipsa interpretatio ab illo quem adduximus Pausaniae loco extra controversiam ponitur, qui arenam hanc partim ad ripam fluminis natura loci positam, partim a littore maris viventi effusam docet: *Ὁπότε οὖν*, inquit, *ἀμφοτέρωθεν ἡ ψάμμος ὑπό τε τῆς θαλάσσης, καὶ τὰ ἐντὸς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ διάβροχος γίνεται* (fieri autem hoc Strabo ostendit propter ingentem aquae vim ex fonte prope Anagriadum Nympharum antrum profluentem), *ἐνταῦθα καὶ ὑποζυγίοις καὶ ἀνδρὶ ἔτι μᾶλλον εὐζώνῳ καταδῦναι κίνδυνός ἐστιν ἐς αὐτήν.* Ex quibus verbis videmus, quid sit *βαθεῖα* Strabonis *ὄχθη*, idem scilicet quod Pausaniae *ψάμμος διάβροχος*, *arena aquis irrigata*, sive sabulum fluvio stagnante adeo alte madefactum, ut periculum fuerit, ne homines iu-

d) Etym. M. 220, 32. dd) Polyb. 1, 76.

dis regibus accipienda puto vaticinia illa prophetarum contra Babylonem. Isa. XIII. 17. *Excito contra istos Medum.* XXI. 2. *Ascende Elam, obside Madai.* Elam est Persis, et coniungitur cum Media; ut et XXII. 6. *Elam sumpsit pharetram, et Kir eduxit clypeum* (Kir est Media, 2 Reg. XVI. 9.): etiam Ierem. XXV. 25. *Regibus Elam et regibus Mediae*, idem fatum. De hoc regno intelligendum illud, Ier. XVIII. 38, 39. *Ponam solium meum in Elam* i. e. solium regum a me electorum ad perdendam Babylonem, et *reducendos captivos Elam*, sive Iudaeos in Perside exulantes. Praedictum hoc fuit initio regni Zedechiae, ver. 34. unde colligi potest regnum hoc etiam regnante Cyaxare extitisse. Cui astipulari videtur Hieronymus, in Epitaph. Fabiolae, referens *Scythas sub Dario, rege Medorum, orientem tenuisse captivum*: et Suidas, in Θαλῆς, qui *Thaletem sub Dario solis eclipsin praedixisse* refert: utraque autem in Cyaxaris tempus confert Herodotus. Non frustra sunt Iudaei, qui in hac prophetia duos reges innui putant, Darium Medum et Cyrum. Neque sine causa; nam II. 11. *Suscitavit Dominus spiritum regum Medorum*; et ver. 28. *Expedite in eam reges Mediae.* Non ab uno rege, non uno tempore impletae sunt dirae in Chaldaeos. Dan. VIII. 3. 20. *Arietis* (i. e. *regnum Medo-Persarum*) *duo cornua, unum altius altero: quod altius* (Cyrus) *ascendit posterius*, i. e. post Darium. Primum Susa capta sunt a Medo, ut ex Aeschylo didicimus, et Chaldaei tota Susiana multati sunt: quod non obscure etiam indicat propheta, ver. 31. *Cursor occurret cursori, nuntius occurret nuntio, ad narrandum regi Babylonis captam esse urbem eius a fine*, vel *ab extremitate*, i. e. extremam, vel in confinio regni positam: Ver. 32. *Et transitus occupatus est, et paludes combusserunt igne. Transitum* appellat castrum Susianum, quod erat orientale regni Babylonici propugnaculum: *paludem* autem sive *arundinem* appellat, quia stabat in aqua. *Susianen*, inquit Plinius [f]), *ab Elymaide disterminat amnis Eulaeus;.... circuit arcem Susorum.* Daniel itidem, VIII. 2. *Castrum in Susis* (ubi reges Medo-Persidis arietantes vidit) collocat super *Eulaei portam*, ver. 2. vel *paludem*, ver. 3. ut est in Vulgata: utrobique enim eadem est vox Ebraica. Porro illius victoriae eventum indicat Ieremias, II. 30. *Cessaverunt fortes Babylonis a praelio, habitaverunt in praesidiis, defecit eorum fortitudo*, (pavidi) *sunt quasi mulieres: incensa sunt tabernacula eius, fracti sunt vectes eius. Vectes* sunt portae, quas diximus, regni: *Praesidia* sunt Euphratis loca a Nitocride munita, quae (Herod. I. 185.) εἰργάζετο τῆς χώρης τῇ αἵ τε ἐσβολαὶ ἦσαν, καὶ τὰ σύντομα τῆς ἐκ Μήδων ὁδοῦ, ἵνα μὴ ἐπιμισγόμενοι οἱ Μῆδοι ἐκμανθάνοιεν αὐτῆς τὰ πρήγματα: *quaecunque erat*

---

f) Plin. Nat. Hist. VI, c. 27.

regio ad invadendum opportuna, et compendiaria ex Medis via, hanc intersepsit, ne Medi commercio ipsius negotia cognoscerent. Temporis diversitatem, quo Susa primum, dein Babylon capta fuit, ostendit, ver. 33. *Filia Babylonis quasi area; venit tempus triturae eius: adhuc modicum, et veniet tempus messionis ei* (Babyloni). De Susis loquitur historice, tanquam de praeterito; de Babylone prophetice. Neque aliter forsan paulo post, ver. 41. *Quemadmodum capta est Sesach, etiam comprehendenda est inclyta universae terrae,* urbs Babylon. Sesach, vel potius Susach, (addito tertio puncto ut fiat kibbuts, hic, et XXV. 26.) videtur idem esse, diversa dialecto, quod Danieli VIII. 2. Susan: non ipsa Babylon, sed filia Babylonis; nempe Susa urbs Babyloniae secunda, a Medo excisa, a filio restaurata, ubi οἱ Πέρσαι κρατήσαντες Μήδων καὶ ὁ Κῦρος ἔθεντο τὸ τῆς ἡγεμονίας βασίλειον, Strab. XV. p. 727. Paulatim deinceps inolescere Persarum nomen, Medorum exolescere coepit: veruntamen non prorsus desuevit; nam Herodoto bellum Xerxis *Medicum* vocatur, et Graeci passim Persas *Medos* dicunt, et μηδίζοντας eos qui Persis studebant. Isthaec Ieremias. Ezekiel itidem *Elam* meminit, XXXII. 24. etiam, utpote Ieremia aliquanto iunior, *Para*, XXVII. 10. et XXXVIII. 5. Madai autem nuspiam meminit. Sed Danieli frequens est Medo-Persarum mentio: scilicet Daniel non tantum sub Babylonico, sed etiam sub Medo-Persico imperio vixit. A Nabuchodonosoro primum praepositus fuit magis Chaldaeis, dein *portae regis*, II. 49. quae erat telonium, ni fallor, Susianum, *ad portam Eulaei.* Susa a Medo capta sunt teste Aeschylo. Sic *fractum est regnum* Chaldaicum, *et datum Medo-Persis,* Dan. v. 28. pars Dario, pars deinceps Cyro. *Darius Danielem ad sese perduxit in Mediam:* ibi evenerunt ea quae narrantur cap. VI. teste Iosepho, X. 12. p. 362. Illius regni triumvir factus est, Dan. VI. ult. *Et floruit Daniel sub regno Darii, et sub regno Cyri Persae.* Restauratis suis, quum iam essent Persidis metropolis, visa ibi divinitus oblata sunt Danieli. *Eram*, inquit ipse, Dan. VIII. 2. *Susis, in regione Elam.* Videntur itaque Susa, olim Babylonicae ditionis, tunc temporis Medo-Persiae regi subiecta fuisse. Antea distinctae erant gentes *Susancaei* et *Elymaei,* ut in coloniae Samaritanae censu apparet, Esdr. IV. 9. postea Susa Persidi accensentur a Daniele, a Strabone, XV. p. 727. a Beniamino Tudilensi, in Itiner. Erat annus visionis istius Balthasari caede insignis, in quo, post visionem, Daniel Babylonem adventasse videtur. Erat enim *in regno* Babylonico, Dan. v. 11. imo in ipsa urbe. Nam *in illa nocte* (ver. 30.), qua *Balthasar, rex Chaldaeorum, occisus est* (ver. 12.), *Daniel accersitus est, et* (ver. 13.) *adductus coram rege.* De Susis accersitum vix credas: *distabant* enim *Susa a Tigri* (ad quem Babylon)

ducentis decem stadiis, Herod. VI. g) vel *unius diei itinere*, Diodor. h) XIX. Inde forsan evenit, ut visio ista, licet in Elymaide contigerat, Babylonici regis anno notetur a Daniele, VIII. 1. Denique Susis sepultum fuisse Danielem testatur Beniaminus Tudilensis, Itiner. p. 152. Vidimus quo pacto *Darius filius Assueri de semine Medorum ἐβασιλεύθη ὑπὲρ ἀρχῆς Χαλδαίων, regnavit super regnum Chaldaeorum*, Dan. IX. 1. quomodo Babylonicae ditionis territorio Susiano potitus est. Quod autem *Darius Medus suscepisse regnum* dicitur, Dan. v. ult., id de Medo-Persico, non de Babylonico regno, nec de regni inauguratione, sed de rationibus fisci constituendis intelligendum puto. Nullum est uspiam, nec in sacris nec in exteris scriptoribus, Darii Medi Babylone regnantis vestigium. Nam successionis argumentum ex dicto Danielis loco petitum, ideo quod in proxime praecedentibus de caede Balthasari scripserat, omnino nullum est: nec quicquam vel successionis vel electionis sapiunt verba ista. Simili argumento Balthasar Cyro successisse dicatur, quia *regnum Cyri Persae* claudit cap. VI. et cap. VII. incipit ab *anno primo Balthasari*. Rectius verba ista, in editione Iunii, capiti sexto praefiguntur: sequentis illic historiae introductio struitur, non conclusio praecedentis. *Vau* hic non est copulativum, sed exordii nota; ut in principio Ezechielis et libri Ruth. Duae sunt istius libri partes; priora sex capita sunt historica, posteriora sex prophetica: utrobique Daniel quid sibi contigerat, primum sub regibus Babyloniis, deinde quid sub Medo-Persicis, tradit. In hoc loco narratis rebus Babylonicis, transit ad Medo-Persicas. *Darius*, inquit, VI. 1. *Medus susceperat regnum* Medo-Persidis; et cum esset aetate provectus, nimirum *septuaginta duo annos natus* (v. 2.) *placuit Dario centum et viginti praefectos*, sive procuratores regis, *constitui per totum regnum*. Ver. 3. *Supra istos autem tres tribunos* aerarii, *quorum Daniel primus*, *quibus procuratores rationem reddituri essent*, *ne rex damnum pateretur*. Invidia moti reliqui, accusationem contra Danielem frustra quaerebant, ver. 5. *propterea quod fidus esset*, *et nullus error aut vitium inveniretur in eo*, dum rationes regni ab ipsis procuratoribus ex auctoritate regis exigeret. Illi itaque *interdictum* impetrant a Dario *secundum ius Medo-Persarum*. Ver. 29. *Daniel autem*, a leonibus illaesus, *prospere egit in regno Darii*, *et in regno Cyri Persae*. Secundi Medo-Persarum regis idcirco forsan non meminit Daniel, quod nulla sub eo contigisset visio. Neque est versimile Dario, bellicosissimo regi LXII. aetatis annum fuisse regni sui primum. Vectigalia ampliavit senex, imperium iuvenis. Sed nec iste primus Darii annus, quo Danieli praedictus est hebdomadarum numerus, intelligi videtur au-

g) Herod. V, 52. h) Diod. XIX, 17. cf. XVII, 67.

τὰ πλάτος de tempore, quo regnare coeperat; sed ad illud tempus restringitur, quo regnare coeperat *super regnum Chaldaeorum*; quod Susis occupatis primum contigisse ostendimus."

Hactenus vir doctissimus; cui in omnibus assentior, praeterquam in quibus ille Scaligero: nec enim versum

Τὸ δ' ἄστυ Σούσων ἐξεκείνωσεν πεσὸν,

loco suo motum esse censeo; neque, si in alio reponeretur, sensum illum commode posse erui, quem velit literarum princeps, nempe: *Susa a Kyaxare vastata; a filio Astyage in integrum restituta*, praesertim cum ex ipsius sententia *τόδ' ἔργον ἤνυσε* respondeat *τῷ ἄστυ ἐξεκείνωσεν.*

v. 768. *ΑΛΛΟΣ Δ' ΕΚΕΙΝΟΥ ΠΑΙΣ ΤΟΔ' ΕΡΓΟΝ ΗΝΥΣΕ.* Dicit, regnum Persicum, ab Astyage Medo inchoatum, a Cyaxare eius filio, qui et ipse Medus, *ἄλλος*, stabilitum fuisse. Quod etiam ex iis, quae ab aliis narrantur, colligere est. Cyaxaris filiam unicam et haeredem duxit Cyrus: qui cum esset Babylone, ad nationes in ditionem redactas misit satrapas, Xenoph.[i]) Instit. VIII. p. 160. eas regiones ad Cyaxaris ditionem se adiecisse professus, idem V.[k]) p. 115.

[Ibid. *ΤΟΔ' ΕΡΓΟΝ ΗΝΥΣΕ.* Supra, v. 728.

Ὡς ἰδεῖν τέλος πάρεστιν οἷον ἤνυσεν κακόν.]

v. 769. *ΦΡΕΝΕΣ ΓΑΡ ΑΥΤΟΥ ΘΥΜΟΝ ΟΙΑΚΟΣΤΡΟΦΟΥΝ.* [Agam. v. 811.

Οὐδ' εὖ πραπίδων οἴακα νέμων,

ad quem locum plura. Porro *θυμός* est animi prima sine ratione voluntas, a *θύειν, ὁρμᾶν: φρένες*, animi repetiti actus, discursus, iudicium, ratio, unde *φρονεῖν.*] Negligenter egit Scholiastes, qui hoc de Artaphrene dictum putat; *Ἀρταφρένης γάρ*, inquit, *ἐξ ἐτυμολογίας λέγεται ὁ τὰς φρένας ἔχων ἀρτίας.* Ut taceam quam inepte vocabulum Persicum ad etymologiam Graecam detorqueat. *Ἀρτ* quod ab *ἄρτιον* deducit ille, Persice ארת significat *fortis.*

v. 770. *ΤΡΙΤΟΣ Δ' ΑΠ' ΑΥΤΟΥ ΚΥΡΟΣ.* Cyrus Aeschylo tertius, Persarum rex primus vulgo creditur, eo forsan nomine, quod primus is fuerit Persa, qui Persis imperavit. Priores duo reges natione Medi; reliqui omnes Persae: unde paulatim ipsa regio *Media* et *Perso-Media* appellari desiit, et Medorum nomina tandem fuerunt abolita.

[Ibid. *ΕΥΔΑΙΜΩΝ ΑΝΗΡ.* Iustinus, I. 8. *Cyrus regnavit triginta annos, non initio tantum regni, sed continuo totius temporis successu, admirabiliter insignis.*]

---

i) Xen. Cyrop. VIII, 6, 1. *k*) V, 5, 24.

[v. 774. *ΘΕΟΣ ΓΑΡ ΟΥΚ ΗΧΘΗΡΕΝ*. *Non negavit*. Plin. [nat. hist.] XV. 2. *Natura oleum invidit Africae*.]

v. 775. *ΚΥΡΟΥ ΔΕ ΠΑΙΣ ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΙΘΥΝΕ ΣΤΡΑΤΟΝ*. Secundum in serie Persica locum obtinet Cambyses, qui et primus fuit Persarum rex, parente utroque Persa genitus. A Cyro usque ad Darium, sub quo dirutum est, imperium Persicum ipsorum Persarum de manibus non excidit, nec ad Medos unquam reversum est: quod ne reverteretur, obnixe curavit Cambyses: is quippe moriturus, ut narratur Herodoto, III. 65., Achaemenidas oravit, ne imperium ad Medos iterum transire paterentur. *Τούτου δὲ*, inquit, *μηκέτι ἐόντος, δεύτερα τῶν λοιπῶν ὑμῖν, ὦ Πέρσαι, γίνεταί μοι ἀναγκαιότατον ἐντέλλεσθαι, τὰ θέλω μοι γενέσθαι, τελευτῶν τὸν βίον. Καὶ δὴ ὑμῖν τάδε ἐπισκήπτω, θεοὺς τοὺς βασιληΐους ἐπικαλέων, καὶ πᾶσιν ὑμῖν, καὶ μάλιστα Ἀχαιμενιδέων τοῖσι παρεοῦσι, μὴ περιϊδεῖν τὴν ἡγεμονίην αὖτις ἐς Μήδους περιελθοῦσαν· ἀλλ' εἴτε δόλῳ ἔχουσιν αὐτὴν κτησάμενοι, δόλῳ ὑπαιρεθῆναι ὑπὸ ὑμέων· εἴτε καὶ σθένεΐ τῳ κατεργασάμενοι, σθένεϊ κατὰ τὸ κάρτερον ἀνασώσασθαι.*

v. 776. *ΠΕΜΠΤΟΣ ΔΕ ΜΑΡΔΟΣ ΗΡΞΕΝ*. *Mardus* Aeschylo magus ille dicitur, qui post mortem Cambysis regnum iniit. Herodoto l) *Smerdis*, Ctesiae m) *Sphendadates*, Trogo n) *Oropastes*.

[v. 778. *ΕΝ ΔΟΜΟΙΣ*. In cubiculo suo. Vide Ctesiae lib. XII. fragm. apud Photium o) Bibliothec.]

v. 779. *ΞΥΝ ΑΝΔΡΑΣΙΝ ΦΙΛΟΙΣΙΝ*. Horum septem nomina apud Ctesiam sunt, c. 14. *Onophas*, *Idernes*, *Norodobates*, *Mardonius*, *Barises*, *Artaphernes*, *Darius*: apud Herodotum, III. 70. *Otanes*, *Hydarnes*, *Megabyzus*, *Gobrias*, *Aspathines*, *Intaphernes*, *Darius*.

Ibid. *ΟΙΣ ΤΟΔ' ΗΝ ΧΡΕΟΣ*. Pindarus p), Olymp. I. 70.

Ἦλθε καὶ Γανυμήδης
Ζηνὶ τωὔτ' ἐπὶ χρέος.

[Noster Sept. contra Theb. v. 20.

—— *ὅπως γένοισθε πρὸς χρέος τόδε.*

Hesych. *Χρέως· χρῆος* (recte Sopingerus *χρέος*) *ὄφλημα*.]

v. 780. *ΕΚΤΟΣ ΔΕ ΜΑΡΑΦΙΣ*. Idem videtur qui Ctesiae *Mardonius*, e septem Persis qui magum oppresserunt unus. Narrat Herodot. III. 80. post caedem magorum illos de forma reipublicae constituenda deliberasse, Darii sententiam de principatu uni deferendo devicisse, cui tandem equisonis sui astutia regnum addictum esse. Quin de hac narratione ut dubitemus ansam praebet vel ipse Herodotus, tum vero ma-

---

l) Her. III, 61. 69. *m*) Ctes. Pers. 15. p. 24. Lion.
n) Iustin. I, 9. *o*) Phot. Bibl. p. 38. a. 29. Bekk.
p) Pind. Ol. I, 44. Bkh.

xime, ubi coniuratorum privilegia recenset. Concessum est Otani speciatim, ut nec ipse nec posterorum ullus regi subesset; omnibus vero in commune, ut unicuique ad regem sine internuncio introire liceret; et ut tiaram rectam gestarent, quod, ut monuimus ad v. 664., solis regibus peculiare fuit. Accedit quod a Valerio Maximo q), IX. 2. alios auctores secuto, nec enim Herodoto assentiuntur omnes, proditur, sex reliquos coniuratos, Dario *onerosos* iam factos, ab ipso tandem sublatos. Hinc, inquam, magna mihi orta est suspicio, quod non statim post interfectum magum Darius regnum exceperit, sed quod e caeteris coniuratis nonnulli ante Darium regnum occuparint; quibus ille e medio sublatis imperio demum potitus est. Duos sane inter reges Persicos numerat Aeschylus noster, cui in hac re non minima debetur fides, Maraphin et Artaphrenem.

Ibid. *ΕΒΔΟΜΟΣ Τ' ΑΡΤΑΦΡΕΝΗΣ.* Quem auctorem necis Mardi in praecedentibus celebrat, ac si coniuratorum praecipuus fuisset, seu magum propria manu interfecisset. Caeterum *Artaphrenes* hic Ctesiae *Artaphernes* dictus est, Herodoto *Intaphernes*, Hellanico qq), ut ex Scholiaste discimus, *Daphernes*. Intaphernem hunc cum filiis suis a Dario interemptum prodit Herodotus, III. 118. ea forsan ratione, ut ipse solus imperio frueretur.

[v. 781. *ΚΑΓΩ Δ' ΕΚΥΡΣΑ.* Septimus numeratur Platoni, Leg. III. p. 695. *Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν ἀρχὴν, καὶ λαβὼν αὐτὴν ἕβδομος, διεῖλετο, ἑπτὰ μέρη τεμόμενος, ὧν καὶ νῦν ἔτι σμικρὰ ὀνείρατα λέλειπται.* Marmor Arundelianum, L. 59. *Ἀφ' οὗ Δαρεῖος Περσικὸς ἐβασίλευσε, μάγου τελευτήσαντος, ἔτη ΗΗ|Δ|ΙΙΙ, Ἄρχοντος Ἀθήνησι..... A quo Darius in Persia regnavit, mago occiso, anni CCLIII, archonte Athenis......* Ad quae verba D. Humphridus Prideaux: „Quod ad initium Darii filii Hystaspis attinet, Chronico Marmoreo relatum anno 253. ante citimam epocham, ac 545. ante evangelium, quanquam non est dubium, coepisse eum regnare octennio post mortem Cyri, ac septimestri post mortem Cambysis, quadriennio ante hoc tempus: absoluto tamen imperio hoc demum tempore, capta Babylone occisoque reliquo mago potitum esse, ut dudum annotavimus, suffragatur etiam auctor quem secutus Otho Frisingensis, II. 16. scribens, magos regnasse post Cambysem annis tribus et mensibus septem." Haec ille.]

[v. 783. *ΑΛΛ' ΟΥ ΚΑΚΟΝ.* Alludere videtur ad modicam illam cladem, quam ipse a Graecis acceperit.]

[v. 784. *ΩΝ ΝΕΟΣ ΝΕΑ ΦΡΟΝΕΙ.* Homerus, Odyss. *Λ*. 296.

---

q) IX, 2. ext. §. 6. qq) Hellan. Fragm. CXXXIII. a. p. 159. Sturz.

— οὐδέ τί σε χρὴ
Νηπιάας ὀχέειν ἐπεὶ οὐκ ἔτι τηλίκος ἐσσί.

Alia aetas alios, quod aiunt, *mores postulat*. Νηπιάας ὀχέειν est νηπιοφροσύνας φέρειν, id est, νήπια, noster νέα φρονεῖν, interprete Eustathio.[r)]

v. 793. *ΜΗΔΙΚΟΝ*. Ita et Herodoto bellum hoc *Medicum* dicitur, et Graeci passim Persas Medos vocant, et μηδίζοντας eos qui Persis studebant: cum enim invaluerit Persarum nomen, etiamsi Medorum exolevit, non tamen penitus desuevit, ut supra observatum est.

[v. 802. *ΠΑΥΡΟΙ ΓΕ ΠΟΛΛΩΝ*. Ex triginta myriadibus, exceptis quatuor cum quibus Artabazes aufugit, ne tria quidem hominum millia caedem evaserunt. Herodot. IX. 70. Παρῆν τε τοῖσι Ἕλλησι φονεύειν οὕτω, ὥστε τριήκοντα μυριάδων στρατοῦ καταδεουσέων τεσσέρων, τὰς ἔχων Ἀρτάβαζος ἔφευγε, τῶν λοιπῶν μηδὲ τρεῖς χιλιάδας περιγενέσθαι. Iuvenal. Sat. X. 185.

Sed qualis rediit? nempe una nave, cruentis
Fluctibus, et tarda per densa cadavera prora.]

[v. 807. *ΑΣΩΠΟΣ*. Agamemn. v. 305.

Ὑπερθοροῦσα πεδίον Ἀσωποῦ. —

Etymolog.[rr)] Ἀσωπὸς, ποταμὸς Βοιωτίας, πλησίον Θηβῶν· παρὰ τὴν ἄσιν τὸν ῥύπον, καὶ τὸ ὤψ ὠπός. Huius fluvii fit mentio apud Callimachum Hymn. in Delum, v. 77.

— ὁ δ' εἵπετο πολλὸν ὄπισθεν
Ἀσωπὸς βαρύγουνος ἐπεὶ πεπάλακτο κεραυνῷ.]

[v. 808. *ΦΙΛΟΝ ΠΙΑΣΜΑ ΒΟΙΩΤΩΝ ΧΘΟΝΙ*. Sic de Nilo Dionysius ὁ Περιηγητής, v. 227.

Ὕδασι πιαίνων λιπαρὸν πέδον Αἰγύπτοιο.

Idem Virgilio, Aen. IX. 31.

— pingui flumine Nilus,

dicitur, qui Georg. IV. 291.

Viridem Aegyptum nigra fecundat arena.

Valer. Flacc. Argonaut. V. 424. *amnis pinguis*. De Asopo recte dictum hoc, ut qui per planitiem ferebatur qui est ante Thebas. Strabo, IX. p. 408. Ὁ γὰρ Ἀσωπὸς καὶ ὁ Ἰσμηνὸς διὰ τοῦ πεδίου ῥέουσι τοῦ πρὸ Θηβῶν.]

v. 811. *ΟΥ ΘΕΩΝ ΒΡΕΤΗ ΗΙΔΟΥΝΤΟ ΣΥΛΑΝ*. [Haec sunt quae postea νόμιμα τὰ πύργινα, iura vel instituta civilia dicit, v. 861.] Themistocles apud Herodotum, VIII. 109. Ὅς, inquit de Xerxe, τά ἱρὰ καὶ τὰ ἴδια ἐν ὁμοίῳ ἐποιέετο, ἐμπιπράς τε καὶ καταβάλλων τῶν θεῶν τὰ ἀγάλματα. Hoc iure factum

---

r) Eustath. p. 1418, 60.   rr) Et. M. 161, 44.

esse contendunt οἱ περὶ μάγων γράψαντες, testante Laertio in Prooem. segm. 9. τὰ μέντοι ἀγάλματα εἰκότως καθαίρειν. Ratio ex Herodoto petenda, I. 131. Ὅτι οὐκ ἀνθρωποφυέας ἐνόμισαν τοὺς θεοὺς, κατάπερ οἱ Ἕλληνες, *quod non censerent Deos humana forma praeditos esse* (ita potius intelligo quam cum interprete, *ex hominibus ortos*) *sicut Graeci.*

v. 812. *ΠΙΜΠΡΑΝΑΙ ΝΕΩΣ.* Persas Graecorum templa spoliasse et cremasse a Diodoro[s]) Siculo proditum est, VI. p. 230. De quibus etiam Isocrates in Panegyr. p. 105. Οἱ δὲ καὶ τὰ τῶν θεῶν ἕδη καὶ τοὺς νεὼς συλᾶν ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ καὶ κατακαίειν ἐτόλμησαν. Unde Alexander apud Curtium[t]), III. 10. queritur, *Diis dedita templa ruinis et ignibus* (ab ipsis) *esse deleta*: unde et Cicero, II. in Verr. eos *Diis hominibúsque bellum indixisse* ait. Qua vero ratione hoc factum velint ipsi Persae, ab eodem discimus, de Legib. II. 10. *Nec sequor,* inquit, *magos Persarum, quibus auctoribus Xerxes inflammasse templa Graeciae dicitur, quod parietibus includerent Deos, quibus omnia deberent esse patentia et libera.* Aliam tamen causam assignat Herodotus, V. 102. nempe quia Athenienses Sardibus ignem intulissent, et templum Cybeles indigenae Deae concremassent. Καὶ Σάρδιες μὲν, inquit, ἐνεπρήσθησαν, ἐν δὲ αὐτῇσι καὶ ἱρὸν ἐπιχωρίης θεοῦ Κυβήβης.

[v. 813. *ΒΩΜΟΙ Δ' ΑΙΣΤΟΙ.* Prometh. v. 232.

—— ἀλλ' ἀϊστώσας γένος
Τὸ πᾶν. ——

Vide sis quae illic allata.]

[v. 818. *ΠΕΛΑΝΟΣ.* Vir magnus Isaac. Casaubonus ad illud Theophrasti[u]) περὶ λογοποιΐας, Καὶ πολὺν τὸν ζωμὸν γεγονέναι „Sic dixit Latinus," inquit, „comicus, Miles glorios.[x]) I. 1. fartum facere ex hostibus, translatione e culina itidem petita; unde et μαγειρεύειν manavit, quo veteres usi pro *occidere* teste B. Hieronymo. Affine est apud Euripidem[y]) in Rheso πέλανος αἱματηρός, libum vel placenta sanguinolenta, de strage magna hostium, et apud Aristophanem[z]) περίκομμα ποιεῖν ἔκ τινος." Haec ille. Loquendi formula ex castrensi dicacitate petita est et iocum militarem resipit: nec multum abludunt in Εἰρήνῃ Aristophanea, v. 228. seqq. belli mortarium, pistillum, moretum ex populis factum contusis intritisque, ubi fingit Μεγάρα q. καταμεμυττωτευμένα.]

v. 820. *ΘΙΝΕΣ ΔΕ ΝΕΚΡΩΝ.* Θίς, auctore Eustathio[a]), Odyss. Β'. 5. κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ὄχθος, βουνὸς, ἄμμος. Et

s) Diod. V, 63. t) Curt. III, 10, §. 9. (*deum templa ruinis* —.)
u) Theophr. Char. VIII. (XXIV.) x) I, 1, 8.
y) Eur. Rhes. 430. z) Aristoph. Equit. 372.
a) Eustath. p. 1453, 62.

omnium prima sine dubio notatio illa est, qua βουνόν, seu potius σωρόν, acervum scilicet seu simpliciter cumulum, denotat. Moschopulus, Θὶν, ὁ αἰγιαλός· ὃ καὶ θὶς λέγεται, καὶ ὁ σωρός. Circe Sirenas in hunc modum Ulyssi describit, Odyss. Μ'. 44.

> Ἀλλά τε Σειρῆνες λιγυρῇ θέλγουσιν ἀοιδῇ
> Ἥμεναι ἐν λειμῶνι· πολὺς δ' ἀμφ' ὀστεόφιν θὶς
> Ἀνδρῶν πυθομένων.

Vetus Scholiastes, Θὶς, σωρός et Hesychius, optimus Homeri interpres, hunc ipsum locum in animo habens, Θὶς, ὀστέων σωρός. Quod Synesio θημών in Calvitii encomio, ubi de ingenti Persarum et Aegyptiorum strage agit, quam Herodotus in Thalia retulit: Καὶ νῦν εἰσι δύο θημῶνες ὀστέων, ὁ μὲν Αἰγυπτίων, ὁ δὲ Μήδων. Quae omnia ab Aeschylo nostro non multum abludunt. Porro τὸ θῖνες νεκρῶν multitudinem innumeram cadaverum alia quadam ratione innuere videtur. Θίς enim proprie de arenis dicitur, ut apud Diod. Sic. b) III. p. 124. ἀερίου θῖνες ἄμμου et Herodot. III. 26. qui prandentem Cambysis exercitum perdidisse Austrum refert, scilicet φορέοντα θῖνας τῆς ψάμμου καταχῶσαι σφέας, ubi eodem plane modo de arenis, quo ante de cadaveribus et ossibus, usurpatur. Ὥσπερ δὲ θὶς ὀστέων, οὕτω καὶ ἄμμων καὶ ἑτέρων τινῶν, inquit Eustathius c), Odyss. Μ'. 45. Inde θίς etiam per se sumpta tumulum arenarum significat, ut doctissimus Apollonii Scholiastes ad haec poetae verba notavit, Argonaut. IV. 1384.

> Λιβύης ἀνὰ θῖνας ἐρήμους
> Νῆα μεταχθονίην, ὅσα τ' ἔνδοθι νηὸς ἄγεσθε.

Θῖνας, inquit, τοὺς τῆς ψάμμου σωρούς. Quae expositio apud generalem omnium poetarum Scholiastem extat, sed nescio quo vento in alienum locum devoluta: apud Hesychium enim legimus, Θλαδίαι· εὐνοῦχοι. καὶ οἱ τῆς ψάμμου σωροί. Qui eundem Apollonii locum, et Libyae arenarum tumulos respexit. Τῆς εἰς μεσόγειον ἀνηκούσης γῆς ἐχούσης ἐπὶ τὸ μῆκος ἀθρόους θῖνας, ut Diodorus loquitur. Sed verba Hesychii adeo manifeste erant loco suo mota, ut etiam Favorinus, qui alioquin errores Hesychii typographicos fidelissime exprimere solet, in voce laudata ea omittat, et peculiari voci loco suo restituat: Θῖνας τοὺς τῆς ψάμμου σωροὺς λέγουσι. Quin statim Θλᾶναι, ἀποθανεῖν, retinet, cum quivis non plane caecus videat legendum θνῆναι, quod idem cum τεθνάναι. Sed qui errorem Hesychii perspexit, a Suida alium hausit, vel potius ipse fecit: Θλαδίας, εὐνοῦχος. Ὑποβάλλει τοίνυν ὁ θλαδίας τὴν γυναικωνῖτιν φάλαγγα. Ita ille ex Suida; apud quem ὁ θλαδίας non est: sed Favorinus, qui sine dubio non observavit morem, quem ob-

b) Diod. III, 44. (ἀέριοι.) c) Eustath. p. 1710, 16.

servat Suidas, qui in lexico suo solet historiam aliquam referre, quae ad rem de quo agitur pertineat; cum in tota ea historia bene longa vox θλαδίας non extet, et casus rectus in ipso initio historiae desit, putavit ὁ θλαδίας illic esse inserendum. Hoc itaque volo, apud Hesychium verba illa quae τῷ θλαδίᾳ attribuuntur, pertinuisse ad vocem θῖνες, et inde incuria librariorum loco suo dimota, et alieno plane inserta, quod alibi etiam fieri solet. Ita Etymolog.[d]) Γαλῶνες· χρῶμα ἵππων τὸ ὀνοειδές. Τὰ περιφράγματα, Φοίνικες. Prior expositio ad rem facit, posterior plane aliena est, et ad γάδειρα pertinet. Quin imo uti primo arenae iuncta, mox etiam sine ea, seu per se sumpta, tumulum arenae τὸ θίς denotat, ita tandem etiam *arenam* ipsam seu *sabulum* simpliciter significat; unde fluminis Bagadra ostium Polybius[dd]) ἀποθινούμενον, id est, *sabulo oppletum*, dixit: quemadmodum Pausanias in Eliacis, c. 5. Anigri fluminis ostium violentioribus ventis occlusum pene obstructumque notat, qui φοροῦντες κατ' αὐτὸν τὴν θῖνα ἐκ τοῦ πελάγους ἐπέχουσι τοῦ πρόσω τὸ ὕδωρ. Ubi perquam opportune mihi occurrit vulgata Strabonis lectio, ab importuna viri doctissimi correctione vindicanda. Quippe geographus, VIII. p. 346. de eodem flumine agens, haec habet: Ὑποδέχεται δὲ τὸ πλεῖστον τοῦ ὕδατος ὁ Ἄνιγρος βαθὺς καὶ ὕπτιος ὤν, ὥστε λιμνάζειν· θινώδης δὲ ὢν ὁ τόπος ἐξ εἴκοσι σταδίων βαθεῖαν ὄχθην παρέχει. Ad quae verba commentator: *Ego vero puto legendum βαθεῖαν ἄμμον παρέχει, quae, nisi vehementissime fallor, vera lectio est.* Et vehementissime quidem fallitur vir incomparabilis: optime enim omnia veteri lectione servata constant. Anigrus, inquit, tantum aquae copiam e palustri loco excipit, ut extra alveum fluat, effusoque flumine stagnet; et quia locus circa fluvium undique θινώδης esset, seu arena abundaret, ideo ripam seu adiacentem terram etiam ad viginti stadia profundam habet, quousque scilicet aqua stagnans in arenae cumulos effusa sabulo commiscetur. Et haec ipsa interpretatio ab illo quem adduximus Pausaniae loco extra controversiam ponitur, qui arenam hanc partim ad ripam fluminis natura loci positam, partim a littore maris viventi effusam docet: Ὁπότε οὖν, inquit, ἀμφοτέρωθεν ἡ ψάμμος ὑπό τε τῆς θαλάσσης, καὶ τὰ ἐντὸς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ διάβροχος γίνεται (fieri autem hoc Strabo ostendit propter ingentem aquae vim ex fonte prope Anagriadum Nympharum antrum profluentem), ἐνταῦθα καὶ ὑποζυγίοις καὶ ἀνδρὶ ἔτι μᾶλλον εὐζώνῳ καταδῦναι κίνδυνός ἐστιν ἐς αὐτήν. Ex quibus verbis videmus, quid sit βαθεῖα Strabonis ὄχθη, idem scilicet quod Pausaniae ψάμμος διάβροχος, *arena aquis irrigata*, sive sabulum fluvio stagnante adeo alte madefactum, ut periculum fuerit, ne homines iu-

---

d) Etym. M. 220, 32. dd) Polyb. 1, 75.

mentaque subsiderent ac submergerentur. Sed haec ἐν παρέργῳ.

[v. 822. ΩΣ ΟΥΧ ΥΠΕΡΦΕΥ ΘΝΗΤΟΝ ΟΝΤΑ ΧΡΗ ΦΡΟΝΕΙΝ. Quippe Xerxes, v. 751.

Θνητὸς ὢν θεῶν δὲ πάντων ᾤετ', οὐκ εὐβουλίᾳ,
Καὶ Ποσειδῶνος κρατήσειν. ——

Demonax apud Stob.[e]) Tit. XXII.

Θνητοὶ γεγῶτες μὴ φρονεῖθ' ὑπὲρ θεούς.

Sophocles Aiace [f]), apud Stobaeum [g]), Serm. XXII.

Θνητὴν δὲ φύσιν χρὴ θνητὰ φρονεῖν,
Τοῦτο κατειδότας ὡς οὐκ ἔστι
Πλὴν Διὸς οὐδεὶς τῶν μελλόντων
Ταμίας ὅ, τι χρὴ τετελέσθαι.]

[Ibid. ΥΠΕΡΦΕΥ.... ΦΡΟΝΕΙΝ. Et mox, v. 826.

—— μηδέ τις
Ὑπερφρονήσας τὸν παρόντα δαίμονα.]

v. 823. ΕΚΑΡΠΩΣΕ ΣΤΑΧΥΝ ΑΤΗΣ. In Sept. contra Thebas, v. 607.

Ἄτης ἄρουρα θάνατον ἐκκαρπίζεται.

[Vide sis paroemiographum ad proverbium *miseram messem metere.*]

[v. 829. ΖΕΥΣ ΤΟΙ ΚΟΛΑΣΤΗΣ ΤΩΝ ΥΠΕΡΦΡΟΝΩΝ ΑΓΑΝ. Incertus[h]) apud Stobaeum, Serm. XXII.

Ὁ Ζεὺς κολαστὴς τῶν ἄγαν ὑπερφρόνων.]

[v. 837. ΛΑΚΙΔΕΣ. Vide quae ad v. 125. et ad Choeph. v. 26.]

[v. 841. ΕΓΩ Δ' ΑΠΕΙΜΙ. Virgil. Aen. VI. 545.

Discedam, explebo numerum, reddarque tenebris.]

v. 842. ΥΜΕΙΣ ΔΕ. Euripides[i]) apud Stob. Tit. XCVIII.

Τοὺς ζῶντας εὖ δρᾶν· κατθανὼν δὲ πᾶς ἀνὴρ
Γῆ καὶ σκιά. ——

Iuxta notissimum Petronianum[k]) illud, p. 19.

Heu, heu, nos miseros, quam totus homuncio nil est!
Sic erimus cuncti, postquam nos auferet orcus.
Ergo vivamus, dum licet esse, bene.]

[Ibid. ΠΡΕΣΒΕΙΣ ΧΑΙΡΕΤ'. Anacreon, XI. 9.

---

e) Stob. XXII, 16.
f) imo Tereo, fragm. 5.
g) Stob. XXII, 22.
h) Eur. Heracl. 389. ap. Stob. XXII, 18.
i) Eur. Meleag. fr. XIX. p. 281. Matth. (Stob. 98, 4. et 121, 25.)
k) Petron. c. 84. p. 197. Burm.

Ὡς τῷ γέροντι μᾶλλον
Πρέπει τὸ τερπνὰ παίζειν,
Ὅσῳ πέλας τὰ Μοίρης.]

[v. 844. ΩΣ ΤΟΙΣ ΘΑΝΟΥΣΙ ΠΛΟΥΤΟΣ ΟΥΔΕΝ ΩΦΕΛΕΙ. Anacreon, Ode XXIII. 1.

Ὁ πλοῦτος εἴ γε χρυσοῦ
Τὸ ζῆν παρῆγε θνητοῖς
Ἐκαρτέρουν φυλάττων,
Ἵν' ἂν θανεῖν ἐπέλθῃ
Λαβῇ τε καὶ παρέλθῃ.
Εἰ δ' οὐδὲ τὸ πρίασθαι
Τὸ ζῆν ἔνεστι θνητοῖς,
Τί καὶ μάτην στενάζω;
Τί καὶ γόους προπέμπω;
Θανεῖν γὰρ εἰ πέπρωται,
Τί χρυσὸς ὠφελεῖ με;]

[v. 853. ΤΑ ΦΙΛΤΑΤ'. Ut v. 1. Τὰ πιστά.]

[v. 857. ΑΚΑΚΗΣ. Supra, v. 666.

—— πάτερ ἄκακε Δαρειάν.

Sic et Mercurius Homero, Il. Π'. 185. ἀκάκητα dicitur; id est, ὁ μὴ δυνάμενος κακωθῆναι ὑφ' ἑτέρου, invictus, μήτε δὲ κακῶσαι ἄλλον Schol. (ut et ἐριούνιος.) Hesych. Ὁ μηδενὸς κακοῦ ἄξιος.]

v. 862. ΤΑ ΠΥΡΓΙΝΑ. Civilia.

[v. 867. ΠΟΡΟΝ ΟΥ ΔΙΑΒΑΣ ΑΛΥΟΣ ΠΟΤΑΜΟΥ. Flumen Halys, prout discimus ex Herodoto, I. 72. cuncta fere superiora Asiae, a mari, quod Cypro obiectum est, ad Euxinum usque pontum dirimit. Laudat itaque chorus Darium, sub quo, dum ipse domi maneret et ne Halyn quidem pertransiret, duces Persici tot urbes et insulas ceperint. Ex his praecipui erant satrapae, qui Darii filias in uxores duxerant, Daurises, Hymees et Otanes. Daurises ad urbes in Hellesponto sitas conversus cepit Abydum, Percotem, Lampsacum et Paeson, singulas diebus singulis. Hymees ad Propontidem conversus cepit Chion Mysiae. Otanes, ex Ionia, Clazomenas; ex Aeolia, Cumam. Vide Herodotum, V, 16. sqq.]

v. 869. ΟΥΔ' ΑΦ' ΕΣΤΙΑΣ ΣΥΘΕΙΣ. Eodem sensu Strabo, I. p. 9. Καὶ ἀπ' ἄλλης ἑστίας καὶ ἀρχῆς τὰς πράξεις προχειριζομένων. Aliud sonat ἀφ' ἑστίας proverbialiter dictum. Hesych. Μετενήνεκται δὲ ἀπὸ τῶν περὶ τὰ ἱερὰ δρομέων (lege δρωμένων), ἔθος δὲ ἦν τῇ ἑστίᾳ τὰς ἀπαρχὰς ποιεῖσθαι.

[v. 871. ΑΧΕΛΩΙΔΕΣ. Schol. Αἱ δίυγροι· Ἀχελῷον γὰρ πᾶν ὕδωρ λέγουσι. Hesych. Ἀχελῷος· ποταμὸς Ἀρκαδίας· καὶ πᾶν ὕδωρ οὕτως λέγεται. Ubi Palmerius et Guietus pro Ἀρκαδίας legunt Ἀκαρνανίας; nam Acarnaniam terminat Achelous, et est longissime ab Arcadia. Stephanus Περὶ πόλεων· Ἀχε-

λῶος· ποταμὸς Ἀκαρνανίας, ἀπὸ Ἀχελῴου ἐλθόντος ἐκ Θετταλίας μετὰ Ἀλκμαίωνος.]

[v. 873. *ΛΙΜΝΑΣ.* Hesych. *Λίμνη· ἡ θάλασσα, καὶ ὁ ὠκεανός.* Stephanus, *Περὶ πόλεων· Λίμναι· πόλις Ἑλλησποντίων περὶ Σηστόν· Ἑκαταῖος Εὐρώπῃ.*]

[v. 880. *ΚΑΙ ΣΤΟΜΑ ΠΟΝΤΟΥ.* Schol. *Ἤγουν ὁ Βόσπορος· οὗτος γὰρ στόμα πόντου λέγεται.* Abrahamus Ortelius in Thesauro Geographico: „Pontus, *Πόντος*, Macedoniae fluvius, prope Sintiam urbem, Stephanus: Thraciae eum adscribit in Theriacis Nicander l); in confinibus enim fluit."]

[v. 885. *ΕΛΑΙΟΦΥΤΟΣ ΤΕ ΣΑΜΟΣ.* Samum vino non felicem, sed aliis rebus omnibus divitem esse, adeo ut ei accommodetur proverbium vulgatum, *ὅτι φέρει καὶ ὀρνίθων γάλα*, scribit Strabo, XIV. p. 637.]

[v. 891. *ΜΕΣΑΓΚΤΟΥΣ.* Fortasse, *μεσάκτους*. Scholiastes enim *μεσακτίους* reddit.]

[v. 896. *ΤΗΣ ΝΥΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ.* Athenae. Salamis enim sub ditione Atheniensium. Suidas, *Μητρόπολις, ὅσαι πόλεις ἀποικίας ἔστειλαν.* Vide quae nos in vita Solonis.]

[v. 914. *ΩΣ ΩΜΟΦΡΟΝΩΣ ΔΑΙΜΩΝ ΕΝΕΒΗ ΠΕΡΣΩΝ ΓΕΝΕΑι.* Sic Agamemn. v. 1477.

Δαῖμον, ὃς ἐμπίτνεις δώμασι καὶ
Διφυεῖσι Τανταλίδαισιν.]

[v. 916. *ΛΕΛΥΤΑΙ ΓΑΡ ΕΜΩΝ ΓΥΙΩΝ ΡΩΜΗ.* Oppian. Halieut. v. 664.

Δείματι καὶ καμάτῳ θυμαλγέα γυῖα λέλυνται.]

v. 920. *ΜΟΙΡΑι.* Melius constabit carminis ratio si legamus *μοῖρα*, hoc modo,

Εἴθ' ὄφελε, Ζεῦ, κἀμὲ μετ' ἀνδρῶν
Τῶν οἰχομένων
Θανάτου κατὰ μοῖρα καλύψαι.

[v. 491. *ΜΑΡΙΑΝΔΥΝΟΥ ΘΡΗΝΗΤΗΡΟΣ.* Hesychius, *Μαριανδηνὸς θρῆνος·* (l. *Μαριανδυνός·*) *δαιμονίως γὰρ περὶ τοὺς θρήνους σπουδάζουσιν.* Eustathius in Dionysii *Περιήγησιν*, v. 791. *Ἰστέον δὲ ὅτι ἐπεχωρίαζον τοῖς Μαριανδυνοῖς θρήνων αὐληταί, ὡς καὶ παροιμία δηλοῖ, Μαριανδυνοῦ μεμνημένη θρηνητῆρος.* Hesych. *Βῶρμον· θρῆνον ἐπὶ Βώρμου νυμφολήπτου Μαριανδυνοῦ.* Iul. Pollux m) Onomast. IV. 7. *Περὶ ᾀσμάτων ἐθνικῶν*, (*de cantilenis gentilitiis.*) *Ἀδωνιμαοιδὸς καὶ βώριμος, Μαριανδυνῶν γεωργῶν ᾆσμα· ὡς Αἰγυπτίων μανέρως καὶ λιτυέρσας Φρυγῶν.* Vide sis Erasmum in adagio *Mariandynus tibicen*, p. 380.]

---

l) Nicand. Ther. v. 49.

m) Poll. IV, 54.

[v. 954. ΙΩΝΩΝ. Stephanus [n]), Περὶ πόλεων. Ἰωνία· ἡ Ἀττικὴ πρότερον, ἀπὸ Ἴωνος τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Κρεούσης τῆς Ἐρεχθέως. Οὕτω μὲν οἱ Ἀθηναῖοι· ἐν μέν τοι Δωριεῦσιν, Αἰτωλοί· ἐν δὲ Αἰολεῦσι, Βοιωτοί· ἐν δὲ τοῖς Ἴωσιν, Ἀθηναῖοι. Ὁ οἰκῶν Ἴων, καὶ Ἰωνὶς, καὶ Ἰὰς, καὶ Ἰωνικός· καὶ ἰωνικίζω ῥῆμα.]

v. 985. ΤΟΝ ΣΟΝ ΠΙΣΤΟΝ ΠΑΝΤ' ΟΦΘΑΛΜΟΝ. Mallem uno verbo παντόφθαλμον. Ita dictum, utpote cuius ope πάντα (ut loquitur Suidas, in voce Ὀφθαλμὸς βασιλέως) ὁ βασιλεὺς ἐπεσκόπει. *Omnia* (inquit Apuleius de mundo) *quae ubique gererentur discebat.* Etenim Persarum reges ministros quosdam habuere qui ὀφθαλμοὶ βασιλέως, *imperatoris oculi* (reddente Apuleio) dicebantur, a munere vel officio: quicquid enim in toto regno ageretur, eorum erat ad regem deferre. Hesychius, Βασιλέως ὀφθαλμός· ἐπέμπετό τις ὑπὸ βασιλέως ἐπίσκοπος, ὃς ἐφεωρᾶτο τὰ πράγματα, ὃν τοῦ βασιλέως ὀφθαλμὸν ἐκάλουν. Aristides [o]) Orat. Panegyr. Cyzicena, Ὁ μὲν γὰρ τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐδόκει τι διάφορον κεκτῆσθαι τὸν καλούμενον βασιλέως ὀφθαλμόν. Dio Chrysostomus [p]), Orat. III. de Regno, Ὁ μὲν Πέρσης ἕνα τινὰ ἔσχεν, ὀφθαλμὸν βασιλέως λεγόμενον, καὶ τοῦτον οὐ σπουδαῖον ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπιτυχόντων· ἀγνοῶν ὅτι τοῦ ἀγαθοῦ βασιλέως οἱ φίλοι πάντες εἰσὶν ὀφθαλμοί. Quibus tamen verbis bis peccatum est: neque enim uni tantum, nec alicui e vulgaribus deferebatur hoc officium. Duos fuisse asserit Scholiastes noster isto munere functos: at Xenophon [q]) plures, imo multos; postquam enim eos refellerat, qui unicum existimarunt, Cyri Paed. VIII. p. 165. Εἰ δέ τις οἴεται ἕνα αἱρετὸν εἶναι ὀφθαλμὸν βασιλεῖ, οὐκ ὀρθῶς οἴεται· ὀλίγα γὰρ εἷς ἂν ἴδοι καὶ εἷς ἀκούσειε, mox subiicit: οὕτω δὲ πολλὰ μὲν βασιλέως ὦτα, πολλοὶ δὲ ὀφθαλμοὶ νομίζονται· καὶ φοβοῦνται πανταχοῦ λέγειν τὰ μὴ σύμφορα βασιλεῖ, ὥσπερ αὐτοῦ ἀκούοντος, καὶ ποιεῖν ἃ μὴ σύμφορα, ὥσπερ αὐτοῦ παρόντος. Ita et Lucianus [r]), de mercede conduct. c. 29. Ὦτα γὰρ καὶ ὀφθαλμοὶ βασιλέως πολλοὶ, οὐ μόνον τἀληθῆ ὁρῶντες, ἀλλ' ἀεί τι προσεπιμετροῦντες ὡς μὴ νυστάζειν δοκοῖεν. Aristoteles [s]), Politic. III. (Scholiastae Aristophanis in Acharn. v. 92. laudatus) Ἐπεὶ καὶ νῦν ὀφθαλμοὺς πολλοὺς οἱ μόναρχοι ποιοῦσιν αὐτῶν. Quod etiam ait viros hoc officio functos graves non fuisse, sed vulgares, rursum falsus est Dio. Alpistum Xerxis ὀφθαλμὸν πιστὸν vocat Aeschylus noster, non otioso epitheto: hoc enim titulo insigniti erant proceres Persici, quod vel ex hac fabula plus semel discendum est. Adhaec videntur πιστοί apud Persas eu-

n) p. 341. Pined. o) Aristid. vol. I, p. 424. C. Cant.

p) Dio Chrysost. p. 55. D. Morell.

q) Xenoph. Cyrop. VIII, 2, 11. cf. 6, 16.

r) Lucian. vol. I, p. 688. s) Aristot. Polit. III, 11, 9.

— οὐδέ τί σε χρὴ
Νηπιάας ὀχέειν ἐπεὶ οὐκ ἔτι τηλίκος ἐσσί.

Alia aetas alios, quod aiunt, *mores postulat*. Νηπιάας ὀχέειν est νηπιοφροσύνας φέρειν, id est, νήπια, noster νέα φρονεῖν, interprete Eustathio. r)]

v. 793. *ΜΗΔΙΚΟΝ*. Ita et Herodoto bellum hoc *Medicum* dicitur, et Graeci passim Persas Medos vocant, et μηδίζοντας eos qui Persis studebant: cum enim invaluerit Persarum nomen, etiamsi Medorum exolevit, non tamen penitus desuevit, ut supra observatum est.

[v. 802. *ΠΑΥΡΟΙ ΓΕ ΠΟΛΛΩΝ*. Ex triginta myriadibus, exceptis quatuor cum quibus Artabazes aufugit, ne tria quidem hominum millia caedem evaserunt. Herodot. IX. 70. Παρῆν τε τοῖσι Ἕλλησι φονεύειν οὕτω, ὥστε τριήκοντα μυριάδων στρατοῦ καταδεουσέων τεσσέρων, τὰς ἔχων Ἀρτάβαζος ἔφευγε, τῶν λοιπῶν μηδὲ τρεῖς χιλιάδας περιγενέσθαι. Iuvenal. Sat. X. 185.

Sed qualis rediit? nempe una nave, cruentis
Fluctibus, et tarda per densa cadavera prora.]

[v. 807. *ΑΣΩΠΟΣ*. Agamemn. v. 305.

Ὑπερθοροῦσα πεδίον Ἀσωποῦ. —

Etymolog. rr) Ἀσωπὸς, ποταμὸς Βοιωτίας, πλησίον Θηβῶν· παρὰ τὴν ἄσιν τὸν ῥύπον, καὶ τὸ ὤψ ὠπός. Huius fluvii fit mentio apud Callimachum Hymn. in Delum, v. 77.

— ὁ δ' εἵπετο πολλὸν ὄπισθεν
Ἀσωπὸς βαρύγουνος ἐπεὶ πεπάλακτο κεραυνῷ.]

[v. 808. *ΦΙΛΟΝ ΠΙΑΣΜΑ ΒΟΙΩΤΩΝ ΧΘΟΝΙ*. Sic de Nilo Dionysius ὁ Περιηγητής, v. 227.

Ὕδασι πιαίνων λιπαρὸν πέδον Αἰγύπτοιο.

Idem Virgilio, Aen. IX. 31.

— pingui flumine Nilus,

dicitur, qui Georg. IV. 291.

Viridem Aegyptum nigra fecundat arena.

Valer. Flacc. Argonaut. V. 424. *amnis pinguis*. De Asopo recte dictum hoc, ut qui per planitiem ferebatur qui est ante Thebas. Strabo, IX. p. 408. Ὁ γὰρ Ἀσωπὸς καὶ ὁ Ἰσμηνὸς διὰ τοῦ πεδίου ῥέουσι τοῦ πρὸ Θηβῶν]

v. 811. *ΟΥ ΘΕΩΝ ΒΡΕΤΗ ΗΙΔΟΥΝΤΟ ΣΥΛΑΝ*. [Haec sunt quae postea νόμιμα τὰ πύργινα, *iura* vel *instituta civica* dicit, v. 861.] Themistocles apud Herodotum, VIII. 109. Ὅς, inquit de Xerxe, τὰ ἱρὰ καὶ τὰ ἴδια ἐν ὁμοίῳ ἐποιέετο, ἐμπιπράς τε καὶ καταβάλλων τῶν θεῶν τὰ ἀγάλματα. Hoc iure factum

r) Eustath. p. 1418, 60. rr) Et. M. 161, 44.

esse contendunt οἱ περὶ μάγων γράψαντες, testante Laertio in Prooem. segm. 9. τὰ μέντοι ἀγάλματα εἰκότως καθαίρειν. Ratio ex Herodoto petenda, I. 131. Ὅτι οὐκ ἀνθρωποφυέας ἐνόμισαν τοὺς θεοὺς, κατάπερ οἱ Ἕλληνες, *quod non censerent Deos humana forma praeditos esse* (ita potius intelligo quam cum interprete, *ex hominibus ortos*) *sicut Graeci.*

v. 812. *ΠΙΜΠΡΑΝΑΙ ΝΕΩΣ.* Persas Graecorum templa spoliasse et cremasse a Diodoro [s]) Siculo proditum est, VI. p. 230. De quibus etiam Isocrates in Panegyr. p. 105. Οἱ δὲ καὶ τὰ τῶν θεῶν ἕδη καὶ τοὺς νεὼς συλᾶν ἐν τῷ προτέρῳ πολέμῳ καὶ κατακαίειν ἐτόλμησαν. Unde Alexander apud Curtium [t]), III. 10. queritur, *Diis dedita templa ruinis et ignibus* (ab ipsis) *esse deleta*: unde et Cicero, II. in Verr. eos *Diis hominibusque bellum indixisse* ait. Qua vero ratione hoc factum velint ipsi Persae, ab eodem discimus, de Legib. II. 10. *Nec sequor,* inquit, *magos Persarum, quibus auctoribus Xerxes inflammasse templa Graeciae dicitur, quod parietibus includerent Deos, quibus omnia deberent esse patentia et libera.* Aliam tamen causam assignat Herodotus, V. 102. nempe quia Athenienses Sardibus ignem intulissent, et templum Cybeles indigenae Deae concremassent. Καὶ Σάρδιες μὲν, inquit, ἐνεπρήσθησαν, ἐν δὲ αὐτῇσι καὶ ἱρὸν ἐπιχωρίης θεοῦ Κυβήβης.

[v. 813. *ΒΩΜΟΙ Δ' ΑΙΣΤΟΙ.* Prometh. v. 232.

— ἀλλ' ἀϊστώσας γένος
Τὸ πᾶν. —

Vide sis quae illic allata.]

[v. 818. *ΠΕΛΑΝΟΣ.* Vir magnus Isaac. Casaubonus ad illud Theophrasti [u]) περὶ λογοποιΐας, Καὶ πολὺν τὸν ζωμὸν γεγονέναι „Sic dixit Latinus," inquit, „comicus, Miles glorios. [x]) I. 1. fartum facere ex hostibus, translatione e culina itidem petita; unde et μαγειρεύειν manavit, quo veteres usi pro *occidere* teste B. Hieronymo. Affine est apud Euripidem [y]) in Rheso πέλανος αἱματηρός, libum vel placenta sanguinolenta, de strage magna hostium, et apud Aristophanem [z]) περίκομμα ποιεῖν ἔκ τινος." Haec ille. Loquendi formula ex castrensi dicacitate petita est et iocum militarem resipit: nec multum abludunt in Εἰρήνῃ Aristophanea, v. 228. seqq. belli mortarium, pistillum, moretum ex populis factum contusis intritisque, ubi fingit Μεγάρα q. καταμεμυττωτευμένα.]

v. 820. *ΘΙΝΕΣ ΔΕ ΝΕΚΡΩΝ.* Θίς, auctore Eustathio [a]), Odyss. Γ'. 5. κατὰ τοὺς παλαιοὺς, ὄχθος, βουνὸς, ἄμμος. Et

s) Diod. V, 63. t) Curt. III, 10, §. 9. (*deum templa ruinis*—.)
u) Theophr. Char. VIII. (XXIV.) x) I, 1, 8.
y) Eur. Rhes. 430. z) Aristoph. Equit. 372.
a) Eustath. p. 1453, 62.

omnium prima sine dubio notatio illa est, qua *βουνόν*, seu potius *σωρόν*, *acervum* scilicet seu simpliciter *cumulum*, denotat. Moschopulus, *Θὶν, ὁ αἰγιαλός· ὃ καὶ θὶς λέγεται, καὶ ὁ σωρός.* Circe Sirenas in hunc modum Ulyssi describit, Odyss. *M'*. 44.

Ἀλλά τε Σειρῆνες λιγυρῇ θέλγουσιν ἀοιδῇ
Ἥμεναι ἐν λειμῶνι· πολὺς δ' ἀμφ' ὀστεόφιν θὶς
Ἀνδρῶν πυθομένων.

Vetus Scholiastes, *Θὶς, σωρός* et Hesychius, optimus Homeri interpres, hunc ipsum locum in animo habens, *Θὶς, ὀστέων σωρός*. Quod Synesio *θημών* in Calvitii encomio, ubi de ingenti Persarum et Aegyptiorum strage agit, quam Herodotus in Thalia retulit: *Καὶ νῦν εἰσι δύο θημῶνες ὀστέων, ὁ μὲν Αἰγυπτίων, ὁ δὲ Μήδων.* Quae omnia ab Aeschylo nostro non multum abludunt. Porro *τὸ θῖνες νεκρῶν* multitudinem innumeram cadaverum alia quadam ratione innuere videtur. *Θὶς* enim proprie de arenis dicitur, ut apud Diod. Sic.[b]) III. p. 124. *ἀερίου θῖνες ἄμμου* et Herodot. III. 26. qui prandentem Cambysis exercitum perdidisse Austrum refert, scilicet *φορέοντα θῖνας τῆς ψάμμου καταχῶσαι σφέας*, ubi eodem plane modo de arenis, quo ante de cadaveribus et ossibus, usurpatur. *Ὥσπερ δὲ θὶς ὀστέων, οὕτω καὶ ἄμμων καὶ ἑτέρων τινῶν*, inquit Eustathius[c]), Odyss. *M'*. 45. Inde *θίς* etiam per se sumpta tumulum arenarum significat, ut doctissimus Apollonii Scholiastes ad haec poetae verba notavit, Argonaut. IV. 1384.

Λιβύης ἀνὰ θῖνας ἐρήμους
Νῆα μεταχθονίην, ὅσα τ' ἔνδοθι νηὸς ἄγεσθε.

Θῖνας, inquit, *τοὺς τῆς ψάμμου σωρούς.* Quae expositio apud generalem omnium poetarum Scholiastem extat, sed nescio quo vento in alienum locum devoluta: apud Hesychium enim legimus, *Θλαδίαι· εὐνοῦχοι. καὶ οἱ τῆς ψάμμου σωροί.* Qui eundem Apollonii locum, et Libyae arenarum tumulos respexit. *Τῆς εἰς μεσόγειον ἀνηκούσης γῆς ἐχούσης ἐπὶ τὸ μῆκος ἀθρόους θῖνας*, ut Diodorus loquitur. Sed verba Hesychii adeo manifeste erant loco suo mota, ut etiam Favorinus, qui alioquin errores Hesychii typographicos fidelissime exprimere solet, in voce laudata ea omittat, et peculiari voci loco suo restituat: *Θῖνας τοὺς τῆς ψάμμου σωροὺς λέγουσι.* Quin statim *Θλᾶναι, ἀποθανεῖν*, retinet, cum quivis non plane caecus videat legendum *θνᾶναι*, quod idem cum *τεθνάναι*. Sed qui errorem Hesychii perspexit, a Suida alium hausit, vel potius ipse fecit: *Θλαδίας, εὐνοῦχος. Ὑποβάλλει τοίνυν ὁ θλαδίας τὴν γυναικωνίτιν φάλαγγα.* Ita ille ex Suida; apud quem *ὁ θλαδίας* non est: sed Favorinus, qui sine dubio non observavit morem, quem ob-

---

b) Diod. III, 44. (*ἀερίου.*)

c) Eustath. p. 1710, 16.

servat Suidas, qui in lexico suo solet historiam aliquam referre, quae ad rem de quo agitur pertineat; cum in tota ea historia bene longa vox θλαδίας non extet, et casus rectus in ipso initio historiae desit, putavit ὁ θλαδίας illic esse inserendum. Hoc itaque volo, apud Hesychium verba illa quae τῷ θλαδίαι attribuuntur, pertinuisse ad vocem θῖνες, et inde incuria librariorum loco suo dimota, et alieno plane inserta, quod alibi etiam fieri solet. Ita Etymolog.[d]) Γαλῶνες· χρῶμα ἵππων τὸ ὀνοειδές. Τὰ περιφράγματα, Φοίνικες. Prior expositio ad rem facit, posterior plane aliena est, et ad γάδειρα pertinet. Quin imo uti primo arenae iuncta, mox etiam sine ea, seu per se sumpta, tumulum arenae τὸ θὶς denotat, ita tandem etiam *arenam* ipsam seu *sabulum* simpliciter significat; unde fluminis Bagadra ostium Polybius [dd]) ἀποθινούμενον, id est, *sabulo oppletum*, dixit: quemadmodum Pausanias in Eliacis, c. 5. Anigri fluminis ostium violentioribus ventis occlusum pene obstructumque notat, qui φοροῦντες κατ' αὐτὸν τὴν θῖνα ἐκ τοῦ πελάγους ἐπέχουσι τοῦ πρόσω τὸ ὕδωρ. Ubi perquam opportune mihi occurrit vulgata Strabonis lectio, ab importuna viri doctissimi correctione vindicanda. Quippe geographus, VIII. p. 346. de eodem flumine agens, haec habet: Ὑποδέχεται δὲ τὸ πλεῖστον τοῦ ὕδατος ὁ Ἄνιγρος βαθὺς καὶ ὕπτιος ὤν, ὥστε λιμνάζειν· θινώδης δὲ ὢν ὁ τόπος ἐξ εἴκοσι σταδίων βαθεῖαν ὄχθην παρέχει. Ad quae verba commentator: *Ego vero puto legendum βαρεῖαν ὀσμὴν παρέχει, quae, nisi vehementissime fallor, vera lectio est.* Et vehementissime quidem fallitur vir incomparabilis: optime enim omnia veteri lectione servata constant. Anigrus, inquit, tantum aquae copiam e palustri loco excipit, ut extra alveum fluat, effusoque flumine stagnet; et quia locus circa fluvium undique θινώδης esset, seu arena abundaret, ideo ripam seu adiacentem terram etiam ad viginti stadia profundam habet, quousque scilicet aqua stagnans in arenae cumulos effusa sabulo commiscetur. Et haec ipsa interpretatio ab illo quem adduximus Pausaniae loco extra controversiam ponitur, qui arenam hanc partim ad ripam fluminis natura loci positam, partim a littore maris viventi effusam docet: Ὁπότε οὖν, inquit, ἀμφοτέρωθεν ἡ ψάμμος ὑπό τε τῆς θαλάσσης, καὶ τὰ ἐντὸς ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ διάβροχος γίνεται (fieri autem hoc Strabo ostendit propter ingentem aquae vim ex fonte prope Anagriadum Nympharum antrum profluentem), ἐνταῦθα καὶ ὑποζυγίοις καὶ ἀνδρὶ ἔτι μᾶλλον εὐζώνῳ καταδῦναι κίνδυνός ἐστιν ἐς αὐτήν. Ex quibus verbis videmus, quid sit βαθεῖα Strabonis ὄχθη, idem scilicet quod Pausaniae ψάμμος διάβροχος, *arena aquis irrigata*, sive sabulum fluvio stagnante adeo alte madefactum, ut periculum fuerit, ne homines iu-

---

d) Etym. M. 220, 32.

dd) Polyb. 1, 75.

mentaque subsiderent ac submergerentur. Sed haec ἐν παρέργῳ.

[v. 822. ΩΣ ΟΥΧ ΥΠΕΡΦΕΥ ΘΝΗΤΟΝ ΟΝΤΑ ΧΡΗ ΦΡΟΝΕΙΝ. Quippe Xerxes, v. 751."

Θνητὸς ὢν θεῶν δὲ πάντων ᾤετ', οὐκ εὐβουλίᾳ,
Καὶ Ποσειδῶνος κρατήσειν. ——

Demonax apud Stob.[e]) Tit. XXII.

Θνητοὶ γεγῶτες μὴ φρονεῖθ' ὑπὲρ θεούς.

Sophocles Aiace [f]), apud Stobaeum [g]), Serm. XXII.

Θνητὴν δὲ φύσιν χρὴ θνητὰ φρονεῖν,
Τοῦτο κατειδότας ὡς οὐκ ἔστι
Πλὴν Διὸς οὐδεὶς τῶν μελλόντων
Ταμίας ὅ, τι χρὴ τετελέσθαι.]

[Ibid. ΥΠΕΡΦΕΥ.... ΦΡΟΝΕΙΝ. Et mox, v. 826.

—— μηδέ τις
Ὑπερφρονήσας τὸν παρόντα δαίμονα.]

v. 823. ΕΚΑΡΠΩΣΕ ΣΤΑΧΥΝ ΑΤΗΣ. In Sept. contra Thebas, v. 607.

Ἄτης ἄρουρα θάνατον ἐκκαρπίζεται.

[Vide sis paroemiographum ad proverbium *miseram messem metere.*]

[v. 829. ΖΕΥΣ ΤΟΙ ΚΟΛΑΣΤΗΣ ΤΩΝ ΥΠΕΡΦΡΟΝΩΝ ΑΓΑΝ. Incertus [h]) apud Stobaeum, Serm. XXII.

Ὁ Ζεὺς κολαστὴς τῶν ἄγαν ὑπερφρόνων.]

[v. 837. ΛΑΚΙΔΕΣ. Vide quae ad v. 125. et ad Choeph. v. 26.]

[v. 841. ΕΓΩ Δ' ΑΠΕΙΜΙ. Virgil. Aen. VI. 545.

Discedam, explebo numerum, reddarque tenebris.]

v. 842. ΥΜΕΙΣ ΔΕ. Euripides [i]) apud Stob. Tit. XCVIII.

Τοὺς ζῶντας εὖ δρᾶν· κατθανὼν δὲ πᾶς ἀνὴρ
Γῆ καὶ σκιά. ——

Iuxta notissimum Petronianum [k]) illud, p. 19.

Heu, heu, nos miseros, quam totus homuncio nil est!
Sic erimus cuncti, postquam nos auferet orcus.
Ergo vivamus, dum licet esse, bene.]

[Ibid. ΠΡΕΣΒΕΙΣ ΧΑΙΡΕΤ'. Anacreon, XI. 9.

---

e) Stob. XXII, 16. f) imo Tereo, fragm. 5.
g) Stob. XXII, 22. h) Eur. Heracl. 389. ap. Stob. XXII, 18.
i) Eur. Meleag. fr. XIX. p. 281. Matth. (Stob. 98, 4. et 121, 25.)
k) Petron. c. 84. p. 197. Burm.

Ὡς τῷ γέροντι μᾶλλον
Πρέπει τὸ τερπνὰ παίζειν,
Ὅσῳ πέλας τὰ Μοίρης.]

[v. 844. *ΩΣ ΤΟΙΣ ΘΑΝΟΥΣΙ ΠΛΟΥΤΟΣ ΟΥΔΕΝ ΩΦΕΛΕΙ.* Anacreon, Ode XXIII. 1.

Ὁ πλοῦτος εἴ γε χρυσοῦ
Τὸ ζῆν παρῆγε θνητοῖς
Ἐκαρτέρουν φυλάττων,
Ἵν' ἂν θανεῖν ἐπέλθῃ
Λαβῇ τε καὶ παρέλθῃ.
Εἰ δ' οὐδὲ τὸ πρίασθαι
Τὸ ζῆν ἔνεστι θνητοῖς,
Τί καὶ μάτην στενάζω;
Τί καὶ γόους προπέμπω;
Θανεῖν γὰρ εἰ πέπρωται,
Τί χρυσὸς ὠφελεῖ με;]

[v. 853. *ΤΑ ΦΙΛΤΑΤ'.* Ut v. 1. *Τὰ κατά.*]

[v. 857. *ΑΚΑΚΗΣ.* Supra, v. 666.

—— πάτερ ἄκακε Δαρειάν.

Sic et Mercurius Homero, Il. Π'. 185. ἀκάκητα dicitur; id est, ὁ μὴ δυνάμενος κακωθῆναι ὑφ' ἑτέρου, invictus, μήτε δὲ κακῶσαι ἄλλον Schol. (ut et ἐριούνιος.) Hesych. Ὁ μηδενὸς κακοῦ ἄξιος.]

v. 862. *ΤΑ ΠΥΡΓΙΝΑ.* Civilia.

[v. 867. *ΠΟΡΟΝ ΟΥ ΔΙΑΒΑΣ ΑΛΥΟΣ ΠΟΤΑΜΟΥ.* Flumen Halys, prout discimus ex Herodoto, I. 72. cuncta fere superiora Asiae, a mari, quod Cypro obiectum est, ad Euxinum usque pontum dirimit. Laudat itaque chorus Darium, sub quo, dum ipse domi maneret et ne Halyn quidem pertransiret, duces Persici tot urbes et insulas ceperint. Ex his praecipui erant satrapae, qui Darii filias in uxores duxerant, Daurises, Hymees et Otanes. Daurises ad urbes in Hellesponto sitas conversus cepit Abydum, Percotem, Lampsacum et Paeson, singulas diebus singulis. Hymees ad Propontidem conversus cepit Chion Mysiae. Otanes, ex Ionia, Clazomenas; ex Aeolia, Cumam. Vide Herodotum, V, 16. sqq.]

v. 869. *ΟΥΔ' ΑΦ' ΕΣΤΙΑΣ ΣΥΘΕΙΣ.* Eodem sensu Strabo, I. p. 9. *Καὶ ἀπ' ἄλλης ἑστίας καὶ ἀρχῆς τὰς πράξεις προχειριζομένων.* Aliud sonat ἀφ' ἑστίας proverbialiter dictum. Hesych. *Μετενήνεκται δὲ ἀπὸ τῶν περὶ τὰ ἱερὰ δρομέων* (lege *δρωμένων*), *ἔθος δὲ ἦν τῇ ἑστίᾳ τὰς ἀπαρχὰς ποιεῖσθαι.*

[v. 871. *ΑΧΕΛΩΙΔΕΣ.* Schol. *Αἱ δίυγροι· Ἀχελῷον γὰρ πᾶν ὕδωρ λέγουσι.* Hesych. *Ἀχελῷος· ποταμὸς Ἀρκαδίας· καὶ πᾶν ὕδωρ οὕτως λέγεται.* Ubi Palmerius et Guietus pro *Ἀρκαδίας* legunt *Ἀκαρνανίας*; nam Acarnaniam terminat Achelous, et est longissime ab Arcadia. Stephanus *Περὶ πόλεων·* Ἀχε-

λῷος· ποταμὸς Ἀκαρνανίας, ἀπὸ Ἀχελῴου ἐλθόντος ἐκ Θετταλίας μετὰ Ἀλκμαίωνος.]

[v. 878. *ΛΙΜΝΑΣ.* Hesych. Λίμνη· ἡ θάλασσα, καὶ ὁ ὠκεανός. Stephanus, Περὶ πόλεων· Λίμναι· πόλις Ἑλλησποντίων περὶ Σηστόν· Ἑκαταῖος Εὐρώπῃ.]

[v. 880. *ΚΑΙ ΣΤΟΜΑ ΠΟΝΤΟΥ.* Schol. Ἤγουν ὁ βόσπορος· οὗτος γὰρ στόμα πόντου λέγεται. Abrahamus Ortelius in Thesauro Geographico: „Pontus, Πόντος, Macedoniae fluvius, prope Sintiam urbem, Stephanus: Thraciae eum adscribit in Theriacis Nicander [l]); in confinibus enim fluit."]

[v. 885. *ΕΛΑΙΟΦΥΤΟΣ ΤΕ ΣΑΜΟΣ.* Samum vino non felicem, sed aliis rebus omnibus divitem esse, adeo ut ei accommodetur proverbium vulgatum, ὅτι φέρει καὶ ὀρνίθων γάλα, scribit Strabo, XIV. p. 637.]

[v. 891. *ΜΕΣΑΓΚΤΟΥΣ.* Fortasse, μεσάκτους. Scholiastes enim μεσακτίους reddit.]

[v. 896. *ΤΗΣ ΝΥΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ.* Athenae. Salamis enim sub ditione Atheniensium. Suidas, Μητροπόλεις, ὅσαι πόλεις ἀποικίας ἔστειλαν. Vide quae nos in vita Solonis.]

[v. 914. *ΩΣ ΩΜΟΦΡΟΝΩΣ ΔΑΙΜΩΝ ΕΝΕΒΗ ΠΕΡΣΩΝ ΓΕΝΕΑι.* Sic Agamemn. v. 1477.

> Δαῖμον, ὃς ἐμπίτνεις δώμασι καὶ
> διφυΐοισι Τανταλίδαισιν.]

[v. 916. *ΛΕΛΥΤΑΙ ΓΑΡ ΕΜΩΝ ΓΥΙΩΝ ΡΩΜΗ.* Oppian. Halieut. v. 654.

> Δείματι καὶ καμάτῳ θυμαλγέα γυῖα λέλυνται.]

v. 920. *ΜΟΙΡΑι.* Melius constabit carminis ratio si legamus μοῖρα, hoc modo,

> Εἴθ' ὤφελε, Ζεῦ, κἀμὲ μετ' ἀνδρῶν
> Τῶν οἰχομένων
> Θανάτου κατὰ μοῖρα καλύψαι.

[v. 491. *ΜΑΡΙΑΝΔΥΝΟΥ ΘΡΗΝΗΤΗΡΟΣ.* Hesychius, Μαριανδηνὸς θρῆνος· (l. Μαριανδυνός·) δαιμονίως γὰρ περὶ τοὺς θρήνους σπουδάζουσιν. Eustathius in Dionysii Περιήγησιν, v. 791. Ἰστέον δὲ ὅτι ἐπεχωρίαζον τοῖς Μαριανδυνοῖς θρήνων αὐληταὶ, ὡς καὶ παροιμία δηλοῖ, Μαριανδυνοῦ μεμνημένη θρηνητῆρος. Hesych. Βῶρμον· θρῆνον ἐπὶ Βώρμου νυμφολήπτου Μαριανδυνοῦ. Iul. Pollux [m]) Onomast. IV. 7. Περὶ ᾀσμάτων ἐθνικῶν, (*de cantilenis gentilitiis.*) Ἀδωνιμαοιδὸς καὶ βώριμος, Μαριανδυνῶν γεωργῶν ᾆσμα· ὡς Αἰγυπτίων μανέρως καὶ λιτυέρσης Φρυγῶν. Vide sis Erasmum in adagio *Mariandynus tibicen*, p. 380.]

---

l) Nicand. Ther. p. 49. m) Poll. IV, 54.

[v. 954. *ΙΩΝΩΝ.* Stephanus [n]), *Περὶ πόλεων.* *Ἰωνία· ἡ Ἀττικὴ πρότερον, ἀπὸ Ἴωνος τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Κρεούσης τῆς Ἐρεχθέως. Οὕτω μὲν οἱ Ἀθηναῖοι· ἐν μέν τοι Δωριεῦσιν, Αἰτωλοί· ἐν δὲ Αἰολεῦσι, Βοιωτοί· ἐν δὲ τοῖς Ἴωσιν, Ἀθηναῖοι. Ὁ οἰκῶν Ἴων, καὶ Ἰωνὶς, καὶ Ἰὰς, καὶ Ἰωνικός· καὶ ἰωνικίζω ῥῆμα.*]

v. 985. *ΤΟΝ ΣΟΝ ΠΙΣΤΟΝ ΠΑΝΤ' ΟΦΘΑΛΜΟΝ.* Mallem uno verbo *παντόφθαλμον.* Ita dictum, utpote cuius ope *πάντα* (ut loquitur Suidas, in voce *Ὀφθαλμὸς βασιλέως*) *ὁ βασιλεὺς ἐπισκόπει.* *Omnia* (inquit Apuleius de mundo) *quae ubique gererentur discebat.* Etenim Persarum reges ministros quosdam habuere qui *ὀφθαλμοὶ βασιλέως*, *imperatoris oculi* (reddente Apuleio) dicebantur, a munere vel officio; quicquid enim in toto regno ageretur, eorum erat ad regem deferre. Hesychius, *Βασιλέως ὀφθαλμός· ἐπέμπετό τις ὑπὸ βασιλέως ἐπίσκοπος, ὃς ἐφεωρᾶτο τὰ πράγματα, ὃν τοῦ βασιλέως ὀφθαλμὸν ἐκάλουν.* Aristides [o]) Orat. Panegyr. Cyzicena, *Ὁ μὲν γὰρ τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐδόκει τι διάφορον κεκτῆσθαι τὸν καλούμενον βασιλέως ὀφθαλμόν.* Dio Chrysostomus [p]), Orat. III. de Regno, *Ὁ μὲν Πέρσης ἕνα τινὰ ἔσχεν, ὀφθαλμὸν βασιλέως λεγόμενον, καὶ τοῦτον οὐ σπουδαῖον ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπιτυχόντων· ἀγνοῶν ὅτι τοῦ ἀγαθοῦ βασιλέως οἱ φίλοι πάντες εἰσὶν ὀφθαλμοί.* Quibus tamen verbis bis peccatum est: neque enim uni tantum, nec alicui e vulgaribus deferebatur hoc officium. Duos fuisse asserit Scholiastes noster isto munere functos: at Xenophon [q]) plures, imo multos; postquam enim eos refellerat, qui unicum existimarunt, Cyri Paed. VIII. p. 165. *Εἰ δέ τις οἴεται ἕνα αἱρετὸν εἶναι ὀφθαλμὸν βασιλεῖ, οὐκ ὀρθῶς οἴεται· ὀλίγα γὰρ εἷς ἂν ἴδοι καὶ εἷς ἀκούσειε*, mox subiicit: *οὕτω δὲ πολλὰ μὲν βασιλέως ὦτα, πολλοὶ δὲ ὀφθαλμοὶ νομίζονται· καὶ φοβοῦνται πανταχοῦ λέγειν τὰ μὴ σύμφορα βασιλεῖ, ὥσπερ αὐτοῦ ἀκούοντος, καὶ ποιεῖν ἃ μὴ σύμφορα, ὥσπερ αὐτοῦ παρόντος.* Ita et Lucianus [r]), de mercede conduct. c. 29. *Ὦτα γὰρ καὶ ὀφθαλμοὶ βασιλέως πολλοὶ, οὐ μόνον τἀληθῆ ὁρῶντες, ἀλλ' ἀεί τι προσεπιμετροῦντες ὡς μὴ νυστάζειν δοκοῖεν.* Aristoteles [s]), Politic. III. (Scholiastae Aristophanis in Acharn. v. 92. laudatus) *Ἐπεὶ καὶ νῦν ὀφθαλμοὺς πολλοὺς οἱ μόναρχοι ποιοῦσιν αὐτῶν.* Quod etiam ait viros hoc officio functos graves non fuisse, sed vulgares, rursum falsus est Dio. Alpistum Xerxis *ὀφθαλμὸν πιστὸν* vocat Aeschylus noster, non otioso epitheto: hoc enim titulo insigniti erant proceres Persici, quod vel ex hac fabula plus semel discendum est. Adhaec videntur *πιστοί* apud Persas eu-

---

n) p. 341. Pined. o) Aristid. vol. I, p. 424. C. Cant.
p) Dio Chrysost. p. 55. D. Morell.
q) Xenoph. Cyrop. VIII, 2, 11. cf. 6, 16.
r) Lucian. vol. I, p. 688. s) Aristot. Polit. III, 11, 9.

nuchi quidam, regi propter fidem summo in pretio: etenim παρὰ τοῖσι βαρβάροισι, inquit Herodot. VIII. 105. τιμιώτεροί εἰσι οἱ εὐνοῦχοι πίστιος εἵνεκα τῆς πάσης, τῶν ἐνορχίων. Quod vero tales fuerint ὀφθαλμοὶ βασιλέως ab Heliodoro t) diserte proditum est, Aethiopic. VIII. sub fin. Περσῶν γὰρ βασιλείας [βασιλείοις] αὐλαῖς ὀφθαλμοὶ καὶ ἀκοαὶ τὸ εὐνούχων γένος. Οὐ παίδων, οὐ συγγενείας τὸ πιστὸν τῆς εὐνοίας μετασπώσης, ἀλλὰ μόνου τοῦ πιστεύσαντος ἀναρτώσης. Enimvero regis oculi inter satrapas regni Persici numerantur. Scholiastes ad illud Aristophanis in Acharn. v. 91.

Καὶ νῦν ἄγοντες ἥκομεν Ψευδαρτάβαν
Τὸν βασιλέως ὀφθαλμόν· ——

οὕτω ἐκάλουν, inquit, τοὺς σατράπας, δι' ὧν πάντα ὁ βασιλεὺς ἐπισκόπει. Quem exscriptum more suo tradit Suidas, in Ὀφθαλμὸς βασιλέως. Sic et Philostratus u) de vita Apollonii, I. 21. Σατράπης δὲ τῇ φρουρᾷ ταύτῃ ἐτέτακτο, βασιλέως τις οἶμαι ὀφθαλμός.

[v. 986. *ΠΕΜΠΑΣΤΗΝ*. Anglice, *A muster-master*. Olim enim per pentades numerabant, ut nunc per decades. Hesych. Πεμπάσεται· κατὰ πέντε ἀριθμήσει, τὸ γὰρ πέντε Αἰολεῖς πέμπε λέγουσι. Vide quae ad Eumenid. v. 751.]

v. 993. *ΙΥΓΓΑ*. Hesychius, Ἴυγγι, ἐπιθυμίᾳ. [Iynx proprium nomen aviculae, ponitur et pro illecebris amoris, et generaliter pro quavis illecebra et eo quod nos aliquid pellicit. Hesych. Ἴυγξ· φίλτρον ἀπὸ ἴυγγος τοῦ ὀρνέου· τὸ γὰρ ὄρνεον τοῦτό φασιν εἶναι ἐπιτήδειον εἰς τὰς μαγγανείας (legit vir cl. μαγείας)· καλεῖται δὲ καὶ κιναίδιον· φασὶ δὲ καὶ Ἀφροδίτην αὐτῷ χρῆσθαι, ἀπὸ δὲ τοῦ ὀρνέου κατασκευαζόμενα εἰς ἔρωτας, ἴυγγας καλοῦσιν. Ubi subiicitur in nupera editione Hesychii, „Pro κιναίδιον lege cum Suida κιναίδοιον. *Salm. Sop.* Vide Aristot. Hist. Anim. II. 95. Pind. Schol. 257. Meurs. Spicileg. in Theocr. p. 9." Vide sis etiam Erasmum in Adagiis, p. 294.]

v. 999. *ΜΑΡΔΩΝ*. Mallem Μάρδων.

v. 1000. *ΑΡΕΙΟΝ Τ'*. Male interpres Graecus pro nomine proprio accepit.

[v. 1004. *ΑΙΧΜΗΣ ΑΚΟΡΕΣΤΟΝ*. Ut supra, v. 81. λόγχης ἄκμονες.]

v. 1005. *ΕΤΑΦΟΝ*. Scholiastes exponit ἀπέθανον. Sed cum sequentia ad ritum sepeliendi pertineant, ἔταφον, pro ἐτάφησαν, potius vertendum erit *sepulti sunt*. Magos ἀνόσιον ἡγεῖσθαι πυρὶ θάπτειν testis est Laertius in Prooem. segm. 7. Nefas censebant Persae humana corpora igni voranda obiicere, quem pro Deo colebant: proinde Cambysi vitio datum

t) Heliodor. p. 346. Cora.

u) Philostr. p. 26. Olear.

est, quod Amasidis Aegyptii regis cadaver cremari, contra patrium Persarum morem, iussisset. Herodot. III. 16. *Καμβύσης δὲ ἐπεὶ ἐσῆλθε ἐς τὰ τοῦ Ἀμάσιος οἰκία, αὐτίκα ἐκέλευε ἐκ τῆς ταφῆς τὸν Ἀμάσιος νέκυν ἐκφέρειν ἔξω. Ὡς δὲ ταῦτα ἐπιτελέα ἐγένετο, μαστιγοῦν τὸν νέκυν ἐκέλευε, καὶ τὰς τρίχας ἀποτίλλειν, καὶ κεντοῦν, καὶ τἄλλα πάντα λυμαίνεσθαι. Ἐπεί τε δὲ καὶ ταῦτα ἔκαμον ποιεῦντες· ὁ γὰρ δὴ νεκρὸς, ἅτε τεταριχευμένος, ἀντεῖχέ τε καὶ οὐδὲν διεχέετο· ἐκέλευσέ μιν ὁ Καμβύσης κατακαῦσαι, ἐντελλόμενος οὐχ ὅσια. Πέρσαι γὰρ θεὸν νομίζουσι εἶναι τὸ πῦρ. Τὸ ὦν κατακαίειν τοὺς νεκροὺς, οὐδαμῶς ἐν νόμῳ οὐδετέροισί ἐστι, Πέρσῃσι μὲν, δι' ὅπερ εἴρηται, θεῷ οὐ δίκαιον εἶναι λέγοντες νέμειν νεκρὸν ἀνθρώπου.* Inter argumenta librorum Ctesiae refertur a Photio x) caput hoc: *Καὶ περὶ τοῦ θάψαντος τὸν πατέρα διὰ τοῦ πυρὸς, παρὰ τὸν νόμον. Ἐξ οὗ καὶ ἔλεγχος Ἑλλανίκου καὶ Ἡροδότου, ὡς ψεύδονται.* Plura qui velit Brissonium adeat de regno Persico, II. 249.

[v. 1023. *ΟΡΑιΣ ΤΟ ΛΟΙΠΟΝ ΤΟΔΕ ΤΑΣ ΕΜΑΣ ΣΤΟΛΑΣ.* Voces sonant, *viden' reliquias hasce meae pallae?* Potest haec sententia probari, si respicias v. 838. ad v. 840. etiam cohaeret cum sequentibus. Tamen Scholiastes intelligit ac si haberetur *τοῦ ἐμοῦ στόλου.* Contra nativam verborum vim, opinor. Subdit, *ἤτοι τὴν φαρέτραν τὴν ἀπολειφθεῖσαν ἀπὸ τῶν ἐμῶν ὅπλων.* Male: duo enim ostendit Xerxes, vestem et pharetram.]

[v. 1025. *ΟΙΣΤΟΔΕΓΜΟΝΑ.* Apollonius, Argonaut. I. 1194. *ὀϊστοδόκην φαρέτρην* dixit: Homerus, Odyss. *X'*. 3. *ἰῶν ἐμπλείην*, et Iliad. *O'*. 444. *ἰοδόκον*, ubi Scholiastes: *ἰοὺς δεχομένην, ὅ ἐστι βέλη.* Porro ostendit Xerxes pharetram sagittis vacuam, ut ipse orbis amicis. Ita Psalm. CXXVII. 5. *filii* comparantur *sagittis*, ad quem locum annotant Hebraei, *pharetram* pro *domo* poni.]

[v. 1027. *ΘΗΣΑΥΡΟΝ ΒΕΛΕΣΙ.* *Βελοθήκην.* Callim. Hymn. III. 82.

— *κοίλην τε κατακληῖδα βελέμνων.*

Nota vero, quod haud temere alibi y) thesaurus pro loculo, *i. e.* re continente, non contenta. Sic Plautus z) de *loco.* Ennius a), Iphig.

Acheruntem adibo, ubi mortis thesauri adiacent.

Etymolog. b) *Φαρέτρα, ἡ βελοθήκη· εἴρηται παρὰ τὸ φέρειν καὶ κομίζειν τὰ τιτρώσκοντα.*]

[v. 1033. *ΤΡΑΠΕΝΤΑ ΝΑΥΦΡΑΚΤΟΝ.* Schol. *Τοῦτο δὲ καὶ ὁ ἄγγελος προεῖπε.* Immo Darius, v. 836.

---

x) Phot. Bibl. p. 129. Hoesch.
y) ut Liv. XXXIX, 50.
z) Plaut. Poen. III, 3, 12.
a) Enn. fragm. p. 216. Hess. (*obibo.*)
b) Etym. M. p. 787, 37.

— πάντα γάρ.
Κακῶν ὑπ' ἄλγους λακίδες ἀμφὶ σώματι
Στημοῤῥαγοῦσι ποικίλων ἐσθημάτων.]

[v. 1043. *ΔΙΑΙΝΕ.* Etymolog. c) *Διαίνω, τὸ βρέχω, τὸ ὑγραίνω. Ὅμηρος —— δίαινε δέ μιν μέλαν ὕδωρ.*]

v. 1045. *ΒΟΑ ΝΥΝ.* In luctu ululare solebant Persae. Herodot. IX. 24. *Ἀπικομένης δὲ τῆς ἵππου ἐς τὸ στρατόπεδον, πένθος ἐποιήσαντο Μασιστίου πᾶσά τε ἡ στρατιὴ καὶ Μαρδόνιος μέγιστον· σφέας τε αὐτοὺς κείροντες, καὶ τοὺς ἵππους, καὶ τὰ ὑποζύγια, οἰμωγῇ τε χρεώμενοι ἀπλέτῳ· ἅπασαν γὰρ τὴν Βοιωτίην κατεῖχεν ἠχώ.* Curtius d), III. 12. *Tum repente e proximo tabernaculo lugubris clamor barbaro ululato planctuque permixtus epulantes conterruit.* Et mox: *Causa pavoris subiti fuit, quod mater uxorque Darii cum captivis mulieribus nobilibus regem, quem interfectum esse credebant, ingenti gemitu eiulatuque deflebant.*

[Ibid. *ΑΝΤΙΔΟΥΠΑ.* Hesych. *Δοῦπον· ψόφον, θάνατον, φόβον.*]

[v. 1051. *ΕΡΕΣΣΕ.* Videtur Scholiastes legisse, *ἄρασσ' ἄρασσε,* qui *τύπτε σεαυτὸν* interpretatur: ut mox, v. 1059. *Καὶ στέρν' ἄρασσε.* Eurip. Troad. v. 1235.

Ἄρασσ' ἄρασσε χειρὶ κρᾶτα, πιτύλους
Διδοῦσα χειρός. ——]

[v. 1053. *ΒΟΑ ΝΥΝ.* Lege *νυν,* enclit.]

[v. 1054. *ΜΕΛΕΙΝ ΠΑΡΕΣΤΙ.* Ald. *μέλλειν.*]

[v. 1055. *ΕΠΟΡΘΙΑΖΕ ΝΥΝ.* Lege *ἐποῤῥίαζέ νυν.* Sic Sophocles in Electra, v. 1447. *Ἔπειγέ νυν.*]

[v. 1059. *ΚΑΠΙΒΟΑ ΤΟ ΜΥΣΙΟΝ.* An *lessum Mysium?* Eustath. in Dionysii Perieg. v. 791. *Τοιοῦτοι* (sc. *θρηνητικοὶ*) *δὲ καὶ οἱ Φρύγες, ἔτι δὲ καὶ οἱ Μυσοί· διὸ καὶ Αἰσχύλος φησὶ, βόα τὸ Μύσιον, ἤγουν θρήνει.* Scholiastes noster *Α'.* monet Mysos et Phryges esse *μάλιστα θρηνητικούς.*]

[v. 1060. *ΑΝΙΑ.* Etymologus e), *Ἀνία· σημαίνει τὴν χαλεπωτάτην καὶ δυσίατον λύπην.*]

v. 1067. *ΨΑΛΛ' ΕΘΕΙΡΑΝ.* Hesychius, *Ψάλλειν· ἕλκειν ῥόματα, τίλλειν, κινεῖν.* Idem, *Ψῆλαι, τίλλειν,* (ita legendum, vel *ψῆλας, τίλας.*) [Schol. *Λέγεται καὶ χοιροψάλας Διόνυσος ὁ τίλλων τὰ μόρια τῶν γυναικῶν.* Forte a memorabili nequitia protervae manus in Baubo vetulam: unde moestae Cereri primus risus oboriebatur; Orpheus f) carminibus apud Clemen-

---

c) Etym. M. p. 266, 56.
d) Curt. III, 12, §. 3.
e) Etym. M. p. 109, 55.
f) Orphic. p. 475. Herm.

tem Alexandrinum, Cohort. p. 17. extrem. quae Arnobius contra Gentes transtulit, V. p. 175. Sed Graeca corrige et pro

— παῖς δ' ἦεν Ἴακχος,

lege:

— παῖς δ' εἶδεν Ἴακχος

Sic Arnobius legit:

— nam puerilis
Olli vultus erat. —

Nisi quod perperam τὸ Ἴακχος in carmine omittit; et videtur accepisse pro naturae muliebris indigitamento.]

[v. 1076. ΙΩ ΔΗΤΑ ΝΑΙ ΝΑΙ. Luctus non simplex sed duplex. Ita Sept. Theb. v. 993.

Δίυγρα τριπάλτων *) πημάτων.]

---

*) διπάλτων forsitan scripserit poeta.

IN AGAMEMNONEM.

[Ὑποθ. ΔΙΑ ΠΥΡΣΟΥ. Διὰ πυρκαΐας. Hesych. Πυρσός· λαμπὰς, ἢ τὰ διὰ πυρὸς σημεῖα. I. Pollux, l. 10. 9. Περὶ μηχανημάτων κ. τ. λ. ἐν πολέμῳ. Πυρσοὶ, κ. τ. λ. Idem, l. 11. Στρατιωτικὸν δὲ καὶ τὸ πυρσεῦσαι.]

[Ibid. ΠΡΕΣΒΥΤΩΝ. Qui per aetatem arma ferre non potuerunt, v. 73.

Ἡμεῖς δ' ἀτίτᾳ σαρκὶ παλαιᾷ
Τῆς τότ' ἀρωγῆς ὑπολειφθέντες
Μίμνομεν κ. τ. λ.]

[Ibid. ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ. Unus ex praeconibus, duo enim erant, Εὐρυβάτης καὶ Ταλθύβιος. Quin et Eurybatam, cuius mentionem facit Homerus, Iliad. Β'. 184.

Κῆρυξ Εὐρυβάτης Ἰθακήσιος,

alium ab Eurybate Agamemnonis praeconis fuisse, monet Scholiastes eius, quippe cum ex Ithaca, et ad Ulyssem pertinuisset.]

[Ibid. ΚΑΣΑΝΔΡΑ. Quae posterius sequebatur.]

[Ibid. ΕΙΣΠΗΔΑι. Saltum dat, insilit in postscenium. Lucret. IV. 1180. *Postscenia vitae* eleganti tralatione appellat actiones quas celant homines.]

[Ibid. ΙΔΙΩΣ. Privata, sua quidem inventione: ex suo ingenio.]

Ibid. ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ ΑΝΑΙΡΕΙΣΘΑΙ ΠΟΙΕΙ. Agamemnonem in scena trucidatum non exhibet, quin interemptum esse ex eiulatibus hariolatur chorus, v. 1375.

Ἦ γὰρ τεκμηρίοισιν ἐξ οἰμωγμάτων
Μαντευσόμεσθα τἀνδρὸς ὡς ὀλωλότος;

propterea non ἐπὶ σκηνῆς, sed ὑπὸ σκηνῆς legendum mihi videtur. Coniecturam nostram firmat Philostratus a) de vita Apollonii, qui Aeschylum primo iugulationes extra scenam,

---

a) Philostr. Vit. Ap. VI. p. 244. ex. Olear.

non *intra*, sicut redditur ab interprete, fieri excogitavit, τὸ ὑπὸ σκηνῆς ἀποθνήσκειν ἐπενόησεν, ὡς μὴ ἐν φανερῷ σφάττοι.

[Ibid. *ΑΙΣΧΥΡΙΖΟΜΕΝΟΝ.* q. ἀπολογοῦντα.]

[Ibid. *ΕΝΙ ΚΕΦΑΛΑΙΩι.* *Uno capite, uno tenore* suum factum tuentem. Immo potius ἐν κεφαλαίῳ, summatim, paucis, pro breviter. Isocrates, κεφάλαιον δὲ τῶν εἰρημένων, *summa autem eorum quae dicta sunt.*]

[Ibid. *ΕΞ ΑΤΡΕΩΣ.* Creatis.

[Ibid. *ΕΔΙΔΑΧΘΗ.* *Docta* pro *acta.*]

Ibid. *ΟΛΥΜΠΙΑΔΙ ΕΙΚΟΣΤΗι ΟΓΔΟΗι.* Videtur librarius festinante nimis calamo vel dictiones transposuisse, vel lapsu facili π in κ permutasse: omnino enim legendum ὀλυμπιάδι ὀγδοηκοστῇ. Quod etiam monuerunt alii.

Ibid. *ΕΧΟΡΗΓΕΙ ΞΕΝΟΚΛΗΣ.* Choragi, inquit, munere functus est Xenocles. [*Χορηγεῖν* est sumptus administrare ad agendam fabulam; tales fuerunt aediles apud Romanos.] Choragos designabat et constituebat unaquaeque tribus suos, quorum officium erat sumptus administrare ad instruendum chorum et theatrum. Libanius in Argumento Midianae: *Καθίστασαν δὲ τοὺς χορηγοὺς αἱ φυλαί. χορηγὸς δὲ ἦν ἑκάστης φυλῆς ὁ τὰ ἀναλώματα παρέχων τὰ περὶ τὸν χορόν.* Ulpianus[b]) ad Leptineam: *Χορηγὸς, ὁ τοῖς Διονυσίοις καὶ τοῖς Παναθηναίοις τῷ χορῷ τὴν τροφὴν παρέχων, καὶ στεφάνους, καὶ κόσμον, καὶ ὅσα περὶ τὴν τοιαύτην πανήγυριν.*

Dram. pers. In editionibus Turnebi, Victorii, et, qui Victorium sequutus est, Canteri, personis huius dramatis annumeratur ἄγγελος. Rorbortelli solam excipio, ubi nova non designatur persona, quin speculatori tribuuntur omnia, quae in caeteris nuntio. Porro nuntii personam, quicunque aut argumentum aut istam fabulae partem vel summis digitis attigerit, omnino inducendam esse iudicabit. Argumenti auctor, antiquus sane grammaticus, et cuius in hac re validissimum est testimonium, non agnoscit. Speculatorem Clytemnestra ad observandum faoem constituit. Ita argumenti auctor: σκοπὸν καθίσεν ἐπὶ μισθῷ Κλυταιμνήστρα ἵνα τηροίη τὸν πυρσόν. Et ita ipse apud Aeschylum speculator, v. 10.

—— ὧδε γὰρ κρατεῖν
Γυναικὸς ἀνδρόβουλον ἐλπίζω κέαρ.

Is statim ac vidit, Clytemnestrae nuntiat; argum. *Καὶ ὁ μὲν ἰδὼν ἀπήγγειλεν*: quod licet in theatro factum non reperies, ita tamen fecisse omnino fatendum; exiturus enim dicit v. 26.

Ἀγαμέμνονος γυναικὶ σημαίνω τορῶς,
Εὐνῆς ἐπαντείλασαν ὡς τάχος δόμοις
Ὀλολυγμὸν εὐφημοῦντα τῇδε λαμπάδι
Ἐπορθιάζειν. ——

b) p. 575. C. Francof.

Agamemnonis, inquit, *uxori indicabo, ut ipsa lecto surgens quam citissime ovationem huic lampadi per domum accinat.* Et ita sane facit Clytaemnestra: senum chorum accersit, atque illis, quae de face intellexerat, significat; argum. Αὐτὴ δὲ τὸν πρεσβυτῶν ὄχλον μεταπέμπεται, περὶ τοῦ πυρσοῦ ἐροῦσα, a v. 272. usque ad v. 359. Hoc audito senes paeana canunt; argum. οἵτινες ἀκούσαντες παιανίζουσι. Chori verba, nuntio perperam attributa, haec sunt:

Γύναι, κατ' ἄνδρα σώφρον' εὐφρόνως λέγεις.
Ἐγὼ δ' ἀκούσας πιστά σου τεκμήρια,
Θεοὺς προσειπεῖν εὖ παρασκευάζομαι.
Χάρις γὰρ οὐκ ἄτιμος εἴργασται πόνων.

Mox sequitur ipse hymnus, a v. 363. usque ad v. 498. Nulla itaque in argumento fit nuntii mentio. Quod vero ad ipsam tragoediam spectat, quantum poetae menti haec, quam comminiscuntur, persona sit aliena, et quantum, ut eam tueantur, verba Aeschyli non modo detorquere, sed et corrumpere sint adacti, postea enarrabimus.

Ibid. Inter personas huius tragoediae aliquibus recensentur Ὀρέστης, Ἠλέκτρα et τροφός. Qua vero ratione irrepserint, liquidissime constat. Etenim in primis Aeschyli editionibus, Aldi dico et Turnebi, prodierunt Agamemnon et Choephorae non modo valde fatiscentes, sed et sub communi titulo, Agamemnon, indistinctae. Has mox discriminatas, sed et adhuc imperfectas, vulgavit Robortellus; qui harum ultimarum quatuor tragoediarum personas in codicibus manuscriptis nullo loco distinctas, neque loquentium in dramate nomina apposita fuisse conqueritur; unde evenit, ut Agamemnoni personae etiam Χοηφόρων praeponerentur a quopiam, cui, quod binae fuerint tragoediae, nondum subolnit.

Ibid. ΧΟΡΟΣ. Constabat ex ιέ. Scholiastes Aristophanis c), in Equit. ὁ δὲ τραγικὸς ιέ· ὡς Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι. Cave vero, ne hoc intellexeris factum esse secundum necessitudinem legis Atticae, qua cautum erat, ne chorus personis ultra quindecim constitueretur: etenim lata est lex ista post hanc tragoediam exhibitam, nempe occasione Eumenidum, fabulae huius tetralogiae, quae Orestias dicta, tertiae d).

Ibid. ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ ΚΗΡΥΞ. Nomen apposuit argumenti auctor suo Marte, nam apud Aeschylum nullum est: et quare Talthybii potius quam Eurybatis affixit, me prorsus fugit; enimvero apud Senecam in Agamemnone is nuntius, qui Troiae excidium et Graecanicae classis naufragium Clytemnestrae indicat, Eurybates dicitur. Uterque, et Talthy-

c) Schol. ad Arist. Eq. 586. d) cf. Herm. d. chor. Eum. I, p. 7. 8.

bius et Eurybates, praecones erant Agamemnonis, quorum apud Homerum multa mentio. De Talthybio plura invenies apud Herodotum, VII. 134.

Ibid. *ΠΡΟΛΟΓΙΖΕΙ ΔΕ Ο ΦΥΛΑΞ, ΘΕΡΑΠΩΝ ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΟΣ.* In nonnullis editionibus: *προλογίζει δὲ ὁ θεράπων Ἀγαμέμνονος, οὐχὶ ὁ ἀπὸ Αἰγίσθου ταχθεὶς φύλαξ.* Aegisthum speculatorem constituisse, ne Agamemnone inopino appellente in adulterio deprensus foret, discimus ex Homero, Odyss. *Δ'*. 624. in descriptione reditus Agamemnonis:

> *Τὸν δ' ἄρ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδε σκοπὸς, ὅν ῥα καθεῖσεν*
> *Αἴγισθος δολόμητις ἄγων· ὑπὸ δ' ἔσχετο μισθὸν*
> *Χρυσοῦ δοιὰ τάλαντα. Φύλασσε δ' ὅγ' εἰς ἐνιαυτὸν,*
> *Μή ἑ λάθοι παριὼν, μνήσαιτο δὲ θούριδος ἀλκῆς.*
> *Βῆ δ' ἴμεν ἀγγελέων πρὸς δώματα ποιμένι λαῶν.*

v. 1. *ΘΕΟΥΣ ΜΕΝ ΑΙΤΩ ΤΩΝΔ' ΑΠΑΛΛΑΓΗΝ ΠΟΝΩΝ.* Constitutus est excubiator a Clytaemnestra ad observandam facem, qua se Troiae excidium significaturum Agamemnon promiserat. Circa ea sane tempora specularis indicationis inventio statuitur ab aliis; sed quae cum hac Aeschyli narratione minime conveniat. Plin. VII. 56. *Ordinem exercitus, signi dationem, tesseras, vigilias Palamedes invenit Troiano bello; specularem indicationem eodem Sinon.* [Quin et hoc innuit Plautus[e]) in Bacchid. IV. 9.

> Mnesilochus Sinon est
> Relictus, ellum non in busto Achilli, sed in lecto accubat:
> Bacchidem habet secum; ille olim habuit ignem qui signum daret,
> Haec ipsum exurit.]

Morem illum castrensem antiquum, quo commilitonibus aut amicis signum accensa face dabatur, describit Suidas his verbis: *Φρυκτοί· λαμπάδες τινὲς ἀπὸ ξύλων γενόμεναι, ἅστινας βαστάζοντες ἄνωθεν τειχῶν ἐσήμαινον τοῖς πλησιοχώροις ἢ τοῖς συμμάχοις. Ὅταν τινὰς ἑώρων πολεμίους, τοῦτο ἐποίουν· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ φίλων, ὅταν ἑώρων βοήθειαν ἐρχομένην, ἐσήμαινον πάλιν διὰ τῶν φρυκτῶν, ὡς οὐ δεῖ θορυβεῖσθαι. Καὶ ὅτε μὲν φίλους ἐδήλουν, ἐβάσταζον τοὺς φρυκτοὺς ἠρεμοῦντας· ὅταν δὲ πολεμίους, ἐκίνουν.* Meminit et Scholiastes Theognidis: *Ἔθος ἦν ἀπὸ τῶν πύργων καὶ ὀρεινῶν τόπων σημεῖα διὰ πυρὸς τοιαῦτα παρασκευάζεσθαι, καὶ αὐτὰ φρυκτωρίαι ἐκλήθησαν, καὶ φρυκτωρεῖν τὸ σημαίνειν ἔφοδον πολεμίων.* Et Homeri, ad Iliad. *Ρ'*. *Ἔθος τοῖς ἀρχαίοις τοὺς πολεμουμένους τῇ μὲν ἡμέρᾳ καπνὸν ἀπὸ τῶν τειχῶν διεγείρειν, τῇ δὲ νυκτὶ φλόγα, τὴν ἀπὸ τῶν περιοίκων βοήθειαν καὶ συμμαχίαν ἐπικαλουμένους.* Exempla passim occurrunt. Herodotus, VII. 182. *Ταῦτα οἱ Ἕλληνες οἱ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ στρατοπεδευόμενοι πυν-*

---

e) IV, 9, 18.

λῷος· ποταμὸς Ἀκαρνανίας, ἀπὸ Ἀχελῴου ἐλθόντος ἐκ Θετταλίας μετὰ Ἀλκμαίωνος.]

[v. 873. *ΛΙΜΝΑΣ.* Hesych. *Λίμνη· ἡ θάλασσα, καὶ ὁ ὠκεανός.* Stephanus, *Περὶ πόλεων· Λίμναι· πόλις Ἑλλησποντίων περὶ Σηστόν· Ἑκαταῖος Εὐρώπῃ.*]

[v. 880. *ΚΑΙ ΣΤΟΜΑ ΠΟΝΤΟΥ.* Schol. *Ἤγουν ὁ βόσπορος· οὗτος γὰρ στόμα πόντου λέγεται.* Abrahamus Ortelius in Thesauro Geographico: „Pontus, *Πόντος*, Macedoniae fluvius, prope Sintiam urbem, Stephanus: Thraciae eum adscribit in Theriacis Nicander [l]); in confinibus enim fluit."]

[v. 885. *ΕΛΑΙΟΦΥΤΟΣ ΤΕ ΣΑΜΟΣ.* Samum vino non felicem, sed aliis rebus omnibus divitem esse, adeo ut ei accommodetur proverbium vulgatum, *ὅτι φέρει καὶ ὀρνίθων γάλα*, scribit Strabo, XIV. p. 637.]

[v. 891. *ΜΕΣΑΓΚΤΟΥΣ.* Fortasse, *μεσάκτους.* Scholiastes enim *μεσακτίους* reddit.]

[v. 896. *ΤΗΣ ΝΥΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ.* Athenae. Salamis enim sub ditione Atheniensium. Suidas, *Μητροπόλεις, ὅσαι πόλεις ἀποικίας ἔστειλαν.* Vide quae nos in vita Solonis.]

[v. 914. *ΩΣ ΩΜΟΦΡΟΝΩΣ ΔΑΙΜΩΝ ΕΝΕΒΗ ΠΕΡΣΩΝ ΓΕΝΕΑι.* Sic Agamemn. v. 1477.

Δαῖμον, ὃς ἐμπίτνεις δώμασι καὶ
Διφυΐοισι Τανταλίδαισιν.]

[v. 916. *ΛΕΛΥΤΑΙ ΓΑΡ ΕΜΩΝ ΓΥΙΩΝ ΡΩΜΗ.* Oppian. Halieut. v. 654.

Δείματι καὶ καμάτῳ θυμαλγέα γυῖα λέλυνται.]

v. 920. **ΜΟΙΡΑι. Melius constabit carminis ratio si legamus** *μοῖρα*, **hoc modo,**

Εἴθ' ὤφελε, Ζεῦ, κἀμὲ μετ' ἀνδρῶν
Τῶν οἰχομένων
Θανάτου κατὰ μοῖρα καλύψαι.

[v. 491. *ΜΑΡΙΑΝΔΥΝΟΥ ΘΡΗΝΗΤΗΡΟΣ.* Hesychius, *Μαριανδηνὸς θρῆνος·* (l. *Μαριανδυνός·*) *δαιμονίως γὰρ περὶ τοὺς θρήνους σπουδάζουσιν.* Eustathius in Dionysii *Περιήγησιν*, v. 791. *Ἰστέον δὲ ὅτι ἐπεχωρίαζον τοῖς Μαριανδυνοῖς θρήνων αὐληταὶ, ὡς καὶ παροιμία δηλοῖ, Μαριανδυνοῦ μεμνημένη θρηνητῆρος.* Hesych. *Βῶρμον· θρῆνον ἐπὶ Βώρμου νυμφολήπτου Μαριανδυνοῦ.* Iul. Pollux [m]) Onomast. IV. 7. *Περὶ ᾀσμάτων ἐθνικῶν,* (*de cantilenis gentilitiis.*) *Ἀδωνιμαοιδὸς καὶ βώριμος, Μαριανδυνῶν γεωργῶν ᾆσμα· ὡς Αἰγυπτίων μανέρως καὶ λιτυέρσης Φρυγῶν.* Vide sis Erasmum in adagio *Mariandynus tibicen*, p. 380.]

---

l) Nicand. Ther. v. 49. m) Poll. IV, 54.

[v. 954. *ΙΩΝΩΝ.* Stephanus [n]), *Περὶ πόλεων. Ἰωνία· ἡ Ἀττικὴ πρότερον, ἀπὸ Ἴωνος τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ Κρεούσης τῆς Ἐρεχθέως. Οὕτω μὲν οἱ Ἀθηναῖοι· ἐν μέν τοι Δωριεῦσιν, Αἰτωλοί· ἐν δὲ Αἰολεῦσι, Βοιωτοί· ἐν δὲ τοῖς Ἴωσιν, Ἀθηναῖοι. Ὁ οἰκῶν Ἴων, καὶ Ἰωνὶς, καὶ Ἰὰς, καὶ Ἰωνικός· καὶ ἰωνικίζω ῥῆμα.*]

v. 985. *ΤΟΝ ΣΟΝ ΠΙΣΤΟΝ ΠΑΝΤ' ΟΦΘΑΛΜΟΝ.* Mallem uno verbo *παντόφθαλμον*. Ita dictum, utpote cuius ope *πάντα* (ut loquitur Suidas, in voce *Ὀφθαλμὸς βασιλέως*) *ὁ βασιλεὺς ἐπεσκόπει. Omnia* (inquit Apuleius de mundo) *quae ubique gererentur discebat.* Etenim Persarum reges ministros quosdam habuere qui *ὀφθαλμοὶ βασιλέως, imperatoris oculi* (reddente Apuleio) dicebantur, a munere vel officio; quicquid enim in toto regno ageretur, eorum erat ad regem deferre. Hesychius, *Βασιλέως ὀφθαλμός· ἐπέμπετό τις ὑπὸ βασιλέως ἐπίσκοπος, ὃς ἐφεωρᾶτο τὰ πράγματα, ὃν τοῦ βασιλέως ὀφθαλμὸν ἐκάλουν.* Aristides [o]) Orat. Panegyr. Cyzicena, *Ὁ μὲν γὰρ τῶν Περσῶν βασιλεὺς ἐδόκει τι διάφορον κεκτῆσθαι τὸν καλούμενον βασιλέως ὀφθαλμόν.* Dio Chrysostomus [p]), Orat. III. de Regno, *Ὁ μὲν Πέρσης ἕνα τινὰ ἔσχεν, ὀφθαλμὸν βασιλέως λεγόμενον, καὶ τοῦτον οὐ σπουδαῖον ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπιτυχόντων· ἀγνοῶν ὅτι τοῦ ἀγαθοῦ βασιλέως οἱ φίλοι πάντες εἰσὶν ὀφθαλμοί.* Quibus tamen verbis bis peccatum est: neque enim uni tantum, nec alicui e vulgaribus deferebatur hoc officium. Duos fuisse asserit Scholiastes noster isto munere functos: at Xenophon [q]) plures, imo multos; postquam enim eos refellerat, qui unicum existimarunt, Cyri Paed. VIII. p. 165. *Εἰ δέ τις οἴεται ἕνα αἱρετὸν εἶναι ὀφθαλμὸν βασιλεῖ, οὐκ ὀρθῶς οἴεται· ὀλίγα γὰρ εἷς ἂν ἴδοι καὶ εἷς ἀκούσειε,* mox subiicit: *οὕτω δὲ πολλὰ μὲν βασιλέως ὦτα, πολλοὶ δὲ ὀφθαλμοὶ νομίζονται· καὶ φοβοῦνται πανταχοῦ λέγειν τὰ μὴ σύμφορα βασιλεῖ, ὥσπερ αὐτοῦ ἀκούοντος, καὶ ποιεῖν ἃ μὴ σύμφορα, ὥσπερ αὐτοῦ παρόντος.* Ita et Lucianus [r]), de mercede conduct. c. 29. *Ὦτα γὰρ καὶ ὀφθαλμοὶ βασιλέως πολλοὶ, οὐ μόνον τἀληθῆ ὁρῶντες, ἀλλ' ἀεί τι προσεπιμετροῦντες ὡς μὴ νυστάζειν δοκοῖεν.* Aristoteles [s]), Politic. III. (Scholiastae Aristophanis in Acharn. v. 92. laudatus) *Ἐπεὶ καὶ νῦν ὀφθαλμοὺς πολλοὺς οἱ μόναρχοι ποιοῦσιν αὐτῶν.* Quod etiam ait viros hoc officio functos graves non fuisse, sed vulgares, rursum falsus est Dio. Alpistum Xerxis *ὀφθαλμὸν πιστὸν* vocat Aeschylus noster, non otioso epitheto: hoc enim titulo insigniti erant proceres Persici, quod vel ex hac fabula plus semel discendum est. Adhaec videntur *πιστοὶ* apud Persas eu-

---

n) p. 341. Pined. *o*) Aristid. vol. I, p. 424. C. Cant.
p) Dio Chrysost. p. 55. D. Morell.
q) Xenoph. Cyrop. VIII, 2, 11. cf. 6, 16.
r) Lucian. vol. I, p. 688. *s*) Aristot. Polit. III, 11, 9.

nuchi quidam, regi propter fidem summo in pretio: etenim παρὰ τοῖσι βαρβάροισι, inquit Herodot. VIII. 105. τιμιώτεροί εἰσιν οἱ εὐνοῦχοι πίστιος εἵνεκα τῆς πάσης, τῶν ἐνορχίων. Quod vero tales fuerint ὀφθαλμοὶ βασιλέως ab Heliodoro t) diserte proditum est, Aethiopic. VIII. sub fin. Περσῶν γὰρ βασιλείας [βασιλείοις] αὐλαῖς ὀφθαλμοὶ καὶ ἀκοαὶ τὸ εὐνούχων γένος. Οὐ παίδων, οὐ συγγενείας τὸ πιστὸν τῆς εὐνοίας μετασπώσης, ἀλλὰ μόνου τοῦ πιστεύσαντος ἀναρτώσης. Enimvero regis oculi inter satrapas regni Persici numerantur. Scholiastes ad illud Aristophanis in Acharn. v. 91.

> Καὶ νῦν ἄγοντες ἥκομεν Ψευδαρτάβαν
> Τὸν βασιλέως ὀφθαλμόν· ——

οὕτω ἐκάλουν, inquit, τοὺς σατράπας, δι' ὧν πάντα ὁ βασιλεὺς ἐπεσκόπει. Quem exscriptum more suo tradit Suidas, in Ὀφθαλμὸς βασιλέως. Sic et Philostratus u) de vita Apollonii, I. 21. Σατράπης δὲ τῇ φρουρᾷ ταύτῃ ἐτέτακτο, βασιλέως τις οἶμαι ὀφθαλμός.

[v. 986. ΠΕΜΠΑΣΤΗΝ. Anglice, *A muster-master.* Olim enim per pentades numerabant, ut nunc per decades. Hesych. Πεμπάσεται· κατὰ πέντε ἀριθμήσει, τὸ γὰρ πέντε Αἰολεῖς πέμπε λέγουσι. Vide quae ad Eumenid. v. 751.]

v. 993. ΙΥΓΓΑ. Hesychius, Ἴυγγι, ἐπιθυμίᾳ. [Iynx proprium nomen aviculae, ponitur et pro illecebris amoris, et generaliter pro quavis illecebra et eo quod nos aliquid pellicit. Hesych. Ἴυγξ· φίλτρον ἀπὸ ἴυγγος τοῦ ὀρνέου· τὸ γὰρ ὄρνεον τοῦτό φασιν εἶναι ἐπιτήδειον εἰς τὰς μαγγανείας (legit vir cl. μαγείας)· καλεῖται δὲ καὶ κυναίδιον· φασὶ δὲ καὶ Ἀφροδίτην αὐτῷ χρῆσθαι, ἀπὸ δὲ τοῦ ὀρνέου κατασκευαζόμενα εἰς ἔρωτας, ἴυγγας καλοῦσιν. Ubi subiicitur in nupera editione Hesychii, „Pro κυναίδιον lege cum Suida κιναίδιον. *Salm. Sop.* Vide Aristot. Hist. Anim. II. 95. Pind. Schol. 257. Meurs. Spicileg. in Theocr. p. 9." Vide sis etiam Erasmum in Adagiis, p. 294.]

v. 999. ΜΑΡΔΩΝ. Mallem Μάρδων'.

v. 1000. ΑΡΕΙΟΝ Τ'. Male interpres Graecus pro nomine proprio accepit.

[v. 1004. ΑΙΧΜΗΣ ΑΚΟΡΕΣΤΟΝ. Ut supra, v. 51. λόγχης ἄκμονες.]

v. 1005. ΕΤΑΦΟΝ. Scholiastes exponit ἀπέθανον. Sed cum sequentia ad ritum sepeliendi pertineant, ἔταφον, pro ἐτάφησαν, potius vertendum erit *sepulti sunt.* Magos ἀνόσιον ἡγεῖσθαι πυρὶ θάπτειν testis est Laertius in Prooem. segm. 7. Nefas censebant Persae humana corpora igni voranda obiicere, quem pro Deo colebant: proinde Cambysi vitio datum

t) Heliodor. p. 346. Cora.   u) Philostr. p. 26. Olear.

est, quod Amasidis Aegyptii regis cadaver cremari, contra patrium Persarum morem, iussisset. Herodot. III. 16. Καμβύσης δὲ ἐπεὶ ἐσῆλθε ἐς τὰ τοῦ Ἀμάσιος οἰκία, αὐτίκα ἐκέλευε ἐκ τῆς ταφῆς τὸν Ἀμάσιος νέκυν ἐκφέρειν ἔξω. Ὡς δὲ ταῦτα ἐπιτελέα ἐγένετο, μαστιγοῦν τὸν νέκυν ἐκέλευε, καὶ τὰς τρίχας ἀποτίλλειν, καὶ κεντοῦν, καὶ τἆλλα πάντα λυμαίνεσθαι. Ἐπεί τε δὲ καὶ ταῦτα ἔκαμον ποιεῦντες· ὁ γὰρ δὴ νεκρὸς, ἅτε τεταριχευμένος, ἀντεῖχέ τε καὶ οὐδὲν διεχέετο· ἐκέλευσέ μιν ὁ Καμβύσης κατακαῦσαι, ἐντελλόμενος οὐχ ὅσια. Πέρσαι γὰρ θεὸν νομίζουσι εἶναι τὸ πῦρ. Τὸ ὦν κατακαίειν τοὺς νεκροὺς, οὐδαμῶς ἐν νόμῳ οὐδετέροισί ἐστι, Πέρσῃσι ἐν, δι' ὅπερ εἴρηται, θεῷ οὐ δίκαιον εἶναι λέγουσι νέμειν νεκρὸν ἀνθρώπου. Inter argumenta librorum Ctesiae refertur a Photio x) caput hoc: Καὶ περὶ τοῦ θάψαντος τὸν πατέρα διὰ τοῦ πυρὸς, παρὰ τὸν νόμον. Ἐξ οὗ καὶ ἔλεγχος Ἑλλανίκου καὶ Ἡροδότου, ψεύδονται. Plura qui velit Brissonium adeat de regno Perso, II. 249.

[v. 1023. ΟΡΑιΣ ΤΟ ΛΟΙΠΟΝ ΤΟΔΕ ΤΑΣ ΕΜΑΣ ΣΤΟΛΑΣ. Voces sonant, viden' reliquias hasce meae pallae? est haec sententia probari, si respicias v. 838. ad v. 840. m cohaeret cum sequentibus. Tamen Scholiastes intelac si haberetur τοῦ ἐμοῦ στόλου. Contra nativam verbovim, opinor. Subdit, ἤτοι τὴν φαρέτραν τὴν ἀπολειφθεῖὑπὸ τῶν ἐμῶν ὅπλων. Male: duo enim ostendit Xerxes, m et pharetram.]

v. 1025. ΟΙΣΤΟΔΕΓΜΟΝΑ. Apollonius, Argonaut. I. ὀϊστοδόκην φαρέτρην dixit: Homerus, Odyss. Χ'. 3. ἰῶν ην, et Iliad. Ο'. 444. ἰοδόκον, ubi Scholiastes: ἰοὺς δεχοὅ ἐστι βέλη. Porro ostendit Xerxes pharetram sagittis n, ut ipse orbis amicis. Ita Psalm. CXXVII. 5. filii comur sagittis, ad quem locum annotant Hebraei, pharetro domo poni.]

1027. ΘΗΣΑΥΡΟΝ ΒΕΛΕΣΙ. Βελοθήκην. Callim. III. 82.

— κοίλην τε κατακλῇδα βελέμνων.

ro, quod haud temere alibi y) thesaurus pro loculo, ontinente, non contenta. Sic Plautus z) de loco. Enphig.

Acheruntem adibo, ubi mortis thesauri adiacent.

g. b) Φαρέτρα, ἡ βελοθήκη· εἴρηται παρὰ τὸ φέρειν καὶ τιτρώσκοντα.]

33. ΤΡΑΠΕΝΤΑ ΝΑΥΦΡΑΚΤΟΝ. Schol. Τοῦτο γελος προεῖπε. Immo Darius, v. 836.

Bibl. p. 129. Hoesch. y) ut Liv. XXXIX, 50.
Poen. III, 3, 12. a) Enn. fragm. p. 216. Hess. (obibo.)
M. p. 787, 37.

—— πάντα γὰρ
Κακῶν ὑπ' ἄλγους λακίδες ἀμφὶ σώματι
Στημοῤῥαγοῦσι ποικίλων ἐσθημάτων.]

[v. 1043. ΔΙΑΙΝΕ. Etymolog. c) Διαίνω, τὸ βρέχω, τὸ ὑγραίνω. Ὅμηρος —— δίαινε δέ μιν μέλαν ὕδωρ.]

v. 1045. ΒΟΑ ΝΥΝ. In luctu ululare solebant Persae. Herodot. IX. 24. Ἀπικομένης δὲ τῆς ἵππου ἐς τὸ στρατόπεδον, πένθος ἐποιήσαντο Μασιστίου πᾶσά τε ἡ στρατιὴ καὶ Μαρδόνιος μέγιστον· σφέας τε αὐτοὺς κείροντες, καὶ τοὺς ἵππους, καὶ τὰ ὑποζύγια, οἰμωγῇ τε χρεώμενοι ἀπλέτῳ· ἅπασαν γὰρ τὴν Βοιωτίην κατεῖχεν ἠχώ. Curtius d), III. 12. *Tum repente e proximo tabernaculo lugubris clamor barbaro ululato planctuque permixtus epulantes conterruit.* Et mox: *Causa pavoris subiti fuit, quod mater uxorque Darii cum captivis mulieribus nobilibus regem, quem interfectum esse credebant, ingenti gemitu eiulatuque deflebant.*

[Ibid. ΑΝΤΙΔΟΥΠΑ. Hesych. Δοῦπον· ψόφον, θάνατον, φόβον.]

[v. 1051. ΕΡΕΣΣΕ. Videtur Scholiastes legisse, ἄρασσ' ἄρασσε, qui τύπτε σεαυτὸν interpretatur: ut mox, v. 1059. Καὶ στέρν' ἄρασσε. Eurip. Troad. v. 1235.

Ἄρασσ' ἄρασσε χειρὶ κρᾶτα, πιτύλους
Διδοῦσα χειρός. ——]

[v. 1053. ΒΟΑ ΝΥΝ. Lege νυν, enclit.]

[v. 1054. ΜΕΛΕΙΝ ΠΑΡΕΣΤΙ. Ald. μέλλειν.]

[v. 1055. ΕΠΟΡΘΙΑΖΕ ΝΥΝ. Lege ἐπορθίαζέ νυν. Sic Sophocles in Electra, v. 1447. Ἐπειγέ νυν.]

[v. 1059. ΚΑΠΙΒΟΑ ΤΟ ΜΥΣΙΟΝ. An lessum Mysium? Eustath. in Dionysii Perieg. v. 791. Τοιοῦτοι (sc. θρηνητικοὶ) δὲ καὶ οἱ Φρύγες, ἔτι δὲ καὶ οἱ Μυσοί· διὸ καὶ Αἰσχύλος φησί, βόα τὸ Μύσιον, ἤγουν θρήνει. Scholiastes noster Α'. monet Mysos et Phryges esse μάλιστα θρηνητικούς.]

[v. 1060. ΑΝΙΑ. Etymologus e), Ἀνία· σημαίνει τὴν χαλεπωτάτην καὶ δυσίατον λύπην.]

v. 1067. ΨΑΛΛ' ΕΘΕΙΡΑΝ. Hesychius, Ψάλλειν· ᾄδειν ᾄσματα, τίλλειν, κινεῖν. Idem, Ψῆλαι, τίλλειν, (ita legendum, vel ψήλας, τίλας.) [Schol. Λέγεται καὶ χοιροψάλας Διόνυσος ὁ τίλλων τὰ μόρια τῶν γυναικῶν. Forte a memorabili nequitia protervae manus in Baubo vetulam: unde moestae Cereri primus risus oboriebatur; Orpheus f) carminibus apud Clemen-

c) Etym. M. p. 266, 56.
d) Curt. III, 12, §. 5.
e) Etym. M. p. 109, 55.
f) Orphic. p. 475. Herm.

tem Alexandrinum, Cohort. p. 17. extrem. quae Arnobius contra Gentes transtulit, V. p. 175. Sed Graeca corrige et pro

—— παῖς δ' ἦεν Ἴακχος,

lege:

—— παῖς δ' εἶδεν Ἴακχός

Sic Arnobius legit:

—— nam puerilis
Olli vultus erat. ——

Nisi quod perperam τὸ Ἴακχος in carmine omittit; et videtur accepisse pro naturae muliebris indigitamento.]

[v. 1076. *ΙΩ ΔΗΤΑ ΝΑΙ ΝΑΙ.* Luctus non simplex sed duplex. Ita Sept. Theb. v. 993.

*Δίυγρα τριπάλτων *) πημάτων.*]

---

*) *διπάλτων* forsitan scripserit poeta.

IN AGAMEMNONEM.

[ΥΠΟΘ. *ΔΙΑ ΠΥΡΣΟΥ.* *Διὰ λαμπάδος.* Hesych. *Πυρσός·* λαμπάς, ἢ τὰ διὰ πυρὸς σημεῖα. J. Pollux, l. 10. 9. *Περὶ μηχανημάτων* κ. τ. λ. ἐν πολέμῳ. *Πυρσοί*, κ. τ. λ. Idem, l. 11. Στρατιωτικὸν δὲ καὶ τὸ πυρσεύειν.]

[Ibid. *ΠΡΕΣΒΥΤΩΝ.* Qui per aetatem arma ferre non potuerunt, v. 73.

> Ἡμεῖς δ' ἀτίται σαρκὶ παλαιᾷ
> Τῆς τότ' ἀρωγῆς ὑπολειφθέντες
> Μίμνομεν κ. τ. λ.]

[Ibid. *ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ.* Unus ex praeconibus, duo enim erant, *Εὐρυβάτης* καὶ *Ταλθύβιος.* Quia et Eurybatam, cuius mentionem facit Homerus, Iliad. *Β'.* 184.

> Κῆρυξ Εὐρυβάτης Ἰθακήσιος,

alium ab Eurybate Agamemnonis praeconis fuisse, monet Scholiastes eius, quippe cum ex Ithaca, et ad Ulyssem pertinuisset.]

[Ibid. *ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ.* Quae posterius sequebatur.]

[Ibid. *ΕΙΣΠΗΔΑ.* Saltum dat, insilit in postscenium. Lucret. IV. 1180. *Postscenia* vitae eleganti tralatione appellat actiones quas celant homines.]

[Ibid. *ΙΔΙΟΣ.* Privata, sua quidem inventione: ex suo ingenio.]

[Ibid. *ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ ΑΝΑΙΡΕΙΣΘΑΙ ΠΟΙΕΙ.* Agamemnonem in scena trucidatum non exhibet, quia interemptum esse ex ejulatibus intelligitur chorus, v. 1373.

> [illegible]
> [illegible].

praeponere non ἐπὶ σκηνῆς, sed ὑπὸ σκηνῆς legendum mihi videtur. Conjecturam nostram firmat Philostratus *) de vita Apollonii, qui Aeschylum primo argumentamus extra scenam,

---

*) Philostr. Vit. Apoll. l. 6, p. 2[illegible] ed. Olear.

non intra, sicut redditur ab interprete, fieri excogitavit, τὸ ὑπὸ σκηνῆς ἀποθνήσκειν ἐπενόησεν, ὡς μὴ ἐν φανερῷ σφάττοι.

[Ibid. *ΔΙΙΣΧΥΡΙΖΟΜΕΝΟΝ.* q. ἀπολογοῦντα.]

[Ibid. *ΕΝΙ ΚΕΦΑΛΑΙΩι.* *Uno capite, uno tenore* suum factum tuentem. Immo potius ἐν κεφαλαίῳ, summatim, paucis, pro breviter. Isocrates, κεφάλαιον δὲ τῶν εἰρημένων, *summa autem eorum quae dicta sunt.*]

[Ibid. *ΕΞ ΑΤΡΕΩΣ.* Creatis.

[Ibid. *ΕΔΙΔΑΧΘΗ.* *Docta* pro *acta.*]

Ibid. *ΟΛΥΜΠΙΑΔΙ ΕΙΚΟΣΤΗι ΟΓΔΟΗι.* Videtur librarius festinante nimis calamo vel dictiones transposuisse, vel lapsu facili π in κ permutasse: omnino enim legendum ὀλυμπιάδι ὀγδοηκοστῇ. Quod etiam monuerunt alii.

Ibid. *ΕΧΟΡΗΓΕΙ ΞΕΝΟΚΛΗΣ.* Choragi, inquit, munere functus est Xenocles. [*Χορηγεῖν* est sumptus administrare ad agendam fabulam; tales fuerunt aediles apud Romanos.] Choragos designabat et constituebat unaquaeque tribus suos, quorum officium erat sumptus administrare ad instruendum chorum et theatrum. Libanius in Argumento Midianae: *Καθίστασαν δὲ τοὺς χορηγοὺς αἱ φυλαί. χορηγὸς δὲ ἦν ἑκάστης φυλῆς ὁ τὰ ἀναλώματα παρέχων τὰ περὶ τὸν χορόν.* Ulpianus[b]) ad Leptineam: *Χορηγὸς, ὁ τοῖς Διονυσίοις καὶ τοῖς Παναθηναίοις τῷ χορῷ τὴν τροφὴν παρέχων, καὶ στεφάνους, καὶ κόσμον, καὶ ὅσα περὶ τὴν τοιαύτην πανήγυριν.*

Dram. pers. In editionibus Turnebi, Victorii, et, qui Victorium sequutus est, Canteri, personis huius dramatis annumeratur ἄγγελος. Rorbortelli solam excipio, ubi nova non designatur persona, quin speculatori tribuuntur omnia, quae in caeteris nuntio. Porro nuntii personam, quicunque aut argumentum aut istam fabulae partem vel summis digitis attigerit, omnino inducendam esse iudicabit. Argumenti auctor, antiquus sane grammaticus, et cuius in hac re validissimum est testimonium, non agnoscit. Speculatorem Clytemnestra ad observandum facem constituit. Ita argumenti auctor: *σκοπὸν ἐκάθισεν ἐπὶ μισθῷ Κλυταιμνήστρα ἵνα τηροίη τὸν πυρσόν.* Et ita ipse apud Aeschylum speculator, v. 10.

——ὧδε γὰρ κρατεῖν
Γυναικὸς ἀνδρόβουλον ἐλπίζω κέαρ.

Is statim ac vidit, Clytemnestrae nuntiat; argum. *Καὶ ὁ μὲν ἰδὼν ἀπήγγειλεν:* quod licet in theatro factum non reperies, ita tamen fecisse omnino fatendum; exiturus enim dicit v. 26.

Ἀγαμέμνονος γυναικὶ σημανῶ τορῶς,
Εὐνῆς ἐπαντείλασαν ὡς τάχος δόμοις
Ὀλολυγμὸν εὐφημοῦντα τῇδε λαμπάδι
Ἐπορθιάζειν. ——

---

b) p. 575. C. Francof.

Agamemnonis, inquit, *uxori indicabo, ut ipsa lecto surgens quam citissime ovationem huic lampadi per domum accinat.* Et ita sane facit Clytaemnestra: senum chorum accersit, atque illis, quae de face intellexerat, significat; argum. *Αὐτὴ δὲ τὸν πρεσβυτῶν ὄχλον μεταπέμπεται, περὶ τοῦ πυρσοῦ ἐροῦσα*, a v. 272. usque ad v. 359. Hoc audito senes paeana canunt; argum. *οἵτινες ἀκούσαντες παιανίζουσι*. Chori verba, nuntio perperam attributa, haec sunt:

Γύναι, κατ' ἄνδρα σώφρον' εὐφρόνως λέγεις.
Ἐγὼ δ' ἀκούσας πιστά σου τεκμήρια,
Θεοὺς προσειπεῖν εὖ παρασκευάζομαι.
Χάρις γὰρ οὐκ ἄτιμος εἴργασται πόνων.

Mox sequitur ipse hymnus, a v. 363. usque ad v. 498. Nulla itaque in argumento fit nuntii mentio. Quod vero ad ipsam tragoediam spectat, quantum poetae menti haec, quam comminiscuntur, persona sit aliena, et quantum, ut eam tueantur, verba Aeschyli non modo detorquere, sed et corrumpere sint adacti, postea enarrabimus.

Ibid. Inter personas huius tragoediae aliquibus recensentur *Ὀρέστης*, *Ἠλέκτρα* et *τροφός*. Qua vero ratione irrepserint, liquidissime constat. Etenim in primis Aeschyli editionibus, Aldi dico et Turnebi, prodierunt Agamemnon et Choephorae non modo valde fatiscentes, sed et sub communi titulo, Agamemnon, indistinctae. Has mox discriminatas, sed et adhuc imperfectas, vulgavit Robortellus; qui harum ultimarum quatuor tragoediarum personas in codicibus manuscriptis nullo loco distinctas, neque loquentium in dramate nomina apposita fuisse conqueritur; unde evenit, ut Agamemnoni personae etiam *Χοηφόρων* praeponerentur a quopiam, cui, quod binae fuerint tragoediae, nondum suboluit.

Ibid. *ΧΟΡΟΣ*. Constabat ex *ιέ*. Scholiastes Aristophanis c), in Equit. *ὁ δὲ τραγικὸς ιέ· ὡς Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι.* Cave vero, ne hoc intellexeris factum esse secundum necessitudinem legis Atticae, qua cautum erat, ne chorus personis ultra quindecim constitueretur: etenim lata est lex ista post hanc tragoediam exhibitam, nempe occasione Eumenidum, fabulae huius tetralogiae, quae Orestias dicta, tertiae d).

Ibid. *ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ ΚΗΡΥΞ*. Nomen apposuit argumenti auctor suo Marte, nam apud Aeschylum nullum est: et quare Talthybii potius quam Eurybatis affixit, me prorsus fugit; enimvero apud Senecam in Agamemnone is nuntius, qui Troiae excidium et Graecanicae classis naufragium Clytemnestrae indicat, Eurybates dicitur. Uterque, et Talthy-

---

c) Schol. ad Arist. Eq. 586. d) cf. Herm. d. chor. Eum. I, p. 7. 8.

... et Eurybates, praecones erant Agamemnonis, quorum apud Homerum multa mentio. De Talthybio plura invenies apud Herodotum, VII. 134.

Ibid. ΠΡΟΛΟΓΙΖΕΙ ΔΕ Ο ΦΥΛΑΞ, ΘΕΡΑΠΩΝ ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΟΣ. In nonnullis editionibus: προλογίζει δὲ ὁ θεράπων Ἀγαμέμνονος, οὐχὶ ὁ ἀπὸ Αἰγίσθου ταχθεὶς φύλαξ. Aegisthum speculatorem constituisse, ne Agamemnone inopino appellente in adulterio deprensus foret, discimus ex Homero, Odyss. Δ'. 524. in descriptione reditus Agamemnonis:

Τὸν δ' ἄρ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδε σκοπὸς, ὅν ῥα καθεῖσεν
Αἴγισθος δολόμητις ἄγων· ὑπὸ δ' ἴσχετο μισθὸν
Χρυσοῦ δοιὰ τάλαντα. Φύλασσε δ' ὅγ' εἰς ἐνιαυτὸν,
Μή ἑ λάθοι παριὼν, μνήσαιτο δὲ θούριδος ἀλκῆς.
Βῆ δ' ἴμεν ἀγγελέων πρὸς δώματα ποιμένι λαῶν.

v. 1. ΘΕΟΥΣ ΜΕΝ ΑΙΤΩ ΤΩΝΔ' ΑΠΑΛΛΑΓΗΝ ΠΟΝΩΝ. Constitutus est excubiator a Clytaemnestra ad observandam facem, qua se Troiae excidium significaturum Agamemnon promiserat. Circa ea sane tempora specularis significationis inventio statuitur ab aliis; sed quae cum hac Aeschyli narratione minime conveniat. Plin. VII. 56. *Ordinem exercitus, signi dationem, tesseras, vigilias Palamedes invenit Troiano bello; specularem indicationem eodem Sinon.* Quam et hoc innuit Plautus*) in Bacchid. IV. 9.

Mnesilochus Sinon est
Relictus, ellum non in busto Achilli, sed in lecto accubat:
Bacchidem habet secum; illo olim habuit ignem qui signum daret,
Haec ipsum exurit.]

... illum castrensem antiquum, quo commilitonibus aut ... signum accensa face dabatur, describit Suidas his verbis: ... φρυκτοί· λαμπάδες τινὲς ἀπὸ ξύλων γενόμεναι, ἅστινας βα... ς ἄνωθεν τειχῶν ἐσήμαινον τοῖς πλησιοχώροις ἢ τοῖς συμ... Ὅταν τινὰς ἑώρων πολεμίους, τοῦτο ἐποίουν· ἀλλὰ καὶ ..., ὅταν ἑώρων βοήθειαν ἐρχομένην, ἐσήμαινον πάλιν διὰ ...τῶν, ὡς οὐ δεῖ θορυβεῖσθαι. Καὶ ὅτε μὲν φίλους ἐδήλουν, ... τοὺς φρυκτοὺς ἠρεμοῦντας· ὅταν δὲ πολεμίους, ἐκίνουν. ... et Scholiastes Theognidis: Ἔθος ἦν ἀπὸ τῶν πύργων ...ν τόπων σημεῖα διὰ πυρὸς τοιαῦτα παρασκευάζεσθαι, καὶ ...ωρίαι ἐκλήθησαν, καὶ φρυκτωρεῖν τὸ σημαίνειν ἔφοδον. Et Homeri ad Iliad. Ρ'. Ἔθος τοῖς ἀρχαίοις τοὺς ...νς τῇ μὲν ἡμέρᾳ καπνὸν ἀπὸ τῶν τειχῶν διεγείρειν, τῇ ...όγα, τὴν ἀπὸ τῶν περιοίκων βοήθειαν καὶ συμμαχίαν ...ως. Exempla passim occurrunt. Herodotus, VII. ... οἱ Ἕλληνες οἱ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ στρατοπεδευόμενοι πυν-

nuchi quidam, regi propter fidem summo in pretio: etenim παρὰ τοῖσι βαρβάροισι, inquit Herodot. VIII. 105. τιμιώτεροί εἰσιν οἱ εὐνοῦχοι πίστιος εἵνεκα τῆς πάσης, τῶν ἐνορχέων. Quod vero tales fuerint ὀφθαλμοὶ βασιλέως ab Heliodoro t) diserte proditum est, Aethiopic. VIII. sub fin. Περσῶν γὰρ βασιλείας [βασιλείοις] αὐλαῖς ὀφθαλμοὶ καὶ ἀκοαὶ τὸ εὐνούχων γένος. Οὐ παίδων, οὐ συγγενείας τὸ πιστὸν τῆς εὐνοίας μετασπώσης, ἀλλὰ μόνου τοῦ πιστεύσαντος ἀναρτώσης. Enimvero regis oculi inter satrapas regni Persici numerantur. Scholiastes ad illud Aristophanis in Acharn. v. 91.

Καὶ νῦν ἄγοντες ἥκομεν Ψευδαρτάβαν
Τὸν βασιλέως ὀφθαλμόν· ——

οὕτω ἐκάλουν, inquit, τοὺς σατράπας, δι' ὧν πάντα ὁ βασιλεὺς ἐπισκόπει. Quem exscriptum more suo tradit Suidas, in Ὀφθαλμὸς βασιλέως. Sic et Philostratus u) de vita Apollonii, I. 21. Σατράπης δὲ τῇ φρουρᾷ ταύτῃ ἐτέτακτο, βασιλέως τις οἶμαι ὀφθαλμός.

[v. 986. ΠΕΜΠΑΣΤΗΝ. Anglice, *A muster-master.* Olim enim per pentades numerabant, ut nunc per decades. Hesych. Πεμπάσεται· κατὰ πέντε ἀριθμήσει, τὸ γὰρ πέντε Αἰολεῖς πέμπε λέγουσι. Vide quae ad Eumenid. v. 751.]

v. 993. ΙΥΓΓΑ. Hesychius, Ἴυγγι, ἐπιθυμίᾳ. [Iynx proprium nomen aviculae, ponitur et pro illecebris amoris, et generaliter pro quavis illecebra et eo quod nos aliquid pellicit. Hesych. Ἴυγξ· φίλτρον ἀπὸ ἴυγγος τοῦ ὀρνέου· τὸ γὰρ ὄρνεον τοῦτό φασιν εἶναι ἐπιτήδειον εἰς τὰς μαγγανείας (legit vir cl. μαγείας)· καλεῖται δὲ καὶ κυναίδιον· φασὶ δὲ καὶ Ἀφροδίτην αὐτῷ χρῆσθαι, ἀπὸ δὲ τοῦ ὀρνέου κατασκευαζόμενα εἰς ἔρωτας, ἴυγγας καλοῦσιν. Ubi subiicitur in nupera editione Hesychii, „Pro κυναίδιον lege cum Suida κιναίδιον. *Salm. Sop.* Vide Aristot. Hist. Anim. II. 95. Pind. Schol. 257. Meurs. Spicileg. in Theocr. p. 9." Vide sis etiam Erasmum in Adagiis, p. 294.]

v. 999. ΜΑΡΔΩΝ. Mallem Μάρδων.

v. 1000. ΑΡΕΙΟΝ Τ'. Male interpres Graecus pro nomine proprio accepit.

[v. 1004. ΑΙΧΜΗΣ ΑΚΟΡΕΣΤΟΝ. Ut supra, v. 51. λόγχης ἄκμονες.]

v. 1005. ΕΤΑΦΟΝ. Scholiastes exponit ἀπέθανον. Sed cum sequentia ad ritum sepeliendi pertineant, ἔταφον, pro ἐτάφησαν, potius vertendum erit *sepulti sunt.* Magos ἀνόσιον ἡγεῖσθαι πυρὶ θάπτειν testis est Laertius in Prooem. segm. 7. Nefas censebant Persae humana corpora igni voranda obiicere, quem pro Deo colebant: proinde Cambysi vitio datum

t) Heliodor. p. 346. Cora.

u) Philostr. p. 26. Olear.

est, quod Amasidis Aegyptii regis cadaver cremari, contra patrium Persarum morem, iussisset. Herodot. III. 16. *Καμβύσης δὲ ἐπεὶ ἐσῆλθε ἐς τὰ τοῦ Ἀμάσιος οἰκία, αὐτίκα ἐκέλευε ἐκ τῆς ταφῆς τὸν Ἀμάσιος νέκυν ἐκφέρειν ἔξω. Ὡς δὲ ταῦτα ἐπιτελέα ἐγένετο, μαστιγοῦν τὸν νέκυν ἐκέλευε, καὶ τὰς τρίχας ἀποτίλλειν, καὶ κεντοῦν, καὶ τἄλλα πάντα λυμαίνεσθαι. Ἐπεί τε δὲ καὶ ταῦτα ἔκαμον ποιεῦντες· ὁ γὰρ δὴ νεκρὸς, ἅτε τεταριχευμένος, ἀντεῖχέ τε καὶ οὐδὲν διεχέετο· ἐκέλευσέ μιν ὁ Καμβύσης κατακαῦσαι, ἐντελλόμενος οὐχ ὅσια. Πέρσαι γὰρ θεὸν νομίζουσι εἶναι τὸ πῦρ. Τὸ ὦν κατακαίειν τοὺς νεκροὺς, οὐδαμῶς ἐν νόμῳ οὐδετέροισί ἐστι, Πέρσῃσι μὲν, δι' ὅπερ εἴρηται, θεῷ οὐ δίκαιον εἶναι λέγουσι νέμειν νεκρὸν ἀνθρώπου.* Inter argumenta librorum Ctesiae refertur a Photio[x]) caput hoc: *Καὶ περὶ τοῦ θάψαντος τὸν πατέρα διὰ τοῦ πυρὸς, παρὰ τὸν νόμον. Ἐξ οὗ καὶ ἔλεγχος Ἑλλανίκου καὶ Ἡροδότου, ὡς ψεύδονται.* Plura qui velit Brissonium adeat de regno Persico, II. 249.

[v. 1023. *ΟΡΑΙΣ ΤΟ ΛΟΙΠΟΝ ΤΟΔΕ ΤΑΣ ΕΜΑΣ ΣΤΟΛΑΣ.* Voces sonant, *viden' reliquias hasce meae pallae?* ...test haec sententia probari, si respicias v. 838. ad v. 840. ...m cohaeret cum sequentibus. Tamen Scholiastes intel... t ac si haberetur *τοῦ ἐμοῦ στόλου.* Contra nativam verbo... vim, opinor. Subdit, *ἤτοι τὴν φαρέτραν τὴν ἀπολειφθεῖ... ἀπὸ τῶν ἐμῶν ὅπλων.* Male: duo enim ostendit Xerxes, ...em et pharetram.]

[v. 1025. *ΟΙΣΤΟΔΕΓΜΟΝΑ.* Apollonius, Argonaut. I. ... *ὀϊστοδόκην φαρέτρην* dixit: Homerus, Odyss. Χ'. 3. *ἰῶν ...ἴην*, et Iliad. Ο'. 444. *ἰοδόκον*, ubi Scholiastes: *ἰοὺς δεχο..., ὅ ἐστι βέλη.* Porro ostendit Xerxes pharetram sagittis ...m, ut ipse orbis amicis. Ita Psalm. CXXVII. 5. *filii com...tur sagittis*, ad quem locum annotant Hebraei, *phare...tro domo poni.*]

...v. 1027. *ΘΗΣΑΥΡΟΝ ΒΕΛΕΣΙ. Βελοθήκην.* Callim. ... III. 82.

—— *κοίλην τε κατακλῆδα βελέμνων.*

...era, quod haud temere alibi y) thesaurus pro loculo, ...continente, non contenta. Sic Plautus z) de *loco.* En... Iphig.

Acheruntem adibo, ubi mortis thesauri adiacent.

...g. b) *Φαρέτρα, ἡ βελοθήκη· εἴρηται παρὰ τὸ φέρειν καὶ ...ὰ τιτρώσκοντα.*]

...033. *ΤΡΑΠΕΝΤΑ ΝΑΥΦΡΑΚΤΟΝ.* Schol. *Τοῦτο ...γγελος προεῖπε.* Immo Darius, v. 836.

—

...Bibl. p. 129. Hoesch. y) ut Liv. XXXIX, 50.
...Poen. III, 3, 12. a) Enn. fragm. p. 216. Hess. (*obibo.*)
...M. p. 787, 37.

—— πάντα γὰρ.
Κακῶν ὑπ' ἄλγους λακίδες ἀμφὶ σώματι
Στημοῤῥαγοῦσι ποικίλων ἐσθημάτων.]

[v. 1043. ΔΙΑΙΝΕ. Etymolog. c) Διαίνω, τὸ βρέχω, τὸ ὑγραίνω. Ὅμηρος —— δίαινε δέ μιν μέλαν ὕδωρ.]

v. 1045. ΒΟΑ ΝΥΝ. In luctu ululare solebant Persae. Herodot. IX. 24. Ἀπικομένης δὲ τῆς ἵππου ἐς τὸ στρατόπεδον, πένθος ἐποιήσαντο Μασιστίου πᾶσά τε ἡ στρατιὴ καὶ Μαρδόνιος μέγιστον· σφέας τε αὐτοὺς κείροντες, καὶ τοὺς ἵππους, καὶ τὰ ὑποζύγια, οἰμωγῇ τε χρεώμενοι ἀπλέτῳ· ἅπασαν γὰρ τὴν Βοιωτίην κατεῖχεν ἠχώ. Curtius d), III. 12. *Tum repente e proximo tabernaculo lugubris clamor barbaro ululato planctuque permixtus epulantes conterruit.* Et mox: *Causa pavoris subiti fuit, quod mater uxorque Darii cum captivis mulieribus nobilibus regem, quem interfectum esse credebant, ingenti gemitu eiulatuque deflebant.*

[Ibid. ΑΝΤΙΔΟΥΠΑ. Hesych. Δοῦπον· ψόφον, θάνατον, φόβον.]

[v. 1051. ΕΡΕΣΣΕ. Videtur Scholiastes legisse, ἄρασσ' ἄρασσε, qui τύπτε σεαυτὸν interpretatur: ut mox, v. 1059. Καὶ στέρν' ἄρασσε. Eurip. Troad. v. 1235.

Ἄρασσ' ἄρασσε χειρὶ κρᾶτα, πιτύλους
Διδοῦσα χειρός. ——]

[v. 1053. ΒΟΑ ΝΥΝ. Lege νυν, enclit.]

[v. 1054. ΜΕΛΕΙΝ ΠΑΡΕΣΤΙ. Ald. μέλλειν.]

[v. 1055. ΕΠΟΡΘΙΑΖΕ ΝΥΝ. Lege ἐπορθίαζέ νυν. Sic Sophocles in Electra, v. 1447. Ἔπειγέ νυν.]

[v. 1059. ΚΑΠΙΒΟΑ ΤΟ ΜΥΣΙΟΝ. An *lessum Mysium?* Eustath. in Dionysii Perieg. v. 791. Τοιοῦτοι (sc. θρηνητικοὶ) δὲ καὶ οἱ Φρύγες, ἔτι δὲ καὶ οἱ Μυσοί· διὸ καὶ Αἰσχύλος φησὶ, βόα τὸ Μύσιον, ἤγουν θρήνει. Scholiastes noster Α'. monet Mysos et Phryges esse μάλιστα θρηνητικούς.]

[v. 1060. ΑΝΙΑ. Etymologus e), Ἀνία· σημαίνει τὴν χαλεπωτάτην καὶ δυσίατον λύπην.]

v. 1067. ΨΑΛΛ' ΕΘΕΙΡΑΝ. Hesychius, Ψάλλειν· ᾄδειν ᾄσματα, τίλλειν, κινεῖν. Idem, Ψῆλαι, τίλλειν, (ita legendum, vel ψήλας, τίλας.) [Schol. Λέγεται καὶ χοιροψάλας Ἱππώνακτος ὁ τίλλων τὰ μόρια τῶν γυναικῶν. Forte a memorabili nequitia protervae manus in Baubo vetulam: unde moestae Cereri primus risus oboriebatur; Orpheus f) carminibus apud Clemen-

---

c) Etym. M. p. 266, 56.
d) Curt. III, 12, §. 3.
e) Etym. M. p. 109, 55.
f) Orphic. p. 475. Herm.

tem Alexandrinum, Cohort. p. 17. extrem. quae Arnobius contra Gentes transtulit, V. p. 175. Sed Graeca corrige et pro

— παῖς δ' ἦεν Ἴακχος,

lege:

— παῖς δ' εἶδεν Ἴακχος

Sic Arnobius legit:

— nam puerilis
Olli vultus erat. —

Nisi quod perperam τὸ Ἴακχος in carmine omittit; et videtur ccepisse pro naturae muliebris indigitamento.]

[v. 1076. ΙΩ ΔΗΤΑ ΝΑΙ ΝΑΙ. Luctus non simplex sed ıplex. Ita Sept. Theb. v. 993.

Δίυγρα τριπάλτων *) πημάτων.]

---

*) διπάλτων forsitan scripserit poeta.

IN AGAMEMNONEM.

[Ὑποθ. ΔΙΑ ΠΥΡΣΟΥ. Διὰ πυρκαΐας. Hesych. Πυρσός· λαμπὰς, ἢ τὰ διὰ πυρὸς σημεῖα. I. Pollux, l. 10. 9. Περὶ μηχανημάτων κ. τ. λ. ἐν πολέμῳ. Πυρσοὶ, κ. τ. λ. Idem, l. 11. Στρατιωτικὸν δὲ καὶ τὸ πυρσεῦσαι.]

[Ibid. ΠΡΕΣΒΥΤΩΝ. Qui per aetatem arma ferre non potuerunt, v. 73.

Ἡμεῖς δ' ἀτίτᾳ σαρκὶ παλαιᾷ
Τῆς τότ' ἀρωγῆς ὑπολειφθέντες
Μίμνομεν κ. τ. λ.]

[Ibid. ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ. Unus ex praeconibus, duo enim erant, *Εὐρυβάτης καὶ Ταλθύβιος*. Quin et Eurybatam, cuius mentionem facit Homerus, Iliad. *Β'*. 184.

Κῆρυξ Εὐρυβάτης Ἰθακήσιος,

alium ab Eurybate Agamemnonis praeconis fuisse, monet Scholiastes eius, quippe cum ex Ithaca, et ad Ulyssem pertinuisset.]

[Ibid. ΚΑΣΑΝΔΡΑ. Quae posterius sequebatur.]

[Ibid. ΕΙΣΠΗΔΑι. Saltum dat, insilit in postscenium. Lucret. IV. 1180. *Postscenia vitae* eleganti tralatione appellat actiones quas celant homines.]

[Ibid. ΙΔΙΩΣ. Privata, sua quidem inventione: ex suo ingenio.]

Ibid. ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ ΑΝΑΙΡΕΙΣΘΑΙ ΠΟΙΕΙ. Agamemnonem in scena trucidatum non exhibet, quin interemptum esse ex eiulatibus hariolatur chorus, v. 1375.

Ἦ γὰρ τεκμηρίοισιν ἐξ οἰμωγμάτων
Μαντευσόμεσθα τἀνδρὸς ὡς ὀλωλότος;

propterea non *ἐπὶ σκηνῆς*, sed *ὑπὸ σκηνῆς* legendum mihi videtur. Coniecturam nostram firmat Philostratus [a]) de vita Apollonii, qui Aeschylum primo iugulationes extra scenam,

---

a) Philostr. Vit. Ap. VI. p. 244. exi. Olear.

non intra, sicut redditur ab interprete, fieri excogitavit, τὸ ὑπὸ σκηνῆς ἀποθνήσκειν ἐπενόησεν, ὡς μὴ ἐν φανερῷ σφάττοι.

[Ibid. ΑΠΙΣΧΥΡΙΖΟΜΕΝΟΝ. q. ἀπολογοῦντα.]

[Ibid. ΕΝΙ ΚΕΦΑΛΑΙΩι. Uno capite, uno tenore suum factum tuentem. Immo potius ἐν κεφαλαίῳ, summatim, paucis, pro breviter. Isocrates, κεφαλαῖον δὲ τῶν εἰρημένων, summa autem eorum quae dicta sunt.]

[Ibid. ΕΞ ΑΤΡΕΩΣ. Creatis.

[Ibid. ΕΔΙΔΑΧΘΗ. Docta pro acta.]

Ibid. ΟΛΥΜΠΙΑΔΙ ΕΙΚΟΣΤΗι ΟΓΔΟΗι. Videtur librarius festinante nimis calamo vel dictiones transposuisse, vel lapsu facili π in κ permutasse: omnino enim legendum λυμπιάδι ὀγδοηκοστῇ. Quod etiam monuerunt alii.

Ibid. ΕΧΟΡΗΓΕΙ ΞΕΝΟΚΛΗΣ. Choragi, inquit, mu-re functus est Xenocles. [Χορηγεῖν est sumptus administrare ad agendam fabulam; tales fuerunt aediles apud Romanos.] Choragos designabat et constituebat unaquaeque bus suos, quorum officium erat sumptus administrare ad truendum chorum et theatrum. Libanius in Argumento dianae: Καθίστασαν δὲ τοὺς χοροὺς αἱ φυλαί. χορηγὸς δὲ ἦν της φυλῆς ὁ τὰ ἀναλώματα παρέχων τὰ περὶ τὸν χορόν. Ulpianus[b]) ad Leptineam: Χορηγὸς, ὁ τοῖς Διονυσίοις καὶ τοῖς Ἀθηναίοις τῷ χορῷ τὴν τροφὴν παρέχων, καὶ στεφάνους, καὶ ον, καὶ ὅσα περὶ τὴν τοιαύτην πανήγυριν.

Dram. pers. In editionibus Turnebi, Victorii, et, qui rium sequutus est, Canteri, personis huius dramatis neratur ἄγγελος. Rorbortelli solam excipio, ubi nova designatur persona, quin speculatori tribuuntur omnia, in caeteris nuntio. Porro nuntii personam, quicunque gumentum aut istam fabulae partem vel summis digitis it, omnino inducendam esse iudicabit. Argumenti auntiquus sane grammaticus, et cuius in hac re validisest testimonium, non agnoscit. Speculatorem Clytra ad observandum facem constituit. Ita argumenti σκοπὸν καθῖσεν ἐπὶ μισθῷ Κλυταιμνήστρα ἵνα τηροίη τὸν Et ita ipse apud Aeschylum speculator, v. 10.

—— ὧδε γὰρ κρατεῖν
Γυναικὸς ἀνδρόβουλον ἐλπίζον κέαρ.

ac vidit, Clytemnestrae nuntiat; argum. Καὶ ὁ μὲν γειλεν: quod licet in theatro factum non reperies, ita isse omnino fatendum; exiturus enim dicit v. 26.

γαμέμνονος γυναικὶ σημαίνω τορῶς,
ινῆς ἐπαντείλασαν ὡς τάχος δόμοις
λολυγμὸν εὐφημοῦντα τῇδε λαμπάδι
ορθιάζειν. ——

C. Frmoof.

Agamemnonis, inquit, *uxori indicabo, ut ipsa lecto surgens quam citissime ovationem huic lampadi per domum accinat.* Et ita sane facit Clytaemnestra: senum chorum accersit, atque illis, quae de face intellexerat, significat; argum. *Αὐτὴ δὲ τὸν πρεσβυτῶν ὄχλον μεταπέμπεται, περὶ τοῦ πυρσοῦ ἐροῦσα*, a v. 272. usque ad v. 359. Hoc audito senes paeana canunt; argum. *οἵτινες ἀκούσαντες παιανίζουσι.* Chori verba, nuntio perperam attributa, haec sunt:

> *Γύναι, κατ᾽ ἄνδρα σώφρον᾽ εὐφρόνως λέγεις.*
> *Ἐγὼ δ᾽ ἀκούσας πιστά σου τεκμήρια,*
> *Θεοὺς προσειπεῖν εὖ παρασκευάζομαι.*
> *Χάρις γὰρ οὐκ ἄτιμος εἴργασται πόνων.*

Mox sequitur ipse hymnus, a v. 363. usque ad v. 498. Nulla itaque in argumento fit nuntii mentio. Quod vero ad ipsam tragoediam spectat, quantum poetae menti haec, quam comminiscuntur, persona sit aliena, et quantum, ut eam tueantur, verba Aeschyli non modo detorquere, sed et corrumpere sint adacti, postea enarrabimus.

Ibid. Inter personas huius tragoediae aliquibus recensentur *Ὀρέστης, Ἠλέκτρα* et *τροφός*. Qua vero ratione irrepserint, liquidissime constat. Etenim in primis Aeschyli editionibus, Aldi dico et Turnebi, prodierunt Agamemnon et Choephorae non modo valde fatiscentes, sed et sub communi titulo, Agamemnon, indistinctae. Has mox discriminatas, sed et adhuc imperfectas, vulgavit Robortellus; qui harum ultimarum quatuor tragoediarum personas in codicibus manuscriptis nullo loco distinctas, neque loquentium in dramate nomina apposita fuisse conqueritur; unde evenit, ut Agamemnoni personae etiam *Χοηφόρων* praeponerentur a quopiam, cui, quod binae fuerint tragoediae, nondum subolnit.

Ibid. *ΧΟΡΟΣ*. Constabat ex *ιέ*. Scholiastes Aristophanis c), in Equit. *ὁ δὲ τραγικὸς ιέ· ὡς Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι.* Cave vero, ne hoc intellexeris factum esse secundum necessitudinem legis Atticae, qua cautum erat, ne chorus personis ultra quindecim constitueretur: etenim lata est lex ista post hanc tragoediam exhibitam, nempe occasione Eumenidum, fabulae huius tetralogiae, quae Orestias dicta, tertiae d).

Ibid. *ΤΑΛΘΥΒΙΟΣ ΚΗΡΥΞ*. Nomen apposuit argumenti auctor suo Marte, nam apud Aeschylum nullum est: et quare Talthybii potius quam Eurybatis affixit, me prorsus fugit; enimvero apud Senecam in Agamemnone is nuntius, qui Troiae excidium et Graecanicae classis naufragium Clytemnestrae indicat, Eurybates dicitur. Uterque, et Talthy-

---

c) Schol. ad Arist. Eq. 586. d) cf. Herm. d. chor. Eum. I, p. 7. 8.

bius et Eurybates, praecones erant Agamemnonis, quorum apud Homerum multa mentio. De Talthybio plura invenies apud Herodotum, VII. 134.

Ibid. ΠΡΟΛΟΓΙΖΕΙ ΔΕ Ο ΦΥΛΑΞ, ΘΕΡΑΠΩΝ ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΟΣ. In nonnullis editionibus: προλογίζει δὲ ὁ θεράπων Ἀγαμέμνονος, οὐχὶ ὁ ἀπὸ Αἰγίσθου ταχθεὶς φύλαξ. Aegisthum speculatorem constituisse, ne Agamemnone inopino appellente in adulterio deprensus foret, discimus ex Homero, Odyss. Δ'. 524. in descriptione reditus Agamemnonis:

> Τὸν δ' ἄρ' ἀπὸ σκοπιῆς εἶδε σκοπὸς, ὅν ῥα καθεῖσεν
> Αἴγισθος δολόμητις ἄγων· ὑπὸ δ' ἔσχετο μισθὸν
> Χρυσοῦ δοιὰ τάλαντα. Φύλασσε δ' ὅγ' εἰς ἐνιαυτὸν,
> Μή ἑ λάθοι παριὼν, μνήσαιτο δὲ θούριδος ἀλκῆς.
> Βῆ δ' ἴμεν ἀγγελέων πρὸς δώματα ποιμένι λαῶν.

v. 1. ΘΕΟΥΣ ΜΕΝ ΑΙΤΩ ΤΩΝΔ' ΑΠΑΛΛΑΓΗΝ ΠΟΝΩΝ. Constitutus est excubiator a Clytaemnestra ad observandam facem, qua se Troiae excidium significaturum amemnon promiserat. Circa ea sane tempora specularis icationis inventio statuitur ab aliis; sed quae cum hac schyli narratione minime conveniat. Plin. VII. 56. *Ordi exercitus, signi dationem, tesseras, vigilias Palamedes in t Troiano bello; specularem indicationem eodem Sinon.* in et hoc innuit Plautus*) in Bacchid. IV. 9.

> Mnesilochus Sinon est
> Relictus, ellum non in busto Achilli, sed in lecto accubat:
> Bacchidem habet secum; ille olim habuit ignem qui signum daret,
> Haec ipsum exurit.]

n illum castrensem antiquum, quo commilitonibus aut signum accensa face dabatur, describit Suidas his ver-ρυκτοί· λαμπάδες τινὲς ἀπὸ ξύλων γενόμεναι, ἅστινας βα-ες ἄνωθεν τειχῶν ἐσήμαινον τοῖς πλησιοχώροις ἢ τοῖς συμ- Ὅταν τινὰς ἑώρων πολεμίους, τοῦτο ἐποίουν· ἀλλὰ καὶ ν, ὅταν ἑώρων βοήθειαν ἐρχομένην, ἐσήμαινον πάλιν διὰ τῶν, ὡς οὐ δεῖ θορυβεῖσθαι. Καὶ ὅτε μὲν φίλους ἐδήλουν, ν τοὺς φρυκτοὺς ἠρεμοῦντας· ὅταν δὲ πολεμίους, ἐκίνουν. et Scholiastes Theognidis: Ἔθος ἦν ἀπὸ τῶν πύργων ῶν τόπων σημεῖα διὰ πυρὸς τοιαῦτα παρασκευάζεσθαι, καὶ τωρίαι ἐκλήθησαν, καὶ φρυκτωρεῖν τὸ σημαίνειν ἔφοδον Et Homeri ad Iliad. Ρ'. Ἔθος τοῖς ἀρχαίοις τοὺς νους τῇ μὲν ἡμέρᾳ καπνὸν ἀπὸ τῶν τειχῶν διεγείρειν, τῇ λόγα, τὴν ἀπὸ τῶν περιοίκων βοήθειαν καὶ συμμαχίαν νους. Exempla passim occurrunt. Herodotus, VII. τα οἱ Ἕλληνες οἱ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ στρατοπεδευόμενοι πυν-

3.

φαίνονται παρὰ πυρσῶν ἐκ Σκιάθου. Eiusdem consuetudinis fit mentio apud Thucydidem [f]) plus semel. Apud Polyaenum l. 40. Alcibiades προσηγόρευσεν ὡς αὐτὸς ἀπὸ τῆς ἄκρας νύκτωρ τρὶς ἀνασχήσοι τὸν λαμπτῆρα; apud Parthenium [g]) Polycrita σημεῖον αὐτοῖς ἀνασχήσειν ἔφη λαμπτῆρα. Synesius, Epist. CXXX. Ἀλλὰ σύγγνωθι, καὶ πολιορκούμενος γράφω, τῆς ὥρας πολλάκις φρυκτοὺς ὁρῶν, καὶ αὐτοὺς ἀνάπτων, καὶ αὐτοὺς αἴρων τοῖς ἄλλοις σημεῖα. Caesar[i]) de bello Gallico, II. prope finem, *Celeriter, ut ante Caesar imperaverat, ignibus significatione facta, ex proximis castellis eo concursum est.* Porro qui hac re abusus erat, et quid apud suos actum esset tali tessera perduellibus significabat, is παραφρυκτωρεῖν dicebatur; quo nomine senem a Lamacho fustibus concisum refert Lysias [k]), orat. in Agorat. τούτων εἷς ὁ πρεσβύτης ἐν Σικελίᾳ παραφρυκτωρευόμενος τοῖς πολεμίοις, ληφθεὶς ὑπὸ Λαμάχου ἀπετυμπανίσθη.

[Ibid. *ΑΠΑΛΛΑΓΗΝ ΠΟΝΩΝ.* Ut in Prometh. v. 310.

Ζήτει δὲ τῶνδε πημάτων ἀπαλλαγάς.

Virg. Aen. III. 393.

—— requies ea certa laborum.

Noster etiam in Eumenid. v. 83.

Ὥστ' ἐς τὸ πᾶν σε τῶνδ' ἀπαλλάξαι πόνων.

Pindarus, Olymp. VIII. 9.

Μόχθων ἀμπνοάν.]

v. 2. *ΦΡΟΥΡΑΣ ΕΤΕΙΑΣ ΜΗΚΟΣ.* [Interpres: *custodiae annuae levamen.* Hoc remotius a Graecis verbis, quae potius, ut Scholiastes exponit, hoc innuunt, *laborum custodiae annuae longitudine.*] Poterit forsan concinnius legi μῆχος, vel, ut v. 207. et Suppl. v. 399. et v. 602. μῆχαρ, quod est Hesychio interprete ὄφελος. Sed nihil muto. Non abludit initium Νεφελῶν apud Aristophanem:

Ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν ὅσον
Ἀπέρατον. ——

[Noster etiam in Suppl. v. 743. [h])

—— Μῆκος δ' οὐδὲν ἐν μέσῳ χρόνου.]

v. 3. *ΑΓΚΑΘΕΝ.* Hesychius legebat, opinor, corrupte ἀγρίαθεν. Ἀγρίαθεν· ἀνέκαθεν· Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι. Idem vero alibi, Ἄγκαθεν· ἀνέκαθεν. Phrynichus [l]), ἐπὶ τόπου τάττουσιν αὐτὸ Ἀθηναῖοι λέγοντες, ἀνέκαθεν κατέπεσε. Quomodo usurpatur nostro in Eumenidibus, v. 375.

---

f) Thucyd. II, 94. III, 22. 80.
g) Parthen. Erot. cap. 9, 4.
h) (v. 735.)
i) Caes. bell. civ. II, 33.
k) Lys. p. 136, 6. Steph.
l) Phryn. p. 270. Lob.

Ἄγκαθεν βαρυπεσῆ
Καταφέρω ποδὸς ἀκμάν.

Ipsissimo sensu dicitur, גג על, 2. Samuel. XI. 2. Ubi interpretes Graeci: καὶ περιεπάτει ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως. Tecta plana, qualia etiam nunc obtinent palatia, et magnifica aedificia. [Noster in Choeph. v. 425.

——Ἄνωθεν, ἀνέκαθεν,

nisi forte alterum ex Scholiis irrepsit in textum. Ἄγκαθεν est contractum ab ἀνέκαθεν, elisa vocali ε.]

Ibid. *ΚΥΝΟΣ ΔΙΚΗΝ*. Scholiastes, διὰ τὸ φυλακτικὸν τε καὶ φιλοδέσποτον. Recte. Artemidorus [m]), III. Τῶν [μὲν] ...νῶν οἱ μὲν ἐπὶ θήραν τρέφονται, οἱ δὲ ἐπὶ φυλακῇ τῶν κτημάτων, ...ς οἰκουροὺς καὶ δεσμίους λέγομεν. Homerus in descriptione ...giae Alcinoi, Odyss. *H'*. 91.

Χρύσειοι δ' ἑκάτερθε καὶ ἀργύρεοι κύνες ἦσαν
Δῶμα φυλασσόμενοι ——

...tipater [n]), [Thess.]

—— οὔτε θυρωρὸς
Ἐν ποσὶν, οὔτε κύων ἐν προθύροις δέδεται.

...ro [o]), de ling. Lat. IV. p. 25. *Quod hic item, et nocticulus ...ύχιος] in custodia et venando signum voce dat, CANIS dictus.* ...ter postea, v. 615.

Γυναῖκα πιστὴν δ' ἐν δόμοις εὕροι μολὼν,
Οἵανπερ οὖν ἔλειπε, δωμάτων κύνα.

..., v. 905.

Λέγοιμ' ἂν ἄνδρα τόνδε, τῶν σταθμῶν κύνα,
Σωτῆρα νηός. ——

Petri Victorii Var. Lect. XXII. 16. Et Is. Casaub. [p]) ad ...hrasti charactarem περὶ ἀγροικίας. Virg. Aen. VIII. 461.

—— gemini custodes limine ab alto
Procedunt, gressumque canes comitantur herilem.]

...l. *ΑΣΤΡΩΝ ΟΜΗΓΥΡΙΝ*. Musaeus, de Her. et ... v. 9.

—— ἐς ὁμήγυριν ἄστρων.

... *Y'*. 142.

—— Θεῶν μεθ' ὁμήγυριν.

...th. VII. 66.

...λθεῖν μεθ' ὁμάγυριν [Βελλεροφόνταν] Ζηνός.

...

...nid. Oneirocr. II, 11. p. 151. Reiff.
...al. Vol. II. p. 109, ... Lugd.

o) p. 29. Bip. (102. Speng.)
q) Isthm. VI, 46. Bkh.

Hesychio ὁμήγυρις exponitur πλῆθος, ὄχλος, ἀναγωγή, συνέλευσις. Suidae, ἄθροισμα, πλῆθος. Sic et Etymologico [r].]

v. 6. *ΕΜΠΡΕΠΟΝΤΑΣ ΑΙΘΕΡΙ ΑΣΤΕΡΑΣ.* Scholam Pythagorae sapit, cuius doctrina imbutum esse Aeschylum vult Cicero: ille enim primus coelum nuncupavit κόσμον a decore stellarum. Anonymus vitae eius auctor apud Photium[s], Biblioth. 259. Ὅτι πρῶτος Πυθαγόρας οὐρανὸν κόσμον προσηγόρευσε, διὰ τὸ τέλειον εἶναι καὶ πᾶσι κεκοσμῆσθαι, τοῖς τε ζώοις καὶ τοῖς καλοῖς. Quam pulchritudinem participat a primo et intellectuali pulchro. Iamblichus[t] de vita Pythagorae, c. 12. Καλὴν μὲν οὖν εἶναι τὴν τοῦ σύμπαντος οὐρανοῦ θέαν, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ φορουμένων ἀστέρων, εἴ τις καθορῴη τὴν τάξιν (ita legendum) κατὰ μετουσίαν μέντοι τοῦ πρώτου καὶ τοῦ νοητοῦ εἶναι αὐτὸ τοιοῦτον. Alcinous[u]), de doctr. Plat. c. 14. Ἐδημιούργησε δὲ ὁ θεὸς καὶ ἀστέρας τε καὶ ἄστρα. Καὶ τούτων τὰ μὲν ἀπλανῆ, κόσμον οὐρανοῦ τε καὶ νυκτὸς, πάμπολλα ὄντα τῷ πλήθει. Hoc est quod Ciceroni *admirabilis coeli ornatus* dicitur, de Natura Deor. II. Quin etiam stellas ἀγάλματα νυκτός dici monet Eustathius in Odyss. Θ'. p. 1608. l. 21. dein subdit: οὕτω δὲ καὶ ὄρνισιν ἀγάλματα εἶεν ἂν τὰ πτερὰ οἷς πέτονται, κατὰ τὸ ἀγαλλόμεναι πτερύγεσσι, satis inepte.

[v. 7. *ΑΝΤΟΛΑΣ.* Prometh. Vinct. v. 456.

— ἀντολὰς ἐγὼ
Ἄστρων ἔδειξα τούς τε δυσκρίτους δύσεις.]

[v. 8. *ΛΑΜΠΑΔΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟΝ.* Σύμβολον vox est latissimae significationis: *nota, signum, indicium*, ut cum dicit philosophus: τὰ ἐν τῇ φωνῇ sunt τῶν ἐν τῇ ψυχῇ παθημάτων σύμβολα. Duae autem sunt significationes huius vocis, pro *signo*, maxime insignes, quarum utraque huic loco satis apte congruit. Prima est, qua σύμβολον ponitur pro tessera militari sive signo bellico, quo socii ab hostibus discernuntur in acie, quod communius σύνθημα, quasi id de quo pacti sunt et convenere omnes, qui in iisdem castris militant; Latine *tessera*.

Virgil. Aen. VII. 637.

— it belli tessera signum.

Silius Italic. VII. 347.

— discurrit tessera castris.

Et XV. 478.

— tacitum dat tessera signum.

Ubi intelligere videtur, non σύνθημα, sed παρασύνθημα, ita enim haec duo differunt iuxta scriptores tacticos, ut signum

---

r) Et. M. 623, 43.
s) p. 440. a 27. Bkk.
t) p. 65. ed. Franeq.
u) p 490, 20. Lugd.

vocale in bello sit σύνθημα, signum mutum παρασύνθημα. Maximus autem usus τοῦ παρασυνθήματος apud milites peregrinos, qui diversa lingua utuntur. Onosand.[x]) Strateg. XXVI. Χρησιμώτατον δέ που τοῦτο καὶ πρὸς ἑτερογλώσσους συμμαχίας τῶν ἐθνῶν· οὔτε γὰρ λέγειν, οὔτε ξυνιέναι δυνάμενοι φωνῆς ἀλλοτρίας αὐτῷ τῷ παρασυνθήματι διακρίνουσι τί τε φίλιον καὶ πολέμιον. Servius[y]), ad locum Virgilii iam adductum: *Tessera, symbolum bellicum quod ad pugnam exeuntibus datur; sc. propter confusionem evitandam. Graece dicitur σύνθημα, ut fuit in bello Marii Lar Deus, in Syllae, Apollo Delphicus, in Caesaris, Venus Genetrix.* Appianus [z]), Εμφ. II. p. 235. de praelio illo fatali inter Caesarem et Pompeium, Συνθήματα ἀναδιδόντες, ὁ μὲν Καῖσαρ Ἀφροδίτην νικηφόρον ὁ δὲ Πομπήϊος Ἡρακλέα ἀνίκητον. Xenophon[a]), de Exped. Cyri I. p. 264. Ἤρετο ὅ,τι αἱ εἴη τὸ σύνθημα· ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι Ζεὺς σωτὴρ καὶ Νίκη. ımbo haec vocabula, σύνθημα et σύμβολον, a re bellica ad erocum certamen traduxit Achilles Tatius I. p. 68. de vipera et uraena verba faciens: Ὅταν εἰς τὸν γάμον ἐθέλωσιν ἀλλήλοις νελθεῖν, ὁ μὲν εἰς τὸν αἰγιαλὸν ἐλθὼν συρίζει πρὸς τὴν θάλασσαν σμυραίνῃ σύμβολον, ἡ δὲ γνωρίζει τὸ σύνθημα, καὶ ἐκ τῶν κυτων ἀναδύεται. Utraque etiam voce utitur Heliodorus pro sera, quam solebant peregre profecturi amicis dare. Aethio. V. 13. Φέρε, σύμβολά τινα ποιησώμεθα, δι' ὧν ἀπόῤῥητά τε ριοῦμεν παρόντες, καὶ εἰ χωρισθῆναί ποτε συμβαίνοι, μαστεύεν ἀλλήλους· ἀγαθὸν γὰρ πλάνης ἐφόδιον, σύνθεμα (l. σύνθηφιλικὸν εἰς ἀνεύρεσιν φυλαττόμενον. Atque huius sane ges erat λαμπάδος τὸ σύμβολον, inter Agamemnonem et Clyıestram, tessera facis, qua ille versus Troiam profectuuxori pollicitus est se urbis excidium significaturum. ment. Ἀγαμέμνων εἰς Ἴλιον ἀπιὼν τῇ Κλυταιμνήστρᾳ, εἰ ήσει τὸ Ἴλιον, ὑπέσχετο τῆς αὐτῆς ἡμέρας σημαίνειν διὰ πυρ-

Quin ut et id obiter observemus, in hoc sensu militari ur σύμβολον, cum antiquissimam illam normam et comum fidei appellamus symbolum apostolicum. Est enim ymbolum tessera, qua discernitur miles christianus ab o. Vocabulis enim militaribus multum delectata videimitiva ecclesia, unde *ecclesia militaris* et *sacramentum*, modi; iuxta illud Iob. VII. 1. *Militia est vita hominis.* ıs in expos. symboli inter opera Cypriani, sub init. *Ne qua doli subreptio fiat, symbola discreta unusquisque is militibus tradit; quae Latine vel signa vel indicia nor: ut si forte occurrerit quis, de quo dubitetur, interrombolum prodat si sit hostis an socius.* Symbolum igitur

---

ı. p. 75. Rigalt. (p. 90. Schweb.) y) Serv. ad Aen. 7, 637.
II, 76. Tom. II. p. 280. Schw.
16.

apostolicum, quasi signaculum et tessera, *γνώρισμα, σύνθημα*, militi christiano. Neque enim, quod olim D. Augustino Tom. X. p. 274. videbatur, *σύμβολον* apostolicum dictum, quasi collatio, a *συμβάλλω confero*, vel quod apostoli in unum convenientes singuli articulum suum conferrent, vel quia collatae in unum totius catholicae legis fides symboli brevitate colligitur, ut loquitur ille; tum enim non esset symbolum, sed symbola. Certe *σύμβολον* pro *collatione* non reperitur in ullo Graeco vel Latino auctore, sed tantum *συμβολή*, unde *δεῖπνον ἀπὸ συμβολῆς*, vel *ἀπὸ συμβολῶν*, coena collatitia, convivium collatitia stipe instructum, symbolam dedit, coenavit. Quo magis miror, doctissimo lexicographo, H. Stephano; ab hac significatione verbi *συμβάλλειν σύμβολον* derivari, quasi *collatio* seu *collecta*, cum tamen ipse fateatur se *nullum ex classicis auctoribus exemplum citatum* invenire nominis *σύμβολον* hac in significatione positi. Sed et altera est, quae ab hoc loco non abhorret, vocis huius significatio: illa nempe, quae denotat quicquid datur in signum seu argumentum cuiuscunque contractus ratificandi aut confirmandi, sive promissi sive debiti, nam *ἀῤῥαβὼν, ἐνέχυρον, σύμβολον, σύσσημα*, in hac significatione idem sunt. Etsi enim *ἐνέχυρον* proprie sit *τὸ διδόμενον ὑπὲρ χρέους εἰς ἀσφάλειαν*, pignus seu hypotheca rei quae creditori ad securitatem traditur vel obligatur, quod in *ἐχυρῷ* ponat, h. e. in tuto collocet, creditam pecuniam, *τὸ εἰς ἀσφάλειαν ἀντάλλαγμα*, *ἀῤῥαβὼν* autem in venditione et emptione proprie locum habeat, ut sit proprie pignus quod ab emente datur vendenti, in antecessum solutionis integri pretii, ad securitatem sc. vendentis, ut rem esse emptam sciat, *ἡ ἐπὶ ταῖς ὠναῖς παρὰ τῶν ὠνουμένων προκαταβολὴ ὑπὲρ ἀσφαλείας*: ut haec ita se habeant, confunduntur tamen saepissime hae voces, et *arrhabo* de pignore dicitur, quod in mutuatione intervenit, ad securitatem creditori praestandam, et *pignus* de arrhabone, qui in emptionis et venditionis contractu intercedit. Utrumque *σύμβολον* et *σύσσημον*. *Παρὰ τῶν καπήλων λήψομαι τὸ σύμβολον*, *pignus a cauponibus accipiam*: *σύμβολον* enim quicquid arrhae loco datur. Lysias, in oratione quadam. *Ἔλαβε σύμβολον παρὰ βασιλέως τοῦ μεγάλου*. Athen.[b]) III. *Σύμβολά τις ἀπαιτούμενός φησι*, *quidam a quo symbola repetebantur*. Vetus comicus apud Pollucem[c]), IX. 6.

Οἴ μοι, τί δράσω σύμβολον κεκτημένος;

Differunt vero *σύμβολα* et *συμβόλαια*. Sunt enim *σύμβολα*, arrhabones, uti diximus, ad firmandos contractus, *συμβόλαια* sunt ipsi contractus, pacta, *συνθῆκαι*[d]). Atque hinc est, quod

---

b) III, 117. e.   c) Poll. IX, 71.

d) Cf. Meierum et Schoemannum de Iudic. Athen. locis p. 792. notatis.

ıus Camerarius solicitat locum quendam Aristotelis Politicorum, III. 1. Verba philosophi sunt: *οὐδ' οἱ 'ων μετέχοντες, οὕτως ὥστε καὶ δίκην ὑπέχειν καὶ δικά- Τοῦτο γὰρ ὑπάρχει ,καὶ τοῖς ἀπὸ συμβόλων κοινωνοῦσι.* rba ita sumit Camerarius ac si per *σύμβολα* ibi intel- ıilosophus mercatorum seu negotiatorum contractus et per *τοὺς ἀπὸ συμβόλων κοινωνοῦντας* eos qui com- ıter se habent, mutuosque contractus agitant; ideo- *συμβόλων* legendum suspicatur *συμβολαίων*. Sed alius sensus eius loci est, nec satis mihi assecutus videtur philosophi Petrus Ramus, qui illa verba *τοῦτο γὰρ αὶ τοῖς ἀπὸ συμβόλων κοινωνοῦσι* sic transfert: *haec ltas etiam negotiatoribus, qui tesseris utuntur inter se ıus, conceditur.* Non de solis negotiatoribus seu mer- ; haec verba intelligenda sunt; scopus Aristotelis est lat naturam et essentiam civis, doceatque in quo ratio formalis *τοῦ πολίτου*, et quid sit quod proprie t civem. Et primum pro more suo procedit nega- ımunitas, inquit, loci et habitationis non constituit *δὲ πολίτης οὐ τῷ οἰκεῖν που πολίτης ἐστί*, tum enim *μέ- δοῦλοι*, inquilini et servi, essent cives. Sed neque tas fori atque iudicii proprie civem facit, *οὐδ' οἱ δι- έχοντες, οὕτως, ὥστε καὶ δίκην ὑπέχειν καὶ δικάζεσθαι: ιν ὑπέχειν*, quod nos vulgo dicimus *to have the benefit* ı, quod iis omnibus contingit, quibus licet *δίκην ὑπέ-* cium subire, causam pro se dicere, quod facit *ὁ φεύ-* s; vel *δικάζεσθαι*, in ius vocare, aut postulare ali- uod facit *ὁ διώκων*. Sed neque hoc modo *δικαίων με-* s est ad constituendum civem, inquit philosophus, *ὑπάρχει καὶ τοῖς ἀπὸ συμβόλων κοινωνοῦσι.* Diceban- *'ολα* pacta seu conventa inter diversos populos, tum ius commercii inter ipsos continebatur. Horum frequens mentio in oratione Demosthenis [e]) seu po- sippi de Haloneso. Harpocration et Suidas *σύμβολα* ι *συνθήκας ἃς ἂν πρὸς ἀλλήλας αἱ πόλεις θέμεναι τάτ- τολίταις, ὥστε διδόναι καὶ λαμβάνειν τὰ δίκαια.* Diver- que gentium et civitatum cives, qui hoc modo mutua ıra et commercia ex pacto agitant, sunt *οἱ ἀπὸ συμ- νωνοῦντες*, qui tamen exteri et peregrini sibi mutuo n autem cives. Ergo *κοινωνία τῶν δικαίων*, ait Ari- non sufficit ad constituendum civem.]

). *ΑΛΩΣΙΜΟΝ.* Hesych. *Ἁλώσιμον· ληφθῆναι δυ-*

. *ΒΑΞΙΝ.* Prometh. v. 664. *Βάξις ἦλθεν Ἰνάχῳ.* ;. [f]) *Βάξις· παρὰ τὸ βάζω, βάξω, βάξις· σημαίνει δὲ* ·.]

2. 11. 14. Bkk.

f) Et. M. 187, 45.

[Ibid. *ΩΔΕ ΓΑΡ ΚΡΑΤΕΙΝ*. Non satisfacit interpretatio*): sed nec aliud occurrit, quod magis arrideat. Et fortassis vetus lectio probior *κρατεῖ —— ἐλπίζον κέαρ*. Haud absimiliter infra, v. 1670. *Ὧδ' ἔχει λόγος γυναικός, κ. τ. λ.*]

v. 11. *ΑΝΔΡΟΒΟΥΛΟΝ*. *Viro insidiantem.* Insidiarum quas Clytaemnestra marito struebat gnarum fuisse hunc speculatorem innuit ipse, v. 18. et v. 35. Quo minus ferendi sunt, qui *ἀνδρόβουλον sollicitam de viro* interpretantur. [Postea v. 1247.

Δοκεῖ δὲ χαίρειν νοστίμῳ σωτηρίᾳ.

Alia tamen significatione Damascius apud Photium p. 560. *Ὑψηλοφρόνα καὶ ἀνδρόβουλον εἰς οἰκονομίαν.*]

v. 12. *ΕΥΤ' ΑΝ*, κ. τ. λ. Forte legendum:

Εἶτ' ἂν δὲ νυκτίπλαγκτον ἔνδροσόν τ' ἔχω
Εὐνὴν ὀνείροις οὐκ ἐπισκοπουμένην·
Ἐμοὶ φόβος τότ' ἀνθ' ὕπνου παραστατεῖ.

[*Εἰ* pro *ὅταν*, Virg. Aen. V. 64.

Praeterea si nona diem mortalibus almum
Aurora extulerit.

Iob. VII. 4. *Si cubui* pro *cum cubui.* D. Iohan. XIII. 14. *Si ergo ego lavi pedes vestros.* Et XIV. 3. *Et si abiero.* Sed in Persis, v. 230.

Εὖτ' ἂν εἰς οἴκους μόλωμεν.

Et v. 364.

Εὖτ' ἂν φλέγων ἀκτῖσιν ἥλιος χθόνα
Λήξῃ.

Item infra, v. 196.

Εὖτ' ἀπλοίᾳ κεναγγεῖ
Βαρύνετ' Ἀχαϊκὸς λεώς.]

[v. 14. *ΑΝΘ' ΥΠΝΟΥ*. Aristoph. in Nub. v. 705.

Ὕπνος δ' ἀπέστω γλυκύθυμος ὀμμάτων.]

[v. 15. *ΒΛΕΦΑΡΑ ΣΥΜΒΑΛΕΙΝ ΥΠΝΩι*. Ita v. 1303.

—— *ὄμμα συμβάλω τόδε.*

Varro g), apud Nonium:

—— non umbrantur somno pupulae.]

v. 16. *ΜΙΝΥΡΕΣΘΑΙ*. [Quo officii taedium levaret. De Parrhasio narrat Aelianus, Var. Hist. IX. 11. eum alacriter munere suo functum esse, *μηδὲ ἐπιπόνως τὰ ἐν τῇ τέχνῃ χειρουργεῖν· πάνυ δὲ εὐθύμως καὶ ῥᾳδίως· καὶ γὰρ καὶ ᾖδεν καὶ ὑποκινυρόμενος τὸν κάματον τὸν ἐκ τῆς ἐπιστήμης ἐπειρᾶτο ἐπελα-*

*) „*Sic enim iubere mulieris viro insidiantem autumor animum.*"
g) Non. II, n. 790.

Ubi idem valet ὑποκινύρεσθαι quod apud nostrum
ιι.] Aristophanes in Vesp. v. 219.

—— μινυρίζοντες μέλη,
ἀρχαιομελεσιδωνοφρυνιχήρατα.

proprie significat τὸ ὑφειμένως κλαίειν. Apud no-
:o et loco Aristophanis adducto ὑφειμένως ᾄδειν.

ΔΟΚΩ. H. e. ἀξιῶ. [Vel παρέλκει, ut Choeph. v. 922.
:τενεῖν ἔοικας, ὦ τέκνον, τὴν μητέρα, pro κτενεῖς.]

'. ΥΠΝΟΥ ΤΟΔ'. Ios. Scal. in Varronem de Re
10. 211.

)iffindens somnum carmine insititio.]

ΑΝΤΙΜΟΛΠΟΝ. [Sic ἀντίκεντρα, Eumen. v. 136.
n loco. Item ἀντίφερνον in hac tragoedia, v. 414. lo-
Euripides in Medea, v. 1176.

ἶτ' ἀντίμολπον ἧκεν ὀλολυγῆς μέγαν
ωκυτόν. ——

ɜs, Ἀντίμολπον· ἀντίφθογγον, ἐναντίον τῇ εὐχῇ. Οὐ
ἱν μολπὴ καὶ θρῆνος. Caeterum allusisse videtur
s ad medicas ἐπῳδάς Pythagoreis multum in usu; hi
modo somnum pellebant cantilenis, Iamblich. de
ιag. c. 25. ἐξανιστάμενοί τε ἐκ τῆς κοινωφελίας πάλιν,
δι' ἀλλοτρόπων ἀπήλλασσον ᾀσμάτων, sed et morbos
)ris tum animi; Porphyrius de Pythagora, in Vita
:κήλει δὲ ῥυθμοῖς καὶ μέλεσι καὶ ἐπῳδαῖς τὰ ψυχικὰ πάθη
ιατικά.

ΕΝΤΕΜΝΩΝ ΑΚΟΣ. Sic in Choeph. v. 537.

κος τομαῖον ἐλπίσασα πημάτων.

, Andromache, v. 121.

κος τῶν δυσλύτων πόνων τεμεῖν.

et Scholiastes τὸ τεμεῖν tralatitium esse ab iis, qui
radices secant. Τεμεῖν· ἀπὸ τῶν ῥιζοτομούντων ἢ
Τεμὼν οὖν ἀντὶ τοῦ εὑρεσθαι. Ita ad illud Pindari[h])
393.

ὶν δ' ἐλαίῳ φαρμακώσα-
ἀντίτομα στερεᾶν ὀδυνᾶν,
ῶκε χρίεσθαι. ——

Graecus[i]), ἀντίτομα δὲ εἶπε τὰ ἀλεξιφάρμακα κατὰ
τὴν ἀπὸ τῶν ῥιζοτόμων. ἁπλούστερον δὲ τῇ ἰατρικῇ
:ὰ πολλὰ τῶν παθημάτων ῥίζαις ἀπεθεράπευον, ὡς τέ-
ετίθεσαν, ὡς Πάτροκλος,

h) Pyth. IV, 221. Bkh. i) p. 367. Bkh.

— ἐπὶ δὲ ῥίζαν βάλε πικρὴν
Χερσὶ διατρίψας. —

Itaque ἀντίτομον idem valet ac ἀντίπαλον καὶ ἐναντίον, id est, *adversarium et contrarium*: ἀντίτομον φάρμακον est id remedium, quod secatur et paratur, ac praebetur alicui adversus morbi dolores et vim. Ad quam etymologiam respexisse Euripidem[k]) in Alcestide monet Aemilius Portus, ubi sic loquitur:

— οὐδ' ὅσα Φοῖβος
Ἀσκληπιάδαισιν παρέδωκε
Φάρμακα, πολυπόνοις
Ἀντιτεμὼν βρότοισι.

[Vide Theophrast. Histor. Plantar. II. 2. sub initio.]

v. 19. *ΟΥΧ ΩΣ ΤΑ ΠΡΟΣΘ' ΑΡΙΣΤΑ ΔΙΑΠΟΝΟΥΜΕΝΟΥ.* Lege et distingue:

Οὐχ, ὡς τὰ πρόσθ', ἄριστα διακονουμένου.

[v. 21. *ΟΡΦΝΑΙΟΥ.* Hesych. Ὀρφαναία· νυκτερινή, σκοτεινή· ὅθεν καὶ ὀρφανὸν (malim ὀρφναιὸν, ita enim sumitur hoc loco Aeschyli) εἰρῆσθαι τὸν ἐν σκότει ὄντα. Sed et mox: Ὀρφναία· σκοτεινή, μελανή.]

v. 22. *ΛΑΜΠΤΗΡ ΝΥΚΤΟΣ, ΗΜΕΡΗΣΙΟΝ ΦΑΟΣ ΠΙΦΑΥΣΚΩΝ.* Hoc est, lucem prosperam. Sic v. 531.

Ἥκει γὰρ ὑμῖν φῶς ἐν εὐφρόνῃ φέρων.

Et Pers. v. 300.

Ἐμοῖς μὲν εἶπας δώμασιν φάος μέγα,
Καὶ λευκὸν ἦμαρ νυκτὸς ἐκ μελαγχίμου.

[Venusta antithesis.]

[v. 23. *ΦΑΟΣ.* „*Lux* metaphorice *gaudium*, *salus*, *solatium*, ut et אור apud Hebraeos. Hesych. Φόως, φῶς, χαρὰ, σωτηρία." Duportus in Gnomol. Homerica, ad illud poetae Il. Θ'. 282.

Βάλλ' οὕτως, αἴκεν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι.]

[Ibid. *ΧΟΡΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΝ.* Vult multas choreas esse agendas gratia huius eventus. Hesych. Κατάστασις· ἀποδοχὴ ἢ κόσμος, ἢ ἦθος.]

v. 24. *ΣΥΜΦΟΡΑΣ.* Eustathius ad Iliad. Z'. [v. 367.] p. 647. l. 38. dictiones μέσας recensens, καὶ ἡ συμφορὰ δὲ οὐ μόνον ἀποτρόπαιος, ἀλλὰ καὶ ἀγαθή, ὡς δηλοῖ σὺν ἄλλοις καὶ ὁ εἰπὼν ἐπ' ἀγαθῷ τό,

— ἐπὶ συμφοραῖς
Γεγηθὸς ἕρπει δάκρυον ὀμμάτων ἄπο.

---

k) Eur. Alc. 990. (978. H.

partem accipit et Aristophanes Lysistrata, v. 1278.

—— κἀτ' ἐπ' ἀγαθαῖς συμφοραῖς
'ρχησάμενοι θεοῖσιν.

quod bene cedat, pro ἀγαθῇ τύχῃ. [Συμφορά in bo-
m sumitur etiam Sophocli in Oedip. Tyr. v. 33.

νδρῶν δὲ πρῶτον ἔν τε συμφοραῖς βίου
ρίνοντες, ἔν τε δαιμόνων ξυναλλαγαῖς.

liastes: Συμφοραῖς· ταῖς βιωτικαῖς συντυχίαις. Hesy-
υμφορά· σύντυχία· καὶ ἐπὶ ἀγαθοῦ τάσσεται καὶ ἐπὶ κα-
molog.[l] Συμφορά· παρὰ τὸ φορά· φορὰν δε ἔλεγον οἱ
ἡν τύχην· συμφορὰ δέ ἐστιν ἡ ἀπό τινος τύχης συμβε-

ΕΥΝΗΣ ΕΠΑΝΤΕΙΛΑΣΑΝ. Media enim nocte
Troia. Apud Clementem Alexandrinum, Stromat.
[m])

ὺξ μὲν ἔην μεσάτα, λαμπρὰ δ' ἐπέτελλε σελάνα.

Aen. II. 265.

ıvadunt urbem somno vinoque sepultam.

, Hecuba, v. 914.

ὲσονύκτιος ὠλλύμαν,
ιος ἐκ δείπνων ὕπνος
δὺς ἐν ὄσσοις κίδναται.

ΟΛΟΛΥΓΜΟΝ. Ὀλολύζειν et ὀλολυγμόν in melio-
partem sumit Aeschylus; ut v. 596.

'ωλόλυξα μὲν πάλαι χαρᾶς ὕπο.

λολυγμὸν ἄλλος ἄλλοθεν κατὰ πτόλιν
λασκον, εὐφημοῦντες ἐν θεῶν ἕδραις.

nus D. Mericus Casaubonus in dissertatione de Ho-
ne p. 168. hunc locum explicat: „Euryclea," in-
:rix Telemachi, quam domini et alumni sui amans,
rum hostis ex animo, cum accita ab Ulysse procos
ıtes et mortuos praeter exspectationem conspexis-
s. *X'*. 408.

υσέν ῥ' ὀλολύξαι, ἐπεὶ μέγα εἴσιδεν ἔργον,

ıt *ululare* (ita vertunt omnes quos hactenus vidi);
ıtem est ab Ulysse his verbis, v. 411.

θυμῷ, γρηῦ, χαῖρε, καὶ ἴσχεο, μηδ' ὀλόλυζε·
χ ὁσίη, κταμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι.

l. 734, 50. m) p. 189. l. 7. (ex Iliade parva.)

θύονται παρὰ πυρσῶν ἐκ Σκιάθου. Eiusdem consuetudinis fit mentio apud Thucydidem f) plus semel. Apud Polyaenum l. 40. Alcibiades *προσηγόρευσεν ὡς αὐτὸς ἀπὸ τῆς ἄκρας νύκτωρ τρὶς ἀνασχήσοι τὸν λαμπτῆρα;* apud Parthenium g) Polycrita *σημεῖον αὐτοῖς ἀνασχήσειν ἔφη λαμπτῆρα.* Synesius, Epist. CXXX. *Ἀλλὰ σύγγνωθι, καὶ πολιορκούμενος γράφω, τῆς ὥρας πολλάκις φρυκτοὺς ὁρῶν, καὶ αὐτοὺς ἀνάπτων, καὶ αὐτοὺς αἴρων τοῖς ἄλλοις σημεῖα.* Caesar i) de bello Gallico, II. prope finem, *Celeriter, ut ante Caesar imperaverat, ignibus significatione facta, ex proximis castellis eo concursum est.* Porro qui hac re abusus erat, et quid apud suos actum esset tali tessera perduellibus significabat, is *παραφρυκτωρεῖν* dicebatur; quo nomine senem a Lamacho fustibus concisum refert Lysias k), orat. in Agorat. *τούτων εἷς ὁ πρεσβύτης ἐν Σικελίᾳ παραφρυκτωρευόμενος τοῖς πολεμίοις, ληφθεὶς ὑπὸ Λαμάχου ἀπετυμπανίσθη.*

[Ibid. *ΑΠΑΛΛΑΓΗΝ ΠΟΝΩΝ.* Ut in Prometh. v. 318.

Ζήτει δὲ τῶνδε πημάτων ἀπαλλαγάς.

Virg. Aen. III. 393.

— requies ea certa laborum.

Noster etiam in Eumenid. v. 83.

Ὥστ' ἐς τὸ πᾶν σε τῶνδ' ἀπαλλάξαι πόνων.

Pindarus, Olymp. VIII. 9.

Μόχθων ἀμπνοάν.]

v. 2. *ΦΡΟΥΡΑΣ ΕΤΕΙΑΣ ΜΗΚΟΣ.* [Interpres: *custodiae annuae levamen.* Hoc remotius a Graecis verbis, quae potius, ut Scholiastes exponit, hoc innuunt, *laborum custodiae annuae longitudine.*] Poterit forsan concinnius legi *μῆχος*, vel, ut v. 207. et Suppl. v. 399. et v. 602. *μῆχαρ*, quod est Hesychio interprete *ὄφελος*. Sed nihil muto. Non abludit initium *Νεφελῶν* apud Aristophanem:

Ὦ Ζεῦ βασιλεῦ, τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν ὅσον
Ἀπέραντον. —

[Noster etiam in Suppl. v. 743. h)

— *Μῆκος δ' οὐδὲν ἐν μέσῳ χρόνου.*]

v. 3. *ΑΓΚΑΘΕΝ.* Hesychius legebat, opinor, corrupte *ἀγρίαθεν. Ἀγρίαθεν· ἀνέκαθεν· Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι.* Idem vero alibi, *Ἄγκαθεν· ἀνέκαθεν.* Phrynichus l), *ἐπὶ τόπου τάττουσιν αὐτὸ Ἀθηναῖοι λέγοντες, ἀνέκαθεν κατέπεσε.* Quomodo usurpatur nostro in Eumenidibus, v. 375.

---

f) Thucyd. II, 94. III, 22. 80. g) Parthen. Erot. cap. 9, 4.
h) (v. 735.) i) Caes. bell. civ. II, 33.
k) Lys. p. 136, 6. Steph. l) Phryn. p. 270. Lob.

καθεν βαρυπεσῆ
ταφέρω ποδὸς ἀκμάν.

ensu dicitur, גג על, 2. Samuel. XI. 2. Ubi inter-
eci: καὶ περιεπάτει ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ οἴκου τοῦ βα-
ecta plana, qualia etiam nunc obtinent palatia, et
edificia. [Noster in Choeph. v. 425.

—— Ἄνωθεν, ἀνέκαθεν,

ılterum ;ex Scholiis irrepsit in textum. Ἄγκαθεν
tum ab ἀνέκαθεν, elisa vocali ε.]
ΚΥΝΟΣ ΔΙΚΗΝ. Scholiastes, διὰ τὸ φυλακτικὸν
ἰέσποτον. Recte. Artemidorus m), III. Τῶν [μὲν]
ἐπὶ θήραν τρέφονται, οἱ δὲ ἐπὶ φυλακῇ τῶν κτημάτων,
ὓς καὶ δεσμίους λέγομεν. Homerus in descriptione
noi, Odyss. Η'. 91.

ύσειοι δ' ἑκάτερθε καὶ ἀργύρεοι κύνες ἦσαν
υα φυλασσόμενοι ——

), [Thess.]

—— οὔτε θυρωρὸς
ποσὶν, οὔτε κύων ἐν προθύροις δέδεται.

le ling. Lat. IV. p. 25. *Quod hic item, et nocticulus*
ι custodia et venando signum voce dat, CANIS dictus.
tea, v. 615.

'αῖκα πιστὴν δ' ἐν δόμοις εὕροι μολὼν,
ϊνπερ οὖν ἔλειπε, δωμάτων κύνα.

)5.

'οιμ' ἂν ἄνδρα τόνδε, τῶν σταθμῶν κύνα,
τῆρα νηός. ——

i Victorii Var. Lect. XXII. 16. Et Is. Casaub. p) ad
ti charactarem περὶ ἀγροικίας. Virg. Aen. VIII. 461.

—— gemini custodes limine ab alto
ɔcedunt, gressumque canes comitantur herilem.]

ΑΣΤΡΩΝ ΟΜΗΓΥΡΙΝ. Musaeus, de Her. et
9.

—— ἐς ὁμήγυριν ἄστρων.

Γ'. 142.

—— Θεῶν μεθ' ὁμήγυριν.

h. VII. 66.

θεῖν μεθ' ὁμάγυριν [Βελλεροφόνταν] Ζηνός.

id. Oneirocr. II, 11. p. 151. Reiff.
aL. Vol. II. p. 109,
Lugd.

o) p. 29. Bip. (102. Speng.)
q) Isthm. VI, 46. Bkh.

X

Hesychio ὁμήγυρις exponitur πλῆθος, ὄχλος, ἀναγωγὴ, συνέλευσις. Suidae, ἄθροισμα, πλῆθος. Sic et Etymologico r).]

v. 6. *ΕΜΠΡΕΠΟΝΤΑΣ ΑΙΘΕΡΙ ΑΣΤΕΡΑΣ*. Scholam Pythagorae sapit, cuius doctrina imbutum esse Aeschylum vult Cicero: ille enim primus coelum nuncupavit κόσμον a decore stellarum. Anonymus vitae eius auctor apud Photium s), Biblioth. 259. Ὅτι πρῶτος Πυθαγόρας οὐρανὸν κόσμον προσηγόρευσε, διὰ τὸ τέλειον εἶναι καὶ πᾶσι κεκοσμῆσθαι, τοῖς τε ζώοις καὶ τοῖς καλοῖς. Quam pulchritudinem participat a primo et intellectuali pulchro. Iamblichus t), de vita Pythagorae, c. 12. Καλὴν μὲν οὖν εἶναι τὴν τοῦ σύμπαντος οὐρανοῦ θέαν, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ φορουμένων ἀστέρων, εἴ τις καθορῴη τὴν τάξιν (ita legendum) κατὰ μετουσίαν μέντοι τοῦ πρώτου καὶ τοῦ νοητοῦ εἶναι αὐτὸ τοιοῦτον. Alcinous u), de doctr. Plat. c. 14. Ἐδημιούργησε δὲ ὁ θεὸς καὶ ἀστέρας τε καὶ ἄστρα. Καὶ τούτων τὰ μὲν ἀπλανῆ, κόσμον οὐρανοῦ τε καὶ νυκτὸς, πάμπολλα ὄντα τῷ πλήθει. Hoc est quod Ciceroni *admirabilis coeli ornatus* dicitur, de Natura Deor. II. Quin etiam stellas ἀγάλματα νυκτός dici monet Eustathius in Odyss. Θ'. p. 1608. l. 21. dein subdit: οὕτω δὲ καὶ ὄρνισιν ἀγάλματα εἶεν ἂν τὰ πτερὰ οἷς πέτονται, κατὰ τὸ ἀγαλλόμεναι πτερύγεσσι, satis inepte.

[v. 7. *ΑΝΤΟΛΑΣ*. Prometh. Vinct. v. 456.

—— ἀντολὰς ἐγὼ
Ἄστρων ἔδειξα τούς τε δυσκρίτους δύσεις.]

[v. 8. *ΛΑΜΠΑΔΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΛΟΝ*. Σύμβολον vox est latissimae significationis: *nota*, *signum*, *indicium*, ut cum dicit philosophus: τὰ ἐν τῇ φωνῇ sunt τῶν ἐν τῇ ψυχῇ παθημάτων σύμβολα. Duae autem sunt significationes huius vocis, pro *signo*, maxime insignes, quarum utraque huic loco satis apte congruit. Prima est, qua σύμβολον ponitur pro tessera militari sive signo bellico, quo socii ab hostibus discernuntur in acie, quod communius σύνθημα, quasi id de quo pacti sunt et convenere omnes, qui in iisdem castris militant; Latine *tessera*.

Virgil. Aen. VII. 637.

—— it belli tessera signum.

Silius Italic. VII. 347.

—— discurrit tessera castris.

Et XV. 478.

—— tacitum dat tessera signum.

Ubi intelligere videtur, non σύνθημα, sed παρασύνθημα, ita enim haec duo differunt iuxta scriptores tacticos, ut signum

r) Et. M. 625, 43.
s) p. 440. a 27. Bkk.
t) p. 65. ed. Franeq.
u) p. 490, 20. Lugd.

bello sit σύνθημα, signum mutum παρασύνθημα. autem usus τοῦ παρασυνθήματος apud milites pereii diversa lingua utuntur. Onosand.[x]) Strateg. XXVI. *τον δέ που τοῦτο καὶ πρὸς ἑτερογλώσσους συμμαχίας τῶν τε γὰρ λέγειν, οὔτε ξυνιέναι δυνάμενοι φωνῆς ἀλλοτρίας ταρασυνθήματι διακρίνουσι τί τε φίλιον καὶ πολέμιον.* , ad locum Virgilii iam adductum: *Tessera, symicum quod ad pugnam exeuntibus datur; sc. propter m evitandam. Graece dicitur σύνθημα, ut fuit in bello Deus, in Syllae, Apollo Delphicus, in Caesaris, Verix.* Appianus [z]), *Ἐμφ.* II. p. 235. de praelio illo r Caesarem et Pompeium, *Συνθήματα ἀναδιδόντες, ταρ Ἀφροδίτην νικηφόρον ὁ δὲ Πομπήϊος Ἡρακλέα ἀνί*-enophon [a]), de Exped. Cyri I. p. 264. *Ἤρετο ὅ,τι σύνθημα· ὁ δὲ ἀπεκρίνατο, ὅτι Ζεὺς σωτὴρ καὶ Νίκη.* c vocabula, σύνθημα et σύμβολον, a re bellica ad eroamen traduxit Achilles Tatius I. p. 68. de vipera et erba faciens: *Ὅταν εἰς τὸν γάμον ἐθέλωσιν ἀλλήλοις ὁ μὲν εἰς τὸν αἰγιαλὸν ἐλθὼν συρίζει πρὸς τὴν θάλασσαν η σύμβολον, ἡ δὲ γνωρίζει τὸ σύνθημα, καὶ ἐκ τῶν κυδύεται.* Utraque etiam voce utitur Heliodorus pro am solebant peregre profecturi amicis dare. Aethio- *Φέρε, σύμβολά τινα ποιησώμεθα, δι' ὧν ἀπόῤῥητά τε παρόντες, καὶ εἰ χωρισθῆναί ποτε συμβαίνοι, μαστεύους· ἀγαθὸν γὰρ πλάνης ἐφόδιον, σύνθεμα* (l. *σύνθη*-) *εἰς ἀνεύρεσιν φυλαττόμενον.* Atque huius sane ge- *λαμπάδος τὸ σύμβολον*, inter Agamemnonem et Clyn, tessera facis, qua ille versus Troiam profectu- pollicitus est se urbis excidium significaturum. *Ἀγαμέμνων εἰς Ἴλιον ἀπιὼν τῇ Κλυταιμνήστρα, εἰ Ἴλιον, ὑπέσχετο τῆς αὐτῆς ἡμέρας σημαίνειν διὰ πυρ*- ut et id obiter observemus, in hoc sensu militari μβολον, cum antiquissimam illam normam et comlei appellamus symbolum apostolicum. Est enim lum tessera, qua discernitur miles christianus ab Vocabulis enim militaribus multum delectata videva ecclesia, unde *ecclesia militaris* et *sacramentum*, ; iuxta illud Iob. VII. 1. *Militia est vita hominis.* expos. symboli inter opera Cypriani, sub init. *ua doli subreptio fiat, symbola discreta unusquisque ilitibus tradit; quae Latine vel signa vel indicia no- it si forte occurrerit quis, de quo dubitetur, interrolum prodat si sit hostis an socius. Symbolum* igitur

. 75. Rigalt. (p. 90. Schweb.) *y*) Serv. ad Aen. 7, 637.
76. Tom. II. p. 280. Schw.

apostolicum, quasi signaculum et tessera, γνώρισμα, σύνθημα, militi christiano. Neque enim, quod olim D. Augustino Tom. X. p. 274. videbatur, σύμβολον apostolicum dictum, quasi collatio, a συμβάλλω *confero*, vel quod apostoli in unum convenientes singuli articulum suum conferrent, vel quia collatae in unum totius catholicae legis fides symboli brevitate colligitur, ut loquitur ille; tum enim non esset symbolum, sed symbola. Certe σύμβολον pro *collatione* non reperitur in ullo Graeco vel Latino auctore, sed tantum συμβολή, unde δεῖπνον ἀπὸ συμβολῆς, vel ἀπὸ συμβολῶν, coena collatitia, convivium collatitia stipe instructum, symbolam dedit, coenavit. Quo magis miror, doctissimo lexicographo, H. Stephano, ab hac significatione verbi συμβάλλειν σύμβολον derivari, quasi *collatio* seu *collecta*, cum tamen ipse fateatur se *nullum ex classicis auctoribus exemplum citatum* invenire nominis σύμβολον hac in significatione positi. Sed et altera est, quae ab hoc loco non abhorret, vocis huius significatio: illa nempe, quae denotat quicquid datur in signum seu argumentum cuiuscunque contractus ratificandi aut confirmandi, sive promissi sive debiti, nam ἀῤῥαβὼν, ἐνέχυρον, σύμβολον, σύσσημα, in hac significatione idem sunt. Etsi enim ἐνέχυρον proprie sit τὸ διδόμενον ὑπὲρ χρέους εἰς ἀσφάλειαν, pignus seu hypotheca rei quae creditori ad securitatem traditur vel obligatur, quod in ἐχυρῷ ponat, h. e. in tuto collocet, creditam pecuniam, τὸ εἰς ἀσφάλειαν ἀντάλλαγμα, ἀῤῥαβὼν autem in venditione et emptione proprie locum habeat, ut sit proprie pignus quod ab emente datur vendenti, in antecessum solutionis integri pretii, ad securitatem sc. vendentis, ut rem esse emptam sciat, ἡ ἐπὶ ταῖς ὠναῖς παρὰ τῶν ὠνουμένων προκαταβολὴ ὑπὲρ ἀσφαλείας: ut haec ita se habeant, confunduntur tamen saepissime hae voces, et *arrhabo* de pignore dicitur, quod in mutuatione intervenit, ad securitatem creditori praestandam, et *pignus* de arrhabone, qui in emptionis et venditionis contractu intercedit. Utrumque σύμβολον et σύσσημον. *Παρὰ τῶν καπήλων λήψομαι τὸ σύμβολον, pignus a cauponibus accipiam*: σύμβολον enim quicquid arrbae loco datur. Lysias, in oratione quadam. *Ἔλαβε σύμβολον παρὰ βασιλέως τοῦ μεγάλου.* Athen.[b]) III. *Σύμβολά τις ἀπαιτούμενός φησι, quidam a quo symbola repetebantur.* Vetus comicus apud Pollucem[c]), IX. 6.

Οἴ μοι, τί δράσω σύμβολον κεκτημένος;

Differunt vero σύμβολα et συμβόλαια. Sunt enim σύμβολα, arrhabones, uti diximus, ad firmandos contractus, συμβόλαια sunt ipsi contractus, pacta, συνθῆκαι[d]). Atque hinc est, quod

---

b) III, 117. e. c) Poll. IX, 71.
d) Cf. Meierum et Schoemannum de Iudic. Athen. locis p. 38. notatis.

us Camerarius solicitat locum quendam Aristotelis Politicorum, III. 1. Verba philosophi sunt: *οὐδ' οἱ ων μετέχοντες, οὕτως ὥστε καὶ δίκην ὑπέχειν καὶ δικά- Τοῦτο γὰρ ὑπάρχει καὶ τοῖς ἀπὸ συμβόλων κοινωνοῦσι.* ba ita sumit Camerarius ac si per *σύμβολα* ibi intel- ilosophus mercatorum seu negotiatorum contractus et per *τοὺς ἀπὸ συμβόλων κοινωνοῦντας* eos qui com- ter se habent, mutuosque contractus agitant; ideo- *υμβόλων* legendum suspicatur *συμβολαίων*. Sed alius sensus eius loci est, nec satis mihi assecutus videtur philosophi Petrus Ramus, qui illa verba *τοῦτο γὰρ ι τοῖς ἀπὸ συμβόλων κοινωνοῦσι* sic transfert: *haec tas etiam negotiatoribus, qui tesseris utuntur inter se us, conceditur.* Non de solis negotiatoribus seu mer- haec verba intelligenda sunt; scopus Aristotelis est at naturam et essentiam civis, doceatque in quo ratio formalis *τοῦ πολίτου*, et quid sit quod proprie civem. Et primum pro more suo procedit nega- munitas, inquit, loci et habitationis non constituit *δὲ πολίτης οὐ τῷ οἰκεῖν που πολίτης ἐστί*, tum enim *μέ- δοῦλοι*, inquilini et servi, essent cives. Sed neque as fori atque iudicii proprie civem facit, *οὐδ' οἱ δι- χοντες, οὕτως, ὥστε καὶ δίκην ὑπέχειν καὶ δικάζεσθαι: ν ὑπέχειν*, quod nos vulgo dicimus *to have the benefit* quod iis omnibus contingit, quibus licet *δίκην ὑπέ-* ium subire, causam pro se dicere, quod facit *ὁ φεύ-*; vel *δικάζεσθαι*, in ius vocare, aut postulare ali- od facit *ὁ διώκων*. Sed neque hoc modo *δικαίων με-* est ad constituendum civem, inquit philosophus, *ὑπάρχει καὶ τοῖς ἀπὸ συμβόλων κοινωνοῦσι.* Diceban- *λα* pacta seu conventa inter diversos populos, um ius commercii inter ipsos continebatur. Horum requens mentio in oratione Demosthenis e) seu po- ippi de Haloneso. Harpocration et Suidas *σύμβολα συνθήκας ἃς ἂν πρὸς ἀλλήλας αἱ πόλεις θέμεναι τάτ- ολίταις, ὥστε διδόναι καὶ λαμβάνειν τὰ δίκαια.* Diver- que gentium et civitatum cives, qui hoc modo mutua ra et commercia ex pacto agitant, sunt *οἱ ἀπὸ συμ- ωνοῦντες*, qui tamen exteri et peregrini sibi mutuo ι autem cives. Ergo *κοινωνία τῶν δικαίων*, ait Ari- ιon sufficit ad constituendum civem.]

. *ΑΛΩΣΙΜΟΝ.* Hesych. *Ἁλώσιμον· ληφθῆναι δυ-*

ΒΑΞΙΝ. Prometh. v. 664. *Βάξις ἦλθεν Ἰνάχῳ.* f) *Βάξις· παρὰ τὸ βάζω, βάξω, βάξις· σημαίνει δὲ*]

:. 11. 14. Bkk. *f*) Et. M. 187, 45.

[Ibid. *ΩΔΕ ΓΑΡ ΚΡΑΤΕΙΝ.* Non satisfacit interpretatio*): sed nec aliud occurrit, quod magis arrideat. Et fortassis vetus lectio probior κρατεῖ —— ἐλπίζον κέαρ. Haud absimiliter infra, v. 1670. Ὧδ' ἔχει λόγος γυναικός, κ. τ. λ.]

v. 11. *ΑΝΔΡΟΒΟΥΛΟΝ.* *Viro insidiantem.* Insidiarum quas Clytaemnestra marito struebat gnarum fuisse hunc speculatorem innuit ipse, v. 18. et v. 35. Quo minus ferendi sunt, qui ἀνδρόβουλον *sollicitam de viro* interpretantur. [Postea v. 1247.

Δοκεῖ δὲ χαίρειν νοστίμῳ σωτηρίᾳ.

Alia tamen significatione Damascius apud Photium p. 560. Ὑψηλοφρόνα καὶ ἀνδρόβουλον εἰς οἰκονομίαν.]

v. 12. *ΕΥΤ' ΑΝ*, κ. τ. λ. Forte legendum:

Εἶτ' ἂν δὲ νυκτίπλαγκτον ἔνδροσόν τ' ἔχω
Εὐνὴν ὀνείροις οὐκ ἐπισκοπουμένην·
Ἐμοὶ φόβος τότ' ἀνθ' ὕπνου παραστατεῖ.

[*Eī* pro ὅταν, Virg. Aen. V. 64.

Praeterea si nona diem mortalibus almum
Aurora extulerit.

Iob. VII. 4. *Si cubui* pro *cum cubui.* D. Iohan. XIII. 14. *Si ergo ego lavi pedes vestros.* Et XIV. 3. *Et si abiero.* Sed in Persis, v. 230.

Εὖτ' ἂν εἰς οἴκους μόλωμεν.

Et v. 364.

Εὖτ' ἂν φλέγων ἀκτῖσιν ἥλιος χθόνα
Λήξῃ.

Item infra, v. 196.

Εὖτ' ἀπλοίᾳ κεναγγεῖ
Βαρύνετ' Ἀχαϊκὸς λεώς.]

[v. 14. *ΑΝΘ' ΥΠΝΟΥ.* Aristoph. in Nub. v. 705.

Ὕπνος δ' ἀπέστω γλυκύθυμος ὀμμάτων.]

[v. 15. *ΒΛΕΦΑΡΑ ΣΥΜΒΑΛΕΙΝ ΥΠΝΩι.* Ita v. 1303.

—— ὄμμα συμβάλω τόδε.

Varro g), apud Nonium:

—— non umbrantur somno pupulae.]

v. 16. *ΜΙΝΥΡΕΣΘΑΙ.* [Quo officii taedium levaret. De Parrhasio narrat Aelianus, Var. Hist. IX. 11. eum alacriter munere suo functum esse, μηδὲ ἐπιπόνως τὰ ἐν τῇ τέχνῃ χειρουργεῖν· πάνυ δὲ εὐθύμως καὶ ῥᾳδίως· καὶ γὰρ καὶ ᾖδεν καὶ ὑποκινυρόμενος τὸν κάματον τὸν ἐκ τῆς ἐπιστήμης ἐπειρᾶτο ἐπελα-

---

*) „*Sic enim iubere mulieris viro insidiantem autumor animum.*"
g) Non. II, n. 790.

Ubi idem valet ὑποκινύρεσθαι quod apud nostrum αι.] Aristophanes in Vesp. v. 219.

—— μινυρίζοντες μέλη,
Ἀρχαιομελεσιδωνοφρυνιχήρατα.

ν proprie significat τὸ ὑφειμένως κλαίειν. Apud no- ro et loco Aristophanis adducto ὑφειμένως ᾄδειν.

l. ΔΟΚΩ. H. e. ἀξιῶ. [Vel παρέλκει, ut Choeph. v. 922. Κτενεῖν ἔοικας, ὦ τέκνον, τὴν μητέρα, pro κτενεῖς.]

7. ΥΠΝΟΥ ΤΟΔ. Ios. Scal. in Varronem de Re 210. 211.

Diffindens somnum carmine insititio.]

. ΑΝΤΙΜΟΛΠΟΝ. [Sic ἀντίκεντρα, Eumen. v. 136. m loco. Item ἀντίφερνον in hac tragoedia, v. 414. lo- Euripides in Medea, v. 1176.

Εἶτ' ἀντίμολπον ἧκεν ὀλολυγῆς μέγαν
Κωκυτόν. ——

es, Ἀντίμολπον· ἀντίφθογγον, ἐναντίον τῇ εὐχῇ. Οὐ ὸν μολπὴ καὶ θρῆνος. Caeterum allusisse videtur s ad medicas ἐπῳδάς Pythagoreis multum in usu; hi modo somnum pellebant cantilenis, Iamblich. de hag. c. 25. ἐξανιστάμενοί τε ἐκ τῆς κοινωφελίας πάλιν, ; δι' ἀλλοτρόπων ἀπήλλασσον ᾀσμάτων, sed et morbos oris tum animi; Porphyrius de Pythagora, in Vita εκήλει δὲ ῥυθμοῖς καὶ μέλεσι καὶ ἐπῳδαῖς τὰ ψυχικὰ πάθη ματικά.

ΕΝΤΕΜΝΩΝ ΑΚΟΣ. Sic in Choeph. v. 537.

ἄκος τομαῖον ἐλπίσασα πημάτων.

s, Andromache, v. 121.

ἄκος τῶν δυσλύτων πόνων τεμεῖν.

et Scholiastes τὸ τεμεῖν tralatitium esse ab iis, qui radices secant. Τεμεῖν· ἀπὸ τῶν ῥιζοτομούντων ἤ Τεμὼν οὖν ἀντὶ τοῦ εὕρεσθαι. Ita ad illud Pindari [h]) 393.

ὸν δ' ἐλαίῳ φαρμακώσα-
ἀντίτομα στερεᾶν ὀδυνᾶν,
ῶκε χρίεσθαι. ——

Graecus [i]), ἀντίτομα δὲ εἶπε τὰ ἀλεξιφάρμακα κατὰ τὴν ἀπὸ τῶν ῥιζοτόμων. ἁπλούστερον δὲ τῇ ἰατρικῇ τὰ πολλὰ τῶν παθημάτων ῥίζαις ἀπεθεράπευον, ὥς τε- ετίθεσαν, ὡς Πάτροκλος,

-

h) Pyth. IV, 221. Bkh. i) p. 367. Bkh.

— ἐπὶ δὲ ῥίζαν βάλε πικρὴν
Χερσὶ διατρίψας. —

Itaque ἀντίτομον idem valet ac ἀντίπαλον καὶ ἐναντίον, id est, *adversarium et contrarium*: ἀντίτομον φάρμακον est id remedium, quod secatur et paratur, ac praebetur alicui adversus morbi dolores et vim. Ad quam etymologiam respexisse Euripidem[k]) in Alcestide monet Aemilius Portus, ubi sic loquitur:

— οὐδ' ὅσα Φοῖβος
Ἀσκληπιάδαισιν παρέδωκε
Φάρμακα, πολυπόνοις
Ἀντιτεμὼν βροτοῖσι.

[Vide Theophrast. Histor. Plantar. II. 2. sub initio.]

v. 19. *ΟΥΧ ΩΣ ΤΑ ΠΡΟΣΘ' ΑΡΙΣΤΑ ΔΙΑΠΟΝΟΥΜΕΝΟΥ.* Lege et distingue:

Οὐχ, ὡς τὰ πρόσθ', ἄριστα διαπονουμένου.

[v. 21. *ΟΡΦΝΑΙΟΥ.* Hesych. Ὀρφαναία· νυκτερινή, σκοτεινή· ὅθεν καὶ ὀρφανὸν (malim ὀρφναιὸν, ita enim sumitur hoc loco Aeschyli) εἰρῆσθαι τὸν ἐν σκότει ὄντα. Sed et mox: Ὀρφναία· σκοτεινή, μελανή.]

v. 22. *ΛΑΜΠΤΗΡ ΝΥΚΤΟΣ, ΗΜΕΡΗΣΙΟΝ ΦΑΟΣ ΠΙΦΑΥΣΚΩΝ.* Hoc est, lucem prosperam. Sic v. 531.

Ἥκει γὰρ ὑμῖν φῶς ἐν εὐφρόνῃ φέρων.

Et Pers. v. 300.

Ἐμοῖς μὲν εἶπας δώμασιν φάος μέγα,
Καὶ λευκὸν ἦμαρ νυκτὸς ἐκ μελαγχίμου.

[Venusta antithesis.]

[v. 23. *ΦΑΟΣ.* „*Lux* metaphorice *gaudium*, *salus*, *solatium*, ut et אור apud Hebraeos. Hesych. Φόως, φῶς, χαρά, σωτηρία." Duportus in Gnomol. Homerica, ad illud poetae Il. Θ. 282.

Βάλλ' οὕτως, αἴκεν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι.]

[Ibid. *ΧΟΡΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΝ.* Vult multas choreas esse agendas gratia huius eventus. Hesych. Κατάστασις· ἀποδοχὴ ἢ κόσμος, ἢ ἦθος.]

v. 24. *ΣΥΜΦΟΡΑΣ.* Eustathius ad Iliad. *Z'*. [v. 367.] p. 647. l. 38. dictiones μέσας recensens, καὶ ἡ συμφορὰ δὲ οὐ μόνον ἀποτρόπαιος, ἀλλὰ καὶ ἀγαθή, ὡς δηλοῖ σὺν ἄλλοις καὶ ὁ εἰπὼν ἐπ' ἀγαθῷ τὸ,

— ἐπὶ συμφοραῖς
Γεγηθὸς ἕρπει δάκρυον ὀμμάτων ἄπο.

---

k) Eur. Alc. 990. (978. H.

partem accipit et Aristophanes Lysistrata, v. 1278.

—— κἆτ' ἐπ' ἀγαθαῖς συμφοραῖς
ὀρχησάμενοι θεοῖσιν.

quod bene cedat, pro ἀγαθῇ τύχῃ. [Συμφορά in bo-
em sumitur etiam Sophocli in Oedip. Tyr. v. 33.

ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἔν τε συμφοραῖς βίου
κρίνοντες, ἔν τε δαιμόνων ξυναλλαγαῖς.

liastes: Συμφοραῖς· ταῖς βιωτικαῖς συντυχίαις. Hesy-
υμφορά· σύντυχία· καὶ ἐπὶ ἀγαθοῦ τάσσεται καὶ ἐπὶ κα-
molog. l) Συμφορά· παρὰ τὸ φορά· φορὰν δὲ ἔλεγον οἱ
ὴν τύχην· συμφορὰ δέ ἐστιν ἡ ἀπό τινος τύχης συμβε-

. *ΕΥΝΗΣ ΕΠΑΝΤΕΙΛΑΣΑΝ.* Media enim nocte
Troia. Apud Clementem Alexandrinum, Stromat.
m)

νὺξ μὲν ἔην μεσάτα, λαμπρὰ δ' ἐπέτελλε σελάνα.

, Aen. II. 265.

nvadunt urbem somno vinoque sepultam.

, Hecuba, v. 914.

μεσονύκτιος ὠλλύμαν,
ἦμος ἐκ δείπνων ὕπνος
ἡδὺς ἐν ὄσσοις κίδναται.

ΟΛΟΛΥΓΜΟΝ. Ὀλολύζειν et ὀλολυγμόν in melio-
partem sumit Aeschylus; ut v. 596.

ἀνωλόλυξα μὲν πάλαι χαρᾶς ὕπο.

ὀλολυγμὸν ἄλλος ἄλλοθεν κατὰ πτόλιν
ἔλασκον, εὐφημοῦντες ἐν θεῶν ἕδραις.

mus D. Mericus Casaubonus in dissertatione de Ho-
one p. 168, hunc locum explicat: „Euryclea," in-
trix Telemachi, quam domini et alumni sui amans,
orum hostis ex animo, cum accita ab Ulysse procos
ntes et mortuos praeter exspectationem conspexis-
s. Χ'. 408.

ἴθυσέν ῥ' ὀλολύξαι, ἐπεὶ μέγα εἴσιδεν ἔργον,

st *ululare* (ita vertunt omnes quos hactenus vidi);
utem est ab Ulysse his verbis, v. 411.

ἐν θυμῷ, γρηῦ, χαῖρε, καὶ ἴσχεο, μηδ' ὀλόλυζε·
οὐχ ὁσίη, κταμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι.

M. 734, 50. m) p. 189. l. 7. (ex Iliade parva.)

Vertunt, *in animo, anus, gaude, et te cohibe, neque ulula, non est fas interfectis insultare viris.* Portus autem: *non fas est ob interfectos viros* Deos averruncos *precari.* Eustathius, in Odyss. X'. p. 1932. τὸ εὐχετάασθαι non simpliciter exponit εὔχεσθαι sed τὸ οὕτως, cum ὀλολυγμῷ sc. εὔχεσθαι. Id autem eo redit, ac si poeta dixisset, ut ibi Eustathius ἐπικαυχᾶσθαι, quod est *insultare.* Sed quis ista quaeso conciliet, *ululare* et *insultare?* Nae mira est verbi Graeci, si tamen Graecum est dicendum, ignoratio: in qua tamen ignoratione non lexicographi tantum praestantissimi versati sunt, sed post illos doctissimi quoque viri, qui in vertendis Graecis occupati fuerunt. Atqui Eustathius optime hic exponit, et non defuerunt viri docti, qui tum in notis in N. Test. tum alibi notarunt super eo, ex quibus alii deinceps cautiores debuerant evadere. Est autem ὀλολύζειν, ut antiquissimi utuntur, ad sacra proprie pertinens vox, sed non uno modo Latine semper exprimenda. Ut plurimum cum clamore quodam et inusitata, nisi in sacris, vocis intentione Deos comprecari, sive gratias agentes ob res laetas, seu eorum opem in adversis implorantes. Operae pretium, opinor, erit locos aliquot veterum insigniores indicasse, in quibus hic usus verbi reperitur, ex quibus non Homero tantum lux, sed et ipsis non minus opportuna et necessaria. In exultationis et gratiarum actionis significatione usurpat vetus poeta tragicus n), *cuius praestantissimam editionem Londini curatam Viro clarissimo D. Thomae Stanleio debebit aliquando posteritas,* Aeschylus, in Agamemnone, ubi custos, qui noctu observabat, prospecto tandem Troiae urbis expugnationis indice lumine, ita infit, v. 26.:

> Ἀγαμέμνονος γυναικὶ σημανῶ τορῶς,
> Εὐνῆς ἐπαντείλασαν ὡς τάχος, δόμοις
> Ὀλολυγμὸν εὐφημοῦντα τῇδε λαμπάδι
> Ἐπορθιάζειν ——

Hoc, ut in pauca contrahamus, dicit: se ad Clytemnestram, Agamemnonis uxorem, festinare, ut illam ex lecto excitet, ad indicendum ὀλολυγμόν. Hic autem ὀλολυγμός quo ritu praestitus, ipsa indicente, sit, narrat ipsa postea, v. 596.

> Ἀνωλόλυξα μὲν πάλαι χαρᾶς ὕπο κ. τ. λ.

Hic certe ὀλολύζειν plane eadem notione, qua Homerus hoc loco. Addamus alterum eiusdem Aeschyli locum in Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις, ubi ὀλολύζω cum χαίρω iunctum opponitur τῷ κλαίειν, id est, *lachrymari,* et *solemnibus lachrymis prosequi,* v. 831.

---

n) Quae sequuntur literis cursivis a nobis expressa, egregia Stanleii verecundia in MS. ipsius omisit. [*Verba sunt Bentleii.*]

ιερον χαίρω κἀπολολύξω
λιως ἀαυνεῖ σωτῆρι·
τοὺς μογερούς καὶ δυσδαίμονας
ἔχνους κλαύσω πολεμάρχους;"

/ir doctissimus, cui accedit D. Iacobus Duportus
ogia Homerica ad illud poetae supra citatum Odyss.

ΕΠΟΡΘΙΑΖΕΙΝ. Tollere acutam vocem. Sic Pers.

ορθίαζε νῦν γόοις.

ι in hac tragoedia, v. 1128.

'αν ἐριννὺν τήνδε δώμασιν κέλῃ
ορθιάζειν;]

ΑΓΓΕΛΛΩΝ ΠΡΕΠΕΙ. I. e. Ἀγγέλλει. Vide quae
. v. 10.

ΦΡΟΙΜΙΟΝ. Infra v. 838.

ῖς μὲν ἐξέτεινα φροίμιον τόδε.]

ΤΑ ΔΕΣΠΟΤΩΝ ΓΑΡ. Q. d. *ego componam meo*
eriles bono statu, quas male habuisse supra questus

ΤΡΙΣ ΕΞ. Feliciter. Paroemia satis nota. Zenob.
3. Τὸ μὲν γὰρ τρὶς ἓξ τὴν παντελῆ νίκην δηλοῖ· τὸ δὲ
τὴν ἧτταν. Πάλαι γὰρ τρισὶν ἐχρῶντο πρὸς τὰς πω-
καὶ οὐχ, ὡς οἱ νῦν, δύο. Porro apud Eustathium
Δ'. [v. 234.] p. 1414. l. 3. pro τῇσδέ μοι legitur τῆς
d librariorum incuria: ipse enim Eustathius vide-
ravam lectionem. Ἀστείως, inquit, Ὁμήρου ἐν-
τος τὸ,

—— ἑτέρως ἐβάλοντο θεοὶ ——

ὺ κατὰ τὸ,

: ἓξ βαλούσης τῆς Διὸς φρυκτωρίας·

',

γὰρ εὖ πίπτουσιν οἱ Διὸς κύβοι·

τι κατὰ τύχην, ὡς εἰπεῖν παλίμβολον. [Suidas: Τρὶς
βοι. οἱ μὲν τρὶς ἓξ νίκην· οἱ δὲ τρεῖς κύβοι, κενοί. Et
ὲ ὁ τρὶς ἓξ βαλὼν κατώρθου, καὶ Αἰσχύλος ἐν Ἀγαμέ-
ηοι,

δεσποτῶν γὰρ εὖ πεσὸν παθήσομαι
: ἓξ βαλοῦσα τῆς ἐμῆς φρυκτωρίας.

s ex ipso Aeschylo Suidae locus.]

ΜΟΛΟΝΤΟΣ ΕΥΦΙΛΗ ΧΕΡΑ. Eurip. Suppl.

—— Πρὸς οἴκους ὥς νιν Αἰγέως ἄγω,
ην προσάψας χεῖρα.

Homer. Odyss. *A'*. 120.

Χεῖρ' ἕλε δεξιτερήν, de Telemacho hospitem accipiente. Servius in Aen. I. 408. *Iungere dextras maiorum fuit salutatio, cuius causam dicit Varro Callimachum sequutus, asserens omnem eorum honorem dextrae constitisse virtute: ob quam rem hac se venerabantur corporis parte.* Hinc colligere possumus, quale fuit Callimachi operis, *Αἰτίων* sc. argumentum, quo fabularum omnes origines et causas exposuit. Mart. X. 4.

Sed non vis Mamurra tuos cognoscere mores,
Nec te scire legas *Αἴτια* Callimachi.

Clemens Alex. Stromat. V. p. 244. *Εὐφορίων ὁ ποιητὴς καὶ τὰ Καλλιμάχου Αἴτια καὶ ἡ Λυκόφρονος Ἀλεξάνδρα καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια γυμνάσιον εἰς ἐξήγησιν γραμματικῶν ἔγκειται ἅπασιν.* Servius ad haec Virgilii Aen. VII. 778.

Unde etiam Triviae templo lucisque sacratis
Cornipedes arcentur equi —

exponit, inquit, *τὸ αἴτιον, nam Callimachus scripsit Αἴτια, in quibus etiam hoc commemorat.* Fragmenta, quae ex hoc magno opere supersunt, cum paucula sint, adferre liceat.

Αἰτίων Α'.

—— *ἀπ' ὀστλίγγων αἰὲν ἄλειφα ῥέει.* Etymol. o) in voce *Ὄστλιγγες*.

Ἀραχναῖον· ὄρος Ἄργους. Steph. Byzant. in voce *Ἀραχναῖον*.

Οἵη τε Τρίτωνος ἐφ' ὕδασιν Ἀσβύσταο. Steph. Byzant. in voce *Ἀσβύστα*.

Β'.

Οὕνεκεν οἰκτείρειν οἶδε μόνη πολίων. Schol. Sophoclis p), p. 290.

Ἡ μὲν ἀερτάζουσα μέγα τρύφος ὑψιζώνου
Ἀστυρὸν εἰσανέβαινεν.

Ad hunc librum haec pertinere fidem faciunt quae sequuntur apud Etymologum q) in voce *Ἀστυρόν: Εἴρηται παρὰ τὸ ἄστυ ὑποκοριστικῶς ἀστυρόν· οὕτω Θέων ἐν ὑπομνήματι τῶν τοῦ β' Αἰτίων.*

Γ'.

Ἀπίσας. Steph. Byzant. in voce *Ἀπίσας*.

Βρέφος· ἐπὶ σκύμνου. Etymol. r) in voce *βρέφος*.

Τῶς μὲν ὁ Μνησάρχειος ἔφη ξένος ὧδε συναινῶ. Priscian. II. 1. Hephaest. p. 6.

---

o) Etym. M. 636, 14. p) Schol. Soph. Oed. Col. 258.
q) Etym. M. 160, 30. r) Etym. M. 212, 37.

Δ'.

ἱππιὰς ἔνθεν μὲν δειδέχαται. Steph. Byzant. in voce

Incerti libri.

ἱ ἐ Ἀρκάδες Ἀπαγχομένην καλουμένην προτρέπονται.
x. Cohort. ad Gent. p. 11. Theon scripsit commen-
'τια Callimachi. Etymol. in voce Ἀστυρὸν et βουκέ-
d haec ἐν παρέργῳ.]
ΤΑ Δ' ΑΛΛΑ ΣΙΓΩ. Euripides, Iphigen. in
Γ.

δ' ἄλλα σιγῶ, τὴν θεὸν φοβουμένη.

ΒΟΥΣ ΕΠΙ ΓΛΩΣΣΗι. Adagium tritissimum[ss]).
70. Diogen. III. 61. Pecorum effigie prius ob-
t moneta: indicat itaque speculator, se grandi ac-
nia seu metu mulctae obticere.] Theognis, Eleg.
13.

ῦς μοι ἐπὶ γλώσσης κρατερῷ ποδὶ λὰξ ἐπιβαίνων
Ἴσχει, κωτίλλειν καίπερ ἐπιστάμενον.

ni fallor, Pythagoricum quiddam sapit. Philo-
ita Apollon. VI. 11. Γλῶττάν τε ὡς πρῶτος ἀνθρώ-
ε βοῦν ἐπὶ αὐτῇ σιωπῆς εὑρὼν δόγμα, de Pythagora
Unde eleganter idem in Scopeliano Sophista, c. 1.
τὴν γλῶτταν εἶναι, καὶ βοῦν ἀφωνίας ἐπ' αὐτὴν βε-

ΟΙΚΟΣ Δ' ΑΥΤΟΣ. Cicero, pro M. Marcello
·tes, *medius fidius, C. Caesar, ut mihi videtur, hu-*
bi gratias agere gestiunt. Euripides, Hippol. v. 417.

ἱ ἐ σκότον φρίσσουσι τὸν ξυνεργάτην,
εμνά τ' οἴκων μήποτε φθογγὴν ἀφῇ.

s. Atque huc refer illud quoque Hippol. v. 1074.

Ὦ δώματ' εἴθε φθέγμα γηρύσαισθέ μοι,
Καὶ μαρτυρήσαιτ', εἰ κακὸς πέφυκ' ἀνήρ.

Theseus:

τοὺς ἀφώνους μάρτυρας φεύγεις; σαφῶς
' ἔργον, οὐ λέγον, σὲ μηνύει κακόν.

ud Suidam in voce ἀποῤῥῆξαι:

εἰ σιωπήσαιμεν, οἱ λίθοι τάχα
γὰς ἀποῤῥήξουσι τῶν πεπραγμένων.

IX. 103.

—— servi ut taceant, iumenta loquuntur,
canis et postes et marmora.

17. ss) cf. Reisig. Enarr. Oed. Col. p. CXXXV.

Καὶ λίθοι βοήσουσιν, etiam saxa loquentur, refertur paroemiae loco apud Io. Tzetzem[t]), in omnigena historia, de rebus admodum manifestis, quibus lapides, aliaque inanima omnia et vocis expertia attestari queant.]

[v. 38. *ΛΕΞΕΙΕΝ.* Forsan tollendum στίγμα post λέξειεν.]

v. 40. *ΔΕΚΑΤΟΝ ΜΕΝ ΕΤΟΣ.* [Socrates apud Platonem in Cratylo, p. 395. l. 8. Agamemnoni nomen impositum, ὅτι ἀγαστὸς τὴν κατὰ ἐπιμονὴν οὗτος ὁ ἀνήρ, suspicatur; sc. quod decem annos in expugnanda Troia consumpsit. Etymologus[u]), Ἀγαμέμνων· παρὰ τὸ ἄγαν καὶ τὸ μένω. Virg. Aen. II. 198.

Non anni domuere decem.

Epigramma[x]):

—— ἁ κλεινὰ Πριάμου πόλις, ἅν ἀλαπάξαι
Ἑλλήνων δεκέτης οὐκ ἐτάλασσεν Ἄρης
Ἀμφαδόν.]

Annum intellige decimum, non absolutum, sed ineuntem; nec enim viro eruditissimo Samueli Petito assentior, qui Leg. Attic. p. 55. asserit Agamemnonem decem annos abfuisse, undecimo ineunte domum rediisse; quippe non nisi novem anni perfecti transierunt: de quibus interpretatus est Calchas portentum illud de dracone octo pullos cum matre devorante, Ovid. XII. 21.

Atque novem volucres in belli digerit annos.

Homerus, Iliad. Β'. 326.

Ὡς οὗτος κατὰ τέκν' ἔφαγε στρουθοῖο καὶ αὐτήν,
Ὀκτώ, ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν, ἣ τέκε τέκνα·
Ὣς ἡμεῖς τοσσαῦτ' ἔτεα πτολεμίξομεν αὖθι,
Τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν.

Hoc est, Cicerone interprete, de Divinat. II. 30.

Nam quot aves tetro mactatas dente videbis,
Tot nos ad Troiam belli exantlabimus annos,
Quae decimo cadet, et poena satiabit Achivos.

Expeditionem illam a Graecis verno tempore susceptam fuisse maxime est probabile; praesertim cum apud ipsos moris erat mare claudere ab autumno ad tempus vernum, verno aperire; prout Hesiodus[y]), Theophrastus, aliique testantur. Quin etiam fere decimo captam urbem docet Propertius, III. 9. [40.]

Et Danaum decimo vere redisse rates.

Eadem anni tempestas apud Virgilium innuitur Aeneid. II. 8.

---

t) Tzetz. Chil. VIII, 209. v. 572. u) Etym. M. p. 5, 43.
x) Anal. Br. III, p. 55. y) Hesiod. Op. et D. 661. sqq. 676 sqq.

— vix prima inceperat aestas,
Et pater Anchises dare fatis vela iubebat.

'nimvero inter expeditionem Graecorum et expugnationem rbis, novem tantum annos intercidisse diserte testatur Maror Arundelianum, [Ἀφ' οὗ οἱ Ἕλληνες εἰς Τροίαν ἐστράτευσαν, η|Η|ΗΗΗΗ|Δ|ΙΙΙΙ. βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Μενεσθέως, τρεισδεκάτου ἔτους. Epoch. 24. *A quo Graeci ad Troiam expeionem susceperunt anni DCCCCLIV. regnante Athenis Meneeo anno regni illius decimo tertio.* Ad quae verba Thomas diatus: „Graecos suscepisse famigeratam illam expedition in Troiam marmorea inscriptio statuit annis 954. ante nam epocham suam, id est, 1246. ante evangelium, rente Athenis Menestheo anno decimo tertio; hic primum resso regis Atheniensis anno, quo omnes superius a nossignati comprobantur. Troiani belli decennalis initium hronico Eusebiano editionis Scaligerianae statuitur anno evangelium 1219. Menesthei autem filii Petei regis Atheium, anno 14: quoad annum regis Atheniensis, uno, at *l situm* regum Atticorum, solenni illo discrimine aliornnorum 26 serius quam in marmoreo."

'adem epocharum stela lin. 39. *Ἀφ' οὗ Τροία ἥλω, ἔτη ΙΗΗΔΔΔΔΠ βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Μενεσθέως δευτέρου καὶ ῦ ἔτους μηνὸς Θαργηλιῶνος ἑβδόμῃ φθίνοντος.* Epoch. 25. *Troia capta fuit anni DCCCCXLV. regnante Athenis heo, anno regni illius vicesimo secundo; mensis Thargelioseptimo ante finem.* V. Cl. Thomas Lydiatus: „Troia odem Chronico redivivo refertur, annis ante citimam pocham 945, id est, ante evangelium 1237: regnante Menestheo, secundo anno, (nimirum supra vicesiuem vel auctoris confidentia ut satis notum, vel quaincuria videtur omisisse) mensis Thargelionis die seite finem. Atque in Eusebiano Chronico ponitur Troia no Menesthei 23, quasi ineunte, ut et ante evange), nempe adhuc durante discrimine illo solenni an-, quibus singulorum regum Atticorum ab initio Ceimi huc usque atque etiamnum posthac statuuntur nferius in Eusebiano Chronico quam in marmoreo."

ulo post: „Caeterum de anno regni Menesthei, quo it Troia, nonnihil controvertitur. Auctores, quos lemens Alexandrinus[z]) primo Stromateo, referunt o eius postremo, ac Demophontis primo. Euseonico, anno Menesthei vicesimo tertio, tanquam dens regredientem a capta Troia, quo praefectus niensium cum caetera classe Graecorum profectus

lex. Strom. I. p. 139. init. Sylb.

fuerat, iuxta Homerum in navium catalogo a) ita canentem, *Τῶν δ' αὖ ἡγεμόνευ' υἱὸς Πετεῶο Μενεσθεύς*, mortuum esse in Melo insula. Apud Lycophronis Scholiastem legitur, eum, cum Melum advenisset, regno insulae potitum esse, Polyanacte pius rege defuncto. Quod ridiculum Scaligero visum. Quomodo enim, inquit, spreto regno suo Atticae, alienum et nihil ad se pertinens praetulisset? Mirum vero hominem, tanto ingenii acumine praeditum, non coniecisse causam morae Menesthei in Melo: quam apparet fuisse, quod Demophon, legitimus regni Attici haeres, iam vir factus, et occasione absentiae Menesthei ad Troiam desidentis usus, vel siquidem ipse quoque eodem profectus fuerat, ante hunc domum reversus, confirmata sua factione possessionem eius occupasset, e quo Menestheus, ut post Plutarchum b) in vita Thesei, scribit Aelianus, Var. Hist. IV. 5., Tyndaridarum ope patrem illius Theseum eiecerat. Ita calamitosa fuit Menestheo Troiae obsidio, perinde ac ipsi regi regum Agamemnoni, ac plerisque omnibus Graecorum ducibus eodem profectis: utpote quos inde reduces eae exceperint calamitates, quae ipsos vel Troianorum reliquiis miserandos reddere potuerint: adeo quidem ut ingens illa mille ducentarum navium classis, non tam ad Troiae excidium, quam ad Graeciae exitium comparata fuisse videretur, certe ad exitium Graecorum ducum in Aulide coniuratorum: ubi Agamemnon, nescio an furiosus, ut Stoico Horatiano c) visus, haud dubie male sanus filiae suae Iphigeniae immolatione, id est, suo sanguine deos scilicet pacaverat aut verius irritaverat. Atqui Scaliger, sive diuturnioris morae Menesthei in Melo probabilitatem, sive antiqui alicuius exemplaris Chronici Eusebiani fidem, quod ad liberandam fidem suam prudentius haud tacuisset, sive Excerptorum Barbaro-Latinorum Menestheo adscribentium tantummodo 19 annos, auctoritatem aliquousque saltem secutus, pro eo quod Pontacus in omnibus suis exemplaribus, quae erant sane plurima, legit usque ad captivitatem Troiae, et usque ad 23. annum Menesthei, habet tantummodo usque ad vicesimum annum Menesthei. Putassem equidem typographi erratum fuisse, nisi etiam in annotationibus idem repetitum invenissem ad vigesimum annum Menesthei. Verum donec manifestior et certior reddatur ratio retrahendi excidium Ilii ad vicesimum annum Menesthei, vel aliquod antiquius exemplar in lucem proferatur, quod ita scriptum habeat, Menestheo in Excerptis ascriptos annos XIX errore numeri, quales fere innumeri in iis occurrant, existimare licet, pro XXI transposita unitatis nota, inquam, undeviginti pro uno et

a) v. 552. b) Plut. Thes. c. 23. p. 15. Franc.
c) Hor. Sat. II, 3, 207.

completis usque ad captam Troiam, inde autem ad
tionem duorum postremorum in Chronico Eusebia-
riptorum, quos in reditu a Troia, et tanquam exul
nsula absumpserit, ascriptos esse totidem plures,
o 33, regno Demophontis, qui interea Athenis pa-
recuperando et stabiliendo occupatus fuit, ideoque
c inter 20 sive 21 et 23, medium ferit, item veris-
paret, quod Marmoreo Chronico significatur, anno
i secundo supra vicesimum Troiam captam esse:
m alibi idem Scaliger, quanquam imprudens, suf-
comprobat, nempe secundo libro Canonum Isago-
capite tertio, in primae Atheniensium dynastiae
talogo, asserens Menesthei anno penultimo Ilium
sse, modo intelligatur penultimo ante vitae finem
tem quasi completo vicesimo tertio anno a regni sui
equi vero iuxta Clementis Alexandrini auctores, ul-
ndoquidem circa initium anni 22. ac tempus captae
vera regno exciderit, utpote occupato a Demo-
nnis 35 iuxta Excerpta ante finem regni et vitae hu-
a itaque capta est anno 22. regni Menesthei, ac 433.
ham Olympicam, iuxta Marmoream inscriptionem.
em domum reditus Graecorum ducum post captam
fecit, ut decennium integrum bello Troiano impu-
quanquam post novennium exactum capta fuerit,
vere sub initium aestatis anni decimi ab eo susce-
incepti capta et excisa urbe reditus institutus, per-
Marmoreo Chronico significatur; quemadmodum
nit Propertius d) Elegiarum quarto:

—— Danaum decimo vere redisse duces.

n novem pullos passerinos Aulide a serpente devo-
endisse praedixit Calchas vates Homericus Iliade

e vero, quo capta sit Troia, etiam expresso in Chro-
noreo, sc. septimo desinentis, id est ante finem,
imo quarto mensis Thargelionis, convenit ei cum
uis Graecorum historicis, utpote Ephoro et Calli-
t Damaste, et Phylarcho, apud Plutarchum f) in
Etsi Dionysius Halicarnassensis I. p. 51. refert ad
tem diem eiusdem mensis; alii autem apud Cle-
lexandrinum Strom. I. p. 139. ad alterutrum diem
sequentis sc. Scirrophorionis. Sed dies septimus
sive ante finem Thargelionis aliis est probatior.
s a mundi conditu, nostro calculo 2796., quintae
ae periodi octodesexcentenariae annus 428., quo

40 (redisse rates). e) v. 33.
amill. c. 19. p. 138. Fr.

— ἐπὶ δὲ ῥίζαν βάλε πικρὰν
Χερσὶ διατρίψας. —

Itaque *ἀντίτομον* idem valet ac *ἀντίπαλον καὶ ἐναντίον*, id est, *adversarium et contrarium: ἀντίτομον φάρμακον* est id remedium, quod secatur et paratur, ac praebetur alicui adversus morbi dolores et vim. Ad quam etymologiam respexisse Euripidem[k]) in Alcestide monet Aemilius Portus, ubi sic loquitur:

— οὐδ' ὅσα Φοῖβος
Ἀσκληπιάδαισιν παρέδωκε
Φάρμακα, πολυπόνοις
Ἀντιτεμὼν βροτοῖσι.

[Vide Theophrast. Histor. Plantar. II. 2. sub initio.]

v. 19. *ΟΥΧ ΩΣ ΤΑ ΠΡΟΣΘ' ΑΡΙΣΤΑ ΔΙΑΠΟΝΟΥΜΕΝΟΥ.* Lege et distingue:

Οὐχ, ὡς τὰ πρόσθ', ἄριστα διακονουμένου.

[v. 21. *ΟΡΦΝΑΙΟΥ.* Hesych. Ὀρφαναία· νυκτερινή, σκοτεινή· ὅθεν καὶ ὀρφανὸν (malim ὀρφναῖον, ita enim sumitur hoc loco Aeschyli) εἰρῆσθαι τὸν ἐν σκότει ὄντα. Sed et mox: Ὀρφναία· σκοτεινή, μελανή.]

v. 22. *ΛΑΜΠΤΗΡ ΝΥΚΤΟΣ, ΗΜΕΡΗΣΙΟΝ ΦΑΟΣ ΠΙΦΑΥΣΚΩΝ.* Hoc est, lucem prosperam. Sic v. 531.

Ἥκει γὰρ ὑμῖν φῶς ἐν εὐφρόνῃ φέρων.

Et Pers. v. 800.

Ἐμοῖς μὲν εἶπας δώμασιν φάος μέγα,
Καὶ λευκὸν ἦμαρ νυκτὸς ἐκ μελαγχίμου.

[Venusta antithesis.]

[v. 23. *ΦΑΟΣ.* „*Lux* metaphorice *gaudium, salus, solatium*, ut et אור apud Hebraeos. Hesych. Φόως, φῶς, χαρὰ, σωτηρία." Duportus in Gnomol. Homerica, ad illud poetae Il. Θ'. 282.

Βάλλ' οὕτως, αἴκεν τι φόως Δαναοῖσι γένηαι.]

[Ibid. *ΧΟΡΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΝ.* Vult multas choreas esse agendas gratia huius eventus. Hesych. Κατάστασις· ἀποδοχὴ ἢ κόσμος, ἢ ἦθος.]

v. 24. *ΣΥΜΦΟΡΑΣ.* Eustathius ad Iliad. Ζ'. [v. 367.] p. 647. l. 38. dictiones *μέσας* recensens, καὶ ἡ συμφορὰ δὲ οὐ μόνον ἀποτρόπαιος, ἀλλὰ καὶ ἀγαθή, ὡς δηλοῖ σὺν ἄλλοις καὶ ὁ εἰπὼν ἐπ' ἀγαθῷ τὸ,

— ἐπὶ συμφοραῖς
Γεγηθὸς ἕρπει δάκρυον ὀμμάτων ἄπο.

---

k) Eur. Alc. 990. (978. H.

bonam partem accipit et Aristophanes Lysistrata, v. 1278.

— κἀτ' ἐπ' ἀγαθαῖς συμφοραῖς
'Ορχησάμενοι θεοῖσιν.

c est, quod bene cedat, pro ἀγαθῇ τύχῃ. [Συμφορά in bon partem sumitur etiam Sophocli in Oedip. Tyr. v. 33.

Ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἔν τε συμφοραῖς βίου
Κρίνοντες, ἔν τε δαιμόνων ξυναλλαγαῖς.

Scholiastes: Συμφοραῖς· ταῖς βιωτικαῖς συντυχίαις. Hesyis, Ξυμφορά· σύντυχία· καὶ ἐπὶ ἀγαθοῦ τάσσεται καὶ ἐπὶ κα- Etymolog. l) Συμφορά· παρὰ τὸ φορά· φορὰν δε ἔλεγον οἱ ϊνες τὴν τύχην· συμφορὰ δέ ἐστιν ἡ ἀπό τινος τύχης συμβεία.]

v. 27. ΕΥΝΗΣ ΕΠΙΑΝΤΕΙΛΑΣΑΝ. Media enim nocte a est Troia. Apud Clementem Alexandrinum, Stromat. 139. m)

Νὺξ μὲν ἔην μεσάτα, λαμπρὰ δ' ἐπέτελλε σελάνα.

ilius, Aen. II. 265.

Invadunt urbem somno vinoque sepultam.

ides, Hecuba, v. 914.

Μεσονύκτιος ὠλλύμαν,
Ἦμος ἐκ δείπνων ὕπνος
Ἡδὺς ἐν ὄσσοις κίδναται.

28. ΟΛΟΛΥΓΜΟΝ. Ὀλολύζειν et ὀλολυγμόν in meliolepe partem sumit Aeschylus; ut v. 596.

Ἀνωλόλυξα μὲν πάλαι χαρᾶς ὕπο.

04.

Ὀλολυγμὸν ἄλλος ἄλλοθεν κατὰ πτόλιν
Ἔλασκον, εὐφημοῦντες ἐν θεῶν ἕδραις.

ımmus D. Mericus Casaubonus in dissertatione de Holitione p. 168, hunc locum explicat: „Euryclea," innutrix Telemachi, quam domini et alumni sui amans, ocorum hostis ex animo, cum accita ab Ulysse procos centes et mortuos praeter exspectationem conspexisyss. Χ'. 408.

Ἴθυσέν ῥ' ὀλολύξαι, ἐπεὶ μέγα εἴσιδεν ἔργον,

est ululare (ita vertunt omnes quos hactenus vidi); autem est ab Ulysse his verbis, v. 411.

Ἐν θυμῷ, γρηῦ, χαῖρε, καὶ ἴσχεο, μηδ' ὀλόλυζε·
Οὐχ ὁσίη, κταμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι.

—

M. 734, 50. m) p. 139. l. 7. (ex Iliade parva.)

Vertunt, *in animo, anus, gaude, et te cohibe, neque ulula, non est fas interfectis insultare viris.* Portus autem: *non fas est ob interfectos viros* Deos averruncos *precari.* Eustathius, in Odyss. X'. p. 1932. τὸ εὐχετάασθαι non simpliciter exponit εὔχεσθαι sed τὸ οὕτως, cum ὀλολυγμῷ sc. εὔχεσθαι. Id autem eo redit, ac si poeta dixisset, ut ibi Eustathius ἐπικαυχᾶσθαι, quod est *insultare.* Sed quis ista quaeso conciliet, *ululare* et *insultare?* Nae mira est verbi Graeci, si tamen Graecum est dicendum, ignoratio: in qua tamen ignoratione non lexicographi tantum praestantissimi versati sunt, sed post illos doctissimi quoque viri, qui in vertendis Graecis occupati fuerunt. Atqui Eustathius optime hic exponit, et non defuerunt viri docti, qui tum in notis in N. Test. tum alibi notarunt super eo, ex quibus alii deinceps cautiores debuerant evadere. Est autem ὀλολύζειν, ut antiquissimi utuntur, ad sacra proprie pertinens vox, sed non uno modo Latine semper exprimenda. Ut plurimum cum clamore quodam et insitata, nisi in sacris, vocis intentione Deos comprecari, sive gratias agentes ob res laetas, seu eorum opem in adversis implorantes. Operae pretium, opinor, erit locos aliquot veterum insigniores indicasse, in quibus hic usus verbi reperitur, ex quibus non Homero tantum lux, sed et ipsis non minus opportuna et necessaria. In exultationis et gratiarum actionis significatione usurpat vetus poeta tragicus [n]), *cuius praestantissimam editionem Londini curatam Viro clarissimo D. Thomae Stanleio debebit aliquando posteritas,* Aeschylus, in Agamemnone, ubi custos, qui noctu observabat, prospecto tandem Troiae urbis expugnationis indice lumine, ita infit, v. 26.:

Ἀγαμέμνονος γυναικὶ σημαίνω τορῶς,
Εὐνῆς ἐπαντείλασαν ὡς τάχος, δόμοις
Ὀλολυγμὸν εὐφημοῦντα τῇδε λαμπάδι
Ἐπορθιάζειν ——

Hoc, ut in pauca contrahamus, dicit: se ad Clytemnestram, Agamemnonis uxorem, festinare, ut illam ex lecto excitet, ad indicendum ὀλολυγμόν. Hic autem ὀλολυγμός quo ritu praestitus, ipsa indicente, sit, narrat ipsa postea, v. 596.

Ἀνωλόλυξα μὲν πάλαι χαρᾶς ὕπο κ. τ. λ.

Hic certe ὀλολύζειν plane eadem notione, qua Homerus hoc loco. Addamus alterum eiusdem Aeschyli locum in Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις, ubi ὀλολύζω cum χαίρω iunctum opponitur τῷ κλαίειν, id est, *lachrymari,* et *solemnibus lachrymis prosequi,* v. 831.

---

n) Quae sequuntur literis cursivis a nobis expressa, egregia Stanleii verecundia in MS. ipsius omisit. [*Verba sunt Butleri.*]

Πότερον χαίρω κἀπολολύξω
Πόλεως ἀμυνεῖ σωτῆρι·
Ἢ τοὺς μογεροὺς καὶ δυσδαίμονας
Ἀτέκνους κλαύσω πολεμάρχους;"

ctetus Vir doctissimus, 'cui accedit D. Iacobus Duportus Gnomologia Homerica ad illud poetae supra citatum Odyss. 408.]

[v. 29. *ΕΠΟΡΘΙΑΖΕΙΝ.* *Tollere acutam vocem.* Sic Pers. 055.

Ἐπορθίαζε νῦν γόοις.

ie infra in hac tragoedia, v. 1128.

Ποίαν ἐριννὺν τήνδε δώμασιν κέλῃ
Ἐπορθιάζειν;]

v. 30. *ΑΓΓΕΛΛΩΝ ΠΡΕΠΕΙ.* I. e. *Ἀγγέλλει.* Vide quae hoeph. v. 10.

v. 31. *ΦΡΟΙΜΙΟΝ.* Infra v. 838.

Θεοῖς μὲν ἐξέτεινα φροίμιον τόδε.]

v. 32. *ΤΑ ΔΕΣΠΟΤΩΝ ΓΑΡ.* Q. d. *ego componam meo res heriles bono statu,* quas male habuisse supra questus

33. *ΤΡΙΣ ΕΞ.* Feliciter. Paroemia satis nota. Zenob. IV. 23. *Τὸ μὲν γὰρ τρὶς ἓξ τὴν παντελῆ νίκην δηλοῖ· τὸ δὲ ύβοι, τὴν ἧτταν. Πάλαι γὰρ τρισὶν ἐχρῶντο πρὸς τὰς παιδιαῖς, καὶ οὐχ, ὡς οἱ νῦν, δύο.* Porro apud Eustathium ss. *Α'.* [v. 234.] p. 1414. l. 3. pro *τῇσδέ μοι* legitur *τῆς* ec id librariorum incuria: ipse enim Eustathius videri pravam lectionem. *Ἀστείως,* inquit, *Ὁμήρου ἐνπόντος τὸ,*

—— *ἑτέρως ἐβάλοντο θεοὶ* ——

ὐκ εὖ κατὰ τὸ,

Τρὶς ἓξ βαλούσης τῆς Διὸς φρυκτωρίας·

ἐ τὸ,

Αἰεὶ γὰρ εὖ πίπτουσιν οἱ Διὸς κύβοι·

νότι κατὰ τύχην, ὡς εἰπεῖν παλίμβολον. [Suidas: *Τρὶς κύβοι. οἱ μὲν τρὶς ἓξ νίκην· οἱ δὲ τρεῖς κύβοι, κενοί.* Et *δὲ ὁ τρὶς ἓξ βαλὼν κατώρθου, καὶ Αἰσχύλος ἐν Ἀγαμέστησι,*

ὰ δεσποτῶν γὰρ εὖ πεσὸν παθήσομαι
ρὶς ἓξ βαλούσα τῆς ἐμῆς φρυκτωρίας.

us ex ipso Aeschylo Suidae locus.]

ΜΟΛΟΝΤΟΣ ΕΥΦΙΛΗ ΧΕΡΑ. Eurip. Suppl.

—— *Πρὸς οἴκους ὥς νιν Αἰγέως ἄγω,*
ίλην προσάψας χεῖρα.

Homer. Odyss. *Α'*. 120.

Χεῖρ' ἕλε δεξιτερήν, de Telemacho hospitem accipiente. Servius in Aen. I. 408. *Iungere dextras maiorum fuit salutatio, cuius causam dicit Varro Callimachum sequutus, asserens omnem eorum honorem dextrae constitisse virtute: ob quam rem hac se venerabantur corporis parte.* Hinc colligere possumus, quale fuit Callimachi operis, *Αἰτίων* sc. argumentum, quo fabularum omnes origines et causas exposuit. Mart. X. 4.

Sed non vis Mamurra tuos cognoscere mores,
Nec te scire legas *Αἴτια* Callimachi.

Clemens Alex. Stromat. V. p. 244. *Εὐφορίων ὁ ποιητὴς καὶ τὰ Καλλιμάχου Αἴτια καὶ ἡ Λυκόφρονος Ἀλεξάνδρα καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια γυμνάσιον εἰς ἐξήγησιν γραμματικῶν ἔγκειται ἅπασιν.* Servius ad haec Virgilii Aen. VII. 778.

Unde etiam Triviae templo lucisque sacratis
Cornipedes arcentur equi —

exponit, inquit, *τὸ αἴτιον*, *nam Callimachus scripsit Αἴτια, in quibus etiam hoc commemorat.* Fragmenta, quae ex hoc magno opere supersunt, cum paucula sint, adferre liceat.

Αἰτίων Α'.

—— *ἀπ' ὀστλίγγων αἰὲν ἄλειφα ῥέει.* Etymol. o) in voce *Ὄστλιγγες*.

Ἀραχναῖον· ὄρος Ἄργους. Steph. Byzant. in voce *Ἀραχναῖον*.

Οἴη τε Τρίτωνος ἐφ' ὕδασιν Ἀσβύσταο. Steph. Byzant. in voce *Ἀσβύστα*.

Β'.

Οὕνεκεν οἰκτείρειν οἶδε μόνη πολίων. Schol. Sophoclis p), p. 290.

Ἡ μὲν ἀερτάζουσα μέγα τρύφος ὑψιζώνου
Ἀστυρὸν εἰσανέβαινεν.

Ad hunc librum haec pertinere fidem faciunt quae sequuntur apud Etymologum q) in voce *Ἀστυρόν*: *Εἴρηται παρὰ τὸ ἄστυ ὑποκοριστικῶς ἀστυρόν· οὕτω Θέων ἐν ὑπομνήματι τῶν τοῦ β' Αἰτίων.*

Γ'.

Ἀπίσας. Steph. Byzant. in voce *Ἀπίσας*.

Βρέφος· ἐπὶ σκύμνου. Etymol. r) in voce *βρέφος*.

Τῶς μὲν ὁ Μνησάρχειος ἔφη ξένος ὧδε συναινῶ. Priscian. II. 1. Hephaest. p. 6.

---

o) Etym. M. 636, 14.
p) Schol. Soph. Oed. Col. 258.
q) Etym. M. 160, 30.
r) Etym. M. 212, 37.

Δ'.

Δαπνὰς ἔνθεν μὲν δειδέχαται. Steph. Byzant. in voce
ιπνιάς.

Incerti libri.

τιμιν δὲ Ἀρκάδες Ἀπαγχομένην καλουμένην προτρέπονται.
m. Alex. Cohort. ad Gent. p. 11. Theon scripsit commen-
ia in Αἴτια Callimachi. Etymol. in voce Ἀστυρὸν et βουκέ-
ς). Sed haec ἐν παρέργῳ.]

[v. 36. ΤΑ Δ' ΑΛΛΑ ΣΙΓΩ. Euripides, Iphigen. in
r. v. 37.

Τὰ δ' ἄλλα σιγῶ, τὴν θεὸν φοβουμένη.

Ibid. ΒΟΥΣ ΕΠΙ ΓΛΩΣΣΗι. Adagium tritissimum [ss]).
ob. II. 70. Diogen. III. 61. Pecorum effigie prius ob-
ιta fuit moneta: indicat itaque speculator, se grandi ac-
ι pecunia seu metu mulctae obticere.] Theognis, Eleg.
n. v. 813.

Βοῦς μοι ἐπὶ γλώσσης κρατερῷ ποδὶ λὰξ ἐπιβαίνων
Ἴσχει, κωτίλλειν καίπερ ἐπιστάμενον.

rum, ni fallor, Pythagoricum quiddam sapit. Philo-
s, vita Apollon. VI. 11. Γλῶττάν τε ὡς πρῶτος ἀνθρώ-
υνέσχε βοῦν ἐπὶ αὐτῇ σιωπῆς εὑρὼν δόγμα, de Pythagora
ις. Unde eleganter idem in Scopeliano Sophista, c. 1.
ιένοι τὴν γλῶτταν εἶναι, καὶ βοῦν ἀφωνίας ἐπ' αὐτὴν βε-
)ι.

37. ΟΙΚΟΣ Δ' ΑΥΤΟΣ. Cicero, pro M. Marcello
*Parietes, medius fidius, C. Caesar, ut mihi videtur, hu-
ae tibi gratias agere gestiunt.* Euripides, Hippol. v. 417.

Οὐδὲ σκότον φρίσσουσι τὸν ξυνεργάτην,
Τέρεμνά τ' οἴκων μήποτε φθογγὴν ἀφῇ.

teris. Atque huc refer illud quoque Hippol. v. 1074.

Π. Ὦ δώματ' εἴθε φθέγμα γηρύσαισθέ μοι,
Καὶ μαρτυρήσαιτ', εἰ κακὸς πέφυκ' ἀνήρ.

et Theseus:

Ἐς τοὺς ἀφώνους μάρτυρας φεύγεις; σαφῶς
Τόδ' ἔργον, οὐ λέγον, σὲ μηνύει κακόν.

apud Suidam in voce ἀποῤῥῆξαι:

Ὡς εἰ σιωπήσαιμεν, οἱ λίθοι τάχα
ωνὰς ἀποῤῥήξουσι τῶν πεπραγμένων.

IX. 103.

—— servi ut taceant, iumenta loquuntur,
canis et postes et marmora.

ss) cf. Reisig. Enarr. Oed. Col. p. CXXXV.

Καὶ λίθοι βοήσουσιν, *etiam saxa loquentur*, refertur paroemiae loco apud Io. Tzetzem[t]), in omnigena historia, de rebus admodum manifestis, quibus lapides, aliaque inanima omnia et vocis expertia attestari queant.]

[v. 38. *ΛΕΞΕΙΕΝ.* Forsan tollendum *στίγμα* post *λέξειεν*.]

v. 40. *ΔΕΚΑΤΟΝ ΜΕΝ ΕΤΟΣ.* [Socrates apud Platonem in Cratylo, p. 395. l. 8. Agamemnoni nomen impositum, *ὅτι ἀγαστὸς τὴν κατὰ ἐπιμονὴν οὗτος ὁ ἀνήρ*, suspicatur; sc. quod decem annos in expugnanda Troia consumpsit. Etymologus[u]), *Ἀγαμέμνων· παρὰ τὸ ἄγαν καὶ τὸ μένω.* Virg. Aen. II. 198.

Non anni domuere decem.

Epigramma [x]):

—— *ἁ κλεινὰ Πριάμου πόλις, ἂν ἀλαπάξαι*
Ἑλλήνων δεκέτης οὐκ ἐτάλασσεν Ἄρης
Ἀμφαδόν.]

Annum intellige decimum, non absolutum, sed ineuntem; nec enim viro eruditissimo Samueli Petito assentior, qui Leg. Attic. p. 55. asserit Agamemnonem decem annos abfuisse, undecimo ineunte domum rediisse; quippe non nisi novem anni perfecti transierunt: de quibus interpretatus est Calchas portentum illud de dracone octo pullos cum matre devorante, Ovid. XII. 21.

Atque novem volucres in belli digerit annos.

Homerus, Iliad. *Β'*. 326.

Ὡς οὗτος κατὰ τέκν' ἔφαγε στρουθοῖο καὶ αὐτὴν,
Ὀκτὼ, ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν, ἣ τέκε τέκνα·
Ὣς ἡμεῖς τοσσαῦτ' ἔτεα πτολεμίξομεν αὖθι,
Τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν.

Hoc est, Cicerone interprete, de Divinat. II. 30.

Nam quot aves tetro mactatas dente videbis,
Tot nos ad Troiam belli exantlabimus annos,
Quae decimo cadet, et poena satiabit Achivos.

Expeditionem illam a Graecis verno tempore susceptam fuisse maxime est probabile; praesertim cum apud ipsos moris erat mare claudere ab autumno ad tempus vernum, verno aperire; prout Hesiodus[y]), Theophrastus, aliique testantur. Quin etiam fere decimo captam urbem docet Propertius, III. 9. [40.]

Et Danaum decimo vere redisse rates.

Eadem anni tempestas apud Virgilium innuitur Aeneid. II. 8.

---

t) Tzetz. Chil. VIII, 209. v. 572.
u) Etym. M. p. 5, 43.
x) Anal. Br. III, p. 55.
y) Hesiod. Op. et D. 661. sqq. 676 sqq.

— vix prima inceperat aestas,
Et pater Anchises dare fatis vela iubebat.

;nimvero inter expeditionem Graecorum et expugnationem rbis, novem tantum annos intercidisse diserte testatur Marior Arundelianum, [Ἀφ' οὗ οἱ Ἕλληνες εἰς Τροίαν ἐστράτευσαν; η |H|HHHH|Δ|ΠΙΙ. βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Μενεσθέως, τρεισιδεκάτου ἔτους. Epoch. 24. *A quo Graeci ad Troiam expe-'ionem susceperunt anni DCCCCLIV. regnante Athenis Mene-'eo anno regni illius decimo tertio.* Ad quae verba Thomas 'diatus: „Graecos suscepisse famigeratam illam expeditio-n in Troiam marmorea inscriptio statuit annis 954. ante mam epocham suam, id est, 1246. ante evangelium, re-nte Athenis Menestheo anno decimo tertio; hic primum ressoo regis Atheniensis anno, quo omnes superius a no-assignati comprobantur. Troiani belli decennalis initium 'hronico Eusebiano editionis Scaligerianae statuitur anno evangelium 1219. Menesthei autem filii Petei regis Athe-sium, anno 14: quoad annum regis Atheniensis, uno, at d situm regum Atticorum, solenni illo discrimine alio-annorum 26 serius quam in marmoreo."

;adem epocharum stela lin. 39. Ἀφ' οὗ Τροία ἥλω, ἔτη ΊΗΗΗΔΔΔΔΠ βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Μενεσθέως δευτέρου καὶ οῦ ἔτους μηνὸς Θαργηλιῶνος ἑβδόμῃ φθίνοντος. Epoch. 25. *Troia capta fuit anni DCCCCXLV. regnante Athenis 'heo, anno regni illius vicesimo secundo; mensis Thargelio-septimo ante finem.* V. Cl. Thomas Lydiatus: „Troia odem Chronico redivivo refertur, annis ante citimam epocham 945, id est, ante evangelium 1237: regnante s Menestheo, secundo anno, (nimirum supra vicesi-quem vel auctoris confidentia ut satis notum, vel qua-incuria videtur omisisse) mensis Thargelionis die se-nte finem. Atque in Eusebiano Chronico ponitur Troia ino Menesthei 23, quasi ineunte, ut et ante evange-0, nempe adhuc durante discrimine illo solenni an-6, quibus singulorum regum Atticorum ab initio Ce-rimi huc usque atque etiamnum posthac statuuntur inferius in Eusebiano Chronico quam in marmoreo."

aulo post: „Caeterum de anno regni Menesthei, quo it Troia, nonnihil controvertitur. Auctores, quos ;lemens Alexandrinus[z]) primo Stromateo, referunt no eius postremo, ac Demophontis primo. Euse-ronico, anno Menesthei vicesimo tertio, tanquam idens regredientem a capta Troia, quo praefectus eniensium cum caetera classe Graecorum profectus

lex. Strom. I. p. 139. init. Sylb.

fuerat, iuxta Homerum in navium catalogo[a]) ita canentem, *Τῶν δ' αὖ ἡγεμόνευ' υἱὸς Πετεῶο Μενεσθεύς*, mortuum esse in Melo insula. Apud Lycophronis Scholiastem legitur, eum, cum Melum advenisset, regno insulae potitum esse, Polyanactis pius rege defuncto. Quod ridiculum Scaligero visum. Quomodo enim, inquit, spreto regno suo Atticae, alienum et nihil ad se pertinens praetulisset? Mirum vero hominem, tanto ingenii acumine praeditum, non coniecisse causam morae Menesthei in Melo: quam apparet fuisse, quod Demophon, legitimus regni Attici haeres, iam vir factus, et occasione absentiae Menesthei ad Troiam desidentis usus, vel siquidem ipse quoque eodem profectus fuerat, ante hunc domum reversus, confirmata sua factione possessionem eius occupasset, e quo Menestheus, ut post Plutarchum[b]) in vita Thesei, scribit Aelianus, Var. Hist. IV. 5., Tyndaridarum ope patrem illius Theseum eiecerat. Ita calamitosa fuit Menestheo Troiae obsidio, perinde ac ipsi regi regum Agamemnoni, ac plerisque omnibus Graecorum ducibus eodem profectis: utpote quos inde reduces eae exceperint calamitates, quae ipsos vel Troianorum reliquiis miserandos reddere potuerint: adeo quidem ut ingens illa mille ducentarum navium classis, non tam ad Troiae excidium, quam ad Graeciae exitium comparata fuisse videretur, certe ad exitium Graecorum ducum in Aulide coniuratorum: ubi Agamemnon, nescio an furiosus, ut Stoico Horatiano[c]) visus, haud dubie male sanus filiae suae Iphigeniae immolatione, id est, suo sanguine deos scilicet pacaverat aut verius irritaverat. Atqui Scaliger, sive diuturnioris morae Menesthei in Melo probabilitatem, sive antiqui alicuius exemplaris Chronici Eusebiani fidem, quod ad liberandam fidem suam prudentius haud tacuisset, sive Excerptorum Barbaro-Latinorum Menestheo adscribentium tantummodo 19 annos, auctoritatem aliquousque saltem secutus, pro eo quod Pontacus in omnibus suis exemplaribus, quae erant sane plurima, legit usque ad captivitatem Troiae, et usque ad 23. annum Menesthei, habet tantummodo usque ad vicesimum annum Menesthei. Putassem equidem typographi erratum fuisse, nisi etiam in annotationibus idem repetitum invenissem ad vigesimum annum Menesthei. Verum donec manifestior et certior reddatur ratio retrahendi excidium Ilii ad vicesimum annum Menesthei, vel aliquod antiquius exemplar in lucem proferatur, quod ita scriptum habeat, Menestheo in Excerptis ascriptos annos XIX errore numeri, quales fere innumeri in iis occurrant, existimare licet, pro XXI transposita unitatis nota, inquam, undeviginti pro uno et

---

a) v. 552. b) Plut. Thes. c. 23. p. 15. Franc.
c) Hor. Sat. II, 3, 207.

rginti, completis usque ad captam Troiam, inde autem ad :ompensationem duorum postremorum in Chronico Eusebiaıo ei ascriptorum, quos in reditu a Troia, et tanquam exul ı Melo insula absumpserit, ascriptos esse totidem plures, cil. 35 pro 33, regno Demophontis, qui interea Athenis pa-io regno recuperando et stabiliendo occupatus fuit, ideoque erinde ac inter 20 sive 21 et 23, medium ferit, item verismum apparet, quod Marmoreo Chronico significatur, anno enesthei secundo supra vicesimum Troiam captam esse: ıod etiam alibi idem Scaliger, quanquam imprudens, sufıgio suo comprobat, nempe secundo libro Canonum Isago:orum, capite tertio, in primae Atheniensium dynastiae ;um catalogo, asserens Menesthei anno penultimo Ilium etum esse, modo intelligatur penultimo ante vitae finem ıtingentem quasi completo vicesimo tertio anno a regni sui :io; alioqui vero iuxta Clementis Alexandrini auctores, ulo: quandoquidem circa initium anni 22. ac tempus captae ıiae revera regno exciderit, utpote occupato a Demonte, annis 35 iuxta Excerpta ante finem regni et vitae hu-

Troia itaque capta est anno 22. regni Menesthei, ac 433. epocham Olympicam, iuxta Marmoream inscriptionem. ıs autem domum reditus Graecorum ducum post captam am effecit, ut decennium integrum bello Troiano impuur, quanquam post novennium exactum capta fuerit, oque vere sub initium aestatis anni decimi ab eo susceıuper incepti capta et excisa urbe reditus institutus, peruti Marmoreo Chronico significatur; quemadmodum ı cecinit Propertius d) Elegiarum quarto:

—— Danaum decimo vere redisse duces.

item novem pullos passerinos Aulide a serpente devoportendisse praedixit Calchas vates Homericus Iliade ıa e).

e die vero, quo capta sit Troia, etiam expresso in Chro-Marmoreo, sc. septimo desinentis, id est ante finem, cesimo quarto mensis Thargelionis, convenit ei cum ıtiquis Graecorum historicis, utpote Ephoro et Calli-, et Damaste, et Phylarcho, apud Plutarchum f) in ɔ. Etsi Dionysius Halicarnassensis I. p. 51. refert ad lentem diem eiusdem mensis; alii autem apud Cleı Alexandrinum Strom. I. p. 139. ad alterutrum diem insequentis sc. Scirrophorionis. Sed dies septimus tis sive ante finem Thargelionis aliis est probatior. nus a mundi conditu, nostro calculo 2796., quintae strae periodi octodesexcentenariae annus 428., quo

9, 40 (redisse rates). e) v. 33.
. Camill. c. 19. p. 138. Fr.

primum novilunium vernum contigit quarto die septimanae, aequinoctium vero secundo, et sexto die mensis lunaris. Huic autem diei convenit dies tertius Aprilis Iuliani, novilunio autem undetricesimus dies Martii. Eiusdem mensis lunaris die secundo incepit Atticus Elaphebolion. Igitur Elaphebolione incipiente quinto die septimanae ac tricesimo Iuliani Martii, Thargelion ab eo tertius, inceperit septimanae die primo, Maii autem vicesimo octavo: ita ut dies 24. Thargelionis convenerit diei 20. Iunii, septimanae tertio, quindecim diebus ante solstitium aestivum, conveniens diei Iulii quinto. Ita inquam iuxta nostram periodum. Erat vero idem annus 34. periodi Calippi, utique iuxta prolepsim, incipientis die 23. Iulii, praecedente Xanthico, sive Elaphebolione anni embolimaei, incipiente die 26. Febr. bissextilis: ita ut Daesius et Thargelion inceperint Aprilis die 25., Thargelionis vero dies 24. inciderit in Maii diem 18. Ea est differentia inter duas periodos. Scaligeri Atticam aut Iulianam cum his conferat, cui otium est. Petavianas nondum vidi. Dionysii Halicarnassensis Thargelion Calippicus captae Troiae non cadit in eosdem dies anni Iuliani, quia non in eundem annum periodi Calippicae, utpote non in eundem annum ante primam Olympiadem." Hactenus Vir doctissimus.

D. Humphridus Prideaux: „Non est dubium quin lacunae sic debeant suppleri: *βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Μενεσθέως δευτέρου ἔτους μηνὸς Θαργηλιῶνος*. Bene enim monet Seldenus: Alius quam Thargelion mensis esse nequit, neque enim alius mensis a *Θ*, sive ab aliqua figura huic simili incipit. Attici item scriptores Thargelione mense Troiam captam plerumque tradunt."

Marm. *ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΕΤΟΥΣ*. „Quadratarii incuria omissum est procul dubio hic *εἰκοστοῦ καὶ*, ita ut annus Menesthei vigesimus secundus ab auctore signatus fuerit. Nam si anno eius 13. expeditionem fecere, quid hoc est anno 2. Troiam cepisse? Res palam est. Numerorum autem notae tum de expeditione tum de Troia capta subobscurae sunt in Marmore, nec tamen alias, quam quas repraesentamus, credat quisquam, qui optima perspicillorum fide, etiam iusta elementorum alibi in Marmore quantitate nixus, eas denuo elicuerit." Seldenus.

Marm. *ΕΒΔΟΜΗι ΦΘΙΝΟΝΤΟΣ*. „Notandum est menses apud Atheni[illegible]es lunares fuisse. Cum igitur luna cursum suum syno[illegible]cum 29 diebus et dimidio absolvat, menses uniuscuiusque anni in plenos et cavos dividebantur. Sex pleni ex 30 et sex cavi ex 29 diebus constabant, singulique eorum in tres partes dividebantur. Decem enim primi dies mensis *ἡμέραι μηνὸς ἱσταμένου*, decem proxime *ἡμέραι μηνὸς μεσοῦντος*, ultimi *ἡμέραι μηνὸς φθίνοντος* dicebantur. Dies *μηνὸς ἱσταμένου* et *μεσοῦντος* ab initio, dies vero *φθίνοντος* retro a fine nu-

nerati fuere. Ἑβδόμη igitur ἱσταμένου est septimus mensis dies, ...βδόμη μεσοῦντος est decimus septimus, ἑβδόμη φθίνοντος est ...eptimus a fine, id est, si mensis sit plenus, vigesimus quar...us, si cavus, vigesimus tertius mensis dies." Prideaux.]

v. 44. ΟΞΥΡΟΝ ΖΕΥΓΟΣ ΑΤΡΕΙΔΑΝ. Eodem pacto ...lutarchus g) Agin et Cleomenem reges Spartiatarum appel...rit ζεῦγος δημαγώγων. Et Cicero h) Antonium ac Dolabel...n iugum impiorum, Philippic. II. Quasi vero non unum idem ... bellum sit contra hoc iugum impiorum nefarium. Polybius ...oque, (ex observatione P. Victorii, Var. Lect. XXXI. 6.) tertio libro historiarum, pugnas singulares, quas alio no...ne appellant μονομαχίας, vocavit κατ' ἄνδρα καὶ ζυγὸν ἀγω...νατα. Quin etiam mulier viro suo destituta μονόζυξ dicitur ...Persis. v. 139. [Hesych. Ζεῦγος· πᾶν τὸ ἐζευγμένον. Gloss. ...ecolat. Ζεῦγος. Par. Notissimum proverbium, Κρωβύλου ...ος, Crobyli par, de duobus scelere paribus. Apostol. I. 21. ...ill. Tat. Ὦ ζεῦγος κατ' ἐμοῦ γοητῶν, ἀνδρὸς καὶ γυναικός. ...pid. Helena, v. 399. Ἀγαμέμνον' ἐμέ τε Μενέλεων, κλεινὸν ...]

v. 45. ΧΙΛΙΟΝΑΥΤΑΝ. Alii, monente Scholiaste, καὶ αὐτόν, quod minus placet. Euripides in Androm. v. 106. ...ε ὁ χιλιόναυς Ἑλλάδος ὠκὺς Ἄρης. [Et Oreste, v. 352.

Ὦ χιλιόναυν στρατὸν ὁρμίσας
Εἰς γῆν Ἀσίαν
Χαῖρ'.

...aur. v. 140. σὺν κώπᾳ χιλιοναύτᾳ.] Unde et Lycophroni,

Ὁ χιλίαρχος τοῦ πολυῤῥαίστου.

...us, Aeneid. II. 197.

Quos neque Tydides, nec Larissaeus Achilles,
Non anni domuere decem, non mille carinae.

..., XII. 6.

—— coniurataeque sequuntur
Mille rates. ——

...ius, II. 26. i)

Et Danaum Euboico littore mille rates.

...n Agamemnone, v. 39.

Rex ille regum, ductor Agamemnon ...
Cuius secutae mille vexillum rates.

...ro tantum κατὰ τὸ ὁλοσχερέστερον accipiendus sit hic ...monet Varro, de Re Rustica II. 1. Si, inquam, nu...

—

...Ag. p. 796. Francof. h) Cic. Philipp. XI, 2, 6.
...88.

metrus non est ut sit ad amussim, ut non est cum dicimus mille naves isse ad Troiam, centumviralem esse iudicium Romae. Alii Codices *non sit ad amussim;* legerim *non sic ad amussim.* Et recte quidem monet: etenim Homerus mille centum octoginta sex ponit, Plutarchus mille ducentas; alii aliter.

v. 48. *ΕΚ ΘΥΜΟΥ.* Quod Plauto, Captiv. II. 3. [k]) *Corde et animo atque viribus persequi* dicitur. Sic interpretantur Homericum illud, Odyss. *Α'.* 4.

— *πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμόν.*

Plautus, Stich. I. 1. [init.]

Credo ego miseram fuisse Penelopen,
Soror, suo ex animo —

Idem, Epidic. IV. 1. [init.]

Si quid est homini miseriarum, quod miserescat ex animo,
Id ego experior.

[Ita *ἐκ φρενός.* Sept. contr. Theb. v. 879.

Κλαίω, στένομαι, καὶ δόλος οὐδεὶς
Μὴ 'κ φρενὸς ὀρθῶς με λιγαίνειν.]

Ibid. *ΚΛΑΖΟΝΤΕΣ.* Videtur pertinere ad metaphoram subsequentem. Hesychius, *Κλάζοντες· κραυγάζοντες.* Eustathius [l]) *κράζειν* de corvis dici monet, *διὰ τὸ τραχὺ τῆς φωνῆς.* [Euripides, Troad. v. 147.

Μάτηρ δ' ὡς τις πτηνοῖς κλαγγὰν
Ὄρνισιν κ. τ. λ.

Iul. Pollux. [m]) Onomast. V. 13. *Εἴποις δ' ἂν κλάζειν μὲν ἀετούς, κλαγγάζειν δὲ γεράνους· ἐπ' ἀμφοῖν δὲ καὶ κλαγγήν.*]

[v. 49. *ΑΙΓΥΠΙΩΝ.* Etymolog. [n]) *Αἰγυπιός· οἱ μὲν εἶδος ἀετοῦ· οἱ δέ, τὸν γύπα ἐξεδέξαντο. Ἔστι δὲ παρὰ τὸ αἴσσειν.*]

Ibid. *ΕΚΠΑΤΙΟΙΣ.* Hesychius, *Ἐκπάτιον· τὸ ἔξω πάτου.*

v. 50. *ΑΛΓΕΣΣΙ.* Lege *ἄλγεσι*, ob metrum.

v. 52. *ΠΤΕΡΥΓΩΝ ΕΡΕΤΜΟΙΣΙΝ ΕΡΕΣΣΟΜΕΝΟΙ.* Lucretius, VI. 743.

Remigii oblitae pennarum vela remittunt.

Plautus, in Amphitr. IV. 2.

Non ocyus quivi si me Daedaliis tulissem remigiis.

Quem potuit imitari Virgilius, qui de Daedalo *remigium alarum* dixit, Aeneid. VI. 19. ut et Martianus Capella, VIII. Similiter Apuleius [o]) Metamorph. V. *Remigio plumae captu meritum proceritas spacii fecerat alienum.* Inversa metaphora remos navium alas dixit Homerus, Odyss. *Α'.* 124.

---

k) II, 3, 27.
l) Eustath. ad Il. p. 40, l. 1106, 15.
m) Poll. V, 89.
n) Et. M. 29, 3.
o) Apul. p. 365. Oud.

Οὐδ' εὐῆρε' ἐρετμά, τά τε πτερὰ νηυσὶ πέλονται.

Aristophanis Scholiastes p), in Aves: *αἱ νῆες ἀντὶ πτερῶν τὰς κώπας ἔχουσι.* Ad haec monet Iulius Pollux q) extremas remorum partes *πτερὰ καὶ ταρσούς* dici, l. 9. *Τῆς δὲ κώπης, τὸ μὲν οὗ λαμβάνονται οἱ ναῦται, ἐγχειρίδιον· τὸ δὲ μέσον οὐράχος· τὸ δὲ τελευταῖον πτερὰ καὶ ταρσοὶ κωπῶν.*

v. 53. *ΔΕΜΝΙΟΤΗΡΗ.* Hesychius, *Δεμνιοτήρη πόνον*, ita distingue, *Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι· καθότι οἱ νεοσσοὶ ἔτι τοιοῦτοί εἰσιν ὡς τὰ δέμνια τηρεῖν καὶ κατέχειν, μηδέπω πέτεσθαι δυνάμενοι, πόνον δὲ τὰ περὶ τὴν τροφὴν αὐτῶν.* De pullis nidos servantibus interpretatur; ego potius de vulturibus.

v. 54. *ΟΡΤΑΛΙΧΩΝ.* Hesychius, *Ὀρτάλιχοι· οἱ μήπω πετόμενοι νεοσσοί.*

v. 55. *ΑΠΟΛΛΩΝ Η ΠΑΝ, Η ΖΕΥΣ.* Vulturum miseretur Apollo, quia augurum Deus; Pan, quia venatorum; Iupiter, quia tyrannorum.

v. 58. *ΤΩΝΔΕ ΜΕΤΟΙΚΩΝ, ΥΣΤΕΡΟΠΟΙΝΟΝ.* [*Ἕνεκα τῶν μετοίκων.*] Delendum *ὑπόστιγμα* post *μετοίκων*. *Ὑστερόποινος ἐριννύς* quae Sophocli r) *ὑστερόπους*. Horat. Od. III. 2.

—— pede poena claudo.

[Vide quae ad Sept. Theb. v. 797. Homer. Il. *Δ'*. 160.

Εἴπερ γάρ τε καὶ αὐτίκ' Ὀλύμπιος οὐκ ἐτέλεσσεν
Ἔκ τε καὶ ὀψὲ τελεῖ· σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν.

Quo respiciens Aristides, Orat. Tom. II. *Ὥσπερ καὶ ἐπιορκήσασιν Ὅμηρος ἔφη συμβαίνειν πολλοῖς καὶ μεγάλοις ὕστερον ἐκτίνειν τὰς δίκας.* Pausan. *Ἀδίκοις μὲν τὸ μήνιμα τὸ ἐκ τῶν θεῶν ὀψέ τε καὶ ἐπελθοῦσιν ἐντεῦθεν ἀπόκειται.* Caesar, de Bello Gall. I. 14. *Consuesse enim deos immortales, quo gravius homines ex commutatione rerum doleant, quos pro scelere eorum ulcisci velint, his secundiores interdum res et diuturniorem impunitatem concedere.* Qua in re divinam ab humana iustitia alienam esse monet Lysias s), Orat. V. *Οὔτε γὰρ ὁ θεὸς παραχρῆμα κολάζει, ἀλλ' αὕτη μέν ἐστιν ἀνθρωπίνη δίκη.* Vide sis Plutarchi de sera numinis vindicta libellum. Scite Euripid. Hecuba, v. 1029.

Τὸ γὰρ ὑπέγγυον
Δίκᾳ καὶ θεοῖς, οὗ ξυμπιτνεῖ,
Ὀλέθριον, ὀλέθριον κακόν.

[v. 59. *ΠΑΡΑΒΑΣΙΝ.* Gloss. *Παραβάτης. Praevaricator.* Etymolog. t) *Ὑπερβασία· παραβασία, ἀδικία.* Infra, v. 798. *Δίκην παραβάντες.* Sept. Theb. v. 749. *Παραβασίαν ὠκύποινον.*]

[v. 60. *Ο ΚΡΕΙΣΣΩΝ.* *Ὁ κράτιστος.* Hesychius deos ab Aeschylo in ss) Aetna *κρείττονας* dici monet, in voce *κρείττονας.*]

p) Schol. Arist. Av. v. 1203.
q) Poll. I, 90.
r) vid. ad Sept. v. 797.
s) Lys. adv. Andoc. c. 7.
t) Etym. M. 778, 17.
ss) Aesch. fragm. 7.

[v. 61. *ΕΠ' ΑΛΕΞΑΝΔΡΩι ΠΕΜΠΕΙ ΞΕΝΙΟΣ ΖΕΥΣ.* Cuius iura violaverat. Quintus Smyrnaeus, XIII. 413.

Ἀλλὰ Πάρις Ξείνοιο [ξεινίοιο] Διὸς καὶ σεῖο τραπέζης
Λησάμενος, τῷ κέν μιν ἐν ἄλγεσι τίσατο δαίμων.

Eustathius p. 388. ad illud Homeri Il. Γ'. 104.

Διῒ δ' ἡμεῖς οἴσομεν ἄλλον·

inquit, *Ξενίῳ δὲ ἴσως Διῒ θύουσιν* (Graeci) *ὡς ἂν ἐκπολεμωθῇ Ἀλεξάνδρῳ ἀδικήσαντι εἰς ξενίαν.* Quin et Menelaus cum Paride praelians Iovem invocat his verbis Hom. Il. Γ'. 351.

Ζεῦ ἄνα δὸς τίσασθαι, ὅ με πρότερος κάκ' ἔοργε,
Δῖον Ἀλέξανδρον, καὶ ἐμῆς ὑπὸ χερσὶ δάμασσον,
Ὄφρα τις ἐῤῥίγῃσι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων
Ξεινοδόκον κακὰ ῥέξαι, ὅ κεν φιλότητα παράσχῃ.]

v. 62. *ΠΟΛΥΑΝΟΡΟΣ ΑΜΦΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.* *Πολλοὺς μνηστῆρας ἐσχηκυίας*, inquit Scholiastes. Quin potius viros. Lycophron, v. 851.

Τῆς θηλύπαιδος καὶ τριάνορος κόρης.

Τῷ Μενελάῳ, inquit Stephanus, de Urb. locum istum explicans, *Ἀλεξάνδρῳ καὶ Δηϊφόβῳ γαμηθεῖσα.* Alibi, v. 143. *πεντάλεκτρον θυάδα* Helenam vocat idem Lycophron. Euripidis Scholiastes [u]), in Orestem, refert Tyndarum, Helenae patrem, aliquando diis omnibus sacrificasse excepta Venere, quae ob id irata filias eius connubia bis terve mutare et viros deserere fecit: Stesichorum [x]) laudat testem, cuius haec sunt verba:

Οὕνεκα Τυνδάρεως ῥέζων ἅπασι θεοῖς,
Μιᾶς λάθετο ἠπιοδώρου Κύπριδος.
Κείνη δὲ Τυνδάρεω κούραις χολωσαμένη,
Διγάμους καὶ τριγάμους τίθησι καὶ λιπεσήνορας.

Τὸ πολυάνορος igitur idem sonat ac *multinubae.* Qua in voce restituendus obiter Tertullianus [y]), de virginibus veland. *Et ne multi nobis* (lege *multinubi*) *scandalizentur, monogamia recusanda est?*

[Ibid. *ΑΜΦΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.* Unde *muliebre bellum* Ciceroni dicitur, pro M. Caelio. c. 28. *An equus Troianus fuerit, qui tot invictos viros, muliebre bellum gerentes, tulerit?*]

v. 64. *ΓΟΝΑΤΟΣ ΚΟΝΙΑΙΣΙΝ ΕΡΕΙΔΟΜΕΝΟΥ.* Genu pars illa est, quae praecipue spectanda in his, qui exercent gymnastica. Aristoph. Vesp. v. 1207.

τὰ γόνατ' ἔκτεινε· καὶ γυμναστικῶς.

Hanc partem athletae petebant. Plautus, Capt. IV. 2. [z])

u) Schol. Eur. Or. 248. x) Stesich. p. 125. Klein.
y) Tertull. p. 194. A. Rigalt. z) IV, 2, 13.

Heg. Hic homo pugilatum incipit:
Ergas. Tum genu, ut quemque icero, ad terram dabo.

Sic et nonnulli interpretantur Horatianum illud, Epod. 13. [v. 4.] *dum virent genua*, cum respectu ad athletas. Athletis vicini milites. Itaque Seneca, de Ira, II. 3. *Signo pugnae dato ferocissimo militi paululum genua tremuerunt.*

[Ibid. *KONIAIΣIN.* Ab athletis desumpta metaphora, qui pulverem inspergebant corporibus; q. d. non sine multo labore, sudore, pugna, vel pulvere; ut e contrario ἀκονιτί sive ἀκονιτῶς proverbialiter dicitur, quoties quis sine labore, sine sudore, pulvere vel pugna vicit. Pausan. Eliac. II. 11. *Τότε μὲν δὴ τοῦ παγκρατίου τὴν νίκην ἀνὴρ ἐκ Μαντινείας Δρομεὺς ὄνομα πρῶτος ὧν ἴσμεν, ἀκονιτὶ λαβεῖν λέγεται.* Lucian. a) Dial. Mort. c. 29. *Ἀκονιτὶ κρατεῖν.* Contra κονιτί vicit dicitur, quoties cum labore et sudore victoria paratur.]

v. 65. *ΔIAKNAIOMENHΣ.* Hesychius, *Διακναιόμενον· ταπονούμενον, φθειρόμενον.* [An id vult, hastis in principio pugnae fractis, ad consertas manus genibus validis et immotis veniri?]

Ibid. *EN ΠPOTEΛEIOIΣ.* *In velitationibus.* [Latine unico verbo dicitur *velitari* pro primas iactare hastas. Cuiusmodi autem fuerit olim haec velitatio, Cicero de Oratore, II. describit. *Atqui*, inquit, *eiusmodi prolusio illa debet esse, ut Samnitium, qui vibrant hastas ante pugnam, quibus in pugnando nihil utuntur, sed ut ipsis sententiis quibus proluserunt, pugnare possint.*] Monet Scholiastes quod προτέλεια proprie sint antenuptialia sacrificia, hic vero pro dimicationibus ante urbem expugnatam sumi: satis recte. Hesychius, *Προτέλεια*, ita acuo in antepenultima, *ἡ πρὸ τοῖς γάμοις θυσία.* Vel, ut al. Pollux b), magis Graece, *ἡ πρὸ τοῦ γάμου θυσία, προτέλεια*: e quo loco emendandum Hesychium notarunt viri docti. Et sane aequum est, ut Hesychius vicissim lucem lucraebeat, apud quem hic locus, III. 3. extat foede corruptus et tenebris plane involutus: *Καὶ τέλειος ὁ γάμος ἐκαλεῖτο, προτέλειοι οἱ γεγαμηκότες. Διὰ τοῦτο καὶ Ἡρατέλουν τὰς κόρας.* Legendum: *Καὶ τέλος ὁ γάμος ἐκαλεῖτο, καὶ τέλειοι, οἱ γεγαμηκότες. Διὰ τοῦτο καὶ Ἥρα τελεία, ἡ ζυγία. Ταύτῃ γὰρ ἐν τοῖς προτελείοις προετέλουν τὰς κόρας.* Quod video et Meursio obversatum. Post quem miror haec a Seldeno scripta: *Sacra nuptialia apud Graecos προτέλεια dicta, indeque coniuges προτέλειοι dictos, et προτέλειοι ipsi, atque ipsum coniugium Ἡρατέ-* Priorem quidem mendam non aliter emaculandam patet verbis Hesychii proximis *τέλος γὰρ ὁ γάμος.* Artemidorus *Ὀνειροκρ.* II. 54. mortem in somnis visam coelibi nuptias vult praedicere, et causam hanc reddit: *τέλη μὲν γὰρ*

---

a) vol. I. p. 448. b) Poll. III, §. 38.

Καὶ λίθοι βοήσουσιν, etiam saxa loquentur, refertur paroemiae loco apud Io. Tzetzem[t]), in omnigena historia, de rebus admodum manifestis, quibus lapides, aliaque inanima omnia et vocis expertia attestari queant.]

[v. 38. *ΛΕΞΕΙΕΝ*. Forsan tollendum *στίγμα* post *λέξειεν*.]

v. 40. *ΔΕΚΑΤΟΝ ΜΕΝ ΕΤΟΣ*. [Socrates apud Platonem in Cratylo, p. 395. l. 8. Agamemnoni nomen impositum, *ὅτι ἀγαστὸς τὴν κατὰ ἐπιμονὴν οὗτος ὁ ἀνήρ*, suspicatur; sc. quod decem annos in expugnanda Troia consumpsit. Etymologus[u]), *Ἀγαμέμνων· παρὰ τὸ ἄγαν καὶ τὸ μένω*. Virg. Aen. II. 198.

Non anni domuere decem.

Epigramma [x]):

—— *ἁ κλεινὰ Πριάμου πόλις, ἃν ἀλαπάξαι*
Ἑλλήνων δεκέτης οὐκ ἐτάλασσεν Ἄρης
Ἀμφαδόν.]

Annum intellige decimum, non absolutum, sed ineuntem; nec enim viro eruditissimo Samueli Petito assentior, qui Leg. Attic. p. 55. asserit Agamemnonem decem annos abfuisse, undecimo ineunte domum rediisse; quippe non nisi novem anni perfecti transierunt: de quibus interpretatus est Calchas portentum illud de dracone octo pullos cum matre devorante, Ovid. XII. 21.

Atque novem volucres in belli digerit annos,

Homerus, Iliad. *Β'*. 326.

Ὡς οὗτος κατὰ τέκν' ἔφαγε στρουθοῖο καὶ αὐτήν,
Ὀκτώ, ἀτὰρ μήτηρ ἐνάτη ἦν, ἣ τέκε τέκνα·
Ὣς ἡμεῖς τοσσαῦτ' ἔτεα πτολεμίξομεν αὖθι,
Τῷ δεκάτῳ δὲ πόλιν αἱρήσομεν εὐρυάγυιαν.

Hoc est, Cicerone interprete, de Divinat. II. 30.

Nam quot aves tetro mactatas dente videbis,
Tot nos ad Troiam belli exantlabimus annos,
Quae decimo cadet, et poena satiabit Achivos.

Expeditionem illam a Graecis verno tempore susceptam fuisse maxime est probabile; praesertim cum apud ipsos moris erat mare claudere ab autumno ad tempus vernum, verno aperire; prout Hesiodus[y]), Theophrastus, aliique testantur. Quin etiam fere decimo captam urbem docet Propertius, III. 9. [40.]

Et Danaum decimo vere redisse rates.

Eadem anni tempestas apud Virgilium innuitur Aeneid. II. 8.

---

t) Tzetz. Chil. VIII, 209. v. 572. u) Etym. M. p. 5, 43.
x) Anal. Br. III, p. 55. y) Hesiod. Op. et D. 661. sqq. 676 sqq.

— vix prima inceperat aestas,
Et pater Anchises dare fatis vela iubebat.

Enimvero inter expeditionem Graecorum et expugnationem urbis, novem tantum annos intercidisse diserte testatur Marmor Arundelianum, [Ἀφ' οὗ οἱ Ἕλληνες εἰς Τροίαν ἐστράτευσαν, ἔτη |H|HHHH|Δ|IIII. βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Μενεσθέως, τρεισκαιδεκάτου ἔτους. Epoch. 24. *A quo Graeci ad Troiam expeditionem susceperunt anni DCCCCLIV. regnante Athenis Menestheo anno regni illius decimo tertio.* Ad quae verba Thomas Lydiatus: „Graecos suscepisse famigeratam illam expeditionem in Troiam marmorea inscriptio statuit annis 954. ante citimam epocham suam, id est, 1246. ante evangelium, regnante Athenis Menestheo anno decimo tertio; hic primum expresso regis Atheniensis anno, quo omnes superius a nobis assignati comprobantur. Troiani belli decennalis initium in Chronico Eusebiano editionis Scaligerianae statuitur anno ante evangelium 1219. Menesthei autem filii Petei regis Atheniensium, anno 14: quoad annum regis Atheniensis, uno, at quoad situm regum Atticorum, solenni illo discrimine aliorum annorum 26 serius quam in marmoreo."

Eadem epocharum stela lin. 39. Ἀφ' οὗ Τροία ἥλω, ἔτη |H|HHHHΔΔΔΔΠ βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Μενεσθέως δευτέρου καὶ εἰκοστοῦ ἔτους μηνὸς Θαργηλιῶνος ἑβδόμῃ φθίνοντος. Epoch. 25. *A quo Troia capta fuit anni DCCCCXLV. regnante Athenis Menestheo, anno regni illius vicesimo secundo; mensis Thargelionis die septimo ante finem.* V. Cl. Thomas Lydiatus: „Troia capta eodem Chronico redivivo refertur, annis ante citimam ipsius epocham 945, id est, ante evangelium 1237: regnante Athenis Menestheo, secundo anno, (nimirum supra vicesimum, quem vel auctoris confidentia ut satis notum, vel quadratarii incuria videtur omisisse) mensis Thargelionis die septimo ante finem. Atque in Eusebiano Chronico ponitur Troia capta anno Menesthei 23, quasi ineunte, ut et ante evangelium 1210, nempe adhuc durante discrimine illo solenni annorum 26, quibus singulorum regum Atticorum ab initio Cecropis primi huc usque atque etiamnum posthac statuuntur serius et inferius in Eusebiano Chronico quam in marmoreo."

Et paulo post: „Caeterum de anno regni Menesthei, quo capta fuerit Troia, nonnihil controvertitur. Auctores, quos sequitur Clemens Alexandrinus [z]) primo Stromateo, referunt captam anno eius postremo, ac Demophontis primo. Eusebius in Chronico, anno Menesthei vicesimo tertio, tanquam ultimo, addens regredientem a capta Troia, quo praefectus classis Atheniensium cum caetera classe Graecorum profectus

---

a) Clem. Alex. Strom. I. p. 139. init. Sylb.

fuerat, iuxta Homerum in navium catalogo [a]) ita canentem, *Τῶν δ' αὖ ἡγεμόνευ' υἱὸς Πετεῶο Μενεσθεύς*, mortuum esse in Melo insula. Apud Lycophronis Scholiastem legitur, eum, cum Melum advenisset, regno insulae potitum esse, Polyanacte eius rege defuncto. Quod ridiculum Scaligero visum. Quomodo enim, inquit, spreto regno suo Atticae, alienum et nihil ad se pertinens praetulisset? Mirum vero hominem, tanto ingenii acumine praeditum, non coniecisse causam morae Menesthei in Melo: quam apparet fuisse, quod Demophon, legitimus regni Attici haeres, iam vir factus, et occasione absentiae Menesthei ad Troiam desidentis usus, vel siquidem ipse quoque eodem profectus fuerat, ante hunc domum reversus, confirmata sua factione possessionem eius occupasset, e quo Menestheus, ut post Plutarchum [b]) in vita Thesei, scribit Aelianus, Var. Hist. IV. 5., Tyndaridarum ope patrem illius Theseum eiecerat. Ita calamitosa fuit Menestheo Troiae obsidio, perinde ac ipsi regi regum Agamemnoni, ac plerisque omnibus Graecorum ducibus eodem profectis: utpote quos inde reduces eae exceperint calamitates, quae ipsos vel Troianorum reliquiis miserandos reddere potuerint: adeo quidem ut ingens illa mille ducentarum navium classis, non tam ad Troiae excidium, quam ad Graeciae exitium comparata fuisse videretur, certe ad exitium Graecorum ducum in Aulide coniuratorum: ubi Agamemnon, nescio an furiosus, ut Stoico Horatiano [c]) visus, haud dubie male sanus filiae suae Iphigeniae immolatione, id est, suo sanguine deos scilicet pacaverat aut verius irritaverat. Atqui Scaliger, sive diuturnioris morae Menesthei in Melo probabilitatem, sive antiqui alicuius exemplaris Chronici Eusebiani fidem, quod ad liberandam fidem suam prudentius haud tacuisset, sive Exceptorum Barbaro-Latinorum Menestheo adscribentium tantummodo 19 annos, auctoritatem aliquousque saltem secutus, pro eo quod Pontacus in omnibus suis exemplaribus, quae erant sane plurima, legit usque ad captivitatem Troiae, et usque ad 23. annum Menesthei, habet tantummodo usque ad vicesimum annum Menesthei. Putassem equidem typographi erratum fuisse, nisi etiam in annotationibus idem repetitum invenissem ad vigesimum annum Menesthei. Verum donec manifestior et certior reddatur ratio retrahendi excidium Ilii ad vicesimum annum Menesthei, vel aliquod antiquius exemplar in lucem proferatur, quod ita scriptum habeat, Menestheo in Excerptis ascriptos annos XIX errore numeri, quales fere innumeri in iis occurrant, existimare licet, pro XXI transposita unitatis nota, inquam, undeviginti pro uno et

a) v. 552. b) Plut. Thes. c. 23. p. 15. Franc.
c) Hor. Sat. II, 3, 207.

viginti, completis usque ad captam Troiam, inde autem ad compensationem duorum postremorum in Chronico Eusebiano ei ascriptorum, quos in reditu a Troia, et tanquam exul in Melo insula absumpserit, ascriptos esse totidem plures, scil. 35 pro 33, regno Demophontis, qui interea Athenis patrio regno recuperando et stabiliendo occupatus fuit, ideoque perinde ac inter 20 sive 21 et 23, medium ferit, item verissimum apparet, quod Marmoreo Chronico significatur, anno Menesthei secundo supra vicesimum Troiam captam esse: quod etiam alibi idem Scaliger, quanquam imprudens, suffragio suo comprobat, nempe secundo libro Canonum Isagogicorum, capite tertio, in primae Atheniensium dynastiae regum catalogo, asserens Menesthei anno penultimo Ilium deletum esse, modo intelligatur penultimo ante vitae finem contingentem quasi completo vicesimo tertio anno a regni sui initio; alioqui vero iuxta Clementis Alexandrini auctores, ultimo: quandoquidem circa initium anni 22. ac tempus captae Troiae revera regno exciderit, utpote occupato a Demophonte, annis 35 iuxta Excerpta ante finem regni et vitae huius. Troia itaque capta est anno 22. regni Menesthei, ac 433. ante epocham Olympicam, iuxta Marmoream inscriptionem. Serus autem domum reditus Graecorum ducum post captam Troiam effecit, ut decennium integrum bello Troiano imputaretur, quanquam post novennium exactum capta fuerit, adultoque vere sub initium aestatis anni decimi ab eo suscepto nuper incepti capta et excisa urbe reditus institutus, perinde uti Marmoreo Chronico significatur; quemadmodum etiam cecinit Propertius d) Elegiarum quarto:

—— Danaum decimo vere redisse duces.

Quod item novem pullos passerinos Aulide a serpente devoratos portendisse praedixit Calchas vates Homericus Iliade secunda e).

De die vero, quo capta sit Troia, etiam expresso in Chronico Marmoreo, sc. septimo desinentis, id est ante finem, sive vicesimo quarto mensis Thargelionis, convenit ei cum aliis antiquis Graecorum historicis, utpote Ephoro et Callisthene, et Damaste, et Phylarcho, apud Plutarchum f) in Camillo. Etsi Dionysius Halicarnassensis I. p. 51. refert ad praecedentem diem eiusdem mensis; alii autem apud Clementem Alexandrinum Strom. I. p. 139. ad alterutrum diem mensis insequentis sc. Scirrophorionis. Sed dies septimus desinentis sive ante finem Thargelionis aliis est probatior. Erat annus a mundi conditu, nostro calculo 2796., quintae vero nostrae periodi octodesexcentenariae annus 428., quo

d) III, 9, 40 (redisse rates). e) v. 35.
f) Plut. Camill. c. 19. p. 138. Fr.

primum novilunium vernum contigit quarto die septimanae, aequinoctium vero secundo, et sexto die mensis lunaris. Huic autem diei convenit dies tertius Aprilis Iuliani, novilunio autem undetricesimus dies Martii. Eiusdem mensis lunaris die secundo incepit Atticus Elaphebolion. Igitur Elaphebolione incipiente quinto die septimanae ac tricesimo Iuliani Martii, Thargelion ab eo tertius, inceperit septimanae die primo, Maii autem vicesimo octavo: ita ut dies 24. Thargelionis convenerit diei 20. Iunii, septimanae tertio, quindecim diebus ante solstitium aestivum, conveniens diei Iulii quinto. Ita inquam iuxta nostram periodum. Erat vero idem annus 34. periodi Calippi, utique iuxta prolepsim, incipientis die 23. Iulii, praecedente Xanthico, sive Elaphebolione anni embolimaei, incipiente die 26. Febr. bissextilis: ita ut Daesius et Thargelion inceperint Aprilis die 25., Thargelionis vero dies 24. inciderit in Maii diem 18. Ea est differentia inter duas periodos. Scaligeri Atticam aut Iulianam cum his conferat, cui otium est. Petavianas nondum vidi. Dionysii Halicarnassensis Thargelion Calippicus captae Troiae non cadit in eosdem dies anni Iuliani, quia non in eundem annum periodi Calippicae, utpote non in eundem annum ante primam Olympiadem." Hactenus Vir doctissimus.

D. Humphridus Prideaux: „Non est dubium quin lacunae sic debeant suppleri: *βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Μενεσθέως δευτέρου ἔτους μηνὸς Θαργηλιῶνος*. Bene enim monet Seldenus: Alius quam Thargelion mensis esse nequit, neque enim alius mensis a Θ, sive ab aliqua figura huic simili incipit. Attici item scriptores Thargelione mense Troiam captam plerumque tradunt."

Marm. *ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΕΤΟΥΣ*. „Quadratarii incuria omissum est procul dubio hic *εἰκοστοῦ καί*, ita ut annus Menesthei vigesimus secundus ab auctore signatus fuerit. Nam si anno eius 13. expeditionem fecere, quid hoc est anno 2. Troiam cepisse? Res palam est. Numerorum autem notae tum de expeditione tum de Troia capta subobscurae sunt in Marmore, nec tamen alias, quam quas repraesentamus, credat quisquam, qui optima perspicillorum fide, etiam iusta elementorum alibi in Marmore quantitate nixus, eas denuo elicuerit." Seldenus.

Marm. *ΕΒΔΟΜΗΙ ΦΘΙΝΟΝΤΟΣ*. „Notandum est menses apud Athenienses lunares fuisse. Cum igitur luna cursum suum synodicum 29 diebus et dimidio absolvat, menses uniuscuiusque anni in plenos et cavos dividebantur. Sex pleni ex 30 et sex cavi ex 29 diebus constabant, singulique eorum in tres partes dividebantur. Decem enim primi dies mensis *ἡμέραι μηνὸς ἱσταμένου*, decem proxime *ἡμέραι μηνὸς μεσοῦντος*, ultimi *ἡμέραι μηνὸς φθίνοντος* dicebantur. Dies *μηνὸς ἱσταμένου* et *μεσοῦντος* ab initio, dies vero *φθίνοντος* retro a fine nu-

merati fuere. 'Ἑβδόμη igitur ἱσταμένου est septimus mensis dies, ἑβδόμη μεσοῦντος est decimus septimus, ἑβδόμη φθίνοντος est septimus a fine, id est, si mensis sit plenus, vigesimus quartus, si cavus, vigesimus tertius mensis dies." Prideaux.]

v. 44. *ΟΧΥΡΟΝ ΖΕΥΓΟΣ ΑΤΡΕΙΔΑΝ.* Eodem pacto Plutarchus g) Agin et Cleomenem reges Spartiatarum appellavit ζεῦγος δημαγώγων. Et Cicero h) Antonium ac Dolabellam *iugum impiorum*, Philippic. II. *Quasi vero non unum idemque bellum sit contra hoc iugum impiorum nefarium.* Polybius quoque, (ex observatione P. Victorii, Var. Lect. XXXI. 6.) in tertio libro historiarum, pugnas singulares, quas alio nomine appellant μονομαχίας, vocavit κατ' ἄνδρα καὶ ζυγὸν ἀγωνίσματα. Quin etiam mulier viro suo destituta μονόζυξ dicitur in Persis. v. 139. [Hesych. Ζεῦγος· πᾶν τὸ ἐζευγμένον. Gloss. Graecolat. *Ζεῦγος. Par.* Notissimum proverbium, *Κρωβύλου ζεῦγος, Crobyli par,* de duobus scelere paribus. Apostol. I. 21. Achill. Tat. *Ὦ ζεῦγος κατ' ἐμοῦ γοητῶν, ἀνδρὸς καὶ γυναικός.* Euripid. Helena, v. 399. *Ἀγαμέμνον' ἐμέ τε Μενέλεων, κλεινὸν ζυγόν.*]

v. 45. *ΧΙΛΙΟΝΑΥΤΑΝ.* Alii, monente Scholiaste, καὶ Ἴλιον αὐτόν, quod minus placet. Euripides in Androm. v. 106. *Ἑλέ σε ὁ χιλιόναυς Ἑλλάδος ὠκὺς Ἄρης.* [Et Oreste, v. 352.

Ὦ χιλιόναυν στρατὸν ὁρμίσας
Εἰς γῆν Ἀσίαν
Χαῖρ'.

Iph. Taur. v. 140. *σὺν κώπᾳ χιλιοναύτᾳ.*] Unde et Lycophroni, v. 210.

Ὁ χιλίαρχος τοῦ πολυῤῥαίστου.

Virgilius, Aeneid. II. 197.

Quos neque Tydides, nec Larissaeus Achilles,
Non anni domuere decem, non mille carinae.

Ovidius, XII. 6.

— coniurataeque sequuntur
Mille rates. —

Propertius, II. 26. i)

Et Danaum Euboico littore mille rates.

Seneca in Agamemnone, v. 39.

Rex ille regum, ductor Agamemnon [illegible],
Cuius secutae mille vexillum rates.

Quod vero tantum κατὰ τὸ ὁλοσχερέστερον accipiendus sit hic numerus, monet Varro, de Re Rustica II. 1. *Si, inquam, nu-*

g) Plut. Ag. p. 796. Francof. h) Cic. Philipp. XI, 2, 6.
i) II, 26, 38.

metus non est ut sit ad amussim, ut non est cum dicimus mille naves iisse ad Troiam, centumvirale esse iudicium Romae. Alii Codices *non sit ad amussim*; legerim *non sic ad amussim.* Et recte quidem monet: etenim Homerus mille centum octoginta sex ponit, Plutarchus mille ducentas; alii aliter.

v. 48. *ΕΚ ΘΥΜΟΥ.* Quod Plauto, Captiv. II. 3. [k]) *Corde et animo atque viribus persequi* dicitur. Sic interpretantur Homericum illud, Odyss. *Α'*. 4.

— *πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμόν.*

Plautus, Stich. I. 1. [init.]

Credo ego miseram fuisse Penelopen,
Soror, suo ex animo —

Idem, Epidic. IV. 1. [init.]

Si quid est homini miseriarum, quod miserescat ex animo,
Id ego experior.

[Ita *ἐκ φρενός*. Sept. contr. Theb. v. 879.

Κλαίω, στένομαι, καὶ δόλος οὐδεὶς
Μὴ 'κ φρενὸς ὀρθῶς με λιγαίνειν.]

Ibid. *ΚΛΑΖΟΝΤΕΣ.* Videtur pertinere ad metaphoram subsequentem. Hesychius, *Κλάζοντες· κραυγάζοντες.* Eustathius [l]) *κρώζειν* de corvis dici monet, *διὰ τὸ τραχὺ τῆς φωνῆς*. [Euripides, Troad. v. 147.

Μάτηρ δ' ὥς τις πτηνοῖς κλαγγὰν
Ὄρνισιν κ. τ. λ.

Iul. Pollux. [m]) Onomast. V. 13. *Εἴποις δ' ἂν κλάζειν μὲν ἀετοὺς, κλαγγάζειν δὲ γεράνους· ἐπ' ἀμφοῖν δὲ καὶ κλαγγήν.*]

[v. 49. *ΑΙΓΥΠΙΩΝ.* Etymolog. [n]) *Αἰγυπιός· οἱ μὲν ἄλλος ἀετοῦ· οἱ δὲ, τὸν γύπα ἐξεδέξαντο. Ἔστι δὲ παρὰ τὸ ἀΐσσω.*]

Ibid. *ΕΚΠΑΤΙΟΙΣ.* Hesychius, *Ἐκπάτιον· τὸ ἔξω πάτου.*

v. 50. *ΑΛΓΕΣΣΙ.* Lege *ἄλγεσι*, ob metrum.

v. 52. *ΠΤΕΡΥΓΩΝ ΕΡΕΤΜΟΙΣΙΝ ΕΡΕΣΣΟΜΕΝΟΙ.* Lucretius, VI. 743.

Remigii oblitae pennarum vela remittunt.

Plautus, in Amphitr. IV. 2.

Non ocyus quivi si me Daedaliis tulissem remigiis.

Quem potuit imitari Virgilius, qui de Daedalo *remigium alarum* dixit, Aeneid. VI. 19. ut et Martianus Capella, VIII. Similiter Apuleius [o]) Metamorph. V. *Remigio plumae captu meritum proceritas spacii fecerat alienum.* Inversa metaphora remos navium alas dixit Homerus, Odyss. *Α'*. 124.

---

k) II, 3, 27.
l) Eustath. ad Il. p. 40, l. 1106, 15.
m) Poll. V, 89.
n) Et. M. 29, 3.
o) Apul. p. 365. Oud.

Οὐδ' εὐήρε' ἐρετμά, τά τε πτερὰ νηυσὶ πέλονται.

Aristophanis Scholiastes p), in Aves: *αἱ νῆες ἀντὶ πτερῶν τὰς κώπας ἔχουσι.* Ad haec monet Iulius Pollux q) extremas remorum partes *πτερὰ καὶ ταρσοὺς* dici, l. 9. *Τῆς δὲ κώπης, τὸ μὲν οὖ λαμβάνονται οἱ ναῦται, ἐγχειρίδιον· τὸ δὲ μέσον οὐράχος· τὸ δὲ τελευταῖον πτερὰ καὶ ταρσοὶ κωπῶν.*

v. 53. *ΔΕΜΝΙΟΤΗΡΗ.* Hesychius, *Δεμνιοτήρη πόνον,* ita distingue, *Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι· καθότι οἱ νεοσσοὶ ἔτι τοιοῦτοί εἰσιν ὡς τὰ δέμνια τηρεῖν καὶ κατέχειν, μηδέπω πέτεσθαι δυνάμενοι, πόνον δὲ τὰ περὶ τὴν τροφὴν αὐτῶν.* De pullis nidos servantibus interpretatur; ego potius de vulturibus.

v. 54. *ΟΡΤΑΛΙΧΩΝ.* Hesychius, *Ὀρτάλιχοι· οἱ μήπω πετόμενοι νεοσσοί.*

v. 55. *ΑΠΟΛΛΩΝ Η ΠΑΝ, Η ΖΕΥΣ.* Vulturum miseretur Apollo, quia augurum Deus; Pan, quia venatorum; Iupiter, quia tyrannorum.

v. 58. *ΤΩΝΔΕ ΜΕΤΟΙΚΩΝ, ΥΣΤΕΡΟΠΟΙΝΟΝ.* [*Ἕνεκα τῶν μετοίκων.*] Delendum *ὑπόστιγμα* post *μετοίκων.* *Ὑστερόποινος ἐριννύς* quae Sophocli r) *ὑστερόπους.* Horat. Od. III. 2.

—— pede poena claudo.

[Vide quae ad Sept. Theb. v. 797. Homer. Il. *Δ'*. 160.

Εἴπερ γάρ τε καὶ αὐτίκ' Ὀλύμπιος οὐκ ἐτέλεσσεν
Ἔκ τε καὶ ὀψὲ τελεῖ· σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν,

Quo respiciens Aristides, Orat. Tom. II. *Ὥσπερ καὶ ἐπιορκήσασιν Ὅμηρος ἔφη συμβαίνειν πολλοῖς καὶ μεγάλοις ὕστερον ἐκτίνειν τὰς δίκας.* Pausan. *Ἀδίκοις μὲν τὸ μήνιμα τὸ ἐκ τῶν θεῶν ὀψέ τι καὶ ἐπελθοῦσιν ἐντεῦθεν ἀπόκειται.* Caesar, de Bello Gall. I. 14. *Consuesse enim deos immortales, quo gravius homines ex commutatione rerum doleant, quos pro scelere eorum ulcisci velint, his secundiores interdum res et diuturniorem impunitatem concedere.* Qua in re divinam ab humana iustitia alienam esse monet Lysias s), Orat. V. *Οὔτε γὰρ ὁ θεὸς παραχρῆμα κολάζει, ἀλλ' αὕτη μέν ἐστιν ἀνθρωπίνη δίκη.* Vide sis Plutarchi de sera numinis vindicta libellum. Scite Euripid. Hecuba, v. 1029.

Τὸ γὰρ ὑπέγγυον
Δίκᾳ καὶ θεοῖς, οὗ ξυμπιτνεῖ.
Ὀλέθριον, ὀλέθριον κακόν.

[v. 59. *ΠΑΡΑΒΑΣΙΝ.* Gloss. *Παραβάτης. Praevaricator.* Etymolog. t) *Ὑπερβασία· παραβασία, ἀδικία.* Infra, v. 798. *Δίκην παραβάντες.* Sept. Theb. v. 749. *Παραβασίαν ὠκύποινον.*]

[v. 60. *Ο ΚΡΕΙΣΣΩΝ.* *Ὁ κράτιστος.* Hesychius deos ab Aeschylo in ss) Aetna *κρείττονας* dici monet, in voce *κρείττονας.*]

p) Schol. Arist. Av. v. 1203.
q) Poll. I, 90.
r) vid. ad Sept. v. 797.
s) Lys. adv. Andoc. c. 7.
t) Etym. M. 778, 17.
ss) Aesch. fragm. 7.

[v. 61. *ΕΠ' ΑΛΕΞΑΝΔΡΩι ΠΕΜΠΕΙ ΞΕΝΙΟΣ ΖΕΥΣ.* Cuius iura violaverat. Quintus Smyrnaeus, XIII. 413.

Ἀλλὰ Πάρις Ξείνοιο [ξενίοιο] Διὸς καὶ σεῖο τραπέζης
Δησάμενος, τῷ κέν μιν ἐν ἄλγεσι τίσατο δαίμων.

Eustathius p. 388. ad illud Homeri Il. Γ'. 104.

Διῒ δ' ἡμεῖς οἴσομεν ἄλλον·

inquit, *Ξενίῳ δὲ ἴσως Διῒ θύουσιν* (Graeci) *ὡς ἂν ἐκπολεμωθῇ Ἀλεξάνδρῳ ἀδικήσαντι εἰς ξενίαν.* Quin et Menelaus cum Paride praelians Iovem invocat his verbis Hom. Il. Γ'. 351.

Ζεῦ ἄνα δὸς τίσασθαι, ὅ με πρότερος κάκ' ἔοργε,
Δῖον Ἀλέξανδρον, καὶ ἐμῇς ὑπὸ χερσὶ δάμασσον,
Ὄφρα τις ἐῤῥίγῃσι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων
Ξεινοδόκον κακὰ ῥέξαι, ὅ κεν φιλότητα παράσχῃ.]

v. 62. *ΠΟΛΥΑΝΟΡΟΣ ΑΜΦΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ. Πολλοὺς μνηστῆρας ἐσχηκυίας*, inquit Scholiastes. Quin potius viros. Lycophron, v. 851.

Τῆς θηλύπαιδος καὶ τριάνορος κόρης.

Τῷ Μενελάῳ, inquit Stephanus, de Urb. locum istum explicans, *Ἀλεξάνδρῳ καὶ Δηϊφόβῳ γαμηθείσα.* Alibi, v. 143. *πεντάλεκτρον θυάδα* Helenam vocat idem Lycophron. Euripidis Scholiastes u), in Orestem, refert Tyndarum, Helenae patrem, aliquando diis omnibus sacrificasse excepta Venere, quae ob id irata filias eius connubia bis terve mutare et viros deserere fecit: Stesichorum x) laudat testem, cuius haec sunt verba:

Οὕνεκα Τυνδάρεως ῥέζων ἅπασι θεοῖς,
Μιᾶς λάθετο ἠπιοδώρου Κύπριδος.
Κείνη δὲ Τυνδάρεω κούραις χολωσαμένη,
Διγάμους καὶ τριγάμους τίθησι καὶ λιπεσήνορας.

Τὸ *πολυάνορος* igitur idem sonat ac *multinubae*. Qua in voce restituendus obiter Tertullianus y), de virginibus veland. *Et ne multi nobis* (lege *multinubi*) *scandalizentur, monogamia recusanda est?*

[Ibid. *ΑΜΦΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.* Unde *muliebre bellum* Ciceroni dicitur, pro M. Caelio. c. 28. *An equus Troianus fuerit, qui tot invictos viros, muliebre bellum gerentes, tulerit?*]

v. 64. *ΓΟΝΑΤΟΣ ΚΟΝΙΑΙΣΙΝ ΕΡΕΙΔΟΜΕΝΟΥ.* Genu pars illa est, quae praecipue spectanda in his, qui exercent gymnastica. Aristoph. Vesp. v. 1207.

τὰ γόνατ' ἔκτεινε· καὶ γυμναστικῶς.

Hanc partem athletae petebant. Plautus, Capt. IV. 2. z)

---

u) Schol. Eur. Or. 248. x) Stesich. p. 125. Klein.
y) Tertull. p. 194. A. Rigalt. z) IV, 2, 13.

Her. Hic homo pugilatum incipit.
Ergas. Tum genu, ut quemque icero, ad terram dabo.

Sic et nonnulli interpretantur Horatianum illud, Epod. 13. [v. 4.] *dum virent genua*, cum respectu ad athletas. Athletis vicini milites. Itaque Seneca, de Ira, II. 3. *Signo pugnae dato ferocissimo militi paululum genua tremuerunt.*

[Ibid. *ΚΟΝΙΛΙΣΙΝ*. Ab athletis desumpta metaphora, qui pulverem inspergebant corporibus; q. d. non sine multo labore, sudore, pugna, vel pulvere; ut e contrario ἀκονιτί sive ἀκονιτῶς proverbialiter dicitur, quoties quis sine labore, sine sudore, pulvere vel pugna vicit. Pausan. Eliac. II. 11. *Τότε μὲν δὴ τοῦ παγκρατίου τὴν νίκην ἀνὴρ ἐκ Μαντινείας Δρομεὺς ὄνομα πρῶτος ὧν ἴσμεν, ἀκονιτὶ λαβεῖν λέγεται.* Lucian. a) Dial. Mort. c. 29. *Ἀκονιτὶ κρατεῖν*. Contra κονιτί vicit dicitur, quoties cum labore et sudore victoria paratur.]

v. 65. *ΔΙΑΚΝΑΙΟΜΕΝΗΣ*. Hesychius, *Διακναιόμενον· διαπονούμενον, φθειρόμενον.* [An id vult, hastis in principio pugnae fractis, ad consertas manus genibus validis et immotis veniri?]

Ibid. *ΕΝ ΠΡΟΤΕΛΕΙΟΙΣ*. *In velitationibus.* [Latine unico verbo dicitur *velitari* pro primas iactare hastas. Cuiusmodi autem fuerit olim haec velitatio, Cicero de Oratore, II. 80. describit. *Atqui*, inquit, *eiusmodi prolusio illa debet esse, non ut Samnitium, qui vibrant hastas ante pugnam, quibus in pugnando nihil utuntur, sed ut ipsis sententiis quibus proluserunt, vel pugnare possint.*] Monet Scholiastes quod προτέλεια proprie sint antenuptialia sacrificia, hic vero pro dimicationibus ante urbem expugnatam sumi: satis recte. Hesychius, *Προτέλεια*, ita acuo in antepenultima, ἡ πρὸ τοῖς γάμοις θυσία. Vel, ut Iul. Pollux b), magis Graece, ἡ πρὸ τοῦ γάμου θυσία, προτέλεια: e quo loco emendandum Hesychium notarunt viri docti. Et sane aequum est, ut Hesychius vicissim lucem Iulio praebeat, apud quem hic locus, III. 3. extat foede corruptus et tenebris plane involutus: *Καὶ τέλειος ὁ γάμος ἐκαλεῖτο, καὶ προτέλειοι οἱ γεγαμηκότες. Διὰ τοῦτο καὶ Ἡρατέλουν τὰς κόρας.* Legendum: *Καὶ τέλος ὁ γάμος ἐκαλεῖτο, καὶ τέλειοι, οἱ γεγαμηκότες. Διὰ τοῦτο καὶ Ἥρα τελεία, ἡ ζυγία. Ταύτῃ γὰρ ἐν τοῖς προτελείοις προετέλουν τὰς κόρας.* Quod video et Meursio observatum. Post quem miror haec a Seldeno scripta: *Sacra nuptialia apud Graecos προτέλεια dicta, indeque coniuges προτελεῖσθαι dictos, et προτέλειοι ipsi, atque ipsum coniugium Ἡρατέλεια.* Priorem quidem mendam non aliter emaculandam patet ex verbis Hesychii proximis τέλος γὰρ ὁ γάμος. Artemidorus in Ὀνειροκρ. II. 54. mortem in somnis visam coelibi nuptias vult praedicere, et causam hanc reddit: τέλη μὲν γὰρ

a) Luc. vol. I. p. 448. b) Poll. III, §. 38.

fuerat, iuxta Homerum in navium catalogo [a]) ita canentem, *Τῶν δ' αὖ ἡγεμόνευ' υἱὸς Πετεῶο Μενεσθεύς*, mortuum esse in Melo insula. Apud Lycophronis Scholiastem legitur, eum, cum Melum advenisset, regno insulae potitum esse, Polyanacte pius rege defuncto. Quod ridiculum Scaligero visum. Quomodo enim, inquit, spreto regno suo Atticae, alienum et nihil ad se pertinens praetulisset? Mirum vero hominem, tanto ingenii acumine praeditum, non coniecissé causam morae Menesthei in Melo: quam apparet fuisse, quod Demophon, legitimus regni Attici haeres, iam vir factus, et occasione absentiae Menesthei ad Troiam desidentis usus, vel siquidem ipse quoque eodem profectus fuerat, ante hunc domum reversus, confirmata sua factione possessionem eius occupasset, e quo Menestheus, ut post Plutarchum [b]) in vita Thesei, scribit Aelianus, Var. Hist. IV. 5., Tyndaridarum ope patrem illius Theseum eiecerat. Ita calamitosa fuit Menestheo Troiae obsidio, perinde aç ipsi regi regum Agamemnoni, ac plerisque omnibus Graecorum ducibus eodem profectis: utpote quos inde reduces eae exceperint calamitates, quae ipsos vel Troianorum reliquiis miserandos reddere potuerint: adeo quidem ut ingens illa mille ducentarum navium classis, non tam ad Troiae excidium, quam ad Graeciae exitium comparata fuisse videretur, certe ad exitium Graecorum ducum in Aulide coniuratorum: ubi Agamemnon, nescio an furiosus, ut Stoico Horatiano [c]) visus, haud dubie male sanus filiae suae Iphigeniae immolatione, id est, suo sanguine deos scilicet pacaverat aut verius irritaverat. Atqui Scaliger, sive diuturnioris morae Menesthei in Melo probabilitatem, sive antiqui alicuius exemplaris Chronici Eusebiani fidem, quod ad liberandam fidem suam prudentius haud tacuisset, sive Excerptorum Barbaro-Latinorum Menestheo adscribentium tantummodo 19 annos, auctoritatem aliquousque saltem secutus, pro eo quod Pontacus in omnibus suis exemplaribus, quae erant sane plurima, legit usque ad captivitatem Troiae, et usque ad 23. annum Menesthei, habet tantummodo usque ad vicesimum annum Menesthei. Putassem equidem typographi erratum fuisse, nisi etiam in annotationibus idem repetitum invenissem ad vigesimum annum Menesthei. Verum donec manifestior et certior reddatur ratio retrahendi excidium Ilii ad vicesimum annum Menesthei, vel aliquod antiquius exemplar in lucem proferatur, quod ita scriptum habeat, Menestheo in Excerptis ascriptos annos XIX errore numeri, quales fere innumeri in iis occurrant, existimare licet, pro XXI transposita unitatis nota, inquam, undeviginti pro uno et

a) v. 552. b) Plut. Thes. c. 23. p. 15. Franc.
c) Hor. Sat. II, 3, 207.

viginti, completis usque ad captam Troiam, inde autem ad compensationem duorum postremorum in Chronico Eusebiano ei ascriptorum, quos in reditu a Troia, et tanquam exul in Melo insula absumpserit, ascriptos esse totidem plures, scil. 35 pro 33, regno Demophontis, qui interea Athenis patrio regno recuperando et stabiliendo occupatus fuit, ideoque perinde ac inter 20 sive 21 et 23, medium ferit, item verissimum apparet, quod Marmoreo Chronico significatur, anno Menesthei secundo supra vicesimum Troiam captam esse: quod etiam alibi idem Scaliger, quanquam imprudens, suffragio suo comprobat, nempe secundo libro Canonum Isagogicorum, capite tertio, in primae Atheniensium dynastiae regum catalogo, asserens Menesthei anno penultimo Ilium deletum esse, modo intelligatur penultimo ante vitae finem contingentem quasi completo vicesimo tertio anno a regni sui initio; alioqui vero iuxta Clementis Alexandrini auctores, ultimo: quandoquidem circa initium anni 22. ac tempus captae Troiae revera regno exciderit, utpote occupato a Demophonte, annis 35 iuxta Excerpta ante finem regni et vitae huius. Troia itaque capta est anno 22. regni Menesthei, ac 433. ante epocham Olympicam, iuxta Marmoream inscriptionem. Serus autem domum reditus Graecorum ducum post captam Troiam effecit, ut decennium integrum bello Troiano imputaretur, quanquam post novennium exactum capta fuerit, adultoque vere sub initium aestatis anni decimi ab eo suscepto nuper incepti capta et excisa urbe reditus institutus, perinde uti Marmoreo Chronico significatur; quemadmodum etiam cecinit Propertius d) Elegiarum quarto:

—— Danaum decimo vere redisse duces.

Quod item novem pullos passerinos Aulide a serpente devoratos portendisse praedixit Calchas vates Homericus Iliade secunda e).

De die vero, quo capta sit Troia, etiam expresso in Chronico Marmoreo, sc. septimo desinentis, id est ante finem, sive vicesimo quarto mensis Thargelionis, convenit ei cum aliis antiquis Graecorum historicis, utpote Ephoro et Callisthene, et Damaste, et Phylarcho, apud Plutarchum f) in Camillo. Etsi Dionysius Halicarnassensis I. p. 51. refert ad praecedentem diem eiusdem mensis; alii autem apud Clementem Alexandrinum Strom. I. p. 139. ad alterutrum diem mensis insequentis sc. Scirrophorionis. Sed dies septimus desinentis sive ante finem Thargelionis aliis est probatior. Erat annus a mundi conditu, nostro calculo 2796., quintae vero nostrae periodi octodesexcentenariae annus 428., quo

d) III, 9, 40 (redisse rates). e) v. 33.

f) Plut. Camill. c. 19. p. 138. Fr.

primum novilunium vernum contigit quarto die septimanae, aequinoctium vero secundo, et sexto die mensis lunaris. Huic autem diei convenit dies tertius Aprilis Iuliani, novilunio autem undetricesimus dies Martii. Eiusdem mensis lunaris die secundo incepit Atticus Elaphebolion. Igitur Elaphebolione incipiente quinto die septimanae ac tricesimo Iuliani Martii, Thargelion ab eo tertius, inceperit septimanae die primo, Maii autem vicesimo octavo: ita ut dies 24. Thargelionis convenerit diei 20. Iunii, septimanae tertio, quindecim diebus ante solstitium aestivum, conveniens diei Iulii quinto. Ita inquam iuxta nostram periodum. Erat vero idem annus 34. periodi Calippi, utique iuxta prolepsim, incipientis die 23. Iulii, praecedente Xanthico, sive Elaphebolione anni embolimaei, incipiente die 26. Febr. bissextilis: ita ut Daesius et Thargelion inceperint Aprilis die 25., Thargelionis vero dies 24. inciderit in Maii diem 18. Ea est differentia inter duas periodos. Scaligeri Atticam aut Iulianam cum his conferat, cui otium est. Petavianas nondum vidi. Dionysii Halicarnassensis Thargelion Calippicus captae Troiae non cadit in eosdem dies anni Iuliani, quia non in eundem annum periodi Calippicae, utpote non in eundem annum ante primam Olympiadem." Hactenus Vir doctissimus.

D. Humphridus Prideaux: „Non est dubium quin lacunae sic debeant suppleri: *βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Μενεσθέως δευτέρου ἔτους μηνὸς Θαργηλιῶνος*. Bene enim monet Seldenus: Alius quam Thargelion mensis esse nequit, neque enim alius mensis a Θ, sive ab aliqua figura huic simili incipit. Attici item scriptores Thargelione mense Troiam captam plerumque tradunt."

Marm. *ΔΕΥΤΕΡΟΥ ΕΤΟΥΣ*. „Quadratarii incuria omissum est procul dubio hic *εἰκοστοῦ καί*, ita ut annus Menesthei vigesimus secundus ab auctore signatus fuerit. Nam si anno eius 13. expeditionem fecere, quid hoc est anno 2. Troiam cepisse? Res palam est. Numerorum autem notae tum de expeditione tum de Troia capta subobscurae sunt in Marmore, nec tamen alias, quam quas repraesentamus, credat quisquam, qui optima perspicillorum fide, etiam iusta elementorum alibi in Marmore quantitate nixus, eas denuo elicuerit." Seldenus.

Marm. *ΕΒΔΟΜΗι ΦΘΙΝΟΝΤΟΣ*. „Notandum est menses apud Atheniénses lunares fuisse. Cum igitur luna cursum suum synodicum 29 diebus et dimidio absolvat, menses uniuscuiusque anni in plenos et cavos dividebantur. Sex pleni ex 30 et sex cavi ex 29 diebus constabant, singulique eorum in tres partes dividebantur. Decem enim primi dies mensis *ἡμέραι μηνὸς ἱσταμένου*, decem proxime *ἡμέραι μηνὸς μεσοῦντος*, ultimi *ἡμέραι μηνὸς φθίνοντος* dicebantur. Dies *μηνὸς ἱσταμένου* et *μεσοῦντος* ab initio, dies vero *φθίνοντος* retro a fine nu-

merati fuere. Ἑβδόμη igitur ἱσταμένου est septimus mensis dies, ἑβδόμη μεσοῦντος est decimus septimus, ἑβδόμη φθίνοντος est septimus a fine, id est, si mensis sit plenus, vigesimus quartus, si cavus, vigesimus tertius mensis dies." Prideaux.]

v. 44. *ΟΧΥΡΟΝ ΖΕΥΓΟΣ ΑΤΡΕΙΔΑΝ.* Eodem pacto Plutarchus[g]) Agin et Cleomenem reges Spartiatarum appellavit *ζεῦγος δημαγωγῶν.* Et Cicero[h]) Antonium ac Dolabellam *iugum impiorum*, Philippic. II. *Quasi vero non unum idemque bellum sit contra hoc iugum impiorum nefarium.* Polybius quoque, (ex observatione P. Victorii, Var. Lect. XXXI. 6.) in tertio libro historiarum, pugnas singulares, quas alio nomine appellant *μονομαχίας*, vocavit *κατ' ἄνδρα καὶ ζυγὸν ἀγωνίσματα.* Quin etiam mulier viro suo destituta *μονόζυξ* dicitur in Persis. v. 139. [Hesych. *Ζεῦγος· πᾶν τὸ ἐζευγμένον.* Gloss. Graecolat. *Ζεῦγος. Par.* Notissimum proverbium, *Κρωβύλου ζεῦγος, Crobyli par*, de duobus scelere paribus. Apostol. I. 21. Achill. Tat. *Ὦ ζεῦγος κατ' ἐμοῦ γοητῶν, ἀνδρὸς καὶ γυναικός.* Euripid. Helena, v. 399. *Ἀγαμέμνον' ἐμέ τε Μενέλεων, κλεινὸν ζυγόν.*]

v. 45. *ΧΙΛΙΟΝΑΥΤΑΝ.* Alii, monente Scholiaste, *καὶ Ἴλιον αὐτόν*, quod minus placet. Euripides in Androm. v. 106. *Εἷλέ σε ὁ χιλιόναυς Ἑλλάδος ὠκὺς Ἄρης.* [Et Oreste, v. 352.

Ὦ χιλιόναυν στρατὸν ὁρμίσας
Εἰς γῆν Ἀσίαν
Χαῖρ'.

Iph. Taur. v. 140. *σὺν κώπᾳ χιλιοναύτᾳ.*] Unde et Lycophroni, v. 210.

Ὁ χιλίαρχος τοῦ πολυῤῥαίστου.

Virgilius, Aeneid. II. 197.

Quos neque Tydides, nec Larissaeus Achilles,
Non anni domuere decem, non mille carinae.

Ovidius, XII. 6.

—— coniurataeque sequuntur
Mille rates. ——

Propertius, II. 26.[i])

Et Danaum Euboico littore mille rates.

Seneca in Agamemnone, v. 39.

Rex ille regum, ductor Agamemnon [illegible],
Cuius secutae mille vexillum rates.

Quod vero tantum *κατὰ τὸ ὁλοσχερέστερον* accipiendus sit hic numerus, monet Varro, de Re Rustica II. 1. *Si, inquam, nu-*

g) Plut. Ag. p. 796. Francof. h) Cic. Philipp. XI, 2, 6.
i) II, 26, 38.

metus non est ut sit ad amussim, ut non est cum dicimus mille naves iisse ad Troiam, centumvirale esse iudicium Romae. Alii Codices *non sit ad amussim;* legerim *non sic ad amussim.* Et recte quidem monet: etenim Homerus mille centum octoginta sex ponit, Plutarchus mille ducentas; alii aliter.

v. 48. *ΕΚ ΘΥΜΟΥ.* Quod Plauto, Captiv. II. 3.[k]) *Corde et animo atque viribus persequi* dicitur. Sic interpretantur Homericum illud, Odyss. *Α'*. 4.

—— πάθεν ἄλγεα ὃν κατὰ θυμόν.

Plautus, Stich. I. 1. [init.]

Credo ego miseram fuisse Penelopen,
Soror, suo ex animo ——

Idem, Epidic. IV. 1. [init.]

Si quid est homini miseriarum, quod miserescat ex animo,
Id ego experior.

[Ita ἐκ φρενός. Sept. contr. Theb. v. 879.

Κλαίω, στένομαι, καὶ δόλος οὐδεὶς
Μὴ 'κ φρενὸς ὀρθῶς με λιγαίνειν.]

Ibid. *ΚΛΑΖΟΝΤΕΣ.* Videtur pertinere ad metaphoram subsequentem. Hesychius, *Κλάζοντες· κραυγάζοντες.* Eustathius[l]) *κρώζειν* de corvis dici monet, *διὰ τὸ τραχὺ τῆς φωνῆς.* [Euripides, Troad. v. 147.

Μάτηρ δ' ὥς τις πτηνοῖς κλαγγὰν
Ὄρνισιν κ. τ. λ.

Iul. Pollux.[m]) Onomast. V. 13. *Εἴποις δ' ἂν κλάζειν μὲν ἀετούς, κλαγγάζειν δὲ γεράνους· ἐπ' ἀμφοῖν δὲ καὶ κλαγγήν.*]

[v. 49. *ΑΙΓΥΠΙΩΝ.* Etymolog.[n]) *Αἰγυπιός· οἱ μὲν εἶδος ἀετοῦ· οἱ δὲ, τὸν γύπα ἐξεδέξαντο. Ἔστι δὲ παρὰ τὸ ἀΐσσειν.*]

Ibid. *ΕΚΠΑΤΙΟΙΣ.* Hesychius, *Ἐκπάτιον· τὸ ἔξω πάτου.*

v. 50. *ΑΛΓΕΣΣΙ.* Lege *ἄλγεσι*, ob metrum.

v. 52. *ΠΤΕΡΥΓΩΝ ΕΡΕΤΜΟΙΣΙΝ ΕΡΕΣΣΟΜΕΝΟΙ.* Lucretius, VI. 743.

Remigii oblitae pennarum vela remittunt.

Plautus, in Amphitr. IV. 2.

Non ocyus quivi si me Daedaliis tulissem remigiis.

Quem potuit imitari Virgilius, qui de Daedalo *remigium alarum* dixit, Aeneid. VI. 19. ut et Martianus Capella, VIII. Similiter Apuleius[o]) Metamorph. V. *Remigio plumae captu meritum proceritas spacii fecerat alienum.* Inversa metaphora remos navium alas dixit Homerus, Odyss. *Α'*. 124.

k) II, 3, 27.
l) Eustath. ad Il. p. 40, l. 1106, 15.
m) Poll. V, 89.
n) Et. M. 29, 3.
o) Apul. p. 365. Oud.

Οὐδ' εὐήρε' ἐρετμά, τά τε πτερὰ νηυσὶ πέλονται.

Aristophanis Scholiastes p), in Aves: *αἱ νῆες ἀντὶ πτερῶν τὰς κώπας ἔχουσι.* Ad haec monet Iulius Pollux q) extremas remorum partes *πτερὰ καὶ ταρσοὺς* dici, l. 9. *Τῆς δὲ κώπης, τὸ μὲν οὐ λαμβάνονται οἱ ναῦται, ἐγχειρίδιον· τὸ δὲ μέσον οὐράχος· τὸ δὲ τελευταῖον πτερὰ καὶ ταρσοὶ κωπῶν.*

v. 53. *ΔΕΜΝΙΟΤΗΡΗ.* Hesychius, *Δεμνιοτήρη πόνον,* ita distingue, *Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι· καθότι οἱ νεοσσοὶ ἔτι τοιοῦτοί εἰσιν ὡς τὰ δέμνια τηρεῖν καὶ κατέχειν, μηδέπω πέτεσθαι δυνάμενοι, πόνον δὲ τὰ περὶ τὴν τροφὴν αὐτῶν.* De pullis nidos servantibus interpretatur; ego potius de vulturibus.

v. 54. *ΟΡΤΑΛΙΧΩΝ.* Hesychius, *Ὀρτάλιχοι· οἱ μήπω πετόμενοι νεοσσοί.*

v. 55. *ΑΠΟΛΛΩΝ Η ΠΑΝ, Η ΖΕΥΣ.* Vulturum miseretur Apollo, quia augurum Deus; Pan, quia venatorum; Iupiter, quia tyrannorum.

v. 58. *ΤΩΝΔΕ ΜΕΤΟΙΚΩΝ, ΥΣΤΕΡΟΠΟΙΝΟΝ.* [*Ἕνεκα τῶν μετοίκων.*] Delendum *ὑπόστιγμα* post *μετοίκων.* *Ὑστερόποινος ἐριννύς* quae Sophocli r) *ὑστερόπους.* Horat. Od. III. 2.

—— pede poena claudo.

[Vide quae ad Sept. Theb. v. 797. Homer. Il. *Δ'.* 160.

Εἴπερ γάρ τε καὶ αὐτίκ' Ὀλύμπιος οὐκ ἐτέλεσσεν
Ἔκ τε καὶ ὀψὲ τελεῖ· σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν.

Quo respiciens Aristides, Orat. Tom. II. *Ὥσπερ καὶ ἐπιορκήσασιν Ὅμηρος ἔφη συμβαίνειν πολλοῖς καὶ μεγάλοις ὕστερον ἐκτίνειν τὰς δίκας.* Pausan. *Ἀδίκοις μὲν τὸ μήνιμα τὸ ἐκ τῶν θεῶν ὀψὲ τε καὶ ἐπελθοῦσιν ἐντεῦθεν ἀπόκειται.* Caesar, de Bello Gall. I. 14. *Consuesse enim deos immortales, quo gravius homines ex commutatione rerum doleant, quos pro scelere eorum ulcisci velint, his secundiores interdum res et diuturniorem impunitatem concedere.* Qua in re divinam ab humana iustitia alienam esse monet Lysias s), Orat. V. *Οὔτε γὰρ ὁ θεὸς παραχρῆμα κολάζει, ἀλλ' αὕτη μὲν ἐστιν ἀνθρωπίνη δίκη.* Vide sis Plutarchi de sera numinis vindicta libellum. Scite Euripid. Hecuba, v. 1029.

Τὸ γὰρ ὑπέγγυον
Δίκᾳ καὶ θεοῖς, οὐ ξυμπίτνει.
Ὀλέθριον, ὀλέθριον κακόν.

[v. 59. *ΠΑΡΑΒΑΣΙΝ.* Gloss. *Παραβάτης. Praevaricator.* Etymolog. t) *Ὑπερβασία· παραβασία, ἀδικία.* Infra, v. 798. *Δίκην παραβάντες.* Sept. Theb. v. 749. *Παραβασίαν ὠκύποινον.*]

[v. 60. *Ο ΚΡΕΙΣΣΩΝ.* *Ὁ κράτιστος.* Hesychius deos ab Aeschylo in ss) Aetna *κρείττονας* dici monet, in voce *κρείττονας.*]

---

p) Schol. Arist. Av. v. 1203.
q) Poll. I, 90.
r) vid. ad Sept. v. 797.
s) Lys. adv. Andoc. c. 7.
t) Etym. M. 778, 17.
ss) Aesch. fragm. 7.

[v. 61. *ΕΠ' ΑΛΕΞΑΝΔΡΩι ΠΕΜΠΕΙ ΞΕΝΙΟΣ ΖΕΥΣ.* Cuius iura violaverat. Quintus Smyrnaeus, XIII. 413.

Ἀλλὰ Πάρις Ξείνοιο [ξενίοιο] Διὸς καὶ σεῖο τραπέζης
Αἰνσάμενος, τῷ κέν μιν ἐν ἄλγεσι τίσατο δαίμων.

Eustathius p. 388. ad illud Homeri Il. *Γ'*. 104.

Διῒ δ' ἡμεῖς οἴσομεν ἄλλον·

inquit, *Ξενίῳ δὲ ἴσως Διῒ θύουσιν* (Graeci) *ὡς ἂν ἐκπολεμωθῇ Ἀλεξάνδρῳ ἀδικήσαντι εἰς ξενίαν.* Quin et Menelaus cum Paride praelians Iovem invocat his verbis Hom. Il. *Γ'*. 351.

Ζεῦ ἄνα δὸς τίσασθαι, ὅ με πρότερος κάκ' ἔοργε,
Δῖον Ἀλέξανδρον, καὶ ἐμῇς ὑπὸ χερσὶ δάμασσον,
Ὄφρα τις ἐῤῥίγῃσι καὶ ὀψιγόνων ἀνθρώπων
Ξεινοδόκον κακὰ ῥέξαι, ὅ κεν φιλότητα παράσχῃ.]

v. 62. *ΠΟΛΥΑΝΟΡΟΣ ΑΜΦΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ. Πολλοὺς μνηστῆρας ἐσχηκυίας*, inquit Scholiastes. Quin potius viros. Lycophron, v. 851.

Τῆς θηλύπαιδος καὶ τριάνορος κόρης.

Τῷ Μενελάῳ, inquit Stephanus, de Urb. locum istum explicans, *Ἀλεξάνδρῳ καὶ Δηϊφόβῳ γαμηθεῖσα.* Alibi, v. 143. *πεντάλεκτρον θυάδα* Helenam vocat idem Lycophron. Euripidis Scholiastes u), in Orestem, refert Tyndarum, Helenae patrem, aliquando diis omnibus sacrificasse excepta Venere, quae ob id irata filias eius connubia bis terve mutare et viros deserere fecit: Stesichorum x) laudat testem, cuius haec sunt verba:

Οὕνεκα Τυνδάρεως ῥέζων ἅπασι θεοῖς,
Μιᾶς λάθετο ἠπιοδώρου Κύπριδος.
Κείνη δὲ Τυνδάρεω κούραις χολωσαμένη,
Διγάμους καὶ τριγάμους τίθησι καὶ λιπεσάνορας.

Τὸ πολυάνορος igitur idem sonat ac *multinubae.* Qua in voce restituendus obiter Tertullianus y), de virginibus veland. *Et ne multi nobis* (lege *multinubi*) *scandalizentur, monogamia recusanda est?*

[Ibid. *ΑΜΦΙ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.* Unde *muliebre bellum* Ciceroni dicitur, pro M. Caelio. c. 28. *An equus Troianus fuerit, qui tot invictos viros, muliebre bellum gerentes, tulerit?*]

v. 64. *ΓΟΝΑΤΟΣ ΚΟΝΙΑΙΣΙΝ ΕΡΕΙΔΟΜΕΝΟΥ.* Genu pars illa est, quae praecipue spectanda in his, qui exercent gymnastica. Aristoph. Vesp. v. 1207.

τὰ γόνατ' ἔκτεινε· καὶ γυμναστικῶς.

Hanc partem athletae petebant. Plautus, Capt. IV. 2. z)

u) Schol. Eur. Or. 248.
x) Stesich. p. 125. Klein.
y) Tertull. p. 194. A. Rigalt.
z) IV, 2, 13.

Heg. Hic homo pugilatum incipit:
Ergas. Tum genu, ut quemque icero, ad terram dabo.

Sic et nonnulli interpretantur Horatianum illud, Epod. 13. [v. 4.] *dum virent genua*, cum respectu ad athletas. Athletis vicini milites. Itaque Seneca, de Ira, II. 3. *Signo pugnae dato ferocissimo militi paululum genua tremuerunt.*

[Ibid. *ΚΟΝΙΑΙΣΙΝ.* Ab athletis desumpta metaphora, qui pulverem inspergebant corporibus; q. d. non sine multo labore, sudore, pugna, vel pulvere; ut e contrario *ἀκονιτί* sive *ἀκονιτῶς* proverbialiter dicitur, quoties quis sine labore, sine sudore, pulvere vel pugna vicit. Pausan. Eliac. II. 11. *Τότε μὲν δὴ τοῦ παγκρατίου τὴν νίκην ἀνὴρ ἐκ Μαντινείας Δρομεὺς ὄνομα πρῶτος ὧν ἴσμεν, ἀκονιτὶ λαβεῖν λέγεται.* Lucian.[a]) Dial. Mort. c. 29. *Ἀκονιτὶ κρατεῖν.* Contra *κονιτί* vicit dicitur, quoties cum labore et sudore victoria paratur.]

v. 65. *ΔΙΑΚΝΑΙΟΜΕΝΗΣ.* Hesychius, *Διακναιόμενον· διαπονούμενον, φθειρόμενον.* [An id vult, hastis in principio pugnae fractis, ad consertas manus genibus validis et immotis veniri?]

Ibid. *ΕΝ ΠΡΟΤΕΛΕΙΟΙΣ.* *In velitationibus.* [Latine unico verbo dicitur *velitari* pro primas iactare hastas. Cuiusmodi autem fuerit olim haec velitatio, Cicero de Oratore, II. 80. describit. *Atqui*, inquit, *eiusmodi prolusio illa debet esse, non ut Samnitium, qui vibrant hastas ante pugnam, quibus in pugnando nihil utuntur, sed ut ipsis sententiis quibus proluserunt, vel pugnare possint.*] Monet Scholiastes quod *προτέλεια* proprie sint antenuptialia sacrificia, hic vero pro dimicationibus ante urbem expugnatam sumi: satis recte. Hesychius, *Προτέλεια*, ita acuo in antepenultima, *ἡ πρὸ τοῖς γάμοις θυσία.* Vel, ut Iul. Pollux[b]), magis Graece, *ἡ πρὸ τοῦ γάμου θυσία, προτέλεια*: e quo loco emendandum Hesychium notarunt viri docti. Et sane aequum est, ut Hesychius vicissim lucem Iulio praebeat, apud quem hic locus, III. 3. extat foede corruptus et tenebris plane involutus: *Καὶ τέλειος ὁ γάμος ἐκαλεῖτο, καὶ προτέλειοι οἱ γεγαμηκότες. Διὰ τοῦτο καὶ Ἡρατέλουν τὰς κόρας.* Legendum: *Καὶ τέλος ὁ γάμος ἐκαλεῖτο, καὶ τέλειοι, οἱ γεγαμηκότες. Διὰ τοῦτο καὶ Ἥρα τελεία, ἡ ζυγία. Ταύτῃ γὰρ ἐν τοῖς προτελείοις προετέλουν τὰς κόρας.* Quod video et Meursio observatum. Post quem miror haec a Seldeno scripta: *Sacra nuptialia apud Graecos προτέλεια dicta, indeque coniuges προτελεῖσθαι dictos, et προτέλειοι ipsi, atque ipsum coniugium Ἡρατέλεια.* Priorem quidem mendam non aliter emaculandam patet ex verbis Hesychii proximis *τέλος γὰρ ὁ γάμος.* Artemidorus in *Ὀνειροκρ.* II. 54. mortem in somnis visam coelibi nuptias vult praedicere, et causam hanc reddit: *τέλη μὲν γὰρ*

a) Luc. vol. I. p. 448. b) Poll. III, §. 38.

ἀμφότερα τοῖς ἀνθρώποις εἶναι νενόμισται καὶ ὁ γάμος καὶ ὁ θάνατος. Ἀεὶ δὲ δεάσπτεται ὑπ᾽ ἀλλήλων. Secundam rectissime sublatam ostendit Eustathius, cum alibi tum ad Iliad. *B'*. p. 325. l. 21. τέλος γὰρ ὁ γάμος, ὅθεν τελείους τοὺς γεγαμηκότας λέγουσι. Non igitur προτέλειοι, sed τέλειοι οἱ γεγαμηκότας. Ut כלה sponsa apud Hebraeos a כלה, διὰ τὴν τελειότητα, ut apud Artemidorum τέλειοι οἱ ἀποθανόντες. Cur autem ex una voce Ἡρατελεία duas fecerim, nemo dubitabit qui Iunonem τελείαν dictam saepiuscule animadverterit; ut apud Pindarum Nem. X. 32. b) Et Pausanias c) in Boeoticis c. 2. de aede Iunonis apud Plataeenses agens, τὴν δὲ Ἥραν, inquit, τελείαν καλοῦσιν, eiusque templi inter Megalopolis rudera meminit in Arcadicis d). Neque quisquam, credo, mirabitur priorem συζυγίας syllabam demptam esse, qui Deam eandem esse noverit *quam cunctus Oriens zygiam veneratur:* de qua Apollonius, Argonaut. IV. 96.

Ἥρη τε ζυγίη Διὸς εὐνέτις ——,

et Suidas in Ἀταυρώτη, καὶ βοῶπις ἡ Ἥρα, καὶ ζυγία, καὶ γαμηλία. De zygia Iunone vide Proclum in Πολιτ. Platonis p. 388. Praesertim si ob unam eandemque causam et τελείαν et ζυγίαν dictam fuisse Iunonem intellexerit: quod Pindari Scholiastes l. c. aperte testatur ad illud Aeschyli:

Ἥρα τελεία Ζηνὸς εὐναία δάμαρ·

ἔστι γὰρ αὐτῇ (leg. αὐτὴ) γαμηλία καὶ ζυγία. Qui igitur nuptiis praeest, utroque hoc nomine insignitur, adeoque Iuno τελεία aptissime a Polluce ζυγία, i. e. *iuga* seu *iugalis*, redditur, ἀπὸ τοῦ ζευγνύναι τὸ θῆλυ τῷ ἄῤῥενι, ut tradit Dionysius Halicarnasseus in methodo nuptialium. Unde Nonnus Dionys. IV. 322.

—— ὅτι ζυγίη φύγεν Ἥρη
Ζυζυγίην ἀχόρευτον ὀρεσσαύλων ὑμεναίων.

Neque Iunonem tantum, sed et Iovem hoc modo nuptialibus contractibus praeesse notat idem Dionysius: Ζεὺς καὶ Ἥρα πρῶτοι ζευγνύντες καὶ συνδυάζοντες. Unde ut Iuno ζυγία et τελεία, ita Iupiter et τέλειος et ζύγιος. Hesychius, Ζύγιος, Ζεύς, κ. τ. λ. Et in Οἶκος ἠμιτελής. Ἥρα τελεία, καὶ Ζεὺς τέλειος, ὅτι γαμήλιοί εἰσι. Sunt itaque τέλειοι connubio iuncti, τέλος ipsum coniugium, προτέλεια sacra antenuptialia, et Iuno,

—— cui vincla iugalia curae,

τελεία, eique virgines nupturae in sacris antenuptialibus dedicatae sunt. [ΚΑΜΑΚΟΣ. Pollux. e) Κάμαξ· λογχή, ξυστός. Hesych. Κάμαξ· δόρυ, σχίζα.]

---

b) X, 18. Bkh.
c) Paus. IX, 2, 7.
d) Paus. VIII, 31, 9.
e) Poll. I, 136.

v. 67. *ΕΣΤΙ Δ' ΟΠΗ ΝΥΝ ΕΣΤΙ.* Subintellige πράγματα.
v. 69. *ΥΠΟΚΛΑΙΩΝ.* Melius Turnebi editio, οὔθ' ὑποκλείων. Nec laudibus, neque sacrificiis, neque lacrymis exorabiles sunt Eumenides.

Ibid. *ΥΠΟΛΕΙΒΩΝ.* Horatius, Epod. V. 89.

Diris agam vos: dira detestatio
Nulla expiatur victima.

v. 70. *ΑΠΥΡΩΝ ΙΕΡΩΝ.* Eumenidum sacris neque ignis adhibebatur nec vinum, nihil enim aliud erant quam ex aqua libatio: Porphyrius, de Abstinent. II. p. 156. *Τὰ μὲν ἀρχαῖα τῶν ἱερῶν νηφάλια παρὰ πολλοῖς ἦν. Νηφάλια δ' ἐστὶν τὰ ὑδρόσπονδα.* Enimvero per ἄπυρα ἱερά ipsae hic intelligendae Eumenides; sacra pro diis: qua metonymia non perspecta frustra se torsit vir eruditus. [Sic Ovid. Amor. III. 13.

Ille suos docuit Iunonia sacra Phaliscos,
Sint mihi sint populo semper amica suo.

Sint sacra amica, h. e. sit ipsa Dea amica.] Alia vero sunt ἄπυρα ἱερά, quorum apud Pindarum fit mentio Olymp. VII. 86. f)

Καὶ τοι γὰρ αἰθούσας ἔχοντες
Σπέρμ' ἀνέβαν φλογὸς οὔ,
Τεῦξαν δ' ἀπύροις ἱεροῖς,
Ἄλσος ἐν ἀκροπόλει ——.

Quanam vero occasione contingebat id fieri, narrat interpres Graecus: τοῦ κυριωτάτου πρὸς τὰς θυσίας ἐπελάθοντο· οὐκ ἔχοντες γὰρ πῦρ ἀνῆλθον εἰς τὴν ἀκρόπολιν, ἔνθα οἱ βωμοί· καὶ ἄνευ πυρὸς θύοντες τὸ ἱερὸν ἐποιήσαντο ἐν τῇ ἀκροπόλει.

v. 72. *ΑΤΙΤΑ.* Qui ferre arma et se ulcisci prae senectute non potuerunt. Hesychius, Ἀτίτην· τὸν μὴ ἔχοντα ἀποτίσαι. [Noster Eumenid. v. 257. Ὁ ματροφόνος ἀτίτας.]

[v. 75. *ΙΣΟΠΑΙΔΑ.* Mox. v. 78. Ἰσόπρεσβυς.]

Ibid. *ΝΕΜΟΝΤΕΣ ΕΠΙ ΣΚΗΠΤΡΟΙΣ.* Hinc scipionem Callimachus γεροντικὸν ὅπλον vocat, Epigr. I. g)

—— ὁ δὲ σκίπωνα, γεροντικὸν ὅπλον, ἀείρας.

Et apud Suidam nescio quis,

—— γηραλέον νῦν,
Ἀντὶ πανοπλίης, βάκτρον ἀμειψάμενος.

v. 76. *ΟΤΕ ΓΑΡ,* κ. τ. λ. Suspicor legendum:

Ὅ,τε γὰρ νεαρὸς μυελὸς στέρνων
Ἐντὸς ἀνάσσων
Ἰσόπρεσβυς (sub. ἐστι,) *ἄρης δ' οὐκ ἔνι χώρᾳ,*
Τό,θ' ὑπεργήρων, φυλλάδος ἤδη

---

f) VII, 48. B. g) v. 7.

Καταχαρφομένης, τρίποδας μὲν ὁδοὺς
Στείχει, παιδὸς δ' οὐδὲν ἀρείων
Ὄναρ ἡμερόφαντον ἀλαίνει.

[*Ὅτε... τότε. Cum... tum.* Non ut in notis *ὅ,τε* et *τό,θ'*; sic enim *τὸ* cum *ὑπεργήρων* iungendum, quod non probo.]

Ibid. *ΜΥΕΛΟΣ ΣΤΕΡΝΩΝ ΕΝΤΟΣ.* Robur in spina dorsi: unde apud Hippocratem *) et Pindarum **) *αἰὼν* (*vita, vis*) pro spinali medulla; Erotianus h) Onomast. Hippocratis.

[v. 78. *ΟΥΚ ΕΝΙ ΧΩΡΑι.* An f. ab *ἐγχωρίῳ*? Sed vide Schol.]

v. 79. *ΥΠΕΡΓΗΡΩΝ.* Quod Eusebio *ἐσχατόγηρως*, Hist. Eccl. 116. [Aelian. Var. Hist. IV. 1. *ὑπέργηρων ζῆν, αἰσχρόν.* Latini *aevitas.* Aul. Gell. XX. 1. *Aevitas est extremum senium.* Scaliger ad oram libri sui reposuit *ὑπεργήρως.* Alii *δ' ὑπέργηρον.* Si *ὑπέργηρων*, legendum postea *ἀρείων.* Si *ὑπέργηρον*, legendum *ἄρειον.*]

Ibid. *ΦΥΛΛΑΔΟΣ ΗΔΗ.* [f. legendum *φυλλάδος εἴδη.*] Ad Homericum illud allusit, Il. *Z'*. 146.

Οἵη περ φύλλων γενεή, τοιήδε καὶ ἀνδρῶν.

[Mimnermus i): *Ἡμεῖς δ' οἷά τε φύλλα φύει πολυάνθεμος ὥρα.* Hesych. *Φυλλάδες· οἱ ξηροὶ κλάδοι καὶ φύλλα ἔχοντες.* Idem, *φυλλάς· ξηρὰ δάφνη ἔχουσα φύλλα.*]

v. 80. *ΤΡΙΠΟΔΑΣ ΜΕΝ ΟΔΟΥΣ.* Sphingis aenigma in mente habuit:

Ἔστι δίπουν ἐπὶ γῆς, καὶ τέτραπον, οὗ μία φωνή,
Καὶ τρίπον. ——

Γεννᾶται γὰρ τετράπουν βρέφος τοῖς τέτταρσιν ὀχούμενον κώλοις· τελειούμενον δὲ τὸν ἄνθρωπον, δίπουν· γηρῶντα δὲ, τρίτην προσλαμβάνει βάσιν, τὸ βάκτρον, inquit Apollodorus III. 5. Oedipi solutionem referens. Respondet versui 75. [Hecuba anus, in tragoedia Euripidis cognomine, v. 281.

Πόλις, τιθήνη, βάκτρον, ἡγεμὼν ὁδοῦ.

Eadem in Troad. 275.

Ἐγὼ δὲ τῷ πρόσπολος ἁ γραιοβάμονος
Χερὶ δεομένα βάκτρου
Γεραιῷ χέρα;

ita enim recte legit Canterus, non *φοιτοβάμονος.*]

v. 82. *ΟΝΑΡ ΗΜΕΡΟΦΑΝΤΟΝ.* Pindarus, Pyth. VIII. k) 136.

Σκιᾶς ὄναρ ἄνθρωποι.

Sophocles in Aiace Flagellifero, v. 125.

---

h) Erotian. p. 59. Steph. i) Mimnerm. ap. Stob. Serm. XCVIII, 13. k) VIII, 95. Bkh. *) Hippocr. p. 759. E. **) Pind. fr. 77.

'Ορῶ γὰρ ἡμᾶς οὐδὲν ὄντας ἄλλο πλὴν
Εἴδωλ', ὅσοι περ ζῶμεν, ἢ κούφην σκιάν.

[Ibid. ΟΝΑΡ. Sc. ὡς ὄναρ.]

[v. 87. ΠΕΙΘΟΙ. Sunt qui malint πευθοῖ vel πευστοῖ.]

[Ibid. ΘΥΟΣΚΙΝΕΙΣ. Lege omnino cum Hesychio θυοσκεῖς. Versus anapaesticus deficiens una syllaba. Poterit etiam legi περίπεπτα.] Hesychius, Περίπεπτον· περιπεπεμμένον. Idem, Θυοσκεῖν· ἱεροῖς παρέχεσθαι ἢ θεοῖς. Euripides, Bacchis, v. 224.

— μαινάδας θυοσκόους.

Caeterum περίπεμπτα potius retinendum duco, e consuetudine veterum; nam quoties nuntio accepto laeto sacrificarent, quod dixerunt θύειν τὰ εὐαγγέλια, victimarum partes amicis suis mittebant. Plutarchus in Agesilao [l]): Ἔθυσεν εὐαγγέλια, καὶ διέπεμπε μερίδας τοῖς φίλοις ἀπὸ τῶν τεθυμένων. Et Polyaenus [m]), Strateg. II. Ἀλλὰ μὲν καὶ αὐτὸς προῆλθεν ἐστεφανωμένος, ἔθυσεν εὐαγγέλια, διέπεμψε τοῖς φίλοις τὰς μερίδας ἀπὸ τῶν ἱερείων.

[v. 92. ΑΛΛΗ Δ' ΑΛΛΟΘΕΝ ΟΥΡΑΝΟΜΗΚΗΣ ΛΑΜΠΑΣ. Suetonius, in Iulio c. 37. *Ascenditque Capitolium ad lumina, quadraginta elephantis dextra atque sinistra lychnuchos gestantibus.* Ad quem locum vir summus, Is. Casaubonus: „Ut vero," inquit, „Suetonius rem narrat, lumina haec publici gaudii sunt indicium. Antiquissimi enim moris fuit, sive privatim sive publice laeti aliquid obtigisset, luminibus accensis appensisque gaudium testari: estque eius λυχνοκαΐας apud Graecos ac Latinos scriptores creberrima mentio. Aeschyli unius versiculos referemus, ex quibus antiquitas eius consuetudinis potest intelligi. Chori verba sunt in Agamemnone, laetitiam publicam ob nuntium capti Ilii describentis: Ἄλλη δ' ἄλλοθεν, κ. τ. λ." Sic ille.]

[Ibid. ΟΥΡΑΝΟΜΗΚΗΣ. Ut Homerus, Odyss. Ε'. 239. Ἐλάτη οὐρανομήκης. Aristoph. Nub. v. 356. Οὐρανομήκη ῥήξατε κἀμοὶ φωνήν. Hanc dictionem paroemiographorum nescio quis inter adagia recenset.]

v. 95. ΑΔΟΛΟΙΣΙ. Ut hic χρίσμα ἄδολον, sic apostolus, 1. Petr. II. 2. metaphorice ἄδολον γάλα.

[v. 96. ΜΥΧΟΘΕΝ. Schol. Λείπει, κομιζομένων. l. κομιζομένῳ.]

v. 103. ΤΗΝ ΘΥΜΟΒΟΡΟΝ ΛΥΠΗΣ ΦΡΕΝΑ. *Animum exedentem mentis dolorem.* Hesychius, Θυμοβόρον· χαλεπὸν, ὑπὸ τοῦ θυμοῦ ἐσθιόμενον, ἢ τὴν ψυχὴν κατεσθίοντα. Homer. Iliad. Η'. 301.

Ἠ μὲν ἐμαρνάσθην ἔριδος πέρι θυμοβόροιο.]

---

l) Plut. Ages. p. 605. C. Frcf. *m*) Polyaen. Strateg. II, 3. p. 119. Lugd.

Vide sis quae ad Prom. v. 436. annotavimus. Çave vero ne putes λύπης φρένα e Scholio irrepsisse in textum. Scholiastes enim non exponit θυμοβόρον, sed tantum constructionem aperit: vult enim poetam dixisse λύπης φρένα pro λύπην φρενός. [Vir summus Iosephus Scaliger ad oram codicis reposuerat λυπησίφρονα. An λύπην φρενός intelligat Aeschylus, cogita. Scholiastes noster ad v. 49. Δέον δὲ εἰπεῖν ἐκπατίων παίδων· ἐκπατίοις εἶπε πρὸς τὸ ἄλγεσι. Porro lege τὴν θυμοβόρον φρένα λύπης. Pedes enim metrici sunt - - ᴗ ᴗ - ᴗ ᴗ - - quamvis in versu ultimo paullo liberius.]

v. 104. *ΚΥΡΙΟΣ ΕΙΜΙ ΘΡΟΕΙΝ ΟΔΙΟΝ ΚΡΑΤΟΣ*, κ. τ. λ. *Potis sum enarrare quo auspicio robur virorum in supremo magistratu constitutorum*, i. e. principes, Menelaus et Agamemnon, *iter susceperit: adhuc enim fiducia ex augurio divinitus oblato orta aspirat cantum; aetasque, licet grandis, et nobis omnibus ex choro coaeva, tamen vires ad canendum subministrat. Potis sum, inquam, enarrare quo pacto* etc. Legit Aristophanes in Ranis, v. 1308.

Κύριός εἰμι θροεῖν ὅσιον κράτος
Αἴσιον ἀνδρῶν.

ubi Scholiastes: ἐν τοῖς πλείστοις αἴσιον, Ἀσκληπιάδης τὸ ὅσιον. Quibus ex verbis Asclepiadem legisse autumo:

—— ὅδιον κράτος
Ὅσιον ἀνδρῶν. ——

[Ibid. *ΟΔΙΟΝ ΚΡΑΤΟΣ*. Ratum signum quod occurrit in via. Postea v. 164.

Μόρσιμ' ἀπ' ὀρνίθων
Ὁδίων οἴκοις βασιλείοις.

Xenophon [n]), Ἀπομνημ. I. 1. Ἀλλ' οἱ πλεῖστοί φασιν ὑπό τε τῶν ὀρνίθων καὶ τῶν ἀπαντώντων ἀποτρέπεσθαί τε καὶ προτρέπεσθαι. (f. προστρ.) *Verum maxima pars ait se ab avibus et ab occurrentibus vel averti vel incitari.*]

[v. 105. *ΑΝΔΡΩΝ*. Qui κράτος de signo occurrente dictum velint, περὶ ἀνδρῶν exponunt, h. e. de Agamemnone et Menelao. Sed fortasse κράτος potius ad reges referendum, ut postea v. 110. δίθρονον κράτος.]

[v. 106. *ΕΚΤΕΛΕΩΝ*. Vel poterit ἐντελέων legi; οἱ ἐντελεῖς, qui praesunt in magistratu. Sed omnino retinendum ἐκτελέων, quam lectionem firmat Scholiastes Aristophanis.]

[Ibid. *ΚΑΤΑΠΝΕΕΙ*. Lege καταπνείει, ut respondeat τῷ λαγοδαίτας in antistrophe.]

[v. 107. *ΜΟΛΠΑΝ, ΑΛΚΑΝ*. Alii μολπᾶς ἀλκάν.]

---

n) Xenoph. Mem. I, 1, 4.

[v. 108. *ΑΛΚΑΝ ΣΥΜΦΥΤΟΣ ΑΙΩΝ.* Alii, ἀλκᾶς σύμφυτος αἰών. *Aetas quae robur infinitum adhuc habet.*]

v. 109. *ΟΠΩΣ ΑΧΑΙΩΝ ΔΙΘΡΟΝΟΝ ΚΡΑΤΟΣ, ΕΛΛΑΔΟΣ ΗΒΑΝ.* Schol. Aristoph. Ran. v. 1318. αὐτόν τε καὶ τὸν Μενέλαον. Ἀκμὴν δὲ τὴν νεότητα. Videtur legisse ἀκμήν pro ἥβαν. Ego mallem ἥβας, sed Aristophanes ἥβαν dixit.

[v. 110. *ΔΙΘΡΟΝΟΝ ΚΡΑΤΟΣ.* Sic appellat quos Sophocles δικρατεῖς Ἀτρείδας]

[v. 112. *ΠΕΜΠΕΙ.* Scal. πέμπει. Alii ἔπεμψε, *quando misit.*]

Ibid. *ΞΥΝ ΔΟΡΙ ΔΙΚΑΣ ΠΡΑΚΤΟΡΙ.* Euripides apud Aristophanem, Ran. v. 1320. τὰ Αἰσχύλου χορικὰ μέλη διεσπαρμένα ex variis tragoediis citans,

Σφίγγα δυσαμερίαν
Πρύτανιν κύνα πέμπει
Τὸ φλαττοθραττοφλαττόθρατ
Ξὺν δορὶ καὶ χερὶ πράκτορι
Θούριος ὄρνις.

Ad quem locum Scholiastes: τὴν ἐπὶ κακῷ χρόνῳ Θηβαίοις φανεῖσαν, πάροχον θανάτου. Ταῦτα δὲ ἐκ Σφιγγὸς Αἰσχύλου. Θούριος δὲ ὄρνις, ἡ πολεμοῦσα Θηβαίοις τύχη. Τὸ δὲ, Ξὺν δορὶ καὶ χειρὶ πράκτορι, ἐξ Ἀγαμέμνονος ἐκ τῆς συνεπείας τοῦ Κύριός εἰμι θροεῖν· ἐπειδὴ δὲ οἱ τῆς Σφιγγὸς πόδες λεοντώδεις ἦσαν, ὁ δὲ τοῦ λέοντος ὄνυξ δίκην δόρατος πλήττει, διὰ τοῦτο δόρατι εἶπεν. Haec ille. Portentum exponit chorus duarum aquilarum leporem praegnantem comedentium in aedibus Agamemnonis, cum Calchantis vatis interpretatione.

[Ibid. *ΠΡΑΚΤΟΡΙ.* Lege πράκτορι δίκας, ob metrum.]

v. 113. *ΘΟΥΡΙΟΣ ΟΡΝΙΣ.* Aquila, qui duplex apparebat; Agamemnonem et Menelaum significans. Euripides Iphigen. in Taur. v. 8. eodem modo dixit:

—— Ἀτρέως δὲ παῖς
Μενέλαος, Ἀγαμέμνων τε. ——

v. 115. *Ο ΚΕΛΑΙΝΟΣ.* [Lege κελινός vel κελανός, ob metrum.] Inter sex aquilarum species ab Aristotele recensitas, de Histor. animal. IX. 32. prima a colore πύγαργος dicta est; tertia a colore itidem μελαναίετος, et λαγωφόνος. De his accipiendus est Aeschylus. Ὁ κελαινός idem est ac μελαναίετος, qui ex descriptione Aristotelis μέλας τὴν χροιὰν, καὶ μέγεθος ἐλάχιστον, καὶ κράτιστος τούτων. Eustathius in Iliad. Φ'. p. 1235. l. 44. Ὃν καὶ μελαναιετόν τινες συνθέτως φασὶ, καὶ τὸν φασσοφόνον. Gesnerus ex Aristotele restituit λαγωφόνον, μικρὸν μέν φασιν ὄντα, τῶν ἄλλων δὲ ἰσχυρότερον. Hinc Achilles apud Homerum huic aquilae comparatur, Il. Φ'. 252.

Αἰετοῦ ὄμματ' ἔχων μέλανος τοῦ θηρητῆρος,
Ὅς θ' ἅμα κάρτιστός τε καὶ ὤκιστος πετεηνῶν.

c. 24. *Honoratorum virorum laudes in concione memorantur, easque etiam ad cantus, ad tibicinem prosequuntur; cui nomen naeniae; quo vocabulo etiam Graeci cantus lugubres nominant.* Alias αἴλινος est telam texentium cantilena; de qua Eustathius [u]: ἡ μέντοι ἐξ Ἐπιχάρμου χρῆσις, ἐθέλουσα τὸν αἴλινον ᾠδὴν [τῶν] ἱστουργούντων εἶναι, οὐ τὸν λίνον τὸ κύριον ἐγκεῖσθαι τῷ αἰλίνῳ βούλεται, ἀλλὰ τὸ λίνον. [Cum itaque αἴλινον vox sit μέση, Scholiastes de cantu festivo et hilari sumi vult h. l. et fortasse rectius.]

Ibid. *ΤΟ Δ' ΕΥ ΝΙΚΑΤΩ.* Bene ominandi formula, ut et v. 357. τὸ δ' εὖ κρατοίη. Eiusmodi sunt ἀγαθῇ τύχῃ· ἔστω μὲν εὖ· καλῶς γένοιτο. Romanis: *bene eveniat; quod felix faustumque sit; feliciter; fors fuat*, et similia. [Caeterum aliter Scholiastes, qui per haec verba vult αἴλινον de cantu festivo accipi. Versio nostra: *bene autem eveniat*, et ita in notis. Aliter Cicero in Epist. ad Atticum τὸ εὖ interpretatur, ut in eam sententiam plerique recentiores. Cic. ad Attic. VI. 1. et VIII. 8. τὸ γὰρ εὖ μετ' ἐμοῦ, id est, *quod rectum est, a me est, vel stat.* Hic igitur τὸ δ' εὖ νικάτω, *quod rectum et iustum praevaleat opto.* Εὖ γὰρ εἴη.]

v. 127. *ΠΟΜΠΟΥΣ Τ' ΑΡΧΟΥΣ.* Deductores, qui omine suo expeditionem suaserunt.

v. 129. *ΧΡΟΝΩι.* Longo tempore. Calchas apud Ovid. Metam. XII. 20. iisdem pene verbis,

Troia cadet, sed erit nostri mora longa laboris.

Et apud Homerum, Il. *Β'*. 325.

Ὄψιμον, ὀψιτέλεστον. ——

[Ita Apollonius, Argon. IV. 1213. μετὰ χρόνον, *tempore postero*; quod Lucianus dixit ἐν χρόνῳ.]

[v. 130. *ΠΡΙΑΜΟΥ ΠΟΛΙΣ.* Ita postea, v. 719.

Πριάμου πόλις γεραιά.

Et v. 275.

Πριάμου γὰρ ᾑρήκασιν Ἀργεῖοι πόλιν.]

[v. 134. *ΟΙΟΝ ΜΗ ΤΙΣ ΑΤΑ.* Legat cui magis arridet τοιή τις ἄτα.]

[Ibid. *ΑΤΑ.* Corripitur τὸ ἄτα, quod et admodum infrequens.]

[v. 138. *ΟΙΚΩι ΓΑΡ.* Forsan legendum καὶ γὰρ ἐπίφθονος, κ. τ. λ. *valde enim irata est Diana casta alatis canibus patris*, h. e. aquilis Iovis. Pro οἴκῳ Scal. οἴκτῳ. Pro γάρ f. δ' ἐπ. Sed vide Scholiastem.

v. 139. *ΠΤΑΝΟΙΣΙ ΚΥΣΙ ΠΑΤΡΟΣ.* *Aquilis.* Ut et supra in Prom. v. 1020.

---

u) Eustath. p. 1164, 9. ex Athen. XIV, p. 618. D.

—— Διὸς δέ τοι
Πτηνὸς κύνων δάφοινας αἰετὸς λάβρως
Διαρταμήσει σώματος μέγα ῥάκος.

Nec minus cothurnum tragicum quam scholam Pythagorae sapit haec loquendi forma: de quo Porphyrius in Vità: ἔλεγε δέ τινα καὶ μυστικῷ τρόπῳ συμβολικῶς, ἃ δὴ ἐπιπλέον Ἀριστοτέλης ἀνέγραψεν. Οἷον, ὅτι τὴν θάλατταν μὲν ἐκάλει εἶναι δάκρυον· τὰς δὲ ἄρκτους, Ῥέας χεῖρας· τὴν δὲ Πλειάδα, μουσῶν λύραν. Sed corrupta sunt verba. Lege: τὴν θάλατταν μὲν ἐκάλει Κρόνου δάκρυον. Plutarchus de Iside et Osiride, p. 364. δόξει δὲ καὶ τὸ ὑπὸ τῶν Πυθαγορικῶν λεγόμενον, ὡς ἡ θάλαττα Κρόνου δάκρυόν ἐστιν, αἰνίττεσθαι τὸ μὴ καθαρὸν, μηδὲ σύμφυλον αὐτῆς. Et Clemens, Stromat. V. p. 416. τοιαῦτα δὲ καὶ οἱ Πυθαγόρειοι ᾐνίσσοντο· Περσεφόνης μὲν κύνας τοὺς πλάνητας, Κρόνου δὲ δάκρυον τὴν θάλασσαν ἀλληγοροῦντες· καὶ μυρία ἐπὶ μυρίοις εὕροιμεν ἂν ὁπότε φιλοσόφων, ὁπότε ποιητῶν, αἰνιγματωδῶς εἰρημένα.

v. 140. (137.) *ΑΥΤΟΤΟΚΟΝ.* Scholiastes σὺν αὐτῷ τόκῳ. Ut αὔτανδρον. Hesychius, Αὔτανδρον, σὺν αὐτοῖς τοῖς ἀνδράσι. Quomodo et noster postea αὐτόπρεμνον. Eumenid. v. 404.

Ἔνειμαν αὐτόπρεμνον εἰς τὸ πᾶν ἐμοί.

[v. 141. *ΜΟΓΕΡΑΝ ΠΤΩΚΑ.* *Miseram leporem.* Malim *miserum*, etsi de lepore foemina. Neque enim ausim dicere *foeta lepus*, tanta vis est epicoeni generis.]

[Ibid. *ΠΤΩΚΑ.* Eumenid. v. 326.

Τόνδ' ἀφαιρούμενος
Πτῶκα ——

ubi vide quae annotata. Hesych. Πτώξ· λαγωὸς, ἀπὸ τοῦ κατεπτηχέναι τὸ πετεινόν. (Guietus pro τὸ πετεινόν legit ἢ πεσεῖν, sed ἐπέχω.) Theocrit. Idyll. *Α'.* 110.

Καὶ πτῶκας βάλλει καὶ θηρία τἄλλα διώκει.

Ubi Scholiastes eius: Καὶ πτῶκας, ἤγουν λαγωοὺς τοξεύει. A timiditate ita dici tradit Iul. Pollux[y]) Onomast. V. 12. Δειλία δὲ ὑπερβάλλει τοῦτο τὸ ζῶον, ἔμπληκτον ῥᾷστα γιγνόμενον, καὶ ἀναπτοούμενον, ὅθεν καὶ πτὼξ ὀνομάζεται.]

[v. 144. *ΕΥΦΡΩΝ Α ΚΑΛΑ.* Diana sc.]

v. 145. *ΔΡΟΣΟΙΣΙΝ ΛΕΠΤΟΙΣΙ ΜΑΛΕΡΩΝ ΟΝΤΩΝ*, *Catulis tenellis* ferarum *etiam noxiarum.* Dianam intelligit: quae cum venationis Dea fuerit, benevolam esse dicit erga catulos omnigenarum ferarum. Videtur Etymologici[z]) auctor pro ὄντων legisse λεόντων; sic enim ille, in voce Ἔρσαι. Ἔρση γάρ ἐστιν ἡ δρόσος· καὶ Αἰσχύλος ἐν Ἀγαμέμνονι τοὺς σκύμνους

---

y) Poll. V, 72.
z) Etym. M. 377, 37.

τῶν λεόντων δρόσους κέκληκε. Scholiastes noster, *τὸ δρόσοισιν* interpretatus *τοῖς νεογνοῖς*, subdit, *χωρὶς δὲ αὖ τέρσαι*· lego *χωρὶς δ' αὖτ' ἔρσαι*, vel *αὖθ' ἔρσαι.* Homericum illud adducit, Odyss. *I'*. v. 221.

> —— *χωρὶς μὲν πρόγονοι, χωρὶς δὲ μέτασσαι,*
> *Χωρὶς δ' αὖθ' ἔρσαι.*

Ita Hesychio, *Ἐρσαίη· δροσώδης*: et *Ἔρση· δρόσος.* Porro *δρόσους* hoc loco *teneros avium pullos* interpretatur vir doctissimus in Athenaeum, IX. 28. forsan propter *τὸ ἀέπτοισι*· cui tamen non assentior.

[Ibid. *ΔΡΟΣΟΙΣΙΝ.* Sunt qui *κυσί* reddunt; quod tamen mihi improbatur. Hesych. *Δρόσους· ἀχρείους, Κύπριοι.*]

[Ibid. *ΑΕΠΤΟΙΣΙ.* Eustath. in Il. *Α'*. p. 150. l. 16. *Ἀριστοφάνης ἐν ταῖς γλώσσαις, ὥς φασιν οἱ παλαιοὶ, ἀέπτους γράφει διὰ τοῦ ε, οἱονεὶ ἀῤῥήτους, ἃς οὐ δύναταί τις εἰπεῖν· ἢ δυσπαρακολουθήτους, αἷς οὐ δύναταί τις ἕπεσθαι.* Sunt qui legere malint *ἀπέπτοισι.*]

[Ibid. *ΟΝΤΩΝ.* Videtur *παρέλκειν*, vel interpretandum *καὶ ὀρνέων νεόσσοις καίπερ μαλερῶν ὄντων.*]

v. 147. (143.) *ΟΒΡΙΚΑΛΟΙΣΙ.* Hesychius, *Ὀβρικάλοις. τοῖς τῶν θηρίων ἐκγόνοις.* [Iul. Pollux[b]) Onomast. V. 2. *Τὰ δὲ πάντων τῶν ἀγρίων τέκνα ὀμβρίκια οἱ ποιηταὶ καλοῦσι καὶ ὀμβρίας.*] Eustathius[c]) in Odyss. *Α'*. p. 350. *Ὑστρίχων δὲ καὶ τῶν τοιούτων (τὰ νεογνὰ καλοῦνται) ὄβρια καὶ ὀβρίκαλα· ὧν χρῆσις καὶ παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Ἀγαμέμνονι.* Non praetereunda est insignis hallucinatio viri doctissimi[d]), qui ad Varronem de Ling. Lat. I. *Ὀμβρικὰς δαῖτας* apud Plutarchum Symposiac. II. 10. *non intelligendum* monet *de Umbrorum coenis, sed catulorum et ferarum: ὀμβρίκια enim et ὄβρια Aeliano et ὀβρίκαλα Aeschylo dicuntur catuli ferarum.* Sic ille. Sed omnino nugas agit: nam cuivis e trivio notum est *Ὁμηρικάς* eo Plutarchi loco esse legendum.

v. 148. *ΤΟΥΤΩΝ.* *Horum* (pullorum).

Ibid. *ΞΥΜΒΟΛΑ.* Synesius[e]) de Isomniis: *τοῖς δὲ καὶ τὰ καλούμενα σύμβολα τῶν ἐσομένων ἐστὶν ἀρίδηλα γράμματα.*

v. 149. *ΚΑΤΑΜΟΜΦΑ ΔΕ.* *Sed deploranda ostenta.*

[v. 150. (145.) *ΣΤΡΟΥΘΩΝ, aquilarum*: quae vocis significatio a lexicographis praetermissa: illi enim de passere tantum interpretantur. Quin Caesar Scaliger, ex Nicandro[f]), qui prisco more loqui amat, colligit *στρουθόν* antiquissimis dictam etiam esse gallinam; eoque et struthiocamelum non

---

b) Poll. V, 15.
c) Eustath. in Od. I, v. 222. p. 1625, 47.
d) Scaligeri ad Varr. de l. lat. IV. p. 22. vol. II. Bipont.
e) Synes. p. 134. B. Petav. *f*) Nicand. Alexiph. 60. 535.

tam passerem marinum quam gallinam marinam reddi debere. Porro generalem habere quandoque significationem, ac gravioribus etiam alitibus competere monet vir summus Ioh. Ger. Vossius Idololatr. III. 86.]

[v. 151. *IHION ΔE.* Forsan includenda haec parenthesi, usque ad *σπευδομένα θυσίαν*, v. 155.]

v. 153. *EXENHIΔAΣ.* Quo pacto Nonnus Dionysiac. XIII. 114. *ἐχενηΐδα γαλήνην* dixit.

v. 155. *ΣΠΕΥΔΟΜΕΝΑ.* De Diana intelligendum, cuius ad avertendum iram Apollinem invocat Calchas, prout innuit Scholiastes, quae mox sequuntur satis probant. [Alii *σπευδομένα*, quod minus placet.]

v. 156. *ETEPAN.* *Ἀλλόκοτον.* Sic Hebr. אחר, et *δαίμων ἕτερος* Plutarcho de Iside et Osiride.

Ibid. *ANOMON.* Eurip. Iphigen. in Aul. v. 398.

Ἐμὲ δὲ συντήξουσι νύκτες ἡμέραι τε δακρύοις,
Ἄνομα δρῶντα, κοὐ δίκαια, παῖδας οὓς ἐγεινάμην.

v. 157. *ΣYMΦYTON*, *cognatum.* Humanum, eiusdem generis: quo sensu Horatius, Sat. II. 6. g) *fabam Pythagorae cognatam* dixit. Auratus legit *συμφύτων*.

v. 159. *ΔΕΙΣΗΝΟΡΑ.* Forte *πεισήνορα.* De Iphigenia, quae a patre et ducibus ut sibi parcerent impetrare non potuit.

v. 161. (153.) *MNAMΩN MHNIΣ.* Sic Virgilius, Aen. I. 4.

— memorem Iunonis ob iram.

De Clytaemnestra intelligenda ultima Calchantis verba, quae de Agamemnone poenas exegit pro filia sua Iphigenia. [Ita ipsa, v. 1424 et 1533.]

v. 166. *OMOΦΩNON.* Caeterae editiones post hanc vocem punctum subdunt, queis favet Scholiastes *ὁμοφώνως* interpretatus: nobis potius sublata distinctione *τὸ ὁμόφωνον*, ad *αἴλινον* referendum videtur.

v. 168. *ZEYΣ, OΣTIΣ ΠOT' EΣTIN.* Ita Plin. Nat. Hist. II. 7. *illud, quicquid est, summum.* Apposite vir doctissimus P. Victorius, Var. lect. XIII. 2. „Qui in vetere cultu deorum deos invocabant, nominibusque ipsos appellabant, timentes ne apud eos offenderent, si forte non suo nec grato illis nomine vocassent, saepe veniam errati sui petebant, totosque se ad eorum voluntatem referebant, in arbitrio ipsorum ponentes, ut e multis id nomen asciscerent quo magis delectarentur, suaeque inscitiae ignoscerent. Hoc fecit accurate Catullus h), ritumque hunc custodivit in hymno ad

g) v. 63.

h) Catull. XXXV, 20.

Dianam; cum enim pluribus nominibus Deam hanc ipsam vocasset, ad extremum inquit:

Sis quocunque tibi placet sancta nomine.

Nec non Euripides, cuius hic locus a Clemente[i]) citatur Strom. V. *Σοὶ τῷ πάντων μεδέοντι χοὴν πέλανόν τε φέρων, Ζεὺς, εἴτ' Ἀΐδης ὀνομαζόμενος στέργεις· σὺ δέ μοι θυσίαν ἄπυρον παγκαρπίας δέξαι, πλήρη, προχυτίαν.* Non tantum autem e poetarum scriptis magnus hic ipsorum in hac re metus percipitur, verum etiam e gravissimo omnium autore Platone[k]), qui ita inducit Socratem in Philebo loquentem, cum Protarcho incredibilem animi sui reformidationem exponeret: *Τὸ δ' ἐμὸν δέος, ὦ Πρώταρχε, ἀεὶ πρὸς τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα οὐκ ἔστι κατ' ἄνθρωπον, ἀλλὰ περὶ [πέρα] τοῦ μεγίστου φόβος. Καὶ νῦν τὴν μὲν Ἀφροδίτην, ὅπῃ ἐκείνῃ φίλον, ταύτῃ προσαγορεύω.*" Haec ille. Non absimilis occurrit locus apud Euripidem, in Troad. v. 884.

Ὦ γῆς ὄχημα, κἀπὶ γῆς ἔχων ἕδραν,
Ὅστις ποτ' εἶ σὺ δυστόπαστος εἰδέναι,
Ζεὺς, εἴτ' ἀνάγκη φύσεως, εἴτε νοῦς βροτῶν,
Προσευξάμην σε. ——

[Plaut. Rud. I. 4. [l]) *Quisquis est Deus, veneror.*
Virg. Aen. IV. 577.

.... Sequimur te, sancte Deorum,
Quisquis es.

Vide ibi interpretes, et Paulum Merulam, Cosmogon. I. 2. Ab hoc versu usque ad finem chori sunt tantum metra 98; verum Scholiastes numerat 164.]

v. 171. (163.) *ΟΥΚ ΕΧΩ ΠΡΟΣΕΙΚΑΣΑΙ.* Scholiastes *τοῦτο δὲ ὅμοιόν ἐστι τῷ, Ἐμνήσθην τοῦ θεοῦ, καὶ εὐφράνθην.* Scholiastem hunc christianum fuisse tum ex aliis, tum praecipue ex hoc loco coniicere licet; haec enim ex SS. Scriptura deprompta videntur, Psalm. LXXVII. 3.

v. 172. *ΠΑΝΤ' ΕΠΙΣΤΑΘΜΩΜΕΝΟΣ.* Cuncta revolvens, diligenter considerans. *Σταθμῶμαι* pro *aestimo, perpendo, examino*, usurpatum monet G. Budaeus, Comment. L. Graec. p. 471. Platonem[m]) in Gorgia laudans: *ἀλλ' αὐτὸ τὸ σῶμα ἔκρινε σταθμώμενον ταῖς χάρισι ταῖς πρὸς αὐτὸ πολὺ ἂν τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου ἦν, ὦ φίλε Πῶλε.* Curtius, VII. 8.[n]) *Ibi sine arbitris singula animi consulta pensando, noctem vigiliis extraxit.* Apuleius, *Omnia, prius quam aliquid statuas, libranda sunt.*

[v. 173. *ΕΙ ΤΟΔΕ ΜΑΤΑΝ.* f. *εἰ τόγε μάταν.*]

---

i) Clem. Strom. V, p. 248, 28. S. (Fragm. inc. CLV. p. 402. M.)
k) Plat. Phileb. p. 12. C.
l) v. 37.
m) Plat. Gorg. p. 465. D.
n) §. 2.

[v. 177. *ΟΥΔ' ΟΣΤΙΣ.* Fortasse *οὐδ' ὥς τις*, etc. Et mox, v. 179. pro *ὅς δ'* legendum *ὥς δ'*, et sic reddendum:

Neque ut quis modo erat potens
Omnium ad pugnandum provocatrici superbiens audacia,
Nihil dictu (f. ut ita dicam) existens prius,
Ita et postea mansit,
Superiorem nactus perit.]

[v. 179. *ΤΡΙΑΚΤΗΡΟΣ ΟΙΧΕΤΑΙ ΤΥΧΩΝ.* Ita Choeph. v. 337. *Οὐκ ἀτρίακτος ἄτα.* Etymolog. o) *Τριάσσειν· τὸ νικᾷν· ἀπὸ μεταφορᾶς τῶν παλαιστῶν, ἐν ταῖς τρισὶ πάλαις τὴν νίκην καρπουμένων· καὶ ἀτρίακτος ὁ ἀήττητος.*]

[v. 184. (175.) *ΤΟΝ ΦΡΟΝΕΙΝ ΒΡΟΤΟΥΣ.* Tres trochaïci dimetri catalectici. Homer. Odyss. Ψ'. 11.

—— *Μάργην σε θεοὶ θέσαν, οἵ τε δύνανται*
Ἄφρονα ποιῆσαι καὶ ἐπίφρονά περ μάλ' ἐόντα,
Καί τε χαλιφρονέοντα σαοφροσύνης ἐπέβησαν.

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Duportus in Gnomol. Homeric. „Huic porro Homeri sententiae, Deum sc. sapientes et insipientes reddere, bonam mentem dare et adimere, et sapientiam imprimis esse Dei donum, passim suffragantur autores. Pind. Ol. H'. p) *Ἐκ θεοῦ δ' ἀνὴρ σοφαῖς ἀνθεῖ ἐσαεὶ πραπίδεσσι.* Aeschyl. Agamemnone, *Ζῆνα.... τὸν φρονεῖν βροτοὺς ὁδώσαντα.* Et rursus ibid. q) *Τὸ μὴ κακῶς φρονεῖν θεοῦ μέγιστον δῶρον.* Eurip. Suppl. v. 735.

Ὦ Ζεῦ, τί δῆτα τοὺς ταλαιπώρους βροτοὺς
Φρονεῖν λέγουσι; σοῦ γὰρ ἐξηρτήμεθα.

Contra r),

Ὅταν δ' ὁ δαίμων ἀνδρὶ πορσύνῃ κακά,
Τὸν νοῦν ἔβλαψε πρῶτον.

Quem Iupiter vult perdere dementat prius. Hoc est, solet *ἄφρονα ποιῆσαι καὶ φρενοβλαβῆ.*" Hactenus vir doctissimus.]

v. 185. *ΤΩι ΠΑΘΕΙ ΜΑΘΩΝ ΘΕΝΤΑ.* Grotius legit *μάθος*. Nos vero cum Cantero *μάθαν*. Hesych. *Μάθας, μαθήσεως.* Quae nocent docent. Vel uno verbo *μαθευθέντα.* Vide Herodot. I. Xenoph. de Cyri paedia. Sic et Dido apud Virgilium, Aen. I. 630.

Non ignara mali miseris succurrere disco.

Quod profert Scholiastes: — *παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω*, ex Hesiodo, *Ἔργ.* v. 216. desumptum est.

[v. 186. *ΚΥΡΙΩΣ ΕΧΕΙΝ.* Lege: *κυρίως ἔχον. μάθος* sc. ut priores editiones, approbante Grotio. *Θέντα μάθος κυρίως ἔχον, documentum quod praevaleat aut efficax sit.*]

---

o) Et. M. p. 765, 37.
p) imo XI, 10. (X, 10. Bkh.)
q) Agam. 927. Glasg.
r) Eurip. fragm. inc. 25.

v. 187. *ΠΡΟ ΚΑΡΔΙΑΣ.* Grotius *πρός*. [Choeph. v. 389.

Πάροιθεν δὲ πρώρας
Δριμεῖας τε καρδίας.]

v. 190. (181.) *ΧΑΡΙΣ, ΒΙΑΙΩΣ.* Grotius *χάρις βίαιος*.

v. 191. *ΣΕΛΜΑ ΣΕΜΝΟΝ ΗΜΕΝΩΝ.* Est *σέλμα* proprie *καθέδρα ἢ σελὶς νεώς*. Idem tropus infra, v. 1626.

Σὺ ταῦτα φωνεῖς νερτέρᾳ προσήμενος
Κώπῃ, κρατούντων τῶν ἐπὶ ζυγῷ δορός;

Est enim *σέλμον* idem quod *ζυγὸν* navis.]

v. 192. *ΚΑΙ ΤΟΘ' ΗΓΕΜΩΝ Ο ΠΡΕΣΒΥΣ.* *Tunc imperator summus.* [Hyperbaton: cuius redditio mox, v. 213.

Ἄναξ δ' ὁ πρέσβυς τόδ' εἶπε φωνῶν.]

Priores tres versus sunt trochaïci dimetri catalectici, distingue igitur:

Καὶ τόθ' ἡγεμὼν ὁ πρέ-
σβυς νεῶν Ἀχαϊκῶν
μάντιν, κ. τ. λ.

[v. 193. *ΝΕΩΝ ΑΧΑΙΚΩΝ.* Et mox, v. 197. *Ἀχαϊκὸς λεώς.*]

v. 195. *ΕΜΠΑΙΟΙΣ, incidentibus.* Ita postea, v. 355. *Πρόσπαια κακά*, quae ex mente Scholiastae, *προσπαίσαντα, καὶ προσκρούσαντα αὐτοῖς*. Hanc vocem eodem sensu memini me apud Euripidem s) alibi legisse.

v. 196. *ΕΥΤ' ΑΠΛΟΙΑι ΚΕΝΑΓΓΕΙ.* Euripides, Iphigen. in Aul. v. 88.

—— *ἀπλοίᾳ χρώμενοι κατ' Αὐλίδα.*

Idem, Iphig. in Taur. v. 15.

Δεινῆς τ' ἀπλοίας, πνευμάτων τ' οὐ τυγχάνων.

Distingue vero ob metrum:

εὖτ' ἀπλοίᾳ κεναγ-
γεῖ βαρύνοντ' Ἀχαϊκὸς λεώς. [f. *βαρύνετ'*.]

[v. 199. *ΠΑΛΙΡΡΟΘΟΙΣ ΕΝ ΑΥΛΙΔΟΣ ΤΟΠΟΙΣ.* Lucan. V. 236.

...... iniquam classibus Aulin.]

v. 201. (193.) *ΚΑΚΟΣΧΟΛΟΙ.* Sic Horatius. [Carm. IV. 6. t) *Male feriatos Troas.* Hesych. *Κακοσχόλου· κακοῦ κατὰ τὴν σχολήν.* Idem *Νώκαρ... Κακόσχολος ἔννοια.*]

v. 205. *ΚΑΤΕΞΑΙΝΟΝ ΑΝΘΟΣ ΑΡΓΕΙΩΝ.* Ut supra, Pers. v. 59.

—— *ἄνθος Περσίδος αἴας.*

---

s) Fefellit Stanleium memoria. t) v. 14. 15.

Eleganter *κατέξαινον*. Virgil. Georg. IV. 54.

Purpureosque metunt flores.

[Malim Ἄργων, nam melius respondet antistrophe.]

v. 206. *ΕΠΕΙ ΔΕ ΑΛΛΟ ΜΗΧΑΡ.* Deinde vero aliud officium vel debitum, sc. ad placandam iram Dianae, vates propalavit. [f. ἔπειτα δέ. Cogita.]

[v. 210. (202.) *ΑΡΤΕΜΙΝ.* Sc. quod immolanda esset Iphigenia ad placandum Dianam.]

[Ibid. *ΧΘΟΝΑ ΒΑΚΤΡΟΙΣ ΕΠΙΚΡΟΥΣΑΝΤΑΣ.* *Sceptris*, more indignantium. Homer. Il. *Α'*. 245.

Ὣς φάτο Πηλείδης· ποτὶ δὲ σκῆπτρον βάλε γαίῃ.

Hesychius: *Σκῆπτρον κυρίως μὲν πᾶσα ῥάβδος ἀπὸ τοῦ σκηρίττεσθαι ἐπ' αὐτῇ, ὅ ἐστιν ἐπερείδεσθαι, καὶ τὸ βασιλικὸν δὲ σύμβολον.*]

v. 213. *ΤΟΔ'*. Malim *τότ'*, ut respondeat *τῷ ἐπεὶ*, v. 206.

v. 214. *ΒΑΡΕΙΑ ΜΕΝ ΚΗΡ.* Euripides, nostrum imitatus, Iphigen. in Aulide, v. 1257.

Δεινῶς δ' ἔχει με ταῦτα τολμῆσαι γυνή,
Δεινῶς δὲ καὶ μή. ——

Ibid. *ΠΕΙΘΕΣΘΑΙ.* [Hinc proverbium, *Ἀγαμέμνονος θυσία· ἐπὶ τῶν δυσπειθῶν καὶ σκληρῶν.* Zenob. I. 13. Diogenian. I. 6.] Cum hanc tragoediam sub manibus haberem, Aeschylum quendam Canterianae editionis, cuius ad oram emendationes quasdam annotaverat Henricus Iacob, vir literarum humaniorum, praesertim linguarum orientalium, peritissimus, pro summa sua humanitate communicavit mihi eruditissimus Henricus Birkhead, ubi pro *πείθεσθαι* reposuisse Iacob *πιθέσθαι* ob metrum video; cui assentior.

v. 216. *ΔΟΜΩΝ ΑΓΑΛΜΑ.* Recte: eo enim nomine immolatam ferunt Iphigeniam, quod *καλλιστεῖον* reportavit; Euripides in Iphig. in Taur. v. 20. (verba sunt Calchantis ad Agamemnonem):

—— *ὅ, τι γὰρ ἐνιαυτὸς τίκοι*
Κάλλιστον, εὔξω φωσφόρῳ θύσειν θεᾷ.
Παῖδ' οὖν ἐν οἴκοις σὴ Κλυταιμνήστρα δάμαρ
Τίκτει· τὸ καλλιστεῖον εἰς ἐμ' ἀναφέρων·
Ἥν χρή σε θῦσαι. ——

Enimvero *ἄγαλμα* Hesychio interprete est *πᾶν ἐφ' ᾧ τις ἀγάλλεται.* Quo sensu Homerus, Il. *Δ'*. 144.

—— *βασιλῆϊ δὲ κεῖται ἄγαλμα.*

[v. 218. *ΠΑΤΡΩιΟΥΣ ΧΕΡΑΣ.* Lege *πατροΐους**) *χεῖρας.*]

[v. 220. (212.) *ΛΙΠΟΝΑΥΣ.* *Λιπόταξις*, *desertor*, *emansor.* *Λειποναύτης.* Et ita correxisse virum doctum video: sed cogita.]

---

*) Voluit, puto, *πατρῴους.*

v. 222. *ΠΑΥΣΑΝΕΜΟΥ ΓΑΡ ΘΥΣΙΑΣ.* Virgilius, Aen. II. 116.

Sanguine placastis ventos. ——

Seneca, in Agamemnone, v. 170.

Cruore ventos emimus. ——

[Huius generis erat sacrificium illud, cuius mentionem facit autor Cyri *ἀναβάσεως* [u]), sive is Xenophon fuerit sive quod verisimilius *** [x]), IV. p. 329. *Καὶ ἄνεμος Βοῤῥᾶς ἐναντίος ἔπνει, παντάπασιν ἀποκαίων καὶ πηγνὺς τοὺς ἀνθρώπους. Ἔνθα δὴ τῶν μάντεών τις εἶπε σφαγίσασθαι τῷ ἀνέμῳ, καὶ σφαγιάζεται.*]

v. 223. *ΠΑΡΘΕΝΙΟΥ Θ' ΑΙΜΑΤΟΣ ΟΡΓΑι ΠΕΡΙΟΡΓΩΣ ΕΠΙΘΥΜΕΙΝ ΘΕΜΙΣ.* Legendum videtur:

παρθενίου θ' αἵματος ὀργᾷ
περιόργως τ' ἐπιθυμεῖ
Ἄρτεμις. ——

Expressit Ovid. Met. XII. 28. sub eiusdem Calchantis persona,

Sanguine virgineo placandam virginis iram
Esse deae. ——

[Schol. *τῷ τρόπῳ* (f. *θεοπροπίῳ*) *γὰρ αὐδᾷ ὁ μάντις.* Sunt qui *περιόργως ἐπιθυμεῖν* glossema putant. Valerius Flaccus, Argonaut. II. 301.

Taurorumque locos, delubraque saeva Dianae
Advenit, hic illum tristi dea praeficit arae
Ense dato.

Iuvenalis Sat. XV. 115.

—— Maeotide saevior ara
Aegyptus.

Ovid. de Ponto, III, 2. de hac ara loquens,

Sacrifici genus est, sic instituere priores,
Advena virgineo caesus ut ense cadat.

Pompon. Mela, II. 1. *Tauri et Iphigeniae et Orestis adventu maxime memorati, immanes sunt moribus, immanemque famam habent, solere pro victimis advenas caedere.*]

[v. 225. *ΘΕΜΙΣ.* Legendum *Ἄρτεμις* superiora confirmant, v. 137.

—— *Οἴκῳ γὰρ ἐπί-*
φθονος Ἄρτεμις. ——]

[Ibid. *ΕΥ ΓΑΡ ΕΙΗ.* f. *Εὖ δ' ἄρ εἴη.*]

---

u) Anabas. IV, 5, 3.

x) *Credo Themistogenem voluisse dicere, vide Kuster. ad Suid. in voce* Θεμιστογένης. — S. Butler.

[v. 226. *ΕΠΕΙ Δ'.* f. ἔπειτ'.]

Ibid. *ΑΝΑΓΚΑΣ ΛΕΠΑΔΝΟΝ.* Agamemnon apud Euripidem in eadem re, Iphig. in Aul. v. 443.

Εἰς οἷ' ἀνάγκης ζεύγματ' ἐμπεπτώκαμεν;

Λέπαδνα sunt, secundum Hesychium, *ἱμάντες πλατεῖς, οἷς ἀναδέονται οἱ τράχηλοι τῶν ἵππων πρὸς τὸν ζυγόν.*

[v. 227. *ΤΡΟΠΑΙΑΝ.* Est *τροπαία* ventus, qui flatu converso e mari in terram revertitur. Aristot. Probl. XXVI. 5. *Ἔστιν ἡ τροπαία οἷον ἀναστροφὴ ἀπογείας.* Plin. II. 43. *Qui quidem, cum e mari redeunt, tropaei vocantur; si pergunt, apogaei.*]

v. 229. *ΤΟΘΕΝ.* Legimus cum Scholiaste ὅθεν.

[v. 230. (222.) *ΒΡΟΤΟΙΣ.* f. βροτούς.]

[v. 231. *ΘΡΑΣΥΝΕΙ ΓΑΡ.* Lege et distingue:

Θαρσύνει γὰρ αἰσχρό-
μητις τάλαινα, κ. τ. λ.]

v. 232. *ΠΡΩΤΟΠΗΜΩΝ.* Sic Homero y), et, qui Homerum sequutus est, Colutho z), naves Paridis, quae exitium patriae attulerunt, *ἀρχέκακοι νῆες* dictae sunt.

[v. 234. *ΑΡΩΓΑΝ.* f. ἀρωγά; vel sub. εἰς ἀρωγάν.]

v. 235. *ΠΡΟΤΕΛΕΙΑ ΝΑΩΝ.* *Sacra navium auspicalia.* Vide quae supra annotavimus ad v. 65. Neque enim Cantero assentiendum, qui *ἀπαρχάς* interpretatur, in Lycophron. pag. 160. pravam, ni fallor, Hesychii lectionem sequutus; ita enim ille: *Προτέλειαι· αἱ ἀπαρχαὶ, κυρίως μὲν τῆς λείας, ἤγουν τῆς αἰχμαλωσίας· καταχρηστικῶς πᾶσα ἀπαρχή.* Legendum omnino, tum ex re ipsa, tum ex literarum ordine, cuius est Hesychius observantissimus, *πρωτόλεια*, quae vox primo et ex sua origine, praedae, per abusionem, quaslibet primitias significat; praecipue tamen et specialiter frugum, ut apud oracula Leonis Imperatoris a Iano Rutgersio edita:

Δρεπανηφόρε, τετράμηνόν σοι γράφω,
Πρωτόλεια δὲ πάντ' ἀνήλωται ξίφει.

[Etymolog. a) *Πρωτόλεια, τὰ πρῶτα τῶν λῃΐων, καὶ [τῶν] τοῦ πολέμου λαφύρων ἐξαίρετα καὶ πρώτιστα· ἅπερ εἰώθασιν οἱ πρώτιστοι λαμβάνειν.* Vide v. 963.]

[v. 237. *ΠΑΡ' ΟΥΔΕΝ ΕΘΕΝΤΟ.* Eumenid. v. 848.

— Ἀπὸ γάρ με τιμᾶν δαμίαν
Θεῶν δυσπάλαμοι
Παρ' οὐδὲν ἦραν δόλοι.]

Ibid. *ΑΙΩΝΑ ΠΑΡΘΕΝΙΟΝ.* Lege *αἰῶνά τε παρθένιον.* [Hesych. *Αἰών· ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων· ὁ τῆς ζωῆς χρόνος.* Ita mox, v. 254.

---

y) Iliad. V, 63. z) Coluth. v. 8. 9.

a) Et. M. 693, 11.

Αἰῶνα φίλως ἔτίμα.

Homerus, Il. Ω'. 725. *Ἄνερ, ἀπ' αἰῶνος νέος ὤλεο.* Procopius ad Genes. III. 22. *Τὸ δὲ εἰς τὸν αἰῶνα πρόσκειται ἀντὶ τοῦ, διὰ βίου· ᾧ ὅμοιον τὸ παρὰ Παύλῳ,* (1 Cor. VIII. 13.) *Οὐ μὴ φαγῶ κρέα εἰς τὸν αἰῶνα.* Ita Latini *aevum.* Horat. Sat. II. 6. [b])

Vive memor, quam sis aevi brevis.]

v. 238. *ΒΡΑΒΗΣ.* Duces Graecorum. Euripides, Iphigen. in Aul. v. 513.

Μεν. Πῶς; τίς δ' ἀναγκάσει σε τήν γε σὴν κτανεῖν;
Ἀγ. Ἅπας Ἀχαιῶν σύλλογος στρατεύματος.

Lucretius, I. 85.

Aulide quo pacto triviaï virginis aram
Iphianassaï turparunt sanguine foede
Ductores Danaum delecti. ——

v. 239. *ΑΟΖΟΙΣ.* Ministris sacrorum. Lucret. I. 90. de Iphigenia:

Et moestum simul ante aras astare parentem
Sensit, et hunc propter ferrum celare ministros.

Ovidius, Metam. XII. 31.

—— castamque datura cruorem
Flentibus ante aram stetit Iphigenia ministris.

Etymolog. [c]) *Ἄοζος, ὁ ὑπηρέτης· καὶ ἀοζήσω, διακονήσω, ὑπουργήσω.* Et Suidas, *Ἀοζήσω, διακονήσω, ὑπηρετήσω, ὑπουργήσω. Ἄοζοι, πολύοζοι, πολλὰ ξύλα καίοντες, ἤγουν οἱ μάγειροι.* Ex his restituendus Hesychius; *Ἄοξοι·* (lege *Ἄοζοι*) *μάγειροι, ὑπηρέται, θεράποντες, κ. τ. λ. Ἀοξήσω·* (lege *Ἀοζήσω*) *διακονήσω, ὑπουργήσω· Αἰσχύλος Ἐλευσινίοις.*

[v. 240. (232.) *ΥΠΕΡΘΕΝ.* Lege *ὕπερθε* metro iubente, ut *ὄπισθεν* vel *ὄπισθε*, sic enim exigit *τὸ τροπαίαν* in strophe.]

v. 241. *ΠΕΠΛΟΙΣΙ ΠΕΡΙΠΕΤΗ.* Quo honestius procumberet. Ita Polyxena in Euripidis Hecuba, v. 568.

—— *θνήσκουσ', ὅμως*
Πολλὴν πρόνοιαν εἶχεν εὐσχήμως πεσεῖν.

—— iam moriens, tamen
Solicita multum est, condecenter ut cadat.

Ovidius, Metamorph. XIII. 477.

Illa, super terram deflexo poplite labens,
Pertulit intrepidos ad fata novissima vultus.
Tunc quoque cura fuit partes velare tegendas,
Cum caderet; castique decus servare pudoris.

---

b) v. 97. c) Et. M. 116, 41.

Et Fast. II. 833.

Tunc quoque iam moriens, ne non procumbat honeste
Respicit; haec etiam cura iacentis erat. ——

Tale quiddam de matre Alexandri Olympiade, cum Cassandri mandato iugularetur, narrat Iustinus, XIV. 6. *Insuper expirans, capillis et veste crura contexisse fertur, ne quid posset in corpore eius indecorum videri.* Nec non de Iulio Caesare Suetonius, cap. 82. *Utque animadvertit undique se strictis pugionibus peti, toga caput obvolvit; simul sinistra manu sinum ad ima crura deduxit, quo honestius caderet, etiam inferiore corporis parte velata.*

[v. 242. *ΠΡΟΝΩΠΗ.* Hesych. *Προνόπως· προτεταμένως, προνενευκώς· οἱ δὲ προπετὴς, ἕτοιμος, πρόχειρος.* Ad quem locum Sopingius: „Legendum videtur *προνώπης· προτεταμένος*, etc. Aeschyl. Agam. v. 242. *Παντὶ θυμῷ προνωπῆ λαβεῖν ἀέρδην. Προνωπεῖς* dicuntur mortui, quod solent ex penitiore aedium parte produci, ac in vestibulo, id est, *προνωπίῳ*, collocari." Haec ille.]

v. 243. *ΑΕΡΔΗΝ.* Hesych. *Ἀέρδην· ἄνω, ἢ φοράδην.* Male scribitur *ἀερδήν*.

[Euripid. Iphigen. Taur. v. 26.

—— *ὑπὲρ πυρᾶς*
Μεταρσία ληφθεῖσ' ἐκαινόμην ξίφει.]

Ibid. *ΣΤΟΜΑΤΟΣ ΦΥΛΑΚΑΝ ΚΑΤΑΣΧΕΙΝ.* Oris claustrum: ut *ἕρκος ὀδόντων* Homero. Apuleius[d]) Florid. de Pythagora: *Nihil prius discipulos suos docuit quam tacere*, etc. *verbaque, quae volantia poetae appellant, detractis pinnis intra murum candentium dentium premere.* [Malim tamen ad servos victimarios *τὸ φυλακάν* referre, quibus *custodia oris virginei* committebatur.

Quae sequuntur, quoad metri rationem, confusa sunt: nam versui 244. desunt duo pedes, et caeteri redundant, nec sine MSS. ope, ut videtur, restitui possunt.]

v. 244. *ΚΑΛΛΙΠΡΩΡΟΥ.* Hesychius, *Καλλίπρωρον, εὐπρόσωπον.* Vide quae ad Choeph. v. 339. [Sept. Theb. 539. *Βλάστημα καλλίπρωρον.* Vide sis quae ibi anotata.]

v. 246. *ΧΑΛΙΝΩΝ Τ'.* Malim *χαλινοῦν τ'.* [D. Chrysostom. Homil. IV. p. 759. in dictum Esaiae, *Vidi Dominum sedentem: Καθάπερ τοὺς καταδίκους, ἐπειδὰν σπάρτιον λάβωσιν, ἐξάγουσιν αὐτοὺς τὸ σπάρτιον ἐπὶ τοῦ στόματος ἔχοντας, οὕτω καὶ οὗτος ἀντὶ σπαρτίου ἐπὶ τοῦ μετώπου εἶχε τὴν λέπραν ἀπαγόμενος.* Ubi notandus est mos iste, quo in supplicio os obturari solitum est. Adag. e Vatican. Append. a Schotto edita, l. 75. *Εἴποις τὰ τρία παρὰ τῇ αὐλῇ. Τοῖς ἐπὶ θάνατον ἀπαγομένοις μετὰ*

---

d) Apulei. Flor. p. 362, 15. Elmenh.

παῤῥησίας ἐξῆν τροφῆς καὶ οἴνου πληρωθεῖσι τρία λέγειν ἃ βούλοιντο, μεθ' ἃ φιμωθέντες ἀπήγοντο πρὸς τὴν κόλασιν, licebat iis qui ad supplicium ducerentur, cibo libere potuque impleri, et tria quae vellent dicere, postea fraeno ore obturato ad mortem rapiebantur. Apud nostrum vero pro *χαλινῶν τ'* fortasse legendum *χαλινῶντας.*]

[Ibid. *ΒΙΑι ΧΑΛΙΝΩΝ.* Schol. *Τῇ βίᾳ καὶ τῷ ἀναύδῳ μένει τῶν χαλινῶν.* Scalig. ad oram codicis: *Ἀλλὰ τὸ χαλινῶν ἐστι μετοχή· βίᾳ χαλινῶν τῷ ἀναύδῳ μένει.* Alii *χαλινῶντ'.* Iul. Pollux e), Onomast. I. 11. *Χαλινῶσαι δὲ ἐρεῖς, καὶ χαλινὸν περιθεῖναι τῷ στόματι, καὶ χαλίνωσιν*]

v. 247. *ΚΡΟΚΟΥ ΒΑΦΑΣ.* Sanguinem: v. 1130.

Ἐπὶ δὲ καρδίαν ἔδραμε κροκοβαφὴς
Σταγών. ——

[Distingue ob metrum:

Κρόκου βα-
φὰς δ' ἐς πέδον, κ. τ. λ.

Versus qui sequuntur nimis longi. Fortasse delendum *τὸ θυτήρων*: fortasse etiam delenda vox *πατρός.* Immo cogita an *τὸ θέλουσ'* non sit finis antistrophae.]

Ibid. *ΕΒΑΛ ΕΚΑΣΤΟΝ ΘΥΤΗΡΩΝ.* Ita Ovidius, de Polyxena agens, Met. XIII. 474.

—— At populus lacrymas, quas illa tenebat,
Non tenet: ipse etiam flens invitusque sacerdos
Praebita coniecto rupit praecordia ferro.

v. 249. *ΠΡΕΠΟΥΣΑ Θ' ΩΣ ΕΝ ΓΡΑΦΑΙΣ.* Plautus Sticho, II. 1. f)

—— Ex pictura adstitit.

Idem Trinummo g), *graphice exornari.* Iul. Scalig. Poet. III. 32. verbo *γραφικῶς*, ait, designavit Plautus quod *hominem ad unguem factum* vocat Horatius h).

[v. 250. (242.) *ΕΠΕΙ.* f. *ὡσεὶ*, vel *ὅπως*]

[v. 253. *ΑΤΑΥΡΩΤΟΣ.* Hesych. *Ἀταύρωτος· ἄζυγος, καὶ παρθένος, παρ' ὅσον ἐζεύχθη γάμοις αἱ γημάμεναι λέγονται.* Salmas. *παρ' ὅσον ζευχθῆναι, κ. τ. λ.*]

Ibid. *ΤΡΙΤΟΣΠΟΝΔΟΝ.* Malim *τρίσπονδον.*

[v. 256. *ΤΕΧΝΑΙ ΔΕ ΚΑΛΧΑΝΤΟΣ ΟΥΚ ΑΚΡΑΝΤΟΙ.* Homero, Il. *Α'.* 69.

—— *οἰωνοπόλων ὄχ' ἄριστος,*
Ὃς ᾔδη τά τ' ἐόντα τά τ' ἐσσόμενα πρό τ' ἐόντα.

Seneca, Agamemn. v. 177.

---

e) Poll. I, 184.
f) v. 248.
g) Plaut. Trin. III, 3, 38.
h) Hor. Sat. I, 5, 32.

—— ille solus fata qui mundi videt.]

[v. 257. *ΔΙΚΑ ΔΕ ΤΟΙΣ ΜΕΝ ΠΑΘΟΥΣΙ.* Versio, *Iustitia autem illis qui passi sunt inclinat cognoscere futurum.* Nescio quo sensu, et dubito an satis Latine. Pro παθοῦσι si ποθοῦσι legamus, optimus sensus, et in eam mentem Horatius aliique, iustitiam sive ultionem eius iis imminere, qui futuri cognoscendi sunt curiosi, aut avidi. Sequentia confirmant: τὸ δὲ προκλύειν, κ. τ. λ. Falsa lectio Scholiastae non valde docto nec antiquo fraudi fuit. V. Cl. D. Iacob. Duport. in Gnomolog. Homeric. ad illud poetae, Il. *P'*. 32. 'Ρεχθὲν δέ τε νήπιος ἔγνω „Hemistichium," inquit, „proverbiale cui geminum illud Hesiodi hinc procul dubio depromptum, Ἔργ. καὶ Ἡμ. v. 216. Παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω. Plut. Conviv. Εὐλαβηθῆναι (χρὴ) καὶ μὴ κατὰ τὴν παροιμίαν, ὥσπερ νήπιον παθόντα γνῶναι. Atque hinc etiam sumi videtur illud, quod ex tragico hic affert Eustathius[i]: Ἔγνωκα δὴ τάλαινα συμφορᾶς ὕπο. Hesiod.[k]) de Epimetheo: Αὐτὰρ ὁ δεξάμενος, ὅτι δὴ κακὸν εἶχ', ἐνόησε. Nec absimile Euripidis[l]) illud in Bacch.: Κακοῦ γὰρ ἐγγὺς ὢν ἐμάνθανε. *Eventus stultorum magister:* Fabius apud Liv.[m]) Δίκα δὲ τοῖς μὲν παθοῦσι μαθεῖν ἐπιῤῥέπει τὸ μέλλον, Aeschyl. Agamemn. Ὁ προπονήσας, νόῳ καὶ προμάθειαν φέρει, Pind.[n]) Praeclare Curt.[o]) lib. 8. de Alexandro resipiscente, postquam iam Clitum interfecerat: *Male humanis ingeniis natura consuluit, quod plerumque non futura sed transacta perpendimus.* Nempe Epimethei potius quam Promethei sumus plerique mortalium, nec tam πρόσω ὁρῶμεν quam ὀπίσω. Sero nimis sapimus miseri Phryges experiendo. Citat porro hoc hemistichium (Homeri sc.) Aristid. Tom. III. Orat. pro Quatuorvir. et Galen. Protrept. c. 4." Haec ille.]

[v. 258. *ΕΠΙΡΡΕΠΕΙ.* Al. ἐπιτρέπει. Hesych. Ἐπιῤῥέπει· ἐπιβαρεῖ, ἐπικρατεῖ.]

v. 260. (252.) *ΕΠΕΙ ΓΕΝΟΙΤ' ΑΝ Η ΛΥΣΙΣ.* Vel legendum ἤλυσις, *adventus, eventus;* vel ἐπεὶ οὐ γένοιτ' ἂν ἡ λύσις.

Sin quae praescieris vitandi est nulla facultas,
Quid praescire iuvat quae patiere tamen?

Hesych. Ἤλυσις· ἔλευσις, πορεία, σύνοδος.]

v. 262. *ΑΫΤΑΙΣ.* Malim αὐταῖς, scilicet τέχναις Calchantis, v. 256. quibus haec praeauguratus est.

v. 264. *ΑΠΙΑΣ ΓΑΙΑΣ.* Eustathius in Iliad. *Γ'*. p. 382. Ἀπία δὲ γῆ κἀνταῦθα ὡς ἐν τῇ α' ῥαψῳδίᾳ ἡ ἄπο ἀφεστῶσα καὶ ἀλλοδαπὴ, καὶ ὡς ἂν εἴποι τις Ὁμηρικὸς τηλοῦ ἀπὸ Τροίας· κατὰ δὲ ἄλλους φάναι ποιητὰς ἡ τηλουρός. Οἱ μὲν νεώτεροι τὴν Πελο-

---

i) Eust. p. 1093, 26.
k) Hesiod. Op. et D. 89.
l) Eurip. Bacch. 1111.
m) Liv. XXII, 39.
n) Pind. Isthm. I, 40. (56. B.)
o) Curt. VIII, 2, pr.

πόννησόν φασιν ἀπό τινος Ἄπιδος ἢ Ἄπέως, περὶ οὗ ἐν τοῖς τοῦ Περιηγητοῦ εἴρηται; in commentario scilicet in Dionysium, quem consule. Mycenae, Argiae in Peloponneso metropolis. [Hesych. Ἀπίης γαίης· τῆς μακρὰν ἀπεχούσης γῆς. Idem, Ἐξ ἀπίης γαίης· ἀλλοτρίας, ἢ ξένης, ἢ μακρὰν οὔσης.]

II.

v. 266. *ΗΚΩ ΣΕΒΙΖΩΝ.* Non lac lacti magis simile atque hic locus illi est in Persis, ubi senes Persici, ex quibus constituitur chorus, de expeditione Xerxis valde solliciti, ut Graeci nostri de Agamemnone, longa adhibita oratione, tandem ingredientem reginam, mutato genere carminis, salutant: quod videntur non animadvertisse, qui nuntium hic ingressum et Troiae expugnationem, quam ab accensa face didicerat, exponentem commenti sunt. Quo nihil a poetae mente magis absonum; cum ipse speculator, cuius erat munus, se hoc facturum dixisset, v. 26.

Ἀγαμέμνονος γυναικὶ σημανῶ τορῶς.

v. 269. *ΣΥ Δ' ΕΙΤΕ ΚΕΔΝΟΝ, ΕΙΤΕ ΜΗ, ΠΕΠΥΣΜΕΝΗ, ΕΥΑΓΓΕΛΟΙΣΙΝ ΕΛΠΙΣΙ ΘΥΗΠΟΛΕΙΣ.* Etiam in re incerta et dubia sacrificarunt εὐαγγέλια. Ita infra, v. 602. ipsa Clytaemnestra inquit:

Λόγοις τοιούτοις πλαγκτὸς οὖσ' ἐφαινόμην·
Ὅμως δ' ἔθυον. ——

Scholiastes Aristophanis in Equites, v. 1317. Ἔθος ἦν τοῖς ἐν ἀγυιαῖς ἱσταμένοις θεοῖς ἐπὶ ταῖς ἐρχομέναις ἀγγελίαις θύειν, ὡς ἄν, εἰ ἀγαθαὶ εἶεν, ἐπινεύσαιεν ταύταις, εἰ δὲ τοὐναντίον, ἀποτρέψαιεν.

v. 272. (264.) *ΩΣΠΕΡ Η ΠΑΡΟΙΜΙΑ.* [Extat eadem paroemia digna quae notetur in Psalmis: et ab Hebraeis ad alios derivatam, verisimile est. Psalm. XX. 5. Hebraica autem paroemia eo spectat, ut ex dolore gaudium provenire et ista vicissim succedere indicet: quo pertinet et illud Psalmistae: *Qui serunt in lacrymis*, etc. Hic autem allusio verius ad veterem paroemiam, quam eadem paroemia: quatenus fausta nox, nocte enim capta Troia et nocte primum indicium captae, faustam Auroram parere praedicatur.] Apud paroemiarum scriptores non extat. Homeri dictum quoddam de nuntio bono profert Pindarus, Pyth. IV. p)

Τῶν δ' Ὁμήρου καὶ τόδε συνθέμενος
Ῥῆμα, πόρσυν', ἄγγελον ἐσλὸν, ἔφα,
Τιμὰν μεγίσταν πράγματι παντὶ φέρειν.

Homeri verba, Iliad. *O'*. 207. sunt:

p) Pind. Pyth. IV, 492. (277. Bkh.)

Ἐσθλὸν καὶ τὸ τέτυκται, ὅτ' ἄγγελος αἴσιμα εἰδῇ.

Inde, ni fallor, inter proverbia transtulit Suidas: *μέγα τι ἄγγελος ἐσθλός· ἔστι*, inquit, *τῶν ἀγαθὰ ἐπαγγελλόντων.*

v. 273. *ΕΩΣ ΓΕΝΟΙΤΟ ΜΗΤΡΟΣ ΕΥΦΡΟΝΗΣ ΠΑΡΑ.* [Vel cum Eustathio lege *Ἠώς*.] Nox ferat faustam diem. Noctem diei matrem dicit, ut et postea, v. 287.

Τῆς νῦν τεκούσης φῶς τόδ' εὐφρόνης λέγω.

Quippe ex antiquorum sententia tenebrae luce priores: Orphicus hymnus Noctis, v. 1.

Νύκτα θεῶν γενέτειραν ἀείσομεν, ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν.

Hinc Thales cuidam sciscitanti quid prius extiterat, nox an dies, Nox, inquit, una die prius. Diog. Laert. I. Segm. 36. *Πρὸς τὸν πυθόμενον τί πρότερον ἐγεγόνει, νὺξ ἢ ἡμέρα, Ἡ νὺξ, ἔφη, μιᾷ ἡμέρᾳ πρότερον.* Quin etiam Athenienses dies ab occasu solis computabant: Gellius, III. 2. *Athenienses autem aliter observare idem Varro in eodem libro scripsit; eosque a sole occaso ad solem iterum occidentem omne id medium tempus diem esse dicere.* Inde plerisque gentibus temporum per noctes numeratio. De Germanis Tacitus, c. 11. *Nec dierum numeros, ut nos, sed noctium computant; sic constituunt, sic condicunt. Nox ducere diem videtur.* Idem de Gallis refert Caesar, Bell. Gall. VI. 18. de Numidis, Nicolaus Damascenus; de aliis alii. [Nos etiam sic, *a fortnight*. Gen. I. 5. *Ἐγένετο ἑσπέρα καὶ πρωΐ ἡμέρα μία.* Eustathius in Il. *Α'*. p. 22. *Λητοῦς δὲ υἱὸς ὁ Ἀπόλλων λέγεται, τουτέστι νυκτός· δοκεῖ γὰρ ἐξ αὐτῆς, οἷα μητρὸς, ὁ ἥλιος γεννᾶσθαι, ὡς καὶ Σοφοκλῆς ἐν Τραχινίαις λέγει. Καὶ ζητητέον τὴν ἐκείνου ἀλληγορίαν, ἔνθα φησὶν ὅτι ἡ νὺξ ἐναριζομένη τίκτει κατευνάζει τε τὸν ἥλιον. Παρέοικε δὲ πάντως τῇ τοιαύτῃ τοῦ Σοφοκλέους ἐννοίᾳ καὶ Αἰσχύλος ἐν Ἀγαμέμνονι, τῷ, εὐάγγελος Ἠὼς γένοιτο μητρὸς εὐφρόνης πάρα· ὡς γὰρ ἐκ νυκτὸς ἥλιος, οὕτω καὶ ἠὼς ἐξ εὐφρόνης.*]

v. 274. *ΠΕΥΣΗι ΔΕ ΧΑΡΜΑ.* Nuntio hoc attributum in caeteris editionibus; et quae in sequenti *στιχομυθίᾳ* loquitur Clytaemnestra, nuntio; quae chorus, Clytaemnestra imputata.

v. 276. *ΠΩΣ ΦΗιΣ; ΠΕΦΕΥΓΕ ΤΟΥΠΟΣ ΕΞ ΑΠΙΣΤΙΑΣ.* [V. Cl. Petrus Victorius, Var. lect. XXVII. 4. „Haec est natura mortalium, ut non facile res magnas et inexpectatas, quamvis bonas et magnopere expetitas, credant: vel potius potissimum ipsas, quae valde prosperae sunt, et animis eorum acceptae, non credant. Declaravit hoc doctissimus poeta Aeschylus in Agamemnone, cum fecit Clytaemnestram ita respondere nuntio illi, qui subito illi significarat, captum esse Ilium a Graecis,

Πῶς φῄς; πέφευγε τοὔπος ἐξ ἀπιστίας.

Cognoverat autem id illo ex signo, quod illius summi gaudii se daturum discedens domo constituerat Agamemnon.] Idem etiam in re non minore significavit T. Livius q), qui narravit, universos fere Graecos in magno conventu hominum, audita voce praeconis, qua liberabantur a populo Romano, revocasse illum', iussisseque eam vocem iterare: quia ob ingentem laetitiam qua repente perfusi fuere, fugerat id illos; vixque poterant credere se id audivisse." Hactenus vir doctissimus.

[Ibid. *ΠΕΦΕΥΓΕ ΤΟΥΠΟΣ*. Supplic. v. 465.

—— *λέγοις ἄν, οὔ με φεύξεται.*]

v. 278. (270.) *ΧΑΡΑ Μ' ΥΦΕΡΠΕΙ, ΔΑΚΡΥΟΝ ΕΚΚΑΛΟΥΜΕΝΗ.* f. *δάκρυ' ἐκκαλουμένη*. Homerus Iliad. *Ζ'*. 483.

—— *ἡ δ' ἄρα μιν κηώδεϊ δέξατο κόλπῳ*
Δακρυόεν γελάσασα. ——

[Wolfgangus Seberus in Pollucem r), VII. p. 84. „*Κλαυσίγελως* dicitur apud Xenoph. s) *Ἑλλην*. VII. p. 626. ubi fletus e summo gaudio profectus notatur: (Schol. Pind. t) est *ὑπέρμετρος χαρά*) unde ibidem mulieres dicuntur *ἅμα χαρᾷ δακρύουσαι*. Perinde ut Odyss. *Π'*. 16. de Eumaeo legitur:

—— *θαλερὸν δέ οἱ ἔκπεσε δάκρυ,*

reverso sc. Telemacho, quem amplectitur sicut pater filium,

Ἐλθόντ' ἐξ ἀπίης γαίας δεκάτῳ ἐνιαυτῷ.

Ita apud Pindarum de Aesone, Pyth. IV. 214. u)

—— *τὸν μὲν εἰσελ-*
θόντ' ἔγνων ὀφθαλμοὶ πατρός·
Ἐκ δ' ἄρ' αὐτοῦ πομφόλυξαν
Δάκρυα γηραλέων βλεφάρων,
Ἂν περὶ ψυχὰν ἐπεὶ
Γάθησεν ἐξαίρετον
Γόνον ἰδὼν κάλλιστον ἀνδρῶν.

Senex quoque Terentianus, *Lacrumo*, inquit, *gaudio*. Adelph. x) III. 4. Et Electrae Sophocleae, v. 909, Chrysothemis:

Χαρᾷ δὲ πίμπλημ' εὐθὺς ὄμμα δακρύων.

Ac rursum, v. 1234. chorus,

Γεγηθὸς ἕρπει δάκρυον ὀμμάτων ἄπο.

Nec alius fuit fletus, si e sacris etiam exemplum petis, Iacobi amplectentis Iosephum, quem a feris discerptum putaverat. Gen. XLVI. 29. *Οὕτω κοινόν τι ἄρα χαρᾷ καὶ λύπῃ δάκρυά ἐστιν.* Quod epiphonema subiicit Xenophon narrationi de lacrymis

q) Liv. XXXIII, 32. r) imo ad Poll. II, p. 184. 85. Hemst.
s) Xen. Hell. VII, 2, 9. t) Schol. Pind. Pyth. IV, 213. p. 357. Bkh.
u) V. 120. Bkh. x) Ter. Ad. III, 3, 55.

obortis inter Spartanos, postquam nuncium de illustri Archidami victoria cognovissent, Ἑλλην.[y]) VII. p. 620. Cui ὁμόψηφοι Sophoclis[z]) versus quos Scholiastes Pindari ad locum modo adductum refert:

Χῶρος γάρ οὗτός ἐστιν ἀνθρώπου φρενῶν,
Ὅπου τὸ τερπνὸν καὶ τὸ πημαῖνον φύει.
Δακρυῤῥοεῖ γοῦν καὶ τὰ καὶ τὰ τυγχάνων.

Hoc est Camerario interprete:

Hic est enim, quo, quicquid animo vel dolet,
Vel est suave, conspici solet, locus:
Ergo hinc utraque fletus aquam sors obiicit.

Causam tradit Alexand. Aphrod. I. 31."]

v. 279. *ΕΥ ΓΑΡ ΦΡΟΝΟΥΝΤΟΣ.* Ad refellendos eos, qui personam nuntii insinuarunt, vel una haec dictio satis valet; hoc enim non a Clytaemnestra, sed Clytaemnestrae a nuntio dictum velint: et quo magis foeminae conveniat, pro *φρονοῦντος*, quam genuinam esse lectionem antiquiores editiones testantur, substituere *φρονούσης* non erubescunt. Quod vero ad ipsum verborum sensum spectat, tritissimum est illud — *ἀγαθοὶ ἐριδάκρυες ἄνδρες*, viri boni facile in lacrymas eunt: unde Homerus heroas saepe inducit flentes.

[v. 280. (271.) *ΤΙ ΓΑΡ.* f. *τί δ' ἄρ.*]

[v. 282. *ΦΑΣΜΑΤ' ΕΥΠΕΙΘΗ.* Quod in rebus effictim desideratis accidere solet. Virg. Ecl. VIII. 108.

Credimus, an qui amant ipsi sibi somnia fingunt?

Σήματ' εὐπειθῆ infra, Choeph. v. 282.]

Ibid. *ΣΕΒΕΙΣ.* Forsan *λέγεις*. Proverbiale dictum, de re futili et inani. Lucianus[a]), in Dial. Ner. *ὀνείρατά μοι λέγεις.* Plato[b]) in Theaeteto, *ἄκουε δὴ ὄναρ ἀντὶ ὀνείρατος.* Noster infra, v. 500.

Εἴτ' οὖν ἀληθεῖς, εἴτ' ὀνειράτων δίκην
Τερπνὸν τόδ' ἐλθὸν φῶς ἐφήλωσε φρένας.

Eadem ratione dicitur *σκιὰ ὀνείρων* de rebus incertis. Suidas, *Σκιὰ ὀνείρων· ἐπὶ τῶν ἀδήλων πραγμάτων· ὅταν ἀντὶ πραγμάτων γεγενημένων εἴδωλα ἄττα συγγραφώμεθα, σκιὰν ὀνείρων κατὰ Πίνδαρον.*

[v. 283. *ΒΡΙΖΟΥΣΗΣ.* De somno dicitur etiam Choeph. v. 897.

Ἐπίσχες, ὦ παῖ, τόνδε δ' αἴδεσαι, τέκνον,
Μαστὸν, πρὸς ᾧ σὺ πολλὰ δὴ βρίζων ἅμα,
Οὔλοισιν ἐξήμελξας εὐτραφὲς γάλα.

---

y) Xen. Hell. VII, 1, 32. z) Soph. fragm. 82.
a) Luc. dial. mort. XXV, 2. (I, 433.) b) Plat. Theaet. p. 302, 12. Bk.

Euripides Rheso, v. 730. Ἄβριζε, *ne dormita*. Hesych. Βρίζοντα· νυστάζοντα, κοιμώμενον. Idem βρίζει..... καθεύδει... Etymolog. c) Βρίζω, τὸ κοιμῶμαι,

Ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις Ἀγαμέμνονα δῖον.

Ιλ. Δ'. ἡσυχάζοντα, ἢ νυστάζοντα καὶ ὑπνοῦντα, ἢ ἀμελοῦντα. Atque inde βριζώ, Deus διὰ ἐνυπνίων μαντευόμενος.]

v. 284. ΑΠΤΕΡΟΣ ΦΑΤΙΣ. Vanus rumor; ab avibus implumibus, alarum nisu statim destitutis. Quo sensu Pindarus ἔπος χαμαιπετές, Pyth. Od. VI. 37.

Χαμαιπετὲς δ' ἄρ' ἔπος οὐκ ἀπέῤῥιψεν αὐτοῦ.

Scholiastes, χαμαιπετὲς, τὸ εὐτελὲς καὶ μάταιον. Sed Hesychius *velocem, subitaneum* interpretatur: Ἄπτερος· αἰφνιδίως παρὰ Ὁμήρῳ· ὁ προσηνὴς ἢ ταχὺς, Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι. Ad Homeri verba, Odyss. Ρ'. 57.

— τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος

Eustathius d): ἄπτερος δὲ ὁ παράνομος, καὶ μὴ πτερόεις, κατὰ τὸ κοινὸν τοῦ λόγου ἐπίθετον. Et mox: τινὲς δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ ταχὺς καὶ ἰσόπτερος νοοῦσι τὴν λέξιν. [Paroemiographus: Ἄπτερος μῦθος. „Fabula absque pennis vel inalata; pro fabula gravis ponderis, cito auribus excipienda, interiusque recondenda, ne oblivione pereat: omnino proverbialiter ab Homero, Odyss. Ρ'. 57. usurpatur, ubi legitur:

Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν· τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος.

Id est, teste Eustathio, μὴ ἀποπτὰς ἀλλ' ἐπιμείνας τῇ Πηνελόπῃ. Ubi Telemachus dicere desiisset, verba Penelopae aures allapsa, imo eius pectore ita inhaeserunt, tanquam alis carerent omnino, neque viderentur denuo evolatura. Aliis ἄπτερος valet ταχὺς καὶ ἰσόπτερος, sed diverso sensu. Sacrae litterae ἄπτερος μῦθος vel λόγος eleganter vocabuntur, ut velociter auribus admittendae, menteque ima semper observandae." Haec ille. Hesych. Ἀπτέρωτα· ταχέα, αἰφνίδια. Item, ἄπτερος, id est, ἴπτερος, observante Guieto, ἰσόπτερος. q. d. chorus: *num rumor adeo velox, ut ipsum factum non citius peractum sit, quam ad te pervenerit*, etc. Eodem enim die captam Troiam vult poeta.]

v. 285. ΠΑΙΔΟΣ ΝΕΑΣ ΩΣ. Qui de nuntio somniant, hoc illi tribuunt; satis inepte. Nec enim viro melius conveniunt haec verba, quam mulieri vox φρονοῦντος, v. 279. Quia ad Clytaemnestram pertinere, ipsa postea indicat, v. 599. inquiens,

Καί τις μ' ἐνίπτων εἶπε, φρυκτώρων διὰ
Πεισθεῖσα, Τροίαν νῦν πεπορθῆσθαι δοκεῖς;
Ἦ κάρτα πρὸς γυναικὸς, αἴρεσθαι κέαρ.

---

c) Etym. M. 213, 31. (Hom. Il. IV, 223.) d) Eust. p. 1811, 40.

[v. 287. ΤΗΣ ΝΥΝ ΤΕΚΟΥΣΗΣ ΦΩΣ ΤΟΔ' ΕΥΦΡΟΝΗΣ. Noctem dicit diei matrem, ut supra, v. 278.]

v. 288. ΑΓΓΕΛΩΝ. Fortasse ἀγγέλλων. Sed non est necesse.

v. 290. (282.) ΑΠ' ΑΓΓΕΛΟΥ ΠΥΡΟΣ. [Theognis e), v. 549.

Ἄγγελος ἄφθογγος πόλεμον πολύδακρυν ἐγείρει,
Κύρν', ἀπὸ τηλαυγέος φαινόμενος σκοπιῆς.

Video alicui placuisse una voce ἀπαγγέλου.] Noster item v. 299.

— παρῆκεν ἀγγέλου μέρος.

Et v. 597.

Οἵ ἦλθ' ὁ πρῶτος νύχιος ἄγγελος πυρός.

Etymologici f) vero auctor eleganter legit ἀπ' ἀγγάρου πυρός. Αἰσχύλος οὖν, inquit, ἐν Ἀγαμέμνονι τὸν ἐκ διαδοχῆς πυρσὸν ἀπ' ἀγγάρου πυρὸς ἔφη. Ita et Suidas, Ἄγγαροι· οἱ ἐκ διαδοχῆς γραμματοφόροι. Οἱ δὲ αὐτοὶ καὶ ἀστάνδαι. Τὰ δὲ ὀνόματα Περσικά. Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι,

Φρυκτὸς δὲ φρυκτὸν δεῦρ' ἀπ' ἀγγάρου πυρὸς
Ἔπεμπε. —

Astipulatur etiam Eustathius huic lectioni in Odyss. Τ'. p. 1854. Παρὰ τῷ αὐτῷ δὲ ποιητῇ ἐν Ἀγαμέμνονι καὶ οἱ ἄγγαροι κεῖνται· λέξις φανερῶς Περσική·

Φρυκτὸς φρυκτὸν δεῦρ' ἀπ' ἀγγάρου πυρὸς
Ἔπεμπε. —

Τοιοῦτον δὲ τὸ τῶν φανῶν. Κυρίως δὲ κατὰ Αἴλιον Διονύσιον ἄγγαροι, οἱ ἐκ διαδοχῆς γραμματοφόροι. Vide sis quae notavimus ad Pers. v. 247. [Philippus Beroaldus, Annotationum Sylloge II. 18. „Lucretius, II. 78. de rerum natura sic ait:

Et, quasi cursores, vitaï lampada tradunt,

cum significare vellet mortalium esse perpetuam successionem, vicissimque primos a secundis, secundos a tertiis, et ita deinceps impelli et urgeri: est autem translatio sumpta a *cursoribus*, qui ex Promethei consuetudine, ut docet Hyginus g), *instituerunt currere, lampadem iactantes, quam primus cursu defatigatus secundo integro tradebat.* Cuius rei mentio quoque fit lib. 4. Rhetoricorum ad Herennium h), ubi traditur, *non illum in palaestra qui taedas ardentes accipit celeriorem esse in cursu continuo, quam sit ille qui tradit; propterea quod defatigatus cursu integro facem tradit.* In hunc sensum translatione quadam oppido quam decenti dictum est a Persio i):

---

e) v. 743. Welck. f) Etym. M. p. 7, 19.
g) Hygin. Poet. Astron. II, 15. p. 252. Scheff.
h) Rhet. ad Her. IV, 46. i) Pers. VI, 61.

Qui prior es, cur me in decursu lampada poscis?

M. quoque Varro[k]) quam scitissime dixit in tertio de re rustica, *non cursu lampada tibi trado*; significans proverbialiter non tibi cedo, vel, per contrarium, non sum te superior. Herodotus [l]), VIII. Historiarum, refert, *cursores Persarum pernicissimos primum secundo, secundum tertio, et ita deinceps alium alii mandata tradere solitos, quemadmodum*, inquit, *apud Graecos fax traditur, quam Vulcano per vices ferre cursores perseverant*."]

v. 291. *ΙΔΗ ΜΕΝ, ΠΡΟΣ ΕΡΜΑΙΟΝ ΛΕΠΑΣ.* [Sophocles in Philoctete, v. 1454.

Πολλὰ δὲ φωνῆς τῆς ἡμετέρας
Ἕρμαιον ὄρος παρέπεμψεν ἐμοὶ
Στόνον ἀντίτυπον χειμαζομένῳ.

Interpres Graecus: *Δύναται πάντα τὰ ὄρη Ἕρμαια καλεῖσθαι, ἐπεὶ νόμιος ὁ θεὸς καὶ ὄρειος ὁ Ἑρμῆς. Ἔστι δὲ καὶ Ἕρμαιον οὕτως ἐν Λήμνῳ καλούμενον.*] Vir eruditissimus Isaacius Vossius ad Melam, l. 2. p. 119. „Quod si fabulosae sint faces istae Agamemnoniae, quas Aeschylus memorat Clytaemnestrae fuisse nuntias Troiae captae, a Troia Mycenas usque, saltem certum est veras esse potuisse; cum faces in Ida accensae facile possint videri ab iis, qui in summo Athone versantur, ac quivis nuntius similiter per faces traduces ex uno monte in alium ad remotissima etiam loca momento pene possit propagari."

v. 292. *ΦΑΝΟΝ.* Glossema forsan est, quod in textum irrepsit; nam Athenaeus[m]) videtur legisse *πανόν*. Quippe cum Menandrum et Diphilum lychnum *πανόν* vocasse dixisset, addit XV. 20. *Πρότερος δὲ τούτων Αἰσχύλος ἐν Ἀγαμέμνονι μέμνηται τοῦ πανοῦ· ἐχρῶντο δὲ αὐτῷ ὡς λαμπάδι.*

v. 293. *ΑΘΩΟΝ ΑΙΠΟΣ.* Isaacius Vossius, modo laudatus: „Clare conspicitur Athos, cum coelum est serenum, ex Hellesponto et Asiatico, multo autem clarius ex Ida monte." Et paucis praemissis „Hinc apparet quam misere sit hallucinatus Solini exercitator *), cum fieri posse negat, ut Athos Lemnum usque umbram proiiciat, quia intervallum nimis sit vastum; ac proinde senarium istum Sophoclis,

Ἄθως σκιάζει νῶτα Λημνίας βοός,

corrigit, ac pro *βοός* ex vitiosa scriptura Scholiastae Theocriti reponit *ἁλός*, cum tamen et caeterorum grammaticorum auctoritas et ipsius historiae veritas doceant, Athonis umbram usque ad buculam, quae in foro Myrinae urbis erat collocata, pertigisse." Hactenus vir doctissimus. [Athonis um-

k) Varr. R. R. III, 16, 9. l) Herod. VIII, 98.
m) Athen. XV, p. 700. E. *) Salm. Ex. Plin. p. 127.

tem umbram ad Lemnum usque pertingere testis est Apollonius, Argonaut. I. 601.

——Ἄθω ἀνέτελλε κολώνη
Θρηϊκίη· ἣ τόσσον ἀπόπροθι Λῆμνον ἰοῦσαν,
Ὅσσον ἐς ἔνδιόν κεν ἐΰστολος ὁλκὰς ἀνύσσαι,
Ἀκροτάτῃ κορυφῇ σκιάει καὶ ἐσάχρι Μυρίνης.

Schol. Καὶ τοσοῦτον, φησὶν, ἀπέχουσαν τὴν Λῆμνον ὅμως σκιάζει διὰ τὸ ὕψος παρακλίναντος τοῦ ἡλίου· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ μέχρι Μυρίνης. Quod nostro Ἄθωον αἶπος, Apollonio Ἄθω κολώνη. Strabo Geogr. VII. p. 331. Ἔστιν δ' ὁ Ἄθων, ὄρος μαστοειδὲς, ὀξύτατον, ὑψηλότατον· οὗ οἱ τὴν κορυφὴν οἰκοῦντες, ὁρῶσι τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα πρὸ ὡρῶν γ' τῆς ἐν τῇ παραλίᾳ ἀνατολῆς.]

Ibid. *ΑΘΩΟΝ ΑΙΠΟΣ ΖΗΝΟΣ.* Hesychius, Ἀθῶος· ὁ ἐπὶ Ἄθω τοῦ ὄρους ἱδρυμένος ἀνδριάς· ὁ Ζεύς.

[v. 294. *ΥΠΕΙΡ ΕΛΗΣ ΤΕ ΠΟΝΤΟΝ.* Annon potius Ἕλλης ὑπέρ τε πόντον, vel, Ἕλλης ὕπερθε πόντον, scripsisse Aeschylum suspicemur?]

Ibid. *ΩΣΤΕ ΝΩΤΙΣΑΙ, ut transfretaretur.* Νῶτα θαλάσσης exponit Hesychius τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς, ἢ τὰ πελάγη. Homero [n]) usitatissimum illud ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης, ad quod collimare videtur Aeschylus. Virgil. Aeneid. I. 114. et saepius,

Dorsum immane mari summo. ——

v. 295. *ΙΣΧΥΣ, ΠΕΥΚΗ.* Ἰσχὺς ut mox σθένουσα λαμπάς dicitur. Πεύκη, πευκίνη. [Sunt qui malint ἰσχίν.]

Ibid. *ΠΟΡΕΥΤΟΥ ΛΑΜΠΑΔΟΣ.* Ut postea, v. 307, πομποῦ πυρός.

Ibid. *ΠΡΟΣ ΗΔΟΝΗΝ.* Prom. v. 492.

——καὶ χροιὰν τίνα
Ἔχοντ' ἂν εἴη δαίμοσι πρὸς ἡδονήν.

[Vide annon promontorium vel fretum; f. ἠγόνην, ut est in vulgatis Graeciae inscriptionibus. Edonus mons Thraciae Plinio [o]), Edon Virgilio Aen. XII. 365.

Ac velut Edoni Boreae cum spiritus alto
Insonat Aegaeo.]

v. 296. *ΩΣ ΤΙΣ ΗΛΙΟΣ.* Achilles Tatius, de Clitoph. et Leucipp. V. p. 289. in descriptione Phari Aegyptiaci: ἐς δὲ τὴν τοῦ ὄρους ἀκρόπολιν ὁ τῶν νεῶν κυβερνήτης ἀνέτελλεν ἄλλος. Ubi tamen suspicor pro ἄλλος legendum ἥλιος.

v. 298. *ΑΦΡΑΣΜΟΝΩΣ.* Forsan ἀφραδμόνως, ut in Persis, v. 417.

Ἑλληνικαί τε νῆες οὐκ ἀφραδμόνως
Κύκλῳ πέριξ ἔθεινον. ——

n) Od. IV, 560. V, 17. 142. al.

o) Plin. H. N. IV, 11.

[v. 301. (293.) ΜΟΛΩΝ. l. μολών.]

[v. 303. ΓΡΑΙΑΣ ΕΡΕΙΚΗΣ. Reddendum antiquae. Inter proverb. e Vaticano appendice a Schotto edita: Γραίας ἐρείκης ἅψαν τὸ πῦρ. Ἐπὶ τῶν ἀχρήστων καὶ ὀξέως γινομένων· ἐρείκη γὰρ φυτὸν ἄγριον, ὃ γινόμενον αὖον ῥᾳδίως ἐξάπτεται: veterem ericam ignis contingens. De re inutili et cito parabili: erica enim planta est agrestis, quae sicca reddita facile incenditur.]

Ibid. ΘΩΜΟΝ. Hesych. Θωμός· σωρὸς σταχύων.]

v. 304. ΜΑΥΡΟΥΜΕΝΗ. Scholiastes metri gratia dictum velit pro ἀμαυρουμένη. Hesiod. Oper. Δ'. 323.

Ῥεῖα δέ μιν μαυροῦσι θεοί. ——

[Hesych. Μαῦρον· τὸ ἀμαυρὸν, ἀσθενές.]

[v. 306. ΚΙΘΑΙΡΩΝΟΣ ΛΕΠΑΣ. Eurip. Phoeniss. v. 24.

Λειμῶν' ἐς Ἥρας καὶ Κιθαιρῶνος λέπας.

Hesych. Λέπας· τὸ ἄναντες, καὶ τὸ τῇ πέτρᾳ προσεχόμενον κογχύλιον, ἢ ὑψηλὸν, ἀγρότατον, ὀρεινόν.]

[v. 310. ΛΙΜΝΗΝ Δ' ΥΠΕΡ ΓΟΡΓΩΠΙΝ. Palus Ἐσχατιώτις, circa Isthmum, Gorgopis etiam dicta est, a Gorge, Corinthi uxore. Etymologici †) auctor: Ἐσχατιῶτις· λίμνη κειμένη μετὰ τὸν Ἰσθμὸν, κ. τ. λ. ὕστερον δὲ Γοργῶπις ἐκλήθη, ἀπὸ Γοργῆς τῆς Μεγαρέως θυγατρὸς, γυναικὸς Κορίνθου· ἥτις ἀκούσασα τὸν τῶν παίδων φόνον, περιαλγὴς γενομένη, ἔῤῥιψεν ἑαυτὴν εἰς τὴν λίμνην. Phavorinus*) in Corintho collocat, forsan e Scholiaste aliquo in hunc Aeschyli locum, et Cratinum testem adducit: Γοργῶπις λίμνη ἐν Κορίνθῳ. Κρατῖνός φησιν.]

[v. 311. ΟΡΟΣ Τ' ΕΠ' ΑΙΓΙΠΛΑΓΚΤΟΝ. Ortelius: *Aegiplanctum montem habet Aeschylus in Agamemnone. Circa Corinthum forte.* An potius ὄρος Αἴγαιον? At Schol. ὄρος Μεγαρίδος.]

v. 312. ΘΕΣΜΟΝ ΜΗ ΧΑΡΙΖΕΣΘΑΙ ΠΥΡΟΣ. Pro μὴ legendum μοί, vel μεταχαρίζεσθαι. Ignis mandatum, θεσμὸν πυρός, id est ignem, quem ut transmitterent in mandatis habebant. Sic mox λαμπαδηφόρων νόμοι. [Sunt qui νὺν legunt. Nos olim μοί. Omnino vero legendum uno verbo μήχαρ (de qua voce vide quae supra ad v. 2. diximus) ἵζεσθαι (de quo etiam alibi) πυρός.]

v. 313. ΑΝΔΑΙΟΝΤΕΣ. Id est ἀναδαίοντες.

v. 314. ΦΛΟΓΟΣ ΜΕΓΑΝ ΠΩΓΩΝΑ. Scholiastes, τὴν εἰς ὀξὺ λήγουσαν ἀκμὴν τοῦ πυρός. [Καὶ ὁ πώγων γὰρ εἰς ὀξὺ λήγει· ὥσπερ καὶ ἀλλαχοῦ αὐθάδη γνάθον τὴν ἀκμὴν εἴρηκε καὶ ὀξύτητα τῆς σφηνός. Nempe Prometh. Vinct. v. 64.] Iisdem verbis rationem praebet Scholiastes Homeri antiquus, quare Πώγων, Latinis *Pogonus*, Troezeniorum portus appellatus fuerit. Πώγων δὲ, inquit, ἐκλήθη ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ πώγω-

---

†) Etym. M. 384, 32. *) Phav. p. 181. A. ed. Venet. a. 1712.

νος, διότι λήγει εἰς ὀξύ. Porro ad huius loci nomen allusisse videri Aeschylum putat vir clarissimus in Pompon. Mel. II. 8. *tanquam si a face Agamemnonia esset appellatus.* [Hunc Aeschyli locum respexit Iul. Pollux. q) Onomast. II. 4. Ἐν τῇ τραγῳδίᾳ, πώγων πυρὸς, ἡ εἰς ὀξὺ ἀναδρομὴ τῆς φλογός.]

Ibid. *ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ ΠΟΡΘΜΟΥ.* Qui Melae II. 8. *portus Saronicus.* Non mare vel magnum sinum Saronicum intelligit, sed portum Troezeniorum, „qui et ipse sinus Saronicus dicebatur, ita dictus a quercubus eum ambientibus, ut testatur Plinius." r) Is. Vossius, in loc. citat.

v. 315. *ΚΑΤΟΠΤΟΝ.* Alii *κάτοπτρον.* Quod minus placet. Hesychius, *Κάτοπτον· κάταντες, ἢ φανερὸν, ἢ ἀντικρύ.*

Ibid. *ΠΡΩΝ'*, *pronem.* Is. Vossius, in Melam, II. 8. „*Πρῶνα* cum dicit, non intellige incertum aliquem collem, sed montem vicinum Hermione, qui *Πρὼν* vocabatur, uti testatur Pausanias." s)

[Ibid. *ΥΠΕΡΒΑΛΛΕΙΝ.* An *ὑπερβάλλων*, cogita. An *ὑπερβάλλει?*]

v. 316. *ΕΙΤ' ΕΣΚΗΨΕΝ, ΕΙΤ' ΑΦΙΚΕΤΟ ΑΡΑΧΝΑΙΟΝ ΑΙΠΟΣ.* Mallem

—— εἶτ' ἔσκηψεν ἔς τ' ἀφίκετο
Ἀραχναῖον αἶπος. ——

[Aur. *Εἶτα σκήψας εἰσαφίκετο.*]

v. 318. *ΚΑΠΕΙΤ' ΑΤΡΕΙΔΩΝ.* Post hunc versum usque ad v. 1076.

Πρὶν αἱματηρὸν ——

desiderabantur omnia ante editionem Victorii.

[Ibid. *ΣΚΗΠΤΕΙ. Irruit.* Sept. Theb. v. 434.

—— οὐδὲ τὴν Διὸς
Ἔριν πέδῳ σκήψασαν.]

v. 319. (311.) *ΟΥΚ ΑΠΑΠΠΟΝ.* [*Non alienum.*]

Τὰ δ' οὐκ ἄπαππα Μωσέως νομίσματα.

[An hunc locum Aeschyli explicat illud Sophoclis apud Plutarch. Moral. p. 1100.?

Γραίας ἀκάνθης πάππος ὡς φυσώμενος.

Lucret. III. 387.

—— papposque volantes
Qui nimia gravitate cadunt plerumque gravatim.

Hesych. *Πάππος· ἄκανθα ἐπὰν γηράσῃ καὶ ἀποξηρανθῇ καὶ* (delendum *καὶ*) *πρὸ ἀνέμων ἐκριπίζεται* [*ἐκριπίζηται*], *καὶ τόπον ἐκ τόπου μεταβάλλει* [*μεταβάλλῃ*]. Quo modo angariantem hunc ignem describit Aeschylus.]

---

q) Poll. II, 88. r) Plin. H. N. IV, 5. s) Pausan. II, 34, 11.

v. 320. *ΤΟΙΟΙΔ' ΕΤΥΜΟΙ ΛΑΜΠΑΔΗΦΟΡΩΝ ΝΟΜΟΙ.* Malim τοιοίδ' ἕτοιμοι. Quod vero hic λαμπαδηφόρων νόμους appellat, eadem allusione *angariantem ignem* supra dixit, v. 290. ἀπ' ἀγγάρου πυρός.

[v. 321. *ΑΛΛΟΣ ΠΑΡ' ΑΛΛΟΥ.* An legendum potius ἄλλοι παρ' ἄλλου?]

Ibid. *ΠΛΗΡΟΥΜΕΝΟΙ.* f. θηρούμενοι. γρ. τηρούμενοι.]

[v. 324. *ΑΝΔΡΟΣ ΠΑΡΑΓΓΕΙΛΑΝΤΟΣ.* Hic ultimus versus indicat hunc esse Clytaemnestrae sermonem, non autem nuntii.]

v. 325. *ΑΥΘΙΣ, postea.* Hesychius, Αὖθις· μετὰ ταῦτα.

v. 329. *ΕΝ ΠΟΛΕΙ ΠΡΕΠΕΙΝ.* In Troia existere. Vide v. 30. et quae ad Choeph. v. 16. annotata.

v. 330. *ΟΞΟΣ Τ' ΑΛΕΙΦΑ Τ' ΕΓΧΕΑΣ.* Eadem similitudine usus est Homerus, Il. *Β'.* 754. de Titaresio flumine Peneum supernatante,

—— καθύπερθεν ἐπιῤῥέει ἠΰτ' ἔλαιον.

[Quin de ipso Peneo, alia ratione, Aelian. Var. Hist. III. 1. σχολῇ καὶ πρᾴως προϊὼν ἐλαίου δίκην.]

[Ibid. *ΑΛΕΙΦΑ Τ'.* Sunt qui malint ἄλειφάρ τ'.]

[Ibid. *ΕΚΧΕΑΣ.* l. ἐγχέας.] In epigrammate quodam Anthol. t) *aquis-innatans oleum* dicitur aptissimo epitheto,

—— ἀλινήκτειραν ἐλαίην.

v. 331. (323.) *ΦΙΛΩΣ.* Lego φίλω, dualiter, ut accipiendum etiam διχοστατοῦντε.

v. 333. *ΣΥΜΦΟΡΑΣ ΔΙΠΛΗΣ.* Graecorum, qui victores, et Troianorum, qui devicti erant: nam συμφορά est μέσον, ut ad v. 24. notatum est. [Ἕνεκα intelligitur.]

[v. 334. *ΠΕΠΤΩΚΟΤΕΣ.* l. πεπτωκότων. Eorum qui ceciderunt.]

[v. 335. *ΦΥΤΑΛΜΙΩΝ.* Hesychius: Φυτάλμιος Ζεὺς, συγγενὴς ἢ ζωογόνος.]

v. 336. *ΠΑΙΔΕΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.* Fortasse, Παῖδες, γέροντες.

[v. 338. *ΤΟΥΣ Δ' ΑΥΤΕ.* Victores.]

[v. 339. *ΠΡΟΣ ΑΡΙΣΤΟΙΣΙΝ.* An potius πρὸς ἀναρίστοις? Aur. ἀναρίστοισιν, *cum ieiunis, impransis.* Suidas: Ἀνάριστος· μᾶλλον δὲ ἀναρίστητος. Ἀριστοφάνης u) Πολυείδῳ·

Διὰ τῆς ἀγορᾶς τρέχω ἀναρίστητος ὤν, κ. τ. λ.

Μένανδρος x) δὲ ἀνάριστον, καὶ ἀναρίστους, μήπω ἠριστηκότας. Βουλόμενος ἀναρίστους, καὶ πρὸς τὸ μέλλον ἀπαρασκεύους λαβεῖν τοὺς πολεμίους. Sed nihil muto.]

---

t) Anal. Br. II, p. 166. (Gaetul. III, 5.) u) Aristoph. fragm. 391. Dd. x) Fugisse haec Meinekium videntur.

[v. 340. (332.) *ΤΑΣΣΕΙ.* Vide sis an legendum *τάσσειν.*]
[Ibid. *ΠΡΟΣ ΟΥΔΕΝ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ.* Confuse: ut *πρὸς οὐδένα λόγον.*]
[v. 341. *ΩΣ ΕΚΑΣΤΟΣ ΕΣΠΑΣΕΝ.* Ut cuique sors obtulit.]
v. 343. *ΝΕΟΥΣΙΝ.* Forte *ναίουσιν.* [Etymolog. y) *Ναίω σημαίνει τὸ οἰκῶ· διὰ τῆς αι διφθόγγου, ὡς τό, Ναῖε δὲ Σατνιόεντος ἐϋῤῥείταο παρ' ὄχθας.*]
[Ibid. *ΤΩΝ ΥΠΑΙΘΡΙΩΝ ΠΑΓΩΝ.* f. *τῶν θ' ὑπαιθρίων.*]
v. 344. *ΩΣ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΕΣ.* Mallem e contrario *ὡς δ' εὐδαίμονες.*
v. 346. *ΕΥΔΗΣΟΥΣΙ.* Hesychius, *Εὐδήσει· ἡσυχάσει.* Euripides Hecuba, v. 662.

Ὡς οὔποθ' εὕδει λυπρά σου κηρύγματα.

[v. 348. *ΕΥΣΕΒΟΥΣΙ.* Vide an melius divisim *εὖ σέβουσι.*]
[Ibid. *ΠΟΛΙΣΣΟΥΧΟΥΣ ΘΕΟΥΣ.* Vide quae in Septem contra Thebas, v. 69.]
Ibid. *ΑΥΘΙΣ ΑΥ ΘΑΝΟΙΕΝ ΑΝ.* Mallem *αὖθις ἀνθαλοῖεν ἄν.* [Legit vir doctus *αὖθ' ἁλοῖεν ἄν*, *iterum capiantur:* supple *φόβος ἐστί.*]
[v. 350. *ΠΟΘΕΙΝ*, *ὥστε*, ut victi lucro, h. e. avaritia, amant illicita.]
[v. 351. *ΝΟΣΤΙΜΟΥ ΣΩΤΗΡΙΑΣ.* *Ἕνεκα.*]
v. 352. *ΚΑΜΨΑΙ ΔΙΑΥΛΟΥ ΘΑΤΕΡΟΝ ΚΩΛΟΝ ΠΑΛΙΝ.* Reditum exercitus intelligit. [*Δίαυλος* est versura stadii, cursus reciprocus seu duplicatus, obeundi sc. stadium et mox redeundi, unde *διαυλόδρομοι* dicuntur, qui, cum ad metam pervenissent, flectentes eo rursus recurrebant unde cursum inierant. Pind. Olymp. XIII. 50. [37. Bkh.]

Πυθοῖ τ' ἔχει σταδίου τιμὰν διαύλου
θ' ἁλίῳ ἀμφ' ἑνί.]

Ita et in aratione primus actus, quod hic *κῶλον*, *protelum* dicitur, a progressu; est enim *protelum* proprie continuatio ictus; ut Lucret. II. 531.

Undique protelo telorum continuato.

Secundum *versuram* vel *versum* vocabant rustici, cum sulco ad finem perducto iterum reditur eo, unde arationis principium inducebatur; quod *versum peragere* dicitur. Plin. Nat. Hist. XVIII. 19. Hinc *βουστροφηδὸν γράφειν*, cum uno versu peracto in pagina inde sumitur initium ad aliud progrediendi. Pausan. V. 17.

v. 353. (345.) *ΘΕΟΙΣ Δ' ΑΝΑΜΠΛΑΚΗΤΟΣ.* Fortasse

---

y) Etym. M. 598, 45. (Hom. Il. VI, 34.)

Euripides Rheso, v. 730. *Ἄβριζε*, *ne dormita*. Hesych. *Βρίζοντα· νυστάζοντα, κοιμώμενον*. Idem *βρίζει..... καθεύδει*... Etymolog. c) *Βρίζω, τὸ κοιμῶμαι*,

Ἔνθ' οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις Ἀγαμέμνονα δῖον.

Ιλ. Δ'. ἡσυχάζοντα, ἢ νυστάζοντα καὶ ὑπνοῦντα, ἢ ἀμελοῦντα. Atque inde *βριζῷ*, Deus *διὰ ἐνυπνίων μαντευόμενος*.]

v. 284. *ΑΠΤΕΡΟΣ ΦΑΤΙΣ.* Vanus rumor; ab avibus implumibus, alarum nisu statim destitutis. Quo sensu Pindarus *ἔπος χαμαιπετές*, Pyth. Od. VI. 37.

Χαμαιπετὲς δ' ἄρ' ἔπος οὐκ ἀπέῤῥιψεν αὐτοῦ.

Scholiastes, *χαμαιπετὲς, τὸ εὐτελὲς καὶ μάταιον*. Sed Hesychius *velocem*, *subitaneum* interpretatur: *Ἄπτερος· αἰφνίδιος παρὰ Ὁμήρῳ· ὁ προσηνὴς ἢ ταχὺς, Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι*. Ad Homeri verba, Odyss. *Ρ'*. 57.

—— τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος

Eustathius d): *ἄπτερος δὲ ὁ παράνομος, καὶ μὴ πτερόεις, κατὰ τὸ κοινὸν τοῦ λόγου ἐπίθετον.* Et mox: *τινὲς δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ ταχὺς καὶ ἰσόπτερος νοοῦσι τὴν λέξιν.* [Paroemiographus: *Ἄπτερος μῦθος*. „Fabula absque pennis vel inalata; pro fabula gravis ponderis, cito auribus excipienda, interiusque recondenda, ne oblivione pereat: omnino proverbialiter ab Homero, Odyss. *Ρ'*. 57. usurpatur, ubi legitur:

Ὣς ἄρ' ἐφώνησεν· τῇ δ' ἄπτερος ἔπλετο μῦθος.

Id est, teste Eustathio, *μὴ ἀποπτὰς ἀλλ' ἐπιμείνας τῇ Πηνελόπῃ*. Ubi Telemachus dicere desiisset, verba Penelopae aures allapsa, imo eius pectore ita inhaeserunt, tanquam alis carerent omnino, neque viderentur denuo evolatura. Aliis *ἄπτερος* valet *ταχὺς καὶ ἰσόπτερος*, sed diverso sensu. Sacrae litterae *ἄπτερος μῦθος* vel *λόγος* eleganter vocabuntur, ut velociter auribus admittendae, menteque ima semper observandae." Haec ille. Hesych. *Ἀπτέρωτα· ταχέα, αἰφνίδια*. Item, *ἄπτερος*, id est, *ἄπτερος*, observante Guieto, *ἰσόπτερος*. q. d. chorus: *num rumor adeo velox, ut ipsum factum non citius peractum sit, quam ad te pervenerit*, etc. Eodem enim die captam Troiam vult poeta.]

v. 285. *ΠΑΙΔΟΣ ΝΕΑΣ ΩΣ.* Qui de nuntio somniant, hoc illi tribuunt; satis inepte. Nec enim viro melius conveniunt haec verba, quam mulieri vox *φρονοῦντος*, v. 279. Quia ad Clytaemnestram pertinere, ipsa postea indicat, v. 599. inquiens,

Καί τις μ' ἐνίπτων εἶπε, φρυκτώρων διὰ
Πεισθεῖσα, Τροίαν νῦν πεπορθῆσθαι δοκεῖς;
Ἦ κάρτα πρὸς γυναικὸς, αἴρεσθαι κέαρ.

---

c) Etym. M. 213, 31. (Hom. Il. IV, 223.) d) Eust. p. 1811, 40.

[v. 287. ΤΗΣ ΝΥΝ ΤΕΚΟΥΣΗΣ ΦΩΣ ΤΟΔ' ΕΥΦΡΟΝΗΣ. Noctem dicit diei matrem, ut supra, v. 273.]

v. 288. ΑΓΓΕΛΩΝ. Fortasse ἀγγέλλων. Sed non est necesse.

v. 290. (282.) ΑΠ' ΑΓΓΕΛΟΥ ΠΥΡΟΣ. [Theognis e), v. 549.

Ἄγγελος ἄφθογγος πόλεμον πολύδακρυν ἐγείρει,
Κύρν', ἀπὸ τηλαυγέος φαινόμενος σκοπιῆς.

Video alicui placuisse una voce ἀπαγγέλου.] Noster item v. 299.

—— παρῆκεν ἀγγέλου μέρος.

Et v. 597.

Οἳ ἦλθ' ὁ πρῶτος νύχιος ἄγγελος πυρός.

Etymologici f) vero auctor eleganter legit ἀπ' ἀγγάρου πυρός. Αἰσχύλος οὖν, inquit, ἐν Ἀγαμέμνονι τὸν ἐκ διαδοχῆς πυρσὸν ἀπ' ἀγγάρου πυρὸς ἔφη. Ita et Suidas, Ἄγγαροι· οἱ ἐκ διαδοχῆς γραμματοφόροι. Οἱ δὲ αὐτοὶ καὶ ἀστάνδαι. Τὰ δὲ ὀνόματα Περσικά. Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι,

Φρυκτὸς δὲ φρυκτὸν δεῦρ' ἀπ' ἀγγάρου πυρὸς
Ἔπεμπε. ——

Astipulatur etiam Eustathius huic lectioni in Odyss. Τ'. p. 1854. Παρὰ τῷ αὐτῷ δὲ ποιητῇ ἐν Ἀγαμέμνονι καὶ οἱ ἄγγαροι κεῖνται· λέξις φανερῶς Περσική·

Φρυκτὸς, φρυκτὸν δεῦρ' ἀπ' ἀγγάρου πυρὸς
Ἔπεμπε. ——

Τοιοῦτον δὲ τὸ τῶν φανῶν. Κυρίως δὲ κατὰ Αἴλιον Διονύσιον ἄγγαροι, οἱ ἐκ διαδοχῆς γραμματοφόροι. Vide sis quae notavimus ad Pers. v. 247. [Philippus Beroaldus, Annotationum Sylloge II. 18. „Lucretius, II. 78. de rerum natura sic ait:

Et, quasi cursores, vitaï lampada tradunt,

cum significare vellet mortalium esse perpetuam successionem, vicissimque primos a secundis, secundos a tertiis, et ita deinceps impelli et urgeri: est autem translatio sumpta a *cursoribus*, qui ex Promethei consuetudine, ut docet Hyginus g), *instituerunt currere, lampadem iactantes, quam primus cursu defatigatus secundo integro tradebat.* Cuius rei mentio quoque fit lib. 4. Rhetoricorum ad Herennium h), ubi traditur, *non illum in palaestra qui taedas ardentes accipit celeriorem esse in cursu continuo, quam sit ille qui tradit; propterea quod defatigatus cursu integro facem tradit.* In hunc sensum translatione quadam oppido quam decenti dictum est a Persio i):

e) v. 743. Welck. f) Etym. M. p. 7, 19.
g) Hygin. Poet. Astron. II, 15. p. 252. Scheff.
h) Rhet. ad Her. IV, 46. i) Pers. VI, 61.

Qui prior es; cur me in decursu lampada poscis?

M. quoque Varro[k]) quam scitissime dixit in tertio de re rustica, *non cursu lampada tibi trado*; significans proverbialiter non tibi cedo, vel, per contrarium, non sum te superior. Herodotus[l]), VIII. Historiarum, refert, *cursores Persarum pernicissimos primum secundo, secundum tertio, et ita deinceps alium alii mandata tradere solitos, quemadmodum,* inquit, *apud Graecos fax traditur, quam Vulcano per vices ferre cursores perseverant.*"]

v. 291. *ΙΔΗ ΜΕΝ, ΠΡΟΣ ΕΡΜΑΙΟΝ ΛΕΠΑΣ.* [Sophocles in Philoctete, v. 1454.

Πολλὰ δὲ φωνῆς τῆς ἡμετέρας
Ἕρμαιον ὄρος παρέπεμψεν ἐμοὶ
Στόνον ἀντίτυπον χειμαζομένῳ.

Interpres Graecus: *Δύναται πάντα τὰ ὄρη Ἕρμαια καλεῖσθαι, ἐν νόμιος ὁ θεὸς καὶ ὄρειος ὁ Ἑρμῆς. Ἔστι δὲ καὶ Ἕρμαιον οὕτως ἐν Λήμνῳ καλούμενον.*] Vir eruditissimus Isaacius Vossius ad Melam, l. 2. p. 119. „Quod si fabulosae sint faces istae Agamemnoniae, quas Aeschylus memorat Clytaemnestrae fuisse nuntias Troiae captae, a Troia Mycenas usque, saltem certum est veras esse potuisse; cum faces in Ida accensae facile possint videri ab iis, qui in summo Athone versantur, ac quivis nuntius similiter per faces traduces ex uno monte in alium ad remotissima etiam loca momento pene possit propagari."

v. 292. *ΦΑΝΟΝ.* Glossema forsan est, quod in textum irrepsit; nam Athenaeus[m]) videtur legisse *πανόν.* Quippe cum Menandrum et Diphilum lychnum *πανόν* vocasse dixisset, addit XV. 20. *Πρότερος δὲ τούτων Αἰσχύλος ἐν Ἀγαμέμνονι μέμνηται τοῦ πανοῦ· ἐχρῶντο δὲ αὐτῷ ὡς λαμπάδι.*

v. 293. *ΑΘΩΟΝ ΑΙΠΟΣ.* Isaacius Vossius, modo laudatus: „Clare conspicitur Athos, cum coelum est serenum, ex Hellesponto et Asiatico, multo autem clarius ex Ida monte." Et paucis praemissis „Hinc apparet quam misere sit hallucinatus Solini exercitator *), cum fieri posse negat, ut Athos Lemnum usque umbram proiiciat, quia intervallum nimis sit vastum; ac proinde senarium istum Sophoclis,

Ἄθως σκιάζει νῶτα Λημνίας βοός,

corrigit, ac pro *βοός* ex vitiosa scriptura Scholiastae Theocriti reponit *ἁλός,* cum tamen et caeterorum grammaticorum auctoritas et ipsius historiae veritas doceant, Athonis umbram usque ad buculam, quae in foro Myrinae urbis erat collocata, pertigisse." Hactenus vir doctissimus. [Athonis an-

---

k) Varr. R. R. III, 16, 9. l) Herod. VIII, 98.
m) Athen. XV, p. 700. E. *) Salm. Ex. Plin. p. 127.

tem umbram ad Lemnum usque pertingere testis est Apollonius, Argonaut. I. 601.

——Ἄθω ἀνέτελλε κολώνη
Θρηϊκίη· ἣ τόσσον ἀπόπροθι Λῆμνον ἰοῦσαν,
Ὅσσον ἐς ἔνδιόν κεν ἐΰστολος ὁλκὰς ἀνύσσαι,
Ἀκροτάτῃ κορυφῇ σκιάει καὶ ἐσάχρι Μυρίνης.

Schol. Καὶ τοσοῦτον, φησὶν, ἀπέχουσαν τὴν Λῆμνον ὅμως σκιάζει διὰ τὸ ὕψος παρακλίναντος τοῦ ἡλίου· οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ μέχρι Μυρίνης. Quod nostro Ἄθωον αἶπος, Apollonio Ἄθω κολώνη. Strabo Geogr. VII. p. 331. Ἔστιν δ' ὁ Ἄθων, ὄρος μαστοειδὲς, ὀξύτατον, ὑψηλότατον· οὗ οἱ τὴν κορυφὴν οἰκοῦντες, ὁρῶσι τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα πρὸ ὡρῶν γ' τῆς ἐν τῇ παραλίᾳ ἀνατολῆς.]

Ibid. ΑΘΩΟΝ ΑΙΠΟΣ ΖΗΝΟΣ. Hesychius, Ἀθῶος· ὁ ἐπὶ Ἄθω τοῦ ὄρους ἱδρυμένος ἀνδριάς· ὁ Ζεύς.

[v. 294. ΥΠΕΙΡ ΕΛΗΣ ΤΕ ΠΟΝΤΟΝ. Annon potius Ἕλλης ὕπερ τε πόντον, vel, Ἕλλης ὕπερθε πόντον, scripsisse Aeschylum suspicemur?]

Ibid. ΩΣΤΕ ΝΩΤΙΣΑΙ, ut transfretaretur. Νῶτα θαλάσσης exponit Hesychius τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς, ἢ τὰ πελάγη. Homero n) usitatissimum illud ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης, ad quod collimare videtur Aeschylus. Virgil. Aeneid. I. 114. et saepius,

Dorsum immane mari summo. ——

v. 295. ΙΣΧΥΣ, ΠΕΥΚΗ. Ἰσχὺς ut mox σθένουσα λαμπὰς dicitur. Πεύκη, πευκίνη. [Sunt qui malint ἰσχὺν.]

Ibid. ΠΟΡΕΥΤΟΥ ΛΑΜΠΑΔΟΣ. Ut postea, v. 307, πομποῦ πυρός.

Ibid. ΠΡΟΣ ΗΔΟΝΗΝ. Prom. v. 492.

—— καὶ χροιὰν τίνα
Ἔχοντ' ἂν εἴη δαίμοσι πρὸς ἡδονήν.

[Vide annon promontorium vel fretum; f. ἠγόνην, ut est in vulgatis Graeciae inscriptionibus. Edonus mons Thraciae Plinio o), Edon Virgilio Aen. XII. 365.

Ac velut Edoni Boreae cum spiritus alto
Insonat Aegaeo.]

v. 296. ΩΣ ΤΙΣ ΗΛΙΟΣ. Achilles Tatius, de Clitoph. et Leucipp. V. p. 289. in descriptione Phari Aegyptiaci: ἐς δὲ τὴν τοῦ ὄρους ἀκρόπολιν ὁ τῶν νεῶν κυβερνήτης ἀνέτελλεν ἄλλος. Ubi tamen suspicor pro ἄλλος legendum ἥλιος.

v. 298. ΑΦΡΑΣΜΟΝΩΣ. Forsan ἀφραδμόνως, ut in Persis, v. 417.

Ἑλληνικαί τε νῆες οὐκ ἀφραδμόνως
Κύκλῳ πέριξ ἔθεινον. ——

n) Od. IV, 560. V, 17. 142. al.

o) Plin. H. N. IV, 11.

[v. 301. (293.) *ΜΟΛΩΝ.* f. *μολόν*.]

[v. 303. *ΓΡΑΙΑΣ ΕΡΕΙΚΗΣ.* Reddendum *antiquae*. Inter proverb. e Vaticano appendice a Schotto edita: *Γραίας ἐρείκης ἅψαν τὸ πῦρ. Ἐπὶ τῶν ἀχρήστων καὶ ὀξέως γινομένων· ἐρίκη γὰρ φυτὸν ἄγριον, ὃ γινόμενον αὖον ῥαδίως ἐξάπτεται: veterem ericam ignis contingens. De re inutili et cito parabili: erica enim planta est agrestis, quae sicca reddita facile inceditur.*]

Ibid. *ΘΩΜΟΝ.* Hesych. *Θωμός· σωρὸς σταχύων.*]

v. 304. *ΜΑΥΡΟΥΜΕΝΗ.* Scholiastes metri gratia dictum velit pro *ἀμαυρουμένη*. Hesiod. Oper. *Α'*. 323.

Ῥεῖά τε μιν μαυροῦσι θεοί. ——

[Hesych. *Μαῦρον· τὸ ἀμαυρὸν, ἀσθενές.*]

[v. 306. *ΚΙΘΑΙΡΩΝΟΣ ΛΕΠΑΣ.* Eurip. Phoeniss. v. 24.

Λειμῶν' ἐς Ἥρας καὶ Κιθαιρῶνος λέπας.

Hesych. *Λέπας· τὸ ἄναντες, καὶ τὸ τῇ πέτρᾳ προσισχόμενον κογχύλιον, ἢ ὑψηλὸν, ἀγρότατον, ὀρεινόν.*]

[v. 310. *ΛΙΜΝΗΝ Δ' ΥΠΕΡ ΓΟΡΓΩΠΙΝ.* Palus *Ἐσχατιῶτις*, circa Isthmum, Gorgopis etiam dicta est, a Gorge, Corinthi uxore. Etymologici p) auctor: *Ἐσχατιῶτις· λίμνη κειμένη μετὰ τὸν Ἴσθμον, κ. τ. λ. ὕστερον δὲ Γοργῶπις ἐκλήθη, ἀπὸ Γοργῆς τῆς Μεγαρέως θυγατρὸς, γυναικὸς Κορίνθου· ἥτις ἀκούσασα τὸν τῶν παίδων φόνον, περιαλγὴς γενομένη, ἔῤῥιψεν ἑαυτὴν εἰς τὴν λίμνην.* Phavorinus*) in Corintho collocat, forsan e Scholiaste aliquo in hunc Aeschyli locum, et Cratinum testem adducit: *Γοργῶπις λίμνη ἐν Κορίνθῳ. Κρατῖνός φησιν.*]

[v. 311. *ΟΡΟΣ Τ' ΕΠ' ΑΙΓΙΠΛΑΓΚΤΟΝ.* Ortelius: *Aegiplanctum montem habet Aeschylus in Agamemnone. Circa Corinthum forte.* An potius *ὄρος Αἴγαιον*? At Schol. *ὄρος Μεγαρίδος*.]

v. 312. *ΘΕΣΜΟΝ ΜΗ ΧΑΡΙΖΕΣΘΑΙ ΠΥΡΟΣ.* Pro *μὴ* legendum *μοί*, vel *μεταχαρίζεσθαι*. Ignis mandatum, *θεσμὸν πυρός*, id est ignem, quem ut transmitterent in mandatis habebant. Sic mox *λαμπαδηφόρων νόμοι*. [Sunt qui *νίν* legunt. Nos olim *μοί*. Omnino vero legendum uno verbo *μῆχαρ* (de qua voce vide quae supra ad v. 2. diximus) *ἵζεσθαι* (de quo etiam alibi) *πυρός*.]

v. 313. *ΑΝΔΑΙΟΝΤΕΣ.* Id est *ἀναδαίοντες*.

v. 314. *ΦΛΟΓΟΣ ΜΕΓΑΝ ΠΩΓΩΝΑ.* Scholiastes, *τὴν εἰς ὀξὺ λήγουσαν ἀκμὴν τοῦ πυρός.* [*Καὶ ὁ πώγων γὰρ εἰς ὀξὺ λήγει· ὥσπερ καὶ ἀλλαχοῦ αὐθάδη γνάθον τὴν ἀκμὴν εἴρηκε καὶ ὀξύτητα τῆς σφηνός.* Nempe Prometh. Vinct. v. 64.] Iisdem verbis rationem praebet Scholiastes Homeri antiquus, quare *Πώγων*, Latinis *Pogonus*, Troezeniorum portus appellatus fuerit. *Πώγων δὲ*, inquit, *ἐκλήθη ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ πώγω-*

p) Etym. M. 384, 32. *) Phav. p. 181. A. ed. Venet. a. 1712.

νος, διότι λήγει εἰς ὀξύ. Porro ad huius loci nomen allusisse videri Aeschylum putat vir clarissimus in Pompon. Mel. II. 8. *tanquam si a face Agamemnonia esset appellatus.* [Hunc Aeschyli locum respexit Iul. Pollux q) Onomast. II. 4. Ἐν τῇ τραγῳδίᾳ, πώγων πυρὸς, ἡ εἰς ὀξὺ ἀναδρομὴ τῆς φλογός.]

Ibid. *ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ ΠΟΡΘΜΟΥ.* Qui Melae II. 3. *portus Saronicus.* Non mare vel magnum sinum Saronicum intelligit, sed portum Troezeniorum, „qui et ipse sinus Saronicus dicebatur, ita dictus a quercubus eum ambientibus, ut testatur Plinius." r) Is. Vossius, in loc. citat.

v. 315. *ΚΑΤΟΠΤΟΝ.* Alii *κάτοπτρον.* Quod minus placet. Hesychius, *Κάτοπτον· κάταντες, ἢ φανερὸν, ἢ ἀντικρύ.*

Ibid. *ΠΡΩΝ', pronem.* Is. Vossius, in Melam, II. 3. „*Πρῶνα* cum dicit, non intellige incertum aliquem collem, sed montem vicinum Hermione, qui *Πρὼν* vocabatur, uti testatur Pausanias." s)

[Ibid. *ΥΠΕΡΒΑΛΛΕΙΝ.* An *ὑπερβάλλων*, cogita. An *ὑπερβάλλει?*]

v. 316. *ΕΙΤ' ΕΣΚΗΨΕΝ, ΕΙΤ' ΑΦΙΚΕΤΟ ΑΡΑΧΝΑΙΟΝ ΑΙΠΟΣ.* Mallem

—— εἶτ' ἔσκηψεν ἔς τ' ἀφίκετο
Ἀραχναῖον αἶπος. ——

[Aur. *Εἶτα σκήψας εἰσαφίκετο.*]

v. 318. *ΚΑΠΕΙΤ' ΑΤΡΕΙΔΩΝ.* Post hunc versum usque ad v. 1076.

Πρὶν αἱματηρὸν ——

desiderabantur omnia ante editionem Victorii.

[Ibid. *ΣΚΗΠΤΕΙ. Irruit.* Sept. Theb. v. 434.

—— οὐδὲ τὴν Διὸς
Ἔριν πέδῳ σκήψασαν.]

v. 319. (311.) *ΟΥΚ ΑΠΑΠΠΟΝ.* [*Non alienum.*]

Τὰ δ' οὐκ ἄπαππα Μωσέως νομίσματα.

[An hunc locum Aeschyli explicat illud Sophoclis apud Plutarch. Moral. p. 1100.?

Γραίας ἀκάνθης πάππος ὡς φυσώμενος.

Lucret. III. 387.

—— papposque volantes
Qui nimia gravitate cadunt plerumque gravatim.

Hesych. *Πάππος· ἄκανθα ἐπὰν γηράσῃ καὶ ἀποξηρανθῇ καὶ* (delendum *καὶ*) *πρὸ ἀνέμων ἐκριπίζεται* [*ἐκριπίζηται*], *καὶ τόπον ἐκ τόπου μεταβάλλει* [*μεταβάλλῃ*]. Quo modo angariantem hunc ignem describit Aeschylus.]

---

q) Poll. II, 88. r) Plin. H. N. IV, 5. s) Pausan. II, 34, 11.

v. 320. *ΤΟΙΟΙΔ' ΕΤΥΜΟΙ ΛΑΜΠΑΔΗΦΟΡΩΝ ΝΟΜΟΙ.* Malim τοιοίδ' ἕτοιμοι. Quod vero hic λαμπαδηφόρων νόμους appellat, eadem allusione *angariantem ignem* supra dixit, v. 290. ἀπ' ἀγγάρου πυρός.

[v. 321. *ΑΛΛΟΣ ΠΑΡ' ΑΛΛΟΥ.* An legendum potius ἄλλοι παρ' ἄλλου?].

Ibid. *ΠΛΗΡΟΥΜΕΝΟΙ.* f. θηρούμενοι. γρ. τηρούμενοι.]

[v. 324. *ΑΝΔΡΟΣ ΠΑΡΑΓΓΕΙΛΑΝΤΟΣ.* Hic ultimus versus indicat hunc esse Clytaemnestrae sermonem, non autem nuntii.]

v. 325. *ΑΥΘΙΣ, postea.* Hesychius, Αὖθις· μετὰ ταῦτα.

v. 329. *ΕΝ ΠΟΛΕΙ ΠΡΕΠΕΙΝ.* In Troia existere. Vide v. 30. et quae ad Choeph. v. 16. annotata.

v. 330. *ΟΞΟΣ Τ' ΑΛΕΙΦΑ Τ' ΕΓΧΕΑΣ.* Eadem similitudine usus est Homerus, Il. *Β'*. 754. de Titaresio flumine Peneum supernatante,

— καθύπερθεν ἐπιῤῥέει ἠΰτ' ἔλαιον.

[Quin de ipso Peneo, alia ratione, Aelian. Var. Hist. III. 1. σχολῇ καὶ πρᾴως προϊὼν ἐλαίου δίκην.]

[Ibid. *ΑΛΕΙΦΑ Τ'.* Sunt qui malint ἄλειφάρ τ'.]

[Ibid. *ΕΚΧΕΑΣ.* l. ἐγχέας.] In epigrammate quodam Anthol. t) *aquis-innatans oleum* dicitur aptissimo epitheto,

— ἀλινήκτειραν ἐλαίην.

v. 331. (323.) *ΦΙΛΩΣ.* Lego φίλω, dualiter, ut accipiendum etiam διχοστατοῦντε.

v. 333. *ΣΥΜΦΟΡΑΣ ΔΙΠΛΗΣ.* Graecorum, qui victores, et Troianorum, qui devicti erant: nam συμφορά est μέσον, ut ad v. 24. notatum est. [Ἕνεκα intelligitur.]

[v. 334. *ΠΕΠΤΩΚΟΤΕΣ.* l. πεπτωκότων. Eorum qui ceciderunt.]

[v. 335. *ΦΥΤΑΛΜΙΩΝ.* Hesychius: Φυτάλμιος Ζεύς, συγγενὴς ἢ ζωογόνος.]

v. 336. *ΠΑΙΔΕΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.* Fortasse, Παῖδες, γέροντες.

[v. 338. *ΤΟΥΣ Δ' ΑΥΤΕ.* Victores.]

[v. 339. *ΠΡΟΣ ΑΡΙΣΤΟΙΣΙΝ.* An potius πρὸς ἀναρίστοις? Aur. *ἀναρίστοισιν, cum ieiunis, impransis.* Suidas: Ἀνάριστος· μᾶλλον δὲ ἀναρίστητος. Ἀριστοφάνης u) Πολυείδῳ·

Διὰ τῆς ἀγορᾶς τρέχω ἀναρίστητος ὤν, κ. τ. λ.

Μένανδρος x) δὲ ἀνάριστον, καὶ ἀναρίστους, μήπω ἠριστηκότας. Βουλόμενος ἀναρίστους, καὶ πρὸς τὸ μέλλον ἀπαρασκεύους λαβεῖν τοὺς πολεμίους. Sed nihil muto.]

---

t) Anal. Br. II, p. 166. (Gaetul. III, 5.) u) Aristoph. fragm. 391. Dind.
x) Fugisse haec Meinekium videntur.

[v. 340. (332.) *ΤΑΣΣΕΙ.* Vide sis an legendum *τάσσειν.*]
[Ibid. *ΠΡΟΣ ΟΥΔΕΝ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ.* Confuse: ut *πρὸς οὐδένα λόγον.*]

[v. 341. *ΩΣ ΕΚΑΣΤΟΣ ΕΣΠΑΣΕΝ.* Ut cuique sors obtulit.]

v. 343. *ΝΕΟΥΣΙΝ.* Forte *ναίουσιν.* [Etymolog. y) *Ναίω σημαίνει τὸ οἰκῶ· διὰ τῆς αι διφθόγγου, ὡς τὸ, Ναῖε δὲ Σατνιόεντος ἐϋῤῥείταο παρ' ὄχθας.*]

[Ibid. *ΤΩΝ ΥΠΑΙΘΡΙΩΝ ΠΑΓΩΝ.* f. *τῶν θ' ὑπαιθρίων.*]

v. 344. *ΩΣ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΕΣ.* Mallem e contrario *ὡς δ' εὐδαίμονες.*

v. 345. *ΕΥΔΗΣΟΥΣΙ.* Hesychius, *Εὑδήσει· ἡσυχάσει.* Euripides Hecuba, v. 662.

Ὡς οὔποθ' εὕδει λυπρά σου κηρύγματα.

[v. 348. *ΕΥΣΕΒΟΥΣΙ.* Vide an melius divisim *εὖ σέβουσι.*]

[Ibid. *ΠΟΛΙΣΣΟΥΧΟΥΣ ΘΕΟΥΣ.* Vide quae in Septem contra Thebas, v. 69.]

Ibid. *ΑΥΘΙΣ ΑΥ ΘΑΝΟΙΕΝ ΑΝ.* Mallem *αὖθις ἀνθαλοῖεν ἄν.* [Legit vir doctus *αὖθ' ἁλοῖεν ἄν*, *iterum capiantur:* supple *φόβος ἐστί.*]

[v. 350. *ΠΟΘΕΙΝ*, *ὥστε*, ut victi lucro, h. e. avaritia, amant illicita.]

[v. 351. *ΝΟΣΤΙΜΟΥ ΣΩΤΗΡΙΑΣ.* *Ἕνεκα.*]

v. 352. *ΚΑΜΨΑΙ ΔΙΑΥΛΟΥ ΘΑΤΕΡΟΝ ΚΩΛΟΝ ΠΑΛΙΝ.* Reditum exercitus intelligit. [*Δίαυλος* est versura stadii, cursus reciprocus seu duplicatus, obeundi sc. stadium et mox redeundi, unde *διαυλόδρομοι* dicuntur, qui, cum ad metam pervenissent, flectentes eo rursus recurrebant unde cursum inierant. Pind. Olymp. XIII. 50. [37. Bkh.]

Πυθοῖ τ' ἔχει σταδίου τιμὰν διαύλου
θ' ἁλίῳ ἀμφ' ἑνί.]

Ita et in aratione primus actus, quod hic *κῶλον*, *protelum* dicitur, a progressu; est enim *protelum* proprie continuatio ictus; ut Lucret. II. 531.

Undique protelo telorum continuato.

Secundum *versuram* vel *versum* vocabant rustici, cum sulco ad finem perducto iterum reditur eo, unde arationis principium inducebatur; quod *versum peragere* dicitur. Plin. Nat. Hist. XVIII. 19. Hinc *βουστροφηδὸν γράφειν*, cum uno versu peracto in pagina inde sumitur initium ad aliud progrediendi. Pausan. V. 17.

v. 353. (345.) *ΘΕΟΙΣ Δ' ΑΝΑΜΠΛΑΚΗΤΟΣ.* Fortasse

---

y) Etym. M. 598, 45. (Hom. Il. VI, 34.)

Θεοῖσι δ' ἀμπλάκητος.

v. 355. *ΠΡΟΣΠΑΙΑ.* [*Nova.* Si non offendicula et recentia mala ipsis accidant. Hesych. πρόσπαιον· πρόσφατον, νέον.] Vide quae ad v. 195.

[v. 357. *ΔΙΧΟΡΡΟΠΩΣ.* Suppl. v. 613.

"Εδοξεν Ἀργείοισιν οὐ διχοῤῥόπως.]

[v. 361. (358.) *ΘΕΟΥΣ ΠΡΟΣΕΙΠΕΙΝ.* Agamemnon ipse, v. 819.

Πρῶτον μὲν Ἄργος καὶ θεοὺς ἐγχωρίους
Δίκῃ προσειπεῖν.

Et v. 861.

— θεοῖσι πρῶτα δεξιώσομαι.]

v. 363. *Ω ΖΕΥ ΒΑΣΙΛΕΥ.* Est ὕμνος πρόσοδ[ι]ος. Paeana vocat argumenti auctor.

Ibid. *ΚΑΙ ΝΥΞ ΦΙΛΙΑ.* Cuius ope capta est Troia. Virgilius, Aeneid. II. 250.

v. 364. *ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΟΣΜΩΝ ΚΤΕΑΤΕΙΡΑ.* Vide quae ad v. 6.

v. 365. *Η Τ' ΕΠΙ ΤΡΟΙΑΣ ΠΥΡΓΟΥΣ ΕΒΑΛΕΣ ΣΤΕΓΑΝΟΝ ΔΙΚΤΥΟΝ.* Illaqueationis similitudinem ab Ebraeis videntur derivasse Graeci: saepius reperitur in SS. Scriptura; ut Ezech. XII. 13. *Καὶ ἐκπετάσω δίκτυόν μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ συλληφθήσεται ἐν τῇ περιοχῇ μου. Et extendam rete meum* (*super eum*), *et capietur in sagena mea.* Στεγανὸν δίκτυον appellat, quod Homerus πάναγρον, Iliad. Ε'. 487.

— ὡς ἁψῖσι λίνου ἁλόντε πανάγρου.

v. 367. *ΥΠΕΡΤΕΛΕΣΑΙ.* Sic Sophocles, Trachin. v. 36.

— ἄθλων τῶνδ' ὑπερτελὴς ἔφυ.

[A. ὑπερτελάσαι.]

v. 369. *ΓΑΓΓΑΜΟΝ ΑΤΗΣ, everriculum calamitatis.* Iulius Pollux, [z]) X. 30. Ἀφ' οὗ καὶ Αἰσχύλος τὸ δύσλυτον κακὸν ἢ δυσέλικτον ἔφη γάγγαμον ἄτης παναλώτου. Sic in Prometheo, v. 1077. ἀπέραντον δίκτυον ἄτης dixit.

[v. 372. (364.) *ΤΕΙΝΟΝΤΑ ΤΟΞΟΝ.* A. τείναντα.]

v. 373. *ΠΡΟ ΚΑΙΡΟΥ.* [Euripid. Suppl. 744.]

— ὦ κενοὶ βροτῶν
Οἳ τόξον ἐκτείναντες ὡς καιροῦ πέρα.

Ibid. *ΥΠΕΡ ΑΣΤΡΩΝ, supra sidera.* In coelum missa sagitta praeterito scopo. Metaphora ab iis qui aves arcu petunt. [A. ὑπέραστρον. Hinc proverbium, *Εἰς οὐρανὸν τοξεύεις. Ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων καὶ διὰ κενῆς πονούντων. In coelum iaculari. De iis qui frustra quid agunt.* Mich. Apostol. VII. 74.]

---

z) Poll. X, 132.

[v. 374. ΣΚΗΨΕΙΕΝ. A. σκέψαι.]

v. 375. ΕΧΟΥΣ'. Lege ἔχουσιν ob metrum.

v. 377. ΕΠΡΑΞΕΝ. Lege ob metrum ἔπραξ'. [Vide Longinum περὶ Ὕψους, c. 9. Psalm. CXLVIII. 5. *Dixit, et facta sunt.*]

v. 378. ΟΥΚ ΕΦΑ ΤΙΣ ΘΕΟΥΣ. Distingue:

Οὐκ, ἔφα τις, θεοὺς βροτῶν
Ἀξιοῦσθαι μέλειν
Ὅσοις, κ. τ. λ.

Aliquis est qui asserat Deos non dignari curam gerere mortalium, ita ut supplicio afficiant illos qui religionem flocci facientes in res prohibitas manus iniiciunt: (*Οἷος καὶ Πάρις*, v. 407. qualis et Paris, qui Menelai uxorem suffuratus est:) *sed qui hoc asserit, ipse impius est.* Et impius sane est, alioquin doctissimus, Plinius, qui Histor. Natural. II. 7. inquit, *Irridendum vero, agere curam rerum humanarum illud, quicquid est, summum: anne tam tristi atque multiplici ministerio non pollui credamus dubitemusve?* Eiusdem impietatis damnandus Lucretius, I. 57.

Omnis enim per se Divum natura, etc.

et tota Epicureorum schola.

v. 381. (374.) Ο Δ' ΟΥΚ ΕΥΣΕΒΗΣ. Psalm. XIV. 1. *Dixit insipiens in corde suo: non est Deus.* Ita Stoici ubique per sapientem virum probum intelligunt.

v. 382. ΠΕΦΑΝΤΑΙ Δ' ΕΓΓΟΝΟΥΣ. Quid si transferendum *interficiunt*, a φένω, ut sit sensus: *quippe interficiunt nepotes imbellium bellum spirantium praeter fas?* Aliter pro ἐγγόνους legendum videtur ἐγγόνοις.

[Ibid. ΕΓΓΟΝΟΥΣ. Etymolog.[a]) *υἱὸς υἱοῦ, οἱονεὶ ὅς ἐστι ἐν τῇ γονῇ.*]

v. 383. ΑΤΟΛΜΗΤΩΝ. Forsan ἀτόλμητον. [Neque versio neque nota satisfaciunt. Scribe *πέφανται δ' ἔκγονοι.* Res plana. Dicit *nepotes luere peccata progenitorum sive avorum impiorum immatura seu violenta morte.* Quod et dixere Theognis[aa]) in sententiis, aliique; et SS. non uno loco. Plato: *εἰς τετάρτην γενεὰν διαβιβάζει τὴν τιμωρίαν.*]

Ibid. ΑΡΗ ΠΝΕΟΝΤΩΝ. Cicero ad Quint. Frat. III. 4. *Sed minatur tamen, imprimisque Ἄρη πνέων, Q. Scaevola.* Act. Apost. IX. 1. *Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου.*

[v. 384. ΜΕΙΖΟΝ Η ΔΙΚΑΙΩΣ. Sunt qui malint *δίκαιον*. Auratus hunc versum glossema putat.]

v. 385. ΦΛΕΟΝΤΩΝ ΔΩΜΑΤΩΝ ΥΠΕΡΦΕΥ, *aedibus iactabundis magnum in modum.* Hesychius, *Φλέοντας· φλυαροῦντας.* Occurrit etiam *τὸ ὑπέρφευ* in Pers. v. 822.

---

a) Etym. M. p. 308, 54. *aa*) Theogn. 715. sqq. Brunck.

v. 386. *ΑΠΗΜΑΝΤΟΝ, ΩΣΤΕ Κ' ΑΠΑΡΚΕΙΝ.* Ut v. 623. *αἰσχρὸν ὡς λακεῖν.* [A. ὥστε μ' ἀπαρκεῖν.]

[v. 388. *ΛΑΧΟΝΤΑ.* f. λαχόντι. Sic et A.]

v. 390. (382.) *ΠΡΟΣ ΚΟΡΟΝ.* Malim reddi *quod sufficiat viro* etc.

v. 391. *ΜΕΓΑΛΑ.* Lege μέγαν. Exigit metrum.

v. 393. *ΒΙΑΤΑΙ Δ'.* Sensus, ut videtur, hic est: *urgebat infelix suada, insidiatrix, intolerabilis*, Paridem *ad impia facinora: veruntamen remedium non est in abscondito omnino irritum; quin prodit in lucem grave-splendens noxa. Atque propter hoc malum instar vasis aerei attritu et plagis*, aliis atque aliis instigationibus divinis, *nigro* ferro *catenatus punitus est; quoniam sectatus est stolidus volucrem avem* (i. spem vanam), *civitati contagium eius impietatis immensum concilians.*

[v. 394. *ΠΡΟΒΟΥΛΟΠΑΙΣ.* A. ἀπρόβουλος παίς.]

v. 397. *ΣΙΝΟΣ.* Scholiastes, σίνος, τουτέστι σέλας. Librarii error; pertinet enim expositio ad τὸ φῶς.

v. 399. *ΠΡΟΒΟΛΑΙΣ.* Legendum προσβολαῖς, quod et ex carminis ratione constat. [Hesych. προσβολή· ἡ ὁρμή.]

v. 400. (391.) *ΜΕΛΑΜΠΑΓΗΣ.* Eadem occurrit dictio in Septem contra Thebas, v. 743. Malim vero hic legere μελαμπυγής, et de Agamemnone interpretari, qui supra b) μελαναιέτῳ assimilatus, πυγάργῳ oppositus. Ita dicti fortes et viriles. Hesychius, Μελάμπυγος, ἀνδρεῖος. Τοὺς γὰρ δασεῖς τὰς πυγὰς, ἀνδρείους ἐνόμιζον. Notum proverbium, μελαμπύγου τύχοις, hoc est, ἀνδρείου καὶ ἰσχυροῦ. Zenobius, V. 10. extat apud Herodotum VII. 216. Plutarch. de educatione liberorum, p. 12. et plures alios. Verum hanc lectionem si sequamur, interpretandus erit locus hoc modo: *quin apparet lux* (sc. facis: de φρυκτωρία enim accipiendum monet Scholiastes) *grave-lucens noxa* Troianis. *Et* Agamemnon *atras nates habens* (id est, fortis) *instar mali aeris, attritu et allisionibus*, per belli discrimina, *probatus est; quoniam assecutus est pullus volucrem avem, urbi* Troianae *damnum non sustinendum afferens.*

v. 401. *ΔΙΚΑΙΩΘΕΙΣ, ΕΠΕΙ*, κ. τ. λ. Distingue et lege, ut respondeat strophae:

Δικαιωθεὶς, ἐπεὶ διώκει
Παῖς πετανὸν ὄρνιν.

[v. 402. *ΔΙΩΚΕΙ ΠΑΙΣ ΠΤΑΝΟΝ ΟΡΝΙΝ.* Lycophron, v. 110.

Λῆτιν ἐμπαίσασαν ἐξευτοῦ πτερῷ.
Ultro incidentis aucupis pennae dolo.

De Helena a Paride rapta. Quin proverbiale est τὰ πετόμενα διώκειν, a Platone usurpatum in Euthyphrone, c) Τί δέ;

---

b) Agam. v. 115.   c) p. 4. A. Steph.

πετόμενόν τινα διώκεις; *Quid? an volantem aliquem persequi instituis?* Item ab Aristotele, Metaphys. III. τὰ πετόμενα διώκειν, *volantia sectari*, de rebus obscuris, et quae difficillimum sit pervestigare. Persius, Sat. III. 61.

An passim sequeris corvos testave lutove?

Homer. Il. *P'*. 75.

— Σὺ μὲν ὧδε θέεις, ἀκίχητα διώκων.

Ibi Eustath.: *Παροιμιῶδες* τὸ ἀκίχητα διώκειν. Vide sis V. Cl. D. Iacobum Duportum in h. l. Proverb. Salomonis, X. 4. *Qui nititur mendaciis hic pascit ventos, idem autem ipse sequitur aves volantes.*]

[Ibid. *ΠΑΙΣ.* Ὡς sc.]

[v. 405. *ΤΟΝ Δ' ΕΠΙΣΤΡΟΦΟΝ ΤΩΝΔΕ.* Sc. κακῶν.]

[v. 406. *ΚΑΘΑΙΡΕΙ.* An καθαίρει? supra enim τέλει.]

v. 410. (402.) *ΚΛΟΠΑΙΣ.* Lege κλοπαῖσι ob metrum.

[v. 411. *ΛΙΠΟΥΣΑ.* Sc. Helena.]

[v. 412. *ΚΛΟΝΟΥΣ ΛΟΓΧΙΜΟΥΣ.* Pers. v. 106.

— ἱππιοχάρμας τε κλόνους.]

[v. 414. *ΑΝΤΙΦΕΡΝΟΝ*, *loco dotis.* Sic ἀντίμολπον, v. 17.]

v. 418. *ΤΟΔ' ΕΝΝΕΠΟΝΤΕΣ ΔΟΜΩΝ.* Ut legamus τόνδ' ἐννέποντες δόμον, suadent quae immediate sequuntur, Ἰὼ δῶμα, κ. τ. λ. [Immo lege τόδ' ἐννέποντες δόμων προφῆται, Helenum forte et Cassandram intellige, de qua idem refert Coluthus de Rapt. Helen. v. 381.

Δαρδανίοις λιμένεσσιν ὁ νυμφίος ἤγαγε νύμφην,
Πυκνὰ δ' ἔτιλλε κόμην, χρυσέην δ' ἔῤῥηξε καλύπτρην
Κασσάνδρη, νεόφοιτον ἐπ' ἀκροπόληος ἰδοῦσα.

Vide sis Lycophronis Cassandram. Quin Auratum pro πολλὰς πολλοὶ legisse video.]

[v. 420. *ΙΩ ΛΕΧΟΣ.* O fides maritalis! Ovid. Epist. Her. VI. 41.

Heu ubi pacta fides, ubi connubialia iura?

Λέχος, quod Virgilius, Aen. IV. 496. — *lectumque iugalem.*]

v. 421. (412.) *ΠΑΡΕΣΤΙ ΣΙΓΑΣ'.* [A. Σιγᾶς, vel σιγῶσ' in dativo.] Scholiastem in versione sequimur, qui σιγᾶς legit. Malim vero, servata veteri lectione, de imagine Helenae interpretatum: *Adest*, inquit, *muta*, *inhonora*, *non conviciandа*, *nobis a longe stantibus visu gratissima. Porro prae desiderio eius*, Helenae, *quae modo transmarina est*, *videbitur phantasma aedium dominis. Etenim pulchrarum statuarum gratia invisa est viro*, Menelao. *In absentia oculorum* (quod pictura fuerit, non ipsa Helena) *diffluit omnis lepos.*"

v. 422. *ΑΦΕΜΕΝΩΝ.* Hesychius, Ἀφέμενον· ἀποστάντα, ἀντιλέγοντα. [f. legendum ἄδιστος ἀφένων ἰδεῖν. *Iucundissima*

[v. 301. (293.) *ΜΟΛΩΝ.* l. *μολὼν.*]

[v. 303. *ΓΡΑΙΑΣ ΕΡΕΙΚΗΣ.* Reddendum *antiquae.* Inter proverb. e Vaticano appendice a Schotto edita: *Γραίας ἐρείκης ἅψαν τὸ πῦρ. Ἐπὶ τῶν ἀχρήστων καὶ ὀξέως γινομένων· ἐρίκη γὰρ φυτὸν ἄγριον, ὃ γινόμενον αὖον ῥαδίως ἐξάπτεται: veterem ericam ignis contingens. De re inutili et cito parabili: erica enim planta est agrestis, quae sicca reddita facile incenditur.*]

Ibid. ΘΩΜΟΝ. Hesych. *Θωμός· σωρὸς σταχύων.*]

v. 304. *ΜΑΥΡΟΥΜΕΝΗ.* Scholiastes metri gratia dictum velit pro *ἀμαυρουμένη.* Hesiod. Oper. *Α'.* 323.

Ῥεῖα τε μιν μαυροῦσι θεοί. ——

[Hesych. *Μαῦρον· τὸ ἀμαυρὸν, ἀσθενές.*]

[v. 306. *ΚΙΘΑΙΡΩΝΟΣ ΛΕΠΑΣ.* Eurip. Phoeniss. v. 24.

Λειμῶν' ἐς Ἥρας καὶ Κιθαιρῶνος λέπας.

Hesych. *Λέπας· τὸ ἄναντες, καὶ τὸ τῇ πέτρᾳ προσισχόμενον κογχύλιον, ἢ ὑψηλὸν, ἀγρότατον, ὀρεινόν.*]

[v. 310. *ΛΙΜΝΗΝ Δ' ΥΠΕΡ ΓΟΡΓΩΠΙΝ.* Palus *Ἐσχατιῶτις*, circa Isthmum, Gorgopis etiam dicta est, a Gorge, Corinthi uxore. Etymologici p) auctor: *Ἐσχατιῶτις· λίμνη κειμένη μετὰ τὸν Ἴσθμον, κ. τ. λ. ὕστερον δὲ Γοργῶπις ἐκλήθη, ἀπὸ Γοργῆς τῆς Μεγαρέως θυγατρὸς, γυναικὸς Κορίνθου· ἥτις ἀκούσασα τὸν τῶν παίδων φόνον, περιαλγὴς γενομένη, ἔρριψεν ἑαυτὴν εἰς τὴν λίμνην.* Phavorinus*) in Corintho collocat, forsan e Scholiaste aliquo in hunc Aeschyli locum, et Cratinum testem adducit: *Γοργῶπις λίμνη ἐν Κορίνθῳ. Κρατῖνός φησιν.*]

[v. 311. *ΟΡΟΣ Τ' ΕΠ' ΑΙΓΙΠΛΑΓΚΤΟΝ.* Ortelius: *Aegiplanctum montem habet Aeschylus in Agamemnone. Circa Corinthum forte.* An potius *ὄρος Αἴγαιον*? At Schol. *ὄρος Μεγαρίδος.*]

v. 312. *ΘΕΣΜΟΝ ΜΗ ΧΑΡΙΖΕΣΘΑΙ ΠΥΡΟΣ.* Pro *μὴ* legendum *μοί*, vel *μεταχαρίζεσθαι.* Ignis mandatum, *θεσμὸν πυρός*, id est ignem, quem ut transmitterent in mandatis habebant. Sic mox *λαμπαδηφόρων νόμοι.* [Sunt qui *νίν* legunt. Nos olim *μοί.* Omnino vero legendum uno verbo *μῆχαρ* (de qua voce vide quae supra ad v. 2. diximus) *ἵζεσθαι* (de quo etiam alibi) *πυρός.*]

v. 313. *ΑΝΔΑΙΟΝΤΕΣ.* Id est *ἀναδαίοντες.*

v. 314. *ΦΛΟΓΟΣ ΜΕΓΑΝ ΠΩΓΩΝΑ.* Scholiastes, *τὴν εἰς ὀξὺ λήγουσαν ἀκμὴν τοῦ πυρός.* [*Καὶ ὁ πώγων γὰρ εἰς ὀξὺ λήγει· ὥσπερ καὶ ἀλλαχοῦ αὐθάδη γνάθον τὴν ἀκμὴν εἴρηκε καὶ ὀξύτητα τῆς σφηνός.* Nempe Prometh. Vinct. v. 64.] Iisdem verbis rationem praebet Scholiastes Homeri antiquus, quare *Πώγων*, Latinis *Pogonus*, Troezeniorum portus appellatus fuerit. *Πώγων δὲ*, inquit, *ἐκλήθη ἀπὸ μεταφορᾶς τοῦ πώγω-*

---

p) Etym. M. 384, 32. *) Phav. p. 181. A. ed. Venet. a. 1712.

νος, διότι λήγει εἰς ὀξύ. Porro ad huius loci nomen allusisse videri Aeschylum putat vir clarissimus in Pompon. Mel. II. 8. *tanquam si a face Agamemnonia esset appellatus.* [Hunc Aeschyli locum respexit Iul. Pollux. q) Onomast. II. 4. Ἐν τῇ τραγῳδίᾳ, πώγων πυρὸς, ἡ εἰς ὀξὺ ἀναδρομὴ τῆς φλογός.]

Ibid. *ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ ΠΟΡΘΜΟΥ.* Qui Melae II. 3. *portus Saronicus.* Non mare vel magnum sinum Saronicum intelligit, sed portum Troezeniorum, „qui et ipse sinus Saronicus dicebatur, ita dictus a quercubus eum ambientibus, ut testatur Plinius." r) Is. Vossius, in loc. citat.

v. 315. *ΚΑΤΟΠΤΟΝ.* Alii κάτοπτρον. Quod minus placet. Hesychius, Κάτοπτον· κάταντες, ἢ φανερὸν, ἢ ἀντικρύ.

Ibid. *ΠΡΩΝ', pronem.* Is. Vossius, in Melam, II. 8. „Πρῶνα cum dicit, non intellige incertum aliquem collem, sed montem vicinum Hermione, qui Πρών vocabatur, uti testatur Pausanias." s)

[Ibid. *ΥΠΕΡΒΑΛΛΕΙΝ.* An ὑπερβάλλων, cogita. An ὑπερβάλλει?]

v. 316. *ΕΙΤ' ΕΣΚΗΨΕΝ, ΕΙΤ' ΑΦΙΚΕΤΟ ΑΡΑΧΝΑΙΟΝ ΑΙΠΟΣ.* Mallem

—— εἶτ' ἔσκηψεν ἔς τ' ἀφίκετο
Ἀραχναῖον αἶπος. ——

[Aur. Εἶτα σκήψας εἰσαφίκετο.]

v. 318. *ΚΑΠΕΙΤ' ΑΤΡΕΙΔΩΝ.* Post hunc versum usque ad v. 1076.

Πρὶν αἱματηρὸν ——

desiderabantur omnia ante editionem Victorii.

[Ibid. *ΣΚΗΠΤΕΙ. Irruit.* Sept. Theb. v. 434.

—— οὐδὲ τὴν Διὸς
Ἔριν πέδῳ σκήψασαν.]

v. 319. (311.) *ΟΥΚ ΑΠΑΠΠΟΝ.* [*Non alienum.*]

Τὰ δ' οὐκ ἄπαππα Μωσέως νομίσματα.

[An hunc locum Aeschyli explicat illud Sophoclis apud Plutarch. Moral. p. 1100.?

Γραίας ἀκάνθης πάππος ὡς φυσώμενος.

Lucret. III. 387.

—— papposque volantes
Qui nimia gravitate cadunt plerumque gravatim.

Hesych. Πάππος· ἄκανθα ἐπὰν γηράσῃ καὶ ἀποξηρανθῇ καὶ (delendum καὶ) πρὸ ἀνέμων ἐκριπίζεται [ἐκριπίζηται], καὶ τόπον ἐκ τόπου μεταβάλλει [μεταβάλλῃ]. Quo modo angariantem hunc ignem describit Aeschylus.]

---

q) Poll. II, 88. r) Plin. H. N. IV, 5. s) Pausan. II, 34, 11.

v. 320. *ΤΟΙΟΙΔ' ΕΤΥΜΟΙ ΛΑΜΠΑΔΗΦΟΡΩΝ ΝΟΜΟΙ.* Malim τοιοίδ' ἕτοιμοι. Quod vero hic λαμπαδηφόρων νόμους appellat, eadem allusione *angariantem ignem* supra dixit, v. 290. ἀπ' ἀγγάρου πυρός.

[v. 321. *ΑΛΛΟΣ ΠΑΡ' ΑΛΛΟΥ.* An legendum potius ἄλλοι παρ' ἄλλου?].

Ibid. *ΠΛΗΡΟΥΜΕΝΟΙ.* f. θηρούμενοι. γρ. τηρούμενοι.]

[v. 324. *ΑΝΔΡΟΣ ΠΑΡΑΓΓΕΙΛΑΝΤΟΣ.* Hic ultimus versus indicat hunc esse Clytaemnestrae sermonem, non autem nuntii.]

v. 325. *ΑΥΘΙΣ, postea.* Hesychius, *Αὖθις· μετὰ ταῦτα.*

v. 329. *ΕΝ ΠΟΛΕΙ ΠΡΕΠΕΙΝ.* In Troia existere. Vide v. 30. et quae ad Choeph. v. 16. annotata.

v. 330. *ΟΞΟΣ Τ' ΑΛΕΙΦΑ Τ' ΕΓΧΕΑΣ.* Eadem similitudine usus est Homerus, Il. *Β'.* 754. de Titaresio flumine Peneum supernatante,

—— καθύπερθεν ἐπιῤῥέει ἠΰτ' ἔλαιον.

[Quin de ipso Peneo, alia ratione, Aelian. Var. Hist. III. 1. σχολῇ καὶ πρᾴως προϊὼν ἐλαίου δίκην.]

[Ibid. *ΑΛΕΙΦΑ Τ'.* Sunt qui malint ἄλειφάρ τ'.]

[Ibid. *ΕΚΧΕΑΣ.* l. ἐγχέας.] In epigrammate quodam Anthol. t) *aquis-innatans oleum* dicitur aptissimo epitheto,

—— ἁλινήχτειραν ἐλαίην.

v. 331. (323.) *ΦΙΛΩΣ.* Lego φίλω, dualiter, ut accipiendum etiam διχοστατοῦντε.

v. 333. *ΣΥΜΦΟΡΑΣ ΔΙΠΛΗΣ.* Graecorum, qui victores, et Troianorum, qui devicti erant: nam συμφορά est μέσον, ut ad v. 24. notatum est. [Ἕνεκα intelligitur.]

[v. 334. *ΠΕΠΤΩΚΟΤΕΣ.* l. πεπτωκότων. Eorum qui ceciderunt.]

[v. 335. *ΦΥΤΑΛΜΙΩΝ.* Hesychius: Φυτάλμιος Ζεὺς, συγγενὴς ἢ ζωογόνος.]

v. 336. *ΠΑΙΔΕΣ ΓΕΡΟΝΤΩΝ.* Fortasse, *Παῖδες, γέροντες.*

[v. 338. *ΤΟΥΣ Δ' ΑΥΤΕ.* Victores.]

[v. 339. *ΠΡΟΣ ΑΡΙΣΤΟΙΣΙΝ.* An potius πρὸς ἀναρίστοις? Aur. ἀναρίστοισιν, *cum ieiunis, impransis.* Suidas: Ἀνάριστος· μᾶλλον δὲ ἀναρίστητος. Ἀριστοφάνης u) Πολυείδῳ·

Διὰ τῆς ἀγορᾶς τρέχω ἀναρίστητος ὤν, κ. τ. λ.

Μένανδρος x) δὲ ἀνάριστον, καὶ ἀναρίστους, μήπω ἠριστηκότας. Βουλόμενος ἀναρίστους, καὶ πρὸς τὸ μέλλον ἀπαρασκεύους λαβεῖν τοὺς πολεμίους. Sed nihil muto.]

---

t) Anal. Br. II, p. 166. (Gaetul. III, 5.) u) Aristoph. fragm. 391. Dind.
x) Fugisse haec Meinekium videntur.

[v. 340. (332.) *ΤΑΣΣΕΙ*. Vide sis an legendum τάσσειν.]
[Ibid. *ΠΡΟΣ ΟΥΔΕΝ ΤΕΚΜΗΡΙΟΝ*. Confuse: ut πρὸς οὐδένα λόγον.]
[v. 341. *ΩΣ ΕΚΑΣΤΟΣ ΕΣΠΑΣΕΝ*. Ut cuique sors obtulit.]
v. 343. *ΝΕΟΥΣΙΝ*. Forte ναίουσιν. [Etymolog. y) Ναίω σημαίνει τὸ οἰκῶ· διὰ τῆς αι. διφθόγγου, ὡς τὸ, Ναῖε δὲ Σατνιόεντος ἐϋῤῥείταο παρ' ὄχθας.]
[Ibid. *ΤΩΝ ΥΠΑΙΘΡΙΩΝ ΠΑΓΩΝ*. f. τῶν θ' ὑπαιθρίων.]
v. 344. *ΩΣ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΕΣ*. Mallem e contrario ὡς δ' εὐδαίμονες.
v. 345. *ΕΥΔΗΣΟΥΣΙ*. Hesychius, Εὐδήσει· ἡσυχάσει. Euripides Hecuba, v. 662.

Ὡς οὔποθ' εὕδει λυπρά σου κηρύγματα.

[v. 348. *ΕΥΣΕΒΟΥΣΙ*. Vide an melius divisim εὖ σέβουσι.]
[Ibid. *ΠΟΛΙΣΣΟΥΧΟΥΣ ΘΕΟΥΣ*. Vide quae in Septem contra Thebas, v. 69.]
Ibid. *ΑΥΘΙΣ ΑΥ ΘΑΝΟΙΕΝ ΑΝ*. Mallem αὖθις ἀνθαλοῖεν ἄν. [Legit vir doctus αὖθ' ἁλοῖεν ἄν, *iterum capiantur*: supple φόβος ἐστί.]
[v. 350. *ΠΟΘΕΙΝ*, ὥστε, ut victi lucro, h. e. avaritia, amant illicita.]
[v. 351. *ΝΟΣΤΙΜΟΥ ΣΩΤΗΡΙΑΣ*. Ἕνεκα.]
v. 352. *ΚΑΜΨΑΙ ΔΙΑΥΛΟΥ ΘΑΤΕΡΟΝ ΚΩΛΟΝ ΠΑΛΙΝ*. Reditum exercitus intelligit. [Δίαυλος est versura stadii, cursus reciprocus seu duplicatus, obeundi sc. stadium et mox redeundi, unde διαυλόδρομοι dicuntur, qui, cum ad metam pervenissent, flectentes eo rursus recurrebant unde cursum inierant. Pind. Olymp. XIII. 50. [37. Bkh.]

Πυθοῖ τ' ἔχει σταδίου τιμὰν διαύλου
θ' ἁλίῳ ἀμφ' ἑνί.]

Ita et in aratione primus actus, quod hic κῶλον, *protelum* dicitur, a progressu; est enim *protelum* proprie continuatio ictus; ut Lucret. II. 531.

Undique protelo telorum continuato.

Secundum *versuram* vel *versum* vocabant rustici, cum sulco ad finem perducto iterum reditur eo, unde arationis principium inducebatur; quod *versum peragere* dicitur. Plin. Nat. Hist. XVIII. 19. Hinc βουστροφηδὸν γράφειν, cum uno versu peracto in pagina inde sumitur initium ad aliud progrediendi. Pausan. V. 17.
v. 353. (345.) *ΘΕΟΙΣ Δ' ΑΝΑΜΠΛΑΚΗΤΟΣ*. Fortasse

---

y) Etym. M. 598, 45. (Hom. Il. VI, 34.)

Θεοῖσι δ' ἀμπλάκητος.

v. 855. *ΠΡΟΣΠΑΙΑ.* [*Nova.* Si non offendicula et recentia mala ipsis accidant. Hesych. *πρόσπαιον· πρόσφατον, νέον.*] Vide quae ad v. 195.

[v. 857. *ΔΙΧΟΡΡΟΠΩΣ.* Suppl. v. 613.

Ἔδοξεν Ἀργείοισιν οὐ διχοῤῥόπως.]

[v. 861. (858.) *ΘΕΟΥΣ ΠΡΟΣΕΙΠΕΙΝ.* Agamemnon ipse, v. 819.

Πρῶτον μὲν Ἄργος καὶ θεοὺς ἐγχωρίους
Δίκη προσειπεῖν.

Et v. 861.

—— θεοῖσι πρῶτα δεξιώσομαι.]

v. 863. *Ω ΖΕΥ ΒΑΣΙΛΕΥ.* Est *ὕμνος πρόσοδ[ι]ος.* Paeana vocat argumenti auctor.

Ibid. *ΚΑΙ ΝΥΞ ΦΙΛΙΑ.* Cuius ope capta est Troia. Virgilius, Aeneid. II. 250.

v. 864. *ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΟΣΜΩΝ ΚΤΕΑΤΕΙΡΑ.* Vide quae ad v. 6.

v. 865. *Η Τ' ΕΠΙ ΤΡΟΙΑΣ ΠΥΡΓΟΥΣ ΕΒΑΛΕΣ ΣΤΕΓΑΝΟΝ ΔΙΚΤΥΟΝ.* Illaqueationis similitudinem ab Ebraeis videntur derivasse Graeci: saepius reperitur in SS. Scriptura; ut Ezech. XII. 13. *Καὶ ἐκπετάσω δίκτυόν μου ἐπ' αὐτὸν, καὶ συλληφθήσεται ἐν τῇ περιοχῇ μου. Et extendam rete meum* (רשת), *et capietur in sagena mea. Στεγανὸν δίκτυον* appellat, quod Homerus *πάναγρον*, Iliad. Ε'. 487.

—— ὡς ἀψῖσι λίνου ἁλόντε πανάγρου.

v. 867. *ΥΠΕΡΤΕΛΕΣΑΙ.* Sic Sophocles, Trachin. v. 36.

—— ἄλλων τῶνδ' ὑπερτελὴς ἔφυ.

[A. *ὑπερτελάσαι.*]

v. 869. *ΓΑΓΓΑΜΟΝ ΑΤΗΣ, everriculum calamitatis.* Iulius Pollux, [z]) X. 30. *Ἀφ' οὗ καὶ Αἰσχύλος τὸ δύσλυτον κακὸν ἢ δυσέλικτον ἔφη γάγγαμον ἄτης παναλώτου.* Sic in Prometheo, v. 1077. *ἀπέραντον δίκτυον ἄτης* dixit.

[v. 872. (864.) *ΤΕΙΝΟΝΤΑ ΤΟΞΟΝ.* A. *τείναντα.*]

v. 873. *ΠΡΟ ΚΑΙΡΟΥ.* [Euripid. Suppl. 744.]

—— ὦ κενοὶ βροτῶν
Οἳ τόξον ἐκτείναντες ὡς καιροῦ πέρα.

Ibid. *ΥΠΕΡ ΑΣΤΡΩΝ, supra sidera.* In coelum missa sagitta praeterito scopo. Metaphora ab iis qui aves arcu petunt. [A. *ὑπέραστρον.* Hinc proverbium, *Εἰς οὐρανὸν τοξεύεις. Ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων καὶ διὰ κενῆς πονούντων. In coelum iaculari. De iis qui frustra quid agunt.* Mich. Apostol. VII. 74.]

---

z) Poll. X, 132.

[v. 374. ΣΚΗΨΕΙΕΝ. A. σκέψαι.]

v. 375. ΕΧΟΥΣ'. Lege ἔχουσιν ob metrum.

v. 377. ΕΠΡΑΞΕΝ. Lege ob metrum ἔπραξ'. [Vide Longinum περὶ Ὕψους, c. 9. Psalm. CXLVIII. 5. *Dixit, et facta sunt.*]

v. 378. ΟΥΚ ΕΦΑ ΤΙΣ ΘΕΟΥΣ. Distingue:

Οὐκ, ἔφα τις, θεοὺς βροτῶν
Ἀξιοῦσθαι μέλειν
Ὅσοις, κ. τ. λ.

Aliquis est qui asserat Deos non dignari curam gerere mortalium, ita ut supplicio afficiant illos qui religionem flocci facientes in res prohibitas manus iniiciunt: (Οἷος καὶ Πάρις, v. 407. qualis et Paris, qui Menelai uxorem suffuratus est:) *sed qui hoc asserit, ipse impius est.* Et impius sane est, alioquin doctissimus, Plinius, qui Histor. Natural. II. 7. inquit, *Irridendum vero, agere curam rerum humanarum illud, quicquid est, summum: anne tam tristi atque multiplici ministerio non pollui credamus dubitemusve?* Eiusdem impietatis damnandus Lucretius, I. 57.

Omnis enim per se Divum natura, etc.

et tota Epicureorum schola.

v. 381. (374.) Ο Δ' ΟΥΚ ΕΥΣΕΒΗΣ. Psalm. XIV. 1. *Dixit insipiens in corde suo: non est Deus.* Ita Stoici ubique per sapientem virum probum intelligunt.

v. 382. ΠΕΦΑΝΤΑΙ Δ' ΕΓΓΟΝΟΥΣ. Quid si transferendum *interficiunt*, a φένω, ut sit sensus: *quippe interficiunt nepotes imbellium bellum spirantium praeter fas?* Aliter pro ἐγγόνους legendum videtur ἐγγόνοις.

[Ibid. ΕΓΓΟΝΟΥΣ. Etymolog.[a]) υἱὸς υἱοῦ, οἱονεὶ ὅς ἐστι ἐν τῇ γονῇ.]

v. 383. ΑΤΟΛΜΗΤΩΝ. Forsan ἀτόλμητον. [Neque versio neque nota satisfaciunt. Scribe πέφανται δ' ἔκγονοι. Res plana. Dicit *nepotes luere peccata progenitorum sive avorum impiorum immatura seu violenta morte.* Quod et dixere Theognis[aa]) in sententiis, aliique; et SS. non uno loco. Plato: εἰς τετάρτην γενεὰν διαβιβάζει τὴν τιμωρίαν.]

Ibid. ΑΡΗ ΠΝΕΟΝΤΩΝ. Cicero ad Quint. Frat. III. 4. *Sed minatur tamen, imprimisque* Ἄρη πνέων, *Q. Scaevola.* Act. Apost. IX. 1. Ὁ δὲ Σαῦλος ἔτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου.

[v. 384. ΜΕΙΖΟΝ Η ΔΙΚΑΙΩΣ. Sunt qui malint δίκαιον. Auratus hunc versum glossema putat.]

v. 385. ΦΛΕΟΝΤΩΝ ΔΩΜΑΤΩΝ ΥΠΕΡΦΕΥ, *aedibus iactabundis magnum in modum.* Hesychius, Φλέοντας· φλυαροῦντας. Occurrit etiam τὸ ὑπέρφευ in Pers. v. 822.

---

a) Etym. M. p. 308, 54. aa) Theogn. 715. sqq. Brunck.

v. 386. *ΑΠΗΜΑΝΤΟΝ, ΩΣΤΕ Κ' ΑΠΑΡΚΕΙΝ.* Ut v. 623. *αἰσχρὸν ὡς λακεῖν.* [A. ὥστε μ' ἀπαρκεῖν.]

[v. 388. *ΛΑΧΟΝΤΑ.* f. λαχόντι. Sic et A.]

v. 390. (382.) *ΠΡΟΣ ΚΟΡΟΝ.* Malim reddi *quod sufficiat viro* etc.

v. 391. *ΜΕΓΑΛΑ.* Lege μέγαν. Exigit metrum.

v. 393. *ΒΙΑΤΑΙ Δ'.* Sensus, ut videtur, hic est: *urgebat infelix suada, insidiatrix, intolerabilis*, Paridem *ad impia facinora: veruntamen remedium non est in abscondito omnino irritum; quin prodit in lucem grave-splendens noxa. Atque propter hoc malum instar vasis aerei attritu et plagis*, aliis atque aliis instigationibus divinis, *nigro* ferro *catenatus punitus est; quoniam sectatus est stolidus volucrem avem* (i. spem vanam), *civitati contagium eius impietatis immensum concilians.*

[v. 394. *ΠΡΟΒΟΥΛΟΠΑΙΣ.* A. ἀπρόβουλος παίς.]

v. 397. *ΣΙΝΟΣ.* Scholiastes, σίνος, τουτέστι σέλας. Librarii error; pertinet enim expositio ad τὸ φῶς.

v. 399. *ΠΡΟΒΟΛΑΙΣ.* Legendum προσβολαῖς, quod et ex carminis ratione constat. [Hesych. προσβολή· ἡ ὁρμή.]

v. 400. (391.) *ΜΕΛΑΜΠΑΓΗΣ.* Eadem occurrit dictio in Septem contra Thebas, v. 743. Malim vero hic legere μελαμπυγής, et de Agamemnone interpretari, qui supra[b]) μελαναίετῳ assimilatus, πυγάργῳ oppositus. Ita dicti fortes et viriles. Hesychius, Μελάμπυγος, ἀνδρεῖος. Τοὺς γὰρ δασεῖς τὰς πυγὰς, ἀνδρείους ἐνόμιζον. Notum proverbium, μελαμπύγου τύχοις, hoc est, ἀνδρείου καὶ ἰσχυροῦ. Zenobius, V. 10. extat apud Herodotum VII. 216. Plutarch. de educatione liberorum, p. 12. et plures alios. Verum hanc lectionem si sequamur, interpretandus erit locus hoc modo: *quin apparet lux* (sc. facis: de φρυκτωρία enim accipiendum monet Scholiastes) *grave-lucens noxa* Troianis. *Et* Agamemnon *atras nates habens* (id est, fortis) *instar mali aeris, attritu et allisionibus*, per belli discrimina, *probatus est; quoniam assecutus est pullus volucrem avem, urbi* Troianae *damnum non sustinendum afferens.*

v. 401. *ΔΙΚΑΙΩΘΕΙΣ, ΕΠΕΙ*, κ. τ. λ. Distingue et lege, ut respondeat strophae:

Δικαιωθεὶς, ἐπεὶ διώκει
Παῖς πετανὸν ὄρνιν.

[v. 402. *ΔΙΩΚΕΙ ΠΑΙΣ ΠΤΑΝΟΝ ΟΡΝΙΝ.* Lycophron, v. 110.

Αἶθιν ἐμπαίσασαν ἐξευτοῦ πτερῷ.
Ultro incidentis aucupis pennae dolo.

De Helena a Paride rapta. Quin proverbiale est τὰ πετόμενα διώκειν, a Platone usurpatum in Euthyphrone,[c]) Τί δέ;

b) Agam. v. 115.

c) p. 4. A. Steph.

πετόμενόν τινα διώκεις; Quid? an volantem aliquem persequi instituis? Item ab Aristotele, Metaphys. III. *τὰ πετόμενα διώκειν, volantia sectari*, de rebus obscuris, et quae difficillimum sit pervestigare. Persius, Sat. III. 61.

An passim sequeris corvos testave lutove?

Homer. Il. *P'*. 75.

— *Σὺ μὲν ὧδε θέεις, ἀκίχητα διώκων.*

Ibi Eustath.: *Παροιμιῶδες τὸ ἀκίχητα διώκειν.* Vide sis V. Cl. D. Iacobum Duportum in h. l. Proverb. Salomonis, X. 4. *Qui nititur mendaciis hic pascit ventos, idem autem ipse sequitur aves volantes.*]

[Ibid. *ΠΑΙΣ*. 'Ως sc.]

[v. 405. *ΤΟΝ Δ' ΕΠΙΣΤΡΟΦΟΝ ΤΩΝΔΕ.* Sc. *κακῶν.*]

[v. 406. *ΚΑΘΑΙΡΕΙ.* An *καθαίρει?* supra enim *τέλει.*]

v. 410. (402.) *ΚΛΟΠΑΙΣ.* Lege *κλοπαῖσι* ob metrum.

[v. 411. *ΛΙΠΟΥΣΑ.* Sc. Helena.]

[v. 412. *ΚΛΟΝΟΥΣ ΛΟΓΧΙΜΟΥΣ.* Pers. v. 106.

— *ἱππιοχάρμας τε κλόνους.*]

[v. 414. *ΑΝΤΙΦΕΡΝΟΝ*, *loco dotis.* Sic *ἀντίμολπον*, v. 17.]

v. 418. *ΤΟΔ' ΕΝΝΕΠΟΝΤΕΣ ΔΟΜΩΝ.* Ut legamus *τόνδ' ἐννέποντες δόμον*, suadent quae immediate sequuntur, *Ἰὼ δῶμα, κ. τ. λ.* [Immo lege *τόδ' ἐννέποντες δόμων προφῆται*, Helenum forte et Cassandram intellige, de qua idem refert Coluthus de Rapt. Helen. v. 381.

Δαρδανίοις λιμένεσσιν ὁ νυμφίος ἤγαγε νύμφην,
Πυκνὰ δ' ἔτιλλε κόμην, χρυσέην δ' ἔῤῥηξε καλύπτρην
Κασσάνδρη, νεόφοιτον ἐπ' ἀκροπόληος ἰδοῦσα.

Vide sis Lycophronis Cassandram. Quin Auratum pro *πολλῷ*, *πολλοὶ* legisse video.]

[v. 420. *ΙΩ ΛΕΧΟΣ.* O fides maritalis! Ovid. Epist. Her. VI. 41.

Heu ubi pacta fides, ubi connubialia iura?

Λέχος, quod Virgilius, Aen. IV. 496. — *lectumque iugalem.*]

v. 421. (412.) *ΠΑΡΕΣΤΙ ΣΙΓΑΣ'.* [A. *Σιγᾶς*, vel *σιγῶσ'* in dativo] Scholiastem in versione sequimur, qui *σιγᾶς* legit. Malim vero, servata veteri lectione, de imagine Helenae interpretatum: *Adest*, inquit, *muta, inhonora, non conviciandа, nobis a longe stantibus visu gratissima. Porro prae desiderio eius*, Helenae, *quae modo transmarina est, videbitur phantasma aedium dominis. Etenim pulchrarum statuarum gratia invisa est viro*, Menelao. *In absentia oculorum* (quod pictura fuerit, non ipsa Helena) *diffluit omnis lepos.*"

v. 422. *ΑΦΕΜΕΝΩΝ.* Hesychius, *Ἀφέμενον· ἀποστάντα, ἀντιλέγοντα.* [f. legendum *ἥδιστος ἀφένων ἰδεῖν.* *Iucundissima*

divitiarum ad videndum. Desiderio autem illius transmarinae mulieris nocturnum simulacrum videbitur s. apparebit regiam domum.]

v. 423. *ΥΠΕΡ ΠΟΝΤΙΑΣ.* Lege coniunctim *ὑπερποντίας*, scil. Helenae. [Sic Choeph. v. 250. *Διαποντίου γῆς*, de Troia.]

v. 424. *ΑΝΑΣΣΕΙΝ.* Malim *ἄναξιν*.

[v. 425. *ΕΥΜΟΡΦΩΝ ΓΑΡ ΚΟΛΟΣΣΩΝ.* l. *δ'* &c. *Voluptas palatiorum pulcrorum invisa est viro,* Menelao. Vel pro *ἔχθεται* l. *ἔρρεται.*]

v. 427. *ΑΧΗΝΙΑΙΣ.* Vide quae ad Choeph. v. 299. [A. *ἀχθηνίαις* vel *ἀκτινίαις*. H. e. *ὀμμάτων βολαῖς.*]

[v. 429. *ΟΝΕΙΡΟΦΑΝΤΟΙ ΔΕ ΠΕΝΘΗΜΟΝΕΣ.* Cuiusmodi erat Hermionae, post raptam matrem, somnium, referente Colutho de Rapt. Hel. v. 361.

Ἡ μὲν ἀλητεύουσα, δαϊφροσύνῃσιν ὀνείρων
Μητέρα παπταίνειν ὠΐσσατο.]

[v. 432. (423.) *ΜΑΤΑΝ.* A. *μάτα.*]

[v. 435. *ΟΥ ΜΕΘΥΣΤΕΡΟΝ.* An *ἁ μεθύστερον?*]

v. 436. *ΥΠΝΟΥ ΚΕΛΕΥΘΟΙΣ.* Ut Homerus Odyss. d) *ἀνέμων κέλευθα.* [Et Odyss. *Λ'.* 206.

—— σκιῇ εἴκελον, ἢ καὶ ὀνείρῳ
Ἔπτατο. ——

Quod Virg. Aen. II. 793.

—— effugit imago
Par levibus ventis volucrique simillima somno.

Vir doctus legit *πτερὸς ὀπαδός*. Hesych. *Ὀπαδός· ἀκόλουθος, συνεργός, δοῦλος.*]

v. 437. *ΚΑΤ' ΟΙΚΟΥΣ ΕΦ' ΕΣΤΙΑΣ.* Lege *κατ' οἴκους ἐφεστίους*. Ut postea, v. 860, *δόμους ἐφεστίους*. [Auratus glossema putat.]

[v. 438. *ΥΠΕΡΒΑΤΩΤΕΡΑ.* A. *ὑπερβλατώτερα*, *ὑπερβλητότερα.*]

[v. 440. (430.) *ΤΑΗΣΙΚΑΡΔΙΟΣ.* Potest legi *τηξικάρδιος*, *cor tabefaciens*; vel *πλησικάρδιος*; sed nihil muto.]

[v. 441. *ΔΟΜΩΝ.* f. *δόμοις.*]

[Ibid. *ΟΙΔΕΝ.* f. *εἶδεν*. *Quos emisit vidit* i. e. *nunquam visura est.*]

v. 443. *ΟΥΣ ΜΕΝ ΓΑΡ ΕΠΕΜΨΕΝ.* Scil. *Ἑλλάς*. Ita et in Persis.

[v. 444. *ΑΝΤΙ ΔΕ ΦΩΤΩΝ ΤΕΥΧΗ.* Post *φώτων* A. ponit virgam.]

v. 447. *Ο ΧΡΥΣΑΜΟΙΒΟΣ Δ' ΑΡΗΣ ΣΩΜΑΤΩΝ.* Quia pro corporibus permutat et reddit cineres.

---

d) Odyss. V, 383. X, 20.

v. 448. *ΤΑΛΑΝΤΟΥΧΟΣ.* [Hom. Il. Τ'. 247.

Χρυσοῦ δὲ στήσας Ὀδυσεὺς δέκα πάντα τάλαντα.

Schol. *Διὰ ζυγοῦ στήσας· οὕτως γὰρ οἱ ἀρχαῖοι τὰ χρήματα διεστάθμιζον, ὅθεν ὀβολοστάται εἴρηνται.* Eustath. [e]) *Τὸ στήσας τεχνικόν ἐστι λέξις, ἀντὶ τοῦ σταθμήσας· ὅθεν καὶ ὁ στατήρ.*] Pendebantur olim nummi, non numerabantur: et in emptionibus adhibebatur libra et pondus, et libripens. Plinius, XXXIII. 3. *Qua consuetudine in his emptionibus, quae mancipi sunt, etiam nunc libra interponitur.* Boeth. in Comment. III. „Mancipatio imaginaria quaedam est, quod ipsum ius proprium est civium Romanorum. Ea res ita agitur: adhibitis non minus quam quinque testibus civibus Romanis puberibus, et eo qui libripens dicitur, is qui mancipium accipit, aes tenens ita dicit: *hunc ego hominem ex iure Quiritium meum esse aio, isque mihi emptus est hoc aere, aeneaque libra.* Deinde aere percutit libram, idque aes dat ei, a quo mancipium accipit, quasi pretii loco." Restituendus obiter Hesychius, *Βεβαιώσεως δίκη· ἐπὶ τῶν ὁρισαμένων.* Lege, *ἐστὶ τῶν ὠνησαμένων.* Ingeniosissime haec ad Martem accommodata.

[v. 451. *ΨΗΓΜΑ.* Hesych. *Ψῆγμα· ξύσμα ἢ μικρὸν θρύμμα, κλάσμα.* Etymolog. [f]) *Ψήγματα· μικρὰ κομμάτια. Ψῆγμα, τὸ κατὰ μικρὸν στάζον· ἐξ οὗ καὶ λώδιον.*]

v. 452. (442.) *ΑΝΤΗΝΟΡΟΣ.* *Antenoris nomen apud Aeschylum de mortuorum reliquiis usurpatur*, inquit Canterus in Lycophronem, p. 61. Sed omnino fallitur vir doctissimus: etenim legendum *ἀντήνορος* minuta litera, epithetum cineris qui pro toto homine tantum comparet. Ita v. 444.

Ἀντὶ δὲ φώτων τεύχη
Καὶ σποδὸς εἰς ἑκάστου τοὺς
Δόμους εἰσαφικνεῖται.

v. 453. *ΕΥΘΕΤΟΥ*, *cineris bene-conditi.* Ni potius legendum *εὐθέτους urnas sessiles*, lato fundo factas, et ideo aptas ad reponendum.

v. 454. *ΣΤΕΝΟΥΣΙ Δ' ΕΥ ΛΕΓΟΝΤΕΣ ΑΝΔΡΑ.* Malim *ἄνδρας*. Est encomium caesorum in bello Troiano.

v. 463. (454.) *ΕΥΜΟΡΦΟΙ.* De mortuis, *εὐφήμως.*

[v. 464. *ΕΧΘΡΑ.* Sc. *Ἰλιὰς γῆ.*]

[Ibid. *ΕΧΟΝΤΑΣ.* An *ἑλόντας* vel *ἔχοντας*, id est, *victores?*]

v. 465. *ΒΑΡΕΙΑ Δ' ΑΣΤΩΝ.* Agamemnonem respicere videtur tota haec antistrophe. [Non aliud, opinor, hic vult, quam paulo post istis, *τὸ δ' ὑπερκότως κλύειν εὖ, βαρύ.* Dicit igitur praedicationem civium cum invidia et aemulatione alio-

---

e) Eustath. p. 1182, 61. 1347, 46.
f) Etym. M. p. 818, 31.

rum coniunctam rem esse periculosam, et odii populi instar esse. Huc illa pertinent, quae de *Deorum invidia* credita olim et famigerata prolixe commentatus est vir summus I. Casaubonus. Vide v. 931. 933.]

[v. 466. *ΔΗΜΟΚΡΑΤΟΥ Δ' ΑΡΑΣ.* l. δημοκράτους ἀρᾶς. Delictum, poenam popularem: *luit poenas imputationis popularis.* Vel, ἀρὰς τίνει, debitam poenam exigit.]

v. 467. *ΜΕΝΕΙ Δ' ΑΚΟΥΣΑΙ.* Expectat audire mea mens aliquid occultum, praesagiendo fatum Agamemnonis; qui occasio caedis multorum. [Haec dicit in Aegisthum.]

[v. 469. *ΠΟΛΥΚΤΟΝΩΝ.* f. legendum πολυστόνων, *graviter ingementium.*]

[Ibid. *ΑΣΚΟΠΟΙ.* Active hic, aliter vero Choeph. v. 814

—— ἄσκοπον δ' ἔπος λέγων.]

[v. 473. (465.) *ΠΑΛΙΝΤΥΧΗ.* f. παλιντυχεῖ.]
[v. 474. *ΤΙΘΕΙΣ'.* f. τίθεσ'.]
[v. 476. *ΥΠΕΡΚΟΤΩΣ.* Ἀντὶ ὑπερκόμπως.]

v. 479. *ΚΡΙΝΩ Δ' ΑΦΘΟΝΟΝ ΟΛΒΟΝ, potiores duco divitias invidiae non obnoxias.* E schola Pythagorica manavit haec gnome: sic enim Aureorum Carminum auctor; sive is Lysis fuerit, vel Philolaus, aut Archippus, aut Lysides, vel Epicharmus, quem refert Iamblichus Pythagorae dogmata versibus edidisse, et Vit. Pythagor. c. 36.

Καὶ πεφύλαξό γε ταῦτα ποιεῖν, ὁπόσα φθόνον ἴσχει·
Μὴ δαπανᾷν παρὰ καιρὸν, ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων·
Μηδ' ἀνελεύθερος ἴσθι· μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.

Ad quem locum Hierocles: *Δεῖ γὰρ, ὅσον ἐφ' ἡμῖν, τῶν ἐπιφθόνων ἀπέχεσθαι τὸν ἡσυχίας ἐρῶντα, καὶ μὴ ἐρεθίζειν, ὥσπερ τι θηρίον, τὸν φθόνον, ἵν' ἀθορύβως ἐξῇ προκόπτειν τοῖς καλοῖς.*

Ibid. *ΑΦΘΟΝΟΝ ΟΛΒΟΝ. Felicitatem quae est sine invidia.* Horat. II. Od. 10.

Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obsoleti
Sordibus tecti, caret invidenda
Sobrius aula.

Plato g) Leg. 12. *Χρυσὸς δὲ καὶ ἄργυρος ἐν ἄλλαις πόλεσιν ἰδίᾳ τε καὶ ἐν ἱεροῖς ἐστιν ἐπίφθονον κτῆμα.* Pindar. Pyth. Od. XI. 77. (52.)

Τῶν γὰρ ἀνὰ πόλιν εὑρίσκων
Τὰ μέσα μακροτέρῳ σὺν
Ὄλβῳ τεθαλότα, μέμφομ' αἶ-
σαν τυραννίδων,

Phocylides,

---

g) Plat. d. leg. XII, p. 955. E.

— μέσος δ' ἔλω ἐν πόλει εἶναι.] [h])

[v. 480. *ΜΗΤ' ΕΙΗΝ*. Palladas [i]) in Antholog. I. p. 115.

— ἀλλά τις εἴην
Μήτ' ἄγαν εὐδαίμων, μήτ' ἐλεεινὸς ἐγώ.]

[v. 485. (477.) *ΕΤΗΤΥΜΩΣ*. f. ἐτήτυμος.]

v. 486. *ΗΤΟΙ ΘΕΙΟΝ ΕΣΤΙ ΜΗ ΨΥΘΟΣ*. Legerim εἴ τοι θεῖόν ἐστιν ἢ ψύθος. [f. distinguendum et legendum ἤτοι θεῖόν ἐστι; μὴ ψεῦδος. *Divinitus immissum, ut fallat hominum mentem.* Aur. pro μή legit μοί.]

v. 489. *ΠΥΡΩΘΕΝΤΑ ΚΑΡΔΙΑΝ*. Hoc est, accensum, gestientem laetitia. [An potius legendum πυρωθείς, vel πυρώθῃ τὰν καρδίαν?]

v. 490. *ΕΠΕΙΤ' ΑΛΛΑΓΑι ΛΟΓΟΥΣ ΚΑΜΕΙΝ*; Suspicati sumus legendum:

Ἐπί τ' ἀλλαγᾷ λόγους καμεῖν;

[Vide tamen an potius legendum ἄλογα, *stulta*. A. ἄλλογα.]

[v. 491. *ΕΝ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΑΙΧΜΑι*. Ita v. 601.

Ἠ κάρτα πρὸς γυναικὸς, αἴρεσθαι κέαρ.

Αἰχμά, imperium, robur, Prometh. 404.

Ὑπερήφανον τοῖς πάρος θε-
οῖς δείκνυσιν αἰχμάν.

Sunt qui hic pro αἰχμᾷ legunt ἀκμᾷ, quod minus mihi probandum videtur.]

[v. 495. *ΤΑΧΥΠΟΡΟΣ*. An potius, sublata distinctione,

— ταχύπορον
Ἀλλὰ ταχύμορον, κ. τ. λ.?]

v. 498. (489.) *ΤΑΧ' ΕΙΣΟΜΕΣΘΑ*. Respondet Clytaemnestra iis, quae statim ante ipsi chorus exprobrasset; nunc, ait, de rei veritate constabit, utrum me signum fefellerit necne. [Sophocles, Antigone, v. 643.

Τάχ' εἰσόμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.]

Ibid. *ΚΑΣΙΣ ΠΗΛΟΥ ΚΟΝΙΣ*. Eadem metaphora Sept. Theb. v. 500.

Λιγνὺν μέλαιναν αἰόλην, πυρὸς κάσιν.

Ita enim distinguendus versus ille. Horatius, Od. I. 14. [v. 12.] navem *sylvae filiam*; et Od. I. 25. [k]) Hebrum *Thraciae filium* vocat.

[v. 500. *ΕΙΤ', ΟΝΕΙΡΑΤΩΝ ΔΙΚΗΝ*. Respicit ad verba chori, v. 282.

---

h) Frustra quaeruntur in illo carmine.
i) Analect. Br. II, p. 488. (Anthol. vol. III, p. 140. (CXXIV.))
k) III, 25, 10. (?)

Πότερα δ' ὀνείρων φάσματ' εὐπειθῆ σέβεις;]

[v. 501. *ΨΦΗΛΩΣΕΝ.* Hesych. *Ἐψήλωσεν· ἠπάτησεν.*]

[v. 502. *KHPYKI.* Solebant veteres sive ex agro sive ex peregrinatione domum atque in patriam reverterentur, uxoribus nuntios praemittere, qui eas de virorum adventu certiores facerent, nec unquam uxores viri de improviso, si ex urbe abfuerant, conveniebant. Cuius moris rationem reddit Plutarchus, in libello qui inscribitur *κεφαλαίων καταγραφὴ Ῥωμαϊκά.* l) Vide Francisci Luisini Parergon, I. 20. qui hinc lucem praebet Tibullo, I. 3. m)

Tunc veniam subito, nec quisquam nuntiet ante,
Sed videar coelo missus adesse tibi.]

[Ibid. *ΚΑΤΑΣΚΙΟΝ ΚΛΑΔΟΙΣ.* Claudian. in Honor [VI. Consul.] XXVIII. 164.

—— rami caput umbravere virentes.

Virg. Aen. VII. 154.

—— ramis velatos Palladis omnes,

et XI. 101.

Velati ramis oleae. ——

Noster in Supplic. v. 359.

Ὁρῶν κλάδοισι νεοδρόποις κατάσκιον.]

[v. 503. (494.) *ΕΛΑΙΑΣ.* Victoriam testati Graeci olivae vel lauri ramos tum capite, tum hastis, signis, statuis, curribus, puppibus affigebant. De praecone nostro, Clytaemnestram accedente, Seneca Agam. v. 382.

Sed ecce vasto concitus miles gradu
Manifesta properat signa laetitiae gerens!
Namque hasta summo lauream ferro gerit;
Fidusque regi semper Eurybates adest.]

[v. 505. *ΩΣ ΟΥΤ' ΑΝΑΥΔΟΣ.* Vide an legi possit: ὡς οὔτ' ἄναυδος.]

[v. 506. *ΥΛΗΣ ΟΡΕΙΑΣ.* Hesych. Ὕλη.... ξύλα τὰ γῇ κεκομμένα. D. Iacob. III. 5. Ἰδοὺ, ὀλίγον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει.]

v. 508. *ΤΟΝ ΑΝΤΙΟΝ ΔΕ ΤΟΙΣΔ' ΑΠΟΣΤΕΡΓΩ ΛΟΓΟΝ.* [Sc. *κλαίειν.*] Vel laeta, inquit, nuntiabit hic praeco, vel illud cuius mentionem abominor. Mira veterum in parcendo a verbis male ominatis superstitio. Terentius, Heaut. II. 1. n)

Unde dem recte est; nam non habere me religio est dicere.

---

l) vol. II, p. 266. A. m) v. 89.

n) v. 16. Tum quod dem ei recte est: nam nihil esse mihi religio est dicere.

Cicero, Epist. XII. 9. ad Cassium: *Multum interest te venire; exigua est enim spes reipublicae, nam nulla non licet dicere.* [Sic et in Persis, v. 222.

Ἐσθλά σοι πέμπειν, τέκνῳ τε, γῆς ἔνερθεν ἐς φάος.
Τἄμπαλιν δὲ τῶνδε, γαίας κάτοχ' ἀμαυροῦσθαι σκότῳ.]

[v. 509. *ΕΥ ΓΑΡ.* f. εὖ δ' ἄρ.]

v. 511. *ΚΑΡΠΟΙΤΟ.* In malam partem; ut Sept. Theb. v. 607.

Ἄτης ἄρουρα θάνατον ἐκκαρπίζεται.

v. 513. (504.) *ΔΕΚΑΤΩι.* Malim *δεκάτου.* Vide quae supra ad v. 40.

v. 514. *ΡΑΓΕΙΣΩΝ.* [V. Cl. Petr. Victorius, Var. Lect. XXXVII. 9. „Cum id boni, quod aliqui sibi promiserunt, repente evanuit, elapsumque ipsis est e manibus, M. Cicero spes illas *fallaces* vocare solet atque *inanes*, ut in peroratione fecit pro Milone°); inquit enim: *O spes fallaces! O cogitationes inanes nostras!* Aeschylus vero in Agamemnone, ubi inducit praeconem, qui missus erat ut Clytaemnestrae nuntiaret captum esse Ilium, adventareque Agamemnonem, salutare Argos, sedesque eas omnes, facit illum dicere, se tandem, cum multae prius spes ipsius fractae forent, unam nactum. Loquitur igitur de spe, quae sine corpore est, tanquam de re solida: hae namque proprie *franguntur* et dissipantur. Propter similitudinem tamen res quoque vacuae a corporibus *rumpi* dicuntur, ut Cicero in prooemio secundi libri de Oratore locutus est, qui inquit: *O inanes nostras contentiones, quae in medio cursu saepe franguntur.* Verba tragici illius sunt:

Πολλῶν ῥαγεισῶν ἐλπίδων, μιᾶς τυχών.

Videndum autem, an quod illic declaratio vetus tradit verum sit: translationem eam sumptam esse ab anchoris, quarum, cum multae in aqua fractae sint, una aliqua navim conservat; mihi enim hoc non valde probatur, veriusque arbitror, quod supra a me tactum est, et a Cicerone usurpatum." Hactenus vir doctissimus.]

v. 517. *ΝΥΝ ΧΑΙΡΕ ΜΕΝ ΧΘΩΝ.* Peregre redeuntes terram salutabant. Agamemnon apud Senecam, Agam. v. 782.

Tandem revertor sospes ad patrios lares;
O cara salve terra! ——

Plautus Bacchidibus, II. 1. [init.]

Herilis patria, salve, quam ego biennio
Postquam hinc in Ephesum abii conspicio libens.

°) cap. 34. §. 94.

v. 386. *ΑΠΗΜΑΝΤΟΝ, ΩΣΤΕ Κ' ΑΠΑΡΚΕΙΝ.* Ut v. 623. *αἰσχρὸν ὡς λακεῖν.* [A. *ὥστε μ' ἀπαρκεῖν.*]

[v. 388. *ΛΑΧΟΝΤΑ.* f. *λαχόντι.* Sic et A.]

v. 390. (382.) *ΠΡΟΣ ΚΟΡΟΝ.* Malim reddi *quod sufficiat viro* etc.

v. 391. *ΜΕΓΑΛΑ.* Lege *μέγαν.* Exigit metrum.

v. 393. *ΒΙΑΤΑΙ Δ'.* Sensus, ut videtur, hic est: *urgebat infelix suada, insidiatrix, intolerabilis,* Paridem *ad impia facinora: veruntamen remedium non est in abscondito omnino irritum; quin prodit in lucem grave-splendens noxa. Atque propter hoc malum instar vasis aerei attritu et plagis,* aliis atque aliis instigationibus divinis, *nigro* ferro *catenatus punitus est; quoniam sectatus est stolidus volucrem avem* (i. spem vanam), *civitati contagium eius impietatis immensum concilians.*

[v. 394. *ΠΡΟΒΟΥΛΟΠΑΙΣ.* A. *ἀπρόβουλος παίς.*]

v. 397. *ΣΙΝΟΣ.* Scholiastes, *σίνος, τουτέστι σέλας.* Librarii error; pertinet enim expositio ad *τὸ φῶς.*

v. 399. *ΠΡΟΒΟΛΑΙΣ.* Legendum *προσβολαῖς,* quod et ex carminis ratione constat. [Hesych. *προσβολή· ἡ ὁρμή.*]

v. 400. (391.) *ΜΕΛΑΜΠΑΓΗΣ.* Eadem occurrit dictio in Septem contra Thebas, v. 743. Malim vero hic legere *μελαμπυγής,* et de Agamemnone interpretari, qui supra[b]) *μελαναίετῳ* assimilatus, *πυγάργῳ* oppositus. Ita dicti fortes et viriles. Hesychius, *Μελάμπυγος, ἀνδρεῖος. Τοὺς γὰρ δασεῖς τὰς πυγὰς, ἀνδρείους ἐνόμιζον.* Notum proverbium, *μελαμπύγου τύχοις,* hoc est, *ἀνδρείου καὶ ἰσχυροῦ.* Zenobius, V. 10. exstat apud Herodotum VII. 216. Plutarch. de educatione liberorum, p. 12. et plures alios. Verum hanc lectionem si sequamur, interpretandus erit locus hoc modo: *quin apparet lux* (sc. facis: de *φρυκτωρία* enim accipiendum monet Scholiastes) *grave-lucens noxa* Troianis. *Et* Agamemnon *atras nates habens* (id est, fortis) *instar mali aeris, attritu et allisionibus,* per belli discrimina, *probatus est; quoniam assecutus est pullus volucrem avem, urbi* Troianae *damnum non sustinendum afferens.*

v. 401. *ΔΙΚΑΙΩΘΕΙΣ, ΕΠΕΙ,* κ. τ. λ. Distingue et lege, ut respondeat strophae:

Δικαιωθεὶς, ἐπεὶ διώκει
Παῖς ποτανὸν ὄρνιν.

[v. 402. *ΔΙΩΚΕΙ ΠΑΙΣ ΠΤΑΝΟΝ ΟΡΝΙΝ.* Lycophron, v. 110.

Ἄῆτιν ἐμπαίσασαν ἰξευτοῦ πτερῷ.
Ultro incidentis aucupis pennae dolo.

De Helena a Paride rapta. Quin proverbiale est *τὰ πετόμενα διώκειν,* a Platone usurpatum in Euthyphrone,[c]) *Τί δέ;*

---

b) Agam. v. 115. c) p. 4. A. Steph.

πετόμενόν τινα διώκεις; Quid? an volantem aliquem persequi instituis? Item ab Aristotele, Metaphys. III. *τὰ πετόμενα διώκειν, volantia sectari*, de rebus obscuris, et quae difficillimum sit pervestigare. Persius, Sat. III. 61.

An passim sequeris corvos testave lutove?

Homer. Il. *P'*. 75.

— *Σὺ μὲν ὧδε θέεις, ἀκίχητα διώκων.*

Ibi Eustath.: *Παροιμιῶδες τὸ ἀκίχητα διώκειν*. Vide sis V. Cl. D. Iacobum Duportum in h. l. Proverb. Salomonis, X. 4. *Qui nititur mendaciis hic pascit ventos, idem autem ipse sequitur aves volantes.*]

[Ibid. *ΠΑΙΣ.* 'Ως sc.]

[v. 405. *ΤΟΝ Δ' ΕΠΙΣΤΡΟΦΟΝ ΤΩΝΔΕ.* Sc. κακῶν.]

[v.406. *ΚΑΘΑΙΡΕΙ.* An καθαίρει? supra enim τέλει.]

v. 410. (402.) *ΚΛΟΠΑΙΣ.* Lege κλοπαῖσι ob metrum.

[v. 411. *ΛΙΠΟΥΣΑ.* Sc. Helena.]

[v. 412. *ΚΛΟΝΟΥΣ ΛΟΓΧΙΜΟΥΣ.* Pers. v. 106.

— *ἱππιοχάρμας τε κλόνους.*]

[v. 414. *ΑΝΤΙΦΕΡΝΟΝ, loco dotis.* Sic ἀντίμολπον, v. 17.]

v. 418. *ΤΟΔ' ΕΝΝΕΠΟΝΤΕΣ ΔΟΜΩΝ.* Ut legamus τόνδ' ἐννέποντες δόμον, suadent quae immediate sequuntur, Ἰὼ δῶμα, κ. τ. λ. [Immo lege τόδ' ἐννέποντες δόμων προφῆται, Helenum forte et Cassandram intellige, de qua idem refert Coluthus de Rapt. Helen. v. 381.

Δαρδανίοις λιμένεσσιν ὁ νυμφίος ἤγαγε νύμφην,
Πυκνὰ δ' ἔτιλλε κόμην, χρυσέην δ' ἔῤῥηξε καλύπτρην
Κασσάνδρη, νεόφοιτον ἐπ' ἀκροπόληος ἰδοῦσα.

Vide sis Lycophronis Cassandram. Quin Auratum pro πολὺς πολλοὶ legisse video.]

[v. 420. *ΙΩ ΛΕΧΟΣ.* O fides maritalis! Ovid. Epist. Her. VI. 41.

Heu ubi pacta fides, ubi connubialia iura?

Λέχος, quod Virgilius, Aen. IV. 496. — *lectumque iugalem.*]

v. 421. (412.) *ΠΑΡΕΣΤΙ ΣΙΓΑΣ'.* [A. Σιγᾶς, vel σιγῶσ' in dativo.] Scholiastem in versione sequimur, qui σιγᾶς legit. Malim vero, servata veteri lectione, de imagine Helenae interpretatum: *Adest*, inquit, *muta, inhonora, non conviciandа, nobis a longe stantibus visu gratissima. Porro prae desiderio eius,* Helenae, *quae modo transmarina est, videbitur phantasma aedium dominis. Etenim pulchrarum statuarum gratia invisa est viro,* Menelao. *In absentia oculorum* (quod pictura fuerit, non ipsa Helena) *diffluit omnis lepos.*"

v. 422. *ΑΦΕΜΕΝΩΝ.* Hesychius, Ἀφέμενον· ἀποστάντα, ἀντιλέγοντα. [f. legendum ἥδιστος ἀφέντων ἰδεῖν. *Iucundissima*

divitiarum ad videndum. Desiderio autem illius transmarinae mulieris nocturnum simulacrum videbitur s. apparebit regiam domum.]

v. 423. *ΥΠΕΡ ΠΟΝΤΙΑΣ.* Lege coniunctim ὑπερποντίας, scil. Helenae. [Sic Choeph. v. 250. Διαποντίου γῆς, de Troia.]

v. 424. *ΑΝΑΣΣΕΙΝ.* Malim ἄναξιν.

[v. 425. *ΕΥΜΟΡΦΩΝ ΓΑΡ ΚΟΛΟΣΣΩΝ.* l. δ' ἔχ. *Voluptas palatiorum pulcrorum invisa est viro*, Menelao. Vel pro ἔχθεται l. ἔῤῥεται.]

v. 427. *ΑΧΗΝΙΑΙΣ.* Vide quae ad Choeph. v. 299. [A. ἀχθηνίαις vel ἀκτινίαις. H. e. ὀμμάτων βολαῖς.]

[v. 429. *ΟΝΕΙΡΟΦΑΝΤΟΙ ΔΕ ΠΕΝΘΗΜΟΝΕΣ.* Cuiusmodi erat Hermionae, post raptam matrem, somnium, referente Colutho de Rapt. Hel. v. 361.

Ἡ μὲν ἀλαστεύουσα, δαϊφροσύνῃσιν ὀνείρων
Μητέρα παπταίνειν ὑπώσατο.]

[v. 432. (423.) *ΜΑΤΑΝ.* A. μάτα.]

[v. 435. *ΟΥ ΜΕΘΥΣΤΕΡΟΝ.* An ἀ μεθύστερον?]

v. 436. *ΥΠΝΟΥ ΚΕΛΕΥΘΟΙΣ.* Ut Homerus Odyss. *) ἀνέμων κέλευθα. [Et Odyss. Λ'. 206.

—— σκιῇ εἴκελον, ἢ καὶ ὀνείρῳ
Ἔπτατο. ——

Quod Virg. Aen. II. 793.

—— effugit imago
Par levibus ventis volucrique simillima somno.

Vir doctus legit πτερὸς ὀπαδός. Hesych. Ὀπαδός· ἀκόλουθος, συνεργός, δοῦλος.]

v. 437. *ΚΑΤ' ΟΙΚΟΥΣ ΕΦ' ΕΣΤΙΑΣ.* Lege κατ' οἴκους ἐφεστίους. Ut postea, v. 860, δόμους ἐφεστίους. [Auratus glossema putat.]

[v. 438. *ΥΠΕΡΒΑΤΩΤΕΡΑ.* A. ὑπερβλατώτερα, ὑπερβλητότερα.]

[v. 440. (430.) *ΤΑΗΣΙΚΑΡΔΙΟΣ.* Potest legi τηξικάρδιος, *cor tabefaciens*; vel πλησικάρδιος; sed nihil muto.]

[v. 441. *ΔΟΜΩΝ.* f. δόμοις.]

[Ibid. *ΟΙΔΕΝ.* f. εἶδεν. *Quos emisit vidit* i. e. nunquam visura est.]

v. 443. *ΟΥΣ ΜΕΝ ΓΑΡ ΕΠΕΜΨΕΝ.* Scil. Ἑλλάς. Ita et in Persis.

[v. 444. *ΑΝΤΙ ΔΕ ΦΩΤΩΝ ΤΕΥΧΗ.* Post φώτων A. ponit virgam.]

v. 447. *Ο ΧΡΥΣΑΜΟΙΒΟΣ Δ' ΑΡΗΣ ΣΩΜΑΤΩΝ.* Quia pro corporibus permutat et reddit cineres.

---

*) Odyss. V, 383. X, 20.

v. 448. *ΤΑΛΑΝΤΟΥΧΟΣ.* [Hom. Il. *Τ'*. 247.
Χρυσοῦ δὲ στήσας Ὀδυσεὺς δέκα πάντα τάλαντα.

Schol. *Διὰ ζυγοῦ στήσας· οὕτως γὰρ οἱ ἀρχαῖοι τὰ χρήματα διεστάθμιζον, ὅθεν ὀβολοστάται εἴρηνται.* Eustath. e) *Τὸ στήσας τεχνικόν ἐστι λέξις, ἀντὶ τοῦ σταθμήσας· ὅθεν καὶ ὁ στατήρ.*] Pendebantur olim nummi, non numerabantur: et in emptionibus adhibebatur libra et pondus, et libripens. Plinius, XXXIII. 3. *Qua consuetudine in his emptionibus, quae mancipi sunt, etiam nunc libra interponitur.* Boeth. in Comment. III. „Mancipatio imaginaria quaedam est, quod ipsum ius proprium est civium Romanorum. Ea res ita agitur: adhibitis non minus quam quinque testibus civibus Romanis puberibus, et eo qui libripens dicitur, is qui mancipium accipit, aes tenens ita dicit: *hunc ego hominem ex iure Quiritium meum esse aio, isque mihi emptus est hoc aere, aeneaque libra.* Deinde aere percutit libram, idque aes dat ei, a quo mancipium accipit, quasi pretii loco." Restituendus obiter Hesychius, *Βεβαιώσεως δίκη· ἐπὶ τῶν ὁρισαμένων.* Lege, *ἐστὶ τῶν ὠνησαμένων.* Ingeniosissime haec ad Martem accommodata.

[v. 451. *ΨΗΓΜΑ.* Hesych. *Ψῆγμα· ξύσμα ἢ μικρὸν θρύμμα, κλάσμα.* Etymolog. f) *Ψήγματα· μικρὰ κομμάτια. Ψῆγμα, τὸ κατὰ μικρὸν στάζον· ἐξ οὗ καὶ λώδιον.*]

v. 452. (442.) *ΑΝΤΗΝΟΡΟΣ.* *Antenoris nomen apud Aeschylum de mortuorum reliquiis usurpatur*, inquit Canterus in Lycophronem, p. 61. Sed omnino fallitur vir doctissimus: etenim legendum *ἀντήνορος* minuta litera, epithetum cineris qui pro toto homine tantum comparet. Ita v. 444.

Ἀντὶ δὲ φώτων τεύχη
Καὶ σποδὸς εἰς ἑκάστου τοὺς
Δόμους εἰσαφικνεῖται.

v. 453. *ΕΥΘΕΤΟΥ, cineris bene-conditi.* Ni potius legendum *εὐθέτους urnas sessiles*, lato fundo factas, et ideo aptas ad reponendum.

v. 454. *ΣΤΕΝΟΥΣΙ Δ' ΕΥ ΛΕΓΟΝΤΕΣ ΑΝΔΡΑ.* Malim *ἄνδρας*. Est encomium caesorum in bello Troiano.

v. 463. (454.) *ΕΥΜΟΡΦΟΙ.* De mortuis, *εὐφήμως*.

[v. 464. *ΕΧΘΡΑ.* Sc. *Ἰλιὰς γῆ*.]

[Ibid. *ΕΧΟΝΤΑΣ.* An *ἑλόντας* vel *ἔχοντας*, id est, *victores?*]

v. 465. *ΒΑΡΕΙΑ Δ' ΑΣΤΩΝ.* Agamemnonem respicere videtur tota haec antistrophe. [Non aliud, opinor, hic vult, quam paulo post istis, *τὸ δ' ὑπερκότως κλύειν εὖ, βαρύ.* Dicit igitur praedicationem civium cum invidia et aemulatione alio-

e) Eustath. p. 1182, 61. 1347, 46.
f) Etym. M. p. 818, 31.

rum coniunctam rem esse periculosam, et odii popularis instar esse. Huc illa pertinent, quae de *Deorum invidia* credita olim et famigerata prolixe commentatus est vir summus M. Casaubonus. Vide v. 931. 933.]

[v. 466. *ΔΗΜΟΚΡΑΤΟΥ Δ' ΑΡΑΣ.* l. δημοκράτους ἀρᾶς. Delictum, poenam popularem: *luit poenas imputationis popularis.* Vel, ἀρὰς τίνει, debitam poenam exigit.]

v. 467. *ΜΕΝΕΙ Δ' ΑΚΟΥΣΑΙ.* Expectat audire mea mens aliquid occultum, praesagiendo fatum Agamemnonis; qui occasio caedis multorum. [Haec dicit in Aegisthum.]

[v. 469. *ΠΟΛΥΚΤΟΝΩΝ.* f. legendum πολυστόνων, *graviter ingementium.*]

[Ibid. *ΑΣΚΟΠΟΙ.* Active hic, aliter vero Choeph. v. 814.

—— ἄσκοπον δ' ἔπος λέγων.]

[v. 473. (465.) *ΠΑΛΙΝΤΥΧΗ.* f. παλιντυχεῖ.]
[v. 474. *ΤΙΘΕΙΣ'.* f. τίθεσ'.]
[v. 476. *ΥΠΕΡΚΟΤΩΣ.* Ἀντὶ ὑπερκόμπως.]

v. 479. *ΚΡΙΝΩ Δ' ΑΦΘΟΝΟΝ ΟΛΒΟΝ, potiores duco divitias invidiae non obnoxias.* E schola Pythagorica manavit haec gnome: sic enim Aureorum Carminum auctor; sive is Lysis fuerit, vel Philolaus, aut Archippus, aut Lysides, vel Epicharmus, quem refert Iamblichus Pythagorae dogmata versibus edidisse, et Vit. Pythagor. c. 36.

Καὶ πεφύλαξό γε ταῦτα ποιεῖν, ὁπόσα φθόνον ἴσχει·
Μὴ δαπανᾷν παρὰ καιρὸν, ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων·
Μηδ' ἀνελεύθερος ἴσθι· μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.

Ad quem locum Hierocles: *Δεῖ γὰρ, ὅσον ἐφ' ἡμῖν, τῶν ἐπιφθόνων ἀπέχεσθαι τὸν ἡσυχίας ἐρῶντα, καὶ μὴ ἐρεθίζειν, ὥσπερ τι θηρίον, τὸν φθόνον, ἵν' ἀθορύβως ἐξῇ προκόπτειν τοῖς καλοῖς.*

Ibid. *ΑΦΘΟΝΟΝ ΟΛΒΟΝ. Felicitatem quae est sine invidia.* Horat. II. Od. 10.

Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obsoleti
Sordibus tecti, caret invidenda
Sobrius aula.

Plato g) Leg. 12. *Χρυσὸς δὲ καὶ ἄργυρος ἐν ἄλλαις πόλεσιν ἰδίᾳ τε καὶ ἐν ἱεροῖς ἐστιν ἐπίφθονον κτῆμα.* Pindar. Pyth. Od. XI. 77. (52.)

Τῶν γὰρ ἀνὰ πόλιν εὑρίσκων
Τὰ μέσα μακροτέρῳ σὺν
Ὄλβῳ τεθαλότα, μέμφομ' αἶ-
σαν τυραννίδων.

Phocylides,

---

g) Plat. d. leg. XII, p. 955. E.

— μέσος δ' ἔλω ἐν πόλει εἶναι.] [h)]

[v. 480. ΜΗΤ' ΕΙΗΝ. Palladas [i)] in Antholog. I. p. 115.

— ἀλλά τις εἴην
Μήτ' ἄγαν εὐδαίμων, μήτ' ἐλεεινὸς ἐγώ.]

[v. 485. (477.) ΕΤΗΤΥΜΩΣ. f. ἐτήτυμος.]

v. 486. ΗΤΟΙ ΘΕΙΟΝ ΕΣΤΙ ΜΗ ΨΥΘΟΣ. Legerim εἴ τοι θεῖόν ἐστιν ἢ ψύθος. [f. distinguendum et legendum ἤτοι θεῖόν ἐστι; μὴ ψεῦδος. *Divinitus immissum, ut fallat hominum mentem.* Aur. pro μή legit μοί.]

v. 489. ΠΥΡΩΘΕΝΤΑ ΚΑΡΔΙΑΝ. Hoc est, accensum, gestientem laetitia. [An potius legendum πυρωθείς, vel πυρώθῃ τὰν καρδίαν?]

v. 490. ΕΠΕΙΤ' ΑΛΛΑΓΑι ΛΟΓΟΥΣ ΚΑΜΕΙΝ; Suspicati sumus legendum:

Ἐπί τ' ἀλλαγᾷ λόγους καμεῖν;

[Vide tamen an potius legendum ἄλογα, *stulta.* A. ἄλλογα.]

[v. 491. ΕΝ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΑΙΧΜΑι. Ita v. 601.

Ἦ κάρτα πρὸς γυναικὸς, αἴρεσθαι κέαρ.

Αἰχμά, imperium, robur, Prometh. 404.

Ὑπερήφανον τοῖς πάρος θε-
οῖς δείκνυσιν αἰχμάν.

Sunt qui hic pro αἰχμᾷ legunt ἀκμᾷ, quod minus mihi probandum videtur.]

[v. 495. ΤΑΧΥΠΟΡΟΣ. An potius, sublata distinctione,

— ταχύπορον
Ἀλλὰ ταχύμορον, κ. τ. λ.?]

v. 498. (489.) ΤΑΧ' ΕΙΣΟΜΕΣΘΑ. Respondet Clytaemnestra iis, quae statim ante ipsi chorus exprobrasset; nunc, ait, de rei veritate constabit, utrum me signum fefellerit necne. [Sophocles, Antigone, v. 643.

Τάχ' εἰσόμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.]

Ibid. ΚΑΣΙΣ ΠΗΛΟΥ ΚΟΝΙΣ. Eadem metaphora Sept. Theb. v. 500.

Λιγνὺν μέλαιναν αἰόλην, πυρὸς κάσιν.

Ita enim distinguendus versus ille. Horatius, Od. I. 14. [v. 12.] navem *sylvae filiam;* et Od. I. 25. [k)] Hebrum *Thraciae filium* vocat.

[v. 500. ΕΙΤ', ΟΝΕΙΡΑΤΩΝ ΔΙΚΗΝ. Respicit ad verba chori, v. 282.

---

h) Frustra quaeruntur in illo carmine.
i) Analect. Br. II, p. 488. (Anthol. vol. III, p. 140. (CXXIV.))
k) III, 25, 10. (?)

Πότερα δ' ὀνείρων φάσματ' εὐπειθῆ σέβεις;]

[v. 501. *ΕΦΗΛΩΣΕΝ.* Hesych. *Ἐφήλωσεν· ἠπάτησεν.*]

[v. 502. *ΚΗΡΥΚΙ.* Solebant veteres sive ex agro sive ex peregrinatione domum atque in patriam reverterentur, uxoribus nuntios praemittere, qui eas de virorum adventu certiores facerent, nec unquam uxores viri de improviso, si ex urbe abfuerant, conveniebant. Cuius moris rationem reddit Plutarchus, in libello qui inscribitur *κεφαλαίων καταγραφή Ῥωμαϊκά.* l) Vide Francisci Luisini Parergon, I. 20. qui hinc lucem praebet Tibullo, I. 3. m)

> Tunc veniam subito, nec quisquam nuntiet ante,
> Sed videar coelo missus adesse tibi.]

[Ibid. *ΚΑΤΑΣΚΙΟΝ ΚΛΑΔΟΙΣ.* Claudian. in Honor. [VI. Consul.] XXVIII. 164.

> —— rami caput umbravere virentes.

Virg. Aen. VII. 154.

> —— ramis velatos Palladis omnes.

et XI. 101.

> Velati ramis oleae. ——

Noster in Supplic. v. 359.

> *Ὁρῶν κλάδοισι νεοδρόποις κατάσκιον.*]

[v. 503. (494.) *ΕΛΑΙΑΣ.* Victoriam testati Graeci olivae vel lauri ramos tum capite, tum hastis, signis, statuis, curribus, puppibus affigebant. De praecone nostro, Clytaemnestram accedente, Seneca Agam. v. 382.

> Sed ecce vasto concitus miles gradu
> Manifesta properat signa laetitiae gerens!
> Namque hasta summo lauream ferro gerit;
> Fidusque regi semper Eurybates adest.]

[v. 505. *ΩΣ ΟΥΤ' ΑΝΑΥΔΟΣ.* Vide an legi possit: ὡς οὔτ' ἄναυδος.]

[v. 506. *ΥΛΗΣ ΟΡΕΙΑΣ.* Hesych. Ὕλη .... ξύλα τὰ ἤδη κεκομμένα. D. Iacob. III. 5. *Ἰδοὺ, ὀλίγον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει.*]

v. 508. *ΤΟΝ ΑΝΤΙΟΝ ΔΕ ΤΟΙΣΔ' ΑΠΟΣΤΕΡΓΩ ΛΟΓΟΝ.* [Sc. *κλαίειν.*] Vel laeta, inquit, nuntiabit hic praeco, vel illud cuius mentionem abominor. Mira veterum in parcendo a verbis male ominatis superstitio. Terentius, Heaut. II. 1. n)

> Unde dem recte est; nam non habere me religio est dicere.

l) vol. II, p. 266. A. m) v. 89.

n) v. 16. Tum quod dem ei recte est: nam nihil esse mihi religio est dicere.

Cicero, Epist. XII. 9. ad Cassium: *Multum interest te venire; exigua est enim spes reipublicae, nam nulla non licet dicere.* [Sic et in Persis, v. 222.

Ἐσθλά σοι πέμπειν, τέκνῳ τε, γῆς ἔνερθεν ἐς φάος.
Τἄμπαλιν δὲ τῶνδε, γαίας κάτοχ' ἀμαυροῦσθαι σκότῳ.]

[v. 509. *ΕΥ ΓΑΡ.* f. εὖ δ' ἄρ.]

v. 511. *ΚΑΡΠΟΙΤΟ.* In malam partem; ut Sept. Theb. v. 607.

Ἄτης ἄρουρα θάνατον ἐκκαρπίζεται.

v. 513. (504.) *ΔΕΚΑΤΩι.* Malim δεκάτου. Vide quae supra ad v. 40.

v. 514. *ΡΑΓΕΙΣΩΝ.* [V. Cl. Petr. Victorius, Var. Lect. XXXVII. 9. „Cum id boni, quod aliqui sibi promiserunt, repente evanuit, elapsumque ipsis est e manibus, M. Cicero spes illas *fallaces* vocare solet atque *inanes*, ut in peroratione fecit pro Milone o); inquit enim: *O spes fallaces! O cogitationes inanes nostras!* Aeschylus vero in Agamemnone, ubi inducit praeconem, qui missus erat ut Clytaemnestrae nuntiaret captum esse Ilium, adventareque Agamemnonem, salutare Argos, sedesque eas omnes, facit illum dicere, se tandem, cum multae prius spes ipsius fractae forent, unam nactum. Loquitur igitur de spe, quae sine corpore est, tanquam de re solida: hae namque proprie *franguntur* et dissipantur. Propter similitudinem tamen res quoque vacuae a corporibus *rumpi* dicuntur, ut Cicero in prooemio secundi libri de Oratore locutus est, qui inquit: *O inanes nostras contentiones, quae in medio cursu saepe franguntur.* Verba tragici illius sunt:

Πολλῶν ῥαγεισῶν ἐλπίδων, μιᾶς τυχών.

Videndum autem, an quod illic declaratio vetus tradit verum sit: translationem eam sumptam esse ab anchoris, quarum, cum multae in aqua fractae sint, una aliqua navim conservat; mihi enim hoc non valde probatur, veriusque arbitror, quod supra a me tactum est, et a Cicerone usurpatum." Hactenus vir doctissimus.]

v. 517. *ΝΥΝ ΧΑΙΡΕ ΜΕΝ ΧΘΩΝ.* Peregre redeuntes terram salutabant. Agamemnon apud Senecam, Agam. v. 782.

Tandem revertor sospes ad patrios lares:
O cara salve terra! ——

Plautus Bacchidibus, II. 1. [init.]

Herilis patria, salve, quam ego biennio
Postquam hinc in Ephesum abii conspicio libens.

---

o) cap. 34. §. 94.

Hunc vero locum imitatur Seneca, sub Eurybatis persona, Agam. v. 392.

Delubra et aras coelitum et patrios lares,
Post longa fessus spatia, vix credens mihi
Supplex adoro ——

[v. 518. *ΥΠΑΤΟΣ ΤΕ ΧΩΡΑΣ ΖΕΥΣ.* Ὕπατος Ζεὺς supra v. 55.]

[v. 519. *ΜΗΚΕΤ'*. Non amplius; quippe prius, Ovid Trist. I. 2. p)

—— pro Troia stabat Apollo.]

[Ibid. *ΒΕΛΗ.* f. βάλε.]

[v. 520. (511.) *ΑΝΑΡΣΙΟΣ.* Hesych. Ἀνάρσιοι· ἀνάρμοστοι, πολέμιοι· ἀπὸ τοῦ μὴ συνηρμοσθῆναι τοῖς ἤθεσιν.]

v. 521. *ΚΑΠΑΓΩΝΙΟΣ, ΑΝΑΞ ΑΠΟΛΛΩΝ.* Apollinem inter θεοὺς ἀγωνίους recenset in Supplicibus, v. 221. Meminit et Eustathius q), ad illud Homeri, Il. Ψ'. 659:

Ἄνδρε δύω περὶ τῶνδε κελεύομεν ὥσπερ ἀρίστω
Πὺξ μάλ' ἀνασχομένω πεπληγέμεν, ᾧ δέ κ' Ἀπόλλων
Δώῃ καμμονίην· γνώωσι δὲ πάντες Ἀχαιοί.

Ἀπόλλωνος δ' ἐνταῦθα, inquit, μέμνηται ὁ ποιητὴς, διὰ τὸ δοκεῖν ἐναγώνιον εἶναι καὶ αὐτὸν ὁμοίως τῷ Ἑρμῇ. Vide sis etiam Plutarchum, Symposiac. VIII. 4.*) ubi eundem Homeri locum adducit; narratque Apollini pugili a Delphis, cursori a Cretensibus et Lacedaemoniis sacra fieri.

v. 522. *ΤΟΥΣ Τ' ΑΓΩΝΙΟΥΣ ΘΕΟΥΣ.* Hesychius, Ἀγώνιοι θεοί· οἱ τῶν ἀγώνων προεστῶτες. Quin ad Supplic. v. 197.

Πάγον προσίζειν τῶνδ' ἀγωνίων θεῶν,

aliam videtur etymologiam innuere Scholiastes satis ineptam, στρογγύλα γάρ, inquit, ἐστι τὰ ἱερεῖα, καὶ γωνίας οὐκ ἔχοντα. Quinam fuerint hi θεοὶ ἀγώνιοι, ex eadem tragoedia discendum erit.

v. 523. *ΤΙΜΑΟΡΟΝ.* [Hesych. Τιμήορος. Τιμωρός, βοηθός.] *Dei ultoris* absolute crebra fit mentio. Senec. Herc. Fur. v. 385.

Sequitur nocentes ultor a tergo Deus.

Tibullus, I. 8. r) iisdem pene verbis:

Nescius ultorem post caput esse Deum.

Deorum ultorum in genere meminit Propertius, III. 20. s)

Non habet ultores nox vigilanda Deos.

---

p) I, 2, 5. q) p. 1322, 26.
r) v. 72. s) v. 22. *) p. 724. B.

Etenim complures erant, quibus hoc epithetum tribuebatur. De *Marte Ultore*, inscriptio vetus apud Gruterum, p. 317.

D. M.
T. FLAVIO . AVG. LIB.
LIBERALI . AEDITVO.
MARTIS . VLTORIS.

Marti Bisultori Augustus templum consecravit. Ovid. Fast. V. 595.

> Rite deo templumque datum, nomenque Bisultor:
> Emeritus voti debita solvit honor. ——

Dicitur et *Cerberus ultor* Propertio [t]); et *Caesaris ultor* Horatio [u]), sc. Iupiter; qui nostro *Ζεὺς νεμέτωρ* Sept. Theb. v. 490. His annumerandus Mercurius Ultor, quem veneratur praeco noster.

v. 524. *ΕΡΜΗΝ*. Mercurium *ἐναγώνιον* intelligit, quem aeque ac Apollinem certaminibus praeesse docuit Eustathius modo laudatus [x]). Eiusdem alibi etiam mentionem fecisse Aeschylum monet Scholiastes Pindari, ad illud poetae, Pyth. II. 18.

> *Ὅ,τ' ἐναγώνιος Ἑρμᾶς.*

Ἐναγώνιος δὲ ὁ Ἑρμῆς, inquit, *ὡς τῶν ἀγώνων προστάτης· ὡς καὶ Αἰσχύλος*,

> *Ἐναγώνιε Μαίας καὶ Διὸς Ἑρμᾶ.*

Meminit et idem Pindarus, Isthm. I. 85. [60. Bkh.]

> *Πάντα δ' ἐξειπεῖν ὅσ' ἀγώνιος Ἑρμᾶς*
> *Ἡροδότῳ ἔπορεν.* ——

Schol. Aristophanis in Plutum, v. 1155. Mercurii epitheta recensens: *Λέγεται δὲ ὁ Ἑρμῆς στροφαῖος, ἐμπολαῖος, κερδῷος, ἡγεμόνιος, ἐναγώνιος, διάκονος.* Hinc Tertullianus de Spectac. c. 9. *Sed et gymnicas artes Castorum et Herculum et Mercuriorum disciplina prodiderunt.*

[Ibid. *ΦΙΛΟΝ ΚΗΡΥΚΑ*. Inter caetera officia sua memorat Mercurius apud Lucianum, in dialogo [y]) Mercurii et Maiae *κἂν ταῖς ἐκκλησίαις κηρύττειν.*]

[Ibid. *ΚΗΡΥΚΩΝ ΣΕΒΑΣ*. Iul. Pollux [z]), Onomast. IV. 12. *Τὸ δὲ τῶν κηρύκων γένος ἱερὸν μὲν Ἑρμοῦ*, *praeconum autem genus Mercurio sacrum est.*]

[v. 525. *ΗΡΩΣ ΤΕ ΤΟΥΣ ΠΕΜΨΑΝΤΑΣ*. Duces qui in illo praelio occubuere; qui me deduxerunt. Et hoc etiam Pythagoricum quiddam sapit; Aureorum Carminum auctor, v. 2.

---

t) Prop. IV, 5, 3. u) Hor. Carm. I, 2, 44. x) ad v. 531.
y) Dial. Deor. XXIV. (vol. I, p. 276.) z) Poll. IV, 91.

divitiarum ad videndum. Desiderio autem illius transmarinae mulieris nocturnum simulacrum videbitur s. apparebit regiam domum.]

v. 423. *ΥΠΕΡ ΠΟΝΤΙΑΣ.* Lege coniunctim *ὑπερποντίας*, scil. Helenae. [Sic Choeph. v. 250. *Διαποντίου γῆς*, de Troia.]

v. 424. *ΑΝΑΣΣΕΙΝ.* Malim *ἄναξιν.*

[v. 425. *ΕΥΜΟΡΦΩΝ ΓΑΡ ΚΟΛΟΣΣΩΝ.* l. δ' ἐκ. *Voluptas palatiorum pulcrorum invisa est viro,* Menelao. Vel pro ἔχθεται l. ἔρρεται.]

v. 427. *ΑΧΗΝΙΑΙΣ.* Vide quae ad Choeph. v. 299. [A. ἀχθηνίαις vel ἀκτινίαις. H. e. *ὀμμάτων βολαῖς.*]

[v. 429. *ΟΝΕΙΡΟΦΑΝΤΟΙ ΔΕ ΠΕΝΘΗΜΟΝΕΣ.* Cuiusmodi erat Hermionae, post raptam matrem, somnium, referente Colutho de Rapt. Hel. v. 361.

Ἡ μὲν ἀλαστεύουσα, δαϊφροσύνῃσιν ὀνείρων
Μητέρα παπταίνειν ὠΐσσατο.]

[v. 432. (423.) *ΜΑΤΑΝ.* A. *μάτα.*]

[v. 435. *ΟΥ ΜΕΘΥΣΤΕΡΟΝ.* An ἁ *μεθύστερον?*]

v. 436. *ΥΠΝΟΥ ΚΕΛΕΥΘΟΙΣ.* Ut Homerus Odyss.[d]) *ἀνέμων κέλευθα.* [Et Odyss. *Λ'*. 206.

—— *σκιῇ εἴκελον, ἢ καὶ ὀνείρῳ*
Ἔπτατο. ——

Quod Virg. Aen. II. 793.

—— effugit imago
Par levibus ventis volucrique simillima somno.

Vir doctus legit *πτερὸς ὀπαδός.* Hesych. *Ὀπαδός· ἀκόλουθος, συνεργὸς, δοῦλος.*]

v. 437. *ΚΑΤ' ΟΙΚΟΥΣ ΕΦ' ΕΣΤΙΑΣ.* Lege *κατ' οἴκους ἐφεστίους.* Ut postea, v. 860, *δόμους ἐφεστίους.* [Auratus glossema putat.]

[v. 438. *ΥΠΕΡΒΑΤΩΤΕΡΑ.* A. *ὑπερβλετώτερα, ὑπερβλητότερα.*]

[v. 440. (430.) *ΤΛΗΣΙΚΑΡΔΙΟΣ.* Potest legi *τηξικάρδιος, cor tabefaciens;* vel *πλησικάρδιος;* sed nihil muto.]

[v. 441. *ΔΟΜΩΝ.* f. *δόμοις.*]

[Ibid. *ΟΙΔΕΝ.* f. *εἶδεν.* *Quos emisit vidit* i. e. numquam visura est.]

v. 443. *ΟΥΣ ΜΕΝ ΓΑΡ ΕΠΕΜΨΕΝ.* Scil. *Ἑλλάς.* Ita et in Persis.

[v. 444. *ΑΝΤΙ ΔΕ ΦΩΤΩΝ ΤΕΥΧΗ.* Post *φώτων* A. ponit virgam.]

v. 447. *Ο ΧΡΥΣΑΜΟΙΒΟΣ Δ' ΑΡΗΣ ΣΩΜΑΤΩΝ.* Quia pro corporibus permutat et reddit cineres.

---

d) Odyss. V, 383. X, 20.

v. 448. *ΤΑΛΑΝΤΟΥΧΟΣ.* [Hom. Il. Τ'. 247.

Χρυσοῦ δὲ στήσας Ὀδυσεὺς δέκα πάντα τάλαντα.

Schol. *Διὰ ζυγοῦ στήσας· οὕτως γὰρ οἱ ἀρχαῖοι τὰ χρήματα διεστάθμιζον, ὅθεν ὀβολοστάται εἴρηνται.* Eustath. [e]) *Τὸ στήσας τεχνικόν ἐστι λέξις, ἀντὶ τοῦ σταθμήσας· ὅθεν καὶ ὁ στατήρ.*] Pendebantur olim nummi, non numerabantur: et in emptionibus adhibebatur libra et pondus, et libripens. Plinius, XXXIII. 3. *Qua consuetudine in his emptionibus, quae mancipi sunt, etiam nunc libra interponitur.* Boeth. in Comment. III. „Mancipatio imaginaria quaedam est, quod ipsum ius proprium est civium Romanorum. Ea res ita agitur: adhibitis non minus quam quinque testibus civibus Romanis puberibus, et eo qui libripens dicitur, is qui mancipium accipit, aes tenens ita dicit: *hunc ego hominem ex iure Quiritium meum esse aio, isque mihi emptus est hoc aere, aeneaque libra.* Deinde aere percutit libram, idque aes dat ei, a quo mancipium accipit, quasi pretii loco." Restituendus obiter Hesychius, *Βεβαιώσεως δίκη· ἐπὶ τῶν ὁρισαμένων.* Lege, *ἐστὶ τῶν ὠνησαμένων.* Ingeniosissime haec ad Martem accommodata.

[v. 451. *ΨΗΓΜΑ.* Hesych. *Ψῆγμα· ξύσμα ἢ μικρὸν θρύμμα, κλάσμα.* Etymolog. [f]) *Ψήγματα· μικρὰ κομμάτια. Ψῆγμα, τὸ κατὰ μικρὸν στάζον· ἐξ οὗ καὶ λώδιον.*]

v. 452. (442.) *ΑΝΤΗΝΟΡΟΣ.* *Antenoris nomen apud Aeschylum de mortuorum reliquiis usurpatur*, inquit Canterus in Lycophronem, p. 61. Sed omnino fallitur vir doctissimus: etenim legendum *ἀντήνορος* minuta litera, epithetum cineris qui pro toto homine tantum compareat. Ita v. 444.

Ἀντὶ δὲ φώτων τεύχη
Καὶ σποδὸς εἰς ἑκάστου τοὺς
Δόμους εἰσαφικνεῖται.

v. 453. *ΕΥΘΕΤΟΥ, cineris bene-conditi.* Ni potius legendum *εὐθέτους urnas sessiles*, lato fundo factas, et ideo aptas ad reponendum.

v. 454. *ΣΤΕΝΟΥΣΙ Δ' ΕΥ ΛΕΓΟΝΤΕΣ ΑΝΔΡΑ.* Malim *ἄνδρας*. Est encomium caesorum in bello Troiano.

v. 463. (454.) *ΕΥΜΟΡΦΟΙ.* De mortuis, *εὐφήμως*.

[v. 464. *ΕΧΘΡΑ.* Sc. *Ἰλιὰς γῆ.*]

[Ibid. *ΕΧΟΝΤΑΣ.* An *ἑλόντας* vel *ἔχοντας*, id est, *victores?*]

v. 465. *ΒΑΡΕΙΑ Δ' ΑΣΤΩΝ.* Agamemnonem respicere videtur tota haec antistrophe. [Non aliud, opinor, hic vult, quam paulo post istis, *τὸ δ' ὑπερκότως κλύειν εὖ, βαρύ.* Dicit igitur praedicationem civium cum invidia et aemulatione alio-

e) Eustath. p. 1182, 61. 1347, 46.
f) Etym. M. p. 818, 31.

divitiarum ad videndum. Desiderio autem illius transmarinae mulieris nocturnum simulacrum videbitur s. apparebit regiam domum.]

v. 423. *ΥΠΕΡ ΠΟΝΤΙΑΣ.* Lege coniunctim ὑπερποντίας, scil. Helenae. [Sic Choeph. v. 250. *Διαποντίου γῆς*, de Troia.]

v. 424. *ΑΝΑΣΣΕΙΝ.* Malim ἀνάξειν.

[v. 425. *ΕΥΜΟΡΦΩΝ ΓΑΡ ΚΟΛΟΣΣΩΝ.* l. δ' ἔχ. *Voluptas palatiorum pulcrorum invisa est viro*, Menelao. Vel pro ἔχθεται l. ἔῤῥεται.]

v. 427. *ΑΧΗΝΙΑΙΣ.* Vide quae ad Choeph. v. 299. [A. ἀχθηνίαις vel ἀκτινίαις. H. e. ὀμμάτων βολαῖς.]

[v. 429. *ΟΝΕΙΡΟΦΑΝΤΟΙ ΔΕ ΠΕΝΘΗΜΟΝΕΣ.* Cuiusmodi erat Hermionae, post raptam matrem, somnium, referente Colutho de Rapt. Hel. v. 361.

Ἡ μὲν ἀλωπεύουσα, δαϊφροσύνῃσιν ὀνείρων
Μητέρα παπταίνειν ὠΐσσατο.]

[v. 432. (423.) *ΜΑΤΑΝ.* A. μάτα.]

[v. 435. *ΟΥ ΜΕΘΥΣΤΕΡΟΝ.* An ὁ μεθύστερον?]

v. 436. *ΥΠΝΟΥ ΚΕΛΕΥΘΟΙΣ.* Ut Homerus Odyss. d) ἀνέμων κέλευθα. [Et Odyss. Λ'. 206.

—— σκιῇ εἴκελον, ἢ καὶ ὀνείρῳ
Ἔπτατο. ——

Quod Virg. Aen. II. 793.

—— effugit imago
Par levibus ventis volucrique simillima somno.

Vir doctus legit πτερὸς ὀπαδός. Hesych. Ὀπαδός· ἀκόλουθος, συνεργός, δοῦλος.]

v. 437. *ΚΑΤ' ΟΙΚΟΥΣ ΕΦ' ΕΣΤΙΑΣ.* Lege κατ' οἴκους ἐφεστίους. Ut postea, v. 860, δόμους ἐφεστίους. [Auratus glossema putat.]

[v. 438. *ΥΠΕΡΒΑΤΩΤΕΡΑ.* A. ὑπερβλατώτερα, ὑπερβλητότερα.]

[v. 440. (430.) *ΤΛΗΣΙΚΑΡΔΙΟΣ.* Potest legi τηξικάρδιος, *cor tabefaciens*; vel πλησικάρδιος; sed nihil muto.]

[v. 441. *ΔΟΜΩΝ.* f. δόμοις.]

[Ibid. *ΟΙΔΕΝ.* f. εἶδεν. *Quos emisit vidit* i. e. nunquam visura est.]

v. 443. *ΟΥΣ ΜΕΝ ΓΑΡ ΕΠΕΜΨΕΝ.* Scil. Ἑλλάς. Ita et in Persis.

[v. 444. *ΑΝΤΙ ΔΕ ΦΩΤΩΝ ΤΕΥΧΗ.* Post φώτων A. ponit virgam.]

v. 447. *Ο ΧΡΥΣΑΜΟΙΒΟΣ Δ' ΑΡΗΣ ΣΩΜΑΤΩΝ.* Quia pro corporibus permutat et reddit cineres.

---

d) Odyss. V, 383. X, 20.

v. 448. *ΤΑΛΑΝΤΟΥΧΟΣ.* [Hom. Il. Τ'. 247.

Χρυσοῦ δὲ στήσας Ὀδυσεὺς δέκα πάντα τάλαντα.

Schol. *Διὰ ζυγοῦ στήσας· οὕτως γὰρ οἱ ἀρχαῖοι τὰ χρήματα διεσταθμιζον, ὅθεν ὀβολοστάται εἴρηνται.* Eustath. e) *Τὸ στήσας τεχνικόν ἐστι λέξις, ἀντὶ τοῦ σταθμήσας· ὅθεν καὶ ὁ στατήρ.*] Pendebantur olim nummi, non numerabantur: et in emptionibus adhibebatur libra et pondus, et libripens. Plinius, XXXIII. 3. *Qua consuetudine in his emptionibus, quae mancipi sunt, etiam nunc libra interponitur.* Boeth. in Comment. III. Mancipatio imaginaria quaedam est, quod ipsum ius proprium est civium Romanorum. Ea res ita agitur: adhibitis non minus quam quinque testibus civibus Romanis puberibus, et eo qui libripens dicitur, is qui mancipium accipit, aes tenens ita dicit: *hunc ego hominem ex iure Quiritium meum esse aio, isque mihi emptus est hoc aere, aeneaque libra.* Deinde aere percutit libram, idque aes dat ei, a quo mancipium accipit, quasi pretii loco." Restituendus obiter Hesychius, *Βεβαιώσεως δίκη· ἐπὶ τῶν ὁρισαμένων.* Lege, *ἐστὶ τῶν ὠνησαμένων.* Ingeniosissime haec ad Martem accommodata.

[v. 451. *ΨΗΓΜΑ.* Hesych. *Ψῆγμα· ξύσμα ἢ μικρὸν θραῦσμα, κλάσμα.* Etymolog. f) *Ψήγματα· μικρὰ κομμάτια. Ψῆγμα, τὸ κατὰ μικρὸν στάζον· ἐξ οὗ καὶ λάδιον.*]

v. 452. (442.) *ΑΝΤΗΝΟΡΟΣ.* *Antenoris nomen apud Aeschylum de mortuorum reliquiis usurpatur*, inquit Canterus in Lycophronem, p. 61. Sed omnino fallitur vir doctissimus: etenim legendum *ἀντήνορος* minuta litera, epitheton cineris qui pro toto homine tantum comparet. Ita v. 434.

Ἀντὶ δὲ φώτων τεύχη
Καὶ σποδὸς εἰς ἑκάστου τοὺς
Δόμους εἰσαφικνεῖται.

v. 453. *ΕΥΘΕΤΟΥ, cineris bene-conditi.* F. potius legendum *εὐθέτους urnas sessiles*, lato fundo factas, et aptas ad reponendum.

v. 454. *ΣΤΕΝΟΥΣΙ Δ' ΕΥ ΛΕΓΟΝΤΕΣ ΑΝΔΡΑ.* Malim *ἄνδρας.* Est encomium caesorum in bello Trojano.

v. 463. (454.) *ΕΥΜΟΡΦΟΙ.* De [illegible]

[v. 464. *ΕΧΘΡΑ.* Sc. *Ἰλιὰς γῆ.*]

[Ibid. *ΕΧΟΝΤΑΣ.* An *ἑλόντας* [illegible], id est, victores?]

v. 465. *ΒΑΡΕΙΑ Δ' ΑΣΤΩΝ.* Agamemnonem [illegible] videtur tota haec antistrophe. [illegible] quam paulo post istis, *τὸ δ'* [illegible] igitur praedicationem civium [illegible]

e) Eustath. p. 1182, 61. 1947, 46.
f) Etym. M. p. 818, 31.

rum coniunctam rem esse periculosam, et odii popularis instar esse. Huc illa pertinent, quae de *Deorum invidia* credita olim et famigerata prolixe commentatus est vir summus M. Casaubonus. Vide v. 931. 933.]

[v. 466. *ΔΗΜΟΚΡΑΤΟΥ Δ' ΑΡΑΣ.* l. δημοκράτους ἀρᾶς. Delictum, poenam popularem: *luit poenas imputationis popularis.* Vel, ἀρὰς τίνει, debitam poenam exigit.]

v. 467. *ΜΕΝΕΙ Δ' ΑΚΟΥΣΑΙ.* Expectat audire mea mens aliquid occultum, praesagiendo fatum Agamemnonis; qui occasio caedis multorum. [Haec dicit in Aegisthum.]

[v. 469. *ΠΟΛΥΚΤΟΝΩΝ.* f. legendum πολυστόνων, *graviter ingementium.*]

[Ibid. *ΑΣΚΟΠΟΙ.* Active hic, aliter vero Choeph. v. 814

—— ἄσκοπον δ' ἔπος λέγων.]

[v. 473. (465.) *ΠΑΛΙΝΤΥΧΗ.* f. παλιντυχεῖ.]
[v. 474. *ΤΙΘΕΙΣ'.* f. τίθεισ'.]
[v. 476. *ΥΠΕΡΚΟΤΩΣ.* Ἀντὶ ὑπερκόμπως.]

v. 479. *ΚΡΙΝΩ Δ' ΑΦΘΟΝΟΝ ΟΛΒΟΝ, potiores duco divitias invidiae non obnoxias.* E schola Pythagorica manavit haec gnome: sic enim Aureorum Carminum auctor; sive is Lysis fuerit, vel Philolaus, aut Archippus, aut Lysides, vel Epicharmus, quem refert Iamblichus Pythagorae dogmata versibus edidisse, et Vit. Pythagor. c. 36.

Καὶ πεφύλαξό γε ταῦτα ποιεῖν, ὁπόσα φθόνον ἴσχει·
Μὴ δαπανᾷν παρὰ καιρὸν, ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων·
Μηδ' ἀνελεύθερος ἴσθι· μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.

Ad quem locum Hierocles: *Δεῖ γὰρ, ὅσον ἐφ' ἡμῖν, τῶν ἐπιφθόνων ἀπέχεσθαι τὸν ἡσυχίας ἐρῶντα, καὶ μὴ ἐρεθίζειν, ὥσπερ τι θηρίον, τὸν φθόνον, ἵν' ἀθορύβως ἐξῇ προκόπτειν τοῖς καλοῖς.*

Ibid. *ΑΦΘΟΝΟΝ ΟΛΒΟΝ. Felicitatem quae est sine invidia.* Horat. II. Od. 10.

Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obsoleti
Sordibus tecti, caret invidenda
Sobrius aula.

Plato g) Leg. 12. *Χρυσὸς δὲ καὶ ἄργυρος ἐν ἄλλαις πόλεσιν ἰδίᾳ τε καὶ ἐν ἱεροῖς ἐστιν ἐπίφθονον κτῆμα.* Pindar. Pyth. Od. XI. 77. (52.)

Τῶν γὰρ ἀνὰ πόλιν εὑρίσκων
Τὰ μέσα μακροτέρῳ σὺν
Ὄλβῳ τεθαλότα, μέμφομ' αἶ-
σαν τυραννίδων.

Phocylides,

---

g) Plat. d. leg. XII, p. 955. E.

— *μέσος δ' ἔλω ἐν πόλει εἶναι.*] [h])

[v. 480. *ΜΗΤ' ΕΙΗΝ.* Palladas [i]) in Antholog. I. p. 115.

— *ἀλλά τις εἴην*
Μήτ' ἄγαν εὐδαίμων, μήτ' ἐλεεινὸς ἐγώ.]

[v. 485. (477.) *ΕΤΗΤΥΜΩΣ.* f. *ἐτήτυμος.*]

v. 486. *ΗΤΟΙ ΘΕΙΟΝ ΕΣΤΙ ΜΗ ΨΥΘΟΣ.* Legerim *εἴ τοι θεῖόν ἐστιν ἢ ψύθος.* [f. distinguendum et legendum *ἤτοι θεῖόν ἐστι; μὴ ψεῦδος. Divinitus immissum, ut fallat hominum mentem.* Aur. pro *μή* legit *μοί.*]

v. 489. *ΠΥΡΩΘΕΝΤΑ ΚΑΡΔΙΑΝ.* Hoc est, accensum, gestientem laetitia. [An potius legendum *πυρωθεὶς*, vel *πυρώθη τὰν καρδίαν?*]

v. 490. *ΕΠΕΙΤ' ΑΛΛΑΓΑι ΛΟΓΟΥΣ ΚΑΜΕΙΝ;* Suspicati sumus legendum:

Ἐπί τ' ἀλλαγᾷ λόγους καμεῖν;

[Vide tamen an potius legendum *ἄλογα, stulta.* A. *ἄλλογα.*]

[v. 491. *ΕΝ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΑΙΧΜΑι.* Ita v. 601.

Ἦ κάρτα πρὸς γυναικὸς, αἴρεσθαι κέαρ.

Αἰχμά, imperium, robur, Prometh. 404.

Ὑπερήφανον τοῖς πάρος θε-
οῖς δείκνυσιν αἰχμάν.

Sunt qui hic pro *αἰχμᾷ* legunt *ἀκμᾷ*, quod minus mihi probandum videtur.]

[v. 495. *ΤΑΧΥΠΟΡΟΣ.* An potius, sublata distinctione,

— *ταχύπορον*
Ἀλλὰ ταχύμορον, κ. τ. λ.?]

v. 498. (489.) *ΤΑΧ' ΕΙΣΟΜΕΣΘΑ.* Respondet Clytaemnestra iis, quae statim ante ipsi chorus exprobrasset; nunc, ait, de rei veritate constabit, utrum me signum fefellerit necne. [Sophocles, Antigone, v. 643.

Τάχ' εἰσόμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.]

Ibid. *ΚΑΣΙΣ ΠΗΛΟΥ ΚΟΝΙΣ.* Eadem metaphora Sept. Theb. v. 500.

Λιγνὺν μέλαιναν αἰόλην, πυρὸς κάσιν.

Ita enim distinguendus versus ille. Horatius, Od. I. 14. [v. 12.] navem *sylvae filiam;* et Od. I. 25. [k]) Hebrum *Thraciae filium* vocat.

[v. 500. *ΕΙΤ', ΟΝΕΙΡΑΤΩΝ ΔΙΚΗΝ.* Respicit ad verba chori, v. 282.

---

h) Frustra quaeruntur in illo carmine.
i) Analect. Br. II, p. 488. (Anthol. vol. III, p. 140. (CXXIV.))
k) III, 25, 10. (?)

Πότερα δ' ὀνείρων φάσματ' εὐπειθῆ σέβεις;]

[v. 501. *ΕΦΗΛΩΣΕΝ.* Hesych. Ἐφήλωσεν· ἠπάτησεν.]

[v. 502. *ΚΗΡΥΚΙ.* Solebant veteres sive ex agro sive ex peregrinatione domum atque in patriam reverterentur, uxoribus nuntios praemittere, qui eas de virorum adventu certiores facerent, nec unquam uxores viri de improviso, si ex urbe abfuerant, conveniebant. Cuius moris rationem reddit Plutarchus, in libello qui inscribitur *κεφαλαίων καταγραφὴ Ῥωμαϊκά.* l) Vide Francisci Luisini Parergon, I. 20. qui hinc lucem praebet Tibullo, I. 3. m)

Tunc veniam subito, nec quisquam nuntiet ante,
Sed videar coelo missus adesse tibi.]

[Ibid. *ΚΑΤΑΣΚΙΟΝ ΚΛΑΔΟΙΣ.* Claudian. in Honor [VI. Consul.] XXVIII. 164.

—— rami caput umbravere virentes.

Virg. Aen. VII. 154.

—— ramis velatos Palladis omnes.

et XI. 101.

Velati ramis oleae. ——

Noster in Supplic. v. 359.

Ὁρῶν κλάδοισι νεοδρόποις κατάσκιον.]

[v. 503. (494.) *ΕΛΑΙΑΣ.* Victoriam testati Graeci olivae vel lauri ramos tum capite, tum hastis, signis, statuis, curribus, puppibus affigebant. De praecone nostro, Clytaemnestram accedente, Seneca Agam. v. 382.

Sed ecce vasto concitus miles gradu
Manifesta properat signa laetitiae gerens!
Namque hasta summo lauream ferro gerit;
Fidusque regi semper Eurybates adest.]

[v. 505. *ΩΣ ΟΥΤ' ΑΝΑΥΔΟΣ.* Vide an legi possit ὡς οὔτ' ἄναυδος.]

[v. 506. *ΥΛΗΣ ΟΡΕΙΑΣ.* Hesych. Ὕλη.... ξύλα τὰ ἤδη κεκομμένα. D. Iacob. III. 5. Ἰδοὺ, ὀλίγον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει.]

v. 508. *ΤΟΝ ΑΝΤΙΟΝ ΔΕ ΤΟΙΣΔ' ΑΠΟΣΤΕΡΓΩ ΛΟΓΟΝ.* [Sc. *κλαίειν.*] Vel laeta, inquit, nuntiabit hic praeco, vel illud cuius mentionem abominor. Mira veterum in parcendo a verbis male ominatis superstitio. Terentius, Heaut. II. 1. n)

Unde dem recte est; nam non habere me religio est dicere.

---

l) vol. II, p. 266. A. m) v. 89.

n) v. 16. Tum quod dem ei recte est: nam nihil esse mihi religio est dicere.

Cicero, Epist. XII. 9. ad Cassium: *Multum interest te venire; exigua est enim spes reipublicae, nam nulla non licet dicere.* [Sic et in Persis, v. 222.

Ἐσθλά σοι πέμπειν, τέκνῳ τε, γῆς ἔνερθεν ἐς φάος.
Τἄμπαλιν δὲ τῶνδε, γαίας κάτοχ' ἀμαυροῦσθαι σκότῳ.]

[v. 509. *ΕΥ ΓΑΡ.* f. εὖ δ' ἄρ.]

v. 511. *ΚΑΡΠΟΙΤΟ.* In malam partem; ut Sept. Theb. v. 607.

Ἄτης ἄρουρα θάνατον ἐκκαρπίζεται.

v. 513. (504.) *ΔΕΚΑΤΩι.* Malim *δεκάτου.* Vide quae supra ad v. 40.

v. 514. *ΡΑΓΕΙΣΩΝ.* [V. Cl. Petr. Victorius, Var. Lect. XXXVII. 9. „Cum id boni, quod aliqui sibi promiserunt, repente evanuit, elapsumque ipsis est e manibus, M. Cicero spes illas *fallaces* vocare solet atque *inanes*, ut in peroratione fecit pro Milone °); inquit enim: *O spes fallaces! O cogitationes inanes nostras!* Aeschylus vero in Agamemnone, ubi inducit praeconem, qui missus erat ut Clytaemnestrae nuntiaret captum esse Ilium, adventareque Agamemnonem, salutare Argos, sedesque eas omnes, facit illum dicere, se tandem, cum multae prius spes ipsius fractae forent, unam nactum. Loquitur igitur de spe, quae sine corpore est, tanquam de re solida: hae namque proprie *franguntur* et dissipantur. Propter similitudinem tamen res quoque vacuae a corporibus *rumpi* dicuntur, ut Cicero in prooemio secundi libri de Oratore locutus est, qui inquit: *O inanes nostras contentiones, quae in medio cursu saepe franguntur.* Verba tragici illius sunt:

Πολλῶν ῥαγεισῶν ἐλπίδων, μιᾶς τυχών.

Videndum autem, an quod illic declaratio vetus tradit verum sit: translationem eam sumptam esse ab anchoris, quarum, cum multae in aqua fractae sint, una aliqua navim conservat; mihi enim hoc non valde probatur, veriusque arbitror, quod supra a me tactum est, et a Cicerone usurpatum." Hactenus vir doctissimus.]

v. 517. *ΝΥΝ ΧΑΙΡΕ ΜΕΝ ΧΘΩΝ.* Peregre redeuntes terram salutabant. Agamemnon apud Senecam, Agam. v. 782.

Tandem revertor sospes ad patrios lares:
O cara salve terra! ——

Plautus Bacchidibus, II. 1. [init.]

Herilis patria, salve, quam ego biennio
Postquam hinc in Ephesum abii conspicio libens.

°) cap. 34. §. 94.

Hunc vero locum imitatur Seneca, sub Eurybatis persona, Agam. v. 392.

> Delubra et aras coelitum et patrios lares,
> Post longa fessus spatia, vix credens mihi
> Supplex adoro ——

[v. 518. *ΥΠΑΤΟΣ ΤΕ ΧΩΡΑΣ ΖΕΥΣ.* Ὕπατος Ζεὺς supra v. 55.]

[v. 519. *ΜΗΚΕΤ'.* Non amplius; quippe prius, Ovid. Trist. I. 2. p)

> —— pro Troia stabat Apollo.]

[Ibid. *ΒΕΛΗ.* f. βάλε.]

[v. 520. (511.) *ΑΝΑΡΣΙΟΣ.* Hesych. Ἀνάρσιοι· ἀνάρμοστοι, πολέμιοι· ἀπὸ τοῦ μὴ συνηρμοσθῆναι τοῖς ἤθεσιν.]

v. 521. *ΚΑΠΑΓΩΝΙΟΣ, ΑΝΑΞ ΑΠΟΛΛΩΝ.* Apollinem inter θεοὺς ἀγωνίους recenset in Supplicibus, v. 221. Meminit et Eustathius q), ad illud Homeri, Il. Ψ'. 659:

> Ἄνδρε δύω περὶ τῶνδε κελεύομεν ὥσπερ ἀρίστω
> Πὺξ μάλ' ἀνασχομένω πεπληγέμεν, ᾧ δέ κ' Ἀπόλλων
> Δώῃ καμμονίην· γνώωσι δὲ πάντες Ἀχαιοί.

Ἀπόλλωνος δ' ἐνταῦθα, inquit, μέμνηται ὁ ποιητὴς, διὰ τὸ δοκεῖν ἐναγώνιον εἶναι καὶ αὐτὸν ὁμοίως τῷ Ἑρμῇ. Vide sis etiam Plutarchum, Symposiac. VIII. 4.*) ubi eundem Homeri locum adducit; narratque Apollini pugili a Delphis, cursori a Cretensibus et Lacedaemoniis sacra fieri.

v. 522. *ΤΟΥΣ Τ' ΑΓΩΝΙΟΥΣ ΘΕΟΥΣ.* Hesychius, Ἀγώνιοι θεοί· οἱ τῶν ἀγώνων προεστῶτες. Quin ad Supplic. v. 197.

> Πάγον προσίζειν τῶνδ' ἀγωνίων θεῶν,

aliam videtur etymologiam innuere Scholiastes satis ineptam, στρογγύλα γάρ, inquit, ἐστι τὰ ἱερεῖα, καὶ γωνίας οὐκ ἔχοντα. Quinam fuerint hi θεοὶ ἀγώνιοι, ex eadem tragoedia discendum erit.

v. 523. *ΤΙΜΑΟΡΟΝ.* [Hesych. Τιμήορος. Τιμωρὸς, βοηθός.] *Dei ultoris* absolute crebra fit mentio. Senec. Herc. Fur. v. 385.

> Sequitur nocentes ultor a tergo Deus.

Tibullus, I. 8. r) iisdem pene verbis:

> Nescius ultorem post caput esse Deum.

Deorum ultorum in genere meminit Propertius, III. 20. s)

> Non habet ultores nox vigilanda Deos.

---

p) I, 2, 5. q) p. 1322, 26.
r) v. 72. s) v. 22. *) p. 731. B.

Etenim complures erant, quibus hoc epithetum tribuebatur. De *Marte Ultore*, inscriptio vetus apud Gruterum, p. 317.

D. M.
T. FLAVIO . AVG. LIB.
LIBERALI . AEDITVO.
MARTIS . VLTORIS.

Marti Bisultori Augustus templum consecravit. Ovid. Fast. V. 595.

Rite deo templumque datum, nomenque Bisultor:
Emeritus voti debita solvit honor. ——

Dicitur et *Cerberus ultor* Propertio [t]); et *Caesaris ultor* Horatio [u]), sc. Iupiter; qui nostro *Ζεὺς νεμέτωρ* Sept. Theb. v. 490. His annumerandus Mercurius Ultor, quem veneratur praeco noster.

v. 524. *ΕΡΜΗΝ.* Mercurium *ἐναγώνιον* intelligit, quem aeque ac Apollinem certaminibus praeesse docuit Eustathius modo laudatus [x]). Eiusdem alibi etiam mentionem fecisse Aeschylum monet Scholiastes Pindari, ad illud poetae, Pyth. II. 18.

Ὅ,τ' ἐναγώνιος Ἑρμᾶς.

Ἐναγώνιος δὲ ὁ Ἑρμῆς, inquit, *ὡς τῶν ἀγώνων προστάτης· ὡς καὶ Αἰσχύλος*,

Ἐναγώνιε Μαίας καὶ Διὸς Ἑρμᾶ.

Meminit et idem Pindarus, Isthm. I. 85. [60. Bkh.]

Πάντα δ' ἐξειπεῖν ὅσ' ἀγώνιος Ἑρμᾶς
Ἡροδότῳ ἔπορεν. ——

Schol. Aristophanis in Plutum, v. 1155. Mercurii epitheta recensens: *Λέγεται δὲ ὁ Ἑρμῆς στροφαῖος, ἐμπολαῖος, κερδῷος, ἡγεμόνιος, ἐναγώνιος, διάκονος.* Hinc Tertullianus de Spectac. c. 9. *Sed et gymnicas artes Castorum et Herculum et Mercuriorum disciplina prodiderunt.*

[Ibid. *ΦΙΛΟΝ ΚΗΡΥΚΑ.* Inter caetera officia sua memorat Mercurius apud Lucianum, in dialogo [y]) Mercurii et Maiae *κἂν ταῖς ἐκκλησίαις κηρύττειν.*]

[Ibid. *ΚΗΡΥΚΩΝ ΣΕΒΑΣ.* Iul. Pollux [z]), Onomast. IV. 12. *Τὸ δὲ τῶν κηρύκων γένος ἱερὸν μὲν Ἑρμοῦ, praeconum autem genus Mercurio sacrum est.*]

[v. 525. *ΗΡΩΣ ΤΕ ΤΟΥΣ ΠΕΜΨΑΝΤΑΣ.* Duces qui in illo praelio occubuere; qui me deduxerunt. Et hoc etiam Pythagoricum quiddam sapit; Aureorum Carminum auctor, v. 2.

———

t) Prop. IV, 5, 3. u) Hor. Carm. I, 2, 44. x) ad v. 521.
y) Dial. Deor. XXIV. (vol. I, p. 276.) z) Poll. IV, 91.

—— ἰκοῦ ἥρωας ἀγανούς.]

[v. 526. ΛΕΛΕΙΜΜΕΝΟΝ ΔΟΡΟΣ. *Exercitum relictum ex hostibus, i. e. ex pugna superstitem.* Ut Virgilius, Aen. I. 602.

—— Reliquias Danaum.]

v. 528. ΔΑΙΜΟΝΕΣ Τ' ΑΝΤΗΛΙΟΙ. Hesychius, Ἀντήλιοι θεοί· οἱ πρὸ τῶν πυλῶν ἱδρυμένοι. Εὐριπίδης Μελεάγρῳ. Iterum, Ἀντήλιος· ὁ ἴσος καὶ ὅμοιος ἡλίῳ φαινόμενος. Καταχρηστικῶς δὲ ὁ ἀντικρὺ ἡλίου ἱδρυμένος βωμὸς, ἢ θεός. Chrysalus apud Plautum in Bacchid. II. 1. [v. 3.] peregre reversus:

Saluto te, vicine Apollo, qui aedibus
Propinquus nostris accolis, venerer te.

Vicinum Apollinem vocat qui et προστατήριος, in vestibulo positus, ἀντήλιος. [Tertullianus de Corona Militis, c. 13. *At enim Christianus nec ianuam suam laureis infamabit, si norit quantos Deos etiam ostiis diabolus affinxerit, Ianum a ianua, Limentinum a limine, Forculum et Cardum a foribus et cardinibus, et apud Graecos Thyraeum Apollinem et Antelios daemones.*]

v. 529. Η ΠΟΥ ΠΑΛΑΙ. Lege:

Εἴ που πάλαι φαιδροῖσι τοῖσιν ὄμμασι.

[Ibid. ΦΑΙΔΡΟΙΣΙ ΤΟΙΣΙ Δ' ΟΜΜΑΣΙ. Cogita an legendum δώμασι, vel φαιδροῖς ἰδόντες ὄμμασι.]

v. 535. (526.) ΔΙΟΣ ΜΑΚΕΛΛΗι. [Hesych. Μακέλλη· δίκελλα πλατεῖα, σκαφίον δὲ τῆς μακέλλης ὁ στελεός.] Scholiastes, σπάθῃ; lege σκάφῃ. Instrumentum est fossorium. [Verum nihil forsan mutandum, Hesych. Ἐχέτλη, ὃ κατέχει ὁ ἀροτὴρ τοῦ ἀρότρου· καὶ ἡ αὖλαξ καὶ σπάθη τοῦ ἀρότρου. Est vero μακέλλα rusticum instrumentum, quod communiter σκαλλὶς, ita dictum, quasi μάκελλα, ὅτι μιᾷ ὀδῷ κέλλει, τουτέστι τρέχει, ἐν τῷ κόπτειν καὶ κινεῖν τὴν γῆν. Ἕνα γὰρ μόνον ὀξὺν ὀδόντα εἰς μίαν μόνην αἰχμὴν ἔχει. Est itidem δίκελλα ἡ διχόθεν κέλλουσα. Suidas. Μάκελλα· δίκελλα. Ἀριστοφάνης [Av. 1238.]:

Ὦ μῶρε, μῶρε, μὴ θεῶν κίνει φρένας
Δειλὰς, ὅπως μή σου γένος πανώλεθρον
Διὸς μακέλλῃ πᾶν ἀναστρέψῃ δίκη.]

[v. 536. ΑΙΣΤΟΙ. Hesych. Ἀϊστωθείς· ἀφανισθείς. Noster in Persis, v. 813.

Βωμοὶ δ' ἄϊστοι, δαιμόνων θ' ἱδρύματα.]

v. 537. ΣΠΕΡΜΑ ΠΑΣΗΣ ΧΘΟΝΟΣ. Phrasis Ebraica. [Euripides Hecuba, v. 254.

Ἀχάριστον ὑμῶν σπέρμ'.]

v. 541. (532.) ΠΑΡΙΣ ΓΑΡ ΟΥΤΕ ΣΥΝΤΕΛΗΣ ΠΟΛΙΣ. Hoc est, ut recte monet Scholiastes, οὔτε Πάρις οὔτε πόλις. Sic et Pindarus, Pyth. VI. 47.

Ἄδικον οὐδ' ὑ-
πέροπλον ἥβαν δρέπων.

[Lycophron, v. 151.
Ἐλειὸν οὐκ Ἀργεῖον ἀκραιφνῆ γοναῖς.

Ad quae verba Tzetzes, p. 80. figuram hanc monet non *ἀπὸ κοινοῦ*, ut quibusdam placuit, sed synecdochen esse; quippe *τὸ ἀπὸ κοινοῦ* in priore dictione *ἀπόδοσιν* habet, synecdoche in secunda.]

v. 544. *ΤΟΥ ΡΥΣΙΟΥ Θ' ΗΜΑΡΤΕ. Excidit et a pignore capto.* Scholiastes nugas hic agit. Poeta Helenam intelligit, quam una cum civitate Paris perdidit. Hoc est quod duplicem poenam Priamidarum vocat, v. 546.

Διπλᾶ δ' ἔτισαν Πριαμίδαι θἀμάρτια.

Ῥύσιον significat et redemptionis pretium, et pignus quod manu capimus; ut Supplic. v. 736.

Ἄγειν θέλοντες ῥυσίων ἐφάπτορες.

Hesychius, *Ῥύσιον· ἑλκυστὸν, λύτρον, τίμημα· ἢ τὸ ἕνεκα ἐνεχύρου κατεχόμενον, παρὰ τὸ ῥύεσθαι τὸν κατεχόμενον.* Utraque huic loco convenit significatio.

[v. 545. *ΑΥΤΟΧΘΟΝΟΝ.* Ita *αὐτόκωπα βέλη*, Choeph. v. 161. Sophocles Philoctete, v. 497.

Αὐτόστολον πέμψαντά μ' ἐκσῶσαι δόμοις.]

[v. 548. *ΤΕΘΝΑΝΑΙ Δ' ΟΥΚ ΕΤ' ΑΝΤΕΡΩ ΘΕΟΙΣ.* Usitata formula, quam adhibebant, cum diu expectatos viderent amicos. Ita Iacob, conspecto Iosepho, Gen. XLVI. 30. *Iam laetus moriar, quia vidi faciem tuam.*]

v. 551. (542.) *ΤΕΡΠΝΗΣ ΑΡ' ΗΤΕ ΤΗΣΔ' ΕΠΗΒΟΛΟΙ ΝΟΣΟΥ; Iucundi itaque estis huius participes morbi?* Animi affectiones morbi frequenter dictae, non poetis tantum, sed et philosophis. Morbus animi secundum Stoicos opinio est eius, quod valde expetendum videtur. Laertius in Zenone, Segm. 115. *τὸ δὲ νόσημα, οἴησις σφόδρα δοκοῦντος αἱρετοῦ.* Eodem plane modo desiderium patriae in praecone, et exercitus redeuntis in Clytaemnestra, morbus, sed tamen iucundus, hic dicitur.

[Ibid. *ΕΠΗΒΟΛΟΙ.* Hesych. *Ἐπήβολος· ἔμπειρος, ἐπιστάτης, δεσπότης, μέτοχος.*]

v. 553. *ΑΝΤΕΡΩΝΤΩΝ.* Bion, Idyll. IX. 1.

Ὄλβιοι οἱ φιλέοντες, ἐπὴν ἴσον ἀντεράωνται.

Est *Ἀντέρως* Deus, non amoris repudiator aut abolitor, sed potius mutuus amor. De Anterote vide sis Ciceronem de Nat. Deor. III. 23, de statua ipsi apud Athenienses posita Pausaniam[a]) et Suidam. Explicat quod modo dixerat Cly-

---

a) Paus. VI, 23. §. 4.

taemnestra, *Eodem*, inquit, *amore afficeris erga patriam, quo et nos erga exercitum.* Ita hunc amorem mutuum explicat praeco:

Ποθεῖν ποθοῦντα τήνδε γῆν στρατὸν λέγεις.

v. 555. *ΑΜΑΥΡΑΣ ΕΚ ΦΡΕΝΟΣ.* *h. e.* tacite. [Ita Choeph. v. 155. Ἐξ ἀμαυρᾶς φρενός.]

v. 556. *ΠΟΘΕΝ ΤΟ ΔΥΣΦΡΟΝ ΤΟΥΤ' ΕΠΗΝ ΣΤΥΓΟΣ ΣΤΡΑΤΩι; Unde malevolum hoc inerat* tibi *odium exercitus?* Legimus cum Aurato στρατοῦ. Quamnam tibi moeroris causam dederit exercitus?

v. 558. *ΚΑΙ ΠΩΣ ΑΠΟΝΤΩΝ.* Distingue: *καὶ πῶς; ἀπόντων, κ. τ. λ. Et quomodo? fuerunntne aliqui quos timeres in regum absentia?* Pro τυράννων malim metri gratia legere cum Cantero κοιράνων.

v. 559. *ΩΝ.* Lege ὡς.

Ibid. *ΤΟ ΣΟΝ ΔΗ.* Nam modo dixerat praeco, v. 548.

—— τεθνᾶναι δ' οὐκ ἔτ' ἀντερῶ θεοῖς.

v. 560. (551.) *ΕΥ ΓΑΡ ΠΕΠΡΑΚΤΑΙ.* Malim εὖ δ' ἄρ'. *Bene accidit* quod salva es: *caeterum longo temporis intervallo fieri non potest quin quaedam bene habeant, quaedam male.*

[Ibid. *ΤΑΥΤΑ Δ'* f. τ' ἄλλα γ'.]

v. 561. *ΤΑ ΜΕΝ ΤΙΣ ΕΥ ΛΕΞΕΙΕΝ.* Malim τὰ μέν τις ἂν λέξειεν.

[Ibid. *ΕΥΠΕΤΩΣ ΕΧΕΙΝ.* Ita Suppl. v. 1018. εὐπετῆ τάδε. Vide ad v. 32.]

[v. 564. *ΜΟΧΘΟΥΣ ΓΑΡ.* f. μόχθους δ' ἄρ'. Virg. Aen. II. 3.

Infandum, regina, iubes renovare dolorem.]

v. 565. *ΣΠΑΡΝΑΣ.* Hesychius *raras, non densas*, interpretatur: Σπαρνάς· σπανίους, ἀραιοὺς, διεσπαρμένους. Callimachus, Hymno in Dianam, v. 19.

σπαρνὸν γάρ ὅτ' Ἄρτεμις ἄστυ κάτεισιν.

Ibid. *ΚΑΚΟΣΤΡΩΤΟΥΣ.* [Sc. νύκτας.] Accubitus incommodos. [Philoctetes apud Accium b), p. 35.

—— Contempla hanc sedem, in qua ego
Novem hyemes saxo stratus pertuli.]

v. 566. *ΛΑΧΟΝΤΕΣ.* Legerim, si divinare liceat, κλαίοντες, vel tale aliquid.

[v. 569. *ΕΞ ΟΥΡΑΝΟΥ ΓΑΡ.* f. δ' ἄρ'.]

[Ibid. *ΛΕΙΜΩΝΙΑΙ.* Portus Lexico Dorico: Λειμώνιος, ου, ὁ. *Poeticum vocabulum quod in Graeco-latinis lexicis nullius scriptoris auctoritate confirmatum legitur. Pratensis;* in

b) Philoct. fr. 4. p. 281. Both.

prato pratisve nascens, ad pratum pratave spectans et pertinens. Theocr. Idyll. XVIII. 39.

—— ἐς λειμώνια φύλλα
Ἑρψοῦμες. ——

Ad pratensia, i. e. *in pratis nascentia folia ibimus.* Noster apud Scholiastem Aristophanis, ad Nubes, v. 1367. [Aesch. fr. 310. Sch.]

Οὕνεκ' ἐκεῖ ἄνθεα λειμώνια.]

v. 571. (562.) *ΕΝΘΗΡΟΝ ΤΡΙΧΑ.* Malim ἀνθηρὰν τρίχα, quomodo videtur etiam legisse Scholiastes. [Pruinis, tanquam floribus, canescebat nostra vestis. Verbum τίθημι peculiari modo usurpatur ab Aeschylo iamdudum, ni fallor, plus semel.]

[v. 572. *ΧΕΙΜΩΝΑ.* Frigus.]

[Ibid. *Δ' ΕΙ.* Aur. δ' ἄν.]

[v. 574. *ΚΟΙΤΑΙΣ.* *Cubilibus*, pro cessationibus, ventorum intermissionibus meridianis.]

[v. 578. *ΤΟ ΜΗΠΟΤ' ΑΥΘΙΣ ΜΗΔ' ΑΝΑΣΤΗΝΑΙ ΜΕΛΕΙΝ.* Aur. legit αὐτοῖς et ἀναστένειν, vel ἀναστένον: *ut nunquam postea curent talia sustinere.* Sunt qui et ἀνασθένειν malint.]

[Ibid. *ΜΗΔ' ΑΝΑΣΤΗΝΑΙ.* Eumen. v. 651.

—— Οὔτις ἐστ' ἀνάστασις.]

v. 579. *ΕΝ ΨΗΦΩι ΛΕΓΕΙΝ.* Calculare, recensere exacte.

[v. 580. (571.) *ΤΟΝ ΖΩΝΤΑ Δ' ΑΛΓΕΙΝ ΧΡΗ.* f. χρῆν vel τί ζῶντα δ' ἀλγεῖν χρή. Si legamus τί ζῶντα, legendum χρῆν.]

[Ibid. *ΤΥΧΗΣ.* Sub. ἕνεκα.]

v. 581. *ΚΑΙ ΠΟΛΛΑ ΧΑΙΡΕΙΝ ΣΥΜΦΟΡΑΙΣ.* Valeant curae. Χαίρετε dixerunt Graeci, *salve* et *vale* Romani, iis quos nunquam visuri erant.

v. 585. *ΠΟΤΩΜΕΝΟΙΣ.* Lege ποτωμένους. [Horat. Epod. XVI. 40.

Etrusca praeter et volate littora.]

Merito quidem Aeschylum sugillarunt veteres magistri, quod eodem die, quo capta est Troia, Agamemnonem rediisse commentus fuerit; sicut prodit Scholiastes ad v. 513. τινὲς, inquit, μέμφονται τῷ ποιητῇ, ὅτι αὐθημερὸν ποιεῖ τοὺς Ἕλληνας ἥκοντας. Cautius sane egit Seneca, in Agamemnone, prout iampridem observavit Petitus.

[v. 586. *ΤΡΟΙΗΝ ΕΛΟΝΤΕΣ.* Formula, ἐπίγραμμα vocant Graeci, dedicationis spoliorum, qualia multa apud auctores.]

v. 587. *ΘΕΟΙΣ ΛΑΦΥΡΑ.* Homerus Hectorem Graecorum ducum fortissimum quemque ad singulare certamen

rum coniunctam rem esse periculosam, et odii populāris instar esse. Huc illa pertinent, quae de *Deorum invidia* credita olim et famigerata prolixe commentatus est vir summus M. Casaubonus. Vide v. 931. 933.]

[v. 466. *ΔΗΜΟΚΡΑΤΟΥ Δ' ΑΡΑΣ.* l. δημοκράτους ἀρᾶς. Delictum, poenam popularem: *luit poenas imputationis popularis.* Vel, ἀρὰς τίνει, debitam poenam exigit.]

v. 467. *ΜΕΝΕΙ Δ' ΑΚΟΥΣΑΙ.* Expectat audire mea mens aliquid occultum, praesagiendo fatum Agamemnonis; qui occasio caedis multorum. [Haec dicit in Aegisthum.]

[v. 469. *ΠΟΛΥΚΤΟΝΩΝ.* f. legendum πολυστόνων, *graviter ingementium.*]

[Ibid. *ΑΣΚΟΠΟΙ.* Active hic, aliter vero Choeph. v. 814 — ἄσκοπον δ' ἔπος λέγων.]

[v. 473. (465.) *ΠΑΛΙΝΤΥΧΗ.* f. παλιντυχεῖ.]
[v. 474. *ΤΙΘΕΙΣ'.* f. τίθεσ'.]
[v. 476. *ΥΠΕΡΚΟΤΩΣ.* Ἀντὶ ὑπερκόμπως.]

v. 479. *ΚΡΙΝΩ Δ' ΑΦΘΟΝΟΝ ΟΛΒΟΝ*, *potiores duco divitias invidiae non obnoxias.* E schola Pythagorica manavit haec gnome: sic enim Aureorum Carminum auctor; sive is Lysis fuerit, vel Philolaus, aut Archippus, aut Lysides, vel Epicharmus, quem refert Iamblichus Pythagorae dogmata versibus edidisse, et Vit. Pythagor. c. 36.

Καὶ πεφύλαξό γε ταῦτα ποιεῖν, ὁπόσα φθόνον ἴσχει·
Μὴ δαπανᾷν παρὰ καιρὸν, ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων·
Μηδ' ἀνελεύθερος ἴσθι· μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.

Ad quem locum Hierocles: *Δεῖ γὰρ, ὅσον ἐφ' ἡμῖν, τῶν ἐπιφθόνων ἀπέχεσθαι τὸν ἡσυχίας ἐρῶντα, καὶ μὴ ἐρεθίζειν, ὥσπερ τι θηρίον, τὸν φθόνον, ἵν' ἀθορύβως ἐξῇ προκόπτειν τοῖς καλοῖς.*

Ibid. *ΑΦΘΟΝΟΝ ΟΛΒΟΝ.* *Felicitatem quae est sine invidia.* Horat. II. Od. 10.

Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obsoleti
Sordibus tecti, caret invidenda
Sobrius aula.

Plato g) Leg. 12. *Χρυσὸς δὲ καὶ ἄργυρος ἐν ἄλλαις πόλεσιν ἰδίᾳ τε καὶ ἐν ἱεροῖς ἐστιν ἐπίφθονον κτῆμα.* Pindar. Pyth. Od. XI. 77. (52)

Τῶν γὰρ ἀνὰ πόλιν εὑρίσκων
Τὰ μέσα μακροτέρῳ σὺν
Ὄλβῳ τεθαλότα, μέμφομ' αἶ-
σαν τυραννίδων.

Phocylides,

---

g) Plat. d. leg. XII, p. 955. E.

—— μέσος δ' ἔλω ἐν πόλει εἶναι.] [h])

[v. 480. *ΜΗΤ' ΕΙΗΝ.* Palladas [i]) in Antholog. I. p. 115.

—— ἀλλά τις εἴην

Μήτ' ἄγαν εὐδαίμων, μήτ' ἐλεεινὸς ἐγώ.]

[v. 485. (477.) *ΕΤΗΤΥΜΩΣ.* f. ἐτήτυμος.]

v. 486. *ΗΤΟΙ ΘΕΙΟΝ ΕΣΤΙ ΜΗ ΨΥΘΟΣ.* Legerim εἴ τοι θεῖόν ἐστιν ἢ ψύθος. [f. distinguendum et legendum ἤτοι θεῖόν ἐστι; μὴ ψεῦδος. *Divinitus immissum, ut fallat hominum mentem.* Aur. pro μή legit μοί.]

v. 489. *ΠΥΡΩΘΕΝΤΑ ΚΑΡΔΙΑΝ.* Hoc est, accensum, gestientem laetitia. [An potius legendum πυρωθείς, vel πυρώθῃ τὰν καρδίαν?]

v. 490. *ΕΠΕΙΤ' ΑΛΛΑΓΑι ΛΟΓΟΥΣ ΚΑΜΕΙΝ;* Suspicati sumus legendum:

Ἐπί τ' ἀλλαγᾷ λόγους καμεῖν;

[Vide tamen an potius legendum ἄλογα, *stulta.* A. ἄλλογα.]

[v. 491. *ΕΝ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΑΙΧΜΑι.* Ita v. 601.

Ἦ κάρτα πρὸς γυναικὸς, αἴρεσθαι κέαρ.

Αἰχμά, imperium, robur, Prometh. 404.

Ὑπερήφανον τοῖς πάρος θε-

οῖς δείκνυσιν αἰχμάν.

Sunt qui hic pro αἰχμᾷ legunt ἀκμᾷ, quod minus mihi probandum videtur.]

[v. 495. *ΤΑΧΥΠΟΡΟΣ.* An potius, sublata distinctione,

—— ταχύπορον

Ἀλλὰ ταχύμορον, κ. τ. λ.?]

v. 498. (489.) *ΤΑΧ' ΕΙΣΟΜΕΣΘΑ.* Respondet Clytaemnestra iis, quae statim ante ipsi chorus exprobrasset; nunc, ait, de rei veritate constabit, utrum me signum fefellerit necne. [Sophocles, Antigone, v. 643.

Τάχ' εἰσόμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.]

Ibid. *ΚΑΣΙΣ ΠΗΛΟΥ ΚΟΝΙΣ.* Eadem metaphora Sept. Theb. v. 500.

Λιγνὺν μέλαιναν αἰόλην, πυρὸς κάσιν.

Ita enim distinguendus versus ille. Horatius, Od. I. 14. [v. 12.] navem *sylvae filiam;* et Od. I. 25. [k]) Hebrum *Thraciae filium* vocat.

[v. 500. *ΕΙΤ', ΟΝΕΙΡΑΤΩΝ ΔΙΚΗΝ.* Respicit ad verba chori, v. 282.

---

h) Frustra quaeruntur in illo carmine.

i) Analect. Br. II, p. 488. (Anthol. vol. III, p. 140. (CXXIV.))

k) III, 25, 10. (?)

Πότερα δ' ὀνείρων φάσματ' εὐπειθῆ σέβεις;]

[v. 501. *ΕΦΗΛΩΣΕΝ.* Hesych. Ἐφήλωσεν· ἠπάτησεν.]

[v. 502. *ΚΗΡΥΚΙ.* Solebant veteres sive ex agro sive ex peregrinatione domum atque in patriam reverterentur, uxoribus nuntios praemittere, qui eas de virorum adventu certiores facerent, nec unquam uxores viri de improviso, si ex urbe abfuerant, conveniebant. Cuius moris rationem reddit Plutarchus, in libello qui inscribitur κεφαλαίων καταγραφὴ Ῥωμαϊκά. l) Vide Francisci Luisini Parergon, I. 20. qui hinc lucem praebet Tibullo, I. 3. m)

Tunc veniam subito, nec quisquam nuntiet ante,
Sed videar coelo missus adesse tibi.]

[Ibid. *ΚΑΤΑΣΚΙΟΝ ΚΛΑΔΟΙΣ.* Claudian. in Honor [VI. Consul.] XXVIII. 164.

—— rami caput umbravere virentes.

Virg. Aen. VII. 154.

—— ramis velatos Palladis omnes.

et XI. 101.

Velati ramis oleae. ——

Noster in Supplic. v. 359.

Ὁρῶν κλάδοισι νεοδρόποις κατάσκιον.]

[v. 503. (494.) *ΕΛΑΙΑΣ.* Victoriam testati Graeci olivae vel lauri ramos tum capite, tum hastis, signis, statuis, curribus, puppibus affigebant. De praecone nostro, Clytaemnestram accedente, Seneca Agam. v. 382.

Sed ecce vasto concitus miles gradu
Manifesta properat signa laetitiae gerens!
Namque hasta summo lauream ferro gerit;
Fidusque regi semper Eurybates adest.]

[v. 505. *ΩΣ ΟΥΤ' ΑΝΑΥΔΟΣ.* Vide an legi possit: ὡς οὔτ' ἄναυδος.]

[v. 506. *ΥΛΗΣ ΟΡΕΙΑΣ.* Hesych. Ὕλη.... ξύλα τὰ ἤδη κεκομμένα. D. Iacob. III. 5. Ἰδοὺ, ὀλίγον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει.]

v. 508. *ΤΟΝ ΑΝΤΙΟΝ ΔΕ ΤΟΙΣΔ' ΑΠΟΣΤΕΡΓΩ ΛΟΓΟΝ.* [Sc. κλαίειν.] Vel laeta, inquit, nuntiabit hic praeco, vel illud cuius mentionem abominor. Mira veterum in parcendo a verbis male ominatis superstitio. Terentius, Heautont. II. 1. n)

Unde dem recte est; nam non habere me religio est dicere.

---

l) vol. II, p. 266. A. m) v. 89.

n) v. 16. Tum quod dem ei recte est: nam nihil esse mihi religio est dicere.

Cicero, Epist. XII. 9. ad Cassium: *Multum interest te venire; exigua est enim spes reipublicae, nam nulla non licet dicere.* [Sic et in Persis, v. 222.

> Ἐσθλά σοι πέμπειν, τέκνῳ τε, γῆς ἔνερθεν ἐς φάος.
> Τἄμπαλιν δὲ τῶνδε, γαίας κάτοχ' ἀμαυροῦσθαι σκότῳ.]

[v. 509. *ΕΥ ΓΑΡ.* f. εὖ δ' ἄρ.]

v. 511. *ΚΑΡΠΟΙΤΟ.* In malam partem; ut Sept. Theb. v. 607.

> Ἄτης ἄρουρα θάνατον ἐκκαρπίζεται.

v. 513. (504.) *ΔΕΚΑΤΩι.* Malim δεκάτου. Vide quae supra ad v. 40.

v. 514. *ΡΑΓΕΙΣΩΝ.* [V. Cl. Petr. Victorius, Var. Lect. XXXVII. 9. „Cum id boni, quod aliqui sibi promiserunt, repente evanuit, elapsumque ipsis est e manibus, M. Cicero spes illas *fallaces* vocare solet atque *inanes*, ut in peroratione fecit pro Milone o); inquit enim: *O spes fallaces! O cogitationes inanes nostras!* Aeschylus vero in Agamemnone, ubi inducit praeconem, qui missus erat ut Clytaemnestrae nuntiaret captum esse Ilium, adventareque Agamemnonem, salutare Argos, sedesque eas omnes, facit illum dicere, se tandem, cum multae prius spes ipsius fractae forent, unam nactum. Loquitur igitur de spe, quae sine corpore est, tanquam de re solida: hae namque proprie *franguntur* et dissipantur. Propter similitudinem tamen res quoque vacuae a corporibus *rumpi* dicuntur, ut Cicero in prooemio secundi libri de Oratore locutus est, qui inquit: *O inanes nostras contentiones, quae in medio cursu saepe franguntur.* Verba tragici illius sunt:

> Πολλῶν ῥαγεισῶν ἐλπίδων, μιᾶς τυχών.

Videndum autem, an quod illic declaratio vetus tradit verum sit: translationem eam sumptam esse ab anchoris, quarum, cum multae in aqua fractae sint, una aliqua navim conservat; mihi enim hoc non valde probatur, veriusque arbitror, quod supra a me tactum est, et a Cicerone usurpatum." Hactenus vir doctissimus.]

v. 517. *ΝΥΝ ΧΑΙΡΕ ΜΕΝ ΧΘΩΝ.* Peregre redeuntes terram salutabant. Agamemnon apud Senecam, Agam. v. 782.

> Tandem revertor sospes ad patrios lares:
> O cara salve terra! ——

Plautus Bacchidibus, II. 1. [init.]

> Herilis patria, salve, quam ego biennio
> Postquam hinc in Ephesum abii conspicio libens.

---

o) cap. 34. §. 94.

Hunc vero locum imitatur Seneca, sub Eurybatis persona, Agam. v. 392.

> Delubra et aras coelitum et patrios lares,
> Post longa fessus spatia, vix credens mihi
> Supplex adoro ——

[v. 518. ΥΠΑΤΟΣ ΤΕ ΧΩΡΑΣ ΖΕΥΣ. Ὕπατος Ζεὺς supra v. 55.]

[v. 519. ΜΗΚΕΤ'. Non amplius; quippe prius, Ovid. Trist. I. 2. p)

> —— pro Troia stabat Apollo.]

[Ibid. ΒΕΛΗ. f. βάλε.]

[v. 520. (511.) ΑΝΑΡΣΙΟΣ. Hesych. Ἀνάρσιοι· ἀνάρμοστοι, πολέμιοι· ἀπὸ τοῦ μὴ συνηρμοσθῆναι τοῖς ἤθεσιν.]

v. 521. ΚΑΠΑΓΩΝΙΟΣ, ΑΝΑΞ ΑΠΟΛΛΩΝ. Apollinem inter θεοὺς ἀγωνίους recenset in Supplicibus, v. 221. Meminit et Eustathius q), ad illud Homeri, Il. Ψ'. 659:

> Ἄνδρε δύω περὶ τῶνδε κελεύομεν ὥσπερ ἀρίστω
> Πὺξ μάλ' ἀνασχομένω πεπληγέμεν, ᾧ δέ κ' Ἀπόλλων
> Δώῃ καμμονίην· γνώωσι δὲ πάντες Ἀχαιοί.

Ἀπόλλωνος δ' ἐνταῦθα, inquit, μέμνηται ὁ ποιητὴς, διὰ τὸ δοκεῖν ἐναγώνιον εἶναι καὶ αὐτὸν ὁμοίως τῷ Ἑρμῇ. Vide sis etiam Plutarchum, Symposiac. VIII. 4.*) ubi eundem Homeri locum adducit; narratque Apollini pugili a Delphis, cursori a Cretensibus et Lacedaemoniis sacra fieri.

v. 522. ΤΟΥΣ Τ' ΑΓΩΝΙΟΥΣ ΘΕΟΥΣ. Hesychius. Ἀγώνιοι θεοί· οἱ τῶν ἀγώνων προεστῶτες. Quin ad Supplic. v. 197.

> Πάγον προσίζειν τῶνδ' ἀγωνίων θεῶν,

aliam videtur etymologiam innuere Scholiastes satis ineptam, στρογγύλα γάρ, inquit, ἐστι τὰ ἱερεῖα, καὶ γωνίας οὐκ ἔχοντα. Quinam fuerint hi θεοὶ ἀγώνιοι, ex eadem tragoedia discendum erit.

v. 523. ΤΙΜΑΟΡΟΝ. [Hesych. Τιμήορος. Τιμωρὸς, βοηθός.] *Dei ultoris* absolute crebra fit mentio. Senec. Herc. Fur. v. 385.

> Sequitur nocentes ultor a tergo Deus.

Tibullus, I. 8. r) iisdem pene verbis:

> Nescius ultorem post caput esse Deum.

Deorum ultorum in genere meminit Propertius, III. 20. s)

> Non habet ultores nox vigilanda Deos.

---

p) I, 2, 5.
q) p. 1322, 26.
r) v. 72.
s) v. 22.
*) p. 724. B.

—— ἰκοῦ ἥρωας ἀγανούς.]

[v. 526. *ΛΕΛΕΙΜΜΕΝΟΝ ΔΟΡΟΣ.* *Exercitum relictum ex hostibus, i. e. ex pugna superstitem.* Ut Virgilius, Aen. I. 602.

—— Reliquias Danaum.]

v. 528. *ΔΑΙΜΟΝΕΣ Τ' ΑΝΤΗΛΙΟΙ.* Hesychius, Ἀντήλιοι θεοί· οἱ πρὸ τῶν πυλῶν ἱδρυμένοι. Εὐριπίδης Μελεάγρῳ. Iterum, Ἀντήλιος· ὁ ἴσος καὶ ὅμοιος ἡλίῳ φαινόμενος. Καταχρηστικῶς δὲ ὁ ἀντικρὺ ἡλίου ἱδρυμένος βωμὸς, ἢ θεός. Chrysalus apud Plautum in Bacchid. II. 1. [v. 3.] peregre reversus:

> Saluto te, vicine Apollo, qui aedibus
> Propinquus nostris accolis, venerer te.

Vicinum Apollinem vocat qui et προστατήριος, in vestibulo positus, ἀντήλιος. [Tertullianus de Corona Militis, c. 13. *At enim Christianus nec ianuam suam laureis infamabit, si norit quantos Deos etiam ostiis diabolus affinxerit, Ianum a ianua, Limentinum a limine, Forculum et Cardum a foribus et cardinibus, et apud Graecos Thyraeum Apollinem et Antelios daemones.*]

v. 529. *Η ΠΟΥ ΠΑΛΑΙ.* Lege:

> Εἴ που πάλαι φαιδροῖσι τοῖσιν ὄμμασι.

[Ibid. *ΦΑΙΔΡΟΙΣΙ ΤΟΙΣΙ Δ' ΟΜΜΑΣΙ.* Cogita an legendum δώμασι, vel φαιδροῖς ἰδόντες ὄμμασι.]

v. 535. (526.) *ΔΙΟΣ ΜΑΚΕΛΛΗι.* [Hesych. Μακέλλη· δίκελλα πλατεῖα, σκαφίον δὲ τῆς μακέλλης ὁ στελεός.] Scholiastes, σπάθῃ; lege σκάφῃ. Instrumentum est fossorium. [Verum nihil forsan mutandum, Hesych. Ἐχέτλη, ὃ κατέχει ὁ ἀροτὴρ τοῦ ἀρότρου· καὶ ἡ αὖλαξ καὶ σπάθη τοῦ ἀρότρου. Est vero μάκελλα rusticum instrumentum, quod communiter σκαλλίς, ita dictum, quasi μάκελλα, ὅτι μιᾷ ὀδῷ κέλλει, τουτέστι τρέχει, ἐν τῷ κόπτειν καὶ κινεῖν τὴν γῆν. Ἕνα γὰρ μόνον ὀξὺν ὀδόντα εἰς μίαν μόνην αἰχμὴν ἔχει. Est itidem δίκελλα ἡ διχόθεν κέλλουσα. Suidas. Μάκελλα· δίκελλα. Ἀριστοφάνης [Av. 1238.]:

> Ὦ μῶρε, μῶρε, μὴ θεῶν κίνει φρένας
> Δειλὰς, ὅπως μή σου γένος πανώλεθρον
> Διὸς μακέλλῃ πᾶν ἀναστρέψῃ δίκη.]

[v. 536. *ΑΙΣΤΟΙ.* Hesych. Ἀϊστωθείς· ἀφανισθείς. Noster in Persis, v. 813.

> Βωμοὶ δ' ἄϊστοι, δαιμόνων θ' ἱδρύματα.]

v. 537. *ΣΠΕΡΜΑ ΠΑΣΗΣ ΧΘΟΝΟΣ.* Phrasis Ebraica. [Euripides Hecuba, v. 254.

> Ἀχάριστον ὑμῶν σπέρμ'.]

v. 541. (532.) *ΠΑΡΙΣ ΓΑΡ ΟΥΤΕ ΣΥΝΤΕΛΗΣ ΠΟΛΙΣ.* Hoc est, ut recte monet Scholiastes, οὔτε Πάρις οὔτε πόλις. Sic et Pindarus, Pyth. VI. 47.

rum coniunctam rem esse periculosam, et odii popularis instar esse. Huc illa pertinent, quae de *Deorum invidia* credita olim et famigerata prolixe commentatus est vir summus M. Casaubonus. Vide v. 931. 933.]

[v. 466. *ΔΗΜΟΚΡΑΤΟΥ Δ' ΑΡΑΣ.* l. δημοκράτους ἀρᾶς. Delictum, poenam popularem: *luit poenas imputationis popularis.* Vel, ἀρὰς τίνει, debitam poenam exigit.]

v. 467. *ΜΕΝΕΙ Δ' ΑΚΟΥΣΑΙ.* Expectat audire mea mens aliquid occultum, praesagiendo fatum Agamemnonis; qui occasio caedis multorum. [Haec dicit in Aegisthum.]

[v. 469. *ΠΟΛΥΚΤΟΝΩΝ.* f. legendum πολυστόνων, *graviter ingementium.*]

[Ibid. *ΑΣΚΟΠΟΙ.* Active hic, aliter vero Choeph. v. 814

—— ἄσκοπον δ' ἔπος λέγων.]

[v. 473. (465.) *ΠΑΛΙΝΤΥΧΗ.* f. παλιντυχεῖ.]
[v. 474. *ΤΙΘΕΙΣ'.* f. τίθεσ'.]
[v. 476. *ΥΠΕΡΚΟΤΩΣ.* Ἀντὶ ὑπερκόμπως.]

v. 479. *ΚΡΙΝΩ Δ' ΑΦΘΟΝΟΝ ΟΛΒΟΝ*, *potiores duco divitias invidiae non obnoxias.* E schola Pythagorica manavit haec gnome: sic enim Aureorum Carminum auctor; sive is Lysis fuerit, vel Philolaus, aut Archippus, aut Lysides, vel Epicharmus, quem refert Iamblichus Pythagorae dogmata versibus edidisse, et Vit. Pythagor. c. 36.

Καὶ πεφύλαξό γε ταῦτα ποιεῖν, ὁπόσα φθόνον ἴσχει·
Μὴ δαπανᾷν παρὰ καιρὸν, ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων·
Μηδ' ἀνελεύθερος ἴσθι· μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.

Ad quem locum Hierocles: *Δεῖ γὰρ, ὅσον ἐφ' ἡμῖν, τῶν ἐπιφθόνων ἀπέχεσθαι τὸν ἡσυχίας ἐρῶντα, καὶ μὴ ἐρεθίζειν, ὥσπερ τι θηρίον, τὸν φθόνον, ἵν' ἀθορύβως ἐξῇ προκόπτειν τοῖς καλοῖς.*

Ibid. *ΑΦΘΟΝΟΝ ΟΛΒΟΝ.* *Felicitatem quae est sine invidia.* Horat. II. Od. 10.

Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obsoleti
Sordibus tecti, caret invidenda
Sobrius aula.

Plato g) Leg. 12. *Χρυσὸς δὲ καὶ ἄργυρος ἐν ἄλλαις πόλεσιν ἰδίᾳ τε καὶ ἐν ἱεροῖς ἐστιν ἐπίφθονον κτῆμα.* Pindar. Pyth. Od. XI. 77. (52.)

Τῶν γὰρ ἀνὰ πόλιν εὑρίσκων
Τὰ μέσα μακροτέρῳ σὺν
Ὄλβῳ τεθαλότα, μέμφομ' αἶ-
σαν τυραννίδων.

Phocylides,

---

g) Plat. d. leg. XII, p. 955. E.

— μέσος δ' ἔλω ἐν πόλει εἶναι.] [h])

[v. 480. *ΜΗΤ' ΕΙΗΝ*. Palladas [i]) in Antholog. I. p. 115.

— ἀλλά τις εἴην
Μήτ' ἄγαν εὐδαίμων, μήτ' ἐλεεινὸς ἐγώ.]

[v. 485. (477.) *ΕΤΗΤΥΜΩΣ*. f. ἐτήτυμος.]

v. 486. *ΗΤΟΙ ΘΕΙΟΝ ΕΣΤΙ ΜΗ ΨΥΘΟΣ*. Legerim εἰ τοι θεῖόν ἐστιν ἢ ψύθος. [f. distinguendum et legendum ἤτοι θεῖόν ἐστι; μὴ ψεῦδος. *Divinitus immissum, ut fallat hominum mentem*. Aur. pro μή legit μοί.]

v. 489. *ΠΥΡΩΘΕΝΤΑ ΚΑΡΔΙΑΝ*. Hoc est, accensum, gestientem laetitia. [An potius legendum πυρωθείς, vel πυρώθῃ τὰν καρδίαν?]

v. 490. *ΕΠΕΙΤ' ΑΛΛΑΓΑι ΛΟΓΟΥΣ ΚΑΜΕΙΝ*; Suspicati sumus legendum:

Ἐπί τ' ἀλλαγᾷ λόγους καμεῖν;

[Vide tamen an potius legendum ἄλογα, *stulta*. A. ἄλλογα.]

[v. 491. *ΕΝ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΑΙΧΜΑι*. Ita v. 601.

Ἠ κάρτα πρὸς γυναικὸς, αἴρεσθαι κέαρ.

Αἰχμά, imperium, robur, Prometh. 404.

Ὑπερήφανον τοῖς πάρος θε-
οῖς δείκνυσιν αἰχμάν.

Sunt qui hic pro αἰχμᾷ legunt ἀκμᾷ, quod minus mihi probandum videtur.]

[v. 495. *ΤΑΧΥΠΟΡΟΣ*. An potius, sublata distinctione,

— ταχύπορον
Ἀλλὰ ταχύμορον, κ. τ. λ.?]

v. 498. (489.) *ΤΑΧ' ΕΙΣΟΜΕΣΘΑ*. Respondet Clytaemnestra iis, quae statim ante ipsi chorus exprobrasset; nunc, ait, de rei veritate constabit, utrum me signum fefellerit necne. [Sophocles, Antigone, v. 643.

Τάχ' εἰσόμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.]

Ibid. *ΚΑΣΙΣ ΠΗΛΟΥ ΚΟΝΙΣ*. Eadem metaphora Sept. Theb. v. 500.

Λιγνὺν μέλαιναν αἰόλην, πυρὸς κάσιν.

Ita enim distinguendus versus ille. Horatius, Od. I. 14. [v. 12.] navem *sylvae filiam*; et Od. I, 25. [k]) Hebrum *Thraciae filium* vocat.

[v. 500. *ΕΙΤ', ΟΝΕΙΡΑΤΩΝ ΔΙΚΗΝ*. Respicit ad verba chori, v. 282.

---

h) Frustra quaeruntur in illo carmine.

i) Analect. Br. II, p. 433. (Anthol. vol. III, p. 140. (CXXIV.))

k) III, 25, 10. (?)

Πότερα δ' ὀνείρων φάσματ' εὐπειθῆ σέβεις;]

[v. 501. *ΕΦΗΛΩΣΕΝ*. Hesych. Ἐφήλωσεν· ἠπάτησεν.]

[v. 502. *ΚΗΡΥΚΙ*. Solebant veteres sive ex agro sive ex peregrinatione domum atque in patriam reverterentur, uxoribus nuntios praemittere, qui eas de virorum adventu certiores facerent, nec unquam uxores viri de improviso, si ex urbe abfuerant, conveniebant. Cuius moris rationem reddit Plutarchus, in libello qui inscribitur *κεφαλαίων καταγραφή Ῥωμαϊκά*. l) Vide Francisci Luisini Parergon, I. 20. qui hinc lucem praebet Tibullo, I. 3. m)

Tunc veniam subito, nec quisquam nuntiet ante,
Sed videar coelo missus adesse tibi.]

[Ibid. *ΚΑΤΑΣΚΙΟΝ ΚΛΑΔΟΙΣ*. Claudian. in Honor. [VI. Consul.] XXVIII. 164.

—— rami caput umbravere virentes.

Virg. Aen. VII. 154.

—— ramis velatos Palladis omnes,

et XI. 101.

Velati ramis oleae. ——

Noster in Supplic. v. 359.

Ὁρῶν κλάδοισι νεοδρόποις κατάσκιον.]

[v. 503. (494.) *ΕΛΑΙΑΣ*. Victoriam testati Graeci olivae vel lauri ramos tum capite, tum hastis, signis, statuis, curribus, puppibus affigebant. De praecone nostro, Clytaemnestram accedente, Seneca Agam. v. 382.

Sed ecce vasto concitus miles gradu
Manifesta properat signa laetitiae gerens!
Namque hasta summo lauream ferro gerit;
Fidusque regi semper Eurybates adest.]

[v. 505. *ΩΣ ΟΥΤ' ΑΝΑΥΔΟΣ*. Vide an legi possit: ὡς οὔτ' ἄναυδος.]

[v. 506. *ΥΛΗΣ ΟΡΕΙΑΣ*. Hesych. Ὕλη.... ξύλα τὰ ἐκ γῆς κεκομμένα. D. Iacob. III. 5. Ἰδοὺ, ὀλίγον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει.]

v. 508. *ΤΟΝ ΑΝΤΙΟΝ ΔΕ ΤΟΙΣΔ' ΑΠΟΣΤΕΡΓΩ ΛΟΓΟΝ*. [Sc. *κλαίειν*.] Vel laeta, inquit, nuntiabit hic praeco, vel illud cuius mentionem abominor. Mira veterum in parcendo a verbis male ominatis superstitio. Terentius, Heaut. II. 1. n)

Unde dem recte est; nam non habere me religio est dicere.

---

l) vol. II, p. 266. A. m) v. 89.

n) v. 16. Tum quod dem ei recte est: nam nihil esse mihi religio est dicere.

Cicero, Epist. XII. 9. ad Cassium: *Multum interest te venire; exigua est enim spes reipublicae, nam nulla non licet dicere.* [Sic et in Persis, v. 222.

'Ἐσθλά σοι πέμπειν, τέκνῳ τε, γῆς ἔνερθεν ἐς φάος.
Τἄμπαλιν δὲ τῶνδε, γαίας κάτοχ' ἀμαυροῦσθαι σκότῳ.]

[v. 509. *ΕΥ ΓΑΡ.* f. εὖ δ' ἄρ.]

v. 511. *ΚΑΡΠΟΙΤΟ.* In malam partem; ut Sept. Theb. v. 607.

Ἄτης ἄρουρα θάνατον ἐκκαρπίζεται.

v. 513. (504.) *ΔΕΚΑΤΩι.* Malim δεκάτου. Vide quae supra ad v. 40.

v. 514. *ΡΑΓΕΙΣΩΝ.* [V. Cl. Petr. Victorius, Var. Lect. XXXVII. 9. „Cum id boni, quod aliqui sibi promiserunt, repente evanuit, elapsumque ipsis est e manibus, M. Cicero spes illas *fallaces* vocare solet atque *inanes*, ut in peroratione fecit pro Milone °); inquit enim: *O spes fallaces! O cogitationes inanes nostras!* Aeschylus vero in Agamemnone, ubi inducit praeconem, qui missus erat ut Clytaemnestrae nuntiaret captum esse Ilium, adventareque Agamemnonem, salutare Argos, sedesque eas omnes, facit illum dicere, se tandem, cum multae prius spes ipsius fractae forent, unam nactum. Loquitur igitur de spe, quae sine corpore est, tanquam de re solida: hae namque proprie *franguntur* et dissipantur. Propter similitudinem tamen res quoque vacuae a corporibus *rumpi* dicuntur, ut Cicero in prooemio secundi libri de Oratore locutus est, qui inquit: *O inanes nostras contentiones, quae in medio cursu saepe franguntur.* Verba tragici illius sunt:

Πολλῶν ῥαγεισῶν ἐλπίδων, μιᾶς τυχών.

Videndum autem, an quod illic declaratio vetus tradit verum sit: translationem eam sumptam esse ab anchoris, quarum, cum multae in aqua fractae sint, una aliqua navim conservat; mihi enim hoc non valde probatur, veriusque arbitror, quod supra a me tactum est, et a Cicerone usurpatum." Hactenus vir doctissimus.]

v. 517. *ΝΥΝ ΧΑΙΡΕ ΜΕΝ ΧΘΩΝ.* Peregre redeuntes terram salutabant. Agamemnon apud Senecam, Agam. v. 782.

Tandem revertor sospes ad patrios lares;
O cara salve terra! ——

Plautus Bacchidibus, II. 1. [init.]

Herilis patria, salve, quam ego biennio
Postquam hinc in Ephesum abii conspicio libens.

°) cap. 34. §. 94.

v. 386. *ΑΠΗΜΑΝΤΟΝ, ΩΣΤΕ Κ' ΑΠΑΡΚΕΙΝ.* Ut v. 623. *αἰσχρὸν ὡς λακεῖν.* [A. ὥστε μ' ἀπαρκεῖν.]

[v. 388. *ΛΑΧΟΝΤΑ.* f. λαχόντι. Sic et A.]

v. 390. (382.) *ΠΡΟΣ ΚΟΡΟΝ.* Malim reddi *quod sufficiat viro* etc.

v. 391. *ΜΕΓΑΛΑ.* Lege μέγαν. Exigit metrum.

v. 393. *ΒΙΑΤΑΙ Δ'.* Sensus, ut videtur, hic est: *urgebat infelix suada, insidiatrix, intolerabilis,* Paridem *ad impia facinora: veruntamen remedium non est in abscondito omnino irritum; quin prodit in lucem grave-splendens noxa. Atque propter hoc malum instar vasis aerei attritu et plagis,* aliis atque aliis instigationibus divinis, *nigro* ferro *catenatus punitus est; quoniam sectatus est stolidus volucrem avem* (i. spem vanam), *civitati contagium eius impietatis immensum concilians.*

[v. 394. *ΠΡΟΒΟΥΛΟΠΑΙΣ.* A. ἀπρόβουλος παίς.]

v. 397. *ΣΙΝΟΣ.* Scholiastes, σίνος, τουτέστι σέλας. Librarii error; pertinet enim expositio ad τὸ φῶς.

v. 399. *ΠΡΟΒΟΛΑΙΣ.* Legendum προσβολαῖς, quod et ex carminis ratione constat. [Hesych. προσβολή· ἡ ὁρμή.]

v. 400. (391.) *ΜΕΛΑΜΠΑΓΗΣ.* Eadem occurrit dictio in Septem contra Thebas, v. 743. Malim vero hic legere μελαμπυγής, et de Agamemnone interpretari, qui supra[b]) μελανάιετῳ assimilatus, πυγάργῳ oppositus. Ita dicti fortes et viriles. Hesychius, *Μελάμπυγος, ἀνδρεῖος. Τοὺς γὰρ δασεῖς τὰς πυγὰς, ἀνδρείους ἐνόμιζον.* Notum proverbium, μελαμπύγου τύχοις, hoc est, ἀνδρείου καὶ ἰσχυροῦ. Zenobius, V. 10. exstat apud Herodotum VII. 216. Plutarch. de educatione liberorum, p. 12. et plures alios. Verum hanc lectionem si sequamur, interpretandus erit locus hoc modo: *quin apparet lux* (sc. facis: de φρυκτωρίᾳ enim accipiendum monet Scholiastes) *grave-lucens noxa* Troianis. *Et* Agamemnon *atras nates habens* (id est, fortis) *instar mali aeris, attritu et allisionibus, per* belli discrimina, *probatus est; quoniam assecutus est pullus volucrem avem, urbi* Troianae *damnum non sustinendum afferens.*

v. 401. *ΔΙΚΑΙΩΘΕΙΣ, ΕΠΕΙ,* κ. τ. λ. Distingue et lege, ut respondeat strophae:

Δικαιωθεὶς, ἐπεὶ διώκει
Παῖς πετανὸν ὄρνιν.

[v. 402. *ΔΙΩΚΕΙ ΠΑΙΣ ΠΤΑΝΟΝ ΟΡΝΙΝ.* Lycophron, v. 110.

Ἀῆτιν ἐμπαίσασαν ἐξευτοῦ πτερῷ.
Ultro incidentis aucupis pennae dolo.

De Helena a Paride rapta. Quin proverbiale est τὰ πετόμενα διώκειν, a Platone usurpatum in Euthyphrone,[c]) Τί δέ;

---

b) Agam. v. 115. c) p. 4. A. Steph.

πετόμενόν τινα διώκεις; Quid? an volantem aliquem persequi instituis? Item ab Aristotele, Metaphys. III. *τὰ πετόμενα διώκειν, volantia sectari*, de rebus obscuris, et quae difficillimum sit pervestigare. Persius, Sat. III. 61.

An passim sequeris corvos testave lutove?

Homer. Il. *P'*. 75.

— *Σὺ μὲν ὧδε θέεις, ἀκίχητα διώκων.*

Ibi Eustath.: *Παροιμιῶδες τὸ ἀκίχητα διώκειν.* Vide sis V. Cl. D. Iacobum Duportum in h. l. Proverb. Salomonis, X. 4. *Qui nititur mendaciis hic pascit ventos, idem autem ipse sequitur aves volantes.*]

[Ibid. *ΠΑΙΣ.* *Ὡς* sc.]

[v. 405. *ΤΟΝ Δ' ΕΠΙΣΤΡΟΦΟΝ ΤΩΝΔΕ.* Sc. *κακῶν.*]

[v.406. *ΚΑΘΑΙΡΕΙ.* An *καθαίρει?* supra enim *τέλει.*]

v. 410. (402.) *ΚΛΟΠΑΙΣ.* Lege *κλοπαῖσι* ob metrum.

[v. 411. *ΛΙΠΟΥΣΑ.* Sc. Helena.]

[v. 412. *ΚΛΟΝΟΥΣ ΛΟΓΧΙΜΟΥΣ.* Pers. v. 106.

— *ἱππιοχάρμας τε κλόνους.*]

[v. 414. *ΑΝΤΙΦΕΡΝΟΝ, loco dotis.* Sic *ἀντίμολπον*, v. 17.]

v. 418. *ΤΟΔ' ΕΝΝΕΠΟΝΤΕΣ ΔΟΜΩΝ.* Ut legamus *τόνδ' ἐννέποντες δόμον*, suadent quae immediate sequuntur, *Ἰὼ δῶμα, κ. τ. λ.* [Immo lege *τόδ' ἐννέποντες δόμων προφῆται.* Helenum forte et Cassandram intellige, de qua idem refert Coluthus de Rapt. Helen. v. 381.

Δαρδανίοις λιμένεσσιν ὁ νυμφίος ἤγαγε νύμφην,
Πυκνὰ δ' ἔτιλλε κόμην, χρυσέην δ' ἔῤῥηξε καλύπτρην
Κασσάνδρη, νεόφοιτον ἐπ' ἀκροπόληος ἰδοῦσα.

Vide sis Lycophronis Cassandram. Quin Auratum pro *πολὺς πολλοὶ* legisse video.]

[v. 420. *ΙΩ ΛΕΧΟΣ.* O fides maritalis! Ovid. Epist. Her. VI. 41.

Heu ubi pacta fides, ubi connubialia iura?

Λέχος, quod Virgilius, Aen. IV. 496. — *lectumque iugalem.*]

v. 421. (412.) *ΠΑΡΕΣΤΙ ΣΙΓΑΣ'.* [A. *Σιγᾶς*, vel *σιγῶσ'* in dativo.] Scholiastem in versione sequimur, qui *σιγᾶς* legit. Malim vero, servata veteri lectione, de imagine Helenae interpretatum: *Adest*, inquit, *muta, inhonora, non conviciandа, nobis a longe stantibus visu gratissima. Porro prae desiderio eius,* Helenae, *quae modo transmarina est, videbitur phantasma aedium dominis. Etenim pulchrarum statuarum gratia invisa est viro,* Menelao. *In absentia oculorum* (quod pictura fuerit, non ipsa Helena) *diffluit omnis lepos.*"

v. 422. *ΑΦΕΜΕΝΩΝ.* Hesychius, *Ἀφέμενον· ἀποστάντα, ἀντιλέγοντα.* [f. legendum *ἥδιστος ἀφέντων ἰδεῖν. Iucundissima*

divitiarum ad videndum. Desiderio autem illius transmarinae mulieris nocturnum simulacrum videbitur s. apparebit regiam domum.]

v. 423. *ΥΠΕΡ ΠΟΝΤΙΑΣ.* Lege coniunctim ὑπερποντίας, scil. Helenae. [Sic Choeph. v. 250. *Διαποντίου γῆς*, de Troia.]

v. 424. *ΑΝΑΣΣΕΙΝ.* Malim ἄναξιν.

[v. 425. *ΕΥΜΟΡΦΩΝ ΓΑΡ ΚΟΛΟΣΣΩΝ.* l. δ' ἔρ. *Voluptas palatiorum pulcrorum invisa est viro*, Menelao. Vel pro ἔχθεται l. ἔρρεται.]

v. 427. *ΑΧΗΝΙΑΙΣ.* Vide quae ad Choeph. v. 299. [A. ἀχθηνίαις vel ἀκτινίαις. H. e. ὀμμάτων βολαῖς.]

[v. 429. *ΟΝΕΙΡΟΦΑΝΤΟΙ ΔΕ ΠΕΝΘΗΜΟΝΕΣ.* Cuiusmodi erat Hermionae, post raptam matrem, somnium, referente Colutho de Rapt. Hel. v. 361.

Ἡ μὲν ἀλητεύουσα, δαϊφροσύνῃσιν ὀνείρων
Μητέρα παπταίνειν ὠΐσσατο.]

[v. 432. (423.) *ΜΑΤΑΝ.* A. μάτα.]

[v. 435. *ΟΥ ΜΕΘΥΣΤΕΡΟΝ.* An ὁ μεθύστερον?]

v. 436. *ΥΠΝΟΥ ΚΕΛΕΥΘΟΙΣ.* Ut Homerus Odyss. [d] ἀνέμων κέλευθα. [Et Odyss. *Λ'*. 206.

—— σκιῇ εἴκελον, ἢ καὶ ὀνείρῳ
Ἔπτατο. ——

Quod Virg. Aen. II. 793.

—— effugit imago
Par levibus ventis volucrique simillima somno.

Vir doctus legit πτερὸς ὀπαδός. Hesych. Ὀπαδός· ἀκόλουθος, συνεργός, δοῦλος.]

v. 437. *ΚΑΤ' ΟΙΚΟΥΣ ΕΦ' ΕΣΤΙΑΣ.* Lege κατ' οἴκους ἐφεστίους. Ut postea, v. 860, δόμους ἐφεστίους. [Auratus glossema putat.]

[v. 438. *ΥΠΕΡΒΑΤΩΤΕΡΑ.* A. ὑπερβλατώτερα, ὑπερβλητότερα.]

[v. 440. (430.) *ΤΑΗΣΙΚΑΡΔΙΟΣ.* Potest legi τηξικάρδιος, *cor tabefaciens*; vel πλησικάρδιος; sed nihil muto.]

[v. 441. *ΔΟΜΩΝ.* f. δόμοις.]

[Ibid. *ΟΙΔΕΝ.* f. εἶδεν. *Quos emisit vidit* i. e. nunquam visura est.]

v. 443. *ΟΥΣ ΜΕΝ ΓΑΡ ΕΠΕΜΨΕΝ.* Scil. Ἑλλάς. Ita et in Persis.

[v. 444. *ΑΝΤΙ ΔΕ ΦΩΤΩΝ ΤΕΥΧΗ.* Post φωτῶν A. ponit virgam.]

v. 447. *Ὁ ΧΡΥΣΑΜΟΙΒΟΣ Δ' ΑΡΗΣ ΣΩΜΑΤΩΝ.* Quia pro corporibus permutat et reddit cineres.

---

d) Odyss. V, 383. X, 20.

v. 448. *ΤΑΛΑΝΤΟΥΧΟΣ.* [Hom. Il. *Τ'*. 247.

Χρυσοῦ δὲ στήσας Ὀδυσεὺς δέκα πάντα τάλαντα.

Schol. *Διὰ ζυγοῦ στήσας· οὕτως γὰρ οἱ ἀρχαῖοι τὰ χρήματα διεστάθμιζον, ὅθεν ὀβολοστάται εἴρηνται.* Eustath. [e]) *Τὸ στήσας τεχνικόν ἐστι λέξις, ἀντὶ τοῦ σταθμήσας· ὅθεν καὶ ὁ στατήρ.*] Pendebantur olim nummi, non numerabantur: et in emptionibus adhibebatur libra et pondus, et libripens. Plinius, XXXIII. 3. *Qua consuetudine in his emptionibus, quae mancipi sunt, etiam nunc libra interponitur.* Boeth. in Comment. III. „Mancipatio imaginaria quaedam est, quod ipsum ius proprium est civium Romanorum. Ea res ita agitur: adhibitis non minus quam quinque testibus civibus Romanis puberibus, et eo qui libripens dicitur, is qui mancipium accipit, aes tenens ita dicit: *hunc ego hominem ex iure Quiritium meum esse aio, isque mihi emptus est hoc aere, aeneaque libra.* Deinde aere percutit libram, idque aes dat ei, a quo mancipium accipit, quasi pretii loco." Restituendus obiter Hesychius, *Βεβαιώσεως δίκη· ἐπὶ τῶν ὁρισαμένων.* Lege, *ἐστὶ τῶν ὠνησαμένων.* Ingeniosissime haec ad Martem accommodata.

[v. 451. *ΨΗΓΜΑ.* Hesych. *Ψῆγμα· ξύσμα ἢ μικρὸν θρύμμα, κλάσμα.* Etymolog. [f]) *Ψήγματα· μικρὰ κομμάτια. Ψῆγμα, τὸ κατὰ μικρὸν στάζον· ἐξ οὗ καὶ λώδιον.*]

v. 452. (442.) *ΑΝΤΗΝΟΡΟΣ.* *Antenoris nomen apud Aeschylum de mortuorum reliquiis usurpatur,* inquit Canterus in Lycophronem, p. 61. Sed omnino fallitur vir doctissimus: etenim legendum *ἀντήνορος* minuta litera, epithetum cineris qui pro toto homine tantum comparet. Ita v. 444.

Ἀντὶ δὲ φώτων τεύχη
Καὶ σποδὸς εἰς ἑκάστου τοὺς
Δόμους εἰσαφικνεῖται.

v. 453. *ΕΥΘΕΤΟΥ, cineris bene-conditi.* Ni potius legendum *εὐθέτους urnas sessiles,* lato fundo factas, et ideo aptas ad reponendum.

v. 454. *ΣΤΕΝΟΥΣΙ Δ' ΕΥ ΛΕΓΟΝΤΕΣ ΑΝΔΡΑ.* Malim *ἄνδρας.* Est encomium caesorum in bello Troiano.

v. 463. (454.) *ΕΥΜΟΡΦΟΙ.* De mortuis, *εὐφήμως.*

[v. 464. *ΕΧΘΡΑ.* Sc. *Ἰλιὰς γῆ.*]

[Ibid. *ΕΧΟΝΤΑΣ.* An *ἑλόντας* vel *ἔχοντας*, id est, *victores?*]

v. 465. *ΒΑΡΕΙΑ Δ' ΑΣΤΩΝ.* Agamemnonem respicere videtur tota haec antistrophe. [Non aliud, opinor, hic vult, quam paulo post istis, *τὸ δ' ὑπερκότως κλύειν εὖ, βαρύ.* Dicit igitur praedicationem civium cum invidia et aemulatione alio-

---

e) Eustath. p. 1182, 61. 1347, 46.

f) Etym. M. p. 818, 31.

rum coniunctam rem esse periculosam, et odii popularis instar esse. Huc illa pertinent, quae de *Deorum invidia* credita olim et famigerata prolixe commentatus est vir summus M. Casaubonus. Vide v. 931. 933.]

[v. 466. *ΔΗΜΟΚΡΑΤΟΥ Δ' ΑΡΑΣ.* l. δημοκράτους ἀρᾶς. Delictum, poenam popularem: *luit poenas imputationis popularis.* Vel, ἀρὰς τίνει, debitam poenam exigit.]

v. 467. *ΜΕΝΕΙ Δ' ΑΚΟΥΣΑΙ.* Expectat audire mea mens aliquid occultum, praesagiendo fatum Agamemnonis; qui occasio caedis multorum. [Haec dicit in Aegisthum.]

[v. 469. *ΠΟΛΥΚΤΟΝΩΝ.* f. legendum πολυστόνων, *graviter ingementium.*]

[Ibid. *ΑΣΚΟΠΟΙ.* Active hic, aliter vero Choeph. v. 814

—— ἄσκοπον δ' ἔπος λέγων.]

[v. 473. (465.) *ΠΑΛΙΝΤΥΧΗ.* f. παλιντυχεῖ.]
[v. 474. *ΤΙΘΕΙΣ'.* f. τίθεσ'.]
[v. 476. *ΥΠΕΡΚΟΤΩΣ.* Ἀντὶ ὑπερκόμπως.]

v. 479. *ΚΡΙΝΩ Δ' ΑΦΘΟΝΟΝ ΟΛΒΟΝ*, *potiores duco divitias invidiae non obnoxias.* E schola Pythagorica manavit haec gnome: sic enim Aureorum Carminum auctor; sive is Lysis fuerit, vel Philolaus, aut Archippus, aut Lysides, vel Epicharmus, quem refert Iamblichus Pythagorae dogmata versibus edidisse, et Vit. Pythagor. c. 36.

> Καὶ πεφύλαξό γε ταῦτα ποιεῖν, ὁπόσα φθόνον ἴσχει·
> Μὴ δαπανᾷν παρὰ καιρὸν, ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων·
> Μηδ' ἀνελεύθερος ἴσθι· μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.

Ad quem locum Hierocles: Δεῖ γὰρ, ὅσον ἐφ' ἡμῖν, τῶν ἐπιφθόνων ἀπέχεσθαι τὸν ἡσυχίας ἐρῶντα, καὶ μὴ ἐρεθίζειν, ὥσπερ τι θηρίον, τὸν φθόνον, ἵν' ἀθορύβως ἐξῇ προκόπτειν τοῖς καλοῖς.

Ibid. *ΑΦΘΟΝΟΝ ΟΛΒΟΝ.* *Felicitatem quae est sine invidia.* Horat. II. Od. 10.

> Auream quisquis mediocritatem
> Diligit, tutus caret obsoleti
> Sordibus tecti, caret invidenda
> Sobrius aula.

Plato g) Leg. 12. Χρυσὸς δὲ καὶ ἄργυρος ἐν ἄλλαις πόλεσιν ἰδίᾳ τε καὶ ἐν ἱεροῖς ἐστιν ἐπίφθονον κτῆμα. Pindar. Pyth. Od. XI. 77. (52.)

> Τῶν γὰρ ἀνὰ πόλιν εὑρίσκων
> Τὰ μέσα μακροτέρῳ σὺν
> Ὄλβῳ τεθαλότα, μέμφομ' αἶ-
> σαν τυραννίδων.

Phocylides,

---

g) Plat. d. leg. XII, p. 955. E.

— *μέσος δ' ἔλω ἐν πόλει εἶναι.*] [h])

[v. 480. *ΜΗΤ' ΕΙΗΝ.* Palladas [i]) in Antholog. I. p. 115.

— *ἀλλά τις εἴην*
Μήτ' ἄγαν εὐδαίμων, μήτ' ἐλεεινὸς ἐγώ.]

[v. 485. (477.) *ΕΤΗΤΥΜΩΣ.* f. *ἐτήτυμος.*]

v. 486. *ΗΤΟΙ ΘΕΙΟΝ ΕΣΤΙ ΜΗ ΨΥΘΟΣ.* Legerim *εἴ τοι θεῖόν ἐστιν ἢ ψύθος.* [f. distinguendum et legendum *ἤτοι θεῖόν ἐστι; μὴ ψεῦδος.* *Divinitus immissum, ut fallat hominum mentem.* Aur. pro *μή* legit *μοί.*]

v. 489. *ΠΥΡΩΘΕΝΤΑ ΚΑΡΔΙΑΝ.* Hoc est, accensum, gestientem laetitia. [An potius legendum *πυρωθείς*, vel *πυρώθῃ τὰν καρδίαν*?]

v. 490. *ΕΠΕΙΤ' ΑΛΛΑΓΑι ΛΟΓΟΥΣ ΚΑΜΕΙΝ;* Suspicati sumus legendum:

Ἐπί τ' ἀλλαγᾷ λόγους καμεῖν;

[Vide tamen an potius legendum *ἄλογα*, *stulta.* A. *ἄλλογα.*]

[v. 491. *ΕΝ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΑΙΧΜΑι.* Ita v. 601.

Ἡ κάρτα πρὸς γυναικὸς, αἴρεσθαι κέαρ.

Αἰχμά, imperium, robur, Prometh. 404.

Ὑπερήφανον τοῖς πάρος θε-
οῖς δείκνυσιν αἰχμάν.

Sunt qui hic pro *αἰχμᾷ* legunt *ἀκμᾷ*, quod minus mihi probandum videtur.]

[v. 495. *ΤΑΧΥΠΟΡΟΣ.* An potius, sublata distinctione,

— *ταχύπορον*
Ἀλλὰ ταχύμορον, κ. τ. λ.?]

v. 498. (489.) *ΤΑΧ' ΕΙΣΟΜΕΣΘΑ.* Respondet Clytaemnestra iis, quae statim ante ipsi chorus exprobrasset; nunc, ait, de rei veritate constabit, utrum me signum fefellerit necne. [Sophocles, Antigone, v. 643.

Τάχ' εἰσόμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.]

Ibid. *ΚΑΣΙΣ ΠΗΛΟΥ ΚΟΝΙΣ.* Eadem metaphora Sept. Theb. v. 500.

Λιγνὺν μέλαιναν αἰόλην, πυρὸς κάσιν.

Ita enim distinguendus versus ille. Horatius, Od. I. 14. [v. 12.] navem *sylvae filiam;* et Od. I. 25. [k]) Hebrum *Thraciae filium* vocat.

[v. 500. *ΕΙΤ', ΟΝΕΙΡΑΤΩΝ ΔΙΚΗΝ.* Respicit ad verba chori, v. 282.

---

h) Frustra quaeruntur in illo carmine.

i) Analect. Br. II, p. 488. (Anthol. vol. III, p. 140. (CXXIV.))

k) III, 25, 10. (?)

Πότερα δ' ὀνείρων φάσματ' εὐπειθῆ σέβεις;]

[v. 501. *ΕΦΗΛΩΣΕΝ.* Hesych. Ἐφήλωσεν· ἠπάτησεν.]

[v. 502. *ΚΗΡΥΚΙ.* Solebant veteres sive ex agro sive ex peregrinatione domum atque in patriam reverterentur, uxoribus nuntios praemittere, qui eas de virorum adventu certiores facerent, nec unquam uxores viri de improviso, si ex urbe abfuerant, conveniebant. Cuius moris rationem reddit Plutarchus, in libello qui inscribitur *κεφαλαίων καταγραφή Ῥωμαϊκά.* l) Vide Francisci Luisini Parergon, L. 20. qui hinc lucem praebet Tibullo, I. 3. m)

Tunc veniam subito, nec quisquam nuntiet ante,
Sed videar coelo missus adesse tibi.]

[Ibid. *ΚΑΤΑΣΚΙΟΝ ΚΛΑΔΟΙΣ.* Claudian. in Honor. [VI. Consul.] XXVIII. 164.

—— rami caput umbravere virentes.

Virg. Aen. VII. 154.

—— ramis velatos Palladis omnes,

et XI. 101.

Velati ramis oleae. ——

Noster in Supplic. v. 359.

Ὁρῶν κλάδοισι νεοδρόποις κατάσκιον.]

[v. 503. (494.) *ΕΛΑΙΑΣ.* Victoriam testati Graeci olivae vel lauri ramos tum capite, tum hastis, signis, statuis, curribus, puppibus affigebant. De praecone nostro, Clytaemnestram accedente, Seneca Agam. v. 382.

Sed ecce vasto concitus miles gradu
Manifesta properat signa laetitiae gerens!
Namque hasta summo lauream ferro gerit;
Fidusque regi semper Eurybates adest.]

[v. 505. *ΩΣ ΟΥΤ' ΑΝΑΥΔΟΣ.* Vide an legi possit: ὡς οὔτ' ἄναυδος.]

[v. 506. *ΥΛΗΣ ΟΡΕΙΑΣ.* Hesych. Ὕλη.... ξύλα τὰ ἤδη κεκομμένα. D. Iacob. III. 5. Ἰδού, ὀλίγον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει.]

v. 508. *ΤΟΝ ΑΝΤΙΟΝ ΔΕ ΤΟΙΣΔ' ΑΠΟΣΤΕΡΓΩ ΛΟΓΟΝ.* [Sc. *κλαίειν.*] Vel laeta, inquit, nuntiabit hic praeco, vel illud cuius mentionem abominor. Mira veterum in parcendo a verbis male ominatis superstitio. Terentius, Heaut. II. 1. n)

Unde dem recte est; nam non habere me religio est dicere.

---

l) vol. II, p. 266. A. m) v. 89.

n) v. 16. Tum quod dem ei recte est: nam nihil esse mihi religio est dicere.

Cicero, Epist. XII. 9. ad Cassium: *Multum interest te venire; exigua est enim spes reipublicae, nam nulla non licet dicere.* [Sic et in Persis, v. 222.

Ἐσθλά σοι πέμπειν, τέκνῳ τε, γῆς ἐνερθεν ἐς φάος.
Τἄμπαλιν δὲ τῶνδε, γαίας κάτοχ' ἀμαυροῦσθαι σκότῳ.]

[v. 509. *ΕΥ ΓΑΡ.* f. εὖ δ' ἄρ.]

v. 511. *ΚΑΡΠΟΙΤΟ.* In malam partem; ut Sept. Theb. v. 607.

Ἄτης ἄρουρα θάνατον ἐκκαρπίζεται.

v. 513. (504.) *ΔΕΚΑΤΩι.* Malim δεκάτου. Vide quae supra ad v. 40.

v. 514. *ΡΑΓΕΙΣΩΝ.* [V. Cl. Petr. Victorius, Var. Lect. XXXVII. 9. „Cum id boni, quod aliqui sibi promiserunt, repente evanuit, elapsumque ipsis est e manibus, M. Cicero spes illas *fallaces* vocare solet atque *inanes*, ut in peroratione fecit pro Milone o); inquit enim: *O spes fallaces! O cogitationes inanes nostras!* Aeschylus vero in Agamemnone, ubi inducit praeconem, qui missus erat ut Clytaemnestrae nuntiaret captum esse Ilium, adventareque Agamemnonem, salutare Argos, sedesque eas omnes, facit illum dicere, se tandem, cum multae prius spes ipsius fractae forent, unam nactum. Loquitur igitur de spe, quae sine corpore est, tanquam de re solida: hae namque proprie *franguntur* et dissipantur. Propter similitudinem tamen res quoque vacuae a corporibus *rumpi* dicuntur, ut Cicero in prooemio secundi libri de Oratore locutus est, qui inquit: *O inanes nostras contentiones, quae in medio cursu saepe franguntur.* Verba tragici illius sunt:

Πολλῶν ῥαγεισῶν ἐλπίδων, μιᾶς τυχών.

Videndum autem, an quod illic declaratio vetus tradit verum sit: translationem eam sumptam esse ab anchoris, quarum, cum multae in aqua fractae sint, una aliqua navim conservat; mihi enim hoc non valde probatur, veriusque arbitror, quod supra a me tactum est, et a Cicerone usurpatum." Hactenus vir doctissimus.]

v. 517. *ΝΥΝ ΧΑΙΡΕ ΜΕΝ ΧΘΩΝ.* Peregre redeuntes terram salutabant. Agamemnon apud Senecam, Agam. v. 782.

Tandem revertor sospes ad patrios lares:
O cara salve terra! ——

Plautus Bacchidibus, II. 1. [init.]

Herilis patria, salve, quam ego biennio
Postquam hinc in Ephesum abii conspicio libens.

---

o) cap. 34. §. 94.

Hunc vero locum imitatur Seneca, sub Eurybatis persona, Agam. v. 392.

> Delubra et aras coelitum et patrios lares,
> Post longa fessus spatia, vix credens mihi
> Supplex adoro ——

[v. 518. *ΥΠΑΤΟΣ ΤΕ ΧΩΡΑΣ ΖΕΥΣ.* Ὕπατος Ζεὺς supra v. 55.]

[v. 519. *ΜΗΚΕΤ'.* Non amplius; quippe prius, Ovid. Trist. I. 2. p)

> —— pro Troia stabat Apollo.]

[Ibid. *ΒΕΛΗ.* f. βάλε.]

[v. 520. (511.) *ΑΝΑΡΣΙΟΣ.* Hesych. Ἀνάρσιοι· ἀνάρμοστοι, πολέμιοι· ἀπὸ τοῦ μὴ συνηρμοσθῆναι τοῖς ἤθεσιν.]

v. 521. *ΚΑΠΑΓΩΝΙΟΣ, ΑΝΑΞ ΑΠΟΛΛΩΝ.* Apollinem inter θεοὺς ἀγωνίους recenset in Supplicibus, v. 221. Meminit et Eustathius q), ad illud Homeri, Il. Ψ'. 659.

> *Ἄνδρε δύω περὶ τῶνδε κελεύομεν ὥσπερ ἀρίστω*
> *Πὺξ μάλ' ἀνασχομένω πεπληγέμεν, ᾧ δέ κ' Ἀπόλλων*
> *Δώῃ καμμονίην· γνώωσι δὲ πάντες Ἀχαιοί.*

Ἀπόλλωνος δ' ἐνταῦθα, inquit, μέμνηται ὁ ποιητής, διὰ τὸ δοκεῖν ἐναγώνιον εἶναι καὶ αὐτὸν ὁμοίως τῷ Ἑρμῇ. Vide sis etiam Plutarchum, Symposiac. VIII. 4.*) ubi eundem Homeri locum adducit; narratque Apollini pugili a Delphis, cursori a Cretensibus et Lacedaemoniis sacra fieri.

v. 522. *ΤΟΥΣ Τ' ΑΓΩΝΙΟΥΣ ΘΕΟΥΣ.* Hesychius, Ἀγώνιοι θεοί· οἱ τῶν ἀγώνων προεστῶτες. Quin ad Supplic. v. 197.

> *Πάγον προσίζειν τῶνδ' ἀγωνίων θεῶν,*

aliam videtur etymologiam innuere Scholiastes satis ineptam, στρογγύλα γάρ, inquit, ἐστι τὰ ἱερεῖα, καὶ γωνίας οὐκ ἔχοντα. Quinam fuerint hi θεοὶ ἀγώνιοι, ex eadem tragoedia discendum erit.

v. 523. *ΤΙΜΑΟΡΟΝ.* [Hesych. Τιμήορος. Τιμωρός, βοηθός.] *Dei ultoris* absolute crebra fit mentio. Senec. Herc. Fur. v. 385.

> Sequitur nocentes ultor a tergo Deus.

Tibullus, I. 8. r) iisdem pene verbis:

> Nescius ultorem post caput esse Deum.

Deorum ultorum in genere meminit Propertius, III. 20. s)

> Non habet ultores nox vigilanda Deos.

---

p) I, 2, 5. q) p. 1322, 26.
r) v. 72. s) v. 22. *) p. 731. B.

Etenim complures erant, quibus hoc epithetum tribuebatur. De *Marte Ultore*, inscriptio vetus apud Gruterum, p. 317.

D. M.
T. FLAVIO . AVG. LIB.
LIBERALI . AEDITVO.
MARTIS . VLTORIS.

Marti Bisultori Augustus templum consecravit. Ovid. Fast. V. 595.

> Rite deo templumque datum, nomenque Bisultor:
> Emeritus voti debita solvit honor. ——

Dicitur et *Cerberus ultor* Propertio [t]; et *Caesaris ultor* Horatio [u], sc. Iupiter; qui nostro *Ζεὺς νεμέτωρ* Sept. Theb. v. 490. His annumerandus Mercurius Ultor, quem veneratur praeco noster.

v. 524. *ΕΡΜΗΝ.* Mercurium *ἐναγώνιον* intelligit, quem neque ac Apollinem certaminibus praeesse docuit Eustathius modo laudatus [x]). Eiusdem alibi etiam mentionem fecisse Aeschylum monet Scholiastes Pindari, ad illud poetae, Pyth. II. 18.

> *Ὅ,τ' ἐναγώνιος Ἑρμᾶς.*

Ἐναγώνιος δὲ ὁ Ἑρμῆς, inquit, *ὡς τῶν ἀγώνων προστάτης· ὡς καὶ Αἰσχύλος,*

> *Ἐναγώνιε Μαίας καὶ Διὸς Ἑρμᾶ.*

Meminit et idem Pindarus, Isthm. I. 85. [60. Bkh.]

> *Πάντα δ' ἐξειπεῖν ὅσ' ἀγώνιος Ἑρμᾶς*
> *Ἡροδότῳ ἔπορεν.* ——

Schol. Aristophanis in Plutum, v. 1155. Mercurii epitheta recensens: *Λέγεται δὲ ὁ Ἑρμῆς στροφαῖος, ἐμπολαῖος, κερδῷος, ἡγεμόνιος, ἐναγώνιος, διάκονος.* Hinc Tertullianus de Spectac. c. 9. *Sed et gymnicas artes Castorum et Herculum et Mercuriorum disciplina prodiderunt.*

[Ibid. *ΦΙΛΟΝ ΚΗΡΥΚΑ.* Inter caetera officia sua memorat Mercurius apud Lucianum, in dialogo [y]) Mercurii et Maiae *κἂν ταῖς ἐκκλησίαις κηρύττειν.*]

[Ibid. *ΚΗΡΥΚΩΝ ΣΕΒΑΣ.* Iul. Pollux [z]), Onomast. IV. 12. *Τὸ δὲ τῶν κηρύκων γένος ἱερὸν μὲν Ἑρμοῦ, praeconum autem genus Mercurio sacrum est.*]

[v. 525. *ΗΡΩΣ ΤΕ ΤΟΥΣ ΠΕΜΨΑΝΤΑΣ.* Duces qui in illo praelio occubuere; qui me deduxerunt. Et hoc etiam Pythagoricum quiddam sapit; Aureorum Carminum auctor, v. 2.

---

t) Prop. IV, 5, 3. u) Hor. Carm. I, 2, 44. x) ad v. 521.
y) Dial. Deor. XXIV. (vol. I, p. 276.) z) Poll. IV, 91.

—— ἔπειθ' ἥρωας ἀγαυούς.]

[v. 526. *ΛΕΛΕΙΜΜΕΝΟΝ ΔΟΡΟΣ.* *Exercitum relictum ex hostibus, i. e. ex pugna superstitem.* Ut Virgilius, Aen. I. 602.

—— Reliquias Danaum.]

v. 528. *ΔΑΙΜΟΝΕΣ Τ' ΑΝΤΗΛΙΟΙ.* Hesychius, *Ἀντήλιοι θεοί· οἱ πρὸ τῶν πυλῶν ἱδρυμένοι. Εὐριπίδης Μελεάγρῳ.* Iterum, *Ἀντήλιος· ὁ ἴσος καὶ ὅμοιος ἡλίῳ φαινόμενος. Καταχρηστικῶς δὲ ὁ ἀντικρὺ ἡλίου ἱδρυμένος βωμὸς, ἢ θεός.* Chrysalus apud Plautum in Bacchid. II. 1. [v. 3.] peregre reversus:

Saluto te, vicine Apollo, qui aedibus
Propinquus nostris accolis, veneror te.

Vicinum Apollinem vocat qui et *προστατήριος*, in vestibulo positus, *ἀντήλιος*. [Tertullianus de Corona Militis, c. 13. *At enim Christianus nec ianuam suam laureis infamabit, si norit quantos Deos etiam ostiis diabolus affinxerit, Ianum a ianua, Limentinum a limine, Forculum et Cardum a foribus et cardinibus, et apud Graecos Thyraeum Apollinem et Antelios daemones.*]

v. 529. *Η ΠΟΥ ΠΑΛΑΙ.* Lege:

Εἴ που πάλαι φαιδροῖσι τοῖσιν ὄμμασι.

[Ibid. *ΦΑΙΔΡΟΙΣΙ ΤΟΙΣΙ Δ' ΟΜΜΑΣΙ.* Cogita an legendum *δώμασι*, vel *φαιδροῖς ἰδόντες ὄμμασι.*]

v. 535. (526.) *ΔΙΟΣ ΜΑΚΕΛΛΗι.* [Hesych. *Μακέλλη· δίκελλα πλατεῖα, σκαφίον δὲ τῆς μακέλλης ὁ στελεός.*] Scholiastes, *σπάθῃ*; lege *σκάφῃ*. Instrumentum est fossorium. [Verum nihil forsan mutandum, Hesych. *Ἐχέτλη, ὃ κατέχει ὁ ἀροτὴρ τοῦ ἀρότρου· καὶ ἡ αὖλαξ καὶ σπάθη τοῦ ἀρότρου.* Est vero *μάκελλα* rusticum instrumentum, quod communiter *σκαλλίς*, ita dictum, quasi *μάκελλα, ὅτι μιᾷ ὀδῷ κέλλει, τουτέστι τρέχει, ἐν τῷ κόπτειν καὶ κινεῖν τὴν γῆν. Ἕνα γὰρ μόνον ὀξὺν ὀδόντα καὶ μίαν μόνην αἰχμὴν ἔχει.* Est itidem *δίκελλα ἡ διχόθεν κέλλουσα.* Suidas. *Μάκελλα· δίκελλα. Ἀριστοφάνης* [Av. 1238.]:

Ὦ μῶρε, μῶρε, μὴ θεῶν κίνει φρένας
Δειλὰς, ὅπως μή σου γένος πανώλεθρον
Διὸς μακέλλῃ πᾶν ἀναστρέψῃ Δίκη.]

[v. 536. *ΑΙΣΤΟΙ.* Hesych. *Ἀϊστωθείς· ἀφανισθείς.* Noster in Persis, v. 813.

Βωμοὶ δ' ἄϊστοι, δαιμόνων θ' ἱδρύματα.]

v. 537. *ΣΠΕΡΜΑ ΠΑΣΗΣ ΧΘΟΝΟΣ.* Phrasis Ebraica. [Euripides Hecuba, v. 254.

Ἀχάριστον ὑμῶν σπέρμ'.]

v. 541. (532.) *ΠΑΡΙΣ ΓΑΡ ΟΥΤΕ ΣΥΝΤΕΛΗΣ ΠΟΛΙΣ.* Hoc est, ut recte monet Scholiastes, *οὔτε Πάρις οὔτε πόλις.* Sic et Pindarus, Pyth. VI. 47.

Ἄδικον οὐδ' ὑ-
πέροπλον ἦβαν δρέπων.

[Lycophron, v. 151.
Ἐλειὸν οὐκ Ἀργεῖον ἀκραιφνῆ γοναῖς.

Ad quae verba Tzetzes, p. 30. figuram hanc monet non ἀπὸ κοινοῦ, ut quibusdam placuit, sed synecdochen esse; quippe τὸ ἀπὸ κοινοῦ in priore dictione ἀπόδοσιν habet, synecdoche in secunda.]

v. 544. *ΤΟΥ ΡΥΣΙΟΥ Θ' ΗΜΑΡΤΕ. Excidit et a pignore capto.* Scholiastes nugas hic agit. Poeta Helenam intelligit, quam una cum civitate Paris perdidit. Hoc est quod duplicem poenam Priamidarum vocat, v. 546.

Διπλᾶ δ' ἔτισαν Πριαμίδαι θἀμάρτια.

Ῥύσιον significat et redemptionis pretium, et pignus quod manu capimus; ut Supplic. v. 736.

Ἄγειν θέλοντες ῥυσίων ἐφάπτορες.

Hesychius, Ῥύσιον· ἑλκυστὸν, λύτρον, τίμημα· ἢ τὸ ἕνεκα ἐνεχύρου κατεχόμενον, παρὰ τὸ ῥύεσθαι τὸν κατεχόμενον. Utraque huic loco convenit significatio.

[v. 545. *ΑΥΤΟΧΘΟΝΟΝ.* Ita αὐτόκωπα βέλη, Choeph. v. 161. Sophocles Philoctete, v. 497.

Αὐτόστολον πέμψαντά μ' ἐκσῶσαι δόμοις.]

[v. 548. *ΤΕΘΝΑΝΑΙ Δ' ΟΥΚ ΕΤ' ΑΝΤΕΡΩ ΘΕΟΙΣ.* Usitata formula, quam adhibebant, cum diu expectatos viderent amicos. Ita Iacob, conspecto Iosepho, Gen. XLVI. 30. *Iam laetus moriar, quia vidi faciem tuam.*]

v. 551. (542.) *ΤΕΡΠΝΗΣ ΑΡ' ΗΤΕ ΤΗΣΔ' ΕΠΗΒΟΛΟΙ ΝΟΣΟΥ; Iucundi itaque estis huius participes morbi?* Animi affectiones morbi frequenter dictae, non poetis tantum, sed et philosophis. Morbus animi secundum Stoicos opinio est eius, quod valde expetendum videtur. Laertius in Zenone, Segm. 115. τὸ δὲ νόσημα, οἴησις σφόδρα δοκοῦντος αἱρετοῦ. Eodem plane modo desiderium patriae in praecone, et exercitus redeuntis in Clytaemnestra, morbus, sed tamen iucundus, hic dicitur.

[Ibid. *ΕΠΗΒΟΛΟΙ.* Hesych. Ἐπήβολος· ἔμπειρος, ἐπιστάτης, δεσπότης, μέτοχος.]

v. 553. *ΑΝΤΕΡΩΝΤΩΝ.* Bion, Idyll. IX. 1.

Ὄλβιοι οἱ φιλέοντες, ἐπὴν ἴσον ἀντεράωνται.

Est Ἀντέρως Deus, non amoris repudiator aut abolitor, sed potius mutuus amor. De Anterote vide sis Ciceronem de Nat. Deor. III. 23, de statua ipsi apud Athenienses posita Pausaniam[a]) et Suidam. Explicat quod modo dixerat Cly-

a) Paus. VI, 23. §. 4.

divitiarum ad videndum. Desiderio autem illius transmarinae mulieris nocturnum simulacrum videbitur s. apparebit regiam domum.]

v. 423. *ΥΠΕΡ ΠΟΝΤΙΑΣ.* Lege coniunctim ὑπερποντίας, scil. Helenae. [Sic Choeph. v. 250. *Διαποντίου γῆς*, de Troia.]

v. 424. *ΑΝΑΣΣΕΙΝ.* Malim ἀνάξειν.

[v. 425. *ΕΥΜΟΡΦΩΝ ΓΑΡ ΚΟΛΟΣΣΩΝ.* l. δ' ἔχ. *Voluptas palatiorum pulcrorum invisa est viro,* Menelao. Vel pro ἔχθεται l. ἔῤῥεται.]

v. 427. *ΑΧΗΝΙΑΙΣ.* Vide quae ad Choeph. v. 299. [A. ἀχθηνίαις vel ἀκτινίαις. H. e. ὀμμάτων βολαῖς.]

[v. 429. *ΟΝΕΙΡΟΦΑΝΤΟΙ ΔΕ ΠΕΝΘΗΜΟΝΕΣ.* Cuiusmodi erat Hermionae, post raptam matrem, somnium, referente Colutho de Rapt. Hel. v. 361.

Ἡ μὲν ἀλωεύουσα, δαϊφροσύνῃσιν ὀνείρων
Μητέρα παπταίνειν ὠΐσσατο.]

[v. 432. (423.) *ΜΑΤΑΝ.* A. μάτα.]

[v. 435. *ΟΥ ΜΕΘΥΣΤΕΡΟΝ.* An ἀ μεθύστερον?]

v. 436. *ΥΠΝΟΥ ΚΕΛΕΥΘΟΙΣ.* Ut Homerus Odyss.[d] ἀνέμων κέλευθα. [Et Odyss. Λ'. 206.

—— σκιῇ εἴκελον, ἢ καὶ ὀνείρῳ
Ἔπτατο. ——

Quod Virg. Aen. II. 793.

—— effugit imago
Par levibus ventis volucrique simillima somno.

Vir doctus legit πτερὸς ὀπαδός. Hesych. Ὀπαδός· ἀκόλουθος, συνεργὸς, δοῦλος.]

v. 437. *ΚΑΤ' ΟΙΚΟΥΣ ΕΦ' ΕΣΤΙΑΣ.* Lege κατ' οἴκους ἐφεστίους. Ut postea, v. 860, δόμους ἐφεστίους. [Auratus glossema putat.]

[v. 438. *ΥΠΕΡΒΑΤΩΤΕΡΑ.* A. ὑπερβλατώτερα, ὑπερβλητότερα.]

[v. 440. (430.) *ΤΑΗΣΙΚΑΡΔΙΟΣ.* Potest legi τηξικάρδιος, *cor tabefaciens;* vel πλησικάρδιος; sed nihil muto.]

[v. 441. *ΔΟΜΩΝ.* f. δόμοις.]

[Ibid. *ΟΙΔΕΝ.* f. εἶδεν. *Quos emisit vidit* i. e. nunquam visura est.]

v. 443. *ΟΥΣ ΜΕΝ ΓΑΡ ΕΠΕΜΨΕΝ.* Scil. Ἑλλάς. Ita et in Persis.

[v. 444. *ΑΝΤΙ ΔΕ ΦΩΤΩΝ ΤΕΥΧΗ.* Post φώτων A. ponit virgam.]

v. 447. *Ο ΧΡΥΣΑΜΟΙΒΟΣ Δ' ΑΡΗΣ ΣΩΜΑΤΩΝ.* Quia pro corporibus permutat et reddit cineres.

---

d) Odyss. V, 383. X, 80.

v. 448. *TAΛANTOYXOΣ.* [Hom. Il. T'. 247.

Χρυσοῦ δὲ στήσας Ὀδυσεὺς δέκα πάντα τάλαντα.

Schol. *Διὰ ζυγοῦ στήσας· οὕτως γὰρ οἱ ἀρχαῖοι τὰ χρήματα διεπάθμιζον, ὅθεν ὀβολοστάται εἴρηνται.* Eustath. [e]) *Τὸ στήσας τεχνικόν ἐστι λέξις, ἀντὶ τοῦ σταθμήσας· ὅθεν καὶ ὁ στατήρ.*] Pendebantur olim nummi, non numerabantur: et in emptionibus adhibebatur libra et pondus, et libripens. Plinius, XXXIII. 3. *Qua consuetudine in his emptionibus, quae mancipi sunt, etiam nunc libra interponitur.* Boeth. in Comment. III. „Mancipatio imaginaria quaedam est, quod ipsum ius proprium est civium Romanorum. Ea res ita agitur: adhibitis non minus quam quinque testibus civibus Romanis puberibus, et eo qui libripens dicitur, is qui mancipium accipit, aes tenens ita dicit: *hunc ego hominem ex iure Quiritium meum esse aio, isque mihi emptus est hoc aere, aeneaque libra.* Deinde aere percutit libram, idque aes dat ei, a quo mancipium accipit, quasi pretii loco." Restituendus obiter Hesychius, *Βεβαιώσεως δίκη· ἐπὶ τῶν ὁρισαμένων.* Lege, *ἐστὶ τῶν ὠνησαμένων.* Ingeniosissime haec ad Martem accommodata.

[v. 451. *ΨΗΓΜΑ.* Hesych. *Ψῆγμα· ξύσμα ἢ μικρὸν θρύμμα, κλάσμα.* Etymolog. [f]) *Ψήγματα· μικρὰ κομμάτια. Ψῆγμα, τὸ κατὰ μικρὸν στάζον· ἐξ οὗ καὶ λώδιον.*]

v. 452. (442.) *ANTHNOPOΣ.* *Antenoris nomen apud Aeschylum de mortuorum reliquiis usurpatur*, inquit Canterus in Lycophronem, p. 61. Sed omnino fallitur vir doctissimus: etenim legendum *ἀντήνορος* minuta litera, epithetum cineris qui pro toto homine tantum compareт. Ita v. 444.

Ἀντὶ δὲ φώτων τεύχη
Καὶ σποδὸς εἰς ἑκάστου τοὺς
Δόμους εἰσαφικνεῖται.

v. 453. *EYΘETOY*, *cineris bene-conditi.* Ni potius legendum *εὐθέτους urnas sessiles*, lato fundo factas, et ideo aptas id reponendum.

v. 454. *ΣTENOYΣI Δ' EY ΛEΓONTEΣ ANΔPA.* Malim *ἄνδρας*. Est encomium caesorum in bello Troiano.

v. 463. (454.) *EYMOPΦOI.* De mortuis, *εὐφήμως*.

[v. 464. *EXΘPA.* Sc. *Ἰλιὰς γῆ.*]

[Ibid. *EXONTAΣ.* An *ἑλόντας* vel *ἔχοντας*, id est, *victores?*]

v. 465. *BAPEIA Δ' AΣTΩN.* Agamemnonem respicere videtur tota haec antistrophe. [Non aliud, opinor, hic vult, quam paulo post istis, *τὸ δ' ὑπερκότως κλύειν εὖ, βαρύ.* Dicit igitur praedicationem civium cum invidia et aemulatione alio-

---

e) Eustath. p. 1182, 61. 1347, 46.
f) Etym. M. p. 818, 31.

rum coniunctam rem esse periculosam, et odii popularis instar esse. Huc illa pertinent, quae de *Deorum invidia* credita olim et famigerata prolixe commentatus est vir summus M. Casaubonus. Vide v. 931. 933.]

[v. 466. *ΔΗΜΟΚΡΑΤΟΥ Δ' ΑΡΑΣ.* l. δημοκράτους ἀρᾶς. Delictum, poenam popularem: *luit poenas imputationis popularis.* Vel, ἀρὰς τίνει, debitam poenam exigit.]

v. 467. *ΜΕΝΕΙ Δ' ΑΚΟΥΣΑΙ.* Expectat audire mea mens aliquid occultum, praesagiendo fatum Agamemnonis; qui occasio caedis multorum. [Haec dicit in Aegisthum.]

[v. 469. *ΠΟΛΥΚΤΟΝΩΝ.* f. legendum πολυστόνων, *graviter ingementium.*]

[Ibid. *ΑΣΚΟΠΟΙ.* Active hic, aliter vero Choeph. v. 814

—— ἄσκοπον δ' ἔπος λέγων.]

[v. 473. (465.) *ΠΑΛΙΝΤΥΧΗ.* f. παλιντυχεῖ.]

[v. 474. *ΤΙΘΕΙΣ'.* f. τίθεσ'.]

[v. 476. *ΥΠΕΡΚΟΤΩΣ.* Ἀντὶ ὑπερκόμπως.]

v. 479. *ΚΡΙΝΩ Δ' ΑΦΘΟΝΟΝ ΟΛΒΟΝ*, *potiores duco divitias invidiae non obnoxias.* E schola Pythagorica manavit haec gnome: sic enim Aureorum Carminum auctor; sive is Lysis fuerit, vel Philolaus, aut Archippus, aut Lysides, vel Epicharmus, quem refert Iamblichus Pythagorae dogmata versibus edidisse, et Vit. Pythagor. c. 36.

Καὶ πεφύλαξό γε ταῦτα ποιεῖν, ὁπόσα φθόνον ἴσχει·
Μὴ δαπανᾷν παρὰ καιρὸν, ὁποῖα καλῶν ἀδαήμων·
Μηδ' ἀνελεύθερος ἴσθι· μέτρον δ' ἐπὶ πᾶσιν ἄριστον.

Ad quem locum Hierocles: *Δεῖ γὰρ, ὅσον ἐφ' ἡμῖν, τῶν ἐπιφθόνων ἀπέχεσθαι τὸν ἡσυχίας ἐρῶντα, καὶ μὴ ἐρεθίζειν, ὥσπερ τι θηρίον, τὸν φθόνον, ἵν' ἀθορύβως ἐξῇ προκόπτειν τοῖς καλοῖς.*

Ibid. *ΑΦΘΟΝΟΝ ΟΛΒΟΝ.* *Felicitatem quae est sine invidia.* Horat. II. Od. 10.

Auream quisquis mediocritatem
Diligit, tutus caret obsoleti
Sordibus tecti, caret invidenda
Sobrius aula.

Plato g) Leg. 12. *Χρυσὸς δὲ καὶ ἄργυρος ἐν ἄλλαις πόλεσιν ἰδίᾳ τε καὶ ἐν ἱεροῖς ἐστιν ἐπίφθονον κτῆμα.* Pindar. Pyth. Od. XI. 77. (52.)

Τῶν γὰρ ἀνὰ πόλιν εὑρίσκων
Τὰ μέσα μακροτέρῳ σὺν
Ὄλβῳ τεθαλότα, μέμφομ' αἶ-
σαν τυραννίδων.

Phocylides,

---

g) Plat. d. leg. XII, p. 955. E.

—— *μέσος δ' ἔλω ἐν πόλει εἶναι.*] [h])

[v. 480. *ΜΗΤ' ΕΙΗΝ.* Palladas [i]) in Antholog. I. p. 115.

—— *ἀλλά τις εἴην*

Μήτ' ἄγαν εὐδαίμων, μήτ' ἐλεεινὸς ἐγώ.]

[v. 485. (477.) *ΕΤΗΤΥΜΩΣ.* f. *ἐτήτυμος.*]

v. 486. *ΗΤΟΙ ΘΕΙΟΝ ΕΣΤΙ ΜΗ ΨΥΘΟΣ.* Legerim *εἴ τοι θεῖόν ἐστιν ἢ ψύθος.* [f. distinguendum et legendum *ἤτοι θεῖόν ἐστι; μὴ ψεῦδος. Divinitus immissum, ut fallat hominum mentem.* Aur. pro *μή* legit *μοί.*]

v. 489. *ΠΥΡΩΘΕΝΤΑ ΚΑΡΔΙΑΝ.* Hoc est, accensum, gestientem laetitia. [An potius legendum *πυρωθεὶς*, vel *πυρώθῃ τὰν καρδίαν*?]

v. 490. *ΕΠΕΙΤ' ΑΛΛΑΓΑι ΛΟΓΟΥΣ ΚΑΜΕΙΝ;* Suspicati sumus legendum:

Ἐπί τ' ἀλλαγᾷ λόγους καμεῖν;

[Vide tamen an potius legendum *ἄλογα*, *stulta.* A. *ἄλλογα.*]

[v. 491. *ΕΝ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΑΙΧΜΑι.* Ita v. 601.

Ἡ κάρτα πρὸς γυναικὸς, αἴρεσθαι κέαρ.

Αἰχμά, imperium, robur, Prometh. 404.

Ὑπερήφανον τοῖς πάρος θε-

οῖς δείκνυσιν αἰχμάν.

Sunt qui hic pro *αἰχμᾷ* legunt *ἀκμᾷ*, quod minus mihi probandum videtur.]

[v. 495. *ΤΑΧΥΠΟΡΟΣ.* An potius, sublata distinctione,

—— *ταχύπορον*

Ἀλλὰ ταχύμορον, κ. τ. λ.?]

v. 498. (489.) *ΤΑΧ' ΕΙΣΟΜΕΣΘΑ.* Respondet Clytaemnestra iis, quae statim ante ipsi chorus exprobrasset; nunc, ait, de rei veritate constabit, utrum me signum fefellerit necne. [Sophocles, Antigone, v. 643.

Τάχ' εἰσόμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.]

Ibid. *ΚΑΣΙΣ ΠΗΛΟΥ ΚΟΝΙΣ.* Eadem metaphora Sept. Theb. v. 500.

Λιγνὺν μέλαιναν αἰόλην, πυρὸς κάσιν.

Ita enim distinguendus versus ille. Horatius, Od. I. 14. [v. 12.] navem *sylvae filiam;* et Od. I. 25. [k]) Hebrum *Thraciae filium* vocat.

[v. 500. *ΕΙΤ', ΟΝΕΙΡΑΤΩΝ ΔΙΚΗΝ.* Respicit ad verba chori, v. 282.

---

h) Frustra quaeruntur in illo carmine.

i) Analect. Br. II, p. 488. (Anthol. vol. III, p. 140. (CXXIV.))

k) III, 25, 10. (?)

Πότερα δ' ὀνείρων φάσματ' εὐπειθῆ σέβεις;]

[v. 501. *ΕΦΗΛΩΣΕΝ.* Hesych. Ἐφήλωσεν· ἠπάτησεν.]

[v. 502. *ΚΗΡΥΚΙ.* Solebant veteres sive ex agro sive ex peregrinatione domum atque in patriam reverterentur, uxoribus nuntios praemittere, qui eas de virorum adventu certiores facerent, nec unquam uxores viri de improviso, si ex urbe abfuerant, conveniebant. Cuius moris rationem reddit Plutarchus, in libello qui inscribitur *κεφαλαίων καταγραφή Ῥωμαϊκά.* l) Vide Francisci Luisini Parergon, I. 20. qui hinc lucem praebet Tibullo, I. 3. m)

Tunc veniam subito, nec quisquam nuntiet ante,
Sed videar coelo missus adesse tibi.]

[Ibid. *ΚΑΤΑΣΚΙΟΝ ΚΛΑΔΟΙΣ.* Claudian. in Honor. [VI. Consul.] XXVIII. 164.

—— rami caput umbravere virentes.

Virg. Aen. VII. 154.

—— ramis velatos Palladis omnes,

et XI. 101.

Velati ramis oleae. ——

Noster in Supplic. v. 359.

Ὁρῶν κλάδοισι νεοδρόποις κατάσκιον.]

[v. 503. (494.) *ΕΛΑΙΑΣ.* Victoriam testati Graeci olivae vel lauri ramos tum capite, tum hastis, signis, statuis, curribus, puppibus affigebant. De praecone nostro, Clytaemnestram accedente, Seneca Agam. v. 382.

Sed ecce vasto concitus miles gradu
Manifesta properat signa laetitiae gerens!
Namque hasta summo lauream ferro gerit;
Fidusque regi semper Eurybates adest.]

[v. 505. *ΩΣ ΟΥΤ' ΑΝΑΥΔΟΣ.* Vide an legi possit: ὡς οὔτ' ἄναυδος.]

[v. 506. *ΥΛΗΣ ΟΡΕΙΑΣ.* Hesych. Ὕλη.... ξύλα τὰ ἐκκεκομμένα. D. Iacob. III. 5. Ἰδοὺ, ὀλίγον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει.]

v. 508. *ΤΟΝ ΑΝΤΙΟΝ ΔΕ ΤΟΙΣΔ' ΑΠΟΣΤΕΡΓΩ ΛΟΓΟΝ.* [Sc. *κλαίειν.*] Vel laeta, inquit, nuntiabit hic praeco, vel illud cuius mentionem abominor. Mira veterum in parcendo a verbis male ominatis superstitio. Terentius, Heaut. II. 1. n)

Unde dem recte est; nam non habere me religio est dicere.

---

l) vol. II, p. 266. A.

m) v. 89.

n) v. 16. Tum quod dem ei recte est: nam nihil esse mihi religio est dicere.

Cicero, Epist. XII. 9. ad Cassium: *Multum interest te venire; exigua est enim spes reipublicae, nam nulla non licet dicere.* [Sic et in Persis, v. 222.

Ἐσθλά σοι πέμπειν, τέκνῳ τε, γῆς ἔνερθεν ἐς φάος.
Τἄμπαλιν δὲ τῶνδε, γαίας κάτοχ᾽ ἀμαυροῦσθαι σκότῳ.]

[v. 509. *ΕΥ ΓΑΡ.* f. εὖ δ᾽ ἄρ.]

v. 511. *ΚΑΡΠΟΙΤΟ.* In malam partem; ut Sept. Theb. v. 607.

Ἄτης ἄρουρα θάνατον ἐκκαρπίζεται.

v. 513. (504.) *ΔΕΚΑΤΩι.* Malim *δεκάτου.* Vide quae supra ad v. 40.

v. 514. *ΡΑΓΕΙΣΩΝ.* [V. Cl. Petr. Victorius, Var. Lect. XXXVII. 9. „Cum id boni, quod aliqui sibi promiserunt, repente evanuit, elapsumque ipsis est e manibus, M. Cicero spes illas *fallaces* vocare solet atque *inanes*, ut in peroratione fecit pro Milone o); inquit enim: *O spes fallaces! O cogitationes inanes nostras!* Aeschylus vero in Agamemnone, ubi inducit praeconem, qui missus erat ut Clytaemnestrae nuntiaret captum esse Ilium, adventareque Agamemnonem, salutare Argos, sedesque eas omnes, facit illum dicere, se tandem, cum multae prius spes ipsius fractae forent, unam nactum. Loquitur igitur de spe, quae sine corpore est, tanquam de re solida: hae namque proprie *franguntur* et dissipantur. Propter similitudinem tamen res quoque vacuae a corporibus *rumpi* dicuntur, ut Cicero in prooemio secundi libri de Oratore locutus est, qui inquit: *O inanes nostras contentiones, quae in medio cursu saepe franguntur.* Verba tragici illius sunt:

Πολλῶν ῥαγεισῶν ἐλπίδων, μιᾶς τυχών.

Videndum autem, an quod illic declaratio vetus tradit verum sit: translationem eam sumptam esse ab anchoris, quarum, cum multae in aqua fractae sint, una aliqua navim conservat; mihi enim hoc non valde probatur, veriusque arbitror, quod supra a me tactum est, et a Cicerone usurpatum." Hactenus vir doctissimus.]

v. 517. *ΝΥΝ ΧΑΙΡΕ ΜΕΝ ΧΘΩΝ.* Peregre redeuntes terram salutabant. Agamemnon apud Senecam, Agam. v. 782.

Tandem revertor sospes ad patrios lares:
O cara salve terra! ——

Plautus Bacchidibus, II. 1. [init.]

Herilis patria, salve, quam ego biennio
Postquam hinc in Ephesum abii conspicio libens.

---

o) cap. 34. §. 94.

Hunc vero locum imitatur Seneca, sub Eurybatis persona, Agam. v. 392.

Delubra et aras coelitum et patrios lares,
Post longa fessus spatia, vix credens mihi
Supplex adoro ——

[v. 518. *ΥΠΑΤΟΣ ΤΕ ΧΩΡΑΣ ΖΕΥΣ.* Ὕπατος Ζεὺς supra v. 55.]

[v. 519. *ΜΗΚΕΤ'*. Non amplius; quippe prius, Ovid. Trist. I. 2. p)

—— pro Troia stabat Apollo.]

[Ibid. *ΒΕΛΗ.* f. βάλε.]

[v. 520. (511.) *ΑΝΑΡΣΙΟΣ.* Hesych. Ἀνάρσιοι· ἀνάρμοστοι, πολέμιοι· ἀπὸ τοῦ μὴ συνηρμοσθῆναι τοῖς ἤθεσιν.]

v. 521. *ΚΑΠΑΓΩΝΙΟΣ, ΑΝΑΞ ΑΠΟΛΛΩΝ.* Apollinem inter θεοὺς ἀγωνίους recenset in Supplicibus, v. 221. Meminit et Eustathius q), ad illud Homeri, Il. Ψ'. 659:

Ἄνδρε δύω περὶ τῶνδε κελεύομεν ὥσπερ ἀρίστω
Πὺξ μάλ' ἀνασχομένω πεπληγέμεν, ᾧ δέ κ' Ἀπόλλων
Δώῃ καμμονίην· γνώωσι δὲ πάντες Ἀχαιοί.

Ἀπόλλωνος δ' ἐνταῦθα, inquit, μέμνηται ὁ ποιητὴς, διὰ τὸ δοκεῖν ἐναγώνιον εἶναι καὶ αὐτὸν ὁμοίως τῷ Ἑρμῇ. Vide sis etiam Plutarchum, Symposiac. VIII. 4.*) ubi eundem Homeri locum adducit; narratque Apollini pugili a Delphis, cursori a Cretensibus et Lacedaemoniis sacra fieri.

v. 522. *ΤΟΥΣ Τ' ΑΓΩΝΙΟΥΣ ΘΕΟΥΣ.* Hesychius, Ἀγώνιοι θεοί· οἱ τῶν ἀγώνων προεστῶτες. Quin ad Supplic. v. 197.

Πάγον προσίζειν τῶνδ' ἀγωνίων θεῶν,

aliam videtur etymologiam innuere Scholiastes satis ineptam, στρογγύλα γάρ, inquit, ἐστι τὰ ἱερεῖα, καὶ γωνίας οὐκ ἔχοντα. Quinam fuerint hi θεοὶ ἀγώνιοι, ex eadem tragoedia discendum erit.

v. 523. *ΤΙΜΑΟΡΟΝ.* [Hesych. Τιμήορος. Τιμωρὸς, βοηθός.] *Dei ultoris* absolute crebra fit mentio. Senec. Herc. Fur. v. 385.

Sequitur nocentes ultor a tergo Deus.

Tibullus, I. 8. r) iisdem pene verbis:

Nescius ultorem post caput esse Deum.

Deorum ultorum in genere meminit Propertius, III. 20. s)

Non habet ultores nox vigilanda Deos.

---

p) I, 2, 5. q) p. 1322, 26.
r) v. 72. s) v. 22. *) p. 721. B.

Etenim complures erant, quibus hoc epithetum tribuebatur. De *Marte Ultore*, inscriptio vetus apud Gruterum, p. 317.

D. M.
T. FLAVIO . AVG. LIB.
LIBERALI . AEDITVO.
MARTIS . VLTORIS.

Marti Bisultori Augustus templum consecravit. Ovid. Fast. V. 595.

Rite deo templumque datum, nomenque Bisultor:
Emeritus voti debita solvit honor. ——

Dicitur et *Cerberus ultor* Propertio [t]; et *Caesaris ultor* Horatio [u], sc. Iupiter; qui nostro *Ζεὺς νεμέτωρ* Sept. Theb. v. 490. His annumerandus Mercurius Ultor, quem veneratur praeco noster.

v. 524. *ΕΡΜΗΝ.* Mercurium *ἐναγώνιον* intelligit, quem aeque ac Apollinem certaminibus praeesse docuit Eustathius modo laudatus [x]. Eiusdem alibi etiam mentionem fecisse Aeschylum monet Scholiastes Pindari, ad illud poetae, Pyth. II. 18.

Ὅ,τ' ἐναγώνιος Ἑρμᾶς.

Ἐναγώνιος δὲ ὁ Ἑρμῆς, inquit, *ὡς τῶν ἀγώνων προστάτης· ὡς καὶ Αἰσχύλος*,

Ἐναγώνιε Μαίας καὶ Διὸς Ἑρμᾶ.

Meminit et idem Pindarus, Isthm. I. 85. [60. Bkh.]

Πάντα δ' ἐξειπεῖν ὅσ' ἀγώνιος Ἑρμᾶς
Ἡροδότῳ ἔπορεν. ——

Schol. Aristophanis in Plutum, v. 1155. Mercurii epitheta recensens: *Λέγεται δὲ ὁ Ἑρμῆς στροφαῖος, ἐμπολαῖος, κερδῷος, ἡγεμόνιος, ἐναγώνιος, διάκονος.* Hinc Tertullianus de Spectac. c. 9. *Sed et gymnicas artes Castorum et Herculum et Mercuriorum disciplina prodiderunt.*

[Ibid. *ΦΙΛΟΝ ΚΗΡΥΚΑ.* Inter caetera officia sua memorat Mercurius apud Lucianum, in dialogo [y] Mercurii et Maiae *κἂν ταῖς ἐκκλησίαις κηρύττειν.*]

[Ibid. *ΚΗΡΥΚΩΝ ΣΕΒΑΣ.* Iul. Pollux [z], Onomast. IV. 12. *Τὸ δὲ τῶν κηρύκων γένος ἱερὸν μὲν Ἑρμοῦ, praeconum autem genus Mercurio sacrum est.*]

[v. 525. *ΗΡΩΣ ΤΕ ΤΟΥΣ ΠΕΜΨΑΝΤΑΣ.* Duces qui in illo praelio occubuere; qui me deduxerunt. Et hoc etiam Pythagoricum quiddam sapit; Aureorum Carminum auctor, v. 2.

---

t) Prop. IV, 5, 3. u) Hor. Carm. I, 2, 44. x) ad v. 521.
y) Dial. Deor. XXIV. (vol. I, p. 276.) z) Poll. IV, 91.

—— ἱππεῦ ἥρωας ἀγανούς.]

[v. 526. *ΛΕΛΕΙΜΜΕΝΟΝ ΔΟΡΟΣ.* *Exercitum relictum ex hostibus, i. e. ex pugna superstitem.* Ut Virgilius, Aen. I. 602.

—— Reliquias Danaum.]

v. 528. *ΔΑΙΜΟΝΕΣ Τ' ΑΝΤΗΛΙΟΙ.* Hesychius, *Ἀντήλιοι θεοί· οἱ πρὸ τῶν πυλῶν ἱδρυμένοι. Εὐριπίδης Μελεάγρῳ.* Iterum, *Ἀντήλιος· ὁ ἴσος καὶ ὅμοιος ἡλίῳ φαινόμενος. Καταχρηστικῶς δὲ ὁ ἀντικρὺ ἡλίου ἱδρυμένος βωμὸς, ἢ θεός.* Chrysalus apud Plautum in Bacchid. II. 1. [v. 3.] peregre reversus:

Saluto te, vicine Apollo, qui aedibus
Propinquus nostris accolis, veneror te.

Vicinum Apollinem vocat qui et *προστατήριος*, in vestibulo positus, *ἀντήλιος*. [Tertullianus de Corona Militis, c. 13. *At enim Christianus nec ianuam suam laureis infamabit, si norit quantos Deos etiam ostiis diabolus affinxerit, Ianum a ianua, Limentinum a limine, Forculum et Cardum a foribus et cardinibus, et apud Graecos Thyraeum Apollinem et Antelios daemones.*]

v. 529. *Η ΠΟΥ ΠΑΛΑΙ.* Lege:

Εἴ που πάλαι φαιδροῖσι τοῖσιν ὄμμασι.

[Ibid. *ΦΑΙΔΡΟΙΣΙ ΤΟΙΣΙ Δ' ΟΜΜΑΣΙ.* Cogita an legendum *δώμασι*, vel *φαιδροῖς ἰδόντες ὄμμασι.*]

v. 535. (526.) *ΔΙΟΣ ΜΑΚΕΛΛΗι.* [Hesych. *Μακέλλη· δίκελλα πλατεῖα, σκαφίον δὲ τῆς μακέλλης ὁ στελεός.*] Scholiastes, *σπάθῃ*; lege *σκάφῃ*. Instrumentum est fossorium. [Verum nihil forsan mutandum, Hesych. *Ἐχέτλη, ὃ κατέχει ὁ ἀροτὴρ τοῦ ἀρότρου· καὶ ἡ αὖλαξ καὶ σπάθη τοῦ ἀρότρου.* Est vero *μάκελλα* rusticum instrumentum, quod communiter *σκαλλίς*, ita dictum, quasi *μάκελλα, ὅτι μιᾷ ὁδῷ κέλλει, τουτέστι τρέχει, ἐν τῷ κόπτειν καὶ κινεῖν τὴν γῆν. Ἕνα γὰρ μόνον ὀξὺν ὀδόντα εἰς μίαν μόνην αἰχμὴν ἔχει.* Est itidem *δίκελλα ἡ διχόθεν κέλλουσα.* Suidas. *Μάκελλα· δίκελλα. Ἀριστοφάνης* [Av. 1238.]:

Ὦ μῶρε, μῶρε, μὴ θεῶν κίνει φρένας
Δειλὰς, ὅπως μή σου γένος πανώλεθρον
Διὸς μακέλλῃ πᾶν ἀναστρέψῃ Δίκη.]

[v. 536. *ΑΙΣΤΟΙ.* Hesych. *Ἀϊστωθείς· ἀφανισθείς.* Noster in Persis, v. 813.

Βωμοὶ δ' ἄϊστοι, δαιμόνων θ' ἱδρύματα.]

v. 537. *ΣΠΕΡΜΑ ΠΑΣΗΣ ΧΘΟΝΟΣ.* Phrasis Ebraica. [Euripides Hecuba, v. 254.

Ἀχάριστον ὑμῶν σπέρμ'.]

v. 541. (532.) *ΠΑΡΙΣ ΓΑΡ ΟΥΤΕ ΣΥΝΤΕΛΗΣ ΠΟΛΙΣ.* Hoc est, ut recte monet Scholiastes, *οὔτε Πάρις οὔτε πόλις.* Sic et Pindarus, Pyth. VI. 47.

Ἄδικον οὐδ' ὑ-
πέροπλον ἦβαν δρέπων.

[Lycophron, v. 151.

Ἐλειὸν οὐκ Ἀργεῖον ἀκραιφνῆ γοναῖς.

Ad quae verba Tzetzes, p. 80. figuram hanc monet non *ἀπὸ κοινοῦ*, ut quibusdam placuit, sed synecdochen esse; quippe τὶ *ἀπὸ κοινοῦ* in priore dictione *ἀπόδοσιν* habet, synecdoche in secunda.]

v. 544. *ΤΟΥ ΡΥΣΙΟΥ Θ' ΗΜΑΡΤΕ. Excidit et a pignore capto.* Scholiastes nugas hic agit. Poeta Helenam intelligit, quam una cum civitate Paris perdidit. Hoc est quod duplicem poenam Priamidarum vocat, v. 546.

Διπλᾶ δ' ἔτισαν Πριαμίδαι θἀμάρτια.

Ῥύσιον significat et redemptionis pretium, et pignus quod manu capimus; ut Supplic. v. 736.

Ἄγειν θέλοντες ῥυσίων ἐφάπτορες.

Hesychius, *Ῥύσιον· ἑλκυστὸν, λύτρον, τίμημα· ἢ τὸ ἕνεκα ἐνεχύρου κατεχόμενον, παρὰ τὸ ῥύεσθαι τὸν κατεχόμενον.* Utraque huic loco convenit significatio.

[v. 545. *ΑΥΤΟΧΘΟΝΟΝ.* Ita *αὐτόκωπα βέλη*, Choeph. v. 161. Sophocles Philoctete, v. 497.

Αὐτόστολον πέμψαντά μ' ἐκσῶσαι δόμοις.]

[v. 548. *ΤΕΘΝΑΝΑΙ Δ' ΟΥΚ ΕΤ' ΑΝΤΕΡΩ ΘΕΟΙΣ.* Usitata formula, quam adhibebant, cum diu expectatos viderent amicos. Ita Iacob, conspecto Iosepho, Gen. XLVI. 30. *Iam laetus moriar, quia vidi faciem tuam.*]

v. 551. (542.) *ΤΕΡΠΝΗΣ ΑΡ' ΗΤΕ ΤΗΣΔ' ΕΠΗΒΟΛΟΙ ΝΟΣΟΥ; Iucundi itaque estis huius participes morbi?* Animi affectiones morbi frequenter dictae, non poetis tantum, sed et philosophis. Morbus animi secundum Stoicos opinio est eius, quod valde expetendum videtur. Laertius in Zenone, Segm. 115. *τὸ δὲ νόσημα, οἴησις σφόδρα δοκοῦντος αἱρετοῦ.* Eodem plane modo desiderium patriae in praecone, et exercitus redeuntis in Clytaemnestra, morbus, sed tamen iucundus, hic dicitur.

[Ibid. *ΕΠΗΒΟΛΟΙ.* Hesych. *Ἐπήβολος· ἔμπειρος, ἐπιστάτης, δεσπότης, μέτοχος.*]

v. 553. *ΑΝΤΕΡΩΝΤΩΝ.* Bion, Idyll. IX. 1.

Ὄλβιοι οἱ φιλέοντες, ἐπὴν ἴσον ἀντεράωνται.

Est *Ἀντέρως* Deus, non amoris repudiator aut abolitor, sed potius mutuus amor. De Anterote vide sis Ciceronem de Nat. Deor. III. 23, de statua ipsi apud Athenienses posita Pausaniam[a]) et Suidam. Explicat quod modo dixerat Cly-

a) Paus. VI, 23. §. 4.

taemnestra, *Eodem*, inquit, *amore afficeris erga patriam, quo et nos erga exercitum.* Ita hunc amorem mutuum explicat praeco:

Ποθεῖν ποθοῦντα τήνδε γῆν στρατὸν λέγεις.

v. 555. *ΑΜΑΥΡΑΣ ΕΚ ΦΡΕΝΟΣ.* *h. e.* tacite. [Ita Choeph. v. 155. Ἐξ ἀμαυρᾶς φρενός.]

v. 556. *ΠΟΘΕΝ ΤΟ ΔΥΣΦΡΟΝ ΤΟΥΤ' ΕΠΗΝ ΣΤΥΓΟΣ ΣΤΡΑΤΩι; Unde malevolum hoc inerat* tibi *odium exercitus?* Legimus cum Aurato στρατοῦ. Quamnam tibi moeroris causam dederit exercitus?

v. 558. *ΚΑΙ ΠΩΣ ΑΠΟΝΤΩΝ.* Distingue: καὶ πῶς; ἀπόντων, κ. τ. λ. *Et quomodo? fueruntne aliqui quos timeres in regum absentia?* Pro τυράννων malim metri gratia legere cum Cantero κοιράνων.

v. 559. *ΩΝ.* Lege ὡς.

Ibid. *ΤΟ ΣΟΝ ΔΗ.* Nam modo dixerat praeco, v. 548.

—— τεθνᾶναι δ' οὐκ ἔτ' ἀντερῶ θεοῖς.

v. 560. (551.) *ΕΥ ΓΑΡ ΠΕΠΡΑΚΤΑΙ.* Malim εὖ δ' ἄρ'. *Bene accidit* quod salva es: *caeterum longo temporis intervallo fieri non potest quin quaedam bene habeant, quaedam male.*

[Ibid. *ΤΑΥΤΑ Δ'* f. τ' ἄλλα γ'.]

v. 561. *ΤΑ ΜΕΝ ΤΙΣ ΕΥ ΛΕΞΕΙΕΝ.* Malim τὰ μέν τις ἂν λέξειεν.

[Ibid. *ΕΥΠΕΤΩΣ ΕΧΕΙΝ.* Ita Suppl. v. 1018. εὐπετῆ τάδε. Vide ad v. 32.]

[v. 564. *ΜΟΧΘΟΥΣ ΓΑΡ.* f. μόχθους δ' ἄρ'. Virg. Aen. II. 3.

Infandum, regina, iubes renovare dolorem.]

v. 565. *ΣΠΑΡΝΑΣ.* Hesychius *raras, non densas,* interpretatur: Σπαρνάς· σπανίους, ἀραιοὺς, διεσπαρμένους. Callimachus, Hymno in Dianam, v. 19.

σπαρνὸν γὰρ ὅτ' Ἄρτεμις ἄστυ κάτεισιν.

Ibid. *ΚΑΚΟΣΤΡΩΤΟΥΣ.* [Sc. νύκτας.] Accubitus incommodos. [Philoctetes apud Accium [b]), p. 35.

—— Contempla hanc sedem, in qua ego
Novem hyemes saxo stratus pertuli.]

v. 566. *ΛΑΧΟΝΤΕΣ.* Legerim, si divinare liceat, κλαίοντες, vel tale aliquid.

[v. 569. *ΕΞ ΟΥΡΑΝΟΥ ΓΑΡ.* f. δ' ἄρ'.]

[Ibid. *ΛΕΙΜΩΝΙΑΙ.* Portus Lexico Dorico: Λειμώνιος, ου, ὁ. *Poeticum vocabulum quod in Graeco-latinis lexicis nullius scriptoris auctoritate confirmatum legitur. Pratensis;* in

---

b) Philoct. fr. 4. p. 281. Both.

prato pratisve nascens, ad pratum pratave spectans et pertinens. Theocr. Idyll. XVIII. 39.

— ἐς λειμώνια φύλλα
Ἑρψοῦμες. —

Ad pratensia, i. e. *in pratis nascentia folia ibimus.* Noster apud Scholiastem Aristophanis, ad Nubes, v. 1367. [Aesch. fr. 310. Sch.]

Οὕνεκ' ἐκεῖ ἄνθεα λειμώνια.]

v. 571. (562.) *ΕΝΘΗΡΟΝ ΤΡΙΧΑ.* Malim ἀνθηρὰν τρίχα, quomodo videtur etiam legisse Scholiastes. [Pruinis, tanquam floribus, canescebat nostra vestis. Verbum τίθημι peculiari modo usurpatur ab Aeschylo iamdudum, ni fallor, plus semel.]

[v. 572. *ΧΕΙΜΩΝΑ.* Frigus.]

[Ibid. *Δ' ΕΙ.* Aur. δ' ἄν.]

[v. 574. *ΚΟΙΤΑΙΣ.* *Cubilibus*, pro cessationibus, ventorum intermissionibus meridianis.]

[v. 578. *ΤΟ ΜΗΠΟΤ' ΑΥΘΙΣ ΜΗΔ' ΑΝΑΣΤΗΝΑΙ ΜΕΛΕΙΝ.* Aur. legit αὐτοῖς et ἀναστένειν, vel ἀναστένον: *ut nunquam postea curent talia sustinere.* Sunt qui et ἀνασθένειν malint.]

[Ibid. *ΜΗΔ' ΑΝΑΣΤΗΝΑΙ.* Eumen. v. 651.

— Οὔτις ἔστ' ἀνάστασις.]

v. 579. *ΕΝ ΨΗΦΩι ΛΕΓΕΙΝ.* Calculare, recensere exacte.

[v. 580. (571.) *ΤΟΝ ΖΩΝΤΑ Δ' ΑΛΓΕΙΝ ΧΡΗ.* f. χρῆν vel τί ζῶντα δ' ἀλγεῖν χρή. Si legamus *τί ζῶντα*, legendum *χρῆν*.]

[Ibid. *ΤΥΧΗΣ.* Sub. ἕνεκα.]

v. 581. *ΚΑΙ ΠΟΛΛΑ ΧΑΙΡΕΙΝ ΣΥΜΦΟΡΑΙΣ.* Valeant curae. Χαίρετε dixerunt Graeci, *salve* et *vale* Romani, iis quos nunquam visuri erant.

v. 585. *ΠΟΤΩΜΕΝΟΙΣ.* Lege ποτωμένους. [Horat. Epod. XVI. 40.

Etrusca praeter et volate littora.]

Merito quidem Aeschylum sugillarunt veteres magistri, quod eodem die, quo capta est Troia, Agamemnonem rediisse commentus fuerit; sicut prodit Scholiastes ad v. 513. τινὲς, inquit, μέμφονται τῷ ποιητῇ, ὅτι αὐθημερὸν ποιεῖ τοὺς Ἕλληνας ἥκοντας. Cautius sane egit Seneca, in Agamemnone, prout iampridem observavit Petitus.

[v. 586. *ΤΡΟΙΗΝ ΕΛΟΝΤΕΣ.* Formula, ἐπίγραμμα vocant Graeci, dedicationis spoliorum, qualia multa apud auctores.]

v. 587. *ΘΕΟΙΣ ΛΑΦΥΡΑ.* Homerus Hectorem Graecorum ducum fortissimum quemque ad singulare certamen

provocantem his conditionibus introducit, Iliad. *H'*. 82. Si me, inquit, ille interfecerit, armis exspoliet; sin illum ego,

Τεύχεα συλήσας οἴσω ποτὶ Ἴλιον ἱρὴν,
Καὶ κρεμόω ποτὶ νηὸν Ἀπόλλωνος ἑκάτοιο.

Certe quod Hector de Graecorum spoliis se facturum speravit, id Graecos de Troianorum spoliis fecisse, templa sc. sua iis adornasse, certissimum est. Imo ipsius Hectoris arma Pyrrhus eodem modo Achillis filius dedicavit. Ita Hecuba apud Euripidem Andromachae fatum deplorat, Troad. v. 571.

Ποῖ ποτ' ἀπήνης νώτοισι φέρῃ,
Δύστανε γύναι, πάρεδρος χαλκέοις
Ἕκτορος ὅπλοις, σκύλοις τε Φρυγῶν
Δοριθηράτοις,
Οἷσιν Ἀχιλλέως παῖς Φθιώτας
Στέψει ναοὺς ἀπὸ Τροίας.

Et Antisthenes in Oratione Ulyssis: *Οὐκ οἶσθ' ὅτι οὐ τοῦ νεκροῦ τοῖς Τρωσὶν, ἀλλὰ τῶν ὅπλων ἔμελεν ὅπως λάβοιεν; Τὸν μὲν γὰρ ἀποδώσειν ἔμελλον, τὰ δὲ ὅπλα ἀναθήσειν εἰς τὰ ἱερὰ τοῖς θεοῖς.* Neque aliud voluit Homerus, Odyss. *Γ'*. 273. de Agamemnone,

Πολλὰ δὲ μηρί' ἔκηε θεῶν ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς·
Πολλὰ δ' ἀγάλματ' ἀνῆψεν, ὑφάσματά τε, χρυσόν τε,
Ἐκτελέσας μέγα ἔργον, ὃ οὔποτε ἔλπετο θυμῷ.

Ubi *ἀγάλματα ἀνάψαι* nihil aliud est quam *ἀναθήματα ἀναθεῖναι*, sc. donaria in templis suspendere: quod plane ostendunt haec Odyss. *M'*. 346.

Αἶψά κεν ἠελίῳ Ὑπερίονι πίονα νηὸν
Τεύξομεν, ἔνθα κε θεῖμεν ἀγάλματα πολλὰ καὶ ἐσθλά.

De Agamemnone, Colonus Mycenaeus apud Euripidem in Electra, v. 4.

Κτείνας δὲ τὸν κρατοῦντ' ἐν Ἰλιάδι χθονὶ
Πρίαμον, ἑλών τε Δαρδάνου κλεινὴν πόλιν,
Ἀφίκετ' εἰς τόδ' Ἄργος· ὑψηλῶν δ' ἐπὶ
Ναῶν ἔθηκε σκῦλα πλεῖστα βαρβάρων.

Clytaemnestra, in eadem tragoedia, v. 1000.

Σκύλοισι μὲν γὰρ θεῶν κεκόσμηνται δόμοι
Φρυγίοις.

Apud eundem suadet Rhesus c), id quod Hector apud Homerum, modo laudatum, se facturum profitetur,

ΕΚ. Καὶ μὴν λαφύρων αὐτὸς αἱρήσῃ παρών.
ΔΟ. Θεοῖσιν αὐτὰ πασσάλευε πρὸς δόμοις.

---

c) Eurip. Rhes. v. 179.

Inde Pythagoras, qui animam Euphorbi per μετεμψύχωσιν ad se transiisse asserebat, agnovisse se clypeum suum ait, cum in templo Iunonis suspensum videret. Ovid. Met. XV. 163.

Cognovi clypeum laevae gestamina nostrae
Nuper Abantaeis templo Iunonis in Argis.

Fallitur autem Acron grammaticus in Comment. ad Horat. Od. I. 28. cum ait, „Id eum cognovisse agnito clypeo quem templo Euphorbus affixit." Non enim Euphorbus clypeum suum, sed Menelaus, interfecto Euphorbo, clypeum eius ut ἀνάθημα veteri ritu in templo suspendit. Pausanias, in Corinth. II. 17. d) καὶ ἀνάθημα ἀσπὶς ἣν Μενέλαός ποτε ἀφείλετο Εὐφόρβου ἐν Ἰλίῳ. Et Laertius in Vita Pythag. [VIII,] Segm. 5. Hermotimo, in quem Euphorbi anima prius quam in Pythagoram migrasse dicitur, εἰσελθὼν εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐπέδειξεν ἣν Μενέλαος ἀνέθηκεν ἀσπίδα· ἔφη γὰρ αὐτὸν ὅτ' ἀπέπλευσεν ἐκ Τροίας ἀναθεῖναι τῷ Ἀπόλλωνι τὴν ἀσπίδα. Ita apud Flaccum Regulus spolia a Romanis capta, inter quae fortasse et arma sua Carthagine templis affixa vidit, Horat. Od. III. 5. e)

——— Signa ego Punicis
Affixa delubris, et arma
Militibus sine caede, dixit,
Direpta vidi. ——

[Ibid. ΛΑΦΥΡΑ ΤΑΥΤΑ. f. πάντα.]

v. 593. (584.) ΑΕΙ ΓΑΡ ΗΒΑι ΤΟΙΣ ΓΕΡΟΥΣΙΝ ΕΥ ΜΑΘΕΙΝ. [Discens senesco.] Solonis dictum f):

Γηράσκω δ' ἀεὶ πολλὰ διδασκόμενος.

Vide, si lubet, quid de eodem Solone narret Valerius Maximus, VIII. 7. g) et Stobaeus, Serm. XXIX. h)

v. 594. ΔΟΜΟΙΣ. Domesticis. [Οἱ ὄντες ἐν τῷ δόμῳ.] Δόμος et οἶκος apud Graecos, ut et *domus* et *aedes* apud Latinos, non tantum gentem et familiam collective, sed aliquando distributive singulos ex gente aliqua et familia denotant: sic apud Sophoclem, οἶκοι πρωτόγονοι *maiores*, in Philoctete, v. 197.

Οὗτος πρωτογόνων ἴσως
Οἴκων οὐδενὸς ὕστερος.

[Eadem figura *urbs* pro *incolis*. Virg. Aen. VIII. 37.

—— Troianam ex hostibus urbem
Qui revehis. ——

Et Aen. I. 72.

Ilium in Italiam portans. ——

d) II, 17, §. 3. e) v. 18. f) Plutarch. Sol. c. 2. p. 79.
g) extern. 14. h) Stob. Serm. XXIX, 58. p. 200.

Πότερα δ' ὀνείρων φάσματ' εὐπειθῆ σέβεις;]

[v. 501. *ΕΦΗΛΩΣΕΝ.* Hesych. Ἐφήλωσεν· ἠπάτησεν.]

[v. 502. *ΚΗΡΥΚΙ.* Solebant veteres sive ex agro sive ex peregrinatione domum atque in patriam reverterentur, uxoribus nuntios praemittere, qui eas de virorum adventu certiores facerent, nec unquam uxores viri de improviso, si ex urbe abfuerant, conveniebant. Cuius moris rationem reddit Plutarchus, in libello qui inscribitur *κεφαλαίων καταγραφή Ῥωμαϊκά.* l) Vide Francisci Luisini Parergon, I. 20. qui hinc lucem praebet Tibullo, I. 3. m)

Tunc veniam subito, nec quisquam nuntiet ante,
Sed videar coelo missus adesse tibi.]

[Ibid. *ΚΑΤΑΣΚΙΟΝ ΚΛΑΔΟΙΣ.* Claudian. in Honor. [VI. Consul.] XXVIII. 164.

—— rami caput umbravere virentes.

Virg. Aen. VII. 154.

—— ramis velatos Palladis omnes.

et XI. 101.

Velati ramis oleae. ——

Noster in Supplic. v. 359.

Ὁρῶν κλάδοισι νεοδρόποις κατάσκιον.]

[v. 503. (494.) *ΕΛΑΙΑΣ.* Victoriam testati Graeci olivae vel lauri ramos tum capite, tum hastis, signis, statuis, curribus, puppibus affigebant. De praecone nostro, Clytaemnestram accedente, Seneca Agam. v. 382.

Sed ecce vasto concitus miles gradu
Manifesta properat signa laetitiae gerens!
Namque hasta summo lauream ferro gerit;
Fidusque regi semper Eurybates adest.]

[v. 505. *ΩΣ ΟΥΤ' ΑΝΑΥΔΟΣ.* Vide an legi possit: ὡς οὔτ' ἄναυδος.]

[v. 506. *ΥΛΗΣ ΟΡΕΙΑΣ.* Hesych. Ὕλη.... ξύλα τὰ ἤδη κεκομμένα. D. Iacob. III. 5. Ἰδοὺ, ὀλίγον πῦρ ἡλίκην ὕλην ἀνάπτει.]

v. 508. *ΤΟΝ ΑΝΤΙΟΝ ΔΕ ΤΟΙΣΔ' ΑΠΟΣΤΕΡΓΩ ΛΟΓΟΝ.* [Sc. *κλαίειν.*] Vel laeta, inquit, nuntiabit hic praeco, vel illud cuius mentionem abominor. Mira veterum in parcendo a verbis male ominatis superstitio. Terentius, Heaut. II. 1. n)

Unde dem recte est; nam non habere me religio est dicere.

---

l) vol. II, p. 266. A. m) v. 89.

n) v. 16. Tum quod dem ei recte est: nam nihil esse mihi religio est dicere.

Cicero, Epist. XII. 9. ad Cassium: *Multum interest te venire; exigua est enim spes reipublicae, nam nulla non licet dicere.* [Sic et in Persis, v. 222.

Ἐσθλά σοι πέμπειν, τέκνῳ τε, γῆς ἔνερθεν ἐς φάος.
Τἄμπαλιν δὲ τῶνδε, γαίας κάτοχ᾽ ἀμαυροῦσθαι σκότῳ.]

[v. 509. *ΕΥ ΓΑΡ.* f. εὖ δ᾽ ἄρ.]

v. 511. *ΚΑΡΠΟΙΤΟ.* In malam partem; ut Sept. Theb. v. 607.

Ἄτης ἄρουρα θάνατον ἐκκαρπίζεται.

v. 513. (504.) *ΔΕΚΑΤΩι.* Malim δεκάτου. Vide quae supra ad v. 40.

v. 514. *ΡΑΓΕΙΣΩΝ.* [V. Cl. Petr. Victorius, Var. Lect. XXXVII. 9. „Cum id boni, quod aliqui sibi promiserunt, repente evanuit, elapsumque ipsis est e manibus, M. Cicero spes illas *fallaces* vocare solet atque *inanes*, ut in peroratione fecit pro Milone °); inquit enim: *O spes fallaces! O cogitationes inanes nostras!* Aeschylus vero in Agamemnone, ubi inducit praeconem, qui missus erat ut Clytaemnestrae nuntiaret captum esse Ilium, adventareque Agamemnonem, salutare Argos, sedesque eas omnes, facit illum dicere, se tandem, cum multae prius spes ipsius fractae forent, unam nactum. Loquitur igitur de spe, quae sine corpore est, tanquam de re solida: hae namque proprie *franguntur* et dissipantur. Propter similitudinem tamen res quoque vacuae a corporibus *rumpi* dicuntur, ut Cicero in prooemio secundi libri de Oratore locutus est, qui inquit: *O inanes nostras contentiones, quae in medio cursu saepe franguntur.* Verba tragici illius sunt:

Πολλῶν ῥαγεισῶν ἐλπίδων, μιᾶς τυχών.

Videndum autem, an quod illic declaratio vetus tradit verum sit: translationem eam sumptam esse ab anchoris, quarum, cum multae in aqua fractae sint, una aliqua navim conservat; mihi enim hoc non valde probatur, veriusque arbitror, quod supra a me tactum est, et a Cicerone usurpatum." Hactenus vir doctissimus.]

v. 517. *ΝΥΝ ΧΑΙΡΕ ΜΕΝ ΧΘΩΝ.* Peregre redeuntes terram salutabant. Agamemnon apud Senecam, Agam. v. 782.

Tandem revertor sospes ad patrios lares;
O cara salve terra! ——

Plautus Bacchidibus, II. 1. [init.]

Herilis patria, salve, quam ego biennio
Postquam hinc in Ephesum abii conspicio libens.

°) cap. 34. §. 94.

Hunc vero locum imitatur Seneca, sub Eurybatis persona, Agam. v. 392.

> Delubra et aras coelitum et patrios lares,
> Post longa fessus spatia, vix credens mihi
> Supplex adoro ——

[v. 518. *ΥΠΑΤΟΣ ΤΕ ΧΩΡΑΣ ΖΕΥΣ.* *Ὕπατος Ζεὺς* supra v. 55.]

[v. 519. *ΜΗΚΕΤ'*. Non amplius; quippe prius, Ovid. Trist. I. 2. p)

> —— pro Troia stabat Apollo.]

[Ibid. *ΒΕΛΗ.* f. *βάλε.*]

[v. 520. (511.) *ΑΝΑΡΣΙΟΣ.* Hesych. *Ἀνάρσιοι· ἀνάρμοστοι, πολέμιοι· ἀπὸ τοῦ μὴ συνηρμοσθῆναι τοῖς ἤθεσιν.*]

v. 521. *ΚΑΠΑΓΩΝΙΟΣ, ΑΝΑΞ ΑΠΟΛΛΩΝ.* Apollinem inter *θεοὺς ἀγωνίους* recenset in Supplicibus, v. 221. Meminit et Eustathius q), ad illud Homeri, Il. Ψ'. 659:

> *Ἄνδρε δύω περὶ τῶνδε κελεύομεν ὥσπερ ἀρίστω*
> *Πὺξ μάλ' ἀνασχομένω πεπληγέμεν, ᾧ δέ κ' Ἀπόλλων*
> *Δώῃ καμμονίην· γνώωσι δὲ πάντες Ἀχαιοί.*

Ἀπόλλωνος δ' ἐνταῦθα, inquit, *μέμνηται ὁ ποιητὴς, διὰ τὸ δοκεῖν ἐναγώνιον εἶναι καὶ αὐτὸν ὁμοίως τῷ Ἑρμῇ.* Vide sis etiam Plutarchum, Symposiac. VIII. 4.*) ubi eundem Homeri locum adducit; narratque Apollini pugili a Delphis, cursori a Cretensibus et Lacedaemoniis sacra fieri.

v. 522. *ΤΟΥΣ Τ' ΑΓΩΝΙΟΥΣ ΘΕΟΥΣ.* Hesychius, *Ἀγώνιοι θεοί· οἱ τῶν ἀγώνων προεστῶτες.* Quin ad Supplic. v. 197.

> *Πάγον προσίζειν τῶνδ' ἀγωνίων θεῶν,*

aliam videtur etymologiam innuere Scholiastes satis ineptam, *στρογγύλα γὰρ*, inquit, *ἐστι τὰ ἱερεῖα, καὶ γωνίας οὐκ ἔχοντα.* Quinam fuerint hi *θεοὶ ἀγώνιοι*, ex eadem tragoedia discendum erit.

v. 523. *ΤΙΜΑΟΡΟΝ.* [Hesych. *Τιμήορος. Τιμωρὸς, βοηθός.*] *Dei ultoris* absolute crebra fit mentio. Senec. Herc. Fur. v. 385.

> Sequitur nocentes ultor a tergo Deus.

Tibullus, I. 8. r) iisdem pene verbis:

> Nescius ultorem post caput esse Deum.

Deorum ultorum in genere meminit Propertius, III. 20. s)

> Non habet ultores nox vigilanda Deos.

---

p) I, 2, 5. q) p. 1322, 26.
r) v. 72. s) v. 22. *) p. 724. B.

Etenim complures erant, quibus hoc epithetum tribuebatur. De *Marte Ultore*, inscriptio vetus apud Gruterum, p. 317.

D. M.
T. FLAVIO . AVG. LIB.
LIBERALI . AEDITVO.
MARTIS . VLTORIS.

Marti Bisultori Augustus templum consecravit. Ovid. Fast. V. 595.

> Rite deo templumque datum, nomenque Bisultor:
> Emeritus voti debita solvit honor. ——

Dicitur et *Cerberus ultor* Propertio [t]); et *Caesaris ultor* Horatio [u]), sc. Iupiter; qui nostro *Ζεὺς νεμέτωρ* Sept. Theb. v. 490. His annumerandus Mercurius Ultor, quem veneratur praeco noster.

v. 524. *ΕΡΜΗΝ*. Mercurium *ἐναγώνιον* intelligit, quem aeque ac Apollinem certaminibus praeesse docuit Eustathius modo laudatus [x]). Eiusdem alibi etiam mentionem fecisse Aeschylum monet Scholiastes Pindari, ad illud poetae, Pyth. II. 18.

> *Ὅ,τ᾽ ἐναγώνιος Ἑρμᾶς.*

Ἐναγώνιος δὲ ὁ Ἑρμῆς, inquit, *ὡς τῶν ἀγώνων προστάτης· ὡς καὶ Αἰσχύλος*,

> *Ἐναγώνιε Μαίας καὶ Διὸς Ἑρμᾶ.*

Meminit et idem Pindarus, Isthm. I. 85. [60. Bkh.]

> *Πάντα δ᾽ ἐξειπεῖν ὅσ᾽ ἀγώνιος Ἑρμᾶς*
> *Ἡροδότῳ ἔπορεν.* ——

Schol. Aristophanis in Plutum, v. 1155. Mercurii epitheta recensens: *Λέγεται δὲ ὁ Ἑρμῆς στροφαῖος, ἐμπολαῖος, κερδῷος, ἡγεμόνιος, ἐναγώνιος, διάκονος.* Hinc Tertullianus de Spectac. c. 9. *Sed et gymnicas artes Castorum et Herculum et Mercuriorum disciplina prodiderunt.*

[Ibid. *ΦΙΛΟΝ ΚΗΡΥΚΑ*. Inter caetera officia sua memorat Mercurius apud Lucianum, in dialogo [y]) Mercurii et Maiae *κἂν ταῖς ἐκκλησίαις κηρύττειν.*]

[Ibid. *ΚΗΡΥΚΩΝ ΣΕΒΑΣ*. Iul. Pollux [z]), Onomast. IV. 12. *Τὸ δὲ τῶν κηρύκων γένος ἱερὸν μὲν Ἑρμοῦ*, *praeconum autem genus Mercurio sacrum est.*]

[v. 525. *ΗΡΩΣ ΤΕ ΤΟΥΣ ΠΕΜΨΑΝΤΑΣ*. Duces qui in illo praelio occubuere; qui me deduxerunt. Et hoc etiam Pythagoricum quiddam sapit; Aureorum Carminum auctor, v. 2.

---

t) Prop. IV, 5, 3. u) Hor. Carm. I, 2, 44. x) ad v. 521.
y) Dial. Deor. XXIV. (vol. I, p. 276.) z) Poll. IV, 91.

—— ἔπειθ' ἥρωας εὐμενεῖς.]

[v. 526. *ΛΕΛΕΙΜΜΕΝΟΝ ΔΟΡΟΣ.* *Exercitum relictum ex hostibus, i. e. ex pugna superstitem.* Ut Virgilius, Aen. I. 602.

—— Reliquias Danaum.]

v. 528. *ΔΑΙΜΟΝΕΣ Τ' ΑΝΤΗΛΙΟΙ.* Hesychius, *Ἀντήλιοι θεοί· οἱ πρὸ τῶν πυλῶν ἱδρυμένοι. Εὐριπίδης Μελεάγρῳ.* Iterum, *Ἀντήλιος· ὁ ἴσος καὶ ὅμοιος ἡλίῳ φαινόμενος. Καταχρηστικῶς δὲ ὁ ἀντικρὺ ἡλίου ἱδρυμένος βωμὸς, ἢ θεός.* Chrysalus apud Plautum in Bacchid. II. 1. [v. 3.] peregre reversus:

> Saluto te, vicine Apollo, qui aedibus
> Propinquus nostris accolis, veneror te.

Vicinum Apollinem vocat qui et *προστατήριος*, in vestibulo positus, *ἀντήλιος*. [Tertullianus de Corona Militis, c. 13. *At enim Christianus nec ianuam suam laureis infamabit, si norit quantos Deos etiam ostiis diabolus affinxerit, Ianum a ianua, Limentinum a limine, Forculum et Cardum a foribus et cardinibus, et apud Graecos Thyraeum Apollinem et Antelios daemones.*]

v. 529. *Η ΠΟΥ ΠΑΛΑΙ.* Lege:

> *Εἴ που πάλαι φαιδροῖσι τοῖσιν ὄμμασι.*

[Ibid. *ΦΑΙΔΡΟΙΣΙ ΤΟΙΣΙ Δ' ΟΜΜΑΣΙ.* Cogita an legendum *δώμασι*, vel *φαιδροῖς ἰδόντες ὄμμασι.*]

v. 535. (526.) *ΔΙΟΣ ΜΑΚΕΛΛΗι.* [Hesych. *Μακέλλη· δίκελλα πλατεῖα, σκαφίον δὲ τῆς μακέλλης ὁ στελεός.*] Scholiastes, *σπάθῃ;* lege *σκάφῃ.* Instrumentum est fossorium. [Verum nihil forsan mutandum, Hesych. *Ἐχέτλη, ὃ κατέχει ὁ ἀροτὴρ τοῦ ἀρότρου· καὶ ἡ αὖλαξ καὶ σπάθη τοῦ ἀρότρου.* Est vero *μάκελλα* rusticum instrumentum, quod communiter *σκαλλίς*, ita dictum, quasi *μάκελλα, ὅτι μιᾷ ὁδῷ κέλλει, τουτέστι τρέχει, ἐν τῷ κόπτειν καὶ κινεῖν τὴν γῆν. Ἕνα γὰρ μόνον ὀξὺν ὀδόντα ἤτοι μίαν μόνην αἰχμὴν ἔχει.* Est itidem *δίκελλα ἡ διχόθεν κέλλουσα.* Suidas. *Μάκελλα· δίκελλα. Ἀριστοφάνης* [Av. 1238.]:

> *Ὦ μῶρε, μῶρε, μὴ θεῶν κίνει φρένας*
> *Δειλὰς, ὅπως μή σου γένος πανώλεθρον*
> *Διὸς μακέλλῃ πᾶν ἀναστρέψῃ δίκη.*]

[v. 536. *ΑΙΣΤΟΙ.* Hesych. *Ἀϊστωθείς· ἀφανισθείς.* Noster in Persis, v. 813.

> *Βωμοὶ δ' ἄϊστοι, δαιμόνων θ' ἱδρύματα.*]

v. 537. *ΣΠΕΡΜΑ ΠΑΣΗΣ ΧΘΟΝΟΣ.* Phrasis Ebraica. [Euripides Hecuba, v. 254.

> *Ἀχάριστον ὑμῶν σπέρμ'.*]

v. 541. (532.) *ΠΑΡΙΣ ΓΑΡ ΟΥΤΕ ΣΥΝΤΕΛΗΣ ΠΟΛΙΣ.* Hoc est, ut recte monet Scholiastes, *οὔτε Πάρις οὔτε πόλις.* Sic et Pindarus, Pyth. VI. 47.

Ἄδικρον οὐδ' ὑ-
πέροπλον ἦβαν δρέπων.

[Lycophron, v. 151.
Ἐλειὸν οὐκ Ἀργεῖον ἀκραιφνῆ γοναῖς.

Ad quae verba Tzetzes, p. 30. figuram hanc monet non *ἀπὸ κοινοῦ*, ut quibusdam placuit, sed synecdochen esse; quippe *τὸ ἀπὸ κοινοῦ* in priore dictione *ἀπόδοσιν* habet, synecdoche in secunda.]

v. 544. *ΤΟΥ ΡΥΣΙΟΥ Θ' ΗΜΑΡΤΕ.* *Excidit et a pignore capto.* Scholiastes nugas hic agit. Poeta Helenam intelligit, quam una cum civitate Paris perdidit. Hoc est quod duplicem poenam Priamidarum vocat, v. 546.

Διπλᾶ δ' ἔτισαν Πριαμίδαι θἀμάρτια.

Ῥύσιον significat et redemptionis pretium, et pignus quod manu capimus; ut Supplic. v. 736.

Ἄγειν θέλοντες ῥυσίων ἐφάπτορες.

Hesychius, *Ῥύσιον· ἑλκυστὸν, λύτρον, τίμημα· ἢ τὸ ἕνεκα ἐνεχύρου κατεχόμενον, παρὰ τὸ ῥύεσθαι τὸν κατεχόμενον.* Utraque huic loco convenit significatio.

[v. 545. *ΑΥΤΟΧΘΟΝΟΝ.* Ita *αὐτόκωπα βέλη*, Choeph. v. 161. Sophocles Philoctete, v. 497.

Αὐτόστολον πέμψαντά μ' ἐκσῶσαι δόμοις.]

[v. 548. *ΤΕΘΝΑΝΑΙ Δ' ΟΥΚ ΕΤ' ΑΝΤΕΡΩ ΘΕΟΙΣ.* Usitata formula, quam adhibebant, cum diu expectatos viderent amicos. Ita Iacob, conspecto Iosepho, Gen. XLVI. 30. *Iam laetus moriar, quia vidi faciem tuam.*]

v. 551. (542.) *ΤΕΡΠΝΗΣ ΑΡ' ΗΤΕ ΤΗΣΔ' ΕΠΗΒΟΛΟΙ ΝΟΣΟΥ; Iucundi itaque estis huius participes morbi?* Animi affectiones morbi frequenter dictae, non poetis tantum, sed et philosophis. Morbus animi secundum Stoicos opinio est eius, quod valde expetendum videtur. Laertius in Zenone, Segm. 115. *τὸ δὲ νόσημα, οἴησις σφόδρα δοκοῦντος αἱρετοῦ.* Eodem plane modo desiderium patriae in praecone, et exercitus redeuntis in Clytaemnestra, morbus, sed tamen iucundus, hic dicitur.

[Ibid. *ΕΠΗΒΟΛΟΙ.* Hesych. *Ἐπήβολος· ἔμπειρος, ἐπιστάτης, δεσπότης, μέτοχος.*]

v. 553. *ΑΝΤΕΡΩΝΤΩΝ.* Bion, Idyll. IX. 1.

Ὄλβιοι οἱ φιλέοντες, ἐπὴν ἴσον ἀντεράωνται.

Est *Ἀντέρως* Deus, non amoris repudiator aut abolitor, sed potius mutuus amor. De Anterote vide sis Ciceronem de Nat. Deor. III. 23, de statua ipsi apud Athenienses posita Pausaniam[a]) et Suidam. Explicat quod modo dixerat Cly-

---

a) Paus. VI, 23. §. 4.

taemnestra, *Eodem*, inquit, *amore afficeris erga patriam, quo et nos erga exercitum.* Ita hunc amorem mutuum explicat praeco:

Ποθεῖν ποθοῦντα τήνδε γῆν στρατὸν λέγεις.

v. 555. *ΑΜΑΥΡΑΣ ΕΚ ΦΡΕΝΟΣ.* *h. e.* tacite. [Ita Choeph. v. 155. Ἐξ ἀμαυρᾶς φρενός.]

v. 556. *ΠΟΘΕΝ ΤΟ ΔΥΣΦΡΟΝ ΤΟΥΤ' ΕΠΗΝ ΣΤΥΓΟΣ ΣΤΡΑΤΩι; Unde malevolum hoc inerat* tibi *odium exercitus?* Legimus cum Aurato στρατοῦ. Quamnam tibi moeroris causam dederit exercitus?

v. 558. *ΚΑΙ ΠΩΣ ΑΠΟΝΤΩΝ.* Distingue: καὶ πῶς; ἀπόντων, κ. τ. λ. *Et quomodo? fueruntne aliqui quos timeres in regum absentia?* Pro τυράννων malim metri gratia legere cum Cantero κοιράνων.

v. 559. *ΩΝ.* Lege ὡς.

Ibid. *ΤΟ ΣΟΝ ΔΗ.* Nam modo dixerat praeco, v. 548.

—— τεθνᾶναι δ' οὐκ ἔτ' ἀντερῶ θεοῖς.

v. 560. (551.) *ΕΥ ΓΑΡ ΠΕΠΡΑΚΤΑΙ.* Malim εὖ δ' ἄρ'. *Bene accidit* quod salva es: *caeterum longo temporis intervallo fieri non potest quin quaedam bene habeant, quaedam male.*

[Ibid. *ΤΑΥΤΑ Δ'* f. τ' ἄλλα γ'.]

v. 561. *ΤΑ ΜΕΝ ΤΙΣ ΕΥ ΛΕΞΕΙΕΝ.* Malim τὰ μέν τις ἂν λέξειεν.

[Ibid. *ΕΥΠΕΤΩΣ ΕΧΕΙΝ.* Ita Suppl. v. 1018. εὐπετῆ τάδε. Vide ad v. 32.]

[v. 564. *ΜΟΧΘΟΥΣ ΓΑΡ.* f. μόχθους δ' ἄρ'. Virg. Aen. II. 3.

Infandum, regina, iubes renovare dolorem.]

v. 565. *ΣΠΑΡΝΑΣ.* Hesychius *raras, non densas,* interpretatur: Σπαρνάς· σπανίους, ἀραιούς, διεσπαρμένους. Callimachus, Hymno in Dianam, v. 19.

σπαρνὸν γάρ ὅτ' Ἄρτεμις ἄστυ κάτεισιν.

Ibid. *ΚΑΚΟΣΤΡΩΤΟΥΣ.* [Sc. νύκτας.] Accubitus incommodos. [Philoctetes apud Accium [b]), p. 35.

—— Contempla hanc sedem, in qua ego
Novem hyemes saxo stratus pertuli.]

v. 566. *ΛΑΧΟΝΤΕΣ.* Legerim, si divinare liceat, κλαίοντες, vel tale aliquid.

[v. 569. *ΕΞ ΟΥΡΑΝΟΥ ΓΑΡ.* f. δ' ἄρ'.]

[Ibid. *ΛΕΙΜΩΝΙΑΙ.* Portus Lexico Dorico: Λειμώνιος, ου, ὁ. *Poeticum vocabulum quod in Graeco-latinis lexicis nullius scriptoris auctoritate confirmatum legitur. Pratensis;* in

---

b) Philoct. fr. 4. p. 281. Both.

prato pratisve nascens, ad pratum pratave spectans et pertinens. Theocr. Idyll. XVIII. 39.

— ἐς λειμώνια φύλλα
Ἑρψοῦμες. —

Ad pratensia, i. e. *in pratis nascentia folia ibimus.* Noster apud Scholiastem Aristophanis, ad Nubes, v. 1367. [Aesch. fr. 310. Sch.]

Οὕνεκ' ἐκεῖ ἄνθεα λειμώνια.]

v. 571. (562.) *ΕΝΘΗΡΟΝ ΤΡΙΧΑ.* Malim ἀνθηρὰν τρίχα, quomodo videtur etiam legisse Scholiastes. [Pruinis, tanquam floribus, canescebat nostra vestis. Verbum τίθημι peculiari modo usurpatur ab Aeschylo iamdudum, ni fallor, plus semel.]

[v. 572. *ΧΕΙΜΩΝΑ.* Frigus.]

[Ibid. *Δ' ΕΙ.* Aur. δ' ἄν.]

[v. 574. *ΚΟΙΤΑΙΣ.* *Cubilibus*, pro cessationibus, ventorum intermissionibus meridianis.]

[v. 578. *ΤΟ ΜΗΠΟΤ' ΑΥΘΙΣ ΜΗΔ' ΑΝΑΣΤΗΝΑΙ ΜΕΛΕΙΝ.* Aur. legit αὐτοῖς et ἀναστένειν, vel ἀναστένον: *ut nunquam postea curent talia sustinere.* Sunt qui et ἀνασθένειν malint.]

[Ibid. *ΜΗΔ' ΑΝΑΣΤΗΝΑΙ.* Eumen. v. 651.

— Οὔτις ἐστ' ἀνάστασις.]

v. 579. *ΕΝ ΨΗΦΩι ΛΕΓΕΙΝ.* Calculare, recensere exacte.

[v. 580. (571.) *ΤΟΝ ΖΩΝΤΑ Δ' ΑΛΓΕΙΝ ΧΡΗ.* f. χρῆν vel τί ζῶντα δ' ἀλγεῖν χρή. Si legamus τί ζῶντα, legendum χρῆν.]

[Ibid. *ΤΥΧΗΣ.* Sub. ἕνεκα.]

v. 581. *ΚΑΙ ΠΟΛΛΑ ΧΑΙΡΕΙΝ ΣΥΜΦΟΡΑΙΣ.* Valeant curae. Χαίρετε dixerunt Graeci, *salve* et *vale* Romani, iis quos nunquam visuri erant.

v. 585. *ΠΟΤΩΜΕΝΟΙΣ.* Lege ποτωμένους. [Horat. Epod. XVI. 40.

Etrusca praeter et volate littora.]

Merito quidem Aeschylum sugillarunt veteres magistri, quod eodem die, quo capta est Troia, Agamemnonem rediisse commentus fuerit; sicut prodit Scholiastes ad v. 513. τινὲς, inquit, μέμφονται τῷ ποιητῇ, ὅτι αὐθημερὸν ποιεῖ τοὺς Ἕλληνας ἥκοντας. Cautius sane egit Seneca, in Agamemnone, prout iampridem observavit Petitus.

[v. 586. *ΤΡΟΙΗΝ ΕΛΟΝΤΕΣ.* Formula, ἐπίγραμμα vocant Graeci, dedicationis spoliorum, qualia multa apud auctores.]

v. 587. *ΘΕΟΙΣ ΛΑΦΥΡΑ.* Homerus Hectorem Graecorum ducum fortissimum quemque ad singulare certamen

provocantem his conditionibus introducit, Iliad. *H'*. 82. Si me, inquit, ille interfecerit, armis exspoliet; sin illum ego,

Τεύχεα συλήσας οἴσω ποτὶ Ἴλιον ἱρὴν,
Καὶ κρεμόω ποτὶ νηὸν Ἀπόλλωνος ἑκάτοιο.

Certe quod Hector de Graecorum spoliis se facturum speravit, id Graecos de Troianorum spoliis fecisse, templa sc. sua iis adornasse, certissimum est. Imo ipsius Hectoris arma Pyrrhus eodem modo Achillis filius dedicavit. Ita Hecuba apud Euripidem Andromachae fatum deplorat, Troad. v. 571.

Ποῖ ποτ' ἀπήνης νώτοισι φέρῃ,
Δύστανε γύναι, πάρεδρος χαλκέοις
Ἕκτορος ὅπλοις, σκύλοις τε Φρυγῶν
Δοριθηράτοις,
Οἷσιν Ἀχιλλέως παῖς Φθιώτας
Στέψει ναοὺς ἀπὸ Τροίας.

Et Antisthenes in Oratione Ulyssis: *Οὐκ οἶσθ' ὅτι οὐ τοῦ νεκροῦ τοῖς Τρωσὶν, ἀλλὰ τῶν ὅπλων ἔμελεν ὅπως λάβοιεν; Τὸν μὲν γὰρ ἀποδώσειν ἔμελλον, τὰ δὲ ὅπλα ἀναθήσειν εἰς τὰ ἱερὰ τοῖς θεοῖς.* Neque aliud voluit Homerus, Odyss. *Γ'*. 273. de Agamemnone,

Πολλὰ δὲ μηρί' ἔκηε θεῶν ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς·
Πολλὰ δ' ἀγάλματ' ἀνῆψεν, ὑφάσματά τε, χρυσόν τε,
Ἐκτελέσας μέγα ἔργον, ὃ οὔποτε ἔλπετο θυμῷ.

Ubi *ἀγάλματα ἀνάψαι* nihil aliud est quam *ἀναθήματα ἀναθεῖναι*, sc. donaria in templis suspendere: quod plane ostendunt haec Odyss. *M'*. 346.

Αἶψά κεν ἠελίῳ Ὑπερίονι πίονα νηὸν
Τεύξομεν, ἔνθα κε θεῖμεν ἀγάλματα πολλὰ καὶ ἐσθλά.

De Agamemnone, Colonus Mycenaeus apud Euripidem in Electra, v. 4.

Κτείνας δὲ τὸν κρατοῦντ' ἐν Ἰλιάδι χθονὶ
Πρίαμον, ἑλών τε Δαρδάνου κλεινὴν πόλιν,
Ἀφίκετ' εἰς τόδ' Ἄργος· ὑψηλῶν δ' ἐπὶ
Ναῶν ἔθηκε σκῦλα πλεῖστα βαρβάρων.

Clytaemnestra, in eadem tragoedia, v. 1000.

Σκύλοισι μὲν γὰρ θεῶν κεκόσμηνται δόμοι
Φρυγίοις.

Apud eundem suadet Rhesus [c]), id quod Hector apud Homerum, modo laudatum, se facturum profitetur,

ΕΚ. Καὶ μὴν λαφύρων αὐτὸς αἱρήσῃ παρών.
ΔΟ. Θεοῖσιν αὐτὰ πασσάλευε πρὸς δόμοις.

---

b) Eurip. Rhes. v. 179.

Inde Pythagoras, qui animam Euphorbi per *μετεμψύχωσιν* ad se transiisse asserebat, agnovisse se clypeum suum ait, cum in templo Iunonis suspensum videret. Ovid. Met. XV. 163.

> Cognovi clypeum laevae gestamina nostrae
> Nuper Abantaeis templo Iunonis in Argis.

Fallitur autem Acron grammaticus in Comment. ad Horat. Od. I. 28. cum ait, „Id eum cognovisse agnito clypeo quem templo Euphorbus affixit." Non enim Euphorbus clypeum suum, sed Meneläus, interfecto Euphorbo, clypeum eius ut *ἀνάθημα* veteri ritu in templo suspendit. Pausanias, in Corinth. II. 17. [d]) *καὶ ἀνάθημα ἀσπὶς ἣν Μενέλαός ποτε ἀφείλετο Εὐφόρβου ἐν Ἰλίῳ.* Et Laertius in Vita Pythag. [VIII,] Segm. 5. Hermotimo, in quem Euphorbi anima prius quam in Pythagoram migrasse dicitur, *εἰσελθὼν εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐπέδειξεν ἣν Μενέλαος ἀνέθηκεν ἀσπίδα· ἔφη γὰρ αὐτὸν ὅτ' ἀπέπλευσεν ἐκ Τροίας ἀναθεῖναι τῷ Ἀπόλλωνι τὴν ἀσπίδα.* Ita apud Flaccum Regulus spolia a Romanis capta, inter quae fortasse et arma sua Carthagine templis affixa vidit, Horat. Od. III. 5. [e])

> ——— Signa ego Punicis
> Affixa delubris, et arma
> Militibus sine caede, dixit,
> Direpta vidi. ——

[Ibid. *ΛΑΦΥΡΑ ΤΑΥΤΑ.* f. *πάντα.*]

v. 593. (584.) *ΑΕΙ ΓΑΡ ΗΒΑι ΤΟΙΣ ΓΕΡΟΥΣΙΝ ΕΥ ΜΑΘΕΙΝ.* [Discens senesco.] Solonis dictum [f]):

> *Γηράσκω δ' ἀεὶ πολλὰ διδασκόμενος.*

Vide, si lubet, quid de eodem Solone narret Valerius Maximus, VIII. 7. [g]) et Stobaeus, Serm. XXIX. [h])

v. 594. *ΔΟΜΟΙΣ.* Domesticis. [*Οἱ ὄντες ἐν τῷ δόμῳ.*] *Δόμος* et *οἶκος* apud Graecos, ut et *domus* et *aedes* apud Latinos, non tantum gentem et familiam collective, sed aliquando distributive singulos ex gente aliqua et familia denotant: sic apud Sophoclem, *οἶκοι πρωτόγονοι maiores*, in Philoctete, v. 197.

> *Οὗτος πρωτογόνων ἴσως*
> *Οἴκων οὐδενὸς ὕστερος.*

[Eadem figura *urbs* pro *incolis*. Virg. Aen. VIII. 37.

> —— Troianam ex hostibus urbem
> Qui revehis. ——

Et Aen. I. 72.

> Ilium in Italiam portans. ——

d) II, 17, §. 3. e) v. 18. f) Plutarch. Sol. c. 2. p. 79.
g) extern. 14. h) Stob. Serm. XXIX, 58. p. 200.

Et Aen. VIII. 64.

— coelo gratissimus amnis.

Longus [i]), Pastoral. IV. Ὅλη γὰρ ἐκινεῖτο ἡ πόλις ἐπὶ τῷ μειρακίῳ καὶ τῇ παρθένῳ. Apuleius [k]), Metam. III. *Civitas omnis in populum effusa mira densitate nos insequitur.* Stat. Thebaid. IV. 223.

Huius Apollineae currum comitantur Amyclae.

Graecia pro omnibus eius incolis, Propert. [l]) II. 5.

Ad cuius iacuit Graecia tota fores.]

v. 599. *ΕΝΙΠΤΩΝ.* Hesychius, Ἔνιπτεν· ἐνέπλησσεν, ἐλοιδόρει. Et Ἐνίπτειν· κακοῦν, ψέγειν, λοιδορεῖν. Homerus, Iliad. Γ'. 438.

Μή με, γύναι, χαλεποῖσιν ὀνείδεσι θυμὸν ἔνιπτε.

Et Ω'. 768.

Ἀλλ' εἴ τίς με καὶ ἄλλος ἐνὶ μεγάροισιν ἐνίπτοι.

v. 601. (592.) *Η ΚΑΡΤΑ ΠΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.* Scilicet ἐστί. *Valde est muliebre.* Ut Aristophanes πρὸς ἀνδρὸς, in Vespis, v. 368. [388.]

Ταῦτα μὲν πρὸς ἀνδρός ἐστ' ἄνοντος ἐς σωτηρίαν.

[Proverbium sapit. Diogenian. IV. 8. *Γυναικὸς φρένες·* ἐπὶ τῶν ἀνοήτων. Choeph. v. 845.

Ἢ πρὸς γυναικῶν δειματούμενοι λόγοι.]

[Ibid. *ΑΙΡΕΣΘΑΙ ΚΕΑΡ.* Sic Aristoteles [m]) αἴρεσθαι θυμὸν dixit. Politic. VII. *Πρὸς τοὺς συνήθεις καὶ φίλους ὁ θυμὸς αἴρεται μᾶλλον, ἢ πρὸς τοὺς ἀγνῶτας, ὀλιγωρεῖσθαι νομίσας.* Virg. Georg. II. 350. *animos tollere.* Terent. Hecyr. III. 5. [v. 56.]

Quia paullulum vobis accessit pecuniae,
Sublati animi sunt.

Ebraeis similiter in usu: Deuteron. XXIV. 15. *Ad mercedem pauper tollit animam suam.* Ierem. XXII. 27. *In terram, ad quam tollunt animam suam, non revertentur.*]

[v. 604. *ΟΛΟΛΥΓΜΟΝ.* *Ovationem.* Vide quae ad v. 28.]

v. 605. *ΕΝΘΕΩΝ ΕΔΡΑΙΣ.* Lege ἐν θεῶν ἕδραις.

v. 606. *ΚΟΙΜΩΝΤΕΣ ΕΥΩΔΗ ΦΛΟΓΑ.* Eadem metaphora et Virgilius, Aeneid. VIII. 410.

Impositum cinerem et sopitos suscitat ignes.

[Ad quem locum consule Germanum Val. Guellium.]

[v. 609. *ΟΠΩΣ.* Sub. σκεπτέον ἐστί.]

---

i) Long. p. 139. Schaef. k) Apul. p. 174. Oudend.
l) Propert. II, 6, 2. m) Polit. VII, 7. Tom. III, p. 579. du Vall.

[v. 611. (602.) *ΔΡΑΚΕΙΝ*. H. e. ἢ δρακεῖν.]
[v. 612. *ΑΠΟ ΣΤΡΑΤΕΙΑΣ ΑΝΔΡΑ*. f. ἢ 'πὸ στρατείας ἀνδρί.]

v. 618. *ΣΗΜΑΝΤΗΡΙΟΝ*. Hesychius, Σήμαντρα· σφραγίδες. Conservatam pudicitiam et fidem coniugalem σεμνῶς subindicat, Horat. Epist. I. 20. n)

Odisti claves, et grata sigilla pudico.

[Versio de *matrimonii sive coniugii sigillo:* qui loquendi modus christianitatem redolet, sed nec vox οὐδὲν addita de matrimonio intelligi patitur. Quanta fuerit antiquorum diligentia in signandis, quaecunque erant alicuius pretii, etiam poculis et lagenis, Horat. Epist. II. 2. o)

Nec viso laesae signo insanire lagenae:

sed tanto magis, quae tanto chariora et pretiosiora, a multis observatum qui de veterum sigillis, aere impressis et exhibitis, accurate scripserunt. Vide sis V. Cl. D. Humphridum Prideaux in Notis ad Marmora Oxoniensia, p. 48.]

[v. 619. *ΕΝ ΜΗΚΕΙ ΧΡΟΝΟΥ*. Supra, v. 2.

Φρουρᾶς ἐτείας μῆκος.]

[v. 620. (611.) *ΟΥΚ ΟΙΔΑ ΤΕΡΨΙΝ*. Σεμνῶς de concubitu. Mimnermus, v. 1.

τί δὲ τερπνὸν ἄτερ χρυσῆς Ἀφροδίτης;

Ita se explicat Clytaemnestra in seqq.]

[v. 621. *ΧΑΛΚΟΥ ΒΑΦΑΣ*. Id est, *tincturas aeris*. An l. χαλκός? Tzetzes in Hesiod. p. 48. Ἀπολλυμένης δὲ τῆς στομούσης βαφῆς τὸν χαλκόν.]

[v. 623. *ΛΑΚΕΙΝ*. *Dicere*. Hesych. Λακεῖν, φῆσαι. Vide quae ad Sept. Theb. v. 192.]

[v. 625. *ΕΥΠΡΕΠΩΣ*. f. εὐπρεπῆ.]

v. 626. *ΜΕΝΕΛΕΩΝ ΔΕ ΠΕΥΘΟΜΑΙ*. [Menelai errores; de quibus scripserunt οἱ περὶ νόστων. Et de his intelligendus, ni fallor, Hesychius, Νόστοις· βίβλοις οὕτω καλουμένοις *). Ubi nescio quid de Symmacho comminiscitur aliquis eorum, qui lexicon illud nuper ediderunt.] Imitatur Seneca, Agamemn. v. 400.

CLY. Tu pande, vivat coniugis frater mei;
Et pande, teneat quas soror sedes mea.
EUR. Meliora votis posco, et obtestor deos:
Nam certa fati sors maris dubii vetat.

v. 628. *ΤΗΣΔΕ ΓΗΣ ΦΙΛΟΝ ΚΡΑΤΟΣ*. Formula crebra: sic Oppianus, Hal. I. 3.

—— γαίης ὕπατον κράτος, Ἀντωνῖνε.

---

n) I, 20, 3. o) v. 134. *) Corr. βιβλίοις vel καλουμένοις.

Hunc vero locum imitatur Seneca, sub Eurybatis persona, Agam. v. 392.

Delubra et aras coelitum et patrios lares,
Post longa fessus spatia, vix credens mihi
Supplex adoro ——

[v. 518. ΥΠΑΤΟΣ ΤΕ ΧΩΡΑΣ ΖΕΥΣ. Ὕπατος Ζεὺς supra v. 55.]

[v. 519. ΜΗΚΕΤ'. Non amplius; quippe prius, Ovid. Trist. I. 2. p)

—— pro Troia stabat Apollo.]

[Ibid. ΒΕΛΗ. f. βάλε.]

[v. 520. (511.) ΑΝΑΡΣΙΟΣ. Hesych. Ἀνάρσιοι· ἀνάρμοστοι, πολέμιοι· ἀπὸ τοῦ μὴ συνηρμοσθῆναι τοῖς ἤθεσιν.]

v. 521. ΚΑΠΑΓΩΝΙΟΣ, ΑΝΑΞ ΑΠΟΛΛΩΝ. Apollinem inter θεοὺς ἀγωνίους recenset in Supplicibus, v. 221. Meminit et Eustathius q), ad illud Homeri, Il. Ψ'. 659:

Ἄνδρε δύω περὶ τῶνδε κελεύομεν ὥσπερ ἀρίστω
Πὺξ μάλ' ἀνασχομένω πεπληγέμεν, ᾧ δέ κ' Ἀπόλλων
Δώῃ καμμονίην· γνώωσι δὲ πάντες Ἀχαιοί.

Ἀπόλλωνος δ' ἐνταῦθα, inquit, μέμνηται ὁ ποιητὴς, διὰ τὸ δοκεῖν ἐναγώνιον εἶναι καὶ αὐτὸν ὁμοίως τῷ Ἑρμῇ. Vide sis etiam Plutarchum, Symposiac. VIII. 4. *) ubi eundem Homeri locum adducit; narratque Apollini pugili a Delphis, cursori a Cretensibus et Lacedaemoniis sacra fieri.

v. 522. ΤΟΥΣ Τ' ΑΓΩΝΙΟΥΣ ΘΕΟΥΣ. Hesychius, Ἀγώνιοι θεοί· οἱ τῶν ἀγώνων προεστῶτες. Quin ad Supplic. v. 197.

Πάγον προσίζειν τῶνδ' ἀγωνίων θεῶν,

aliam videtur etymologiam innuere Scholiastes satis ineptam, στρογγύλα γάρ, inquit, ἐστι τὰ ἱερεῖα, καὶ γωνίας οὐκ ἔχοντα. Quinam fuerint hi θεοὶ ἀγώνιοι, ex eadem tragoedia discendum erit.

v. 523. ΤΙΜΑΟΡΟΝ. [Hesych. Τιμήορος. Τιμωρός, βοηθός.] *Dei ultoris* absolute crebra fit mentio. Senec. Herc. Fur. v. 385.

Sequitur nocentes ultor a tergo Deus.

Tibullus, I. 8. r) iisdem pene verbis:

Nescius ultorem post caput esse Deum.

Deorum ultorum in genere meminit Propertius, III. 20. s)

Non habet ultores nox vigilanda Deos.

---

p) I, 2, 5. q) p. 1322, 26.
r) v. 72. s) v. 22. *) p. 724. B.

Etenim complures erant, quibus hoc epithetum tribuebatur. De *Marte Ultore*, inscriptio vetus apud Gruterum, p. 317.

D. M.
T. FLAVIO . AVG. LIB.
LIBERALI . AEDITVO.
MARTIS . VLTORIS.

Marti Bisultori Augustus templum consecravit. Ovid. Fast. V. 595.

Rite deo templumque datum, nomenque Bisultor:
Emeritus voti debita solvit honor. ——

Dicitur et *Cerberus ultor* Propertio [t]); et *Caesaris ultor* Horatio [u]), sc. Iupiter; qui nostro *Ζεὺς νεμέτωρ* Sept. Theb. v. 490. His annumerandus Mercurius Ultor, quem veneratur praeco noster.

v. 524. *ΕΡΜΗΝ*. Mercurium *ἐναγώνιον* intelligit, quem aeque ac Apollinem certaminibus praeesse docuit Eustathius modo laudatus [x]). Eiusdem alibi etiam mentionem fecisse Aeschylum monet Scholiastes Pindari, ad illud poetae, Pyth. II. 18.

Ὅ,τ' ἐναγώνιος Ἑρμᾶς.

Ἐναγώνιος δὲ ὁ Ἑρμῆς, inquit, *ὡς τῶν ἀγώνων προστάτης· ὡς καὶ Αἰσχύλος*,

Ἐναγώνιε Μαίας καὶ Διὸς Ἑρμᾶ.

Meminit et idem Pindarus, Isthm. I. 85. [60. Bkh.]

Πάντα δ' ἐξειπεῖν ὅσ' ἀγώνιος Ἑρμᾶς
Ἡροδότῳ ἔπορεν. ——

Schol. Aristophanis in Plutum, v. 1155. Mercurii epitheta recensens: *Λέγεται δὲ ὁ Ἑρμῆς στροφαῖος, ἐμπολαῖος, κερδῷος, ἡγεμόνιος, ἐναγώνιος, διάκονος.* Hinc Tertullianus de Spectac. c. 9. *Sed et gymnicas artes Castorum et Herculum et Mercuriorum disciplina prodiderunt.*

[Ibid. *ΦΙΛΟΝ ΚΗΡΥΚΑ*. Inter caetera officia sua memorat Mercurius apud Lucianum, in dialogo [y]) Mercurii et Maiae *κἂν ταῖς ἐκκλησίαις κηρύττειν.*]

[Ibid. *ΚΗΡΥΚΩΝ ΣΕΒΑΣ*. Iul. Pollux [z]), Onomast. IV. 12. *Τὸ δὲ τῶν κηρύκων γένος ἱερὸν μὲν Ἑρμοῦ, praeconum autem genus Mercurio sacrum est.*]

[v. 525. *ΗΡΩΣ ΤΕ ΤΟΥΣ ΠΕΜΨΑΝΤΑΣ*. Duces qui in illo praelio occubuere; qui me deduxerunt. Et hoc etiam Pythagoricum quiddam sapit; Aureorum Carminum auctor, v. 2.

---

t) Prop. IV, 5, 3. u) Hor. Carm. I, 2, 44. x) ad v. 521.
y) Dial. Deor. XXIV. (vol. I, p. 276.) z) Poll. IV, 91.

—— ἱππεῦ' ἥρωας ἀγαυούς.]

[v. 526. *ΛΕΛΕΙΜΜΕΝΟΝ ΔΟΡΟΣ. Exercitum relictum ex hostibus, i. e. ex pugna superstitem.* Ut Virgilius, Aen. I. 602.

—— Reliquias Danaum.]

v. 528. *ΔΑΙΜΟΝΕΣ Τ' ΑΝΤΗΛΙΟΙ.* Hesychius, *Ἀντήλιοι θεοί· οἱ πρὸ τῶν πυλῶν ἱδρυμένοι. Εὐριπίδης Μελεάγρῳ.* Iterum, *Ἀντήλιος· ὁ ἴσος καὶ ὅμοιος ἡλίῳ φαινόμενος. Καταχρηστικῶς δὲ ὁ ἀντικρὺ ἡλίου ἱδρυμένος βωμός, ἢ θεός.* Chrysalus apud Plautum in Bacchid. II. 1. [v. 3.] peregre reversus:

Saluto te, vicine Apollo, qui aedibus
Propinquus nostris accolis, venerer te.

Vicinum Apollinem vocat qui et *προστατήριος*, in vestibulo positus, *ἀντήλιος*. [Tertullianus de Corona Militis, c. 13. *At enim Christianus nec ianuam suam laureis infamabit, si nori quantos Deos etiam ostiis diabolus affinxerit, Ianum a ianua, Limentinum a limine, Forculum et Cardum a foribus et cardinibus, et apud Graecos Thyraeum Apollinem et Antelios daemones.*]

v. 529. *Η ΠΟΥ ΠΑΛΑΙ.* Lege:

Εἴ που πάλαι φαιδροῖσι τοῖσιν ὄμμασι.

[Ibid. *ΦΑΙΔΡΟΙΣΙ ΤΟΙΣΙ Δ' ΟΜΜΑΣΙ.* Cogita an legendum *δώμασι*, vel *φαιδροῖς ἰδόντες ὄμμασι.*]

v. 535. (526.) *ΔΙΟΣ ΜΑΚΕΛΛΗι.* [Hesych. *Μακέλλη· δίκελλα πλατεῖα, σκαφίον δὲ τῆς μακέλλης ὁ στελεός.*] Scholiastes, *σπάθῃ*; lege *σκάφῃ*. Instrumentum est fossorium. [Verum nihil forsan mutandum, Hesych. *Ἐχέτλη, ὃ κατέχει ὁ ἀροτὴρ τοῦ ἀρότρου· καὶ ἡ αὖλαξ καὶ σπάθη τοῦ ἀρότρου.* Est vero *μάκελλα* rusticum instrumentum, quod communiter *σκαλλίς*, ita dictum, quasi *μάκελλα, ὅτι μιᾷ ὁδῷ κέλλει, τουτέστι τρέχει, ἐν τῷ κόπτειν καὶ κινεῖν τὴν γῆν. Ἕνα γὰρ μόνον ὀξὺν ὀδόντα ἤτοι μίαν μόνην αἰχμὴν ἔχει.* Est itidem *δίκελλα ἡ διχόθεν κέλλουσα.* Suidas. *Μάκελλα· δίκελλα. Ἀριστοφάνης* [Av. 1238.]:

Ὦ μῶρε, μῶρε, μὴ θεῶν κίνει φρένας
Δεινάς, ὅπως μή σου γένος πανώλεθρον
Διὸς μακέλλῃ πᾶν ἀναστρέψῃ δίκη.]

[v. 536. *ΑΙΣΤΟΙ.* Hesych. *Ἀϊστωθείς· ἀφανισθείς.* Noster in Persis, v. 813.

Βωμοὶ δ' ἄϊστοι, δαιμόνων θ' ἱδρύματα.]

v. 537. *ΣΠΕΡΜΑ ΠΑΣΗΣ ΧΘΟΝΟΣ.* Phrasis Ebraica. [Euripides Hecuba, v. 254.

Ἀχάριστον ὑμῶν σπέρμ'.]

v. 541. (532.) *ΠΑΡΙΣ ΓΑΡ ΟΥΤΕ ΣΥΝΤΕΛΗΣ ΠΟΛΙΣ.* Hoc est, ut recte monet Scholiastes, *οὔτε Πάρις οὔτε πόλις.* Sic et Pindarus, Pyth. VI. 47.

Ἄδικον οὐδ' ὑ-
πέροπλον ἥβαν δρέπων.

[Lycophron, v. 151.
Ἠλειὸν οὐκ Ἀργεῖον ἀκραιφνῆ γοναῖς.

Ad quae verba Tzetzes, p. 80. figuram hanc monet non *ἀπὸ κοινοῦ*, ut quibusdam placuit, sed synecdochen esse; quippe τὸ *ἀπὸ κοινοῦ* in priore dictione *ἀπόδοσιν* habet, synecdoche in secunda.]

v. 544. *ΤΟΥ ΡΥΣΙΟΥ Θ' ΗΜΑΡΤΕ. Excidit et a pignore capto.* Scholiastes nugas hic agit. Poeta Helenam intelligit, quam una cum civitate Paris perdidit. Hoc est quod duplicem poenam Priamidarum vocat, v. 546.

Διπλᾶ δ' ἔτισαν Πριαμίδαι θἀμάρτια.

Ῥύσιον significat et redemptionis pretium, et pignus quod manu capimus; ut Supplic. v. 736.

Ἄγειν θέλοντες ῥυσίων ἐφάπτορες.

Hesychius, *Ῥύσιον· ἑλκυστὸν, λύτρον, τίμημα· ἢ τὸ ἕνεκα ἐνεχύρου κατεχόμενον, παρὰ τὸ ῥύεσθαι τὸν κατεχόμενον.* Utraque huic loco convenit significatio.

[v. 545. *ΑΥΤΟΧΘΟΝΟΝ.* Ita *αὐτόκωπα βέλη*, Choeph. v. 161. Sophocles Philoctete, v. 497.

Αὐτόστολον πέμψαντά μ' ἐκσῶσαι δόμοις.]

[v. 548. *ΤΕΘΝΑΝΑΙ Δ' ΟΥΚ ΕΤ' ΑΝΤΕΡΩ ΘΕΟΙΣ.* Usitata formula, quam adhibebant, cum diu expectatos viderent amicos. Ita Iacob, conspecto Iosepho, Gen. XLVI. 30. *Iam laetus moriar, quia vidi faciem tuam.*]

v. 551. (542.) *ΤΕΡΠΝΗΣ ΑΡ' ΗΤΕ ΤΗΣΔ' ΕΠΗΒΟΛΟΙ ΝΟΣΟΥ; Iucundi itaque estis huius participes morbi?* Animi affectiones morbi frequenter dictae, non poetis tantum, sed et philosophis. Morbus animi secundum Stoicos opinio est eius, quod valde expetendum videtur. Laertius in Zenone, Segm. 115. *τὸ δὲ νόσημα, οἴησις σφόδρα δοκοῦντος αἱρετοῦ.* Eodem plane modo desiderium patriae in praecone, et exercitus redeuntis in Clytaemnestra, morbus, sed tamen iucundus, hic dicitur.

[Ibid. *ΕΠΗΒΟΛΟΙ.* Hesych. *Ἐπήβολος· ἔμπειρος, ἐπιστάτης, δεσπότης, μέτοχος.*]

v. 553. *ΑΝΤΕΡΩΝΤΩΝ.* Bion, Idyll. IX. 1.

Ὄλβιοι οἱ φιλέοντες, ἐπὴν ἴσον ἀντεράωνται.

Est *Ἀντέρως* Deus, non amoris repudiator aut abolitor, sed potius mutuus amor. De Anterote vide sis Ciceronem de Nat. Deor. III. 23, de statua ipsi apud Athenienses posita Pausaniam a) et Suidam. Explicat quod modo dixerat Cly-

a) Paus. VI, 23. §. 4.

taemnestra, *Eodem*, inquit, *amore afficeris erga patriam, quo et nos erga exercitum.* Ita hunc amorem mutuum explicat praeco:

Ποθεῖν ποθοῦντα τήνδε γῆν στρατὸν λέγεις.

v. 555. *ΑΜΑΥΡΑΣ ΕΚ ΦΡΕΝΟΣ.* *h. e.* tacite. [In Choeph. v. 155. *Ἐξ ἀμαυρᾶς φρενός.*]

v. 556. *ΠΟΘΕΝ ΤΟ ΔΥΣΦΡΟΝ ΤΟΥΤ' ΕΠΗΝ ΣΤΥΓΟΣ ΣΤΡΑΤΩι;* *Unde malevolum hoc inerat tibi odium exercitus?* Legimus cum Aurato *στρατοῦ*. Quamnam tibi moeroris causam dederit exercitus?

v. 558. *ΚΑΙ ΠΩΣ ΑΠΟΝΤΩΝ.* Distingue: *καὶ πῶς; ἀπόντων, κ. τ. λ.* *Et quomodo? fueruntne aliqui quos timeres in regum absentia?* Pro *τυράννων* malim metri gratia legere cum Cantero *κοιράνων*.

v. 559. *ΩΝ.* Lege *ὡς*.

Ibid. *ΤΟ ΣΟΝ ΔΗ.* Nam modo dixerat praeco, v. 548.

—— τεθνᾶναι δ' οὐκ ἔτ' ἀντερῶ θεοῖς.

v. 560. (551.) *ΕΥ ΓΑΡ ΠΕΠΡΑΚΤΑΙ.* Malim *εὖ δ' ἄρ'.* *Bene accidit* quod salva es: *caeterum longo temporis intervallo fieri non potest quin quaedam bene habeant, quaedam male.*

[Ibid. *ΤΑΥΤΑ Δ'* f. *τ' ἄλλα γ'.*]

v. 561. *ΤΑ ΜΕΝ ΤΙΣ ΕΥ ΛΕΞΕΙΕΝ.* Malim *τὰ μέν τις ἂν λέξειεν.*

[Ibid. *ΕΥΠΕΤΩΣ ΕΧΕΙΝ.* Ita Suppl. v. 1018. *εὐπετῆ τάδε.* Vide ad v. 32.]

[v. 564. *ΜΟΧΘΟΥΣ ΓΑΡ.* f. *μόχθους δ' ἄρ'.* Virg. Aen. II. 3.

Infandum, regina, iubes renovare dolorem.]

v. 565. *ΣΠΑΡΝΑΣ.* Hesychius *raras, non densas,* interpretatur: *Σπαρνάς· σπανίους, ἀραιούς, διεσπαρμένους.* Callimachus, Hymno in Dianam, v. 19.

σπαρνὸν γάρ ὅτ' Ἄρτεμις ἄστυ κάτεισιν.

Ibid. *ΚΑΚΟΣΤΡΩΤΟΥΣ.* [Sc. *νύκτας.*] Accubitus incommodos. [Philoctetes apud Accium [b]), p. 35.

—— Contempla hanc sedem, in qua ego
Novem hyemes saxo stratus pertuli.]

v. 566. *ΛΑΧΟΝΤΕΣ.* Legerim, si divinare liceat, *κλαίοντες*, vel tale aliquid.

[v. 569. *ΕΞ ΟΥΡΑΝΟΥ ΓΑΡ.* f. *δ' ἄρ'.*]

[Ibid. *ΛΕΙΜΩΝΙΑΙ.* Portus Lexico Dorico: *Λειμώνιος, ου, ὁ. Poeticum vocabulum quod in Graeco-latinis lexicis nullius scriptoris auctoritate confirmatum legitur. Pratensis;* ut

---

b) Philoct. fr. 4. p. 231. Both.

prato pratisve nascens, ad pratum pratave spectans et pertinens. Theocr. Idyll. XVIII. 39.

— ἐς λειμώνια φύλλα
Ἑρψοῦμες. —

Ad pratensia, i. e. *in pratis nascentia folia ibimus.* Noster apud Scholiastem Aristophanis, ad Nubes, v. 1367. [Aesch. fr. 310. Sch.]

Οὕνεκ' ἔχει ἄνθεα λειμώνια.]

v. 571. (562.) *ΕΝΘΗΡΟΝ ΤΡΙΧΑ.* Malim ἀνθηρὰν τρίχα, quomodo videtur etiam legisse Scholiastes. [Pruinis, tanquam floribus, canescebat nostra vestis. Verbum τίθημι peculiari modo usurpatur ab Aeschylo iamdudum, ni fallor, plus semel.]

[v. 572. *ΧΕΙΜΩΝΑ.* Frigus.]

[Ibid. *Δ' ΕΙ.* Aur. δ' ἄν.]

[v. 574. *ΚΟΙΤΑΙΣ.* *Cubilibus*, pro cessationibus, ventorum intermissionibus meridianis.]

[v. 578. *ΤΟ ΜΗΠΟΤ' ΑΥΘΙΣ ΜΗΔ' ΑΝΑΣΤΗΝΑΙ ΜΕΛΕΙΝ.* Aur. legit αὐτοῖς et ἀναστένειν, vel ἀναστένον: *ut nunquam postea curent talia sustinere.* Sunt qui et ἀνασθένειν malint.]

[Ibid. *ΜΗΔ' ΑΝΑΣΤΗΝΑΙ.* Eumen. v. 651.

— Οὔτις ἐστ' ἀνάστασις.]

v. 579. *ΕΝ ΨΗΦΩι ΛΕΓΕΙΝ.* Calculare, recensere exacte.

[v. 580. (571.) *ΤΟΝ ΖΩΝΤΑ Δ' ΑΛΓΕΙΝ ΧΡΗ.* f. χρῆν vel τί ζῶντα δ' ἀλγεῖν χρή. Si legamus τί ζῶντα, legendum χρῆν.]

[Ibid. *ΤΥΧΗΣ.* Sub. ἕνεκα.]

v. 581. *ΚΑΙ ΠΟΛΛΑ ΧΑΙΡΕΙΝ ΣΥΜΦΟΡΑΙΣ.* Valeant curae. Χαίρετε dixerunt Graeci, *salve* et *vale* Romani, iis quos nunquam visuri erant.

v. 585. *ΠΟΤΩΜΕΝΟΙΣ.* Lege ποτωμένους. [Horat. Epod. XVI. 40.

Etrusca praeter et volate littora.]

Merito quidem Aeschylum sugillarunt veteres magistri, quod eodem die, quo capta est Troia, Agamemnonem rediisse commentus fuerit; sicut prodit Scholiastes ad v. 513. τινὲς, inquit, μέμφονται τῷ ποιητῇ, ὅτι αὐθημερὸν ποιεῖ τοὺς Ἕλληνας ἥκοντας. Cautius sane egit Seneca, in Agamemnone, prout iampridem observavit Petitus.

[v. 586. *ΤΡΟΙΗΝ ΕΛΟΝΤΕΣ.* Formula, ἐπίγραμμα vocant Graeci, dedicationis spoliorum, qualia multa apud auctores.]

v. 587. *ΘΕΟΙΣ ΛΑΦΥΡΑ.* Homerus Hectorem Graecorum ducum fortissimum quemque ad singulare certamen

provocantem his conditionibus introducit, Iliad. *H'*. 82. Si me, inquit, ille interfecerit, armis exspoliet; sin illum ego,

Τεύχεα συλήσας οἴσω ποτὶ Ἴλιον ἱρὴν,
Καὶ κρεμόω ποτὶ νηὸν Ἀπόλλωνος ἑκάτοιο.

Certe quod Hector de Graecorum spoliis se facturum speravit, id Graecos de Troianorum spoliis fecisse, templa sc. sua iis adornasse, certissimum est. Imo ipsius Hectoris arma Pyrrhus eodem modo Achillis filius dedicavit. Ita Hecuba apud Euripidem Andromachae fatum deplorat, Troad. v. 571.

Ποῖ ποτ' ἀπήνης νώτοισι φέρῃ,
Δύστανε γύναι, πάρεδρος χαλκέοις
Ἕκτορος ὅπλοις, σκύλοις τε Φρυγῶν
Δοριθηράτοις,
Οἷσιν Ἀχιλλέως παῖς Φθιώτας
Στέψει ναοὺς ἀπὸ Τροίας.

Et Antisthenes in Oratione Ulyssis: *Οὐκ οἶσθ' ὅτι οὐ τοῦ νεκροῦ τοῖς Τρωσὶν, ἀλλὰ τῶν ὅπλων ἔμελεν ὅπως λάβοιεν; Τὸν μὲν γὰρ ἀποδώσειν ἔμελλον, τὰ δὲ ὅπλα ἀναθήσειν εἰς τὰ ἱερὰ τοῖς θεοῖς.* Neque aliud voluit Homerus, Odyss. *Γ'*. 273. de Agamemnone,

Πολλὰ δὲ μηρί' ἔκηε θεῶν ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς·
Πολλὰ δ' ἀγάλματ' ἀνῆψεν, ὑφάσματά τε, χρυσόν τε,
Ἐκτελέσας μέγα ἔργον, ὃ οὔποτε ἔλπετο θυμῷ.

Ubi *ἀγάλματα ἀνάψαι* nihil aliud est quam *ἀναθήματα ἀναθεῖναι*, sc. donaria in templis suspendere: quod plane ostendunt haec Odyss. *M'*. 346.

Αἶψά κεν ἠελίῳ Ὑπερίονι πίονα νηὸν
Τεύξομεν, ἔνθα κε θεῖμεν ἀγάλματα πολλὰ καὶ ἐσθλά.

De Agamemnone, Colonus Mycenaeus apud Euripidem in Electra, v. 4.

Κτείνας δὲ τὸν κρατοῦντ' ἐν Ἰλιάδι χθονὶ
Πρίαμον, ἑλών τε Δαρδάνου κλεινὴν πόλιν,
Ἀφίκετ' εἰς τόδ' Ἄργος· ὑψηλῶν δ' ἐπὶ
Ναῶν ἔθηκε σκῦλα πλεῖστα βαρβάρων.

Clytaemnestra, in eadem tragoedia, v. 1000.

Σκύλοισι μὲν γὰρ θεῶν κεκόσμηνται δόμοι
Φρυγίοις.

Apud eundem suadet Rhesus c), id quod Hector apud Homerum, modo laudatum, se facturum profitetur,

ΕΚ. *Καὶ μὴν λαφύρων αὐτὸς αἱρήσῃ παρών.*
ΔΟ. *Θεοῖσιν αὐτὰ πασσάλευε πρὸς δόμοις.*

---

c) Eurip. Rhes. v. 179.

Inde Pythagoras, qui animam Euphorbi per *μετεμψύχωσιν* ad se transiisse asserebat, agnovisse se clypeum suum ait, cum in templo Iunonis suspensum videret. Ovid. Met. XV. 163.

> Cognovi clypeum laevae gestamina nostrae
> Nuper Abantaeis templo Iunonis in Argis.

Fallitur autem Acron grammaticus in Comment. ad Horat. Od. I. 28. cum ait, „Id eum cognovisse agnito clypeo quem templo Euphorbus affixit." Non enim Euphorbus clypeum suum, sed Menelaus, interfecto Euphorbo, clypeum eius ut *ἀνάθημα* veteri ritu in templo suspendit. Pausanias, in Corinth. II. 17. [d]) *καὶ ἀνάθημα ἀσπὶς ἣν Μενέλαός ποτε ἀφείλετο Εὐφόρβου ἐν Ἰλίῳ.* Et Laertius in Vita Pythag. [VIII,] Segm. 5. Hermotimo, in quem Euphorbi anima prius quam in Pythagoram migrasse dicitur, *εἰσελθὼν εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐπέδειξεν ἣν Μενέλαος ἀνέθηκεν ἀσπίδα· ἔφη γὰρ αὐτὸν ὅτ' ἀπέπλευσεν ἐκ Τροίας ἀναθεῖναι τῷ Ἀπόλλωνι τὴν ἀσπίδα.* Ita apud Flaccum Regulus spolia a Romanis capta, inter quae fortasse et arma sua Carthagine templis affixa vidit, Horat. Od. III. 5. [e])

> ——— Signa ego Punicis
> Affixa delubris, et arma
> Militibus sine caede, dixit,
> Direpta vidi. ——

[Ibid. *ΛΑΦΥΡΑ ΤΑΥΤΑ.* f. *πάντα.*]

v. 593. (584.) *ΑΕΙ ΓΑΡ ΗΒΑι ΤΟΙΣ ΓΕΡΟΥΣΙΝ ΕΥ ΜΑΘΕΙΝ.* [Discens senesco.] Solonis dictum [f]):

> *Γηράσκω δ' ἀεὶ πολλὰ διδασκόμενος.*

Vide, si lubet, quid de eodem Solone narret Valerius Maximus, VIII. 7. [g]) et Stobaeus, Serm. XXIX. [h])

v. 594. *ΔΟΜΟΙΣ.* Domesticis. [*Οἱ ὄντες ἐν τῷ δόμῳ.*] *Δόμος* et *οἶκος* apud Graecos, ut et *domus* et *aedes* apud Latinos, non tantum gentem et familiam collective, sed aliquando distributive singulos ex gente aliqua et familia denotant: sic apud Sophoclem, *οἶκοι πρωτόγονοι maiores*, in Philoctete, v. 197.

> *Οὗτος πρωτογόνων ἴσως*
> *Οἴκων οὐδενὸς ὕστερος.*

[Eadem figura *urbs* pro *incolis.* Virg. Aen. VIII. 37.

> —— Troianam ex hostibus urbem
> Qui revehis. ——

Et Aen. I. 72.

> Ilium in Italiam portans. ——

---

d) II, 17, §. 3. *e*) v. 18. *f*) Plutarch. Sol. c. 2. p. 79. *g*) extern. 14. *h*) Stob. Serm. XXIX, 58. p. 200.

Et Aen. VIII. 64.

—— coelo gratissimus amnis.

Longus [i]), Pastoral. IV. Ὅλη γὰρ ἐκινεῖτο ἡ πόλις ἐπὶ τῷ μειρακίῳ καὶ τῇ παρθένῳ. Apuleius [k]), Metam. III. *Civitas omnis in populum effusa mira densitate nos insequitur.* Stat. Thebaid. IV. 223.

Huius Apollineae currum comitantur Amyclae.

Graecia pro omnibus eius incolis, Propert. [l]) II. 5.

Ad cuius iacuit Graecia tota fores.]

v. 599. *ΕΝΙΠΤΩΝ.* Hesychius, Ἔνιπτεν· ἐνέπλησσεν, ἐλοιδόρει. Et Ἐνίπτειν· κακοῦν, ψέγειν, λοιδορεῖν. Homerus, Iliad. Γ'. 438.

Μή με, γύναι, χαλεποῖσιν ὀνείδεσι θυμὸν ἔνιπτε.

Et Ω'. 768.

Ἀλλ' εἴ τίς με καὶ ἄλλος ἐνὶ μεγάροισιν ἐνίπτοι.

v. 601. (592.) *Η ΚΑΡΤΑ ΠΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.* Scilicet ἐστί. *Valde est muliebre.* Ut Aristophanes πρὸς ἀνδρὸς, in Vespis, v. 368. [388.]

Ταῦτα μὲν πρὸς ἀνδρός ἐστ' ἄνοντος ἐς σωτηρίαν.

[Proverbium sapit. Diogenian. IV. 8. Γυναικὸς φρένες· ἐπὶ τῶν ἀνοήτων. Choeph. v. 845.

Ἢ πρὸς γυναικῶν δειματούμενοι λόγοι.]

[Ibid. *ΑΙΡΕΣΘΑΙ ΚΕΑΡ.* Sic Aristoteles [m]) αἴρεσθαι θυμὸν dixit. Politic. VII. Πρὸς τοὺς συνήθεις καὶ φίλους ὁ θυμὸς αἴρεται μᾶλλον, ἢ πρὸς τοὺς ἀγνῶτας, ὀλιγωρεῖσθαι νομίσας. Virg. Georg. II. 350. *animos tollere.* Terent. Hecyr. III. 5. [v. 56.]

Quia paullulum vobis accessit pecuniae,
Sublati animi sunt.

Ebraeis similiter in usu: Deuteron. XXIV. 15. *Ad mercedem pauper tollit animam suam.* Ierem. XXII. 27. *In terram, ad quam tollunt animam suam, non revertentur.*]

[v. 604. *ΟΛΟΛΥΓΜΟΝ.* *Ovationem.* Vide quae ad v. 28.]

v. 605. *ΕΝΘΕΩΝ ΕΔΡΑΙΣ.* Lege ἐν θεῶν ἕδραις.

v. 606. *ΚΟΙΜΩΝΤΕΣ ΕΥΩΔΗ ΦΛΟΓΑ.* Eadem metaphora et Virgilius, Aeneid. VIII. 410.

Impositum cinerem et sopitos suscitat ignes.

[Ad quem locum consule Germanum Val. Guellium.]

[v. 609. *ΟΠΩΣ.* Sub. σκεπτέον ἐστί.]

---

i) Long. p. 139. Schaef. k) Apul. p. 174. Oudend.
l) Propert. II, 6, 2. m) Polit. VII, 7. Tom. III, p. 329. du Vall.

[v. 611. (602.) ΔΡΑΚΕΙΝ. H. e. ἢ δρακεῖν.]

[v. 612. ΑΠΟ ΣΤΡΑΤΕΙΑΣ ΑΝΔΡΑ. f. ἢ 'πὸ στρατείας ἀνδρί.]

v. 618. ΣΗΜΑΝΤΗΡΙΟΝ. Hesychius, Σήμαντρα· σφραγῖδες. Conservatam pudicitiam et fidem coniugalem σεμνῶς subindicat, Horat. Epist. I. 20. n)

Odisti claves, et grata sigilla pudico.

[Versio de *matrimonii sive coniugii sigillo*: qui loquendi modus christianitatem redolet, sed nec vox οὐδὲν addita de matrimonio intelligi patitur. Quanta fuerit antiquorum diligentia in signandis, quaecunque erant alicuius pretii, etiam poculis et lagenis, Horat. Epist. II. 2. o)

Nec viso laesae signo insanire lagenae:

sed tanto magis, quae tanto chariora et pretiosiora, a multis observatum qui de veterum sigillis, aere impressis et exhibitis, accurate scripserunt. Vide sis V. Cl. D. Humphridum Prideaux in Notis ad Marmora Oxoniensia, p. 48.]

[v. 619. ΕΝ ΜΗΚΕΙ ΧΡΟΝΟΥ. Supra, v. 2.

Φρουρᾶς ἐτείας μῆκος.]

[v. 620. (611.) ΟΥΚ ΟΙΔΑ ΤΕΡΨΙΝ. Σεμνῶς de concubitu. Mimnermus, v. 1.

τί δὲ τερπνὸν ἄτερ χρυσῆς Ἀφροδίτης;

Ita se explicat Clytaemnestra in seqq.]

[v. 621. ΧΑΛΚΟΥ ΒΑΦΑΣ. Id est, *tincturas aeris*. An l. χαλκός? Tzetzes in Hesiod. p. 48. Ἀπολλυμένης δὲ τῆς στομούσης βαφῆς τὸν χαλκόν.]

[v. 623. ΛΑΚΕΙΝ. *Dicere.* Hesych. Λακεῖν, φῆσαι. Vide quae ad Sept. Theb. v. 192.]

[v. 625. ΕΥΠΡΕΠΩΣ. f. εὐπρεπῆ.]

v. 626. ΜΕΝΕΛΕΩΝ ΔΕ ΠΕΥΘΟΜΑΙ. [Menelai errores; de quibus scripserunt οἱ περὶ νόστων. Et de his intelligendus, ni fallor, Hesychius, Νόστοις· βίβλοις οὕτω καλουμένοις *). Ubi nescio quid de Symmacho comminiscitur aliquis eorum, qui lexicon illud nuper ediderunt.] Imitatur Seneca, Agamemn. v. 400.

CLY. Tu pande, vivat coniugis frater mei;
Et pande, teneat quas soror sedes mea.
EUR. Meliora votis posco, et obtestor deos:
Nam certa fati sors maris dubii vetat.

v. 628. ΤΗΣΔΕ ΓΗΣ ΦΙΛΟΝ ΚΡΑΤΟΣ. Formula crebra: sic Oppianus, Hal. I. 3.

—— γαίης ὕπατον κράτος, Ἀντωνῖνε.

---

n) I, 20, 3. o) v. 134. *) Corr. βιβλίοις vel καλουμένοις.

v. 648. *ΠΤΩΣΙΜΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ. Caduci exercitus.* [Qui ceciderunt in praelio, ut *Mutinensi praelio cecidit.* Sic Psal. XCI. 7. *Cadent a latere tuo mille.* Dicitur etiam absolute *cecidit*, de quovis mortuo. Phrasis etiam Hebraeis in usu: sic Gen. XXV. 18. *Ante omnes fratres suos cecidit.* [Virgil. Aeneid. VI. 481.

Hic multum fleti ad superos, belloque caduci
Dardanidae ——

Servius: *Caduci, qui bello ceciderint, id est mortui, a cadendo.*

[v. 650. *ΕΞΑΓΙΣΘΕΝΤΑΣ. Eliminatos.* Ἄγος, *piaculum.*]

v. 651. *ΔΙΠΛΗι ΜΑΣΤΙΓΙ.* Ita Choeph. v. 373.

Ἀλλὰ διπλῆς γὰρ τῆσδε μαραίνης
Δοῦπος ἱκνεῖται. ——

Hic vero per duplex flagellum Martis videtur intelligere ferrum et flammam. Dido moribunda, Hannibalem praesagiens, Aeneid. IV. 625.

Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor,
Qui face Dardanios ferroque sequare colonos,

Anacreon, Od. II. 12.

Νικᾷ δὲ καὶ σίδηρον
Καὶ πῦρ καλή τις οὖσα.

[Vel fortasse nude accipiendum, duplex flagellum, pro magno, ut v. 546.

Διπλᾶ δ' ἔτισαν Πριαμίδαι θἀμάρτια.

Duplo luxerunt, h. e. *valde graviter.* Lucret. IV. 1161.

At gemina et mammosa Ceres ——

q. plena, ampla. Virg. Georg. I. 172.

—— Duplici aptantur dentalia dorso.

Servius: *Duplici dorso dicitur, quasi lato diceret.* Loquendi genus etiam Hebraeis in usu, Ierem. XVI. 18. *Et rependam duplum iniquitatibus eorum et peccatis, eo quod profanaverunt terram meam.* Vel potius per διπλῆν μάστιγα, δίλογχον ἄτην, et φοινίαν ξυνωρίδα, Atridas intelligit.]

v. 654. *ΤΟΝΔ' ΕΡΙΝΝΥΩΝ.* Malim τῶν Ἐριννύων.

v. 655. *ΕΥΑΓΓΕΛΟΝ ΗΚΟΝΤΑ.* Legendum εὐάγγελος, Ἥκων τε, κ. τ. λ.

v. 656. *ΕΥΕΣΤΟΙ.* Scholiastes, εὐτυχεῖ. Lege εὐτυχεῖς. [Vid. quae ad Sept. Theb. 139.]

v. 658. *ΟΥΚ ΑΜΗΝΙΤΟΝ ΘΕΟΙΣ.* Tempestatem a Deorum ira immissam; nempe Minervae. Virg. Aen. I. 43.

— Pallasne exurere classem
Argivum, atque ipsos potuit submergere ponto,
Unius ob noxam, et furias Aiacis Oilei?
Ipsa Iovis rapidum iaculata e nubibus ignem,
Disiecitque rates, evertitque aequora ventis.

Describunt Homerus, Odyss. Δ'. 493. Seneca in Agam. v. 460. et alii.

[v. 659. ΞΥΝΩΜΟΣΑΝ ΓΑΡ. Malim δ' ἄρ'. Claudian.x) VII. 98.

Et coniurati veniunt ad classica venti.

Porro tempestatis huius, qua Graeci sunt conflictati in reditu, expugnato Ilio, meminit et Virgilius, XI. 261.

Militia ex illa diversum ad littus adacti,
Atrides Protei Menelaus ad usque columnas
Exulat: Aetnaeos vidit Cyclopas Ulysses.]

[v. 660. ΕΔΕΙΞΑΤΗΝ. f. ἐδεξάτην. *Et inter se fidem dederunt.*]

[v. 662. ΔΥΣΚΥΜΑΝΤΑ, vel f. δυσχείμαντα. *Procellosa mala insurrexerunt per noctem.*]

v. 663. ΝΑΥΣ ΓΑΡ ΠΡΟΣ ΑΛΛΗΛΗιΣΙ. Seneca in descriptione eiusdem tempestatis, Agam. v. 498.

— ipsa se classis premit,
Et prora prorae nocuit, et lateri latus.

[v. 665. ΤΥΦΩι. Dicitur τυφώς et τυφών.]

[v. 666. ΠΟΙΜΕΝΟΣ. *Pastor navis, gubernator.* f. ποιμένων κακῷ στρόβῳ. *Oculis abierunt vertigine mali ducis*, h. e. *venti contrarii.*]

v. 668. ΑΝΘΟΥΝ. Ut Latine *summum lactis* etiam *flos lactis* dicitur.

[v. 669. ΝΑΥΤΙΚΩΝ Τ' ΕΡΕΙΠΙΩΝ. Enallage casus, vel f. *ναυτικοῖς ἐρειπίοις.*]

[v. 670. ΝΑΥΝ Τ'. Lege *νεός τ'*, vel *νεῶς* ubi ε absorbetur, vel *νεῶν.*]

[v. 671. ΤΙΣ ΕΞΕΚΛΕΨΕΝ. Elegantissime, a modo condemnatos liberandi.]

v. 672. ΘΕΟΣ ΤΙΣ. Quo modo Argo navis inter Symplegadas a Palladis manu, puppem impellente. Consule sis Apollon. Rhod. II. 598. et Valerium Flaccum, Argonaut. IV. 670.

v. 673. ΣΩΤΗΡ. Pro *σώτειρα.*

Ibid. ΝΑΥΝ ΘΕΛΟΥΣ'. Lege *ναυστολοῦσ'.*

v. 675. ΚΡΑΤΑΙΛΕΩΝ ΧΘΟΝΑ. Hesychius, *Κραταίλεον, ἔδαφος ἐκ σκληροῦ λίθου γεγονός.* Et mox, *Κραταιὸν οὖδας λιθόστρωτον ἔδαφος.* Euripides Electra, v. 534.

---

x) de cons. Hon. III, 98.

Πῶς δ' αὖ γένοιτ' ἂν ἐν κραταιλέῳ πέδῳ
Γαίας ποδῶν ἐκμακτρον; ——

[v. 676. *ΑΙΔΗΝ ΠΟΝΤΙΟΝ.* Ita lacteam viam, ubi heroum animae habitare credebantur, dixerunt *τὴν ἐν οὐρανῷ ὁδόν.*]

[v. 677. *ΛΕΥΚΟΝ ΚΑΤ' ΗΜΑΡ.* *Cum elucesceret dies splendida.* Homerus Il. *Ξ'*. 185.

—— *Λευκὸν δ' ἦν ἠέλιος ὥς*]

Ibid. *ΟΥ ΠΕΠΟΙΘΟΤΕΣ ΤΥΧΗι.* Ne tum quidem nos salvos esse existimantes.

v. 678. *ΕΒΟΥΚΟΛΟΥΜΕΝ.* Hesychius, *Βουκολήσομεν· μεριμνήσομεν.*

Ibid. *ΝΕΟΝ ΠΑΘΟΣ.* Poterit legi *νεῶν πάθος.* [Vel *φροντίσιν νέαις*, *decipiebamus desideriis novis*, *fallebamus*, *leniebamus.*]

v. 679. *ΚΑΜΟΝΤΟΣ.* Homero *καμόντες* mortui dicuntur. *Εἴδωλα καμόντων* y). [Theocrit. Idyll. XVII. 49.

—— *καὶ στυγνὸν ἀεὶ πορθμῆα καμόντων.*]

Ibid. *ΣΠΟΔΟΥΜΕΝΟΥ.* Hesychius, *Σποδούμενος· τυπτόμενος, καὶ ὅμοια.*

v. 682. *ΤΑΥΤ'.* Lege *ταὔτ'*, *eadem.*

v. 683. *ΜΕΝΕΛΕΩΝ ΓΑΡ ΟΥΝ.* Mallem *δ' ἄρ' οὖν.*

v. 685. *ΕΙ Δ' ΟΥΝ.* Melius fortasse legi poterit *εἰ γ' οὖν.*

Ibid. *ΙΣΤΟΡΕΙ.* Vide sis ad Sept. Theb. v. 512.

[v. 687. *ΟΥΠΩ ΘΕΛΟΝΤΟΣ.* Sc. *Διός.* Virg. Aen. IX. 248.

Non tamen omnino Teucros delere paratis.

Homer. Odyss. *Δ'*. 754.

—— *οὐ γὰρ ὀΐω*
Πάγχυ θεοῖς μακάρεσσι γονὴν Ἀρκεισιάδαο
Ἔχθεσθ'· ἀλλ' ἔτι πού τις ἐπέσσεται ——]

v. 689. *ΤΟΣΑΥΤ' ΑΚΟΥΣΑΣ.* Sermo est ad chorum, non ad Clytaemnestram, qui primus interrogabat de Menelao.

v. 690. *ΤΙΣ ΠΟΤ' ΩΝΟΜΑΖΕΝ.* [Soph. Ai. v. 26.] Vexatissima erat in scholis quaestio utrum nomina *φύσει* fuerint, an *θέσει.* Priorem sententiam tuentur Stoici, de quibus fusius D. Augustinus, de Dialectica, cap. 6. Posteriorem Pythagorei, quibus annumeratur Aeschylus, et Pythagoreorum sequaces Academici: ut Plato z) in Cratylo; et epitomator eius, Alcinous, c. 6. Porro cum ipsa nomina naturae rerum quibus attribuantur apte congruant, idcirco Pythagoras eum, quicunque fuerit, qui rebus nomina imposuit omnium sapientissimum esse duxit. Iamblichus, de Vita Pythagorae, c. 11.

---

y) ut Od. XI, 475. z) Plat. Cratyl. p. 384. C.

Ἔτι δὲ τὸν σοφώτατον τῶν ἁπάντων λέγομεν καὶ συντάξαντα τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ σύνολον εὑρετὴν καταστάντα τῶν ὀνομάτων, εἴτε θεὸν, εἴτε δαίμονα, εἴτε θεῖόν τινα ἄνθρωπον, etc. Ita noster, v. 691.

Μή τις, ὅντιν᾽ οὐχ ὁρῶμεν,
Προνοίαις τοῦ πεπρωμένου
Γλῶσσαν ἐν τύχᾳ νέμων;

Iambl. c. 18. *Τί τὸ σοφώτατον; Ἀριθμός. Δεύτερον δὲ τὸ* (malim *τὸν*) *τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα τιθέμενον.* Cic. Tusc. Quaest. I. 25. *Aut quis primus, quod summa sapientiae Pythagorae visum est, omnibus rebus imposuit nomina?* Theodot. *προφητ. ἐκλογ. Πυθαγόρας ἠξίου μὴ μόνον λογιώτατον, ἀλλὰ καὶ πρεσβύτατον ἡγεῖσθαι τῶν σοφῶν τὸν θέμενον τὰ ὀνόματα τοῖς πράγμασι.*

[v. 694. *ΕΝ ΤΥΧΑι ΝΕΜΩΝ.* Vera lectio, ni fallor, *οὐ τύχᾳ νέμων, non casu linguam regens.* Verbum *fortuitum*, etc. in hac quaestione, de qua vir summus D. M. Casaubonus in peculiari diatriba, satis frequens.]

v. 695. *ΔΟΡΙΓΑΜΒΡΟΝ.* Cuius nuptiae cum bello coniungebantur. Virgilius Aeneid. VII. 318.

Sanguine Troiano et Rutulo dotabere virgo,
Et Bellona manet te pronuba. ——

[*ΑΜΦΙΝΕΙΚΗ.* De qua utrinque est contentio. Hesych. *Ἀμφίνεικος· περιμάχητος.* Isocrates [a]) in encomio Helenae: *Τῆς δὲ περίβλεπτον καὶ περιμάχητον τὴν φύσιν ἐποίησε.*]

v. 698. *ΕΛΕΝΑΣ ΕΛΑΝΔΡΟΣ ΕΛΕΠΤΟΛΙΣ.* Nugas agit Scholiastes: lege *ἑλένας* minuta litera; tria enim epitheta sunt Helenae. *Ἑλέναν* dictam putavit quasi *ἑλέναυν*, *navium expugnatricem*; *ἑλένας* pro *ἑλέναυς.* [Doctissimus Salmasius in Plinianis exercitationibus, p. 110. „*Τῆς Κατάνης,*" inquit, „hoc etymon refert Stephanus: *κέκληται δὲ οὕτως, ἐπειδὴ κατέβη πρὸς τὸν Ἀμελιανὸν ποταμὸν ἡ Θεοκλέος τοῦ Χαλκιδέως ναῦς, ἣν Δωριεῖς χωρὶς τοῦ υ νᾶν φασι.* Sic Hesychius: *Κατὰ νᾶν· κατὰ ναῦν.* Ita legendum. Sed Aeschylus *Ἑλέναν* dictum interpretatur, quasi *ἑλέναυν*, ut *ἑλέπτολιν*, in Agamemnone, *ἑλέπτολιν ἑλέναν*, quod naves Graecorum perdidisset:

—— τὰν δορίγαμβρον
Ἀμφινεικῆ θ᾽ Ἑλέναν ἐπεὶ πρεπόντως
Ἑλένας, ἕλανδρος, ἑλέπτολις, κ. τ. λ.

Ἑλέναν dictam putavit quasi *ἑλέναυν navium* expugnatricem, ergo *ἑλένας* pro *ἑλέναυς.* Haec non assequuntur." Hactenus vir doctissimus.]

[Ibid. *ΕΛΑΝΔΡΟΣ.* Euripides in Oreste, v. 741.

ἢ πλείστους Ἀχαιῶν ὤλεσεν γυνὴ μία.

---

a) Isocr. p. 496. ed. Wolf. a. 1567.

provocantem his conditionibus introducit, Iliad. *H'*. 82. Si me, inquit, ille interfecerit, armis exspoliet; sin illum ego,

> *Τεύχεα συλήσας οἴσω ποτὶ Ἴλιον ἱρὴν,*
> *Καὶ κρεμόω ποτὶ νηὸν Ἀπόλλωνος ἑκάτοιο.*

Certe quod Hector de Graecorum spoliis se facturum speravit, id Graecos de Troianorum spoliis fecisse, templa sc. sua iis adornasse, certissimum est. Imo ipsius Hectoris arma Pyrrhus eodem modo Achillis filius dedicavit. Ita Hecuba apud Euripidem Andromachae fatum deplorat, Troad. v. 571.

> *Ποῖ ποτ' ἀπήνης νώτοισι φέρῃ,*
> *Δύστανε γύναι, πάρεδρος χαλκέοις*
> *Ἕκτορος ὅπλοις, σκύλοις τε Φρυγῶν*
> *Δοριθηράτοις,*
> *Οἷσιν Ἀχιλλέως παῖς Φθιώτας*
> *Στέψει ναοὺς ἀπὸ Τροίας.*

Et Antisthenes in Oratione Ulyssis: *Οὐκ οἶσθ' ὅτι οὐ τοῦ νεκροῦ τοῖς Τρωσὶν, ἀλλὰ τῶν ὅπλων ἔμελεν ὅπως λάβοιεν; Τὸν μὲν γὰρ ἀποδώσειν ἔμελλον, τὰ δὲ ὅπλα ἀναθήσειν εἰς τὰ ἱερὰ τοῖς θεοῖς.* Neque aliud voluit Homerus, Odyss. *Γ'*. 273. de Agamemnone,

> *Πολλὰ δὲ μηρί' ἔκηε θεῶν ἱεροῖς ἐπὶ βωμοῖς·*
> *Πολλὰ δ' ἀγάλματ' ἀνῆψεν, ὑφάσματά τε, χρυσόν τε,*
> *Ἐκτελέσας μέγα ἔργον, ὃ οὔποτε ἔλπετο θυμῷ.*

Ubi *ἀγάλματα ἀνάψαι* nihil aliud est quam *ἀναθήματα ἀναθεῖναι*, sc. donaria in templis suspendere: quod plane ostendunt haec Odyss. *M'*. 346.

> *Αἶψά κεν ἠελίῳ Ὑπερίονι πίονα νηὸν*
> *Τεύξομεν, ἔνθα κε θεῖμεν ἀγάλματα πολλὰ καὶ ἐσθλά.*

De Agamemnone, Colonus Mycenaeus apud Euripidem in Electra, v. 4.

> *Κτείνας δὲ τὸν κρατοῦντ' ἐν Ἰλιάδι χθονὶ*
> *Πρίαμον, ἑλών τε Δαρδάνου κλεινὴν πόλιν,*
> *Ἀφίκετ' εἰς τόδ' Ἄργος· ὑψηλῶν δ' ἐπὶ*
> *Ναῶν ἔθηκε σκῦλα πλεῖστα βαρβάρων.*

Clytaemnestra, in eadem tragoedia, v. 1000.

> *Σκύλοισι μὲν γὰρ θεῶν κεκόσμηνται δόμοι*
> *Φρυγίοις.*

Apud eundem suadet Rhesus c), id quod Hector apud Homerum, modo laudatum, se facturum profitetur,

> ΕΚ. *Καὶ μὴν λαφύρων αὐτὸς αἱρήσῃ παρών.*
> ΔΟ. *Θεοῖσιν αὐτὰ πασσάλευε πρὸς δόμοις.*

---

c) Eurip. Rhes. v. 179.

Inde Pythagoras, qui animam Euphorbi per *μετεμψύχωσιν* ad se transiisse asserebat, agnovisse se clypeum suum ait, cum in templo Iunonis suspensum videret. Ovid. Met. XV. 163.

> Cognovi clypeum laevae gestamina nostrae
> Nuper Abantaeis templo Iunonis in Argis.

Fallitur autem Acron grammaticus in Comment. ad Horat. Od. I. 28. cum ait, „Id eum cognovisse agnito clypeo quem templo Euphorbus affixit." Non enim Euphorbus clypeum suum, sed Menelaus, interfecto Euphorbo, clypeum eius ut *ἀνάθημα* veteri ritu in templo suspendit. Pausanias, in Corinth. II. 17. d) *καὶ ἀνάθημα ἀσπὶς ἣν Μενέλαός ποτε ἀφείλετο Εὐφόρβον ἐν Ἰλίῳ.* Et Laertius in Vita Pythag. [VIII,] Segm. 5. Hermotimo, in quem Euphorbi anima prius quam in Pythagoram migrasse dicitur, *εἰσελθὼν εἰς τὸ τοῦ Ἀπόλλωνος ἱερὸν ἐπέδειξεν ἣν Μενέλαος ἀνέθηκεν ἀσπίδα· ἔφη γὰρ αὐτὸν ὅτ' ἀπέπλευσεν ἐκ Τροίας ἀναθεῖναι τῷ Ἀπόλλωνι τὴν ἀσπίδα.* Ita apud Flaccum Regulus spolia a Romanis capta, inter quae fortasse et arma sua Carthagine templis affixa vidit, Horat. Od. III. 5. e)

> ——— Signa ego Punicis
> Affixa delubris, et arma
> Militibus sine caede, dixit,
> Direpta vidi. ——

[Ibid. *ΛΑΦΥΡΑ ΤΑΥΤΑ.* f. *πάντα.*]

v. 593. (584.) *ΑΕΙ ΓΑΡ ΗΒΑι ΤΟΙΣ ΓΕΡΟΥΣΙΝ ΕΥΜΑΘΕΙΝ.* [Discens senesco.] Solonis dictum f):

> *Γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος.*

Vide, si lubet, quid de eodem Solone narret Valerius Maximus, VIII. 7. g) et Stobaeus, Serm. XXIX. h)

v. 594. *ΔΟΜΟΙΣ.* Domesticis. [*Οἱ ὄντες ἐν τῷ δόμῳ.*] *Δόμος* et *οἶκος* apud Graecos, ut et *domus* et *aedes* apud Latinos, non tantum gentem et familiam collective, sed aliquando distributive singulos ex gente aliqua et familia denotant: sic apud Sophoclem, *οἶκοι πρωτόγονοι maiores*, in Philoctete, v. 197.

> *Οὗτος πρωτογόνων ἴσως*
> *Οἴκων οὐδενὸς ὕστερος.*

[Eadem figura *urbs* pro *incolis*. Virg. Aen. VIII. 37.

> —— Troianam ex hostibus urbem
> Qui revehis. ——

Et Aen. I. 72.

> Ilium in Italiam portans. ——

d) II, 17, §. 3. e) v. 18. f) Plutarch. Sol. c. 2. p. 79.
g) extern. 14. h) Stob. Serm. XXIX, 58. p. 200.

Et Aen. VIII. 64.

— coelo gratissimus amnis.

Longus i), Pastoral. IV. Ὅλη γὰρ ἐκινεῖτο ἡ πόλις ἐπὶ τῷ μειρακίῳ καὶ τῇ παρθένῳ. Apuleius k), Metam. III. *Civitas omnis in populum effusa mira densitate nos insequitur.* Stat. Thebaid. IV. 223.

Huius Apollineae currum comitantur Amyclae.

Graecia pro omnibus eius incolis, Propert. l) II. 5.

Ad cuius iacuit Graecia tota fores.]

v. 599. *ΕΝΙΠΤΩΝ.* Hesychius, Ἔνιπτεν· ἐνέπλησσεν, ἐλοιδόρει. Et Ἐνίπτειν· κακοῦν, ψέγειν, λοιδορεῖν. Homerus, Iliad. Γ'. 438.

Μή με, γύναι, χαλεποῖσιν ὀνείδεσι θυμὸν ἔνιπτε.

Et Ω'. 768.

Ἀλλ' εἴ τίς με καὶ ἄλλος ἐνὶ μεγάροισιν ἐνίπτοι.

v. 601. (592.) *Η ΚΑΡΤΑ ΠΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.* Scilicet ἐστί. *Valde est muliebre.* Ut Aristophanes πρὸς ἀνδρὸς, in Vespis, v. 368. [388.]

Ταῦτα μὲν πρὸς ἀνδρός ἐσt' ἄνοντος ἐς σωτηρίαν.

[Proverbium sapit. Diogenian. IV. 8. Γυναικὸς φρένες· ἐπὶ τῶν ἀνοήτων. Choeph. v. 845.

Ἢ πρὸς γυναικῶν δειματούμενοι λόγοι.]

[Ibid. *ΑΙΡΕΣΘΑΙ ΚΕΑΡ.* Sic Aristoteles m) αἴρεσθαι θυμὸν dixit. Politic. VII. Πρὸς τοὺς συνήθεις καὶ φίλους ὁ θυμὸς αἴρεται μᾶλλον, ἢ πρὸς τοὺς ἀγνῶτας, ὀλιγωρεῖσθαι νομίσας. Virg. Georg. II. 350. *animos tollere.* Terent. Hecyr. III. 5. [v. 56.]

Quia paullulum vobis accessit pecuniae,
Sublati animi sunt.

Ebraeis similiter in usu: Deuteron. XXIV. 15. *Ad mercedem pauper tollit animam suam.* Ierem. XXII. 27. *In terram, ad quam tollunt animam suam, non revertentur.*]

[v. 604. *ΟΛΟΛΥΓΜΟΝ.* *Ovationem.* Vide quae ad v. 28.]

v. 605. *ΕΝΘΕΩΝ ΕΔΡΑΙΣ.* Lege ἐν θεῶν ἕδραις.

v. 606. *ΚΟΙΜΩΝΤΕΣ ΕΥΩΔΗ ΦΛΟΓΑ.* Eadem metaphora et Virgilius, Aeneid. VIII. 410.

Impositum cinerem et sopitos suscitat ignes.

[Ad quem locum consule Germanum Val. Guellium.]

[v. 609. *ΟΠΩΣ.* Sub. σκεπτέον ἐστί.]

---

i) Long. p. 159. Schaef. k) Apul. p. 174. Oudend.
l) Propert. II, 6, 2. m) Polit. VII, 7. Tom. III, p. 379. du Vall.

[v. 611. (602.) *ΔΡΑΚΕΙΝ*. H. e. ἢ δρακεῖν.]

[v. 612. *ΑΠΟ ΣΤΡΑΤΕΙΑΣ ΑΝΔΡΑ*. f. ἢ 'πὸ στρατείας ἀνδρί.]

v. 618. *ΣΗΜΑΝΤΗΡΙΟΝ*. Hesychius, Σήμαντρα· σφραγῖδες. Conservatam pudicitiam et fidem coniugalem σεμνῶς subindicat, Horat. Epist. I. 20. n)

Odisti claves, et grata sigilla pudico.

[Versio de *matrimonii sive coniugii sigillo*: qui loquendi modus christianitatem redolet, sed nec vox οὐδὲν addita de matrimonio intelligi patitur. Quanta fuerit antiquorum diligentia in signandis, quaecunque erant alicuius pretii, etiam poculis et lagenis, Horat. Epist. II. 2. o)

Nec viso laesae signo insanire lagenae:

sed tanto magis, quae tanto chariora et pretiosiora, a multis observatum qui de veterum sigillis, aere impressis et exhibitis, accurate scripserunt. Vide sis V. Cl. D. Humphridum Prideaux in Notis ad Marmora Oxoniensia, p. 43.]

[v. 619. *EN ΜΗΚΕΙ ΧΡΟΝΟΥ*. Supra, v. 2.

Φρουρᾶς ἐτείας μῆκος.]

[v. 620. (611.) *ΟΥΚ ΟΙΔΑ ΤΕΡΨΙΝ*. Σεμνῶς de concubitu. Mimnermus, v. 1.

τί δὲ τερπνὸν ἄτερ χρυσῆς Ἀφροδίτης;

Ita se explicat Clytaemnestra in seqq.]

[v. 621. *ΧΑΛΚΟΥ ΒΑΦΑΣ*. Id est, *tincturas aeris*. An l. χαλκὸς? Tzetzes in Hesiod. p. 48. Ἀπολλυμένης δὲ τῆς στομούσης βαφῆς τὸν χαλκόν.]

[v. 623. *ΛΑΚΕΙΝ*. *Dicere*. Hesych. Λακεῖν, φῆσαι. Vide quae ad Sept. Theb. v. 192.]

[v. 625. *ΕΥΠΡΕΠΩΣ*. f. εὐπρεπῆ.]

v. 626. *ΜΕΝΕΛΕΩΝ ΔΕ ΠΕΥΘΟΜΑΙ*. [Menelai errores; de quibus scripserunt οἱ περὶ νόστων. Et de his intelligendus, ni fallor, Hesychius, Νόστοις· βίβλοις οὕτω καλουμένοις *). Ubi nescio quid de Symmacho comminiscitur aliquis eorum, qui lexicon illud nuper ediderunt.] Imitatur Seneca, Agamemn. v. 400.

CLY. Tu pande, vivat coniugis frater mei;
Et pande, teneat quas soror sedes mea.
EUR. Meliora votis posco, et obtestor deos:
Nam certa fati sors maris dubii vetat.

v. 628. *ΤΗΣΔΕ ΓΗΣ ΦΙΛΟΝ ΚΡΑΤΟΣ*. Formula crebra: sic Oppianus, Hal. I. 3.

—— γαίης ὕπατον κράτος, Ἀντωνῖνε.

---

n) I, 20, 3. o) v. 134. *) Corr. βιβλίοις vel καλουμένοις.

[v. 630. *ΕΣ ΤΟΝ ΠΟΛΥΝ.* A. ἐς οὐ πολύν.]

v. 631. (622.) *ΠΩΣ ΔΗΤ' ΑΝ.* *Quomodo igitur succedat si dicas bona vera?* Choro haec et sequentia tribuimus, quae caeterae editiones Clytaemnestrae, minus recte, ut vel ex ultimis praeconis verbis colligere est:

Τοιαῦτ' ἀκούσας, ἴσθι τἀληθῆ κλύων.

[Ibid. *Τ'ΑΛΗΘΗ.* Aur. μὴ ληθῆ.]

[v. 632. *ΣΧΙΣΘΕΝΤΑ Δ' ΟΥΚ ΕΥΚΡΥΠΤΑ.* Aur. Ἰσθέντα, h. e. *aperta, scita;* quin potius scribe σχασθέντα, *suppressa.* Hoc dicit opinor: *talia, etsi studio quis id agat ut supprimat, occultari non possunt.*]

[v. 637. *ΕΚΥΡΣΑΣ ΣΚΟΠΟΥ.* Hinc proverbium *τυγχάνειν τοῦ σκοποῦ, scopum attingere:* de iis qui coniectura rem ipsam assequuntur. Lucianus in Icaro Menippo p), c. 2. Καὶ οὐκ ἀπὸ σκοποῦ εἴκασας. *Tua coniectura rem ipsam tetigisti.* Suidas, Ἀπὸ σκοποῦ· μάτην, ἢ περιττῶς· ἢ ἐναντίως.]

Ibid. *ΤΟΞΟΤΗΣ ΑΚΡΟΣ.* *Summus, excellens,* ἀκριβής.

v. 639. *ΓΑΡ.* Mallem δ' ἄρ'.

[v. 641. (632.) *ΟΥΔΕΙΣ ΠΛΗΝ.* Quia Sol παντόπτης. Sic Plato pp) Republ. VII. Θεὸς οἶδεν. Plautus Bacchid. II. 3. q)

Vulcanus, Sol, Luna, et Dies ——
Scelestiorem nullum illuxere alterum.]

v. 642. *ΤΡΕΦΟΝΤΟΣ ΗΛΙΟΥ ΧΘΟΝΟΣ ΦΥΣΙΝ.* [f. στρέφοντος.] Pythagorice.

v. 643. *ΠΩΣ ΓΑΡ ΛΕΓΕΙΣ.* [f. πῶς δ' ἄρ'.] Haec et quae mox subsequuntur transtulit Seneca in Agamemnone, v. 410.

CLY. Quis, fare, nostras hauserit casus rates?
Aut quae maris fortuna dispulerit duces?
EUR. Acerba fatu poscis, infaustum iubes
Miscere laeto nuncium. ——

[v. 644. *ΤΕΛΕΥΤΗΣΑΙ ΤΕ.* Ad στρατόν, non χειμῶνα, τὸ τελευτῆσαι pertinet.]

v. 645. *ΕΥΦΗΜΟΝ ΗΜΑΡ ΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΚΑΚΑΓΓΕΛΩι ΓΛΩΣΣΗι ΜΙΑΙΝΕΙΝ.* Ovidius, Fast. I. 72.

Nunc dicenda bono sunt bona verba die.

Alludit nuncius ad dies festos (ut et eadem occasione Agamemnon Senecae: *Festus dies est*), in quibus illud imprimis curabant veteres, ut nullum verbum inauspicatum alicui excideret. Cicero, de Divinatione, I. 45. *In feriis imperandis ab omnibus iurgiis et conviciis abstinere iubebant.* Festus r), in

---

p) vol. II, p. 754. pp) VII, p. 517. B. q) v. 21.
r) Fest. fragm. p. 3, 3. Dac.

fragmento quodam apud Theodorum Canterum, cui cum multum debeant literae politiores, tum vero ob hoc elegantissimum Festi fragmentum multo plurimum: *Minuitur populo luctus aedis dedicatione; cum censores lustrum conderent; cum votum publicum susceptum solvitur: privatis autem, cum liberi nati sunt; cum honos in familiam venit; cum parentes aut liberi, aut vir aut frater, ab hoste captus, domum redit; cum desponsa est; cum propiore quis cognatione, quam is qui lugetur, natus est; cum in castro Cereris est, omnique gratulatione.* Hinc dies festus εὔφημον ἦμαρ. Namque εὐφημεῖν Graecis idem est quod Romanis *bona verba dicere, linguis favere: εὐφημία, faventia.* Aristophanes in Pace, v. 432.

> *Σπονδή, σπονδή,*
> *Εὐφημεῖτε, εὐφημεῖτε.*

Idem in Vespis, v. 895.

> *Καὶ μὴν ἡμεῖς ἐπὶ ταῖς σπονδαῖς, — Καὶ ταῖς εὐχαῖς*
> *Φήμην ἀγαθὴν λέξομεν ὑμῖν.*

Festus[s]): *Faventia bonam orationem*[t]) *significat; nam praecones clamantes populum sacrificiis favere iubebant: favere enim est bona verba fari*[u]). Tibullus, II. 2. [init.]

> Dicamus bona verba, venit natalis ad aras;
> Quisquis ades, lingua, vir mulierque, fave.

Ita vero superstitiose Romani hoc observabant, ut in lustris et delectibus hominum nomina, si quid minus prosperi significare viderentur, abominarentur. Cicero, de Div. I. 45. *Itemque in lustranda colonia ab eo qui illam deduceret, et cum imperator exercitum, censor populum lustraret, bonis nominibus qui hostias ducerent eligebantur; quod idem in delectu consulum observant, ut primus miles fiat bono nomine.*

v. 646. *ΧΩΡΙΣ Η ΤΙΜΗ ΘΕΩΝ.* Hunc locum P. Victor. Var. Lect. XX. 22. exponit hoc modo: „Non oportere festum diem, dicatumque honori deorum, verbis tristioribus nuntiisque gravioris mali contaminari; et liberum remotumque esse debere ab omni huiuscemodi re, quicquid ad Deos colendos honoreque afficiendos pertinet." Ego vero postremum illud aliter interpretandum censeo, nempe quod alius sit honor eorum Deorum, qui bona mittunt; alius eorum qui mala, ut Erinnyes.

[v. 647. *ΑΠΕΥΚΤΑ.* Schol. Theocriti, Idyll. X. 52. *Εὐκτὸς δὲ ὁ εὐχῆς ἄξιος, καὶ εὐκταῖος· ἄπευκτος δὲ καὶ ἀπευκταῖος ὁ μισητός.* Glossa, *Abominandum, ἀποτρόπαιον, ἀπευκταῖον, ἄπευκτον,* ex restitutione Heraldi, Adversar. I. 1.]

---

s) p. 144. ed. Dac. a. 1699. t) *ominationem.*
u) *bona fari.*

v. 648. *ΠΤΩΣΙΜΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ. Caduci exercitus.* [Qui ceciderunt in praelio, ut *Mutinensi praelio cecidit.* Sic Psal. XCI. 7. *Cadent a latere tuo mille.* Dicitur etiam absolute *cecidit*, de quovis mortuo. Phrasis etiam Hebraeis in usu: sic Gen. XXV. 18. *Ante omnes fratres suos cecidit.* [Virgil. Aeneid. VI. 481.

Hic multum fleti ad superos, belloque caduci
Dardanidae ——

Servius: *Caduci, qui bello ciderint, id est mortui, a cadendo.*

[v. 650. *ΕΞΑΓΙΣΘΕΝΤΑΣ. Eliminatos.* *Ἄγος, piaculum.*]

v. 651. *ΔΙΠΛΗι ΜΑΣΤΙΓΙ.* Ita Choeph. v. 373.

Ἀλλὰ διπλῆς γὰρ τῆσδε μαραίνης
Δοῦπος ἱκνεῖται. ——

Hic vero per duplex flagellum Martis videtur intelligere ferrum et flammam. Dido moribunda, Hannibalem praesagiens, Aeneid. IV. 625.

Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor,
Qui face Dardanios ferroque sequare colonos,

Anacreon, Od. II. 12.

Νικᾷ δὲ καὶ σίδηρον
Καὶ πῦρ καλή τις οὖσα.

[Vel fortasse nude accipiendum, duplex flagellum, pro magno, ut v. 546.

Διπλᾶ δ' ἔτισαν Πριαμίδαι θἀμάρτια.

Duplo luxerunt, h. e. *valde graviter.* Lucret. IV. 1161.

At gemina et mammosa Ceres ——

q. plena, ampla. Virg. Georg. I. 172.

—— Duplici aptantur dentalia dorso.

Servius: *Duplici dorso dicitur, quasi lato diceret.* Loquendi genus etiam Hebraeis in usu, Ierem. XVI. 18. *Et rependam duplum iniquitatibus eorum et peccatis, eo quod profanaverunt terram meam.* Vel potius per *διπλῆν μάστιγα*, *δίλογχον ἄτην*, et *φοινίαν ξυνωρίδα*, Atridas intelligit.]

v. 654. *ΤΟΝΔ' ΕΡΙΝΝΥΩΝ.* Malim *τῶν Ἐριννύων.*

v. 655. *ΕΥΑΓΓΕΛΟΝ ΗΚΟΝΤΑ.* Legendum *εὐάγγελος*, *Ἥκων τε, κ. τ. λ.*

v. 656. *ΕΥΕΣΤΟΙ.* Scholiastes, *εὐτυχεῖ.* Lege *εὐτυχεῖ.* [Vid. quae ad Sept. Theb. 139.]

v. 658. *ΟΥΚ ΑΜΗΝΙΤΟΝ ΘΕΟΙΣ.* Tempestatem a Deorum ira immissam; nempe Minervae. Virg. Aen. I. 43.

— Pallasne exurere classem
Argivum, atque ipsos potuit submergere ponto,
Unius ob noxam, et furias Aiacis Oilei?
Ipsa Iovis rapidum iaculata e nubibus ignem,
Disiecitque rates, evertitque aequora ventis.

Describunt Homerus, Odyss. Δ'. 493. Seneca in Agam. v. 460. et alii.

[v. 659. ΞΥΝΩΜΟΣΑΝ ΓΑΡ. Malim δ' ἄρ'. Claudian.[x]) VII. 98.

Et coniurati veniunt ad classica venti.

Porro tempestatis huius, qua Graeci sunt conflictati in reditu, expugnato Ilio, meminit et Virgilius, XI. 261.

Militia ex illa diversum ad littus adacti,
Atrides Protei Menelaus ad usque columnas
Exulat: Aetnaeos vidit Cyclopas Ulysses.]

[v. 660. ΕΔΕΙΞΑΤΗΝ. f. ἐδεξάτην. *Et inter se fidem dederunt.*]

[v. 662. ΔΥΣΚΥΜΑΝΤΑ, vel f. δυσχείμαντα. *Procellosa mala insurrexerunt per noctem.*]

v. 663. ΝΑΥΣ ΓΑΡ ΠΡΟΣ ΑΛΛΗΛΗιΣΙ. Seneca in descriptione eiusdem tempestatis, Agam. v. 498.

— ipsa se classis premit,
Et prora prorae nocuit, et lateri latus.

[v. 665. ΤΥΦΩι. Dicitur τυφώς et τυφών.]

[v. 666. ΠΟΙΜΕΝΟΣ. *Pastor navis, gubernator.* f. ποιμένων κακῷ στρόβῳ. *Oculis abierunt vertigine mali ducis,* h. e. *venti contrarii.*]

v. 668. ΑΝΘΟΥΝ. Ut Latine *summum lactis* etiam *flos lactis* dicitur.

[v. 669. ΝΑΥΤΙΚΩΝ Τ' ΕΡΕΙΠΙΩΝ. Enallage casus, vel f. ναυτικοῖς ἐρειπίοις.]

[v. 670. ΝΑΥΝ Τ'. Lege νεός τ', vel νεῶς ubi ε absorbetur, vel νεῶν.]

[v. 671. ΤΙΣ ΕΞΕΚΛΕΨΕΝ. Elegantissime, a modo condemnatos liberandi.]

v. 672. ΘΕΟΣ ΤΙΣ. Quo modo Argo navis inter Symplegadas a Palladis manu, puppem impellente. Consule sis Apollon. Rhod. II. 598. et Valerium Flaccum, Argonaut. IV. 670.

v. 673. ΣΩΤΗΡ. Pro σώτειρα.

Ibid. ΝΑΥΝ ΘΕΛΟΥΣ'. Lege ναυστολοῦσ'.

v. 675. ΚΡΑΤΑΙΛΕΩΝ ΧΘΟΝΑ. Hesychius, Κραταίλεων, ἔδαφος ἐκ σκληροῦ λίθου γεγονός. Et mox, Κραταιὸν οὖδας λιθόστρωτον ἔδαφος. Euripides Electra, v. 534.

x) de cons. Hon. III, 98.

Πῶς δ' αὖ γένοιτ' ἂν ἐν κραταιλέῳ πέδῳ
Γαίας ποδῶν ἐκμακτρόν; ——

[v. 676. *ΑιΔΗΝ ΠΟΝΤΙΟΝ.* Ita lacteam viam, ubi heroum animae habitare credebantur, dixerunt *τὴν ἐν οὐρανῷ ὁδόν.*]

[v. 677. *ΛΕΥΚΟΝ ΚΑΤ' ΗΜΑΡ.* *Cum elucesceret dies splendida.* Homerus Il. Ξ'. 185.

—— Λευκὸν δ' ἦν ἠέλιος ὥς]

Ibid. *ΟΥ ΠΕΠΟΙΘΟΤΕΣ ΤΥΧΗι.* Ne tum quidem nos salvos esse existimantes.

v. 678. *ΕΒΟΥΚΟΛΟΥΜΕΝ.* Hesychius, *Βουκολήσομεν μεριμνήσομεν.*

Ibid. *ΝΕΟΝ ΠΑΘΟΣ.* Poterit legi *νεῶν πάθος.* [Vel *φροντίσιν νέαις*, *decipiebamus desideriis novis*, *fallebamus*, *leniebamus.*]

v. 679. *ΚΑΜΟΝΤΟΣ.* Homero *καμόντες* mortui dicuntur. *Εἴδωλα καμόντων* y). [Theocrit. Idyll. XVII. 49.

—— καὶ στυγνὸν ἀεὶ πορθμῆα καμόντων.]

Ibid. *ΣΠΟΔΟΥΜΕΝΟΥ.* Hesychius, *Σποδούμενος· πιπτόμενος, καὶ ὅμοια.*

v. 682. *ΤΑΥΤ'.* Lege *ταὖτ'*, *eadem.*

v. 683. *ΜΕΝΕΛΕΩΝ ΓΑΡ ΟΥΝ.* Mallem *δ' ἄρ' οὖν.*

v. 685. *ΕΙ Δ' ΟΥΝ.* Melius fortasse legi poterit *εἰ γ' οὖν.*

Ibid. *ΙΣΤΟΡΕΙ.* Vide sis ad Sept. Theb. v. 512.

[v. 687. *ΟΥΠΩ ΘΕΛΟΝΤΟΣ.* Sc. *Διός.* Virg. Aen. IX. 248.

Non tamen omnino Teucros delere paratis.

Homer. Odyss. Δ'. 754.

—— οὐ γὰρ ὀΐω
Πάγχυ θεοῖς μακάρεσσι γονὴν Ἀρκεισιάδαο
Ἔχθεσθ'· ἀλλ' ἔτι πού τις ἐπέσσεται ——]

v. 689. *ΤΟΣΑΥΤ' ΑΚΟΥΣΑΣ.* Sermo est ad chorum, non ad Clytaemnestram, qui primus interrogabat de Menelao.

v. 690. *ΤΙΣ ΠΟΤ' ΩΝΟΜΑΖΕΝ.* [Soph. Ai. v. 26.] Vexatissima erat in scholis quaestio utrum nomina *φύσει* fuerint, an *θέσει.* Priorem sententiam tuentur Stoici, de quibus fusius D. Augustinus, de Dialectica, cap. 6. Posteriorem Pythagorei, quibus annumeratur Aeschylus, et Pythagoreorum sequaces Academici: ut Plato z) in Cratylo; et epitomator eius, Alcinous, c. 6. Porro cum ipsa nomina naturae rerum quibus attribuantur apte congruant, idcirco Pythagoras eum, quicunque fuerit, qui rebus nomina imposuit omnium sapientissimum esse duxit. Iamblichus, de Vita Pythagorae, c. 11.

y) ut Od. XI, 475.

z) Plat. Cratyl. p. 384. C.

Ἔτι δὲ τὸν σοφώτατον τῶν ἁπάντων λέγομεν καὶ συντάξαντα τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ σύνολον εὑρετὴν καταστάντα τῶν ὀνομάτων, εἴτε θεὸν, εἴτε δαίμονα, εἴτε θεῖόν τινα ἄνθρωπον, etc. Ita noster, v. 691.

Μή τις, ὅντιν᾽ οὐχ ὁρῶμεν,
Προνοίαις τοῦ πεπρωμένου
Γλῶσσαν ἐν τύχᾳ νέμων;

Iambl. c. 18. *Τί τὸ σοφώτατον; Ἀριθμός. Δεύτερον δὲ τὸ* (malim *τὸν*) *τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα τιθέμενον.* Cic. Tusc. Quaest. I. 25. *Aut quis primus, quod summa sapientiae Pythagorae visum est, omnibus rebus imposuit nomina?* Theodot. *προφητ. ἐκλογ. Πυθαγόρας ἠξίου μὴ μόνον λογιώτατον, ἀλλὰ καὶ πρεσβύτατον ἡγεῖσθαι τῶν σοφῶν τὸν θέμενον τὰ ὀνόματα τοῖς πράγμασι.*

[v. 694. *ΕΝ ΤΥΧΑι ΝΕΜΩΝ.* Vera lectio, ni fallor, *οὐ τύχᾳ νέμων*, *non casu linguam regens.* Verbum *fortuitum*, etc. in hac quaestione, de qua vir summus D. M. Casaubonus in peculiari diatriba, satis frequens.]

v. 695. *ΔΟΡΙΓΑΜΒΡΟΝ.* Cuius nuptiae cum bello coniungebantur. Virgilius Aeneid. VII. 318.

Sanguine Troiano et Rutulo dotabere virgo,
Et Bellona manet te pronuba. ——

[*ΑΜΦΙΝΕΙΚΗ.* De qua utrinque est contentio. Hesych. *Ἀμφίνεικος· περιμάχητος.* Isocrates [a]) in encomio Helenae: *Τῆς δὲ περίβλεπτον καὶ περιμάχητον τὴν φύσιν ἐποίησε.*]

v. 698. *ΕΛΕΝΑΣ ΕΛΑΝΔΡΟΣ ΕΛΕΠΤΟΛΙΣ.* Nugas agit Scholiastes: lege *ἑλένας* minuta litera; tria enim epitheta sunt Helenae. *Ἑλέναν* dictam putavit quasi *ἑλέναυν*, *navium expugnatricem*; *ἑλένας* pro *ἑλέναυς*. [Doctissimus Salmasius in Plinianis exercitationibus, p. 110. „*Τῆς Κατάνης*," inquit, „hoc etymon refert Stephanus: *κέκληται δὲ οὕτως, ἐπειδὴ κατέβη πρὸς τὸν Ἀμελιανὸν ποταμὸν ἡ Θεοκλέος τοῦ Χαλκιδέως ναῦς, ἣν Δωριεῖς χωρὶς τοῦ υ νᾶν φασι.* Sic Hesychius: *Κατὰ νᾶν· κατὰ ναῦν.* Ita legendum. Sed Aeschylus *Ἑλέναν* dictum interpretatur, quasi *ἑλέναυν*, ut *ἑλέπτολιν*, in Agamemnone, *ἑλέπτολιν ἑλέναν*, quod naves Graecorum perdidisset:

—— *τὰν δορίγαμβρον*
Ἀμφινεικῆ θ᾽ Ἑλέναν ἐπεὶ πρεπόντως
Ἑλένας, ἕλανδρος, ἑλέπτολις, κ. τ. λ.

Ἑλέναν dictam putavit quasi *ἑλέναυν navium* expugnatricem, ergo *ἑλένας* pro *ἑλέναυς*. Haec non assequuntur." Hactenus vir doctissimus.]

[Ibid. *ΕΛΑΝΔΡΟΣ.* Euripides in Oreste, v. 741.

ἡ πλείστους Ἀχαιῶν ὤλεσεν γυνὴ μία.

---

a) Isocr. p. 496. ed. Wolf. a. 1567.

Idem in Hecuba, v. 265.

'Ελένην νιν (Achillem) αἰτεῖν χρὴ τάφῳ πρόσφαγμα

(l. προσφάγματα, nam claudicat versus)

Κείνη γάρ ὤλεσέν μιν, εἰς Τροίαν τ' ἄγει.

Ibid. ΕΛΕΠΤΟΛΙΣ. Euripides in Troad. v. 892.

Αἱρεῖ γὰρ ἀνδρῶν ὄμματ' (ἕλανδρος sc.) ἐξαιρεῖ πόλεις· (ἑλέπτολις.)
Πίμπρησι δ' οἴκους, ὧδ' ἔχει κηλήματα.

Idem in Rheso, v. 918.

—— μυριάδας τε πόλεις
'Ανδρῶν ἀγαθῶν ἐκένωσεν.]

v. 701. ΓΙΓΑΝΤΟΣ. Vide quae ad Promethei, v. 351. [Apuleius[b]) de Mundo: *Sed ventorum binae sunt species; qui facti e telluris halitu constant, Terrigenae vocantur: at illi qui excutiuntur e sinibus, Encolpiae, de recessu nominati.*]

[v. 702. ΠΟΛΥΑΝΔΡΟΙ ΤΕ. l. δέ.]

v. 703. ΚΑΤ' ΙΧΝΟΣ ΠΛΑΤΑΝ ΑΦΑΝΤΟΝ, *secundum vestigia remorum inapparentia.* Legimus cum Cantero πλάτας. Graecos dicit, more venatorum, Helenam persequi vestigiis remorum inapparentibus: scite ἄφαντον. Proverb. XXX. 19. *Viam aquilae in coelo, viam navis in mari*, etc. de rebus non indagandis.

v. 705. ΚΕΛΣΑΝΤΩΝ ΣΙΜΟΕΝΤΟΣ ΑΚΤΑΣ. Rescribe κέλσαν τοῦ Σιμόεντος. Supplic. v. 335.

Κέλσειν ἐς Ἄργος. ——

v. 706. ΑΞΙΦΥΛΛΟΥΣ. Legimus αὐξιφύλλους.

[v. 708. ΚΗΔΟΣ. Ingeniosissime alludit ad ambiguam vocis significationem. Hesych. Κῆδος· κηδεία, πένθος, λύπη, φθορὰ, συγγένεια.]

v. 710. ΑΤΙΜΩΣ ΙΝ' ΥΣΤΕΡΩι ΧΡΟΝΩι. Recte Canterus uno verbo ἀτίμωσιν. [Mensam hospitalem violare religiosissimum ducebant veteres, utpote quae sacra habita est. Synes. Epist. 57. [c]) Τράπεζα μὲν ἱερὸν σχῆμα δι' ἧς ὁ Θεὸς ὀνομάται φίλιος τε καὶ ξένιος. Pindar. Nem. XI. 9.

Ξενίου Διὸς ἀσκεῖται θέμις ἀεννάοις
'Εν τραπέζαις. ——

Hinc Paris τραπεζίτης dictus. Hesych. Τραπεζίτην Πάριν. Τὸν παρ'..... τὴν τράπεζαν καὶ ἀτιμήσαντα τὴν Μενελάου. De quo Lycophron, v. 137.

Λάξας τράπεζαν κἀνακυπώσας θέμιν.

Tzetzes: Λακτίσας ὡς ὄνος τὴν τράπεζαν τοῦ Μενέλεω, τουτέστι καταφρονήσας τῶν νόμων τῶν κρινομένων καὶ ἐθῶν τῶν δηλούντων

---

b) Apul. p. 61. Elmenh. c) Synes. p. 192. C. ed. Petav. a. 1612.

μὴ κακουργεῖν τοὺς ὁμοτραπέζους καὶ συνεστίους. Σὺ γὰρ ξενισθεὶς καὶ συμφαγὼν αὐτῷ ἀφεῖλου καὶ τὴν γυναῖκα. Quint. Smyrnaeus, XIII. 418.

> *Ἀλλὰ Πάρις ξείνοιο Διὸς καὶ σεῖο τραπέζης*
> *Λησάμενος, τῷ κέν μιν ἐν ἄλγεσι ἴσατο δαίμων.*]

[v. 717. *ΑΕΙΔΕΙΝ.* Aur. ἀείδῃ.]

[v. 718. *ΜΕΤΑΜΑΝΘΑΝΟΥΣΑ Δ' ΥΜΝΟΝ.* Dediscens hymenaeum, luget. Bion in Epitaphio Adonidis, v. 88.

> —— *οὐκέτι δ' Ὑμὰν*
> *Ὑμὰν οὐκέτ' ἀειδόμενον μέλος ἄδεται αἶ, αἶ.*

Meleager [d]), Epigr. LXXV.

> *Ἠῶον δ' ἀλαλαγμὸν ἀνέκραγον· ἐν δ' Ὑμέναιος*
> *Σιγαθεὶς γοερὸν φθέγμα μεθαρμόσατο.*

Philippus [Thessal.] [e])

> *Θρῆνος δ' εἰς ὑμέναιον ἐκώμασεν.* ——

1 Maccab. IX. 41. *Et conversae sunt nuptiae in luctum, et vox musicorum ipsorum in lamentum.*]

[v. 719. *ΠΡΙΑΜΟΥ ΠΟΛΙΣ ΓΕΡΑΙΑ.* Horatius, Od. I. 15.[f]) in eadem re:

> Et regnum Priami vetus.

v. 723. *ΠΑΜΠΡΟΣΘΗ.* Legimus *παμπένθη.*

[v. 725. *ΑΝΑΤΛΑΣΑ.* Aur. *ἀντλῶσα.*]

[v. 726. *ΕΘΡΕΨΕΝ ΔΕ ΛΕΟΝΤΑ.* Aeschylus noster apud Aristophanem in Ranis, v. 1477.

> *Οὐ χρὴ λέοντος σκύμνον ἐν πόλει τρέφειν·*
> *Μάλιστα δὴ λέοντα μὴ 'ν πόλει τρέφειν,*
> *Ἢν δ' ἐκτραφῇ τις, τοῖς τρόποις ὑπηρετεῖν.*]

v. 727. *ΑΓΑΛΑΚΤΟΝ.* Hesychius, *Ἀγαλακτοσύνη· συγγένεια.*

[v. 728. *ΟΥΤΟΣ ΑΝΗΡ.* Priamus, supra: an Paris? Vide an pro *οὗτος* legendum potius *οὕτως.*]

[Ibid. *ΦΙΛΟΜΑΣΤΟΝ.* Helenam.]

[v. 730. *ΕΥΦΙΛΟΠΑΙΔΑ.* f. *καὶ φιλόπαιδα.*]

v. 732. *ΠΟΛΕΑ.* Hoc est, *πολὺν*, ut

> —— *πολέα στρατὸν ἐνθάδ' ἐγείρας.*

[Aur. *πολλὰ*, sed nihil muto.] *Πολὺς* pro *πολλάκις*, ut Callimachus, Hymn. in Dian. v. 27.

> —— *πολλὰς δὲ μάτην ἐτανύσσατο χεῖρας.*

Graecos ut et Latinos adiectiva adverbialiter usurpare vel pueri norunt: sed Graeci sibi licentius indulgent; nam non

---

d) Analect. Br. I, p. 37 (*ἠῷος δ' ὀλολυγμὸς ἀνέκραγεν*).
e) Analect. Br. II, p. 234. f) v. 8.

[v. 630. *ΕΣ ΤΟΝ ΠΟΛΥΝ.* A. ἐς οὐ πολύν.]

v. 631. (622.) *ΠΩΣ ΔΗΤ' ΑΝ.* *Quomodo igitur succedat si dicas bona vera?* Choro haec et sequentia tribuimus, quae caeterae editiones Clytaemnestrae, minus recte, ut vel ex ultimis praeconis verbis colligere est:

Τοιαῦτ' ἀκούσας, ἴσθι τἀληθῆ κλύων.

[Ibid. *Τ'ΑΛΗΘΗ.* Aur. μἤληθῆ.]

[v. 632. *ΣΧΙΣΘΕΝΤΑ Δ' ΟΥΚ ΕΥΚΡΥΠΤΑ.* Aur. *Ἰσθέντα*, h. e. *aperta, scita;* quin potius scribe σγασθέντα, *suppressa.* Hoc dicit opinor: *talia, etsi studio quis id agat ut supprimat, occultari non possunt.*]

[v. 637. *ΕΚΥΡΣΑΣ ΣΚΟΠΟΥ.* Hinc proverbium *τυγχάνειν τοῦ σκοποῦ, scopum attingere:* de iis qui coniectura rem ipsam assequuntur. Lucianus in Icaro Menippo p), c. 2. *Καὶ οὐκ ἀπὸ σκοποῦ εἴκασας. Tua coniectura rem ipsam tetigisti.* Suidas, *Ἀπὸ σκοποῦ· μάτην, ἢ περιττῶς· ἢ ἐναντίως.*]

Ibid. *ΤΟΞΟΤΗΣ ΑΚΡΟΣ.* *Summus, excellens, ἀκριβής.*

v. 639. *ΓΑΡ.* Mallem δ' ἄρ'.

[v. 641. (632.) *ΟΥΔΕΙΣ ΠΛΗΝ.* Quia Sol *παντόπτης.* Sic Plato pp) Republ. VII. *Θεὸς οἶδεν.* Plautus Bacchid. II. 3. q)

Vulcanus, Sol, Luna, et Dies ——
Scelestiorem nullum illuxere alterum.]

v. 642. *ΤΡΕΦΟΝΤΟΣ ΗΛΙΟΥ ΧΘΟΝΟΣ ΦΥΣΙΝ.* [f. στρέφοντος.] Pythagorice.

v. 643. *ΠΩΣ ΓΑΡ ΛΕΓΕΙΣ.* [f. πῶς δ' ἄρ'.] Haec et quae mox subsequuntur transtulit Seneca in Agamemnone, v. 410.

CLY. Quis, fare, nostras hauserit casus rates?
Aut quae maris fortuna dispulerit duces?
EUR. Acerba fatu poscis, infaustum iubes
Miscere laeto nuncium. ——

[v. 644. *ΤΕΛΕΥΤΗΣΑΙ ΤΕ.* Ad στρατόν, non χειμῶνα, τὸ τελευτῆσαι pertinet.]

v. 645. *ΕΥΦΗΜΟΝ ΗΜΑΡ ΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΚΑΚΑΓΓΕΛΩι ΓΛΩΣΣΗι ΜΙΑΙΝΕΙΝ.* Ovidius, Fast. I. 72.

Nunc dicenda bono sunt bona verba die.

Alludit nuncius ad dies festos (ut et eadem occasione Agamemnon Senecae: *Festus dies est*), in quibus illud imprimis curabant veteres, ut nullum verbum inauspicatum alicui excideret. Cicero, de Divinatione, I. 45. *In feriis imperandis ab omnibus iurgiis et conviciis abstinere iubebant.* Festus r), in

p) vol. II, p. 754. pp) VII, p. 517. B. q) v. 21.
r) Fest. fragm. p. 3, 3. Dac.

fragmento quodam apud Theodorum Canterum, cui cum multum debeant literae politiores, tum vero ob hoc elegantissimum Festi fragmentum multo plurimum: *Minuitur populo luctus aedis dedicatione; cum censores lustrum conderent; cum votum publicum susceptum solvitur: privatis autem, cum liberi nati sunt; cum honos in familiam venit; cum parentes aut liberi, aut vir aut frater, ab hoste captus, domum redit; cum desponsa est; cum propiore quis cognatione, quam is qui lugetur, natus est; cum in castro Cereris est, omnique gratulatione.* Hinc dies festus εὔφημον ἦμαρ. Namque εὐφημεῖν Graecis idem est quod Romanis *bona verba dicere, linguis favere: εὐφημία, faventia.* Aristophanes in Pace, v. 432.

> Σπονδὴ, σπονδὴ,
> Εὐφημεῖτε, εὐφημεῖτε.

Idem in Vespis, v. 895.

> Καὶ μὴν ἡμεῖς ἐπὶ ταῖς σπονδαῖς, — Καὶ ταῖς εὐχαῖς
> Φήμην ἀγαθὴν λέξομεν ὑμῖν.

Festus[s]): *Faventia bonam orationem*[t]) *significat; nam praecones clamantes populum sacrificiis favere iubebant: favere enim est bona verba fari*[u]). Tibullus, II. 2. [init.]

> Dicamus bona verba, venit natalis ad aras;
> Quisquis ades, lingua, vir mulierque, fave.

Ita vero superstitiose Romani hoc observabant, ut in lustris et delectibus hominum nomina, si quid minus prosperi significare viderentur, abominarentur. Cicero, de Div. I. 45. *Itemque in lustranda colonia ab eo qui illam deduceret, et cum imperator exercitum, censor populum lustraret, bonis nominibus qui hostias ducerent eligebantur; quod idem in delectu consulum observant, ut primus miles fiat bono nomine.*

v. 646. *ΧΩΡΙΣ Η ΤΙΜΗ ΘΕΩΝ.* Hunc locum P. Victor. Var. Lect. XX. 22. exponit hoc modo: „Non oportere festum diem, dicatumque honori deorum, verbis tristioribus nuntiisque gravioris mali contaminari; et liberum remotumque esse debere ab omni huiuscemodi re, quicquid ad Deos colendos honoreque afficiendos pertinet." Ego vero postremum illud aliter interpretandum censeo, nempe quod alius sit honor eorum Deorum, qui bona mittunt; alius eorum qui mala, ut Erinnyes.

[v. 647. *ΑΠΕΥΚΤΑ.* Schol. Theocriti, Idyll. X. 52. *Εὐκτὸς δὲ ὁ εὐχῆς ἄξιος, καὶ εὐκταῖος· ἄπευκτος δὲ καὶ ἀπευκταῖος ὁ μισητός.* Glossa, *Abominandum, ἀποτρόπαιον, ἀπευκταῖον, ἄπευκτον,* ex restitutione Heraldi, Adversar. I. 1.]

---

s) p. 144. ed. Dac. a. 1699. t) *ominationem.*
u) *bona fari.*

v. 648. *ΠΤΩΣΙΜΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ. Caduci exercitus.* [Qui ceciderunt in praelio, ut *Mutinensi praelio cecidit.* Sic Psal. XCI. 7. *Cadent a latere tuo mille.* Dicitur etiam absolute *cecidit*, de quovis mortuo. Phrasis etiam Hebraeis in usu: sic Gen. XXV. 18. *Ante omnes fratres suos cecidit.* [Virgil. Aeneid. VI. 481.

Hic multum fleti ad superos, belloque caduci
Dardanidae ——

Servius: *Caduci, qui bello ceciderint, id est mortui, a cadendo.*

[v. 650. *ΕΞΑΓΙΣΘΕΝΤΑΣ. Eliminatos.* *Ἄγος, piaculum.*]

v. 651. *ΔΙΠΛΗι ΜΑΣΤΙΓΙ.* Ita Choeph. v. 373.

Ἀλλὰ διπλῆς γὰρ τῆσδε μαραίνης
Δοῦπος ἱκνεῖται. ——

Hic vero per duplex flagellum Martis videtur intelligere ferrum et flammam. Dido moribunda, Hannibalem praesagiens, Aeneid. IV. 625.

Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor,
Qui face Dardanios ferroque sequare colonos,

Anacreon, Od. II. 12.

Νικᾷ δὲ καὶ σίδηρον
Καὶ πῦρ καλή τις οὖσα.

[Vel fortasse nude accipiendum, duplex flagellum, pro magno, ut v. 546.

Διπλᾶ δ' ἔτισαν Πριαμίδαι θἀμάρτια.

Duplo luxerunt, h. e. *valde graviter.* Lucret. IV. 1161.

At gemina et mammosa Ceres ——

q. plena, ampla. Virg. Georg. I. 172.

—— Duplici aptantur dentalia dorso.

Servius: *Duplici dorso dicitur, quasi lato diceret.* Loquendi genus etiam Hebraeis in usu, Ierem. XVI. 18. *Et rependam duplum iniquitatibus eorum et peccatis, eo quod profanaverunt terram meam.* Vel potius per *διπλῆν μάστιγα*, *δίλογχον ἄτην*, et *φοινίαν ξυνωρίδα*, Atridas intelligit.]

v. 654. *ΤΟΝΔ' ΕΡΙΝΝΥΩΝ.* Malim *τῶν Ἐριννύων.*

v. 655. *ΕΥΑΓΓΕΛΟΝ ΗΚΟΝΤΑ.* Legendum *εὐάγγελος*, *Ἥκων τε, κ. τ. λ.*

v. 656. *ΕΥΕΣΤΟΙ.* Scholiastes, *εὐτυχεῖ.* Lege *εὐτυχεῖ*. [Vid. quae ad Sept. Theb. 139.]

v. 658. *ΟΥΚ ΑΜΗΝΙΤΟΝ ΘΕΟΙΣ.* Tempestatem a Deorum ira immissam; nempe Minervae. Virg. Aen. I. 43.

— Pallasne exurere classem
Argivum, atque ipsos potuit submergere ponto,
Unius ob noxam, et furias Aiacis Oilei?
Ipsa Iovis rapidum iaculata e nubibus ignem,
Disiecitque rates, evertitque aequora ventis.

Describunt Homerus, Odyss. Δ'. 493. Seneca in Agam. v. 460. et alii.

[v. 659. *ΞΥΝΩΜΟΣΑΝ ΓΑΡ*. Malim δ' ἄρ'. Claudian.[x]) VII. 98.

Et coniurati veniunt ad classica venti.

Porro tempestatis huius, qua Graeci sunt conflictati in reditu, expugnato Ilio, meminit et Virgilius, XI. 261.

Militia ex illa diversum ad littus adacti,
Atrides Protei Menelaus ad usque columnas
Exulat: Aetnaeos vidit Cyclopas Ulysses.]

[v. 660. *ΕΔΕΙΞΑΤΗΝ*. f. ἐδειξάτην. *Et inter se fidem dederunt.*]

[v. 662. *ΔΥΣΚΥΜΑΝΤΑ*, vel f. δυσχείμαντα. *Procellosa mala insurrexerunt per noctem.*]

v. 663. *ΝΑΥΣ ΓΑΡ ΠΡΟΣ ΑΛΛΗΛΑΗιΣΙ*. Seneca in descriptione eiusdem tempestatis, Agam. v. 498.

— ipsa se classis premit,
Et prora prorae nocuit, et lateri latus.

[v. 665. *ΤΥΦΩι*. Dicitur τυφώς et τυφών.]

[v. 666. *ΠΟΙΜΕΝΟΣ*. *Pastor navis, gubernator.* f. ποιμένων κακῷ στρόβῳ. *Oculis abierunt vertigine mali ducis*, h. e. *venti contrarii.*]

v. 668. *ΑΝΘΟΥΝ*. Ut Latine *summum lactis* etiam *flos lactis* dicitur.

[v. 669. *ΝΑΥΤΙΚΩΝ Τ' ΕΡΕΙΠΙΩΝ*. Enallage casus, vel f. ναυτικοῖς ἐρειπίοις.]

[v. 670. *ΝΑΥΝ Τ'*. Lege νεός τ', vel νεῶς ubi ε absorbetur, vel νεῶν.]

[v. 671. *ΤΙΣ ΕΞΕΚΛΕΨΕΝ*. Elegantissime, a modo condemnatos liberandi.]

v. 672. *ΘΕΟΣ ΤΙΣ*. Quo modo Argo navis inter Symplegadas a Palladis manu, puppem impellente. Consule sis Apollon. Rhod. II. 598. et Valerium Flaccum, Argonaut. IV. 670.

v. 673. *ΣΩΤΗΡ*. Pro σώτειρα.

Ibid. *ΝΑΥΝ ΘΕΛΟΥΣ'*. Lege ναυστολοῦσ'.

v. 675. *ΚΡΑΤΑΙΛΕΩΝ ΧΘΟΝΑ*. Hesychius, Κραταίλεων, ἔδαφος ἐκ σκληροῦ λίθου γεγονός. Et mox, Κραταιὸν οὖδας λιθόστρωτον ἔδαφος. Euripides Electra, v. 534.

---

x) de cons. Hon. III, 98.

Πῶς δ' αὖ γένοιτ' ἂν ἐν κραταιλέῳ πέδῳ
Γαίας ποδῶν ἐκμακτρον; ——

[v. 676. *ΑιΔΗΝ ΠΟΝΤΙΟΝ.* Ita lacteam viam, ubi heroum animae habitare credebantur, dixerunt *τὴν ἐν οὐρανῷ ὁδόν.*]

[v. 677. *ΛΕΥΚΟΝ ΚΑΤ' ΗΜΑΡ.* *Cum elucesceret dies splendida.* Homerus Il. *Ξ'.* 185.

—— Λευκὸν δ' ἦν ἠέλιος ὥς]

Ibid. *ΟΥ ΠΕΠΟΙΘΟΤΕΣ ΤΥΧΗι.* Ne tum quidem nos salvos esse existimantes.

v. 678. *ΕΒΟΥΚΟΛΟΥΜΕΝ.* Hesychius, *Βουκολήσομεν· μεριμνήσομεν.*

Ibid. *ΝΕΟΝ ΠΑΘΟΣ.* Poterit legi *νεῶν πάθος.* [Vel *φροντίσιν νέαις*, *decipiebamus desideriis novis*, *fallebamus*, *leniebamus.*]

v. 679. *ΚΑΜΟΝΤΟΣ.* Homero *καμόντες* mortui dicuntur. *Εἴδωλα καμόντων* y). [Theocrit. Idyll. XVII. 49.

—— καὶ στυγνὸν ἀεὶ πορθμῆα καμόντων.]

Ibid. *ΣΠΟΔΟΥΜΕΝΟΥ.* Hesychius, *Σποδούμενος· τυπτόμενος, καὶ ὅμοια.*

v. 682. *ΤΑΥΤ'.* Lege *ταὖτ'*, *eadem.*

v. 683. *ΜΕΝΕΛΕΩΝ ΓΑΡ ΟΥΝ.* Mallem *δ' ἄρ' οὖν.*

v. 685. *ΕΙ Δ' ΟΥΝ.* Melius fortasse legi poterit *εἴ γ' οὖν.*

Ibid. *ΙΣΤΟΡΕΙ.* Vide sis ad Sept. Theb. v. 512.

[v. 687. *ΟΥΠΩ ΘΕΛΟΝΤΟΣ.* Sc. *Διός.* Virg. Aen. IX. 248.

Non tamen omnino Teucros delere paratis.

Homer. Odyss. *Δ'.* 754.

—— οὐ γὰρ ὀΐω
Πάγχυ θεοῖς μακάρεσσι γονὴν Ἀρκεισιάδαο
Ἔχθεσθ'· ἀλλ' ἔτι που τις ἐπέσσεται ——]

v. 689. *ΤΟΣΑΥΤ' ΑΚΟΥΣΑΣ.* Sermo est ad chorum, non ad Clytaemnestram, qui primus interrogabat de Menelao.

v. 690. *ΤΙΣ ΠΟΤ' ΩΝΟΜΑΖΕΝ.* [Soph. Ai. v. 26.] Vexatissima erat in scholis quaestio utrum nomina *φύσει* fuerint, an *θέσει.* Priorem sententiam tuentur Stoici, de quibus fusius D. Augustinus, de Dialectica, cap. 6. Posteriorem Pythagorei, quibus annumeratur Aeschylus, et Pythagoreorum sequaces Academici; ut Plato z) in Cratylo; et epitomator eius, Alcinous, c. 6. Porro cum ipsa nomina naturae rerum quibus attribuantur apte congruant, idcirco Pythagoras eum, quicunque fuerit, qui rebus nomina imposuit omnium sapientissimum esse duxit. Iamblichus, de Vita Pythagorae, c. 11.

---

y) ut Od. XI, 475. z) Plat. Cratyl. p. 384. C.

Ἔτι δὲ τὸν σοφώτατον τῶν ἁπάντων λέγομεν καὶ συντάξαντα τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων, καὶ τὸ σύνολον εὑρετὴν καταστάντα τῶν ὀνομάτων, εἴτε θεὸν, εἴτε δαίμονα, εἴτε θεῖόν τινα ἄνθρωπον, etc. Ita noster, v. 691.

Μή τις, ὅντιν᾽ οὐχ ὁρῶμεν,
Προνοίαις τοῦ πεπρωμένου
Γλῶσσαν ἐν τύχᾳ νέμων;

Iambl. c. 18. *Τί τὸ σοφώτατον; Ἀριθμός. Δεύτερον δὲ τὸ* (malim *τὸν*) *τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα τιθέμενον.* Cic. Tusc. Quaest. I. 25. *Aut quis primus, quod summa sapientiae Pythagorae visum est, omnibus rebus imposuit nomina?* Theodot. *προφητ. ἐκλογ. Πυθαγόρας ἠξίου μὴ μόνον λογιώτατον, ἀλλὰ καὶ πρεσβύτατον ἡγεῖσθαι τῶν σοφῶν τὸν θέμενον τὰ ὀνόματα τοῖς πράγμασι.*

[v. 694. *ΕΝ ΤΥΧΑι ΝΕΜΩΝ.* Vera lectio, ni fallor, *οὐ τύχᾳ νέμων, non casu linguam regens.* Verbum *fortuitum*, etc. in hac quaestione, de qua vir summus D. M. Casaubonus in peculiari diatriba, satis frequens.]

v. 695. *ΔΟΡΙΓΑΜΒΡΟΝ.* Cuius nuptiae cum bello coniungebantur. Virgilius Aeneid. VII. 318.

Sanguine Troiano et Rutulo dotabere virgo,
Et Bellona manet te pronuba. ——

[*ΑΜΦΙΝΕΙΚΗ.* De qua utrinque est contentio. Hesych. *Ἀμφίνεικος· περιμάχητος.* Isocrates [a]) in encomio Helenae: *Τῆς δὲ περίβλεπτον καὶ περιμάχητον τὴν φύσιν ἐποίησε.*]

v. 698. *ΕΛΕΝΑΣ ΕΛΑΝΔΡΟΣ ΕΛΕΠΤΟΛΙΣ.* Nugas agit Scholiastes: lege *ἑλένας* minuta litera; tria enim epitheta sunt Helenae. *Ἑλέναν* dictam putavit quasi *ἑλέναυν*, *navium expugnatricem; ἑλένας* pro *ἑλέναυς*. [Doctissimus Salmasius in Plinianis exercitationibus, p. 110. „*Τῆς Κατάνης,*" inquit, „hoc etymon refert Stephanus: *κέκληται δὲ οὕτως, ἐπειδὴ κατέβη πρὸς τὸν Ἀμελιανὸν ποταμὸν ἡ Θεοκλέος τοῦ Χαλκιδέως ναῦς, ἣν Δωριεῖς χωρὶς τοῦ υ νᾶν φασι.* Sic Hesychius: *Κατὰ νᾶν· κατὰ ναῦν.* Ita legendum. Sed Aeschylus *Ἑλέναν* dictum interpretatur, quasi *ἑλέναυν*, ut *ἑλέπτολιν*, in Agamemnone, *ἑλέπτολιν ἑλέναν*, quod naves Graecorum perdidisset:

—— *τὰν δορίγαμβρον*
Ἀμφινεικῆ θ᾽ Ἑλέναν ἐπεὶ πρεπόντως
Ἑλένας, ἕλανδρος, ἑλέπτολις, κ. τ. λ.

Ἑλέναν dictam putavit quasi *ἑλέναυν navium* expugnatricem, ergo *ἑλένας* pro *ἑλέναυς*. Haec non assequuntur." Hactenus vir doctissimus.]

[Ibid. *ΕΛΑΝΔΡΟΣ.* Euripides in Oreste, v. 741.

ἣ πλείστους Ἀχαιῶν ὤλεσεν γυνὴ μία.

---

a) Isocr. p. 496. ed. Wolf. a. 1567.

Idem in Hecuba, v. 265.

'Ελένην νιν (Achillem) αἰτεῖν χρὴ τάφῳ πρόσφαγμα

(l. προσφάγματα, nam claudicat versus)

Κείνη γὰρ ὤλεσέν μιν, εἰς Τροίαν τ' ἄγει.

Ibid. *ΕΛΕΠΤΟΛΙΣ*. Euripides in Troad. v. 892.

*Α*ἱρεῖ γὰρ ἀνδρῶν ὄμματ' (ἕλανδρος sc.) ἐξαιρεῖ πόλεις· (ἑλέπτολις.)
Πίμπρησι δ' οἴκους, ὧδ' ἔχει κηλήματα.

Idem in Rheso, v. 913.

—— μυριάδας τε πόλεις
'Ανδρῶν ἀγαθῶν ἐκένωσεν.]

v. 701. *ΓΙΓΑΝΤΟΣ*. Vide quae ad Promethei, v. 351. [Apuleius[b]) de Mundo: *Sed ventorum binae sunt species; qui facti e telluris halitu constant, Terrigenae vocantur: at illi qui excutiuntur e sinibus, Encolpiae, de recessu nominati.*]

[v. 702. *ΠΟΛΥΑΝΔΡΟΙ ΤΕ*. f. δέ.]

v. 703. *ΚΑΤ' ΙΧΝΟΣ ΠΛΑΤΑΝ ΑΦΑΝΤΟΝ*, *secundum vestigia remorum inapparentia.* Legimus cum Cantero πλάτας. Graecos dicit, more venatorum, Helenam persequi vestigiis remorum inapparentibus: scite ἄφαντον. Proverb. XXX. 19. *Viam aquilae in coelo, viam navis in mari*, etc. de rebus non indagandis.

v. 705. *ΚΕΛΣΑΝΤΩΝ ΣΙΜΟΕΝΤΟΣ ΑΚΤΑΣ*. Rescribe κέλσαν τοῦ Σιμόεντος. Supplic. v. 335.

Κέλσειν ἐς Ἄργος. ——

v. 706. *ΑΞΙΦΥΛΛΟΥΣ*. Legimus αὐξιφύλλους.

[v. 708. *ΚΗΔΟΣ*. Ingeniosissime alludit ad ambiguam vocis significationem. Hesych. Κῆδος· κηδεία, πένθος, λύπη, φθορὰ, συγγένεια.]

v. 710. *ΑΤΙΜΩΣ ΙΝ' ΥΣΤΕΡΩι ΧΡΟΝΩι*. Recte Canterus uno verbo ἀτίμωσιν. [Mensam hospitalem violare religiosissimum ducebant veteres, utpote quae sacra habita est. Synes. Epist. 57.[c]) Τράπεζα μὲν ἱερὸν σχῆμα δι' ἧς ὁ Θεὸς τιμᾶται φίλιος τε καὶ ξένιος. Pindar. Nem. XI. 9.

Ξενίου Διὸς ἀσκεῖται θέμις ἀενάοις
'Εν τραπέζαις. ——

Hinc Paris τραπεζίτης dictus. Hesych. Τραπεζίτην Πάριν. Τὸν παρ'..... τὴν τράπεζαν καὶ ἀτιμήσαντα τὴν Μενελάου. De quo Lycophron, v. 137.

Λάξας τράπεζαν κἀνακυπώσας θέμιν.

Tzetzes: Λακτίσας ὡς ὄνος τὴν τράπεζαν τοῦ Μενέλεω, τουτέστι καταφρονήσας τῶν νόμων τῶν κρινομένων καὶ ἐθῶν τῶν δηλούντων

---

b) Apul. p. 61. Elmenh.   c) Synes. p. 192. C. ed. Petav. a. 1612.

μὴ κακουργεῖν τοὺς ὁμοτραπέζους καὶ συνεστίους. Σὺ γὰρ ξενισθεὶς καὶ συμφαγὼν αὐτῷ ἀφεῖλου καὶ τὴν γυναῖκα. Quint. Smyrnaeus, XIII. 413.

Ἀλλὰ Πάρις ξείνοιο Διὸς καὶ σεῖο τραπέζης
Δησάμενος, τῷ κέν μιν ἐν ἄλγεσι ἴσατο δαίμων.]

[v. 717. *ΑΕΙΔΕΙΝ.* Aur. *ἀείδῃ.*]

[v. 718. *ΜΕΤΑΜΑΝΘΑΝΟΥΣΑ Δ' ΥΜΝΟΝ.* Dediscens hymenaeum, luget. Bion in Epitaphio Adonidis, v. 88.

—— οὐκέτι δ' Ὑμὰν
Ὑμὰν οὐκέτ' ἀειδόμενον μέλος ἄδεται αἴ, αἴ.

Meleager d), Epigr. LXXV.

Ἠῶον δ' ἀλαλαγμὸν ἀνέκραγον· ἐν δ' Ὑμέναιος
Σιγαθεὶς γοερὸν φθέγμα μεθαρμόσατο.

Philippus [Thessal.] e)

Θρῆνος δ' εἰς ὑμέναιον ἐκώμασεν. ——

1 Maccab. IX. 41. *Et conversae sunt nuptiae in luctum, et vox musicorum ipsorum in lamentum.*]

[v. 719. *ΠΡΙΑΜΟΥ ΠΟΛΙΣ ΓΕΡΑΙΑ.* Horatius, Od. I. 15. f) in eadem re:

Et regnum Priami vetus.

v. 723. *ΠΑΜΠΡΟΣΘΗ.* Legimus *παμπένθη.*

[v. 725. *ΑΝΑΤΛΑΣΑ.* Aur. *ἀντλῶσα.*]

[v. 726. *ΕΘΡΕΨΕΝ ΔΕ ΛΕΟΝΤΑ.* Aeschylus noster apud Aristophanem in Ranis, v. 1477.

Οὐ χρὴ λέοντος σκύμνον ἐν πόλει τρέφειν·
Μάλιστα δὴ λέοντα μὴ 'ν πόλει τρέφειν,
Ἢν δ' ἐκτραφῇ τις, τοῖς τρόποις ὑπηρετεῖν.]

v. 727. *ΑΓΑΛΑΚΤΟΝ.* Hesychius, *Ἀγαλακτοσύνη· συγγένεια.*

[v. 728. *ΟΥΤΟΣ ΑΝΗΡ.* Priamus, supra: an Paris? Vide an pro *οὗτος* legendum potius *οὕτως.*]

[Ibid. *ΦΙΛΟΜΑΣΤΟΝ.* Helenam.]

[v. 730. *ΕΥΦΙΛΟΠΑΙΔΑ.* f. *καὶ φιλόπαιδα.*]

v. 732. *ΠΟΛΕΑ.* Hoc est, *πολὺν*, ut

—— πολέα στρατὸν ἐνθάδ' ἐγείρας.

[Aur. *πολλὰ*, sed nihil muto.] *Πολὺς* pro *πολλάκις*, ut Callimachus, Hymn. in Dian. v. 27.

—— πολλὰς δὲ μάτην ἐτανύσσατο χεῖρας.

Graecos ut et Latinos adiectiva adverbialiter usurpare vel pueri norunt: sed Graeci sibi licentius indulgent; nam non

---

d) Analect. Br. I, p. 37 (*ἠῷος δ' ὀλολυγμὸς ἀνέκραγεν*).
e) Analect. Br. II, p. 234.
f) v. 8.

solum in numero singulari, sed et in plurali, ut ἴσα, ἄτακτα, ἀπέραντα, pro ἴσως, ἀτάκτως, ἀπεράντως, idque etiam quandoque praeposito articulo, ut τὰ πρῶτα pro πρώτως; et in casibus variis, idque tum masculinis tum foeminis; ut κοινῇ, μακράν; aliquando cum praepositionibus, ut διὰ παντὸς, διὰ κενῆς, κατὰ μόνας. D. Basilius, διὰ κενῆς ληρήσει, *inaniter nugabitur*. Idem, ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς καρδίας ἡμῶν, *seorsim*. Atque hinc, ni fallor, pendet ratio particulae ἀπὸ μιᾶς usurpatae ab Evangelista, in quo vocabulo mire se torserunt viri eruditi, Luc. XIV. 18. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. Ἀπὸ μιᾶς adverbium videtur, factum per eandem analogiam ac διὰ κενῆς et κατὰ μόνας: subintellige γνώμης, vel tale aliquid.

[v. 733. *ΝΕΟΤΡΟΦΟΥ ΤΕΚΝΟΥ ΔΙΚΗΝ*. Versio, *vultu renidentem et manui blandientem*, non ex sententia Scholiastis, qui τὸ σαίνων ad φαιδρωπός et ἔσχε refert, non τέκνον· quod alioquin lege syntaxeos legitimae genitivos, non nominativos requireret. In Scholiaste autem, σαίνοντος, φασὶ, ὡς τὸ παρ' Ὁμήρῳ Ἀστράπτων ἐπιδέξια, lege, quod sententia requirit, σαίνοντος φαιδρωπὸν, φασὶ, κ. τ. λ.]

v. 734. *ΦΑΙΔΡΩΠΟΣ ΠΟΤΙ ΧΕΙΡΑ, ΣΑΙΝΩΝ ΤΕ* [*Cicur*. Quin legendum:

Φαιδρωπὸν ποτὶ χεῖρα σαί-
νοντα γαστρὸς ἀνάγκαις.

Vel ἀνακόλουθον est, quale illud Homericum, quo alludit Scholiastes noster, Il. *B'*. 350.

Φημὶ γὰρ οὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα
Ἤματι τῷ, ὅτε νηυσὶν ἐπ' ὠκυπόροισιν ἔβαινον
Ἀργεῖοι, Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες,
Ἀστράπτων ἐπιδέξι' ἐναίσιμα σήματα φαίνων.

cum ἀστράπτοντα debuit dicere. Huius vero generis reperiuntur quam plurima etiam apud optimos scriptores in oratione soluta. Thucydid. I. 23. Σεισμῶν τε πέρι.... ἡλίου τε ἐκλείψεις pro ἐκλείψεων.]

[Ibid. *ΣΑΙΝΕΙΝ*. Σαίνειν est cauda adblandiri. Eustath. g) Σαίνειν λέγονται τὰ ἄλογα ζῶα, ἰδίως δὲ οἱ κύνες, ἤγουν κολακεύοντες σείοντα τὴν οὐράν· ὅθεν καὶ ἄνθρωποι σαίνειν λέγονται μεταφορικῶς, ἀντὶ τοῦ ὑπούλως κολακεύειν. Proprie, inquit, de canibus. Homer. Odyss. *P'*. 302.

Οὐρῇ μέν ῥ' ὅγ' ἔσηνε καὶ οὔατα κάββαλεν ἄμφω.

Quin de lupis, ursis, et leaenis, qui advenientibus blandiebantur, Ovid. Metam. XIV. 258. ait

— blandas movere per aera caudas.

g) Non sunt Eustathii verba, sed Devarii in indice.

Alioquin leo, pugnam initurus, flagellans seipsum cauda excitat. Aelian. Hist. Animal. VI. 1. Ὁ λέων τῇ ἀλκαίᾳ ἑαυτὸν ἐγείρει μαστίζων.]

v. 737. ΕΘΟΣ ΤΟ ΠΡΟΣ ΤΟΚΗΩΝ. Lege ἔθος πρὸς τὸ τοκήων. [*Indolem quae parentum indolem referret.* Mores leoninos, rapaces. Vel potius πρὸς τοκήων *erga parentes*, ut sequentia postulant.]

[v. 739. ΜΗΛΟΦΟΝΟΙΣΙΝ. Pertinet ad allegoriam leonis. Simili allusione ποιμὴν λαῶν πολλάκις παρ' Ὁμήρῳ dicitur ὁ ἄρχων καὶ βασιλεύς· καὶ ἁπλῶς πᾶς ὁ ἔνδοξος καὶ βασιλικὸς ἄνθρωπος· Eustath. 88) Tryphiodorus in excidio Ilii, de Ulysse et Menelao, v. 603.

> Καρχαρέοισι λύκοισιν ἐοικότες, οἵ θ' ὑπὸ νύκτα
> Χειμερίην φονόωντες ἀσημάντοις ἐπὶ μήλοις
> Οἴχονται, κάματον δὲ κατατρύχουσι νομήων.]

[v. 744. ΕΚ ΘΕΟΥ. f. ἐχθέον.]

[Ibid. ΙΕΡΕΥΣ ΤΙΣ ΑΤΗΣ. Eleganter Paris, civis perniciosus, dicitur *sacerdos Ates*, devotus maleficio. Sic Sept. Theb. v. 580. ἐριννύος κλητῆρ, de milite homicidali et effero.]

v. 746. ΕΛΘΕΙΝ. Videtur legendum ἦλθεν. Sin aliter, ponendum stigma post ἄνθος, v. 752. et παρακλίνουσ' continuandum cum sequentibus.

[Ibid. Δ' ΟΥΝ. *Aut.* νῦν.]

[v. 748. ΛΕΓΟΙΜ' ΑΝ. f. λέγοιτ' ἄν, sed nihil muto.]

[Ibid. ΦΡΟΝΗΜΑ ΝΗΝΕΜΟΥ ΓΑΛΑΝΑΣ. Hesych. Νήνεμον. (Ita separandum a praecedentibus) ἄνευ ἀνέμου εὔπνουν, εὔδιον, ἥσυχον, ἄπνουν. Cic. Offic. I. 20. *Tranquillitas animi adsit, quae adfert cum constantiam, tum etiam dignitatem.*]

[v. 749. ΑΚΑΣΚΑΙΟΝ. Schol. Λίαν κεκοσμημένον. Malim *placidum, tranquillum.* Hesych. Ἀκάσκα· ἡσύχως, μαλακῶς, βραδέως.]

[v. 752. ΔΗΞΙΘΥΜΟΝ ΕΡΩΤΟΣ ΑΝΘΟΣ. Hesych. Δήξεται· δάκνει. Idem, Δήξομαι· λυπήσομαι, ἀνιάσομαι. Tollendum punctum post παρακλίνουσ' et reponendum post ἄνθος. Lege itaque:

> Δηξίθυμον ἔρωτος ἄνθος.
> Παρακλίνουσ' ἐπέκρανεν δὲ, κ. τ. λ.]

[v. 753. ΠΑΡΑΚΛΙΝΟΥΣ'. Sc. Helena, accubitura Paridi; vel, fas praetergressa, ab honestate deflectens, ut Hesiod. in Oper. v. 262. Παρκλίνουσι δίκας. Sunt qui malint παρκινοῦσ'.]

Ibid. ΕΠΕΚΡΑΝΕΝ. Hesychius, Ἐπέκρανεν· ἐπετέλει.

[v. 756. ΣΥΜΕΝΑ. Schol. Ὁρμηθεῖσα. Homer. Il. Λ'. 553. Ἐσσύμενος, incitatus et tendens aliquo cum ardore quodam et impetu, a σύω vel σύομαι inusitato.]

88) vid. annot. ad v. 734.

[v. 757. *ΠΟΜΠΑι ΔΙΟΣ ΞΕΝΙΟΥ*. Supra, v. 60.

Οὕτω δ' Ἀτρέως παῖδας ὁ κρείσσων
Ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ πέμπει ξένιος
Ζεὺς, πολυάνορος ἀμφὶ γυναικός.]

[v. 758. *ΝΥΜΦΟΚΛΑΥΤΟΣ ΕΡΙΝΝΥΣ*. Ad Virgilianum illud, Aen. VI. 168.

— summoque ulularunt vertice Nymphae,

„Vocat autem Aeschylus in Agamemnone, respiciens Helenae adulterium, *νυμφόκλαυτον ἐριννύν*," inquit Guellius.]

[Ibid. *ΕΡΙΝΝΥΣ*. Virgil. Aen. II. 573.

— Troiae et patriae communis Erinnys.]

[v. 759. *ΠΑΛΑΙΦΑΤΟΣ*. *Olim dictus, decantatus, celebratus*, adeoque *vetus, antiquus*: cui contrarium *πρόσφατος*, quod licet Etymolog.[h]) et Suidas proprie dici velint in recens occiso, *ἀπὸ τοῦ σφάζειν*, Eustathius[i]) tamen addit, *τὸ πρόσφατον* dici etiam in eo quod recenter dictum est, *ἀπὸ τοῦ φατόν*. Suidas, *Παλαιφάτου· παλαιᾶς καὶ ἀρχαίας*. De oraculis communiter usurpatum. Hesych. *Παλαίφατα· ἐκ παλαιοῦ χρόνου πεφατισμένα, ὅ ἐστι μεμαντευμένα*. Homer. Odyss. *Τ'*. 163.

Οὐ γὰρ ἀπὸ δρυός ἐσσι παλαιφάτου.

Ad quem locum vide sis V. Cl. D. Iacobum Dupertum in Gnomologia Homerica.]

[v. 760. *ΓΕΡΩΝ ΛΟΓΟΣ*. Ut Choeph. v. 311.

— δράσαντι παθεῖν,
Τριγέρων μῦθος τάδε φωνεῖ.

Neque rarus est Aeschylus in citandis veterum sententiis. Ita Prometh. v. 886.

Ἦ σοφὸς, ἦ σοφὸς ἦν,
Ὃς πρῶτος ἐν γνώμᾳ
Τόδ' ἐβάστασε, καὶ γλώσσᾳ διεμυθολόγησεν,
Ὡς τὸ κηδεῦσαι καθ' ἑαυτὸν ἀριστεύει μακρῷ.

Et in Myrmidonibus [k]):

Ὡς δ' ἐστὶ μύθων καὶ Λιβυστικῶν λόγος.

In fragmentis incertis [l]): Ὡς λέγει γέρον γράμμα.]

[v. 761. *ΜΕΓΑΝ ΤΕΛΕΣΘΕΝΤΑ ΦΩΤΟΣ ΟΛΒΟΝ ΤΕΚΝΟΥΣΘΑΙ*. Diogenes apud Stobaeum [m]) Serm. LXXIII.

Ζηλωτὸς ὅστις εὐτύχησεν ἐν τέκνοις.

Euripides, in Fragm. [n]) Meleag. XIII. 4.

---

h) Etym. M. p. 691, 6. *i*) Eustath. p. 564, 10.
k) Aesch. fragm. 116. Schütz. *l*) Aesch. fragm. 316.
m) Stob. Serm. LXXIV, 10 (p. 448. Gesn.).
n) Eurip. fragm. p. 228. Matth.

Καὶ κτῆμα δ', ὦ τεκοῦσα, κάλλιστον τόδε,
Πλούτου δὲ κρεῖσσον· τοῦ μὲν ὠκεῖα πτέρυξ,
Παῖδες δὲ χρηστοὶ, κἂν θάνωσι, δώμασι
Καλὸν τὸ θησαύρισμα, τοῖς τοκεῦσί τε
Ἀνάθημα βιότου κοὔ ποτ' ἐκλείπει δόμους.]

[v. 763. *ΜΗΔ' ΑΠΑΙΔΑ ΘΝΗΣΚΕΙΝ.* Menand.[o]) ap. Stob. Tit. LXXV. [8. p. 448. Gesn.]

'Οδυνηρόν ἐστιν εὐτυχοῦντα τῷ βίῳ
Ἔχειν ἔρημον διαδόχου τὴν οἰκίαν.

Noster, Sept. Theb. v. 833.

Ἢ τοὺς μογεροὺς καὶ δυσδαίμονας
Ἀτέκνους κλαύσω πολεμάρχους;]

v. 768. *ΜΕΤΑ ΜΕΝ ΠΛΕΙΟΝΑ ΤΙΚΤΕΙ.* [Pro *μετά* Aur. legit *τέκνα.* Theognis, v. 153.

Τίκτει τοι κόρος ὕβριν. ——

Pindarus vero, Ol. XIII. 12. [10. B.] *ὕβριν* vocat *κόρου μητέρα,* cum potius fuerit dicendum *κόρον* esse *πατέρα ὕβρεως.* Sed tamen non recte illum locum docti emendant: nam est figura *ἀναστροφή* frequens Pindaro, prout monet Scholiastes in Nem. V. sub initio, ubi et simillimum adducit exemplum: *ἁσυχία φιλεῖ μὲν συμπόσιον;* (quin apud ipsum Pindarum Nem. *Θ'.*[p]) vulgo legitur *ἡσυχίαν.*) Ita et in oraculo apud Herodotum, VIII. 77.

Δῖα δίκη σβέσσει κρατερὸν κόρον, ὕβριος υἱόν.

v. 770. *ΓΑΡ.* Lege *δ' ἄρ'.*

[v. 771. *ΚΑΛΛΙΠΙΛΑΙΣ.* l. *καλλίπαις.*]

[v. 772. *ΦΙΛΕΙ.* Hesych. *Φιλεῖ· εἴωθεν.* Herodot.[q]) *Ἔχθεα ἰσχυρὰ φιλέει ἐγγίνεσθαι.* Quintilian. IX. 3. *Ex Graeco vero translata vel Sallustii plurima; quale est, Vulgus amat fieri.*]

[v. 775. *ΟΤΑΝ ΤΟ ΚΥΡΙΟΝ ΜΟΛΗι.* Statutum tempus. Oppian. Cyneg. III. 156.

Πρὶν τοκετοῖο μολεῖν ὥρην, πρὶν κύριον ἦμαρ.

Ita et Euripides, Orest. v. 48. *κύριον ἦμαρ*, et ibid. v. 1053. *κυρίαν ἡμέραν* dicit; Aristophanes, Acharn. v. 19. *κυρίαν ἐκκλησίαν*, h. e. *νόμιμον καὶ ὡρισμένην καὶ κεκυρωμένην.*]

[v. 777. *ΝΕΑΡΑ ΦΑΟΥΣ ΚΟΤΟΝ.* Aur. *νεαρὸν φάους τόκον.*]

[Ibid. *ΦΑΟΥΣ ΚΟΤΟΝ.* Flagitiosissimum quid: *ἡλίου στύγος*, nefandum scelus, a quo ipsa lux abhorreat. Ita *Sol abominatus*, Atrei facinus, *ne pollueretur, aufugit.* Serv.[r]) in Aen. I.]

---

o) Menand. p. 230. Mein.
p) v. 115. (48. Bkh.)
q) Herod. III, c. 82.
r) Serv. in Aen. I, 567.

[v. 778. *ΔΑΙΜΟΝΑ.* Alastorem: infra v. 1477.

Δαῖμον, ὃς ἐμπίπτεις δώμασι καὶ
Διφυεῖσι Τανταλίδαισιν.

Et v. 1578.

Ἐθέλω δαίμονι τῶν Πλεισθενιδᾶν
Ὅρκους θεμένα τάδε μὲν στέργειν.]

[Ibid. *ΑΜΑΧΟΝ, ΑΠΟΛΕΜΟΝ.* Forsan ἀπόλεμον glossa est τοῦ ἄμαχον, et e scholiis irrepsit in textum: melius sine eo constabit ratio carminis.]

[v. 780. *ΜΕΛΑΙΝΑΣ ΜΕΛΑΘΡΟΙΣΙΝ ΑΤΑΣ.* Postea, v. 1443. *φόνου μέλαθρον.* Auratus legit *μέλαιναν μελάθροισιν ἄταν.*]

[v. 781. *ΕΙΔΟΜΕΝΑΝ ΤΟΚΕΥΣΙΝ.* Sc. ὕβριν. Supra, v. 769.

Σφετέρᾳ δ' εἰκότα γέννᾳ.]

[v. 782. *ΔΙΚΑ ΔΕ ΛΑΜΠΕΙ.* Incertus [s]) apud Stobaeum:

Δίκης γὰρ ἐξέλαμψε νῦν ὅσιον φάος.]

v. 783. *ΔΥΣΚΑΠΝΟΙΣ ΔΩΜΑΣΙ.* [*Humilibus.* Rectissime Scholiastes: *πενιχροῖς καὶ εὐτελέσι*; *fumosae domus*, id est, pauperes et viles. Iustitiam autem tales inhabitare, et paupertatis sororem bonam mentem esse, poetis et oratoribus decantatissimum. *Δυσκάπνοις δώμασι* opponit mox *χρυσόπαστα.*]

[v. 784. *ΕΝΑΙΣΙΜΟΝ ΒΙΟΝ.* Hesych. *Ἐναίσιμος· τὰ καθήκοντα, προσήκοντα εἰδώς.*]

[v. 785. *ΧΡΥΣΟΠΑΣΤΑ ΕΣΘΛΑ.* Gloss. *Παστὸς*, ἐπὶ νύμφης. *Obtentus coronatio, thalamus*; recte *obtentum*, est enim proprie velum tori maritalis, cuius obtentu sacra illa pudentius peraguntur: quod meminit vir insignis Iulius Scaliger, Poet. III. 101. Hic vero *χρυσόπαστα ἐσθλά* generalius accipe pro rebus quibusvis pretiosissimis, auro distinctis et variegatis. Sic Plutarchus in Anton. [t]) p. 327. *σκιάδα χρυσόπαστον* dixit; Lucianus adv. Indoct. [u]) c. 8. *χρυσόπαστον ἐσθῆτα*, quod Iuvenalis Sat. VI. 182.

Aut latum pictae vestis considerat aurum.

Ubi interpres vetus *auro-clavas*, malim *auro clavatas*, *vestes miratur.* Malim itaque hic apud nostrum legere *χρυσόπαστα ἔσθλα*, si id versus patiatur, quod et respondet τῷ *δυσκάπνοις δώμασι.*]

[v. 786. *ΣΥΝ ΠΙΝΩι.* Hesych. *Πίνος· ῥύπος, καὶ τὰ ὅμοια.* a corpore ad animum translatum. Sic Ebraei, ex Esai. IV. 4

s) Sophocles Aiac. Locr. fragm. 1.

t) cap. 26. p. 927. A.

u) vol. III, p. 107.

D. Iacob. I. 21. Ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν. Apocalyps. XXII. 11. Ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι· καὶ ὁ ῥυπῶν ῥυπωσάτω ἔτι. Sueton. in August. c. 32. *Reorum sordes.*]

[Ibid. *ΧΕΡΩΝ.* Manus pro actione. Ita Ebraei; Gen. XX. 5. בנקין כפי, *in munditie manuum mearum*, et passim. D. Iacob. IV. 8. *καθαρίσατε χεῖρας ἁμαρτωλοί.*]

[Ibid. *ΣΥΝ ΠΙΝΩι ΧΕΡΩΝ ΠΑΛΙΝΤΡΟΠΟΙΣ ΟΜΜΑΣΙ ΛΙΠΟΥΣΑ.* Esaias I. 15. *Et cum extenderitis manus vestras, avertam oculos meos a vobis; et cum multiplicaveris orationem, non exaudiam; manus enim vestrae sanguine plenae sunt.* Et LIX. 2, 3. *Peccata vestra absconderunt faciem eius a vobis ne exaudiret, manus enim vestrae pollutae sunt sanguine.*]

[v. 787. *ΠΑΛΙΝΤΡΟΠΟΙΣ ΟΜΜΑΣΙ.* Horat. Carm. II. 2. x)

Quisquis ingentes oculo irretorto
Spectat acervos.]

[v. 788. *ΟΣΙΑ.* Aur. ὅσία.]

[Ibid. *ΤΟΥ.* Πλούτου. Nota figuram. Legit vero Auratus πού.]

[v. 789. *ΔΥΝΑΜΙΝ ΠΛΟΥΤΟΥ ΠΑΡΑΣΗΜΟΝ.* Hesych. Παράσημον· ἀδόκιμον, κίβδηλον· ἀπὸ τούτου καὶ τῶν νομισμάτων τὰ κίβδηλα παράσημα λέγεται.]

[v. 791. *ΠΑΝ Δ' ΕΠΙ ΤΕΡΜΑ ΝΩΜΑι.* f. τέρματι. *Omnia dirigit ad finem.* Hesych. Νωμῆσαι· κινῆσαι..... κυβερνῆσαι. Sept. Theb. v. 2. πόλεως Οἴακα νωμῶν. Ubi Scholiastes *Α'.* Κυβερνήτης ὢν τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων. Hinc Aristophanes solem ἱππονώμαν dixit, Nub. v. 571. sc. τὸν ἐλαύνοντα καὶ νωμῶντα τὸ ἅρμα, καὶ τοὺς ἵππους ἡνιοχοῦντα. Vel poterit reddi: *omnium* rerum *exitum dirigit et disponit;* per tmesin. Ἐπινωμᾷ enim idem sonat quod νωμᾷ. Eumen. v. 310.

Λέξαι τε λάχη τὰ κατ' ἀνθρώπους
Ὡς ἐπινωμᾷ στάσις ἁμα.]

IV.

v. 792. *ΑΓΕ ΔΗ, ΒΑΣΙΛΕΥ.* Agamemnon intrat.

[v. 794. *ΠΩΣ ΣΕ ΣΕΒΙΖΩ.* Exhibet hoc loco poeta characterem tum candoris animi tum gravitatis insignem, et personarum ἤθει congruentissimum, usque ad v. 816.]

[Ibid. *ΜΗΘ' ΥΠΕΡΑιΡΑΣ, ΜΗΘ' ΥΠΟΚΑΜΨΑΣ ΚΑΙΡΟΝ ΧΑΡΙΤΟΣ.* Euripides ex nostro, Iphigen. Aul. v. 977.

Πῶς ἄν σ' ἐπαινέσαιμι μὴ λίαν λόγοις,
Μήτ' ἐνδεῶς, μήτ' ἀπολέσαιμι τὴν χάριν;
Αἰνούμενοι γὰρ οἱ 'γαθοὶ τρόπον τινὰ
Μισοῦσι τοὺς αἰνοῦντας, ἐὰν αἰνῷσ' ἄγαν.

---

x) v. 24.

Noster vero Homericum illud imitatus videtur, Il. *K'*. 249.

Τυδείδη, μήτ' ἄρ με μάλ' αἴνεε μήτε τι νείκει.

Quem locum adducit Plutarchus y) de amici et adulatoris discrimine.]

[Ibid. *ΥΠΕΡΑιΡΑΣ*. Quod Horatius Epist. II. 2. 10.

— plenius aequo
Laudat —]

v. 797. *ΤΟ ΔΟΚΕΙΝ ΕΙΝΑΙ*. Sc. *τὸ δοκεῖν, τῷ εἶναι*. *Malint videri quam esse.* [Hinc optimum illud philosophi alicuius consilium, apud Diogenem Laertium, nisi fallor, *Qualis videri cupis enitere ut re ipsa sis.* Porro vitium, quod his damnat et quod in sequentibus optime describit poeta, eorum est, qui videri quam esse malint amici. Graecis *ἀρέσκεια* dicitur, Latinis *placentia* et *placor.*]

[v. 798. *ΔΙΚΗΝ ΠΑΡΑΒΑΝΤΕΣ*. Virtus illa, a qua deflectit *ἀρέσκεια*, Aristoteli in Endemiis, II. 3. *σεμνότης* dicitur; in Nicomacheis II. 7. *φιλία*. *Ὁ μὲν ὡς δεῖ ἡδὺς ὤν, φίλος, καὶ ἡ μεσότης φιλία· ὁ δ' ὑπερβάλλων* (nostro *δίκην παραβὰς*) *εἰ μὲν οὐδενὸς ἕνεκα, ἄρεσκος, εἰ δ' ὠφελείας τῆς αὑτοῦ, κόλαξ.* Videndus Plutarchi z) libellus de adulatoris et amici discrimine.]

[v. 799. *ΔΥΣΠΡΑΓΟΥΝΤΙ*. f. *Δυσπραγέοντι.*]

v. 804. *ΟΣΤΙΣ Δ' ΑΓΑΘΟΣ ΠΡΟΒΑΤΟΓΝΩΜΩΝ ΟΥΚ ΕΣΤΙ ΛΑΘΕΙΝ ΟΜΜΑΤΑ ΦΩΤΟΣ*. [Etymolog. a) *Γνώμων· ὁ ὀδοὺς τῶν ἀλόγων ζώων· ἔνθεν καὶ προβατογνώμων εἴρηται, ἀπὸ τοῦ τὸν χρόνον ἀπ' αὐτοῦ διαγινώσκεσθαι.*] Sapienti frons blanda et adulatoriae offuciae non imponunt. Horat. Sat. II. 1. b) de Augusto:

Cui male si palpere, recalcitrat undique tutus.

Dictum vero hoc ex mente Pythagorae, qui physiognomiam primus excoluit, et hac arte mores neophytorum ariolabatur. Porphyrius in Vita eius: *Ταύτην γὰρ ἠκρίβου πρῶτος τὴν περὶ ἀνθρώπων ἐπιστήμην, ὁποῖος τὴν φύσιν ἕκαστος ἐκμανθάνων. Καὶ οὔτ' ἂν φίλον οὔτε γνώριμον ἐποιήσατο οὐδένα, πρὶν πρότερον φυσιογνωμονῆσαι τὸν ἄνδρα, ὁποῖός ποτ' ἐστίν.* Iamblichus, c. 17. *Προσεθεώρει δὲ καὶ τὸ εἶδος, καὶ τὴν πορείαν, καὶ τὴν τοῦ σώματος κίνησιν. Τοῖς τε τῆς φύσεως γνωρίσμασι φυσιογνώμων αὐτοὺς σημεῖα τὰ φανερὰ ἐποιεῖτο τῶν ἀφανῶν ἠθῶν ἐν τῇ ψυχῇ.* Gellius, I. 9. *Iam a principio adolescentes qui sese ad discendum obtulerant ἐφυσιογνωμόνει. Id verbum significat mores naturasque hominum, coniectatione quadam de oris et vultus ingenio, deque totius corporis filo atque habitu, sciscitari.*

---

y) Plut. Mor. vol. II, p. 57. Francf.
z) Plut. Mor. p. 62. D.
a) Et. M. p. 236, 49.
b) v. 21.

Eum qui exploratus ab eo idoneusque fuerat, recipi in disciplinam statim iubebat. Quo nomine Cylonem repudiavit; Porphyr. in Vita eius: Ὁ δ' εὐθὺς φυσιογνωμονήσας τὸν ἄνδρα, καὶ ὁποῖος ἦν συνιδὼν ἐκ τῶν σημείων, ἃ διὰ τοῦ σώματος ἐθήρα τῶν προσιόντων, ἀπιέναι ἐκέλευσε, καὶ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν.

v. 807. *ΥΔΑΡΕΙ ΣΑΙΝΕΙΝ ΦΙΛΟΤΗΤΙ.* Explicat hunc locum Petrus Victorius, Var. Lect. I. 13. „Ὑδαρή, inquit, vilioris potionis genus est, cum in musti pusillam partem multum aquae infusum est: ὑδαρίς vero quod aquosum est; ut Alexis c) in *Παιδεραστaῖς*, cuius testimonium ab Athenaeo citatur:

— ἔγχεον σὺ δὴ πιεῖν
Εὐζωρότερον, γένη δύο παῖδες· τὸ γὰρ d)
Ὑδαρὲς ἅπαν τοῦτ' ἐστι τῇ ψυχῇ κακόν.

Unde translatum ad alias res valet *tenue* atque *infirmum*; ut Aristoteles e) etiam hoc verbum in Politic. II. cepit, disserens contra rempublicam Platonis communionemque, quam inducebat, liberorum. Haec enim eius verba: Ἐν δὲ τῇ πόλει τὴν φιλίαν ἀναγκαῖον ὑδαρῆ γίνεσθαι διὰ τὴν κοινωνίαν τὴν τοιαύτην. Ut Aeschylus appellavit ὑδαρῆ φιλότητα. Intellexerunt igitur hi ambo amicitiam quam dixi, id est, non puram neque meram." Haec ille.

[v. 810. *ΚΑΡΤ' ΑΠΟΜΟΥΣΩΣ.* Ob bellum mulieris causa susceptum. Vide sis Athenaeum f) Deipnosoph. XIII. 2. Οὐδένα δὲ ὑμῶν ἀγνοεῖν οἴομαι, ἄνδρες φίλοι, ὅτι καὶ οἱ μέγιστοι πόλεμοι διὰ γυναῖκας ἐγένοντο· ὁ Ἰλιακὸς δι' Ἑλένην· κ. τ. λ.]

[Ibid. *ΗΣΘΑ ΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΣ.* Cicero pro Sext. Roscio, c. 27. *Et simul tibi in mentem veniat, facito, quemadmodum vitam huiusce depinxeris: hunc hominem ferum atque agrestem fuisse, etc.*]

[v. 811. *ΠΡΑΠΙΔΩΝ ΟΙΑΚΑ ΝΕΜΩΝ.* Hesych. Πραπίδων· φρενῶν, διανοιῶν. Lege autem οἴακα νωμῶν, tum quod metri ratio exigat, tum quod alias Aeschylo usurpatur; ut Sept. Theb. v. 2. Πόλεως Οἴακα νωμῶν. Clytaemnestra apud Senecam Agamemn. v. 136.

— fluctibus variis agor, etc.
Proinde omisi regimen e manibus meis.

Nempe, clavum et gubernaculum rectae rationis. Seneca, Consolat. ad Marciam, 6. *Regamur; nec nos ista vis transversos auferat. Turpis est navigii rector, cui gubernacula fluctus eripuit.* Anonymus auctor Vitae Pythagorae apud Pho-

c) imo Diphilus ap. Athen. X, p. 423. E. F.
d) Εὐζωρότερόν γε νὴ Δί' ὦ παῖ δός· τὸ γάρ —.
e) Aristot. Polit. II, c. 4. p. 421. Duval.
f) Athen. XIII. cap. 10. p. 560. B. sqq.

Idem in Hecuba, v. 265.

Ἑλένην νιν (Achillem) *αἰτεῖν χρὴ τάφῳ προσφαγμα*

(l. *προσφάγματα*, nam claudicat versus)

Κείνη γὰρ ὤλεσέν μιν, εἰς Τροίαν τ' ἄγει.

Ibid. *ΕΛΕΠΤΟΛΙΣ.* Euripides in Troad. v. 892.

Αἱρεῖ γὰρ ἀνδρῶν ὄμματ' (ἕλανδρος sc.) *ἐξαιρεῖ πόλεις·* (ἑλέπτολις)
Πίμπρησι δ' οἴκους, ὧδ' ἔχει κηλήματα.

Idem in Rheso, v. 913.

—— μυριάδας τε πόλεις
Ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἐκένωσεν.]

v. 701. *ΓΙΓΑΝΤΟΣ.* Vide quae ad Promethei, v. 351. [Apuleius[b]) de Mundo: *Sed ventorum binae sunt species; qui facti e telluris halitu constant, Terrigenae vocantur: at illi qui excutiuntur e sinibus, Encolpiae, de recessu nominati.*]

[v. 702. *ΠΟΛΥΑΝΔΡΟΙ ΤΕ.* f. *δέ.*]

v. 703. *ΚΑΤ' ΙΧΝΟΣ ΠΛΑΤΑΝ ΑΦΑΝΤΟΝ*, secundum *vestigia remorum inapparentia.* Legimus cum Cantero *πλάτας*. Graecos dicit, more venatorum, Helenam persequi vestigiis remorum inapparentibus: scite *ἄφαντον*. Proverb. XXX. 19. *Viam aquilae in coelo, viam navis in mari*, etc. de rebus non indagandis.

v. 705. *ΚΕΛΣΑΝΤΩΝ ΣΙΜΟΕΝΤΟΣ ΑΚΤΑΣ.* Rescribe *κέλσαν τοῦ Σιμόεντος.* Supplic. v. 335.

Κέλσειν ἐς Ἄργος. ——

v. 706. *ΑΞΙΦΥΛΛΟΥΣ.* Legimus *αὐξιφύλλους.*

[v. 708. *ΚΗΔΟΣ.* Ingeniosissime alludit ad ambiguam vocis significationem. Hesych. *Κῆδος· κηδεία, πένθος, λύπη, φθορὰ, συγγένεια.*]

v. 710. *ΑΤΙΜΩΣ ΙΝ' ΥΣΤΕΡΩι ΧΡΟΝΩι.* Recte Canterus uno verbo *ἀτίμωσιν.* [Mensam hospitalem violare religiosissimum ducebant veteres, utpote quae sacra habita est. Synes. Epist. 57. [c]) *Τράπεζα μὲν ἱερὸν σχῆμα δι' ἧς ὁ θεὸς ὀνομᾶται φίλιος τε καὶ ξένιος.* Pindar. Nem. XI. 9.

Ξενίου Διὸς ἀσκεῖται θέμις ἀενάοις
Ἐν τραπέζαις. ——

Hinc Paris *τραπεζίτης* dictus. Hesych. *Τραπεζίτην Πάριν. Τὸν παρ' ..... τὴν τράπεζαν καὶ ἀτιμήσαντα τὴν Μενελάου.* De quo Lycophron, v. 137.

Λάξας τράπεζαν κἀνακυπώσας θέμιν.

Tzetzes: *Λακτίσας ὡς ὄνος τὴν τράπεζαν τοῦ Μενέλεω, τουτέστι καταφρονήσας τῶν νόμων τῶν κρινομένων καὶ ἐθῶν τῶν δηλούντων*

b) Apul. p. 61. Elmenh. c) Synes. p. 192. C. ed. Petav. a. 1612.

μὴ κακουργεῖν τοὺς ὁμοτραπέζους καὶ συνεστίους. Σὺ γὰρ ξενισθεὶς καὶ συμφαγὼν αὐτῷ ἀφείλου καὶ τὴν γυναῖκα. Quint. Smyrnaeus, XIII. 418.

Ἀλλὰ Πάρις ξείνοιο Διὸς καὶ σεῖο τραπέζης
Λησάμενος, τῷ κέν μιν ἐν ἄλγεσι ἴσατο δαίμων.]

[v. 717. *ΑΕΙΔΕΙΝ.* Aur. *ἀείδῃ.*]
[v. 718. *ΜΕΤΑΜΑΝΘΑΝΟΥΣΑ Δ' ΥΜΝΟΝ.* Dediscens hymenaeum, luget. Bion in Epitaphio Adonidis, v. 88.

— *οὐκέτι δ' Ὑμὰν*
Ὑμὰν οὐκέτ' ἀειδόμενον μέλος ἄδεται αἴ, αἴ.

Meleager [d]), Epigr. LXXV.

Ἠιῶον δ' ἀλαλαγμὸν ἀνέκραγον· ἐν δ' Ὑμέναιος
Σιγαθεὶς γοερὸν φθέγμα μεθαρμόσατο.

Philippus [Thessal.] [e])

Θρῆνος δ' εἰς ὑμέναιον ἐκώμασεν. —

1 Maccab. IX. 41. *Et conversae sunt nuptiae in luctum, et vox musicorum ipsorum in lamentum.*]

[v. 719. *ΠΡΙΑΜΟΥ ΠΟΛΙΣ ΓΕΡΑΙΑ.* Horatius, Od. I. 15. [f]) in eadem re:

Et regnum Priami vetus.

v. 723. *ΠΑΜΠΡΟΣΘΗ.* Legimus *παμπένθη.*
[v. 725. *ΑΝΑΤΛΑΣΑ.* Aur. *ἀντλῶσα.*]
[v. 726. *ΕΘΡΕΨΕΝ ΔΕ ΛΕΟΝΤΑ.* Aeschylus noster apud Aristophanem in Ranis, v. 1477.

Οὐ χρὴ λέοντος σκύμνον ἐν πόλει τρέφειν·
Μάλιστα δὴ λέοντα μὴ 'ν πόλει τρέφειν,
Ἢν δ' ἐκτραφῇ τις, τοῖς τρόποις ὑπηρετεῖν.]

v. 727. *ΑΓΑΛΑΚΤΟΝ.* Hesychius, *Ἀγαλακτοσύνη· συγγένεια.*

[v. 728. *ΟΥΤΟΣ ΑΝΗΡ.* Priamus, supra: an Paris? Vide an pro *οὗτος* legendum potius *οὕτως.*]
[Ibid. *ΦΙΛΟΜΑΣΤΟΝ.* Helenam.]
[v. 730. *ΕΥΦΙΛΟΠΑΙΔΑ.* f. *καὶ φιλόπαιδα.*]
v. 732. *ΠΟΛΕΑ.* Hoc est, *πολὺν*, ut

— *πολέα στρατὸν ἐνθάδ' ἐγείρας.*

[Aur. *πολλὰ*, sed nihil muto.] *Πολὺς* pro *πολλάκις*, ut Callimachus, Hymn. in Dian. v. 27.

— *πολλὰς δὲ μάτην ἐτανύσσατο χεῖρας.*

Graecos ut et Latinos adiectiva adverbialiter usurpare vel pueri norunt: sed Graeci sibi licentius indulgent; nam non

---

d) Analect. Br. I, p. 37 (*ἠῷος δ' ὀλολυγμὸς ἀνέκραγεν*).
e) Analect. Br. II, p. 234.
f) v. 8.

solum in numero singulari, sed et in plurali, ut ἴσα, ἄτακτα, ἀπέραντα, pro ἴσως, ἀτάκτως, ἀπεράντως, idque etiam quandoque praeposito articulo, ut τὰ πρῶτα pro πρώτως; et in casibus variis, idque tum masculinis tum foeminis; ut καὶ μακράν; aliquando cum praepositionibus, ut διὰ παντὸς, διὰ κενῆς, κατὰ μόνας. D. Basilius, διὰ κενῆς ληρήσει, inaniter nugabitur. Idem, ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς καρδίας ἡμῶν, seorsim. Atque hinc, ni fallor, pendet ratio particulae ἀπὸ μιᾶς usurpatae ab Evangelista, in quo vocabulo mire se torserunt viri eruditi, Luc. XIV. 18. Καὶ ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι πάντες. Ἀπὸ μιᾶς adverbium videtur, factum per eandem analogiam ac διὰ κενῆς et κατὰ μόνας: subintellige γνώμης, vel tale aliquid.

[v. 733. *ΝΕΟΤΡΟΦΟΥ ΤΕΚΝΟΥ ΔΙΚΗΝ.* Versio, *vultu renidentem et manui blandientem*, non ex sententia Scholiastis, qui τὸ σαίνων ad φαιδρωπός et ἔσχε refert, non τέκνα quod alioquin lege syntaxeos legitimae genitivos, non nominativos requireret. In Scholiaste autem, σαίνοντος, φασὶ, ὡς τὸ παρ' Ὁμήρῳ Ἀστράπτων ἐπιδέξια, lege, quod sententia requirit, σαίνοντος φαιδρωπὸν, φασὶ, κ. τ. λ.]

v. 734. *ΦΑΙΔΡΩΠΟΣ ΠΟΤΙ ΧΕΙΡΑ, ΣΑΙΝΩΝ ΤΕ* [*Cicur.* Quin legendum:

Φαιδρωπὸν ποτὶ χεῖρα σαί-
νοντα γαστρὸς ἀνάγκαις.

Vel ἀνακόλουθον est, quale illud Homericum, quo alludit Scholiastes noster, Il. *Β'*. 350.

Φημὶ γὰρ οὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα
Ἤματι τῷ, ὅτε νηυσὶν ἐπ' ὠκυπόροισιν ἔβαινον
Ἀργεῖοι, Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες,
Ἀστράπτων ἐπιδέξι' ἐναίσιμα σήματα φαίνων.

cum ἀστράπτοντα debuit dicere. Huius vero generis reperiuntur quam plurima etiam apud optimos scriptores in oratione soluta. Thucydid. I. 23. Σεισμῶν τε πέρι.... ἡλίου τε ἐκλείψεις pro ἐκλείψεων.]

[Ibid. *ΣΑΙΝΕΙΝ.* Σαίνειν est cauda adblandiri. Eustath. g) Σαίνειν λέγονται τὰ ἄλογα ζῶα, ἰδίως δὲ οἱ κύνες, ἤγουν κολακεύοντα σείοντα τὴν οὐράν· ὅθεν καὶ ἄνθρωποι σαίνειν λέγονται μεταφορικῶς, ἀντὶ τοῦ ὑπούλως κολακεύειν. Proprie, inquit, de canibus Homer. Odyss. *Ρ'*. 302.

Οὐρῇ μέν ῥ' ὅγ' ἔσηνε καὶ οὔατα κάββαλεν ἄμφω.

Quin de lupis, ursis, et leaenis, qui advenientibus blandiebantur, Ovid. Metam. XIV. 258. ait

— blandas movere per aera caudas.

---

g) Non sunt Eustathii verba, sed Devarii in indice.

Alioquin leo, pugnam initurus, flagellans seipsum cauda excitat. Aelian. Hist. Animal. VI. 1. Ὁ λέων τῇ ἀλκαίᾳ ἑαυτὸν ἐγείρει μαστίζων.]

v. 737. *ΕΘΟΣ ΤΟ ΠΡΟΣ ΤΟΚΗΩΝ.* Lege ἔθος πρὸς τὸ τοκήων. [*Indolem quae parentum indolem referret.* Mores leoninos, rapaces. Vel potius πρὸς τοκήων *erga parentes*, ut sequentia postulant.]

[v. 739. *ΜΗΛΟΦΟΝΟΙΣΙΝ.* Pertinet ad allegoriam leonis. Simili allusione ποιμὴν λαῶν πολλάκις παρ' Ὁμήρῳ dicitur ὁ ἄρχων καὶ βασιλεύς· καὶ ἁπλῶς πᾶς ὁ ἔνδοξος καὶ βασιλικὸς ἄνθρωπος· Eustath.[88]) Tryphiodorus in excidio Ilii, de Ulysse et Menelao, v. 603.

> Καρχαρέοισι λύκοισιν ἐοικότες, οἵ θ' ὑπὸ νύκτα
> Χειμερίην φονόωντες ἀσημάντοις ἐπὶ μήλοις
> Οἴχονται, κάματον δὲ κατατρύχουσι νομήων.]

[v. 744. *ΕΚ ΘΕΟΥ.* f. ἔκθεον.]

[Ibid. *ΙΕΡΕΥΣ ΤΙΣ ΑΤΗΣ.* Eleganter Paris, civis perniciosus, dicitur *sacerdos Ates*, devotus maleficio. Sic Sept. Theb. v. 580. ἐριννύος κλητῆρα, de milite homicidali et effero.]

v. 746. *ΕΛΘΕΙΝ.* Videtur legendum ἦλθεν. Sin aliter, ponendum stigma post ἄνθος, v. 752. et παρακλίνουσ' continuandum cum sequentibus.

[Ibid. *Δ' ΟΥΝ.* *Aur.* νίν.]

[v. 748. *ΛΕΓΟΙΜ' ΑΝ.* f. λέγοιτ' ἄν, sed nihil muto.]

[Ibid. *ΦΡΟΝΗΜΑ ΝΗΝΕΜΟΥ ΓΑΛΑΝΑΣ.* Hesych. Νήνεμον. (Ita separandum a praecedentibus) ἄνευ ἀνέμου εὔπνουν, εὔδιον, ἥσυχον, ἄπνουν. Cic. Offic. I. 20. *Tranquillitas animi adsit, quae adfert cum constantiam, tum etiam dignitatem.*]

[v. 749. *ΑΚΑΣΚΑΙΟΝ.* Schol. *Λίαν κεκοσμημένον.* Malim *placidum, tranquillum.* Hesych. Ἀκάσκα· ἡσύχως, μαλακῶς, βραδέως.]

[v. 752. *ΔΗΞΙΘΥΜΟΝ ΕΡΩΤΟΣ ΑΝΘΟΣ.* Hesych. Δήξεται· δάκνει. Idem, Δήξομαι· λυπήσομαι, ἀνιάσομαι. Tollendum punctum post παρακλίνουσ' et reponendum post ἄνθος. Lege itaque:

> Δηξίθυμον ἔρωτος ἄνθος.
> Παρακλίνουσ' ἐπέκρανεν δὲ, κ. τ. λ.]

[v. 753. *ΠΑΡΑΚΛΙΝΟΥΣ'.* Sc. Helena, accubitura Paridi; vel, fas praetergressa, ab honestate deflectens, ut Hesiod. in Oper. v, 262. Παρκλίνουσι δίκας. Sunt qui malint παρκινοῦσ'.]

Ibid. *ΕΠΕΚΡΑΝΕΝ.* Hesychius, Ἐπέκρανεν· ἐπετέλει.

[v. 756. *ΣΥΜΕΝΑ.* Schol. Ὁρμηθεῖσα. Homer. Il. Λ'. 553. Ἐσσύμενος, incitatus et tendens aliquo cum ardore quodam et impetu, a σύω vel σύομαι inusitato.]

---

88) vid. annot. ad v. 734.

[v. 757. *ΠΟΜΠΑι ΔΙΟΣ ΞΕΝΙΟΥ.* Supra, v. 60.

Οὕτω δ' Ἀτρέως παῖδας ὁ κρείσσων
Ἐπ' Ἀλεξάνδρῳ πέμπει ξένιος
Ζεὺς, πολυάνορος ἀμφὶ γυναικός.]

[v. 758. *ΝΥΜΦΟΚΛΑΥΤΟΣ ΕΡΙΝΝΥΣ.* Ad Virgilianum illud, Aen. VI. 168.

—— summoque ulularunt vertice Nymphae,

„Vocat autem Aeschylus in Agamemnone, respiciens Helenae adulterium, *νυμφόκλαυτον ἐριννὺν,*" inquit Guellius.]

[Ibid. *ΕΡΙΝΝΥΣ.* Virgil. Aen. II. 573.

—— Troiae et patriae communis Erinnys.]

[v. 759. *ΠΑΛΑΙΦΑΤΟΣ.* *Olim dictus, decantatus, celebratus,* adeoque *vetus, antiquus:* cui contrarium *πρόσφατος,* quod licet Etymolog. h) et Suidas proprie dici velint in recens occiso, *ἀπὸ τοῦ σφάζειν,* Eustathius i) tamen addit, *τὸ πρόσφατον* dici etiam in eo quod recenter dictum est, *ἀπὸ τοῦ φατόν.* Suidas, *Παλαιφάτου· παλαιᾶς καὶ ἀρχαίας.* De oraculis communiter usurpatum. Hesych. *Παλαίφατα· ἐκ παλαιοῦ χρόνου πεφατισμένα, ὅ ἐστι μεμαντευμένα.* Homer. Odyss. *Τ'.* 163.

Οὐ γὰρ ἀπὸ δρυός ἐσσι παλαιφάτου.

Ad quem locum vide sis V. Cl. D. Iacobum Dupertum in Gnomologia Homerica.]

[v. 760. *ΓΕΡΩΝ ΛΟΓΟΣ.* Ut Choeph. v. 311.

—— *δράσαντι παθεῖν,*
Τριγέρων μῦθος τάδε φωνεῖ.

Neque rarus est Aeschylus in citandis veterum sententiis. Ita Prometh. v. 886.

Ἦ σοφὸς, ἦ σοφὸς ἦν,
Ὃς πρῶτος ἐν γνώμᾳ
Τόδ' ἐβάστασε, καὶ γλώσσᾳ διεμυθολόγησεν,
Ὡς τὸ κηδεῦσαι καθ' ἑαυτὸν ἀριστεύει μακρῷ.

Et in Myrmidonibus k):

Ὡς δ' ἐστὶ μύθων καὶ Λιβυστικῶν λόγος.

In fragmentis incertis l): *Ὡς λέγει γέρον γράμμα.*]

[v. 761. *ΜΕΓΑΝ ΤΕΛΕΣΘΕΝΤΑ ΦΩΤΟΣ ΟΛΒΟΝ ΤΕΚΝΟΥΣΘΑΙ.* Diogenes apud Stobaeum m) Serm. LXXIII.

Ζηλωτὸς ὅστις εὐτύχησεν ἐν τέκνοις.

Euripides, in Fragm. n) Meleag. XIII. 4.

---

h) Etym. M. p. 691, 6.
i) Eustath. p. 564, 10.
k) Aesch. fragm. 116. Schütz.
l) Aesch. fragm. 316.
m) Stob. Serm. LXXIV, 10 (p. 448. Gesn.).
n) Eurip. fragm. p. 228. Matth.

Καὶ κτῆμα δ', ὦ τεκοῦσα, κάλλιστον τόδε,
Πλούτου δὲ κρεῖσσον· τοῦ μὲν ὠκεῖα πτέρυξ.
Παῖδες δὲ χρηστοὶ, κᾂν θάνωσι, δώμασι
Καλὸν τὸ θησαύρισμα, τοῖς τοκεῦσί τε
Ἀνάθημα βιότου κοὔ ποτ' ἐκλείπει δόμους.]

[v. 763. *ΜΗΔ' ΑΠΑΙΔΑ ΘΝΗΣΚΕΙΝ.* Menand.[o]) ap. Stob. Tit. LXXV. [8. p. 448. Gesn.]

Ὀδυνηρόν ἐστιν εὐτυχοῦντα τῷ βίῳ
Ἔχειν ἔρημον διαδόχου τὴν οἰκίαν.

Noster, Sept. Theb. v. 833.

Ἢ τοὺς μογεροὺς καὶ δυσδαίμονας
Ἀτέκνους κλαύσω πολεμάρχους;]

v. 768. *ΜΕΤΑ ΜΕΝ ΠΛΕΙΟΝΑ ΤΙΚΤΕΙ.* [Pro *μετὰ* Aur. legit *τέκνα.* Theognis, v. 153.

Τίκτει τοι κόρος ὕβριν. ——

Pindarus vero, Ol. XIII. 12. [10. B.] *ὕβριν* vocat *κόρου μητέρα,* cum potius fuerit dicendum *κόρον* esse *πατέρα ὕβρεως.* Sed tamen non recte illum locum docti emendant: nam est figura *ἀναστροφή* frequens Pindaro, prout monet Scholiastes in Nem. V. sub initio, ubi et simillimum adducit exemplum: *Ἁσυχία φιλεῖ μὲν συμπόσιον*; (quin apud ipsum Pindarum Nem. *Θ'.*[p]) vulgo legitur *ἡσυχίαν.*) Ita et in oraculo apud Herodotum, VIII. 77.

Δῖα δίκη σβέσσει κρατερὸν κόρον, ὕβριος υἱόν.

v. 770. *ΓΑΡ.* Lege *δ' ἄρ'.*

[v. 771. *ΚΑΛΛΙΠΑΙΣ.* l. *καλλίπαις.*]

[v. 772. *ΦΙΛΕΙ.* Hesych. *Φιλεῖ· εἴωθεν.* Herodot. [q]) *Ἔχθεα ἰσχυρὰ φιλέει ἐγγίνεσθαι.* Quintilian. IX. 3. *Ex Graeco vero translata vel Sallustii plurima; quale est, Vulgus amat fieri.*]

[v. 775. *ΟΤΑΝ ΤΟ ΚΥΡΙΟΝ ΜΟΛΗι.* Statutum tempus. Oppian. Cyneg. III. 156.

Πρὶν τοκετοῖο μολεῖν ὥρην, πρὶν κύριον ἦμαρ.

Ita et Euripides, Orest. v. 48. *κύριον ἦμαρ,* et ibid. v. 1058. *κυρίαν ἡμέραν* dicit; Aristophanes, Acharn. v. 19. *κυρίαν ἐκκλησίαν,* h. e. *νόμιμον καὶ ὡρισμένην καὶ κεκυρωμένην.*]

[v. 777. *ΝΕΑΡΑ ΦΑΟΥΣ ΚΟΤΟΝ.* Aur. *νεαρὸν φάους τόκον.*]

[Ibid. *ΦΑΟΥΣ ΚΟΤΟΝ.* Flagitiosissimum quid: *ἡλίου στύγος,* nefandum scelus, a quo ipsa lux abhorreat. Ita *Sol abominatus,* Atrei facinus, *ne pollueretur, aufugit.* Serv.[r]) in Aen. I.]

---

o) Menand. p. 230. Mein.
p) v. 115. (48. Bkh.)
q) Herod. III, c. 82.
r) Serv. in Aen. I, 567.

[v. 778. *ΔΑΙΜΟΝΑ.* Alastorem: infra v. 1477.

Δαῖμον, ὃς ἐμπίπτεις δώμασι καὶ
Διφυεῖσι Τανταλίδαισιν.

Et v. 1578.

Ἐθέλω δαίμονι τῶν Πλεισθενιδᾶν
Ὅρκους θεμένα τάδε μὲν στέργειν.]

[Ibid. *ΑΜΑΧΟΝ, ΑΠΟΛΕΜΟΝ.* Forsan ἀπόλεμον glossa est τοῦ ἄμαχον, et e scholiis irrepsit in textum: melius sine eo constabit ratio carminis.]

[v. 780. *ΜΕΛΑΙΝΑΣ ΜΕΛΑΘΡΟΙΣΙΝ ΑΤΑΣ.* Postea, v. 1443. *φόνου μέλαθρον.* Auratus legit *μελαίναν μελάθροισιν ἄταν.*]

[v. 781. *ΕΙΔΟΜΕΝΑΝ ΤΟΚΕΥΣΙΝ.* Sc. ὕβριν. Supra, v. 769.

Σφετέρᾳ δ' εἰκότα γέννᾳ.]

[v. 782. *ΔΙΚΑ ΔΕ ΛΑΜΠΕΙ.* Incertus [s]) apud Stobaeum:

Δίκης γὰρ ἐξέλαμψε νῦν ὅσιον φάος.]

v. 783. *ΔΥΣΚΑΠΝΟΙΣ ΔΩΜΑΣΙ.* [*Humilibus.* Rectissime Scholiastes: *πενιχροῖς καὶ εὐτελέσι*; *fumosae domus*, id est, pauperes et viles. Iustitiam autem tales inhabitare, et paupertatis sororem bonam mentem esse, poetis et oratoribus decantatissimum. *Δυσκάπνοις δώμασι* opponit mox *χρυσόπαστα.*]

[v. 784. *ΕΝΑΙΣΙΜΟΝ ΒΙΟΝ.* Hesych. *Ἐναίσιμος· τὰ καθήκοντα, προσήκοντα εἰδώς.*]

[v. 785. *ΧΡΥΣΟΠΑΣΤΑ ΕΣΘΛΑ.* Gloss. *Παστὸς, ἐπὶ νύμφης. Obtentus coronotio, thalamus*; recte *obtentum*, est enim proprie velum tori maritalis, cuius obtentu sacra illa pudentius peraguntur: quod meminit vir insignis Iulius Scaliger, Poet. III. 101. Hic vero *χρυσόπαστα ἐσθλά* generalius accipe pro rebus quibusvis pretiosissimis, auro distinctis et variegatis. Sic Plutarchus in Anton. [t]) p. 327. *σκιάδα χρυσόπαστον* dixit; Lucianus adv. Indoct. [u]) c. 8. *χρυσόπαστον ἐσθῆτα*, quod Iuvenalis Sat. VI. 182.

Aut latum pictae vestis considerat aurum.

Ubi interpres vetus *auro-clavas*, malim *auro clavatas*, *vestes miratur*. Malim itaque hic apud nostrum legere *χρυσόπαστα ἔσθλα*, si id versus patiatur, quod et respondet *τῷ δυσκάπνοις δώμασι.*]

[v. 786. *ΣΥΝ ΠΙΝΩι.* Hesych. *Πίνος· ῥύπος, καὶ τὰ ὅμοια*, a corpore ad animum translatum. Sic Ebraei, ex Esai. IV. 4.

---

s) Sophocles Aiac. Locr. fragm. 1.
t) cap. 26. p. 927. A.   u) vol. III, p. 107.

D. Iacob. I. 21. *Ἀποθέμενοι πᾶσαν ῥυπαρίαν.* Apocalyps. XXII. 11. *Ὁ ἀδικῶν ἀδικησάτω ἔτι· καὶ ὁ ῥυπῶν ῥυπωσάτω ἔτι.* Sueton. in August. c. 32. *Reorum sordes.*]

[Ibid. *ΧΕΡΩΝ.* Manus pro actione. Ita Ebraei; Gen. XX. 5. בנקין כפי, *in munditie manuum mearum*, et passim. D. Iacob. IV. 8. *καθαρίσατε χεῖρας ἁμαρτωλοί.*]

[Ibid. *ΣΥΝ ΠΙΝΩι ΧΕΡΩΝ ΠΑΛΙΝΤΡΟΠΟΙΣ ΟΜΜΑΣΙ ΛΙΠΟΥΣΑ.* Esaias I. 15. *Et cum extenderitis manus vestras, avertam oculos meos a vobis; et cum multiplicaveris orationem, non exaudiam; manus enim vestrae sanguine plenae sunt.* Et LIX. 2, 3. *Peccata vestra absconderunt faciem eius a vobis ne exaudiret, manus enim vestrae pollutae sunt sanguine.*]

[v. 787. *ΠΑΛΙΝΤΡΟΠΟΙΣ ΟΜΜΑΣΙ.* Horat. Carm. II. 2. x)

> Quisquis ingentes oculo irretorto
> Spectat acervos.]

[v. 788. *ΟΣΙΑ.* Aur. *ὁσία.*]

[Ibid. *ΤΟΥ, Πλούτου.* Nota figuram. Legit vero Auratus *πού.*]

[v. 789. *ΔΥΝΑΜΙΝ ΠΛΟΥΤΟΥ ΠΑΡΑΣΗΜΟΝ.* Hesych. *Παράσημον· ἀδόκιμον, κίβδηλον· ἀπὸ τούτου καὶ τῶν νομισμάτων τὰ κίβδηλα παράσημα λέγεται.*]

[v. 791. *ΠΑΝ Δ' ΕΠΙ ΤΕΡΜΑ ΝΩΜΑι.* f. *τέρματι.* *Omnia dirigit ad finem.* Hesych. *Νωμῆσαι· κινῆσαι..... κυβερνῆσαι.* Sept. Theb. v. 2. *πόλεως Οἴακα νωμῶν.* Ubi Scholiastes *Α'.* *Κυβερνήτης ὢν τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων.* Hinc Aristophanes solem *ἱππονώμαν* dixit, Nub. v. 571. sc. *τὸν ἐλαύνοντα καὶ νωμῶντα τὸ ἅρμα, καὶ τοὺς ἵππους ἡνιοχοῦντα.* Vel poterit reddi: *omnium* rerum *exitum dirigit et disponit;* per tmesin. *Ἐπινωμᾷ* enim idem sonat quod *νωμᾷ.* Eumen. v. 310.

> *Λέξαι τε λάχη τὰ κατ' ἀνθρώπους*
> *Ὡς ἐπινωμᾷ στάσις ἁμά.*]

IV.

v. 792. *ΑΓΕ ΔΗ, ΒΑΣΙΛΕΥ.* Agamemnon intrat.

[v. 794. *ΠΩΣ ΣΕ ΣΕΒΙΖΩ.* Exhibet hoc loco poeta characterem tum candoris animi tum gravitatis insignem, et personarum *ἤθει* congruentissimum, usque ad v. 816.]

[Ibid. *ΜΗΘ' ΥΠΕΡΑιΡΑΣ, ΜΗΘ' ΥΠΟΚΑΜΨΑΣ ΚΑΙΡΟΝ ΧΑΡΙΤΟΣ.* Euripides ex nostro, Iphigen. Aul. v. 977.

> *Πῶς ἄν σ' ἐπαινέσαιμι μὴ λίαν λόγοις,*
> *Μήτ' ἐνδεῶς, μήτ' ἀπολέσαιμι τὴν χάριν;*
> *Αἰνούμενοι γὰρ οἱ 'γαθοὶ τρόπον τινὰ*
> *Μισοῦσι τοὺς αἰνοῦντας, ἐὰν αἰνῶσ' ἄγαν.*

---

x) v. 24.

Noster vero Homericum illud imitatus videtur, Il. K'. 249.

Τυδείδη, μήτ' ἄρ μὲ μάλ' αἴνεε μήτε τι νείκει.

Quem locum adducit Plutarchus y) de amici et adulatoris discrimine.]

[Ibid. ΥΠΕΡΑΙΡΑΣ. Quod Horatius Epist. II. 2. 10.

—— plenius aequo
Laudat ——]

v. 797. *ΤΟ ΔΟΚΕΙΝ ΕΙΝΑΙ.* Sc. τὸ δοκεῖν, τῷ εἶναι. *Malint videri quam esse.* [Hinc optimum illud philosophi alicuius consilium, apud Diogenem Laertium, nisi fallor, *Qualis videri cupis enitere ut re ipsa sis.* Porro vitium, quod his damnat et quod in sequentibus optime describit poeta, eorum est, qui videri quam esse malint amici. Graecis ἀρέσκεια dicitur, Latinis *placentia* et *placor.*]

[v. 798. *ΔΙΚΗΝ ΠΑΡΑΒΑΝΤΕΣ.* Virtus illa, a qua deflectit ἀρέσκεια, Aristoteli in Endemiis, II. 3. σεμνότης dicitur; in Nicomacheis II. 7. φιλία. Ὁ μὲν ὡς δεῖ ἡδὺς ὤν, φίλος, καὶ ἡ μεσότης φιλία· ὁ δ' ὑπερβάλλων (nostro δίκην παραβὰς) ὁ μὲν οὐδενὸς ἕνεκα, ἄρεσκος, εἰ δ' ὠφελείας τῆς αὐτοῦ, κόλαξ. Videndus Plutarchi z) libellus de adulatoris et amici discrimine.]

[v. 799. *ΔΥΣΠΡΑΓΟΥΝΤΙ.* f. *Δυσπραγέοντι.*]

v. 804. *ΟΣΤΙΣ Δ' ΑΓΑΘΟΣ ΠΡΟΒΑΤΟΓΝΩΜΩΝ ΟΥΚ ΕΣΤΙ ΛΑΘΕΙΝ ΟΜΜΑΤΑ ΦΩΤΟΣ.* [Etymolog. a) Γνώμων· ὁ ὀδοὺς τῶν ἀλόγων ζώων· ἔνθεν καὶ προβατογνώμων εἴρηται. ἀπὸ τοῦ τὸν χρόνον ἀπ' αὐτοῦ διαγινώσκεσθαι.] Sapienti frons blanda et adulatoriae offuciae non imponunt. Horat. Sat. II. 1. b) de Augusto:

Cui male si palpere, recalcitrat undique tutus.

Dictum vero hoc ex mente Pythagorae, qui physiognomiam primus excoluit, et hac arte mores neophytorum ariolabatur. Porphyrius in Vita eius: Ταύτην γὰρ ἠκρίβου πρῶτος τὴν περὶ ἀνθρώπων ἐπιστήμην, ὁποῖος τὴν φύσιν ἕκαστος ἐκμανθάνων. Καὶ οὔτ' ἂν φίλον οὔτε γνώριμον ἐποιήσατο οὐδένα, πρὶν πρότερον φυσιογνωμονῆσαι τὸν ἄνδρα, ὁποῖός ποτ' ἐστίν. Iamblichus, c. 17. Προσεθεώρει δὲ καὶ τὸ εἶδος, καὶ τὴν πορείαν, καὶ τὴν τοῦ σώματος κίνησιν. Τοῖς τε τῆς φύσεως γνωρίσμασι φυσιογνώμων αὐτοὺς σημεῖα τὰ φανερὰ ἐποιεῖτο τῶν ἀφανῶν ἠθῶν ἐν τῇ ψυχῇ. Gellius, I. 9. *Iam a principio adolescentes qui sese ad discendum obtulerant* ἐφυσιογνωμόνει. *Id verbum significat mores naturasque hominum, coniectatione quadam de oris et vultus ingenio, deque totius corporis filo atque habitu, sciscitari.*

---

y) Plut. Mor. vol. II, p. 57. Fref. z) Plut. Mor. p. 62. D.
a) Et. M. p. 256, 49. b) v. 21.

Eum qui exploratus ab eo idoneusque fuerat, recipi in disciplinam statim iubebat. Quo nomine Cylonem repudiavit; Porphyr. in Vita eius: Ὁ δ' εὐθὺς φυσιογνωμονήσας τὸν ἄνδρα, καὶ ὁποῖος ἦν συνιδὼν ἐκ τῶν σημείων, ἃ διὰ τοῦ σώματος ἐθήρα τῶν προσιόντων, ἀπιέναι ἐκέλευσε, καὶ τὰ ἑαυτοῦ πράττειν.

v. 807. *ΥΔΑΡΕΙ ΣΑΙΝΕΙΝ ΦΙΛΟΤΗΤΙ.* Explicat hunc locum Petrus Victorius, Var. Lect. I. 13. „Ὑδαρή, inquit, vilioris potionis genus est, cum in musti pusillam partem multum aquae infusum est: ὑδαρίς vero quod aquosum est; ut Alexis c) in *Παιδεραστaῖς*, cuius testimonium ab Athenaeo citatur:

—— ἔγχεον σὺ δὴ πιεῖν
Εὐζωρότερον, γένη δύο παῖδες· τὸ γὰρ d)
Ὑδαρὲς ἅπαν τοῦτ' ἔστι τῇ ψυχῇ κακόν.

Unde translatum ad alias res valet *tenue* atque *infirmum*; ut Aristoteles e) etiam hoc verbum in Politic. II. cepit, disserens contra rempublicam Platonis communionemque, quam inducebat, liberorum. Haec enim eius verba: Ἐν δὲ τῇ πόλει τὴν φιλίαν ἀναγκαῖον ὑδαρῆ γίνεσθαι διὰ τὴν κοινωνίαν τὴν τοιαύτην. Ut Aeschylus appellavit ὑδαρῆ φιλότητα. Intellexerunt igitur hi ambo amicitiam quam dixi, id est, non puram neque meram." Haec ille.

[v. 810. *ΚΑΡΤ' ΑΠΟΜΟΥΣΩΣ.* Ob bellum mulieris causa susceptum. Vide sis Athenaeum f) Deipnosoph. XIII. 2. Οὐδένα δὲ ὑμῶν ἀγνοεῖν οἴομαι, ἄνδρες φίλοι, ὅτι καὶ οἱ μέγιστοι πόλεμοι διὰ γυναῖκας ἐγένοντο· ὁ Ἰλιακὸς δι' Ἑλένην· κ. τ. λ.]

[Ibid. *ΗΣΘΑ ΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΣ.* Cicero pro Sext. Roscio, c. 27. *Et simul tibi in mentem veniat, facito, quemadmodum vitam huiusce depinxeris: hunc hominem ferum atque agrestem fuisse, etc.*]

[v. 811. *ΠΡΑΠΙΔΩΝ ΟΙΑΚΑ ΝΕΜΩΝ.* Hesych. *Πραπίδων*· φρενῶν, διανοιῶν. Lege autem οἴακα νωμῶν, tum quod metri ratio exigat, tum quod alias Aeschylo usurpatur; ut Sept. Theb. v. 2. *Πόλεως* Οἴακα νωμῶν. Clytaemnestra apud Senecam Agamemn. v. 186.

—— fluctibus variis agor, etc.
Proinde omisi regimen e manibus meis.

Nempe, clavum et gubernaculum rectae rationis. Seneca, Consolat. ad Marciam, 6. *Regamur; nec nos ista vis transversos auferat. Turpis est navigii rector, cui gubernacula fluctus arripuit.* Anonymus auctor Vitae Pythagorae apud Pho-

---

c) imo Diphilus ap. Athen. X, p. 423. E. F.
d) Εὐζωρότερόν γε νὴ Δί' ὦ παῖ δός· τὸ γάρ —.
e) Aristot. Polit. II, c. 4. p. 421. Duval.
f) Athen. XIII. cap. 10. p. 560. B. sqq.

tium g): Ἕκαστον τῶν ἄλλων ὑπὸ μιᾶς φύσεως οἰακίζεται. Simili utitur metaphora Aureorum Carminum auctor, v. 69.

Ἡνίοχον γνώμην στήσας καθύπερθεν ἀρίστην.

Sic et Plato in Phaedone, p. 84. rationem aurigae comparavit, perturbationes equis.]

v. 812. ΘΡΑΣΟΣ ΕΚΟΥΣΙΟΝ. Lege θάρσος ἀκούσιον.

[v. 814. ΟΥΚ ΑΠ' ΑΚΡΑΣ ΦΡΕΝΟΣ. Sincere, ex intimo corde.]

v. 815. ΤΙΣ ΠΟΝΟΣ. Τίς pro ὅδε, *labor*, sc. expeditionis, gratus est nobis Graecis generatim.

[v. 817. ΑΚΑΙΡΩΣ. *Male.* Intellige Aegisthum.]

v. 819. ΠΡΩΤΟΝ ΜΕΝ ΑΡΓΟΣ. Agamemnon apud Senecam, in tragoedia cognomine, v. 782.

Tandem revertor sospes ad patrios lares.
O cara salve terra! tibi tot barbarae
Dedere gentes spolia: tibi felix diu
Potentis Asiae Troia summisit manus.

Homerus Odyss. Δ'. 521.

Ἤτοι ὁ μὲν χαίρων ἐπεβήσετο πατρίδος αἴης,
Καὶ κύνει ἁπτόμενος ἣν πατρίδα· πολλὰ δ' ἀπ' αὐτοῦ
Δάκρυα θερμὰ χέοντ', ἐπεὶ ἀσπασίως ἴδε γαῖαν.

[Hanno Poenus, apud Plautum in Poenulo, V. 1. h)

Deos deasque veneror, qui hanc urbem colunt,
Ut, quod de mea re huc veni, rite venerim.]

[v. 820. ΔΙΚΗ ΠΡΟΣΕΙΠΕΙΝ. Δίκαιόν ἐστι. v. 267.

Δίκη γάρ ἐστι φωτὸς ἀρχηγοῦ τίειν
Γυναῖκ'. ——]

[Ibid. ΜΕΤΑΙΤΙΟΥΣ. Pro simplici αἰτίους. Aliter Eumenid. v. 198.

Αὐτὸς σὺ τούτων οὐ μεταίτιος πέλῃ,
Ἀλλ' εἷς τὸ πᾶν ἔπραξας, ὡς παναίτιος.]

[v. 821. ΔΙΚΑΙΩΝ. h. e. δίκης ἧς ἐπραξάμην πόλιν.]

v. 822. ΔΙΚΑΣ ΓΑΡ ΟΥΚ ΑΠΟ ΓΛΩΣΣΗΣ ΘΕΟΙ ΚΛΥΟΝΤΕΣ. *Causas enim non a lingua* (causidicorum) *dii audientes.* Ita τὰ ἀπὸ γλώσσης ῥήματα, *verba perfunctoria:* γλώσσης χάριν, *futiliter.* Ἀπὸ γλώσσης κλύειν, de audiente negligenter.

v. 824. ΟΥ ΔΙΧΟΡΡΟΠΩΣ ΨΗΦΟΥΣ ΕΘΕΝΤΟ. Notissima veterum consuetudo. Ovid. Metam. XV. 41.

Mos erat antiquus, niveis atrisque lapillis,
His damnare reos, illis absolvere culpa.

---

g) Phot. Bibl. p. 1517. extr. Hoesch.
h) v. 17.

Οὐ διχοῤῥόπως idem sonat quod apud Aristidem [i]) in Themist. ἡ κοινὴ ψῆφος. Apuleio [k]), VI. *calculo cunctorum*. Ovidius, loco citato:

> Tunc quoque sic lata est sententia tristis; et omnis
> Calculus immitem demittitur ater in urnam.

Noster Suppl. v. 613.

> Ἔδοξεν Ἀργείοισιν οὐ διχοῤῥόπως.

v. 826. *ΕΛΠΙΣ ΠΡΟΣΗΙΕΙ ΧΕΙΡΟΣ ΟΥ ΠΛΗΡΟΥΜΕΝΩι.* Lege χεῖλος. Vas plenum Polluci, V. 133. ἰσοχειλὲς vel ἐπιχειλὲς dicitur; redundans, ὑπερχειλές. Unde nescio quis apud Hesychium [l]):

> Ὡς μήτε κροῦσαι, μήθ' ὑπὲρ χείλους βαλεῖν.

Caeterum videtur noster ad Hesiodum allusisse, ubi spem relictam esse Pandorae pyxide ait, Ἔργ. v. 97.

> Ἔνδον ἔμιμνε πίθου ἐπὶ χείλεσι. ——

Dii, inquit, *contra Troianos sententiam ferentes, uno animo in urnam cruentam calculos immiserunt: in contraria autem urna nihil inventum est praeter spem sine effectu.* [Proverbium: *Μέχρι τῶν ἀμφωτίδων· ἐπὶ τῶν ἄγαν πεπληρωμένων. Usque ad ambas aures:* de iis qui *supra modum repleti sunt.* Sed fortasse vetus lectio retinenda, et reddenda: *spes* tantum *inerat, manum,* suffragium, *nullam recipienti.* Vel, *non spes manus accessit, ut impleretur.* Sophocles in Philoctete, v. 324.

> Θυμῷ γένοιτο χεῖρα πληρῶσαί ποτε.

Χεῖρα placitum, libitum, libidinem. Idem, Aiace, v. 114.

> Σὺ δ' οὖν, ἐπειδὴ τέρψις ἥδε σοι τὸ δρᾷν,
> Χρῶ χειρί.]

[v. 828. *ΑΤΗΣ ΘΥΕΛΛΑΙ ΖΩΣΙ.* Tryphiodorus, in eadem re, v. 547.

> Παννυχίη δ' ἐχόρευσεν ἀνὰ πτόλιν, οἷα θύελλα,
> Κύμασι παφλάζουσα πολυφλοίσβου πολέμοιο
> Αἵματος ἀκρήτοιο μέθης ἐπίκωμος Ἐνυώ.]

v. 829. *ΠΛΟΥΤΟΥ.* Quod Virgilio [m]) *gazae Troianae.*
v. 832. *ΕΠΡΑΞΑΜΕΘΑ.* Lege ἐπραξάμεσθα, Attice.
[Ibid. *ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΟΥΝΕΚΑ.* Supra, v. 62.

> Πολυάνορος ἀμφὶ γυναικός.]

[v. 833. *ΔΙΗΜΑΘΥΝΕΝ.* Hesych. Ἀμαθύνει· ἄμαθον ποιεῖ, ἀφανίζει καὶ φθείρει. Homer. Il. Ι'. 589.

> Πόλιν δέ τε πῦρ ἀμαθύνει.]

---

i) Aristid. de Quattuorvir. p. 324. A. Tom. III. Cant.
k) Apulei. Met. VII, p. 461. Oud. (*calculis omnibus.*)
l) Hesych. vol. II, p. 1598.
m) Virg. Aen. I, 119.

[v. 834. *ΙΠΠΟΥ ΝΕΟΣΣΟΣ ΑΣΠΙΔΟΣΤΡΟΦΟΣ ΛΕΩΣ.* Pullities, foetura equi, milites quibus gravida erat illa machina. Tryphiod. v. 195.

—— ἐπικλῄϊσε θύρην ἐρικύμονος ἵππου.

Et quos peperit: idem, v. 370.

Τοῖς (f. Τοῖος) ἀριστήων λόχος ἔρχεται, οὓς ἐπὶ χάρμην
Τεύχεσιν ἀστράπτουσιν ἀμαυροτάτην ἐπὶ νύκτα
Τέξεται ὄμβριμος ἵππος· ἐπὶ χθόνα δ' ἄρτι θορόντες
Ἐς μόθον ὁρμήσουσι τελειότατοι πολεμισταί·
Οὐ γὰρ ὑπ' ὠδίνεσσι μογοστόκον ἵππον ἐνεῖξαι
Ἀνδράσι τικτομένοισι νέφη σχήσουσι γυναῖκες·
Αὐτὴ δ' Εἰλείθυια γενήσεται, ἥ μιν ἔτευξε,
Γαστέρα δὲ πλήθουσαν ἀνακλίνασ' ἀναβοήσει (— νασα [illegible])
Μαῖα πολυκλαύτοιο τόκου πτολίπορθος Ἀθήνη.

Verum cum per appositionem *ἵππου νεοσσὸς* videatur explicare *Ἀργεῖον δάκος*, nescio an potius legendum sit *ἵππου νεοσσὸς ἀσπιδοστρόφου πλέως.* Certe ita Virgilius, Aen. II. 20.

—— uterumque armato milite complent.

Horat. Od. I. 15. [n])

Quam multo repetet Graecia milite.]

[Ibid. *ΙΠΠΟΥ ΝΕΟΣΣΟΣ.* Homer. Odyss. VIII. 511.

Αἶσα γὰρ ἦν ἀπολέσθαι, ἐπὴν πόλις ἀμφικαλύψῃ
Δουράτεον μέγαν ἵππον, ὅθ' εἵατο πάντες ἄριστοι
Ἀργείων, Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες.

Hinc proverbium: *Δούρειος ἵππος, Dureus equus,* de clandestinis insidiis, aut ubi repente complures apparerent, qui laterent antea. Sic et *equus Troianus* proverbialiter usurpatur a Cicerone pro Muraena, c. 37. *Intus, intus, inquam, est equus Troianus, a quo nunquam, me consule, dormientes opprimemini.* Et in Anton. II. 13. *In huius me consilii societatem, tanquam in equum Troianum, includi cum principibus non recuso.* Aristophanes detorquet in emphasim roboris ac magnitudinis in Avibus, v. 1128.

Ἵππων ὑπόντων μέγεθος, ὅσον ὁ δούριος.]

[v. 835. *ΑΜΦΙ ΠΛΕΙΑΔΩΝ ΔΥΣΙΝ.* Dicit Ilium captum esse circiter occasum Pleiadum. Notissima est de Electra fabula, quae e Pleiadum choro se subduxit: neque enim urbem filii sui Dardani vastatam spectare sustinuit. Meminit Hyginus[o]) Sign. Coelest. 2. in Tauro. Ovidius Fast. IV. 178.

Sive quod Electra Troiae spectare ruinas
Non tulit, ante oculos opposuitque manum.

---

n) v. 6.

o) Hygin. Astron. II, 21. p. 265. Scheffer.

Scholiastes ad Arati Phaenom. v. 225. *Φασὶ δέ τινες τοιοῦτον μῦθον, ὅτι μία ἐκ τῶν ἑπτὰ διὰ τὸ τῆς Ἰλίου πάθος ὑπεχώρησε τοῦ συστήματος, καὶ ὑπὸ τὸν δεύτερον ἀστέρα τοῦ ῥυμοῦ ἧκεν, ὃς λέγεται εἶναι τῆς Ἠλέκτρας.* Quintus Smyrnaeus, XIII. 551.

Ἰλίου ὀλλυμένης, ἧς εἵνεκά φασι καὶ αὐτὴν
Ἠλέκτρην βαθύπεπλον ἑὸν δέμας ἀμφικαλύψαι
Ἄχλυϊ, καὶ νεφέεσσιν ἀπηχεμένην χορὸν ἄλλων
Πληϊάδων· αἳ δή οἱ ἀδελφειαὶ γεγάασιν.
Ἀλλ' αἱ μὲν μογεροῖσιν ἐπ' ὄψεϊ ἀνθρώποισιν
Ἰλαδὸν ἀντέλλουσιν ἐς οὐρανόν· ἡ δ' ἄρα μούνη
Κεύθεται αἰὲν ἄϊστος, ἐπεί ῥά οἱ υἱέος ἐσθλοῦ
Δαρδάνου ἱερὸν ἄστυ κατήριπεν.

Porro Troiam captam vult Aeschylus *ἀμφὶ Πληϊάδων δύσιν*, hoc est sub finem autumni. Plinius XVIII. 25. *Fidiculae occasus autumnum inchoat die 45. At ab aequinoctio eo ad brumam, Vergiliarum matutinus hiemem die 43.* Dein paucis praemissis, *Hoc ipso Vergiliarum occasu fieri putant: aliqui ad III. Idus Novembris, ut diximus, servant, quoniam id sidus etiam vestis institor* p) *est, et est in coelo notatu facillimum: ergo ex occasu eius de hieme augurantur, quibus est cura insidiandi negotiatoris avaritiae.* Isidor. III. 70. *Latini Vergilias dicunt, quod post vernum tempus oriuntur. Hae βοτρύς dicuntur a multitudine, Graecis Pleiades, in genu Tauri.* Hinc Hippocrati ὑπὸ *Πληϊάδος* saepius usurpatur pro autumni fine; atque hinc etiam est quod Hesiodus arationem adoriri iubet occidentibus Pleiadibus, *Ἔργ. καὶ Ἡμ.* v. 384.

Πληϊάδων Ἀτλαγενέων ἐπιτελλομενάων
Ἄρχεσθ' ἀμητοῦ, ἀρότοιο δὲ δυσομενάων.

Idem vetat post occasum Pleiadum navigare, quod eo tempore mare maxime infidum et turbulentum esse soleat, *Ἔργ. καὶ Ἡμ.* v. 619.

Εὖτ' ἂν Πληϊάδες σθένος ὄβριμον Ὠρίωνος
Φεύγουσαι πίπτωσιν ἐς ἠεροειδέα πόντον,
Δὴ τότε παντοίων ἀνέμων θύουσιν ἀῆται·
Καὶ τότε μηκέτι νῆας ἔχειν ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.

Hoc est, sub fine Octobris, vel sub initio Novembris. Vergiliae enim ortu suo ut aestatem indicant, ita occasu ineuntem hiemem testantur, adeoque totum annum, ut alicubi ait Theophrastus *διχοτομοῦσιν ἀνατέλλουσαί τε καὶ δυόμεναι.* Mense autem Maio oriuntur, 44 circiter diebus post aequinoctium vernum, et Novembri occidunt, totidem fere diebus post aequinoctium autumnale. Quin a communi sententia longe recedit Aeschylus, quae Troiam excisam refert sub aestatis

---

p) *institoris.*

initio, mense Thargelione. Auctorum veterum in hac re testimonia, a viro summo Iosepho Scaligero in ἱστοριῶν συναγωγῇ congesta, operae pretium erit adiicere: *Κατὰ τοῦτον* (Abdonem iudicem), *ὥς ἔνιοι λέγουσιν, Ὀρφεὺς ὁ Θρᾷξ ἐγνωρίζετο, καὶ Ἴλιον ἑάλω κατὰ τὸ ιη ἔτος τῆς Ἀγαμέμνονος βασιλείας, Δημοφῶντος τοῦ Θησέως βασιλεύοντος Ἀθήνησι τῷ πρώτῳ ἔτει, Θαργηλιῶνος μηνὸς δευτέρᾳ ἐπὶ δέκα, ὥς φησι Διονύσιος ὁ Ἀργεῖος· Αἰγείας δὲ καὶ Δερκύλος ἐν τῇ τρίτῃ, μηνὸς Πανέμου ὀγδόῃ φθίνοντος· Ἑλλάνικος γὰρ δωδεκάτῃ Θαργηλιῶνος μηνός. Καί τινες τῶν τὰ Ἀττικὰ συγγραψαμένων ὀγδόῃ φθίνοντος, βασιλεύοντος τὸ τελευταῖον ἔτος Μενεσθέως, πληθυούσης σελήνης. Νὺξ μὲν ἦν, φησὶν ὁ τὴν μικρὰν Ἰλιάδα πεποιηκώς, μεσάτα, λαμπρὰ δ' ἐπέτελλε Σελάνα. Ἕτεροι δὲ Σκιῤῥοφοριῶνος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Καλλισθένης δὲ ἐν δευτέρῳ τῶν Ἑλληνικῶν οὕτω γράφει· Ἑάλω δὲ ἡ Τροία Θαργηλιῶνος μηνός, ὡς μέν τινες ἱστορικῶν η' ἱσταμένου, ὡς δὲ ὁ τὴν μικρὰν Ἰλιάδα, τῇ η' φθίνοντος. Διορίζει γὰρ αὐτὸς τὴν ἅλωσιν, φάσκων συμβῆναι τότε τὴν κατάληψιν, ἡνίκα Νὺξ μὲν ἦν μεσάτα, λαμπρὰ δ' ἐπέτελλε Σελάνα, μεσονύκτιος δὲ μόνον τῇ ὀγδόῃ φθίνοντος ἀνατέλλει. Λυσίμαχος δέ φησι, Δημοφῶντος Ἀθήνῃσι βασιλεύοντος ἔτους τετάρτου Θαργηλιῶνος ἱσταμένου δεκάτῃ. Διονύσιος Ἁλικαρνασσεύς· Ἴλιον ἥλω τελευτῶντος ἤδη τοῦ θέρους (ἔαρος), ἑπτακαίδεκα πρότερον ἡμέραις τῆς θερινῆς τροπῆς, ὀγδόῃ φθίνοντος μηνὸς Θαργηλιῶνος, ὡς Ἀθηναῖοι τοὺς χρόνους ἄγουσι.* Videsis etiam quae supra ad v. 40 annotavimus.]

v. 836. *ΥΠΕΡΘΟΡΩΝ ΔΕ ΠΥΡΓΟΝ.* Virgilius, in eadem re, Aeneid. VI. 515.

> Cum fatalis equus saltu super ardua venit
> Pergama. ——

[Ibid. *ΩΜΗΣΤΗΣ.* Hesych. *Ὠμηστής· ὁ ὠμὰ κρέα ἐσθίων.* Ad quem locum Sopingerus: „Apud Plutarch. in Themistoole r) Baccho *ὠμηστῇ* immolatos fuisse homines viros traditur."]

[v. 837. *ΑΔΗΝ ΕΛΕΙΞΕΝ ΑΙΜΑΤΟΣ ΤΥΡΑΝΝΙΚΟΥ.* Tryphiod. v. 379.

> *Καὶ δὴ πορφύρεον μὲν ἐλίσσεται ἔνδοθι παρειῶν* (l. *πύργων*)
> *Αἵματος κεχυμένον* (l. *ἐκχύμενον*) *πέλαγος, καὶ κῦμα φόνοιο.*

Quin de Priami et filiorum eius internecione intelligendus est noster.]

[Ibid. *ΑΔΗΝ.* Hesych. *Ἄδην· ἀθρόως, ἐξαίφνης, δαψιλῶς, ὅθεν καὶ ἀδδηφάγος.* Etymolog. s) *Ἄδην, τὸ κεκορεσμένως καὶ εἰς πλήρωσιν ἄγον.*]

v. 840. *ΤΑΥΤΑ.* Forsan *ταὐτά.* [h. e. *σύμφημι.* Respicit ad chori verba de blanditie et amicitia non sincera.]

---

r) Plut. p. 119. A.
s) Etym. M. p. 16, 42.

v. 842. *ΦΘΟΝΟΥ.* Stob.[t]) Serm. XXXVIII. *ψόγου*, minus recte. [Optime Socrates apud Xenophontem [u]), Memorab. III. p. 779. *Φθόνον δὲ σκοπῶν ὅ, τι εἴη, λύπην μέν τινα ἐξεύρισκεν αὐτὸν ὄντα, οὔτε μέντοι τὴν ἐπὶ φίλων ἀτυχίαις, οὔτε τὴν ἐπ' ἐχθρῶν εὐτυχίαις γιγνομένην, ἀλλὰ μόνους ἔφη φθονεῖν τοὺς ἐπὶ ταῖς τῶν φίλων εὐπραξίαις ἀνιωμένους.*]

v. 843. *ΙΟΣ.* *Virus, rubigo.* Attalus apud Senecam, Epist. LXXXI. *Malitia ipsa maximam partem veneni sui bibit.*

[Ibid. *ΚΑΡΔΙΑΝ.* f. *καρδίᾳ.*]

v. 844. (835.) *ΔΙΠΛΟΙΖΕΙ.* Lege *διπλάζει.* Vulnere duplici torquetur invidus, et propter sua mala, et propter aliena bona.

[Ibid. *ΠΕΠΑΜΜΕΝΩι*, a *πάω.*]

[v. 845. *ΤΟΙΣ Δ' ΑΥΤΟΥ.* Theophrastus: *Τοσοῦτον δέ εἰσιν οἱ φθονεροὶ δυστυχέστεροι τῶν ἄλλων, ὅσον οἱ μὲν ἐπὶ ταῖς αὐτῶν συμφοραῖς ἀλγοῦσιν, οἱ δὲ φθονοῦντες πρὸς τοῖς ἑαυτῶν κακοῖς καὶ τοῖς τῶν ἄλλων ἀγαθοῖς διατελοῦσιν.*]

v. 850. *ΟΣΠΕΡ ΟΥΧ ΕΚΩΝ ΕΠΛΕΙ.* De Ulysse narratum nemo nescit, ipsum ita ab expeditione Troiana abhorruisse, ut sese insanum finxerit. Atque haec fortassis est *ἀνάγκη* illa, quam intelligit apud Sophoclem, ubi, Neoptolemum ad fallendum Philoctetem hortatus, inquit, Philoct. v. 72.

Σὺ μὲν πέπλευκας, οὔτ' ἔνορκος οὐδενί,
Οὔτ' ἐξ ἀνάγκης, οὔτε τοῦ πρώτου στόλου·
Ἐμοὶ δὲ τούτων οὐδέν ἐστ' ἀρνήσιμον.

v. 851. *ΗΝ ΕΜΟΙ ΣΕΙΡΑΣΦΟΡΟΣ.* Hesychius, *Σεῖραι· πλέγματα; ἡνίαι, ἢ πλεκτοὶ ἱμάντες.* Inde *Σειραφόρος.* Idem, *Σειραφόρος· ἡγεμονικός· μετῆκται δὲ ἀπὸ τῶν δεξιοσείρων ἵππων.* Et postea, *Σειροφόρος· ἡγεμονικός.* Agamemnon Ulyssem *σειραφόρον* sibi esse dicit metaphora elegantissima, quasi pro sua parte iugum secum ferentem: etenim in quadriga utrique equo iugali, *ζυγίῳ*, adiungebatur funalis, *σειραφόρος*, idque ex instituto Clisthenis. Isidorus [x]): *Quadrigarum vero currus duplici temone olim erant perpetuoque et quod* [*qui*] *omnibus equis iniiceretur iugo. Primus Clisthenes Sicyonius tantum medios iugavit, eisque singulos ex utraque parte simplici vinculo applicuit, quos Graeci σειραφόρους, Latini funarios appellant.*]

[v. 853. *ΠΡΟΣ ΠΟΛΙΝ ΤΕ ΚΑΙ ΘΕΟΥΣ ΚΟΙΝΟΥΣ ΑΓΩΝΑΣ ΘΕΝΤΕΣ.* Mos antiquorum instituendi ludos post victoriam in honorem Deorum et in gratiam civium satis notus est.]

[v. 855. *ΚΑΙ ΤΟ ΜΗ ΚΑΛΩΣ ΕΧΟΝ.* Respondet ultimis chori verbis, v. 816.

---

t) Stob. Serm. XXXVIII, 28 (p. 223 Gesn.).
u) Xenoph. Mem. III, 9, 8.
x) Isidor. Orig. XVIII, c. 32. p. 447. Basil.

Γνώσῃ δὲ χρόνῳ διαπευθόμενος
Τόν τε δικαίως καὶ τὸν ἀκαίρως
Πόλιν οἰκουροῦντα πολιτῶν.]

v. 856: (847.) *MENEI*. Lege *μενῇ*.

v. 858. *KEANTEΣ*. [Pro *κήαντες*.] Hesychius, *Κέαντες, καίοντες* et *Κειάμενοι, καύσαντες*. [Ovid. Remed. Amor. v. 229.

Ut corpus redimas, vulnus patieris et ignes.

Seneca Agamemn. v. 150.

Et ferrum et ignis saepe medicinae loco est.

Plato apud Diog. Laertium, III. 85. *Ἡ δὲ χειρουργικὴ διὰ τοῦ τέμνειν καὶ καίειν ὑγιάζει.* Claudian. XX. [sive II.] 14.

—— ferro sanantur et igni.

Xenophon y), *Ἀπομνημ.* I. p. 720. *Καὶ τοῖς ἰατροῖς παρέχουσι μετὰ πόνων τε καὶ ἀλγηδόνων καὶ ἀποτέμνειν καὶ ἀποκαίειν.*]

[Ibid. *H TEMONTEΣ*. Ad proverbium *Malum sectionis egens* „Annotat Eustathius, inquit Paroemiographus, in Iliados decimum, proverbialiter dici *πήματα τομῶντα*, *quae sectionis egeant mala*, de ingentibus et extremis: sumpta metaphora a putrido vulnere, nulla arte medicabili, nisi per novaculae ferrique incisionem. Extat apud Sophoclem z), in Aiace flagellifero:

—— οὐ πρὸς ἰατροῦ σοφοῦ
Θροεῖν [θρηνεῖν] ἐπῳδὰς πρὸς τομῶντι πήματι.
Admurmurare carmina haud medici est boni
Quando malum iam sectionem flagitat.

Non est alienum ab hoc et illud: *Ξυρεῖ γὰρ ἐν χρῷ, vivam secabit cute tenus.*" Haec ille.]

[v. 864. *ΠΡΕΣΒΟΣ ΑΡΓΕΙΩΝ ΤΟΔΕ*. *Ἀξίωμα*. Vide ad Pers. v. 1.]

v. 867. *OYK AΛΛΩN ΠAPA MAΘOYΣ'*. Distingue:

—— *οὐκ ἄλλων πάρα*
Μαθοῦσ', ἐμαυτῆς δύσφορον λέξω βίον.
Τοσόνδ' ὅσονπερ οὗτος ἦν ὑπ' Ἰλίῳ.

Non ab aliis, inquit, *accepta et audita dicam, sed quae egomet tristia sim experta in vita, donec iste ad Ilium erat.*

[v. 869. (860.) *YΠ' IΛIΩι*. Et mox, v. 891.

—— *τόνδ' ὑπ' Ἰλίῳ σέθεν*
Κίνδυνον. ——

At v. 995.

—— *εὖθ' ὑπ' Ἴλιον*
Ὦρτο ναυβάτας στρατός.]

---

y) Xenoph. Mem. I, 2, 54. z) Soph. Ai. 581.

[v. 870. *ΤΟ ΜΕΝ ΓΥΝΑΙΚΑ.* Eadem in Choeph. v. 920.

Ἄλγος γυναιξὶν ἀνδρὸς εἴργεσθαι, τέκνον.]

[v. 871. *ΕΚΠΑΓΛΟΝ.* Hesych. *Ἔκπαγλα· θαυμαστά, μεγάλα, ἔξοχα, περιττά.*]

v. 872. *ΠΟΛΛΑΣ ΚΛΥΟΥΣΑΝ ΗΔΟΝΑΣ ΠΑΛΙΓΚΟΤΟΥΣ.* Lege

Πολλὰς κλύουσαν κληδόνας παλιγκότους.

Ut mox, v. 883.

—— *κληδόνων παλιγκότων.*

[v. 873. *ΚΑΙ ΤΟΝ ΜΕΝ, ΗΚΕΙΝ.* Planior sententia, si pro *ἥκειν* legimus *ἄγχειν*, ex quo Latinum *angere* derivatum, ut veteres grammatici docent. *Ἀπάγξασθαι* de quovis mortis genere seu acerbiore dolore usurpari satis notum, quamvis non notatum a lexicographis. Non valde contendo tamen, cum vulgata lectio ferri possit.]

[Ibid. *ΤΟΝ ΜΕΝ. Λάσκοντα.*]

[v. 874. *ΛΑΣΚΟΝΤΑΣ.* Hesych. *Λάσκειν· λέγειν, φθέγγεσθαι.* Euripid. Andromache, v. 672.

—— *ξένης δ' ὕπερ*

Τοιαῦτα λάσκεις τοὺς ἀναγκαίους φίλους;]

v. 877. *ΤΕΤΡΩΤΑΙ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΛΕΩ ΛΕΓΕΙΝ.* *Esset, ut ita dicam, nassula confossior.* [f. *τέτρωτ' ἄν*, vel *ἐτέτρωτ' ἄν.* Lucianus a), Epist. Saturn. c. 24. *Ἐσθῆτα κοσκινηδὸν διατετρυπῆσθαι.* Plautus Rudent. I. 2. b)

Villam integundam intelligo totam mihi,
Iam nunc perlucet ea quam cribrum crebrius.

Idem Mostell. I. 1. c)

O carnificum cribrum, quod credo fore:
Ita te forabunt patibulatum per vias
Stimulis, si huc reveniat senex.]

[Ibid. *ΛΕΓΕΙΝ. Ὡς εἰπεῖν, ut ita dicam.*]

[v. 879. *ΤΡΙΣΩΜΑΤΟΣ Τ'.* Virg. Aen. VI. 289.

—— et forma tricorporis umbrae.

Sil. Ital. XIII. 201.

Monstrum Geryones immane tricorporis.

Pro *τ'* f. *γ'.* Communiter vero Geryones *τρικέφαλος* seu *τρικάρηνος* habitus est; unde proverbium *τρικέφαλε Γηρυόνη, ἐπὶ τῶν θηριογνωμόνων, de iis qui efferatis sunt animis.* Cuius rationem reddit Mich. Apostolius, XIX. 64. ab urbe nempe in Ponto Euxino, quae *Τρικαρηνία* appellata fuit; quam Hercules invadens Geryonem illi propugnantem occidit.]

---

a) Luc. vol. III, p. 406. b) I, 2, 13. c) I, 1, 52.

v. 880. (871.) *ΤΗΝ ΚΑΤΩ ΧΘΟΝΟΣ.* Id est, sepulchrum.

v. 881. *ΤΡΙΜΟΙΡΟΝ ΧΛΑΙΝΑΝ.* Metonymice vestis pro corpore, ut corpus, τὸ σὸν δέμας, pro persona, apud tragicos. *Λαβών*, id est, ἔχων. [Et ita legit Auratus.]

[v. 882. *ΑΠΑΞ ΕΚΑΣΤΩι ΚΑΤΘΑΝΩΝ ΜΟΡΦΩΜΑΤΙ.* Talis qui fama mortuus, δευτερόποτμος dicebatur; de qua re praetereunda non sunt Hesychii verba: *Δευτερόποτμος· ὁ ὑπό τινων ὑστερόποτμος· οὕτω δὲ ἔλεγον, ὁπόταν τινὶ ὡς τεθνεῶτι τὰ νομιζόμενα ἐγένετο, καὶ ὕστερον ἀνεφάνη ζῶν. Οἱ δὲ πολέμοις καὶ ἀπειρῆσθαι τοῖς τοιούτοις εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν τῶν σεμνῶν φασι θεῶν. Ἢ ὁ φημισθεὶς ἐπὶ ξένης τετελευτηκὼς, ἔπειτα ἐπανελθών. Ἢ ὁ δεύτερον διὰ γυναικείου κόλπου διαδύς· ὡς ἔθος ἦν παρὰ Ἀθηναίοις ἐκ δευτέρου γεννᾶσθαι.*]

[Ibid. *ΜΟΡΦΩΜΑΤΙ.* Ovid. Metam. IX. 184.

—— nec me pastoris Iberi
Forma triplex movit.

Caeterum μόρφωμα, forma, pro corpore; ut idem Ovidius, Met. I. 1.

In nova fert animus mutatas dicere formas
Corpora. ——

v. 884. *ΑΡΤΑΝΑΣ ΕΜΗΣ ΔΕΡΗΣ.* Cum ego pararem laqueum ad suspendium.

[Ibid. *ΕΜΗΣ ΔΕΡΗΣ.* Sub. ἀπό.]

[v. 885. *ΛΕΛΗΜΜΕΝΗΣ.* f. εἰλουμένη vel εἰλημένης, vel εἰλημμένης.]

v. 886. *ΕΚ ΤΩΝΔΕ.* [Κληδόνων sc.] Potest etiam interpretari, *opera horum* (domesticorum). Est excusatio callida absentiae Orestis.

[v. 887. *ΚΥΡΙΟΣ.* f. κύρος ὢν, vel κῦρος ὄν.]

v. 889. *ΔΟΡΥΞΕΝΟΣ.* Sic et Choeph. v. 914.

v. 893. *ΒΟΥΛΗΝ ΚΑΤΑΡΡΙΨΕΙΕΝ*, *consilium praecipitum iniret.* Sc. occidendi Orestis. [f. βόλον, vel βουλὴν καταῤῥάψειεν.]

[Ibid. *ΣΥΓΓΟΝΟΝ.* Supple, ἐστὶ, vel f. σὸν γόνον.]

v. 896. *ΚΛΑΥΜΑΤΩΝ ΕΠΙΣΣΥΤΟΙ ΠΗΓΑΙ ΚΑΤΕΣΒΗΚΑΣΙΝ.* Sept. Theb. v. 590.

Μητρός τε πηγὴν τίς κατασβέσει δίκη;

[v. 900. (891.) *ΑΤΗΜΕΛΗΤΟΥΣ.* Aurat. ἀτημέλητως, *neglectus*, vel ἀτημελητῶς.]

v. 906. *ΣΩΤΗΡΑ ΝΑΟΣ.* Interpunge cum Cantero:

Σωτῆρα ναὸς πρότονον, ὑψηλῆς στέγης
Στύλον ποδήρη. ——

Scholiastes Apollonii ad Argon. I. 564. *Πρότονοι, τὰ ἐξ ἑκατέρου μέρους τοῦ ἱστίου ἐπὶ τὴν πρώραν καὶ τὴν πρύμναν ἐκτεινόμενα σχοινία.*

v. 910. *ΟΔΟΙΠΟΡΩι ΔΙΨΩΝΤΙ.* Virgilius, Ecl. V. 46.

——— quale per aestum
Dulcis aquae saliente sitim restinguere rivo.

Apollonius, IV. 1416.

Ἤ τινα πετραίην χύσιν ὕδατος, ἤ τινα γαίης
Ἱερὸν ἐκβλύσοντα, θεαί, ῥόον, ᾧ ἀπὸ δίψαν
Αἰθομένην ἄμοτον λωφήσομεν. ——

[v. 912. (903.) *ΤΟΙΟΙΣΔΕ.* f. *Τοιοῖς σε.*]

[v. 914. *ΦΙΛΟΝ ΚΑΡΑ.* Homer. Iliad. Σ'. 114.

Νῦν δ' εἶμ' ὄφρα φίλης κεφαλῆς ὀλετῆρα κιχείω.

Latini, *carum caput.* Virg. Aen. IV. 493. Horat. Od. I. 24. [init.]]

[v. 915. *ΕΚΒΑΙΝ' ΑΠΗΝΗΣ ΤΗΣΔΕ.* Et mox ad Cassandram, v. 1048.

Ἔκβαιν' ἀπήνης τῆσδε.

Argumenti auctor: *Ἀγαμέμνων δὲ ἐπὶ ἀπήνης ἔρχεται· εἵπετο δ' αὐτῷ ἑτέρα ἀπήνη, ἔνθα ἦν τὰ λάφυρα, καὶ ἡ Κασάνδρα.* Seneca Troad. v. 149.

—— Currusque sequens
Agamemnonios aurea dextra
Vincula gestans laetis fiet
Pompa Mycenis.]

[v. 916. (907.) *ΑΝΑΞ.* f. *ὦ 'ναξ.*]

[v. 917. *ΑΙΣ ΕΠΙΣΤΑΛΤΑΙ ΤΕΛΟΣ.* Thomas Magister [d]) in voce *ἐπιτειλάμην. Ἐπιστεῖλαι δὲ οὐ μόνον τὸ διὰ γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ αὐτοπροσώπως κελεῦσαι· καὶ ἐπιστολὴ ὡσαύτως.* Vide Prometh. Vinct. v. 3.]

[Ibid. *ΤΕΛΟΣ.* *Officium, πρᾶγμα.* Vide ad Sept. Theb. v. 266.]

v. 918. *ΠΕΔΟΝ ΚΕΛΕΥΘΟΥ ΣΤΡΩΝΝΥΝΑΙ ΠΕΤΑΣΜΑΣΙΝ.* Mos antiquus, cuius apud plures fit mentio. Plutarchus [e]) Catone Uticensi, p. 764. *Προεπέμφθη δάκρυσι καὶ περιβολαῖς ἀπλήστοις, ὑποτιθέντων ἱμάτια τοῖς ποσὶν ᾗ βαδίζοι.* Vide sis 2 Reg. IX. 13. D. Matth. XXI. 8.

v. 919. *ΠΟΡΦΥΡΟΣΤΡΩΤΟΣ.* Virgilio *stratum ostrum.* Aen. I. 704.

v. 920. *ΩΣ ΑΝ ΗΓΗΤΑΙ ΔΙΚΗ.* Poterit legi *ὡς νιν ἡγῆται δίκη*, *ut deducat eum Iustitia domum.* [Vide Polynicis insignia, Sept. Theb. v. 650. Sunt qui malint *δίκῃ.*]

[v. 922. *ΣΥΝ ΘΕΟΙΣ.* Choeph. v. 780. *Σὺν θεῶν δόσει.* Vide quae ibi annotata. Theocr. Idyll. II. 28. *σὺν δαίμονι.*]

[v. 923. *ΛΗΔΑΣ ΓΕΝΕΘΛΟΝ.* Leda duo peperit ova, ex quorum altero nati sunt Pollux et Helena, ex altero Castor

———

d) Thom. p. 339. Lugd. e) Plut. Cat. c. XII.

[v. 834. *ΙΠΠΟΥ ΝΕΟΣΣΟΣ ΑΣΠΙΔΟΣΤΡΟΦΟΣ ΛΕΩΣ* Pullities, foetura equi, milites quibus gravida erat illa machina. Tryphiod. v. 195.

—— ἐπικλήϊσε θύρην ἐριχύμονος ἵππου.

Et quos peperit: idem, v. 370.

Τοῖς (f. Τοῖος) ἀριστήων λόχος ἔρχεται, οὓς ἐπὶ χάρμην
Τεύχεσιν ἀστράπτουσαν ἀμαυροτάτην ἐπὶ νύκτα
Τέξεται ὄμβριμος ἵππος· ἐπὶ χθόνα δ' ἄρτι θορόντες
Ἐς μόθον ὁρμήσουσι τελειότατοι πολεμισταί·
Οὐ γὰρ ὑπ' ὠδίνεσσι μονοτόκον ἵππον ἀντίσαι
Ἀνδράσι τικτομένοισι νέφη σχήσουσι γυναῖκες·
Αὐτὴ δ' Εἰλείθυια γενήσεται, ἥ μιν ἔτευξε,
Γαστέρα δὲ πλήθουσαν ἀνακλίνασ' ἀναβοήσει (— νασα βοήσει)
Μαῖα πολυκλαύτοιο τόκου πτολίπορθος Ἀθήνη.

Verum cum per appositionem ἵππου νεοσσός videatur explicare Ἀργεῖον δάκος, nescio an potius legendum sit ἵππου νεοσσοῖς ἀσπιδοστρόφου πλέως. Certe ita Virgilius, Aen. II. 20.

—— uterumque armato milite complent.

Horat. Od. I. 15. n)

Quam multo repetet Graecia milite.]

[Ibid. *ΙΠΠΟΥ ΝΕΟΣΣΟΣ.* Homer. Odyss. VIII. 511.

Αἶσα γὰρ ἦν ἀπολέσθαι, ἐπὴν πόλις ἀμφικαλύψῃ
Δουράτεον μέγαν ἵππον, ὅθ' εἵατο πάντες ἄριστοι
Ἀργείων, Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες.

Hinc proverbium: *Δούρειος ἵππος*, *Dureus equus*, de clandestinis insidiis, aut ubi repente complures apparerent, qui laterent antea. Sic et *equus Troianus* proverbialiter usurpatur a Cicerone pro Muraena, c. 37. *Intus, intus, inquam, est equus Troianus, a quo nunquam, me consule, dormientes opprimemini.* Et in Anton. II. 13. *In huius me consilii societatem, tanquam in equum Troianum, includi cum principibus non recuso.* Aristophanes detorquet in emphasim roboris ac magnitudinis in Avibus, v. 1128.

Ἵππων ὑπόντων μέγεθος, ὅσον ὁ δούριος.]

[v. 835. *ΑΜΦΙ ΠΛΕΙΑΔΩΝ ΔΥΣΙΝ.* Dicit Ilium captum esse circiter occasum Pleiadum. Notissima est de Electra fabula, quae e Pleiadum choro se subduxit: neque enim urbem filii sui Dardani vastatam spectare sustinuit. Meminit Hyginus o) Sign. Coelest. 2. in Tauro. Ovidius Fast. IV. 177.

Sive quod Electra Troiae spectare ruinas
Non tulit, ante oculos opposuitque manum.

n) v. 6. o) Hygin. Astron. II, 21. p. 365. Scheffer.

Scholiastes ad Arati Phaenom. v. 225. *Φασὶ δέ τινες τοιοῦτον μῦθον, ὅτι μία ἐκ τῶν ἑπτὰ διὰ τὸ τῆς Ἰλίου πάθος ὑπεχώρησε τοῦ συστήματος, καὶ ὑπὸ τὸν δεύτερον ἀστέρα τοῦ ῥυμοῦ ἧκεν, ὃς λέγεται εἶναι τῆς Ἠλέκτρας.* Quintus Smyrnaeus, XIII. 551.

Ἰλίου ὀλλυμένης, ἧς εἵνεκά φασι καὶ αὐτὴν
Ἠλέκτρην βαθύπεπλον ἑὸν δέμας ἀμφικαλύψαι
Ἄχλυϊ, καὶ νεφέεσσιν ἀπηχεμένην χορὸν ἄλλων
Πληϊάδων· αἱ δή οἱ ἀδελφειαὶ γεγάασιν.
Ἀλλ' αἱ μὲν μογεροῖσιν ἐπ' ὄψεϊ ἀνθρώποισιν
Ἰλαδὸν ἀντέλλουσιν ἐς οὐρανόν· ἡ δ' ἄρα μούνη
Κεύθεται αἰὲν ἄϊστος, ἐπεί ῥά οἱ υἱέος ἐσθλοῦ
Δαρδάνου ἱερὸν ἄστυ κατήριπεν.

Porro Troiam captam vult Aeschylus *ἀμφὶ Πληϊάδων δύσιν*, hoc est sub finem autumni. Plinius XVIII. 25. *Fidiculae occasus autumnum inchoat die 45. At ab aequinoctio eo ad brumam, Vergiliarum matutinus hiemem die 43.* Dein paucis praemissis, *Hoc ipso Vergiliarum occasu fieri putant: aliqui ad III. Idus Novembris, ut diximus, servant, quoniam id sidus etiam vestis institor* p) *est, et est in coelo notatu facillimum: ergo ex occasu eius de hieme augurantur, quibus est cura insidiandi negotiatoris avaritiae.* Isidor. III. 70. *Latini Vergilias dicunt, quod post vernum tempus oriuntur. Hae βοτρύς dicuntur a multitudine, Graecis Pleiades, in genu Tauri.* Hinc Hippocrati ὑπὸ *Πληϊάδος* saepius usurpatur pro autumni fine; atque hinc etiam est quod Hesiodus arationem adoriri iubet occidentibus Pleiadibus, *Ἔργ. καὶ Ἡμ.* v. 384.

Πληϊάδων Ἀτλαγενέων ἐπιτελλομενάων
Ἄρχεσθ' ἀμητοῦ, ἀρότοιο δὲ δυσομενάων.

Idem vetat post occasum Pleiadum navigare, quod eo tempore mare maxime infidum et turbulentum esse soleat, *Ἔργ. καὶ Ἡμ.* v. 619.

Εὖτ' ἂν Πληϊάδες σθένος ὄβριμον Ὠρίωνος
Φεύγουσαι πίπτωσιν ἐς ἠεροειδέα πόντον,
Δὴ τότε παντοίων ἀνέμων θύουσιν ἀῆται·
Καὶ τότε μηκέτι νῆας ἔχειν ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ.

Hoc est, sub fine Octobris, vel sub initio Novembris. Vergiliae enim ortu suo ut aestatem indicant, ita occasu ineuntem hiemem testantur, adeoque totum annum, ut alicubi ait Theophrastus *διχοτομοῦσιν ἀνατέλλουσαί τε καὶ δυόμεναι.* Mense autem Maio oriuntur, 44 circiter diebus post aequinoctium vernum, et Novembri occidunt, totidem fere diebus post aequinoctium autumnale. Quin a communi sententia longe recedit Aeschylus, quae Troiam excisam refert sub aestatis

---

p) *institoris.*

initio, mense Thargelione. Auctorum veterum in hac re testimonia, a viro summo Iosepho Scaligero in ἱστοριῶν συναγωγῇ congesta, operae pretium erit adiicere: *Κατὰ τοῦτον* (Abdonem iudicem), *ὥς ἔνιοι λέγουσιν, Ὀρφεὺς ὁ Θρᾷξ ἐγνωρίζετο, καὶ Ἴλιον ἑάλω κατὰ τὸ ιη' ἔτος τῆς Ἀγαμέμνονος βασιλείας, Δημοφῶντος τοῦ Θησέως βασιλεύοντος Ἀθήνησι τῷ πρώτῳ ἔτει, Θαργηλιῶνος μηνὸς δευτέρᾳ ἐπὶ δέκα, ὥς φησι Διονύσιος ὁ Ἀργεῖος· Αἰγείας δὲ καὶ Δερκύλος ἐν τῇ τρίτῃ, μηνὸς Πανέμου ὀγδόῃ φθίνοντος· Ἑλλάνικος γὰρ δωδεκάτῃ Θαργηλιῶνος μηνός. Καί τινες τῶν τὰ Ἀττικὰ συγγραψαμένων ὀγδόῃ φθίνοντος, βασιλεύοντος τὸ τελευταῖον ἔτος Μενεσθέως, πληθυούσης σελήνης. Νὺξ μὲν ἦν, φησὶν ὁ τὴν μικρὰν Ἰλιάδα πεποιηκώς, μεσάτα, λαμπρὰ δ' ἐπέτελλε Σελάνα. Ἕτεροι δὲ Σκιῤῥοφοριῶνος τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Καλλισθένης δὲ ἐν δευτέρῳ τῶν Ἑλληνικῶν οὕτω γράφει· Ἑάλω δὲ ἡ Τροία Θαργηλιῶνος μηνὸς, ὡς μέν τινες ἱστορικῶν η' ἱσταμένου, ὡς δὲ ὁ τὴν μικρὰν Ἰλιάδα, τῇ η' φθίνοντος. Διορίζει γὰρ αὐτὸς τὴν ἅλωσιν, φάσκων συμβῆναι τότε τὴν κατάληψιν, ἡνίκα Νὺξ μὲν ἔην μεσάτα, λαμπρὰ δ' ἐπέτελλε Σελάνα, μεσονύκτιος δὲ μόνον τῇ ὀγδόῃ φθίνοντος ἀνατέλλει. Λυσίμαχος δέ φησι, Δημοφῶντος Ἀθήνησι βασιλεύοντος ἔτους τετάρτου Θαργηλιῶνος ἱσταμένου δεκάτῃ. Διονύσιος Ἁλικαρνασσεύς· Ἴλιον ἥλω τελευτῶντος ἤδη τοῦ θέρους (ἔαρος), ἑπτακαίδεκα πρότερον ἡμέραις τῆς θερινῆς τροπῆς, ὀγδόῃ φθίνοντος μηνὸς Θαργηλιῶνος, ὡς Ἀθηναῖοι τοὺς χρόνους ἄγουσι.* Vide sis etiam quae supra ad v. 40 annotavimus.]

v. 836. *ΥΠΕΡΘΟΡΩΝ ΔΕ ΠΥΡΓΟΝ.* Virgilius, in eadem re, Aeneid. VI. 515.

> Cum fatalis equus saltu super ardua venit
> Pergama. ——

[Ibid. *ΩΜΗΣΤΗΣ.* Hesych. *Ὠμηστής· ὁ ὠμὰ κρέα ἐσθίων.* Ad quem locum Sopingerus: „Apud Plutarch. in Themistocle r) Baccho *ὠμηστῇ* immolatos fuisse homines vivos traditur."]

[v. 837. *ΑΔΗΝ ΕΛΕΙΞΕΝ ΑΙΜΑΤΟΣ ΤΥΡΑΝΝΙΚΟΥ.* Tryphiod. v. 379.

> *Καὶ δὴ πορφύρεον μὲν ἐλίσσεται ἔνδοθι παρειῶν* (l. *πύργων*)
> *Αἵματος κεχυμένον* (l. *ἐκχύμενον*) *πέλαγος, καὶ κῦμα φόνοιο.*

Quin de Priami et filiorum eius internecione intelligendus est noster.]

[Ibid. *ΑΔΗΝ.* Hesych. *Ἄδην· ἀθρόως, ἐξαίφνης, δαψιλῶς, ὅθεν καὶ ἀδδηφάγος.* Etymolog. s) *Ἄδην, τὸ κεκορεσμένως καὶ εἰς πλήρωσιν ἄγον.*]

v. 840. *ΤΑΥΤΑ.* Forsan *ταὐτά.* [h. e. *σύμφημι.* Respicit ad chori verba de blanditie et amicitia non sincera.]

---

r) Plut. p. 119. A.
s) Etym. M. p. 16, 42.

v. 842. *ΦΘΟΝΟΥ.* Stob.[t]) Serm. XXXVIII. *ψόγου*, minus recte. [Optime Socrates apud Xenophontem [u]), Memorab. III. p. 779. *Φθόνον δὲ σκοπῶν ὅ, τι εἴη, λύπην μέν τινα ἐξεύρισκεν αὐτὸν ὄντα, οὔτε μέντοι τὴν ἐπὶ φίλων ἀτυχίαις, οὔτε τὴν ἐπ᾽ ἐχθρῶν εὐτυχίαις γιγνομένην, ἀλλὰ μόνους ἔφη φθονεῖν τοὺς ἐπὶ ταῖς τῶν φίλων εὐπραξίαις ἀνιωμένους.*]

v. 843. *ΙΟΣ.* *Virus, rubigo.* Attalus apud Senecam, Epist. LXXXI. *Malitia ipsa maximam partem veneni sui bibit.*

[Ibid. *ΚΑΡΔΙΑΝ.* f. *καρδίᾳ.*]

v. 844. (835.) *ΔΙΠΛΟΙΖΕΙ.* Lege *διπλάζει.* Vulnere duplici torquetur invidus, et propter sua mala, et propter aliena bona.

[Ibid. *ΠΕΠΑΜΜΕΝΩι*, a *πάω.*]

[v. 845. *ΤΟΙΣ Δ' ΑΥΤΟΥ.* Theophrastus: *Τοσοῦτον δὲ εἰσιν οἱ φθονεροὶ δυστυχέστεροι τῶν ἄλλων, ὅσον οἱ μὲν ἐπὶ ταῖς αὐτῶν συμφοραῖς ἀλγοῦσιν, οἱ δὲ φθονοῦντες πρὸς τοῖς ἑαυτῶν κακοῖς καὶ τοῖς τῶν ἄλλων ἀγαθοῖς διατελοῦσιν.*]

v. 850. *ΟΣΠΕΡ ΟΥΧ ΕΚΩΝ ΕΠΛΕΙ.* De Ulysse narratum nemo nescit, ipsum ita ab expeditione Troiana abhorruisse, ut sese insanum finxerit. Atque haec fortassis est *ἀνάγκη* illa, quam intelligit apud Sophoclem, ubi, Neoptolemum ad fallendum Philoctetem hortatus, inquit, Philoct. v. 72.

Σὺ μὲν πέπλευκας, οὔτ᾽ ἔνορκος οὐδενὶ,
Οὔτ᾽ ἐξ ἀνάγκης, οὔτε τοῦ πρώτου στόλου·
Ἐμοὶ δὲ τούτων οὐδέν ἐστ᾽ ἀρνήσιμον.

v. 851. *ΗΝ ΕΜΟΙ ΣΕΙΡΑΣΦΟΡΟΣ.* Hesychius, *Σεῖραι· πλέγματα; ἡνίαι, ἢ πλεκτοὶ ἱμάντες.* Inde *Σειραφόρος.* Idem, *Σειραφόρος· ἡγεμονικός· μετῆκται δὲ ἀπὸ τῶν δεξιοσείρων ἵππων.* Et postea, *Σειροφόρος· ἡγεμονικός.* Agamemnon Ulyssem *σειρασφόρον* sibi esse dicit metaphora elegantissima, quasi pro sua parte iugum secum ferentem: etenim in quadriga utrique equo iugali, *ζυγίῳ*, adiungebatur funalis, *σειραφόρος*, idque ex instituto Clisthenis. Isidorus [x]): *Quadrigarum vero currus duplici temone olim erant perpetuoque et quod* [*qui*] *omnibus equis iniiceretur iugo. Primus Clisthenes Sicyonius tantum medios iugavit, eisque singulos ex utraque parte simplici vinculo applicuit, quos Graeci σειραφόρους, Latini funarios appellant.*]

[v. 853. *ΠΡΟΣ ΠΟΛΙΝ ΤΕ ΚΑΙ ΘΕΟΥΣ ΚΟΙΝΟΥΣ ΑΓΩΝΑΣ ΘΕΝΤΕΣ.* Mos antiquorum instituendi ludos post victoriam in honorem Deorum et in gratiam civium satis notus est.]

[v. 855. *ΚΑΙ ΤΟ ΜΗ ΚΑΛΩΣ ΕΧΟΝ.* Respondet ultimis chori verbis, v. 816.

---

t) Stob. Serm. XXXVIII, 28 (p. 223 Gesn.).
u) Xenoph. Mem. III, 9, 8.
x) Isidor. Orig. XVIII, c. 32. p. 447. Basil.

Γνώσῃ δὲ χρόνῳ διαπευθόμενος
Τόν τε δικαίως καὶ τὸν ἀκαίρως
Πόλιν οἰκουροῦντα πολιτῶν.]

v. 856: (847.) *ΜΕΝΕΙ.* Lege *μενῇ.*

v. 858. *ΚΕΑΝΤΕΣ.* [Pro *κήαντες.*] Hesychius, *Κέαντες, καίοντες* et *Κειάμενοι, καύσαντες.* [Ovid. Remed. Amor. v. 229.

Ut corpus redimas, vulnus patieris et ignes.

Seneca Agamemn. v. 150.

Et ferrum et ignis saepe medicinae loco est.

Plato apud Diog. Laertium, III. 85. *Ἡ δὲ χειρουργικὴ διὰ τοῦ τέμνειν καὶ καίειν ὑγιάζει.* Claudian. XX. [sive II.] 14.

—— ferro sanantur et igni.

Xenophon y), *Ἀπομνημ.* I. p. 720. *Καὶ τοῖς ἰατροῖς παρέχουσι μετὰ πόνων τε καὶ ἀλγηδόνων καὶ ἀποτέμνειν καὶ ἀποκαίειν.*]

[Ibid. *Η ΤΕΜΟΝΤΕΣ.* Ad proverbium *Malum sectionis egens* „Annotat Eustathius, inquit Paroemiographus, in Iliados decimum, proverbialiter dici *πήματα τομῶντα, quae sectionis egeant mala*, de ingentibus et extremis: sumpta metaphora a putrido vulnere, nulla arte medicabili, nisi per novaculae ferrique incisionem. Extat apud Sophoclem z), in Aiace flagellifero:

—— οὐ πρὸς ἰατροῦ σοφοῦ
Θροεῖν [θρηνεῖν] ἐπῳδὰς πρὸς τομῶντι πήματι.
Admurmurare carmina haud medici est boni
Quando malum iam sectionem flagitat.

Non est alienum ab hoc et illud: *Ξυρεῖ γὰρ ἐν χρῷ, viva scabit cute tenus.*" Haec ille.]

[v. 864. *ΠΡΕΣΒΟΣ ΑΡΓΕΙΩΝ ΤΟΔΕ.* *Ἀξίωμα.* Vide ad Pers. v. 1.]

v. 867. *ΟΥΚ ΑΛΛΩΝ ΠΑΡΑ ΜΑΘΟΥΣ'.* Distingue:

—— οὐκ ἄλλων πάρα
Μαθοῦσ', ἐμαυτῆς δύσφορον λέξω βίον.
Τοσόνδ' ὅσονπερ οὗτος ἦν ὑπ' Ἰλίῳ.

Non ab aliis, inquit, *accepta et audita dicam, sed quae egomet tristia sim experta in vita, donec iste ad Ilium erat.*

[v. 869. (860.) *ΥΠ' ΙΛΙΩι.* Et mox, v. 891.

—— τόνδ' ὑπ' Ἰλίῳ σέθεν
Κίνδυνον. ——

At v. 995.

—— εὖθ' ὑπ' Ἴλιον
Ὦρτο ναυβάτας στρατός.]

---

y) Xenoph. Mem. I, 2, 54.

z) Soph. Ai. 581.

[v. 870. *ΤΟ ΜΕΝ ΓΥΝΑΙΚΑ.* Eadem in Choeph. v. 920.
Ἄλγος γυναιξὶν ἀνδρὸς εἴργεσθαι, τέκνον.]

[v. 871. *ΕΚΠΑΓΛΑΟΝ.* Hesych. *Ἔκπαγλα· θαυμαστά, μεγάλα, ἔξοχα, περιττά.*]

v. 872. *ΠΟΛΛΑΣ ΚΛΥΟΥΣΑΝ ΗΔΟΝΑΣ ΠΑΛΙΓΚΟΤΟΥΣ.* Lege

Πολλὰς κλύουσαν κληδόνας παλιγκότους.

Ut mox, v. 883.

— *κληδόνων παλιγκότων.*

[v. 873. *ΚΑΙ ΤΟΝ ΜΕΝ, ΗΚΕΙΝ.* Planior sententia, si pro *ἥκειν* legimus *ἄγχειν*, ex quo Latinum *angere* derivatum, ut veteres grammatici docent. *Ἀπάγξασθαι* de quovis mortis genere seu acerbiore dolore usurpari satis notum, quamvis non notatum a lexicographis. Non valde contendo tamen, cum vulgata lectio ferri possit.]

[Ibid. *ΤΟΝ ΜΕΝ.* *Λάσκοντα.*]

[v. 874. *ΛΑΣΚΟΝΤΑΣ.* Hesych. *Λάσκειν· λέγειν, φθέγγεσθαι.* Euripid. Andromache, v. 672.

—— *ξένης δ' ὕπερ*
Τοιαῦτα λάσκεις τοὺς ἀναγκαίους φίλους;]

v. 877. *ΤΕΤΡΩΤΑΙ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΛΕΩ ΛΕΓΕΙΝ.* Esset, *ut ita dicam, nassula confossior.* [f. *τέτρωτ' ἄν*, vel *ἐτέτρωτ' ἄν.* Lucianus [a]), Epist. Saturn. c. 24. *Ἐσθῆτα κοσκινηδὸν διατετρυπῆσθαι.* Plautus Rudent. I. 2. [b])

Villam integundam intelligo totam mihi,
Iam nunc perlucet ea quam cribrum crebrius.

Idem Mostell. I. 1. [c])

O carnificum cribrum, quod credo fore:
Ita te forabunt patibulatum per vias
Stimulis, si huc reveniat senex.]

[Ibid. *ΛΕΓΕΙΝ.* *Ὡς εἰπεῖν, ut ita dicam.*]

[v. 879. *ΤΡΙΣΩΜΑΤΟΣ Τ'*. Virg. Aen. VI. 289.

—— **et forma tricorporis umbrae.**

Sil. Ital. XIII. 201.

Monstrum Geryones immane tricorporis.

Pro *τ'* f. *γ'*. Communiter vero Geryones *τρικέφαλος* seu *τρικάρηνος* habitus est; unde proverbium *τρικέφαλε Γηρυόνη, ἐπὶ τῶν θηριογνωμόνων*, *de iis qui efferatis sunt animis.* Cuius rationem reddit Mich. Apostolius, XIX. 64. ab urbe nempe in Ponto Euxino, quae *Τρικαρηνία* appellata fuit; quam Hercules invadens Geryonem illi propugnantem occidit.]

---

a) Luc. vol. III, p. 406. b) I, 2, 13. c) I, 1, 52.

v. 880. (871.) *ΤΗΝ ΚΑΤΩ ΧΘΟΝΟΣ*. Id est, sepulcrum
v. 881. *ΤΡΙΜΟΙΡΟΝ ΧΛΑΙΝΑΝ*. Metonymice vestis pro corpore, ut corpus, *τὸ σὸν δέμας*, pro persona, apud tragicos. *Λαβών*, id est, *ἔχων*. [Et ita legit Auratus.]

[v. 882. *ΑΠΛΑΞ ΕΚΑΣΤΩι ΚΑΤΘΑΝΩΝ ΜΟΡΦΩΜΑΤΙ*. Talis qui fama mortuus, *δευτερόποτμος* dicebatur; de qua re praetereunda non sunt Hesychii verba: *Δευτερόποτμος· ὁ ὑπό τινων ὑστερόποτμος· οὕτω δὲ ἔλεγον, ὁπόταν τινὶ ὡς τεθνεῶτι τὰ νομιζόμενα ἐγένετο, καὶ ὕστερον ἀνεφάνη ζῶν. Οἱ δὲ μιμοις καὶ ἀπειρῆσθαι τοῖς τοιούτοις εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν τῶν σεμνῶν φασι θεῶν. Ἢ ὁ φημισθεὶς ἐπὶ ξένης τετελευτηκὼς, ἔπειτα ἐπανελθών. Ἢ ὁ δεύτερον διὰ γυναικείου κόλπου διαδύς· ὡς ἔθος ἦν παρὰ Ἀθηναίοις ἐκ δευτέρου γεννᾶσθαι.*]

[Ibid. *ΜΟΡΦΩΜΑΤΙ*. Ovid. Metam. IX. 184.

—— nec me pastoris Iberi
Forma triplex movit.

Caeterum *μόρφωμα*, forma, pro corpore; ut idem Ovidius, Met. L 1.

In nova fert animus mutatas dicere formas
Corpora. ——

v. 884. *ΑΡΤΑΝΑΣ ΕΜΗΣ ΔΕΡΗΣ*. Cum ego pararem laqueum ad suspendium.

[Ibid. *ΕΜΗΣ ΔΕΡΗΣ*. Sub. *ἀπό*.]

[v. 885. *ΛΕΛΗΜΜΕΝΗΣ*. f. *εἱλουμένη* vel *εἰλημένης*, vel *εἰλημμένης*.]

v. 886. *ΕΚ ΤΩΝΔΕ*. [*Κληδόνων* sc.] Potest etiam interpretari, *opera horum* (domesticorum). Est excusatio callida absentiae Orestis.

[v. 887. *ΚΥΡΙΟΣ*. f. *κύρος ὤν*, vel *κῦρος ἦν*.]

v. 889. *ΔΟΡΥΞΕΝΟΣ*. Sic et Choeph. v. 914.

v. 893. *ΒΟΥΛΗΝ ΚΑΤΑΡΡΙΨΕΙΕΝ*, *consilium praeceptum iniret*. Sc. occidendi Orestis. [f. *βόλον*, vel *βουλὴν* καταῤῥάψειεν.]

[Ibid. *ΣΥΓΓΟΝΟΝ*. Supple, *ἐστὶ*, vel f. *σὸν γόνον*.]

v. 896. *ΚΛΑΥΜΑΤΩΝ ΕΠΙΣΣΥΤΟΙ ΠΗΓΑΙ ΚΑΤΕΣΒΗΚΑΣΙΝ*. Sept. Theb. v. 590.

Μητρός τε πηγὴν τίς κατασβέσει δίκη;

[v. 900. (891.) *ΑΤΗΜΕΛΗΤΟΥΣ*. Aurat. *ἀτημελήτως*, *neglectus*, vel *ἀτημελητῶς*.]

v. 906. *ΣΩΤΗΡΑ ΝΑΟΣ*. Interpunge cum Cantero:

*Σωτῆρα ναὸς πρότονον, ὑψηλῆς στέγης
Στύλον ποδήρη.* ——

Scholiastes Apollonii ad Argon. I. 564. *Πρότονοι, τὰ ἐξ ἑκατέρου μέρους τοῦ ἱστίου ἐπὶ τὴν πρώραν καὶ τὴν πρύμναν ἐκτεινόμενα σχοινία.*

v. 910. *ΟΔΟΙΠΟΡΩι ΔΙΨΩΝΤΙ.* Virgilius, Ecl. V. 46.

——— quale per aestum
Dulcis aquae saliente sitim restinguere rivo.

Apollonius, IV. 1416.

Ἤ τινα πετραίην χύσιν ὕδατος, ἤ τινα γαίης
Ἱερὸν ἐκβλύσσοντα, θεαὶ, ῥόον, ᾧ ἀπὸ δίψαν
Αἰθομένην ἄμοτον λωφήσομεν. ——

[v. 912. (903.) *ΤΟΙΟΙΣΔΕ.* f. *Τοιοῖς σε.*]

[v. 914. *ΦΙΛΟΝ ΚΑΡΑ.* Homer. Iliad. Σ'. 114.

Νῦν δ' εἶμ' ὄφρα φίλης κεφαλῆς ὀλετῆρα κιχείω.

Latini, *carum caput.* Virg. Aen. IV. 493. Horat. Od. I. 24. [init.]]

[v. 915. *ΕΚΒΑΙΝ' ΑΠΗΝΗΣ ΤΗΣΔΕ.* Et mox ad Cassandram, v. 1048.

Ἔκβαιν' ἀπήνης τῆσδε.

Argumenti auctor: *Ἀγαμέμνων δὲ ἐπὶ ἀπήνης ἔρχεται· εἵπετο δ' αὐτῷ ἑτέρα ἀπήνη, ἔνθα ἦν τὰ λάφυρα, καὶ ἡ Κασάνδρα.* Seneca Troad. v. 149.

—— Currusque sequens
Agamemnonios aurea dextra
Vincula gestans laetis fiet
Pompa Mycenis.]

[v. 916. (907.) *ΑΝΑΞ.* f. *ὦ 'ναξ.*]

[v. 917. *ΑΙΣ ΕΠΙΣΤΑΛΤΑΙ ΤΕΛΟΣ.* Thomas Magister d) in voce *ἐπετειλάμην.* *Ἐπιστεῖλαι δὲ οὐ μόνον τὸ διὰ γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ αὐτοπροσώπως κελεῦσαι· καὶ ἐπιστολὴ ὡσαύτως.* Vide Prometh. Vinct. v. 3.]

[Ibid. *ΤΕΛΟΣ.* *Officium, πρᾶγμα.* Vide ad Sept. Theb. v. 266.]

v. 918. *ΠΕΔΟΝ ΚΕΛΕΥΘΟΥ ΣΤΡΩΝΝΥΝΑΙ ΠΕΤΑΣΜΑΣΙΝ.* Mos antiquus, cuius apud plures fit mentio. Plutarchus e) Catone Uticensi, p. 764. *Προεπέμφθη δάκρυσι καὶ περιβολαῖς ἀπλήστοις, ὑποτιθέντων ἱμάτια τοῖς ποσὶν ᾗ βαδίζοι.* Vide sis 2 Reg. IX. 13. D. Matth. XXI. 8.

v. 919. *ΠΟΡΦΥΡΟΣΤΡΩΤΟΣ.* Virgilio *stratum ostrum.* Aen. I. 704.

v. 920. *ΩΣ ΑΝ ΗΓΗΤΑΙ ΔΙΚΗ.* Poterit legi *ὡς νιν ἡγῆται δίκη, ut deducat eum Iustitia domum.* [Vide Polynicis insignia, Sept. Theb. v. 650. Sunt qui malint *δίκη.*]

[v. 922. *ΣΥΝ ΘΕΟΙΣ.* Choeph. v. 780. *Σὺν θεῶν δόσει.* Vide quae ibi annotata. Theocr. Idyll. II. 28. *σὺν δαίμονι.*]

[v. 923. *ΛΗΔΑΣ ΓΕΝΕΘΛΟΝ.* Leda duo peperit ova, ex quorum altero nati sunt Pollux et Helena, ex altero Castor

---

d) Thom. p. 339. Lugd. e) Plut. Cat. c. XII.

et Clytaemnestra. Fabula tritissima. Id ovum Pausanias f) in Laconicis refert ostendi a Lacedaemoniis suspensum taeniis a testudine templi. Quin cum de ovis sermo fit, venit mihi in mentem locus Antigoni Carystii, foedissime, ni fallor, depravatus; cui ἐν παρέργῳ medelam adhibere fas sit. Est vero cap. 108. Histor. Mirab.: *Τῶν ζώων τὰ μακρὰ ἄρσενα εἶναι· τὰ δεύτερα, θήλεα. Animalium longa esse mascula; secunda, foemella.* Quorsum haec? immo restitue meo periculo: *τῶν δ' ᾠῶν τὰ μακρὰ ἄρσενα εἶναι· τὰ παχύτερα, θήλεα. Ova oblonga, mascula: crassa, foemella.* Horat. Sat. II. 4. 12

Longa quibus facies ovis erit, illa memento,
Ut succi melioris, et ut magis alba rotundis
Ponere; namque marem cohibent callosa vitellum.

Columella, VIII. 5. *Cum deinde quis volet quam plurimos mares excludi, longissima quaeque et acutissima ova subiiciet: et rursus quum foeminas, quam rotundissima.* Plinius g), H. N. X. 2. *Foeminam edunt quae rotundiora gignuntur; reliqua, marem.* Sed tamen aliter Aristoteles h), Hist. Animal. VI. 2. *Ἔστι δὲ τὰ μὲν μακρὰ καὶ ὀξέα τῶν ᾠῶν θήλεα· τὰ δὲ στρογγύλα καὶ περιφέρειαν ἔχοντα κατὰ τὸ ὀξὺ, ἄῤῥενα.*]

v. 925. *ΜΑΚΡΑΝ ΓΑΡ ΕΞΕΤΕΙΝΑΣ.* Pro absentia longa sermo longus. [Supple εἰς. Pro γὰρ Aur. legit δ' ἄρ, quod minus mihi probatur.]

v. 928. *ΜΗΔΕ, ΒΑΡΒΑΡΟΥ ΦΩΤΟΣ ΔΙΚΗΝ, ΧΑΜΑΙΠΕΤΕΣ ΒΟΑΜΑ*, κ. . λ. Antiquissima sane [consuetudo] erat apud Assyrios et caeteras gentes orientales, regem humi procumbentes adorare; quod Graecis indecorum semper visum est. Euripides, Oreste, v. 1507.

ΦΡ. Προσκυνῶ σ', ἄναξ, νόμοισι βαρβάροισι προσπιτνῶν.
ΟΡ. Οὐκ ἐν Ἰλίῳ τάδ' ἐστὶν, ἀλλ' ἐν Ἀργείᾳ χθονί.

Hinc Aristoteles i), Rhetoric. III. inter *τὰ βαρβαρικὰ* ponit *προσκυνήσεις καὶ ἐκστάσεις*. Pindaro *χαμαιπετὴς λόγος* est humilis, vilis; q. d. humi serpens. Olymp. IX. 19. [12. B.]

—— χαμαιπετέων λόγων ἐφάψῃ.

[v. 931. *ΘΕΟΥΣ ΤΟΙ ΤΟΙΣΔΕ.* Lege θεοὺς τοιοῖσδε.]

[v. 933. *ΟΥΔΑΜΩΣ ΑΝΕΥ ΦΟΒΟΥ.* Quod sit ἐπίφθονον. Vide supra quae ad v. 465.]

v. 934. *ΛΕΓΩ ΚΑΤ' ΑΝΔΡΑ ΜΗ ΘΕΟΝ ΣΕΒΕΙΝ ΕΜΕ.* Notum illud:

Nullum ego sum numen, cur me immortalibus aequas?

[Ibid. *ΛΕΓΩ ΚΑΤ' ΑΝΔΡΑ.* Versio ambigua, per quam τὸ κατ' ἄνδρα ad λέγω, ut apud Apostolum, 1 Cor. IX. 8.

---

f) Paus. III, 16, 1. g) Plin. X, 52.
h) Aristot. vol. II, p. 324. Duval.
i) Aristot. Rhetor. I, 5. p. 69. Buhl. (p. 26. Reiz.).

Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ, non minus quam ad *σέβειν* referri possit; quod sine sententiae labe non potest hic. Vera enim sententia verborum: *λέγω*, *iubeo volo*, *σέβειν ἐμὲ κατ' ἄνδρα, μὴ κατὰ θεόν*.]

v. 936. *ΤΟ ΜΗ ΚΑΚΩΣ ΦΡΟΝΕΙΝ*. Socrates, Epistola VI. a Leone Allatio edita, *μίαν ἀρχὴν εὐδαιμονίας ἐγὼ νομίζω, φρονεῖν εὖ*.

[v. 942. (933.) *ΗΥΞΩ ΘΕΟΙΣ ΔΕΙΣΑΣ*. A. *δήϊους*.]

[v. 943. *ΕΞΕΙΠΟΝ*. A. *'Εξεῖπεν*.]

v. 944. *ΤΙ Δ' ΑΝ ΔΟΚΗι, κ. τ. λ.* Lege *δοκεῖ*. *Quid tibi videtur Priamus facturus, si haec effecisset?* sc. si vicisset.

v. 946. *ΑΙΔΕΣΘΕΙΣ*. Restitue *αἰδεσθῇς*. [Aut haec per interrogationem legenda. De Priamo quod obiecerat Clytaemnestra, annuente Agamemnone, pergit illa: *an igitur veritus hominum vituperium calcare aulaea quae paravi recusas?* Haec vera sententia, quam confirmant et sequentia.]

[v. 948. *ΑΦΘΟΝΗΤΟΣ ΟΥΚ ΕΠΙΖΗΛΟΣ*. Chares apud Stobaeum k), Serm. XXXVIII.

'Εγὼ δ' ἐν ἀνθρώποισι μέχρι τοῦ δοκῶ
Εὖ πράττειν, μέχρις ἂν φθονεῖσθαί μοι δοκῶ.]

[v. 950. *ΝΙΚΑΣΘΑΙ*. *Λόγοις*. *Persuaderi*. v. 592.

Νικώμενος λόγοισιν οὐκ ἀναίνομαι.]

v. 951. *ΤΗΝΔΕ ΔΗΡΙΟΣ ΤΙΕΙΣ*. Vel *τῆσδε* legendum, vel a *δῆρη* *δήριος* pertinax.

[v. 953. *ΥΠΑΙ ΤΙΣ ΑΡΒΥΛΑΣ*. *'Αρχαϊκῶς*. Homerus, Iliad. *Β'*. 44.

Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα.

Unde posteri confinxere vocem *ὑπόδημα*. Hesych. *'Αραβύλας· ὑποδήματος διαφορὰ, καὶ βαρβαρικά*. Mox, *'Αρβύλαι· εἶδος ὑποδημάτων*. Iul. Pollux l), VII. 21. *'Ην δέ τι ὑπόδημα καὶ ἀρβύλη, εὐτελὲς τὴν ἐργασίαν*. Euripides Oreste, v. 140.

Σῖγα, σῖγα, λεπτὸν ἴχνος ἀρβύλης
Τιθεῖτε, μὴ κτυπεῖτε, μηδ' ἔστω κτύπος.

Quin *ἀρβύλη* secundum Pollucem erat vilius quoddam calceamenti genus. Certe *ἀρβυλίδες* erant calceamenta rustica clavis ferreis suppacta, de quibus exponendus insignis locus in Theocr. Idyll. VII. 25.

—— *ὥς τεῦ ποσὶ νισσομένοιο*
Πᾶσα λίθος πταίοισα ποτ' ἀρβυλίδεσσιν ἀείδει.

Quibus verbis inest *βουκολικὴ ἀφέλεια* et rus merum; audacem metaphoram alicubi vocat Eustathius, *Θεόκριτος θρασέως ἔφη*

---

k) Stob. Serm. XXXVIII, 5. (p. 222. Gesn.). vid. Salm. ap. Gaisf.
l) Poll. VII, §. 91.

τὸ *Πᾶσα λίθος ἀείδει.* Vir tamen doctus in illo loco Theocriti intelligere maluit τοὺς κρουπέζας. Erant autem κρουπέζαι et κρουπέζια proprie calceamenta lignea Boeotorum peculiaria, quibus oleas et uvas calcabant, a κρούω et πέζα. Hesych. *Τὰ ξύλινα σανδάλια κρουπέζια λέγεται· καὶ ὑποδήματα ξύλινα, μεθ' ὧν τὰς ἐλαίας πατοῦσι.* Unde Boeoti homines, prae aliis agrestes et rustici, ab hisce calceamentis peculiariter dicti sunt κρουπεζοφόροι, teste Eustathio m), Iul. Polluce n), et aliis. Ego vero, pace tanti viri dixerim, ἀρβυλίδας in illo versu Theocriti intelligerem calceos ferratos rusticorum potius quam Boeotorum ligneos: eiusmodi enim soleae clavis suppactae, inter eundum lapidibus illisae sonitum ac tinnitum edant. Theophrastus o) in charactere περὶ ἀγροικίας, rustici notam facit, εἰς τὰ ὑποδήματα ἥλους ἐγκροῦσαι, clavos calceis infigere, quod etiam rustici hodieque apud nos factitant, ne calceamenta nimio usu terantur. Atque huiusmodi fortasse calcei erant, quae ideo ἥλικες, vel potius ἥλιπες dicebantur, ab ἧλος, *clavus*, unde ἀνήλιπος, Dor. ἀνάλιπος, h. e. ἀνυπόδητος, *discalceatus.* Theocr. Idyll. IV. 56.

Εἰς ὄρος ὅκχ' ἕρπεις, μὴ ἀνάλιπος ἔρχεο Βάττε,
Ἐν γὰρ ὄρει ῥάμνοι τε καὶ ἀσπάλαθοι κομόωντι.

Scholiastes: *Ἥλιψ τὸ ὑπόδημα· παρὰ τὸ ἑλίσσειν τὸν πόδα, ἀνήλιπος δὲ οἱονεὶ ὁ μὴ ἑλίσσων τὸν πόδα.* Quae interpretatio nimium frigida et detorta mihi videtur: quale enim hoc etymon est? ἥλιψ παρὰ τὸ ἑλίσσειν τὸν πόδα, cum ἥλιψ habeat η in prima, ἑλίσσειν vero ε? Aut quid est ἑλίσσειν τὸν πόδα, pedem volvere, vertere, versare, id enim est ἑλίσσειν; aut quomodo ille, qui sine calceis incedit, οὐκ ἑλίσσει τὸν πόδα? immo eo magis versat et torquet pedem, si γυμνόπους sit, et nudo pede terram versat. Quare nullus dubito quin ἥλιπες sint huiusmodi calcei ferrati, seu clavati, de quibus Theophrastus modo laudatus, et deriventur ab ἧλος, *clavus*, et ἀνήλιπος sit qui sine hisce calceis incedit. Et certe nihil aptius neque convenientius esse potest illi loco Theocriti. Colloquuntur enim ibi duo rustici, duo pastores, quorum unus, dum per spinetum incederet, pedem suum cynosbato sive rubo vulneraverat. Inquit igitur alter: vide ne postea per hunc montem spinis sentibusque oppletum ambules, sine calceis tuis ferro suffixis et suppactis, quibus sc. pedes tuos munias atque defendas contra spinarum aculeos, in monte enim rubi ac tribuli nascuntur. Ac si dixisset, memineris posthac εἰς τὰ ὑποδήματα ἥλους ἐγκροῦσαι. Huiusmodi calceamenta *clavata* dicebantur, inquit Festus p), unde discimus tam apud Romanos

---

m) De re loquitur, nomen compositum non habet Eust. p. 867, 28.
n) Poll. VII, 87. *o*) Theophr. Char. IV. p. 34. Fisch.
p) Fest. p. 81, 5. Dac.

quam apud Graecos in usu fuisse rustica haec *ὑποδήματα.* Nec rusticis solum, sed quod ad hunc Aeschyli locum propius spectat, etiam militibus, nam et caligae militares clavis erant suffixae. Unde donarium quoddam a militibus exactum eo nomine et praetextu, quasi ad clavos militarium caligarum emendos, ideoque et *clavarium* dicebatur: meminit Tacitus, Histor. III. 50. *Seditiosae militum voces terrebant, clavarium, donativi nomen est, flagitantium.* Quod autem de fulmentis adfert V. Cl. in Theophrasti, quem nuper adduximus locum, opinor alia ea res est, et nihil ad ferreos calceorum clavos, de quibus hic agimus. *Fulmentum* aut *fulmenta*, nam in utroque genere extat apud veteres Romanos, est quasi *fulcimentum*, idem quod fulcrum seu sustentaculum. Unde vetus illud proverbium apud Varronem q), *Fulmenta lectum scandunt*, de re absurda atque praepostera. Fulmenta sunt fulcra lecti, quae Homerus r) *ἑρμῖνας* vocat, quasi *ἕρματα*, h. e. *ἐρείσματα*, fulcra, sustentacula. Hinc *καττύματα* calceorum fulmentae dicebantur. Plautus Trinumm. III. 2. s)

Fulmentas iubeam suppingi soccis.

Vel ut alii rectius legunt, *Fulmenta iubeam suppingi soccos*, ubi Paraeus t) in Lexico, *Fulmenta*, inquit, *sunt clavi calceis sive soccis suppacti, tanquam fulcimenta.* Immo potius *καττύματα* sunt, sc. corii partes durinsculae, quae a veteramentariis et cerdonibus calceis muniendis suffiguntur: *παλαιὰ δέρματα*, coria ex veteri calceamento, unde et pro veteribus calceamentis ponuntur. Talia *καττύματα* erant illa Gibeonitarum in sacra pagina, quae Septuaginta interpretes vocant, Ios. IX. 5. *σανδάλια παλαιὰ καὶ καταπεπελματωμένα.* Novum sane vocabulum pro re antiqua, nec minus noviter et mire versum a Latino interprete, *quae ad indicium vetustatis pittaciis consuta erant*; quod equidem quid sit non intelligo: *πιττάκιον* est emplastrum, pannus cui imponitur medicamentum. Fulmentae igitur soccorum seu calceorum sunt *καττύματα*, sed nihil haec ad clavos ferreos, quibus rustici ac milites calceamenta sua suffigerent. Etiam et aeneis in hanc rem utebantur. Lucil. Fr. XXVIII. 45.

Fulmentas clavis aeneis subducere.

Quin divites et luxuriosi, argenteis vel aureis. Aelian. Var. Hist. IX. 3. *Καὶ Ἄγνων χρυσοῦς ἥλους ἐν ταῖς κρηπῖσιν ἐφόρει.* Plaut. Bacchid. II. 3. u)

Qui soccis habeat aurum [auro] suppactum solum.

---

q) imo apud Nonium, III. n. 98.
r) Hom. Od. VIII, 278. XXIII, 198.
s) III, 2, 94. t) p. 509. u) II, 3, 98.

Antiochi exercitus *magna ex parte aureos clavos crepidis subiectos habuit.* Valer. Max. IX. 1. x) Hunc luxum increpat et damnat Clemens Alexandr. Paedagog. II. 11. *Αἰσχρὰ γοῦν ἀληθῶς τὰ σανδάλια ἐκεῖνα, ἐφ' οἷς ἐστι τὰ χρυσᾶ ἀναθέματα· ἀλλὰ καὶ τοὺς ἥλους ἑλικοειδῶς τοῖς κατατύμμασιν ἐγκατακρούειν ἀξιοῦσι.* Quin hic apud nostrum *ὑπαί τις ἀρβύλας λύοι* fortasse tmeticôs accipiendum *ὑπολύοι τις ἀρβύλας.* Aristophanes, Lysist. v. 949. *Ὑπολύομαι, calceos solvo.* Gloss. Graec. Lat. *Ὑπολύω, decalceo.*]

[Ibid. *ΑΡΒΥΛΑΣ.* Suidas, *Αἰσχύλος πρῶτος εὗρε προσωπεῖα δεινὰ καὶ χρώμασι κεχρισμένα ἔχειν τοὺς τραγικοὺς, καὶ ταῖς ἀρβύλαις ταῖς καλουμέναις ἐμβάταις κεχρῆσθαι.*]

[954. *ΠΡΟΔΟΥΛΟΝ.* Malim divisim *πρὸ, δοῦλον ἔμβασιν ποδῶν,* h. e. *πρίν. Solvat aliquis prius calceos meos.* Sunt qui *πρόδουλος* vel *προδούλου* legunt.]

[Ibid. *ΠΡΟΔΟΥΛΟΝ ΕΜΒΑΣΙΝ ΠΟΔΟΣ.* Musonius apud Stobaeum y), Serm. I. *Καὶ τοῦ γε ὑποδεδέσθαι τὸ ἀνυποδετεῖν τῷ δυναμένῳ κρεῖττον· κινδυνεύει γὰρ τὸ μὲν ὑποδεδέσθαι τῷ δεδέσθαι ἐγγὺς εἶναι· ἡ δ' ἀνυποδησία πολλήν ὠλυπίαν τινὰ καὶ εὐκολίαν τοῖς ποσὶν παρέχει, ὅταν ἠσκημένοι ὦσι.* Laudat *ἀνυποδησίαν,* vinctum et calceatum unum eundemque putans. Hinc *vincula* pro *calceis.* Virg. Aen. VIII. 458.

Et Tyrrhena pedum circumdat vincula plantis.

Ubi Servius: *Tyrrhena vincula, Tusca calceamenta.* Ovid. Fast. II. 324.

Stringebant magnos vincula parva pedes.

Et I. 410.

Impediunt teneros vincula nulla pedes.]

[v. 956. *ΦΘΟΝΟΣ.* Vel *φθόνον.* Hoc ab Agamemnone factum uxoris suasu contra ipsius sententiam propriam, utpote qui fassus est invidiosum esse et Diis invisum, artificiose confinxit poeta, quo aptius inducatur Clytaemnestrae facinus.]

v. 957. (948.) *ΣΩΜΑΤΟΦΘΟΡΕΙΝ.* Corrige *στρωματοφθορεῖν.*

[v. 963. *ΠΟΛΛΩΝ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΕΞΑΙΡΕΤΟΝ ΑΝΘΟΣ.* Quod in unoquoque genere praecipuum, id *ἄνθος* dici, cuivis e triviis notum. Ita Homerus *οἴνου ἄωτον* z) dixit, quod Plautus a) plus semel *florem vini.* Lucretius III. 222. *florem Bacchi,* etc. Caeterum optima et pulcherrima spoliorum solebant milites eligere, et a reliquis eximere, quorum unam partem Diis vel dedicabant vel ad sacrificium reservabant, alteram imperatori et ducibus exercitus dividebant, qua de re

x) ext. 4.

y) Stob. Serm. I, 84. (p. 18. Gesn.)

z) οἰὸς ἄωτον?

a) Plaut. Curc. I, 2, 1.

ἐξαίρετα dicebantur. Hesych. Ἐξαίρετον· ἐπίλεκτον. Glossarium vetus, Ἐξαίρετος· *egregius*, *eximius*, *praecipuus*. Ἐξαιρεῖν enim nihil est aliud quam *eximere* seu *excipere*, ut Virgilius dixit, Aeneid. IX. 270.

—— ipsum illum clypeum cristasque rubentes
Excipiam sorti. ——

Ita *eximii* porci et alia pecora latine dicta sunt, quae a reliquo grege *eximebantur*, ut numini alicui sacrarentur, aut ad sacrificium servarentur; eademque etiam ratione *egregia* dicebantur, ut *e grege* selecta et ex omni numero separata. Inde autem, quia, quae optima pecora fuere, e grege ad Deorum sacra separarentur, quicquid in unoquoque genere optimum erat atque praecipuum, id egregium, eximium, ἐξαίρετον dicebatur. Eustath. b) ad Il. Ι'. Ὅτι ἐξαιρεῖν καὶ ἐξαίρεσθαι παρὰ τῷ ποιητῇ, τὸ ἐπιλέξασθαι καὶ δοῦναί τι ὡς ἐξαίρετον. Vide sis Guellium ad Virgilianum illud Aen. VIII. 551.

Ducunt exsortem Aeneae, quem fulva leonis
Pellis obit totum ——]

[v. 964. *ΣΤΡΑΤΟΥ ΔΩΡΗΜ', ΕΜΟΙ ΞΥΝΕΣΠΕΤΟ.* Atque hinc tale praemium honorarium, quo milites ducem donarunt, γέρας dictum est. Homer. sub persona Agamemnonis, Iliad. Α'. 135.

Ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοί,
Ἄρσαντες κατὰ θυμὸν, ὅπως ἀντάξιον ἔσται —
Εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι
Ἢ τεὸν ἢ Αἴαντος ἰὼν γέρας, ἢ Ὀδυσῆος
Ἄξω ἑλών· ——

Huiusmodi plures γυναῖκας ἐξαιρέτους Agamemnoni cessisse testis erit Thersites, Il. Β'. 226.

Πλεῖαί τοι χαλκοῦ κλισίαι, πολλαὶ δὲ γυναῖκες
Εἰσὶν ἐνὶ κλισίῃς ἐξαίρετοι, ἅς τοι Ἀχαιοὶ
Πρωτίστῳ δίδομεν, εὖτ' ἂν πτολίεθρον ἕλωμεν.

Ex his Cassandram fuisse, praeter Aeschylum monet Euripides, Troad. v. 247.

ΕΚ. Τοὐμὸν δὲ τίς ἆρ' ἔλαχε τέκος,
Ἔννεπε, τλάμονα Κασάνδραν;
ΤΑΛ. Ἐξαίρετόν νιν ἔλαβεν Ἀγαμέμνων ἄναξ.]

v. 968. *ΕΙΣ ΑΡΓΥΡΟΝ.* Vir insignis Claudius Salmasius legit ἰσάργυρον, in Exercitationibus Plinianis, p. 593. πορφύρας ἰσάργυρον κηκῖδα vocat *purpurae fucum argento contra carum*. Ἐπὶ ἀργύρῳ vel πρὸς ἀργύρῳ πωλούμενον, Graeci poetae ἰσάργυρον vocant. Purpuram eo pretio olim distractam

---

b) Eust. ad Il. Α', 369. p. 119, 39., ubi est ἐξελεῖν καὶ ἐξελέσθαι.

Γνώση δὲ χρόνῳ διαπευθόμενος
Τόν τε δικαίως καὶ τὸν ἀκαίρως
Πόλιν οἰκουροῦντα πολιτῶν.]

v. 856: (847.) *MENEI.* Lege *μενῇ.*

v. 858. *KEANTEΣ.* [Pro *κήαντες.*] Hesychius, *Κέαντες, καίοντες* et *Κειάμενοι, καύσαντες.* [Ovid. Remed. Amor. v. 229.

Ut corpus redimas, vulnus patieris et ignes.

Seneca Agamemn. v. 150.

Et ferrum et ignis saepe medicinae loco est.

Plato apud Diog. Laertium, III. 85. *Ἡ δὲ χειρουργικὴ διὰ τοῦ τέμνειν καὶ καίειν ὑγιάζει.* Claudian. XX. [sive II.] 14.

—— ferro sanantur et igni.

Xenophon [y]), *Ἀπομνημ.* I. p. 720. *Καὶ τοῖς ἰατροῖς παρέχουσι μετὰ πόνων τε καὶ ἀλγηδόνων καὶ ἀποτέμνειν καὶ ἀποκαίειν.*]

[Ibid. *H TEMONTEΣ.* Ad proverbium *Malum sectionis egens* „Annotat Eustathius, inquit Paroemiographus, in Iliados decimum, proverbialiter dici *πήματα τομῶντα*, *quae sectionis egeant mala*, de ingentibus et extremis: sumpta metaphora a putrido vulnere, nulla arte medicabili, nisi per novaculae ferrique incisionem. Extat apud Sophoclem [z]), in Aiace flagellifero:

—— *οὐ πρὸς ἰατροῦ σοφοῦ*
Θροεῖν [*θρηνεῖν*] *ἐπῳδὰς πρὸς τομῶντι πήματι.*
Admurmurare carmina haud medici est boni
Quando malum iam sectionem flagitat.

Non est alienum ab hoc et illud: *Ξυρεῖ γὰρ ἐν χρῷ*, *vivam secabit cute tenus.*" Haec ille.]

[v. 864. *ΠΡΕΣΒΟΣ ΑΡΓΕΙΩΝ ΤΟΔΕ.* *Ἀξίωμα.* Vide ad Pers. v. 1.]

v. 867. *OYK AΛΛΩN ΠAPA MAΘOYΣ'.* Distingue:

—— *οὐκ ἄλλων πάρα*
Μαθοῦσ', ἐμαυτῆς δύσφορον λέξω βίον.
Τοσόνδ' ὅσονπερ οὗτος ἦν ὑπ' Ἰλίῳ.

Non ab aliis, inquit, *accepta et audita dicam, sed quae egomet tristia sim experta in vita, donec iste ad Ilium erat.*

[v. 869. (860.) *ΥΠ' ΙΛΙΩι.* Et mox, v. 891.

—— *τόνδ' ὑπ' Ἰλίῳ σέθεν*
Κίνδυνον. ——

At v. 995.

—— *εὖθ' ὑπ' Ἴλιον*
Ὦρτο ναυβάτας στρατός.]

---

y) Xenoph. Mem. I, 2, 54.   z) Soph. Ai. 581.

[v. 870. *ΤΟ ΜΕΝ ΓΥΝΑΙΚΑ.* Eadem in Choeph. v. 920.

Ἄλγος γυναιξὶν ἀνδρὸς εἴργεσθαι, τέκνον.]

[v. 871. *ΕΚΠΑΓΛΟΝ.* Hesych. *Ἔκπαγλα· θαυμαστά, μεγάλα, ἔξοχα, περιττά.*]

v. 872. *ΠΟΛΛΑΣ ΚΑΥΟΥΣΑΝ ΗΔΟΝΑΣ ΠΑΛΙΓΚΟΤΟΥΣ.* Lege

Πολλὰς κλύουσαν κληδόνας παλιγκότους.

Ut mox, v. 883.

— *κληδόνων παλιγκότων.*

[v. 873. *ΚΑΙ ΤΟΝ ΜΕΝ, ΗΚΕΙΝ.* Planior sententia, si pro *ἥκειν* legimus *ἄγχειν*, ex quo Latinum *angere* derivatum, ut veteres grammatici docent. *Ἀπάγξασθαι* de quovis mortis genere seu acerbiore dolore usurpari satis notum, quamvis non notatum a lexicographis. Non valde contendo tamen, cum vulgata lectio ferri possit.]

[Ibid. *ΤΟΝ ΜΕΝ.* *Λάσκοντα.*]

[v. 874. *ΛΑΣΚΟΝΤΑΣ.* Hesych. *Λάσκειν· λέγειν, φθέγγεσθαι.* Euripid. Andromache, v. 672.

— *ξένης δ' ὕπερ*

Τοιαῦτα λάσκεις τοὺς ἀναγκαίους φίλους;]

v. 877. *ΤΕΤΡΩΤΑΙ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΛΕΩ ΛΕΓΕΙΝ.* *Esset, ut ita dicam, nassula confossior.* [f. *τέτρωτ' ἄν*, vel *ἐτέτρωτ' ἄν*. Lucianus [a]), Epist. Saturn. c. 24. *Ἐσθῆτα κοσκινηδὸν διατετρυπῆσθαι.* Plautus Rudent. I. 2. [b])

Villam integundam intelligo totam mihi,
Iam nunc perlucet ea quam cribrum crebrius.

Idem Mostell. I. 1. [c])

O carnificum cribrum, quod credo fore:
Ita te forabunt patibulatum per vias
Stimulis, si huc reveniat senex.]

[Ibid. *ΛΕΓΕΙΝ.* *Ὡς εἰπεῖν, ut ita dicam.*]

[v. 879. *ΤΡΙΣΩΜΑΤΟΣ Τ'.* Virg. Aen. VI. 289.

— et forma tricorporis umbrae.

Sil. Ital. XIII. 201.

Monstrum Geryones immane tricorporis.

Pro *τ'* f. *γ'.* Communiter vero Geryones *τρικέφαλος* seu *τρικάρηνος* habitus est; unde proverbium *τρικέφαλε Γηρυόνη, ἐπὶ τῶν θηριογνωμόνων, de iis qui efferatis sunt animis.* Cuius rationem reddit Mich. Apostolius, XIX. 64. ab urbe nempe in Ponto Euxino, quae *Τρικαρηνία* appellata fuit; quam Hercules invadens Geryonem illi propugnantem occidit.]

---

a) Luc. vol. III, p. 406. b) I, 2, 13. c) I, 1, 52.

v. 880. (871.) *ΤΗΝ ΚΑΤΩ ΧΘΟΝΟΣ.* Id est, sepulchrum.
v. 881. *ΤΡΙΜΟΙΡΟΝ ΧΛΑΙΝΑΝ.* Metonymice vestis pro corpore, ut corpus, τὸ σὸν δέμας, pro persona, apud tragicos. *Λαβών*, id est, ἔχων. [Et ita legit Auratus.]

[v. 882. *ΑΠΑΞ ΕΚΑΣΤΩι ΚΑΤΘΑΝΩΝ ΜΟΡΦΩΜΑΤΙ.* Talis qui fama mortuus, δευτερόποτμος dicebatur; de qua re praetereunda non sunt Hesychii verba: *Δευτερόποτμος· ὁ ὑπό τινων ὑστερόποτμος· οὕτω δὲ ἔλεγον, ὁπόταν τινὶ ὡς τεθνεῶτι τὰ νομιζόμενα ἐγένετο, καὶ ὕστερον ἀνεφάνη ζῶν. Οἱ δὲ πολίμοις καὶ ἀπειρῆσθαι τοῖς τοιούτοις εἰσιέναι εἰς τὸ ἱερὸν τῶν σεμνῶν φασι θεῶν. Ἢ ὁ φημισθεὶς ἐπὶ ξένης τετελευτηκὼς, ἔπειτα ἐπανελθών. Ἢ ὁ δεύτερον διὰ γυναικείου κόλπου διαδύς· ὡς ἔθος ἦν παρὰ Ἀθηναίοις ἐκ δευτέρου γεννᾶσθαι.*]

[Ibid. *ΜΟΡΦΩΜΑΤΙ.* Ovid. Metam. IX. 184.

> —— nec me pastoris Iberi
> Forma triplex movit.

Caeterum μόρφωμα, forma, pro corpore; ut idem Ovidius, Met. I. 1.

> In nova fert animus mutatas dicere formas
> Corpora. ——

v. 884. *ΑΡΤΑΝΑΣ ΕΜΗΣ ΔΕΡΗΣ.* Cum ego pararem laqueum ad suspendium.

[Ibid. *ΕΜΗΣ ΔΕΡΗΣ.* Sub. ἀπό.]

[v. 885. *ΛΕΛΗΜΜΕΝΗΣ.* f. εἰλουμένη vel εἰλημένης, vel εἰλημμένης.]

v. 886. *ΕΚ ΤΩΝΔΕ.* [Κληδόνων sc.] Potest etiam interpretari, *opera horum* (domesticorum). Est excusatio callida absentiae Orestis.

[v. 887. *ΚΥΡΙΟΣ.* f. κύρος ὤν, vel κῦρος ὄν.]

v. 889. *ΔΟΡΥΞΕΝΟΣ.* Sic et Choeph. v. 914.

v. 893. *ΒΟΥΛΗΝ ΚΑΤΑΡΡΙΨΕΙΕΝ*, *consilium praecitum iniret.* Sc. occidendi Orestis. [f. βόλον, vel βουλὴν καταῤῥάψειεν.]

[Ibid. *ΣΥΓΓΟΝΟΝ.* Supple, ἐστὶ, vel f. σὸν γόνον.]

v. 896. *ΚΛΑΥΜΑΤΩΝ ΕΠΙΣΣΥΤΟΙ ΠΗΓΑΙ ΚΑΤΕΣΒΗΚΑΣΙΝ.* Sept. Theb. v. 590.

> *Μητρός τε πηγὴν τίς κατασβέσει δίκη;*

[v. 900. (891.) *ΑΤΗΜΕΛΗΤΟΥΣ.* Aurat. ἀτημέλητος, *neglectus*, vel ἀτημελήτως.]

v. 906. *ΣΩΤΗΡΑ ΝΑΟΣ.* Interpunge cum Cantero:

> *Σωτῆρα ναὸς πρότονον, ὑψηλῆς στέγης*
> *Στῦλον ποδήρη.* ——

Scholiastes Apollonii ad Argon. I. 564. *Πρότονοι, τὰ ἐξ ἑκατέρου μέρους τοῦ ἱστίου ἐπὶ τὴν πρώραν καὶ τὴν πρύμναν ἐκτεινόμενα σχοινία.*

v. 910. *ΟΔΟΙΠΟΡΩι ΔΙΨΩΝΤΙ.* Virgilius, Ecl. V. 46.

—— quale per aestum
Dulcis aquae saliente sitim restinguere rivo.

Apollonius, IV. 1416.

Ἤ τινα πετραίην χύσιν ὕδατος, ἤ τινα γαίης
Ἱερὸν ἐκβλύσοντα, θεαί, ῥόον, ᾧ ἀπὸ δίψαν
Αἰθομένην ἄμοτον λωφήσομεν. ——

[v. 912. (903.) *ΤΟΙΟΙΣΔΕ.* f. *Τοιοῖς σε.*]

[v. 914. *ΦΙΛΟΝ ΚΑΡΑ.* Homer. Iliad. Σ'. 114.

Νῦν δ' εἶμ' ὄφρα φίλης κεφαλῆς ὀλετῆρα κιχείω.

Latini, *carum caput.* Virg. Aen. IV. 493. Horat. Od. I. 24. [init.]]

[v. 915. *ΕΚΒΑΙΝ' ΑΠΗΝΗΣ ΤΗΣΔΕ.* Et mox ad Cassandram, v. 1048.

Ἔκβαιν' ἀπήνης τῆσδε.

Argumenti auctor: Ἀγαμέμνων δὲ ἐπὶ ἀπήνης ἔρχεται· εἵπετο δ' αὐτῷ ἑτέρα ἀπήνη, ἔνθα ἦν τὰ λάφυρα, καὶ ἡ Κασάνδρα. Seneca Troad. v. 149.

—— Currusque sequens
Agamemnonios aurea dextra
Vincula gestans laetis fiet
Pompa Mycenis.]

[v. 916. (907.) *ΑΝΑΞ.* f. *ὦ 'ναξ.*]

[v. 917. *ΑΙΣ ΕΠΙΣΤΑΛΤΑΙ ΤΕΛΟΣ.* Thomas Magister d) in voce *ἐπέτειλάμην.* Ἐπιστεῖλαι δὲ οὐ μόνον τὸ διὰ γραμμάτων, ἀλλὰ καὶ τὸ αὐτοπροσώπως κελεῦσαι· καὶ ἐπιστολὴ ὡσαύτως. Vide Prometh. Vinct. v. 3.]

[Ibid. *ΤΕΛΟΣ.* *Officium, πρᾶγμα.* Vide ad Sept. Theb. v. 266.]

v. 918. *ΠΕΔΟΝ ΚΕΛΕΥΘΟΥ ΣΤΡΩΝΝΥΝΑΙ ΠΕΤΑΣΜΑΣΙΝ.* Mos antiquus, cuius apud plures fit mentio. Plutarchus e) Catone Uticensi, p. 764. *Προεπέμφθη δάκρυσι καὶ περιβολαῖς ἀπλήστοις, ὑποτιθέντων ἱμάτια τοῖς ποσὶν ᾗ βαδίζοι.* Vide sis 2 Reg. IX. 13. D. Matth. XXI. 8.

v. 919. *ΠΟΡΦΥΡΟΣΤΡΩΤΟΣ.* Virgilio *stratum ostrum.* Aen. I. 704.

v. 920. *ΩΣ ΑΝ ΗΓΗΤΑΙ ΔΙΚΗ.* Poterit legi *ὥς νιν ἡγῆται δίκη, ut deducat eum Iustitia domum.* [Vide Polynicis insignia, Sept. Theb. v. 650. Sunt qui malint *δίκῃ.*]

[v. 922. *ΣΥΝ ΘΕΟΙΣ.* Choeph. v. 780. *Σὺν θεῶν δόσει.* Vide quae ibi annotata. Theocr. Idyll. II. 28. *σὺν δαίμονι.*]

[v. 923. *ΛΗΔΑΣ ΓΕΝΕΘΛΟΝ.* Leda duo peperit ova, ex quorum altero nati sunt Pollux et Helena, ex altero Castor

---

d) Thom. p. 339. Lugd. e) Plut. Cat. c. XII.

et Clytaemnestra. Fabula tritissima. Id ovum Pausanias f) in Laconicis refert ostendi a Lacedaemoniis suspensum taeniis a testudine templi. Quin cum de ovis sermo fit, venit mihi in mentem locus Antigoni Carystii, foedissime, ni fallor, depravatus; cui ἐν παρέργῳ medelam adhibere fas sit. Est vero cap. 108. Histor. Mirab.: *Τῶν ζώων τὰ μακρὰ ἄρσενα εἶναι· τὰ δεύτερα, θήλεα. Animalium longa esse mascula; secunda, foemella.* Quorsum haec? immo restitue meo periculo: *τῶν δ' ὠῶν τὰ μακρὰ ἄρσενα εἶναι· τὰ παχύτερα, θήλεα. Ova oblonga, mascula: crassa, foemella.* Horat. Sat. II. 4. 12

Longa quibus facies ovis erit, illa memento,
Ut succi melioris, et ut magis alba rotundis
Ponere; namque marem cohibent callosa vitellum.

Columella, VIII. 5. *Cum deinde quis volet quam plurimos mares excludi, longissima quaeque et acutissima ova subiiciet: et rursus quum foeminas, quam rotundissima.* Plinius g), H. N. X. 2. *Foeminam edunt quae rotundiora gignuntur; reliqua, marem.* Sed tamen aliter Aristoteles h), Hist. Animal. VI. 2. *Ἔστι δὲ τὰ μὲν μακρὰ καὶ ὀξέα τῶν ὠῶν θήλεα· τὰ δὲ στρογγύλα καὶ περιφέρειαν ἔχοντα κατὰ τὸ ὀξὺ, ἄῤῥενα.*]

v. 925. *ΜΑΚΡΑΝ ΓΑΡ ΕΞΕΤΕΙΝΑΣ.* Pro absentia longa sermo longus. [Supple εἰς. Pro γὰρ Aur. legit δ' ἐπ, quod minus mihi probatur.]

v. 928. *ΜΗΔΕ, ΒΑΡΒΑΡΟΥ ΦΩΤΟΣ ΔΙΚΗΝ, ΧΑΜΑΙΠΕΤΕΣ ΒΟΑΜΑ*, κ. τ. λ. Antiquissima sane [consuetudo] erat apud Assyrios et caeteras gentes orientales, regem humi procumbentes adorare; quod Graecis indecorum semper visum est. Euripides, Oreste, v. 1507.

ΦΡ. Προσκυνῶ σ', ἄναξ, νόμοισι βαρβάροισι προσπιτνῶν.
ΟΡ. Οὐκ ἐν Ἰλίῳ τάδ' ἐστὶν, ἀλλ' ἐν Ἀργείᾳ χθονί.

Hinc Aristoteles i), Rhetoric. III. inter τὰ βαρβαρικὰ ponit προσκυνήσεις καὶ ἐκστάσεις. Pindaro χαμαιπετὴς λόγος est humilis, vilis; q. d. humi serpens. Olymp. IX. 19. [12. B.]

—— χαμαιπετέων λόγων ἐφάψῃ.

[v. 931. *ΘΕΟΥΣ ΤΟΙ ΤΟΙΣΔΕ.* Lege θεοὺς τοιοῖσδε.]

[v. 933. *ΟΥΔΑΜΩΣ ΑΝΕΥ ΦΟΒΟΥ.* Quod sit ἐπίφθονον. Vide supra quae ad v. 465.]

v. 934. *ΛΕΓΩ ΚΑΤ' ΑΝΔΡΑ ΜΗ ΘΕΟΝ ΣΕΒΕΙΝ ΕΜΕ.* Notum illud:

Nullum ego sum numen, cur me immortalibus aequas?

[Ibid. *ΛΕΓΩ ΚΑΤ' ΑΝΔΡΑ.* Versio ambigua, per quam τὸ κατ' ἄνδρα ad λέγω, ut apud Apostolum, 1 Cor. IX. 8.

---

f) Paus. III, 16, 1.
g) Plin. X, 52.
h) Aristot. vol. II, p. 324. Duval.
i) Aristot. Rhetor. I, 5. p. 69. Buhl. (p. 26. Reiz.).

Μὴ κατὰ ἄνθρωπον ταῦτα λαλῶ, non minus quam ad *σέβειν* referri possit; quod sine sententiae labe non potest hic. Vera enim sententia verborum: *λέγω*, *iubeo volo*, *σέβειν ἐμὲ κατ' ἄνδρα, μὴ κατὰ θεόν.*]

v. 936. *ΤΟ ΜΗ ΚΑΚΩΣ ΦΡΟΝΕΙΝ.* Socrates, Epistola VI. a Leone Allatio edita, *μίαν ἀρχὴν εὐδαιμονίας ἐγὼ νομίζω, φρονεῖν εὖ.*

[v. 942. (933.) *ΗΥΞΩ ΘΕΟΙΣ ΔΕΙΣΑΣ.* A. *δηΐους.*]

[v. 943. *ΕΞΕΙΠΟΝ.* A. *'Εξεῖπεν.*]

v. 944. *ΤΙ Δ' ΑΝ ΔΟΚΗι, κ. τ. λ.* Lege *δοκεῖ. Quid tibi videtur Priamus facturus, si haec effecisset?* sc. si vicisset.

v. 946. *ΑΙΔΕΣΘΕΙΣ.* Restitue *αἰδεσθῇς.* [Aut haec per interrogationem legenda. De Priamo quod obiecerat Clytaemnestra, annuente Agamemnone, pergit illa: *an igitur veritus hominum vituperium calcare aulaea quae paravi recusas?* Haec vera sententia, quam confirmant et sequentia.]

[v. 948. *ΑΦΘΟΝΗΤΟΣ ΟΥΚ ΕΠΙΖΗΛΟΣ.* Chares apud Stobaeum[k]), Serm. XXXVIII.

'Εγὼ δ' ἐν ἀνθρώποισι μέχρι τοῦ δοκῶ
Εὖ πράττειν, μέχρις ἂν φθονεῖσθαί μοι δοκῶ.]

[v. 950. *ΝΙΚΑΣΘΑΙ.* *Λόγοις. Persuaderi.* v. 592.

Νικώμενος λόγοισιν οὐκ ἀναίνομαι.]

v. 951. *ΤΗΝΔΕ ΔΗΡΙΟΣ ΤΙΕΙΣ.* Vel *τῆσδε* legendum, vel a *δῆρις δήριος pertinax.*

[v. 953. *ΥΠΑΙ ΤΙΣ ΑΡΒΥΛΑΣ.* *'Αρχαϊκῶς.* Homerus, Iliad. *Β'.* 44.

Ποσσὶ δ' ὑπαὶ λιπαροῖσιν ἐδήσατο καλὰ πέδιλα.

Unde posteri confinxere vocem *ὑπόδημα.* Hesych. *'Αραβύλας· ὑποδήματος διαφορὰ, καὶ βαρβαρικά.* Mox, *'Αρβύλαι· εἶδος ὑποδημάτων.* Iul. Pollux[l]), VII. 21. *'Ην δέ τι ὑπόδημα καὶ ἀρβύλη, εὐτελὲς τὴν ἐργασίαν.* Euripides Oreste, v. 140.

Σῖγα, σῖγα, λεπτὸν ἴχνος ἀρβύλης
Τιθεῖτε, μὴ κτυπεῖτε, μηδ' ἔστω κτύπος.

Quin *ἀρβύλη* secundum Pollucem erat vilius quoddam calceamenti genus. Certe *ἀρβυλίδες* erant calceamenta rustica clavis ferreis suppacta, de quibus exponendus insignis locus in Theocr. Idyll. VII. 25.

—— *ὥς τευ ποσσὶ νισσομένοιο*
Πᾶσα λίθος πταίοισα ποτ' ἀρβυλίδεσσιν ἀείδει.

Quibus verbis inest *βουκολικὴ ἀφέλεια* et rus merum; audacem metaphoram alicubi vocat Eustathius, *Θεόκριτος θρασέως ἔφη*

---

k) Stob. Serm. XXXVIII, 5. (p. 222. Gesn.). vid. Salm. ap. Gaisf.
l) Poll. VII, §. 91.

τὸ Πᾶσα λίθος ἀείδει. Vir tamen doctus in illo loco Theocriti intelligere maluit τοὺς κρουπέζας. Erant autem κρουπέζαι et κρουπέζια proprie calceamenta lignea Boeotorum peculiaria, quibus oleas et uvas calcabant, a κρούω et πέζα. Hesych. Τὰ ξύλινα σανδάλια κρουπέζια λέγεται· καὶ ὑποδήματα ξύλινα, μεθ' ὧν τὰς ἐλαίας πατοῦσι. Unde Boeoti homines, prae aliis agrestes et rustici, ab hisce calceamentis peculiariter dicti sunt κρουπεζοφόροι, teste Eustathio [m]), Iul. Polluce [n]), et aliis. Ego vero, pace tanti viri dixerim, ἀρβυλίδας in illo versu Theocriti intelligerem calceos ferratos rusticorum potius quam Boeotorum ligneos: eiusmodi enim soleae clavis suppactae, inter eundum lapidibus illisae sonitum ac tinnitum edunt. Theophrastus [o]) in charactere περὶ ἀγροικίας, rustici notam facit, εἰς τὰ ὑποδήματα ἥλους ἐγκροῦσαι, clavos calceis infigere, quod etiam rustici hodieque apud nos factitant, ne calceamenta nimio usu terantur. Atque huiusmodi fortasse calcei erant, quae ideo ἥλικες, vel potius ἥλιπες dicebantur, ab ἧλος, *clavus*, unde ἀνήλιπος, Dor. ἀνάλιπος, h. e. ἀνυπόδητος, *discalceatus*. Theocr. Idyll. IV. 56.

Εἰς ὄρος ὄκχ' ἕρπεις, μὴ ἀνάλιπος ἔρχεο Βάττε,
Ἐν γὰρ ὄρει ῥάμνοι τε καὶ ἀσπάλαθοι κομόωντι.

Scholiastes: Ἧλιψ τὸ ὑπόδημα· παρὰ τὸ ἑλίσσειν τὸν πόδα, ἀνήλιπος δὲ οἱονεὶ ὁ μὴ ἑλίσσων τὸν πόδα. Quae interpretatio nimium frigida et detorta mihi videtur: quale enim hoc etymon est? ἧλιψ παρὰ τὸ ἑλίσσειν τὸν πόδα, cum ἧλιψ habeat η in prima, ἑλίσσειν vero ε? Aut quid est ἑλίσσειν τὸν πόδα, pedem volvere, vertere, versare, id enim est ἑλίσσειν; aut quomodo ille, qui sine calceis incedit, οὐκ ἑλίσσει τὸν πόδα? immo eo magis versat et torquet pedem, si γυμνόπους sit, et nudo pede terram versat. Quare nullus dubito quin ἥλιπες sint huiusmodi calcei ferrati, seu clavati, de quibus Theophrastus modo laudatus, et deriventur ab ἧλος, *clavus*, et ἀνήλιπος sit qui sine hisce calceis incedit. Et certe nihil aptius neque convenientius esse potest illi loco Theocriti. Colloquuntur enim ibi duo rustici, duo pastores, quorum unus, dum per spinetum incederet, pedem suum cynosbato sive rubo vulneraverat. Inquit igitur alter: vide ne postea per hunc montem spinis sentibusque oppletum ambules, sine calceis tuis ferro suffixis et suppactis, quibus sc. pedes tuos munias atque defendas contra spinarum aculeos, in monte enim rubi ac tribuli nascuntur. Ac si dixisset, memineris posthac εἰς τὰ ὑποδήματα ἥλους ἐγκροῦσαι. Huiusmodi calceamenta *clavata* dicebantur, inquit Festus [p]), unde discimus tam apud Romanos

m) De re loquitur, nomen compositum non habet Eust. p. 867, 23.
n) Poll. VII, 87. o) Theophr. Char. IV. p. 84. Fisch.
p) Fest. p. 81, 5. Dac.

quam apud Graecos in usu fuisse rustica haec ὑποδήματα. Nec rusticis solum, sed quod ad hunc Aeschyli locum propius spectat, etiam militibus, nam et caligae militares clavis erant suffixae. Unde donarium quoddam a militibus exactum eo nomine et praetextu, quasi ad clavos militarium caligarum emendos, ideoque et *clavarium* dicebatur: meminit Tacitus, Histor. III. 50. *Seditiosae militum voces terrebant, clavarium, donativi nomen est, flagitantium.* Quod autem de fulmentis adfert V. Cl. in Theophrasti, quem nuper adduximus locum, opinor alia ea res est, et nihil ad ferreos calceorum clavos, de quibus hic agimus. *Fulmentum* aut *fulmenta*, nam in utroque genere extat apud veteres Romanos, est quasi *fulcimentum*, idem quod fulcrum seu sustentaculum. Unde vetus illud proverbium apud Varronem q), *Fulmenta lectum scandunt*, de re absurda atque praepostera. Fulmenta sunt fulcra lecti, quae Homerus r) ἑρμῖνας vocat, quasi ἕρματα, h. e. ἐρείσματα, fulcra, sustentacula. Hinc καττύματα calceorum fulmentae dicebantur. Plautus Trinumm. III. 2. s)

Fulmentas iubeam suppingi soccis.

Vel ut alii rectius legunt, *Fulmenta iubeam suppingi soccos*, ubi Paraeus t) in Lexico, *Fulmenta*, inquit, *sunt clavi calceis sive soccis suppacti, tanquam fulcimenta.* Immo potius καττύματα sunt, sc. corii partes durinsculae, quae a veteramentariis et cerdonibus calceis muniendis suffiguntur: παλαιὰ δέρματα, coria ex veteri calceamento, unde et pro veteribus calceamentis ponuntur. Talia καττύματα erant illa Gibeonitarum in sacra pagina, quae Septuaginta interpretes vocant, Ios. IX. 5. σανδάλια παλαιὰ καὶ καταπεπελματωμένα. Novum sane vocabulum pro re antiqua, nec minus noviter et mire versum a Latino interprete, *quae ad indicium vetustatis pittaciis consuta erant*; quod equidem quid sit non intelligo: πιττάκιον est emplastrum, pannus cui imponitur medicamentum. Fulmentae igitur soccorum seu calceorum sunt καττύματα, sed nihil haec ad clavos ferreos, quibus rustici ac milites calceamenta sua suffigerent. Etiam et aeneis in hanc rem utebantur. Lucil. Fr. XXVIII. 45.

Fulmentas clavis aeneis subducere.

Quin divites et luxuriosi, argenteis vel aureis. Aelian. Var. Hist. IX. 3. Καὶ Ἅγνων χρυσοῦς ἥλους ἐν ταῖς κρηπῖσιν ἐφόρει. Plaut. Bacchid. II. 3. u)

Qui soccis habeat aurum [auro] suppactum solum.

---

q) imo apud Nonium, III. n. 98.
r) Hom. Od. VIII, 278. XXIII, 198.
s) III, 2, 94. t) p. 509. u) II, 3, 98.

Antiochi exercitus *magna ex parte aureos clavos crepidis subiectos habuit.* Valer. Max. IX. 1. [x]) Hunc luxum increpat et damnat Clemens Alexandr. Paedagog. II. 11. *Αἰσχρὰ γοῦν ἀληθῶς τὰ σανδάλια ἐκεῖνα, ἐφ' οἷς ἐστι τὰ χρυσᾶ ἀναθέματα· ἀλλὰ καὶ τοὺς ἥλους ἑλικοειδῶς τοῖς κατατύμμασιν ἐγκαταχρούειν ἀξιοῦσι.* Quin hic apud nostrum ὑπαί τις ἀρβύλας λύοι fortasse tmeticôs accipiendum ὑπολύοι τις ἀρβύλας. Aristophanes, Lysist. v. 949. *Ὑπολύομαι, calceos solvo.* Gloss. Graec. Lat. Ὑπολύω, *decalceo.*]

[Ibid. *ΑΡΒΥΛΑΣ.* Suidas, *Αἰσχύλος πρῶτος εὗρε προσωπεῖα δεινὰ καὶ χρώμασι κεχρισμένα ἔχειν τοὺς τραγικοὺς, καὶ ταῖς ἀρβύλαις ταῖς καλουμέναις ἐμβάταις κεχρῆσθαι.*]

[954. *ΠΡΟΔΟΥΛΟΝ.* Malim divisim πρὸ, δοῦλον ἔμβασιν ποδῶν, h. e. πρίν. *Solvat aliquis prius calceos meos.* Sunt qui πρόδουλος vel προδούλου legunt.]

[Ibid. *ΠΡΟΔΟΥΛΟΝ ΕΜΒΑΣΙΝ ΠΟΔΟΣ.* Musonius apud Stobaeum[y]), Serm. I. *Καὶ τοῦ γε ὑποδεδέσθαι τὸ ἀνυποδετεῖν τῷ δυναμένῳ κρεῖττον· κινδυνεύει γὰρ τὸ μὲν ὑποδεδέσθαι τῷ δεδέσθαι ἐγγὺς εἶναι· ἡ δ' ἀνυποδησία πολλὴν ἀλυπίαν τινὰ καὶ εὐκολίαν τοῖς ποσὶν παρέχει, ὅταν ἠσκημένοι ὦσι.* Laudat ἀνυποδησίαν, vinctum et calceatum unum eundemque putans. Hinc *vincula* pro *calceis.* Virg. Aen. VIII. 458.

Et Tyrrhena pedum circumdat vincula plantis.

Ubi Servius: *Tyrrhena vincula, Tusca calceamenta.* Ovid. Fast. II. 324.

Stringebant magnos vincula parva pedes.

Et I. 410.

Impediunt teneros vincula nulla pedes.]

[v. 956. *ΦΘΟΝΟΣ.* Vel *φθόνον.* Hoc ab Agamemnone factum uxoris suasu contra ipsius sententiam propriam, utpote qui fassus est invidiosum esse et Diis invisum, artificiose confinxit poeta, quo aptius inducatur Clytaemnestrae facinus.]

v. 957. (948.) *ΣΩΜΑΤΟΦΘΟΡΕΙΝ.* Corrige στρωματοφθορεῖν.

[v. 963. *ΠΟΛΛΩΝ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΕΞΑΙΡΕΤΟΝ ΑΝΘΟΣ.* Quod in unoquoque genere praecipuum, id ἄνθος dici, cuivis e triviis notum. Ita Homerus *οἴνου ἄωτον*[z]) dixit, quod Plautus [a]) plus semel *florem vini.* Lucretius III. 222. *florem Bacchi*, etc. Caeterum optima et pulcherrima spoliorum solebant milites eligere, et a reliquis eximere, quorum unam partem Diis vel dedicabant vel ad sacrificium reservabant, alteram imperatori et ducibus exercitus dividebant, qua de re

x) ext. 4.

y) Stob. Serm. I, 84. (p. 18. Gesn.)

z) οἰὸς ἄωτον?

a) Plaut. Curc. I, 2, 1.

ἐξαίρετα dicebantur. Hesych. Ἐξαίρετον· ἐπίλεκτον. Glossarium vetus, Ἐξαίρετος· *egregius*, *eximius*, *praecipuus*. Ἐξαιρεῖν enim nihil est aliud quam *eximere* seu *excipere*, ut Virgilius dixit, Aeneid. IX. 270.

—— ipsum illum clypeum cristasque rubentes
Excipiam sorti. ——

Ita *eximii* porci et alia pecora latine dicta sunt, quae a reliquo grege *eximebantur*, ut numini alicui sacrarentur, aut ad sacrificium servarentur; eademque etiam ratione *egregia* dicebantur, ut *e grege* selecta et ex omni numero separata. Inde autem, quia, quae optima pecora fuere, e grege ad Deorum sacra separarentur, quicquid in unoquoque genere optimum erat atque praecipuum, id egregium, eximium, ἐξαίρετον dicebatur. Eustath. b) ad Il. *I'*. Ὅτι ἐξαιρεῖν καὶ ἐξαίρεισθαι παρὰ τῷ ποιητῇ, τὸ ἐπιλέξασθαι καὶ δοῦναί τι ὡς ἐξαίρετον. Vide sis Guellium ad Virgilianum illud Aen. VIII. 551.

Ducunt exsortem Aeneae, quem fulva leonis
Pellis obit totum ——]

[v. 964. *ΣΤΡΑΤΟΥ ΔΩΡΗΜ', ΕΜΟΙ ΞΥΝΕΣΠΕΤΟ.* Atque hinc tale praemium honorarium, quo milites ducem donarunt, γέρας dictum est. Homer. sub persona Agamemnonis, Iliad. *A'*. 135.

Ἀλλ' εἰ μὲν δώσουσι γέρας μεγάθυμοι Ἀχαιοὶ,
Ἄρσαντες κατὰ θυμὸν, ὅπως ἀντάξιον ἔσται —
Εἰ δέ κε μὴ δώωσιν, ἐγὼ δέ κεν αὐτὸς ἕλωμαι
Ἢ τεὸν ἢ Αἴαντος ἰὼν γέρας, ἢ Ὀδυσῆος
Ἄξω ἑλών· ———

Huiusmodi plures γυναῖκας ἐξαιρέτους Agamemnoni cessisse testis erit Thersites, Il. *B'*. 226.

Πλεῖαί τοι χαλκοῦ κλισίαι, πολλαὶ δὲ γυναῖκες
Εἰσὶν ἐνὶ κλισίῃς ἐξαίρετοι, ἅς τοι Ἀχαιοὶ
Πρωτίστῳ δίδομεν, εὖτ' ἂν πτολίεθρον ἕλωμεν.

Ex his Cassandram fuisse, praeter Aeschylum monet Euripides, Troad. v. 247.

ΕΚ. *Τοὐμὸν δὲ τίς ἄρ' ἔλαχε τέκος,*
Ἔννεπε, τλάμονα Κασάνδραν;
ΤΑΛ. *Ἐξαίρετόν νιν ἔλαβεν Ἀγαμέμνων ἄναξ.*]

v. 968. *ΕΙΣ ΑΡΓΥΡΟΝ.* Vir insignis Claudius Salmasius legit ἰσάργυρον, in Exercitationibus Plinianis, p. 593. πορφύρας ἰσάργυρον κηκῖδα vocat *purpurae fucum argento contra carum*. Ἐπὶ ἀργύρῳ vel πρὸς ἀργύρῳ πωλούμενον, Graeci poetae ἰσάργυρον vocant. Purpuram eo pretio olim distractam

b) Eust. ad Il. *A'*, 369. p. 119, 39., ubi est ἐξελεῖν καὶ ἐξελέσθαι.

constat ex Theopompi historiis, cuius haec verba leguntur apud Athenaeum [c]), XII. 4. Ἰσοστάσιος γὰρ ἦν ἡ πορφύρα πρὸς ἄργυρον ἐξεταζομένη.

v. 969. *ΚΗΚΙΔΑ.* Hoc est, στύμμα vel βάμμα, *fucum.* Harpocration, Κηκίς· βάμμα τι καὶ στύμμα· ἢ καρπὸς τῆς δρυὸς ἐπιτήδειος εἰς βαφήν; galla, qua lanae olim tingebantur. Dioscorides [d]) ait in Cilicia quercini generis arboribus parvae instar cochleae innasci, quod a mulieribus ad tincturam colligitur, et coccum vocatur. Locum eius, vitiose excusum, restituit Salmasius, in Exercitationibus Plinianis, p. 274. hoc modo: Γίνεται δὲ ἡ ἐν Κιλικίᾳ ἐν τοῖς δρυσὶν ὁμοίως κοχλίᾳ μικρῷ, ἣν τῇδε γυναῖκες εἰς τὰ στύμματα ἀναλέγουσαι κόκκον καλοῦσι. Hinc et κηκίς pro quolibet stymmate. [Choeph. v. 266.

Θανόντας ἐν κηκῖδι πισσήρει φλογός.

Hesych. Κηκίς· ἀτμίς, στύμμα. Vide Eustath. Il. Ξ'. p. 983.]

[v. 970. *ΟΙΚΟΣ Δ' ΥΠΑΡΧΕΙ.* Haud dubium quin ἐπαρκεῖ scribendum sit. Ἐπαρκεῖ τῶνδε, his abundat, vel sufficienter instructa domus.]

[Ibid. *ΑΝΑΞ.* *Domine,* vel *marite.* Ita enim etiam uxores maritos compellabant. Atqui Agamemnon vere ἄναξ alias quoque.]

[Ibid. *ΑΝΑΞ. ΕΧΕΙΝ.* Vide an delendum punctum post ἄναξ.]

[v. 971. *ΠΕΝΕΣΘΑΙ Δ' ΟΥΚ, ΕΠΙΣΤΑΤΑΙ ΔΟΜΟΣ.* h. e. οὐ πένεται, *nunquam eget,* vel, *nequit egere.* Plautus [e]): *Non didici hariolari gratis.* Idem: *Cur negas? Quia vera didici dicere.*]

[v. 972. (963.) *ΠΟΛΛΩΝ ΠΑΤΗΣΜΩΝ.* Sensus: *multarum vestium talium pretium vovissem in victimis expendendum;* vel ἐν χρηστηρίοις, *oracula consulens.*]

[Ibid. *ΔΕΙΜΑΤΩΝ.* Assentimur Cantero scribenti δ' εἱμάτων.

[v. 973. *ΠΡΟΥΝΕΧΘΕΝΤΟΣ.* Vide an legendum συνεχθέντος, vel σοῦ 'νηχθέντος.]

[v. 974. *ΨΥΧΗΣ ΚΟΜΙΣΤΡΑ.* Hesych. Κομίστρα· ἐπιμελητήρια, τροφὸς, ἐμπλέκτρια.]

[Ibid. *ΤΗΣΔΕ.* h. e. σῆς.]

Ibid. *ΜΗΧΑΝΩΜΕΝΗΣ.* Forsan μηχανωμένη.

[v. 975. *ΡΙΖΗΣ ΓΑΡ ΟΥΣΗΣ.* [Σοῦ παρόντος.] Elegantissima comparatio. *Sicut,* inquit, *quamdiu viget arboris radix, foliorum umbra a calore maligni illius sideris tuetur; eodem*

---

c) Athen. XII, p. 526. C.

d) Dioscor. IV, 48. (vol. I, p. 542. Spreng.)

e) Plaut. Amphitr. II, 2, 55.

plane modo tu reversus aedibus in hieme fervorem, in aetate refrigerium affers.

Ibid. *ΦΥΛΛΑΣ.* Vox tempestati, quam describit, valde congrua; *φυλλάδες* enim proprie rami arborum marcidi, folia tamen adhuc retinentes, quod faciunt illi rami, qui ante autumnum colliguntur. Hesychius, *Φυλλάδες· οἱ ξηροὶ κλάδοι καὶ φύλλα ἔχοντες.* Aristophanes in Vespis, v. 397. *ἀνάβαιν', ὦνσαι κατὰ τὴν ἑτέραν, καὶ ταῖσι φυλλάσι παῖε.* Quod ad hanc vocem amplius spectat, *φυλλάς* antiquitus aliquid erat quod ad lectulos attinebat, in quibus convivae recumbere solebant: unde Iulius Pollux f), VI. 1. ubi de convivio agit, cum ea annumerat, quae ad convivarum lectulos spectant, *κλιντήριον* nominat, *φυλλάδας*, etc. Usum autem in lectulis foliorum varie ex auctoribus licet colligere. Theocritus g), in Epigr.

Εὕδεις φυλλοστρῶτι πέδῳ. ——

Idem etiam Pollux, VI. 71. edulii cuiusdam hoc nomine meminit; *φυλλάδας*, inquit, *ἐκάλουν τὰ χλωρὰ ὑποτρίμματα.* Hesychius *φυλλιάδα* appellat. *Φυλλιάς· ὑπότριμμά τι ἐκ λαχάνων σκευαζόμενον.* Fortassis itaque aut corrigendus est Hesychius e Polluce, aut, quod malim, Pollux ex Hesychio.

[Ibid. *ΙΚΕΤ' ΕΣ ΔΟΜΟΥΣ.* f. *Ἵκετ' ἂν δόμους.*]

[v. 976. *ΣΚΙΑΝ ΥΠΕΡΤΕΙΝΑΣΑ ΣΕΙΡΙΟΥ ΚΥΝΟΣ.* Quasi Sirius canis causa esset intensioris caloris. Ita et Persius, Sat. III. 5.

—— siccas insana canicula messes
Iamdudum coquit. ——

Verum sequuntur poetae vulgi errorem, qui *τὸ τοῦ κυνὸς ἄστρον παραίτιον τῆς τῶν καυσμάτων ἐπιτάσεως* pronunciarunt, ex eo sc. natum, quod sole signum cancri peragrante canicula oritur. Errorem hunc refutat Geminus in *εἰσαγωγῇ εἰς τὰ φαινόμενα.* Neque enim est sidus causa, sed signum istius caloris. Melius itaque Homer. Il. *Χ'*. 30. observante Is. Casaubono ad locum Persii modo laudatum:

—— *κακὸν δέ τε σῆμα τέτυκται.*

„Sirii," inquit Hadr. Iunius, Animadv. I. 5. „apud auctores passim est mentio, tum pro stella ipsa, tum pro sole quoque; utroque modo exponi potest apud Virgil. h) in tertio Aeneidos; ibi

—— tum steriles exurere Sirius agros.

„Sed, ut de stella minime dubium est, ita in controversiam vocari potest, an pro sole usurpata vox legatur: at vero istam ambiguitatem eximit Suidas grammaticus, diserte annotans

---

f) Poll. VI, 9. g) Theocr. epigr. III, 1.
h) Virg. Aen. III, 144.

Σείριον a quibusdam exponi τὸν ἥλιον, hoc est, Sirium solem. Cuius testimonium confirmat Archilochi[i]) auctoritas, naturali ratione illud de sole efferentis: *Πολλοὺς μὲν αὐτῶν Σείριος καταυανεῖ ὀξὺς ἐλλάμπων*; id est, *multos ex illis sol siccabit, aestuque suo durabiles reddit.* Id namque solis proprium est, vi sua ignea corporum humorem rapere atque depascere. Similiter usus est et Lycophron[k]) in Cassandra, de Aiacis corpore in littus a mari eiecto loquens; ibi *ἐκβεβρασμένον νέκυν ἀκτὶς Σειρίου καταυανεῖ*, id est, *cadaver expulsum arefaciet solis radius.* Vides manifeste Sirium utrobique pro sole accipi. Accedit quod Ibycus poeta Rheginus *σείρια* astra universa vocaret, testante Suida, vel quod sint quasi *τείρεα* quaedam, et navigantibus signorum sint loco, vel *διὰ τὸ τείρειν, τὸ δαμάζειν.*"]

[Ibid. *ΥΠΕΡΤΕΙΝΑΣΑ.* Vide an melius ὑπερτείνουσα.]

[v. 978. *ΘΑΛΠΟΣ ΜΕΝ ΕΝ ΧΕΙΜΩΝΙ.* Virgil. Georg. II. 149.

—— alienis mensibus aetas.]

[v. 979. (970.) *ΟΤΑΝ ΔΕ ΤΕΥΧΗι.* Canicularis dies.]

[Ibid. *ΖΕΥΣ Τ' ΑΠ' ΟΜΦΑΧΟΣ.* Dele τ', vel lege γ'.]

[v. 980. *ΗΔΗ.* An potius ἡδύ, cogita.]

v. 981. *ΑΝΔΡΟΣ ΤΕΛΕΙΟΥ.* Ἀνὴρ τέλειος, *maritus.*

[v. 983. *ΜΕΛΟΙ ΔΕ ΤΙ ΣΟΙ.* Similis locutio Choeph. v. 779.

Μέλει θεοῖσιν ὧνπερ ἂν μέλῃ πέρι.]

[Ibid. *ΜΕΛΛΗιΣ.* Aur. Μέλῃς.]

[v. 984. *ΤΙΠΤΕ.* Hesych. *Τίπτε· τί δήποτε, ἢ κατὰ συγκοπὴν τί ποτε, ἢ διατὶ, ἢ ἱνατί.*]

v. 985. *ΔΕΙΓΜΑ.* [*Φάσμα.* Aliqui *δῆγμα, vellicatio cordis, φρόντισμα*, quod minus probo. f. *δεῖμα.* Hesych. *Δεῖμα· δέος, φόβος, φόβητρον.*]

[v. 987. *ΜΑΝΤΙΠΟΛΕΙ Δ' ΑΚΕΛΕΥΣΤΟΣ.* Distingue secundum antistrophica

Μαντιπολεῖ δ' ἀκέ-
λευστος ἄμισθος ἀοιδά.

Vide annon potius *ἀκέλευστον ἄμισθον ἀοιδάν.*]

v. 989. *ΟΥΔ' ΑΠΟΠΤΥΣΑΣ.* *Neque me reiiciente* (ipsum). Ἀποπτύσας pro ἀποπτύσαντος ἐμοῦ, figura huic auctori familiaris. [Ad oram Cod. Scaligeriani, ἀποπτύσαν.]

[Ibid. *ΔΙΚΑΝ ΔΕ ΔΥΣΚΡΙΤΩΝ ΟΝΕΙΡΑΤΩΝ.* Quasi esset fallax. Supra, v. 500.

—— *εἴτ', ὀνειράτων δίκην,*
Τερπνὸν τόδ' ἐλθὸν φῶς ἐφήλωσεν φρένας.]

[v. 991. (982.) *ΙΞΕΙ.* f. ἕξει, vel ἵζει.]

---

i) Br. Anal. Tom. I, p. 47. k) Lycophr. v. 396.

[v. 992. *ΦΡΕΝΟΣ ΦΙΛΟΝ ΘΡΟΝΟΝ.* Refertur ad v. 986. *Cor mentis penetrale.*]

Ibid. *ΧΡΟΝΟΣ Δ' ΕΠΕΙ.* Malim ἐπί, ut sit sensus; *tempus diuturnum* (decennale) *putrefecit naves arenosas* (i. e. in arenis stantes) *anchoris detentas, cum adversus Ilium profecta est classis.*

[v. 993. *ΠΡΥΜΝΗΣΙΩΝ.* Hesych. Πρυμνήσια· ἀπόγεια σχοινία.]

[Ibid. *ΞΥΝΕΜΒΟΛΟΙΣ.* l. ξὺν ἐμβόλοις.]

[v. 995. *ΠΕΥΘΟΜΑΙ Δ' ΑΠ' ΟΜΜΑΤΩΝ.* Tralatio ab uno sensu ad alium. Ita Sept. Theb. v. 104. κτύπον δέδορκα. Prometh. Vinct. v. 21. φωνὴν ὄψει.]

v. 999. *ΟΠΩΣ.* Lege ὅμως [vel f. ὀπός.]

v. 1002. *ΟΥ ΤΟ ΠΑΝ.* H. e. *non omnia sperans prospera.*

[Ibid. *ΕΧΩΝ.* Aur. ἔχει.]

[v. 1006. *ΚΥΚΛΟΥΜΕΝΟΝ.* Κυκλοφερούμενον, κύκλῳ φερόμενον.]

[v. 1007. *ΤΙ.* f. τάδ'. Sunt qui malint τοί.]

v. 1008. *ΕΛΠΙΔΟΣ.* *Timore.* Ita et alibi.

[v. 1010. *ΜΑΛΑ ΓΑΡ.* f. δ' ἄρ. Sensus: *breve spatium est perfectae sanitatis: utpote quae morbi imminentis certum sit signum.* Idque Hippocrates in aphorismis pluribus exsequitur. Hippocrates: Αἱ ἐπ' ἄκρον εὐεξίαι, σφαλεραί. Felicitatis ad summum punctum inoffensus tenor suspectus esse debet. Nota Polycratis historia [1].]

v. 1011. *ΑΚΟΡΕΣΤΟΝ.* Ut et v. 1340.

Τὸ μὲν εὖ πράττειν ἀκόρεστον ἔφυ
Πᾶσι βροτοῖς. ——

[Sunt qui malint ἀχώριστον, vel ἀχάριστον. Sanitatis longae finis ante satietatem, nempe ad invidiam rerum humanarum, quae fluxae, breves, et ante satietatem delinquentes. Sophocl. Oed. Col. v. 1707. sqq.]

v. 1017. (1008.) *ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΝ ΠΡΟ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΚΤΗΣΙΩΝ ΟΚΝΟΣ ΒΑΛΩΝ.* Legere velim:

Καὶ τὸν μὲν πρὸ χρημάτων
Κτησίων ὄκνον βαλὼν
Σφενδόνας ἀπ' εὐμέτρου.

Pro προβαλὼν iaculans e funda mediocri, h. e. mediocritati studens. [Sed ego ne sic quidem commodam sententiam ex verbis elicio. Quod si sic: καὶ τὸν μὲν πρὸ χρημάτων κτησίων ὄκνος βαλών, figura Aeschylo non inusitata, pro καὶ τὸν μὲν — ὄκνου προβαλόντος. Sententia: *fortunas lapsas et fractas recuperari et resarciri posse, sed non itidem vitam.* Haud dissimiliter et Iobus, XIV. 7, 8. vitae semel amissae damnum irrepa-

1) Herod. III, 39 sqq.

rabile excisae arboris exemplo aggravat, cui spes aliqua in radice.]

[v. 1019. *ΣΦΕΝΔΟΝΑΣ.* *Ex funda*, sc. *perditionis.*]

[v. 1020. *ΕΔΥ.* Hesych. Ἔδυ ·..... κατέδυ.]

[v. 1023. *ΠΟΛΛΑ.* Πολλάκις.]

[v. 1024. *ΑΜΦΙΛΑΦΗΣ.* Hesych. Ἀμφιλαφής· πολύ, δαψιλές. Callimach. III. 3. Καὶ χορὸς ἀμφιλαφής.]

v. 1027. *ΠΕΣΟΝΘ' ΑΠΑΞ.* Lege πεσὸν ἅπαξ. [An πεσόν γ' ἅπαξ, cogita. Stropha praecedente dixerat sanitatem et opes recuperabiles esse; iam subdit, non esse recuperabilem sanguinem effusum.]

[v. 1028. *ΘΑΝΑΣΙΜΟΝ.* An θανάσιμον, vide.]

[v. 1030. *ΕΠΑΕΙΔΩΝ.* Incantans carminibus magicis: medicinae genus ἐπῳδή.]

v. 1031. (1022.) *ΟΥΔΕ ΤΟΝ ΟΡΘΟΔΑΗ.* De Aesculapio interpretatur Scholiastes, quem fulmine exterminavit Iupiter, quod Hippolytum resuscitasset: ego vero potius legerem:

Οὐδὲ τὸν ὀρθοδαῆ
Τῶν φθιμένων ἀνάγειν
Ζεὺς αὖτ' ἔπεισ'.

ne vel ipse Iupiter persuaserit inferorum iudicem, ut mortuos in lucem remittat.

v. 1033. *ΕΠ' ΕΥΛΑΒΕΙΑι ΓΕ.* [γρ. ἐπ' ἀβλαβείᾳ γε.] Delet haec Canterus, ut quae *et versus respuit, nec carmen magis quam scholium sapiunt.* Quod ad metrum spectat, adeo male sibi respondent versus, ut nihil exinde certi colligere sit. Enimvero Scholiastes haec agnoscit, et interpretatur ὥστε μὴ ἔτι βλαβῆναι, quasi dixerit: ita extinxit Iupiter Aesculapium, ut non sibi sit amplius cavendum, ne ille iterum exsuscitaret homines.

[v. 1035. *ΜΟΙΡΑΝ.* An μοίρας?]

[v. 1036. *ΦΕΡΕΙΝ.* Ἐκφέρειν, *eloqui.* Vide an ita legendum.]

[v. 1038. *ΕΞΕΧΕΙ.* *Effudisset*, h. e. *effutiisset.* Soph. Philoct. v. 13.

—— κἀκχέω τὸ πᾶν
Σόφισμα. ——

An legendum τόδ' ἂν ἐξέχει, cogita.]

v. 1040. *ΘΥΜΑΛΓΗΣ ΤΕ*, etc. Distingue, ut respondeat strophae,

Θυμαλγὴς τε καὶ οὐδὲν ἐκ-
ελπομένα ποτέ.

[v. 1042. *ΚΑΙΡΙΟΝ.* *Felix.*]

[Ibid. *ΕΚΤΟΛΥΠΕΥΣΕΙΝ.* Ἐκτολυπεύω, *deglomero, perficio.*]

V.

[v. 1043. (1034.) *ΖΩΠΥΡΟΥΜΕΝΑΣ ΦΡΕΝΟΣ.* Prae timore et sollicitudine.]

v. 1046. *ΧΕΡΝΙΒΩΝ.* [*Χέρνιψ* est aqua ad lavandas manus; ut in versibus illis apud poetam toties repetitis in Odyssea, neque enim extant in Iliade. Odyss. *Α'*. 136, et saepe:

Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
Καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
Νίψασθαι. ——

Solebant enim veteres ante cibum *νίψασθαι τὰς χεῖρας*, et post cibum *ἀπονίψασθαι*. Iul. Pollux[m]), XVI. 14. *Νίψασθαι μὲν, τὸ πρὸ τῆς τροφῆς· ἀπονίψασθαι δὲ, τὸ μετὰ τὴν τροφήν.* Unde illud in evangelio proprie dictum observant critici scriptores, Matth. XV. 2. *Οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.* Sed et lotio sine aqua, qua lavantur manus ante cibum, dicta est a veteribus Graecis *κατὰ χειρός*. Athenaeus [n]) Deipnos. IX. 18. *Παρὰ γὰρ τοῖς παλαιοῖς τὸ μὲν πρὸ ἀρίστου καὶ δείπνου λέγεται κατὰ χειρός· τὸ δὲ μετὰ ταῦτα, ἀπονίψασθαι.* Unde celebre illud responsum parasiti cuiusdam, qui cum interrogatus esset quaenam aqua optima, respondit: *τὸ κατὰ χειρός.*] Hinc poterit *τὸ χερνίβων* a Clytaemnestra dictum videri synecdochice pro *τῆς διαίτας.* Virg. Aen. I. 704. cibum capessendi modum describens:

—— stratoque super discumbitur ostro:
Dant famuli manibus lymphas, Cereremque canistris
Expediunt. ——

[*Χέρνιψ* etiam dicitur aqua lustralis; quippe in limine seu vestibulo templi erat *περιῤῥαντήριον*, vas aquae plenum, qua ingredientes in templum se ipsos aspergebant, vel etiam a sacrificulis aspergebantur. Sed et ipsum instrumentum, quo fiebat aspersio, *περιῤῥαντήριον* dictum legimus, h. e. *aspergillum*; erat autem vel titio ardens ab ara sumptus, et in vas lustrale instinctus, vel etiam ramus arboris, laurûs puta vel olivae. Athenaeus [o]), X. 18. *Χέρνιψ*, inquit, *ἐστὶν ὕδωρ εἰς ὃ ἀπέβαπτον δαλὸν ἐκ τοῦ βωμοῦ λαμβάνοντες, ἐφ' οὗ τὴν θυσίαν ἐπετέλουν, καὶ τούτῳ περιῤῥαίνοντες τοὺς παρόντας ἥγνιζον.* In hanc rem decantatus est locus ille Euripidis Herc. Fur. v. 928.

Μέλλων δὲ δαλὸν χειρὶ δεξιᾷ φέρειν,
Εἰς χέρνιβ' ὡς βάψειεν Ἀλκμήνης γόνος.

Iuvenalis utriusque tum titionis tum rami eodem loco meminit, Sat. III. 15. [imo II, 157.]

—— cuperent lustrari, si qua darentur
Sulphura cum taedis, aut si foret humida laurus.

---

m) Poll. VI, 92. n) Athen. IX, p. 408. F. o) Ibid. 409. B.

(Quanquam quod innuit Iustinus Martyr, Apolog. 2. ethnicos sc. ritum hunc aqua se aspergendi in ingressu templorum, a Christianorum baptismo, daemonum instinctu didicisse, minus verisimile videatur, cum longe antiquior fuerit baptismo iste gentilium ritus, τοῦ ῥαντίζειν ἑαυτοὺς τοὺς εἰς τὰ ἱερὰ αὐτῶν ἐπιβαίνοντας, ut loquitur Iustinus, nam et inter plures alios meminit eius Theophrastus p), qui Christum natum saeculis aliquot antecessit, in charactere περὶ δεισιδαιμονίας, tanquam ceremoniae apud Graecos in eorum sacris iam pridem receptae.) Hinc χέρνιβες in plurali dicuntur lotiones seu aspersiones sacrae, quae aquâ hac lustrali in templis fiebant. Unde qui propter homicidium vel eiusmodi crimen εἴργοντο τῶν νομίμων, a sacris et mysteriis et templis arcebantur; et χερνίβων etiam εἴργεσθαι dicuntur, apud Sophoclem q), Demosthenem, aliosque scriptores Atticos, qui scelere aliquo contaminati; cuius contrarium κοινωνὸν εἶναι χερνίβων, nempe in societatem et conversationem admitti.]

v. 1047. *ΚΤΗΣΙΟΥ ΒΩΜΟΥ ΠΕΛΑΣ.* [Ἑρκείου, an idem, cogita. Vide Guellium ad Aen. II. 512. *Aedibus in mediis*, etc.] Harpocration, *Κτησίου Διός*: Ὑπερίδης ἐν τῷ πρὸς Ἀπελλαῖον, Κτήσιον Δία ἐν τοῖς ταμείοις ἵδρυντο. Μένανδρος Ψευδηρακλεῖ,

Νῦν δ' εἰς γυναικωνῖτιν εἰσιόνθ' ὅταν
Ἴδω παράσιτον, τὸν δὲ Δία τὸν κτήσιον
Ἔχοντα τὸ ταμεῖον [ταμίειον] οὐ κεκλεισμένον,
Ἀλλ' εἰστρέχοντα πορνίδια. ——

Plura de Ctesio Iove vir incomparabilis in Athenaeum, XI. 6. *)

[v. 1048. *ΕΚΒΑΙΝ' ΑΠΗΝΗΣ ΤΗΣΔΕ.* Ita Andromache apud Euripidem, Troad. v. 567.

Ἑκάβη, λεύσσεις τὴν Ἀνδρομάχην
Ξενικοῖς ἐπ' ὄχοις πορθμευομένην;]

v. 1050. (1041.) *ΠΡΑΘΕΝΤΑ.* Metaphorice videtur accipiendum; nec enim venditus est Hercules, sed oraculi iussu in servitutem addictus. Notior est fabula quam ut repetam. Apollodorus r), II. *Παραγενόμενος δὲ εἰς Δελφοὺς, πυνθάνεται τοῦ θεοῦ, ποῦ κατοικήσει. Ἡ δὲ Πυθία τότε πρῶτον Ἡρακλέα αὐτὸν προσηγόρευσε. Ὁ γὰρ [Τὸ δὲ] πρῶτον Ἀλκίδης προσηγορεύετο. Κατοικεῖν δὲ αὐτὸν εἶπεν ἐν Τίρυνθι, Εὐρυσθεῖ λατρεύοντα ἔτη δώδεκα.* [Simul etiam potuit ad alterum illud Herculis servitutem allusisse, quod et in proverbium transiit: *Ὀμφάλῃ Ἡρακλῆς λατρεύει, Hercules Omphale servit*; de quo vide sis Mich. Apostolium, XIV. 49.]

---

p) Theophr. p. 116. Fisch. q) vid. Soph. Oed. reg. 240.
r) Apollod. II, 5, 12. p. 114. H. *) p. 473. B. C.

v. 1052. *ΑΡΧΑΙΟΠΛΟΥΤΩΝ.* Poetae sententiam clarissime prosequitur Philosophus, Rhetoric. II. 32. [rr]) *Διαφέρει δὲ τοῖς νεωστὶ κεκτημένοις καὶ τοῖς πάλαι τὰ ἤθη, τῷ ἅπαντα μᾶλλον καὶ φαυλότερα τὰ κακὰ ἔχειν τοὺς νεοπλούτους· ὥσπερ γὰρ ἀπαιδευσία πλούτου ἐστὶ τὸ νεόπλουτον εἶναι.*

[v. 1053. *ΟΙ Δ' ΟΥΠΟΤ' ΕΛΠΙΣΑΝΤΕΣ ΗΜΗΣΑΝ ΚΑΛΩΣ.* Lege *οἳ δ'*, qui insperata messe ditescunt: Aristoteli modo laudato *νεόπλουτοι* dicti.]

[v. 1054. *ΩΜΟΙ.* Sunt qui malint *ὅμοι*, ex *ὅμοιοι*, vel *ὅμον γε*.]

Ibid. *ΚΑΙ ΠΑΡΑ ΣΤΑΘΜΗΝ.* Quid sit *παρὰ στάθμην* eleganter docet Aristoteles, Rhetoric. I. 1. *Οὐ γὰρ*, inquit, *δεῖ τὸν δικαστὴν διαστρέφειν εἰς ὀργὴν προάγοντας, ἢ φθόνον, ἢ ἔλεον. Ὅμοιον γὰρ κἂν εἴ τις ᾧ μέλλει χρῆσθαι κανόνι, τοῦτον ποιήσει στρεβλόν.* Notum satis proverbiale dictum

Πρὸς στάθμην πέτρον τίθεσθαι, μήτε πρὸς πέτρῳ στάθμην.

Idem est *ὠμὸς παρὰ στάθμην*, quod Terentio Adelph. I. 1.[s])

Nimium ipse durus est praeter aequumque et bonum.

v. 1055. *ΕΧΕΙΣ ΠΑΡ' ΗΜΩΝ.* Poterit legi *ἕξεις*, *habebis apud nos quodcunque tibi conveniens erit.* Sed nihil exigit.

[v. 1059. *ΧΕΛΙΔΟΝΟΣ ΔΙΚΗΝ.* *Χελιδόνες* dicuntur barbari, quoniam sermo illorum intelligi nequit, ut hirundinum garritus. Hesych. *Χελιδόσι· τοὺς βαρβάρους χελιδόσιν ἀπεικάζουσι διὰ τὴν ἀσύνθετον λαλιάν.*]

[v. 1062. (1052.) *ΕΣΩ ΦΡΕΝΩΝ.* Ad praecedentia refero, *κεκτημένη ἔσω φρενῶν*, non ad *πείθω*, quod nescio an satis ex usu *πείθειν* vel *λέγειν ἔσω φρενῶν*. Nota distinctio sermonis *ἐνδιαθέτου* et *προφορικοῦ*.]

[v. 1064. *ΟΥΤΟΙ ΘΥΡΑΙΗΝ.* Sc. *τριβήν*.]

[v. 1065. *ΕΣΤΙΑΣ ΜΕΣΟΜΦΑΛΟΥ.* Quaere, an focos exstruxerint veteres in media aula, sicut nos in aulis Academicis.]

v. 1066. *ΠΡΟΣ ΣΦΑΓΑΣ ΠΥΡΟΣ.* Dio Chrysostom. [t]) in Orat. *περὶ ἀπιστίας*, de Agamemnone verba faciens: *θύσας τοῖς θεοῖς, τὴν δ' ἑαυτοῦ τράπεζαν παραθέμενος, ὑπὸ τῆς ἰδίας γυναικὸς οὕτως ὠμῶς ἀνῃρέθη.*

v. 1070. (1061.) *ΚΑΡΒΑΝΩι.* [f. *καρβάνου*, et ita Auratus.] Supplic. v. 124.

Καρβάνα δ' αὐδὰν
Εὐακοεῖς.

Eustathius ad Iliad. *Β'*. 867. *Ἰστέον ὅτι οὐ μόνον ἡ τῶν καρβάνων, ἤτοι βαρβάρων, λέξις ἐκ τῶν Καρῶν εἰλῆφθαι δοκεῖ, ἀλλὰ καὶ οἱ παρὰ τῷ Παυσανίᾳ Κάρδακες, ὅ ἐστι στρατιῶται περὶ Ἀσίαν.*

---

rr) imo II, 16. p. 123. Reiz. s) I, 1, 39. t) Dio Chrys. p 641. D. Mor.

Inde fortasse et *Barginus*. Lexicon Graeco Latinum, *Προσφώνησις βαρβαρική, appellatio Bargina*. Latino-Graecum, *Bargina, νεκροφόρος· βάρβαρος· προσφώνησις βαρβαρική*. Glossarium vetus, *Barginae, peregrinae*.

[Ibid. *ΦΡΑΖΕ ΧΕΡΙ*. Digitorum sc. notis, quibus taciti inter se loqui consueverunt. Cassiodor. Var. Ep. IV. 11. *His sunt addita orcistrarum loquacissimae manus, linguosi digiti, clamosum silentium, expositio tacita, quam musa Polymnia reperisse narratur*. Vide Erhard. in Petron. p. 770.]

v. 1071. *ΕΡΜΗΝΕΩΣ ΕΟΙΚΕΝ*. Cassandrae contumax silentium eleganter fit; quae ut vates noverat insidiosos esse Clytaemnestrae sermones, nec sicut Agamemnon decipi poterat.

v. 1075. *ΧΑΛΙΝΟΝ Δ' ΟΥΚ ΕΠΙΣΤΑΤΑΙ ΦΕΡΕΙΝ*. Ovid. Trist. V. 4.

More nec indomiti fraena recusat equi.

Nonnus, Dionysiac. I. 310.

Ὡς δ' ὅτε τις πλήξιππος ἀποπτυστῆρα χαλινοῦ
ξεῖνος, ἀνὴρ ἀδίδακτος, ἀπειθέα πῶλον ἱμάσσων.

[v. 1076. *ΑΙΜΑΤΗΡΟΝ ΕΞΑΦΡΙΖΕΣΘΑΙ ΜΕΝΟΣ*. Virg. Georg. III. 203.

—— spumas agit ore cruentas.]

[v. 1077. *ΟΥ ΜΗΝ ΠΛΕΩ ΡΙΨΑΣ*. Sc. ῥήματα.]

v. 1079. *ΙΣΘ', Ω ΤΑΛΑΙΝΑ*. Vel ἴσθι pro verbo substantivo, quasi dicat *sis deserens*; vel, quod magis probo, legendum cum Cantero ἴθ', ὦ τάλαινα.

v. 1080. (1071.) *ΕΚΟΥΣ' ΑΝΑΓΚΗι*. Legimus cum Robortello εἴκουσ' ἀνάγκῃ. [Pro τῇδε Aur. τόνδε.]

v. 1081. *ΟΤΟΤΟΤΟΤΟΙ ΠΟΠΟΙ ΔΑ*. Admirabilis sane est haec pars fabulae, non solum quod ad πάθος spectat, sicut monuit argumenti auctor, sed et quoad τὸ τεχνικόν. Vociferatur primo Cassandra, et furiose exclamat; quod numine statim afflatis maxime proprium. Lucanus, de quadam enthusiasmum simulante, V. 148.

——, sub pectore ficta quieto
Verba refert, nullo confusae murmure vocis
Instinctam sacro mentem testata furore.

Et postea, v. 152.

—— non rupta trementi
Verba sono, nec vox antri complere capacis
Sufficiens spatium. ——

Lycophron, cui in poemate illo σκοτεινῷ condendo ansam videtur dedisse Aeschylus noster, v. 5.

Ἀλλ' ἄσπετον χέασα παμμιγῆ βοὴν
Δαφνηφάγων φοίβαζεν ἐκ λαιμῶν ὄπα.

De Cassandrae eiulatu moriturae Homerus, Odyss. Λ'. 420.

Οἰκτροτάτην δ' ἤκουσα ὄπα Πριάμοιο θυγατρὸς
Κασσάνδρης, τὴν κτεῖνε Κλυταιμνήστρη δολόμητις
Ἀμφ' ἐμοί. ——

v. 1083. *ΤΙ ΤΑΥΤ' ΑΝΩΤΟΤΥΞΑΣ.* Hesychius, Ὀτοτύζειν· θρηνεῖν. Cassandrae exclamanti Ὀτοτοτοτοῖ inquit chorus *τί ταῦτ' ἀνωτότυξας; quorsum illud ototototoi effers?* pari modo, v. 1316.

ΚΑ. Φεῦ, φεῦ.
ΧΟ. Τί τοῦτ' ἔφευξας;
CAS. Pheu! Pheu!
CHO. Quare pheu exclamas?

Ut ab *ὀτοτοτοῖ, ὀτοτύζω*, sic a *φεῦ* verbum novum confinxit Aeschylus; etenim ab imperfectis voculis vel exclamandi vel lugendi saepe fiunt verba: sic ab *ὦ ὤ*, quod *θαυμαστικόν* est, finxit Aristophanes verbum *ὤζω*; ab *αἶ αἴ*, lugendi particula, fit *αἰάζω*.

v. 1090. (1081.) *ΑΓΥΙΕΥ Τ'.* [Dele *τ'*, et sic postea, v. 1095.] *Ἀγυιεύς* Apollinis cognomen. Pherecrates [u]),

Ὦ δέσποτ' Ἀγυιεῦ, ταῦτα σὺ μέμνησό μου.

Horatius, Od. IV. 6. [26.]

Phoebe, qui Xantho lavis amne crines,
Dauniae defende decus camoenae,
Laevis Agyieu.

Ita etiam dictam fuisse columnam Apollini sacratam, ante fores erectam, discimus ex Scholiaste Aristophanis ad illud poetae in Vespis, v. 870.

Ὦ δέσποτ' ἄναξ, γεῖτον ἀγυιεῦ τοῦ 'μοῦ προθύρου προὸς πύλας [προπύλαιε,]
Δέξαι τελετὴν καινὴν, ὦ 'ναξ, ἥν τῷ πατρὶ καινοτομοῦμεν.

Hesychius, *Ἀγυιεύς· ὁ πρὸ τῶν θυρῶν ἑστὼς βωμὸς ἐν σχήματι κίονος.* Quare vero Apollo hoc nomine colebatur docet Varro, Porphyrioni [x]) laudatus, nempe *quod ex responso oraculi sui in viis publicis urbis suae Athenienses statutis altaribus sacrificare Apollini instituerunt.* Et Macrobius, Saturnal. I. 9. *Idem Apollo apud illos et Ἀγυιεύς nuncupatur, quasi viis praepositus urbanis; illi enim vias, quae intra pomoeria sunt, ἀγυιάς appellant.* Enimvero Agyiea, ut et Apollinem, inclamat Cassandra, non otioso cognomine, sed etymologiam respiciens; quippe τὸ *ἀγυιεὺς ἀπὸ τοῦ ἄγειν* derivari videtur. Multus est in hisce allusionibus Aeschylus noster; *Ἀγυιεῦ*, inquit, *ἆ ποῖ ποτ' ἤγαγές με;* ita *Ἀπόλλων ἐμὸς, ἀπώλεσας γάρ.*

---

u) ap. schol. Arist. Vesp. 870. (fragm. 85. Runk.)
x) ad Hor. Carm. IV, 6, 27.

constat ex Theopompi historiis, cuius haec verba leguntur apud Athenaeum [c]), XII. 4. Ἰσοστάσιος γὰρ ἦν ἡ πορφύρα πρὸς ἄργυρον ἐξεταζομένη.

v. 969. *ΚΗΚΙΔΑ.* Hoc est, στύμμα vel βάμμα, *fucum.* Harpocration, *Κηκίς· βάμμα τι καὶ στύμμα· ἢ καρπὸς τῆς δρυὸς ἐπιτήδειος εἰς βαφήν;* galla, qua lanae olim tingebantur. Dioscorides [d]) ait in Cilicia quercini generis arboribus parvae instar cochleae innasci, quod a mulieribus ad tincturam colligitur, et coccum vocatur. Locum eius, vitiose excusum, restituit Salmasius, in Exercitationibus Plinianis, p. 274. hoc modo: *Γίνεται δὲ ἡ ἐν Κιλικίᾳ ἐν τοῖς δρυσὶν ὁμοίως κοχλίᾳ μικρῷ, ἣν τῇδε γυναῖκες εἰς τὰ στύμματα ἀναλέγουσαι κόκκον καλοῦσι.* Hinc et κηκίς pro quolibet stymmate. [Choeph. v. 266.

Θανόντας ἐν κηκῖδι πισσήρει φλογός.

Hesych. *Κηκίς· ἀτμὶς, στύμμα.* Vide Eustath. Il. Ξ'. p. 983.]

[v. 970. *ΟΙΚΟΣ Δ' ΥΠΑΡΧΕΙ.* Haud dubium quin ἐπαρκεῖ scribendum sit. Ἐπαρκεῖ τῶνδε, his abundat, vel sufficienter instructa domus.]

[Ibid. *ΑΝΑΞ.* *Domine,* vel *marite.* Ita enim etiam uxores maritos compellabant. Atqui Agamemnon vere ἄναξ alias quoque.]

[Ibid. *ΑΝΑΞ. ΕΧΕΙΝ.* Vide an delendum punctum post ἄναξ.]

[v. 971. *ΠΕΝΕΣΘΑΙ Δ' ΟΥΚ, ΕΠΙΣΤΑΤΑΙ ΔΟΜΟΣ.* h. e. *οὐ πένεται, nunquam eget,* vel, *nequit egere.* Plautus [e]): *Non didici hariolari gratis.* Idem: *Cur negas? Quia vera didici dicere.*]

[v. 972. (963.) *ΠΟΛΛΩΝ ΠΑΤΗΣΜΟΝ.* Sensus: *multarum vestium talium pretium vovissem in victimis expendendum;* vel ἐν χρηστηρίοις, *oracula consulens.*]

[Ibid. *ΔΕΙΜΑΤΩΝ.* Assentimur Cantero scribenti δ' εἱμάτων.

[v. 973. *ΠΡΟΥΝΕΧΘΕΝΤΟΣ.* Vide an legendum συνεχθέντος, vel σοῦ 'νηχθέντος.]

[v. 974. *ΨΥΧΗΣ ΚΟΜΙΣΤΡΑ.* Hesych. *Κομίστρα·* ἐπιμελητήρια, τροφὸς, ἐμπλέκτρια.]

[Ibid. *ΤΗΣΔΕ.* h. e. σῆς.]

Ibid. *ΜΗΧΑΝΩΜΕΝΗΣ.* Forsan μηχανωμένη.

[v. 975. *ΡΙΖΗΣ ΓΑΡ ΟΥΣΗΣ.* [Σοῦ παρόντος.] Elegantissima comparatio. *Sicut,* inquit, *quamdiu viget arboris radix, foliorum umbra a calore maligni illius sideris tuetur; eodem*

---

c) Athen. XII, p. 526. C.
d) Dioscor. IV, 48. (vol. I, p. 542. Spreng.)
e) Plaut. Amphitr. II, 2, 55.

plane modo tu reversus aedibus in hieme fervorem, in aetate refrigerium affers.

Ibid. *ΦΥΛΛΑΣ.* Vox tempestati, quam describit, valde congrua; φυλλάδες enim proprie rami arborum marcidi, folia tamen adhuc retinentes, quod faciunt illi rami, qui ante autumnum colliguntur. Hesychius, Φυλλάδες· οἱ ξηροὶ κλάδοι καὶ φύλλα ἔχοντες. Aristophanes in Vespis, v. 397. ἀνάβαιν', ὤνσαι κατὰ τὴν ἑτέραν, καὶ ταῖσι φυλλάσι παῖε. Quod ad hanc vocem amplius spectat, φυλλάς antiquitus aliquid erat quod ad lectulos attinebat, in quibus convivae recumbere solebant: unde Iulius Pollux f), VI. 1. ubi de convivio agit, cum ea annumerat, quae ad convivarum lectulos spectant, κλιντήριον nominat, φυλλάδας, etc. Usum autem in lectulis foliorum varie ex auctoribus licet colligere. Theocritus g), in Epigr.

Εὕδεις φυλλοστρῶτι πέδῳ. ——

Idem etiam Pollux, VI. 71. edulii cuiusdam hoc nomine meminit; φυλλάδας, inquit, ἐκάλουν τὰ χλωρὰ ὑποτρίμματα. Hesychius φυλλιάδα appellat. Φυλλιάς· ὑπότριμμά τι ἐκ λαχάνων σκευαζόμενον. Fortassis itaque aut corrigendus est Hesychius e Polluce, aut, quod malim, Pollux ex Hesychio.

[Ibid. *ΙΚΕΤ' ΕΣ ΔΟΜΟΥΣ.* f. Ἵκετ' ἂν δόμους.]

[v. 976. *ΣΚΙΑΝ ΥΠΕΡΤΕΙΝΑΣΑ ΣΕΙΡΙΟΥ ΚΥΝΟΣ.* Quasi Sirius canis causa esset intensioris caloris. Ita et Persius, Sat. III. 5.

—— siccas insana canicula messes
Iamdudum coquit. ——

Verum sequuntur poetae vulgi errorem, qui τὸ τοῦ κυνὸς ἄστρον παραίτιον τῆς τῶν καυσμάτων ἐπιτάσεως pronunciarunt, ex eo sc. natum, quod sole signum cancri peragrante canicula oritur. Errorem hunc refutat Geminus in εἰσαγωγῇ εἰς τὰ φαινόμενα. Neque enim est sidus causa, sed signum istius caloris. Melius itaque Homer. Il. Χ'. 30. observante Is. Casaubono ad locum Persii modo laudatum:

—— κακὸν δέ τε σῆμα τέτυκται.

„Sirii," inquit Hadr. Iunius, Animadv. I. 5. „apud auctores passim est mentio, tum pro stella ipsa, tum pro sole quoque; utroque modo exponi potest apud Virgil. h) in tertio Aeneidos; ibi

—— tum steriles exurere Sirius agros.

„Sed, ut de stella minime dubium est, ita in controversiam vocari potest, an pro sole usurpata vox legatur: at vero istam ambiguitatem eximit Suidas grammaticus, diserte annotans

---

f) Poll. VI, 9.
g) Theocr. epigr. III, 1.
h) Virg. Aen. III, 144.

Σείριον a quibusdam exponi τὸν ἥλιον, hoc est, Sirium solem. Cuius testimonium confirmat Archilochi[i]) auctoritas, naturali ratione illud de sole efferentis: *Πολλοὺς μὲν αὐτῶν Σείριος καταυανεῖ ὀξὺς ἐλλάμπων*; id est, *multos ex illis sol siccabit, aestuque suo durabiles reddit*. Id namque solis proprium est, vi sua ignea corporum humorem rapere atque depascere. Similiter usus est et Lycophron[k]) in Cassandra, de Aiacis corpore in littus a mari eiecto loquens; ibi *ἐκβεβρασμένον νέκυν ἀκτὶς Σειρίου καταυανεῖ*, id est, *cadaver expulsum arefaciet solis radius*. Vides manifeste Sirium utrobique pro sole accipi. Accedit quod Ibycus poeta Rheginus σείρια astra universa vocarit, testante Suida, vel quod sint quasi τείρεα quaedam, et navigantibus signorum sint loco, vel διὰ τὸ τείρειν, τὸ δαμάζειν."]

[Ibid. *ΥΠΕΡΤΕΙΝΑΣΑ*. Vide an melius ὑπερτείνουσα.]

[v. 978. *ΘΑΛΠΟΣ ΜΕΝ ΕΝ ΧΕΙΜΩΝΙ*. Virgil. Georg. II. 149.

—— alienis mensibus aetas.]

[v. 979. (970.) *ΟΤΑΝ ΔΕ ΤΕΥΧΗι*. Canicularis dies.]

[Ibid. *ΖΕΥΣ Τ' ΑΠ' ΟΜΦΑΧΟΣ*. Dele τ', vel lege γ'.]

[v. 980. *ΗΔΗ*. An potius ἡδύ, cogita.]

v. 981. *ΑΝΔΡΟΣ ΤΕΛΕΙΟΥ*. *Ἀνὴρ τέλειος*, *maritus*.

[v. 983. *ΜΕΛΟΙ ΔΕ ΤΙ ΣΟΙ*. Similis locutio Choeph. v. 779.

Μέλει θεοῖσιν ὧνπερ ἂν μέλῃ πέρι.]

[Ibid. *ΜΕΛΛΗιΣ*. Aur. *Μέλῃς*.]

[v. 984. *ΤΙΠΤΕ*. Hesych. *Τίπτε· τί δήποτε, ἢ κατὰ συγκοπὴν τί ποτε, ἢ διατί, ἢ ἱνατί.*]

v. 985. *ΔΕΙΓΜΑ*. [*Φάσμα*. Aliqui *δῆγμα, vellicatio cordis*, *φρόντισμα*, quod minus probo. f. *δεῖμα*. Hesych. *Δεῖμα· δέος, φόβος, φόβητρον*.]

[v. 987. *ΜΑΝΤΙΠΟΛΕΙ Δ' ΑΚΕΛΕΥΣΤΟΣ*. Distingue secundum antistrophica

Μαντιπολεῖ δ' ἀκέ-
λευστος ἄμισθος ἀοιδά.

Vide annon potius *ἀκέλευστον ἄμισθον ἀοιδάν*.]

v. 989. *ΟΥΔ' ΑΠΟΠΤΥΣΑΣ*. *Neque me reiiciente* (ipsum). *Ἀποπτύσας* pro *ἀποπτύσαντος ἐμοῦ*, figura huic auctori familiaris. [Ad oram Cod. Scaligeriani, *ἀποπτύσαν*.]

[Ibid. *ΔΙΚΑΝ ΔΕ ΔΥΣΚΡΙΤΩΝ ΟΝΕΙΡΑΤΩΝ*. Quasi esset fallax. Supra, v. 600.

—— εἶτ', ὀνειράτων δίκην,
Τερπνὸν τόδ' ἐλθὸν φῶς ἐφήλωσεν φρένας.]

[v. 991. (982.) *ΙΞΕΙ*. f. ἕξει, vel ἵζει.]

---

i) Br. Anal. Tom. I, p. 47. k) Lycophr. v. 396.

[v. 992. *ΦΡΕΝΟΣ ΦΙΛΟΝ ΘΡΟΝΟΝ.* Refertur ad v. 86. *Cor mentis penetrale.*]

Ibid. *ΧΡΟΝΟΣ Δ' ΕΠΕΙ.* Malim ἐπί, ut sit sensus; *empus diuturnum* (decennale) *putrefecit naves arenosas* (i. e. in arenis stantes) *anchoris detentas, cum adversus Ilium profecta est classis.*

[v. 993. *ΠΡΥΜΝΗΣΙΩΝ.* Hesych. Πρυμνήσια· ἀπόγεια σχοινία.]

[Ibid. *ΞΥΝΕΜΒΟΛΟΙΣ.* l. ξὺν ἐμβόλοις.]

[v. 995. *ΠΕΥΘΟΜΑΙ Δ' ΑΠ' ΟΜΜΑΤΩΝ.* Tralatio ab uno sensu ad alium. Ita Sept. Theb. v. 104. κτύπον δέδορκα. Prometh. Vinct. v. 21. φωνὴν ὄψει.]

v. 999. *ΟΠΩΣ.* Lege ὅμως [vel f. ὀπός.]

v. 1002. *ΟΥ ΤΟ ΠΑΝ.* H. e. *non omnia sperans prospera.*

[Ibid. *ΕΧΩΝ.* Aur. ἔχει.]

[v. 1006. *ΚΥΚΛΟΥΜΕΝΟΝ.* *Κυκλοφερούμενον, κύκλῳ φερόμενον.*]

[v. 1007. *ΤΙ.* f. τάδ'. Sunt qui malint τοί.]

v. 1008. *ΕΛΠΙΔΟΣ.* *Timore.* Ita et alibi.

[v. 1010. *ΜΑΛΑ ΓΑΡ.* f. δ' ἄρ. Sensus: *breve spatium est perfectae sanitatis: utpote quae morbi imminentis certum sit signum.* Idque Hippocrates in aphorismis pluribus exsequitur. Hippocrates: *Αἱ ἐπ' ἄκρον εὐεξίαι, σφαλεροί.* Felicitatis ad summum punctum inoffensus tenor suspectus esse debet. Nota Polycratis historia [1].]

v. 1011. *ΑΚΟΡΕΣΤΟΝ.* Ut et v. 1340.

Τὸ μὲν εὖ πράττειν ἀκόρεστον ἔφυ
Πᾶσι βροτοῖς. ——

Sunt qui malint ἀχώριστον, vel ἀχάριστον. Sanitatis longae finis ante satietatem, nempe ad invidiam rerum humanarum, quae fluxae, breves, et ante satietatem delinquentes. Sophocl. Oed. Col. v. 1707. sqq.]

v. 1017. (1008.) *ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΝ ΠΡΟ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΚΤΗΣΙΩΝ ΟΚΝΟΣ ΒΑΛΩΝ.* Legere velim:

Καὶ τὸν μὲν πρὸ χρημάτων
Κτησίων ὄκνον βαλὼν
Σφενδόνας ἀπ' εὐμέτρου.

Pro προβαλὼν iaculans e funda mediocri, h. e. mediocritati studens. [Sed ego ne sic quidem commodam sententiam ex verbis elicio. Quod si sic: *καὶ τὸν μὲν πρὸ χρημάτων κτησίων ὄκνος βαλών*, figura Aeschylo non inusitata, pro *καὶ τὸν μὲν —ὄκνου προβαλόντος.* Sententia: *fortunas lapsas et fractas recuperari et resarciri posse, sed non itidem vitam.* Haud dissimiliter et Iobus, XIV. 7, 8. vitae semel amissae damnum irrepa-

[1]) Herod. III, 39 sqq.

rabile excisae arboris exemplo aggravat, cui spes aliqua in radice.]

[v. 1019. *ΣΦΕΝΔΟΝΑΣ.* *Ex funda*, sc. *perditionis.*]

[v. 1020. *ΕΔΥ.* Hesych. *Ἔδυ·..... κατέδυ.*]

[v. 1023. *ΠΟΛΛΑ.* *Πολλάκις.*]

[v. 1024. *ΑΜΦΙΛΑΦΗΣ.* Hesych. *Ἀμφιλαφὲς· καλὸν, δαψιλές.* Callimach. III. 3. *Καὶ χορὸς ἀμφιλαφής.*]

v. 1027. *ΠΕΣΟΝΘ' ΑΠΑΞ.* Lege *πεσὸν ἅπαξ.* [An *πεσόν γ' ἅπαξ*, cogita. Stropha praecedente dixerat sanitatem et opes recuperabiles esse; iam subdit, non esse recuperabilem sanguinem effusum.]

[v. 1028. *ΘΑΝΑΣΙΜΟΝ.* An *θανάσιμον*, vide.]

[v. 1030. *ΕΠΑΕΙΔΩΝ.* Incantans carminibus magicis: medicinae genus *ἐπῳδή.*]

v. 1031. (1022.) *ΟΥΔΕ ΤΟΝ ΟΡΘΟΔΑΗ.* De Aesculapio interpretatur Scholiastes, quem fulmine exterminavit Iupiter, quod Hippolytum resuscitasset: ego vero potius legerem:

Οὐδὲ τὸν ὀρθοδαῆ
Τῶν φθιμένων ἀνάγειν
Ζεὺς αὔτ' ἔπεισ'.

ne vel ipse Iupiter persuaserit inferorum iudicem, ut mortuos in lucem remittat.

v. 1033. *ΕΠ' ΕΥΛΑΒΕΙΑι ΓΕ.* [γρ. ἐπ' ἀβλαβείᾳ γε.] Delet haec Canterus, ut quae *et versus respuit*, *nec carmen magis quam scholium sapiunt.* Quod ad metrum spectat, adeo male sibi respondent versus, ut nihil exinde certi colligere sit. Enimvero Scholiastes haec agnoscit, et interpretatur *ὥστε μὴ ἔτι βλαβῆναι*, quasi dixerit: ita extinxit Iupiter Aesculapium, ut non sibi sit amplius cavendum, ne ille iterum exsuscitaret homines.

[v. 1035. *ΜΟΙΡΑΝ.* An *μοίρας?*]

[v. 1036. *ΦΕΡΕΙΝ.* *Ἐκφέρειν*, *eloqui.* Vide an ita legendum.]

[v. 1038. *ΕΞΕΧΕΙ.* *Effudisset*, h. e. *effutiisset.* Soph. Philoct. v. 13.

—— *κἀκχέω τὸ πᾶν*
Σόφισμα. ——

An legendum *τόδ' ἂν ἐξέχει*, cogita.]

v. 1040. *ΘΥΜΑΛΓΗΣ ΤΕ*, etc. Distingue, ut respondeat strophae,

Θυμαλγὴς τε καὶ οὐδὲν ἐκ-
ελπομένα ποτέ.

[v. 1042. *ΚΑΙΡΙΟΝ.* *Felix.*]

[Ibid. *ΕΚΤΟΛΥΠΕΥΣΕΙΝ.* *Ἐκτολυπεύω*, *deglomero, perficio.*]

V.

[v. 1043. (1034.) *ΖΩΠΥΡΟΥΜΕΝΑΣ ΦΡΕΝΟΣ*. Prae timore et sollicitudine.]

v. 1046. *ΧΕΡΝΙΒΩΝ*. [*Χέρνιψ* est aqua ad lavandas manus; ut in versibus illis apud poetam toties repetitis in Odyssea, neque enim extant in Iliade. Odyss. *Α'*. 136, et saepe:

Χέρνιβα δ' ἀμφίπολος προχόῳ ἐπέχευε φέρουσα
Καλῇ, χρυσείῃ, ὑπὲρ ἀργυρέοιο λέβητος,
Νίψασθαι. ——

Solebant enim veteres ante cibum *νίψασθαι τὰς χεῖρας*, et post cibum *ἀπονίψασθαι*. Iul. Pollux[m]), XVI. 14. *Νίψασθαι μὲν, τὸ πρὸ τῆς τροφῆς· ἀπονίψασθαι δὲ, τὸ μετὰ τὴν τροφήν*. Unde illud in evangelio proprie dictum observant critici scriptores, Matth. XV. 2. *Οὐ γὰρ νίπτονται τὰς χεῖρας αὐτῶν ὅταν ἄρτον ἐσθίωσιν.* Sed et lotio sine aqua, qua lavantur manus ante cibum, dicta est a veteribus Graecis *κατὰ χειρός*. Athenaeus [n]) Deipnos. IX. 18. *Παρὰ γὰρ τοῖς παλαιοῖς τὸ μὲν πρὸ ἀρίστου καὶ δείπνου λέγεται κατὰ χειρός· τὸ δὲ μετὰ ταῦτα, ἀπονίψασθαι.* Unde celebre illud responsum parasiti cuiusdam, qui cum interrogatus esset quaenam aqua optima, respondit: *τὸ κατὰ χειρός*.] Hinc poterit *τὸ χερνίβων* a Clytaemnestra dictum videri synecdochice pro *τῆς διαίτας*. Virg. Aen. I. 704. cibum capessendi modum describens:

—— stratoque super discumbitur ostro:
Dant famuli manibus lymphas, Cereremque canistris
Expediunt. ——

[*Χέρνιψ* etiam dicitur aqua lustralis; quippe in limine seu vestibulo templi erat *περιῤῥαντήριον*, vas aquae plenum, qua ingredientes in templum se ipsos aspergebant, vel etiam a sacrificulis aspergebantur. Sed et ipsum instrumentum, quo fiebat aspersio, *περιῤῥαντήριον* dictum legimus, h. e. *aspergillum*; erat autem vel titio ardens ab ara sumptus, et in vas lustrale instinctus, vel etiam ramus arboris, laurûs puta vel olivae. Athenaeus[o]), X. 18. *Χέρνιψ*, inquit, *ἐστὶν ὕδωρ εἰς ὃ ἀπέβαπτον δαλὸν ἐκ τοῦ βωμοῦ λαμβάνοντες, ἐφ' οὗ τὴν θυσίαν ἐπετέλουν, καὶ τούτῳ περιῤῥαίνοντες τοὺς παρόντας ἥγνιζον.* In hanc rem decantatus est locus ille Euripidis Herc. Fur. v. 928.

Μέλλων δὲ δαλὸν χειρὶ δεξιᾷ φέρειν,
Εἰς χέρνιβ' ὡς βάψειεν Ἀλκμήνης γόνος.

Iuvenalis utriusque tum titionis tum rami eodem loco meminit, Sat. III. 15. [imo II, 157.]

—— cuperent lustrari, si qua darentur
Sulphura cum taedis, aut si foret humida laurus.

———

m) Poll. VI, 92. n) Athen. IX, p. 408. F. o) Ibid. 409. B.

(Quanquam quod innuit Iustinus Martyr, Apolog. 2. ethnicos sc. ritum hunc aqua se aspergendi in ingressu templorum, a Christianorum baptismo, daemonum instinctu didicisse, minus verisimile videatur, cum longe antiquior fuerit baptismo iste gentilium ritus, τοῦ ῥαντίζειν ἑαυτοὺς τοὺς εἰς τὰ ἱερὰ αὐτῶν ἐπιβαίνοντας, ut loquitur Iustinus, nam et inter plures alios meminit eius Theophrastus p), qui Christum natum saeculis aliquot antecessit, in charactere περὶ δεισιδαιμονίας, tanquam ceremoniae apud Graecos in eorum sacris iam pridem receptae.) Hinc χέρνιβες in plurali dicuntur lotiones seu aspersiones sacrae, quae aquâ hac lustrali in templis fiebant. Unde qui propter homicidium vel eiusmodi crimen εἴργοντο τῶν νομίμων, a sacris et mysteriis et templis arcebantur; et χερνίβων etiam εἴργεσθαι dicuntur, apud Sophoclem q), Demosthenem, aliosque scriptores Atticos, qui scelere aliquo contaminati; cuius contrarium κοινωνὸν εἶναι χερνίβων, nempe in societatem et conversationem admitti.]

v. 1047. *ΚΤΗΣΙΟΥ ΒΩΜΟΥ ΠΕΛΑΣ.* [Ἑρκείου, an idem, cogita. Vide Guellium ad Aen. II. 512. *Aedibus in mediis*, etc.] Harpocration, *Κτησίου Διός*: Ὑπερίδης ἐν τῷ πρὸς Ἀπελλαῖον, Κτήσιον Δία ἐν τοῖς ταμείοις ἵδρυντο. Μένανδρος Ψευδηρακλεῖ,

Νῦν δ' εἰς γυναικωνῖτιν εἰσιόνθ' ὅταν
Ἴδω παράσιτον, τὸν δὲ Δία τὸν κτήσιον
Ἔχοντα τὸ ταμεῖον [ταμίειον] οὐ κεκλεισμένον,
Ἀλλ' εἰστρέχοντα πορνίδια. ——

Plura de Ctesio Iove vir incomparabilis in Athenaeum, XI. 6. *)

[v. 1048. *ΕΚΒΑΙΝ' ΑΠΗΝΗΣ ΤΗΣΔΕ.* Ita Andromache apud Euripidem, Troad. v. 567.

Ἐκάβη, λεύσσεις τὴν Ἀνδρομάχην
Ξενικοῖς ἐπ' ὄχοις πορθμευομένην;]

v. 1050. (1041.) *ΠΡΑΘΕΝΤΑ.* Metaphorice videtur accipiendum; nec enim venditus est Hercules, sed oraculi iussu in servitutem addictus. Notior est fabula quam ut repetam. Apollodorus r), II. *Παραγενόμενος δὲ εἰς Δελφούς, πυνθάνεται τοῦ θεοῦ, ποῦ κατοικήσει. Ἡ δὲ Πυθία τότε πρῶτον Ἡρακλέα αὐτὸν προσηγόρευσε. Ὁ γὰρ [Τὸ δὲ] πρῶτον Ἀλκίδης προσηγορεύετο. Κατοικεῖν δὲ αὐτὸν εἶπεν ἐν Τίρυνθι, Εὐρυσθεῖ λατρεύοντα ἔτη δώδεκα.* [Simul etiam potuit ad alterum illud Herculis servitutem allusisse, quod et in proverbium transiit: Ὀμφάλῃ Ἡρακλῆς λατρεύει, *Hercules Omphale servit*; de quo vide sis Mich. Apostolium, XIV. 49.]

---

p) Theophr. p. 116. Fisch.
q) vid. Soph. Oed. reg. 240.
r) Apollod. II, 5, 12. p. 114. H.
*) p. 473. B. C.

v. 1052. *ΑΡΧΑΙΟΠΛΟΥΤΩΝ.* Poetae sententiam clarissime prosequitur Philosophus, Rhetoric. II. 32.[rr]) *Διαφέρει δὲ τοῖς νεωστὶ κεκτημένοις καὶ τοῖς πάλαι τὰ ἤθη, τῷ ἅπαντα μᾶλλον καὶ φαυλότερα τὰ κακὰ ἔχειν τοὺς νεοπλούτους· ὥσπερ γὰρ ἀπαιδευσία πλούτου ἐστὶ τὸ νεόπλουτον εἶναι.*

[v. 1053. *ΟΙ Δ' ΟΥΠΟΤ' ΕΛΠΙΣΑΝΤΕΣ ΗΜΗΣΑΝ ΚΑΛΩΣ.* Lege οὐδ', qui insperata messe ditescunt: Aristoteli modo laudato *νεόπλουτοι* dicti.]

[v. 1054. *ΩΜΟΙ.* Sunt qui malint ὅμοι, ex ὅμοιοι, vel *ὅμου γε.*]

Ibid. *ΚΑΙ ΠΑΡΑ ΣΤΑΘΜΗΝ.* Quid sit *παρὰ στάθμην* eleganter docet Aristoteles, Rhetoric. I. 1. *Οὐ γὰρ,* inquit, *δεῖ τὸν δικαστὴν διαστρέφειν εἰς ὀργὴν προάγοντας, ἢ φθόνον, ἢ ἔλεον. Ὅμοιον γὰρ κἂν εἴ τις ᾧ μέλλει χρῆσθαι κανόνι, τοῦτον ποιήσει στρεβλόν.* Notum satis proverbiale dictum

Πρὸς στάθμην πέτρον τίθεσθαι, μήτε πρὸς πέτρῳ στάθμην.

Idem est *ὠμὸς παρὰ στάθμην,* quod Terentio Adelph. I. 1.[s])

Nimium ipse durus est praeter aequumque et bonum.

v. 1055. *ΕΧΕΙΣ ΠΑΡ' ΗΜΩΝ.* Poterit legi ἕξεις, *habebis apud nos quodcunque tibi conveniens erit.* Sed nihil exigit.

[v. 1059. *ΧΕΛΙΔΟΝΟΣ ΔΙΚΗΝ.* Χελιδόνες dicuntur barbari, quoniam sermo illorum intelligi nequit, ut hirundinum garritus. Hesych. *Χελιδόσι· τοὺς βαρβάρους χελιδόσιν ἀπεικάζουσι διὰ τὴν ἀσύνθετον λαλιάν.*]

[v. 1062. (1052.) *ΕΣΩ ΦΡΕΝΩΝ.* Ad praecedentia refero, *κεκτημένη ἔσω φρενῶν,* non ad *πείθω,* quod nescio an satis ex usu *πείθειν* vel *λέγειν ἔσω φρενῶν.* Nota distinctio sermonis *ἐνδιαθέτου* et *προφορικοῦ.*]

[v. 1064. *ΟΥΤΟΙ ΘΥΡΑΙΗΝ.* Sc. *τριβήν.*]

[v. 1065. *ΕΣΤΙΑΣ ΜΕΣΟΜΦΑΛΟΥ.* Quaere, an focos exstruxerint veteres in media aula, sicut nos in aulis Academicis.]

v. 1066. *ΠΡΟΣ ΣΦΑΓΑΣ ΠΥΡΟΣ.* Dio Chrysostom.[t]) in Orat. *περὶ ἀπιστίας*, de Agamemnone verba faciens: *θύσας τοῖς θεοῖς, τὴν δ' ἑαυτοῦ τράπεζαν παραθέμενος, ὑπὸ τῆς ἰδίας γυναικὸς οὕτως ὠμῶς ἀνῃρέθη.*

v. 1070. (1061.) *ΚΑΡΒΑΝΩι.* [f. *καρβάνου*, et ita Auratus.] Supplic. v. 124.

Καρβάνα δ' αὐδὰν
Εὐακοεῖς.

Eustathius ad Iliad. *Β'*. 867. *Ἰστέον ὅτι οὐ μόνον ἡ τῶν καρβάνων, ἤτοι βαρβάρων, λέξις ἐκ τῶν Καρῶν εἰλῆφθαι δοκεῖ, ἀλλὰ καὶ οἱ παρὰ τῷ Πανσανίᾳ Κάρδακες, ὅ ἐστι στρατιῶται περὶ Ἀσίαν.*

---

rr) imo II, 16. p. 123. Reiz. *s*) I, 1, 39. *t*) Dio Chrys. p. 611. D. Mor.

Inde fortasse et *Barginus*. Lexicon Graeco Latinum, Προσφώνησις βαρβαρική, *appellatio Bargina*. Latino-Graecum, *Bargina*, νεκροφόρος· βάρβαρος· προσφώνησις βαρβαρική. Glossarium vetus, *Barginae*, *peregrinae*.

[Ibid. ΦΡΑΖΕ ΧΕΡΙ. Digitorum sc. notis, quibus taciti inter se loqui consueverunt. Cassiodor. Var. Ep. IV. 11. *His sunt addita orcistrarum loquacissimae manus, linguosi digiti, clamosum silentium, expositio tacita, quam musa Polymnia reperisse narratur.* Vide Erhard. in Petron. p. 770.]

v. 1071. ΕΡΜΗΝΕΩΣ ΕΟΙΚΕΝ. Cassandrae contumax silentium eleganter fit; quae ut vates noverat insidiosos esse Clytaemnestrae sermones, nec sicut Agamemnon decipi poterat.

v. 1075. ΧΑΛΙΝΟΝ Δ' ΟΥΚ ΕΠΙΣΤΑΤΑΙ ΦΕΡΕΙΝ. Ovid. Trist. V. 4.

More nec indomiti fraena recusat equi.

Nonnus, Dionysiac. I. 310.

Ὡς δ' ὅτε τις πλήξιππος ἀποπτυστῆρα χαλινοῦ
Ξεῖνος, ἀνὴρ ἀδίδακτος, ἀπείθεα πῶλον ἱμάσσων.

[v. 1076. ΑΙΜΑΤΗΡΟΝ ΕΞΑΦΡΙΖΕΣΘΑΙ ΜΕΝΟΣ. Virg. Georg. III. 203.

—— spumas agit ore cruentas.]

[v. 1077. ΟΥ ΜΗΝ ΠΛΕΩ ΡΙΨΑΣ. Sc. ῥήματα.]

v. 1079. ΙΣΘ', Ω ΤΑΛΑΙΝΑ. Vel ἴσθι pro verbo substantivo, quasi dicat *sis deserens*; vel, quod magis probo, legendum cum Cantero ἴθ', ὦ τάλαινα.

v. 1080. (1071.) ΕΚΟΥΣ' ΑΝΑΓΚΗι. Legimus cum Robortello εἴκουσ' ἀνάγκῃ. [Pro τῇδε Aur. τόνδε.]

v. 1081. ΟΤΟΤΟΤΟΤΟΙ ΠΟΠΟΙ ΔΑ. Admirabilis sane est haec pars fabulae, non solum quod ad πάθος spectat, sicut monuit argumenti auctor, sed et quoad τὸ τεχνικόν. Vociferatur primo Cassandra, et furiose exclamat; quod numine statim afflatis maxime proprium. Lucanus, de quadam enthusiasmum simulante, V. 148.

——, sub pectore ficta quieto
Verba refert, nullo confusae murmure vocis
Instinctam sacro mentem testata furore.

Et postea, v. 162.

—— non rupta trementi
Verba sono, nec vox antri complere capacis
Sufficiens spatium. ——

Lycophron, cui in poemate illo σκοτεινῷ condendo ansam videtur dedisse Aeschylus noster, v. 6.

Ἀλλ' ἄσπετον χέασα παμμιγῆ βοὴν
Δαφνηφάγων φοίβαζεν ἐκ λαιμῶν ὄπα.

De Cassandrae eiulatu moriturae Homerus, Odyss. *Λ'*. 420.

> Οἰκτροτάτην δ' ἤκουσα ὄπα Πριάμοιο θυγατρὸς
> Κασσάνδρης, τὴν κτεῖνε Κλυταιμνήστρη δολόμητις
> Ἀμφ' ἐμοί. —

v. 1083. *ΤΙ ΤΑΥΤ' ΑΝΩΤΟΤΥΞΑΣ.* Hesychius, Ὀτοτύζειν· θρηνεῖν. Cassandrae exclamanti Ὀτοτοτοτοῖ inquit chorus τί ταῦτ' ἀνωτότυξας; *quorsum illud otototoi effers?* pari modo, v. 1316.

> ΚΑ. Φεῦ, φεῦ.
> ΧΟ. Τί τοῦτ' ἔφευξας;
> CAS. Pheu! Pheu!
> CHO. Quare pheu exclamas?

Ut ab ὀτοτοτοῖ, ὀτοτύζω, sic a φεῦ verbum novum confinxit Aeschylus; etenim ab imperfectis voculis vel exclamandi vel lugendi saepe fiunt verba; sic ab ὦ ὦ, quod θαυμαστικὸν est, finxit Aristophanes verbum ὤζω; ab αἶ αἴ, lugendi particula, fit αἰάζω.

v. 1090. (1081.) *ΑΓΥΙΕΥ Τ'.* [Dele τ', et sic postea, v. 1095.] Ἀγυιεὺς Apollinis cognomen. Pherecrates u),

> Ὦ δέσποτ' Ἀγυιεῦ, ταῦτα σὺ μέμνησό μου.

Horatius, Od. IV. 6. [26.]

> Phoebe, qui Xantho lavis amne crines,
> Dauniae defende decus camoenae,
> Laevis Agyieu.

Ita etiam dictam fuisse columnam Apollini sacratam, ante fores erectam, discimus ex Scholiaste Aristophanis ad illud poetae in Vespis, v. 870.

> Ὦ δέσποτ' ἄναξ, γεῖτον ἀγυιεῦ τοῦ 'μοῦ προθύρου πρὸς πύλας [προπύλαιε,]
> Δέξαι τελετὴν καινήν, ὦ 'ναξ, ἣν τῷ πατρὶ καινοτομοῦμεν.

Hesychius, Ἀγυιεύς· ὁ πρὸ τῶν θυρῶν ἑστὼς βωμὸς ἐν σχήματι κίονος. Quare vero Apollo hoc nomine colebatur docet Varro, Porphyrioni x) laudatus, nempe *quod ex responso oraculi sui in viis publicis urbis suae Athenienses statutis altaribus sacrificare Apollini instituerunt.* Et Macrobius, Saturnal. I. 9. *Idem Apollo apud illos et Ἀγυιεὺς nuncupatur, quasi viis praepositus urbanis; illi enim vias, quae intra pomoeria sunt, ἀγυιὰς appellant.* Enimvero Agyiea, ut et Apollinem, inclamat Cassandra, non otioso cognomine, sed etymologiam respiciens; quippe τὸ ἀγυιεὺς ἀπὸ τοῦ ἄγειν derivari videtur. Multus est in hisce allusionibus Aeschylus noster; Ἀγυιεῦ, inquit, ἆ ποῖ ποτ' ἤγαγές με; ita Ἀπόλλων ἐμὸς, ἀπώλεσας γάρ.

---

u) ap. schol. Arist. Vesp. 870. (fragm. 85. Runk.)
x) ad Hor. Carm. IV, 6, 27.

Ibid. *ΑΠΟΛΛΩΝ ΕΜΟΣ.* Macrobius Saturnal. I. 17. *Alii cognominatum Apollinem putant ὡς ἀπολλύντα τὰ ζῶα. Exanimat enim et perimit animantes, cum pestem intemperie caloris immittit. Ut Euripides* [y]) *in Phaetonte:*

Ὦ χρυσοφεγγὲς ἥλι', ὥς μ' ἀπώλεσας;
Ὅθεν σ' Ἀπόλλων ἐμφανῶς κλήσει βροτός.

Item Archilochus [z]):

Ἄναξ Ἄπολλον καὶ σύ, τοὺς μὲν αἰτίους
Πήμαινε, καὶ σφὰς ὄλλυ' ὥσπερ ὀλλύεις.

Denique iniustos morbo Ἀπολλωνοβλήτους καὶ Ἡλιοβλήτους *appellant.* Hactenus Macrobius. [Erat etiam *Apollo tortor* Romae cultus.]

v. 1093. *ΠΑΡΕΝ.* Forsan debuit scribi παρόν.

v. 1100. (1091.) *Κ' ΑΡΤΑΝΑΙ.* Forte κ' ἀρτάνας.

[v. 1101. *ΣΦΑΓΙΟΝ.* Malim σφαγεῖον. Etymolog. [a]) Σφαγεῖον, τὸ ἀγγεῖον εἰς ὃ τὸ αἷμα τῶν σφαζομένων ἱερείων δέχονται.]

Ibid. *ΠΕΔΟΝ ΡΑΝΤΗΡΙΟΝ.* Thyestes apud Senecam, Agamemnonis caedem itidem praesagiens, Agam. v. 44.

Iamiam natabit sanguine alterno domus;
Enses, secures, tela, divisum gravi
Ictu bipennis regium video caput:
Iam scelera prope sunt; iam dolus, caedes, cruor.

Enimvero ipse Agamemnon, internecionem suam Ulyssi exponens, Odyss. *Λ'*. 419. inquit

—— δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι θῦεν.

v. 1102. *ΕΥΡΙΝ ΚΥΝΟΣ ΔΙΚΗΝ.* Xenophonti [b]) εὔρινες κύνες dicti qui sagacitate pollent. Ipsa Cassandra eadem utitur tralatione, de se verba faciens, v. 1193.

———— ἴχνος κακῶν
Ῥινηλατούσης. ——

[Eumen. v. 246.

Τετραυματισμένον γὰρ ὡς κύων νεβρὸν,
Πρὸς αἷμα καὶ σταλαγμὸν ἐκμαστεύομεν.

Soph. Aiac. v. 2.

Πεῖράν τιν' ἐχθρῶν ἁρπάσαι θηρώμενον.]

[Ibid. *ΕΥΡΙΝ.* An εὔριν vel εὔριν cogita. Iul. Pollux [c]), Onomast. II. 4. Λέγοις δ' ἂν ἀπὸ ῥινὸς, εὔρινος, ἄρινος. Idem [d]), II. 16. Ἀπὸ δὲ ῥινὸς ὀνόματα, εὔρινες κύνες, καὶ ἄρινες.]

---

y) Eurip. fragm. p. 265. Matth.
z) Archil. p. 65. Lieb.
a) Etym. M. p. 737, 41.
b) Xenoph. de Venat. IV, 6.
c) Poll. II, 74.
d) Ibid. §. 80.

v. 1103. *ΜΑΤΕΥΕΙ.* Restituendus in hac voce Euripides, Hecuba, v. 779.

Τοῦτον μαστεύουσ', ἢ πονοῦσ' ἄλλον πόνον;

Lege *ματεύουσ'*.

[v. 1105. *ΚΛΑΙΟΜΕΝΑ ΤΑΔΕ ΒΡΕΦΗ.* Subintellige *video*; Schol. *φαντάζεται ὁρᾶν.* Sibylla apud Virgil. Aen. VI. 87.

— Tybrim multo spumantem sanguine cerno.

Phineas apud Apollonium, Argonaut. II. 212.

—— *ἔτι μοι νόος οἶδεν ἕκαστα*
Ἦισι θεοπροπίῃσι.

Ad quem locum vide quae annotata a viro claro Ier. Hoelzlino.]

v. 1108. *ΠΡΟΦΗΤΑΣ ΟΥΤΙΝΑΣ.* Scholiastes: *τοὺς λέξοντας ἡμῖν περὶ σοῦ.* Imo de caede futura.

v. 1110. *ΑΧΘΟΣ.* Legendum suspicor *ἔχθος*.

v. 1112. *ΑΛΚΑΝ Δ' ΕΚΑΣ ΑΠΟΣΤΑΤΕΙ;* Etymolog.[e]) auctor, *Ἀλκή· δύναμις, ἰσχὺς, ἢ ἄλεξις, ἢ μάχη. Αἰσχύλος ἐν Ἀγαμέμνονι.* De Oreste intelligi debere recte monet interpres Graecus. [Sunt qui malint *ἀλκά*.]

[1115. (1106.) *ΕΚΕΙΝΑ Δ' ΕΓΝΩΝ.* Superiora.]

v. 1118. *ΛΟΥΤΡΟΙΣΙ, lavatrinis.* Graeci nondum balneis utebantur, sed lavacris, quae *ἀσαμίνθους* vocabant; balnea postea inventa. Artemidorus [f]), I. 66. *Οἱ μὲν πάνυ παλαιοὶ τὸ λούεσθαι οὐ κακὸν ἐνόμιζον* [*εἶναι*]. *Βαλανεῖα γὰρ οὐκ ᾔδεσαν, ἐπεὶ ἐν ταῖς λεγομέναις ἀσαμίνθοις ἐλούοντο.* Homerus, Odyss. *Ρ'*. 85.

Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἵκοντο δόμους εὖ ναιετάοντας,
Χλαίνας μὲν κατέθεντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε,
Ἐς δ' ἀσαμίνθους βάντες ἐΰξέστας λούσαντο.

Quin imo nec antiqui Latini *balnea*, sed *lavatrinas* appellarunt. Varro [g]) de Lingua Lat. VIII. *Eadem ratione domi suae quisque ubi lavatur balneum dixerit, et quod non erant duo, balnea dicere non consueverunt; cum hoc antiqui non balneum, sed lavatrinam, appellare consuevissent.* Nonius [h]), *Latrina genere foeminino; et est lavatrina, quod nunc balneum dicitur.*

Ibid. *ΛΟΥΤΡΟΙΣΙ ΦΑΙΔΡΥΝΑΣΑ.* Antiqui balneis non in dies singulos utebantur, sed vel a bello reversi, vel alio quodam labore magno transacto. Testis est Artemidorus [i]), I. 66. *Πάλαι μὲν γὰρ εἰκὸς εἶναι πονηρὰ τὰ βαλανεῖα, ἐπεὶ μὴ συνεχῶς ἐλούοντο οἱ ἄνθρωποι, μηδὲ εἶχον τοσαῦτα βαλανεῖα, ἀλλὰ ἢ πόλεμον καταστρεψάμενοι, ἢ μεγάλου παυσάμενοι πόνου*

---

e) Etym. M. p. 65, 52. 56, 11. f) Artemid. I, 64. p. 88. Reiff.
g) Varr. d. L. L. VIII, p. 144. Bip. (IX, p. 506. Speng.)
h) p. 212. Merc. i) Artemid. I, 64. p. 89.

ἐλούοντο. Agamemnon itaque a bello Troiano reversus in balneo occiditur; quod etiam apud Lycophronem, Aeschyli imitatorem studiosum, praedicit Cassandra nostra, v. 1099.

Ὁ μὲν γὰρ ἀμφὶ χύτλα τὰς δυσεξόδους
Ζητῶν κελεύθους αὐχενιστῆρος βρόχου.

Porro Homerus trucidatum refert Odyss. Λ'. 418.

—— ἀμφὶ κρητῆρα τραπέζας τε πληθούσας.

Et Iuvenalis, Sat. VIII. 217.

—— media inter pocula ——.

Astipulatur Dio Chrysostomus, in Orat. περὶ ἀπιστίας [p. 641 D.]: Τήνδ' ἑαυτοῦ τράπεζαν παραθέμενος, ὑπὸ τῆς ἰδίας γυναικὸς οὕτως ὠμῶς ἀνῃρέθη.

[v. 1119. ΤΑΓΟΣ ΓΑΡ. f. δ' ἄρ.]

Ibid. ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΔΕ ΧΕΙΡ. Pro προτείνεται. Vel potius lege χεῖρ', *extendit* (Clytaemnestra) *manum*. Addit ἐκ χερὸς ὀρεγομένα, ut et ipsa postea de facinore gestiens, v. 1393.

Παίω δέ νιν δίς· κἂν δυοῖν οἰμώγμασιν
Μεθῆκεν αὐτοῦ κῶλα· καὶ πεπτωκότι
Τρίτην ἐπενδίδωμι ——

[Ibid. ΧΕΙΡ ΕΚ ΧΕΙΡΟΣ. Sc. χείρ Clytaemnestrae ἐκ χειρός Aegisthei.]

[v. 1122. (1113.) ΕΠΑΡΓΕΜΟΙΣΙ. Prom. Vinct. v. 498.

—— πρόσθεν ὄντ' ἐπάργεμα.

Vide sis quae ibi annotata.]

v. 1124. ΔΙΚΤΥΟΝ ΤΙ Γ' ΑΙΔΟΥ. Infra, v. 1391, de eadem veste:

Ἄπειρον ἀμφίβληστρον, ὥσπερ ἰχθύων,
Περιστιχίζω, πλοῦτον εἵματος κακόν.

Et in Choeph. v. 490.

Μέμνησο δ' ἀμφίβληστρον ᾧ σ' ἐκαίνισαν.

Lycophron, nostrum secutus, v. 1374.

—— τοῦ πεφασμένου κέλωρ
Ἐν ἀμφιβλήστροις ἔλλοπος μύνδου δίκην.

[v. 1125. ΑΡΚΥΣ. Hesych. Ἄρκυς· δίκτυον.]

[v. 1126. ΣΤΑΣΙΣ. *Coetus*. Scholiastes: Ἡ στάσις, φησὶν, ἐπολολύξαι μέλει, l. μέλλει, ἐπὶ τῇ λεωργῷ Κλυταιμνήστρᾳ ἡνίκα ἀπόληται. Vel στάσις pro ἔρις.]

[v. 1127. ΚΑΤΩΛΟΛΥΞΑΤΟ. Sequiori sensu, ut et Choeph. v. 942.

Ἐπολολύξατο δεσποσύνων δόμων.

[v. 1129. ΕΠΟΡΘΙΑΖΕΙΝ. Vide quae supra ad v. 29.]

v. 1130. (1121.) *ΕΠΙ ΔΕ ΚΑΡΔΙΑΝ ΕΔΡΑΜΕ.* Ex opinione vulgari, in metu magno sanguinem ad cor recurrere.

v. 1131. *ΔΟΡΙΑ ΠΤΩΣΙΜΟΣ.* Legimus *δορὶ πτωσίμοις*, sicut sumus interpretati. [An *δορὶ ἂ πτώσιμος?*]

v. 1134. *ΑΠΕΧΕ ΤΗΣ ΒΟΟΣ ΤΟΝ ΤΑΥΡΟΝ.* [An *ἀπέχοι τις?*] Dio Chrysostomus, Orat. *περὶ ἀπιστίας· Ὁ δὲ Αἴγισθος τὸν Ἀγαμέμνονα δειπνήσας ὥστε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ* *). Ipsius sunt verba Agamemnonis, Odyss. *Λ'*. 410.

—— *ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.*

Seneca, Agamemn. v. 894. de Clytaemnestra,

> Qualisque ad aras colla Taurorum prius
> Designat oculis, antequam ferro petat;
> Sic huc et illuc impiam librat manum.

[v. 1135. *ΤΟΝ ΤΑΥΡΟΝ.* Agamemnonem tauro adsimilat Homerum secutus, Iliad. *Β'*. 482.

> *Ἠΰτε βοῦς ἀγέληφι μέγ' ἔξοχος ἔπλετο πάντων*
> *Ταῦρος.* ——

Ad quem locum Eustathius [k]): *πρὸς ἡγεμονίας σχῆμα. Ἡγεμονικώτερον δὲ ταῦρος λέοντος ὡς καὶ [ὁ] χρυσοῦς Δίων μελέτᾳ.* Orationem innuit de regno; quam sis consule.]

Ibid. *ΕΝ ΠΕΙΛΟΙΣΙΝ.* *Πέπλον* vocat etiam Philostratus[l]) vestem inextricabilem, qua indutus Agamemnon occidebatur, Imagin. II. *Ἡ Κλυταιμνήστρα δὲ πέπλον τέχνῃ τινὸς ἀπείρου τὸν Ἀγαμέμνονα περισχοῦσα πέλεκυν εἰς αὐτὸν ἧκεν ἀμφήκη τοῦτον.*

[v. 1136. *ΜΕΛΑΓΚΕΡΩΝ.* *Γρ. μελαγκέρῳ.*]

[Ibid. *ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΙ ΤΥΠΤΕΙ.* Securim intelligit ancipitem, qua Clytaemnestra Agamemnonem interfecit. Vide ad v. 1505.

v. 1137. *ΠΙΤΝΕΙ Δ' ΕΝΥΔΡΩι ΤΕΥΧΕΙ.* Balneum innuit, quo interemptus est Agamemnon.

v. 1140. *ΚΑΚΩι ΔΕ ΤΩι ΠΡΟΣΕΙΚΑΖΩ ΤΑΔΕ.* Choeph. v. 10.

—— *ποίᾳ ξυμφορᾷ προσεικάσω;*

[v. 1141. (1132.) *ΑΠΟ ΔΕ ΘΕΣΦΑΤΩΝ.* Lege per interrogationem

> *Ἀπὸ δὲ θεσφάτων τίς ἀγαθὰ φάτις*
> *Βροτοῖσι στέλλεται;*

quod contextui aptius; *κακῶν γὰρ κ. τ. λ.* et versus a Scholiaste laudatus confirmat. Nisi delendum punctum ante *κακῶν*, et pro *γάρ* lege *δ' ἄρ*, quod minus placet.]

v. 1143. *ΘΕΣΠΙΩιΔΟΝ.* Malim *θεσπιῳδῶν.*

---

k) Eustath. p. 258, 13. l) Philostr. Imag. II, 10. p. 69. Iac.

*) Dio Chrys. p. 641. C. Mor.

v. 1144. *ΦΟΒΟΝ ΦΕΡΟΥΣΙ ΜΑΘΕΙΝ.* Silius Italicus m):

Pessimus in dubiis augur timor. ——

[Schol. *Παρὰ τὸ λεγόμενον, Οὐδεὶς εὐτυχὴς πρὸς μάντιν ἀπέρχεται.* Plenus est versus

Πρὸς μάντιν οὐδεὶς εὐτυχὴς ἀπέρχεται.]

[v. 1147. *ΠΟΙ ΔΗ ΜΕ ΔΕΥΡΟ.* Quasi Agamemnonem alloquens haec ait.]

v. 1151. *ΝΟΜΟΝ ΑΝΟΜΟΝ.* Simili antiphrasi Horatius, Epist. I. 12. n) *discordem concordiam* dixit; et Manilius, I. 142. *discordia concors:* sed alio sensu.

[Ibid. *ΞΟΥΘΑ.* Hesych. *Ξουθόν.* — *ἁπαλόν.*]

v. 1152. (1143.) *ΑΚΟΡΕΣΤΟΣ ΒΟΑΣ.* Sic Sophocles o), *οὔτις κόρος, nullus finis.*

v. 1153. *ΙΤΥΝ, ΙΤΥΝ.* Sophocles Electra, v. 147.

Ἃ Ἴτυν αἰὲν Ἴτυν γ' ὀλοφύρεται
Ὄρνις ἀτυζομένη Διὸς ἄγγελος.

Seneca in Agamemnone, v. 666.

Non quae verno nobile carmen
Ramo cantat querula Edonis,
Ityn in varios modulata sonos.

v. 1154. *ΑΗΔΩΝ.* Poetis hac comparatione nihil usitatius. Sophocles, Electra, v. 106.

—— *τεκνολέτειρ' ὥς τις ἀηδὼν,*
Ἐπὶ κωκυτῷ τῶνδε πατρῴων
Πρὸ θυρῶν ἠχὼ πᾶσι προφωνεῖν.

Callimachus, Hymn. V. 94.

Μάτηρ μὲν γοερῶν οἶτον ἀηδονιδῶν
Ἆγε, βαρὺ κλαίουσα. ——

Parthenius p) in Eroticis:

Ἡ δ' ὅτε δὴ ὀλοοῖο κασιγνήτου νόον ἔγνω
Κλαῖεν ἀηδονιδῶν θαμινώτερον, αἵτ' ἐνὶ βήσσῃ
Σιδονίῳ κούρῳ περιμύρεον αἰάζουσιν.

Sic enim restitui debet, ubi vulgo *ἀονίδων* legitur. Virg. Georg. IV. 511.

Qualis populea moerens Philomela sub umbra
Amissos queritur foetus. ——

v. 1155. *ΑΗΔΟΝΟΣ ΜΟΡΟΝ.* Subintellige: *mihi tribuis parum recte.*

[v. 1157. *ΑΙΩΝΑ.* Minus recte alii codd. *ἀγῶνα.*]

---

m) imo Pap. Statius, Theb. III, 6. n) v. 19.
o) Soph. Oed. Col. 1220. p) Parthen. XI. p. 13. Pass.

v. 1158. *ΑΜΦΗΚΕΙ ΔΟΡΙ.* Bipenni, qua et occisum Agamemnonem infra refert, v. 1505. Pindarus, Pyth. XI. 29. [19. B.]

Ὁπότε Δαρδανίδα κόραν Πριάμου
Κασσάνδραν πολιῷ χαλκῷ
Σὺν Ἀγαμεμνονίᾳ
Ψυχᾷ πόρευ' Ἀχέροντος
Ἀκτὰν παρ' εὔσκιον.

Philostratus, Icon. II. 10. q) *Τήν τε τοῦ Πριάμου θυγατέρα, καλλίστην νομισθεῖσαν τῷ Ἀγαμέμνονι, χρησμούς τε ἀπιστουμένους ᾄδουσαν ἀποκτείνει θερμῷ τῷ πελέκει.* Eadem de se ipsa vaticinatur apud Lycophronem, v. 1108.

Ἐγὼ δὲ δροίτης ἄγχι κείσομαι πέδῳ,
Χαλυβδικῷ κνώδοντι συντεθραυσμένη.

[v. 1161. (1152.) *ΕΠΙΦΟΒΩι.* f. *ἐπίφοβα*, et ita Auratus.]
[v. 1163. *ΟΔΟΥ.* l. *ᾠδοῦ.*]
[v. 1165. *ΙΩ ΓΑΜΟΙ, ΓΑΜΟΙ ΠΑΡΙΔΟΣ.* Euripides in Andromache, v. 1187.

Ὦ γάμος, ὦ γάμος,
Ὃς τάδε δώματα καὶ πόλιν ἁμὰν
Ὤλεσας. ——]

[v. 1170. *ΟΧΘΟΥΣ.* Sunt qui malint *ὄχθας.*]
v. 1172. *ΝΕΟΓΝΟΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΜΑΘΟΙ.* Hesiod. Ἔργ. v. 215.

—— *παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω.*

[Idem Odyss. *Ζ'.* 300.

Ῥεῖα δ' ἀρίγνωτ' ἐστὶ καὶ ἂν παῖς ἡγήσαιτο
Νήπιος. ——]

v. 1173. *ΥΠΑΙ ΔΗΓΜΑΤΙ ΦΟΙΝΙΩι.* Forsan legendum *δείματι.*
[v. 1175. *ΘΡΑΥΜΑΤΑ.* Aur. *Θαύματα.*]
[v. 1180. *ΕΧΕΙ.* f. *ἔχειν.*]
v. 1181. *ΕΓΩ ΔΕ ΘΕΡΜΟΝΟΥΣ ΤΑΧ' ΕΜΠΕΔΩι ΒΑΛΩ.* Legit Iacob:

Ἐγὼ δὲ θερμὸν ὡς τάχ' ἐν πέδῳ βαλῶ.

Τὸ θερμόν, calor vitalis, vita. Ut Barbarogr. *λαμπρόν, ignis; ἄλογον, equus.*
v. 1187. (1178.) *ΟΥΚΕΤ' ΕΚ ΚΑΛΥΜΜΑΤΩΝ ΕΣΤΑΙ ΔΕΔΟΡΚΩΣ, ΝΕΟΓΑΜΟΥ ΝΥΜΦΑΣ ΔΙΚΗΝ.* Euripides, Iphig. in Aul. v. 1147.

Ἄκουε δὴ νῦν· ἀνακαλύψω γὰρ λόγους,
Κοὐκέτι παρῳδοῖς χρησόμεσθ' αἰνίγμασιν.

---

q) p. 69. Iac. (p. 827. Ol.)

Enimvero Aeschylus respicit antiquum morem, quo novae nuptae caput involutum erat flammeo, boni ominis causa, *ut perpetuo*, inquit Festus r), *cum viro maneret*. Tertio die sine velamine prodeunti sponsae dabantur munera, quae inde ἀνακαλυπτήρια dicta sunt. Harpocration, Ἀνακαλυπτήρια· δῶρα διδόμενα ταῖς νύμφαις, παρά τε τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῶν οἰκείων καὶ φίλων, ὅταν τὸ πρῶτον ἀνακαλύπτωνται ὥστε ὁραθῆναι τοῖς ἀνδράσι.

Ibid. *ΙΚΝΟΣ ΚΑΚΩΝ ΡΙΝΗΛΑΤΟΥΣΗΣ.* Lege ῥινηλατούσῃ.

[v. 1189. *ΛΑΜΠΡΟΣ.* Aur. *Λαμπροῦ.*]

[v. 1191. *ΚΑΥΕΙΝ ΠΡΟΣ ΑΥΓΑΣ.* f. κλύζειν πρὸς ἀκτάς. Hor. Epist. II. 2. 176.

—— velut unda supervenit undam.

Sic et legit Auratus.]

[v. 1193. *ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΕΙΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΩΣ.* f. μαρτυρεῖται συνδρομῶν, sed nihil exigit. Huc referendum quod postea ait, v. 1205.

Ἐκμαρτύρησον προὐμόσας τό μ' εἰδέναι.]

[v. 1195. *ΧΟΡΟΣ.* Ἐριννύων.]

v. 1198. *ΒΡΟΤΕΙΟΝ ΑΙΜΑ ΚΩΜΟΣ ΕΝ ΔΟΜΟΙΣ ΜΕΝΕΙ.* Comum intellige, Deum commessationum praesidem. Atreus Thyestae convivanti liberos partim assos, partim elixos, ignoranti epulandos proposuit. Agamemnon occisus est convivium initurus; quod Seneca, Agam. v. 871. sub persona itidem Cassandrae, eleganter describit in hunc modum:

Spectamus; epulae regia instructae domo,
Quales fuerunt ultimae Phrygibus dapes,
Celebrantur: ostro lectus Iliaco nitet,
Merumque in auro veteris Assaraci trahunt:
Et ipse picta veste sublimis iacet,
Priami superbas corpore exuvias gerens.
Detrahere cultus uxor hostiles iubet,
Induere potius coniugis fidae manu
Textos amictus. Horreo atque animo tremo.
Regemne perimet exsul, et adulter virum?
Venere fata, sanguinem extremae dapes
Domini videbunt, et cruor Baccho incidet.

[v. 1199. *ΔΥΣΠΕΜΠΤΟΣ ΕΞΩ.* Quia non deserit Thyesteam domum. Sed vide quae ad Eumen. v. 484.]

[v. 1203. *ΤΟΞΟΤΗΣ ΤΙΣ ΩΣ.* Supra, v. 637.

Ἔκυρσας ὥστε τοξότης ἄκρος σκοποῦ.]

r) Fest. p. 149. Dac.

v. 1204. *ΘΥΡΟΚΟΠΟΣ ΦΛΕΔΩΝ.* Nugatrix, circulatrix, ostiatim oberrans.

[Ibid. *ΦΛΕΔΩΝ.* Hesych. *Φλέδων· φλυαρία, καὶ ὁ ἀλάζων, εὐήθης.*]

[v. 1205. *ΕΚΜΑΡΤΥΡΗΣΟΝ ΠΡΟΥΜΟΣΑΣ.* l. ἐκμαρτυρήσω. De se loquitur; nec quae sequuntur alii tam bene, si tamen omnino, congruunt.]

v. 1207. *ΚΑΙ ΠΩΣ ΑΝ ΟΡΚΟΣ ΠΗΜΑ.* Legimus cum Aurato ὅρκου πῆγμα. *At quinam tibi emolumento erit, si deierem, quod haec omnia vere praedixeris,* cum id nemini persuasero? [Alludit ad medicorum seu chirurgorum παραπήγματα, quo sensu utitur Antoninus[s]), ut sensus sit: *qua vero ratione*, quia iuramenti mentionem fecerat Cassandra, *iuramentum, emplastrum* seu medicamentum *idoneum et salutare*, tot malorum *evadat?* Uno verbo *quorsum iuramentum nihil profuturum?* Laberius apud A. Gellium, XVI. 7. *Quid est iusiurandum? emplastrum aeris alieni.* Veniebat in mentem et verbum παῖγμα pro πῆμα, ut alludat ad vetus dictum, *viros iuramentis, pueros talis falli.* Sed istud simplicius.]

[v. 1208. *ΘΑΥΜΑΖΩ ΔΕ ΣΟΥ.* Aur. *σέ.*]

[v. 1214. *ΑΒΡΥΝΕΤΑΙ.* Videtur hoc Cassandrae responsum versui praecedenti:

Μῶν καὶ θεός περ ἱμέρῳ πεπληγμένος;
ΚΑΣ. Ἀβρύνεται γὰρ πᾶς τις εὖ πράσσων πλέον.
Ἀλλ' ἦν παλαιστής, κάρτ' ἐμοὶ πνέων χάριν.]

[v. 1215. *ΠΑΛΑΙΣΤΗΣ.* Malim παλευτής. Vel πάλαι τις satis usitata phrasi, ut τό τις redundet.]

[Ibid. *ΕΜΟΙ ΠΝΕΩΝ ΧΑΡΙΝ.* Cuius contrarium, v. 1244. Ἀρὰν πνέουσαν. Forsan vero pro ἐμοί legendum ἐμοῦ, vel ἐμήν.]

[v. 1216. *ΤΕΚΝΩΝ ΕΙΣ ΕΡΓΟΝ.* Σεμνῶς· εἰς τεκνοποιΐαν.]

v. 1220. *ΑΝΑΚΤΟΣ.* Legendum censeo ἄνατος. Hesychius, *Ἄνατος, ἀβλαβής.* [Ita Supplic. v. 361.

Εἴη δ' ἄνατον πρᾶγμα τοῦτ' ἀστοξένων.]

v. 1221. *ΕΠΕΙΘΟΝ ΟΥΔΕΝ ΟΥΔΕΝ.* Recte Canterus: ἔπειθον οὐδέν' οὐδέν.

v. 1225. *ΦΡΟΙΜΙΟΙΣ ΕΦΗΜΙΟΙΣ.* Hesychius Aeschylum εὐφήμοις γόοις pro *infaustis*, per antiphrasin usurpasse monet. *Εὐφήμοις γόοις· δυσφήμοις, κατὰ ἀντίφρασιν. Αἰσχύλος Γλαύκῳ Ποτνιεῖ.* Idem, *Εὐφημοῦσι· στένουσι, κωλύουσι, κατὰ ἀντίφρασιν.* Nihil vero hic mutandum; cum non reperiatur εὔφημιος apud Hesychium, quin ex ipso firmari posset vetus

s) Antonin. Comment. IX, 3. p. 266. Gatak.

lectio. Alibi, Ἐφημίαι, ἀγροί· καὶ βελτίονα φήμης, et Ἐφήμως· εὐφήμως.

[v. 1230. *ΕΠΟΙΚΤΙΣΤΟΝ ΓΕΜΟΣ.* Includenda parenthesi; vide etiam an non legendum ἀπώτιστον νέμος.]

[v. 1238. *ΚΤΕΙΝΑΣΑ.* Sunt qui τείνασα malint.]

[v. 1242. *ΑΜΦΙΣΒΑΙΝΑΝ.* Hesych. Ἀμφίσβαινα· εἶδος ὄφεως μακροκέφαλον, ἰσόπηχυ, τὴν οὐρὰν κολοβὴν ἔχων, καὶ ταύτῃ πολλάκις τὴν πορείαν ποιούμενον, ὥστε τινας ἀμφισβητεῖν μὴ δύο κεφαλὰς ἔχειν.]

[v. 1248. *ΟΜΟΙΟΝ.* f. Ὁμοίως.]

v. 1249. *ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΗΞΕΙ.* Sophocles, Philoct. v. 1248. Ἔστω τὸ μέλλον. Virg. Aen. III. 395.

Fata viam invenient. ——

[Imitatus videtur Lycophron, v. 1458.

Θήσει δ' ἀληθῆ· σὺν κακῷ δέ τις μαθὼν,
Ὅτ' οὐδέν ἐστι μῆχος ὠφελεῖν πάτραν,
Τὴν φοιβόληπτον αἰνέσει χελιδόνα.

Virg. Aen. I. 246.

Tunc etiam fatis aperit Cassandra futuris
Ora, dei iussu non usquam credita Teucris.

Ad quem locum vide sis Germanum Valentem Guellium.]

[Ibid. *ΚΑΙ ΣΥ ΜΗΝ ΤΑΧΕΙ.* Lege καὶ σύ μ' ἐν τάχει.]

[v. 1250. *ΑΓΑΝ Γ' ΑΛΗΘΟΜΑΝΤΙΝ.* Sic Sept. Theb. v. 716.

Ἄγαν δ' ἀληθεῖς ἐνυπνίων φαντασμάτων
Ὄψεις. ——

Virg. Aen. VI. 188.

—— quando omnia vere
Heu nimium de te vates, Misene, locuta est.]

[v. 1251. *ΘΥΕΣΤΟΥ ΔΑΙΤΑ.* Cui Atreus frater epulandos sui ipsius liberos apposuit; unde Θυέστου τράπεζα vel δεῖπνον proverbialiter de cruentis epulis. Martial. IV. 49.

—— Qui scribit prandia saevi
Tereos, aut coenam crude Thyeste tuam.

Idem, III. 45.

Fugerit an Phoebus mensas coenamque Thyestae
Ignoro; fugimus nos, Ligurine, tuam.

Athenagoras t) de mortuorum resurrectione, τὰ τραγικὰ δεῖπνα Θυέστου vocat. Euseb. u) Eccles. V. in Epistola Gallicanorum Christianorum, quae est de martyribus in Gallia necatis: καὶ

t) Athenag. legat. p. 4.
u) Euseb. Hist. eccl. V, 1, 7. p. 300. ed. Zimmerm.

ἐψεύσαντο ἡμῶν Θυέστεια δεῖπνα, καὶ Οἰδιποδείους μίξεις. Sic etiam et Athenagoras modo laudatus, in oratione pro Christianis: *Τρία ἐπιφημίζουσιν ἡμῖν ἐγκλήματα, ἀθεότητα, Θυέστεια δεῖπνα, Οἰδιποδείους μίξεις.* Oppianus Cynegetic. III. 250. *Θυεστείην τραπέζαν* dixit de onagro pullos suos devorante. Philo in Oratione de Dirarum Imprecationibus, p. 931. [D.] *Ἐπάρατοι τροφαὶ τὰ Θυέστου παιδία, καὶ συγκρινόμεναι ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν συμφορῶν.* Ovid. Metam. XV. 462.

Neve Thyesteis cumulemus viscera mensis.]

[v. 1253. *ΕΞΗΙΚΑΣΜΕΝΑ.* Vel *ἐξεικασμένα.*]

[v. 1254. *ΕΚ ΔΡΟΜΟΥ ΠΕΣΩΝ ΤΡΕΧΩ.* Non rectum cursum tenere possum interpretandi. Confer. Prometh. v. 882.]

[v. 1255. *ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΟΣ ΣΕ ΦΗΜ'.* Dictys ×) Cretensis: *Per idem tempus Cassandra deo repleta, multa in Agamemnonem adversa pronuntiat, insidias quippe [ei] ex occulto, caedemque domi per suos compositam.*]

v. 1256. *ΚΟΙΜΗΣΟΝ ΣΤΟΜΑ.* Forte *κοίμισον.*

[v. 1257. *ΟΥΤΟΙ.* f. *οὔτι.*]

[v. 1258. *ΟΥΚ, ΕΙ ΠΑΡΕΣΤΑΙ Γ'.* f. *οὐκ εἰ τάδ' ἔσται γ', si hoc sit.*]

v. 1260. *ΤΙΝΟΣ ΠΡΟΣ ΑΝΔΡΟΣ ΤΟΥΤ' ΑΧΟΣ ΠΟΡΣΥΝΕΤΑΙ;* Legimus, cum nota interrogationis,

Τίνος πρὸς ἀνδρὸς τοῦτ' ἄγος πορσύνεται;

v. 1261. *Η ΚΑΡΤ' ΑΡ' ΑΝ ΠΑΡΕΣΚΟΠΕΙΣ ΧΡΗΣΜΩΝ ΕΜΩΝ.* Lege *ἢ κάρτ' ἀρὰν*, etc. Hesychius, *Ἀρά· βλάβη.* Poterit etiam ad diras referri, quibus Atreum et filios eius devovit Thyestes. Cicero in L. Pisonem, c. 7. *) *Thyestea ista exsecratio est poetae, vulgi animos, non sapientum moventis.* Idem, Tuscul. Quaest. I. 44. *Exsecratur luculentis sane versibus apud Ennium Thyestes, primum ut naufragio pereat Atreus.* Et apud Senecam, Thyest. v. 1110.

—— vindices aderunt dei:
His puniendum vota te tradunt mea.

Horatius de puero veneficas exsecrante, Epod. V. 86.

Misit Thyesteas preces.

[Ibid. *ΠΑΡΕΣΚΟΠΕΙΣ ΧΡΗΣΜΩΝ ΕΜΩΝ.* Mulierem enim, Clytaemnestram sc. non virum, huius caedis auctorem fore praedixerat.]

[v. 1262. *ΤΟΥ ΓΑΡ.* f. *τοῦ δ' ἄρ.*]

v. 1264. *ΔΥΣΠΑΘΗ Δ' ΟΜΩΣ.* Videtur legendum vel *δυσπαθῆ τ' ὅμως, pariter et perpessu gravia;* vel *δυσμαθῆ δ' ὅμως.*

×) Dictys V, 16. p. 120. Periz.

*) imo cap. 19.

Ibid. *ΑΠΟΛΛΩΝ ΕΜΟΣ.* Macrobius Saturnal. I. 17. *Alii cognominatum Apollinem putant ὡς ἀπολλύντα τὰ ζῶα. Exanimat enim et perimit animantes, cum pestem intemperie caloris immittit. Ut Euripides*[y]) *in Phaetonte:*

Ὦ χρυσοφεγγὲς ἥλι', ὥς μ' ἀπώλεσας;
Ὅθεν σ' Ἀπόλλων' ἐμφανῶς κλῄσει βροτός.

Item Archilochus[z]):

Ἄναξ Ἄπολλον, καὶ σὺ, τοὺς μὲν αἰτίους
Πήμαινε, καὶ σφὰς ὄλλυ' ὥσπερ ὀλλύεις.

Denique inustos morbo Ἀπολλωνοβλήτους καὶ Ἡλιοβλήτους *appellant.* Hactenus Macrobius. [Erat etiam *Apollo tortor* Romae cultus.]

v. 1093. *ΠΑΡΕΝ.* Forsan debuit scribi παρόν.

v. 1100. (1091.) *Κ' ΑΡΤΑΝΑΙ.* Forte κ' ἀρτάνας.

[v. 1101. *ΣΦΑΓΙΟΝ.* Malim σφαγεῖον. Etymolog.[a]) Σφαγεῖον, τὸ ἀγγεῖον εἰς ὃ τὸ αἷμα τῶν σφαζομένων ἱερείων δέχονται.]

Ibid. *ΠΕΔΟΝ ΡΑΝΤΗΡΙΟΝ.* Thyestes apud Senecam, Agamemnonis caedem itidem praesagiens, Agam. v. 44.

Iamiam natabit sanguine alterno domus;
Enses, secures, tela, divisum gravi
Ictu bipennis regium video caput:
Iam scelera prope sunt; iam dolus, caedes, cruor.

Enimvero ipse Agamemnon, internecionem suam Ulyssi exponens, Odyss. Λ'. 419. inquit

—— δάπεδον δ' ἅπαν αἵματι θῦεν.

v. 1102. *ΕΥΡΙΝ ΚΥΝΟΣ ΔΙΚΗΝ.* Xenophonti[b]) εὔρινες κύνες dicti qui sagacitate pollent. Ipsa Cassandra eadem utitur tralatione, de se verba faciens, v. 1193.

———— ἴχνος κακῶν
Ῥινηλατούσης. ——

[Eumen. v. 246.

Τετραυματισμένον γὰρ ὡς κύων νεβρὸν,
Πρὸς αἷμα καὶ σταλαγμὸν ἐκμαστεύομεν.

Soph. Aiac. v. 2.

Πεῖράν τιν' ἐχθρῶν ἁρπάσαι θηρώμενον.]

[Ibid. *ΕΥΡΙΝ.* An εὔριν vel εὔριν cogita. Iul. Pollux[c]), Onomast. II. 4. Λέγοις δ' ἂν ἀπὸ ῥινὸς, εὔρινος, ἄρινος. Idem[d]), II. 16. Ἀπὸ δὲ ῥινὸς ὀνόματα, εὔρινες κύνες, καὶ ἄρινες.]

---

y) Eurip. fragm. p. 265. Matth.
z) Archil. p. 65. Lieb.
a) Etym. M. p. 737, 41.
b) Xenoph. de Venat. IV, 6.
c) Poll. II, 74.
d) Ibid. §. 80.

v. 1103. *ΜΑΤΕΥΕΙ.* Restituendus in hac voce Euripides, Hecuba, v. 779.

Τοῦτον μαστεύουσ', ἢ πονοῦσ' ἄλλον πόνον;

Lege *ματεύουσ'*.

[v. 1105. *ΚΛΑΙΟΜΕΝΑ ΤΑΔΕ ΒΡΕΦΗ.* Subintellige *video*; Schol. *φαντάζεται ὁρᾷν.* Sibylla apud Virgil. Aen. VI. 87.

— Tybrim multo spumantem sanguine cerno.

Phineas apud Apollonium, Argonaut. II. 212.

—— *ἔτι μοι νόος οἶδεν ἕκαστα*
Ἦισι θεοπροπίῃσι.

Ad quem locum vide quae annotata a viro claro Ier. Hoelzlino.]

v. 1108. *ΠΡΟΦΗΤΑΣ ΟΥΤΙΝΑΣ.* Scholiastes: *τοὺς λέξοντας ἡμῖν περὶ σοῦ.* Imo de caede futura.

v. 1110. *ΑΧΘΟΣ.* Legendum suspicor *ἔχθος.*

v. 1112. *ΑΛΚΑΝ Δ' ΕΚΑΣ ΑΠΟΣΤΑΤΕΙ*; Etymolog.[e]) auctor, *Ἀλκή· δύναμις, ἰσχὺς, ἢ ἄλεξις, ἢ μάχη. Αἰσχύλος ἐν Ἀγαμέμνονι.* De Oreste intelligi debere recte monet interpres Graecus. [Sunt qui malint *ἀλκά.*]

[1115. (1106.) *ΕΚΕΙΝΑ Δ' ΕΓΝΩΝ.* Superiora.]

v. 1118. *ΛΟΥΤΡΟΙΣΙ, lavatrinis.* Graeci nondum balneis utebantur, sed lavacris, quae *ἀσαμίνθους* vocabant; balnea postea inventa. Artemidorus [f]), I. 66. *Οἱ μὲν πάνυ παλαιοὶ τὸ λοὺεσθαι οὐ κακὸν ἐνόμιζον* [*εἶναι*]. *Βαλανεῖα γὰρ οὐκ ᾔδεσαν, ἐπεὶ ἐν ταῖς λεγομέναις ἀσαμίνθοις ἐλούοντο.* Homerus, Odyss. *P'*. 85.

Αὐτὰρ ἐπεί ῥ' ἵκοντο δόμους εὖ ναιετάοντας,
Χλαῖναν μὲν κατέθεντο κατὰ κλισμούς τε θρόνους τε,
Ἐς δ' ἀσαμίνθους βάντες ἐΰξέστας λούσαντο.

Quin imo nec antiqui Latini *balnea*, sed *lavatrinas* appellarunt. Varro [g]) de Lingua Lat. VIII. *Eadem ratione domi suae quisque ubi lavatur balneum dixerit, et quod non erant duo, balnea dicere non consueverunt; cum hoc antiqui non balneum, sed lavatrinam, appellare consuevissent.* Nonius [h]), *Latrina genere foeminino; et est lavatrina, quod nunc balneum dicitur.*

Ibid. *ΛΟΥΤΡΟΙΣΙ ΦΑΙΔΡΥΝΑΣΑ.* Antiqui balneis non in dies singulos utebantur, sed vel a bello reversi, vel alio quodam labore magno transacto. Testis est Artemidorus [i]), I. 66. *Πάλαι μὲν γὰρ εἰκὸς εἶναι πονηρὰ τὰ βαλανεῖα, ἐπεὶ μὴ συνεχῶς ἐλούοντο οἱ ἄνθρωποι, μηδὲ εἶχον τοσαῦτα βαλανεῖα, ἀλλὰ ἢ πόλεμον καταστρεψάμενοι, ἢ μεγάλου παυσάμενοι πόνου*

---

e) Etym. M. p. 65, 52. 56, 11. *f*) Artemid. I, 64. p. 88. Reiff.
g) Varr. d. L. L. VIII, p. 144. Bip. (IX, p. 506. Speng.)
h) p. 212. Merc. *i*) Artemid. I, 64. p. 89.

ἐλούοντο. Agamemnon itaque a bello Troiano reversus in balneo occiditur; quod etiam apud Lycophronem, Aeschyli imitatorem studiosum, praedicit Cassandra nostra, v. 1099.

Ὁ μὲν γὰρ ἀμφὶ χύτλα τὰς δυσεξόδους
Ζητῶν κελεύθους αὐχενιστῆρος βρόχου.

Porro Homerus trucidatum refert Odyss. Λ'. 418.

—— ἀμφὶ κρητῆρα τραπέζας τε πληθούσας.

Et Iuvenalis, Sat. VIII. 217.

—— media inter pocula ——.

Astipulatur Dio Chrysostomus, in Orat. περὶ ἀπιστίας [p. 641. D.]: Τήνδ' ἑαυτοῦ τράπεζαν παραθέμενος, ὑπὸ τῆς ἰδίας γυναικὸς οὕτως ὠμῶς ἀνῃρέθη.

[v. 1119. *ΤΑΓΟΣ ΓΑΡ.* f. δ' ἄρ.]

Ibid. *ΠΡΟΤΕΙΝΕΙ ΔΕ ΧΕΙΡ.* Pro προτείνεται. Vel potius lege χεῖρ', *extendit* (Clytaemnestra) *manum.* Addit ἐκ χειρὸς ὀρεγομένα, ut et ipsa postea de facinore gestiens, v. 1393.

Παίω δέ νιν δίς· κἀν δυοῖν οἰμώγμασιν
Μεθῆκεν αὐτοῦ κῶλα· καὶ πεπτωκότι
Τρίτην ἐπενδίδωμι ———

[Ibid. *ΧΕΙΡ ΕΚ ΧΕΙΡΟΣ.* Sc. χεὶρ Clytaemnestrae ἐκ χειρὸς Aegisthei.]

[v. 1122. (1113.) *ΕΠΑΡΓΕΜΟΙΣΙ.* Prom. Vinct. v. 498.

—— πρόσθεν ὄντ' ἐπάργεμα.

Vide sis quae ibi annotata.]

v. 1124. *ΔΙΚΤΥΟΝ ΤΙ Γ' ΑΙΔΟΥ.* Infra, v. 1391, de eadem veste:

Ἄπειρον ἀμφίβληστρον, ὥσπερ ἰχθύων,
Περιστιχίζω, πλοῦτον εἵματος κακόν.

Et in Choeph. v. 490.

Μέμνησο δ' ἀμφίβληστρον ᾧ σ' ἐκαίνισαν.

Lycophron, nostrum secutus, v. 1374.

—— τοῦ πεφασμένου κέλωρ
Ἐν ἀμφιβλήστροις ἔλλοπος μύνδου δίκην.

[v. 1125. *ΑΡΚΥΣ.* Hesych. Ἄρκυς· δίκτυον.]

[v. 1126. *ΣΤΑΣΙΣ.* *Coetus.* Scholiastes: Ἡ στάσις, φησὶν, ἐπολολύξαι μέλει, l. μέλλει, ἐπὶ τῇ λειουργῷ Κλυταιμνήστρᾳ ἡνίκα ἀπόληται. Vel στάσις pro ἔρις.]

[v. 1127. *ΚΑΤΩΛΟΛΥΞΑΤΟ.* Sequiori sensu, ut et Choeph. v. 942.

Ἐπολολύξατο δεσποσύνων δόμων.

[v. 1129. *ΕΠΟΡΘΙΑΖΕΙΝ.* Vide quae supra ad v. 29.]

v. 1130. (1121.) *ΕΠΙ ΔΕ ΚΑΡΔΙΑΝ ΕΔΡΑΜΕ.* Ex opinione vulgari, in metu magno sanguinem ad cor recurrere.

v. 1131. *ΔΟΡΙΑ ΠΤΩΣΙΜΟΣ.* Legimus *δορὶ πτωσίμοις*, sicut sumus interpretati. [An *δορὶ ἃ πτώσιμος*?]

v. 1134. *ΑΠΕΧΕ ΤΗΣ ΒΟΟΣ ΤΟΝ ΤΑΥΡΟΝ.* [An *ἀπέχοι τις*?] Dio Chrysostomus, Orat. *περὶ ἀπιστίας· Ὁ δὲ Αἴγισθος τὸν Ἀγαμέμνονα δειπνήσας ὥστε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ* *). Ipsius sunt verba Agamemnonis, Odyss. *Λ'*. 410.

—— *ὥς τίς τε κατέκτανε βοῦν ἐπὶ φάτνῃ.*

Seneca, Agamemn. v. 894. de Clytaemnestra,

> Qualisque ad aras colla Taurorum prius
> Designat oculis, antequam ferro petat;
> Sic huc et illuc impiam librat manum.

[v. 1135. *ΤΟΝ ΤΑΥΡΟΝ.* Agamemnonem tauro adsimilat Homerum secutus, Iliad. *Β'*. 482.

> *Ἠΰτε βοῦς ἀγέληφι μέγ' ἔξοχος ἔπλετο πάντων*
> *Ταῦρος.* ——

Ad quem locum Eustathius [k]): *πρὸς ἡγεμονίας σχῆμα. Ἡγεμονικώτερον δὲ ταῦρος λέοντος ὡς καὶ [ὁ] χρυσοῦς Δίων μελέτᾳ.* Orationem innuit de regno; quam sis consule.]

Ibid. *ΕΝ ΠΕΙΛΑΟΙΣΙΝ.* *Πέπλον* vocat etiam Philostratus[l]) vestem inextricabilem, qua indutus Agamemnon occidebatur, Imagin. II. *Ἡ Κλυταιμνήστρα δὲ πέπλου τέχνῃ τινὸς ἀπείρου τὸν Ἀγαμέμνονα περισχοῦσα πέλεκυν εἰς αὐτὸν ἧκεν ἀμφήκη τοῦτον.*

[v. 1136. *ΜΕΛΑΓΚΕΡΩΝ.* *Γρ. μελαγκέρῳ.*]

[Ibid. *ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΙ ΤΥΠΤΕΙ.* Securim intelligit ancipitem, qua Clytaemnestra Agamemnonem interfecit. Vide ad v. 1505.

v. 1137. *ΠΙΤΝΕΙ Δ' ΕΝΥΔΡΩι ΤΕΥΧΕΙ.* Balneum innuit, quo interemptus est Agamemnon.

v. 1140. *ΚΑΚΩι ΔΕ ΤΩι ΠΡΟΣΕΙΚΑΖΩ ΤΑΔΕ.* Choeph. v. 10.

—— *ποίᾳ ξυμφορᾷ προσεικάσω;*

[v. 1141. (1132.) *ΑΠΟ ΔΕ ΘΕΣΦΑΤΩΝ.* Lege per interrogationem

> *Ἀπὸ δὲ θεσφάτων τίς ἀγαθὰ φάτις*
> *Βροτοῖσι στέλλεται;*

quod contextui aptius; *κακῶν γὰρ κ. τ. λ.* et versus a Scholiaste laudatus confirmat. Nisi delendum punctum ante *κακῶν*, et pro *γάρ* lege *δ' ἄρ*, quod minus placet.]

v. 1143. *ΘΕΣΠΙΩιΔΟΝ.* Malim *θεσπιῳδῶν*.

---

k) Eustath. p. 258, 13. l) Philostr. Imag. II, 10. p. 69. Iac.

*) Dio Chrys. p. 641. C. Mor.

v. 1144. *ΦΟΒΟΝ ΦΕΡΟΥΣΙ ΜΑΘΕΙΝ.* Silius Italicus m):

Pessimus in dubiis augur timor. ——

[Schol. *Παρὰ τὸ λεγόμενον, Οὐδεὶς εὐτυχὴς πρὸς μάντιν ἀπέρχεται.* Plenus est versus

Πρὸς μάντιν οὐδεὶς εὐτυχὴς ἀπέρχεται.]

[v. 1147. *ΠΟΙ ΔΗ ΜΕ ΔΕΥΡΟ.* Quasi Agamemnonem alloquens haec ait.]

v. 1151. *ΝΟΜΟΝ ΑΝΟΜΟΝ.* Simili antiphrasi Horatius, Epist. I. 12. n) *discordem concordiam* dixit; et Manilius, I. 142. *discordia concors:* sed alio sensu.

[Ibid. *ΞΟΥΘΑ.* Hesych. *Ξουθόν.* — *ἁπαλόν.*]

v. 1152. (1143.) *ΑΚΟΡΕΣΤΟΣ ΒΟΑΣ.* Sic Sophocles o), *οὔτις κόρος, nullus finis.*

v. 1153. *ΙΤΥΝ, ΙΤΥΝ.* Sophocles Electra, v. 147.

Ἃ Ἴτυν αἰὲν Ἴτυν γ' ὀλοφύρεται
Ὄρνις ἀτυζομένη Διὸς ἄγγελος.

Seneca in Agamemnone, v. 666.

Non quae verno nobile carmen
Ramo cantat querula Edonis,
Ityn in varios modulata sonos.

v. 1154. *ΑΗΔΩΝ.* Poetis hac comparatione nihil usitatius. Sophocles, Electra, v. 106.

—— *τεκνολέτειρ' ὥς τις ἀηδὼν,*
Ἐπὶ κωκυτῷ τῶνδε πατρῴων
Πρὸ θυρῶν ἠχὼ πᾶσι προφωνεῖν.

Callimachus, Hymn. V. 94.

Μάτηρ μὲν γοερῶν οἶτον ἀηδονιδῶν
Ἆγε, βαρὺ κλαίουσα. ——

Parthenius p) in Eroticis:

Ἡ δ' ὅτε δὴ ὀλοοῖο κασιγνήτου νόον ἔγνω
Κλαῖεν ἀηδονιδῶν θαμινώτερον, αἵτ' ἐνὶ βήσσῃ
Σιδονίῳ κούρῳ περιμύρεον αἰάζουσιν.

Sic enim restitui debet, ubi vulgo *ἀονίδων* legitur. Virg. Georg. IV. 511.

Qualis populea moerens Philomela sub umbra
Amissos queritur foetus. ——

v. 1155. *ΑΗΔΟΝΟΣ ΜΟΡΟΝ.* Subintellige: *mihi tribuis parum recte.*

[v. 1157. *ΑΙΩΝΑ.* Minus recte alii codd. *ἀγῶνα.*]

---

m) imo Pap. Statius, Theb. III, 6. n) v. 19.
o) Soph. Oed. Col. 1220. p) Parthen. XI. p. 13. Pass

v. 1158. *'ΑΜΦΗΚΕΙ ΔΟΡΙ.* Bipenni, qua et occisum Agamemnonem infra refert, v. 1505. Pindarus, Pyth. XI. 29. [19. B.]

'Οπότε Δαρδανίδα κόραν Πριάμου
Κασσάνδραν πολιῷ χαλκῷ
Σὺν 'Αγαμεμνονίᾳ
Ψυχᾷ πόρευ' 'Αχέροντος
'Ακτὰν παρ' εὔσκιον.

Philostratus, Icon. II. 10. q) *Τήν τε τοῦ Πριάμου θυγατέρα, καλλίστην νομισθεῖσαν τῷ 'Αγαμέμνονι, χρησμούς τε ἀπιστουμένους ᾄδουσαν ἀποκτείνει θερμῷ τῷ πελέκει.* Eadem de se ipsa vaticinatur apud Lycophronem, v. 1108.

'Εγὼ δὲ δροίτης ἄγχι κείσομαι πέδῳ,
Χαλυβδικῷ κνώδοντι συντεθραυσμένη.

[v. 1161. (1152.) *ΕΠΙΦΟΒΩι.* f. *ἐπίφοβα*, et ita Auratus.]

[v. 1163. *ΟΔΟΥ.* l. *ᾠδοῦ.*]

[v. 1165. *ΙΩ ΓΑΜΟΙ, ΓΑΜΟΙ ΠΑΡΙΔΟΣ.* Euripides in Andromache, v. 1187.

'Ω γάμος, ὦ γάμος,
"Ος τάδε δώματα καὶ πόλιν ἁμὰν
"Ωλεσας. ——]

[v. 1170. *ΟΧΘΟΥΣ.* Sunt qui malint *ὄχθας.*]

v. 1172. *ΝΕΟΓΝΟΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΜΑΘΟΙ.* Hesiod. *'Εργ.* v. 215.

—— *παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω.*

[Idem Odyss. *Ζ'.* 300.

'Ρεῖα δ' ἀρίγνωτ' ἐστὶ καὶ ἂν πάϊς ἡγήσαιτο
Νήπιος. ——]

v. 1173. *ΥΠΑΙ ΔΗΓΜΑΤΙ ΦΟΙΝΙΩι.* Forsan legendum *δείματι.*

[v. 1175. *ΘΡΑΥΜΑΤΑ.* Aur. *Θαύματα.*]

[v. 1180. *ΕΧΕΙ.* f. *ἔχειν.*]

v. 1181. *ΕΓΩ ΔΕ ΘΕΡΜΟΝΟΥΣ ΤΑΧ' ΕΜΠΕΔΩι ΒΑΛΩ.* Legit Iacob:

'Εγὼ δὲ θερμὸν ὡς τάχ' ἐν πέδῳ βαλῶ.

Τὸ θερμόν, calor vitalis, vita. Ut Barbarogr. *λαμπρόν, ignis; ἄλογον, equus.*

v. 1187. (1178.) *ΟΥΚΕΤ' ΕΚ ΚΑΛΥΜΜΑΤΩΝ ΕΣΤΑΙ ΔΕΔΟΡΚΩΣ, ΝΕΟΓΑΜΟΥ ΝΥΜΦΑΣ ΔΙΚΗΝ.* Euripides, Iphig. in Aul. v. 1147.

"Ακουε δὴ νῦν· ἀνακαλύψω γὰρ λόγους,
Κοὐκέτι παρῳδοῖς χρησόμεσθ' αἰνίγμασιν.

---

q) p. 69. Iac. (p. 827. Ol.)

Enimvero Aeschylus respicit antiquum morem, quo novae nuptae caput involutum erat flammeo, boni ominis causa, *ut perpetuo*, inquit Festus r), *cum viro maneret.* Tertio die sine velamine prodeunti sponsae dabantur munera, quae inde ἀνακαλυπτήρια dicta sunt. Harpocration, Ἀνακαλυπτήρια· δῶρα διδόμενα ταῖς νύμφαις, παρά τε τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῶν οἰκείων καὶ φίλων, ὅταν τὸ πρῶτον ἀνακαλύπτωνται ὥστε ὁραθῆναι τοῖς ἀνδράσι.

Ibid. *ΙΚΝΟΣ ΚΑΚΩΝ ΡΙΝΗΛΑΤΟΥΣΗΣ.* Lege ῥινηλατούσῃ.

[v. 1189. *ΛΑΜΠΡΟΣ.* Aur. *Λαμπροῦ.*]

[v. 1191. *ΚΛΥΕΙΝ ΠΡΟΣ ΑΥΓΑΣ.* f. κλύζειν πρὸς ἀκτάς. Hor. Epist. II. 2. 176.

— velut unda supervenit undam.

Sic et legit Auratus.]

[v. 1193. *ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΕΙΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΩΣ.* f. μαρτυρεῖται συνδρομῶν, sed nihil exigit. Huc referendum quod postea ait, v. 1205.

Ἐκμαρτύρησον προὐμόσας τό μ' εἰδέναι.]

[v. 1195. *ΧΟΡΟΣ.* Ἐριννύων.]

v. 1198. *ΒΡΟΤΕΙΟΝ ΑΙΜΑ ΚΩΜΟΣ ΕΝ ΔΟΜΟΙΣ ΜΕΝΕΙ.* Comum intellige, Deum commessationum praesidem. Atreus Thyestae convivanti liberos partim assos, partim elixos, ignoranti epulandos proposuit. Agamemnon occisus est convivium initurus; quod Seneca, Agam. v. 871. sub persona itidem Cassandrae, eleganter describit in hunc modum:

Spectamus; epulae regia instructae domo,
Quales fuerunt ultimae Phrygibus dapes,
Celebrantur: ostro lectus Iliaco nitet,
Merumque in auro veteris Assaraci trahunt:
Et ipse picta veste sublimis iacet,
Priami superbas corpore exuvias gerens.
Detrahere cultus uxor hostiles iubet,
Induere potius coniugis fidae manu
Textos amictus. Horreo atque animo tremo.
Regemne perimet exsul, et adulter virum?
Venere fata, sanguinem extremae dapes
Domini videbunt, et cruor Baccho incidet.

[v. 1199. *ΔΥΣΠΕΜΠΤΟΣ ΕΞΩ.* Quia non deserit Thyesteam domum. Sed vide quae ad Eumen. v. 484.]

[v. 1203. *ΤΟΞΟΤΗΣ ΤΙΣ ΩΣ.* Supra, v. 637.

Ἔκυρσας ὥστε τοξότης ἄκρος σκοποῦ.]

---

r) Fest. p. 149. Dac.

v. 1204. *ΘΥΡΟΚΟΠΟΣ ΦΛΕΔΩΝ.* Nugatrix, circulatrix, ostiatim oberrans.

[Ibid. *ΦΛΕΔΩΝ.* Hesych. *Φλέδων· φλυαρία, καὶ ὁ ἀλάζων, εὐήθης.*]

[v. 1205. *ΕΚΜΑΡΤΥΡΗΣΟΝ ΠΡΟΥΜΟΣΑΣ.* l. *ἐκμαρτυρήσω.* De se loquitur; nec quae sequuntur alii tam bene, si tamen omnino, congruunt.]

v. 1207. *ΚΑΙ ΠΩΣ ΑΝ ΟΡΚΟΣ ΠΗΜΑ.* Legimus cum Aurato *ὅρκου πῆγμα.* *At quinam tibi emolumento erit, si deierem, quod haec omnia vere praedixeris,* cum id nemini persuasero? [Alludit ad medicorum seu chirurgorum *παραπήγματα,* quo sensu utitur Antoninus[s]), ut sensus sit: *qua vero ratione,* quia iuramenti mentionem fecerat Cassandra, *iuramentum, emplastrum* seu medicamentum *idoneum et salutare,* tot malorum *evadat?* Uno verbo *quorsum iuramentum nihil profuturum?* Laberius apud A. Gellium, XVI. 7. *Quid est iusiurandum? emplastrum aeris alieni.* Veniebat in mentem et verbum *παῖγμα* pro *πῆμα,* ut alludat ad vetus dictum, *viros iuramentis, pueros talis falli.* Sed istud simplicius.]

[v. 1208. *ΘΑΥΜΑΖΩ ΔΕ ΣΟΥ.* Aur. *σέ.*]

[v. 1214. *ΑΒΡΥΝΕΤΑΙ.* Videtur hoc Cassandrae responsum versui praecedenti:

Μῶν καὶ θεός περ ἱμέρῳ πεπληγμένος;
ΚΑΣ. *Ἀβρύνεται γὰρ πᾶς τις εὖ πράσσων πλέον.*
Ἀλλ' ἦν παλαιστὴς, κάρτ' ἐμοὶ πνέων χάριν.]

[v. 1215. *ΠΑΛΑΙΣΤΗΣ.* Malim *παλευτής.* Vel *πάλαι τις* satis usitata phrasi, ut *τό τις* redundet.]

[Ibid. *ΕΜΟΙ ΠΝΕΩΝ ΧΑΡΙΝ.* Cuius contrarium, v. 1244. *Ἀρὰν πνέουσαν.* Forsan vero pro *ἐμοί* legendum *ἐμοῦ,* vel *ἐμήν.*]

[v. 1216. *ΤΕΚΝΩΝ ΕΙΣ ΕΡΓΟΝ.* *Σεμνῶς· εἰς τεκνοποιΐαν.*]

v. 1220. *ΑΝΑΚΤΟΣ.* Legendum censeo *ἄνατος.* Hesychius, *Ἄνατος, ἀβλαβής.* [Ita Supplic. v. 361.

Εἴη δ' ἄνατον πρᾶγμα τοῦτ' ἀστοξένων.]

v. 1221. *ΕΠΕΙΘΟΝ ΟΥΔΕΝ ΟΥΔΕΝ.* Recte Canterus: *ἔπειθον οὐδέν' οὐδέν.*

v. 1225. *ΦΡΟΙΜΙΟΙΣ ΕΦΗΜΙΟΙΣ.* Hesychius Aeschylum *εὐφήμοις γόοις* pro *infaustis,* per antiphrasin usurpasse monet. *Εὐφήμοις γόοις· δυσφήμοις, κατὰ ἀντίφρασιν. Αἰσχύλος Γλαύκῳ Ποτνιεῖ.* Idem, *Εὐφημοῦσι· στένουσι, κωλύουσι, κατὰ ἀντίφρασιν.* Nihil vero hic mutandum; cum non reperiatur *εὐφήμιος* apud Hesychium, quin ex ipso firmari posset vetus

s) Antonin. Comment. IX, 3. p. 266. Gatak.

lectio. Alibi, Ἐφημίαι, ἀγροί· καὶ βελτίονα φήμης, et Ἐφήμως· εὐφήμως.

[v. 1230. ΕΠΟΙΚΤΙΣΤΟΝ ΓΕΜΟΣ. Includenda parenthesi; vide etiam an non legendum ἀπώτιστον νέμος.]

[v. 1238. ΚΤΕΙΝΑΣΑ. Sunt qui τείνασα malint.]

[v. 1242. ΑΜΦΙΣΒΑΙΝΑΝ. Hesych. Ἀμφίσβαινα· εἶδος ὄφεως μακροκέφαλον, ἰσόπηχυ, τὴν οὐρὰν κολυβὴν ἔχων, καὶ ταύτῃ πολλάκις τὴν πορείαν ποιούμενον, ὥστε τινας ἀμφισβητεῖν μὴ δύο κεφαλὰς ἔχειν.]

[v. 1248. ΟΜΟΙΟΝ. f. Ὁμοίως.]

v. 1249. ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΗΞΕΙ. Sophocles, Philoct. v. 1248. Ἔστω τὸ μέλλον. Virg. Aen. III. 395.

Fata viam invenient. ——

[Imitatus videtur Lycophron, v. 1458.

Θήσει δ' ἀληθῆ· σὺν κακῷ δέ τις μαθὼν,
Ὅτ' οὐδέν ἐστι μῆχος ὠφελεῖν πάτραν,
Τὴν φοιβόληπτον αἰνέσει χελιδόνα.

Virg. Aen. I. 246.

Tunc etiam fatis aperit Cassandra futuris
Ora, dei iussu non usquam credita Teucris.

Ad quem locum vide sis Germanum Valentem Guellium.]

[Ibid. ΚΑΙ ΣΥ ΜΗΝ ΤΑΧΕΙ. Lege καὶ σύ μ' ἐν τάχει.]

[v. 1250. ΑΓΑΝ Γ' ΑΛΗΘΟΜΑΝΤΙΝ. Sic Sept. Theb. v. 716.

Ἄγαν δ' ἀληθεῖς ἐνυπνίων φαντασμάτων
Ὄψεις. ——

Virg. Aen. VI. 188.

—— quando omnia vere
Heu nimium de te vates, Misene, locuta est.]

[v. 1251. ΘΥΕΣΤΟΥ ΔΑΙΤΑ. Cui Atreus frater epulandos sui ipsius liberos apposuit; unde Θυέστου τράπεζα vel δεῖπνον proverbialiter de cruentis epulis. Martial. IV. 49.

—— Qui scribit prandia saevi
Tereos, aut coenam crude Thyeste tuam.

Idem, III. 45.

Fugerit an Phoebus mensas coenamque Thyestae
Ignoro; fugimus nos, Ligurine, tuam.

Athenagoras t) de mortuorum resurrectione, τὰ τραγικὰ δεῖπνα Θυέστου vocat. Euseb. u) Eccles. V. in Epistola Gallicanorum Christianorum, quae est de martyribus in Gallia necatis: καὶ

t) Athenag. legat. p. 4.
u) Euseb. Hist. eccl. V, 1, 7. p. 300. ed. Zimmerm.

ἐψεύσαντο ἡμῶν Θυέστεια δεῖπνα, καὶ Οἰδιποδείους μίξεις. Sic etiam et Athenagoras modo laudatus, in oratione pro Christianis: *Τρία ἐπιφημίζουσιν ἡμῖν ἐγκλήματα, ἀθεότητα, Θυέστεια δεῖπνα, Οἰδιποδείους μίξεις.* Oppianus Cynegetic. III. 250. *Θυεστείην τραπέζαν* dixit de onagro pullos suos devorante. Philo in Oratione de Dirarum Imprecationibus, p. 931. [D.] *Ἐπάρατοι τροφαὶ τὰ Θυέστου παιδία, καὶ συγκρινόμεναι ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν συμφορῶν.* Ovid. Metam. XV. 462.

Neve Thyesteis cumulemus viscera mensis.]

[v. 1253. *ΕΞΗιΚΑΣΜΕΝΑ.* Vel *ἐξεικασμένα.*]

[v. 1254. *ΕΚ ΔΡΟΜΟΥ ΠΕΣΩΝ ΤΡΕΧΩ.* Non rectum cursum tenere possum interpretandi. Confer. Prometh. v. 882.]

[v. 1255. *ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΟΣ ΣΕ ΦΗΜ'.* Dictys x) Cretensis: *Per idem tempus Cassandra deo repleta, multa in Agamemnonem adversa pronuntiat, insidias quippe [ei] ex occulto, caedemque domi per suos compositam.*]

v. 1256. *ΚΟΙΜΗΣΟΝ ΣΤΟΜΑ.* Forte *κοίμισον.*

[v. 1257. *ΟΥΤΟΙ.* f. *οὔτι.*]

[v. 1258. *ΟΥΚ, ΕΙ ΠΑΡΕΣΤΑΙ Γ'.* f. *οὐκ εἰ τάδ' ἔσται γ', si hoc sit.*]

v. 1260. *ΤΙΝΟΣ ΠΡΟΣ ΑΝΔΡΟΣ ΤΟΥΤ' ΑΧΟΣ ΠΟΡΣΥΝΕΤΑΙ;* Legimus, cum nota interrogationis,

Τίνος πρὸς ἀνδρὸς τοῦτ' ἄγος πορσύνεται;

v. 1261. *Η ΚΑΡΤ' ΑΡ' ΑΝ ΠΑΡΕΣΚΟΠΕΙΣ ΧΡΗΣΜΩΝ ΕΜΩΝ.* Lege *ἡ κάρτ' ἀρὰν*, etc. Hesychius, *Ἀρά· βλάβη.* Poterit etiam ad diras referri, quibus Atreum et filios eius devovit Thyestes. Cicero in L. Pisonem, c. 7. *) *Thyestea ista exsecratio est poetae, vulgi animos, non sapientum moventis.* Idem, Tuscul. Quaest. I. 44. *Exsecratur luculentis sane versibus apud Ennium Thyestes, primum ut naufragio pereat Atreus.* Et apud Senecam, Thyest. v. 1110.

—— vindices aderunt dei:
His puniendum vota te tradunt mea.

Horatius de puero veneficas exsecrante, Epod. V. 86.

Misit Thyesteas preces.

[Ibid. *ΠΑΡΕΣΚΟΠΕΙΣ ΧΡΗΣΜΩΝ ΕΜΩΝ.* Mulierem enim, Clytaemnestram sc. non virum, huius caedis auctorem fore praedixerat.]

[v. 1262. *ΤΟΥ ΓΑΡ.* f. *τοῦ δ' ἄρ.*]

v. 1264. *ΔΥΣΠΑΘΗ Δ' ΟΜΩΣ.* Videtur legendum vel *δυσπαθῆ τ' ὅμως, pariter et perpessu gravia;* vel *δυσμαθῆ δ' ὅμως.*

---

x) Dictys V, 16. p. 120. Periz.

*) imo cap. 19.

v. 1266. *ΟΙΟΝ ΤΟ ΠΥΡ ΕΠΕΡΧΕΤΑΙ ΔΕ ΜΟΙ*; Malim, si divinare liceat,

— *ὅσον τὸ πῦρ ἐπέρχεται δέμας*;

Porro locum hunc imitatus videtur Seneca, Agamem. v. 716.

Quid me furoris incitam stimulis novi,
Quid mentis inopem sacra Parnassi iuga
Rapitis? recede Phoebe, iam non sum tua.
Extingue flammas pectori infixas meo.

v. 1267. *ΔΙΠΟΥΣ ΛΕΑΙΝΑ — ΛΕΟΝΤΟΣ ΕΥΓΕΝΟΥΣ ΑΠΟΥΣΙΑ*. Seneca, sub persona itidem Cassandrae, Agam. v. 739.

— Marmaricus leo
Morsus cruentos passus audacis leae.

[Ita *δίπους ὄφις*, Supplic. v. 902. *Λέαινα* dicitur Clytaemnestra itidem Euripidi in Electra, v. 1163.]

v. 1268. *ΛΥΚΩι*. Lupus hic dicitur Aegisthus, ut insidiosus et tenebrio: alias caprae *αἰγί* comparandus ob libidinem; cuius est cognominis, et a qua olim fabulantur nutritum. Aelian. Var. Hist. XII. 42. [Etymologici y) auctor, *Αἴγισθος· παρὰ τὸ θῶ τὸ θηλάζω, καὶ τὸ αἴξ, Αἴγιθος, καὶ πλεονασμῷ τοῦ σ, Αἴγισθος· ἱστοροῦσι γὰρ αὐτὴν* (l. *αὐτὸν*) *αἰγείῳ γάλακτι τροφῇ χρήσασθαι· οὕτως Ὠρίων*.]

v. 1270. *ΚΑΜΟΥ ΜΙΣΘΟΝ ΕΝΘΗΣΙ ΚΟΤΩι*. Omnino laborat sensus; qui tamen melius constabat si legamus

— *κἀμὲ μισθὸν ἐνθήσει πότῳ·*

vel cum Iacob:

— *κἀμὲ μισθὸν ἐνθήσει κότῳ·*

[v. 1271. *ΕΠΕΥΧΕΤΑΙ*. Praedicit quod mox sequitur, v. 1449.]

[Ibid. *ΘΗΓΟΥΣΑ ΦΩΤΙ ΦΑΣΓΑΝΟΝ*. H. e. *in virum*. Virg. Aen. VIII. 385.

Ferrum acuunt portis in me excidiumque meorum.]

v. 1274. *ΚΑΙ ΣΚΗΠΤΡΑ*. [Ex his observandus est vatum habitus. Introducitur Cassandra veste *χρηστηρίᾳ* amicta, manu scipionem gestans, et corollas collo appensas. Scipionem gestabant vates et harioli e lauro factum. De hoc intelligitur Seneca de Vita Beata, c. 27. *Laurumque linteatus senex, et medio lucernam die praeferens, conclamat, iratum aliquem deorum; concurritis et auditis, et divinum esse eum, invicem mutuum alentes stuporem, affirmatis.* Atque talem scipionem, quia erat virga maiuscula, fustem vocare putat D. Hie-

---

y) Etym. M. p. 27, 64.

ronymum Isaacus Casaubonus, ad Theophrasti[z]) characterem *περὶ δεισιδαιμονίας*. Hieronymi verba haec sunt, in Marcellae viduae epitaphio: *Nec mirum si in plateis et in foro rerum venalium fictus hariolus stultorum verberet nates, et obtorto fuste dentes mordentium quatiat.* Dicitur vero id genus scipionis *ἰθυντήριον*. Hesych. *Ἰθυντήριον· ὃ φέρουσιν οἱ μάντεις σκῆπτρον ἀπὸ δάφνης.* Invaluit itidem apud Graecos baculum laureum manibus gestare tanquam *ἀλεξιφάρμακον* quoddam, seu amuletum, adversus malorum daemonum insultus et insidias: unde proverbium *δαφνικὴν φορεῖ βακτηρίαν*, *laureum gestat baculum*, cum quis insidias non timet, *παρόσον ἀλεξιφάρμακον ἡ δάφνη*, inquit Zenobius: certe laurum inter *ἀλεξιφάρμακα* refert Nicander, Alexipharm. v. 198.

Πολλάκι δ' ἢ οἴνης ἀμιγῆ πόσιν, ἢ ἀπὸ δάφνης
Τεμπίδος, ἢ δαύκοιο φέροις ἐκ καυλία κόψας.

Neque vatum tantum, vel superstitiosorum erat baculum gestare laureum, sed et poetarum, qui carmina sive sua sive aliena publice recitare solebant *ἐπὶ ῥάβδῳ*, virgam scilicet lauream in manu tenentes, et tum dicebantur *ἐπὶ ῥάβδῳ ᾄδειν*. Certe nulla unquam carmina, sive epica sive heroica, olim cani solita absque virga laurea. Caeterum nugantur suo more grammatici, qui *ῥαψῳδούς* dici volunt quasi *ῥαβδῳδούς*, quod virgam tenentes carmina canerent. Etsi enim *ἐπὶ ῥάβδῳ* canebant, non tamen exinde nomen sortiti sunt, sed quod Homeri vel alterius poetae carmina consarcinantes in theatro cantabant. Dico alterius poetae, etsi enim *ῥαψῳδία* initium et originem sumpsit ab Homeri carminibus, unde Hesychius[a]): *Οἱ τὰ Ὁμήρου ᾄδοντες ποιηταὶ ῥαψῳδοὶ καλοῦνται*, postea tamen etiam aliorum carmina, puta Hesiodi et Archilochi et Mimnermi, a rhapsodis cantitari coeperunt. Rhapsodia igitur Homero et Hesiodo posterior; nec Homerus ipse rhapsodus, sed qui eius carmina consuit et consarcinat. Non ipsi poetae, qui carmina de suo scribebant aut componebant, sed qui aliorum carmina cantabant, *ῥαψῳδοί* dicebantur, quod Homeri, puta, vel Hesiodi carmina veluti colligerent et in unum corpus consuerent. Atque hoc maxime argumento evincitur, versus illos spurios esse et commentitios, quos, tanquam Hesiodi essent, e veteribus grammaticis afferunt nonnulli, ut probent Homerum et Hesiodum *συγχρόνους* fuisse:

Ἐν Δήλῳ τότε πρῶτον ἐγὼ καὶ Ὅμηρος ἀοιδοὶ
Μέλψαμεν ἐν νεαροῖς ὕμνοις ῥάψαντες ἀοιδήν,
Φοῖβον Ἀπόλλωνα χρυσάορον, ὃν τέκε Λητώ.

Illa enim verba, *ῥάψαντες ἀοιδήν*, *ῥαψῳδούς* aperte *ἐτυμολογοῦσιν* atque designant; at vero *ῥαψῳδία* utrisque tum Hesiodo tum Homero recentior.]

---

z) Casaub. ad Theophr. p. 175. Fisch. a) Hesych. vol. II, p. 1105.

[Ibid. *ΚΑΙ ΜΑΝΤΕΙΑ ΠΕΡΙ ΔΕΡΗ ΣΤΕΦΗ.* Vaticinantes lauro coronari solitos passim tradunt poetarum interpretes. Tzetzes in Lycophr. v. 6. rationem reddens, quare vates *δαφνηφάγοι* dicebantur, *οἱ χρησμολόγοι*, inquit, *καὶ μάντεις στεφάνους δάφνης φοροῦντες ὡς αἰθαλοῦς ὄντος τοῦ φυτοῦ, καὶ ἀλεξικάκου, καὶ οὕτω τοῖς χρῄζουσι τοὺς χρησμοὺς λέγοντες, καὶ λαμβάνοντές τι ἐξ αὐτῶν, καὶ οὕτω διατρεφόμενοι εἰς μῦθον ἐπέθησαν, ὅτι δαφνηφάγοι εἰσὶν, ἤτοι ἐκ τοῦ στεφανοῦσθαι δάφνῃ καὶ λέγειν χρησμοὺς ἔχουσι τὰς τροφάς. Δαφνηφάγοι* igitur *οἱ μάντεις*, quasi laurum comedentes, h. e. vaticinando victum quaeritantes. Et laurum *ἐνεργεῖν πρὸς τοὺς ἐνθουσιασμοὺς* ex opinione veterum notat Scholiastes Hesiodi ad Theogoniam, ubi Hesiodus gustata lauru poetam se repente factum prodit, uti volunt viri doctissimi, quanquam nihil est in eo poetae loco, quem citant, unde hoc haurire possumus. Ait tantum ibi Hesiodus lauream virgam pro scipione sibi a Musis datam, simulque exinde poetico numine ab iis inflatum se atque inspiratum; verba eius sunt in initio Theogon. v. 30.

Καί μοι σκῆπτρον ἔδον, δάφνης ἐριθηλέος ὄζον
Δρέψασθαι θηητόν· ἐνέπνευσαν δέ μοι αὐδὴν
Θείην ——

Hoc est, qui prominus videbatur, cum ab arbore decerperetur; ita enim ea verba expono. Nihil hic de lauru gustata nec in os sumpta. Decepti videntur viri doctissimi homonymia vocis *ἔδον*, ac si fuisset participium praesentis, vel imperfectum primae personae singularis ab *ἔδω comedo*, cum sit tertia pluralis aoristi secundi ex dialecto Boeotica a *δίδωμι*, pro *ἔδοσαν*. Neque tamen me fugit chresmologos et vates, cum oracula funderent et futura praecinerent, laurum in ore tenere solitos; unde Lycophron, v. 6. de Cassandra vaticinante et entheo furore correpta: *Δαφνηφάγων φοίβαζεν ἐκ λαιμῶν ὄπα.* Et Iuvenalis de vate quodam, Sat. VII. 19.

—— laurumque momordit.

Quod vero ad *στέφη* spectat, quibus e lauro factis coronabantur vates, morem hunc ab Apolline traxerunt, de quo Auctor Geoponicon [b]): *Καὶ τὸ μὲν δένδρον ἀπὸ τῆς παρθένου δάφνην ὠνόμασεν ὁμωνύμως· λαβὼν δὲ ἀπὸ τοῦ φυτοῦ κλόρθον ἐστεφανώσατο, καὶ μαντικῆς ἐκτότε σύμβολον ἐγένετο τὸ φυτόν.* Ad Virgilianum illud Aen. II. 430.

—— nec Apollinis infula texit,

vide sis Germanum Valentem Guellium.]

v. 1275. *ΣΕ ΜΕΝ.* Lege *σφέ μέν.*

---

b) Geopon. XI, 2, 3. Lips.

[v. 1276. *ΙΤ' ΕΣ ΦΘΟΡΟΝ ΠΕΣΟΝΤ'*. Apud Senecam in Agamemnone, v. 687. chorus Iliadum ita Cassandram alloquitur:

> Sed cur sacratas diripis capiti infulas?
> Miseris colendos maxime superos reor.

Respondet illa:

> Vicere nostra iam metus omnes mala.

Hecuba apud Euripidem de Cassandra loquens, quae Agamemnoni sorte cessit, inquit Troad. v. 256.

> Ῥίπτε, τέκνον, ζαθέους
> Κλῇδας, κἀπὸ χροὸς ἐν-
> δυτῶν στεφέων ἱεροὺς στολμούς.

De Amphiarao, mortis suae praescio iam facto, Statius Theb. III. 566.

> Ergo manu vittas damnataque vertice serta
> Diripit, abiectaque inhonorus fronde sacerdos
> Inviso de monte redit.]

[Ibid. *ΕΣ ΦΘΟΡΟΝ.* Sept. Theb. v. 258.

> Οὐκ ἐς φθόρον σιγῶσ' ἀνασχήσῃ τάδε;

ubi vide quae annotata.]

[Ibid. *ΑΓΑΘΩι Δ' ΑΜΕΙΨΟΜΑΙ.* Scribe ἄγεθ' ὧδ' ἀμείψομαι. Ἄγετε, quod prius ἴτε. Ἴτε, ἄγετε, affectus et indignationis vehementioris verba. Conferenda haec cum istis in Anthologia [bb]), p. 110. Ἐλπὶς καὶ σὺ Τύχη μέγα χαίρετε. Magna enim est affinitas, ut alter alterum imitatus merito censeatur.]

[v. 1277. *ΑΛΛΗΝ ΤΙΝ' ΑΤΗΝ.* Scribe Ἄλλην τιν', ἄτη γ', *in malam enim partem.* Sophocles Oedip. Tyrann. v. 29.

> Ὑφ' οὗ κενοῦται δῶμα Καδμείων· μέλας
> Δ' ᾅδης στεναγμοῖς καὶ γόοις πλουτίζεται.

Eurip. Oreste, v. 394.

> —— ὁ δαίμων δ' ἐς ἐμὲ πλούσιος κακῶν.]

[v. 1281. *ΟΥ ΔΙΧΟΡΡΟΠΩΣ.* Vide Supplic. v. 613.]

[Ibid. *ΜΑΤΗΝ.* f. μάτα.]

[v. 1282. *ΑΓΥΡΤΙΑ.* Hesych. Ἀγυρτικά· χυδαῖα, ψεύσματα. Idem, Ἀγυρτούς· συναθροιστοὺς, μάντεις ὡς Ἀππίων. Idem, Ἀγύρτης· ὀχλαγωγὸς, προσαίτης, ἐπαίτης, συμφερτώδης (Scal. συρφετώδης) ἰδιώτης. Ἔστι δὲ καὶ ὁ ἀγείρων ὄχλον. Etymologus [c]), Ἀγύρται· λωποδύται, ἐπαῖται, φιλοκερδεῖς· καὶ ἀγύρτης εἶδος βώλου, καὶ ὁ ἀλαζὼν, καὶ ὁ ἀπατεών.]

v. 1286. *ΒΩΜΟΥ ΠΑΤΡΩιΟΥ Δ' ΑΝΤΕΠΙΞΗΝΟΝ ΜΕΝΕΙ.* Auratus legit ἀντ' ἐπίξηνον. Suidas, Ἐπίξηνος· ὁ μαγει-

---

bb) Br. Anal. III. p. 286. c) Etym. M. p. 14, 31.

v. 1144. *ΦΟΒΟΝ ΦΕΡΟΥΣΙ ΜΑΘΕΙΝ.* Silius Italicus[m]):

Pessimus in dubiis augur timor. ——

[Schol. *Παρὰ τὸ λεγόμενον, Οὐδεὶς εὐτυχὴς πρὸς μάντιν ἀπέρχεται.* Plenus est versus

Πρὸς μάντιν οὐδεὶς εὐτυχὴς ἀπέρχεται.]

[v. 1147. *ΠΟΙ ΔΗ ΜΕ ΔΕΥΡΟ.* Quasi Agamemnonem alloquens haec ait.]

v. 1151. *ΝΟΜΟΝ ΑΝΟΜΟΝ.* Simili antiphrasi Horatius, Epist. I. 12. [n]) *discordem concordiam* dixit; et Manilius, I. 142. *discordia concors*: sed alio sensu.

[Ibid. *ΞΟΥΘΑ.* Hesych. *Ξουθόν.* — *ἁπαλόν.*]

v. 1152. (1143.) *ΑΚΟΡΕΣΤΟΣ ΒΟΑΣ.* Sic Sophocles[o]), *οὔτις κόρος*, *nullus finis.*

v. 1153. *ΙΤΥΝ, ΙΤΥΝ.* Sophocles Electra, v. 147.

Ἃ Ἴτυν αἰὲν Ἴτυν γ' ὀλοφύρεται
Ὄρνις ἀτυζομένη Διὸς ἄγγελος.

Seneca in Agamemnone, v. 666.

Non quae verno nobile carmen
Ramo cantat querula Edonis,
Ityn in varios modulata sonos.

v. 1154. *ΑΗΔΩΝ.* Poetis hac comparatione nihil usitatius. Sophocles, Electra, v. 106.

—— *τεκνολέτειρ' ὥς τις ἀηδὼν,*
Ἐπὶ κωκυτῷ τῶνδε πατρῴων
Πρὸ θυρῶν ἠχὼ πᾶσι προφωνεῖν.

Callimachus, Hymn. V. 94.

Μάτηρ μὲν γοερῶν οἶτον ἀηδονίδων
Ἆγε, βαρὺ κλαίουσα. ——

Parthenius[p]) in Eroticis:

Ἡ δ' ὅτε δὴ ὀλοοῖο κασιγνήτου νόον ἔγνω
Κλαῖεν ἀηδονίδων θαμινώτερον, αἵτ' ἐνὶ βήσσῃ
Σιδονίῳ κούρῳ περιμύρονται αἰάζουσαι.

Sic enim restitui debet, ubi vulgo *ἀονίδων* legitur. Virg. Georg. IV. 511.

Qualis populea moerens Philomela sub umbra
Amissos queritur foetus. ——

v. 1155. *ΑΗΔΟΝΟΣ ΜΟΡΟΝ.* Subintellige: *mihi tribuis parum recte.*

[v. 1157. *ΑΙΩΝΑ.* Minus recte alii codd. *ἀγῶνα.*]

---

m) imo Pap. Statius, Theb. III, 6.
n) v. 19.
o) Soph. Oed. Col. 1220.
p) Parthen. XI. p. 13. Pass.

v. 1158. *'ΑΜΦΗΚΕΙ ΔΟΡΙ.* Bipenni, qua et occisum Agamemnonem infra refert, v. 1505. Pindarus, Pyth. XI. 29. [19. B.]

> 'Οπότε Δαρδανίδα κόραν Πριάμου
> Κασσάνδραν πολιῷ χαλκῷ
> Σὺν 'Αγαμεμνονίᾳ
> Ψυχᾷ πόρευ' 'Αχέροντος
> 'Ακτὰν παρ' εὔσκιον.

Philostratus, Icon. II. 10. q) *Τήν τε τοῦ Πριάμου θυγατέρα, καλλίστην νομισθεῖσαν τῷ 'Αγαμέμνονι, χρησμούς τε ἀπιστουμένους ᾄδουσαν ἀποκτείνει θερμῷ τῷ πελέκει.* Eadem de se ipsa vaticinatur apud Lycophronem, v. 1108.

> 'Εγὼ δὲ δροίτης ἄγχι κείσομαι πέδῳ,
> Χαλυβδικῷ κνώδοντι συντεθραυσμένη.

[v. 1161. (1152.) *ΕΠΙΦΟΒΩι.* f. *ἐπίφοβα,* et ita Auratus.]
[v. 1163. *ΟΔΟΥ.* l. *ᾠδοῦ.*]
[v. 1165. *ΙΩ ΓΑΜΟΙ, ΓΑΜΟΙ ΠΑΡΙΔΟΣ.* Euripides in Andromache, v. 1187.

> *Ὦ γάμος, ὦ γάμος,
> Ὃς τάδε δώματα καὶ πόλιν ἀμὰν
> Ὤλεσας. —]*

[v. 1170. *ΟΧΘΟΥΣ.* Sunt qui malint *ὄχθας.*]
v. 1172. *ΝΕΟΓΝΟΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΜΑΘΟΙ.* Hesiod. Ἐργ. v. 215.

> — *παθὼν δέ τε νήπιος ἔγνω.*

[Idem Odyss. *Ζ'.* 300.

> *'Ρεῖα δ' ἀρίγνωτ' ἐστὶ καὶ ἂν πάϊς ἡγήσαιτο
> Νήπιος. —]*

v. 1173. *ΥΠΑΙ ΔΗΓΜΑΤΙ ΦΟΙΝΙΩι.* Forsan legendum *δείματι.*
[v. 1175. *ΘΡΑΥΜΑΤΑ.* Aur. *Θαύματα.*]
[v. 1180. *ΕΧΕΙ.* f. *ἔχειν.*]
v. 1181. *ΕΓΩ ΔΕ ΘΕΡΜΟΝΟΥΣ ΤΑΧ' ΕΜΠΕΔΩι ΒΑΛΩ.* Legit Iacob:

> *'Εγὼ δὲ θερμὸν ὡς τάχ' ἐν πέδῳ βαλῶ.*

Τὸ θερμόν, calor vitalis, vita. Ut Barbarogr. *λαμπρόν, ignis; ἄλογον, equus.*
v. 1187. (1178.) *ΟΥΚΕΤ' ΕΚ ΚΑΛΥΜΜΑΤΩΝ ΕΣΤΑΙ ΔΕΔΟΡΚΩΣ, ΝΕΟΓΑΜΟΥ ΝΥΜΦΑΣ ΔΙΚΗΝ.* Euripides, Iphig. in Aul. v. 1147.

> *Ἄκουε δὴ νῦν· ἀνακαλύψω γὰρ λόγους,
> Κοὐκέτι παρῳδοῖς χρησόμεσθ' αἰνίγμασιν.*

---

q) p. 69. Iac. (p. 827. Ol.)

Enimvero Aeschylus respicit antiquum morem, quo novae nuptae caput involutum erat flammeo, boni ominis causa, *ut perpetuo*, inquit Festus [r]), *cum viro maneret*. Tertio die sine velamine prodeunti sponsae dabantur munera, quae inde ἀνακαλυπτήρια dicta sunt. Harpocration, Ἀνακαλυπτήρια· δῶρα διδόμενα ταῖς νύμφαις, παρά τε τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῶν οἰκείων καὶ φίλων, ὅταν τὸ πρῶτον ἀνακαλύπτωνται ὥστε ὁραθῆναι τοῖς ἀνδράσι.

Ibid. *ΙΚΝΟΣ ΚΑΚΩΝ ΡΙΝΗΛΑΤΟΥΣΗΣ*. Lege ῥινηλατούσῃ.

[v. 1189. *ΛΑΜΠΡΟΣ*. Aur. *Λαμπροῦ*.]

[v. 1191. *ΚΛΥΕΙΝ ΠΡΟΣ ΑΥΓΑΣ*. f. κλύζειν πρὸς ἀκτάς. Hor. Epist. II. 2. 176.

—— velut unda supervenit undam.

Sic et legit Auratus.]

[v. 1193. *ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΕΙΤΕ ΣΥΝΔΡΟΜΩΣ*. f. μαρτυρεῖται συνδρομῶν, sed nihil exigit. Huc referendum quod postea ait, v. 1205.

Ἐκμαρτύρησον προὐμόσας τό μ' εἰδέναι.]

[v. 1195. *ΧΟΡΟΣ*. *Ἐριννύων*.]

v. 1198. *ΒΡΟΤΕΙΟΝ ΑΙΜΑ ΚΩΜΟΣ ΕΝ ΔΟΜΟΙΣ ΜΕΝΕΙ*. Comum intellige, Deum commessationum praesidem. Atreus Thyestae convivanti liberos partim assos, partim elixos, ignoranti epulandos proposuit. Agamemnon occisus est convivium initurus; quod Seneca, Agam. v. 871. sub persona itidem Cassandrae, eleganter describit in hunc modum:

Spectamus; epulae regia instructae domo,
Quales fuerunt ultimae Phrygibus dapes,
Celebrantur: ostro lectus Iliaco nitet,
Merumque in auro veteris Assaraci trahunt:
Et ipse picta veste sublimis iacet,
Priami superbas corpore exuvias gerens.
Detrahere cultus uxor hostiles iubet,
Induere potius coniugis fidae manu
Textos amictus. Horreo atque animo tremo.
Regemne perimet exsul, et adulter virum?
Venere fata, sanguinem extremae dapes
Domini videbunt, et cruor Baccho incidet.

[v. 1199. *ΔΥΣΠΕΜΠΤΟΣ ΕΞΩ*. Quia non deserit Thyesteam domum. Sed vide quae ad Eumen. v. 484.]

[v. 1203. *ΤΟΞΟΤΗΣ ΤΙΣ ΩΣ*. Supra, v. 637.

Ἔκυρσας ὥστε τοξότης ἄκρος σκοποῦ.]

---

r) Fest. p. 149. Dac.

v. 1204. *ΘΥΡΟΚΟΠΟΣ ΦΛΕΔΩΝ.* Nugatrix, circulatrix, ostiatim oberrans.

[Ibid. *ΦΛΕΔΩΝ.* Hesych. *Φλέδων· φλυαρία, καὶ ὁ ἀλάζων, εὐήθης.*]

[v. 1205. *ΕΚΜΑΡΤΥΡΗΣΟΝ ΠΡΟΥΜΟΣΑΣ.* l. *ἐκμαρτυρήσω.* De se loquitur; nec quae sequuntur alii tam bene, si tamen omnino, congruunt.]

v. 1207. *ΚΑΙ ΠΩΣ ΑΝ ΟΡΚΟΣ ΠΗΜΑ.* Legimus cum Aurato *ὅρκου πῆγμα. At quinam tibi emolumento erit, si deierem, quod haec omnia vere praedixeris,* cum id nemini persuasero? [Alludit ad medicorum seu chirurgorum *παραπήγματα,* quo sensu utitur Antoninus[s]), ut sensus sit: *qua vero ratione,* quia iuramenti mentionem fecerat Cassandra, *iuramentum, emplastrum* seu medicamentum *idoneum et salutare,* tot malorum *evadat?* Uno verbo *quorsum iuramentum nihil profuturum?* Laberius apud A. Gellium, XVI. 7. *Quid est iusiurandum? emplastrum aeris alieni.* Veniebat in mentem et verbum *παῖγμα* pro *πῆμα,* ut alludat ad vetus dictum, *viros iuramentis, pueros talis falli.* Sed istud simplicius.]

[v. 1208. *ΘΑΥΜΑΖΩ ΔΕ ΣΟΥ.* Aur. *σέ.*]

[v. 1214. *ΑΒΡΥΝΕΤΑΙ.* Videtur hoc Cassandrae responsum versui praecedenti:

Μῶν καὶ θεός περ ἱμέρῳ πεπληγμένος;
ΚΑΣ. Ἀβρύνεται γὰρ πᾶς τις εὖ πράσσων πλέον.
Ἀλλ' ἦν παλαιστής, κάρτ' ἐμοὶ πνέων χάριν.]

[v. 1215. *ΠΑΛΑΙΣΤΗΣ.* Malim *παλευτής.* Vel *πάλαι τις* satis usitata phrasi, ut *τό τις* redundet.]

[Ibid. *ΕΜΟΙ ΠΝΕΩΝ ΧΑΡΙΝ.* Cuius contrarium, v. 1244. *Ἀρὰν πνέουσαν.* Forsan vero pro *ἐμοί* legendum *ἐμοῦ,* vel *ἐμήν.*]

[v. 1216. *ΤΕΚΝΩΝ ΕΙΣ ΕΡΓΟΝ.* *Σεμνῶς· εἰς τεκνοποιΐαν.*]

v. 1220. *ΑΝΑΚΤΟΣ.* Legendum censeo *ἄνατος.* Hesychius, *Ἄνατος, ἀβλαβής.* [Ita Supplic. v. 361.

Εἴη δ' ἄνατον πρᾶγμα τοὐπ' ἀστοξένων.]

v. 1221. *ΕΠΕΙΘΟΝ ΟΥΔΕΝ ΟΥΔΕΝ.* Recte Canterus: *ἔπειθον οὐδέν' οὐδέν.*

v. 1225. *ΦΡΟΙΜΙΟΙΣ ΕΦΗΜΙΟΙΣ.* Hesychius Aeschylum *εὐφήμοις γόοις* pro *infaustis,* per antiphrasin usurpasse monet. *Εὐφήμοις γόοις· δυσφήμοις, κατὰ ἀντίφρασιν. Αἰσχύλος Γλαύκῳ Ποτνιεῖ.* Idem, *Εὐφημοῦσι· στένουσι, κωλύουσι, κατὰ ἀντίφρασιν.* Nihil vero hic mutandum; cum non reperiatur *εὔφημιος* apud Hesychium, quin ex ipso firmari posset vetus

---

s) Antonin. Comment. IX, 3. p. 266. Gatak.

lectio. Alibi, Ἐφημίαι, ἀγροί· καὶ βελτίονα φήμης, et Ἐφήμως· εὐφήμως.

[v. 1230. *ΕΠΟΙΚΤΙΣΤΟΝ ΓΕΜΟΣ.* Includenda parenthesi; vide etiam an non legendum ἀπώτιστον νέμος.]

[v. 1238. *ΚΤΕΙΝΑΣΑ.* Sunt qui τείνασα malint.]

[v. 1242. *ΑΜΦΙΣΒΑΙΝΑΝ.* Hesych. Ἀμφίσβαινα· εἶδος ὄφεως μακροκέφαλον, ἰσόπηχυ, τὴν οὐρὰν κολυβὴν ἔχων, καὶ ταύτῃ πολλάκις τὴν πορείαν ποιούμενον, ὥστε τινας ἀμφισβητεῖν μὴ δύο κεφαλὰς ἔχειν.]

[v. 1248. *ΟΜΟΙΟΝ.* f. Ὁμοίως.]

v. 1249. *ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΗΞΕΙ.* Sophocles, Philoct. v. 1248. Ἔστω τὸ μέλλον. Virg. Aen. III. 395.

Fata viam invenient. ——

[Imitatus videtur Lycophron, v. 1458.

Θήσει δ' ἀληθῆ· σὺν κακῷ δέ τις μαθὼν,
Ὅτ' οὐδέν ἐστι μῆχος ὠφελεῖν πάτραν,
Τὴν φοιβόληπτον αἰνέσει χελιδόνα.

Virg. Aen. I. 246.

Tunc etiam fatis aperit Cassandra futuris
Ora, dei iussu non usquam credita Teucris.

Ad quem locum vide sis Germanum Valentem Guellium.]

[Ibid. *ΚΑΙ ΣΥ ΜΗΝ ΤΑΧΕΙ.* Lege καὶ σύ μ' ἐν τάχει.]

[v. 1250. *ΑΓΑΝ Γ' ΑΛΗΘΟΜΑΝΤΙΝ.* Sic Sept. Theb. v. 716.

Ἄγαν δ' ἀληθεῖς ἐνυπνίων φαντασμάτων
Ὄψεις. ——

Virg. Aen. VI. 188.

—— quando omnia vere
Heu nimium de te vates, Misene, locuta est.]

[v. 1251. *ΘΥΕΣΤΟΥ ΔΑΙΤΑ.* Cui Atreus frater epulandos sui ipsius liberos apposuit; unde Θυέστου τράπεζα vel δεῖπνον proverbialiter de cruentis epulis. Martial. IV. 49.

—— Qui scribit prandia saevi
Tereos, aut coenam crude Thyeste tuam.

Idem, III. 45.

Fugerit an Phoebus mensas coenamque Thyestae
Ignoro; fugimus nos, Ligurine, tuam.

Athenagoras t) de mortuorum resurrectione, τὰ τραγικὰ δεῖπνα Θυέστου vocat. Euseb. u) Eccles. V. in Epistola Gallicanorum Christianorum, quae est de martyribus in Gallia necatis: καὶ

---

t) Athenag. legat. p. 4.
u) Euseb. Hist. eccl. V, 1, 7. p. 300. ed. Zimmerm.

ἐψεύσαντο ἡμῶν Θυέστεια δεῖπνα, καὶ Οἰδιποδείους μίξεις. Sic etiam et Athenagoras modo laudatus, in oratione pro Christianis: *Τρία ἐπιφημίζουσιν ἡμῖν ἐγκλήματα, ἀθεότητα, Θυέστεια δεῖπνα, Οἰδιποδείους μίξεις.* Oppianus Cynegetic. III. 250. *Θυεστείην τραπέζαν* dixit de onagro pullos suos devorante. Philo in Oratione de Dirarum Imprecationibus, p. 931. [D.] *Ἐπάρατοι τροφαὶ τὰ Θυέστου παιδία, καὶ συγκρινόμεναι ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν συμφορῶν.* Ovid. Metam. XV. 462.

Neve Thyesteis cumulemus viscera mensis.]

[v. 1253. *ΕΞΗιΚΑΣΜΕΝΑ.* Vel *ἐξεικασμένα.*]

[v. 1254. *ΕΚ ΔΡΟΜΟΥ ΠΕΣΩΝ ΤΡΕΧΩ.* Non rectum cursum tenere possum interpretandi. Confer. Prometh. v. 882.]

[v. 1255. *ΑΓΑΜΕΜΝΟΝΟΣ ΣΕ ΦΗΜ'.* Dictys[x]) Cretensis: *Per idem tempus Cassandra deo repleta, multa in Agamemnonem adversa pronuntiat, insidias quippe* [ei] *ex occulto, caedemque domi per suos compositam.*]

v. 1256. *ΚΟΙΜΗΣΟΝ ΣΤΟΜΑ.* Forte *κοίμισον.*

[v. 1257. *ΟΥΤΟΙ.* f. *οὔτι.*]

[v. 1258. *ΟΥΚ, ΕΙ ΠΑΡΕΣΤΑΙ Γ'.* f. *οὐκ εἰ τάδ' ἔσται γ', si hoc sit.*]

v. 1260. *ΤΙΝΟΣ ΠΡΟΣ ΑΝΔΡΟΣ ΤΟΥΤ' ΑΧΟΣ ΠΟΡΣΥΝΕΤΑΙ;* Legimus, cum nota interrogationis,

Τίνος πρὸς ἀνδρὸς τοῦτ' ἄγος πορσύνεται;

v. 1261. *Η ΚΑΡΤ' ΑΡ' ΑΝ ΠΑΡΕΣΚΟΠΕΙΣ ΧΡΗΣΜΩΝ ΕΜΩΝ.* Lege *ἦ κάρτ' ἀρὰν*, etc. Hesychius, *Ἀρά· βλάβη.* Poterit etiam ad diras referri, quibus Atreum et filios eius devovit Thyestes. Cicero in L. Pisonem, c. 7.*) *Thyestea ista exsecratio est poetae, vulgi animos, non sapientum moventis.* Idem, Tuscul. Quaest. I. 44. *Exsecratur luculentis sane versibus apud Ennium Thyestes, primum ut naufragio pereat Atreus.* Et apud Senecam, Thyest. v. 1110.

—— vindices aderunt dei:
His puniendum vota te tradunt mea.

Horatius de puero veneficas exsecrante, Epod. V. 86.

Misit Thyesteas preces.

[Ibid. *ΠΑΡΕΣΚΟΠΕΙΣ ΧΡΗΣΜΩΝ ΕΜΩΝ.* Mulierem enim, Clytaemnestram sc. non virum, huius caedis auctorem fore praedixerat.]

[v. 1262. *ΤΟΥ ΓΑΡ.* f. *τοῦ δ' ἄρ.*]

v. 1264. *ΔΥΣΠΑΘΗ Δ' ΟΜΩΣ.* Videtur legendum vel *δυσπαθῆ τ' ὅμως, pariter et perpessu gravia;* vel *δυσμαθῆ δ' ὅμως.*

---

x) Dictys V, 16. p. 120. Periz.

*) imo cap. 19.

v. 1266. *ΟΙΟΝ ΤΟ ΠΥΡ ΕΠΕΡΧΕΤΑΙ ΔΕ ΜΟΙ;* Malim, si divinare liceat,

— ὅσον τὸ πῦρ ἐπέρχεται δέμας;

Porro locum hunc imitatus videtur Seneca, Agamem. v. 716.

Quid me furoris incitam stimulis novi,
Quid mentis inopem sacra Parnassi iuga
Rapitis? recede Phoebe, iam non sum tua.
Exstinguo flammas pectori infixas meo.

v. 1267. *ΔΙΠΟΥΣ ΛΕΑΙΝΑ — ΛΕΟΝΤΟΣ ΕΥΓΕΝΟΥΣ ΑΠΟΥΣΙΑι.* Seneca, sub persona itidem Cassandrae, Agam. v. 739.

— Marmaricus leo
Morsus cruentos passus audacis leae.

[Ita δίπους ὄφις, Supplic. v. 902. *Λέαινα* dicitur Clytaemnestra itidem Euripidi in Electra, v. 1163.]

v. 1268. *ΛΥΚΩι.* Lupus hic dicitur Aegisthus, ut insidiosus et tenebrio: alias caprae *αἰγί* comparandus ob libidinem; cuius est cognominis, et a qua olim fabulantur nutritum. Aelian. Var. Hist. XII. 42. [Etymologici y) auctor, *Αἴγισθος· παρὰ τὸ θῶ τὸ θηλάζω, καὶ τὸ αἶξ, Αἴγιθος, καὶ πλεονασμῷ τοῦ σ, Αἴγισθος· ἱστοροῦσι γὰρ αὐτὴν* (l. *αὐτὸν*) *αἰγείῳ γάλακτι τροφῇ χρήσασθαι· οὕτως Ὠρίων.*]

v. 1270. *ΚΑΜΟΥ ΜΙΣΘΟΝ ΕΝΘΗΣΙ ΚΟΤΩι.* Omnino laborat sensus; qui tamen melius constabat si legamus

— κἀμὲ μισθὸν ἐνθήσει πότῳ·

vel cum Iacob:

— κἀμὲ μισθὸν ἐνθήσει κότῳ·

[v. 1271. *ΕΠΕΥΧΕΤΑΙ.* Praedicit quod mox sequitur, v. 1449.]

[Ibid. *ΘΗΓΟΥΣΑ ΦΩΤΙ ΦΑΣΓΑΝΟΝ.* H. e. *in virum.* Virg. Aen. VIII. 385.

Ferrum acuunt portis in me excidiumque meorum.]

v. 1274. *ΚΑΙ ΣΚΗΠΤΡΑ.* [Ex his observandus est vatum habitus. Introducitur Cassandra veste *χρηστηρίᾳ* amicta, manu scipionem gestans, et corollas collo appensas. Scipionem gestabant vates et harioli e lauro factum. De hoc intelligitur Seneca de Vita Beata, c. 27. *Laurumque lauteatus senex, et medio lucernam die praeferens, conclamat, iratum aliquem deorum; concurritis et auditis, et divinum esse eum, invicem mutuum alentes stuporem, affirmatis.* Atque talem scipionem, quia erat virga maiuscula, fustem vocare putat D. Hie-

y) Etym. M. p. 27, 64.

ronymum Isaacus Casaubonus, ad Theophrasti[z]) characterem *περὶ δεισιδαιμονίας*. Hieronymi verba haec sunt, in Marcellae viduae epitaphio: *Nec mirum si in plateis et in foro rerum venalium fictus hariolus stultorum verberet nates, et obtorto fuste dentes mordentium quatiat.* Dicitur vero id genus scipionis *ἰθυντήριον*. Hesych. *Ἰθυντήριον· ὃ φέρουσιν οἱ μάντεις σκῆπτρον ἀπὸ δάφνης.* Invaluit itidem apud Graecos baculum laureum manibus gestare tanquam *ἀλεξιφάρμακον* quoddam, seu amuletum, adversus malorum daemonum insultus et insidias: unde proverbium *δαφνικὴν φορεῖ βακτηρίαν*, *laureum gestat baculum*, cum quis insidias non timet, *παρόσον ἀλεξιφάρμακον ἡ δάφνη*, inquit Zenobius: certe laurum inter *ἀλεξιφάρμακα* refert Nicander, Alexipharm. v. 198.

Πολλάκι δ' ἢ οἴνης ἀμιγῆ πόσιν, ἢ ἀπὸ δάφνης
Τεμπίδος, ἢ δαύκοιο φέροις ἐκ καυλία κόψας.

Neque vatum tantum, vel superstitiosorum erat baculum gestare laureum, sed et poetarum, qui carmina sive sua sive aliena publice recitare solebant *ἐπὶ ῥάβδῳ*, virgam scilicet lauream in manu tenentes, et tum dicebantur *ἐπὶ ῥάβδῳ ᾄδειν*. Certe nulla unquam carmina, sive epica sive heroica, olim cani solita absque virga laurea. Caeterum nugantur suo more grammatici, qui *ῥαψῳδούς* dici volunt quasi *ῥαβδῳδούς*, quod virgam tenentes carmina canerent. Etsi enim *ἐπὶ ῥάβδῳ* canebant, non tamen exinde nomen sortiti sunt, sed quod Homeri vel alterius poetae carmina consarcinantes in theatro cantabant. Dico alterius poetae, etsi enim *ῥαψῳδία* initium et originem sumpsit ab Homeri carminibus, unde Hesychius[a]): *Οἱ τὰ Ὁμήρου ᾄδοντες ποιηταὶ ῥαψῳδοὶ καλοῦνται*, postea tamen etiam aliorum carmina, puta Hesiodi et Archilochi et Mimnermi, a rhapsodis cantitari coeperunt. Rhapsodia igitur Homero et Hesiodo posterior; nec Homerus ipse rhapsodus, sed qui eius carmina consuit et consarcinat. Non ipsi poetae, qui carmina de suo scribebant aut componebant, sed qui aliorum carmina cantabant, *ῥαψῳδοί* dicebantur, quod Homeri, puta, vel Hesiodi carmina veluti colligerent et in unum corpus consuerent. Atque hoc maxime argumento evincitur, versus illos spurios esse et commentitios, quos, tanquam Hesiodi essent, e veteribus grammaticis afferunt nonnulli, ut probent Homerum et Hesiodum *συγχρόνους* fuisse:

Ἐν Δήλῳ τότε πρῶτον ἐγὼ καὶ Ὅμηρος ἀοιδοὶ
Μέλψαμεν ἐν νεαροῖς ὕμνοις ῥάψαντες ἀοιδήν,
Φοῖβον Ἀπόλλωνα χρυσάορον, ὃν τέκε Λητώ.

Illa enim verba, *ῥάψαντες ἀοιδὴν*, *ῥαψῳδούς* aperte *ἐτυμολογοῦσιν* atque designant; at vero *ῥαψῳδία* utrisque tum Hesiodo tum Homero recentior.]

---

z) Casaub. ad Theophr. p. 175. Fisch. a) Hesych. vol. II, p. 1105.

[Ibid. *ΚΑΙ ΜΑΝΤΕΙΑ ΠΕΡΙ ΔΕΡΗ ΣΤΕΦΗ.* Vaticinantes lauro coronari solitos passim tradunt poetarum interpretes. Tzetzes in Lycophr. v. 6. rationem reddens, quare vates *δαφνηφάγοι* dicebantur, *οἱ χρησμολόγοι*, inquit, *καὶ μάντεις στεφάνους δάφνης φοροῦντες ὡς ἀειθαλοῦς ὄντος τοῦ φυτοῦ, καὶ ἀλεξικάκου, καὶ οὕτω τοῖς χρήζουσι τοὺς χρησμοὺς λέγοντες, καὶ λαμβάνοντές τι ἐξ αὐτῶν, καὶ οὕτω διατρεφόμενοι εἰς μῦθον ἐπλάσθησαν, ὅτι δαφνηφάγοι εἰσὶν, ἤτοι ἐκ τοῦ στεφανοῦσθαι δάφνῃ καὶ λέγειν χρησμοὺς ἔχουσι τὰς τροφάς. Δαφνηφάγοι* igitur *οἱ μάντεις*, quasi laurum comedentes, h. e. vaticinando victum quaeritantes. Et laurum *ἐνεργεῖν πρὸς τοὺς ἐνθουσιασμούς* ex opinione veterum notat Scholiastes Hesiodi ad Theogoniam, ubi Hesiodus gustata lauru poetam se repente factum prodit, uti volunt viri doctissimi, quanquam nihil est in eo poetae loco, quem citant, unde hoc haurire possumus. Ait tantum ibi Hesiodus lauream virgam pro scipione sibi a Musis datam, simulque exinde poetico numine ab iis inflatum se atque inspiratum; verba eius sunt in initio Theogon. v. 30.

Καί μοι σκῆπτρον ἔδον, δάφνης ἐριθηλέος ὄζον
Δρέψασθαι θηητόν· ἐνέπνευσαν δέ μοι αὐδὴν
Θείην —— ,

Hoc est, qui prominus videbatur, cum ab arbore decerperetur; ita enim ea verba expono. Nihil hic de lauru gustata nec in os sumpta. Decepti videntur viri doctissimi homonymia vocis *ἔδον*, ac si fuisset participium praesentis, vel imperfectum primae personae singularis ab *ἔδω comedo*, cum sit tertia pluralis aoristi secundi ex dialecto Boeotica a *δίδωμι*, pro *ἔδοσαν*. Neque tamen me fugit chresmologos et vates, cum oracula funderent et futura praecinerent, laurum in ore tenere solitos; unde Lycophron, v. 6. de Cassandra vaticinante et entheo furore correpta: *Δαφνηφάγων φοίβαζεν ἐκ λαιμῶν ὄπα.* Et Iuvenalis de vate quodam, Sat. VII. 19.

—— laurumque momordit.

Quod vero ad *στέφη* spectat, quibus e lauro factis coronabantur vates, morem hunc ab Apolline traxerunt, de quo Auctor Geoponicon [b]): *Καὶ τὸ μὲν δένδρον ἀπὸ τῆς παρθένου δάφνην ὠνόμασεν ὁμωνύμως· λαβὼν δὲ ἀπὸ τοῦ φυτοῦ κλῶνα ἐστεφανώσατο, καὶ μαντικῆς ἐκτότε σύμβολον ἐγένετο τὸ φυτόν.* Ad Virgilianum illud Aen. II. 430.

—— nec Apollinis infula texit,

vide sis Germanum Valentem Guellium.]

v. 1275. *ΣΕ ΜΕΝ.* Lege *σφέ μέν.*

---

b) Geopon. XI, 2, 3. Lips.

[v. 1276. *IT' ΕΣ ΦΘΟΡΟΝ ΠΕΣΟΝΤ'.* Apud Senecam in Agamemnone, v. 687. chorus Iliadum ita Cassandram alloquitur:

Sed cur sacratas diripis capiti infulas?
Miseris colendos maxime superos reor.

Respondet illa:

Vicere nostra iam metus omnes mala.

Hecuba apud Euripidem de Cassandra loquens, quae Agamemnoni sorte cessit, inquit Troad. v. 256.

Ῥίπτε, τέκνον, ζαθέους
Κληῗδας, κἀπὸ χροὸς ἐν-
δυτῶν στεφέων ἱεροὺς στολμούς.

De Amphiarao, mortis suae praescio iam facto, Statius Theb. III. 566.

Ergo manu vittas damnataque vertice serta
Diripit, abiectaque inhonorus fronde sacerdos
Inviso de monte redit.]

[Ibid. *ΕΣ ΦΘΟΡΟΝ.* Sept. Theb. v. 258.

Οὐκ ἐς φθόρον σιγῶσ' ἀνασχήσῃ τάδε;

ubi vide quae annotata.]

[Ibid. *ΑΓΑΘΩι Δ' ΑΜΕΙΨΟΜΑΙ.* Scribe ἄγεθ' ὧδ' ἀμείψομαι. Ἄγετε, quod prius ἴτε. Ἴτε, ἄγετε, affectus et indignationis vehementioris verba. Conferenda haec cum istis in Anthologia[bb]), p. 110. Ἐλπὶς καὶ σὺ Τύχη μέγα χαίρετε. Magna enim est affinitas, ut alter alterum imitatus merito censeatur.]

[v. 1277. *ΑΛΛΗΝ ΤΙΝ' ΑΤΗΝ.* Scribe Ἄλλην τιν', ἄτη γ', *in malam enim partem.* Sophocles Oedip. Tyrann. v. 29.

Ὑφ' οὗ κενοῦται δῶμα Καδμεῖον· μέλας
Δ' ᾅδης στεναγμοῖς καὶ γόοις πλουτίζεται.

Eurip. Oreste, v. 394.

—— ὁ δαίμων δ' ἐς ἐμὲ πλούσιος κακῶν.]

[v. 1281. *ΟΥ ΔΙΧΟΡΡΟΠΩΣ.* Vide Supplic. v. 613.]
[Ibid. *ΜΑΤΗΝ.* f. μάτα.]
[v. 1282. *ΑΓΥΡΤΙΑ.* Hesych. Ἀγυρτικά· χυδαῖα, ψεύσματα. Idem, Ἀγυρτούς· συναθροιστοὺς, μάντεις ὡς Ἀππίων. Idem, Ἀγύρτης· ὀχλαγωγὸς, προσαίτης, ἐπαίτης, συμφερτώδης (Scal. συρφετώδης) ἰδιώτης. Ἔστι δὲ καὶ ὁ ἀγείρων ὄχλον. Etymologus[c]), Ἀγύρται· λωποδύται, ἐπαῖται, φιλοκερδεῖς· καὶ ἀγύρτης εἶδος βώλου, καὶ ὁ ἀλαζὼν, καὶ ὁ ἀπατεών.]

v. 1286. *ΒΩΜΟΥ ΠΑΤΡΩιΟΥ Δ' ΑΝΤΕΠΙΞΗΝΟΝ ΜΕΝΕΙ.* Auratus legit ἀντ' ἐπίξηνον. Suidas, Ἐπίξηνος· ὁ μαγει-

---

bb) Br. Anal. III. p. 286. c) Etym. M. p. 14, 31.

[Ibid. ΚΑΙ ΜΑΝΤΕΙΑ ΠΕΡΙ ΔΕΡΗ ΣΤ
nantes lauro coronari solitos passim tradunt
pretes. Tzetzes in Lycophr. v. 6. rationem
vates δαφνηφάγοι dicebantur, οἱ χρησμολόγοι
τεις στεφάνους δάφνης φοροῦντες ὡς ἀειθαλοῦ
καὶ ἀλεξικάκου, καὶ οὕτω τοῖς χρήζουσι τοὺς χρ
λαμβάνοντές τι ἐξ αὐτῶν, καὶ οὕτω διατρεφ
θησαν, ὅτι δαφνηφάγοι εἰσὶν, ἤτοι ἐκ τοῦ στ
λέγειν χρησμοὺς ἔχουσι τὰς τροφάς. Δαφ
τεις, quasi laurum comedentes, h. e. vati
ritantes. Et laurum ἐνεργεῖν πρὸς τοὺς
nione veterum notat Scholiastes Hesio
Hesiodus gustata lauru poetam se re
volunt viri doctissimi, quanquam n
quem citant, unde hoc haurire possi
siodus lauream virgam pro scipione
mulque exinde poetico numine ab ... in
ratum; verba eius sunt in initio T ... in Aga-

Καί μοι σκῆπτρον ἔδον, δάφ
Δρέψασθαι θηητόν· ἐνέπνευ
Θείην ——

Hoc est, qui prominus videba ... Aen. II. 670.
tur; ita enim ea verba exp ... riemur inulti.]
nec in os sumpta. Decepti v ... ΟΣ. Idem vaticinata
mia vocis ἔδον, ac si fuisset
perfectum primae personae
tertia pluralis aoristi secu ... φόνου,
pro ἔδοσαν. Neque tame ... ξίφος,
cum oracula funderent et
tenere solitos; unde Ly ... ΟΣ. Iuvenalis, Sat. VIII
nante et entheo furore c
μῶν ὄπα. Et Iuvenalis d ... ultor

—— laur

Quod vero ad στέφη s
tur vates, morem hu ... Ὀρέστης
ctor Geoponicon b) ... πατροφονῆα
δάφνην ὠνόμασεν ... ἔκτα;
ἐστεφανώσατο, καὶ ... Duportus, in Gnomologia
Ad Virgilianum ill ... fuit, sed de matricidio
... tantum fuisse patris vindex
vide sis German ... Insignis hac de re locus est apud
... ποιεῖσθαι ἀπὸ φαύ-
v. 1275. ΣΚ ... ἀπὸ τοῦ βελτίονος.
... Philosophus ibi pro suo more respicit
... in et de Oreste; ubi duobus
... dicitur, et πατρὸς

———

b) Geopon.

...emque versu apud Aeschylum Χοηφ.,

...ωμα ποινάτωρ πατρός."

...imus. Versus Euripidis, quos respicit, ...615.

...ός εἰμι μητέρα κτανὼν,
...ερον ὄνομα, τιμωρῶν πατρί.]

...ΦΥΓΑΣ Δ' ΑΛΗΤΗΣ. Orestes ipse, Choeph.

... δ' ἀλήτης τῆσδε γῆς ἀπόξενος.

...292. ΚΑΤΕΙΣΙΝ. Ipse de semet, in Choeph. v. 3.

Ἥκω γὰρ εἰς γῆν τήνδε, καὶ κατέρχομαι.

...ide quae annotata.]

v. 1293. ΑΞΕΙΝ ΝΙΝ ΥΠΤΙΑΣΜΑ ΚΕΙΜΕΝΟΝ ΠΑ-...ΟΣ. Ad oram libri reposuit Iacob, ἄξειναν ὑπτίασμα, quod ...obo; ni potius scripserit poeta:

Ἄξει νιν ὑπτίασμα κειμένου πατρός.

reducet eum, ab exilio, *resupinatio patris caduci*, caedes patris mortui; quam ut ulcisceretur Orestes Argos reversus est.

[v. 1294. ΚΑΤΟΙΚΟΣ. Sunt qui malint πάροικος, vel πρόσοικος, vel κάτοικτος.

[v. 1298. ΙΟΥΣΑ ΠΡΑΞΩ. Lego πρόσσω vel πρόσω. Aurat. πράσσω.]

v. 1300. ΑΙΔΟΥ ΠΥΛΑΣ ΔΕ. Homerus, Il. Ι'. 312.

Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος ὁμῶς ἀΐδαο πύλῃσι.

Comicus [d]) vetus:

Χρυσὸς δ' ἀνοίγει πάντα, κἄδου πύλας.

Incertus [e]):

Φύντα δ' ὅπως ὤκιστα πύλας ἀΐδαο περῆσαι.

Reperias etiam ᾅδου πύλας et in Euripidis Alcest. v. 124. Etiam Pythagoras apud Laert. VIII. 34. fabas eo, quod nihil de se gignant, similes dicebat ᾅδου πύλαις. Haec et plura congessit exempla magnus ille Grotius, ad D. Matth. XVI. 18. [Festus [f]): *Manalem lapidem putabant esse ostium Orci, per quod animae inferorum ad Superos manarent, qui dicuntur Manes.* Ubi Scaliger: „Immo, *manale putabant esse ostium Orci*: ita enim nulla controversia legendum." Vir cl. D. Iacobus Duportus ad Homeri locum modo laudatum, ὁμῶς ἀΐδαο πύλῃσιν, „Πύλαι ᾅδου," inquit, „phrasis est, quae occurrit non tan-

---

d) Gnom. monostich. 428. p. 322. Brunck.

e) Theognis v. 419. f) Fest. p. 220. Dac.

tum apud scriptores ethnicos, Euripidem, Plutarchum g), Lucianum, et alios, quos citat incomparabilis Grotius ad illud Evangelistae *Πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς*, sed etiam in sacro codice, ut Esai. XXXVIII. h) שערי שאול, ubi LXX habent *πύλας ᾅδου*. Et sic in N. T. loco iam laudato. Et videtur sane ex Oriente ad Homerum Graecosque fluxisse." Haec ille.]

Ibid. *ΤΑΣ ΛΕΓΩ, ΠΡΟΣΕΝΝΕΠΩ.* Legimus, Cantero viam monstrante, *τὰς ἐγὼ προσεννέπω.*

[v. 1301. *ΕΠΕΥΧΟΜΑΙ ΔΕ ΚΑΙΡΙΑΣ ΠΛΗΓΗΣ.* Precatur facilem mortis viam, ut uno ictu succumbat. *Καιρία πληγή, vulnus lethale*; vide quae ad v. 1352.]

[v. 1302. *ΑΙΜΑΤΩΝ.* Sic Ebr. דמים *de caede*, numero plurali.]

[Ibid. *ΕΥΘΝΗΣΙΜΩΝ.* f. *εὖ θνησίμων*, divisim.]

[v. 1303. *ΟΜΜΑ ΣΥΜΒΑΛΩ.* Ut oculos claudam tanquam dormitura. Vide supra, v. 15.]

[v. 1305. *ΜΑΚΡΑΝ ΕΤΕΙΝΑΣ.* Vide v. 925.

Μακρὰν γὰρ ἐξέτεινας sc. orationem.]

v. 1306. *ΘΕΗΛΑΤΟΥ ΒΟΟΣ ΔΙΚΗΝ.* *Θεήλατον βοῦν* dicit, quae se ultro offert ad immolandum; quales memorant historici plus semel.

[v. 1307. *ΠΡΟΣ ΒΩΜΟΝ.* Vel metaphorice respondet *τῷ βοὸς δίκην*, vel simpliciter intelligendum de ara Hercaei Iovis, ad quam interfecti Agamemnon et Cassandra.]

v. 1308. *ΟΥΚ ΕΣΤ' ΑΛΥΞΙΣ ΟΥ ΞΕΝΟΙ ΧΡΟΝΩ ΠΛΕΩ.* *Non est, ὦ hospites, quo magis* mortem *evitem cunctando.* Legimus *ὦ ξένοι.*

[Ibid. *ΧΡΟΝΩι ΠΛΕΩ.* f. *πλέων*, vel *πλέον*. Aurat. *χρόνον πλέων.*]

v. 1309 *Ο Δ' ΥΣΤΑΤΟΣ ΓΕ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΠΡΕΣΒΕΥΕΤΑΙ.* At qui postremus moritur, vel ipso tempore alios superat; vel tempus est antiquissimum, id est, *ἀξιώτατόν ἐστι τιμῆς.*

v. 1310. *ΣΜΙΚΡΑ ΚΕΡΔΑΝΩ ΦΥΓΗι.* Socrates moribundus in Phaedone, p. 117. [A.] *Οὐδὲν γὰρ οἶμαι κερδαίνειν, ὕστερον πιὼν, ἄλλο γε ἢ γέλωτα ὀφλήσειν παρ' ἐμαυτῷ, γλιχόμενος τοῦ ζῆν, καὶ φειδόμενος οὐδενὸς ἔτι ἐνόντος.*

[v. 1314. *ΤΩΝ ΤΕ ΓΕΝΝΑΙΩΝ ΤΕΚΝΩΝ.* f. *σῶν τε.*]

v. 1317. *ΤΙ ΤΟΥΤ' ΕΦΕΥΞΑΣ; Quare eiulas?* Vide quae supra observavimus, ad v. 1083.

v. 1318. *ΦΟΒΟΝ.* Mallem *φόνον.*

[v. 1319. *ΚΑΙ ΠΩΣ ΤΟΔ' ΟΖΕΙ.* Sensus: *quomodo vero?* i. e. *quid mirum?* Olet hoc victimas domesticas, vel nidor

g) Plut. Mor. p. 167. A. h) v. 11.

hic victimarum domesticarum. *Et comment est ce que tu sçais cela de sacrifices qui se font dedans la maison.*]

v. 1321. *ΣΥΡΙΟΝ ΑΓΛΑΙΣΜΑ.* Odorem Syrium. [Horat. Od. II. 7. [v. 7.]

—— nitentes
Malobathro Syrio capillos.

Tibullus, Eleg. I. 3. [7.]

Assyrios cineri qui dedat odores.

Propert.[i]) Eleg. II. 10.

Cum dabitur Syrio munere plenus onyx

i. e. *thure.*]

v. 1322. *ΚΩΚΥΣΟΥΣ'.* Hesychius, *Κωκύσασα· θρηνήσασα.*

v. 1323. *ΑΡΚΕΙΤΩ ΒΙΟΣ.* Philosophus apud Stobaeum optimum esse ducit vita excedere sicut e convivio, neque sitientem, neque ebrium: *Ἐκ τοῦ βίου κράτιστόν ἐστιν ἐξελθεῖν ὡς ἐκ συμποσίου, μήτε διψῶντα, μήτε μεθύοντα.* Lucretius, III. 951.

Cur non ut plenus vita conviva recedis?

Statius, Silv. II. 2.

—— sed abire paratum,
Ac plenum vita. ——

[Solinus [k]), c. 16. de Hyperboreis agens: *Quos satietas tenet vitae, epulati delibutique de rupe nota praecipitem casum in maria destinant.* Mela, III. 5. de iisdem: *Et ubi eos vivendi satietas magis quam taedium cepit,* ita restituit vir doctissimus cl. Salmasius, *hilares redimiti sertis semet ipsos in pelagus ex certa rupe praecipites dant.*]

[v. 1325. *ΔΥΣΟΙΖΩ.* Hesych. *Δυσοίζειν· φοβεῖσθαι, ὑποπτεύειν.*]

[v. 1329. *ΕΠΙΞΕΝΟΥΜΑΙ.* Hesych. *Ἐπιξενοῦσθαι· μαρτύρεσθαι, πορεύεσθαι. Σοφοκλῆς Ἀχαιῶν συλλόγῳ, καὶ Αἰσχύλος Κρήσσαις.*]

[Ibid. *Δ' ΩΣ.* l. *γ' ὡς.*]

[v. 1332. *ΗΛΙΩι Δ' ΕΠΕΥΧΟΜΑΙ.* Sophoclis Aiax, suo se ense transfossurus, v. 863.

Σὲ δ' ὦ φαεννῆς ἡμέρας τὸ νῦν σέλας,
Καὶ τὸν διφρευτὴν ἥλιον προσεννέπω
Πανύστατον δή, κοὔποτ' αὖθις ὕστερον.]

[v. 1334. *ΟΜΟΥ.* f. *ὁμὰ*, pro *ὁμοῖα*, et dele punctum.]

[v. 1336. *ΕΥΤΥΧΟΥΝΤΑ ΜΕΝ.* Eurip. Hippolyt. v. 981.

Οὐκ οἶδ' ὅπως εἴποιμ' ἂν εὐτυχεῖν τινα
Θνητῶν· τὰ γὰρ δὴ πρῶτ' ἀνέστραπται πάλιν.]

---

i) Prop. II, 13, 20. *k*) Solin. c. 21.

v. 1338. *ΒΟΛΑΙΣ ΥΓΡΩΣΣΩΝ ΣΠΟΓΓΟΣ ΩΛΕΣΕ ΓΡΑΦΗΝ.* Grotius sic transtulit in Excerptis:

Heu tristia hominum fata! nam res prosperas
Vel umbra facile evertat: infelicium
Imaginem omnem spongiae delet madur.

Verum frigidus erit sensus, ni pro βολαῖς legamus μόλις, vel tale aliquid: *Res*, inquit, *humanas, cum sint prosperae*, vel *umbra quaelibet evertit; sin adversae fuerint, aegre admodum spongia delere potest impressionem.* Alludit ad pugillares, quos alibi δέλτους vocat, nec inconcinniter: *Pugillarium enim usum fuisse ante Troiana tempora invenimus apud Homerum,* inquit Plinius, XIII. 11. Quod in his tabellis scriptum erat, spongia inducta, ad libitum delebant. Hinc illud Aristidis[l]): *Εἴτε γάρ τι ἡμῖν λελήρηται, οὐδὲν δεῖ τῆς Στησιχόρου παλινῳδίας, ἀλλὰ σπόγγος ἰάσεται.* [*Quodsi quid nugati sumus, nihil opus fuerit Stesichori palinodia, nimirum abunde medebitur spongia.* Quod et in proverbium transiit. „Allusit huc," inquit Paroemiographus, „auctor epigrammatis incertus, libro sexto, in quo Callimenes[m]) quidam Mercurio artis suae instrumenta his versibus dedicat:

Καὶ βυθίην Τρίτωνος ἁλιπλάγκτοιο χαμεύνην
Σπόγγον, ἀκεστορίην πλαζομένης γραφίδος.

Undivagique thorum Tithonis spongiam, in alto
Decerptam, errantis quae medicina styli est."

Augustus Aiacem fabulam suam in spongiam incubuisse dicit, ad exemplum Aiacis, qui in ferrum. Sueton. in August. c. 85.]

v. 1340. *ΤΟ ΜΕΝ ΕΥ ΠΡΑΤΤΕΙΝ.* Artabanes in oratione ad Xerxem, Herodot. VII. 49. iisdem tantum non verbis, εὐπρηξίης γὰρ οὐκ ἔστιν ἀνθρώποισι οὐδεμίη πληθώρη. [Cic. de Sen. c. 13. *Satiari delectatione non possum.* Plautus Poen. I. 2. [v. 6.] *Neque eis ulla ornandi satis satietas est.* Porro, τὸ εὖ πράττειν, ut Horatio[n]), Epist. I. 12. *bene vivere* pro *beate vivere*; et Epist. I. 8. [init.] *bene rem gerere* pro *beatum esse.* Hesych. *Εὖ πράσσειν· εὖ πράττειν, εὐτυχεῖν.*]

v. 1341. *ΔΑΚΤΥΛΟΔΕΙΚΤΩΝ.* Forsan δακτυλόδεικτον, ut transtulimus. *Δακτυλοδεικτεῖσθαι* de viro beato proverbialiter dici sciunt omnes. Notissimum illud Persii, Sat. I. 28.

At pulchrum est digito monstrari et dicier hic est.

Et Horat. Od. IV. 3. [v. 22.]

Quod monstror digito praetereuntium.

---

l) Aristid. III, p. 619. Steph.
m) Brunck. Anal. III, p. 88. (Paul. Sil. LI.)
n) Hor. Ep. I, 15, 46.

Lucianus, in Anach. c. 36. *Καὶ τὰ ἆθλα, ὥσπερ ἔμπροσθεν εἶπον, οὐ μικρὰ ὁ ἔπαινος ὁ παρὰ τῶν θεατῶν, καὶ τὸ ἐπισημότατον γενέσθαι, καὶ δείκνυσθαι τῷ δακτύλῳ ἄριστον εἶναι τῶν καθ' ἑαυτὸν δοκοῦντα.* [Satis notum est, quod de Diogene Cynico refertur; qui, cum Demosthenem praetereuntem conspexerat, porrecto digito medio, qui infamis, *οὗτος ὑμῖν, ἔφη, ὁ Ἀθηναῖος δημαγωγός.* Demosthenes contra Aristogit.[nn]) *Ἀλλ' ὅτι δακτυλοδεικτεῖτε, ἐπὶ τὸ πονηρότατον τῶν ὄντων ἁπάντων δεικνύναι;*]

[v. 1342. *ΕΙΡΓΕΙ ΜΕΛΑΘΡΩΝ.* Plautus Aulular. I. 2. [v. 20.]

Profecto in aedes meas me absente neminem
Volo intromitti: atque etiam hoc praedico tibi,
Si bona fortuna veniat, ne intromiseris.]

v. 1348. *ΘΑΝΟΥΣΙ.* Canterus *κτανοῦσι*, quod non probo.

v. 1350. *ΤΙΣ ΑΝ ΕΥΞΑΙΤΟ.* Mire allucinatus est vir doctus, qui legit *τίς ἂν οὐκ εὔξαιτο;*

[v. 1351. *ΤΑΔ' ΑΚΟΥΩΝ.* Nempe Agamemnonem hostes vicisse, deinde ipsorum occisorum dedisse poenas.]

v. 1352. *ΩΜΟΙ, ΠΕΠΛΗΓΜΑΙ.* Vide quae ad argumentum annotavimus.

[Ibid. *ΠΕΠΛΗΓΜΑΙ ΠΛΗΓΗΝ.* Matth. II. 10. *Ἐχάρησαν χαράν.* Familiaris Graecismus, ut *ἁμαρτίαν ἁμαρτάνειν, δικάζειν δίκην*, et caetera infinita. Sophocl. Philoctet. v. 59. *Ἔχθος ἐχθήρας μέγα.* Terentius, Andr. V. 5. [v. 8.]

Hunc scio mea solide [solum] gavisurum gaudia.

Virg. Aen. XII. 680.

—— Hunc, oro, sine me furere ante furorem.]

[Ibid. *ΚΑΙΡΙΑΝ ΠΛΗΓΗΝ.* Vide supra ad v. 1301. Eustath. in Il. *Δ'*. l. ult. *Ἰστέον δὲ ὅτι καιρία μὲν πληγὴ εἰς ἣν ὁ πλήξας οὐκ ἀπώλεσε τὸν καιρὸν ἐν κενοῖς.* Alibi[o]) vero, *Καιρία πληγή, ἡ θανάσιμος, παρὰ τὴν κῆρα.* Lucian. in Nigrino, c. 35. *Βαθεῖα δὲ καὶ καίριος ἡ πληγὴ ἐγένετο.* Vide sis virum eruditum Paulum Leopardum Emendat. V. 5.]

[v. 1353. *ΣΙΓΑ.* Lege *Σιγᾶ*, penultima circumflexa, poscente metro.]

v. 1356. *ΑΛΛΑ ΚΟΙΝΩΣΩΜΕΘ'.* Egregie poeta exprimit cautorum senum, et quidem senatorum, oscillantia consilia in flagranti rerum conversione. Peccat tamen, ut observatum est eruditissimo Ger. Vossio, Instit. Poet. I. p. 22. „cum apud eum Agamemnon tanta celeritate et occiditur et tumulatur, ut actori vix respirandi tempus detur."

v. 1358. *ΠΡΟΣ ΔΩΜΑ ΔΕΥΡ'.* Ut Latini *ad arma* clamatum.

v. 1363. *ΟΡΑΝ ΠΑΡΕΣΤΙ.* Consideremus, deliberemus.

---

nn) Demosth. p. 790, 21.

o) id est in Devarii indice.

v. 1365. *ΚΛΕΟΣ.* Iacob χρεοῦς. [f. κλέους. Vel κλέος pro κληδόνος, Auratus.]

[v. 1366. *ΠΕΔΟΝ ΠΑΤΟΥΝΤΕΣ.* *Urgentes, instantes; coeptis, proposito insistentes.*]

v. 1368. *ΤΟΥ ΔΡΩΝΤΟΣ.* sc. tui, qui agere gliscis et suades; ego nequeo consilium dare. [Vel, *facientis*, i. e. *facere aggredientis, est ante deliberare.* Pro περί f. κύρος, vel ἔστι περὶ, περίεστι.]

v. 1371. *ΚΤΕΙΝΟΝΤΕΣ.* Canterus τείνοντες, recte. [Inter haec verba et βίον τείνοντες bella antanaclasis et iocus militaris latere videtur, in eos dictus, qui, multa minati et praeclara, intento demum arcu receptum sibi muniunt et fugam, quo vitam ulterius protrahant. Scomma hoc, non ita nimis longe petitum, potuit Aeschylo congruere, quippe qui contra Persas sagittarios non semel in acie steterat; favent voces ὑπείξομεν et οἱ ἡγούμενοι proxime positae.]

v. 1373. *ΚΡΑΤΕΙ.* Lege κρατεῖ.

v. 1374. *ΠΕΠΑΙΤΕΡΑ ΓΑΡ ΜΟΙΡΑ ΤΗΣ ΤΥΡΑΝΝΙΔΟΣ.* *Mitior:* sic apud Athenaeum p), II. 11.

Ἀνὴρ δ' ἐκεῖνος ἦν πεπαίτερος μόρων.

Τυραννὶς hic sumitur pro tyrannico servitio, non dominatu.

v. 1378. *ΤΟ ΓΑΡ ΤΟΠΑΖΕΙΝ ΤΟΥ ΣΑΦ' ΕΙΔΕΝΑΙ ΔΙΧΑ.* Sophocles, Trachin. v. 430.

—— Ταὐτὸ δ' οὐχὶ γίγνεται,
Δόκησιν εἰπεῖν, κἀξακριβῶσαι λόγον.

Restituendus in sententia non absimili Euripides, Ione, v. 585.

Οὐ τ' αὐτ' ὄνειδος φαίνεται τῶν πραγμάτων
Πρόσωθεν ὄντων, ἐγγύθεν θ' ὁρωμένων.

Lege levissima mutatione οὐ ταὐτὸν εἶδος. Appositissima est Zenonis distinctio, quam profert Cicero Academic. Quaest. I. 11. *Quod autem erat sensu comprehensum, id ipsum sensum appellabat: et si ita erat comprehensum, ut convelli ratione non posset, scientiam; sin aliter, inscientiam nominabat, ex qua existeret etiam opinio, quae esset imbecilla et cum falso incognitoque communis.*

v. 1384. *ΠΗΜΟΝΗΝ ΑΡΚΥΣΤΑΤΟΝ*, *cladis everriculum.* Scholiastes, nescio qua auctoritate fretus, ἀρκύστατον exponit ἄφυκτον. Nos vero potius legimus πημονῆς ἀρκύστατον, ut supra δουλείας γάγγαμον. Hesych. Ἀρκύτατα· (restitue Ἀρκύστατα·) οἱ τόποι, ἔνθα αἱ ἄρκυες πήγνυνται. Addit, ὕψος κρεῖσσον ἐκπηδήματος. Ut supra, v. 866.

p) Aeschyl. ap. Athen. II, p. 51. C.

— ὡς μήτε μέγαν,
Μήτ' οὖν νεαρῶν τιν' ὑπερτελέσαι
Μέγα δουλείας
Γάγγαμον ἄτης παναλώτου.

[v. 1385. *ΥΨΟΣ.* *Ἐς* subintelligitur.]

[v. 1386. *ΑΓΩΝ ΟΔ' ΟΥΚ ΑΦΡΟΝΤΙΣΤΟΣ ΠΑΛΑΙ ΝΙΚΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ.* Quis hoc concoquat, *πάλαι* et *παλαιᾶς*? et quo sensu *νίκη* haec *παλαιά* dicatur? Haud dubium, quin vera lectio *νίκης παγαίας*, i. e. *victoriae per laqueos seu tendiculas*, qualis haec, ut docent praecedentia, *apparatae et reportatae. Παγαῖος* non alibi fortasse in libris, qui exstant; at quam multa hic alibique, quae non apud alios reperias? Ut a *δίκη δικαῖος*, ita a *πάγη παγαῖος*.]

[v. 1387. *ΝΙΚΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ.* An *παλαίας*, *luctatoris*, a *πάλη* derivatum?]

v. 1388. *ΕΣΤΗΚΑ Δ' ΕΝΘ' ΕΠΕΣ'.* Lege *ἕστηκε δ' ἔνθ' ἔπεισ'*. sc. *ἔπεισα*, *persuasi.* [Notae, ut et versio q), *ἕστηκε δ' ἔνθ' ἔπεισα.* Ego vero iam malim: *ἕστηκε δ' ἔνθ' ἔπεσεν*, *ubi stetit, ibi cecidit*, ut Iudic. V. 27. *Κατακλιθεὶς ἔπεσε, καθὼς κατεκλίθη ἐκεῖ ἔπεσε.* Pro *ἔπεσ'* ad oram Cod. Scaliger. *ἔπαισ'*.]

v. 1390. *ΩΣ ΜΗΤΕ ΦΕΥΓΕΙΝ.* De Agamemnone dictum.

v. 1391. *ΑΠΕΙΡΟΝ ΑΜΦΙΒΛΗΣΤΡΟΝ — ΠΕΡΙΣΤΙΧΙΖΩ.* Euripides, Oreste, v. 25.

Ἣ πόσιν ἀπείρῳ περιβαλοῦσ' ὑφάσματι
Ἔκτεινεν. —

Indusium, quo dum induendo occupatus Agamemnon occidebatur, rete vocat inextricabile; utpote quod foramina nulla habuerit ad exserendum caput vel brachia. Scholiastes Euripidis, in Hecubam, v. 1277. *Φοβουμένη ἡ Κλυταιμνήστρα αὐτὸν, μὴ τὴν πρὸς Αἴγισθον μοιχείαν αὐτῆς καταμαθὼν αὐτὴν μετ' Αἰγίσθου τιμωρήσηται, τοιόνδε βουλεύει· ἱμάτιον παρεσκεύασε μὴ ἔχον διεξόδους μήτε κεφαλῆς μήτε χειρῶν· ἐν ᾧ περιβαλοῦσα αὐτὸν λελουμένον ἀπέκτεινε.* Scholiastes Homeri in Il. *Α'.* 7. *Κατὰ δὲ τοὺς τραγικοὺς αὕτη ἡ Κλυταιμνήστρα ἀνεῖλεν αὐτὸν χιτῶνι μὴ ἔχοντι ἔνδυσιν τραχήλου.* Tragicos, imo nostrum, secutus Lycophron, v. 1099.

Ὁ μὲν γὰρ ἀμφὶ χύτλα τὰς δυσεξόδους
Ζητῶν κελεύθους αὐχενιστῆρος βρόχου,
Ἐν ἀμφιβλήστρῳ συντεταργανωμένος
Τυφλαῖς ματεύσει χερσὶ κροσσωτοὺς ῥαφάς.
Θερμὴν δ' ὑπαὶ λουτρῶνος ἀρνεύων στέγην
Τιβῆνα καὶ κύπελλον ἐγκάρῳ ῥανεῖ,
Τυπεὶς σκεπάρνῳ κόγχον εὐθήκτῳ μέσον.

---

q) „*stetitque ubi ego suasi.*"

[v. 1392. *ΠΕΡΙΣΤΟΙΧΙΖΩ.* Stephani editio *περιστοιχίζω.* Hesych. *Περιστοιχίσαντες· περιλαβόντες.* Vide Harpocrat. p. 232. Sed recte Canterus *περιστιχίζω.* Hesych. *Περιστίξαι· περικυκλῶσαι, περιελθεῖν, περιελάσαι· ἀπὸ τοῦ στίχειν.*]

v. 1396. *ΑιΔΟΥ ΝΕΚΡΩΝ ΣΩΤΗΡΟΣ.* Plutonem vocat mortuorum custodem, praesidem: ut in Prometheo, v. 153. *νεκροδέγμονα.*

[Ibid. *ΧΑΡΙΝ.* *Εἰς χάριν.*]

[v. 1397. *ΘΥΜΟΝ ΟΡΜΑΙΝΕΙ.* Virg. Aen. IX. 349.

Purpuream vomit ille animam. —]

[v. 1399. *ΕΡΕΜΝΗι.* Hesych. *Ἐρεμνή· σκοτεινή, μέλαινα.*]

[Ibid. *ΨΑΚΑΔΙ.* f. *ψεκάδι.* Quin Hesych. *Ψακάς· ψεκάς, ῥανίς.*]

v. 1400. *ΧΑΙΡΟΥΣΑΝ ΟΥΔΕΝ ΗΣΣΟΝ, Η ΔΙΟΣ ΝΟΤΩι ΓΑΝ, ΕΙ ΣΠΟΡΗΤΟΣ ΚΑΛΥΚΟΣ ΕΝ ΛΟΧΕΥΜΑΣΙΝ.* *Νότος* hic idem est quod *νοτίς, humor;* unde Auster, uvidus ventus, *νότος* dictus: Gellius, II. 22. *Is Latine Auster, Graece νότος nominatur, quoniam est nebulosus atque humectus: νοτίς enim Graece humor nominatur.* Inde etiam quod Euripidi *ὑγραίνει,* Aristophani *νοτίζει;* ex observatione P. Victorii, Var. Lect. XXVI. 8. „Humectare," inquit, „Latinis exprimit egregie Graecum verbum *ὑγραίνειν,* parque illi omnino est: ipso usi sunt Lucretius ac Virgilius pluribus locis. Nam apud M. Ciceronem nusquam, quod recorder, ipsum offendi. Cum Galesum prope Tarentum fluentem amnem describeret eleganter Maro r) ipso usus est; ita enim cecinit:

Namque sub Oebaliae memini me turribus altis,
Qua niger humectat flaventia culta Galesus,
Corycium vidisse senem. —

„Euripides in prologo Helenae [init.], de Nilo, quem putat nive liquefacta Aegyptum irrigare, camposque illos ita uberes et foecundos reddere:

Ὃς ἀντὶ δίας ψεκάδος Αἰγύπτου πέδον
Λευκῆς τακείσης χιόνος ὑγραίνει γύας.

„Totum autem locum cum cepisset inde Aristophanes Thesmophoriazusis s), pro *ὑγραίνει* posuit *νοτίζει;* inquit enim:

Λευκῆς νοτίζει μελανοσυρμαῖον λεών."

Haec ille. Enimvero *Διὸς νότος* recte dicitur; is quippe Deus roris et imbrium habebatur: unde ansam iocandi arripuit comicorum festivissimus, in Nebulis, v. 367.; ubi Socratem, de Iove omnia negantem, interrogat Strepsiades:

Ἀλλὰ τίς ὕει; τουτὶ γὰρ ἐμοί γ' ἀπόφηναι πρῶτον ἁπάντων.

---

r) Virg. Georg. IV, 125. s) Arist. Thesmoph. 857.

Mox, ubi Socrates causam nescio quam pluviae commentus fuisset, subiicit ille, v. 371.

> *Νὴ τὸν Ἀπόλλω, τοῦτό γέ τοι τῷ νυνὶ λόγῳ εὖ προσέφυσας.*
> *Καί τοι πρότερον τὸν Δί' ἀληθῶς ᾤμην διὰ κοσκίνου οὐρεῖν.*

Notissimum est et illud Virgilii de Augusto:

> Nocte pluit tota, redeunt spectacula mane:
> Divisum imperium cum Iove Caesar habet.

Quem videtur imitatus Statius, imbres Iovi et Domitiano tribuens, Silv. I. 6.

> Ducat nubila Iupiter per orbem,
> Et latis pluvias minetur agris,
> Dum nostri Iovis hi ferantur imbres.

Inde *Ὕης* dictus: Hesychius, *Ὕης· Ζεὺς ὄμβριος.* Idem scilicet, qui Tibullo[t]) et Statio *Iupiter pluvius*, Luciano[u]) *Ζεὺς ὕων.* Virg. Eclog. VII. 60.

> Iupiter et laeto descendet plurimus imbri.

Unde et Platoni *ἐκ Διὸς ὕδατα* pluviales aquae. Idem *ἰκμαῖος Ζεύς* dicitur Apollon. Argon. II. 522.

> —— *βωμὸν ποίησε μέγαν Διὸς ἰκμαίοιο.*

Virgilio *Iupiter humidus.* Apud Athenaeum[x]) Deipn. XV. 5. Graeci, *Δία σωτῆρα ἐπιλέγουσι τῆς ἐκ τοῦ μίγματος ἀλύπου κράσεως τὸν καὶ τῶν ὄμβρων ἀρχηγὸν αἴτιον.* Unde et Martialis, XIV. 92.

> Ab Iove qui veniet miscenda ad pocula, largas
> Nimbus fundet aquas; hic tibi vina dabit.

Haud minori se gaudio perfusam gloriatur Clytaemnestra quod mariti sanguine conspersa fuerit, quam terra verno tempore, cum foecundis imbribus madeat. Plenius hoc describit Aeschylus noster pervenustis illis versibus, quos conservavit nobis Athenaeus[y]), Deipnos. XIII. 8.

> *Ἐρᾷ μὲν ἁγνὸς οὐρανὸς τρῶσαι χθόνα.*
> *Ἔρως δὲ γαῖαν λαμβάνει γάμου τυχεῖν.*
> *Ὄμβρος δ' ἀπ' εὐνάεντος οὐρανοῦ πεσὼν*
> *Ἔκυσε γαῖαν· ἡ δὲ τίκτεται βροτοῖς*
> *Μήλων τε βοσκὰς καὶ βίον Δημήτριον.*
> *Δένδρων δέ τις* [*Δενδρῶτις* Herm.] *ὥρα* [*δ'*] *ἐκ νοτίζοντος γάμου*
> *Τέλειός ἐστι. τῶν δ' ἐγὼ παραίτιος.*

Nec minus eleganter Columella, de Cult. Hort. v. 204.

---

t) Tib. I, 8, 26.
u) Luc. vol. I, p. 209. ?
x) Ath. XV, p. 675. C.
y) Ath. XIII. p. 600. B.

Maximus ipse Deum, posito iam fulmine, fallax
Acrisionaeos veteres imitatur amores,
Inque sinus matris violento depluit imbre;
Nec genitrix nati tunc aspernabat amorem,
Sed patitur nexus flammata Cupidine Tellus.

Et Virgilius, Georg. II. 325.

Tum pater omnipotens foecundis imbribus aether
Coniugis in gremium laetae descendit. ——

v. 1402. *ΠΡΕΣΒΟΣ ΑΡΓΕΙΩΝ ΤΟΔΕ.* Poterit etiam de Agamemnone interpretari: *valeat, si valere potest; ego quidem, ut valeat, opto.* Seneca, Agam. v. 390.

Telluris altum remeat Argolicae decus.

Ita in Persis, de Atossa, v. 325.

Βασίλεια γύναι πρέσβος Πέρσαις.

v. 1404. *ΕΙ Δ' ΗΝ ΠΡΕΠΟΝΤΩΝ.* Pro *τὰ πρέποντα*; vel lege *πρεπόντως*.

Ibid. *ΕΠΙΣΠΕΝΔΕΙΝ.* Iacob: *ἐπισπεύδειν*, *urgere*, *insultanter instare.*

v. 1405. *ΤΑΔ' ΑΝ ΔΙΚΑΙΩΣ ΗΝ. ΥΠΕΡΔΙΚΩΣ ΜΕΝ ΟΥΝ.* *Etiam haec iure facta essent; vel potius iustissime.* Vel tollendum punctum post *οὖν*, et continuanda oratio, sicut transtulimus. [Prometh. v. 943. *Τὸν πικρῶς ὑπέρπικρον.*]

v. 1406. *ΚΡΑΤΗΡ' ΕΝ ΔΟΜΟΙΣ ΚΑΚΩΝ ΟΔΕ ΠΛΗΣΑΣ ΑΡΑΙΩΝ, ΑΥΤΟΣ ΕΚΠΙΝΕΙ ΜΟΛΩΝ.* *Crater malorum* proverbialiter dici, satis notum. Inde et *αὐτῷ κρατῆρ γίνη κακά*, et *κακοὶ πίνουσι τῆς τιμωρίας τὴν ὁμίχλην, ἐπὶ τῶν κατ' ἀξίαν τιμωρουμένων*, apud Diogenianum et Suidam. Manavit vero ab Ebraeis. Esai. LI. 17. *Ἡ* (Ierusalem) *πιοῦσα ἐκ χειρὸς Κυρίου τὸ ποτήριον τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ. Τὸ ποτήριον γὰρ τῆς πτώσεως, τὸ κόνδυ τοῦ θυμοῦ ἐξέπιες, καὶ ἐξεκένωσας.* Symmachus: *Τὸ ποτήριον θυμοῦ αὐτοῦ, τὸν κρατῆρα τοῦ σπαραγμοῦ, καὶ ἐξεστράγγισες. Quae bibisti de manu Domini calicem irae eius,* כוס חמתו, *usque ad fundum calicis soporis bibisti.* Ezech. XXIII. 33. *Ebrietate et dolore repleberis, calice moeroris et tristitiae, calice sororis tuae Samariae. Et bibes illum, et epotabis usque ad faeces.* Non abludit illud Aristoph. Plut. v. 1084.

Ὅμως δ' ἐπειδὴ καὶ τὸν οἶνον ἠξίου
Πίνειν, συνεκποτέον ἐστὶν τὴν τρύγα. *)

[v. 1410. *ΑΦΡΑΣΜΟΝΟΣ.* Hesych. *Ἀφράσμων· ἀσύνετος.*]

v. 1411. *ΑΤΡΕΣΤΩι.* Hesych. *Ἄτρεστον· ἀφόβητον.*

---

*) *συνεκποτέ ἐστί σοι καὶ τ. τρ.*

v. 1413. *ΟΥΤΟΣ ΕΣΤΙΝ*, κ. τ. λ. Nota breviloquentiam; singula verba pondus suum habent.

[v. 1414. *ΝΕΚΡΟΣ ΔΕ ΤΗΣΔΕ ΔΕΞΙΑΣ ΧΕΡΟΣ.* Virg. Aen. XI. 266.

> Ipse Mycenaeus magnorum ductor Achivum,
> Coniugis infandae prima inter limina dextra
> Oppetit.]

v. 1417. *ΕΔΑΝΟΝ Η ΠΟΤΟΝ ΠΑΣΑΜΕΝΑ, ΡΥΣΑΣ ΕΞ ΑΛΟΣ ΟΡΩΜΕΝΟΝ ΤΟΔ' ΕΠΕΘΟΥ ΘΥΟΣ.* Lege:

> Ἑδανὸν ἢ ποτὸν πασαμένα, ῥυτᾶς
> Ἠ 'ξ ἁλὸς ὀρόμενον, τόδ' ἐπέθου θύος.

[Hesych. Ἑδανά· ἐδώδιμα, βρώσιμα. Ἑδανοῖς· βρωσίμοις, Αἰσχύλος.]

[Ibid. *ΕΔΑΝΟΝ Η ΠΟΤΟΝ.* Sc. φάρμακον.]

[Ibid. *ΠΑΣΑΜΕΝΑ.* Hesych. Πασσάμενος· γευσάμενος. Atque ita quidem versio *gustans*. Melius vero *miscens*, a πάσσω: unde φάρμακα ἐπίπαστα. Miram autem vim pharmacorum a veneficis paratorum depraedicant antiqui; et eo spectant, opinor, quae hic.]

[v. 1418. (1409.) *ΟΡΩΜΕΝΟΝ.* Scal. ἀρώμενον.]

[Ibid. *ΘΥΟΣ.* Hesych. Θῦος· ἱερὸν θῦμα.]

[v. 1423. *ΟΥΔΕΝ ΤΟΔ'.* f. τότ'.]

v. 1424. *ΟΣ ΟΥ ΠΡΟΤΙΜΩΝ.* Vindicias ob Iphigeniae mortem praetendit Clytaemnestra. Eodem προσχήματι facinus suum tuetur apud Sophoclem, Electra, v. 532.

> Ἐπεὶ πατὴρ οὗτος σὸς, ὃν θρηνεῖς, ἀεὶ
> Τὴν σὴν ὅμαιμον μοῦνος Ἑλλήνων ἔτλη
> Θῦσαι θεοῖσιν, οὐκ ἴσον καμὼν ἐμοὶ
> Λύπης ὅτ' ἔσπειρ', ὥσπερ ἡ τεκοῦσ' ἐγώ.

Et apud Senecam in Agamemnone, v. 158.

> Equidem et iugales filiae memini faces,
> Et generum Achillem: praestitit matri fidem.

v. 1427. *ΘΡΗΙΚΙΩΝ ΤΕ ΛΗΜΜΑΤΩΝ.* Ingeniose Canterus Θρῃκίων ἀημάτων. Sic v. 200.

> Πνοαὶ δ' ἀπὸ Στρυμόνος μολοῦσαι.

Horum item meminit in reditu exercitus, quasi valde infestorum, v. 663.

> Ναῦς γὰρ πρὸς ἀλλήλῃσι Θρῄκιαι πνοαὶ
> Ἤρεικον. ——

[Eadem Clytaemnestra apud Senecam, Agam. v. 160.

> Tyndaris coeli genus
> Lustrale classi Doricae peperit caput.

pro τέ λημμάτων f. τελημάτων, *mysteriorum sacrificiorum.*]

[v. 1431. *ΠΑΡΕΣΚΕΥΑΣΜΕΝΗΣ.* f. *παρεσκευασμένης*, vel *παρεσκευασμένῳ*, vel *παρεσκευασμένον*.]

[v. 1432. *ΕΚ ΤΩΝ ΟΜΟΙΩΝ.* *Paritatis* aut *vicissitudinis lege. Par semblable condition.* Ita et alii loquuntur. Pertinet autem ad superiora, *τὸ, παρεσκευασμένης ἐκ τῶν ὁμοίων*, non ad sequentia.]

[v. 1434. *ΟΨΕ.* *Cum damno tuo.* Notissimum proverbium *Sero sapiunt Phryges.*]

v. 1437. *ΛΙΠΟΣ ΕΠ' ΟΜΜΑΤΩΝ.* Deploratus locus, qui forsan restituendus hoc modo:

—— *λίβος ἐπ' ὀμμάτων*
Αἵματος ἐμπρέπει ἀτίετον, ἔτι σὲ χρὴ
Στερομέναν φίλων τύμμα τύμματι τῖσαι.

Sanguis in oculis, ut alias *αἰδὼς ἐν ὀφθαλμοῖς*, de pudico.

v. 1440. *ΚΑΙ ΤΗΝΔ' ΑΚΟΥΕΙΣ.* Malim *ἀκούεις*, vel *ἀκούσεις*.

v. 1443. *ΟΥ ΜΟΙ ΦΟΒΟΥ ΜΕΛΑΘΡΟΝ.* Vel *φόνου*. *Ego*, inquit, *non pertimesco ne caedis domum calcem* (i. e. ne interficiar), *quamdiu Aegisthus ὁμέστιος*, vel *συνέστιος*, *mihi sit, mecum habitet.* Postremis chori verbis respondet, quod amicis orbata non fuerit, vel ultorem verita. *Μέλαθρον*, inquit Eustathius, p. 189. l. 3. *κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἢ ὁ ὄροφος. ἢ τὸ μέσον τῆς στέγης ξύλον, ὅ φασι καλεῖσθαι ὑπέρτονον. Καὶ γίνεται ἀπὸ τοῦ μελαίνεσθαι αἰθομένου πυρὸς καπνῷ. Ἐκ δὲ τούτου καὶ ὁ ὅλος οἶκος μέλαθρον, κ. τ. λ.* *Μέλαθρον* proprie significat aedium tectum, vel potius medium lignum, et laquear totius tecti, quo reliquum tectum praecipue nititur; dictum *ἀπὸ τοῦ μελαίνεσθαι*, quod nigrescat ut plurimum accensi ignis fumo. Atque inde Homerus, Iliad. *Β'*. 414.

—— *Πριάμοιο μέλαθρον*
Αἰθαλόεν, ——

Mox integras aedes significat: quemadmodum et *ἑστία*, cum primaria significatione tantum focum significet, mox tamen totas aedes denotat.

[v. 1444. (1435.) *ΕΜΑΣ.* *) f. *ἐμᾶς*.]

[v. 1446. *ΑΣΠΙΣ ΘΡΑΣΟΥΣ.* D. Paulus ad Ephes. VI. 16. *Τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως.* Et 1. Thessalon. V. 8. *Θώρακα πίστεως*.]

v. 1447. *ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΤΗΣΔΕ ΛΥΜΑΝΤΗΡΙΟΣ.* Ad Cassandram forte referendum, quam ab Agamemnone vitiatam fuisse conqueritur.

v. 1449. *Η Τ' ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΣ — ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΛΕΚΤΡΟΣ ΤΟΥΔΕ.* Seneca, Agam. v. 998.

Captiva coniux, regii pellex tori.

Enimvero Agamemnonem Cassandrae amore captum, eam Aiaci eripuisse narrat Philostratus z) in Aiace Locrensi: *Τὸν*

z) Philostr. Heroic. VIII, 2. p. 706. Ol.   *) h. e. *ἐμάς*.

δὲ Ἀγαμέμνονα ἰδόντα τὴν Κασάνδραν, πρὸς γὰρ τῇ ὥρᾳ καὶ κατέστεπτο παρὰ τῆς τέχνης, ἁλῶναί τε δὴ αὐτίκα τῆς κόρης, καὶ ἀφελέσθαι αὐτὴν τὸν Αἴαντα. Huc etiam respiciunt ipsius Agamemnonis verba apud Euripidem, quibus Hecubae se spondet Polydori necem ulturum, si modo non videatur exercitui Cassandrae gratia id fecisse. Hecuba, v. 854.

Εἴ πως φανείην γ' ὥστε σοι καλῶς ἔχειν,
Στρατῷ τε μὴ δόξαιμι Κασάνδρας χάριν
Θρῄκης ἄνακτι τόνδε βουλεῦσαι φόνον.
Ἔστιν γάρ ᾗ ταραγμὸς ἐμπέπτωκέ μοι.

Est enim, inquit, *cur timeam*, etc. Verum pro φανείην legerim φανείη. Etsi scio alios aliter exponere illam vulgarem lectionem. Ita fere φανῇ postea, v. 874. eiusdem tragoediae.

[v. 1452. *ΙΣΤΟΤΡΙΒΗΣ*. Allusio, ni fallor, ad οἰκοτρίβης, i. e. *domesticae servituti assuetus famulus*, non νεώνητος, *tiro*: nunc in laudem, ut fidelior, nunc sequius, ut humilior, et in illiberali patientia.]

v. 1453. *ΚΥΚΝΟΥ ΔΙΚΗΝ*. Socrates apud Ciceronem, Tuscul. I. 30. *Ut cygni, qui non sine causa Apollini dicati sunt, sed quod ab eo divinationem habere videantur, qua, providentes quid in morte boni sit, cum cantu et voluptate moriantur*. Ovid. Epist. Her. VII. 1.

Sic, ubi fata vocant, udis abiectus in herbis,
Ad vada Maeandri concinit albus olor.

Inde κύκνειον ᾆσμα adagium cuivis e trivio notum.

v. 1454. *ΤΟΝ ΥΣΤΑΤΟΝ ΜΕΛΨΑΣΑ ΘΑΝΑΣΙΜΟΝ ΓΟΟΝ*. Martial. XIII. 77.

Cantator cycnus funeris ipse sui.

v. 1455. *ΦΙΛΗΤΩΡ ΤΟΥΔ'*. At contra Cretenses amasium κλεινόν, amatorem φιλήτορα dictitabant. Strab. X. 474. Τὸν μὲν γὰρ ἐρώμενον καλοῦσι κλεινὸν, τὸν δ' ἐραστὴν φιλήτορα. Hesychius, Φιλήτωρ· ἐραστής.

Ibid. *ΕΜΟΙ Δ' ΕΠΗΓΑΓΕΝ*. Ἣν ἐμοὶ ἐπήγαγεν Ἀγαμέμνων.]

[v. 1456. *ΕΥΝΗΣ ΠΑΡΟΨΟΝΗΜΑ*. Vide an magis placeat:

Εὐνὴν, παροψόνημα τῆς ἐμῆς, χλιδῶν.]

v. 1457. (1448.) *ΤΙΣ*. Lege τὶς.

v. 1462. *ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΔΙΑΙ*. Pro διὰ γυναικός. [Propter Helenam. Auratus γυναικὸς βίᾳ.]

[v. 1463. *ΠΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ*. Propter Cassandram. Vel potius Clytaemnestram intelligit, ut πρός sit *per*, non *propter*.]

v. 1464. *ΠΑΡΑΝΟΜΟΥΣ*. Canterus πάρνομος, recte.

v. 1467. *ΤΕΛΕΙΑΝ*. Sc. ψυχήν Agamemnonis. Vel lege τέλειον. Τέλειοι dicuntur magnates et principes.

v. 1338. *ΒΟΛΑΙΣ ΥΓΡΩΣΣΩΝ ΣΠΟΓΓΟΣ ΩΛΕΣΕ ΓΡΑΦΗΝ.* Grotius sic transtulit in Excerptis:

Heu tristia hominum fata! nam res prosperas
Vel umbra facile evertat: infelicium
Imaginem omnem spongiae delet mador.

Verum frigidus erit sensus, ni pro βολαῖς legamus μόλις, vel tale aliquid: *Res*, inquit, *humanas, cum sint prosperae, vel umbra quaelibet evertit; sin adversae fuerint, aegre admodum spongia delere potest impressionem.* Alludit ad pugillares, quos alibi δέλτους vocat, nec inconcinniter: *Pugillarium enim usum fuisse ante Troiana tempora invenimus apud Homerum,* inquit Plinius, XIII. 11. Quod in his tabellis scriptum erat, spongia inducta, ad libitum delebant. Hinc illud Aristidis l): *Εἴτε γάρ τι ἡμῖν λελήρηται, οὐδὲν δεῖ τῆς Στησιχόρου παλινῳδίας, ἀλλὰ σπόγγος ἰάσεται.* [*Quodsi quid nugati sumus, nihil opus fuerit Stesichori palinodia, nimirum abunde medebitur spongia.* Quod et in proverbium transiit. „Allusit huc," inquit Paroemiographus, „auctor epigrammatis incertus, libro sexto, in quo Callimenes m) quidam Mercurio artis suae instrumenta his versibus dedicat:

Καὶ βυθίην Τρίτωνος ἁλιπλάγκτοιο χαμεύνην
Σπόγγον, ἀκεστορίην πλαζομένης γραφίδος.

Undivagique thorum Tithonis spongiam, in alto
Decerptam, errantis quae medicina styli est."

Augustus Aiacem fabulam suam in spongiam incubuisse dicit, ad exemplum Aiacis, qui in ferrum. Sueton. in August. c. 85.]

v. 1340. *ΤΟ ΜΕΝ ΕΥ ΠΡΑΤΤΕΙΝ.* Artabanes in oratione ad Xerxem, Herodot. VII. 49. iisdem tantum non verbis, *εὐπρηξίης γὰρ οὐκ ἔστιν ἀνθρώποισι οὐδεμίη πληθώρη.* [Cic. de Sen. c. 13. *Satiari delectatione non possum.* Plautus Poen. I. 2. [v. 6.] *Neque eis ulla ornandi satis satietas est.* Porro, τὸ εὖ πράττειν, ut Horatio n), Epist. I. 12. *bene vivere* pro *beate vivere*; et Epist. I. 8. [init.] *bene rem gerere* pro *beatum esse.* Hesych. *Εὖ πράσσειν· εὖ πράττειν, εὐτυχεῖν.*]

v. 1341. *ΔΑΚΤΥΛΟΔΕΙΚΤΩΝ.* Forsan δακτυλόδεικτον, ut transtulimus. *Δακτυλοδεικτεῖσθαι* de viro beato proverbialiter dici sciunt omnes. Notissimum illud Persii, Sat. I. 28.

At pulchrum est digito monstrari et dicier hic est.

Et Horat. Od. IV. 3. [v. 22.]

Quod monstror digito praetereuntium.

---

l) Aristid. III, p. 519. Steph.
m) Brunck. Anal. III, p. 88. (Paul. Sil. LI.)
n) Hor. Ep. I, 15, 46.

Lucianus, in Anach. c. 36. *Καὶ τὰ ἆθλα, ὥσπερ ἔμπροσθεν εἶπον, οὐ μικρὰ ὁ ἔπαινος ὁ παρὰ τῶν θεατῶν, καὶ τὸ ἐπισημότατον γενέσθαι, καὶ δείκνυσθαι τῷ δακτύλῳ ἄριστον εἶναι τῶν καθ' ἑαυτὸν δοκοῦντα.* [Satis notum est, quod de Diogene Cynico refertur; qui, cum Demosthenem praetereuntem conspexerat, porrecto digito medio, qui infamis, *οὗτος ὑμῖν, ἔφη, ὁ Ἀθηναῖος δημαγωγός.* Demosthenes contra Aristogit.[nn]) *Ἀλλ' ὅτι δακτυλοδεικτεῖτε, ἐπὶ τὸ πονηρότατον τῶν ὄντων ἁπάντων δεικνύναι;*]

[v. 1342. *ΕΙΡΓΕΙ ΜΕΛΑΘΡΩΝ.* Plautus Aulular. I. 2. [v. 20.]

Profecto in aedes meas me absente neminem
Volo intromitti: atque etiam hoc praedico tibi,
Si bona fortuna veniat, ne intromiseris.]

v. 1348. *ΘΑΝΟΥΣΙ.* Canterus *κτανοῦσι*, quod non probo.

v. 1350. *ΤΙΣ ΑΝ ΕΥΞΑΙΤΟ.* Mire allucinatus est vir doctus, qui legit *τίς ἂν οὐκ εὔξαιτο;*

[v. 1351. *ΤΑΔ' ΑΚΟΥΩΝ.* Nempe Agamemnonem hostes vicisse, deinde ipsorum occisorum dedisse poenas.]

v. 1352. *ΩΜΟΙ, ΠΕΠΛΗΓΜΑΙ.* Vide quae ad argumentum annotavimus.

[Ibid. *ΠΕΠΛΗΓΜΑΙ ΠΛΗΓΗΝ.* Matth. II. 10. *Ἐχάρησαν χαράν.* Familiaris Graecismus, ut *ἁμαρτίαν ἁμαρτάνειν, δικάζειν δίκην*, et caetera infinita. Sophocl. Philoctet. v. 59. *Ἔχθος ἐχθήρας μέγα.* Terentius, Andr. V. 5. [v. 8.]

Hunc scio mea solide [solum] gavisurum gaudia.

Virg. Aen. XII. 680.

—— Hunc, oro, sine me furere ante furorem.]

[Ibid. *ΚΑΙΡΙΑΝ ΠΛΗΓΗΝ.* Vide supra ad v. 1301. Eustath. in Il. *Δ'*. l. ult. *Ἰστέον δὲ ὅτι καιρία μὲν πληγὴ εἰς ἣν ὁ πλήξας οὐκ ἀπώλεσε τὸν καιρὸν ἐν κενοῖς.* Alibi[o]) vero, *Καιρία πληγὴ, ἡ θανάσιμος, παρὰ τὴν κῆρα.* Lucian. in Nigrino, c. 35. *Βαθεῖα δὲ καὶ καίριος ἡ πληγὴ ἐγένετο.* Vide sis virum eruditum Paulum Leopardum Emendat. V. 5.]

[v. 1353. *ΣΙΓΑ.* Lege *Σιγᾶ*, penultima circumflexa, poscente metro.]

v. 1356. *ΑΛΛΑ ΚΟΙΝΩΣΩΜΕΘ'.* Egregie poeta exprimit cautorum senum, et quidem senatorum, oscillantia consilia in flagranti rerum conversione. Peccat tamen, ut observatum est eruditissimo Ger. Vossio, Instit. Poet. I. p. 22. „cum apud eum Agamemnon tanta celeritate et occiditur et tumulatur, ut actori vix respirandi tempus detur."

v. 1358. *ΠΡΟΣ ΔΩΜΑ ΔΕΥΡ'.* Ut Latini *ad arma* clamatum.

v. 1363. *ΟΡΘΩΣ ΠΑΡΕΣΤΙ.* Consideremus, deliberemus.

---

nn) Demosth. p. 790, 21. o) id est in Devarii indice.

v. 1365. *ΚΛΕΟΣ.* Iacob χρεοῦς. [f. κλέους. Vel κλέος pro κληδόνος, Auratus.]

[v. 1366. *ΠΕΔΟΝ ΠΑΤΟΥΝΤΕΣ.* *Urgentes, instantes; coeptis, proposito insistentes.*]

v. 1368. *ΤΟΥ ΔΡΩΝΤΟΣ.* sc. tui, qui agere gliscis et suades; ego nequeo consilium dare. [Vel, *facientis*, i. e. *facere aggredientis, est ante deliberare.* Pro περί f. πάρος, vel ἔστι περὶ, περίεστι.]

v. 1371. *ΚΤΕΙΝΟΝΤΕΣ.* Canterus τείνοντες, recte. [Inter haec verba et βίον τείνοντες bella antanaclasis et iocus militaris latere videtur, in eos dictus, qui, multa minati et praeclara, intento demum arcu receptum sibi muniunt et fugam, quo vitam ulterius protrahant. Scomma hoc, non ita nimis longe petitum, potuit Aeschylo congruere, quippe qui contra Persas sagittarios non semel in acie steterat; favent voces ὑπείξομεν et οἱ ἡγούμενοι proxime positae.]

v. 1373. *ΚΡΑΤΕΙ.* Lege κρατεῖ.

v. 1374. *ΠΕΠΑΙΤΕΡΑ ΓΑΡ ΜΟΙΡΑ ΤΗΣ ΤΥΡΑΝΝΙΔΟΣ.* *Mitior:* sic apud Athenaeum p), II. 11.

Ἀνὴρ δ' ἐκεῖνος ἦν πεπαίτερος μόρων.

Τυραννίς hic sumitur pro tyrannico servitio, non dominatu.

v. 1378. *ΤΟ ΓΑΡ ΤΟΠΑΖΕΙΝ ΤΟΥ ΣΑΦ' ΕΙΔΕΝΑΙ ΔΙΧΑ.* Sophocles, Trachin. v. 430.

— Ταὐτὸ δ' οὐχὶ γίγνεται,
Δόκησιν εἰπεῖν, κἀξακριβῶσαι λόγον.

Restituendus in sententia non absimili Euripides, Ione, v. 585.

Οὐ τ' αὐτ' ὄνειδος φαίνεται τῶν πραγμάτων
Πρόσωθεν ὄντων, ἐγγύθεν θ' ὁρωμένων.

Lege levissima mutatione οὐ ταὐτὸν εἶδος. Appositissima est Zenonis distinctio, quam profert Cicero Academic. Quaest. I. 11. *Quod autem erat sensu comprehensum, id ipsum sensum appellabat: et si ita erat comprehensum, ut convelli ratione non posset, scientiam; sin aliter, inscientiam nominabat, ex qua existeret etiam opinio, quae esset imbecilla et cum falso incognitoque communis.*

v. 1384. *ΠΗΜΟΝΗΝ ΑΡΚΥΣΤΑΤΟΝ*, *cladis everriculum.* Scholiastes, nescio qua auctoritate fretus, ἀρκύστατον exponit ἄφυκτον. Nos vero potius legimus πημονῆς ἀρκύστατον, ut supra δουλείας γάγγαμον. Hesych. Ἀρκύτατα· (restitue Ἀρκύστατα·) οἱ τόποι, ἔνθα αἱ ἄρκυες πήγνυνται. Addit, ὕψος κρεῖσσον ἐκπηδήματος. Ut supra, v. 866.

---

p) Aeschyl. ap. Athen. II, p. 51. C.

— ὡς μήτε μέγαν,
Μήτ' οὖν νεαρῶν τιν' ὑπερτελέσαι
Μέγα δουλείας
Γάγγαμον ἄτης παναλώτου.

[v. 1385. ΥΨΟΣ. Ἐς subintelligitur.]

[v. 1386. ΑΓΩΝ ΟΔ' ΟΥΚ ΑΦΡΟΝΤΙΣΤΟΣ ΠΑΛΑΙ ΝΙΚΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ. Quis hoc concoquat, πάλαι et παλαιᾶς? Et quo sensu νίκη haec παλαιά dicatur? Haud dubium, quin vera lectio νίκης παγαίας, i. e. *victoriae per laqueos seu tendiculas*, qualis haec, ut docent praecedentia, *apparatae et reportatae*. Παγαῖος non alibi fortasse in libris, qui exstant; at quam multa hic alibique, quae non apud alios reperias? Ut a δίκη δικαῖος, ita a πάγη παγαῖος.]

[v. 1387. ΝΙΚΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ. An παλαίας, *luctatoris*, a πάλη derivatum?]

v. 1388. ΕΣΤΗΚΑ Δ' ΕΝΘ' ΕΠΕΣ'. Lege ἕστηκε δ' ἔνθ' ἔπεισ'. sc. ἔπεισα, *persuasi*. [Notae, ut et versio q), ἕστηκε δ' ἔνθ' ἔπεισα. Ego vero iam malim: ἕστηκε δ' ἔνθ' ἔπεσεν, *ubi stetit, ibi cecidit*, ut Iudic. V. 27. Κατακλιθεὶς ἔπεσε, καθὼς κατεκλίθη ἐκεῖ ἔπεσε. Pro ἔπεσ' ad oram Cod. Scaliger. ἔπαισ'.]

v. 1390. ΩΣ ΜΗΤΕ ΦΕΥΓΕΙΝ. De Agamemnone dictum.

v. 1391. ΑΠΕΙΡΟΝ ΑΜΦΙΒΛΗΣΤΡΟΝ — ΠΕΡΙΣΤΙΧΙΖΩ. Euripides, Oreste, v. 25.

Ἡ πόσιν ἀπείρῳ περιβαλοῦσ' ὑφάσματι
Ἔκτεινεν. —

Indusium, quo dum induendo occupatus Agamemnon occidebatur, rete vocat inextricabile; utpote quod foramina nulla habuerit ad exserendum caput vel brachia. Scholiastes Euripidis, in Hecubam, v. 1277. Φοβουμένη ἡ Κλυταιμνήστρα αὐτόν, μὴ τὴν πρὸς Αἴγισθον μοιχείαν αὐτῆς καταμαθὼν αὐτὴν μετ' Αἰγίσθου τιμωρήσηται, τοιόνδε βουλεύει· ἱμάτιον παρεσκεύασε μὴ ἔχον διεξόδους μήτε κεφαλῆς μήτε χειρῶν· ἐν ᾧ περιβαλοῦσα αὐτὸν λουμένον ἀπέκτεινε. Scholiastes Homeri in Il. Α'. 7. Κατὰ δὲ τοὺς τραγικοὺς αὕτη ἡ Κλυταιμνήστρα ἀνεῖλεν αὐτὸν χιτῶνι μὴ ἔχοντι ἔνδυσιν τραχήλου. Tragicos, imo nostrum, secutus Lycophron, v. 1099.

Ὁ μὲν γὰρ ἀμφὶ χύτλα τὰς δυσεξόδους
Ζητῶν κελεύθους αὐχενιστῆρος βρόχου,
Ἐν ἀμφιβλήστρῳ συντεταργανωμένος
Τυφλαῖς ματεύσει χερσὶ κροσσωτοὺς ῥαφάς.
Θερμὴν δ' ὑπαὶ λουτρῶνος ἀρνεύων στέγην
Τιβῆνα καὶ κύπελλον ἐγκάρῳ ῥανεῖ,
Τυπεὶς σκεπάρνῳ κόγχον εὐθήκτῳ μέσον.

---

q) „stetitque ubi ego suasi."

[v. 1392. *ΠΕΡΙΣΤΟΙΧΙΖΩ.* Stephani editio περιστοιχίζω. Hesych. *Περιστοιχίσαντες· περιλαβόντες.* Vide Harpocrat. p. 232. Sed recte Canterus περιστιχίζω. Hesych. *Περιστίξαι· περικυκλῶσαι, περιελθεῖν, περιελάσαι· ἀπὸ τοῦ στίχειν.*]

v. 1396. *ΑιΔΟΥ ΝΕΚΡΩΝ ΣΩΤΗΡΟΣ.* Plutonem vocat mortuorum custodem, praesidem: ut in Prometheo, v. 153. νεκροδέγμονα.

[Ibid. *ΧΑΡΙΝ.* *Εἰς χάριν.*]

[v. 1397. *ΘΥΜΟΝ ΟΡΜΑΙΝΕΙ.* Virg. Aen. IX. 349.

Purpuream vomit ille animam. ——]

[v. 1399. *ΕΡΕΜΝΗι.* Hesych. *Ἐρεμνῇ· σκοτεινῇ, μέλαινα.*]

[Ibid. *ΨΑΚΑΔΙ.* f. ψεκάδι. Quin Hesych. *Ψακάς· ψεκάς, ῥανίς.*]

v. 1400. *ΧΑΙΡΟΥΣΑΝ ΟΥΔΕΝ ΗΣΣΟΝ, Η ΔΙΟΣ ΝΟΤΩι ΓΑΝ, ΕΙ ΣΠΟΡΗΤΟΣ ΚΑΛΥΚΟΣ ΕΝ ΛΟΧΕΥΜΑΣΙΝ.* *Νότος* hic idem est quod *νοτίς*, *humor*; unde Auster, uvidus ventus, νότος dictus: Gellius, II. 22. *Is Latine Auster, Graece νότος nominatur, quoniam est nebulosus atque humectus: νοτίς enim Graece humor nominatur.* Inde etiam quod Euripidi *ὑγραίνει*, Aristophani *νοτίζει*; ex observatione P. Victorii, Var. Lect. XXVI. 8. „Humectare," inquit, „Latinis exprimit egregie Graecum verbum *ὑγραίνειν*, parque illi omnino est: ipso usi sunt Lucretius ac Virgilius pluribus locis. Nam apud M. Ciceronem nusquam, quod recorder, ipsum offendi. Cum Galesum prope Tarentum fluentem amnem describeret eleganter Maro r) ipso usus est; ita enim cecinit:

Namque sub Oebaliae memini me turribus altis,
Qua niger humectat flaventia culta Galesus,
Corycium vidisse senem. ——

„Euripides in prologo Helenae [init.], de Nilo, quem putat nive liquefacta Aegyptum irrigare, camposque illos ita uberes et foecundos reddere:

Ὃς ἀντὶ δίας ψεκάδος Αἰγύπτου πέδον
Λευκῆς τακείσης χιόνος ὑγραίνει γύας.

„Totum autem locum cum cepisset inde Aristophanes Thesmophoriazusis s), pro *ὑγραίνει* posuit *νοτίζει*; inquit enim:

Λευκῆς νοτίζει μελανοσυρμαῖον λεών."

Haec ille. Enimvero *Διὸς νότος* recte dicitur; is quippe Deus roris et imbrium habebatur: unde ansam iocandi arripuit comicorum festivissimus, in Nebulis, v. 367.; ubi Socratem, de Iove omnia negantem, interrogat Strepsiades:

Ἀλλὰ τίς ὕει; τουτὶ γὰρ ἐμοί γ' ἀπόφηναι πρῶτον ἁπάντων.

---

r) Virg. Georg. IV, 125. s) Arist. Thesmoph. 857.

Mox, ubi Socrates causam nescio quam pluviae commentus fuisset, subiicit ille, v. 371.

> *Νὴ τὸν Ἀπόλλω, τοῦτό γέ τοι τῷ νυνὶ λόγῳ εὖ προσέφυσας.*
> *Καί τοι πρότερον τὸν Δί' ἀληθῶς ᾤμην διὰ κοσκίνου οὐρεῖν.*

Notissimum est et illud Virgilii de Augusto:

> Nocte pluit tota, redeunt spectacula mane:
> Divisum imperium cum Iove Caesar habet.

Quem videtur imitatus Statius, imbres Iovi et Domitiano tribuens, Silv. I. 6.

> Ducat nubila Iupiter per orbem,
> Et latis pluvias minetur agris,
> Dum nostri Iovis hi ferantur imbres.

Inde *Ὕης* dictus: Hesychius, *Ὕης· Ζεὺς ὄμβριος.* Idem scilicet, qui Tibullo[t]) et Statio *Iupiter pluvius*, Luciano[u]) *Ζεὺς ὕων.* Virg. Eclog. VII. 60.

> Iupiter et laeto descendet plurimus imbri.

Unde et Platoni *ἐκ Διὸς ὕδατα* pluviales aquae. Idem *ἰκμαῖος Ζεύς* dicitur Apollon. Argon. II. 522.

> —— *βωμὸν ποίησε μέγαν Διὸς ἰκμαίοιο.*

Virgilio *Iupiter humidus.* Apud Athenaeum[x]) Deipn. XV. 5. Graeci, *Δία σωτῆρα ἐπιλέγουσι τῆς ἐκ τοῦ μίγματος ἀλύπου κράσεως τὸν καὶ τῶν ὄμβρων ἀρχηγὸν αἴτιον.* Unde et Martialis, XIV. 92.

> Ab Iove qui veniet miscenda ad pocula, largas
> Nimbus fundet aquas; hic tibi vina dabit.

Haud minori se gaudio perfusam gloriatur Clytaemnestra quod mariti sanguine conspersa fuerit, quam terra verno tempore, cum foecundis imbribus madeat. Plenius hoc describit Aeschylus noster pervenustis illis versibus, quos conservavit nobis Athenaeus[y]), Deipnos. XIII. 8.

> *Ἐρᾷ μὲν ἁγνὸς οὐρανὸς τρῶσαι χθόνα.*
> *Ἔρως δὲ γαῖαν λαμβάνει γάμου τυχεῖν.*
> *Ὄμβρος δ' ἀπ' εὐνάεντος οὐρανοῦ πεσὼν*
> *Ἔκυσε γαῖαν· ἡ δὲ τίκτεται βροτοῖς*
> *Μήλων τε βοσκὰς καὶ βίον Δημήτριον.*
> *Δένδρων δέ τις* [*Δενδρῶτις* Herm.] *ὥρα* [*δ'*] *ἐκ νοτίζοντος γάμου*
> *Τέλειός ἐστι. τῶν δ' ἐγὼ παραίτιος.*

Nec minus eleganter Columella, de Cult. Hort. v. 204.

---

t) Tib. I, 8, 26.
u) Luc. vol. I, p. 209. ?
x) Ath. XV, p. 675. C.
y) Ath. XIII, p. 600. B.

Maximus ipse Deum, posito iam fulmine, fallax
Acrisionaeos veteres imitatur amores,
Inque sinus matris violento depluit imbre;
Nec genitrix nati tunc aspernabat amorem,
Sed patitur nexus flammata Cupidine Tellus.

Et Virgilius, Georg. II. 325.

Tum pater omnipotens foecundis imbribus aether
Coniugis in gremium laetae descendit. —

v. 1402. *ΠΡΕΣΒΟΣ ΑΡΓΕΙΩΝ ΤΟΔΕ.* Poterit etiam de Agamemnone interpretari: *valeat, si valere potest; ego quidem, ut valeat, opto.* Seneca, Agam. v. 390.

Telluris altum remeat Argolicae decus.

Ita in Persis, de Atossa, v. 325.

Βασίλεια γύναι πρέσβος Πέρσαις.

v. 1404. *ΕΙ Δ' ΗΝ ΠΡΕΠΟΝΤΩΝ.* Pro τὰ πρέποντα; vel lege *πρεπόντως*.

Ibid. *ΕΠΙΣΠΕΝΔΕΙΝ.* Iacob: *ἐπισπεύδειν, urgere, insultanter instare.*

v. 1405. *ΤΑΔ' ΑΝ ΔΙΚΑΙΩΣ ΗΝ. ΥΠΕΡΔΙΚΩΣ ΜΕΝ ΟΥΝ.* *Etiam haec iure facta essent; vel potius iustissime.* Vel tollendum punctum post *οὖν*, et continuanda oratio, sicut transtulimus. [Prometh. v. 943. *Τὸν πικρῶς ὑπέρπικρον.*]

v. 1406. *ΚΡΑΤΗΡ' ΕΝ ΔΟΜΟΙΣ ΚΑΚΩΝ ΟΔΕ ΠΛΗΣΑΣ ΑΡΑΙΩΝ, ΑΥΤΟΣ ΕΚΠΙΝΕΙ ΜΟΛΩΝ.* *Crater malorum* proverbialiter dici, satis notum. Inde et *αὐτῷ κρατῆρι γίνη κακά*, et *κακοὶ πίνουσι τῆς τιμωρίας τὴν ὀμίχλην, ἐπὶ τῶν κατ' ἀξίαν τιμωρουμένων*, apud Diogenianum et Suidam. Manavit vero ab Ebraeis. Esai. LI. 17. *Ἡ* (Ierusalem) *πιοῦσα ἐκ χειρὸς Κυρίου τὸ ποτήριον τοῦ θυμοῦ αὐτοῦ. Τὸ ποτήριον γὰρ τῆς πτώσεως, τὸ κόνδυ τοῦ θυμοῦ ἐξέπιες, καὶ ἐξεκένωσας.* Symmachus: *Τὸ ποτήριον θυμοῦ αὐτοῦ, τὸν κρατῆρα τοῦ σπαραγμοῦ, καὶ ἐξεστράγγισες.* *Quae bibisti de manu Domini calicem irae eius,* חמתו כוס, *usque ad fundum calicis soporis bibisti.* Ezech. XXIII. 33. *Ebrietate et dolore repleberis, calice moeroris et tristitiae, calice sororis tuae Samariae. Et bibes illum, et epotabis usque ad faeces.* Non abludit illud Aristoph. Plut. v. 1084.

Ὅμως δ' ἐπειδὴ καὶ τὸν οἶνον ἠξίου
Πίνειν, συνεκποτέον ἐστὶν τὴν τρύγα. *)

[v. 1410. *ΑΦΡΑΣΜΟΝΟΣ.* Hesych. *Ἀφράσμων· ἀσύνετος.*]

v. 1411. *ΑΤΡΕΣΤΩι.* Hesych. *Ἄτρεστον· ἀφόβητον.*

---

*) *συνεκποτέ' ἐστί σοι καὶ τ. τρ.*

v. 1413. *ΟΥΤΟΣ ΕΣΤΙΝ*, κ. τ. λ. Nota breviloquentiam; singula verba pondus suum habent.

[v. 1414. *ΝΕΚΡΟΣ ΔΕ ΤΗΣΔΕ ΔΕΞΙΑΣ ΧΕΡΟΣ.* Virg. Aen. XI. 266.

> Ipse Mycenaeus magnorum ductor Achivum,
> Coniugis infandae prima inter limina dextra
> Oppetit.]

v. 1417. *ΕΔΑΝΟΝ Η ΠΟΤΟΝ ΠΑΣΑΜΕΝΑ, ΡΥΣΑΣ ΕΞ ΑΛΟΣ ΟΡΩΜΕΝΟΝ ΤΟΔ' ΕΠΕΘΟΥ ΘΥΟΣ.* Lege:

> *Ἐδανὸν ἢ ποτὸν πασαμένα, ῥυτᾶς*
> *Ἠ 'ξ ἁλὸς ὀρόμενον, τόδ' ἐπέθου θύος.*

[Hesych. *Ἐδανά· ἐδώδιμα, βρώσιμα. Ἐδανοῖς· βρωσίμοις, Αἰσχύλος.*]

[Ibid. *ΕΔΑΝΟΝ Η ΠΟΤΟΝ.* Sc. *φάρμακον.*]

[Ibid. *ΠΑΣΑΜΕΝΑ.* Hesych. *Πασσάμενος· γευσάμενος.* Atque ita quidem versio *gustans.* Melius vero *miscens*, a *πάσσω*: unde *φάρμακα ἐπίπαστα.* Miram autem vim pharmacorum a veneficis paratorum depraedicant antiqui; et eo spectant, opinor, quae hic.]

[v. 1418. (1409.) *ΟΡΩΜΕΝΟΝ.* Scal. *ἀρώμενον.*]

[Ibid. *ΘΥΟΣ.* Hesych. *Θύος· ἱερὸν θῦμα.*]

[v. 1423. *ΟΥΔΕΝ ΤΟΔ'.* f. *τότ'.*]

v. 1424. *ΟΣ ΟΥ ΠΡΟΤΙΜΩΝ.* Vindicias ob Iphigeniae mortem praetendit Clytaemnestra. Eodem *προσχήματι* facinus suum tuetur apud Sophoclem, Electra, v. 532.

> *Ἐπεὶ πατὴρ οὗτος σὸς, ὃν θρηνεῖς, ἀεὶ*
> *Τὴν σὴν ὅμαιμον μοῦνος Ἑλλήνων ἔτλη*
> *Θῦσαι θεοῖσιν, οὐκ ἴσον καμὼν ἐμοὶ*
> *Λύπης ὅτ' ἔσπειρ', ὥσπερ ἡ τεκοῦσ' ἐγώ.*

Et apud Senecam in Agamemnone, v. 158.

> Equidem et iugales filiae memini faces,
> Et generum Achillem: praestitit matri fidem.

v. 1427. *ΘΡΗΙΚΙΩΝ ΤΕ ΛΗΜΜΑΤΩΝ.* Ingeniose Canterus *Θρῃκίων ἀημάτων.* Sic v. 200.

> *Πνοαὶ δ' ἀπὸ Στρυμόνος μολοῦσαι.*

Horum item meminit in reditu exercitus, quasi valde infestorum, v. 663.

> *Ναῦς γὰρ πρὸς ἀλλήλῃσι Θρῄκιαι πνοαὶ*
> *Ἤρεικον.* ——

[Eadem Clytaemnestra apud Senecam, Agam. v. 160.

> Tyndaris coeli genus
> Lustrale classi Doricae peperit caput.

pro *τέ λημμάτων* f. *τελημάτων*, *mysteriorum sacrificiorum.*]

[v. 1431. *ΠΑΡΕΣΚΕΥΑΣΜΕΝΗΣ.* f. *παρεσκευασμένης*, vel *παρεσκευασμένῳ*, vel *παρεσκευασμένον*.]

[v. 1432. *ΕΚ ΤΩΝ ΟΜΟΙΩΝ*. *Paritatis* aut *vicissitudinis lege. Par semblable condition.* Ita et alii loquuntur. Pertinet autem ad superiora, τὸ, *παρεσκευασμένης ἐκ τῶν ὁμοίων*, non ad sequentia.]

[v. 1434. *ΟΨΕ*. *Cum damno tuo.* Notissimum proverbium *Sero sapiunt Phryges.*]

v. 1437. *ΛΙΠΟΣ ΕΠ' ΟΜΜΑΤΩΝ*. Deploratus locus, qui forsan restituendus hoc modo:

—— *λίβος ἐπ' ὀμμάτων*
Αἵματος ἐμπρέπει ἀτίετον, ἔτι σὲ χρὴ
Στερομέναν φίλων τύμμα τύμματι τῖσαι.

Sanguis in oculis, ut alias *αἰδὼς ἐν ὀφθαλμοῖς*, de pudico.

v. 1440. *ΚΑΙ ΤΗΝΔ' ΑΚΟΥΕΙΣ.* Malim *ἀκούοις*, vel *ἀκούσεις*.

v. 1443. *ΟΥ ΜΟΙ ΦΟΒΟΥ ΜΕΛΑΘΡΟΝ.* Vel *φόνου*. *Ego*, inquit, *non pertimesco ne caedis domum calcem* (i. e. ne interficiar), *quamdiu Aegisthus ὁμέστιος*, vel *συνέστιος*, mihi *sit, mecum habitet.* Postremis chori verbis respondet, quod amicis orbata non fuerit, vel ultorem verita. *Μέλαθρον*, inquit Eustathius, p. 189. l. 3. *κατὰ τοὺς παλαιοὺς ἢ ὁ ὄροφος. ἢ τὸ μέσον τῆς στέγης ξύλον, ὅ φασι καλεῖσθαι ὑπέρτονον. Καὶ γίνεται ἀπὸ τοῦ μελαίνεσθαι αἰθομένου πυρὸς καπνῷ. Ἐκ δὲ τούτου καὶ ὁ ὅλος οἶκος μέλαθρον, κ. τ. λ. Μέλαθρον* proprie significat aedium tectum, vel potius medium lignum, et laquear totius tecti, quo reliquum tectum praecipue nititur; dictum *ἀπὸ τοῦ μελαίνεσθαι*, quod nigrescat ut plurimum accensi ignis fumo. Atque inde Homerus, Iliad. *B'*. 414.

—— *Πριάμοιο μέλαθρον*
Αἰθαλόεν, ——

Mox integras aedes significat: quemadmodum et *ἑστία*, cum primaria significatione tantum focum significet, mox tamen totas aedes denotat.

[v. 1444. (1435.) *ΕΜΑΣ.* *) f. *ἐμᾶς*.]

[v. 1446. *ΑΣΠΙΣ ΘΡΑΣΟΥΣ.* D. Paulus ad Ephes. VI. 16. *Τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως.* Et 1. Thessalon. V. 8. *Θώρακα πίστεως.*]

v. 1447. *ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΤΗΣΔΕ ΛΥΜΑΝΤΗΡΙΟΣ.* Ad Cassandram forte referendum, quam ab Agamemnone vitiatam fuisse conqueritur.

v. 1449. *Η Τ' ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΣ — ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΛΕΚΤΡΟΣ ΤΟΥΔΕ.* Seneca, Agam. v. 998.

Captiva coniux, regii pellex tori.

Enimvero Agamemnonem Cassandrae amore captum, eam Aiaci eripuisse narrat Philostratus z) in Aiace Locrensi: *Τὸν*

z) Philostr. Heroic. VIII, 2. p. 706. Ol.

*) h. e. *ἐμάς*.

δὲ Ἀγαμέμνονα ἰδόντα τὴν Κασάνδραν, πρὸς γὰρ τῇ ὥρᾳ καὶ κατέστεπτο παρὰ τῆς τέχνης, ἁλῶναί τε δὴ αὐτίκα τῆς κόρης, καὶ ἀφελέσθαι αὐτὴν τὸν Αἴαντα. Huc etiam respiciunt ipsius Agamemnonis verba apud Euripidem, quibus Hecubae se spondet Polydori necem ulturum, si modo non videatur exercitui Cassandrae gratia id fecisse. Hecuba, v. 854.

> Εἴ πως φανείην γ' ὥστε σοι καλῶς ἔχειν,
> Στρατῷ τε μὴ δόξαιμι Κασάνδρας χάριν
> Θρῄκης ἄνακτι τόνδε βουλεῦσαι φόνον.
> Ἔστιν γὰρ ᾗ ταραγμὸς ἐμπέπτωκέ μοι.

Est enim, inquit, *cur timeam*, etc. Verum pro φανείην legerim φανείη. Etsi scio alios aliter exponere illam vulgarem lectionem. Ita fere φανῇ postea, v. 874. eiusdem tragoediae.

[v. 1452. *ΙΣΤΟΤΡΙΒΗΣ.* Allusio, ni fallor, ad οἰκοτρίβης, i. e. *domesticae servituti assuetus famulus*, non νεώνητος, *tiro*: nunc in laudem, ut fidelior, nunc sequius, ut humilior, et in illiberali patientia.]

v. 1453. *ΚΥΚΝΟΥ ΔΙΚΗΝ.* Socrates apud Ciceronem, Tuscul. I. 30. *Ut cygni, qui non sine causa Apollini dicati sunt, sed quod ab eo divinationem habere videantur, qua, providentes quid in morte boni sit, cum cantu et voluptate moriantur.* Ovid. Epist. Her. VII. 1.

> Sic, ubi fata vocant, udis abiectus in herbis,
> Ad vada Maeandri concinit albus olor.

Inde κύκνειον ᾆσμα adagium cuivis e trivio notum.

v. 1454. *ΤΟΝ ΥΣΤΑΤΟΝ ΜΕΛΨΑΣΑ ΘΑΝΑΣΙΜΟΝ ΓΟΟΝ.* Martial. XIII. 77.

> Cantator cycnus funeris ipse sui.

v. 1455. *ΦΙΛΗΤΩΡ ΤΟΥΔ'.* At contra Cretenses amasium κλεινόν, amatorem φιλήτορα dictitabant. Strab. X. 474. Τὸν μὲν γὰρ ἐρώμενον καλοῦσι κλεινὸν, τὸν δ' ἐραστὴν φιλήτορα. Hesychius, Φιλήτωρ· ἐραστής.

Ibid. *ΕΜΟΙ Δ' ΕΠΗΓΑΓΕΝ.* Ἧν ἐμοὶ ἐπήγαγεν Ἀγαμέμνων.]

[v. 1456. *ΕΥΝΗΣ ΠΑΡΟΨΟΝΗΜΑ.* Vide an magis placeat:

> Εὐνὴν, παροψόνημα τῆς ἐμῆς, χλιδῶν.]

v. 1457. (1448.) *ΤΙΣ.* Lege τὶς.

v. 1462. *ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΔΙΑΙ.* Pro διὰ γυναικός. [Propter Helenam. Auratus γυναικὸς βίᾳ.]

[v. 1463. *ΠΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ.* Propter Cassandram. Vel potius Clytaemnestram intelligit, ut πρός sit *per*, non *propter*.]

v. 1464. *ΠΑΡΑΝΟΜΟΥΣ.* Canterus πάρνομος, recte.

v. 1467. *ΤΕΛΕΙΑΝ.* Sc. ψυχὴν Agamemnonis. Vel lege τέλειον. Τέλειοι dicuntur magnates et principes.

v. 1468. *ΕΠΗΝΘΙΣΩ*. Forte ἀπηνθίσω. [Vel f. ἀπήνθισεν.]

[Ibid. *ΔΙ' ΑΙΜ' ΑΝΙΠΤΟΝ*. Choeph. v. 70.]

v. 1471. *ΜΗΔΕΝ ΘΑΝΑΤΟΥ*. Haec referenda ad quae dixerat chorus strophe prima: quod mox sequitur, μηδ' εἰς Ἑλένην, etc. ad anapaestos immediate antecedentes.

v. 1476. *ΑΞΥΣΤΑΤΩΝ*. Id est, ἀνιπάστατον. [Ἀλάστατον. Vel male porrectum, indelebile.]

[v. 1477. *ΧΟΡ*. f. Ἡμιχ.]

[Ibid. *ΔΑΙΜΟΝ*. Ἀρά. Choeph. v. 693.]

Ibid. *ΔΩΜΑΣΙ ΚΑΙ ΔΙΦΥΕΙΣΙ ΤΑΝΤΑΛΙΔΑΙΣΙΝ*. Distingue ob metrum:

— δώμασι καὶ διφυ-
εῖσι Ταντανλίδαισιν.

[v. 1479. *ΙΣΟΨΥΧΟΝ*. *Aequiparans viris animos*. f. κράτος δ' ἰσόψυχον.]

v. 1480. (1471.) *ΕΜΟΙ*. Mallem ἐμῇ.

[v. 1482. *ΔΙΚΑΝ ΚΟΡΑΚΟΣ ΕΧΘΡΟΥ*. Haec enim avis cadaveribus imminet; unde proverbium: κόραξ ἔχανε, *corvus inhiabat*. Horatius de Corano, Sat. II. 5. 56.

——— corvum delusit hiantem.

Κακός corvi epitheton commune iuxta vulgatissimum illud κακοῦ κόρακος κακὸν ᾠόν. Virg. Georg. I. 388.

— cornix improba.

Plin. [Nat. Hist.] X. 12. *Ipsa est avis inauspicatae garrulitatis.*]

[Ibid. *ΣΤΑΘΕΙΣ*. De Erichtho Lucanus, VI. 550.

Et quaecunque iacet nudum tellure cadaver,
Ante feras volucresque sedet.

Vide annon potius σταθεῖσ' legendum sit.]

[Ibid. *ΕΚΝΟΜΩΣ*. f. ἔκνομον.]

v. 1483. *ΕΠΕΥΧΕΤΑΙ*. Mallem ἐπεύχεται.

v. 1485. *ΤΡΙΠΑΧΥΙΟΝ*. Qui per tres generationes huius familiae gravis es.

[v. 1487. *ΑΙΜΑΤΟΛΟΙΧΟΣ*. An αἱματόλοιγος, ut Homer. Il. Ε'. 518. βροτολοιγὸς Ἄρης; vel αἱματόλειχος, ut v. 837.

Ἄδην ἔλειξεν αἵματος τυραννικοῦ.]

v. 1488. *ΝΕΙΡΕΙ*. Lege νείρῃ. [Scaliger ad oram codicis: νείκει. Sunt qui ἦρι malint; pro τρέφεται aliquis στρέφεται.]

v. 1489. *ΑΧΟΣ*. Mallem ἄγος.

[Ibid. *ΝΕΟΣ ΙΧΩΡ*. Sc. Agamemnonis.]

[v. 1490. *ΧΟΡ*. f. Ἡμιχ.]

v. 1496. *ΤΙ ΓΑΡ ΒΡΟΤΟΙΣ.* Oppianus Halieut. II. 4.

—— τί γὰρ μερόπεσσιν ἄνυστὸν
Νόσφι θεῶν; οὐδ' ὅσσον ὑπ' ἐκ ποδὸς ἴχνος ἀεῖραι,
Οὐδ' ὅσον ἀμπετάσαι βλεφάρων περιφαέα κύκλα·
Ἀλλ' αὐτοὶ κρατέουσι, καὶ ἰθύνουσιν ἕκαστα,
Τηλόθεν ἐγγὺς ἐόντες. ——

Seneca in Oedipo, v. 984.

Quicquid patimur mortale genus,
Quicquid facimus, venit ex alto.

[Virg. Aen. II. 402.

Heu nihil invitis fas quenquam fidere divis.

Dio Chrysost. Orat. XXXII. *Καθόλου δὲ οὐδὲν εὔδαιμον οὐδ' ὠφέλιμον, ὃ μὴ κατὰ γνώμην καὶ δύναμιν τῶν θεῶν ἀφικνεῖται πρὸς ἡμᾶς.* Epist. Socratic. I. *Πολλοῖς δὲ πολλὰ καὶ τῶν ἄλλων εἴρηται ποιητῶν περὶ θεῶν. Καὶ ὅτι τὰ μὲν κατὰ τὴν αὐτῶν βούλησιν πραττόμενα ἐπὶ τὸ λῷον ἐκβαίνει, τὰ δὲ παρὰ θεὸν ἀλυσιτελῆ ὑπάρχει τοῖς πράξασι.* Homer. Il. *Μ'*. 8.

—— Θεῶν ἀέκητι τέτυκτο
Ἀθανάτων, τὸ καὶ οὔτι πολὺν χρόνον ἔμπεδον ἦεν.

Ad quem locum haec et plura testimonia congessit vir cl. D. Iacobus Duportus in Gnomologia Homerica, quem suadeo videas etiam ad Homericum illud Odyss. *Π'*. 402.

—— ἀλλὰ πρῶτα θεῶν εἰρώμεθα βουλάς.]

[v. 1501.(1492.) *ΑΡΑΧΝΗΣ ΕΝ ΥΦΑΣΜΑΤΙ.* Vide quae ad v. 1391. ubi indusium illud *ἄπειρον ἀμφίβληστρον* vocat.]

v. 1503. *ΚΟΙΤΑΝ.* Mortem: metaphora frequenti.

[Ibid. *ΑΝΕΛΕΥΘΕΡΟΝ.* A. *ἀνελευθέρου.*]

v. 1505. *ΑΜΦΙΤΟΜΩι ΒΕΛΕΜΝΩι.* Agamemnonem securi ancipiti interfectum produnt omnes. Sophocles, Electra, v. 99.

Σχίζουσι κάρα φοινίῳ πελέκει.

Hesychius, *Πέλεκυς· ἀξίνη δίατομος.* Quin Philostratus [a]) *πέλεκυν ἀμφήκη* vocat Imagin. II.: *Πέλεκυν εἰς αὐτὸν ἧκεν ἀμφήκη τοῦτον.* Seneca in Agamemnone, v. 45.

—— divisum gravi
Ictu bipennis regium video caput.

Et v. 893.

Armat bipenni Tyndaris dextram furens.

Nonius [b]), *Bipennis, securis anceps, et ex utraque parte acuta [quod ex — acutum].* Isidorus, Origin. XIX. 19. *Securis vo-*

---

a) Philostr. Im. II, 10. p. 69 Iac. *b*) Non. p. 79. Merc.

catur eo, quod ea arbores succidantur, quasi succurris. Item securis quasi semicuris; ex una enim parte acuta est, ex altera fossoria. Haec et apud veteres penna vocabatur; utramque autem habens aciem, bipennis; nam bipennis dicitur, quod ex utraque parte habeat acutam aciem, quasi duas pennas: pennum autem antiqui acutum dicebant.

[v. 1506. *ΜΗΔ' ΕΠΙΛΕΧΘΗΣ.* Deesse versum liquet ex anapaestis, qui his respondent, cui nempe respondebat v. 1532.

Οὐδὲ γὰρ οὗτος δολίαν ἄτην.

Legit nescio quis *μή γ' ἐπιλεχθῇς.* Scaliger, *ἐπιλεχθείς.* Voss. *ἐπιλέξῃς*]

[v. 1510. *ΑΛΑΣΤΩΡ.* Mire se purgat Clytaemnestra, asserens quod ipsa non occiderat maritum, sed Alastor sua specie. Hesych. *Ἀλάστωρ· πικρὸς, δαίμων.* Malim sublato hypostigmate, *πικρὸς δαίμων.* Sunt etiam eodem Hesychio interprete *Ἀλάστορες· παλαμναῖοι, οἱ μιάσμασιν ἐνεχόμενοι, ἢ οἱ μεγάλα ἁμαρτάνοντες.* Idem, *Ἀλαστόρων· ἀσεβῶν, τῶν μιάσμασιν ἐνεχομένων.* Cogita itaque de interpretatione huius loci apud Aeschylum. Etymolog. c) *Ἀλάστωρ· ὁ ἁμαρτωλὸς, ἢ ὁ φονεύς· ἢ ὁ ἐφορῶν τοὺς φόνους Ζεύς.*]

v. 1513. *ΝΕΑΡΟΙΣ.* Fortasse *νεκροῖς.* Sed nihil muto.

[v. 1514. (1505.) *ΧΟΡ.* f. *Ἡμιχ.*]

v. 1516. *ΠΩ.* Hesychius, *Πῶ, ποῦ. Ὅθεν, πόθεν. Δωριεῖς.*

[Ibid. *ΣΥΛΛΗΠΤΩΡ.* Successor ferentarius.] Hesych. *Συλλήπτωρ· συναγωνιστής.*

v. 1518. *ΒΙΑΖΕΤΑΙ.* Supra, v. 393.

Βιᾶται δ' ἡ τάλαινα πειθὼ,
Προβουλόπαις ἄφερτος, ἄτης.

[Video placuisse *στάζεται* Aurato et aliis.]

[v. 1520. *ΟΠΟΙ.* f. *ὅ,τοι.*]

v. 1521. *ΠΑΧΝΑι ΚΟΥΡΟΒΟΡΩι.* Mallem *πάχναν κουροβόρον.*

[Ibid. *ΠΑΡΕΞΕΙ.* Sunt qui malint *παρέχει.*]

[v. 1522. *ΧΟΡ.* f. *Ἡμιχ.*]

[v. 1528. *ΑΝΕΛΕΥΘΕΡΟΝ.* *Indignum.* Ita Terent. Adelph. III. 4. 3. *illiberale facinus.* Cicero de Orat. I. 32. d) *Res ad cognoscendum non illiberalis.*]

[v. 1532. *ΟΥΔΕ.* Vel ironice dictum, vel legendum *ὧδε.*]

v. 1535. *Τ' ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΝ.* Delendum videtur illud *τ'.*

[Vir cl. D. Iacobus Duportus in praefatione ad Gnomologiam Homericam „Ex communi," inquit, „fere omnium chronologorum consensu incidit bellum Troianum, adeoque Ilium

---

c) Etym. M. p. 57, 25. d) §. 146.

captum, in aetatem iudicum Israeliticorum, non procul a temporibus Iephtae. Unde *Iphigeniam* quasi *Iephtigeniam* dictam fuisse, detorta voce corruptaque, ut fit, per gentilium fabulas historiae sacrae veritate, ingeniose hariolatur vir doctissimus Lud. Capellus, in Diatriba de Voto Iephtae: quadrat enim chronologia; quippe *σύγχρονοι* erant Iephta et Agamemnon, nec caetera discrepant: uterque dux populi sui et imperator exercitus, uterque victor hostium, et, quod caput est, uterque circa idem tempus filiam suam immolavit." Haec ille.]

[v. 1541. (1532.) *ΠΙΤΝΟΝΤΟΣ ΟΙΚΟΥ.* f. *πιτνοῦντος*.]

[v. 1543. *ΨΕΚΑΣ ΔΕ ΛΗΓΕΙ.* Aurato placet *ψεκάδα λυγρήν*. Quin Hesychius, *Ψεκάς· σταγών*.]

v. 1544. *ΔΙΚΗ.* Legimus cum Aurato *δίκην* sublato puncto post *βλάβης*.

[v. 1554. *ΑΧΑΡΙΝ ΧΑΡΙΝ.* Et Choeph. v. 40.

Τοιάνδε χάριν ἄχαριν..... μωμένα,

de inferiis, quas ad placandos manes mariti miserat Clytaemnestra.]

v. 1556. *ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΣ ΑΙΝΟΣ.* Lego *ἐπιτύμβιον αἶνον*.

[v. 1560. *ΤΟ ΜΕΛΗΜΑ ΛΕΓΕΙΝ.* f. *μέλειν*.]

v. 1563. *ΕΞ ΟΙΚΩΝ.* Melius *ἐξοίκων*.

v. 1564. *ΑΛΛ' ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΝ· ΙΝ' ΑΣΠΑΣΙΩΣ.* Mirum quantum prava distinctio obfuscavit sensum. Lego *ἀλλ' Ἰφιγένειά νιν ἀσπασίως, κ. τ. λ.* quod et ad oram libri sui observasse Iacob video.

[v. 1569. *ΟΝΕΙΔΟΣ ΗΚΕΙ ΤΟΔ' ΑΝΤ' ΟΝΕΙΔΟΥΣ.* Iniuste occisum inhonore sepelit.]

[v. 1570. *ΔΥΣΜΑΧΑ.* *Ὀκείδη*.]

[v. 1571. *ΦΕΡΕΙ ΦΕΡΟΝΤ'.* An *φθείρει φθείροντ'*, quod nonnullis placuisse video? Vel *φθείρειν φθείροντ'*.]

[Ibid. *ΕΚΤΙΝΕΙ Δ' Ο ΚΑΙΝΩΝ.* *Ἐκάνη δ' ὁ κανών* malint nonnulli: *καίνω* pro *interficio*.]

[v. 1572. *ΜΙΜΝΕΙ.* *Stat, ratum est*: vel, *manet eum qui fecerit.* Vel potius lege *μνήμη δὲ μίμνοντος, κ. τ. λ. ἐν χρόνῳ* ad *τὸ παθεῖν* referendum, *ut patiatur in tempore.* Vide v. 129. Minus placet, quod aliquibus placuisse video, *μέλλει δὲ μέλλοντος*.]

[Ibid. *ΕΝ ΧΡΟΝΩι ΔΙΟΣ.* *Quando lubet Deo.*]

v. 1573. *ΠΑΘΕΙΝ ΤΟΝ ΕΡΞΑΝΤΑ.* Sic Choeph. v. 311.

—— δράσαντι παθεῖν,
τριγέρων μῦθος τάδε φωνεῖ.

[Incertus [e]) apud Stobaeum:

Εἰ δείν' ἔδρασας δεινὰ καὶ παθεῖν σε δεῖ.]

---

[e]) Sophocles Aiace Locr. I, 1.

v. 1575. (1566.) *ΠΡΟΣΑΨΑΙ.* Mallem *προσάψαν.*

v. 1577. *ΧΡΗΣΜΟΝ.* Melius *χρησμός.*

v. 1580. *Ο ΔΕ.* Forsan vel *ὃ δέ*, vel *τὸ δέ.*

[v. 1583. *ΚΤΕΑΝΩΝ ΤΕ ΜΕΡΟΣ ΒΑΙΟΝ ΕΧΟΥΣΗι.* l. *κτεάνων δὲ μέρος βαιὸν ἔχουσα.*]

[Ibid. *ΒΑΙΟΝ.* Hesych. *Βαιόν· ὀλίγον, μικρόν.* Moschus, Idyll. *Γ'.* 18. *Τόξον ἔχει μάλα βαιόν.*]

[v. 1584. *ΜΟΙ Δ'.* l. *μοί γ'*, vel dele *δ'.*]

[v. 1586. *Ω ΦΕΓΓΟΣ ΕΥΦΡΟΝ.* Homer. Odyss. *Ω'.*513.

Τίς νύ μοι ἡμέρη ἥδε, θεοὶ φίλοι; ἦ μάλα χαίρω.

Cicero Fragm.[f]) Orat. in L. Pison. *Proh Dii immortales! quis hic illuxit dies!* Idem, *O praeclarum diem!* Et in Epist. VI. 11. *O diem laetum, notandumque mihi candido lapillo!*]

[v. 1587. *ΝΥΝ ΒΡΟΤΩΝ ΤΙΜΑΟΡΟΥΣ ΘΕΟΥΣ.* Proverbium: *Νῦν θεοὶ μάκαρες· ἐπὶ τῶν ἀξίως τιμωρουμένων, ἐφ' οἷς ἔπραξαν.* Diogenianus, VI. 88. *In illos, qui iusta vindicta pro suis quae fecerunt sceleribus puniuntur.* Idem totidem verbis Mich. Apostolius, XIII. 85.]

v. 1588. *ΑΧΗ.* Auratus *ἄγῃ.* [Psal. XIV. 3. *Κύριος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἰδεῖν εἰ ἔστι συνιῶν, ἢ ἐκζητῶν τὸν θεόν.* v. 4. *Πάντες ἐξέκλιναν, κ τ. λ.*]

[v. 1590. *ΚΕΙΜΕΝΟΝ.* Hesych. *Κεῖται· ἀεὶ ἐπὶ κακοῦ τίθεται τοῦτο, ἢ θανάτου, ἢ ἀπραξίας.*]

v. 1591. *ΕΚΤΙΝΟΝΤΑ.* Lege *ἐκτινόντα* aorist. 2.

[v. 1594. *ΑΜΦΙΛΕΚΤΟΣ ΩΝ ΚΡΑΤΕΙ.* Hesych. *Ἀμφίλεκτος· Ἀμφίβολος.* Vicissitudine regnandi pacta Atreus et Thyestes Argis imperabant. Interea Thyestes aureum arietem, regni fatum, avertit, et uxorem fratris in adulterium pellicit: mox poenas fratri metuens dare fugit in exsilium; Seneca, vel quisquis auctor est, in Thyeste. Vide et Pausan. [g]) in Corinth. c. 18.]

[v. 1595. *ΗΝΑΡΘΑΑΤΗΣΕΝ.* Seneca in Thyeste, v. 297.

— relictis exsul hospitiis, vagus
Regno ut miserias mutet.

Quin et ipse Thyestes reversus, v. 403.

Optata patriae tecta, et Argolicas opes,
Miserisque summum ac maximum exsulibus bonum,
Tactum soli natalis et patrios deos,
Si sunt tamen dii, cerno.]

[v. 1596. *ΠΡΟΣΤΡΟΠΑΙΟΣ.* Thyestes, apud Senecam, si is est auctor fabulae, Atreum sic alloquitur, Thyest. v. 517.

---

f) fragm. 1.

g) Pausan. II, 18, 2.

—— supplicem primus vides;
Hae te precantur aedibus iniectae manus:
Ponatur omnis ira, et ex animo tumor
Erasus abeat; obsides fidei accipe
Hos innocentes, frater.]

[Ibid. (1587.) *ΕΣΤΙΑΣ.* f. *ἑστίαν.*]

[v. 1597. *ΜΟΙΡΑΝ ΕΥΡΕΤ' ΑΣΦΑΛΗ.* Thyestes in tragoedia cognomine, v. 531.

—— regiam capitis notam
Squalor recusat noster, et sceptrum manus
Infausta refugit: liceat in media mihi
Latere turba.

Pro *εὗρετ'* Auratus legit *ἦρετ'*.]

[v. 1599. *ΞΕΝΙΑ. Hospitalia munera.* Gloss Cyrill. *Ξένιον· τὸ δῶρον τὸ πεμπόμενον ξένῳ.* Homer. Odyss. Θ'. 389. *Ἀλλ' ἄγε οἱ δῶμεν ξεινήϊον.*]

[v. 1601. *ΚΡΕΟΥΡΓΟΝ ΗΜΑΡ.* *Κρεώδης ἱερουργεία*, et *κρεωθοινία.* Aliquatenus respondet Romanorum *visceratio*, carnis, nisi quod cruda fuerit, distributio, quae fieri solebat vel in solenni festivitate, et praecipue in feriis Latinis; vel in funere. Gloss. Cyrill. *Διανομὴ κρέως· visceratio.* Onomast. *Visceratio, Κρεανομία.* Gloss. Lat. Gr. *Viscerationem, Εὐφρασίαν.* Gloss. Cyrill. *Εὐφρασία· epulatio. Εὐφραίνω· laetifico, epulor.*]

[v. 1602. *ΠΑΡΕΣΧΕ ΔΑΙΤΑ.* Zenobius, Adag. II. 34. *Τὰ τέκνα τοῦ Θυέστου συγκόψας καὶ ἑψήσας, δειπνοῦντι παρέθηκε τῷ πατρί.*]

[Ibid. *ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΡΕΩΝ.* f. *παιδείων.*]

[v. 1603. *ΧΕΡΩΝ ΑΚΡΑΣ ΚΤΕΝΑΣ.* Schol. *τὰς διαστάσεις τῶν δακτύλων.* Iul. Pollux h) Onomast. II. 4. de manibus et partibus earum, *Ἔνιοι δὲ τὸ μὲν πρόσθιον τῆς δρακὸς ἅπαν θέναρ οἴονται καλεῖσθαι, καὶ Ἱπποκράτης καὶ Ὅμηρος· τὸ δὲ ἀντικείμενον πᾶν, ὀπισθέναρ ἢ κτένας, καὶ προκάρπια καὶ δῶρα.* Hesych. *Κτένας· τοὺς τῶν χειρῶν καρποὺς, καὶ τῶν ποδῶν. Καὶ τὰ στήθη.* Zenob. II. 34, in Adagio *Ἀτρέως ὄμματα· αἴσθησιν παρασχὼν τῆς συμφορᾶς, ἐκ τοῦ τελευταίου τὰ ἄκρα παραθεῖναι.* Thyestes apud Senecam in tragoedia cognomine, v. 1038.

Abscissa cerno capita et avulsas manus,
Et rupta fractis cruribus vestigia.

Et v. 763.

Tantum ora servat et datas fidei manus.]

v. 1604. *ΕΘΡΥΠΤ' ΑΝΩΘΕΝ ΑΝΔΡΑΚΑΣ ΚΑΘΗΜΕΝΟΣ.* Suspicabar legendum:

---

h) Poll. II, §. 144.

Ἔθρυπτ' ἄνω θεὶς ἀνδρακὰς καθημένους.

[Hesych. Ἀνδρακάς· κατ' ἄνδρα ἕνα ἕκαστον· ἐπιῤῥηματικῶς εἰς εἰπεῖν, καθ' ἕνα, ἢ κατ' ἄνδρα. Homer. Odyss. Ν'. 13.

Ἀλλ' ἄγε οἱ δῶμεν τρίποδα μέγαν, ἠδὲ λέβητα
Ἀνδρακάς. ——

Ad quem locum vide sis virum cl. D. Iacobum Duportum.]

[v. 1605. (1596) ΑΣΗΜΑ. Pro ἀσήμων.]

[v. 1606. ΒΟΡΑΝ. Hesych. Βορά· θοίνη, βρῶσις, σῖτος, τροφή. Hinc βορός, eodem interprete, πολυφάγος, ἄπληστος, unde Latinum vorax. Unde et Boream ventum dici volunt Eustath. i) et Etymolog. k) ἀπὸ τῆς βορᾶς, βορᾶς γὰρ ἡμῖν αἴτιός ἐστιν, αὔξων τοὺς καρπούς. Cum enim ventus sit humidus, fructus auget, et esculenti copiosioris auctor est, nam Zephyrus olim βορέας. Sic enim Eustathius ad illum Homeri versum, Il. Ε'. 524.

Ἀτρέμας ὄφρ' εὕδῃσι μένος Βορέαο.

Τοῦ δὲ, inquit, βορέου ἐνταῦθα ἔοικε μόνου μνησθῆναι, κατά τινα ἐξοχὴν, διὰ τὸ τοῦ ἀνέμου φερέσβιον καὶ ζωοφόρον, ὅπερ παραδηλοῖ ὁ Ζέφυρος, ὃς καὶ βορέας παρὰ τὴν βοράν. Aristophanes in Vespis, v. 264.

Δεῖται δὲ καὶ τῶν καρπίμων, ὕεται μή 'στι πρώϊμα
Ὕδωρ γενέσθαι, κἀπιπνεῦσαι βόρειον αὐτοῖς.

Ubi non intelligit illum Aquilonem, qui gelidas molitur nives, ventum illum κρυώδη et σκληρόν, sed mollem et faventem Zephyrum; sed haec ἐν παρέργῳ.]

v. 1608. ΩΙΜΩΞΕΝ ΑΝ, ΠΙΠΤΕΙ Δ' ΑΠΟ ΣΦΑΓΗΣ ΕΡΩΝ. Canterus

Ὤιμωξεν· ἀμπίπτει δ', ὑποσφαγῆς ἐρῶν.

Pro ἐρῶν poterit fortasse haud male legi ἐμῶν, vomens illas carnes immolatas. [Porro ad firmandam Canteri lectionem facit illud Senecae in Thyeste, v. 1042.

Da frater ensem, sanguinis multum mei
Habet ille; ferro liberis demus viam.
Negatur ensis, etc.]

[v. 1609. ΜΟΡΟΝ Δ' ΑΦΕΡΤΟΝ. Horat. Epod. V. 86.

Misit Thyesteas preces.

Ubi Acro Grammaticus *Diras*, *quales*, inquit, *in tragoedia inducitur Thyestes*, *cognitis filii membris*, *in Atreum locutus*. Has exhibuit Ennius, Ciceroni laudatus Tusc. Quaest. I. 44, quas et in L. Pisonem, c. 19. *Thyesteam exsecrationem* vocat. Exhibet et Seneca in Thyeste, sub finem tragoediae.]

---

i) Eust. p. 579, 5. k) Et. M. p. 205, 12.

[v. 1610. *ΤΙΘΕΙΣ ΑΡΑι.* Pro ἀρώμενον. Saepius monitum Aeschylum τὸ τίθημι κυρίως usurpasse.]

[v. 1611. (1602.) *ΟΥΤΩΣ ΟΛΕΣΘΗι.* f. ὅπως ὀλέσθῃ.]

Ibid. *ΠΛΕΙΣΘΕΝΟΥΣ ΓΕΝΟΣ.* Apollodorus, III. 133. Ἀερόπην μὲν ἔγημε Πλεισθένης, καὶ παῖδας Ἀγαμέμνονα καὶ Μενέλαον ἔτεκε. At quomodo iidem et Pelopidae et Pleisthenidae, docet Scholiastes Homeri in Iliad. *Α'*. 7. Ἀγαμέμνων κατὰ μὲν Ὅμηρον Ἀτρέως τοῦ Πέλοπος, μητρὸς δὲ Ἀερόπης· κατὰ δὲ Ἡσίοδον, Πλεισθένους. Erat haec familia tantis contemerata flagitiis, ut vel in proverbium abierit *Pelopeia domus* pro saeva et impia. Euripidi Orest. v. 70. δυστυχῶν δόμος dicitur; Horatio, Carm. I. 6, [v. 8.] *saeva Pelopis domus.* Seneca in Thyeste, v. 625.

—— O domus Pelopi quoque
Et Tantalo pudenda. ——

Vix enim ullum reperies scelus, quo abstinuerint.

[v. 1613. *ΤΟΥΔΕ ΤΟΥ ΦΟΝΟΥ ΡΑΦΕΥΣ.* Euripid. Andromache, v. 837.

—— Φόνον ῥάψασα συγγάμῳ σέθεν.

Proprie de dolosis. Phocylid. v. 2. δόλους ῥάπτειν. Aegisthus infra gloriatur, v. 1617.

Καὶ τοῦδε τἀνδρὸς ἡψάμην θυραῖος ὤν,
Πᾶσαν συνάψας μηχανὴν δυσβουλίας.]

[v. 1616. *ΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΑΓΕΝ.* Polynicis exulantis insigne, in Septem Theb. v. 650.

Χρυσήλατον γὰρ ἄνδρα τευχηστὴν ἰδεῖν,
Ἄγει γυνή τις σωφρόνως ἡγουμένη.
Δίκη δ' ἄρ' εἶναί φησιν, ὡς τὰ γράμματα
Λέγει, κατάξω δ' ἄνδρα τόνδε, καὶ πόλιν
Ἕξει, πατρῴων δωμάτων τ' ἐπιστροφάς.]

[v. 1619. *ΟΥΤΩ ΚΑΛΟΝ ΔΗ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΤΘΑΝΕΙΝ ΕΜΟΙ ΙΔΟΝΤΑ ΤΟΥΤΟΝ.* Huiusmodi est fabula Aesopica XXVI. de duobus inimicis, in eadem navi vectis, quorum alter, qui erat in puppi navis iam submergendae, gubernatorem rogabat, utra pars navigii prius obruenda esset; cumque ille proram dixisset, Ἀλλ' ἔμοιγε οὐκ ἔστι λυπηρὸν, εἶπεν, ὁ θάνατος, εἴγε ὁρᾷν μέλλω πρὸ ἐμοῦ τὸν ἐχθρὸν ἀποθνήσκοντα.]

[v. 1625. *ΛΕΥΣΙΜΟΥΣ ΑΡΑΣ.* Hesych. Λευσιμωδίκτου· τῆς λιθοβολήτου τιμωρίας. Eurip. in Oreste, v. 442.

Θανεῖν ὑπ' ἀστῶν λευσίμῳ πετρώματι.]

[v. 1626. *ΝΕΡΤΕΡΑι ΠΡΟΣΗΜΕΝΟΣ.* Θαλαμῖται, ζευγῖται. Vide Iosephum Scaligerum in Eusebium; vide et Claud. Salmasium, et contra hos Meibomium.]

v. 1627. *ΚΡΑΤΟΥΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙ ΖΥΓΩι ΔΟΡΟΣ,* *dum ii, qui in transtro sunt, imperium navis obtinent.* *Δόρυ navis.* Ita in Persis, v. 411.

— ἐπ' ἄλλῳ δ' ἄλλος ἥμενοι δόρυ.

[Pollux l), Onomast. l. 9. Τὸ δὲ ζυγὸν καλεῖται καὶ κληῒς καὶ σέλμα. Idem m), ibid. Οἱ δὲ ἐρέται, ζύγιοι, θαλάμιοι, θρανῖται. Ad quae verba Wolfangus Seberus: „Remigum in trireme tres ordines erant, θαλάμιοι scil., ζύγιοι et θρανῖται. Θαλάμιοι infimi erant, qui inferiorem remorum ordinem, aquae proximum, tenebant: medii erant ζύγιοι, quos quidam a Livio n) *socios navales* dictos putant; supremi autem omnium, θρανῖται. Vel, ut alii volunt, et Aristophanis interpres *) tradit, θρανίτης ἐστὶν ὁ πρὸς τὴν πρύμναν, ζυγίτης ὁ μέσος, θαλαμίτης ἢ θαλάμιος ὁ πρὸς τὴν πρῷραν. Et sic navis iuxta Pollucis sententiam, quam supra posuit, in tres partes iuxta longitudinem dividetur: primamque, quae ad proram est, θαλάμιοι; mediam ζυγῖται, ultimam vero iuxta puppim θρανῖται occupabunt. Verum cum haec non alio certiore signo quam coniecturis assequi possim, idem a lectore, quod doctissimus et acerrimi iudicii vir Lazarus Bayzius, postulo, aequum scil. benevolumque animi iudicium."]

[v. 1629. ΣΩΦΡΟΝΕΙΝ ΕΙΡΗΜΕΝΟΝ. Magis ex usu εἰρημένος, *iussus*.]

v. 1630. ΑΙ ΤΕ ΝΗΣΤΙΔΕΣ ΔΥΑΙ. Explicat hunc locum vir praestantissimus Mericus Casaubonus in epistola ad lectorem, commentario patris in Persium praefixa: „Cum (inquit) apud amicum copia facta esset Aeschyli cum Latina interpretatione, libenter inspexi locum, et ibi reperiens, — *hae Nystides ambae deae docendo praestantissimae, sensuum medicae*; protinus ut portentum aversatus, quaesivi an alicubi extaret alia versio: sed hactenus frustra. Dicam igitur, quid mihi videatur. Νῆστις, νήστεως, adiectivum Aeschylo familiare. Hac ipsa tragoedia, νῆστις νόσος, *ieiunus morbus*; et νῆστις πόνος *ieiunus labor*, in superioribus. Pari et hic ni fallor ratione, νῆστις, νήστιδος, ut νήστιδες δύαι sint *ieiuna*. id est *dira*, *infortunia*: sensus igitur verborum erit et ad mentem parentis appositus: *dirae calamitates, optimae magistrae, animi medicae.*"

[v. 1632. ΙΑΤΡΟΜΑΝΤΕΙΣ. Eustath. o) in Il. Α'. 48. Φασὶ καὶ ὅτι κοινή πως ἐστι τέχνη ἰατρικὴ, καὶ μαντική. Μελάμποδς οὖν καὶ Πολύειδος, ἀμφότεροι ἐπ' ἀμφοῖν ἔνδοξοι ἐγένοντο· καὶ Αἰσχύλος δέ που, φασὶ, τὸν ἰατρὸν μάντιν ὀνομάζει. Hinc compositum ἰατρόμαντις pro simplici, medico. Aeschylus noster Supplic. v. 270.

Ἆπις γὰρ ἐλθὼν ἐκ πέρας Ναυπακτίας
Ἰατρόμαντις.]

---

l) Poll. I, §. 89. m) Ibid. §. 120.
n) Liv. XVII, 17. o) Eust. p. 48, 35. *) Schol. Ran. 1106.

[Ibid. *ΟΥΧ ΟΡΑιΣ ΟΡΩΝ ΤΑΔΕ.* Ebraismus.]

v. 1633. *ΠΡΟΣ ΚΕΝΤΡΑ ΜΗ ΛΑΚΤΙΖΕ.* Vide quae ad Prom. v. 323.

v. 1634. *ΤΟΥΣ ΗΚΟΝΤΑΣ.* Lege τοῦδ' ἥκοντος, et mox distingue αἰσχύνουσ' ἅμα ἀνδρί, etc.

[v. 1640. *ΣΥ Δ' ΕΞΟΡΙΝΑΣ ΗΠΙΟΙΣ ΥΛΑΓΜΑΣΙΝ ΑΞΗι.* Versio, ἐξορίνας, *irritans:* malim *fugans:* ὀρίνεσθαι apud Homerum[p]) *in fugam coniici*, vel *compelli*, non semel, ut τῷ ἦγε opponatur, ex quo oratio venustior et auctior. Sed et τὸ ἄξῃ alia ratione eidem ἦγε oppositum. Ille duxit, attraxit, lactavit, tu duceris, mala morte mulctandus sc. Notum τὸ ἄγειν simplex ita saepius usurpari; ut et *duci* Latinum. Pro ἠπίοις malit aliquis νηπίοις, sed nihil opus.]

v. 1645. *ΣΑΦΩΣ.* Malim σοφῆς.

v. 1646. (1637.) *Η.* Lege ἦν.

v. 1647. *ΕΚ ΤΩΝΔΕ ΤΟΥΔΕ.* Legimus ἐκ τῶν δὲ τοῦδε, puncto post τῶν δὲ sublato.

[v. 1648. *ΑΡΧΕΙΝ ΠΟΛΙΤΩΝ.* Vide annon potius legendum τὸ λοιπόν.]

v. 1649. *ΖΕΥΞΩ ΒΑΡΕΙΑΙΣ ΟΥΤΙ ΜΗ ΣΕΙΡΑΣΦΟΡΟΝ ΚΡΙΘΩΝΤΑ ΠΩΛΟΝ.* Βαρείαις sc. πέδαις. Pro οὔτι vero lege ὥστε. Tale quiddam ex Aeschylo adducit Iul. Pollux[q]), VII. 5. Σειραφόρον τε καὶ κριθιῶντα πῶλον. Hunc ipsum locum innuere videtur; cuius fretus testimonio malim apud Aeschylum nostrum legere κριθιῶντα Sed et vice versa ex Aeschylo restituendus Pollux, apud quem σειρασφόρον legendum, ut alibi etiam in hac ipsa tragoedia, v. 851. Enimvero elegantissimus hic est locus. Quadriga quatuor equis constabat, quorum duo iugales, funales duo. Vide quae ad v. 851.

[v. 1650. *ΚΡΙΘΩΝΤΑ ΠΩΛΟΝ.* Schol. Πίονα ταῖς κριθαῖς καὶ τρυφῶντα. Inde ferocientibus equis aliquid demitur de hordeo, ut contractiore ventre minus lasciviant. Κριθῶν πῶλος, *Satureianus pullus.* Horat. Sat. I. 6.[r])

> Non ego me claro natum patre, non ego circum
> Me Satureiano vectari rura caballo;
> Sed quod eram, narro. ——]

Ibid. *ΔΥΣΦΙΛΗΣ ΚΟΤΩι.* Forte δυσφιλεῖ σκότῳ. [Versio et notae, pro κότῳ, σκότῳ, quod non displicet. Potest tamen retineri τὸ κότῳ in hanc sententiam: *fames inimica irae*, quandoquidem fera animalia fame domare mos est, *te*

---

p) Eust. p. 964, 41. *q*) Poll. VII, 24.
r) v. 58.

catur eo, quod ea arbores succidantur, quasi succurris. Item securis quasi semicuris; ex una enim parte acuta est, ex altera fossoria. Haec et apud veteres penna vocabatur; utramque autem habens aciem, bipennis; nam bipennis dicitur, quod ex utraque parte habeat acutam aciem, quasi duas pennas: pennum autem antiqui acutum dicebant.

[v. 1506. *ΜΗΔ' ΕΠΙΛΕΧΘΗΣ.* Deesse versum liquet ex anapaestis, qui his respondent, cui nempe respondebat v. 1532.

Οὐδὲ γὰρ οὗτος δολίαν ἄτην.

Legit nescio quis *μή γ' ἐπιλεχθῇς.* Scaliger, *ἐπιλεχθείς.* Voss. *ἐπιλέξῃς*]

[v. 1510. *ΑΛΑΣΤΩΡ.* Mire se purgat Clytaemnestra, asserens quod ipsa non occiderat maritum, sed Alastor sua specie. Hesych. *Ἀλάστωρ· πικρὸς, δαίμων.* Malim sublato hypostigmate, *πικρὸς δαίμων.* Sunt etiam eodem Hesychio interprete *Ἀλάστορες· παλαμναῖοι, οἱ μιάσμασιν ἐνεχόμενοι, ἢ οἱ μεγάλα ἁμαρτάνοντες.* Idem, *Ἀλαστόρων· ἀσεβῶν, τῶν μιάσμασιν ἐνεχομένων.* Cogita itaque de interpretatione huius loci apud Aeschylum. Etymolog. c) *Ἀλάστωρ· ὁ ἁμαρτωλὸς, ἢ ὁ φονεύς· ἢ ὁ ἐφορῶν τοὺς φόνους Ζεύς.*]

v. 1513. *ΝΕΑΡΟΙΣ.* Fortasse *νεκροῖς.* Sed nihil muto.

[v. 1514. (1505.) *ΧΟΡ.* f. *Ἡμιχ.*]

v. 1516. *ΠΩ.* Hesychius, *Πῶ, ποῦ. Ὅθεν, πόθεν. Δωριεῖς.*

[Ibid. *ΣΥΛΛΗΠΤΩΡ.* Successor ferentarius.] Hesych. *Συλλήπτωρ· συναγωνιστής.*

v. 1518. *ΒΙΑΖΕΤΑΙ.* Supra, v. 393.

Βιᾶται δ' ἡ τάλαινα πειθὼ,
Προβουλόπαις ἄφερτος, ἄτης.

[Video placuisse *στάζεται* Aurato et aliis.]

[v. 1520. *ΟΠΟΙ.* f. *ὅ,τοι.*]

v. 1521. *ΠΑΧΝΑι ΚΟΥΡΟΒΟΡΩι.* Mallem *πάχναν κουροβόρον.*

[Ibid. *ΠΑΡΕΞΕΙ.* Sunt qui malint *παρέχει.*]

[v. 1522. *ΧΟΡ.* f. *Ἡμιχ.*]

[v. 1528. *ΑΝΕΛΕΥΘΕΡΟΝ.* *Indignum.* Ita Terent. Adelph. III. 4. 3. *illiberale facinus.* Cicero de Orat. I. 32. d) *Res ad cognoscendum non illiberalis.*]

[v. 1532. *ΟΥΔΕ.* Vel ironice dictum, vel legendum *ὧδε.*]

v. 1535. *Τ' ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΝ.* Delendum videtur illud *τ'.* [Vir cl. D. Iacobus Duportus in praefatione ad Gnomologiam Homericam „Ex communi," inquit, „fere omnium chronologorum consensu incidit bellum Troianum, adeoque Ilium

c) Etym. M. p. 57, 25. d) §. 146.

captum, in aetatem iudicum Israeliticorum, non procul a temporibus Iephtae. Unde *Iphigeniam* quasi *Iephtigeniam* dictam fuisse, detorta voce corruptaque, ut fit, per gentilium fabulas historiae sacrae veritate, ingeniose hariolatur vir doctissimus Lud. Capellus, in Diatriba de Voto Iephtae: quadrat enim chronologia; quippe *σύγχρονοι* erant Iephta et Agamemnon, nec caetera discrepant: uterque dux populi sui et imperator exercitus, uterque victor hostium, et, quod caput est, uterque circa idem tempus filiam suam immolavit." Haec ille.]

[v. 1541. (1532.) *ΠΙΤΝΟΝΤΟΣ ΟΙΚΟΥ.* f. *πιτνοῦντος.*]

[v. 1543. *ΨΕΚΑΣ ΔΕ ΛΗΓΕΙ.* Aurato placet *ψεκάδα λυγρήν.* Quin Hesychius, *Ψεκάς· σταγών.*]

v. 1544. *ΔΙΚΗ.* Legimus cum Aurato *δίκην* sublato puncto post *βλάβης.*

[v. 1554. *ΑΧΑΡΙΝ ΧΑΡΙΝ.* Et Choeph. v. 40.

Τοιάνδε χάριν ἄχαριν ..... μωμένα,

de inferiis, quas ad placandos manes mariti miserat Clytaemnestra.]

v. 1556. *ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΣ ΑΙΝΟΣ.* Lego *ἐπιτύμβιον αἶνον.*

[v. 1560. *ΤΟ ΜΕΛΗΜΑ ΛΕΓΕΙΝ.* f. *μέλειν.*]

v. 1563. *ΕΞ ΟΙΚΩΝ.* Melius *ἐξοίκων.*

v. 1564. *ΑΛΛ' ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΝ· ΙΝ' ΑΣΠΑΣΙΩΣ.* Mirum quantum prava distinctio obfuscavit sensum. Lego *ἀλλ' Ἰφιγένειά νιν ἀσπασίως, κ. τ. λ.* quod et ad oram libri sui observasse Iacob video.

[v. 1569. *ΟΝΕΙΔΟΣ ΗΚΕΙ ΤΟΔ' ΑΝΤ' ΟΝΕΙΔΟΥΣ.* Iniuste occisum inhonore sepelit.]

[v. 1570. *ΔΥΣΜΑΧΑ.* *'Οχείδη.*]

[v. 1571. *ΦΕΡΕΙ ΦΕΡΟΝΤ'.* An *φθείρει φθείροντ'*, quod nonnullis placuisse video? Vel *φθείρειν φθείροντ'.*]

[Ibid. *ΕΚΤΙΝΕΙ Δ' Ο ΚΑΙΝΩΝ.* *'Εκάνη δ' ὁ κανών* malint nonnulli: *καίνω* pro *interficio.*]

[v. 1572. *ΜΙΜΝΕΙ.* *Stat, ratum est:* vel, *manet eum qui fecerit.* Vel potius lege *μνήμη δὲ μίμνοντος, κ. τ. λ. ἐν χρόνῳ* ad *τὸ παθεῖν* referendum, *ut patiatur in tempore.* Vide v. 129. Minus placet, quod aliquibus placuisse video, *μέλλει δὲ μέλλοντος.*]

[Ibid. *ΕΝ ΧΡΟΝΩι ΔΙΟΣ.* *Quando lubet Deo.*]

v. 1573. *ΠΑΘΕΙΝ ΤΟΝ ΕΡΞΑΝΤΑ.* Sic Choeph. v. 311.

—— δράσαντι παθεῖν,
τριγέρων μῦθος τάδε φωνεῖ.

[Incertus e) apud Stobaeum:

Εἰ δείν' ἔδρασας δεινὰ καὶ παθεῖν σε δεῖ.]

---

e) Sophocles Aiace Locr. I, 1.

v. 1575. (1566.) *ΠΡΟΣΑΨΑΙ.* Mallem *προσάψαι.*

v. 1577. *ΧΡΗΣΜΟΝ.* Melius *χρησμός.*

v. 1580. *Ο ΔΕ.* Forsan vel ὃ δέ, vel τὸ δέ.

[v. 1583. *ΚΤΕΑΝΩΝ ΤΕ ΜΕΡΟΣ ΒΑΙΟΝ ΕΧΟΥΣΗ.* l. *κτεάνων δὲ μέρος βαιὸν ἔχουσα.*]

[Ibid. *ΒΑΙΟΝ.* Hesych. *Βαιόν· ὀλίγον, μικρόν.* Moschus, Idyll. *Ι'.* 18. *Τόξον ἔχει μάλα βαιόν.*]

[v. 1584. *ΜΟΙ Δ'.* l. *μοί γ'*, vel dele *δ'*.]

[v. 1586. *Ω ΦΕΓΓΟΣ ΕΥΦΡΟΝ.* Homer. Odyss. *Ω'.*513.

Τίς νύ μοι ἡμέρη ἥδε, θεοὶ φίλοι; ἦ μάλα χαίρω.

Cicero Fragm. [f]) Orat. in L. Pison. *Proh Dii immortales! quis hic illuxit dies!* Idem, *O praeclarum diem!* Et in Epist. VI. 11. *O diem laetum, notandumque mihi candido lapillo!*]

[v. 1587. *ΝΥΝ ΒΡΟΤΩΝ ΤΙΜΑΟΡΟΥΣ ΘΕΟΥΣ.* Proverbium: *Νῦν θεοὶ μάκαρες· ἐπὶ τῶν ἀξίως τιμωρουμένων, ἐφ' οἷς ἔπραξαν.* Diogenianus, VI. 88. *In illos, qui iusta vindicta pro suis quae fecerunt sceleribus puniuntur.* Idem totidem verbis Mich. Apostolius, XIII. 85.]

v. 1588. *ΑΧΗ.* Auratus *ἄγῃ.* [Psal. XIV. 3. *Κύριος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἰδεῖν εἰ ἔστι συνιῶν, ἢ ἐκζητῶν τὸν θεόν.* v. 4. *Πάντες ἐξέκλιναν, κ. τ. λ.*]

[v. 1590. *ΚΕΙΜΕΝΟΝ.* Hesych. *Κεῖται· ἀεὶ ἐπὶ κακοῦ τίθεται τοῦτο, ἢ θανάτου, ἢ ἀπραξίας.*]

v. 1591. *ΕΚΤΙΝΟΝΤΑ.* Lege *ἐκτινόντα* aorist. 2.

[v. 1594. *ΑΜΦΙΛΕΚΤΟΣ ΩΝ ΚΡΑΤΕΙ.* Hesych. *Ἀμφίλεκτος· Ἀμφίβολος.* Vicissitudine regnandi pacta Atreus et Thyestes Argis imperabant. Interea Thyestes aureum arietem, regni fatum, avertit, et uxorem fratris in adulterium pellicit: mox poenas fratri metuens dare fugit in exsilium; Seneca, vel quisquis auctor est, in Thyeste. Vide et Pausan. [g]) in Corinth. c. 18.]

[v. 1595. *ΗΝΔΡΗΛΑΤΗΣΕΝ.* Seneca in Thyeste, v. 297.

—— relictis exsul hospitiis, vagus
Regno ut miserias mutet.

Quin et ipse Thyestes reversus, v. 403.

Optata patriae tecta, et Argolicas opes,
Miserisque summum ac maximum exsulibus bonum,
Tactum soli natalis et patrios deos,
Si sunt tamen dii, cerno.]

[v. 1596. *ΠΡΟΣΤΡΟΠΑΙΟΣ.* Thyestes, apud Senecam, si is est auctor fabulae, Atreum sic alloquitur, Thyest. v. 517.

---

f) fragm. 1.

g) Pausan. II, 18, 2.

— supplicem primus vides;
Hae te precantur aedibus iniectae manus:
Ponatur omnis ira, et ex animo tumor
Erasus abeat; obsides fidei accipe
Hos innocentes, frater.]

[Ibid. (1587.) *ΕΣΤΙΑΣ.* f. *ἑστίαν.*]

[v. 1597. *ΜΟΙΡΑΝ ΕΥΡΕΤ' ΑΣΦΑΛΗ.* Thyestes in tragoedia cognomine, v. 531.

— regiam capitis notam
Squalor recusat noster, et sceptrum manus
Infausta refugit: liceat in media mihi
Latere turba.

Pro *εὕρετ'* Auratus legit *ἥρετ'*.]

[v. 1599. *ΞΕΝΙΑ. Hospitalia munera.* Gloss Cyrill. *Ξένιον· τὸ δῶρον τὸ πεμπόμενον ξένῳ.* Homer. Odyss. Θ'. 389. *Ἀλλ' ἄγε οἱ δῶμεν ξεινήϊον.*]

[v. 1601. *ΚΡΕΟΥΡΓΟΝ ΗΜΑΡ. Κρεώδης ἱερουργεία*, et *κρεωθοινία.* Aliquatenus respondet Romanorum *visceratio*, carnis, nisi quod cruda fuerit, distributio, quae fieri solebat vel in solenni festivitate, et praecipue in feriis Latinis; vel in funere. Gloss. Cyrill. *Διανομὴ κρέως· visceratio.* Onomast. *Visceratio, Κρεανομία.* Gloss. Lat. Gr. *Viscerationem, Εὐφρασίαν.* Gloss. Cyrill. *Εὐφρασία· epulatio. Εὐφραίνω· laetifico, epulor.*]

[v. 1602. *ΠΑΡΕΣΧΕ ΔΑΙΤΑ.* Zenobius, Adag. II. 34. *Τὰ τέκνα τοῦ Θυέστου συγκόψας καὶ ἑψήσας, δειπνοῦντι παρέθηκε τῷ πατρί.*]

[Ibid. *ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΡΕΩΝ.* f. *παιδείων.*]

[v. 1603. *ΧΕΡΩΝ ΑΚΡΑΣ ΚΤΕΝΑΣ.* Schol. *τὰς διαστάσεις τῶν δακτύλων.* Iul. Pollux[h]) Onomast. II. 4. de manibus et partibus earum, *Ἔνιοι δὲ τὸ μὲν πρόσθιον τῆς δρακὸς ἅπαν θέναρ οἴονται καλεῖσθαι, καὶ Ἱπποκράτης καὶ Ὅμηρος· τὸ δὲ ἀντικείμενον πᾶν, ὀπισθέναρ ἢ κτένας, καὶ προκάρπια καὶ δῶρα.* Hesych. *Κτένας· τοὺς τῶν χειρῶν καρποὺς, καὶ τῶν ποδῶν. Καὶ τὰ στήθη.* Zenob. II. 34, in Adagio *Ἀτρέως ὄμματα· αἴσθησιν παρασχὼν τῆς συμφορᾶς, ἐκ τοῦ τελευταίου τὰ ἄκρα παραθεῖναι.* Thyestes apud Senecam in tragoedia cognomine, v. 1038.

Abscissa cerno capita et avulsas manus,
Et rupta fractis cruribus vestigia.

Et v. 763.

Tantum ora servat et datas fidei manus.]

v. 1604. *ΕΘΡΥΠΤ' ΑΝΩΘΕΝ ΑΝΔΡΑΚΑΣ ΚΑΘΗΜΕΝΟΣ.* Suspicabar legendum:

---

h) Poll. II, §. 144.

Ἔκρυπτ' ἄνω θεὶς ἀνδρακὰς καθημένοις.

[Hesych. *Ἀνδρακάς· κατ' ἄνδρα ἕνα ἕκαστον· ἐπιῤῥηματικῶς· ὡς εἰπεῖν, καθ' ἕνα, ἢ κατ' ἄνδρα.* Homer. Odyss. *Ν'*. 13.

Ἀλλ' ἄγε οἱ δῶμεν τρίποδα μέγαν, ἠδὲ λέβητα
Ἀνδρακάς. ——

Ad quem locum vide sis virum cl. D. Iacobum Duportum.]

[v. 1605. (1596) *ΑΣΗΜΑ.* Pro *ἀσήμων*.]

[v. 1606. *ΒΟΡΑΝ.* Hesych. *Βορά· θοίνη, βρῶσις, σῖτος, τροφή.* Hinc *βορός*, eodem interprete, *πολυφάγος, ἄπληστος*, unde Latinum *vorax*. Unde et Boream ventum dici volunt Eustath. [i]) et Etymolog. [k]) *ἀπὸ τῆς βορᾶς, βορᾶς γὰρ ἡμῖν αἴτιός ἐστιν, αὔξων τοὺς καρπούς.* Cum enim ventus sit humidior, fructus auget, et esculenti copiosioris auctor est, nam Zephyrus olim *βορέας*. Sic enim Eustathius ad illum Homeri versum, Il. *Ε'*. 524.

Ἀτρέμας ὄφρ' εὕδησι μένος βορέαο.

Τοῦ δὲ, inquit, *βορέου ἐνταῦθα ἔοικε μόνου μνησθῆναι, κατά τινα ἐξοχὴν, διὰ τὸ τοῦ ἀνέμου φερέσβιον καὶ ζωοφόρον, ὅπερ παραδηλοῖ ὁ Ζέφυρος, ὃς καὶ βορέας παρὰ τὴν βοράν.* Aristophanes in Vespis, v. 264.

Δεῖται δὲ καὶ τῶν καρπίμων, ἅττα μὴ 'στι πρώϊμα
Ὕδωρ γενέσθαι, κἀπιπνεῦσαι βόρειον αὐτοῖς.

Ubi non intelligit illum Aquilonem, qui gelidas molitur nives, ventum illum *παγώδη* et *σκληρόν*, sed mollem et faventem Zephyrum; sed haec *ἐν παρέργῳ*.]

v. 1608. *ΩιΜΩΞΕΝ ΑΝ, ΠΙΠΤΕΙ Δ' ΑΠΟ ΣΦΑΓΗΣ ΕΡΩΝ.* Canterus

Ὤιμωξεν· ἀμπίπτει δ', ὑποσφαγῆς ἱερῶν.

Pro *ἱερῶν* poterit fortasse haud male legi *ἐμῶν*, vomens illas carnes immolatas. [Porro ad firmandam Canteri lectionem facit illud Senecae in Thyeste, v. 1042.

Da frater ensem, sanguinis multum mei
Habet ille; ferro liberis demus viam.
Negatur ensis, etc.]

[v. 1609. *ΜΟΡΟΝ Δ' ΑΦΕΡΤΟΝ.* Horat. Epod. V. 86.

Misit Thyesteas preces.

Ubi Acro Grammaticus *Diras*, *quales*, inquit, *in tragoediis inducitur Thyestes*, *cognitis filii membris*, *in Atreum locutus*. Has exhibuit Ennius, Ciceroni laudatus Tusc. Quaest. I. 44, quas et in L. Pisonem, c. 19. *Thyesteam exsecrationem vocat*. Exhibet et Seneca in Thyeste, sub finem tragoediae.]

---

i) Eust. p. 579, 5. k) Et. M. p. 205, 12.

[v. 1610. *ΤΙΘΕΙΣ ΑΡΑι.* Pro ἀρώμενον. Saepius monitum Aeschylum τὸ τίθημι κυρίως usurpasse.]

[v. 1611. (1602.) *ΟΥΤΩΣ ΟΛΕΣΘΗι.* f. ὅπως ὀλέσθῃ.]

Ibid. *ΠΛΕΙΣΘΕΝΟΥΣ ΓΕΝΟΣ.* Apollodorus, III. 133. Ἀερόπην μὲν ἔγημε Πλεισθένης, καὶ παῖδας Ἀγαμέμνονα καὶ Μενέλαον ἔτεκε. At quomodo iidem et Pelopidae et Pleisthenidae, docet Scholiastes Homeri in Iliad. *Α'*. 7. Ἀγαμέμνων κατὰ μὲν Ὅμηρον Ἀτρέως τοῦ Πέλοπος, μητρὸς δὲ Ἀερόπης· κατὰ δὲ Ἡσίοδον, Πλεισθένους. Erat haec familia tantis contemerata flagitiis, ut vel in proverbium abierit *Pelopeia domus* pro saeva et impia. Euripidi Orest. v. 70. δυστυχῶν δόμος dicitur; Horatio, Carm. I. 6, [v. 8.] *saeva Pelopis domus.* Seneca in Thyeste, v. 625.

—— O domus Pelopi quoque
Et Tantalo pudenda, ——

Vix enim ullum reperies scelus, quo abstinuerint.

[v. 1613. *ΤΟΥΔΕ ΤΟΥ ΦΟΝΟΥ ΡΑΦΕΥΣ.* Euripid. Andromache, v. 837.

—— Φόνον ῥάψασα συγγάμῳ σέθεν.

Proprie de dolosis. Phocylid. v. 2. δόλους ῥάπτειν. Aegisthus infra gloriatur, v. 1617.

Καὶ τοῦδε τἀνδρὸς ἡψάμην θυραῖος ὤν,
Πᾶσαν συνάψας μηχανὴν δυσβουλίας.]

[v. 1616. *ΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΑΓΕΝ.* Polynicis exulantis insigne, in Septem Theb. v. 650.

Χρυσήλατον γὰρ ἄνδρα τευχηστὴν ἰδεῖν,
Ἄγει γυνή τις σωφρόνως ἡγουμένη.
Δίκη δ' ἄρ' εἶναί φησιν, ὡς τὰ γράμματα
Λέγει, κατάξω δ' ἄνδρα τόνδε, καὶ πόλιν
Ἕξει, πατρῴων δωμάτων τ' ἐπιστροφάς.]

[v. 1619. *ΟΥΤΩ ΚΑΛΟΝ ΔΗ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΤΘΑΝΕΙΝ ΕΜΟΙ ΙΔΟΝΤΑ ΤΟΥΤΟΝ.* Huiusmodi est fabula Aesopica XXVI. de duobus inimicis, in eadem navi vectis, quorum alter, qui erat in puppi navis iam submergendae, gubernatorem rogabat, utra pars navigii prius obruenda esset; cumque ille proram dixisset, Ἀλλ' ἔμοιγε οὐκ ἔστι λυπηρὸν, εἶπεν, ὁ θάνατος, εἴγε ὁρᾷν μέλλω πρὸ ἐμοῦ τὸν ἐχθρὸν ἀποθνήσκοντα.]

[v. 1625. *ΛΕΥΣΙΜΟΥΣ ΑΡΑΣ.* Hesych. Λευσιμωδίκτου· τῆς λιθοβολήτου τιμωρίας. Eurip. in Oreste, v. 442.

Θανεῖν ὑπ' ἀστῶν λευσίμῳ πετρώματι.]

[v. 1626. *ΝΕΡΤΕΡΑι ΠΡΟΣΗΜΕΝΟΣ.* Θαλαμῖται, ζευγῖται. Vide Iosephum Scaligerum in Eusebium; vide et Claud. Salmasium, et contra hos Meibomium.]

v. 1627. *ΚΡΑΤΟΥΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙ ΖΥΓΩι ΔΟΡΟΣ, dum ii, qui in transtro sunt, imperium navis obtinent.* Δόρυ *navis.* Ita in Persis, v. 411.

—— ἐπ' ἄλλῳ δ' ἄλλος ἥμενον δόρυ.

[Pollux l), Onomast. I. 9. Τὸ δὲ ζυγὸν καλεῖται καὶ κλῆθς καὶ σέλμα. Idem m), ibid. Οἱ δὲ ἐρέται, ζύγιοι, θαλάμιοι, θρανῖται. Ad quae verba Wolfangus Seberus: „Remigum in triremi tres ordines erant, θαλάμιοι scil., ζύγιοι et θρανῖται. Θαλάμιοι infimi erant, qui inferiorem remorum ordinem, aquae proximum, tenebant: medii erant ζύγιοι, quos quidam a Livio n) *socios navales* dictos putant; supremi autem omnium, θρανῖται. Vel, ut alii volunt, et Aristophanis interpres*) tradit, θρανίτης ἐστὶν ὁ πρὸς τὴν πρύμναν, ζυγίτης ὁ μέσος, θαλαμίτης ἢ θαλάμιος ὁ πρὸς τὴν πρῶραν. Et sic navis iuxta Pollucis sententiam, quam supra posuit, in tres partes iuxta longitudinem dividetur: primamque, quae ad proram est, θαλάμιοι; mediam ζυγῖται, ultimam vero iuxta puppim θρανῖται occupabunt. Verum cum haec non alio certiore signo quam coniecturis assequi possim, idem a lectore, quod doctissimus et acerrimi iudicii vir Lazarus Bayfius, postulo, aequum scil. benevolumque animi iudicium."]

[v. 1629. *ΣΩΦΡΟΝΕΙΝ ΕΙΡΗΜΕΝΟΝ*. Magis ex usu εἰρημένος, *iussus*.]

v. 1630. *ΑΙ ΤΕ ΝΗΣΤΙΔΕΣ ΔΥΑΙ*. Explicat hunc locum vir praestantissimus Mericus Casaubonus in epistola ad lectorem, commentario patris in Persium praefixa: „Cum (inquit) apud amicum copia facta esset Aeschyli cum Latina interpretatione, libenter inspexi locum, et ibi reperiens, —— *hae Nystides ambae deae docendo praestantissimae sensuum medicae*; protinus ut portentum aversatus, quaesivi an alicubi extaret alia versio: sed hactenus frustra. Dicam igitur, quid mihi videatur. Νῆστις, νήστεως, adiectivum Aeschylo familiare. Hac ipsa tragoedia, νῆστις νόσος, *ieiunus morbus*; et νῆστις πόνος *ieiunus labor*, in superioribus. Pari et hic ni fallor ratione, νῆστις, νήστιδος, ut νήστιδες δύαι sint *ieiuna*. id est *dira*, *infortunia*: sensus igitur verborum erit et ad mentem parentis appositus: *durae calamitates, optimae magistrae, animi medicae*."

[v. 1632. *ΙΑΤΡΟΜΑΝΤΕΙΣ*. Eustath. o) in Il. Α'. 48. Φασὶ καὶ ὅτι κοινή πως ἐστι τέχνη ἰατρικὴ, καὶ μαντικὴ Μελάμπους οὖν καὶ Πολύειδος, ἀμφότεροι ἐπ' ἀμφοῖν ἔνδοξοι ἐγένοντο· καὶ Αἰσχύλος δέ που, φασὶ, τὸν ἰατρὸν μάντιν ὀνομάζει. Hinc compositum ἰατρόμαντις pro simplici, medico. Aeschylus noster Supplic. v. 270.

Ἆπις γὰρ ἐλθὼν ἐκ πέρας Ναυπακτίας
Ἰατρόμαντις.]

---

l) Poll. I, §. 89. m) Ibid. §. 120.
n) Liv. XVII, 17. o) Eust. p. 48, 35. *) Schol. Ran. 1106.

[Ibid. *ΟΥΧ ΟΡΑιΣ ΟΡΩΝ ΤΑΔΕ.* Ebraismus.]

v. 1633. *ΠΡΟΣ ΚΕΝΤΡΑ ΜΗ ΛΑΚΤΙΖΕ.* Vide quae ad Prom. v. 323.

v. 1634. *ΤΟΥΣ ΗΚΟΝΤΑΣ.* Lege τοῦδ' ἥκοντος, et mox distingue *αἰσχύνουσ' ἅμα ἀνδρί*, etc.

[v. 1640. *ΣΥ Δ' ΕΞΟΡΙΝΑΣ ΗΠΙΟΙΣ ΥΛΑΓΜΑΣΙΝ ΑΞΗι.* Versio, *ἐξορίνας, irritans:* malim *fugans: ὀρίνεσθαι* apud Homerum p) *in fugam coniici*, vel *compelli*, non semel, ut τῷ ἦγε opponatur, ex quo oratio venustior et auctior. Sed et τὸ ἄξῃ alia ratione eidem ἦγε oppositum. Ille duxit, attraxit, lactavit, tu duceris, mala morte mulctandus sc. Notum τὸ ἄγειν simplex ita saepius usurpari; ut et *duci* Latinum. Pro ἠπίοις malit aliquis νηπίοις, sed nihil opus.]

v. 1645. *ΣΑΦΩΣ.* Malim σοφῆς.

v. 1646. (1637.) *Η.* Lege ἦν.

v. 1647. *ΕΚ ΤΩΝΔΕ ΤΟΥΔΕ.* Legimus ἐκ τῶν δὲ τοῦδε, puncto post τῶν δὲ sublato.

[v. 1648. *ΑΡΧΕΙΝ ΠΟΛΙΤΩΝ.* Vide annon potius legendum τὸ λοιπόν.]

v. 1649. *ΖΕΥΞΩ ΒΑΡΕΙΑΙΣ ΟΥΤΙ ΜΗ ΣΕΙΡΑΣΦΟΡΟΝ ΚΡΙΘΩΝΤΑ ΠΩΛΟΝ.* *Βαρείαις* sc. πέδαις. Pro οὔτι vero lege ὥστε. Tale quiddam ex Aeschylo adducit Iul. Pollux q), VII. 5. *Σειραφόρον τε καὶ κριθιῶντα πῶλον.* Hunc ipsum locum innuere videtur; cuius fretus testimonio malim apud Aeschylum nostrum legere κριθιῶντα Sed et vice versa ex Aeschylo restituendus Pollux, apud quem σειρασφόρον legendum, ut alibi etiam in hac ipsa tragoedia, v. 851. Enimvero elegantissimus hic est locus. Quadriga quatuor equis constabat, quorum duo iugales, funales duo. Vide quae ad v. 851.

[v. 1650. *ΚΡΙΘΩΝΤΑ ΠΩΛΟΝ.* Schol. *Πίονα ταῖς κριθαῖς καὶ τρυφῶντα.* Inde ferocientibus equis aliquid demitur de hordeo, ut contractiore ventre minus lasciviant. *Κριθῶν πῶλος, Satureianus pullus.* Horat. Sat. I. 6. r)

> Non ego me claro natum patre, non ego circum
> Me Satureiano vectari rura caballo;
> Sed quod eram, narro. —]

Ibid. *ΔΥΣΦΙΛΗΣ ΚΟΤΩι.* Forte δυσφιλεῖ σκότῳ. [Versio et notae, pro κότῳ, σκότῳ, quod non displicet. Potest tamen retineri τὸ κότῳ in hanc sententiam: *fames inimica irae*, quandoquidem fera animalia fame domare mos est, *te*

---

p) Eust. p. 964, 41. q) Poll. VII, 24.
r) v. 58.

compescit. Sed hoc tamen de fame extrema intelligendum est, nam vulgaris fames iram movet, ut est in veteri proverbio: *fames et mora bilem in nasum conciunt.* Pacuvius, Duloreste [s]):

> Nam te [in] tenebrica saepe macerabo fame
> Clusam, et fatigans artus torto distraham.

Hunc ipsum Aeschyli locum reddidit, vel saltem respexit.]

[v. 1651. (1642.) *ΣΩ' ΕΠΟΨΕΤΑΙ.* An σ' ἐπόψεται?]

[v. 1653. *ΑΛΛΑ ΣΥΝ, ΓΥΝΗ.* Ἀλλὰ σὴ γυνή forsan melius, sic enim gloriatur ipsa, v. 1393.]

[v. 1655. *ΒΛΕΠΕΙ ΦΑΟΣ.* Ita Pers. 299.

> Ξέρξης μὲν αὐτὸς ζῇ τε καὶ φάος βλέπει.]

[v. 1656. *ΚΑΤΕΛΘΩΝ.* Vide quae ad Choeph. v. 3.]

v. 1658. *ΑΙΓ. ΑΛΛ' ΕΠΕΙ ΔΟΚΕΙΣ,* κ. τ. λ. [Vide annon melius δοκεῖ.] Personarum nomina, perperam affixa, hoc modo videntur reponenda:

> ΑΙΓ. Ἀλλ' ἐπεὶ δοκεῖς τάδ' ἔρδειν καὶ λέγειν, γνώσῃ τάχα.
> Εἶα δὴ φίλοι λοχῖται, τοὔργον οὐχ ἑκὰς τόδε.
> Εἶα δή, ξίφος πρόκωπον πᾶς τις εὐτρεπιζέτω.
> ΧΟ. Ἀλλὰ κἀγὼ μὴν πρόκωπος οὐκ ἀναίνομαι θανεῖν.
> ΑΙΓ. Δεχομένοις λέγεις θανεῖν σε· τὴν τύχην δ' ἐρούμεθα.
> ΚΛ. Μηδαμῶς, ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν, κ. τ. λ.

v. 1659. *ΤΟΥΡΓΟΝ ΟΥΧ ΕΚΑΣ ΤΟΔΕ.* Sophocl. in Philoct. v. 26.

> —— τοὔργον οὐ μακρὰν λέγεις.

Ubi Scholiastes: οὐ μακροῦ πόνου δεόμενον. [Quin ἔργον etiam μάχην sonat, ut in illo Homerico, Iliad. Δ'. 539.

> Ἔνθα κεν οὐκέτι ἔργον ἀνὴρ ὀνόσαιτο μετελθών.

Thucyd. II. 89. *Καὶ ἐν τῷ ἔργῳ κόσμον καὶ σιγὴν περὶ πλείστου ἡγεῖσθε.* Schol. Ἐν τῷ ἔργῳ, ἤτοι ἐν τῷ πολέμῳ. Immo et quod propius ad hunc locum accedere videtur, significat etiam ἀνάλωμα, id quod conficitur a re aliqua, ἔργον τοῦ ξίφους· ἔργον πολέμου, qui in bello cecidit: ἔργον λοιμοῦ peste absumptus. Clem. Alex. Strom. V. 415. *Ταχέως ἐκλιπεῖν, καὶ πυρὸς ἔργον γενήσεσθαι.* Heliodorus Aethiop. I. [t]) in initio, *Οἱ δὲ πλεῖστοι βελῶν ἔργον καὶ τοξείας γεγενημένοι, plurimi iaculis et sagittis confixi.*]

v. 1660. *ΠΡΟΚΩΠΟΝ, districtum.* Euripides Oreste, v. 1478.

> Ὁ δὲ ξίφος πρόκωπον ἐν χεροῖν ἔχων.

---

s) fragm. X. p. 118. Both.

t) I, 1, 3. Cor.

Ubi male ab interprete redditur *cum longo capulo.* Suidas, Πρόκωπον ἔχων τὸ ξίφος· ἀντὶ τοῦ γυμνόν.

[v. 1622. *ΔΕΧΟΜΕΝΟΙΣ ΛΕΓΕΙΣ ΘΑΝΕΙΝ.* Superstitiose, quod alias observavimus, abstinebant veteres a verbis male ominatis. Quia chorus, vel quaecunque alia persona *mortis* mentionem fecerat. Accipimus omen, respondent, ut vere moriaris. Sed tamen fortunae arbitrio res permittenda.]

[Ibid. *ΕΡΟΥΜΕΘΑ.* Sunt qui malint αἱρούμεθα. Auratus αἰρούμεθα.]

v. 1664. *ΔΥΣΤΗΝΟΝ Ο ΕΡΩΣ.* Lege δυστήνων ἔρως.

v. 1665. *ΜΗΔΕΝ ΗΜΑΤΩΜΕΘΑ.* Forsan μηκέθ' αἱματώμεθα.

v. 1666. (1657.) *ΤΟΥΣΔΕ.* Exigit metrum ut deleatur.

[v. 1667. *ΣΤΕΙΧΕΤΕ Δ' ΟΙ ΓΕΡΟΝΤΕΣ.* f. στείχεθ' οἵδε δ' οἱ γέροντες, vel στείχεθ' εἴσω οἱ γέροντες.]

[Ibid. *ΚΑΙΡΟΝ.* f. legendum et distinguendum:

Πρὶν παθεῖν ἔρξαντα, κραίνειν χρῆν κ. τ. λ.]

[v. 1668. *ΕΙ ΔΕ ΤΟΙ ΜΟΧΘΩΝ ΓΕΝΟΙΤΟ.* f. pro τοὶ τῷ vel τῇ vel τί. Pro γένοιτο, δέοιτο vel μέλοιτο.]

[v. 1671. *ΑΛΛΑ ΤΟΥΣΔΕ ΜΟΙ.* f. μὴ, vel τούσδ' ἐμοί.]

[v. 1672. *ΔΑΙΜΟΝΑΣ ΠΕΙΡΩΜΕΝΟΥΣ.* Forsan δαίμονος πειρωμένους, *a deo incitatos.* Suidas, Δαίμων· ἡ ἑκάστου τύχη. Forsan itaque respondet iis, quae modo dixerat chorus, v. 1662. τὴν τύχην δ' ἐρούμεθα.]

v. 1673. *Δ' ΑΜΑΡΤΗΤΟΝ ΚΡΑΤΟΥΝΤΑ.* Fortasse τ' ἁμαρτεῖν*) τὸν κρατοῦντα δύσφορον. Nam deesse aliquid tam ex metro constat quam ex sensu. [Vel f. γνώμης δ' ἥμαρτεν, ὃς κρατοῦντα λοιδορεῖ. vel ἥμαρτεν τὸν κρατοῦντα λοιδορεῖν. Ioseph. Scal. ad oram libri sui: Σώφρονος δὲ γνώμης οὐχ ἁμαρτάνειν εἰς τὸν κρατοῦντα, vel ἁμαρτῇ τὸν κρατοῦντα λοιδορεῖν· vel δάμαρτα. γρ. σώφρονος γνώμης δ' οὐχ ἁμαρτεῖν εἰς τὸν κρατοῦντα.]

[v. 1675. *ΜΕΤΕΙΜ' ΕΤΙ.* f. μετελεύσομαι.]

v. 1677. *ΟΙΔ' ΕΓΩ ΦΕΥΓΟΝΤΑΣ ΑΝΔΡΑΣ ΕΛΠΙΔΑΣ ΣΙΤΟΥΜΕΝΟΥΣ.* [An φεύγοντος ἀνδρός? nam de Oreste intelligendum. Proverbiale dictum; vide sis Erasmum in adagiis.]

Ibid. *ΕΛΠΙΔΑΣ ΣΙΤΟΥΜΕΝΟΥΣ.* Loquendi formula haud infrequens. Euripid. Bacch. v. 617.

Ταῦτα καὶ καθύβρισ' αὐτὸν, ὅτι με δεσμεύει δοκῶν,
Οὔτ' ἔθιγεν, οὔτ' ἥψαθ' ἡμῶν· ἐλπίσιν δ' ἐβόσκετο.

Tibullus, Eleg. II. 6. u) *Spes alit agricolas.*

v. 1680. *ΑΛΕΚΤΩΡ ΩΣΠΕΡ.* Pindarus, Olymp. XII. 20. [14 B.]

---

u) v. 21.

*) Voluit θ' ἁμαρτεῖν.

'Ενδομάχας ἅτ' ἀλέκτωρ
Συγγόνῳ παρ' ἑστίᾳ.

Plato in Theataet. p. 164. φαινόμεθα ἀλεκτρυόνος ἀγεννοῦς δίκην πρὶν νενικηκέναι ἀποπηδήσαντες ἀπὸ τοῦ λόγου ᾄδειν. Lucil. [x])

Gallinaceus cum se victor gallus honeste
Sustulit in digitis, primoresque erigit ungues.

Hoc exemplo Iphicratem imperatorem animavit Socrates, referente Laertio in Vita eius, II. Segm. 30. ἐπῆρε δὲ καὶ εἰς φρόνημα Ἰφικράτη τὸν στρατηγὸν, δείξας αὐτῷ τοῦ κουρέως Μιδίου ἀλεκτρυόνας ἄντιον τῶν Καλλίου πτερυξαμένους. Est vero καπρώσσεσθαι, quod gallinas Indicas facere videmus aliquando, tumentes, et caudam pandentes. [Cum qua narratione confer, si lubet, quae de Themistocle refert Aelianus Var. Hist. II. 28. cuius contrarium est:

Ἔπτηξ' ἀλέκτωρ δοῦλον ὡς κλίνας πτερόν.

Quem senarium e poeta quopiam ἀνωνύμῳ profert Plutarchus in Alcibiade [y]), p. 193.]

[Ibid. ΩΣΠΕΡ. Canterus versui omnino convenienter rescribit ὥστε.]

v. 1681. ΜΗ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΙΣ. Manca haec sunt, et ex Schol. supplenda hoc modo:

Μὴ προτιμήσῃς ματαίων τῶνδ' ὑλαγμάτων· ἐγὼ
Καὶ σὺ θήσομεν κρατοῦντε τῶνδε δωμάτων καλῶς.

Ita etiam apud Senecam Aegisthum alloquitur, Agam. v. 974

Consors pericli pariter ac regni mei.

[v. 1682. ΕΓΩ ΚΑΙ ΣΥ—ΚΡΑΤΟΥΝΤΕ. Χώρας διπλῆν τυραννίδα vocat Orestes in Choeph. v. 973. atque una regnasse Clytaemnestram cum Aegistho indicat Euripides in Electra, v. 931.

Ὁ (Aegisthus) τῆς γυναικὸς (imperio paret) οὐχὶ τἀνδρὸς ἡ γυνή.
Καί τοι τόδ' αἰσχρὸν, προστατεῖν γε δωμάτων
Γυναῖκα, μὴ τὸν ἄνδρα.

Septem vero annis imperium simul administrarunt. Tzetzes, Chil. III. 283.

Κἂν παῖς Ὀρέστης ὕστερον τούτους ἀνεῖλε τούτου,
Χρόνοις ἑπτὰ κρατήσαντας πατρῴων τούτου σκήπτρων —

Homeri testimonio innixus, Odyss. Γ'. 304.

—— δέδμητο δὲ λαὸς ὑπ' αὐτῷ·
Ἑπτάετες δ' ἤνασσε πολυχρύσοιο Μυκήνης.]

---

x) Lucil. VIII, fr. 1. p. 42. ed. Dous. Lugd. y) cap. IV.

IN CHOEPHORAS.

Una cum tragoediae huius initio interciderunt argumentum et personarum nomina. Utriusque defectum supplere conati sumus, at Latine tantum, non Graece, ne lectori imponere videamur. Simili enim occasione viris doctissimis erratum comperimus, qui Iosephi Scaligeri Graeca Eusebio adiuncta, quasi anonymi cuiusdam antiqui auctoris, aliquando non sine infelicissimo eventu, adducunt. Porro constare videtur chorus non ἐκ παρθένων ἐντοπίων, *ex virginibus indigenis,* prout Cantero visum est; sed ex mulieribus alienigenis, captivis (Troianis puta) Clytaemnestrae servientibus: quod ex ipsarum verbis v. 74. colligere est,

— ἐκ γὰρ οἴκων
πατρῴων δούλιον ἐσᾶγον αἶσαν

Inter personas fabulae recensetur *nuntius,* quod ad v. 848. praefigatur ἄγγ. in impressis. Ego vero non video quare nuntius ille alius praeter nutricem. Prologum agere Orestem ad tumulum patris sui Agamemnonis monet Aristophanes in Ranis, v. 1157.

ΑΙ. Ἑρμῆ χθόνιε πατρῷ' ἐποπτεύων κράτη.
ΕΥ. Οὔκουν Ὀρέστης τοῦτ' ἐπὶ τῷ τύμβῳ λέγει
Τῷ τοῦ πατρὸς τεθνεῶτος; *ΑΙ.* Οὐκ ἄλλως λέγω.

[Tit. *ΧΟΗΦΟΡΟΙ.* Sophoclis Electra idem habet argumentum. Etymolog. a) Χοή· ἐκ τοῦ χέω, χοαί, χοῶν, τὰ ἐπιχεόμενα· οἱ γὰρ ἀρχαῖοι, ἅπερ εἶχον κάλλιστα καὶ τιμιώτατα, ἔῤῥαινον εἰς τοὺς νεκροὺς, τιμῶντες αὐτούς.]

[Argum. *Ubi mulierum coetui Clytaemnestrae famularum occurrit.* Iam olim monuimus ad Agamemn. v. 963. e pulcherrimis spoliorum partem aliquam praecipuam ducibus cessisse, quae ἐξαίρετον dicebatur. Quo nomine plurimas Troianas mulieres obtinuisse Agamemnonem testis est Thersites, apud Homerum, Il. *Β'*. 225.

a) Etym. M. p. 813, 13.

v. 1575. (1566.) *ΠΡΟΣΑΨΑΙ.* Mallem προσαύψαι.

v. 1577. *ΧΡΗΣΜΟΝ.* Melius χρησμός.

v. 1580. *Ο ΔΕ.* Forsan vel ὃ δέ, vel τὸ δέ.

[v. 1583. *ΚΤΕΑΝΩΝ ΤΕ ΜΕΡΟΣ ΒΑΙΟΝ ΕΧΟΥΣΗ.* l. κτεάνων δὲ μέρος βαιὸν ἔχουσα.]

[Ibid. *ΒΑΙΟΝ.* Hesych. *Βαιόν· ὀλίγον, μικρόν.* Moschus, Idyll. *Ι'*. 18. *Τόξον ἔχει μάλα βαιόν.*]

[v. 1584. *ΜΟΙ Δ'.* l. μοί γ', vel dele δ'.]

[v. 1586. *Ω ΦΕΓΓΟΣ ΕΥΦΡΟΝ.* Homer. Odyss. *Ω'*.513.

Τίς νύ μοι ἡμέρη ἥδε, θεοὶ φίλοι; ἦ μάλα χαίρω.

Cicero Fragm. [f]) Orat. in L. Pison. *Proh Dii immortales! quis hic illuxit dies!* Idem, *O praeclarum diem!* Et in Epist. VI. 11. *O diem laetum, notandumque mihi candido lapillo!*]

[v. 1587. *ΝΥΝ ΒΡΟΤΩΝ ΤΙΜΑΟΡΟΥΣ ΘΕΟΥΣ.* Proverbium: *Νῦν θεοὶ μάκαρες· ἐπὶ τῶν ἀξίως τιμωρουμένων, ἐφ' οἷς ἔπραξαν.* Diogenianus, VI. 88. *In illos, qui iusta vindicta pro suis quae fecerunt sceleribus puniuntur.* Idem totidem verbis Mich. Apostolius, XIII. 85.]

v. 1588. *ΑΧΗ.* Auratus ἄγη. [Psal. XIV. 3. *Κύριος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων, τοῦ ἰδεῖν εἰ ἔστι συνιῶν, ἢ ἐκζητῶν τὸν θεόν.* v. 4. *Πάντες ἐξέκλιναν, κ. τ. λ.*]

[v. 1590. *ΚΕΙΜΕΝΟΝ.* Hesych. *Κεῖται· ἀεὶ ἐπὶ κακοῦ τίθεται τοῦτο, ἢ θανάτου, ἢ ἀπραξίας.*]

v. 1591. *ΕΚΤΙΝΟΝΤΑ.* Lege ἐκτινόντα aorist. 2.

[v. 1594. *ΑΜΦΙΛΕΚΤΟΣ ΩΝ ΚΡΑΤΕΙ.* Hesych. *Ἀμφίλεκτος· Ἀμφίβολος.* Vicissitudine regnandi pacta Atreus et Thyestes Argis imperabant. Interea Thyestes aureum arietem, regni fatum, avertit, et uxorem fratris in adulterium pellicit: mox poenas fratri metuens dare fugit in exsilium; Seneca, vel quisquis auctor est, in Thyeste. Vide et Pausan. [g]) in Corinth. c. 18.]

[v. 1595. *ΗΝΑΡΘΑΛΑΤΗΣΕΝ.* Seneca in Thyeste, v. 297.

—— relictis exsul hospitiis, vagus
Regno ut miserias mutet.

Quin et ipse Thyestes reversus, v. 403.

Optata patriae tecta, et Argolicas opes,
Miserisque summum ac maximum exsulibus bonum,
Tactum soli natalis et patrios deos,
Si sunt tamen dii, cerno.]

[v. 1596. *ΠΡΟΣΤΡΟΠΑΙΟΣ.* Thyestes, apud Senecam, si is est auctor fabulae, Atreum sic alloquitur, Thyest. v. 517.

---

f) fragm. 1.

g) Pausan. II, 18, 2.

— supplicem primus vides;
Hae te precantur aedibus iniectae manus:
Ponatur omnis ira, et ex animo tumor
Erasus abeat; obsides fidei accipe
Hos innocentes, frater.]

[Ibid. (1587.) *ΕΣΤΙΑΣ.* f. *ἑστίαν.*]

[v. 1597. *ΜΟΙΡΑΝ ΕΥΡΕΤ' ΑΣΦΑΛΗ.* Thyestes in tragoedia cognomine, v. 531.

— regiam capitis notam
Squalor recusat noster, et sceptrum manus
Infausta refugit: liceat in media mihi
Latere turba.

Pro *εὗρετ'* Auratus legit *ἧρετ'*.]

[v. 1599. *ΞΕΝΙΑ.* *Hospitalia munera.* Gloss Cyrill. *Ξένιον· τὸ δῶρον τὸ πεμπόμενον ξένῳ.* Homer. Odyss. *Θ'*. 389. *Ἀλλ' ἄγε οἱ δῶμεν ξεινήϊον.*]

[v. 1601. *ΚΡΕΟΥΡΓΟΝ ΗΜΑΡ.* *Κρεώδης ἱερουργεία*, et *κρεωθοινία.* Aliquatenus respondet Romanorum *visceratio*, carnis, nisi quod cruda fuerit, distributio, quae fieri solebat vel in solenni festivitate, et praecipue in feriis Latinis; vel in funere. Gloss. Cyrill. *Διανομὴ κρέως· visceratio.* Onomast. *Visceratio*, *Κρεανομία.* Gloss. Lat. Gr. *Viscerationem*, *Εὐφρασίαν.* Gloss. Cyrill. *Εὐφρασία· epulatio.* *Εὐφραίνω· laetifico, epulor.*]

[v. 1602. *ΠΑΡΕΣΧΕ ΔΑΙΤΑ.* Zenobius, Adag. II. 34. *Τὰ τέκνα τοῦ Θυέστου συγκόψας καὶ ἑψήσας, δειπνοῦντι παρέθηκε τῷ πατρί.*]

[Ibid. *ΠΑΙΔΙΩΝ ΚΡΕΩΝ.* f. *παιδείων.*]

[v. 1603. *ΧΕΡΩΝ ΑΚΡΑΣ ΚΤΕΝΑΣ.* Schol. *τὰς διαστάσεις τῶν δακτύλων.* Iul. Pollux h) Onomast. II. 4. de manibus et partibus earum, *Ἔνιοι δὲ τὸ μὲν πρόσθιον τῆς δρακὸς ἅπαν θέναρ οἴονται καλεῖσθαι, καὶ Ἱπποκράτης καὶ Ὅμηρος· τὸ δὲ ἀντικείμενον πᾶν, ὀπισθέναρ ἢ κτένας, καὶ προκάρπια καὶ δῶρα.* Hesych. *Κτένας· τοὺς τῶν χειρῶν καρποὺς, καὶ τῶν ποδῶν. Καὶ τὰ στήθη.* Zenob. II. 34, in Adagio *Ἀτρέως ὄμματα· αἴσθησιν παρασχὼν τῆς συμφορᾶς, ἐκ τοῦ τελευταίου τὰ ἄκρα παραθεῖναι.* Thyestes apud Senecam in tragoedia cognomine, v. 1038.

Abscissa cerno capita et avulsas manus,
Et rupta fractis cruribus vestigia.

Et v. 763.

Tantum ora servat et datas fidei manus.]

v. 1604. *ΕΘΡΥΠΤ' ΑΝΩΘΕΝ ΑΝΔΡΑΚΑΣ ΚΑΘΗΜΕΝΟΣ.* Suspicabar legendum:

---

h) Poll. II, §. 144.

Ἔκρυπτ' ἄνω θεὶς ἀνδρακὰς καθημένοις.

[Hesych. Ἀνδρακάς· κατ' ἄνδρα ἕνα ἕκαστον· ἐπιῤῥηματικῶς· ὡς εἰπεῖν, καθ' ἕνα, ἢ κατ' ἄνδρα. Homer. Odyss. Ν'. 13.

Ἀλλ' ἄγε οἱ δῶμεν τρίποδα μέγαν, ἠδὲ λέβητα
Ἀνδρακάς. ——

Ad quem locum vide sis virum cl. D. Iacobum Duportum.]

[v. 1605. (1596) *ΑΣΗΜΑ.* Pro ἀσήμων.]

[v. 1606. *ΒΟΡΑΝ.* Hesych. Βορά· θοίνη, βρῶσις, σῖτος, τροφή. Hinc βορός, eodem interprete, πολυφάγος, ἄπληστος, unde Latinum *vorax*. Unde et Boream ventum dici volunt Eustath.[i]) et Etymolog.[k]) ἀπὸ τῆς βορᾶς, βορᾶς γὰρ ἡμῖν αἰτιός ἐστιν, αὔξων τοὺς καρπούς. Cum enim ventus sit humidior, fructus auget, et esculenti copiosioris auctor est, nam Zephyrus olim βορέας. Sic enim Eustathius ad illum Homeri versum, Il. Ε'. 524.

Ἀτρέμας ὄφρ' εὕδῃσι μένος βορέαο.

Τοῦ δὲ, inquit, βορέου ἐνταῦθα ἔοικε μόνου μνησθῆναι, κατά τινα ἐξοχὴν, διὰ τὸ τοῦ ἀνέμου φερέσβιον καὶ ζωοφόρον, ὅπερ παραδηλοῖ ὁ Ζέφυρος, ὃς καὶ βορέας παρὰ τὴν βοράν. Aristophanes in Vespis, v. 264.

Δεῖται δὲ καὶ τῶν καρπίμων, ἅττα μή 'στι πρώϊμα
Ὕδωρ γενέσθαι, κἀπιπνεῦσαι βόρειον αὐτοῖς.

Ubi non intelligit illum Aquilonem, qui gelidas molitur nives, ventum illum παγώδη et σκληρόν, sed mollem et faventem Zephyrum; sed haec ἐν παρέργῳ.]

v. 1608. *ΩιΜΩΞΕΝ ΑΝ, ΠΙΠΤΕΙ Δ' ΑΠΟ ΣΦΑΓΗΣ ΕΡΩΝ.* Canterus

Ὤιμωξεν· ἀμπίπτει δ', ὑποσφαγῆς ἐρῶν.

Pro ἐρῶν poterit fortasse haud male legi ἐμῶν, *vomens* illas carnes immolatas. [Porro ad firmandam Canteri lectionem facit illud Senecae in Thyeste, v. 1042.

Da frater ensem, sanguinis multum mei
Habet ille; ferro liberis demus viam.
Negatur ensis, etc.]

[v. 1609. *ΜΟΡΟΝ Δ' ΑΦΕΡΤΟΝ.* Horat. Epod. V. 86.

Misit Thyesteas preces.

Ubi Acro Grammaticus *Diras*, *quales*, inquit, *in tragoediis inducitur Thyestes*, *cognitis filii membris*, *in Atreum locutus*. Has exhibuit Ennius, Ciceroni laudatus Tusc. Quaest. I. 44, quas et in L. Pisonem, c. 19. *Thyesteam exsecrationem* vocat. Exhibet et Seneca in Thyeste, sub finem tragoediae.]

---

i) Eust. p. 579, 5. *k*) Et. M. p. 205, 12.

[v. 1610. *ΤΙΘΕΙΣ ΑΡΑι.* Pro ἀρώμενον. Saepius monitum Aeschylum τὸ τίθημι κυρίως usurpasse.]

[v. 1611. (1602.) *ΟΥΤΩΣ ΟΛΕΣΘΗι.* f. ὅπως ὀλέσθῃ.]

Ibid. *ΠΛΕΙΣΘΕΝΟΥΣ ΓΕΝΟΣ.* Apollodorus, III. 133. Ἀερόπην μὲν ἔγημε Πλεισθένης, καὶ παῖδας Ἀγαμέμνονα καὶ Μενέλαον ἔτεκε. At quomodo iidem et Pelopidae et Pleisthenidae, docet Scholiastes Homeri in Iliad. *Α'.* 7. Ἀγαμέμνων κατὰ μὲν Ὅμηρον Ἀτρέως τοῦ Πέλοπος, μητρὸς δὲ Ἀερόπης· κατὰ δὲ Ἡσίοδον, Πλεισθένους. Erat haec familia tantis contemerata flagitiis, ut vel in proverbium abierit *Pelopeia domus* pro saeva et impia. Euripidi Orest. v. 70. δυστυχῶν δόμος dicitur; Horatio, Carm. I. 6, [v. 8.] *saeva Pelopis domus.* Seneca in Thyeste, v. 625.

—— O domus Pelopi quoque
Et Tantalo pudenda. ——

Vix enim ullum reperies scelus, quo abstinuerint.

[v. 1613. *ΤΟΥΔΕ ΤΟΥ ΦΟΝΟΥ ΡΑΦΕΥΣ.* Euripid. Andromache, v. 837.

—— Φόνον ῥάψασα συγγάμῳ σέθεν.

Proprie de dolosis. Phocylid. v. 2. δόλους ῥάπτειν. Aegisthus infra gloriatur, v. 1617.

Καὶ τοῦδε τἀνδρὸς ἡψάμην θυραῖος ὤν,
Πᾶσαν συνάψας μηχανὴν δυσβουλίας.]

[v. 1616. *ΔΙΚΗ ΚΑΤΗΓΑΓΕΝ.* Polynicis exulantis insigne, in Septem Theb. v. 650.

Χρυσήλατον γὰρ ἄνδρα τευχηστὴν ἰδεῖν,
Ἄγει γυνή τις σωφρόνως ἡγουμένη.
Δίκη δ' ἄρ' εἶναί φησιν, ὡς τὰ γράμματα
Λέγει, κατάξω δ' ἄνδρα τόνδε, καὶ πόλιν
Ἕξει, πατρῴων δωμάτων τ' ἐπιστροφάς.]

[v. 1619. *ΟΥΤΩ ΚΑΛΟΝ ΔΗ ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΤΘΑΝΕΙΝ ΕΜΟΙ ΙΔΟΝΤΑ ΤΟΥΤΟΝ.* Huiusmodi est fabula Aesopica XXVI. de duobus inimicis, in eadem navi vectis, quorum alter, qui erat in puppi navis iam submergendae, gubernatorem rogabat, utra pars navigii prius obruenda esset; cumque ille proram dixisset, Ἀλλ' ἔμοιγε οὐκ ἔστι λυπηρὸν, εἶπεν, ὁ θάνατος, εἴγε ὁρᾷν μέλλω πρὸ ἐμοῦ τὸν ἐχθρὸν ἀποθνήσκοντα.]

[v. 1625. *ΛΕΥΣΙΜΟΥΣ ΑΡΑΣ.* Hesych. Λευσιμωδίκτου· τῆς λιθοβολήτου τιμωρίας. Eurip. in Oreste, v. 442.

Θανεῖν ὑπ' ἀστῶν λευσίμῳ πετρώματι.]

[v. 1626. *ΝΕΡΤΕΡΑι ΠΡΟΣΗΜΕΝΟΣ.* Θαλαμῖται, ζευγῖται. Vide Iosephum Scaligerum in Eusebium; vide et Claud. Salmasium, et contra hos Meibomium.]

v. 1627. *ΚΡΑΤΟΥΝΤΩΝ ΤΩΝ ΕΠΙ ΖΥΓΩι ΔΟΡΟΣ,* *dum ii, qui in transtro sunt, imperium navis obtinent.* *Δόρυ navis.* Ita in Persis, v. 411.

—— ἐπ' ἄλλῳ δ' ἄλλος ἔθυνεν δόρυ.

[Pollux l), Onomast. I. 9. Τὸ δὲ ζυγὸν καλεῖται καὶ κλῆθς καὶ σέλμα. Idem m), ibid. Οἱ δὲ ἐρέται, ζύγιοι, θαλάμιοι, θρανῖται. Ad quae verba Wolfangus Seberus: „Remigum in triremi tres ordines erant, θαλάμιοι scil., ζύγιοι et θρανῖται. Θαλάμιοι infimi erant, qui inferiorem remorum ordinem, aquae proximum, tenebant: medii erant ζύγιοι, quos quidam a Livio n) socios navales dictos putant; supremi autem omnium, θρανῖται. Vel, ut alii volunt, et Aristophanis interpres*) tradit, θρανίτης ἐστὶν ὁ πρὸς τὴν πρύμναν, ζυγίτης ὁ μέσος, θαλαμίτης ἢ θαλάμιος ὁ πρὸς τὴν πρώραν. Et sic navis iuxta Pollucis sententiam, quam supra posuit, in tres partes iuxta longitudinem dividetur: primamque, quae ad proram est, θαλάμιοι; mediam ζυγῖται, ultimam vero iuxta puppim θρανῖται occupabunt. Verum cum haec non alio certiore signo quam coniecturis assequi possim, idem a lectore, quod doctissimus et acerrimi iudicii vir Lazarus Bayzius, postulo, aequum scil. benevolumque animi iudicium."]

[v. 1629. ΣΩΦΡΟΝΕΙΝ ΕΙΡΗΜΕΝΟΝ. Magis ex usu εἰρημένος, iussus.]

v. 1630. ΑΙ ΤΕ ΝΗΣΤΙΔΕΣ ΔΥΑΙ. Explicat hunc locum vir praestantissimus Mericus Casaubonus in epistola ad lectorem, commentario patris in Persium praefixa: „Cum (inquit) apud amicum copia facta esset Aeschyli cum Latina interpretatione, libenter inspexi locum, et ibi reperiens, —— *hae Nystides ambae deae docendo praestantissimae sensuum medicae*; protinus ut portentum aversatus, quaesivi an alicubi extaret alia versio: sed hactenus frustra. Dicam igitur, quid mihi videatur. Νῆστις, νήστεως, adiectivum Aeschylo familiare. Hac ipsa tragoedia, νῆστις νόσος, *ieiunus morbus*; et νῆστις πόνος *ieiunus labor*, in superioribus. Pari et hic ni fallor ratione, νῆστις, νήστιδος, ut νήστιδες δύαι sint *ieiuna*, id est *dira*, *infortunia*: sensus igitur verborum erit et ad mentem parentis appositus: *durae calamitates*, *optimae magistrae*, *animi medicae*."

[v. 1632. ΙΑΤΡΟΜΑΝΤΕΙΣ. Eustath. o) in Il. Α'. 48. Φασὶ καὶ ὅτι κοινή πως ἐστι τέχνη ἰατρικὴ, καὶ μαντικὴ. Μελάμπους οὖν καὶ Πολύειδος, ἀμφότεροι ἐπ' ἀμφοῖν ἔνδοξοι ἐγένοντο· καὶ Αἰσχύλος δέ που, φασὶ, τὸν ἰατρὸν μάντιν ὀνομάζει. Hinc compositum ἰατρόμαντις pro simplici, medico. Aeschylus noster Supplic. v. 270.

Ἆπις γὰρ ἐλθὼν ἐκ πέρας Ναυπακτίας
Ἰατρόμαντις.]

---

l) Poll. I, §. 89. m) Ibid. §. 120.
n) Liv. XVII, 17. o) Eust. p. 48, 35. *) Schol. Ran. 1106.

[Ibid. *ΟΥΧ ΟΡΑιΣ ΟΡΩΝ ΤΑΔΕ.* Ebraismus.]

v. 1633. *ΠΡΟΣ ΚΕΝΤΡΑ ΜΗ ΛΑΚΤΙΖΕ.* Vide quae ad Prom. v. 323.

v. 1634. *ΤΟΥΣ ΗΚΟΝΤΑΣ.* Lege τοῦδ' ἥκοντος, et mox distingue αἰσχύνουσ' ἅμα ἀνδρί, etc.

[v. 1640. *ΣΥ Δ' ΕΞΟΡΙΝΑΣ ΗΠΙΟΙΣ ΥΛΑΓΜΑΣΙΝ ΑΞΗι.* Versio, ἐξορίνας, *irritans:* malim *fugans:* ὀρίνεσθαι apud Homerum[p]) *in fugam coniici*, vel *compelli*, non semel, ut τῷ ἦγε opponatur, ex quo oratio venustior et auctior. Sed et τὸ ἄξῃ alia ratione eidem ἦγε oppositum. Ille duxit, attraxit, lactavit, tu duceris, mala morte mulctandus sc. Notum τὸ ἄγειν simplex ita saepius usurpari; ut et *duci* Latinum. Pro ἠπίοις malit aliquis νηπίοις, sed nihil opus.]

v. 1645. *ΣΑΦΩΣ.* Malim σοφῆς.

v. 1646. (1637.) *Η.* Lege ἦν.

v. 1647. *ΕΚ ΤΩΝΔΕ ΤΟΥΔΕ.* Legimus ἐκ τῶν δὲ τοῦδε, puncto post τῶν δὲ sublato.

[v. 1648. *ΑΡΧΕΙΝ ΠΟΛΙΤΩΝ.* Vide annon potius legendum τὸ λοιπόν.]

v. 1649. *ΖΕΥΞΩ ΒΑΡΕΙΑΙΣ ΟΥΤΙ ΜΗ ΣΕΙΡΑΣΦΟΡΟΝ ΚΡΙΘΩΝΤΑ ΠΩΛΟΝ.* Βαρείαις sc. πέδαις. Pro οὔτι vero lege ὥστε. Tale quiddam ex Aeschylo adducit Iul. Pollux[q]), VII. 5. Σειραφόρον τε καὶ κριθιῶντα πῶλον. Hunc ipsum locum innuere videtur; cuius fretus testimonio malim apud Aeschylum nostrum legere κριθιῶντα Sed et vice versa ex Aeschylo restituendus Pollux, apud quem σειρασφόρον legendum, ut alibi etiam in hac ipsa tragoedia, v. 851. Enimvero elegantissimus hic est locus. Quadriga quatuor equis constabat, quorum duo jugales, funales duo. Vide quae ad v. 851.

[v. 1650. *ΚΡΙΘΩΝΤΑ ΠΩΛΟΝ.* Schol. *Πίονα ταῖς κριθαῖς καὶ τρυφῶντα.* Inde ferocientibus equis aliquid demitur de hordeo, ut contractiore ventre minus lasciviant. *Κριθῶν πῶλος, Satureianus pullus.* Horat. Sat. I. 6.[r])

> Non ego me claro natum patre, non ego circum
> Me Satureiano vectari rura caballo;
> Sed quod eram, narro. ——]

Ibid. *ΔΥΣΦΙΛΗΣ ΚΟΤΩι.* Forte δυσφιλεῖ σκότῳ. [Versio et notae, pro κότῳ, σκότῳ, quod non displicet. Potest tamen retineri τὸ κότῳ in hanc sententiam: *fames inimica irae*, quandoquidem fera animalia fame domare mos est, *te*

---

p) Eust. p. 964, 41. *q*) Poll. VII, 24.
r) v. 58.

compescit. Sed hoc tamen de fame extrema intelligendum est, nam vulgaris fames iram movet, ut est in veteri proverbio: *fames et mora bilem in nasum conciunt.* Pacuvius, Duloreste [s]):

> Nam te [in] tenebrica saepe macerabo fame
> Clusam, et fatigans artus torto distraham.

Hunc ipsum Aeschyli locum reddidit, vel saltem respexit.]

[v. 1651. (1642.) *ΣΟ' ΕΠΟΨΕΤΑΙ.* An σ' ἐπόψεται?]

[v. 1653. *ΑΛΛΑ ΣΥΝ, ΓΥΝΗ.* Ἀλλὰ σὴ γυνή forsan melius, sic enim gloriatur ipsa, v. 1393.]

[v. 1655. *ΒΛΕΠΕΙ ΦΑΟΣ.* Ita Pers. 299.

> Ξέρξης μὲν αὐτὸς ζῇ τε καὶ φάος βλέπει.]

[v. 1656. *ΚΑΤΕΛΘΩΝ.* Vide quae ad Choeph. v. 3.]

v. 1658. *ΑΙΓ. ΑΛΛ' ΕΠΕΙ ΔΟΚΕΙΣ,* κ. τ. λ. [Vide annon melius δοκεῖ.] Personarum nomina, perperam affixa, hoc modo videntur reponenda:

> ΑΙΓ. Ἀλλ' ἐπεὶ δοκεῖς τάδ' ἔρδειν καὶ λέγειν, γνώσῃ τάχα.
> Εἶα δὴ φίλοι λοχῖται, τοὔργον οὐχ ἑκὰς τόδε.
> Εἶα δὴ, ξίφος πρόκωπον πᾶς τις εὐτρεπιζέτω.
> ΧΟ. Ἀλλὰ κἀγὼ μὴν πρόκωπος οὐκ ἀναίνομαι θανεῖν.
> ΑΙΓ. Δεχομένοις λέγεις θανεῖν σε· τὴν τύχην δ' ἐρούμεθα.
> ΚΛ. Μηδαμῶς, ὦ φίλτατ' ἀνδρῶν, κ. τ. λ.

v. 1659. *ΤΟΥΡΓΟΝ ΟΥΧ ΕΚΑΣ ΤΟΔΕ.* Sophocl. in Philoct. v. 26.

> —— τοὔργον οὐ μακρὰν λέγεις.

Ubi Scholiastes: οὐ μακροῦ πόνου δεόμενον. [Quin ἔργον etiam μάχην sonat, ut in illo Homerico, Iliad. Δ'. 539.

> Ἔνθα κεν οὐκέτι ἔργον ἀνὴρ ὀνόσαιτο μετελθών.

Thucyd. II. 89. *Καὶ ἐν τῷ ἔργῳ κόσμον καὶ σιγὴν περὶ πλείστου ἡγεῖσθε.* Schol. Ἐν τῷ ἔργῳ, ἤτοι ἐν τῷ πολέμῳ. Immo et quod propius ad hunc locum accedere videtur, significat etiam ἀνάλωμα, id quod conficitur a re aliqua, ἔργον τοῦ ξίφους· ἔργον πολέμου, qui in bello cecidit: ἔργον λοιμοῦ peste absumptus. Clem. Alex. Strom. V. 415. *Ταχέως ἐκλικτεῖν, καὶ πυρὸς ἔργον γενήσεσθαι.* Heliodorus Aethiop. I. [t]) in initio, *Οἱ δὲ πλεῖστοι βελῶν ἔργον καὶ τοξείας γεγενημένοι, plurimi iaculis et sagittis confixi.*]

v. 1660. *ΠΡΟΚΩΠΟΝ, districtum.* Euripides Oreste, v. 1478.

> Ὁ δὲ ξίφος πρόκωπον ἐν χεροῖν ἔχων.

---

s) fragm. X. p. 118. Both.

t) I, 1, 3. Cor.

Ubi male ab interprete redditur *cum longo capulo*. Suidas, Πρόκωπον ἔχων τὸ ξίφος· ἀντὶ τοῦ γυμνόν.

[v. 1622. *ΔΕΧΟΜΕΝΟΙΣ ΛΕΓΕΙΣ ΘΑΝΕΙΝ*. Superstitiose, quod alias observavimus, abstinebant veteres a verbis male ominatis. Quia chorus, vel quaecunque alia persona *mortis* mentionem fecerat. Accipimus omen, respondent, ut vere moriaris. Sed tamen fortunae arbitrio res permittenda.]

[Ibid. *ΕΡΟΥΜΕΘΑ*. Sunt qui malint αἱρούμεθα. Auratus αἰρούμεθα.]

v. 1664. *ΔΥΣΤΗΝΟΝ Ο ΕΡΩΣ*. Lege δυστήνων ἔρως.

v. 1665. *ΜΗΔΕΝ ΗΜΑΤΩΜΕΘΑ*. Forsan μηκέθ' αἱματώμεθα.

v. 1666. (1657.) *ΤΟΥΣΔΕ*. Exigit metrum ut deleatur.

[v. 1667. *ΣΤΕΙΧΕΤΕ Δ' ΟΙ ΓΕΡΟΝΤΕΣ*. f. στείχεθ' οἵδε δ' οἱ γέροντες, vel στείχεθ' εἴσω οἱ γέροντες.]

[Ibid. *ΚΑΙΡΟΝ*. f. legendum et distinguendum:

Πρὶν παθεῖν ἔρξαντα, κραίνειν χρῆν κ. τ. λ.]

[v. 1668. *ΕΙ ΔΕ ΤΟΙ ΜΟΧΘΩΝ ΓΕΝΟΙΤΟ*. f. pro τοὶ τῷ vel τῇ vel τί. Pro γένοιτο, δέοιτο vel μέλοιτο.]

[v. 1671. *ΑΛΛΑ ΤΟΥΣΔΕ ΜΟΙ*. f. μή, vel τούσδ' ἐμοί.]

[v. 1672. *ΔΑΙΜΟΝΑΣ ΠΕΙΡΩΜΕΝΟΥΣ*. Forsan δαίμονος πειρωμένους, *a deo incitatos*. Suidas, Δαίμων· ἡ ἑκάστου τύχη. Forsan itaque respondet iis, quae modo dixerat chorus, v. 1662. τὴν τύχην δ' ἐρούμεθα.]

v. 1673. *Δ' ΑΜΑΡΤΗΤΟΝ ΚΡΑΤΟΥΝΤΑ*. Fortasse τ' ἁμαρτεῖν*) τὸν κρατοῦντα δύσφορον. Nam deesse aliquid tam ex metro constat quam ex sensu. [Vel f. γνώμης δ' ἥμαρτεν, ὃς κρατοῦντα λοιδορεῖ. vel ἥμαρτεν τὸν κρατοῦντα λοιδορεῖν. Ioseph. Scal. ad oram libri sui: Σώφρονος δὲ γνώμης οὐχ ἁμαρτάνειν εἰς τὸν κρατοῦντα, vel ἁμαρτῇ τὸν κρατοῦντα λοιδορεῖν· vel δάμαρτα. γρ. σώφρονος γνώμης δ' οὐχ ἁμαρτεῖν εἰς τὸν κρατοῦντα.]

[v. 1675. *ΜΕΤΕΙΜ' ΕΤΙ*. f. μετελεύσομαι.]

v. 1677. *ΟΙΔ' ΕΓΩ ΦΕΥΓΟΝΤΑΣ ΑΝΔΡΑΣ ΕΛΠΙΔΑΣ ΣΙΤΟΥΜΕΝΟΥΣ*. [An φεύγοντος ἀνδρός? nam de Oreste intelligendum. Proverbiale dictum; vide sis Erasmum in adagiis.]

Ibid. *ΕΛΠΙΔΑΣ ΣΙΤΟΥΜΕΝΟΥΣ*. Loquendi formula haud infrequens. Euripid. Bacch. v. 617.

Ταῦτα καὶ καθύβρισ' αὐτὸν, ὅτι με δεσμεύει δοκῶν,
Οὔτ' ἔθιγεν, οὔτ' ἥψαθ' ἡμῶν· ἐλπίσιν δ' ἐβόσκετο.

Tibullus, Eleg. II. 6. u) *Spes alit agricolas*.

v. 1680. *ΑΛΕΚΤΩΡ ΩΣΠΕΡ*. Pindarus, Olymp. XII. 20. [14 B.]

---

u) v. 21.

*) Voluit θ' ἁμαρτεῖν.

Ἐνδομάχας ἅτ' ἀλέκτωρ
Συγγόνῳ παρ' ἑστίᾳ.

Plato in Theataet. p. 164. *φαινόμεθα ἀλεκτρυόνος ἀγεννοῦς δίκην πρὶν νενικηκέναι ἀποπηδήσαντες ἀπὸ τοῦ λόγου ᾄδειν.* Lucil. [x])

Gallinaceus cum se victor gallus honeste
Sustulit in digitis, primoresque erigit ungues.

Hoc exemplo Iphicratem imperatorem animavit Socrates, referente Laertio in Vita eius, II. Segm. 30. *ἐπῆρε δὲ καὶ εἰς φρόνημα Ἰφικράτη τὸν στρατηγὸν, δείξας αὐτῷ τοῦ κουρέως Μειδίου ἀλεκτρυόνας ἄντιον τῶν Καλλίου πτερυξαμένους.* Est vero κορύσσεσθαι, quod gallinas Indicas facere videmus aliquando, tumentes, et caudam pandentes. [Cum qua narratione confer, si lubet, quae de Themistocle refert Aelianus Var. Hist. II. 28. cuius contrarium est:

Ἔπτηξ' ἀλέκτωρ δοῦλον ὡς κλίνας πτερόν.

Quem senarium e poeta quopiam *ἀνωνύμῳ* profert Plutarchus in Alcibiade [y]), p. 193.]

[Ibid. *ΩΣΠΕΡ.* Canterus versui omnino convenienter rescribit *ὥστε.*]

v. 1681. *ΜΗ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΙΣ.* Manca haec sunt, et ex Schol. supplenda hoc modo:

Μὴ προτιμήσῃς ματαίων τῶνδ' ὑλαγμάτων· ἐγὼ
Καὶ σὺ θήσομεν κρατοῦντε τῶνδε δωμάτων καλῶς.

Ita etiam apud Senecam Aegisthum alloquitur, Agam. v. 974.

Consors pericli pariter ac regni mei.

[v. 1682. *ΕΓΩ ΚΑΙ ΣΥ—ΚΡΑΤΟΥΝΤΕ.* *Χώρας διπλῆν τυραννίδα* vocat Orestes in Choeph. v. 973. atque una regnasse Clytaemnestram cum Aegistho indicat Euripides in Electra, v. 931.

Ὁ (Aegisthus) *τῆς γυναικὸς* (imperio paret) *οὐχὶ τἀνδρὸς ἡ γυνή.*
Καί τοι τόδ' αἰσχρὸν, προστατεῖν γε δωμάτων
Γυναῖκα, μὴ τὸν ἄνδρα.

Septem vero annis imperium simul administrarunt. Tzetzes, Chil. III. 283.

Κἂν παῖς Ὀρέστης ὕστερον τούτους ἀνεῖλε τούτου,
Χρόνοις ἑπτὰ κρατήσαντας πατρῴων τούτου σκήπτρων —

Homeri testimonio innixus, Odyss. *Γ'.* 304.

—— δέδμητο δὲ λαὸς ὑπ' αὐτῷ·
Ἑπτάετες δ' ἤνασσε πολυχρύσοιο Μυκήνης.]

---

x) Lucil. VIII, fr. 1. p. 42. ed. Dous. Lugd. y) cap. IV.

IN CHOEPHORAS.

Una cum tragoediae huius initio interciderunt argumentum et personarum nomina. Utriusque defectum supplere conati sumus, at Latine tantum, non Graece, ne lectori imponere videamur. Simili enim occasione viris doctissimis erratum comperimus, qui Iosephi Scaligeri Graeca Eusebio adiuncta, quasi anonymi cuiusdam antiqui auctoris, aliquando non sine infelicissimo eventu, adducunt. Porro constare videtur chorus non *ἐκ παρθένων ἐντοπίων, ex virginibus indigenis,* prout Cantero visum est; sed ex mulieribus alienigenis, captivis (Troianis puta) Clytaemnestrae servientibus: quod ex ipsarum verbis v. 74. colligere est,

— ἐκ γὰρ οἴκων
πατρῴων δούλιον ἐσᾶγον αἶσαν

Inter personas fabulae recensetur *nuntius*, quod ad v. 848. praefigatur *ἀγγ.* in impressis. Ego vero non video quare nuntius ille alius praeter nutricem. Prologum agere Orestem ad tumulum patris sui Agamemnonis monet Aristophanes in Ranis, v. 1157.

AI. Ἑρμῆ χθόνιε πατρῷ' ἐποπτεύων κράτη.
EY. Οὔκουν Ὀρέστης τοῦτ' ἐπὶ τῷ τύμβῳ λέγει
Τῷ τοῦ πατρὸς τεθνεῶτος; *AI.* Οὐκ ἄλλως λέγω.

[Tit. *ΧΟΗΦΟΡΟΙ.* Sophoclis Electra idem habet argumentum. Etymolog. [a]) *Χοή· ἐκ τοῦ χέω, χοαί, χοῶν, τὰ ἐπιχεόμενα· οἱ γὰρ ἀρχαῖοι, ἅπερ εἶχον κάλλιστα καὶ τιμιώτατα, ἔῤῥαινον εἰς τοὺς νεκροὺς, τιμῶντες αὐτούς.*]

[Argum. *Ubi mulierum coetui Clytaemnestrae famularum occurrit.* Iam olim monuimus ad Agamemn. v. 963. e pulcherrimis spoliorum partem aliquam praecipuam ducibus cessisse, quae *ἐξαίρετον* dicebatur. Quo nomine plurimas Troianas mulieres obtinuisse Agamemnonem testis est Thersites, apud Homerum, Il. *B'*. 225.

---

a) Etym. M. p. 813, 13.

Πλεῖαί τοι χαλκοῦ κλισίαι, πολλαὶ δὲ γυναῖκες
Εἰσὶν ἐνὶ κλισίῃς ἐξαίρετοι, ἅς τοι Ἀχαιοὶ
Πρωτίστῳ δίδομεν, εὖτ' ἂν πτολίεθρον ἕλωμεν.

Ex his captivis Troianis mulieribus, quae Clytaemnestrae serviebant, constituitur chorus; de quibus Euripides, Electra, v. 1001. sub persona Clytaemnestrae,

—— Ἐγὼ δὲ τάσδε Τρῳάδος χθονὸς
Ἐξαίρετ', ἀντὶ παιδὸς, ἣν ἀπώλεσα,
Σμικρὸν γέρας, καλὸν δὲ κέκτημαι δόμοις.

Atque hinc est quod infra v. 169. Electram sic alloquitur chorus:

Πῶς οὖν παλαιὰ παρὰ νεωτέρας μάθω;

Et Orestem, v. 321.

Τέκνον, φρόνημα τοῦ
Θανόντος, κ. τ. λ.]

[Dram. Pers. Chorus. Adde, *Foeminarum Choephororum.*]

[Ibid. Electra. Etymolog. b) *Ἠλέκτρα, ἡ παρ' Ὁμήρῳ Λαοδίκη, διὰ τὸ πολυχρόνιον τῆς παρθενίας, οἷον ἄλεκτρός τις, ὡς Εὐριπίδης, Ὦ παρθένε μακρὸν δὴ μῆκος Ἠλέκτρα χρόνου.*]

v. 1. *ΕΡΜΗ.* Dubitandum non est, quin hoc sit initium huius tragoediae; tum quod Euripidi *πρόλογος* appellatur, tum quod, cum postea prologus Euripidis exagitatur versusque ille affertur, v. 1213.

Ἦν Οἰδίπους τὸ πρῶτον εὐτυχὴς ἀνήρ,

observat Scholiastes: *Ἐξ Ἀντιγόνης Εὐριπίδου· ἔστι δὲ ἀρχὴ τοῦ δράματος.* Et rursus ad illud, v. 1237.

Αἴγυπτος, ὡς ὁ πλεῖστος ἔσπαρται λόγος,

observarunt veteres: *Ἀρχελάου αὕτη ἡ ἀρχή.* Rursusque ad illud, v. 1242.

Διόνυσος ὃς θύρσοισι, κ. τ. λ. ——

Schol. *Ὑψιπύλης ἡ ἀρχή.* Ad illud, v. 1256.

Σιδώνιόν ποτ' ἄστυ, κ. τ. λ. ——

Schol. *Ἔστι δὲ τοῦ β' Φρίξου Εὐριπίδου ἡ ἀρχή.* Illud autem, v. 1263.

Πέλοψ ὁ Ταντάλειος, κ. τ. λ.

initium est Iphigeniae Tauricae, quam superstitem habemus. Et illud denique, v. 1275.

Ζεὺς, ὡς λέλεκται, κ. τ. λ. ——

---

b) Etym. M. p. 426, 4.

annotante Scholiaste, *Μελανίππης τῆς σοφῆς ἡ ἀρχή.* Atque adeo inter omnes prologos, quos suggillat Aristophanes, unicus est cuius initialis versus haud adducitur, scil. v. 1271.

Οἰνεύς ποτ' ἐκ γῆς ——

Ad quem Schol. *Ἔστι μὲν Μελεάγρου μετὰ ἱκανὰ τῆς ἀρχῆς.* Caeterum Aristophanis c) locus, ex quo desumitur initium huius prologi, omnino adducendus est d).

Ibid. *ΧΘΟΝΙΕ.* [Ovid. Metam. X. 17.

—— O positi sub terra numina mundi.]

Orestes *Ἑρμῆν χθόνιον* invocat et postea Electra, v. 122.; utpote cui mortui curae erant. Idem et *πομπαῖος.* Sophocles, Aiace Flag. v. 843.

—— *καλῶ δ' ἅμα*
Πομπαῖον Ἑρμῆν χθόνιον, εὖ με κοιμίσαι.

Horatius, I. 10. [v. 17.]

Tu pias laetis animas reponis
Sedibus. ——

Unde eidem *satelles Orci* dicitur, Od. II. 18. [34.] Quare vero *χθόνιος* dictus sit, rationem longe alienam assignat Eustathius, in Iliad. *Ε'*. 390. *Ἀνάλωτον γὰρ τῇ φιλοσοφίᾳ οὐδὲν, οὔτε τῶν ἄνω, οὔτε τῶν κατὰ γῆς· διὸ καὶ χθόνιος* dicitur Mercurius, nimirum quod utraque intellexerit. Enimvero erat Mercurius deorum omnium negotiis maxime districtus; unde eum Eustathius e) apud auctores, *οὐράνιον, χθόνιον, θαλάττιον, καταχθόνιον* appellatum meminit. [Atque idem est *χθόνιος* ac *καταχθόνιος*, nempe Mercurius subterrestris. Hesych. *χθόνια· ὑπόγεια.* Mercurii inter deos subterrestres meminit Pausan. Attic. p. 68. ee) *Οὔτε ὅσα ἄλλα ἀνάκειται θεῶν τῶν ὑπογαίων ἀγάλματα·) κεῖταί δὲ καὶ Πλούτων καὶ Ἑρμῆς, καὶ Γῆς ἄγαλμα.*]

Ibid. *ΠΑΤΡΩι' ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ.* Schol. Aristoph. Ran. v. 1157. *Τὸ πατρῷα κεκίνηκε τὴν ἀμφιβολίαν. Ἤτοι γὰρ τοῦ ἐμοῦ πατρὸς Ὀρέστης φησὶν, ἢ τὰ καθ' ᾅδου λέγει πατρῷα κράτη τοῦ Ἑρμοῦ· καθ' ὃ καὶ χθόνιος ὁ Ἑρμῆς ὁ ἐκ πατρὸς ἔχων τὰς ἐν τῷ κόσμῳ βασιλείας ἐπιτηρεῖν. Δέον δὲ εἰπεῖν πατρόθεν, πατρῷα εἶπε πρὸς τὸ κράτη. Δῆλον δὲ ἐκ τοῦ πατρῷον τοῦτο κέκτηται γέρας.*

v. 2. *ΣΩΤΗΡ ΓΕΝΟΥ ΜΟΙ.* Schol. Aristoph. Ran. v. 1158. *Ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀγῶνος, ὃν ἀγωνίζομαι, θέλων τιμωρῆσαι τῷ πατρί.*

v. 3. *ΗΚΩ ΓΑΡ ΕΙΣ ΓΗΝ ΤΗΝΔΕ, ΚΑΙ ΚΑΤΕΡΧΟΜΑΙ.* Monet Schol. Aristoph. Ran. v. 1190. antiquos bis idem

c) v. 1150—1208.
d) Non videbatur recoquendus esse: quare resecuimus.
e) Eust. p. 561, 39. ee) Paus. I, 28, 6.

dicere solitos: Ὅτι τοῦτο ἀρχαιότερόν ἐστι, τὸ τὰς μεταλήψεις τῶν λέξεων τῶν ἰσοδυναμουσῶν ἐπιτηδεύειν. Cuius rei exempla adducit ex Platone poeta et Homero. Aristophanes vero ipse sub persona Aeschyli hunc locum optime tuetur et vindicat Ran. v. 1194.

Ἐλθεῖν μὲν ἐς γῆν ἔσθ', ὅτῳ μετῇ πάτρας·
Χωρὶς γὰρ ἄλλης συμφορᾶς ἐλήλυθε.
Φεύγων δ' ἀνὴρ ἥκει τε καὶ κατέρχεται.

Ubi Scholiastes: Ἐλθεῖν μὲν εἰς τὴν πόλιν, ὅταν μετῇ τινι τῆς πατρίδος· ὅταν δὲ φυγὰς ἔλθῃ, τότε καὶ κατέρχεται. Ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν φυγάδων χρῶνται τῷ κατέρχεται.

[v. 4. *ΤΥΜΒΟΥ Δ' ΕΠ' ΟΧΘΩι.* Pers. v. 649.

Ἦ φίλος ἀνήρ, ἦ φίλος ὄχθος,
Φίλα γὰρ κέκευθεν ἤθη.

Schol. Ὄχθον γὰρ τὸν τάφον καλεῖ διὰ τὸν ἀναχωματισμόν.]

v. 5. *ΚΛΥΕΙΝ ΑΚΟΥΣΑΙ.* Urbane satis in hanc tautologiam iocatur Aristophanes:

Τεθνηκόσιν γὰρ ἔλεγεν, ὦ μοχθηρὲ σύ,
Οἷς οὐδὲ τρὶς λέγοντες ἐξικνούμεθα.

Alludens ad antiquum morem mortuos ter inclamandi, Homer. Odyss. *Ι'*. 65.

—— τρὶς ἕκαστον ἀῦσαι.

Virg. Aen. VI. 506.

—— manes ter voce vocavi.

Ab hoc vitio δὶς ταὐτὸ λέγειν, quod Aeschylo impingit, immunem sese gloriatur Euripides apud Aristoph. in Ran. v. 1203. at an satis recte, haereo; quid enim aliud in Oreste?

Σῖγα, σῖγα, λεπτὸν ἴχνος ἀρβύλης
Τιθεῖτε, μὴ κτυπεῖτε, μηδ' ἔστω κτύπος.

Nec vero idem tantum est μηδ' ἔστω κτύπος quod μὴ κτυπεῖτε, sed, quod frigidius, minus est. Ita et Sophocles in Philoctetis initio:

Ἀκτὴ μὲν ἥδε τῆς περιῤῥύτου χθονὸς
Λήμνου, βροτοῖς ἄστειπτος, οὐδ' οἰκουμένη.

Minus quiddam sonat οὐδ' οἰκουμένη quam ἄστειπτος. Est vero τεχνικῶν canon, *orationem semper debere crescere*; quod praecipue in tragoedia observatum oportuit, utpote quae sit πρᾶγμα ὀγκηρὸν φύσει καὶ ἐπιδεχόμενον στόμφον, ut optime Longinus f). Quodsi aliquando idem dicere in oratione saepius libuerit, debemus semper aliqua elegantiarum varietate ποικίλλειν et interstinguere, ut satietatem effugiamus. Virgilius

---

f) Longin. III, 1. p. 10. Weisk.

livinus orationis artifex, rem optime praestitit: cum enim praestantem cornicinem describere vellet, inquit, Aen. VI. 164.

> —— quo non praestantior alter
> Aere ciere viros, Martemque accendere cantu.

Idem est *Martem accendere cantu*, quod *aere ciere viros*; habet tamen posterius illud elegantiam et nitorem, ut nemo non dictum velit. Porro consimili frigiditate praeter tres tragicos, Aeschylum nostrum, Sophoclem et Euripidem, laborant praestantissimi alii auctores; quibus tamen condonanda sunt multa istiusmodi: *Πίνδαρος γὰρ [ὁ δὲ Π.] καὶ [ὁ] Σοφοκλῆς ὅτε μὲν [οἷον] πάντα ἐπιφλέγουσι τῇ φορᾷ, σβέννυνται δὲ ἀλόγως πολλάκις, καὶ πίπτουσιν ἀτυχέστατα*, ut praeclare simul et cordate Dionys. Longinus, c. 33.[g]): etenim istiusmodi *σφάλματα* praestantissimarum virtutum numero copiosissime compensant.

v. 6. —— *ΠΛΟΚΑΜΟΝ ΙΝΑΧΩι ΘΡΕΠΤΗΡΙΟΝ.* Ex Scholiaste Pindari supplevimus, qui ad illud poetae Pyth. IV. 145.

> *Οὐδὲ κομᾶν πλόκαμοι*
> *Κερθέντες οἴχοντ' ἀγλαοὶ,*

Οὐδὲ, inquit, *τὴν πρώτην κόμην εἰς ἀπαρχὴν τοῖς θεοῖς ἐκήρατο, ἀλλ' ὡς Ἀχιλλεὺς νέος ἦν πρωτοκόμης. Ὅμηρος,*

> *Σπερχεῖ', ἄλλως σοί γε πατὴρ ἠρήσατο Πηλεύς.*

Καὶ παρ' Αἰσχύλῳ,

> —— *πλόκαμον Ἰνάχῳ θρεπτήριον,*
> *Τὸν δεύτερον δὲ τόνδε πενθητήριον,*

Ὀρέστης φησὶ τῷ Ἀγαμέμνονι. Haec ille. Ex quibus discimus Orestem haec verba protulisse, et ad Agamemnonem direxisse. Quo fit ut plura intercidisse suspicemur quam Cantero visum est, qui principium tragoediae fere totum ab Aristophane conservatum censet. Tribus enim partibus constabat hic prologus: Orestes tumulum accedens Mercurium primo invocat: dein, caesariem detondens, ac tumulo imponens, Agamemnonem: ingredientibus demum choro et Electra recedit et Pyladem alloquitur.

v. 7. *ΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΔΕ.* Duo tonsurae tempora fuisse apud Achivos, *πένθους* et *ἀκμῆς*, *ἤτοι τελείας ἡλικίας*, monet Eustathius[h]) in Iliad. *Β'*. 6. *Λέγονται δὲ τὸν μὲν ἄλλον πάντα χρόνον κομᾶν οἱ Ἕλληνες· ἐν δὲ πένθους καιρῷ, κείρεσθαι. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν καιρῷ ἀκμῆς ἤτοι τελείας ἡλικίας· τηνικαῦτα γὰρ πλόκαμον κείραντες, ἀνετίθουν Ἀπόλλωνι κουροτρόφῳ καὶ ποταμοῖς, καθάπερ ὁ Ὅμηρος ἱστορήσει ἐν τοῖς ἑξῆς. Καὶ ἦν οὗτος μὲν ὁ πλόκαμος θρεπτήριος κατὰ τὸν Αἰσχύλον· πενθητήριος δὲ ὁ ἕτε-*

---

g) p. 118.

h) p. 165, 4.

ρος. (Hunc ipsum locum procul dubio respexit.) *Λέγεται δὲ τῆς τομῆς τοῦ θρεπτηρίου πλοκάμου κατάρξαι Θησεύς· κειράμενος γάρ, φασί, τὴν ἐμπροσθίαν κόμην εἰς Δῆλον ἀνέθετο τῷ Ἀπόλλωνι.* Idem in Il. Υ'. 39. i) *Ὅρα δὲ ὡς εἰ καὶ ταὐτὸν ἀκερσεκόμην εἰπεῖν καὶ καρηκομόωντα, ὅμως οὐκ ἠθέλησε τὸν Ἀπόλλωνα καρηκομόωντα εἰπεῖν, ὡς ἀνθρώποις ἀπονείμας ἐκεῖνο, οἳ τρέφοντες ἐκείροντό ποτε αὐτήν· καὶ οὐ μόνον ἐπὶ πένθει, ὅπερ ἐπὶ Πατρόκλῳ γίνεται, ἀλλὰ καὶ ἄλλως ἐπὶ ἀνατροφῇ. Πλόκαμος γὰρ κούριμος ὁ μέν τις ἦν κατὰ τὸν εἰπόντα θρεπτήριος, ὁ δὲ θρεπτήριος.* Haec Eustathius; ex quibus discimus Orestem comam suam *θρεπτήριον* Inacho fluvio nutrivisse, atque ἀκμῆς tempore detondisse: *πενθητήριον* vero, secundo detonsam, patri suo Agamemnoni obtulisse. Ita et Achilles apud Homerum, Iliad. Ψ'. 140. comam suam, quam Sperchio fluvio pater eius consecraverat, Patroclo detondit. Locum proferre iubet, quia maxime ad illustrationem huius moris confert: —— k) Pollux l), II. 3. *Ἔτρεφον δέ τινες ἐκ πλαγίου κόμην, ἢ κατόπιν, ἢ ὑπὲρ τὸ μέτωπον, ποταμοῖς ἢ θεοῖς.* Quare autem fluminibus comam consecrare solebant veteres, rationem assignat Eustathius, in Homeri verba modo laudata: *Ὅτι ἔθος ἦν, τρέφειν κόμην τοὺς νέους μέχρι καὶ ἀκμῆς· εἶτα κείρειν αὐτὴν ἐγχωρίοις ποταμοῖς. Ἐποίουν δὲ οὕτω, τιμῶντες τὸ καλὸν ὕδωρ· τρόφιμον γάρ φασι καὶ συστατικόν ἐστι τοῦ ζῆν, καὶ μάλιστα τὸ γλυκύ.* Et Pindari Scholiastes, Pyth. IV. 145. *Τὰς μὲν γὰρ πρώτας κόμας τοῖς ποταμοῖς ἀπεκείροντο, σύμβολον τοῦ ἐξ ὕδατος εἶναι πάντων τὴν ἄσκησιν.* De altero tondendi more, quo amicorum funera honorabant veteres, nihil opus est ut multa referamus, cum sit satis notus. Testis sit vel unus Sophocles, sub persona Teucri, Eurysacen Aiacis filium ita compellantis, Aiac. Flagell. v. 1191.

Ὦ παῖ, πρόσελθε δεῦρο, καὶ σταθεὶς πέλας,
Ἱκέτης ἔφαψαι πατρός, ὅς σ' ἐγείνατο.
Θάκει δὲ προστρόπαιος, ἐν χεροῖν ἔχων
Κόμας ἐμάς, καὶ τῆσδε, καὶ σαυτοῦ τρίτου
Ἱκτήριον θησαυρόν. ——

Porro Orestem patrem suum tonsa coma luxisse testatur etiam Euripides, in Electra, v. 90.

—— *πρὸς τάφον μολὼν πατρὸς*
Δάκρυά τ' ἔδωκα, καὶ κόμης ἀπηρξάμην.

Quod *πλόκαμος πενθητήριος* Aeschylo, Euripidi est *κόμη πενθήρης* Phoenissis, v. 327.

Ὅθεν ἐμάν τε λευκόχροα κείρομαι
Δακρυόεσσαν ἰεῖσα πενθήρη κόμαν.

---

i) p. 1194, 58.
l) Poll. II, §. 30.

k) Evolvi nullo negotio poterit.

Hinc constat quod capillum *θρεπτήριον* fluminibus aut Diis tondebant veteres, *πενθητήριον* amicis vita functis. Neque enim viro magno assentior, qui in Strabonem IX. 433., locum hunc Aeschyli adducens, „Mos," inquit, „hic fuit veterum, ut comam amnibus tonderent, vel ut *θρέπτα* rependerent, vel luctus causa."

[v. 8. *ΟΜΗΓΥΡΙΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.* Coluthus, v. 333.

Ἤ τάχα νυμφάων ἐς ὁμήγυριν ἀγρομενάων
Ἤλυθεν.

Hesych. *Ὁμήγυρις· πλῆθος, ὄχλος, συναγωγὴ, συνέλευσις.*]

v. 9. *ΦΑΡΕΣΙΝ ΜΕΛΑΓΧΙΜΟΙΣ.* [Sunt qui *μελαγχύμοις* legendum putant, *nigro succo tinctis*; quibus non assentior. Noster Pers. v. 301.

Καὶ λευκὸν ἦμαρ νυκτὸς ἐκ μελαγχίμου.]

Eustathius [m]) in Iliad. *X'*. 13. hunc locum respiciens: *ὧν τινα*, paragogicorum quae terminantur in *ιμος*, *καὶ διὰ τοῦ χιμος κοινότερον παράγονται. Οὕτω Αἰσχύλος πέπλους μελαγχίμους φησίν. Πέπλους* memoria lapsus pro *φάρεα*. Eodem vocabulo usus est et Euripides Electra, v. 513.

Πυρᾶς δ' ἐπ' αὐτῆς οἶν μελάγχιμον πόκῳ
Σφάγιον ἐσεῖδον. ——

[In funere nigras vestes usurpatas fuisse, etiam apud veteres, nimis notum. Hinc Thetis apud Homerum, Il. *Ω'*. 94. futuram Achillis necem deflens, sumpsit velum

Κυάνεον, τοῦδ' οὔτι μελάντερον ἔπλετο ἔσθος.

Et Iphigenia apud Euripidem matrem admonet, ut mortem suam a sororibus celet, ne nigram vestem induant. Iph. in Aul. v. 1449.

Μηδ' ἀμφὶ κείναις μέλανας ἐξάψῃ πέπλους.

D. Basilius de gratiarum actione, p. 311. *Οὕτως οἴει προσήκειν καὶ τῷ πενθοῦντι πρέπον εἶναι σχῆμα μέλαν ἱμάτιον, καὶ αὐχμηρὰν κόμην.*]

v. 10. *ΠΡΕΠΟΥΣΑ.* Schol. *πρέπουσα, κοσμηθεῖσα.* [Ac si vellet *cum maiestate malorum*, sed] non recte: est enim vocabulum *μέσον* hic, ut et v. 16. et 22. et Agam. v. 441. nec alias apud Euripidem Helena de Menelao pannorum fragmina eiectitiorum induto, v. 1220.

Ἄπολλον, ὡς ἐσθῆτι δυσμόρφῳ πρέπει;

Nec audiendus Brodaeus, qui aliter interpretatur. Et in Alcest. v. 512.

Τί χρῆμα κουρᾷ τῇδε πενθίμῳ πρέπεις;

---

m) Eust. p. 1254, 25.

[illegible] Chr[illegible]

[illegible] Hesych[illegible]

[illegible]

[illegible] Auctor libri de Mund[illegible] [illegible] nominatur, p. 555 [C [illegible] Heraclem, [illegible] Cleonicae [illegible]

[illegible] Hesychius, [illegible] Sed hoc loco [illegible] legendum [illegible]

v. 14. [illegible] videre [illegible]

v. 16. Ω ΖΕΥ, ΔΟΣ ΜΕ ΤΙΣΑΣΘΑΙ ΜΟΡΟΝ ΠΑ-ΤΡΟΣ. Ex Homerico [illegible] videtur adumbratum, Iliad. Γ'. 351.

> Ζεῦ ἄνα, δὸς τίσασθαι, ὅ με πρότερος κάκ' ἔοργε,
> Δῖον Ἀλέξανδρον.

Virg. Aen. XI. 789.

> Da, pater, hoc nostris aboleri dedecus armis,
> Omnipotens.

Eurip. Phoeniss. v. 1376.

> Δός μοι κτανεῖν ἀδελφόν.

Noster infra, v. 478.

> Αἰτουμένῳ μοι δὸς κράτος τῶν σῶν δόμων.

Restituendus obiter in hac voce Anacreon, cujus in omnibus, quas mihi videre contigit, editionibus Ode XXXVI. 10. legitur hoc modo:

> Διδὸς ὕδωρ, βάλ' οἶνον, ὦ παῖ.

A Demetrio Phalereo vero citatur, c. 5.

> Φέρ' ὕδωρ, βάλ' οἶνον, ὦ παῖ.

Unde vera, ni fallor, eruenda lectio:

> Δὸς ὕδωρ, βάλ' οἶνον, ὦ παῖ.]

v. 18. ΕΚ ΠΟΔΩΝ. Lege ἐκποδών. [Soli ac seorsim consistumus. Noster in Prometh. Vinct. 344.

> — σαυτὸν ἐκποδὼν ἔχων.

Aristoph. Ran. v. 877.

> Ἄπαγε σεαυτὸν ἐκποδὼν εἰ σωφρονεῖς.

Hesych. Ἐκποδών· ἐκ μέσου ἐξαλείφεσθαι. Etymolog. a) Ἐκποδών· ἀφανής, ἐκ μέσου. Eodem sensu, ex observatione viri

a) Etym. M. p. 323, 37.

cl. Danielis Heinsii, de Pharisaeo dixit D. Lucas, XVIII. 11. Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο.]

[v. 19. *ΠΡΟΣΤΡΟΠΗ.* Electra ad chorum, v. 83.

> Ἐπεὶ πάρεστε τῆσδε προστροπῆς ἐμοὶ
> Πομποί.

Hesych. *Προστροπῇ·* ἱκετείᾳ. Plutarch. de his qui sero puniuntur, p. 560. [E.] λιταῖς τισι καὶ προστροπαῖς. Noster in Persis, v. 216.

> —— θεοὺς δὲ προστροπαῖς ἱκνουμένη.]

v. 21. *ΧΟΑΣ.* Fortasse χοᾶν, ut v. 154. licet enim Homerus χοήν habeat, posteriores tamen χοάς semper, opinor, usurparunt.

Ibid. *ΠΡΟΠΟΜΠΟΣ, prosequutrix.* Et in Sept. contra Thebas, v. 1066.

> Πῶς τολμήσω μήτε σὲ κλάειν,
> Μήτε σὲ προπέμπειν ἐπὶ τύμβῳ;

Et v. 1076.

> Ἡμεῖς μὲν ἴμεν καὶ συνθάψομεν
> Αἴδε προπομποί. ——

Latini, *prosequi.* Seneca, Epist. 30. *Bassus noster videbatur mihi prosequi se, et componere et vivere tanquam superstes.* Apuleius, Metamorph. o) VIII. *Funus vero, toto feralem pompam prosequente populo, deducitur ad sepulturam.* Idem officium ἐκπέμπειν etiam dicebant Graeci, *exsequi* Latini. Euripides p), Cresph. Fragm. I.

> Τόνδ' αὖ θανόντα καὶ πόνων πεπαυμένον
> Χαίροντας εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν δόμων.

Apud Ciceronem Tusc. Quaest. I. 48.

> At qui labores morte finisset graves
> Omnes amicos laude et laetitia exsequi.

[Ibid. *ΟΞΥΧΕΙΡΙ.* Seneca, Troad. v. 92.

> Vacet ad crebri verbera planctus
> Furibunda manus.

Ita *acuti ungues,* apud Iuven. Sat. V. 41. pro *agiles:* et *motus acutus* apud Statium q). D. Paulus ad Rom. III. 15. Ὀξεῖς οἱ πόδες, *veloces pedes.* Alio vero sensu *acuta manus* Apuleio r) dicitur, Metam. V. sub fin. *Et acutas manus habes, et maiores tuos irreverenter pulsasti toties.* Verba sunt Veneris ad Cupidinem. Quin ut ὀξύχειρ de frequenti et veloci manuum

---

o) p. 523. Oudend.
p) Eurip. fragm. p. 126. Matth.
q) Stat. Theb. VI, 792.
r) p. 375. Oud.

ictu, ita ὀξυποδήτης de velociter gradiente. Gloss. *Addenator*, Ὀξυποδήτης. Ita recte vir cl. Bon. Vulcanius.]

Ibid. *ΣΥΝ ΚΟΠΤΩι.* Stephani editio σὺν κόπτῳ. Aliter vero legit Scholiastes, qui κοπετὸν interpretatur. [Hesych. Κοπετός· κόμπος, θρῆνος μετὰ ψόφου χειρῶν. Quin apud nostrum hoc loco vel legendum κτύπῳ vel in κόπτῳ aut κόπτῳ ι liquescit, ut apud Homerum, semel Il. *I'*. 382. in voce *Αἰγύπτιαι*. Vel l. κόπῳ.]

v. 22. *ΦΟΙΝΙΣΣΑ ΜΥΓΜΟΙΣ ΟΝΥΧΟΣ*, κ. τ. λ. Sophianus legit φοίνισσ' ἀμυγμοῖς. Verum dubito an φοίνισσα hic sit vox bene Graeca: mallem φοινίοις ἀμυγμοῖς, praesertim cum huic lectioni faveat antistrophe. Sophocles, Aiace Flagellif. v. 642.

— καὶ πολιᾶς
Ἀμύγματα χαίτης.

Euripides, Oreste, v. 959.

Τιθεῖσα λευκὸν ὄνυχα διὰ παρηΐδων
Αἱματηρὸν ἄταν. —

Apud Lucianum, de Luctu, c. 16. dicitur ἀμύσσειν τὸ πρόσωπον, qui et ibid. c. 12. τῶν φοινισσομένων παρειῶν meminit. Eustathius[s]) ad illud Homeri, Iliad. *A'*. 243.

— σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις,

Ἀμύσσειν δὲ κυρίως τὸ ξέειν, ὡς καὶ αἷμα ῥύσκεσθαι οἱονεὶ αἱμύσσειν μετὰ δασείας, καὶ ἀποβολῇ τοῦ ι ἀμύσσειν μετὰ ψιλῆς. Ἀμύσσειν γοῦν τις λέγεται παρειάν. Ἐξ οὗ καὶ ἀμυχαὶ σαρκῶν, καὶ ἀμυχαὶ ξεσμάτων τῶν ὁπουδήποτε, οἷον καὶ ἐν βιβλίοις καὶ ξύλοις. Τὸ δὲ τὴν ψυχὴν ἀμύσσειν μεταφορικόν ἐστιν ἀπὸ σώματος. A Solone vero interdictum est, testante in Vita eius Plutarcho[t]), p. 90. Ἀμυχὰς [δὲ] κοπτομένων, καὶ τὸ θρηνεῖν πεποιημένα, καὶ τὸ κωκύειν ἄλλον ἐν ταφαῖς ἑτέρων ἀφεῖλεν. Interdictum etiam legibus duodecim tabularum, Solonis, ut refert Cicero, exemplo, de Leg. II. 23. his verbis: MULIERES GENAS NE RADUNTO. *Radere genas*, Festo[u]) interprete, est *unguibus scindere vel cruentare.* Quamobrem vero hoc fecerint in funere mulieres, discimus ex Varrone, apud Servium in Aen. III. 67. *Varro dicit mulieres in exsequiis et luctu ideo solitas ora lacerare, ut sanguine ostenso inferis satisfaciant.*

v. 24. *ΔΙΟΙΓΜΟΙΣΙ.* Assentior Cantero δ' ἰυγμοῖσι legenti. [Vel f. δι' ὠγμοῖσι, *eiulatibus.*]

v. 26. *ΛΑΚΙΔΕΣ ΕΦΛΑΔΟΝ ΥΠ' ΑΛΓΕΣΙ, ΠΡΟΣΤΕΡΝΟΙ ΣΤΟΛΜΟΙ*, κ. τ. λ. Ita in Persis, v. 124.

Βυσσίνοις δ' ἐν πέπλοις πέσῃ λακίς.

---

s) Eust. p. 94, 38.
t) Plut. Sol. c. 21.
u) Fest. p. 480. Dac.

In summo luctu, tum praecipue in funere, moris erat apud veteres, vestes scindere. Notius hoc quam ut exemplis confirmetur. Alcman [x]):

Καταθνάσκει Κυθέρει' ἁβρὸς Ἄδωνις· τί κε θεῖμεν;
Καττύπτεσθε κόραι καὶ κατερύκεσθε χιτῶνας.

Atque pectus simul tundere ac lacerare. Statius Epicedio in Glauciam, v. 171.

Nunc torvus pariter vestes et pectora rumpis.

[Ibid. *ΕΦΛΑΔΟΝ*. *Ἐσχίσθησαν*. Vide an comma ponendum post *ἔφλαδον*, et *ὑπ' ἄλγεσι* referendum ad *ἀγελάστοις*.]

[v. 29. *ΠΕΠΛΗΓΜΕΝΩΝ*. *Κοπετοῖς*.]

[v. 30. *ΤΟΡΟΣ ΓΑΡ*. Sunt qui malint *δ' ἄρ*.]

[Ibid. *ΦΟΒΟΣ ΟΡΘΟΘΡΙΞ*. Pollux [y]), II. 3. *Ὅθεν καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ὀρθόκερως φρίκη, οἷον ὀρθόθριξ.* Sophocles, Oed. Col. v. 1621.

—— ὥστε πάντας ὀρθίας
Στῆσαι φόβῳ δείσαντας ἐξαίφνης τρίχας.

[Atque hinc vox *φόβη*, *coma*. Soph. Oed. Col. v. 1460.

Ἐς δ' ἄκραν
Δεῖμ' ὑπῆλθε κρατὸς φόβαν.]

v. 33. *ΠΕΡΙ ΦΟΒΩι*. Vel *περίφοβον*, vel potius *περιφόβως*, ut melius ei respondeat *περιθύμως* quod sequitur. [Vel *ἔλαχε πέρι, φόβῳ*.]

[v. 35. *ΤΩΝΔ' ΟΝΕΙΡΑΤΩΝ*, *horum somniorum*. *Ὀνειροκρίται*. Est qui legit: *κριταὶ δὲ τῶν ὀνειράτων*.] In Persis, v. 226.

Ἀλλὰ μὴν εὔνους γ' ὁ πρῶτος τῶνδ' ἐνυπνίων κριτής.

v. 40. *ΧΑΡΙΝ ΑΧΑΡΙΝ*. [In eadem re Agamemn. v. 1552.

—— κτείνασ' ἄνδρα τὸν αὐτῆς,
Ἀποκωκῦσαι ψυχὴν, ἄχαριν
Χάριν ἀντ' ἔργων
Μεγάλων ἀδίκως ἐπικρᾶναι;]

Prom. v. 547.

Φέρ' ὅπως ἄχαρις
Χάρις. ——

[v. 41. *ΑΠΟΤΡΟΠΟΝ*. f. *ἀποτροπήν*.]

[v. 43. *ΜΩΜΕΝΑ*. Schol. *Ζητοῦσα*. Hesych. *Μώμεθα· ζητοῦμεν*. Dores *τὸ ζητεῖν* dicunt *μῶ*. Unde *μῶται*, tertia perf. pass. ex Epicharmo, *μῶνται* ex Euthyporione [z]), et *μωμέναι*

---

x) Alcm. fr. CXXVIII. Welck. (Sapph. fr. CXXVIII. Neu.)
y) Poll. II, 31.
z) imo *Euphorione*.

particip. e Sophocle adducit Helladius apud Photium *) Biblioth. p. 687. deducens inde nomen μοῦσα, secutus Platonem Crat. p. 229. Theogn. v. 769.

Ἀλλὰ τὰ μὲν μῶσθαι, τὰ δὲ δεικνύναι.]

Ibid. *ΜΙΛΛΕΙ.* Plane legendum μ' ἰάλλει, ut v. 20. Ἰαλτὸς ἐκ δόμων. Nam deesse syllabam docet antistrophe. Emiserat has foeminas Clytaemnestra ad placandos manes mariti, v. 523.

Χοὰς ἔπεμψε τάσδε δύσθεος γυνή.

[Hesych. Ἴαλλε· πρόπεμπε. Idem, Ἰάλλει· πέμπει. Idem, Ἰάλλω· προπέμπω.]

[v. 44. *ΔΥΣΘΕΟΣ ΓΥΝΗ.* Clytaemnestram appellat Euripides in Oreste, v. 926.

Κακὴν γυναῖκα κἄθεον. ——

Porro summissa voce hoc efferri monet Scholiastes noster, nempe ex iis quae sequentur.]

Ibid. *ΦΟΒΟΥΜΑΙ Δ' ΕΠΟΣ ΤΟΔΕ ΕΚΒΑΛΛΑΕΙΝ.* Verbum hoc, δύσθεος γυνή, metuo proferre, cum sit male ominatum. Ita v. 188.

Ἐμὴ δὲ μήτηρ, οὐδαμῶς ἐπώνυμον
φρόνημα παισὶ, δύσθεον πεπαμένη.

Vide sis quae ad Agam. v. 608.

v. 45. *ΕΚΒΑΛΛΑΕΙΝ.* Ut respondeat antistrophe, legendum ἐκβαλεῖν.

v. 46. *ΛΥΓΡΟΝ.* Recte Canterus λύτρον. Haec sententia referenda non est ad ea, quae immediate praecedunt, φοβοῦμαι δ' ἔπος etc., quae parenthesi potius includenda, sed ad τοιάνδε χάριν etc. Eandem sententiam apud nostrum habemus Agamemnone, v. 1027. et infra, v. 518.

Τὰ πάντα γάρ τις ἐκχέας ἀνθ' αἵματος
Ἑνὸς, μάτην ὁ μόχθος. ——

[Porro hunc versum parenthesi includendum censet Scaliger.]

v. 48. *ΚΑΤΑΣΚΑΦΑΙ ΔΟΜΩΝ.* Agamemn. v. 535.

Διὸς μακέλλῃ τῇ κατείργασται πέδον.

Sept. Theb. v. 46.

—— πόλει κατασκαφὰς
θέντες. ——]

v. 50. *ΔΟΜΟΥΣ.* Malim ob versum τοὺς δόμους.

[v. 52. *ΣΕΒΑΣ.* Scholiastae exponitur αἰδώς.]

[v. 53. *ΤΟ ΠΡΙΝ.* In expeditione adversus Troiam.]

---

*) p. 1581. Hoesch., quode vide Meinekium disputantem ad Ephor. fr. CIX. p. 162.

v. 54. *ΔΙ' ΩΤΩΝ ΦΡΕΝΟΣ ΤΕ.* Frequenter haec phrasis Aeschylo usurpata *).

[v. 55. *ΔΑΜΙΑΣ.* Hesych. *Δήμιον· κοινὸν, δημόσιον, πολιτικόν.*]

[v. 56. *ΦΟΒΕΙΤΑΙ ΔΕ ΤΙΣ.* Interrogative: nemo timet. [Vel *τις* obscure innuit Clytaemnestram.]

[v. 59. *ΡΟΠΗ.* Vide quae ad Supplic. v. 829. Agam. v. 257.

Δίκα δὲ τοῖς μὲν παθοῦσι μαθεῖν
Ἐπιῤῥέπει τὸ μέλλον.]

[v. 60. *ΤΟΙΣ.* f. *τούς.*]

v. 62. *ΜΕΝΕΙ.* A *μένος*, *robur*. Sublato puncto continuanda est oratio. [Aur. legit *μένος.*]

[Ibid. *ΧΡΟΝΙΖΟΝΤ'.* f. *χρονίζουσ'.*]

Ibid. *ΒΡΥΕΙ.* Scholiastes *ἀνθεῖ.* Et sane poterit neutraliter accipi:

Quidam in dubia crepusculi
Luce tardi dolores germinant.

[v. 63. *ΤΟΥΣ Δ' ΑΚΡΑΝΤΟΣ ΕΧΕΙ ΝΥΞ.* Schol. *αἰώνιος θάνατος.* Virg. Aen. XII. 310.

—— in aeternam clauduntur lumina noctem.

Catullus, V. 6.

Nox est perpetua una dormienda.

Propertius, Eleg. II. 12. *noctem longam* vocat.]

[v. 64. *ΔΙ' ΑΙΜΑΤ'.* f. *δι' αἱμά γ'.* *Propter sanguinem a terra epotum vindex caedis non concrevit, ὥστε διαῤῥυδᾶν, ut diffluat et evanescat quemadmodum sanguis.*]

Ibid. *ΧΘΟΝΟΣ ΤΡΟΦΟΥ.* Sept. Theb. v. 483.

—— *θανὼν τροφεῖα πληρώσει χθονί.*

[v. 65. *ΤΙΤΑΣ ΦΟΝΟΣ ΠΕΠΗΓΕΝ ΟΥ ΔΙΑΡΡΥΔΑΝ.* Auratus, *φόνου* et *διαῤῥυδῶν* legit, a *διαῤῥυδέω effluo.*]

[v. 66. *ΔΙΑΛΓΗΣ ΑΤΗ.* l. *ἄτη διαλγής*, metri gratia. Sunt qui *ὥστε* subintelligunt.]

Ibid. *ΔΙΑΦΕΡΕΙ.* Scholiastes *διασπαράσσει.* [Ad Virgilianum illud Aen. VIII. 641.

—— quadrigae
Distulerant. ——

Vir cl. Germanus Valens Guellius: „Eadem forma, qua Graeci *διαφέρειν* dicunt, et *διαφορεῖν.* Plutarchus b) de Caesaris nece: *Διαφέρειν δὲ τῇδε κἀκεῖσε τὸ σῶμα καὶ κεκραγώς.* Eurip. c) in Bacch. *Ἄλλαι δὲ δαμάλας διεφόρουν σπαράγμασι.* Et

b) Plut. c. 66. p. 739. D. ubi est: *διαφέρων δεῦρο κἀκεῖ τ. σ. κ. κ.*
c) Eur. Bacch. 738. *) ut Sept. 25.

dicere solitos: Ὅτι τοῦτο ἀρχαιότερόν ἐστι, τὸ τὰς μεταλήψεις τῶν λέξεων τῶν ἰσοδυναμουσῶν ἐπιτηδεύειν. Cuius rei exempla adducit ex Platone poeta et Homero. Aristophanes vero ipse sub persona Aeschyli hunc locum optime tuetur et vindicat, Ran. v. 1194.

Ἐλθεῖν μὲν ἐς γῆν ἔσθ', ὅτῳ μετῇ πάτρας·
Χωρὶς γὰρ ἄλλης συμφορᾶς ἐλήλυθε.
Φεύγων δ' ἀνὴρ ἥκει τε καὶ κατέρχεται.

Ubi Scholiastes: Ἐλθεῖν μὲν εἰς τὴν πόλιν, ὅταν μετῇ τινι τῆς πατρίδος· ὅταν δὲ φυγὰς ἔλθῃ, τότε καὶ κατέρχεται. Ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν φυγάδων χρῶνται τῷ κατέρχεται.

[v. 4. *ΤΥΜΒΟΥ Δ' ΕΠ' ΟΧΘΩι.* Pers. v. 649.

Ἦ φίλος ἀνὴρ, ἦ φίλος ὄχθος,
Φίλα γὰρ κέκευθεν ἤθη.

Schol. Ὄχθον γὰρ τὸν τάφον καλεῖ διὰ τὸν ἀναχωματισμόν.]

v. 5. *ΚΛΥΕΙΝ ΑΚΟΥΣΑΙ.* Urbane satis in hanc tautologiam iocatur Aristophanes:

Τεθνηκόσιν γὰρ ἔλεγεν, ὦ μοχθηρὲ σὺ,
Οἷς οὐδὲ τρὶς λέγοντες ἐξικνούμεθα.

Alludens ad antiquum morem mortuos ter inclamandi, Homer. Odyss. Ι'. 65.

—— τρὶς ἕκαστον ἄϋσαι.

Virg. Aen. VI. 506.

—— manes ter voce vocavi.

Ab hoc vitio δὶς ταὐτὸ λέγειν, quod Aeschylo impingit, immunem sese gloriatur Euripides apud Aristoph. in Ran. v. 1208. at an satis recte, haereo; quid enim aliud in Oreste?

Σῖγα, σῖγα, λεπτὸν ἴχνος ἀρβύλης
Τιθεῖτε, μὴ κτυπεῖτε, μηδ' ἔστω κτύπος.

Nec vero idem tantum est μηδ' ἔστω κτύπος quod μὴ κτυπεῖτε, sed, quod frigidius, minus est. Ita et Sophocles in Philoctetis initio:

Ἀκτὴ μὲν ἥδε τῆς περιῤῥύτου χθονὸς
Λήμνου, βροτοῖς ἄστειπτος, οὐδ' οἰκουμένη.

Minus quiddam sonat οὐδ' οἰκουμένη quam ἄστειπτος. Est vero τεχνικῶν canon, *orationem semper debere crescere*; quod praecipue in tragoedia observatum oportuit, utpote quae sit χρῆμα ὀγκηρὸν φύσει καὶ ἐπιδεχόμενον στόμφον, ut optime Longinus f). Quodsi aliquando idem dicere in oratione saepius libuerit, debemus semper aliqua elegantiarum varietate ποικίλλειν et interstinguere, ut satietatem effugiamus. Virgilius

f) Longin. III, 1. p. 10. Weisk.

divinus orationis artifex, rem optime praestitit: cum enim praestantem cornicinem describere vellet, inquit, Aen. VI. 164.

—— quo non praestantior alter
Aere ciere viros, Martemque accendere cantu.

Idem est *Martem accendere cantu*, quod *aere ciere viros*; habet tamen posterius illud elegantiam et nitorem, ut nemo non dictum velit. Porro consimili frigiditate praeter tres tragicos, Aeschylum nostrum, Sophoclem et Euripidem, laborant praestantissimi alii auctores; quibus tamen condonanda sunt multa istiusmodi: *Πίνδαρος γὰρ* [ὁ δὲ Π.] *καὶ* [ὁ] *Σοφοκλῆς ὁτὲ μὲν* [οἷον] *πάντα ἐπιφλέγουσι τῇ φορᾷ, σβέννυνται δὲ ἀλόγως πολλάκις, καὶ πίπτουσιν ἀτυχέστατα*, ut praeclare simul et cordate Dionys. Longinus, c. 33. g): etenim istiusmodi *σφάλματα* praestantissimarum virtutum numero copiosissime compensant.

v. 6. —— *ΠΛΟΚΑΜΟΝ ΙΝΑΧΩι ΘΡΕΠΤΗΡΙΟΝ.* Ex Scholiaste Pindari supplevimus, qui ad illud poetae Pyth. IV. 145.

Οὐδὲ κομᾶν πλόκαμοι
Κερθέντες οἴχοντ' ἀγλαοὶ,

Οὐδὲ, inquit, *τὴν πρώτην κόμην εἰς ἀπαρχὴν τοῖς θεοῖς ἐκήρατο, ἀλλ' ὡς Ἀχιλλεὺς νέος ἦν πρωτοκόμης. Ὅμηρος,*

Σπερχεῖ', ἄλλως σοί γε πατὴρ ἠρήσατο Πηλεύς.

Καὶ παρ' Αἰσχύλῳ,

—— *πλόκαμον Ἰνάχῳ θρεπτήριον,*
Τὸν δεύτερον δὲ τόνδε πενθητήριον,

Ὀρέστης φησὶ τῷ Ἀγαμέμνονι. Haec ille. Ex quibus discimus Orestem haec verba protulisse, et ad Agamemnonem direxisse. Quo fit ut plura intercidisse suspicemur quam Cantero visum est, qui principium tragoediae fere totum ab Aristophane conservatum censet. Tribus enim partibus constabat hic prologus: Orestes tumulum accedens Mercurium primo invocat: dein, caesariem detondens, ac tumulo imponens, Agamemnonem: ingredientibus demum choro et Electra retrocedit et Pyladem alloquitur.

v. 7. *ΤΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΔΕ.* Duo tonsurae tempora fuisse apud Achivos, *πένθους* et *ἀκμῆς, ἤτοι τελείας ἡλικίας*, monet Eustathius h) in Iliad. *Β'*. 6. *Λέγονται δὲ τὸν μὲν ἄλλον πάντα χρόνον κομᾶν οἱ Ἕλληνες· ἐν δὲ πένθους καιρῷ, κείρεσθαι. Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν καιρῷ ἀκμῆς ἤτοι τελείας ἡλικίας· τηνικαῦτα γὰρ πλόκαμον κείραντες, ἀνετίθουν Ἀπόλλωνι κουροτρόφῳ καὶ ποταμοῖς, καθάπερ ὁ Ὅμηρος ἱστορήσει ἐν τοῖς ἑξῆς. Καὶ ἦν οὗτος μὲν ὁ πλόκαμος θρεπτήριος κατὰ τὸν Αἰσχύλον· πενθητήριος δὲ ὁ ἕτε-*

g) p. 118. h) p. 165, 4.

ρος. (Hunc ipsum locum procul dubio respexit.) Λέγεται δὲ τῆς τομῆς τοῦ θρεπτηρίου πλοκάμου κατάρξαι Θησεύς· κειράμενος γάρ, φασί, τὴν ἐμπροσθίαν κόμην εἰς Δῆλον ἀνέθετο τῷ Ἀπόλλωνι. Idem in Il. Ψ'. 39. i) Ὅρα δὲ ὡς εἰ καὶ ταὐτὸν ἀκερσεκόμην εἰπεῖν καὶ καρηκομόωντα, ὅμως οὐκ ἠθέλησε τὸν Ἀπόλλωνα καρηκομόωντα εἰπεῖν, ὡς ἀνθρώποις ἀπονείμας ἐκεῖνο, οἳ τρέφοντες ἐκείροντό ποτε αὐτήν· καὶ οὐ μόνον ἐπὶ πένθει, ὅπερ ἐπὶ Πατρόκλῳ γίνεται, ἀλλὰ καὶ ἄλλως ἐπὶ ἀνατροφῇ. Πλόκαμος γὰρ κούριμος ὁ μέν τις ἦν κατὰ τὸν εἰπόντα θρεπτήριος, ὁ δὲ θρεπτήριος. Haec Eustathius; ex quibus discimus Orestem comam suam θρεπτήριον Inacho fluvio nutrivisse, atque ἀκμῆς tempore detondisse: πενθητήριον vero, secundo detonsam, patri suo Agamemnoni obtulisse. Ita et Achilles apud Homerum, Iliad. Ψ'. 140. comam suam, quam Sperchio fluvio pater eius consecraverat, Patroclo detondit. Locum proferre lubet, quia maxime ad illustrationem huius moris confert: ——k) Pollux l), II. 3. Ἔτρεφον δέ τινες ἐκ πλαγίου κόμην, ἢ κατόπιν, ἢ ὑπὲρ τὸ μέτωπον, ποταμοῖς ἢ θεοῖς. Quare autem fluminibus comam consecrare solebant veteres, rationem assignat Eustathius, in Homeri verba modo laudata: Ὅτι ἔθος ἦν, τρέφειν κόμην τοὺς νέους μέχρι καὶ ἀκμῆς· εἶτα κείρειν αὐτὴν ἐγχωρίοις ποταμοῖς. Ἐποίουν δὲ οὕτω, τιμῶντες τὸ καλὸν ὕδωρ· τρόφιμον γάρ φασι καὶ συστατικόν ἐστι τοῦ ζῆν, καὶ μάλιστα τὸ γλυκύ. Et Pindari Scholiastes, Pyth. IV. 145. Τὰς μὲν γὰρ πρώτας κόμας τοῖς ποταμοῖς ἀπεκείροντο, σύμβολον τοῦ ἐξ ὕδατος εἶναι πάντων τὴν ἄσκησιν. De altero tondendi more, quo amicorum funera honorabant veteres, nihil opus est ut multa referamus, cum sit satis notus. Testis sit vel unus Sophocles, sub persona Teucri, Eurysacen Aiacis filium ita compellantis, Aiac. Flagell. v. 1191.

Ὦ παῖ, πρόσελθε δεῦρο, καὶ σταθεὶς πέλας,
Ἱκέτης ἔφαψαι πατρός, ὅς σ' ἐγείνατο.
Θάκει δὲ προστρόπαιος, ἐν χεροῖν ἔχων
Κόμας ἐμάς, καὶ τῆσδε, καὶ σαυτοῦ τρίτου
Ἱκτήριον θησαυρόν. ——

Porro Orestem patrem suum tonsa coma luxisse testatur etiam Euripides, in Electra, v. 90.

—— πρὸς τάφον μολὼν πατρὸς
Δάκρυά τ' ἔδωκα, καὶ κόμης ἀπηρξάμην.

Quod πλόκαμος πενθητήριος Aeschylo, Euripidi est κόμη πενθήρης Phoenissis, v. 327.

Ὅθεν ἐμάν τε λευκόχροα κείρομαι
Δακρυόεσσαν ἱεῖσα πενθήρη κόμαν.

---

i) p. 1194, 58.

k) Evolvi nullo negotio poterit.

l) Poll. II, §. 30.

Hinc constat quod capillum *θρεπτήριον* fluminibus aut Diis tondebant veteres, *πενθητήριον* amicis vita functis. Neque enim viro magno assentior, qui in Strabonem IX. 433., locum hunc Aeschyli adducens, „Mos," inquit, „hic fuit veterum, ut comam amnibus tonderent, vel ut *θρέπτα* rependerent, vel luctus causa."

[v. 8. *ΟΜΗΓΥΡΙΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.* Coluthus, v. 333.

> *Ἢ τάχα νυμφάων ἐς ὁμήγυριν ἀγρομενάων*
> *Ἤλυθεν.*

Hesych. *Ὁμήγυρις· πλῆθος, ὄχλος, συναγωγή, συνέλευσις.*]

v. 9. *ΦΑΡΕΣΙΝ ΜΕΛΑΓΧΙΜΟΙΣ.* [Sunt qui *μελαγχύμοις* legendum putant, *nigro succo tinctis*; quibus non assentior. Noster Pers. v. 301.

> *Καὶ λευκὸν ἦμαρ νυκτὸς ἐκ μελαγχίμου.*]

Eustathius [m]) in Iliad. *X'*. 13. hunc locum respiciens: *ὧν τινα*, paragogicorum quae terminantur in *ιμος*, *καὶ διὰ τοῦ χιμος κοινότερον παράγονται. Οὕτω Αἰσχύλος πέπλους μελαγχίμους φησίν. Πέπλους* memoria lapsus pro *φάρεα*. Eodem vocabulo usus est et Euripides Electra, v. 513.

> *Πυρᾶς δ' ἐπ' αὐτῆς οἶν μελάγχιμον πόκῳ*
> *Σφάγιον ἐσεῖδον.* ——

[In funere nigras vestes usurpatas fuisse, etiam apud veteres, nimis notum. Hinc Thetis apud Homerum, Il. *Ω'*. 94. futuram Achillis necem deflens, sumpsit velum

> *Κυάνεον, τοῦδ' οὔτι μελάντερον ἔπλετο ἔσθος.*

Et Iphigenia apud Euripidem matrem admonet, ut mortem suam a sororibus celet, ne nigram vestem induant. Iph. in Aul. v. 1449.

> *Μηδ' ἀμφὶ κείναις μέλανας ἐξάψῃ πέπλους.*

D. Basilius de gratiarum actione, p. 311. *Οὕτως οἴει προσήκειν καὶ τῷ πενθοῦντι πρέπον εἶναι σχῆμα μέλαν ἱμάτιον, καὶ αὐχμηρὰν κόμην.*]

v. 10. *ΠΡΕΠΟΥΣΑ.* Schol. *πρέπουσα, κοσμηθεῖσα.* [Ac si vellet *cum maiestate malorum*, sed] non recte: est enim vocabulum *μέσον* hic, ut et v. 16. et 22. et Agam. v. 441. nec alias apud Euripidem Helena de Menelao pannorum fragmina eiectitiorum induto, v. 1220.

> *Ἄπολλον, ὡς ἐσθῆτι δυσμόρφῳ πρέπει;*

Nec audiendus Brodaeus, qui aliter interpretatur. Et in Alcest. v. 512.

> *Τί χρῆμα κουρᾷ τῇδε πενθίμῳ πρέπεις;*

---

m) Eust. p. 1254, 25.

[v. 11. *ΠΤΩΜΑ.* *Cadaver*, i. e. *mors aliqua nova*. Gloss. Lat. Gr. *cadaver*, *πτῶμα*.]

[Ibid. *ΠΡΟΣΚΥΡΕΙ.* *Προστυγχάνει, προσπίπτει.* Hesych. *Προσκυρεῖ· προσεγγίζει.*]

[v. 12. *ΕΠΕΙΚΑΣΑΣ ΤΥΧΩ.* *Ἐπεικάσω.*]

[v. 13. *ΧΟΑΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ.* Auctor libri de Mundo, c. 6. *Θεῶν τε θυσίαι καὶ ἡρώων θεραπεῖαι καὶ χοαὶ κεκμηκότων.* Plutarch. de his qui sero a numine puniuntur, p. 555. [C.] *Πλεύσας* (Pausanius) *ἐπὶ τὸ ψυχοπομπεῖον εἰς Ἡράκλειαν, ἱλασμοῖς τισι καὶ χοαῖς ἀνεκαλεῖτο τὴν ψυχὴν τῆς κόρης*, Cleonicae sc. quam interfecerat.]

Ibid. *ΜΕΙΛΙΓΜΑΣΙ.* Hesychius, *Μειλίγμασι· μαλακίαις, ἐδέσμασιν.* Sed hoc loco videtur legendum *μειλίγμασι*.

[v. 14. *ΔΟΚΩ ΣΤΕΙΧΕΙΝ.* Alii *δοκῶ ὁρᾶν*, *videre mihi videor.*]

[v. 16. *Ω ΖΕΥ, ΔΟΣ ΜΕ ΤΙΣΑΣΘΑΙ ΜΟΡΟΝ ΠΑΤΡΟΣ.* Ex Homerico illo videtur adumbratum, Iliad. Γ'. 351.

Ζεῦ ἄνα, δὸς τίσασθαι, ὅ με πρότερος κάκ' ἔοργε,
Δῖον Ἀλέξανδρον.

Virg. Aen. XI. 789.

Da, pater, hoc nostris aboleri dedecus armis,
Omnipotens.

Eurip. Phoeniss. v. 1376.

Δός μοι κτανεῖν ἀδελφόν.

Noster infra, v. 478.

Αἰτουμένῳ μοι δὸς κράτος τῶν σῶν δόμων.

Restituendus obiter in hac voce Anacreon, cuius in omnibus, quas mihi videre contigit, editionibus Ode XXXVI. 10. legitur hoc modo:

Διὸς ὕδωρ, βάλ' οἶνον, ὦ παῖ.

A Demetrio Phalereo vero citatur, c. 5.

Φέρ' ὕδωρ, βάλ' οἶνον, ὦ παῖ.

Unde vera, ni fallor, eruenda lectio:

Δὸς ὕδωρ, βάλ' οἶνον, ὦ παῖ.]

v. 18. *ΕΚ ΠΟΔΩΝ.* Lege *ἐκποδών*. [*Soli ac seorsim consistamus.* Noster in Prometh. Vinct. 344.

— *σαυτὸν ἐκποδὼν ἔχων.*

Aristoph. Ran. v. 877.

Ἄπαγε σεαυτὸν ἐκποδὼν εἰ σωφρονεῖς.

Hesych. *Ἐκποδών· ἐκ μέσου ἐξαλείφεσθαι.* Etymolog. a) *Ἐκποδών· ἀφανὴς, ἐκ μέσου.* Eodem sensu, ex observatione viri

a) Etym. M. p. 323, 37.

cl. Danielis Heinsii, de Pharisaeo dixit D. Lucas, XVIII. 11. Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο.]

[v. 19. *ΠΡΟΣΤΡΟΠΗ.* Electra ad chorum, v. 83.

Ἐπεὶ πάρεστε τῆσδε προστροπῆς ἐμοὶ
Πομποί,

Hesych. *Προστροπῇ· ἱκετείᾳ.* Plutarch. de his qui sero puniuntur, p. 560. [E.] λιταῖς τισι καὶ προστροπαῖς. Noster in Persis, v. 216.

—— *θεοὺς δὲ προστροπαῖς ἱκνουμένη.*]

v. 21. *ΧΟΑΣ.* Fortasse χοᾶν, ut v. 154. licet enim Homerus χοήν habeat, posteriores tamen χοάς semper, opinor, usurparunt.

Ibid. *ΠΡΟΠΟΜΠΟΣ, prosequutrix.* Et in Sept. contra Thebas, v. 1066.

Πῶς τολμήσω μήτε σὲ κλάειν,
Μήτε σὲ προπέμπειν ἐπὶ τύμβῳ;

Et v. 1076.

Ἡμεῖς μὲν ἴμεν καὶ συνθάψομεν
Αἵδε προπομποί. ——

Latini, *prosequi.* Seneca, Epist. 30. *Bassus noster videbatur mihi prosequi se, et componere et vivere tanquam superstes.* Apulejus, Metamorph. [o]) VIII. *Funus vero, toto feralem pompam prosequente populo, deducitur ad sepulturam.* Idem officium ἐκπέμπειν etiam dicebant Graeci, *exsequi* Latini. Euripides [p]), Cresph. Fragm. I.

Τόνδ' αὖ θανόντα καὶ πόνων πεπαυμένον
Χαίροντας εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν δόμων.

Apud Ciceronem Tusc. Quaest. I. 48.

At qui labores morte finisset graves
Omnes amicos laude et laetitia exsequi.

[Ibid. *ΟΞΥΧΕΙΡΙ.* Seneca, Troad. v. 92.

Vacet ad crebri verbera planctus
Furibunda manus.

Ita *acuti ungues,* apud Iuven. Sat. V. 41. pro *agiles:* et *motus acutus* apud Statium [q]). D. Paulus ad Rom. III. 15. Ὀξεῖς οἱ πόδες, *veloces pedes.* Alio vero sensu *acuta manus* Apuleio [r]) dicitur, Metam. V. sub fin. *Et acutas manus habes, et maiores tuos irreverenter pulsasti toties.* Verba sunt Veneris ad Cupidinem. Quin ut ὀξύχειρ de frequenti et veloci manuum

---

o) p. 523. Oudend.
p) Eurip. fragm. p. 126. Matth.
q) Stat. Theb. VI, 792.
r) p. 375. Oud.

ictu, ita ὀξυποδήτης de velociter gradiente. Gloss. *Addenator*, Ὀξυποδήτης. Ita recte vir cl. Bon. Vulcanius.]

Ibid. *ΣΥΝ ΚΟΠΤΩι.* Stephani editio σὺν κόπτῳ. Aliter vero legit Scholiastes, qui κοπετὸν interpretatur. [Hesych. *Κοπετός*· κόμπος, θρῆνος μετὰ ψόφου χειρῶν. Quin apud nostrum hoc loco vel legendum κτύπῳ vel in κόπτῳ aut κόπτῳ ι liquescit, ut apud Homerum, semel Il. *Ι'*. 382. in voce *Αἰγύπτιοι*. Vel l. κόπῳ.]

v. 22. *ΦΟΙΝΙΣΣΑ ΜΥΓΜΟΙΣ ΟΝΥΧΟΣ*, κ. τ. λ. Sophianus legit φοίνισσ' ἀμυγμοῖς. Verum dubito an φοίνισσα hic sit vox bene Graeca: mallem φοινίοις ἀμυγμοῖς, praesertim cum huic lectioni faveat antistrophe. Sophocles, Aiace Flagellif. v. 642.

—— καὶ πολιᾶς
Ἀμύγματα χαίτης.

Euripides, Oreste, v. 959.

Τιθεῖσα λευκὸν ὄνυχα διὰ παρηΐδων
Αἱματηρὸν ἄταν. ——

Apud Lucianum, de Luctu, c. 16. dicitur ἀμύσσειν τὸ πρόσωπον, qui et ibid. c. 12. τῶν φοινισσομένων παρειῶν meminit. Eustathius[s]) ad illud Homeri, Iliad. *Α'*. 243.

—— σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις,

Ἀμύσσειν δὲ κυρίως τὸ ξέειν, ὡς καὶ αἷμα ῥύεσθαι οἱονεὶ αἱμύσσειν μετὰ δασείας, καὶ ἀποβολῇ τοῦ ι ἀμύσσειν μετὰ ψιλῆς. Ἀμύσσειν γοῦν τις λέγεται παρειάν. Ἐξ οὗ καὶ ἀμυχαὶ σαρκῶν, καὶ ἀμυχαὶ ξεσμάτων τῶν ὁπουδήποτε, οἷον καὶ ἐν βιβλίοις καὶ ξύλοις. Τὸ δὲ τὴν ψυχὴν ἀμύσσειν μεταφορικόν ἐστιν ἀπὸ σώματος. A Solone vero interdictum est, testante in Vita eius Plutarcho[t]) p. 90. Ἀμυχὰς [δὲ] κοπτομένων, καὶ τὸ θρηνεῖν πεποιημένα, καὶ τὸ κωκύειν ἄλλον ἐν ταφαῖς ἑτέρων ἀφεῖλεν. Interdictum etiam legibus duodecim tabularum, Solonis, ut refert Cicero, exemplo, de Leg. II. 23. his verbis: MULIERES GENAS NE RADUNTO. *Radere genas*, Festo[u]) interprete, est *unguibus scindere vel cruentare*. Quamobrem vero hoc fecerint in funere mulieres, discimus ex Varrone, apud Servium in Aen. III. 67. *Varro dicit mulieres in exsequiis et luctu ideo solitas ora lacerare, ut sanguine ostenso inferis satisfaciant.*

v. 24. *ΔΙΟΙΓΜΟΙΣΙ.* Assentior Cantero δ' ἰυγμοῖσι legenti. [Vel f. δι' ὠγμοῖσι, *eiulatibus*.]

v. 26. *ΛΑΚΙΔΕΣ ΕΦΛΑΔΟΝ ΥΠ' ΑΛΓΕΣΙ, ΠΡΟΣΤΕΡΝΟΙ ΣΤΟΛΜΟΙ*, κ. τ. λ. Ita in Persis, v. 124.

Βυσσίνοις δ' ἐν πέπλοις πέσῃ λακίς.

---

s) Eust. p. 94, 88.
t) Plut. Sol. c. 21.
u) Fest. p. 480. Dac.

In summo luctu, tum praecipue in funere, moris erat apud veteres, vestes scindere. Notius hoc quam ut exemplis confirmetur. Alcman x):

Καταθνάσκει Κυθέρει' ἁβρὸς Ἄδωνις· τί κε θεῖμεν;
Καττύπτεσθε κόραι καὶ κατερύκεσθε χιτῶνας.

Atque pectus simul tundere ac lacerare. Statius Epicedio in Glauciam, v. 171.

Nunc torvus pariter vestes et pectora rumpis.

[Ibid. *ΕΦΛΑΔΟΝ.* Ἐσχίσθησαν. Vide an comma ponendum post ἔφλαδον, et ὑπ' ἄλγεσι referendum ad ἀγελάστοις.]

[v. 29. *ΠΕΠΛΗΓΜΕΝΩΝ.* Κοπετοῖς.]

[v. 30. *ΤΟΡΟΣ ΓΑΡ.* Sunt qui malint δ' ἄρ.]

[Ibid. *ΦΟΒΟΣ ΟΡΘΟΘΡΙΞ.* Pollux y), Il. 3. Ὅθεν καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ὀρθόκερως φρίκη, οἷον ὀρθόθριξ. Sophocles, Oed. Col. v. 1621.

— *ὥστε πάντας ὀρθίας*
Στῆσαι φόβῳ δείσαντας ἐξαίφνης τρίχας.

[Atque hinc vox φόβη, *coma.* Soph. Oed. Col. v. 1460.

Ἐς δ' ἄκραν
Δεῖμ' ὑπῆλθε κρατὸς φόβαν.]

v. 33. *ΠΕΡΙ ΦΟΒΩι.* Vel περίφοβον, vel potius περιφόβως, ut melius ei respondeat περιθύμως quod sequitur. [Vel ἔλαχε πέρι, φόβῳ.]

[v. 35. *ΤΩΝΔ' ΟΝΕΙΡΑΤΩΝ*, *horum somniorum.* Ὀνειροκρίται. Est qui legit: κριταὶ δὲ τῶν ὀνειράτων.] In Persis, v. 226.

Ἀλλὰ μὴν εὔνους γ' ὁ πρῶτος τῶνδ' ἐνυπνίων κριτής.

v. 40. *ΧΑΡΙΝ ΑΧΑΡΙΝ.* [In eadem re Agamemn. v. 1552.

— *κτείνασ' ἄνδρα τὸν αὐτῆς,*
Ἀποκωκῦσαι ψυχὴν, ἄχαριν
Χάριν ἀντ' ἔργων
Μεγάλων ἀδίκως ἐπικρᾶναι;]

Prom. v. 547.

Φέρ' ὅπως ἄχαρις
Χάρις. —

[v. 41. *ΑΠΟΤΡΟΠΟΝ.* f. ἀποτροπήν.]

[v. 43. *ΜΩΜΕΝΑ.* Schol. Ζητοῦσα. Hesych. Μώμεθα· ζητοῦμεν. Dores τὸ ζητεῖν dicunt μῶ. Unde μῶται, tertia perf. pass. ex Epicharmo, μῶνται ex Euthyporione z), et μωμέναι

x) Alcm. fr. CXXVIII. Welck. (Sapph. fr. CXXVIII. Neu.)
y) Poll. II, 31. z) imo *Euphorione.*

particip. e Sophocle adducit Helladius apud Photium a), Biblioth. p. 687. deducens inde nomen μεῖον, secutus Platonem Crat. p. 229. Theogn. v. 769.

Ἀλλὰ τὰ μὲν μῶσθαι, τὰ δὲ δεικνύειν.]

Ibid. *ΜΙΑΛΕΙ*. Plane legendum μ' ἰάλλει, ut v. 20. Ἰαλτὸς ἐκ δόμων. Nam deesse syllabam docet antistrophe. Emiserat has foeminas Clytaemnestra ad placandos manes mariti, v. 523.

Χοὰς ἔπεμψε τάσδε δύσθεος γυνή.

[Hesych. Ἴαλλε· πρόπεμπε. Idem, Ἰάλλει· πέμπει. Idem, Ἰάλλω· προπέμπω.]

[v. 44. *ΔΥΣΘΕΟΣ ΓΥΝΗ*. Clytaemnestram appellat Euripides in Oreste, v. 926.

Κακὴν γυναῖκα κἄθεον. ——

Porro summissa voce hoc efferri monet Scholiastes noster, nempe ex iis quae sequentur.]

Ibid. *ΦΟΒΟΥΜΑΙ Δ' ΕΠΟΣ ΤΟΔΕ ΕΚΒΑΛΛΕΙΝ*. Verbum hoc, δύσθεος γυνά, metuo proferre, cum sit male ominatum. Ita v. 188.

Ἐμὴ δὲ μήτηρ, οὐδαμῶς ἐπώνυμον
φρόνημα παισὶ, δύσθεον πεπαμένη.

Vide sis quae ad Agam. v. 508.

v. 45. *ΕΚΒΑΛΛΕΙΝ*. Ut respondeat antistrophe, legendum ἐκβαλεῖν.

v. 46. *ΛΥΓΡΟΝ*. Recte Canterus λύτρον. Haec sententia referenda non est ad ea, quae immediate praecedunt, φοβοῦμαι δ' ἔπος etc., quae parenthesi potius includenda, sed ad τοιάνδε χάριν etc. Eandem sententiam apud nostrum habemus Agamemnone, v. 1027. et infra, v. 518.

Τὰ πάντα γάρ τις ἐκχέας ἀνθ' αἵματος
Ἑνὸς, μάτην ὁ μόχθος. ——

[Porro hunc versum parenthesi includendum censet Scaliger.]

v. 48. *ΚΑΤΑΣΚΑΦΑΙ ΔΟΜΩΝ*. Agamemn. v. 535.

Διὸς μακέλλῃ τῇ κατείργασται πέδον.

Sept. Theb. v. 46.

—— πόλει κατασκαφὰς
Θέντες. ——]

v. 50. *ΔΟΜΟΥΣ*. Malim ob versum τοὺς δόμους.

[v. 52. *ΣΕΒΑΣ*. Scholiastae exponitur αἰδώς.]

[v. 53. *ΤΟ ΠΡΙΝ*. In expeditione adversus Troiam.]

---

a) p. 1581. Hoesch., quode vide Meinekium disputantem ad Ephor. fr. CIX. p. 162.

v. 54. *ΔΙ' ΩΤΩΝ ΦΡΕΝΟΣ ΤΕ.* Frequenter haec phrasis Aeschylo usurpata *).

[v. 55. *ΔΑΜΙΑΣ.* Hesych. *Δήμιον· κοινὸν, δημόσιον, πολιτικόν.*]

[v. 56. *ΦΟΒΕΙΤΑΙ ΔΕ ΤΙΣ.* Interrogative: nemo timet. [Vel τις obscure innuit Clytaemnestram.]

[v. 59. *ΡΟΠΗ.* Vide quae ad Supplic. v. 829. Agam. v. 257.

Δίκα δὲ τοῖς μὲν παθοῦσι μαθεῖν
'Επιῤῥέπει τὸ μέλλον.]

[v. 60. *ΤΟΙΣ.* f. τοὺς.]

v. 62. *ΜΕΝΕΙ.* A μένος, *robur.* Sublato puncto continuanda est oratio. [Aur. legit μένος.]

[Ibid. *ΧΡΟΝΙΖΟΝΤ'.* f. χρονίζουσ'.]

Ibid. *ΒΡΥΕΙ.* Scholiastes ἀνθεῖ. Et sane poterit neutraliter accipi:

Quidam in dubia crepusculi
Luce tardi dolores germinant.

[v. 63. *ΤΟΥΣ Δ' ΑΚΡΑΝΤΟΣ ΕΧΕΙ ΝΥΞ.* Schol. αἰώνιος θάνατος. Virg. Aen. XII. 310.

— in aeternam clauduntur lumina noctem.

Catullus, V. 6.

Nox est perpetua una dormienda.

Propertius, Eleg. II. 12. *noctem longam* vocat.]

[v. 64. *ΔΙ' ΑΙΜΑΤ'.* f. δι' αἷμά γ'. *Propter sanguinem a terra epotum vindex caedis non concrevit,* ὥστε διαῤῥυδᾶν, *ut diffluat et evanescat quemadmodum sanguis.*]

Ibid. *ΧΘΟΝΟΣ ΤΡΟΦΟΥ.* Sept. Theb. v. 483.

— θανὼν τροφεῖα πληρώσει χθονί.

[v. 65. *ΤΙΤΑΣ ΦΟΝΟΣ ΠΕΠΗΓΕΝ ΟΥ ΔΙΑΡΡΥΔΑΝ.* Auratus, φόνου et διαῤῥυδῶν legit, a διαῤῥυδέω *effluo.*]

[v. 66. *ΔΙΑΛΓΗΣ ΑΤΗ.* l. ἄτη διαλγής, metri gratia. Sunt qui ὥστε subintelligunt.]

Ibid. *ΔΙΑΦΕΡΕΙ.* Scholiastes διασπαράσσει. [Ad Virgilianum illud Aen. VIII. 641.

— quadrigae
Distulerant. —

Vir cl. Germanus Valens Guellius: „Eadem forma, qua Graeci διαφέρειν dicunt, et διαφορεῖν. Plutarchus [b]) de Caesaris nece: *Διαφέρειν δὲ τῇδε κἀκεῖσε τὸ σῶμα καὶ κεκρυγώς.* Eurip. [c]) in Bacch. *'Αλλὰ δὲ δαμάλας διεφόρουν σπαράγμασι.* Et

---

b) Plut. c. 66. p. 739. D. ubi est: διαφέρων δεῦρο κἀκεῖ τ. σ. κ. κ.
c) Eur. Bacch. 738.

*) ut Sept. 25.

idem [e]), Θῶσσον δὲ διεφοροῦντο σαρκὸς ἐνδυτα. Idem [e]), Πάντ' ἄνω τε καὶ κάτω διέφερον, ἥρπασαν μὲν ἐκ δόμων τέκνα. Et in Bacch. [f]) Θηρὸς ἄρθρα διεφορήσαμεν. Et Aesch. in Χοηφ. [g]) Διαλγὴς ἄτη διαφέρει τὸν αἴτιον. Ubi interpres, διαφέρει, διασπαράσσει. Horat. Epod. V. [h])

Post insepulta membra differant lupi."

Haec Guellius.] Si retineamus οἴγοντι, alludet Ovidianum [i]) illud:

Laesa pudicitia est, deperit illa semel.

v. 69. *ΟΙΓΟΝΤΙ.* At Stephanus, θιγόντι· forsan rectius, ut regat genitivum ἐδωλίων. [Terentius, Hecyra, I. 2. [k]) *Virginem non attigit*, h. e. *non cognovit.* Horat. Sat. I. 2. [l])

—— sunt qui [nolint] tetigisse nisi illas:

ubi Acro, *Proprie*, inquit, *inde intactae virgines Virgilio.* Sic verbum ἅπτεσθαι accipit Xenophon [*]), p. 528; et in Enchiridio Epictetus, c. 47. Vide Aristot. Histor. II. 171. Item V. 4. in fine.]

[v. 71. *ΧΑΙΡΟΜΥΣΗ.* f. χειρομυσῆ, *manibus pollutam.* Infra, v. 138.

Αὐτῇ τέ μοι δὸς, σωφρονεστέραν πολὺ
Μητρὸς γενέσθαι, χεῖρά τ' εὐσεβεστέραν.

Vide quae ad Agamemn. v. 786.

—— σὺν πίνῳ χερῶν.]

v. 72. *ΦΟΝΟΝ ΚΑΘΑΙΡΟΝΤΕΣ ΙΟΥΣΑΝ ΑΤΗΝ.* [Φόνον pro φονέα.] Scaliger et Canterus λοῦσαν μάτην. Sed cum senarium esse moneat antistrophe, lego

φόνον καθαιριοῦντες ἔλλουσαν μάτην.

Ex superstitione veterum, qui crimina aqua ablui existimabant. [Ita in Agamemnone, v. 1468. αἷμ' ἄνιπτον vocat hanc ipsam caedem: opinioni vulgari contradicit, qua credebatur homicidium aqua expiari. Vide quae ad Eumenid. v. 456.] Notissimum est illud Euripidis [m]):

Θάλασσα κλύζει πάντα τἀνθρώπων κακά.

Quod ubi adduxerat Stobaeus [n]), Serm. IV. subiicit: Φέρεται δὲ εἰς τοὺς δεισιδαίμονας, οἱ θαλάσσῃ περικαθαίρονται. Stobaei enim sunt verba, licet id interpres non intellexerit.

---

d) Eur. Bacch. 745.
e) v. 758.
f) v. 1208.
g) Aesch. Choeph. 66.
h) v. 99.
i) Ovid. Her. V, 104.
k) v. 61.
l) v. 28.
m) Eurip. Iphig. T. 1193.
*) Mem. I, 3, 8.
n) Stob. Serm. IV, 20. (p. 58. Gesn.)

v. 73. *ΕΜΟΙ Δ' (ΑΝΑΓΚΑΝ ΓΑΡ, κ. τ. λ.)* Ex Scholiaste hic videtur ordo verborum:

> Mihi vero, (*i. quod ad me attinet*) necessitatem enim urbi communem
> Dii intulerunt; etenim e domo
> Paterna servilem induxerunt sortem,
> Iusta et iniusta
> Consentaneum est origini vitae
> Eorum qui vi agunt laudare.

Ut *πρέποντα* pro *πρέπον ἐστὶ* accipiatur. [Chorus, qui ex mulieribus Troianis captivis itidem constat, Eurip. Hecub. v. 332.

> *Αἶ αἶ, τὸ δοῦλον ὡς κακὸν πεφυκέναι* (l. *πέφυκ' ἀεί*)
> *Τολμᾷν θ' ἃ μὴ χρὴ, τῇ βίᾳ νικώμενον.*]

[Ibid. *ΑΝΑΓΚΑΝ — ΜΗ ΔΙΚΑΙΑ — ΑΙΝΕΣΑΙ.* Talem servitutem miserrimam in grammaticis et rhetoribus, qui cogebantur discipulorum compositiones laudare coram parentibus, notat Persius, Satyr. III. 46.

> —— non sano multum laudanda magistro.

Laudanda, ἃ χρὴ αὐτὸν ἐξ ἀνάγκης ἐπαινεῖν. Petronius[o]) sub init. de grammaticis itidem verba faciens, sed in re alia: *Minimum in his exercitationibus doctores peccant, qui necesse habent cum insanientibus furere.*]

[Ibid. *ΑΜΦΙΠΤΟΛΙΝ.* An *ἀμφίπολιν*, cogita.]

[v. 74. *ΕΚ ΓΑΡ ΟΙΚΩΝ.* f. *δ' ἄρ.*]

[v. 75. *ΔΟΥΛΙΟΝ.* f. *δούλειον.*]

[v. 76. *ΔΙΚΑΙΑ ΚΑΙ ΜΗ ΔΙΚΑΙΑ.* Vide sis virum cl. Hadr. Iunium in adagiis, *Aequa et iniqua.*]

[v. 77. *ΠΡΕΠΟΝΤ' ΑΡΧΑΙΣ.* An supplendum *ἐπ' ἀρχαῖς*, an pro *πρέποντ'* legendum *πρέπει τ'*?]

v. 79. *ΔΑΚΡΥΩ Δ' ΥΦ' ΕΙΜΑΤΩΝ.* H. e. clam, occulte. Euripid. in Suppl. v. 110.

> *Σὲ τὸν κατήρη χλανιδίοις ἀνιστορῶ,*
> *Λέγ' ἐκκαλύψας κρᾶτα, καὶ πάρες γόον.*

[Homerus, Odyss. *Δ'*. 114. de Telemacho:

> *Δάκρυ δ' ἀπὸ βλεφάρων χαμάδις βάλε, πατρὸς ἀκούσας,*
> *Χλαῖναν πορφυρέην ἀντ' ὀφθαλμοῖιν ἀνασχὼν*
> *Ἀμφοτέρῃσιν χερσί.* ——

Et v. 153.

> —— *αὐτὰρ ὁ πικρὸν ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβε,*
> *Χλαῖναν πορφυρέην ἀντ' ὀφθαλμοῖιν ἀνασχών.*

Neque Euripidem recte intellexit Eustathius[p]) ad Il. *B'*. p. 128. cum *τὸν Ὀρέστην πέπλοις κεκρύφθαι* dixerit.]

---

o) Petron. c. 3. p. 21. Burm. p) Eustath. p. 170, 10.

[v. 80. *ΔΕΣΠΟΤΑΝ.* l. *δεσπόταν.*]

[v. 81. *ΠΑΧΝΟΥΜΕΝΗ.* Homer. Il. *Ρ'*. 111.

— *τοῦδ' ἐν φρεσὶν ἄλκιμον ἦτορ*
Παχνοῦται. —

a *πάχνη ros glaciata, παχνόω congelo.*]

[v. 82. *ΔΜΩΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ.* Sallustius q), *mulier ancilla.* Sic Plautus r), *servus homo.* Herodotus *ἀνὴρ ἁλιεύς.* Callimach. Hymn. in Apoll. v. 43.

Κεῖνος ὀϊστευτὴν ἔλαχ' ἀνέρα.

Unde fit ut assentiendum non putem esse viro magno legenti: *Φοῖβος ὀϊστευτὴν ἔλαχεν ῥέα.* Pariter et Homerus ipse, Il. *Λ*. 514. *ἰητρὸς ἀνήρ.* Idem, Odyss. *Η'*. 103.

Πεντήκοντα δέ οἱ δμωαὶ κατὰ δῶμα γυναῖκες.

Porro Virgilianum illud, Aen. I. 707.

Quinquaginta intus famulae, quibus ordine longo
Cura penum struere, et flammis adolere Penates.

huc refert Germ. Val. Guellius.]

[Ibid. *ΕΥΘΗΜΟΝΕΣ.* Hesych. *Εὐθήμονα· εὔθετον, εὐσχήμονα.*]

[v. 85. *ΤΥΜΒΩι ΧΕΟΥΣΑ.* Inferiae constabant liquoribus et victimis.]

v. 91. *ΩΣ ΝΟΜΟΣ ΒΡΟΤΟΙΣ ΕΣΤ'.* Moris erat inter effundendum libationem manes defuncti alloqui, atque narrare, a quo et quanam occasione missae erant inferiae. Liquidissime hoc docet Euripides sub persona Helenae, Hermionen cum inferiis ad sepulchrum Clytaemnestrae mittentis, Orest. v. 116.

Καὶ στᾶσ' ἐπ' ἄκρου χώματος λέξον τάδε·
Ἑλένη σ' ἀδελφὴ ταῖσδε δωρεῖται χοαῖς
Φόβῳ προσελθεῖν μνῆμα σὸν, ταρβοῦσά τε
Ἀργεῖον ὄχλον· εὐμενῆ δ' ἄνωγέ νιν
Ἐμοί τε καί σοι καὶ πόσει γνώμην ἔχειν
Τοῖν τ' ἀθλίοιν τοῖνδ', οὓς ἀπώλεσεν θεός,
Ἅ δ' εἰς ἀδελφὴν καιρὸς ἐκπονεῖν ἐμὴν,
Ἅπανθ' ὑπισχνοῦ νερτέρων δωρήματα.

[Virg. Aen. V. 77.

Hic duo rite mero libans carchesia Baccho
Fundit humi; duo lacte novo, duo sanguine sacro:
Purpureosque iacit flores, ac talia fatur:
Salve, sancte parens, etc.]

---

q) Sall. Iug. c. 12. r) Plautus ter ap. Pareum. Lex. p. 1[illegible].

v. 93. *ΣΤΕΦΗ.* [Vide annon potius legendum sublato commate:

Στέφη δόσιν γε.]

Sophocles, Electra, v. 899.

Ἐπεὶ γὰρ ἦλθον πατρὸς ἀρχαῖον τάφον,
Ὁρῶ κολώνης ἐξ ἄκρας νεοῤῥύτους
Πηγὰς γάλακτος, καὶ περιστεφῆ κύκλῳ
Πάντων ὅσ᾽ ἐστὶν ἀνθέων θήκην πατρός.

E notissima veterum consuetudine. [Plutarchus in Numa [s]), p. 74. *Ζηλωτὸν δὲ αὐτοῦ καὶ τῷ τάφῳ τὸν βίον ἐποίησαν οἵ τε σύμμαχοι καὶ φίλοι δῆμοι, συνελθόντες ἐπὶ τὰς ταφὰς, ἅμα δημοσίαις ἐπιφοραῖς καὶ στεφάνοις.* Amici et cognati corollas tumulo defuncti imposuere. Tibull. II. 4. [t])

Atque aliquis senior veteres veneratus amores
Annua constructo serta dabit tumulo.

Ex hoc ritu Octavius Alexandrum veneratus est, de quo Sueton. in Aug. c. 18. *Per idem tempus conditorium et corpus magni Alexandri, cum prolatum e penetrali subiecisset oculis, corona aurea imposita ac floribus aspersis, veneratus est.* Et Alexander ipse, Cyrum; Curtius, X. 1. [u]) *Cum sepulchrum Cyri inspiceret, corona aurea imposita, amiculo, cui assueverat, ipse folium, in quo corpus iacebat, velavit.* Itaque non modo mortuus et lectus eius coronis exornabantur, sed et ipsum sepulchrum in peragendis inferiis. Euripides Oreste, v. 1321.

Ὦ παρθέν᾽, ἥκεις, τὸν Κλυταιμνήστρας τάφον
Στέψασα, καὶ σπείσασα νερτέροις χοάς;

Lucianus, Scytha, c. 2. *Οὐ μέγα τὸ χῶμα, καὶ ἡ στήλη χαμαὶ, πλὴν ἀλλ᾽ ἔστεπταί γε ἀεί.* Ovid. Trist. II. 3. [x])

Tu tamen extincto feralia munera semper
Deque tuis lachrymis humida serta dato.

Has coronas ex omnibus fieri floribus, et peculiari quodam nomine *ἔρωτας* dici, quasi ab *ἔρα, terra,* monet Etymologus [y]). *Ἔρως· ὁ στέφανος ἐκ πάντων ἀνθέων, τοῖς νέκυσι πωλούμενος, παρὰ τὴν ἔραν, τὴν γῆν, ὁ ἐρανισμένος ἐκ γῆς.*]

[Ibid. *ΚΑΚΩΝ.* Scholiastes pro *καλῶν* dici vult.]

v. 94. *Η ΣΙΓ', aut tacita.* Adverbialiter, at adiective hic sumitur, ut apud Euripidem, v. 532.

— *σῖγα πᾶς ἔστω λαός.*

[v. 95. Vide quae ad Pers. v. 628.]

---

s) cap. 22.
t) v. 47.
u) §. 32.
x) v. 81.
y) p. 379, 55.

ρος. (Hunc ipsum locum procul dubio respexit.) *Λέγεται δὲ τῆς τομῆς τοῦ θρεπτηρίου πλοκάμου κατάρξαι Θησεύς· κειράμενος γάρ, φασί, τὴν ἐμπροσθίαν κόμην εἰς Δῆλον ἀνέθετο τῷ Ἀπόλλωνι.* Idem in Il. Ψ'. 39. [i]) *Ὅρα δὲ ὡς εἰ καὶ ταὐτὸν ἀκερσεκόμην εἰπεῖν καὶ καρηκομόωντα, ὅμως οὐκ ἠθέλησε τὸν Ἀπόλλωνα καρηκομόωντα εἰπεῖν, ὡς ἀνθρώποις ἀπονείμας ἐκεῖνο, οἳ τρέφοντες ἐκείροντό ποτε αὐτήν· καὶ οὐ μόνον ἐπὶ πένθει, ὅπερ ἐπὶ Πατρόκλῳ γίνεται, ἀλλὰ καὶ ἄλλως ἐπὶ ἀνατροφῇ. Πλόκαμος γὰρ κούριμος ὁ μέν τις ἦν κατὰ τὸν εἰπόντα θρεπτήριος, ὁ δὲ θρεπτήριος.* Haec Eustathius; ex quibus discimus Orestem comam suam *θρεπτήριον* Inacho fluvio nutrivisse, atque *ἀκμῆς* tempore detondisse: *πενθητήριον* vero, secundo detonsam, patri suo Agamemnoni obtulisse. Ita et Achilles apud Homerum, Iliad. Ψ'. 140. comam suam, quam Sperchio fluvio pater eius consecraverat, Patroclo detondit. Locum proferre lubet, quia maxime ad illustrationem huius moris confert: ——[k]) Pollux [l]), II. 3. *Ἔτρεφον δέ τινες ἐκ πλαγίου κόμην, ἢ κατόπιν, ἢ ὑπὲρ τὸ μέτωπον, ποταμοῖς ἢ θεοῖς.* Quare autem fluminibus comam consecrare solebant veteres, rationem assignat Eustathius, in Homeri verba modo laudata: *Ὅτι ἔθος ἦν, τρέφειν κόμην τοὺς νέους μέχρι καὶ ἀκμῆς· εἶτα κείρειν αὐτὴν ἐγχωρίοις ποταμοῖς. Ἐποίουν δὲ οὕτω, τιμῶντες τὸ καλὸν ὕδωρ· τρόφιμον γάρ φασι καὶ συστατικόν ἐστι τοῦ ζῆν, καὶ μάλιστα τὸ γλυκύ.* Et Pindari Scholiastes, Pyth. IV. 145. *Τὰς μὲν γὰρ πρώτας κόμας τοῖς ποταμοῖς ἀπεκείροντο, σύμβολον τοῦ ἐξ ὕδατος εἶναι πάντων τὴν ἄσκησιν.* De altero tondendi more, quo amicorum funera honorabant veteres, nihil opus est ut multa referamus, cum sit satis notus. Testis sit vel unus Sophocles, sub persona Teucri, Eurysacen Aiacis filium ita compellantis, Aiac. Flagell. v. 1191.

Ὦ παῖ, πρόσελθε δεῦρο, καὶ σταθεὶς πέλας,
Ἱκέτης ἔφαψαι πατρός, ὅς σ' ἐγείνατο.
Θάκει δὲ προστρόπαιος, ἐν χεροῖν ἔχων
Κόμας ἐμάς, καὶ τῆσδε, καὶ σαυτοῦ τρίτον
Ἱκτήριον θησαυρόν. ——

Porro Orestem patrem suum tonsa coma luxisse testatur etiam Euripides, in Electra, v. 90.

—— *πρὸς τάφον μολὼν πατρὸς*
Δάκρυά τ' ἔδωκα, καὶ κόμης ἀπηρξάμην.

Quod *πλόκαμος πενθητήριος* Aeschylo, Euripidi est *κόμη πενθήρης* Phoenissis, v. 327.

Ὅθεν ἐμὰν τε λευκόχροα κείρομαι
Δακρυόεσσαν ἱεῖσα πενθήρη κόμαν.

---

i) p. 1194, 53. k) Evolvi nullo negotio poterit.
l) Poll. II, §. 30.

Hinc constat quod capillum *θρεπτήριον* fluminibus aut Diis tondebant veteres, *πενθητήριον* amicis vita functis. Neque enim viro magno assentior, qui in Strabonem IX. 433., locum hunc Aeschyli adducens, „Mos," inquit, „hic fuit veterum, ut comam amnibus tonderent, vel ut *θρέπτα* rependerent, vel luctus causa."

[v. 8. *ΟΜΗΓΥΡΙΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.* Coluthus, v. 333.

> *Ἢ τάχα νυμφάων ἐς ὁμήγυριν ἀγρομενάων*
> *Ἤλυθεν.*

Hesych. *Ὁμήγυρις· πλῆθος, ὄχλος, συναγωγή, συνέλευσις.*]

v. 9. *ΦΑΡΕΣΙΝ ΜΕΛΑΓΧΙΜΟΙΣ.* [Sunt qui *μελαγχί-μοις* legendum putant, *nigro succo tinctis*; quibus non assentior. Noster Pers. v. 301.

> *Καὶ λευκὸν ἦμαρ νυκτὸς ἐκ μελαγχίμου.*]

Eustathius m) in Iliad. *X'*. 13. hunc locum respiciens: *ὧν τινα* [illegible] paragogicorum quae terminantur in *ιμος*, *καὶ διὰ τοῦ χιμος* [illegible] *ύτερον παράγονται. Οὕτω Αἰσχύλος πέπλους μελαγχίμους* [illegible] *Πέπλους* memoria lapsus pro *φάρεα*. Eodem vocabulo [illegible] est et Euripides Electra, v. 513.

> *Πυρᾶς δ' ἐπ' αὐτῆς οἶν μελάγχιμον πόκῳ*
> *Σφάγιον ἐσεῖδον.* ——

[In funere nigras vestes usurpatas fuisse, etiam [illegible] nimis notum. Hinc Thetis apud Homerum, [illegible] ram Achillis necem deflens, sumpsit velum

> *Κυάνεον, τοῦδ' οὔτι μελάντερον ἔπλετο ἔσθος.*

Et Iphigenia apud Euripidem matrem [illegible] suam a sororibus celet, ne nigram vestem [illegible] Aul. v. 1449.

> *Μηδ' ἀμφὶ κείναις μέλανας ἐξάψῃ* [illegible]

D. Basilius de gratiarum actione, p. 311. [illegible] *κειν καὶ τῷ πενθοῦντι πρέπον εἶναι σχῆμα* [illegible] *ρὰν κόμην.*]

v. 10. *ΠΡΕΠΟΥΣΑ.* Schol. [illegible] si vellet *cum maiestate malorum*, [illegible] cabulum *μέσον* hic, ut et v. 16. et 22. [illegible] apud Euripidem Helena de Menelao [illegible] ctitiorum induto, v. 1220.

> *Ἄπολλον, ὡς ἐσθῆτι δυσμόρφῳ* [illegible]

Nec audiendus Brodaeus, qui aliter [illegible] cest. v. 512.

> *Τί χρῆμα κουρᾷ τῇδε* [illegible]

---

m) Eust. p. 1254, 25.

[v. 11. *ΠΤΩΜΑ*. *Cadaver*, i. e. *mors aliqua nova*. Gloss. Lat. Gr. *cadaver*, *πτῶμα*.]

[Ibid. *ΠΡΟΣΚΥΡΕΙ*. *Προστυγχάνει*, *προσπίπτει*. Hesych. *Προσκυρεῖ· προσεγγίζει*.]

[v. 12. *ΕΠΕΙΚΑΣΑΣ ΤΥΧΩ*. *Ἐπεικάσω*.]

[v. 13. *ΧΟΑΣ ΦΕΡΟΥΣΑΣ*. Auctor libri de Mundo, c. 6. *Θεῶν τε θυσίαι καὶ ἡρώων θεραπεῖαι καὶ χοαὶ κεχυμένων*. Plutarch. de his qui sero a numine puniuntur, p. 555 [C] *Πλεύσας* (Pausanius) *ἐπὶ τὸ ψυχοπομπεῖον εἰς Ἡράκλειαν, ἱλασμοῖς τισι καὶ χοαῖς ἀνεκαλεῖτο τὴν ψυχὴν τῆς κόρης*, Cleonicae sc. quam interfecerat.]

Ibid. *ΜΕΙΛΙΓΜΑΣΙ*. Hesychius, *Μειλίγμασι· μειλιχίαις, ἐδέσμασιν*. Sed hoc loco videtur legendum *μειλίγμασι*.

[v. 14. *ΔΟΚΩ ΣΤΕΙΧΕΙΝ*. Alii *δοκῶ ὁρᾶν*, *videre mihi videor*.]

[v. 16. *Ω ΖΕΥ, ΔΟΣ ΜΕ ΤΙΣΑΣΘΑΙ ΜΟΡΟΝ ΠΑΤΡΟΣ*. Ex Homerico illo videtur adumbratum, Iliad. *Γ*. 351.

> *Ζεῦ ἄνα, δὸς τίσασθαι, ὅ με πρότερος κάκ' ἔοργε,*
> *Δῖον Ἀλέξανδρον.*

Virg. Aen. XI. 789.

> Da, pater, hoc nostris aboleri dedecus armis,
> Omnipotens.

Eurip. Phoeniss. v. 1376.

> *Δός μοι κτανεῖν ἀδελφόν.*

Noster infra, v. 478.

> *Αἰτουμένῳ μοι δὸς κράτος τῶν σῶν δόμων.*

Restituendus obiter in hac voce Anacreon, cuius in omnibus, quas mihi videre contigit, editionibus Ode XXXVI. 10. legitur hoc modo:

> *Διὸς ὕδωρ, βάλ' οἶνον, ὦ παῖ.*

A Demetrio Phalereo vero citatur, c. 5.

> *Φέρ' ὕδωρ, βάλ' οἶνον, ὦ παῖ.*

Unde vera, ni fallor, eruenda lectio:

> *Δὸς ὕδωρ, βάλ' οἶνον, ὦ παῖ.*]

v. 18. *ΕΚ ΠΟΔΩΝ*. Lege *ἐκποδών*. [*Soli ac seorsim consistamus*. Noster in Prometh. Vinct. 344.

> — *σαυτὸν ἐκποδὼν ἔχων.*

Aristoph. Ran. v. 877.

> *Ἄπαγε σεαυτὸν ἐκποδὼν εἰ σωφρονεῖς.*

Hesych. *Ἐκποδών· ἐκ μέσου ἐξαλείφεσθαι*. Etymolog. a) *Ἐκποδών· ἀφανής, ἐκ μέσου*. Eodem sensu, ex observatione vin

a) Etym. M. p. 328, 37.

cl. Danielis Heinsii, de Pharisaeo dixit D. Lucas, XVIII. 11. Ὁ Φαρισαῖος σταθεὶς πρὸς ἑαυτὸν ταῦτα προσηύχετο.]

[v. 19. ΠΡΟΣΤΡΟΠΗ. Electra ad chorum, v. 83.

Ἐπεὶ πάρεστε τῆσδε προστροπῆς ἐμοὶ
Πομποί.

Hesych. Προστροπῇ· ἱκετείᾳ. Plutarch. de his qui sero puniuntur, p. 560. [E.] λιταῖς τισι καὶ προστροπαῖς. Noster in Persis, v. 216.

— θεοὺς δὲ προστροπαῖς ἱκνουμένη.]

v. 21. ΧΟΑΣ. Fortasse χοᾶν, ut v. 154. licet enim Homerus χοήν habeat, posteriores tamen χοάς semper, opinor, usurparunt.

Ibid. ΠΡΟΠΟΜΠΟΣ, *prosequutrix*. Et in Sept. contra Thebas, v. 1066.

Πῶς τολμήσω μήτε σὲ κλάειν,
Μήτε σὲ προπέμπειν ἐπὶ τύμβῳ;

Et v. 1076.

Ἡμεῖς μὲν ἴμεν καὶ συνθάψομεν
Αἵδε προπομποί. —

Latini, *prosequi*. Seneca, Epist. 30. *Bassus noster videbatur mihi prosequi se, et componere et vivere tanquam superstes.* Apuleius, Metamorph. [o]) VIII. *Funus vero, toto feralem pompam prosequente populo, deducitur ad sepulturam.* Idem officium ἐκπέμπειν etiam dicebant Graeci, *exsequi* Latini. Euripides [p]), Cresph. Fragm. I.

Τόνδ' αὖ θανόντα καὶ πόνων πεπαυμένον
Χαίροντας εὐφημοῦντας ἐκπέμπειν δόμων.

Apud Ciceronem Tusc. Quaest. I. 48.

At qui labores morte finisset graves
Omnes amicos laude et laetitia exsequi.

[Ibid. ΟΞΥΧΕΙΡΙ. Seneca, Troad. v. 92.

Vacet ad crebri verbera planctus
Furibunda manus.

Ita *acuti ungues*, apud Iuven. Sat. V. 41. pro *agiles:* et *motus acutus* apud Statium [q]). D. Paulus ad Rom. III. 15. Ὀξεῖς οἱ πόδες, *veloces pedes.* Alio vero sensu *acuta manus* Apuleio [r]) dicitur, Metam. V. sub fin. *Et acutas manus habes, et maiores tuos irreverenter pulsasti toties.* Verba sunt Veneris ad Cupidinem. Quin ut ὀξύχειρ de frequenti et veloci manuum

---

o) p. 523. Oudend.
p) Eurip. fragm. p. 126. Matth.
q) Stat. Theb. VI, 792.
r) p. 375. Oud.

ictu, ita ἐξαπαιδήτης de velociter gradiente. Gloss. Adducitur, Ἐξαπαιδήτης. Ita recte vir cl. Bon. Vulcanius.]

Ibid. ΣΥΝ ΚΟΠΤΩ. Stephani editio σὺν κόπτῳ. Aliter vero legit Scholiastes, qui κοπετόν interpretatur. [Hesych. Κοπετός· πλαγμός, θρῆνος μετὰ ψόφου χειρῶν. Quin apud nostrum hoc loco vel legendum κτύπῳ vel in κόπτῳ aut κόπῳ ι liquescit, ut apud Homerum, semel Il. Γ. 382. in voce Ἀ-γέτεια. Vel l. κόπῳ.]

v. 22. ΦΟΙΝΙΣΣΑ ΜΥΓΜΟΙΣ ΟΝΥΧΟΣ, κ. τ. λ. Sophianus legit φοίνισσ' ἀμυγμοῖς. Verum dubito an φοίνισσα hic sit vox bene Graeca: mallem φονίοις ἀμυγμοῖς, praesertim cum huic lectioni faveat antistrophe. Sophocles, Aiace Flagellif. v. 642.

— καὶ πολιᾶς
Ἀμύγματα χαίτας.

Euripides, Oreste, v. 959.

Τιθεῖσα λευκὸν ὄνυχα διὰ παρηΐδων
Αἱματηρὸν ἄταν. —

Apud Lucianum, de Luctu, c. 16. dicitur ἀμύσσειν τὸ πρόσωπον, qui et ibid. c. 12. τῶν φοινισσομένων παρειῶν meminit. Eustathius[s]) ad illud Homeri, Iliad. Α'. 243.

— σὺ δ' ἔνδοθι θυμὸν ἀμύξεις,

Ἀμύσσειν δὲ κυρίως τὸ ξέειν, ὡς καὶ αἷμα ῥιζοῦσθαι οἱονεὶ αἱμύσσειν μετὰ δασείας, καὶ ἀποβολῇ τοῦ ι ἀμύσσειν μετὰ ψιλῆς. Ἀμύσσειν γοῦν τις λέγεται παρειάν. Ἐξ οὗ καὶ ἀμυχαὶ σαρκῶν, καὶ ἀμυχαὶ ἐσθημάτων τῶν ὁποσδήποτε, οἷον καὶ ἐν βιβλίοις καὶ ξύλοις. Τὸ δὲ τὴν ψυχὴν ἀμύσσειν μεταφορικόν ἐστιν ἀπὸ σώματος. A Solone vero interdictum est, testante in Vita eius Plutarcho[t]), p. 90. Ἀμυχὰς [δὲ] κοπτομένων, καὶ τὸ θρηνεῖν πεποιημένα, καὶ τὸ κωκύειν ἄλλον ἐν ταφαῖς ἑτέρων ἀφεῖλεν. Interdictum etiam legibus duodecim tabularum, Solonis, ut refert Cicero, exemplo, de Leg. II. 23. his verbis: MULIERES GENAS NE RADUNTO. *Radere genas*, Festo[u]) interprete, est *unguibus scindere vel cruentare.* Quamobrem vero hoc fecerint in funere mulieres, discimus ex Varrone, apud Servium in Aen. III. 67. *Varro dicit mulieres in exsequiis et luctu ideo solitas ora lacerare, ut sanguine ostenso inferis satisfaciant.*

v. 24. ΔΙΟΙΓΜΟΙΣΙ. Assentior Cantero δ' ἰυγμοῖσι legenti. [Vel f. δι' ὠγμοῖσι, *eiulatibus.*]

v. 26. ΛΑΚΙΔΕΣ ΕΦΛΑΔΟΝ ΥΠ' ΑΛΓΕΣΙ, ΠΡΟΣΤΕΡΝΟΙ ΣΤΟΛΜΟΙ, κ. τ. λ. Ita in Persis, v. 124.

Βυσσίνοις δ' ἐν πέπλοις πέσῃ λακίς.

---

s) Eust. p. 94, 88.

t) Plut. Sol. c. 21.

u) Fest. p. 480. Dac.

In summo luctu, tum praecipue in funere, moris erat apud veteres, vestes scindere. Notius hoc quam ut exemplis confirmetur. Alcman x):

Καταθνάσκει Κυθέρει' ἁβρὸς Ἄδωνις· τί κε θεῖμεν;
Καττύπτεσθε κόραι καὶ κατερύκεσθε χιτῶνας.

Atque pectus simul tundere ac lacerare. Statius Epicedio in Glauciam, v. 171.

Nunc torvus pariter vestes et pectora rumpis.

[Ibid. *ΕΦΛΑΔΟΝ.* Ἐσχίσθησαν. Vide an comma ponendum post ἔφλαδον, et ὑπ' ἄλγεσι referendum ad ἀγελάστοις.]

[v. 29. *ΠΕΠΛΗΓΜΕΝΩΝ.* Κοπετοῖς.]

[v. 30. *ΤΟΡΟΣ ΓΑΡ.* Sunt qui malint δ' ἄρ.]

[Ibid. *ΦΟΒΟΣ ΟΡΘΟΘΡΙΞ.* Pollux y), II. 3. Ὅθεν καὶ παρὰ Σοφοκλεῖ ὀρθόκερως φρίκη, οἷον ὀρθόθριξ. Sophocles, Oed. Col. v. 1621.

—— ὥστε πάντας ὀρθίας
Στῆσαι φόβῳ δείσαντας ἐξαίφνης τρίχας.

[Atque hinc vox φόβη, *coma.* Soph. Oed. Col. v. 1460.

Ἐς δ' ἄκραν
Δεῖμ' ὑπῆλθε κρατὸς φόβαν.]

v. 33. *ΠΕΡΙ ΦΟΒΩι.* Vel περίφοβον, vel potius περιφόβως, ut melius ei respondeat περιθύμως quod sequitur. [Vel ἔλαχε πέρι, φόβῳ.]

[v. 35. *ΤΩΝΔ' ΟΝΕΙΡΑΤΩΝ*, *horum somniorum.* Ὀνειροκρίται. Est qui legit: κριταὶ δὲ τῶν ὀνειράτων.] In Persis, v. 226.

Ἀλλὰ μὴν εὔνους γ' ὁ πρῶτος τῶνδ' ἐνυπνίων κριτής.

v. 40. *ΧΑΡΙΝ ΑΧΑΡΙΝ.* [In eadem re Agamemn. v. 1552.

—— κτείνασ' ἄνδρα τὸν αὑτῆς,
Ἀποκωκῦσαι ψυχὴν, ἄχαριν
Χάριν ἀντ' ἔργων
Μεγάλων ἀδίκως ἐπικρᾶναι;]

Prom. v. 547.

Φέρ' ὅπως ἄχαρις
Χάρις. ——

[v. 41. *ΑΠΟΤΡΟΠΟΝ.* f. ἀποτροπήν.]

[v. 43. *ΜΩΜΕΝΑ.* Schol. Ζητοῦσα. Hesych. Μώμεθα· ζητοῦμεν. Dores τὸ ζητεῖν dicunt μῶ. Unde μῶται, tertia perf. pass. ex Epicharmo, μῶνται ex Euthyporione z), et μωμέναι

---

x) Alcm. fr. CXXVIII. Welck. (Sapph. fr. CXXVIII. Neu.)
y) Poll. II, 31. z) imo *Euphorione.*

particip. e Sophocle adducit Helladius apud Photium a), Biblioth. p. 687. deducens inde nomen μοῦσα, secutus Platonem Crat. p. 229. Theogn. v. 769.

Ἀλλὰ τὰ μὲν μῶσθαι, τὰ δὲ δεικνύναι.]

Ibid. ΜΙΑΛΛΕΙ. Plane legendum μ' ἰάλλει, ut v. 20. Ἰαλτὸς ἐκ δόμων. Nam deesse syllabam docet antistrophe. Emiserat has foeminas Clytaemnestra ad placandos manes mariti, v. 523.

Χοὰς ἔπεμψε τάσδε δύσθεος γυνή.

[Hesych. Ἴαλλε· πρόπεμπε. Idem, Ἰάλλει· πέμπει. Idem, Ἰάλλω· προπέμπω.]

[v. 44. ΔΥΣΘΕΟΣ ΓΥΝΗ. Clytaemnestram appellat Euripides in Oreste, v. 926.

Κακὴν γυναῖκα κἄθεον. —

Porro summissa voce hoc efferri monet Scholiastes noster, nempe ex iis quae sequentur.]

Ibid. ΦΟΒΟΥΜΑΙ Δ' ΕΠΟΣ ΤΟΔΕ ΕΚΒΑΛΛΑΕΙΝ. Verbum hoc, δύσθεος γυνά, metuo proferre, cum sit male ominatum. Ita v. 188.

Ἐμὴ δὲ μήτηρ, οὐδαμῶς ἐπώνυμον
φρόνημα παισὶ, δύσθεον πεπαμένη.

Vide sis quae ad Agam. v. 608.

v. 45. ΕΚΒΑΛΛΑΕΙΝ. Ut respondeat antistrophe, legendum ἐκβαλεῖν.

v. 46. ΛΥΓΡΟΝ. Recte Canterus λύτρον. Haec sententia referenda non est ad ea, quae immediate praecedunt, φοβοῦμαι δ' ἔπος etc., quae parenthesi potius includenda, sed ad τοιάνδε χάριν etc. Eandem sententiam apud nostrum habemus Agamemnone, v. 1027. et infra, v. 518.

Τὰ πάντα γάρ τις ἐκχέας ἀνθ' αἵματος
Ἑνὸς, μάτην ὁ μόχθος. —

[Porro hunc versum parenthesi includendum censet Scaliger.]

v. 48. ΚΑΤΑΣΚΑΦΑΙ ΔΟΜΩΝ. Agamemn. v. 535.

Διὸς μακέλλῃ τῇ κατείργασται πέδον.

Sept. Theb. v. 46.

— πόλει κατασκαφὰς
θέντες. —]

v. 50. ΔΟΜΟΥΣ. Malim ob versum τοὺς δόμους.

[v. 52. ΣΕΒΑΣ. Scholiastae exponitur αἰδώς.]

[v. 53. ΤΟ ΠΡΙΝ. In expeditione adversus Troiam.]

---

a) p. 1581. Hoesch., quode vide Meinekium disputantem ad Euphor. fr. CIX. p. 162.

v. 54. *ΔΙ' ΩΤΩΝ ΦΡΕΝΟΣ ΤΕ.* Frequenter haec phrasis Aeschylo usurpata *).

[v. 55. *ΔΑΜΙΑΣ.* Hesych. Δήμιον· κοινὸν, δημόσιον, πολιτικόν.]

[v. 56. *ΦΟΒΕΙΤΑΙ ΔΕ ΤΙΣ.* Interrogative: nemo timet. [Vel τις obscure innuit Clytaemnestram.]

[v. 59. *ΡΟΠΗ.* Vide quae ad Supplic. v. 829. Agam. v. 257.

Δίκα δὲ τοῖς μὲν παθοῦσι μαθεῖν
Ἐπιῤῥέπει τὸ μέλλον.]

[v. 60. *ΤΟΙΣ.* f. τούς.]

v. 62. *ΜΕΝΕΙ.* A μένος, *robur.* Sublato puncto continuanda est oratio. [Aur. legit μένος.]

[Ibid. *ΧΡΟΝΙΖΟΝΤ'.* f. χρονίζουσ'.]

Ibid. *ΒΡΥΕΙ.* Scholiastes ἀνθεῖ. Et sane poterit neutraliter accipi:

Quidam in dubia crepusculi
Luce tardi dolores germinant.

[v. 63. *ΤΟΥΣ Δ' ΑΚΡΑΝΤΟΣ ΕΧΕΙ ΝΥΞ.* Schol. αἰώνιος θάνατος. Virg. Aen. XII. 310.

—— in aeternam clauduntur lumina noctem.

Catullus, V. 6.

Nox est perpetua una dormienda.

Propertius, Eleg. II. 12. *noctem longam* vocat.]

[v. 64. *ΔΙ' ΑΙΜΑΤ'.* f. δι' αἷμά γ'. *Propter sanguinem a terra epotum vindex caedis non concrevit,* ὥστε διαῤῥυδᾶν, *ut diffluat et evanescat quemadmodum sanguis.*]

Ibid. *ΧΘΟΝΟΣ ΤΡΟΦΟΥ.* Sept. Theb. v. 483.

—— θανὼν τροφεῖα πληρώσει χθονί.

[v. 65. *ΤΙΤΑΣ ΦΟΝΟΣ ΠΕΠΗΓΕΝ ΟΥ ΔΙΑΡΡΥΔΑΝ.* Auratus, φόνου et διαῤῥυδῶν legit, a διαῤῥυδέω *effluo.*]

[v. 66. *ΔΙΑΛΓΗΣ ΑΤΗ.* l. ἄτη διαλγής, metri gratia. Sunt qui ὥστε subintelligunt.]

Ibid. *ΔΙΑΦΕΡΕΙ.* Scholiastes διασπαράσσει. [Ad Virgilianum illud Aen. VIII. 641.

—— quadrigae
Distulerant. ——

Vir cl. Germanus Valens Guellius: „Eadem forma, qua Graeci διαφέρειν dicunt, et διαφορεῖν. Plutarchus [b]) de Caesaris nece: *Διαφέρειν δὲ τῇδε κἀκεῖσε τὸ σῶμα καὶ κεκραγώς.* Eurip. [c]) in Bacch. Ἀλλὰ δὲ δαμάλας διεφόρουν σπαράγμασι. Et

---

b) Plut. c. 66. p. 739. D. ubi est: διαφέρων δεῦρο κἀκεῖ τ. σ. κ. κ.

c) Eur. Bacch. 738.

*) ut Sept. 25.

idem d), Θᾶσσον δὲ διεφοροῦντο σαρκὸς ἔνδυτα. Idem e), Πάντ' ἄνω τε καὶ κάτω διέφερον, ἥρπασαν μὲν ἐκ δόμων τέκνα. Et in Bacch. f) Θηρὸς ἄρθρα διαφορήσαμεν. Et Aesch. in Χοηφ. g) Διαλγὴς ἄτη διαφέρει τὸν αἴτιον. Ubi interpres, διαφέρει, διασπαράσσει. Horat. Epod. V. h)

Post insepulta membra different lupi."

Haec Guellius.] Si retineamus οἴγοντι, alludet Ovidianum i) illud:

Laesa pudicitia est, deperit illa semel.

v. 69. ΟΙΓΟΝΤΙ. At Stephanus, θιγόντι· forsan rectius, ut regat genitivum ἐδωλίων. [Terentius, Hecyra, I. 2. k) *Virginem non attigit*, h. e. *non cognovit*. Horat. Sat. I. 2. l)

—— sunt qui [nolint] tetigisse nisi illas:

ubi Acro, *Proprie*, inquit, *inde intactae virgines Virgilio*. Sic verbum ἅπτεσθαι accipit Xenophon *), p. 528; et in Enchiridio Epictetus, c. 47. Vide Aristot. Histor. II. 171. Item V. 4. in fine.]

[v. 71. ΧΑΙΡΟΜΥΣΗ. f. χειρομυσῆ, *manibus pollutum*. Infra, v. 138.

Αὐτῇ τέ μοι δὸς, σωφρονεστέραν πολὺ
Μητρὸς γενέσθαι, χεῖρά τ' εὐσεβεστέραν.

Vide quae ad Agamemn. v. 786.

—— σὺν πίνῳ χερῶν.]

v. 72. ΦΟΝΟΝ ΚΑΘΑΙΡΟΝΤΕΣ ΙΟΥΣΑΝ ΑΤΗΝ. [Φόνον pro φονία.] Scaliger et Canterus λοῦσαι μάτην. Sed cum senarium esse moneat antistrophe, lego

Φόνον καθαιρούντες ἔλλουσαν μάτην.

Ex superstitione veterum, qui crimina aqua ablui existimabant. [Ita in Agamemnone, v. 1468. αἷμ' ἄνιπτον vocat hanc ipsam caedem: opinioni vulgari contradicit, qua credebatur homicidium aqua expiari. Vide quae ad Eumenid. v. 455.] Notissimum est illud Euripidis m):

Θάλασσα κλύζει πάντα τἀνθρώπων κακά.

Quod ubi adduxerat Stobaeus n), Serm. IV. subiicit: Φέρεται δὲ εἰς τοὺς δεισιδαίμονας, οἱ θαλάσσῃ περικαθαίρονται. Stobaei enim sunt verba, licet id interpres non intellexerit.

---

d) Eur. Bacch. 745.
e) v. 758.
f) v. 1208.
g) Aesch. Choeph. 66.
h) v. 99.
i) Ovid. Her. V, 104.
k) v. 61.
l) v. 28.
m) Eurip. Iphig. T. 1193.
*) Mem. I, 3, 8.
n) Stob. Serm. IV, 20. (p. 53. Gesn.)

v. 73. *ΕΜΟΙ Δ' (ΑΝΑΓΚΑΝ ΓΑΡ, κ. τ. λ.)* Ex Scholiaste hic videtur ordo verborum:

> Mihi vero, (*i. quod ad me attinet*) necessitatem enim urbi communem
> Dii intulerunt; etenim e domo
> Paterna servilem induxerunt sortem,
> Iusta et iniusta
> Consentaneum est origini vitae
> Eorum qui vi agunt laudare.

Ut *πρέποντα* pro *πρέπον ἐστὶ* accipiatur. [Chorus, qui ex mulieribus Troianis captivis itidem constat, Eurip. Hecub. v. 332.

> *Αἶ αἶ, τὸ δοῦλον ὡς κακὸν πεφυκέναι (l. πέφυκ' ἀεί)*
> *Τολμᾷν θ' ἃ μὴ χρὴ, τῇ βίᾳ νικώμενον.*]

[Ibid. *ΑΝΑΓΚΑΝ — ΜΗ ΔΙΚΑΙΑ — ΑΙΝΕΣΑΙ.* Talem servitutem miserrimam in grammaticis et rhetoribus, qui cogebantur discipulorum compositiones laudare coram parentibus, notat Persius, Satyr. III. 46.

> —— non sano multum laudanda magistro.

Laudanda, ἃ χρὴ αὐτὸν ἐξ ἀνάγκης ἐπαινεῖν. Petronius[o]) sub init. de grammaticis itidem verba faciens, sed in re alia: *Minimum in his exercitationibus doctores peccant, qui necesse habent cum insanientibus furere.*]

[Ibid. *ΑΜΦΙΠΤΟΛΙΝ.* An *ἀμφίπολιν*, cogita.]

[v. 74. *ΕΚ ΓΑΡ ΟΙΚΩΝ.* f. *δ' ἄρ.*]

[v. 75. *ΔΟΥΛΙΟΝ.* f. *δούλειον.*]

[v. 76. *ΔΙΚΑΙΑ ΚΑΙ ΜΗ ΔΙΚΑΙΑ.* Vide sis virum cl. Hadr. Iunium in adagiis, *Aequa et iniqua.*]

[v. 77. *ΠΡΕΠΟΝΤ' ΑΡΧΑΙΣ.* An supplendum *ἐπ' ἀρχαῖς*, an pro *πρέποντ'* legendum *πρέπει τ'?*]

v. 79. *ΔΑΚΡΥΩ Δ' ΥΦ' ΕΙΜΑΤΩΝ.* H. e. clam, occulte. Euripid. in Suppl. v. 110.

> *Σὲ τὸν κατήρη χλανιδίοις ἀνιστορῶ,*
> *Λέγ' ἐκκαλύψας κρᾶτα, καὶ πάρες γόον.*

[Homerus, Odyss. *Δ'*. 114. de Telemacho:

> *Δάκρυ δ' ἀπὸ βλεφάρων χαμάδις βάλε, πατρὸς ἀκούσας,*
> *Χλαῖναν πορφυρέην ἀντ' ὀφθαλμοῖιν ἀνασχὼν*
> *Ἀμφοτέρῃσιν χερσί.* ——

Et v. 153.

> —— *αὐτὰρ ὁ πικρὸν ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβε,*
> *Χλαῖναν πορφυρέην ἀντ' ὀφθαλμοῖιν ἀνασχών.*

Neque Euripidem recte intellexit Eustathius[p]) ad Il. *B'*. p. 128. cum *τὸν Ὀρέστην πέπλοις κεκρύφθαι* dixerit.]

---

o) Petron. c. 3. p. 21. Burm. p) Eustath. p. 170, 10.

[v. 80. *ΔΕΣΠΟΤΑΝ.* i. δεσποτῶν.]

[v. 81. *ΠΑΧΝΟΥΜΕΝΗ.* Homer. Il. *Ρ'*. 111.

— τοῦ δ' ἐν φρεσὶν ἄλκιμον ἦτορ
Παχνοῦται. —

a *πάχνη ros glaciata, παχνόω congelo.*]

[v. 82. *ΔΜΩΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ.* Sallustius q), *mulier ancilla.* Sic Plautus r), *servus homo.* Herodotus ἀνὴρ ἁλιεύς. Callimach. Hymn. in Apoll. v. 43.

Κεῖνος ὀϊστευτὴν ἔλαχ' ἀνέρα.

Unde fit ut assentiendum non putem esse viro magno legenti: Φοῖβος ὀϊστευτὴν ἔλαχεν ῥέα. Pariter et Homerus ipse, Il. *Λ*. 514. ἰητρὸς ἀνήρ. Idem, Odyss. *Η'*. 103.

Πεντήκοντα δέ οἱ δμωαὶ κατὰ δῶμα γυναῖκες.

Porro Virgilianum illud, Aen. I. 707.

Quinquaginta intus famulae, quibus ordine longo
Cura penum struere, et flammis adolere Penates.

huc refert Germ. Val. Guellius.]

[Ibid. *ΕΥΘΗΜΟΝΕΣ.* Hesych. *Εὐθήμονα· εὔθετον, εὐσχήμονα.*]

[v. 85. *ΤΥΜΒΩι ΧΕΟΥΣΑ.* Inferiae constabant liquoribus et victimis.]

v. 91. *ΩΣ ΝΟΜΟΣ ΒΡΟΤΟΙΣ ΕΣΤ'.* Moris erat inter effundendum libationem manes defuncti alloqui, atque narrare, a quo et quanam occasione missae erant inferiae. Liquidissime hoc docet Euripides sub persona Helenae, Hermionen cum inferiis ad sepulchrum Clytaemnestrae mittentis, Orest. v. 116.

Καὶ στάσ' ἐπ' ἄκρου χώματος λέξον τάδε·
Ἑλένη σ' ἀδελφὴ ταῖσδε δωρεῖται χοαῖς
Φόβῳ προσελθεῖν μνῆμα σὸν, ταρβοῦσά τε
Ἀργεῖον ὄχλον· εὐμενῆ δ' ἄνωγέ νιν
Ἐμοί τε καί σοι καὶ πόσει γνώμην ἔχειν
Τοῖν τ' ἀθλίοιν τοῖνδ', οὓς ἀπώλεσεν θεὸς,
Ἃ δ' εἰς ἀδελφὴν καιρὸς ἐκπονεῖν ἐμὴν,
Ἅπανθ' ὑπισχνοῦ νερτέρων δωρήματα.

[Virg. Aen. V. 77.

Hic duo rite mero libans carchesia Baccho
Fundit humi; duo lacte novo, duo sanguine sacro:
Purpureosque iacit flores, ac talia fatur:
Salve, sancte parens, etc.]

---

q) Sall. Iug. c. 12.   r) Plautus ter ap. Pareum. Lex. p. 115

v. 93. *ΣΤΕΦΗ.* [Vide annon potius legendum sublato commate:

Στέφη δόσιν γε.]

Sophocles, Electra, v. 899.

Ἐπεὶ γὰρ ἦλθον πατρὸς ἀρχαῖον τάφον,
Ὁρῶ κολώνης ἐξ ἄκρας νεοῤῥύτους
Πηγὰς γάλακτος, καὶ περιστεφῆ κύκλῳ
Πάντων ὅσ᾽ ἐστὶν ἀνθέων θήκην πατρός.

E notissima veterum consuetudine. [Plutarchus in Numa [s]), p. 74. *Ζηλωτὸν δὲ αὐτοῦ καὶ τῷ τάφῳ τὸν βίον ἐποίησαν οἵ τε σύμμαχοι καὶ φίλοι δῆμοι, συνελθόντες ἐπὶ τὰς ταφὰς, ἅμα δημοσίαις ἐπιφοραῖς καὶ στεφάνοις.* Amici et cognati corollas tumulo defuncti imposuere. Tibull. II. 4. [t])

Atque aliquis senior veteres veneratus amores
Annua constructo serta dabit tumulo.

Ex hoc ritu Octavius Alexandrum veneratus est, de quo Sueton. in Aug. c. 18. *Per idem tempus conditorium et corpus magni Alexandri, cum prolatum e penetrali subiecisset oculis, corona aurea imposita ac floribus aspersis, veneratus est.* Et Alexander ipse, Cyrum; Curtius, X. 1. [u]) *Cum sepulchrum Cyri inspiceret, corona aurea imposita, amiculo, cui assueverat, ipse folium, in quo corpus iacebat, velavit.* Itaque non modo mortuus et lectus eius coronis exornabantur, sed et ipsum sepulchrum in peragendis inferiis. Euripides Oreste, v. 1321.

Ὦ παρθέν᾽, ἥκεις, τὸν Κλυταιμνήστρας τάφον
Στέψασα, καὶ σπείσασα νερτέροις χοάς;

Lucianus, Scytha, c. 2. *Οὐ μέγα τὸ χῶμα, καὶ ἡ στήλη χαμαὶ, πλὴν ἀλλ᾽ ἔστεπταί γε ἀεί.* Ovid. Trist. II. 3. [x])

Tu tamen extincto feralia munera semper
Deque tuis lachrymis humida serta dato.

Has coronas ex omnibus fieri floribus, et peculiari quodam nomine *ἔρωτας* dici, quasi ab *ἔρα, terra,* monet Etymologus [y]). *Ἔρως· ὁ στέφανος ἐκ πάντων ἀνθέων, τοῖς νέκυσι πωλούμενος, παρὰ τὴν ἔραν, τὴν γῆν, ὁ ἐρανισμένος ἐκ γῆς.*]

[Ibid. *ΚΑΚΩΝ.* Scholiastes pro *καλῶν* dici vult.]

v. 94. *Η ΣΙΓ᾽, aut tacita.* Adverbialiter, at adiective hic sumitur, ut apud Euripidem, v. 532.

— *σῖγα πᾶς ἔστω λαός.*

[v. 95. Vide quae ad Pers. v. 628.]

---

s) cap. 22.
t) v. 47.
u) §. 32.
x) v. 81.
y) p. 379, 55.

v. 96. *ΣΤΕΙΧΩ, ΚΑΘΑΡΜΑΘ' ΩΣ ΤΙΣ ΕΚΠΕΜΨΑΣ, ΠΑΛΙΝ, ΔΙΚΟΥΣΑ ΤΕΥΧΟΣ, ΑΣΤΡΟΦΟΙΣΙΝ ΟΜΜΑΣΙΝ. Eam, veluti quis effundens purgamenta, retro abiiciam vas irretortis oculis.* Malim πάλιν τῷ δικοῦσα iungi quam, ut Scholiastes, τῷ στείχω. Idem enim hic Aeschylus quod Virgilius, Ecloga VIII. 101.

Fer cineres, Amarylli, foras, rivoque fluenti,
Transque caput iace, ne respexeris. ——

Quae ex Theocrito sumpsit in Idyll. XXIV. 91.

Ἠρι δὲ συλλέξασα κόνιν πυρὸς ἀμφιπόλων τις
Ῥιψάτω εὖ μάλα πᾶσαν ὑπὲρ ποταμοῖο φέρουσα
Ῥωγάδας εἰς πέτρας ὑπὲρ οὔριον· ἂψ δὲ νέεσθαι
Ἄστρεπτος. ——

[v. 97. *ΔΙΚΟΥΣΑ ΤΕΥΧΟΣ.* Ut ita faciat, Chrysothemin monet Electra apud Sophoclem, v. 432., qui locus ex hoc adumbratus est.]

[v. 98. *ΝΟΜΙΖΟΜΕΝ.* Aur. κομίζομεν.]

v. 101. *ΤΟ ΜΟΡΣΙΜΟΝ ΓΑΡ.* [*Mors*, ut v. 462. In Horat. Carm. III. 1. z)

—— Aequa lege Necessitas
Sortitur insignes et imos:
Omne capax movet urna nomen.]

Homer. Il. Ι'. 318.

Ἴση μοῖρα μένοντι, καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζοι·
Ἐν δ' ἰῇ τιμῇ ἠμὲν κακὸς, ἠδὲ καὶ ἐσθλός·
Κάτθαν' ὁμῶς ὅ,τ' ἀεργὸς ἀνὴρ, ὅ τε πολλὰ ἐοργώς.

Phocylides, v. 107.

Κοινὰ μέλαθρα δόμων αἰώνια, καὶ πατρὶς ᾅδης·
Ξυνὸς χῶρος ἅπασι, πένησί τε καὶ βασιλεῦσιν.

Seneca, Epist. XCI. *Aequat omnes cinis: impares nascimur, pares morimur.*] Horatius, Carm. I. 4. a)

Pallida mors aequo pulsat pede pauperum tabernas
Regumque turres. ——

[v. 103. *ΥΠΕΡΤΕΡΟΝ.* Vir eruditus ὑπὲρ τόρον.]

v. 112. *ΣΤΑΣΕΙ.* Hesychius, Στάσις· θέσις, χορὸς, συνέδρα.

v. 113. *ΚΑΙ ΘΥΡΑΙΟΣ.* f. κ' εἰ, etiamsi domo abest.]

v. 114. *ΚΑΦΡΕΝΩΣΑΣ.* Hesychius, Φρενοῦν, φρενοῦν διδάσκειν, νουθετεῖν. Idem eodem modo reddit τὸ φρενῶ. Sed videtur esse vox corrupta. In Agamemnone, v. 1192.

—— φρενώσω δ' οὐκέτ', ἐξ αἰνιγμάτων.

z) v. 14.

a) v. 13.

[v. 115. *ΤΟΙΣ ΑΙΤΙΟΙΣ.* κ. τ. λ. Olim censebam nomina, huic et sequenti versui praefixa, inducenda esse, ut duo hi versus cum priori ad Electram referrentur; verum retinenda potius videtur nominum et personarum interstinctio, ut in textu se habet. Quippe chorus instruit Electram, quod ipsa dicere debeat; non autem profitetur aut consultat, quid ipse sit dicturus.]

[v. 118. *ΔΙΚΗΦΟΡΟΝ.* *Τιμάορον.* Agamemn. v. 522. et v. 1587.]

[v. 122. *ΕΡΜΗ ΧΘΟΝΙΕ.* Non dissimilis videtur, observante Guellio, illa invocatio apud Virgilium, Aen. VI. 264.

> Dii, quibus imperium est animarum, umbraeque silentes,
> Et Chaos, et Phlegethon, loca nocte silentia late,
> Sit mihi fas audita loqui.]

v. 124. *ΠΑΤΡΩΙΩΝ Δ' ΟΜΜΑΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥΣ.* Lege omnino *πατρῴων δωμάτων.* Ut v. 1.

> Ἑρμῆ χθόνιε, πατρῷ' ἐποπτεύων κράτη.

Quem ad versum τὸ *πατρῷα* ambigui esse sensus monuit Scholiastes Aristophanis; vel enim ad Agamemnonem Orestis, vel ad Iovem, Mercurii et omnium patrem, referri poterit, quasi dixerit: *ὁ ἐκ πατρὸς ἔχων τὰς ἐν τῷ κόσμῳ βασιλείας ἐπιτηρεῖν*, quae hic *πατρῷα δώματα.*

v. 126. *ΚΥΜΑ ΛΑΜΒΑΝΕΙ.* Hoc est *κύημα.* [Sic in Sept. Theb. v. 1085. *κύματι φωτῶν*, interpretatur Schol. Arundel. *γένει ἀνδρῶν*, quod ibi tamen non probo. Hesych. *Ἀκύμων· στεῖρα, ἄτεκνος, ἄτοκος, μὴ γεννῶσα, μὴ ἔχουσα κύημα.* Ubi Stephanus pro *ἀκύμων, ἀκυήμων*; ut mihi videtur, minus recte.] Post *λαμβάνει* punctum apposuimus, cum id sensus requireret.

v. 127. *ΚΑΓΩ ΧΕΟΥΣΑ ΤΑΣΔΕ ΧΕΡΝΙΒΑΣ ΒΡΟΤΟΙΣ, ΛΕΓΩ.* Legit vir doctissimus Desiderius Heraldus, cui et assentitur Kirchmannus de Fun. Rom. IV. 2.

> *Κἀγὼ χέουσα τάσδε χέρνιβας, χοὰς*
> *Λέγω, καλῶ σε, πάτερ, ἐποίκτειρόν τ' ἐμέ.*

Sensus vero satis bene constat absque ulla mutatione. *Βροτοὺς* vocat mortuos; quippe cum reliqui, quibus has inferias libabat, fuerint Dii; nempe Mercurius terrestris, Daemones subterranei, et Terra. *Χέρνιψ* proprie est *τὸ ἐπιχεύμενον χερσὶν ὕδωρ.* Inde in re funebri aqua lustralis, cuius vas plenum pro foribus statuebant, ut ea qui ad exsequias venerat se adspergeret. Euripides, Alcest. v. 98.

> *Πυλῶν πάροιθεν δ' οὐχ ὁρῶ*
> *Πηγαῖον, ὡς νομίζεται*
> *Γε, χέρνιβ', ἐπὶ φθιτῶν πύλαις.*

Hic vero aquam illam denotat, cuius in parentalibus sacrificiis usus erat, alias *χθόνια λουτρά.* Glossa, *Χθόνια λουτρά, τὰ*

τοῖς νεκροῖς ἐπιφερόμενα· ἐπεκομίζετο γὰρ ἐπὶ τοὺς τάφους λουτρά. Dioscorides [b]), Antholog. III. 13.

'Αλλὰ περιστείλας με δίδου χθονὶ, μηδ' ἐπὶ νεκρῷ
Λουτρὰ χέῃς. ——

Enimvero χέρνιβες, quas hic effundit Electra, idem sunt atque λουτρά illa, quae apud Sophoclem eadem occasione sorori suae Chrysothemidi ne effundat suadet, v. 432.

'Αλλ', ὦ φίλη, τούτων μὲν ὧν ἔχεις χεροῖν
Τύμβῳ προσάψῃς μηδὲν, οὐ γάρ σοι θέμις
Οὐδ' ὅσιον, ἐχθρᾶς ἀπὸ γυναικὸς ἱστάναι
Κτερίσματ', οὐδὲ λουτρὰ προσφέρειν πατρί.

[v. 128. *ΕΠΟΙΚΤΕΙΡΟΝ Τ' ΕΜΕ.* f. ἐποικτείρειν τ' ἐμέ.]

[v. 129. *ΠΩΣ ΑΝΑΞΟΜΕΝ ΔΟΜΟΙΣ.* Quibus praeter fas imperabant Aegisthus et Clytaemnestra; ita enim illa Aegisthum alloquens gloriatur ad finem Agamemnonis:

——————— ἐγὼ
Καὶ σὺ θήσομεν κρατοῦντε τῶνδε δωμάτων καλῶς.]

v. 130. *ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΟΙ.* Forte πεπρασμένοι. Infra, v. 915.

Διχῶς ἐπράθην, ὢν ἐλευθέρου πατρός.

At vulgatam lectionem firmat Scholiastes. [Et noster Pers. v. 517.

Οἳ 'γὼ τάλαινα διαπεπραγμένου στρατοῦ.]

[v. 133. *ΑΝΤΙΔΟΥΛΟΣ.* Schol. ἰσόδουλος. Atque ita restituendus, quod et alii monuerunt, ipse Aeschylus [bb]), apud Plutarchum de Fortuna, p. 98.

Δοὺς ἀντίδουλα καὶ πόνων ἐκδέκτορα.

Vide sis quae ad Prometh. v. 463.]

[v. 134. *ΥΚΕΡΚΟΠΩΣ.* Ὑπερηφάνως. Scaliger legit ὑπερκότως.]

v. 141. *ΣΟΥ, ΠΑΤΕΡ, ΤΙΜΑΟΡΟΝ,* *tui, pater, ultorem.* [Virgil. Aen. IV. 625.

Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor.]

Qui σέ legunt, versus rationem nullam habent: qui δὲ addunt, ut Canterus, cautius faciunt, sed sine ulla necessitate. Imo potius optat adventum paterni vindicis Orestis, quam patris. Euripides apud Stobaeum [c]), Serm. LXXV. prolem masculam praeferendam esse,

---

b) Dioscor. in Br. Anal. I, p. 503. bb) Prom. sol. fr. CLXXX.
c) Stob. Serm. LXXVII, 1. (p. 452. Gesn.).

> Γυνὴ μὲν ἐξελθοῦσα πατρῴων δόμων
> Οὐ τῶν τεκόντων ἐστὶν, ἀλλὰ τοῦ λέχους.
> Τὸ δ' ἄρσεν ἕστηκ' ἐν δόμοις ἀεὶ γένος
> Θεῶν πατρῴων καὶ τάφων τιμάορον.

Ita enim legendum, non *καὶ τάφων τιμᾷ ὅρον*, *et sepulchrorum limitem honorat*, prout editur.

v. 142. *ΑΝΤΙΚΑΤΘΑΝΕΙΝ*. Alia praeferenda lectio, cuius meminit Scholiastes, nempe *ἀντικατακτανεῖν*. Sept. contra Theb. v. 969.

> *ΙΣΜ.* Σὺ δ' ἔθανες κατακτανών.
> *ΑΝ.* Δορὶ δ' ἔκτανες. *ΙΣΜ.* Δορὶ δ' ἔθανες.

[Ibid. *ΔΙΚΗΝ*. Scaliger, *δίκη*.]

v. 145. *ΗΜΙΝ ΔΕ ΠΟΜΠΟΣ ΙΣΘΙ ΤΩΝ ΕΣΘΛΩΝ ΑΝΩ*. *Nobis vero, qui superius fausta mittas.* Ἄνω coniungi potius τῷ ἡμῖν videtur quam τῷ ἐσθλῶν. Nobis scilicet, qui supra terram.

[v. 148. *ΚΩΚΥΤΟΙΣ*. Hesych. *Κωκυτός· θρῆνος, καὶ τὰ ὅμοια.*]

[Ibid. *ΕΠΑΝΘΙΖΕΙΝ*, *abundare*. Cic. Offic. III. 33. [d]) *Obsoletis floret Epicurus.*]

v. 149. *ΠΑΙΑΝΑ ΤΟΥ ΘΑΝΟΝΤΟΣ*. *Paeana* coniungit cum *lamentis*, *κωκυτοῖς*, ut Sophocles cum *gemitibus*, apud quem in principio Oedip. Tyr. cum Thebarum urbem pestis saevissima vastaret, et populus preces iam Apollini ad mitigandum morbum effunderet, Oedipus, ad populum egressus, quaerit quid sibi velint illa *θυμιάματα*, *παιᾶνες*, et *στενάγματα*:

> Πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
> Ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων.
> Urbs vero tota thure incensa fumat;
> Precibusque ac gemitu omnia resonant.

Porro mortuorum hymnos paeanas etiam dici, ex Athenaeo [e]) discimus, XV. 16 apud quem Aristotelis in Hermiam carmen non paeana esse, ut calumniatus erat Demophilus, sed scolion, Democritus contendit.

[Ibid. *ΠΑΙΑΝΑ*. Schol. *Ὅτι ἐπὶ ἀποθανόντος παιᾶνα εἶπε κακῶς.* Mirus sane loquendi modus, praesertim si considerentur quae sequuntur, v. 340.

> Ἀντὶ δὲ θρήνων ἐπιτυμβιδίων
> Παίων μελάθροις ἐν βασιλείοις
> Νεοκρᾶτα φίλον γε κομίζοι.

Servius ad Aeneid. X. 738. *Paeana carmen esse victoriae Aeschylus docet, quod ideo Apollini dicatum est, quia malorum avertendorum potens est.*]

---

d) §. 116. *e*) Athen. XV, p. 696. e.

v. 152. *ΠΡΟΣ ΕΡΥΜΑ ΤΟΔΕ ΚΑΚΩΝ, ΚΕΔΝΩΝ.* f. πρὸς ἔρυμα τόδε, κακῶν κενῶν. Aurat. κακῶν καινῶν. Ἔρυμα tutamen, ab ἐρύω custodio.]

153. *ΑΠΕΥΧΕΤΟΝ.* Legerim ἐπεύχετον. Scholiastae enim interpretatio nimis violenta.

[v. 155. *ΕΞ ΑΜΑΥΡΑΣ ΦΡΕΝΟΣ.* Agam. v. 655.

> Ὡς πόλλ' ἀμαυρᾶς ἐκ φρενὸς ἀναστένειν.]

[v. 158. *ΣΚΥΘΗΣ.* Σκυθικὸς Ἄρης, ut Σκύθης οἶμος, Prom. Vinct. v. 2.]

v. 159. *ΠΑΛΙΝΤΟΝ' — ΒΕΛΗ.* Sophocles in Trachiniis, v. 517.

> —— ὁ δὲ βακχείας ἄπο
> Ἦλθε παλίντονα Θήβας
> Τόξα καὶ λόγχας, ῥόπαλόν τε τινάσσων.

Haec Scaliger vult *reciproca* dici Attio f) his versibus, in Philoctet.

> Tendens nervo tela reciproca
> Concita equino. ——

Certe epitheton hoc ab Homerico illo sumptum, Il. Θ'. 266.

> —— παλίντονα τόξα τιταίνων.

v. 161. *ΑΥΤΟΚΩΠΑ*, *cum ipso manubrio.* Ita noster Agamemnone g) αὐτότοκον et αὐτόχθονα. Plane geminum est illud Hesychii, Αὐτόλαβον· ἑαυτοῦ λαβὴν ἔχον. Confer sis cum iis, quae supra notavimus ad Agam. v. 140.

v. 163. *ΜΕΓΙΣΤΕ.* Caeterae editiones μεγίστη. Unde asteriscos ad finem versus apponunt, quasi aliquid deesset. Ingeniosissime vero Iacob legit μέγιστε. Et nihil plane deest. Suspendit enim orationem Electrae πάθος inopinato crinem videntis.

[v. 165. *ΟΡΧΕΙΤΑΙ ΔΕ ΚΑΡΔΙΑ ΦΟΒΩι.* Homer. Il. N'. 282.

> Ἐν δέ τέ οἱ κραδίη μεγάλα στέρνοισι πατάσσει.

Virg. Georg. III. 105.

> Cum spes arrectae iuvenum exultantiaque haurit
> Corda pavor pulsans. ——]

v. 166. *ΟΡΩ ΤΟΜΑΙΟΝ ΤΟΝΔΕ ΒΟΣΤΡΥΧΟΝ ΤΑΦΩι.* [Chrysothemis apud Sophoclem, Electra, v. 906.

> —— ἐσχάτης δ' ὁρῶ
> Πυρᾶς νεωρῆ βόστρυχον τετμημένον.]

Aristoteles de Poet. c. 11. varia ἀναγνωρίσεων genera recensens, de quarto sic ait: Τετάρτη δὲ ἐκ συλλογισμοῦ, οἷον ἐν Χοηφόροις.

---

f) Philoct. fr. 12. p. 253. Both., q. vid. g) Agam. v.

ὅτι ὅμοιός τις ἐλήλυθεν· ὅμοιος δὲ οὐθεὶς ἀλλ' ἢ Ὀρέστης. Hocque inter debiliorum *ἀναγνωρίσεων* exempla numerat: ideoque ab Aristophane deridetur in Nubibus, v. 534.

> *Νῦν οὖν Ἠλέκτραν κατ' ἐκείνην ἥδ' ἡ κωμῳδία*
> *Ζητοῦσ' ἦλθεν, ἤν που 'πιτύχῃ θεαταῖς οὕτω σοφοῖς.*
> *Γνώσεται γὰρ, ἤνπερ ἴδῃ, τἀδελφοῦ τὸν βόστρυχον.*

Ad quem locum sic vetus Schol.: *Αἰσχύλος ἐποίησε δρᾶμα Χοηφόρους, ἐν ᾧ Ἠλέκτρα, παραγινομένη εἰς τὸν τάφον τοῦ πατρὸς, ἐκ τοῦ πλοκάμου τὸν ἀδελφὸν ἐγνώρισεν. Αὕτη, φησὶν, ἡ κωμῳδία ἀδελφὴ οὖσα τῆς πρώτης, ὡς ἐν τοῖς Χοηφόροις Αἰσχύλου Ἠλέκτρα, ἐκ τοῦ πλοκάμου τὸν ἀδελφὸν ἐπιγνοῦσα, καὶ παραγενόμενον πρὸς τὸν τάφον ὅπως αὐτὸν γνωρίσῃ ἦλθεν, εἰς ζήτησιν ἦλθε τῶν τότε θεατῶν. ἐπιγνώσεται γὰρ, ἐάν τι ξύμβολον ἴδῃ αὐτῶν.* Atque haec quidem satis recte Scholiastes, nisi quod, dum ad ista Aristophanis verba Aeschyleam fabulam accommodat, paulo factus sit confusior. Quae autem apud eundem sequuntur ex eodem errore multo sunt absurdiora: *Ἡ Χρυσόθεμις ἀπελθοῦσα θῦσαι τῷ πατρὶ, καὶ τὸν Ὀρέστου πλόκαμον ἐνταῦθα εὑροῦσα, εἶπε τοῦτο τῷ Ἠλέκτρᾳ· ἡ δὲ ἀπελθοῦσα ἐγνώρισεν αὐτὸν ὄντα Ὀρέστου, εἰ καὶ Σοφοκλῆς τοῦτο οὐ λέγει.* Nam apud Aeschylum Chrysothemidis nulla mentio, apud Sophoclem Electra non proficiscitur ad tumulum, nec agnoscit Orestem ex capillitio, sed paterno signo. Cum igitur Aristophanes diserte Electram nominet, non Sophoclem, sed Aeschylum ridet; nec merito id quidem. Non enim Electra ex similitudine crinium statim colligit Orestem esse, qui *τὸν βόστρυχον* dedicavit, sed satis apte rationis calculos ponit; neminem scilicet illic crines depositurum, nisi qui Agamemnonem cognatione prope contingeret: non id facturam Clytaemnestram, nec a se factum esse, ideo ab Oreste, Electrae simili. Observavit hoc accurate Scholiastes Sophoclis ad illa verba Chrysothemidis, Electr. v. 915.

> *Τῷ γὰρ προσήκει πλὴν ἐμοῦ καὶ σοῦ τόδε;*

Τὸ ἀποκείρασθαι τὰς κόμας δηλονότι. Τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ὄψεως τοῦ βοστρύχου κινεῖσθαι ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν γελοῖον· πιθανῶς οὖν ἐπάγει, ὅτι οὐδενὶ ἄλλῳ ἢ τῷ πάνυ συνημμένῳ κατὰ γένος τὰ τοιαῦτα προσήκει. Quae quidem apud Sophoclem paulo disertius quam ab Aeschylo explicantur:

> *Τῷ γὰρ προσήκει πλὴν ἐμοῦ καὶ σοῦ τόδε;*
> *Κἀγὼ μὲν οὐκ ἔδρασα, τοῦτ' ἐπίσταμαι,*
> *Οὐδ' αὖ σύ· πῶς γάρ; ᾗ γε μηδὲ πρὸς θεοὺς*
> *Ἔξεστ' ἀκλαύστῳ τῆσδ' ἀποστῆναι στέγης·*
> *Ἀλλ' οὐδὲ μὲν δὴ μητρὸς οὔθ' ὁ νοῦς φιλεῖ*
> *Τοιαῦτα πράσσειν, οὔτε δρῶσ' ἐλάνθανεν.*

Quin et apud Euripidem idem eodem modo, sed breviter, senex in Electra, v. 516.

idem d), Θᾶσσον δὲ διεφοροῦντο σαρκὸς ἔνδυτα. Idem e), Πᾶν τ' ἄνω τε καὶ κάτω διέφερον, ἥρπασαν μὲν ἐκ δόμων τέκνα. Et in Bacch. f) Θηρὸς ἄρθρα διαφορήσαμεν. Et Aesch. in Χοηφ. g) Διαλγὴς ἄτη διαφέρει τὸν αἴτιον. Ubi interpres, διαφέρει, διασπαράσσει. Horat. Epod. V. h)

Post insepulta membra differant lupi."

Haec Guellius.] Si retineamus οἴγοντι, alludet Ovidianum i) illud:

Laesa pudicitia est, deperit illa semel.

v. 69. ΟΙΓΟΝΤΙ. At Stephanus, θιγόντι· forsan rectius, ut regat genitivum ἐδωλίων. [Terentius, Hecyra, I. 2. k) *Virginem non attigit*, h. e. *non cognovit.* Horat. Sat. I. 2. l)

—— sunt qui [nolint] tetigisse nisi illas:

ubi Acro, *Proprie*, inquit, *inde intactae virgines Virgilio.* Sic verbum ἅπτεσθαι accipit Xenophon *), p. 528; et in Enchiridio Epictetus, c. 47. Vide Aristot. Histor. II. 171. Item V. 4. in fine.]

[v. 71. ΧΑΙΡΟΜΥΣΗ. l. χειρομυσῆ, *manibus pollutam.* Infra, v. 138.

Αὐτῇ τέ μοι δὸς, σωφρονεστέραν πολὺ
Μητρὸς γενέσθαι, χεῖρά τ' εὐσεβεστέραν.

Vide quae ad Agamemn. v. 786.

—— σὺν πίνῳ χερῶν.]

v. 72. ΦΟΝΟΝ ΚΑΘΑΙΡΟΝΤΕΣ ΙΟΥΣΑΝ ΑΤΗΝ. [Φόνον pro φονία.] Scaliger et Canterus λοῦσαν μάτην. Sed cum senarium esse moneat antistrophe, lego

Φόνον καθαιροῦντες ἔλλουσαν μάτην.

Ex superstitione veterum, qui crimina aqua ablui existimabant. [Ita in Agamemnone, v. 1468. αἷμ' ἄνιπτον vocat hanc ipsam caedem: opinioni vulgari contradicit, qua credebatur homicidium aqua expiari. Vide quae ad Eumenid. v. 456.] Notissimum est illud Euripidis m):

Θάλασσα κλύζει πάντα τἀνθρώπων κακά.

Quod ubi adduxerat Stobaeus n), Serm. IV. subiicit: Φέρεται δὲ εἰς τοὺς δεισιδαίμονας, οἱ θαλάσσῃ περικαθαίρονται. Stobaei enim sunt verba, licet id interpres non intellexerit.

---

d) Eur. Bacch. 745.
e) v. 758.
f) v. 1208.
g) Aesch. Choeph. 66.
h) v. 99.
i) Ovid. Her. V, 104.
k) v. 61.
l) v. 28.
m) Eurip. Iphig. T. 1193.
*) Mem. I, 3, 8.
n) Stob. Serm. IV, 20. (p. 53. Gesn.)

v. 73. *ΕΜΟΙ Δ' (ΑΝΑΓΚΑΝ ΓΑΡ, κ. τ. λ.)* Ex Scholiaste hic videtur ordo verborum:

> Mihi vero, (*i. quod ad me attinet*) necessitatem enim urbi communem
> Dii intulerunt; etenim e domo
> Paterna servilem induxerunt sortem,
> Iusta et iniusta
> Consentaneum est origini vitae
> Eorum qui vi agunt laudare.

Ut *πρέποντα* pro *πρέπον ἐστὶ* accipiatur. [Chorus, qui ex mulieribus Troianis captivis itidem constat, Eurip. Hecub. v. 332.

> *Αἶ αἶ, τὸ δοῦλον ὡς κακὸν πεφυκέναι* (l. *πέφυκ' ἀεὶ*)
> *Τολμᾷν θ' ἃ μὴ χρὴ, τῇ βίᾳ νικώμενον.*]

[Ibid. *ΑΝΑΓΚΑΝ — ΜΗ ΔΙΚΑΙΑ — ΑΙΝΕΣΑΙ.* Talem servitutem miserrimam in grammaticis et rhetoribus, qui cogebantur discipulorum compositiones laudare coram parentibus, notat Persius, Satyr. III. 46.

> — non sano multum laudanda magistro.

Laudanda, ἃ χρὴ αὐτὸν ἐξ ἀνάγκης ἐπαινεῖν. Petronius[o]) sub init. de grammaticis itidem verba faciens, sed in re alia: *Minimum in his exercitationibus doctores peccant, qui necesse habent cum insanientibus furere.*]

[Ibid. *ΑΜΦΙΠΤΟΛΙΝ.* An *ἀμφίπολιν*, cogita.]

[v. 74. *ΕΚ ΓΑΡ ΟΙΚΩΝ.* f. *δ' ἄρ.*]

[v. 75. *ΔΟΥΛΙΟΝ.* f. *δούλειον.*]

[v. 76. *ΔΙΚΑΙΑ ΚΑΙ ΜΗ ΔΙΚΑΙΑ.* Vide sis virum cl. Hadr. Iunium in adagiis, *Aequa et iniqua.*]

[v. 77. *ΠΡΕΠΟΝΤ' ΑΡΧΑΙΣ.* An supplendum *ἐπ' ἀρχαῖς*, an pro *πρέποντ'* legendum *πρέπει τ'?*]

v. 79. *ΔΑΚΡΥΩ Δ' ΥΦ' ΕΙΜΑΤΩΝ.* H. e. clam, occulte. Euripid. in Suppl. v. 110.

> *Σὲ τὸν κατήρη χλανιδίοις ἀνιστορῶ,*
> *Λέγ' ἐκκαλύψας κρᾶτα, καὶ πάρες γόον.*

[Homerus, Odyss. *Δ'*. 114. de Telemacho:

> *Δάκρυ δ' ἀπὸ βλεφάρων χαμάδις βάλε, πατρὸς ἀκούσας,*
> *Χλαῖναν πορφυρέην ἀντ' ὀφθαλμοῖϊν ἀνασχὼν*
> *'Αμφοτέρῃσιν χερσί.* —

Et v. 153.

> — *αὐτὰρ ὁ πικρὸν ὑπ' ὀφρύσι δάκρυον εἶβε,*
> *Χλαῖναν πορφυρέην ἀντ' ὀφθαλμοῖϊν ἀνασχών.*

Neque Euripidem recte intellexit Eustathius[p]) ad Il. *Β'*. p. 128. cum *τὸν 'Ορέστην πέπλοις κεκρύφθαι* dixerit.]

---

o) Petron. c. 3. p. 21. Burm. p) Eustath. p. 170, 10.

[v. 80. *ΔΕΣΠΟΤΑΝ.* l. *δεσπότᾶν.*]

[v. 81. *ΠΑΧΝΟΥΜΕΝΗ.* Homer. Il. *Ρ'*. 111.

—— *τοῦδ' ἐν φρεσὶν ἄλκιμον ἦτορ*
Παχνοῦται. ——

a *πάχνη* ros glaciata, *παχνόω* congelo.]

[v. 82. *ΔΜΩΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ.* Sallustius q), mulier ancilla. Sic Plautus r), *servus homo.* Herodotus *ἀνὴρ ἁλιεύς.* Callimach. Hymn. in Apoll. v. 43.

Κεῖνος ὀϊστευτὴν ἔλαχ' ἀνέρα.

Unde fit ut assentiendum non putem esse viro magno legenti: *Φοῖβος ὀϊστευτὴν ἔλαχεν ῥέα.* Pariter et Homerus ipse, Il. *Λ*. 514. *ἰητρὸς ἀνήρ.* Idem, Odyss. *Η'*. 103.

Πεντήκοντα δέ οἱ δμωαὶ κατὰ δῶμα γυναῖκες.

Porro Virgilianum illud, Aen. I. 707.

Quinquaginta intus famulae, quibus ordine longo
Cura penum struere, et flammis adolere Penates.

huc refert Germ. Val. Guellius.]

[Ibid. *ΕΥΘΗΜΟΝΕΣ.* Hesych. *Εὐθήμονα· εὔθετον, εὐσχήμονα.*]

[v. 85. *ΤΥΜΒΩι ΧΕΟΥΣΑ.* Inferiae constabant liquoribus et victimis.]

v. 91. *ΩΣ ΝΟΜΟΣ ΒΡΟΤΟΙΣ ΕΣΤ'.* Moris erat inter effundendum libationem manes defuncti alloqui, atque narrare, a quo et quanam occasione missae erant inferiae. Liquidissime hoc docet Euripides sub persona Helenae, Hermionen cum inferiis ad sepulchrum Clytaemnestrae mittentis, Orest. v. 116.

Καὶ στᾶσ' ἐπ' ἄκρου χώματος λέξον τάδε·
Ἑλένη σ' ἀδελφὴ ταῖσδε δωρεῖται χοαῖς
Φόβῳ προσελθεῖν μνῆμα σὸν, ταρβοῦσά τε
Ἀργεῖον ὄχλον· εὐμενῆ δ' ἄνωγέ νιν
Ἐμοί τε καί σοι καὶ πόσει γνώμην ἔχειν
Τοῖν τ' ἀθλίοιν τοῖνδ', οὓς ἀπώλεσεν θεὸς,
Ἅ δ' εἰς ἀδελφὴν καιρὸς ἐκπονεῖν ἐμὴν,
Ἅπανθ' ὑπισχνοῦ νερτέρων δωρήματα.

[Virg. Aen. V. 77.

Hic duo rite mero libans carchesia Baccho
Fundit humi; duo lacte novo, duo sanguine sacro:
Purpureosque iacit flores, ac talia fatur:
Salve, sancte parens, etc.]

---

q) Sall. Iug. c. 12. r) Plautus ter ap. Pareum. Lex. p. 11C.

v. 93. *ΣΤΕΦΗ.* [Vide annon potius legendum sublato commate:

Στέφη δόσιν γε.]

Sophocles, Electra, v. 899.

Ἐπεὶ γὰρ ἦλθον πατρὸς ἀρχαῖον τάφον,
Ὁρῶ κολώνης ἐξ ἄκρας νεοῤῥύτους
Πηγὰς γάλακτος, καὶ περιστεφῆ κύκλῳ
Πάντων ὅσ᾽ ἐστὶν ἀνθέων θήκην πατρός.

E notissima veterum consuetudine. [Plutarchus in Numa [s]), p. 74. *Ζηλωτὸν δὲ αὐτοῦ καὶ τῷ τάφῳ τὸν βίον ἐποίησαν οἵ τε σύμμαχοι καὶ φίλοι δῆμοι, συνελθόντες ἐπὶ τὰς ταφὰς, ἅμα δημοσίαις ἐπιφοραῖς καὶ στεφάνοις.* Amici et cognati corollas tumulo defuncti imposuere. Tibull. II. 4. [t])

Atque aliquis senior veteres veneratus amores
Annua constructo serta dabit tumulo.

Ex hoc ritu Octavius Alexandrum veneratus est, de quo Sueton. in Aug. c. 18. *Per idem tempus conditorium et corpus magni Alexandri, cum prolatum e penetrali subiecisset oculis, corona aurea imposita ac floribus aspersis, veneratus est.* Et Alexander ipse, Cyrum; Curtius, X. 1. [u]) *Cum sepulchrum Cyri inspiceret, corona aurea imposita, amiculo, cui assueverat, ipse folium, in quo corpus iacebat, velavit.* Itaque non modo mortuus et lectus eius coronis exornabantur, sed et ipsum sepulchrum in peragendis inferiis. Euripides Oreste, v. 1321.

Ὦ παρθέν᾽, ἥκεις, τὸν Κλυταιμνήστρας τάφον
Στέψασα, καὶ σπείσασα νερτέροις χοάς;

Lucianus, Scytha, c. 2. *Οὐ μέγα τὸ χῶμα, καὶ ἡ στήλη χαμαὶ, πλὴν ἀλλ᾽ ἔστεπταί γε ἀεί.* Ovid. Trist. II. 3. [x])

Tu tamen extincto feralia munera semper
Deque tuis lachrymis humida serta dato.

Has coronas ex omnibus fieri floribus, et peculiari quodam nomine *ἔρωτας* dici, quasi ab *ἔρα, terra,* monet Etymologus [y]). *Ἔρως· ὁ στέφανος ἐκ πάντων ἀνθέων, τοῖς νέκυσι πωλούμενος, παρὰ τὴν ἔραν, τὴν γῆν, ὁ ἐρανισμένος ἐκ γῆς.*]

[Ibid. *ΚΑΚΩΝ.* Scholiastes pro *καλῶν* dici vult.]

v. 94. *Η ΣΙΓ᾽, aut tacita.* Adverbialiter, at adiective hic sumitur, ut apud Euripidem, v. 532.

—— *σῖγα πᾶς ἔστω λαός.*

[v. 95. Vide quae ad Pers. v. 628.]

---

s) cap. 22.
t) v. 47.
u) §. 32.
x) v. 81.
y) p. 379, 55.

v. 96. *ΣΤΕΙΧΩ, ΚΑΘΑΡΜΑΘ' ΩΣ ΤΙΣ ΕΚΠΕΜΨΑΣ, ΠΑΛΙΝ, ΔΙΚΟΥΣΑ ΤΕΥΧΟΣ, ΑΣΤΡΟΦΟΙΣΙΝ ΟΜΜΑΣΙΝ. Eam, veluti quis effundens purgamenta, retro abiiciens vas irretortis oculis.* Malim *πάλιν* τῷ *δικοῦσα* iungi quam, ut Scholiastes, τῷ *στείχω*. Idem enim hic Aeschylus quod Virgilius, Ecloga VIII. 101.

Fer cineres, Amarylli, foras, rivoque fluenti,
Transque caput iace, ne respexeris. ——

Quae ex Theocrito sumpsit in Idyll. XXIV. 91.

Ἦρι δὲ συλλέξασα κόνιν πυρὸς ἀμφιπόλων τις
Ῥιψάτω εὖ μάλα πᾶσαν ὑπὲρ ποταμοῖο φέρουσα
Ῥωγάδας εἰς πέτρας ὑπὲρ οὔριον· ἂψ δὲ νέεσθαι
Ἄστρεπτος. ——

[v. 97. *ΔΙΚΟΥΣΑ ΤΕΥΧΟΣ.* Ut ita faciat, Chrysothemin monet Electra apud Sophoclem, v. 432., qui locus ex hoc adumbratus est.]

[v. 98. *ΝΟΜΙΖΟΜΕΝ.* Aur. *κομίζομεν.*]

v. 101. *ΤΟ ΜΟΡΣΙΜΟΝ ΓΑΡ.* [*Mors*, ut v. 462. Ita Horat. Carm. III. 1. z)

—— Aequa lege Necessitas
Sortitur insignes et imos:
Omne capax movet urna nomen.]

Homer. Il. Ι'. 318.

Ἴση μοῖρα μένοντι, καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζοι·
Ἐν δ' ἰῇ τιμῇ ἠμὲν κακὸς, ἠδὲ καὶ ἐσθλός·
Κάτθαν' ὁμῶς ὅ,τ' ἀεργὸς ἀνὴρ, ὅ τε πολλὰ ἐοργώς.

Phocylides, v. 107.

Κοινὰ μέλαθρα δόμων αἰώνια, καὶ πατρὶς ᾅδης·
Ξυνὸς χῶρος ἅπασι, πένησί τε καὶ βασιλεῦσιν.

Seneca, Epist. XCI. *Aequat omnes cinis: impares nascimur, pares morimur.*] Horatius, Carm. I. 4. a)

Pallida mors aequo pulsat pede pauperum tabernas
Regumque turres. ——

[v. 103. *ΥΠΕΡΤΕΡΟΝ.* Vir eruditus *ὑπὲρ τόρον.*]

v. 112. *ΣΤΑΣΕΙ.* Hesychius, *Στάσις· θέσις, χορὸς, συνέδρα.*

v. 113. *ΚΑΙ ΘΥΡΑΙΟΣ.* f. *κ' εἰ*, etiamsi domo abest.]

v. 114. *ΚΑΦΡΕΝΩΣΑΣ.* Hesychius, *Φρενοῦν, φρενὸς διδάσκειν, νουθετεῖν.* Idem eodem modo reddit τὸ *φρενῶ*. Sed videtur esse vox corrupta. In Agamemnone, v. 1192.

—— *φρενώσω δ' οὐκέτ', ἐξ αἰνιγμάτων.*

z) v. 14.

a) v. 13.

[v. 115. *ΤΟΙΣ ΑΙΤΙΟΙΣ. κ. τ. λ.* Olim censebam nomina, huic et sequenti versui praefixa, inducenda esse, ut duo hi versus cum priori ad Electram referrentur; verum retinenda potius videtur nominum et personarum interstinctio, ut in textu se habet. Quippe chorus instruit Electram, quod ipsa dicere debeat; non autem profitetur aut consultat, quid ipse sit dicturus.]

[v. 118. *ΔΙΚΗΦΟΡΟΝ.* *Τιμάορον.* Agamemn. v. 522. et v. 1587.]

[v. 122. *ΕΡΜΗ ΧΘΟΝΙΕ.* Non dissimilis videtur, observante Guellio, illa invocatio apud Virgilium, Aen. VI. 264.

> Dii, quibus imperium est animarum, umbraeque silentes,
> Et Chaos, et Phlegethon, loca nocte silentia late,
> Sit mihi fas audita loqui.]

v. 124. *ΠΑΤΡΩΙΩΝ Δ' ΟΜΜΑΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥΣ.* Lege omnino *πατρῴων δωμάτων.* Ut v. 1.

> Ἑρμῆ χθόνιε, πατρῷ' ἐποπτεύων κράτη.

Quem ad versum *τὸ πατρῷα* ambigui esse sensus monuit Scholiastes Aristophanis; vel enim ad Agamemnonem Orestis, vel ad Iovem, Mercurii et omnium patrem, referri poterit, quasi dixerit: *ὁ ἐκ πατρὸς ἔχων τὰς ἐν τῷ κόσμῳ βασιλείας ἐπιτηρεῖν,* quae hic *πατρῷα δώματα.*

v. 126. *ΚΥΜΑ ΛΑΜΒΑΝΕΙ.* Hoc est *κύημα.* [Sic in Sept. Theb. v. 1085. *κύματι φωτῶν,* interpretatur Schol. Arundel. *γένει ἀνδρῶν,* quod ibi tamen non probo. Hesych. *Ἀκύμων· στεῖρα, ἄτεκνος, ἄτοκος, μὴ γεννῶσα, μὴ ἔχουσα κύημα.* Ubi Stephanus pro *ἀκύμων, ἀκυήμων;* ut mihi videtur, minus recte.] Post *λαμβάνει* punctum apposuimus, cum id sensus requireret.

v. 127. *ΚΑΓΩ ΧΕΟΥΣΑ ΤΑΣΔΕ ΧΕΡΝΙΒΑΣ ΒΡΟΤΟΙΣ, ΛΕΓΩ.* Legit vir doctissimus Desiderius Heraldus, cui et assentitur Kirchmannus de Fun. Rom. IV. 2.

> Κἀγὼ χέουσα τάσδε χέρνιβας, χοὰς
> Λέγω. καλῶ σε, πάτερ, ἐποίκτειρόν τ' ἐμέ.

Sensus vero satis bene constat absque ulla mutatione. *Βροτοὺς* vocat mortuos; quippe cum reliqui, quibus has inferias libabat, fuerint Dii; nempe Mercurius terrestris, Daemones subterranei, et Terra. *Χέρνιψ* proprie est *τὸ ἐπιχεύμενον χερσὶν ὕδωρ.* Inde in re funebri aqua lustralis, cuius vas plenum pro foribus statuebant, ut ea qui ad exsequias venerat se adspergeret. Euripides, Alcest. v. 98.

> Πυλῶν πάροιθεν δ' οὐχ ὁρῶ
> Πηγαῖον, ὡς νομίζεται
> Γε, χέρνιβ', ἐπὶ φθιτῶν πύλαις.

Hic vero aquam illam denotat, cuius in parentalibus sacrificiis usus erat, alias *χθόνια λουτρά.* Glossa, *Χθόνια λουτρὰ, τὰ*

τοῖς νεκροῖς ἐπιφερόμενα· ἐπεκομίζετο γὰρ ἐπὶ τοὺς τάφους λουτρά. Dioscorides [b]), Antholog. III. 13.

> *Ἀλλὰ περιστείλας με δίδου χθονὶ, μηδ' ἐπὶ νεκρῷ*
> *Λουτρὰ χέῃς.* ——

Enimvero *χέρνιβες*, quas hic effundit Electra, idem sunt atque *λουτρά* illa, quae apud Sophoclem eadem occasione sorori suae Chrysothemidi ne effundat suadet, v. 432.

> *Ἀλλ', ὦ φίλη, τούτων μὲν ὧν ἔχεις χεροῖν*
> *Τύμβῳ προσάψῃς μηδὲν, οὐ γάρ σοι θέμις*
> *Οὐδ' ὅσιον, ἐχθρᾶς ἀπὸ γυναικὸς ἱστάναι*
> *Κτερίσματ', οὐδὲ λουτρὰ προσφέρειν πατρί.*

[v. 128. *ΕΠΟΙΚΤΕΙΡΟΝ Τ' ΕΜΕ.* f. *ἐποικτείρειν τ' ἐμέ.*]

[v. 129. *ΠΩΣ ΑΝΑΞΟΜΕΝ ΔΟΜΟΙΣ.* Quibus praeter fas imperabant Aegisthus et Clytaemnestra; ita enim illa Aegisthum alloquens gloriatur ad finem Agamemnonis:

> ——————— *ἐγὼ*
> *Καὶ σὺ θήσομεν κρατοῦντε τῶνδε δωμάτων καλῶς.*]

v. 130. *ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΟΙ.* Forte *πεπρασμένοι.* Infra, v. 915.

> *Διχῶς ἐπράθην, ὢν ἐλευθέρου πατρός.*

At vulgatam lectionem firmat Scholiastes. [Et noster Pers. v. 517.

> *Οἳ 'γὼ τάλαινα διαπεπραγμένου στρατοῦ.*]

[v. 133. *ΑΝΤΙΔΟΥΛΟΣ.* Schol. *ἰσόδουλος.* Atque ita restituendus, quod et alii monuerunt, ipse Aeschylus [bb]), apud Plutarchum de Fortuna, p. 98.

> *Δοὺς ἀντίδουλα καὶ πόνων ἐκδέκτορα.*

Vide sis quae ad Prometh. v. 463.]

[v. 134. *ΥΚΕΡΚΟΠΩΣ.* 'Υπερηφάνως. Scaliger legit *ὑπερκότως.*]

v. 141. *ΣΟΥ, ΠΑΤΕΡ, ΤΙΜΑΟΡΟΝ*, *tui, pater, ultorem.* [Virgil. Aen. IV. 625.

> Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor.]

Qui *σέ* legunt, versus rationem nullam habent: qui *ὦ* addunt, ut Canterus, cautius faciunt, sed sine ulla necessitate. Imo potius optat adventum paterni vindicis Orestis, quam patris. Euripides apud Stobaeum [c]), Serm. LXXV. prolem masculam praeferendam esse,

---

b) Dioscor. in Br. Anal. I, p. 508. bb) Prom. sol. fr. CLXXX.
c) Stob Serm. LXXVII, 1. (p. 452. Gesn.).

Γυνὴ μὲν ἐξελθοῦσα πατρῴων δόμων
Οὐ τῶν τεκόντων ἐστὶν, ἀλλὰ τοῦ λέχους.
Τὸ δ' ἄρσεν ἕστηκ' ἐν δόμοις ἀεὶ γένος
Θεῶν πατρῴων καὶ τάφων τιμάορον.

Ita enim legendum, non *καὶ τάφων τιμᾷ ὅρον*, *et sepulchrorum limitem honorat*, prout editur.

v. 142. *ΑΝΤΙΚΑΤΘΑΝΕΙΝ.* Alia praeferenda lectio, cuius meminit Scholiastes, nempe *ἀντικατακτανεῖν*. Sept. contra Theb. v. 969.

ΙΣΜ. Σὺ δ' ἔθανες κατακτανών.
ΑΝ. Δορὶ δ' ἔκτανες. ΙΣΜ. Δορὶ δ' ἔθανες.

[Ibid. *ΔΙΚΗΝ.* Scaliger, *δίκη*.]

v. 145. *ΗΜΙΝ ΔΕ ΠΟΜΠΟΣ ΙΣΘΙ ΤΩΝ ΕΣΘΛΩΝ ΑΝΩ.* *Nobis vero, qui superius fausta mittas.* *Ἄνω* coniungi potius *τῷ ἡμῖν* videtur quam *τῷ ἐσθλῶν*. Nobis scilicet, qui supra terram.

[v. 148. *ΚΩΚΥΤΟΙΣ.* Hesych. *Κωκυτός· θρῆνος, καὶ τὰ ὅμοια.*]

[Ibid. *ΕΠΑΝΘΙΖΕΙΝ*, *abundare.* Cic. Offic. III. 33. d) *Obsoletis floret Epicurus.*]

v. 149. *ΠΑΙΑΝΑ ΤΟΥ ΘΑΝΟΝΤΟΣ.* *Paeana* coniungit cum *lamentis*, *κωκυτοῖς*, ut Sophocles cum *gemitibus*, apud quem in principio Oedip. Tyr. cum Thebarum urbem pestis saevissima vastaret, et populus preces iam Apollini ad mitigandum morbum effunderet, Oedipus, ad populum egressus, quaerit quid sibi velint illa *θυμιάματα*, *παιᾶνες*, et *στενάγματα*:

Πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
Ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων.
Urbs vero tota thure incensa fumat;
Precibusque ac gemitu omnia resonant.

Porro mortuorum hymnos paeanas etiam dici, ex Athenaeo e) discimus, XV. 16 apud quem Aristotelis in Hermiam carmen non paeana esse, ut calumniatus erat Demophilus, sed scolion, Democritus contendit.

[Ibid. *ΠΑΙΑΝΑ.* Schol. *Ὅτι ἐπὶ ἀποθανόντος παιᾶνα εἶπε κακῶς.* Mirus sane loquendi modus, praesertim si considerentur quae sequuntur, v. 340.

Ἀντὶ δὲ θρήνων ἐπιτυμβιδίων
Παίων μελάθροις ἐν βασιλείοις
Νεοκρᾶτα φίλον γε κομίζοι.

Servius ad Aeneid. X. 738. *Paeana carmen esse victoriae Aeschylus docet, quod ideo Apollini dicatum est, quia malorum avertendorum potens est.*]

---

d) §. 116. e) Athen. XV, p. 696. e.

v. 152. *ΠΡΟΣ ΕΡΥΜΑ ΤΟΔΕ ΚΑΚΩΝ, ΚΕΔΝΩΝ.* [*πρὸς ἔρυμα τόδε, κακῶν κενῶν.* Aurat. *κακῶν κακῶν.* *Ἔρυμα* *tutamen*, ab *ἐρύω custodio.*]

153. *ΑΠΕΥΧΕΤΟΝ.* Legerim *ἐπεύχετον.* Scholiastae enim interpretatio nimis violenta.

[v. 155. *ΕΞ ΑΜΑΥΡΑΣ ΦΡΕΝΟΣ.* Agam. v. 655.

Ὡς πόλλ' ἀμαυρᾶς ἐκ φρενὸς ἀναστένειν.]

[v. 158. *ΣΚΥΘΗΣ.* *Σκυθικὸς Ἄρης*, ut *Σκύθης οἶμος*, Prom. Vinct. v. 2.]

v. 159. *ΠΑΛΙΝΤΟΝ' — ΒΕΛΗ.* Sophocles in Trachiniis, v. 517.

—— ὁ δὲ βακχείας ἄπο
Ἦλθε παλίντονα Θήβας
Τόξα καὶ λόγχας, ῥόπαλόν τε τινάσσων.

Haec Scaliger vult *reciproca* dici Attio f) his versibus, in Philoctet.

Tendens nervo tela reciproca
Concita equino. ——

Certe epitheton hoc ab Homerico illo sumptum, Il. Θ'. 266.

—— παλίντονα τόξα τιταίνων.

v. 161. *ΑΥΤΟΚΩΠΑ*, *cum ipso manubrio.* Ita noster Agamemnone g) *αὐτότοκον* et *αὐτόχθονα.* Plane geminum est illud Hesychii, *Αὐτόλαβον· ἑαυτοῦ λαβὴν ἔχον.* Confer sis cum iis, quae supra notavimus ad Agam. v. 140.

v. 163. *ΜΕΓΙΣΤΕ.* Caeterae editiones *μεγίστη.* Unde asteriscos ad finem versus apponunt, quasi aliquid deesset. Ingeniosissime vero Iacob legit *μέγιστε.* Et nihil plane deest. Suspendit enim orationem Electrae *πάθος* inopinato crinem videntis.

[v. 165. *ΟΡΧΕΙΤΑΙ ΔΕ ΚΑΡΔΙΑ ΦΟΒΩι.* Homer. Il. Ν'. 282.

Ἐν δέ τέ οἱ κραδίη μεγάλα στέρνοισι πατάσσει.

Virg. Georg. III. 105.

Cum spes arrectae iuvenum exultantiaque haurit
Corda pavor pulsans. ——]

v. 166. *ΟΡΩ ΤΟΜΑΙΟΝ ΤΟΝΔΕ ΒΟΣΤΡΥΧΟΝ ΤΑΦΩι.* [Chrysothemis apud Sophoclem, Electra, v. 906.

—— ἐσχάτης δ' ὁρῶ
Πυρᾶς νεωρῆ βόστρυχον τετμημένον.]

Aristoteles de Poet. c. 11. varia *ἀναγνωρίσεων* genera recensens, de quarto sic ait: *Τετάρτη δὲ ἐκ συλλογισμοῦ, οἷον ἐν Χοηφόροις*

---

f) Philoct. fr. 12. p. 233. Both., q. vid. g) Agam. v.

ὅτι ὅμοιός τις ἐλήλυθεν· ὅμοιος δὲ οὐθεὶς ἀλλ' ἢ Ὀρέστης. Hocque inter debiliorum ἀναγνωρίσεων exempla numerat: ideoque ab Aristophane deridetur in Nubibus, v. 534.

Νῦν οὖν Ἠλέκτραν κατ' ἐκείνην ἥδ' ἡ κωμῳδία
Ζητοῦσ' ἦλθεν, ἤν που 'πιτύχῃ θεαταῖς οὕτω σοφοῖς.
Γνώσεται γὰρ, ἤνπερ ἴδῃ, τἀδελφοῦ τὸν βόστρυχον.

Ad quem locum sic vetus Schol.: *Αἰσχύλος ἐποίησε δρᾶμα Χοηφόρους, ἐν ᾧ Ἠλέκτρα, παραγινομένη εἰς τὸν τάφον τοῦ πατρὸς, ἐκ τοῦ πλοκάμου τὸν ἀδελφὸν ἐγνώρισεν. Αὕτη, φησὶν, ἡ κωμῳδία ἀδελφὴ οὖσα τῆς πρώτης, ὡς ἐν τοῖς Χοηφόροις Αἰσχύλου Ἠλέκτρα, ἐκ τοῦ πλοκάμου τὸν ἀδελφὸν ἐπιγνοῦσα, καὶ παραγενόμενον πρὸς τὸν τάφον ὅπως αὐτὸν γνωρίσῃ ἦλθεν, εἰς ζήτησιν ἦλθε τῶν τότε θεατῶν. ἐπιγνώσεται γὰρ, ἐάν τι ξύμβολον ἴδῃ αὐτῶν.* Atque haec quidem satis recte Scholiastes, nisi quod, dum ad ista Aristophanis verba Aeschyleam fabulam accommodat, paulo factus sit confusior. Quae autem apud eundem sequuntur ex eodem errore multo sunt absurdiora: *Ἡ Χρυσόθεμις ἀπελθοῦσα θῦσαι τῷ πατρὶ, καὶ τὸν Ὀρέστου πλόκαμον ἐνταῦθα εὑροῦσα, εἶπε τοῦτο τῷ Ἠλέκτρᾳ· ἡ δὲ ἀπελθοῦσα ἐγνώρισεν αὐτὸν ὄντα Ὀρέστου, εἰ καὶ Σοφοκλῆς τοῦτο οὐ λέγει.* Nam apud Aeschylum Chrysothemidis nulla mentio, apud Sophoclem Electra non proficiscitur ad tumulum, nec agnoscit Orestem ex capillitio, sed paterno signo. Cum igitur Aristophanes diserte Electram nominet, non Sophoclem, sed Aeschylum ridet; nec merito id quidem. Non enim Electra ex similitudine crinium statim colligit Orestem esse, qui *τὸν βόστρυχον* dedicavit, sed satis apte rationis calculos ponit; neminem scilicet illic crines depositurum, nisi qui Agamemnonem cognatione prope contingeret: non id facturam Clytaemnestram, nec a se factum esse, ideo ab Oreste, Electrae simili. Observavit hoc accurate Scholiastes Sophoclis ad illa verba Chrysothemidis, Electr. v. 915.

Τῷ γὰρ προσήκει πλὴν ἐμοῦ καὶ σοῦ τόδε;

Τὸ ἀποκείρασθαι τὰς κόμας δηλονότι. Τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ὄψεως τοῦ βοστρύχου κινεῖσθαι ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν γελοῖον· πιθανῶς οὖν ἐπάγει, ὅτι οὐδενὶ ἄλλῳ ἢ τῷ πάνυ συνημμένῳ κατὰ γένος τὰ τοιαῦτα προσήκει. Quae quidem apud Sophoclem paulo disertius quam ab Aeschylo explicantur:

Τῷ γὰρ προσήκει πλὴν ἐμοῦ καὶ σοῦ τόδε;
Κἀγὼ μὲν οὐκ ἔδρασα, τοῦτ' ἐπίσταμαι,
Οὐδ' αὖ σύ· πῶς γάρ; ᾗ γε μηδὲ πρὸς θεοὺς
Ἔξεστ' ἀκλαύστῳ τῆσδ' ἀποστῆναι στέγης·
Ἀλλ' οὐδὲ μὲν δὴ μητρὸς οὔθ' ὁ νοῦς φιλεῖ
Τοιαῦτα πράσσειν, οὔτε δρῶσ' ἐλάνθανεν.

Quin et apud Euripidem idem eodem modo, sed breviter, senex in Electra, v. 516.

Κάθαιμα; ἀ καί, τίς ποτ' ἀνθρώπων ἐπὶ
Πρὸς τύμβον ἦλθεν; οὐ γὰρ Ἀργείων γέ τις.
Ἀλλ' ἦλθ' ἴσως που σὸς κασίγνητος λάθρᾳ.

Atque hoc est quod dixit Aristoteles, ἀναγνώρισιν hanc factam esse ἐκ συλλογισμοῦ, non ex similitudine, sed ratiocinatione.

v. 169. ΠΩΣ ΟΥΝ ΠΑΛΑΙΑ ΠΑΡΑ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΜΑΘΩ; Suppl. v. 366.

Σὺ δὲ παρ' ὀψιγόνου μάθε γέρων ὤν.

[v. 171. ΕΧΘΡΟΙ. Clytaemnestram videtur innuere.]

v. 172. ΟΜΟΠΤΕΡΟΣ. Hesych. Ὁμόπτερα, ὅμοια, ὁμότριχα.

v. 178. ΕΠΕΜΨΕ ΧΑΙΤΗΝ ΚΟΥΡΙΜΗΝ ΧΑΡΙΝ ΠΑΤΡΙ. *Misit capillos detonsos gratiam patri.* Χαίτη κουρίμη, *capilli detonsi.* Accipit enim vocem κούριμος passive, quam usurpant fere alii active; ut Euripides in Oreste, v. 963.

Ἰαχείτω δὲ γᾶ Κυκλωπεία,
Σίδαρον ἐπὶ κρᾶτα τιθεῖσα
Κούριμον. ——

h. e. κουρευτικόν seu ποιητικόν, ut Scholiastes interpretatur. Et rursus in Electra, v. 148.

Χέρα τε κρᾶτ' ἀποκούριμον
Τιθεμένα ——

At alii passive cum nostro accepere, ut Agatho in Thyeste apud Athenaeum [h]), XII. 6.

Κόμας ἐκειράμεσθα μάρτυρας τρυφῆς,
Ἦ που ποθεινὸν χρῆμα παιζούσῃ φρενί.
Ἐπώνυμον γοῦν εὐθὺς ἴσχομεν κλέος
Κουρῆτες εἶναι, κουρίμου χάριν τριχός.

Θρὶξ itaque κούριμος est coma tonsilis vel detonsa, ut paulo ante ex Eustathio [i]) πλόκαμος κούριμος; et rursus apud eundem, p. 1293, [3.] Κουροτρόφους δέ φαμεν τοὺς τὴν νεότητα τρέφοντας· εἰ δὲ καὶ κούριμος θρὶξ παρὰ τῇ τραγῳδίᾳ καί τις εἰπεῖν τολμήσει τὴν λέξιν καὶ ἀπὸ ταύτης, ἔστωσαν καὶ οὕτω κουροτρόφοι κατὰ θρασύτητα λέξεως. Imo ipse Euripides non aliter loquitur in Electra, v. 520.

Σκέψαι δὲ χαίτην, προστιθεῖσα σῇ κόμῃ,
Εἰ χρῶμα τ' αὐτῆς κουρίμης ἔσται τριχός.

[v. 181. ΚΑΡΔΙΑΣ. f. καρδίᾳ.]

[Ibid. ΚΛΥΔΩΝΙΟΝ. Achilles Tatius de Amor. Clit. et Leucipp. II. p. 127. Αἰδὼς δέ, καὶ λύπη, καὶ ὀργή, τρία τῆς ψυχῆς κύματα. Virg. Aen. IV. 532.

—— magnoque irarum fluctuat aestu.]

h) Athen. XII, p. 528. D.

i) Eustath. p. 1194, 56.

v. 183. *ΔΙΨΙΟΙ.* Hesych. *Δίψιον, βλαπτικόν.*

v. 184. *ΣΤΑΓΟΝΕΣ.* Prae gaudio scilicet, ut Chrysothemis Sophoclea, Electr. v. 912.

Χαρᾷ δὲ πίμπλημ' εὐθὺς ὄμμα δακρύων.

Pindarus, Pyth. Od. IV. 215. [121. B.]

Ἐκ δ' ἄρ' αὐτοῦ πομφόλυξαν
Δάκρυα γηραλέων βλεφάρων,
Ἂν περὶ ψυχὰν ἐπεὶ
Γάθησεν ἐξαίρετον.

[v. 188. *ΕΜΗ ΔΕ.* f. *γε.*]

v. 189. *ΠΕΠΑΜΕΝΗ.* Hesych. *Πεπαμένος, κεκτημένος.*

v. 191. *ΑΓΛΑΙΣΜΑ.* Chrysothemis apud Sophoclem, Electr. v. 913.

Καὶ νῦν θ' ὁμοίως καὶ τότ' ἐξεπίσταμαι,
Μή του τόδ' ἀγλάϊσμα πλὴν κείνου μολεῖν.

v. 193. *ΕΥΦΡΟΝ'.* Forsan *ἔμφρον'.* [*Φεῦ* est extra versum.]

[v. 195. *ΑΛΛ' ΕΥ.* f. *ἀλλ' ἦ.*]

[Ibid. *ΠΛΟΚΟΝ.* *Cincinnum*, rectius quidem *nodum* dicerem. Metaphorice pro re ambigua aut intricata. Certe latere videtur antanaclasis quaedam.]

v. 198. *ΤΙΜΗΝ.* *Εἰς* hic subintelligi vult Scholiastes; quae necessaria non foret, si *τιμὴ* legeretur.

[v. 209. *ΠΑΡΕΣΤΙ Δ' ΩΔΙΣ.* f. Orestis sunt verba, et sic legendum: *ΟΡ. Πάρεστιν ὠδίς.*]

v. 210. *ΕΥΧΟΥ ΤΑ ΛΟΙΠΑ.* Sic dicebant, quando quippiam bene successerat.

v. 215. *ΕΚΠΑΓΛΟΥΜΕΝΗΝ*, *efflictim cupientem.* Ab Homerico illo sumptum, Il. *Γ'*. 415.

Τὼς δέ σ' ἀπεχθήρω, ὡς νῦν ἔκπαγλ' ἐφίλησα.

Nota vero non tantum passive sed et active sumi *ἐκπαγλούμενος.* Quomodo et apud Euripidem, Oreste, v. 888.

— *πατέρα μὲν σὸν ἐκπαγλούμενος.*

Et in Troad. v. 929.

— *τοὐμὸν εἶδος ἐκπαγλουμένη.*

[Est qui legit *ἐκκαλουμένην*, quod minus probo.]

[v. 218. *ΠΛΕΚΕΙΣ.* f. interrogative,

Ἀλλ' ἦ δόλον τιν', ὦ ξέν', ἀμφί μοι πλέκεις;]

[v. 222. *ΤΑΔΕ ΕΓΩ ΣΕ ΠΡΟΥΝΝΕΠΩ.* Scaliger: *Τῇ δέ σε προσεννέπω.* Auratus: *Τάδ' ἐγὼ προσεννέπω.*]

[v. 223. *ΑΥΤΟΝ ΜΕΝ ΝΥΝ.* Est initium trimetri iambici; lege *αὐτὸν μὲν οὖν*, et ita quidem Turnebus.]

[v. 226. *ΙΣΧΝΟΣΚΟΠΟΥΣΑ Τ' ΕΝ ΣΤΙΒΟΙΣΙ ΤΟΙΣ ΕΜΟΙΣ.* Virgil. Eclog. II. 12.

—— tua dum vestigia lustro.]

v. 229. *ΙΔΟΥ Δ' ΥΦΑΣΜΑ ΤΟΥΤΟ.* Ἀναγνώρισις haec Aeschylea, quam summatim hac oratione attigit Orestes, tribus constat partibus; quarum priorem exagitavit Aristophanes, ut observavimus ad v. 166. omnes vero sigillatim perstrinxit Euripides Electra: agnitionem capillorum his versibus, Electr. v. 527.

Ἔπειτα χαίτης πῶς συνοίσεται πλόκος;
Ὁ μὲν παλαίστραις ἀνδρὸς εὐγενοῦς τραφεὶς,
Ὁ δὲ κτενισμοῖς θῆλυς. Ἀλλ' ἀμήχανον.
Πολλοῖς δ' ἂν εὕροις βοστρύχους ὁμοπτέρους,
Καὶ μὴ γεγῶσιν αἵματος ταὐτοῦ, γέρον.

Vestigiorum, eorundemque cum suis paritatem et symmetriam, ibid. v. 534.

Πῶς δ' ἂν γένοιτ' ἂν ἐν κραταιλέῳ πέδῳ
Γαίας ποδῶν ἔκμακτρον; εἰ δ' ἐστὶν τόδε,
Δυεῖν ἀδελφοῖν ποὺς ἂν οὐ γένοιτ' ἴσος,
Ἀνδρός τε καὶ γυναικός· ἀλλ' ἄρσην κρατεῖ.

Postremam vero partem, tanquam ab omni plane ratione alienam, deridendam spectatoribus propinat, ibid. v. 541.

Οὐκ οἶσθ', Ὀρέστης ἡνίκ' ἐκπίπτει χθονὸς,
Νέαν μ' ἔτ' οὖσαν; εἰ δὲ κἄκρεκον πέπλους,
Πῶς ἄν, τότ' ὢν παῖς, νῦν ἔχῃ ταὐτ' ἂν φάρη;
Εἰ μὴ ξυναύξοινθ' οἱ πέπλοι τῷ σώματι.

Ansam traducendi Aeschyli sumpsit ex ὁμωνυμίᾳ vocis ὕφασμα, quae ut generaliter *textile* omne, textoris sive textricis opus, ita peculiariter *vestem* significat: priore significatu usus est hic Aeschylus, ad posteriorem detorsit Euripides, per πέπλους et φάρεα explicans. Quod cavillationis genus Aristophanicae potius lepiditati quam tragoediae gravitati convenit.

v. 230. *ΕΙΣ ΔΕ ΘΗΡΙΩΝ ΓΡΑΦΗΝ.* Turnebi editio ἠδὲ θηρίων γραφήν, recte quod ad sensum; sed hic mallem ἔς τε θηρίων γραφήν. Usitatissimum hoc artificii genus apud veteres Graecos, intexendi scil. telis, vestibus, tapetis, et quodcunque textoris manu confici posset, rerum omne genus tam animatarum quam inanimatarum: cuius exemplum elegans admodum apud Euripidem Iphigenia in Tauris, v. 812.

Ἀτρέως Θυέστου τ' οἶσθα γενομένην ἔριν.
Ταῦτ' οὖν ὑφήνασ' οἶσθ' ἐν εὐπήνοις ὑφαῖς;
Εἰκὼ τ' ἐν ἱστοῖς Ἡλίου μετάστασιν;

Notissima est tela Arachnaea Ovidio, Met. VI. 108. descripta, qua Iovis, Phoebi, Neptuni, in bestias mutatorum figuras exhibuit. Huius erant generis quae Plautus, Pseud. I. 2. k) *belluata* dixit *conchyliata tapetia*; Virgilius, Aeneid. VII. 277.

k) v. 14.

Instratos ostro alipedes, pictisque tapetis.

Vide sis et Claudianum, I. 181. Ammianum Marcellinum, XIV. 6. Porro punctum apposuimus post γραφήν. Neque enim imperfecta est oratio, sed a proposito divertitur, versu proximo.

v. 231. *ΕΝΔΟΝ ΓΕΝΟΥ.* *Contine* (reprime) *te.* Orestes videns Electram attente suum opus considerantem recognoscentemque prope gaudio insanire, veritus ne clamore intempestivo se proderet, illam cohibet, sicut Ulysses Eurycleam. [Homer. Odyss. *Χ'*. 411.

Ἐν θυμῷ, γρηῦ, χαῖρε, καὶ ἴσχεο, μηδ' ὀλόλυζε.

Ad quem locum vide sis virum cl. D. Iacob. Duportum in Gnomologia Homerica.]

v. 236. *ΤΕΣΣΑΡΑΣ ΜΟΙΡΑΣ ΕΧΟΝ.* Prom. Vinct. v. 291.

Οὐκ ἔστιν ὅτῳ μείζονα μοῖραν
Νείμαιμ', ἢ σοί.

Affectionem ait suam naturalem, in quatuor partes divisam, nempe erga patrem, matrem, sororem Iphigeniam, et fratrem Orestem, in unum iam collatam fuisse Orestem; quippe cum pater et soror mortui essent, mater exosa.

[v. 239. *ΣΤΕΡΓΗΘΡΟΝ.* Hesych. *Στέργηθρον· φίλτρον, amoris illecebrae.*]

[Ibid. *Η ΔΕ ΠΑΝΔΙΚΩΣ ΕΧΘΑΙΡΕΤΑΙ.* Homerus de eadem, Odyss. *Λ'*. 431.

Ἡ δ' ἔξοχα λύγρ' εἰδυῖα,
Οἷ τε κατ' αἶσχος ἔχευε καὶ ἐσσομένῃσιν ὀπίσσω
Θηλυτέρῃσι γυναιξὶ, καὶ ἥ κ' εὐεργὸς ἔῃσιν.

Et Euripides, Homerum, ut videtur, imitatus, Orest. v. 1153.

Πάσαις γυναιξὶν ἀξία στυγεῖν ἔφυ
Η Τυνδαρὶς παῖς ἣ κατῄσχυνεν γένος.]

[v. 240. *ΟΜΟΣΠΟΡΟΥ.* *Iphigeniae.* Sic in Septem contra Thebas, v. 826.

—— βασιλέοιν δ' ὁμοσπόροιν.]

v. 243. *ΣΥΓΓΕΝΟΙΤΟ ΜΟΙ.* Absque dubio legendum σοι. Vide v. 235.

[v. 245. *ΕΥΝΙΝ.* Hesych. *Εὖνιν· ἐστερημένον.* Idem, *Εὖνις· ἐστέρημένος, ὀρφανὸς, ἐνδεής.*]

Ibid. *ΑΙΕΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ.* Agamemnonem aquilae assimilatum supra notavimus, Agamemn. v. 113. et 115.

[v. 246. *ΕΝ ΠΛΕΚΤΟΙΣΙ ΚΑΙ ΣΠΕΙΡΑΜΑΣΙ.* Virgil. Aeneid. XI. 753. *Sinuosa volumina.* Ovid. Metam. III. 41.

—— volubilibus squamosos nexibus orbes.

Sunt qui πλεκτοῖσι malint.]

v. 96. *ΣΤΕΙΧΩ, ΚΑΘΑΡΜΑΘ' ΩΣ ΤΙΣ ΕΚΠΕΜΨΑΣ, ΠΑΛΙΝ, ΔΙΚΟΥΣΑ ΤΕΥΧΟΣ, ΑΣΤΡΟΦΟΙΣΙΝ ΟΜΜΑΣΙΝ. Eam, veluti quis effundens purgamenta, retro abiiciens vas irretortis oculis.* Malim πάλιν τῷ διχοῦσα iungi quam, ut Scholiastes, τῷ στείχω. Idem enim hic Aeschylus quod Virgilius, Ecloga VIII. 101.

> Fer cineres, Amarylli, foras, rivoque fluenti,
> Transque caput iace, ne respexeris. ——

Quae ex Theocrito sumpsit in Idyll. XXIV. 91.

> Ἦρι δὲ συλλέξασα κόνιν πυρὸς ἀμφιπόλων τις
> Ῥιψάτω εὖ μάλα πᾶσαν ὑπὲρ ποταμοῖο φέρουσα
> Ῥωγάδας εἰς πέτρας ὑπὲρ οὔριον· ἂψ δὲ νέεσθαι
> Ἄστρεπτος. ——

[v. 97. *ΔΙΚΟΥΣΑ ΤΕΥΧΟΣ.* Ut ita faciat, Chrysothemin monet Electra apud Sophoclem, v. 432., qui locus ex hoc adumbratus est.]

[v. 98. *ΝΟΜΙΖΟΜΕΝ.* Aur. κομίζομεν.]

v. 101. *ΤΟ ΜΟΡΣΙΜΟΝ ΓΑΡ.* [*Mors*, ut v. 462. Ita Horat. Carm. III. 1. z)

> —— Aequa lege Necessitas
> Sortitur insignes et imos:
> Omne capax movet urna nomen.]

Homer. Il. Ι'. 318.

> Ἴση μοῖρα μένοντι, καὶ εἰ μάλα τις πολεμίζοι·
> Ἐν δ' ἰῇ τιμῇ ἠμὲν κακὸς, ἠδὲ καὶ ἐσθλός·
> Κάτθαν' ὁμῶς ὅ,τ' ἀεργὸς ἀνὴρ, ὅ τε πολλὰ ἐοργώς.

Phocylides, v. 107.

> Κοινὰ μέλαθρα δόμων αἰώνια, καὶ πατρὶς ᾅδης·
> Ξυνὸς χῶρος ἅπασι, πένησί τε καὶ βασιλεῦσιν.

Seneca, Epist. XCI. *Aequat omnes cinis: impares nascimur, pares morimur.*] Horatius, Carm. I. 4. a)

> Pallida mors aequo pulsat pede pauperum tabernas
> Regumque turres. ——

[v. 103. *ΥΠΕΡΤΕΡΟΝ.* Vir eruditus ὑπὲρ τόρον.]

v. 112. *ΣΤΑΣΕΙ.* Hesychius, Στάσις· θέσις, χορὸς, συνέδρα.

v. 113. *ΚΑΙ ΘΥΡΑΙΟΣ.* f. κ' εἰ, etiamsi domo abest.]

v. 114. *ΚΑΦΡΕΝΩΣΑΣ.* Hesychius, Φρενοῦν, φρενὶ διδάσκειν, νουθετεῖν. Idem eodem modo reddit τὸ φρενώ. Sed videtur esse vox corrupta. In Agamemnone, v. 1192.

> —— φρενώσω δ' οὐκέτ', ἐξ αἰνιγμάτων.

---

z) v. 14. a) v. 13.

[v. 115. *ΤΟΙΣ ΑΙΤΙΟΙΣ. κ. τ. λ.* Olim censebam nomina, huic et sequenti versui praefixa, inducenda esse, ut duo hi versus cum priori ad Electram referrentur; verum retinenda potius videtur nominum et personarum interstinctio, ut in textu se habet. Quippe chorus instruit Electram, quod ipsa dicere debeat; non autem profitetur aut consultat, quid ipse sit dicturus.]

[v. 118. *ΔΙΚΗΦΟΡΟΝ.* *Τιμάορον.* Agamemn. v. 522. et v. 1587.]

[v. 122. *ΕΡΜΗ ΧΘΟΝΙΕ.* Non dissimilis videtur, observante Guellio, illa invocatio apud Virgilium, Aen. VI. 264.

> Dii, quibus imperium est animarum, umbraeque silentes,
> Et Chaos, et Phlegethon, loca nocte silentia late,
> Sit mihi fas audita loqui.]

v. 124. *ΠΑΤΡΩΙΩΝ Δ' ΟΜΜΑΤΩΝ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥΣ.* Lege omnino *πατρῴων δωμάτων.* Ut v. 1.

> *Ἑρμῆ χθόνιε, πατρῷ' ἐποπτεύων κράτη.*

Quem ad versum *τὸ πατρῷα* ambigui esse sensus monuit Scholiastes Aristophanis; vel enim ad Agamemnonem Orestis, vel ad Iovem, Mercurii et omnium patrem, referri poterit, quasi dixerit: *ὁ ἐκ πατρὸς ἔχων τὰς ἐν τῷ κόσμῳ βασιλείας ἐπιτηρεῖν,* quae hic *πατρῷα δώματα.*

v. 126. *ΚΥΜΑ ΛΑΜΒΑΝΕΙ.* Hoc est *κύημα.* [Sic in Sept. Theb. v. 1085. *κύματι φωτῶν,* interpretatur Schol. Arundel. *γένει ἀνδρῶν,* quod ibi tamen non probo. Hesych. *Ἀκύμων· στεῖρα, ἄτεκνος, ἄτοκος, μὴ γεννῶσα, μὴ ἔχουσα κύημα.* Ubi Stephanus pro *ἀκύμων, ἀκυήμων;* ut mihi videtur, minus recte.] Post *λαμβάνει* punctum apposuimus, cum id sensus requireret.

v. 127. *ΚΑΓΩ ΧΕΟΥΣΑ ΤΑΣΔΕ ΧΕΡΝΙΒΑΣ ΒΡΟΤΟΙΣ, ΛΕΓΩ.* Legit vir doctissimus Desiderius Heraldus, cui et assentitur Kirchmannus de Fun. Rom. IV. 2.

> *Κἀγὼ χέουσα τάσδε χέρνιβας, χοὰς*
> *Λέγω, καλῶ σε, πάτερ, ἐποίκτειρόν τ' ἐμέ.*

Sensus vero satis bene constat absque ulla mutatione. *Βροτοὺς* vocat mortuos; quippe cum reliqui, quibus has inferias libabat, fuerint Dii; nempe Mercurius terrestris, Daemones subterranei, et Terra. *Χέρνιψ* proprie est *τὸ ἐπιχεόμενον χερσὶν ὕδωρ.* Inde in re funebri aqua lustralis, cuius vas plenum pro foribus statuebant, ut ea qui ad exsequias venerat se adspergeret. Euripides, Alcest. v. 98.

> *Πυλῶν πάροιθεν δ' οὐχ ὁρῶ*
> *Πηγαῖον, ὡς νομίζεται*
> *Γε, χέρνιβ', ἐπὶ φθιτῶν πύλαις.*

Hic vero aquam illam denotat, cuius in parentalibus sacrificiis usus erat, alias *χθόνια λουτρά.* Glossa, *Χθόνια λουτρὰ, τὰ*

τοῖς νεκροῖς ἐπιφερόμενα· ἐπεκομίζετο γὰρ ἐπὶ τοὺς τάφους λουτρά. Dioscorides b), Antholog. III. 13.

> Ἀλλὰ περιστείλας με δίδου χθονὶ, μηδ' ἐπὶ νεκρῷ
> Λουτρὰ χέῃς. —

Enimvero χέρνιβες, quas hic effundit Electra, idem sunt atque λουτρά illa, quae apud Sophoclem eadem occasione sorori suae Chrysothemidi ne effundat suadet, v. 432.

> Ἀλλ', ὦ φίλη, τούτων μὲν ὧν ἔχεις χεροῖν
> Τύμβῳ προσάψῃς μηδὲν, οὐ γάρ σοι θέμις
> Οὐδ' ὅσιον, ἐχθρᾶς ἀπὸ γυναικὸς ἱστάναι
> Κτερίσματ', οὐδὲ λουτρὰ προσφέρειν πατρί.

[v. 128. *ΕΠΟΙΚΤΕΙΡΟΝ Τ' ΕΜΕ.* f. ἐποικτείρειν τ' ἐμέ.]

[v. 129. *ΠΩΣ ΑΝΑΞΟΜΕΝ ΔΟΜΟΙΣ.* Quibus praeter fas imperabant Aegisthus et Clytaemnestra; ita enim illa Aegisthum alloquens gloriatur ad finem Agamemnonis:

> ——————— ἐγὼ
> Καὶ σὺ θήσομεν κρατοῦντε τῶνδε δωμάτων καλῶς.]

v. 130. *ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΟΙ.* Forte πεπρασμένοι. Infra, v. 915.

> Διχῶς ἐπράθην, ὢν ἐλευθέρου πατρός.

At vulgatam lectionem firmat Scholiastes. [Et noster Pers. v. 517.

> Οἱ 'γὼ τάλαινα διαπεπραγμένου στρατοῦ.]

[v. 133. *ΑΝΤΙΔΟΥΛΟΣ.* Schol. ἰσόδουλος. Atque ita restituendus, quod et alii monuerunt, ipse Aeschylus bb), apud Plutarchum de Fortuna, p. 98.

> Δοὺς ἀντίδουλα καὶ πόνων ἐκδέκτορα.

Vide sis quae ad Prometh. v. 463.]

[v. 134. *ΥΚΕΡΚΟΠΩΣ.* Ὑπερηφάνως. Scaliger legit ὑπερκότως.]

v. 141. *ΣΟΥ, ΠΑΤΕΡ, ΤΙΜΑΟΡΟΝ*, *tui, pater, ultorem.* [Virgil. Aen. IV. 625.

> Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor.]

Qui σέ legunt, versus rationem nullam habent: qui ὦ addunt, ut Canterus, cautius faciunt, sed sine ulla necessitate. Imo potius optat adventum paterni vindicis Orestis, quam patris. Euripides apud Stobaeum c), Serm. LXXV. prolem masculam praeferendam esse,

---

b) Dioscor. in Br. Anal. I, p. 508. bb) Prom. sol. fr. CLXIII.
c) Stob. Serm. LXXVII, 1. (p. 452. Gesn.).

Γυνὴ μὲν ἐξελθοῦσα πατρῴων δόμων
Οὐ τῶν τεκόντων ἐστὶν, ἀλλὰ τοῦ λέχους.
Τὸ δ' ἄρσεν ἕστηκ' ἐν δόμοις ἀεὶ γένος
Θεῶν πατρῴων καὶ τάφων τιμάορον.

Ita enim legendum, non καὶ τάφων τιμᾷ ὅρον, *et sepulchrorum limitem honorat*, prout editur.

v. 142. *ΑΝΤΙΚΑΤΘΑΝΕΙΝ.* Alia praeferenda lectio, cuius meminit Scholiastes, nempe ἀντικατακτανεῖν. Sept. contra Theb. v. 969.

ΙΣΜ. Σὺ δ' ἔθανες κατακτανών.
ΑΝ. Δορὶ δ' ἔκτανες. *ΙΣΜ.* Δορὶ δ' ἔθανες.

[Ibid. *ΔΙΚΗΝ.* Scaliger, δίκη.]

v. 145. *ΗΜΙΝ ΔΕ ΠΟΜΠΟΣ ΙΣΘΙ ΤΩΝ ΕΣΘΛΩΝ ΑΝΩ.* *Nobis vero, qui superius fausta mittas.* Ἄνω coniungi potius τῷ ἡμῖν videtur quam τῷ ἐσθλῶν. Nobis scilicet, qui supra terram.

[v. 148. *ΚΩΚΥΤΟΙΣ.* Hesych. Κωκυτός· θρῆνος, καὶ τὰ ὅμοια.]

[Ibid. *ΕΠΑΝΘΙΖΕΙΝ*, *abundare.* Cic. Offic. III. 33. [d]) *Obsoletis floret Epicurus.*]

v. 149. *ΠΑΙΑΝΑ ΤΟΥ ΘΑΝΟΝΤΟΣ.* *Paeana* coniungit cum *lamentis*, κωκυτοῖς, ut Sophocles cum *gemitibus*, apud quem in principio Oedip. Tyr. cum Thebarum urbem pestis saevissima vastaret, et populus preces iam Apollini ad mitigandum morbum effunderet, Oedipus, ad populum egressus, quaerit quid sibi velint illa θυμιάματα, παιᾶνες, et στενάγματα:

Πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
Ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων.
Urbs vero tota thure incensa fumat;
Precibusque ac gemitu omnia resonant.

Porro mortuorum hymnos paeanas etiam dici, ex Athenaeo [e]) discimus, XV. 16. apud quem Aristotelis in Hermiam carmen non paeana esse, ut calumniatus erat Demophilus, sed scolion, Democritus contendit.

[Ibid. *ΠΑΙΑΝΑ.* Schol. Ὅτι ἐπὶ ἀποθανόντος παιᾶνα εἶπε κακῶς. Mirus sane loquendi modus, praesertim si considerentur quae sequuntur, v. 340.

Ἀντὶ δὲ θρήνων ἐπιτυμβιδίων
Παίων μελάθροις ἐν βασιλείοις
Νεοκρᾶτα φίλον γε κομίζοι.

Servius ad Aeneid. X. 738. *Paeana carmen esse victoriae Aeschylus docet, quod ideo Apollini dicatum est, quia malorum avertendorum potens est.*]

---

d) §. 116. *e*) Athen. XV, p. 696. e.

[illegible] Scholiasta [illegible] Agam. v. 355. [illegible]

[illegible] Sophocles in Trach-

[illegible]

Haec [illegible] recte reciproca dici [illegible] his versibus, in Philoct.

[illegible] nervo tela reciproca [illegible] equino. ——

Certe epitheton hoc ab Homerico illo sumptum, Il. Θ'. 266.

—— παλίντονα τόξα τιταίνων.

v. 161. ΑΥΤΟΚΩΠΑ, cum ipso manubrio. Ita noster Agamemnone c, αὐτίτοκον et αὐτόχθονα. Plane geminum est illud Hesychii, Αὐτόλαβον· ἑαυτοῦ λαβὴν ἔχον. Confer sis cum iis, quae supra notavimus ad Agam. v. 140.

v. 163. ΜΕΓΙΣΤΕ. Caeterae editiones μεγίστη. Unde asteriscos ad finem versus apponunt, quasi aliquid deesset. Ingeniosissime vero Iacob legit μέγιστα. Et nihil plane deest. Suspendit enim orationem Electrae πάθος inopinato crines videntis.

[v. 166. ΟΡΧΕΙΤΑΙ ΔΕ ΚΑΡΔΙΑ ΦΟΒΩ. Homer. Il. Ν'. 282.

Ἐν δέ τέ οἱ κραδίη μεγάλα στέρνοισι πατάσσει.

Virg. Georg. III. 105.

Cum spes arrectae iuvenum exultantiaque haurit
Corda pavor pulsans. ——]

v. 168. ΟΡΩ ΤΟΜΑΙΟΝ ΤΟΝΔΕ ΒΟΣΤΡΥΧΟΝ ΤΑΦΩ. [Chrysothemis apud Sophoclem, Electra, v. 906.

—— ἐσχάτης δ' ὁρῶ
Πυρᾶς νεωρῆ βόστρυχον τετμημένον.]

Aristoteles de Poet. c. 11. varia ἀναγνωρίσεων genera recensens, de quarto sic ait: Τετάρτη δὲ ἐκ συλλογισμοῦ, οἷον ἐν Χοηφόροις

f) Philoct. fr. 12. p. 283. Both., q. vid. [illegible]

ὅτι ὅμοιός τις ἐλήλυθεν· ὅμοιος δὲ οὐθεὶς ἀλλ' ἢ Ὀρέστης. Hocque inter debiliorum ἀναγνωρίσεων exempla numerat: ideoque ab Aristophane deridetur in Nubibus, v. 534.

Νῦν οὖν Ἠλέκτραν κατ' ἐκείνην ἥδ' ἡ κωμῳδία
Ζητοῦσ' ἦλθεν, ἤν που 'πιτύχῃ θεαταῖς οὕτω σοφοῖς.
Γνώσεται γάρ, ἤνπερ ἴδῃ, τἀδελφοῦ τὸν βόστρυχον.

Ad quem locum sic vetus Schol.: Αἰσχύλος ἐποίησε δρᾶμα Χοηφόρους, ἐν ᾧ Ἠλέκτρα, παραγινομένη εἰς τὸν τάφον τοῦ πατρὸς, ἐκ τοῦ πλοκάμου τὸν ἀδελφὸν ἐγνώρισεν. Αὕτη, φησὶν, ἡ κωμῳδία ἀδελφὴ οὖσα τῆς πρώτης, ὡς ἐν τοῖς Χοηφόροις Αἰσχύλου Ἠλέκτρα, ἐκ τοῦ πλοκάμου τὸν ἀδελφὸν ἐπιγνοῦσα, καὶ παραγενόμενον πρὸς τὸν τάφον ὅπως αὐτὸν γνωρίσῃ ἦλθεν, εἰς ζήτησιν ἦλθε τῶν τότε θεατῶν. ἐπιγνώσεται γάρ, ἐάν τι ξύμβολον ἴδῃ αὐτῶν. Atque haec quidem satis recte Scholiastes, nisi quod, dum ad ista Aristophanis verba Aeschyleam fabulam accommodat, paulo factus sit confusior. Quae autem apud eundem sequuntur ex eodem errore multo sunt absurdiora: Ἡ Χρυσόθεμις ἀπελθοῦσα θῦσαι τῷ πατρὶ, καὶ τὸν Ὀρέστου πλόκαμον ἐνταῦθα εὑροῦσα, εἶπε τοῦτο τῷ Ἠλέκτρᾳ· ἡ δὲ ἀπελθοῦσα ἐγνώρισεν αὐτὸν ὄντα Ὀρέστου, εἰ καὶ Σοφοκλῆς τοῦτο οὐ λέγει. Nam apud Aeschylum Chrysothemidis nulla mentio, apud Sophoclem Electra non proficiscitur ad tumulum, nec agnoscit Orestem ex capillitio, sed paterno signo. Cum igitur Aristophanes diserte Electram nominet, non Sophoclem, sed Aeschylum ridet; nec merito id quidem. Non enim Electra ex similitudine crinium statim colligit Orestem esse, qui τὸν βόστρυχον dedicavit, sed satis apte rationis calculos ponit; neminem scilicet illic crines depositurum, nisi qui Agamemnonem cognatione prope contingeret: non id facturam Clytaemnestram, nec a se factum esse, ideo ab Oreste, Electrae simili. Observavit hoc accurate Scholiastes Sophoclis ad illa verba Chrysothemidis, Electr. v. 915.

Τῷ γὰρ προσήκει πλὴν ἐμοῦ καὶ σοῦ τόδε;

Τὸ ἀποκείρασθαι τὰς κόμας δηλονότι. Τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ὄψεως τοῦ βοστρύχου κινεῖσθαι ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν γελοῖον· πιθανῶς οὖν ἐπάγει, ὅτι οὐδενὶ ἄλλῳ ἢ τῷ πάνυ συνημμένῳ κατὰ γένος τὰ τοιαῦτα προσήκει. Quae quidem apud Sophoclem paulo disertius quam ab Aeschylo explicantur:

Τῷ γὰρ προσήκει πλὴν ἐμοῦ καὶ σοῦ τόδε;
Κἀγὼ μὲν οὐκ ἔδρασα, τοῦτ' ἐπίσταμαι,
Οὐδ' αὖ σύ· πῶς γάρ; ᾗ γε μηδὲ πρὸς θεοὺς
Ἔξεστ' ἀκλαύστῳ τῆσδ' ἀποστῆναι στέγης·
Ἀλλ' οὐδὲ μὲν δὴ μητρὸς οὔθ' ὁ νοῦς φιλεῖ
Τοιαῦτα πράσσειν, οὔτε δρῶσ' ἐλάνθανεν.

Quin et apud Euripidem idem eodem modo, sed breviter, senex in Electra, v. 516.

> Κάθαιμον, ὦ παῖ, τίς ποτ' ἀνθρώπων ἔτλη
> Πρὸς τύμβον ἐλθεῖν; οὐ γὰρ Ἀργείων γέ τις.
> Ἀλλ' ἦλθ' ἴσως που σὸς κασίγνητος λάθρα.

Atque hoc est quod dixit Aristoteles, ἀναγνώρισιν hanc factam esse ἐκ συλλογισμοῦ, non ex similitudine, sed ratiocinatione.

v. 169. ΠΩΣ ΟΥΝ ΠΑΛΑΙΑ ΠΑΡΑ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΜΑΘΩ; Suppl. v. 366.

> Σὺ δὲ παρ' ὀψιγόνου μάθε γέρων ὤν.

[v. 171. ΕΧΘΡΟΙ. Clytaemnestram videtur innuere.]

v. 172. ΟΜΟΠΤΕΡΟΣ. Hesych. Ὁμόπτερα, ὅμοια, ὁμότριχα.

v. 178. ΕΠΕΜΨΕ ΧΑΙΤΗΝ ΚΟΥΡΙΜΗΝ ΧΑΡΙΝ ΠΑΤΡΙ. *Misit capillos detonsos gratiam patri.* Χαίτη κουρίμη, *capilli detonsi.* Accipit enim vocem κούριμος passive, quam usurpant fere alii active; ut Euripides in Oreste, v. 963.

> Ἰαχείτω δὲ γᾶ Κυκλωπεία,
> Σίδαρον ἐπὶ κρᾶτα τιθεῖσα
> Κούριμον. ——

h. e. κουρευτικόν seu κοπτικόν, ut Scholiastes interpretatur. Et rursus in Electra, v. 148.

> Χέρα τε κρᾶτ' ἀποκούριμον
> Τιθεμένα. ——

At alii passive cum nostro accepere, ut Agathe in Thyeste apud Athenaeum h), XII. 6.

> Κόμας ἐκειράμεσθα μάρτυρας τρυφῆς,
> Ἡ που ποθεινὸν χρῆμα παιζούσῃ φρενί.
> Ἐπώνυμον γοῦν εὐθὺς ἔσχομεν κλέος
> Κουρῆτες εἶναι, κουρίμου χάριν τριχός.

Θρὶξ itaque κούριμος est coma tonsilis vel detonsa, ut paulo ante ex Eustathio i) πλόκαμος κούριμος; et rursus apud eundem, p. 1293, [3.] Κουροτρόφους δέ φαμεν τοὺς τὴν νεότητα τρέφοντας· εἰ δὲ καὶ κούριμος θρὶξ παρὰ τῇ τραγῳδίᾳ καί τις εἶναι τολμήσει τὴν λέξιν καὶ ἀπὸ ταύτης, ἔστωσαν καὶ οὕτω κουροτρόφοι κατὰ θρασύτητα λέξεως. Imo ipse Euripides non aliter loquitur in Electra, v. 520.

> Σκέψαι δὲ χαίτην, προστιθεῖσα σῇ κόμῃ,
> Εἰ χρώματ' αὐτῆς κουρίμης ἔσται τριχός.

[v. 181. ΚΑΡΔΙΑΣ. f. καρδίᾳ.]

[Ibid. ΚΛΥΔΩΝΙΟΝ. Achilles Tatius de Amor. Clit. et Leucipp. II. p. 127. Αἰδὼς δὲ, καὶ λύπη, καὶ ὀργὴ, τρία τῆς ψυχῆς κύματα. Virg. Aen. IV. 532.

> —— magnoque irarum fluctuat aestu.]

h) Athen. XII, p. 528. D.

i) Eustath. p. 1194, 56.

v. 183. *ΔΙΨΙΟΙ.* Hesych. *Δίψιον, βλαπτικόν.*

v. 184. *ΣΤΑΓΟΝΕΣ.* Prae gaudio scilicet, ut Chrysothemis Sophoclea, Electr. v. 912.

Χαρᾷ δὲ πίμπλημ' εὐθὺς ὄμμα δακρύων.

Pindarus, Pyth. Od. IV. 215. [121. B.]

Ἐκ δ' ἄρ' αὐτοῦ πομφόλυξαν
Δάκρυα γηραλέων βλεφάρων,
Ἂν περὶ ψυχὰν ἐπεὶ
Γάθησεν ἐξαίρετον.

[v. 188. *ΕΜΗ ΔΕ.* f. *γε.*]

v. 189. *ΠΕΠΑΜΕΝΗ.* Hesych. *Πεπαμένος, κεκτημένος.*

v. 191. *ΑΓΛΑΙΣΜΑ.* Chrysothemis apud Sophoclem, Electr. v. 913.

Καὶ νῦν θ' ὁμοίως καὶ τότ' ἐξεπίσταμαι,
Μή του τόδ' ἀγλάϊσμα πλὴν κείνου μολεῖν.

v. 193. *ΕΥΦΡΟΝ'.* Forsan *ἔμφρον'.* [*Φεῦ* est extra versum.]

[v. 195. *ΑΛΛ' ΕΥ.* f. *ἀλλ' ἦ.*]

[Ibid. *ΠΛΟΚΟΝ.* *Cincinnum*, rectius quidem *nodum* dicerem. Metaphorice pro re ambigua aut intricata. Certe latere videtur antanaclasis quaedam.]

v. 198. *ΤΙΜΗΝ.* *Εἰς* hic subintelligi vult Scholiastes; quae necessaria non foret, si *τιμή* legeretur.

[v. 209. *ΠΑΡΕΣΤΙ Δ' ΩΔΙΣ.* f. Orestis sunt verba, et sic legendum: *ΟΡ. Πάρεστιν ὠδίς.*]

v. 210. *ΕΥΧΟΥ ΤΑ ΛΟΙΠΑ.* Sic dicebant, quando quippiam bene successerat.

v. 215. *ΕΚΠΑΓΛΟΥΜΕΝΗΝ*, *efflictim cupientem.* Ab Homerico illo sumptum, Il. *Γ'*. 415.

Τῶς δέ σ' ἀπεχθήρω, ὡς νῦν ἔκπαγλ' ἐφίλησα.

Nota vero non tantum passive sed et active sumi *ἐκπαγλούμενος.* Quomodo et apud Euripidem, Oreste, v. 888.

— *πατέρα μὲν σὸν ἐκπαγλούμενος.*

Et in Troad. v. 929.

— *τοὐμὸν εἶδος ἐκπαγλουμένη.*

[Est qui legit *ἐκκαλουμένην*, quod minus probo.]

[v. 218. *ΠΛΕΚΕΙΣ.* f. interrogative,

Ἀλλ' ἦ δόλον τιν', ὦ ξέν', ἀμφί μοι πλέκεις;]

[v. 222. *ΤΑΔΕ ΕΓΩ ΣΕ ΠΡΟΥΝΝΕΠΩ.* Scaliger: *Τῇ δέ σε προσεννέπω.* Auratus: *Τάδ' ἐγὼ προσεννέπω.*]

[v. 223. *ΑΥΤΟΝ ΜΕΝ ΝΥΝ.* Est initium trimetri iambici; lege *αὐτὸν μὲν οὖν*, et ita quidem Turnebus.]

[v. 226. *ΙΣΧΝΟΣΚΟΠΟΥΣΑ Τ' ΕΝ ΣΤΙΒΟΙΣΙ ΤΟΙΣ ΕΜΟΙΣ.* Virgil. Eclog. II. 12.

—— tua dum vestigia lustro.]

v. 229. *ΙΔΟΥ Δ' ΥΦΑΣΜΑ ΤΟΥΤΟ.* Ἀναγνώρισις haec Aeschylea, quam summatim hac oratione attigit Orestes, tribus constat partibus; quarum priorem exagitavit Aristophanes, ut observavimus ad v. 166. omnes vero sigillatim perstrinxit Euripides Electra: agnitionem capillorum his versibus, Electr. v. 527.

Ἔπειτα χαίτης πῶς συνοίσεται πλόκος;
Ὁ μὲν παλαίστραις ἀνδρὸς εὐγενοῦς τραφεὶς,
Ὁ δὲ κτενισμοῖς θῆλυς. Ἀλλ' ἀμήχανον.
Πολλοῖς δ' ἂν εὕροις βοστρύχους ὁμοπτέρους,
Καὶ μὴ γεγῶσιν αἵματος ταὐτοῦ, γέρον.

Vestigiorum, eorundemque cum suis paritatem et symmetriam, ibid. v. 534.

Πῶς δ' ἂν γένοιτ' ἂν ἐν κραταιλέῳ πέδῳ
Γαίας ποδῶν ἔκμακτρον; εἰ δ' ἔστιν τόδε,
Δυεῖν ἀδελφοῖν ποὺς ἂν οὐ γένοιτ' ἴσος,
Ἀνδρός τε καὶ γυναικός· ἀλλ' ἄρσην κρατεῖ.

Postremam vero partem, tanquam ab omni plane ratione alienam, deridendam spectatoribus propinat, ibid. v. 541.

Οὐκ οἶσθ', Ὀρέστης ἡνίκ' ἐκπίπτει χθονὸς,
Νέαν μ' ἔτ' οὖσαν; εἰ δὲ κἄκρεκον πέπλους,
Πῶς ἂν, τότ' ὢν παῖς, νῦν ἔχῃ ταῦτ' ἂν φάρη;
Εἰ μὴ ξυναύξοινθ' οἱ πέπλοι τῷ σώματι.

Ansam traducendi Aeschyli sumpsit ex ὁμωνυμίᾳ vocis ὕφασμα, quae ut generaliter *textile* omne, textoris sive textricis opus, ita peculiariter *vestem* significat: priore significatu usus est hic Aeschylus, ad posteriorem detorsit Euripides, per πέπλους et φάρεα explicans. Quod cavillationis genus Aristophanicae potius lepiditati quam tragoediae gravitati convenit.

v. 230. *ΕΙΣ ΔΕ ΘΗΡΙΩΝ ΓΡΑΦΗΝ.* Turnebi editio ἠδὲ θηρίων γραφήν, recte quod ad sensum; sed hic mallem ἴδε τε θηρίων γραφήν. Usitatissimum hoc artificii genus apud veteres Graecos, intexendi scil. telis, vestibus, tapetis, et quodcunque textoris manu confici posset, rerum omne genus tam animatarum quam inanimatarum: cuius exemplum elegans admodum apud Euripidem Iphigenia in Tauris, v. 812.

Ἀτρέως Θυέστου τ' οἶσθα γενομένην ἔριν.
Ταῦτ' οὖν ὑφήνασ' οἶσθ' ἐν εὐπήνοις ὑφαῖς;
Εἰκώ τ' ἐν ἱστοῖς Ἡλίου μετάστασιν;

Notissima est tela Arachnaea Ovidio, Met. VI. 103. descripta, qua Iovis, Phoebi, Neptuni, in bestias mutatorum figuras exhibuit. Huius erant generis quae Plautus, Pseud. I. 2.[k]) *belluata* dixit *conchyliata tapetia*; Virgilius, Aeneid. VII. 277.

k) v. 14.

Instratos ostro alipedes, pictisque tapetis.

Vide sis et Claudianum, I. 181. Ammianum Marcellinum, XIV. 6. Porro punctum apposuimus post γραφήν. Neque enim imperfecta est oratio, sed a proposito divertitur, versu proximo.

v. 231. *ΕΝΔΟΝ ΓΕΝΟΥ.* *Contine* (reprime) *te.* Orestes videns Electram attente suum opus considerantem recognoscentemque prope gaudio insanire, veritus ne clamore intempestivo se proderet, illam cohibet, sicut Ulysses Eurycleam. [Homer. Odyss. *Χ'*. 411.

Ἐν θυμῷ, γρηῦ, χαῖρε, καὶ ἴσχεο, μηδ' ὀλόλυζε.

Ad quem locum vide sis virum cl. D. Iacob. Duportum in Gnomologia Homerica.]

v. 236. *ΤΕΣΣΑΡΑΣ ΜΟΙΡΑΣ ΕΧΟΝ.* Prom. Vinct. v. 291.

Οὐκ ἔστιν ὅτῳ μείζονα μοῖραν
Νείμαιμ', ἢ σοι.

Affectionem ait suam naturalem, in quatuor partes divisam, nempe erga patrem, matrem, sororem Iphigeniam, et fratrem Orestem, in unum iam collatam fuisse Orestem; quippe cum pater et soror mortui essent, mater exosa.

[v. 239. *ΣΤΕΡΓΗΘΡΟΝ.* Hesych. *Στέργηθρον· φίλτρον, amoris illecebrae.*]

[Ibid. *Η ΔΕ ΠΑΝΔΙΚΩΣ ΕΧΘΑΙΡΕΤΑΙ.* Homerus de eadem, Odyss. *Λ'*. 431.

Ἡ δ' ἔξοχα λύγρ' εἰδυῖα,
Οἷ τε κατ' αἶσχος ἔχευε καὶ ἐσσομένῃσιν ὀπίσσω
Θηλυτέρῃσι γυναιξὶ, καὶ ἥ κ' εὐεργὸς ἔῃσιν.

Et Euripides, Homerum, ut videtur, imitatus, Orest. v. 1153.

Πάσαις γυναιξὶν ἀξία στυγεῖν ἔφυ
Η Τυνδαρὶς παῖς ἣ κατῄσχυνεν γένος.]

[v. 240. *ΟΜΟΣΠΟΡΟΥ.* *Iphigeniae.* Sic in Septem contra Thebas, v. 826.

—— βασιλέοιν δ' ὁμοσπόροιν.]

v. 243. *ΣΥΓΓΕΝΟΙΤΟ ΜΟΙ.* Absque dubio legendum σοι. Vide v. 235.

[v. 245. *ΕΥΝΙΝ.* Hesych. *Εὖνιν· ἐστερημένον.* Idem, *Εὖνις· ἐστερημένος, ὀρφανὸς, ἐνδεής.*]

Ibid. *ΑΙΕΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ.* Agamemnonem aquilae assimilatum supra notavimus, Agamemn. v. 113. et 115.

[v. 246. *ΕΝ ΠΛΕΚΤΟΙΣΙ ΚΑΙ ΣΠΕΙΡΑΜΑΣΙ.* Virgil. Aeneid. XI. 753. *Sinuosa volumina.* Ovid. Metam. III. 41.

—— volubilibus squamosos nexibus orbes.

Sunt qui πλεκτοῖσι malint.]

v. 251. *ΠΑΤΡΟΣΤΕΡΗ.* Vox lexicographis haud observata.

[v. 254. *ΝΕΟΣΣΟΥΣ.* Sc. αἰετοῦ πατρὸς, v. 246.]

v. 257. *ΠΕΜΠΕΙΝ ΕΧΟΙΣ ΑΝ ΣΗΜΑΤ'.* Fulmina scil. quae portabat aquila ales Iovis.

[Ibid. *ΣΗΜΑΤ' ΕΥΠΕΙΘΗ.* Agamemn. v. 282.

— ὀνείρων φάσματ' εὐπειθῆ.]

[v. 259. *ΒΩΜΟΙΣ ΑΡΗΞΕΙ.* Sept. contra Theb. v. 14.

Πόλει τ' ἀρήγειν, καὶ θεῶν ἐγχωρίων
Βωμοῖσι —]

v. 264. *ΓΛΩΣΣΗΣ ΧΑΡΙΝ.* *Prae garrulitate.* Ita qui nulla mercede, sed solo garrulitatis morbo motus, mentitur, ψεύδεσθαι γλώσσης χάριν dicitur. Quo sensu hunc locum olim interpretatus est Petrus Victorius, Var. Lect. XX. 2. „Γλώσσης χάριν (inquit) valet, ut opinor, apud Aeschylum, *ut sunt homines garruli*, ac libenter quae sciunt loquuntur, nulla etiam proposita utilitate. Locus est in *Choephoris*, ubi post cognitionem factam, *Electra* atque *Orestes* inter se loquuntur, ac soror fratri gratulatur, stimulosque ipsi ad ulciscendum patrem adhibet. *Orestes* autem a Iove opem petit, precaturque ut propitius illi facinori adsit. In hoc enim sermone, cum commoti animo vocem aliquantum extulissent, admonet chorus ut temperantius agant, vocemque compescant, ne quis exaudiat; ac, quod illis perniciem afferret, omnia regnum illis obtinentibus aperiat, non inimico sane animo, neque enim domi erat, qui odio ipsos prosequeretur, sed libidine loquendi ac novas res enuntiandi." [Hactenus vir doctissimus: verum nescio an *prae garrulitate* sit simpliciter, aut nuda loquendi libidine, seu potius ineundae gratiae studio, quod Aeschylus ipse in Prometh. v. 294. vocat χαριτογλωσσεῖν.]

[v. 266. *ΕΝ ΚΗΚΙΔΙ ΠΙΣΣΗΡΕΙ ΦΛΟΓΟΣ*, h. e. *in pyra funebri.* Picem rogis adhibitam testatur praeter hunc Aeschyli locum inscriptio vetus Romana: NEC EX EORUM BONIS PLUS INVENTUM EST QUAM QUOD SUFFICERET AD EMENDAM PYRAM ET PICEM QUIBUS CORPORA CREMARENTUR.]

[Ibid. *ΕΝ ΚΗΚΙΔΙ.* Sic v. 112. φόνου κηκίς: ut Agamemn. v. 969. κηκίδα παγχαλκιστον.]

[v. 270. *ΥΦ' ΗΠΑΡ ΘΕΡΜΟΝ.* Significat sub hepate praecalido causam morborum, quos minatur latere.]

v. 273. *ΑΠΟΧΡΗΜΑ ΤΟΙΣΙ ΖΗΜΙΑΙΣ*, bonorum mulcta. Lego cum Cantero ἀποχρήμασι. Ἀποχρήματος ζημία est *damnum bonorum omnium.* Huc facit illud quod sequitur, v. 299.

Καὶ προσπιέζει χρημάτων ἀχηνία.

In Persis, v. 167.

Μήτ᾽ ἀχρημάτοισι λάμπειν φῶς.

[v. 276. *ΔΥΣΦΡΟΝΩΝ.* Aurat. *Δυσφόρου.*]

[v. 278. *ΕΠΑΜΒΑΤΗΡΑΣ.* Ἐπαμβατὴρ vox lexicographis inobservata. Auratus legit ἐπεμβατῆρας.]

[Ibid. *ΑΓΡΙΑΙΣ ΓΝΑΘΟΙΣ.* Sic Prom. Vinct. v. 368.]

[v. 279. *ΛΙΧΗΝΑΣ ΕΞΕΣΘΟΝΤΑΣ.* *Λιχὴν*, f. a λείχειν, id est, ἐξεσθίειν. Levit. XIII. 51. *Lepra corrodens*, comedens.]

[v. 280. *ΛΕΥΚΑΣ ΔΕ ΚΟΡΣΑΣ.* Levit. XIII. 3. et 10. Iul. Pollux l), Onomast. II. 3. *Καὶ κόρσας τινὲς ἐκάλεσαν τὰς τρίχας, διὰ τὸ κείρεσθαι.* Etymologici m) auctor, *Κόρσαι αἱ τρίχες, Αἰσχύλος·*

Λευκὰς δὲ κόρσας τῇδ᾽ ἐπαντέλλειν νόσῳ.

Callimach. Hymn. III. 78.

—— ὡς ὅτε κόρσην
Φωτὸς ἐνιδρυνθεῖσα κόμην ἐπενείματ᾽ ἀλώπηξ.

Hesych. *Κόρσαι· αἱ τῶν ὀφρύων τρίχες καταφέρουσαι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.*]

v. 281. *ΑΛΛΑΣ ΤΕ ΦΩΝΕΙ.* Lege ἄλλας τ᾽ ἐφώνει.

[v. 282. *ΠΑΤΡΩιΩΝ.* f. *πατρῴων.*]

v. 283. *ΟΡΩΝΤΑ.* Patrem sc. qui voce *πατρῴων* quae praecedit subintelligendus.

[v. 284. *ΒΕΛΟΣ.* *Ἀποπέμπεται.*]

v. 285. *ΕΚ ΠΡΟΣΤΡΟΠΑΙΩΝ ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΠΕΠΤΩΚΟΤΩΝ*, *qui consanguineorum sceleratorum manu ceciderunt.* *Οἱ ἐν γένει* sunt *οἱ ἐγγενεῖς* sive *συγγενεῖς*. Sophocles, Oedipo Tyr. v. 1025.

Ὁθούνεκ᾽ ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.

Euripides Alcestide, v. 906.

Ἐμοί τις ἦν ἐν γένει, ᾧ κόρος ἀξιόθρηνος
Ὤιχετ᾽ ἐν δόμοισι μονόπαις. ——

v. 288. *ΠΛΑΣΤΙΓΓΙ.* Hesych. *Πλάστιγξ, μάστιξ.* Etymol. n) *Πλάστιγξ, ἡ μάστιξ, ἀπὸ τοῦ πλήσσειν, παρ᾽ Αἰσχύλῳ.* Haec itaque interpretatio ad Aeschylum praecipue spectat, et ad hunc quidem locum.

v. 289. *ΟΥΤΕ ΚΡΑΤΗΡΟΣ ΜΕΡΟΣ.* Breviter hic *τῶν προστροπαίων* poenas describit Aeschylus, quos omnes veluti scelestos et contaminatos aversabantur; interdictionem sc. ab aris, a mensa, et domo. Quae partim enumerat quoque Euripides, Oreste, v. 46.

—— μήθ᾽ ἡμᾶς στέγαις,
Μὴ πυρὶ δέχεσθαι, μήτε προσφωνεῖν τινα
Μητροκτονοῦντας. ——

---

l) Poll. II, 32. m) Etym. M. 530, 51. n) p. 674, 20.

τοῖς νεκροῖς ἐπιφερόμενα· ἐπεκομίζετο γὰρ ἐπὶ τοὺς τάφους λουτρά. Dioscorides [b]), Antholog. III. 13.

Ἀλλὰ περιστείλας με δίδου χθονὶ, μηδ' ἐπὶ νεκρῷ
Λουτρὰ χέῃς. ——

Enimvero χέρνιβες, quas hic effundit Electra, idem sunt atque λουτρά illa, quae apud Sophoclem eadem occasione sorori suae Chrysothemidi ne effundat suadet, v. 432.

Ἀλλ', ὦ φίλη, τούτων μὲν ὧν ἔχεις χεροῖν
Τύμβῳ προσάψῃς μηδέν· οὐ γάρ σοι θέμις
Οὐδ' ὅσιον, ἐχθρᾶς ἀπὸ γυναικὸς ἱστάναι
Κτερίσματ', οὐδὲ λουτρὰ προσφέρειν πατρί.

[v. 128. *ΕΠΟΙΚΤΕΙΡΟΝ Τ' ΕΜΕ.* f. ἐποικτείρειν τ' ἐμέ.]

[v. 129. *ΠΩΣ ΑΝΑΞΟΜΕΝ ΔΟΜΟΙΣ.* Quibus praeter fas imperabant Aegisthus et Clytaemnestra; ita enim illa Aegisthum alloquens gloriatur ad finem Agamemnonis:

——————— ἐγὼ
Καὶ σὺ θήσομεν κρατοῦντε τῶνδε δωμάτων καλῶς.]

v. 130. *ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΟΙ.* Forte πεπρασμένοι. Infra, v. 915.

Διχῶς ἐπράθην, ὢν ἐλευθέρου πατρός.

At vulgatam lectionem firmat Scholiastes. [Et noster Pers. v. 517.

Οἳ 'γὼ τάλαινα διαπεπραγμένου στρατοῦ.]

[v. 133. *ΑΝΤΙΔΟΥΛΟΣ.* Schol. ἰσόδουλος. Atque ita restituendus, quod et alii monuerunt, ipse Aeschylus [bb]), apud Plutarchum de Fortuna, p. 98.

Δοὺς ἀντίδουλα καὶ πόνων ἐκδέκτορα.

Vide sis quae ad Prometh. v. 463.]

[v. 134. *ΥΚΕΡΚΟΠΩΣ.* Ὑπερηφάνως. Scaliger legit ὑπερκόπως.]

v. 141. *ΣΟΥ, ΠΑΤΕΡ, ΤΙΜΑΟΡΟΝ*, *tui, pater, ultorem.* [Virgil. Aen. IV. 625.

Exoriare aliquis nostris ex ossibus ultor.]

Qui *αἰ* legunt, versus rationem nullam habent: qui ὦ addunt, ut Canterus, cautius faciunt, sed sine ulla necessitate. Imo potius optat adventum paterni vindicis Orestis, quam patris. Euripides apud Stobaeum [c]), Serm. LXXV. prolem masculam praeferendam esse,

---

b) Dioscor. in Br. Anal. I, p. 503. *bb*) Prom. sol. fr. CLXXX.
c) Stob. Serm. LXXVII, 1. (p. 452. Gesn.).

Γυνὴ μὲν ἐξελθοῦσα πατρῴων δόμων
Οὐ τῶν τεκόντων ἐστὶν, ἀλλὰ τοῦ λέχους.
Τὸ δ' ἄρσεν ἕστηκ' ἐν δόμοις ἀεὶ γένος
Θεῶν πατρῴων καὶ τάφων τιμάορον.

Ita enim legendum, non *καὶ τάφων τιμᾷ ὅρον*, *et sepulchrorum limitem honorat*, prout editur.

v. 142. *ΑΝΤΙΚΑΤΘΑΝΕΙΝ*. Alia praeferenda lectio, cuius meminit Scholiastes, nempe *ἀντικατακτανεῖν*. Sept. contra Theb. v. 969.

ΙΣΜ. Σὺ δ' ἔθανες κατακτανών.
ΑΝ. Δορὶ δ' ἔκτανες. ΙΣΜ. Δορὶ δ' ἔθανες.

[Ibid. *ΔΙΚΗΝ*. Scaliger, *δίκη*.]

v. 145. *ΗΜΙΝ ΔΕ ΠΟΜΠΟΣ ΙΣΘΙ ΤΩΝ ΕΣΘΛΩΝ ΑΝΩ*. *Nobis vero, qui superius fausta mittas.* *Ἄνω* coniungi potius *τῷ ἡμῖν* videtur quam *τῷ ἐσθλῶν*. Nobis scilicet, qui supra terram.

[v. 148. *ΚΩΚΥΤΟΙΣ*. Hesych. *Κωκυτός· θρῆνος, καὶ τὰ ὅμοια.*]

[Ibid. *ΕΠΑΝΘΙΖΕΙΝ*, *abundare*. Cic. Offic. III. 33. d) *Obsoletis floret Epicurus.*]

v. 149. *ΠΑΙΑΝΑ ΤΟΥ ΘΑΝΟΝΤΟΣ*. *Paeana* coniungit cum *lamentis*, *κωκυτοῖς*, ut Sophocles cum *gemitibus*, apud quem in principio Oedip. Tyr. cum Thebarum urbem pestis saevissima vastaret, et populus preces iam Apollini ad mitigandum morbum effunderet, Oedipus, ad populum egressus, quaerit quid sibi velint illa *θυμιάματα*, *παιᾶνες*, et *στενάγματα*:

Πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
Ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων.
Urbs vero tota thure incensa fumat;
Precibusque ac gemitu omnia resonant.

Porro mortuorum hymnos paeanas etiam dici, ex Athenaeo e) discimus, XV. 16 apud quem Aristotelis in Hermiam carmen non paeana esse, ut calumniatus erat Demophilus, sed scolion, Democritus contendit.

[Ibid. *ΠΑΙΑΝΑ*. Schol. *Ὅτι ἐπὶ ἀποθανόντος παιᾶνα εἶπε κακῶς.* Mirus sane loquendi modus, praesertim si considerentur quae sequuntur, v. 340.

Ἀντὶ δὲ θρήνων ἐπιτυμβιδίων
Παίων μελάθροις ἐν βασιλείοις
Νεοκρᾶτα φίλον γε κομίζοι.

Servius ad Aeneid. X. 738. *Paeana carmen esse victoriae Aeschylus docet, quod ideo Apollini dicatum est, quia malorum avertendorum potens est.*]

---

d) §. 116.

e) Athen. XV, p. 696. e.

v. 152. *ΠΡΟΣ ΕΡΥΜΑ ΤΟΔΕ ΚΑΚΩΝ, ΚΕΔΝΩΝ.* [: πρὸς ἔρυμα τόδε, κακῶν κενῶν. Aurat. κακῶν καινῶν. Ἔρυμα, *tutamen*, ab ἐρύω *custodio*.]

153. *ΑΠΕΥΧΕΤΟΝ.* Legerim ἐπεύχετον. Scholiastae enim interpretatio nimis violenta.

[v. 155. *ΕΞ ΑΜΑΥΡΑΣ ΦΡΕΝΟΣ.* Agam. v. 655.

Ὡς πόλλ' ἀμαυρᾶς ἐκ φρενὸς ἀναστένειν.]

[v. 158. *ΣΚΥΘΗΣ.* Σκυθικὸς Ἄρης, ut Σκύθης οἶμος, Prom. Vinct. v. 2.]

v. 159. *ΠΑΛΙΝΤΟΝ' — ΒΕΛΗ.* Sophocles in Trachiniis, v. 517.

— ὁ δὲ βακχείας ἄπο
Ἦλθε παλίντονα Θήβας
Τόξα καὶ λόγχας, ῥόπαλόν τε τινάσσων.

Haec Scaliger vult *reciproca* dici Attio f) his versibus, in Philoctet.

Tendens nervo tela reciproca
Concita equino. —

Certe epitheton hoc ab Homerico illo sumptum, Il. Θ'. 266.

— παλίντονα τόξα τιταίνων.

v. 161. *ΑΥΤΟΚΩΠΑ*, *cum ipso manubrio.* Ita noster Agamemnone g) αὐτότοκον et αὐτόχθονα. Plane geminum est illud Hesychii, *Αὐτόλαβον·* ἑαυτοῦ λαβὴν ἔχον. Confer sis cum iis, quae supra notavimus ad Agam. v. 140.

v. 163. *ΜΕΓΙΣΤΕ.* Caeterae editiones μεγίστη. Unde asteriscos ad finem versus apponunt, quasi aliquid deesset. Ingeniosissime vero Iacob legit μέγιστε. Et nihil plane deest. Suspendit enim orationem Electrae πάθος inopinato crinem videntis.

[v. 165. *ΟΡΧΕΙΤΑΙ ΔΕ ΚΑΡΔΙΑ ΦΟΒΩι.* Homer. Il. Ν'. 282.

Ἐν δέ τέ οἱ κραδίη μεγάλα στέρνοισι πατάσσει.

Virg. Georg. III. 105.

Cum spes arrectae iuvenum exultantiaque haurit
Corda pavor pulsans. —]

v. 166. *ΟΡΩ ΤΟΜΑΙΟΝ ΤΟΝΔΕ ΒΟΣΤΡΥΧΟΝ ΤΑΦΩι.* [Chrysothemis apud Sophoclem, Electra, v. 906.

— ἐσχάτης δ' ὁρῶ
Πυρᾶς νεωρῆ βόστρυχον τετμημένον.]

Aristoteles de Poet. c. 11. varia ἀναγνωρίσεων genera recensens, de quarto sic ait: *Τετάρτη δὲ ἐκ συλλογισμοῦ, οἷον ἐν Χοηφόροις*

---

f) Philoct. fr. 12. p. 253. Both., q. vid. g) Agam. v.

ὅτι ὁμοιός τις ἐλήλυθεν· ὅμοιος δὲ οὐθεὶς ἀλλ' ἢ Ὀρέστης. Hocque inter debiliorum *ἀναγνωρίσεων* exempla numerat: ideoque ab Aristophane deridetur in Nubibus, v. 534.

Νῦν οὖν Ἠλέκτραν κατ' ἐκείνην ἥδ' ἡ κωμῳδία
Ζητοῦσ' ἦλθεν, ἤν που 'πιτύχῃ θεαταῖς οὕτω σοφοῖς.
Γνώσεται γὰρ, ἤνπερ ἴδῃ, τἀδελφοῦ τὸν βόστρυχον.

Ad quem locum sic vetus Schol.: *Αἰσχύλος ἐποίησε δρᾶμα Χοηφόρους, ἐν ᾧ Ἠλέκτρα, παραγινομένη εἰς τὸν τάφον τοῦ πατρὸς, ἐκ τοῦ πλοκάμου τὸν ἀδελφὸν ἐγνώρισεν. Αὕτη, φησὶν, ἡ κωμῳδία ἀδελφὴ οὖσα τῆς πρώτης, ὡς ἐν τοῖς Χοηφόροις Αἰσχύλου Ἠλέκτρα, ἐκ τοῦ πλοκάμου τὸν ἀδελφὸν ἐπιγνοῦσα, καὶ παραγενόμενον πρὸς τὸν τάφον ὅπως αὐτὸν γνωρίσῃ ἦλθεν, εἰς ζήτησιν ἦλθε τῶν τότε θεατῶν. ἐπιγνώσεται γὰρ, ἐάν τι ξύμβολον ἴδῃ αὐτῶν.* Atque haec quidem satis recte Scholiastes, nisi quod, dum ad ista Aristophanis verba Aeschyleam fabulam accommodat, paulo factus sit confusior. Quae autem apud eundem sequuntur ex eodem errore multo sunt absurdiora: *Ἡ Χρυσόθεμις ἀπελθοῦσα θῦσαι τῷ πατρὶ, καὶ τὸν Ὀρέστου πλόκαμον ἐνταῦθα εὑροῦσα, εἶπε τοῦτο τῷ Ἠλέκτρᾳ· ἡ δὲ ἀπελθοῦσα ἐγνώρισεν αὐτὸν ὄντα Ὀρέστου, εἰ καὶ Σοφοκλῆς τοῦτο οὐ λέγει.* Nam apud Aeschylum Chrysothemidis nulla mentio, apud Sophoclem Electra non proficiscitur ad tumulum, nec agnoscit Orestem ex capillitio, sed paterno signo. Cum igitur Aristophanes diserte Electram nominet, non Sophoclem, sed Aeschylum ridet; nec merito id quidem. Non enim Electra ex similitudine crinium statim colligit Orestem esse, qui *τὸν βόστρυχον* dedicavit, sed satis apte rationis calculos ponit; neminem scilicet illic crines depositurum, nisi qui Agamemnonem cognatione prope contingeret: non id facturam Clytaemnestram, nec a se factum esse, ideo ab Oreste, Electrae simili. Observavit hoc accurate Scholiastes Sophoclis ad illa verba Chrysothemidis, Electr. v. 915.

Τῷ γὰρ προσήκει πλὴν ἐμοῦ καὶ σοῦ τόδε;

Τὸ ἀποκείρασθαι τὰς κόμας δηλονότι. Τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τῆς ὄψεως τοῦ βοστρύχου κινεῖσθαι ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν γελοῖον· πιθανῶς οὖν ἐπάγει, ὅτι οὐδενὶ ἄλλῳ ἢ τῷ πάνυ συνημμένῳ κατὰ γένος τὰ τοιαῦτα προσήκει. Quae quidem apud Sophoclem paulo disertius quam ab Aeschylo explicantur:

Τῷ γὰρ προσήκει πλὴν ἐμοῦ καὶ σοῦ τόδε;
Κἀγὼ μὲν οὐκ ἔδρασα, τοῦτ' ἐπίσταμαι,
Οὐδ' αὖ σύ· πῶς γάρ; ᾗ γε μηδὲ πρὸς θεοὺς
Ἔξεστ' ἀκλαύστῳ τῆσδ' ἀποστῆναι στέγης·
Ἀλλ' οὐδὲ μὲν δὴ μητρὸς οὔθ' ὁ νοῦς φιλεῖ
Τοιαῦτα πράσσειν, οὔτε δρῶσ' ἐλάνθανεν.

Quin et apud Euripidem idem eodem modo, sed breviter, senex in Electra, v. 516.

Κάθαιμον, ὦ καί, τίς ποτ' ἀνθρώπων ἐλίη
Πρὸς τύμβον ἐλθεῖν; οὐ γὰρ Ἀργείων γέ τις.
Ἀλλ' ἦλθ' ἴσως που σὸς κασίγνητος λάθρα.

Atque hoc est quod dixit Aristoteles, *ἀναγνώρισιν* hanc factam esse *ἐκ συλλογισμοῦ*, non ex similitudine, sed ratiocinatione.

v. 169. *ΠΩΣ ΟΥΝ ΠΑΛΑΙΑ ΠΑΡΑ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΜΑΘΩ*; Suppl. v. 366.

Σὺ δὲ παρ' ὀψιγόνου μάθε γέρων ὤν.

[v. 171. *ΕΧΘΡΟΙ.* Clytaemnestram videtur innuere.]

v. 172. *ΟΜΟΠΤΕΡΟΣ.* Hesych. *Ὁμόπτερα, ὅμοια, ὁμότριχα.*

v. 178. *ΕΠΕΜΨΕ ΧΑΙΤΗΝ ΚΟΥΡΙΜΗΝ ΧΑΡΙΝ ΠΑΤΡΙ.* *Misit capillos detonsos gratiam patri.* *Χαίτη κουρίμη*, *capilli detonsi.* Accipit enim vocem *κούριμος* passive, quam usurpant fere alii active; ut Euripides in Oreste, v. 963.

Ἰαχείτω δὲ γᾶ Κυκλωπεία,
Σίδαρον ἐπὶ κρᾶτα τιθεῖσα
Κούριμον. ——

h. e. *κουρευτικόν* seu *ποιητικόν*, ut Scholiastes interpretatur. Et rursus in Electra, v. 148.

Χέρα τε κρᾶτ' ἀποκούριμον
Τιθεμένα. ——

At alii passive cum nostro accepere, ut Agatho in Thyeste apud Athenaeum h), XII. 6.

Κόμας ἐκειράμεσθα μάρτυρας τρυφῆς,
Ἦ που ποθεινὸν χρῆμα παιζούσῃ φρενί.
Ἐπώνυμον γοῦν εὐθὺς ἔσχομεν κλέος
Κουρῆτες εἶναι, κουρίμου χάριν τριχός.

Θρὶξ itaque *κούριμος* est coma tonsilis vel detonsa, ut paulo ante ex Eustathio i) *πλόκαμος κούριμος*; et rursus apud eundem, p. 1293, [3.] *Κουροτρόφους δέ φαμεν τοὺς τὴν νεότητα τρέφοντας· εἰ δὲ καὶ κούριμος θρὶξ παρὰ τῇ τραγῳδίᾳ καί τις εἰπεῖν τολμήσει τὴν λέξιν καὶ ἀπὸ ταύτης, ἔστωσαν καὶ οὕτω κουροτρόφοι κατὰ θρασύτητα λέξεως.* Imo ipse Euripides non aliter loquitur in Electra, v. 520.

Σκέψαι δὲ χαίτην, προστιθεῖσα σῇ κόμῃ,
Εἰ χρώματ' αὐτῆς κουρίμης ἔσται τριχός.

[v. 181. *ΚΑΡΔΙΑΣ.* f. *καρδίᾳ.*]

[Ibid. *ΚΛΥΔΩΝΙΟΝ.* Achilles Tatius de Amor. Clit. et Leucipp. II. p. 127. *Αἰδὼς δέ, καὶ λύπη, καὶ ὀργή, τρία τῆς ψυχῆς κύματα.* Virg. Aen. IV. 532.

—— magnoque irarum fluctuat aestu.]

---

h) Athen. XII, p. 528. D.

i) Eustath. p. 1194, 56.

v. 183. *ΔΙΨΙΟΙ.* Hesych. *Δίψιον, βλαπτικόν.*

v. 184. *ΣΤΑΓΟΝΕΣ.* Prae gaudio scilicet, ut Chrysothemis Sophoclea, Electr. v. 912.

Χαρᾷ δὲ πίμπλημ' εὐθὺς ὄμμα δακρύων.

Pindarus, Pyth. Od. IV. 215. [121. B.]

Ἐκ δ' ἄρ' αὐτοῦ πομφόλυξαν
Δάκρυα γηραλέων βλεφάρων,
Ἂν περὶ ψυχὰν ἐπεὶ
Γάθησεν ἐξαίρετον.

[v. 188. *ΕΜΗ ΔΕ.* f. *γε.*]

v. 189. *ΠΕΠΑΜΕΝΗ.* Hesych. *Πεπαμένος, κεκτημένος.*

v. 191. *ΑΓΛΑΙΣΜΑ.* Chrysothemis apud Sophoclem, Electr. v. 913.

Καὶ νῦν θ' ὁμοίως καὶ τότ' ἐξεπίσταμαι,
Μή του τόδ' ἀγλάϊσμα πλὴν κείνου μολεῖν.

v. 193. *ΕΥΦΡΟΝ'.* Forsan *ἔμφρον'.* [*Φεῦ* est extra versum.]

[v. 195. *ΑΛΛ' ΕΥ.* f. *ἀλλ' ἦ.*]

[Ibid. *ΠΛΟΚΟΝ.* *Cincinnum*, rectius quidem *nodum* dicerem. Metaphorice pro re ambigua aut intricata. Certe latere videtur antanaclasis quaedam.]

v. 198. *ΤΙΜΗΝ.* *Εἰς* hic subintelligi vult Scholiastes; quae necessaria non foret, si *τιμή* legeretur.

[v. 209. *ΠΑΡΕΣΤΙ Δ' ΩΔΙΣ.* f. Orestis sunt verba, et sic legendum: *ΟΡ. Πάρεστιν ὠδίς.*]

v. 210. *ΕΥΧΟΥ ΤΑ ΛΟΙΠΑ.* Sic dicebant, quando quippiam bene successerat.

v. 215. *ΕΚΠΑΓΛΟΥΜΕΝΗΝ*, *efflictim cupientem.* Ab Homerico illo sumptum, Il. *Γ'*. 415.

Τὼς δέ σ' ἀπεχθήρω, ὡς νῦν ἔκπαγλ' ἐφίλησα.

Nota vero non tantum passive sed et active sumi *ἐκπαγλούμενος.* Quomodo et apud Euripidem, Oreste, v. 888.

— *πατέρα μὲν σὸν ἐκπαγλούμενος.*

Et in Troad. v. 929.

— *τοὐμὸν εἶδος ἐκπαγλουμένη.*

[Est qui legit *ἐκκαλουμένην*, quod minus probo.]

[v. 218. *ΠΛΕΚΕΙΣ.* f. interrogative,

Ἀλλ' ἦ δόλον τιν', ὦ ξέν', ἀμφί μοι πλέκεις;]

[v. 222. *ΤΑΔΕ ΕΓΩ ΣΕ ΠΡΟΥΝΝΕΠΩ.* Scaliger: *Τῇ δέ σε προσεννέπω.* Auratus: *Τάδ' ἐγὼ προσεννέπω.*]

[v. 223. *ΑΥΤΟΝ ΜΕΝ ΝΥΝ.* Est initium trimetri iambici; lege *αὐτὸν μὲν οὖν*, et ita quidem Turnebus.]

[v. 226. *ΙΣΧΝΟΣΚΟΠΟΥΣΑ Τ' ΕΝ ΣΤΙΒΟΙΣΙ ΤΟΙΣ ΕΜΟΙΣ.* Virgil. Eclog. II. 12.

—— tua dum vestigia lustro.]

v. 229. *ΙΔΟΥ Δ' ΥΦΑΣΜΑ ΤΟΥΤΟ.* Ἀναγνώρισις haec Aeschylea, quam summatim hac oratione attigit Orestes, tribus constat partibus; quarum priorem exagitavit Aristophanes, ut observavimus ad v. 166. omnes vero sigillatim perstrinxit Euripides Electra: agnitionem capillorum his versibus, Electr. v. 527.

Ἔπειτα χαίτης πῶς συνοίσεται πλόκος;
Ὁ μὲν παλαίστραις ἀνδρὸς εὐγενοῦς τραφεὶς,
Ὁ δὲ κτενισμοῖς θῆλυς. Ἀλλ' ἀμήχανον.
Πολλοῖς δ' ἂν εὕροις βοστρύχους ὁμοπτέρους,
Καὶ μὴ γεγῶσιν αἵματος ταὐτοῦ, γέρον.

Vestigiorum, eorundemque cum suis paritatem et symmetriam, ibid. v. 534.

Πῶς δ' ἂν γένοιτ' ἂν ἐν κραταιλέῳ πέδῳ
Γαίας ποδῶν ἔκμακτρον; εἰ δ' ἐστὶν τόδε,
Δυεῖν ἀδελφοῖν ποὺς ἂν οὐ γένοιτ' ἴσος,
Ἀνδρός τε καὶ γυναικός· ἀλλ' ἄρσην κρατεῖ.

Postremam vero partem, tanquam ab omni plane ratione alienam, deridendam spectatoribus propinat, ibid. v. 541.

Οὐκ οἶσθ', Ὀρέστης ἡνίκ' ἐκπίπτει χθονὸς,
Νέαν μ' ἔτ' οὖσαν; εἰ δὲ κἄκρεκον πέπλους,
Πῶς ἄν, τότ' ὢν παῖς, νῦν ἔχῃ ταὐτ' ἂν φάρη;
Εἰ μὴ ξυναύξοινθ' οἱ πέπλοι τῷ σώματι.

Ansam traducendi Aeschyli sumpsit ex ὁμωνυμίᾳ vocis ὕφασμα, quae ut generaliter *textile* omne, textoris sive textricis opus, ita peculiariter *vestem* significat: priore significatu usus est hic Aeschylus, ad posteriorem detorsit Euripides, per πέπλους et φάρεα explicans. Quod cavillationis genus Aristophanicae potius lepiditati quam tragoediae gravitati convenit.

v. 230. *ΕΙΣ ΔΕ ΘΗΡΙΩΝ ΓΡΑΦΗΝ.* Turnebi editio ἠδὲ θηρίων γραφήν, recte quod ad sensum; sed hic mallem ἴδε τε θηρίων γραφήν. Usitatissimum hoc artificii genus apud veteres Graecos, intexendi scil. telis, vestibus, tapetis, et quodcunque textoris manu confici posset, rerum omne genus tam animatarum quam inanimatarum: cuius exemplum elegans admodum apud Euripidem Iphigenia in Tauris, v. 812.

Ἀτρέως Θυέστου τ' οἶσθα γενομένην ἔριν.
Ταῦτ' οὖν ὑφήνασ' οἶσθ' ἐν εὐπήνοις ὑφαῖς;
Ἔλικά τ' ἐν ἱστοῖς Ἡλίου μετάστασιν;

Notissima est tela Arachnaea Ovidio, Met. VI. 103. descripta, qua Iovis, Phoebi, Neptuni, in bestias mutatorum figuras exhibuit. Huius erant generis quae Plautus, Pseud. I. 2.[k]) *belluata* dixit *conchyliata tapetia*; Virgilius, Aeneid. VII. 277.

k) v. 14.

Instratos ostro alipedes, pictisque tapetis.

Vide sis et Claudianum, I. 181. Ammianum Marcellinum, XIV. 6. Porro punctum apposuimus post *γραφήν*. Neque enim imperfecta est oratio, sed a proposito divertitur, versu proximo.

v. 231. *ΕΝΔΟΝ ΓΕΝΟΥ*. *Contine* (reprime) *te*. Orestes videns Electram attente suum opus considerantem recognoscentemque prope gaudio insanire, veritus ne clamore intempestivo se proderet, illam cohibet, sicut Ulysses Eurycleam. [Homer. Odyss. *Χ'*. 411.

Ἐν θυμῷ, γρηῦ, χαῖρε, καὶ ἴσχεο, μηδ' ὀλόλυζε.

Ad quem locum vide sis virum cl. D. Iacob. Duportum in Gnomologia Homerica.]

v. 236. *ΤΕΣΣΑΡΑΣ ΜΟΙΡΑΣ ΕΧΟΝ*. Prom. Vinct. v. 291.

Οὐκ ἔστιν ὅτῳ μείζονα μοῖραν
Νείμαιμ', ἢ σοι.

Affectionem ait suam naturalem, in quatuor partes divisam, nempe erga patrem, matrem, sororem Iphigeniam, et fratrem Orestem, in unum iam collatam fuisse Orestem; quippe cum pater et soror mortui essent, mater exosa.

[v. 239. *ΣΤΕΡΓΗΘΡΟΝ*. Hesych. *Στέργηθρον· φίλτρον, amoris illecebrae.*]

[Ibid. *Η ΔΕ ΠΑΝΔΙΚΩΣ ΕΧΘΑΙΡΕΤΑΙ*. Homerus de eadem, Odyss. *Λ'*. 431.

Ἡ δ' ἔξοχα λύγρ' εἰδυῖα,
Ἧ τε κατ' αἶσχος ἔχευε καὶ ἐσσομένῃσιν ὀπίσσω
Θηλυτέρῃσι γυναιξὶ, καὶ ἥ κ' εὐεργὸς ἔῃσιν.

Et Euripides, Homerum, ut videtur, imitatus, Orest. v. 1153.

Πάσαις γυναιξὶν ἀξία στυγεῖν ἔφυ
Η Τυνδαρὶς παῖς ἣ κατῄσχυνεν γένος.]

[v. 240. *ΟΜΟΣΠΟΡΟΥ*. *Iphigeniae.* Sic in Septem contra Thebas, v. 826.

—— *βασιλέοιν δ' ὁμοσπόροιν.*]

v. 243. *ΣΥΓΓΕΝΟΙΤΟ ΜΟΙ*. Absque dubio legendum *σοι*. Vide v. 235.

[v. 245. *ΕΥΝΙΝ*. Hesych. *Εὖνιν· ἐστερημένον.* Idem, *Εὖνις· ἐστέρημένος, ὀρφανὸς, ἐνδεής.*]

Ibid. *ΑΙΕΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ*. Agamemnonem aquilae assimilatum supra notavimus, Agamemn. v. 113. et 115.

[v. 246. *ΕΝ ΠΛΕΚΤΟΙΣΙ ΚΑΙ ΣΠΕΙΡΑΜΑΣΙ*. Virgil. Aeneid. XI. 753. *Sinuosa volumina.* Ovid. Metam. III. 41.

—— volubilibus squamosos nexibus orbes.

Sunt qui *πλεκτοῖσι* malint.]

v. 251. *ΠΑΤΡΟΣΤΕΡΗ.* Vox lexicographis haud observata.

[v. 254. *ΝΕΟΣΣΟΥΣ.* Sc. *αἰετοῦ πατρός*, v. 246.]

v. 257. *ΠΕΜΠΕΙΝ ΕΧΟΙΣ ΑΝ ΣΗΜΑΤ'.* Fulmina scil. quae portabat aquila ales Iovis.

[Ibid. *ΣΗΜΑΤ' ΕΥΠΕΙΘΗ.* Agamemn. v. 282.

— *ὀνείρων φάσματ' εὐπειθῆ.*]

[v. 259. *ΒΩΜΟΙΣ ΑΡΗΞΕΙ.* Sept. contra Theb. v. 14.

Πόλει τ' ἀρήγειν, καὶ θεῶν ἐγχωρίων
Βωμοῖσι —]

v. 264. *ΓΛΩΣΣΗΣ ΧΑΡΙΝ.* *Prae garrulitate.* Ita qui nulla mercede, sed solo garrulitatis morbo motus, mentitur, *ψεύδεσθαι γλώσσης χάριν* dicitur. Quo sensu hunc locum olim interpretatus est Petrus Victorius, Var. Lect. XX. 2. „*Γλώσσης χάριν* (inquit) valet, ut opinor, apud Aeschylum, *ut sunt homines garruli*, ac libenter quae sciunt loquuntur, nulla etiam proposita utilitate. Locus est in *Choephoris*, ubi post cognitionem factam, *Electra* atque *Orestes* inter se loquuntur, ac soror fratri gratulatur, stimulosque ipsi ad ulciscendum patrem adhibet. *Orestes* autem a Iove opem petit, precaturque ut propitius illi facinori adsit. In hoc enim sermone, cum commoti animo vocem aliquantum extulissent, admonet chorus ut temperantius agant, vocemque compescant, ne quis exaudiat; ac, quod illis perniciem afferret, omnia regnum illis obtinentibus aperiat, non inimico sane animo, neque enim domi erat, qui odio ipsos prosequeretur, sed libidine loquendi ac novas res enuntiandi." [Hactenus vir doctissimus: verum nescio an *prae garrulitate* sit simpliciter, aut nuda loquendi libidine, seu potius ineundae gratiae studio, quod Aeschylus ipse in Prometh. v. 294. vocat *χαριτογλωσσεῖν.*]

[v. 266. *ΕΝ ΚΗΚΙΔΙ ΠΙΣΣΗΡΕΙ ΦΛΟΓΟΣ.* h. e. *in pyra funebri.* Picem rogis adhibitam testatur praeter hunc Aeschyli locum inscriptio vetus Romana: NEC EX EORUM BONIS PLUS INVENTUM EST QUAM QUOD SUFFICERET AD EMENDAM PYRAM ET PICEM QUIBUS CORPORA CREMARENTUR.]

[Ibid. *ΕΝ ΚΗΚΙΔΙ.* Sic v. 112. *φόνου κηκίς*: et Agamemn. v. 969. *κηκίδα παγκαίνιστον.*]

[v. 270. *ΥΦ' ΗΠΑΡ ΘΕΡΜΟΝ.* Significat sub hepate praecalido causam morborum, quos minatur latere.]

v. 273. *ΑΠΟΧΡΗΜΑ ΤΟΙΣΙ ΖΗΜΙΑΙΣ*, *bonorum mulcta.* Lego cum Cantero *ἀποχρημάτοισι.* *Ἀποχρήματος ζημία* est *damnum bonorum omnium.* Huc facit illud quod sequitur, v. 299.

Καὶ προσπιέζει χρημάτων ἀχηνία.

In Persis, v. 167.

Μήτ' ἀχρημάτοισι λάμπειν φῶς.

[v. 276. *ΔΥΣΦΡΟΝΩΝ.* Aurat. *Δυσφόρου.*]

[v. 278. *ΕΠΑΜΒΑΤΗΡΑΣ.* Ἐπαμβατὴρ vox lexicographis inobservata. Auratus legit ἐπεμβατῆρας.]

[Ibid. *ΑΓΡΙΑΙΣ ΓΝΑΘΟΙΣ.* Sic Prom. Vinct. v. 368.]

[v. 279. *ΛΙΧΗΝΑΣ ΕΞΕΣΘΟΝΤΑΣ.* *Λιχὴν*, f. a λείχειν, id est, ἐξεσθίειν. Levit. XIII. 51. *Lepra corrodens*, comedens.]

[v. 280. *ΛΕΥΚΑΣ ΔΕ ΚΟΡΣΑΣ.* Levit. XIII. 3. et 10. Iul. Pollux [l]), Onomast. II. 3. *Καὶ κόρσας τινὲς ἐκάλεσαν τὰς τρίχας, διὰ τὸ κείρεσθαι.* Etymologici [m]) auctor, *Κόρσαι αἱ τρίχες, Αἰσχύλος·*

Λευκὰς δὲ κόρσας τῇδ' ἐπαντέλλειν νόσῳ.

Callimach. Hymn. III. 78.

—— ὡς ὅτε κόρσην
Φωτὸς ἐνιδρυνθεῖσα κόμην ἐπενείματ' ἀλώπηξ.

Hesych. *Κόρσαι· αἱ τῶν ὀφρύων τρίχες καταφέρουσαι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.*]

v. 281. *ΑΛΛΑΣ ΤΕ ΦΩΝΕΙ.* Lege ἄλλας τ' ἐφώνει.

[v. 282. *ΠΑΤΡΩιΩΝ.* f. *ματρῴων.*]

v. 283. *ΟΡΩΝΤΑ.* Patrem sc. qui voce *πατρῴων* quae praecedit subintelligendus.

[v. 284. *ΒΕΛΟΣ.* *Ἀποπέμπεται.*]

v. 285. *ΕΚ ΠΡΟΣΤΡΟΠΑΙΩΝ ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΠΕΠΤΩΚΟΤΩΝ*, *qui consanguineorum sceleratorum manu ceciderunt.* Οἱ ἐν γένει sunt οἱ ἐγγενεῖς sive συγγενεῖς. Sophocles, Oedipo Tyr. v. 1025.

Ὁθούνεκ' ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.

Euripides Alcestide, v. 906.

Ἐμοί τις ἦν ἐν γένει, ᾧ κόρος ἀξιόθρηνος
Ὤιχετ' ἐν δόμοισι μονόπαις. ——

v. 288. *ΠΛΑΣΤΙΓΓΙ.* Hesych. *Πλάστιγξ, μάστιξ.* Etymol. [n]) *Πλάστιγξ, ἡ μάστιξ, ἀπὸ τοῦ πλήσσειν, παρ' Αἰσχύλῳ.* Haec itaque interpretatio ad Aeschylum praecipue spectat, et ad hunc quidem locum.

v. 289. *ΟΥΤΕ ΚΡΑΤΗΡΟΣ ΜΕΡΟΣ.* Breviter hic τῶν προστροπαίων poenas describit Aeschylus, quos omnes veluti scelestos et contaminatos aversabantur; interdictionem sc. ab aris, a mensa, et domo. Quae partim enumerat quoque Euripides, Oreste, v. 46.

—— μήθ' ἡμᾶς στέγαις,
Μὴ πυρὶ δέχεσθαι, μήτε προσφωνεῖν τινα
Μητροκτονοῦντας. ——

---

l) Poll. II, 32. *m*) Etym. M. 530, 51. *n*) p. 674, 20.

Plenius vero Sophocles, Oedipo Tyr. v. 246.

Μήτ' εἰσδέχεσθαι, μήτε προσφωνεῖν τινα,
Μήτ' ἐν θεῶν εὐχαῖσι μήτε θύμασιν
Κοινὸν ποιεῖσθαι, μήτε χέρνιβας νέμειν,
Ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων πάντας ——

Obiter vero notandum, interdictionem hanc ab aedibus propriam fuisse Argivis: nam aliorum in aedes receptum fuisse Orestem ante expurgationem constat ex Eumenid. v. 454.

Πάλιν πρὸς ἄλλοις ταῦτ' ἀφιερούμεθα
Οἴκοισι, καὶ βοτοῖσι καὶ ξυτοῖς πόροις.

Clare autem id innuit Euripides, Iphigenia in Tauris, v. 947.

Ἐλθόντα δ' ἐκεῖσε (Athenis) *πρῶτα μέν μ' οὐδεὶς ξένων*
Ἑκὼν ἐδέξαθ', ὡς θεοῖς στυγούμενον·
Οἳ δ' ἔσχον αἰδῶ, ξένια μονοτράπεζά μοι
Παρέσχον οἴκων, ὄντες ἐν ταὐτῷ στέγει.

Pausanias[c]) in Corinthiacis, c. 31. negat a Troezeniis receptum: *Πρὶν γὰρ ἐπὶ τῷ αἵματι καθαρθῆναι* (Orestem) *τῆς μητρὸς, Τροιζηνίων οὐδεὶς πρότερον ἤθελεν αὐτὸν οἴκῳ δέξασθαι· καθίσαντες δὲ ἐνταῦθα ἐκάθαιρον καὶ εἱστίων, ἐς ὃ ἀφήγνισαν.* Silentii *τοῖς προστροπαίοις* indicti meminit noster Eumenid. v. 451.

Ἄφθογγον εἶναι τὸν παλαμναῖον νόμος,
Ἔστ' ἂν πρὸς ἀνδρὸς αἵματος καθαρσίου
Σφαγαὶ καθαιμάξωσι νεοθήλου βοτοῦ.

Cum ergo compellare quenquam non liceret, necesse fuit vel ex ipso silentio, habitu, etc. supplicantis desiderium coniicere, quem, aqua viva abluentes mactati lactentis porcelli sanguine expiarunt. Sed de expiationis modo ad Eumenid. v. 283. et 581.

[v. 290. *ΛΙΒΟΣ.* f. *λιβὸς, λίψ* latex, petra, unde aqua stillat.]

[v. 293. *ΠΑΝΤΩΝ.* f. *πάντως.*]

v. 294. *ΤΑΡΙΧΕΥΘΕΝΤΑ.* Scholiastes: *Καὶ ὁ σώφρων τὸ γῆρας ἄμμε μαραῖνον ταριχεύει.* Legendum *καὶ Σώφρων τὸ γῆρας, κ. τ. λ.* Sophronem Syracusanum mimographum innuit. Idem error apud Scholiastem Euripidis, Phoenissarum initio: *Ἔθος δὲ τοῖς ποιηταῖς θηλυκῶς λέγειν τὰς ἵππους, σώφρων τὰν ἵππον.* Lege *Σώφρονι.* De quo vide Suidam; qui obiter notandus est: postquam enim Sophronem mimographum memorasset, et opera eius aliqua recensuisset, comicum quendam ab hoc distinctum ex Athenaeo finxit: *Σώφρων, κωμικός· τούτου ἐστὶ δράματα καὶ κωμῳδία Πενθερὰ, ὡς Ἀθήναιός φησιν ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς.* Locus Athenaei, quem innuit,

c) Paus. II, 31, 8.

est III. [p.] 110. [C.]; qui abunde hanc Suidae hallucinationem indicat et refutat: *Καὶ ὁ Σώφρων δ' ἔφη, Τίς σταιτίτας, ἢ κλιβανίτας, [ἢ] ἡμιάρτια πέσσει; ὁ δὲ αὐτὸς μνημονεύει καὶ πλακίτα τινὸς ἄρτου ἐν γυναικείοις, Εἰς νύκτα με αἰτιῶ* (Casaub. *ἑστιᾶται*) p) *σὺν ἄρτῳ πλακίτᾳ.*" *Καὶ τυρῶντος δὲ ἄρτου μνημονεύει ὁ Σώφρων ἐν τῇ ἐπιγραφομένῃ Πενθερᾷ οὕτως, Συμβουλεύω τ' ἐμφαγεῖν· ἄρτον γ' ἄρτι [γάρ τις] τυρῶντα τοῖς παιδίοισιν... αλη.* (Casaub. *νεαλῆ.*) Si distinctus enim esset hic Sophron ab eo, quem bis novissimis verbis citarat, auctorem scilicet mimorum, distinctionis notam aliquam apposuerat, ut moris est scriptoribus. Porro, locus citatus pedibus est solutus, ideoque ad auctorem, qui *καταλογάδην* scripsit, referendus, qualis erat Sophron mimographus. Simili plane errore ex Athenaeo Sopatros duos, comicum et parodum, *Σώπατρος, Κωμικός. Τῶν δραμάτων αὐτοῦ ἐστιν Ἱππόλυτος, Φυσιολόγος, Σιλφία ἡ* (lege *ἢ*) *Κνιδία, Νεκυία, Πύλαι, Ὀρέστης, Φακῆ, ὡς Ἀθήναιος ἐν Δειπνοσοφισταῖς. Σώπατρος, παρῳδός. Τούτου ἐστὶ δρᾶμα Βακχὶς, ὡς Ἀθήναιος ἐν Δειπνοσοφισταῖς.* Cum tamen in Athenaeo mentio nulla Sopatri comici, et librorum plerosque, quos comico tribuit, ad parodum pertinere reperimus: ut *Πύλαι, Ὀρέστης, Φακῆ, Νεκυία, κ. τ. λ.* Nusquam non prodit se auctor et supinitatem suam in excerpendo Athenaeo. De Sotade Maronite sic scribit: *Εἰσὶ δὲ αὐτοῦ εἴδη πλεῖστα, οἷον Εἰς ᾅδου κατάβασις, Πρίηπος, Εἰς Βελεστίχην, Ἀμαζὼν, καὶ ἕτερα· καὶ Ἐγκλειόμεναι καὶ Παραλυτρούμενος, ὡς Ἀθήναιός φησιν ἐν Δειπνοσοφισταῖς.* Cum tamen Athenaeus q) disertim *Ἐγκλειομένας* a Sotade Maronite abiudicet, VII. 11. *Σωτάδης δὲ οὐχ ὁ τῶν Ἰωνικῶν ᾀσμάτων ποιητὴς ὁ Μαρωνίτης, ἀλλ' ὁ τῆς μέσης κωμῳδίας, ποιεῖ καὶ αὐτὸς ἐν Ἐγκλειομέναις, κ. τ. λ.* et libro nono r) Sotadi comico *Παραλυτρούμενον* tribuit. Insignis vero est hallucinatio, quae habetur verbo *Καρκίνος*: ex his enim Athenaei s) verbis, *Καρκίνος δὲ Τραγικὸς ἐν Σεμέλῃ, ἧς ἀρχὴ, Ὦ νύκτες, φησὶ, κ. τ. λ.*, tragoediae titulum finxit *Σεμέλη ἢ Ἀρχή.* Quem et hic tamen sequuntur viri doctissimi. Plura eiusmodi exempla congerere potui: sed satis iam vagatum est extra oleas.

v. 295. *ΑΡΑ.* Scribe *ἆρα.*

v. 299. *ΑΧΗΝΙΑ.* Hesych. *Ἀχήνια, ἄπορα.* Forte *Ἀχηνία, ἀπορία·* ut Suidas, apud quem *φίλων ἀχηνία*, ut apud nostrum hic *χρημάτων ἀχηνία*, et in Agamemnone, v. 427.

Ὀμμάτων δ' ἐν ἀχηνίαις.

[v. 303. *ΘΗΛΕΙΑ ΓΑΡ ΦΡΗΝ.* Sic Agamemn. v. 1634. Chorus Aegisthum quasi mulierem compellat:

Γύναι, σὺ τοὺς ἥκοντας

---

p) imo *μ' ἑστιᾷ.* q) Athen. VII, p. 293. A. r) IX, p. 368. A
s) XIII, p. 559. F.

iuxta illud Homericum, Il. *B'*. 235.

'Αχαιΐδες οὐκέτ' 'Αχαιοί.]

[v. 306. *ΜΕΤΑΒΑΙΝΕΙ.* An *μετανεύει* potius, cogita.]

[v. 310. *ΑΝΤΙ ΔΕ ΠΛΗΓΗΣ ΦΟΝΙΑΣ ΦΟΝΙΑΝ ΠΛΗΓΗΝ ΤΙΝΕΤΩ.* Naturali sc. iure, *φόνον φόνῳ λελύσθαι.* Romulus de Tatio, a Laurentibus occiso, apud Plutarch. t) p. 32. Gen. IX. 6. *Quisquis enim effuderit sanguinem hominis, qui est in homine, sanguis eius effundetur, quia hominem ad effigiem suam fecit Deus.*]

v. 311. *ΔΡΑΣΑΝΤΙ ΠΑΘΕΙΝ.* Ipse in Fragm. Inc. u)

Δράσαντι γάρ τοι καὶ παθεῖν ὀφείλεται,

apud Stobaeum, proverbialis locutio. Idem dixit et in Agamemn. v. 1572.

Μίμνει δὲ μίμνοντος ἐν χρόνῳ Διὸς
Παθεῖν τ' ἔρξαντα. ——

[Iuxta illud, quod Rhadamanthi ius dicitur,

Εἴκε πάθοι τά κ' ἔρεξε, δίκη κ' ἰθεῖα γένοιτο.

Apollodorus, II. 4. *Νόμος Ῥαδαμάνθυος ὃς ἂν ἀμύνηται τὸν χειρῶν ἀδίκων ἄρξαντα, ἀθῷον εἶναι.* Seneca pater, *Iustissima patiendi vice quod quisque alieno excogitavit supplicio, excipit suo.*]

[v. 312. *ΤΡΙΓΕΡΩΝ ΜΥΘΟΣ ΤΑΔΕ ΦΩΝΕΙ.* An quia iam tertia vice sanguis effundendus, sc. Aegisthei, post Atreum et Agamemnonem? Postea, v. 575.

Φόνου δ' Ἐρινὺς οὐχ' ὑπεσπανισμένη
Ἄκρατον αἷμα πίεται τρίτην πόσιν.

Unde et in Agamemn. v. 1485. *τριπάχυιον δαίμονα* dixerit.]

v. 321. —*ΦΡΟΝΗΜΑ ΤΟΥ ΘΑΝΟΝΤΟΣ ΟΥ ΔΑΜΑΖΕΙ ΠΥΡΟΣ Η ΜΑΛΕΡΑ ΓΝΑΘΟΣ.* Rogus funebris absumit corpus tantum, non animam defuncti [quam immortalem esse, nec una cum corpore interire, ex eo probat, quod caesorum umbrae exagitent homicidas, et ab ipsis posteris poenas exposcant. Plutarchus in libello de his qui sero a numine puniuntur, p. 555. postquam Clytaemnestrae, Apollodori, Hipparchi, Ptolemaei, Pausaniae, somniis et terroribus perculsorum, exempla protulisset, concludit: *ὥστε εἰ μηδέν ἐστι τῇ ψυχῇ μετὰ τὴν τελευτὴν, ἀλλὰ καὶ χάριτος πέρας ἁπάσης καὶ τιμωρίας ὁ θάνατος, μᾶλλον ἄν τις εἴποι τοῖς ταχὺ κολαζομένοις τῶν πονηρῶν καὶ ἀποθνήσκουσι, μαλακῶς καὶ ῥᾳθύμως*

---

t) cap. 23.
u) Aesch. fragm. 268. Schütz. ap. Stob. Ecl phys. I, 4, 24.

χρῆσθαι τὸ δαιμόνιον. Propertius, IV. 7. [init.] ab insomnio animae immortalitatem eodem modo arguit:

Sunt aliquid manes, lethum non omnia finit,
Lucidaque evictos effugit umbra rogos:
Cynthia namque meo visa est incumbere fulcro, etc.

Quintilianus, Declamat. X. 17. *Vana ergo sapientes persuasione frustrati, qui constare homines et perfici corporis alimentis animaeque dixerunt; corpus caducum, fragile, terrenum, ut sicca humidis, calida frigidis, resolutis astricta pugnarent, partim aut doloribus affici, aut novissimis annis et senectute dissolvi. Animam vero, flammei vigoris impetum perennitatemque non ex nostro igne sumentem, sed quo sidera volant, et quo sacri torquentur axes, inde venire, unde omnium rerum auctorem parentemque spiritum ducimus, nec interire, nec solvi, nec ullo mortalitatis affici fato. Sed quoties humani pectoris carcerem effregerit, et exonerata membris mortalibus levi se igne lustraverit, petere sedes inter astra.* Silius, Ital. X. 577. in funere Pauli:

—— atque recens, crepitantibus undique flammis,
Aetherias anima exsultans evasit in auras.]

Quod antiqui mortuorum cadavera comburere, non sepelire, et cineres urnis includere solebant, notius est quam ut exempla adducam. Homeri Interpres, Iliad. *Δ'*. 99. *Οἱ ἀρχαῖοι τὰ σώματα οὐκ ἔθαπτον ἐπὶ γῆν, εἰ μὴ πρότερον ἔκαυσαν, εἶθ' οὕτως τὴν τέφραν σὺν τοῖς ὀστέοις ἐχώννυον ἐν ἀγγείῳ τινὶ ἀποθέμενοι.* Noster infra, v. 684.

Νῦν γὰρ λέβητος χαλκέου πλευρώματα
Σποδὸν κέκευθεν ἀνδρὸς εὖ κεκλαυμένου.

[Ibid. *ΜΑΛΑΡΑ.* Hesychius, *Μαλερόν· καυστικὸν, μαραντικὸν, ὀξὺ, λαμπρὸν, ἰσχυρὸν, ἀσθενές.* A verbo *μάλειν*, *augere* et *crescere*. „Ita Servius adolere proprie vult idem esse quod augere, credo quod ignis nativa levitate et facultate ingenita sursum latus invalescat, saeviat semper in materiam incrudescatque." Vir cl. Guellius, in Aeneid. I. 708.]

[Ibid. *ΓΝΑΘΟΣ.* Prom. Vinct. v. 368.

Ποταμοὶ πυρὸς δάπτοντες ἀγρίαις γνάθοις
Τῆς καλλικάρπου Σικελίας λευρὰς γύας.]

v. 327. *ΔΕ ΚΑΙ ΤΕΚΟΝΤΩΝ.* Melius *τὲ καὶ τέκνων.*

[v. 329. *ΤΟ ΠΑΝ ΑΜΦΙΛΑΦΗΣ.* f. corruptum: *τὸ πᾶν ἀμφιλές*, aut quid tale.]

[Ibid. *ΤΑΡΑΧΘΕΙΣ.* f. *ταραχῶν*, vel *ταράττων*. Aur. *ταραχθών*.]

v. 330. *ΝΥΝ.* Lego *νυν*.

v. 334. *ΙΚΕΤΑΣ —— ΦΥΓΑΔΑΣ.* Electram scil. et Orestem.

Κάθαιρμα, ὦ καὶ, τίς ποτ' ἀνθρώπων ἐτλη
Πρὸς τύμβον ἐλθεῖν; οὐ γὰρ Ἀργείων γέ τις.
Ἀλλ' ἦλθ' ἴσως που σὸς κασίγνητος λάθρα.

Atque hoc est quod dixit Aristoteles, *ἀναγνώρισιν* hanc factam esse *ἐκ συλλογισμοῦ*, non ex similitudine, sed ratiocinatione.

v. 169. *ΠΩΣ ΟΥΝ ΠΑΛΑΙΑ ΠΑΡΑ ΝΕΩΤΕΡΑΣ ΜΑΘΩ;* Suppl. v. 366.

Σὺ δὲ παρ' ὀψιγόνου μάθε γέρων ὤν.

[v. 171. *ΕΧΘΡΟΙ.* Clytaemnestram videtur innuere.]

v. 172. *ΟΜΟΠΤΕΡΟΣ.* Hesych. Ὁμόπτερα, ὅμοιοι, ὁμότριχοι.

v. 178. *ΕΠΕΜΨΕ ΧΑΙΤΗΝ ΚΟΥΡΙΜΗΝ ΧΑΡΙΝ ΠΑΤΡΙ.* *Misit capillos detonsos gratiam patri.* *Χαίτη κουρίμη*, *capilli detonsi.* Accipit enim vocem *κούριμος* passive, quam usurpant fere alii active; ut Euripides in Oreste, v. 963.

Ἰαχείτω δὲ γᾶ Κυκλωπεία,
Σίδαρον ἐπὶ κρᾶτα τιθεῖσα
Κούριμον. ——

h. e. *κουρευτικόν* seu *ποιητικόν*, ut Scholiastes interpretatur. Et rursus in Electra, v. 148.

Χέρα τε κρᾶτ' ἀποκούριμον
Τιθεμένα. ——

At alii passive cum nostro accepere, ut Agatho in Thyeste apud Athenaeum [h]), XII. 6.

Κόμας ἐκειράμεσθα μάρτυρας τρυφῆς,
Ἦ που ποθεινὸν χρῆμα παιζούσῃ φρενί.
Ἐπώνυμον γοῦν εὐθὺς ἔσχομεν κλέος
Κουρῆτες εἶναι, κουρίμου χάριν τριχός.

Θρὶξ itaque *κούριμος* est coma tonsilis vel detonsa, ut paulo ante ex Eustathio [i]) *πλόκαμος κούριμος*; et rursus apud eundem, p. 1293, [3.] *Κουροτρόφους δέ φαμεν τοὺς τὴν νεότητα τρέφοντας· εἰ δὲ καὶ κούριμος θρὶξ παρὰ τῇ τραγῳδίᾳ καί τις αὐτὸ τολμήσει τὴν λέξιν καὶ ἀπὸ ταύτης, ἔστωσαν καὶ οὕτω κουροτρόφοι κατὰ θρασύτητα λέξεως.* Imo ipse Euripides non aliter loquitur in Electra, v. 520.

Σκέψαι δὲ χαίτην, προστιθεῖσα σῇ κόμῃ,
Εἰ χρώματ' αὐτῆς κουρίμης ἔσται τριχός.

[v. 181. *ΚΑΡΔΙΑΣ.* f. *καρδίᾳ.*]

[Ibid. *ΚΛΥΔΩΝΙΟΝ.* Achilles Tatius de Amor. Clit. et Leucipp. II. p. 127. *Αἰδὼς δέ, καὶ λύπη, καὶ ὀργή, τρία τῆς ψυχῆς κύματα.* Virg. Aen. IV. 532.

—— magnoque irarum fluctuat aestu.]

---

h) Athen. XII, p. 528. D. *i*) Eustath. p. 1194, 56.

v. 183. *ΔΙΨΙΟΙ.* Hesych. *Δίψιον, βλαπτικόν.*

v. 184. *ΣΤΑΓΟΝΕΣ.* Prae gaudio scilicet, ut Chrysothemis Sophoclea, Electr. v. 912.

Χαρᾷ δὲ πίμπλημ' εὐθὺς ὄμμα δακρύων.

Pindarus, Pyth. Od. IV. 215. [121. B.]

Ἐκ δ' ἄρ' αὐτοῦ πομφόλυξαν
Δάκρυα γηραλέων βλεφάρων,
Ἂν περὶ ψυχὰν ἐπεὶ
Γάθησεν ἐξαίρετον.

[v. 188. *ΕΜΗ ΔΕ.* f. *γε.*]

v. 189. *ΠΕΠΑΜΕΝΗ.* Hesych. *Πεπαμένος, κεκτημένος.*

v. 191. *ΑΓΛΑΙΣΜΑ.* Chrysothemis apud Sophoclem, Electr. v. 913.

Καὶ νῦν θ' ὁμοίως καὶ τότ' ἐξεπίσταμαι,
Μή του τόδ' ἀγλάϊσμα πλὴν κείνου μολεῖν.

v. 193. *ΕΥΦΡΟΝ'.* Forsan *ἔμφρον'.* [*Φεῦ* est extra versum.]

[v. 195. *ΑΛΛ' ΕΥ.* f. *ἀλλ' ἦ.*]

[Ibid. *ΠΛΟΚΟΝ.* *Cincinnum*, rectius quidem *nodum* dicerem. Metaphorice pro re ambigua aut intricata. Certe latere videtur antanaclasis quaedam.]

v. 198. *ΤΙΜΗΝ.* *Εἰς* hic subintelligi vult Scholiastes; quae necessaria non foret, si *τιμὴ* legeretur.

[v. 209. *ΠΑΡΕΣΤΙ Δ' ΩΔΙΣ.* f. Orestis sunt verba, et sic legendum: *ΟΡ. Πάρεστιν ὠδίς.*]

v. 210. *ΕΥΧΟΥ ΤΑ ΛΟΙΠΑ.* Sic dicebant, quando quippiam bene successerat.

v. 215. *ΕΚΠΑΓΛΟΥΜΕΝΗΝ, efflictim cupientem.* Ab Homerico illo sumptum, Il. *Γ'.* 415.

Τῶς δέ σ' ἀπεχθήρω, ὡς νῦν ἔκπαγλ' ἐφίλησα.

Nota vero non tantum passive sed et active sumi *ἐκπαγλούμενος.* Quomodo et apud Euripidem, Oreste, v. 888.

— πατέρα μὲν σὸν ἐκπαγλούμενος.

Et in Troad. v. 929.

— τοὐμὸν εἶδος ἐκπαγλουμένη.

[Est qui legit *ἐκκαλουμένην*, quod minus probo.]

[v. 218. *ΠΛΕΚΕΙΣ.* f. interrogative,

Ἀλλ' ἦ δόλον τιν', ὦ ξέν', ἀμφί μοι πλέκεις;]

[v. 222. *ΤΑΔΕ ΕΓΩ ΣΕ ΠΡΟΥΝΝΕΠΩ.* Scaliger: *Τῇ δέ σε προσεννέπω.* Auratus: *Τάδ' ἐγὼ προσεννέπω.*]

[v. 223. *ΑΥΤΟΝ ΜΕΝ ΝΥΝ.* Est initium trimetri iambici; lege *αὐτὸν μὲν οὖν*, et ita quidem Turnebus.]

[v. 226. *ΙΣΧΝΟΣΚΟΠΟΥΣΑ Τ' ΕΝ ΣΤΙΒΟΙΣΙ ΤΟΙΣ ΕΜΟΙΣ.* Virgil. Eclog. II. 12.

—— tua dum vestigia lustro.]

v. 229. *ΙΔΟΥ Δ' ΥΦΑΣΜΑ ΤΟΥΤΟ.* Ἀναγνώρισις haec Aeschylea, quam summatim hac oratione attigit Orestes, tribus constat partibus; quarum priorem exagitavit Aristophanes, ut observavimus ad v. 166. omnes vero sigillatim perstrinxit Euripides Electra: agnitionem capillorum his versibus, Electr. v. 527.

Ἔπειτα χαίτης πῶς συνοίσεται πλόκος;
Ὁ μὲν παλαίστραις ἀνδρὸς εὐγενοῦς τραφεὶς,
Ὁ δὲ κτενισμοῖς θῆλυς. Ἀλλ' ἀμήχανον.
Πολλοῖς δ' ἂν εὕροις βοστρύχους ὁμοπτέρους,
Καὶ μὴ γεγῶσιν αἵματος ταὐτοῦ, γέρον.

Vestigiorum, eorundemque cum suis paritatem et symmetriam, ibid. v. 534.

Πῶς δ' ἂν γένοιτ' ἂν ἐν κραταιλέῳ πέδῳ
Γαίας ποδῶν ἔκμακτρον; εἰ δ' ἔστιν τόδε,
Δυεῖν ἀδελφοῖν πούς ἂν οὐ γένοιτ' ἴσος,
Ἀνδρός τε καὶ γυναικός· ἀλλ' ἄρσην κρατεῖ.

Postremam vero partem, tanquam ab omni plane ratione alienam, deridendam spectatoribus propinat, ibid. v. 541.

Οὐκ οἶσθ', Ὀρέστης ἡνίκ' ἐκπίπτει χθονὸς,
Νέαν μ' ἔτ' οὖσαν; εἰ δὲ κἄκρεκον πέπλους,
Πῶς ἂν, τότ' ὢν παῖς, νῦν ἔχῃ ταὐτ' ἂν φάρῃ;
Εἰ μὴ ξυναύξοινθ' οἱ πέπλοι τῷ σώματι.

Ansam traducendi Aeschyli sumpsit ex *ὁμωνυμίᾳ* vocis ὕφασμα, quae ut generaliter *textile* omne, textoris sive textricis opus, ita peculiariter *vestem* significat: priore significatu usus est hic Aeschylus, ad posteriorem detorsit Euripides, per *πέπλους* et *φάρεα* explicans. Quod cavillationis genus Aristophanicae potius lepiditati quam tragoediae gravitati convenit.

v. 230. *ΕΙΣ ΔΕ ΘΗΡΙΩΝ ΓΡΑΦΗΝ.* Turnebi editio *ἠδὲ θηρίων γραφήν*, recte quod ad sensum; sed hic mallem *ἴδ' ἐς τε θηρίων γραφήν.* Usitatissimum hoc artificii genus apud veteres Graecos, intexendi scil. telis, vestibus, tapetis, et quodcunque textoris manu confici posset, rerum omne genus tam animatarum quam inanimatarum: cuius exemplum elegans admodum apud Euripidem Iphigenia in Tauris, v. 812.

Ἀτρέως Θυέστου τ' οἶσθα γενομένην ἔριν.
Ταῦτ' οὖν ὑφήνασ' οἶσθ' ἐν εὐπήνοις ὑφαῖς;
Εἰκὼ τ' ἐν ἱστοῖς Ἡλίου μετάστασιν;

Notissima est tela Arachnaea Ovidio, Met. VI. 103. descripta, qua Iovis, Phoebi, Neptuni, in bestias mutatorum figuras exhibuit. Huius erant generis quae Plautus, Pseud. I. 2. k) *belluata* dixit *conchyliata tapetia*; Virgilius, Aeneid. VII. 277.

k) v. 14.

Instratos ostro alipedes, pictisque tapetis.

Vide sis et Claudianum, I. 181. Ammianum Marcellinum, XIV. 6. Porro punctum apposuimus post γραφήν. Neque enim imperfecta est oratio, sed a proposito divertitur, versu proximo.

v. 231. *ΕΝΔΟΝ ΓΕΝΟΥ. Contine* (reprime) *te.* Orestes videns Electram attente suum opus considerantem recognoscentemque prope gaudio insanire, veritus ne clamore intempestivo se proderet, illam cohibet, sicut Ulysses Eurycleam. [Homer. Odyss. *Χ'*. 411.

Ἐν θυμῷ, γρηῦ, χαῖρε, καὶ ἴσχεο, μηδ' ὀλόλυζε.

Ad quem locum vide sis virum cl. D. Iacob. Duportum in Gnomologia Homerica.]

v. 236. *ΤΕΣΣΑΡΑΣ ΜΟΙΡΑΣ ΕΧΟΝ.* Prom. Vinct. v. 291.

Οὐκ ἔστιν ὅτῳ μείζονα μοῖραν
Νείμαιμ', ἢ σοι.

Affectionem ait suam naturalem, in quatuor partes divisam, nempe erga patrem, matrem, sororem Iphigeniam, et fratrem Orestem, in unum iam collatam fuisse Orestem; quippe cum pater et soror mortui essent, mater exosa.

[v. 239. *ΣΤΕΡΓΗΘΡΟΝ.* Hesych. *Στέργηθρον· φίλτρον, amoris illecebrae.*]

[Ibid. *Η ΔΕ ΠΑΝΔΙΚΩΣ ΕΧΘΑΙΡΕΤΑΙ.* Homerus de eadem, Odyss. *Λ'*. 431.

Ἡ δ' ἔξοχα λυγρ' εἰδυῖα,
Οἷ τε κατ' αἶσχος ἔχευε καὶ ἐσσομένῃσιν ὀπίσσω
Θηλυτέρῃσι γυναιξὶ, καὶ ἥ κ' εὐεργὸς ἔῃσιν.

Et Euripides, Homerum, ut videtur, imitatus, Orest. v. 1153.

Πάσαις γυναιξὶν ἀξία στυγεῖν ἔφυ
Η Τυνδαρὶς παῖς ἣ κατῄσχυνεν γένος.]

[v. 240. *ΟΜΟΣΠΟΡΟΥ. Iphigeniae.* Sic in Septem contra Thebas, v. 826.

—— *βασιλέοιν δ' ὁμοσπόροιν.*]

v. 243. *ΣΥΓΓΕΝΟΙΤΟ ΜΟΙ.* Absque dubio legendum *σοι.* Vide v. 235.

[v. 245. *ΕΥΝΙΝ.* Hesych. *Εὖνιν· ἐστερημένον.* Idem, *Εὖνις· ἐστερημένος, ὀρφανὸς, ἐνδεής.*]

Ibid. *ΑΙΕΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ.* Agamemnonem aquilae assimilatum supra notavimus, Agamemn. v. 113. et 115.

[v. 246. *ΕΝ ΠΛΕΚΤΟΙΣΙ ΚΑΙ ΣΠΕΙΡΑΜΑΣΙ.* Virgil. Aeneid. XI. 753. *Sinuosa volumina.* Ovid. Metam. III. 41.

—— volubilibus squamosos nexibus orbes.

Sunt qui πλεκτοῖσι malint.]

v. 251. *ΠΑΤΡΟΣΤΕΡΗ.* Vox lexicographis haud observata.

[v. 254. *ΝΕΟΣΣΟΥΣ.* Sc. *αἰετοῦ πατρός*, v. 246.]

v. 257. *ΠΕΜΠΕΙΝ ΕΧΟΙΣ ΑΝ ΣΗΜΑΤ'.* Fulmina scil. quae portabat aquila ales Iovis.

[Ibid. *ΣΗΜΑΤ' ΕΥΠΕΙΘΗ.* Agamemn. v. 282.

—— ὀνείρων φάσματ' εὐπειθῆ.]

[v. 259. *ΒΩΜΟΙΣ ΑΡΗΞΕΙ.* Sept. contra Theb. v. 14.

Πόλει τ' ἀρήγειν, καὶ θεῶν ἐγχωρίων
Βωμοῖσι ——]

v. 264. *ΓΛΩΣΣΗΣ, ΧΑΡΙΝ.* *Prae garrulitate.* Ita qui nulla mercede, sed solo garrulitatis morbo motus, mentitur, *ψεύδεσθαι γλώσσης χάριν* dicitur. Quo sensu hunc locum olim interpretatus est Petrus Victorius, Var. Lect. XX. 2. „*Γλώσσης χάριν* (inquit) valet, ut opinor, apud Aeschylum, *ut sunt homines garruli*, ac libenter quae sciunt loquuntur, nulla etiam proposita utilitate. Locus est in *Choephoris*, ubi post cognitionem factam, *Electra* atque *Orestes* inter se loquuntur, ac soror fratri gratulatur, stimulosque ipsi ad ulciscendum patrem adhibet. *Orestes* autem a Iove opem petit, precaturque ut propitius illi facinori adsit. In hoc enim sermone, cum commoti animo vocem aliquantum extulissent, admonet chorus ut temperantius agant, vocemque compescant, ne quis exaudiat; ac, quod illis perniciem afferret, omnia regnum illis obtinentibus aperiat, non inimico sane animo, neque enim domi erat, qui odio ipsos prosequeretur, sed libidine loquendi ac novas res enuntiandi." [Hactenus vir doctissimus: verum nescio an *prae garrulitate* sit simpliciter, aut nuda loquendi libidine, seu potius ineundae gratiae studio, quod Aeschylus ipse in Prometh. v. 294. vocat *χαριτογλωσσεῖν*.]

[v. 266. *ΕΝ ΚΗΚΙΔΙ ΠΙΣΣΗΡΕΙ ΦΛΟΓΟΣ.* h. e. in *pyra funebri.* Picem rogis adhibitam testatur praeter hunc Aeschyli locum inscriptio vetus Romana: NEC EX EORUM BONIS PLUS INVENTUM EST QUAM QUOD SUFFICERET AD EMENDAM PYRAM ET PICEM QUIBUS CORPORA CREMARENTUR.]

[Ibid. *ΕΝ ΚΗΚΙΔΙ.* Sic v. 112. *φόνου κηκίς*: et Agamemn. v. 969. *κηκίδα παγκαίνιστον.*]

[v. 270. *ΥΦ' ΗΠΑΡ ΘΕΡΜΟΝ.* Significat sub hepate praecalido causam morborum, quos minatur latere.]

v. 273. *ΑΠΟΧΡΗΜΑ ΤΟΙΣΙ ΖΗΜΙΑΙΣ*, *bonorum mulcta.* Lego cum Cantero *ἀποχρημάτοισι.* *Ἀποχρήματος ζημία* est *damnum bonorum omnium.* Huc facit illud quod sequitur, v. 299.

Καὶ προσπιέζει χρημάτων ἀχηνία.

In Persis, v. 167.

Μήτ' ἀχρημάτοισι λάμπειν φῶς.

[v. 276. *ΔΥΣΦΡΟΝΩΝ.* Aurat. *Δυσφόρου.*]

[v. 278. *ΕΠΑΜΒΑΤΗΡΑΣ.* *Ἐπαμβατὴρ* vox lexicographis inobservata. Auratus legit *ἐπεμβατῆρας.*]

[Ibid. *ΑΓΡΙΑΙΣ ΓΝΑΘΟΙΣ.* Sic Prom. Vinct. v. 368.]

[v. 279. *ΛΙΧΗΝΑΣ ΕΞΕΣΘΟΝΤΑΣ.* *Λιχὴν*, f. a *λείχειν*, id est, *ἐξεσθίειν.* Levit. XIII. 51. *Lepra corrodens*, comedens.]

[v. 280. *ΛΕΥΚΑΣ ΔΕ ΚΟΡΣΑΣ.* Levit. XIII. 3. et 10. Iul. Pollux [l]), Onomast. II. 3. *Καὶ κόρσας τινὲς ἐκάλεσαν τὰς τρίχας, διὰ τὸ κείρεσθαι.* Etymologici [m]) auctor, *Κόρσαι αἱ τρίχες, Αἰσχύλος·*

Λευκὰς δὲ κόρσας τῇδ' ἐπαντέλλειν νόσῳ.

Callimach. Hymn. III. 78.

—— ὡς ὅτε κόρσην
Φωτὸς ἐνιδρυνθεῖσα κόμην ἐπενείματ' ἀλώπηξ.

Hesych. *Κόρσαι· αἱ τῶν ὀφρύων τρίχες καταφέρουσαι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.*]

v. 281. *ΑΛΛΑΣ ΤΕ ΦΩΝΕΙ.* Lege *ἄλλας τ' ἐφώνει.*

[v. 282. *ΠΑΤΡΩιΩΝ.* f. *ματρῴων.*]

v. 283. *ΟΡΩΝΤΑ.* Patrem sc. qui voce *πατρῴων* quae praecedit subintelligendus.

[v. 284. *ΒΕΛΟΣ.* *Ἀποπέμπεται.*]

v. 285. *ΕΚ ΠΡΟΣΤΡΟΠΑΙΩΝ ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΠΕΠΤΩΚΟΤΩΝ*, *qui consanguineorum sceleratorum manu ceciderunt.* *Οἱ ἐν γένει* sunt *οἱ ἐγγενεῖς* sive *συγγενεῖς.* Sophocles, Oedipo Tyr. v. 1025.

Ὁθούνεκ' ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.

Euripides Alcestide, v. 906.

Ἐμοί τις ἦν ἐν γένει, ᾧ κόρος ἀξιόθρηνος
Ὤιχετ' ἐν δόμοισι μονόπαις. ——

v. 288. *ΠΛΑΣΤΙΓΓΙ.* Hesych. *Πλάστιγξ, μάστιξ.* Etymol. [n]) *Πλάστιγξ, ἡ μάστιξ, ἀπὸ τοῦ πλήσσειν, παρ' Αἰσχύλῳ.* Haec itaque interpretatio ad Aeschylum praecipue spectat, et ad hunc quidem locum.

v. 289. *ΟΥΤΕ ΚΡΑΤΗΡΟΣ ΜΕΡΟΣ.* Breviter hic *τῶν προστροπαίων* poenas describit Aeschylus, quos omnes veluti scelestos et contaminatos aversabantur; interdictionem sc. ab aris, a mensa, et domo. Quae partim enumerat quoque Euripides, Oreste, v. 46.

—— μήθ' ἡμᾶς στέγαις,
Μὴ πυρὶ δέχεσθαι, μήτε προσφωνεῖν τινα
Μητροκτονοῦντας. ——

---

l) Poll. II, 32. *m*) Etym. M. 530, 51. *n*) p. 674, 20.

Plenius vero Sophocles, Oedipo Tyr. v. 246.

> *Μήτ' εἰσδέχεσθαι, μήτε προσφωνεῖν τινα,*
> *Μήτ' ἐν θεῶν εὐχαῖσι μήτε θύμασιν*
> *Κοινὸν ποιεῖσθαι, μήτε χέρνιβας νέμειν,*
> *Ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων πάντας —*

Obiter vero notandum, interdictionem hanc ab aedibus propriam fuisse Argivis: nam aliorum in aedes receptum fuisse Orestem ante expurgationem constat ex Eumenid. v. 454.

> *Πάλιν πρὸς ἄλλοις ταῦτ' ἀφιερώμεθα*
> *Οἴκοισι, καὶ βοτοῖσι καὶ ῥυτοῖς πόροις.*

Clare autem id innuit Euripides, Iphigenia in Tauris, v. 947.

> *Ἐλθόντα δ' ἐκεῖσε* (Athenis) *πρῶτα μέν μ' οὐδεὶς ξένων*
> *Ἑκὼν ἐδέξαθ', ὡς θεοῖς στυγούμενον·*
> *Οἳ δ' ἔσχον αἰδῶ, ξένια μονοτράπεζά μοι*
> *Παρέσχον οἴκων, ὄντες ἐν ταὐτῷ στέγει.*

Pausanias c) in Corinthiacis, c. 31. negat a Troezeniis receptum: *Πρὶν γὰρ ἐπὶ τῷ αἵματι καθαρθῆναι* (Orestem) *τῆς μητρὸς, Τροιζηνίων οὐδεὶς πρότερον ἤθελεν αὐτὸν οἴκῳ δέξασθαι· καθίσαντες δὲ ἐνταῦθα ἐκάθαιρον καὶ εἱστίων, ἐς ὃ ἀφήγνισαν.* Silentii *τοῖς προστροπαίοις* indicti meminit noster Eumenid. v. 451.

> *Ἄφθογγον εἶναι τὸν παλαμναῖον νόμος,*
> *Ἔστ' ἂν πρὸς ἀνδρὸς αἵματος καθαρσίου*
> *Σφαγαὶ καθαιμάξωσι νεοθήλου βοτοῦ.*

Cum ergo compellare quenquam non liceret, necesse fuit vel ex ipso silentio, habitu, etc. supplicantis desiderium coniicere, quem aqua viva abluentes mactati lactentis porcelli sanguine expiarunt. Sed de expiationis modo ad Eumenid. v. 283. et 581.

[v. 290. *ΛΙΒΟΣ.* f. *λιβὸς*, *λίψ* latex, petra, unde aqua stillat.]

[v. 293. *ΠΑΝΤΩΝ.* f. *πάντως.*]

v. 294. *ΤΑΡΙΧΕΥΘΕΝΤΑ.* Scholiastes: *Καὶ ὁ σώφρων τὸ γῆρας ἄμμε μαραῖνον ταριχεύει.* Legendum *καὶ Σώφρων τὸ γῆρας, κ. τ. λ.* Sophronem Syracusanum mimographum innuit. Idem error apud Scholiastem Euripidis, Phoenissarum initio: *Ἔθος δὲ τοῖς ποιηταῖς θηλυκῶς λέγειν τὰς ἵππους, σώφρων τὰν ἵππον.* Lege *Σώφρονι.* De quo vide Suidam; qui obiter notandus est: postquam enim Sophronem mimographum memorasset, et opera eius aliqua recensuisset, comicum quendam ab hoc distinctum ex Athenaeo finxit: *Σώφρων, κωμικός· τούτου ἐστὶ δράματα καὶ κωμῳδία Πενθερὰ, ὡς Ἀθήναιός φησιν ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς.* Locus Athenaei, quem innuit,

c) Paus. II, 31, 8.

st III. [p.] 110. [C.]; qui abunde hanc Suidae hallucinationem ıdicat et refutat: *Καὶ ὁ Σώφρων δ' ἔφη, Τίς σταιτίτας, ἢ κλιανίτας, [ἢ] ἡμιάρτια πέσσει; ὁ δὲ αὐτὸς μνημονεύει καὶ πλακίτα* ινὸς ἄρτον ἐν γυναικείοις, *Εἰς νύκτα με αἰτιᾷ* (Casaub. ἑστιᾶται) p) ὖν ἄρτῳ πλακίτᾳ." *Καὶ τυρῶντος δὲ ἄρτου μνημονεύει ὁ Σώφρων* ν τῇ ἐπιγραφομένῃ Πενθερᾷ οὕτως, Συμβουλεύω τ' ἐμφαγεῖν· ἄρον γ' ἄρτι [γάρ τις] τυρῶντα τοῖς παιδίοισιν... αλη. (Casaub. ιαλῇ.) Si distinctus enim esset hic Sophron ab eo, quem is novissimis verbis citarat, auctorem scilicet mimorum, istinctionis notam aliquam apposuerat, ut moris est scriptoibus. Porro, locus citatus pedibus est solutus, ideoque ad uctorem, qui *καταλογάδην* scripsit, referendus, qualis erat ophron mimographus. Simili plane errore ex Athenaeo Soatros duos, comicum et parodum, *Σώπατρος, Κωμικός. Τῶν* ραμάτων αὐτοῦ ἐστιν Ἱππόλυτος, Φυσιολόγος, Σιλφίᾳ ἡ (lege ἢ) Κνιδία, Νεκυία, Πύλαι, Ὀρέστης, Φακῆ, ὡς Ἀθήναιος ἐν Δειπνοσοφισταῖς. Σώπατρος, παρῳδός. Τούτου ἐστὶ δρᾶμα Βακχὶς, ὡς Ἀθήναιος ἐν Δειπνοσοφισταῖς. Cum tamen in Athenaeo ıentio nulla Sopatri comici, et librorum plerosque, quos omico tribuit, ad parodum pertinere reperimus: ut *Πύλαι, Ὀρέστης, Φακῆ, Νεκυία, κ. τ. λ.* Nusquam non prodit se autor et supinitatem suam in excerpendo Athenaeo. De otade Maronite sic scribit: *Εἰσὶ δὲ αὐτοῦ εἴδη πλεῖστα, οἷον Εἰς ᾅδου κατάβασις, Πρίηπος, Εἰς Βελεστίχην, Ἀμαζών, καὶ ἕτεα· καὶ Ἐγκλειόμεναι καὶ Παραλυτρούμενος, ὥς Ἀθήναιός φησιν* ν *Δειπνοσοφισταῖς.* Cum tamen Athenaeus q) disertim *Ἐγκλειοένας* a Sotade Maronite abiudicet, VII. 11. *Σωτάδης δὲ οὐχ τῶν Ἰωνικῶν ᾀσμάτων ποιητὴς ὁ Μαρωνίτης, ἀλλ' ὁ τῆς μέσης ωμῳδίας, ποιεῖ καὶ αὐτὸς ἐν Ἐγκλειομέναις, κ. τ. λ.* et libro nono r) otadi comico *Παραλυτρούμενον* tribuit. Insignis vero est halucinatio, quae habetur verbo *Καρκίνος*: ex his enim Atheaei s) verbis, *Καρκίνος δὲ Τραγικὸς ἐν Σεμέλῃ, ἧς ἀρχὴ, Ὦ νύκτες, ησὶ, κ. τ. λ.*, tragoediae titulum finxit *Σεμέλη ἢ Ἀρχή.* Quem t hic tamen sequuntur viri doctissimi. Plura eiusmodi exemla congerere potui: sed satis iam vagatum est extra oleas.

v. 295. *ΑΡΑ.* Scribe ἄρα.

v. 299. *ΑΧΗΝΙΑ.* Hesych. *Ἀχήνια, ἄπορα.* Forte *Ἀχηία, ἀπορία·* ut Suidas, apud quem *φίλων ἀχηνία*, ut apud noτrum hic *χρημάτων ἀχηνία*, et in Agamemnone, v. 427.

Ὀμμάτων δ' ἐν ἀχηνίαις.

[v. 303. *ΘΗΛΕΙΑ ΓΑΡ ΦΡΗΝ.* Sic Agamemn. v. 1634. Chorus Aegisthum quasi mulierem compellat:

Γύναι, σὺ τοὺς ἥκοντας

---

p) imo μ' ἑστιᾷ. q) Athen. VII, p. 293. A. r) IX, p. 368. A
s) XIII, p. 559. F.

iuxta illud Homericum, Il. B'. 235.

'Ἀχαιΐδες οὐκέτ' Ἀχαιοί.]

[v. 306. *ΜΕΤΑΒΑΙΝΕΙ.* An μεταντέω potius, cogita.]

[v. 310. *ΑΝΤΙ ΔΕ ΠΛΗΓΗΣ ΦΟΝΙΑΣ ΦΟΝΙΑΝ ΠΛΗΓΗΝ ΤΙΝΕΤΩ.* Naturali sc. iure, φόνον φόνῳ λελύσθαι. Romulus de Tatio, a Laurentibus occiso, apud Plutarch. t) p. 32. Gen. IX. 6. *Quisquis enim effuderit sanguinem hominis, qui est in homine, sanguis eius effundetur, quia hominem ad effigiem suam fecit Deus.*]

v. 311. *ΔΡΑΣΑΝΤΙ ΠΑΘΕΙΝ.* Ipse in Fragm. Inc. u)

Δράσαντι γάρ τοι καὶ παθεῖν ὀφείλεται,

apud Stobaeum, proverbialis locutio. Idem dixit et in Agamemn. v. 1572.

Μίμνει δὲ μίμνοντος ἐν χρόνῳ Διὸς
Παθεῖν τ' ἔρξαντα. ——

[Iuxta illud, quod Rhadamanthi ius dicitur,

Εἴκε πάθοι τά κ' ἔρεξε, δίκη κ' ἰθεῖα γένοιτο.

Apollodorus, II. 4. Νόμος Ῥαδαμάνθυος ὃς ἂν ἀμύνηται τὸν χειρῶν ἀδίκων ἄρξαντα, ἀθῷον εἶναι. Seneca pater, *Instissima patiendi vice quod quisque alieno excogitavit supplicio, excipit suo.*]

[v. 312. *ΤΡΙΓΕΡΩΝ ΜΥΘΟΣ ΤΑΔΕ ΦΩΝΕΙ.* An quia iam tertia vice sanguis effundendus, sc. Aegisthei, post Atreum et Agamemnonem? Postea, v. 575.

Φόνου δ' Ἐρινὺς οὐχ' ὑπεσπανισμένη
Ἄκρατον αἷμα πίεται τρίτην πόσιν.

Unde et in Agamemn. v. 1485. τριπάχυιον δαίμονα dixerit.]

v. 321. — *ΦΡΟΝΗΜΑ ΤΟΥ ΘΑΝΟΝΤΟΣ ΟΥ ΔΑΜΑΖΕΙ ΠΥΡΟΣ Η ΜΑΛΕΡΑ ΓΝΑΘΟΣ.* Rogus funebris absumit corpus tantum, non animam defuncti [quam immortalem esse, nec una cum corpore interire, ex eo probat, quod caesorum umbrae exagitent homicidas, et ab ipsis posteris poenas exposcant. Plutarchus in libello de his qui sero a numine puniuntur, p. 555. postquam Clytaemnestrae, Apollodori, Hipparchi, Ptolemaei, Pausaniae, somniis et terroribus perculsorum, exempla protulisset, concludit: ὥστε εἰ μηθέν ἐστι τῇ ψυχῇ μετὰ τὴν τελευτὴν, ἀλλὰ καὶ χάριτος πέρας ἁπάσης καὶ τιμωρίας ὁ θάνατος, μᾶλλον ἄν τις εἴποι τοῖς ταχὺ κολαζομένοις τῶν πονηρῶν καὶ ἀποθνήσκουσι, μαλακῶς καὶ ῥᾳθύμως

t) cap. 23.
u) Aesch. fragm. 268. Schütz. ap. Stob. Ecl. phys. I, 4, 24.

χρῆσθαι τὸ δαιμόνιον. Propertius, IV. 7. [init.] ab insomnio animae immortalitatem eodem modo arguit:

> Sunt aliquid manes, lethum non omnia finit,
> Lucidaque evictos effugit umbra rogos:
> Cynthia namque meo visa est incumbere fulcro, etc.

Quintilianus, Declamat. X. 17. *Vana ergo sapientes persuasione frustrati, qui constare homines et perfici corporis alimentis animaeque dixerunt; corpus caducum, fragile, terrenum, ut sicca humidis, calida frigidis, resolutis astricta pugnarent, partim aut doloribus affici, aut novissimis annis et senectute dissolvi. Animam vero, flammei vigoris impetum perennitatemque non ex nostro igne sumentem, sed quo sidera volant, et quo sacri torquentur axes, inde venire, unde omnium rerum auctorem parentemque spiritum ducimus, nec interire, nec solvi, nec ullo mortalitatis affici fato. Sed quoties humani pectoris carcerem effregerit, et exonerata membris mortalibus levi se igne lustraverit, petere sedes inter astra.* Silius, Ital. X. 577. in funere Pauli:

> —— atque recens, crepitantibus undique flammis,
> Aetherias anima exsultans evasit in auras.]

Quod antiqui mortuorum cadavera comburere, non sepelire, et cineres urnis includere solebant, notius est quam ut exempla adducam. Homeri Interpres, Iliad. *Δ'*. 99. *Οἱ ἀρχαῖοι τὰ σώματα οὐκ ἔθαπτον ἐπὶ γῆν, εἰ μὴ πρότερον ἔκαυσαν, εἶθ' οὕτως τὴν τέφραν σὺν τοῖς ὀστέοις ἐχώννυον ἐν ἀγγείῳ τινὶ ἀποθέμενοι.* Noster infra, v. 684.

> *Νῦν γὰρ λέβητος χαλκέου πλευρώματα*
> *Σποδὸν κέκευθεν ἀνδρὸς εὖ κεκλαυμένου.*

[Ibid. *ΜΑΛΑΡΑ.* Hesychius, *Μαλαρόν· καυστικὸν, μαραντικὸν, ὀξὺ, λαμπρὸν, ἰσχυρὸν, ἀσθενές.* A verbo *μάλειν*, *augere* et *crescere*. „Ita Servius adolere proprie vult idem esse quod augere, credo quod ignis nativa levitate et facultate ingenita sursum latus invalescat, saeviat semper in materiam incrudescatque." Vir cl. Guellius, in Aeneid. I. 708.]

[Ibid. *ΓΝΑΘΟΣ.* Prom. Vinct. v. 368.

> *Ποταμοὶ πυρὸς δάπτοντες ἀγρίαις γνάθοις*
> *Τῆς καλλικάρπου Σικελίας λευρὰς γύας.*]

v. 327. *ΔΕ ΚΑΙ ΤΕΚΟΝΤΩΝ.* Melius *τε καὶ τέκνων.*

[v. 329. *ΤΟ ΠΑΝ ΑΜΦΙΛΑΦΗΣ.* f. corruptum: *τὸ πᾶν ἀμφιλὲς*, aut quid tale.]

[Ibid. *ΤΑΡΑΧΘΕΙΣ.* f. *ταραχῶν*, vel *ταράττων*. Aur. *ταραχθών*.]

v. 330. *ΝΥ͂Ν.* Lego *νυν.*

v. 334. *ΙΚΕΤΑΣ —— ΦΥΓΑΔΑΣ.* Electram scil. et Orestem.

v. 337. *ΟΥΚ ΑΤΡΙΑΚΤΟΣ ΑΤΑ.* [Etymolog. x) in verbo *τριάσσειν*, *καὶ ἀτρίακτος*, inquit, *ὁ ἀήττητος*. Vide paulo ante v. 312. *τριγέρων μῦθος* et *τρίτην πόσιν*, v. 576. et *δίδυμα καὶ τριπλᾶ*, v. 790. et *τρίτος αὖ χειμών*, v. 1066. Triplex quidem erat calamitas; duabus prioribus perculsi sumus et deiecti a Clytaemnestra, ultima manet eam, qua deiicietur ab ultore priorum.] Agamemn. v. 179.

— *τρια-*
κτῆρος οἴχεται τυχών.

v. 338. *ΧΡΗΙΖΩΝ.* Notanda huius vocis significatio, quam reddit Scholiastes per *χρησμῳδῶν*: non enim alibi quam apud Athenaeum y) uno in loco a se repertam tradit H. Stephanus z), ideoque eum suspectum habet; cum tamen Etymologici a) auctor eadem, quae Scholiastes noster: *ὅτε δὲ σημαίνει* (*χρήζω* scil.) *τὸ χρησμῳδῶ, ἐστὶν ἄνευ τοῦ ι.* [Et Euripides, Helena, v. 522.

Ἤκουσα τᾶς θεσπιῳδοῦ κόρας,
Ἃ χρῄζουσ᾽ ἐφάνη τυράννοις
Δόμοις.]

Caeterum huic loco vulgaris significatio *volens, libens*, satis convenit.

[v. 341. *ΠΑΙΩΝ* *). f. *παιών.*]

v. 342. *ΝΕΟΚΡΑΤΑ.* Hesych. *Νεοκρὰς, νεωστὶ κεκραμένος.* Ita lego, ut habet et Scholiastes noster.

[Ibid. *ΦΙΛΟΝ.* Scaliger, *φιάλαν ἢ κρητῆρα.*]

[v. 343. *ΕΙ ΓΑΡ.* Prom. Vinct. v. 150.

Εἰ γάρ μ᾽ ὑπὸ γῆν, κ. τ. λ.]

[v. 345. *ΔΟΡΙΤΜΗΤΟΣ.* f. *δορίδμητος.*]

v. 348. *ΕΠΙΣΤΡΕΠΤΟΝ ΑΙΩΝΑ ΚΤΙΣΣΑΣ.* Significatio huius vocis, a Stephano omissae, perspicue cernitur in Suppl. v. 1004.

Ὥραν ἐχούσας τήνδ᾽ ἐπίστρεπτον βροτοῖς.

[Homer. Odyss. *Α'*. 177.

— *κεῖνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.*]

[v. 349. *ΠΟΛΥΧΩΣΤΟΝ.* Schol. *ὑπὸ πολλῶν κεχωσμένον.* Notandus mos veterum; amici tumulum defuncti pulvere insperso augebant.]

v. 359. *ΛΑΧΟΣ ΠΙΜΠΛΑΝΤΩΝ ΧΕΡΟΙΝ.* Hypallage.

[v. 360. *ΠΕΙΣΙΜΒΡΟΤΟΝ ΤΕ ΒΑΚΤΡΟΝ.* Virgil. Aen. VII. 246.

---

x) Et. M. 765, 35.
y) Athen. p. 361. D.
z) Steph. Thes. vol. VII. p. 10733. C. Lond.
a) Et. M. 815, 7.
*) h. e. *παίων.*

Hoc Priami gestamen erat, cum iura vocatis
More daret populis, sceptrumque, sacerque tiaras.

In quem locum vir cl. Germanus Valens Guellius: „De Alcinoi quoque sceptro Apollon. b) IV.

— ἔνθ' ὅγε χειρὶ
Σκῆπτρον ἔχεν χρυσοῖο δικασπόλον, ᾧ ὕπο πολλοὶ
Ἰθείας ἀνὰ ἄστυ διεκρίνοντο θέμιστας.

Et Pindar. Pyth. IV. 269. c)

Ἀλλὰ καὶ σκᾶπτρον μόναρχον,
Καὶ θρόνος, ᾧ ποτε Κρηθεΐδας
Ἐγκαθίζων ἱππόταις
Εὔθυνε λαοῖσι δίκας.

Sicut autem uterque poeta ad iura danda dicendaque sceptrum usurpat, ita Aeschylus in *Χοηφ.* πεισίμβροτον βάκτρον sceptrum vocat, οἱονεὶ τὸ τοὺς ἀνθρώπους πειθοῖ μᾶλλον ἢ βίᾳ διατάττον." Haec ille.]

v. 361. *ΜΗΔ' ΥΠΟ ΤΡΩΙΑΣ.* Subintellige νῦν δὲ, κ. τ. λ. *iam vero ingloriam mortem obiisti.*

v. 363. *ΜΕΤ' ΑΛΛΩΝ ΔΟΡΙΚΜΗΤΙ ΛΑΩι.* *Cum reliquo populo hasta caeso.* [Noster in Suppl. v. 686. ἀνδροκμής.] Δορικμής vox est a lexicographis non observata, cuius significatio ex verbo eiusdem formae (σιδηροκμής scil.) petenda, quae a Sophocle in Aiace Flagell. v. 325. usurpata est,

— ἐν μέσοις βοτοῖς
Σιδηροκμῆσιν ἥσυχος θακεῖ θανών.

quod recte Scholiastes τῷ σιδήρῳ φονευθεῖσιν reddit. Δορικμής ergo *hasta caesus*, ut σιδηροκμής *ferro caesus*. Porro pro ἄλλων legendum ἄλλῳ. Locum data opera corrupit, qui μετά hac significatione genitivum casum requirere, non dativo iungi, crediderat; perperam, cum frequens sit apud poetas: Homerus, Odyss. *E'*. v. 224.

— μετὰ καὶ τόδε τοῖσι γενέσθω.

Suidas in *Μετά·* significat etiam σὺν, Σὺν δ' αὖ ἐγὼ μετὰ τοῖσι —.

v. 365. *ΠΑΡΟΣ Δ', ΟΙ ΚΤΑΝΟΝΤΕΣ ΝΙΝ.* [Ὄφελον δηλονότι.] Forte πάρος δ' ἢ κτάνον σὲ νῦν, *utinam occisi essent potius quam ut te occiderent nunc*, id est, quomodo nunc accidit. Subint. ὥστε, *ita ut audiret aliquis*, id est, ego et mei fratres, *e longinquo fatum lethale tuum expers horum malorum.*

v. 370. *ΚΡΕΙΣΣΟΝΑ ΧΡΥΣΟΥ.* Aristotelis Hymn. in Hermiam d):

Χρυσοῦ τε κρέσσω καὶ γονέων.

---

b) Apollon. IV, 1177. *c*) v. 152. B.
d) Anal. Brunck. I, p. 177.

[Catullus e) ad Lesbiam, Carm. CV. 3.

—— nobisque hoc carius auro.

Tibullus, I. 8. f)

Carior est auro iuvenis, cui levia fulgent
Ora. ——]

[v. 371. ΥΠΕΡΒΟΡΕΟΥ ΜΕΙΖΟΝΑ. Erasmus, ad proverbium *ultra Hyperboreos*, „Quod longissime," inquit, „exigendum, et ulterius quam hominibus concesserit natura procurandum, cum ostendere volemus, id Graeci ἄχρις Ὑπερβορέων ἀποπέμπειν, id est, *ad Hyperboreos usque ablegare*, dicunt. Extat in Epigr. g)

Νοῦσον τὴν στυγερὴν αὐθημερὸν ἐκ βασιλῆος
Καθλοτάτου πέμψαις ἄχρις Ὑπερβορέων.

Id est,

Pellere luce una regali ab corpore morbum
Luctificum, ut supra cedat Hyperboreos.

Consimile est huic quod Nazianzenus h) ad Nemesium dixit: *Τάδ' ἔκτοθι ῥίψα Γαδείρων*, i. e. *ultra Gades eas abieci*, hoc est, quam longissime."]

v. 372. ΟΔΥΝΑΣΑΙ ΓΑΡ. Iacob οὐ δύνασαι γάρ.

v. 373. ΜΑΡΑΙΝΗΣ. [Scal. μαράγνης. Agamemn. v. 651. διπλῇ μάστιγι.] Hesychius, *Μάραινα· μάστιξ, ῥάβδος, ταυρεία*, lege *ταυρεία*. Euripides, Rheso, v. 817.

Ἤτοι μάραινά γ' ἢ καρανιστὴς μόρος
Μενεῖ σε δρῶντα τάδε. ——

[v. 374. ΔΟΥΠΟΣ ΙΚΝΕΙΤΑΙ. Supple πρός σε.]

[v. 376. ΣΤΥΓΕΡΩΝ ΤΟΥΤΩΝ. Aurat. στυγερὸν τοῦτο.]

[v. 377. ΓΕΝΗΤΑΙ. f. γεγένηται.]

v. 379. ΖΕΥ, ΖΕΥ. Malim ut continuentur haec cum superioribus. Etenim personarum nomina perperam mihi videntur affixa, et in hunc modum potius reponenda:

ΗΛ. Τοῦτο διαμπερὲς ὡς ἵκετο ἅτε περ βέλος,
Ζεῦ, Ζεῦ, κάτωθεν ἀμπέμπων, κ. τ. λ.
ΧΟ. Ἐφυμνῆσαι γένοιτό μοι, κ. τ. λ.
ΗΛ. Φεῦ, φεῦ, κάρανα δαΐξας, κ. τ. λ.
ΧΟ. Ποῖ, ποῖ δὴ νερτέρων τυραννίδες, κ. τ. λ.

[Ibid. ΑΜΠΕΜΠΩΝ. f. ἄμπεμψον, vel ἔμπεμψον.]

[v. 382. ΧΕΙΡΙ. f. χειρός.]

[Ibid. ΤΟΚΕΥΣΙ. Schol. Ἵνα τὸ ὅμοιον καὶ ἴσον τῷ πατρί μου φυλαχθῇ. Ergo Electrae haec tribuit.]

---

e) Catull. CVIII, 3.
f) v. 31.
g) Anal. Br. II, p. 224.
h) Greg. Naz. Carm. LXI, 205.

[Ibid. *ΟΜΩΣ ΤΕΛΕΙΤΑΙ.* Scal. ὅπως τελῆται.]

[v. 383. *ΕΦΥΜΝΗΣΑΙ.* f. haec chori sunt et legend. *ΧΟΡ.* Ἐφυμνῆσαι.]

v. 388. *ΘΕΙΟΝ ΕΜΠΑΣ.* [Supra v. 101. τὸ μόρσιμον, *fatum.*] Suspicor hic ἔμπας vel ἔμπα nomen esse, ut apud Hesychium, Ἔμπα πόληος, στήριγμα τῆς πόλεως.

v. 389. *ΠΡΩΡΑΣ*, *faciem.* Metaphorice. Imo pro anteriore parte cuiuscunque rei. Noster, Prometheo, v. 424.

Ὀξυπρώροισι βρέμων ἐν αἰχμαῖς.

[Agamemn. v. 243.

Στόμα-
τός τε καλλιπρώρου.]

[v. 391. *ΕΓΚΟΤΟΝ ΣΤΥΓΟΣ.* Ποτᾶται repetendum ἀπὸ κοινοῦ.]

[v. 392. *ΑΜΦΙΘΑΛΗΣ.* Pupillorum praeses, non puberum; id enim est ἀμφιθαλής. Sed et utroque parente nobilis. Schol. ὁ ποιήσων ἄμφω ἡμᾶς ἀναθαλῆσαι. Etiam hoc probat, quod Electrae haec tribuit.]

[v. 394. Forsan Electrae haec tribuenda:

ΗΛ. Φεῦ, φεῦ· κάρανα, κ. τ. λ.]

[v. 398. *ΑΛΛΑ.* Καὶ γάρ sensus postulat.]

[v. 400. *ΑΙΜΑ. ΒΟΑι ΓΑΡ ΛΟΙΓΟΝ ΕΡΙΝΝΥΣ.* Lege coniunctim: *αἷμα βοᾷ γὰρ λοιγὸν Ἐριννὺν, exitiosam Erinnyn.*]

[v. 401. *ΠΡΟΤΕΡΩΝ.* f. πρότερον.]

v. 402. *ΕΠΑΓΟΥΣΑΝ.* Malim ἐπάγουσα [vel ἐπάγουσ' ἐπ'.]

[v. 403. *ΠΟΙ, ΠΟΙ.* f. haec sunt chori.]

[v. 404. *ΙΔΕΤΕ.* l. ἴδεσθε.]

[v. 405. *ΙΔΕΣΘ'.* l. ἴδετ'.]

[v. 408. *ΠΕΠΑΛΤΑΙ.* f. haec choro tribuenda.]

v. 409. *ΤΟΝΔΕ ΚΛΥΟΥΣΑΝ ΟΙΚΤΟΝ.* Magna utitur licentia casuum. [f. κλυούσης. Schol. ἀντὶ τοῦ κλυούσῃ. Propter hiatum, qui est fugiendus in tragoediis. Soph. Elect. v. 481.

Ὕπεστί μοι θράσος,
Ἀδυπνόων κλύουσαν
Ἀρτίως ὀνειράτων.]

[v. 410. Schol. Ὅτε σε οἰκτιζόμενον ἴδω, Ὀρέστα. Ergo priora ab Oreste prolata.]

[v. 411. *ΣΠΛΑΓΧΝΑ ΔΕ ΜΟΥ ΚΕΛΑΙΝΟΥΤΑΙ.* Virgil. Aeneid. VIII. 219.

Hic vero Alcidae furiis exarserat atro
Felle dolor. —

Ad quem locum vir cl. Germanus Valens Guellius: „Non omittendum autem hic poetam ponere in felle iracundiam, quam alii in corde. Homer. Odyss. *Δ'.* 661.

v. 251. *ΠΑΤΡΟΣΤΕΡΗ.* Vox lexicographis haud observata.

[v. 254. *ΝΕΟΣΣΟΥΣ.* Sc. αἰετοῦ πατρός, v. 246.]

v. 257. *ΠΕΜΠΕΙΝ ΕΧΟΙΣ ΑΝ ΣΗΜΑΤ'.* Fulmina scil. quae portabat aquila ales Iovis.

[Ibid. *ΣΗΜΑΤ' ΕΥΠΕΙΘΗ.* Agamemn. v. 282.

—— ἀπείρων φάσματ' εὐπειθῆ.]

[v. 259. *ΒΩΜΟΙΣ ΑΡΗΞΕΙ.* Sept. contra Theb. v. 14.

Πόλει τ' ἀρήγειν, καὶ θεῶν ἐγχωρίων
Βωμοῖσι ——]

v. 264. *ΓΛΩΣΣΗΣ ΧΑΡΙΝ.* *Prae garrulitate.* Ita qui nulla mercede, sed solo garrulitatis morbo motus, mentitur, ψεύδεσθαι γλώσσης χάριν dicitur. Quo sensu hunc locum olim interpretatus est Petrus Victorius, Var. Lect. XX. 2. „Γλώσσης χάριν (inquit) valet, ut opinor, apud Aeschylum, *ut sunt homines garruli*, ac libenter quae sciunt loquuntur, nulla etiam proposita utilitate. Locus est in *Choephoris*, ubi post cognitionem factam, *Electra* atque *Orestes* inter se loquuntur, ac soror fratri gratulatur, stimulosque ipsi ad ulciscendum patrem adhibet. *Orestes* autem a Iove opem petit, precaturque ut propitius illi facinori adsit. In hoc enim sermone, cum commoti animo vocem aliquantum extulissent, admonet chorus ut temperantius agant, vocemque compescant, ne quis exaudiat; ac, quod illis perniciem afferret, omnia regnum illis obtinentibus aperiat, non inimico sane animo, neque enim domi erat, qui odio ipsos prosequeretur, sed libidine loquendi ac novas res enuntiandi." [Hactenus vir doctissimus: verum nescio an *prae garrulitate* sit simpliciter, aut nuda loquendi libidine, seu potius ineundae gratiae studio, quod Aeschylus ipse in Prometh. v. 294. vocat χαριτογλωσσεῖν.]

[v. 266. *ΕΝ ΚΗΚΙΔΙ ΠΙΣΣΗΡΕΙ ΦΛΟΓΟΣ.* h. e. in *pyra funebri.* Picem rogis adhibitam testatur praeter hunc Aeschyli locum inscriptio vetus Romana: NEC EX ROGUM BONIS PLUS INVENTUM EST QUAM QUOD SUFFICERET AD EMENDAM PYRAM ET PICEM QUIBUS CORPORA CREMARENTUR.]

[Ibid. *ΕΝ ΚΗΚΙΔΙ.* Sic v. 112. φόνου κηλίς: et Agamemn. v. 969. κηκίδα παγκαίνιστον.]

[v. 270. *ΥΦ' ΗΠΑΡ ΘΕΡΜΟΝ.* Significat sub hepate praecalido causam morborum, quos minatur latere.]

v. 273. *ΑΠΟΧΡΗΜΑ ΤΟΙΣΙ ΖΗΜΙΑΙΣ*, *bonorum mulcta.* Lego cum Cantero ἀποχρημάτοισι. Ἀποχρήματος ζημία est *damnum bonorum omnium.* Huc facit illud quod sequitur, v. 299.

Καὶ προσπιέζει χρημάτων ἀχηνία.

In Persis, v. 167.

Μήτ' ἀχρημάτοισι λάμπειν φῶς.

[v. 276. *ΔΥΣΦΡΟΝΩΝ.* Aurat. *Δυσφόρον.*]

[v. 278. *ΕΠΑΜΒΑΤΗΡΑΣ.* *Ἐπαμβατὴρ* vox lexicographis inobservata. Auratus legit *ἐπεμβατῆρας.*]

[Ibid. *ΑΓΡΙΑΙΣ ΓΝΑΘΟΙΣ.* Sic Prom. Vinct. v. 368.]

[v. 279. *ΛΙΧΗΝΑΣ ΕΞΕΣΘΟΝΤΑΣ.* *Λιχὴν*, f. a *λείχειν*, id est, *ἐξεσθίειν.* Levit. XIII. 51. *Lepra corrodens*, comedens.]

[v. 280. *ΛΕΥΚΑΣ ΔΕ ΚΟΡΣΑΣ.* Levit. XIII. 3. et 10. Iul. Pollux [l]), Onomast. II. 3. *Καὶ κόρσας τινὲς ἐκάλεσαν τὰς τρίχας, διὰ τὸ κείρεσθαι.* Etymologici [m]) auctor, *Κόρσαι αἱ τρίχες, Αἰσχύλος·*

Λευκὰς δὲ κόρσας τῇδ' ἐπαντέλλειν νόσῳ.

Callimach. Hymn. III. 78.

—— ὡς ὅτε κόρσην
Φωτὸς ἐνιδρυνθεῖσα κόμην ἐπενείματ' ἀλώπηξ.

Hesych. *Κόρσαι· αἱ τῶν ὀφρύων τρίχες καταφέρουσαι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.*]

v. 281. *ΑΛΛΑΣ ΤΕ ΦΩΝΕΙ.* Lege *ἄλλας τ' ἐφώνει.*

[v. 282. *ΠΑΤΡΩιΩΝ.* f. *ματρῴων.*]

v. 283. *ΟΡΩΝΤΑ.* Patrem sc. qui voce *πατρῴων* quae praecedit subintelligendus.

[v. 284. *ΒΕΛΟΣ.* *Ἀποπέμπεται.*]

v. 285. *ΕΚ ΠΡΟΣΤΡΟΠΑΙΩΝ ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΠΕΠΤΩΚΟΤΩΝ, qui consanguineorum sceleratorum manu ceciderunt.* *Οἱ ἐν γένει* sunt *οἱ ἐγγενεῖς* sive *συγγενεῖς.* Sophocles, Oedipo Tyr. v. 1025.

Ὁθούνεκ' ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.

Euripides Alcestide, v. 906.

Ἐμοί τις ἦν ἐν γένει, ᾧ κόρος ἀξιόθρηνος
Ὤιχετ' ἐν δόμοισι μονόπαις. ——

v. 288. *ΠΛΑΣΤΙΓΓΙ.* Hesych. *Πλάστιγξ, μάστιξ.* Etymol. [n]) *Πλάστιγξ, ἡ μάστιξ, ἀπὸ τοῦ πλήσσειν, παρ' Αἰσχύλῳ.* Haec itaque interpretatio ad Aeschylum praecipue spectat, et ad hunc quidem locum.

v. 289. *ΟΥΤΕ ΚΡΑΤΗΡΟΣ ΜΕΡΟΣ.* Breviter hic *τῶν προστροπαίων* poenas describit Aeschylus, quos omnes veluti scelestos et contaminatos aversabantur; interdictionem sc. ab aris, a mensa, et domo. Quae partim enumerat quoque Euripides, Oreste, v. 46.

—— μήθ' ἡμᾶς στέγαις,
Μὴ πυρὶ δέχεσθαι, μήτε προσφωνεῖν τινα
Μητροκτονοῦντας. ——

---

l) Poll. II, 32. m) Etym. M. 530, 51. n) p. 674, 20.

v. 251. *ΠΑΤΡΟΣΤΕΡΗ.* Vox lexicographis haud observata.

[v. 254. *ΝΕΟΣΣΟΥΣ.* Sc. *αἰετοῦ πατρός*, v. 245.]

v. 257. *ΠΕΜΠΕΙΝ ΕΧΟΙΣ ΑΝ ΣΗΜΑΤ'.* Fulmen scil. quae portabat aquila ales Iovis.

[Ibid. *ΣΗΜΑΤ' ΕΥΠΕΙΘΗ.* Agamemn. v. 282.

—— *ἀγγέλου φάσματ' ἐὐπειθῆ*.]

[v. 259. *ΒΩΜΟΙΣ ΑΡΗΞΕΙ.* Sept. contra Theb. v. 14.

Πόλει τ' ἀρήγειν, καὶ θεῶν ἐγχωρίων
Βωμοῖσι ——]

v. 264. *ΓΛΩΣΣΗΣ ΧΑΡΙΝ.* *Prae garrulitate.* Ita qui nulla mercede, sed solo garrulitatis morbo motus, mentitur, *ψεύδεσθαι γλώσσης χάριν* dicitur. Quo sensu hunc locum olim interpretatus est Petrus Victorius, Var. Lect. XX. 2. „*Γλώσσης χάριν* (inquit) valet, ut opinor, apud Aeschylum, *ut sunt homines garruli*, ac libenter quae sciunt loquuntur, nulla etiam proposita utilitate. Locus est in *Choephoris*, ubi post cognitionem factam, *Electra* atque *Orestes* inter se loquuntur, ac soror fratri gratulatur, stimulosque ipsi ad ulciscendum patrem adhibet. *Orestes* autem a Iove opem petit, precaturque ut propitius illi facinori adsit. In hoc enim sermone, cum commoti animo vocem aliquantum extulissent, admonet chorus ut temperantius agant, vocemque compescant, ne quis exaudiat; ac, quod illis perniciem afferret, omnia regnum illis obtinentibus aperiat, non inimico sane animo, neque enim domi erat, qui odio ipsos prosequeretur, sed libidine loquendi ac novas res enuntiandi." [Hactenus vir doctissimus: verum nescio an *prae garrulitate* sit simpliciter, aut nuda loquendi libidine, seu potius ineundae gratiae studio, quod Aeschylus ipse in Prometh. v. 294. vocat *χαριτογλωσσεῖν*.]

[v. 266. *ΕΝ ΚΗΚΙΔΙ ΠΙΣΣΗΡΕΙ ΦΛΟΓΟΣ.* h. e. in *pyra funebri.* Picem rogis adhibitam testatur praeter hunc Aeschyli locum inscriptio vetus Romana: NEC EX XORUM BONIS PLUS INVENTUM EST QUAM QUOD SUFFICERET AD EMENDAM PYRAM ET PICEM QUIBUS CORPORA CREMARENTUR.]

[Ibid. *ΕΝ ΚΗΚΙΔΙ.* Sic v. 112. *φόνου κηκίς*: et Agamemn. v. 969. *κηκῖδα παγκαίνιστον*.]

[v. 270. *ΥΦ' ΗΠΑΡ ΘΕΡΜΟΝ.* Significat sub hepate praecalido causam morborum, quos minatur latere.]

v. 273. *ΑΠΟΧΡΗΜΑ ΤΟΙΣΙ ΖΗΜΙΑΙΣ, bonorum mulcta.* Lego cum Cantero *ἀποχρημάτοισι*. *Ἀποχρήματος ζημία* est *damnum bonorum omnium*. Huc facit illud quod sequitur, v. 299.

Καὶ προσκολλᾶσθαι χρημάτων ἀχηνία.

In Persis, v. 167.

Μήτ' ἀχρημάτοισι λάμπειν φῶς.

[v. 276. *ΔΥΣΦΡΟΝΩΝ.* Aurat. *Δυσφόρον.*]

[v. 278. *ΕΠΑΜΒΑΤΗΡΑΣ.* Ἐπαμβατὴρ vox lexicographis inobservata. Auratus legit ἐπεμβατῆρας.]

[Ibid. *ΑΓΡΙΑΙΣ ΓΝΑΘΟΙΣ.* Sic Prom. Vinct. v. 368.]

[v. 279. *ΛΙΧΗΝΑΣ ΕΞΕΣΘΟΝΤΑΣ.* *Λιχὴν*, f. a λείχειν, id est, ἐξεσθίειν. Levit. XIII. 51. *Lepra corrodens*, comedens.]

[v. 280. *ΛΕΥΚΑΣ ΔΕ ΚΟΡΣΑΣ.* Levit. XIII. 3. et 10. Iul. Pollux l), Onomast. II. 3. *Καὶ κόρσας τινὲς ἐκάλεσαν τὰς τρίχας, διὰ τὸ κείρεσθαι.* Etymologici m) auctor, *Κόρσαι αἱ τρίχες, Αἰσχύλος·*

Λευκὰς δὲ κόρσας τῇδ' ἐπαντέλλειν νόσῳ.

Callimach. Hymn. III. 78.

—— ὡς ὅτε κόρσην
Φωτὸς ἐνιδρυνθεῖσα κόμην ἐπενείματ' ἀλώπηξ.

Hesych. *Κόρσαι· αἱ τῶν ὀφρύων τρίχες καταφέρουσαι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.*]

v. 281. *ΑΛΛΑΣ ΤΕ ΦΩΝΕΙ.* Lege ἄλλας τ' ἐφώνει.

[v. 282. *ΠΑΤΡΩιΩΝ.* f. *ματρῴων.*]

v. 283. *ΟΡΩΝΤΑ.* Patrem sc. qui voce *πατρῴων* quae praecedit subintelligendus.

[v. 284. *ΒΕΛΟΣ.* Ἀποπέμπεται.]

v. 285. *ΕΚ ΠΡΟΣΤΡΟΠΑΙΩΝ ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΠΕΠΤΩΚΟΤΩΝ*, *qui consanguineorum sceleratorum manu ceciderunt.* Οἱ ἐν γένει sunt οἱ ἐγγενεῖς sive συγγενεῖς. Sophocles, Oedipo Tyr. v. 1025.

Ὁθούνεκ' ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.

Euripides Alcestide, v. 906.

Ἐμοί τις ἦν ἐν γένει, ᾧ κόρος ἀξιόθρηνος
Ὤιχετ' ἐν δόμοισι μονόπαις. ——

v. 288. *ΠΛΑΣΤΙΓΓΙ.* Hesych. *Πλάστιγξ, μάστιξ.* Etymol. n) *Πλάστιγξ, ἡ μάστιξ, ἀπὸ τοῦ πλήσσειν, παρ' Αἰσχύλῳ.* Haec itaque interpretatio ad Aeschylum praecipue spectat, et ad hunc quidem locum.

v. 289. *ΟΥΤΕ ΚΡΑΤΗΡΟΣ ΜΕΡΟΣ.* Breviter hic *τῶν προστροπαίων* poenas describit Aeschylus, quos omnes veluti scelestos et contaminatos aversabantur; interdictionem sc. ab aris, a mensa, et domo. Quae partim enumerat quoque Euripides, Oreste, v. 46.

—— μήθ' ἡμᾶς στέγαις,
Μὴ πυρὶ δέχεσθαι, μήτε προσφωνεῖν τινα
Μητροκτονοῦντας. ——

---

l) Poll. II, 32. m) Etym. M. 530, 51. n) p. 674, 20.

Plenius vero Sophocles, Oedipo Tyr. v. 246.

Μήτ' εἰσδέχεσθαι, μήτε προσφωνεῖν τινα,
Μήτ' ἐν θεῶν εὐχαῖσι μήτε θύμασιν
Κοινὸν ποιεῖσθαι, μήτε χέρνιβας νέμειν,
Ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων πάντας —

Obiter vero notandum, interdictionem hanc ab aedibus propriam fuisse Argivis: nam aliorum in aedes receptum fuisse Orestem ante expurgationem constat ex Eumenid. v. 454.

Πάλιν πρὸς ἄλλοις ταῦτ' ἀφιερώμεθα
Οἴκοισι, καὶ βοτοῖσι καὶ ῥυτοῖς πόροις.

Clare autem id innuit Euripides, Iphigenia in Tauris, v. 947.

Ἐλθόντα δ' ἐκεῖσε (Athenis) πρῶτα μέν μ' οὐδεὶς ξένων
Ἑκὼν ἐδέξαθ', ὡς θεοῖς στυγούμενον·
Οἳ δ' ἔσχον αἰδῶ, ξένια μονοτράπεζά μοι
Παρέσχον οἴκων, ὄντες ἐν ταὐτῷ στέγει.

Pausanias c) in Corinthiacis, c. 31. negat a Troezeniis receptum: *Πρὶν γὰρ ἐπὶ τῷ αἵματι καθαρθῆναι* (Orestem) *τῆς μητρὸς, Τροιζηνίων οὐδεὶς πρότερον ἤθελεν αὐτὸν οἴκῳ δέξασθαι· καθίσαντες δὲ ἐνταῦθα ἐκάθαιρον καὶ εἱστίων, ἐς ὃ ἀφήγνισαν.* Silentii *τοῖς προστροπαίοις* indicti meminit noster Eumenid. v. 451.

Ἄφθογγον εἶναι τὸν παλαμναῖον νόμος,
Ἔστ' ἂν πρὸς ἀνδρὸς αἵματος καθαρσίου
Σφαγαὶ καθαιμάξωσι νεοθήλου βοτοῦ.

Cum ergo compellare quenquam non liceret, necesse fuit vel ex ipso silentio, habitu, etc. supplicantis desiderium coniicere, quem aqua viva abluentes mactati lactentis porcelli sanguine expiarunt. Sed de expiationis modo ad Eumenid. v. 283. et 581.

[v. 290. *ΛΙΒΟΣ.* f. *λιβὸς, λὶψ* latex, petra, unde aqua stillat.]

[v. 293. *ΠΑΝΤΩΝ.* f. *πάντως.*]

v. 294. *ΤΑΡΙΧΕΥΘΕΝΤΑ.* Scholiastes: *Καὶ ὁ σώφρων τὸ γῆρας ἄμμε μαραῖνον ταριχεύει.* Legendum *καὶ Σώφρων τὸ γῆρας, κ. τ. λ.* Sophronem Syracusanum mimographum innuit. Idem error apud Scholiastem Euripidis, Phoenissarum initio: *Ἔθος δὲ τοῖς ποιηταῖς θηλυκῶς λέγειν τὰς ἵππους, σώφρων τὰν ἵππον.* Lege *Σώφρονι.* De quo vide Suidam; qui obiter notandus est: postquam enim Sophronem mimographum memorasset, et opera eius aliqua recensuisset, comicum quendam ab hoc distinctum ex Athenaeo finxit: *Σώφρων, κωμικός· τούτου ἐστὶ δράματα καὶ κωμῳδία Πενθερὰ, ὡς Ἀθήναιός φησιν ἐν τοῖς Δειπνοσοφισταῖς.* Locus Athenaei, quem innuit,

---

c) Paus. II, 31, 8.

st III. [p.] 110. [C.]; qui abunde hanc Suidae hallucinationem ndicat et refutat: *Καὶ ὁ Σώφρων δ' ἔφη, Τίς σταιτίτας, ἢ κλιανίτας, [ἢ] ἡμιάρτια πέσσει; ὁ δὲ αὐτὸς μνημονεύει καὶ πλακίτα ινὸς ἄρτου ἐν γυναικείοις, Εἰς νύκτα με αἰτιᾷ* (Casaub. *ἑστιᾶται*) p) *ὺν ἄρτῳ πλακίτᾳ." Καὶ τυρῶντος δὲ ἄρτου μνημονεύει ὁ Σώφρων ν τῇ ἐπιγραφομένῃ Πενθερᾷ οὕτως, Συμβουλεύω τ' ἐμφαγεῖν· ἄρον γ' ἄρτι [γάρ τις] τυρῶντα τοῖς παιδίοισιν... αλη.* (Casaub. *ɛαλῆ.*) Si distinctus enim esset hic Sophron ab eo, quem is novissimis verbis citarat, auctorem scilicet mimorum, listinctionis notam aliquam apposuerat, ut moris est scriptoribus. Porro, locus citatus pedibus est solutus, ideoque ad uctorem, qui *καταλογάδην* scripsit, referendus, qualis erat Sophron mimographus. Simili plane errore ex Athenaeo Soatros duos, comicum et parodum, *Σώπατρος, Κωμικός. Τῶν ραμάτων αὐτοῦ ἐστιν Ἱππόλυτος, Φυσιολόγος, Σιλφία ἡ* (lege *ἢ*) *Κνιδία, Νεκυία, Πύλαι, Ὀρέστης, Φακῆ, ὡς Ἀθήναιος ἐν Δειπνοσοφισταῖς. Σώπατρος, παρῳδός. Τούτου ἐστὶ δρᾶμα Βακχίς, ὡς Ἀθήναιος ἐν Δειπνοσοφισταῖς.* Cum tamen in Athenaeo nentio nulla Sopatri comici, et librorum plerosque, quos omico tribuit, ad parodum pertinere reperimus: ut *Πύλαι, Ὀρέστης, Φακῆ, Νεκυία, κ. τ. λ.* Nusquam non prodit se auctor et supinitatem suam in excerpendo Athenaeo. De Sotade Maronite sic scribit: *Εἰσὶ δὲ αὐτοῦ εἴδη πλεῖστα, οἷον Εἰς ᾅδου κατάβασις, Πρίηπος, Εἰς Βελεστίχην, Ἀμαζών, καὶ ἕτερα· καὶ Ἐγκλειόμεναι καὶ Παραλυτρούμενος, ὥς Ἀθήναιός φησιν ἐν Δειπνοσοφισταῖς.* Cum tamen Athenaeus q) disertim *Ἐγκλειομένας* a Sotade Maronite abiudicet, VII. 11. *Σωτάδης δὲ οὐχ ὁ τῶν Ἰωνικῶν ᾀσμάτων ποιητὴς ὁ Μαρωνίτης, ἀλλ' ὁ τῆς μέσης κωμῳδίας, ποιεῖ καὶ αὐτὸς ἐν Ἐγκλειομέναις, κ. τ. λ.* et libro nono r) Sotadi comico *Παραλυτρούμενον* tribuit. Insignis vero est hallucinatio, quae habetur verbo *Καρκίνος*: ex his enim Athenaei s) verbis, *Καρκίνος δὲ Τραγικὸς ἐν Σεμέλῃ, ἧς ἀρχὴ, Ὦ νύκτες, φησὶ, κ. τ. λ.*, tragoediae titulum finxit *Σεμέλη ἢ Ἀρχή.* Quem et hic tamen sequuntur viri doctissimi. Plura eiusmodi exempla congerere potui: sed satis iam vagatum est extra oleas.

v. 295. *ΑΡΑ.* Scribe *ἆρα.*

v. 299. *ΑΧΗΝΙΑ.* Hesych. *Ἀχήνια, ἄπορα.* Forte *Ἀχηνία, ἀπορία·* ut Suidas, apud quem *φίλων ἀχηνία*, ut apud nostrum hic *χρημάτων ἀχηνία*, et in Agamemnone, v. 427.

Ὀμμάτων δ' ἐν ἀχηνίαις.

[v. 303. *ΘΗΛΕΙΑ ΓΑΡ ΦΡΗΝ.* Sic Agamemn. v. 1634. Chorus Aegisthum quasi mulierem compellat:

Γύναι, σὺ τοὺς ἥκοντας

---

p) imo *μ' ἑστιᾷ.* q) Athen. VII, p. 293. A. r) IX, p. 368. A
s) XIII, p. 559. F.

iuxta illud Homericum, Il. B'. 235.

'Ἀχαιΐδες οὐκέτ' Ἀχαιοί.]

[v. 306. *METABAINEI.* An μεταντέω potius, cogita.]

[v. 310. *ANTI ΔE ΠΛHΓHΣ ΦONIAΣ ΦONIAN ΠΛHΓHN TINETΩ.* Naturali sc. iure, φόνον φόνῳ λελύσθαι. Romulus de Tatio, a Laurentibus occiso, apud Plutarch. t) p. 32. Gen. IX. 6. *Quisquis enim effuderit sanguinem hominis, qui est in homine, sanguis eius effundetur, quia hominem ad effigiem suam fecit Deus.*]

v. 311. *ΔPAΣANTI ΠAΘEIN.* Ipse in Fragm. Inc. u)

Δράσαντι γάρ τοι καὶ παθεῖν ὀφείλεται,

apud Stobaeum, proverbialis locutio. Idem dixit et in Agamemn. v. 1572.

Μίμνει δὲ μίμνοντος ἐν χρόνῳ Διὸς
Παθεῖν τ' ἔρξαντα. ——

[Iuxta illud, quod Rhadamanthi ius dicitur,

Εἴκε πάθοι τά κ' ἔρεξε, δίκη κ' ἰθεῖα γένοιτο.

Apollodorus, II. 4. Νόμος Ῥαδαμάνθυος ὃς ἂν ἀμύνηται τὸν χειρῶν ἀδίκων ἄρξαντα, ἀθῷον εἶναι. Seneca pater, *Iustissima patiendi vice quod quisque alieno excogitavit supplicio, excepit suo.*]

[v. 312. *TPIΓEPΩN MYΘOΣ TAΔE ΦΩNEI.* An quis iam tertia vice sanguis effundendus, sc. Aegisthei, post Atreum et Agamemnonem? Postea, v. 575.

Φόνου δ' Ἐρινὺς οὐχ' ὑπεσπανισμένη
Ἄκρατον αἷμα πίεται τρίτην πόσιν.

Unde et in Agamemn. v. 1485. τριπάχυιον δαίμονα dixerit.]

v. 321. —*ΦPONHMA TOY ΘANONTOΣ OY ΔAMAZEI ΠYPOΣ H MAΛEPA ΓNAΘOΣ.* Rogus funebris absumit corpus tantum, non animam defuncti [quam immortalem esse, nec una cum corpore interire, ex eo probat, quod caesorum umbrae exagitent homicidas, et ab ipsis posteris poenas exposcant. Plutarchus in libello de his qui sero a numine puniuntur, p. 555. postquam Clytaemnestrae, Apollodori, Hipparchi, Ptolemaei, Pausaniae, somniis et terroribus perculsorum, exempla protulisset, concludit: ὥστε εἰ μηδέν ἐστι τῇ ψυχῇ μετὰ τὴν τελευτὴν, ἀλλὰ καὶ χάριτος πέρας ἁπάσης καὶ τιμωρίας ὁ θάνατος, μᾶλλον ἄν τις εἴποι τοῖς ταχὺ κολαζομένοις τῶν πονηρῶν καὶ ἀποθνήσκουσι, μαλακῶς καὶ ῥαθύμως

---

t) cap. 23.
u) Aesch. fragm. 268. Schütz. ap. Stob. Ecl phys. I, 4, 24.

χρῆσθαι τὸ δαιμόνιον. Propertius, IV. 7. [init.] ab insomnio animae immortalitatem eodem modo arguit:

Sunt aliquid manes, lethum non omnia finit,
Lucidaque evictos effugit umbra rogos:
Cynthia namque meo visa est incumbere fulcro, etc.

Quintilianus, Declamat. X. 17. *Vana ergo sapientes persuasione frustrati, qui constare homines et perfici corporis alimentis animaeque dixerunt; corpus caducum, fragile, terrenum, ut sicca humidis, calida frigidis, resolutis astricta pugnarent, partim aut doloribus affici, aut novissimis annis et senectute dissolvi. Animam vero, flammei vigoris impetum perennitatemque non ex nostro igne sumentem, sed quo sidera volant, et quo sacri torquentur axes, inde venire, unde omnium rerum auctorem parentemque spiritum ducimus, nec interire, nec solvi, nec ullo mortalitatis affici fato. Sed quoties humani pectoris carcerem effregerit, et exonerata membris mortalibus levi se igne lustraverit, petere sedes inter astra.* Silius, Ital. X. 577. in funere Pauli:

—— atque recens, crepitantibus undique flammis,
Aetherias anima exsultans evasit in auras.]

Quod antiqui mortuorum cadavera comburere, non sepelire, et cineres urnis includere solebant, notius est quam ut exempla adducam. Homeri Interpres, Iliad. *Δ'*. 99. *Οἱ ἀρχαῖοι τὰ σώματα οὐκ ἔθαπτον ἐπὶ γῆν, εἰ μὴ πρότερον ἔκαυσαν, εἶθ' οὕτως τὴν τέφραν σὺν τοῖς ὀστέοις ἐχώννυον ἐν ἀγγείῳ τινὶ ἀποθέμενοι.* Noster infra, v. 684.

Νῦν γὰρ λέβητος χαλκέου πλευρώματα
Σποδὸν κέκευθεν ἀνδρὸς εὖ κεκλαυμένου.

[Ibid. *ΜΑΛΑΡΑ.* Hesychius, *Μαλαρόν· καυστικὸν, μαραντικὸν, ὀξὺ, λαμπρὸν, ἰσχυρὸν, ἀσθενές.* A verbo *μάλειν*, *augere* et *crescere.* „Ita Servius adolere proprie vult idem esse quod augere, credo quod ignis nativa levitate et facultate ingenita sursum latus invalescat, saeviat semper in materiam incrudescatque." Vir cl. Guellius, in Aeneid. I. 708.]

[Ibid. *ΓΝΑΘΟΣ.* Prom. Vinct. v. 368.

Ποταμοὶ πυρὸς δάπτοντες ἀγρίαις γνάθοις
Τῆς καλλικάρπου Σικελίας λευρὰς γύας.]

v. 327. *ΔΕ ΚΑΙ ΤΕΚΟΝΤΩΝ.* Melius *τὲ καὶ τέκνων.*

[v. 329. *ΤΟ ΠΑΝ ΑΜΦΙΛΑΦΗΣ.* f. corruptum: *τὸ πᾶν ἀμφιλὲς*, aut quid tale.]

[Ibid. *ΤΑΡΑΧΘΕΙΣ.* f. *ταραχῶν*, vel *ταράττων.* Aur. *ταραχθών.*]

v. 330. *ΝΥ͂Ν.* Lego *νυν.*

v. 334. *ΙΚΕΤΑΣ —— ΦΥΓΑΔΑΣ.* Electram scil. et Orestem.

v. 337. *ΟΥΚ ΑΤΡΙΑΚΤΟΣ ΑΤΑ.* [Etymolog. x) in verbo τριάσσειν, καὶ ἀτρίακτος, inquit, ὁ ἀήττητος. Vide paulo ante v. 312. τριγέρων μῦθος et τρίτην πόσιν, v. 576. et δίδυμα καὶ τριπλᾶ, v. 790. et τρίτος αὖ χειμών, v. 1066. Triplex quidem erat calamitas; duabus prioribus perculsi sumus et deiecti a Clytaemnestra, ultima manet eam, qua deiicietur ab ultore priorum.] Agamemn. v. 179.

— τρια-
κτῆρος οἴχεται τυχών.

v. 338. *ΧΡΗΙΖΩΝ.* Notanda huius vocis significatio, quam reddit Scholiastes per χρησμῳδῶν: non enim alibi quam apud Athenaeum y) uno in loco a se repertam tradit H. Stephanus z), ideoque eum suspectum habet; cum tamen Etymologici a) auctor eadem, quae Scholiastes noster: ὅτε δὲ σημαίνει (χρῄζω scil.) τὸ χρησμῳδῶ, ἐστὶν ἄνευ τοῦ ι. [Et Euripides, Helena, v. 522.

Ἤκουσα τᾶς θεσπιῳδοῦ κόρας,
Ἃ χρῄζουσ' ἐφάνη τυράννοις
Δόμοις.]

Caeterum huic loco vulgaris significatio *volens, libens,* satis convenit.

[v. 341. *ΠΑΙΩΝ* *). f. παιών.]

v. 342. *ΝΕΟΚΡΑΤΑ.* Hesych. Νεοκρὰς, νεωστὶ κεκραμένος. Ita lego, ut habet et Scholiastes noster.

[Ibid. *ΦΙΛΟΝ.* Scaliger, φιάλαν ἢ κρατῆρα.]

[v. 343. *ΕΙ ΓΑΡ.* Prom. Vinct. v. 150.

Εἰ γάρ μ' ὑπὸ γῆν, κ. τ. λ.]

[v. 345. *ΔΟΡΙΤΜΗΤΟΣ.* f. δορίδμητος.]

v. 348. *ΕΠΙΣΤΡΕΠΤΟΝ ΑΙΩΝΑ ΚΤΙΣΣΑΣ.* Significatio huius vocis, a Stephano omissae, perspicue cernitur in Suppl. v. 1004.

Ὥραν ἐχούσας τήνδ' ἐπίστρεπτον βροτοῖς.

[Homer. Odyss. *Α'*. 177.

— κεῖνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.]

[v. 349. *ΠΟΛΥΧΩΣΤΟΝ.* Schol. ὑπὸ πολλῶν κεχωσμένον. Notandus mos veterum; amici tumulum defuncti pulvere insperso augebant.]

v. 359. *ΛΑΧΟΣ ΠΙΜΠΛΑΝΤΩΝ ΧΕΡΟΙΝ.* Hypallage.

[v. 360. *ΠΕΙΣΙΜΒΡΟΤΟΝ ΤΕ ΒΑΚΤΡΟΝ.* Virgil. Aen. VII. 246.

---

x) Et. M. 765, 35.
y) Athen. p. 361. D.
z) Steph. Thes. vol. VII. p. 10733. C. Lond.
a) Et. M. 815, 7.
*) h. e. παίων.

Hoc Priami gestamen erat, cum iura vocatis
More daret populis, sceptrumque, sacerque tiaras.

In quem locum vir cl. Germanus Valens Guellius: „De Alcinoi quoque sceptro Apollon. b) IV.

— ἔνθ' ὅγε χειρὶ
Σκῆπτρον ἔχεν χρυσοῖο δικασπόλον, ᾧ ὕπο πολλοὶ
Ἰθείας ἀνὰ ἄστυ διεκρίνοντο θέμιστας.

Et Pindar. Pyth. IV. 269. c)

Ἀλλὰ καὶ σκᾶπτρον μόναρχον,
Καὶ θρόνος, ᾧ ποτε Κρηθεΐδας
Ἐγκαθίζων ἱππόταις
Εὔθυνε λαοῖσι δίκας.

Sicut autem uterque poeta ad iura danda dicendaque sceptrum usurpat, ita Aeschylus in Χοηφ. πεισίμβροτον βάκτραν sceptrum vocat, οἱονεὶ τὸ τοὺς ἀνθρώπους πειθοῖ μᾶλλον ἢ βίᾳ διατάττον." Haec ille.]

v. 361. *ΜΗΔ' ΥΠΟ ΤΡΩΙΑΣ.* Subintellige νῦν δὲ, κ. τ. λ. *iam vero ingloriam mortem obiisti.*

v. 363. *ΜΕΤ' ΑΛΛΩΝ ΔΟΡΙΚΜΗΤΙ ΛΑΩι.* *Cum reliquo populo hasta caeso.* [Noster in Suppl. v. 686. ἀνδροκμῆς.] Δορικμῆς vox est a lexicographis non observata, cuius significatio ex verbo eiusdem formae (σιδηροκμῆς scil.) petenda, quae a Sophocle in Aiace Flagell. v. 325. usurpata est,

—— ἐν μέσοις βοτοῖς
Σιδηροκμῆσιν ἥσυχος θακεῖ θανών.

quod recte Scholiastes τῷ σιδήρῳ φονευθεῖσιν reddit. Δορικμῆς ergo *hasta caesus*, ut σιδηροκμῆς *ferro caesus.* Porro pro ἄλλων legendum ἄλλῳ. Locum data opera corrupit, qui μετά hac significatione genitivum casum requirere, non dativo iungi, crediderat; perperam, cum frequens sit apud poetas: Homerus, Odyss. *Ε'.* v. 224.

—— μετὰ καὶ τόδε τοῖσι γενέσθω.

Suidas in *Μετά·* significat etiam σὺν, Σὺν δ' αὖ ἐγὼ μετὰ τοῖσι ——.

v. 365. *ΠΑΡΟΣ Δ', ΟΙ ΚΤΑΝΟΝΤΕΣ ΝΙΝ.* [Ὄφελον δηλονότι.] Forte πάρος δ' ἢ κτάνον σὲ νῦν, *utinam occisi essent potius quam ut te occiderent nunc*, id est, quomodo nunc accidit. Subint. ὥστε, *ita ut audiret aliquis*, id est, ego et mei fratres, *e longinquo fatum lethale tuum expers horum malorum.*

v. 370. *ΚΡΕΙΣΣΟΝΑ ΧΡΥΣΟΥ.* Aristotelis Hymn. in Hermiam d):

Χρυσοῦ τε κρέσσω καὶ γονέων.

---

b) Apollon. IV, 1177.
c) v. 152. B.
d) Anal. Brunck. I, p. 177.

[Catullus e) ad Lesbiam, Carm. CV. 3.

— nobisque hoc carius auro.

Tibullus, I. 8. f)

Carior est auro iuvenis, cui levia fulgent
Ora. —]

[v. 371. *ΥΠΕΡΒΟΡΕΟΥ ΜΕΙΖΟΝΑ.* Erasmus, ad proverbium *ultra Hyperboreos*, „Quod longissime," inquit, „exigendum, et ulterius quam hominibus concesserit natura procurandum, cum ostendere volemus, id Graeci ἄχρις Ὑπερβορέων ἀποπέμπειν, id est, *ad Hyperboreos usque ablegare*, dicunt. Extat in Epigr. g)

Νοῦσον τὴν στυγερὴν αὐθημερὸν ἐκ βασιλῆος
Ἐσθλοτάτου πέμψαις ἄχρις Ὑπερβορέων.

Id est,

Pellere luce una regali ab corpore morbum
Luctificum, ut supra cedat Hyperboreos.

Consimile est huic quod Nazianzenus h) ad Nemesium dixit *Τάδ' ἔκτοθι ῥῖψα Γαδείρων*, i. e. *ultra Gades eas abieci*, hoc est, quam longissime."]

v. 372. *ΟΔΥΝΑΣΑΙ ΓΑΡ.* Iacob οὐ δύνασαι γάρ.

v. 373. *ΜΑΡΑΙΝΗΣ.* [Scal. μαράγνης. Agamemn. v. 651. διπλῇ μάστιγι.] Hesychius, Μάραινα· μάστιξ, ῥάβδος, γυμνία. lege ταυρεία. Euripides, Rheso, v. 817.

Ἤτοι μάραινά γ' ἢ καρανιστὴς μόρος
Μενεῖ σε δρῶντα τάδε. —

[v. 374. *ΔΟΥΠΟΣ ΙΚΝΕΙΤΑΙ.* Supple πρός σε.]

[v. 376. *ΣΤΥΓΕΡΩΝ ΤΟΥΤΩΝ.* Aurat. στυγερὸν τοῦτο.]

[v. 377. *ΓΕΝΗΤΑΙ.* f. γεγένηται.]

v. 379. *ΖΕΥ, ΖΕΥ.* Malim ut continuentur haec cum superioribus. Etenim personarum nomina perperam mihi videntur affixa, et in hunc modum potius reponenda:

ΗΛ. *Τοῦτο διαμπερὲς ὡς ἵκετο ἅτε περ βέλος,*
Ζεῦ, Ζεῦ, κάτωθεν ἀμπέμπων, κ. τ. λ.
ΧΟ. *Ἐφυμνῆσαι γένοιτό μοι, κ. τ. λ.*
ΗΛ. *Φεῦ, φεῦ, κάρανα δαΐξας, κ. τ. λ.*
ΧΟ. *Ποῖ, ποῖ δὴ κερτέρων τυραννίδες, κ. τ. λ.*

[Ibid. *ΑΜΠΕΜΠΩΝ.* f. ἄμπεμψον, vel ἀμπέμψον.]

[v. 382. *ΧΕΙΡΙ.* f. χειρός.]

[Ibid. *ΤΟΚΕΥΣΙ.* Schol. Ἵνα τὸ ὅμοιον καὶ ἴσον τῷ πατρί μου φυλαχθῇ. Ergo Electrae haec tribuit.]

---

e) Catull. CVIII, 3.
f) v. 31.
g) Anal. Br. II, p. 224.
h) Greg. Naz. Carm. LXI, 303.

[Ibid. *ΟΜΩΣ ΤΕΛΕΙΤΑΙ.* Scal. ὅπως τελῆται.]
[v. 383. *ΕΦΥΜΝΗΣΑΙ.* f. haec chori sunt et legend. *ΧΟΡ.* Ἐφυμνῆσαι.]

v. 388. *ΘΕΙΟΝ ΕΜΠΑΣ.* [Supra v. 101. τὸ μόρσιμον, *fatum.*] Suspicor hic ἔμπας vel ἔμπα nomen esse, ut apud Hesychium, Ἔμπα πόληος, στήριγμα τῆς πόλεως.

v. 389. *ΠΡΩΡΑΣ, faciem.* Metaphorice. Imo pro anteriore parte cuiuscunque rei. Noster, Prometheo, v. 424.

Ὀξυπρώροισι βρέμων ἐν αἰχμαῖς.

[Agamemn. v. 243.

Στόμα-
τός τε καλλιπρώρου.]

[v. 391. *ΕΓΚΟΤΟΝ ΣΤΥΓΟΣ.* *Ποτᾶται* repetendum ἀπὸ κοινοῦ.]

[v. 392. *ΑΜΦΙΘΑΛΗΣ.* Pupillorum praeses, non puberum; id enim est ἀμφιθαλής. Sed et utroque parente nobilis. Schol. ὁ ποιήσων ἄμφω ἡμᾶς ἀναθαλῆσαι. Etiam hoc probat, quod Electrae haec tribuit.]

[v. 394. Forsan Electrae haec tribuenda:

ΗΛ. Φεῦ, φεῦ· κάρανα, κ. τ. λ.]

[v. 398. *ΑΛΛΑ.* Καὶ γάρ sensus postulat.]
[v. 400. *ΑΙΜΑ. ΒΟΑι ΓΑΡ ΛΟΙΓΟΝ ΕΡΙΝΝΥΣ.* Lege coniunctim: *αἷμα βοᾷ γὰρ λοιγὸν Ἐριννύν, exitiosam Erinnyn.*]
[v. 401. *ΠΡΟΤΕΡΩΝ.* f. πρότερον.]

v. 402. *ΕΠΑΓΟΥΣΑΝ.* Malim ἐπάγουσα [vel ἐπάγουσ' ἐπ'.]

[v. 403. *ΠΟΙ, ΠΟΙ.* f. haec sunt chori.]
[v. 404. *ΙΔΕΤΕ.* l. ἴδεσθε.]
[v. 405. *ΙΔΕΣΘ'.* l. ἴδετ'.]
[v. 408. *ΠΕΠΑΛΤΑΙ.* f. haec choro tribuenda.]

v. 409. *ΤΟΝΔΕ ΚΛΥΟΥΣΑΝ ΟΙΚΤΟΝ.* Magna utitur licentia casuum. [f. κλυούσης. Schol. ἀντὶ τοῦ κλυούσῃ. Propter hiatum, qui est fugiendus in tragoediis. Soph. Elect. v. 481.

Ὕπεστί μοι θράσος,
Ἀδυπνόων κλύουσαν
Ἀρτίως ὀνειράτων.]

[v. 410. Schol. Ὅτε σε οἰκτιζόμενον ἴδω, Ὀρέστα. Ergo priora ab Oreste prolata.]

[v. 411. *ΣΠΛΑΓΧΝΑ ΔΕ ΜΟΥ ΚΕΛΑΙΝΟΥΤΑΙ.* Virgil. Aeneid. VIII. 219.

Hic vero Alcidae furiis exarserat atro
Felle dolor. ——

Ad quem locum vir cl. Germanus Valens Guellius: „Non omittendum autem hic poetam ponere in felle iracundiam, quam alii in corde. Homer. Odyss. *Δ'*. 661.

—— μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι
Πίμπλαντο. ——

Nimirum ἀπὸ τῆς μελαίνης χολῆς, qui versus est et Il. Α'.[1] Aeschylus in Choeph. v. 411.

Σπλάγχνα δέ μου κελαινοῦται.

Et idem Suppl. v. 792.

Μελανόχρως δὲ πάλλεταί μου καρδία."

Haec ille.]

v. 412. ΠΡΟΣ ΕΠΟΣ ΚΛΥΟΥΣΗι. Προσκλυούσῃ. Tmesis nostro usitatissima.

[v. 413. ΟΤΑΝ. l. ὅτε vel ὅταν; pro ὅτε forte.]
[Ibid. ΕΠΑΛΚΕΣ. Ἄλκιμον.]
[v. 414. ΑΠΕΣΤΑΣΕΝ ΑΧΟΣ. Subint. μοί. Vel lege ἀπέσταζεν, *distillat*: θρασί' dativus est, per apostrophen abjicitur ι.]
[v. 415. ΦΑΝΕΙΣΘΑΙ. f. φανῆται· τελεσθήσεται.]
[v. 416. ΤΙ Δ' ΑΝ. Haec Electra rursus.]

v. 418. ΠΑΡΕΣΤΙ ΣΑΙΝΕΙΝ, κ. τ. λ. Haec verba sensu duplici possunt accipi: vel, *Clytaemnestrae licet delinire Agamemnonem et nos, nos vero non demulcemur: tanquam lupa crudelis, non exoranda a matre est ira nostra:* et tunc τὰ δ' eo sensu accipiendum, quo sumi notavimus ad Persarum v. 1. vel, *Nos quidem Clytaemnestrae blandimur, illa vero non demulcetur: tanquam, etc.* ut traduximus. Tum vero pro τὰ δ' legendum est ἃ δ'. Observa praeterea Scholiastae ἀκολάκευτος, v. 419. non esse explicationem τοῦ ὠμόφρων, sed τοῦ ἄσαντος. [Hesych. Ἄσαντος· οὐ σαίνων.]

v. 421. ΚΙΣΣΙΑΣ. Scholiastes ἄρειον, Περσικόν. Procul dubio non ad ἄρειον, sed ad τὸ Κισσίας pertinet interpretatio. Cissii gens Persarum bellicosa; de quibus ad Pers. v. 17. [Vel f. legendum οὔτε, vel αἴτε, Κισσίας. *Neque perculit eum more Cissiae bellatricis*, Bacchae, *quae feriat unumquemque procul et* ἀπρήκτῃ πληγᾷ, *inefficaci vulnere.*]

v. 423. ΑΠΡΙΓΚΤΟΙ ΠΛΗΚΤΑ. Forte Ἀπρὶξ τοι πληκτὰ, [πολύπλαγκτά τ', vel ἄπρακτοι, vel ἄπρηκτον πλῆγμα,] vel, ut senarius fiat, ἀπρὶξ γέ τοι πληκτά. [Scaliger legit ἀπρικτόπληκτα. Aurat. ἀπρίκτῃ πληγᾷ.]

v. 424. ΕΠΑΣΣΥΤΕΡΟΤΡΙΒΗ. Pluribus se Agamemnonem confecisse plagis gloriatur in tragoedia praecedente Clytaemnestra, v. 1393.

Παίω δέ νιν δίς· κᾂν δυοῖν οἰμώγμασιν
Μεθῆκεν αὐτοῦ κῶλα· καὶ πεπτωκότι
Τρίτην ἐπενδίδωμι. ——

---

[1] v. 103.

Ibid. *ΧΕΡΟΣ ΟΡΕΓΜΑΤΑ.* Hesych. Ὄρεγμα· βῆμα, ὅρμημα, ἅλμα.

[v. 425. *ΕΠΙΡΡΟΘΕΙ.* l. ἐπεῤῥόθει.]

[v. 429. *ΑΝΕΥ ΠΟΛΙΤΩΝ ΑΝΑΚΤΑ.* Nam tota civitas funus regium prosequi solebat. Exempla passim occurrunt. Livius, XXIV. 4. de Hierone agens: *Funus fit regium, magis amore civium et caritate quam cura suorum celebre.*]

[v. 431. *ΑΝΟΙΜΩΚΤΟΝ.* Quod maxime inhonorum, versu sequente, τὸ πᾶν ἀτίμως ἔλεξας.]

v. 436. *ΕΠΕΙΤ' ΕΓΩ ΝΟΣΦΙΣΑΣ ΟΛΟΙΜΑΝ.* Hinc sumptum illud Electrae, apud Euripidem, v. 281.

Θάνοιμι μητρὸς αἷμ' ἐπισφάξασ' ἐμῆς.

v. 437. *ΕΜΑΣΧΑΛΙΣΘΗΣ ΔΕ Θ', ΩΣ ΤΟΤ' ΕΔΥ.* [f ἐμασχαλίσθη δῆθ' ὡς τότ' εἴδεις.] Canterus: ἐμασχαλίσθη δ' ἔθ', ὡς τοῦτ' εἰδῇς. Amputare solebant veteres iis, quos e medio sustulissent, extremitates corporis, puta manus, pedes, aures, nares, etc. et collo appendere; quod μασχαλίζειν dixere. Hesychius[k]): *Φονεύσαντες ἐξ ἐπιβουλῆς τινας, ὑπὲρ τοῦ τὴν μῆνιν ἐκκλῖναι, ἀκρωτηριάσαντες τὰ μόρια τούτων, οἷον ὤτων, ῥινῶν, καὶ ἐρείσαντες ἐκρέμων ἐκ τοῦ τραχήλου διὰ τῶν μασχαλῶν.* Hoc enim pacto manes caesorum impediri censebant, quo minus ipsos persequi atque infestare possint. Triclinius ad Soph. Electr. v. 448. *Ἔθος ἦν τοῖς παλαιοῖς, ἡνίκα τινὰ διεχρήσαντο, ἀκρωτηριάζειν αὐτὸν, καὶ ὑπὸ τῆς μασχάλης ταῦτα τιθέναι. Τοῦτο δὲ ἐποίουν ἵνα ἀνίσχυρον αὐτὸν ἐργάζωνται διὰ τῆς τῶν ἀκρωτηρίων τομῆς πρὸς τὴν αὐτῶν ἄμυναν, ἣν οἱ νεκροὶ τοὺς ζῶντας ἀμύνονται, ἐριννῦς αὐτοῖς ἐπιπέμποντες.* Tum vero potissimum hoc fecere, si modo consanguineum aut affinem occidissent. Scholiastes Sophoclis, l. l. *Εἰώθεσαν οἱ δράσαντες ἐμφύλιον φόνον ἀκρωτηριάζειν τοὺς ἀναιρεθέντας, ἐκ παντὸς μέρους τοῦ σώματος ἀποτεμνόμενοι, καὶ περιάπτειν ἑαυτοῖς τὰ ἄκρα συνείροντες διὰ τούτων ὥσπερ τὴν δύναμιν ἐκείνων ἀφαιρούμενοι, διὰ τὸ μὴ παθεῖν εἰς ὕστερόν τι δεινὸν παρ' ἐκείνων. Ἐφόρουν δὲ εἰς τὰς μασχάλας τὰ ἄκρα, ὃ καὶ μασχαλισθῆναι ἔλεγον.* Agamemnonem hoc modo tractatum, praeter Aeschylum nostrum testatur Sophocles in Electra, v. 444.

Σκέψαι γὰρ, εἴ σοι προσφιλῶς αὐτῇ δοκεῖ
Γέρα τάδ' οὑν τάφοισι δέξασθαι νέκυς,
Ὑφ' ἧς θανὼν ἄτιμος ὥστε δυσμενὴς
Ἐμασχαλίσθη. ——

Et Seneca, Agamemn. v. 900.

—— Ille iam exanimem petit,
Laceratque corpus: illa fodientem adiuvat.

---

k) vol. II, p. 547.

Recte *lacerat*, ita enim interpretandus iste locus. Asconius in Verr. Act. I. 6. *Lacer dicitur amputatis a corpore sensuum membris, hoc est, auribus oculisve.* Virgilius, Aeneid. VI. 494.

Atque hic Priamiden laniatum corpore toto
Deiphobum vidit, lacerum crudeliter ora,
Ora, manusque ambas, populataque tempora raptis
Auribus, et truncas inhonesto vulnere nares.

[Ad quem locum vide sis Germanum Valentem Guellium.]

[v. 438. *ΘΑΠΤΕΙ.* f. *θάπτειν*, vel *θάψαι*, vel *ἐνθάπτειν*, *ὥστε*, *ut te sepeliret eodem in loco.*]

v. 439. *ΚΤΕΙΝΑΙ.* Canterus *θεῖναι*, quem secuti sumus. Poterit et *κτίσαι* legi. [Vel *κτῆσαι*, Scal. *τεῖναι*. f. *ἐκτεῖναι*.]

v. 440. *ΑΙΩΝΙ ΣΩι.* Ut Plautus l), *aetati tuae.*

v. 441. *ΔΥΣΑΤΙΜΟΥΣ*, κ. τ. λ. Lege:

Κλύεις πατρῴους δύας ἀτίμους.
ΟΡ. Λέγεις πατρῷον μόρον.
ΗΛ. Ἐγὼ δ᾽, κ. τ. λ.

v. 445. *ΜΥΧΟΥ Δ᾽ ΑΦΕΡΚΤΟΣ ΠΟΛΥΣΙΝΟΥ ΚΥΝΟΣ ΔΙΚΑΝ.* Vel conqueritur se conclavi exclusam fuisse, cum interficeretur Agamemnon, quo minus facinus impediret; vel potius legerim *μυχῷ δ᾽ ἔφερκτος*, post mortem eius intra conclave conclusam, ne aliquid excogitaret ad ulciscendam necem patris. Seneca Agamemnone, v. 993.

Arripite, famuli, monstrum, et avectam procul
Ultra Mycenas, ultimo in regni angulo
Vincite, septam nocte tenebrosi specus,
Ut inquietam virginem carcer domet.

Verba sunt Clytaemnestrae de Electra. Porro huiusmodi canis, quem vinctum ad aedes habebant, Artemidoro m) *δέσμιος* dicitur; Senecae n) *catenarius.* Phaedr. Fab. III. 7. o) *a catena collum detritum canis.*

[v. 448. *ΤΟΙΑΥΤ᾽ ΑΚΟΥΩΝ.* Sunt qui delent hunc et duos proxime insequentes versus.]

[Ibid. *ΕΝ ΦΡΕΣΙ ΓΡΑΦΟΥ.* Prometh. Vinct. v. 778.

Ἣν ἐγγράφου σὺ μνήμοσιν δέλτοις φρενῶν.]

[v. 450. *ΤΕΤΡΑΙΝΕ ΜΥΘΟΝ ΗΣΥΧΩι ΦΡΕΝΩΝ ΒΑΣΕΙ.* Cogita tecum, per te.]

[v. 452. *ΟΡΓΑι ΜΑΘΕΙΝ.* Schol. *Ἀντὶ τοῦ μάθε τῷ τρόπῳ σου.* Scalig. *ὄργα.* Hesych. *Ὀργᾷ· ἐπιτεταμένως ἐπιθυμεῖ.* Agam. v. 222.

Παρθενίου θ᾽ αἵματος ὀργᾷ
Περιόργως ἐπιθυμεῖν.]

---

l) Plaut. Stich. IV, 2, 14.
m) Artemid. II, 11. p. 151. Reiff.
n) Senec. de ira III, 37.
o) v. 16.

[v. 453. *ΚΑΘΗΚΕΙΝ*. Pro *μετέρχεσθαι*.]
[v. 455. *ΕΠΙΦΘΕΓΓΟΜΑΙ*. f. *ἐπιφθέγξομαι*, *acclamatione incitabo*.]
[v. 460. *ΙΩ ΘΕΟΙ*. f. *ΟΡ*. *Ἰὼ θεοί*.]
v. 461. *ΤΡΟΜΟΣ Μ' ΥΦΕΡΠΕΙ*. Forte hic chorus infit.
[v. 462. *ΤΟ ΜΟΡΣΙΜΟΝ*. Supra, v. 388. *θεῖον*.]
[v. 464. *ΙΩ ΠΟΝΟΣ*. f. *ΗΛ*. *Ἰὼ πόνος*.]
[Ibid. *ΕΓΓΕΝΗΣ*. Schol. *Συγγενής*. Hesych. *Ἐγγενής· ἐντὸς τοῦ γένους*. Scaliger legisse videtur *ἐκγενής*.]
[v. 467. Si Electrae nomen non praeponatur ad v. 464. vide an non hic praeponendum.]
v. 468. *ΙΩ ΔΥΣΚΑΤΑΠΑΥΣΤΟΝ ΑΛΓΟΣ*, κ. τ. λ. Hic locus variis corruptelis laborat, quem ad hunc modum restituendum opinor:

Ἰὼ δυσκατάπαυστον ἄλγος
Δώμασιν ἔμμοτον
Τῶν δ' ἕκατ', οὐδ' ἀπ' ἄλλων
Ἔκτοθεν. Ἀλλ' ἀπ' αὐτῶν
Αἰῶν' ἀναιρεῖν, αἱματηρᾶν
Θεῶν κατὰ γᾶς ὅδ' ὕμνος.

Et forte postremi versus ita transferendi sint:

— verum ut eorum (*Agamemnonis scil. et Aegisthi*)
Vitae vim inferamus, sanguineorum
Deorum sub terra hic est hymnus.

Ut *αἰῶνα ἀναιρεῖν* hic sit ad verbum *vitam tollere*, vitae vim inferre.
[v. 469. *ΕΜΜΟΤΟΝ*. f. *ἔμμορον*, vel *ἔμμονον*, vel *ἐμμεῖον*. Si retineatur *ἔμμοτον*, sub. *φάρμακον*, a *μοτός* linamentum seu linteum carptum, quod vulneribus inditur. Hesych. *Ἔμμοτος· τραυματία νοσώδης*.]
[v. 470. *ΤΩΝ Δ' ΕΚΑΣ*. Pro *ἑκάς* forte *οἶκος*, sed malim *ἕκαστ'*. Fortasse melius *τῶνδ' ἕκαστ' οὐκ ἀπ' ἄλλων*, *in singulos horum*, pro *τούτους ἑκάστους*.]
[v. 474. *ΑΛΛΑ ΚΛΥΟΝΤΕΣ*. f. chori haec sunt.]
[Ibid. *ΜΑΚΑΡΕΣ ΧΘΟΝΙΟΙ*. *Beati subterranei Dii*. Schol. *Ταῦτα τὰ ᾄσματα τοῖς κατὰ γῆν θεοῖς πρέπει, καὶ οὐ τοῖς οὐρανίοις*. Est *χθόνιος* idem quod *ὑποχθόνιος*, *ὑπόγειος*, vide quae supra ad v. 1.]
v. 480. *ΦΥΓΕΙΝ*, *ΜΕΓΑΝ ΠΡΟΣΘΕΙΣΑΝ*. Canterus, *Φυγεῖν με λαμπρὸν θεῖσαν*.
v. 482. *ΠΑΡ' ΕΥΔΕΙΠΝΟΙΣ ΕΣΗι*. Hesychius, *Εὐδείπνοις· θυσία τις Ἀθήνησιν· καὶ ἡ Ἐριτογενής· καὶ αἱ τοῖς νεκροῖς ἐπιφερόμεναι σπονδαί, ἤγουν πνοαί*. Legendum *χοαί* iamdiu monuimus. [Agamemnonem mortuum nec inferiis nec silicernio honestatum plus semel conqueritur Electra, tum apud nostrum, tum apud Sophoclem et Euripidem: credebant quippe

iuxta illud Homericum, Il. B'. 235.

'Αχαιΐδες οὐκέτ' 'Αχαιοί.]

[v. 306. ΜΕΤΑΒΑΙΝΕΙ. An μεταινεύει potius, cogita.]

[v. 310. ΑΝΤΙ ΔΕ ΠΛΗΓΗΣ ΦΟΝΙΑΣ ΦΟΝΙΑΝ ΠΛΗΓΗΝ ΤΙΝΕΤΩ. Naturali sc. iure, φόνον φόνῳ λελύσθαι. Romulus de Tatio, a Laurentibus occiso, apud Plutarch. t) p. 32. Gen. IX. 6. *Quisquis enim effuderit sanguinem hominis, qui est in homine, sanguis eius effundetur, quia hominem ad effigiem suam fecit Deus.*]

v. 311. ΔΡΑΣΑΝΤΙ ΠΑΘΕΙΝ. Ipse in Fragm. Inc. u)

Δράσαντι γάρ τοι καὶ παθεῖν ὀφείλεται,

apud Stobaeum, proverbialis locutio. Idem dixit et in Agamemn. v. 1572.

Μίμνει δὲ μίμνοντος ἐν χρόνῳ Διὸς
Παθεῖν τ' ἔρξαντα. —

[Iuxta illud, quod Rhadamanthi ius dicitur,

Εἴκε πάθοι τά κ' ἔρεξε, δίκη κ' ἰθεῖα γένοιτο.

Apollodorus, II. 4. Νόμος Ῥαδαμάνθυος ὃς ἂν ἀμύνηται τὸν χειρῶν ἀδίκων ἄρξαντα, ἀθῷον εἶναι. Seneca pater, *Instituma patiendi vice quod quisque alieno excogitavit supplicio, excipit suo.*]

[v. 312. ΤΡΙΓΕΡΩΝ ΜΥΘΟΣ ΤΑΔΕ ΦΩΝΕΙ. An quia iam tertia vice sanguis effundendus, sc. Aegisthei, post Atreum et Agamemnonem? Postea, v. 575.

Φόνου δ' Ἐρινὺς οὐχ' ὑπεσπανισμένη
Ἄκρατον αἷμα πίεται τρίτην πόσιν.

Unde et in Agamemn. v. 1485. τριπάχυιον δαίμονα dixerit.]

v. 321. — ΦΡΟΝΗΜΑ ΤΟΥ ΘΑΝΟΝΤΟΣ ΟΥ ΔΑΜΑΖΕΙ ΠΥΡΟΣ Η ΜΑΛΕΡΑ ΓΝΑΘΟΣ. Rogus funebris absumit corpus tantum, non animam defuncti [quam immortalem esse, nec una cum corpore interire, ex eo probat, quod caesorum umbrae exagitent homicidas, et ab ipsis posteris poenas exposcant. Plutarchus in libello de his qui sero a numine puniuntur, p. 555. postquam Clytaemnestrae, Apollodori, Hipparchi, Ptolemaei, Pausaniae, somniis et terroribus perculsorum, exempla protulisset, concludit: ὥσπερ εἰ μηθὲν ἐστι τῇ ψυχῇ μετὰ τὴν τελευτὴν, ἀλλὰ καὶ χάριτος πέρας ἁπάσης καὶ τιμωρίας ὁ θάνατος, μᾶλλον ἄν τις εἴποι τοῖς ταχὺ κολαζομένοις τῶν πονηρῶν καὶ ἀποθνήσκουσι, μαλακῶς καὶ ῥαθύμως

t) cap. 23.
u) Aesch. fragm. 268. Schütz. ap. Stob. Ecl. phys. I, 4, 24.

χρῆσθαι τὸ δαιμόνιον. Propertius, IV. 7. [init.] ab insomnio animae immortalitatem eodem modo arguit:

> Sunt aliquid manes, lethum non omnia finit,
> Luridaque evictos effugit umbra rogos;
> Cynthia namque meo visa est incumbere fulcro, etc.

Quintilianus, Declamat. X. 17. *Vana ergo sapientes persuasione frustrati, qui constare homines et perfici corporis alimentis animaeque dixerunt; corpus caducum, fragile, terrenum, ut sicca humidis, calida frigidis, resolutis astricta pugnarent, partim aut doloribus affici, aut novissimis annis et senectute dissolvi. Animam vero, flammei vigoris impetum perennitatemque non ex nostro igne sumentem, sed quo sidera volant, et quo sacri torquentur axes, inde venire, unde omnium rerum auctorem parentemque spiritum ducimus, nec interire, nec solvi, nec ullo mortalitatis affici fato. Sed quoties humani pectoris carcerem effregerit, et exonerata membris mortalibus levi se igne lustraverit, petere sedes inter astra.* Silius, Ital. X. 577. in funere Pauli:

> —— atque recens, crepitantibus undique flammis,
> Aetherias anima exsultans evasit in auras.]

Quod antiqui mortuorum cadavera comburere, non sepelire, et cineres urnis includere solebant, notius est quam ut exempla adducam. Homeri Interpres, Iliad. *Δ'*. 99. *Οἱ ἀρχαῖοι τὰ σώματα οὐκ ἔθαπτον ἐπὶ γῆν, εἰ μὴ πρότερον ἔκαυσαν, εἶθ' οὕτως τὴν τέφραν σὺν τοῖς ὀστέοις ἐχώννυον ἐν ἀγγείῳ τινὶ ἀποθέμενοι.* Noster infra, v. 684.

> *Νῦν γὰρ λέβητος χαλκέου πλευρώματα*
> *Σποδὸν κέκευθεν ἀνδρὸς εὖ κεκλαυμένου.*

[Ibid. *ΜΑΛΑΡΑ.* Hesychius, *Μαλερὸν· καυστικὸν, μαραντικὸν, ὀξὺ, λαμπρὸν, ἰσχυρὸν, ἀσθενές.* A verbo *μάλειν*, *augere et crescere.* „Ita Servius adolere proprie vult idem esse quod augere, credo quod ignis nativa levitate et facultate ingenita sursum latus invalescat, saeviat semper in materiam incrudescatque." Vir cl. Guellius, in Aeneid. I. 708.]

[Ibid. *ΓΝΑΘΟΣ.* Prom. Vinct. v. 368.

> *Ποταμοὶ πυρὸς δάπτοντες ἀγρίαις γνάθοις*
> *Τῆς καλλικάρπου Σικελίας λευρὰς γύας.*]

v. 327. *ΔΕ ΚΑΙ ΤΕΚΟΝΤΩΝ.* Melius *τε καὶ τέκνων.*

[v. 329. *ΤΟ ΠΑΝ ΑΜΦΙΛΑΦΗΣ.* f. corruptum: *τὸ πᾶν ἀμφιλὲς*, aut quid tale.]

[Ibid. *ΤΑΡΑΧΘΕΙΣ.* f. *ταραχῶν*, vel *ταράττων.* Aur. *ταραχθών.*]

v. 330. *ΝΥΝ.* Lego *νυν.*

v. 334. *ΙΚΕΤΑΣ —— ΦΥΓΑΔΑΣ.* Electram scil. et Orestem.

v. 337. *ΟΥΚ ΑΤΡΙΑΚΤΟΣ ΑΤΑ.* [Etymolog. x) in verbo τριάσσειν, καὶ ἀτρίακτος, inquit, ὁ ἀήττητος. Vide paulo ante v. 312. τριγέρων μῦθος et τρίτην πόσιν,. v. 576. et δεύτερα καὶ τριπλᾶ, v. 790. et τρίτος αὖ χειμών, v. 1066. Triplex quidem erat calamitas; duabus prioribus perculsi sumus et deiecti a Clytaemnestra, ultima manet eam, qua deiicietur ab ultore priorum.] Agamemn. v. 179.

— τρια-
κτῆρος οἴχεται τυχών.

v. 338. *ΧΡΗΙΖΩΝ.* Notanda huius vocis significatio, quam reddit Scholiastes per χρησμῳδῶν: non enim alibi quam apud Athenaeum y) uno in loco a se repertam tradit H. Stephanus z), ideoque eum suspectum habet; cum tamen Etymologici a) auctor eadem, quae Scholiastes noster: ὅτι δὲ σημαίνει (χρήζω scil.) τὸ χρησμῳδῶ, ἐστὶν ἄνευ τοῦ ι. [Et Euripides, Helena, v. 522.

Ἤκουσα τᾶς θεσπιῳδοῦ κόρας,
Ἃ χρῄζουσ᾽ ἐφάνη τυράννοις
Δόμοις.]

Caeterum huic loco vulgaris significatio *volens*, *libens*, satis convenit.

[v. 341. *ΠΑΙΩΝ* *). f. παιών.]

v. 342. *ΝΕΟΚΡΑΤΑ.* Hesych. Νεοκρὰς, νεωστὶ κεκραμένος. Ita lego, ut habet et Scholiastes noster.

[Ibid. *ΦΙΛΟΝ.* Scaliger, φιάλαν ἢ κρητῆρα.]

[v. 343. *ΕΙ ΓΑΡ.* Prom. Vinct. v. 150.

Εἰ γάρ μ᾽ ὑπὸ γῆν, κ. τ. λ.]

[v. 345. *ΔΟΡΙΤΜΗΤΟΣ.* f. δορίδμητος.]

v. 348. *ΕΠΙΣΤΡΕΠΤΟΝ ΑΙΩΝΑ ΚΤΙΣΣΑΣ.* Significatio huius vocis, a Stephano omissae, perspicue cernitur in Suppl. v. 1004.

Ὥραν ἐχούσας τήνδ᾽ ἐπίστρεπτον βροτοῖς.

[Homer. Odyss. *Α'*. 177.

— κεῖνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.]

[v. 349. *ΠΟΛΥΧΩΣΤΟΝ.* Schol. ὑπὸ πολλῶν κεχωσμένον. Notandus mos veterum; amici tumulum defuncti pulvere insperso augebant.]

v. 359. *ΛΑΧΟΣ ΠΙΜΠΛΑΝΤΩΝ ΧΕΡΟΙΝ.* Hypallage.

[v. 360. *ΠΕΙΣΙΜΒΡΟΤΟΝ ΤΕ ΒΑΚΤΡΟΝ.* Virgil. Aen. VII. 246.

---

x) Et. M. 765, 35.
y) Athen. p. 361. D.
z) Steph. Thes. vol. VII. p. 10733. C. Lond.
a) Et. M. 815, 7.
*) h. e. παίων.

Hoc Priami gestamen erat, cum iura vocatis
More daret populis, sceptrumque, sacerque tiaras.

In quem locum vir cl. Germanus Valens Guellius: „De Alcinoi quoque sceptro Apollon. b) IV.

—— ἔνθ' ὅγε χειρὶ
Σκῆπτρον ἔχεν χρυσοῖο δικασπόλον, ᾧ ὕπο πολλοὶ
Ἰθείας ἀνὰ ἄστυ διεκρίνοντο θέμιστας.

Et Pindar. Pyth. IV. 269. c)

Ἀλλὰ καὶ σκᾶπτρον μόναρχον,
Καὶ θρόνος, ᾧ ποτε Κρηθεΐδας
Ἐγκαθίζων ἱππόταις
Εὔθυνε λαοῖσι δίκας.

Sicut autem uterque poeta ad iura danda dicendaque sceptrum usurpat, ita Aeschylus in Χοηφ. πεισίμβροτον βάκτρον sceptrum vocat, οἱονεὶ τὸ τοὺς ἀνθρώπους πειθοῖ μᾶλλον ἢ βίᾳ διατάττον." Haec ille.]

v. 361. *ΜΗΔ' ΥΠΟ ΤΡΩΙΑΣ.* Subintellige νῦν δὲ, κ. τ. λ. *iam vero ingloriam mortem obiisti.*

v. 363. *ΜΕΤ' ΑΛΛΩΝ ΔΟΡΙΚΜΗΤΙ ΛΑΩι.* *Cum reliquo populo hasta caeso.* [Noster in Suppl. v. 686. ἀνδροκμῆς.] Δορικμῆς vox est a lexicographis non observata, cuius significatio ex verbo eiusdem formae (σιδηροκμής scil.) petenda, quae a Sophocle in Aiace Flagell. v. 325. usurpata est,

—— ἐν μέσοις βοτοῖς
Σιδηροκμῆσιν ἥσυχος θακεῖ θανών.

quod recte Scholiastes τῷ σιδήρῳ φονευθεῖσιν reddit. Δορικμὴς ergo *hasta caesus*, ut σιδηροκμὴς *ferro caesus*. Porro pro ἄλλων legendum ἄλλῳ. Locum data opera corrupit, qui μετὰ hac significatione genitivum casum requirere, non dativo iungi, crediderat; perperam, cum frequens sit apud poetas: Homerus, Odyss. *Ε'*. v. 224.

—— μετὰ καὶ τόδε τοῖσι γενέσθω.

Suidas in *Μετά*· significat etiam σὺν, Σὺν δ' αὖ ἐγὼ μετὰ τοῖσι ——.

v. 365. *ΠΑΡΟΣ Δ', ΟΙ ΚΤΑΝΟΝΤΕΣ ΝΙΝ.* [Ὄφελον δηλονότι.] Forte πάρος δ' ἢ κτάνον σε νῦν, *utinam occisi essent potius quam ut te occiderent nunc*, id est, quomodo nunc accidit. Subint. ὥστε, *ita ut audiret aliquis*, id est, ego et mei fratres, *e longinquo fatum lethale tuum expers horum malorum.*

v. 370. *ΚΡΕΙΣΣΟΝΑ ΧΡΥΣΟΥ.* Aristotelis Hymn. in Hermiam d):

Χρυσοῦ τε κρέσσω καὶ γονέων.

---

b) Apollon. IV, 1177.

c) v. 152. B.

d) Anal. Brunck. I, p. 177.

[Catullus[e]) ad Lesbiam, Carm. CV. 3.

— nobisque hoc carius auro.

Tibullus, I. 8. [f])

Carior est auro iuvenis, cui levia fulgent
Ora. —]

[v. 871. *ΥΠΕΡΒΟΡΕΟΥ ΜΕΙΖΟΝΑ.* Erasmus, ad proverbium *ultra Hyperboreos*, „Quod longissime," inquit, „exigendum, et ulterius quam hominibus concesserit natura procurandum, cum ostendere volemus, id Graeci ἄχρις Ὑπερβορέων ἀποπέμπειν, id est, *ad Hyperboreos usque ablegare*, dicunt. Extat in Epigr. [g])

Νοῦσον τὴν στυγερὴν αὐθημερὸν ἐκ βασιλῆος
Ἐσθλοτάτου πέμψαις ἄχρις Ὑπερβορέων.

Id est,

Pellere luce una regali ab corpore morbum
Luctificum, ut supra cedat Hyperboreos.

Consimile est huic quod Nazianzenus [h]) ad Nemesium dixit *Τάδ' ἔκτοθι ῥῖψα Γαδείρων*, i. e. *ultra Gades eas abieci*, hoc est, quam longissime."]

v. 872. *ΟΔΥΝΑΣΑΙ ΓΑΡ.* Iacob *οὐ δύνασαι γάρ.*

v. 873. *ΜΑΡΑΙΝΗΣ.* [Scal. *μαράγνης.* Agamemn. v. 651 *διπλῇ μάστιγι.*] Hesychius, *Μάραινα· μάστιξ, ῥάβδος,* [illegible] lege *ταυρεία.* Euripides, Rheso, v. 817.

Ἤτοι μάραινά γ' ἢ καρανιστὴς μόρος
Μενεῖ σε δρῶντα τάδε. —

[v. 874. *ΔΟΥΠΟΣ ΙΚΝΕΙΤΑΙ.* Supple *πρός σε.*]

[v. 876. *ΣΤΥΓΕΡΩΝ ΤΟΥΤΩΝ.* Aurat. *στυγερὸν τοῦτο.*]

[v. 877. *ΓΕΝΗΤΑΙ.* f. *γεγένηται.*]

v. 879. *ΖΕΥ, ΖΕΥ.* Malim ut continuentur haec cum superioribus. Etenim personarum nomina perperam mihi videntur affixa, et in hunc modum potius reponenda:

ΗΛ. *Τοῦτο διαμπερὲς ὥς ἵκετο ἅτε περ βέλος,*
Ζεῦ, Ζεῦ, κάτωθεν ἀμπέμπων, κ. τ. λ.
ΧΟ. *Ἐφυμνῆσαι γένοιτό μοι, κ. τ. λ.*
ΗΛ. *Φεῦ, φεῦ, κάρανα δαΐξας, κ. τ. λ.*
ΧΟ. *Ποῖ, ποῖ δὴ νερτέρων τυραννίδες, κ. τ. λ.*

[Ibid. *ΑΜΠΕΜΠΩΝ.* f. *ἀμπέμψον*, vel [illegible].]

[v. 882. *ΧΕΙΡΙ.* f. *χειρός.*]

[Ibid. *ΤΟΚΕΥΣΙ.* Schol. *Ἵνα τὸ ὅμοιον καὶ ἴσον τῷ* [illegible]*μου φυλαχθῇ.* Ergo Electrae haec tribuit.]

---

e) Catull. CVIII, 3.
f) v. 31.
g) Anal. Br. II, p. 224.
h) Greg. Naz. Carm. LXI, [illegible]

[Ibid. *ΟΜΩΣ ΤΕΛΕΙΤΑΙ*. Scal. ὅπως τελῆται.]
[v. 383. *ΕΦΥΜΝΗΣΑΙ*. f. haec chori sunt et legend. *ΧΟΡ*. Ἐφυμνῆσαι.]

v. 388. *ΘΕΙΟΝ ΕΜΠΑΣ*. [Supra v. 101. τὸ μόρσιμον, *fatum*.] Suspicor hic ἔμπας vel ἔμπα nomen esse, ut apud Hesychium, Ἔμπα πόληος, στήριγμα τῆς πόλεως.

v. 389. *ΠΡΩΡΑΣ*, *faciem*. Metaphorice. Imo pro anteriore parte cuiuscunque rei. Noster, Prometheo, v. 424.

Ὀξυπρώροισι βρέμων ἐν αἰχμαῖς.

[Agamemn. v. 243.

Στόμα-
τός τε καλλιπρώρου.]

[v. 391. *ΕΓΚΟΤΟΝ ΣΤΥΓΟΣ*. Ποτᾶται repetendum ἀπὸ κοινοῦ.]

[v. 392. *ΑΜΦΙΘΑΛΗΣ*. Pupillorum praeses, non puberum; id enim est ἀμφιθαλής. Sed et utroque parente nobilis. Schol. ὁ ποιήσων ἄμφω ἡμᾶς ἀναθαλῆσαι. Etiam hoc probat, quod Electrae haec tribuit.]

[v. 394. Forsan Electrae haec tribuenda:

ΗΛ. Φεῦ, φεῦ· κάρανα, κ. τ. λ.]

[v. 398. *ΑΛΛΑ*. Καὶ γὰρ sensus postulat.]
[v. 400. *ΑΙΜΑ. ΒΟΑι ΓΑΡ ΛΟΙΓΟΝ ΕΡΙΝΝΥΣ*. Lege coniunctim: αἷμα βοᾷ γὰρ λοιγὸν Ἐριννὺν, *exitiosam Erinnyn*.]
[v. 401. *ΠΡΟΤΕΡΩΝ*. f. πρότερον.]

v. 402. *ΕΠΑΓΟΥΣΑΝ*. Malim ἐπάγουσα [vel ἐπάγουσ' ἐπ'.]

[v. 403. *ΠΟΙ, ΠΟΙ*. f. haec sunt chori.]
[v. 404. *ΙΔΕΤΕ*. l. ἴδεσθε.]
[v. 405. *ΙΔΕΣΘ'*. l. ἴδετ'.]
[v. 408. *ΠΕΠΑΛΤΑΙ*. f. haec choro tribuenda.]

v. 409. *ΤΟΝΔΕ ΚΛΥΟΥΣΑΝ ΟΙΚΤΟΝ*. Magna utitur licentia casuum. [f. κλυούσης. Schol. ἀντὶ τοῦ κλυούσῃ. Propter hiatum, qui est fugiendus in tragoediis. Soph. Elect. v. 481.

Ὕπεστί μοι θράσος,
Ἀδυπνόων κλύουσαν
Ἀρτίως ὀνειράτων.]

[v. 410. Schol. Ὅτε σε οἰκτιζόμενον ἴδω, Ὀρέστα. Ergo priora ab Oreste prolata.]

[v. 411. *ΣΠΛΑΓΧΝΑ ΔΕ ΜΟΥ ΚΕΛΑΙΝΟΥΤΑΙ*. Virgil. Aeneid. VIII. 219.

Hic vero Alcidae furiis exarserat atro
Felle dolor. —

Ad quem locum vir cl. Germanus Valens Guellius: „Non omittendum autem hic poetam ponere in felle iracundiam, quam alii in corde. Homer. Odyss. *Δ'*. 661.

—— μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφιμέλαιναι
Πίμπλαντο. ——

Nimirum ἀπὸ τῆς μελαίνης χολῆς,' qui versus est et Il. Α'. Aeschylus in Choeph. v. 411.

Σπλάγχνα δέ μου κελαινοῦται.

Et idem Suppl. v. 792.

Μελανόχρως δὲ πάλλεταί μου καρδία."

Haec ille.]

v. 412. ΠΡΟΣ ΕΠΟΣ ΚΛΥΟΥΣΗι. Προσκλυούσῃ. Tmesis nostro usitatissima.

[v. 413. ΟΤΑΝ. l. ὅτε vel ὅταν; pro ὅτε forte.]

[Ibid. ΕΠΑΛΚΕΣ. Ἄλκιμον.]

[v. 414. ΑΠΕΣΤΑΣΕΝ ΑΧΟΣ. Subint. μοί. Vel lege ἀπέσταζεν, distillat: Ͽρασί' dativus est, per apostrophen abscinditur ι.]

[v. 415. ΦΑΝΕΙΣΘΑΙ. f. φανῆται· τελεσθήσεται.]

[v. 416. ΤΙ Δ' ΑΝ. Haec Electra rursus.]

v. 418. ΠΑΡΕΣΤΙ ΣΑΙΝΕΙΝ, κ. τ. λ. Haec verba sensu duplici possunt accipi: vel, *Clytaemnestrae licet delinire Agamemnonem et nos, nos vero non demulcemur: tanquam lupa crudelis, non exoranda a matre est ira nostra:*, et tunc τὰ δ' eo sensu accipiendum, quo sumi notavimus ad Persarum v. 1. vel, *Nos quidem Clytaemnestrae blandimur, illa vero non demulcetur: tanquam, etc.* ut traduximus. Tum vero pro τὰ δ' legendum est ἃ δ'. Observa praeterea Scholiastae ἀκολάκευτος, v. 419. non esse explicationem τοῦ ὠμόφρων, sed τοῦ ἄσαντος. [Hesych. Ἄσαντος· οὐ σαίνων.]

v. 421. ΚΙΣΣΙΑΣ. Scholiastes ἄρειον, Περσικόν. Procul dubio non ad ἄρειον, sed ad τὸ Κισσίας pertinet interpretatio. Cissii gens Persarum bellicosa; de quibus ad Pers. v. 17. [Vel f. legendum οὔτε, vel αἴτε, Κισσίας. *Neque percullit eum more Cissiae bellatricis*, Bacchae, *quae feriat unumquemque procul et* ἀπρήκτῃ πληγᾷ, *inefficaci vulnere.*]

v. 423. ΑΠΡΙΓΚΤΟΙ ΙΠΛΗΚΤΑ. Forte Ἀπριξ τα πληκτὰ, [πολύπλαγκτά τ', vel ἄπρακτοι, vel ἀπρηκτον πλῆγμα.] vel, ut senarius fiat, ἀπρὶξ γέ τοι πληκτά. [Scaliger legit ἀπριγκτόπληκτα. Aurat. ἀπρίκτῃ πληγᾷ.]

v. 424. ΕΠΑΣΣΥΤΕΡΟΤΡΙΒΗ. Pluribus se Agamemnonem confecisse plagis gloriatur in tragoedia praecedente Clytaemnestra, v. 1393.

Παίω δέ νιν δίς· κἀν δυοῖν οἰμώγμασιν
Μεθῆκεν αὐτοῦ κῶλα· καὶ πεπτωκότι
Τρίτην ἐπενδίδωμι. ——

———

ι) v. 103.

Ibid. *ΧΕΡΟΣ ΟΡΕΓΜΑΤΑ.* Hesych. Ὄρεγμα· βῆμα, ὅρμημα, ἅλμα.

[v. 425. *ΕΠΙΡΡΟΘΕΙ.* l. ἐπιῤῥόθει.]

[v. 429. *ΑΝΕΥ ΠΟΛΙΤΩΝ ΑΝΑΚΤΑ.* Nam tota civitas funus regium prosequi solebat. Exempla passim occurrunt. Livius, XXIV. 4. de Hierone agens: *Funus fit regium, magis amore civium et caritate quam cura suorum celebre.*]

[v. 431. *ΑΝΟΙΜΩΚΤΟΝ.* Quod maxime inhonorum, versu sequente, τὸ πᾶν ἀτίμως ἔλεξας.]

v. 436. *ΕΠΕΙΤ' ΕΓΩ ΝΟΣΦΙΣΑΣ ΟΛΟΙΜΑΝ.* Hinc sumptum illud Electrae, apud Euripidem, v. 281.

Θάνοιμι μητρὸς αἷμ' ἐπισφάξασ' ἐμῆς.

v. 437. *ΕΜΑΣΧΑΛΙΣΘΗΣ ΔΕ Θ', ΩΣ ΤΟΤ' ΕΔΥ.* [f ἐμασχαλίσθη δῆθ' ὡς τόδ' εἴδεις.] Canterus: ἐμασχαλίσθη δ' ἔθ', ὡς τοῦτ' εἰδῇς. Amputare solebant veteres iis, quos e medio sustulissent, extremitates corporis, puta manus, pedes, aures, nares, etc. et collo appendere; quod μασχαλίζειν dixere. Hesychius k): Φονεύσαντες ἐξ ἐπιβουλῆς τινας, ὑπὲρ τοῦ τὴν μῆνιν ἐκκλῖναι, ἀκρωτηριάσαντες τὰ μόρια τούτων, οἷον ὤτων, ῥινῶν, καὶ ἐρείσαντες ἐκρέμων ἐκ τοῦ τραχήλου διὰ τῶν μασχαλῶν. Hoc enim pacto manes caesorum impediri censebant, quo minus ipsos persequi atque infestare possint. Triclinius ad Soph. Electr. v. 448. Ἔθος ἦν τοῖς παλαιοῖς, ἡνίκα τινὰ διεχρήσαντο, ἀκρωτηριάζειν αὐτὸν, καὶ ὑπὸ τῆς μασχάλης ταῦτα τιθέναι. Τοῦτο δὲ ἐποίουν ἵνα ἀνίσχυρον αὐτὸν ἐργάζωνται διὰ τῆς τῶν ἀκρωτηρίων τομῆς πρὸς τὴν αὐτῶν ἄμυναν, ἣν οἱ νεκροὶ τοὺς ζῶντας ἀμύνονται, ἐριννῦς αὐτοῖς ἐπιπέμποντες. Tum vero potissimum hoc fecere, si modo consanguineum aut affinem occidissent. Scholiastes Sophoclis, l. l. Εἰώθεισαν οἱ δράσαντες ἐμφύλιον φόνον ἀκρωτηριάζειν τοὺς ἀναιρεθέντας, ἐκ παντὸς μέρους τοῦ σώματος ἀποτεμνόμενοι, καὶ περιάπτειν ἑαυτοῖς τὰ ἄκρα συνείροντες διὰ τούτων ὥσπερ τὴν δύναμιν ἐκείνων ἀφαιρούμενοι, διὰ τὸ μὴ παθεῖν εἰς ὕστερόν τι δεινὸν παρ' ἐκείνων. Ἐφόρουν δὲ εἰς τὰς μασχάλας τὰ ἄκρα, ὃ καὶ μασχαλισθῆναι ἔλεγον. Agamemnonem hoc modo tractatum, praeter Aeschylum nostrum testatur Sophocles in Electra, v. 444.

Σκέψαι γὰρ, εἴ σοι προσφιλῶς αὐτῇ δοκεῖ
Γέρα τάδ' οὖν τάφοισι δέξασθαι νέκυς,
Ὑφ' ἧς θανὼν ἄτιμος ὥστε δυσμενὴς
Ἐμασχαλίσθη. ——

Et Seneca, Agamemn. v. 900.

—— Ille iam exanimem petit,
Laceratque corpus: illa fodientem adiuvat.

---

k) vol. II, p. 547.

Recte *lacerat*, ita enim interpretandus iste locus. Asconius in Verr. Act. I. 6. *Lacer dicitur amputatis a corpore [illegible] membris, hoc est, auribus oculisve.* Virgilius, Aeneid. VI. 494.

Atque hic Priamiden laniatum corpore toto
Deiphobum vidit, lacerum crudeliter ora,
Ora, manusque ambas, populataque tempora raptis
Auribus, et truncas inhonesto vulnere nares.

[Ad quem locum vide sis Germanum Valentem Guellium.]

[v. 438. *ΘΑΠΤΕΙ.* f. *θάπτειν*, vel *θάψαι*, vel *ἐνθάπτειν, ὥστε*, *ut te sepeliret eodem in loco.*]

v. 439. *ΚΤΕΙΝΑΙ.* Canterus *θεῖναι*, quem secuti sumus. Poterit et *κτίσαι* legi. [Vel *κτῆσαι*, Scal. *τεῖναι*. f. *ἐκτεῖναι*.]

v. 440. *ΑΙΩΝΙ ΣΩι.* Ut Plautus l), *aetati tuae.*

v. 441. *ΔΥΣΑΤΙΜΟΥΣ*, *κ. τ. λ.* Lege:

Κλύεις πατρῴους δύας ἀτίμους.
ΟΡ. *Λέγεις πατρῷον μόρον.*
ΗΛ. *Ἐγὼ δ'*, *κ. τ. λ.*

v. 445. *ΜΥΧΟΥ Δ' ΑΦΕΡΚΤΟΣ ΠΟΛΥΣΙΝΟΥ ΚΥΝΟΣ ΔΙΚΑΝ.* Vel conqueritur se conclavi exclusam fuisse, cum interficeretur Agamemnon, quo minus facinus impediret; vel potius legerim *μυχῷ δ' ἔφερκτος*, post mortem eius intra conclave conclusam, ne aliquid excogitaret ad ulciscendam necem patris. Seneca Agamemnone, v. 993.

Arripite, famuli, monstrum, et avectam procul
Ultra Mycenas, ultimo in regni angulo
Vincite, septam nocte tenebrosi specus,
Ut inquietam virginem carcer domet.

Verba sunt Clytaemnestrae de Electra. Porro huiusmodi canis, quem vinctum ad aedes habebant, Artemidoro m) *δέσμιος* dicitur; Senecae n) *catenarius.* Phaedr. Fab. III. 7. o) *a catena collum detritum canis.*

[v. 448. *ΤΟΙΑΥΤ' ΑΚΟΥΩΝ.* Sunt qui delent hunc et duos proxime insequentes versus.]

[Ibid. *ΕΝ ΦΡΕΣΙ ΓΡΑΦΟΥ.* Prometh. Vinct. v. 778.

Ἣν ἐγγράφου σὺ μνήμοσιν δέλτοις φρενῶν.]

[v. 450. *ΤΕΤΡΑΙΝΕ ΜΥΘΟΝ ΗΣΥΧΩι ΦΡΕΝΩΝ ΒΑΣΕΙ.* Cogita tecum, per te.]

[v. 452. *ΟΡΓΑι ΜΑΘΕΙΝ.* Schol. *Ἀντὶ τοῦ μάθε τῷ τρόπῳ σου.* Scalig. *ὄργα.* Hesych. *Ὀργᾷ· ἐπιτεταμένως ἐπιθυμεῖ.* Agam. v. 222.

Παρθενίου θ' αἵματος ὀργᾷ
Περιόργως ἐπιθυμεῖν.]

---

l) Plaut. Stich. IV, 2, 14.
m) Artemid. II, 11. p. 151. Reiff.
n) Senec. de ira III, 37.
o) v. 16.

[v. 453. *ΚΑΘΗΚΕΙΝ*. Pro μετέρχεσθαι.]

[v. 455. *ΕΠΙΦΘΕΓΓΟΜΑΙ*. f. ἐπιφθέγξομαι, *acclamatione incitabo.*]

[v. 460. *ΙΩ ΘΕΟΙ*. f. *ΟΡ*. Ἰὼ θεοί.]

v. 461. *ΤΡΟΜΟΣ Μ' ΥΦΕΡΠΕΙ*. Forte hic chorus infit.

[v. 462. *ΤΟ ΜΟΡΣΙΜΟΝ*. Supra, v. 388. θεῖον.]

[v. 464. *ΙΩ ΠΟΝΟΣ*. f. *ΗΛ*. Ἰὼ πόνος.]

[Ibid. *ΕΓΓΕΝΗΣ*. Schol. Συγγενής. Hesych. Ἐγγενής· ἐντὸς τοῦ γένους. Scaliger legisse videtur ἐκγενής.]

[v. 467. Si Electrae nomen non praeponatur ad v. 464. vide an non hic praeponendum.]

v. 468. *ΙΩ ΔΥΣΚΑΤΑΠΑΥΣΤΟΝ ΑΛΓΟΣ*, κ. τ. λ. Hic locus variis corruptelis laborat, quem ad hunc modum restituendum opinor:

Ἰὼ δυσκατάπαυστον ἄλγος
Δώμασιν ἔμμοτον
Τῶν δ' ἕκατ', οὐδ' ἀπ' ἄλλων
Ἔκτοθεν. Ἀλλ' ἀπ' αὐτῶν
Αἰῶν' ἀναιρεῖν, αἱματηρᾶν
Θεῶν κατὰ γᾶς ὅδ' ὕμνος.

Et forte postremi versus ita transferendi sint:

— verum ut eorum (*Agamemnonis scil. et Aegisthi*)
Vitae vim inferamus, sanguineorum
Deorum sub terra hic est hymnus.

Ut αἰῶνα ἀναιρεῖν hic sit ad verbum *vitam tollere*, vitae vim inferre.

[v. 469. *ΕΜΜΟΤΟΝ*. f. ἔμμορον, vel ἔμμονον, vel ἐμμεῖον. Si retineatur ἔμμοτον, sub. φάρμακον, a μοτός linamentum seu linteum carptum, quod vulneribus inditur. Hesych. Ἔμμοτος· τραυματία νοσώδης.]

[v. 470. *ΤΩΝ Δ' ΕΚΑΣ*. Pro ἑκάς forte οἶκος, sed malim ἕκαστ'. Fortasse melius τῶνδ' ἕκαστ' οὐκ ἀπ' ἄλλων, *in singulos horum*, pro τούτους ἑκάστους.]

[v. 474. *ΑΛΛΑ ΚΛΥΟΝΤΕΣ*. f. chori haec sunt.]

[Ibid. *ΜΑΚΑΡΕΣ ΧΘΟΝΙΟΙ*. *Beati subterranei Dii.* Schol. Ταῦτα τὰ ᾄσματα τοῖς κατὰ γῆν θεοῖς πρέπει, καὶ οὐ τοῖς οὐρανίοις. Est χθόνιος idem quod ὑποχθόνιος, ὑπόγειος, vide quae supra ad v. 1.]

v. 480. *ΦΥΓΕΙΝ, ΜΕΓΑΝ ΠΡΟΣΘΕΙΣΑΝ*. Canterus, Φυγεῖν με λαμπρὸν θεῖσαν.

v. 482. *ΠΑΡ' ΕΥΔΕΙΠΝΟΙΣ ΕΣΗι*. Hesychius, Εὐδείπνοις· θυσία τις Ἀθήνησιν· καὶ ἡ Ἐριτογενής· καὶ αἱ τοῖς νεκροῖς ἐπιφερόμεναι σπονδαὶ, ἤγουν πνοαί. Legendum χοαί iamdiu monuimus. [Agamemnonem mortuum nec inferiis nec silicernio honestatum plus semel conqueritur Electra, tum apud nostrum, tum apud Sophoclem et Euripidem: credebant quippe

veteres defunctorum animas ab inferis excitatas iis vesci et delectari. Vide Kirchmann. p. 576.]

v. 483. *ΕΝ ΠΥΡΟΙΣΙ.* Canterus, ἐμπύροισι.

[v. 486. *ΠΡΕΣΒΕΥΣΩ.* Hesych. Πρεσβεύειν· προτιμᾶν. Eumenid. v. 1.

Πρῶτον μὲν εὐχῇ τῇδε πρεσβεύω θεῶν
Τὴν πρωτόμαντιν Γαῖαν. ——

Iul. Pollux p), Onomast. II. 2. Καὶ πρεσβεύειν, τὸ τιμᾶν, παρὰ Πλάτωνι, καὶ τὸ οὐδὲν ἐστι πρεσβύτερον ἀντὶ τοῦ οὐδὲν τιμιώτερον.]

v. 487. *ΑΝΕΣ.* Hesychius, Ἄνες· ἄφες, ἀπόλυσον.

[v. 488. *ΔΟΣ ΔΕ Τ'.* Aur. Δὸς σὺ δ'.]

[v. 490. *ΑΜΦΙΒΛΗΣΤΡΟΝ ΩΙ Σ' ΕΚΑΙΝΙΣΑΝ.* Vix redderem *interemerunt*, cum καίνειν et καινίζειν inter se differant, sed *recens exceperunt*, vel *induerunt*. Quod si balneae praecederent, ut convivium, sic sacrificium, poterit reddi: — *quo reti velut pura veste te adornarunt.* Par eventus in Herculis veste per Licham a Deianira missa.]

[v. 491. *ΠΕΔΑΙΣ Δ' ΑΧΑΛΚΕΥΤΟΙΣ.* f. delendum δ'.]

[v. 492. *ΑΙΣΧΡΩΣ ΤΕ ΒΟΥΛΕΥΤΟΙΣΙΝ ΕΝ ΚΑΛΥΜΜΑΣΙΝ.* Fortasse legendum

Αἰσχρῶς γε βουλευτοῖσιν ἐγκαλύμμασιν]

[v. 496. *Η ΤΑΣ ΟΜΟΙΑΣ.* f. καὶ τὰς ὁμοίας.]

[v. 499. *ΕΦΗΜΕΝΟΥΣ ΤΑΦΩΙ.* Ad Virgilianum illud Aeneid. I. 722.

—— inscia Dido
Insideat quantus miserae Deus. ——

Germanus Valens Guellius: „Hunc locum videtur Ovidius q), de Europa, imitatus,

—— ausa est et regia virgo,
Nescia quem premeret, tergo considere tauri.

Ut autem hic dativo *insidere* iungit, sic et Hesiod. r) δενδρέῳ ἐφεζόμενος, et Aeschylus in Choeph.

Ἰδὼν νεοσσοὺς τούσδ' ἐφημένους τάφῳ.

Nam et huic verbo aliquando accusandi casum dat, ut in illo s):

Insedisse supremos patriae cineres, ——

et,

—— summas Pallas insidet arces,

ut Euripides t) in Oreste:

---

p) Poll. II, 12.
q) Metam. II, 869.
r) Hes. Op. et D. 583.
s) Virg. II, 2.
t) Eur. Orest. 944. P.

— *Πύθιον* [*Πύθιος*] *τρίποδα καθίζων*,
— tum rursus silvis insedit iniquis. u)

Iaec ille.]

[v. 501. *ΚΑΙ ΜΗ 'ΞΑΛΕΙΨΗιΣ ΣΠΕΡΜΑ ΠΕΛΟΠΙ-ΔΩΝ ΤΟΔΕ.* Ita Virgilius *delere*, Aeneid. IX. 248.

Non tamen omnino Teucros delere paratis.

Ex observatione Guellii.]

v. 503. *ΚΛΗιΔΟΝΕΣ ΣΩΤΗΡΙΟΙ.* Quippe qui longiorem vitam auspicari videntur morientibus. Quid sint *κληδόνες*, supra monuimus ad Prometheum, v. 485. Malim vero legere *κίονες σωτήριοι.* Ita Euripides, Iph. Taur. v. 59.

Στύλοι γὰρ οἴκων εἰσὶ παῖδες ἄρσενες.

Plautus, Milite, III. 1. x)

At illa laus est magna et in divitiis maximis,
Liberos hominem educare, generi monumentum et sibi.

Pollux y), III. 2. liberos *οἴκων στηρίγματα* vocat. Artemidorus, II. 10. *columnis* assimilat. Plin. Epist. IV. 21. *Cui nunc unus ex tribus liberis superest, domumque, pluribus adminiculis paulo ante fundatam, desolatus fulcit ac sustinet.*]

v. 504. *ΦΕΛΛΟΙ Δ' ΩΣ ΑΓΟΥΣΙ ΔΙΚΤΥΟΝ.* Eustath. z) in Iliad. *Α'*. 189. *Ὅπως ἀντὶ τοῦ καθὰ, ὡς τὸ, φελλοὶ δ' ὅπως, παρ' Αἰσχύλῳ.* Et in Iliad. *Θ'*. a) *Φελλοὶ ὅπως δίκτυον ἀνάγουσιν ἄνω, κατ' Αἰσχύλον, οὕτω καὶ τηλόθι ὢν κλέος ἔχει.* Verum lapsus est memoria Eustathius: nam non *ὅπως* pro *καθὰ* hic sumitur, sed *ὥς*, neque metri lex *τὸ ὅπως* admittit. Eadem suberis et retis similitudine utitur Pindarus, Pyth. Od. II. 144. b)

Ἅτε γὰρ ἐνάλιον πόνον ἐ-
χοίσας βαθὺ σκευᾶς ἑτέρας, ἀβά-
πτιστός εἰμι, φελλὸς ὥς
ὑπὲρ ἕρκος ἅλμας.

v. 505. *ΚΛΩΣΤΗΡΑ ΣΩΖΟΝΤΕΣ ΛΙΝΟΝ.* Legendum potius *κλωστῆρα λίνου*, tum quod ita alibi scribitur, ut in Polluce c); tum quod ita reliqui poetae loquantur, ut Euripides d) apud Pollucem; tum quod *λίνον* masculino genere Graeci non usurpant. Hos versus laudat Clemens Alexandrinus, Strom. II. 422. aut his similes e Sophocle. Locus autem est corruptus, in hunc modum apud Clementem reformandus:

---

u) Virg. Aen. XI, 581.
x) v. 109.: *est magno in genere et in d. m.*
y) Poll. III, 12.
z) p. 79, 33.
a) p. 713, 33.
b) v. 79. Bkh.
c) Poll. VII, 31.
d) Fr. inc. trag. CCVI. Matth.

Παῖδες γὰρ ἀνδρὶ κατθανόντι κληδόνες
Γεγᾶσι· φελλοὶ δ' ὣς ἄγουσι δίκτυον,
Τὸν ἐκ βυθοῦ κλωστῆρα σώζοντες λίνου.

Apud Clementem est λίνῳ. [Hesych. *Κλωστήρ*· τὸ κεκλωσμένον ῥάμμα. Est idem κλωστήρ quod κλῶσμα, filum quod nendo deductum est, a κλώθω, neo.]

[v. 508. *ΑΜΟΜΦΗΤΟΝ ΔΕ ΤΙΝΑ.* f. ἀμομφῆ τίμημα.]

[v. 509. *ΤΙΜΗΜΑ.* f. Τίμημα τύμβου τῆς τ' ἀνοιμώκτου τύχης.]

[v. 510. *ΤΑ Δ' ΑΛΛ'.* Apostrophe: pro τά f. legendum σύ.]

v. 512. *ΕΞΩ ΔΡΟΜΟΥ.* [Hoc Pausanias ἐκτοπιστικὸν dixit, quod est, interprete Eustathio e), ad Il. *Ε'*. 726. Ἐκ τοῦ καθήκοντος δρόμου βαίνειν. Est itaque ἔξω δρόμου, ἔξω τοῦ προόντος πράγματος.] Ita Pindarus, Pyth. XI. 60. f) Ἔξω πλόου.

[v. 515. *ΘΑΝΟΥΝΤΙ.* f. θανόντι.]

[Ibid. *ΟΥ ΦΡΟΝΟΥΝΤΙ.* Οὐ φροντίζειν pro μεταφροντίζειν, *negligere*; ut φρονεῖν τὰ τοῦ Καίσαρος, *Caesaris res curare.*]

[Ibid. *ΔΕΙΛΑΙΑ ΧΑΡΙΣ.* Non dixerim *miseram*, sed *serum*, a δείλη vespertina diei parte: quo significatione iactatur et δειλός. Hesiod. *Ἔργ. καὶ Ἡμ.* v. 368.

—— δειλῇ δ' ἐνὶ πυθμένι φειδώ.

[v. 516. *ΕΙΚΑΣΑΙ ΤΑΔΕ.* Schol. Οὐ διστάζω ὅτι οὐκ ἐπέμφθη. (Supple μείω δὲ) ἀντὶ, κ. τ. λ.]

[v. 518. *ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΓΑΡ ΤΙΣ*, κ. τ. λ. Idem dixerat supra, v. 46.

Τί γὰρ λύτρον πεσόντος αἵματος πέδῳ;

[v. 520. *ΘΕΛΟΝΤΙ ΔΕ.* Schol. Ὁ δὲ ἀντὶ τοῦ γάρ. Non pertinent ad θέλοντι δέ, sed ad μείω δέ, quae Scholiis interseri debent post ἐπέμφθη.]

[v. 521. *ΠΑΡΗΝ ΓΑΡ.* Apud Sophoclem rem aliter narrat Chrysothemis, v. 419. *Aderam*, inquit chorus, quia Electra abigebatur. Plutarchus, de his qui sero a numine puniuntur, p. 555. [A.]. Ὥστε πρὸς τὰ γινόμενα καὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀποπλάττεσθαι τὸ τῆς Κλυταιμνήστρας ἐνύπνιον τὸν Στησίχορον, οὑτωσί πως λέγοντα τάδε·

Δράκων ἐδόκησε μολεῖν κάρα βεβροτωμένος ἄκρον,
Ἐκ δ' ἄρα τοῦ βασιλεὺς Πλεισθενίδας ἐφάνη. *)]

[v. 522. *ΝΥΚΤΙΠΛΑΓΚΤΩΝ.* Agamemn. v. 12.

Εὖτ' ἂν δὲ νυκτίπλαγκτον ἔνδροσόν τ' ἔχω
Εὐνὴν ——.]

---

e) Eust. p. 598, 26. f) v. 89. Bkh. *) Stesich. fr. XLIII. Klein.

[v. 526. ΚΑΡΑΝΟΥΝΤΑΙ. Hesych. Καρανοῦσθαι· τελειοῦσθω. Idem, Καρανώσει· κορυφώσει. Schol. Καρανοῦται· κεφαλιοῦται. Vide v. 703.]

v. 527. Ad hunc versum notat Scholiastes: ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἔδοξας. Lege ἔδοξεν, ex versu scil. 525.

[Ibid. ΕΝ ΣΠΑΡΓΑΝΟΙΣΙ ΠΑΙΔΟΣ. Schol. ὡς παῖδα αὐτὸν ἐκτεῖναι ἐν τοῖς σπαργάνοις. Prorsus male: vult enim poeta serpentem illum quasi puerum fasciis involutum fuisse.]

[v. 528. ΧΡΗιΖΟΝΤΑ. Schol. Πρὸς τὸν δράκοντα εἶπε τὸ χρῄζοντα. Perperam.]

[Ibid. ΝΕΟΓΕΝΕΣ. Stephani editio, νεορενές. f. νεορανές.]

[v. 529. ΑΥΤΗ. f. κ' αὐτή.]

[Ibid. Τ' ΟΝΕΙΡΑΤΙ. f. τ' ὠνείρατι.]

v. 530. ΑΤΡΩΤΟΝ. Legimus ἄτρωτος.

[v. 532. ΑΝΔΡΟΣ. De Clytaemnestra; ut et chorus in Agamemnone, v. 359.

Γύναι, κατ' ἄνδρα σώφρον' εὐφρόνως λέγεις.]

Ibid. ΟΨΑΝΟΝ. Scholiastes: Τὸ χ' ὅτι ἀπὸ ὄψεως παρήγαγε τὸ ὄψανον. i. male ὄψανον ab ὄψις deduxisse. χ enim nota vitii. Hinc intelligenda illa Tzetzis in Chiliadibus, Chil. XI. Hist. 861.

Κεἴ τι φαῦλον, χίασον. Ὁ δ' ἀπ' ἀρχῆς εἰς τέλος
Τὴν πᾶσαν κατεχίασεν ἐκείνην τραγῳδίαν.

[v. 536. ΠΕΜΠΕΙ Τ' ΕΠΕΙΤΑ. f. πέμπει δ' ἔπειτα. Porro discimus ex Eustathio, p. 698. l. 83. Τὸ μεσημβρινὸν τοῖς κατοιχομένοις ἀπένεμον εἰς χοάς.]

[v. 538. ΑΚΟΣ ΤΟΜΑΙΟΝ. Vide quae ad Agamemn. v. 17.]

[v. 541. ΕΙ ΓΑΡ. Aur. Καὶ γάρ.]

[v. 546. ΩΣ ΕΘΡΕΨΕΝ. f. ἣ 'ξέθρεψεν.]

[Ibid. ΕΚΠΛΑΓΛΟΝ ΤΕΡΑΣ. Sic Virgilius, Aen. III. 658. *Monstrum horrendum.*]

[v. 549. ΤΕΡΑΣΚΟΠΟΝ ΔΕ. Auratus hunc versum et duos proximos choro tribuit, sic legens:

ΧΟ. Τερασκόπον γε τῶνδέ σ' αἱροῦμαι πέρι.
Γένοιτο δ' οὕτως· τἄλλα δ' ἐξήγου φίλοις·
Τὰς μέν τι ποιεῖν. ——]

[v. 550. ΓΕΝΟΙΤΟ Δ' ΟΥΤΩΣ. Bene ominandi formula. Sept. Theb. v. 532. Οὕτως γένοιτο. Cuius contrarium, μὴ γένοιτο. Vide quae ad Sept. Theb. v. 5.]

v. 551. ΤΟΥΣ Δ' ΕΝ ΤΙ ΠΟΙΕΙΝ. Forsan τοὺς μέν τι ποιεῖν.

[Ibid. ΤΟΥΣ ΔΕ ΜΗΤΙ ΔΡΑιΝ. f. τὰς δέ.]

[v. 555. ΕΝ ΤΑΥΤΩι ΒΡΟΧΩι ΘΑΝΟΝΤΕΣ. Laqueus pro mortis quovis genere.]

v. 557. *ΑΨΕΥΔΗΣ ΤΟ ΠΡΙΝ.* Alibi noster a Platone laudatus, *Πολιτ. Β'.* sub fin.

Κἀγὼ γε Φοίβου θεῖον ἀψευδὲς στόμα
Ἤλπιζον εἶναι, μαντικῇ βρύον τέχνῃ.

Virgilius, Aen. VI. 344.

—— namque mihi fallax haud ante repertus,
Hoc uno responso animum delusit Apollo.

[Euripides in Oreste, v. 1666.

Ὦ Λοξία μαντεῖε, σῶν θεσπισμάτων
Οὐ ψευδόμαντις ἦσθ' ἄρ', ἀλλ' ἐτήτυμος.

Qui et idem, Iphig. in Taur. v. 711.

Ἡμᾶς δ' ὁ Φοῖβος μάντις ὢν ἐψεύσατο.]

[v. 558. *ΕΙΚΩΣ.* Pro *ἐοικώς.*]

Ibid. *ΠΑΝΤΕΛΗ ΣΑΓΗΝ ΕΧΩΝ.* Viatoris scilicet. *Σάγη* proprie *ὅπλισις*, vestis militaris corpori induta: quo sensu bis usus est noster Sept. Theb. v. 126.

Ἑπτὰ δ' ἀγήνορες πρέποντες στρατοῦ
Δορυσσόοις σαγαῖς.

Et Pers. v. 240.

Ἔγχη σταδαῖα καὶ φεράσπιδες σαγαί.

Utrobique vox oxytonως scripta, quae apud lexicographos et scholiastas semper paroxytonως. Inde metaphorice pro quovis habitu externo. In Euripidis Rheso chorus ita loquitur, v. 207.

Λέξον, τί δ' ἔσται τοῦδε σώματος σάγη;

corporis tegumentum; cui respondet Dolon:

Λύκειον ἀμφὶ σῶμα θήσομαι δοράν.

[Vox videtur Sicula.]

[v. 559. *ΕΡΚΕΙΟΥΣ ΠΥΛΑΣ.* Est *ἕρκος*, Eustath. p. 164 l. 47. *μέρος τι τῆς οἰκίας περὶ τὴν αὐλήν.* Hesych. *Ἑρκίοις· τειχίοις.* Sunt igitur *ἑρκεῖαι πύλαι* exteriores aedium ianuae, unde *ἑρκεῖος Ζεύς* dicitur cuius ara sub dio.]

v. 560. *ΞΕΝΟΣ ΤΕ ΚΑΙ ΔΟΡΥΞΕΝΟΣ ΔΟΜΩΝ,* hospes et amicus aedium. [Subaudi *φαινόμενος.*] *Δορύξενοι* proprie dicti qui de hostibus amici facti. Generalius pro amico quovis accipitur. Euripides, Medea, v. 687.

Κἀμοὶ δὲ πάντων φίλτατος δορυξένων.

v. 563. *ΟΥΤΙΣ ΑΝ.* Forte *εἴτις οὔ.* [Vel potius lege

Εἰ δὴ θυρωρῶν οὔτις ἄν. ——]

---

g) Plat. d. Rep. II, p. 383. B.

[v. 567. *ΤΙ ΔΗ ΠΥΛΑΙΣΙ.* Telemachus apud Homerum, Odyss. *Α'*. 120.

— νεμεσσήθη δ' ἐνὶ θυμῷ,
Ξεῖνον δηθὰ θύρῃσιν ἐφεστάμεν. —]

[v. 568. *ΑΙΓΙΣΘΟΣ ΕΙΠΕΡ ΟΙΔΕΝ ΕΝΔΗΜΟΣ ΠΑΡΩΝ.* Aegisthus si domi praesens haec norit, *non impune ituri estis.* Post protasin conditionalem saepe subintelligitur apodosis, praesertim in comminando, euphemismi specie quadam. Mimesis haec vulgarem aposiopesin exhibet. Pro ὑπερ Auratus legit ἔνδον vel ἐντός.]

[Ibid. *ΕΝΔΗΜΟΣ.* H. e. *ἐπιδημεῖ, in urbe est et domi.*]

v. 569. *ΒΗΛΟΝ ΕΡΚΕΙΟΝ ΠΥΛΩΝ.* Legendum videtur βηλὸν ἑρκείων πυλῶν, ex versu 559. et v. 651. [Hesych. Βηλός· οὐδας οἴκου, ἀπὸ τοῦ βαίνεσθαι.]

[v. 574. *ΠΟΔΩΚΕΙ.* Sic in Sept. contra Theb. v. 629. ποδῶκες ὄμμα.]

v. 578. *ΑΡΤΙΚΟΛΛΑ.* [Schol. σύμφωνα καὶ ὑγιῶς συναρμοζόμενα ταῖς νεωστὶ συνθήκαις ἡμῶν. Sic in Suppl.[h]) συγκόλλως, *convenienter, congruenter.* Vel ἀρτίκολλα, *bene compacta, valide ferruminata, firma.*] Hesych. Ἀρτίκολλα· ἡρμοσμένα.

[v. 579. *ΥΜΙΝ.* f. Ὑμᾶς.]

Ibid. *ΓΛΩΣΣΑΝ ΕΥΦΗΜΟΝ ΦΕΡΕΙΝ· ΣΙΓΑΝ Θ' ΟΠΟΥ ΔΕΙ, ΚΑΙ ΛΕΓΕΙΝ ΤΑ ΚΑΙΡΙΑ.* Se ipsum explicat: quod et saepius non modo apud Aeschylum, sed et alios poetas factum supra monuimus. Sic in Septem contra Thebas, v. 495.

Ἅλω δὲ πολλὴν, ἀσπίδος κύκλον λέγω.

Iam vero per γλῶσσαν εὔφημον φέρειν duo se innuere dicit, σιγᾶν θ' ὅπου δεῖ, et λέγειν τὰ καίρια. Est enim εὐφημεῖν non tantum bona verba loqui, sed et tacere. Aristophanes, Thesmophor. v. 39.

Εὔφημος πᾶς ἔστω λεὼς,
Στόμα συγκλείσας, ἐπιδημεῖ γὰρ
Θίασος μουσῶν ἔνδον μελάθρων
Τῶν δεσποσύνων μελοποιῶν·
Ἐχέτω δὲ πνοὰς νήνεμος αἰθὴρ,
Κῦμα δὲ πόντου μὴ κελαδείτω
Γλαυκόν. —

Elegantissimum hunc locum eo lubentius adduxi, quod Callimacho lucem praebeat, qui eodem modo accipiendus, Hymn. II. 17.

Εὐφημεῖτ' ἀΐοντες ἐπ' Ἀπόλλωνος ἀοιδοῖ.
Εὐφημεῖ καὶ πόντος. —

h) Aesch. Suppl. 316.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Et [illegible]:

[illegible]

[illegible] Seneca, De Vit. Beat. c. 26. [illegible] a choro Orestes, [illegible] et cum bonis verbis et [illegible]; ita se mox [illegible], v. [illegible]

[illegible]

Haec est altera [illegible] species, de qua supra diximus ad Agamemn. v. 645.

[v. 680. ΣΙΓΑΝ Θ' ΟΠΟΥ ΔΕΙ. Sept. contra Theb. v. 626.

Φιλῶ δὲ σιγὴν, ἢ λέγειν τὰ καίρια.

Et in Prometh. πυρφόρῳ l):

Σιγῶν θ' ὅπου δεῖ καὶ λέγων τὰ καίρια.

Vide A. Gellium, XIII. 17.]

[v. 682. ΟΡΘΩΣΑΝΤΙ ΜΟΙ. f. ὀρθώσαντί μοι. Vel, [illegible] ὀρθώσαντί μοι, h. e. συμπράξαντι τῷ Πυλάδῃ μοι.]

[v. 688. ΠΟΛΛΑ ΜΕΝ Γ' ΑΗΡ ΤΡΕΦΕΙ. Celeberrimus locus Euripidis in malas mulieres, Fr. inc. LIII. 1. m)

Δειναὶ μὲν ὀργαὶ κυμάτων θαλαττίων,
Δειναὶ δὲ ποταμῶν, καὶ πυρὸς θερμαὶ πνοαὶ,
Δεινὸν δὲ πενία, δεινὰ δ' ἄλλα μυρία·
Ἀλλ' οὐδὲν οὕτω δεινὸν, ὡς γυνὴ, κακόν.

---

i) [illegible]

l) [illegible]

k) v. 61.

m) vid. Matth. p. 375.

-nander n):

Πολλῶν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν θηρίων
Ὄντων, μέγιστόν ἐστι θηρίον γυνή.

-rum est quod hic comminiscitur Scholiastes: εἰσὶ γὰρ ὄφεις ἱέρος πίπτοντες.]

[v. 584. ΑΧΗ. Aurat. ἄγη, portenta.]

v. 585. ΠΟΝΤΙΑΙ Τ' ΑΓΚΑΛΑΙ. Ita noster alibi κόλαι κυμάτων, in Fragmentis o). Ita et Euripides Oreste, 1380.

Ἤ πόντον, Ὠκεανὸς ὃν
Ταυρόκρανος ἀγκάλαις
Ἑλίσσων κυκλεῖ χθόνα.

-nonymus *) apud Plutarchum de aëre eadem utitur meta-iora, libro de exsilio, p. 601. [A.]

Ὁρᾷς τὸν ὑψοῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα
Καὶ γῆν πέριξ ἔχοντα ὑγραῖς ἀγκάλαις.]

Ibid. ΚΝΩΔΑΛΩΝ ΑΝΤΑΙΩΝ ΒΡΟΤΟΙΣΙ ΠΛΑΘΟΥ-Ι, animalibus humano generi adversis abundant. Ita malim -ddi, cum genitivum regat: πλάθουσι pro πλήθουσι. Hesy-hius, Πλάθους· πλήθους. [Scal. πλήθουσι. Scholiastes γεν-ῶσι καὶ αὔξουσι, quod potius ad verbum proximum, sc. βλά-τουσι, referendum.]

v. 587. ΠΕΔΑΙΧΜΙΟΙ. Pro μεταίχμιοι Aeolice. Hesy-hius, Πέδα· μετά. Alcman p) apud Hephaestionem:

Αἴαν ἄριστον πέδ' Ἀχιλλέα.

Ita apud Pindarum q) πεδαμείβομαι, πεδέρχομαι, et πεδάφρων, pro μεταμείβομαι, etc. et πεδέχω in Alcaeo apud Hephaestio-nem r):

Ἐμὲ δειλὰν, ἐμὲ πάσᾶν κακοτάτων πέδ' ἔχοισαν.

Lege πεδέχοισαν, pro μετέχουσαν. [Sic apud Platonem in Ti-maeo ποθακόντων, ni fallor, pro προσηκόντων.]

v. 588. ΠΕΔΑΜΑΡΟΙ. Corruptum hunc locum varie restituit Scholiastes: aut enim πέδουροι legi vult, quam vocem agnoscit Hesychius, πέδουρος, μετέωρος: aut, quantum ex in-terpretatione coniicere licet, πεδάμεροι. Ego mallem πεδάο-ροι pro μετήοροι, praecipue cum id usurpatum reperiam Ni-candro in Theriacis s).

[v. 592. ΥΠΕΡΤΟΛΜΟΝ ΑΝΔΡΟΣ ΦΡΟΝΗΜΑ. Ho-rat. Od. I. 3. t)

n) ap. Stob. Serm. LXXIII, 56. p. 434. Gesn. (p. 171. Mein.)
o) fragm. CCCXI. p) Alcm. fr. 1. Welck.
q) Ol. XII, 18. (12. B.) Pyth. VIII, 105. (74. πέδ' ἀφρόνων.) Nem. VII, 109. (74. B.) *) Eur. fr. p. 362 M. (ἔχονθ' ὑγρ. ἐν ἀγκ.)
r) p. 89, 16. Pauw. s) Nic. Ther. 729. t) v. 25.

Audax omnia perpeti
Gens humana ruit per vetitum nefas.)

[v. 594. *ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.* Forsan expungendum καί.]

[v. 595. *ΠΑΝΤΟΛΜΟΥΣ.* Sophocles Epigonis, apud Stobaeum [u]), Serm. LXXIII. Ὦ πᾶν σὺ τολμήσασα καὶ πέρα γύναι. Interprete Grotio, *O omne facinus ausa plus quam femina.*]

[v. 597. *ΞΥΖΥΓΟΥΣ.* Sic Pers. v. 139. μονόζυξ.]

[v. 599. *ΠΑΡΑΝΙΚΑι.* Aur. πέρα νικᾷ, *longe vincit.*]

v. 604. *ΘΕΣΤΙΑΣ.* *Althaea.* Ovidius, Metam. VIII. 451 ubi fusius describitur haec fabula:

Stipes erat, quem, cum partus enixa iaceret
Thestias, in flammam triplices posuere sorores;
Staminaque impresso fatalia pollice nentes,
Tempora, dixerunt, eadem lignoque tibique,
O modo nate, damus. ——

unde et noster mox filii sui δαλὸν ἥλικα vocat.

[v. 605. *ΠΡΟΝΟΙΑΝ.* H. e. βουλήν.]

[v. 606. *Κ' ΑΙΘΟΥΣΑ.* Dele κ'. Canterus, καὶ θοῦσα.]
Ibid. *ΔΑΦΟΙΝΟΝ.* Sc. candentem.

[v. 610. *ΜΟΙΡΟΚΡΑΝΤΟΝ ΕΣ ΗΜΑΡ.* [illegible] Ad Virgilianum illud, Aeneid. IX. 107.

Ergo aderat promissa dies, et tempora Parcae
Debita complerant ——

hunc locum citat Germanus Valens Guellius, quem vide consule.]

v. 611. *ΑΛΛΑ ΔΗ.* Si ἀλλά, vel ἄλλαν, δεῖ legatur, non erit repetendum ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἴστω, quod requirit hic Scholiastes.

v. 614. *ΦΩΤ' ΑΠΩΛΕΣΕΝ ΦΙΛΟΝ.* Patrem scil. Nisum.

Ibid. *ΚΡΗΤΙΚΟΙΣ.* Sc. Minois, qui rex Cretae.

v. 615. *ΧΡΥΣΕΟΔΜΗΤΟΙΣΙΝ ΟΡΜΟΙΣ ΠΙΘΗΣΑΣΑ.* Aliter hanc narrat fabulam Virgilius in Ceiri, v. 130. nempe Scyllam amore Minois captam, non donis, hoc patrasse.

—— nisi Scylla novo concepta furore,
Scylla patris miseri patriaeque inventa sepulchrum.
O nimium cupidis si non inhiasset ocellis.
Sed malus ille puer, sc. *Cupido.*

[Perstringit etiam hanc fabulam Georg. I. 404.

Apparet liquido sublimis in aëre Nisus,
Et pro purpureo poenas dat Scylla capillo.).

Ovidius, [Met.] VIII. 90.

---

u) LXXIII, 51. p. 494. Gesn. (Soph. Epig. fr. 2.)

Suasit amor facinus. Proles ego regia Nisi,
Scylla, tibi trado patriamque meosque penates:
Praemia nulla peto, nisi te. ——

Tale vero quiddam narratur in Parallelis Plutarcho attributis, p. 309. [B. C.] Puella quaedam Brenno se Ephesum tradituram pollicita est, ἐὰν τὰ ψέλλια καὶ τὸν κόσμον τῶν γυναικῶν δῷ αὐτῇ. Tarpeia virgo apud Plutarchum l. c. Tatio promisit se aditum ei in montem Tarpeium patefacturam, ἐὰν μισθὸν λάβῃ τοὺς ὅρμους, οὓς ἐφόρουν κόσμου χάριν. Utraque his monilibus obruta periit.

[v. 616. ΠΕΙΘΗΣΑΣΑ. Pro πεπεισθημένη.]

v. 618. ΝΟΣΦΙΣΑΣ' spolians, Ovid. Metam. VIII. 85.

—— fatali nata parentem
Crine suum spoliat: ——

unde ei nomen Ceiris; Ovid. Metam. VIII. 151.

—— et a tonso est hoc nomen adepta capillo.

Ibid. ΑΠΡΟΒΟΥΛΩΣ. Quippe praemii loco poenas Minoi expendebat. Ἀνῃρέθη δὲ ὑπὸ τοῦ Μίνωος, ᾧ καὶ προὔδωκε τὸν πατέρα, κρεμασθεῖσα τῆς θαλάσσης. Propertius de eadem, Eleg. III. 17. x)

Pendet Cretea tracta puella rate.

v. 619. ΚΥΝΟΦΡΩΝ. Virgilius de eadem, Ceir. v. 180.

Nullus in ore rubor; ubi enim rubor, obstat amori.

quod Musaeus, v. 98.

—— ἔρως δ' ἀπενόσφισεν αἰδῶ.

Ita saepe κύων Helena dicta est et Homero propter libidinem. Ut Iliad. Ζ'. 344.

Τὸν δ' Ἑλένη μύθοισι προσηύδα μειλιχίοισι·
Δᾶερ ἐμεῖο, κυνὸς κακομηχάνου, ὀκρυοέσσης.

Et Lycophroni, v. 602.

Ὅταν θρασεῖα θούρας οἰστρήσει κύων
Πρὸς λέκτρα. ——

v. 620. ΚΙΧΑΝΕΙ ΔΕ ΜΙΝ ΕΡΜΗΣ. Mercurius πομπαῖος, deductor animarum, de quo in Persas y) et in initio huius tragoediae diximus.

[v. 621. ΕΠΕΙ Δ' ΕΠΙΜΝΗΣΑΜΕΝ. Ἐπεὶ δὲ, vel ἐπιμνήσομεν.]

Ibid. ΑΚΑΙΡΩΣ. Subaudiendum μνήσομεν.]

v. 622. ΠΟΝΩΝ. Malim πόθων.

Ibid. ΔΥΣΦΙΛΕΣ ΓΑΜΗΛΕΥΜ'. Aegisthi sc. et Clytaemnestrae.

---

x) v. 26. y) Pers. 631.

[v. 624. *ΜΗΤΙΔΑΣ.* Propria consilium; in malam partem, *dolus*, *vafrities.*]

[v. 626. *ΕΠΙΚΟΤΩι ΣΕΒΑΣ.* f. ἐπίκοτον σέβας.]

v. 627. *ΤΙΩΝ Δ'.* Lego τίω δ'. *Colo ignem aedium non calescentem.* [Vel f. τίω γ'. *Magni facio larem domus non audacem.*]

[v. 628. *ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΝ ΑΤΟΛΜΟΝ ΑΙΧΜΑΝ.* Agamemn. v. 491.

—— ἐν γυναικὸς αἰχμᾷ.]

v. 631. *ΕΙΚΑΣΕ ΔΕ ΤΙΣ ΤΟ ΔΕΙΝΟΝ ΑΥ ΛΗΜΝΙΟΙΣΙ ΠΗΜΑΣΙ.* Pro αὖ malim ἂν legere. Satis nota est immanis illa mulierum Lemniarum in maritos suos crudelitas: unde Pindarus, Pyth. Od. IV. 448. [252. Bkh.]

—— Λημνιᾶν
τ' ἔθνει γυναικῶν ἀνδροφόνων.

Orpheus, Argon. v. 470.

Λήμνῳ ἐν ἠγαθέῃ τόθι περ κακὰ ἔργα μεμήλει
Θηλυτέραις. ——

Rem narrant Scholiastes Pindari, et Scholiastes Apollonii [a]) in lib. I. Argonaut. Quinetiam alia illa crudelitas, huius quasi ἀντίποινος, quam fuse narrat Herodotus Musa sexta, c. 138. paucis vero perstringit Eustathius ad Dionysium Afrum, v. 347. *Καὶ ἡ Λῆμνος δέ ποτε*, inquit, *ᾠκεῖτο ὑπὸ Πελασγῶν, ἐξ ὧν Λήμνια παροιμιάζονται κακὰ, διὰ τοὺς φόνους, οὓς ἐποίησαν, γυναῖκάς τε κτείναντες αἰχμαλώτους ἀδίκως, καὶ παῖδας οὓς ἐξ αὐτῶν ἐπαιδοποιήσαντο.* Pelasgi multas Atheniensium mulieres rapuerunt, et cum iis in Lemnum abierunt; cumque inde ipsis filii nascerentur, eos Pelasgi ad unum omnes cum matribus interfecerunt, veriti ne aliquando viri facti Atheniensium iniurias ulciscerentur. Ab hac et virorum et mulierum immanitate nata illa apud Hesychium, Suidam et Eustathium [a]) proverbia, *Λήμνια κακά· Λημνία χείρ· τὸ Λήμνιον βλέπειν*, aliaque. Herodotus [b]), *Λήμνια ἔργα ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα πάντα τὰ σχέτλια νενόμισται καλέεσθαι. Lemnia facinora*, inquit, *in Graecia vocari solebant omnia crudelia facinora.* [Vide sis Diogenian. VI. 2. et Mich. Apostol. IX. 96.]

[v. 632. *ΑΥ.* l. ἄν.]

[v. 633. *ΘΕΟΣΤΥΓΗΤΩι Δ' ΑΧΕΙ.* f. γ' ἄχει. Aurat. legit ἄγει. *Pro piaculo Diis exoso.*]

[v. 634. *ΒΡΟΤΩΝ.* *Lemniadum.* Sic Eumenid. v. 105.

Ἐν ἡμέρᾳ δὲ μοῖρ' ἀπρόσκοπος βροτῶν,

id est, γυναικῶν.]

v. 637. *ΑΠΑΝΤΑΙΑΝ ΑΓΧΙ ΠΛΕΥΜΟΝΩΝ.* [Subaudi πληγήν. Scal. pro ἄγχι legit ἄχει.] Euripides, Ione, v. 766.

---

a) Schol. Apollon. I, 773.
b) Herod. VI, 138.
a) Eust. p. 158, 12. 980, 61.

Διανταῖος ἔτυπεν ὀδύνα με
Πνευμόνων τῶνδ' ἔσω.

v. 638. ΟΞΥΠΕΥΚΕΣ. Hesychius, ὀξυπευκές, ὀξύπικρον.

[v. 641. ΤΟ ΜΗ ΘΕΜΙΣ ΓΑΡ. Quod iniustum est, calcibus in solo conculcatum non occultetur. Τὸ ἀθέμιτον οὐ καταφρονεῖται, οὐδὲ οἱ παρεκβάντες τὸ Διὸς σέβας.]

[v. 643. ΠΑΡΕΚΒΑΝΤΕΣ. Monet Scholiastes, participium pro verbo: forsan legendum παρεκβάντος, sc. ἀνδρὸς τὸ σέβας Διός.]

[v. 645. ΠΡΟΣΧΑΛΚΕΥΕΙ. Εἰς ἐκεῖνον. Procudet in eum, αἶσα sc.]

v. 646. ΤΕΚΝΟΝ, κ. τ. λ. In versione secuti sumus et Scholiastem et receptam interpunctionem; mallem tamen ita distingui:

Τέκνον δ' ἐπεισ-
φέρει δώμασιν.
Αἱμάτων παλαιτέρων
Τίνει μῦσος, κ. τ. λ.

cum μῦσος id requirere videatur, ut ad αἱμάτων referatur. Porro per τέκνον Orestem intelligi existimamus.

[v. 648. ΑΙΜΑΤΩΝ ΠΑΛΑΙΤΕΡΩΝ. f. δῶμά τι παλαίτερον.]

[v. 650. ΒΥΣΣΟΦΡΩΝ ΕΡΙΝΝΥΣ. Id est, κάτωθεν ἐκ σπλάγχνων βουλευομένη καὶ ἐκ βυθοῦ φρενῶν.]

[v. 652. ΠΑΙ ΜΑΛ' ΑΥΘΙΣ. Aurat. πῖς μάλ' αὖθις; Schol. ΕΝΔΟΝ. Ἐν δόμοις. Lege, ΕΝ ΔΟΜΟΙΣ. Ἔνδον. Eurip. Phoeniss. v. 1074.

Ὠή, τίς ἐν πύλαισι δωμάτων κυρεῖ;
Ἀνοίγετ' ἐκπορεύετ' Ἰοκάστην δόμων.
Ὠὴ μάλ' αὖθις. ——]

v. 653. ΕΚΠΕΡΑΜΑ ΔΩΜΑΤΩΝ. Exitum ex aedibus, ut aliquis aedibus exeat; ut apud Soph. Antig. v. 393. ἐκ δόμων περᾷ, et Eurip. Iph. Aul. v. 1533. δόμων ἔξω πέρασον.

v. 658. ΝΥΚΤΟΣ ΑΡΜ' ΕΠΕΙΓΕΤΑΙ. Non tantum soli, sive diei, currum tribuere poetae, sed etiam nocti. Euripides, Andr. Fragm.c) XXVIII. Ὦ νὺξ ἱερὰ, ὡς μακρὸν ἵππευμα διώκεις ἀστεροειδέα νῶτα διφρεύουσα. Theocritus, Idyll. Β'. 165.

—— χαίρετε δ' ἄλλοι
Ἀστέρες, εὐκήλοιο κατ' ἄντυγα νυκτὸς ὀπαδοί.

Noster in Persis, v. 428. noctem periphrastice νυκτὸς ὄμμα vocat. Vide ibi annotata.

[v. 659. ΕΜΠΟΡΟΥΣ. Haec vox aliter ab Homero, aliter a posteris usurpatur. Homerus non pro mercatore ut

c) fr. I. p. 44. Matth.

Παῖδες γὰρ ἀνδρὶ κατθανόντι κληδόνες
Γεγᾶσι· φελλοὶ δ' ὡς ἄγουσι δίκτυον,
Τὸν ἐκ βυθοῦ κλωστῆρα σώζοντες λίνου.

Apud Clementem est λίνῳ. [Hesych. Κλωστήρ· τὸ κεκλωσμένον ῥάμμα. Est idem κλωστήρ quod κλῶσμα, filum quod nendo deductum est, a κλώθω, neo.]

[v. 508. *ΑΜΟΜΦΗΤΟΝ ΔΕ ΤΙΝΑ.* f. ἀμομφῆ τιμὴν. τίμα.]

[v. 509. *ΤΙΜΗΜΑ.* f. *Τίμημα τύμβου τῆς τ' ἀνοιμώκτου τύχης.*]

[v. 510. *ΤΑ Δ' ΑΛΛ'.* Apostrophe: pro τά f. legendum σύ.]

v. 512. *ΕΞΩ ΔΡΟΜΟΥ.* [Hoc Pausanias ἐκτραπεῖν dixit, quod est, interprete Eustathio e), ad Il. E'. 726. Ἐκ τοῦ καθήκοντος δρόμου βαίνειν. Est itaque ἔξω δρόμου, ἔξω τοῦ παρόντος πράγματος.] Ita Pindarus, Pyth. XI. 60. f) Ἔξω πλόου

[v. 515. *ΘΑΝΟΥΝΤΙ.* f. θανόντι.]

[Ibid. *ΟΥ ΦΡΟΝΟΥΝΤΙ.* Οὐ φρονεῖν pro μεταφρονεῖν, *negligere*; ut φρονεῖν τὰ τοῦ Καίσαρος, *Caesaris res curare*.]

[Ibid. *ΔΕΙΛΑΙΑ ΧΑΡΙΣ.* Non dixerim *miserum*, sed *serum*, a δείλη vespertina diei parte: quo significatione iactatur et δειλός. Hesiod. Ἔργ. καὶ Ἡμ. v. 368.

— δειλὴ δ' ἐνὶ πυθμένι φειδώ.

[v. 516. *ΕΙΚΑΣΑΙ ΤΑΔΕ.* Schol. Οὐ διστάζω ὅτι οὐκ ἐπέμφθη. (Supple μείω δὲ) ἀντὶ, κ. τ. λ.]

[v. 518. *ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΓΑΡ ΤΙΣ*, κ. τ. λ. Idem dixerat supra, v. 46.

Τί γὰρ λύτρον πεσόντος αἵματος πέδῳ;

[v. 520. *ΘΕΛΟΝΤΙ ΔΕ.* Schol. Ὁ δὲ ἀντὶ τοῦ γάρ. Non pertinent ad θέλοντι δέ, sed ad μείω δέ, quae Scholiis interseri debent post ἐπέμφθη.]

[v. 521. *ΠΑΡΗΝ ΓΑΡ.* Apud Sophoclem rem aliter narrat Chrysothemis, v. 419. *Aderam*, inquit chorus, quia Electra abigebatur. Plutarchus, de his qui sero a numine puniuntur, p. 555. [A.]. Ὥστε πρὸς τὰ γινόμενα καὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀποπλάττεσθαι τὸ τῆς Κλυταιμνήστρας ἐνύπνιον τὸν Στησίχορον, οὑτωσί πως λέγοντα τάδε·

Δράκων ἐδόκησε μολεῖν κάρα βεβροτωμένος ἄκρον.
Ἐκ δ' ἄρα τοῦ βασιλεὺς Πλεισθενίδας ἐφάνη. *)]

[v. 522. *ΝΥΚΤΙΠΛΑΓΚΤΩΝ.* Agamemn. v. 12.

Εὖτ' ἂν δὲ νυκτίπλαγκτον ἔνδροσόν τ' ἔχω
Εὐνὴν —.]

---

e) Eust. p. 598, 26. f) v. 39. Bkh. *) Stesich. fr. XLIII. Klein.

[v. 526. *ΚΑΡΑΝΟΥΝΤΑΙ.* Hesych. *Καρανούσθω· τελειούσθω.* Idem, *Καρανώσει· κορυφώσει.* Schol. *Καρανοῦται· κεφαλιοῦται.* Vide v. 703.]

v. 527. Ad hunc versum notat Scholiastes: *ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἔδοξας.* Lege *ἔδοξεν*, ex versu scil. 525.

[Ibid. *ΕΝ ΣΠΑΡΓΑΝΟΙΣΙ ΠΑΙΔΟΣ.* Schol. *ὡς παῖδα αὐτὸν ἐκτεῖναι ἐν τοῖς σπαργάνοις.* Prorsus male: vult enim poeta serpentem illum quasi puerum fasciis involutum fuisse.]

[v. 528. *ΧΡΗιΖΟΝΤΑ.* Schol. *Πρὸς τὸν δράκοντα εἶπε τὸ χρῄζοντα.* Perperam.]

[Ibid. *ΝΕΟΓΕΝΕΣ.* Stephani editio, *νεορενές.* f. *νεορανές.*]

[v. 529. *ΑΥΤΗ.* f. *κ' αὐτή.*]

[Ibid. *Τ' ΟΝΕΙΡΑΤΙ.* f. *τ' ὠνείρατι.*]

v. 530. *ΑΤΡΩΤΟΝ.* Legimus *ἄτρωτος.*

[v. 532. *ΑΝΔΡΟΣ.* De Clytaemnestra; ut et chorus in Agamemnone, v. 359.

Γύναι, κατ' ἄνδρα σώφρον' εὐφρόνως λέγεις.]

Ibid. *ΟΨΑΝΟΝ.* Scholiastes: *Τὸ χ' ὅτι ἀπὸ ὄψεως παρήγαγε τὸ ὄψανον.* i. male *ὄψανον* ab *ὄψις* deduxisse. *χ* enim nota vitii. Hinc intelligenda illa Tzetzis in Chiliadibus, Chil. XI. Hist. 361.

Κεἴ τι φαῦλον, χίωσον. Ὁ δ' ἀπ' ἀρχῆς εἰς τέλος
Τὴν πᾶσαν κατεχίωσεν ἐκείνην τραγῳδίαν.

[v. 536. *ΠΕΜΠΕΙ Τ' ΕΠΕΙΤΑ.* f. *πέμπει δ' ἔπειτα.* Porro discimus ex Eustathio, p. 698. l. 83. *Τὸ μεσημβρινὸν τοῖς κατοιχομένοις ἀπένεμον εἰς χοάς.*]

[v. 538. *ΑΚΟΣ ΤΟΜΑΙΟΝ.* Vide quae ad Agamemn. v. 17.]

[v. 541. *ΕΙ ΓΑΡ.* Aur. *Καὶ γάρ.*]

[v. 546. *ΩΣ ΕΘΡΕΨΕΝ.* f. *ἢ 'ξέθρεψεν.*]

[Ibid. *ΕΚΠΛΑΓΛΟΝ ΤΕΡΑΣ.* Sic Virgilius, Aen. III. 658. *Monstrum horrendum.*]

[v. 549. *ΤΕΡΑΣΚΟΠΟΝ ΔΕ.* Auratus hunc versum et duos proximos choro tribuit, sic legens:

ΧΟ. Τερασκόπον γε τῶνδέ σ' αἱροῦμαι πέρι.
Γένοιτο δ' οὕτως· τἄλλα δ' ἐξήγου φίλοις·
Τὰς μέν τι ποιεῖν. ——]

[v. 550. *ΓΕΝΟΙΤΟ Δ' ΟΥΤΩΣ.* Bene ominandi formula. Sept. Theb. v. 532. *Οὕτως γένοιτο.* Cuius contrarium, *μὴ γένοιτο.* Vide quae ad Sept. Theb. v. 5.]

v. 551. *ΤΟΥΣ Δ' ΕΝ ΤΙ ΠΟΙΕΙΝ.* Forsan *τοὺς μέν τι ποιεῖν.*

[Ibid. *ΤΟΥΣ ΔΕ ΜΗΤΙ ΔΡΑιΝ.* f. *τὰς δέ.*]

[v. 555. *ΕΝ ΤΑΥΤΩι ΒΡΟΧΩι ΘΑΝΟΝΤΕΣ.* Laqueus pro mortis quovis genere.]

v. 557. *ΑΨΕΥΔΗΣ ΤΟ ΠΡΙΝ.* Alibi noster a Platone[g] laudatus, *Πολιτ. Β'.* sub fin.

Κἀγὼ γε Φοίβου θεῖον ἀψευδὲς στόμα
Ἤλπιζον εἶναι, μαντικῇ βρύον τέχνῃ.

Virgilius, Aen. VI. 344.

—— namque mihi fallax haud ante repertus,
Hoc uno responso animum delusit Apollo.

[Euripides in Oreste, v. 1666.

Ὦ Λοξία μαντεῖε, σῶν θεσπισμάτων
Οὐ ψευδόμαντις ἦσθ' ἄρ', ἀλλ' ἐτήτυμος.

Qui et idem, Iphig. in Taur. v. 711.

Ἡμᾶς δ' ὁ Φοῖβος μάντις ὢν ἐψεύσατο.]

[v. 558. *ΕΙΚΩΣ.* Pro *ἐοικώς.*]

Ibid. *ΠΑΝΤΕΛΗ ΣΑΓΗΝ ΕΧΩΝ.* Viatoris scilicet. *Σάγη* proprie *ὅπλισις*, vestis militaris corpori induta: quo sensu bis usus est noster Sept. Theb. v. 126.

Ἑπτὰ δ' ἀγήνορες πρέποντες στρατοῦ
Δορυσσόοις σαγαῖς.

Et Pers. v. 240.

Ἔγχη σταδαῖα καὶ φεράσπιδες σαγαί.

Utrobique vox oxytonως scripta, quae apud lexicographos et scholiastas semper paroxytonως. Inde metaphorice pro quovis habitu externo. In Euripidis Rheso chorus ita loquitur, v. 207.

Λέξον, τί δ' ἔσται τοῦδε σώματος σάγη;

corporis tegumentum; cui respondet Dolon:

Λύκειον ἀμφὶ σῶμα θήσομαι δοράν.

[Vox videtur Sicula.]

[v. 559. *ΕΡΚΕΙΟΥΣ ΠΥΛΑΣ.* Est *ἕρκος*, Eustath. p. 164 l. 47. *μέρος τι τῆς οἰκίας περὶ τὴν αὐλήν.* Hesych. *Ἑρκίοις· τοίχοις.* Sunt igitur *ἑρκεῖαι πύλαι* exteriores aedium ianuae, unde *ἑρκεῖος Ζεύς* dicitur cuius ara sub dio.]

v. 560. *ΞΕΝΟΣ ΤΕ ΚΑΙ ΔΟΡΥΞΕΝΟΣ ΔΟΜΩΝ*, *hospes et amicus aedium.* [Subaudi *φαινόμενος.*] *Δορύξενοι* proprie dicti qui de hostibus amici facti. Generalius pro amico quovis accipitur. Euripides, Medea, v. 687.

Κἀμοὶ δὲ πάντων φίλτατος δορυξένων.

v. 563. *ΟΥΤΙΣ ΑΝ.* Forte *εἴτις οὖ.* [Vel potius lege

Εἰ δὴ θυρωρῶν οὔτις ἄν. ——]

---

g) Plat. d. Rep. II, p. 383. B.

[v. 567. *ΤΙ ΔΗ ΠΥΛΑΙΣΙ.* Telemachus apud Homerum, Odyss. *Α'*. 120.

—— νεμεσσήθη δ' ἐνὶ θυμῷ,
Ξεῖνον δηθὰ θύρῃσιν ἐφεστάμεν. ——]

[v. 568. *ΑΙΓΙΣΘΟΣ ΕΙΠΕΡ ΟΙΔΕΝ ΕΝΔΗΜΟΣ ΠΑΡΩΝ.* Aegisthus si domi praesens haec norit, *non impune laturi estis.* Post protasin conditionalem saepe subintelligitur apodosis, praesertim in comminando, euphemismi specie quadam. Mimesis haec vulgarem aposiopesin exhibet. Pro *εἴπερ* Auratus legit *ἔνδον* vel *ἐντός*.]

[Ibid. *ΕΝΔΗΜΟΣ.* H. e. *ἐπιδημεῖ, in urbe est et domi.*]

v. 569. *ΒΗΛΟΝ ΕΡΚΕΙΟΝ ΠΥΛΩΝ.* Legendum videtur *βηλὸν ἑρκείων πυλῶν*, ex versu 559. et v. 651. [Hesych. *Βηλός· οὖδας οἴκου, ἀπὸ τοῦ βαίνεσθαι.*]

[v. 574. *ΠΟΔΩΚΕΙ.* Sic in Sept. contra Theb. v. 629. *ποδῶκες ὄμμα.*]

v. 578. *ΑΡΤΙΚΟΛΛΑ.* [Schol. *σύμφωνα καὶ ὑγιῶς συναρμοζόμενα ταῖς νεωστὶ συνθήκαις ἡμῶν.* Sic in Suppl. [h]) *συγκόλλως, convenienter, congruenter.* Vel *ἀρτίκολλα, bene compacta, valide ferruminata, firma.*] Hesych. *Ἀρτίκολλα· ἡρμοσμένα.*

[v. 579. *ΥΜΙΝ.* f. *Ὑμᾶς.*]

Ibid. *ΓΛΩΣΣΑΝ ΕΥΦΗΜΟΝ ΦΕΡΕΙΝ· ΣΙΓΑΝ Θ' ΟΠΟΥ ΔΕΙ, ΚΑΙ ΛΕΓΕΙΝ ΤΑ ΚΑΙΡΙΑ.* Se ipsum explicat: quod et saepius non modo apud Aeschylum, sed et alios poetas factum supra monuimus. Sic in Septem contra Thebas, v. 495.

Ἅλω δὲ πολλήν, ἀσπίδος κύκλον λέγω.

Iam vero per *γλῶσσαν εὔφημον φέρειν* duo se innuere dicit, *σιγᾶν θ' ὅπου δεῖ*, et *λέγειν τὰ καίρια.* Est enim *εὐφημεῖν* non tantum bona verba loqui, sed et tacere. Aristophanes, Thesmophor. v. 39.

Εὔφημος πᾶς ἔστω λεώς,
Στόμα συγκλείσας, ἐπιδημεῖ γὰρ
Θίασος μουσῶν ἔνδον μελάθρων
Τῶν δεσποσύνων μελοποιῶν·
Ἐχέτω δὲ πνοὰς νήνεμος αἰθήρ,
Κῦμα δὲ πόντου μὴ κελαδείτω
Γλαυκόν. ——

Elegantissimum hunc locum eo lubentius adduxi, quod Callimacho lucem praebeat, qui eodem modo accipiendus, Hymn. II. 17.

Εὐφημεῖτ' ἀΐοντες ἐπ' Ἀπόλλωνος ἀοιδοῖ.
Εὐφημεῖ καὶ πόντος. ——

---

h) Aesch. Suppl. 316.

Ubi Scholiastes εὐφημεῖ exponit ἡσυχάζει, γαληνιᾷ. Virgilius, Ecl. X. 105. Graecos imitatus,

Et nunc ecce tibi stratum silet aequor, et omnes,
Aspice, ventosi ceciderunt murmuris aurae.

Synesius, Hymn. IV. i)

Γᾶ δὲ σιγάτω
Ἐπὶ σοῖς ὕμνοις·
Ἐπὶ σαῖς εὐχαῖς
Εὐφαμείτω.

Et mox k):

Ὑδάτων δὲ χύσις
Ἄψοφος ἤδη
Στήτω κατὰ γᾶς.

Glossae, Εὐφημία, *favor.* Εὐφημεῖ, *favet.* De silentio interpretatur Seneca, De Vit. Beat. c. 26. *Quoties mentio sacrarum literarum intervenerit, favete linguis: hoc verbum non, ut plerique existimant, a favore trahitur, sed imperatur silentium; ut rite peragi possit sacrum, nulla voce mala obstrepente.* Nec silentium tantum postulat a choro Orestes, sed et, ubi opportunum esset, ut eum bonis verbis et laudibus prosequerentur; ita se mox explicat, v. 1044.

Ἀλλ' εὖτε πράξας, μηδ' ἐπιζευχθῇ στόμα
Φήμαις πονηραῖς, μηδ' ἐπιγλωσσᾶ κακά.

Haec est altera εὐφημισμοῦ species, de qua supra diximus, ad Agamemn. v. 645.

[v. 580. ΣΙΓΑΝ Θ' ΟΠΟΥ ΔΕΙ. Sept. contra Theb. v. 625.

Φιλεῖ δὲ σιγᾶν, ἢ λέγειν τὰ καίρια.

Et in Prometh. πυρφόρῳ l):

Σιγῶν θ' ὅπου δεῖ καὶ λέγων τὰ καίρια.

Vide A. Gellium, XIII. 17.]

[v. 582. ΟΡΘΩΣΑΝΤΙ ΜΟΙ. f. ὀρθώσασί μοι. Vel, potius ὀρθώσαντί μοι, h. e. συμπράξαντι τῷ Πυλάδῃ μοι.]

[v. 588. ΠΟΛΛΑ ΜΕΝ Γ' ΑΗΡ ΤΡΕΦΕΙ. Celeberrimus locus Euripidis in malas mulieres, Fr. inc. LIII. 1. m)

Δειναὶ μὲν ὀργαὶ κυμάτων θαλαττίων,
Δειναὶ δὲ ποταμῶν, καὶ πυρὸς θερμαὶ πνοαί,
Δεινὸν δὲ πενία, δεινὰ δ' ἄλλα μυρία·
Ἀλλ' οὐδὲν οὕτω δεινὸν, ὡς γυνὴ, κακόν.

---

i) v. 28. p. 335. Pet.
k) v. 41.
l) fragm. CLXXIV.
m) vid. Matth. p. 375.

Menander n):

Πολλῶν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν θηρίων
Ὄντων, μέγιστόν ἐστι θηρίον γυνή.

Mirum est quod hic comminiscitur Scholiastes: *εἰσὶ γὰρ ὄφεις ἐξ ἀέρος πίπτοντες.*]

[v. 584. *ΑΧΗ.* Aurat. *ἄγη*, *portenta.*]

v. 585. *ΠΟΝΤΙΑΙ Τ' ΑΓΚΑΛΑΙ.* Ita noster alibi *ἀγκάλαι κυμάτων*, in Fragmentis o). Ita et Euripides Oreste, v. 1380.

Ὦ πόντον, Ὠκεανὸς ὃν
Ταυρόκρανος ἀγκάλαις
Ἑλίσσων κυκλεῖ χθόνα.

[Anonymus *) apud Plutarchum de aëre eadem utitur metaphora, libro de exsilio, p. 601. [A.]

Ὁρᾷς τὸν ὑψοῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα
Καὶ γῆν πέριξ ἔχοντα ὑγραῖς ἀγκάλαις.]

Ibid. *ΚΝΩΔΑΛΩΝ ΑΝΤΑΙΩΝ ΒΡΟΤΟΙΣΙ ΠΛΑΘΟΥΣΙ*, *animalibus humano generi adversis abundant.* Ita malim reddi, cum genitivum regat: *πλάθουσι* pro *πλήθουσι*. Hesychius, *Πλάθους· πλήθους.* [Scal. *πλήθουσι.* Scholiastes *γεννῶσι καὶ αὔξουσι*, quod potius ad verbum proximum, sc. *βλάστουσι*, referendum.]

v. 587. *ΠΕΔΑΙΧΜΙΟΙ.* Pro *μεταίχμιοι* Aeolice. Hesychius, *Πέδα· μετά.* Alcman p) apud Hephaestionem:

Αἴαν ἄριστον πέδ' Ἀχιλλέα.

Ita apud Pindarum q) *πεδαμείβομαι*, *πεδέρχομαι*, et *πεδάφρων*, pro *μεταμείβομαι*, etc. et *πεδέχω* in Alcaeo apud Hephaestionem r):

Ἐμὲ δειλὰν, ἐμὲ πάσαν κακοτάτων πόδ' ἔχοισαν.

Lege *πεδέχοισαν*, pro *μετέχουσαν*. [Sic apud Platonem in Timaeo *ποθακόντων*, ni fallor, pro *προσηκόντων*.]

v. 588. *ΠΕΔΑΜΑΡΟΙ.* Corruptum hunc locum varie restituit Scholiastes: aut enim *πέδουροι* legi vult, quam vocem agnoscit Hesychius, *πέδουρος, μετέωρος*: aut, quantum ex interpretatione coniicere licet, *πεδάμεροι*. Ego mallem *πεδάοροι* pro *μετήοροι*, praecipue cum id usurpatum reperiam Nicandro in Theriacis s).

[v. 592. *ΥΠΕΡΤΟΛΜΟΝ ΑΝΔΡΟΣ ΦΡΟΝΗΜΑ.* Horat. Od. I. 3. t)

---

n) ap. Stob. Serm. LXXIII, 56. p. 434. Gesn. (p. 171. Mein.)
o) fragm. CCCXI.
p) Alcm. fr. 1. Welck.
q) Ol. XII, 18. (12. B.) Pyth. VIII, 105. (74. *πέδ' ἀφρόνων.*) Nem. VII, 109. (74. B.)
*) Eur. fr. p. 362. M. (*ἔχονθ' ὑγρ. ἐν ἀγκ.*)
r) p. 89, 16. Pauw.
s) Nic. Ther. 729.
t) v. 25.

Audax omnia perpeti
Gens humana ruit per vetitum nefas.]

[v. 594. *ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.* Forsan expungendum καί.]

[v. 595. *ΠΑΝΤΟΛΜΟΥΣ.* Sophocles Epigonis, apud Stobaeum *), Serm. LXXIII. Ὦ πᾶν σὺ τολμήσασα καὶ πέρα γύναι. Interprete Grotio, *O omne facinus ausa plus quam foemina.*]

[v. 597. *ΞΥΖΥΓΟΥΣ.* Sic Pers. v. 139. μονόζυξ.]

[v. 599. *ΠΑΡΑΝΙΚΑι.* Aur. πέρα νικᾷ, *longe vincit.*]

v. 604. *ΘΕΣΤΙΑΣ.* *Althaea.* Ovidius, Metam. VIII. 451. ubi fusius describitur haec fabula:

Stipes erat, quem, cum partus enixa jaceret
Thestias, in flammam triplices posuere sorores;
Staminaque impresso fatalia pollice nentes,
Tempora, dixerunt, eadem lignoque tibique,
O modo nate, damus. ——

unde et noster mox filii sui δαλὸν ἥλικα vocat.

[v. 605. *ΠΡΟΝΟΙΑΝ.* H. e. βουλήν.]

[v. 606. *Κ' ΑΙΘΟΥΣΑ.* Dele κ'. Canterus, καταίθουσα.]

Ibid. *ΔΑΦΟΙΝΟΝ.* Sc. eundem.

[v. 610. *ΜΟΙΡΟΚΡΑΝΤΟΝ ΕΣ ΗΜΑΡ.* Ad Virgilianum illud, Aeneid. IX. 107.

Ergo aderat promissa dies, et tempora Parcae
Debita complerant ——

hunc locum citat Germanus Valens Guellius, quem vide consule.]

v. 611. *ΑΛΛΑ ΔΗ.* Si ἀλλά, vel ἄλλαν, δεῖ legatur, non erit repetendum ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἴστω, quod requirit hic Scholiastes.

v. 614. *ΦΩΤ' ΑΠΩΛΕΣΕΝ ΦΙΛΟΝ.* Patrem scil. Nisum.

Ibid. *ΚΡΗΤΙΚΟΙΣ.* Sc. Minois, qui rex Cretae.

v. 615. *ΧΡΥΣΕΟΔΜΗΤΟΙΣΙΝ ΟΡΜΟΙΣ ΠΙΘΗΣΑΣΑ.* Aliter hanc narrat fabulam Virgilius, in Ceiri, v. 130. nempe Scyllam amore Minois captam, non donis, hoc patrasse.

—— nisi Scylla novo concepta furore,
Scylla patris miseri patriaeque inventa sepulchrum.
O nimium cupidis si non inhiasset ocellis.
Sed malus ille puer, sc. *Cupido.*

[Perstringit etiam hanc fabulam Georg. I. 404.

Apparet liquido sublimis in aëre Nisus,
Et pro purpureo poenas dat Scylla capillo.]

Ovidius, [Met.] VIII. 90.

---

*) LXXIII, 51. p. 404. Gesn. (Soph. Epig. fr. 2.)

Suasit amor facinus. Proles ego regia Nisi,
Scylla, tibi trado patriamque meosque penates:
Praemia nulla peto, nisi te. ——

Tale vero quiddam narratur in Parallelis Plutarcho attributis, p. 309. [B. C.] Puella quaedam Brenno se Ephesum tradituram pollicita est, ἐὰν τὰ ψέλλια καὶ τὸν κόσμον τῶν γυναικῶν δῷ αὐτῇ. Tarpeia virgo apud Plutarchum l. c. Tatio promisit se aditum ei in montem Tarpeium patefacturam, ἐὰν μισθὸν λάβῃ τοὺς ὅρμους, οὓς ἐφόρουν κόσμου χάριν. Utraque his monilibus obruta periit.

[v. 616. *ΠΕΙΘΗΣΑΣΑ*. Pro πεπεισθημένη.]

v. 618. *ΝΟΣΦΙΣΑΣ'* *spolians*. Ovid. Metam. VIII. 85.

—— fatali nata parentem
Crine suum spoliat: ——

unde ei nomen Ceiris; Ovid. Metam. VIII. 151.

—— et a tonso est hoc nomen adepta capillo.

Ibid. *ΑΠΡΟΒΟΥΛΩΣ*. Quippe praemii loco poenas Minoi expendebat. Ἀνῃρέθη δὲ ὑπὸ τοῦ Μίνωος, ᾧ καὶ προὔδωκε τὸν πατέρα, κρημνισθεῖσα τῆς θαλάσσης. Propertius de eadem, Eleg. III. 17. x)

Pendet Cretea tracta puella rate.

v. 619. *ΚΥΝΟΦΡΩΝ*. Virgilius de eadem, Ceir. v. 180.

Nullus in ore rubor; ubi enim rubor, obstat amori.

quod Musaeus, v. 98.

—— ἔρως δ' ἀπενόσφισεν αἰδῶ.

Ita saepe κύων Helena dicta est et Homero propter libidinem. Ut Iliad. Z'. 344.

Τὸν δ' Ἑλένη μύθοισι προσηύδα μειλιχίοισι·
Δᾶερ ἐμεῖο, κυνὸς κακομηχάνου, ὀκρυοέσσης.

Et Lycophroni, v. 602.

Ὅταν θρασεῖα θοῦρας οἰστρήσει κύων
Πρὸς λέκτρα. ——

v. 620. *ΚΙΧΑΝΕΙ ΔΕ ΜΙΝ ΕΡΜΗΣ*. Mercurius πομπαῖος, deductor animarum, de quo in Persas y) et in initio huius tragoediae diximus.

[v. 621. *ΕΠΕΙ Δ' ΕΠΗΜΝΗΣΑΜΕΝ*. ἐπεὶ δὲ, vel ἐπιμνήσομεν.]

Ibid. *ΑΚΑΙΡΩΣ*. Subaudiendum μνήσομεν.]

v. 622. *ΠΟΝΩΝ*. Malim πόθων.

Ibid. *ΔΥΣΦΙΛΕΣ ΓΑΜΗΛΕΥΜ'*. Aegisthi sc. et Clytaemnestrae.

---

x) v. 26. y) Pers. 631.

[v. 624. *ΜΗΤΙΔΑΣ*. Propria consilium; in malam partem, *dolus, vafrities.*]

[v. 626. *ΕΠΙΚΟΤΩι ΣΕΒΑΣ*. f. ἐπίκοτον σέβας.]

v. 627. *ΤΙΩΝ Δ'*. Lego τίω δ'. *Colo ignem aedium non calescentem.* [Vel f. τίω γ'. *Magni facio larem domus non audacem.*]

[v. 628. *ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΝ ΑΤΟΛΜΟΝ ΑΙΧΜΑΝ*. Agamemn. v. 491.

—— ἐν γυναικὸς αἰχμᾷ.]

v. 631. *ΕΙΚΑΣΕ ΔΕ ΤΙΣ ΤΟ ΔΕΙΝΟΝ ΑΥ ΔΗΜΝΙΟΙΣΙ ΠΗΜΑΣΙ*. Pro αὖ malim ἂν legere. Satis nota est immanis illa mulierum Lemniarum in maritos suos crudelitas: unde Pindarus, Pyth. Od. IV. 448. [252 Bkh.]

—— Λημνιᾶν

Τ' ἔθνει γυναικῶν ἀνδροφόνων.

Orpheus, Argon. v. 470.

Λήμνῳ ἐν ἠγαθέῃ τόθι περ κακὰ ἔργα μεμήλει

Θηλυτέραις. ——

Rem narrant Scholiastes Pindari, et Scholiastes Apollonii a) in lib. I. Argonaut. Quinetiam alia illa crudelitas, huius quasi ἀντίποινος, quam fuse narrat Herodotus Musa sexta, c. 138. paucis vero perstringit Eustathius ad Dionysium Afrum, v. 347. *Καὶ ἡ Λῆμνος δέ ποτε*, inquit, *ᾠκεῖτο ὑπὸ Πελασγῶν, ἐξ ὧν Λήμνια παροιμιάζονται κακὰ, διὰ τοὺς φόνους, οὓς ἐποίησαν, γυναῖκάς τε κτείναντες αἰχμαλώτους ἀδίκως, καὶ παῖδας οὓς ἐξ αὐτῶν ἐπεπαιδοποιήσαντο.* Pelasgi multas Atheniensium mulieres rapuerunt, et cum iis in Lemnum abierunt: cumque sibi ipsis filii nascerentur, eos Pelasgi ad unum omnes cum matribus interfecerunt, veriti ne aliquando viri facti Atheniensium iniurias ulciscerentur. Ab hac et virorum et mulierum immanitate nata illa apud Hesychium, Suidam et Eustathium c) proverbia, *Λήμνια κακά· Λημνία χείρ· τὸ Λήμνιον βλέπειν*, aliaque. Herodotus b), *Λήμνια ἔργα ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα πάντα τὰ σχέτλια νενόμισται καλέεσθαι. Lemnia facinora*, inquit, *in Graecia vocari solebant omnia crudelia facinora.* [Vide sis Diogenian. VI. 2. et Mich. Apostol. IX. 96.]

[v. 632. *ΑΥ*. l. ἄν.]

[v. 633. *ΘΕΟΣΤΥΓΗΤΩι Δ' ΑΧΕΙ*. f. γ' ἄχει. Aurat. legit ἄγει. *Pro piaculo Diis exoso.*]

[v. 634. *ΒΡΟΤΩΝ*. *Lemniadum*. Sic Eumenid. v. 105.

Ἐν ἡμέρᾳ δὲ μοῖρ' ἀπρόσκοπος βροτῶν,

id est, γυναικῶν.]

v. 637. *ΔΙΑΝΤΑΙΑΝ ΑΓΧΙ ΠΛΕΥΜΟΝΩΝ*. [Subaudi πληγήν. Scal. pro ἄγχι legit ἄχει.] Euripides, Ione, v. 766.

a) Schol. Apollon. I, 773.
b) Herod. VI, 138.
c) Eust. p. 158, 12. 980, 61.

Διανταῖος ἔτυπεν ὀδύνα με
Πνευμόνων τῶνδ' ἔσω.

v. 638. ΟΞΥΠΕΥΚΕΣ. Hesychius, ὀξυπευκὲς, ὀξύπικρον.

[v. 641. ΤΟ ΜΗ ΘΕΜΙΣ ΓΑΡ. Quod iniustum est, calcibus in solo conculcatum non occultetur. Τὸ ἀθέμιτον οὐ καταφρονεῖται, οὐδὲ οἱ παρεκβάντες τὸ Διὸς σέβας.]

[v. 643. ΠΑΡΕΚΒΑΝΤΕΣ. Monet Scholiastes, participium pro verbo: forsan legendum παρεκβάντος, sc. ἀνδρὸς τὸ σέβας Διός.]

[v. 645. ΠΡΟΣΧΑΛΚΕΥΕΙ. Εἰς ἐκεῖνον. Procudet in eum, αἶσα sc.]

v. 646. ΤΕΚΝΟΝ, κ. τ. λ. In versione secuti sumus et Scholiastem et receptam interpunctionem; mallem tamen ita distingui:

Τέκνον δ' ἐπεισ-
φέρει δώμασιν.
Αἱμάτων παλαιτέρων
Τίνει μύσος, κ. τ. λ.

cum μύσος id requirere videatur, ut ad αἱμάτων referatur. Porro per τέκνον Orestem intelligi existimamus.

[v. 648. ΑΙΜΑΤΩΝ ΠΑΛΑΙΤΕΡΩΝ. f. δῶμά τε παλαίτερον.]

[v. 650. ΒΥΣΣΟΦΡΩΝ ΕΡΙΝΝΥΣ. Id est, κάτωθεν ἐκ σπλάγχνων βουλευομένη καὶ ἐκ βυθοῦ φρενῶν.]

[v. 652. ΠΑΙ ΜΑΛ' ΑΥΘΙΣ. Aurat. τίς μάλ' αὖθις; Schol. ΕΝΔΟΝ. Ἐν δόμοις. Lege, ΕΝ ΔΟΜΟΙΣ. Ἔνδον. Eurip. Phoeniss. v. 1074.

Ὠή, τίς ἐν πύλαισι δωμάτων κυρεῖ;
Ἄνοιγε' ἐκπορεύετ' Ἰοκάστην δόμων.
Ὠὴ μάλ' αὖθις. ——]

v. 653. ΕΚΠΕΡΑΜΑ ΔΩΜΑΤΩΝ. Exitum ex aedibus, ut aliquis aedibus exeat; ut apud Soph. Antig. v. 393. ἐκ δόμων περῷ, et Eurip. Iph. Aul. v. 1533. δόμων ἔξω πέρασον.

v. 658. ΝΥΚΤΟΣ ΑΡΜ' ΕΠΕΙΓΕΤΑΙ. Non tantum soli, sive diei, currum tribuere poetae, sed etiam nocti. Euripides, Andr. Fragm. c) XXVIII. Ὦ νὺξ ἱερὰ, ὡς μακρὸν ἵππευμα διώκεις ἀστεροειδέα νῶτα διφρεύουσα. Theocritus, Idyll. Β'. 165.

—— χαίρετε δ' ἄλλοι
Ἀστέρες, εὐκήλοιο κατ' ἄντυγα νυκτὸς ὀπαδοί.

Noster in Persis, v. 428. noctem periphrastico νυκτὸς ὄμμα vocat. Vide ibi annotata.

[v. 659. ΕΜΠΟΡΟΥΣ. Haec vox aliter ab Homero, aliter a posteris usurpatur. Homerus non pro mercatore ut

c) fr. I. p. 44. Matth.

posteri Graeci, sed pro vectore simpliciter posuit, quem Graeci ἐπιβάτην vocant, qui pacta mercede aliena navi vehitur aliquando traiiciendus. Sic Odyss. Β'. 317. Telemachus navigaturum dicens, ut patrem investigaret, ait:

Εἶμι μὲν, οὐδ' ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται, ἣν ἀγορεύω,
Ἔμπορος· οὐ γὰρ νηὸς ἐπήβολος οὐδ' ἐρετάων
Γίνομαι. ——

ubi certe ἔμπορος non est mercator, sed simplex vector. Sic Odyss. Ω'. 299.

—— *ἢ ἔμπορος εἰλήλουθας*
Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης. ——

Hesych. Ἔμπορος· πραγματευτὴς, καὶ ὁ ἐπ' ἀλλοτρίας νεὼς πλέων μισθοῦ, ὁ ἐπιβάτης. Atque hoc quidem sensu usurpatur hic ab Aeschylo: altera vero acceptio satis etiam antiqua fuit, utpote quae Hesiodo in usu; ille enim ἐμπορίην pro mercatura posuit. Ἔργ. καὶ Ἡμ. v. 646.

Εὖτ' ἂν ἐπ' ἐμπορίην τρέψας ἀεσίφρονα θυμὸν,
Βούληαι δὲ χρέα προφυγεῖν καὶ λιμὸν ἀτερπῆ.]

[v. 660. *ΑΓΚΥΡΑΝ.* Ovid. de Arte Amand. I. 772.

Hic teneat nostras anchora iacta rates.]

v. 663. *ΑΙΔΩΣ ΓΑΡ ΕΝ ΛΕΧΘΕΙΣΙΝ*, κ. τ. λ.

Pudor enim in dicendo obscura
Verba profert: audacter vir alloquitur
Virum, et enunciat manifestum signum.

Negativam particulam πλεονάζειν monet Scholiastes; quod omnino insolens est, nisi cum duo simul concurrant. Et tamen hoc sensus loci postulat. Nam θαρσήσαντα ἐμφανῶς σημαίνειν opponitur τῷ οὐκ ἐπαργέμους λόγους τίθεσθαι, clare loqui τῷ obscure. Nescio an Aeschylus, in fingendis vocabulis audax, scripserit οὐκ ἀπαργέμους. [Vel potius legendum est. Verum tota haec quaestio de pleonasmo negativae particulae orta est ab ipso Scholiaste, vocem οὐ perperam ad adiectivum referente, cum verbo seu integrae sententiae praeponi debeat, hoc modo: *Virum exire aedibus congruentius est.* Deinde αἰτιολογικὴ subiungitur sententia: *Non enim pudor inter dicendum obscuros sermones obiicit.*]

[v. 666. *ΚΑΙ ΞΕΝΟΙ.* Cum servo quatuor personae in scena, nisi forte servus intrat exeunte Clytaemnestra. Vid. Pollux [d]), Onomast. IV. 15. *Εἰ δὲ τέταρτος ὑποκριτής τι παραφθέγξαιτο, τοῦτο παραχορήγημα ἐκαλεῖτο· καὶ πεπρᾶχθαί φασιν αὐτὸ ἐν Ἀγαμέμνονι Αἰσχύλου.* Nota, Choephoras citari aliquoties sub titulo *Agamemnon*, qui primus tetralogiae titulus

d) Poll. IV, 110.

et unde argumenta sua derivarunt caeterae. Sic Orestias, ut alibi observavimus, de tota tetralogia, cuius persona praecipua Orestes.]

[v. 668. *ΘΕΛΚΤΗΡΙΑ.* f. *θελκτηρία.*]

v. 673. *ΣΤΕΙΧΟΝΤΑ Δ' ΑΥΤΟΦΟΡΤΟΝ ΟΙΚΕΙΑι ΣΑΓΗι*, *Proficiscenti induto proprio sago.* Hoc est, *ipse gestans propriam σάγην.* [Videtur alludere ad servos pedissequos, quibus sarcinae imponi solitae, cum dicatur ipse propriae parmulae onus subire.] Vide Annot. ad v. 558.

[v. 674. *ΩΣΠΕΡ —— ΠΟΔΑΣ.* f. *οὔπερ —— πόδα.*]

[v. 675. *ΑΓΝΩΣ ΠΡΟΣ ΑΓΝΩΤ'.* Scaliger sic reponit hos versus:

Ἀγνὼς πρὸς ἀγνῶτ' εἶπε συμβαλὼν ἀνὴρ,
Στρόφιος ὁ Φωκεύς· πεύθομαι γὰρ ἐν λόγῳ
Ἐξιστορήσας καὶ σαφηνίσας ὁδόν·
Ἐπείπερ, κ. τ. λ.]

[v. 677. *ΣΤΡΟΦΙΟΣ Ο ΦΩΚΕΥΣ.* Apud Sophoclis Electram, ipse Strophius, Elect. v. 46. nuntii personam induit, refertque quod ipsum miserat Phanoteus Phocensis, *μέγιστος αὐτοῖς δορυξένων.* Noster, Agamemn. v. 889.

Τρέφει γὰρ αὐτὸν εὐμενὴς δορύξενος
Στρόφιος ὁ Φωκεύς. ——

Strophius etiam nominabatur Pyladis pater, qui eum aedibus eiecit, pollutum esse dicens, quod una cum Oreste patrasset caedem Clytaemnestrae. Euripid. Oreste, v. 768.

ΠΥ. Στρόφιος ἤλασέν μ' ἀπ' οἴκων φυγάδα θυμωθεὶς πατήρ.
ΟΡ. Ἴδιον, ἢ κοινὸν πολίταις ἐπιφέρων ἔγκλημά τι;
ΠΥ. Ὅτι συνηράμην φόνον σοι μητρὸς, ἀνόσιον λέγων.]

[v. 678. *ΚΙΕΙΣ.* *Κίω*, vado. Hesych. *Κίων· ἐλθὼν, βαδίζων, πορευθείς.*]

[v. 683. *ΕΦΕΤΜΑΣ.* Supra, v. 298.

Θεοῦ τ' ἐφετμαὶ, καὶ πατρὸς πένθος μέγα.]

[v. 684. *ΛΕΒΗΤΟΣ ΧΑΛΚΕΟΥ.* Notandum quod urnae ex aere olim constabant.]

[Ibid. *ΠΛΕΥΡΩΜΑΤΑ.* Ita Sophocles, Electra, v. 60.

—— *τύπωμα χαλκόπλευρον.*]

v. 685. *ΚΕΚΛΑΥΜΕΝΟΥ.* Forsan *κεκαρμένου.*

v. 689. *ΚΑΤ' ΑΚΡΑΣ ΕΝΘΑΔ' ΩΣ ΠΟΡΘΟΥΜΕΘΑ.* *Quam funditus hic evertimur!* [Aut rectius, *quasi funditus deleti sumus.* Non enim sumerem de *ἄκρα*, *promontorium.* Lexicographi coniungunt *κατάκρας*, velut a *κρᾶς*, *caput*, reperitur enim *κατακρῆθεν.* Potius senserim *ἐλλειπτικῶς* vocem *τριχὸς* subintelligi, metaphora a pilis avulsis; aut plane generalius *ῥίζης*, ab extrema radice. Sunt qui Clytaemnestrae personam his versibus praeponunt.] Nisi fortasse *πορθούμεθα*

hic legendum sit; dictum scil. proverbiale: quod in translatione [e]) secuti sumus. Sed nihil muto.

[Ibid. ΚΑΤ' ΑΚΡΑΣ. Virg. Aeneid. II. 290.

Hostis habet muros, ruit alto a culmine Troia.]

v. 690. ΔΩΜΑΤΩΝ ΑΡΑ. Scil. Thyestis dira imprecatio in Atrei domum.

[v. 691. ΕΠΩΠΑιΣ. Canterus disiunctim, ἐπ' ὠπᾶς, coram: cum tamen idem verbum infra occurrat Eumenid. v. 275.

Δελτογράφῳ δὲ πάντ' ἐπωπᾷ φρενί.]

v. 694. ΗΝ ΓΑΡ ΕΥΒΟΥΛΩΣ ΕΧΩΝ. Distinguimus:

Καὶ νῦν Ὀρέστης; ἦν γὰρ εὐβούλως ἔχων,
Ἔξω κομίζων ὀλεθρίου πηλοῦ πόδα, κ. τ. λ.

[v. 695. ΕΞΩ ΚΟΜΙΖΩΝ ΟΛΕΘΡΙΟΥ ΠΗΛΟΥ ΠΟΔΑ. Proverbialis locutio. Zenob. III. 62. Ἐκτὸς πηλοῦ πόδας ἔχειν· ἐπὶ τῶν ἔξω κινδύνων καθεστώτων. Quae totidem verbis Suidas, ut et Apostolius, nisi quod legat ἐκ τοῦ πηλοῦ. Suidas iterum, Αἱρεῖν ἔξω πόδα πηλοῦ. Ἐπὶ τῶν βουλομένων μὴ ἐν πράγμασιν εἶναι. Apostolius pro βουλομένων habet βουλευομένων. Noster in Prometh. Vinct. v. 263.

——ὅστις πημάτων ἔξω πόδα
Ἔχει. ——

Horat. Sat. II. 7. [f])

—— non firmus rectum defendis, et haeres,
Nequicquam coeno cupiens evellere plantam.]

[v. 696. ΝΥΝ Δ' ΗΠΕΡ —— ΠΑΡΟΥΣΑΝ. Legendum:

Νῶϊν δ' ἥπερ ἐν δόμοισι βακχείας καλῆς
Ἰατρὸς ἐλπὶς ἦν, ἀποῦσαν ἐγγράφει.]

[v. 700. ΤΙ ΓΑΡ ΞΕΝΟΥ. Homerus, Odyss. Θ'. 546.

Ἀντὶ κασιγνήτου ξεῖνός θ' ἱκέτης τε τέτυκται
Ἀνέρι, ὅς τ' ὀλίγον περ ἐπιψαύει πραπίδεσσι.]

[v. 702. ΗΝ. f. δ' ἦν.]

[v. 708. ΗΜΕΡΕΥΟΝΤΑΣ. Aur. Qui ont fait leur journées.]

[v. 710. ΕΣ ΑΝΔΡΩΝΑΣ. Ubi erat Aegisthus; quo interfecto famulus τὰς γυναικείας πύλας pulsat, v. 878. Clytaemnestrae nuntium allaturus: seorsim enim degebant viri et foeminae.]

[v. 711. ΟΠΙΣΘΟΠΟΥΣ ΔΕ. Pro ὀπισθόπους. Pro δὲ f. legend. τε.]

[v. 715. ΥΠΕΥΘΥΝΩ. l. ὑπευθύνω.]

---

e) „Hei mihi! hic quasi contra scopulum navigamus."

f) v. 46.

[v. 718. *ΑΕΙΣΟΜΕΝ ΣΤΟΜΑΤΩΝ ΙΣΧΥΝ.* *Oris robur*, vocale auxilium dicit vota et preces: εὐφημοῦσαι.]

[v. 720. *ΚΑΙ ΠΟΤΝΙΑ ΑΚΤΗ ΧΩΜΑΤΟΣ.* Pers. v. 649.

—— ἦ φίλος ὄχθος·
φίλα γὰρ κέκευθεν ἤθη.]

[v. 724. *ΑΚΜΑΖΕΙ.* Sept. Theb. v. 97.

Ἀκμάζει βρετέων ἔχεσθαι.]

[Ibid. *ΔΟΛΙΑ.* Aurat. δολίαν.]

[v. 727. *ΞΙΦΟΔΗΛΗΤΟΙΣΙΝ.* Agam. v. 1537.

—— ξιφοδηλήτῳ
θανάτῳ τίσας ἅπερ ἦρξεν.]

[v. 728. *ΟΙ. ΕΟΙΚΕΝ ΑΝΗΡ Ο ΞΕΝΟΣ.* Scholiastes, ξένον τὸν Ὀρέστην καλεῖ, ἵνα δόξωσιν ἀγνοεῖν τὸ σκαιώρημα. Chori igitur haec esse vult.]

v. 730. *ΓΕΙΛΙΣΣΑ.* Pindaro nutrix Orestis Arsinoe dicitur, Pyth. Od. XI. 25. [17.]

—— Ἀρσινόα Κλυταιμνήστρας χερῶν ὕπο κρατερᾶν ἐκ δόλου
τροφὸς ἄνελε δυσπενθέος.

Pherecydes vero Laodamiam appellat. Scholiastes ad locum Pindari citatum: Φερεκύδης δὲ Λαοδάμειαν λέγων αὐτήν, nutricem scilicet Orestis.

v. 732. *Η ΚΡΑΤΟΥΣΑ ΤΟΥΣ ΞΕΝΟΥΣ.* Malim ἡ κρατοῦσα πρὸς ξένους καλεῖν.

[v. 736. *ΣΚΥΘΡΩΠΟΝ ΕΝΤΟΣ ΟΜΜΑΤΩΝ ΓΕΛΩΝ.* Quod est, Propert. II. 19.[ff]) *In tacito cohibe gaudia clausa sinu;* in sinu gaudere. Aristides, tom. III. p. 515. [C.] κατ' [ὑπ'] ὀδόντα καταρᾶσθαι. *Tacite secum maledicere; mussitare diras.* Poterit legi σκυθρωπὸς ἐκτός, vel σκυθρωπὸν ἐντὸς ὄμμα τὸν γέλων, vel interpunge: ἐντὸς ὀμμάτων, γέλων· ἐκτός, i. e. *iuxta oculos*, προὐμμάτων· σκυθρωπόν, i. e. σκυθρωπότητα.]

[v. 737. *ΚΑΛΩΣ.* Sunt qui delendum putant.]

v. 741. *ΕΥΤ' ΑΝ ΠΥΘΗΤΑΙ ΜΥΘΟΝ.* *Cum rem intellexerit.* Ut εὖτ' verbum sit simplex, non compositum.

[v. 746. *ΤΛΗΜΟΝΩΣ ΗΝΤΛΟΥΝ ΚΑΚΑ.* Sic et ἀντλῆσαι τύχην dixit in Prometh. v. 375.

Ἐγὼ δὲ τὴν παροῦσαν ἀντλήσω τύχην.

ubi vide sis quae annotata.]

v. 747. *ΦΙΛΟΝ Δ' ΟΡΕΣΤΗΝ.* Hoc illud est, quod imprimis commendat auctorem, cum personarum ἦθος dextre et εὐστόχως exprimat; cuius rei observantissimum esse Aeschylum nostrum satis indicat vel una illa Septem-Thebana tragoedia; etenim uniuscuiusque personae ἦθος, sive

ff) Propert. II, 25, 30.

Ubi Scholiastes εὐφημεῖ exponit ἡσυχάζει, γαληνιᾷ. Virgilius, Ecl. X. 105. Graecos imitatus,

> Et nunc ecce tibi stratum silet aequor, et omnes,
> Aspice, ventosi ceciderunt murmuris aurae.

Synesius, Hymn. IV. i)

> Γᾶ δὲ σιγάτω
> Ἐπὶ σοῖς ὕμνοις·
> Ἐπὶ σαῖς εὐχαῖς
> Εὐφαμείτω.

Et mox k):

> Ὑδάτων δὲ χύσις
> Ἄψοφος ἤδη
> Στήτω κατὰ γᾶς.

Glossae, Εὐφημία, *favor*. Εὐφημεῖ, *favet*. De silentio interpretatur Seneca, De Vit. Beat. c. 26. *Quoties mentio sacrorum literarum intervenerit, favete linguis: hoc verbum non, ut plerique existimant, a favore trahitur, sed imperatur silentium; ut rite peragi possit sacrum, nulla voce mala obstrepente.* Nec silentium tantum postulat a choro Orestes, sed et, ubi opportunum esset, ut eum bonis verbis et laudibus prosequerentur; ita se mox explicat, v. 1044.

> Ἀλλ' εὖτε πράξας, μηδ' ἐπιζευχθῇ στόμα
> φήμαις πονηραῖς, μηδ' ἐπιγλωσσῶ κακά.

Haec est altera εὐφημισμοῦ species, de qua supra diximus, ad Agamemn. v. 645.

[v. 580. *ΣΙΓΑΝ Θ' ΟΠΟΥ ΔΕΙ.* Sept. contra Theb. v. 625.

> Φιλεῖ δὲ σιγᾶν, ἢ λέγειν τὰ καίρια.

Et in Prometh. πυρφόρῳ l):

> Σιγῶν θ' ὅπου δεῖ καὶ λέγων τὰ καίρια.

Vide A. Gellium, XIII. 17.]

[v. 582. *ΟΡΘΩΣΑΝΤΙ ΜΟΙ.* f. ὀρθώσαντί μοι. Vel, scribe ὀρθώσαντί μοι, h. e. συμπράξαντι τῷ Πυλάδῃ μοι.]

[v. 588. *ΠΟΛΛΑ ΜΕΝ Γ' ΑΗΡ ΤΡΕΦΕΙ.* Celeberrimus locus Euripidis in malas mulieres, Fr. inc. LIII. 1. m)

> Δειναὶ μὲν ὀργαὶ κυμάτων θαλαττίων,
> Δειναὶ δὲ ποταμῶν, καὶ πυρὸς θερμαὶ πνοαὶ,
> Δεινὸν δὲ πενία, δεινὰ δ' ἄλλα μυρία·
> Ἀλλ' οὐδὲν οὕτω δεινὸν, ὡς γυνὴ, κακόν.

---

i) v. 28. p. 335. Pet.
k) v. 41.
l) fragm. CLXXIV.
m) vid. Matth. p. 373.

Menander n):

> Πολλῶν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν θηρίων
> Ὄντων, μέγιστόν ἐστι θηρίον γυνή.

Mirum est quod hic comminiscitur Scholiastes: εἰσὶ γὰρ ὄφεις ἐξ ἀέρος πίπτοντες.]

[v. 584. *ΑΧΗ.* Aurat. ἄγη, *portenta.*]

v. 585. *ΠΟΝΤΙΑΙ Τ' ΑΓΚΑΛΑΙ.* Ita noster alibi ἀγκάλαι κυμάτων, in Fragmentis o). Ita et Euripides Oreste, v. 1380.

> Ἰὼ πόντον, Ὠκεανὸς ὃν
> Ταυρόκρανος ἀγκάλαις
> Ἑλίσσων κυκλεῖ χθόνα.

[Anonymus *) apud Plutarchum de aëre eadem utitur metaphora, libro de exsilio, p. 601. [A.]

> Ὁρᾷς τὸν ὑψοῦ τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα
> Καὶ γῆν πέριξ ἔχοντα ὑγραῖς ἀγκάλαις.]

Ibid. *ΚΝΩΔΑΛΩΝ ΑΝΤΑΙΩΝ ΒΡΟΤΟΙΣΙ ΠΛΑΘΟΥΣΙ, animalibus humano generi adversis abundant.* Ita malim reddi, cum genitivum regat: πλάθουσι pro πλήθουσι. Hesychius, Πλάθους· πλήθους. [Scal. πλήθουσι. Scholiastes γεννῶσι καὶ αὔξουσι, quod potius ad verbum proximum, sc. βλάστουσι, referendum.]

v. 587. *ΠΕΔΑΙΧΜΙΟΙ.* Pro μεταίχμιοι Aeolice. Hesychius, Πέδα· μετά. Alcman p) apud Hephaestionem:

> Αἴαν ἄριστον πέδ' Ἀχιλλέα.

Ita apud Pindarum q) πεδαμείβομαι, πεδέρχομαι, et πεδάφρων, pro μεταμείβομαι, etc. et πεδέχω in Alcaeo apud Hephaestionem r):

> Ἐμὲ δειλάν, ἐμὲ παίσᾶν κακοτάτων πόδ' ἔχοισαν.

Lege πεδέχοισαν, pro μετέχουσαν. [Sic apud Platonem in Timaeo ποθακόντων, ni fallor, pro προσηκόντων.]

v. 588. *ΠΕΔΑΜΑΡΟΙ.* Corruptum hunc locum varie restituit Scholiastes: aut enim πέδουροι legi vult, quam vocem agnoscit Hesychius, πέδουρος, μετέωρος: aut, quantum ex interpretatione coniicere licet, πεδάμεροι. Ego mallem πεδάοροι pro μετήοροι, praecipue cum id usurpatum reperiam Nicandro in Theriacis s).

[v. 592. *ΥΠΕΡΤΟΛΜΟΝ ΑΝΔΡΟΣ ΦΡΟΝΗΜΑ.* Horat. Od. I. 3. t)

---

n) ap. Stob. Serm. LXXIII, 56. p. 434. Gesn. (p. 171. Mein.)
o) fragm. CCCXI.
p) Alcm. fr. 1. Welck.
q) Ol. XII, 18. (12. B.) Pyth. VIII, 105. (74. πέδ' ἀφρόνων.) Nem. VII, 109. (74. B.)
*) Eur. fr. p. 362 M. (ἔχονθ' ὑγρ. ἐν ἀγκ.)
r) p. 89, 16. Pauw.
s) Nic. Ther. 729.
t) v. 25.

Audax omnia perpeti
Gens humana ruit per vetitum nefas.]

[v. 594. *ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.* Forsan expungendum καί.]

[v. 595. *ΠΑΝΤΟΛΜΟΥΣ.* Sophocles Epigonis, apud Stobaeum u), Serm. LXXIII. Ὦ πᾶν σὺ τολμήσασα καὶ πέρα γύναι, Interprete Grotio, *O omne facinus ausa plus quam foemina.*]

[v. 597. *ΞΥΖΥΓΟΥΣ.* Sic Pers. v. 139. μονόζυξ.]

[v. 599. *ΠΑΡΑΝΙΚᾼ.* Aur. πέρα νικᾷ, *longe vincit.*]

v. 604. *ΘΕΣΤΙΑΣ.* *Althaea.* Ovidius, Metam. VIII. 451 ubi fusius describitur haec fabula:

Stipes erat, quem, cum partus enixa jaceret
Thestias, in flammam triplices posuere sorores;
Staminaque impresso fatalis pollice nentes,
Tempora, dixerunt, eadem lignoque tibique,
O modo nate, damus. ——

unde et noster mox filii sui δαλὸν ἥλικα vocat.

[v. 605. *ΠΡΟΝΟΙΑΝ.* H. e. βουλήν.]

[v. 606. *Κ' ΑΙΘΟΥΣΑ.* Dele κ'. Canterus; καταιθοῦσα.]

Ibid. *ΔΑΦΟΙΝΟΝ.* Sc. candentem.

[v. 610. *ΜΟΙΡΟΚΡΑΝΤΟΝ ΕΣ ΗΜΑΡ.* [illegible] Ad Virgilianum illud, Aeneid. IX. 107.

Ergo aderant promissa dies, et tempora Parcae
Debita complerant ——

hunc locum citat Germanus Valens Guellius, quem vide consule.]

v. 611. *ΑΛΛΑ ΔΗ.* Si ἀλλά, vel ἄλλαν, δεῖ legatur, non erit repetendum ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἔστω, quod requirit Scholiastes.

v. 614. *ΦΩΤ' ΑΠΩΛΕΣΕΝ ΦΙΛΟΝ.* Patrem scil. Nisum.

Ibid. *ΚΡΗΤΙΚΟΙΣ.* Sc. Minois, qui rex Cretae.

v. 615. *ΧΡΥΣΕΟΔΜΗΤΟΙΣΙΝ ΟΡΜΟΙΣ ΠΕΙΘΗΣΑΣΑ.* Aliter hanc narrat fabulam Virgilius, in Ceiri, v. 130. nempe Scyllam amore Minois captam, non donis, hoc patrasse.

—— nisi Scylla novo concepta furore,
Scylla patris miseri patriaeque inventa sepulchrum.
O nimium cupidis si non inhiasset ocellis.
Sed malus ille puer, sc. *Cupido.*

[Perstringit etiam hanc fabulam Georg. I. 404.

Apparet liquido sublimis in aëre Nisus,
Et pro purpureo poenas dat Scylla capillo.],

Ovidius, [Met.] VIII. 90.

---

u) LXXIII, 51. p. 404. Gesn. (Soph. Epig. fr. 2.)

Suasit amor facinus. Proles ego regia Nisi,
Scylla, tibi trado patriamque meosque penates:
Praemia nulla peto, nisi te. ——

Tale vero quiddam narratur in Parallelis Plutarcho attributis, p. 809. [B. C.] Puella quaedam Brenno se Ephesum traditu-ram pollicita est, ἐὰν τὰ ψέλλια καὶ τὸν κόσμον τῶν γυναικῶν δῷ αὐτῇ. Tarpeia virgo apud Plutarchum l. c. Tatio promisit se aditum ei in montem Tarpeium patefacturam, ἐὰν μισθὸν λάβῃ τοὺς ὅρμους, οὓς ἐφόρουν κόσμου χάριν. Utraque his monilibus obruta periit.

[v. 616. ΠΕΙΘΗΣΑΣΑ. Pro πεπεισθημένη.]

v. 618. ΝΟΣΦΙΣΑΣ' spolians. Ovid. Metam. VIII. 85.

—— fatali nata parentem
Crine suum spoliat: ——

unde ei nomen Ceiris; Ovid. Metam. VIII. 151.

—— et a tonso est hoc nomen adepta capillo.

Ibid. ΑΠΡΟΒΟΥΛΩΣ. Quippe praemii loco poenas Minoi expendebat. Ἀνῃρέθη δὲ ὑπὸ τοῦ Μίνωος, ᾧ καὶ προὔδωκε τὸν πατέρα, κρεμασθεῖσα τῆς θαλάσσης. Propertius de eadem, Eleg. III. 17. x)

Pendet Cretea tracta puella rate.

v. 619. ΚΥΝΟΦΡΩΝ. Virgilius de eadem, Ceir. v. 180.

Nullus in ore rubor; ubi enim rubor, obstat amori.

quod Musaeus, v. 98.

—— ἔρως δ' ἀπενόσφισεν αἰδῶ.

Ita saepe κύων Helena dicta est et Homero propter libidinem. Ut Iliad. Ζ'. 344.

Ἀλλ' δ' Ἑλένη μύθοισι προσηύδα μειλιχίοισι·
Δᾶερ ἐμεῖο, κυνὸς κακομηχάνου, ὀκρυοέσσης.

Et Lycophroni, v. 602.

Ὅταν θρασεῖα θοῦρας οἰστρήσει κύων
Πρὸς λέκτρα. ——

v. 620. ΚΙΧΑΝΕΙ ΔΕ ΜΙΝ ΕΡΜΗΣ. Mercurius πομπαῖος, deductor animarum, de quo in Persas y) et in initio huius tragoediae diximus.

[v. 621. ΕΠΕΙ Δ' ΕΠΕΜΝΗΣΑΜΕΝ. ἐπεὶ δὲ, vel ἐπιμνήσομεν.]

Ibid. ΑΚΑΙΡΩΣ. Subaudiendum μνήσομεν.]

v. 622. ΠΟΝΩΝ. Malim πόθων.

Ibid. ΔΥΣΦΙΛΕΣ ΓΑΜΗΛΕΥΜ'. Aegisthi sc. et Clytaemnestrae.

---

x) v. 26. y) Pers. 631.

[v. 624. *ΜΗΤΙΔΑΣ.* Propria consilium; in malam partem, *dolus*, *vafrities*.]

[v. 626. *ΕΠΙΚΟΤΩι ΣΕΒΑΣ.* f. ἐπίκοτον σέβας.]

v. 627. *ΤΙΩΝ Δ'.* Lego τίω δ'. *Colo ignem aedium non excandescentem.* [Vel f. τίω γ'. *Magni facio larem domus non excandescentem.*]

[v. 628. *ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΝ ΑΤΟΛΜΟΝ ΑΙΧΜΑΝ.* Agamemn. v. 491.

—— ἐν γυναικὸς αἰχμᾷ.]

v. 631. *ΕΙΚΑΣΕ ΔΕ ΤΙΣ ΤΟ ΔΕΙΝΟΝ ΑΥ ΛΗΜΝΙΟΙΣΙ ΠΗΜΑΣΙ.* Pro αὖ malim ἂν legere. Satis nota est immanis illa mulierum Lemniarum in maritos suos crudelitas: unde Pindarus, Pyth. Od. IV. 448. [252. Bkh.]

—— Λημνιᾶν

τ' ἔθνει γυναικῶν ἀνδροφόνων.

Orpheus, Argon. v. 470.

Λήμνῳ ἐν ἠγαθέῃ τόθι περ κακὰ ἔργα μεμήλει

Θηλυτέραις. ——

Rem narrant Scholiastes Pindari, et Scholiastes Apollonii a) in lib. I. Argonaut. Quinetiam alia illa crudelitas, huius quasi ἀντίποινος, quam fuse narrat Herodotus Musa sexta, e qua paucis vero perstringit Eustathius ad Dionysium Afrum v. 347. *Καὶ ἡ Λῆμνος δέ ποτε*, inquit, *ᾤκεῖτο ὑπὸ Πελασγῶν, ἐξ ὧν Λήμνια παροιμιάζονται κακὰ, διὰ τοὺς φόνους, οὓς ἔπραξαν, γυναῖκάς τε κτείναντες αἰχμαλώτους Ἀθηναίων, καὶ παῖδας οὓς ἐξ αὐτῶν ἐπαιδοποιήσαντο.* Pelasgi multas Atheniensium mulieres rapuerunt, et cum iis in Lemnum abierunt; cumque ipsis inde filii nascerentur, eos Pelasgi ad unum omnes cum matribus interfecerunt, veriti ne aliquando viri facti Atheniensium iniurias ulciscerentur. Ab hac et virorum et mulierum immanitate nata illa apud Hesychium, Suidam et Eustathium c), proverbia, *Λήμνια κακά· Λημνία χείρ· τὸ Λήμνιον βλέπειν*, aliaque. Herodotus b), *Λήμνια ἔργα ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα πάντα τὰ σχέτλια νενόμισται καλέεσθαι. Lemnia facinora*, inquit, *in Graecia vocari solebant omnia crudelia facinora.* [Vide sis Diogenian. VI. 2. et Mich. Apostol. IX. 96.]

[v. 632. *ΑΥ.* l. ἂν.]

[v. 633. *ΘΕΟΣΤΥΓΗΤΩι Δ' ΑΧΕΙ.* f. γ' ἄγει. Stanl. legit ἄγει. *Pro piaculo Diis exoso.*]

[v. 634. *ΒΡΟΤΩΝ.* *Lemniadum.* Sic Eumenid. v. 105.

Ἐν ἡμέρᾳ δὲ μοῖρ' ἀπρόσκοπος βροτῶν,

id est, γυναικῶν.]

v. 637. *ΔΙΑΝΤΑΙΑΝ ΑΓΧΙ ΠΛΕΥΜΟΝΩΝ.* [Subaudi πληγήν. Scil. pro ἄγχι legit ἄχει.] Euripides, Ione, v. 766.

---

a) Schol. Apollon. I, 773.
b) Herod. VI, 138.
c) Eust. p. 158, 12. 980, 61.

Διανταῖος ἔτυπεν ὀδύνα με
Πνευμόνων τῶνδ' ἔσω.

v. 638. ΟΞΥΠΕΥΚΕΣ. Hesychius, ὀξυπευκές, ὀξύπικρον.

[v. 641. ΤΟ ΜΗ ΘΕΜΙΣ ΓΑΡ. Quod iniustum est, calcibus in solo conculcatum non occultetur. Τὸ ἀθέμιτον οὐ καταφρονεῖται, οὐδὲ οἱ παρεκβάντες τὸ Διὸς σέβας.]

[v. 643. ΠΑΡΕΚΒΑΝΤΕΣ. Monet Scholiastes, participium pro verbo: forsan legendum παρεκβάντος, sc. ἀνδρὸς τὸ σέβας Διός.]

[v. 645. ΠΡΟΣΧΑΛΚΕΥΕΙ. Εἰς ἐκεῖνον. Procudet in eum, αἶσα sc.]

v. 646. ΤΕΚΝΟΝ, κ. τ. λ. In versione secuti sumus et Scholiastem et receptam interpunctionem; mallem tamen ita distingui:

Τέκνον δ' ἐπεισ-
φέρει δώμασιν.
Αἱμάτων παλαιτέρων
Τίνει μῦσος, κ. τ. λ.

cum μῦσος id requirere videatur, ut ad αἱμάτων referatur. Porro per τέκνον Orestem intelligi existimamus.

[v. 648. ΑΙΜΑΤΩΝ ΠΑΛΑΙΤΕΡΩΝ. f. δῶμά τε παλαίτερον.]

[v. 650. ΒΥΣΣΟΦΡΩΝ ΕΡΙΝΝΥΣ. Id est, κάτωθεν ἐκ σπλάγχνων βουλευομένη καὶ ἐκ βυθοῦ φρενῶν.]

[v. 652. ΠΑΙ ΠΑΙ' ΑΥΘΙΣ. Aurat. τίς μάλ' αὖθις; Schol. ΕΝΔΟΝ. Ἐν δόμοις. Lege, ΕΝ ΔΟΜΟΙΣ. Ἔνδον. Eurip. Phoeniss. v. 1074.

Ὠή, τίς ἐν πύλαισι δωμάτων κυρεῖ;
Ἄνοιγε· ἐκπόρευε· Ἰοκάστην δόμων.
Ὠὴ μάλ' αὖθις. ——]

v. 653. ΕΚΠΕΡΑΜΑ ΔΩΜΑΤΩΝ. Exitum ex aedibus, ut aliquis aedibus exeat; ut apud Soph. Antig. v. 393. ἐκ δόμων περᾷ, et Eurip. Iph. Aul. v. 1533. δόμων ἔξω πέρασον.

v. 658. ΝΥΚΤΟΣ ΑΡΜ' ΕΠΕΙΓΕΤΑΙ. Non tantum soli, sive diei, currum tribuere poetae, sed etiam nocti. Euripides, Andr. Fragm.[c] XXVIII. Ὦ νὺξ ἱερά, ὡς μακρὸν ἵππευμα διώκεις ἀστεροειδέα νῶτα διφρεύουσα. Theocritus, Idyll. Β'. 165.

—— χαίρετε δ' ἄλλοι
Ἀστέρες, εὐκήλοιο κατ' ἄντυγα νυκτὸς ὀπαδοί.

Noster in Persis, v. 428. noctem periphrastice νυκτὸς ὄμμα vocat. Vide ibi annotata.

[v. 659. ΕΜΠΟΡΟΥΣ. Haec vox aliter ab Homero, aliter a posteris usurpatur. Homerus non pro mercatore ut

---

c) fr. I. p. 44. Matth.

posteri Graeci, sed pro vectore simpliciter posuit, quem Graeci ἐπιβάτην vocant, qui pacta mercede aliena navi vehitur aliquando traiiciendus. Sic Odyss. Β'. 317. Telemachus se navigaturum dicens, ut patrem investigaret, ait:

Εἶμι μὲν, οὐδ' ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται, ἣν ἀγορεύω,
Ἔμπορος· οὐ γὰρ νηὸς ἐπήβολος οὐδ' ἐρετάων
Γίνομαι. —

ubi certe ἔμπορος non est mercator, sed simplex vector. Sic Odyss. Ω'. 299.

— ἢ ἔμπορος εἰλήλουθας
Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης. —

Hesych. Ἔμπορος· πραγματευτὴς, καὶ ὁ ἐπ' ἀλλοτρίας νεὼς πλέων μισθοῦ, ὁ ἐπιβάτης. Atque hoc quidem sensu usurpatur hic ab Aeschylo: altera vero acceptio satis etiam antiqua fuit, utpote quae Hesiodo in usu; ille enim ἐμπορίην pro mercatura posuit. Ἔργ. καὶ Ἡμ. v. 646.

Εὖτ' ἂν ἐπ' ἐμπορίην τρέψας ἀεσίφρονα θυμὸν,
Βούληαι δὲ χρέα προφυγεῖν καὶ λιμὸν ἀτερπῆ.]

[v. 660. ΑΓΚΥΡΑΝ. Ovid. de Arte Amand. I. 772.

Hic teneat nostras anchora iacta rates.]

v. 663. ΑΙΔΩΣ ΓΑΡ ΕΝ ΛΕΧΘΕΙΣΙΝ, κ. τ. λ.

Pudor enim in dicendo obscura
Verba profert: audacter vir alloquitur
Virum, et enunciat manifestum signum.

Negativam particulam πλεονάζειν monet Scholiastes: quod omnino insolens est, nisi cum duo simul concurrant. Et tamen hoc sensus loci postulat. Nam θαρσήσαντα ἐμφανῆ σημαίνειν opponitur τῷ οὐκ ἐπαργέμους λόγους τίθεσθαι, clare loqui τῷ obscure. Nescio an Aeschylus, in fingendis vocabulis audax, scripserit οὐκ ἀπαργέμους. [Vel potius legendum οὐ. Verum tota haec quaestio de pleonasmo negativae particulae orta est ab ipso Scholiaste, vocem οὐ perperam ad adiectivum referente, cum verbo seu integrae sententiae praeponi debeat, hoc modo: *Virum exire aedibus congruentius est.* Deinde αἰτιολογικὴ subiungitur sententia: *Non enim pudor inter dicendum obscuros sermones obiicit.*]

[v. 666. ΚΑΙ ΞΕΝΟΙ. Cum servo quatuor personae in scena, nisi forte servus intrat exeunte Clytaemnestra. Id. Pollux [d]), Onomast. IV. 15. Εἰ δὲ τέταρτος ὑποκριτής τι παραφθέγξαιτο, τοῦτο παραχορήγημα ἐκαλεῖτο· καὶ πεπρᾶχθαί φασιν αὐτὸ ἐν Ἀγαμέμνονι Αἰσχύλου. Nota, Choephoras citatas aliquoties sub titulo *Agamemnon*, qui primus tetralogiae titulus

d) Poll. IV, 110.

et unde argumenta sua derivarunt caeterae. Sic Orestias, ut alibi observavimus, de tota tetralogia, cuius persona praecipua Orestes.]

[v. 668. *ΘΕΛΚΤΗΡΙΑ.* f. θελκτήρια.]

v. 673. *ΣΤΕΙΧΟΝΤΑ Δ' ΑΥΤΟΦΟΡΤΟΝ ΟΙΚΕΙΑι ΣΑΓΗι*, *Proficiscenti induto proprio sago.* Hoc est, *ipse gestans propriam σάγην.* [Videtur alludere ad servos pedissequos, quibus sarcinae imponi solitae, cum dicatur ipse propriae [illegible] onus subire.] Vide Annot. ad v. 558.

[v. 674. *ΩΣΠΕΡ —— ΠΟΔΑΣ.* f. ὥσπερ —— πόδα.]

[v. 675. *ΑΓΝΩΣ ΠΡΟΣ ΑΓΝΩΤ'.* Scaliger sic reponit hos versus:

> Ἀγνὼς πρὸς ἀγνῶτ' εἶπε συμβαλὼν ἀνὴρ,
> Στρόφιος ὁ Φωκεύς· πεύθομαι γὰρ ἐν λόγῳ
> Ἐξιστορήσας καὶ σαφηνίσας ὁδόν·
> Ἐπείπερ, κ. τ. λ.]

[v. 677. *ΣΤΡΟΦΙΟΣ Ο ΦΩΚΕΥΣ.* Apud Sophoclis Electram, ipse Strophius, Elect. v. 46. nuntii personam induit, refertque quod ipsum miserat Phanoteus Phocensis, μέγιστος αὐτοῖς δορυξένων. Noster, Agamemn. v. 889.

> Τρέφει γὰρ αὐτὸν εὐμενὴς δορύξενος
> Στρόφιος ὁ Φωκεύς. ——

Strophius etiam nominabatur Pyladis pater, qui eum aedibus eiecit, pollutum esse dicens, quod una cum Oreste patrasset caedem Clytaemnestrae. Euripid. Oreste, v. 768.

> ΠΥ. Στρόφιος ἤλασέν μ' ἀπ' οἴκων φυγάδα θυμωθεὶς πατήρ.
> ΟΡ. Ἴδιον, ἢ κοινὸν πολίταις ἐπιφέρων ἔγκλημά τι;
> ΠΥ. Ὅτι συνηράμην φόνον σοι μητρὸς, ἀνόσιον λέγων.]

[v. 678. *ΚΙΕΙΣ.* Κίω, vado. Hesych. Κίων· ἐλθὼν, βαδίζων, πορευθείς.]

[v. 683. *ΕΦΕΤΜΑΣ.* Supra, v. 298.

> Θεοῦ τ' ἐφετμαὶ, καὶ πατρὸς πένθος μέγα.]

[v. 684. *ΛΕΒΗΤΟΣ ΧΑΛΚΕΟΥ.* Notandum quod urnae ex aere olim constabant.]

[Ibid. *ΠΛΕΥΡΩΜΑΤΑ.* Ita Sophocles, Electra, v. 60.

> —— τύπωμα χαλκόπλευρον.]

v. 685. *ΚΕΚΛΑΥΜΕΝΟΥ.* Forsan κεκαυμένου.

v. 689. *ΚΑΤ' ΑΚΡΑΣ ΕΝΘΑΔ' ΩΣ ΠΟΡΘΟΥΜΕΘΑ.* *Quam funditus hic evertimur!* [Aut rectius, *quasi funditus deleti sumus.* Non enim sumerem de ἄκρα, *promontorium.* Lexicographi coniungunt κατάκρας, velut a κρᾶς, *caput*, reperitur enim κατακρῆθεν. Potius senserim ἐλλειπτικῶς vocem τριχὸς subintelligi, metaphora a pilis avulsis; aut plane generalius ῥίζης, ab extrema radice. Sunt qui Clytaemnestrae personam his versibus praeponunt.] Nisi fortasse πορθμούμεθα

hic legendum sit; dictum scil. proverbiale: quod in translatione e) secuti sumus. Sed nihil muto.

[Ibid. ΚΑΤ' ΑΚΡΑΣ. Virg. Aeneid. II. 290.

Hostis habet muros, ruit alto a culmine Troia.]

v. 690. ΔΩΜΑΤΩΝ ΑΡΑ. Scil. Thyestis dira imprecatio in Atrei domum.

[v. 691. ΕΠΩΠΑΙΣ. Canterus disiunctim, ἐπ' ὤπαις, coram: cum tamen idem verbum infra occurrat Eumenid. v. 275.

Δελτογράφῳ δὲ πάντ' ἐπωπᾷ φρενί.]

v. 694. ΗΝ ΓΑΡ ΕΥΒΟΥΛΩΣ ΕΧΩΝ. Distinguimus:

Καὶ νῦν Ὀρέστης, ἦν γὰρ εὐβούλως ἔχων,
Ἔξω κομίζων ὀλεθρίου πηλοῦ πόδα, κ. τ. λ.

[v. 695. ΕΞΩ ΚΟΜΙΖΩΝ ΟΛΕΘΡΙΟΥ ΠΗΛΟΥ ΠΟΔΑ. Proverbialis locutio. Zenob. III. 62. Ἐκτὸς πηλοῦ πόδα ἔχειν· ἐπὶ τῶν ἔξω κινδύνου καθεστώτων. Quae totidem verbis Suidas, ut et Apostolius, nisi quod legat ἐκ πηλοῦ. Suidas iterum, Αἱρεῖν ἔξω πόδα πηλοῦ. Ἐπὶ τῶν βουλομένων μὴ ἐν πράγμασιν εἶναι. Apostolius pro βουλομένων habet βουλευομένων. Noster in Prometh. Vinct. v. 263.

—— ὅστις πημάτων ἔξω πόδα
Ἔχει. ——

Horat. Sat. II. 7. f)

—— non firmus rectum defendis, et haeres,
Nequicquam coeno cupiens evellere plantam.]

[v. 696. ΝΥΝ Δ' ΗΠΕΡ —— ΠΑΡΟΥΣΑΝ. Legendum

Νῶϊν δ' ἥπερ ἐν δόμοισι βακχείας καλῆς
Ἰατρὸς ἐλπὶς ἦν, ἀποῦσαν ἐγγράφει.]

[v. 700. ΤΙ ΓΑΡ ΞΕΝΟΥ. Homerus, Odyss. Θ'. 546.

Ἀντὶ κασιγνήτου ξεῖνός θ' ἱκέτης τε τέτυκται
Ἀνέρι, ὅς τ' ὀλίγον περ ἐπιψαύει πραπίδεσσι.]

[v. 702. ΗΝ. f. δ' ἦν.]

[v. 708. ΗΜΕΡΕΥΟΝΤΑΣ. Aur. Qui ont fait leur journées.]

[v. 710. ΕΣ ΑΝΔΡΩΝΑΣ. Ubi erat Aegisthus; quo interfecto famulus τὰς γυναικείας πύλας pulsat, v. 878. Clytaemnestrae nuntium allaturus: seorsim enim degebant viri et foeminae.]

[v. 711. ΟΠΙΣΘΟΠΟΥΣ ΜΕ. Pro ὀπισθόπους. Pro με f. legend. τε.]

[v. 715. ΥΠΕΥΘΥΝΩ. l. ὑπευθύνω.]

---

e) „Hei mihi! hic quasi contra scopulum navigamus."
f) v. 46.

[v. 718. *ΑΕΙΞΟΜΕΝ ΣΤΟΜΑΤΩΝ ΙΣΧΥΝ.* *Oris robur*, vocale auxilium dicit vota et preces: εὐφημοῦσαι.]

[v. 720. *ΚΑΙ ΠΟΤΝΙΑ ΑΚΤΗ ΧΩΜΑΤΟΣ.* Pers. v. 649.

—— ἦ φίλος ὄχθος·
φίλα γὰρ κέκευθεν ἤθη.]

[v. 724. *ΑΚΜΑΖΕΙ.* Sept. Theb. v. 97.

Ἀκμάζει βρετέων ἔχεσθαι.]

[Ibid. *ΔΟΛΙΑ.* Aurat. δολίαν.]
[v. 727. *ΞΙΦΟΔΗΛΗΤΟΙΣΙΝ.* Agam. v. 1537.

—— ξιφοδηλήτῳ
θανάτῳ τίσας ἅπερ ἦρξεν.]

[v. 728. *ΟΙ. ΕΟΙΚΕΝ ΑΝΗΡ Ο ΞΕΝΟΣ.* Scholiastes, ξένον τὸν Ὀρέστην καλεῖ, ἵνα δόξωσιν ἀγνοεῖν τὸ σκαιώρημα. Chori igitur haec esse vult.]

v. 730. *ΚΙΛΙΣΣΑ.* Pindaro nutrix Orestis Arsinoë dicitur, Pyth. Od. XI. 25. [17.]

—— Ἀρσινόα Κλυταιμνήστρας χερῶν ὕπο κρατερᾶν ἐκ δόλου
τροφὸς ἄνελε δυσπενθέος.

Pherecydes vero Laodamiam appellat. Scholiastes ad locum Pindari citatum: Φερεκύδης δὲ Λαοδάμειαν λέγων αὐτήν, nutricem scilicet Orestis.

v. 732. *Η ΚΡΑΤΟΥΣΑ ΤΟΥΣ ΞΕΝΟΥΣ.* Malim ἡ κρατοῦσα πρὸς ξένους καλεῖν.

[v. 736. *ΣΚΥΘΡΩΠΟΝ ΕΝΤΟΣ ΟΜΜΑΤΩΝ ΓΕΛΩΝ.* Quod est, Propert. II. 19.[ff]) *In tacito cohibe gaudia clausa sinu;* in sinu gaudere. Aristides, tom. III. p. 515. [C.] κατ' [ὑπ'] ὀδόντα καταρᾶσθαι. *Tacite secum maledicere; mussitare diras.* Poterit legi σκυθρωπὸς ἐκτός, vel σκυθρωπὸν ἐντὸς ὄμμα τὸν γέλων, vel interpunge: ἐντὸς ὀμμάτων, γέλων· ἐκτός, i. e. *iuxta oculos*, προὐμμάτων· σκυθρωπόν, i. e. σκυθρωπότητα.]

[v. 737. *ΚΑΛΩΣ.* Sunt qui delendum putant.]

v. 741. *ΕΥΤ' ΑΝ ΠΥΘΗΤΑΙ ΜΥΘΟΝ.* *Cum rem intellexerit.* Ut εὖτ' verbum sit simplex, non compositum.

[v. 746. *ΤΛΗΜΟΝΩΣ ΗΝΤΛΟΥΝ ΚΑΚΑ.* Sic et ἀντλῆσαι τύχην dixit in Prometh. v. 375.

Ἐγὼ δὲ τὴν παροῦσαν ἀντλήσω τύχην.

ubi vide sis quae annotata.]

v. 747. *ΦΙΛΟΝ Δ' ΟΡΕΣΤΗΝ.* Hoc illud est, quod imprimis commendat auctorem, cum personarum ἦθος dextre et εὐστόχως exprimat: cuius rei observantissimum esse Aeschylum nostrum satis indicat vel una illa Septem-Thebana tragoedia; etenim uniuscuiusque personae ἦθος, sive

---

ff) Propert. II, 25, 30.

proprietas et character, pro rerum varietate, aliud est atque aliud: sic alia est persona, aliud ἦθος senis, aliud iuvenis, aliud viri generosi et candidi, qualis erat Agamemnon; aliud mulieris adulatricis et vafrae, qualis Clytaemnestra, in tragoedia praecedente: variantur enim ἤθη pro ratione aetatis, sexus, fortunae, patriae, affectuum, et etiam naturae unicuique propriae et individuae. *Ἐκεῖνο γὰρ γένοιτο ἄν*, inquit Hermogenes, II. 2. *εἰ τοῖς ὑποκειμένοις προσώποις οἰκείους καὶ πρέποντας τοὺς λόγους περιάπτοι τις.* Adiungamus exemplum. Observat Aristoteles Rhet. II. 12. iuvenes *ὀξυθύμους, καὶ οἵους ἀκολουθεῖν τῇ ὁρμῇ. — Διὰ γὰρ φιλοτιμίαν οὐκ ἀνέχονται ὀλιγωρούμενοι, ἀλλ' ἀγανακτοῦσιν, ἂν οἴωνται ἀδικεῖσθαι.* Proni, inquit, sunt iuvenes ad excandescentiam et ad animi impetum sequendum, facileque ab ira vincuntur: et quia ambitiosi sunt, facile se contemni non patiuntur; sed indignantur si iniuriam sibi fieri putent. E contra vero senes *κατεψυγμένοι* g), sedati, quieti, omnia expendentes, tardi, cunctatores. Hos utrosque affectus divinitus expressit maximus artifex, Virgilius, Aeneid. XII. 11. in Turno et Latino: nam cum Turnus sese in longum protracti belli causam haberi putaret, in se totum negotii onus suscipit, seque solum omnibus opponit periculis:

Nulla mora in Turno est; nihil est quod dicta retractent
Ignavi Aeneidae, nec quae pepigere recusent.
Congredior: fer sacra, pater, et concipe foedus.
Aut hac Dardanium dextra sub Tartara mittam
Desertorem Asiae, sedeant spectentque Latini,
Et solus ferro crimen commune refellam;
Aut habeat victos: cedat Lavinia coniux.

At vero e contra Latinus, sedatior et pacatior,

O praestans animi iuvenis, quantum ipse feroci
Virtute exsuperas, tanto me impensius aequum est
Consulere, atque omnes volventem expendere casus.

Sic in Bucolicis, cum pastorem, nihil supra pecora sua, aut arva, aut arbores sapientem inducit, simplicitatem illam, quae pastorem et rusticos *χαρακτηρίζει*, optime exprimit: Ecl. V. 45.

Tale tuum carmen nobis, divine poeta,
Quale sopor fessis in gramine; quale per aestum
Dulcis aquae saliente sitim restinguere rivo.

Eiusmodi simplicitatis plenus est hic locus, qui, licet verba non satis inter se congruere videantur, mutilus tamen non censendus, cum eo magis deliram anum deceat. [Sic ad Homericum illud Iliad. Θ'. 396.

---

g) Aristot. Rhet. II, 13. p. 119. Reiz.

— ὄφρα ἴδωμαι,
Εἰ νῶϊ Πριάμοιο πάϊς κορυθαίολος Ἕκτωρ
Γηθήσει προφανεῖσα: —

ubi νῶϊ προφανείσα ponitur pro ἡμῶν προφανεισῶν) observat Eustathius[h]): ἐπιτηδὲς δὲ κἀνταῦθα τὴν φράσιν ἐτάραξεν ὁ ποιητὴς ἀναλόγως τῷ θυμουμένῳ προσώπῳ ἢ καὶ ἐκτροπὴν ὑπεμφαίνων καὶ τάραχον ἃ πάθοι ἂν ὁ Ἕκτωρ τὰς θεὰς ἰδών.] Poterit etiam per exclamationem intelligi:

Verum, o care Oreste, meae animae exercitatio!
Quem a matre excipiens enutrivi,
Et nocturna sublatae vocis iussa
Et multa fastidiosa, etc.

πολλὰ κελευσμάτων pro πολλὰ κελεύσματα, ideoque tollenda distinctionis nota post κελευσμάτων.

Ibid. ΤΗΣ ΕΜΗΣ ΨΥΧΗΣ ΤΡΙΒΗΝ. Circa quem versatur tota mea cogitatio; τοὐμὸν μέλημα. Sappho, Fragm. LXIII. [hh])

Ἵνα σε, τοὐμὸν μέλημα, περιπτύξωμαι.

Aristophanes in Ἐκκλησ. v. 965.

Ὦ χρυσοδαίδαλον ἐμὸν μέλημα.

Latini poetae mea cura, Val. Cato, in Diris, v. 122.

Dum mea iucundas exponat cura querelas.

Propertius [i]), Eleg. II. 25.

Lynceu, tune meam potuisti tangere curam?

Virgilius, Ecl. I. 58.

— raucae, tua cura, palumbes.

[v. 749. ΚΑΙ ΝΥΚΤΙΠΛΑΓΚΤΩΝ. f. κἀκ νυκτιπλάγκτων.]

[Ibid. ΤΟ ΜΗ ΦΡΟΝΟΥΝ ΓΑΡ. Grotius de Iure Belli, II. 5. reddit:

— aetas prima, ceu brutum pecus,
Ut educetur, mentis alienae indiget.

Non satis plene expressit τρόπῳ φρενός, i. e. provida ratione, cato consilio.]

v. 754. Η ΛΙΜΟΣ. Vel ἤν, vel εἰ legend.

Ibid. ΛΙΨΟΥΡΙΑ. Fortasse διψουρία. [Sed Hesych. Λίψ· ἐπιθυμία. Sopingerus in Hesych. voce Λιψύδριον, legit λιψυδρία, de vagiente, inquit, infante, Oreste.]

v. 755. ΑΥΤΑΡΚΗΣ ΤΕΚΝΩΝ ΤΟΥΤΩΝ ΠΡΟΜΑΝΤΙΣ ΟΥΣΑ, sufficit liberis Haec omnia praedicens. Ita reddi mallem. [Repetendum φωνεῖ, ἀπὸ κοινοῦ.]

---

h) Eust. p. 718, 64. hh) Cf. p. 92. Neu. i) Prop. II. 34, 9.

Audax omnia perpeti
Gens humana ruit per vetitum nefas.]

[v. 594. *ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.* Forsan expungendum καί.]

[v. 595. *ΠΑΝΤΟΛΜΟΥΣ.* Sophocles Epigonis, apud Stobaeum [u]), Serm. LXXIII. Ὦ πᾶν σὺ τολμήσασα καὶ πέρα γύναι, Interprete Grotio, *O omne facinus ausa plus quam femina.*]

[v. 597. *ΞΥΖΥΓΟΥΣ.* Sic Pers. v. 139. μονόζυξ.]

[v. 599. *ΠΑΡΑΝΙΚΑι.* Ant. πέρα νικᾷ, *longe vincit.*]

v. 604. *ΘΕΣΤΙΑΣ.* *Althaea.* Ovidius, Metam. VIII. 451 ubi fusius describitur haec fabula:

Stipes erat, quem, cum partus enixa jaceret
Thestias, in flammam triplices posuere sorores;
Staminaque impresso fatalia pollice nentes,
Tempora, dixerunt, eadem lignoque tibique,
O modo nate, damus. —

unde et noster mox filii sui δαλὸν ἥλικα vocat.

[v. 605. *ΠΡΟΝΟΙΑΝ.* H. e. βουλήν.]

[v. 606. *Κ' ΑΙΘΟΥΣΑ.* Dele κ'. Canterus, [illegible];
Ibid. *ΔΑΦΟΙΝΟΝ.* Sc. candentem.

[v. 610. *ΜΟΙΡΟΚΡΑΝΤΟΝ ΕΣ ΗΜΑΡ.* [illegible] Ad Virgilianum illud, Aeneid. IX. 107:

Ergo aderat promissa dies, et tempora Parcae
Debita complerant —

hunc locum citat Germanus Valens Guellius, quem, si vis, consule.]

v. 611. *ΑΛΛΑ ΔΗ.* Si ἀλλά, vel ἄλλαν, δεῖ legatur, non erit repetendum ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἴστω, quod requirit Scholiastes.

v. 614. *ΦΩΤ' ΑΠΩΛΕΣΕΝ ΦΙΛΟΝ.* Patrem scil. Nisum.

Ibid. *ΚΡΗΤΙΚΟΙΣ.* Sc. Minois, qui rex Cretae.

v. 615. *ΧΡΥΣΕΟΔΜΗΤΟΙΣΙΝ ΟΡΜΟΙΣ ΠΙΘΗΣΑΣΑ.* Aliter hanc narrat fabulam Virgilius in Ceiri, v. 130. nempe Scyllam amore Minois captam, non donis, hoc patrasse.

— nisi Scylla novo concepta furore,
Scylla patris miseri patriaeque inventa sepulchrum.
O nimium cupidis si non inhiasset ocellis.
Sed malus ille puer, sc. *Cupido.*

[Perstringit etiam hanc fabulam Georg. I. 404.

Apparet liquido sublimis in aëre Nisus,
Et pro purpureo poenas dat Scylla capillo.].

Ovidius, [Met.] VIII. 90.

---

u) LXXIII, 51. p. [illegible]. Gesn. (Soph. Epig. fr. 2.)

Suasit amor facinus. Proles ego regia Nisi,
Scylla, tibi trado patriamque meosque penates:
Praemia nulla peto, nisi te. ——

Tale vero quiddam narratur in Parallelis Plutarcho attributis, p. 309. [R. C.] Puella quaedam Brenno se Ephesum traditurum pollicita est, ἐὰν τὰ ψέλλια καὶ τὸν κόσμον τῶν γυναικῶν δῷ αὐτῇ. Tarpeia virgo apud Plutarchum l. c. Tatio promisit se aditum ei in montem Tarpeium patefacturam, ἐὰν μισθὸν λάβῃ τοὺς ὅρμους, οὓς ἐφόρουν κόσμου χάριν. Utraque his monilibus obruta periit.

[v. 616. *ΠΕΙΘΗΣΑΣΑ.* Pro πεπεισθημένη.]

v. 618. *ΝΟΣΦΙΣΑΣ'* *spolians.* Ovid. Metam. VIII. 85.

—— fatali nata parentem
Crine suum spoliat: ——

unde ei nomen Ceiris; Ovid. Metam. VIII. 151.

—— et a tonso est hoc nomen adepta capillo.

Ibid. *ΑΠΡΟΒΟΥΛΩΣ.* Quippe praemii loco poenas Minoi expendebat. Ἀνῃρέθη δὲ ὑπὸ τοῦ Μίνωος, ᾧ καὶ προὔδωκε τὸν πατέρα, κρεμασθεῖσα τῆς θαλάσσης. Propertius de eadem, Eleg. III. 17. x)

Pendet Cretea tracta puella rate.

v. 619. *ΚΕΝΟΦΡΩΝ.* Virgilius de eadem, Ceir. v. 180.

Nullus in ore rubor; ubi enim rubor, obstat amori.

quod Musaeus, v. 98.

—— ἔρως δ' ἀπενόσφισεν αἰδῶ.

Ita saepe κύων Helena dicta est et Homero propter libidinem. Ut Iliad. *Ζ'*. 344.

Δᾶερ ἐμεῖο, κυνὸς κακομηχάνου, ὀκρυοέσσης.

Et Lycophroni, v. 602.

Ὅταν θρασεῖα θοῦρας οἰστρήσει κύων
Πρὸς λέκτρα. ——

v. 620. *ΚΙΧΑΝΕΙ ΔΕ ΜΙΝ ΕΡΜΗΣ.* Mercurius πομπαῖος, deductor animarum, de quo in Persas y) et in initio huius tragoediae diximus.

[v. 621. *ΕΠΕΙ Δ' ΕΠΙΜΝΗΣΑΜΕΝ.* ἐπεὶ δὲ, vel ἐπιμνήσομεν.]

Ibid. *ΑΚΑΙΡΩΣ.* Subaudiendum μνήσομεν.]

v. 622. *ΠΟΝΩΝ.* Malim πόθων.

Ibid. *ΔΥΣΦΙΛΕΣ ΓΑΜΗΛΕΥΜ'.* Aegisthi sc. et Clytaemnestrae.

---

x) v. 26. y) Pers. 631.

[v. 624. *ΜΗΤΙΔΑΣ*. Propria consilium; in malam partem, *dolus*, *vafrities*.]

[v. 626. *ΕΠΙΚΟΤΩι ΣΕΒΑΣ*. f. ἐπίκοτον σέβας.]

v. 627. *ΤΙΩΝ Δ'*. Lego τίω δ'. *Colo ignem aedium non calescentem.* [Vel f. τίω γ'. *Magni facio larem domus non audacem.*]

[v. 628. *ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΝ ΑΤΟΛΜΟΝ ΑΙΧΜΑΝ*. Agamemn. v. 491.

—— ἐν γυναικὸς αἰχμᾷ.]

v. 631. *ΕΙΚΑΣΕ ΔΕ ΤΙΣ ΤΟ ΔΕΙΝΟΝ ΑΥ ΔΗΜΝΙΟΙΣΙ ΠΗΜΑΣΙ.* Pro αὖ malim ἂν legere. Satis nota est immanis illa mulierum Lemniarum in maritos suos crudelitas: unde Pindarus, Pyth. Od. IV. 448. [252. Bkh.]

—— Λημνιᾶν

τ' ἔθνει γυναικῶν ἀνδροφόνων.

Orpheus, Argon. v. 470.

Λήμνῳ ἐν ἠγαθέῃ τόθι περ κακὰ ἔργα μεμήλει

Θηλυτέραις. ——

Rem narrant Scholiastes Pindari, et Scholiastes Apollonii a) in lib. I. Argonaut. Quinetiam alia illa crudelitas, huius quasi ἀντίποινος, quam fuse narrat Herodotus Musa sexta, c. 138. paucis vero perstringit Eustathius ad Dionysium Afrum, v. 347. *Καὶ ἡ Λῆμνος δέ ποτε*, inquit, *ᾠκεῖτο ὑπὸ Πελασγῶν, ἐξ ὧν Λήμνια παροιμιάζονται κακὰ, διὰ τοὺς φόνους, οὓς ἐποίησαν, γυναῖκάς τε κτείναντες αἰχμαλώτους ἀδίκως, καὶ παῖδας οὓς ἐξ αὐτῶν ἐπαιδοποιήσαντο.* Pelasgi multas Atheniensium mulieres rapuerunt, et cum iis in Lemnum abierunt; cumque sibi ipsis filii nascerentur, eos Pelasgi ad unum omnes cum matribus interfecerunt, veriti ne aliquando viri facti Atheniensium iniurias ulciscerentur. Ab hac et virorum et mulierum immanitate nata illa apud Hesychium, Suidam et Eustathium a) proverbia, *Λήμνια κακά· Λημνίαι χείρ· τὸ Λήμνιον βλέπειν*, aliaque. Herodotus b), *Λήμνια ἔργα ἀνὰ τὴν Ἑλλάδα πάντα τὰ σχέτλια νενόμισται καλέεσθαι.* *Lemnia facinora*, inquit, *in Graecia vocari solebant omnia crudelia facinora.* [Vide sis Diogenian. VI. 2. et Mich. Apostol. IX. 96.]

[v. 632. *ΑΥ*. l. ἂν.]

[v. 633. *ΘΕΟΣΤΥΓΗΤΩι Δ' ΑΧΕΙ*. f. γ' ἄχει. Aurat. legit ἄγει. *Pro piaculo Diis exoso.*]

[v. 634. *ΒΡΟΤΩΝ*. *Lemniadum*. Sic Eumenid. v. 105.

Ἐν ἡμέρᾳ δὲ μοῖρ' ἀπρόσκοπος βροτῶν,

id est, γυναικῶν.]

v. 637. *ΔΙΑΝΤΑΙΑΝ ΑΓΧΙ ΠΛΕΥΜΟΝΩΝ* [Subaudi πληγήν. Scal. pro ἄγχι legit ἄχει.] Euripides, Ione, v. 766.

---

a) Schol. Apollon. I, 773. a) Eust. p. 158, 12. 980, 61.
b) Herod. VI, 138.

Διανταῖος ἔτυπεν ὀδύνα με
Πνευμόνων τῶνδ' ἔσω.

v. 638. ΟΞΥΠΕΥΚΕΣ. Hesychius, ὀξυπευκές, ὀξύπικρον.

[v. 641. ΤΟ ΜΗ ΘΕΜΙΣ ΓΑΡ. Quod iniustum est, calcibus in solo conculcatum non occultetur. Τὸ ἀθέμιτον οὐ καταφρονεῖται, οὐδὲ οἱ παρεκβάντες τὸ Διὸς σέβας.]

[v. 643. ΠΑΡΕΚΒΑΝΤΕΣ. Monet Scholiastes, participium pro verbo: forsan legendum παρεκβάντος, sc. ἀνδρὸς τὸ σέβας Διός.]

[v. 645. ΠΡΟΣΧΑΛΚΕΥΕΙ. Εἰς ἐκεῖνον. *Procudet in eum*, αἶσα sc.]

v. 646. ΤΕΚΝΟΝ, κ. τ. λ. In versione secuti sumus et Scholiastem et receptam interpunctionem; mallem tamen ita distingui:

Τέκνον δ' ἐπεισ-
φέρει δώμασιν.
Αἱμάτων παλαιτέρων
Τίνει μύσος, κ. τ. λ.

cum μύσος id requirere videatur, ut ad αἱμάτων referatur. Porro per τέκνον Orestem intelligi existimamus.

[v. 648. ΑΙΜΑΤΩΝ ΠΑΛΑΙΤΕΡΩΝ. Σ. δῶμά τε παλαίτερον.]

[v. 650. ΒΥΣΣΟΦΡΩΝ ΕΡΙΝΝΥΣ. Id est, κάτωθεν ἐκ σπλάγχνων βουλευομένη καὶ ἐκ βυθοῦ φρενῶν.]

[v. 652. ΠΑΙ ΜΑΛ' ΑΥΘΙΣ. Aurat. τίς μάλ' αὖθις; Schol. ΕΝΔΟΝ. Ἐν δόμοις. Lege, ΕΝ ΔΟΜΟΙΣ. Ἔνδον. Eurip. Phoeniss. v. 1074.

Ὠή, τίς ἐν πύλαισι δωμάτων κυρεῖ;
Ἄνοιγε' ἐκπορεύετ' Ἰοκάστην δόμων.
Ὠὴ μάλ' αὖθις. —]

v. 653. ΕΚΠΕΡΑΜΑ ΔΩΜΑΤΩΝ. Exitum ex aedibus, ut aliquis aedibus exeat; ut apud Soph. Antig. v. 393. ἐκ δόμων περᾷ, et Eurip. Iph. Aul. v. 1533. δόμων ἔξω πέρασον.

v. 658. ΝΥΚΤΟΣ ΑΡΜ' ΕΠΕΙΓΕΤΑΙ. Non tantum soli, sive diei, currum tribuere poetae, sed etiam nocti. Euripides, Andr. Fragm. c) XXVIII. Ὦ νὺξ ἱερά, ὡς μακρὸν ἱππευμα διώκεις ἀστεροειδέα νῶτα διφρεύουσα. Theocritus, Idyll. Β'. 165.

— χαίρετε δ' ἄλλοι
Ἀστέρες, εὐκήλοιο κατ' ἄντυγα νυκτὸς ὀπαδοί.

Noster in Persis, v. 428. noctem periphrastice νυκτὸς ὄμμα vocat. Vide ibi annotata.

[v. 659. ΕΜΠΟΡΟΥΣ. Haec vox aliter ab Homero, aliter a posteris usurpatur. Homerus non pro mercatore ut

c) fr. I. p. 44. Matth.

posteri Graeci, sed pro vectore simpliciter posuit, quem Graeci ἐπιβάτην vocant, qui pacta mercede aliena navi vehitur aliquando traiiciendus. Sic Odyss. Β'. 317. Telemachus se navigaturum dicens, ut patrem investigaret, ait:

Εἶμι μὲν, οὐδ' ἁλίη ὁδὸς ἔσσεται, ἣν ἀγορεύω,
Ἔμπορος· οὐ γὰρ νηὸς ἐπήβολος οὐδ' ἐρετάων
Γίνομαι. —

ubi certe ἔμπορος non est mercator, sed simplex vector. Sic Odyss. Ω'. 299.

— ἢ ἔμπορος εἰλήλουθας
Νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης. —

Hesych. Ἔμπορος· πραγματευτὴς, καὶ ὁ ἐπ' ἀλλοτρίας νεὼς πλέων μισθοῦ, ὁ ἐπιβάτης. Atque hoc quidem sensu usurpatur hic ab Aeschylo: altera vero acceptio satis etiam antiqua fuit, utpote quae Hesiodo in usu; ille enim ἐμπορίην pro mercatura posuit. Ἔργ. καὶ Ἡμ. v. 646.

Εὖτ' ἂν ἐπ' ἐμπορίην τρέψας ἀεσίφρονα θυμὸν,
Βούλημαι δὲ χρέα προφυγεῖν καὶ λιμὸν ἀτερπῆ.]

[v. 660. ΑΓΚΥΡΑΝ. Ovid. de Arte Amand. I. 772.

Hic teneat nostras anchora iacta rates.]

v. 663. ΑΙΔΩΣ ΓΑΡ ΕΝ ΛΕΧΘΕΙΣΙΝ, κ. τ. λ.

Pudor enim in dicendo obscura
Verba profert: audacter vir alloquitur
Virum, et enunciat manifestum signum.

Negativam particulam πλεονάζειν monet Scholiastes: quod omnino insolens est, nisi cum duo simul concurrant. Et tamen hoc sensus loci postulat. Nam θαρσήσαντα ἐμφανῆ σημαίνειν opponitur τῷ οὐκ ἐπαργέμους λόγους τίθεσθαι, clare loqui τῷ obscure. Nescio an Aeschylus, in fingendis vocabulis audax, scripserit οὐκ ἀπαργέμους. [Vel potius legendum est. Verum tota haec quaestio de pleonasmo negativae particulae orta est ab ipso Scholiaste, vocem οὐ perperam ad adiectivum referente, cum verbo seu integrae sententiae praeponi debeat, hoc modo: *Virum exire aedibus congruentius est.* Deinde αἰτιολογικὴ subiungitur sententia: *Non enim pudor inter dicendum obscuros sermones obiicit.*]

[v. 666. ΚΑΙ ΞΕΝΟΙ. Cum servo quatuor personae in scena, nisi forte servus intrat exeunte Clytaemnestra. Iul. Pollux d), Onomast. IV. 15. Εἰ δὲ τέσσαρες ὑποκριτὴς τι παραφθέγξαιτο, τοῦτο παραχορήγημα ἐκαλεῖτο· καὶ πεπρᾶχθαί φασιν αὐτὸ ἐν Ἀγαμέμνονι Αἰσχύλου. Nota, Choephoras citatas aliquoties sub titulo *Agamemnon*, qui primus tetralogiae titulus.

---

d) Poll. IV, 110.

et unde argumenta sua derivarunt caeterae. Sic Orestias, ut alibi observavimus, de tota tetralogia, cuius persona praecipua Orestes.]

[v. 668. ΘΕΛΚΤΗΡΙΑ. f. θελκτηρία.]

v. 673. ΣΤΕΙΧΟΝΤΑ Δ' ΑΥΤΟΦΟΡΤΟΝ ΟΙΚΕΙΑι ΣΑΓΗι, *Proficiscenti induto proprio sago.* Hoc est, *ipse gestans propriam σάγην.* [Videtur alludere ad servos pedissequos, quibus sarcinae imponi solitae, cum dicatur ipse propriae [illegible] onus subire.] Vide Annot. ad v. 558.

[v. 674. ΩΣΠΕΡ —— ΠΟΔΑΣ. f. ὥσπερ —— πόδα.]

[v. 675. ΑΓΝΩΣ ΠΡΟΣ ΑΓΝΩΤ'. Scaliger sic reponit hos versus:

Ἀγνὼς πρὸς ἀγνῶτ' εἶπε συμβαλὼν ἀνήρ,
Στρόφιος ὁ Φωκεύς· πεύθομαι γὰρ ἐν λόγῳ
Ἐξιστορήσας καὶ σαφηνίσας ὁδόν·
Ἐπείπερ, κ. τ. λ.]

[v. 677. ΣΤΡΟΦΙΟΣ Ο ΦΩΚΕΥΣ. Apud Sophoclis Electram, ipse Strophius, Elect. v. 46. nuntii personam induit, refertque quod ipsum miserat Phanoteus Phocensis, μέγιστος αὐτοῖς δορυξένων. Noster, Agamemn. v. 889.

Τρέφει γὰρ αὐτὸν εὐμενὴς δορύξενος
Στρόφιος ὁ Φωκεύς. ——

Strophius etiam nominabatur Pyladis pater, qui eum aedibus eiecit, pollutum esse dicens, quod una cum Oreste patrasset caedem Clytaemnestrae. Euripid. Oreste, v. 768.

ΠΥ. Στρόφιος ἤλασέν μ' ἀπ' οἴκων φυγάδα θυμωθεὶς πατήρ.
ΟΡ. Ἴδιον, ἢ κοινὸν πολίταις ἐπιφέρων ἐγκλημά τι;
ΠΥ. Ὅτι συνηράμην φόνον σοι μητρὸς, ἀνόσιον λέγων.]

[v. 678. ΚΙΕΙΣ. Κίω, vado. Hesych. Κίων· ἐλθὼν, βαδίζων, πορευθείς.]

[v. 683. ΕΦΕΤΜΑΣ. Supra, v. 298.

Θεοῦ τ' ἐφετμαὶ, καὶ πατρὸς πένθος μέγα.]

[v. 684. ΛΕΒΗΤΟΣ ΧΑΛΚΕΟΥ. Notandum quod urnae ex aere olim constabant.]

[Ibid. ΠΛΕΥΡΩΜΑΤΑ. Ita Sophocles, Electra, v. 60.

—— τύπωμα χαλκόπλευρον.]

v. 685. ΚΕΚΛΑΥΜΕΝΟΥ. Forsan κεκαυμένου.

v. 689. ΚΑΤ' ΑΚΡΑΣ ΕΝΘΑΔ' ΩΣ ΠΟΡΘΟΥΜΕΘΑ. *Quam funditus hic evertimur!* [Aut rectius, *quasi funditus deleti sumus.* Non enim sumerem de ἄκρου, *promontorium.* Lexicographi coniungunt κατάκρας, velut a κρᾶς, *caput*, reperitur enim κατακρῆθεν. Potius senserim ἐλλειπτικῶς vocem τριχὸς subintelligi, metaphora a pilis avulsis; aut plane generalius ῥίζης, ab extrema radice. Sunt qui Clytaemnestrae personam his versibus praeponunt.] Nisi fortasse πορθούμεθα

hic legendum sit, dictum scil. proverbiale: quod in translatione e) secuti sumus. Sed nihil muto.

[Ibid. ΚΑΤ' ΑΚΡΑΣ. Virg. Aeneid. II. 290.

Hostis habet muros, ruit alto a culmine Troia.]

v. 690. ΔΩΜΑΤΩΝ ΑΡΑ. Scil. Thyestis dira imprecatio in Atrei domum.

[v. 691. ΕΠΩΠΑΙΣ. Canterus disiunctim, ἐπ' ὠπᾶς, coram: cum tamen idem verbum infra occurrat Eumenid. v. 275.

Δελτογράφῳ δὲ πάντ' ἐπωπᾷ φρενί.]

v. 694. ΗΝ ΓΑΡ ΕΥΒΟΥΛΩΣ ΕΧΩΝ. Distinguimus:

Καὶ νῦν Ὀρέστης· ἦν γὰρ εὐβούλως ἔχων,
Ἔξω κομίζων ὀλεθρίου πηλοῦ πόδα, κ. τ. λ.

[v. 695. ΕΞΩ ΚΟΜΙΖΩΝ ΟΛΕΘΡΙΟΥ ΠΗΛΟΥ ΠΟΔΑ. Proverbialis locutio. Zenob. III. 62. Ἐκτὸς πηλοῦ πόδας ἔχω· ἐπὶ τῶν ἔξω κινδύνων καθεστώτων. Quae totidem verbis Suidas, ut et Apostolius, nisi quod legat ἐκ τοῦ πηλοῦ. Suida iterum, Αἱρεῖν ἔξω πόδα πηλοῦ. Ἐπὶ τῶν βουλομένων μὴ ἐν πράγμασιν εἶναι. Apostolius pro βουλομένων habet βουλευομένων. Noster in Prometh. Vinct. v. 263.

—— ὅστις πημάτων ἔξω πόδα
Ἔχει. ——

Horat. Sat. II. 7. f)

—— non firmus rectum defendis, et haeres,
Nequicquam coeno cupiens evellere plantam.]

[v. 696. ΝΥΝ Δ' ΗΠΕΡ —— ΠΑΡΟΥΣΑΝ. f. legendum:

Νῦν δ' ἥπερ ἐν δόμοισι βακχείας καχῆς
Ἰατρὸς ἐλπὶς ἦν, ἀποῦσαν ἐγγράφει.]

[v. 700. ΤΙ ΓΑΡ ΞΕΝΟΥ. Homerus, Odyss. Θ'. 546.

Ἀντὶ κασιγνήτου ξεῖνός θ' ἱκέτης τε τέτυκται
Ἀνέρι, ὅς τ' ὀλίγον περ ἐπιψαύῃ πραπίδεσσι.]

[v. 702. ΗΝ. f. δ' ἦν.]

[v. 708. ΗΜΕΡΕΥΟΝΤΑΣ. Aur. Qui ont fait leur journées.]

[v. 710. ΕΣ ΑΝΔΡΩΝΑΣ. Ubi erat Aegisthus; quo interfecto famulus τὰς γυναικείας πύλας pulsat, v. 878. Clytaemnestrae nuntium allaturus: seorsim enim degebant viri et foeminae.]

[v. 711. ΟΠΙΣΘΟΠΟΥΣ ΤΕ. Pro ὀπισθόποδας. Pro τε f. legend. τε.]

[v. 715. ΥΠΕΥΘΥΝΩ. l. ὑπευθύνω.]

e) „Hei mihi! hic quasi contra scopulum navigamus."

f) v. 46.

[v. 718. *ΑΕΙΞΟΜΕΝ ΣΤΟΜΑΤΩΝ ΙΣΧΥΝ.* *Oris robur*, vocale auxilium dicit vota et preces: εὐφημοῦσαι.]

[v. 720. *ΚΑΙ ΠΟΤΝΙΑ ΑΚΤΗ ΧΩΜΑΤΟΣ.* Pers. v. 649.

—— ἠ φίλος ὄχθος·
φίλα γὰρ κέκευθεν ἤθη.]

[v. 724. *ΑΚΜΑΖΕΙ.* Sept. Theb. v. 97.

Ἀκμάζει βρετέων ἔχεσθαι.]

[Ibid. *ΔΟΛΙΑ.* Aurat. δολίαν.]

[v. 727. *ΞΙΦΟΔΗΛΗΤΟΙΣΙΝ.* Agam. v. 1537.

—— ξιφοδηλήτῳ
θανάτῳ τίσας ἅπερ ἦρξεν.]

[v. 728. *ΟΙ. ΕΟΙΚΕΝ ΑΝΗΡ Ο ΞΕΝΟΣ.* Scholiastes, ξένον τὸν Ὀρέστην καλεῖ, ἵνα δόξωσιν ἀγνοεῖν τὸ σκαιώρημα. Chori igitur haec esse vult.]

v. 730. *ΚΙΛΙΣΣΑ.* Pindaro nutrix Orestis Arsinoë dicitur, Pyth. Od. XI. 25. [17.]

—— Ἀρσινόα Κλυταιμνήστρας χερῶν ὕπο κρατερᾶν ἐκ δόλου
τροφὸς ἄνελε δυσπενθέος.

Pherecydes vero Laodamiam appellat. Scholiastes ad locum Pindari citatum: Φερεκύδης δὲ Λαοδάμειαν λέγων αὐτήν, nutricem scilicet Orestis.

v. 732. *Η ΚΡΑΤΟΥΣΑ ΤΟΥΣ ΞΕΝΟΥΣ.* Malim ἡ κρατοῦσα πρὸς ξένους καλεῖν.

[v. 736. *ΣΚΥΘΡΩΠΟΝ ΕΝΤΟΣ ΟΜΜΑΤΩΝ ΓΕΛΩΝ.* Quod est, Propert. II. 19.[ff]) *In tacito cohibe gaudia clausa sinu;* in sinu gaudere. Aristides, tom. III. p. 515. [C.] κατ' [ὑπ'] ὀδόντα καταρᾶσθαι. *Tacite secum maledicere; mussitare diras.* Poterit legi σκυθρωπὸς ἐκτός, vel σκυθρωπὸν ἐντὸς ὄμμα τὸν γέλων, vel interpunge: ἐντὸς ὀμμάτων, γέλων· ἐκτός, i. e. *iuxta oculos*, προὐμμάτων· σκυθρωπόν, i. e. σκυθρωπότητα.]

[v. 737. *ΚΑΛΩΣ.* Sunt qui delendum putant.]

v. 741. *ΕΥΤ' ΑΝ ΠΥΘΗΤΑΙ ΜΥΘΟΝ.* *Cum rem intellexerit.* Ut εὖτ' verbum sit simplex, non compositum.

[v. 746. *ΤΛΗΜΟΝΩΣ ΗΝΤΛΟΥΝ ΚΑΚΑ.* Sic et ἀντλῆσαι τύχην dixit in Prometh. v. 375.

Ἐγὼ δὲ τὴν παροῦσαν ἀντλήσω τύχην.

ubi vide sis quae annotata.]

v. 747. *ΦΙΛΟΝ Δ' ΟΡΕΣΤΗΝ.* Hoc illud est, quod imprimis commendat auctorem, cum personarum ἦθος dextre et εὐστόχως exprimat; cuius rei observantissimum esse Aeschylum nostrum satis indicat vel una illa Septem-Thebana tragoedia; etenim uniuscuiusque personae ἦθος, sive

ff) Propert. II, 25, 30.

proprietas et character, pro rerum varietate, aliud est atque aliud: sic alia est persona, aliud ἦθος senis, aliud iuvenis; aliud viri generosi et candidi, qualis erat Agamemnon; aliud mulieris adulatricis et vafrae, qualis Clytaemnestra, in tragoedia praecedente: variantur enim ἤθη pro ratione aetatis, sexus, fortunae, patriae, affectuum, et etiam naturae unicuique propriae et individuae. Ἐκεῖνο γὰρ γένοιτο ἄν, inquit Hermogenes, II. 2. εἰ τοῖς ὑποκειμένοις προσώποις οἰκείους καὶ πρέποντας τοὺς λόγους περιάπτοι τις. Adiungamus exemplum. Observat Aristoteles Rhet. II. 12. iuvenes ὀξυθύμους, καὶ οἵους ἀκολουθεῖν τῇ ὁρμῇ. — Διὰ γὰρ φιλοτιμίαν οὐκ ἀνέχονται ὀλιγωρούμενοι, ἀλλ' ἀγανακτοῦνται, ἂν οἴωνται ἀδικεῖσθαι. Proni, inquit, sunt iuvenes ad excandescentiam et ad animi impetum sequendum, facileque ab ira vincuntur: et quia ambitiosi sunt, facile se contemni non patiuntur; sed indignantur si iniuriam sibi fieri putent. E contra vero senes κατεψυγμένοι r), sedati, quieti, omnia expendentes, tardi, cunctatores. Hos utrosque affectus divinitus expressit maximus artifex, Virgilius, Aeneid. XII. 11. in Turno et Latino: nam cum Turnus sese in longum protracti belli causam haberi putaret, in se totum negotii onus suscipit, seque solum omnibus opponit periculis:

> Nulla mora in Turno est; nihil est quod dicta retractent
> Ignavi Aeneidae, nec quae pepigere recusent.
> Congredior: fer sacra, pater, et concipe foedus.
> Aut hac Dardanium dextra sub Tartara mittam
> Desertorem Asiae, (sedeant spectentque Latini)
> Et solus ferro crimen commune refellam;
> Aut habeat victos: cedat Lavinia coniux.

At vero e contra Latinus, sedatior et pacatior,

> O praestans animi iuvenis, quantum ipse feroci
> Virtute exsuperas, tanto me impensius aequum est
> Consulere, atque omnes volventem expendere casus.

Sic in Bucolicis, cum pastorem, nihil supra pecora sua, aut arva, aut arbores sapientem inducit, simplicitatem illam, quae pastorem et rusticos χαρακτηρίζει, optime exprimit: Ecl. V. 45.

> Tale tuum carmen nobis, divine poeta,
> Quale sopor fessis in gramine; quale per aestum
> Dulcis aquae saliente sitim restinguere rivo.

Eiusmodi simplicitatis plenus est hic locus, qui, licet verba non satis inter se congruere videantur, mutilus tamen non censendus, cum eo magis deliram anum deceat. [Sic ad Homericum illud Iliad. Θ'. 396.

---

r) Aristot. Rhet. II, 13. p. 149. Reiz.

— ὄφρα ἴδωμαι,
Εἰ νῶϊ Πριάμοιο πάϊς κορυθαίολος Ἕκτωρ
Γηθήσει προφανεῖσα. —

ubi *νῶϊ προφανεῖσα* ponitur pro *ἡμῶν προφανεισῶν*) observat Eustathius h): *ἐπιτηδὲς δὲ κἀνταῦθα τὴν φράσιν ἐτάραξεν ὁ ποιητὴς ἀναλόγως τῷ θυμουμένῳ προσώπῳ ἢ καὶ ἐκτροπὴν ὑπεμφαίνων καὶ τάραχον ἃ πάθοι ἂν ὁ Ἕκτωρ τὰς θεὰς ἰδών.*] Poterit etiam per exclamationem intelligi:

Verum, o care Oreste, meae animae exercitatio!
Quem a matre excipiens enutrivi,
Et nocturna sublatae vocis iussa
Et multa fastidiosa, etc.

πολλὰ κελευσμάτων pro πολλὰ κελεύσματα, ideoque tollenda distinctionis nota post κελευσμάτων.

Ibid. *ΤΗΣ ΕΜΗΣ ΨΥΧΗΣ ΤΡΙΒΗΝ.* Circa quem versatur tota mea cogitatio; *τοὐμὸν μέλημα.* Sappho, Fragm. LXIII. hh)

Ἵνα σε, τοὐμὸν μέλημα, περιπτύξωμαι.

Aristophanes in Ἐκκλησ. v. 965.

Ὦ χρυσοδαίδαλον ἐμὸν μέλημα.

Latini poetae *mea cura*, Val. Cato, in Diris, v. 122.

Dum mea iucundas exponat cura querelas.

Propertius i), Eleg. II. 25.

Lynceu, tune meam potuisti tangere curam?

Virgilius, Ecl. I. 58.

— raucae, tua cura, palumbes.

[v. 749. *ΚΑΙ ΝΥΚΤΙΠΛΑΓΚΤΩΝ.* f. *κἀκ νυκτιπλάγκτων.*]
[Ibid. *ΤΟ ΜΗ ΦΡΟΝΟΥΝ ΓΑΡ.* Grotius de Iure Belli, II. 6. reddit:

— aetas prima, ceu brutum pecus,
Ut educetur, mentis alienae indiget.

Non satis plene expressit *τρόπῳ φρενός*, i. e. *provida ratione, cato consilio.*]

v. 754. *Η ΛΙΜΟΣ.* Vel *ἦν*, vel *εἰ* legend.

Ibid. *ΛΙΨΟΥΡΙΑ.* Fortasse *διψουρία.* [Sed Hesych. *Λίψ· ἐπιθυμία.* Sopingerus in Hesych. voce *Λιψύδριον*, legit *λιψυδρία*, *de vagiente*, inquit, *infante, Oreste.*]

v. 755. *ΑΥΤΑΡΚΗΣ ΤΕΚΝΩΝ ΤΟΥΤΩΝ ΠΡΟΜΑΝΤΙΣ ΟΥΣΑ*, *sufficit liberis Haec omnia praedicens.* Ita reddi mallem. [Repetendum *φωνεῖ*, ἀπὸ κοινοῦ.]

---

h) Eust. p. 718, 64. hh) Cv. p. 92. Neu. i) Prop. II. 34, 9.

v. 756. *ΠΟΛΛΑ Δ', ΟΙΟΜΑΙ, ΨΕΥΣΘΕΙΣΑ ΠΑΙΔΟΣ ΣΠΑΡΓΑΝΩΝ ΦΑΙΔΡΥΝΤΡΙΑ, ΓΝΑΦΕΥΣ ΤΡΟΦΕΥΣ ΤΕ ΤΑΥΤΟΝ ΕΙΧΕΤΗΝ ΤΕΛΟΣ*, saepe vero, existimo, *Ex festinatione, quae pueri fascias nitidas reddit Lotrix nutrixque eodem functae sunt officio.* Ita hunc locum vertendum censeo, et pro ψευσθεῖσα lego per metathesin σπευσθεῖσα. Hunc locum citat Pollux k), XII. 11. Καὶ ἡ παρ' Αἰσχύλῳ, παιδὸς σπαργάνων φαιδρύντρια.

v. 758. *ΤΡΟΦΕΥΣ*. Forte τροφός.

[v. 759. *ΧΕΙΡΩΝΑΞΙΑΣ*. Prom. v. 45.

Ὦ πολλὰ μισηθεῖσα χειρωναξία.]

[v. 760. *ΕΞΕΔΕΞΑΜΗΝ*. f. ἐξεθρεψάμην.]

[v. 762. *ΛΥΜΑΝΤΗΡΙΟΝ ΟΙΚΩΝ*. Agamemn. v. 1167.

— γυναικὸς τῆσδε λυμαντήριος,

de Agamemnone, qui Cassandram corruperat, sicut Aegisthus Clytaemnestram.]

[v. 767. *ΟΠΛΟΝΑΣ*. Hesych. Ὀπάονα· ἀκόλουθον, καὶ τὸ ἕπεσθαι.]

v. 768. *ΔΕΣΠΟΤΟΥ ΣΤΥΓΕΙ*, *huic addendo ἀκούσας* [illegible] Scholiaste freti transtulimus: verum δεσπότου στύγει nihil aliud hic significare censeo quam *domino detestando*, ut [illegible] βία, κ. τ. λ.

[v. 769. *ΑΔΕΙΜΑΝΤΩΣ*. Aur. legit ἀδειμάντως.]

v. 770. *ΑΝΩΧΘ'*. Hesychius, Ἄνωχθι, παρακέλευε. Quae significatio huic loco quadrat.

v. 771. *ΕΝ ΑΓΓΕΛΩι ΓΑΡ ΚΡΥΠΤΟΣ ΟΡΘΟΥΤΑΙ ΦΡΕΝΙ*. Forte Ἐναγγέλῳ γὰρ κρυπτὸν ὀρθώσῃ φρενί. Proverbialis videtur locutio: etenim tale quiddam profert Eustathius ex Euripide ad Il. O'. [v. 207.] p. 1013. [12.]

Ἐν ἀγγέλῳ γὰρ κρυπτὸς ὀρθοῦται λόγος.

[Scal. Εὐαγγέλῳ. Pro ὀρθώσῃ φρενί, f. ὀρθώσεις φρενός. *Arrectio mentis occulta.* Sunt qui legunt κρυπτὸν ὀρθῶσαι φρενί i. e. *quid in nuntio unde animus etiam demissus gaudeat.*]

v. 773. *ΑΛΛ' ΕΙ ΤΡΟΠΑΙΑΝ ΖΕΥΣ ΚΑΚΩΝ ΘΗΣΕΙ ΠΟΤΕ*. Non dubito, quin tam hoc quam praecedenti versu legendum ἀλλ' ἢ τροπαίαν, κ. τ. λ. *Imo Iupiter aliquando, etc.*

[v. 777. *ΤΑ ΠΕΣΤΑΛΜΕΝΑ*. Vide quae ad Prom. Vinct. v. 3.]

[v. 778. *ΜΕΛΕΙ ΘΕΟΙΣΙΝ*. Ita Agamemn. v. 982.

Ζεῦ, Ζεῦ τέλειε, τὰς ἐμὰς εὐχὰς τέλει·

.....Μέλοι δέ τοι σοὶ τῶνπερ ἂν μέλλῃς τελεῖν.]

v. 779. *ΤΟΙΣ*. Lego σοῖς.

k) Poll. VII. 40.

[v. 780. ΣΥΝ ΘΕΩΝ ΔΟΣΕΙ. Formula usitatissima, tum Graecis tum Latinis, ἢν θεὸς θέλῃ· θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων. Si Diis placet: si Dii adiuvant. Diis bene iuvantibus. Aristophanes in Pluto, v. 347.

Ἔσομαι μὲν οὖν αὐτίκα μάλ', ἢν θεὸς θέλῃ.

Xenophon l) Cyr. Paed. II. Ἀλλ' ἀντὶ μὲν τούτου, ἔφη, ἢν θεὸς θέλῃ, ἀμυνούμεθα τοὺς πολεμίους. Et rursus, ἅμα δὲ δείξομεν τοῖς πολεμίοις ἔνθα κρατῆσαι νομίζουσιν, ἐνταῦθα ἄλλους αὐτῶν κρείττους, ἢν θεὸς θέλῃ. Plautus m), Bacchid. Si Dii volunt.]

[v. 783. ΔΟΣ ΤΥΧΑΣ ΤΥΧΕΙΝ ΔΕ ΜΟΙ. f. legendum et distinguendum:

Δὸς τύχας τυχεῖν σωφρόσ
Τὰ σωφροσύνην μαιομένοις ἰδεῖν
Δία δικάσαι.

Haec ut videam Iovem iudicare iis qui temperantiam quaerunt. Sunt qui malint μαιομένοις σ' ἰδεῖν.]

v. 784. ΙΔΕΙΝ. Forte σ' ἰδεῖν.

v. 787. ΠΡΟ ΔΕ ΔΗΧΘΡΩΝ. Siste eum, Orestem, scilicet inimicos qui intra domum sunt, O Iupiter. Forsan, πρὸ δὲ τ' ἐχθρῶν: [vel] πρός τ' ἐχθρῶν, vel πρόσθε δ' ἐχθρῶν.]

[v. 788. ΜΕΛΑΘΡΩΝ. f. μέλαθρον, domus.]

v. 792. ΙΣΘΙ Δ' ΑΝΔΡΟΣ, κ. τ. λ. amici viri pullo orbo iuncto currui damnorum, etc.

[v. 793. ΖΥΓΕΝΤ' ΕΝ ΑΡΜΑΤΙ ΠΗΜΑΤΩΝ. Sic in Agamemnone, v. 226. ἀνάγκης ἔδυ λέπαδνον. Malim haec legi sine interpunctionibus:

—— ζυγέντ' ἐν ἅρματι
Πημάτων ἐν δρόμῳ προστιθεὶς
Μέτρον δὸς ἂν σωζομένου ῥυθμοῦ
Τοῦτ' ἰδεῖν δάπεδον
Ἀνομένων πημάτων ὄρεγμα;
Οἱ τ' ἔσωθε δωμάτων
Πλουτογαθῆ μυχὸν νομίζετε,
Κλύετε σύμφρονες θεοί.]

v. 795. ΡΥΘΜΟΝ ΤΟΥΤ' ΙΔΕΙΝ ΔΑΠΕΔΟΝ. Scholiastes, ῥυθμὸν δάπεδον ἀντὶ τοῦ εὔτακτον δάπεδον, aliter verbis proximis. Mire se torquet in explicatione huius loci. Ego pro ῥυθμόν lego ῥυμόν, ut eandem persequatur metaphoram, currus scil. Prius enim dixerat, ζυγέντ' ἐν ἅρματι. [Hesych. Ῥυμός· τοῦ ἅρματος ἐκτεταμένον ξύλον περὶ τοὺς ἵππους ἕως τοῦ ζυγοῦ μέσον ἀπὸ τοῦ ἄξονος ὃ τινὲς στήμονα καὶ σταθμίον καλοῦσιν.]

---

l) Xen. Cyrop. V, 4, 21. m) Plaut. Bacch. IV, 8, 3.

[v. 797. *ΟΡΕΓΜΑ.* Hesych. Ὄρεγμα· βῆμα.]

[v. 798. *ΟΙ Τ' ΕΣΩΘΕ ΔΩΜΑΤΩΝ ΠΛΟΥΤΑΓΑΘΗ ΜΥΧΟΝ ΝΟΜΙΖΕΤΕ.* Dii Penates, a penu.]

v. 805. *Ω ΜΕΓΑ ΝΑΙΩΝ ΣΤΟΜΙΟΝ.* Taenari scil. Pindarus, Pyth. Od. IV. 76. [43.]

—— εἰ γάρ οἰ-
κοι νιν βάλε παρ' χθόνιον
Ἅιδα στόμιον, Ταίναρον εἰς ἱερὰν
Εὔφαμος ἐλθών. ——

ad quem locum Scholiastes, *Ταίναρον δὲ πόλις Λακωνική, ὅπου ἡ πύλη ἐστὶν εἰς ᾅδου.* Et Strabo, VIII. p. 363. *πλησίον δὲ (Taenaro) ἐστιν ἄντρον, δι' οὗ τὸν Κέρβερον ἀναχθῆναι μυθεύουσιν ὑφ' Ἡρακλέους ἐξ ᾅδου.* Hesychius, *Στόμια, χάσματα.* Hiatum autem τοῦ ᾅδου profundum ea voce peculiariter denotatur, ut apud Lucianum legimus, Dial. Mort. XXI. 2. *Τοῦ στομίου τολμηροὶ καὶ ἀνδρεῖοι· τὰ δ' ἔνδοθεν ἔλεγχος ἀκριβής.*

[v. 806. *ΑΝΔΡΟΣ.* f. *ἀνδρῶν.* Sic et habet codex A.]

v. 808. *ΛΑΜΠΡΩΣ*, *clare*, quia opponi videtur τῷ *δνοφερᾶς.*

[v. 809. *ΔΝΟΦΕΡΑΣ.* Vel est accusativi casus, et notat luctum Clytaemnestrae et Aegisthi, aut genitivi, et intelligendum *διά.*]

[v. 812. *ΘΕΛΩΝ.* f. *τελῶν*, vel *τελών.*]

v. 813. *ΧΡΗΙΖΩΝ*, *volens.* Vox Latina omissa est a transcriptore. [An *χρησμῳδῶν*, *Apollo?*]

v. 814. *ΑΣΚΟΠΟΝ Δ' ΕΠΟΣ*, *improvisum verbum.* Hesychius, *Ἄσκοπος· ἀπρονόητος, ἀόρατος.* Sophocles Aiace Flagellifero, v. 21.

Νυκτὸς γὰρ ἡμᾶς τῆσδε πρᾶγος ἄσκοπον
Ἔχει περάνας ——

rem improvisam. Idem in Philoctete, v. 1126.

—— ἀλλά μοι ἄσκοπα
Κρυπτά τ' ἔπη δολερᾶς ὑπέδυ φρενός.

verba improvisa.

[v. 815. *ΝΥΚΤΑ.* Sc. *κατὰ νύκτα.* Auratus pro *πρὸ* legit *πρός.* f. legendum:

Νύκτα πρόσθ' ὀμμάτων σκότον φέρει,
Καθ' ἡμέραν δ' οὐδὲν ἐμφανέστερον.]

[v. 817. *ΠΛΟΥΤΟΥ.* f. *πλοῦτον.*]

[v. 818. *ΛΥΤΗΡΙΟΝ.* Eumenid. v. 298.

Ὅπως γένοιτο τῶνδ' ἐμοὶ λυτήριος.]

[v. 819. *ΘΗΛΥΝ.* Praeficarum munus.]

[v. 820. *ΚΡΕΚΤΟΝ ΓΟΗΤΩΝ ΝΟΜΟΝ.* Videtur esse stridulus praeficarum cantus, cum tibiis et cymbalis, a *γόος.* Horat. Art. Poet. v. 431.

Ut qui conducti plorant in funere, dicunt
Et faciunt prope plura dolentibus ex animo.

Locus est sane difficillimus: Quid autem si κρεκτὸς γοήτων νόμος sit susurrantium murmur. Hesych. Θρεκτοῖαι νόμοις· ἀντὶ τοῦ, τραχέσι. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεῖ μαινομένῳ· ἔνιοι δὲ κρεκτοῖς. Scaliger legit κρεκτῶν γοήτων νόμων.]

[Ibid. *ΓΟΗΤΩΝ.* Eustath.[n]) in Iliad. Ζ'. 573. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ γόωσα καθὰ καὶ τὸ αὐτῆς θέμα [τὸ] γοᾶσθαι, ἔστι μὲν ἐξ ὀνοματοποιΐας ἀφ' ἧς καὶ ὁ γόος· παράγει δὲ καὶ τὸν παρὰ τοῖς ὕστερον γόητα, εἰπεῖν δὲ ταὐτὸν, θρηνώδη ἐπαοιδὸν, καθὰ Σοφοκλῆς ὑποδηλοῖ ἐν τῷ, οὐ πρὸς ἰατροῦ σοφοῦ θρηνεῖν ἐπῳδὰς πρὸς τομῶντι πήματι. Δῆλον γὰρ ὡς ταὐτὸν θρηνεῖν ἐπῳδὰς καὶ γοᾶσθαι ἐπῳδάς. Τοῦτο δὲ σοφοῦ γόητος ἔργον.]

[v. 822. *ΤΑ Δ' ΕΥ.* f. legendum τότ' εὖ. Apposito puncto τελείῳ.]

[v. 823. *ΤΟΔΕ.* f. τότε.]

[v. 824. *ΑΤΑ Δ' ΑΠΟΣΤΑΤΕΙ.* *Vindicta longe ablegat* ab Orestem. In Agamemnone, v. 1112, in re eadem,

—— ἀλκὰν
Δ' ἑκὰς ἀποστατεῖ. ——]

[v. 825. *ΣΥ ΔΕ ΘΑΡΣΩΝ.* Orestem alloquitur.]

[v. 827. *ΕΠΑΥΣΑΣ.* Aur. ἐπαΐξας, vel f. ἐπαΰξας.]

v. 829. *ΠΑΤΡΟΣ ΑΥΔΑΝ,* *matris nomen.* Lego ματρός, ut sensus sit: si illa matris nomen tibi obiecerit, memora quid in patrem tuum commissum. Clytaemnestra hac usa est apologia, infra v. 922.

Κτενεῖν ἔοικας, ὦ τέκνον, τὴν μητέρα.

cui post pauca Orestes:

Πατρὸς γὰρ αἶσα τόνδε σ' ὁρίζει μόρον.

[f. pro αὐδάν legendum αὖδαν, dic.]

[v. 830. *ΠΕΡΑΙΝΩΝ.* f. πέραιν'.]

v. 831. *ΠΕΡΣΕΩΣ ΤΕ ΕΝ ΦΡΕΣΙ ΚΑΡΔΙΑΝ.* Hoc est, saxeum. [Pro τέ f. legendum δέ.]

[v. 836. *ΦΟΙΝΙΑΝ ΑΤΑΝ ΤΙΘΕΙΣ.* Verbum Aeschylo saepius in usu. Sunt vero qui malint φοινίας ἄτης θύτης.]

[v. 838. *ΟΥΚ ΑΚΛΗΤΟΣ.* Haud lubenter. Ita e contrario in Supplic. v. 630. ἄνευ κλητῆρος.]

[v. 840. *ΟΥΔΑΜΩΣ ΕΦΙΜΕΡΟΝ.* Ait se non gaudere nuntio de inexspectata morte Orestis; haec loquitur alludens ad piaculum, quod contractum fuerat a priore caede Agamemnonis.]

[v. 841. *ΜΟΡΟΝ Δ' ΟΡΕΣΤΟΥ.* f. μόρον γ' Ὀρέστου.]

---

n) p. 648, 17.

v. 842. *ΔΕΙΜΑΤΟΣΤΑΓΕΣ.* Poterit legi αἱματοσταγῆ.

v. 844. *ΒΛΕΠΟΝΤΑ.* Hoc est, *viva; ut caeca res, pro* incerta. Opponitur τῷ λόγοι θνήσκοντες, proximis versibus. [Aur. legit βλέποντι.]

[v. 846. *Η.* Lege ἦ.]

Ibid. *ΔΕΙΜΑΤΟΥΜΕΝΟΙ.* Forte δειματουμένων.

[Ibid. *ΠΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.* Rumores muliebres, leves. Ita Agam. v. 601.

Ἦ κάρτα πρὸς γυναικὸς αἴρεσθαι κέαρ.]

[v. 846. *ΘΝΗΣΚΟΝΤΕΣ.* f. θνήσκοντος.]

v. 848. *ΗΚΟΥΣΑΜΕΝ.* Haec nuntio attributa: ideoque nuntii nomen praefigit etiam tragoediae Canterus, ubi dramatis personas recenset. Ego vero nihil video, quare hic nuntius alius sit praeter nutricem. [Vel etiam choro haec forsan tribuenda. Lege itaque

ΧΟ. vel *ΤΡΟ.* Ἤκουσα μέν, σὺ πυνθάνου δὲ τῶν ξένων.]

v. 850. *ΩΣ ΑΥΤΟΣ ΑΥΤΩΝ ΑΝΔΡΑ ΠΕΥΘΕΣΘΑΙ ΠΕΡΙ.* Forte

Ὡς αὐτὸς αὐτὸν ἄνδρα πεύθεσθαι πάρα.

[v. 853. *ΕΞ ΑΜΑΥΡΟΥ ΚΛΗΔΟΝΟΣ.* Liv. I. 16. *Manavit haec quoque, sed perobscura fama.*]

[v. 854. *ΟΥΤΟΙ ΦΡΕΝΑ.* Eleganti sane descriptione Aegisthum facit in facinore ad quosvis rumores conscia suspicione sternacem, et sub morte cautelae suae vana praefidentia securum.]

[Ibid. *ΚΛΕΨΕΙΑΝ.* Aur. κλέψειαν. Malim κλέψει' ἄν.]

[Ibid. *ΦΡΕΝΑ ΟΜΜΑΤΩΜΕΝΗΝ.* Apuleius o), Metam. II. p. 36. *Perspicaciorem ipso Lynceo vel Argo, et oculeum totum.* Ovid. Metam. XV. 63.

Mente Deos adiit; et quod natura negabat
Visibus humanis, oculis ea pectoris hausit.

Opponitur mens *caeca, inscia.*]

v. 864. *ΔΑΙΩΝ.* Scholiastes videtur legisse δαΐων. [Et delendum στίγμα τέλειον post πολισσονόμους.]

v. 867. *ΘΕΙΟΙΣ.* Legendum θεῖος. Metri ratio postulat.

[v. 868. *ΕΙΗ Δ' ΕΠΙ ΝΙΚΗι.* In Agamemn. v. 123. τὸ δ' εὖ νικάτω. Porro hinc ἐπινίκιον ᾆσμα.]

[v. 869. *ΑΙΓ. Ε, Ε, ΟΤΟΤΟΤΟΙ.* Euripides, Electra, de Aegistho moribundo, v. 848.

—— ἠλάλαζε δυσθνῄσκων φόνῳ.

Porro exclamanti fertur Nauplii filios ad suppetias venisse, quos occidit Pylades; quod a Polygnoto pictura descriptum.

---

o) Apul. p. 146. Oud.

Pausan. p) in Attic. c. 22. Ἐνταῦθα ἐν ταῖς γραφαῖς ἐστιν Ὀρέστης Αἴγισθον φονεύων, καὶ Πυλάδης τοὺς παῖδας τοὺς Ναυπλίου βοηθοὺς ἐλθόντας Αἰγίσθῳ.]

v. 871. *ΠΩΣ ΚΕΚΡΑΝΤΑΙ ΔΟΜΟΙΣ; Quid actum est in aedibus?*] Hesychius, *Κέκρανται*, τετέλεσται. Scholium est ad hunc locum. [Euripid. in Medea, v. 136.

Οὐδὲ συνήδομαι, γύναι,
Ἄλγεσι δώματος,
Ἐπεί μοι φίλον κέκρανται.

Lege *κέκρανται* (a κραίνομαι.) Suid. Schol. et Hesych.]

[v. 879. *ΜΟΧΛΟΙΣ.* cf. μοχλοὺς.]

[v. 883. *ΕΟΙΚΕ ΝΥΝ.* fi haec sunt choro tribuenda.]

[Ibid. *ΕΠΙ ΞΥΡΟΥ.* Vide quae ad Sept. Theb. v. 878.]

[v. 884. *ΑΥΧΗΝ ΠΕΣΕΙΣΘΑΙ.* Victimarum se more.]

[v. 885. *ΤΙΝΑ ΒΟΗΝ ΙΣΤΗΣ ΔΟΜΟΙΣ.* Vir eruditus Paulus Leopardus, Emendat. VII. 22. „Phrasis est," inquit, „Graecis peculiaris loquendi, *βοὴν ἱστάναι*, pro *βοᾶν*, nisi fallor. Utitur Lucianus, Verarum Narrationum libro II. q) *Ὁ Μενέλεως ἐπεὶ ἔμαθε τὴν εὐνὴν κενὴν τῆς γυναικὸς βοήν τε ἵστη.* Idem in eodem paulo post r) *καὶ τὸ μὲν βοὴν ἱστάναι καὶ τοὺς ἑταίρους συγκαλεῖν καὶ ἐς τὰ ὅπλα χωρεῖν οὐκ ἐδοκίμαζεν.* Aeschylus Choephoris: *Τί δ' ἐστὶ χρῆμα; τίνα βοὴν ἵστης δόμοις;* Aristophanes in Thesmophoriazusis s):

Γυναῖκες οὐκ ἀρήξετ', οὐ πολλὴν βοὴν
Στήσεσθε;"

Hactenus Leopardus, qui plura etiam de hac re congessit.]

v. 886. *ΤΟΝ ΖΩΝΤΑ ΚΑΙΝΕΙΝ ΤΟΥΣ ΤΕΘΝΗΚΟΤΑΣ ΛΕΓΩ.* [Euripides, Helena, v. 1056.

ΕΛ. Βούλει λέγεσθαι μὴ θανὼν λόγῳ θανεῖν;
ΜΕ. Ἕτοιμός εἰμι μὴ θανὼν λόγῳ θανεῖν.

quod sumptum est ex initio Electrae Sophocleae, v. 59.

Τί γάρ με λυπεῖ τοῦθ', ὅταν λόγῳ θανὼν
Ἔργοισι σωθῶ, κἀξενέγκωμαι κλέος;

dein, post versum,

Ἤδη γὰρ εἶδον πολλάκις καὶ τοὺς σοφοὺς
Λόγῳ μάτην θνήσκοντας.

Verum Robortelli editio legit:

Τὸν ζῶντα καίνειν τοὺς τεθνηκότας λέγω.

Quod magis probo. Idem plane expressit Sophocles, Elect. v. 1488.

Οὐ γὰρ αἰσθάνῃ πάλαι;
Ζῶν τοῖς θανοῦσιν οὕνεκ' ἀνταυδᾷς ἴσα.

---

p) Paus. I, 22, 6. q) cap. 26, vol. II, p. 125.
r) cap. 46, p. 139. s) v. 696.

Respondet Aegisthus: *Οἴμοι· ξυνῆκα τοὔπος.* Apud nostrum Clytaemnestra:

Οἲ 'γώ. ξυνῆκα τοὔπος ἐξ αἰνιγμάτων.

Praeterea lucem huic loco affert illud Sophoclis, [Electr. v. 1426.

Τελοῦσ' ἀραί· ζῶσιν οἱ
Γᾶς ὑποκείμενοι
Πολύῤῥυτον γὰρ αἷμ' ὑπεξαιροῦσι τῶν
Κτανόντων οἱ πάλαι θανόντες.]

v. 889. *ΑΝΔΡΟΚΜΗΤΑ ΠΕΛΕΚΥΝ.* Lege ἀνδροκμῆτα. Henricus Stephanus in explicanda hac voce ἀνδροκμής Scholiastem Sophoclis sequitur, qui ad Aiacem Flagelliferum notat: *σιδηροκμῆσιν, τῷ σιδήρῳ φονευθεῖσιν, ὡς ἀνδροκμῆσιν.* Verum Aeschylus active sumit pro *hominem trucidans*; nec hoc loco tantum, sed et in Supplic. v. 686.

Μηδέ τις ἀνδροκμὴς
Λοιγὸς ἐπελθέτω.

Et in Eumenidibus, v. 248.

Πολλοῖς δὲ μόχθοις ἀνδροκμῆσι φυσιᾷ.

cum tamen verba huius formae ut plurimum passive sumantur, ut λιμοθνής, ἀνδροδμής. Hesychius, *Ἀνδροδάμας* (lege *Ἀνδροδμής*)· ὕπανδρος γυνή. [Etymolog. ¹) *Ἀνδρόκμητος· στήλη κεκλιμένος ἀνδροκμήτῳ ἐπὶ τύμβῳ —— ἀπὸ τοῦ καμεῖν, ὅ ἐστιν ἀποθανεῖν.*]

v. 896. *ΤΟΝΔΕ Δ' ΑΙΔΕΣΑΙ, ΤΕΚΝΟΝ, ΜΑΣΤΟΝ.* [Huc respicit Euripides in Oreste, v. 525.

Ἐπεὶ τίν' εἶχες, ὦ τάλας, ψυχὴν τότε,
Ὅτ' ἐξέβαλε τὸν μαστὸν ἱκετεύουσά σε
Μήτηρ. ——

Item, v. 837.

Ὦ μέλεος ματρὸς, ὅτε
Χρυσεοπηνήτων φαρέων
Μαστὸν ὑπερτέλλοντ' εἰσιδὼν
Σφάγιον ἔθετο ματέρα.

Aeschylus vero Homerum imitatus est, apud quem Hecuba, Iliad. *X'*. 80.

Κόλπον ἀνιεμένη, ἑτέρηφι δὲ μαζὸν ἀνέσχεν·
Καί μιν δακρυχέουσ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἕκτορ, τέκνον ἐμὸν, τάδε τ' αἴδεο, καί μ' ἐλέησον
Αὐτήν· εἴ ποτέ τοι λαθικηδέα μαζὸν ἐπέσχον,
Τῶν μνῆσαι, φίλε τέκνον. ——

---

¹) Et. M. p. 102, 48.

Nostrum pari modo imitatur auctor epigrammatis u) de Clytaemnestra:

> Πῇ ξίφος ἰθύνεις; κατὰ γαστέρος ἢ κατὰ μαζῶν;
> Γαστὴρ [γαστέρος] ἢ σ' ἐλόχευσεν· ἀνεθρέψαντο δὲ μαζοί.]

Ad hanc Clytaemnestrae apologiam collineare videntur Orestis verba apud Euripidem, in tragoedia cognomine, v. 566.

> Εἰ γὰρ γυναῖκες εἰς τόδ' ἥξουσι θράσους,
> Ἄνδρας φονεύειν, καταφυγὰς ποιούμεναι
> Εἰς τέκνα, μαστοῖς τὸν ἔλεον θηρώμεναι,
> Παρ' οὐδὲν αὐταῖς ἦν ἂν ὀλλύναι πόσεις,
> Ἐπίκλημ' ἐχούσαις ὅ,τι τύχοι. ——

[Monet Eustathius x) ad locum Homeri nuper allatum, denudasse Clytaemnestram tam maxillas quam ventrem, ut se demonstraret ὅλην μητέρα, tam lactando quam pariendo, qua ratione gratiam sibi melius conciliaret.]

[v. 897. *ΒΡΙΖΩΝ*. Vide ad Agamemn. v. 283.]

[v. 898. *ΟΥΛΟΙΣΙΝ*. Iul. Pollux y), Onomast. II. 4. *Αἱ δὲ περιειληφυῖαι τοὺς ὀδόντας σάρκες, οὖλα μὲν τὰ ἔξωθεν, ἔνουλα δὲ τὰ ἔνδον.*]

[v. 899. *ΠΥΛΑΔΗ, ΤΙ ΔΡΑΣΩ; ΜΗΤΕΡ' ΑΙΔΕΣΘΩ ΚΤΑΝΕΙΝ;* Euripid. in Electra, v. 967.

> Τί δῆτα δρῶμεν; μητέρ' ἦ φονεύσομεν;]

v. 900. *ΠΟΥ ΔΑΙ ΤΑ ΛΟΙΠΑ*. [f. legendum ποῦ δαὶ, τάλαν, τά.] Huc respicit Euripides, apud quem fatetur Pylades se Oresti consilium de interficienda matre dedisse. Orest. v. 1091.

> Καὶ συγκατέκτανόν γαρ, οὐκ ἀρνήσομαι,
> Καὶ πάντ' ἐβούλευσ' ὧν σὺ νῦν τίνεις δίκας.

[v. 902. *ΑΠΑΝΤΑΣ ΕΧΘΡΟΥΣ*. Auratus cum puncto interrogationis:

> Ἅπαντας ἐχθροὺς τῶν θεῶν ἡγοῦ πλέον;]

[v. 906. *ΤΟΥΤΩι ΘΑΝΟΥΣΑ ΣΥΓΚΑΘΕΥΔ'*. Σεμνῶς. Elegans sarcasmus; tum adulterium ei exprobrans, tum mortem minitans.]

v. 908. *ΝΥΝ ΔΕ*. Forte σὺν δέ. Suadet versus proximus [*Una autem senescere*, vel *consenescere volo*.]

v. 910. *Η ΜΟΙΡΑ ΤΟΥΤΩΝ, Ω ΤΕΚΝΟΝ, ΠΑΡΑΙΤΙΑ*. [Excusatio a fati necessitate. Plaut. Aulular. IV. 10. z)

> Deus impulsor mihi fuit. *Ibid.* a) Credo Deos voluisse.

---

u) Anal. Brunck. III, p. 145.
x) Eust. p. 1258, 40.
y) Poll. II, 94.
z) v. 7.
a) v. 12.

Sic homines nequam auctorem quodammodo fuisse sceleris Deum faciunt, ut loquitur Salvianus de Providentia, IV. quod tamen inique factum esse ostendit vel ipse Homerus, Odyss. *Α'*. 32.

> Ὢ πόποι, οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται·
> Ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
> Σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν.]

Eadem qua hic Clytaemnestra utitur apologia Menelaus pro Helena, apud Euripidem, Androm. v. 681.

> Ἑλένη δ' ἐμόχθησ' οὐχ ἑκοῦσ', ἀλλ' ἐκ θεῶν.

Et Diana pro patre Hippolyti, v. 1436.

> Καί σοι παραινῶ πατέρα μὴ στυγεῖν σέθεν,
> Ἱππόλυτ', ἔχεις γὰρ μοῖραν ᾗ διεφθάρης.

Virgilius, Aeneid. II. 601.

> Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacaenae
> Culpatusve Paris, verum inclementia Divum
> Has evertit opes. ——

Quod mutuati sunt ex Homerico illo, Il. *Τ'*. 86.

> —— ἐγὼ δ' οὐκ αἴτιός εἰμι,
> Ἀλλὰ Ζεὺς καὶ Μοῖρα καὶ ἠεροφοῖτις Ἐριννύς.

[ad quem locum vide sis virum cl. D. Iacobum Duportum, in Gnomologia Homerica.]

[v. 913. *ΤΕΚΟΥΣΑ ΓΑΡ Μ' ΕΡΡΙΨΕΣ ΕΣ ΤΟ ΔΥΣΤΥΧΕΣ*. Homo natus ad miseriam.]

v. 914. *ΔΟΜΟΥΣ ΔΟΡΥΞΕΝΟΥΣ*, aedes amicas. Strophii scilicet, quem in Agamemnone, v. 889. δορύξενον Aegisthi et Clytaemnestrae vocavit:

> Τρέφει γὰρ αὐτὸν εὐμενὴς δορύξενος
> Στρόφιος ὁ Φωκεύς.

Eodem significatu Sophocles Electra, v. 46. itidem de Strophio:

> —— ὁ γὰρ
> Μέγιστος αὐτοῖς τυγχάνει δορυξένων.

Ad quem locum Scholiastes, Ἀντὶ τοῦ, φίλων. Κυρίως δὲ οἱ ἐν πολέμῳ γιγνόμενοι φίλοι, ὡς Γλαῦκος καὶ Διομήδης.

[v. 915. *ΕΠΡΑΘΗΝ, ΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΠΑΤΡΟΣ* Venditio liberi esse non potest.]

v. 920. *ΑΛΓΟΣ ΓΥΝΑΙΞΙΝ ΑΝΔΡΟΣ ΕΙΡΓΕΣΘΑΙ* Eadem dixerat Clytaemnestra in Agamemnone, v. 870.

> Τὸ μὲν γυναῖκα πρῶτον ἄρσενος δίχα
> Ἧσθαι δόμοις ἔρημον, ἔκπαγλον κακόν.

[Hunc versum et sequentem Auratus expungit.]

[v. 922. *ΚΤΕΝΕΙΝ ΕΟΙΚΑΣ*. Euripides, Oreste, v. 824.

Τυνδαρὶς ἰάχησε τάλαινα,
Τέκνον, οὐ τολμᾷς ὅσια
Κτείνων σὰν ματέρα.]

[v. 924. ΚΥΝΑΣ. Furias: quas infernas canes dixit Horat. Sermon. I. 8. b) Quin et Orestes apud Euripidem in tragoedia cognomine, ait, v. 260.

—— ἀποκτενοῦσί μ' αἱ κυνώπιδες
Γοργῶπες, ἐνέρων ἱέρειαι δειναὶ θεαί.

Et Dioscuri ad Orestem in Electra Euripidis, v. 1342.

—— ἀλλὰ κύνας
Τάσδ' ὑποφεύγων στεῖχ' ἐπ' Ἀθηνῶν.

Hesych. Κύων —— οἱ δὲ τὴν Ἐριννύν.]

[v. 927. Σ' ΟΡΙΖΕΙ. Scal. σοί.]

v. 929. Η ΚΑΡΤΑ. Clytaemnestrae hunc versum tribuimus, sequentem Oresti, cum antea Orestis nomen huic versui, Clytaemnestrae nomen proximo, incongruenter satis, praepositum fuisset.

v. 932. ΠΟΛΛΩΝ ΑΙΜΑΤΩΝ ΕΠΗΚΡΙΣΕ. Id est, multis caedibus finem imposuit. Hesychius, Ἐπήκρισεν· ἐπ' ἄκρον ἤγαγεν, τέλος ἐπέθηκεν.

[934. ΟΦΘΑΛΜΟΝ ΟΙΚΩΝ. Vir cl. Hadrianus Iunius, in Adagiis, „Alioqui," inquit, „etiam pro ornamento oculus accipitur. Sic Iulianus Damascum urbem τῆς ἑώας ἁπάσης ὀφθαλμόν, *totius Orientis oculum* dixit: quemadmodum Cicero in Pompeiana c) Corinthum, *totius Graeciae lumen*: et Aeschyli illud de Oreste in Agamemnone tragoedia (olim enim hae duae tragoediae, Agamemnonis sc. pars prior et Choephorae, indistinctae editae fuerunt) quod chorus loquitur, ita accipi debet:

—— τοῦθ' ὅμως αἱρούμεθα,
Ὀφθαλμὸν οἴκων μὴ πανώλεθρον πεσεῖν."]

v. 938. ΔΙΠΛΟΥΣ ΛΕΩΝ. Orestem, ni fallor, intelligit et Pyladem; quos Euripides etiam in Oreste διδύμους λέοντας vocat, v. 1402.

Ἦλθον εἰς δόμους, ἵν' αὐθ' ἕκαστά σοι λέγω,
Λέοντες Ἕλλανες δύω διδύμω·
Τῷ μὲν ὁ στρατηλάτας πατὴρ ἐκλῄζετο,
Ὁ δὲ παῖς Στροφίου. ——

Et postea, v. 1556.

Ἴσχε κλύων τὰ δεινὰ καὶ δρᾳστήρια
Δισσοῖν λεόντοιν· οὐ γὰρ ἄνδρ' αὐτὼ καλῶ.

Potest et δίπους legi, et de Oreste accipi; prout Clytaemnestra δίπους λέαινα dicitur Cassandrae in Agamemnone, v. 1267.

---

b) v. 35.

c) cap. V. §. 11.

v. 756. ΠΟΛΛΑ Δ', ΟΙΟΜΑΙ, [illegible] ΣΠΑΡΓΑΝΩΝ ΦΑΙΔΡΥΝΤΡΙΑ, ΓΝΑΦΕΥΣ ΤΡΟΦΕΥΣ ΤΕ ΤΑΥΤΟΝ ΕΙΧΕΤΗΝ ΤΕΛΟΣ. saepe vero, existimo, in festinatione, quae pueri fascias nitidas reddit Lotrix nutrixque eodem functae sunt officio. Ita hunc locum vertendum censet, et pro ψευσθεῖσα lego per metathesin σπευσθεῖσα. Hunc locum citat Pollux k), XII. 11. Καὶ ἡ παρ' Αἰσχύλῳ, καὶ σπαργάνων φαιδρύντρια.

v. 758. ΤΡΟΦΕΥΣ. Forte τροφός.

[v. 759. ΧΕΙΡΩΝΑΞΙΑΣ. Prom. v. 45.

Ὦ πολλὰ μισηθεῖσα χειρωναξία.]

[v. 760. ΕΞΕΔΕΞΑΜΗΝ. f. ἐξεθρεψάμην.]

[v. 762. ΛΥΜΑΝΤΗΡΙΟΝ ΟΙΚΩΝ. Agamemn. v. 1446.

—— γυναικὸς τῆσδε λυμαντήριος,

de Agamemnone, qui Cassandram corruperat, sicut Aegisthus Clytaemnestram.]

[v. 767. ΟΠΛΟΝΑΣ. Hesych. Ὀπάονα· ἀκόλουθον, καὶ τὸ ἕπεσθαι.]

v. 768. ΔΕΣΠΟΤΟΥ ΣΤΥΓΕΙ, huic [illegible] in Scholiaste fere transtulimus: verum δεσπότου στύγει nihil aliud hic significare censeo quam domino detestando, ut [illegible] βία, κ. τ. λ.

[v. 769. ΑΔΕΙΜΑΝΤΩΣ. Aur. legit ἀδειμάντως.]

v. 770. ΑΝΩΧΘ'. Hesychius, Ἄνωχθι, παρακέλευε. Quae significatio huic loco quadrat.

v. 771. ΕΝ ΑΓΓΕΛΩι ΓΑΡ ΚΡΥΠΤΟΣ ΟΡΘΟΥΣΗ ΦΡΕΝΙ. Forte Ἐναγγέλῳ γὰρ κρυπτὸν ὀρθώσῃ φρενί. Proverbialis videtur locutio: etenim tale quiddam profert Eustathius ex Euripide ad Il. O'. [v. 207.] p. 1013. [12.]

Ἐν ἀγγέλῳ γὰρ κρυπτὸς ὀρθοῦται λόγος.

[Scal. Εὐαγγέλῳ. Pro ὀρθώσῃ φρενί, f. ὀρθώσεις φρενός. Arrectio mentis occulta. Sunt qui legunt κρυπτὸν ὀρθῶσαι φρενί i. e. quid in nuntio unde animus etiam demissus gaudeat.]

v. 773. ΑΛΛ' ΕΙ ΤΡΟΠΑΙΑΝ ΖΕΥΣ ΚΑΚΩΝ ΘΗΣΕΙ ΠΟΤΕ. Non dubito, quin tam hoc quam praecedenti versu legendum ἀλλ' ἢ τροπαίαν, κ. τ. λ. Imo Iupiter aliquando, etc.

[v. 777. ΤΑΠΕΣΤΑΛΜΕΝΑ. Vide quae ad Prom. Vinct. v. 3.]

[v. 778. ΜΕΛΕΙ ΘΕΟΙΣΙΝ. Ita Agamemn. v. 982.

Ζεῦ, Ζεῦ τέλειε, τὰς ἐμὰς εὐχὰς τέλει·
Μέλοι δέ τοι σοὶ τῶνπερ ἂν μέλλῃς τελεῖν.]

v. 779. ΤΟΙΣ. Lego σοῖς.

---

k) Poll. VII. 40.

[v. 780. ΣΥΝ ΘΕΩΝ ΔΟΣΕΙ. Formula usitatissima, tum Graecis tum Latinis, ἢν θεὸς θέλῃ· θεῶν τὰ ἴσα νεμόντων. Si Dis placet: si Dii adiuvant: Diis bene iuvantibus. Aristophanes in Pluto, v. 347.

Ἔσομαι μὲν οὖν αὐτίκα μάλ' ἢν θεὸς θέλῃ.

Xenophon l), Cyr. Paed. II. Ἀλλ' ἀντὶ μὲν τούτου, ἔφη, ἢν θεὸς θέλῃ, ἀμυνούμεθα τοὺς πολεμίους. Et rursus, ἅμα δὲ δείξομεν τοῖς πολεμίοις ἔνθα κρατῆσαι νομίζουσιν, ἐνταῦθα ἄλλους αὐτῶν κρείττους, ἢν θεὸς θέλῃ. Plautus m), Bacchid. Si Dii volunt.]

[v. 783. ΔΟΣ ΤΥΧΑΣ ΤΥΧΕΙΝ ΔΕ ΜΟΙ. f. legendum et distinguendum:

Δὸς τύχας τυχεῖν κυρίως·
Τὰ σωφροσύνην μαιωμένοις ἰδεῖν
Δία δικάσαι.

Haec ut videam Iovem iudicare iis qui temperantiam quaerunt. Sunt qui malint μαινομένοις σ' ἰδεῖν.]

v. 784. ΙΔΕΙΝ. Forte σ' ἰδεῖν.

v. 787. ΠΡΟ ΔΕ ΔΗΧΘΡΩΝ. Siste eum, Orestem, sc. contra inimicos qui intra domum sunt, O Iupiter. Forsan, πρὸ δὲ τ' ἐχθρῶν: [vel] πρὸς τ' ἐχθρῶν, vel πρόσθε δ' ἐχθρῶν.]

[v. 788. ΜΕΛΑΘΡΩΝ. f. μέλαθρον, domus.]

v. 792. ΙΣΘΙ Δ' ΑΝΔΡΟΣ, κ. τ. λ. amici viri pullo orbo iuncto curruí damnorum, etc.

[v. 793. ΖΥΓΕΝΤ' ΕΝ ΑΡΜΑΤΙ ΠΗΜΑΤΩΝ. Sic in Agamemnone, v. 226. ἀνάγκης ἔδυ λέπαδνον. Malim haec legi sine interpunctionibus:

—— ζυγέντ' ἐν ἅρματι
Πημάτων ἐν δρόμῳ προστιθεὶς
Μέτρον δὸς ἂν σωζομένου ῥυμοῦ
Τοῦτ' ἰδεῖν δάπεδον
Ἀνομένων πημάτων ὄρεγμα,
Οἵ τ' ἔσωθε δωμάτων
Πλουτογαθῆ μυχὸν νομίζετε,
Κλύετε σύμφρονες θεοί.]

v. 795. ΡΥΘΜΟΝ ΤΟΥΤ' ΙΔΕΙΝ ΔΑΠΕΔΟΝ. Scholiastes, ῥυθμὸν δάπεδον ἀντὶ τοῦ εὔτακτον δάπεδον, aliter verbis proximis. Mire se torquet in explicatione huius loci. Ego pro ῥυθμὸν lego ῥυμόν, ut eandem persequatur metaphoram, currus scil. Prius enim dixerat, ζυγέντ' ἐν ἅρματι. [Hesych. Ῥυμός· τοῦ ἅρματος ἐκτεταμένον ξύλον περὶ τοὺς ἵππους ἕως τοῦ ζυγοῦ μέσον ἀπὸ τοῦ ἄξονος ὃ τινες στήμονα καὶ σταθμίον καλοῦσιν.]

---

l) Xen. Cyrop. V, 4, 21. m) Plaut. Bacch. IV, 8, 3.

[v. 797. *ΟΡΕΓΜΑ.* Hesych. Ὄρεγμα· βῆμα.] :

[v. 798. *ΟΙ Τ' ΕΣΩΘΕ ΔΩΜΑΤΩΝ ΠΛΟΥΤΑΓΑΘΗ ΜΥΧΟΝ ΝΟΜΙΖΕΤΕ.* Dii Penates, a penu.]

v. 805. *Ω ΜΕΓΑ ΝΑΙΩΝ ΣΤΟΜΙΟΝ.* Taenari sc. Pindarus, Pyth. Od. IV. 76. [43.]

— εἰ γὰρ οἴ-
κοι νιν βάλε παρ' χθόνιον
Ἀΐδα στόμιον, Ταίναρον εἰς ἱερὰν
Εὔφαμος ἐλθών. —

ad quem locum Scholiastes, *Ταίναρον δὲ πόλις Λακωνική, ἐν ᾗ πύλη ἐστὶν εἰς ᾅδου.* Et Strabo, VIII. p. 363. πλησίον δὲ (Taenaro) *ἐστιν ἄντρον, δι' οὗ τὸν Κέρβερον ἀναχθῆναι μυθεύουσιν ὑφ' Ἡρακλέους ἐξ ᾅδου.* Hesychius, *Στόμια, χάσματα.* Hiatum autem τοῦ ᾅδου profundum ea voce peculiariter denotatur, ut apud Lucianum legimus, Dial. Mort. XXI. 2. ἕως τοῦ στομίου τολμηροὶ καὶ ἀνδρεῖοι· τὰ δ' ἔνδοθεν ἔλεγχος ἀκριβής.

[v. 806. *ΑΝΔΡΟΣ.* f. ἄνδρα. Sic et habet codex A.]

v. 808. *ΛΑΜΠΡΩΣ, clare,* quia opponi videtur τῷ δνοφερᾶς.

[v. 809. *ΔΝΟΦΕΡΑΣ.* Vel est accusativi casus, et notat luctum Clytaemnestrae et Aegisthi, aut genitivi, et intelligendum διά.]

[v. 812. *ΘΕΛΩΝ.* f. τελῶν, vel τελέων.]

v. 813. *ΧΡΗΙΖΩΝ, volens.* Vox Latina omissa est a transcriptore. [An χρησμῳδῶν, *Apollo?*]

v. 814. *ΑΣΚΟΠΟΝ Δ' ΕΠΟΣ, improvisum verbum.* Hesychius, Ἄσκοπος· ἀπρονόητος, ἀόρατος. Sophocles Ajace Flagellifero, v. 21.

Νυκτὸς γὰρ ἡμᾶς τῆσδε πρᾶγος ἄσκοπον
Ἔχει περάνας —

rem improvisam. Idem in Philoctete, v. 1126.

— ἀλλά μοι ἄσκοπα
Κρυπτά τ' ἔπη δολερᾶς ὑπέδυ φρενός.

verba improvisa.

[v. 815. *ΝΥΚΤΑ.* Sc. κατὰ νύκτα. Auratus pro πρὸ legit πρός. f. legendum:

Νύκτα πρόσθ' ὀμμάτων σκότον φέρει,
Καθ' ἡμέραν δ' οὐδὲν ἐμφανέστερον.]

[v. 817. *ΠΛΟΥΤΟΥ.* f. πλοῦτον.]

[v. 818. *ΛΥΤΗΡΙΟΝ.* Eumenid. v. 298.

Ὅπως γένοιτο τῶνδ' ἐμοὶ λυτήριος.]

[v. 819. *ΘΗΛΥΝ.* Praeficarum munus.]

[v. 820. *ΚΡΕΚΤΟΝ ΓΟΗΤΩΝ ΝΟΜΟΝ.* Videtur esse stridulus praeficarum cantus, cum tibiis et cymbalis, a κρέκω. Horat. Art. Poet. v. 431.

Ut qui conducti plorant in funere, dicunt
Et faciunt prope plura dolentibus ex animo.

Locus est sane difficillimus. Quid autem si κρεκτὸς γοήτων νόμος sit susurrantium murmur. Hesych. Θρεκτοῖαι νόμοις· ἀντὶ τοῦ, τραχέσι. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεῖ μαινομένῳ· ἔνιοι δὲ κρεκτοῖς. Scaliger legit κρεκτῶν γοήτων νόμων.]

[Ibid. ΓΟΗΤΩΝ. Eustath.[n]) in Iliad. Z'. 873. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ γόωσα καθὰ καὶ τὸ αὐτῆς θέμα [τὸ] γοᾶσθαι, ἔστι μὲν ἐξ ὀνοματοποιΐας ἀφ' ἧς καὶ ὁ γόος· παράγει δὲ καὶ τὸν παρὰ τοῖς ὕστερον γόητα, εἰπεῖν δὲ ταὐτὸν, θρηνώδη ἐπαοιδὸν, καθὰ Σοφοκλῆς ὑποδηλοῖ ἐν τῷ, οὐ πρὸς ἰατροῦ σοφοῦ θρηνεῖν ἐπῳδὰς πρὸς τομῶντι πήματι. Δῆλον γὰρ ὡς ταὐτὸν θρηνεῖν ἐπῳδὰς καὶ γοᾶσθαι ἐπῳδάς. Τοῦτο δὲ σοφοῦ γόητος ἔργον.]

[v. 822. ΤΑ Δ' ΕΥ. f. legendum τότ' εὖ. Apposito puncto τελείῳ.]

[v. 823. ΤΟΔΕ. f. τότε.]

[v. 824. ΑΤΑ Δ' ΑΠΟΣΤΑΤΕΙ. Vindicta longe ablegat Orestem. In Agamemnone, v. 1112, in re eadem,

— ἀλκὰν
Δ' ἑκὰς ἀποστατεῖ. —]

[v. 825. ΣΥ ΔΕ ΘΑΡΣΩΝ. Orestem alloquitur.]

[v. 827. ΕΠΑΥΣΑΣ. Aur. ἐπαΐξας, vel f. ἐπαῦξας.]

v. 829. ΠΑΤΡΟΣ ΑΥΔΑΝ, *matris nomen.* Lego ματρός, ut sensus sit: si illa matris nomen tibi obiecerit, memora quid in patrem tuum commissum. Clytaemnestra hac usa est apologia, infra v. 922.

Κτενεῖν ἔοικας, ὦ τέκνον, τὴν μητέρα.

cui post pauca Orestes:

Πατρὸς γὰρ αἶσα τόνδε σ' ὁρίζει μόρον.

[f. pro αὐδάν legendum αὔδαν, dic.]

[v. 830. ΠΕΡΑΙΝΩΝ. f. πέραιν'.]

v. 831. ΠΕΡΣΕΩΣ ΤΕ ΕΝ ΦΡΕΣΙ ΚΑΡΔΙΑΝ. Hoc est, saxeum. [Pro τέ f. legendum δέ.]

[v. 836. ΦΟΙΝΙΑΝ ΑΤΑΝ ΤΙΘΕΙΣ. Verbum Aeschylo saepius in usu. Sunt vero qui malint φοινίας ἄτης θύτης.]

[v. 838. ΟΥΚ ΑΚΛΗΤΟΣ. Haud lubenter. Ita e contrario in Supplic. v. 630. ἄνευ κλητῆρος.]

[v. 840. ΟΥΔΑΜΩΣ ΕΦΙΜΕΡΟΝ. Ait se non gaudere nuntio de inexspectata morte Orestis; haec loquitur alludens ad piaculum, quod contractum fuerat a priore caede Agamemnonis.]

[v. 841. ΜΟΡΟΝ Δ' ΟΡΕΣΤΟΥ. f. μόρον γ' Ὀρέστου.]

---

n) p. 648, 17.

v. 842. *ΔΕΙΜΑΤΟΣΤΑΓΕΣ.* Poterit legi αἱματοστάγη.

v. 844. *ΒΛΕΠΟΝΤΑ.* Hoc est, *viva*; ut *caeca res*, pro incerta. Opponitur τῷ λόγοι θνήσκοντες, proximis versibus. [Aur. legit βλέποντι.]

[v. 846. *H.* Lege ἢ.]

Ibid. *ΔΕΙΜΑΤΟΥΜΕΝΟΙ.* Forte δειματουμένων.

[Ibid. *ΠΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.* Rumores muliebres, leves. Ita Agam. v. 601.

Ἡ κάρτα πρὸς γυναικὸς αἴρεσθαι κέαρ.]

[v. 846. *ΘΝΗΣΚΟΝΤΕΣ.* f. θνήσκοντος.]

v. 848. *ΗΚΟΥΣΑΜΕΝ.* Haec nuntio attributa: ideoque nuntii nomen praefigit etiam tragoediae Canterus, ubi dramatis personas recenset. Ego vero nihil video, quare hic nuntius alius sit praeter nutricem. [Vel etiam choro haec forsan tribuenda. Lege itaque

XO. vel ΤΡΟ. Ἤκουσα μὲν, σὺ πυνθάνου δὲ τῶν ξένων.]

v. 850. *ΩΣ ΑΥΤΟΣ ΑΥΤΩΝ ΑΝΔΡΑ ΠΕΥΘΕΣΘΑΙ ΠΕΡΙ.* Forte

Ὡς αὐτὸς αὐτὸν ἄνδρα πεύθεσθαι πάρα.

[v. 853. *ΕΞ ΑΜΑΥΡΟΥ ΚΛΗΔΟΝΟΣ.* Liv. I. 12. Manavit *haec quoque, sed perobscura fama.*]

[v. 854. *ΟΥΤΟΙ ΦΡΕΝΑ.* Eleganti sane decentia Aegisthum facit in facinore ad quosvis rumores conscia suspicione aeternacem, et sub morte cautelae suae vana praefidentia securum.]

[Ibid. *ΚΛΕΨΕΙΑΝ.* Aur. κλέψειεν. Malim κλέψαι ἄν.

[Ibid. *ΦΡΕΝΑ ΟΜΜΑΤΩΜΕΝΗΝ.* Apuleius o), Metam. II. p. 36. *Perspicaciorem ipso Lynceo vel Argo, et oculeum totum.* Ovid. Metam. XV. 63.

Mente Deos adiit; et quod natura negabat
Visibus humanis, oculis ea pectoris hausit.

Opponitur mens *caeca*, *inscia.*]

v. 864. *ΔΑΙΩΝ.* Scholiastes videtur legisse δαΐων.] delendum στίγμα τέλειον post πολισσονόμους.]

v. 867. *ΘΕΙΟΙΣ.* Legendum θεῖος. Metri ratio postulat.

[v. 868. *ΕΙΗ Δ' ΕΠΙ ΝΙΚΗι.* In Agamemn. v. 123. τὸ δ' εὖ νικάτω. Porro hinc ἐπινίκιον ᾆσμα.]

[v. 869. *ΑΙΓ. Ε, Ε, ΟΤΟΤΟΤΟΙ.* Euripides, Electra de Aegistho moribundo, v. 843.

—— ἠλάλαζε δυσθνήσκων φόνῳ.

Porro exclamanti fertur Nauplii filios ad suppetias venisse, quos occidit Pylades; quod a Polygnoto pictura descriptum.

o) Apul. p. 146. Oud.

Pausan. l. in Attic. c. 22. Ἔχουσι δὲ ἐν ταῖς γραφαῖς ἔστιν Ὀρέστης Αἴγισθον φονεύων, καὶ Πυλάδης τοὺς παῖδας τοὺς Ναυπλίου βοηθοὺς ἐλθόντας Αἰγίσθῳ.]

v. 871. ΠΩΣ ΚΕΚΡΑΝΤΑΙ ΔΟΜΟΙΣ; Quid actum est in aedibus?] Hesychius, Κέκρανται, τετέλεσται. Scholium est ad hunc locum. [Euripid. in Medea, v. 136.

Οὐδὲ συνήδομαι, γύναι,
Ἄλγεσι δώματος,
Ἐπεὶ μοι φίλα κέκρανται.

Lege κέκρανται [a κραίνομαι. Suid. Schol. et Hesych.]

[v. 879. ΜΟΧΛΟΙΣ. f. μοχλοῖς.]

[v. 883. ΕΟΙΚΕ ΝΥΝ. f. haec sunt choro tribuenda.]

[Ibid. ΕΠΙ ΞΥΡΟΥ. Vide quae ad Sept. Theb. v. 57.]

[v. 884. ΑΥΧΕΝ ΠΕΣΕΙΣΘΑΙ. Victimarum se more.]

[v. 885. ΤΙΝΑ ΒΟΗΝ ΙΣΤΗΣ ΔΟΜΟΙΣ. Vir eruditus Paulus Leopardus, Emendat. VII. 22. „Phrasis est," inquit, „Graecis peculiaris loquendi, βοὴν ἱστάναι, pro βοᾶν, nisi fallor. Utitur Lucianus, Verarum Narrationum libro II. q) Ὁ Μενέλεως ἐπεὶ ἔμαθε τὴν εὐνὴν κενὴν τῆς γυναικὸς βοήν τε ἵστη. Idem in eodem paulo post r) καὶ τὸ μὲν βοὴν ἱστάναι καὶ τοὺς ἑταίρους συγκαλεῖν καὶ ἐς τὰ ὅπλα χωρεῖν οὐκ ἐδοκίμαζεν. Aeschylus Choephoris: Τί δ' ἐστὶ χρῆμα; τίνα βοὴν ἵστης δόμοις; Aristophanes in Thesmophoriazusis s):

Γυναῖκες οὐκ ἀρήξετ'; οὐ πολλὴν βοὴν
Στήσεσθε; ——

Hactenus Leopardus, qui plura etiam de hac re congessit.]

v. 886. ΤΟΝ ΖΩΝΤΑ ΚΑΙΝΕΙΝ ΤΟΥΣ ΤΕΘΝΗΚΟΤΑΣ ΛΕΓΩ. [Euripides, Helena, v. 1056.

ΕΛ. Βούλει λέγεσθαι μὴ θανὼν λόγῳ θανεῖν;
ΜΕ. Ἕτοιμός εἰμι μὴ θανὼν λόγῳ θανεῖν.

quod sumptum est ex initio Electrae Sophocleae, v. 59.

Τί γάρ με λυπεῖ τοῦθ', ὅταν λόγῳ θανὼν
Ἔργοισι σωθῶ, κἀξενέγκωμαι κλέος;

dein, post versum,

Ἤδη γὰρ εἶδον πολλάκις καὶ τοὺς σοφοὺς
Λόγῳ μάτην θνήσκοντας.

Verum Robortelli editio legit:

Τὸν ζῶντα καίνειν τοὺς τεθνηκότας λέγω.

Quod magis probo. Idem plane expressit Sophocles, Elect. v. 1488.

—— Οὐ γὰρ αἰσθάνῃ πάλαι,
Ζῶν τοῖς θανοῦσιν οὕνεκ' ἀνταυδᾷς ἴσα.

---

p) Paus. I, 22, 6.
q) cap. 26. vol. II, p. 125.
r) cap. 46. p. 139.
s) v. 696.

Respondet Aegisthus: Οἴ μοι· ξυνῆκα τοὔπος. Apud nostrum Clytaemnestra:

Οἲ 'γώ. ξυνῆκα τοὔπος ἐξ αἰνιγμάτων.

Praeterea lucem huic loco affert illud Sophoclis, [Electr. v. 1426.

Τελοῦσ' ἀραί· ζῶσιν οἱ
Γᾶς ὑποκείμενοι
Πολύῤῥυτον γὰρ αἷμ' ὑπεξαιροῦσι τῶν
Κτανόντων οἱ πάλαι θανόντες.]

v. 889. ΑΝΔΡΟΚΜΗΤΑ ΠΕΛΕΚΥΝ. Lege ἀνδροκμῆ. Henricus Stephanus in explicanda hac voce ἀνδροκμής Scholiastem Sophoclis sequitur, qui ad Aiacem Flagelliferum notat: σιδηροκμῆσιν, τῷ σιδήρῳ φονευθεῖσιν, ὡς ἀνδροκμῆσιν. Verum Aeschylus active sumit pro *hominem trucidans*; nec hoc loco tantum, sed et in Supplic. v. 686.

Μηδέ τις ἀνδροκμὴς
Λοιγὸς ἐπελθέτω.

Et in Eumenidibus, v. 248.

Πολλοῖς δὲ μόχθοις ἀνδροκμῆσι φυσιῶ,

cum tamen verba huius formae ut plurimum passive sumantur, ut λιμοθνής, ἀνδροδμής. Hesychius, Ἀνδροδάμας (lege Ἀνδροδμής)· ὕπανδρος γυνή. [Etymolog. [1]) Ἀνδρόκμητος· στήλη κεκλιμένος ἀνδροκμήτῳ ἐπὶ τυμβῷ —— ἀπὸ τοῦ καμεῖν, ὃ ἐστιν ἀποθανεῖν.]

v. 896. ΤΟΝΔΕ Δ' ΑΙΔΕΣΑΙ, ΤΕΚΝΟΝ, ΜΑΣΤΟΝ. [Huc respicit Euripides in Oreste, v. 525.

Ἐπεὶ τίν' εἶχες, ὦ τάλας, ψυχὴν τότε,
Ὅτ' ἐξέβαλε τὸν μαστὸν ἱκετεύουσά σε
Μήτηρ. ——

Item, v. 837.

Ὦ μέλεος ματρὸς, ὅτε
Χρυσεοπηνήτων φαρέων
Μαστὸν ὑπερτέλλοντ' εἰσιδὼν
Σφάγιον ἔθετο ματέρα.

Aeschylus vero Homerum imitatus est, apud quem Hecuba Iliad. Χ'. 80.

Κόλπον ἀνιεμένη, ἑτέρηφι δὲ μαζὸν ἀνέσχεν·
Καί μιν δακρυχέουσ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
Ἕκτορ, τέκνον ἐμὸν, τάδε τ' αἴδεο, καί μ' ἐλέησον
Αὐτήν· εἴ ποτέ τοι λαθικηδέα μαζὸν ἐπέσχον,
Τῶν μνῆσαι, φίλε τέκνον. ——

---

[1]) Et. M. p. 102, 48.

Nostrum pari modo imitatur auctor epigrammatis u) de Clytaemnestra:

Πῆ ξίφος ἰθύνεις; κατὰ γαστέρος ἢ κατὰ μαζῶν;
Γαστέρα [γαστέρα] ἥ σ' ἐθήλυνεν; ἀνεθρέψατο δὲ μαζοῖς.]

Ad hanc Clytaemnestrae apologiam collineare videntur Orestis verba apud Euripidem, in tragoedia cognomine, v. 566.

Εἰ γὰρ γυναῖκες εἰς τόδ' ἥξουσι θράσους,
Ἄνδρας φονεύειν, καταφυγὰς ποιούμεναι
Εἰς τέκνα, μαστοῖς τὸν ἔλεον θηρώμεναι,
Παρ' οὐδὲν αὐταῖς ἦν ἂν ὀλλύναι πόσεις,
Ἐπίκλημ' ἐχούσαις ὅ,τι τύχοι. —

[Monet Eustathius x) ad locum Homeri nuper allatum, denudasse Clytaemnestram tam maxillas quam ventrem, ut se demonstraret ὅλην μητέρα, tam lactando quam pariendo, qua ratione gratiam sibi melius conciliaret.]

[v. 897. *ΒΡΙΖΩΝ.* Vide ad Agamemn. v. 283.]

[v. 898. *ΟΥΛΟΙΣΙΝ.* Iul. Pollux y), Onomast. II. 4. *Αἱ δὲ περιειληφυῖαι τοὺς ὀδόντας σάρκες, οὖλα μὲν τὰ ἔξωθεν, ἔνουλα δὲ τὰ ἔνδον.*]

[v. 899. *ΠΥΛΑΔΗ, ΤΙ ΔΡΑΣΩ; ΜΗΤΕΡ' ΑΙΔΕΣΘΩ ΚΤΑΝΕΙΝ;* Euripid. in Electra, v. 967.

Τί δῆτα δρῶμεν; μητέρ' ἢ φονεύσομεν;]

v. 900. *ΠΟΥ ΔΑΙ ΤΑ ΛΟΙΠΑ.* [f. legendum *ποῦ δαὶ, τάλαν, τά.*] Huc respicit Euripides, apud quem fatetur Pylades se Oresti consilium de interficienda matre dedisse. Orest. v. 1091.

Καὶ συγκατέκτανόν γὰρ, οὐκ ἀρνήσομαι,
Καὶ πάντ' ἐβούλευσ' ὧν σὺ νῦν τίνεις δίκας.

[v. 902. *ΑΠΑΝΤΑΣ ΕΧΘΡΟΥΣ.* Auratus cum puncto interrogationis:

Ἅπαντας ἐχθροὺς τῶν θεῶν ἡγοῦ πλέον;]

[v. 906. *ΤΟΥΤΩι ΘΑΝΟΥΣΑ ΞΥΓΚΑΘΕΥΔ'.* *Σεμνῶς.* Elegans sarcasmus; tum adulterium ei exprobrans, tum mortem minitans.]

v. 908. *ΝΥΝ ΔΕ.* Forte *σὺν δέ.* Suadet versus proximus [*Una autem senescere*, vel *consenescere volo.*]

v. 910. *Η ΜΟΙΡΑ ΤΟΥΤΩΝ, Ω ΤΕΚΝΟΝ, ΠΑΡΑΙΤΙΑ.* [Excusatio a fati necessitate. Plaut. Aulular. IV. 10. z)

Deus impulsor mihi fuit. *Ibid.* a) Credo Deos voluisse.

---

u) Anal. Brunck. III, p. 145.
x) Eust. p. 1258, 40.
y) Poll. II, 94.
z) v. 12.
a) v. 7.

Sic homines nequam auctorem quodammodo fuisse sceleris Deum faciunt, ut loquitur Salvianus de Providentia, IV. quod tamen inique factum esse ostendit vel ipse Homerus, Odyss. *A'*. 32.

Ὢ πόποι, οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται·
Ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
Σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν.]

Eadem qua hic Clytaemnestra utitur apologia Menelaus pro Helena, apud Euripidem, Androm. v. 681.

Ἑλένη δ' ἐμόχθησ' οὐχ ἑκοῦσ', ἀλλ' ἐκ θεῶν.

Et Diana pro patre Hippolyti, v. 1436.

Καί σοι παραινῶ πατέρα μὴ στυγεῖν σέθεν,
Ἱππόλυτ', ἔχεις γὰρ μοῖραν ᾗ διεφθάρης.

Virgilius, Aeneid. II. 601.

Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacaenae
Culpatusve Paris, verum inclementia Divum
Has evertit opes. ——

Quod mutuati sunt ex Homerico illo, Il. *T'*. 86.

—— *ἐγὼ δ' οὐκ αἴτιός εἰμι,*
Ἀλλὰ Ζεὺς καὶ Μοῖρα καὶ ἠεροφοῖτις Ἐριννύς.

[ad quem locum vide sis virum cl. D. Iacobum Duportum, in Gnomologia Homerica.]

[v. 913. *ΤΕΚΟΥΣΑ ΓΑΡ Μ' ΕΡΡΙΨΕΣ ΕΣ ΤΟ ΔΥΣΤΥΧΕΣ*. Homo natus ad miseriam.]

v. 914. *ΔΟΜΟΥΣ ΔΟΡΥΞΕΝΟΥΣ*, *aedes amicas*. Strophii scilicet, quem in Agamemnone, v. 889. *δορύξενον* Aegisthi et Clytaemnestrae vocavit:

Τρέφει γὰρ αὐτὸν εὐμενὴς δορύξενος
Στρόφιος ὁ Φωκεύς.

Eodem significatu Sophocles Electra, v. 46. itidem de Strophio:

—— *ὁ γὰρ*
Μέγιστος αὐτοῖς τυγχάνει δορυξένων.

Ad quem locum Scholiastes, *Ἀντὶ τοῦ, φίλων. Κυρίως δὲ οἱ ἐν πολέμῳ γιγνόμενοι φίλοι, ὡς Γλαῦκος καὶ Διομήδης.*

[v. 915. *ΕΠΡΑΘΗΝ, ΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΠΑΤΡΟΣ*. Venditio liberi esse non potest.]

v. 920. *ΑΛΓΟΣ ΓΥΝΑΙΞΙΝ ΑΝΔΡΟΣ ΕΙΡΓΕΣΘΑΙ*. Eadem dixerat Clytaemnestra in Agamemnone, v. 870.

Τὸ μὲν γυναῖκα πρῶτον ἄρσενος δίχα
Ἧσθαι δόμοις ἔρημον, ἔκπαγλον κακόν.

[Hunc versum et sequentem Auratus expungit.]

[v. 922. *ΚΤΕΝΕΙΝ ΕΟΙΚΑΣ*. Euripides, Oreste, v. 8..

Τυνδαρὶς ἰάχησε τάλαινα,
Τέκνον, οὐ τολμᾷς ὅσια
Κτείνων σὰν ματέρα.]

[v. 924. *ΚΥΝΑΣ.* Furias: quas infernas canes dixit Horat. Sermon. I. 8. [b]) Quin et Orestes apud Euripidem in tragoedia cognomine, ait, v. 260.

—— ἀποκτενοῦσί μ' αἱ κυνώπιδες
Γοργῶπες, ἐνέρων ἱέρειαι δειναὶ θεαί.

Et Dioscuri ad Orestem in Electra Euripidis, v. 1342.

—— ἀλλὰ κύνας
Τάσδ' ὑποφεύγων στεῖχ' ἐπ' Ἀθηνῶν.

Hesych. *Κύων* —— *οἱ δὲ τὴν Ἐριννύν.*]

[v. 927. *Σ' ΟΡΙΖΕΙ.* Scal. *σοί.*]

v. 929. *Η ΚΑΡΤΑ.* Clytaemnestrae hunc versum tribuimus, sequentem Oresti, cum antea Orestis nomen huic versui, Clytaemnestrae nomen proximo, incongruenter satis, praepositum fuisset.

v. 932. *ΠΟΛΛΩΝ ΑΙΜΑΤΩΝ ΕΠΗΚΡΙΣΕ.* Id est, multis caedibus finem imposuit. Hesychius, *Ἐπήκρισεν· ἐπ' ἄκρον ἤγαγεν, τέλος ἐπέθηκεν.*

[934. *ΟΦΘΑΛΜΟΝ ΟΙΚΩΝ.* Vir cl. Hadrianus Iunius, in Adagiis, „Alioqui," inquit, „etiam pro ornamento oculus accipitur. Sic Iulianus Damascum urbem *τῆς ἑώας ἁπάσης ὀφθαλμόν*, totius Orientis oculum dixit: quemadmodum Cicero in Pompeiana [c]) Corinthum, *totius Graeciae lumen:* et Aeschyli illud de Oreste in Agamemnone tragoedia (olim enim hae duae tragoediae, Agamemnonis sc. pars prior et Choephorae, indistinctae editae fuerunt) quod chorus loquitur, ita accipi debet:

—— τοῦθ' ὅμως αἱρούμεθα,
Ὀφθαλμὸν οἴκων μὴ πανώλεθρον πεσεῖν."]

v. 938. *ΔΙΠΛΟΥΣ ΛΕΩΝ.* Orestem, ni fallor, intelligit et Pyladem; quos Euripides etiam in Oreste *διδύμους λέοντας* vocat, v. 1402.

Ἦλθον εἰς δόμους, ἵν' αὐθ' ἕκαστά σοι λέγω,
Λέοντες Ἕλλανες δύω διδύμω·
Τῷ μὲν ὁ στρατηλάτας πατὴρ ἐκλῄζετο,
Ὁ δὲ παῖς Στροφίου. ——

Et postea, v. 1556.

Ἤκουσα κλύων τὰ δεινὰ καὶ δρασιήρια
Δισσοῖν λεόντοιν· οὐ γὰρ ἄνδρ' αὐτὼ καλῶ.

Potest et *δίπους* legi, et de Oreste accipi; prout Clytaemnestra *δίπους λέαινα* dicitur Cassandrae in Agamemnone, v. 1267.

---

b) v. 35. c) cap. V. §. 11.

[v. 797. *ΟΡΕΓΜΑ.* Hesych. Ὄρεγμα· βῆμα.] .
[v. 798. *ΟΙ Τ' ΕΣΩΘΕ ΔΩΜΑΤΩΝ ΠΛΟΥΤΑΓΑΘΗ ΜΥΧΟΝ ΝΟΜΙΖΕΤΕ.* Dii Penates, a penu.]
v. 805. *Ω ΜΕΓΑ ΝΑΙΩΝ ΣΤΟΜΙΟΝ.* Taenari sc. Pindarus, Pyth. Od. IV. 76. [43.]

> —— εἰ γὰρ οἱ-
> κοι νιν βάλε παρ' χθόνιον
> Ἅιδα στόμιον, Ταίναρον εἰς ἱερὰν
> Εὔφαμος ἐλθών. ——

ad quem locum Scholiastes, Ταίναρον δὲ πόλις Λακωνικὴ, ἐν ᾗ πύλη ἐστὶν εἰς ᾅδου. Et Strabo, VIII. p. 363. πλησίον δὲ (Taenaro) ἐστιν ἄντρον, δι' οὗ τὸν Κέρβερον ἀναχθῆναι μυθεύουσιν ὑφ' Ἡρακλέους ἐξ ᾅδου. Hesychius, Στόμια, χάσματα. Magnum autem τοῦ ᾅδου profundum ea voce peculiariter denotatur, ut apud Lucianum legimus, Dial. Mort. XXI. 2. ὡς τοῦ στομίου τολμηροὶ καὶ ἀνδρεῖοι· τάδ' ἔνδοθεν ἔλεγχος ἀκριβής.
[v. 806. *ΑΝΔΡΟΣ.* f. ἄνδρα. Sic et habet codex A.]
v. 808. *ΛΑΜΠΡΩΣ*, *clare*, quia opponi videtur τῷ δνοφερᾶς.
[v. 809. *ΔΝΟΦΕΡΑΣ.* Vel est accusativi casus, et notat luctum Clytaemnestrae et Aegisthi, aut genitivi, et intelligendum διά.]
[v. 812. *ΘΕΛΩΝ.* f. τελῶν, vel τελέων.]
v. 813. *ΧΡΗΙΖΩΝ*, *volens.* Vox Latina omissa a transcriptore. [An χρησμῳδῶν, *Apollo?*]
v. 814. *ΑΣΚΟΠΟΝ Δ' ΕΠΟΣ*, *improvisum verbum.* Hesychius, Ἄσκοπος· ἀπρονόητος, ἀόρατος. Sophocles Aiace Flagellifero, v. 21.

> Νυκτὸς γὰρ ἡμᾶς τῆσδε πρᾶγος ἄσκοπον
> Ἔχει περάνας ——

rem improvisam. Idem in Philoctete, v. 1126.

> —— ἀλλά μοι ἄσκοπα
> Κρυπτά τ' ἔπη δολερᾶς ὑπέδυ φρενός.

verba improvisa.
[v. 815. *ΝΥΚΤΑ.* Sc. κατὰ νύκτα. Auratus pro πρὸ legit πρός. f. legendum:

> Νύκτα πρόσθ' ὀμμάτων σκότον φέρει,
> Καθ' ἡμέραν δ' οὐδὲν ἐμφανέστερον.]

[v. 817. *ΠΛΟΥΤΟΥ.* f. πλοῦτον.]
[v. 818. *ΛΥΤΗΡΙΟΝ.* Eumenid. v. 298.

> Ὅπως γένοιτο τῶνδ' ἐμοὶ λυτήριος.]

[v. 819. *ΘΗΛΥΝ.* Praeficarum munus.]
[v. 820. *ΚΡΕΚΤΟΝ ΓΟΗΤΩΝ ΝΟΜΟΝ.* Videtur esse stridulus praeficarum cantus, cum tibiis et cymbalis, a γόης. Horat. Art. Poet. v. 431.

Ut qui conducti plorant in funere, dicunt
Et faciunt prope plura dolentibus ex animo.

Locus est sane difficillimus: Quid autem si κρεκτὸς γοήτων νόμος sit susurrantium murmur. Hesych. Θρεκτοῖαι νόμοις· ἀντὶ τοῦ, τραχέσι. Σοφοκλῆς Ὀδυσσεῖ μαινομένῳ· ἔνιοι δὲ κρεκτοῖς. Scaliger legit κρεκτῶν γοήτων νόμων.]

[Ibid. ΓΟΗΤΩΝ. Eustath.[n]) in Iliad. Ζ'. 373. Ἰστέον δὲ ὅτι τὸ γόωσα καθὰ καὶ τὸ αὐτῆς θέμα [τὸ] γοᾶσθαι, ἐστὶ μὲν ἐξ ὀνοματοποιΐας ἀφ' ἧς καὶ ὁ γόος· παράγει δὲ καὶ τὸν παρὰ τοῖς ὕστερον γόητα, εἰπεῖν δὲ ταὐτὸν, θρηνώδη ἐπαοιδὸν, καθὰ Σοφοκλῆς ὑποδηλοῖ ἐν τῷ, οὐ πρὸς ἰατροῦ σοφοῦ Θρηνεῖν ἐπῳδὰς πρὸς τομῶντι πήματι. Δῆλον γὰρ ὡς ταὐτὸν θρηνεῖν ἐπῳδὰς καὶ γοᾶσθαι ἐπῳδάς. Τοῦτο δὲ σοφοῦ γόητος ἔργον.]

[v. 822. ΤΑ Δ' ΕΥ. f. legendum τότ' εὖ. Apposito puncto τελείῳ.]

[v. 823. ΤΟΔΕ. f. τότε.]

[v. 824. ΑΤΑ Δ' ΑΠΟΣΤΑΤΕΙ. Vindicta longe ablegat sc. Orestem. In Agamemnone, v. 1112, in re eadem,

— ἀλκὰν
Δ' ἑκὰς ἀποστατεῖ. —]

[v. 825. ΣΥ ΔΕ ΘΑΡΣΩΝ. Orestem alloquitur.]

[v. 827. ΕΠΑΥΣΑΣ. Aur. ἐπαΐξας, vel f. ἐπαΰξας.]

v. 829. ΠΑΤΡΟΣ ΑΥΔΑΝ, matris nomen. Lego ματρός, ut sensus sit: si illa matris nomen tibi obiecerit, memora quid in patrem tuum commissum. Clytaemnestra hac usa est apologia, infra v. 922.

Κτενεῖν ἔοικας, ὦ τέκνον, τὴν μητέρα.

cui post pauca Orestes:

Πατρὸς γὰρ αἶσα τόνδε σ' ὁρίζει μόρον.

[f. pro αὐδάν legendum αὔδα, dic.]

[v. 830. ΠΕΡΑΙΝΩΝ. f. πέραιν'.]

v. 831. ΠΕΡΣΕΩΣ ΤΕ ΕΝ ΦΡΕΣΙ ΚΑΡΔΙΑΝ. Hoc est, saxeum. [Pro τέ f. legendum δέ.]

[v. 836. ΦΟΙΝΙΑΝ ΑΤΑΝ ΤΙΘΕΙΣ. Verbum Aeschylo saepius in usu. Sunt vero qui malint φοινίας ἄτης θύτης.]

[v. 838. ΟΥΚ ΑΚΛΗΤΟΣ. Haud lubenter. Ita e contrario in Supplic. v. 630. ἄνευ κλητῆρος.]

[v. 840. ΟΥΔΑΜΩΣ ΕΦΙΜΕΡΟΝ. Ait se non gaudere nuntio de inexspectata morte Orestis; haec loquitur alludens ad piaculum, quod contractum fuerat a priore caede Agamemnonis.]

[v. 841. ΜΟΡΟΝ Δ' ΟΡΕΣΤΟΥ. f. μόρον γ' Ὀρέστου.]

---

n) p. 648, 17.

v. 842. *ΔΕΙΜΑΤΟΣΤΑΓΕΣ.* Poterit legi αἱματοσταγῆ.

v. 844. *ΒΛΕΠΟΝΤΑ.* Hoc est, *viva*; ut *caeca res*, pro incerta. Opponitur τῷ λόγοι θνήσκοντες, proximis versibus. [Aur. legit βλέποντι.]

[v. 846. *Η.* Lege ἢ.]

Ibid. *ΔΕΙΜΑΤΟΥΜΕΝΟΙ.* Forte δειματουμένων.

[Ibid. *ΠΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.* Rumores muliebres, leves. Ita Agam. v. 601.

Ἦ κάρτα πρὸς γυναικὸς αἴρεσθαι κέαρ.]

[v. 846. *ΘΝΗΣΚΟΝΤΕΣ.* f. θνήσκοντος.]

v. 848. *ΗΚΟΥΣΑΜΕΝ.* Haec nuntio attribuitur: ideoque nuntii nomen praefigit etiam tragoediae Canterus, ubi dramatis personas recenset. Ego vero nihil video, quare hic nuntius alius sit praeter nutricem. [Vel etiam choro haec forsan tribuenda. Lege itaque

ΧΟ. vel ΤΡΟ. Ἤκουσα μὲν, σὺ πυνθάνου δὲ τῶν ξένων.]

v. 850. *ΩΣ ΑΥΤΟΣ ΑΥΤΩΝ ΑΝΔΡΑ ΠΕΥΘΕΣΘΑΙ ΠΕΡΙ.* Forte

Ὡς αὐτὸς αὐτὸν ἄνδρα πεύθεσθαι πάρα.

[v. 853. *ΕΞ ΑΜΑΥΡΟΥ ΚΛΗΔΟΝΟΣ.* Liv. I. 16. *Manavit haec quoque, sed perobscura fama.*]

[v. 854. *ΟΥΤΟΙ ΦΡΕΝΑ.* Eleganti sane decepto Aegisthum facit in facinore ad quosvis rumores conscia suspicione aeternacem, et sub morte cautelae suae vana praefidentia securum.]

[Ibid. *ΚΛΕΨΕΙΑΝ.* Aur. κλέψειαν. Malim κλέψει' ἄν.]

[Ibid. *ΦΡΕΝΑ ΟΜΜΑΤΩΜΕΝΗΝ.* Apuleius °), Metam. II. p. 36. *Perspicaciorem ipso Lynceo vel Argo, et oculeum totum.* Ovid. Metam. XV. 63.

Mente Deos adiit; et quod natura negabat
Visibus humanis, oculis ea pectoris hausit.

Opponitur mens *caeca*, *inscia*.]

v. 864. *ΔΑΙΩΝ.* Scholiastes videtur legisse δαΐων. [I. delendum στίγμα τέλειον post πολισσονόμους.]

v. 867. *ΘΕΙΟΙΣ.* Legendum θεῖος. Metri ratio postulat.

[v. 868. *ΕΙΗ Δ' ΕΠΙ ΝΙΚΗι.* In Agamemn. v. 123. τὸ δ' εὖ νικάτω. Porro hinc ἐπινίκιον ᾆσμα.]

[v. 869. *ΑΙΓ. Ε, Ε, ΟΤΟΤΟΤΟΙ.* Euripides, Electra, de Aegistho moribundo, v. 843.

—— ἠλάλαζε δυσθνῄσκων φόνῳ.

Porro exclamanti fertur Nauplii filios ad suppetias venisse, quos occidit Pylades; quod a Polygnoto pictura descriptum

---

o) Apul. p. 146. Oud.

Pausan. p) in Attic. c. 22. Ἔνθα δὲ ἐν ταῖς γραφαῖς ἐστιν Ὀρέστης Αἴγισθον φονεύων, καὶ Πυλάδης τοὺς παῖδας τοὺς Ναυπλίου βοηθοὺς ἐλθόντας Αἰγίσθῳ.]

v. 871. *ΠΩΣ ΚΕΚΡΑΝΤΑΙ ΔΟΜΟΙΣ;* Quid actum est in aedibus?] Hesychius, *Κέκρανται*, τετέλεσται. Scholium est ad hunc locum. [Euripid. in Medea, v. 136.

Οὐδὲ συνήδομαι, γύναι,
Ἄλγεσι δώματος,
Ἐπεὶ μοι φίλον κέκρανται.

Lege *κέκρανται* a *κραίνομαι*. Suid. Schol. et Hesych.]

[v. 879. *ΜΟΧΛΟΙΣ.* f. μοχλοὺς.]

[v. 883. *ΕΟΙΚΕ ΝΥΝ.* f. haec sunt choro tribuenda.]

[Ibid. *ΕΠΙ ΞΥΡΟΥ.* Vide quae ad Sept. Theb. v. 977.]

[v. 884. *ΑΥΧΕΝ ΠΕΣΕΙΣΘΑΙ.* Victimarum se more.]

[v. 885. *ΤΙΝΑ ΒΟΗΝ ΙΣΤΗΣ ΔΟΜΟΙΣ.* Vir eruditus Paulus Leopardus, Emendat. VII. 22. „Phrasis est," inquit, „Graecis peculiaris loquendi, *βοὴν ἱστάναι*, pro *βοᾷν*, nisi fallor. Utitur Lucianus, Verarum Narrationum libro II. q) *Ὁ Μενέλεως ἐπεὶ ἔμαθε τὴν εὐνὴν κενὴν τῆς γυναικὸς βοήν τε ἵστη.* Idem in eodem paulo post r) *καὶ τὸ μὲν βοὴν ἱστάναι καὶ τοὺς* [illegible] *τὰ ὅπλα χωρεῖν οὐκ ἐδοκίμαζεν.* Aeschylus Choephoris: *Τί δ' ἐστὶ χρῆμα; τίνα βοὴν ἵστης δόμοις;* Aristophanes in Thesmophoriazusis s):

Γυναῖκες οὐκ ἀρήξετ'; οὐ πολλὴν βοὴν
Στήσεσθε;"

Hactenus Leopardus, qui plura etiam de hac re congessit.]

v. 886. *ΤΟΝ ΖΩΝΤΑ ΚΑΙΝΕΙΝ ΤΟΥΣ ΤΕΘΝΗΚΟΤΑΣ ΛΕΓΩ.* [Euripides, Helena, v. 1056.

ΕΛ. Βούλει λέγεσθαι μὴ θανὼν λόγῳ θανεῖν;
ΜΕ. Ἕτοιμός εἰμι μὴ θανὼν λόγῳ θανεῖν.

quod sumptum est ex initio Electrae Sophocleae, v. 59.

Τί γάρ με λυπεῖ τοῦθ', ὅταν λόγῳ θανὼν
Ἔργοισι σωθῶ, κἀξενέγκωμαι κλέος;

dein, post versum,

Ἤδη γὰρ εἶδον πολλάκις καὶ τοὺς σοφοὺς
Λόγῳ μάτην θνῄσκοντας.

Verum Robortelli editio legit:

Τὸν ζῶντα καίνειν τοὺς τεθνηκότας λέγω.

Quod magis probo. Idem plane expressit Sophocles, Elect. v. 1488.

Οὐ γὰρ αἰσθάνῃ πάλαι
Ζῶν τοῖς θανοῦσιν οὕνεκ' ἀνταυδᾷς ἴσα;

p) Paus. I, 22, 6. q) cap. 26. vol. II, p. 123.
r) cap. 46. p. 139. s) v. 696.

Respondet Aegisthus: Οἴ μοι· ξυνῆκα τοὔπος. Apud nostrum Clytaemnestra:

> Οἲ 'γώ. ξυνῆκα τοὔπος ἐξ αἰνιγμάτων.

Praeterea lucem huic loco affert illud Sophoclis, [Electr. v. 1426.

> Τελοῦσ' ἀραί· ζῶσιν οἱ
> Γᾶς ὑποκείμενοι
> Πολύῤῥυτον γὰρ αἷμ' ὑπεξαιροῦσι τῶν
> Κτανόντων οἱ πάλαι θανόντες.]

v. 889. *ΑΝΔΡΟΚΜΗΤΑ ΠΕΛΕΚΥΝ.* Lege ἀνδροκμῆτα. Henricus Stephanus in explicanda hac voce ἀνδροκμής Scholiastem Sophoclis sequitur, qui ad Aiacem Flagelliferum notat: σιδηροκμῆσιν, τῷ σιδήρῳ φονευθεῖσιν, ὡς ἀνδροκμῆτοι. Verum Aeschylus active sumit pro *hominem trucidans*, nec hoc loco tantum, sed et in Supplic. v. 686.

> Μηδέ τις ἀνδροκμὴς
> Λοιγὸς ἐπελθέτω.

Et in Eumenidibus, v. 248.

> Πολλοῖς δὲ μόχθοις ἀνδροκμῆσι φυσιᾷ.

cum tamen verba huius formae ut plurimum passive sumantur, ut λιμοθνής, ἀνδροδμής. Hesychius, Ἀνδροδάμας (lege Ἀνδροδμής)· ὕπανδρος γυνή. [Etymolog. [1]) Ἀνδρόκμητος· στήλη κεκλιμένος ἀνδροκμήτῳ ἐπὶ τυμβῷ —— ἀπὸ τοῦ καμεῖν, ὅ ἐστιν ἀποθανεῖν.]

v. 896. *ΤΟΝΔΕ Δ' ΑΙΔΕΣΑΙ, ΤΕΚΝΟΝ, ΜΑΣΤΟΝ.* [Huc respicit Euripides in Oreste, v. 525.

> Ἐπεὶ τίν' εἶχες, ὦ τάλας, ψυχὴν τότε,
> Ὅτ' ἐξέβαλε τὸν μαστὸν ἱκετεύουσά σε
> Μήτηρ. ——

Item, v. 837.

> Ὦ μέλεος ματρὸς, ὅτε
> Χρυσεοπηνήτων φαρέων
> Μαστὸν ὑπερτέλλοντ' εἰσιδὼν
> Σφάγιον ἔθετο ματέρα.

Aeschylus vero Homerum imitatus est, apud quem Hecuba, Iliad. *Χ'*. 80.

> Κόλπον ἀνιεμένη, ἑτέρηφι δὲ μαζὸν ἀνέσχεν·
> Καί μιν δακρυχέουσ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
> Ἕκτορ, τέκνον ἐμὸν, τάδε τ' αἴδεο, καί μ' ἐλέησον
> Αὐτήν· εἴ ποτέ τοι λαθικηδέα μαζὸν ἐπέσχον,
> Τῶν μνῆσαι, φίλε τέκνον. ——

---

1) Et. M. p. 102, 48.

Nostrum pari modo imitatur auctor epigrammatis a) de Clytaemnestra:

Πῆ ξίφος ἰθύνεις; κατὰ γαστέρος ἢ κατὰ μαζῶν;
Γαστὴρ [γαστέρος] ἢ σ' ἐλόχευσεν; ἀνεθρέψαντο δὲ μαζοί.]

Ad hanc Clytaemnestrae apologiam collineare videntur Orestis verba apud Euripidem, in tragoedia cognomine, v. 566.

Εἰ γὰρ γυναῖκες εἰς τόδ' ἥξουσι θράσους,
Ἄνδρας φονεύειν, καταφυγὰς ποιούμεναι
Εἰς τέκνα, μαστοῖς τὸν ἔλεον θηρώμεναι,
Παρ' οὐδὲν αὐταῖς ἦν ἂν ὀλλύναι πόσεις,
Ἐπίκλημ' ἐχούσαις ὅ,τι τύχοι. —

[Monet Eustathius x) ad locum Homeri nuper allatum, denudasse Clytaemnestram tam maxillas quam ventrem, ut se demonstraret ὅλην μητέρα, tam lactando quam pariendo, qua ratione gratiam sibi melius conciliaret.]

[v. 897. *ΒΡΙΖΩΝ.* Vide ad Agamemn. v. 283.]

[v. 898. *ΟΥΛΟΙΣΙΝ.* Iul. Pollux y), Onomast. II. 4. *Αἱ δὲ περιειληφυῖαι τοὺς ὀδόντας σάρκες, οὖλα μὲν τὰ ἔξωθεν, ἔνουλα δὲ τὰ ἔνδον.*]

[v. 899. *ΠΥΛΑΔΗ, ΤΙ ΔΡΑΣΩ; ΜΗΤΕΡ' ΑΙΔΕΣΘΩ ΚΤΑΝΕΙΝ;* Euripid. in Electra, v. 967.

Τί δῆτα δρῶμεν; μητέρ' ἦ φονεύσομεν;]

v. 900. *ΠΟΥ ΔΑΙ ΤΑ ΛΟΙΠΑ.* [f. legendum ποῦ δαί, τάλαν, τά.] Huc respicit Euripides, apud quem fatetur Pylades se Oresti consilium de interficienda matre dedisse. Orest. v. 1091.

Καὶ συγκατέκτανόν γε, οὐκ ἀρνήσομαι,
Καὶ πάντ' ἐβούλευσ' ὧν σὺ νῦν τίνεις δίκας.

[v. 902. *ΑΠΑΝΤΑΣ ΕΧΘΡΟΥΣ.* Auratus cum puncto interrogationis:

Ἅπαντας ἐχθροὺς τῶν θεῶν ἡγοῦ πλέον;]

[v. 906. *ΤΟΥΤΩι ΘΑΝΟΥΣΑ ΞΥΓΚΑΘΕΥΔ'.* Σεμνῶς. Elegans sarcasmus; tum adulterium ei exprobrans, tum mortem minitans.]

v. 908. *ΝΥΝ ΔΕ.* Forte σὺν δέ. Suadet versus proximus [*Una autem senescere*, vel *consenescere volo*.]

v. 910. *Η ΜΟΙΡΑ ΤΟΥΤΩΝ, Ω ΤΕΚΝΟΝ, ΠΑΡΑΙΤΙΑ.* [Excusatio a fati necessitate. Plaut. Aulular. IV. 10. z)

Deus impulsor mihi fuit. *Ibid.* a) Credo Deos voluisse.

---

a) Anal. Brunck. III, p. 145.
x) Eust. p. 1258, 40.
y) Poll. II, 94.
z) v. 7.
a) v. 12.

Sic homines nequam auctorem quodammodo fuisse sceleris Deum faciunt, ut loquitur Salvianus de Providentia, IV. quod tamen inique factum esse ostendit vel ipse Homerus, Odyss. *Α'*. 32.

> Ὢ πόποι, οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται·
> Ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
> Σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν.]

Eadem qua hic Clytaemnestra utitur apologia Menelaus pro Helena, apud Euripidem, Androm. v. 681.

> Ἑλένη δ' ἐμόχθησ' οὐχ ἑκοῦσ', ἀλλ' ἐκ θεῶν.

Et Diana pro patre Hippolyti, v. 1436.

> Καί σοι παραινῶ πατέρα μὴ στυγεῖν σέθεν,
> Ἱππόλυτ', ἔχεις γὰρ μοῖραν ᾗ διεφθάρης.

Virgilius, Aeneid. II. 601.

> Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacaenae
> Culpatusve Paris, verum inclementia Divum
> Has evertit opes. ——

Quod mutuati sunt ex Homerico illo, Il. *Τ'*. 86.

> —— ἐγὼ δ' οὐκ αἴτιός εἰμι,
> Ἀλλὰ Ζεὺς καὶ Μοῖρα καὶ ἠεροφοῖτις Ἐριννύς.

[ad quem locum vide sis virum cl. D. Iacobum Duportum, in Gnomologia Homerica.]

[v. 913. *ΤΕΚΟΥΣΑ ΓΑΡ Μ' ΕΡΡΙΨΕΣ ΕΣ ΤΟ ΔΥΣΤΥΧΕΣ.* Homo natus ad miseriam.]

v. 914. *ΔΟΜΟΥΣ ΔΟΡΥΞΕΝΟΥΣ*, *aedes amicas*. Strophii scilicet, quem in Agamemnone, v. 889. δορύξενον Aegisthi et Clytaemnestrae vocavit:

> Τρέφει γὰρ αὐτὸν εὐμενὴς δορύξενος
> Στρόφιος ὁ Φωκεύς.

Eodem significatu Sophocles Electra, v. 46. itidem de Strophio:

> —— ὁ γὰρ
> Μέγιστος αὐτοῖς τυγχάνει δορυξένων.

Ad quem locum Scholiastes, Ἀντὶ τοῦ, φίλων. Κυρίως δὲ οἱ ἐν πολέμῳ γιγνόμενοι φίλοι, ὡς Γλαῦκος καὶ Διομήδης.

[v. 915. *ΕΠΡΑΘΕΝ, ΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΠΑΤΡΟΣ* Venditio liberi esse non potest.]

v. 920. *ΑΛΓΟΣ ΓΥΝΑΙΞΙΝ ΑΝΔΡΟΣ ΕΙΡΓΕΣΘΑΙ* Eadem dixerat Clytaemnestra in Agamemnone, v. 870.

> Τὸ μὲν γυναῖκα πρῶτον ἄρσενος δίχα
> Ἧσθαι δόμοις ἔρημον, ἔκπαγλον κακόν.

[Hunc versum et sequentem Auratus expungit.]

[v. 922. *ΚΤΕΝΕΙΝ ΕΟΙΚΑΣ.* Euripides, Oreste, v. 821.

Τυνδαρὶς λόχησε τάλαινα,
Τέκνον, οὐ τολμᾷς ὅσια
Κτείνων σὰν ματέρα.]

[v. 924. *ΚΥΝΑΣ.* Furias: quas infernas canes dixit Horat. Sermon. I. 8. b) Quin et Orestes apud Euripidem in tragoedia cognomine, ait, v. 260.

—— ἀποκτενοῦσί μ' αἱ κυνώπιδες
Γοργῶπες, ἐνέρων ἱέρειαι, δειναὶ θεαί.

Et Dioscuri ad Orestem in Electra Euripidis, v. 1342.

—— ἀλλὰ κύνας
Τάσδ' ὑποφεύγων στεῖχ' ἐπ' Ἀθηνῶν.

Hesych. *Κύων* —— οἱ δὲ τὴν Ἐριννύν.]

[v. 927. *Σ' ΟΡΙΖΕΙ.* Scal. σοί.]

v. 929. *Η ΚΑΡΤΑ.* Clytaemnestrae hunc versum tribuimus, sequentem Oresti, eum antea Orestis nomen huic versui, Clytaemnestrae nomen proximo, incongruenter satis, praepositum fuisset.

v. 932. *ΠΟΛΛΩΝ ΑΙΜΑΤΩΝ ΕΠΗΚΡΙΣΕ.* Id est, multis caedibus finem imposuit. Hesychius, Ἐπήκρισεν· ἐπ' ἄκρον ἤγαγεν, τέλος ἐπέθηκεν.

[934. *ΟΦΘΑΛΜΟΝ ΟΙΚΩΝ.* Vir cl. Hadrianus Iunius, in Adagiis, „Alioqui," inquit, „etiam pro ornamento oculus accipitur. Sic Iulianus Damascum urbem τῆς ἑώας ἁπάσης ὀφθαλμόν, *totius Orientis oculum* dixit: quemadmodum Cicero in Pompeiana c) Corinthum, *totius Graeciae lumen:* et Aeschyli illud de Oreste in Agamemnone tragoedia (olim enim hae duae tragoediae, Agamemnonis sc. pars prior et Choephorae, indistinctae editae fuerunt) quod chorus loquitur, ita accipi debet:

—— τοῦθ' ὅμως αἱρούμεθα,
Ὀφθαλμὸν οἴκων μὴ πανώλεθρον πεσεῖν."]

v. 938. *ΔΙΠΛΟΥΣ ΛΕΩΝ.* Orestem, ni fallor, intelligit et Pyladem; quos Euripides etiam in Oreste διδύμους λέοντας vocat, v. 1402.

Ἦλθον εἰς δόμους, ἵν' αὖθ' ἕκαστά σοι λέγω,
Λέοντες Ἕλλανες δύω διδύμω·
Τῷ μὲν ὁ στρατηλάτας πατὴρ ἐκλῄζετο,
Ὁ δὲ παῖς Στροφίου. ——

Et postea, v. 1556.

Ἤκω κλύων τὰ δεινὰ καὶ δρατήρια
Δισσοῖν λεόντοιν· οὐ γὰρ ἄνδρ' αὐτὼ καλῶ.

Potest et δίπους legi, et de Oreste accipi; prout Clytaemnestra δίπους λέαινα dicitur Cassandrae in Agamemnone, v. 1267.

---

b) v. 35. c) cap. V. §. 11.

Αὐτη Πανδος λεαινα συγκοιμωμενη
Λυκῳ, λεοντος ευγενους απουσιᾳ.

[v. 939. ΕΛΑΚΕ. Pro ἔλαχε.]

v. 942. ΔΕΣΠΟΣΥΝΩΝ ΔΟΜΩΝ, heriles domus. [Auratus legit δεσποσύνας.] Aristophanes Thesmophoriazusis, v. 41.

—— ἱνδον μελάθρων
Τῶν δεσποσύνων μελοποιῶν.

v. 943. ΑΝΑΦΥΓΑΣ —— ΤΡΙΒΑΣ. Forte ἀναφυγὰς et τριβᾶς.

[v. 944. ΥΠΟ ΔΥΟΙΝ ΜΙΑΣΤΟΡΟΙΝ, ΔΥΣΟΙΜΟΥ ΤΥΧΑΣ. f. legendum, sublato commate,

Ὑπὸ δυοῖν μιαστόροιν,
Δυσοίμου τύχας.

Sed retinenda forte antiqua lectio. Hesych. Δύσοιμος· ἐπὶ κακῷ ἤκουσα, ἢ δύσοδος.]

[v. 946. ΕΜΟΛΕ Δ' Ω. f. ἦ, vel ἆ.]

v. 948. ΘΙΓΑΧΑι ΧΕΡΟΣ. Forte μαχαίρας. [Homer. Il. Ε'. 799. Θεὰ ἔγγρῦ ἥψατο. Proverb. Σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρας κινεῖ.]

[v. 952. ΠΝΕΟΥΣ' ΕΝ ΕΧΘΡΟΙΣ. f. πνέουσαν ἐχθροῖς.]

[v. 953. ΤΑΠΕΡ Ο ΛΟΞΙΑΣ. f. lege et interpunge:

Ἅπερ ὁ Λοξίας ὁ Παρνασσίας
Μέγαν ἔχων μυχὸν χθονὸς ἐπ' ὄχθει
Ἀδόλως ἀδόλως ἐπελθὼν
Βλαπτομέναν ἐν χρόνοις
Θεὶς, ἐποιχεῖται.

Ἅπερ, pro καθάπερ, sicut. Ἐπ' ὄχθει, super tumulo. Ἐν χρόνοις, quod plus semel, χρονίᾳ, ut supra v. 934. et in Agamemn. v. 129. Pro Θεὶς sunt qui malint τίσους. Alii Θεῖαν, alii Θεῖσαν.]

v. 957. ΘΕΙΣΑΝ ΕΠΟΙΧΕΤΑΙ, ulciscens persequitur. Legimus τίσας ἐποίχεται.

v. 958. ΚΡΑΤΕΙΤΑΙ ΠΩΣ ΤΟ ΘΕΙΟΝ, κ. τ. λ. Inhibetur quodammodo numen ne opituletur malis. Grotius in excerptis:

Quaedam vis inhibet Deum
Ne pravis et atrocibus
Factis auxilium ferat.

[Vel lege κρατεῖ δὲ, vel τέ. Imperat sc. divinum numen secundum quod non indulget nobis.]

v. 961. ΑΦΗιΡΕΘΗΝ. Forte ἀφῃρέθη, vel ἀφῃρέθης potius. [Aurat. μέγα γ' ἀφῃρέθη ψάλιον οἴκων. Ψάλιον, regem, dominum.]

[v. 963. ΑΝΑΓΒ ΜΑΝ. Forte ἀνηγόμαν, sublato puncto post χρόνον. [Vel ἀνηγόμαν, vel ἀνασχόμαν, vel ἀνεσχόμαν, patiebar.]

[v. 964. *ΧΑΜΑΙΠΕΤΗ.* Orestem, vel Agamemnonem.]
[v. 965. *ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΧΡΟΝΟΣ.* Εὐτυχής.]
v. 967. *ΚΑΘΑΡΜΟΙΣ ΑΠΑΝ ΕΛΑΤΗΡΙΟΝ.* *Scelus omne expulerit lustratio cladis propulsatrix.* Legimus

— καθαρμὸς
Ἄτας ἐλατήριος. —

[v. 968. *ΤΥΧΑ.* f. τάχα, *fortasse etiam.* Scal. τύχαι.]
v. 970. *ΑΚΟΥΣΑΙ ΘΡΕΟΜΕΝΟΙΣ.* Forte ἀκοῦσαι θ' ἱεμένοις. [vel f. θ' ἑτέροις.]
[v. 971. *ΜΕΤΟΙΚΟΔΟΜΩΝ.* Scal. μέτοικοι δόμων. f. μετ' οἰκοδόμων.]
v. 972. *ΠΕΣΟΥΝΤΑΙ ΠΑΛΙΝ, ΠΑΡΑ ΤΟ ΦΩΣ ΙΔΕΙΝ.* *Rursus cadet, ad lucem videndam.* Legimus πεσεῖται.
[v. 975. *ΕΝ ΘΡΟΝΟΙΣ ΤΟΘ' ΗΜΕΝΟΙ.* Septem annis regnavit Aegisthus post occisum Agamemnonem. Ioh. Tzetzes, Chiliad. III. 284.]
[Ibid. *ΤΟΘ'.* f. πόθ'.]
v. 978. *ΑΘΛΙΩΣ.* Forsan ἀθλίῳ: ut v. 981.
[v. 981. *ΤΟ ΜΗΧΑΝΗΜΑ.* Ostendit indusium.]
[v. 983. *ΕΚΤΕΙΝΑΤ' ΑΥΤΟΝ.* Aur. αὐτό, sc. μηχάνημα.]
[Ibid. *ΠΑΡΑΣΤΑΔΟΝ.* f. dele comma. *Praesente conspectu, ante oculos* ἀνδρῶν, *virorum, ostendite involucrum illud.*]
[v. 984. *ΩΣ ΙΔΟΙ ΠΑΤΗΡ, ΟΥΧ ΟΥΜΟΣ.* f. distingue ὡς ἴδοι, πατὴρ οὐχ οὑμός. Sol pater, Seneca Thyeste, v. 789.

— terrarum superumque parens,
Apollo genitor.]

[v. 985. *Ο ΠΑΝΤ' ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΤΑΔΕ, ΗΛΙΟΣ.* Prom. v. 91.

Καὶ τὸν πανόπτην κύκλον ἡλίου καλῶ.

Ubi vide sis quae annotavimus.]
[v. 987. *ΕΝ ΔΙΚΗι ΠΟΤΕ.* Apud Areopagitas.]
v. 990. *ΝΟΜΟΥ.* Canterus, νόμος. [*Sicut decet, ut par est,* ὡς πρέπει. Ita v. 148.

Ὑμᾶς δὲ κωκυτοῖς ἐπανθίζειν νόμος.

Et v. 398.

Ἀλλὰ νόμος μὲν, φονίας σταγόνας
Χυμένας ἐς πέδον ἄλλο προσαιτεῖν
Αἷμα.

Vel tantum distinguendum commate ante et post ὡς νόμου, ut Latini, *moris est;* vel ut Pythagoreorum carminum auctor, v. 1. νόμῳ ὡς διάκειται.]
[v. 991. *ΕΠ' ΑΝΔΡΙ.* Aur. ἐπ' ἀνδρί. Ad quod refertur φίλον τέως, *olim amicum virum.*]

v. 842. *ΔΕΙΜΑΤΟΣΤΑΓΕΣ.* Poterit legi αἱματοσταγῆ.

v. 844. *ΒΛΕΠΟΝΤΑ.* Hoc est, *viva; ut caeca res*, pro incerta. Opponitur τῷ λόγοι θνήσκοντες, proximis versibus. [Aur. legit βλέποντι.]

[v. 846. *Η.* Lege ἢ.]

Ibid. *ΔΕΙΜΑΤΟΥΜΕΝΟΙ.* Forte δειματουμένου.

[Ibid. *ΠΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ.* Rumores muliebres, leves. Ita Agam. v. 601.

Ἦ κάρτα πρὸς γυναικὸς αἴρεσθαι κέαρ.]

[v. 846. *ΘΝΗΣΚΟΝΤΕΣ.* f. θνήσκοντος.]

v. 848. *ΗΚΟΥΣΑΜΕΝ.* Haec nuntio attributa: ideoque nuntii nomen praefigit etiam tragoediae Canterus, ubi dramatis personas recenset. Ego vero nihil video, quare hic nuntius alius sit praeter nutricem. [Vel etiam choro haec forsan tribuenda. Lege itaque

ΧΟ. vel ΤΡΟ. Ἤκουσα μὲν, σὺ πυνθάνου δὲ τῶν ἔσω.]

v. 850. *ΩΣ ΑΥΤΟΣ ΑΥΤΩΝ ΑΝΔΡΑ ΠΕΥΘΕΣΘΑΙ ΠΕΡΙ.* Forte

Ὡς αὐτὸς αὐτὸν ἄνδρα πεύθεσθαι πάρα.

[v. 853. *ΕΞ ΑΜΑΥΡΟΥ ΚΛΗΔΟΝΟΣ.* Liv. I. 16. *Manavit haec quoque, sed perobscura fama.*]

[v. 854. *ΟΥΤΟΙ ΦΡΕΝΑ.* Eleganti sane decoro Aegisthum facit in facinore ad quosvis rumores conscia suspicione sternacem, et sub morte cautelae suae vana praefidentia securum.]

[Ibid. *ΚΛΕΨΕΙΑΝ.* Aur. κλέψειαν. Malim κλέψαι ἄν.]

[Ibid. *ΦΡΕΝΑ ΟΜΜΑΤΩΜΕΝΗΝ.* Apuleius o), Metam. II. p. 36. *Perspicaciorem ipso Lynceo vel Argo, et oculeum totum.* Ovid. Metam. XV. 63.

Mente Deos adiit; et quod natura negabat
Visibus humanis, oculis ea pectoris hausit.

Opponitur mens *caeca*, *inscia.*]

v. 864. *ΔΑΙΩΝ.* Scholiastes videtur legisse δαΐων. [I. delendum στίγμα τέλειον post πολισσονόμους.]

v. 867. *ΘΕΙΟΙΣ.* Legendum θεῖος. Metri ratio postulat.

[v. 868. *ΕΙΗ Δ' ΕΠΙ ΝΙΚΗι.* In Agamemn. v. 123. τὸ δ' εὖ νικάτω. Porro hinc ἐπινίκιον ᾆσμα.]

[v. 869. *ΑΙΓ. Ε, Ε, ΟΤΟΤΟΤΟΙ.* Euripides, Electra, de Aegistho moribundo, v. 848.

——— ἠλάλαζε δυσθνῄσκων φόνῳ.

Porro exclamanti fertur Nauplii filios ad suppetias venisse, quos occidit Pylades; quod a Polygnoto pictura descriptum

---

o) Apul. p. 146. Oud.

Pausan. p) in Attic. c. 22. Ἐνταῦθα ἐν ταῖς γραφαῖς ἐστιν Ὀρέστης Αἴγισθον φονεύων, καὶ Πυλάδης τοὺς παῖδας τοὺς Ναυπλίου βοηθοὺς ἐλθόντας Αἰγίσθῳ.]

v. 871. *ΠΩΣ ΚΕΚΡΑΝΤΑΙ ΔΟΜΟΙΣ;* *Quid actum est in aedibus?*] Hesychius, *Κέκρανται*, *τετέλεσται*. Scholium est ad hunc locum. [Euripid. in Medea, v. 136.

Οὐδὲ συνήδομαι, γύναι,
Ἄλγεσι δώματος,
Ἐπεὶ μοι φίλον κέκρανται.

Lege *κέκρανται* a *κραίνομαι*. Suid. Schol. et Hesych.]

[v. 879. *ΜΟΧΛΟΙΣ.* f. *μοχλοῖς*.]

[v. 883. *ΕΟΙΚΕ ΝΥΝ.* f. haec sunt choro tribuenda.]

[Ibid. *ΕΠΙ ΞΥΡΟΥ.* Vide quae ad Sept. Theb. v. 971.]

[v. 884. *ΑΥΧΗΝ ΠΕΣΕΙΣΘΑΙ.* Victimarum se more.]

[v. 885. *ΤΙΝΑ ΒΟΗΝ ΙΣΤΗΣ ΔΟΜΟΙΣ.* Vir eruditus Paulus Leopardus, Emendat. VII. 22. „Phrasis est," inquit, „Graecis peculiaris loquendi, *βοὴν ἱστάναι*, pro *βοᾶν*, nisi fallor. Utitur Lucianus, Verarum Narrationum libro II. q) *Ὁ Μενέλεως ἐπεὶ ἔμαθε τὴν εὐνὴν κενὴν τῆς γυναικὸς βοήν τε ἵστη.* Idem in eodem paulo post r) *καὶ τὸ μὲν βοὴν ἱστάναι καὶ τοὺς ἑταίρους συγκαλεῖν καὶ ἐς τὰ ὅπλα χωρεῖν οὐκ ἐδοκίμαζεν.* Aeschylus Choephoris: *Τί δ' ἐστὶ χρῆμα; τίνα βοὴν ἵστης δόμοις;* Aristophanes in Thesmophoriazusis s):

Γυναῖκες οὐκ ἀρήξετ'; οὐ πολλὴν βοὴν
Στήσεσθε;" — —

Hactenus Leopardus, qui plura etiam de hac re congessit.]

v. 886. *ΤΟΝ ΖΩΝΤΑ ΚΑΙΝΕΙΝ ΤΟΥΣ ΤΕΘΝΗΚΟΤΑΣ ΛΕΓΩ.* [Euripides, Helena, v. 1056.

ΕΛ. Βούλει λέγεσθαι μὴ θανὼν λόγῳ θανεῖν;
ΜΕ. Ἕτοιμός εἰμι μὴ θανὼν λόγῳ θανεῖν.

quod sumptum est ex initio Electrae Sophocleae, v. 59.

Τί γάρ με λυπεῖ τοῦθ', ὅταν λόγῳ θανὼν
Ἔργοισι σωθῶ, κἀξενέγκωμαι κλέος;

dein, post versum,

Ἤδη γὰρ εἶδον πολλάκις καὶ τοὺς σοφοὺς
Λόγῳ μάτην θνήσκοντας.

Verum Robortelli editio legit:

Τὸν ζῶντα καίνειν τοὺς τεθνηκότας λέγω.

Quod magis probo. Idem plane expressit Sophocles, Elect. v. 1488.

— — *Οὐ γὰρ μανθάνῃ πάλαι;*
Ζῶν τοῖς θανοῦσιν οὕνεκ' ἀνταυδᾷς ἴσα.

---

p) Paus. I, 22, 6.
q) cap. 26. vol. II, p. 125.
r) cap. 46. p. 139.
s) v. 696.

Respondet Aegisthus: Οἴ μοι· ξυνῆκα τοὔπος. Apud nostrum Clytaemnestra:

> Οἲ 'γώ. ξυνῆκα τοὔπος ἐξ αἰνιγμάτων.

Praeterea lucem huic loco affert illud Sophoclis, [Electr. v. 1426.

> Τελοῦσ' ἀραί· ζῶσιν οἱ
> Γᾶς ὑποκείμενοι
> Πολύῤῥυτον γὰρ αἷμ' ὑπεξαιροῦσι τῶν
> Κτανόντων οἱ πάλαι θανόντες.]

v. 889. *ΑΝΔΡΟΚΜΗΤΑ ΠΕΛΕΚΥΝ.* Lege ἀνδροκμῆτα. Henricus Stephanus in explicanda hac voce ἀνδροκμής Scholiastem Sophoclis sequitur, qui ad Aiacem Flagelliferum notat: σιδηροκμῆσιν, τῷ σιδήρῳ φονευθεῖσιν, ὡς ἀνδροκμῆσιν. Verum Aeschylus active sumit pro *hominem trucidans*; nec hoc loco tantum, sed et in Supplic. v. 686.

> Μηδέ τις ἀνδροκμὴς
> Λοιγὸς ἐπελθέτω.

Et in Eumenidibus, v. 248.

> Πολλοῖς δὲ μόχθοις ἀνδροκμῆσι φυσιᾷ.

cum tamen verba huius formae ut plurimum passive sumantur, ut λιμοθνής, ἀνδροδμής. Hesychius, Ἀνδροδμῆες (lege Ἀνδροδμής)· ὕπανδρος γυνή. [Etymolog. ¹) Ἀνδρόκμητος· στήλη κεκλιμένος ἀνδροκμήτῳ ἐπὶ τυμβῷ —— ἀπὸ τοῦ καμεῖν, ὅ ἐστιν ἀποθανεῖν.]

v. 896. *ΤΟΝΔΕ Δ' ΑΙΔΕΣΑΙ, ΤΕΚΝΟΝ, ΜΑΣΤΟΝ.* [Huc respicit Euripides in Oreste, v. 525.

> Ἐπεὶ τίν' εἶχες, ὦ τάλας, ψυχὴν τότε,
> Ὅτ' ἐξέβαλε τὸν μαστὸν ἱκετεύουσά σε
> Μήτηρ. ——

Item, v. 837.

> Ὦ μέλεος ματρὸς, ὅτε
> Χρυσεοπηνήτων φαρέων
> Μαστὸν ὑπερτέλλοντ' ἐσιδὼν
> Σφάγιον ἔθετο ματέρα.

Aeschylus vero Homerum imitatus est, apud quem Hecuba, Iliad. X'. 80.

> Κόλπον ἀνιεμένη, ἑτέρηφι δὲ μαζὸν ἀνέσχεν·
> Καί μιν δακρυχέουσ' ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
> Ἕκτορ, τέκνον ἐμὸν, τάδε τ' αἴδεο, καί μ' ἐλέησον
> Αὐτήν· εἴ ποτέ τοι λαθικηδέα μαζὸν ἐπέσχον,
> Τῶν μνῆσαι, φίλε τέκνον. ——

---

¹) Et. M. p. 102, 48.

Nostrum pari modo imitatur auctor epigrammatis [u]) de Clytaemnestra:

> *Πῆ ξίφος ἰθύνεις; κατὰ γαστέρος ἢ κατὰ μαζῶν;*
> *Γαστὴρ [γαστέρος] ἢ σ' ἐλόχευσεν; ἀνεθρέψαντο δὲ μαζοί.]*

Ad hanc Clytaemnestrae apologiam collineare videntur Orestis verba apud Euripidem, in tragoedia cognomine, v. 566.

> *Εἰ γὰρ γυναῖκες εἰς τόδ' ἥξουσι θράσους,*
> *Ἄνδρας φονεύειν, καταφυγὰς ποιούμεναι*
> *Εἰς τέκνα, μαστοῖς τὸν ἔλεον θηρώμεναι,*
> *Παρ' οὐδὲν αὐταῖς ἦν ἂν ὀλλύναι πόσεις,*
> *Ἐπίκλημ' ἐχούσαις ὅ,τι τύχοι. ——*

[Monet Eustathius [x]) ad locum Homeri nuper allatum, denudasse Clytaemnestram tam maxillas quam ventrem, ut se demonstraret ὅλην μητέρα, tam lactando quam pariendo, qua ratione gratiam sibi melius conciliaret.]

[v. 897. *ΒΡΙΖΩΝ.* Vide ad Agamemn. v. 283.]

[v. 898. *ΟΥΛΟΙΣΙΝ.* Iul. Pollux [y]), Onomast. II. 4. *Αἱ δὲ περιειληφυῖαι τοὺς ὀδόντας σάρκες, οὖλα μὲν τὰ ἔξωθεν, ἔνουλα δὲ τὰ ἔνδον.*]

[v. 899. *ΠΥΛΑΔΗ, ΤΙ ΔΡΑΣΩ; ΜΗΤΕΡ' ΑΙΔΕΣΘΩ ΚΤΑΝΕΙΝ;* Euripid. in Electra, v. 967.

> *Τί δῆτα δρῶμεν; μητέρ' ἦ φονεύσομεν;*]

v. 900. *ΠΟΥ ΔΑΙ ΤΑ ΛΟΙΠΑ.* [f. legendum ποῦ δαί, τάλαν, τά.] Huc respicit Euripides, apud quem fatetur Pylades se Oresti consilium de interficienda matre dedisse. Orest. v. 1091.

> *Καὶ συγκατέκτανόν γάρ, οὐκ ἀρνήσομαι,*
> *Καὶ πάντ' ἐβούλευσ' ὧν σὺ νῦν τίνεις δίκας.*

[v. 902. *ΑΠΑΝΤΑΣ ΕΧΘΡΟΥΣ.* Auratus cum puncto interrogationis:

> *Ἅπαντας ἐχθροὺς τῶν θεῶν ἡγοῦ πλέον;*]

[v. 906. *ΤΟΥΤΩι ΘΑΝΟΥΣΑ ΞΥΓΚΑΘΕΥΔ'.* Σεμνῶς. Elegans sarcasmus; tum adulterium ei exprobrans, tum mortem minitans.]

v. 908. *ΝΥΝ ΔΕ.* Forte σὺν δέ. Suadet versus proximus [*Una autem senescere*, vel *consenescere volo.*]

v. 910. *Η ΜΟΙΡΑ ΤΟΥΤΩΝ, Ω ΤΕΚΝΟΝ, ΠΑΡΑΙΤΙΑ.* [Excusatio a fati necessitate. Plaut. Aulular. IV. 10. [z])

> Deus impulsor mihi fuit. *Ibid.* [a]) Credo Deos voluisse.

---

u) Anal. Brunck. III, p. 145.
x) Eust. p. 1258, 40.
y) Poll. II, 94.
z) v. 7.
a) v. 12.

Sic homines nequam auctorem quodammodo fuisse sceleris Deum faciunt, ut loquitur Salvianus de Providentia, IV. quod tamen inique factum esse ostendit vel ipse Homerus, Odyss. *Α'*. 32.

> Ὢ πόποι, οἷον δή νυ θεοὺς βροτοὶ αἰτιόωνται·
> Ἐξ ἡμέων γάρ φασι κάκ' ἔμμεναι· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ
> Σφῇσιν ἀτασθαλίῃσιν ὑπὲρ μόρον ἄλγε' ἔχουσιν.]

Eadem qua hic Clytaemnestra utitur apologia Menelaus pro Helena, apud Euripidem, Androm. v. 681.

> Ἑλένη δ' ἐμόχθησ' οὐχ ἑκοῦσ', ἀλλ' ἐκ θεῶν.

Et Diana pro patre Hippolyti, v. 1436.

> Καί σοι παραινῶ πατέρα μὴ στυγεῖν σέθεν,
> Ἱππόλυθ', ἔχεις γὰρ μοῖραν ᾗ διεφθάρης.

Virgilius, Aeneid. II. 601.

> Non tibi Tyndaridis facies invisa Lacaenae
> Culpatusve Paris, verum inclementia Divum
> Has evertit opes. ——

Quod mutuati sunt ex Homerico illo, Il. *Τ'*. 86.

> —— ἐγὼ δ' οὐκ αἴτιός εἰμι,
> Ἀλλὰ Ζεὺς καὶ Μοῖρα καὶ ἠεροφοῖτις Ἐρινύς.

[ad quem locum vide sis virum cl. D. Iacobum Duportum, in Gnomologia Homerica.]

[v. 913. *ΤΕΚΟΥΣΑ ΓΑΡ Μ' ΕΡΡΙΨΕΣ ΕΣ ΤΟ ΔΥΣΤΥΧΕΣ*. Homo natus ad miseriam.]

v. 914. *ΔΟΜΟΥΣ ΔΟΡΥΞΕΝΟΥΣ*, aedes amicas. Strophii scilicet, quem in Agamemnone, v. 889. δορύξενον Aegisthi et Clytaemnestrae vocavit:

> Τρέφει γὰρ αὐτὸν εὐμενὴς δορύξενος
> Στρόφιος ὁ Φωκεύς.

Eodem significatu Sophocles Electra, v. 46. itidem de Strophio:

> —— ὁ γὰρ
> Μέγιστος αὐτοῖς τυγχάνει δορυξένων.

Ad quem locum Scholiastes, Ἀντὶ τοῦ, φίλων. Κυρίως δὲ οἱ ἐν πολέμῳ γιγνόμενοι φίλοι, ὡς Γλαῦκος καὶ Διομήδης.

[v. 915. *ΕΠΡΑΘΕΝ, ΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΠΑΤΡΟΣ* Venditio liberi esse non potest.]

v. 920. *ΑΛΓΟΣ ΓΥΝΑΙΞΙΝ ΑΝΔΡΟΣ ΕΙΡΓΕΣΘΑΙ* Eadem dixerat Clytaemnestra in Agamemnone, v. 870.

> Τὸ μὲν γυναῖκα πρῶτον ἄρσενος δίχα
> Ἧσθαι δόμοις ἔρημον, ἔκπαγλον κακόν.

[Hunc versum et sequentem Auratus expungit.]

[v. 922. *ΚΤΕΝΕΙΝ ΕΟΙΚΑΣ*. Euripides, Oreste, v. 824.

Τυνδαρὶς ἴαχησε τάλαινα,
Τέκνον, οὐ τολμᾷς ὅσια
Κτείνων σὰν ματέρα.]

[v. 924. *ΚΥΝΑΣ.* Furias: quas infernas canes dixit Horat. Sermon. I. 8. b) Quin et Orestes apud Euripidem in tragoedia cognomine, ait, v. 260.

—— ἀποκτενοῦσί μ' αἱ κυνώπιδες
Γοργῶπες, ἐνέρων ἱέρειαι δειναὶ θεαί.

Et Dioscuri ad Orestem in Electra Euripidis, v. 1342.

—— ἀλλὰ κύνας
Τάσδ' ὑποφεύγων στεῖχ' ἐπ' Ἀθηνῶν.

Hesych. *Κύων —— οἱ δὲ τὴν Ἐριννύν.*]

[v. 927. *Σ' ΟΡΙΖΕΙ.* Scal. *σοί.*]

v. 929. *Η ΚΑΡΤΑ.* Clytaemnestrae hunc versum tribuimus, sequentem Oresti, cum antea Orestis nomen huic versui, Clytaemnestrae nomen proximo, incongruenter satis, praepositum fuisset.

v. 932. *ΠΟΛΛΩΝ ΑΙΜΑΤΩΝ ΕΠΗΚΡΙΣΕ.* Id est, multis caedibus finem imposuit. Hesychius, *Ἐπήκρισεν· ἐπ' ἄκρον ἤγαγεν, τέλος ἐπέθηκεν.*

[934. *ΟΦΘΑΛΜΟΝ ΟΙΚΩΝ.* Vir cl. Hadrianus Iunius, in Adagiis, „Alioqui," inquit, „etiam pro ornamento oculus accipitur. Sic Iulianus Damascum urbem *τῆς ἑώας ἁπάσης ὀφθαλμόν*, *totius Orientis oculum* dixit: quemadmodum Cicero in Pompeiana c) Corinthum, *totius Graeciae lumen:* et Aeschyli illud de Oreste in Agamemnone tragoedia (olim enim hae duae tragoediae, Agamemnonis sc. pars prior et Choephorae, indistinctae editae fuerunt) quod chorus loquitur, ita accipi debet:

—— τοὐθ' ὅμως αἱρούμεθα,
Ὀφθαλμὸν οἴκων μὴ πανώλεθρον πεσεῖν."]

v. 938. *ΔΙΠΛΟΥΣ ΛΕΩΝ.* Orestem, ni fallor, intelligit et Pyladem; quos Euripides etiam in Oreste *διδύμους λέοντας* vocat, v. 1402.

Ἦλθον εἰς δόμους, ἵν' αὔθ' ἕκαστά σοι λέγω,
Λέοντες Ἕλλανες δύω διδύμω·
Τῷ μὲν ὁ στρατηλάτας πατὴρ ἐκλῄζετο,
Ὁ δὲ παῖς Στροφίου. ——

Et postea, v. 1556.

Ἥκω κλύων τὰ δεινὰ καὶ δρασιήρια
Δισσοῖν λεόντοιν· οὐ γὰρ ἄνδρ' αὐτὼ καλῶ.

Potest et *δίπους* legi, et de Oreste accipi; prout Clytaemnestra *δίπους λέαινα* dicitur Cassandrae in Agamemnone, v. 1267.

b) v. 35. c) cap. V. §. 11.

Αὔτη Ἠλιάδος λίμνη συγκοιμωμένη
Λύκῳ, λέοντος εὐγενοῦς ἀπούσίᾳ.

[v. 939. *ΕΛΑΚΕ.* Pro *ἔλαχε.*]

v. 942. *ΔΕΣΠΟΣΥΝΩΝ ΔΟΜΩΝ*, herilis domus. [Auratus legit *δεσποσύνας*] Aristophanes Thesmophoriazusis, v. 41.

— ἰκδων μελάθρων
Τῶν δεσποσύνων μελοποιῶν.

v. 943. *ΑΝΑΦΥΓΑΣ — ΤΡΙΒΑΣ.* Forte *ἀναφυγάς* et *τριβᾶς*.

[v. 944. *ΥΠΟ ΔΥΟΙΝ ΜΙΑΣΤΟΡΟΙΝ, ΔΥΣΟΙΜΟΥ ΤΥΧΑΣ.* f. legendum, sublato commate,

Ὑπὸ δυοῖν μιαστόροιν
Δυσοίμου τύχας.

Sed retinenda forte antiqua lectio. Hesych. *Δύσοιμος*: ἐπὶ κακῷ ἥκουσα, ἢ δύσοδος.]

[v. 946. *ΕΜΟΛΕ Δ' Ω.* f. *ἦ*, vel *ᾇ*.]

v. 948. *ΜΑΧΑι ΧΕΡΟΣ.* Forte *μαχαίρας*, [Homer. Il. E. 799. *θεὰ ζυγοῦ ἥψατο.* Proverb. *Σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρας κίνει.*]

[v. 952. *ΠΝΕΟΥΣ' ΕΝ ΕΧΘΡΟΙΣ.* f. *πνέουσαν ἐχθροῖς.*]

[v. 953. *ΤΑΠΕΡ Ο ΛΟΞΙΑΣ.* f. lege et interpunge:

Ἅπερ ὁ Λοξίας ὁ Παρνάσιος
Μέγαν ἔχων μυχὸν χθονὸς ἐπ' ὄχθει
Ἄδόλως ἀδόλοις βολαῖς
Βλαπτομέναν ἐν χρόνοις
Θεὶς, ἐποίχεται.

Ἅπερ, pro *καθάπερ*, *sicut*. *Ἐπ' ὄχθει*, *super tumulo*. *Ἐν χρόνοις*, quod plus semel, *χρονία*, ut supra v. 934 et in Agamemn. v. 129. Pro *θεὶς* sunt qui malint *τίσας*. Alii *θεῖαν*, alii *θεῖσαν*.]

v. 957. *ΘΕΙΣΑΝ ΕΠΟΙΧΕΤΑΙ*, *ulciscens persequitur.* Legimus *τίσας ἐποίχεται.*

v. 958. *ΚΡΑΤΕΙΤΑΙ ΠΩΣ ΤΟ ΘΕΙΟΝ*, κ. τ. λ. *Inhibetur quodammodo numen ne opituletur malis.* Grotius in excerptis:

Quaedam vis inhibet Deum
Ne pravis et atrocibus
Factis auxilium ferat.

[Vel lege *κρατεῖ δὲ*, vel *τέ*. *Imperat sc. divinum numen secundum quod non indulget nobis.*]

v. 961. *ΑΦΗΙΡΕΘΗΝ.* Forte *ἀφῃρέθη*, vel *ἀφῃρέθης* potius. [Aurat. *μέγα γ' ἀφῃρέθη ψάλιον οἴκων.* *Ψάλιον*, *frenum*, *dominum.*]

[v. 963. *ΑΝΑΓΕ ΜΑΝ.* Forte *ἀνηγόμαν*, sublato puncto post *χρόνον*. [Vel *ἀνηγόμαν*, vel *ἀνασχόμαν*, vel *ἀνεσχόμαν*, *patiebar.*]

[v. 964. *ΧΑΜΑΙΠΕΤΗ.* Orestem, vel Agamemnonem.]

[v. 965. *ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΧΡΟΝΟΣ.* *Εὐτυχής.*]

v. 967. *ΚΑΘΑΡΜΟΙΣ ΑΙΓΑΝ ΕΛΑΤΗΡΙΟΝ.* *Scelus omne expulerit lustratio cladis propulsatrix.* Legimus

— καθαρμὸς
Ἄτας ἐλατήριος. —

[v. 968. *ΤΥΧΑ.* f. *τάχα*, *fortasse etiam.* Scal. *τύχαι.*]

v. 970. *ΑΚΟΥΣΑΙ ΘΡΕΟΜΕΝΟΙΣ.* Forte *ἀκοῦσαι θ' ἱεμένοις.* [vel f. *θ' ἑτέρων.*]

[v. 971. *ΜΕΤΟΙΚΟΔΟΜΩΝ.* Scal. *μέτοικοι δόμων.* f. *μετ' οἰκοδόμων.*]

v. 972. *ΠΕΣΟΥΝΤΑΙ ΠΑΛΙΝ, ΠΑΡΑ ΤΟ ΦΩΣ ΙΔΕΙΝ.* *Rursus cadet, ad lucem videndam.* Legimus *πεσεῖται.*

[v. 975. *ΕΝ ΘΡΟΝΟΙΣ ΤΟΘ' ΗΜΕΝΟΙ.* Septem annis regnavit Aegisthus post occisum Agamemnonem. Ioh. Tzetzes, Chiliad. III. 284.]

[Ibid. *ΤΟΘ'.* f. *πόθ'.*]

v. 978. *ΑΘΛΙΩΣ.* Forsan *ἀθλίῳ*: ut v. 981.

[v. 981. *ΤΟ ΜΗΧΑΝΗΜΑ.* Ostendit indusium.]

[v. 983. *ΕΚΤΕΙΝΑΤ' ΑΥΤΟΝ.* Aur. *αὐτό*, sc. *μηχάνημα.*]

[Ibid. *ΠΑΡΑΣΤΑΔΟΝ.* f. dele comma. *Praesente conspectu, ante oculos ἀνδρῶν, virorum, ostendite involucrum illud.*]

[v. 984. *ΩΣ ΙΔΟΙ ΠΑΤΗΡ, ΟΥΧ ΟΥΜΟΣ.* f. distingue *ὡς ἴδοι, πατὴρ οὐχ οὑμός.* Sol pater, Seneca Thyeste, v. 789.

— terrarum superumque parens,
Apollo genitor.]

[v. 985. *Ο ΠΑΝΤ' ΕΠΟΠΤΕΥΩΝ ΤΑΔΕ, ΗΛΙΟΣ.* Prom. v. 91.

Καὶ τὸν πανόπτην ἡλίου κυκλῶν καλῶ.

Ubi vide sis quae annotavimus.]

[v. 987. *ΕΝ ΔΙΚΗι ΠΟΤΕ.* Apud Areopagitas.]

v. 990. *ΝΟΜΟΥ.* Canterus, *νόμος.* [*Sicut decet, ut par est, ὡς πρέπει.* Ita v. 148.

Ὑμᾶς δὲ κωκυτοῖς ἐπανθίζειν νόμος.

Et v. 398.

Ἀλλὰ νόμος μὲν, φονίας σταγόνας
Χυμένας ἐς πέδον ἄλλο προσαιτεῖν
Αἱμα.

Vel tantum distinguendum commate ante et post *ὡς νόμου*, ut Latini, *moris est*; vel ut Pythagoreorum carminum auctor, v. 1. *νόμῳ ὡς διάκειται.*]

[v. 991. *ΕΠ' ΑΝΔΡΙ.* Aur. *ἐπ' ἄνδρα.* Ad quod refertur *φίλον τέως, olim amicum virum.*]

[Ibid. *ΕΜΗΣΑΤΟ*. Hesych. Ἐμήσατο· —— ἐμηχανήσατο. Noster supra in Prom. Vinct. v. 476.

Οἵας τέχνας τε καὶ δόλους ἐμησάμην.]

v. 994. *ΜΥΡΑΙΝΑ Γ' Η ΕΧΙΔΝ' ΕΦΥ*. Hesychius, *Μύραινα· ἐπὶ τοῦ κακοῦ ἐλέγετο, ὡς ἔχιδνα.* [Muraena, serpentis genus. Euripides, Androm. v. 270.

Ἃ δ' ἐστ' ἐχίδνης καὶ πυρὸς περαιτέρω,
Οὐδεὶς γυναικὸς φάρμακ' ἐξεύρηκέ πω
Κακῆς· τοσοῦτόν ἐσμεν ἀνθρώποις κακόν.]

[v. 995. *ΣΗΠΕΙΝ*. Ὥστε σήπειν, ita ut possem tabefacere.]

[Ibid. *ΑΝ ΔΑΔΟΝ*. Aur. ἄγουλον, sine ulcere, non ulceratum, non morsum.]

[v. 997. *Κ'ΑΝ ΤΥΧΩ*. f. καί.]

v. 999 *ΔΡΥΤΗΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΜΑ*. *Δρύτης κατασκήνωμα* Scholiastes reddit *παραπέτασμα ὄρους·* sensu, ut opinor, nullo. Scribendum autem σοροῦ pro ὄρους, iisdem plane literis, sed transpositione facta. *Δρύτη* enim est *loculus*, *sandapila*, *capulum*. Neque aliter intellexit Scholiastes noster, ut apparet ex loco huic gemino in Eumenidibus, v. 635.

Τὰ πλεῖστ' ἀμείνον' εὔφροσιν δεδεγμένη
Δρύτῃ, περῶντι λουτρὰ, κἀπὶ τέρματι
Φᾶρος παρεσκήνησεν. ——

Ad quem sic Scholiastes: *Δρύτῃ· πυέλῳ τῇ ὡς σορῷ αὐτῷ γενομένῃ, παρὰ τὴν δρῦν· ξύλιναι γάρ αὗται.* Et licet δροίτη potius a grammaticis quibusdam observetur *sandapilam* significare, quasi δρυοίτη, idem tamen nunc δροίτη, nunc δρέτη scribitur. Et in hoc ipso negotio Aeschylus utrumque usurpat; in Agamemnone δροίτη, ut veteres grammatici observarunt. Etymolog. d) *Δροίτη· ἡ πύελος. ὁ δὲ Αἰτωλός φησι τὴν σκάφην, ἐν ᾗ τιθηνεῖται τὰ βρέφη· Παρθένιος δὲ τὴν σορὸν, καὶ Αἰσχύλος.* Eustathius e) ad Odyss. Μ'. 357. *Καὶ δρέτη δέ φασι πύελος κυρίως ἡ ξυλίνη, ὡς ἀπὸ δρυὸς, ἧς ἡ χρῆσις καὶ παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Ἀγαμέμνονι. Εἰ δὲ διὰ διφθόγγου γράφεται ἡ δροίτη ἐκεῖ* (scil. in Agamemnone Aeschyli) *διὰ τὸν οἶτον, οὐ κωλύει τοῦτο τὴν ῥηθεῖσαν ἑρμηνείαν αὐτῆς· συγκέκοπται γὰρ ἐκ τοῦ δρυοίτη, ἵνα ᾖ κυρίως δροίτη, πύελος ἢ λάρναξ ἐπὶ τεθνεῶσιν.*

v. 1001. *ΦΙΛΗΤΗΣ ΑΝΗΡ*. Hesychius, *Φιλήτης· κλέπτης, λῃστής.* Et *φιλητῶν, γένος κλεπτῶν*, hunc locum Euripidis Rheso respiciens, v. 217.

Ἀλλ' εὖ σ' ὁ Μαίας παῖς ἐκεῖσε καὶ πάλιν
Πέμψειεν Ἑρμῆς, ὅς γε φιλητῶν ἄναξ.

[Sunt qui φηλήτης malunt. Sc. *fur.*]

[v. 1002. *ΞΕΝΩΝ ΑΠΑΙΟΛΗΜΑ*. Aristoph. Nub. v. 726

d) Etym. M. p. 288, 3. e) Eust. p. 1726, 12.

Εὑρητέος γὰρ νοῦς ἀποστερητικὸς,
Κἀπαιόλημα.]

Ibid. *ΚΑΡΓΥΡΟΣΤΕΡΗ ΒΙΟΝ ΝΟΜΙΖΩΝ*, *vitam furacem agens.* Mallem hic ἀργυροστερῆ active sumi ob praecedentia; quae omnia eo tendunt.

[v. 1003. *ΤΩΔΕ Τ' ΑΝ ΔΟΛΩΜΑΤΙ.* f. τῷγε, vel τῷδέ γ' ἄν.]

[v. 1007. *ΑΙ, ΑΙ, ΜΕΛΕΩΝ.* f. legendum et distinguendum:

Αἶ, αἶ, ἒ, ἒ, μελέων ἔργων
Στυγερῷ θανάτῳ διεπράχθης.
Μίμνοντι δὲ καὶ πάθος ἀνθεῖ.

ἀνθεῖ sc. sensu sequiori.]

v. 1010. *ΕΔΡΑΣΕΝ Η ΟΥ.* Orestis procul dubio sunt verba. Et v. 1018. rursus chorus infit. [Post ἔδρασεν autem subintelligitur οὐκ ἐπιζητῶ, *non quaero.*]

[v. 1011. *ΑΙΓΙΣΘΟΥ.* f. Αἰγίσθῳ.]

[v. 1015. *ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΝ Θ' ΥΦΑΣΜΑ.* Aur. πατροκτόνον τοὔφασμα.]

[v. 1016. *ΑΛΓΩ ΜΕΝ ΕΡΓΑ.* Ἔργα Αἰγίσθου. Forsan personarum nomina hoc modo affigenda:

ΟΡ. *Ἀλγῶ μὲν ἔργα καὶ πάθος, γένος τε πᾶν,*
Ἄζηλα νίκας τῆσδ' ἔχων μιάσματα.
ΧΟΡ. *„Οὔτις μερόπων ἀσινῆ βίοτον*
„Διὰ πάντ' ἄτιμος ἀμείψεται
„Ἐς μόχθον δ' ὁ μὲν αὐτίχ', ὁ δ' ἥξει.]

[v. 1017. *ΕΧΩΝ.* f. ἔχον.]

v. 1019. *ΑΜΕΙΨΕΤΑΙ.* Lege ἀμείψηται.

v. 1020. *ΗΞΕΝ.* Ab ἀΐσσω. Prometh. v. 145.

Ὀμίχλη προσῆξε πλήρης
Δακρύων. ——

et v. 836.

—— *ἦξας πρὸς μέγαν κόλπον Ῥέας.*

[Verum Auratus legit ἥξει.]

v. 1022. *ΩΣΠΕΡ ΞΥΝ ΙΠΠΟΙΣ ΗΝΙΟΣΤΡΟΦΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΕΞΩΤΕΡΩ. ΦΕΡΟΥΣΙ ΓΑΡ ΝΙΚΩΜΕΝΟΝ.* *Veluti cum equis aurigor extra cursum: ferunt enim victum.* Levissima mutatione restitue ἡνιοστροφῶ. Ἡνιοστρόφος *auriga*, ἡνιοστροφεῖν *aurigari.* Quod hic ἐξωτέρω δρόμου id ἔξω δρόμου dicitur Prometheo, de Io furente, v. 882.

Ἔξω δὲ δρόμου φέρομαι λύσσης
Πνεύματι μάργῳ.

[v. 1025. *ΑΙΔΕΙΝ.* f. ἀλεῖν, *saltare errabunde, non ex mensura, vagari.*]

[Ibid. ΠΑ' ΥΠΟΡΧΕΙΣΘΑΙ...]

[v. 1029. ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΖΟΜΑΙ. ... Scholiastes πλειστηρίζομαι reddat simpliciter καυχῶμαι, ... tamen reddendum videtur a vulgari significatione τοῦ πλειστηρίζειν, seu πλειστηριάζειν. Hesych. Πλειστηριαζόμενος· ὑπερβαλλόμενος ... τὸ ὑπερτιμᾶσθαι ὤνιον. Idem Πλειστηριάσαντες· πλείονος ...σαντες οὐ ὠνήσαντο. Idem Πλειστηριασμός· ὑπερθεματισμός. Martinius in voce licitor.]

[v. 1031. ΠΡΑΞΑΝΤΙ. f. πράξαντα.]

[v. 1032. ΠΑΡΕΝΤΙ. f. παρέντα.]

[v. 1033. ΟΥΚ ΕΡΩ ΤΗΝ ΖΗΜΙΑΝ· ΤΟΞΩι ΓΑΡ ΟΥ-ΤΙΣ, κ. τ. λ. Ita lege sublato τελείῳ stigmate.]

[v. 1035. ΞΥΝ ΤΩιΔΕ ΘΑΛΛΩι ΚΑΙ ΣΤΕΦΕΙ. Mos supplicum. Vide Eumenid. v. 43.]

v. 1037. ΠΥΡΟΣ ΤΕ ΦΕΓΓΟΣ ΑΦΘΙΤΟΝ ΚΕΚΛΗΜΕ-ΝΟΝ. Aeterni ignis Delphis servati meminit et Plutarchus vita Numae f), p. 66. [B.] Ἐπεί τοι τῆς Ἑλλάδος, ὅπου πῦρ ἄσβεστόν ἐστιν, ὡς Πυθοῖ καὶ Ἀθήνῃσιν, οὐ παρθένοι, γυναῖκες δὲ πεπαυμέναι γάμων ἔχουσι τὴν ἐπιμέλειαν. Ἐὰν δὲ ὑπὸ τύχης τινὸς ἐκλίπῃ [ἐκλίπῃ], καθάπερ Ἀθήνῃσι μὲν ἐπὶ τῆς Ἀριστίωνος λέγεται τυραννίδος ἀποσβεσθῆναι τὸν ἱερὸν λύχνον, ἐν Δελφοῖς δὲ τοῦ ναοῦ καταπρησθέντος ὑπὸ τῶν Μήδων, περὶ δὲ τὰ Μιθριδατικὰ καὶ τὸν ἐμφύλιον Ῥωμαίων πόλεμον ἅμα τῷ βωμῷ [καὶ] τὸ πῦρ ἠφανίσθη. Idem Sylla ff), p. 460. [B.] Τὸν μὲν ἱερὸν τῆς θεοῦ λύχνον ἀπεσβηκότα διὰ σπάνιν ἐλαίου περιεῖδε (idem Aristion:) τῇ δὲ ἱεροφάντιδι πυρῶν ἡμίεκτον προσαιτούσῃ πεπέρεως ἔπεμψε. Strabo, IX. p. 396. Ὅ, τε ἀρχαῖος νεὼς ὁ τῆς Πολιάδος, ἐν ᾧ ὁ ἄσβεστος λύχνος. Quibus e verbis observare licet, ignem aeternum Athenis lucernam ardentem fuisse oleo conservatam et supra altare pensilem; quae semel tantum Athenis et Delphis ante tempora Plutarchi exstincta, sed brevi post ingruente religione Christiana in aeternum sopita. Delphicum vero ignem vulgarem fuisse ligno nutritum apparet ex Callimachi Hymno in Apollinem, v. 83.

—— ἀεὶ δέ τοι ἄενναον πῦρ.

Οὐδέποτε χθιζὸν περιβόσκεται ἄνθρακα τέφρη.

[Immo quod ad ignem hunc sempiternum de lignis omnibus sola comburatur abies, notat Plutarchus de EI apud Delphos, p. 385. [C.] Οἷον ἐπὶ τοῦ ἀθανάτου, τὸ καίεσθαι μόνον αὐτόθι τῶν ξύλων ἐλάτην. Ad Virgilianum illud, Aen. IV. 200.

—— vigilemque sacraverat ignem
Excubias Divum aeternas. ——

vide sis Germanum Valentem Guellium.]

---

f) cap. IX. ff) cap. XIII.

v. 1038. *ΑΙΜΑ ΚΟΙΝΟΝ.* Fortasse *αἷμα καινόν·* nam intra paucos versus, nempe v. 1055. *ποταίνιον αἷμα* a choro vocatur: quod idem est.

v. 1040. *ΤΑΔ' ΕΝ ΧΡΟΝΩι ΜΟΙ ΠΑΝΤΑΣ ΑΡΓΕΙΟΥΣ ΛΕΓΩ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΕΙΝ ΜΟΙ, ΛΕΩΣ ΕΠΟΡΣΥΝΘΗ ΚΑΚΑ.* *Dico omnes Argivos testes mihi esse quod diu haec mala perpessus sim.* Pro λεώς legimus πῶς. Vel poterit legi

Τάδ' ἐν χρόνῳ μοι, πάντας Ἀργείους λέγω,
Καὶ μαρτυρεῖ μοι λεώς, ἐπορσύνθη κακά.

[Vel lege:

Τάδ' ἐν χρόνῳ νῦν πάντας Ἀργείους λέγω
Προσμαρτυρεῖν μοι πῶς ἐπορσύνθη κακά.

Nunc tempestive testificari mihi hoc.]

[v. 1042. *ΑΛΗΤΗΣ ΤΗΣΔΕ ΓΗΣ ΑΠΟΞΕΝΟΣ.* Agam. v. 1291.

Φυγὰς δ' ἀλήτης τῆσδε γῆς ἀπόξενος.]

v. 1044. *ΑΛΛ' ΕΥΤΕ ΠΡΑΞΑΣ, ΜΗΔ' ΕΠΙΖΕΥΧΘΗι ΣΤΟΜΑ ΦΗΜΑΙ ΠΟΝΗΡΑΙ, ΜΗΔ' ΕΠΙΓΛΩΣΣΩ ΚΑΚΑ.* *Sed cum recte fecerim, neque claudatur os Famae malignae, neque divulgabo mala.* Legerim φήμᾳ πονηρᾷ. [Vel f. haec chori sunt, et sic legenda:

ΧΟΡ. *Ἀλλ' εὖγε πράξας, μηδ' ἐπιζευχθῶ στόμα*
Φήμαις πονηραῖς, μηδ' ἐπιγλωσσῇ κακά.
Ἐλευθερώσας πᾶσαν Ἀργείων πόλιν
Δυοῖν δρακόντοιν εὐπετῶς τεμὼν κάρα.
ΟΡ. *Ἆ, ἆ.*
Δμωαὶ γυναῖκες, κ. τ. λ.

Quin si continuetur oratio Orestis, sensus erit: *sed iam eo in exilium re feliciter et bene gesta.*]

v. 1045. *ΕΠΙΓΛΩΣΣΩ.* Hesychius, *Ἐπιγλώσσω· ἐπονειδίζου διὰ γλώττης, Αἰσχύλος Ἡρακλείδαις.*

v. 1048. *ΓΟΡΓΟΝΩΝ ΔΙΚΗΝ.* Nempe *πεπλεκτανημέναι δράκουσιν.* [Eumenid. v. 48.

Οὔτοι γυναῖκες ἀλλὰ Γοργόνας λέγω.]

Apollodorus, II. 4. *Εἶχον δὲ αἱ Γοργόνες κεφαλὰς μὲν περιεσπειραμένας φολίσι δρακόντων.* In Prometheo, v. 797.

—— τρεῖς κατάπτεροι,
Δρακοντόμαλλοι Γοργόνες. ——

v. 1049. *ΦΑΙΩΧΙΤΩΝΕΣ.* Ita Menedemo Cynico, qui Furias vestitu imitatus dicitur, *χιτὼν* erat *φαιὸς ποδήρης*, teste Diogene Laertio in vita eius, VI. 102. et Cassiteridum insularum incolae, Furiis itidem similes, *μελάγχλαινοι* describuntur Straboni, III. p. 175. *ποδήρεις ἐνδεδυκότες χιτῶνας.* Porro

ipsas Furias, quae Orestem insectatae sunt, nigra veste indutas esse discimus ex Eumenid. v. 52, ubi dicuntur

—— μέλαιναι δ' ἐς τὸ πᾶν βδελύκτροποι.

Refert et Pausanias g) in Arcadicis, c. 34. eas Oresti primum nigras apparuisse: Ταύτας τὰς θεὰς, ἡνίκα τὸν Ὀρέστην ἐμμανῆ ἔμελλον ποιήσειν, φασὶν αὐτῷ φανῆναι μελαίνας· ὡς δὲ ἀπέφαγε τὸν δάκτυλον, τὰς δὲ αὖθις δοκεῖν οἱ λευκὰς εἶναι, καὶ αὐτὸν σωφρονῆσαί τε ἐπὶ τῇ θέᾳ. Καὶ οὕτω ταῖς μὲν ἐνήγισεν ἀποτρέπων τὸ μήνιμα αὐτῶν, ταῖς δὲ ἔθυσε ταῖς λευκαῖς. De nigra quoque veste accipiendus Lycophron, v. 1137. cum Ἐριννύων ἐσθῆτα dixerit. [Dioscuri, ad Orestem in Euripidis Electra, v. 1345

Δεινὸν γὰρ ἴχνος βάλλουσ' ἐπί σοι
Χειροδράκοντες, χρῶτα κελαιναί.

Hesych. Φαιόν· μέλαν. Etymolog. h) Φαιόν· χρῶμα σύνθετον ἐκ μέλανος καὶ λευκοῦ, ἤγουν μύϊνον.]

Ibid. ΠΕΠΛΕΚΤΑΝΗΜΕΝΑΙ ΠΥΚΝΟΙΣ ΔΡΑΚΟΥΣΙΝ. Orestes apud Euripidem in tragoedia cognomine, v. 255

—— μὴ 'πίσειέ μοι
Τὰς αἱματωποὺς καὶ δρακοντώδεις κόρας.

Catullus i), Carm. LXII. 192.

Quare facta virum mulctantes vindice poena
Eumenides, quibus anguineo redimita capillo
Frons exspirantis praeportat pectoris iras.

Horatius, Carm. II. 15. [35.]

—— et intorti capillis
Eumenidum recreantur angues.

Aeschylum fictionis auctorem laudat Pausan. in Atticis, c. 28. [6.] Πρῶτος δέ σφισιν Αἰσχύλος δράκοντας ἐποίησεν ὁμοῦ ταῖς ἐν τῇ κεφαλῇ θριξὶν εἶναι.

v. 1051. ΔΟΞΑΙ. [Φαντασίαι.] Chrysippus apud Plutarchum de Plac. Philosoph. k) IV. 82. Φάντασμα δέ ἐστιν ἐφ' ὃ [δ] ἑλκόμεθα κατὰ τὸν φανταστικὸν διάκενον ἑλκυσμόν. Ταῦτα δὲ γίνεται ἐπὶ τῶν μελαγχολούντων καὶ μεμηνότων. Ὁ γοῦν τραγικὸς Ὀρέστης ὅταν λέγει [λέγῃ,]

Ὦ μῆτερ, ἱκετεύω σε, μὴ 'πίσειέ μοι
Τὰς αἱματωποὺς καὶ δρακοντώδεις κόρας,
Αὗται γὰρ, αὗται πλησίον θρώσκουσί μου,

λέγει μὲν αὐτὰ ὡς μεμηνὼς, ὁρᾷ δὲ οὐδὲν, ἀλλὰ δοκεῖ μόνον. Διὸ καί φησιν αὐτῷ Ἠλέκτρα,

g) Paus. VIII, 34, 3.
h) Et. M. 790, 3.
i) Cat. LXIV, 192.
k) IV, 12. p. 910. F.

Μέν᾽, ὦ ταλαίπωρ᾽, ἀτρέμα σοῖς ἐν δεμνίοις·
Ὁρᾷς γὰρ οὐδὲν ὧν δοκεῖς σάφ᾽ εἰδέναι.

v. 1054. *ΜΗΤΡΟΣ ΕΓΚΟΤΟΙ ΚΥΝΕΣ.* Supra, v. 924.

—— φύλαξαι μητρὸς ἐγκότους κύνας.

Recte canes. Eumenid. v. 131.

Ὄναρ διώκεις θῆρα, κλαγγαίνεις δ᾽ ἅπερ
Κύων μέριμναν οὔποτ᾽ ἐκλιπὼν πόνου.

Et v. 246.

Τετραυματισμένον γὰρ ὡς κύων νεβρὸν,
Πρὸς αἷμα καὶ σταλαγμὸν ἐκμαστεύομεν.

Ita Virgilio etiam dictae, Aen. VI. 257.

—— visaeque canes ululare per umbram,
Adventante Dea. ——

Et Lucano, VI. 733.

—— Stygiasque canes in luce superna
Destituam. ——

[v. 1055. *ΕΤΙ.* f. ἔπι, vel ἔνι.]

v. 1058. *ΚΑΞ ΟΜΜΑΤΩΝ ΣΤΑΖΟΥΣΙΝ ΑΙΜΑ ΔΥΣΦΙΛΕΣ.* Virus, quo inficiebantur cuncta. Eumenid. v. 54.

Ἐκ δ᾽ ὀμμάτων λείβουσι δυσφιλῆ βίαν.

[v. 1059. *ΠΡΟΣΘΙΓΩΝ.* Σολοικίζει, cum dicendum fuit προσθιγόντα. Sic Homerus, Il. *Β*. 350. ἀστράπτων dicit, cum ἀστράπτοντα debuit dicere:

Φημὶ γὰρ οὖν, κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα
Ἤματι τῷ, ὅτε νηυσὶν ἐπ᾽ ὠκυπόροισιν ἔβαινον
Ἀργεῖοι, Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες,
Ἀστράπτων ἐπιδέξι᾽ ἐναίσιμα σήματα φαίνων.

Tale est illud Ἐξὸν καθεύδειν τὴν ἐρωμένην ἔχων, pro ἔχοντα. Vel f. legendum *Λοξίας δὲ προσθίγων*, *Apollo tangens te.* Vel cum Scaligero, *Λοξίου δὲ πρὸ στέγων.* Eumenid. v. 455. Οἴκοισι καὶ βοτοῖσι, κ. τ. λ.]

[v. 1060. *ΚΤΙΣΕΙ.* Alibi.]

v. 1062. *ΕΛΑΥΝΟΜΑΙ ΔΕ.* Virgilius, Aeneid. IV. 471.

Aut Agamemnonius scenis agitatus Orestes,
Armatam facibus matrem et serpentibus atris
Cum fugit, ultricesque sedent in limine Dirae.

Orestis, post interfectam matrem, insania omnibus nota. Anacreon, Od. XXXI. 4.

Ἐμαίνετ᾽ Ἀλκμαίων τε
Χ᾽ ὁ λευκόπους Ὀρέστης,
Τὰς μητέρας κτανόντες.

v. 1067. *ΠΝΕΟΥΣΑΣ ΓΟΝΙΑΣ.* Hesychius, *Γου*[illegible] *εὐχερής, Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι.* Ubi tamen non occurrit. S[illegible] hunc locum respexit, *εὐχεροῦς* legendum. [Pro *πνεούσας* Sc[illegible] *πνεύσας.*]

[Ibid. *ΓΟΝΙΑΣ.* *Γωνίας.*]

[v. 1068. *ΠΑΙΔΟΜΟΡΟΙ.* l. *παιδοβόροι μὲν πρῶ*[illegible] *Prima sc. tempestas fuit puerivora Thyestae miseri.*]

[v. 1069. [illegible] *γε.*] Vel l. [illegible] *γε.*]

[v. 1070. *ΔΕΥΤΕΡΟΝ.* l. *δεύτερος.*]

[v. 1073. *ΠΟΘΕΝ.* Nescio unde.]

[v. 1074. *ΣΩΤΗΡ.* Vel legendum *σωτῆρι ἢ μόρον*, v[illegible] *σωτὴρ ἢ μόρος.*]

IN EUMENIDES.

Tit. *ΑΙΣΧΥΛΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑ.* Non est tragoediae necessarium, ut semper habeat horrendos rerum exitus, et mortes et caedes et venena; Alcestis Euripidis in exitu omnia habet laeta; ostendit enim Alcestin, Admeti uxorem, a morte auxilio Herculis liberatam. Quae vero tragoediam *χαρακτηρίζουσι*, duo sunt. Primo personae, quas esse oportet aut deos, aut heroas, aut reges, aut viros clarissimos, non vero e plebecula aut notae inferioris: ideoque Plautus sibi excusatione apud populum opus esse censuit, cum in Amphitryone Iovem et Mercurium in scenam comicam deduceret. Secundo res quae repraesentatur, quam non oportet esse e communi vita depromptam, sed grandem et severam. Haec si succedant fabulae, quiscunque exitus sit, tragoedia est. Idem et de Supplicibus dicendum. Porro quod ad hoc capitale in Areopago iudicium in causa Orestis attinet, historiam eius enarrasse Hellanicum (iuniorem intellige, cuius *ἱστορίας* mentio fit apud Suidam), testis est Euripidis Scholiastes, Orest. v. 1648. *Περὶ τῆς Ὀρέστου κρίσεως ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ἱστορεῖ καὶ Ἑλλάνικος.* Meminerunt et plures. Demosthenes in Aristocratem [a]), p. 413. *Τοῦτο μὲν τοίνυν τὰ παλαιά, ὡς ἡμῖν ἀκοῦσαι παραδέδοται, ἐν μόνῳ τούτῳ δικαστηρίῳ θεοὶ δίκας φόνου καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἠξίωσαν· καὶ δικασταὶ γενέσθαι διενεχθεῖσιν ἀλλήλοις, ὡς λόγος, λαβεῖν μὲν Ποσειδῶν' ὑπὲρ Ἁλιῤῥοθίου τοῦ υἱοῦ παρὰ Ἄρεως· δικάσασθαι δὲ Εὐμενίσι καὶ Ὀρέστῃ, οἱ δώδεκα θεοί.* Pausanias [aa]) in Atticis, c. 28. *Ἔστι δὲ [καὶ] Ἄρειος πάγος καλούμενος, ὅτι πρῶτος Ἄρης ἐνταῦθα ἐκρίθη. καί μοι καὶ ταῦτα δεδήλωκεν ὁ λόγος, ὡς Ἁλιῤῥόθιον ἀνέλοι, καὶ ἐφ' ὅτῳ κτείνειε. κριθῆναι δὲ καὶ ὕστερον Ὀρέστην λέγουσιν ἐπὶ τῷ φόνῳ τῆς μητρός.* Aristides in Panathenaica, I. p. 186. [B.] *Ἑτέρα δὲ γίγνεται κρίσις ὕστερον μικτὴ τοῖς ἀγωνισταῖς· θεία δὲ καὶ αὕτη τοῖς δικασταῖς· ἣν ἀγωνίζεται τῶν Πελοπιδῶν ἀνὴρ δυστυχῶν, πρὸς τὰς ἐν προσοίκους τῷ τόπῳ θεὰς σεμνὰς καταφυγών· καὶ δοὺς, ὥσπερ ἔσιν εἰς τὴν πόλιν, ὡς ἐνταῦθα, εἴπερ που, τὴν δικαίαν φιλανθρωπίαν οὖσαν· καὶ τυχὼν τῆς θεοῦ, τῶν μανιῶν ἀπαλλάττεται.*

---

a) p. 641. extr. R. aa) Paus. I, 28, 5.

Accidit hoc iudicium sub Demophonte Athenarum rege, quod Marmor Arundelianum, fatiscens licet, aperte indicat βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Δημοφῶντος. Festo Anthesteriorum. Isaacus Tzetzes ad Lycophronem, v. 1374. Ὀρέστης, μετὰ τὸ ἀνελεῖν Αἴγισθον καὶ Κλυταιμνήστραν, διωκόμενος ὑπὸ Ἐρινύων φεύγει πρὸς Ἀθήνας, ἐν τῇ τῶν Ἀνθεστηρίων ἑορτῇ, βασιλεύοντος Δημοφῶντος, καὶ κρίνεται ἐν Ἀρείῳ πάγῳ. Etiam Eusebius τὰ περὶ Ὀρέστην sub Demophonte collocat, Chron. I. b) Ἀθηναίων ἐβασίλευσε δωδέκατος Δημοφῶν Θησέως, ἔτη κγ'. Ἐπὶ τούτου τὰ περὶ Ὀδυσσέα καὶ Ὀρέστην. Firmat Athenaeus c), qui lib. X. ex Phanodemo refert venisse Athenas Orestem Demophonte illo rege. Recte itaque monet vir cl. Ioannes Meursius, in Areopago suo, cap. 10., manifesto errasse Scholiastem Aristophanis ad Equites, item Vespas, ubi Orestem advenisse Athenas dicit sub Pandione, annis ante Demophontem amplius centum.

Ibid. *ΕΥΜΕΝΙΔΕΣ.* Furiae a veteribus saepiuscule in scenam tragicam introductae. Unde cum Paupertas apud Aristophanem Pluto, v. 422. in scenam prodiret, ita admirabundi eam excipiunt:

> ΧΡ. Σὺ δ' εἶ τίς; ὠχρὰ μὲν γὰρ εἶναί μοι δοκεῖς.
> ΒΛ. Ἴσως Ἐριννύς ἐστιν ἐκ τραγῳδίας·
> Βλέπει γέ τοι μανικόν τι καὶ τραγῳδικόν.

Quem locum Scholiastes partim ad hanc ipsam tragoediam refert: ἐπισκώπτει τὴν διὰ τῶν Ἐριννύων Αἰσχύλου ὑπόθεσιν, partim ad tralatitiam tragoediae consuetudinem: εἰώθεισαν οἱ τραγῳδοὶ Ἐριννύας εἰσφέρειν μετὰ λαμπάδων (ita enim sequitur apud Aristophanem: Ἀλλ' οὐκ ἔχει δὲ δᾷδας) καὶ γὰρ τὰ ἀποτρόπαια τῶν φαντασμάτων τραγῳδοῖς μᾶλλον ἁρμόττει. Ita Propertius El. II. 20. d)

> Tum me vel tragicae vexetis Erinnyes. ——

Cicero de Legibus, I. 14. *Agitant et insectantur impios non ardentibus taedis, sicut in fabulis, sed angore conscientiae.*

ΥΠΟΘ. *ΗΣ ΒΟΥΛΗι ΝΙΚΗΣΑΣ.* *Cuius suffragio victor vadens.* Cicero de eodem, Orat. pro Milone, c. 3. *Itaque hoc, iudices, non sine causa fictis fabulis doctissimi homines memoriae prodiderunt, eum, qui patris ulciscendi causa matrem necavisset, variatis hominum sententiis, non solum divino, sed etiam deae sapientissimae suffragio liberatum.* [Vide sis Petr. Victorii Var. Lect. XXVII. 7.]

Ibid. *ΤΑΣ ΔΕ ΕΡΙΝΝΥΑΣ ΠΡΑΥΝΑΣ, ΠΡΟΣΗΓΟΡΕΥΣΕΝ ΕΥΜΕΝΙΔΑΣ.* Non Oresti, sed Minervae hoc Aeschylum tribuisse vult Harpocration in v. Εὐμενίδες. Αἰσχύ-

b) vol. I, p. 271. ed. Ven. (Armen.)

c) Ath. X, p. 410. C. D.

d) v. 29.

ος, inquit, ἐν Εὐμενίσιν τὰ περὶ τὴν κρίσιν τοῦ Ὀρέστου φησὶν, ὡς ἡ Ἀθηνᾶ πραΰνασα τὰς Ἐριννύας, ὥστε μὴ χαλεπῶς ἔχειν πρὸς τὸν Ὀρέστην, Εὐμενίδας ὠνόμασεν. Eadem ratione et σεμνὰς θεὰς dictas velit Scholiastes Thucydidis in lib. I. 126. Τῶν σεμνῶν θεῶν· τῶν Ἐριννύων, κατ' ἀντίφρασιν· ἃς μετὰ τὸν Ὀρέστην οἱ Ἀθηναῖοι πλησίον τοῦ Ἀρείου πάγου ἱδρύσαντο. Nomina mutata significant omina mutari; sic Epidamnum, Dyrrachium. Altius vero petiisse huius nominis originem videtur Sophocles, cum dixerit in Oedipo Coloneo, v. 477.

Ὡς σφᾶς καλοῦμεν Εὐμενίδας, ἐξ εὐμενῶν
Στέρνων δέχεσθαι τὸν ἱκέτην σωτήριον.

Ibid. *ΠΑΡ' ΟΥΔΕΤΕΡΩι.* Neque apud Sophoclem, neque apud Euripidem: quod ex epigraphis tragoediarum, quas scripsere, satis constat.

[Dram. Pers. *ΠΥΘΙΑΣ ΠΡΟΦΗΤΙΣ.* I. Pollux Onomast.[e]) I. 17. Ἰδίως δὲ ἡ ἐν Δελφοῖς προφῆτις, Πυθία. D. Humphridus Prideaux in Notis historicis ad Chronicum Marmoreum, p. 209. Ep. 43. „Pythia vates erat, quae oracula Apollinis Delphici consulentibus dabat responsa. Quoties enim aliquis ad templum accesserat ad deum de aliqua re consulendum, peractis sacrificiis huic vati causam adventus exponebat, quae conscenso tripode, qui in specu erat, ubi spiritum acceperat, soluta oratione oraculum proferebat, quod poetae quidam, fani administri, in versus numerosque redigentes, ei qui Apollinem consulebat, carminibus tradidere."]

Ibid. *ΧΟΡΟΣ ΕΥΜΕΝΙΔΩΝ.* Qui ex quinquaginta constabat: sed consternatus hoc numero populus lege redegit exinde tragicum chorum ad quindecim. De qua re superius ad Vitam. [Iul. Pollux[f]) Onomast. IV. 15. Τὸ δὲ παλαιὸν ὁ τραγικὸς χορὸς πεντήκοντα ἦσαν, ἄχρι τῶν Εὐμενίδων Αἰσχύλου· πρὸς δὲ τὸν ὄχλον αὐτῶν, τοῦ πλῆθος ἐκπτοηθέντων, συνέστειλεν ὁ νόμος εἰς ἐλάττω ἀριθμὸν τὸν χορόν.]

[v. 1. *ΠΡΩΤΟΝ ΜΕΝ.* Oraculorum series. I. Terra, v. 2. II. Themis, ibid. III. Φοίβη, v. 4. IV. Φοῖβος, v. 18.]

[Ibid. *ΠΡΕΣΒΕΥΩ.* Vide Choeph. v. 486.]

v. 2. *ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΜΑΝΤΙΝ ΓΑΙΑΝ.* Pausanias[g]) Phocicis, c. 5. Φασὶ γὰρ δὴ τὰ ἀρχαιότατα Γῆς εἶναι τὸ χρηστήριον, καὶ Δάφνην [Δάφνιδα] ἐπ' αὐτῷ τετάχθαι πρόμαντιν ὑπὸ τῆς Γῆς. [Schol. noster, Μελαίνης δὲ καὶ Ποσειδῶνος, Δελφός· ἀφ' οὗ οἱ Δελφοί. Scholiastes Lycophronis, Μελάνθους, p. 45. Ἄλλοι δέ φασι Δελφοὺς κληθῆναι ἀπὸ Δέλφου υἱοῦ Ποσειδῶνος καὶ Μελάνθους τῆς Δευκαλίωνος θυγατρός. Quin vide quae ad v. 16. dicemus. Qua ratione oraculi Delphici initium Terrae fuerit attributum, ex Diod. Siculo[h]), XVI. p. 523. con-

e) Poll. I, §. 15.
f) IV, §. 110.
g) X, 5, 5.
h) Diod. XVI, c. 25.

[Ibid. *ΕΜΗΣΑΤΟ.* Hesych. Ἐμήσατο· —— ἐμηχανήσατο. Noster supra in Prom. Vinct. v. 476.

Οἵας τέχνας τε καὶ δόλους ἐμησάμην.]

v. 994. *ΜΥΡΑΙΝΑ Γ' Η ΕΧΙΔΝ' ΕΦΥ.* Hesychius, *Μύραινα· ἐπὶ τοῦ κακοῦ ἐλέγετο, ὡς ἔχιδνα.* [Muraena, serpentis genus. Euripides, Androm. v. 270.

Ἃ δ' ἐστ' ἐχίδνης καὶ πυρὸς περαιτέρω,
Οὐδεὶς γυναικὸς φάρμακ' ἐξεύρηκέ πω
Κακῆς· τοιοῦτόν ἐσμεν ἀνθρώποις κακόν.]

[v. 995. *ΣΗΠΕΙΝ.* Ὥστε σήπειν, ita ut possem tabefacere.]
[Ibid. *ΑΝ ΔΑΔΟΝ.* Aur. ἄνουλον, sine ulcere, non ulceratum, non morsum.]

[v. 997. *Κ'ΑΝ ΤΥΧΩ.* f. καί.]

v. 999 *ΔΡΥΤΗΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΜΑ.* *Δρύτης κατασκήνωμα* Scholiastes reddit *παραπέτασμα ὅρους·* sensu, ut opinor, nullo. Scribendum autem σοροῦ pro ὅρους, iisdem plane literis, sed transpositione facta. *Δρύτη* enim est *loculus, sandapila, capulum.* Neque aliter intellexit Scholiastes noster, ut apparet ex loco huic gemino in Eumenidibus, v. 635.

Τὰ πλεῖστ' ἀμείνον' εὔφροσιν δεδεγμένη
Δρύτῃ, περῶντι λουτρὰ, κἀπὶ τέρματι
Φᾶρος παρεσκήνησεν. ——

Ad quem sic Scholiastes: *Δρύτῃ· πυέλῳ τῇ ὡς σορῷ αὐτῷ γενομένῃ, παρὰ τὴν δρῦν· ξύλιναι γὰρ αὗται.* Et licet δροίτη potius a grammaticis quibusdam observetur *sandapilam* significare, quasi δρυοίτη, idem tamen nunc δροίτη, nunc δρύτη scribitur. Et in hoc ipso negotio Aeschylus utrumque usurpat; in Agamemnone δροίτη, ut veteres grammatici observarunt. Etymolog. d) *Δροίτη· ἡ πύελος. ὁ δὲ Αἰτωλός φησι τὴν σκάφην, ἐν ᾗ τιθηνεῖται τὰ βρέφη· Παρθένιος δὲ τὴν σορόν, καὶ Αἰσχύλος.* Eustathius e) ad Odyss. M'. 357. *Καὶ δρύτη δέ ποτε πύελος κυρίως ἡ ξυλίνη, ὡς ἀπὸ δρυὸς, ἧς ἡ χρῆσις καὶ παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Ἀγαμέμνονι. Εἰ δὲ διὰ διφθόγγου γράφεται ἡ δροίτη ἐκεῖ* (scil. in Agamemnone Aeschyli) *διὰ τὸν οἶτον, οὐ καλῶς ποιοῦσι τὴν ῥηθεῖσαν ἑρμηνείαν αὐτῆς· συγκέκοπται γὰρ ἐκ τοῦ δρυοίτη, ἵνα ᾖ κυρίως δροίτη, πύελος ἢ λάρναξ ἐπὶ τεθνεῶσιν.*

v. 1001. *ΦΙΛΗΤΗΣ ΑΝΗΡ.* Hesychius, *Φιλήτης· κλέπτης, λῃστής.* Et *φιλητῶν, γένος κλεπτῶν,* hunc locum Euripidis Rheso respiciens, v. 217.

Ἀλλ' εὖ σ' ὁ Μαίας παῖς ἐκεῖσε καὶ πάλιν
Πέμψειεν Ἑρμῆς, ὅς γε φιλητῶν ἄναξ.

[Sunt qui *φηλήτης* malunt. Sc. *fur.*]

[v. 1002. *ΞΕΝΩΝ ΑΠΑΙΟΔΗΜΑ.* Aristoph. Nub. v. 726.

---

d) Etym. M. p. 288, 3. e) Eust. p. 1726, 12.

> *Εὑρητέος γὰρ νοῦς ἀποστερητικὸς,*
> *Κἀπαιόλημα.*]

Ibid. *ΚΑΡΓΥΡΟΣΤΕΡΗ ΒΙΟΝ ΝΟΜΙΖΩΝ*, *vitam furacem agens.* Mallem hic ἀργυροστερῆ active sumi ob praecedentia; quae omnia eo tendunt.

[v. 1003. *ΤΩιΔΕ Τ' ΑΝ ΔΟΛΩΜΑΤΙ.* f. τῷγε, vel τῷδέ γ' ἄν.]

[v. 1007. *ΑΙ, ΑΙ, ΜΕΛΕΩΝ.* f. legendum et distinguendum:

> *Αἶ, αἶ, ἒ, ἒ, μελέων ἔργων*
> *Στυγερῷ θανάτῳ διεπράχθης.*
> *Μίμνοντι δὲ καὶ πάθος ἀνθεῖ.*

ἀνθεῖ sc. sensu sequiori.]

v. 1010. *ΕΔΡΑΣΕΝ Η ΟΥ.* Orestis procul dubio sunt verba. Et v. 1018. rursus chorus infit. [Post ἔδρασεν autem subintelligitur *οὐκ ἐπιζητῶ*, *non quaero.*]

[v. 1011. *ΑΙΓΙΣΘΟΥ.* f. *Αἰγίσθῳ.*]

[v. 1015. *ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΟΝ Θ' ΥΦΑΣΜΑ.* Aur. *πατροκτόνον τοὔφασμα.*]

[v. 1016. *ΑΛΓΩ ΜΕΝ ΕΡΓΑ.* *Ἔργα Αἰγίσθου.* Forsan personarum nomina hoc modo affigenda:

> *ΟΡ.* *Ἀλγῶ μὲν ἔργα καὶ πάθος, γένος τε πᾶν,*
> *Ἄζηλα νίκας τῆσδ' ἔχων μιάσματα.*
> *ΧΟΡ.* „*Οὔτις μερόπων ἀσινῆ βίοτον*
> „*Διὰ πάντ' ἄτιμος ἀμείψεται*
> „*Ἒς μόχθον δ' ὁ μὲν αὐτίχ', ὁ δ' ἥξεν.*]

[v. 1017. *ΕΧΩΝ.* f. ἔχον.]

v. 1019. *ΑΜΕΙΨΕΤΑΙ.* Lege ἀμείψηται.

v. 1020. *ΗιΞΕΝ.* Ab ἀΐσσω. Prometh. v. 145.

> *Ὀμίχλη προσῆξε πλήρης*
> *Δακρύων.* ——

et v. 836.

> —— *ἦξας πρὸς μέγαν κόλπον Ῥέας.*

[Verum Auratus legit ἥξει.]

v. 1022. *ΩΣΠΕΡ ΞΥΝ ΙΠΠΟΙΣ ΗΝΙΟΣΤΡΟΦΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΕΞΩΤΕΡΩ. ΦΕΡΟΥΣΙ ΓΑΡ ΝΙΚΩΜΕΝΟΝ.* *Veluti cum equis aurigor extra cursum: ferunt enim victum.* Levissima mutatione restitue ἡνιοστροφῶ. Ἡνιοστρόφος *auriga*, ἡνιοστροφεῖν *aurigari.* Quod hic ἐξωτέρω δρόμου id ἔξω δρόμου dicitur Prometheo, de Io furente, v. 882.

> *Ἔξω δὲ δρόμου φέρομαι λύσσης*
> *Πνεύματι μάργῳ.*

[v. 1025. *ΑΙΔΕΙΝ.* f. ἀλεῖν, *saltare errabunde, non ex mensura, vagari.*]

[Ibid. ΚΑΙ ΥΠΟΡΧΗΣΘΑΙ ΘΥΜΟΝ.]

[v. 1029. ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΖΟΜΑΙ. Etiamsi Scholiastes πλειστηρίζομαι reddat simpliciter καυχῶμαι, non tamen recedendum videtur a vulgari significatione τοῦ πλειστηρίζειν, seu πλειστηριάζειν. Hesych. Πλειστηριαζόμενος· ὑπερβαλλόμενος καὶ τὸ ὑπερτιμᾶσθαι ὤνιον. Idem Πλειστηριάσαντες· πλείονος πωλήσαντες οὗ ὠνήσαντο. Idem Πλειστηριασμός· ὑπερθεματισμός. Martinius in voce *licitor*.]

[v. 1031. *ΠΡΑΞΑΝΤΙ*. f. πράξαντα.]

[v. 1032. *ΠΑΡΕΝΤΙ*. f. παρέντα.]

[v. 1033. *ΟΥΚ ΕΡΩ ΤΗΝ ΖΗΜΙΑΝ· ΤΟΞΩι ΓΑΡ ΟΥΤΙΣ*, κ. τ. λ. Ita lege sublato τελείῳ stigmate.]

[v. 1035. *ΞΥΝ ΤΩιΔΕ ΘΑΛΛΩι ΚΑΙ ΣΤΕΦΕΙ*. Mos supplicum. Vide Eumenid. v. 43.]

v. 1037. *ΠΥΡΟΣ ΤΕ ΦΕΓΓΟΣ ΑΦΘΙΤΟΝ ΚΕΚΛΗΜΕΝΟΝ*. Aeterni ignis Delphis servati meminit et Plutarchus vita Numae[f]), p. 66. [B.] Ἐπεί τοι τῆς Ἑλλάδος, ὅπου πῦρ ἄσβεστόν ἐστιν, ὡς Πυθοῖ καὶ Ἀθήνησιν, οὐ παρθένοι, γυναῖκες δὲ πεπαυμέναι γάμων ἔχουσι τὴν ἐπιμέλειαν. Ἐὰν δὲ ὑπὸ τύχης τινὸς ἐκλίπῃ [ἐκλίπῃ], καθάπερ Ἀθήνησι μὲν ἐπὶ τῆς Ἀριστίωνος λέγεται τυραννίδος ἀποσβεσθῆναι τὸν ἱερὸν λύχνον, ἐν Δελφοῖς δὲ τοῦ ναοῦ καταπρησθέντος ὑπὸ τῶν Μήδων, περὶ δὲ τὰ Μιθριδατικὰ καὶ τὸν ἐμφύλιον Ῥωμαίων πόλεμον ἅμα τῷ βωμῷ [καὶ] τὸ πῦρ ἠφανίσθη. Idem Sylla[ff]), p. 460. [B.] Τὸν μὲν ἱερὸν τῆς θεοῦ λύχνον ἀπεσβηκότα διὰ σπάνιν ἐλαίου περιεῖδε (idem Aristion:) τῇ δὲ ἱεροφάντιδι πυρῶν ἡμίεκτον προσαιτούσῃ πεπέρεως ἔπεμψε. Strabo, IX. p. 396. Ὅ, τε ἀρχαῖος νεὼς ὁ τῆς Πολιάδος, ἐν ᾧ ὁ ἄσβεστος λύχνος. Quibus e verbis observare licet, ignem aeternum Athenis lucernam ardentem fuisse oleo conservatam et supra altare pensilem; quae semel tantum Athenis et Delphis ante tempora Plutarchi exstincta, sed brevi post ingruente religione Christiana in aeternum sopita. Delphicum vero ignem vulgarem fuisse ligno nutritum apparet ex Callimachi Hymno in Apollinem, v. 83.

— ἀεὶ δέ τοι ἀέναον πῦρ,
Οὐδέποτε χθιζὸν περιβόσκεται ἄνθρακα τέφρη.

[Immo quod ad ignem hunc sempiternum de lignis omnibus sola comburatur abies, notat Plutarchus de *EI* apud Delphos, p. 385. [C.] Οἷον ἐπὶ τοῦ ἀθανάτου, τὸ καίεσθαι μόνον αὐτόθι τῶν ξύλων ἐλάτην. Ad Virgilianum illud, Aen. IV. 200.

— vigilemque sacraverat ignem
Excubias Divum aeternas. —

vide sis Germanum Valentem Guellium.]

---

f) cap. IX. ff) cap. XIII.

v. 1038. *AIMA KOINON.* Fortasse αἷμα καινόν· nam intra paucos versus, nempe v. 1055. ποταίνιον αἷμα a choro vocatur: quod idem est.

v. 1040. *ΤΑΔ' ΕΝ ΧΡΟΝΩι ΜΟΙ ΠΑΝΤΑΣ ΑΡΓΕΙΟΥΣ ΛΕΓΩ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΕΙΝ ΜΟΙ, ΛΕΩΣ ΕΠΟΡΣΥΝΘΗ ΚΑΚΑ.* *Dico omnes Argivos testes mihi esse quod diu haec mala perpessus sim.* Pro λεώς legimus πῶς. Vel poterit legi

> *Τάδ' ἐν χρόνῳ μοι, πάντας Ἀργείους λέγω,*
> *Καὶ μαρτυρεῖ μοι λεώς, ἐπορσύνθη κακά.*

[Vel lege:

> *Τάδ' ἐν χρόνῳ νῦν πάντας Ἀργείους λέγω*
> *Προσμαρτυρεῖν μοι πῶς ἐπορσύνθη κακά.*

Nunc tempestive testificari mihi hoc.]

[v. 1042. *ΑΛΗΤΗΣ ΤΗΣΔΕ ΓΗΣ ΑΠΟΞΕΝΟΣ.* Agam. v. 1291.

> *Φυγὰς δ' ἀλήτης τῆσδε γῆς ἀπόξενος.*]

v. 1044. *ΑΛΛ' ΕΥΤΕ ΠΡΑΞΑΣ, ΜΗΔ' ΕΠΙΖΕΥΧΘΗι ΣΤΟΜΑ ΦΗΜΑΙ ΠΟΝΗΡΑΙ, ΜΗΔ' ΕΠΙΓΛΩΣΣΩ ΚΑΚΑ.* *Sed cum recte fecerim, neque claudatur os Famae malignae, neque divulgabo mala.* Legerim φήμᾳ πονηρᾷ. [Vel f. haec chori sunt, et sic legenda:

> *ΧΟΡ. Ἀλλ' εὖγε πράξας, μηδ' ἐπιζευχθῇ στόμα*
> *Φήμαις πονηραῖς, μηδ' ἐπιγλωσσῇ κακά.*
> *Ἐλευθερώσας πᾶσαν Ἀργείων πόλιν*
> *Δυοῖν δρακόντοιν εὐπετῶς τεμὼν κάρα.*
> *ΟΡ. Ἆ, ἆ.*
> *Δμωαὶ γυναῖκες, κ. τ. λ.*

Quin si continuetur oratio Orestis, sensus erit: *sed iam eo in exilium re feliciter et bene gesta.*]

v. 1045. *ΕΠΙΓΛΩΣΣΩ.* Hesychius, Ἐπιγλώσσω· ἐποιωνίζου διὰ γλώττης, Αἰσχύλος Ἡρακλείδαις.

v. 1048. *ΓΟΡΓΟΝΩΝ ΔΙΚΗΝ.* Nempe πεπλεκτανημέναι δράκουσιν. [Eumenid. v. 48.

> *Οὔτοι γυναῖκας ἀλλὰ Γοργόνας λέγω.*]

Apollodorus, II. 4. *Εἶχον δὲ αἱ Γοργόνες κεφαλὰς μὲν περιεσπειραμένας φολίσι δρακόντων.* In Prometheo, v. 797.

> *—— τρεῖς κατάπτεροι,*
> *Δρακοντόμαλλοι Γοργόνες. ——*

v. 1049. *ΦΑΙΩΧΙΤΩΝΕΣ.* Ita Menedemo Cynico, qui Furias vestitu imitatus dicitur, χιτὼν erat φαιὸς ποδήρης, teste Diogene Laertio in vita eius, VI. 102. et Cassiteridum insularum incolae, Furiis itidem similes, μελάγχλαινοι describuntur Straboni, III. p. 175. ποδήρεις ἐνδεδυκότες χιτῶνας. Porro

ipsas Furias, quae Orestem insectatae sunt, nigra veste indutas esse discimus ex Eumenid. v. 52, ubi dicuntur,

—— μέλαιναι δ' ἐς τὸ πᾶν βδελύκτροποι.

Refert et Pausanias g) in Arcadicis, c. 34. eas Oresti primum nigras apparuisse: *Ταύτας τὰς θεὰς, ἡνίκα τὸν Ὀρέστην ἔκφρονα ἔμελλον ποιήσειν, φασὶν αὐτῷ φανῆναι μελαίνας· ὡς δὲ ἀπέφαγε τὸν δάκτυλον, τὰς δὲ αὖθις δοκεῖν οἱ λευκὰς εἶναι, καὶ αὐτὸν σωφρονῆσαί τε ἐπὶ τῇ θέᾳ. Καὶ οὕτω ταῖς μὲν ἐνήγισεν ἀποτρέπων τὸ μήνιμα αὐτῶν, ταῖς δὲ ἔθυσε ταῖς λευκαῖς.* De nigra quoque palla veste accipiendus Lycophron, v. 1137, cum *Ἐριννύων ἐσθῆτα* dixerit. [Dioscuri, ad Orestem in Euripidis Electra, v. 1344

Δεινὸν γὰρ ἴχνος βάλλουσ' ἐπί σοι
Χειροδράκοντες, χρῶτα κελαιναί.

Hesych. *Φαιὸν· μέλαν.* Etymolog. h) *Φαιόν· χρῶμα σύνθετον ἐκ μέλανος καὶ λευκοῦ, ἤγουν μύϊνον.*]

Ibid. *ΠΕΠΛΕΚΤΑΝΗΜΕΝΑΙ ΠΥΚΝΟΙΣ ΔΡΑΚΟΥΣΙΝ.* Orestes apud Euripidem in tragoedia cognomine, v. 255

—— *μὴ 'πίσειέ μοι*
Τὰς αἱματωποὺς καὶ δρακοντώδεις κόρας.

Catullus i), Carm. LXII. 192.

Quare facta virum mulctantes vindice poena
Eumenides, quibus anguineo redimita capillo
Frons exspirantis praeportat pectoris iras.

Horatius, Carm. II. 13. [35.]

—— et intorti capillis
Eumenidum recreantur angues.

Aeschylum fictionis auctorem laudat Pausan. in Atticis, c. 28. [6.] *Πρῶτος δέ σφισιν Αἰσχύλος δράκοντας ἐποίησεν ὁμοῦ ταῖς ἐν τῇ κεφαλῇ θριξὶν εἶναι.*

v. 1051. *ΔΟΞΑΙ.* [*Φαντασίαι.*] Chrysippus apud Plutarchum de Plac. Philosoph. k) IV. 82. *Φάντασμα δέ ἐστιν ἐφ' ὃ* [δ] *ἑλκόμεθα κατὰ τὸν φανταστικὸν διάκενον ἑλκυσμόν. Ταῦτα δὲ γίνεται ἐπὶ τῶν μελαγχολούντων καὶ μεμηνότων. Ὁ γοῦν τραγικὸς Ὀρέστης ὅταν λέγει* [*λέγῃ,*]

Ὦ μῆτερ, ἱκετεύω σε, μὴ 'πίσειέ μοι
Τὰς αἱματωποὺς καὶ δρακοντώδεις κόρας,
Αὗται γὰρ, αὗται πλησίον θρώσκουσί μου,

λέγει μὲν αὐτὰ ὡς μεμηνὼς, ὁρᾷ δὲ οὐδὲν, ἀλλὰ δοκεῖ μόνον. Διὸ καί φησιν αὐτῷ Ἠλέκτρα,

---

g) Paus. VIII, 34, 3.
h) Et. M. 790, 3.
i) Cat. LXIV, 192.
k) IV, 12. p. 910. F.

Μέν', ὦ ταλαίπωρ', ἀτρέμα σοῖς ἐν δεμνίοις·
Ὁρᾷς γὰρ οὐδὲν ὢν δοκεῖς σάφ' εἰδέναι.

v. 1054. *ΜΗΤΡΟΣ ΕΓΚΟΤΟΙ ΚΥΝΕΣ.* Supra, v. 924.

— φύλαξαι μητρὸς ἐγκότους κύνας.

Recte canes. Eumenid. v. 131.

Ὄναρ διώκεις θῆρα, κλαγγαίνεις δ' ἅπερ
Κύων μέριμναν οὔποτ' ἐκλιπὼν πόνου.

Et v. 246.

Τετραυματισμένον γὰρ ὡς κύων νεβρὸν,
Πρὸς αἷμα καὶ σταλαγμὸν ἐκμαστεύομεν.

Ita Virgilio etiam dictae, Aen. VI. 257.

— visaeque canes ululare per umbram,
Adventante Dea. —

Et Lucano, VI. 733.

— Stygiasque canes in luce superna
Destituam. —

[v. 1055. *ΕΤΙ.* f. ἔπι, vel ἔνι.]

v. 1058. *ΚΑΞ ΟΜΜΑΤΩΝ ΣΤΑΖΟΥΣΙΝ ΑΙΜΑ ΔΥΣΦΙΛΕΣ.* Virus, quo inficiebantur cuncta. Eumenid. v. 54.

Ἐκ δ' ὀμμάτων λείβουσι δυσφιλῆ βίαν.

[v. 1059. *ΠΡΟΣΘΙΓΩΝ.* Σολοικίζει, cum dicendum fuit προσθιγόντα. Sic Homerus, Il. *Β'*. 350. ἀστράπτων dicit, cum ἀστράπτοντα debuit dicere:

Φημὶ γὰρ οὖν, κατανεῦσαι ὑπερμενέα Κρονίωνα
Ἤματι τῷ, ὅτε νηυσὶν ἔπ' ὠκυπόροισιν ἔβαινον
Ἀργεῖοι, Τρώεσσι φόνον καὶ κῆρα φέροντες,
Ἀστράπτων ἐπιδέξι' ἐναίσιμα σήματα φαίνων.

Tale est illud *Ἐξὸν καθεύδειν τὴν ἐρωμένην ἔχων*, pro ἔχοντα. Vel f. legendum *Λοξίας δὲ προσθίγων*, *Apollo tangens te.* Vel cum Scaligero, *Λοξίου δὲ πρὸ στέγων.* Eumenid. v. 455. *Οἴκοισι καὶ βοτοῖσι, κ. τ. λ.*]

[v. 1060. *ΚΤΙΣΕΙ.* Alibi.]

v. 1062. *ΕΛΑΥΝΟΜΑΙ ΔΕ.* Virgilius, Aeneid. IV. 471.

Aut Agamemnonius scenis agitatus Orestes,
Armatam facibus matrem et serpentibus atris
Cum fugit, ultricesque sedent in limine Dirae.

Orestis, post interfectam matrem, insania omnibus nota. Anacreon, Od. XXXI. 4.

Ἐμαίνετ' Ἀλκμαίων τε
Χ' ὁ λευκόπους Ὀρέστης,
Τὰς μητέρας κτανόντες.

v. 1067. *ΠΝΕΟΥΣΑΣ ΓΟΝΙΑΣ.* Hesychius, *Γοι*[illegible] *εὐχερὴς, Αἰσχύλος Ἀγαμέμνονι.* Ubi tamen non occurrit. [illegible] hunc locum respexit, *εὐχεροῦς* legendum. [Pro [illegible] Sc[illegible] *πνεύσας.*]

[Ibid. *ΓΟΝΙΑΣ.* *Γωνίας.*]

[v. 1068. *ΠΑΙΔΟΜΟΡΟΙ.* l. *παιδοβόροι μὲν* [illegible] *Prima sc. tempestas fuit puerivora Thyestae miseri.*]

[v. 1069. [illegible] Vel l. [illegible] *γε.*]

[v. 1070. *ΔΕΥΤΕΡΟΝ.* l. *δεύτερος.*]

[v. 1073. *ΠΟΘΕΝ.* Nescio unde.]

[v. 1074. *ΣΩΤΗΡ.* Vel legendum [illegible] [illegible] *σωτὴρ ἢ μόρος.*]

IN EUMENIDES.

Tit. *ΑΙΣΧΥΛΟΥ ΤΡΑΓΩΔΙΑ.* Non est tragoediae necessarium, ut semper habeat horrendos rerum exitus, et mortes et caedes et venena; Alcestis Euripidis in exitu omnia habet laeta; ostendit enim Alcestin, Admeti uxorem, a morte auxilio Herculis liberatam. Quae vero tragoediam *χαρακτηρίζουσι*, duo sunt. Primo personae, quas esse oportet aut deos, aut heroas, aut reges, aut viros clarissimos, non vero e plebecula aut notae inferioris: ideoque Plautus sibi excusatione apud populum opus esse censuit, cum in Amphitryone Iovem et Mercurium in scenam comicam deduceret. Secundo res quae repraesentatur, quam non oportet esse e communi vita deprompt am, sed grandem et severam. Haec si succedant fabulae, quiscunque exitus sit, tragoedia est. Idem et de Supplicibus dicendum. Porro quod ad hoc capitale in Areopago iudicium in causa Orestis attinet, historiam eius enarrasse Hellanicum (iuniorem intellige, cuius *ἱστορίας* mentio fit apud Suidam), testis est Euripidis Scholiastes, Orest. v. 1648. *Περὶ τῆς Ὀρέστου κρίσεως ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ἱστορεῖ καὶ Ἑλλάνικος.* Meminerunt et plures. Demosthenes in Aristrocratem [a]), p. 413. *Τοῦτο μὲν τοίνυν τὰ παλαιά, ὡς ἡμῖν ἀκοῦσαι παραδέδοται, ἐν μόνῳ τούτῳ δικαστηρίῳ θεοὶ δίκας φόνου καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἠξίωσαν· καὶ δικασταὶ γενέσθαι διενεχθεῖσιν ἀλλήλοις, ὡς λόγος, λαβεῖν μὲν Ποσειδῶν' ὑπὲρ Ἁλιῤῥοθίου τοῦ υἱοῦ παρὰ Ἄρεως· δικάσασθαι δὲ Εὐμενίσι καὶ Ὀρέστῃ, οἱ δώδεκα θεοί.* Pausanias [aa]) in Atticis, c. 28. *Ἔστι δὲ [καὶ] Ἄρειος πάγος καλούμενος, ὅτι πρῶτος Ἄρης ἐνταῦθα ἐκρίθη. καί μοι καὶ ταῦτα δεδήλωκεν ὁ λόγος, ὡς Ἁλιῤῥόθιον ἀνέλοι, καὶ ἐφ' ὅτῳ κτείνειε. Κριθῆναι δὲ καὶ ὕστερον Ὀρέστην λέγουσιν ἐπὶ τῷ φόνῳ τῆς μητρός.* Aristides in Panathenaica, I. p. 186. [B.] *Ἑτέρα δὲ γίγνεται κρίσις ὕστερον μικτὴ τοῖς ἀγωνισταῖς· θεία δὲ καὶ αὕτη τοῖς δικασταῖς· ἣν ἀγωνίζεται τῶν Πελοπιδῶν ἀνὴρ δυστυχῶν, πρὸς τὰς ὧν προσοίκους τῷ τόπῳ θεὰς σεμνὰς καταφυγών· καὶ δοὺς, ὥσπερ φεσιν εἰς τὴν πόλιν, ὡς ἐνταῦθα, εἴπερ που, τὴν δικαίαν φιλανθρωπίαν οὖσαν· καὶ τυχὼν τῆς θεοῦ, τῶν μανιῶν ἀπαλλάττεται.*

---

a) p. 641. extr. R. *aa*) Paus. I, 28, 5.

Accidit hoc iudicium sub Demophonte Athenarum rege quod Marmor Arundelianum, fatiscens licet, aperte indicat *βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Δημοφῶντος*. Festo Anthesteriorum: Isaacus Tzetzes ad Lycophronem, v. 1374. *Ὀρέστης, μετὰ τὸ ἀνελεῖν Αἴγισθον καὶ Κλυταιμνήστραν, διωκόμενος ὑπὸ Ἐριννύων, φεύγει πρὸς Ἀθήνας, ἐν τῇ τῶν Ἀνθεστηρίων ἑορτῇ, βασιλεύοντος Δημοφῶντος, καὶ κρίνεται ἐν Ἀρείῳ πάγῳ.* Etiam Eusebius τὰ περὶ Ὀρέστην sub Demophonte collocat, Chron. I. b) *Ἀθηναίων ἐβασίλευσε δωδέκατος Δημοφῶν Θησέως, ἔτη λγ΄. Ἐπὶ τούτου τὰ περὶ Ὀδυσσέα καὶ Ὀρέστην.* Firmat Athenaeus c), qui lib. X. ex Phanodemo refert venisse Athenas Orestem Demophonte illic rege. Recte itaque monet vir cl. Ioannes Meursius, in Areopago suo, cap. 10., manifesto errasse Scholiastem Aristophanis ad Equites, item Vespas, ubi Orestem advenisse Athenas dicit sub Pandione, annis ante Demophontem amplius centum.

Ibid. *ΕΥΜΕΝΙΔΕΣ.* Furiae a veteribus saepiuscule in scenam tragicam introductae. Unde cum Paupertas apud Aristophanem Pluto, v. 422. in scenam prodiret, ita admirabundi eam excipiunt:

> ΧΡ. *Σὺ δ' εἶ τίς; ὠχρὰ μὲν γὰρ εἶναί μοι δοκεῖς.*
> ΒΛ. *Ἴσως Ἐριννύς ἐστιν ἐκ τραγῳδίας·*
> *Βλέπει γέ τοι μανικόν τι καὶ τραγῳδικόν.*

Quem locum Scholiastes partim ad hanc ipsam tragoediam refert: *ἐπισκώπτει τὴν διὰ τῶν Ἐριννύων Αἰσχύλου ὑπόθεσιν*, partim ad tralatitiam tragoediae consuetudinem: *εἰώθεισαν οἱ τραγῳδοὶ Ἐριννύας εἰσφέρειν μετὰ λαμπάδων* (ita enim sequitur apud Aristophanem: *Ἀλλ' οὐκ ἔχει δὲ δᾷδας*) *καὶ γὰρ τὰ ἀποτρόπαια τῶν φαντασμάτων τραγῳδοῖς μᾶλλον ἁρμόττει.* Ita Propertius El. II. 20. d)

> Tum me vel tragicae vexetis Erinnyes. ——

Cicero de Legibus, I. 14. *Agitant et insectantur impios non ardentibus taedis, sicut in fabulis, sed angore conscientiae.*

ΥΠΟΘ. ΗΣ ΒΟΥΛΗι ΝΙΚΗΣΑΣ. *Cuius suffragio victor vadens.* Cicero de eodem, Orat. pro Milone, c. 8. *Itaque hoc, iudices, non sine causa fictis fabulis doctissimi homines memoriae prodiderunt, eum, qui patris ulciscendi causa matrem necavisset, variatis hominum sententiis, non solum divino, sed etiam deae sapientissimae suffragio liberatum.* [Vide sis Petr. Victorii Var. Lect. XXVII. 7.]

Ibid. *ΤΑΣ ΔΕ ΕΡΙΝΝΥΑΣ ΠΡΑΥΝΑΣ, ΠΡΟΣΗΓΟΡΕΥΣΕΝ ΕΥΜΕΝΙΔΑΣ.* Non Oresti, sed Minervae hoc Aeschylum tribuisse vult Harpocration in v. *Εὐμενίδες*. *Αἰσχύ-*

---

b) vol. I, p. 271. ed. Ven. (Armen.)
c) Ath. X, p. 410. C. D. d) v. 29.

ος, inquit, ἐν Εὐμενίσιν τὰ περὶ τὴν κρίσιν τοῦ Ὀρέστου φησὶν, ὡς ἡ Ἀθηνᾶ πραΰνασα τὰς Ἐριννύας, ὥστε μὴ χαλεπῶς ἔχειν πρὸς τὸν Ὀρέστην, Εὐμενίδας ὠνόμασεν. Eadem ratione et σεμνὰς θεάς dictas velit Scholiastes Thucydidis in lib. I. 126. Τῶν σεμνῶν θεῶν· τῶν Ἐριννύων, κατ' ἀντίφρασιν· ἃς μετὰ τὸν Ὀρέστην οἱ Ἀθηναῖοι πλησίον τοῦ Ἀρείου πάγου ἱδρύσαντο. Nomina mutata significant omina mutari; sic Epidamnum, Dyrrachium. Altius vero petiisse huius nominis originem videtur Sophocles, cum dixerit in Oedipo Coloneo, v. 477.

Ὡς σφᾶς καλοῦμεν Εὐμενίδας, ἐξ εὐμενῶν
Στέρνων δέχεσθαι τὸν ἱκέτην σωτήριον.

Ibid. *ΠΑΡ' ΟΥΔΕΤΕΡΩι.* Neque apud Sophoclem, neque apud Euripidem: quod ex epigraphis tragoediarum, quas scripsere, satis constat.

[Dram. Pers. *ΠΥΘΙΑΣ ΠΡΟΦΗΤΙΣ.* I. Pollux Onomast.[e]) I. 17. Ἰδίως δὲ ἡ ἐν Δελφοῖς προφῆτις, Πυθία. D. Humphridus Prideaux in Notis historicis ad Chronicum Marmoreum, p. 209. Ep. 43. „Pythia vates erat, quae oracula Apollinis Delphici consulentibus dabat responsa. Quoties enim aliquis ad templum accesserat ad deum de aliqua re consulendum, peractis sacrificiis huic vati causam adventus exponebat, quae conscenso tripode, qui in specu erat, ubi spiritum acceperat, soluta oratione oraculum proferebat, quod poetae quidam, fani administri, in versus numerosque redigentes, ei qui Apollinem consulebat, carminibus tradidere."]

Ibid. *ΧΟΡΟΣ ΕΥΜΕΝΙΔΩΝ.* Qui ex quinquaginta constabat; sed consternatus hoc numero populus lege redegit exinde tragicum chorum ad quindecim. De qua re superius ad Vitam. [Iul. Pollux[f]) Onomast. IV. 15. Τὸ δὲ παλαιὸν ὁ τραγικὸς χορὸς πεντήκοντα ἦσαν, ἄχρι τῶν Εὐμενίδων Αἰσχύλου· πρὸς δὲ τὸν ὄχλον αὐτῶν, τοῦ πλῆθος ἐκπτοηθέντων, συνέστειλεν ὁ νόμος εἰς ἐλάττω ἀριθμὸν τὸν χορόν.]

[v. 1. *ΠΡΩΤΟΝ ΜΕΝ.* Oraculorum series. I. Terra, v. 2. II. Themis, ibid. III. Φοίβη, v. 4. IV. Φοῖβος, v. 18.]

[Ibid. *ΠΡΕΣΒΕΥΩ.* Vide Choeph. v. 486.]

v. 2. *ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΜΑΝΤΙΝ ΓΑΙΑΝ.* Pausanias[g]) Phocicis, c. 5. Φασὶ γὰρ δὴ τὰ ἀρχαιότατα Γῆς εἶναι τὸ χρηστήριον, καὶ Δάφνην [Δάφνιδα] ἐπ' αὐτῷ τετάχθαι πρόμαντιν ὑπὸ τῆς Γῆς. [Schol. noster, Μελαίνης δὲ καὶ Ποσειδῶνος, Δελφός· ἀφ' οὗ οἱ Δελφοί. Scholiastes Lycophronis, Μελάνθους, p. 45. Ἄλλοι δέ φασι Δελφοὺς κληθῆναι ἀπὸ Δέλφου υἱοῦ Ποσειδῶνος καὶ Μελάνθους τῆς Δευκαλίωνος θυγατρός. Quin vide quae ad v. 16. dicemus. Qua ratione oraculi Delphici initium Terrae fuerit attributum, ex Diod. Siculo[h]), XVI. p. 523. con-

---

e) Poll. I, §. 15.
f) IV, §. 110.
g) X, 5, 5.
h) Diod. XVI, c. 25.

ipsius Callimachi verba, qui Dianam infantem a matre Latona Vulcano oblatam narrat, ut ὀπτήρια daret:

Κούρα σὺ δὲ προτέρω περ, ἔτι τριέτηρος ἐοῦσα,
Εὖτ' ἔμολεν Λητώ σε μετ' ἀγκαλίδεσσι φέρουσα,
Ἡφαίστου καλέοντος ὅπως ὀπτήρια δοίη.

Alias ὀπτήρια dicuntur τὰ ἐν τοῖς ἀνακαλυπτηρίοις διδόμενα δῶρα τῇ νύμφῃ, teste Hesychio m), cuius verba sub Scholiastae Callimachi nomine oscitanter profert Meursius.

v. 8. *ΤΟ ΦΟΙΒΗΣ Δ' ΟΝΟΜ' ΕΧΕΙ ΠΑΡΩΝΥΜΟΝ.* Aeschylus, qui multus est in paronomasiis observandis, vult Phoebum ut oraculum, ita et nomen a Phoebe derivasse. Latona enim Phoebes filia, filius Latonae Phoebus. Φοῖβος igitur παρωνύμως ἀπὸ τῆς μάμμης Φοίβης, ut loquitur Eustathius n), Il. Α'. 43. ἀπὸ Φοίβης μάμμης νομικῶς, ὡς Ἡσίοδος, inquit Etymol. o) Negat id recte dictum Sylburgius: *Φοίβη enim non avia Phoebi est*, inquit, *sed avi soror, soror videlicet Saturni, Coeli et Terrae filia, ut Apollodorus initio lib. I.* [I, 1.] *et Hesiodus, Theog.* v. 136. *memoriae prodiderunt.* Haec ille adversus sententiam veterum, minus recte. Phoebe enim non tantum avi soror, sed et avia: avi quidem ex patre soror, ex matre autem avia. Phoebe enim mater Latonae, Latona Phoebi. Et hic notandus veterum Graecorum ritus, ut liberi scilicet proximorum cognatorum nomina acciperent. Demosthenes p) contra Boeotum de nomine, p. 579. Ἀξιοῖ δὲ αὐτὸς ὡς δὴ πρεσβύτερος ὢν τοὔνομ' ἔχειν τὸ τοῦ πρὸς πατρὸς πάππου. Et ibid. *) p. 580. Ἔστι δ' ὁ Βοιωτὸς ἀδελφοῦ τῆς τούτου μητρὸς ὄνομα· ἐπειδὴ δὲ εἰσάγειν ὁ πατὴρ τούτους ἠναγκάζετο —— αὐτὸν τοῦτον εἰσάγει Βοιωτόν. Vide et Polyaenum, Strateg. VI, 6. Qui ritus a Graecis ad Romanos derivatus est. Suetonius in Neron. cap. 6. *Futurae felicitatis signum evidens lustrico die exstitit. Nam C. Caesar, rogante sorore, ut infanti ei quod vellet nomen daret, intuens Claudium, eius dare se dixit.* [Eustathius q) ad Iliad. Ε'. 540. Παλαίτατον ἔθος ἦν τοὺς ἐγγόνους καλεῖσθαι τοῖς τῶν πάππων ὀνόμασι.] Verum haec Aeschyli Phoebi etymologia non placet Heraclidi in Allegoriis Homericis.

[v. 9. *ΛΙΠΩΝ ΔΕ ΛΙΜΝΗΝ.* At Pausanias s), Phoc. c. 5. Themin Apollini Oraculum cessisse ait.]

[v. 10. *ΑΚΤΑΣ ΝΑΥΠΟΡΟΥΣ ΤΑΣ ΠΑΛΛΑΔΟΣ.* Ἐς Ἀθήνας. Atticam olim ὀνομαστικῶς Acten dictam, quod maximam eius partem mare attingat, docet Strabo, IX. p. 391.

m) vol. II, p. 773.
n) Eust. p. 38, 2.
o) Et. M. p. 796, 56.
p) Demosth. p. 1002. R.
q) Eust. p. 581, 8.
*) Id. p. 1004. R.
s) Paus. X, 5, 6.

)elphi vero longe a mari; vult itaque Apollinem ad Atticam ppulisse atque inde ad Delphos, urbem Phocidos, dedu- tum esse.]

[v. 11. *ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ Θ' ΕΔΡΑΣ.* Quippe ad pedem nontis Parnassi sita erat urbs Delphi. Hesych. *Ἕδρα· βάσις.* ristid.[t]) Orat. I. de mundi opificio agens: *Καὶ πεδία ἐν μέσῳ αταμίξας, ὀρῶν ἕδρας καὶ γῆς, ὅτιπερ δυνάμεις τῷ ἑτέρῳ, τὸ ἕτε- ον πηγνύς:* Malim *ὀρῶν ἕδρας καὶ γῆς ὥσπερ συνάρσεις,* vel *συν- ψεις τῷ ἑτέρῳ, κ. τ. λ.*]

[v. 12. *ΠΕΜΠΟΥΣΙ Δ' ΑΥΤΟΝ.* Ubique Athenas cele- randi occasionem captat Aeschylus, ideoque hic artificio ummo Apollinem ab Atheniensibus deductum commentus st, ut pompa, quam Delphos mittebant, tam egregia et ce- ebri origine niti videretur: Pindarus vero, in laudem patriae uae, ex Tanagra Boeotiae, ut observat Scholiastes noster, educi finxit. Verum cum nostro convenit Ephori historia pud Strabonem, IX. p. 422. *Καθ' ὃν χρόνον τὸν Ἀπόλλωνα τὴν ῆν ἐπιόντα ἡμεροῦν τοὺς ἀνθρώπους ἀπό τε τῶν ἀνημέρων καρπῶν αὶ τῶν βίων, ἐξ Ἀθηνῶν ὁρμηθέντα ἐπὶ Δελφοὺς, ταύτην ἰέναι τὴν δὸν, ᾗ νῦν Ἀθηναῖοι τὴν Πυθιάδα πέμπουσι.*

[v. 13. *ΚΕΛΕΥΘΟΠΟΙΟΙ.* q. d. *viarum auctores.* Athe- ienses ita dicti a Theseo, qui tutum fecerat iter, occisis nultis monstris.]

[Ibid. *ΠΑΙΔΕΣ ΗΦΑΙΣΤΟΥ.* Athenienses, quibus pas- im gratulatur Aeschylus, Vulcani vocat filios, quasi artium mnium peritissimos. Nam a Vulcano et Minerva omnes ar- es perfectae. Unde Homer. Odyss. *Z'.* 233.

—— *ὃν Ἥφαιστος δέδαεν καὶ Παλλὰς Ἀθήνη.*

Et Hymn. in Vulc. v. 1.

Ἥφαιστον κλυτόμητιν ἀείδεο, Μοῦσα λιγεῖα·
Ὃς μετ' Ἀθηναίης γλαυκώπιδος ἀγλαὰ ἔργα
Ἀνθρώπους ἐδίδαξεν ἐπὶ χθονός. ——

Ni potius quia Ericthonius, a quo Athenienses, Vulcani erat ilius. Fabulam recenset Etymologus[u]) in v. *Ἐρεχθεύς.* Vide is quae ad v. 858.]

v. 14. *ΑΝΗΜΕΡΟΝ ΤΙΘΕΝΤΕΣ ΗΜΕΡΩΜΕΝΗΝ, la- rociniis infestam reddidit pacatiorem.* Ita omnino reddendus uit hic locus, cum egregium Thesei facinus id latronibus tru- cidandis respexerit, ut annotat Scholiastes. Apollodorus[x]) quoque eodem verbo de re eadem utitur ad finem Bibliothe- cae: *φρουρουμένης δὲ ὑπὸ ἀνδρῶν κακούργων τῆς ὁδοῦ* (versus Athenas) *ἡμέρωσε.*

---

t) Aristid. vol. I, p. 7. A. Cant.

u) Etym. M. 371, 29.

x) Apollod. III, 16.

[Ibid. *ΤΙΘΕΝΤΕΣ*. Hesych. Τιθέντες· ποιοῦντες. S... pius Aeschylo sic usurpatur τίθημι. Prom. Vinct. v. 86.

'Ενταῦθα δή σε Ζεὺς τίθησιν ἔμφρονα.]

[Ibid. *ΗΜΕΡΩΜΕΝΗΝ*. Sophocles *) de Theseo ... Schol. Pindari in Arg. Isthm.

—— ὃς παρακτίαν
Στείχων ἀνημέρωσα κνωδάλων ὁδόν.]

[v. 15. *ΤΙΜΑΛΦΕΙ*. *Honore prosequitur*. Ag... v. 931.

—— Θεούς τοι τοῖσδε τιμαλφεῖν χρεών.

Pindarus, Nem. IX. 130. [54. B.] τιμαλφεῖν λόγοις Νίκαν. ... Scholiastes, ἀντὶ τοῦ τιμᾶν αὐτὸν λόγοις. Itidem τιμαλφής ... nitur ab Etymologo **) ἄγαν τίμιος, et τὸ τιμὴν εὑρίσκων, ... ab ἀλφέω *invenio*. Hesych. Τιμαλφεῖν· τιμᾶν. Compo... pro simplici, familiare poetis. Idem Τιμαλφὴς (ita leg.) ... μος, τιμὴν ἀλφάνουσα, διὰ τιμῆς ἀγομένη. Ἴων Φοίνιξ ... τινὲς μὲν τὴν Ἰωνίαν. Αἰσχύλος δὲ ἐν Ἐπιγόνοις ἐπὶ τοῦ ... Idem Τιμαλφέστατα· τιμιώτατα, πολύτιμα ἢ ὁσιώτατα.]

[v. 17. *ΕΝΘΕΟΝ ΚΤΙΣΑΣ ΦΡΕΝΑ*. f. ἐνθέαν ... φρένα. *Iupiter artis illum divinatricis faciens peritum*.]

[Ibid. *ΚΤΙΣΑΣ*. Et in Persis, v. 287.

—— ὡς πολ-
λὰς Περσίδων μάταν ἔκτισαν
Εὔνιδας. ——

Et in Choeph. v. 1060.

'Ελεύθερόν σε τῶνδε πημάτων κτίσει.

Et in Supplic. v. 643.

Τὸν ἄχορον βοὰν
Κτίσαι μάχλον Ἄρη.]

v. 16. *ΔΕΛΦΟΣ ΤΕ ΧΩΡΑΣ ΤΗΣΔΕ ΠΡΥΜΝΗΤΗΣ ΑΝΑΞ*. Mira constructio, quam Scholiastes comminiscitur, qui populum esse regem autumat. Aeschylus enim sine dubio voluit Delphum quendam tum fuisse illius loci regem, ... quo scilicet urbi nomen: nam observat Pausanias, X. 6. y) Δελφὸν δὲ (εἶναι) ἀφ' οὗ τὸ ὄνομα τῇ πόλει τὸ ἐφ' ἡμῶν ἐστιν. ... rursus, ibid. z) Οἱ μὲν δὲ γενεαλογεῖν τὰ πάντα ἐθέλοντες, ... εἶναι Δελφοῦ Πύθην, καὶ ἀπὸ τοῦ βασιλεύσαντος γενέσθαι τῇ ... τὸ ὄνομα ἥγηνται. A Delpho ergo Delphi, a Pythe Pyth... Ipse Scholiastes paulo ante ex Epaphrodito: Μέλαινος ... Ποσειδῶνος Δελφός, ἀφ' οὗ οἱ Δελφοί. Imo Epaphroditi ... e sede sua mota huc transferenda sunt.

v. 19. *ΔΙΟΣ ΠΡΟΦΗΤΗΣ Δ' ΕΣΤΙ ΛΟΞΙΑΣ ΠΑΤΡΟΣ*. Virgilius, Aeneid. III. 250.

*) Soph. Thes. fr. 1. **) p. 758, 32. y) §. 3. z) §.

Accipite ergo animis, atque haec mea figite dicta,
Quae Phoebo pater omnipotens, mihi Phoebus Apollo
Praedixit. —

Ibi Servius: *Notandum Apollinem quae dicit ab Iove cognoscere.* Et Macrobius, Saturnal. V. 22. *Affirmo doctissimum vatem etiam in hoc Aeschylum, eminentissimum tragoediarum scriptorem, secutum; qui in fabula, quae Latina lingua* SACERDOTES *inscribitur* (nempe Ἱέρειαι*)), *sic ait:*

Στέλλειν ὅπως τάχιστα· ταῦτα γὰρ πατὴρ
Ζεὺς ἐγκαθίει Λοξίᾳ θεσπίσματα.

Et alibi (hunc ipsum locum innuens):

Πατρὸς προφήτης ἐστὶ Λοξίας Διός.

Et quid (l. ecquid) *clarum factum est inde sumpsisse Virgilium quod Apollo ea vaticinatur quae sibi Iupiter fatur?* [Alii Apollinem ipsi Terrae in hoc oraculo successisse tradunt. Aelian. Var. Hist. III. 1. *Ἐνταῦθά τοί φασι παῖδες Θετταλῶν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα τὸν Πύθιον καθήρασθαι κατὰ πρόσταγμα τοῦ Διὸς, ὅτε τὸν Πύθωνα τὸν δράκοντα κατετόξευσεν, ἔτι φυλάττοντα τοὺς Δελφοὺς, τῆς Γῆς ἐχούσης τὸ μαντεῖον· στεφανωσάμενον οὖν ἐκ ταύτης τῆς Δάφνης τῆς Τεμπικῆς, καὶ λαβόντα κλάδον εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα ἐκ τῆς αὐτοῦ δάφνης, ἐλθεῖν ἐς Δελφοὺς, καὶ παραλαβεῖν τὸ μαντεῖον.*]

v. 20. *ΤΟΥΤΟΥΣ.* Terram scil. Themin, Phoeben, Apollinem.

v. 21. *ΠΑΛΛΑΣ ΠΡΟΝΑΙΑ.* Delphis Pronaeam fuisse Palladem, quod ante templum Apollinis ipsa esset collocata, et hinc patet, et ex hoc Callimachi [a]) versu, a Scholiaste allato,

Χ' ἡ Παλλὰς, Δελφοί νιν ὅθ' ἱδρύοντο προναίην.

Et erat aedes ei sacra, ut Pausanias [b]) in Phocicis, c. 8. *Ὁ τέταρτος (ναὸς) Ἀθηνᾶς ἐστι Προνοίας.* l. *Προναίας.* Eiusdem cognominis Minerva et ad Thebas. Pausanias in Boeoticis [c]), c. 10. *Πρῶτα μὲν δὴ λίθου κατὰ τὴν ἔσοδόν ἐστιν Ἀθηνᾶ καὶ Ἑρμῆς ὀνομαζόμενοι Πρόναοι.* De hac intelligendus mihi videtur Aeschines Oratione contra Ctesiphontem [d]), p. 445. *Ἀναθεῖναι Ἀπόλλωνι τῷ Πυθίῳ καὶ [τῇ] Ἀρτέμιδι καὶ Λητοῖ καὶ Ἀθηνᾷ Προνοίᾳ.* Lege *Προναίᾳ.* Licet mendum satis sit antiquum, et apud Harpocrationem etiam recipiatur, p. 243. Sed videndus omnino de hac re Meursius in Lectionibus Atticis, p. 87. [Etymologici [e]) M. auctor, *Προναΐα Ἀθηνᾶ, ἀγάλματος ὄνομα· ἤτοι διὰ τὸ πρὸ τοῦ ναοῦ ἐν Δελφοῖς ἑστάναι· ἢ ὅτι προενόησεν ὅτι*

---

a) Callim. fr. 220. Ern.
b) Paus. X, 8, 6.
c) IX, 10, 2.
d) p. 69. Steph.
e) Etym. M. p. 700, 1.
*) fr. 74. Sch.

ἔστιν ἡ Ἀττώ. Testis est et Herodotus, VIII. 37. ubi ἱρὸν τῆς Προναίης Ἀθηναίης plus semel memorat. Item Hesych. Προναίας Ἀθηνᾶς τέμενος ἐν Δελφοῖς, ubi frustra sunt qui legere contendunt προνοίας.

v. 22. *ΣΕΒΩ ΔΕ ΝΥΜΦΑΣ, ΕΝΘΑ ΚΩΡΥΚΙΣ ΠΕΤΡΑ.* Κωρυκὶς πέτρα, interprete Scholiaste, Παρνασσίς, sed nimis recte: additur enim κοίλη, ut intelligatur ἄντρον Κωρύκιον, quod non erat poetae praetereundum: est enim omnium quae notatu digna maximum, observante Pausania. Nymphas autem illic veneratur Pythia; tum quod nomen sortitum sit a nympha (Λέγεται δὲ καὶ ἄλλος διάφορος λόγος τῷ προτέρῳ, Ἀπόλλωνι ἐκ νύμφης Κωρυκίας γενέσθαι Λύκωρον, καὶ ἀπὸ μὲν Λυκώρου πόλιν Λυκώρειαν, τὸ ἄντρον δὲ ὀνομασθῆναι τὸ Κωρύκιον ἀπὸ τῆς νύμφης· Pausanias f) in Phocicis, c. 6.), tum quod Nymphis cum Pane potissimum haberetur sacrum: Ἱερὸν δὲ αὐτὸ οἱ περὶ τὸν Παρνασσὸν Κωρυκίων τε εἶναι νυμφῶν καὶ Πανὸς μάλιστα ἥγηνται, Pausan. ibid. g) [De Parnasso intelligenda haec sunt, prout monuit Scholiastes, ubi erat antrum Nympharum eiusdem cum Cilicio nominis, scilicet *Corycium*. Strabo, IX. p. 417. Ἱεροπρεπὴς δέ ἐστι πᾶς ὁ Παρνασσός, ἔχων ἄντρα τε καὶ ἄλλα χωρία τιμώμενά τε καὶ ἁγιστευόμενα, ὧν ἐστι γνωριμώτατον καὶ κάλλιστον τὸ Κωρύκιον, νυμφῶν ἄντρον ὁμώνυμον τῷ Κιλικίῳ. Ubi Nymphas vides, perinde ac in altero illo cultas, de quibus et Apollonius, II. 711.

—— Κωρύκιαι Νύμφαι, Πλείστοιο θύγατρες.

Nam Plistus est fluvius Delphicus. Etymolog. h) Κωρύκιον εἴρηται εἰς τὸ Πλείστοιο. Vide quae infra ad v. 27. dicemus. Meminit et huius antri Herodotus, VIII. 36. Αὐτῶν δὲ οἱ μὲν πλεῖστοι ἀνέβησαν ἐς τοῦ Παρνασσοῦ τὰς κορυφάς, καὶ ἐς τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἀνηνείκαντο. Lucan. III. 226.

Coryciumque patens exesis rupibus antrum.

Steph. Byzant. Κώρυκος· πόλις Κιλικίας· Παρθένιος προσπεμπτικῷ· παρ' ᾗ τὸ Κωρύκειον ἄντρον Νυμφῶν, ἀξιάγαστον θαῦμα, ὁμώνυμον ἐν Παρνασσῷ.]

[Ibid. *ΔΑΙΜΟΝΩΝ ΑΝΑΣΤΡΟΦΗ.* Diversorium Apollinis et Bacchi. De altero illo in Cicilia Corycio, cuius ad exemplum nomen huic in Parnasso inditum, Mela, I. 13. *habitarique a Diis et dignus et creditus.* Ἀναστροφή aliquando pro conversatione aut commoratione sumitur, ut 1 Petr. II. 12; hic pro ipso loco, in quo habitatur. Sic Oppianus, Halieut. I. 25 κλίσιν vocat, ubi quis recumbit somnumque capit. Itidem Levit. IV. 12. ἔκχυσις, *effusio*, id est, *locus effusionis*, vide Hoelzlinum in Apollon. Rhod. I. 326.]

---

f) Paus. X, 6, 3. g) IX, 32, 7.
h) Et. M. 551, 45.

v. 24. *ΒΡΟΜΙΟΣ Δ' ΕΧΕΙ ΤΟΝ ΧΩΡΟΝ.* Confirmat Euripides, Iphig. in Taur. v. 1243.

Τὰν βακχεύουσαν Διονύσῳ
Παρνάσιον κορυφάν.

Et Plutarchus de *Ει* apud Delphos, p. 388. [E.] *Ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν Διόνυσον, ᾧ τῶν Δελφῶν οὐδὲν ἧττον ἢ τῷ Ἀπόλλωνι μέτεστιν.* Et clarius Scholiastes Euripidis in Phoeniss. v. 235. Nonnus Dionys. XIII. 133. Parnassum, Apollinem, fratri suo Baccho communicasse tradit:

—— *ἐπεὶ Δαφναῖος Ἀπόλλων*
Κλῆρον ἑὸν ξήνωσε κασιγνήτῳ Διονύσῳ
Παρνησσὸν δικάρηνον. ——]

[v. 25. *ΒΑΚΧΑΙΣ ΕΣΤΡΑΤΗΓΗΣΕΝ ΘΕΟΣ.* Narrat Euripides in Bacchis, v. 1076.

Ἐκ δ' αἰθέρος φωνή τις, ὡς μὲν εἰκάσαι
Διόνυσος ἀνεβόησεν· ὦ νεανίδες,
Ἄγω τὸν ὑμᾶς, κἀμὲ, τἀμά τ' ὄργια
Γέλων τιθέμενον· ἀλλὰ τιμωρεῖσθέ νιν.

Et mox, v. 1086.

Ὁ δ' αὖθις ἐπεκέλευσεν· ὡς δ' ἐγνώρισαν
Σαφῆ κελευσμὸν Βακχίου Κάδμου κόραι,
Ἦιξαν, κ. τ. λ.]

v. 26. *ΛΑΓΩ ΔΙΚΗΝ.* Vide Euripidem in Bacchis, prope finem.

[Ibid. *ΚΑΤΑΡΡΑΨΑΣ.* *Machinans.* An leg. *καταῤῥάξας?* Pentheus, qui volebat speculari, quid agerent Bacchae, ab iis devoratus fuit.]

v. 27. *ΠΛΕΙΣΤΟΥ ΤΕ ΠΗΓΑΣ.* [Vide annon legendum *Πλειστοῦ.*] Post Corycias Nymphas Plistum invocat; illae enim huius fluvii filiae, ut refert Apollonius, II. 711.

Πολλὰ δὲ Κωρύκιαι νύμφαι Πλείστοιο θύγατρες.

Nihil tritius apud poetas veteres quam fluviorum invocatio. Noster in Suppl. v. 1031.

—— *μηδ' ἔτι Νεῖλου*
Προχοὰς σέβωμεν ὕμνοις.

[Ibid. *ΠΗΓΑΣ.* Fontes fluviorum sacros habebant veteres. Frontinus[k]) de Aquae-ductibus, sub init. *Fontium memoria cum sanctitate adhuc exstat et colitur.* Hinc a Cicerone de Leg. II. 22. *Fontis ara memoratur.* Nat. Deor. III. 20. *Fontis delubrum: qua ratione saepius eos invocabant.* Porro sacri erant fontes qui in *ἀνειμένῳ θεοῖς τόπῳ*, qualis erat Par-

---

k) Front. I, 1.

nassus, siti essent. Theocritus l) in Epigrammate de huiusmodi loco consecrato, v. 5.

> Ἕρχος δ' εὖ ἱερὸν περιδέδρομεν· ἀέναον δὲ
> Ῥεῖθρον ἀπὸ σπιλάδων πάντοσε τηλεθάει
> Δάφναις καὶ μύρτοισι καὶ εὐώδει κυπαρίσσῳ.]

Ibid. *ΚΑΙ ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ ΚΡΑΤΟΣ.* Non sine ratione et Neptunum invocat, cuius prius fuerat urbs Delphi, donec eam Calauria (Taenaro, ut Strabo m)) permutaverat. Callimachus n),

> Μέσφα Καλαυρείης ἦλθεν ἐς ἀντίδοσιν.

quae notaverat Scholiastes, sed cuius verba a propria sede amota. [Est vero hic *Ποσειδῶνος κράτος* nihil aliud quam circumlocutio, quae saepissime fit per *σθένος*, et *μένος* et *βίᾳ* et reliqua istiusmodi. Ita quia Cadmus aevum egit curis plenum et difficultatibus, nomen eius *περιφραστικῶς* protulit Euripides, *Καδμείαν μέριμναν*, in Phoeniss. v. 1070.]

[v. 28. *ΤΕΛΕΙΟΝ. Oracula rata facientem.* Hom. Il. Α'. 5.

> —— Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή.]

[v. 29. *ΕΙΣ ΘΡΟΝΟΥΣ ΚΑΘΙΖΑΝΩ.* Strabo, IX p. 419. *Ἀναφέρεσθαι δὲ ἐξ αὐτοῦ πνεῦμα ἐνθουσιαστικόν· ὑπερκεῖσθαι δὲ τοῦ στομίου τρίποδα ὑψηλὸν, ἐφ' ὃν τὴν Πυθίαν ἀναβαίνουσαν δεχομένην τὸ πνεῦμα ἀποθεσπίζειν ἔμμετρά τε καὶ ἄμετρα.* Porro Delphici tripodis operculum, cui insidebat vates, *ὅλμος* dicebatur. Iul. Pollux. o) Onomast. X. 13. *Τὸ δὲ ἐπίθημα τοῦ τρίποδος κύκλον καὶ ὅλμον δεῖ καλεῖν· ἐπεὶ καὶ τοῦ Δελφικοῦ τρίποδος ἐπίθημα, ᾧ ἐγκάθηται ἡ προφῆτις, ὅλμος καλεῖται.*]

[v. 30. *ΤΩΝ ΠΡΙΝ ΕΙΣΟΔΩΝ.* Schol. *Τὴν Πυθὼ τὴν πρώην Ποσειδῶνος, ὑπὲρ ἧς Καλαύρειαν ἐδέξατο.* Ita et Tzetzes ad illud Lycophronis, v. 617.

> Τοῦ τεχνοποιοῦ δαπέδων Ἀμοιβέως.

Ἀμοιβέα, inquit, *τὸν Ποσειδῶνα λέγει, ὅτι ἐν Δελφοῖς οὕτω τιμᾶται, ἐπεὶ ἠμείψαντο πρὸς ἀλλήλους, ὁ μὲν Ποσειδῶν Καλαυρείαν ὁ δὲ Ἀπόλλων Δελφούς.* Aliter vero Strabo.]

v. 32. *ΙΤΩΝ ΠΑΛΩι ΛΑΧΟΝΤΕΣ.* Ita etiam *κλῆρον* et *κλῆροι* pro oraculis et vaticiniis; ita et *πεσσοί* Euripidi in Medea, v. 68. Virg. Aen. IV. 345.

> Sed nunc Italiam magnam Gryneus Apollo,
> Italiam Lyciae iussere capessere sortes.]

---

l) Theocr. epigr. 4.
m) Strab. VIII, p. 260.
n) Callim. fr. 221. Ern.
o) Poll. X, 81.

[v. 33. *MANTEYOMAI ΓAP.* Unde omnium minime fallax censebatur oraculum Delphicum. Strabo, IX. p. 419. *Ἡ μὲν οὖν ἐπὶ τὸ πλεῖστον τιμὴ τῷ ἱερῷ τούτῳ διὰ τὸ χρηστήριον συνέβη δόξαντι ἀψευδεστάτῳ τῶν πάντων ὑπάρξαι.* Cic. Divinat. I. 19. *Oraculi Delphici veritatem omnis aetas experta est.*

v. 34. *H ΔEINA ΛEΞAI.* Intelligendum est vatem ingressam templum subito rediisse insanam, pavefactam, et trementem.

v. 36. *ΩΣ MHTE ΣΩKEIN, MHTE M' AKTAINEIN BAΣIN.* Hesychius, *Σώκει· ἰσχύει, βοηθεῖ.* Et *ἀκταίνειν, μετεωρίζειν.* Quod Scholion est ad hunc locum Aeschyli. Etymologici p) auctor, *Ἀκταίνω* —— *παρὰ τὸ ἧκται ἀκτὸς, καὶ ῥῆμα ἀκτῶ, ἀφ' οὗ τὸ κουφίζω παρὰ Αἰσχύλῳ.*

v. 37. *TPEXΩ ΔE XEPΣIN.* [Sc. *innixa baculo.* Quin Philoctetes claudus apud Sophoclem, v. 290.

—— αὐτὸς ἂν τάλας
Εἱλυόμην, δύστηνον ἐξέλκων πόδα.

Neque enim cum Scholiaste meram *πορείαν* eo in loco significari arbitror, sed gressum aliquem, qui dolorem secum habeat coniunctum; qualis est claudorum, cum manibus pedibusque gradiuntur. Hesych. *Εἱλύεται·* —— *τετραποδίζει* optime exprimit quod innuit Sophocles.] Polydorus excaecatus apud Euripidem in Hecuba, v. 1058.

Τετράποδος βάσιν θηρὸς ὀρεστέρου
Τιθέμενος ἐπὶ χεῖρα κατ' ἴχνος,

manui incumbens e vestigio: hoc est, vestigans manibus quo iturus sim, et pedibus manuum vestigia sequens. Ni potius *κατ' ἴχνος* accipiendum pro *ἐν τῇ πορείᾳ.*

[Ibid. *ΠOΔΩKIAι.* Aur. *ποδωκείᾳ.*]

[v. 38. *ΓPAYΣ.* Ex quo Echecrates Thessalus Phoebadem devirginavit, lege cautum est *μηκέτι παρθένον χρηστηριάζειν, ἀλλὰ γυναῖκα πρεσβυτέραν πεντήκοντα ἐτῶν χρησμολογεῖν.* Diod. q) Sic. XVI. p. 524.]

[Ibid. *OYΔEN.* Quod hic de anu Noster, idem de sene Euripides, Heracl. v. 167.

—— Γέροντος οὕνεκα,
Τύμβου, τὸ μηδὲν ὄντος, ὡς εἰπεῖν ἔπος.]

[Ibid. *ANTIΠAIΣ.* Hesych. *Ἀντίπαις· νέος παῖς.* Notum adagium *δὶς παῖδες οἱ γέροντες*, cuius meminerunt Aristophanes, Plato, Theopompus, Lucianus, et alii. Sophocles r) in Peleo, apud Clem. Alex. Strom. VI. p. 748.

Πάλιν γὰρ αὖθις παῖς ὁ γηράσκων ἀνήρ.

---

p) Etym. M. 54, 35.
q) Diod. XVI, 26.
r) Sophocl. Peleo fr. I, v. 3.

Huc pertinent quae Aristoteles, Problemat. XVII. 3. Quo modo prius et posterius accipi debeant, *καὶ ὅταν γηράσκων τις ἐπὶ τὸ πέρας ἔλθῃ καὶ πάλιν ἐπαναστρέψῃ ἐπὶ τὴν ἀρχήν.* Senes in Agamemn. v. 74.

Μίμνομεν ἰσχὺν
Ἰσόπαιδα νέμοντες ἐπὶ σκήπτροις.]

[v. 39. *ΕΓΩ ΜΕΝ ΕΡΠΩ.* Congrue de incessu anili, *ἕρπειν περὶ ἀπόδων ζώων* primo dicitur, dein *καταχρηστικῶς ἐπὶ τῶν νωθέστερον καὶ ἀσπουδεὶ πορευομένων.*]

[Ibid. *ΠΟΛΥΣΤΕΦΗ ΜΥΧΟΝ.* Templi adytum intellige, ubi sedes oraculi, Diodor. Sic. XVI. s) p. 523. *Ὄντος χάσματος ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ καθ' ὃν ἐστι νῦν τοῦ ἱεροῦ τὸ καλούμενον ἄδυτον, κ. τ. λ.* Straboni describitur, IX. p. 419. *ἄντρον κατὰ βάθος, οὐ μάλα εὐρύστομον.*]

[v. 40. *ΕΠ' ΟΜΦΑΛΩι.* Graeci dixerunt Delphos τῆς *γῆς ὀμφαλόν*, quod in medio totius terrarum orbis iacere sensissent. Hic vero *ὀμφαλός* magis proprie accipiendus, de interiori quadam templi parte, illa forsan, in qua *ὀμφαλός* servabatur, de quo Strabo, IX. p. 420. *Δείκνυται δὲ καὶ ὀμφαλός τις ἐν τῷ ναῷ τεταινιωμένος, καὶ ἐπ' αὐτοῦ αἱ δύω εἰκόνες τοῦ μύθου.* Duarum sc. aquilarum imagines, quae a Iove emissae, haec ab ortu, illa ab occasu, ibi convenerunt. Meminit et Pausanias t). An potius *ὀμφαλός* hic denotat foramen quoddam in templo, ita dictum, quia simile esset tensario foramini, quod Graeci vocant *ὀμφαλόν*. Varro u) de Lingua Latina, VI. *Sed quod vocant Delphis in aede foramen, allatum est quiddam, ut thesauri speciem, quod Graeci ὀμφαλόν, umbilicum dixerunt.* Legit Scaliger: *Sed quod vocant Delphis μεσομφάλιον* (malim *ὀμφαλόν*) *in aede, foramen alatum est quoddam, tensari specie, quod Graeci ὀμφαλόν dixerunt.* In templi adyto situm esse hunc *ὀμφαλόν* discimus ex versu praecedenti. Et cum *foramen* Varro dixerit, ego nihil dubito, quin illud fuerit terrae *χάσμα*, de quo plura Diodorus, loco nuperrime allato. Super hoc constituebatur tripos, cui, cum vaticinatura esset, insidebat anus. Ex eo quippe foramine egrediebatur *μαντικὸν πνεῦμα* (ita vocat Scholiastes Aristoph. x) in Aves, quod Ciceroni de Divinat. I. 50. *anhelitus terrae* dicitur), quo inflata vates oracula fudit.]

[Ibid. *ΘΕΟΜΥΣΗ.* i. e. *θεοστυγῆ.* Orestem.]

v. 41. *ΠΡΟΣΤΡΟΠΑΙΟΝ.* Vox ambiguae significationis: Scholiastes *supplicem* interpretatur.

[v. 43. *ΕΛΑΙΑΣ ΥΨΙΓΕΝΝΗΤΟΝ ΚΛΑΔΟΝ.* Ad Virgilianum illud, Aen. VII. 237.

---

s) Diod. XVI, 26.
t) Paus. X, 16, 2
u) p. 84. Bip. p. 302. Speng., q. v.
x) imo in Plut. v. 39.

Praeferimus manibus vittas. ——

Vir cl. Germ. Valens Guellius „Εἰρεσιώνη," inquit, „Graecis dicitur ramus oleaginus, lana obvolutus, arborum fructibus circumpendentibus, qui ante ianuas suspendi solebat in honorem Apollinis, ad famem arcendam, ex oraculi praecepto: de quo Suid. et Aristoph. interpres in Pluto [y]). Item Plutarch. in Theseo [z]). Quo etiam εἰρεσιώνης obtentu et in legationibus fungendis Graeci utebantur. Et eo videtur pertinere quod de Locrensium legatis Livius [a]) tradit, qui, in velamentis supplicum ramos oleae more Graecorum porrigentes, flebili vociferatione humi procubuerunt. Nimirum vox Graeca ἀπὸ τοῦ εἰρίου ductum videtur. Et Servius hic *vittas* interpretatur, quae pendebant in ramo religatae. Homerus quoque supplicum velamenta et cultum notavit, Iliad. *Α'*. 14.

Στέμματ' ἔχων ἐν χερσίν. ——

Et ubique [?] Euripides [b]) ἱκεσίους κλάδους. Aeschylus etiam luculentius has supplicum vittas in Eumen. describit, sub persona Phoebadis de Oreste loquentis:

'Ορῶ ——
"Εχοντ' ἐλαίας θ' ὑψιγέννητον κλάδον,
Λήνει μεγίστῳ σωφρόνως ἐστεμμένον,
'Αργῆτι μαλλῷ. ——

Et idem in Supplic. v. 22. ἱκετῶν ἐγχειρίδια ἱεροστέπτους κλάδους vocat, et v. 338. λευκοστεφεῖς νεοδρέπτους κλάδους." Haec Guellius.]

v. 45. *ΑΡΓΗΤΙ ΜΑΛΛΩι. ΤΗιΔΕ ΓΑΡ ΤΡΑΝΩΣ ΕΡΩ.* Hoc est, sic enim explicate dixi quod dixeram: nec quidem infrequens est apud poetam nostrum, ut, cum verba paulo duriuscula prius usurparet, interpretamentum ex verbo, cui vulgi aures assuetae, adderet. Sept. Theb. v. 495.

"Αλω δὲ πολλήν, ἀσπίδος κύκλον λέγω,
"Εφριξα δινήσαντος. ——

Se ipsum eodem modo explicat Euripides in Hecuba, v. 736.

ΕΚΑ. Δύστην', ἐμαυτὴν γὰρ λέγω, λέγουσά σε
Ἑκάβη, τί δράσω; ——

Per ἀργῆτι μαλλῷ igitur interpretatur τὸ λήνει. Hesychius, *Λήνει*, ἐρίῳ. *Λᾶνος lana*, λανιστής *lanista*, λανάριος *carminator*. Observat Scholiastes Apollonii, IV. 177. Βεβρίθει λήνεσσιν τοῖς ἐρίοις. Ὅθεν καὶ λανάριοι καλοῦνται οἱ κτενισταί. Recte igitur Varro [c]): *Lana Graecum, ut Polybius et Callimachus scribunt. Λῆνος* certe *lana*. Hesychius, *Λήναια*, τὰ ἔρια. Lege

---

y) v. 1055.
z) Plut. Thes. cap. XXII. p. 10.
a) Liv. XXIX, 16.
b) Eurip. Heracl. 518. et Suppl. 102.
c) Varr. d. L. L. V, p. 33. Bip. (117. Sp.)

Λήμνά, ut et literarum series et res ipsa postulat. Apollonius, IV. 178.

Καὶ οἱ ἐπὶ ξανθῇσι παρῃῄσιν ἠδὲ μετώπῳ
Μαρμαρυγῇ λῃνέων φλογὶ εἴκελον ἶζεν ἔρευθος.

Hinc vox composita *εὐληνής*. Hesychius, *Εὐλήρης*, *εὔερος*. Sed et literarum series et ipsa expositio postulat, ut scribatur *Εὐληνής*. Recte Etymologus[d]). *Εὐληνὴς, παρὰ τὸ λῆνος οὐδετέρως*. Ab hac etiam voce *λῆνος λημνίσκος*, si modo Festo[e]) fides: *Lemnisci, id est fasciolae colorisae* (MS. *colariae*) *dependentes ex coronis, propterea dicuntur, quod antiquissimum fuit genus coronarum lanearum*. A *λῆνος* itaque *ληνίσκος*, et, addito *μ*, *λημνίσκος*, ut *ὀχὸς ὀχμὸς*, *γνάθος γναθμὸς*, *βεβρὰς βεμβράς*.

[v. 46. *ΛΟΧΟΣ ΕΥΔΕΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΝ ΘΡΟΝΟΙΣΙ ΗΜΕΝΟΣ*. Virg. Aeneid. IV. 473. de hac ipsa re agens,

— ultricesque sedent in limine Dirae.

Ad quem locum vir cl. Germanus Valens Guellius: „Servius admonet respexisse poetam Pacuvii fabulam, in qua inducitur Orestes confugiens in Apollinis *καθαρτοῦ* templum, ad Furias vitandas, ex Pyladis consilio, ab iisdem Furiis ibidem obsessus, et exitu prohibitus. Certe in Oreste Euripidis Apollo fit auctor et impulsor parricidii patrandi, qui et sub catastrophen turbas domesticas publicasque componit, canit, praedicitque iudicio Argivorum absolutum iri maternae caedis Orestem. Quin et in Iphig. in Taur. videtur Orestes velut compulsus a Furiis in adyta Apollinis, ex his versibus sub Orestae persona, v. 970.

Ὅσαι δ' Ἐριννύων οὐκ ἐπείσθησαν νόμῳ
Δρόμοις ἀνιδρύτοισιν ἠλάστρουν μ' ἀεὶ,
Ἕως ἐς ἁγνὸν ἦλθον αὖ Φοίβου πέδον,
Καὶ πρόσθεν ἀδύτων ἐκταθεὶς, νῆστις βορᾶς,
Ἐπώμοσ' αὐτοῦ βίον ἀποῤῥήξειν θανὼν
Εἰ μή με σώσει Φοῖβος, ὅς μ' ἀπώλεσεν.

Forsitan et hic Maronis locus non inepte referri possit ad fabulam Aeschyli Eumenidas, per quam totam statuitur Orestes Delphis in Apollinis aede conclusus et obsessus a Furiis, ne me indicatum sibi ab Apolline *καθαρμὸν* templum Minervae Athenas effugere possit: quin et insequentibus iisdem Furiis pervicaciter ipse Deae templi prohibitus aditu inducitur." Haec Guellius.]

v. 47. *ΓΥΝΑΙΚΩΝ*. Scholiastis explicatio (*τῶν Ἐριννύων* scilicet) ad finem notarum in hunc versum non pertinet ad *τὸ θρόνοισι*, cui tamen praefigitur, sed ad hanc vocem *γυναικῶν*.

---

d) Etym. M. p. 393, 6. e) Fest. p. 202. Dac.

v. 51. *ΑΠΤΕΡΟΙ ΓΕ ΜΗΝ ΙΔΕΙΝ.* Ita et v. 250. tribuit Furiis *ἄπτερα πωτήματα.* [Erant enim Gorgones alatae. Apollodor. II. 4. *Καὶ χεῖρας χαλκᾶς, καὶ πτέρυγας χρυσᾶς δι' ὧν ἐπέτοντο.* Ut et Harpyiae, Virg. Aen. III. 226.

—— et magnis quatiunt clangoribus alas.

Apollon. Argonaut. II. 227. —— *διηέριαι ποτέονται.* Immo ipsas Furias Virgilius alatas describit, Aeneid. XII. 847.

—— paribusque revinxit
Serpentum spiris, ventosasque addidit alas.

Auctor Hymni in Eumenidas, Orph. Hymn. LXVIII. 5.

Οὐχ ὁσίαις βουλαῖσι βροτῶν πεποτημέναι αἰεί.]

Euripides etiam Furias alatas fingit, in Oreste, v. 317.

Δρομάδες ὦ πτεροφόροι,
Ποτνιάδες θεαί,
Ἀβάκχευτον αἳ θίασον ἐλάχετ' ἐν
Δάκρυσι καὶ γόοις,
Μελαγχρῶτες Εὐμενίδες.

[v. 52. *ΜΕΛΑΙΝΑΙ.* Ovid. Epist. Heroid. XI. 103.

Ferte faces in me quas fertis Erinnyes atrae.

Euripides, Oreste, v. 408. *νυκτὶ προσφερεῖς κόρας* vocat. Quin vide quae diximus ad Choeph. v. 1049.]

[Ibid. *ΒΔΕΛΥΚΤΡΟΠΟΙ.* Claudianus [f]), XXXV. 218. *Deformes Dirae.* Seneca in Herc. Fur. v. 101. *agmen horrendum* vocat. Hesych. *Βδελυκτός· μισητὸς, ἐξουδενημένος, καὶ βδελυρός.* Etymolog. [g]) *Βδελυρός· ὁ ἀηδὴς, καὶ τοῦ μυσάττεσθαι καὶ ἀποστρέφεσθαι ἄξιος.* Noster Myrmidonibus [h]): —— *ἀβδέλυκτ' ἐμοὶ τάδε.* Ubi vide quae annotata.]

v. 55. *ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ.* [Habitus, neque qui adsimiletur simulachris Deorum, neque qui in aedes hominum inferatur, *πρόσφορος*, similis.] Qualis erat amictus scenicus Furiarum, ex Strabone discimus, qui de Cassiteridibus insulis agens, III. p. 175. *Τὰς δ' ἄλλας,* inquit, *οἰκοῦσιν ἄνθρωποι μελάγχλαινοι, ποδήρεις ἐνδεδυκότες χιτῶνας, ἐζωσμένοι περὶ τὰ στέρνα, μετὰ ῥάβδων περιπατοῦντες ὅμοιοι ταῖς τραγικαῖς Ποιναῖς.* Discimus etiam ex Diogene Laertio in Menedemo Cynico, VI. 102. *οὗτος (καθά φησιν Ἱππόβοτος) εἰς τοσοῦτον τερατείας ἤλασεν, ὥστε Ἐριννύος ἀναλαβὼν σχῆμα περιῄει, λέγων ἐπίσκοπος ἀφῖχθαι ἐξ Ἅιδου τῶν ἁμαρτανομένων, ὅπως πάλιν κατιὼν ταῦτα ἀπαγγέλλοι τοῖς ἐκεῖ δαίμοσιν. Ἦν δὲ αὐτῷ ἡ ἐσθὴς αὕτη· χιτὼν φαιὸς ποδήρης, περὶ αὐτῷ ζώνη φοινικῆ· πῖλος Ἀρκαδικὸς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἔχων ἐνυ-*

f) Claud. de Rapt. Pros. II, 218. g) Etym. M. p. 192, 34.
h) Aesch. fr. 118.

ἔστιν ἡ *Λητώ*. Testis est et Herodotus, VIII. 37. ubi ἱρὸν τῆς *Προναίης Ἀθηναίης* plus semel memorat. Item Hesych. *Προναΐας Ἀθηνᾶς τέμενος ἐν Δελφοῖς*, ubi frustra sunt qui legere contendunt *προνοίας*.

v. 22. *ΣΕΒΩ ΔΕ ΝΥΜΦΑΣ, ΕΝΘΑ ΚΩΡΥΚΙΣ ΠΕΤΡΑ.* *Κωρυκὶς πέτρα*, interprete Scholiaste, *Παρνασσός*, sed minus recte: additur enim *κοίλη*, ut intelligatur *ἄντρον Κωρύκιον* quod non erat poetae praetereundum; est enim omnium quae notatu digna maximum, observante Pausania. Nymphas autem illic veneratur Pythia; tum quod nomen sortitum sit a nympha (*Λέγεται δὲ καὶ ἄλλος διάφορος λόγος τῷ πρότερον, Ἀπόλλωνι ἐκ νύμφης Κωρυκίας γενέσθαι Λύκωρον, καὶ ἀπὸ μὲν Λυκώρου πόλιν Λυκώρειαν, τὸ ἄντρον δὲ ὀνομασθῆναι τὸ Κωρύκιον ἀπὸ τῆς νύμφης*· Pausanias f) in Phocicis, c. 6.), tum quod Nymphis cum Pane potissimum haberetur sacrum: *Ἱερὸν δὲ αὐτὸ οἱ περὶ τὸν Παρνασσὸν Κωρυκίων τε εἶναι νυμφῶν καὶ Πανὸς μάλιστα ἥγηνται*, Pausan. ibid. g) [De Parnasso intelligenda haec sunt, prout monuit Scholiastes, ubi erat antrum Nympharum eiusdem cum Cilicio nominis, scilicet *Corycium*. Strabo, IX. p. 417. *Ἱεροπρεπὴς δέ ἐστι πᾶς ὁ Παρνασσὸς ἔχων ἄντρα τε καὶ ἄλλα χωρία τιμώμενά τε καὶ ἁγιστευόμενα, ὧν ἐστι γνωριμώτατον καὶ κάλλιστον τὸ Κωρύκιον, νυμφῶν ἄντρον ὁμώνυμον τῷ Κιλικίῳ.* Ubi Nymphas vides, perinde ac in altero illo cultas, de quibus et Apollonius, II. 711.

—— *Κωρύκιαι Νύμφαι, Πλείστοιο θύγατρες.*

Nam Plistus est fluvius Delphicus. Etymolog. h) *Κωρύκιαι εἴρηται εἰς τὸ Πλείστοιο.* Vide quae infra ad v. 27. dicemus. Meminit et huius antri Herodotus, VIII. 36. *Αὐτέων δὲ οἱ μὲν πλεῖστοι ἀνέβησαν ἐς τοῦ Παρνασσοῦ τὰς κορυφὰς, καὶ ἐς τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἀνηνείκαντο.* Lucan. III. 226.

Coryciumque patens exesis rupibus antrum.

Steph. Byzant. *Κώρυκος· πόλις Κιλικίας· Παρθένιος προπεμπτικῷ· παρ' ᾗ τὸ Κωρύκειον ἄντρον Νυμφῶν, ἀξιάγαστον θαῦμα, ὁμώνυμον ἐν Παρνασσῷ.*]

[Ibid. *ΔΑΙΜΟΝΩΝ ΑΝΑΣΤΡΟΦΗ.* Diversorium Apollinis et Bacchi. De altero illo in Cicilia Corycio, cuius ad exemplum nomen huic in Parnasso inditum, Mela, I. 13. *habitarique a Diis et dignus et creditus.* *Ἀναστροφή* aliquando pro conversatione aut commoratione sumitur, ut 1 Petr. II. 12.; hic pro ipso loco, in quo habitatur. Sic Oppianus, Halieut. I. 25 *κλίσιν* vocat, ubi quis recumbit somnumque capit. Itidem Levit. IV. 12. *ἔκχυσις*, *effusio*, id est, *locus effusionis*, vide Hoelzlinum in Apollon. Rhod. I. 326.]

---

f) Paus. X, 6, 3. g) IX, 32, 7.
h) Et. M. 551, 45.

v. 24. *ΒΡΟΜΙΟΣ Δ' ΕΧΕΙ ΤΟΝ ΧΩΡΟΝ.* Confirmat Euripides, Iphig. in Taur. v. 1243.

Τὰν βακχεύουσαν Διονύσῳ
Παρνάσιον κορυφάν.

[Et Plutarchus de *Ει* apud Delphos, p. 388. [E.] *Ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν Διόνυσον, ᾧ τῶν Δελφῶν οὐδὲν ἧττον ἢ τῷ Ἀπόλλωνι μέτεστιν.* Et clarius Scholiastes Euripidis in Phoeniss. v. 235. Nonnus Dionys. XIII. 133. Parnassum, Apollinem, fratri suo Baccho communicasse tradit:

—— *ἐπεὶ Δαφναῖος Ἀπόλλων*
Κλῆρον ἑὸν ξήνωσε κασιγνήτῳ Διονύσῳ
Παρνησσὸν δικάρηνον. ——]

[v. 25. *ΒΑΚΧΑΙΣ ΕΣΤΡΑΤΗΓΗΣΕΝ ΘΕΟΣ.* Narrat Euripides in Bacchis, v. 1076.

Ἐκ δ' αἰθέρος φωνή τις, ὡς μὲν εἰκάσαι
Διόνυσος ἀνεβόησεν· ὦ νεανίδες,
Ἄγω τὸν ὑμᾶς, κἀμὲ, τἀμά τ' ὄργια
Γέλων τιθέμενον· ἀλλὰ τιμωρεῖσθέ νιν.

Et mox, v. 1086.

Ὁ δ' αὖθις ἐπεκέλευσεν· ὡς δ' ἐγνώρισαν
Σαφῆ κελευσμὸν Βακχίου Κάδμου κόραι,
Ἦιξαν, κ. τ. λ.]

v. 26. *ΛΑΓΩ ΔΙΚΗΝ.* Vide Euripidem in Bacchis, prope finem.

[Ibid. *ΚΑΤΑΡΡΑΨΑΣ. Machinans.* An leg. *καταῤῥάξας*? Pentheus, qui volebat speculari, quid agerent Bacchae, ab iis devoratus fuit.]

v. 27. *ΠΛΕΙΣΤΟΥ ΤΕ ΠΗΓΑΣ.* [Vide annon legendum *Πλειστοῦ.*] Post Corycias Nymphas Plistum invocat; illae enim huius fluvii filiae, ut refert Apollonius, II. 711.

Πολλὰ δὲ Κωρύκιαι νύμφαι Πλείστοιο θύγατρες.

Nihil tritius apud poetas veteres quam fluviorum invocatio. Noster in Suppl. v. 1031.

—— *μηδ' ἔτι Νείλου*
Προχοὰς σέβωμεν ὕμνοις.

[Ibid. *ΠΗΓΑΣ.* Fontes fluviorum sacros habebant veteres. Frontinus [k]) de Aquae-ductibus, sub init. *Fontium memoria cum sanctitate adhuc exstat et colitur.* Hinc a Cicerone de Leg. II. 22. *Fontis ara memoratur.* Nat. Deor. III. 20. *Fontis delubrum: qua ratione saepius eos invocabant.* Porro sacri erant fontes qui in *ἀνειμένῳ θεοῖς τόπῳ*, qualis erat Par-

---

k) Front. I, 1.

nassus, siti essent. Theocritus l) in Epigrammate de huiusmodi loco consecrato, v. 5.

Ἕρκος δ' εὖ ἱερὸν περιδέδρομεν· ἀέναον δὲ
Ῥεῖθρον ἀπὸ σπιλάδων πάντοσε τηλεθάει
Δάφναις καὶ μύρτοισι καὶ εὐώδει κυπαρίσσῳ.]

Ibid. *ΚΑΙ ΠΟΣΕΙΔΩΝΟΣ ΚΡΑΤΟΣ.* Non sine ratione et Neptunum invocat, cuius prius fuerat urbs Delphi, donec eam Calauria (Taenaro, ut Strabo m) permutaverat. Callimachus n),

Μέσφα Καλαυρείης ἦλθεν ἐς ἀντίδοσιν.

quae notaverat Scholiastes, sed cuius verba a propria sede amota. [Est vero hic *Ποσειδῶνος κράτος* nihil aliud quam circumlocutio, quae saepissime fit per *σθένος*, et *μένος* et *βία* et reliqua istiusmodi. Ita quia Cadmus aevum egit curis plenum et difficultatibus, nomen eius *περιφραστικῶς* protulit Euripides, *Καδμείαν μέριμναν*, in Phoeniss. v. 1070.]

[v. 28. *ΤΕΛΕΙΟΝ.* *Oracula rata facientem.* Hom. Il. Α'. 5.

—— Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή.]

[v. 29. *ΕΙΣ ΘΡΟΝΟΥΣ ΚΑΘΙΖΑΝΩ.* Strabo, IX p. 419. *Ἀναφέρεσθαι δὲ ἐξ αὐτοῦ πνεῦμα ἐνθουσιαστικόν· ὑπερκεῖσθαι δὲ τοῦ στομίου τρίποδα ὑψηλὸν, ἐφ' ὃν τὴν Πυθίαν ἀναβαίνουσαν δεχομένην τὸ πνεῦμα ἀποθεσπίζειν ἔμμετρα τε καὶ ἄμετρα.* Porro Delphici tripodis operculum, cui insidebat vates, *ὅλμος* dicebatur. Iul. Pollux. o) Onomast. X. 13. *Τὸ δὲ ἐπίθημα τοῦ τρίποδος κύκλον καὶ ὅλμον δεῖ καλεῖν· ἐπεὶ καὶ τοῦ Δελφικοῦ τρίποδος ἐπίθημα, ᾧ ἐγκάθηται ἡ προφῆτις, ὅλμος καλεῖται.*]

[v. 30. *ΤΩΝ ΠΡΙΝ ΕΙΣΟΔΩΝ.* Schol. *Τὴν Πυθὼ τὴν πρώην Ποσειδῶνος, ὑπὲρ ἧς Καλαύρειαν ἐδέξατο.* Ita et Tzetzes ad illud Lycophronis, v. 617.

Τοῦ τεχνοποιοῦ δαπέδων Ἀμοιβέως.

Ἀμοιβέα, inquit, *τὸν Ποσειδῶνα λέγει, ὅτι ἐν Δελφοῖς οὕτω τιμᾶται, ἐπεὶ ἠμείψαντο πρὸς ἀλλήλους, ὁ μὲν Ποσειδῶν Καλαυρείαν, ὁ δὲ Ἀπόλλων Δελφούς.* Aliter vero Strabo.]

v. 32. *ΙΤΩΝ ΠΑΛΩι ΛΑΧΟΝΤΕΣ.* Ita etiam *κλῆροι* et *κλῆροι* pro oraculis et vaticiniis; ita et *πεσσοί* Euripidi in Medea, v. 68. Virg. Aen. IV. 345.

Sed nunc Italiam magnam Grynaeus Apollo,
Italiam Lyciae iussere capessere sortes.]

---

l) Theocr. epigr. 4.
m) Strab. VIII, p. 260.
n) Callim. fr. 221. Ern.
o) Poll. X, 81.

[v. 33. *MANTEYOMAI ΓAP.* Unde omnium minime fallax censebatur oraculum Delphicum. Strabo, IX. p. 419. *Ἡ μὲν οὖν ἐπὶ τὸ πλεῖστον τιμὴ τῷ ἱερῷ τούτῳ διὰ τὸ χρηστήριον συνέβη δόξαντι ἀψευδεστάτῳ τῶν πάντων ὑπάρξαι.* Cic. Divinat. I. 19. *Oraculi Delphici veritatem omnis aetas experta est.*

v. 34. *H ΔEINA ΔEΞAI.* Intelligendum est vatem ingressam templum subito rediisse insanam, pavefactam, et trementem.

v. 36. *ΩΣ MHTE ΣΩKEIN, MHTE M' AKTAINEIN BAΣIN.* Hesychius, *Σώκει· ἰσχύει, βοηθεῖ.* Et *ἀκταίνειν, μετεωρίζειν.* Quod Scholion est ad hunc locum Aeschyli. Etymologici[p]) auctor, *Ἀκταίνω* —— *παρὰ τὸ ἦκται ἀκτὸς, καὶ ῥῆμα ἀκτῶ, ἀφ' οὗ τὸ κουφίζω παρὰ Αἰσχύλῳ.*

v. 37. *TPEXΩ ΔE XEPΣIN.* [Sc. *innixa baculo.* Quin Philoctetes claudus apud Sophoclem, v. 290.

—— αὐτὸς ἂν τάλας
Εἰλυόμην, δύστηνον ἐξέλκων πόδα.

Neque enim cum Scholiaste meram *πορείαν* eo in loco significari arbitror, sed gressum aliquem, qui dolorem secum habeat coniunctum; qualis est claudorum, cum manibus pedibusque gradiuntur. Hesych. *Εἰλύεται·* —— *τετραποδίζει* optime exprimit quod innuit Sophocles.] Polydorus excaecatus apud Euripidem in Hecuba, v. 1058.

Τετράποδος βάσιν θηρὸς ὀρεστέρου
Τιθέμενος ἐπὶ χεῖρα κατ' ἴχνος,

manui incumbens e vestigio: hoc est, vestigans manibus quo iturus sim, et pedibus manuum vestigia sequens. Ni potius *κατ' ἴχνος* accipiendum pro *ἐν τῇ πορείᾳ.*

[Ibid. *ΠOΔΩKIAι.* Aur. *ποδωκείᾳ.*]

[v. 38. *ΓPAYΣ.* Ex quo Echecrates Thessalus Phoebadem devirginavit, lege cautum est *μηκέτι παρθένον χρηστηριάζειν, ἀλλὰ γυναῖκα πρεσβυτέραν πεντήκοντα ἐτῶν χρησμολογεῖν.* Diod.[q]) Sic. XVI. p. 524.]

[Ibid. *OYΔEN.* Quod hic de anu Noster, idem de sene Euripides, Heracl. v. 167.

—— Γέροντος οὕνεκα,
Τύμβου, τὸ μηδὲν ὄντος, ὡς εἰπεῖν ἔπος.]

[Ibid. *ANTIΠAIΣ.* Hesych. *Ἀντίπαις· νέος παῖς.* Notum adagium *δὶς παῖδες οἱ γέροντες*, cuius meminerunt Aristophanes, Plato, Theopompus, Lucianus, et alii. Sophocles[r]) in Peleo, apud Clem. Alex. Strom. VI. p. 748.

Πάλιν γὰρ αὖθις παῖς ὁ γηράσκων ἀνήρ.

---

p) Etym. M. 54, 35. *q*) Diod. XVI, 26.
r) Sophocl. Peleo fr. I, v. 3.

Huc pertinent quae Aristoteles, Problemat. XVII. 3. Quo modo prius et posterius accipi debeant, *καὶ ὅταν γηράσκων τις ἐπὶ τὸ πέρας ἔλθῃ καὶ πάλιν ἐπαναστρέψῃ ἐπὶ τὴν ἀρχήν*. Senes in Agamemn. v. 74.

Μίμνομεν ἰσχὺν
Ἰσόπαιδα νέμοντες ἐπὶ σκήπτροις.]

[v. 39. *ΕΓΩ ΜΕΝ ΕΡΠΩ*. Congrue de incessu anili; *ἕρπειν περὶ ἀπόδων ζώων* primo dicitur, dein *καταχρηστικῶς ἐπὶ τῶν νωθέστερον καὶ ἀσπουδεὶ πορευομένων*.]

[Ibid. *ΠΟΛΥΣΤΕΦΗ ΜΥΧΟΝ*. Templi adytum intellige, ubi sedes oraculi, Diodor. Sic. XVI.[s]) p. 523. *Ὄντος χάσματος ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ καθ' ὃν ἐστι νῦν τοῦ ἱεροῦ τὸ καλούμενον ἄδυτον*, *κ. τ. λ.* Straboni describitur, IX. p. 419. *ἄντρον κατὰ βάθος, οὐ μάλα εὐρύστομον*.]

[v. 40. *ΕΠ' ΟΜΦΑΛΩι*. Graeci dixerunt Delphos *τῆς γῆς ὀμφαλόν*, quod in medio totius terrarum orbis iacere sensissent. Hic vero *ὀμφαλός* magis proprie accipiendus, de interiori quadam templi parte, illa forsan, in qua *ὀμφαλός* servabatur, de quo Strabo, IX. p. 420. *Δείκνυται δὲ καὶ ὀμφαλός τις ἐν τῷ ναῷ τεταινιωμένος, καὶ ἐπ' αὐτοῦ αἱ δύω εἰκόνες τοῦ μύθου*. Duarum sc. aquilarum imagines, quae a Iove emissae, haec ab ortu, illa ab occasu, ibi convenerunt. Meminit et Pausanias [t]). An potius *ὀμφαλός* hic denotat foramen quoddam in templo, ita dictum, quia simile esset tensario foramini, quod Graeci vocant *ὀμφαλόν*. Varro [u]) de Lingua Latina, VI. *Sed quod vocant Delphis in aede foramen, allatum est quiddam, ut thesauri speciem, quod Graeci ὀμφαλόν, umbilicum, dixerunt.* Legit Scaliger: *Sed quod vocant Delphis μεσομφαλῶν* (malim *ὀμφαλόν*) *in aede, foramen alatum est quoddam, tensaru specie, quod Graeci ὀμφαλόν dixerunt.* In templi adyto situm esse hunc *ὀμφαλόν* discimus ex versu praecedenti. Et cum *foramen* Varro dixerit, ego nihil dubito, quin illud fuerit terrae *χάσμα*, de quo plura Diodorus, loco nuperrime allato. Super hoc constituebatur tripos, cui, cum vaticinatura esset, insidebat anus. Ex eo quippe foramine egrediebatur *μαντεῖον πνεῦμα* (ita vocat Scholiastes Aristoph.[x]) in Aves, quod Ciceroni de Divinat. I. 50. *anhelitus terrae* dicitur), quo inflata vates oracula fudit.]

[Ibid. *ΘΕΟΜΥΣΗ*. i. e. *θεοστυγῆ*. Orestem.]

v. 41. *ΠΡΟΣΤΡΟΠΑΙΟΝ*. Vox ambiguae significationis: Scholiastes *supplicem* interpretatur.

[v. 43. *ΕΛΑΙΑΣ ΥΨΙΓΕΝΝΗΤΟΝ ΚΛΑΔΟΝ*. Ad Virgilianum illud, Aen. VII. 237.

---

s) Diod. XVI, 26.
t) Paus. X, 16, 3
u) p. 84. Bip. p. 302. Speng., q. v.
x) imo in Plut. v. 39.

Praeferimus manibus vittas. ——

Vir cl. Germ. Valens Guellius „Εἰρεσιώνη," inquit, „Graecis dicitur ramus oleaginus, lana obvolutus, arborum fructibus circumpendentibus, qui ante ianuas suspendi solebat in honorem Apollinis, ad famem arcendam, ex oraculi praecepto: de quo Suid. et Aristoph. interpres in Pluto [y]). Item Plutarch. in Theseo [z]). Quo etiam εἰρεσιώνης obtentu et in legationibus fungendis Graeci utebantur. Et eo videtur pertinere quod de Locrensium legatis Livius [a]) tradit, qui, in velamentis supplicum ramos oleae more Graecorum porrigentes, flebili vociferatione humi procubuerunt. Nimirum vox Graeca ἀπὸ τοῦ εἰρίου ductum videtur. Et Servius hic *vittas* interpretatur, quae pendebant in ramo religatae. Homerus quoque supplicum velamenta et cultum notavit, Iliad. *Α'*. 14.

Στέμματ' ἔχων ἐν χερσίν. ——

Et ubique [?] Euripides [b]) ἱκεσίους κλάδους. Aeschylus etiam luculentius has supplicum vittas in Eumen. describit, sub persona Phoebadis de Oreste loquentis:

Ὁρῶ ——
Ἔχοντ' ἐλαίας θ' ὑψιγέννητον κλάδον,
Λήνει μεγίστῳ σωφρόνως ἐστεμμένον,
Ἀργῆτι μαλλῷ. ——

Et idem in Supplic. v. 22. ἱκετῶν ἐγχειρίδια ἱεροστέπτους κλάδους vocat, et v. 338. λευκοστεφεῖς νεοδρέπτους κλάδους." Haec Guellius.]

v. 45. *ΑΡΓΗΤΙ ΜΑΛΛΩι. ΤΗιΔΕ ΓΑΡ ΤΡΑΝΩΣ ΕΡΩ.* Hoc est, sic enim explicate dixi quod dixeram: nec quidem infrequens est apud poetam nostrum, ut, cum verba paulo duriuscula prius usurparet, interpretamentum ex verbo, cui vulgi aures assuetae, adderet. Sept. Theb. v. 495.

Ἅλω δὲ πολλήν, ἀσπίδος κύκλον λέγω,
Ἔφριξα δινήσαντος. ——

Se ipsum eodem modo explicat Euripides in Hecuba, v. 736.

ΕΚΑ. Δύστην', ἐμαυτὴν γὰρ λέγω, λέγουσά σε
Ἑκάβη, τί δράσω; ——

Per ἀργῆτι μαλλῷ igitur interpretatur τὸ λήνει. Hesychius, *Λήνει*, ἐρίῳ. *Λᾶνος lana*, λανιστής *lanista*, λανάριος *carminator*. Observat Scholiastes Apollonii, IV. 177. Βεβρίθει λήνεσσιν τοῖς ἐρίοις. Ὅθεν καὶ λανάριοι καλοῦνται οἱ κτενισταί. Recte igitur Varro [c]): *Lana Graecum, ut Polybius et Callimachus scribunt.* *Λῆνος* certe *lana*. Hesychius, *Λήναια*, τὰ ἔρια. Lege

---

y) v. 1055.

z) Plut. Thes. cap. XXII. p. 10.

a) Liv. XXIX, 16.

b) Eurip. Heracl. 518. et Suppl. 102.

c) Varr. d. L. L. V, p. 33. Bip. (117. Sp.)

Λήνεα, ut et literarum series et res ipsa postulat. Apollonius, IV. 178.

> *Καὶ οἱ ἐπὶ ξανθῇσι παρῃάσιν ἠδὲ μετώπῳ*
> *Μαρμαρυγῇ ληνέων φλογὶ ἴκελον ἵζεν ἔρευθος.*

Hinc vox composita *εὐληνής*. Hesychius, *Εὐλήρης*, ... Sed et literarum series et ipsa expositio postulat, ut scribatur *Εὐληνής*. Recte Etymologus[d]) *Εὐληνής*, *παρὰ τὸ λῆνος* *οὐδετέρως*. Ab hac etiam voce *λῆνος λημνίσκος*, si modo Festo[e] fides: *Lemnisci, id est fasciolae colorisae* (MS. *colariae*) *dependentes ex coronis, propterea dicuntur, quod antiquissimum fuit genus coronarum lanearum.* A *λῆνος* itaque *ληνίσκος*, et, addito *μ*, *λημνίσκος*, ut *ὀχὸς ὀχμὸς*, *γνάθος γναθμὸς*, *βεβράς* *βεμβράς*.

[v. 46. *ΛΟΧΟΣ ΕΥΔΕΙ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΕΝ ΘΡΟΝΟΙΣΙ ΗΜΕΝΟΣ*. Virg. Aeneid. IV. 473. de hac ipsa re agens,

> —— ultricesque sedent in limine Dirae.

Ad quem locum vir cl. Germanus Valens Guellius: „Servius admonet respexisse poetam Pacuvii fabulam, in qua inducitur Orestes confugiens in Apollinis *καθαρτοῦ* templum, ut Furias vitandas, ex Pyladis consilio, ab iisdem Furiis ibidem obsessus, et exitu prohibitus. Certe in Oreste Euripidis Apollo fit auctor et impulsor parricidii patrandi, qui et ad catastrophen turbas domesticas publicasque componit, canit praedicitque iudicio Argivorum absolutum iri maternae caedis Orestem. Quin et in Iphig. in Taur. videtur Orestes velut compulsus a Furiis in adyta Apollinis, ex his versibus sub Orestae persona, v. 970.

> *Ὅσαι δ' Ἐριννύων οὐκ ἐπείσθησαν νόμῳ*
> *Δρόμοις ἀνιδρύτοισιν ἠλάστρουν μ' ἀεὶ,*
> *Ἕως ἐς ἁγνὸν ἦλθον αὖ Φοίβου πέδον,*
> *Καὶ πρόσθεν ἀδύτων ἐκταθεὶς, νῆστις βορᾶς,*
> *Ἐπώμοσ' αὐτοῦ βίον ἀποῤῥήξειν θανὼν*
> *Εἰ μή με σώσει Φοῖβος, ὅς μ' ἀπώλεσεν.*

Forsitan et hic Maronis locus non inepte referri possit ad fabulam Aeschyli Eumenidas, per quam totam statuitur Orestes Delphis in Apollinis aede conclusus et obsessus a Furiis, ne me indicatum sibi ab Apolline *καθαρμὸν* templum Minervae Athenas effugere possit: quin et insequentibus iisdem Furiis pervicaciter ipse Deae templi prohibitus aditu inducitur." Haec Guellius.]

v. 47. *ΓΥΝΑΙΚΩΝ*. Scholiastis explicatio (*τῶν Ἐρινύων* scilicet) ad finem notarum in hunc versum non pertinet ad *θρόνοισι*, cui tamen praefigitur, sed ad hanc vocem *γυναικῶν*

---

d) Etym. M. p. 393, 6. e) Fest. p. 202. Dac.

v. 51. *ΑΠΤΕΡΟΙ ΓΕ ΜΗΝ ΙΔΕΙΝ.* Ita et v. 250. tribuit Furiis ἄπτερα πωτήματα. [Erant enim Gorgones alatae. Apollodor. II. 4. *Καὶ χεῖρας χαλκᾶς, καὶ πτέρυγας χρυσᾶς δι' ὧν ἐπέτοντο.* Ut et Harpyiae, Virg. Aen. III. 226.

—— et magnis quatiunt clangoribus alas.

Apollon. Argonaut. II. 227. —— *διηέριαι ποτέονται.* Immo ipsas Furias Virgilius alatas describit, Aeneid. XII. 847.

—— paribusque revinxit
Serpentum spiris, ventosasque addidit alas.

Auctor Hymni in Eumenidas, Orph. Hymn. LXVIII. 5.

Οὐχ ὁσίαις βουλαῖσι βροτῶν πεποτημέναι αἰεί.]

Euripides etiam Furias alatas fingit, in Oreste, v. 317.

Δρομάδες ὦ πτεροφόροι,
Ποτνιάδες θεαὶ,
Ἀβάκχευτον αἳ θίασον ἐλάχετ' ἐν
Δάκρυσι καὶ γόοις,
Μελαγχρῶτες Εὐμενίδες.

[v. 52. *ΜΕΛΑΙΝΑΙ.* Ovid. Epist. Heroid. XI. 103.

Ferte faces in me quas fertis Erinnyes atrae.

Euripides, Oreste, v. 408. *νυκτὶ προσφερεῖς κόρας* vocat. Quin vide quae diximus ad Choeph. v. 1049.]

[Ibid. *ΒΔΕΛΥΚΤΡΟΠΟΙ.* Claudianus [f]), XXXV. 218. *Deformes Dirae.* Seneca in Herc. Fur. v. 101. *agmen horrendum* vocat. Hesych. *Βδελυκτός· μισητὸς, ἐξουδενημένος, καὶ βδελυρός.* Etymolog. [g]) *Βδελυρός· ὁ ἀηδὴς, καὶ τοῦ μυσάττεσθαι καὶ ἀποστρέφεσθαι ἄξιος.* Noster Myrmidonibus [h]): —— *ἀβδέλυκτ' ἐμοὶ τάδε.* Ubi vide quae annotata.]

v. 55. *ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ.* [Habitus, neque qui adsimiletur simulachris Deorum, neque qui in aedes hominum inferatur, *πρόσφορος*, similis.] Qualis erat amictus scenicus Furiarum, ex Strabone discimus, qui de Cassiteridibus insulis agens, III. p. 175. *Τὰς δ' ἄλλας,* inquit, *οἰκοῦσιν ἄνθρωποι μελάγχλαινοι, ποδήρεις ἐνδεδυκότες χιτῶνας, ἐζωσμένοι περὶ τὰ στέρνα, μετὰ ῥάβδων περιπατοῦντες ὅμοιοι ταῖς τραγικαῖς Ποιναῖς.* Discimus etiam ex Diogene Laertio in Menedemo Cynico, VI. 102. *οὗτος (καθά φησιν Ἱππόβοτος) εἰς τοσοῦτον τερατείας ἤλασεν, ὥστε Ἐριννύος ἀναλαβὼν σχῆμα περιῄει, λέγων ἐπίσκοπος ἀφῖχθαι ἐξ Ἅιδου τῶν ἁμαρτανομένων, ὅπως πάλιν κατιὼν ταῦτα ἀπαγγέλλοι τοῖς ἐκεῖ δαίμοσιν. Ἦν δὲ αὐτῷ ἡ ἐσθὴς αὕτη· χιτὼν φαιὸς ποδήρης, περὶ αὐτῷ ζώνη φοινικῆ· πῖλος Ἀρκαδικὸς ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἔχων ἐνυ-*

---

f) Claud. de Rapt. Pros. II, 218. g) Etym. M. p. 192, 34.
h) Aesch. fr. 118.

φασμένα τὰ δώδεκα στοιχεῖα· ἐμβάται τραγικοὶ, χιτῶν ἀναρραγὴς, ῥάβδος ἐν τῇ χειρὶ μελίνη.

[v. 58. ΟΥ ΔΗ ΤΙΣ. f. οὐδ' εἴ τι, vel εἴπι, γαῖα.]

[v. 59. ΤΡΕΦΟΥΣ' ΑΝΑΤΕΙ. Hesych. Ἀνατεί· ἄνευ ἄτης καὶ βλάβης. Sed Sophocl. Antig. v. 492. ἀνατεί, ut et noster v. 76.]

[Ibid. ΜΗ ΜΕΤΑΣΤΕΝΕΙΝ ΠΟΝΩΝ. h. e. ὥστε μὴ μεταστένειν. *Ita ut non ingemisceret ob labores*, i. e. *partum*.]

[v. 62. ΤΕΡΑΣΚΟΠΟΣ. Hesych. Τερασκόποι· ὀνειροκρίται.]

[v. 65. ΕΓΓΥΣ ΠΑΡΕΣΤΩΣ, ΚΑΙ ΠΡΟΣΩ Δ' ΑΠΟΣΤΑΤΩΝ. Ita Euripides, Oreste, v. 1628.

Φοῖβός σ' ὁ Λητοῦς παῖς, ὅδ' ἐγγὺς ὢν, καλῶ.

Poterat reddi καὶ πρόσω δ' ἀποστατῶν, *licet antea abessem*. Hesych. Πρόσω· ἔμπροσθεν, πρὸ τούτου. Sed prior interpretatio melior; sc. *quamvis longe abfuero*. Desumptum est ex Homerico illo Odyss. Γ'. 231.

Ῥεῖα θεός γ' ἐθέλων καὶ τηλόθεν ἄνδρα σαῶσαι.

Sic Oppianus, Halieut. II. 8. de Diis,

Τηλόθεν ἐγγὺς ἐόντες. ——

Tibi, inquit Apollo, *adstabo*, *licet longe abfuero*, nempe qui Deus.] Sic v. 297.

—— κλύει δὲ καὶ πρόσωθεν ὢν θεός.

[v. 66. ΠΕΠΩΝ. Ἡ μεταφορά, inquit Homeri Scholiast. Il. Β'. 235. ἀπὸ τῶν ἀκμαίων πεπόνων, ἃ τῇ μὲν γεύσει ἐστὶν ἡδέα τῇ δὲ θίξει καὶ ἁφῇ μαλακὰ καὶ εὐένδοτα. Hesych. Πέπων· ἄκικυς, ἀσθενής. Idem Πέπον· προσφιλέστατε, προσηνέστατε, ἤπιε, μαλακέ.]

[v. 67. ΜΑΡΓΟΥΣ. Ovid. Metam. XI. 14. *insanae Erinnys*.

v. 68. ΚΟΡΑΙ, ΓΡΑΙΑΙ. Nulla distinctionis nota videtur ponenda post κόραι, sed potius κόραι γραῖαι simul coniungendae, ut παλαιαὶ παῖδες. Alludit autem ad Graeas, Phorci filias, de quibus Hesiodus, Theogon. v. 270.

Φόρκυϊ δ' αὖ Κητὼ Γραίας τέκε καλλιπαρῄους
Ἐκ γενετῆς πολιάς· τὰς δὲ Γραίας καλέουσιν
Ἀθάνατοί τε θεοὶ χαμαὶ ἐρχόμενοί τ' ἄνθρωποι.

v. 69. ΑΙΣ ΟΥ ΜΙΓΝΥΤΑΙ ΘΕΩΝ ΤΙΣ. Hinc vocantur Orpheo, Hymn. LXIX, 2. [1])

Ἁγναὶ θυγατέρες μεγάλοιο Διὸς χθονίοιο·

Sophocli, Aiac. v. 842. Ἀειπάρθενοι. Suidas, Ἀειπαρθένους Ἐριννῦς. Μυθικὸν δὲ τοῦτο. Ὑπονοεῖν δὲ χρὴ τὰς ἀδιαφθόρους

1) LXX, 2. Herm.

τους, καὶ οὐχὶ χρανθῆναι δώροις δυναμένας ὑπὸ τῶν ἀδικούντων. Σοφοκλῆς*),

Καλῶ δ' ἀρωγοὺς τὰς ἀεί τε παρθένους
Σεμνὰς Ἐρινῦς τανύποδας. —

Hinc opportuna observatio Servii ad illud Virgilii, Aen. VI. 280.

Ferreique Eumenidum thalami —.

Furiae nunquam nupserunt. Unde thalamos *accipiamus habitationum loca, in quibus natae sunt.*

[v. 71. *ΚΑΚΟΝ ΣΚΟΤΟΝ ΝΕΜΟΝΤΑΙ.* Virg. Aeneid VII. 324.

Luctificam Alecto, diraque ab sede sororum
Infernisque ciet tenebris. —

Orph. Hymn. in Eumenid. LXVIII. [LXIX. H.] 3.

— ὑπὸ κεύθεσιν οἰκί' ἔχουσαι
Ἄντρῳ ἐν ἠερόεντι παρὰ Στυγὸς ἱερὸν ὕδωρ.

v. 72. *ΤΑΡΤΑΡΟΝ Θ' ΥΠΟ ΧΘΟΝΟΣ.* Seneca, Herc. Fur. v. 86.

Adsint ab imo Tartari fundo excitae
Eumenides. —

[Virg. Aeneid. VII. 327. *Sorores Tartareae.* Ovid. Metam. VI. 662.

Vipereasque ciet Stygia de valle sorores.]

[v. 74. *ΜΗΔΕ ΜΑΛΘΑΚΟΣ ΓΕΝΗι.* Totis incumbe viribus; ita dormientes Furias increpat Clytaemnestra, v. 133.

— μή σε νικάτω πόνος,
Μηδ' ἀγνοήσῃς πῆμα μαλθαχθεῖσ' ὕπνῳ.

Est *μαλθακός* qui languide et animo remisso agit. Xenoph. Memor.[k]) I. 2. *Πρὸς τὸ πονεῖν μαλακοὺς ἐποίησεν.* Hom. Il. *Ρ'.* 588. *Μαλθακὸς αἰχμητής.* Diserte Seneca, Epist. LXVII. *Demetrius noster vitam securam et sine ullis fortunae incursionibus mare mortuum vocat. Nihil habere ad quod exciteris, ad quod te concites, cuius denunciatione et incursu firmitatem animi tui tentes, sed in otio inconcusso iacere, non est tranquillitas, malacia est.*]

v. 77. *ΠΕΡΙΡΡΥΤΑΣ ΠΟΛΕΙΣ.* Hoc est, insulas. *Περίῤῥυτος, κοινὸν πάσης νήσου ἐπίθετον,* inquit Eustathius [l]) ad illud Odyss. *Τ'.* 173.

Κρήτη τις γαῖ' ἔστι μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
Καλὴ καὶ πίειρα, περίῤῥυτος. —

Sic ab Ovidio, Metam. I. 30. mare dicitur *circumfluus humor.* Herodotus, IV. 45. *Ἡ δὲ Εὐρώπη πρὸς οὐδαμῶν φανερή ἐστι γι-*

---

k) Xen. Mem. I, 2, 2. *l*) Eust. p. 1860, 55. *) Aiac. 836.

νωσκομένη, οὔτε τὰ πρὸς ἥλιον ἀνατέλλοντα, οὔτε τὰ πρὸς ζόφον, εἰ περίῤῥυτός ἐστιν, loquitur secundum illam geographiae rudem cognitionem, quam veteres habuerunt.

[v. 78. ΒΟΥΚΟΛΟΥΜΕΝΟΣ. Hesych. Βουκολοῦμαι· ἀπατῶμαι et βουκολήσομεν· μεριμνήσομεν, ἀπατήσομεν. Vide Agam. 678. Etymolog. m) Βουκολῶ σημαίνει καὶ τὸ πορίζομαι.]

[v. 79. ΜΟΛΩΝ ΔΕ ΠΑΛΛΑΔΟΣ ΠΟΤΙ ΠΤΟΛΙΝ. Apollo apud Euripidem Orestem sic alloquitur, v. 1646.

Ἐνθένδε τ' ἐλθὼν τὴν Ἀθηναίων πόλιν,
Δίκην ὑπόσχες αἵματος μητροκτόνου
Εὐμενίσι τρισσαῖς.]

[v. 80. ΙΖΟΥ ΠΑΛΛΑΙΟΝ. Mos supplicum. Vide v. 442 et quae Scholiastes habet ad Supplic. v. 201.]

[v. 86. ΕΠΙΣΤΑ. v. 583.

—— Σὺ δ' εἴσαγε
Ὅπως ἐπίστα. ——

pro ἐπίστασαι.]

[v. 89. ΑΥΤΑΔΕΛΦΟΝ ΑΙΜΑ. Fraternus sanguis, i. e. *frater*. Virg. Aen. VI. 835.

Proiice tela manu sanguis meus.]

[v. 90. ΚΑΡΤΑ Δ' ΩΝ ΕΠΩΝΥΜΟΣ, ΠΟΜΠΑΙΟΣ ΙΣΘΙ. *Qui deductor cognominatus es, dux esto huic.* Hesych. Πομπός· ὁδηγὸς, προπέμπων. Multus est in his allusionibus Aeschylus. Ita Sept. Theb. v. 7.

—— ὧν Ζεὺς ἀλεξητήριος
Ἐπώνυμος γένοιτο. ——

Male Scholiastes: ὅδιος γὰρ ὁ θεός. Verum id quidem, atque inde ὅδιος καὶ ἡγημόνιος Ἑρμῆς appellatus est. Alia vero ratione πομπαῖος dicitur. Soph. Aiac. Flagellif. v. 838.

—— καλῶ δ' ἅμα
Πομπαῖον Ἑρμῆν χθόνιον εὖ με κοιμίσαι.

Scholiastes Πομπαῖον· τὸν ψυχοπομπόν. Artemidorus, II. 42. Νοσοῦντας δὲ ἀναιρεῖ (Ἑρμῆς) διὰ τὸ ψυχοπομπὸς νενομίσθαι. Lucian. Dial. n) Merc. et Maiae: Δεῖ με καὶ τότε τῷ Πλούτωνι ψυχαγωγεῖν καὶ νεκροπομπὸν εἶναι. Hesych. Ψυχαγωγός· ὁ κατάγων τὰς ψυχὰς εἰς Ἅιδου. Recte, nam apud Homerum, Odyss. Ω'. 100. Τὰς ψυχὰς κατάγει Ἀΐδόσδε. Unde *satelles Orci* dicitur Horatio, Od. o) II. 18. Petronius, p. 86. *Mercurius, qui animas ducere et reducere solet.*]

[v. 84. ΚΛΥΤΑΙΜΝΗΣΤΡΑΣ ΕΙΔΩΛΟΝ. Iul. Pollux Onomast. p) IV. 19. de personis tragicis: Ὁ δὲ ὠχρὸς, φεγο-

m) Etym. M. p. 208, 14. n) XXIV. Vol. I. p. 276.
o) II, 18, 34. p) Poll. IV, 137.

νός ἐστι ταῖς σαρξὶ, καὶ περίκομος, ὑπόξανθος, νοσώδης τὴν χρόαν, οἷος εἰδώλῳ ἢ τραυματίᾳ πρέπειν. *Caeterum pallidus, macilentus est, comatus, subflavus, morbidum colorem referens, instar idoli aut vulnerati.*]

[Ibid. *ΕΥΔΟΙΤ' ΑΝ. Dormiatis.* Ironice; sic postea v. 118. κνύζοιτ' ἄν.]

[v. 98. *ΑΙΣΧΡΩΣ Δ' ΑΛΩΜΑΙ.* A. ἐλῶμαι. *Turpiter exagitor, erro.*]

v. 103. *ΚΑΡΔΙΑΣ ΣΕΘΕΝ, corde tuo.* Canterus, καρδίας ἔθεν. Malim vero καρδίᾳ σέθεν, quod cum sequentibus melius convenit.

v. 104. *ΕΥΔΟΥΣΑ ΓΑΡ ΦΡΗΝ ΟΜΜΑΣΙΝ ΛΑΜΠΡΥΝΕΤΑΙ.* Cicero de Divinat. I. 30. *Cum est somno sevocatus animus a societate et contagione corporis, tum meminit praeteritorum, praesentia cernit, futura providet.* Idem Plato, Polit. VII. cuius verba Latine reddit Cicero. In eandem sententiam abit Aristoteles, libro Περὶ τῆς καθ' ὕπνον μαντικῆς, c. 2. Recte itaque Peripateticis hoc dogma tribuit Aelianus, rationemque ab iis traditam adducit, Var. Hist. III. 11. Οἱ Περιπατητικοί φασι, μεθ' ἡμέραν θητεύουσαν τὴν ψυχὴν τῷ σώματι περιπλέκεσθαι, καὶ μὴ δύνασθαι καθαρῶς τὴν ἀλήθειαν θεωρεῖν. Νύκτωρ δὲ διαλυθεῖσαν τῆς περὶ τοῦτο λειτουργίας, καὶ σφαιρωθεῖσαν ἐν τῷ περὶ τὸν θώρακα τόπῳ, μαντικωτέραν γίνεσθαι, ἐξ ὧν τὰ ἐνύπνια. Porro Aeschylum hanc sententiam, ut et plerasque alias, a fonte Pythagorae hausisse nullus dubito, de quo Iamblic. in vita, c. 15. Ἐπί τε ὕπνον ἑσπέρας τρεπομένων τῶν ὁμιλητικῶν, ἀπήλλαττε μὲν αὐτοὺς τῶν ἡμερινῶν ταραχῶν καὶ ἐνηχημάτων, διεκάθαιρέ τε συγκεκλυδασμένον τὸ νοητικὸν ἡσύχους τε καὶ εὐονείρους· ἔτι δὲ μαντικοὺς τοὺς ὕπνους αὐτοῖς ἀπειργάζετο.

[v. 105. *ΜΟΙΡ' ΑΠΡΟΣΚΟΠΟΣ ΒΡΟΤΩΝ.* Hesych. Ἀπροσκοπεῖν, μὴ προορᾶν. Idem Ἀπροσκόπον· ἀσκανδάλιστον, *quod non vult decipi;* est enim σκάνδαλον eodem interprete τὸ ἐν ταῖς μυάγραις, *decipulum.* Et σκάνδαλος· ἐμποδισμός. Atque hic liceat obiter Callimachi fragmentum discutere Iulio Polluci r) laudatum, X. 34.

Εἶπον ἀνάκτητε μάλ' εἰδότα μακρὸν ἄλλεσθαι.

Etymologus s), Ἀνδίκτης, εἶδος παγίδος. Ἀνδίκτην τε μάλ' εἰδότα μακρὸν ἀλέσθαι. Locum apud Pollucem sic corrige: Καὶ Καλλίμαχος δὲ ἔφη·

Εἶπόν τ' ἀνδίκτην τε μάλ' εἰδότα μακρὸν ἀλέσθαι.

ὡς τὸν ἀνδίκτην ὄντα εἶδος μυάγρας. Ita sc. Pollux et auctor Etymologici volunt, ἀνδίκτην esse genus quoddam decipulae. Sed nisi fallor melius multo cum Hesychio reddi potest, pars

r) X, 156.
s) Etym. M. p. 102, 10.

decipulae, quam genus; ita enim ille: *Ἀνδίκτης· τὸ ἀναπηδώμενον τῆς μυάγρας ξύλον.* Lignum sc. illud decipulae, quod primo tactu resilit; ut sit eiusdem originis cum *ἄνδιχι.* Hesych. *Ἄνδιχα· ἀνάῤῥιψον·, δίκειν γάρ ἐστι τὸ ῥίπτειν.* Hesych. rursus *Εἶπος· πιεστὴς καὶ πᾶν βάρος.* Et alibi *Εἰλός· πᾶν τὸ ἐπιπίπτον βάρος, καὶ τὸ ἐν ταῖς πάγαις ἐπιπίπτον ξύλον.* Ubi scripsit *εἰλός* pro *εἶπος.* Est igitur ea pars decipulae, quae, andicta resiliente, sua gravitate descendit, muremque opprimit, quae et *ῥόπτρον* dicitur Hesychio. Idem *Ἐξίπεται· ἐκπιέζεται.* Et alibi *Ἰποῦμεν· πιέζομεν.* Et rursum *Ἰπούμενος· πιεζόμενος, ἢ τὸ ἐμπίπτον ξύλον τοῖς μυσίν.* Unde patet dici *ἶπος*, nam secunda interpretatio respicit locum Pindari. Ipse, *ἰπούς· τὸ ἐμπίπτον τοῖς μυσὶ ξύλον.* Sed haec forte nimis *ἐν παρέργῳ*, praesertim in re tam parvi momenti. Ad nostrum ut redeamus, Scholiastes *ὁ μοῖρα* ad *τὸ φρήν*, versu praecedenti, referendum putat, quasi esset *ἡ τῆς φρενὸς μοῖρα*, periphrastice, pro *ἡ φρήν.* Ita sane accipitur Suppl. v. 1049. *Μοῖρ' Ἀφροδίτας*, pro ipsa Venere: ad quem locum plura conferuntur.]

v. 107. *ΧΟΑΣ Τ' ΑΟΙΝΟΥΣ, ΝΗΦΑΛΙΑ ΜΕΙΛΙΓΜΑΤΑ.* Oedipus apud Sophoclem, Oed. Col. v. 98.

> —— οὐ γάρ ἄν ποτε
> Πρώταισιν ὑμῶν ἀντέκυρσ' ὁδοιπόρων
> Νήφων ἀοίνοις. ——

Ad quem locum Scholiastes: *Ἀοίνους αὐτὰς λέγει, ὅτι οὐ σπένδεται οἶνος αὐταῖς, ἀλλ' ὕδωρ. Διὸ καὶ νηφάλιαι καλοῦνται αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.* Ita senes Attici Oedipum docent, quo modo placandae sint Eumenides, Oed. Col. v. 461.

> Πρῶτον μὲν ἱερὰς ἐξ ἀειρύτου χοὰς
> Κρήνης ἐνέγκου. ——

Et rursus, ibid. v. 478.

> Ὕδατος, μελίσσης, μηδὲ προσφέρειν μέθυ.

Mulsum enim, seu aquam cum melle, Eumenidibus sine vino libabant. Pausanias [t]) Corinth. c. 11. *Μελικράτῳ δὲ σπονδῇ καὶ ἄνθεσιν ἀντὶ στεφάνων χρῆσθαι νομίζουσιν.* Porphyrius in antrum Homericum: *Νηφάλιοι σπονδαὶ αἱ διὰ μέλιτος.* Et paulo ante: *Πεποίηνται ἤδη τὸ μέλι καὶ θανάτου σύμβολον, διὸ καὶ μέλιτος σπονδὴν τοῖς χθονίοις ἔθυον.* Ideoque caute legenda haec Silii Italici, XIII. 430.

> Ante omnes taurus regi, tum proxima Divae
> Caeditur Enneae casta cervice iuvenca:
> Inde tibi, Alecto, tibi, nunquam laeta Megaera,
> Corpora lanigerum procumbunt lecta bidentum,
> Fundunt mella super Bacchique et lactis honorem.

---

t) Paus. II, 11, 4.

Vel enim post *bidentum* punctum ponendum, ut postremus versus ad priores duos referatur; vel *μνημονικόν* erit *ἁμάρτημα*. [Iul. Pollux, Onomast.[u]) VI. 3. *Τὸ γὰρ νηφαλιεύειν τὸ νηφάλια θύειν ἔλεγον, ὅπερ ἐστὶ τὸ χρῆσθαι θυσίαις ἀοίνοις· ὧν τὰς ἐναντίας θυσίας οἰνοσπόνδους ὠνόμαζον. Nam νηφαλιεύειν sobria immolari significat, quod est sacra facere vino carentia: quorum contraria sacra vini libationes vocarunt.* Onomast. vetus, *Invinius*, *ἄοινος*. Utitur voce illa Apuleius [x]), Metam. XI.] Neque vero praetereunda sunt, quae Henricus Valesius, vir perquam eruditus, ad Excerpta ex Nicolao Damasceno annotat. „Eae," inquit, „libationes absque mero erant, ac proinde *νηφάλιαι* dictae ab Aeschylo in Eumenid.

Χοάς τ' ἀοίνους, νηφάλια μειλίγματα.

In quo praecipuum quid agnoscas: nam suo fato citra vi defunctis vino, melle, lacte et aqua ad tumulum libabant, docet Aeschylus in Persis, Euripides in Phoenissis et in Iph genia Taurica." Haec ille; quibus tamen adversatur Euripides, apud quem Helena filiam ad Clytaemnestrae, quam violenter neci datam norunt omnes, tumulum missura, sic affatur, in Oreste, v. 113.

Καὶ λάβε χοὰς τάσδ' ἐν χεροῖν, κόμας τ' ἐμάς.
Ἐλθοῦσα δ' ἀμφὶ τὸν Κλυταιμνήστρας τάφον,
Μελίκρατ' ἄφες γάλακτος οἰνωπόν τ' ἄχνην.

[v. 109. *ΩΡΑΝ ΟΥΔΕΝΟΣ ΚΟΙΝΗΝ ΘΕΩΝ.* Scholiast. *Ὅτι ταύταις μόναις ἐν νυκτὶ θύουσιν.* At Scholiastes Aristophanis in Ran. v. 346. ad illud poetae *νυκτέρου τελετῆς φωσφόρος ἀστήρ* refert Bacchum etiam noctu cultum: *νύκτωρ δ' ἐτελεῖτο τὰ μυστήρια, ὧν τῆς τελετῆς οὐ μόνον χορευτής, ἀλλὰ καὶ ἔξαρχος ἦν ὁ Διόνυσος.* Euripides in Bacch. v. 485.

ΠΕΝΘ. Τὰ δ' ἱερὰ νύκτωρ, ἢ μεθ' ἡμέραν, τελεῖς;
ΔΙΟ. Νύκτωρ τὰ πολλά· σεμνότητ' ἔχει σκότος.

Pausan.[y]) in Corinth. c. 37. *Τὰ δὲ ἐς αὐτὴν Διονύσου δρώμενα ἐν νυκτὶ κατὰ ἔτος ἕκαστον οὐχ ὅσιον ἐς ἅπαντας ἦν μοι γράψαι.* Unde monente Servio ad Aen. IV. 303. ipsa sacra *Nyctelia* dicebantur.]

[v. 112. *ΑΡΚΥΣΤΑΤΩΝ.* Hesych. *Ἀρκύστατα· οἱ τόποι ἔνθα αἱ ἄρκυες πήγνυνται.*]

v. 117. *ΜΥΓΜΟΣ.* Eustathius[z]) in Iliad. *Δ'*. 20. *Ἐκ δὲ τοῦ μύζειν, καὶ ὁ μυκτὴρ λέγεται, καὶ ὁ μυγμὸς, καὶ τὸ μυχθίζειν, παρά τε Αἰσχύλῳ καὶ ἄλλοις.* Porro voces *μυγμός* et *ὠγμός* non pronuntiantur a choro, prout Cantero visum est; sed tantum denotant chorum inter dormiendum stertere, et ronchum

---

u) Poll. VI, 26.
x) Apul. Met. XI. p. 255. (803. Oud.)
y) Paus. II, 37, 6.
z) Eust. p. 440, 24.

ciere. [Μυγμόν, seu mussitationem, sequitur ὠγμός, oscitatio, qui gestus est expergefactorum.]

[v. 121. ΑΓΑΝ ΥΠΝΩΣΣΕΙΣ. f. ἔγαν γ'.]

[v. 124. ΩΖΕΙΣ. Eustath. in Iliad. Α'. [417.] p. 127. [10.] Τὸ δὲ ὀϊζυρὸς τοιαύτην ἔχει παραγωγήν· ὥσπερ παρὰ τὸ αἶ ἐπίφθεγμα γίνεται τὸ αἰάζω, καὶ παρὰ τὸ ὦ, ὤζω ἐν Αἰσχύλῳ, ἐξ οὗ τὸ οἰμώζω· οὕτω παρὰ τὸ οἶ, οἴζω. Hesych. Ὤζειν· βοᾶν.]

[Ibid. ΤΑΧΟΣ. Κατὰ τάχος.]

v. 126. ΠΕΠΡΑΚΤΑΙ. Forsan πέπρωται. Quod tibi officium aliud obtigit?

[v. 128. ΕΞΕΚΗΡΑΝΕΝ. Hesych. Ἐξεκήρανεν· ἐξέφθαρεν, ἐξέβλαψαν *).]

[v. 130. ΦΡΑΖΟΥ. Vertendum non *dic* sed *cave*; vide ne evadat. Φράζειν Atticum *dicere*, φράζεσθαι est animi ner. Il. Ε'. 440.

Φράζεο Τυδείδη καὶ χάζεο.]

[v. 131. ΟΝΑΡ. Κατ' ὄναρ. Refert Phrynichus *) in Eclog. Attic. p. 78. Polemonem, Sophistam Ionicum, imagini Demosthenis inscripsisse Δημοσθένη Παιανιέα Πολέμων κατ' ὄναρ, quam tamen loquendi rationem damnat ille, ut ἀδοκιμώτατον.]

[Ibid. ΔΙΩΚΕΙΣ ΘΗΡΑ. Somnia venantium. Egregium huius rei exemplum habemus apud Aristophanem in principio Nubium. Claudiani versus notissimi, XXVII. [VI. Cons. Hon. Praef.] 1.

Omnia quae sensu volvuntur vota diurno,
Pectore sopito reddit amica quies.
Venator defessa toro cum membra reponit,
Mens tamen ad sylvas et sua lustra redit.

Nonnus Dionys. XLII. 325.

—— ἀντίτυπον γὰρ
Ἔργον, ὅπερ τελέει τις ἐν ἤματι, νυκτὶ δοκεύει.
Βουκόλος ὑπνώων κεραοὺς βόας ἐς νόμον ἕλκει,
Δίκτυα θηρητῆρσι φαείνεται ὄψις ὀνείρου.

Vide Lucret. IV. 989. Gregor. Nyssen. de Hom. Opif. c. 13. de pistore et eo qui a poculis Pharaoni, agens, ἐν οἷς καθ' ὕπαρ ἑκάτερος τὴν σπουδὴν εἶχεν, ἐν τούτοις εἶναι καὶ διὰ τῶν ὀνείρων οἰόμενος. Huc pertinet illud Theocriti, Idyll. XXI. 44.

—— καὶ γὰρ ἐν ὕπνοις
Πᾶσα κύων ἄρτως μαντεύσεται [— εύεται.]

Petronius Arbiter, p. 45.

Et canis in somnis leporis vestigia latrat.

---

*) Phryn. Ecl. p. 421. Lob. *) ἐξέβλαψεν non comparet ap. Hesych.

Vide sis plura apud Paroemiographos Ὀνειροπολεῖ καὶ καθεύδων.]

[Ibid. *ΚΛΑΓΓΑΙΝΕΙΣ.* Quod Xenophon [b]), Cyri Paed. I. p. 17. ἀνακλάζειν dicit, eadem de re loquens: Cyrum enim iuvenem huiusmodi canibus comparat. Ennius [c]), Annal. X.

— forte feram si ex nare sagaci
Sensit voce sua nictatque ululatque ibi acute.]

[v. 133. *ΑΝΙΣΤΩ.* Pro ἀνίστασο, Attice.]

[v. 136. *ΣΩΦΡΟΣΙΝ ΑΝΤΙΚΕΝΤΡΑ.* ὀνείδη sc. Ecclesiastes XII. 11. *Verba sapientium sicut stimuli.* Scholiastes noster, ἴσα μαστίγων. Ita Ἀντίθεος, ἰσόθεος, Ἀντίπυργος· ἰσόπυργος [d]) et id genus. Poteris etiam nude interpretari; ita v. 469.

Ἄλγη προφωνῶν ἀντίκεντρα καρδίᾳ.

Dolores pungentes.]

v. 137. *ΟΥΔ' ΑΙΜΑΤΗΡΟΝ.* *Tu vero sanguineum spiritum permovens Vapore, macerans ventris igne, Sequere.* Omnino pro οὐδ' legendum σὺ δ', et tollendum punctum post πυρί. Qua levi immutatione locus hic, alias obscurus et imperfectus, perspicuus et sanus redditur. [Hesych. Ἐπουρίσας· ἐφορμήσας.]

v. 138. *ΚΑΤΙΣΧΝΑΙΝΟΥΣΑ.* Infra, v. 267.

Καὶ ζῶντά σ' ἰσχνάνασ' ἀπάξομαι κάτω.

Ibid. *ΝΗΔΥΟΣ ΠΥΡΙ.* Forte νηδὺν ὡς πυρί.

[v. 141. *ΚΑΠΟΛΑΚΤΙΣΑΣ' ΥΠΝΟΝ.* Ad Virgilianum illud, Aen. II. 302.

Excutior somno. —

Vir cl. Germanus Valens Guellius: „Hom. saepe ὕπνου ἐξέθορε, et σεύετο. Et Odyss. Β'. [2.]

Ὤρνυτ' ἄρ' ἐξ εὐνῆφιν Ὀδυσσῆος φίλος υἱός.

Et Aeschylus in Eumenid. ἀπολακτίζειν ὕπνον. Et Orpheus [e]), Argonaut.

— δολίου ἐξέσσυτο ὕπνου [— θ' ὕπνοιο·]

et [f]),

Ἄλτο δ' ἄρ' ἐξ εὐνῆς." —

Haec ille exempla congessit.]

[v. 142. *ΜΑΤΑι.* Prometh. Vinct. v. 57.

— κοὐ ματᾷ τοὔργον τόδε.]

[v. 143. *ΠΟΠΑΞ.* Lege ποπάξ, fit a ποποῖ.]

---

b) Xen. Cyr. I, 4, 15. c) Enn. p. 94. Hess.
d) Verba sunt Hesychii vol. I, p. 399. 402.
e) Orph. Arg. 789. H. f) v. 791.

[Ibid. ΕΛΑΘΟΜΕΝ. Sub. ἀυτὸ.]

[v. 147. ΕΞ ΑΡΚΥΩΝ ΠΕΠΤΩΚΕΝ. Vir cl. Petrus Victorius, Var. Lect. XXIX. 2. „Aeschylus ille, non gravis solum tragicus clarusque inprimis fuit, verum etiam eloquens ac copiosus. Declarant facundiam ipsius loci quidam apud eum, quibus idem prorsus dixit variis verbis, atque iis omnibus elegantibus: ut cum grex Eumenidum queritur Orestem sibi e manibus aufugisse; in quo, tanquam fera quadam, captando, multum illae laborabant. Sumptis igitur verbis a studio venatorum, propter similitudinem, illae primum inquiunt Ἐξ ἀρκύων πέπτωκεν. —— Deinde ab eadem re verba transferentes: —— οἴχεται δ' ὁ θήρ. Sed etiam eadem manus Furiarum ait, eandem rem ostendens: Ὕπνῳ κρατηθεῖσ' ἄγραν ὤλεσα. Alio etiam loco significans, unde id factum esset, ac de iniuria illa libere cum Apolline querens, oratione ad eum conversa, protulit:

Ἰὼ παῖ Διὸς, ἐπίκλοπος πέλῃ.

Porphyrius Tyrius, qui in aliis multis suis maximisque ingenii dotibus valde studiosus fuit gloriae Homeri, cum purgare poetam vellet tuerique dignitatem ipsius adversus nonnullos, infantiam eius et ἀδυναμίαν improbe accusantes, quod iisdem versibus saepe uteretur, atque iisdem sententiis pluribus locis, eandem rationem, quam ipse nunc, in suis quaestionibus in eum poetam secutus est; monstravitque nonnullos locos qui valde diversis verbis, cum iidem prorsus essent quod ad sententiam facit, expressi expolitique forent. Quod videbatur arguere, ac plane declarare, fuisse illum eloquentissimum, ac summam facultatem habuisse exornandae orationis, atque idem omnino variis locis tractandi." Haec ille.]

[v. 150. ΝΕΟΣ ΔΕ ΓΡΑΙΑΣ. Erat enim is ἀεὶ νέος. Callimach. Hymn. in Apollinem, v. 36. Tibullus, I. 4. g)

Solis aeterna est Baccho Phoeboque iuventas.

At Furiae anus, vide supra, v. 69.]

[Ibid. ΚΑΘΙΠΠΑΣΩ. Infra, v. 734.

Ἐπεὶ καθιππάζῃ με πρεσβῦτιν νέος.

et v. 781.

Ἰὼ θεοὶ νεώτεροι παλαιοὺς νόμους
Καθιππάσασθε. ——

Sic Arnobius h) dixit *inequitare* pro *insultare*.]

[v. 153. ΜΗΤΡΑΛΟΙΑΝ. Hesych. Μητραλοίας· ὁ τύπτων τὴν μητέρα αὐτοῦ. Iul. Pollux hh), Onomast. III. 2. Καὶ μὴν οὕγε περὶ τοὺς γονέας ἐξαμαρτάνοντες, πατραλοίας ἢ μητραλοίας

---

g) v. 37. h) Arnob. VII, p. 236. hh) Poll. III, 13.

κάτερος αὐτῶν καλεῖται. *Qui autem in parentes peccant, parricida et matricida, de utrisque, tam filia quam filio, dicitur.*]

[v. 155. *ΕΜΟΙ Δ' ΟΝΕΙΔΟΣ.* Respicit ad quae dixerat Clytaemnestra, v. 136.]

[v. 159. *ΜΑΣΤΙΚΤΟΡΟΣ, ΔΑΙΟΥ ΔΑΜΙΟΥ.* Supple δίκην.]

v. 160. *ΔΑΜΙΟΥ.* Lege δαμίου, sublato puncto.

[v. 161. *ΠΕΡΙΒΑΡΥ ΚΡΥΟΣ ΕΧΕΙΝ.* Ὥστε ἔχειν.]

[v. 162. *ΟΙ ΝΕΩΤΕΡΟΙ ΘΕΟΙ.* Prometh. v. 149.

Νέοι γὰρ οἰακονόμοι κρατοῦσ' Ὀλύμπου,
Νεοχμοῖς δὲ νόμοις Ζεὺς ἀθέσμως κρατύνει,
Τὰ πρὶν δὲ πελώρια νῦν ἀΐστοῖ.]

v. 165. *ΠΕΡΙ ΠΟΔΑ, ΠΕΡΙ ΚΑΡΑ.* Tritum hoc proverbium est, sed diversimode prolatum. Theocritus, Idyll. XX. 12. Ἀπὸ τᾶς κεφαλᾶς ποτὶ τὼ πόδε. Aristophanes, Plut. v. 650. Ἐκ τῶν ποδῶν ἐς τὴν κεφαλήν. Homerus, Il. Σ'. 353. Ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς.

[v. 166. *ΓΑΣ ΟΜΦΑΛΟΝ.* Graeci, ut supra diximus ad v. 40., dixerunt Delphos terrae umbilicum, quod in medio eius iacere putarent.]

[v. 167. *ΠΡΟΣΔΡΑΚΕΙΝ ΑΙΜΑΤΩΝ.* Schol. Λείπει δ' καὶ ὥστε τὸν ὀφθαλμὸν ἔχειν αἱμάτων ἄγος ἐπαίροντα. Pro ὀφθαλμὸν l. ὀμφαλόν.]

[v. 168. *ΒΛΟΣΥΡΟΝ.* Hesych. Βλοσυρόν· φοβερὸν, καταπληκτικόν.]

v. 169. *ΜΑΝΤΙ, ΣΩι.* Lego μαντικόν, ex versu 180. μαντικῶν μυχῶν, ideoque locum totum transfero:

Domestico vero inquinamento fatidicum
Recessum contaminasti, ipse
A te ipso proruens, a te ipso vocatus.

[Recessum intelligit, ubi consederat Orestes, v. 39.

Ἐγὼ μὲν ἕρπω πρὸς πολυστεφῆ μυχόν.
Ὁρῶ δ' ἐπ' ὀμφαλῷ μὲν ἄνδρα, κ. τ. λ.]

[v. 170. *ΑΥΤΟΣΣΥΤΟΣ.* Hesych. Αὐτόσυτον· αὐτοκέλευστον. Σοφοκλῆς Ἀκυρίοις.]

[v. 174. *ΕΚΛΥΣΕΤΑΙ.* f. Ἐκλύσεται.]

v. 175. *ΥΠΟ ΤΕ ΓΑΝ ΦΕΥΓΩΝ, ΟΥ ΠΟΤ' ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΤΑΙ.* Idem dicit Suppl. v. 421.

Ὡς οὐδ' ἐν Ἅιδου τὸν θανόντ' ἐλευθεροῖ.

[Ἐλευθεροῦται pro ἐλευθερώσεται.]

[v. 177. *ΠΟΤΙΤΡΟΠΑΙΟΣ.* Pro προστρόπαιος. Ita Timaeus Locrus [i]) ποθακόντων dixit pro προσηκόντων, dial. de Mundo, haud procul a fin. Καὶ ταῦτα μὲν αἴτια ἐκ τῶν γενετό-

---

i) Tim. Locr. p. 103. C.

φαινόμενα τὰ δώδεκα στοιχεῖα· ἐμβάται τραγικοὶ, πώγων ὑπερμεγέθης, ῥάβδος ἐν τῇ χειρὶ μελίνη.

[v. 58. *ΟΥ ΔΗ ΤΙΣ.* f. *οὐδ' εἴ τι*, vel *εἴτε*, *γαῖα.*]

[v. 59. *ΤΡΕΦΟΥΣ' ΑΝΑΤΕΙ.* Hesych. *Ἀνατεί· ἄνευ ἄτης καὶ βλάβης.* Sed Sophocl. Antig. v. 492. *ἀνατεί*, ut et noster v. 76.]

[Ibid. *ΜΗ ΜΕΤΑΣΤΕΝΕΙΝ ΠΟΝΩΝ.* h. e. *ὥστε μὴ μεταστένειν.* *Ita ut non ingemisceret ob labores*, i. e. *partum.*]

[v. 62. *ΤΕΡΑΣΚΟΠΟΣ.* Hesych. *Τερασκόποι· ὑποκρίται.*]

[v. 65. *ΕΓΓΥΣ ΠΑΡΕΣΤΩΣ, ΚΑΙ ΠΡΟΣΩ Δ' ΑΠΟΣΤΑΤΩΝ.* Ita Euripides, Oreste, v. 1628.

Φοῖβός σ' ὁ Λητοῦς παῖς, ὅδ' ἐγγὺς ὢν, καλῶ.

Poterat reddi *καὶ πρόσω δ' ἀποστατῶν*, *licet antea absens.* Hesych. *Πρόσω· ἔμπροσθεν, πρὸ τούτου.* Sed prior interpretatio melior; sc. *quamvis longe abfuero.* Desumptum est ex Homerico illo Odyss. *Γ'*. 231.

Ῥεῖα θεός γ' ἐθέλων καὶ τηλόθεν ἄνδρα σαώσαι.

Sic Oppianus, Halieut. II. 8. de Diis,

Τηλόθεν ἐγγὺς ἐόντες. ——

Tibi, inquit Apollo, *adstabo*, *licet longe abfuero*, nempe qui Deus.] Sic v. 297.

—— *κλύει δὲ καὶ πρόσωθεν ὢν θεός.*

[v. 66. *ΠΕΠΩΝ.* *Ἡ μεταφορά*, inquit Homeri Scholiast. Il. *Β'*. 235. *ἀπὸ τῶν ἀκμαίων πεπόνων, ἃ τῇ μὲν γεύσει ἐστὶν ἡδέα, τῇ δὲ θίξει καὶ ἁφῇ μαλακὰ καὶ εὐένδοτα.* Hesych. *Πέπων· ἀδύνατος, ἀσθενής.* Idem *Πέπον· προσφιλέστατε, προσηνέστατε, ἥπιέ τε, μαλακέ.*]

[v. 67. *ΜΑΡΓΟΥΣ.* Ovid. Metam. XI. 14. *insanae Erinnys.*

v. 68. *ΚΟΡΑΙ, ΓΡΑΙΑΙ.* Nulla distinctionis nota videtur ponenda post *κόραι*, sed potius *κόραι γραῖαι* simul coniungendae, ut *παλαιαὶ παῖδες.* Alludit autem ad Graeas, Phorci filias, de quibus Hesiodus, Theogon. v. 270.

Φόρκυϊ δ' αὖ Κητὼ Γραίας τέκε καλλιπαρῄους
Ἐκ γενετῆς πολιάς· τὰς δὲ Γραίας καλέουσιν
Ἀθάνατοί τε θεοὶ χαμαὶ ἐρχόμενοί τ' ἄνθρωποι.

v. 69. *ΑΙΣ ΟΥ ΜΙΓΝΥΤΑΙ ΘΕΩΝ ΤΙΣ.* Hinc vocantur Orpheo, Hymn. LXIX, 2. [1])

Ἁγναὶ θυγατέρες μεγάλοιο Διὸς χθονίοιο·

Sophocli, Aiac. v. 842. *Ἀειπάρθενοι.* Suidas, *Ἀειπάρθενοι Ἐρινύς.* *Μυθικὸν δὲ τοῦτο. Ὑπονοεῖν δὲ χρὴ τὰς ἀδιαφθόρους*

---

1) LXX, 2. Herm.

τους, καὶ οὐχὶ χρανθῆναι δώροις δυναμένας ὑπὸ τῶν ἀδικούντων. Σοφοκλῆς *),

> Καλῶ δ' ἀρωγοὺς τὰς ἀεί τε παρθένους
> Σεμνὰς Ἐρινῦς τανύποδας. —

Hinc opportuna observatio Servii ad illud Virgilii, Aen. VI. 280.

> Ferreique Eumenidum thalami —.

Furiae nunquam nupserunt. Unde thalamos *accipiamus habitationum loca, in quibus natae sunt.*

[v. 71. *ΚΑΚΟΝ ΣΚΟΤΟΝ ΝΕΜΟΝΤΑΙ.* Virg. Aeneid VII. 324.

> Luctificam Alecto, diraque ab sede sororum
> Infernisque ciet tenebris. —

Orph. Hymn. in Eumenid. LXVIII. [LXIX. H.] 3.

> — ὑπὸ κεύθεσιν οἰκί' ἔχουσαι
> Ἄντρῳ ἐν ἠερόεντι παρὰ Στυγὸς ἱερὸν ὕδωρ.

v. 72. *ΤΑΡΤΑΡΟΝ Θ' ΥΠΟ ΧΘΟΝΟΣ.* Seneca, Herc. Fur. v. 86.

> Adsint ab imo Tartari fundo excitae
> Eumenides. —

[Virg. Aeneid. VII. 327. *Sorores Tartareae.* Ovid. Metam. VI. 662.

> Vipereasque ciet Stygia de valle sorores.]

[v. 74. *ΜΗΔΕ ΜΑΛΘΑΚΟΣ ΓΕΝΗι.* Totis incumbe viribus; ita dormientes Furias increpat Clytaemnestra, v. 133.

> — μή σε νικάτω πόνος,
> Μηδ' ἀγνοήσῃς πῆμα μαλθαχθεῖσ' ὕπνῳ.

Est μαλθακός qui languide et animo remisso agit. Xenoph. Memor.[k]) I. 2. Πρὸς τὸ πονεῖν μαλακοὺς ἐποίησεν. Hom. Il. *P'*. 588. Μαλθακὸς αἰχμητής. Diserte Seneca, Epist. LXVII. *Demetrius noster vitam securam et sine ullis fortunae incursionibus mare mortuum vocat. Nihil habere ad quod exciteris, ad quod te concites, cuius denunciatione et incursu firmitatem animi tui tentes, sed in otio inconcusso iacere, non est tranquillitas, malacia est.*]

v. 77. *ΠΕΡΙΡΡΥΤΑΣ ΠΟΛΕΙΣ.* Hoc est, insulas. Περίῤῥυτος, κοινὸν πάσης νήσου ἐπίθετον, inquit Eustathius [l]) ad illud Odyss. *T'*. 173.

> Κρήτη τις γαῖ' ἔστι μέσῳ ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ,
> Καλὴ καὶ πίειρα, περίῤῥυτος. —

Sic ab Ovidio, Metam. I. 30. mare dicitur *circumfluus humor.* Herodotus, IV. 45. Ἡ δὲ Εὐρώπη πρὸς οὐδαμῶν φανερή ἐστι γι-

---

k) Xen. Mem. I, 2, 2. *l*) Eust. p. 1860, 55. *) Aiac. 836.

νεννημένη, οὔτε τὰ πρὸς ἥλιον ἀνατέλλοντα, οὔτε τὰ πρὸς ζόφον, εἰ περιῤῥυτός ἐστιν, loquitur secundum illam geographiae rudem cognitionem, quam veteres habuerant.

[v. 78. ΒΟΥΚΟΛΟΥΜΕΝΟΣ. Hesych. [illegible] [illegible] et βουκολήσομεν· μεριμνήσομεν, ἀπατήσομεν. Vid. Agam. 678. Etymolog. *) Βουκολῶ σημαίνει καὶ τὸ [illegible].

[v. 79. ΜΟΛΩΝ ΔΕ ΠΑΛΛΑΔΟΣ ΠΟΤΙ ΠΤΟΛΙΝ. Apollo apud Euripidem Orestem sic alloquitur, v. 1646.

> Ἐνθένδε δ' ἐλθὼν τὴν Ἀθηναίων πόλιν,
> Δίκην ὑπόσχες αἵματος μητροκτόνου
> Εὐμενίσι τρισσαῖς.]

[v. 80. ΙΖΟΥ ΠΑΛΑΙΟΝ. Mos supplicum. Vide v. 4[illegible] et quae Scholiastes habet ad Supplic. v. 281.]

[v. 86. ΕΠΙΣΤΑ. v. 583.

> —— Σὺ δ' εἴπερ
> Ὀρθῶς [illegible] ——

pro ἐπίστασαι.]

[v. 89. ΑΥΤΑΔΕΛΦΟΥ ΑΙΜΑ. Fraternus sanguis [illegible] [illegible]. Virg. Aen. VI. 835.

> Proiice tela manu sanguis meus.]

[v. 91. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

> —— [illegible] ——
> [illegible] ——

[illegible]

> —— [illegible]
> [illegible]

[illegible]

[illegible]

νός ἐστι ταῖς σαρξὶ, καὶ περίκομος, ὑπόξανθος, νοσώδης τὴν χρόαν, οἷος εἰδώλῳ ἢ τραυματίᾳ πρέπειν. *Caeterum pallidus, macilentus est, comatus, subflavus, morbidum colorem referens, instar idoli aut vulnerati.*]

[Ibid. *ΕΥΔΟΙΤ' ΑΝ.* *Dormiatis.* Ironice; sic postea v. 118. μύζοιτ' ἄν.]

[v. 98. *ΑΙΣΧΡΩΣ Δ' ΑΛΩΜΑΙ.* A. ἐλῶμαι. *Turpiter exagitor, erro.*]

v. 103. *ΚΑΡΔΙΑΣ ΣΕΘΕΝ*, *corde tuo.* Canterus, καρδίας ἔθεν. Malim vero καρδίᾳ σέθεν, quod cum sequentibus melius convenit.

v. 104. *ΕΥΔΟΥΣΑ ΓΑΡ ΦΡΗΝ ΟΜΜΑΣΙΝ ΛΑΜΠΡΥΝΕΤΑΙ.* Cicero de Divinat. I. 30. *Cum est somno sevocatus animus a societate et contagione corporis, tum meminit praeteritorum, praesentia cernit, futura providet.* Idem Plato, Polit. VII. cuius verba Latine reddit Cicero. In eandem sententiam abit Aristoteles, libro Περὶ τῆς καθ' ὕπνον μαντικῆς, c. 2. Recte itaque Peripateticis hoc dogma tribuit Aelianus, rationemque ab iis traditam adducit, Var. Hist. III. 11. Οἱ Περιπατητικοί φασι, μεθ' ἡμέραν θητεύουσαν τὴν ψυχὴν τῷ σώματι περιπλέκεσθαι, καὶ μὴ δύνασθαι καθαρῶς τὴν ἀλήθειαν θεωρεῖν. Νύκτωρ δὲ διαλυθεῖσαν τῆς περὶ τοῦτο λειτουργίας, καὶ σφαιρωθεῖσαν ἐν τῷ περὶ τὸν θώρακα τόπῳ, μαντικωτέραν γίνεσθαι, ἐξ ὧν τὰ ἐνύπνια. Porro Aeschylum hanc sententiam, ut et plerasque alias, a fonte Pythagorae hausisse nullus dubito, de quo Iamblic. in vita, c. 15. Ἐπί τε ὕπνον ἑσπέρας τρεπομένων τῶν ὁμιλητικῶν, ἀπήλλαττε μὲν αὐτοὺς τῶν ἡμερινῶν ταραχῶν καὶ ἐνηχημάτων, διεκάθαιρέ τε συγκεκλυδασμένον τὸ νοητικὸν ἡσύχους τε καὶ εὐονείρους· ἔτι δὲ μαντικοὺς τοὺς ὕπνους αὐτοῖς ἀπειργάζετο.

[v. 105. *ΜΟΙΡ' ΑΠΡΟΣΚΟΠΟΣ ΒΡΟΤΩΝ.* Hesych. Ἀπροσκοπεῖν, μὴ προορᾷν. Idem Ἀπροσκόπου· ἀσκανδάλιστον, *quod non vult decipi*; est enim σκάνδαλον eodem interprete τὸ ἐν ταῖς μυάγραις, *decipulum.* Et σκάνδαλος· ἐμποδισμός. Atque hic liceat obiter Callimachi fragmentum discutere Iulio Polluci[r]) laudatum, X. 34.

Εἶπον ἀνάκτητε μάλ' εἰδότα μακρὸν ἄλλεσθαι.

Etymologus[s]), Ἀνδίκτης, εἶδος παγίδος. Ἀνδίκτην τε μάλ' εἰδότα μακρὸν ἄλλεσθαι. Locum apud Pollucem sic corrige: Καὶ Καλλίμαχος δὲ ἔφη·

Εἶπόν τ' ἀνδίκτην τε μάλ' εἰδότα μακρὸν ἄλεσθαι.

ὡς τὸν ἀνδίκτην ὄντα εἶδος μυάγρας. Ita sc. Pollux et auctor Etymologici volunt, ἀνδίκτην esse genus quoddam decipulae. Sed nisi fallor melius multo cum Hesychio reddi potest, pars

r) X, 156.
s) Etym. M. p. 102, 10.

decipulae, quam genus; ita enim ille: *Ἀνδίκτης· τὸ ἀναλλόμενον τῆς μυάγρας ξύλον.* Lignum sc. illud decipulae, quod primo tactu resilit; ut sit eiusdem originis cum ἄνδικε. Hesych. *Ἄνδικε· ἀνάῤῥιψον· δίκειν γάρ ἐστι τὸ ῥίπτειν.* Hesych. rursus *Εἶπος· πίεσις· καὶ πᾶν βάρος.* Et alibi *Εἰλός· πᾶν τὸ ἐπιπίπτον βάρος, καὶ τὸ ἐν ταῖς πάγαις ἐπιπίπτον ξύλον.* Ubi scripsit εἰλός pro εἶπος. Est igitur ea pars decipulae, quae, andicta resiliente, sua gravitate descendit, muremque opprimit, quae et ῥόπτρον dicitur Hesychio. Idem *Ἐξίπεται· ἐκπιέζεται.* Et alibi *Ἰποῦμεν· πιέζομεν.* Et rursum *Ἰπούμενος· πιεζόμενος, ἢ τὸ ἐμπίπτον ξύλον τοῖς μυσίν.* Unde patet dici ἶπος, nam secunda interpretatio respicit locum Pindari. Ipse, *ἰποὺς· τὸ ἐμπίπτον τοῖς μυσὶ ξύλον.* Sed haec forte nimis ἐν παρέργῳ, praesertim in re tam parvi momenti. Ad nostrum ut redeamus, Scholiastes ει μοῖρα ad τὸ φρήν, versu praecedenti, referendum putat, quasi esset ἡ τῆς φρενὸς μοῖρα, periphrastice, pro ἡ φρήν. Ita saepe accipitur Suppl. v. 1049. *Μοῖρ' Ἀφροδίτας*, pro ipsa Venere: ad quem locum plura conferuntur.]

v. 107. *ΧΟΑΣ Τ' ΑΟΙΝΟΥΣ, ΝΗΦΑΛΙΑ ΜΕΙΛΙΓΜΑΤΑ.* Oedipus apud Sophoclem, Oed. Col. v. 98.

—— οὐ γάρ ἄν ποτε
Πρώταισιν ὑμῶν ἀντέκυρσ' ὁδοιπόρων
Νήφων ἀοίνοις. ——

Ad quem locum Scholiastes: *Ἀοίνους αὐτὰς λέγει, ὅτι οὐ σπένδεται οἶνος αὐταῖς, ἀλλ' ὕδωρ. Διὸ καὶ νηφάλιαι καλοῦνται αἱ σπονδαὶ αὐτῶν.* Ita senes Attici Oedipum docent, quo modo placandae sint Eumenides, Oed. Col. v. 461.

Πρῶτον μὲν ἱερὰς ἐξ ἀειρύτου χοὰς
Κρήνης ἐνέγκου. ——

Et rursus, ibid. v. 473.

Ὕδατος, μελίσσης, μηδὲ προσφέρειν μέθυ.

Mulsum enim, seu aquam cum melle, Eumenidibus sine vino libabant. Pausanias *) Corinth. c. 11. *Μελικράτῳ δὲ σπονδῇ καὶ ἄνθεσιν ἀντὶ στεφάνων χρῆσθαι νομίζουσιν.* Porphyrius in antrum Homericum: *Νηφάλιοι σπονδαὶ αἱ διὰ μέλιτος.* Et paulo ante: *Πεποίηνται ἤδη τὸ μέλι καὶ θανάτου σύμβολον, διὸ καὶ μέλιτος σπονδὴν τοῖς χθονίοις ἔθυον.* Ideoque caute legenda haec Silii Italici, XIII. 430.

Ante omnes taurus regi, tum proxima Divae
Caeditur Enneae casta cervice iuvenca:
Inde tibi, Alecto, tibi, nunquam laeta Megaera,
Corpora lanigerum procumbunt lecta bidentum,
Fundunt mella super Bacchique et lactis honorem.

*) Paus. II, 11, 4.

Vel enim post *bidentum* punctum ponendum, ut postremus versus ad priores duos referatur; vel *μνημονικὸν* erit *ἁμάρτημα*. [Iul. Pollux, Onomast.[u]) VI. 3. *Τὸ γὰρ νηφαλιεύειν τὸ νηφάλια θύειν ἔλεγον, ὅπερ ἐστὶ τὸ χρῆσθαι θυσίαις ἀοίνοις· ὧν τὰς ἐναντίας θυσίας οἰνοσπόνδους ὠνόμαζον.* *Nam νηφαλιεύειν sobria immolari significat, quod est sacra facere vino carentia: quorum contraria sacra vini libationes vocarunt.* Onomast. vetus, *Invinius*, *ἄοινος*. Utitur voce illa Apuleius[x]), Metam. XI.] Neque vero praetereunda sunt, quae Henricus Valesius, vir perquam eruditus, ad Excerpta ex Nicolao Damasceno annotat. „Eae," inquit, „libationes absque mero erant, ac proinde *νηφάλιαι* dictae ab Aeschylo in Eumenid.

Χοάς τ' ἀοίνους, νηφάλια μειλίγματα.

In quo praecipuum quid agnoscas: nam suo fato citra vi defunctis vino, melle, lacte et aqua ad tumulum libabant, docet Aeschylus in Persis, Euripides in Phoenissis et in Iphigenia Taurica." Haec ille; quibus tamen adversatur Euripides, apud quem Helena filiam ad Clytaemnestrae, quam violenter neci datam norunt omnes, tumulum missura, sic affatur, in Oreste, v. 113.

Καὶ λάβε χοὰς τάσδ' ἐν χεροῖν, κόμας τ' ἐμάς.
Ἐλθοῦσα δ' ἀμφὶ τὸν Κλυταιμνήστρας τάφον,
Μελίκρατ' ἄφες γάλακτος οἰνωπόν τ' ἄχνην.

[v. 109. *ΩΡΑΝ ΟΥΔΕΝΟΣ ΚΟΙΝΗΝ ΘΕΩΝ.* Scholiast. *Ὅτι ταύταις μόναις ἐν νυκτὶ θύουσιν.* At Scholiastes Aristophanis in Ran. v. 346. ad illud poetae *νυκτέρου τελετῆς φωσφόρος ἀστὴρ* refert Bacchum etiam noctu cultum: *νύκτωρ δ' ἐτελεῖτο τὰ μυστήρια, ὧν τῆς τελετῆς οὐ μόνον χορευτής, ἀλλὰ καὶ ἔξαρχος ἦν ὁ Διόνυσος.* Euripides in Bacch. v. 485.

ΠΕΝΘ. Τὰ δ' ἱερὰ νύκτωρ, ἢ μεθ' ἡμέραν, τελεῖς;
ΔΙΟ. Νύκτωρ τὰ πολλά· σεμνότητ' ἔχει σκότος.

Pausan.[y]) in Corinth. c. 37. *Τὰ δὲ ἐς αὐτὴν Διονύσου δρώμενα ἐν νυκτὶ κατὰ ἔτος ἕκαστον οὐχ ὅσιον ἐς ἅπαντας ἦν μοι γράψαι.* Unde monente Servio ad Aen. IV. 303. ipsa sacra *Nyctelia* dicebantur.]

[v. 112. *ΑΡΚΥΣΤΑΤΩΝ.* Hesych. *Ἀρκύστατα· οἱ τόποι ἔνθα αἱ ἄρκυες πήγνυνται.*]

v. 117. *ΜΥΓΜΟΣ.* Eustathius[z]) in Iliad. *Δ'*. 20. *Ἐκ δὲ τοῦ μύζειν, καὶ ὁ μυκτὴρ λέγεται, καὶ ὁ μυγμὸς, καὶ τὸ μυχθίζειν, παρά τε Αἰσχύλῳ καὶ ἄλλοις.* Porro voces *μυγμός* et *ὠγμός* non pronuntiantur a choro, prout Cantero visum est; sed tantum denotant chorum inter dormiendum stertere, et ronchum

---

u) Poll. VI, 26.
x) Apul. Met. XI. p. 255. (803. Oud.)
y) Paus. II, 37, 6.
z) Eust. p. 440, 24.

ciere. [Μυγμὸν, seu mussitationem, sequitur ὠγμὸς, ονι-tatio, qui gestus est expergefactorum.]

[v. 121. ΑΓΑΝ ΥΠΝΩΣΣΕΙΣ. f. ἄγαν γ'.]

[v. 124. ΩΖΕΙΣ. Eustath. in Iliad. Α'. [417.] p. 127. [10.] Τὸ δὲ ὀϊζυρὸς τοιαύτην ἔχει παραγωγήν· ὥσπερ παρὰ τὸ αἶ ἐπίφθεγμα γίνεται τὸ αἰάζω, καὶ παρὰ τὸ ὦ, ὤζω ἐν Αἰσχύλῳ, ἐξ οὗ τὸ οἰμώζω· οὕτω παρὰ τὸ οἶ, οἴζω. Hesych. Ὤζειν· βοᾶν.]

[Ibid. ΤΑΧΟΣ. Κατὰ τάχος.]

v. 126. ΠΕΠΡΑΚΤΑΙ. Forsan πέπρωται. Quod tibi officium aliud obtigit?

[v. 128. ΕΞΕΚΗΡΑΝΕΝ. Hesych. Ἐξεκήρανεν· ἐξέφθειρεν, ἐξέβλαψεν *).]

[v. 130. ΦΡΑΖΟΥ. Vertendum non *dic* sed *cave*; vide ne evadat. Φράζειν Atticum *dicere*, φράζεσθαι est animi muner. Il. Ε'. 440.

Φράζεο Τυδείδη καὶ χάζεο.]

[v. 131. ΟΝΑΡ. Κατ' ὄναρ. Refert Phrynichus a) in Eclog. Attic. p. 78. Polemonem, Sophistam Ionicum, imagini Demosthenis inscripsisse Δημοσθένη Παιανιέα Πολέμων κατ' ὄναρ, quam tamen loquendi rationem damnat ille, ut ἀδοκιμώτατον.]

[Ibid. ΔΙΩΚΕΙΣ ΘΗΡΑ. Somnia venantium. Egregium huius rei exemplum habemus apud Aristophanem in principio Nubium. Claudiani versus notissimi, XXVII. [VI. Cons. Hon. Praef.] 1.

Omnia quae sensu volvuntur vota diurno,
Pectore sopito reddit amica quies.
Venator defessa toro cum membra reponit,
Mens tamen ad sylvas et sua lustra redit.

Nonnus Dionys. XLII. 325.

—— ἀντίτυπον γὰρ
Ἔργον, ὅπερ τελέει τις ἐν ἤματι, νυκτὶ δοκεύει.
Βουκόλος ὑπνώων κεραοὺς βόας ἐς νόμον ἕλκει,
Ἴχνια θηρητῆρσι φαείνεται ὄψις ὀνείρου.

Vide Lucret. IV. 989. Gregor. Nyssen. de Hom. Opif. c. 13. de pistore et eo qui a poculis Pharaoni, agens, ἐν οἷς καθ' ὕπαρ ἑκάτερος τὴν σπουδὴν εἶχεν, ἐν τούτοις εἶναι καὶ διὰ τῶν ὀνείρων οἰόμενος. Huc pertinet illud Theocriti, Idyll. XXI. 44.

—— καὶ γὰρ ἐν ὕπνοις
Πᾶσα κύων ἄρτως μαντεύεται [—εύεται.]

Petronius Arbiter, p. 45.

Et canis in somnis leporis vestigia latrat.

---

a) Phryn. Ecl. p. 421. Lob. *) ἐξέβλαψεν non comparet ap. Hesych.

Vide sis plura apud Paroemiographos Ὀνειροπολεῖ καὶ καθεύδων.]

[Ibid. ΚΛΑΓΓΑΙΝΕΙΣ. Quod Xenophon b), Cyri Paed. I. p. 17. ἀνακλάζειν dicit, eadem de re loquens: Cyrum enim iuvenem huiusmodi canibus comparat. Ennius c), Annal. X.

— forte feram si ex nare sagaci
Sensit voce sua nictatque ululatque ibi acute.]

[v. 133. ΑΝΙΣΤΩ. Pro ἀνίστασο, Attice.]

[v. 136. ΣΩΦΡΟΣΙΝ ΑΝΤΙΚΕΝΤΡΑ. ὀνείδη sc. Ecclesiastes XII. 11. *Verba sapientium sicut stimuli.* Scholiastes noster, ἴσα μαστίγων. Ita Ἀντίθεος, ἰσόθεος, Ἀντίπυργος· ἰσόπυργος d) et id genus. Poteris etiam nude interpretari; ita v. 469.

Ἄλγη προφωνῶν ἀντίκεντρα καρδίᾳ.

Dolores pungentes.]

v. 137. ΟΥΔ' ΑΙΜΑΤΗΡΟΝ. *Tu vero sanguineum spiritum permovens Vapore, macerans ventris igne, Sequere.* Omnino pro οὐδ' legendum σὺ δ', et tollendum punctum post πυρί. Qua levi immutatione locus hic, alias obscurus et imperfectus, perspicuus et sanus redditur. [Hesych. Ἐπουρίσας· ἐφορμήσας.]

v. 138. ΚΑΤΙΣΧΝΑΙΝΟΥΣΑ. Infra, v. 267.

Καὶ ζῶντά σ' ἰσχνάνασ' ἀπάξομαι κάτω.

Ibid. ΝΗΔΥΟΣ ΠΥΡΙ. Forte νηδὺν ὡς πυρί.

[v. 141. ΚΑΠΟΛΑΚΤΙΣΑΣ' ΥΠΝΟΝ. Ad Virgilianum illud, Aen. II. 302.

Excutior somno. —

Vir cl. Germanus Valens Guellius: „Hom. saepe ὕπνου ἐξέθορε, et σεύετο. Et Odyss. Β'. [2.]

Ὤρνυτ' ἄρ ἐξ εὐνῆφιν Ὀδυσσῆος φίλος υἱός.

Et Aeschylus in Eumenid. ἀπολακτίζειν ὕπνον. Et Orpheus e), Argonaut.

— δολίου ἐξέσσυτο ὕπνου [— θ' ὕπνοιο·]

et f),

Ἆλτο δ' ἄρ' ἐξ εὐνῆς." —

Haec ille exempla congessit.]

[v. 142. ΜΑΤΑι. Prometh. Vinct. v. 57.

— κοὺ ματᾷ τοὔργον τόδε.]

[v. 143. ΠΟΠΑΞ. Lege ποπάξ, fit a ποποῖ.]

---

b) Xen. Cyr. I, 4, 15.
c) Enn. p. 94. Hess.
d) Verba sunt Hesychii vol. I, p. 399. 402.
e) Orph. Arg. 789. H.
f) v. 791.

[Ibid. *ΕΠΑΘΟΜΕΝ.* Sub. ἀωοί.]

[v. 147. *ΕΞ ΑΡΚΥΩΝ ΠΕΠΤΩΚΕΝ.* Vir cl. Petrus Victorius, Var. Lect. XXIX. 2. „Aeschylus ille, non gravis solum tragicus clarusque inprimis fuit, verum etiam eloquens ac copiosus. Declarant facundiam ipsius loci quidam apud eum, quibus idem prorsus dixit variis verbis, atque iis omnibus elegantibus: ut cum grex Eumenidum queritur Orestem sibi e manibus aufugisse; in quo, tanquam fera quadam, captando, multum illae laborabant. Sumptis igitur verbis a studio venatorum, propter similitudinem, illae primum inquiunt Ἐξ ἀρκύων πέπτωκεν. —— Deinde ab eadem re verba transferentes: —— οἴχεται δ' ὁ θήρ. Sed etiam eadem manus Furiarum ait, eandem rem ostendens: Ὕπνῳ κρατηθεῖσ' ἄγραν ὤλεσα. Alio etiam loco significans, unde id factum esset, ac de iniuria illa libere cum Apolline querens, oratione ad eum conversa, protulit:

Ἰὼ παῖ Διός, ἐπίκλοπος πέλῃ.

Porphyrius Tyrius, qui in aliis multis suis maximisque ingenii dotibus valde studiosus fuit gloriae Homeri, cum purgare poetam vellet tuerique dignitatem ipsius adversus nonnullos, infantiam eius et ἀδυναμίαν improbe accusantes, quod iisdem versibus saepe uteretur, atque iisdem sententiis pluribus locis, eandem rationem, quam ipse nunc, in suis quaestionibus in eum poetam secutus est; monstravitque nonnullos locos qui valde diversis verbis, cum iidem prorsus essent quod ad sententiam facit, expressi expolitique forent. Quod videbatur arguere, ac plane declarare, fuisse illum eloquentissimum, ac summam facultatem habuisse exornandae orationis, atque idem omnino variis locis tractandi." Haec ille.]

[v. 150. *ΝΕΟΣ ΔΕ ΓΡΑΙΑΣ.* Erat enim is ἀεὶ νέος. Callimach. Hymn. in Apollinem, v. 36. Tibullus, I. 4. g)

Solis aeterna est Baccho Phoeboque iuventas.

At Furiae anus, vide supra, v. 69.]

[Ibid. *ΚΑΘΙΠΠΑΣΩ.* Infra, v. 734.

Ἐπεὶ καθιππάζῃ με πρεσβῦτιν νέος.

et v. 781.

Ἰὼ θεοὶ νεώτεροι παλαιοὺς νόμους
Καθιππάσασθε. ——

Sic Arnobius h) dixit *inequitare* pro *insultare.*]

[v. 153. *ΜΗΤΡΑΛΟΙΑΝ.* Hesych. Μητραλοίας· ὁ τύπτων τὴν μητέρα αὐτοῦ. Iul. Pollux hh), Onomast. III. 2. Καὶ μὴν οἵγε περὶ τοὺς γονέας ἐξαμαρτάνοντες, πατραλοίας ἢ μητραλοίας,

---

g) v. 37. h) Arnob. VII, p. 236. hh) Poll. III, 13.

ἀτερος αὐτῶν καλεῖται. *Qui autem in parentes peccant, parricida et matricida, de utrisque, tam filia quam filio, dicitur.*]

[v. 155. *ΕΜΟΙ Δ' ΟΝΕΙΔΟΣ.* Respicit ad quae dixerat Clytaemnestra, v. 136.]

[v. 159. *ΜΑΣΤΙΚΤΟΡΟΣ, ΔΑΙΟΥ ΔΑΜΙΟΥ.* Supple κτην.]

v. 160. *ΔΑΜΙΟΥ.* Lege δαμίου, sublato puncto.

[v. 161. *ΠΕΡΙΒΑΡΥ ΚΡΥΟΣ ΕΧΕΙΝ.* Ὥστε ἔχειν.]

[v. 162. *ΟΙ ΝΕΩΤΕΡΟΙ ΘΕΟΙ.* Prometh. v. 149.

Νέοι γὰρ οἰακονόμοι κρατοῦσ' Ὀλύμπου,
Νεοχμοῖς δὲ νόμοις Ζεὺς ἀθέσμως κρατύνει,
Τὰ πρὶν δὲ πελώρια νῦν ἀϊστοῖ.]

v. 165. *ΠΕΡΙ ΠΟΔΑ, ΠΕΡΙ ΚΑΡΑ.* Tritum hoc proverbium est, sed diversimode prolatum. Theocritus, Idyll. X. 12. Ἀπὸ τᾶς κεφαλᾶς ποτὶ τὼ πόδε. Aristophanes, Plut. 650 Ἐκ τῶν ποδῶν ἐς τὴν κεφαλήν. Homerus, Il. Σ'. 353. ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς.

[v. 166. *ΓΑΣ ΟΜΦΑΛΟΝ.* Graeci, ut supra diximus ad v. 40., dixerunt Delphos terrae umbilicum, quod in medio eius iacere putarent.]

[v. 167. *ΠΡΟΣΔΡΑΚΕΙΝ ΑΙΜΑΤΩΝ.* Schol. Λείπει δ' καὶ ὥστε τὸν ὀφθαλμὸν ἔχειν αἱμάτων ἄγος ἐπαίροντα. Pro ὀφθαλμὸν l. ὀμφαλόν.]

[v. 168. *ΒΛΟΣΥΡΟΝ.* Hesych. Βλοσυρόν· φοβερὸν, καταπληκτικόν.]

v. 169. *ΜΑΝΤΙ, ΣΩι.* Lego μαντικόν, ex versu 180. μαντικῶν μυχῶν, ideoque locum totum transfero:

Domestico vero inquinamento fatidicum
Recessum contaminasti, ipse
A te ipso proruens, a te ipso vocatus.

Recessum intelligit, ubi consederat Orestes, v. 39.

Ἐγὼ μὲν ἕρπω πρὸς πολυστεφῆ μυχόν.
Ὁρῶ δ' ἐπ' ὀμφαλῷ μὲν ἄνδρα, κ. τ. λ.]

[v. 170. *ΑΥΤΟΣΣΥΤΟΣ.* Hesych. Αὐτόσυτον· αὐτοκέλευστον. Σοφοκλῆς Ἀκρισίοις.]

[v. 174. *ΕΚΛΥΣΕΤΑΙ.* f. Ἐκλύσεαι.]

v. 175. *ΥΠΟ ΤΕ ΓΑΝ ΦΕΥΓΩΝ, ΟΥ ΠΟΤ' ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΤΑΙ.* Idem dicit Suppl. v. 421.

Ὡς οὐδ' ἐν Ἅιδου τὸν θανόντ' ἐλευθεροῖ.

Ἐλευθεροῦται pro ἐλευθερώσεται.]

[v. 177. *ΠΟΤΙΤΡΟΠΑΙΟΣ.* Pro προστρόπαιος. Ita Timaeus Locrus [i]) ποθακόντων dixit pro προσηκόντων, dial. de Mundo, haud procul a fin. Καὶ ταῦτα μὲν αἴτια ἐκ τῶν γενετό-

---

[i]) Tim. Locr. p. 103. C.

ρων καὶ στοιχείων ἀνάγεται μᾶλλον ἢ ἐξ ἡμῶν, ὅ τι μὴ ἀργία ἐσὶν ἀφισταμένων ἡμῶν τῶν ποθουμένων ἔργων.]

Ibid. ΕΤΕΡΟΝ ΕΝ ΚΑΡΔΙ ΜΙΑΣΤΟΡ ΕΚΕΙΝΟΥ ΠΑΣΣΕΤΑΙ. Si quis hunc locum cum plane gemino hoc ex Supplicibus, v. 420. conferat:

Βαρὺν ξύνοικον θησόμεσθ' ἀλάστορα
Ὡς οὐδ' ἐν Ἅιδου τὸν θανόντ' ἐλευθεροῖ,

facile coniiciat ἀλάστορα hic pro μιάστορα reponendum. Quamvis aliter interpretatur Scholiastes.

[v. 181. ΠΤΗΝΟΝ. Homerus, Il. Ε'. 171. et Pindarus Olymp. IX. 17. [11. B.] πτερόεντα ὀϊστόν. Item Homerus πτερόεντες, Il. Π'. 773. Scholiast.: τὰ ταχέα ἤτοι ἐπτερωμένα βέλη. Ita Sophocles in Philoct. v. 166. πτηνοῖς ἰοῖς dixit, et Virgil. Aen.[k]) v. 525. *volantem* sagittam, vel *pennatam*, propter pennas illas, quas sagittarum summitatibus affigere a more positum est, quae aliquando ex avium plumis, sed frequentius ex aereis laminis constabant.]

[Ibid. ΑΡΓΗΣΤΗΝ ΟΦΙΝ. h. e. *sagittam.* Ita ***** δράκοντα vocat Lycophron, v. 878.]

[v. 182. ΧΡΥΣΗΛΑΤΟΥ ΘΩΜΙΓΓΟΣ. Accinit Callimachus, Hymn. II. 32.

Χρύσεα τῷ 'πόλλωνι τό, τ' ἐνδυτὸν, ἥ τ' ἐπιπορπὶς,
Ἥ τε λύρη, τό, τ' ἄεμμα τὸ Λύκτιον. ——

Schol. ἡ νευρά· παρὰ τὸ ἑκατέρωθεν δεδέσθαι. Hesych. Θώμιγξ· λεπτὸν σχοινίον. Idem, Θώμιγγες —— χορδαί.]

[v. 184. ΘΡΟΜΒΟΥΣ. Hesych. Θρόμβοι· αἷμα πεπηγός· ὡς βουνοί.]

v. 186. ΚΑΡΑΝΗΣΤΗΡΕΣ. Lege cum iota καρανιστῆρες. Euripides, Rheso, v. 817.

Ἤτοι μάραινά γ' ἢ καρανιστὴς μόρος.

Analogia quoque id postulat. [Ratio metri exigere videtur, ut potius scribatur καραννιστῆρες a voce κάραννος, quae Hesychio, inter alia, ζημία.]

[Ibid. ΟΦΘΑΛΜΩΡΥΧΟΙ. Herodot. VIII. 116. Τὸν δὲ ἀνεχώρησαν ἀσινέες πάντες ἓξ ἐόντες, ἐξώρυξε αὐτέων ὁ πατὴρ τοὺς ὀφθαλμούς. Latini *oculos effodere.* Plaut. in Captiv. III. [v. 4.]

Nam hercle ego huic diei si liceat oculos effodiam lubens.

Et in Aulul. I. 1. [v. 14.]

Oculos hercle ego istos improba effodiam tibi.

Catull.[l]) Carm. CVI. 5.

Effossos oculos voret atro gutture corvus.]

---

k) lib. V. l) Cat. CVIII, 5.

v. 188, *ΠΑΙΔΩΝ, ΚΑΚΟΥ ΤΕ ΧΛΟΥΝΙΣ.* Forsan, blato commate, *παίδων κακή τε χλοῦνις*, puerorum exsectio. Eustathio [m]) exponitur in Iliad. *Δ'*. 105. *Ὁποῖον δή τι καὶ ιστοτέλης διὰ τὸν χλούνην ἱστορεῖ, ὃ δηλοῖ ἐκτομίαν σῦν ἄγριον, ἐν τοῖς ἑξῆς που φανήσεται.* [Aristotelem, in eadem re Horum sic interpretantem, citat Plutarchus [n]), Quaest. Nat. II. 917. *Ἢ καὶ τὸ λεγόμενον ὑπ' Ἀριστοτέλους ἀληθές ἐστιν, ὅτι ένην Ὅμηρος ὠνόμασε σῦν τὸν μόνορχιν.* Quod vero ait Euth. [o]) *ἐν τοῖς ἑξῆς*, hoc] nempe est Iliad. *Ι'*. 535. *Ὅτι δὲ καὶ ομίαν ὁ χλούνης δηλοῖ οὐ μόνον Αἰσχύλος δίδωσι χρῆσιν, ἀλλὰ Αἰλιανὸς μάλιστα ἐν τοῖς περὶ προνοίας, χλούνην λέγων τὸν ἴκοπον· καὶ Ἀριστοτέλης δὲ κατὰ τὸν γεωγράφον, χλούνην σῦν τομίαν νοεῖ.* Aeliani locos forsan respicit, quos adducit idas, tacito auctore, in verbo *Γύννις· κακὴν σοφίαν μετιών, τοὺς ἀθέους Ἐπικούρου λόγους καὶ γύννιδας ἐπασκῶν, κἀκ τῆς ονῆς ἣν ἐκεῖνος ὕμνει ὁ χλούνης καὶ γύννις.* Et in verbo *Χλοῦ-· εἰ δοίημεν αὐτὸν ἄνδρα εἶναι διὰ τῶν Ἐπικούρου λόγων τὴν χὴν ἐκνευρισθεὶς καὶ θῆλυς γενόμενος· ὁ πρὸς Στρατοκλέα Ἀθήιν δᾳδουχήσας ὁ χλούνης τε καὶ γύννις καταγοητευθεὶς, καὶ οἷον δεσμῷ τινι ἀφύκτῳ πεδηθείς.* Aliter sentire videtur Eustanus [p]) in Odyss. *Τ'*. 465. an potius Aristophanes grammatis, quem celato nomine exscriptum tradit: *Ὃν δὴ χλούνην οἱ ομίαν, φασὶ, λέγοντες τελείως ἀπήρτηνται τοῦ ὑποκειμένου* (verba nt Aristophanis in libro *περὶ ὀνομασίας ἡλικιῶν*, quae excans subdit Eustathius) *ἤγουν αἰωροῦνται, ἠερέθονται, οὐδὲν πεδον καὶ βέβαιον λέγουσιν, ἀλλὰ δηλαδὴ ἀνεμώλια λαλοῦσι καὶ δέν τι τοῦ ὑποκειμένου ἅπτονται.*

Ibid. *ΑΚΡΩΝΙΑ· ΛΕΥΣΜΟΝ ΤΕ ΚΑΙ.* Lege et distine: *ἀκρωνία, λευσμός τε· καὶ, κ. τ. λ.* De lapidatione vide sis ae diximus ad Sept. contra Theb. v. 205. [*Λευσμὸν* interetatur Herodianus, monente Scholiaste, *τὸ σύστημα καὶ ροισμα*, quo fit, ut Hesychium ad vocem *Ἀκρώνια* posuisse erpretationem *τοῦ λευσμὸν* facile credam. Sic enim ille: *ρώνια* (ita leg.) *ἀθροίσματα, παράστασις, πλῆθος. Ἀκρώνια· ροισμός.* Quin si ita accipiatur *τὸ λευσμὸς* hoc loco, debuit rti: *Ubi multitudo mussitant eiulatum multum, Sub spina ixi.*]

[v. 191. *ΑΠΟΠΤΥΣΤΟΙ.* Hesych. *Ἀπόπτυστον* (ita lege)· *όβλητον, κατάπτυστον, ἔκβλητον.*]

[v. 192. *ΠΑΣ Δ' ΥΦΗΓΕΙΤΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΜΟΡΦΗΣ.* nnes tui mores formam indicant. Hypallage. Prometh. Vinct. 78.

Ὅμοια μορφῇ γλῶσσά σου γηρύεται.

serte Catullus de Nupt. Pelei et Thetidos, v. 193.

m) Eust. p. 450, 15.

n) Plut. Nat. Qu. p. 927. D.

o) Eust. p. 772, 55.

p) Eust. p. 1872, 15.

Eumenides quibus anguineo redimita capillo
Frons exspirantis praeportat pectoris iras.]

[v. 193. *ΛΕΟΝΤΟΣ ΑΝΤΡΟΝ ΑΙΜΑΤΟΡΡΟΦΟΥ*. Homer. Iliad. *K'*. 485.

Ὡς δὲ λέων μήλοισιν ἀσημάντοισιν ἐπελθὼν,
Αἴγεσιν ἢ ὀΐεσσι κακὰ φρονέων ἀνορούσῃ.

Virgil. Aeneid. IX. 339.

Impastus ceu plena leo per ovilia turbans,
Suadet enim vesana fames, manditque trahitque
Molle pecus, mutumque metu, fremit ore cruento.]

[v. 195. *ΜΥΣΟΣ*. Lege, versu exigente, *μύσος*. Ut v. 448.]

[v. 199. *ΜΕΤΑΙΤΙΟΣ—ΠΑΝΑΙΤΙΟΣ*. Notanda est differentia inter *μεταίτιον* et *παναίτιον*, caedis participem et caedis auctorem.]

[v. 200. *ΑΛΛ' ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΝ ΕΠΡΑΞΑΣ*. f. legendum ἀλλ' εἷς.]

[v. 201. *ΛΟΓΟΥ*. Vel λόγον. *Dicas mihi hactenus quomodo solus sim auctor.*]

[v. 202. *ΕΧΡΗΣΑΣ*. Vide Choeph. v. 900.]

[v. 203. *ΠΕΜΨΑΙ ΤΙΜΗΝ*. Lege et interpunge cogente metro:

Ἔχρησα ποινὰς τοῦ πατρὸς πέμψαι· τί μήν;

Quid tum postea? Vel ut vult Canterus τί μή; *Quidni?*]

[v. 204. *ΥΠΕΣΤΗΣ*. Hesych. Ὑπέστη· ὑπέσχετο.]

[Ibid. *ΑΙΜΑΤΟΣ —— ΝΕΟΥ*. *Nuperi homicidii; recentis caedis*. Sic v. 360.

Μαυροῦμεν ὑφ' αἵματος νέου.]

[v. 205. *ΠΡΟΣΤΡΑΠΕΣΘΑΙ*. Προστρέπεσθαι a) est fugere Homero.]

[v. 207. *ΠΡΟΣΦΟΡΟΝ*. A. προσφοραί. f. πρόσφοροι. Nam commodae deductrices ad veniendum.]

[v. 209. *ΚΟΜΠΑΖΟΝ*. Ironice.]

[v. 213. *ΗΡΚΕΣΩ*. Sunt qui pro ἠρκέσω legunt ἠλθέτε vel ἤρκεσαν, vel ἀρκέσαι.]

[v. 214. *ΗΡΑΣ ΤΕΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΟΣ ΠΙΣΤΩΜΑΤΑ*. De pactis nuptialibus. Iupiter siquidem et Iuno γαμήλιοι θεοί, quorum nominum, caeterorumque nuptiarum praesidum meminit quoque Plutarchus Quaest. Rom. p. 264. Ἢ ὅτι πέντε δεῖσθαι θεῶν τοὺς γαμοῦντας οἴονται, Διὸς τελείου καὶ Ἥρας τελείας, καὶ Ἀφροδίτης, καὶ Πειθοῦς, ἐπὶ πᾶσι δὲ Ἀρτέμιδος.]

---

a) imo προστρέπεσθαι.

[v. 217. *ΜΟΡΣΙΜΗ.* *Γάμοι* sunt *μόρσιμοι* et ex fato quo-am et providentia fiunt. Unde Homer. Odyss. Φ'. 162.

Γήμαιθ' ὅς τις πλεῖστα πόροι, καὶ μόρσιμος ἔλθοι.

d quem locum vide sis virum cl. Iacobum Duportum in nomologia Homerica. Iuvenal. Sat. IX. 32.

— fatum est in partibus illis,
Quas sinus abscondit. —

indarus, Pyth. I. 108. [55. B.]

Ἀλλὰ μοιρίδιον ἦν.

eteres sacras habebant nuptias; Dionys. r) Halic. II. p. 95. *καλοῦν δὲ τοὺς ἱεροὺς οἱ παλαιοὶ γάμους.* Nec alio quidem no-ine indicabant: *ἱεροῦ γάμου* fit mentio passim apud Athe-aeum s), VI. Ovid. Epist. Heroid. XXI. 155.

— quoties socialia sacra parantur
Nupturae, —

uvenal. Sat. VI. 21.

— Vetus est alienum, Posthume, lectum
Concutere atque sacri genium contemnere fulcri:

uod nostro *εὐνὴ μορσίμη.*]

v. 218. *ΟΡΚΟΥ ΤΕ ΜΕΙΖΩΝ.* Atque hinc etiam confir-nari possit Aeschylum Pythagoreis iure annumerandum; tenim apud illos iurisiurandi religio summa; quo fit, ut au-eorum carminum auctor primo praecepto de Diis colendis oc adiungat:

— *καὶ σέβου ὅρκον* —

d quem locum vide sis Hieroclem, qui humanum iusiuran-um quasi rivulum ac imaginem esse contendit magni illius urisiurandi, quo naturae totius universitas astricta est, ei-ue obtemperare cogitur. Quanti etiam fecerunt iusiuran-lum illud per *τετρακτύν*, nimis notum. Enimvero de fide oniugali verba fecit ipse Pythagoras Crotoniatis apud Iam-lic. Vit. c. 10. *Σπουδάζειν δὲ καὶ τοῦτο, ὅπως αὐτοί τε μόνον κείνας εἰδήσωσιν, αἵ τε γυναῖκες μὴ νοθεύσωσι τὸ γένος ὀλιγωρίᾳ αὶ κακίᾳ τῶν συνοικούντων.*

v. 219. *Η.* Lego cum Cantero *εἰ.* [Hoc est, *Si igitur ese invicem interficientibus*, etc.]

[v. 220. *ΤΟ ΜΗ ΓΕΝΕΣΘΑΙ, ΜΗΔ' ΕΠΟΠΤΕΥΕΙΝ ΚΟΤΩι.* Auratus legit *μελέσθαι*, et *ὥστε* subintelligendum nonet: *ita ut nihil cures neque speculeris.* Pro *κότῳ* f. *κάτω*, el *κάτω.*]

r) Dion. Hal. II, cap. 25.
s) Ath. VI, p. 242. E.

[v. 222. *TA MEN ΓAP OTΛA.* Matricidam per... ris, mariticidam impune dimisisti. In hunc animosam et ... rocem te ostendis, cum tamen erga illam mitis et plac... fueris: Nam ἐνθυμουμένη et ἡσυχαιτέρα videntur hic esse o... posita, neque audiendus Scholiastes. Ita Aristoteles, Pol... VII. 7. Τὰ περὶ τὴν Εὐρώπην θυμοῦ ἐστι πλήρη, quod e... ἔνθυμον dicit.]

[v. 224. *ΕΠΟΠΤΕΥΣΕΙ.* Hesych. Ἐποπτεύοι· ... νομίζοι.]

[v. 226. *ΠΛΕΟΝ.* Aur. πλέω.]

[v. 228. *ΟΥΔ' ΑΝ.* Aur. οὐδέν.]

[v. 229. *ΜΕΓΑΣ ΓΑΡ.* Aur. μέν.]

v. 231. *ΚΥΝΗΓΕΤΙΣ.* Forte κυνηγετῶ.

v. 233. *ΔΕΙΝΗ ΓΑΡ ΒΡΟΤΟΙΣΙ ΚΑΝ ΘΕΟΙΣ.* Ex mente Pythagorae, qui supplices deserere valde religiosum ducebat. Quamobrem cum Sybaritae a Crotoniatis postulabant, ut qui ad ipsos aufugissent in eorum manus dederent, reliquis omnibus assentientibus, unus repugnavit Pythagoras, cuius suasu bellum contra Sybaritas in supplicum gratiam susceperunt. Diod.[†]) Sic. XII. p. 294. Πυθαγόρου τοῦ φιλοσόφου συμβουλεύσαντος σώζειν τοὺς ἱκέτας. Iamblichus in v... c. 30. Καὶ δοκιμάζοντος αὐτοῦ μηδ' ἱερεῦσι τοῖς βωμοῖς προσ... ἐκείνους, καὶ τοὺς ἱκέτας (non οἰκέτας, prout corrupte edit... ἀπὸ τῶν βωμῶν ἀποσπᾶν. Huc etiam pertinet praeceptum illud Pythagoricum, Iambl. c. 18. Γυναῖκα οὐ δεῖ διώκειν ... αὐτοῦ, ἱκέτις γάρ. Ita enim Pythagoras in Oratione ad Senatum Crotoniensem, libri citati c. 9. Ἔτι δὲ τὴν γυναῖκα ... ἀπὸ τῆς ἑστίας εἰληφότας μετὰ σπονδῶν, καθάπερ ἱκέτιν ... τῶν θεῶν εἰσῆχθαι πρὸς αὐτήν.

[v. 234. *ΤΟΥ ΠΡΟΣΤΡΟΠΑΙΟΥ.* Ἕνεκα.]

[Ibid. *ΜΗΝΙΣ.* Scholiastes ad Hectoris moribundi extrema verba respicit, Iliad. X'. 358.

Φράζεο νῦν, μήτοι τι θεῶν μήνιμα γένωμαι.]

[Ibid. *ΕΙ ΠΡΟΔΩ ΣΦ' ΕΚΩΝ.* f. Εἰ προδῶ ἑκών.]

v. 236. *ΑΛΑΣΤΟΡΑ.* [Qui perpetravit ἄλαστα.] A furiis exagitatum. Notanda est haec vocis significatio, quae ... lexicographis praetermissa.

[v. 237. *ΠΡΟΣΤΡΟΠΑΙΟΝ.* Hesych. Προστρόπαιος· ... νιος, μιαρὸς, αἵματι μεμιασμένος, καὶ πρὸς τινα ... λύσει καθάρσεως. Vide v. 448.]

Ibid. *ΑΦΟΙΒΑΝΤΟΝ ΧΕΡΑ.* Ἀφοίβαντον, ... Αἰσχύλος Νεανίσκοις. Ita apud Hesychium lego. [Ubi Salm. Ἀφοίβαστον, vide et Casaubon. in Athenaeum, p. 821.] Scholia, προστρόπαιον, ἀκάθαρτον. Malo fato haec duo coniuncta...

[†]) Diod. XII, 8.

pposuit enim sine dubio Scholiastes ipse *ἀκάθαρτον* ut interpretationem non τοῦ *προστρόπαιον*, sed *ἀφοίβαντον*.

[v. 238. *ΑΜΒΛΥΝ*. Hesych. *Ἀμβλύ· βαρύ*.]

[Ibid. *ΠΡΟΣΤΕΤΡΙΜΜΕΝΟΝ*. Hesych. *Τετριμμένον· πτὸν, καταπεπονημένον, διεφθαρμένον*.]

v. 240. *ΧΕΡΣΟΝ ΤΕ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΑΝ ΕΚΠΕΡΩΝ*. 76,

Βεβῶτ' ἀνατεὶ τὸν πλανοστιβῆ χθόα,
Ὑπέρ τε πόντον καὶ περιῤῥύτας πόλεις.]

[v. 241. *ΕΦΕΤΜΑΣ*. Hesych. *Ἐφετμή· ἐντολή, ἐπιστολή, ουθεσία, πρόσταγμα*. Sunt qui legunt *σώζων δ' ἐφετμάς*.]

[v. 243. *ΦΥΛΑΣΣΕΙΝ*. Est *φυλάσσειν* immote manere pud aliquid. Vide quae ad Prometh. v. 31.]

[Ibid. *ΑΝΑΜΕΝΩ*. l. *ἀναμενῶ*.]

[v. 244. *ΤΟΔ' ΕΣΤΙ Τ' ΑΝΔΡΟΣ ΕΜΦΑΝΕΣ ΤΕΚΜΑΡ*. anguinis guttas intellige; ita apud Sophoclem in Philoctet. 40. cum Neoptolemus pannos sanie et cruore pollutos derehendisset, concludit Ulysses:

Ἀνὴρ κατοικεῖ τούσδε τοὺς τόπους σαφῶς·
Κἄστ' οὐχ ἑκάς που.]

[v. 245. *ΦΡΑΔΑΙΣ*. Hesych. *Φραδαῖσι· βουλαῖς*.]

[v. 246. *ΩΣ ΚΥΩΝ*. Dicitur id genus canum *μετάγοντες*. ratius, Cyneget. v. 221.

Adsumptus Metagon lustrat per nota ferarum
Pascua. ——

ui vero hinnuli insectantur *θῶες*, *lupi cervarii*. Noster supra in re eadem, Choeph. v. 1054.

—— *μητρὸς ἔγκοτοι κύνες*.]

[v. 247. *ΠΡΟΣ ΑΙΜΑ ΚΑΙ ΣΤΑΛΑΓΜΟΝ*. *Ad sanuinem et stillam*, id est, *per sanguinis stillam*. *Ἓν διὰ δυοῖν*.]

[v. 249 *ΠΑΣ ΠΕΠΟΙΜΑΝΤΑΙ ΤΟΠΟΣ*. *Gregatim pergratus est*. Est enim *ποιμαίνεσθαι*, *gregatim vagari*, *excurere*. Mosch. Idyll. II. 5. de crepusculo matutino:

Εὖτε καὶ ἀτρεκέων ποιμαίνεται ἔθνος ὀνείρων.]

[v. 250. *ΑΠΤΕΡΟΙΣ ΠΟΤΗΜΑΣΙΝ*. Supra v. 51.

—— *ἄπτεροί γε μὴν ἰδεῖν*.]

[Ibid. *ΠΟΤΗΜΑΣΙΝ*. *Πότημα*, *volatus*; haud obseratum lexicographis. Hesych. *Ποτᾶσθαι· πέτασθαι*.]

[v. 255. *ΛΕΥΣΣΕΤΟΝ ΠΑΝΤΑ*. Auratus, *λεῦσσε τὰ άντα*.]

[v. 258. *ΟΔ' ΑΥΤΕ Γ' ΟΥΚ ΑΛΚΑΝ ΕΧΩΝ*. f. *ὅδ' ὐτὸς ἀλκὰν ἔχων*.]

[v. 260. *ΥΠΟΔΙΚΟΣ*. *Vult reus esse manuum*, i. e. *caedis eractae*. Solebant ad iudices provocare confugientes primum

ad statuas deorum, a quibus non discedebant prius quam a gnita esset causa. Hesych. Ὑπόδικος· ὑπεύθυνος, χρεώστ. ἔνοχος δίκης.]

[Ibid. ΧΕΡΩΝ. Scal. χρεῶν.]

[v. 263. ΤΟ ΔΙΕΡΟΝ ΠΕΔΩι ΚΕΧΥΜΕΝΟΝ ΟΙΧΕΤΑ f. τὸ δ' ἱερόν, *sacer sanguis*, expiabilis. Sed non prob Hesych. Διερόν· ὑγρὸν, χλωρὸν, ζῶον, ἔναιμον· ὑγρὸς γὰρ ζῶν· ὁ δὲ νεκρὸς, ἀλίβας.]

[v. 264. ΡΟΦΕΙΝ. Hesych. Ῥοφεῖ· καταπίνει, ἀναλαμβάνει.]

[v. 265. ΠΕΛΑΝΟΝ. Noster in Pers. v. 818.

—— πέλανος αἱματοσφαγής.]

[v. 268. ΑΝΤΙΠΟΙΝΟΥΣ. Deest ἵν', ut luas, luo n noxas, alterna lege rependens vices. f. leg. μητροφόνους, μητροφόνου.]

[v. 271. ΤΙΝ' ΑΣΕΒΩΝ, Η ΤΟΚΕΑΣ ΦΙΛΟΣ. Auratus

Τίς ἀσεβῶν εἰς τοκῆας.

Qui impie fecit erga parentes.]

[v. 272. ΕΧΟΝΘ' ΕΚΑΣΤΟΝ. Videbis sc.]

[v. 273. ΕΥΘΥΝΟΣ. Hesych. Εὔθυνος· εὐθυντὴρ· λογιστικός· χρεώστης· κυβερνήτης.]

v. 275. ΔΕΛΤΟΓΡΑΦΩι. Prom. Vinct. v. 788.

Ἣν ἐγγράφου σὺ μνήμοσιν δέλτοις φρενῶν.

[Ibid. ΕΠΩΠΑι. Choeph. v. 691. Ὡς πόλλ' ἐπωπᾶς.]

[v. 276. ΕΓΩ. Χιασμός est. Ἐγὼ διδαχθεὶς πολλοὺς καθαρμοὺς ἐν κακοῖς ἐπίσταμαι, καὶ λέγειν, κ. τ. λ. *Scio autem impio nefas aut quenquam aspicere aut alloqui.*]

[Ibid. ΕΓΩ, ΔΙΔΑΧΘΕΙΣ. Scholiast. Διδαχθεὶς πολλοὺς καθαρμοὺς ὅ ἐστι, τηλικαῦτα ἀψυχήσας· lege ἀτυχήσας.]

[v. 279. ΦΩΝΕΙΝ ΕΤΑΧΘΗΝ ΠΡΟΣ ΣΟΦΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ. Intelligit Phoebum. Auratus legit διδάχθην.]

[v. 280. ΒΡΙΖΕΙ. Hesych. Βρίζει· ἐσθίει, νικᾷ, καθεύδει, ἔνθα οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις. Videtur tollendum comma post χερός, et legendum χερὸς μητροκτόνου.]

v. 283. ΚΑΘΑΡΜΟΙΣ ΗΛΑΘΗ ΧΟΙΡΟΚΤΟΝΟΙΣ. Porcorum usus in sacrificiis expiatoriis satis notus est ve illo Plauti in Menaechmis, II. 2. [u])

—— ME. Responde mihi,
Adolescens, quibus hic pretiis porci veneunt
Sacri sinceri? CY. Nummo uno. ME. En a me accipe
Iube te piari de mea pecunia;
Nam ego quidem insanum esse te certo scio.

[Idem postea in eadem fabula [x]),

u) v. 14. x) v. 38.

Iubeas, si sapias, porculum afferri tibi;
Nam tu quidem hercle certo non sanu's satis
Menaechme, qui nunc ipsus maledicas tibi]

Accedit et Horatianum illud Serm. II. 3. y)

— immolet aequis
Hic porcum Laribus —

Uterque de insanis (qualis fuerit Orestes) intelligendus. [Luculenter caedis expiandae ritum describit Apollon. IV. 704. ubi de Argonautarum expiatione ob interfectum Absyrtum agit:

Πρῶτα μὲν ἀτρέπτοιο λυτήριον ἥ γε φόνοιο
Τειναμένη καθύπερθε συὸς τέκος, ἧς ἔτι μαζοὶ
Πλήμμυρον λοχίης ἐκ νηδύος, αἵματι χεῖρας
Τέγγεν, ἐπιτμήγουσα δέρην. —

Interpres Graecus: *Λυτήριον τὸ καθάρσιον λέγει· ὅ ἐστι χοιρίδιον μικρὸν ὅπερ οἱ ἁγνίζοντες θύσαντες τὰς χεῖρας τοῦ ἁγνιζομένου τῷ αἵματι αὐτοῦ βρέχουσιν.*] Quin de immolatione porci plura reperies apud Varronem, ubi tamen hoc praetermissum; sic enim ille de Re Rust. II. 4. *Sus Graece dicitur ὗς, olim thysus dictus ab illo verbo, quod dicunt θύειν, quod est immolare. Ab suillo enim genere pecoris immolandi initium primum sumptum videtur: cuius vestigia, quod initiis Cereris porci immolantur; et quod initiis pacis, foedus cum feritur, porcus occiditur; et quod nuptiarum initio antiqui reges et sublimes viri in Hetruria in coniunctione nuptiali nova nupta et novus maritus primum porcum immolant. Prisci quoque Latini et etiam Graeci in Italia idem factitasse videntur.*

[v. 285. *ΟΣΤΙΣ.* An ὅσσοις? *Quot hominibus occurri et congressus sum.*]

[v. 286. *ΧΡΟΝΟΣ — ΓΗΡΑΣΚΩΝ.* Prometh. Vinct. v. 980.

Ἀλλ' ἐκδιδάσκει πάνθ' ὁ γηράσκων χρόνος.

Virgil. Aeneid. III. 415.

Tantum aevi longinqua valet mutare vetustas.]

Ibid. *ΚΑΘΑΙΡΕΊ.* Lego *καθαίρει.*

[v. 290. *ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΡΓΕΙΟΝ ΛΕΩΝ.* Habente societatem belli populo Atheniensi cum Argivis tempore Aeschyli.]

v. 292. *ΛΙΒΥΣΤΙΚΟΙΣ.* Legimus *Λιβυστικῆς.*

v. 293. *ΤΡΙΤΩΝΟΣ ΑΜΦΙ ΧΕΥΜΑ ΓΕΝΕΘΛΙΟΥ ΠΟΡΟΥ.* Interpres Apollonii, IV. 1311. *Τρίτων πόλις Λιβύης, ἐστὶ δὲ καὶ Βοιωτίας. Δοκεῖ δ' Ἀθηνᾶ παρὰ θατέρᾳ αὐτῶν γεγενῆσθαι, ἀφ' οὗ καὶ Τριτογένεια λέγεται.* Quin Tzetzes in Ly-

y) v. 174.

[Ibid. ΕΠΑΘΟΜΕΝ. Sub. δεινά.]

[v. 147. ΕΞ ΑΡΚΥΩΝ ΠΕΠΤΩΚΕΝ. Vir cl. Petrus Victorius, Var. Lect. XXIX. 2. „Aeschylus ille, non gravis solum tragicus clarusque inprimis fuit, verum etiam eloquens ac copiosus. Declarant facundiam ipsius loci quidam apud eum, quibus idem prorsus dixit variis verbis, atque iis omnibus elegantibus: ut cum grex Eumenidum queritur Orestem sibi e manibus aufugisse; in quo, tanquam fera quadam, captando, multum illae laborabant. Sumptis igitur verbis a studio venatorum, propter similitudinem, illae primum inquiunt Ἐξ ἀρκύων πέπτωκεν. —— Deinde ab eadem re verba transferentes: —— οἴχεται δ' ὁ θήρ. Sed etiam eadem mater Furiarum ait, eandem rem ostendens: Ὕπνῳ κρατηθεῖσ' ἄγραν ὤλεσα. Alio etiam loco significans, unde id factum esset, ac de iniuria illa libere cum Apolline querens, oratione ad eum conversa, protulit:

Ἰὼ παῖ Διός, ἐπίκλοπος πέλῃ.

Porphyrius Tyrius, qui in aliis multis suis maximisque ingenii dotibus valde studiosus fuit gloriae Homeri, cum purgare poetam vellet tuerique dignitatem ipsius adversus nonnullos, infantiam eius et ἀδυναμίαν improbe accusantes, quod iisdem versibus saepe uteretur, atque iisdem sententiis pluribus locis, eandem rationem, quam ipse nunc, in suis quaestionibus in eum poetam secutus est; monstravitque nonnullos locos qui valde diversis verbis, cum iidem prorsus essent, quod ad sententiam facit, expressi expolitique forent. Quod videbatur arguere, ac plane declarare, fuisse illum eloquentissimum, ac summam facultatem habuisse exornandae orationis, atque idem omnino variis locis tractandi." Haec ille.]

[v. 150. ΝΕΟΣ ΔΕ ΓΡΑΙΑΣ. Erat enim is ἀεὶ νέος. Callimach. Hymn. in Apollinem, v. 36. Tibullus, I. 4. g)

Solis aeterna est Baccho Phoeboque inventas.

At Furiae anus, vide supra, v. 69.]

[Ibid. ΚΑΘΙΠΠΑΣΩ. Infra, v. 734.

Ἐπεὶ καθιππάζῃ με πρεσβῦτιν νέος.

et v. 781.

Ἰὼ θεοὶ νεώτεροι παλαιοὺς νόμους
Καθιππάσασθε. ——

Sic Arnobius h) dixit *inequitare* pro *insultare*.]

[v. 153. ΜΗΤΡΑΛΟΙΑΝ. Hesych. Μητραλοίας· ὁ τύπτων τὴν μητέρα αὐτοῦ. Iul. Pollux hh), Onomast. III. 2. Καὶ μὴν οἵγε περὶ τοὺς γονέας ἐξαμαρτάνοντες, πατραλοίας ἢ μητραλοίας.

---

g) v. 37. h) Arnob. VII, p. 236. hh) Poll. III, 13.

κάτερος αὐτῶν καλεῖται. *Qui autem in parentes peccant, parricida et matricida, de utrisque, tam filia quam filio, dicitur.*]

[v. 155. *ΕΜΟΙ Δ' ΟΝΕΙΔΟΣ.* Respicit ad quae dixerat Clytaemnestra, v. 136.]

[v. 159. *ΜΑΣΤΙΚΤΟΡΟΣ, ΔΑΙΟΥ ΔΑΜΙΟΥ.* Supple δίκην.]

v. 160. *ΔΑΜΙΟΥ.* Lege δαμίου, sublato puncto.

[v. 161. *ΠΕΡΙΒΑΡΥ ΚΡΥΟΣ ΕΧΕΙΝ.* Ὥστε ἔχειν.]

[v. 162. *ΟΙ ΝΕΩΤΕΡΟΙ ΘΕΟΙ.* Prometh. v. 149.

Νέοι γὰρ οἰακονόμοι κρατοῦσ' Ὀλύμπου,
Νεοχμοῖς δὲ νόμοις Ζεὺς ἀθέσμως κρατύνει,
Τὰ πρὶν δὲ πελώρια νῦν ἀΐστοῖ.]

v. 165. *ΠΕΡΙ ΠΟΔΑ, ΠΕΡΙ ΚΑΡΑ.* Tritum hoc proverbium est, sed diversimode prolatum. Theocritus, Idyll. IX. 12. Ἀπὸ τᾶς κεφαλᾶς ποτὶ τὼ πόδε. Aristophanes, Plut. v. 650. Ἐκ τῶν ποδῶν ἐς τὴν κεφαλήν. Homerus, Il. Σ'. 353. Ἐς πόδας ἐκ κεφαλῆς.

[v. 166. *ΓΑΣ ΟΜΦΑΛΟΝ.* Graeci, ut supra diximus ad v. 40., dixerunt Delphos terrae umbilicum, quod in medio eius iacere putarent.]

[v. 167. *ΠΡΟΣΔΡΑΚΕΙΝ ΑΙΜΑΤΩΝ.* Schol. Λείπει ὁ καὶ ὥστε τὸν ὀφθαλμὸν ἔχειν αἱμάτων ἄγος ἐπαίροντα. Pro ὀφθαλμὸν l. ὀμφαλόν.]

[v. 168. *ΒΛΟΣΥΡΟΝ.* Hesych. Βλοσυρόν· φοβερὸν, καταπληκτικόν.]

v. 169. *ΜΑΝΤΙ, ΣΩι.* Lego μαντικόν, ex versu 180. μαντικῶν μυχῶν, ideoque locum totum transfero:

Domestico vero inquinamento fatidicum
Recessum contaminasti, ipse
A te ipso proruens, a te ipso vocatus.

Recessum intelligit, ubi consederat Orestes, v. 39.

Ἐγὼ μὲν ἕρπω πρὸς πολυστεφῆ μυχόν.
Ὁρῶ δ' ἐπ' ὀμφαλῷ μὲν ἄνδρα, κ. τ. λ.]

[v. 170. *ΑΥΤΟΣΣΥΤΟΣ.* Hesych. Αὐτόσυτον· αὐτοκέλευστον. Σοφοκλῆς Ἀκρισίοις.]

[v. 174. *ΕΚΛΥΣΕΤΑΙ.* f. Ἐκλύσεται.]

v. 175. *ΥΠΟ ΤΕ ΓΑΝ ΦΕΥΓΩΝ, ΟΥ ΠΟΤ' ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΤΑΙ.* Idem dicit Suppl. v. 421.

Ὡς οὐδ' ἐν Ἅιδου τὸν θανόντ' ἐλευθεροῖ.

Ἐλευθεροῦται pro ἐλευθερώσεται.]

[v. 177. *ΠΟΤΙΤΡΟΠΑΙΟΣ.* Pro προστρόπαιος. Ita Timaeus Locrus [i]) ποθακόντων dixit pro προσηκόντων, dial. de Mundo, haud procul a fin. Καὶ ταῦτα μὲν αἴτια ἐκ τῶν γενετό-

---

i) Tim. Locr. p. 103. C.

ρων καὶ στοιχείων ἀνάγεται μᾶλλον ἢ ἐξ ἀψύχων, ὅ τι μὴ ἀργίᾳ ἐστὶν ἀφισταμένων ἀμῶν τῶν κοθαιπόντων ἔργων.]

Ibid. ΕΤΕΡΟΝ ΕΝ ΚΑΡΑι ΜΙΑΣΤΟΡ' ΕΚΕΙΝΟΥ ΠΑΣΣΕΤΑΙ. Si quis hunc locum cum plane gemino hoc ex Supplicibus, v. 420. conferat:

Βαρὺν ξύνοικον θησόμεσθ' ἀλάστορα
Ὡς οὐδ' ἐν Ἅιδου τὸν θανόντ' ἐλευθεροῖ,

facile coniiciat ἀλάστορα hic pro μιάστορα reponendum. Quamvis aliter interpretatur Scholiastes.

[v. 181. ΠΤΗΝΟΝ. Homerus, Il. Ε'. 171. et Pindarus Olymp. IX. 17. [11. B.] πτερόεντα ὀϊστόν. Item Homerus in πτερόεντες, Il. Π'. 773. Scholiast.: τὰ ταχέα ἤτοι ἐπτερωμένα βέλη. Ita Sophocles in Philoct. v. 166. πτηνοῖς ἰοῖς dixit, et Virgil. Aen.[k]) v. 525. *volantem* sagittam, vel *pennatam*, propter pennas illas, quas sagittarum summitatibus affigere ex more positum est, quae aliquando ex avium plumis, sed frequentius ex aereis laminis constabant.]

[Ibid. ΑΡΓΗΣΤΗΝ ΟΦΙΝ. h. e. *sagittam*. Ita arcus δράκοντα vocat Lycophron, v. 878.]

[v. 182. ΧΡΥΣΗΛΑΤΟΥ ΘΩΜΙΓΓΟΣ. Accinit Callimachus, Hymn. II. 32.

Χρύσεα τῷ 'πόλλωνι τό, τ' ἐνδυτὸν, ἥ τ' ἐπιπορπὶς,
Ἥ τε λύρη, τό, τ' ἄεμμα τὸ Λύκτιον. ——

Schol. ἡ νευρά· παρὰ τὸ ἑκατέρωθεν δεδέσθαι. Hesych. Θώμιγξ· λεπτὸν σχοινίον. Idem, Θώμιγγες —— χορδαί.]

[v. 184. ΘΡΟΜΒΟΥΣ. Hesych. Θρόμβοι· αἷμα παγὲς πεπηγός· ὡς βουνοί.]

v. 186. ΚΑΡΑΝΗΣΤΗΡΕΣ. Lege cum iota καρανιστῆρες. Euripides, Rheso, v. 817.

Ἤτοι μάραινά γ' ἢ καρανιστὴς μόρος.

Analogia quoque id postulat. [Ratio metri exigere videtur, ut potius scribatur καραννιστῆρες a voce κάραννος, quae Hesychio, inter alia, ζημία.]

[Ibid. ΟΦΘΑΛΜΩΡΥΧΟΙ. Herodot. VIII. 116. Ἐκ δὲ ἀνεχώρησαν ἀσινέες πάντες ἓξ ἐόντες, ἐξώρυξε αὐτέων ὁ πατὴρ τοὺς ὀφθαλμούς. Latini *oculos effodere*. Plaut. in Captiv. III. [v. 4.]

Nam hercle ego huic diei si liceat oculos effodiam lubens.

Et in Aulul. I. 1. [v. 14.]

Oculos hercle ego istos improba effodiam tibi.

Catull.[l]) Carm. CVI. 5.

Effossos oculos voret atro gutture corvus.]

---

k) lib. V. l) Cat. CVIII, 5.

v. 188. *ΠΑΙΔΩΝ, ΚΑΚΟΥ ΤΕ ΧΛΟΥΝΙΣ.* Forsan, blato commate, *παίδων κακή τε χλοῦνις*, puerorum exsectio. Eustathio m) exponitur in Iliad. *Δ'*. 105. *Ὁποῖόν δή τι καὶ ιστοτέλης διὰ τὸν χλούνην ἱστορεῖ, ὃ δηλοῖ ἐκτομίαν σὺν ἀγρίον, ἐν τοῖς ἑξῆς που φανήσεται.* [Aristotelem, in eadem re Hoerum sic interpretantem, citat Plutarchus n), Quaest. Nat. II. 917. *Ἢ καὶ τὸ λεγόμενον ὑπ' Ἀριστοτέλους ἀληθές ἐστιν, ὅτι ύνην Ὅμηρος ὠνόμασε σῦν τὸν μόνορχιν.* Quod vero ait Euth. o) *ἐν τοῖς ἑξῆς*, hoc] nempe est Iliad. *Ι'*. 535. *Ὅτι δὲ καὶ ομίαν ὁ χλούνης δηλοῖ οὐ μόνον Αἰσχύλος δίδωσι χρῆσιν, ἀλλὰ Αἰλιανὸς μάλιστα ἐν τοῖς περὶ προνοίας, χλούνην λέγων τὸν ὔκοπον· καὶ Ἀριστοτέλης δὲ κατὰ τὸν γεωγράφον, χλούνην σῦν τομίαν νοεῖ.* Aeliani locos forsan respicit, quos adducit idas, tacito auctore, in verbo *Γύννις· κακὴν σοφίαν μετιών, τοὺς ἀθέους Ἐπικούρου λόγους καὶ γύννιδας ἐπασκῶν, κἀκ τῆς ονῆς ἣν ἐκεῖνος ὕμνει ὁ χλούνης καὶ γύννις.* Et in verbo *Χλοῦ·* *εἰ δοίημεν αὐτὸν ἄνδρα εἶναι διὰ τῶν Ἐπικούρου λόγων τὴν χὴν ἐκνευρισθεὶς καὶ θῆλυς γενόμενος· ὁ πρὸς Στρατοκλέα Ἀθήιν δᾳδουχήσας ὁ χλούνης τε καὶ γύννις καταγοητευθεὶς, καὶ οἷον δεσμῷ τινι ἀφύκτῳ πεδηθείς.* Aliter sentire videtur Eustahius p) in Odyss. *Τ'*. 465. an potius Aristophanes grammatis, quem celato nomine exscriptum tradit: *Ὃν δὴ χλούνην οἱ ομίαν, φασὶ, λέγοντες τελείως ἀπήρτηνται τοῦ ὑποκειμένου* (verba nt Aristophanis in libro *περὶ ὀνομασίας ἡλικιῶν*, quae excans subdit Eustathius) *ἤγουν αἰωροῦνται, ἠρέθονται, οὐδὲν πεδον καὶ βέβαιον λέγουσιν, ἀλλὰ δηλαδὴ ἀνεμώλια λαλοῦσι καὶ δέν τι τοῦ ὑποκειμένου ἅπτονται.*

Ibid. *ΑΚΡΩΝΙΑ· ΛΕΥΣΜΟΝ ΤΕ ΚΑΙ.* Lege et distine: *ἀκρωνία, λευσμός τε· καὶ, κ. τ. λ.* De lapidatione vide sis ae diximus ad Sept. contra Theb. v. 205. [*Λευσμόν* interetatur Herodianus, monente Scholiaste, *τὸ σύστημα καὶ ροισμα*, quo fit, ut Hesychium ad vocem *Ἀκρώνια* posuisse erpretationem *τοῦ λευσμόν* facile credam. Sic enim ille: ρώνια (ita leg.) *ἀθροίσματα, παράστασις, πλῆθος. Ἀκρώνια· ροισμός.* Quin si ita accipiatur *τὸ λευσμός* hoc loco, debuit ti: *Ubi multitudo mussitant eiulatum multum, Sub spina ixi.*]

[v. 191. *ΑΠΟΠΤΥΣΤΟΙ.* Hesych. *Ἀπόπτυστον* (ita lege)· *όβλητον, κατάπτυστον, ἔκβλητον.*]

[v. 192. *ΠΑΣ Δ' ΥΦΗΓΕΙΤΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΜΟΡΦΗΣ.* *nes tui mores formam indicant.* Hypallage. Prometh. Vinct. 78.

Ὅμοια μορφῇ γλῶσσά σου γηρύεται.

serte Catullus de Nupt. Pelei et Thetidos, v. 198.

m) Eust. p. 450, 15. n) Plut. Nat. Qu. p. 917. D.
o) Eust. p. 772, 55. p) Eust. p. 1872, 15.

Eumenides quibus anguineo redimita capillo
Frons exspirantis praeportat pectoris iras.]

[v. 193. *ΛΕΟΝΤΟΣ ΑΝΤΡΟΝ ΑΙΜΑΤΟΡΡΟΦΟΥ* Homer. Iliad. *K'*. 485.

Ὡς δὲ λέων μήλοισιν ἀσημάντοισιν ἐπελθὼν,
Αἴγεσιν ἢ ὀΐεσσι κακὰ φρονέων ἀνορούσῃ.

Virgil. Aeneid. IX. 339.

Impastus ceu plena leo per ovilia turbans,
Suadet enim vesana fames, manditque trahitque
Molle pecus, mutumque metu, fremit ore cruento.]

[v. 195. *ΜΥΣΟΣ.* Lege, versu exigente, *μύσος*. Ut v. 448.]

[v. 199. *ΜΕΤΑΙΤΙΟΣ——ΠΑΝΑΙΤΙΟΣ.* Notanda differentia inter *μεταίτιον* et *παναίτιον*, caedis participem et caedis auctorem.]

[v. 200. *ΑΛΛ' ΕΙΣ ΤΟ ΠΑΝ ΕΠΡΑΞΑΣ.* f. legendum ἀλλ' εἷς.]

[v. 201. *ΛΟΓΟΥ.* Vel λόγον. *Dicas mihi hactenus quomodo solus sim auctor.*]

[v. 202. *ΕΧΡΗΣΑΣ.* Vide Choeph. v. 900.]

[v. 203. *ΠΕΜΨΑΙ ΤΙΜΗΝ.* Lege et interpunge cogente metro:

Ἔχρησα ποινὰς τοῦ πατρὸς πέμψαι· τί μήν;

Quid tum postea? Vel ut vult Canterus τί μή; *Quidni?*]

[v. 204. *ΥΠΕΣΤΗΣ.* Hesych. Ὑπέστη· ὑπέσχετο.]

[Ibid. *ΑΙΜΑΤΟΣ —— ΝΕΟΥ.* *Nuperi homicidii; recentis caedis.* Sic v. 360.

Μαυροῦμεν ὑφ' αἵματος νέου.]

[v. 205. *ΠΡΟΣΤΡΑΠΕΣΘΑΙ.* Προστρέπεσθαι q) est legere Homero.]

[v. 207. *ΠΡΟΣΦΟΡΟΝ.* A. προσφοραί. f. πρόσφοροι. Hae commodae deductrices ad veniendum.]

[v. 209. *ΚΟΜΠΑΖΟΝ.* Ironice.]

[v. 213. *ΗΡΚΕΣΩ.* Sunt qui pro ἠρκέσω legunt ἤλθετε vel ἤρκεσαν, vel ἀρκέσαι.]

[v. 214. *ΗΡΑΣ ΤΕΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΟΣ ΠΙΣΤΩΜΑΤΑ* De pactis nuptialibus. Iupiter siquidem et Iuno γαμήλιοι θεοί, quorum nominum, caeterorumque nuptiarum praesidum meminit quoque Plutarchus Quaest. Rom. p. 264. A. Ἢ ὅτι πέντε δεῖσθαι θεῶν τοὺς γαμοῦντας οἴονται, Διὸς τελείου καὶ Ἥρας τελείας, καὶ Ἀφροδίτης, καὶ Πειθοῦς, ἐπὶ πᾶσι δὲ Ἀρτέμιδος.]

---

q) imo προστρέπεσθαι.

[v. 217. *ΜΟΡΣΙΜΗ.* *Γάμοι* sunt *μόρσιμοι* et ex fato quo-am et providentia fiunt. Unde Homer. Odyss. Φ'. 162.

Γήμαιθ' ὅς τις πλεῖστα πόροι, καὶ μόρσιμος ἔλθοι.

d quem locum vide sis virum cl. Iacobum Duportum in nomologia Homerica. Iuvenal. Sat. IX. 32.

— fatum est in partibus illis,
Quas sinus abscondit. —

'indarus, Pyth. I. 108. [55. B.]

Ἀλλὰ μοιρίδιον ἦν.

'eteres sacras habebant nuptias; Dionys. [r]) Halic. II. p. 95. *κάλουν δὲ τοὺς ἱεροὺς οἱ παλαιοὶ γάμους.* Nec alio quidem no-ine indicabant: *ἱεροῦ γάμου* fit mentio passim apud Athe-aeum [s]), VI. Ovid. Epist. Heroid. XXI. 155.

— quoties socialia sacra parantur
Nupturae. —

uvenal. Sat. VI. 21.

— Vetus est alienum, Posthume, lectum
Concutere atque sacri genium contemnere fulcri:

uod nostro *εὐνὴ μορσίμη.*]

v. 218. *ΟΡΚΟΥ ΤΕ ΜΕΙΖΩΝ.* Atque hinc etiam confir-nari possit Aeschylum Pythagoreis iure annumerandum; tenim apud illos iurisiurandi religio summa; quo fit, ut au-eorum carminum auctor primo praecepto de Diis colendis oc adiungat:

— *καὶ σέβου ὅρκον* —

d quem locum vide sis Hieroclem, qui humanum iusiuran-lum quasi rivulum ac imaginem esse contendit magni illius urisiurandi, quo naturae totius universitas astricta est, ei-ue obtemperare cogitur. Quanti etiam fecerunt iusiuran-lum illud per *τετρακτύν*, nimis notum. Enimvero de fide oniugali verba fecit ipse Pythagoras Crotoniatis apud Iam-lic. Vit. c. 10. *Σπουδάζειν δὲ καὶ τοῦτο, ὅπως αὐτοί τε μόνον κείνας εἰδήσωσιν, αἵ τε γυναῖκες μὴ νοθεύσωσι τὸ γένος ὀλιγωρίᾳ καὶ κακίᾳ τῶν συνοικούντων.*

v. 219. *Η.* Lego cum Cantero *εἰ.* [Hoc est, *Si igitur ese invicem interficientibus*, etc.]

[v. 220. *ΤΟ ΜΗ ΓΕΝΕΣΘΑΙ, ΜΗΔ' ΕΠΟΠΤΕΥΕΙΝ ΚΟΤΩι.* Auratus legit *μελέσθαι*, et *ὥστε* subintelligendum nonet: *ita ut nihil cures neque speculeris.* Pro *κότῳ* f. *κάτω*, el *κάτω.*]

---

r) Dion. Hal. II, cap. 25.
s) Ath. VI, p. 242. E.

ad statuas deorum, a quibus non discedebant prius quam cognita esset causa. Hesych. Ὑπόδικος· ὑπεύθυνος, χρεώστης, ἔνοχος δίκης.]

[Ibid. ΧΕΡΩΝ. Scal. χρεῶν.]

[v. 263. ΤΟ ΔΙΕΡΟΝ ΠΕΔΩι ΚΕΧΥΜΕΝΟΝ ΟΙΧΕΤΑΙ f. τὸ δ' ἱερόν, sacer sanguis, expiabilis. Sed non probo. Hesych. Διερόν· ὑγρόν, χλωρόν, ζῶον, ἔναιμον· ὑγρὸς γὰρ ὁ ζῶν· ὁ δὲ νεκρὸς, ἀλίβας.]

[v. 264. ΡΟΦΕΙΝ. Hesych. Ῥοφεῖ· καταπίνει, ἀναλαμβάνει.]

[v. 265. ΠΕΛΑΝΟΝ. Noster in Pers. v. 818.

—— πέλανος αἱματοσφαγής.]

[v. 268. ΑΝΤΙΠΟΙΝΟΥΣ. Deest ἵν', ut luas, luas noxas, alterna lege rependens vices. f. leg. μητροφόνους, μητροφόνου.]

[v. 271. ΤΙΝ' ΑΣΕΒΩΝ, Η ΤΟΚΕΑΣ ΦΙΛΟΣ. Auratus

Τίς ἀσεβῶν εἰς τοκῆας.

Qui impie fecit erga parentes.]

[v. 272. ΕΧΟΝΘ' ΕΚΑΣΤΟΝ. Videbis sc.]

[v. 273. ΕΥΘΥΝΟΣ. Hesych. Εὔθυνος· εὐθυντήρ· δικαστικός· χρεώστης· κυβερνήτης.]

v. 275. ΔΕΛΤΟΓΡΑΦΩι. Prom. Vinct. v. 788.

Ἣν ἐγγράφου σὺ μνήμοσιν δέλτοις φρενῶν.

[Ibid. ΕΠΩΠΑι. Choeph. v. 691. Ὡς πόλλ' ἐπωπᾷς.]

[v. 276. ΕΓΩ. Χιασμός est. Ἐγὼ διδαχθεὶς πολλοὺς καθαρμοὺς ἐν κακοῖς ἐπίσταμαι, καὶ λέγειν, κ. τ. λ. Scio autem impio nefas aut quenquam aspicere aut alloqui.]

[Ibid. ΕΓΩ, ΔΙΔΑΧΘΕΙΣ. Scholiast. Διδαχθεὶς πολλοὺς καθαρμοὺς ὅ ἐστι, τηλικαῦτα ἀψυχήσας· lege ἀτυχήσας.]

[v. 279. ΦΩΝΕΙΝ ΕΤΑΧΘΗΝ ΠΡΟΣ ΣΟΦΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ. Intelligit Phoebum. Auratus legit διδάχθην.]

[v. 280. ΒΡΙΖΕΙ. Hesych. Βρίζει· ἐσθίει, πιέζει, καθεύδει, ἔνθα οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις. Videtur tollendum comma post χερός, et legendum χερὸς μητροκτόνου.]

v. 283. ΚΑΘΑΡΜΟΙΣ ΗΛΑΘΗ ΧΟΙΡΟΚΤΟΝΟΙΣ. Porcorum usus in sacrificiis expiatoriis satis notus est vel ex illo Plauti in Menaechmis, II. 2. [u])

—— *ME.* Responde mihi,
Adolescens, quibus hic pretiis porci veneunt
Sacri sinceri? *CY.* Nummo uno. *ME.* En a me accipe
Iube te piari de mea pecunia;
Nam ego quidem insanum esse te certo scio.

[Idem postea in eadem fabula [x]),

---

u) v. 14. x) v. 38.

Iubeas, si sapias, porculum afferri tibi:
Nam tu quidem hercle certo non sanu's satis
Menaechme, qui nunc ipsus maledicas tibi]

Accedit et Horatianum illud Serm. II. 3. y)

— immolet aequis
Hic porcum Laribus —

Uterque de insanis (qualis fuerit Orestes) intelligendus. [Luculenter caedis expiandae ritum describit Apollon. IV. 704. ubi de Argonautarum expiatione ob interfectum Absyrtum agit:

Πρῶτα μὲν ἀτρέπτοιο λυτήριον ἥ γε φόνοιο
Τειναμένη καθύπερθε συὸς τέκος, ἧς ἔτι μαζοὶ
Πλήμμυρον λοχίης ἐκ νηδύος, αἵματι χεῖρας
Τέγγεν, ἐπιτμήγουσα δέρην. —

Interpres Graecus: *Λυτήριον τὸ καθάρσιον λέγει· ὅ ἐστι χοιρίδιον μικρὸν ὅπερ οἱ ἁγνίζοντες θύσαντες τὰς χεῖρας τοῦ ἁγνιζομένου τῷ αἵματι αὐτοῦ βρέχουσιν.*] Quin de immolatione porci plura reperies apud Varronem, ubi tamen hoc praetermissum; sic enim ille de Re Rust. II. 4. *Sus Graece dicitur ὗς, olim thysus dictus ab illo verbo, quod dicunt θύειν, quod est immolare. Ab suillo enim genere pecoris immolandi initium primum sumptum videtur: cuius vestigia, quod initiis Cereris porci immolantur; et quod initiis pacis, foedus cum feritur, porcus occiditur; et quod nuptiarum initio antiqui reges et sublimes viri in Hetruria in coniunctione nuptiali nova nupta et novus maritus primum porcum immolant. Prisci quoque Latini et etiam Graeci in Italia idem factitasse videntur.*

[v. 285. *ΟΣΤΙΣ.* An ὅσσοις? *Quot hominibus occurri et congressus sum.*]

[v. 286. *ΧΡΟΝΟΣ — ΓΗΡΑΣΚΩΝ.* Prometh. Vinct. v. 980.

Ἀλλ' ἐκδιδάσκει πάνθ' ὁ γηράσκων χρόνος.

Virgil. Aeneid. III. 415.

Tantum aevi longinqua valet mutare vetustas.]

Ibid. *ΚΑΘΑΙΡΕΙ.* Lego *καθαίρει.*

[v. 290. *ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΡΓΕΙΟΝ ΛΕΩΝ.* Habente societatem belli populo Atheniensi cum Argivis tempore Aeschyli.]

v. 292. *ΛΙΒΥΣΤΙΚΟΙΣ.* Legimus *Λιβυστικῆς.*

v. 293. *ΤΡΙΤΩΝΟΣ ΑΜΦΙ ΧΕΥΜΑ ΓΕΝΕΘΛΙΟΥ ΠΟΡΟΥ.* Interpres Apollonii, IV. 1311. *Τρίτων πόλις Λιβύης, ἐστὶ δὲ καὶ Βοιωτίας. Δοκεῖ δ' Ἀθηνᾶ παρὰ θατέρᾳ αὐτῶν γεγενῆσθαι, ἀφ' οὗ καὶ Τριτογένεια λέγεται.* Quin Tzetzes in Ly-

y) v. 174.

cophr. v. 887. *Τρίτων· ποταμὸς Λιβύης.* Mela, I. 6. de Africa. *Super hunc ingens palus amnem Tritona excipit, ipsa Tritonis, unde et Minervae cognomen inditum est, ut incolae arbitrantur, ibi genitae; faciuntque ei fabulae aliquam fidem, quod quem natalem eius putant, ludicris virginum inter se decertantium celebrant.* Alii vero Minervam ad Tritonem fluvium Cretae natam educatamque ferunt. Diodor. [z]) Sic. V. p. 234. Alii ad Tritonem Boeotiae.]

[v. 294. *ΚΑΤΗΡΕΦΗ.* Vide Athenaeum, I. 10. Non, ut Henricus Stephanus, ab *ἐρέφω* sed a *ῥέπω* in hoc loco Auratus legit *κατηρεμῆ*.]

v. 295. *ΕΙΤΕ ΦΛΕΓΡΑΙΑΝ ΠΛΑΚΑ.* Aristides [a]) Oratione in Minervam: *Λέγεται γὰρ ὡς, ἐπειδὴ οἱ γίγαντες παρετάξαντο ἐν τῇ Φλέγρᾳ, Ἐγκέλαδον μὲν καὶ τοὺς ἡγουμένους αὐτῶν κτείνει ἡ θεός* (Minerva).

[v. 297. *ΚΛΥΕΙ ΔΕ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΘΕΝ ΩΝ ΘΕΟΣ.* Ita v. 400. Vide quae ad v. 66. annotavimus. Restituendus obiter apud Clementem locus ex Psalmis. Strom. IV. p. 577. *Ἐπέκραξεν δὲ ὁ Κύριος καὶ εἰσήκουσε, καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων ἐῤῥύσατο αὐτόν.* Debuit legi: *Ἐπέκραξεν δὲ ὁ δίκαιος καὶ ὁ Κύριος ἐξήκουσεν αὐτοῦ.*]

[v. 298. *ΛΥΤΗΡΙΟΣ.* Choeph. v. 817.

—— *πλοῦτον*
Δωμάτων λυτήριον.]

[v. 300. *ΠΑΡΗΜΕΛΗΜΕΝΟΝ.* Aur. *παρεκλελειμμένον.*]

[v. 302. *ΑΝΑΙΜΑΤΟΝ ΒΟΣΚΗΜΑ ΔΑΙΜΟΝΩΝ ΣΚΙΑ.* Qualem introducit Euripides in Oreste, v. 385.

ΜΕΝ. *Ὦ θεοὶ, τί λεύσσω; τίνα δέδορκα νερτέρων;*
ΟΡ. *Εὖ [εὖ] γ' εἶπας, οὐ γὰρ ζῶ κακοῖς, φάος δ' ὁρῶ.*

Dein, v. 389.

ΜΕΝ. *Δεινὸν δὲ λεύσσεις ὀμμάτων ξηραῖς κόραις.*
ΟΡ. *Τὸ σῶμα φροῦδον, τὸ δ' ὄνομ' οὐ λέλοιπέ με.*

Βόσκημα δαιμόνων, q. d. pabulum nostrum fies: ita mox se explicat, v. 305.

Καὶ ζῶν με δαίσεις. ——

Orestes apud Euripidem, v. 394.

—— *ὁ δαίμων δ' ἐς ἐμὲ πλούσιος κακῶν.*]

v. 305. *ΚΑΙ ΖΩΝ ΜΕ ΔΑΙΣΕΙΣ.* Male Apollinis nomen huic versui praefigitur. Continuatur a choro Furiarum oratio.

---

z) Diod. V, 72.
a) Aristid. vol. I, p. 20. A.

[v. 306. *ΥΜΝΟΝ ΔΕΣΜΙΟΝ.* v. 332. ὕμνος δέσμιος φρενῶν dicitur. Synesius c). Ἐγώ γέ τοι καὶ ἐπῳδὰς οἶδα καὶ καταδέσμους καὶ ἐρωτικὰς κατανάγκας αἷς οὐκ εἰκὸς ἀντισχεῖν οὐδὲ πρὸς βραχὺ τὴν Γαλάτειαν. Isidor. VIII. 9. quod est de Magis: *Ad haec omnia pertinent et ligaturae exsecrabilium remediorum, quae ars medicorum condemnat, sive in praecantationibus*, etc. Tertullian. de Spectac. c. 2. *Vis homicidium ferro, veneno, magicis devinctionibus perfici.*]

v. 307. *ΑΓΕ ΔΗ.* Iam hic chorus incipit canere cantu lyrico, et saltare.

v. 311. *ΩΣ.* Forte ὧν. [Sunt qui οὓς vel αἷς legunt. Auratus ὧν, genitiv. pro accusativo, Attice.]

Ibid. *ΑΜΑ.* Cant. ἁμὰ, vel ἁμετέρα.

[v. 312. *ΕΥΘΥΔΙΚΑΙ Θ' ΗΔΟΜΕΘ' ΕΙΝΑΙ.* f. δ' εὐχόμεθ'.]

[v. 314. *ΧΕΙΡΑΣ ΠΡΟΣΝΕΜΟΝΤΑΣ.* Anapaestus non est. Sunt qui legunt προνέμοντας.]

v. 317. *ΑΛΙΤΡΩΝ.* Forte ἀλιτῶν. [Callim. Hymn. in Apoll. v. 2.

—— Ἑκὰς ἑκὰς ὅστις ἀλιτρός·

vel (citante Servio ad illud Virgilii Aen. VI. 258.

—— Procul, o procul, este, profani!)

—— Ἑκὰς ἑκὰς ἔστε βέβηλοι.

Hesych. Ἀλιτρόν· ἁμαρτωλὸν, ἄδικον. Porro apud Aeschylum nostrum Auratus ἀλιτών legit, aor. 2. *Quisquis autem peccavit piaculum suum vult occultare.*]

[v. 320. *ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ.* Hesych. Πράκτορες· ἀπαιτηταί.]

[v. 321. *ΕΦΑΝΗΜΕΝ.* Pro φαινόμεθα.]

[v. 322. *ΜΑΤΕΡ Α Μ' ΕΤΙΚΤΕΣ.* Furiarum mater secundum Hesiodum d) Terra, secundum Aeschylum Nox. Vide Servium ad Aeneid. III. 212. Noster infra v. 419.

Ἡμεῖς γάρ ἐσμεν νυκτὸς αἰανῆ τέκνα.]

[v. 323. *ΑΛΑΟΙΣΙ ΚΑΙ ΔΕΔΟΡΚΟΣΙ.* Scholiastes: *mortuis et vivis.* Nihil usitatius. Virg. Aen. II. 85.

—— nunc cassum lumine lugent.

Et Aen. X. 746.

—— in aeternum clauduntur lumina noctem.

Ovid. Trist. III. 5. e)

Sive diem videat, sive tegatur humo.

βλέπειν pro vivere dictum est ad Pers. v. 299.]

---

c) Synes. epist. 121. p. 257. (ἐγώ τοι δὲ.)
d) Hesiod. Theog. 185. e) V, 4, 44.

v. 324. *ΠΟΙΝΑΝ ΚΛΥΘ'*, nos *Furias audi*. Verum Scholiastes, quantum coniicere licet, *ποινάν* legit, et aliter distinguit; in hunc scil. sensum: *mater, o mater Nox, quae me peperisti caecorum et videntium* (mortuorum et vivorum) *vindicem, audi* me!

[Ibid. *Ο ΛΑΤΟΥΣ ΓΑΡ ΙΝΙΣ.* Hesych. *Ἶνις· νέος υἱὸς, παῖς, βρέφος.*]

[v. 327. *ΠΤΩΚΑ.* Respicit ad quae dixerat v. 246. Vide et v. 111. Hesych. *Πτῶκες· δειλοὶ, λαγωοὶ, δορκάδες, ἔλαφοι, νεβροί.* Porro *πτῶξ, supplex*, *ἀπὸ τοῦ πτήσσειν*, sc. submittere, unde *πτωχοί, mendici, supplices.*]

[v. 328. *ΚΥΡΙΟΝ.* f. *κυρίου*, certae, verae, et *ratae* caedis.]

[v. 330. *ΠΑΡΑΚΟΠΑ.* Prometh. Vinct. v. 583.

—— *παράκοπον ὧδε τείρεις;*]

[v. 331. *ΠΑΡΑΦΟΡΑ, ΦΡΕΝΟΔΑΛΙΣ.* Dele distinctionem post *παραφορά*. *Δαλίς* est *μῶρος*.]

v. 332. *ΥΜΝΟΣ —— ΑΦΟΡΜΙΚΤΟΣ.* In Agamemnone, v. 999.

Τὸν δ' ἄνευ λύρας ὅπως ὑμνῳδεῖ
Θρῆνον Ἐριννύς.

[v. 334. *ΑΥΩΝ ΒΡΟΤΟΥΣ.* De Oreste Euripides modo laudatus, a Furiis exagitato, v. 389.

Δεινὸν δὲ λεύσσεις ὀμμάτων ξηραῖς κόραις.

Porro apud nostrum potest legi *εὔων, urens.*]

[v. 335. *ΔΙΑΝΤΑΙΑ ΜΟΙΡ'.* *Penetrabilis Parca, quae διαμπὰξ* penetrat, ab una parte ad alteram. Sic *διανταῖον* vulnus. Sept. Theb. v. 900.]

[v. 336. *ΕΠΕΚΛΩΣΕΝ.* Homer. Odyss. *Π'*. 64.

—— *ὡς γάρ οἱ ἐπέκλωσεν τάδε δαίμων:*

Eurip. Oreste, v. 12.

Ὧι στέμματα ξήνασ' ἐπέκλωσεν θεὰ
Ἔριν.]

[v. 337. *ΤΟΙΣΙΝ ΑΥΤΟΥΡΓΙΑΙ.* f. *οἷσιν αὐτουργίαι.* *In quibus caedium manu propria commissa facinora*, i. e. caedes factae *vanae* vel immeritae, sine causa, *inciderint.* Hypallage, pro, *qui in caedes inciderint; τοῖς ὁμαρτεῖν, illos prosequi, donec subierint terram.* Sunt qui pro *τοῖσιν* malunt *οἷσιν*. Legat etiam, cui magis arridet, *οἷσιν αὐτουργίαις*.]

v. 340. *ΘΑΝΩΝ Δ' ΟΥΚ ΑΓΑΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ.* [Ne mortuus quidem a Furiis liber erit.] Idem plane superius dixerat, v. 175.

Ὑπό τε γᾶν φεύγων,
Οὔ ποτ' ἐλευθεροῦται.

[v. 343. *ΜΕΛΟΣ.* Sunt qui *μένος* legere malint.]

[v. 353. *ΠΑΛΛΕΥΚΩΝ.* Hesych. *Πάλλευκον· ἀνήμερον.*]

v. 357. *ΩΝ.* Forte *ὃν.*

[v. 358. *Ω, ΔΙΟΜΕΝΑΙ.* Hesych. *Δίονται· διώκονται. Δίοντο· ἀνεπορεύοντο.* Idem *Δῖον· ἐδιώχθην.*]

[v. 360. *ΜΑΥΡΟΥΜΕΝ.* Pro *ἀμαυροῦμεν.* Hesiod. *Ἔργ. καὶ Ἡμ.* v. 325.

Ῥεῖά τέ μιν μαυροῦσι θεαί.]

[v. 361. *ΣΠΕΥΔΟΜΕΝΑΙ.* Steph. Edit. *σπεύδομαι.* Minus recte. Sic et apud Sophoclem in Oedip. Tyr. chorus, v. 163.

Πρῶτά σε κεκλόμενος
Θύγατερ Διὸς, κ. τ. λ.

Neque enim *κέκλομ' ἐγὼ* legere necesse est.]

[v. 362. *ΤΑΣΔΕ ΜΕΡΙΜΝΑΣ.* Lege *τᾶς δέ.*]

[v. 365. *ΕΣ ΑΓΚΡΙΣΙΝ.* f. *ἐπὶ κρίσιν*, vel *ἀπράκτοισιν*, Portus. Edit. Stephani, *ἀκροῖσιν*, in primores ungues se erigere. Quod dixit Stephanus in h. l. omnino reiicienda. f. reddendum: *neque evenire ut ego moriar.*]

[v. 367. *ΛΕΣΧΑΣ ΑΣ ΑΠΗΞΙΩΣΑΤΟ.* Hesych. *Λέσχαι· φλυαρίαι, πολλαὶ ὁμιλίαι.* Vide Vulcan. ad Callim. Epigr. II. 3.]

[Ibid. *ΑΠΗΞΙΩΣΑΤΟ.* Sept. Theb. v. 670.

Ἀλλ' οὔτε νιν ——
Δίκη προσεῖπε καὶ κατηξιώσατο.]

[v. 373. *ΟΡΧΗΣΜΟΙΣ Τ' ΕΠΙΦΟΝΟΙΣ.* f. *ὀρχηθμοῖς τ' ἐπιφόρους.*]

[v. 374. *ΜΑΛΑ ΓΑΡ ΟΥΝ.* *Γρ. μενοῦν.* f. *μάλα μὲν οὖν.*]

v. 375. *ΑΓΚΑΘΕΝ.* Supra in Agamemnone, v. 3.

[Ibid. *ΒΑΡΥΠΕΣΗ.* *Βαρυπετῆ*, *succiduum, defatigatum.*]

v. 379. *ΠΙΠΤΩΝ.* Scholiastes ad hunc locum: *περιφρονῶν γὰρ οὐκ αἰσθάνεται τοῦ κακοῦ.* Lege *παραφρονῶν.* Ita enim explicat *τὸ πίπτων ὑπ' ἄφρονι λύμᾳ.*

[v. 380. *ΛΥΜΑι.* f. *λύσα.*]

[v. 381. *ΚΝΕΦΑΣ ΑΝΔΡΙ ΜΥΣΟΣ ΠΕΠΟΤΑΤΑΙ.* f. distinguendum *κνέφας ἀνδρὶ, μῖσος, πεπόταται.* *Contra, ante virum, διὰ τὸ μῦσος.* An vero *τὸ μῦσος* ex Scholiaste irrepsit?]

[v. 382. *ΔΝΟΦΕΡΑΝ ΤΙΝ' ΑΧΛΥΝ.* f. *δνοφερά τις ἀχλύς.* Sub. *πεπόταται.*]

[Ibid. *ΚΑΤΑ ΔΩΜΑΤΟΣ.* *Κατὰ δῶμα.*]

v. 386. *ΜΝΗΜΟΝΕΣ.* Prom. Vinct. v. 515.

Μοῖραι τρίμορφοι, μνήμονές τ' Ἐριννύες.

[v. 388. *ΑΤΙΜ' ΑΤΙΕΤΑ ΔΙΟΜΕΝΑΙ.* f. *ἀτίτους*, vel *ἀτίτας*, vel *ἄτιτα*, vel *ἄτιτοι.* *Ἀτίτας*, *nondum punitos prosequentes; ἄτιτα, contumelias insultas prosequentes.*]

[v. 390. *ΑΝΗΛΙΩι.* f. *ἐν ἡλίῳ*, vel uno verbo *ἐνηλίῳ*, *in sole, luce, apparens.*]

[v. 391. *ΔΕΡΚΟΜΕΝΟΙΣΙ ΚΑΙ ΔΥΣΟΜΜΑΤΟΙΣ ΟΜΩΣ.* Vide quae ad v. 323.]

[v. 392. *ΑΖΕΤΑΙ ΤΕ ΚΑΙ ΔΕΔΟΙΚΕ.* Hesych. *Ἄζετο· ἁγιάζεται* *), *καὶ ἅγιον ἡγεῖτο καὶ ἐσέβετο.*

Ἀλλὰ γὰρ οὐδὲ θεὸν μέγαν ἄζετο.

Noster infra v. 1004.

Παλλάδος δ' ὑπὸ πτεροῖς
Ὄντας ἅζεται πατήρ.]

[v. 396. *ΕΠΙ ΔΕ ΜΟΙ.* Aurat. melius, *ἔνι.* *Inest mihi antiquum officium.*]

[Ibid. *ΓΕΡΑΣ.* Vide v. 209.]

[v. 399. *ΤΑΞΙΝ.* Athenaeus [f]), Deipn. XII. 12. *Σαφῶς ὑπουργὸν ποιῶν ἐν τούτοις τὴν ἀρετὴν τῆς ἡδονῆς, καὶ θεραπαίνης τάξιν ἐπέχουσαν.* Ubi illud *τάξιν* Budaeus reddit *τὴν χώραν καὶ τὴν μοῖραν θεραπαίνης ἐπέχουσαν.*]

[Ibid. *ΔΥΣΗΛΙΟΝ ΚΝΕΦΑΣ.* *Ἀνήλιον*, *sole carentes tenebrae.*]

[v. 400. *ΠΡΟΣΩΘΕΝ.* Proverbium *Ἀπὸ μηχανῆς θεὸς ἐπιφανείς*, *ἐπὶ τῶν ἀπροσδοκήτως ἐπ' ὠφελείᾳ τινὶ ἀναφαινομένων* usurpatum esse docent Paroemiographi; *ἐν γὰρ τραγῳδίαις θεοὶ ἐξ ἀφανοῦς ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐφαίνοντο*, *quoniam in tragoediis Dii subito in scena apparebant.* Diogenian. II. 84.]

v. 401. *ΑΠΟ ΣΚΑΜΑΝΔΡΟΥ ΤΗΝ ΚΑΤΑΦΘΑΤΟΥΜΕΝΗΝ, ΗΝ.* *A Scamandro, terram occupans, Quam.* Lego

Ἀπὸ Σκαμάνδρου, γῆν καταφθατουμένη,
Ἣν. ——

Hesychius, hunc locum, ut videtur, respiciens, *Καταφατουμένη* (l. *Καταφθατουμένη*) *κατακτωμένη.* Sigeum intelligit, ubi templum fuisse Minervae Herodotus refert, V. 95 *Αὐτὸς μὲν* (Alcaeus) *φεύγων ἐκφεύγει, τὰ δέ οἱ ὅπλα ἴσχουσιν Ἀθηναῖοι, καί σφε ἀνεκρέμασαν πρὸς τὸ Ἀθήναιον τὸ ἐν Σιγείῳ.* Et Alcaeus apud Strabonem, XIII, p. 600. *Κελεύσας ἀγγεῖλαι τοῖς ἐν οἴκῳ Ἀλκαῖος ὡς σῶος ἄροι ἔνθα δ' οὐκ αὐτὸν τὸν ἀλεκτορὶν ἐς Γλαυκωπὸν ἱερὸν ἐκρέμασαν Ἀττικοί.* Eandem cum Herodoto historiam innuit. Unde *τὸ Γλαυκωπὸν ἱερὸν* esse *Ἀθηνᾶς γλαυκώπιδος* templum in Sigeo constat. Hinc ansam captat Aeschylus, quo excitet Athenienses ad recuperandum Sigeum in Mitylenaeorum manus nuper delapsum. Simili plane modo elegia quadam a Solone accensi Athenienses Salaminem obtinuerunt; Plutarch. in Solone [g]), p. 82. Hoc Aeschylum revera sapit; qui, ut erat ipse animi generosissimi, ita passim in

---

f) Ath. XII, p. 55. c. g) cap. 8. *) — ετο potius.

tragoediis omnem arripuit occasionem, qua cives ad virtutem bellicam promoveret. Et hoc est, quod ipse apud Aristophanem in Ranis, v. 1040. poetae optimum esse munus asserit, et quo se functum esse gloriatur; sed et cuius contrarium Euripidi impingit:

Ἀπόκριναί μοι· τίνος οὕνεκα χρὴ θαυμάζειν ἄνδρα ποιητήν;
ΕΥ. *Δεξιότητος, καὶ νουθεσίας, ὅτι βελτίους τε ποιοῦμεν*
Τοὺς ἀνθρώπους ἐν ταῖς πόλεσι· ——

et quae sequuntur omnia usque ad finem scenae. [Porro Scholiastis verba, cuius ex auctoritate tota illa pendet, quam attulimus, interpretatio, haec sunt: *Μιτυληναῖοι ἐμάχοντο πρὸς Ἀθηναίους περὶ πόλεως Σιγείου·* (Laertius in vita Pittaci, I. 74. *περὶ τῆς Ἀχιλλειτίδος χώρας* Strabo [h]) *τὸ Ἀχίλλειον* vocat, qui Achillis templum et sepulchrum *πρὸς τῷ Σιγείῳ* memorat, ubi supra) *ἔδοξεν οὖν μονομαχίᾳ λῦσαι τὸν πόλεμον, καὶ ὑπὲρ μὲν Μιτυληναίων ἐπολέμει Πιττακὸς, ὑπὲρ δὲ Ἀθηναίων Φρύνων·* (qui Diogeni Laertio *παγκρατιαστής*. Idem fortasse, quem Eusebius eo nomine ad Olympiadem XXXVI. collocat) *ἡττηθέντος δὲ Φρύνωνος διελύθη τὰ τῆς μάχης,* quasi ex hac victoria Sigeum Atheniensibus cesserit; sicut innuere videtur Polyaenus, de reti, quo impedivit Phrynonem Pittacus, agens, I. 25. *καὶ Σίγειον τοῖς δεσμίοις τῷ τελίνῳ ἐθήρευσεν.* Magis diserte Laertius, I. 74. *καὶ κτείνας ἀνεσώσατο τὸ χωρίον.* Statim vero subdit: *ὕστερον μέντοι φησὶν Ἀπολλώδορος ἐν τοῖς χρονικοῖς διαδικασθῆναι τοὺς Ἀθηναίους περὶ τοῦ χωρίου πρὸς τοὺς Μιτυληναίους, ἀκούοντος τῆς δίκης Περιάνδρου ὃν καὶ τοῖς Ἀθηναίοις προσκρῖναι.* Haec ille ex Apollodoro. At post victoriam Pittaci ne sic quidem finitum esse bellum, contra quam sentit Scholiastes, testis est Strabo l. c. *Μένοντος δ' ἔτι τοῦ πολέμου,* inquit, *Περίανδρος διαιτητὴς αἱρεθεὶς ὑπὸ ἀμφοῖν ἔλυσε τὸν πόλεμον.* Neque unquam tunc temporis ad Mitylenaeos delatum est Sigeum, quantum ex Herodoto coniicere est, V. 95. Refert enim ille, statuisse Periandrum ut utrique ea colerent quae haberent, atque hoc modo Sigeum factum esse Atheniensium. *Κατήλλαξε δὲ ὧδε· νέμεσθαι ἑκατέρους τὴν ἔχουσι. Σίγειον μὲν νῦν οὕτω ἐγένετο ὑπ' Ἀθηναίοισι.* Hactenus de interpretatione, quam adducit Scholiastes: poterint vero, si cui haec non fecerint satis, verba Minervae nude et secundum literam intelligi, de Graecis, qui ex Troiana expeditione redierint.]

[Ibid. *ΣΚΑΜΑΝΔΡΟΥ.* Vide Agam. v. 490.]

[Ibid. *ΤΗΝ ΚΑΤΕΦΘΑΤΟΥΜΕΝΗΝ.* Sunt qui legendum esse coniiciunt, *τῆς δ' ἑκὰς,* vel *τὴν δ' ἑκὰς,* vel *τῇ δ' ἑκᾷ,* a *Scamandro usque huc, φθατουμένην· φθατέω,* οὖμαι, pro

h) Strab. XIII, p. 413. Cas.

φθέγγεσθαι, *convenientem, procurrentem.* Cod. Ven. φι-σημαν.]

[v. 402. ΗΝ ΔΗΤ' ΑΧΑΙΩΝ ΑΚΤΟΡΕΣ, κ. τ. λ. *Quam gratiarum actionem appositam.* Λάχος, partem magnam captivorum, i. e. manubiarum. Victores e praeda ἐξαίρετον, partem praecipuam, seligebant, quam Diis vel dedicabant vel sacrificabant, prout supra dictum est, ad Agam. v. 587. Neque e spoliis tantum hoc fiebat, quin etiam ex ipsa terra hostili in manus victoris delapsa; cuius ἐξαίρετον, partem aliquam primam et praecipuam, eodem pariter modo seligebant, vel ut numini alieno sacraretur, vel in sacrificium offerretur. Prioris generis exemplum hic habemus de Sigeo; sed et utriusque clara vestigia exstant apud Iosuam VI. 17. *Sitque civitas haec anathema, et omnia quae in ea sunt Domino.* Tota igitur civitas erat Domino consecrata, eique tanquam primitiae belli dedicata. Locupletissimus eius rei testis Patrum doctissimus Theodoretus Quaest. VII. in Iosuam: *Διὰ τί τὴν Ἱεριχὼ πόλιν ἀναθεματισθῆναι προσετάξε;* respondet, *Πρώτην ταύτην τὴν πόλιν εἷλον μετὰ τὸ διαβῆναι τὸν ποταμόν. Ὥσπερ τοίνυν προσέταξεν αὐτοὺς τῶν καρπῶν προσφέρειν τὰς ἀπαρχὰς, οὕτως ἐκέλευσε καὶ τὰ τῶν σκύλων προσενεγκεῖν ἀκροθίνια.* Si quis igitur a Theodoreto quaerat, quare Iericho ἀνεθεματίσθη, sive quare *civitas illa anathema fuit, et omnia quae in ea sunt Domino?* respondet, quia prima civitas erat, quam citra Iordanem ceperant, ideo ea tanquam spoliorum primitiae dedicata est. At in hac civitate animalia internecioni, domus, supellectile, bona igni tradebantur, ecce unum consecrandi modum; aurum, argentum, aes ac ferrum *in aerarium Domini consecrabantur;* ecce autem alterum, והיתה העיר חרם היא וכל אשר בה ליהוה: *καὶ ἔσται ἡ πόλις ἀνάθεμα αὐτὴ, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ Κυρίῳ.* Illis igitur verbis et Hebraeorum חרם et Graecorum *ἀνάθεμα* rem consecratam significat, ad utrumque modum indifferentem, et homines cum domiciliis et suppellectili *ἀνάθεμα Κυρίῳ,* quia in honorem Dei ἐξολοθρευόμενα tradebantur, aurum et argentum, ferrum et aes, ἀνάθεμα Κυρίῳ quia in honorem Dei in thesauris consecrata. Nicolaus de Lyra, ex Iudaeo Christianus, ad Levit. XXVII. 29. „Herem, inquit, „omne quod Domino consecratur, vel destruitur. Et aliquando contingebat quod in eodem facto concurrebat Herem secundum utramque significationem, licet in diversis rebus, sicut in destructione civitatis Iericho, quantum ad civitatem et habitatores fuit destructio facta ad Dei gloriam ordinata; quantum autem ad spolia civitatis, quae poterant cedere in cultum Domini, fuit ibi Herem quantum ad aliam significationem, quia aurum et argentum et aes et consimilia fuerunt Domino consecrata, ita quod non poterant aliis usibus applicari." Haec ille. Et חרם igitur Hebraeorum et ἀνάθεμα Hellenistarum utrumque significat, et id, quod in eas

finem dedicatur, ut rei divinae inserviat, ut in templo appendatur ut sacris usibus destinetur; et id, quod ita devotum, ut igne consumatur aut internecioni et ἐξολεθρεύσει tradatur. Nego enim LXX interpretes distinctionem illam, quam viri docti vulgo tradunt, observasse, et verba illa D. Heinsii in Exercitationibus Sacris mihi minime placent: „Utrumque autem, cum diversa non sint tantum, sed et paene contraria distinguunt semper Hellenistae." Neque enim talis contrarietas ulla, sed et utrumque eandem vocem Hebraeam exprimit, et sub eadem notione, sc. ut ἀφόρισμα sive potius ἀνάθημα apud LXX non usurpatur, sed eius loco ἀνάθεμα semper. Nam etiam in Levit. XXVII. 28. ubi pro donario sumi Heinsius ipse fatetur, ἀνάθεμα in Romanis codicibus exaratur, idemque prorsus est quod Num. XVIII. 14. ἀνατεθεματισμένον. כל־חרם בישראל לך יהיה Πᾶν ἀνατεθεματισμένον ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ σοι ἔσται. At ἀνατεθεματισμένον ab ἀναθεματίζεσθαι, quod ab ἀνάθεμα: et revera tria illa loca Lev. XXVII. 28. Num. XVIII. 14. Ezek. XLVIII. 28. idem plane significant, unam vocem חרם habent. At in Ezekiele redditur ἀφόρισμα, in Levitico ἀνάθεμα, in Numeris participio verbi, ab eodem nomine deducti, ἀνατεθεματισμένον. Neque aliter veteris Instrumenti auctores scripsere. Nam 2 Macchab. II. 13. Ἐπιστολὰς βασιλέων περὶ ἀναθεμάτων τοῦ θεοῦ ἔδωκε. Ἀνάθεμα igitur LXX interpretum nihil aliud quam ἀνάθημα Atticorum; ut hoc dialecti Atticae, ita illud Alexandrinae. Thomas[i]) Magister in Atticarum dictionum eclogis: Ἀνάθημα, οὐκ ἀνάθεμα· εἰ καὶ Φιλόστρατος ἀνάθεμα τῆς Σμυρναίων ἀγορᾶς λέγει. Quibus verbis non vult ἀνάθεμα idem non esse quod ἀνάθημα, sed hoc ab Atticis usurpari, illud non item, nisi a Philostrato, licet ille Atticissime scripserit. Ut igitur ἔνθεμα dicitur et πρόσθεμα, et ἔκθεμα, licet Atticum illud nolit Phrynichus[k]), sed potius barbarum; et ἐπίθεμα, quod cum ἐπιθήματι prorsus idem; ut enim ἐπίθημα veteribus dicebatur, Alexandrinis ἐπίθεμα dicitur, neque aliter unquam LXX, qui quod ad rem praesentem maxime spectat, eo vocabulo non tantum operculum voluerunt aut כפרת reddiderunt, sed etiam pro eo quod Deo dicatum usurparunt: cum enim Hebraeorum תרומה nunc ἀφαίρεμα, nunc ἀφόρισμα, nunc ἀπαρχήν, aliquando autem δόμα et ἀπόδομα reddiderint (apparet enim LXX interpretes ventilationem illam, quam Rabbini tradiderunt, non agnovisse) non semel etiam ἐπίθεμα transtulerunt: ut στηθύνιον τοῦ ἐπιθέματος, Lev. VII. 24. Num. VI. 20. et XVIII. 18.; et δράγματα ἐπιθέματος, Lev. XXIII. 15.; et ἐπίθεμα dixerunt ab ἐπιτιθέναι, ut ἀνάθεμα ab ἀνατιθέναι, Lev. XIV. 24. et VII. 20.; ἐπιτιθέναι δόμα, Lev. XXIII. 20. Καὶ ἐπιθήσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς

i) Thom. p. 51. Lugd. k) Phryn. p. 249. Lob.

ad statuas deorum, a quibus non discedebant prius quam cognita esset causa. Hesych. Ὑπόδικος· ὑπεύθυνος, χρεώστης, ἔνοχος δίκης.]

[Ibid. ΧΕΡΩΝ. Scal. χρεῶν.]

[v. 263. ΤΟ ΔΙΕΡΟΝ ΠΕΔΩι ΚΕΧΥΜΕΝΟΝ ΟΙΧΕΤΑΙ f. τὸ δ' ἱερόν, sacer sanguis, expiabilis. Sed non probo. Hesych. Διερόν· ὑγρόν, χλωρόν, ζῶον, ἔναιμον· ὑγρὸς γὰρ ὁ ζῶν· ὁ δὲ νεκρὸς, ἄλιβας.]

[v. 264. ΡΟΦΕΙΝ. Hesych. Ῥοφεῖ· καταπίνει, ἀναλαμβάνει.]

[v. 265. ΠΕΛΑΝΟΝ. Noster in Pers. v. 818.

—— πέλανος αἱματοσφαγής.]

[v. 268. ΑΝΤΙΠΟΙΝΟΥΣ. Deest ἵν', ut luas, luas noxas, alterna lege rependens vices. f. leg. μητροφόνους, pro μητροφόνου.]

[v. 271. ΤΙΝ' ΑΣΕΒΩΝ, Η ΤΟΚΕΑΣ ΦΙΛΟΥΣ. Auratus

Τίς ἀσεβῶν εἰς τοκῆας.

Qui impie fecit erga parentes.]

[v. 272. ΕΧΟΝΘ' ΕΚΑΣΤΟΝ. Videbis sc.]

[v. 273. ΕΥΘΥΝΟΣ. Hesych. Εὔθυνος· εὐθυντήρ· ἐκ... στικός· χρεώστης· κυβερνήτης.]

v. 275. ΔΕΛΤΟΓΡΑΦΩι. Prom. Vinct. v. 788.

Ἣν ἐγγράφου σὺ μνήμοσιν δέλτοις φρενῶν.

[Ibid. ΕΠΙΩΠΑι. Choeph. v. 691. Ὡς πόλλ' ἐπωπᾷς.]

[v. 276. ΕΓΩ. Χιασμός est. Ἐγὼ διδαχθεὶς πολλοὺς καθαρμοὺς ἐν κακοῖς ἐπίσταμαι, καὶ λέγειν, κ. τ. λ. Scio autem impio nefas aut quenquam aspicere aut alloqui.]

[Ibid. ΕΓΩ, ΔΙΔΑΧΘΕΙΣ. Scholiast. Διδαχθεὶς πολλούς: καθαρμοὺς ὅ ἐστι, τηλικαῦτα ἀψυχήσας· lege ἀτυχήσας.]

[v. 279. ΦΩΝΕΙΝ ΕΤΑΧΘΗΝ ΠΡΟΣ ΣΟΦΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ. Intelligit Phoebum. Auratus legit διδάχθην.]

[v. 280. ΒΡΙΖΕΙ. Hesych. Βρίζει· ἐσθίει, πιέζει, καὶ καθεύδει, ἔνθα οὐκ ἂν βρίζοντα ἴδοις. Videtur tollendum comma post χερός, et legendum χερὸς μητροκτόνου.]

v. 283. ΚΑΘΑΡΜΟΙΣ ΗΛΑΘΗ ΧΟΙΡΟΚΤΟΝΟΙΣ. Porcorum usus in sacrificiis expiatoriis satis notus est vel ex illo Plauti in Menaechmis, II. 2. [u])

—— *ME.* Responde mihi,
Adolescens, quibus hic pretiis porci veneunt
Sacri sinceri? *CY.* Nummo uno. *ME.* En a me accipe.
Iube te piari de mea pecunia;
Nam ego quidem insanum esse te certo scio.

[Idem postea in eadem fabula [x]),

---

u) v. 14. x) v. 38.

Iubeas, si sapias, porculum afferri tibi:
Nam tu quidem hercle certo non sanu's satis
Menaechme, qui nunc ipsus maledicas tibi]

Accedit et Horatianum illud Serm. II. 3. y)

— immolet aequis
Hic porcum Laribus —

Uterque de insanis (qualis fuerit Orestes) intelligendus. [Luculenter caedis expiandae ritum describit Apollon. IV. 704. ubi de Argonautarum expiatione ob interfectum Absyrtum agit:

Πρῶτα μὲν ἀτρέπτοιο λυτήριον ἥ γε φόνοιο
Τειναμένη καθύπερθε συὸς τέκος, ἧς ἔτι μαζοὶ
Πλήμμυρον λοχίης ἐκ νηδύος, αἵματι χεῖρας
Τέγγεν, ἐπιτμήγουσα δέρην. —

Interpres Graecus: *Λυτήριον τὸ καθάρσιον λέγει· ὅ ἐστι χοιρίδιον μικρὸν ὅπερ οἱ ἁγνίζοντες θύσαντες τὰς χεῖρας τοῦ ἁγνιζομένου τῷ αἵματι αὐτοῦ βρέχουσιν.*] Quin de immolatione porci plura reperies apud Varronem, ubi tamen hoc praetermissum; sic enim ille de Re Rust. II. 4. *Sus Graece dicitur ὗς, olim thysus dictus ab illo verbo, quod dicunt θύειν, quod est immolare. Ab suillo enim genere pecoris immolandi initium primum sumptum videtur: cuius vestigia, quod initiis Cereris porci immolantur; et quod initiis pacis, foedus cum feritur, porcus occiditur; et quod nuptiarum initio antiqui reges et sublimes viri in Hetruria in coniunctione nuptiali nova nupta et novus maritus primum porcum immolant. Prisci quoque Latini et etiam Graeci in Italia idem factitasse videntur.*

[v. 285. *ΟΣΤΙΣ.* An ὅσσοις? *Quot hominibus occurri et congressus sum.*]

[v. 286. *ΧΡΟΝΟΣ* — *ΓΗΡΑΣΚΩΝ.* Prometh. Vinct. v. 980.

Ἀλλ' ἐκδιδάσκει πάνθ' ὁ γηράσκων χρόνος.

Virgil. Aeneid. III. 415.

Tantum aevi longinqua valet mutare vetustas.]

Ibid. *ΚΑΘΑΙΡΕΙ.* Lego *καθαίρει.*

[v. 290. *ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΡΓΕΙΟΝ ΛΕΩΝ.* Habente societatem belli populo Atheniensi cum Argivis tempore Aeschyli.]

v. 292. *ΛΙΒΥΣΤΙΚΟΙΣ.* Legimus *Λιβυστικῆς.*

v. 293. *ΤΡΙΤΩΝΟΣ ΑΜΦΙ ΧΕΥΜΑ ΓΕΝΕΘΛΙΟΥ ΠΟΡΟΥ.* Interpres Apollonii, IV. 1311. *Τρίτων πόλις Λιβύης, ἔστι δὲ καὶ Βοιωτίας. Δοκεῖ δ' Ἀθηνᾶ παρὰ θατέρῳ αὐτῶν γεγενῆσθαι, ἀφ' οὗ καὶ Τριτογένεια λέγεται.* Quin Tzetzes in Ly-

---

y) v. 174.

cophr. v. 887. *Τρίτων· ποταμὸς Λιβύης.* Mela, I. 6. de Africa. *Super hunc ingens palus amnem Tritona excipit, ipsa Tritonis, unde et Minervae cognomen inditum est, ut incolae arbitrantur, ibi genitae; faciuntque ei fabulae aliquam fidem, quod quem natalem eius putant, ludicris virginum inter se decertantium celebrant.* Alii vero Minervam ad Tritonem fluvium Cretae natam educatamque ferunt. Diodor. z) Sic. V. p. 234. Alii ad Tritonem Boeotiae.]

[v. 294. *ΚΑΤΗΡΕΦΗ.* Vide Athenaeum, I. 10. Non, ut Henricus Stephanus, ab *ἐρέφω* sed a *ῥέπω* in hoc loco Auratus legit *κατηρεμῆ*.]

v. 295. *ΕΙΤΕ ΦΛΕΓΡΑΙΑΝ ΠΛΑΚΑ.* Aristides a) Oratione in Minervam: *Λέγεται γὰρ ὡς, ἐπειδὴ οἱ γίγαντες παρεσκεύαξαντο ἐν τῇ Φλέγρᾳ, Ἐγκέλαδον μὲν καὶ τοὺς ἡγουμένους αὐτῶν κτείνει ἡ θεός* (Minerva).

[v. 297. *ΚΛΥΕΙ ΔΕ ΚΑΙ ΠΡΟΣΩΘΕΝ ΩΝ ΘΕΟΣ.* In v. 400. Vide quae ad v. 66. annotavimus. Restituendus obiter apud Clementem locus ex Psalmis. Strom. IV. p. 577. *Ἐπέκραξεν δὲ ὁ Κύριος καὶ εἰσήκουσε, καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων ἐῤῥύσατο αὐτόν.* Debuit legi: *Ἐπέκραξεν δὲ ὁ δίκαιος καὶ ὁ Κύριος ἐξήκουσεν αὐτοῦ.*]

[v. 298. *ΛΥΤΗΡΙΟΣ.* Choeph. v. 817.

—— πλοῦτον
Δωμάτων λυτήριον.]

[v. 300. *ΠΑΡΗΜΕΛΗΜΕΝΟΝ.* Aur. *παρεκλελειμμένον.*]

[v. 302. *ΑΝΑΙΜΑΤΟΝ ΒΟΣΚΗΜΑ ΔΑΙΜΟΝΩΝ ΣΚΙΑ.* Qualem introducit Euripides in Oreste, v. 385.

ΜΕΝ. Ὦ θεοὶ, τί λεύσσω; τίνα δέδορκα νερτέρων;
ΟΡ. Σὺ [εὖ] γ' εἶπας, οὐ γὰρ ζῶ κακοῖς, φάος δ' ὁρῶ.

Dein, v. 389.

ΜΕΝ. Δεινὸν δὲ λεύσσεις ὀμμάτων ξηραῖς κόραις.
ΟΡ. Τὸ σῶμα φροῦδον, τὸ δ' ὄνομ' οὐ λέλοιπέ με.

Βόσκημα δαιμόνων, q. d. pabulum nostrum fies: ita mox se explicat, v. 305.

Καὶ ζῶν με δαίσεις. ——

Orestes apud Euripidem, v. 394.

—— ὁ δαίμων δ' ἐς ἐμὲ πλούσιος κακῶν.]

v. 305. *ΚΑΙ ΖΩΝ ΜΕ ΔΑΙΣΕΙΣ.* Male Apollinis nomen huic versui praefigitur. Continuatur a choro Furiarum oratio.

---

z) Diod. V, 72.
a) Aristid. vol. I, p. 20. A.

[v. 306. *ΥΜΝΟΝ ΔΕΣΜΙΟΝ.* v. 332. ὕμνος δέσμιος φρενῶν dicitur. Synesius c). Ἐγώ γέ τοι καὶ ἐπῳδὰς οἶδα καὶ καταδέσμους καὶ ἐρωτικὰς κατανάγκας αἷς οὐκ εἰκὸς ἀντισχεῖν οὐδὲ πρὸς βραχὺ τὴν Γαλάτειαν. Isidor. VIII. 9. quod est de Magis: *Ad haec omnia pertinent et ligaturae exsecrabilium remediorum, quae ars medicorum condemnat, sive in praecantationibus*, etc. Tertullian. de Spectac. c. 2. *Vis homicidium ferro, veneno, magicis devinctionibus perfici.*]

v. 307. *ΑΓΕ ΔΗ.* Iam hic chorus incipit canere cantu lyrico, et saltare.

v. 311. *ΩΣ.* Forte ὧν. [Sunt qui οὓς vel αἷς legunt. Auratus ὧν, genitiv. pro accusativo, Attice.]

Ibid. *ΑΜΑ.* Cant. ἁμὰ, vel ἁμετέρα.

[v. 312. *ΕΥΘΥΔΙΚΑΙ Θ' ΗΔΟΜΕΘ' ΕΙΝΑΙ.* f. δ' εὐχόμεθ'.]

[v. 314. *ΧΕΙΡΑΣ ΠΡΟΣΝΕΜΟΝΤΑΣ.* Anapaestus non est. Sunt qui legunt προνέμοντας.]

v. 317. *ΑΛΙΤΡΩΝ.* Forte ἀλιτῶν. [Callim. Hymn. in Apoll. v. 2.

—— Ἑκὰς ἑκὰς ὅστις ἀλιτρός·

vel (citante Servio ad illud Virgilii Aen. VI. 258.

—— Procul, o procul, este, profani!)

—— Ἑκὰς ἑκάς ἐστε βέβηλοι.

Hesych. Ἀλιτρόν· ἁμαρτωλὸν, ἄδικον. Porro apud Aeschylum nostrum Auratus ἀλιτών legit, aor. 2. *Quisquis autem peccavit piaculum suum vult occultare.*]

[v. 320. *ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ.* Hesych. Πράκτορες· ἀπαιτηταί.]

[v. 321. *ΕΦΑΝΗΜΕΝ.* Pro φαινόμεθα.]

[v. 322. *ΜΑΤΕΡ Α Μ' ΕΤΙΚΤΕΣ.* Furiarum mater secundum Hesiodum d) Terra, secundum Aeschylum Nox. Vide Servium ad Aeneid. III. 212. Noster infra v. 419.

Ἡμεῖς γάρ ἐσμεν νυκτὸς αἰανῆ τέκνα.]

[v. 323. *ΑΛΑΟΙΣΙ ΚΑΙ ΔΕΔΟΡΚΟΣΙ.* Scholiastes: *mortuis et vivis.* Nihil usitatius. Virg. Aen. II. 85.

—— nunc cassum lumine lugent.

Et Aen. X. 746.

—— in aeternum clauduntur lumina noctem.

Ovid. Trist. III. 5. e)

Sive diem videat, sive tegatur humo.

βλέπειν pro vivere dictum est ad Pers. v. 299.]

---

c) Synes. epist. 121. p. 257. (ἐγώ τοι δὲ.)

d) Hesiod. Theog. 185.

e) V, 4, 44.

v. 324. *ΠΟΙΝΑΝ ΚΛΥΘ'*, nos *Furias audi.* Verum Scholiastes, quantum coniicere licet, *ποινάν* legit, et aliter distinguit; in hunc scil. sensum: *mater, o mater Nox, quae me peperisti caecorum et videntium* (mortuorum et vivorum) *vindicem, audi* me!

[Ibid. *Ο ΛΑΤΟΥΣ ΓΑΡ ΙΝΙΣ.* Hesych. *Ἶνις· νέος υἱὸς, παῖς, βρέφος.*]

[v. 327. *ΠΤΩΚΑ.* Respicit ad quae dixerat v. 246. Vide et v. 111. Hesych. *Πτῶκες· δειλοὶ, λαγωοὶ, δορκάδες, ἔλαφοι, νεβροί.* Porro *πτῶξ, supplex, ἀπὸ τοῦ πτήσσειν, sc. submittere*, unde *πτωχοί, mendici, supplices.*]

[v. 328. *ΚΥΡΙΟΝ.* f. *κυρίου*, certae, verae, et ratae caedis.]

[v. 330. *ΠΑΡΑΚΟΠΑ.* Prometh. Vinct. v. 583.

—— *παράκοπον ὧδε τείρεις;*]

[v. 331. *ΠΑΡΑΦΟΡΑ, ΦΡΕΝΟΔΑΛΙΣ.* Dele distinctionem post *παραφορά. Δαλίς* est *μῶρος.*]

v. 332. *ΥΜΝΟΣ —— ΑΦΟΡΜΙΚΤΟΣ.* In Agamemnone v. 999.

Τὸν δ' ἄνευ λύρας ὅπως ὑμνῳδεῖ
Θρῆνον Ἐριννύς.

[v. 334. *ΑΥΩΝ ΒΡΟΤΟΥΣ.* De Oreste Euripides modo laudatus, a Furiis exagitato, v. 389.

Δεινὸν δὲ λεύσσεις ὀμμάτων ξηραῖς κόραις.

Porro apud nostrum potest legi *εὔων, urens.*]

[v. 335. *ΔΙΑΝΤΑΙΑ ΜΟΙΡ'. Penetrabilis Parca*, quae *διαμπὰξ* penetrat, ab una parte ad alteram. Sic *διανταῖον* vulnus. Sept. Theb. v. 900.]

[v. 336. *ΕΠΕΚΛΩΣΕΝ.* Homer. Odyss. *Π'*. 64.

—— *ὥς γάρ οἱ ἐπέκλωσεν τάδε δαίμων.*

Eurip. Oreste, v. 12.

Ὦι στέμματα ξήναισ' ἐπέκλωσεν θεὰ
Ἔριν.]

[v. 337. *ΤΟΙΣΙΝ ΑΥΤΟΥΡΓΙΑΙ.* f. *οἷσιν αὐτουργίαι. In quibus caedium manu propria commissa facinora*, i. e. caedes factae *vanae* vel immeritae, sine causa, *inciderint.* Hypallage, pro, *qui in caedes inciderint; τοῖς ὁμαρτεῖν, illos prosequi, donec subierint terram.* Sunt qui pro *τοῖσιν* malunt *οἷσιν.* Legat etiam, cui magis arridet, *οἷσιν αὐτουργίαις.*]

v. 340. *ΘΑΝΩΝ Δ' ΟΥΚ ΑΓΑΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ.* [Ne mortuus quidem a Furiis liber erit.] Idem plane superius dixerat, v. 175.

Ὑπό τε γᾶν φεύγων,
Οὔ ποτ' ἐλευθεροῦται.

[v. 343. *ΜΕΛΟΣ.* Sunt qui *μένος* legere malint.]

[v. 353. *ΠΑΛΛΕΥΚΩΝ.* Hesych. *Πάλλευκον· ἀνήμερον.*]

v. 357. *ΩΝ.* Forte ὃν.

[v. 358. *Ω, ΔΙΟΜΕΝΑΙ.* Hesych. *Δίονται· διώκονται. Δίοντο· ἀνεπορεύοντο.* Idem *Δῖον· ἐδιώχθην.*]

[v. 360. *ΜΑΥΡΟΥΜΕΝ.* Pro *ἀμαυροῦμεν.* Hesiod. *Ἔργ. καὶ Ἡμ.* v. 325.

Ῥεῖά τέ μιν μαυροῦσι θεαί.]

[v. 361. *ΣΠΕΥΔΟΜΕΝΑΙ.* Steph. Edit. *σπεύδομαι.* Minus recte. Sic et apud Sophoclem in Oedip. Tyr. chorus, v. 163.

Πρῶτά σε κεκλόμενος
Θύγατερ Διὸς, κ. τ. λ.

Neque enim *κέκλομ' ἐγὼ* legere necesse est.]

[v. 362. *ΤΑΣΔΕ ΜΕΡΙΜΝΑΣ.* Lege *τᾶς δέ*]

[v. 365. *ΕΣ ΑΓΚΡΙΣΙΝ.* f. *ἐπὶ κρίσιν*, vel *ἀπράκτοισιν*, Portus. Edit. Stephani, *ἀκροῖσιν*, in primores ungues se erigere. Quod dixit Stephanus in h. l. omnino reiicienda. f. reddendum: *neque evenire ut ego moriar.*]

[v. 367. *ΛΕΣΧΑΣ ΑΣ ΑΠΗΞΙΩΣΑΤΟ.* Hesych. *Λέσχαι· φλυαρίαι, πολλαὶ ὁμιλίαι.* Vide Vulcan. ad Callim. Epigr. II. 3.]

[Ibid. *ΑΠΗΞΙΩΣΑΤΟ.* Sept. Theb. v. 670.

Ἀλλ' οὔτε νιν ——
Δίκη προσεῖπε καὶ κατηξιώσατο.]

[v. 373. *ΟΡΧΗΣΜΟΙΣ Τ' ΕΠΙΦΟΝΟΙΣ.* f. *ὀρχηθμοῖς τ' ἐπιφόρους.*]

[v. 374. *ΜΑΛΑ ΓΑΡ ΟΥΝ.* *Γρ. μενοῦν.* f. *μάλα μὲν οὖν.*]

v. 375. *ΑΓΚΑΘΕΝ.* Supra in Agamemnone, v. 3.

[Ibid. *ΒΑΡΥΠΕΣΗ.* *Βαρυπετῆ*, *succiduum, defatigatum.*]

v. 379. *ΠΙΠΤΩΝ.* Scholiastes ad hunc locum: *περιφρονῶν γὰρ οὐκ αἰσθάνεται τοῦ κακοῦ.* Lege *παραφρονῶν.* Ita enim explicat *τὸ πίπτων ὑπ' ἄφρονι λύμᾳ.*

[v. 380. *ΛΥΜΑι.* f. *λύσα.*]

[v. 381. *ΚΝΕΦΑΣ ΑΝΔΡΙ ΜΥΣΟΣ ΠΕΠΟΤΑΤΑΙ.* f. distinguendum *κνέφας ἀνδρὶ, μῦσος, πεπόταται.* *Contra, ante virum, διὰ τὸ μῦσος.* An vero *τὸ μῦσος* ex Scholiaste irrepsit?]

[v. 382. *ΔΝΟΦΕΡΑΝ ΤΙΝ' ΑΧΛΥΝ.* f. *δνοφερά τις ἀχλύς.* Sub. *πεπόταται.*]

[Ibid. *ΚΑΤΑ ΔΩΜΑΤΟΣ.* *Κατὰ δῶμα.*]

v. 386. *ΜΝΗΜΟΝΕΣ.* Prom. Vinct. v. 515.

Μοῖραι τρίμορφοι, μνήμονές τ' Ἐριννύες.

[v. 388. *ΑΤΙΜ' ΑΤΙΕΤΑ ΔΙΟΜΕΝΑΙ.* f. *ἀτίτους*, vel *ἀτίτας*, vel *ἄτιτα*, vel *ἄτιτοι.* *Ἀτίτας*, *nondum punitos prosequentes; ἄτιτα, contumelias insultas prosequentes.*]

[v. 390. *ΑΝΗΛΙΩι.* f. ἐν ἡλίῳ, vel uno verbo ἐνηλίῳ, *in sole, luce, apparens.*]

[v. 391. *ΔΕΡΚΟΜΕΝΟΙΣΙ ΚΑΙ ΔΥΣΟΜΜΑΤΟΙΣ ΟΜΩΣ.* Vide quae ad v. 323.]

[v. 392. *ΑΖΕΤΑΙ ΤΕ ΚΑΙ ΔΕΔΟΙΚΕ.* Hesych. Ἄζεται· ἁγιάζεται *), καὶ ἅγιον ἡγεῖτο καὶ ἐσέβετο.

Ἀλλὰ γὰρ οὐδὲ θεὸν μέγαν ἄζετο.

Noster infra v. 1004.

Παλλάδος δ' ὑπὸ πτεροῖς
Ὄντας ἅζεται πατήρ.]

[v. 396. *ΕΠΙ ΔΕ ΜΟΙ.* Aurat. melius, ἔνι. *Inest mihi antiquum officium.*]

[Ibid. *ΓΕΡΑΣ.* Vide v. 209.]

[v. 399. *ΤΑΞΙΝ.* Athenaeus f), Deipn. XII. 12. Σωκράτης ὑπουργὸν ποιῶν ἐν τούτοις τὴν ἀρετὴν τῆς ἡδονῆς, καὶ θεραπαίνης τάξιν ἐπέχουσαν. Ubi illud τάξιν Budaeus reddit τὴν χώραν καὶ τὴν μοῖραν θεραπαίνης ἐπέχουσαν.]

[Ibid. *ΔΥΣΗΛΙΟΝ ΚΝΕΦΑΣ.* Ἀνήλιον, *sole carentes tenebrae.*]

[v. 400. *ΠΡΟΣΩΘΕΝ.* Proverbium Ἀπὸ μηχανῆς θεὸς ἐπιφανεὶς, ἐπὶ τῶν ἀπροσδοκήτως ἐπ' ὠφελείᾳ τινὶ ἀναφαινομένων usurpatum esse docent Paroemiographi; ἐν γὰρ τραγῳδίαις θεοὶ ἐξ ἀφανοῦς ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐφαίνοντο, *quoniam in tragoediis Dii subito in scena apparebant.* Diogenian. II. 84.]

v. 401. *ΑΠΟ ΣΚΑΜΑΝΔΡΟΥ ΤΗΝ ΚΑΤΑΦΘΑΤΟΥΜΕΝΗΝ, ΗΝ.* *A Scamandro, terram occupans, Quam.* Lego

Ἀπὸ Σκαμάνδρου, γῆν καταφθατουμένη,
Ἥν. —

Hesychius, hunc locum, ut videtur, respiciens, Καταφατουμένη (l. Καταφθατουμένη) κατακτωμένη. Sigeum intelligit, ubi templum fuisse Minervae Herodotus refert, V. 95 Αὐτὸς μὲν (Alcaeus) φεύγων ἐκφεύγει, τὰ δέ οἱ ὅπλα ἴσχουσιν Ἀθηναῖοι, καί σφεα ἀνεκρέμασαν πρὸς τὸ Ἀθήναιον τὸ ἐν Σιγείῳ. Et Alcaeus apud Strabonem, XIII, p. 600. Κελεύσας ἀγγεῖλαι τοῖς ἐν οἴκῳ Ἀλκαῖος ὡς σῶος ἄροι ἔνθα δ' οὐκ αὐτὸν τὸν ἀλεκτορὶν ἐς Γλαυκωπὸν ἱερὸν ἐκρέμασαν Ἀττικοί. Eandem cum Herodoto historiam innuit. Unde τὸ Γλαυκωπὸν ἱερὸν esse Ἀθηνᾶς γλαυκώπιδος templum in Sigeo constat. Hinc ansam captat Aeschylus, quo excitet Athenienses ad recuperandum Sigeum in Mitylenaeorum manus nuper delapsum. Simili plane modo elegia quadam a Solone accensi Athenienses Salaminem obtinuerunt; Plutarch. in Solone g), p. 82. Hoc Aeschylum revera sapit; qui, ut erat ipse animi generosissimi, ita passim in

---

f) Ath. XII, p. 55. c. g) cap. 8. *) — ετο potius.

ragoediis omnem arripuit occasionem, qua cives ad virtutem bellicam promoveret. Et hoc est, quod ipse apud Aristophanem in Ranis, v. 1040. poetae optimum esse munus asserit, et quo se functum esse gloriatur; sed et cuius contrarium Euripidi impingit:

Ἀπόκριναί μοι· τίνος οὕνεκα χρὴ θαυμάζειν ἄνδρα ποιητήν;
ΕΥ. *Δεξιότητος, καὶ νουθεσίας, ὅτι βελτίους τε ποιοῦμεν*
Τοὺς ἀνθρώπους ἐν ταῖς πόλεσι· ——

et quae sequuntur omnia usque ad finem scenae. [Porro Scholiastis verba, cuius ex auctoritate tota illa pendet, quam attulimus, interpretatio, haec sunt: *Μιτυληναῖοι ἐμάχοντο πρὸς Ἀθηναίους περὶ πόλεως Σιγείου·* (Laertius in vita Pittaci, I. 74. περὶ τῆς Ἀχιλλειτίδος χώρας Strabo h) *τὸ Ἀχίλλειον* vocat, qui Achillis templum et sepulchrum *πρὸς τῷ Σιγείῳ* memorat, ubi supra) *ἔδοξεν οὖν μονομαχίᾳ λῦσαι τὸν πόλεμον, καὶ ὑπὲρ μὲν Μιτυληναίων ἐπολέμει Πιττακὸς, ὑπὲρ δὲ Ἀθηναίων Φρύνων·* (qui Diogeni Laertio *παγκρατιαστής*. Idem fortasse, quem Eusebius eo nomine ad Olympiadem XXXVI. collocat) *ἡττηθέντος δὲ Φρύνωνος διελύθη τὰ τῆς μάχης,* quasi ex hac victoria Sigeum Atheniensibus cesserit; sicut innuere videtur Polyaenus, de reti, quo impedivit Phrynonem Pittacus, agens, I. 25. *καὶ Σίγειον τοῖς δεσμίοις τῷ τελίνῳ ἐθήρευσεν.* Magis diserte Laertius, I. 74. *καὶ κτείνας ἀνεσώσατο τὸ χωρίον.* Statim vero subdit: *ὕστερον μέντοι φησὶν Ἀπολλώδορος ἐν τοῖς χρονικοῖς διαδικασθῆναι τοὺς Ἀθηναίους περὶ τοῦ χωρίου πρὸς τοὺς Μιτυληναίους, ἀκούοντος τῆς δίκης Περιάνδρου ὃν καὶ τοῖς Ἀθηναίοις προσκρῖναι.* Haec ille ex Apollodoro. At post victoriam Pittaci ne sic quidem finitum esse bellum, contra quam sentit Scholiastes, testis est Strabo l. c. *Μένοντος δ' ἔτι τοῦ πολέμου,* inquit, *Περίανδρος διαιτητὴς αἱρεθεὶς ὑπὸ ἀμφοῖν ἔλυσε τὸν πόλεμον.* Neque unquam tunc temporis ad Mitylenaeos delatum est Sigeum, quantum ex Herodoto coniicere est, V. 95. Refert enim ille, statuisse Periandrum ut utrique ea colerent quae haberent, atque hoc modo Sigeum factum esse Atheniensium. *Κατήλλαξε δὲ ὧδε· νέμεσθαι ἑκατέρους τὴν ἔχουσι. Σίγειον μὲν νῦν οὕτω ἐγένετο ὑπ' Ἀθηναίοισι.* Hactenus de interpretatione, quam adducit Scholiastes: poterint vero, si cui haec non fecerint satis, verba Minervae nude et secundum literam intelligi, de Graecis, qui ex Troiana expeditione redierint.]

[Ibid. *ΣΚΑΜΑΝΔΡΟΥ.* Vide Agam. v. 490.]

[Ibid. *ΤΗΝ ΚΑΤΕΦΘΑΤΟΥΜΕΝΗΝ.* Sunt qui legendum esse coniiciunt, *τῆς δ' ἑκὰς*, vel *τὴν δ' ἑκὰς*, vel *τῇ δ' ἑκά*, a *Scamandro usque huc*, *φθατουμένην· φθατέω,* οὖμαι, pro

h) Strab. XIII, p. 413. Cas.

φθέγγεσθαι, convenientem, procurrentem. Cod. Ven. φί-
ναισιν.]

[v. 402. ΗΝ ΔΗΤ' ΑΧΑΙΩΝ ΑΚΤΟΡΕΣ, κ. τ. λ. Quam gratiarum actionem appositam. Λάχος, partem magnam captivorum, i. e. manubiarum. Victores e praeda ἐξαίρετον partem praecipuam, seligebant, quam Diis vel dedicabant vel sacrificabant, prout supra dictum est, ad Agam. v. 587. Neque e spoliis tantum hoc fiebat, quin etiam ex ipsa terra hostili in manus victoris delapsa; cuius ἐξαίρετον, partem aliquam primam et praecipuam, eodem pariter modo seligebat, vel ut numini alieno sacraretur, vel in sacrificium afferretur. Prioris generis exemplum hic habemus de Sigeo; sed et utriusque clara vestigia exstant apud Iosuam VI. 17. Sitque civitas haec anathema, et omnia quae in ea sunt Domino. Tota igitur civitas erat Domino consecrata, eique tanquam primitiae belli dedicata. Locupletissimus eius rei testis Patrum doctissimus Theodoretus Quaest. VII. in Iosuam: Διὰ τί τὴν Ἱερίχω πόλιν ἀναθεματισθῆναι προσέταξε; respondet, Πρώτην ταύτην τὴν πόλιν εἷλον μετὰ τὸ διαβῆναι τὸν ποταμόν. Ὥσπερ τοίνυν προσέταξεν αὐτοὺς τῶν καρπῶν προσφέρειν τὰς ἀπαρχὰς, οὕτως ἐκέλευσε καὶ τὰ τῶν σκύλων προσενεγκεῖν ἀκροθίνια. Si quis igitur a Theodoreto quaerat, quare Iericho ἀνεθεματίσθη, seu quare civitas illa anathema fuit, et omnia quae in ea sunt Domino? respondet, quia prima civitas erat, quam citra Iordanem ceperant, ideo ea tanquam spoliorum primitiae dedicata est. At in hac civitate animalia internecioni, domus, supellectile, bona igni tradebantur, ecce unum consecrandi modum; aurum, argentum, aes ac ferrum in aerarium Domini consecrabantur; ecce autem alterum, והיתה העיר חרם היא וכל אשר בה ליהוה: καὶ ἔσται ἡ πόλις ἀνάθεμα αὕτη, καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ Κυρίῳ. Illis igitur verbis et Hebraeorum חרם et Graecorum ἀνάθεμα rem consecratam significat, ad utrumque modum indifferentem, et homines cum domiciliis et suppellectili ἀνάθεμα Κυρίῳ, quia in honorem Dei ἐξολοθρεύοντο tradebantur, aurum et argentum, ferrum et aes, ἀνάθεμα Κυρίῳ, quia in honorem Dei in thesauris consecrata. Nicolaus a Lyra, ex Iudaeo Christianus, ad Levit. XXVII. 29. „Herem, inquit, „omne quod Domino consecratur, vel destruitur. Et aliquando contingebat quod in eodem facto concurrebat Herem secundum utramque significationem, licet in diversis rebus, sicut in destructione civitatis Iericho, quantum ad civitatem et habitatores fuit destructio facta ad Dei gloriam ordinata; quantum autem ad spolia civitatis, quae poterant cedere in cultum Domini, fuit ibi Herem quantum ad aliam significationem, quia aurum et argentum et aes et consimilia fuerunt Domino consecrata, ita quod non poterant aliis usibus applicari." Haec ille. Et חרם igitur Hebraeorum et ἀνάθεμα Hellenistarum utrumque significat, et id, quod in sa-

finem dedicatur, ut rei divinae inserviat, ut in templo appendatur ut sacris usibus destinetur; et id, quod ita devotum, ut igne consumatur aut internecioni et ἐξολεθρεύσει tradatur. Nego enim LXX interpretes distinctionem illam, quam viri docti vulgo tradunt, observasse, et verba illa D. Heinsii in Exercitationibus Sacris mihi minime placent: „Utrumque autem, cum diversa non sint tantum, sed et paene contraria distinguunt semper Hellenistae." Neque enim talis contrarietas ulla, sed et utrumque eandem vocem Hebraeam exprimit, et sub eadem notione, sc. ut ἀφόρισμα sive potius ἀνάθημα apud LXX non usurpatur, sed eius loco ἀνάθεμα semper. Nam etiam in Levit. XXVII. 28. ubi pro donario sumi Heinsius ipse fatetur, ἀνάθεμα in Romanis codicibus exaratur, idemque prorsus est quod Num. XVIII. 14. ἀνατεθεματισμένον. כל־חרם בישראל לך יהיה Πᾶν ἀνατεθεματισμένον ἐν υἱοῖς Ἰσραὴλ σοι ἔσται. At ἀνατεθεματισμένον ab ἀναθεματίζεσθαι, quod ab ἀνάθεμα: et revera tria illa loca Lev. XXVII. 28. Num. XVIII. 14. Ezek. XLVIII. 28. idem plane significant, unam vocem חרם habent. At in Ezekiele redditur ἀφόρισμα, in Levitico ἀνάθεμα, in Numeris participio verbi, ab eodem nomine deducti, ἀνατεθεματισμένον. Neque aliter veteris Instrumenti auctores scripsere. Nam 2 Macchab. II. 13. Ἐπιστολὰς βασιλέων περὶ ἀναθεμάτων τῷ θεῷ ἔδωκε. Ἀνάθεμα igitur LXX interpretum nihil aliud quam ἀνάθημα Atticorum; ut hoc dialecti Atticae, ita illud Alexandrinae. Thomas[i]) Magister in Atticarum dictionum eclogis: Ἀνάθημα, οὐκ ἀνάθεμα· εἰ καὶ Φιλόστρατος ἀνάθεμα τῆς Σμυρναίων ἀγορᾶς λέγει. Quibus verbis non vult ἀνάθεμα idem non esse quod ἀνάθημα, sed hoc ab Atticis usurpari, illud non item, nisi a Philostrato, licet ille Atticissime scripserit. Ut igitur ἔνθεμα dicitur et πρόσθεμα, et ἔκθεμα, licet Atticum illud nolit Phrynichus[k]), sed potius barbarum; et ἐπίθεμα, quod cum ἐπιθήματι prorsus idem; ut enim ἐπίθημα veteribus dicebatur, Alexandrinis ἐπίθεμα dicitur, neque aliter unquam LXX, qui quod ad rem praesentem maxime spectat, eo vocabulo non tantum operculum voluerunt aut כפרת reddiderunt, sed etiam pro eo quod Deo dicatum usurparunt: cum enim Hebraeorum תנופה nunc ἀφαίρεμα, nunc ἀφόρισμα, nunc ἀπαρχήν, aliquando autem δόμα et ἀπόδομα reddiderint (apparet enim LXX interpretes ventilationem illam, quam Rabbini tradiderunt, non ignovisse) non semel etiam ἐπίθεμα transtulerunt: ut στηθύνιον τοῦ ἐπιθέματος, Lev. VII. 24. Num. VI. 20. et XVIII. 18.; et δράγματα ἐπιθέματος, Lev. XXIII. 15.; et ἐπίθεμα dixerunt ab ἐπιτιθέναι, ut ἀνάθεμα ab ἀνατιθέναι, Lev. XIV. 24. et VII. 20.; ἐπιτιθέναι δόμα, Lev. XXIII. 20. Καὶ ἐπιθήσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς

i) Thom. p. 51. Lugd. k) Phryn. p. 249. Lob.

μετὰ τῶν ἀρτων τοῦ πρωτογεννήματος ἐπίθεμα ἐναντίον Κυρίου. Num. V, 25. ἐπιθήσει θυσίαν. Ita σύνθεμα idem cum σύνθημα ut ex Hesychio constat. Hedylus in Epigrammate apud Athenaeum [l]), XI. 13.

> Καὶ πολέμου σύνθημα διὰ χρυσέου δὲ γέγωνεν
> Κώθωνας [κώθωνος] κώμου σύνθεμα καὶ θαλίης.

Poetae ἄνθεμα dixere. Antipater [m]) Sidonius in Antholog. VI. 8.

> Κερκίδα τὴν φιλαοιδὸν Ἀθηναίη θέτο Βιττω
> Ἄνθεμα, λιμηρῆς ἅρμενον ἐργασίης.

Et Iulianus [n]) Aegyptius in Antholog. VI. 26.

> Αὔλακας ἰθυπόρων γραφίδων κύκλοισι χαράσσων
> Ἄνθεμά σοι τρωχθεὶς οὗτος ἐμὸς μόλιβος.

Et ante utrumque Callimachus apud Athenaeum [o]), VII. 12.

> Κόγχος ἐγώ, Ζεφυρῖτι, παλαίτερος· ἀλλὰ σὺ νῦν με,
> Κύπρι, Σεληναίης ἄνθεμα πρῶτον ἔχεις.

Licet igitur graviter D. Heinsius, qui haec ex usu Hellenistarum distinguit, errare videtur, multo tamen gravius errat vir doctissimus cl. Salmasius, qui ab origine Graeca distinguere conatur; qui vir in Plinianis Exercitationibus, p. 767. locum longum in loco plane alieno tractatum instituit, ut suam de hac lite sententiam exprimat; sed si nobis de tanti viri scriptis iudicare liceat, non tantum a Solino vagatur quam a re ipsa aberrat. Tetigit eum Dionysius Petavius in Exercitationibus Miscellaneis, sed tam leviter, ut appareat ipsum etiam nihilo melius rem totam intellexisse. „Ἀνάθημα," inquit Salmasius, „non dicitur de omni re, quae Diis consecrabatur, sed de illo tantum genere donorum, quae suspendi poterant, aut in excelso et conspicuo loco statui, ut essent templis ornamento, qualia ea sunt, quae supra diximus, sc. phialae aureae et argenteae, tripodes, acerrae, corollae, et similia." Ain vero de illo tantum genere donorum ἀνάθημα dici, quae templis suspendi possunt? Quis unquam Graecorum hoc docuit? Aliter Suidas, qui πᾶν τὸ ἀφιέρωμα θεῷ. Sed auctores suos habuit, quos secutus est. Pollux [p]) inquit: Τὰ δὲ ἀναθήματα ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ στέφανοι, φιάλαι, ἐκπώματα, et similia. At longe aliud est ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, aliud, *de illo tantum genere donorum dici*. Et sane Pollux iis verbis non significationem ἀναθήματος tradidit, neque sectionem illam, I. 27. περὶ ἀναθημάτων, ut titulus prae se fert, instituit: sed cum inter reliqua officia divina nominasset ἀνάθημα ποιήσασθαι, [illegible]

---

[l]) Athen. XI, p. 497. D.
[m]) Anal. Br. vol. II, p. 8.
[n]) Anal. Br. vol. II, p. 496.
[o]) Athen. VII, p. 318. B.
[p]) Poll. I, p. 28.

ς τὸν νεών, *donaria sc. in templo dedicare,* qualia plerumque sint expressit: *Haec autem donaria,* inquit, *quae in templo dicantur, plerumque sunt coronae, phialae, et similia.* Non item ait ἀνάθημα nihil aliud significare quam donarium in emplo suspensum aut aliquo sublimi loco positum: „Et Lucae locus," inquit Salmasius, „clare ac diserte testatur ἀναθήματα ea tantum dici, quibus templum ornaretur, XXI. 5. τι λίθοις καλοῖς καὶ ἀναθήμασι κεκόσμηται." At quis unquam a argumentatus est? eadem ratione colligere licet ex eodem oco pulchros lapides eos tantum dici, quibus templum ornatum est: aut Parium lapidem eum tantum fuisse, qui templis extruendis aut statuis Deorum adhiberetur, quod Alexis um ita dixit, Athen. q) XIV. 13.

Κόσμον μὲν μακάρεσσι λίθον.

idiculum hoc plane, sed quod sequitur miserum: „Hinc pud primum et vetustissimum poetarum r) ἀνάθημα pro quobet ornamento, τὰ γάρ τ' ἀναθήματα δαιτός." Quia Pollux et Lucas ea tantum donaria, quibus templa ornantur, ἀναθήματα dici docuerunt, ideo Homerus quaelibet ornamenta dicit. ac triplici auctoritate fultus progreditur: „At de terra aut gro, aut aedificio, aut pecore, aut arbore, vel etiam homine, iis consecratis ac dedicatis, nemo apud Graecum ullum scriptorem ἀνάθημα positum legit." Credo equidem, si priora era sint, nemo enim haec in templis suspensa vidit; at si ita sset, certe *non memini me legisse* dixisset alius: solus Salmaus dicere potest: „Nemo apud ullum Graecum scriptorem." a in Notis ad Achillem Tatium, sub initio: „Nunquam vidi eri in nominibus ἐθνικοῖς ut praeponantur quae semper postoni solent." At quoties Φαληρεὺς Δημήτριος apud Diogenem aertium? num igitur proprium nomen erit Φαληρεύς?]

[v. 406. *ΔΙΩΚΟΥΣ' ΑΤΡΥΤΟΝ ΠΟΔΑ. Regens pedem defessum.* Sept. Theb. v. 377.

—— *Διώκων πομπίμους χνόας ποδῶν.*]

[Ibid. *ΑΤΡΥΤΟΝ.* *Ἀκάματον.* Hinc Ἀτρυτώνη, epitheum huius Deae. Etymologus s), Ἄτρυτος —— σημαίνει δὲ καὶ ακαταπόνητον, ἔνθεν καὶ Ἀτρυτώνη. Eustathius t), in Odyss. Δ'. 52. Ἀτρυτώνη Ἀθηνᾶ· ἡ ἄτρυτος, ὅ ἐστιν ἀτειρής, ὡς ἀπὸ τοῦ έω τρῶ, ἐξ οὗ καὶ τὸ τείρω καὶ τὸ τρύω.]

[v. 407. *ΠΤΕΡΩΝ ΑΤΕΡ ΡΟΙΒΔΟΙΣΑ. Sine alis inflans umefaciens*) sinum aegidis, thoracis mei, i. e. *thoracem ipsum.* οιβδεῖν est cum stridore acuto ruere, et cum impetu; sed de an legendum πτερῶν ἄτερθ' οἰδοῦσα.]

---

q) Athen. XIV, p. 644. B.
r) Hom. Od. I, 152.
s) Etym. M. p. 167, 13.
t) Eust. p. 1517, 7.

[Ibid. *ΑΙΓΙΔΟΣ.* Aegis proprie Palladis: Luci vero etiam Iovi attribuit, ut hic obiter moneamus, in dial Iunonis et Iovis, c. 2. *Πρώην δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ ἁπάντων ... ἀποθέμενος τὴν αἰγίδα καὶ τὸν κεραυνόν, ἐκαθήσω ἀστραγαλ... μετ' αὐτοῦ.* Sic et Etymologici u) Magni auctor: *Αἰγὶς, ... τοῦ Διὸς ἡφαιστότευκτον ὅπλον· οὐχ ὥς τινές φασιν, ἀπὸ ... Ἀμαλθείας αἰγὸς, τῆς τὸν Δία ἀναθρεψάσης, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ... συστροφὰς τῶν ἀνέμων ποιεῖν κινεῖσθαι· αἰγίδες, καταιγίδες, ... ἄνεμοι· τὸ δὲ αἰγὶς παρὰ τὸ ἀΐσσω, τὸ ὁρμῶ.*]

[v. 408. *ΠΩΛΟΙΣ ΑΚΜΑΙΟΙΣ ΤΟΝΔ' ΕΠΙΖΕΥΞΑ... ΟΧΟΝ.* Callimachus, Hymn. in Palladem, v. 1.

Ὅσσαι λωτροχόοι τᾶς Παλλάδος, ἔξιτε πᾶσαι,
Ἔξιτε, τᾶν ἵππων ἄρτι φρυασσομέναν
Τᾶν ἱερᾶν ἐσάκουσα καὶ ἁ θεὸς εὔτυκος (l. *εὐτυκές*) *ἕρπει.*

Minerva *ἱππίας* cognomento, quod in Enceladum bigas i... misisset, apud Manthurienses colebatur. Pausan. V. 15 x). Porro cogita an apud Aeschylum nostrum legendum: *Πώλους τ' ἀκμαίους,* *equos iugales adiungens curtui.*]

[v. 411. *ΠΑΣΙ.* Scaliger, *πᾶσαις.*]

v. 412. *ΒΡΕΤΑΣ ΤΕ Τ'ΟΥΜΟΝ ΤΩΔ' ΕΦΗΜΕ... ΞΕΝΩ.* Nescio an satis perspicuo et evidenti argumento hinc evincatur, Palladium Atheniense fuisse statuam sedentem, non rectam. Eo tamen utitur Strabo, XIII. p. 601. contra Ilienses, affirmans Palladis statuam ab eis tunc temporis cultam, quae recta fuit, eandem esse non potuisse cum prisca Homerica: de qua sic Homerus, Il. *Ζ'*. 92.

Θεῖναι Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν. ——

Et Il. *Ι'*. 455.

Μήποτε γούνασιν οἷσιν ἐφέζεσθαι φίλον υἱόν.

Et refert idem plurimas Minervae statuas antiquas sedentes fuisse, *πολλὰ δὲ τῶν ἀρχαίων τῆς Ἀθηνᾶς ξοάνων καθήμενα δείκνυται, καθάπερ ἐν Φωκαίᾳ, Μασσαλίᾳ, Ῥώμῃ, Χίῳ, ... ἄλλαις πλείοσιν.* Verum noster *ἐφέζεσθαι* pro nudo amplexu ut videtur, paulo post sumit, v. 449.

Πρὸς χειρὶ τῇ 'μῇ τὸ σὸν ἐφεζομένη βρέτας.

[Palladium, grande illud et Troianorum et Romanorum ... canum, nihil aliud erat quam quaedam Palladis imagun... Pelopis ossibus confecta, quam ab Abari Scytha Athenienses olim emerunt, ut refert I. Firmicus in illo elegantissimo libello, *de superstitionibus veterum,* ubi tamen pro *Abari Scytha,* legitur, *ab avaro Scytha.* Intelligit illum Hyperboreum, de quo quaedam apud Harpocrationem, et in Atheniensium fabulis quam plurima.]

---

u) Et. M. p. 27, 28.

x) V, 15, 6.

[Ibid. *ΞΕΝΩι.* Orestem intelligit.]

[v. 413. *ΥΜΑΣ Θ' ΟΜΟΙΑΣ.* Γρ. ὑμῖν θ' ὁμοίαις. Similibus nulli generi satorum, i. e. hominum.]

v. 414. *ΟΡΩΜΕΝΑΙΣ.* Lego ὁρωμένας.

[v. 416. *ΑΜΟΡΦΟΝ ΟΝΤΑ.* Ob chori hymnum δέσμιον.]

[Ibid. *ΤΟΥΣ ΠΕΛΑΣ.* Aur. τὸν πέλας.]

[v. 417. *ΗΔ' ΑΠΟΣΤΑΤΕΙ ΘΕΜΙΣ.* Omnino lege ἦδ'. Scaliger, aliter Stephani editio; sunt qui malint ἦδ'.]

[v. 419. *ΝΥΚΤΟΣ ΑΙΑΝΗ ΤΕΚΝΑ.* f. αἰανῆς, *antiquae;* de supra. Eumenides Noctis filias fuisse tradit etiam Lycophron, v. 437.

Ἦμος ξυναίμους πατρὸς αἱ νυκτὸς κόραι
Πρὸς αὐτοφόντην στρῆνον ὥπλισαν μόρον.

vid. Metam. IV. 451.

—— sorores
Nocte vocat genitas, grave et implacabile numen.

Virgil. Aen. XII. 845.

Dicuntur geminae pestes cognomine Dirae,
Quas et Tartaream Nox intempesta Megaeram
Uno eodemque tulit partu. ——

Alii aliter.]

v. 420. *ΑΡΑΙ Δ' ΕΝ ΟΙΚΟΙΣ ΓΗΣ ΥΠΑΙ ΚΕΚΛΗΜΕΘΑ.* Aliter Servius in Virgilii *Et Dirae ultrices*, Aen. IV. 610. *Nam*, inquit, *Dirae in coelo, ut,*

Dicuntur geminae pestes cognomine Dirae,

Furiae in terris, Eumenides apud inferos.

[Ibid. *ΕΝ ΟΙΚΟΙΣ ΓΗΣ.* Legi possit ἐνοίκοις uno verbo. *Ita a familiaribus et domesticis nostris.*]

[v. 421. *ΚΛΗιΔΟΝΑΣ Τ' ΕΠΩΝΥΜΟΥΣ.* Choeph. v. 503.

Παῖδες γὰρ ἀνδρὶ κληδόνες σωτήριοι.]

v. 425. *ΤΗΣ ΣΦΑΓΗΣ.* Malim τῆς φυγῆς, tum ob sensum loci, tum ob eandem vocem v. 427. [Sin aliter, redde: *Hiccine exitus iugulationis.*]

[v. 426. *ΟΠΟΥ ΤΟ ΧΑΙΡΕΙΝ.* Virgilius, Aen. IV. 243.

—— sub tristia Tartara. ——]

v. 427. *ΕΠΙΡΡΟΙΖΕΙ.* Forte ἐπιῤῥοιζεῖς.

[v. 428. *ΗΞΙΩΣΑΤΩ.* Ἔτλη. Sustinuit.]

[v. 430. *ΤΟΣΟΥΤΟ ΚΕΝΤΡΟΝ.* *Τοσαύτη ἀνάγκη.* Respondet versui praecedenti.]

v. 432. *ΑΛΛ' ΟΡΚΟΝ ΟΥ ΔΕΞΑΙΤ'.* Observat ritus Curiae Areopagiticae: tenebatur enim reus iurare se caedis auctorem non fuisse. Lysias [y]), Orat. in Theomnestum: Ὁ

y) Lys. p. 352. Rsk.

μὲν γὰρ διώκων ὡς ἔκτεινε διόμνυται, ὁ δὲ φεύγων ὡς οὐκ ἔκτεινε.

[Ibid. *ΟΥ ΔΟΥΝΑΙ ΘΕΛΕΙ.* f. *θέλεις.* Vel potius leg. *εἰ δοῦναι θέλῃς.* *Non acciperet iuramentum si dare velis.*]

[v. 433. *ΚΛΥΕΙΝ ΔΙΚΑΙΩΣ.* Sic Prometh. v. 867.

Κλύειν ἄναλκις μᾶλλον ἢ μιαιφόνος,

Sed in hoc loco malim legere *καλεῖν.* *Et vis accusare magis iuste, quam accusatum peragere.*]

[v. 435. *ΟΡΚΟΙΣ ΤΑ ΜΗ ΔΙΚΑΙΑ.* Sophoclis Oedip. Colon. v. 643. dixerat Oedipus:

Οὔ τοι σ' ὑφ' ὅρκου γ' ὡς κακὸν πιστώσομαι.
Nolo te adigere iureiurando ut malum.

Respondet Theseus:

Οὔκουν πέρα γ' ἂν οὐδὲν ἢ λόγῳ φέροις.
Nec plus haberes inde quam vocis sonum.

Chrysostomus de Statuis Homil. XV. p. 566. *Εἰ μὲν πιστεύεις ὅτι ἀληθής ἐστιν ὁ ἀνὴρ, μὴ ἐπαγάγῃς τοῦ ὅρκου τὴν ἀνάγκην· εἰ δὲ οἶδας, ὅτι ψεύδεται μὴ ἀναγκάσῃς ἐπιορκεῖν.* *Si credis verum esse eum, quicum tibi negotium est, noli ei iurandi imponere necessitatem: quod si scis fore ut mentiatur, ne coge eum deierare.*]

[v. 436. *ΚΡΙΝΕ Δ' ΕΥΘΕΙΑΝ ΔΙΚΗΝ.* Postea, v. 461.

Σὺ τ' εἰ δικαίως, εἴτε μή, κρῖνον δίκην.]

[v. 437. *Η ΚΑΠ' ΕΜΟΙ ΤΡΕΠΟΙΤ' ΑΝ.* *Κἀπ' ἐμοὶ ἂν ἐμοί.* *Ἐπιτρέποιτ' ἄν.* *Ne conscribitis iudicium mihi?*]

v. 438. *ΕΠΑΞΙΩΝ.* Forte *ἀπ' ἀξίων.*

v. 439. *ΕΝ ΜΕΡΕΙ, vicissim.* Infra v. 589.

Ἔπος δ' ἀμείβου πρὸς ἔπος ἐν μέρει τιθείς.

Iubet Minerva Orestem reum pro se ipso causam dicere.

[v. 441. *ΕΠΕΙΤΑ ΤΟΝΔ' ΑΜΥΝΑΘΟΥ.* *Ἀμύνου, depelle hoc crimen.* Nam actae erant causae primitus in Areopago ab ipsis partibus, sine ullo patrocinio. Sext. Empir. adv. Mathemat. II. 77. *Παρ' ἣν αἰτίαν Ἀθηναίοις τὸ παλαιὸν οὐκ ἐπέπρατο συνήγορον παρίστασθαι τοῖς κρινομένοις ἐπὶ τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς. Ἀλλ' ἕκαστος ὡς εἶχε δυνάμεως ἀδιαστρόφως καὶ ἀπανούργως ὑπὲρ ἑαυτοῦ τοὺς λόγους ἐποιεῖτο.* Postea vero a oratoribus vel patronis: qua de re vide sis eruditissimum I. Meursium de Areopago, c. 7.

[Ibid. *ΨΟΓΟΝ.* Hesych. *Ψόγος· κατάγνωσις, μέμψις, ὄνειδος.*]

v. 443. *ΕΣΤΙΑΣ, aram.* Ita malim, quoniam Orestes erat intra aedem Minervae.

v. 444. *ΕΝ ΤΡΟΠΟΙΣ ΙΞΙΟΝΟΣ.* De expiatione Ixionis supplicis a Iove facta lege Schol. Pind. in Pyth. Od. II. 40.

[v. 446. *ΑΝΑΣΣ' ΑΘΑΝΑ.* Multa est in hac Orestis ...σει tum ars tum prudentia poetae: fabre enim in tanta breloquentia necessaria in causa capitali argumenta perse...itur.]

[v. 448. *ΟΥΚ ΕΙΜΙ ΠΡΟΣΤΡΟΠΑΙΟΣ.* Supra, v. 237.

Οὐ προστρόπαιον, οὐδ' ἀφοίβαντον.]

[Ibid. *ΟΥΔ' ΕΧΕΙ ΜΥΣΟΣ.* l. *μύσος* metri gratia, ut ...pra v. 195. Quin h. l. *γρ. οὐδ' ἔνι μύσος*, *neque inest pia...lum.*]

v. 451. *ΑΦΘΟΓΓΟΝ ΕΙΝΑΙ.* Euripides, Iphigenia in ...auris de Oreste, v. 951.

Σιγῇ δ' ἐτεκτήναντ' ἀπόφθεγκτόν μ' ὅπως
Δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτοῦ δίχα.

[Ibid. *ΠΑΛΑΜΝΑΙΟΝ.* *Οὗ μεμίασται ἡ παλάμη.* Hesych. ...αλαμναῖος· ἀποτρόπαιος, σκληρὸς, φονεὺς, ὁ αὐτοχειρίᾳ τινὰ ...ελὼν, ὁ ἀνεχόμενος (Salm. ἐνεχόμενος) μιάσματι οἰκείῳ. Idem, ...αλαμναῖος· φονεὺς, ἀντίθεος θεῷ, μεμιασμένος. Etymolog.[z] ...αλαμναῖος· ὁ τοὺς αὐτοχειρὶ φονεύσαντας τιμωρούμενος, Ζεὺς ...αλαμναῖος. Λέγεται καὶ ἐν Χαλκίδι παλαμναῖος. καὶ ἀσπὶς δέ τις ...ῶν θηρίων, παλαμναία καλουμένη. Καὶ ὁ ἐχθρὸς δὲ καὶ ὁ πολέ...ιος παλαμναῖος καλεῖται, ὁ διὰ χειρῶν καταγωνιζόμενος τὴν μά...ην, παρὰ τὴν παλάμην. Παλαμναῖος, φονεὺς, ἀντίθετος τῷ ...εῷ, μεμιασμένος, πικρὸς, φόνιος, σοβαρός· παλαμᾶσθαι γὰρ οἱ ...ττικοὶ τὸ διὰ χειρὸς ἐργάζεσθαι· γίνεται πάλαμνος καὶ παλαμναῖος ...αὐτοῦ.]

v. 453. *ΣΦΑΓΑΙ ΚΑΘΑΙΜΑΞΩΣΙ ΝΕΟΘΗΛΟΥ ΒΟ...ΟΥ.* Porci; supra, v. 283.

[v. 455. *ΟΙΚΟΙΣΙ.* Vide Choeph. v. 1059. ubi pro *Λοξίου* ...οσθιγών legendum censemus *πρὸ στεγῶν.*]

Ibid. *ΚΑΙ ΡΥΤΟΙΣ ΠΟΡΟΙΣ.* [*Laticibus liquidis.* Ho...icidium aqua expiabant veteres. Tertullian. de Baptismo, ...5. ubi de aquarum usu in caeremoniis gentium agit; *Item*, ...quit, *penes veteres, quisquis se homicidio infecerat, purgatrice* ...*ua se expiavit.* Exempla passim occurrunt; ut Adrasti, ...ud Herodotum, I. 35. Apollinis Pythone caeso, Pausan.[a] ...Corinth. c. 7. et Thesei cum filios Pallantis occidisset, apud ...ndem, in Atticis, c. 22.] Oresti in expiatione Hippocre...s aquam adhibitam fuisse refert Pausanias[b] in Corinthia...s, c. 31. *Καθῆραι δέ φασιν Ὀρέστην καθαρσίοις καὶ ἄλλοις, καὶ* ...*ατι ἀπὸ τῆς ἵππου κρήνης.* Abluto interfectore sordes ac ma...ilas, quae *καθάρσια* seu *ἀποκαθάρματα* dicta, ex domo foras ...oiicere atque in secreto aliquo loco occultare solebant. ...eque praetereundum est, quod tradit Pausanias, loco citato,

---

z) Et. M. p. 647, 43. a) Paus. II, 7, 7.
b) Paus. II, 31, 8.

nempe laurum illic enatam, ubi Orestis καθάρσια abdebantur. Κατορυχθέντων δὲ ὀλίγον ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῶν καθαρσίων, φασὶν ἀπ' αὐτῶν ἀναφῦναι δάφνην, ἣ δὴ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔστιν ἡ πρὸ τῆς σκηνῆς ταύτης.

[v. 459. ΑΡΜΟΣΤΟΡΑ. Ducem et principem, Ἁρμοσταί, magistratus.]

[v. 460. ΑΠΟΛΙΝ ΛΙΟΥ ΠΟΛΙΝ. Urbem ne-urbem, ut cum antiquis loquar. Catullus, Carm. LXIII. [LXIV.] & Funera ne-funera.]

v. 464. ΛΟΥΤΡΩΝ, lavatrina. Malim λουτρῶν, addubito quin ea sit vera lectio.

[v. 466. ΚΑΤΕΛΘΩΝ. Reversus ab exilio. Quod et monet Aristophanes sub persona Aeschyli. Ran. v. 1166.

Φεύγων δ' ἀνὴρ ἥκει τε καὶ κατέρχεται.

Schol. Ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν φυγάδων χρῶνται τῷ κατέρχεται.]

v. 469. ΑΛΓΗ ΠΡΟΦΩΝΩΝ ΑΝΤΙΚΕΝΤΡΑ ΚΑΡΔΙΑι. Dolores praedicens cordi meo instar stimuli pungentis. Ita supra v. 136.

Τοῖς σώφροσιν γὰρ ἀντίκεντρα γίγνεται.

[v. 471. ΣΥ Τ'. f. Σὺ δ'.]

[v. 472. ΠΡΑΞΑΣ ΓΑΡ ΕΝ ΣΟΙ ΠΑΝΤΑΧΗ ΤΑΙΝΕΣΩ. Postquam egero omnia apud te, haec approbabo. Αἰνεῖν est vox fori, et ἐπαινεῖν calculum adiicere. Hom. Il. Δ'. 29.

Ἔρδ'· ἀτὰρ οὔ τοι πάντες ἐπαινέομεν θεοὶ ἄλλοι,

assentiemur. Sic hoc loco,

Apud te enim disceptans, in eo, quodcunque erit [illegible] stabo.

Pariter Scholiastes accipit: Τὰ κατὰ τὴν κρίσιν ἀποβησόμενα ὁποῖα ἂν ᾖ, ἐπαινέσω. Videtur allusisse ad senatum Areopagiticum, ubi tam sancte iudicatum semper fuit, ut nunquam neque reus quisquam neque actor de sententiae iniquitate merito conqueri potuerit. Demosthenes c), Orat. in Aristocratem; p. 413. Ἐνταῦθα μόνον οὐδεὶς πώποτε, οὔτε φεύγων ἁλοὺς οὔτε διώκων ἡττηθείς, ἐξήλεγξεν ὡς ἀδίκως ἐδικάσθη τὰ κριθέντα. Aristides d) in Panathenaica: Οὐ γὰρ ἔστιν ὑπὲρ τὸ Ἄρειον πάγον οὐδὲν εὑρεῖν εἴ τις ὑπερβολὴν ζητοίη· ἀλλ' ὥσπερ ὕδατα ἔσα μαντικὰ, καὶ πνεύματα αὐτόθεν ἴσχει, οὕτω καὶ οὗτος ὁ χῶρος ὥσπερ ἀνιέναι δοκεῖ τὴν τοῦ δικαίου γνῶσιν ἐναργῆ, καὶ τοῖς παρὰ τοῖς θεοῖς, ὡς δύνατον, ἐγγυτάτω [καὶ τοσούτῳ] τετίμηται παρὰ πάντων τῷ συγκεχωρηκότι, ὥσθ' οἱ μὲν ἡττώμενοι στέργουσιν ὁμοίως τοῖς κεκρατηκόσιν. Lycurgus Orat. in Leocratem e)

c) Demosth. p. 642. R.

d) Aristid. vol. I, p. 185. C.

e) cap. IV.

Κάλλιστον ἔχοντες τῶν Ἑλλήνων παράδειγμα τὸ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ συνέδριον, ὃ τοσοῦτον διαφέρει τῶν ἄλλων δικαστηρίων, ὥστε καὶ παρ' αὐτοῖς ὁμολογεῖσθαι τοῖς ἁλισκομένοις, δικαίαν ποιεῖσθαι τὴν κρίσιν.]

v. 473. *ΕΙ ΤΙΣ ΟΙΕΤΑΙ.* Lego ἤ τις οἴηται. [Virgil. Ecl. III. 108.

Non nostrum inter vos tantas componere lites.]

[v. 475. *ΦΟΝΟΥΣ.* Lego φόνου. *Diiudicare caedis recentis acutam iram diras habentis.*]

[Ibid. *ΟΞΥΜΗΝΙΤΟΥ.* f. ὀξυμηνίτους.]

[v. 476. *ΑΛΛΩΣ ΤΕ.* f. δέ. *Verum tu recenter lustratus supplex.*]

[Ibid. *ΚΑΤΗΡΤΥΚΩΣ.* Hesych. Κατηρτυκώς· τελειώσας.]

v. 478. *ΟΜΩΣ Δ'.* Forte ὁμῶς τ'. [An potius ὅλως legendum cogita.]

[v. 479. *ΑΥΤΑΙ Δ' ΕΧΟΥΣΑΙ.* Vide an non haec ad chorum pertineant, ut sit legendum:

ΧΟ. Αὗται δ' ἔχουσαι, κ. τ. λ.
ΑΘ. Τοιαῦτα μὲν τάδ' ἐστίν, κ. τ. λ.

Quae habemus ministrationes non exorabiles; loquitur forsan chorus de se in tertia persona.]

[v. 481. *ΙΟΣ ΕΚ ΦΡΟΝΗΜΑΤΩΝ.* *Virus*, i. e. *sanguis cadens in terram de industria est lues perpetua.*]

v. 484. *ΠΕΜΠΕΙΝ ΔΕ ΔΥΣΠΗΜΑΤ' ΑΜΗΧΑΝΩΣ ΕΜΟΙ.* *Amovere autem damna* haec (has Furias) *difficile est mihi.* Legerat Iacob πέπτειν δὲ δύσπεπτ', quem secutus sum in versione [f]). Verum satis sanus est locus, nisi quod metri gratia δυσπήματα, vel δυσπήμαντ' potius legendum. Πέμπειν hic pro ἀποπέμπειν sumitur, ut apud Homerum, Odyss. O'. 74.

—— ἐθέλοντα δὲ πέμπειν.

Quomodo et *mitto* apud Latinos. Iuvenalis, Satyra II. 169.

Mittentur braccae, cultelli, fraena, flagellum.

Idem dixerat Noster in Agamemnone de Furiis, v. 1198.

—— κῶμος ἐν δόμοις μένει,
Δύσπεμπτος ἔξω συγγόνων Ἐρινύων.

[Sunt qui legunt δυσποίμαντ', *difficilia ad regendum*, *difficilia indicatu.*]

[v. 485. *ΔΕΥΡ' ΕΠΕΣΚΗΨΕΝ.* Vide sis Agam. v. 310. et v. 315.

v. 486. *ΦΟΝΩΝ ΔΙΚΑΣΤΑΣ ΟΡΚΙΩΝ ΑΙΡΟΥΜΕΝΟΥΣ, ΘΕΣΜΟΝ ΤΟΝ ΕΙΣ ΑΠΑΝΤ' ΕΓΩ ΘΗΣΩ ΧΡΟΝΟΝ.* *Caedis iudices iuramento obligatos statuam, Institutum*

f) „*Concoquere aegre maturanda possum.*"

in aeternum duraturum. H. e. curiam institutam caedis iudicem, quae in perpetuum Athenis durabit. Ὁρκίων αἱρεῖσθαι ni fallor, est tactis prosectis (apri scil. arietis, et tauri) iurare. Qui ritus in ea curia mansit. Demosthenes g), Orat. in Aristocratem, p. 413. *Εἶτ' οὐδὲ κατὰ* [τὸν] *τυχόντα τὸν ὅρκον τοῦτο ποιήσει, ἀλλ' ὃν οὐδεὶς ὄμνυσιν ὑπὲρ οὐδενὸς ἄλλου, στὰς ἐπὶ τῶν τομίων κάπρου καὶ κριοῦ καὶ ταύρου, καὶ τούτων ἐσφαγμένων ὑφ' ὧν δεῖ, καὶ ἐν αἷς ἡμέραις προσήκει.* Quod ἑστάναι ἐπὶ τῶν σφαγίων Antiphonti h) dicitur Orat. de caede Herodis. [Sunt qui legunt *ὁρκίους αἱρουμένη*, *iuratos*.]

[v. 487. *ΘΕΣΜΟΝ ΤΟΝ ΕΙΣ ΑΠΑΝΤ'*. Vult Aeschylus curiam Areopagiticam hac occasione a Minerva institutam fuisse; at alii originem eius altius repetunt. Arundeliana Epocharum stela [5] curiae institutionem sub Cranao, Orestae iudicium sub Demophonte reponit. *Ἀφ' οὗ δίκη Ἀθήνησιν..... ετο Ἄρει καὶ Ποσειδῶνι ὑπὲρ Ἀλιρροθίου τοῦ Ποσειδῶνος καὶ ὁ τόπος ἐκλήθη Ἄρειος πάγος ἔτη ΧΗΗΔΔΠΙΙΙ βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Κρ...ου.* Et postea [41]. *Καὶ αὐ......αο ἐν Ἀρείου πάγῳ ἔτη Ὀρέστης ἐνίκησεν ......ων..... ἔτη.... ΗΗΗΗΔΔΔ... ΙΙ, βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Δημοφῶντος.* *Ex quo Mars et Neptunus iudicio egerunt de Halirrothio Neptuni f. et locus nuncupatus est Areopagus, anni MCCLXVIII, Athenis regnante Cranao.* Dein, *in Areopago quo vicit Orestes.......... anni DCCCCXLII.* Vides distantiam 326 annorum. Marianus Scholasticus in Chronico, anno Cranai regis quinto constitutam esse dicit iis verbis: *Areopagus nomen iudicii constitutus est*; Eusebius annis ante hoc quatuordecim, nempe Cecropis, cui successit Cranaus, quadragesimo primo: *Ἄρειος πάγος ἐκλήθη καὶ ἀρεοπαγῖται κατέστη*. Aeschylo itidem adversantur illi, qui Cephalum regnante Erechtheo, et qui Daedalum regnante Aegeo illic condemnatum referunt. Quin Demosthenes i) in Aristocr. p. 413. incertam eius originem profitetur. *Οἱ ταῦτ' ἐξ ἀρχῆς τὰ νόμιμα διαθέντες* [οἵτινές ποτ' ἦσαν] *εἴθ' ἥρωες εἴτε θεοί, οὐκ ἐπέθεντο τοῖς ἀτυχήμασιν, ἀλλ' ἀνθρωπίνως ἐπεκούφισαν εἰς ὅσον ἦν καλῶς τὰς συμφοράς.*]

[v. 490. *ΚΡΙΝΑΣΑ Δ' ΑΣΤΩΝ*. Aliter Euripides Oreste, v. 1650.

—— *θεοὶ δέ σοι δίκης βραβεῖς,*
Πάγοισιν ἐν Ἀρείοισιν εὐσεβεστάτην
ψῆφον διοίσουσ', ἔνθα νικῆσαί σε χρή.

Nisi per Deos Minervam solam intelligit, cuius suffragio liberatus est Orestes.]

---

g) Demosth. p. 642. R.
h) p. 707, 2. Rsk. (§. 12. Bk.) i) Demosth. p. 643. R.

[Ibid. *ΤΑ ΒΕΛΤΑΤΑ.* *Eligens civium meorum τὰ βέλτατα.* Callim. Hymn. I. 70.

Εἵλεο δ' αἰζηῶν ὅ,τι φέρτατον. —

Constabat Senatus Areopagiticus ex viris summa virtute conspicuis. Socrates apud Xenoph.[k]) Memor. III. p. 770. Ἡδ' ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴ ὦ Περίκλεις, οὐκ ἐκ τῶν δεδοκιμασμένων καθίσταται; Maximus in Prolog. in Dionys. Areopag. sub init. Οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἦν εἰς τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν τελεῖν· ἀλλ' οἱ παρ' Ἀθηναίοις πρωτεύοντες ἔν τε γένει καὶ πλούτῳ καὶ βίῳ χρηστῷ. Idem referunt Georgius Pachymerius et Theophanes, quos adducit I. Meursius in Areopago, c. 4.]

[v. 491. *ΗΞΩ.* f. ἄξω. *Adducam ut iudicent.*]

v. 492. *ΟΡΚΟΝ ΠΕΡΩΝΤΑΣ ΜΗΔΕΝ ΕΚΔΙΚΟΝ ΦΡΕΣΙΝ.* Legimus φράσαι. Turnebi editio μηδὲν ἔκδικον, *nullum iniquum iuramentum animis proferentes.* Quod forsan melius.

v. 493. *ΝΕΩΝ ΘΕΣΜΙΩΝ.* Ita in Prometheo, v. 150.

Νεοχμοῖς δὲ νόμοις Ζεὺς ἀθέσμως κρατύνει,
Τὰ πρὶν δὲ πελώρια νῦν ἀϊστοῖ.

[Ode pro vindicta in homicidas tum maxime paricidas pulcherrima. Initium hoc non absimile est illi Aristophanis in Nub. v. 1395.

Εἰ γὰρ τοιαῦτά γ' οὗτος ἐξειργασμένος
Λαλῶν ἀναπείσει,
Τὸ δέρμα τῶν γεραιτέρων λάβοιμεν ἂν
Ἀλλ' οὐδ' ἐρεβίνθου.

Porro δίκα καὶ βλάβα, *causa et noxa*, est *causa noxia et sontica.* Ἓν διὰ δυοῖν.]

[Ibid. *ΝΕΩΝ ΘΕΣΜΙΩΝ.* Sc. Apollinis et Mercurii iuniorum Deorum.]

v. 499. *ΕΤΥΜΑ.* Lego ἄτιμα, eo sensu, quo transtuli[kk]). [Ni potius ἕτοιμα, quod simplicius et propius ad receptam scripturam. *Multa mala parata, ex filiorum vulneribus venientia, imminebunt parentibus.*]

[v. 501. *ΜΕΤΑ Τ' ΑΥΘΙΣ.* Τῷ μεταῦθις ἐν χρόνῳ.]

[v. 503. *ΕΦΕΡΨΕΙ.* f. ἀφέρξει. *Neque irato vultu abstinebis*, i. e. abstinere facies.... *ab istis facinoribus.*]

[v. 506. *ΠΕΥΣΕΤΑΙ.* Distingue ob metrum:

Πεύσεται δ' ἄλλος ἄλλο-
θεν, προφωνῶν, κ. τ. λ.]

[v. 507. *ΠΡΟΦΩΝΩΝ ΤΑ.* Γρ. προσφωνοῦντα.]

[v. 508. *ΛΗΞΙΝ.* *Sortem*: supple κατά. Sunt qui malint λῆψιν, *receptionem et redditionem laborum homicidarum.*]

[Ibid. *ΥΠΟΔΟΣΙΝ.* f. ἀπόδοσιν.]

---

k) Xen. Mem. III, 5, 20.   kk) „*impuniti.*"

[v. 516. *ΤΑΥΤΑ ΤΙΣ ΤΑΧ' ΑΝ.* Τάχα, iamiam; ταῦτα, supple κατά. Sc. *secundum haec.*]

[v. 518. *ΟΙΚΤΟΝ ΟΙΚΤΙΣΑΙΤ'.* f. οἰκτρόν.]

[v. 520. *ΕΣΘ' ΟΠΟΥ ΤΟ ΔΕΙΝΟΝ.* Horat. Epist. I. 16.[l])

Oderunt peccare boni virtutis amore.]

[Ibid. *ΕΥ.* Auratus τε.]

v. 522. *ΔΕΙΜΑΙΝΕΙ· ΚΑΘΗΜΕΝΟΝ.* ΞΥΜΦΕΡΕΙ. Aliter distinguit Scholiastes, in hunc scil. modum:

> Aliquando severitatem
> Et animi inspectorem
> Recte *quis* metuit.

Et καθήμενον cum sequentibus coniungit.

[Ibid. *ΔΕΙΜΑΙΝΕΙ.* l. δειμανεῖ ob metrum. Sunt qui δειμαίνειν malint.]

[v. 525. *ΕΝ ΦΑΕΙ.* A. ἐν δέει.]

v. 529. *ΜΗΤ' ΑΝΑΡΚΤΟΝ ΒΙΟΝ, ΜΗΤΕ ΔΕΣΠΟΤΟΥΜΕΝΟΝ ΑΙΝΕΣΗιΣ.* [*Principalem; principatum, tyrannidem.* Τῆς βασιλείας οὔσης ἀρχῆς ἀνυπευθύνου, ut loquitur Laertius in Zenone, VII. 122. Vide quae ad Prometh. v. 49 et ad Pers. v. 213. Porro legit vir doctissimus μήτ' ἄναρκτον αὖ βίον.] Eadem sententia iisdem fere verbis infra, v. 693.

> Τὸ μήτ' ἄναρχον, μήτε δεσποτούμενον
> Ἀστοῖς περιστέλλουσι βουλεύω σέβειν.

In Agamemnone, v. 479.

> Κρίνω δ' ἄφθονον ὄλβον.
> Μήτ' εἴην πτολιπόρθης.
> Μήτ' οὖν αὐτὸς ἁλοὺς
> Ὑπ' ἄλλων βίον κατίδοιμι.

Hesychius, Ἄναρκτον· ἀνυπότακτον, οὗ οὐδεὶς ἦρξε.

[v. 530. *ΟΙ ΜΗ.* Schol. οἱ μή. l. οἱ μέν.]

[v. 532. *ΑΠΑΝΤΙ ΜΕΣΩι.* Quid sit μέσον docet Aristoteles, Ethic. II. 5. Palladas[m]) apud Stobaeum, Serm. XXXVIII.

> Ἡ μεσότης γὰρ ἄριστον· ἐπεὶ τὰ μὲν ἄκρα πέφυκε
> Κινδύνους ἐπάγειν, ἔσχατα δ' ὕβριν ἔχει.]

v. 533. *ΑΛΛΑ.* [Forsan legendum ἄλλα ἄλλοθ' ἐφορεύει, vel ἄλλα δ' ἄλλοτ' ἐφορεύει. *Alia alias speculatur Deus.*] Scholiastae verba restituit in hunc modum P. Victorius, Var. Lect. XXVI. 18. Ὁ θεὸς ἐσθ' ὅπη δίος. „Significant, *inquit*, id quod Statius[n]) quoque cecinit:

> Primus in orbe Deos fecit timor." —

[v. 534. *ΞΥΜΜΕΤΡΟΝ Δ' ΕΠΟΣ ΛΕΓΩ.* Σύντομον, *breve.*]

---

l) v. 52. m) Anal. Br. II, p. 433. n) Stat. Theb. III, 661.

[v. 538. *ΥΓΙΕΙΑΣ ΦΡΕΝΩΝ*. *Σάος νοῦς*. Immo *σωφροσύνη*, quae est *ὑγίεια φρενῶν*, *σάος νοῦς*. Ut Iuv. Sat. X. 356. *Mens sana in corpore sano:* cui contraria *insana*. Unde dogma illud Stoicorum, Laert. in Zenone, Segm. 124. *Πάντας τε τοὺς ἄφρονας*, (ita homines nequam vocant Stoici) *μαίνεσθαι· οὐ γὰρ φρονίμους εἶναι, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἴσην τῇ ἀφροσύνῃ μανίαν πάντα πράττειν.* Eadem ratione *ψυχὴν νοσοῦσαν iram* dixit, Prom. v. 378. et *νόσον* vel *iram* vel zelotypiam Suppl. v. 595. Caeterum quid sit *ὑγίεια φρενῶν* docet Cicero Tusc. Quaest. IV. 13. Stoicorum doctrinam explicans. *Et ut corporis*, inquit, *est temperatio, cum ea congruunt inter se, e quibus constamus; sic animi sanitas dicitur, cum eius iudicia opinionesque concordant, eaque est animi virtus, quam alii ipsam temperantiam dicunt esse, alii obtemperantiam temperantiae praeceptis, et eam subsequentem, nec habentem ullam speciem suam.*]

[v. 542. *ΒΩΜΟΝ ΑΙΔΕΣΑΙ ΔΙΚΑΣ*. Eadem habetur sententia totidem fere verbis Agam. v. 389.

Οὐ γάρ ἐστιν ἔπαλξις
Πλούτου πρὸς κόρον ἀνδρὶ
Λακτίσαντι μεγάλα δίκας
Βωμὸν, εἰς ἀφάνειαν.]

[v. 545. *ΛΑΞ ΑΤΙΣΗιΣ*. *Λακτίσῃς*.]

[v. 548. *ΠΡΟΣ ΤΑΔΕ*. *Πρὸς ταῦτα, deinde.*]

[v. 549. *ΣΕΒΑΣ ΕΥ ΠΡΟΤΙΩΝ*. Sc. *ἔστω*. Qui homines fuerunt *αἰδοῖοι* postea *δεινοί* facti sunt.]

[v. 554. *ΔΙΚΑΙΟΣ ΩΝ*. Praemium iustorum. Antholog. I. 28.

—— ἦ ῥα δικαίοις
Ἀνδράσιν εὐσεβίης οὐκ ἀπόλωλε χάρις.

Idem p), III. 6.

Εἶχες ἂν ἐκ μακάρων μισθὸν ἐπ' εὐσεβίῃ.]

[v. 555. *ΠΑΝΩΛΕΘΡΟΣ*. Auratus, *καὶ πανώλεθρος*.]

[v. 556. *ΠΑΡΑΙΒΑΔΑΝ*. f. *παραιβάταν* vel *παραιβάτην*.]

v. 557. *ΠΑΝΤΟΦΥΡΤ'*. Forte *παντοφόροντ'*. Vel, si retineatur vulgata lectio, quam agnoscit Scholiastes, *multa simul corrasa iniuste, violente tandem demergere.*

[v. 558. *ΞΥΝ ΧΡΟΝΩι*. Quod Euripides *εἰς τέλος*, Ione, v. 1615.

Χρόνια μὲν τὰ τῶν θεῶν πως, εἰς τέλος δ' οὐκ ἀσθενῆ.

Et mox, v. 1621.

Εἰς τέλος γὰρ οἱ μὲν ἐσθλοὶ τυγχάνουσιν ἀξίων,
Οἱ κακοὶ δ' ὥσπερ πεφύκασ', οὔποτ' εὖ πράξειαν ἄν.

---

p) Anal. Br. vol. III, p. 251.

[Ibid. *ΑΙΓΙΔΟΣ.* Aegis proprie Palladis: Lucian vero etiam Iovi attribuit, ut hic obiter moneamus, in dialog. Iunonis et Iovis, c. 2. *Πρώην δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ πατὴρ ... ἀποθέμενος τὴν αἰγίδα καὶ τὸν κεραυνὸν, ἐκαθήσ... ἀστραγαλ... μετ' αὐτοῦ.* Sic et Etymologici u) Magni auctor: *Αἰγὶς, ... τοῦ Διὸς ἡφαιστότευκτον ὅπλον· οὐχ ὡς τινές φασιν, ἐκ τῆς Ἀμαλθείας αἰγὸς, τῆς τὸν Δία ἀναθρεψάσης, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ... συστροφὰς τῶν ἀνέμων ποιεῖν κινεῖσθαι· αἰγίδες, ... καταιγίδες. ... ἄνεμοι: τὸ δὲ αἰγὶς παρὰ τὸ ἀΐσσω, τὸ ὁρμῶ.*]

[v. 408. *ΠΩΛΟΙΣ ΑΚΜΑΙΟΙΣ ΤΟΝΔ' ΕΠΙΖΕΥΞΑΣ ΟΧΟΝ.* Callimachus, Hymn. in Palladem, v. 1.

Ὅσσαι λωτροχόοι τᾶς Παλλάδος, ἔξιτε πᾶσαι,
Ἔξιτε, τᾶν ἵππων ἄρτι φρυασσομέναν
Τᾶν ἱερᾶν ἐσάκουσα καὶ ἁ θεὸς εὔτυκος (f. εὐτυχὴς) ἕρπει.

Minerva *ἱππίας* cognomento, quod in Enceladum bigas ... misisset, apud Manthurienses colebatur. Pausan. V. 15 x) Porro cogita an apud Aeschylum nostrum legendum: *Πώλοις τ' ἀκμαίους, equos iugales adiungens curruï.*]

[v. 411. *ΠΑΣΙ.* Scaliger, *πάσαις.*]

v. 412. *ΒΡΕΤΑΣ ΤΕ ΤΟΥΜΟΝ ΤΩΝΔ' ΕΦΗΜΕΝΩ ΞΕΝΩ.* Nescio an satis perspicuo et evidenti argumento hinc evincatur, Palladium Atheniense fuisse statuam sedentem, non rectam. Eo tamen utitur Strabo, XIII. p. 601. contra Ilienses, affirmans Palladis statuam ab eis tunc temporis cultam, quae recta fuit, eandem esse non potuisse cum prisca Homerica: de qua sic Homerus, Il. *Ζ*'. 92.

Θεῖναι Ἀθηναίης ἐπὶ γούνασιν. ——

Et Il. *Ι*'. 455.

Μήποτε γούνασιν οἷσιν ἐφέζεσθαι φίλον υἱόν.

Et refert idem plurimas Minervae statuas antiquas sedentes fuisse, *πολλὰ δὲ τῶν ἀρχαίων τῆς Ἀθηνᾶς ξοάνων καθήμενα δείκνυται, καθάπερ ἐν Φωκαίᾳ, Μασσαλίᾳ, Ῥώμῃ, Χίῳ, καὶ ἄλλαις πλείοσιν.* Verum noster *ἐφέζεσθαι* pro nudo amplexu, ut videtur, paulo post sumit, v. 449.

Πρὸς χειρὶ τῇ 'μῇ τὸ σὸν ἐφεζομένη βρέτας.

[Palladium, grande illud et Troianorum et Romanorum arcanum, nihil aliud erat quam quaedam Palladis imago ... e Pelopis ossibus confecta, quam ab Abari Scytha Athenienses olim emerunt, ut refert I. Firmicus in illo elegantissimo libello, *de superstitionibus veterum*, ubi tamen pro *Abari Scytha*, legitur, *ab avaro Scytha.* Intelligit illum Hyperboreum, de quo quaedam apud Harpocrationem, et in Atheniensium fabulis quam plurima.]

---

u) Et. M. p. 27, 28.

x) V, 15, 6.

[Ibid. *ΞΕΝΩι.* Orestem intelligit.]

[v. 413. *ΥΜΑΣ Θ' ΟΜΟΙΑΣ.* Γϱ. ὑμῖν θ' ὁμοίαις. *Si-ilibus nulli generi satorum*, i. e. hominum.]

v. 414. *ΟΡΩΜΕΝΑΙΣ.* Lego ὁϱωμένας.

[v. 416. *ΑΜΟΡΦΟΝ ΟΝΤΑ.* Ob chori hymnum δέσμιον.]

[Ibid. *ΤΟΥΣ ΠΕΛΑΣ.* Aur. τὸν πέλας.]

[v. 417. *ΗΔ' ΑΠΟΣΤΑΤΕΙ ΘΕΜΙΣ.* Omnino lege ἡδ'. a Scaliger, aliter Stephani editio; sunt qui malint ἦδ'.]

[v. 419. *ΝΥΚΤΟΣ ΑΙΑΝΗ ΤΕΚΝΑ.* f. αἰανῆς, *antiquae*; de supra. Eumenides Noctis filias fuisse tradit etiam Ly-ophron, v. 437.

Ἧμος ξυναίμους πατρὸς αἱ νυκτὸς κόραι
Πρὸς αὐτοφόντην στρῆνον ὥπλισαν μόρον.

vid. Metam. IV. 451.

—— sorores
Nocte vocat genitas, grave et implacabile numen.

irgil. Aen. XII. 845.

Dicuntur geminae pestes cognomine Dirae,
Quas et Tartaream Nox intempesta Megaeram
Uno eodemque tulit partu. ——

lii aliter.]

v. 420. *ΑΡΑΙ Δ' ΕΝ ΟΙΚΟΙΣ ΓΗΣ ΥΠΑΙ ΚΕΚΛΗ-ΜΕΘΑ.* Aliter Servius in Virgilii *Et Dirae ultrices*, Aen. IV. 10. *Nam*, inquit, *Dirae in coelo*, *ut*,

Dicuntur geminae pestes cognomine Dirae,

uriae in terris, *Eumenides apud inferos.*

[Ibid. *ΕΝ ΟΙΚΟΙΣ ΓΗΣ.* Legi possit ἐνοίκοις uno verbo. *ta a familiaribus et domesticis nostris.*]

[v. 421. *ΚΛΗιΔΟΝΑΣ Τ' ΕΠΩΝΥΜΟΥΣ.* Choeph. . 503.

Παῖδες γὰϱ ἀνδϱὶ κληδόνες σωτήϱιοι.]

v. 425. *ΤΗΣ ΣΦΑΓΗΣ.* Malim τῆς φυγῆς, tum ob sen-um loci, tum ob eandem vocem v. 427. [Sin aliter, redde: *Hiccine exitus iugulationis.*]

[v. 426. *ΟΠΟΥ ΤΟ ΧΑΙΡΕΙΝ.* Virgilius, Aen. IV. 243.

—— sub tristia Tartara. ——]

v. 427. *ΕΠΙΡΡΟΙΖΕΙ.* Forte ἐπιῤῥοιζεῖς.

[v. 428. *ΗΞΙΩΣΑΤΩ.* Ἔτλη. Sustinuit.]

[v. 430. *ΤΟΣΟΥΤΟ ΚΕΝΤΡΟΝ.* *Τοσαύτη ἀνάγκη.* Re-spondet versui praecedenti.]

v. 432. *ΑΛΛ' ΟΡΚΟΝ ΟΥ ΔΕΞΑΙΤ'.* Observat ritus curiae Areopagiticae: tenebatur enim reus iurare se caedis auctorem non fuisse. Lysias y), Orat. in Theomnestum: Ὁ

y) Lys. p. 352. Rsk.

μὲν γὰρ διώκων ὡς ἔκτεινε διόμνυται, ὁ δὲ φεύγων ὡς [illegible] ἔκτεινε.

[Ibid. ΟΥ ΔΟΥΝΑΙ ΘΕΛΕΙ. f. θέλεις. Vel potius l[illegible] εἰ δοῦναι θέλῃς. *Non acciperet iuramentum si dare velis.*]

[v. 433. ΚΛΥΕΙΝ ΔΙΚΑΙΩΣ. Sic Prometh. v. 867.

Κλύειν ἄναλκις μᾶλλον ἢ μιαιφόνος,

Sed in hoc loco malim legere καλεῖν. *Et vis accusare [illegible] iuste, quam accusatum peragere.*]

[v. 435. ΟΡΚΟΙΣ ΤΑ ΜΗ ΔΙΚΑΙΑ. Sophoclis Oed[illegible] Colon. v. 643. dixerat Oedipus:

Οὔ τοι σ' ὑφ' ὅρκου γ' ὡς κακὸν πιστώσομαι.
Nolo te adigere iureiurando ut malum.

Respondet Theseus:

Οὔκουν πέρα γ' ἂν οὐδὲν ἢ λόγῳ φέροις.
Nec plus haberes inde quam vocis sonum.

Chrysostomus de Statuis Homil. XV. p. 566. *Εἰ μὲν [illegible] ὅτι ἀληθής ἐστιν ὁ ἀνήρ, μὴ ἐπαγάγῃς τοῦ ὅρκου τὴν ἀνάγκην· [illegible] δὲ οἶδας, ὅτι ψεύδεται μὴ ἀναγκάσῃς ἐπιορκεῖν. Si credis verum esse eum, quicum tibi negotium est, noli ei iurandi imponere necessitatem: quod si scis fore ut mentiatur, ne coge eum d[illegible] ierare.*]

[v. 436. ΚΡΙΝΕ Δ' ΕΥΘΕΙΑΝ ΔΙΚΗΝ. Postea, v. 471.

Σύ τ' εἰ δικαίως, εἴτε μή, κρῖνον δίκην.]

[v. 437. Η ΚΑΠ' ΕΜΟΙ ΤΡΕΠΟΙΤ' ΑΝ. Κἀπ' ἐμοὶ ἂν ἐμοί. Ἐπιτρέποιτ' ἄν. *Ne conscribitis iudicium mihi?*]

v. 438. ΕΠΑΞΙΩΝ. Forte ἀπ' ἀξίων.

v. 439. ΕΝ ΜΕΡΕΙ, *vicissim.* Infra v. 589.

Ἔπος δ' ἀμείβου πρὸς ἔπος ἐν μέρει τιθείς.

Iubet Minerva Orestem reum pro se ipso causam dicere.

[v. 441. ΕΠΕΙΤΑ ΤΟΝΔ' ΑΜΥΝΑΘΟΥ. Ἀμύνου, *[illegible] pelle hoc crimen.* Nam actae erant causae primitus in Areopago ab ipsis partibus, sine ullo patrocinio. Sext. Emp. adv. Mathemat. II. 77. *Παρ' ἣν αἰτίαν Ἀθηναίοις τὸ παλαιὸν [illegible] ἐπέπρατο συνήγορον παρίστασθαι τοῖς κρινομένοις ἐπὶ τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς. Ἀλλ' ἕκαστος ὡς εἶχε δυνάμεως ἀδιαστρόφως [illegible] ἀπανούργως ὑπὲρ ἑαυτοῦ τοὺς λόγους ἐποιεῖτο.* Postea [illegible] oratoribus vel patronis: qua de re vide sis eruditissimum I. Meursium de Areopago, c. 7.

[Ibid. ΨΟΓΟΝ. Hesych. Ψόγος· κατάγνωσις, μέμψις, ὄνειδος.]

v. 443. ΕΣΤΙΑΣ, *aram.* Ita malim, quoniam Orestes erat intra aedem Minervae.

v. 444. ΕΝ ΤΡΟΠΟΙΣ ΙΞΙΟΝΟΣ. De expiatione Ixionis supplicis a Iove facta lege Schol. Pind. in Pyth. Od. II. 40.

[v. 446. *ΑΝΑΣΣ' ΑΘΑΝΑ.* Multa est in hac Orestis ῥήσει tum ars tum prudentia poetae: fabre enim in tanta breviloquentia necessaria in causa capitali argumenta persequitur.]

[v. 448. *ΟΥΚ ΕΙΜΙ ΠΡΟΣΤΡΟΠΑΙΟΣ.* Supra, v. 237.

Οὐ προστρόπαιον, οὐδ' ἀφοίβαντον.]

[Ibid. *ΟΥΔ' ΕΧΕΙ ΜΥΣΟΣ.* l. *μύσος* metri gratia, ut supra v. 195. Quin h. l. *γρ. οὐδ' ἔνι μύσος*, *neque inest piaculum.*]

v. 451. *ΑΦΘΟΓΓΟΝ ΕΙΝΑΙ.* Euripides, Iphigenia in Tauris de Oreste, v. 951.

Σιγῇ δ' ἐτεκτήναντ' ἀπόφθεγκτόν μ' ὅπως
Δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτοῦ δίχα.

[Ibid. *ΠΑΛΑΜΝΑΙΟΝ.* *Οὐ μεμίασται ἡ παλάμη.* Hesych. *Παλαμναῖος· ἀποτρόπαιος, σκληρὸς, φονεὺς, ὁ αὐτοχειρίᾳ τινὰ κτείνων, ὁ ἀνεχόμενος* (Salm. *ἐνεχόμενος*) *μιάσματι οἰκείῳ.* Idem, *Παλαμναῖος· φονεὺς, ἀντίθεος θεῷ, μεμιασμένος.* Etymolog. [z]) *Παλαμναῖος· ὁ τοὺς αὐτοχειρὶ φονεύσαντας τιμωρούμενος, Ζεὺς παλαμναῖος. Λέγεται καὶ ἐν Χαλκίδι παλαμναῖος. καὶ ἀσπὶς δέ τις τῶν θηρίων, παλαμναία καλουμένη. Καὶ ὁ ἐχθρὸς δὲ καὶ ὁ πολέμιος παλαμναῖος καλεῖται, ὁ διὰ χειρῶν καταγωνιζόμενος τὴν μάχην, παρὰ τὴν παλάμην. Παλαμναῖος, φονεὺς, ἀντίθετος τῷ θεῷ, μεμιασμένος, πικρὸς, φόνιος, σοβαρός· παλαμᾶσθαι γὰρ οἱ Ἀττικοὶ τὸ διὰ χειρὸς ἐργάζεσθαι· γίνεται πάλαμνος καὶ παλαμναῖος ἐξ αὐτοῦ.*]

v. 453. *ΣΦΑΓΑΙ ΚΑΘΑΙΜΑΞΩΣΙ ΝΕΟΘΗΛΟΥ ΒΟΤΟΥ.* Porci; supra, v. 283.

[v. 455. *ΟΙΚΟΙΣΙ.* Vide Choeph. v. 1059. ubi pro *Λοξίου προσθιγὼν* legendum censemus *πρὸ στεγῶν.*]

Ibid. *ΚΑΙ ΡΥΤΟΙΣ ΠΟΡΟΙΣ.* [*Laticibus liquidis.* Homicidium aqua expiabant veteres. Tertullian. de Baptismo, c. 5. ubi de aquarum usu in caeremoniis gentium agit; *Item,* inquit, *penes veteres, quisquis se homicidio infecerat, purgatrice aqua se expiavit.* Exempla passim occurrunt; ut Adrasti, apud Herodotum, I. 35. Apollinis Pythone caeso, Pausan. [a]) in Corinth. c. 7. et Thesei cum filios Pallantis occidisset, apud eundem, in Atticis, c. 22.] Oresti in expiatione Hippocrenes aquam adhibitam fuisse refert Pausanias [b]) in Corinthiacis, c. 31. *Καθῆραι δέ φασιν Ὀρέστην καθαρσίοις καὶ ἄλλοις, καὶ ὕδατι ἀπὸ τῆς ἵππου κρήνης.* Abluto interfectore sordes ac maculas, quae *καθάρσια* seu *ἀποκαθάρματα* dicta, ex domo foras proiicere atque in secreto aliquo loco occultare solebant. Neque praetereundum est, quod tradit Pausanias, loco citato,

z) Et. M. p. 647, 43. a) Paus. II, 7, 7.
b) Paus. II, 31, 8.

nempe laurum illic enatam, ubi Orestis καθάρματα abjiciebantur. Κατορυχθέντων δὲ ὀλίγον ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῶν καθαρμάτων, ὕστερον ἀπ' αὐτῶν ἀναφῦναι δάφνην, ἣ δὴ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔστιν ἡ πρὸ τῆς σκηνῆς ταύτης.

[v. 459. *ΑΡΜΟΣΤΟΡΑ.* Ducem et principem. Ἁρμοσταί, magistratus.]

[v. 460. *ΑΠΟΛΙΝ ΙΛΙΟΥ ΠΟΛΙΝ.* *Urbem ne-urbem*, ut cum antiquis loquar. Catullus, Carm. LXIII [LXIV.] 83 *Funera ne-funera.*]

v. 464. *ΛΟΥΤΡΩΝ*, *lavatrina.* Malim λουτρῶν, non dubito quin ea sit vera lectio.

[v. 465. *ΚΑΤΕΛΘΩΝ.* *Reversus ab exilio.* Quod et monet Aristophanes sub persona Aeschyli. Ran. v. 1166.

φεύγων δ' ἀνὴρ ἥκει τε καὶ κατέρχεται.

Schol. Ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν φυγάδων χρῶνται τῷ κατέρχεται.]

v. 469. *ΑΛΓΗ ΠΡΟΦΩΝΩΝ ΑΝΤΙΚΕΝΤΡΑ ΚΑΡΔΙΑι.* *Dolores praedicens cordi meo instar stimuli pungentes.* Ita supra v. 136.

Τοῖς σώφροσιν γὰρ ἀντίκεντρα γίγνεται.

[v. 471. ΣΥ Τ'. f. Σὺ δ'.]

[v. 472. *ΠΡΑΞΑΣ ΓΑΡ ΕΝ ΣΟΙ ΠΑΝΤΑΧΗ ΤΑΔ' ΑΙΝΕΣΩ.* *Postquam egero omnia apud te, haec approbabo.* Αἰνεῖν est vox fori, et ἐπαινεῖν calculum adiicere. Hom. Il. Δ'. 29.

Ἔρδ'· ἀτὰρ οὔ τοι πάντες ἐπαινέομεν θεοὶ ἄλλοι,

assentiemur. Sic hoc loco,

Apud te enim disceptans, in eo, quodcunque erit judicium, stabo.

Pariter Scholiastes accipit: Τὰ κατὰ τὴν κρίσιν ἀποβαίνοντα ὁποῖα ἂν ᾖ, ἐπαινέσω. Videtur allusisse ad senatum Areopagiticum, ubi tam sancte iudicatum semper fuit, ut nunquam neque reus quisquam neque actor de sententiae iniquitate merito conqueri potuerit. Demosthenes c), Orat. in Aristocratem, p. 413. Ἐνταῦθα μόνον οὐδεὶς πώποτε, οὔτε φεύγων ἁλοὺς οὔτε διώκων ἡττηθεὶς, ἐξήλεγξεν ὡς ἀδίκως ἐδικάσθη τὰ κριθέντα. Aristides d) in Panathenaica: Οὐ γὰρ ἔστιν εἰπεῖν τὸν Ἄρειον πάγον οὐδὲν εὑρεῖν εἴ τις ὑποβολὴν ζητοίη· ἀλλ' ὥσπερ ὕδατα ἔσα μαντικὰ, καὶ πνεύματα αὐτόθεν ἴσχει, οὕτω καὶ οὗτος ὁ χῶρος ὥσπερ ἀνιέναι δοκεῖ τὴν τοῦ δικαίου γνῶσιν ἐναργῆ, καὶ τὸ παρὰ τοῖς θεοῖς, ὡς δύνατον, ἐγγυτάτω [καὶ τοσοῦτῳ] ταπεινότερα παρὰ πάντων τῷ συγκεχωρηκότι, ὥσθ' οἱ μὲν ἡττώμενοι στέργουσιν ὁμοίως τοῖς κεκρατηκόσιν. Lycurgus Orat. in Leocratem e)

c) Demosth. p. 642. R.

d) Aristid. vol. I, p. 188. C.

e) cap. IV.

Κάλλιστον ἔχοντες τῶν Ἑλλήνων παράδειγμα τὸ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ συνέδριον, ὃ τοσοῦτον διαφέρει τῶν ἄλλων δικαστηρίων, ὥστε καὶ παρ' αὐτοῖς ὁμολογεῖσθαι τοῖς ἁλισκομένοις, δικαίαν ποιεῖσθαι τὴν κρίσιν.]

v. 473. *ΕΙ ΤΙΣ ΟΙΕΤΑΙ.* Lego ἤ τις οἴηται. [Virgil. Ecl. III. 108.

Non nostrum inter vos tantas componere lites.]

[v. 475. *ΦΟΝΟΥΣ.* Lego φόνου. *Diiudicare caedis recentis acutam iram diras habentis.*]

[Ibid. *ΟΞΥΜΗΝΙΤΟΥ.* f. ὀξυμηνίτους.]

[v. 476. *ΑΛΛΩΣ ΤΕ.* f. δέ. *Verum tu recenter lustratus supplex.*]

[Ibid. *ΚΑΤΗΡΤΥΚΩΣ.* Hesych. Κατηρτυκώς· τελειώσας.]

v. 478. *ΟΜΩΣ Δ'.* Forte ὁμῶς τ'. [An potius ὅλως legendum cogita.]

[v. 479. *ΑΥΤΑΙ Δ' ΕΧΟΥΣΑΙ.* Vide an non haec ad chorum pertineant, ut sit legendum:

ΧΟ. *Αὗται δ' ἔχουσαι, κ. τ. λ.*
ΑΘ. *Τοιαῦτα μὲν τάδ' ἐστίν, κ. τ. λ.*

Quae habemus ministrationes non exorabiles; loquitur forsan chorus de se in tertia persona.]

[v. 481. *ΙΟΣ ΕΚ ΦΡΟΝΗΜΑΤΩΝ.* *Virus*, i. e. *sanguis cadens in terram de industria est lues perpetua.*]

v. 484. *ΠΕΜΠΕΙΝ ΔΕ ΔΥΣΠΗΜΑΤ' ΑΜΗΧΑΝΩΣ ΕΜΟΙ.* *Amovere autem damna* haec (has Furias) *difficile est mihi.* Legerat Iacob πέπτειν δὲ δύσπεπτ', quem secutus sum in versione [f]). Verum satis sanus est locus, nisi quod metri gratia δυσπήματα, vel δυσπήμαντ' potius legendum. Πέμπειν hic pro ἀποπέμπειν sumitur, ut apud Homerum, Odyss. *Ο'*. 74.

—— ἐθέλοντα δὲ πέμπειν.

Quomodo et *mitto* apud Latinos. Iuvenalis, Satyra II. 169.

Mittentur braccae, cultelli, fraena, flagellum.

Idem dixerat Noster in Agamemnone de Furiis, v. 1198.

—— κῶμος ἐν δόμοις μένει,
Δύσπεμπτος ἔξω συγγόνων Ἐριννύων.

[Sunt qui legunt δυσποίμαντ', *difficilia ad regendum, difficilia indicatu.*]

[v. 485. *ΔΕΥΡ' ΕΠΕΣΚΗΨΕΝ.* Vide sis Agam. v. 310. et v. 315.]

v. 486. *ΦΟΝΩΝ ΔΙΚΑΣΤΑΣ ΟΡΚΙΩΝ ΑΙΡΟΥΜΕΝΟΥΣ, ΘΕΣΜΟΝ ΤΟΝ ΕΙΣ ΑΠΑΝΤ' ΕΓΩ ΘΗΣΩ ΧΡΟΝΟΝ.* *Caedis iudices iuramento obligatos statuam, Institutum*

---

f) „*Concoquere aegre maturanda possum.*"

in aeternum duraturum. H. e. curiam institutam caedis iudicem, quae in perpetuum Athenis durabit. Ὀμνύων εἰρηκέναι, ni fallor, est tactis prosectis (apri scil. arietis, et tauri) iurare. Qui ritus in ea curia mansit. Demosthenes g), Orat. in Aristocratem, p. 413. *Εἶτ' οὐδὲ κατὰ [τὸν] τυχόντα τιν' ὅρκον τοῦτο ποιήσει, ἀλλ' ὃν οὐδεὶς ὄμνυσιν ὑπὲρ οὐδενὸς ἄλλου, στὰς ἐπὶ τῶν τομίων κάπρου καὶ κριοῦ καὶ ταύρου, καὶ τούτων ἐσφαγμένων ὑφ' ὧν δεῖ, καὶ ἐν αἷς ἡμέραις προσήκει.* Quod ἅπτεσθαι τῶν σφαγίων Antiphonti h) dicitur Orat. de caede Herodis. [Sunt qui legunt ὁρκίους αἱρουμένη, *iuratos.*]

[v. 487. *ΘΕΣΜΟΝ ΤΟΝ ΕΙΣ ΑΠΑΝΤ'.* Vult Aeschylus curiam Areopagiticam hac occasione a Minerva institutam fuisse; at alii originem eius altius repetunt. Arundelianae Epocharum stela [3] curiae institutionem sub Cranao, Orestis iudicium sub Demophonte reponit. *Ἀφ' οὗ δίκη Ἀθήνησιν..... ετο Ἄρει καὶ Ποσειδῶνι ὑπὲρ Ἁλιρροθίου τοῦ Ποσειδῶνος καὶ ὁ τόπος ἐκλήθη Ἄρειος πάγος ἔτη ΧΗΗΔΔΠΙΙΙ βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Κρ...ου.* Et postea [25]. *Καὶ ἀφ'.....αο ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ἣν Ὀρέστης ἐνίκησεν ......ων..... ἔτη.... ΗΗΗΗΔΔΔ ... ΙΙ, βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Δημοφῶντος. Ex quo Mars et Neptunus iudicio egerunt de Halirrothio Neptuni f. et locus nuncupatus est Areopagus, anni MCCLXVIII, Athenis regnante Cranao* Dein, *in Areopago quo vicit Orestes,* .... *anni DCCCCXLII.* Vides distantiam 326 annorum. Marianus Scotus in Chronico, anno Cranai regis quinto constitutum esse dicit his verbis: *Areopagus nomen iudicii constitutus est;* Eusebius annis ante hoc quatuordecim, nempe Cecropis, cui successit Cranaus, quadragesimo primo: *Ἄρειος πάγος ἐκλήθη καὶ δικαστήριον κατέστη.* Aeschylo itidem adversantur illi, qui Cephalum regnante Erechtheo, et qui Daedalum regnante Aegeo illic condemnatum referunt. Quin Demosthenes i) in Aristocr. p. 413. incertam eius originem profitetur. *Οἱ τοῦτ' ἐξ ἀρχῆς τὰ νόμιμα διαθέντες [οἵτινές ποτ' ἦσαν] εἴθ' ἥρωες εἴτε θεοί, οὐκ ἐπέθεντο τοῖς ἀτυχήμασιν, ἀλλ' ἀνθρωπίνως ἐπεκούφισαν εἰς ὅσον ἦν καλῶς τὰς συμφοράς.*]

[v. 490. *ΚΡΙΝΑΣΑ Δ' ΑΣΤΩΝ.* Alter Euripides Oreste, v. 1650.

—— θεοὶ δέ σοι δίκης βραβῆς,
Πάγοισιν ἐν Ἀρείοισιν εὐσεβεστάτην
ψῆφον διοίσουσ', ἔνθα νικῆσαί σε χρή.

Nisi per Deos Minervam solam intelligit, cuius suffragio liberatus est Orestes.]

---

g) Demosth. p. 642. R.
h) p. 707, 2. Rsk. (§. 12. Bk.) *i*) Demosth. p. 643. R.

[Ibid. *ΤΑ ΒΕΛΤΑΤΑ.* *Eligens civium meorum τὰ βέλτατα.* Callim. Hymn. I. 70.

Εἵλεο δ' αἰζηῶν ὅ,τι φέρτατον. ——

Constabat Senatus Areopagiticus ex viris summa virtute conspicuis. Socrates apud Xenoph.[k]) Memor. III. p. 770. *Ἠδ' ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴ ὦ Περίκλεις, οὐκ ἐκ τῶν δεδοκιμασμένων καθίσταται;* Maximus in Prolog. in Dionys. Areopag. sub init. *Οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἦν εἰς τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν τελεῖν· ἀλλ' οἱ παρ' Ἀθηναίοις πρωτεύοντες ἔν τε γένει καὶ πλούτῳ καὶ βίῳ χρηστῷ.* Idem referunt Georgius Pachymerius et Theophanes, quos adducit I. Meursius in Areopago, c. 4.]

[v. 491. *ΗΞΩ.* f. *ἄξω.* *Adducam ut iudicent.*]

v. 492. *ΟΡΚΟΝ ΠΕΡΩΝΤΑΣ ΜΗΔΕΝ ΕΚΔΙΚΟΝ ΦΡΕΣΙΝ.* Legimus *φράσαι.* Turnebi editio *μηδὲν' ἔκδικον, nullum iniquum iuramentum animis proferentes.* Quod forsan melius.

v. 493. *ΝΕΩΝ ΘΕΣΜΙΩΝ.* Ita in Prometheo, v. 150.

Νεοχμοῖς δὲ νόμοις Ζεὺς ἀθέσμως κρατύνει,
Τὰ πρὶν δὲ πελώρια νῦν ἀΐστοῖ.

Ode pro vindicta in homicidas tum maxime paricidas pulcherrima. Initium hoc non absimile est illi Aristophanis in Nub. v. 1395.

Εἰ γὰρ τοιαῦτά γ' οὗτος ἐξειργασμένος
Λαλῶν ἀναπείσει,
Τὸ δέρμα τῶν γεραιτέρων λάβοιμεν ἂν
Ἀλλ' οὐδ' ἐρεβίνθου.

Porro *δίκα καὶ βλάβα, causa et noxa,* est *causa noxia et sontica.* *Ἓν διὰ δυοῖν.*]

[Ibid. *ΝΕΩΝ ΘΕΣΜΙΩΝ.* Sc. Apollinis et Mercurii iuniorum Deorum.]

v. 499. *ΕΤΥΜΑ.* Lego *ἄτιμα,* eo sensu, quo transtuli[kk]). Ni potius *ἕτοιμα,* quod simplicius et propius ad receptam scripturam. *Multa mala parata, ex filiorum vulneribus venientia, imminebunt parentibus.*]

[v. 501. *ΜΕΤΑ Τ' ΑΥΘΙΣ.* *Τῷ μεταῦθις ἐν χρόνῳ.*]

[v. 503. *ΕΦΕΡΨΕΙ.* f. *ἀφέρξει.* *Neque irato vultu abstinebis,* i. e. abstinere facies.... *ab istis facinoribus.*]

[v. 506. *ΠΕΥΣΕΤΑΙ.* Distingue ob metrum:

Πεύσεται δ' ἄλλος ἄλλο-
θεν, προφωνῶν, κ. τ. λ.]

[v. 507. *ΠΡΟΦΩΝΩΝ ΤΑ.* *Γρ. προσφωνοῦντα.*]

[v. 508. *ΛΗΞΙΝ.* *Sortem:* supple *κατά.* Sunt qui malint *λῆψιν, receptionem et redditionem laborum homicidarum.*]

[Ibid. *ΥΠΟΔΟΣΙΝ.* f. *ἀπόδοσιν.*]

---

k) Xen. Mem. III, 5, 20.

kk) „*impuniti.*"

[v. 516. *ΤΑΥΤΑ ΤΙΣ ΤΑΧ' ΑΝ.* Τάχα, iamiam; ταῦτα, supple κατά. Sc. *secundum haec.*]

[v. 518. *ΟΙΚΤΟΝ ΟΙΚΤΙΣΑΙΤ'.* f. οἰκτρόν.]

[v. 520. *ΕΣΘ' ΟΠΟΥ ΤΟ ΔΕΙΝΟΝ.* Horat. Epist. I. 16. l)

Oderunt peccare boni virtutis amore.]

[Ibid. *ΕΥ.* Auratus τε.]

v. 522. *ΔΕΙΜΑΙΝΕΙ ΚΑΘΗΜΕΝΟΝ. ΞΥΜΦΕΡΕΙ.* Aliter distinguit Scholiastes, in hunc scil. modum:

Aliquando severitatem
Et animi inspectorem
Recte *quis* metuit.

Et καθήμενον cum sequentibus coniungit.

[Ibid. *ΔΕΙΜΑΙΝΕΙ.* l. δειμανεῖ ob metrum. Sunt qui δειμαίνειν malint.]

[v. 525. *ΕΝ ΦΑΕΙ.* A. ἐν δέει.]

v. 529. *ΜΗΤ' ΑΝΑΡΚΤΟΝ ΒΙΟΝ, ΜΗΤΕ ΔΕΣΠΟΤΟΥΜΕΝΟΝ ΑΙΝΕΣΗΙΣ.* [*Principalem; principatum, tyrannidem.* Τῆς βασιλείας οὔσης ἀρχῆς ἀνυπευθύνου, ut loquitur Laertius in Zenone, VII. 122. Vide quae ad Prometh. v. 48 et ad Pers. v. 213. Porro legit vir doctissimus μήτ' ἄναρκτον αὖ βίον.] Eadem sententia iisdem fere verbis infra, v. 698.

Τὸ μήτ' ἄναρχον, μήτε δεσποτούμενον
Ἀστοῖς περιστέλλουσι βουλεύω σέβειν.

In Agamemnone, v. 479.

Κρίνω δ' ἄφθονον ὄλβον.
Μήτ' εἴην πτολιπόρθης,
Μήτ' οὖν αὐτὸς ἁλοὺς
Ὑπ' ἄλλων βίον κατίδοιμι.

Hesychius, Ἄναρκτον· ἀνυπότακτον, οὗ οὐδεὶς ἦρξε.

[v. 530. *ΟΙ ΜΗ.* Schol. οἱ μή. l. οἱ μέν.]

[v. 532. *ΑΠΑΝΤΙ ΜΕΣΩι.* Quid sit μέσον docet Aristoteles, Ethic. II. 5. Palladas m) apud Stobaeum, Serm. XXXVIII.

Ἡ μεσότης γὰρ ἄριστον· ἐπεὶ τὰ μὲν ἄκρα πέφυκε
Κινδύνους ἐπάγειν, ἔσχατα δ' ὕβριν ἔχει.]

v. 533. *ΑΛΛΑ.* [Forsan legendum ἄλλα ἄλλοθ' ἐφορεύει, vel ἄλλα δ' ἄλλοτ' ἐφορεύει. *Alia alias speculatur Deus.*] Scholiastae verba restituit in hunc modum P. Victorius, Var. Lect. XXVI. 13. Ὁ θεός ἐσθ' ὅπῃ δέος. „Significant, *inquit*, id quod Statius n) quoque cecinit:

Primus in orbe Deos fecit timor." —

[v. 534. *ΞΥΜΜΕΤΡΟΝ Δ' ΕΠΟΣ ΛΕΓΩ.* Σύντομον, *breve.*]

---

l) v. 52. m) Anal. Br. II, p. 483. n) Stat. Theb. III, 661.

[v. 538. *ΥΓΙΕΙΑΣ ΦΡΕΝΩΝ*. *Σάος νοῦς.* Immo *σωφροσύνη*, quae est *ὑγίεια φρενῶν*, *σάος νοῦς*. Ut Iuv. Sat. X. 356. *Mens sana in corpore sano*: cui contraria *insana*. Unde dogma illud Stoicorum, Laert. in Zenone, Segm. 124. *Πάντας τε τοὺς ἄφρονας*, (ita homines nequam vocant Stoici) *μαίνεσθαι· οὐ γὰρ φρονίμους εἶναι, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἴσην τῇ ἀφροσύνῃ μανίαν πάντα πράττειν*. Eadem ratione *ψυχὴν νοσοῦσαν iram* dixit, Prom. v. 378. et *νόσον* vel *iram* vel zelotypiam Suppl. v. 595. Caeterum quid sit *ὑγίεια φρενῶν* docet Cicero Tusc. Quaest. IV. 13. Stoicorum doctrinam explicans. *Et ut corporis*, inquit, *est temperatio, cum ea congruunt inter se, e quibus constamus; sic animi sanitas dicitur, cum eius iudicia opinionesque concordant, eaque est animi virtus, quam alii ipsam temperantiam dicunt esse, alii obtemperantiam temperantiae praeceptis, et eam subsequentem, nec habentem ullam speciem suam.*]

[v. 542. *ΒΩΜΟΝ ΑΙΔΕΣΑΙ ΔΙΚΑΣ*. Eadem habetur sententia totidem fere verbis Agam. v. 389.

Οὐ γάρ ἐστιν ἔπαλξις
Πλούτου πρὸς κόρον ἀνδρὶ
Λακτίσαντι μεγάλα δίκας
Βωμὸν, εἰς ἀφάνειαν.]

[v. 545. *ΛΑΞ ΑΤΙΣΗιΣ*. *Λακτίσῃς.*]

[v. 548. *ΠΡΟΣ ΤΑΔΕ*. *Πρὸς ταῦτα, deinde.*]

[v. 549. *ΣΕΒΑΣ ΕΥ ΠΡΟΤΙΩΝ*. Sc. *ἔστω*. Qui homines fuerunt *αἰδοῖοι* postea *δεινοί* facti sunt.]

[v. 554. *ΔΙΚΑΙΟΣ ΩΝ*. Praemium iustorum. Antholog. I. 28.

— *ἢ ῥα δικαίοις*
Ἀνδράσιν εὐσεβίης οὐκ ἀπόλωλε χάρις.

Idem p), III. 6.

Εἶχες ἂν ἐκ μακάρων μισθὸν ἐπ' εὐσεβίῃ.]

[v. 555. *ΠΑΝΩΛΕΘΡΟΣ*. Auratus, *καὶ πανώλεθρος*.]

[v. 556. *ΠΑΡΑΙΒΑΔΑΝ*. f. *παραιβάταν* vel *παραιβάτην*.]

v. 557. *ΠΑΝΤΟΦΥΡΤ'*. Forte *παντοφόροντ'*. Vel, si retineatur vulgata lectio, quam agnoscit Scholiastes, *multa simul corrasa iniuste, violente tandem demergere.*

[v. 558. *ΞΥΝ ΧΡΟΝΩι*. Quod Euripides *εἰς τέλος*, Ione, v. 1615.

Χρόνια μὲν τὰ τῶν θεῶν πως, εἰς τέλος δ' οὐκ ἀσθενῆ.

Et mox, v. 1621.

Εἰς τέλος γὰρ οἱ μὲν ἐσθλοὶ τυγχάνουσιν ἀξίων,
Οἱ κακοὶ δ' ὥσπερ πεφύκασ', οὔποτ' εὖ πράξειαν ἄν.

---

p) Anal. Br. vol. III, p. 251.

μὲν γὰρ διώκων ὡς ἔκτεινε διόμνυται, ὁ δὲ φεύγων ὡς οὐκ ἔκτεινε.

[Ibid. ΟΥ ΔΟΥΝΑΙ ΘΕΛΕΙ. l. θέλεις. Vel potius leg. εἰ δοῦναι θέλῃς. Non acciperet iuramentum si dare velis.]

[v. 433. ΚΛΥΕΙΝ ΔΙΚΑΙΩΣ. Sic Prometh. v. 867.

Κλύειν ἄναλκις μᾶλλον ἢ μιαιφόνος.

Sed in hoc loco malim legere καλεῖν. Et vis accusare me iuste, quam accusatum peragere.]

[v. 435. ΟΡΚΟΙΣ ΤΑ ΜΗ ΔΙΚΑΙΑ. Sophoclis Oedip. Colon. v. 643. dixerat Oedipus:

Οὔ τοι σ' ὑφ' ὅρκου γ' ὡς κακὸν πιστώσομαι.
Nolo te adigere iureiurando ut malum.

Respondet Theseus:

Οὔκουν πέρα γ' ἂν οὐδὲν ἢ λόγῳ φέροις.
Nec plus haberes inde quam vocis sonum.

Chrysostomus de Statuis Homil. XV. p. 566. Εἰ μὲν πιστεύεις ὅτι ἀληθής ἐστιν ὁ ἀνὴρ, μὴ ἐπαγάγῃς τοῦ ὅρκου τὴν ἀνάγκην· εἰ δὲ οἶδας, ὅτι ψεύδεται μὴ ἀναγκάσῃς ἐπιορκεῖν. Si credis verum esse eum, quicum tibi negotium est, noli ei iurandi imponere necessitatem: quod si scis fore ut mentiatur, ne coge eum et peierare.]

[v. 436. ΚΡΙΝΕ Δ' ΕΥΘΕΙΑΝ ΔΙΚΗΝ. Postea, v. 471.

Σύ τ' εἰ δικαίως, εἴτε μὴ, κρῖνον δίκην.]

[v. 437. Η ΚΑΠ' ΕΜΟΙ ΤΡΕΠΟΙΤ' ΑΝ. Κἀπ' ἐμοὶ ἂν ἐμοί. Ἐπιτρέποιτ' ἄν. Ne conscribitis iudicium mihi?]

v. 438. ΕΠΑΞΙΩΝ. Forte ἀπ' ἀξίων.

v. 439. ΕΝ ΜΕΡΕΙ, vicissim. Infra v. 589.

Ἔπος δ' ἀμείβου πρὸς ἔπος ἐν μέρει τιθείς.

Iubet Minerva Orestem reum pro se ipso causam dicere.

[v. 441. ΕΠΕΙΤΑ ΤΟΝΔ' ΑΜΥΝΑΘΟΥ. Ἀμύνου, depelle hoc crimen. Nam actae erant causae primitus in Areopago ab ipsis partibus, sine ullo patrocinio. Sext. Empir. adv. Mathemat. II. 77. Παρ' ἣν αἰτίαν Ἀθηναίοις τὸ παλαιὸν οὐκ ἐπέπρατο συνήγορον παρίστασθαι τοῖς κρινομένοις ἐπὶ τῆς ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλῆς. Ἀλλ' ἕκαστος ὡς εἶχε δυνάμεως ἀδιαστρόφως καὶ ἀπανούργως ὑπὲρ ἑαυτοῦ τοὺς λόγους ἐποιεῖτο. Postea vero ab oratoribus vel patronis: qua de re vide sis eruditissimum I. Meursium de Areopago, c. 7.

[Ibid. ΨΟΓΟΝ. Hesych. Ψόγος· κατάγνωσις, μέμψις, ὄνειδος.]

v. 443. ΕΣΤΙΑΣ, aram. Ita malim, quoniam Orestes erat intra aedem Minervae.

v. 444. ΕΝ ΤΡΟΠΟΙΣ ΙΞΙΟΝΟΣ. De expiatione Ixionis supplicis a Iove facta lege Schol. Pind. in Pyth. Od. II. 40.

[v. 446. *ΑΝΑΣΣ' ΑΘΑΝΑ.* Multa est in hac Orestis ῥήσει tum ars tum prudentia poetae: fabre enim in tanta breviloquentia necessaria in causa capitali argumenta persequitur.]

[v. 448. *ΟΥΚ ΕΙΜΙ ΠΡΟΣΤΡΟΠΑΙΟΣ.* Supra, v. 237.

Οὐ προστρόπαιον, οὐδ' ἀφοίβαντον.]

[Ibid. *ΟΥΔ' ΕΧΕΙ ΜΥΣΟΣ.* l. μύσος metri gratia, ut supra v. 195. Quin h. l. γρ. οὐδ' ἔνι μύσος, *neque inest piaculum.*]

v. 451. *ΑΦΘΟΓΓΟΝ ΕΙΝΑΙ.* Euripides, Iphigenia in Tauris de Oreste, v. 951.

Σιγῇ δ' ἐτεκτήναντ' ἀπόφθεγκτόν μ' ὅπως
Δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτοῦ δίχα.

[Ibid. *ΠΑΛΑΜΝΑΙΟΝ.* Οὗ μεμίασται ἡ παλάμη. Hesych. Παλαμναῖος· ἀποτρόπαιος, σκληρὸς, φονεὺς, ὁ αὐτοχειρίᾳ τινὰ ἀνελὼν, ὁ ἀνεχόμενος (Salm. ἐνεχόμενος) μιάσματι οἰκείῳ. Idem, Παλαμναῖος· φονεὺς, ἀντίθεος θεῷ, μεμιασμένος. Etymolog. [z]) Παλαμναῖος· ὁ τοὺς αὐτοχειρὶ φονεύσαντας τιμωρούμενος, Ζεὺς παλαμναῖος. Λέγεται καὶ ἐν Χαλκίδι παλαμναῖος. καὶ ἀσπὶς δέ τις τῶν θηρίων, παλαμναία καλουμένη. Καὶ ὁ ἐχθρὸς δὲ καὶ ὁ πολέμιος παλαμναῖος καλεῖται, ὁ διὰ χειρῶν καταγωνιζόμενος τὴν μάχην, παρὰ τὴν παλάμην. Παλαμναῖος, φονεὺς, ἀντίθετος τῷ θεῷ, μεμιασμένος, πικρὸς, φόνιος, σοβαρός· παλαμᾶσθαι γὰρ οἱ Ἀττικοὶ τὸ διὰ χειρὸς ἐργάζεσθαι· γίνεται πάλαμνος καὶ παλαμναῖος ἐξ αὐτοῦ.]

v. 453. *ΣΦΑΓΑΙ ΚΑΘΑΙΜΑΞΩΣΙ ΝΕΟΘΗΛΟΥ ΒΟΤΟΥ.* Porci; supra, v. 283.

[v. 455. *ΟΙΚΟΙΣΙ.* Vide Choeph. v. 1059. ubi pro Λοξίου προσθιγὼν legendum censemus πρὸ στεγῶν.]

Ibid. *ΚΑΙ ΡΥΤΟΙΣ ΠΟΡΟΙΣ.* [*Laticibus liquidis.* Homicidium aqua expiabant veteres. Tertullian. de Baptismo, c. 5. ubi de aquarum usu in caeremoniis gentium agit; *Item,* inquit, *penes veteres, quisquis se homicidio infecerat, purgatrice aqua se expiavit.* Exempla passim occurrunt; ut Adrasti, apud Herodotum, I. 35. Apollinis Pythone caeso, Pausan. [a]) in Corinth. c. 7. et Thesei cum filios Pallantis occidisset, apud eundem, in Atticis, c. 22.] Oresti in expiatione Hippocrenes aquam adhibitam fuisse refert Pausanias [b]) in Corinthiacis, c. 31. Καθῆραι δέ φασιν Ὀρέστην καθαρσίοις καὶ ἄλλοις, καὶ ὕδατι ἀπὸ τῆς ἵππου κρήνης. Abluto interfectore sordes ac maculas, quae καθάρσια seu ἀποκαθάρματα dicta, ex domo foras proiicere atque in secreto aliquo loco occultare solebant. Neque praetereundum est, quod tradit Pausanias, loco citato,

z) Et. M. p. 647, 43. a) Paus. II, 7, 7.
b) Paus. II, 31, 8.

nempe laurum illic enatam, ubi Orestis καθάρσια abdebantur. Κατορυχθέντων δὲ ὀλίγον ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῶν καθαρσίων, φασὶν ἀπ' αὐτῶν ἀναφῦναι δάφνην, ἣ δὴ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔστιν ἡ πρὸ τῆς σκηνῆς ταύτης.

[v. 459. *ΑΡΜΟΣΤΟΡΑ.* Ducem et principem. *Ἁρμοσταί*, magistratus.]

[v. 460. *ΑΠΟΛΙΝ ΑΛΙΟΥ ΠΟΛΙΝ.* *Urbem ne-urbem*, ut cum antiquis loquar. Catullus, Carm. LXIII [LXIV.] 83. *Funera ne-funera.*]

v. 464. *ΛΟΥΤΡΩΝ*, *lavatrina.* Malim λουτρῶν, nec dubito quin ea sit vera lectio.

[v. 466. *ΚΑΤΕΛΘΩΝ.* *Reversus ab exilio.* Quod et monet Aristophanes sub persona Aeschyli. Ran. v. 1166.

Φεύγων δ' ἀνὴρ ἥκει τε καὶ κατέρχεται.

Schol. Ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν φυγάδων χρῶνται τῷ κατέρχεσθαι.]

v. 469. *ΑΛΓΗ ΠΡΟΦΩΝΩΝ ΑΝΤΙΚΕΝΤΡΑ ΚΑΡΔΙΑι.* *Dolores praedicens cordi meo instar stimuli pungentia.* Ita supra v. 136.

Τοῖς σώφροσιν γὰρ ἀντίκεντρα γίγνεται.

[v. 471. ΣΥ Τ'. f. Σὺ δ'.]

[v. 472. *ΠΡΑΞΑΣ ΓΑΡ ΕΝ ΣΟΙ ΠΑΝΤ' ΕΧΗ ΤΑΙΝΕΣΩ.* *Postquam egero omnia apud te, haec approbabo.* *Αἰνεῖν* est vox fori, et *ἐπαινεῖν* calculum adiicere. Hom. Il. Δ'. 29.

Ἔρδ'· ἀτὰρ οὔ τοι πάντες ἐπαινέομεν θεοὶ ἄλλοι, i. e.

assentiemur. Sic hoc loco,

Apud te enim disceptans, in eo, quodcunque erit judicio stabo.

Pariter Scholiastes accipit: *Τὰ κατὰ τὴν κρίσιν ἀποβαίνοντα ὁποῖα ἂν ᾖ, ἐπαινέσω.* Videtur allusisse ad senatum Areopagiticum, ubi tam sancte iudicatum semper fuit, ut nunquam neque reus quisquam neque actor de sententiae iniquitate merito conqueri potuerit. Demosthenes c), Orat. in Aristocratem, p. 413. *Ἐνταῦθα μόνον οὐδεὶς πώποτε, οὔτε φεύγων ἁλοὺς οὔτε διώκων ἡττηθεὶς, ἐξήλεγξεν ὡς ἀδίκως ἐδικάσθη τὰ κριθέντα.* Aristides d) in Panathenaica: *Οὐ γὰρ ἔστιν ὑπὲρ τὸ Ἄρειον πάγον οὐδὲν εὑρεῖν εἴ τις ὑπερβολὴν ζητοίη· ἀλλ' ὥσπερ ὕδατα ἔσα μαντικὰ, καὶ πνεύματα αὐτόθεν ἴσχει, οὕτω καὶ οὗτος ὁ χῶρος ὥσπερ ἀνιέναι δοκεῖ τὴν τοῦ δικαίου γνῶσιν ἐναργῆ, καὶ τὰ παρὰ τοῖς θεοῖς, ὡς δύνατον, ἐγγυτάτω [καὶ τοσοῦτο] τετίμηται παρὰ πάντων τῷ συγκεχωρηκότι, ὥσθ' οἱ μὲν ἡττώμενοι στέργουσιν ὁμοίως τοῖς κεκρατηκόσιν.* Lycurgus Orat. in Leocratem e)

c) Demosth. p. 642. R.   d) Aristid vol. I, p. 188. C.
e) cap. IV.

Κάλλιστον ἔχοντες τῶν Ἑλλήνων παράδειγμα τὸ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ συνέδριον, δ' τοσοῦτον διαφέρει τῶν ἄλλων δικαστηρίων, ὥστε καὶ παρ' αὐτοῖς ὁμολογεῖσθαι τοῖς ἁλισκομένοις, δικαίαν ποιεῖσθαι τὴν κρίσιν.]

v. 473. *ΕΙ ΤΙΣ ΟΙΕΤΑΙ.* Lego ἤ τις οἴηται. [Virgil. Ecl. III. 108.

Non nostrum inter vos tantas componere lites.]

[v. 475. *ΦΟΝΟΥΣ.* Lego φόνου. *Diiudicare caedis recentis acutam iram diras habentis.*]

[Ibid. *ΟΞΥΜΗΝΙΤΟΥ.* f. ὀξυμηνίτους.]

[v. 476. *ΑΛΛΩΣ ΤΕ.* f. δέ. *Verum tu recenter lustratus supplex.*]

[Ibid. *ΚΑΤΗΡΤΥΚΩΣ.* Hesych. Κατηρτυκώς· τελειώσας.]

v. 478. *ΟΜΩΣ Δ'.* Forte ὁμῶς τ'. [An potius ὅλως legendum cogita.]

[v. 479. *ΑΥΤΑΙ Δ' ΕΧΟΥΣΑΙ.* Vide an non haec ad chorum pertineant, ut sit legendum:

ΧΟ. *Αὗται δ' ἔχουσαι, κ. τ. λ.*
ΑΘ. *Τοιαῦτα μὲν τάδ' ἐστίν, κ. τ. λ.*

Quae habemus ministrationes non exorabiles; loquitur forsan chorus de se in tertia persona.]

[v. 481. *ΙΟΣ ΕΚ ΦΡΟΝΗΜΑΤΩΝ.* *Virus*, i. e. *sanguis cadens in terram de industria est lues perpetua.*]

v. 484. *ΠΕΜΠΕΙΝ ΔΕ ΔΥΣΠΗΜΑΤ' ΑΜΗΧΑΝΩΣ ΕΜΟΙ.* *Amovere autem damna* haec (has Furias) *difficile est mihi.* Legerat Iacob πέπτειν δὲ δύσπεπτ', quem secutus sum in versione [f]). Verum satis sanus est locus, nisi quod metri gratia δυσπήματα, vel δυσπήμαντ' potius legendum. Πέμπειν hic pro ἀποπέμπειν sumitur, ut apud Homerum, Odyss. *Ο'*. 74.

—— ἐθέλοντα δὲ πέμπειν.

Quomodo et *mitto* apud Latinos. Iuvenalis, Satyra II. 169.

Mittentur braccae, cultelli, fraena, flagellum.

Idem dixerat Noster in Agamemnone de Furiis, v. 1198.

—— κῶμος ἐν δόμοις μένει,
Δύσπεμπτος ἔξω συγγόνων Ἐρινύων.

[Sunt qui legunt δυσποίμαντ', *difficilia ad regendum*, *difficilia indicatu.*]

[v. 485. *ΔΕΥΡ' ΕΠΕΣΚΗΨΕΝ.* Vide sis Agam. v. 310. et v. 315.

v. 486. *ΦΟΝΩΝ ΔΙΚΑΣΤΑΣ ΟΡΚΙΩΝ ΑΙΡΟΥΜΕΝΟΥΣ, ΘΕΣΜΟΝ ΤΟΝ ΕΙΣ ΑΠΑΝΤ' ΕΓΩ ΘΗΣΩ ΧΡΟΝΟΝ.* *Caedis iudices iuramento obligatos statuam, Institutum*

---

f) „*Concoquere aegre maturanda possum.*"

in aeternum duraturum. H. e. curiam institutam caedis iudicem, quae in perpetuum Athenis durabit. Ὀμνύειν αἱρεῖσθαι, ni fallor, est tactis prosectis (apri scil. arietis, et tauri) iurare. Qui ritus in ea curia mansit. Demosthenes g), Orat. in Aristocratem, p. 413. *Εἶτ' οὐδὲ κατὰ [τὸν] τυχόντα τὸν ὅρκον τοῦτο ποιήσει, ἀλλ' ὃν οὐδεὶς ὄμνυσιν ὑπὲρ οὐδενὸς ἄλλου, στὰς ἐπὶ τῶν τομίων κάπρου καὶ κριοῦ καὶ ταύρου, καὶ τούτων ἐσφαγμένων ὑφ' ὧν δεῖ, καὶ ἐν αἷς ἡμέραις προσήκει.* Quod ἑκτεσθαι τὰ σφαγίων Antiphonti h) dicitur Orat. de caede Herodis. [Sunt qui legunt *ὁρκίους αἱρουμένη, iuratos.*]

[v. 487. *ΘΕΣΜΟΝ ΤΟΝ ΕΙΣ ΑΠΑΝΤ'*. Vult Aeschylus curiam Areopagiticam hac occasione a Minerva institutam fuisse; at alii originem eius altius repetunt. Arundelianum Epocharum stela [5] curiae institutionem sub Cranao, Orestis iudicium sub Demophonte reponit. *Ἀφ' οὗ δίκη Ἀθήνησιν ..... ετο Ἄρει καὶ Ποσειδῶνι ὑπὲρ Ἁλιρροθίου τοῦ Ποσειδῶνος καὶ ὁ τόπος ἐκλήθη Ἄρειος πάγος ἔτη ΧΗΗΔΔΠΙΙΙ βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Κρ...ου.* Et postea [**]. *Καὶ αὐ......αο ἐν Ἀρείου πάγῳ ... στης ἐνίκησεν ......ων..... ἔτη.... ΗΗΗΗΔΔΔ...ΙΙ, βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Δημοφῶντος. Ex quo Mars et Neptunus iudicio egerunt de Halirrothio Neptuni f. et locus nuncupatus est Areopagus, anni MCCLXVIII, Athenis regnante Cranao* Dein, *in Areopago quo vicit Orestes........ anni DCCCCXLII* Vides distantiam 326 annorum. Marianus Scholasticus in Chronico, anno Cranai regis quinto constitutam esse dicit his verbis: *Areopagus nomen iudicii constitutus est.* Eusebius annis ante hoc quatuordecim, nempe Cecropis, cui successit Cranaus, quadragesimo primo: *Ἄρειος πάγος ἐκλήθη καὶ δικαστήριον κατέστη.* Aeschylo itidem adversantur illi, qui Cephalum regnante Erechtheo, et qui Daedalum regnante Aegeo illic condemnatum referunt. Quin Demosthenes i) in Aristocr. p. 413. incertam eius originem profitetur. *Οἱ ταῦτ' ἐξ ἀρχῆς τὰ νόμιμα διαθέντες [οἵτινές ποτ' ἦσαν] εἴθ' ἥρωες εἴτε θεοί, οὐκ ἐπέθεντο τοῖς ἀτυχήμασιν, ἀλλ' ἀνθρωπίνως ἐπεκούφισαν εἰς ὅσον ἦν καλῶς τὰς συμφοράς.*]

[v. 490. *ΚΡΙΝΑΣΑ Δ' ΑΣΤΩΝ*. Aliter Euripides Oreste, v. 1650.

—— θεοὶ δέ σοι δίκης βραβῆς,
Πάγοισιν ἐν Ἀρείοισιν εὐσεβεστάτην
Ψῆφον διοίσουσ', ἔνθα νικήσαί σε χρή.

Nisi per Deos Minervam solam intelligit, cuius suffragio liberatus est Orestes.]

---

g) Demosth. p. 642. R.
h) p. 707, 2. Rsk. (§. 12. Bk.) i) Demosth. p. 643. R.

[Ibid. *ΤΑ ΒΕΛΤΑΤΑ.* *Eligens civium meorum τὰ βέλτατα.* Callim. Hymn. I. 70.

> Ἔλεο δ' αἰζηῶν ὅ,τι φέρτατον. —

Constabat Senatus Areopagiticus ex viris summa virtute conspicuis. Socrates apud Xenoph.[k]) Memor. III. p. 770. Ἡδ' ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴ ὦ Περίκλεις, οὐκ ἐκ τῶν δεδοκιμασμένων καθίσταται; Maximus in Prolog. in Dionys. Areopag. sub init. Οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἦν εἰς τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν τελεῖν· ἀλλ' οἱ παρ' Ἀθηναίοις πρωτεύοντες ἔν τε γένει καὶ πλούτῳ καὶ βίῳ χρηστῷ. Idem referunt Georgius Pachymerius et Theophanes, quos adducit I. Meursius in Areopago, c. 4.]

[v. 491. *ΗΞΩ.* f. ἄξω. *Adducam ut iudicent.*]

v. 492. *ΟΡΚΟΝ ΠΕΡΩΝΤΑΣ ΜΗΔΕΝ ΕΚΔΙΚΟΝ ΦΡΕΣΙΝ.* Legimus φράσαι. Turnebi editio μηδὲν ἔκδικον, *nullum iniquum iuramentum animis proferentes.* Quod forsan melius.

v. 493. *ΝΕΩΝ ΘΕΣΜΙΩΝ.* Ita in Prometheo, v. 150.

> Νεοχμοῖς δὲ νόμοις Ζεὺς ἀθέσμως κρατύνει,
> Τὰ πρὶν δὲ πελώρια νῦν ἀϊστοῖ.

[Ode pro vindicta in homicidas tum maxime paricidas pulcherrima. Initium hoc non absimile est illi Aristophanis in Nub. v. 1395.

> Εἰ γὰρ τοιαῦτά γ' οὗτος ἐξειργασμένος
> Λαλῶν ἀναπείσει,
> Τὸ δέρμα τῶν γεραιτέρων λάβοιμεν ἂν
> Ἀλλ' οὐδ' ἐρεβίνθου.

Porro δίκα καὶ βλάβα, *causa et noxa,* est *causa noxia et sontica.* Ἓν διὰ δυοῖν.]

[Ibid. *ΝΕΩΝ ΘΕΣΜΙΩΝ.* Sc. Apollinis et Mercurii iuniorum Deorum.]

v. 499. *ΕΤΥΜΑ.* Lego ἄτιμα, eo sensu, quo transtuli[kk]). [Ni potius ἕτοιμα, quod simplicius et propius ad receptam scripturam. *Multa mala parata, ex filiorum vulneribus venientia, imminebunt parentibus.*]

[v. 501. *ΜΕΤΑ Τ' ΑΥΘΙΣ.* Τῷ μεταῦθις ἐν χρόνῳ.]

[v. 503. *ΕΦΕΡΨΕΙ.* f. ἀφέρξει. *Neque irato vultu abstinebis,* i. e. abstinere facies.... *ab istis facinoribus.*]

[v. 506. *ΠΕΥΣΕΤΑΙ.* Distingue ob metrum:

> Πεύσεται δ' ἄλλος ἄλλο-
> θεν, προφωνῶν, κ. τ. λ.]

[v. 507. *ΠΡΟΦΩΝΩΝ ΤΑ.* Γρ. προσφωνοῦντα.]

[v. 508. *ΛΗΞΙΝ.* *Sortem:* supple κατά. Sunt qui malint λῆψιν, *receptionem et redditionem laborum homicidarum.*]

[Ibid. *ΥΠΟΔΟΣΙΝ.* f. ἀπόδοσιν.]

---

k) Xen. Mem. III, 5, 20. kk) „*impuniti.*"

[v. 516. *TAYTA TIΣ TAX' AN.* *Τάχα*, iamiam; *πάντα*, supple *κατά*. Sc. *secundum haec*.]

[v. 518. *OIKTON OIKTIΣAIT'.* f. *οἰκτρόν*.]

[v. 520. *EΣΘ' OΠOY TO ΔEINON.* Horat. Epist. I. 16.)

Oderunt peccare boni virtutis amore.]

[Ibid. *EY.* Auratus *τε*.]

v. 522. *ΔEIMAINEI · KAΘHMENON.* ΞYMΦEPEI Aliter distinguit Scholiastes, in hunc scil. modum:

Aliquando severitatem
Et animi inspectorem
Recte *quis* metuit.

Et *καθήμενον* cum sequentibus coniungit.

[Ibid. *ΔEIMAINEI.* l. *δειμαίνει* ob metrum. Sunt qui *δειμαίνειν* malint.]

[v. 525. *EN ΦAEI.* A. *ἐν δέει*.]

v. 529. *MHT' ANAPKTON BION, MHTE ΔEΣΠO-TOYMENON AINEΣHιΣ.* [*Principalem; principatum, tyrannidem.* *Τῆς βασιλείας οὔσης ἀρχῆς ἀνυπευθύνου*, ut loquitur Laertius in Zenone, VII. 122. Vide quae ad Prometh. v. 49 et ad Pers. v. 213. Porro legit vir doctissimus *μήτ' ἄναρκτον αὖ βίον*.] Eadem sententia iisdem fere verbis infra, v. 699.

Τὸ μήτ' ἄναρχον, μήτε δεσποτούμενον
Ἀστοῖς περιστέλλουσι βουλεύω σέβειν.

In Agamemnone, v. 479,

Κρίνω δ' ἄφθονον ὄλβον.
Μήτ' εἴην πτολιπόρθης,
Μήτ' οὖν αὐτὸς ἁλοὺς
Ὑπ' ἄλλων βίον κατίδοιμι.

Hesychius, *Ἄναρκτον· ἀνυπότακτον, οὗ οὐδεὶς ἦρξε.*

[v. 530. *OI MH.* Schol. *οἱ μή*. l. *οἱ μέν*.]

[v. 532. *AΠANTI MEΣΩι.* Quid sit *μέσον* docet Aristoteles, Ethic. II. 5. Palladas m) apud Stobaeum, Serm. XXXVIII.

Ἡ μεσότης γὰρ ἄριστον· ἐπεὶ τὰ μὲν ἄκρα πέφυκε
Κινδύνους ἐπάγειν, ἔσχατα δ' ὕβριν ἔχει.]

v. 533. *AΛΛA.* [Forsan legendum *ἄλλα ἄλλοθ' ἐφορεύει* vel *ἄλλα δ' ἄλλοτ' ἐφορεύει*. *Alia alias speculatur Deus*.] Scholiastae verba restituit in hunc modum P. Victorius, Var. Lect. XXVI. 13. *Ὁ θεός ἐσθ' ὅπη δίος.* „Significant, inquit, id quod Statius n) quoque cecinit:

Primus in orbe Deos fecit timor." —

[v. 534. *ΞYMMETPON Δ' EΠOΣ ΛEΓΩ.* *Σύντομον*, *breve*.]

l) v. 52. m) Anal. Br. II, p. 433. n) Stat. Theb. III, 661.

[v. 538. *ΥΓΙΕΙΑΣ ΦΡΕΝΩΝ*. *Σάος νοῦς*. Immo *σωφροσύνη*, quae est *ὑγίεια φρενῶν*, *σάος νοῦς*. Ut Iuv. Sat. X. 356. *Mens sana in corpore sano*: cui contraria *insana*. Unde dogma illud Stoicorum, Laert. in Zenone, Segm. 124. *Πάντας τε τοὺς ἄφρονας*, (ita homines nequam vocant Stoici) *μαίνεσθαι· οὐ γὰρ φρονίμους εἶναι, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἴσην τῇ ἀφροσύνῃ μανίαν πάντα πράττειν*. Eadem ratione *ψυχὴν νοσοῦσαν iram* dixit, Prom. v. 378. et *νόσον* vel *iram* vel zelotypiam Suppl. v. 595. Caeterum quid sit *ὑγίεια φρενῶν* docet Cicero Tusc. Quaest. IV. 13. Stoicorum doctrinam explicans. *Et ut corporis*, inquit, *est temperatio, cum ea congruunt inter se, e quibus constamus; sic animi sanitas dicitur, cum eius iudicia opinionesque concordant, eaque est animi virtus, quam alii ipsam temperantiam dicunt esse, alii obtemperantiam temperantiae praeceptis, et eam subsequentem, nec habentem ullam speciem suam.*]

[v. 542. *ΒΩΜΟΝ ΑΙΔΕΣΑΙ ΔΙΚΑΣ*. Eadem habetur sententia totidem fere verbis Agam. v. 389.

> *Οὐ γάρ ἐστιν ἔπαλξις*
> *Πλούτου πρὸς κόρον ἀνδρὶ*
> *Λακτίσαντι μεγάλα δίκας*
> *Βωμὸν, εἰς ἀφάνειαν.*]

[v. 545. *ΛΑΞ ΑΤΙΣΗι.Σ*. *Λακτίσῃς*.]

[v. 548. *ΠΡΟΣ ΤΑΔΕ*. *Πρὸς ταῦτα*, *deinde*.]

[v. 549. *ΣΕΒΑΣ ΕΥ ΠΡΟΤΙΩΝ*. Sc. *ἔστω*. Qui homines fuerunt *αἰδοῖοι* postea *δεινοί* facti sunt.]

[v. 554. *ΔΙΚΑΙΟΣ ΩΝ*. Praemium iustorum. Antholog. I. 28.

> —— *ἦ ῥα δικαίοις*
> *Ἀνδράσιν εὐσεβίης οὐκ ἀπόλωλε χάρις.*

Idem p), III. 6.

> *Εἶχες ἂν ἐκ μακάρων μισθὸν ἐπ' εὐσεβίῃ.*]

[v. 555. *ΠΑΝΩΛΕΘΡΟΣ*. Auratus, *καὶ πανώλεθρος*.]

[v. 556. *ΠΑΡΑΙΒΑΔΑΝ*. f. *παραιβάταν* vel *παραιβάτην*.]

v. 557. *ΠΑΝΤΟΦΥΡΤ'*. Forte *παντοφόροντ'*. Vel, si retineatur vulgata lectio, quam agnoscit Scholiastes, *multa simul corrasa iniuste, violente tandem demergere*.

[v. 558. *ΞΥΝ ΧΡΟΝΩι*. Quod Euripides *εἰς τέλος*, Ione, v. 1615.

> *Χρόνια μὲν τὰ τῶν θεῶν πως, εἰς τέλος δ' οὐκ ἀσθενῆ.*

Et mox, v. 1621.

> *Εἰς τέλος γὰρ οἱ μὲν ἐσθλοὶ τυγχάνουσιν ἀξίων,*
> *Οἱ κακοὶ δ' ὥσπερ πεφύκασ', οὔποτ' εὖ πράξειαν ἄν.*

---

p) Anal. Br. vol. III, p. 251.

Euthymius in Psal. XII. (nondum editus) τὸ δὲ, εἰς τέλος, ἀντὶ τοῦ, μέχρι πολλοῦ παρείληπται.]

[v. 559. *ΠΟΝΟΣ. Adversa tempestas.* f. νότος, et melius.]

[v. 561. *ΚΑΛΕΙ. Καλέσει. Deos* sub.]

[v. 562. *ΜΕΣΑι ΔΥΣΠΑΛΕΙΤΑΙ ΔΙΝΑι. Graviter luctabitur medio turbine.* f. δυσπαλεῖ τε vel δυσπαλεῖ δέ.]

[v. 563. *ΓΕΛΑι Δ' Ο ΔΑΙΜΩΝ.* Deus malorum ridet insaniam et poenam. Psal. II. 4. *Qui habitat in coelis, irridebit eos;* ἐκγελάσεται αὐτούς, et Dominus subsannabit eos. Apud Scholiastem pro ἀδίκως lege ἀδίκῳ.]

[v. 564. *ΑΜΗΧΑΝΟΙΣ ΔΥΑΙΣ ΛΕΠΑΔΝΟΝ.* Agamem. v. 226. ἀνάγκας λέπαδνον.]

[v. 568. *ΩΛΕΤ'.* f. ὤλετ'.]

[v. 569. *ΚΗΡΥΣΣΕ ΚΗΡΥΞ.* Valde insignis est haec pars fabulae, tum maxime quod ritus curiae Areopagiticae fere hic descriptos habeamus. Primo indictum erat a praecone silentium, cuius rei praeter Scholiastem Lucianus q) sit testis in Anacharside, c. 21. Αὐτὸς ἐμαυτῷ σιωπᾶν προστάττω, οὐ περιμείνας τὸν κήρυκα, οὐδὲ τὸν Ἀρεοπαγίτην σε· ὅς ὑπ' αἰδοῦς, οἶμαι, ἀνεχῇ ληροῦντα ἤδη τοσαῦτα ἔξω τοῦ πράγματος. Item r), c. 19. Καί σε, ὦ Ἀνάχαρσι, Ἀρεοπαγίτην ἐν τῷ παρόντι ποιοῦμαι ἔγωγε· καὶ κατὰ τὸν τῆς βουλῆς μου νόμον ἄκουε (verba sunt Solonis) καὶ σιωπᾶν κέλευε, ἢν αἴσθῃ καταῤῥητορευόμενος. Ita Pollux s), Onomast. IV. 12. Περὶ κήρυκος. Κατεκήρυττε δὲ [illegible] χίαν ἔν τε ἀγῶσι καὶ ἱερουργίαις.]

[Ibid. *ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΟΝ ΚΑΤΕΡΓΑΘΟΥ.* [illegible] Huc pertinet quod locum fune circumseptum quasi [illegible]bant. Demosthenes in Aristogitonem, ss) Orat. I. p. 485. Τὸ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν, ὅταν ἐν τῇ βασιλείῳ στοᾷ καθεζομένη περισχοινίσηται, κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν ἐφ' ἑαυτῆς εἶναι καὶ ἅπαντας ἐκποδὼν ὑποχωρεῖν.]

v. 570. *Η Τ' ΟΥΝ ΔΙΑΤΟΡΟΣ ΤΥΡΣΗΝΙΚΗ.* [illegible] ingeniose pro οὖν legit οὐάτων.

[Ibid. *ΔΙΑΤΟΡΟΣ.* Aelian. Var. Hist. II. 44. Καὶ προσέταξεν αὐτῷ (tibicini) τὸ παρορμητικὸν ἐμπνεῦσαι μέλος, διάτορόν τε. Vide quae ad Prometh. Vinct. v. 181.]

[Ibid. *ΤΥΡΣΗΝΙΚΗ ΣΑΛΠΙΓΞ.* Quod tubam Tyrrhenicam hic nominet, prolepsis est, Troianis enim temporibus nondum erat in usu. Sed et Sophocles, Aiac. Flagellif. v. 17.

Χαλκοστόμου κώδωνος ὡς Τυρσηνικῆς.

Et Eurip. Rheso, v. 988.

—— Χρῆ μένειν Τυρσηνικῆς
Σάλπιγγος αὐδήν.

q) Luc. vol. II, p. 902. sq. r) ibid. p. 899.

s) Poll. IV, 91. ss) Dem. p. 776. Rsk.

Item Phoeniss. v. 1386.

Ἐπεὶ δ' ἀφείθη πυρσὸς ὡς Τυρσηνικῆς
Σάλπιγγος ἠχὴ, σῆμα φοινίου μάχης.

Ad quem locum Scholiastes: Ἐπὶ τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας οὔπω ἐχρῶντο τῇ σάλπιγγι Ἕλληνες, ἀλλ' οὐδὲ ἐπὶ Τρωϊκοῦ πολέμου. Ὅμηρος δὲ αὐτὸς μὲν οἶδε σάλπιγγα, οὐ ποιεῖ δὲ σάλπιγγι χρωμένους τοὺς ἥρωας. Πρῶτος δὲ Ἀρχίδας συμμαχῶν τοῖς Ἡρακλείδαις ἤγαγεν τὴν Τυρσηνικὴν σάλπιγγα εἰς Ἕλληνας· ἐχρῶντο οὖν κατὰ τὸ παλαιὸν ἐν τοῖς πολέμοις ἀντὶ σαλπιγκτῶν πυρφόροις, (de quibus diximus ad Sept. Theb. v. 438.) immo et conchis. Hesych. Κόχλος· τοῖς θαλαττίοις ἐχρῶντο πρὸ τῆς τῶν σαλπίγγων εὑρέσεως. Athenaeus t), IV. 25. Τυῤῥηνῶν δ' ἐστὶν εὕρημα κέρατά τε καὶ σάλπιγγες. Etymologici u) vero auctor inventum tubae tribuit Minervae: Πρῶτον αὐτὴν εὑρεῖν σάλπιγγα καὶ ἱδρύσασθαι σάλπιγγος Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἐν Ἄργει. Iul. Pollux x), Onomast. IV. 11. Εἰ δὲ καὶ ἡ σάλπιγξ τοῖς αὐλοῖς προσήκει, τὸ μὲν εὕρημα, Τυῤῥηνικόν.]

v. 574. ΣΙΓΑΝ ΑΡΗΓΕΙ. Ennius y) Eumenidibus,

—— tacere opino esse optimum,
Ut pro viribus sapere atque fabulari tute noverint.

Ad quem locum Hier. Columna: „Sunt haec Minervae verba ad praeconem, a quo iubet exercitum convocari, fierique silentium, ut eius exaudiantur leges. *Ennius* σιγᾶν ἀρήγει, et ultimum versum (*scil.* v. 576.) caeteris omissis expressit. Ubi fuerit operae pretium animadvertere, quod Graece dicebatur τῶνδ', subaudiendo εὐχρηστήματι, vel quid eiusmodi, Latine redditum *tute*, εὖ καταγνωσθῇ δίκη *pro viribus sapere ac fabulari.* Nam qui recte sapit ac fabulatur, ut ius est agit loquiturque."

v. 575. ΠΟΛΙΝ ΤΕ ΠΑΣΑΝ. Et vos qui hic adestis, et urbs tota in aeternum. [Cogita annon legendum γέ pro τέ.]

[v. 577. ΩΝ ΕΧΕΙΣ ΑΥΤΟΣ ΚΡΑΤΕΙ. Theocr. Idyll. XV. 90.

Πασσάμενος ἐπίτασσε. ——]

v 579. ΕΣΤΙ ΓΑΡ ΔΟΜΩΝ—ΦΟΝΟΥ ΔΕ ΤΟΥΔ' ΕΓΩ ΚΑΘΑΡΣΙΟΣ. Moris erat, ut hospes, postquam homicidam in domo excepisset, ablutionibus, sacrificio, aliisque ritibus expiaret. Cuius rei illustre habemus exemplum in Herodoto, I. 35. ubi narrat Croesum Adrastum, fraterna nece contaminatum, hospitio excepisse: cum vero Adrastus Croesi etiam filium imprudenter occidisset, eo gravius tulit Croesus, quod is eum necasset, quem expiasset a caede, I. 44. Ὁ δὲ

t) Athen. IV, p. 184. A. u) Etym. M. p. 708, 3.
x) Poll. IV, 85. y) Enn. Eum. fr. 2. p. 41. Both.

nempe laurum illic enatam, ubi Orestis καθάρσια abiiciebantur. Κατορυχθέντων δὲ ὀλίγον ἀπὸ τῆς σκηνῆς τῶν καθαρσίων, ... ἀπ' αὐτῶν ἀναφῦναι δάφνην, ἣ δὴ καὶ ἐς ἡμᾶς ἔστιν ... πρὸ τῆς σκηνῆς ταύτης.

[v. 459. ΑΡΜΟΣΤΟΡΑ. Ducem et principem, Ἁρμοσταί, magistratus.]

[v. 460. ΑΠΟΛΙΝ ΙΛΙΟΥ ΠΟΛΙΝ. Urbem ne-urbem, ut cum antiquis loquar. Catullus, Carm. LXIII. [LXIV.] 82. Funera ne-funera.]

v. 464. ΛΟΥΤΡΩΝ, lavatrina. Malim λουτρῶν, ... bito quin ea sit vera lectio.

[v. 466. ΚΑΤΕΛΘΩΝ. Reversus ab exilio. Quod et monet Aristophanes sub persona Aeschyli. Ran. v. 1165.

φεύγων δ' ἀνὴρ ἥκει τε καὶ κατέρχεται.

Schol. Ἰδίως δὲ ἐπὶ τῶν φυγάδων χρῶνται τῷ κατέρχεται.]

v. 469. ΑΛΓΗ ΠΡΟΦΩΝΩΝ ΑΝΤΙΚΕΝΤΡΑ ΚΑΡΔΙΑι. Dolores praedicens cordi meo instar stimuli pungentis. Ita supra v. 136.

Τοῖς σώφροσιν γὰρ ἀντίκεντρα γίγνεται.

[v. 471. ΣΥ Τ'. Σὺ δ'.]

[v. 472. ΠΡΑΞΑΣ ΓΑΡ ΕΝ ΣΟΙ ΠΑΝΤ' ΕΧΗ ΤΑ ΑΙΝΕΣΩ. Postquam egero omnia apud te, haec approbabo. Αἰνεῖν est vox fori, et ἐπαινεῖν calculum adiicere. Hom. Il. Δ'. 29.

Ἔρδ'· ἀτὰρ οὔ τοι πάντες ἐπαινέομεν θεοὶ ἄλλοι,

assentiemur. Sic hoc loco,

Apud te enim disceptans, in eo, quodcunque erit sententiae, stabo.

Pariter Scholiastes accipit: Τὰ κατὰ τὴν κρίσιν ἀποβησόμενα ὁποῖα ἂν ᾖ, ἐπαινέσω. Videtur allusisse ad senatum Areopagiticum, ubi tam sancte iudicatum semper fuit, ut nunquam neque reus quisquam neque actor de sententiae iniquitate merito conqueri potuerit. Demosthenes c), Orat. in Aristocratem, p. 418. Ἐνταῦθα μόνον οὐδεὶς πώποτε, οὔτε φεύγων ἁλοὺς οὔτε διώκων ἡττηθεὶς, ἐξήλεγξεν ὡς ἀδίκως ἐδικάσθη τὰ κριθέντα. Aristides d) in Panathenaica: Οὐ γὰρ ἔστιν ἐπὶ τὸν Ἄρειον πάγον οὐδὲν εὑρεῖν εἴ τις ὑπερβολὴν ζητοίη· ἀλλ' ὥσπερ ὕδατα ἔστι μαντικὰ, καὶ πνεύματα αὐτόθεν ἴσχει, οὕτω καὶ ἄλλο ὁ χῶρος ὥσπερ ἀνιέναι δοκεῖ τὴν τοῦ δικαίου γνῶσιν ἐναργῆ, καὶ τὸ παρὰ τοῖς θεοῖς, ὡς δύνατον, ἐγγυτάτω [καὶ τοσούτῳ] ... παρὰ πάντων τῷ συγκεχωρηκότι, ὥσθ' οἱ μὲν ἡττώμενοι στέργουσιν ὁμοίως τοῖς κεκρατηκόσιν. Lycurgus Orat. in Leocratem e)

c) Demosth. p. 642. B. d) Aristid vol. I, p. 185. C.

e) cap. IV.

κάλλιστον ἔχοντες τῶν Ἑλλήνων παράδειγμα τὸ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ συνέδριον, ὃ τοσοῦτον διαφέρει τῶν ἄλλων δικαστηρίων, ὥστε καὶ παρ' αὐτοῖς ὁμολογεῖσθαι τοῖς ἁλισκομένοις, δικαίαν ποιεῖσθαι τὴν κρίσιν.]

v. 473. *ΕΙ ΤΙΣ ΟΙΕΤΑΙ.* Lego ἤ τις οἴηται. [Virgil. Ecl. III. 108.

Non nostrum inter vos tantas componere lites.]

[v. 475. *ΦΟΝΟΥΣ.* Lego φόνου. *Diiudicare caedis recentis acutam iram diras habentis.*]

[Ibid. *ΟΞΥΜΗΝΙΤΟΥ.* f. ὀξυμηνίτους.]

[v. 476. *ΑΛΛΩΣ ΤΕ.* f. δέ. *Verum tu recenter lustratus supplex.*]

[Ibid. *ΚΑΤΗΡΤΥΚΩΣ.* Hesych. Κατηρτυκώς· τελειώσας.]

v. 478. *ΟΜΩΣ Δ'.* Forte ὁμῶς τ'. [An potius ὅλως legendum cogita.]

[v. 479. *ΑΥΤΑΙ Δ' ΕΧΟΥΣΑΙ.* Vide an non haec ad chorum pertineant, ut sit legendum:

ΧΟ. Αὗται δ' ἔχουσαι, κ. τ. λ.
ΑΦ. Τοιαῦτα μὲν τάδ' ἐστὶν, κ. τ. λ.

Quae habemus ministrationes non exorabiles; loquitur forsan chorus de se in tertia persona.]

[v. 481. *ΙΟΣ ΕΚ ΦΡΟΝΗΜΑΤΩΝ.* *Virus*, i. e. *sanguis cadens in terram de industria est lues perpetua.*]

v. 484. *ΠΕΜΠΕΙΝ ΔΕ ΔΥΣΠΗΜΑΤ' ΑΜΗΧΑΝΩΣ ΕΜΟΙ.* *Amovere autem damna* haec (has Furias) *difficile est mihi.* Legerat Iacob πέπτειν δὲ δύσπεπτ', quem secutus sum in versione f). Verum satis sanus est locus, nisi quod metri gratia δυσπήματα, vel δυσπήματ' potius legendum. Πέμπειν hic pro ἀποπέμπειν sumitur, ut apud Homerum, Odyss. Ο'. 74.

—— ἐθέλοντα δὲ πέμπειν.

Quomodo et *mitto* apud Latinos. Iuvenalis, Satyra II. 169.

Mittentur braccae, cultelli, fraena, flagellum.

Idem dixerat Noster in Agamemnone de Furiis, v. 1198.

—— κῶμος ἐν δόμοις μένει,
Δύσπεμπτος ἔξω συγγόνων Ἐριννύων.

[Sunt qui legunt δυσποίμαντ', *difficilia ad regendum*, *difficilia iudicatu.*]

[v. 485. *ΔΕΥΡ' ΕΠΕΣΚΗΨΕΝ.* Vide sis Agam. v. 310. et v. 315.

v. 486. *ΦΟΝΩΝ ΔΙΚΑΣΤΑΣ ΟΡΚΙΩΝ ΑΙΡΟΥΜΕΝΟΥΣ, ΘΕΣΜΟΝ ΤΟΝ ΕΙΣ ΑΠΑΝΤ' ΕΓΩ ΘΗΣΩ ΧΡΟΝΟΝ.* *Caedis iudices iuramento obligatos statuam, Institutum*

---

f) „*Concoquere aegre maturanda possum.*"

in aeternum duraturum. H. e. curiam institutam caedis iudicem, quae in perpetuum Athenis durabit. Ὀρκίων εἰρωμένη, ni fallor, est tactis prosectis (apri scil. arietis, et tauri) iurare. Qui ritus in ea curia mansit. Demosthenes g), Orat. in Aristocratem, p. 413. *Εἶτ' οὐδὲ κατὰ [τὸν] τυχόντα τὸν ὅρκον τοῦτο ποιήσει, ἀλλ' ὃν οὐδεὶς ὄμνυσιν ὑπὲρ οὐδενὸς ἄλλου, στὰς ἐπὶ τῶν τομίων κάπρου καὶ κριοῦ καὶ ταύρου, καὶ τούτων ἐσφαγμένων ὑφ' ὧν δεῖ, καὶ ἐν αἷς ἡμέραις προσήκει.* Quod ἅπτεσθαι τῶν σφαγίων Antiphonti h) dicitur Orat. de caede Herodis. [Sunt qui legunt *ὁρκίους αἱρουμένη, iuratos.*]

[v. 487. *ΘΕΣΜΟΝ ΤΟΝ ΕΙΣ ΑΠΑΝΤ'.* Vult Aeschylus curiam Areopagiticam hac occasione a Minerva institutam fuisse; at alii originem eius altius repetunt. Arundelianae Epocharum stela [5] curiae institutionem sub Cranao, Orestis iudicium sub Demophonte reponit. *Ἀφ' οὗ δίκη Ἀθήνῃσιν.... ετο Ἄρει καὶ Ποσειδῶνι ὑπὲρ Ἁλιρροθίου τοῦ Ποσειδῶνος καὶ ὁ τόπος ἐκλήθη Ἄρειος πάγος ἔτη ΧΗΗΓΔΔΠΙΙΙ βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Κρ...ου.* Et postea [4]. *Καὶ αὐ.....αο ἐν Ἀρείου πάγῳ ... Ὀρέστης ἐνίκησεν ......ων..... ἔτη.... ΗΗΗΗΔΔΔ... ΙΙ, βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Δημοφῶντος. Ex quo Mars et Neptunus iudicio egerunt de Halirrothio Neptuni f. et locus nuncupatus est Areopagus, anni MCCLXVIII, Athenis regnante Cranao.* Dein, *in Areopago quo vicit Orestes.......... anni DCCCCXLI.* Vides distantiam 326 annorum. Marianus Scholus in Chronico, anno Cranai regis quinto constitutam esse dicit his verbis: *Areopagus nomen iudicii constitutus est*; Eusebius autem ante hoc quatuordecim, nempe Cecropis, cui successit Cranaus, quadragesimo primo: *Ἄρειος πάγος ἐκλήθη καὶ δικαστήριον κατέστη.* Aeschylo itidem adversantur illi, qui Cephalum regnante Erechtheo, et qui Daedalum regnante Aegeo illic condemnatum referunt. Quin Demosthenes i) in Aristocr. p. 413. incertam eius originem profitetur. *Οἱ ταῦτ' ἐξ ἀρχῆς τὰ νόμιμα διαθέντες [οἵτινές ποτ' ἦσαν] εἴθ' ἥρωες εἴτε θεοί, οὐκ ἐπέθεντο τοῖς ἀτυχήμασιν, ἀλλ' ἀνθρωπίνως ἐπεκούφισαν εἰς ὅσον ἦν καλῶς τὰς συμφοράς.*]

[v. 490. *ΚΡΙΝΑΣΑ Δ' ΑΣΤΩΝ.* Aliter Euripides Oreste, v. 1650.

—— *θεοὶ δέ σοι δίκης βραβεῖς,*
Πάγοισιν ἐν Ἀρείοισιν εὐσεβεστάτην
Ψῆφον διοίσουσ', ἔνθα νικῆσαί σε χρή.

Nisi per Deos Minervam solam intelligit, cuius suffragio liberatus est Orestes.]

g) Demosth. p. 642. R.
h) p. 707, 2. Rsk. (§. 12. Bk.) i) Demosth. p. 643. R.

[Ibid. *ΤΑ ΒΕΛΤΑΤΑ*. *Eligens civium meorum τὰ βέλτατα*. Callim. Hymn. I. 70.

Εἵλεο δ' αἰζηῶν ὅ,τι φέρτατον. —

Constabat Senatus Areopagiticus ex viris summa virtute conspicuis. Socrates apud Xenoph.[k]) Memor. III. p. 770. *Ἦδ' ἐν Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴ ὦ Περίκλεις, οὐκ ἐκ τῶν δεδοκιμασμένων καθίσταται;* Maximus in Prolog. in Dionys. Areopag. sub init. *Οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἦν εἰς τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν τελεῖν· ἀλλ' οἱ παρ' Ἀθηναίοις πρωτεύοντες ἔν τε γένει καὶ πλούτῳ καὶ βίῳ χρηστῷ.* Idem referunt Georgius Pachymerius et Theophanes, quos adducit I. Meursius in Areopago, c. 4.]

[v. 491. *ΗΞΩ*. f. *ἄξω*. *Adducam ut iudicent.*]

v. 492. *ΟΡΚΟΝ ΠΕΡΩΝΤΑΣ ΜΗΔΕΝ ΕΚΔΙΚΟΝ ΦΡΕΣΙΝ*. Legimus *φράσαι*. Turnebi editio *μηδέν' ἔκδικον*, *nullum iniquum iuramentum animis proferentes.* Quod forsan melius.

v. 493. *ΝΕΩΝ ΘΕΣΜΙΩΝ*. Ita in Prometheo, v. 150.

Νεοχμοῖς δὲ νόμοις Ζεὺς ἀθέσμως κρατύνει,
Τὰ πρὶν δὲ πελώρια νῦν ἀϊστοῖ.

[Ode pro vindicta in homicidas tum maxime paricidas pulcherrima. Initium hoc non absimile est illi Aristophanis in Nub. v. 1395.

Εἰ γὰρ τοιαῦτά γ' οὗτος ἐξειργασμένος
Λαλῶν ἀναπείσει,
Τὸ δέρμα τῶν γεραιτέρων λάβοιμεν ἂν
Ἀλλ' οὐδ' ἐρεβίνθου.

Porro *δίκα καὶ βλάβα*, *causa et noxa*, est *causa noxia et sontica*. *Ἓν διὰ δυοῖν.*]

[Ibid. *ΝΕΩΝ ΘΕΣΜΙΩΝ*. Sc. Apollinis et Mercurii iuniorum Deorum.]

v. 499. *ΕΤΥΜΑ*. Lego *ἄτιμα*, eo sensu, quo transtuli[kk]). [Ni potius *ἕτοιμα*, quod simplicius et propius ad receptam scripturam. *Multa mala parata, ex filiorum vulneribus venientia, imminebunt parentibus.*]

[v. 501. *ΜΕΤΑ Τ' ΑΥΘΙΣ*. *Τῷ μεταῦθις ἐν χρόνῳ.*]

[v. 503. *ΕΦΕΡΨΕΙ*. f. *ἀφέρξει*. *Neque irato vultu abstinebis*, i. e. abstinere facies.... *ab istis facinoribus.*]

[v. 506. *ΠΕΥΣΕΤΑΙ*. Distingue ob metrum:

Πεύσεται δ' ἄλλος ἄλλο-
θεν, προφωνῶν, κ. τ. λ.]

[v. 507. *ΠΡΟΦΩΝΩΝ ΤΑ*. *Γρ. προσφωνοῦντα.*]

[v. 508. *ΛΗΞΙΝ*. *Sortem*: supple *κατά*. Sunt qui malint *λῆψιν*, *receptionem et redditionem laborum homicidarum.*]

[Ibid. *ΥΠΟΔΟΣΙΝ*. f. *ἀπόδοσιν*.]

---

k) Xen. Mem. III, 5, 20.

kk) „*impuniti*."

[v. 516. *ΤΑΥΤΑ ΤΙΣ ΤΑΧ' ΑΝ.* Τάχα, iamiam; ταῦτα, supple κατά. Sc. *secundum haec.*]

[v. 518. *ΟΙΚΤΟΝ ΟΙΚΤΙΣΑΙΤ'.* f. οἰκτρόν.]

[v. 520. *ΕΣΘ' ΟΠΟΥ ΤΟ ΔΕΙΝΟΝ.* Horat. Epist. I. 16.)

Oderunt peccare boni virtutis amore.]

[Ibid. *ΕΥ.* Auratus τε.]

v. 522. *ΔΕΙΜΑΙΝΕΙ ΚΑΘΗΜΕΝΟΝ. ΞΥΜΦΕΡΕΙ* Aliter distinguit Scholiastes, in hunc scil. modum:

Aliquando severitatem
Et animi inspectorem
Recte *quis* metuit.

Et καθήμενον cum sequentibus coniungit.

[Ibid. *ΔΕΙΜΑΙΝΕΙ.* l. δειμανεῖ ob metrum. Sunt qui δειμαίνειν malint.]

[v. 525. *ΕΝ ΦΑΕΙ.* A. ἐν δέει.]

v. 529. *ΜΗΤ' ΑΝΑΡΚΤΟΝ ΒΙΟΝ, ΜΗΤΕ ΔΕΣΠΟΤΟΥΜΕΝΟΝ ΑΙΝΕΣΗιΣ.* [*Principalem; principatum, tyrannidem.* Τῆς βασιλείας οὔσης ἀρχῆς ἀνυπευθύνου, ut loquitur Laertius in Zenone, VII. 122. Vide quae ad Prometh. v. 48 et ad Pers. v. 213. Porro legit vir doctissimus μήτ' ἄναρχον αὖ βίον.] Eadem sententia iisdem fere verbis infra, v. 699.

Τὸ μήτ' ἄναρχον, μήτε δεσποτούμενον
Ἀστοῖς περιστέλλουσι βουλεύω σέβειν.

In Agamemnone, v. 479,

Κρίνω δ' ἄφθονον ὄλβον.
Μήτ' εἴην πτολιπόρθης.
Μήτ' οὖν αὐτὸς ἁλοὺς
Ὑπ' ἄλλων βίον κατίδοιμι.

Hesychius, Ἄναρκτον· ἀνυπότακτον, οὗ οὐδεὶς ἦρξε.

[v. 530. *ΟΙ ΜΗ.* Schol. οἱ μή. l. οἱ μέν.]

[v. 532. *ΑΠΑΝΤΙ ΜΕΣΩι.* Quid sit μέσον docet Aristoteles, Ethic. II. 5. Palladas m) apud Stobaeum, Serm. XXXVIII

Ἡ μεσότης γὰρ ἄριστον· ἐπεὶ τὰ μὲν ἄκρα πέφυκε
Κινδύνους ἐπάγειν, ἔσχατα δ' ὕβριν ἔχει.]

v. 533. *ΑΛΛΑ.* [Forsan legendum ἄλλα ἄλλοθ' ἐφορεύει vel ἄλλα δ' ἄλλοτ' ἐφορεύει. *Alia alias speculatur Deus.*] Scholiastae verba restituit in hunc modum P. Victorius, Var. Lect. XXVI. 13. Ὁ θεὸς ἐσθ' ὅπη δέος. „Significant, *inquit*, id quod Statius n) quoque cecinit:

Primus in orbe Deos fecit timor." ——

[v. 534. *ΞΥΜΜΕΤΡΟΝ Δ' ΕΠΟΣ ΛΕΓΩ.* Σύμμετρον, *breve.*]

l) v. 52. m) Anal. Br. II, p. 483. n) Stat. Theb. III, 661.

[v. 538. *ΥΓΙΕΙΑΣ ΦΡΕΝΩΝ.* Σάος νοῦς. Immo σωφροσύνη, quae est ὑγίεια φρενῶν, σάος νοῦς. Ut Iuv. Sat. X. 356. *Mens sana in corpore sano:* cui contraria *insana.* Unde dogma illud Stoicorum, Laert. in Zenone, Segm. 124. Πάντας τε τοὺς ἄφρονας, (ita homines nequam vocant Stoici) μαίνεσθαι· οὐ γὰρ φρονίμους εἶναι, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἴσην τῇ ἀφροσύνῃ μανίαν πάντα πράττειν. Eadem ratione ψυχὴν νοσοῦσαν *iram* dixit, Prom. v. 378. et νόσον vel *iram* vel zelotypiam Suppl. v. 595. Caeterum quid sit ὑγίεια φρενῶν docet Cicero Tusc. Quaest. IV. 13. Stoicorum doctrinam explicans. *Et ut corporis,* inquit, *est temperatio, cum ea congruunt inter se, e quibus constamus; sic animi sanitas dicitur, cum eius iudicia opinionesque concordant, eaque est animi virtus, quam alii ipsam temperantiam dicunt esse, alii obtemperantiam temperantiae praeceptis, et eam subsequentem, nec habentem ullam speciem suam.*]

[v. 542. *ΒΩΜΟΝ ΑΙΔΕΣΑΙ ΔΙΚΑΣ.* Eadem habetur sententia totidem fere verbis Agam. v. 389.

Οὐ γάρ ἐστιν ἔπαλξις
Πλούτου πρὸς κόρον ἀνδρὶ
Λακτίσαντι μεγάλα δίκας
Βωμὸν, εἰς ἀφάνειαν.]

[v. 545. *ΛΑΞ ΑΤΙΣΗι.Σ.* Λακτίσῃς.]

[v. 548. *ΠΡΟΣ ΤΑΔΕ.* Πρὸς ταῦτα, *deinde.*]

[v. 549. *ΣΕΒΑΣ ΕΥ ΠΡΟΤΙΩΝ.* Sc. ἔστω. Qui homines fuerunt αἰδοῖοι postea δεινοί facti sunt.]

[v. 554. *ΔΙΚΑΙΟΣ ΩΝ.* Praemium iustorum. Antholog. I. 28.

—— ἦ ῥα δικαίοις
Ἀνδράσιν εὐσεβίης οὐκ ἀπόλωλε χάρις.

Idem p), III. 6.

Εἶχες ἂν ἐκ μακάρων μισθὸν ἐπ' εὐσεβίῃ.]

[v. 555. *ΠΑΝΩΛΕΘΡΟΣ.* Auratus, καὶ πανώλεθρος.]

[v. 556. *ΠΑΡΑΙΒΑΔΑΝ.* f. παραιβάταν vel παραιβάτην.]

v. 557. *ΠΑΝΤΟΦΥΡΤ'.* Forte παντοφόροντ'. Vel, si retineatur vulgata lectio, quam agnoscit Scholiastes, *multa simul corrasa iniuste, violente tandem demergere.*

[v. 558. *ΞΥΝ ΧΡΟΝΩι.* Quod Euripides εἰς τέλος, Ione, v. 1615.

Χρόνια μὲν τὰ τῶν θεῶν πως, εἰς τέλος δ' οὐκ ἀσθενῆ.

Et mox, v. 1621.

Εἰς τέλος γὰρ οἱ μὲν ἐσθλοὶ τυγχάνουσιν ἀξίων,
Οἱ κακοὶ δ' ὥσπερ πεφύκασ', οὔποτ' εὖ πράξειαν ἄν.

---

p) Anal. Br. vol. III, p. 251.

Euthymius in Psal. XII. (nondum editus) τὸ δὲ, εἰς τέλος, ἀπὸ τοῦ, μέχρι πολλοῦ παρείληπται.]

[v. 559. *ΠΟΝΟΣ. Adversa tempestas.* f. νότος, et melius.]

[v. 561. *ΚΛΛΕΙ. Καλέσει. Deos* sub.]

[v. 562. *ΜΕΣΑι ΔΥΣΠΑΛΕΙΤΑΙ ΔΙΝΑι. Graviter luctabitur medio turbine.* f. δυσπαλεῖ τε vel δυσπαλεῖ δέ.]

[v. 563. *ΓΕΛΑι Δ' Ο ΔΑΙΜΩΝ.* Deus malorum ridet insaniam et poenam. Psal. II. 4. *Qui habitat in coelis, irridebit eos; ἐκγελάσεται αὐτούς,* et Dominus subsannabit eos. Apud Scholiastem pro ἀδίκως lege ἀδίκῳ.]

[v. 564. *ΑΜΗΧΑΝΟΙΣ ΔΥΑΙΣ ΛΕΠΑΔΝΟΝ.* Agamem. v. 226. ἀνάγκας λέπαδνον.]

[v. 568. *ΩΛΕΤ'.* f. ὤλεσ'.]

[v. 569. *ΚΗΡΥΣΣΕ ΚΗΡΥΞ.* Valde insignis est haec pars fabulae, tum maxime quod ritus curiae Areopagiticae libre hic descriptos habeamus. Primo indictum erat a praecone silentium, cuius rei praeter Scholiastem Lucianus q) sit testis in Anacharside, c. 21. Αὐτὸς ἐμαυτῷ σιωπᾶν προστάττω, οὐ περιμείνας τὸν κήρυκα, οὐδὲ τὸν Ἀρεοπαγίτην σέ· ὅς ἐπ' αἰδοῖ, οἶμαι, ἀνεχῇ ληροῦντα ἤδη τοσαῦτα ἔξω τοῦ πράγματος. Item r), c. 19. Καί σε, ὦ Ἀνάχαρσι, Ἀρεοπαγίτην ἐν τῷ παρόντι ποιοῦμαι ἔγωγε· καὶ κατὰ τὸν τῆς βουλῆς μου νόμον ἄκουε (verba sunt Solonis) καὶ σιωπᾶν κέλευε, ἣν αἴσθῃ καταῤῥητορευόμενος. Ita Pollux s), Onomast. IV. 12. Περὶ κήρυκος. Κατακηρύττειν δὲ ἡσυχίαν ἔν τε ἀγῶσι καὶ ἱερουργίαις.]

[Ibid. *ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΟΝ ΚΑΤΕΡΓΑΘΟΥ. Δῆμον εἶργε.* Huc pertinet quod locum fune circumseptum quasi muniebant. Demosthenes in Aristogitonem, ss) Orat. I. p. 485. Τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλήν, ὅταν ἐν τῇ βασιλείῳ στοᾷ καθεζομένη περισχοινίσηται, κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν ἐφ' ἑαυτῆς εἶναι καὶ ἅπαντας ἐκποδὼν ὑποχωρεῖν.]

v. 570. *Η Τ' ΟΥΝ ΔΙΑΤΟΡΟΣ ΤΥΡΣΗΝΙΚΗ.* Iacob ingeniose pro οὖν legit οὐάτων.

[Ibid. *ΔΙΑΤΟΡΟΣ.* Aelian. Var. Hist. II. 44. Καὶ προστάξαι αὐτῷ (tibicini) τὸ παρορμητικὸν ἐμπνεῦσαι μέλος, διάτορόν τε. Vide quae ad Prometh. Vinct. v. 181.]

[Ibid. *ΤΥΡΣΗΝΙΚΗ ΣΑΛΠΙΓΞ.* Quod tubam Tyrrhenicam hic nominet, prolepsis est, Troianis enim temporibus nondum erat in usu. Sed et Sophocles, Aiac. Flagellif. v. 17.

Χαλκοστόμου κώδωνος ὡς Τυρσηνικῆς.

Et Eurip. Rheso, v. 988.

—— Χρὴ μένειν Τυρσηνικῆς
Σάλπιγγος αὐδήν.

q) Luc. vol. II, p. 902. sq.
r) ibid. p. 899.
s) Poll. IV, 91.
ss) Dem. p. 776. Rsk.

Item Phoeniss. v. 1386.

Ἐπεὶ δ' ἀφείθη πυρσὸς ὡς Τυρσηνικῆς
Σάλπιγγος ἠχὴ, σῆμα φοινίου μάχης.

Ad quem locum Scholiastes: *Ἐπὶ τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας οὔπω ἐχρῶντο τῇ σάλπιγγι Ἕλληνες, ἀλλ' οὐδὲ ἐπὶ Τρωϊκοῦ πολέμου. Ὅμηρος δὲ αὐτὸς μὲν οἶδε σάλπιγγα, οὐ ποιεῖ δὲ σάλπιγγι χρωμένους τοὺς ἥρωας. Πρῶτος δὲ Ἀρχίδας συμμαχῶν τοῖς Ἡρακλείδαις ἤγαγεν τὴν Τυρσηνικὴν σάλπιγγα εἰς Ἕλληνας· ἐχρῶντο οὖν κατὰ τὸ παλαιὸν ἐν τοῖς πολέμοις ἀντὶ σαλπιγκτῶν πυρφόροις*, (de quibus diximus ad Sept. Theb. v. 438.) immo et conchis. Hesych. *Κόχλος· τοῖς θαλαττίοις ἐχρῶντο πρὸ τῆς τῶν σαλπίγγων εὑρέσεως.* Athenaeus [t]), IV. 25. *Τυῤῥηνῶν δ' ἐστὶν εὕρημα κέρατά τε καὶ σάλπιγγες.* Etymologici [u]) vero auctor inventum tubae tribuit Minervae: *Πρῶτον αὐτὴν εὑρεῖν σάλπιγγα καὶ ἱδρύσασθαι σάλπιγγος Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἐν Ἄργει.* Iul. Pollux [x]), Onomast. IV. 11. *Εἰ δὲ καὶ ἡ σάλπιγξ τοῖς αὐλοῖς προσήκει, τὸ μὲν εὕρημα, Τυῤῥηνικόν.*]

v. 574. *ΣΙΓΑΝ ΑΡΗΓΕΙ.* Ennius [y]) Eumenidibus,

—— tacere opino esse optimum,
Ut pro viribus sapere atque fabulari tute noverint.

Ad quem locum Hier. Columna: „Sunt haec Minervae verba ad praeconem, a quo iubet exercitum convocari, fierique silentium, ut eius exaudiantur leges. *Ennius σιγᾶν ἀρήγει*, et ultimum versum (*scil.* v. 576.) caeteris omissis expressit. Ubi fuerit operae pretium animadvertere, quod Graece dicebatur *πάνδ'*, subaudiendo *εὐχρηστήματι*, vel quid eiusmodi, Latine redditum *tute*, *εὖ καταγνωσθῇ δίκη pro viribus sapere ac fabulari*. Nam qui recte sapit ac fabulatur, ut ius est agit loquiturque."

v. 575. *ΠΟΛΙΝ ΤΕ ΠΑΣΑΝ.* Et vos qui hic adestis, et urbs tota in aeternum. [Cogita annon legendum *γέ* pro *τέ*.]

[v. 577. *ΩΝ ΕΧΕΙΣ ΑΥΤΟΣ ΚΡΑΤΕΙ.* Theocr. Idyll. XV. 90.

Πασσάμενος ἐπίτασσε. ——]

v. 579. *ΕΣΤΙ ΓΑΡ ΔΟΜΩΝ — ΦΟΝΟΥ ΔΕ ΤΟΥΔ' ΕΓΩ ΚΑΘΑΡΣΙΟΣ.* Moris erat, ut hospes, postquam homicidam in domo excepisset, ablutionibus, sacrificio, aliisque ritibus expiaret. Cuius rei illustre habemus exemplum in Herodoto, I. 35. ubi narrat Croesum Adrastum, fraterna nece contaminatum, hospitio excepisse: cum vero Adrastus Croesi etiam filium imprudenter occidisset, eo gravius tulit Croesus, quod is eum necasset, quem expiasset a caede, I. 44. *Ὁ δὲ*

t) Athen. IV, p. 184. A.
u) Etym. M. p. 708, 3.
x) Poll. IV, 85.
y) Enn. Eum. fr. 2. p. 41. Both.

Κρόνισος τῷ θανάτῳ τοῦ παιδὸς συντεταραγμένος μάλλόν τε ἠπα-κούετο, ὅτι μὲν ἀπέκτεινε τὸν αὐτὸς φόνον ἐκάθηρε. Quo nomine Iovem invocavit καθάρσιον, expiatorem, περιπεσὼν δ' ὁ συμφορῇ δεινῶς ἐκάλει μὲν Δία καθάρσιον, μαρτυρόμενος τὰ ὑπὸ τοῦ ξένου πεπονθὼς εἴη. Meminit et Pausanias, III. 17.[a]) καθαρσίων et ἱκεσιῶν quae Iovi Φυξίῳ persolvit Pausanias ob Cleonicae caedem: Τοῦτο τὸ ἄγος οὐκ ἐξεγένετο ἀποφυγεῖν Παυσανίᾳ, καθάρσια παντοῖα καὶ ἱκεσίας δεξαμένῳ Διὸς Φυξίου. Post Orestem expiatum tentorio coram templo Apollinis antiquissimo traditum est a Troezeniis apud Pausaniam[a]) in Corinthiacis, c. 31. Τοῦ δὲ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστιν οἰκοδόμημα ἔμπροσθεν, Ὀρέστου καλούμενον σκηνή.

[v. 584. ΕΠΙΣΤΑ. Pro ἐπιστάσαι.]

[Ibid. ΚΥΡΩΣΩΝ. Scal. κύρωσον. Aurat. κυρῶσαι.]

v. 585. ΕΙΣΑΓΩ ΔΕ ΤΗΝ ΔΙΚΗΝ. Minerva, tanquam rex, curiae praesidet, ideoque causam introducit; nam apud magistratum aliquem intendebantur lites, priusquam in curiam introductae, qui ἀνέκρινε, vide Suidam in Ἄρχων· εἰσῆγε, vide Harpocrationem in Πολέμαρχος et ἐν δικαστηρίῳ ἡγεῖτο καὶ προΐστη, vide Harpocrat. in Ἡγεμονία. Quae ad omnem ἀρχὴν communia. [Hesych. Εἰσαγωγή· ἀρχὴ Ἀθήνησι τῶν τὰ ἐγκλήματα εἰσαγόντων.]

v. 586. Ο ΓΑΡ ΔΙΩΚΩΝ, ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΕΞ ΑΡΧΗΣ ΛΕΓΩΝ. Prima causae dictio ad accusatorem pertinet, quam in Curia Areopagitica πρόῤῥησιν dictam in hoc Antiphontis[b]) loco in Orat. περὶ τοῦ χορευτοῦ coniecit Meursius in Areopago: Καὶ αἱ διωμοσίαι, καὶ τὰ τόμια, καὶ αἱ προῤῥήσεις, καὶ τἆλλα ὅσα γίνεται τῶν δικῶν τοῦ φόνου ἕνεκα: verum fallitur. Quod πρόῤῥησις hic significet, Luciani locus cum Polluce collatus liquido docebit. Lucianus Demonacte, c. 34. τῆς προῤῥήσεως ἀκούσας διὰ τίνα αἰτίαν ἀποκλείουσι τοὺς βαρβάρους. Pollux [c]), VIII. 7. Εἴργοντο δὲ ἱερῶν καὶ ἀγορᾶς οἱ ἐν κατηγορίᾳ φόνου ἄχρι κρίσεως, καὶ τοῦτο προαγόρευσις καλεῖται. Πρόῤῥησις igitur et προαγόρευσις edictum fuit, quo ab aris et foro arcebantur quotquot caedis accusati, donec sese coram iudicibus stiterant et purgaverant. Regis hoc fuisse edictum conficio ex Suida in Ἡγεμονία· προηγόρευε δὲ (de rege loquitur) τῷ φόνῳ εἴργεσθαι τοὺς ἐναντία· lege τῶν νομίμων εἴργεσθαι τοὺς ἐναντίους. Clare id demonstrat Pollux [d], VIII. 3. Προαγορεύει δὲ τοῖς ἐναντίοις ἀπέχεσθαι μυστηρίων καὶ τῶν ἄλλων νομίμων.

[Ibid. Ο ΓΑΡ ΔΙΩΚΩΝ. f. ὁ δ' ἄρ. Hesychius, Διωκόμενον· κατηγορούμενον. Suidas, Διώκειν· εἰς ἀγορὰν ἄγειν. Et mox, Ἀντὶ τοῦ ἄγειν εἰς κρίσιν καὶ κατηγορεῖν.]

---

a) §. 9. a) II, 31, 8.
b) Antiph. p. 782. R. (§. 88. Bk.)
c) Poll. VIII, 66. d) VIII, 90.

v. 588. *ΛΕΞΟΜΕΝ ΔΕ ΣΥΝΤΟΜΩΣ.* Neque enim prooemio uti licuit ad captandam iudicum benevolentiam. Themistius [e]), Orat. XXVI. sub init. *Τάχα οὖν οὐδ' ὑμεῖς ἐπιτρέψετε προοιμιάζεσθαι ἐπὶ πλέον. Οὐδὲ γὰρ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ὁ νόμος ἐδίδου.* [Lucian. in Anachar. c. 19. *Ἢν δέ τις ἢ φροίμιον εἴπῃ πρὸ τοῦ λόγου, ὡς εὐνουστέρους ἀπεργάσαιτο αὐτοὺς, ἢ οἶκτον, ἢ δείνωσιν ἔξωθεν ἐπάγοι τῷ πράγματι, οἷα πολλὰ ῥητόρων παῖδες ἐπὶ τοὺς δικαστὰς μηχανῶνται, παρελθὼν ὁ κῆρυξ κατεσιώπησεν εὐθὺς, οὐκ ἐῶν ληρεῖν πρὸς τὴν βουλὴν, καὶ περιπέττειν τὸ πρᾶγμα ἐν τοῖς λόγοις, ὡς γυμνὰ τὰ γεγενημένα οἱ Ἀρεοπαγῖται βλέποιεν.* Iul. Pollux [f]), VIII. 10. *Προοιμιάζεσθαι δὲ οὐκ ἐξῆν οὐδὲ οἰκτίζεσθαι.* Schol. Hermogenis, *Ἐπὶ τοῦ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ δικαστηρίου χρῆσις προοιμίου οὐκ ἦν. Κῆρυξ γὰρ προσεφώνει τῷ εἰσιόντι, μήτε προοιμιάζου μήτε ἐπίλεγε.* Apul. [g]) Metam. X. *Et exemplo legis Atticae Martiique iudicii causae patronis denuntiat praeco, neque principia dicere neque miserationem commovere.* Vir cl. qui has et plures auctoritates congessit, I. Meursius, Areop. c. 7. huc etiam] trahit hunc Isaei locum apud Pollucem [h]), VIII. 6. *Ἰσαῖος δὲ καὶ τὸ ἐπὶ φόνῳ προειπεῖν εἰς Ἄρειον πάγον ἐπισκῆψαι ἔφη,* quem sic transfert: *Isaeus vero etiam, in oratione de caede prooemio uti, Areopagum incessere, dixit.* Quae miror viro Graecarum literarum peritissimo excidisse, cum nihil minus voluerit Pollux. Tantum ait, quod vulgo dicitur, *ἐπὶ φόνῳ προειπεῖν,* id ab Isaeo dici *εἰς Ἄρειον πάγον ἐπισκῆψαι,* i. e. caedis iudicium intentare contra aliquem in Areopagum.

[v. 591. *ΤΟΥΤΟΥ Δ' ΟΥΤΙΣ ΑΡΝΗΣΙΣ ΠΕΛΕΙ.* Ita et Theseus, quem primum in hac curia iudicatum tradit Iul. Pollux [i]), VIII. 10. ob occisos latrones et Pallantidas, occidisse eos confessus est, hoc autem iure fecisse affirmavit. *Οὓς ὡμολόγει μὲν ἀποκτεῖναι, δικαίως δὲ ἔφη τοῦτο δεδρακέναι.* Vide quae infra ad v. 615.]

v. 592. *ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΠΑΛΑΙΣΜΑΤΩΝ.* *Hic unus est a tribus in terram lapsibus.* *Πάλαισμα* proprie *luctatio artificiosa*, et metaphorice omne artificium et stratagema: sed hoc sensu, pro *lapsu in terram* scilicet, nescio an alibi invenies. Quo tamen hic sumi clare demonstrat versus proximus. Tertia in luctationibus abiectione in terram victoria constitit. Seneca De Benef. V. 3. *Luctator ter abiectus perdidit palmam, non tradidit.* Aristides, *Τὸ τρίτον πλεύσας, ὥσπερ οἱ παλαισταὶ παλαίουσιν.* Scholiastes noster ad Choeph. v. 337. *Ἀπὸ τῶν παλαιστῶν, οἳ ἀποτριάζονται ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων.* Unde *τριάσσω* *vinco*, et *τριακτὴρ* *victor*, Agamemnone, v. 179. [Petrus Vi-

---

e) Themist. XV. p. 349. Petav.

f) Poll. VIII, 117.

g) Apul. Met. X, p. 215. (p. 692. Oud.)

h) Poll. VIII, 33.

i) VIII, 119.

ctorius, Var. Lect. XXI. 2. „Indicavit M. Cicero quantum iacturae fecisset in causa Q. Ligarii, quod factum infitiari non posset, nobili illa apostropha, qua in principio eius orationis convertit orationem suam ad accusatorem, atque in ipsum acriter appellavit: *Habes igitur Tubero, quod est accusatori maxime optandum, confitentem reum.* Quod enim statim concessisset id, de quo magna primum controversia exoriri solet, magno labore adversarium liberarat. Eadem autem ratio fuit Orestis, qui et ipse matrem necasse confitebatur; nec in certamen de eo cum adversario veniebat. Cum igitur apud Aeschylum in Eumenidibus Furiae ipsae, sceleris eius ultrices, primo Orestem interrogassent, an, quod ferebatur, matrem interfecisset, a seque id factum ille affirmasset, nec se posse ullo modo id negare, Deae illae, quasi exultantes quantumque lucri fecissent ostendentes, addiderunt (verba autem Graeca ponam):

Ἓν μὲν τόδ' ἤδη τῶν τριῶν παλαισμάτων.

Significare enim, nisi fallor, voluerunt idem, quod Cicero, se unum eorum iam, de quibus controversandum esset, obtinuisse. Quod vero numerum illorum declaravit, atque id a studio palaestritarum, translato verbo, et erudite et eleganter poeta confecit. Appellavit igitur παλαίσματα quaestiones controversiasque, quas in foro tres existere magistri dicendi docuerunt, ut Cicero, et in II. de Oratore [k]): *Nihil est enim quod inter homines ambigatur — in quo non, aut quid factum sit, aut fiat, futurumve sit, quaeratur, aut quale sit, aut quid vocetur:* et aliis etiam in locis. Ita namque arbitror locum accipiendum esse, quamvis in margine antiqui exemplaris hanc declarationem eius loci invenerim, ἡ μεταφορὰ δ' ἐστὶν ἀπὸ τῶν παλαιόντων· οἱ ἐπὶ τρισὶν πτώμασιν ὁρίζουσι τὴν ἧτταν. Nec tamen repugno, quin verum esse potuerit, quod dicit, *solitos veteres statuere demum illos victos in palaestra, qui ter in terram cecidissent.* Hoc certe significant verba haec Platonis [l]), quae sunt in Euthydemo, Ἔτι δὴ ἐπὶ τὸ τρίτον καταβαλῶν ὥσπερ πάλαισμα ὥρμα ὁ Εὐθύδημος πρὸς νεανίσκον. Quinetiam videor mihi hoc legisse apud optimum auctorem, etsi locus nunc non succurrit. Praesertim cum statim, irrisis Eumenidibus, quod frustra sibi insultassent, caetera expediat Orestes, et factum suum defendat. De vi autem Graeci nominis, et quo modo saepe veteres scriptores capere consuessent, supra in secundo libro disputavi." Hactenus vir doctissimus. Sic etiam interpretandum est illud Sophoclis de Venere, apud Stobaeum [m]), Tit. LXIII. p. 239.

---

k) Cic. de Orat. II, 24, 104. l) Plat. Euthyd. p. 277. d. HS.
m) LXIII, 6. (p. 387. Gesn.)

Τίν' οὐ παλαίουσ' ἐς τρὶς ἐκβάλλει θεῶν;
uod non videtur intellexisse interpres, cum reddiderit: *uem non Deorum colluctando iterum atque iterum prosternit?*]

[v. 596. *ΠΡΟΣ ΤΟΥΔ' ΕΠΕΙΣΘΗΣ.* Lege *πρὸς τοῦ δ' πείσθης;* et redde *A quo persuasus es?* *Τοῦ* pro *τίνος.*]

v. 599. *ΚΑΙ ΔΕΥΡΟ Γ' ΑΙΕΙ ΤΗΝ ΤΥΧΗΝ ΟΥ ΜΕΜ-ΦΟΜΑΙ.* [Sunt qui *ἄχρι* malint, minus necessario.] Scholiastes *ἀεί* pro *ἕως* dictum monet. Ita et Harpocration: *Ἀεὶ ντὶ τοῦ ἕως παρ' Ἀντιφῶντι Σαμοθρᾳκικῷ. Πολλὴ δὲ χρῆσις ὑτοῦ· καὶ Θουκυδίδης ἐν τῷ προοιμίῳ οὕτως ἤρξατο· οὕτως μὲν ν μοι δεῦρ' ἀεὶ τείνει λόγους.* Pro *οὕτως μέν* lege *οὗτος μέν,* ec sane sunt Thucydidis verba, sed potius senarius ex poeta liquo desumptus.

[v. 601. *ΠΕΠΟΙΘ'.* *Πέποιθε,* vel, *confide quid velis,* aut, *onfidat.*]

[Ibid. *ΑΡΩΓΑΣ Δ' ΕΚ ΤΑΦΟΥ.* *Δέ* pro *γάρ,* ut alias aepe.]

[v. 602. *ΝΕΚΡΟΙΣΙ ΝΥΝ ΠΕΠΟΙΘΕ.* Orestes sc. Porro *νῦν* potest esse encliticum.]

[v. 603. *ΠΡΟΣΒΟΛΑΣ.* *Ἀφορμάς.* Hesychius, *Προσβολή· τῶν ἀθλητῶν ἡ συναφή, καὶ κατοχή· καὶ ἡ ὁρμή.*]

[v. 605. *ΚΑΤΕΚΤΑΝΕΝ.* *Κατέκθανεν* vel *κατέκθανε,* *mortua est.*]

[v. 606. *ΦΟΝΟΥ.* A piaculo caedis.]

v. 608. *ΟΥΚ ΗΝ ΟΜΑΙΜΟΣ ΦΩΤΟΣ ΟΝ ΚΑΤΕΚΤΑ-ΝΕΝ.* Hunc locum procul dubio in mente habuit Libanius Apologia caeci, Declam. XLIV. p. 935. ubi de marito agit ab uxore interfecto: *Νῦν ἡσυχάζουσιν Ἐρινύες, νῦν οὔτε τιμωροὶ δαίμονες οὔτε ποιναί τινες τὴν μιαιφόνον ἐλαύνουσιν. Ἀλλὰ ταύτας μέν φασι κατὰ τῶν παίδων ὁπλίζεσθαι, καὶ τιμωρεῖν πατράσιν πὸ παίδων ἀνῃρημένοις· ἐπὶ τοιούτοις δὲ δυσσεβήμασιν οὐ κεκίνηνται, γυναικὸς τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα περὶ τὸν τῆς πίστεως καὶ κοινωνίας καιρὸν διαχρησαμένης.*

[v. 610. *ΠΩΣ ΓΑΡ.* *Πῶς* eleganter iungitur cum *ἀπεύχῃ.* Delendum punctum interrogationis post *ζώνης.* An pro *γάρ* legendum *ἥ*, *quae te nutrivit*, cogita.]

[Ibid. *ΕΝΤΟΣ ΖΩΝΗΣ.* Zonam tum virginum tum mulierum commune erat gestamen; unde illae *zonam solvere* dicebantur *διαπαρθενευθεῖσαι*, hae vero, *πρώτως τίκτουσαι*, ut monet Scholiastes Apollon. in Argonaut. I. 128. Callimach. Hymn IV. 209. *Λύσατο δὲ ζώνην*, Latona sc. de qua Hyperides[n]) apud Hermogenis interpretem: *Λέγεται γὰρ τὴν Λητὼ κύουσαν τοὺς παῖδας ἐκ Διὸς ἐλαύνεσθαι ὑπὸ τῆς Ἥρας κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. Ἡ δὲ αὐτὴν βαρυνομένην καὶ ἀπορούσαν εἰς*

---

n) Ruhnk. Hist. Crit. p. 70. Lugd.

τὴν γῆν ἐλθεῖν τὴν ἡμετέραν, καὶ λῦσαι τὴν ζώνην ἐν τῷ τόπῳ, ὃ νῦν Ζωστὴρ καλεῖται. Idem Stephanus in v. Ζωστήριον.]

[v. 612. Scholiastes τὸ πάντα λέγειν. Videtur scribendum πάντας.]

v. 615. *ΑΛΛ' ΕΙ ΔΙΚΑΙΩΣ.* Cicero de Inventione, I, 13. *Orestes si accusetur matricidii, nisi hoc dicat, Iure feci, illa enim patrem meum occiderat, non habet defensionem, qua sublata omnis quoque controversia sublata est. Ergo eius causae ratio est, quod illa Agamemnonem occiderit.*

[Ibid. *ΔΙΚΑΙΩΣ.* Legit Auratus δίκαιον, *iustus sanguis*, i. e. *caedes*. Vide quae annotavimus ad v. 591.]

v. 617. *ΛΕΞΩ ΠΡΟΣ ΥΜΑΣ ΤΟΝΔ' ΑΘΗΝΑΙΑΣ ΜΕΓΑΝ ΘΕΣΜΟΝ ΔΙΚΑΙΩΣ.* *Dicam id quod verum est coram vobis qui estis magnum Minervae institutum.* Id est, iudices a Minerva instituti. Θεσμός hic appositive sumendum; neque enim legis alicuius a Minerva promulgatae ulla in tota hac Apollinis oratione fit mentio. Hoc item sensu θεσμός occurrit v. 487, et 684.

[v. 618. *ΜΑΝΤΙΣ Δ' ΩΝ ΟΥ ΨΕΥΣΟΜΑΙ.* Celeberrima fuit veritas vaticiniorum Apollinis.]

v. 621. *ΚΕΛΕΥΣΕΙ.* Forte vel κέλευσε vel κελεύει. [Vide quae ad v. 19.]

[v. 622. *ΟΣΟΝ ΣΘΕΝΕΙ ΜΑΘΕΙΝ.* f. σθένεις.]

[v. 627. *ΜΗΤΡΟΣ ΜΗΔΑΜΟΥ ΤΙΜΑΣ ΝΕΜΕΙ.* Aurat. μητρί, melius.]

v. 628. *ΘΑΝΕΙΝ.* Forsan κτανεῖν. [Vel retinendum θανεῖν pro *interfici*.]

[v. 629. *ΔΙΟΣΔΟΤΟΙΣ ΣΚΗΠΤΡΟΙΣΙ.* Ita Sophocles Philoct. v. 139. sceptrum regium appellat θεῖον Διὸς σκῆπτρον. Neque quicquam Homero est solennius quam reges nuncupare διοτρεφεῖς, et honorem illum et imperii auctoritatem a Iove dari asserere, Il. *Β'*. 197. Τιμὴ δ' ἐκ Διός ἐστι. Tritissimum est illud tum Hesiodi o) tum Callimachi in Iov. v. 79 hemistichium, Ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες. Vitigis apud Cassiodorum: *Omnis provectus, maxime regius, ad divinitatis munera referendus est.*]

[v. 634. *ΗΜΠΟΛΗΚΟΤΑ.* Κερδαίνειν et ἐμπολᾶν apud Iul. Pollucem p) pro synonymis habentur; apud Homerum ἐμπολᾶσθαι est ἐξωνεῖσθαι, *emere*. Odyss. *Ο'*. 445.

Οἱ δ' ἐνιαυτὸν ἅπαντα παρ' ἡμῖν αὖθι μένοντες
Ἐν νηῒ γλαφυρῇ βίοτον πολὺν ἐμπολόωντο.

Substantiam multam emebant, vel *acquirebant*. Hesych. Ἐμπολόωντο· ἐνεπόλων, περιεποίουν. Perperam vulgare Lexicon legit ἐμπολέοντο, ac si esset ab ἐμπολέομαι, quod hoc verbum

---

o) Hesiod. Theog. 96.

p) Poll. V, 185.

ro aut nunquam legitur in prima circumflexorum, sed semper in secunda; non ἐμπολέω et ἐμπολεῖσθαι, sed ἐμπολᾶν et ἐμπολᾶσθαι. Non memini me legisse in ullo auctore in prima coniugatione ἐμπολεῖν. Hesychius tamen Ἀπεμπολεῖ· ἐπιπράσκει, sed exemplum desidero. Quod si etiam in prima coniugatione hoc verbum admittamus, tum ἐμπορέω et ἐμπολέω idem sunt sc. *lucror*, *mercor*. Idem etiam erunt ἔμπορος et ἔμπολος, sc. πραγματευτής, *mercator*. Dicitur in compositione ἐρανέμπολος, qui stipes collatitias emit. Hesych. Ἐρανέμπολοι· οἱ ἐράνων ἐμπολῶντες. Duplicem differentiam notat Eustathius[q] inter Homericum huius verbi usum et posteriorem Atticum; Homerus passive ἐμπολᾶσθαι, posteri active ἐμπολᾶν dicunt. Homerus pro ἐξωνεῖσθαι posuit, h. e. *emere*: posteri simpliciter pro πραγματεύεσθαι, *mercari*, *negotiari*. Grammatici verbum hoc ἐμπολάω communiter derivant a πωλέω *vendo*, quanquam hoc sit primae coniugationis, et habeat ω in prima syllaba, illud vero secundae, et cum ο. Deinde πωλέω est tantum *vendo*, at ἐμπολάω etiam *emo*, et frequentius *emo* quam *vendo*. Mira quaedam permutatio est harum duarum vocalium in hoc verbo πωλέω. A πολέω, *verso*, fit πωλέω et πωλοῦμαι *versor*. E contra a πωλέω, *vendo*, fit ἐμπολέω et ἐμπολάω. Ita frequens et facilis est harum duarum vocalium reciproca permutatio, praesertim in verbis. Sed profecto ο in verbis saepius transit in ω, quam e contra, praesertim apud poetas; sic a ποτάομαι, ποτῶμαι, fit πωτῶμαι, a στροφὸς, στροφάω, στρωφάω· νωμάω, τρωχάω, τρωπάω. Sic a πόλος, πολέω, *verso*, πωλέομαι· at de ω in ο nullum aliud occurrit exemplum praeter hoc ἐμπολέω et ἐμπολάω, a πωλέω *vendo*. Quare ex mea quidem sententia ἐμπολᾶν est verbum simplex, licet videatur a πολέω originem ducere. Augmentum quidem habet in praeterito, tanquam si compositum esset, ἐμπεπόληκα. Lucianus[qq] in Cataplo, c. 1. Ἡμεῖς δὲ οὐδέπω οὐδ' ὀβολὸν ἐμπεπολήκαμεν. Sed enim hoc et aliorum vocabulorum fatum est, ut ἐπιδημῶ, ἐπιστατῶ κ. τ. λ., ut, cum simplicia non habeant, more tamen compositorum augeantur.]

[v. 636. *ΠΕΡΩΝΤΙ ΛΟΥΤΡΑ*. *Γρ.* περῶντα, quod probo. *Balnea ineuntem.*]

[v. 637. *ΠΑΡΕΣΚΗΝΗΣΕΝ*. Schol. *Πρὸς τὴν συναλοιφὴν τῆς περὶ* (quasi in suo codice legerat περιεσκήνησε) *καὶ τὴν συζυγίαν τοῦ ῥήματος*. Cum saepius σκηνόω quam σκηνέω dicatur.]

[v. 639. *ΟΥΤΟΣ ΕΙΡΗΤΑΙ ΜΟΡΟΣ*. *Οὗτος* pro τοιοῦτος. Sunt qui legendum censent *οὕτως*, vel *οὗτος*.]

---

q) Eust. p. 1783, 42. qq) vol. I, p. 621.

[v. 516. *ΤΑΥΤΑ ΤΙΣ ΤΑΧ' ΑΝ.* Τάχα, iamiam; πάντα, supple κατά. Sc. *secundum haec.*]
[v. 518. *ΟΙΚΤΟΝ ΟΙΚΤΙΣΑΙΤ'.* f. οἰκτρόν.]
[v. 520. *ΕΣΘ' ΟΠΟΥ ΤΟ ΔΕΙΝΟΝ.* Horat. Epist. I. 16.

Oderunt peccare boni virtutis amore.]

[Ibid. *ΕΥ.* Auratus τε.]
v. 522. *ΔΕΙΜΑΙΝΕΙ ΚΑΘΗΜΕΝΟΝ. ΞΥΜΦΕΡΕΙ.* Aliter distinguit Scholiastes, in hunc scil. modum:

Aliquando severitatem
Et animi inspectorem
Recte *quis* metuit.

Et καθήμενον cum sequentibus coniungit.
[Ibid. *ΔΕΙΜΑΙΝΕΙ.* l. δειμαίνει ob metrum. Sunt qui δειμαίνειν malint.]
[v. 525. *ΕΝ ΦΑΕΙ.* A. ἐν δέει.]
v. 529. *ΜΗΤ' ΑΝΑΡΚΤΟΝ ΒΙΟΝ, ΜΗΤΕ ΔΕΣΠΟΤΟΥΜΕΝΟΝ ΑΙΝΕΣΗΙΣ.* [*Principalem; principatum, tyrannidem.* Τῆς βασιλείας οὔσης ἀρχῆς ἀνυπευθύνου, ut loquitur Laertius in Zenone, VII. 122. Vide quae ad Prometh. v. 49 et ad Pers. v. 213. Porro legit vir doctissimus μήτ' ἄναρκτον αὖ βίον.] Eadem sententia iisdem fere verbis infra, v. 693.

Τὸ μήτ' ἄναρχον, μήτε δεσποτούμενον
Ἀστοῖς περιστέλλουσι βουλεύω σέβειν.

In Agamemnone, v. 479.

Κρίνω δ' ἄφθονον ὄλβον.
Μήτ' εἴην πτολιπόρθης,
Μήτ' οὖν αὐτὸς ἁλοὺς
Ὑπ' ἄλλων βίον κατίδοιμι.

Hesychius, Ἄναρκτον· ἀνυπότακτον, οὗ οὐδεὶς ἦρξε.
[v. 530. *ΟΙ ΜΗ.* Schol. οἱ μή. l. οἱ μέν.]
[v. 532. *ΑΠΑΝΤΙ ΜΕΣΩι.* Quid sit μέσον docet Aristoteles, Ethic. II. 5. Palladas m) apud Stobaeum, Serm. XXXVIII.

Ἡ μεσότης γὰρ ἄριστον· ἐπεὶ τὰ μὲν ἄκρα πέφυκε
Κινδύνους ἐπάγειν, ἔσχατα δ' ὕβριν ἔχει.]

v. 533. *ΑΛΛΑ.* [Forsan legendum ἄλλα ἄλλοθ' ἐφορεύει vel ἄλλα δ' ἄλλοτ' ἐφορεύει. *Alia alias speculatur Deus.*] Scholiastae verba restituit in hunc modum P. Victorius, Var. lect. XXVI. 18. Ὁ θεὸς ἐσθ' ὅπη δέος. „Significant, inquit, id quod Statius n) quoque cecinit:

Primus in orbe Deos fecit timor." ——

[v. 534. *ΞΥΜΜΕΤΡΟΝ Δ' ΕΠΟΣ ΛΕΓΩ.* Σύντομον, *breve.*]

———

l) v. 52. m) Anal. Br. II, p. 433. n) Stat. Theb. III, 661.

[v. 538. *ΥΓΙΕΙΑΣ ΦΡΕΝΩΝ*. *Σάος νοῦς*. Immo *σωφροσύνη*, quae est *ὑγίεια φρενῶν*, *σάος νοῦς*. Ut Iuv. Sat. X. 356. *Mens sana in corpore sano:* cui contraria *insana*. Unde dogma illud Stoicorum, Laert. in Zenone, Segm. 124. *Πάντας τε τοὺς ἄφρονας*, (ita homines nequam vocant Stoici) *μαίνεσθαι· οὐ γὰρ φρονίμους εἶναι, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἴσην τῇ ἀφροσύνῃ μανίαν πάντα πράττειν*. Eadem ratione *ψυχὴν νοσοῦσαν iram* dixit, Prom. v. 378. et *νόσον* vel *iram* vel zelotypiam Suppl. v. 595. Caeterum quid sit *ὑγίεια φρενῶν* docet Cicero Tusc. Quaest. IV. 13. Stoicorum doctrinam explicans. *Et ut corporis*, inquit, *est temperatio, cum ea congruunt inter se, e quibus constamus; sic animi sanitas dicitur, cum eius iudicia opinionesque concordant, eaque est animi virtus, quam alii ipsam temperantiam dicunt esse, alii obtemperantiam temperantiae praeceptis, et eam subsequentem, nec habentem ullam speciem suam.*]

[v. 542. *ΒΩΜΟΝ ΑΙΔΕΣΑΙ ΔΙΚΑΣ*. Eadem habetur sententia totidem fere verbis Agam. v. 389.

> Οὐ γάρ ἐστιν ἔπαλξις
> Πλούτου πρὸς κόρον ἀνδρὶ
> Λακτίσαντι μεγάλα δίκας
> Βωμὸν, εἰς ἀφάνειαν.]

[v. 545. *ΛΑΞ ΑΤΙΣΗιΣ*. *Λακτίσῃς*.]

[v. 548. *ΠΡΟΣ ΤΑΔΕ*. *Πρὸς ταῦτα, deinde.*]

[v. 549. *ΣΕΒΑΣ ΕΥ ΠΡΟΤΙΩΝ*. Sc. *ἔστω*. Qui homines fuerunt *αἰδοῖοι* postea *δεινοί* facti sunt.]

[v. 554. *ΔΙΚΑΙΟΣ ΩΝ*. Praemium iustorum. Antholog. I. 28.

> —— ἦ ῥα δικαίοις
> Ἀνδράσιν εὐσεβίης οὐκ ἀπόλωλε χάρις.

Idem p), III. 6.

> Εἶχες ἂν ἐκ μακάρων μισθὸν ἐπ' εὐσεβίῃ.]

[v. 555. *ΠΑΝΩΛΕΘΡΟΣ*. Auratus, *καὶ πανώλεθρος*.]

[v. 556. *ΠΑΡΑΙΒΑΔΑΝ*. f. *παραιβάταν* vel *παραιβάτην*.]

v. 557. *ΠΑΝΤΟΦΥΡΤ'*. Forte *παντοφύροντ'*. Vel, si retineatur vulgata lectio, quam agnoscit Scholiastes, *multa simul corrasa iniuste, violente tandem demergere.*

[v. 558. *ΞΥΝ ΧΡΟΝΩι*. Quod Euripides *εἰς τέλος*, Ione, v. 1615.

> Χρόνια μὲν τὰ τῶν θεῶν πως, εἰς τέλος δ' οὐκ ἀσθενῆ.

Et mox, v. 1621.

> Εἰς τέλος γὰρ οἱ μὲν ἐσθλοὶ τυγχάνουσιν ἀξίων,
> Οἱ κακοὶ δ' ὥσπερ πεφύκασ', οὔποτ' εὖ πράξειαν ἄν.

---

p) Anal. Br. vol. III, p. 251.

Enthymius in Psal. XII. (nondum editus) τὸ δὲ, εἰς τέλος, ἀντὶ τοῦ, μέχρι πολλοῦ παρείληπται.]

[v. 559. *ΠΟΝΟΣ. Adversa tempestas.* f. νότος, et melius.]

[v. 561. *ΚΑΛΕΙ. Καλέσει. Deos* sub.]

[v. 562. *ΜΕΣΑι ΔΥΣΠΑΛΕΙΤΑΙ ΔΙΝΑι. Graviter luctabitur medio turbine.* f. δυσπαλεῖ τε vel δυσπαλεῖ δέ.]

[v. 563. *ΓΕΛΑι Δ' Ο ΔΑΙΜΩΝ.* Deus malorum ridet insaniam et poenam. Psal. II. 4. *Qui habitat in coelis, irridebit eos;* ἐκγελάσεται αὐτούς, et Dominus subsannabit eos. Apud Scholiastem pro ἀδίκως lege ἀδίκῳ.]

[v. 564. *ΑΜΗΧΑΝΟΙΣ ΔΥΑΙΣ ΛΕΠΑΔΝΟΝ.* Agamem. v. 226. ἀνάγκας λέπαδνον.]

[v. 568. *ΩΛΕΤ'.* f. ὤλεσ'.]

[v. 569. *ΚΗΡΥΣΣΕ ΚΗΡΥΞ.* Valde insignis est haec pars fabulae, tum maxime quod ritus curiae Areopagiticae fere hic descriptos habeamus. Primo indictum erat a praecone silentium, cuius rei praeter Scholiastem Lucianus q) sit testis in Anacharside, c. 21. Αὐτὸς ἐμαυτῷ σιωπᾶν προστάττω, ὦ περιμείνας τὸν κήρυκα, οὐδὲ τὸν Ἀρεοπαγίτην σέ· ὅς ἐπ' αἰδοῖ, οἶμαι, ἀνεχῇ ληροῦντα ἤδη τοσαῦτα ἔξω τοῦ πράγματος. Item r) c. 19. Καί σε, ὦ Ἀνάχαρσι, Ἀρεοπαγίτην ἐν τῷ παρόντι ποιοῦμαι ἔγωγε· καὶ κατὰ τὸν τῆς βουλῆς μου νόμον ἄκουε (verba sunt Solonis) καὶ σιωπᾶν κέλευε, ἢν αἴσθῃ καταφρονοῦντά τινος. Ita Pollux s), Onomast. IV. 12. Περὶ κήρυκος. Καταστήσαντα δὲ ἡσυχίαν ἔν τε ἀγῶσι καὶ ἱερουργίαις.]

[Ibid. *ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΟΝ ΚΑΤΕΡΓΑΘΟΥ. Δῆμον εἶργε.* Huc pertinet quod locum fune circumseptum quasi muniebant. Demosthenes in Aristogitonem, ss) Orat. I. p. 485. Τὸ τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν, ὅταν ἐν τῇ βασιλείῳ στοᾷ καθεζομένη περισχοινίσηται, κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν ἐφ' ἑαυτῆς εἶναι καὶ ἅπαντας ἐκποδὼν ὑποχωρεῖν.]

v. 570. *Η Τ' ΟΥΝ ΔΙΑΤΟΡΟΣ ΤΥΡΣΗΝΙΚΗ.* Iacob ingeniose pro οὖν legit οὐάτων.

[Ibid. *ΔΙΑΤΟΡΟΣ.* Aelian. Var. Hist. II. 44. Καὶ προσέταξεν αὐτῷ (tibicini) τὸ παρορμητικὸν ἐμπνεῦσαι μέλος, διάτορόν τε. Vide quae ad Prometh. Vinct. v. 181.]

[Ibid. *ΤΥΡΣΗΝΙΚΗ ΣΑΛΠΙΓΞ.* Quod tubam Tyrrhenicam hic nominet, prolepsis est, Troianis enim temporibus nondum erat in usu. Sed et Sophocles, Aiac. Flagellif. v. 17.

Χαλκοστόμου κώδωνος ὡς Τυρσηνικῆς.

Et Eurip. Rheso, v. 988.

—— Χρὴ μένειν Τυρσηνικῆς
Σάλπιγγος αὐδήν.

q) Luc. vol. II, p. 902. sq. r) ibid. p. 899.
s) Poll. IV, 91. ss) Dem. p. 776. Reisk.

tem Phoeniss. v. 1386.

Ἐπεὶ δ' ἀφείθη πυρσὸς ὡς Τυρσηνικῆς
Σάλπιγγος ἠχὴ, σῆμα φοινίου μάχης.

Ad quem locum Scholiastes: Ἐπὶ τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας οὔπω χρῶντο τῇ σάλπιγγι Ἕλληνες, ἀλλ' οὐδὲ ἐπὶ Τρωϊκοῦ πολέμου. Ὅμηρος δὲ αὐτὸς μὲν οἶδε σάλπιγγα, οὐ ποιεῖ δὲ σάλπιγγι χρωμένους τοὺς ἥρωας. Πρῶτος δὲ Ἀρχίδας συμμαχῶν τοῖς Ἡρακλείδαις ἤγαγεν τὴν Τυρσηνικὴν σάλπιγγα εἰς Ἕλληνας· ἐχρῶντο οὖν κατὰ τὸ παλαιὸν ἐν τοῖς πολέμοις ἀντὶ σαλπιγκτῶν πυρφόροις, (de quibus diximus ad Sept. Theb. v. 438.) immo et conchis. Hesych. Κόχλος· τοῖς θαλαττίοις ἐχρῶντο πρὸ τῆς τῶν σαλπίγγων εὑρέσεως. Athenaeus [t]), IV. 25. Τυῤῥηνῶν δ' ἐστὶν εὕρημα κέρατά τε καὶ σάλπιγγες. Etymologici [u]) vero auctor inventum tubae tribuit Minervae: Πρῶτον αὐτὴν εὑρεῖν σάλπιγγα καὶ ἱδρύσασθαι σάλπιγγος Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἐν Ἄργει. Iul. Pollux [x]), Onomast. IV. 11. Εἰ δὲ καὶ ἡ σάλπιγξ τοῖς αὐλοῖς προσήκει, τὸ μὲν εὕρημα, Τυῤῥηνικόν.]

v. 574. ΣΙΓΑΝ ΑΡΗΓΕΙ. Ennius [y]) Eumenidibus,

—— tacere opino esse optimum,
Ut pro viribus sapere atque fabulari tute noverint.

Ad quem locum Hier. Columna: „Sunt haec Minervae verba ad praeconem, a quo iubet exercitum convocari, fierique silentium, ut eius exaudiantur leges. *Ennius σιγᾷν ἀρήγει*, et ultimum versum (*scil.* v. 576.) caeteris omissis expressit. Ubi fuerit operae pretium animadvertere, quod Graece dicebatur τῶνδ', subaudiendo εὐχρηστήματι, vel quid eiusmodi, Latine redditum *tute*, εὖ καταγνωσθῇ δίκῃ *pro viribus sapere ac fabulari*. Nam qui recte sapit ac fabulatur, ut ius est agit loquiturque."

v. 575. ΠΟΛΙΝ ΤΕ ΠΑΣΑΝ. Et vos qui hic adestis, et urbs tota in aeternum. [Cogita annon legendum γέ pro τέ.]

[v. 577. ΩΝ ΕΧΕΙΣ ΑΥΤΟΣ ΚΡΑΤΕΙ. Theocr. Idyll. XV. 90.

Πασσάμενος ἐπίτασσε. ——]

v 579. ΕΣΤΙ ΓΑΡ ΔΟΜΩΝ — ΦΟΝΟΥ ΔΕ ΤΟΥΔ' ΕΓΩ ΚΑΘΑΡΣΙΟΣ. Moris erat, ut hospes, postquam homicidam in domo excepisset, ablutionibus, sacrificio, aliisque ritibus expiaret. Cuius rei illustre habemus exemplum in Herodoto, I. 35. ubi narrat Croesum Adrastum, fraterna nece contaminatum, hospitio excepisse: cum vero Adrastus Croesi etiam filium imprudenter occidisset, eo gravius tulit Croesus, quod is eum necasset, quem expiasset a caede, I. 44. Ὁ δὲ

t) Athen. IV, p. 184. A. u) Etym. M. p. 708, 3.
x) Poll. IV, 85. y) Enn. Eum. fr. 2. p. 41. Both.

Euthymius in Psal. XII. (nondum editus) τὸ δὲ, ἕως τέλος, ἀπὸ τοῦ, μέχρι πολλοῦ παρείληπται.]

[v. 559. *ΠΟΝΟΣ. Adversa tempestas.* f. νότος, et melius.]

[v. 561. *ΚΑΛΕΙ. Καλέσει. Deos* sub.]

[v. 562. *ΜΕΣΑι ΔΥΣΠΑΛΕΙΤΑΙ ΔΙΝΑι. Graviter luctabitur medio turbine.* f. δυσπαλεῖ τε vel δυσπαλεῖ δέ.]

[v. 563. *ΓΕΛΑι Δ' Ο ΔΑΙΜΩΝ.* Deus malorum ridet insaniam et poenam. Psal. II. 4. *Qui habitat in coelis, irridebit eos; ἐκγελάσεται αὐτούς,* et Dominus subsannabit eos. Apud Scholiastem pro ἀδίκως lege ἀδίκω.]

[v. 564. *ΑΜΗΧΑΝΟΙΣ ΔΥΑΙΣ ΛΕΠΑΔΝΟΝ.* Agamem. v. 226. *ἀνάγκας λέπαδνον.*]

[v. 568. *ΩΛΕΤ'.* f. *ὤλεσ'.*]

[v. 569. *ΚΗΡΥΣΣΕ ΚΗΡΥΞ.* Valde insignis est haec pars fabulae, tum maxime quod ritus curiae Areopagiticae fabulae hic descriptos habeamus. Primo indictum erat a praecone silentium, cuius rei praeter Scholiastem Lucianus q) sit testis in Anacharside, c. 21. *Αὐτὸς ἐμαυτῷ σιωπᾷν προστάττω, ὦ περιμείνας τὸν κήρυκα, οὐδὲ τὸν Ἀρεοπαγίτην σέ· ὃς ὑπ' αἰδοῦς, οἶμαι, ἀνεχῇ ληροῦντα ἤδη τοσαῦτα ἔξω τοῦ πράγματος.* Item r), c. 19. *Καί σε, ὦ Ἀνάχαρσι, Ἀρεοπαγίτην ἐν τῷ παρόντι ποιοῦμαι ἔγωγε· καὶ κατὰ τὸν τῆς βουλῆς μου νόμον ἄκουε* (verba sunt Solonis) *καὶ σιωπᾷν κέλευε, ἢν αἴσθῃ καταρρητορευόμενος.* Ita Pollux s), Onomast. IV. 12. *Περὶ κήρυκος. Κατεκήρυττε δὲ ἡσυχίαν ἔν τε ἀγῶσι καὶ ἱεροουργίαις.*]

[Ibid. *ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΟΝ ΚΑΤΕΡΓΑΘΟΥ. Δῆμον εἶργε.* Huc pertinet quod locum fune circumseptum quasi muniebant. Demosthenes in Aristogitonem, ss) Orat. I. p. 485. *Τὴν ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴν, ὅταν ἐν τῇ βασιλείῳ στοᾷ καθεζομένη περισχοινίσηται, κατὰ πολλὴν ἡσυχίαν ἐφ' ἑαυτῆς εἶναι καὶ ἅπαντας ἐκποδὼν ὑποχωρεῖν.*]

v. 570. *Η Τ' ΟΥΝ ΔΙΑΤΟΡΟΣ ΤΥΡΣΗΝΙΚΗ.* Iacob ingeniose pro *οὖν* legit *οὐάτων.*

[Ibid. *ΔΙΑΤΟΡΟΣ.* Aelian. Var. Hist. II. 44. *Καὶ προσέταξεν αὐτῷ* (tibicini) *τὸ παρορμητικὸν ἐμπνεῦσαι μέλος, διάτορόν τε.* Vide quae ad Prometh. Vinct. v. 181.]

[Ibid. *ΤΥΡΣΗΝΙΚΗ ΣΑΛΠΙΓΞ.* Quod tubam Tyrrhenicam hic nominet, prolepsis est, Troianis enim temporibus nondum erat in usu. Sed et Sophocles, Aiac. Flagellif. v. 17.

Χαλκοστόμου κώδωνος ὡς Τυρσηνικῆς.

Et Eurip. Rheso, v. 988.

—— Χρὴ μένειν Τυρσηνικῆς
Σάλπιγγος αὐδήν.

---

q) Luc. vol. II, p. 902. sq. r) ibid. p. 899.
s) Poll. IV, 91. ss) Dem. p. 774. [illegible]

Item Phoeniss. v. 1386.

> Ἐπεὶ δ' ἀφείθη πυρσὸς ὡς Τυρσηνικῆς
> Σάλπιγγος ἠχὴ, σῆμα φοινίου μάχης.

Ad quem locum Scholiastes: Ἐπὶ τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας οὔπω ἐχρῶντο τῇ σάλπιγγι Ἕλληνες, ἀλλ' οὐδὲ ἐπὶ Τρωϊκοῦ πολέμου. Ὅμηρος δὲ αὐτὸς μὲν οἶδε σάλπιγγα, οὐ ποιεῖ δὲ σάλπιγγι χρωμένους τοὺς ἥρωας. Πρῶτος δὲ Ἀρχίδας συμμαχῶν τοῖς Ἡρακλείδαις ἤγαγεν τὴν Τυρσηνικὴν σάλπιγγα εἰς Ἕλληνας· ἐχρῶντο οὖν κατὰ τὸ παλαιὸν ἐν τοῖς πολέμοις ἀντὶ σαλπιγκτῶν πυρφόροις, (de quibus diximus ad Sept. Theb. v. 438.) immo et conchis. Hesych. Κόχλος· τοῖς θαλαττίοις ἐχρῶντο πρὸ τῆς τῶν σαλπίγγων εὑρέσεως. Athenaeus [t]), IV. 25. Τυῤῥηνῶν δ' ἐστὶν εὕρημα κέρατά τε καὶ σάλπιγγες. Etymologici [u]) vero auctor inventum tubae tribuit Minervae: Πρῶτον αὐτὴν εὑρεῖν σάλπιγγα καὶ ἱδρύσασθαι σάλπιγγος Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἐν Ἄργει. Iul. Pollux [x]), Onomast. IV. 11. Εἰ δὲ καὶ ἡ σάλπιγξ τοῖς αὐλοῖς προσήκει, τὸ μὲν εὕρημα, Τυῤῥηνικόν.]

v. 574. *ΣΙΓΑ̃Ν ΑΡΗΓΕΙ.* Ennius [y]) Eumenidibus,

> —— tacere opino esse optimum,
> Ut pro viribus sapere atque fabulari tute noverint.

Ad quem locum Hier. Columna: „Sunt haec Minervae verba ad praeconem, a quo iubet exercitum convocari, fierique silentium, ut eius exaudiantur leges. *Ennius* σιγᾶν ἀρήγει, et ultimum versum (*scil.* v. 576.) caeteris omissis expressit. Ubi fuerit operae pretium animadvertere, quod Graece dicebatur τῶνδ', subaudiendo εὐχρηστήματι, vel quid eiusmodi, Latine redditum *tute*, εὖ καταγνωσθῇ δίκη *pro viribus sapere ac fabulari.* Nam qui recte sapit ac fabulatur, ut ius est agit loquiturque."

v. 575. *ΠΟΛΙΝ ΤΕ ΠΑΣΑΝ.* Et vos qui hic adestis, et urbs tota in aeternum. [Cogita annon legendum γέ pro τέ.]

[v. 577. *ΩΝ ΕΧΕΙΣ ΑΥΤΟΣ ΚΡΑΤΕΙ.* Theocr. Idyll. XV. 90.

> Πασσάμενος ἐπίτασσε. ——]

v 579. *ΕΣΤΙ ΓΑΡ ΔΟΜΩΝ — ΦΟΝΟΥ ΔΕ ΤΟΥΔ' ΕΓΩ ΚΑΘΑΡΣΙΟΣ.* Moris erat, ut hospes, postquam homicidam in domo excepisset, ablutionibus, sacrificio, aliisque ritibus expiaret. Cuius rei illustre habemus exemplum in Herodoto, I. 35. ubi narrat Croesum Adrastum, fraterna nece contaminatum, hospitio excepisse: cum vero Adrastus Croesi etiam filium imprudenter occidisset, eó gravius tulit Croesus, quod is eum necasset, quem expiasset a caede, I. 44. Ὁ δὲ

---

t) Athen. IV, p. 184. A.

u) Etym. M. p. 708, 3.

x) Poll. IV, 85.

y) Enn. Eum. fr. 2. p. 41. Both.

Κροῖσος τῷ θανάτῳ τοῦ παιδὸς συντεταραγμένος μᾶλλόν τι ἐδεινολογέετο, ὅτι μιν ἀπέκτεινε τὸν αὐτὸς φόνον ἐκάθηρε. Quo nomine Iovem invocavit καθάρσιον, expiatorem, περιημεκτέων δὲ τῇ συμφορῇ δεινῶς ἐκάλεε μὲν Δία καθάρσιον, μαρτυρόμενος τὰ ὑπὸ τοῦ ξείνου πεπονθὼς εἴη. Meminit et Pausanias, III. 17. a) καθαρσίων et ἱκεσίων quae Iovi Φυξίῳ persolvit Pausanias ob Cleonicae caedem: Τοῦτο τὸ ἄγος οὐκ ἐξεγένετο διαφυγεῖν Παυσανίᾳ, καθάρσια παντοῖα καὶ ἱκεσίας δεξαμένῳ Διὸς Φυξίου. Porro Orestem expiatum tentorio coram templo Apollinis antiquissimo traditum est a Troezeniis apud Pausaniam a) in Corinthiacis, c. 31. Τοῦ δὲ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστιν οἰκοδόμημα ἔμπροσθεν, Ὀρέστου καλούμενον σκηνή.

[v. 584. ΕΠΙΣΤΑ. Pro ἐπιστάσαι.]

[Ibid. ΚΥΡΩΣΩΝ. Scal. κύρωσον. Aurat. κρινοῦσα.]

v. 585. ΕΙΣΑΓΩ ΔΕ ΤΗΝ ΔΙΚΗΝ. Minerva, tamquam rex, curiae praesidet, ideoque causam introducit; nam apud magistratum aliquem intendebantur lites, priusquam in curiam introductae, qui ἀνέκρινε, vide Suidam in Ἄρχων· εἰσῆγε, vide Harpocrationem in Πολέμαρχος et ἐν δικαστηρίῳ· ἡγεῖτο καὶ προΐστη, vide Harpocrat. in Ἡγεμονία. Quae ad omnem ἀρχὴν communia. [Hesych. Εἰσαγωγή· ἀρχὴ Ἀθήνησι τῶν τὰ ἐγκλήματα εἰσαγόντων.]

v. 586. Ο ΓΑΡ ΔΙΩΚΩΝ, ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΕΞ ΑΡΧΗΣ ΛΕΓΩΝ. Prima causae dictio ad accusatorem pertinet, quam in Curia Areopagitica πρόῤῥησιν dictam in hoc Antiphontis b) loco in Orat. περὶ τοῦ χορευτοῦ coniecit Meursius in Areopago: Καὶ αἱ διωμοσίαι, καὶ τὰ τόμια, καὶ αἱ προῤῥήσεις, καὶ τἄλλα ὅσα γίνεται τῶν δικῶν τοῦ φόνου ἕνεκα: verum fallitur. Quod πρόῤῥησις hic significet, Luciani locus cum Polluce collatus liquido docebit. Lucianus Demonacte, c. 34. τῆς προῤῥήσεως ἀκούσας διὰ τίνα αἰτίαν ἀποκλείουσι τοὺς βαρβάρους. Pollux c), VIII. 7. Εἴργοντο δὲ ἱερῶν καὶ ἀγορᾶς οἱ ἐν κατηγορίᾳ φόνου ἄχρι κρίσεως, καὶ τοῦτο προαγόρευσις καλεῖται. Πρόῤῥησις igitur et προαγόρευσις edictum fuit, quo ab aris et foro arcebantur quotquot caedis accusati, donec sese coram iudicibus stiterant et purgaverant. Regis hoc fuisse edictum conficitur ex Suida in Ἡγεμονία· προηγόρευε δὲ (de rege loquitur) τῷ φεύγοντι εἴργεσθαι τοὺς ἐναντία· lege τῶν νομίμων εἴργεσθαι τοὺς ἐναντίους. Clare id demonstrat Pollux d), VIII. 3. Προαγορεύει δὲ τοῖς ἐναντίοις ἀπέχεσθαι μυστηρίων καὶ τῶν ἄλλων νομίμων.

[Ibid. Ο ΓΑΡ ΔΙΩΚΩΝ. f. ὁ δ' ἄρ. Hesychius, Διωκόμενον· κατηγορούμενον. Suidas, Διώκειν· εἰς ἀγορὰν ἄγειν. Et mox, Ἀντὶ τοῦ ἄγειν εἰς κρίσιν καὶ κατηγορεῖν.]

---

a) §. 2. a) II, 31, 8.

b) Antiph. p. 782. R. (§. 88. Bk.)

c) Poll. VIII, 66. d) VIII, 90.

v. 588. *ΛΕΞΟΜΕΝ ΔΕ ΣΥΝΤΟΜΩΣ.* Neque enim prooemio uti licuit ad captandam iudicum benevolentiam. Themistius [e]), Orat. XXVI. sub init. *Τάχα οὖν οὐδ' ὑμεῖς ἐπιτρέψετε προοιμιάζεσθαι ἐπὶ πλέον. Οὐδὲ γὰρ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ὁ νόμος ἐδίδου.* [Lucian. in Anachar. c. 19. *Ἢν δέ τις ἢ φροίμιον εἴπῃ πρὸ τοῦ λόγου, ὡς εὐνουστέρους ἀπεργάσαιτο αὐτούς, ἢ οἶκτον, ἢ δείνωσιν ἔξωθεν ἐπάγοι τῷ πράγματι, οἷα πολλὰ ῥητόρων παῖδες ἐπὶ τοὺς δικαστὰς μηχανῶνται, παρελθὼν ὁ κήρυξ κατεσιώπησεν εὐθύς, οὐκ ἐῶν ληρεῖν πρὸς τὴν βουλήν, καὶ περιπέττειν τὸ πρᾶγμα ἐν τοῖς λόγοις, ὡς γυμνὰ τὰ γεγενημένα οἱ Ἀρεοπαγῖται βλέποιεν.* Iul. Pollux [f]), VIII. 10. *Προοιμιάζεσθαι δὲ οὐκ ἐξῆν οὐδὲ οἰκτίζεσθαι.* Schol. Hermogenis, *Ἐπὶ τοῦ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ δικαστηρίου χρῆσις προοιμίου οὐκ ἦν. Κῆρυξ γὰρ προσεφώνει τῷ εἰσιόντι, μήτε προοιμιάζου μήτε ἐπίλεγε.* Apul.[g]) Metam. X. *Et exemplo legis Atticae Martiique iudicii causae patronis denuntiat praeco, neque principia dicere neque miserationem commovere.* Vir cl. qui has et plures auctoritates congessit, I. Meursius, Areop. c. 7. huc etiam] trahit hunc Isaei locum apud Pollucem [h]), VIII. 6. *Ἰσαῖος δὲ καὶ τὸ ἐπὶ φόνῳ προειπεῖν εἰς Ἄρειον πάγον ἐπισκῆψαι ἔφη,* quem sic transfert: *Isaeus vero etiam, in oratione de caede prooemio uti, Areopagum incessere, dixit.* Quae miror viro Graecarum literarum peritissimo excidisse, cum nihil minus voluerit Pollux. Tantum ait, quod vulgo dicitur, *ἐπὶ φόνῳ προειπεῖν,* id ab Isaeo dici *εἰς Ἄρειον πάγον ἐπισκῆψαι,* i. e. caedis iudicium intentare contra aliquem in Areopagum.

[v. 591. *ΤΟΥΤΟΥ Δ' ΟΥΤΙΣ ΑΡΝΗΣΙΣ ΠΕΛΕΙ.* Ita et Theseus, quem primum in hac curia iudicatum tradit Iul. Pollux [i]), VIII. 10. ob occisos latrones et Pallantidas, occidisse eos confessus est, hoc autem iure fecisse affirmavit. *Οὓς ὡμολόγει μὲν ἀποκτεῖναι, δικαίως δὲ ἔφη τοῦτο δεδρακέναι.* Vide quae infra ad v. 615.]

v. 592. *ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΠΑΛΑΙΣΜΑΤΩΝ. Hic unus est a tribus in terram lapsibus. Πάλαισμα* proprie *luctatio artificiosa,* et metaphorice omne artificium et stratagema: sed hoc sensu, pro *lapsu in terram* scilicet, nescio an alibi invenies. Quo tamen hic sumi clare demonstrat versus proximus. Tertia in luctationibus abiectione in terram victoria constitit. Seneca De Benef. V. 3. *Luctator ter abiectus perdidit palmam, non tradidit.* Aristides, *Τὸ τρίτον πλεύσας, ὥσπερ οἱ παλαισταὶ παλαίουσιν.* Scholiastes noster ad Choeph. v. 337. *Ἀπὸ τῶν παλαιστῶν, οἳ ἀποτριάζονται ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων.* Unde *τριάσσω vinco,* et *τριακτὴρ victor,* Agamemnone, v. 179. [Petrus Vi-

---

e) Themist. XV. p. 349. Petav. f) Poll. VIII, 117.
g) Apul. Met. X, p. 215. (p. 692. Oud.) h) Poll. VIII, 23.
i) VIII, 119.

ctorius, Var. Lect. XXI. 2. „Indicavit M. Cicero quantum iacturae fecisset in causa Q. Ligarii, quod factum infitiari non posset, nobili illa apostropha, qua in principio eius orationis convertit orationem suam ad accusatorem, atque ita ipsum acriter appellavit: *Habes igitur Tubero, quod est accusatori maxime optandum, confitentem reum.* Quod enim statim concessisset id, de quo magna primum controversia exoriri solet, magno labore adversarium liberarat. Eadem autem ratio fuit Orestis, qui et ipse matrem necasse confitebatur; nec in certamen de eo cum adversario veniebat. Cum igitur apud Aeschylum in Eumenidibus Furiae ipsae, sceleris eius ultrices, primo Orestem interrogassent, an, quod ferebatur, matrem interfecisset, a seque id factum ille affirmasset, nec se posse ullo modo id negare, Deae illae, quasi exultantes quantumque lucri fecissent ostendentes, addiderunt (verba autem Graeca ponam):

Ἓν μὲν τόδ' ἤδη τῶν τριῶν παλαισμάτων.

Significare enim, nisi fallor, voluerunt idem, quod Cicero, se unum eorum iam, de quibus controversandum esset, obtinuisse. Quod vero numerum illorum declaravit, atque id a studio palaestritarum, translato verbo, et erudite et eleganter poeta confecit. Appellavit igitur παλαίσματα quaestiones controversiasque, quas in foro tres existere magistri dicendi docuerunt, ut Cicero, et in II. de Oratore [k]): *Nihil est enim quod inter homines ambigatur — in quo non, aut quid factum sit, aut fiat, futurumve sit, quaeratur, aut quale sit, aut quid vocetur:* et aliis etiam in locis. Ita namque arbitror locum accipiendum esse, quamvis in margine antiqui exemplaris hanc declarationem eius loci invenerim, ἡ μεταφορὰ δ' ἐστὶν ἀπὸ τῶν παλαιόντων· οἱ ἐπὶ τρισὶν πτώμασιν ὁρίζουσι τὴν ἧτταν. Nec tamen repugno, quin verum esse potuerit, quod dicit, *solitos veteres statuere demum illos victos in palaestra, qui ter in terram cecidissent.* Hoc certe significant verba haec Platonis [l]), quae sunt in Euthydemo, Ἔτι δὴ ἐπὶ τὸ τρίτον καταβαλῶν ὥσπερ πάλαισμα ὥρμα ὁ Εὐθύδημος πρὸς νεανίσκον. Quinetiam videor mihi hoc legisse apud optimum auctorem, etsi locus nunc non succurrit. Praesertim cum statim, irrisis Eumenidibus, quod frustra sibi insultassent, caetera expediat Orestes, et factum suum defendat. De vi autem Graeci nominis, et quo modo saepe veteres scriptores capere consuessent, supra in secundo libro disputavi." Hactenus vir doctissimus. Sic etiam interpretandum est illud Sophoclis de Venere, apud Stobaeum [m]), Tit. LXIII. p. 239.

---

k) Cic. de Orat. II, 24, 104. l) Plat. Euthyd. p. 277. d. HSt.
m) LXIII, 6. (p. 387. Gesn.)

Τίν' οὐ παλαίουσ' ἐς τρὶς ἐκβάλλει θεῶν;

quod non videtur intellexisse interpres, cum reddiderit: *Quem non Deorum colluctando iterum atque iterum prosternit?*]

[v. 596. *ΠΡΟΣ ΤΟΥ Δ' ΕΠΕΙΣΘΗΣ.* Lege πρὸς τοῦ δ' πείσθης; et redde *A quo persuasus es?* Τοῦ pro τίνος.]

v. 599. *ΚΑΙ ΔΕΥΡΟ Γ' ΑΙΕΙ ΤΗΝ ΤΥΧΗΝ ΟΥ ΜΕΜΦΟΜΑΙ.* [Sunt qui ἄχρι malint, minus necessario.] Scholiastes ἀεί pro ἕως dictum monet. Ita et Harpocration: Ἀεὶ ἀντὶ τοῦ ἕως παρ' Ἀντιφῶντι Σαμοθρᾳκικῷ. Πολλὴ δὲ χρῆσις αὐτοῦ· καὶ Θουκυδίδης ἐν τῷ προοιμίῳ οὕτως ἦρξατο· οὕτως μὲν ἦν μοι δεῦρ' ἀεὶ τείνει λόγους. Pro οὕτως μέν lege οὗτος μέν, nec sane sunt Thucydidis verba, sed potius senarius ex poeta aliquo desumptus.

[v. 601. *ΠΕΠΟΙΘ'.* *Πέποιθε*, vel, *confide quid velis*, aut, *confidat.*]

[Ibid. *ΑΡΩΓΑΣ Δ' ΕΚ ΤΑΦΟΥ.* Δέ pro γάρ, ut alias saepe.]

[v. 602. *ΝΕΚΡΟΙΣΙ ΝΥΝ ΠΕΠΟΙΘΕ.* Orestes sc. Porro νύν potest esse encliticum.]

[v. 603. *ΠΡΟΣΒΟΛΑΣ.* Ἀφορμάς. Hesychius, Προσβολή· τῶν ἀθλητῶν ἡ συναφὴ, καὶ κατοχή· καὶ ἡ ὁρμή.]

[v. 605. *ΚΑΤΕΚΤΑΝΕΝ.* Κατέκθανεν vel κατέκθανε, *mortua est.*]

[v. 606. *ΦΟΝΟΥ.* A piaculo caedis.]

v. 608. *ΟΥΚ ΗΝ ΟΜΑΙΜΟΣ ΦΩΤΟΣ ΟΝ ΚΑΤΕΚΤΑΝΕΝ.* Hunc locum procul dubio in mente habuit Libanius Apologia caeci, Declam. XLIV. p. 935. ubi de marito agit ab uxore interfecto: Νῦν ἡσυχάζουσιν Ἐριννύες, νῦν οὔτε τιμωροὶ δαίμονες οὔτε ποιναί τινες τὴν μιαιφόνον ἐλαύνουσιν. Ἀλλὰ ταύτας μέν φασι κατὰ τῶν παίδων ὁπλίζεσθαι, καὶ τιμωρεῖν πατράσιν ὑπὸ παίδων ἀνῃρημένοις· ἐπὶ τοιούτοις δὲ δυσσεβήμασιν οὐ κεκίνηνται, γυναικὸς τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα περὶ τὸν τῆς πίστεως καὶ κοινωνίας καιρὸν διαχρησαμένης.

[v. 610. *ΠΩΣ ΓΑΡ.* Πῶς eleganter iungitur cum ἀπεύχῃ. f. delendum punctum interrogationis post ζώνης. An pro γάρ legendum ἥ, *quae te nutrivit*, cogita.]

[Ibid. *ΕΝΤΟΣ ΖΩΝΗΣ.* Zonam tum virginum tum mulierum commune erat gestamen; unde illae *zonam solvere* dicebantur διαπαρθενευθεῖσαι, hae vero, πρώτως τίκτουσαι, ut monet Scholiastes Apollon. in Argonaut. I. 128. Callimach. Hymn IV. 209. Λύσατο δὲ ζώνην, Latona sc. de qua Hyperides[n]) apud Hermogenis interpretem: Λέγεται γὰρ τὴν Λητὼ κύουσαν τοὺς παῖδας ἐκ Διὸς ἐλαύνεσθαι ὑπὸ τῆς Ἥρας κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. Ἡ δὲ αὐτὴν βαρυνομένην καὶ ἀπορουσαν εἰς

n) Ruhnk. Hist. Crit. p. 70. Lugd.

τὴν γῆν ἐλθεῖν τὴν ἡμετέραν, καὶ λῦσαι τὴν ζώνην ἐν τῷ τόπῳ, ὃ νῦν Ζωστὴρ καλεῖται. Idem Stephanus in v. Ζωστήριον.]

[v. 612. Scholiastes τὸ πάντα λέγειν. Videtur scribendum πάντας.]

v. 615. ΑΛΛ' ΕΙ ΔΙΚΑΙΩΣ. Cicero de Inventione I, 13. *Orestes si accusetur matricidii, nisi hoc dicat, Iure feci, illa enim patrem meum occiderat, non habet defensionem, qua sublata omnis quoque controversia sublata est. Ergo eius causae ratio est, quod illa Agamemnonem occiderit.*

[Ibid. ΔΙΚΑΙΩΣ. Legit Auratus δίκαιον, *iustus* sanguis, i. e. *caedes*. Vide quae annotavimus ad v. 591.]

v. 617. ΛΕΞΩ ΠΡΟΣ ΥΜΑΣ ΤΟΝΔ' ΑΘΗΝΑΙΑΣ ΜΕΓΑΝ ΘΕΣΜΟΝ ΔΙΚΑΙΩΣ. *Dicam id quod verum est coram vobis qui estis magnum Minervae institutum.* Id est, iudices a Minerva instituti. Θεσμός hic apposițive sumendum; neque enim legis alicuius a Minerva promulgatae ulla in tota hac Apollinis oratione fit mentio. Hoc item sensu θεσμός occurrit v. 487, et 684.

[v. 618. ΜΑΝΤΙΣ Δ' ΩΝ ΟΥ ΨΕΥΣΟΜΑΙ. Celeberrima fuit veritas vaticiniorum Apollinis.]

v. 621. ΚΕΛΕΥΣΕΙ. Forte vel κέλευσε vel κελεύει. [Vide quae ad v. 19.]

[v. 622. ΟΣΟΝ ΣΘΕΝΕΙ ΜΑΘΕΙΝ. f. σθένει.]

[v. 627. ΜΗΤΡΟΣ ΜΗΔΑΜΟΥ ΤΙΜΑΣ ΝΕΜΩΝ. Aurat. μητρί, melius.]

v. 628. ΘΑΝΕΙΝ. Forsan κτανεῖν. [Vel retinendum θανεῖν pro *interfici*.]

[v. 629. ΔΙΟΣΔΟΤΟΙΣ ΣΚΗΠΤΡΟΙΣΙ. Ita Sophocles Philoct. v. 139. sceptrum regium appellat θεῖον Διὸς σκῆπτρον. Neque quicquam Homero est solennius quam reges nuncupare διοτρεφεῖς, et honorem illum et imperii auctoritatem a Iove dari asserere, Il. Β'. 197. Τιμὴ δ' ἐκ Διός ἐστι. Tritissimum est illud tum Hesiodi o) tum Callimachi in Iov. v. 79. hemistichium, Ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες. Vitigis apud Cassiodorum: *Omnis provectus, maxime regius, ad diuinitatis munera referendus est.*]

[v. 634. ΕΜΠΟΛΗΚΟΤΑ. Κερδαίνειν et ἐμπολᾶν apud Iul. Pollucem p) pro synonymis habentur; apud Homerum ἐμπολᾶσθαι est ἐξωνεῖσθαι, *emere*. Odyss. Ο'. 445.

Οἱ δ' ἐνιαυτὸν ἅπαντα παρ' ἡμῖν αὖθι μένοντες
Ἐν νηὶ γλαφυρῇ βίοτον πολὺν ἐμπολόωντο.

Substantiam multam emebant, vel *acquirebant*. Hesych. Ἐμπολόωντο· ἐνεπόλων, περιεποίουν. Perperam vulgare Lexicon legit ἐμπολέοντο, ac si esset ab ἐμπολέομαι, quod hoc verbo

o) Hesiod. Theog. 96. p) Poll. V, 186.

aro aut nunquam legitur in prima circumflexorum, sed semper in secunda; non ἐμπολέω et ἐμπολεῖσθαι, sed ἐμπολᾶν et ἐμπολᾶσθαι. Non memini me legisse in ullo auctore in prima coniugatione ἐμπολεῖν. Hesychius tamen Ἀπεμπολεῖ· ἐπιπράσκει. Sed exemplum desidero. Quod si etiam in prima coniugatione hoc verbum admittamus, tum ἐμπορέω et ἐμπολέω idem sunt sc. *lucror*, *mercor*. Idem etiam erunt ἔμπορος et ἔμπολος, sc. πραγματευτής, *mercator*. Dicitur in compositione ἐρανέμπολος, qui stipes collatitias emit. Hesych. Ἐρανέμπολοι· οἱ ἐξ ἐράνων ἐμπολῶντες. Duplicem differentiam notat Eustathius q) inter Homericum huius verbi usum et posteriorem Atticum; Homerus passive ἐμπολᾶσθαι, posteri active ἐμπολᾶν dicunt. Homerus pro ἐξωνεῖσθαι posuit, h. e. *emere*: posteri simpliciter pro πραγματεύεσθαι, *mercari*, *negotiari*. Grammatici verbum hoc ἐμπολάω communiter derivant a πωλέω *vendo*, quanquam hoc sit primae coniugationis, et habeat ω in prima syllaba, illud vero secundae, et cum ο. Deinde πωλέω est tantum *vendo*, at ἐμπολάω etiam *emo*, et frequentius *emo* quam *vendo*. Mira quaedam permutatio est harum duarum vocalium in hoc verbo πωλέω. A πολέω, *verso*, fit πωλέω et πωλοῦμαι *versor*. E contra a πωλέω, *vendo*, fit ἐμπολέω et ἐμπολάω. Ita frequens et facilis est harum duarum vocalium reciproca permutatio, praesertim in verbis. Sed profecto ο in verbis saepius transit in ω, quam e contra, praesertim apud poetas; sic a ποτάομαι, ποτῶμαι, fit πωτῶμαι, a στροφὸς, στροφάω, στρωφάω· νωμάω, τρωχάω, τρωπάω. Sic a πόλος, πολέω, *verso*, πωλέομαι· at de ω in ο nullum aliud occurrit exemplum praeter hoc ἐμπολέω et ἐμπολάω, a πωλέω *vendo*. Quare ex mea quidem sententia ἐμπολᾶν est verbum simplex, licet videatur a πολέω originem ducere. Augmentum quidem habet in praeterito, tanquam si compositum esset, ἐμπεπόληκα. Lucianus qq) in Cataplo, c. 1. Ἡμεῖς δὲ οὐδέπω οὐδ' ὀβολὸν ἐμπεπολήκαμεν. Sed enim hoc et aliorum vocabulorum fatum est, ut ἐπιδημῶ, ἐπιστατῶ κ. τ. λ., ut, cum simplicia non habeant, more tamen compositorum augeantur.]

[v. 636. ΠΕΡΩΝΤΙ ΛΟΥΤΡΑ. Γρ. περῶντα, quod probo. *Balnea ineuntem*.]

[v. 637. ΠΑΡΕΣΚΗΝΗΣΕΝ. Schol. Πρὸς τὴν συναλοιφὴν τῆς περὶ (quasi in suo codice legerat περιεσκήνησε) καὶ τὴν συζυγίαν τοῦ ῥήματος. Cum saepius σκηνόω quam σκηνέω dicatur.]

[v. 639. ΟΥΤΟΣ ΕΙΡΗΤΑΙ ΜΟΡΟΣ. Οὗτος pro τοιοῦτος. Sunt qui legendum censent οὕτως, vel οἷτος.]

---

q) Eust. p. 1788, 42. qq) vol. I, p. 621.

[v. 642. *ΤΑΥΤΗΝ ΤΟΙΑΥΤΗΝ.* Demosthenes r): Ος ἐστι τοιοῦτος ὤν. *Pro suis moribus.* Vel fortasse legendum ἄτην τοιαύτην εἶπον, *facinus tale exposui, ut consensus iudicum mordeatur animo*, h. e. *succenseat.*]

[v. 647. *ΚΝΩΔΑΛΑ.* Proprie *belluae marinae.* Sed vide quae ad Prometh. Vinct. v. 461.]

v. 650. *ΑΝΔΡΟΣ Δ' ΕΠΕΙΔΑΝ ΑΙΜ'.* [Ioh. Tzetzes legit οὐκ ἔτ' ἐστ' ἀνάστασις, Chiliad. VI. 180.

Αἰσχύλος ὡς ὁ Ὅμηρος, θνητόψυχος ὑπάρχων,
Ἀναθυμίασιν αὐτὴν δοξάζει τῶν αἱμάτων·
Ὡς ἐν ὑστέροις χρόνοις δὲ καὶ Μάρκος αὐτοκράτωρ
Θνητὴν νομίζων τὴν ψυχήν· καθ' Ὅμηρον Αἰσχύλος
Καὶ τοῦ Ὁμήρου τὰ ῥητὰ ἰάμβοις μεταφράζει·
*Ἅπερ φησὶ γὰρ Ὅμηρος ὡς ἀνωτέρω ἔφην *),*
Ἀνδρὸς δὲ ψυχὴ πάλιν ἐλθεῖν οὔτε λεϊστή,
Οὐθ' ἑλετή, ἐπεὶ ἄρ κεν ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων —,
Αὐτὸς ἰάμβοις γεγραφὼς Αἰσχύλος φησὶν οὕτως·
Ἀνδρὸς δ', ἐπειδὰν αἷμ' ἀνασπάσῃ κόνις,
Ἅπαξ θανόντος, οὐκ ἔτ' ἐστ' ἀνάστασις.]

[v. 655. *ΠΩΣ ΓΑΡ.* f. δ' ἄρ.]

[v. 659. *ΦΡΑΤΟΡΩΝ.* Τῆς αὐτῆς φρατρίας, qui habet eundem puteum, ἀπὸ φρέαρ, ατος, quasi φρεατόρων.]

v. 661. *ΟΥΚ ΕΣΤΙ ΜΗΤΗΡ Η ΚΕΚΛΗΜΕΝΗ ΤΕΚΝΟΥ ΤΟΚΕΥΣ.* Philosophicam hanc Aeschyli sententiam mutuatus est Euripides in Oreste, v. 551.

Πατὴρ μὲν ἐφύτευσέν με, σὴ δ' ἔτικτε παῖς,
Τὸ σπέρμ' ἄρουρα παραλαβοῦσ' ἄλλου πάρα.
Ἄνευ δὲ πατρὸς τέκνον οὐκ εἴη ποτ' ἄν·
Ἐλογισάμην οὖν τῷ γένους ἀρχηγέτῃ
Μᾶλλόν μ' ἀμῦναι τῆς ὑποστάσης τροφάς.

[Citat hunc locum Euripidis Eustathius s) in Odyss. Δ'. [36 p. 171. Οὐ γὰρ εἰώθει σχηματίζειν πατρωνυμίαν ὁ ποιητὴς ἐκ μητέρων ἀλλ' ἐκ πατέρων ὡς τὸ καίριον γενέσεως ἀνατιθεὶς τῷ πατρὶ διὰ τοῦ τοιούτου πατρωνυμικοῦ σχηματισμοῦ μυστικῶς καὶ σαφῶς κατὰ τὸν παρὰ γραμματικοῖς συλλογισμόν. ὅπερ Εὐριπίδης ἐκλαλῆσαι θελήσας καὶ τὴν Ὁμηρικὴν σκιαγραφίαν ἐκφανέστερον χρῶσαι ἐν οἷς φησιν, Ἄνευ δὲ πατρὸς τέκνον οὐκ ἂν γένοιτ' ἄν, παρεσυρίχθη θεατρικῶς· ἀκούσας τὸ ᾀδόμενον τὸ Ἄνευ δὲ μητρὸς κάθαρμ' Εὐριπίδη, καὶ ἔμαθεν οὕτως ἐκεῖνος, ἐᾶν τὰ Ὁμήρου κατὰ χώραν κεῖσθαι. Porro secundum hanc Aeschyli sententiam Aegyptii nullum filiorum pro spurio habebant, etiamsi ex ancilla empticia procreatus fuerit, existimantes solum patrem generationis auctorem esse, matrem vero alimenta tantum e

r) Demosth. Mid. p. 570. Rsk. (512. Bk.)
s) Eust. p. 1498, 56. *) Hom. Il. IX, 408.

ocum infanti suppeditare. Diodor.[t]) Sic. I. p. 51. Νόθον δ' οὐδένα τῶν γεννηθέντων νομίζουσιν οὐδ' ἂν ἐξ ὀργυρωνήτου μητρὸς γεννηθῇ· καθόλου γὰρ ὑπειλήφασι τὸν πατέρα μόνον αἴτιον εἶναι τῆς γενέσεως, τὴν δὲ μητέρα τροφὴν καὶ χώραν παρέχεσθαι τῷ βρέφει.]

v. 663. ΤΙΚΤΕΙ Δ' Ο ΘΡΩΣΚΩΝ. Hesychius, Θρώσκων· κνώδαλα ἐκθορίζων καὶ σπερματίζων, γεννῶν. Αἰσχύλος Ἀμυμώνῃ. [Idem, Θρώσκει· .... ἔγκυον ποιεῖ· γεννᾷ. Etymolog. [u]) Θρώσκω·...... τινὲς δὲ καὶ κατὰ κῦμα ἔλεγον αὐτό.]

[Ibid. ΗΔ' ΑΠΕΡ ΞΕΝΩι ΞΕΝΗ. f. ξένον ξένη. Hospitem plantam servavit.]

v. 666. ΑΝΕΥ ΜΗΤΡΟΣ ΠΕΛΑΣ. ΜΑΡΤΥΣ ΠΑΡΕΣΤΙ. Distingue ad hunc modum:

—— ἄνευ μητρός· πέλας
Μάρτυς πάρεστι. ——

[v. 668. ΕΝ ΣΚΟΤΟΙΣΙ ΝΗΔΥΟΣ. Virgil. Aen. II. 38. de equo Troiano:

Aut terebrare cavas uteri et tentare latebras.]

[v. 670. Τ' ΑΛΛΑ Θ' ΩΣ ΕΠΙΣΤΑΜΑΙ. *Cum caetera sicut ego scio;* sc. curabo quae ad Orestem pertinent.]

[v. 675. ΚΑΙ ΤΑΔ' ΑΙΑΝΩΣ ΜΕΝΟΙ. Schol. δι' αἰῶνος. Noster infra, v. 945,

Μηδ' ἄκαρπος αἰα-
νὴς ἐφερπέτω νόσος.

Hesych. Αἰανόν· χαλεπὸν, αἰνόν.]

[v. 676. ΣΤΕΡΓΕΙΝ. *Amare*, i. e. *servare fidem.*]

[v. 681. ΤΙ ΓΑΡ ΠΡΟΣ ΥΜΩΝ ΠΩΣ ΤΙΘΕΙΣ' ΑΜΟΜΦΟΣ Ω. f. τί δ' ἄρ πρὸς ὑμῶν προστιθεῖσ'. *Quid vero adiungitur ad ea quae dicta sunt accuratiora vobis.*]

[v. 682. ΕΝ ΔΕ ΚΑΡΔΙΑι. f. ἐκ δὲ καρδίας.]

v. 685. ΚΡΙΝΟΝΤΕΣ. Meursius in Areopago, c. 9. locum hunc ita reddit:

Audiant nunc legem Athenienses,
Primas lites iudicantes sanguinis fusi.

Dein subdit: „Ad quae verba Scholiastes, Σημείωσαι ὅτι πρώτη ἐπὶ Ὀρέστῃ γέγονε δίκη ἐν τῷ Ἀρείῳ πάγῳ. Observa quod primum de Oreste iudicium fuerit in Areopago. Sed erroris eum manifestum teneo; quippe caedes Halirrothii iudicium Orestis antecessit annis amplius trecentis: et interea Cephalus quoque Daedalusque sunt ibidem iudicati ante Orestem. Sine dubio est corruptus eius locus, legendumque non κρίνοντες sed κρίναντας. At sic demum vera erunt verba Miner-

t) Diod. I, c. 80. u) Etym. M pag. 456, 49.

me." Haud sanum esse verbum viro docto suboluit, cui tamen medelam non adhibuit: neque enim populus Atheniensis hanc causam decernebat, sed ex eis pauci, quos ad id munus obeundum selegerat Minerva: quae et supra v. 669. etc. silentium populo imponi iussit, quo melius iudices, Areopagitae, et causam audirent et sententiam ferrent,

Κήρυσσε κήρυξ, καὶ στρατὸν κατεργάθου, κ. τ. λ.

et quae sequuntur. Aliud itaque *Ἀττικὸς λεώς*, aliud iudices, quos *θεσμὸν* vocat, prout in versum praecedentem observavimus. Quapropter cum τὸ *κρίνοντες* ad *θεσμὸν* referendum videatur, levissima mutatione legendum *κρίνοντας* sentio, ut sit sensus: *Audiatis iam iudices a me institutos, O Athenienses, qui hanc primam causam de sanguine fuso diiudicent.* Notissima est figura, qua sensus respicitur, non vox. Porro cum Aeschylus *πρώτας δίκας* dixerit, hanc primam esse voluit causam ab Atheniensibus in Areopago iudicatam. [Cum enim Dii vel heroes apud Deos licet ibidem loci sub eodem Areopagi nomine causam dicerent. Quin Theseum in hac curia primum iudicatum fuisse dicit Iulius Pollux x), VIII, 119. *Ἐκρίθη δ' ἐν αὐτῷ πρῶτος Θησεὺς, ἀφοσιούμενος τὸ ἄγος τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀνῃρημένων λῃστῶν. Primusque ibi iudicatus est Theseus, expians caedem ab illo occisorum latronum.* Vide supra v. 14. et quae ibi annotavimus.]

[v. 686. *ΑΙΓΕΩι.* Scal. *Αἰγέως.* Erat Aegeus Thesei Atheniensis pater.]

[v. 687. *ΔΕΙ Δ' ΕΚΑΣΤΩΝ.* Scal. *ἑκάστῳ*, notatque desiderari aliqua.]

Ibid. *ΜΗ 'ΠΙΚΑΙΝΟΝΤΩΝ ΝΟΜΟΥΣ.* Legeram *ἐπικαινούντων*, verum nescio an a *καίνω perimo.*

v. 688. *ΠΑΓΟΝ.* Subintelligi videtur *λέγω.* Huc pertinere Ennianum y) illud fragmentum creditur,

Areopagiticam ea de re vocant petram.

Ibid. *ΑΜΑΖΟΝΩΝ ΕΔΡΑΝ.* Meminit et Etymologici z) auctor. *Ἄρειος πάγος, δικαστήριον Ἀθήνησιν οὕτω καλούμενον· ὅτι αἱ Ἀμαζόνες ἐπὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ἐστρατεύοντο, Ἄρεος οὖσαι.* Notandum vero, quod in etymologia nominis ab Aeschylo recedit: neque enim Areopagum ita dictum velit, quod ibi Amazones Marti sacra fecerint, sed ab ipsis Amazonibus, utpote quae erant Martis filiae. Cui astipulatur et Eustathius in Dionysii Perieg. v. 653. *Ἀφ' ὧν, ὡς ἐξ Ἄρεος γενομένων, καὶ ὁ Ἄρειος πάγος ἐν Ἀθήναις ὠνόμασται, οἷα μέχρι καὶ ἐκεῖ ἐλθουσῶν.* [Longe vero aliter omnes alii, qui ab ipso Marte nomen accepisse velint, quod iudicium illic primus subierit. Pausa-

x) Poll. VIII, 119. y) Enn. p. 252. Hess.
z) Etym. M. p. 139, 8.

nias a) in Atticis, c. 28. *Καθ' ὃ καὶ ὁ Ἄρειος πάγος — καλούμενος, ὅτι πρῶτος Ἄρης ἐνταῦθα ἐκρίθη·* vel ob adulterium, Oecumenius in Act. XVII. 34. *Ἄρειος δὲ πάγος ἐλέγετο ὁ τόπος, ἐπειδὴ ὁ Ἄρης, ὥς φασι, τῆς μοιχείας ἐκεῖσε δίκας ἔδωκε·* vel ob caedem Halirrothii, Aristides b) in Panath. *Λαγχάνει Ποσειδῶν Ἄρει τὴν ὑπὲρ τοῦ παιδὸς, καὶ νικᾷ ἐν ἅπασι τοῖς θεοῖς καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ὁ τόπος λαμβάνει τὴν αὐτὴν, τοῦτο συμβάντος σύμβολον καὶ δικαιοσύνης ὥσπερ ἄλλο τι μαρτύριον καὶ πίστιν ἐς ἀνθρώπους.* Arundeliana Epocharum stela, l. 5. *Ἀφ' οὗ δίκη Ἀθήνησιν ἐγένετο Ἄρει καὶ Ποσειδῶνι ὑπὲρ Ἀλιῤῥοθίου τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ ὁ τόπος ἐκλήθη Ἄρειος πάγος, ἔτη XHH[Δ]ΔΠΙΙΙ βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Κραναοῦ.* Ep. 3. *A quo lis Athenis intercessit Marti et Neptuno super Halirrothio, Neptuni filio, et locus dictus est Arius Pagus, anni MCCLXVIII, regnante Athenis Cranao.* Ad quae verba vide sis D. Humphridum Prideaux, in notis ad Chron. Marmor. p. 107.]

[v. 693. *ΠΕΤΡΑ ΠΑΓΟΣ Τ' ΑΡΕΙΟΣ.* Situs enim erat Areopagus in arce, arx ipsa in rupe praerupta et inaccessa. Hesych. *Ἄρειος πάγος· ἐν Ἀθήναις δικαστήριον ἐν τῇ ἀκροπόλει.* De arce vero Herodotus, VIII. 53. *Καίτοιπερ ἀποκρήμνου ἐόντος τοῦ χώρου.* Pausan. c) in Atticis, c. 22. *Ἐς δὲ τὴν ἀκρόπολιν ἐστιν εἴσοδος μία· ἑτέραν δὲ οὐ παρέχεται, πᾶσα ἀπότομος οὖσα.* Quin potius non in arce, sed iuxta eam in rupe adversa, quod a doctissimo Meursio observatum est. Areopag. c. 1. ex Herodoto, VIII. 52. *Οἱ δὲ Πέρσαι ἱζόμενοι ἐπὶ τὸν καταντίον τῆς ἀκροπόλεως ὄχθον, τὸν Ἀθηναῖοι καλέουσιν Ἀρήϊον πάγον, ἐπολιόρκεον τρόπον τοιόνδε.* Oecumen. supra citat. in Act. XVII. 34. *Πάγος δὲ ὁ ὑψηλὸς τόπος· ἐν γὰρ ὄχθῳ τινὶ ἦν ἐκεῖνο τὸ δικαστήριον.* Quae totidem verbis Theophylactus in locum eundem. Euripides pluraliter *Ἀρείους πάγους* dixit in Oreste, v. 1651.

Πάγοισιν ἐν Ἀρείοισιν εὐσεβεστάτην
Ψῆφον διοίσουσ', ἔνθα νικῆσαί σε χρή.

Eustath. d) ad Iliad. *Α'. Τοιούτῳ δὲ τρόπῳ καὶ ὄρος τὸν Ἄτλαντα πληθυντικῶς ἔφη τις Ἄτλαντας, καὶ τὸν Ἄρειον πάγον Ἀρείους πάγους.*]

[v. 694. *ΑΣΤΩΝ, ΦΟΒΟΣ ΤΕ.* Dele ὑπόστιγμα post ἀστῶν. Auratus legit *ἀστούς. Pudor et nobis coercebit cives Athenienses, ne in iudicando iniuria quemcunque afficiant.*]

[v. 695. *ΤΟ, Θ' ΗΜΑΡ.* l. *τό, τ' ἦμαρ.*]

[v. 697. *ΒΟΡΒΟΡΩι Θ' ΥΔΩΡ.* f. *Βορβόρῳ δ' ὕδωρ· δὲ* pro *γάρ.* Hesych. *Βόρβορος· ὀχετὸς δυσώδης.* Apud Eustath. e)

a) Paus. I, 28, 5. b) Aristid. vol. I. p. 185. B. Cant.
c) Paus. I, 22, 4. d) Eustath. p. 490, 14.
e) p. 862, 47.

Κρόνος τῷ θανάτῳ τοῦ παιδὸς συντεταραγμένος μᾶλλον τι ἐλογίζετο, ὅτι μὲν ἀπέκτεινε τὸν αὐτὸς φόνον ἐκάθηρε. Quo nomine Iovem invocavit καθάρσιον, expiatorem, περιημεκτῶν ὁ συμφορῇ δεινῶς ἐκάλει μὲν Δία καθάρσιον, μαρτυρόμενος τὰ ὑπὸ τοῦ ξείνου πεπονθὼς εἴη. Meminit et Pausanias, III. 17.*) καθαρσίων et ἱκεσίων quae Iovi Φυξίῳ persolvit Pausanias ob Cleonicae caedem: Τοῦτο τὸ ἄγος οὐκ ἐξεγένετο ἀποφυγεῖν Πανσανίᾳ, καθάρσιά παντοῖα καὶ ἱκεσίας δεξαμένῳ Διὸς Φυξίου. Porro Orestem expiatum tentorio coram templo Apollinis antiquissimo traditum est a Troezeniis apud Pausaniam a) in Corinthiacis, c. 31. Τοῦ δὲ ἱεροῦ τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστιν οἰκοδόμημα ἔμπροσθεν, Ὀρέστου καλούμενον σκηνή.

[v. 584. ΕΠΙΣΤΑ. Pro ἐπιστάσαι.]

[Ibid. ΚΥΡΩΣΩΝ. Scal. κύρωσον. Aurat. κυρώσων.]

v. 585. ΕΙΣΑΓΩ ΔΕ ΤΗΝ ΔΙΚΗΝ. Minerva, tanquam rex, curiae praesidet, ideoque causam introducit; nam apud magistratum aliquem intendebantur lites, priusquam in curiam introductae, qui ἀνέκρινε, vide Suidam in Ἄρχων· εἰσῆγε, vide Harpocrationem in Πολέμαρχος et ἐν δικαστηρίῳ· ἡγεῖτο καὶ προΐστη, vide Harpocrat. in Ἡγεμονία. Quae ad omnem ἀρχὴν communia. [Hesych. Εἰσαγωγή· ἀρχὴ Ἀθήνησι τῶν τὰ ἐγκλήματα εἰσαγόντων.]

v. 586. Ο ΓΑΡ ΔΙΩΚΩΝ, ΠΡΟΤΕΡΟΣ ΕΞ ΑΡΧΗΣ ΛΕΓΩΝ. Prima causae dictio ad accusatorem pertinet, quam in Curia Areopagitica πρόῤῥησιν dictam in hoc Antiphontis b) loco in Orat. περὶ τοῦ χορευτοῦ coniecit Meursius in Areopago: Καὶ αἱ διωμοσίαι, καὶ τὰ τόμια, καὶ αἱ προῤῥήσεις, καὶ τἆλλα ὅσα γίνεται τῶν δικῶν τοῦ φόνου ἕνεκα: verum fallitur. Quod πρόῤῥησις hic significet, Luciani locus cum Polluce collatus liquido docebit. Lucianus Demonacte, c. 34. τῆς προῤῥήσεως ἀκούσας διὰ τίνα αἰτίαν ἀποκλείουσι τοὺς βαρβάρους. Pollux c), VIII. 7. Εἴργοντο δὲ ἱερῶν καὶ ἀγορᾶς οἱ ἐν κατηγορίᾳ φόνου ἄχρι κρίσεως, καὶ τοῦτο προαγόρευσις καλεῖται. Πρόῤῥησις igitur et προαγόρευσις edictum fuit, quo ab aris et foro arcebantur quotquot caedis accusati, donec sese coram iudicibus stiterant et purgaverant. Regis hoc fuisse edictum constat ex Suida in Ἡγεμονία· προηγόρευε δὲ (de rege loquitur) τῶν νομίμων εἴργεσθαι τοὺς ἐναντία· lege τῶν νομίμων εἴργεσθαι τοὺς ἐναντίους. Clare id demonstrat Pollux d), VIII. 3. Προαγορεύει δὲ τοῖς ἐναντίοις ἀπέχεσθαι μυστηρίων καὶ τῶν ἄλλων νομίμων.

[Ibid. Ο ΓΑΡ ΔΙΩΚΩΝ. f. ὁ δ' ἄρ. Hesychius, Διωκόμενον· κατηγορούμενον. Suidas, Διώκειν· εἰς ἀγορὰν ἄγειν. Et mox, Ἀντὶ τοῦ ἄγειν εἰς κρίσιν καὶ κατηγορεῖν.]

---

*) §. 2.
a) II, 31, 8.
b) Antiph. p. 782. R. (§. 38. Bk.)
c) Poll. VIII, 66.
d) VIII, 90.

v. 588. *ΛΕΞΟΜΕΝ ΔΕ ΣΥΝΤΟΜΩΣ.* Neque enim prooemio uti licuit ad captandam iudicum benevolentiam. Themistius [e]), Orat. XXVI. sub init. *Τάχα οὖν οὐδ' ὑμεῖς ἐπιτρέψετε προοιμιάζεσθαι ἐπὶ πλέον. Οὐδὲ γὰρ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ ὁ νόμος ἐδίδου.* [Lucian. in Anachar. c. 19. *Ἢν δέ τις ἢ φροίμιον εἴπῃ πρὸ τοῦ λόγου, ὡς εὐνουστέρους ἀπεργάσαιτο αὐτοὺς, ἢ οἶκτον, ἢ δείνωσιν ἔξωθεν ἐπάγοι τῷ πράγματι, οἷα πολλὰ ῥητόρων παῖδες ἐπὶ τοὺς δικαστὰς μηχανῶνται, παρελθὼν ὁ κῆρυξ κατεσιώπησεν εὐθὺς, οὐκ ἐῶν ληρεῖν πρὸς τὴν βουλὴν, καὶ περιπέττειν τὸ πρᾶγμα ἐν τοῖς λόγοις, ὡς γυμνὰ τὰ γεγενημένα οἱ Ἀρεοπαγῖται βλέποιεν.* Iul. Pollux [f]), VIII. 10. *Προοιμιάζεσθαι δὲ οὐκ ἐξῆν οὐδὲ οἰκτίζεσθαι.* Schol. Hermogenis, *Ἐπὶ τοῦ ἐν Ἀρείῳ πάγῳ δικαστηρίου χρῆσις προοιμίου οὐκ ἦν. Κῆρυξ γὰρ προσεφώνει τῷ εἰσιόντι, μήτε προοιμιάζου μήτε ἐπίλεγε.* Apul. [g]) Metam. X. *Et exemplo legis Atticae Martiique iudicii causae patronis denuntiat praeco, neque principia dicere neque miserationem commovere.* Vir cl. qui has et plures auctoritates congessit, I. Meursius, Areop. c. 7. huc etiam] trahit hunc Isaei locum apud Pollucem [h]), VIII. 6. *Ἰσαῖος δὲ καὶ τὸ ἐπὶ φόνῳ προειπεῖν εἰς Ἄρειον πάγον ἐπισκῆψαι ἔφη,* quem sic transfert: *Isaeus vero etiam, in oratione de caede prooemio uti, Areopagum incessere, dixit.* Quae miror viro Graecarum literarum peritissimo excidisse, cum nihil minus voluerit Pollux. Tantum ait, quod vulgo dicitur, *ἐπὶ φόνῳ προειπεῖν,* id ab Isaeo dici *εἰς Ἄρειον πάγον ἐπισκῆψαι,* i. e. caedis iudicium intentare contra aliquem in Areopagum.

[v. 591. *ΤΟΥΤΟΥ Δ' ΟΥΤΙΣ ΑΡΝΗΣΙΣ ΠΕΛΕΙ.* Ita et Theseus, quem primum in hac curia iudicatum tradit Iul. Pollux [i]), VIII. 10. ob occisos latrones et Pallantidas, occidisse eos confessus est, hoc autem iure fecisse affirmavit. *Οὓς ὡμολόγει μὲν ἀποκτεῖναι, δικαίως δὲ ἔφη τοῦτο δεδρακέναι.* Vide quae infra ad v. 615.]

v. 592. *ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΠΑΛΑΙΣΜΑΤΩΝ. Hic unus est a tribus in terram lapsibus.* *Πάλαισμα* proprie *luctatio artificiosa*, et metaphorice omne artificium et stratagema: sed hoc sensu, pro *lapsu in terram* scilicet, nescio an alibi invenies. Quo tamen hic sumi clare demonstrat versus proximus. Tertia in luctationibus abiectione in terram victoria constitit. Seneca De Benef. V. 3. *Luctator ter abiectus perdidit palmam, non tradidit.* Aristides, *Τὸ τρίτον πλεύσας, ὥσπερ οἱ παλαισταὶ παλαίουσιν.* Scholiastes noster ad Choeph. v. 337. *Ἀπὸ τῶν παλαιστῶν, οἳ ἀποτριάζονται ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων.* Unde *τριάσσω vinco*, et *τριακτὴρ victor*, Agamemnone, v. 179. [Petrus Vi-

---

e) Themist. XV. p. 349. Petav.
f) Poll. VIII, 117.
g) Apul. Met. X, p. 215. (p. 692. Oud.)
h) Poll. VIII, 33.
i) VIII, 119.

ctorius, Var. Lect. XXI. 2. „Indicavit M. Cicero quantum iacturae fecisset in causa Q. Ligarii, quod factum infitiari non posset, nobili illa apostropha, qua in principio eius orationis convertit orationem suam ad accusatorem, atque in ipsum acriter appellavit: *Habes igitur Tubero, quod est accusatori maxime optandum, confitentem reum.* Quod enim statim concessisset id, de quo magna primum controversia exoriri solet, magno labore adversarium liberarat. Eadem autem ratio fuit Orestis, qui et ipse matrem necasse confitebatur; nec in certamen de eo cum adversario veniebat. Cum igitur apud Aeschylum in Eumenidibus Furiae ipsae, sceleris eius ultrices, primo Orestem interrogassent, an, quod ferebatur, matrem interfecisset, a seque id factum ille affirmasset, nec se posse ullo modo id negare, Deae illae, quasi exultantes quantumque lucri fecissent ostendentes, addiderunt (verba autem Graeca ponam):

Ἓν μὲν τόδ' ἤδη τῶν τριῶν παλαισμάτων.

Significare enim, nisi fallor, voluerunt idem, quod Cicero, se unum eorum iam, de quibus controversandum esset, obtinuisse. Quod vero numerum illorum declaravit, atque id a studio palaestritarum, translato verbo, et erudite et eleganter poeta confecit. Appellavit igitur *παλαίσματα* quaestiones controversiasque, quas in foro tres existere magistri dicendi docuerunt, ut Cicero, et in II. de Oratore [k]): *Nihil est enim quod inter homines ambigatur — in quo non, aut quid factum sit, aut fiat, futurumve sit, quaeratur, aut quale sit, aut quid vocetur:* et aliis etiam in locis. Ita namque arbitror locum accipiendum esse, quamvis in margine antiqui exemplaris hanc declarationem eius loci invenerim, *ἡ μεταφορὰ δ' ἐστὶν ἀπὸ τῶν παλαιόντων· οἱ ἐπὶ τρισὶν πτώμασιν ὁρίζουσι τὴν ἧτταν.* Nec tamen repugno, quin verum esse potuerit, quod dicit, *solitos veteres statuere demum illos victos in palaestra, qui ter in terram cecidissent.* Hoc certe significant verba haec Platonis [l]) quae sunt in Euthydemo, *Ἔτι δὴ ἐπὶ τὸ τρίτον καταβαλῶν ὥσπερ πάλαισμα ὥρμα ὁ Εὐθύδημος πρὸς νεανίσκον.* Quinetiam videor mihi hoc legisse apud optimum auctorem, etsi locus nunc non succurrit. Praesertim cum statim, irrisis Eumenidibus, quod frustra sibi insultassent, caetera expediat Orestes, et factum suum defendat. De vi autem Graeci nominis, et quo modo saepe veteres scriptores capere consuessent, supra in secundo libro disputavi." Hactenus vir doctissimus. Sic etiam interpretandum est illud Sophoclis de Venere, apud Stobaeum [m]), Tit. LXIII. p. 239.

---

k) Cic. de Orat. II, 24, 104. l) Plat. Euthyd. p. 277. d. HSt.
m) LXIII, 6. (p. 387. Gesn.)

Τίν' οὐ παλαιούσ' ἐς τρὶς ἐκβάλλει θεῶν;

uod non videtur intellexisse interpres, cum reddiderit: *)uem non Deorum colluctando iterum atque iterum prosternit?*]

[v. 596. *ΠΡΟΣ ΤΟΥΔ' ΕΠΕΙΣΘΗΣ.* Lege πρὸς τοῦ δ' πείσθης; et redde *A quo persuasus es? Τοῦ* pro *τίνος*.]

v. 599. *ΚΑΙ ΔΕΥΡΟ Γ' ΑΙΕΙ ΤΗΝ ΤΥΧΗΝ ΟΥ ΜΕΜ-ΦΟΜΑΙ.* [Sunt qui *ἄχρι* malint, minus necessario.] Scholiastes *ἀεί* pro *ἕως* dictum monet. Ita et Harpocration: *Ἀεὶ ντὶ τοῦ ἕως παρ' Ἀντιφῶντι Σαμοθρᾳκικῷ. Πολλὴ δὲ χρῆσις ὐτοῦ· καὶ Θουκυδίδης ἐν τῷ προοιμίῳ οὕτως ἤρξατο· οὕτως μὲν ὖν μοι δεῦρ' ἀεὶ τείνει λόγους.* Pro *οὕτως μέν* lege *οὗτος μέν*, ec sane sunt Thucydidis verba, sed potius senarius ex poeta liquo desumptus.

[v. 601. *ΠΕΠΟΙΘ'. Πέποιθε*, vel, *confide quid velis*, aut, *onfidat.*]

[Ibid. *ΑΡΩΓΑΣ Δ' ΕΚ ΤΑΦΟΥ. Δέ* pro *γάρ*, ut alias aepe.]

[v. 602. *ΝΕΚΡΟΙΣΙ ΝΥΝ ΠΕΠΟΙΘΕ.* Orestes sc. Porro *ὖν* potest esse encliticum.]

[v. 603. *ΠΡΟΣΒΟΛΑΣ. Ἀφορμάς.* Hesychius, *Προσ-ολή· τῶν ἀθλητῶν ἡ συναφὴ, καὶ κατοχή· καὶ ἡ ὁρμή.*]

[v. 605. *ΚΑΤΕΚΤΑΝΕΝ. Κατέκθανεν* vel *κατέκθανε*, *nortua est.*]

[v. 606. *ΦΟΝΟΥ.* A piaculo caedis.]

v. 608. *ΟΥΚ ΗΝ ΟΜΑΙΜΟΣ ΦΩΤΟΣ ΟΝ ΚΑΤΕΚΤΑ-ΝΕΝ.* Hunc locum procul dubio in mente habuit Libanius Apologia caeci, Declam. XLIV. p. 935. ubi de marito agit ab uxore interfecto: *Νῦν ἡσυχάζουσιν Ἐριννύες, νῦν οὔτε τιμωροὶ αίμονες οὔτε ποιναί τινες τὴν μιαιφόνον ἐλαύνουσιν. Ἀλλὰ ταύ-ας μέν φασι κατὰ τῶν παίδων ὁπλίζεσθαι, καὶ τιμωρεῖν πατράσιν πὸ παίδων ἀνῃρημένοις· ἐπὶ τοιούτοις δὲ δυσσεβήμασιν οὐ κεκί-ηνται, γυναικὸς τὸν ἑαυτῆς ἄνδρα περὶ τὸν τῆς πίστεως καὶ κοινω-ίας καιρὸν διαχρησαμένης.*

[v. 610. *ΠΩΣ ΓΑΡ. Πῶς* eleganter iungitur cum *ἀπεύχῃ*. . delendum punctum interrogationis post *ζώνης*. An pro *γάρ* egendum *ἥ*, *quae te nutrivit*, cogita.]

[Ibid. *ΕΝΤΟΣ ΖΩΝΗΣ.* Zonam tum virginum tum mu-ierum commune erat gestamen; unde illae *zonam solvere* di-ebantur *διαπαρθενευθεῖσαι*, hae vero, *πρώτως τίκτουσαι*, ut nonet Scholiastes Apollon. in Argonaut. I. 128. Callimach. Hymn IV. 209. *Λύσατο δὲ ζώνην*, Latona sc. de qua Hyperi-des[n]) apud Hermogenis interpretem: *Λέγεται γὰρ τὴν Λητὼ κύουσαν τοὺς παῖδας ἐκ Διὸς ἐλαύνεσθαι ὑπὸ τῆς Ἥρας κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. Ἡ δὲ αὐτὴν βαρυνομένην καὶ ἀποροῦσαν εἰς*

---

n) Ruhnk. Hist. Crit. p. 70. Lugd.

τὴν γῆν ἐλθεῖν τὴν ἡμετέραν, καὶ λῦσαι τὴν ζώνην ἐν τῷ τόπῳ, ὃ νῦν Ζωστὴρ καλεῖται. Idem Stephanus in v. Ζωστήριον.]

[v. 612. Scholiastes τὸ πάντα λέγειν. Videtur scribendum πάντας.]

v. 615. ΑΛΛ' ΕΙ ΔΙΚΑΙΩΣ. Cicero de Inventione, I, 13. *Orestes si accusetur matricidii, nisi hoc dicat, Iure feci, illa enim patrem meum occiderat, non habet defensionem, qua sublata omnis quoque controversia sublata est. Ergo eius causae ratio est, quod illa Agamemnonem occiderit.*

[Ibid. ΔΙΚΑΙΩΣ. Legit Auratus δίκαιον, *iustus sanguis*, i. e. *caedes*. Vide quae annotavimus ad v. 591.]

v. 617. ΛΕΞΩ ΠΡΟΣ ΥΜΑΣ ΤΟΝΔ' ΑΘΗΝΑΙΑΣ ΜΕΓΑΝ ΘΕΣΜΟΝ ΔΙΚΑΙΩΣ. *Dicam id quod verum est coram vobis qui estis magnum Minervae institutum.* Id est iudices a Minerva instituti. Θεσμός hic appositive sumendum; neque enim legis alicuius a Minerva promulgatae ulla in tota hac Apollinis oratione fit mentio. Hoc item sensu θεσμός occurrit v. 487, et 684.

[v. 618. ΜΑΝΤΙΣ Δ' ΩΝ ΟΥ ΨΕΥΣΟΜΑΙ. Celeberrima fuit veritas vaticiniorum Apollinis.]

v. 621. ΚΕΛΕΥΣΕΙ. Forte vel κέλευσε vel κελεύει. [Vide quae ad v. 19.]

[v. 622. ΟΣΟΝ ΣΘΕΝΕΙ ΜΑΘΕΙΝ. f. σθένεις.]

[v. 627. ΜΗΤΡΟΣ ΜΗΔΑΜΟΥ ΤΙΜΑΣ ΠΛΕΟΝ. Aurat. μητρί, melius.]

v. 628. ΘΑΝΕΙΝ. Forsan κτανεῖν. [Vel retinendum θανεῖν pro *interfici*.]

[v. 629. ΔΙΟΣΔΟΤΟΙΣ ΣΚΗΠΤΡΟΙΣΙ. Ita Sophocles Philoct. v. 139. sceptrum regium appellat θεῖον Διὸς σκῆπτρον. Neque quicquam Homero est solennius quam reges nuncupare διοτρεφεῖς, et honorem illum et imperii auctoritatem a Iove dari asserere, Il. Β'. 197. Τιμὴ δ' ἐκ Διός ἐστι. Tritissimum est illud tum Hesiodi o) tum Callimachi in Iov. v. 79. hemistichium, Ἐκ δὲ Διὸς βασιλῆες. Vitigis apud Cassiodorum: *Omnis provectus, maxime regius, ad divinitatis munera referendus est.*]

[v. 634. ΗΜΠΟΛΗΚΟΤΑ. Κερδαίνειν et ἐμπολᾶν apud Iul. Pollucem p) pro synonymis habentur; apud Homerum ἐμπολᾶσθαι est ἐξωνεῖσθαι, *emere*. Odyss. Ο'. 445.

Οἱ δ' ἐνιαυτὸν ἅπαντα παρ' ἡμῖν αὖθι μένοντες
Ἐν νηῒ γλαφυρῇ βίοτον πολὺν ἐμπολόωντο.

Substantiam multam emebant, vel *acquirebant*. Hesych. Ἐμπολόωντο· ἐνεπόλων, περιεποίουν. Perperam vulgare Lexicon legit ἐμπολέοντο, ac si esset ab ἐμπολέομαι, quod hoc verbum

o) Hesiod. Theog. 96. p) Poll. V, 185.

aro aut nunquam legitur in prima circumflexorum, sed semer in secunda; non ἐμπολέω et ἐμπολεῖσθαι, sed ἐμπολᾶν et μπολᾶσθαι. Non memini me legisse in ullo auctore in prima oniugatione ἐμπολεῖν. Hesychius tamen Ἀπεμπολεῖ· ἐπιπράσκει. ed exemplum desidero. Quod si etiam in prima coniugaione hoc verbum admittamus, tum ἐμπορέω et ἐμπολέω idem unt sc. *lucror, mercor*. Idem etiam erunt ἔμπορος et ἔμπολος, c. πραγματευτής, *mercator*. Dicitur in compositione ἐρανέμολος, qui stipes collatitias emit. Hesych. Ἐρανέμπολοι· οἱ ἐράνων ἐμπολῶντες. Duplicem differentiam notat Eustahius q) inter Homericum huius verbi usum et posteriorem tticum; Homerus passive ἐμπολᾶσθαι, posteri active ἐμποᾶν dicunt. Homerus pro ἐξωνεῖσθαι posuit, h. e. *emere*; poteri simpliciter pro πραγματεύεσθαι, *mercari*, *negotiari*. Grammatici verbum hoc ἐμπολάω communiter derivant a πωέω *vendo*, quanquam hoc sit primae coniugationis, et habeat in prima syllaba, illud vero secundae, et cum ο. Deinde ωλέω est tantum *vendo*, at ἐμπολάω etiam *emo*, et frequenius *emo* quam *vendo*. Mira quaedam permutatio est harum uarum vocalium in hoc verbo πωλέω. A πολέω, *verso*, fit ωλέω et πωλοῦμαι *versor*. E contra a πωλέω, *vendo*, fit ἐμποέω et ἐμπολάω. Ita frequens et facilis est harum duarum vocalium reciproca permutatio, praesertim in verbis. Sed rofecto ο in verbis saepius transit in ω, quam e contra, raesertim apud poetas; sic a ποτάομαι, ποτῶμαι, fit πωτῶαι, a στροφὸς, στροφάω, στρωφάω· νωμάω, τρωχάω, ρωπάω. Sic a πόλος, πολέω, *verso*, πωλέομαι· at de ω in ο ullum aliud occurrit exemplum praeter hoc ἐμπολέω et ἐμολάω, a πωλέω *vendo*. Quare ex mea quidem sententia ἐμποᾶν est verbum simplex, licet videatur a πολέω originem ducere. Augmentum quidem habet in praeterito, tanquam si ompositum esset, ἐμπεπόληκα. Lucianus qq) in Cataplo, c 1. Ἡμεῖς δὲ οὐδέπω οὐδ' ὀβολὸν ἐμπεπολήκαμεν. Sed enim hoc et liorum vocabulorum fatum est, ut ἐπιδημῶ, ἐπιστατῶ κ. τ. λ., t, cum simplicia non habeant, more tamen compositorum ugeantur.]

[v. 636. *ΠΕΡΩΝΤΙ ΛΟΥΤΡΑ.* Γρ. περῶντα, quod probo. *Balnea ineuntem.*]

[v. 637. *ΠΑΡΕΣΚΗΝΗΣΕΝ.* Schol. Πρὸς τὴν συναλοιφὴν τῆς περὶ (quasi in suo codice legerat περιεσκήνησε) καὶ τὴν συζυγίαν τοῦ ῥήματος. Cum saepius σκηνόω quam σκηνέω dicatur.]

[v. 639. *ΟΥΤΟΣ ΕΙΡΗΤΑΙ ΜΟΡΟΣ.* Οὗτος pro τοιοῦτος. Sunt qui legendum censent οὕτως, vel οὗτος.]

q) Eust. p. 1788, 42.

qq) vol. I, p. 621.

[v. 642. *ΤΑΥΤΗΝ ΤΟΙΑΥΤΗΝ.* Demosthenes r): *οἷός ἐστι τοιοῦτος ὤν.* *Pro suis moribus.* Vel fortasse legendum *ἄτην τοιαύτην εἶπον, facinus tale exposui, ut consessus iudicum mordeatur animo*, h. e. *succenseat.*]

[v. 647. *ΚΝΩΔΑΛΑ.* Proprie *belluae marinae.* Sed vide quae ad Prometh. Vinct. v. 461.]

v. 650. *ΑΝΔΡΟΣ Δ' ΕΠΕΙΔΑΝ ΑΙΜ'.* [Ioh. Tzetzes legit *οὐκ ἔτ' ἐστ' ἀνάστασις*, Chiliad. VI. 180.

Αἰσχύλος ὡς ὁ Ὅμηρος, θνητόψυχος ὑπάρχων,
Ἀναθυμίασιν αὐτὴν δοξάζει τῶν αἱμάτων·
Ὡς ἐν ὑστέροις χρόνοις δὲ καὶ Μάρκος αὐτοκράτωρ
Θνητὴν νομίζων τὴν ψυχήν· καθ' Ὅμηρον Αἰσχύλος
Καὶ τοῦ Ὁμήρου τὰ ῥητὰ ἰάμβοις μεταφράζει·
*Ἅπερ φησὶ γὰρ Ὅμηρος ὡς ἀνωτέρω ἔφην *),*
Ἀνδρὸς δὲ ψυχὴ πάλιν ἐλθεῖν οὔτε λεϊστή,
Οὐθ' ἑλετή, ἐπεὶ ἄρ κεν ἀμείψεται ἕρκος ὀδόντων —,
Αὐτὸς ἰάμβοις γεγραφὼς Αἰσχύλος φησὶν οὕτως·
Ἀνδρὸς δ', ἐπειδὰν αἷμ' ἀνασπάσῃ κόνις,
Ἅπαξ θανόντος, οὐκ ἔτ' ἐστ' ἀνάστασις.]

[v. 655. *ΠΩΣ ΓΑΡ.* f. *δ' ἄρ.*]

[v. 659. *ΦΡΑΤΟΡΩΝ.* *Τῆς αὐτῆς φρατρίας*, qui habent eundem puteum, *ἀπὸ φρέαρ, ατος*, quasi *φρεατόρων.*]

v. 661. *ΟΥΚ ΕΣΤΙ ΜΗΤΗΡ Η ΚΕΚΛΗΜΕΝΗ ΤΕΚΝΟΥ ΤΟΚΕΥΣ.* Philosophicam hanc Aeschyli sententiam imitatus est Euripides in Oreste, v. 551.

Πατὴρ μὲν ἐφύτευσέν με, σὴ δ' ἔτικτε παῖς,
Τὸ σπέρμ' ἄρουρα παραλαβοῦσ' ἄλλου πάρα.
Ἄνευ δὲ πατρὸς τέκνον οὐκ εἴη ποτ' ἄν·
Ἐλογισάμην οὖν τῷ γένους ἀρχηγέτῃ
Μᾶλλόν μ' ἀμῦναι τῆς ὑποστάσης τροφάς.

[Citat hunc locum Euripidis Eustathius s) in Odyss. *Δ'.* [346] p. 171. *Οὐ γὰρ εἴωθε σχηματίζειν πατρωνυμίαν ὁ ποιητὴς ἐκ μητέρων ἀλλ' ἐκ πατέρων ὡς τὸ καίριον γενέσεως ἀνατιθεὶς τῷ πατρὶ διὰ τοῦ τοιούτου πατρωνυμικοῦ σχηματισμοῦ μυστικῶς καὶ σοφῶς κατὰ τὸν παρὰ γραμματικοῖς συλλογισμόν. ὅπερ Εὐριπίδης ἐκλαλῆσαι θελήσας καὶ τὴν Ὁμηρικὴν σκιαγραφίαν ἐκφανέστερον χρῶσαι ἐν οἷς φησιν, Ἄνευ δὲ πατρὸς τέκνον οὐκ ἂν γένοιτ' ἄν, περιεσυρίχθη θεατρικῶς· ἀκούσας τὸ ᾀδόμενον τὸ Ἄνευ δὲ μητρὸς ὦ κάθαρμ' Εὐριπίδη, καὶ ἔμαθεν οὕτως ἐκεῖνος, ἐᾶν τὰ Ὁμήρου κατὰ χώραν κεῖσθαι.* Porro secundum hanc Aeschyli sententiam Aegyptii nullum filiorum pro spurio habebant, etiamsi ex ancilla empticia procreatus fuerit, existimantes solum patrem generationis auctorem esse, matrem vero alimenta tantum e

r) Demosth. Mid. p. 570. Rsk. (512. Bk.)
s) Eust. p. 1498, 56. *) Hom. Il. IX, 408.

ocum infanti suppeditare. Diodor.[t]) Sic. I. p. 51. *Νόθον δ' οὐδένα τῶν γεννηθέντων νομίζουσιν οὐδ' ἂν ἐξ ἀργυρωνήτου μητρὸς γεννηθῇ· καθόλου γὰρ ὑπειλήφασι τὸν πατέρα μόνον αἴτιον εἶναι τῆς γενέσεως, τὴν δὲ μητέρα τροφὴν καὶ χώραν παρέχεσθαι τῷ βρέφει.*]

v. 663. *ΤΙΚΤΕΙ Δ' Ο ΘΡΩΣΚΩΝ.* Hesychius, *Θρώσκων· κνώδαλα ἐκθορίζων καὶ σπερματίζων, γεννῶν. Αἰσχύλος Μνημώνῃ.* [Idem, *Θρώσκει· .... ἔγκυον ποιεῖ· γεννᾷ.* Etymolog. [u]) *Θρώσκω·...... τινὲς δὲ καὶ κατὰ κῦμα ἔλεγον αὐτό.*]

[Ibid. *ΗΔ' ΑΠΕΡ ΞΕΝΩι ΞΕΝΗ.* f. *ξένον ξένη. Hospitem plantam servavit.*]

v. 666. *ΑΝΕΥ ΜΗΤΡΟΣ ΠΕΛΑΣ. ΜΑΡΤΥΣ ΠΑΡΕΣΤΙ.* Distingue ad hunc modum:

— *ἄνευ μητρός· πέλας*
Μάρτυς πάρεστι. —

[v. 668. *ΕΝ ΣΚΟΤΟΙΣΙ ΝΗΔΥΟΣ.* Virgil. Aen. II. 38. de equo Troiano:

Aut terebrare cavas uteri et tentare latebras.]

[v. 670. *Τ' ΑΛΛΑ Θ' ΩΣ ΕΠΙΣΤΑΜΑΙ. Cum caetera sicut ego scio;* sc. curabo quae ad Orestem pertinent.]

[v. 675. *ΚΑΙ ΤΑΔ' ΑΙΑΝΩΣ ΜΕΝΟΙ.* Schol. *δι' αἰῶνος.* Noster infra, v. 945,

Μηδ' ἄκαρπος αἰα-
νὴς ἐφερπέτω νόσος.

Hesych. *Αἰανόν· χαλεπὸν, αἰνόν.*]

[v. 676. *ΣΤΕΡΓΕΙΝ. Amare,* i. e. *servare fidem.*]

[v. 681. *ΤΙ ΓΑΡ ΠΡΟΣ ΥΜΩΝ ΠΩΣ ΤΙΘΕΙΣ' ΑΜΟΜΦΟΣ Ω.* f. *τί δ' ἂρ πρὸς ὑμῶν προστιθεῖσ'. Quid vero adiungitur ad ea quae dicta sunt accuratiora vobis.*]

[v. 682. *ΕΝ ΔΕ ΚΑΡΔΙΑι.* f. *ἐκ δὲ καρδίας.*]

v. 685. *ΚΡΙΝΟΝΤΕΣ.* Meursius in Areopago, c. 9. locum hunc ita reddit:

Audiant nunc legem Athenienses,
Primas lites iudicantes sanguinis fusi.

Dein subdit: „Ad quae verba Scholiastes, *Σημείωσαι ὅτι πρώτη ἐπὶ Ὀρέστῃ γέγονε δίκη ἐν τῷ Ἀρείῳ πάγῳ.* Observa quod primum de Oreste iudicium fuerit in Areopago. Sed erroris eum manifestum teneo; quippe caedes Halirrothii iudicium Orestis antecessit annis amplius trecentis: et interea Cephalus quoque Daedalusque sunt ibidem iudicati ante Orestem. Sine dubio est corruptus eius locus, legendumque non *κρίνοντες* sed *κρίναντας.* At sic demum vera erunt verba Miner-

t) Diod. I, c. 80. u) Etym. M pag. 456, 49.

me." Haud sanum esse verbum viro docto suboluit, cui tamen medelam non adhibuit: neque enim populus Atheniensis hanc causam decernebat, sed ex eis pauci, quos ad id munus obeundum selegerat Minerva: quae et supra v. 669. etc. silentium populo imponi iussit, quo melius iudices, Areopagitae, et causam audirent et sententiam ferrent,

Κήρυσσε κῆρυξ, καὶ στρατὸν κατεργάθου, κ. τ. λ.

et quae sequuntur. Aliud itaque *Ἀττικὸς λεώς*, aliud iudices, quos *θεσμὸν* vocat, prout in versum praecedentem observavimus. Quapropter cum τὸ *κρίνοντες* ad *θεσμὸν* referendum videatur, levissima mutatione legendum *κρίνοντας* sentio, et sit sensus: *Audiatis iam iudices a me institutos, O Athenienses, qui hanc primam causam de sanguine fuso diiudicant.* Notissima est figura, qua sensus respicitur, non vox. Porro cum Aeschylus *πρώτας δίκας* dixerit, hanc primam esse voluit causam ab Atheniensibus in Areopago iudicatam. [Cum autem Dii vel heroes apud Deos licet ibidem loci sub eodem Areopagi nomine causam dicerent. Quin Theseum in hac curia primum iudicatum fuisse dicit Iulius Pollux x), VIII. [illegible] *Ἐκρίθη δ' ἐν αὐτῷ πρῶτος Θησεύς, ἀφοσιούμενος τὸ ἄγος [illegible] αὐτοῦ ἀνῃρημένων λῃστῶν.* *Primusque ibi iudicatus est Theseus expians caedem ab illo occisorum latronum.* Vide supra v. [illegible] et quae ibi annotavimus.]

[v. 686. *ΑΙΓΕΩι.* Scal. *Αἰγέως*. Erat Aegeus Thesei Atheniensis pater.]

[v. 687. *ΑΕΙ Δ' ΕΚΑΣΤΩΝ.* Scal. *ἑκάστῳ*, [illegible] desiderari aliqua.]

Ibid. *ΜΗ 'ΠΙΚΑΙΝΟΝΤΩΝ ΝΟΜΟΥΣ.* Legerem *μὴ 'πικαινούντων*, verum nescio an a *καίνω perimo*.

v. 688. *ΠΑΓΟΝ.* Subintelligi videtur *λέγω*. Huc pertinere Ennianum y) illud fragmentum creditur,

Areopagiticam ea de re vocant petram.

Ibid. *ΑΜΑΖΟΝΩΝ ΕΔΡΑΝ.* Meminit et Etymologici z) auctor. *Ἄρειος πάγος, δικαστήριον Ἀθήνησιν· οὕτω καλούμενον· ὅτι αἱ Ἀμαζόνες ἐπὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ἐστρατεύοντο, Ἄρεως [illegible]* Notandum vero, quod in etymologia nominis ab Aeschylo recedit: neque enim Areopagum ita dictum velit, quod ibi Amazones Marti sacra fecerint, sed ab ipsis Amazonibus utpote quae erant Martis filiae. Cui astipulatur et Eustathius in Dionysii Perieg. v. 653. *Ἀφ' ὧν, ὡς ἐξ Ἄρεος ἀγομένων, [illegible] ὁ Ἄρειος πάγος ἐν Ἀθήναις ὠνόμασται, οἷα μέχρι καὶ ἐκεῖ [illegible]* [Longe vero aliter omnes alii, qui ab ipso Marte nomen accepisse velint, quod iudicium illic primus subierit. Pau-

x) Poll. VIII, 119.

y) Enn. p. 252. Hess.

z) Etym. M. p. 139, 8.

nias a) in Atticis, c. 28. *Καθ' ὃ καὶ ὁ Ἄρειος πάγος — καλούμενος, ὅτι πρῶτος Ἄρης ἐνταῦθα ἐκρίθη·* vel ob adulterium, Oecumenius in Act. XVII. 34. *Ἄρειος δὲ πάγος ἐλέγετο ὁ τόπος, ἐπειδὴ ὁ Ἄρης, ὥς φασι, τῆς μοιχείας ἐκεῖσε δίκας ἔδωκε·* vel ob caedem Halirrothii, Aristides b) in Panath. *Λαγχάνει Ποσειδῶν Ἄρει τὴν ὑπὲρ τοῦ παιδὸς, καὶ νικᾷ ἐν ἅπασι τοῖς θεοῖς καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ὁ τόπος λαμβάνει τὴν αὐτὴν, τοῦτο συμβάντος σύμβολον καὶ δικαιοσύνης ὥσπερ ἄλλο τι μαρτύριον καὶ πίστιν ἐς ἀνθρώπους.* Arundeliana Epocharum stela, l. 5. *Ἀφ' οὗ δίκη Ἀθήνησιν ἐγένετο Ἄρει καὶ Ποσειδῶνι ὑπὲρ Ἀλιῤῥοθίου τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ ὁ τόπος ἐκλήθη Ἄρειος πάγος, ἔτη ΧΗΗ[Δ]ΔΙΙΙΙΙ βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Κραναοῦ.* Ep. 3. *A quo lis Athenis intercessit Marti et Neptuno super Halirrothio, Neptuni filio, et locus dictus est Arius Pagus, anni MCCLXVIII, regnante Athenis Cranao.* Ad quae verba vide sis D. Humphridum Prideaux, in notis ad Chron. Marmor. p. 107.]

[v. 693. *ΠΕΤΡΑ ΠΑΓΟΣ Τ' ΑΡΕΙΟΣ.* Situs enim erat Areopagus in arce, arx ipsa in rupe praerupta et inaccessa. Hesych. *Ἄρειος πάγος· ἐν Ἀθήναις δικαστήριον ἐν τῇ ἀκροπόλει.* De arce vero Herodotus, VIII. 53. *Καίτοιπερ ἀποκρήμνου ἐόντος τοῦ χώρου.* Pausan. c) in Atticis, c. 22. *Ἐς δὲ τὴν ἀκρόπολιν ἐστιν εἴσοδος μία· ἑτέραν δὲ οὐ παρέχεται, πᾶσα ἀπότομος οὖσα.* Quin potius non in arce, sed iuxta eam in rupe adversa, quod a doctissimo Meursio observatum est. Areopag. c. 1. ex Herodoto, VIII. 52. *Οἱ δὲ Πέρσαι ἱζόμενοι ἐπὶ τὸν καταντίον τῆς ἀκροπόλεως ὄχθον, τὸν Ἀθηναῖοι καλέουσιν Ἀρήϊον πάγον, ἐπολιόρκεον τρόπον τοιόνδε.* Oecumen. supra citat. in Act. XVII. 34. *Πάγος δὲ ὁ ὑψηλὸς τόπος· ἐν γὰρ ὄχθῳ τινὶ ἦν ἐκεῖνο τὸ δικαστήριον.* Quae totidem verbis Theophylactus in locum eundem. Euripides pluraliter *Ἀρείους πάγους* dixit in Oreste, v. 1651.

Πάγοισιν ἐν Ἀρείοισιν εὐσεβεστάτην
Ψῆφον διοίσουσ', ἔνθα νικῆσαί σε χρή.

Eustath. d) ad Iliad. *Α'. Τοιούτῳ δὲ τρόπῳ καὶ ὅρος τὸν Ἄτλαντα πληθυντικῶς ἔφη τις Ἄτλαντας, καὶ τὸν Ἄρειον πάγον Ἀρείους πάγους.*]

[v. 694. *ΑΣΤΩΝ, ΦΟΒΟΣ ΤΕ.* Dele *ὑπόστιγμα* post *ἀστῶν.* Auratus legit *ἀστούς. Pudor et nobis coercebit cives Athenienses, ne in iudicando iniuria quemcunque afficiant.*]

[v. 695. *ΤΟ, Θ' ΗΜΑΡ.* l. *τό, τ' ἦμαρ.*]

[v. 697. *ΒΟΡΒΟΡΩι Θ' ΥΔΩΡ.* f. *Βορβόρῳ δ' ὕδωρ· δὲ* pro *γάρ.* Hesych. *Βόρβορος· ὀχετὸς δυσώδης.* Apud Eustath. e)

a) Paus. I, 28, 5.
b) Aristid. vol. I. p. 185. B. Cant.
c) Paus. I, 22, 4.
d) Eustath. p. 490, 14.
e) p. 862, 47.

Iliad. *Α'*. p. 807. meretrix dicitur βορβορόπη, ὡς [illegible] παρὰ τὸν βόρβορον καὶ τὴν ὀπήν.]

[v. 699. *ΤΟ ΜΗΤ' ΑΝΑΡΧΟΝ.* *Δὲ* addendum est.]

[Ibid. *ΑΝΑΡΧΟΝ.* Antea ἄναρκτον, v. 529.

Μήτ' ἄναρκτον βίον
Μήτε δεσποτούμενον.]

v. 704. *ΕΡΥΜΑ ΤΕ ΧΩΡΑΣ.* De huius curiae dignitate et auctoritate videndus est Meursii Areopagus, c. 4.

[v. 708. *ΕΥΔΟΝΤΩΝ ΥΠΕΡ.* Ego constituo hoc praesidium terrae etiam dormientibus. *Vous dormirez en repos.* Schol. *Τῶν ἀποθανόντων.* Nugatorium hoc.]

[v. 713. *ΑΙΔΟΥΜΕΝΟΥΣ ΤΟΝ ΟΡΚΟΝ.* v. 683.

— ὅρκον αἰδεῖσθαι ξένοι.]

[v. 718. *ΣΕΒΕΙΣ.* *Colis.* i. e. exerces. Agamemn. v.

Πότερα δ' ὀνείρων φάσματ' εὐπειθῆ σέβεις;

[v. 719. *ΟΥΚ ΕΘ' ΑΓΝΑ ΜΑΝΤΕΥΣΗ ΜΕΝΩΝ.* Sed polluta ab ipso Oreste. Pro μένων Auratus νέων. Sed potius retinendum μένων, habitans.]

[v. 722. *ΛΕΓΕΙΣ.* Elegans formula cauta affirmandi respondendi ad captiosam interrogationem. Ita D. Matth. XXVII. 11. Dominus noster Iesus Christus, a Pilato interrogatus: *Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;* respondit, *Σὺ λέγεις.* Quod responsum Theophylactus annotat esse ambiguum, potest enim ita quoque accipi, Tu id dicis, non ego. Similis Phaedrae apud Euripidem, Hippol. v. 352. responsio, prout monuit vir doctissimus Is. Casaubonus, nam cum quaesiisset ab illa nutrix, essetne Hippolytus, quem ipsa deperiret, respondet:

Σοῦ τάδ', οὐκ ἐμοῦ κλύεις.]

[v. 726. *ΦΕΡΗΤΟΣ ΕΝ ΔΟΜΟΙΣ ΜΟΙΡΑΣ ΕΠΕΙΣΑΣ.* *Φέρητος δόμους* vocat et Euripides, Alcest. v. 67. erat enim Admetus, qui Pheris regnavit, Pheretis filius. Illius in gratiam a Parcis Apollo depoposcit, ut, cum in humanis esse desiturus esset, tum mortis periculum evaderet, si quis alius pro eo mortem ultro subierit. Apollodor. I. 9. *Ἠτήσατο παρὰ Μοιρῶν, ἵνα, ὅταν Ἄδμητος μέλλῃ τελευτᾷν, ἀπολυθῇ τοῦ θανάτου, ἂν ἑκουσίως ὑπὲρ αὐτοῦ θνήσκειν ἕληται πατὴρ ἢ μήτηρ ἢ γυνή.* Idem fere totidem verbis Zenobius in proverb. *Ἀδμήτου μέλος.* Euripid. Alcest. v. 10.

Ὅσιον γὰρ ἀνδρὸς ὅσιος ὢν ἐτύγχανε (οἶκος sc.)
Παιδὸς Φέρητος, ὃν θανεῖν ἐῤῥυσάμην
Μοίρας δολώσας· ἤνεσαν δέ μοι θεαὶ,
Ἄδμητον ᾅδην τὸν παραυτίκ' ἐκφυγεῖν
Ἄλλον διαλλάξαντα τοῖς κάτω νεκρόν.

Plura vide sis apud Aristophanis interpretem f) in Vespis.]

[v. 729. *Χ' ΩΤΕ ΔΕΟΜΕΝΟΣ ΤΥΧΟΙ.* *Δεῖται.*]

v. 731. *ΟΙΝΩι ΠΑΡΗΠΑΤΗΣΑΣ.* Legimus ὕπνῳ. Quae lectio quamvis a vulgari nimium recedat, abunde tamen confirmatur initio huius tragoediae, praecipue his versibus, v. 148.

Ὕπνῳ κρατηθεῖσ' ἄγραν ὤλεσα.

Et v. 46.

Πρόσθεν δὲ τἀνδρὸς τοῦδε θαυμαστὸς λόχος
Εὕδει γυναικῶν ἐν θρόνοισιν ἥμενος.

Et v. 67.

Καὶ νῦν ἁλούσας τάσδε τὰς μάργους ὁρᾷς
Ὕπνῳ. —

[Nisi ex eo, quod dormierint Furiae, arguatur eas vino fuisse sopitas.]

v. 733. *ΕΜΗι ΤΩΝ ΙΟΝ.* Eadem translatione Cicero in **Laelio, c. 23. *Tamen is pati non possit, ut non acquirat aliquem, apud quem evomat virus acerbitatis suae.*** [Vide sis Pet. Victor. **Var. Lect. XXVII. 14.** et quae annotavimus ad Agamemn. v. 843.]

[**v. 734. *ΚΑΘΙΠΠΑΖΗι ΜΕ ΠΡΕΣΒΥΤΙΝ ΝΕΟΣ.*** Sic v. 150.

Νέος δὲ γραίας δαίμονας καθιππάσω.]

v. 738. *ΨΗΦΟΝ Δ' ΟΡΕΣΤΗι ΤΗΝΔ' ΕΓΩ ΠΡΟΣΘΗΣΟΜΑΙ.* Minervam suum quoque adiecisse calculum, quo absolutus est Orestes, tradunt alii. Aristides g), Orat. in Minervam: *Τὴν δὲ φιλανθρωπίαν* (Minervae), *οἱ περὶ Ὀρέστην λόγοι μαρτύρονται· ὃν φυγόντα μὲν ἐξ Ἄργους Ἀθήναζε, φεύγοντα δ' Ἀθήνησι δίκην ὑπ' Εὐμενίδων, ἴσων τῶν ψήφων γενομένων, προσθεμένη τὴν παρ' αὑτῆς σώζει· καὶ τοίνυν ἔτι νῦν σώζει πάντας, ἐὰν ἴσαι γένωνται. Humanitatem vero,* Minervae, *satis demonstrant ea, quae de Oreste narrantur; quem Argis Athenas fugientem, et ibidem a Furiis accusatum, cum aequales essent calculi, addito suo Minerva servavit; et nunc etiam quoscunque servat, ubi exaequata fuerint suffragia.* Iulianus h) in Eusebiae encomio, Orat. II. *Ἀθήνησι μὲν οὖν φασιν ὅτι τοῖς πρώτοις ἔθεσιν ἐχρῶντο, καὶ ἔζων τοῖς οἰκείοις πειθόμενοι νόμοις, μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον οἰκοῦντες πόλιν, εἴ ποτε τῶν δικαζόντων αἱ ψῆφοι κατ' ἴσον φαίνοιντο τοῖς φεύγουσι πρὸς τοὺς διώκοντας, τὴν τῆς Ἀθηνᾶς ἐπιτιθεμένην τῷ τὴν δίκην ὀφλήσειν μέλλοντι, ἀπολύειν ἄμφω τῆς αἰτίας.* Philostratus in Aristocle, Vit. Soph. II. 3. *Εὐδοκιμοῦντι δὲ αὐτῷ κατὰ τὸ Πέργαμον, κἀξηρτημένῳ πᾶν τὸ Ἑλληνικὸν, ἐξελαύνων ὁ Ἡρώδης εἰς Πέργαμον,*

---

f) Schol. Aristoph. Vesp. 1277. (1251.)
g) Arist. vol. I, pag. 24. A. Cant. h) Or. III, pag. 114. D. Spanh.

ἔπεμψε τοὺς ἑαυτοῦ ὁμιλητὰς πάντας· καὶ τὴν Ἀρεοπαγῖτιν ὥσπερ τις Ἀθηνᾶς ψῆφος. Meminit et Dio, LI. 19. Ἐπεί τε δικάζειν καὶ ψῆφόν τινα αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς δικαστηρίοις ... Ἀθηνᾶς φέρεσθαι ἐκέλευσαν. [Minerva nihil aliud est quam iudicis prudentia, qui rei rationem debet habere. Facit ... pro reo.]

[v. 739. ΜΗΤΗΡ ΓΑΡ ΟΥΤΙΣ. Callimachus Hymn. in Lavacra Palladis, v. 134.

—— μάτηρ δ' οὔτις ἔτικτε θεάν·
Ἀλλὰ Διὸς κορυφά· ——

qua de re ἀμάτωρ dicta. Porro videntur hic versus et sequentes usque ad Νικᾷ δ' Ὀρέστης, includendi parenthesi.]

[v. 740. ΤΟ Δ' ΑΡΣΕΝ ΑΙΝΩ ΠΑΝΤΑ. F. τὸ δ' ἄρσεν αἰνῶ πάντα.]

[v. 745. ΠΑΛΟΣ. F. πάλοις, sortes e vasis. Callim. Hymn. I. 66.

Οὔ σε θεῶν ἐσσῆνα πάλοι θέσαν· ——

apud Etymologum [i]) in voce Ἐσσὴν male legitur πάλαι.]

[v. 746. ΟΣΟΙΣ ΔΙΚΑΣΤΩΝ. Monet Scholiastes Areopagitas numero XXXI fuisse: (D. Humphridus Prideaux in Notis Historicis ad Chronicon Marmoreum videtur legisse LI tantum, nescio qua auctoritate fretus) quod tamen caute intelligendum, si enim perpetuo ita habuerit, nunquam potuit contingere, ut calculi pari numero accusatori et reo essent (de qua ἰσοψηφίᾳ dicendum erit postea ad v. 757) immo certum est illorum numerum certum non fuisse. Discimus ex Scholiaste Demosthenis in argumento Orationis ad Androtionem: Ἡ μὲν τῶν πεντακοσίων (βουλὴ) ἀριθμῷ ὑποκεῖται ὡρισμένῳ· ἡ δὲ (ἐν Ἀρείῳ πάγῳ) ἀορίστῳ. Ὡς γάρ τινες τῶν ῥητόρων λέγουσι, κατ' ἔτος οἱ ἐννέα ἄρχοντες αὐτῇ προσετίθεντο· ὡς δέ τινες, ὅτι καὶ ἓξ μόνον θεσμοθέται· καὶ διὰ τοῦτο οὐχ ὑπόκειται ἀριθμῷ. Athenaeus [k]), VI. 16. Καὶ τούτων, οἷον Ἀρεοπαγιτῶν τινων οὔτε τὸ πλῆθος, οὔτε τὰς ὄψεις — οἶδεν οὐδείς. Atque horum, ceu Areopagitae quidam essent, neque numerum neque faciem quisquam novit.]

[v. 748. Ω ΝΥΞ ΜΕΛΑΙΝΑ ΜΑΤΕΡ. Supra, v. 322.

Μᾶτερ, ἅ μ' ἔτικτες, ὦ μᾶτερ
Νύξ. ——]

[v. 749. ΝΥΝ ΑΓΧΟΝΗΣ. Hesychius, Ἀγχόνη· σχοινίον, βρόχος. Suidas, Ἀγχόνη· ὁ βρόχος, τὸ σχοινίον, παροξυτόνως. ἀγχονὴ δὲ τὸ πρᾶγμα, ὀξυτόνως, ἡ ἐνέργεια. Interpres, Ἀγχόνη, ipse laqueus, ipse funis, quo quis aliquem stringit et angit ac strangulat. Scribitur autem cum accentu in penultima. Ἀγχονὴ

i) Etym. M. p. 383, 28.

k) Aten. VI, p. 264. F.

o *res ipsa, et actio*, qua quis strangulatur, vocatur et scri- ur *cum acuto in ultima syllaba.*]

[Ibid. *Η ΦΑΟΣ ΒΛΕΠΕΙΝ.* f. *οὐ, non videam lucem: ἤ, potius quam.* Subaudiendum *κρεῖσσόν ἐστι.*]

[v. 750. *ΠΡΟΣΩ ΤΙΜΑΣ ΝΕΜΕΙΝ.* *Πρόσω* spectat ad quod futurum est; *ulterius honores sortiri: quam exercere icium ulterius.*]

v. 751. *ΠΕΜΠΑΖΕΤ' ΟΡΘΩΣ.* Hesych. *Πεμπάσασα· ριθμήσασα.* [Etymolog.[l]) *Πεμπάσεται, ἀπὸ τοῦ πεμπάζω· μαίνει [δὲ] τὸ διελθεῖν καὶ ἐρευνῆσαι· ἴσως ἀπὸ τοῦ πέμπω. Ἄλ- ως δὲ τὸ κατὰ πέντε ἀριθμήσειν.* Rectius itaque *ἀπὸ τοῦ πέντε* rivari videtur; supputabant enim prius per pentadas, nu- rum uni manuum, sc. quinque digitis, accommodantes; stea per decadas, utriusque manus digitos comprehenden- . Vide quae ad Pers. v. 986. Etymolog.[m]) *Πέντοζος, ἡ ρ, παρὰ τὸ πέντε ὄζους ἔχειν.*]

[v. 753. *ΓΝΩΜΗΣ Δ' ΑΠΟΥΣΗΣ.* *Δὲ* pro *γάρ.*]

v. 754. *ΒΑΛΟΥΣΑ Τ' ΟΙΚΟΝ ΨΗΦΟΣ ΩΡΘΩΣΕΝ ΙΑ.* *Unus calculus proiectus restituit domum.* [Verte, *Ever- domum et restituit suffragium unum.* Haec interpretatio m Scholiaste convenit. Haud absimile dictum, *γλῶσσα ποῖ ρεύῃ; πόλιν ἀναστρέψουσα καὶ πάλιν* (vel *πόλιν*, nam utrumque num est) *ἀνορθώσουσα.* Reddideram: *Unus calculus proiectus stituit domum*, accipiens *τὸ βαλοῦσα* passive; hic vero sensus rammaticae fortasse magis absonus, cum aeque facile dicere otuisset, *βαλεῖσα.*]

v. 755. *ΑΝΗΡ ΟΓ'.* Si ex hac fabula hausta fuerit En- iana, prout viris doctissimis visum est, huc pertinet frag- entum illud apud Nonium[n]) in voce Facessere:

Dico ego vicisse Orestem, vos ab hoc facessite.

lii ad v. 744. referunt,

Νικᾷ δ' Ὀρέστες, κἂν ἰσόψηφος κριθῇ.

Scholiastes: *Αἱ ψῆφοι δηλονότι αἱ λευκαὶ καὶ αἱ μέλαιναι. Ὑπερ- βολικῶς δὲ εἶπεν· ὅταν γὰρ ἴσαι γένωνται αἱ ψῆφοι, ἀπολύεται ὁ κατηγορούμενος. Πρὸς τὸ ἔθος δέ, ὅτι φεύγων ἀπολύεται ἴσων τῶν ψήφων ἐνεχθεισῶν ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν Ὀρέστην γενομένου.* Proverb. e Vatic. Append. *Κἂν ἴσαι ψῆφοι γένωνται. Ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς δι- καστηρίοις ψήφων· ἀπολύονται δὲ οἱ κρινόμενοι, ὅτε ἴσαι αἱ ψῆφοι ἐγένοντο.*]

v. 757. *ΙΣΟΝ ΓΑΡ ΕΣΤΙ ΤΑΡΙΘΜΗΜΑ.* Orestem *ἰσοψηφίᾳ* a Minerva liberatum refert et ipsa apud Euripidem in Iphig. Taur. v. 1469.

---

l) Etym. M. p. 660, 3. *m*) p. 660, 22.
n) Non. p. 658. Gothof.

— Οὕνεκ' ἐκσώσασά σε
Καὶ πρίν γ' Ἀρείοις ἐν πάγοις ψήφους ἴσας
Κρίνασ', Ὀρέστα· καὶ νόμισμ' εἰς ταυτόγε
Νικᾶν ἰσήρεις ὅστις ἂν ψῆφον λάβῃ.

Meminit et in Electra Euripides, v. 1265.

Ἴσαι δέ σ' ἐκσώζουσι, μὴ θανεῖν δίκῃ
Ψῆφοι τεθεῖσαι. —

Et ibid. v. 1268.

Καὶ τοῖσι λοιποῖς ὅδε νόμος τεθήσεται,
Νικᾶν ἴσαις ψήφοισι τὸν φεύγοντ' ἀεί.

Alludit etiam Aristophanes in Ranis, v. 695.

Κελαδεῖ δ' ἐπίκλαυτον ἀηδόνων
Νόμον, ὡς ἀπολεῖται,
Κἂν ἴσαι γένωνται.

Quare vero, cum calculi pari numero accusatori et reo fuerint, reum vincere sancitum sit, Διὰ τί ποτε ὅταν καὶ τῷ φεύγοντι καὶ τῷ διώκοντι φαίνωνται ψῆφοι ἴσαι, φεύγων νικᾷ, plures assignat rationes Aristoteles, Problem. XXIX. 13. quem studeo videas. Notissimum iurisconsultis axioma: *Favorabiliores rei quam actores habentur.* Cuius rei rationem Petrus Faber, De regulis Iuris, petit ex Andocidis o) Oratione περὶ μυστηρίων, sub init. Οἱ μὲν γὰρ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἐπιβουλεύσαντες καὶ συνθέντες, αὐτοὶ ἄνευ κινδύνων ὄντες τὴν κατηγορίαν ἐποιήσαντο, ἐγὼ δὲ μετὰ δέους καὶ κινδύνου καὶ διαβολῆς τῆς μεγίστης τὴν ἀπολογίαν ποιοῦμαι. Εἰκὸς οὖν ὑμᾶς ἐστιν εὔνοιαν πλείω παρασχέσθαι ἐμοὶ ἢ τοῖς κατηγόροις. Quae omnia iisdem prope verbis Lysias p) retulit initio Orationis ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφάνους χρημάτων πρὸς τὸ δημόσιον.

[v. 758. Ω ΠΑΛΛΑΣ. Nulla in hac oratione arae & mentio, Minervae, τῆς Ἀρείας cognomento, ab Oreste dedicatae. Eius tamen meminit Pausanias q) in Atticis, c. 28. ubi de Areopago agit. Καὶ βωμός ἐστιν Ἀθηνᾶς Ἀρείας, ὃν (Orestes) ἀνέθηκεν, ἀποφυγὼν τὴν δίκην. Nulla templi Eumenidum mentio illic ob Orestem extructi. Ulpian. Comment. in Orat. in Midiam, p. 352. Καὶ τὸ ἱερὸν (Eumenidum) πλησίον ἵδρυτο τῆς βουλῆς· καὶ οἱ μέν φασιν ὅτι διὰ τὸν Ὀρέστην ἐκεῖ καθιδρύθη.]

[v. 762. ΤΟΥ ΠΑΝΤΑ ΚΡΑΙΝΟΝΤΟΣ ΤΡΙΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ. Iovis. Vide Fragm.]

[v. 768. ΜΗΤΟΙ ΤΙΝ' ΑΝΔΡΑ. Foedus est. Idem iuramentum in Euripidis Supplic. v. 1190.

---

o) Audoc. p. 3. Rsk. (§. 6. Bk.) p) Lys. p. 614 Rsk. (§. 2. Bk.)
q) Paus. I, 28, 5.

'Ο δ' ὅρκος ἐστὰι μήποτ' Ἀργείους χθόνα
Εἰς τὴν δ' ἐποίσειν πολέμιον παντευχίαν,
Ἄλλων τ' ἰόντων, ἐμποδὼν θήσειν δόρυ.]

[v. 773. *ΑΘΥΜΟΥΣ. Animo aut voto non respondentes.* Vide vero an legendum ἀθύμοις, vel ἀτίμους.]

[v. 774. *ΤΙΘΕΝΤΕΣ. Facientes.* Supra, v. 13.

Κελευθοποιοὶ παῖδες Ἡφαίστου, χθόνα
Ἀνήμερον τιθέντες ἡμερωμένην.]

[Ibid. *ΩΣ ΑΥΤΟΙΣΙ ΜΕΤΑΜΕΛΗι ΠΟΝΟΣ.* Allusum ad infelices tum Darii tum etiam Xerxis in Graeciam expeditiones.]

[v. 775. *ΟΡΘΟΥΜΕΝΩΝ.* Vide an potius ὀρθουμένους, vel ὀρθουμένοις, *recte facientibus posteris, recte se gerentibus.*]

[v. 779. *ΠΑΛΑΙΣΜ' ΑΦΥΚΤΟΝ.* Supra, v. 592.

Ἓν μὲν τόδ' ἤδη τῶν τριῶν παλαισμάτων.]

[Ibid. *ΑΦΥΚΤΟΝ.* Supplic. v. 791.

Ἄφυκτον δ' οὐκ ἔτ' ἂν πέλοι κέαρ.]

[Ibid. *ΕΧΟΙΣ.* f. ἔχοι.]

[v. 782. *ΚΑΘΙΠΠΑΣΑΣΘΕ.* Iul. Pollux [s]), Onomast. I. 11. Ὁ δὲ ἐν καμάτῳ δρόμος καλεῖται οὕτως, ἱππάζεσθαι, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἱππέων τὸ ἱππεύειν οὕτως ὀνομάζεται. Hic vero qui in defatigatione fit cursus, eadem ratione ἱππάζεσθαι vocatur, qua de equitibus ἱππεύειν dicimus.]

[v. 785. *ΙΟΥ, ΙΟΥ, ΑΝΤΙΠΑΘΗ.* Γρ. ἰὸν, ἰὸν, ἀντιπαθῆ, teste Stephano, vide annon melius.]

v. 787. *ΧΘΟΝΙΑΦΟΡΟΝ.* Malim hic χθονιαφθόρον, et v. 817. ut paulo post, v. 790. βροτοφθόρους. [Cogita vero annon melius legi possit, χθονὶ ἄφορον.]

[v. 788. *ΛΙΧΗΝ ΑΦΥΛΛΟΣ.* f. Λειχήν. Hesych. Λειχῆνες· τῆς σαρκὸς κάκωσις, καὶ ἐπὶ τῶν πετρῶν φυκίων (Salmas. φύκια) τινὰ καὶ τῶν χωρίων τὰ ψιλά. Vide Martin. in Lexico Philologico.]

[v. 790. *ΚΗΛΙΔΑΣ.* Hesych. Κηλίς· ἕλκος, οὐλὴ, ὄνειδος, ῥύπος.]

Ibid. *ΒΑΛΕΙΝ.* Forsan βαλεῖ.

[v. 805. *ΣΤΑΛΑΓΜΑΤΑ.* Γρ. Στενάγματα.]

[v. 817. *ΧΘΟΝΙΑΦΟΡΟΝ.* Restitue, χθονιαφθόρον.]

[v. 828. *ΒΡΟΤΩΝ.* F. βρότον· *inexpiabilem sanguinem, h. e. caedem.*]

[v. 830. *ΚΛΗιΔΑΣ.* Euripides Bacchis, v. 448.

Κλῇδες δ' ἀνῆκαν θύρετρ' ἄνευ θνητῆς χερός.]

---

s) Poll. I, 206.

v. 831. *ΚΕΡΑΥΝΟΣ ΕΣΤΙΝ.* De Pallade testatur Virgilius, Aeneid. I. 46.

Ipsa Iovis rapidum iaculata e nubibus ignem.

Hanc vero potestatem penes quosdam alios fuisse Deos monet ad eum locum Servius: *In libris Etruscorum lectum est iactus fulminum manubias dici: et certa esse numina possidentia fulminum iactus, ut Iovem, Vulcanum, Minervam.* [Germanus Valens Guellius ad Virgilii locum eundem: „Certe quamvis aliter tres Deos fulminatores Minerva referatur ad maiorem et vehementiorem iracundiae actum et executionem, non sua, sed Iovis fulmine Graecos ulciscitur. Nimirum Calaber de Minerva fatum Oileo moliente accepto iam a Iove fulmine. XIV. 458.

Δέξατο δ' ἔντεα πατρὸς, ἅπερ θεὸς οὔτις ἄειρε
Νόσφι Διὸς μεγάλοιο. ——

[v. 833. *ΓΛΩΣΣΗΣ ΜΑΤΑΙΑΣ.* Sunt qui legunt γλώσσῃ ματαίᾳ. *Ματαίας* non est *vanae* sed *petulantis*, a μάτη, ὁρμή. Sept. Theb. v. 447.

Θεοὺς ἀτίζων κἀπογυμνάζων στόμα
Χαρᾷ ματαίᾳ, θνητὸς ὤν, εἰς οὐρανὸν
Πέμπει, κ. τ. λ.

Prometh. Vinct. v. 329.

Γλώσσῃ ματαίᾳ ζημία προστρίβεται.]

v. 835. *ΚΥΜΑΤΟΣ.* Irae scil. ut recte Scholiastes. [Eleganter Achilles Tatius de Clitoph. et Leucipp. Amor. II. p. 115. *Αἰδὼς δὲ καὶ λύπη καὶ ὀργὴ τρία τῆς ψυχῆς κύματα.* Lucret. III 299.

Nec capere irarum fluctus in pectore possunt.

Catullus, Carm. LXIII. [LXIV.] 62.

—— Magnis curarum fluctuat undis.

Virgil. Aen. XII. 831.

Irarum tantos volvis sub pectore fluctus?]

v. 837. *ΠΟΛΛΗΣ ΔΕ ΧΩΡΑΣ ΤΗΣΔΕ Τ' ΑΚΡΟΘΙΝΙΑ ΘΥΗ ΠΡΟ ΠΑΙΔΩΝ, κ. τ. λ.* *Magnae huiusce regionis primitias ante liberorum* partum *et nuptias.* Pro θύῃ lego θύη. Nihil aliud esse videtur τὸ ἀκροθίνια θύη quam primitiae in sacrificiis oblatae, seu sacrificia ex primitiis, vel prima sacrificia. Hesychius, *Θύη· θύματα, ἀρώματα·* et *Θύα... λέγεται δὲ καὶ τὰ θυόμενα τῶν θεῶν.* Sine dubio hunc ipsum locum respexit: licet enim hoc apud Hippocratem inveniatur, et in operibus Galeni eodem modo; Hesychius tamen poetas potius quam medicos respicere solet. Ut igitur in Agam. v. 1418

—— *τόδ' ἐκεῖθεν θύος·*

ta hic θύη. Etymolog.[t]) Ἀκροθίνια λέγονται αἱ ἀπαρχαὶ τῶν καρπῶν· θινῶν δὲ κυρίως, ἤγουν τῶν σωρῶν· ἤδη δὲ καὶ ἀπὸ θήρας, καὶ ἄλλων. παρὰ τὸ θὶν θινὸς, ὃ σημαίνει τὸν σωρὸν τῶν ερήσεων, θίνιον, καὶ ἀκροθίνιον. Cum ἀκροθίνιον vox sit e duabus contexta, primo θίς seu θίν, est enim δικαταληκτός, pro littore apud Homerum saepissime usurpatur; unde Iulius Caesar Bulingerus philologus, solis operum voluminibus insignis, ἀκροθίνια, ἀπὸ τοῦ θινός, *a littore*, dicta vult, *quia praelio navali victores in summo littore tropaea statuerent.* Verum neque ἀκροθίνια proprie tropaea, multo minus primo navalia, neque θίς per se primo littus significat, neque in eo sensu sumpta, et cum ἄκρον coniuncta, quicquam tale denotaret. Quis enim tropaea, etiam in littore statuta, τὰ ἄκρα τοῦ θινός diceret? Aliunde igitur origo nominis petenda est. Θίς primo cumulus aut acervus est, cuiuslibet rei indifferenter, dein peculiariter tumulus arenarum, exin arena, quod ad Aeschyli Persas, v. 820. declaratum est, θινώδης *arenosus*, sive θίαμμος, Athen.[u]) VIII. 2. ut Strabo, XI. p. 501. Cyrum fluvium multum sabuli secum trahere, et ad Caspium usque mare traiicere ait: Τὴν δὲ χοῦν καὶ μέχρι πεντακοσίων παρήκειν σταδίων θινώδη ποιοῦσαν τὸν αἰγιαλόν. Θίς igitur idem est quod χοῦς, et qui postrema Strabonis verba ita vertit, *limum autem ad quingenta stadia promoveri, et quasi aggerem littori instruere*, quid θινώδης αἰγιαλός geographo sit non animadvertit, qui πετρώδει ab eo opponitur, et nihil aliud est quam ψαμμώδης, aut verbo poetico ἠμαθόεις. Ita ipse se, VIII. p. 344. explicat. Cum enim tres Pyli essent in Peloponneso, qui Nestora sibi vindicabant, Triphiliaco sive Lepreatico assignat geographus, non quod aut campus Pylius aut amnis Amathus arenosus esset, sed littus: θινώδης δὲ καὶ στενός ἐστιν ὁ τῆς θαλάσσης αἰγιαλός· ὥστ' οὐκ ἂν ἀπογνοίη τις ἐντεῦθεν ἠμαθόεντα ὠνομάσθαι τὸν Πύλον. Ita et de monte loquitur, XVI. p. 760. Ἔστι δὲ τὸ Κάσιον θινώδης τις λόφος ἀκρωτηριάζων. Et saepius quidem θινώδης αἰγιαλός geographo dicitur. Non igitur θίς primo vel proprie littus, sed prius arena, ideoque Homerus ad littus denotandum, plerumque cum adiectione maris, hac voce usus est: Iliad. Α'. 34.

— παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης·

idque, notante Eustathio, κατὰ διαστολήν, ut maritima, seu littorea, a mediterranea distinguatur. Non igitur θίς pro littore ἀπὸ τοῦ θείνεσθαι, ut grammatici nugantur, quod fluctibus verberetur, sed quod illic arenae cumulentur; cum omnia quidem littora fluctibus verberentur, non tamen omnes sint θινώδεις αἰγιαλοί, immo ea maxime verberentur quae θινώδη

t) Etym. M. p. 53, 9. u) Athen. VIII. p. 332. A.

nae." Haud sanum esse verbum viro docto suboluit, cui tamen medelam non adhibuit: neque enim populus Atheniensis hanc causam decernebat, sed ex eis pauci, quos ad id munus obeundum selegerat Minerva: quae et supra v. 669. etc. silentium populo imponi iussit, quo melius iudices, Areopagitae, et causam audirent et sententiam ferrent,

Κήρυσσε κῆρυξ, καὶ στρατὸν κατειργάθου, κ. τ. λ.

et quae sequuntur. Aliud itaque Ἀττικὸς λεώς, aliud iudices, quos θεσμὸν vocat, prout in versum praecedentem observavimus. Quapropter cum τὸ κρίνοντες ad θεσμὸν referendum videatur, levissima mutatione legendum κρίνοντας sentio, ut sit sensus: *Audiatis iam iudices a me institutos, O Athenienses, qui hanc primam causam de sanguine fuso diiudicant.* Notissima est figura, qua sensus respicitur, non vox. Porro cum Aeschylus πρώτας δίκας dixerit, hanc primam esse voluit causam ab Atheniensibus in Areopago iudicatam. [Cum enim Dii vel heroes apud Deos licet ibidem loci sub eodem Areopagi nomine causam dicerent. Quin Theseum in hac curia primum iudicatum fuisse dicit Iulius Pollux x), VIII. [illegible] Ἐκρίθη δ' ἐν αὐτῷ πρῶτος Θησεὺς, ἀφοσιούμενος τὸ ἄγος τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀνῃρημένων λῃστῶν. *Primusque ibi iudicatus est Theseus expians caedem ab illo occisorum latronum.* Vide supra v. [illegible] et quae ibi annotavimus.]

[v. 686. ΑΙΓΕΩι. Scal. Αἰγέως. Erat Aegeus Thesei Atheniensis pater.]

[v. 687. ΑΕΙ Δ' ΕΚΑΣΤΩΝ. Scal. ἑκάστῳ, notat [illegible] desiderari aliqua.]

Ibid. ΜΗ 'ΠΙΚΑΙΝΟΝΤΩΝ ΝΟΜΟΥΣ. Legerem ἐπικαινούντων, verum nescio an a καίνω perimo.

v. 688. ΠΑΓΟΝ. Subintelligi videtur λέγω. Huc pertinere Ennianum y) illud fragmentum creditur,

Areopagiticam ea de re vocant petram.

Ibid. ΑΜΑΖΟΝΩΝ ΕΔΡΑΝ. Meminit et Etymologici a) auctor. Ἄρειος πάγος, δικαστήριον Ἀθήνησιν· οὕτω καλούμενον ὅτι αἱ Ἀμαζόνες ἐπὶ τὸν τόπον ἐκεῖνον ἐστρατεύοντο, Ἄρεως [illegible] Notandum vero, quod in etymologia nominis ab Aeschylo recedit: neque enim Areopagum ita dictum velit, quod ibi Amazones Marti sacra fecerint, sed ab ipsis Amazonibus utpote quae erant Martis filiae. Cui astipulatur et Eustathius in Dionysii Perieg. v. 653. Ἀφ' ὧν, ὡς ἐξ Ἄρεος ἀγομένων, ὁ Ἄρειος πάγος ἐν Ἀθήναις ὠνόμασται, οἷα μέχρι καὶ ἐκεῖ Ἀθηνῶν. [Longe vero aliter omnes alii, qui ab ipso Marte nomen accepisse velint, quod iudicium illic primus subierit. Praeter-

x) Poll. VIII, 119.
y) Enn. p. 252. Hess.
a) Etym. M. p. 139, 8.

ias[a]) in Atticis, c. 28. Καθ' ὃ καὶ ὁ Ἄρειος πάγος — καλούμενος, ὅτι πρῶτος Ἄρης ἐνταῦθα ἐκρίθη· vel ob adulterium, Oecumenius in Act. XVII. 34. Ἄρειος δὲ πάγος ἐλέγετο ὁ τόπος, ἐπειδὴ ὁ Ἄρης, ὥς φασι, τῆς μοιχείας ἐκεῖσε δίκας ἔδωκε· vel ob caedem Halirrothii, Aristides[b]) in Panath. Λαγχάνει Ποσειδῶν Ἄρει τὴν ὑπὲρ τοῦ παιδὸς, καὶ νικᾷ ἐν ἅπασι τοῖς θεοῖς καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ὁ τόπος λαμβάνει τὴν αὐτὴν, τοῦτο συμβάντος σύμβολον καὶ δικαιοσύνης ὥσπερ ἄλλο τι μαρτύριον καὶ πίστιν ἐς ἀνθρώπους. Arundeliana Epocharum stela, l. 5. Ἀφ' οὗ δίκη Ἀθήνησιν ἐγένετο Ἄρει καὶ Ποσειδῶνι ὑπὲρ Ἁλιρροθίου τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ ὁ τόπος ἐκλήθη Ἄρειος πάγος, ἔτη ΧΗΗ[Δ]ΔΠΙΙΙ βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Κραναοῦ. Ep. 3. *A quo lis Athenis intercessit Marti et Neptuno super Halirrothio, Neptuni filio, et locus dictus est Arius Pagus, anni MCCLXVIII, regnante Athenis Cranao.* Ad quae verba vide sis D. Humphridum Prideaux, in notis ad Chron. Marmor. p. 107.]

[v. 693. ΠΕΤΡΑ ΠΑΓΟΣ Τ' ΑΡΕΙΟΣ. Situs enim erat Areopagus in arce, arx ipsa in rupe praerupta et inaccessa. Hesych. Ἄρειος πάγος· ἐν Ἀθήναις δικαστήριον ἐν τῇ ἀκροπόλει. De arce vero Herodotus, VIII. 53. Καίτοιπερ ἀποκρήμνου ἐόντος τοῦ χώρου. Pausan.[c]) in Atticis, c. 22. Ἐς δὲ τὴν ἀκρόπολιν ἐστιν εἴσοδος μία· ἑτέραν δὲ οὐ παρέχεται, πᾶσα ἀπότομος οὖσα. Quin potius non in arce, sed iuxta eam in rupe adversa, quod a doctissimo Meursio observatum est. Areopag. c. 1. ex Herodoto, VIII. 52. Οἱ δὲ Πέρσαι ἱζόμενοι ἐπὶ τὸν καταντίον τῆς ἀκροπόλεως ὄχθον, τὸν Ἀθηναῖοι καλέουσιν Ἀρήϊον πάγον, ἐπολιόρκεον τρόπον τοιόνδε. Oecumen. supra citat. in Act. XVII. 34. Πάγος δὲ ὁ ὑψηλὸς τόπος· ἐν γὰρ ὄχθῳ τινὶ ἦν ἐκεῖνο τὸ δικαστήριον. Quae totidem verbis Theophylactus in locum eundem. Euripides pluraliter Ἀρείους πάγους dixit in Oreste, v. 1651.

Πάγοισιν ἐν Ἀρείοισιν εὐσεβεστάτην
Ψῆφον διοίσουσ', ἔνθα νικῆσαί σε χρή.

Eustath.[d]) ad Iliad. Α'. Τοιούτῳ δὲ τρόπῳ καὶ ὄρος τὸν Ἄτλαντα πληθυντικῶς ἔφη τις Ἄτλαντας, καὶ τὸν Ἄρειον πάγον Ἀρείους πάγους.]

[v. 694. ΑΣΤΩΝ, ΦΟΒΟΣ ΤΕ. Dele ὑπόστιγμα post ἀστῶν. Auratus legit ἀστούς. *Pudor et nobis coercebit cives Athenienses, ne in iudicando iniuria quemcunque afficiant.*]

[v. 695. ΤΟ, Θ' ΗΜΑΡ. l. τό, τ' ἦμαρ.]

[v. 697. ΒΟΡΒΟΡΩι Θ' ΥΔΩΡ. f. Βορβόρῳ δ' ὕδωρ· δὲ ...το γάρ. Hesych. Βόρβορος· ὀχετὸς δυσώδης. Apud Eustath.[e])

a) Paus. I, 28, 5. b) Aristid. vol. I. p. 185. B. Cant.
c) Paus. I, 22, 4. d) Eustath. p. 490, 14.
e) p. 862, 47.

Iliad. *Α'*. p. 807. meretrix dicitur *βορβορόπη*, *ὡς ἀπόδοται*, *παρὰ τὸν βόρβορον καὶ τὴν ὀπήν*.]

[v. 699. *ΤΟ ΜΗΤ' ΑΝΑΡΧΟΝ.* *Δὲ* addendum est.]

[Ibid. *ΑΝΑΡΧΟΝ.* Antea *ἄναρχτον*, v. 529.

Μήτ' ἄναρχτον βίον
Μήτε δεσποτούμενον.]

v. 704. *ΕΡΥΜΑ ΤΕ ΧΩΡΑΣ.* De huius curiae dignitate et auctoritate videndus est Meursii Areopagus, c. 4.

[v. 708. *ΕΥΔΟΝΤΩΝ ΥΠΕΡ.* Ego constituo hoc praesidium terrae etiam dormientibus. *Vous dormirez en repos.* Schol. *Τῶν ἀποθανόντων.* Nugatorium hoc.]

[v. 713. *ΑΙΔΟΥΜΕΝΟΥΣ ΤΟΝ ΟΡΚΟΝ.* v. 683.

— *ὅρκον αἰδεῖσθε ξένοι*.]

[v. 718. *ΣΕΒΕΙΣ.* *Colis.* i. e. exerces. Agamemn. v. 282.

Πότερα δ' ὀνείρων φάσματ' εὐπειθῆ σέβεις;

[v. 719. *ΟΥΚ ΕΘ' ΑΓΝΑ ΜΑΝΤΕΥΣΗ ΜΕΝΩΝ.* Sed polluta ab ipso Oreste. Pro *μένων* Auratus *νέμων*. Sed potius retinendum *μένων*, habitans.]

[v. 722. *ΛΕΓΕΙΣ.* Elegans formula cauta affirmationis respondendi ad captiosam interrogationem. Ita D. Matth. XXVII. 11. Dominus noster Iesus Christus, a Pilato interrogatus: *Σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων;* respondit, *Σὺ λέγεις.* Quod responsum Theophylactus annotat esse ambiguum, potest enim ita quoque accipi, Tu id dicis, non ego. Similis Phaedrae apud Euripidem, Hippol. v. 352. responsio, prout monuit vir doctissimus Is. Casaubonus, nam cum quaesiisset ab illa nutrix, essetne Hippolytus, quem ipsa deperiret, respondet:

Σοῦ τάδ', οὐκ ἐμοῦ κλύεις.]

[v. 726. *ΦΕΡΗΤΟΣ ΕΝ ΔΟΜΟΙΣ ΜΟΙΡΑΣ ΕΠΕΙΣΑΣ.* *Φέρητος δόμους* vocat et Euripides, Alcest. v. 67. erat enim Admetus, qui Pheris regnavit, Pheretis filius. Illius in gratiam a Parcis Apollo depoposcit, ut, cum in humanis esse desiturus esset, tum mortis periculum evaderet, si quis alius pro eo mortem ultro subierit. Apollodor. I. 9. *Ἠτήσατο παρὰ Μοιρῶν, ἵνα, ὅταν Ἄδμητος μέλλει τελευτᾶν, ἀπολυθῇ τοῦ θανάτου, ἐὰν ἑκουσίως ὑπὲρ αὐτοῦ θνήσκειν ἕληται πατὴρ ἢ μήτηρ ἢ γυνή.* Idem fere totidem verbis Zenobius in proverb. *Ἀδμήτου μέλος.* Euripid. Alcest. v. 10.

Ὁσίου γὰρ ἀνδρὸς ὅσιος ὢν ἐτύγχανε (οἶκος sc.)
Παιδὸς Φέρητος, ὃν θανεῖν ἐῤῥυσάμην
Μοίρας δολώσας· ἤνεσαν δέ μοι θεαὶ,
Ἄδμητον ᾅδην τὸν παραυτίκ' ἐκφυγεῖν
Ἄλλον διαλλάξαντα τοῖς κάτω νεκρόν.

Plura vide sis apud Aristophanis interpretem f) in Vespis.]

[v. 729. *Χ' ΩΤΕ ΔΕΟΜΕΝΟΣ ΤΥΧΟΙ.* *Δεῖται.*]

v. 731. *ΟΙΝΩι ΠΑΡΗΠΑΤΗΣΑΣ.* Legimus *ὕπνῳ.* Quae lectio quamvis a vulgari nimium recedat, abunde tamen confirmatur initio huius tragoediae, praecipue his versibus, v. 148.

> *Ὕπνῳ κρατηθεῖσ' ἄγραν ὤλεσα.*

Et v. 46.

> *Πρόσθεν δὲ τἀνδρὸς τοῦδε θαυμαστὸς λόχος*
> *Εὕδει γυναικῶν ἐν θρόνοισιν ἥμενος.*

Et v. 67.

> *Καὶ νῦν ἁλούσας τάσδε τὰς μάργους ὁρᾷς*
> *Ὕπνῳ. ——*

Nisi ex eo, quod dormierint Furiae, arguatur eas vino fuisse sopitas.]

v. 733. *ΕΜΗι ΤΩΝ ΙΟΝ.* Eadem translatione Cicero in Laelio, c. 23. ***Tamen is pati non possit, ut non acquirat aliquem, apud quem evomat virus acerbitatis suae.*** [Vide sis Pet. Victor. Var. Lect. XXVII. 14. et quae annotavimus ad Agamemn. v. 843.]

[v. 734. ***ΚΑΘΙΠΠΑΖΗι ΜΕ ΠΡΕΣΒΥΤΙΝ ΝΕΟΣ.*** Sic v. 150.

> ***Νέος δὲ γραίας δαίμονας καθιππάσω.***]

v. 738. *ΨΗΦΟΝ Δ' ΟΡΕΣΤΗι ΤΗΝΔ' ΕΓΩ ΠΡΟΣΘΗΣΟΜΑΙ.* Minervam suum quoque adiecisse calculum, quo absolutus est Orestes, tradunt alii. Aristides g), Orat. in Minervam: *Τὴν δὲ φιλανθρωπίαν* (Minervae), *οἱ περὶ Ὀρέστην λόγοι μαρτύρονται· ὃν φυγόντα μὲν ἐξ Ἄργους Ἀθήναζε, φεύγοντα δ' Ἀθήνησι δίκην ὑπ' Εὐμενίδων, ἴσων τῶν ψήφων γενομένων, προσθεμένη τὴν παρ' αὐτῆς σώζει· καὶ τοίνυν ἔτι νῦν σώζει πάντας, ἐὰν ἴσαι γένωνται. Humanitatem vero*, Minervae, *satis demonstrant ea, quae de Oreste narrantur; quem Argis Athenas fugientem, et ibidem a Furiis accusatum, cum aequales essent calculi, addito suo Minerva servavit; et nunc etiam quoscunque servat, ubi exaequata fuerint suffragia.* Iulianus h) in Eusebiae encomio, Orat. II. *Ἀθήνησι μὲν οὖν φασιν ὅτι τοῖς πρώτοις ἔθεσιν ἐχρῶντο, καὶ ἔζων τοῖς οἰκείοις πειθόμενοι νόμοις, μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον οἰκοῦντες πόλιν, εἴ ποτε τῶν δικαζόντων αἱ ψῆφοι κατ' ἴσον φαίνοιντο τοῖς φεύγουσι πρὸς τοὺς διώκοντας, τὴν τῆς Ἀθηνᾶς ἐπιτιθεμένην τῷ τὴν δίκην ὀφλήσειν μέλλοντι, ἀπολύειν ἄμφω τῆς αἰτίας.* Philostratus in Aristocle, Vit. Soph. II. 3. *Εὐδοκιμοῦντι δὲ αὐτῷ κατὰ τὸ Πέργαμον, κἀξηρημένῳ πᾶν τὸ Ἑλληνικὸν, ἐξελαύνων ὁ Ἡρώδης εἰς Πέργαμον,*

---

f) Schol. Aristoph. Vesp. 1277. (1231.)

g) Arist. vol. I, pag. 24. A. Cant. h) Or. III, pag. 114. D. Spanh.

ἔπεμψε τοὺς ἑαυτοῦ ὁμιλητὰς πάντας· καὶ τὴν Ἀριστοκλέα ... ὥσπερ τις Ἀθηνᾶς ψῆφος. Meminit et Dio, LI. 19. Ἐκλήθη τε δικάζειν καὶ ψῆφόν τινα αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς δικαστηρίοις ὥσπερ Ἀθηνᾶς φέρεσθαι ἐκέλευσαν. [Minerva nihil aliud est quam iudicis prudentia, qui rei rationem debet habere. Favor sit pro reo.]

[v. 739. ΜΗΤΗΡ ΓΑΡ ΟΥΤΙΣ. Callimachus Hymno in Lavacra Palladis, v. 134.

—— μάτηρ δ' οὔτις ἔτικτε θεάν·
Ἀλλὰ Διὸς κορυφά· ——

qua de re ἀμάτωρ dicta. Porro videntur hic versus et sequentes usque ad Νικᾷ δ' Ὀρέστης, includendi parenthesi.]

[v. 740. ΤΟ Δ' ΑΡΣΕΝ ΑΙΝΩ ΠΑΝΤΑ. F. τὰ δ' ἄρσεν' αἰνῶ πάντα.]

[v. 745. ΠΑΛΟΣ. F. πάλους, sortes e vasis. Callim. Hymn. I. 66.

Οὔ σε θεῶν ἑσσῆνα πάλοι θέσαν· ——

apud Etymologum [i]) in voce Ἐσσὴν male legitur πάλιν.]

[v. 746. ΟΣΟΙΣ ΔΙΚΑΣΤΩΝ. Monet Scholiastes Areopagitas numero XXXI fuisse: (D. Humphridus Prideaux in Notis Historicis ad Chronicon Marmoreum videtur legisse ... tantum, nescio qua auctoritate fretus) quod tamen caute intelligendum, si enim perpetuo ita habuerit, nunquam potuit contingere, ut calculi pari numero accusatori et reo essent: (de qua ἰσοψηφίᾳ dicendum erit postea ad v. 757) immo certum est illorum numerum certum non fuisse. Discimus ex Scholiaste Demosthenis in argumento Orationis ad Androtionem: Ἡ μὲν τῶν πεντακοσίων (βουλὴ) ἀριθμῷ ὑποπέπτει ὡρισμένῳ· ἡ δὲ (ἐν Ἀρείῳ πάγῳ) ἀορίστῳ. Ὡς γάρ τινες τῶν ῥητόρων λέγουσι, κατ' ἔτος οἱ ἐννέα ἄρχοντες αὐτῇ προσετίθεντο· ὡς δέ τινες, ὅτι καὶ ἓξ μόνον θεσμοθέται· καὶ διὰ τοῦτο οὐχ ὑπόκειται ἀριθμῷ. Athenaeus [k]), VI. 16. Καὶ τούτων, οἷον Ἀρεοπαγιτῶν τινων οὔτε τὸ πλῆθος, οὔτε τὰς ὄψεις — οἶδεν οὐδείς. *Atque horum, ceu Areopagitae quidam essent, neque numerum neque faciem quisquam novit.*]

[v. 748. Ω ΝΥΞ ΜΕΛΑΙΝΑ ΜΑΤΕΡ. Supra, v. 322.

Μᾶτερ, ἅ μ' ἔτικτες, ὦ μᾶτερ
Νύξ. ——]

[v. 749. ΝΥΝ ΑΓΧΟΝΗΣ. Hesychius, Ἀγχόνη· σχοινίον πνικτός. Suidas, Ἀγχόνη· ὁ βρόχος, τὸ σχοινίον, παροξυτόνως. ἀγχονὴ δὲ τὸ πρᾶγμα, ὀξυτόνως, ἡ ἐνέργεια. Interpres, Ἀγχόνη. *ipse laqueus, ipse funis*, quo quis aliquem stringit et angit ac strangulat. Scribitur autem *cum accentu in penultima*. Ἀγχόνη

i) Etym. M. p. 383, 28. k) Athen. VI, p. 263. F.

vero *res ipsa*, *et actio*, qua quis strangulatur, vocatur et scribitur *cum acuto in ultima syllaba.*]

[Ibid. *Η ΦΑΟΣ ΒΛΕΠΕΙΝ.* f. *οὐ*, *non videam lucem*: vel *ἤ*, *potius quam*. Subaudiendum *κρεῖσσόν ἐστι.*]

[v. 750. *ΠΡΟΣΩ ΤΙΜΑΣ ΝΕΜΕΙΝ.* *Πρόσω* spectat ad id quod futurum est; *ulterius honores sortiri*: *quam exercere officium ulterius.*]

v. 751. *ΠΕΜΠΑΖΕΤ' ΟΡΘΩΣ.* Hesych. *Πεμπάσασα· ἐξαριθμήσασα.* [Etymolog.[l]) *Πεμπάσεται, ἀπὸ τοῦ πεμπάζω· σημαίνει* [*δὲ*] *τὸ διελθεῖν καὶ ἐρευνῆσαι· ἴσως ἀπὸ τοῦ πέμπω. Αἰολικῶς δὲ τὸ κατὰ πέντε ἀριθμῆσαι.* Rectius itaque *ἀπὸ τοῦ πέντε* derivari videtur; supputabant enim prius per pentadas, numerum uni manuum, sc. quinque digitis, accommodantes; postea per decadas, utriusque manus digitos comprehendentes. Vide quae ad Pers. v. 986. Etymolog.[m]) *Πέντοζος, ἡ χείρ, παρὰ τὸ πέντε ὄζους ἔχειν.*]

[v. 753. *ΓΝΩΜΗΣ Δ' ΑΠΟΥΣΗΣ.* *Δὲ* pro *γάρ*.]

v. 754. *ΒΑΛΟΥΣΑ Τ' ΟΙΚΟΝ ΨΗΦΟΣ ΩΡΘΩΣΕΝ ΜΙΑ.* *Unus calculus proiectus restituit domum.* [Verte, *Evertit domum et restituit suffragium unum.* Haec interpretatio cum Scholiaste convenit. Haud absimile dictum, *γλῶσσα ποῖ πορεύῃ; πόλιν ἀναστρέψουσα καὶ πάλιν* (vel *πόλιν*, nam utrumque sanum est) *ἀνορθώσουσα.* Reddideram: *Unus calculus proiectus restituit domum*, accipiens *τὸ βαλοῦσα* passive; hic vero sensus grammaticae fortasse magis absonus, cum aeque facile dicere potuisset, *βαλεῖσα.*]

v. 755. *ΑΝΗΡ ΟΓ'.* Si ex hac fabula hausta fuerit Enniana, prout viris doctissimis visum est, huc pertinet fragmentum illud apud Nonium[n]) in voce Facessere:

Dico ego vicisse Orestem, vos ab hoc facessite.

Alii ad v. 744. referunt,

Νικᾷ δ' Ὀρέστες, κἂν ἰσόψηφος κριθῇ.

[Scholiastes: *Αἱ ψῆφοι δηλονότι αἱ λευκαὶ καὶ αἱ μέλαιναι. Ὑπερβολικῶς δὲ εἶπεν· ὅταν γὰρ ἴσαι γένωνται αἱ ψῆφοι, ἀπολύεται ὁ κατηγορούμενος. Πρὸς τὸ ἔθος δέ, ὅτι φεύγων ἀπολύεται ἴσων τῶν ψήφων ἐνεχθεισῶν ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν Ὀρέστην γενομένου.* Proverb. e Vatic. Append. *Κἂν ἴσαι ψῆφοι γένωνται. Ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς δικαστηρίοις ψήφων· ἀπολύονται δὲ οἱ κρινόμενοι, ὅτε ἴσαι αἱ ψῆφοι γένοντο.*]

v. 757. *ΙΣΟΝ ΓΑΡ ΕΣΤΙ ΤΑΡΙΘΜΗΜΑ.* Orestem *ἰσοψηφίᾳ* a Minerva liberatum refert et ipsa apud Euripidem in Iphig. Taur. v. 1469.

---

l) Etym. M. p. 660, 3. *m*) p. 660, 22.
n) Non. p. 658. Gothof.

—— Οὕνεκ' ἐξέσωσά σε
Καὶ πρίν γ' Ἀρείοις ἐν πάγοις ψήφους ἴσας
Κρίνασ', Ὀρέστα· καὶ νόμισμ' εἰς ταυτόγε
Νικᾶν ἰσήρεις ὅστις ἂν ψῆφον λάβῃ.

Meminit et in Electra Euripides, v. 1265.

Ἴσαι δέ σ' ἐκσώζουσι, μὴ θανεῖν δίκῃ
Ψῆφοι τεθεῖσαι. ——

Et ibid. v. 1268.

Καὶ τοῖσι λοιποῖς ὅδε νόμος τεθήσεται,
Νικᾶν ἴσαις ψήφοισι τὸν φεύγοντ' ἀεί.

Alludit etiam Aristophanes in Ranis, v. 695.

Κελαδεῖ δ' ἐπίκλαυτον ἀηδόνων
Νόμον, ὡς ἀπολεῖται,
Κἂν ἴσαι γένωνται.

Quare vero, cum calculi pari numero accusatori et reo fuerint, reum vincere sancitum sit, Διὰ τί ποτε ὅταν καὶ τῷ φεύγοντι καὶ τῷ διώκοντι φαίνωνται ψῆφοι ἴσαι, φεύγων νικᾷ, plures assignat rationes Aristoteles, Problem. XXIX. 13. quem sedeo videas. Notissimum iurisconsultis axioma: *Favorabiliores rei quam actores habentur.* Cuius rei rationem Petrus Faber, De regulis iuris, petit ex Andocidis o) Oratione περὶ μυστηρίων, sub init. Οἱ μὲν γὰρ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἐπιβουλεύσαντες καὶ συνθέντες, αὐτοὶ ἄνευ κινδύνων ὄντες τὴν κατηγορίαν ἐποιήσαντο, ἐγὼ δὲ μετὰ δέους καὶ κινδύνου καὶ διαβολῆς τῆς μεγίστης τὴν ἀπολογίαν ποιοῦμαι. Εἰκὸς οὖν ὑμᾶς ἐστιν εὔνοιαν πλείω παρασχέσθαι ἐμοὶ ἢ τοῖς κατηγόροις. Quae omnia iisdem prope verbis Lysias p) retulit initio Orationis ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφάνους χρημάτων πρὸς τὸ δημόσιον.

[v. 758. Ω ΠΑΛΛΑΣ. Nulla in hac oratione arae fit mentio, Minervae, τῆς Ἀρείας cognomento, ab Oreste dedicatae. Eius tamen meminit Pausanias q) in Atticis, c. 28. ubi de Areopago agit. Καὶ βωμός ἐστιν Ἀθηνᾶς Ἀρείας, ὃν (Orestes) ἀνέθηκεν, ἀποφυγὼν τὴν δίκην. Nulla templi Eumenidum mentio illic ob Orestem extructi. Ulpian. Comment. in Orat. in Midiam, p. 352. Καὶ τὸ ἱερὸν (Eumenidum) πλησίον ἵδρυτο τῆς βουλῆς· καὶ οἱ μέν φασιν ὅτι διὰ τὸν Ὀρέστην ἐπεσιδρύθη.]

[v. 762. ΤΟΥ ΠΑΝΤΑ ΚΡΑΙΝΟΝΤΟΣ ΤΡΙΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ. Iovis. Vide Fragm.]

[v. 768. ΜΗΤΟΙ ΤΙΝ' ΑΝΔΡΑ. Foedus est. Idem iuramentum in Euripidis Supplic. v. 1190.

---

o) Audoc. p. 3. Rsk. (§. 6. Bk.) p) Lys. p. 614. Rsk. (§. 2. Bk.)
q) Paus. I, 28, 5.

Ὁ δ' ὅρκος ἐστὰι μήποτ' Ἀργείους χθόνα
Εἰς τὴν δ' ἐποίσειν πολέμιον παντευχίαν,
Ἄλλων τ' ἰόντων, ἐμποδὼν θήσειν δόρυ.]

[v. 773. *ΑΘΥΜΟΥΣ. Animo aut voto non respondentes.* Vide vero an legendum ἀθύμοις, vel ἀτίμους.]

[v. 774. *ΤΙΘΕΝΤΕΣ. Facientes.* Supra, v. 13.

Κελευθοποιοὶ παῖδες Ἡφαίστου, χθόνα
Ἀνήμερον τιθέντες ἡμερωμένην.]

[Ibid. *ΩΣ ΑΥΤΟΙΣΙ ΜΕΤΑΜΕΛΗ, ΠΟΝΟΣ.* Allusum ad infelices tum Darii tum etiam Xerxis in Graeciam expeditiones.]

[v. 775. *ΟΡΘΟΥΜΕΝΩΝ.* Vide an potius ὀρθουμένους, vel ὀρθουμένοις, *recte facientibus posteris, recte se gerentibus.*]

[v. 779. *ΠΑΛΑΙΣΜ' ΑΦΥΚΤΟΝ.* Supra, v. 592.

Ἓν μὲν τόδ' ἤδη τῶν τριῶν παλαισμάτων.]

[Ibid. *ΑΦΥΚΤΟΝ.* Supplic. v. 791.

Ἄφυκτον δ' οὐκ ἔτ' ἂν πέλοι κέαρ.]

[Ibid. *ΕΧΟΙΣ.* f. ἔχοι.]

[v. 782. *ΚΑΘΙΠΠΑΣΑΣΘΕ.* Iul. Pollux [s]), Onomast. I. 11. Ὁ δὲ ἐν καμάτῳ δρόμος καλεῖται οὕτως, ἱππάζεσθαι, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἱππέων τὸ ἱππεύειν οὕτως ὀνομάζεται. Hic vero qui in defatigatione fit cursus, eadem ratione ἱππάζεσθαι vocatur, qua de equitibus ἱππεύειν dicimus.]

[v. 785. *ΙΟΥ, ΙΟΥ, ΑΝΤΙΠΑΘΗ.* Γρ. ἰὸν, ἰὸν, ἀντιπαθῆ, teste Stephano, vide annon melius.]

v. 787. *ΧΘΟΝΙΑΦΟΡΟΝ.* Malim hic χθονιαφθόρον, et v. 817. ut paulo post, v. 790. βροτοφθόρους. [Cogita vero annon melius legi possit, χθονὶ ἄφορον.]

[v. 788. *ΛΙΧΗΝ ΑΦΥΛΛΟΣ.* f. Λειχήν. Hesych. Λειχῆνες· τῆς σαρκὸς κάκωσις, καὶ ἐπὶ τῶν πετρῶν φυκίων (Salmas. φύκια) τινὰ καὶ τῶν χωρίων τὰ ψιλά. Vide Martin. in Lexico Philologico.]

[v. 790. *ΚΗΛΙΔΑΣ.* Hesych. Κηλίς· ἕλκος, οὐλὴ, ὄνειδος, ῥύπος.]

Ibid. *ΒΑΛΕΙΝ.* Forsan βαλεῖ.

[v. 805. *ΣΤΑΛΑΓΜΑΤΑ.* Γρ. Στενάγματα.]

[v. 817. *ΧΘΟΝΙΑΦΟΡΟΝ.* Restitue, χθονιαφθόρον.]

[v. 828. *ΒΡΟΤΩΝ.* F. βρότον· *inexpiabilem sanguinem,* h. e. *caedem.*]

[v. 830. *ΚΛΗΙΔΑΣ.* Euripides Bacchis, v. 448.

Κλῇδες δ' ἀνῆκαν θύρετρ' ἄνευ θνητῆς χερός.]

---

s) Poll. I, 206.

v. 831. *ΚΕΡΑΥΝΟΣ ΕΣΤΙΝ.* De Pallade testatur Virgilius, Aeneid. I. 46.

Ipsa Iovis rapidum iaculata e nubibus ignem.

Hanc vero potestatem penes quosdam alios fuisse Deos monet ad eum locum Servius: *In libris Etruscorum lectum est ...* *fulminum manubias dici: et certa esse numina possidentia fulminum iactus, ut Iovem, Vulcanum, Minervam.* [Germanus Valens Guellius ad Virgilii locum eundem: „Certe quamvis a ... ter tres Deos fulminatores Minerva referatur ad maiorem et vehementiorem iracundiae actum et executionem, non ... sed Iovis fulmine Graecos ulciscitur. Nimirum Calaber ... Minerva fatum Oileo moliente accepto iam a Iove fulmin. XIV. 458.

Αἴζετο δ' ἔντεα πατρὸς, ἅπερ θεὸς οὔτις ἄειρε
Νόσφι Διὸς μεγάλοιο. ——

[v. 833. *ΓΛΩΣΣΗΣ ΜΑΤΑΙΑΣ.* Sunt qui legunt *γλώσσῃ ματαίᾳ.* *Ματαίας* non est *vanae* sed *petulantis*, a μάτη, ὁρμή. Sept. Theb. v. 447.

Θεοὺς ἀτίζων κἀπογυμνάζων στόμα
Χαρᾷ ματαίᾳ, θνητὸς ὢν, εἰς οὐρανὸν
Πέμπει, κ. τ. λ.

Prometh. Vinct. v. 329.

Γλώσσῃ ματαίᾳ ζημία προστρίβεται.]

v. 835. *ΚΥΜΑΤΟΣ.* Irae scil. ut recte Scholiastes. [Eleganter Achilles Tatius de Clitoph. et Leucipp. Amor. II. p. 1[illegible]. *Αἰδὼς δὲ καὶ λύπη καὶ ὀργὴ τρία τῆς ψυχῆς κύματα.* Lucret. III 299:

Nec capere irarum fluctus in pectore possunt.

Catullus, Carm. LXIII. [LXIV.] 62.

—— Magnis curarum fluctuat undis.

Virgil. Aen. XII. 831.

Irarum tantos volvis sub pectora fluctus?]

v. 837. *ΠΟΛΛΗΣ ΔΕ ΧΩΡΑΣ ΤΗΣΔΕ Τ' ΑΚΡΟΘΙΝΙΑ ΘΥΗ ΠΡΟ ΠΑΙΔΩΝ, κ. τ. λ.* *Magnae huiusce regionis primitias ante liberorum* partum *et nuptias.* Pro *θύῃ* lege *θύη.* Nihil aliud esse videtur *τὸ ἀκροθίνια θύη* quam primitiae in sacrificiis oblatae, seu sacrificia ex primitiis, vel prima sacrificia. Hesychius, *Θύη· θύματα, ἀρώματα·* et *Θύα... λέγεται δὲ καὶ τὰ θυόμενα τῶν θεῶν.* Sine dubio hunc ipsum locum respexit: licet enim hoc apud Hippocratem inveniatur, et in operibus Galeni eodem modo; Hesychius tamen poetas potius quam medicos respicere solet. Ut igitur in Agam. v. 1418

—— *τόδ' ἐκεῖθεν θύος·*

a hic θύη. Etymolog.[t]) Ἀκροθίνια λέγονται αἱ ἀπαρχαὶ τῶν ιρπῶν· θινῶν δὲ κυρίως, ἤγουν τῶν σωρῶν· ἤδη δὲ καὶ ἀπὸ θή-ις, καὶ ἄλλων. παρὰ τὸ θὶν θινὸς, ὃ σημαίνει τὸν σωρὸν τῶν ήσεων, θίνιον, καὶ ἀκροθίνιον. Cum ἀκροθίνιον vox sit e dua-ıs contexta, primo θίς seu θίν, est enim δικαταληκτός, pro ttore apud Homerum saepissime usurpatur, unde Iulius Cae-ır Bulingerus philologus, solis operum voluminibus insignis, ιροθίνια, ἀπὸ τοῦ θινός, *a littore*, dicta vult, *quia praelio na-ali victores in summo littore tropaea statuerent.* Verum neque ιροθίνια proprie tropaea, multo minus primo navalia, neque ίς per se primo littus significat, neque in eo sensu sumpta, t cum ἄκρον coniuncta, quicquam tale denotaret. Quis enim ropaea, etiam in littore statuta, τὰ ἄκρα τοῦ θινός diceret? liunde igitur origo nominis petenda est. Θίς primo cumu-ıs aut acervus est, cuiuslibet rei indifferenter, dein pecu-iariter tumulus arenarum, exin arena, quod ad Aeschyli ersas, v. 820. declaratum est, θινώδης *arenosus*, sive θίαμμος, then.[u]) VIII. 2. ut Strabo, XI. p. 501. Cyrum fluvium mul-um sabuli secum trahere, et ad Caspium usque mare traii-ere ait: Τὴν δὲ χοῦν καὶ μέχρι πεντακοσίων παρήκειν σταδίων θι-ώδη ποιοῦσαν τὸν αἰγιαλόν. Θίς igitur idem est quod χοῦς, et ui postrema Strabonis verba ita vertit, *limum autem ad quin-enta stadia promoveri, et quasi aggerem littori instruere*, quid ινώδης αἰγιαλός geographo sit non animadvertit, qui πετρώδει b eo opponitur, et nihil aliud est quam ψαμμώδης, aut ver-o poetico ἠμαθόεις. Ita ipse se, VIII. p. 344. explicat. Cum nim tres Pyli essent in Peloponneso, qui Nestora sibi vindi-abant, Triphiliaco sive Lepreatico assignat geographus, non uod aut campus Pylius aut amnis Amathus arenosus esset, ed littus: θινώδης δὲ καὶ στενός ἐστιν ὁ τῆς θαλάσσης αἰγιαλός· ώστ' οὐκ ἂν ἀπογνοίη τις ἔντευθεν ἠμαθόεντα ὠνομάσθαι τὸν Πύ-ον. Ita et de monte loquitur, XVI. p. 760. Ἔστι δὲ τὸ Κά-ιον θινώδης τις λόφος ἀκρωτηριάζων. Et saepius quidem θινώ-ης αἰγιαλός geographo dicitur. Non igitur θίς primo vel pro-rie littus, sed prius arena, ideoque Homerus ad littus de-otandum, plerumque cum adiectione maris, hac voce usus st: Iliad. Α'. 34.

— παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης·

dque, notante Eustathio, κατὰ διαστολήν, ut maritima, seu ittorea, a mediterranea distinguatur. Non igitur θίς pro lit-ore ἀπὸ τοῦ θείνεσθαι, ut grammatici nugantur, quod flucti-us verberetur, sed quod illic arenae cumulentur; cum omnia uidem littora fluctibus verberentur, non tamen omnes sint θινώδεις αἰγιαλοί, immo ea maxime verberentur quae θινώδη

---

t) Etym. M. p. 53, 9. u) Athen. VIII. p. 332. A.

non sunt; quod adeo verum est, ut θῖς significet arenas non in littore tantum, sive ad marginem maris positas, sed etiam eas quae in ipso profundo sunt, adeoque ipsum profundum seu fundamentum. Ita enim intelligi debere Hesychium puto, cum τὸ κάτω, βάθος θαλάσσης interpretatur. Ut igitur apud Plautum in Rud. II. 6. x) *Qui a fundamento*, inquit, *[usque] movisti mare;* ita apud Aristoph. in Vespis, v. 6 Philocleon: Ὥς μου τὸν θῖνα ταράττεις; *Ut animum mihi penitus turbas, et quasi a fundamento moves atque impellis?* ut optime vetus Scholiastes: Παρόσον καὶ ὁ θὶς ἐν βάθει τοῦ κεῖται, καὶ τὸ θυμικὸν ἐν τῇ καρδίᾳ. Est igitur, ut cum Philippo [Thessal.] loquar Epigrammatario, Antholog. y) I. 31.

—— ἐκ [δὲ] νειάτων
Μυχῶν βυθῖτις ψάμμος. ——

Nondum enim mihi placere potuit illud viri doctissimi Richardi Montacutii, qui ut Latinam Novi Testamenti versionem melius defenderet, θῖνα hic quidem σωρόν reddidit, sed grammaticorum originationem potius quam explicationem secutus, mira interpretatione vertit, *rei cuiusvis extremitatem superficiem;* adeoque unum nomen composuit ex duabus summitatibus et eminentiis, ut esset ἀκροθίνιον ἢ ἀκρότης τὸ ἄκρον τοῦ ἄκρου (ut auctor Heracosophi aliquando dixit, ἄκρου τῶν ἄκρων λόγων, p. 9.) et huius significationis testem nobis unicum adduxit Nonnum, primaevi verborum usus arbitrum, ut ego quidem sentio, non nimis idoneum. Hanc tamen viri doctissimi coniecturam, per se satis infirmam, aliunde firmare non gravabor, non quo magis stabiliatur, sed quo evidentius refutetur. Quippe Isaiae IX, 1. pro Galil. Aquila legit θῖνας, Symmachus *terminum gentium*. Quod si igitur θῖνες idem alteri terminus: neque hoc semel sed iterum Ioel III. 4. immo et Ezek. XXVIII. 8. Hieronymus: *pro Galilaea quae Hebraice dicitur* גלילה *Aquila* θῆνας *interpretatus est, quod tumulus significat arenarum. Symmachus* μεθόριον, *quod possumus transferre confinium.* Θῆνες autem et θῖνες idem quod cum ex Hieronymi expositione, et interpretatione LXX qui גבעות, ut θῖνας, ita et θῆνας Gen. XLIX. 26. translatum ex Hesychio praecipue patet; qui cum ante dixisset θημονίαι· οἱ σωροὶ τῶν δραγμάτων· et rursus, θημῶνες· θημ addit, θὴν διὰ τοῦ η, τὸ αὐτό. Quidni igitur θῖς terminus, confinium? Veruntamen neque hinc neque illinc talem vocabuli significationem erui posse putandum est. Nam quod ad illud Nonni z) attinet παρὰ θῖνα φαρβάδος ὕλης, procul dubio audaci, ut solet, tropo dixit, non aliter quam Aeschylus

x) v. 65. y) Anal. Br. II. p. 224. sq.
z) Nonn. Dion. II, 1.

ter *κῦμα χερσαῖον* aut *πτερύγων ἔρετμα.* Et eadem ratione colligi potest *σφυρόν* extremitatem proprie significare quod Nonnus[a]) saepe dixerit *παρὰ σφυρὰ φορβάδος ὕλης.* Multo minus existimandum est, aut *θῖνας* Aquilae per terminum, aut *θῆνας* per confinium Symmachum exprimere voluisse: quasi interpretationem unius interpres alter reddidisset. Sed cum גליל duplici significatione gaudeat, et *cumuli* sc. et *termini*, unus unam, alter alteram amplexus est. Non magis igitur *θίς* inde *terminus* quam *Galilaea*, nam et ita ab aliis redditur גליל. Quinetiam D. Hieronymus in haec ipsa loca ea quae a nobis dicta sunt maxime confirmat. Ita enim ille: *Θῖνας autem tumulos intelligimus arenarum, qui vel in ipsis littoribus vel in ripis sunt.* Scilicet גל ab eadem radice *θίς* est, et Ezek. XLVIII. 8. גלילות tumulos sabuli reddit vetus interpres; et ad Hoseae XII. 12. S. Hieronymus: גלים proprie *θῖνας* significant, hoc est, ex arena tumulos congregatos, qui maxime in deserto et in littoribus, flante vento, vel augentur vel minuuntur. *Θίς* igitur primo tumulus aut acervus cuiuslibet rei indifferenter, dein peculiariter tumulus arenarum, exin arena, et tandem littus. *Ἄκρον* autem duplicem notionem habet, notante Etymologo[b]). Est enim vel *τὸ ἄριστον καὶ κάλλιστον, optimum et praecipuum*, atque inde *ἀκροθίνιον praecipua pars cumuli*, et simpliciter *praecipuum*, unde Vetus Translatio: *ἐκ τῶν ἀκροθινίων, ex praecipuis* (neque enim fingendum est cum Erasmo veterem interpretem legisse *ἀκροθηνίων*, neque cum H. Stephano, unde *ἀκροθίνιος* pro *praecipuus* var. lect. attulerint, ex hac enim huius loci interpretatione certo certius est attulisse), vel *ἡ εἰς ἔσχατον πέρας ἄφιξις*, i e. *extremitas, summitas, pars extrema.* Ita *ἀκροθίνιον*, acervi seu cumuli cuiusvis extremitas, pars summa, et simpliciter *summum, extremum.* S. Chrysostomus: *Τελώνης καὶ βλάσφημος τὰ ἀκροθίνια τῆς πονηρίας*, h. e. *εἰς ἄκρον ἀφικόμενοι* ut ipse loqui solet. Inde Hesychio *ἀκροθινιάζειν* est *ἀκροθιγγάνειν*, summis vel primoribus digitis attingere, *τὸ λαβεῖν τῷ ἄκρῳ τοῦ δακτύλου τι.* Et Iulius Pollux[c]) ut *ἀκρότατα* et *ἀκροχειρισμόν*, ita et inter alia etiam *ἀκροθίνια* digitis applicat, et *ἀκροθινιάζομαι* ita ab Euripide alicubi usurpatum innuit. Onomast. II. 4. *Ἀκρώρεια, ἀκροθίνια, καὶ παρ' Εὐριπίδῃ ἀκροθινιάζομαι, κατὰ τὸ ἀκροφύσιον, καὶ ἀκροτελεύτιον παρὰ Θουκυδίδῃ.* Quid autem est illud *κατὰ τὸ ἀκροφύσιον?* Videtur sane iis verbis auctor, ut nunc quidem extant, Euripidis locum explicare voluisse, et interpres, quia non intellexit, praetermisit, quod si semper fecisset, brevissimam Pollucis interpretationem haberemus. Sed locum planissime corruptum sic restituendum distinguendumque cen-

---

a) Ibid. V, 283. b) Etym. M. p. 58, 4.
c) Poll. II, 161.

seu. Ἀκρωτήρια· ἀκροθίνια, καὶ παρ' Εὐριπίδῃ ἀκροθινιάζονται· καὶ τὸ ἀκροφύσιον καὶ ἀκροτελεύτιον παρὰ Θουκυδίδῃ· utrumque enim apud Thucydidem d) legimus. Cum autem ἀκροθινιάζειν *primoribus digitis attingere* verterim, non inde notandum puto, ἄκρον apud Graecos *primum* significare, quemadmodum cl. Salmasius de Primatu Papae, c. 3. nuper notavit, unde et ἀκροθίνιον *primitias* esse dixit, qui ἄκρον *primum*. Satis equidem mirari non possum tantum virum tantillam, immo tam nihili, etiamsi vera fuisset, tanto operi intexuisse observationem, quam tamen non inutilem tantum, sed et plane falsam esse, mihi persuasissimum est. An cum ἄκρην νύκτα, ut ais, Graeci dicunt, ἄκρος *primus* est, aut *primam noctem* volunt? Non opinor: sed cum duo noctis, ut cuiuslibet intervalli temporis, extrema sint, cumque tempus sit mensura prius et posterius, et ἄκρον extremum indifferenter ad utrumvis recte significet, fit ut primam noctis partem denotet, non autem sub ratione primi ad extremi. Et quod ἄκρου νυκτός pro summa vespera ex Arato e) affert, idque primum vult esse quod mathematicorum princeps Hipparchus τὸ ἄκρον τῆς νυκτός nominat, veterem nobis ex Plinianis Exercitationibus errorem recoctum dedit, cui alium addit, ἀκρέσπερον scilicet eodem modo Hesiodo f) de prima vespera dictum, apud quem ἀκρέσπερον nunquam, opinor, inveniet. Est quidem apud eum ἀκροκνέφαιος, et Hesych. ἀκρόκνεφος· πρὸς ὄρθρον. Scio quidem ἀκρέσπερον ab Hippocrate g) vocari primam vesperam, quando iam est dies creperus, et a Galeno explicari, τὴν ἄκρην ἑσπέραν, τουτέστι πρώτην καὶ ἀρχομένην. Fateor Hippocratem, Aphorism. XVIII. 3. Ἄκρον τοῦ θέρεος, pro priori aestatis parte usurpasse. Non nescio Nicandrum ἀκρέσπερον eodem modo dixisse, nec illud tantum, sed et ἀκρόνυχον, v. 761. Ita Pindarus, Pyth. XI. 17. [10 Bkh.]

Γᾶς ὀμφαλὸν κελαδῆτε ἄ-
κρᾳ σὺν ἑσπέρᾳ.

Quid quod ἄκρον inde *primum* esse concludit, quod Graeci ἄκρους πόδας et ἄκρους δακτύλους, quos Latini primores pedes et primores digitos nominant, cum potius inde primores apud Latinos pro extremis positos concludendum sit, quod verissimum est. Vetus Glossarium: *Primores, τὰ ἄκρα*. Denique cum ἀκροθίνια velit esse *primitias*, quia ἄκρον *primum*, planissime ab Eustathio h) refellitur, qui ad Odyss. Γ. v. 205 haec annotavit. Τὸ δὲ ἄκρον, ἐξ οὗ τὰ ἀκρόπολα ὄρη καὶ τὰς ἀκρω-

d) Thuc. II, 17. IV, 100. e) v. 308.
f) Hes. Op. et D. 565.
g) ap. H. Steph. Thes. vol. III p. 3867. B. Lond.
h) Eust. p. 1862, 28.

ποιεῖ, καὶ τὰ ἀκροθίνια, ὅπερ ἐστὶ ἄκρον σωροῦ. Ἄκρον igi- eadem significatione in ἀκροθίνια ponitur, qua in ἀκροπό-. (Geoponicῶν compilator, XII. 2. Ἀκροπόλεις δὲ ἐκάλουν λαιοὶ τὰς κατασκηνώσεις τῶν βασιλέων ὡς διὰ τὴν ἀσφάλειαν ἐν ς ἄκραις τῶν πόλεων οἰκοδουμένων. l. οἰκοδουμέναις.) Calli-chus Hymno in Iovem, v. 82.

Ἄκρῃς ἐν πτολίεσσιν. —

autem est primaeva, qua summitatem significat; est enim origine Syriaca: quippe חכר Hebr. est perscrutari et re-ta explorare, quod cum in locis editis optime fiat, inde locus unde remota explorari possunt, specula, unde desu-r aspicere possumus, unde חכר Arabum, *contemnere*, i. e. *de-cere*; et a חכרא Graecorum ἄκρα. Inde tot civitates hoc mine insignitae, in montibus: inde uniuscuiusque urbis rs editior, ἀκρόπολις, ἄκρα, Ἀκροάθων, Ἀκροκόρινθος, et omontoria a quibus prospectus in mare optimus, ἄκραι, a ibus quicquid est editum aut extremum ἄκρον dicitur. Non tur ἀκροθίνιον primus inter alios acervus, ut cum Salmasio, ldendum fuit, non magis quam ἀκρόπολις urbs inter alias ima; sed ut haec cuiusvis urbis pars eminentissima, ita il-l cuiuslibet acervi pars summa. Porro quod ad rem prae-ntem propius spectat, ut quoniam θίς saepissime cum ἄμμῳ niungi, soleret, inde ad arenarum tumulos significandos am per se sumpta deducta est; et cum frugibus non minus mposita, tandem frumenti acervum specialiter denotat. rte Scholiastes Euripidis θῖνα τὸν σωρὸν τῆς ἁλός interpre-ur, et Hesychio non semel, θῖνές εἰσιν οἱ σωροὶ τῶν πυρῶν ριθῶν. Hinc cum ex horum summis partibus primitiae ex-rpi ac Diis consecrari solerent, frugum primitiae ἀκροθίνια nt appellatae, quasi τὰ τῶν θινῶν ἄκρα. Hesychius, Ἀκρο-νια· ἀπαρχὴ καρπῶν. Suidas, Αἱ τῶν ἐνιαυσίων καρπῶν ἀπαρ-ί. Non quod hoc ex nuda vi vocis fiat, quasi ἄκρον primum , adeoque ἀπαρχή, ut Salmasius hariolatus est, sed vi con-etudinis, qua cum καρπῶν ἀπάρχεσθαι solerent, summas ervi partes decerperent numinique dedicarent. Quod Cle-ens Alexandrinus eleganter expressit in Protreptico, p. 54. υφροσύνης τοὺς καρποὺς γεώργησον ἐμφρόνως, καὶ σεαυτὸν ἀκρο-νιον ἀνάστησον τῷ θεῷ. Sunt igitur ἀκροθίνια eadem quae λύσια, et rhetoribus συγκομιστήρια dicuntur. Hesych. Θα-σια· (lege Θαλύσια·) αἱ τῶν καρπῶν ἀπαρχαί. Et vulgata exica θαλύσια· ἀκροθίνια, καρπῶν ἀπαρχαί. Haec est vera, opria, et genuina vocabuli notatio, ex propria utriusque cis simplici significatione orta. Schol. Euripidis Phoeniss. 211. cum Etymologo [k]), Ἀκροθίνια· κυρίως αἱ τῶν καρπῶν

k) Etym. M. p. 53, 9.

ἔπεμψε τοὺς ἑαυτοῦ ὁμιλητὰς πάντας· καὶ τὸν Ἀριστείδην ὥσπερ τις Ἀθηνᾶς ψῆφος. Meminit et Dio, LI. 19. Ἐκάστω τε δικάζειν καὶ ψῆφόν τινα αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς δικαστηρίοις ὥσπερ Ἀθηνᾶς φέρεσθαι ἐκέλευσαν. [Minerva nihil aliud est quam iudicis prudentia, qui rei rationem debet habere. Favor sit pro reo.]

[v. 739. *ΜΗΤΗΡ ΓΑΡ ΟΥΤΙΣ.* Callimachus Hymno in Lavacra Palladis, v. 134.

—— μάτηρ δ' οὔτις ἔτικτε θέαν·
Ἀλλὰ Διὸς κορυφά· ——

qua de re ἀμάτωρ dicta. Porro videntur hic versus et sequentes usque ad Νικᾷ δ' Ὀρέστης, includendi parenthesi.]

[v. 740. *ΤΟ Δ' ΑΡΣΕΝ ΑΙΝΩ ΠΑΝΤΑ.* F. τὰ δ' ἄρσεν' αἰνῶ πάντα.]

[v. 745. *ΠΑΛΟΣ.* F. *πάλους, sortes e vasis.* Callim. Hymn. I. 66.

Οὔ σε θεῶν ἐσσῆνα πάλοι θέσαν· ——

apud Etymologum[i]) in voce Ἐσσὴν male legitur πάλιν.]

[v. 746. *ΟΣΟΙΣ ΔΙΚΑΣΤΩΝ.* Monet Scholiastes Areopagitas numero XXXI fuisse: (D. Humphridus Prideaux in Notis Historicis ad Chronicon Marmoreum videtur legisse LI tantum, nescio qua auctoritate fretus) quod tamen caute intelligendum, si enim perpetuo ita habuerit, nunquam potuit contingere, ut calculi pari numero accusatori et reo essent (de qua ἰσοψηφίᾳ dicendum erit postea ad v. 757) immo certum est illorum numerum certum non fuisse. Discimus ex Scholiaste Demosthenis in argumento Orationis ad Androtionem: Ἡ μὲν τῶν πεντακοσίων (βουλὴ) ἀριθμῷ ὑποπέπτωκεν ὡρισμένῳ· ἡ δὲ (ἐν Ἀρείῳ πάγῳ) ἀορίστῳ. Ὡς γάρ τινες τῶν ῥητόρων λέγουσι, κατ' ἔτος οἱ ἐννέα ἄρχοντες αὐτῇ προσετίθεντο· ὡς δέ τινες, ὅτι καὶ ἓξ μόνον θεσμοθέται· καὶ διὰ τοῦτο οὐχ ὑπέπεσεν ἀριθμῷ. Athenaeus[k]), VI. 16. *Καὶ τούτων, οἷον Ἀρεοπαγιτῶν τινων οὔτε τὸ πλῆθος, οὔτε τὰς ὄψεις — οἶδεν οὐδείς. Atque horum, ceu Areopagitae quidam essent, neque numerum neque faciem quisquam novit.*]

[v. 748. *Ω ΝΥΞ ΜΕΛΑΙΝΑ ΜΑΤΕΡ.* Supra, v. 322.

Μᾶτερ, ἅ μ' ἔτικτες, ὦ μᾶτερ
Νύξ. ——]

[v. 749. *ΝΥΝ ΑΓΧΟΝΗΣ.* Hesychius, Ἀγχόνη· πνιγμός. Suidas, Ἀγχόνη· ὁ βρόχος, τὸ σχοινίον, παροξυτόνως. ἀγχονὴ δὲ τὸ πρᾶγμα, ὀξυτόνως, ἡ ἐνέργεια. Interpres, *Ἀγχόνη ipse laqueus, ipse funis,* quo quis aliquem stringit et angit ac strangulat. Scribitur autem *cum accentu in penultima.* Ἀγχονὴ

i) Etym. M. p. 383, 28. k) Athen. VI, p. 264. F.

ero *res ipsa, et actio,* qua quis strangulatur, vocatur et scribitur *cum acuto in ultima syllaba.*]

[Ibid. *Η ΦΑΟΣ ΒΛΕΠΕΙΝ.* f. *οὐ, non videam lucem:* el *ἤ, potius quam.* Subaudiendum *κρεῖσσόν ἐστι.*]

[v. 750. *ΠΡΟΣΩ ΤΙΜΑΣ ΝΕΜΕΙΝ.* *Πρόσω* spectat ad quod futurum est; *ulterius honores sortiri: quam exercere fficium ulterius.*]

v. 751. *ΠΕΜΠΑΖΕΤ' ΟΡΘΩΣ.* Hesych. *Πεμπάσασα· ξαριθμήσασα.* [Etymolog.[l]) *Πεμπάσεται, ἀπὸ τοῦ πεμπάζω· σημαίνει* [*δὲ*] *τὸ διελθεῖν καὶ ἐρευνῆσαι· ἴσως ἀπὸ τοῦ πέμπω. Αἰολικῶς δὲ τὸ κατὰ πέντε ἀριθμήσειν.* Rectius itaque *ἀπὸ τοῦ πέντε* derivari videtur; supputabant enim prius per pentadas, numerum uni manuum, sc. quinque digitis, accommodantes; postea per decadas, utriusque manus digitos comprehendentes. Vide quae ad Pers. v. 986. Etymolog.[m]) *Πέντοζος, ἡ χείρ, παρὰ τὸ πέντε ὄζους ἔχειν.*]

[v. 753. *ΓΝΩΜΗΣ Δ' ΑΠΟΥΣΗΣ.* *Δὲ* pro *γάρ.*]

v. 754. *ΒΑΛΟΥΣΑ Τ' ΟΙΚΟΝ ΨΗΦΟΣ ΩΡΘΩΣΕΝ ΜΙΑ.* *Unus calculus proiectus restituit domum.* [Verte, *Evertit domum et restituit suffragium unum.* Haec interpretatio cum Scholiaste convenit. Haud absimile dictum, *γλῶσσα ποῖ πορεύῃ; πόλιν ἀναστρέψουσα καὶ πάλιν* (vel *πόλιν,* nam utrumque sanum est) *ἀνορθώσουσα.* Reddideram: *Unus calculus proiectus restituit domum,* accipiens *τὸ βαλοῦσα* passive; hic vero sensus grammaticae fortasse magis absonus, cum aeque facile dicere potuisset, *βαλεῖσα.*]

v. 755. *ΑΝΗΡ ΟΓ'.* Si ex hac fabula hausta fuerit Enniana, prout viris doctissimis visum est, huc pertinet fragmentum illud apud Nonium[n]) in voce Facessere:

> Dico ego vicisse Orestem, vos ab hoc facessite.

Alii ad v. 744. referunt,

> *Νικᾷ δ' Ὀρέστες, κἂν ἰσόψηφος κριθῇ.*

Scholiastes: *Αἱ ψῆφοι δηλονότι αἱ λευκαὶ καὶ αἱ μέλαιναι. Ὑπερβολικῶς δὲ εἶπεν· ὅταν γὰρ ἴσαι γένωνται αἱ ψῆφοι, ἀπολύεται ὁ κατηγορούμενος. Πρὸς τὸ ἔθος δὲ, ὅτι φεύγων ἀπολύεται ἴσων τῶν ψήφων ἐνεχθεισῶν ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸν Ὀρέστην γενομένου.* Proverb. e Vatic. Append. *Κἂν ἴσαι ψῆφοι γένωνται. Ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς δικαστηρίοις ψήφων· ἀπολύονται δὲ οἱ κρινόμενοι, ὅτε ἴσαι αἱ ψῆφοι γένοντο.*]

v. 757. *ΙΣΟΝ ΓΑΡ ΕΣΤΙ ΤΑΡΙΘΜΗΜΑ.* Orestem *ἰσοψηφίᾳ* a Minerva liberatum refert et ipsa apud Euripidem in Iphig. Taur. v. 1469.

---

l) Etym. M. p. 660, 3. m) p. 660, 22.
n) Non. p. 658. Gothof.

—— Οὕνεκ' ἐκσώσασά σε
Καὶ πρὶν γ' Ἀρείοις ἐν πάγοις ψήφους ἴσας
Κρίνασ', Ὀρέστα· καὶ νόμισμ' εἰς ταυτόγε
Νικᾶν ἴσῆρεις ὅστις ἂν ψῆφον λάβῃ.

Meminit et in Electra Euripides, v. 1265.

Ἴσαι δέ σ' ἐκσώζουσι, μὴ θανεῖν δίκῃ
Ψῆφοι τεθεῖσαι. ——

Et ibid. v. 1268.

Καὶ τοῖσι λοιποῖς ὅδε νόμος τεθήσεται,
Νικᾶν ἴσαις ψήφοισι τὸν φεύγοντ' ἀεί.

Alludit etiam Aristophanes in Ranis, v. 695.

Κελαδεῖ δ' ἐπίκλαυτον ἀηδόνων
Νόμον, ὡς ἀπολεῖται,
Κἂν ἴσαι γένωνται.

Quare vero, cum calculi pari numero accusatori et reo fuerint, reum vincere sancitum sit, Διὰ τί ποτε ὅταν καὶ τῷ φεύγοντι καὶ τῷ διώκοντι φαίνωνται ψῆφοι ἴσαι, φεύγων νικᾷ, plures assignat rationes Aristoteles, Problem. XXIX. 13. quem adeo videas. Notissimum iurisconsultis axioma: *Favorabiliores rei quam actores habentur.* Cuius rei rationem Petrus Faber, De regulis iuris, petit ex Andocidis o) Oratione περὶ μυστηρίων, sub init. Οἱ μὲν γὰρ ἐκ πολλοῦ χρόνου ἐπιβουλεύσαντες καὶ συνθέντες, αὐτοὶ ἄνευ κινδύνων ὄντες τὴν κατηγορίαν ἐποιήσαντο, ἐγὼ δὲ μετὰ δέους καὶ κινδύνου καὶ διαβολῆς τῆς μεγίστης τὴν ἀπολογίαν ποιοῦμαι. Εἰκὸς οὖν ὑμᾶς ἐστιν εὐνοιαν πλείω παρασχέσθαι ἐμοὶ ἢ τοῖς κατηγόροις. Quae omnia iisdem prope verbis Lysias p) retulit initio Orationis ὑπὲρ τῶν Ἀριστοφάνους χρημάτων πρὸς τὸ δημόσιον.

[v. 758. *Ω ΠΑΛΛΑΣ.* Nulla in hac oratione araementio, Minervae, τῆς Ἀρείας cognomento, ab Oreste dedicatae. Eius tamen meminit Pausanias q) in Atticis, c. 28. ubi de Areopago agit. Καὶ βωμός ἐστιν Ἀθηνᾶς Ἀρείας, ὃν (Orestes) ἀνέθηκεν, ἀποφυγὼν τὴν δίκην. Nulla templi Eumenidum mentio illic ob Orestem extructi. Ulpian. Comment. in Orat. in Midiam, p. 352. Καὶ τὸ ἱερὸν (Eumenidum) εἴσω ἵδρυτο τῆς βουλῆς· καὶ οἱ μέν φασιν ὅτι διὰ τὸν Ὀρέστην ἐκεῖ καθιδρύθη.]

[v. 762. *ΤΟΥ ΠΑΝΤΑ ΚΡΑΙΝΟΝΤΟΣ ΤΡΙΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ.* Iovis. Vide Fragm.]

[v. 768. *ΜΗΤΟΙ ΤΙΝ' ΑΝΔΡΑ.* Foedus est. Idem iuramentum in Euripidis Supplic. v. 1190.

---

o) Andoc. p. 3. Rsk. (§. 6. Bk.) p) Lys. p. 614. Rsk. §. 2. 3.
q) Paus. I, 28, 5.

Ὁ δ' ὅρκος ἐστάι μήποτ' Ἀργείους χθόνα
Εἰς τὴν δ' ἐποίσειν πολέμιον παντευχίαν,
Ἄλλων τ' ἰόντων, ἐμποδὼν θήσειν δόρυ.]

[v. 773. *ΑΘΥΜΟΥΣ.* *Animo aut voto non respondentes.* Vide vero an legendum *ἀθύμοις*, vel *ἀτίμους*.]

[v. 774. *ΤΙΘΕΝΤΕΣ.* *Facientes.* Supra, v. 13.

Κελευθοποιοὶ παῖδες Ἡφαίστου, χθόνα
Ἀνήμερον τιθέντες ἡμερωμένην.]

[Ibid. *ΩΣ ΑΥΤΟΙΣΙ ΜΕΤΑΜΕΛΗι ΠΟΝΟΣ.* Allusum ad infelices tum Darii tum etiam Xerxis in Graeciam expeditiones.]

[v. 775. *ΟΡΘΟΥΜΕΝΩΝ.* Vide an potius *ὀρθουμένους*, vel *ὀρθουμένοις*, *recte facientibus posteris*, *recte se gerentibus.*]

[v. 779. *ΠΑΛΑΙΣΜ' ΑΦΥΚΤΟΝ.* Supra, v. 592.

Ἓν μὲν τόδ' ἤδη τῶν τριῶν παλαισμάτων.]

[Ibid. *ΑΦΥΚΤΟΝ.* Supplic. v. 791.

Ἄφυκτον δ' οὐκ ἔτ' ἂν πέλοι κέαρ.]

[Ibid. *ΕΧΟΙΣ.* f. *ἔχοι.*]

[v. 782. *ΚΑΘΙΠΠΑΣΑΣΘΕ.* Iul. Pollux [s]), Onomast. I. 11. *Ὁ δὲ ἐν καμάτῳ δρόμος καλεῖται οὕτως, ἱππάζεσθαι, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἱππέων τὸ ἱππεύειν οὕτως ὀνομάζεται.* Hic vero qui in defatigatione fit cursus, eadem ratione *ἱππάζεσθαι* vocatur, qua de equitibus *ἱππεύειν* dicimus.]

[v. 785. *ΙΟΥ, ΙΟΥ, ΑΝΤΙΠΑΘΗ.* *Γρ. ἰὸν, ἰὸν, ἀντιπαθῆ*, teste Stephano, vide annon melius.]

v. 787. *ΧΘΟΝΙΑΦΟΡΟΝ.* Malim hic *χθονιαφθόρον*, et v. 817. ut paulo post, v. 790. *βροτοφθόρους.* [Cogita vero annon melius legi possit, *χθονὶ ἄφορον.*]

[v. 788. *ΛΙΧΗΝ ΑΦΥΛΛΟΣ.* f. *Λειχήν.* Hesych. *Λειχῆνες· τῆς σαρκὸς κάκωσις, καὶ ἐπὶ τῶν πετρῶν φυκίων* (Salmas. *φύκια*) *τινὰ καὶ τῶν χωρίων τὰ ψιλά.* Vide Martin. in Lexico Philologico.]

[v. 790. *ΚΗΛΙΔΑΣ.* Hesych. *Κηλίς· ἕλκος, οὐλὴ, ὄνειδος, ῥύπος.*]

Ibid. *ΒΑΛΕΙΝ.* Forsan *βαλεῖ.*

[v. 805. *ΣΤΑΛΑΓΜΑΤΑ.* *Γρ. Στενάγματα.*]

[v. 817. *ΧΘΟΝΙΑΦΟΡΟΝ.* Restitue, *χθονιαφθόρον.*]

[v. 828. *ΒΡΟΤΩΝ.* F. *βρότον· inexpiabilem sanguinem, h. e. caedem.*]

[v. 830. *ΚΛΗιΔΑΣ.* Euripides Bacchis, v. 448.

Κλῇδες δ' ἀνῆκαν θύρετρ' ἄνευ θνητῆς χερός.]

---

s) Poll. I, 206.

v. 831. *ΚΕΡΑΥΝΟΣ ΕΣΤΙΝ.* De Pallade testatur Virgilius, Aeneid. I. 46.

Ipsa Iovis rapidum iaculata e nubibus ignem.

Hanc vero potestatem penes quosdam alios fuisse Deos monet ad eum locum Servius: *In libris Etruscorum lectum est iactus fulminum manubias dici: et certa esse numina possidentia fulminum iactus, ut Iovem, Vulcanum, Minervam.* [Germanus Valens Guellius ad Virgilii locum eundem: „Certe quamvis inter tres Deos fulminatores Minerva referatur ad maiorem et vehementiorem iracundiae actum et executionem, non sua sed Iovis fulmine Graecos ulciscitur. Nimirum Calaber de Minerva fatum Oileo moliente accepto iam a Iove fulmine XIV. 458.

Αἴξατο δ' ἔντεα πατρὸς, ἅπερ θεὸς οὔτις ἄειρε
Νόσφι Διὸς μεγάλοιο. ——

[v. 833. *ΓΛΩΣΣΗΣ ΜΑΤΑΙΑΣ.* Sunt qui legunt *γλώσσῃ ματαίᾳ.* *Ματαίας* non est *vanae* sed *petulantis*, a *ῥύμάτη, ὁρμή.* Sept. Theb. v. 447.

Θεοὺς ἀτίζων κἀπογυμνάζων στόμα
Χαρᾷ ματαίᾳ, θνητὸς ὢν, εἰς οὐρανὸν
Πέμπει, κ. τ. λ.

Prometh. Vinct. v. 329.

Γλώσσῃ ματαίᾳ ζημία προστρίβεται.]

v. 835. *ΚΥΜΑΤΟΣ.* Irae scil. ut recte Scholiastes. [Eleganter Achilles Tatius de Clitoph. et Leucipp. Amor. I. p. 10. *Αἰδὼς δὲ καὶ λύπη καὶ ὀργὴ τρία τῆς ψυχῆς κύματα.* Lucret. III. 299:

Nec capere irarum fluctus in pectore possunt.

Catullus, Carm. LXIII. [LXIV.] 62.

—— Magnis curarum fluctuat undis.

Virgil. Aen. XII. 831.

Irarum tantos volvis sub pectora fluctus?]

v. 837. *ΠΟΛΛΗΣ ΔΕ ΧΩΡΑΣ ΤΗΣΔΕ Τ' ΑΚΡΟΘΙΝΙΑ ΘΥΗ ΠΡΟ ΠΑΙΔΩΝ*, κ. τ. λ. *Magnae huiusce regionis primitias ante liberorum partum et nuptias.* Pro *θύη* lege *θύη.* Nihil aliud esse videtur *τὸ ἀκροθίνια θύη* quam primitiae in sacrificiis oblatae, seu sacrificia ex primitiis, vel prima sacrificia. Hesychius, *Θύη· θύματα, ἀρώματα·* et *Θύα... λέγεται δὲ καὶ τὰ θυόμενα τῶν θεῶν.* Sine dubio hunc ipsum locum respexit: licet enim hoc apud Hippocratem inveniatur, et in operibus Galeni eodem modo; Hesychius tamen poetas potius quam medicos respicere solet. Ut igitur in Agam. v. 1418.

—— τόδ' ἐπῳδὸν θύος·

a hic θύη. Etymolog.[t]) Ἀκροθίνια λέγονται αἱ ἀπαρχαὶ τῶν καρπῶν· θινῶν δὲ κυρίως, ἤγουν τῶν σωρῶν· ἤδη δὲ καὶ ἀπὸ θήρας, καὶ ἄλλων. παρὰ τὸ θὶν θινὸς, ὃ σημαίνει τὸν σωρὸν τῶν θήσεων, θίνιον, καὶ ἀκροθίνιον. Cum ἀκροθίνιον vox sit e duabus contexta, primo θίς seu θίν, est enim δικαταληκτός, pro littore apud Homerum saepissime usurpatur; unde Iulius Caesar Bulingerus philologus, solis operum voluminibus insignis, ἀκροθίνια, ἀπὸ τοῦ θινός, *a littore*, dicta vult, *quia praelio navali victores in summo littore tropaea statuerent.* Verum neque ἀκροθίνια proprie tropaea, multo minus primo navalia, neque θίς per se primo littus significat, neque in eo sensu sumpta, et cum ἄκρον coniuncta, quicquam tale denotaret. Quis enim tropaea, etiam in littore statuta, τὰ ἄκρα τοῦ θινός diceret? Aliunde igitur origo nominis petenda est. Θίς primo cumulus aut acervus est, cuiuslibet rei indifferenter, dein peculiariter tumulus arenarum, exin arena, quod ad Aeschyli Persas, v. 820. declaratum est, θινώδης *arenosus*, sive δίαμμος, Athen.[u]) VIII. 2. ut Strabo, XI. p. 501. Cyrum fluvium multum sabuli secum trahere, et ad Caspium usque mare traiicere ait: Τὴν δὲ χοῦν καὶ μέχρι πεντακοσίων παρήκειν σταδίων θινώδη ποιοῦσαν τὸν αἰγιαλόν. Θίς igitur idem est quod χοῦς, et qui postrema Strabonis verba ita vertit, *limum autem ad quinquaginta stadia promoveri, et quasi aggerem littori instruere*, quid θινώδης αἰγιαλός geographo sit non animadvertit, qui πετρώδει ab eo opponitur, et nihil aliud est quam ψαμμώδης, aut verbo poetico ἠμαθόεις. Ita ipse se, VIII. p. 344. explicat. Cum enim tres Pyli essent in Peloponneso, qui Nestora sibi vindicabant, Triphiliaco sive Lepreatico assignat geographus, non quod aut campus Pylius aut amnis Amathus arenosus esset, sed littus: θινώδης δὲ καὶ στενός ἐστιν ὁ τῆς θαλάσσης αἰγιαλός· ὥστ' οὐκ ἂν ἀπογνοίη τις ἐντεῦθεν ἠμαθόεντα ὠνομάσθαι τὸν Πύλον. Ita et de monte loquitur, XVI. p. 760. Ἔστι δὲ τὸ Κάσιον θινώδης τις λόφος ἀκρωτηριάζων. Et saepius quidem θινώδης αἰγιαλός geographo dicitur. Non igitur θίς primo vel proprie littus, sed prius arena, ideoque Homerus ad littus denotandum, plerumque cum adiectione maris, hac voce usus est: Iliad. Α'. 34.

— παρὰ θῖνα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης·

idque, notante Eustathio, κατὰ διαστολήν, ut maritima, seu littorea, a mediterranea distinguatur. Non igitur θίς pro littore ἀπὸ τοῦ θείνεσθαι, ut grammatici nugantur, quod fluctibus verberetur, sed quod illic arenae cumulentur; cum omnia quidem littora fluctibus verberentur, non tamen omnes sint θινώδεις αἰγιαλοί, immo ea maxime verberentur quae θινώδη

t) Etym. M. p. 53, 9. u) Athen. VIII. p. 332. A.

non sunt; quod adeo verum est, ut θὶς significet arenas non in littore tantum, sive ad marginem maris positas, sed etiam eas quae in ipso profundo sunt, adeoque ipsum profundum seu fundamentum. Ita enim intelligi debere Hesychium puto, cum τὸ κάτω, βάθος θαλάσσης interpretatur. Ut igitur in apud Plautum in Rud. II. 6.x) *Qui a fundamento*, inquit, *me [usque] movisti mare*; ita apud Aristoph. in Vespis, v. 6.. Philocleon: Ὡς μου τὸν θῖνα ταράττεις; *Ut animum mihi penitus turbas, et quasi a fundamento moves atque impellis?* ut optime vetus Scholiastes: *Παρόσον καὶ ὁ θὶς ἐν βάθει τοῦ ... κεῖται, καὶ τὸ θυμικὸν ἐν τῇ καρδίᾳ.* Est igitur, ut cum Philippo [Thessal.] loquar Epigrammatario, Antholog. y) I. 31.

—— ἐκ [δὲ] νειάτων
Μυχῶν βυθῖτις ψάμμος. ——

Nondum enim mihi placere potuit illud viri doctissimi Ricardi Montacutii, qui ut Latinam Novi Testamenti versionem melius defenderet, θῖνα hic quidem σωρὸν reddidit, sed grammaticorum originationem potius quam explicationem secutus, mira interpretatione vertit, *rei cuiusvis extremitatem ac superficiem*; adeoque unum nomen composuit ex duabus quasi summitatibus et eminentiis, ut esset ἀκροθίνιον ἢ ἄκρον, τὸ ἄκρον τοῦ ἄκρου (ut auctor Heracosophi aliquando dixit, τὸ ἄκρον τῶν ἄκρων λόγων, p. 9.) et huius significationis testem nobis unicum adduxit Nonnum, primaevi verborum sensus arbitrum, ut ego quidem sentio, non nimis idoneum. Hanc tamen viri doctissimi coniecturam, per se satis infirmam, aliunde firmare non gravabor, non quo magis stabiliatur, sed quo evidentius refutetur. Quippe Isaiae IX, 1. pro Galilaea Aquila legit θῖνας, Symmachus *terminum gentium*. Quod si igitur θῖνες idem alteri terminus: neque hoc semel sed iterum Ioel III. 4. immo et Ezek. XXVIII. 8. Hieronymus: *pro Galilaea quae Hebraice dicitur* גלילה *Aquila θῆνας interpretatus est quod tumulus significat arenarum. Symmachus μεθόριον, quod possumus transferre confinium.* Θῆνες autem et θῖνες idem, quod cum ex Hieronymi expositione, et interpretatione LXX qui גלילות, ut θῖνας, ita et θῆνας Gen. XLIX. 26. translatum, tum ex Hesychio praecipue patet; qui cum ante dixisset θημωνίαι· οἱ σωροὶ τῶν δραγμάτων· et rursus, θημῶνες· θημωνίαι, addit, θὴν διὰ τοῦ η, τὸ αὐτό. Quidni igitur θὶς terminus, confinium? Veruntamen neque hinc neque illinc talem vocabuli significationem erui posse putandum est. Nam quod ad illud Nonni z) attinet παρὰ θῖνα φαρβάδος ὕλης, procul dubio audaci, ut solet, tropo dixit, non aliter quam Aeschylus ...

x) v. 65. y) Anal. Br. II. p. 214. sq.
z) Nonn. Dion. II, 1.

ter κῦμα χερσαῖον aut πτερύγων ἔρειμα. Et eadem ratione colligi potest σφυρόν extremitatem proprie significare quod Nonnus[a]) saepe dixerit παρὰ σφυρὰ φορβάδος ὕλης. Multo minus existimandum est, aut θῖνας Aquilae per terminum, aut θῆνας per confinium Symmachum exprimere voluisse: quasi interpretationem unius interpres alter reddidisset. Sed cum גליל duplici significatione gaudeat, et *cumuli* sc. et *termini*, unus unam, alter alteram amplexus est. Non magis igitur θίς inde *terminus* quam *Galilaea*, nam et ita ab aliis redditur גליל. Quinetiam D. Hieronymus in haec ipsa loca ea quae a nobis dicta sunt maxime confirmat. Ita enim ille: *Θῖνας autem tumulos intelligimus arenarum, qui vel in ipsis littoribus vel in ripis sunt.* Scilicet גל ab eadem radice θίς est, et Ezek. XLVIII. 8. גלילות tumulos sabuli reddit vetus interpres; et ad Hoseae XII. 12. S. Hieronymus: גלים proprie θῖνας significant, hoc est, ex arena tumulos congregatos, qui maxime in deserto et in littoribus, flante vento, vel augentur vel minuuntur. Θίς igitur primo tumulus aut acervus cuiuslibet rei indifferenter, dein peculiariter tumulus arenarum, exin arena, et tandem littus. Ἄκρον autem duplicem notionem habet, notante Etymologo[b]). Est enim vel τὸ ἄριστον καὶ κάλλιστον, *optimum et praecipuum*, atque inde ἀκροθίνιον *praecipua pars cumuli*, et simpliciter *praecipuum*, unde Vetus Translatio: ἐκ τῶν ἀκροθινίων, *ex praecipuis* (neque enim fingendum est cum Erasmo veterem interpretem legisse ἀκροθηνίων, neque cum H. Stephano, unde ἀκροθίνιος pro *praecipuus* var. lect. attulerint, ex hac enim huius loci interpretatione certo certius est attulisse), vel ἡ εἰς ἔσχατον πέρας ἄφιξις, i e. *extremitas*, *summitas*, *pars extrema.* Ita ἀκροθίνιον, acervi seu cumuli cuiusvis extremitas, pars summa, et simpliciter *summum, extremum.* S. Chrysostomus: Τελώνης καὶ βλάσφημος τὰ ἀκροθίνια τῆς πονηρίας, h. e. εἰς ἄκρον ἀφικόμενοι ut ipse loqui solet. Inde Hesychio ἀκροθινιάζειν est ἀκροθιγγάνειν, summis vel primoribus digitis attingere, τὸ λαβεῖν τῷ ἄκρῳ τοῦ δακτύλου τι. Et Iulius Pollux[c]) ut ἀκρότατα et ἀκροχειρισμόν, ita et inter alia etiam ἀκροθίνια digitis applicat, et ἀκροθινιάζομαι ita ab Euripide alicubi usurpatum innuit. Onomast. II. 4. Ἀκρώρεια, ἀκροθίνια, καὶ παρ' Εὐριπίδῃ ἀκροθινιάζομαι, κατὰ τὸ ἀκροφύσιον, καὶ ἀκροτελεύτιον παρὰ Θουκυδίδῃ. Quid autem est illud κατὰ τὸ ἀκροφύσιον? Videtur sane iis verbis auctor, ut nunc quidem extant, Euripidis locum explicare voluisse, et interpres, quia non intellexit, praetermisit, quod si semper fecisset, brevissimam Pollucis interpretationem haberemus. Sed locum planissime corruptum sic restituendum distinguendumque cen-

---

a) Ibid. V, 233. b) Etym. M. p. 53, 4.
c) Poll. II, 161.

seu 'Ακρωτήρια· ἀκροθίνια, καὶ παρ' Εὐριπίδῃ ἀκροθινιάζονοι· καὶ τὸ ἀκροφύσιον καὶ ἀκροτελεύτιον παρὰ Θουκυδίδῃ· utrumque enim apud Thucydidem [d]) legimus. Cum autem ἀκροθινιάζειν *primoribus digitis attingere* verterim, non inde notandus puto, ἄκρον apud Graecos *primum* significare, quemadmodum cl. Salmasius de Primatu Papae, c. 3. nuper notavit, unde et ἀκροθίνιον *primitias* esse dixit, qui ἄκρον *primum*. Satis equidem mirari non possum tantum virum tantillam, immo tam nihili, etiamsi vera fuisset, tanto operi intexuisse observationem, quam tamen non inutilem tantum, sed et plane falsam esse, mihi persuasissimum est. An cum ἄκρην νύκτα, ut ais, Graeci dicunt, ἄκρος *primus* est, aut *primam noctem* volunt? Non opinor: sed cum duo noctis, ut cuiuslibet intervalli temporis, extrema sint, cumque tempus sit mensura prius et posterius, et ἄκρον extremum indifferenter adeoque utrumvis recte significet, fit ut primam noctis partem denotet, non autem sub ratione primi ad extremi. Et quod ἀκρὰ νυκτός pro summa vespera ex Arato [e]) affert, idque primum vult esse quod mathematicorum princeps Hipparchus τὰ ἄκρα τῆς νυκτός nominat, veterem nobis ex Plinianis Exercitationibus errorem recoctum dedit, cui alium addit, ἀκρέσπερον scilicet eodem modo Hesiodo [f]) de prima vespera dictum apud quem ἀκρέσπερον nunquam, opinor, invenfet. Est quidem apud eum ἀκροκνέφαιος, et Hesych. ἀκρόκνεφος· πρὸς ὄρθρον. Scio quidem ἀκρέσπερον ab Hippocrate [g]) vocari primam vesperam, quando iam est dies creperus, et a Galeno explicari, τὴν ἄκρην ἑσπέραν, τουτέστι πρώτην καὶ ἀρχομένην. Fateor Hippocratem, Aphorism. XVIII. 3. Ἄκρον τοῦ θέρεος, pro priori aestatis parte usurpasse. Non nescio Nicandrum ἀκρέσπερον eodem modo dixisse, nec illud tantum, sed et ἀκρένυχον, v. 761. Ita Pindarus, Pyth. XI. 17. [10 Bkh.]

Γᾶς ὀμφαλὸν κελαδῆτε ἄκρᾳ σὺν ἑσπέρᾳ.

Quid quod ἄκρον inde *primum* esse concludit, quod Graeci ἄκρους πόδας et ἄκρους δακτύλους, quos Latini primores pedes et primores digitos nominant, cum potius inde primores apud Latinos pro extremis positos concludendum sit, quod verissimum est. Vetus Glossarium: *Primores*, τὰ ἄκρα. Denique cum ἀκροθίνια velit esse *primitias*, quia ἄκρον *primum*, planissime ab Eustathio [h]) refellitur, qui ad Odyss. Γ'. v. 205. haec annotavit. Τὸ δὲ ἄκρον, ἐξ οὗ τὰ ἀκρόπολα ὄρη καὶ τὰς ἀκρω-

d) Thuc. II, 17. IV, 100. e) v. 308.
f) Hes. Op. et D. 565.
g) ap. H. Steph. Thes. vol. III p. 3867. B. Lond.
h) Eust. p. 1862, 28.

ις ποιεῖ, καὶ τὰ ἀκροθίνια, ὅπερ ἐστὶ ἄκρον σωροῦ. Ἄκρον igi-
ır eadem significatione in ἀκροθίνια ponitur, qua in ἀκροπό-
ις. (Geoponicῶν compilator, XII. 2. Ἀκροπόλεις δὲ ἐκάλουν
λαιοὶ τὰς κατασκηνώσεις τῶν βασιλέων ὡς διὰ τὴν ἀσφάλειαν ἐν
ῖς ἄκραις τῶν πόλεων οἰκοδουμένων. l. οἰκοδουμέναις.) Calli-
achus Hymno in Iovem, v. 82.

Ἄκρῃς ἐν πολίεσσιν. —

a autem est primaeva, qua summitatem significat; est enim
ox origine Syriaca: quippe חכר Hebr. est perscrutari et re-
ıota explorare, quod cum in locis editis optime fiat, inde
חכר locus unde remota explorari possunt, specula, unde desu-
er aspicere possumus, unde חכר Arabum, *contemnere*, i. e. *de-*
icere; et a חכרא Graecorum ἄκρα. Inde tot civitates hoc
omine insignitae, in montibus: inde uniuscuiusque urbis
ırs editior, ἀκρόπολις, ἄκρα, Ἀκροάθων, Ἀκροκόρινθος, et
romontoria a quibus prospectus in mare optimus, ἄκραι, a
uibus quicquid est editum aut extremum ἄκρον dicitur. Non
itur ἀκροθίνιον primus inter alios acervus, ut cum Salmasio,
ddendum fuit, non magis quam ἀκρόπολις urbs inter alias
rima; sed ut haec cuiusvis urbis pars eminentissima, ita il-
d cuiuslibet acervi pars summa. Porro quod ad rem prae-
ntem propius spectat, ut quoniam θίς saepissime cum ἄμμῳ
oniungi, soleret, inde ad arenarum tumulos significandos
iam per se sumpta deducta est; et cum frugibus non minus
omposita, tandem frumenti acervum specialiter denotat.
erte Scholiastes Euripidis θῖνα τὸν σωρὸν τῆς ἁλός interpre-
tur, et Hesychio non semel, θῖνές εἰσιν οἱ σωροὶ τῶν πυρῶν
κριθῶν. Hinc cum ex horum summis partibus primitiae ex-
rpi ac Diis consecrari solerent, frugum primitiae ἀκροθίνια
ınt appellatae, quasi τὰ τῶν θινῶν ἄκρα. Hesychius, Ἀκρο-
ίνια· ἀπαρχὴ καρπῶν. Suidas, Αἱ τῶν ἐνιαυσίων καρπῶν ἀπαρ-
αί. Non quod hoc ex nuda vi vocis fiat, quasi ἄκρον primum
t, adeoque ἀπαρχή, ut Salmasius hariolatus est, sed vi con-
ıetudinis, qua cum καρπῶν ἀπάρχεσθαι solerent, summas
ervi partes decerperent numinique dedicarent. Quod Cle-
ens Alexandrinus eleganter expressit in Protreptico, p. 54.
ωφροσύνης τοὺς καρποὺς γεώργησον ἐμφρόνως, καὶ σεαυτὸν ἀκρο-
ίνιον ἀνάστησον τῷ θεῷ. Sunt igitur ἀκροθίνια eadem quae
αλύσια, et rhetoribus συγκομιστήρια dicuntur. Hesych. Θα-
ύσια· (lege Θαλύσια·) αἱ τῶν καρπῶν ἀπαρχαί. Et vulgata
exica θαλύσια· ἀκροθίνια, καρπῶν ἀπαρχαί. Haec est vera,
ropria, et genuina vocabuli notatio, ex propria utriusque
ocis simplici significatione orta. Schol. Euripidis Phoeniss.
211. cum Etymologo [k]), Ἀκροθίνια· κυρίως αἱ τῶν καρπῶν

k) Etym. M. p. 53, 9.

ἀπαρχαί, ut necesse sit Eustathium l) falli, qui praeter hanc originationem, quam et ipse agnoscit et amplectitur, aliam etiam commentus est, quae ἀπὸ τοῦ θινός, pro littore sumpti deduceretur, et ἀπαρχὰς ἀνατιθεμένας ἐξ ἐμπορίας denotare. Et multo magis Suidam, qui hanc primariam vocis significationem putat. Ab his particularioribus primitiarum rationibus, quae a diversa τοῦ θινός significatione minus recte discriminantur, ad generalem primitiarum notionem vox eadem transfertur, redditur etiam ab Hesychio πᾶσα ἀπαρχή, simpliciter primitiae, seu primitiae quaelibet; ut et ἀκροθινιάζειν eidem est ἀπάρχεσθαι. Unde cum ἀπάρχεσθαι dicuntur qui partes hostiae arae inferunt, illae ipsae particulae ἀκροθίνια dicuntur. Glossae: Proscle, ἀκροθίνια. Legendum omnino prosectae. Sunt autem prosectae sive prosecta ac prosicia, eadem quae et ablegatio dicebantur, sc. partes extorum viscerumque quae prosecantur ab hostia, et a reliqua [illegible] separatae Diis porriciuntur. Ut igitur apud idem Glossarium Prosiciae, αἱ θυμιάτων ἀπαρχαί, ita Prosectae, ἀκροθίνια. Ea autem ab Eustathio m) describuntur, Iliad. Α'. 184. Et ut ἀκροθίνια generaliter primitias ex acervo sc. seu cumulo quocunque excerptas denotant: ita et ἀκροθινιάζεσθαι ex acervo tollere, ex multis praecipuum excerpere, eligere, delectum habere. Ita verba Megarae apud Euripidem in Hercule Furente interpretor, quae trium ex Hercule filiorum unicuique ex tribus nobilissimis totius Graeciae civitatibus uxorem delecturam se ait, v. 476.

> Ἐγὼ δὲ νύμφας ἠκροθινιαζόμην
> Κήδη συνάψουσ', ἔκ τ' Ἀθηνῶν χθονός,
> Σπάρτης τε Θηβῶν θ'. ——

Rursus ab hac generali acceptione ad specialem primitiarum rationem peculiariter sed frequentissime assumitur. Hesychius, Ἀκροθίνια· λαφύρων ἀπαρχαί, primitiae spoliorum, seu praedae bello partae, vel venatione, ἤδη δὲ καὶ ἀπὸ θήρας inquit Etymologus n), quae belló simillima, praesertim cum in feras ferro irruimus, ac cum Aenea apud Virgilium, Aen. III. 222.

> —— Divos ipsumque vocamus
> In praedam partemque Iovem. ——

Ita ἀκροστήρια ἐκ τῶν κυνηγεσιῶν ἀνατιθέμενα, Dianae scilicet tanquam ἀκροθίνια consecrata narrat Diodorus Siculus o) l. II. p. 281. Et hanc significationem a priori, modo quo diximus mutuatur. Scholiastes Euripidis Phoeniss. v. 211. Καταχρηστικῶς δὲ λέγονται καὶ αἱ ἀπαρχαὶ τῆς λείας. Proprie [illegible]

---

l) Eust. l. l.

m) Eust. p. 1862, 9. (Od. XIX. [illegible]

n) Etym. M. p. 53, 11.

o) Diod. IV, c. 81.

imitiae, adeoque Cereri dedicatae, unde vetus Glossarium, *αλύσια, Cerealia.* *Καταχρηστικῶς* ad bellum seu sacrificia ob rtam victoriam transferuntur, adeoque Marti consecratur. onnus Dionys. V. 3.

Σπένδων λύθρον Ἄρηϊ Θαλύσια δηϊοτῆτος.

int igitur *ἀκροθίνια* praedae primitiae, *ἀπαρχαὶ τῆς λείας,* ias proprie Graeci *ἀκρόλεια* et *πρωτόλεια* nominant. Suidas, *κρόλειον· ἀπαρχή, ὥσπερ πρωτόλειον.* Neque tantum quae- bet primitiae, sed etiam prima quaevis, *πάντα τὰ πρῶτα,* quit Scholiastes, ad illud Euripidis in Oreste, v. 382.

Τῶν σῶν δὲ γονάτων πρωτόλεια θιγγάνω.

t igitur *ἀκρόλεια* et *πρωτόλεια* primo ac proprie praedae, *κα- ταχρηστικῶς* aliarum rerum, et specialiter frugum; ita *ἀκρο- θίνια*, primo ac proprie frugum, sive frumenti, *καταχρηστι- κῶς* praedae primitiae.]

[v. 838. *ΘΥΗι ΠΡΟ ΠΑΙΔΩΝ.* Sic Carmentibus Romani crificabant. Varro de Ling. Lat.[p] V. *Carmentalia nomi- antur, quod sacra tum et feriae Carmentis.*]

[v. 839. *ΕΠΑΙΝΕΣΕΙΣ.* Vide quae ad v. 472.]

[v. 843. *ΠΝΕΩ ΤΟΙ ΜΕΝΟΣ.* Vide Agamn. v. 383.]

[v. 848. *ΤΙΜΑΝ ΔΑΜΙΑΝ.* Lege *τιμάν.* *Abstulerunt ihi honorem meum solennem, pro nihilo, fraudes malignae Deo- um.*]

v. 858. *ΠΡΟΣ ΔΟΜΟΙΣ ΕΡΕΧΘΕΩΣ.* Athenis. [Erat item Erectheus antiquus fundator Atheniensium, Pandionis lius, cui in regno successit; Erectheo filius natu maximus ecrops, Athenarum rex primus. Apollodor. III. 15. *Παν- ίονος δὲ ἀποθανόντος, οἱ παῖδες τὰ πατρῷα ἐμερίσαντο· καὶ τὴν ασιλείαν Ἐρεχθεὺς λαμβάνει.* Et postea: *Ποσειδῶνος δὲ καὶ τὸν Ἐρεχθέα καὶ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καταλύσαντος, Κέκροψ ὁ πρεσβύτα- ος τῶν Ἐρεχθέως παίδων ἐβασίλευσεν.* Vide sis etiam Arunde- lianam Epocharum stelam, l. 23.]

v. 863. *ΑΟΙΝΟΙΣ.* Vide quae ad v. 107.

[Ibid. *ΕΜΜΑΝΕΙΣ.* Aurat. *ἐμμανής.*]

[v. 865. *ΙΔΡΥΣΗι ΚΑΡΑ.* f. *Ἱδρύσῃς ἄρη*, vel *ἄρην.* *Sta- tuas*, id est, *pones*, *bellum civile*, *mortem*, *inter meos cives.*]

[v. 867. *ΟΥ ΜΟΛΙΣ ΠΑΡΩΝ.* f. *ὃς μόλις παρῇ.* *Qui aegre accedat.*]

[v. 868. *ΕΝ Ωι ΤΙΣ ΕΣΤΑΙ.* Lucanus de bello civili lo- quens, l. 12.

Bella geri placuit nullos habitura triumphos.]

[Ibid. *ΔΕΙΝΟΣ ΕΥΚΛΕΙΑΣ ΕΡΙΣ.* Xenoph. de Apibus, Cyr.[q] Paed. V. p. 118. *Οὕτω δεινός τις ἔρως αὐταῖς ἄρχεσθαι.* Virgil. Georgic. III. 112.

p) V. p. 55. Bip. (VI. p. 195. Sp.) q) Cyrop. V, c. I, 24.

Tantus amor laudum, tantae est victoria curae.]

[v. 869. *ΕΝΟΙΚΙΟΥ Δ' ΟΡΝΙΘΟΣ.* *Sunt enim galli*, ut loquitur Varro de Re Rustica, III. 9., *in certamine pertinaces*, — *et ad proeliandum inter se maxime idonei.* Philo, Περὶ τοῦ πάντα σπουδαῖον εἶναι ἐλεύθερον, p. 885. Οἱ γοῦν ἀλεκτρυόνες οὕτως εἰώθασι φιλοκινδύνως ἀγωνίζεσθαι, ὥστε ὑπὲρ τοῦ μὴ εἶξαι καὶ παραχωρῆσαι, κἂν ἡττῶνται ταῖς δυνάμεσιν οὐχ ἡττώμενοι ταῖς εὐτολμίαις, ἄχρι γὰρ θανάτου παραμένουσιν.]

[Ibid. *ΟΥ ΛΕΓΩ.* Theocritus imitatus est hunc locum in Dioscuris, v. 72.

Ὀρνίχων φοινικολόφων τοιοίδε κυδοιμοί.]

[v. 885. *ΩΣ ΜΗΠΟΤ' ΕΙΠΗΙΣ.* Alludit ad quae supra dixerat, v. 781.

[v. 887. *ἘΡΡΕΙΝ.* f. ἔῤῥει.]

[v. 891. *ΟΥΤ' ΑΝ ΔΙΚΑΙΩΣ.* f. οὐκ ἂν δικαίως.]

[v. 893. *ΤΗΣΔΕ Γ' ΕΥΜΟΙΡΟΥ ΧΘΟΝΟΣ.* f. τῆσδε· ἐν μοίρᾳ χθονός.]

[v. 896. *ΟΙΖΥΟΣ.* Hesych. Οἰζύς· πτωχεία, κακοπάθεια, ταλαιπωρία, κακουχία.]

[v. 898. *ΕΥΣΘΕΝΕΙΝ.* Vel εὐθενεῖν, v. 911.]

[v. 902. *ΕΞΕΣΤΙ ΓΑΡ ΜΟΙ ΜΗ ΛΕΓΕΙΝ.* f. Ἔξεστι γάρ τί μοι λέγειν, vel τοί μοι λέγειν.]

[v. 903. *ΘΕΛΞΕΙΝ Μ' ΕΟΙΚΑΣ.* Redundat τὸ ἔοικας, quod et plus semel supra annotavimus.]

[v. 907. *ΚΑΙ ΤΑΥΤΑ ΓΗΘΕΝ.* f. καὶ τἄλλα γῆθεν.]

v. 910. *ΚΑΙ ΒΡΟΤΩΝ ΕΠΙΡΡΥΤΟΝ.* Forte βοτῶν. Nam de hominibus postea fit mentio.

v. 919. *ΔΕΞΟΜΑΙ ΠΑΛΛΑΔΟΣ ΞΥΝΟΙΚΙΑΝ.* Dinarchus r) κατὰ Δημοσθ. Αὗται αἱ σεμναὶ θεαὶ τῇ πρὸς Ὀρέστην ἐν τούτῳ τῷ συνεδρίῳ κρίσει γινομένῃ καὶ τῇ τούτου ἀληθείᾳ συνοίκους ἑαυτὰς εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον κατέστησαν. [Aristophanes Equit. v. 1308.

Εἰ δ' ἀρέσκοι ταῦτ' Ἀθηναίοισι, καθῆσθαί μοι δοκῶ
Εἰς τὸ Θησεῖον πλεούσαις, ἢ 'πὶ τῶν σεμνῶν θεῶν.

Ad quae verba Suidas in voce Θησεῖον· τουτέστι τῶν Ἐριννύων· εἰς γὰρ ταῦτα τὰ ἱερὰ οἱ ἱκέται καθήμενοι ἀσυλίαν εἶχον. Ex Scholiaste deprompta haec sunt, ubi tamen οἰκέτων et οἰκέται pro legitur. Quod vero monet Aemilius Portus in Suidam, apud Scholiastem legi ἀσυλίαν εἶχον, observatio est nihili; ille enim de Theseo tantum loquitur, Suidas de utroque.]

v. 921. *ΑΡΗΣ ΤΕ ΦΡΟΥΡΙΟΝ.* Distingue propter antistrophen:

—— Ἄρης
Τε φρούριον. ——

---

r) Dinarch. p. 61. Rsk. (§. 87. Bk.)

[v. 927. *ΒΙΟΥ ΤΥΧΑΣ ΟΝΗΣΙΜΟΥΣ.* f. ὀνησίμου.]

[v. 928. *ΕΞΑΜΒΡΟΣΑΙ.* Aur. ἐξαμβλῶσαι. *Aboriri facere.*]

[v. 930. *ΤΑΔ' ΕΓΩ ΠΡΟΦΡΟΝΩΣ.* Vide Suidam in Θησεῖον ex Aristophane modo citato.]

[v. 931. *ΔΥΣΑΡΕΣΤΟΙΣ.* Vide quae annotavimus ad Agamemn. v. 69.]

[v. 935. *ΤΟΥΤΩΝ.* Aur. οὗτος.]

[v. 936. *ΠΛΗΓΑΙ ΒΙΟΤΟΥ.* Vide sis virum cl. Pet. Victor. Var. Lect. XXXVII. 7.]

[v. 939. *ΚΑΙ ΜΕΓΑ ΦΩΝΟΥΝΤ'.* Sophocl. Antig. v. 129.

> Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόμπους
> Ὑπερεχθαίρει. —

Horat. Od. IV. 6. [init.]

> Dive quem proles Niobaea magnae
> Vindicem linguae, Tityosque raptor
> Sensit. —

Poterit vero h. l. legi καὶ μέγα φρόνουντ'. *)]

[v. 943. *ΦΛΟΓΜΟΣ.* Vir cl. Petr. Victor. Var. Lect. XXXII. 10. „In nostro patrio sermone duo verba habemus, quibus ostendimus, posse nos non sine causa sperare eo anno olearum ubertatem futuram: cum scilicet contingit in arboribus ipsis, quod appellamus *migniolare*, et cum easdem postea bene deflorescere dicimus. Est igitur apud nos distinctum *florere* ab eo quod vocamus *migniolare.* Prius enim fit in oleis, quod hoc verbo appellamus, quam ipsae florere incipiant; ut nos capimus in ipsis hoc verbum florere. Nec tamen duobus nominibus utimur in floribus ullis aliarum arborum notandis; sed uno tantum contenti sumus. Cum attenderim autem non duobus uti solitos in olea etiam Latinos, ut ex scriptis quae restant intelligere licet. Dicunt enim semper *florere*, nec geminos illos quasi status in floribus duobus diversis vocabulis ostendunt. Nos vero florere oleas dicimus, cum copia baccarum ea, quam vocamus *mignia*, aperta est: tunc enim magis refert florem, speciemque ipsius maiorem praebet. Marcus certe Cicero, ut opinor, eo verbo usus esset, si ipsi habuissent, cum in primo libro de Divinatione s) de Thalete inquit: *Omnem oleam, antequam florere coepisset, in agro Milesio coëmisse dicitur.* Existimo autem ipsum intelligere voluisse, quod nos dicimus *migniolare.* Nec tamen hoc etiam ipsum certum signum est: contingit enim aliquando id, vel saepe potius, nec tamen baccae sequuntur. Sed neque etiam flos ipse est satis certa nota; tunc enim agricolae me-

s) I, 49, 111.

*) *φρονοῦντ' voluit.*

lius sperare incipiunt, cum flores perforati cadunt. Quam non omnino recte Cicero[t]) inquit in secundo eorumdem librorum: *Ut agricola, cum florem oleae videt, baccam se quoque visurum sperat.* Potius enim recte *deflorere* quam *florere* ipsum baccarum futurarum signum est. Quod testatur etiam Theophrastus affirmatque sui quoque temporis rusticos, ut nostri faciunt, eo signo uti solitos. Eius autem verba sunt in primo libro de Stirpium Historia[u]): *Οἷον ἄμπελος ἐλαία, ἧς καὶ ἐκπίπτοντα διατετρημένα φαίνεται. Καὶ τοῦτο σημεῖον λαμβάνουσιν εἰ καλῶς ἀπήνθηκεν· ἐὰν γὰρ συγκαυθῇ ἢ βρεχθῇ, συναποβάλλει τὸν καρπὸν, καὶ οὐ τετρημένον γίνεται.* Est autem διατετρημένον *ἄνθος*, flos, quem ipse vocavi quoque *perforatum*. Quod vero doctissimus scriptor inquit *συγκαυθῇ*, ostendens alterum eorum quae laedunt florem, idem malum significare volens Horatius[x]) in epistola ad Celsum dixit:

—— oleamque momorderit aestus.

In ode vero quadam, quod fecit illic Theophrastus, ambo coniunxit, quae interitum afferunt floribus, ita canens, Od. III. 1. [y])

Fundusque mendax, arbore nunc aquas
Culpante, nunc torrentia agros
Sidera. ——

Nec tamen illic de olea tantum poeta loquitur, sed de omni arbore, ut apparet, qui etiam tertiam quandam causam affert interitus ipsarum, id est, *hiemes iniquas.* Superius incommodum videtur Aeschylus in Eumenidibus φλογμὸν vocasse cum ita induxit Deas illas, ultrices scelerum, loquentes optabant autem eo tempore omnia bona agro Attico:

Δενδροπήμων δὲ μὴ πνέοι βλάβα,
Τὰν ἐμὰν χάριν λέγω,
Φλογμός τ' ὀμματοστερὴς φυτῶν,

et quae sequuntur." Haec ille.]

[Ibid. *ΟΜΜΑΤΟΣΤΕΡΗΣ.* Aliud est ὀμματοστερ. apud Euripidem in Phoeniss. v. 331. nempe, *oculis privatus caecus.* Est vero ὄμμα hic gemma, germen in plantis. Gloss. *Βλαστός, pullulus germen, ὀφθαλμὸς ἀμπέλου, gemma, ὀφθαλμοῦ κόρη, pupula.* Plin. [z]) XXXVII. 5. *Oculi in arborum surculis proprie vocantur, unde germinant.* Oppianus ὄμμα vocat Cyneg. I. 128.

Ὁππότε καὶ καλύκεσσι καὶ ἄνθεσιν ὄμματα λύει.

---

t) de div. II, 6, 16.
u) I, 22. p. 64 ed. Amstel.
x) Hor. Epist. I, 8, 5.
y) v. 30.
z) Nat. Hist. XVII, cap. 21. init.

Neque enim iis assentior, qui reponunt ὄμματα. Nam Plinius [Nat. Hist.] XXI. 5. de rosa dixit, *nudantibus se nodulis.* Poeta vetus:

Dum levat una caput dumque explicat altera nodum.]

v. 948. *ΞΥΝ ΔΙΠΛΟΙΣ ΕΜΒΡΥΟΙΣ ΤΡΕΦΟΙ ΧΡΟΝΩι.* Lege tam sensus quam metri gratia:

Ξὺν διπλοῖσιν ἐμβρύοις
Γαῖα τρέφοι χρόνῳ. —

Oves gemelliparae, διδυμοτόκοι, de quibus Aristoteles, Hist. Animal. VI. 19. *Διδυμοτοκοῦσι δὲ καὶ πρόβατα καὶ αἶγες, διά τε εὐβοσίαν καὶ ἐὰν ὁ κριὸς ἢ ὁ τράγος ᾖ διδυμοτόκος, ἢ ἡ μήτηρ.* Theocritus, Idyll. I. 25. διδυματόκους appellat. *Ἔμβρυον* generalius dicitur de omni foetu et prole nondum edito. Hom. Odyss. *Ι'*. 341. de ovibus, prout noster, et capris,

Ἑζόμενος δ' ἤμελγεν ὄϊς καὶ μηκάδας αἶγας,
Πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ.]

[v. 949. *ΤΡΕΦΟΙ.* f. τέκοι.]

[v. 955. *ΠΕΡΙ Τ' ΑΝΘΡΩΠΩΝ.* f. παρά.]

[v. 956. *ΦΑΝΕΡΩΣ.* f. φανερῶν.]

[v. 957. *ΤΟΙΣ ΜΕΝ ΑΟΙΔΑΣ.* Quatenus iustitiae ministrae: auctor Hymni in Eumenides, v. 14.

Ἀλλ' αἰὲν θνητῶν πάντων ἐπ' ἀπείρονα φῦλα
Ὄμμα δίκης ἐφορᾶτε, δικασπόλοι αἰὲν ἐοῦσαι.]

[Ibid. *ΔΑΚΡΥΩΝ.* f. δακρύοις.]

v. 963. *ΕΧΟΝΤΕΣ.* Forsan ἔχουσαι.]

[v. 967. *ΜΕΤΑΚΟΙΝΟΙ.* Supplic. v. 1046.

Μετάκοινοι δ' αἱ φίλαι ματρὶ πάρεισι.]

v. 973. *ΟΜΜΑΤΑ ΠΕΙΘΟΥΣ.* [Sophocles apud Plutarchum de malignitate Herodoti, p. 854. *Ἀλλὰ δεινὸν τὸ τᾶς Πειθοῦς πρόσωπον.* Enimvero ὄμματα *Πειθοῦς* periphrastice dictum est] pro ipsa Suada. Idem apud hunc poetam plus semel notavimus.

v. 974. *ΟΤΙ ΜΟΙ ΓΛΩΣΣΑΝ.* [Vide quae ad Fragmentum *Ὅτι νῦν ἦλθ' ἐπὶ στόμα*, inter fragmenta incerta *).] Supra, v. 888.

Ἀλλ' εἰ μὲν ἁγνόν ἐστι σοι πειθοῦς σέβας,
Γλώσσης ἐμῆς μείλιγμα καὶ θελκτήριον.

[Ibid. *ΕΠΩΠΑι.* Hesych. *Ἐπωπᾷ· ἐφορᾷ, ἐποπτεύει. Ἐπωπάζει· τὰ αὐτά.* Ita distinguendum.]

v. 976. *ΖΕΥΣ ΑΓΟΡΑΙΟΣ.* Epithetum pluribus Diis commune, tum praecipue iis, qui rebus forensibus et facundiae praeerant, quo sensu de Iove intelligendum hoc loco: accedit quod a Plutarcho, de genio Socratis, p. 589. narratum, nempe Socratis patrem oraculo monitum fuisse, ut sa-

*) fr. 387. (p. 229. Schütz.)

cra faceret, *ὑπὲρ αὐτοῦ*, pro nato, *Διῒ ἀγοραίῳ καὶ Μοίραις.* [Aristides[a]) Iovem *ἀγοραῖον* vocari docet, qui in concionibus et iudiciis victoriam tribuit; Hymn. in Iovem: *Οὗτος μὲν ἐν ἐκκλησίαις καὶ δίκαις νίκην διδοὺς ἀγοραῖος κέκληται.* Eustath.[b]) ad Il. *Α'*. 54. *Ὅτι δὲ ἡ βουλευτικὴ ἀγορὰ τίμιόν τι καὶ θεῖον πρᾶγμα, δηλοῖ καὶ τὸ Διὸς ἀγοραίου βωμὸν ἱδρύσθαι ἀλλαχοῦ τε καὶ κατὰ Ἡρόδοτον περὶ Σικελίαν.* Hesychius, *Ἀγοραῖος Ζεύς· ἀγοραίου Διὸς βωμὸς Ἀθήνησιν.* Vide Meurs. Attic. p. 21. et Archont. p. 191.]

[v. 988. *ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΙ ΔΙΑΝΟΙΑι.* Concordia civium Aristot. Ethic. IX. 6. *Τὰς πόλεις ὁμονοεῖν φασιν, ὅταν περὶ τῶν συμφερόντων ὁμογνωμονῶσιν.* Callimachus, Hymno in Cererem, v. 135.

—— καὶ τάνδε σάω πόλιν ἔν θ' ὁμονοίᾳ,
Ἔν τ' εὐημερίᾳ. ——

Verum antiquissima editio, literis maiusculis impressa, *ἐν εὐηπελίᾳ.* Hesych. *Εὐηπελία· εὐθηνία, εὐεξία.* An potius legendum *Εὐωπελίᾳ* cum Etymologo[c])? sic enim ille: *Εὐηπελία ἡ εὐητηρία καὶ εὐθυνία, καὶ τὸ εὖ εἶναι, ὥς φησι Καλλίμαχος,*

Ἔν τ' εὐωπελίᾳ φέρε δ' ἀγρόθι νόστιμα πάντα·

εἴρηται δὲ παρὰ τὸ πέλειν ὠπέλης· καὶ ἐν συνθέσει, εὐωπέλεια· κατὰ τροπὴν εὐηπέλεια, ἐναντίον τῷ κακηπέλειᾳ. Ad quem locum vir cl. Frid. Sylburgius, „*Ἐν τε,*" inquit, „positum videtur pro *ἐνῆν τε*, seu *erat ibi.*" Loci nempe in Hymno ad Iovem immemor; legendum enim apud Etymologum, *εὐωπελίᾳ.*]

[v. 991. *ΑΡΑ.* f. *ἀρά.* *Precatio ex animo facta invenit viam.*]

[Ibid. *ΓΛΩΣΣΗΣ ΑΓΑΘΗΣ ΟΔΟΝ ΕΥΡΙΣΚΕΙ.* Pindarus, Nem. Od. VII. 74. [50 Bkh.]

—— εἰπεῖν
Φαενναῖς ἀρεταῖς ὁδὸν κυρίαν λόγων.

Euripides Rheso, v. 423.

—— εὐθεῖαν λόγων
Τέμνων κέλευθον. ——

Musaeus *ἐπέων κελεύθους* vocat, de Herous et Leandri Amoribus, v. 175. Callim. Hymn. I. 78.

—— λύρης εὖ εἰδότας οἴμους.]

v. 1000. *ΑΣΤΥΚΟΣ ΛΕΩΣ.* Erotianus[d]) legit *Ἀττικὸς* in voce *ἴκταρ.* *Ἴκταρ*, inquit, *ἐγγὺς παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς· ὡς καὶ Αἰσχύλος ἐν Εὐμενίσι φησί,*

Χαίρετ' Ἀττικὸς λεώς,
Ἴκταρ ἥμενοι Διός.

---

a) Vol. I. p. 15. C. Cant. b) Eust. p. 45, 11.
c) Etym. M. p. 390, 40. d) Erotian. p. 76. HSt.

[Athenae autem ἀστύ, per excellentiam, et eius incolae ἀστοί et ἀστικοί dicti fuere, ut Stephanus tradit. Vide etiam quae nos in vita Solonis. Iul. Poll.[e]) Onomast. IX. 4. Ἀπὸ μὲν τοῦ ἄστεως οὐκ ὁ ἀστὸς μόνον καὶ ἡ ἀστὴ, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀστυκὸς καὶ ὁ ἀστεῖος. Ab urbe quidem non urbanus modo et urbanitas, sed et urbicus et civilis.]

[v. 1002. *ΠΑΡΘΕΝΟΥ ΦΙΛΑΣ ΦΙΛΟΙ.* Aur. παρθένον φίλαν· vel f. παρθένους φίλας.]

[v. 1004. *ΥΠΟ ΠΤΕΡΟΙΣ ΟΝΤΑΣ.* Agamemn. v. 135 Κνεφάζειν, *obumbrare*, ἐπισκιάζειν. Psalm. XVII. 8. Ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων, de protectione divina. Theophylact. in D. Luc. I. 35. Ὡς γὰρ ὄρνις ἐπισκιάζει τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὅλα ταῖς πτέρυξιν αὐτῆς περιλαμβάνουσα, οὕτω καὶ ἡ τοῦ θεοῦ δύναμις ὅλην περιέλαβε τὴν παρθένον· καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ἐπισκιάζειν. *Sicut enim avis pullos obumbrat suos, quae totis alis circumdat eos, ita virtus Dei totam circumdedit virginem; quod obumbrare dicitur.*]

v. 1008. *ΠΡΟΠΟΜΠΟΝ.* Forsan προπομπῶν.

[v. 1014. *ΠΑΙΔΕΣ ΚΡΑΝΑΟΥ.* Aristophanes, Avib. v. 123.

Ἔπειτα μείζων τῶν Κραναῶν ζητεῖς πόλιν.

Scholiastes: τῶν Ἀθηνῶν· διὰ τὸ τραχὺ καὶ λεπτόγεων, ἢ ἀπὸ Κραναοῦ βασιλέως. Idem Aristophanis in Acharn. v. 75.

Ὦ Κραναὰ πόλις. ——

Scholiastes: Τοῦτο τέτραπται ὑπὸ τῶν παλαιῶν· καὶ Αἰσχύλος γὰρ καὶ Σοφοκλῆς ἐχρήσαντο τῇ λέξει· λέγει δὲ κραναὰς τὰς Ἀθήνας, ἤτοι τὰς τραχείας, λεπτόγεως γὰρ ἡ Ἀττική· ἢ ἀπὸ Κραναοῦ τινος, ὃς ἦν τῶν αὐτοχθόνων εἷς. Et sane ad rem potius accedere videtur sententia posterior; erat enim Cranaus secundus Athenarum rex, cuius etiam fit mentio in Arundeliana epocharum stela a Seldeno primum edita, L. 5. Ἀφ' οὗ δίκη Ἀθήνησιν ἐγένετο Ἄρει καὶ Ποσειδῶνι, ὑπὲρ Ἁλιῤῥοθίου τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ ὁ τόπος ἐκλήθη Ἄρειος πάγος, ἔτη ΧΗΗ|Δ|ΔΙΙΙΙ, βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Κραναοῦ. *A quo lis intercessit Marti et Neptuno super Halirrothio Neptuni filio, et locus dictus est Arius Pagus, anni MCCLXVIII, regnante Athenis Cranao.* Ubi videsis Seldenum, et D. Humphridum Prideaux.]

[v. 1024. *ΑΙΝΩ ΔΕ.* f. γέ.]

[v. 1035. *ΒΑΤ' ΕΚ ΔΟΜΩΝ.* Anapaesti non sunt, prout Cantero visum est, sed monostrophica.]

[v. 1036. *ΝΥΚΤΟΣ ΠΑΙΔΕΣ.* Virgil. Aen. VII. 331. de Alecto:

—— virgo sata nocte.]

---

e) Poll. IX, 17.

[v. 1038. *ΧΩΡΕΙΤΕ ΓΑΣ ΥΠΟ ΚΕΥΘΕΣΙΝ.* Quippe cum templum Eumenidum Areopago erat proximum. Pausan. f) in Atticis, c. 28. *Πλησίον δὲ*, Areopagi, *ἱερὸν θεῶν ἐστιν ἃς καλοῦσιν Ἀθηναῖοι Σεμνάς.* Scholiastes Thucydidis, I. 126. *Τῶν Σεμνῶν θεῶν, τῶν Ἐριννύων, κατ' ἀντίφρασιν· ἃς μετὰ τὸν Ὀρέστην οἱ Ἀθηναῖοι πλησίον τοῦ Ἀρείου πάγου ἱδρύσαντο.* Ulpianus in Comment. ad Orat. Demosthenis in Midiam, *ἱερὸν* Eumenidum, *καὶ τὸ ἱερὸν πλησίον ἵδρυτο τῆς βουλῆς.* Diserte Euripides Electra g) prope finem:

Πάγον παρ' αὐτὸν χάσμα δύσονται χθονὸς,
Σεμνὸν βροτοῖσιν εὐσεβὲς χρηστήριον.

[v. 1044. *ΣΕΜΝΑΙ.* Alio sensu accepta fuit haec vox v. 386. nempe pro *severis*: hic vero *κατ' ἀντίφρασιν*, eadem prorsus ratione, qua et Eumenides dicebantur absoluto Oreste. Scholiastes Thucydidis supra memoratus: *Τῶν σεμνῶν θεῶν· τῶν Ἐριννύων, κατ' ἀντίφρασιν· ἃς μετὰ τὸν Ὀρέστην οἱ Ἀθηναῖοι πλησίον τοῦ Ἀρείου πάγου ἱδρύσαντο.* Cui favet quod earum simulacra in illo templo nihil terribile prae se tulissent. Pausanias in Attic. c. 28. [§. 6.] *Τοῖς δὲ ἀγάλμασιν οὔτε τούτοις ἔπεστιν οὐδὲν φοβερὸν, οὔτε ὅσα ἄλλα ἀνάκειται θεῶν τῶν ὑπογαίων.*]

[v. 1045. *ΣΠΟΝΔΑΙ Δ' ΕΣ ΤΟ ΠΑΝ ΕΝΔΑΙΔΕΣ ΟΙΚΩΝ.* Plurimi in hac tragoedia occurrunt ritus ad sacra Eumenidum pertinentes, qui non temere alibi: ut praeter hunc locum etiam v. 108 et 838.

[v. 1046. *ΟΛΟΛΥΞΑΤΕ.* Hesych. *Ὀλολυγή· φωνὴ γυναικῶν, ἣν ποιοῦνται ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐχόμεναι.* Callimachus, Hymn. V. 139. Palladem ut excipiant suadet,

—— σύν τ' εὔγμασι σύν τ' ὀλολυγαῖς.

Herodotus etiam monet, IV. 9. *ὀλολύζειν* proprie dictum de clamore quem tollebant, mactata victima, qui sacris intererant.]

---

f) I, 28, 6.
g) v. 1278. Matth.

IN SUPPLICES.

ΥΠΟΘ. Argumentum huius tragoediae excidit: poterit vero peti ex Apollodoro, II. 1. Zenobio, Cent. II. 6. Eustathio in Homerum, vel denique ex Scholiaste nostro in Prometheum, v. 852.

[ARGUMENTUM.

Epaphus filius Iovis et Ius, a contactu Iovis dictus, genuit Belum, qui duos filios habuit, Aegyptum et Danaum. Aegypti autem erant quinquaginta filii, et Danai totidem filiae; Aegyptus autem, ut regnum fratris ad se averteret, cupiebat suos filios cum patruelibus uxoribus coniungere; quod ipse Danaus ei recusabat, partim ob regnum, partim ob periculum necis, quam sibi instare ab uno filiorum fratris, ab oraculo cognoverat. Cum tamen Aegyptus esset potentior, et vi adigere Danaum ad conditionem filiorum accipiendam pararet, Danaus filias navi imposuit, et Argos aufugit, unde meminerat Io auctorem sui generis olim venisse; ubi post regnavit, et Danais nomen a se dedit. Inducitur itaque Chorus Danaidum supplicantium apud Argos, ut Argivi defendant illas ab iniuria violentarum et iniustarum nuptiarum.]

Dram. pers. *ΔΑΝΑΟΣ.* In quatuor hisce ultimis tragoediis personarum nomina satis incurie fabulis praefixa, tum passim in ipsis fabulis affixa, et qua ratione id factum est, iamdiu monuimus ad Agamemnonem. Cum argumento huius tragoediae nihil dubii est, quin personarum nomina una interciderunt: et quae in vulgatis editionibus habentur a nuperis quibusdam lectoribus pro libitu affixa, quo fit ut minus inter se consentiant, non modo in Agamemnone et Choephoris, sed et in hac ipsa tragoedia: etenim in Stephani et Canteri editionibus loco ultimo inter personas dramatis recensentur *Κόραι* eaedem quae Chorus, in aliis vero editionibus *Κῆρυξ Αἰγυπτιαδῶν*, multo rectius: in omnibus quidem habetur *Πρεσβύτης* alius a Danao: cum tamen cuivis facile constabit eandem esse personam. Qui *Πρεσβύτης* dicitur Danaidas *filias* appellat, seipsum *patrem*, v. 185.

Παῖδες φρονεῖν χρή. ξὺν φρονοῦντι δ' ἵκετε
Πιστῷ γέροντι τῷδε ναυκλήρῳ πατρί.
Filiae, sapere oportet: cum prudenti vero venitis
Fido sene me nauclero patre.

Eundem pro patre agnoscunt Virgines v. 112.

Πάτερ φρονούντως πρὸς φρονούσας ἐννέπεις.

Quinetiam patrem earum fuisse constat ex iis quae dicit rex Argivorum, v. 525,

Ἀλλ' οὔτι δαρὸν χρόνον ἐρημώσει πατήρ.

[Ovid. Epist. Heroid. XIV. 114.

Cum sene nos inopi turba vagamur inops.]

[*ΚΗΡΥΞ*. Immo, *κῆρυξ Αἰγυπτιαδῶν. Praeco filiorum Aegypti.*]

v. 1. *ΑΦΙΚΤΩΡ*. Hesychius, *Ἀφίκτορα· τὸν ἱκέσιον Δία.* Sc. cum *ἀφίκτωρ* de deo dicitur, *supplicum praesidem* innuit, cum de homine, *supplicem* ipsum, ut v. 249.

Κλάδοι γε μὲν δὴ κατὰ νόμους ἀφικτόρων.

[Idem dicitur *Ζεὺς ἱκτὴρ*, v. 487. *Ζεὺς ἱκέσιος* v. 624, *qui praeest supplicibus*. Homer. Odyss. *Ι'*. 270.

Ζεὺς δ' ἐπιτιμήτωρ ἱκετάων τε ξείνων τε,
Ξείνιος, ὃς ξείνοισιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.

Q. an sit *Ζεὺς ἀφίκτωρ advenarum praeses. Ἄφιξις adventus.*]

[Ibid. *ΕΠΙΔΟΙ*. Verbum Aeschylo peculiare, vide quae ad Sept. Theb. v. 109.]

[v. 2. *ΣΤΟΛΟΝ*. Unam duntaxat navim. Ita Lycophron navim Paridis *εἰναφώσσωνα στόλον* dicit v. 101. Apollon. Argon. I. 704.

—— *Ὅστις στόλου ἡγεμονεύει.*

Ubi Scholiastes: *Στόλος δέ ἐστιν ἐπὶ πρᾶξιν τινὰ πορευόμενον πλῆθος, εἴτε ἐπὶ νεῶν εἴτε καὶ πεζῇ. Καὶ σχεδὸν ἐπὶ πάσης ὁρμῆς καὶ μείζονος παρασκευῆς. Ἐνταῦθα δὲ στόλον τὸ τῆς μιᾶς νεὼς πλῆθος εἶπε.* Ita Latine *classis* de una nave. Virg. Aen. VI. 1.

Sic fatur lachrymans, classique immittit habenas.

Ad quem locum Servius: *Suae navi, quae classis, ut in primo diximus, ἀπὸ τῶν κάλων, id est, a lignis:* Unde Horatius a) Od. III. 11.

Me vel extremos Numidarum in agros
Classe releget.

Haec Servius. Porro navis illa quam fabrefecit Danaus, ab auctore Danao, Danaïs dicta erat. Schol. Apollonii in Argonaut. I. 4, *Ἄλλοι δὲ λέγουσι Δαναὸν διωκόμενον ὑπὸ Αἰγύπτου*

a) v. 47.

ρῶτον κατασκεύασαι (navem) ὅθεν καὶ Δαναῒς ἐκλήθη. Quin ecundum alios πεντηκόντορος appellabatur. Arundeliana Epoharum stela, a Seldeno edita, Ἀφ' οὗ ναυ.... η.... ων ἐξ Αἰύπτου.... ις τὴν Ἑλλάδα ἔπλευσε καὶ ὠνομάσθη Πεντηκόντορος. loc vero nomen navi impositum fuisse volunt a numero Daaidum. Apollodor. II. 1. Ναῦν πρῶτος κατεσκεύασε τὴν κληθεῖαν ὡς ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ πεντηκόντορον, ἐν τὰς κόρας ἐνθέμενος ἔφυγε. Quod et iisdem paene verbis traunt Scholiastes Homeri atque Eustathius ad Iliad. Α'. p. 37. 26. Mira tamen est haec nominis originatio; videtur enim, rout monet Seldenus, *a remorum potius numero seu versu aut rdine unico qui ex quinquaginta constabat, impositum fuisse, ti et Argo navi. Ita etiam* τριακόντορος, τεσσαρακόντορος, *et imiliter naves aliae longae dictae sunt.*]

v. 4. *ΛΕΠΤΟΒΑΘΩΝ.* Versus anapaesti ratio postulat t legatur τῶν λεπτοβαθῶν· locumque hoc modo distingui nallem,

Στόλον ἡμέτερον ναΐον ἀρθέντ'
Ἀπὸ προστομίων τῶν λεπτοβαθῶν.

In exemplari Vict. legitur λεπτομάθων, sed lege λεπταμάθων, *enuis arenae* i. e. *arenosis*.]

[v. 5. *ΔΙΑΝ ΧΘΟΝΑ.* Hesych. Δῖαν· μεγάλην ἢ ἔνδοξον. *Regio celebris.* Plin. H. N. IV. 11. *Oppidum fuit Tirida, Diomedis equorum stabulis dium.* De Aegypto Herod. II. 35. ait, λέω θωϋμάσια ἔχει ἢ ἄλλη πᾶσα χώρη, καὶ ἔργα λόγου μέζω παρέεται πρὸς πᾶσαν χώρην.]

[Ibid. *ΛΙΠΟΥΣΑΙ.. ΦΕΥΓΟΜΕΝ.* Virg. Ecl. I. 3.

Nos patriae fines et dulcia linquimus arva,
Nos patriam fugimus.]

v. 6. *ΣΥΓΧΟΡΤΟΝ.* Σύγχορτος *vicinus ex v. l. sed sine exemplo*, inquit H. Stephanus. Ecce autem exemplum, σύγχορτον Συρίᾳ *vicinam Syriae*, sive, ut nos vertimus, *conterminam.* Clare Hesychius in Αὐλῆς... καὶ γὰρ τὰ ὅμορα σύγχορτα λέγουσι. Χόρτος enim inter reliqua significata *terminum* denotat, ut veteres Grammatici tradunt. Etymolog. b) Χόρτος αὐλῆς, ὁ τῆς αὐλῆς ὅρος. Euripides Andromacha, v. 17.

Σύγχορτα ναίω πεδία ——

Quibus ex verbis corruptissimum et mancum Hesychii locum in Χόρτος emendandum vidit Florens Christianus. Scholiastes Euripidis, ad ea verba, ὅμορα. Ἐν χόρτοις διέγραφον τὰς πόλεις οἱ ἄρχοντες.

[Ibid. *ΣΥΡΙΑι.* Sc. Syriae Palaestinae. Ptol. Geogr. V. 16. Παλαιστίνη Συρίας ἢ Ἰουδαία περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἄρκτων Συ-

---

b) Etym. M. p. 813, 54.

Tantus amor laudum, tantae est victoria curae.]

[v. 869. *ΕΝΟΙΚΙΟΥ Δ' ΟΡΝΙΘΟΣ.* *Sunt enim galli*, ut loquitur Varro de Re Rustica, III. 9., *in certamine pertinaces*, — *et ad proeliandum inter se maxime idonei.* Philo, Περὶ τοῦ πάντα σπουδαῖον εἶναι ἐλεύθερον, p. 885. *Οἱ γοῦν ἀλεκτρυόνες οὕτως εἰώθασι φιλοκινδύνως ἀγωνίζεσθαι, ὥστε ὑπὲρ τοῦ μὴ εἶξαι καὶ παραχωρῆσαι, κἂν ἡττῶνται τοῖς δυνάμεσιν οὐχ ἡττώμενοι ταῖς εὐτολμίαις, ἄχρι γὰρ θανάτου παραμένουσιν.*]

[Ibid. *ΟΥ ΛΕΓΩ.* Theocritus imitatus est hunc locum in Dioscuris, v. 72.

Ὀρνίχων φοινικολόφων τοιοίδε κυδοιμοί.]

[v. 885. *ΩΣ ΜΗΠΟΤ' ΕΙΠΗιΣ.* Alludit ad quae supra dixerat, v. 781.

[v. 887. *ΕΡΡΕΙΝ.* f. ἔρρει.]

[v. 891. *ΟΥΤ' ΑΝ ΔΙΚΑΙΩΣ.* f. οὐκ ἂν δικαίως.]

[v. 893. *ΤΗΣΔΕ Γ' ΕΥΜΟΙΡΟΥ ΧΘΟΝΟΣ.* f. τῇσδ'· ἐν μοίρᾳ χθονός.]

[v. 896. *ΟΙΖΥΟΣ.* Hesych. *Οἰζύς· πτωχεία, κακοπάθεια, ταλαιπωρία, κακουχία.*]

[v. 898. *ΕΥΣΘΕΝΕΙΝ.* Vel εὐθενεῖν, v. 911.]

[v. 902. *ΕΞΕΣΤΙ ΓΑΡ ΜΟΙ ΜΗ ΛΕΓΕΙΝ.* f. Ἔξεστι γάρ τί μοι λέγειν, vel τοί μοι λέγειν.]

[v. 903. *ΘΕΛΞΕΙΝ Μ' ΕΟΙΚΑΣ.* Redundat τὸ ἔοικας, quod et plus semel supra annotavimus.]

[v. 907. *ΚΑΙ ΤΑΥΤΑ ΓΗΘΕΝ.* f. καὶ τἄλλα γῆθεν.]

v. 910. *ΚΑΙ ΒΡΟΤΩΝ ΕΠΙΡΡΥΤΟΝ.* Forte βοτῶν. Nam de hominibus postea fit mentio.

v. 919. *ΔΕΞΟΜΑΙ ΠΑΛΛΑΔΟΣ ΞΥΝΟΙΚΙΑΝ.* Dinarchus[r]) κατὰ Δημοσθ. *Αὗται αἱ σεμναὶ θεαὶ τῇ πρὸς Ὀρέστην ἐν τούτῳ τῷ συνεδρίῳ κρίσει γινομένῃ καὶ τῇ τούτου ἀληθείᾳ συνοίκους ἑαυτὰς εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον κατέστησαν.* [Aristophanes Equit. v. 1308.

Εἰ δ' ἀρέσκοι ταῦτ' Ἀθηναίοισι, καθῆσθαι μοι δοκῶ
Εἰς τὸ Θησεῖον πλεούσαις, ἢ 'πι τῶν σεμνῶν θεῶν.

Ad quae verba Suidas in voce *Θησεῖον· τουτέστι τῶν Ἐριννύων· εἰς γὰρ ταῦτα τὰ ἱερὰ οἱ ἱκέται καθήμενοι ἀσυλίαν εἶχον.* Ex Scholiaste deprompta haec sunt, ubi tamen οἰκέται et οἰκεῖαι pro legitur. Quod vero monet Aemilius Portus in Suidam, apud Scholiastem legi *ἀσυλίαν εἶχον*, observatio est nihili; ille enim de Theseo tantum loquitur, Suidas de utroque.]

v. 921. *ΑΡΗΣ ΤΕ ΦΡΟΥΡΙΟΝ.* Distingue propter antistrophen:

— Ἄρης
Τε φρούριον. —

---

r) Dinarch. p. 61. Rsk. (§. 87. Bk.)

[v. 927. *ΒΙΟΥ ΤΥΧΑΣ ΟΝΗΣΙΜΟΥΣ.* f. *ὀνησίμου.*]

[v. 928. *ΕΞΑΜΒΡΟΣΑΙ.* Aur. *ἐξαμβλῶσαι. Aboriri fa-re.*]

[v. 930. *ΤΑΔ' ΕΓΩ ΠΡΟΦΡΟΝΩΣ.* Vide Suidam in *Θη-ῖον* ex Aristophane modo citato.]

[v. 931. *ΔΥΣΑΡΕΣΤΟΙΣ.* Vide quae annotavimus ad gamemn. v. 69.]

[v. 935. *ΤΟΥΤΩΝ.* Aur. *οὗτος.*]

[v. 936. *ΠΛΗΓΑΙ ΒΙΟΤΟΥ.* Vide sis virum cl. Pet. Vi-tor. Var. Lect. XXXVII. 7.]

[v. 939. *ΚΑΙ ΜΕΓΑ ΦΩΝΟΥΝΤ'.* Sophocl. Antig. . 129.

> *Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόμπους*
> *Ὑπερεχθαίρει.* ——

lorat. Od. IV. 6. [init.]

> Dive quem proles Niobaea magnae
> Vindicem linguae, Tityosque raptor
> Sensit. ——

Poterit vero h. l. legi *καὶ μέγα φρόνουντ'.* *)]

[v. 943. *ΦΛΟΙΓΜΟΣ.* Vir cl. Petr. Victor. Var. Lect. XXXII. 10. „In nostro patrio sermone duo verba habemus, uibus ostendimus, posse nos non sine causa sperare eo anno learum ubertatem futuram: cum scilicet contingit in arbo-ibus ipsis, quod appellamus *migniolare*, et cum easdem ostea bene deflorescere dicimus. Est igitur apud nos distin-tum *florere* ab eo quod vocamus *migniolare.* Prius enim fit in leis, quod hoc verbo appellamus, quam ipsae florere inci-iant; ut nos capimus in ipsis hoc verbum florere. Nec ta-nen duobus nominibus utimur in floribus ullis aliarum arbo-um notandis; sed uno tantum contenti sumus. Cum atten-lerim autem non duobus uti solitos in olea etiam Latinos, ut x scriptis quae restant intelligere licet. Dicunt enim sem-er *florere*, nec geminos illos quasi status in floribus duobus liversis vocabulis ostendunt. Nos vero florere oleas dicimus, um copia baccarum ea, quam vocamus *mignia*, aperta est: unc enim magis refert florem, speciemque ipsius maiorem raebet. Marcus certe Cicero, ut opinor, eo verbo usus es-et, si ipsi habuissent, cum in primo libro de Divinatione [s]) le Thalete inquit: *Omnem oleam, antequam florere coepisset, in gro Milesio coëmisse dicitur.* Existimo autem ipsum intelli-ere voluisse, quod nos dicimus *migniolare.* Nec tamen hoc tiam ipsum certum signum est: contingit enim aliquando id, el saepe potius, nec tamen baccae sequuntur. Sed neque tiam flos ipse est satis certa nota; tunc enim agricolae me-

---

s) I, 49, 111.

*) *φρονοῦντ' voluit.*

lius sperare incipiunt, cum flores perforati cadunt. Quod non omnino recte Cicero t) inquit in secundo eorundem librorum: *Ut agricola, cum florem oleae videt, baccam se quoque visurum sperat.* Potius enim recte *deflorere* quam *florere* ipsum baccarum futurarum signum est. Quod testatur etiam Theophrastus affirmatque sui quoque temporis rusticos, ut nostri faciunt, eo signo uti solitos. Eius autem verba sunt in primo libro de Stirpium Historia u): *Οἷον ἄμπελος ἐλαία, ἧς καὶ ἐκπίπτοντα διατετρημένα φαίνεται. Καὶ τοῦτο σημεῖον λαμβάνουσιν εἰ καλῶς ἀπήνθηκεν· ἐὰν γὰρ συγκαυθῇ ἢ βρεχθῇ, συναποβάλλει τὸν καρπὸν, καὶ οὐ τετρημένον γίνεται.* Est autem διατετρημένον *ἄνθος*, flos, quem ipse vocavi quoque *perforatum*. Quod vero doctissimus scriptor inquit *συγκαυθῇ*, ostendens alterum eorum quae laedunt florem, idem malum significare videtur Horatius x) in epistola ad Celsum dixit:

—— oleamque momorderit aestus.

In ode vero quadam, quod fecit illic Theophrastus, ambo coniunxit, quae interitum afferunt floribus, ita canens, Od. III. 1. y)

Fundusque mendax, arbore nunc aquas
Culpante, nunc torrentia agros
Sidera. ——

Nec tamen illic de olea tantum poeta loquitur, sed de omni arbore, ut apparet, qui etiam tertiam quandam causam affert interitus ipsarum, id est, *hiemes iniquas*. Superius incommodum videtur Aeschylus in Eumenidibus *φλογμόν* vocasse, cum ita induxit Deas illas, ultrices scelerum, loquentes optabant autem eo tempore omnia bona agro Attico:

Δενδροπήμων δὲ μὴ πνέοι βλάβα,
Τὰν ἐμὰν χάριν λέγω,
Φλογμός τ' ὀμματοστερὴς φυτῶν,

et quae sequuntur." Haec ille.]

[Ibid. *ΟΜΜΑΤΟΣΤΕΡΗΣ.* Aliud est *ὀμματοστερής* apud Euripidem in Phoeniss. v. 331. nempe, *oculis privatus, caecus.* Est vero *ὄμμα* hic gemma, germen in plantis. Gloss. *Βλαστός, pullulus germen, ὀφθαλμὸς ἀμπέλου, gemma, ὀφθαλμοῦ κόρη, pupula.* Plin. z) XXXVII. 5. *Oculi in arborum surculis proprie vocantur, unde germinant.* Oppianus ὄμματα vocat Cyneg. I. 128.

Ὁππότε καὶ κάλυκεσσι καὶ ἄνθεσιν ὄμματα λύει.

---

t) de div. II, 6, 16.

u) I, 22. p. 64 ed. Amstel.

x) Hor. Epist. I, 8, 5.

y) v. 30.

z) Nat. Hist. XVII, cap. 21. init.

Neque enim iis assentior, qui reponunt ὄμματα. Nam Plinius [Nat. Hist.] XXI. 5. de rosa dixit, *nudantibus se nodulis.* Poeta vetus:

Dum levat una caput dumque explicat altera nodum.]

v. 948. *ΞΥΝ ΔΙΠΛΟΙΣ ΕΜΒΡΥΟΙΣ ΤΡΕΦΟΙ ΧΡΟΝΩι.* Lege tam sensus quam metri gratia:

Ξὺν διπλοῖσιν ἐμβρύοις
Γαῖα τρέφοι χρόνῳ. —

Oves gemelliparae, διδυμοτόκοι, de quibus Aristoteles, Hist. Animal. VI. 19. Διδυμοτοκοῦσι δὲ καὶ πρόβατα καὶ αἶγες, διά τε εὐβοσίαν καὶ ἐὰν ὁ κριὸς ἢ ὁ τράγος ᾖ διδυμοτόκος, ἢ ἡ μήτηρ. Theocritus, Idyll. I. 25. διδυματόκους appellat. Ἔμβρυον generalius dicitur de omni foetu et prole nondum edito. Hom. Odyss. *I'*. 341. de ovibus, prout noster, et capris,

Ἑζόμενος δ' ἤμελγεν ὄϊς καὶ μηκάδας αἶγας,
Πάντα κατὰ μοῖραν, καὶ ὑπ' ἔμβρυον ἧκεν ἑκάστῃ.]

[v. 949. *ΤΡΕΦΟΙ.* f. τέκοι.]
[v. 955. *ΠΕΡΙ Τ' ΑΝΘΡΩΠΩΝ.* f. παρά.]
[v. 956. *ΦΑΝΕΡΩΣ.* f. φανερῶν.]
[v. 957. *ΤΟΙΣ ΜΕΝ ΑΟΙΔΑΣ.* Quatenus iustitiae ministrae: auctor Hymni in Eumenides, v. 14.

Ἀλλ' αἰὲν θνητῶν πάντων ἐπ' ἀπείρονα φῦλα
Ὄμμα δίκης ἐφορᾶτε, δικασπόλοι αἰὲν ἐοῦσαι.]

[Ibid. *ΔΑΚΡΥΩΝ.* f. δακρύοις.]
v. 963. *ΕΧΟΝΤΕΣ.* Forsan ἔχουσαι.]
[v. 967. *ΜΕΤΑΚΟΙΝΟΙ.* Supplic. v. 1046.

Μετάκοινοι δ' αἱ φίλαι ματρὶ πάρεισι.]

v. 973. *ΟΜΜΑΤΑ ΠΕΙΘΟΥΣ.* [Sophocles apud Plutarchum de malignitate Herodoti, p. 854. Ἀλλὰ δεινὸν τὸ τᾶς Πειθοῦς πρόσωπον. Enimvero ὄμματα *Πειθοῦς* periphrastice dictum est] pro ipsa Suada. Idem apud hunc poetam plus semel notavimus.

v. 974. *ΟΤΙ ΜΟΙ ΓΛΩΣΣΑΝ.* [Vide quae ad Fragmentum Ὅτι νῦν ἦλθ' ἐπὶ στόμα, inter fragmenta incerta *).] Supra, v. 888.

Ἀλλ' εἰ μὲν ἁγνόν ἐστι σοι πειθοῦς σέβας,
Γλώσσης ἐμῆς μείλιγμα καὶ θελκτήριον.

[Ibid. *ΕΠΩΠΑι.* Hesych. Ἐπωπᾷ· ἐφορᾷ, ἐποπτεύει. Ἐπωπάζει· τὰ αὐτά. Ita distinguendum.]

v. 976. *ΖΕΥΣ ΑΓΟΡΑΙΟΣ.* Epithetum pluribus Diis commune, tum praecipue iis, qui rebus forensibus et facundiae praeerant, quo sensu de Iove intelligendum hoc loco: accedit quod a Plutarcho, de genio Socratis, p. 589. narratum, nempe Socratis patrem oraculo monitum fuisse, ut sa-

*) fr. 387. (p. 229. Schütz.)

cra faceret, ὑπὲρ αὐτοῦ, pro nato, Διῒ ἀγοραίῳ καὶ Μ... [Aristides[a]) Iovem ἀγοραῖον vocari docet, qui in concionibus et iudiciis victoriam tribuit; Hymn. in Iovem: Οὗτος μὲν ἐν ἐκκλησίαις καὶ δίκαις νίκην διδοὺς ἀγοραῖος κέκληται. Eustath.[b] ad Il. Α'. 54. Ὅτι δὲ ἡ βουλευτικὴ ἀγορὰ τίμιόν τι καὶ θεῖον χρῆμα, δηλοῖ καὶ τὸ Διὸς ἀγοραίου βωμὸν ἱδρύσθαι ἀλλαχοῦ τε καὶ κατὰ Ἡρόδοτον περὶ Σικελίαν. Hesychius, Ἀγοραῖος Ζεύς· ἀγοραίου Διὸς βωμὸς Ἀθήνησιν. Vide Meurs. Attic. p. 21. et Archont. p. 191.]

[v. 988. ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΙ ΔΙΑΝΟΙΑι. Concordia civium. Aristot. Ethic. IX. 6. Τὰς πόλεις ὁμονοεῖν φασιν, ὅταν περὶ τῶν συμφερόντων ὁμογνωμονῶσιν. Callimachus, Hymno in Cererem, v. 135.

—— καὶ τάνδε σάω πόλιν ἔν θ' ὁμονοίᾳ,
Ἔν τ' εὐημερίᾳ. ——

Verum antiquissima editio, literis maiusculis impressa, ἐν τ' εὐηπελίᾳ. Hesych. Εὐηπελία· εὐθηνία, εὐεξία. An potius legendum Εὐωπελίᾳ cum Etymologo[c])? sic enim ille: Εὐωπελία ἡ εὐητηρία καὶ εὐθυνία, καὶ τὸ εὖ εἶναι, ὥς φησι Καλλίμαχος,

Ἔν τ' εὐωπελίᾳ φέρε δ' ἀγρόθι νόστιμα πάντα·

εἴρηται δὲ παρὰ τὸ πέλειν ὠπέλης· καὶ ἐν συνθέσει, εὐωπέλεια· κατὰ τροπὴ εὐηπέλεια, ἐναντίον τῷ κακηπέλεια. Ad quem locum cl. Frid. Sylburgius, „Ἔν τε," inquit, „positum videtur pro ἐνῆν τε, seu erat ibi." Loci nempe in Hymno ad Iovem immemor; legendum enim apud Etymologum, εὐωπελίᾳ.]

[v. 991. ΑΡΑ. f. ἀρά. Precatio ex animo facta ... viam.]

[Ibid. ΓΛΩΣΣΗΣ ΑΓΑΘΗΣ ΟΔΟΝ ΕΥΡΙΣΚΕΙ. Pindarus, Nem. Od. VII. 74. [50 Bkh.]

—— εἰπεῖν
Φαενναῖς ἀρεταῖς ὁδὸν κυρίαν λόγων.

Euripides Rheso, v. 423.

—— εὐθεῖαν λόγων
Τέμνων κέλευθον. ——

Musaeus ἐπέων κελεύθους vocat, de Herons et Leandri Amoribus, v. 175. Callim. Hymn. I. 78.

—— λύρης εὖ εἰδότας οἴμους.]

v. 1000. ΑΣΤΥΚΟΣ ΛΕΩΣ. Erotianus[d]) legit Ἀττικὸς in voce ἴκταρ. Ἴκταρ, inquit, ἐγγὺς παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς· ὡς καὶ Αἰσχύλος ἐν Εὐμενίσι φησί,

Χαίρετ' Ἀττικὸς λεώς,
Ἴκταρ ἥμενοι Διός.

---

a) Vol. I. p. 15. C. Cant. b) Eust. p. 45, 11.
c) Etym. M. p. 390, 40. d) Erotian. p. 76. HSt.

Athenae autem ἄστυ, per excellentiam, et eius incolae ἀστοί et ἀστικοὶ dicti fuere, ut Stephanus tradit. Vide etiam quae nos in vita Solonis. Iul. Poll.[e]) Onomast. IX. 4. Ἀπὸ μὲν τοῦ ἄστεως οὐκ ὁ ἀστὸς μόνον καὶ ἡ ἀστὴ, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀστυκὸς καὶ ὁ ἀστεῖος. Ab urbe quidem non urbanus modo et urbanitas, sed et urbicus et civilis.]

[v. 1002. *ΠΑΡΘΕΝΟΥ ΦΙΛΑΣ ΦΙΛΟΙ*. Aur. παρθένον φίλαν· vel f. παρθένους φίλας.]

[v. 1004. *ΥΠΟ ΠΤΕΡΟΙΣ ΟΝΤΑΣ*. Agamemn. v. 135. Κνεφάζειν, *obumbrare*, ἐπισκιάζειν. Psalm. XVII. 8. Ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων, de protectione divina. Theophylact. in D. Luc. I. 35. Ὡς γὰρ ὄρνις ἐπισκιάζει τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὅλα ταῖς πτέρυξιν αὐτῆς περιλαμβάνουσα, οὕτω καὶ ἡ τοῦ θεοῦ δύναμις ὅλην περιέλαβε τὴν παρθένον· καὶ τοῦτό ἐστι τὸ ἐπισκιάζειν. *Sicut enim avis pullos obumbrat suos, quae totis alis circumdat eos, ita virtus Dei totam circumdedit virginem; quod obumbrare dicitur.*]

v. 1008. *ΠΡΟΠΟΜΠΟΝ*. Forsan προπομπῶν.

[v. 1014. *ΠΑΙΔΕΣ ΚΡΑΝΑΟΥ*. Aristophanes, Avib. v. 123.

Ἔπειτα μείζων τῶν Κραναῶν ζητεῖς πόλιν.

Scholiastes: τῶν Ἀθηνῶν· διὰ τὸ τραχὺ καὶ λεπτόγεων, ἢ ἀπὸ Κραναοῦ βασιλέως. Idem Aristophanis in Acharn. v. 75.

Ὦ Κραναὰ πόλις. ——

Scholiastes: *Τοῦτο τέτραπται ὑπὸ τῶν παλαιῶν· καὶ Αἰσχύλος γὰρ καὶ Σοφοκλῆς ἐχρήσαντο τῇ λέξει· λέγει δὲ κραναὰς τὰς Ἀθήνας, ἤτοι τὰς τραχείας, λεπτόγεως γὰρ ἡ Ἀττική· ἢ ἀπὸ Κραναοῦ τινος, ὃς ἦν τῶν αὐτοχθόνων εἷς.* Et sane ad rem potius accedere videtur sententia posterior; erat enim Cranaus secundus Athenarum rex, cuius etiam fit mentio in Arundeliana epocharum stela a Seldeno primum edita, L. 5. Ἀφ' οὗ δίκη Ἀθήνησιν ἐγένετο Ἄρει καὶ Ποσειδῶνι, ὑπὲρ Ἁλιῤῥοθίου τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ ὁ τόπος ἐκλήθη Ἄρειος πάγος, ἔτη ΧΗΗ|Δ|ΔΙΙΙΙΙ, βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Κραναοῦ. *A quo lis intercessit Marti et Neptuno super Halirrothio Neptuni filio, et locus dictus est Arius Pagus, anni MCCLXVIII, regnante Athenis Cranao.* Ubi videsis Seldenum, et D. Humphridum Prideaux.]

[v. 1024. *ΑΙΝΩ ΔΕ*. f. γέ.]

[v. 1035. *ΒΑΤ' ΕΚ ΔΟΜΩΝ*. Anapaesti non sunt, prout Cantero visum est, sed monostrophica.]

[v. 1036. *ΝΥΚΤΟΣ ΠΑΙΔΕΣ*. Virgil. Aen. VII. 331. de Alecto:

—— virgo sata nocte.]

---

e) Poll. IX, 17.

[v. 1038. *ΧΩΡΕΙΤΕ ΓΑΣ ΥΠΟ ΚΕΥΘΕΣΙΝ.* Quippe cum templum Eumenidum Areopago erat proximum. Pausan. f) in Atticis, c. 28. *Πλησίον δὲ*, Areopagi, *ἱερὸν θεῶν ἐστιν ἃς καλοῦσιν Ἀθηναῖοι Σεμνάς.* Scholiastes Thucydidis, I. 126. *Τῶν Σεμνῶν θεῶν, τῶν Ἐριννύων, κατ' ἀντίφρασιν· ἃς μετὰ τὸν Ὀρέστην οἱ Ἀθηναῖοι πλησίον τοῦ Ἀρείου πάγου ἱδρύσαντο.* Ulpianus in Comment. ad Orat. Demosthenis in Midiam, *ἱερὸν* Eumenidum, *καὶ τὸ ἱερὸν πλησίον ἵδρυτο τῆς βουλῆς.* Diserte Euripides Electra g) prope finem:

Πάγον παρ' αὐτὸν χάσμα δύσονται χθονὸς,
Σεμνὸν βροτοῖσιν εὐσεβὲς χρηστήριον.

[v. 1044. *ΣΕΜΝΑΙ.* Alio sensu accepta fuit haec vox v. 386. nempe pro *severis:* hic vero *κατ' ἀντίφρασιν*, eadem prorsus ratione, qua et Eumenides dicebantur absoluto Oreste. Scholiastes Thucydidis supra memoratus: *Τῶν σεμνῶν θεῶν· τῶν Ἐριννύων, κατ' ἀντίφρασιν· ἃς μετὰ τὸν Ὀρέστην οἱ Ἀθηναῖοι πλησίον τοῦ Ἀρείου πάγου ἱδρύσαντο.* Cui favet quod earum simulacra in illo templo nihil terribile prae se tulissent. Pausanias in Attic. c. 28. [§. 6.] *Τοῖς δὲ ἀγάλμασιν οὔτε τούτοις ἔπεστιν οὐδὲν φοβερὸν, οὔτε ὅσα ἄλλα ἀνάκειται θεῶν τῶν ὑπογαίων.*]

[v. 1045. *ΣΠΟΝΔΑΙ Δ' ΕΣ ΤΟ ΠΑΝ ΕΝΔΑΙΔΕΣ ΟΙΚΩΝ.* Plurimi in hac tragoedia occurrunt ritus ad sacra Eumenidum pertinentes, qui non temere alibi: ut praeter hunc locum etiam v. 108 et 838.

[v. 1046. *ΟΛΟΛΥΞΑΤΕ.* Hesych. *Ὀλολυγή· φωνὴ γυναικῶν, ἣν ποιοῦνται ἐν τοῖς ἱεροῖς εὐχόμεναι.* Callimachus, Hymn. V. 139. Palladem ut excipiant suadet,

—— *σύν τ' εὔγμασι σύν τ' ὀλολυγαῖς.*

Herodotus etiam monet, IV. 9. *ὀλολύζειν* proprie dictum de clamore quem tollebant, mactata victima, qui sacris intererant.]

---

f) I, 28, 6.
g) v. 1278. Matth.

IN SUPPLICES.

ΥΠΟΘ. Argumentum huius tragoediae excidit: poterit vero peti ex Apollodoro, II. 1. Zenobio, Cent. II. 6. Eustathio n Homerum, vel denique ex Scholiaste nostro in Prometheum, v. 852.

[ARGUMENTUM.

Epaphus filius Iovis et Ius, a contactu Iovis dictus, genuit Belum, qui duos filios habuit, Aegyptum et Danaum. Aegypti autem erant quinquaginta filii, et Danai totidem filiae; Aegyptus autem, ut regnum fratris ad se averteret, cupiebat suos filios cum patruelibus uxoribus coniungere; quod ipse Danaus ei recusabat, partim ob regnum, partim ob periculum necis, quam sibi instare ab uno filiorum fratris, ab oraculo cognoverat. Cum tamen Aegyptus esset potentior, et vi adigere Danaum ad conditionem filiorum accipiendam pararet, Danaus filias navi imposuit, et Argos aufugit, unde meminerat Io auctorem sui generis olim venisse; ubi post regnavit, et Danais nomen a se dedit. Inducitur itaque Chorus Danaidum supplicantium apud Argos, ut Argivi defendant illas ab iniuria violentarum et iniustarum nuptiarum.]

Dram. pers. *ΔΑΝΑΟΣ*. In quatuor hisce ultimis tragoediis personarum nomina satis incurie fabulis praefixa, cum passim in ipsis fabulis affixa, et qua ratione id factum est, iamdiu monuimus ad Agamemnonem. Cum argumento huius tragoediae nihil dubii est, quin personarum nomina una interciderunt: et quae in vulgatis editionibus habentur a nuperis quibusdam lectoribus pro libitu affixa, quo fit ut minus inter se consentiant, non modo in Agamemnone et Choephoris, sed et in hac ipsa tragoedia; etenim in Stephani et Canteri editionibus loco ultimo inter personas dramatis recensentur *Κόραι* eaedem quae Chorus, in aliis vero editionibus *Κῆρυξ Αἰγυπτιαδῶν*, multo rectius: in omnibus quidem habetur *Πρεσβύτης* alius a Danao: cum tamen cuivis facile constabit eandem esse personam. Qui *Πρεσβύτης* dicitur Danaidas *filias* appellat, seipsum *patrem*, v. 185.

Παῖδες φρονεῖν χρή. ξὺν φρονοῦντι δ' ἥκετε
Πιστῷ γέροντι τῷδε ναυκλήρῳ πατρί.
Filiae, sapere oportet: cum prudenti vero venitis
Fido aeque me nauclero patre.

Eundem pro patre agnoscunt Virgines v. 112.

Πάτερ φρονούντως πρὸς φρονούσας ἐννέπεις.

Quinetiam patrem earum fuisse constat ex iis quae dicit rex Argivorum, v. 625.

Ἀλλ' οὔτι δαρὸν χρόνον ἐρημώσει πατήρ.

[Ovid. Epist. Heroid. XIV. 114.

Cum sene nos inopi turba vagamur inops.]

[*ΚΗΡΥΞ*. Immo, *κῆρυξ Αἰγυπτιαδῶν*. *Praeco filiorum Aegypti*.
v. 1. *ΑΦΙΚΤΩΡ*. Hesychius, *Ἀφίκτορα· τὸν ἱκέσιον Δία*. Sc. cum *ἀφίκτωρ* de deo dicitur, *supplicum praesidem* innuit, cum de homine, *supplicem* ipsum, ut v. 249.

Κλάδοι γε μὲν δὴ κατὰ νόμους ἀφικτόρων.

[Idem dicitur *Ζεὺς ἱκτὴρ*, v. 487. *Ζεὺς ἱκέσιος* v. 624, qui *praeest supplicibus*. Homer. Odyss. *Ι'*. 270.

Ζεὺς δ' ἐπιτιμήτωρ ἱκετάων τε ξείνων τε,
Ξείνιος, ὃς ξείνοισιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.

Q. an sit *Ζεὺς ἀφίκτωρ adventarum praeses*. *Ἄφιξις adventus*.]

[Ibid. *ΕΙΠΔΟΙ*. Verbum Aeschylo peculiare, vide quae ad Sept. Theb. v. 109.]

[v. 2. *ΣΤΟΛΟΝ*. Unam duntaxat navim. Ita Lycophron navim Paridis *εἰναφώσσωνα στόλον* dicit v. 101. Apollon. Argon. I. 704.

—— *Ὅστις στόλου ἡγεμονεύει.*

Ubi Scholiastes: *Στόλος δέ ἐστιν ἐπὶ πρᾶξίν τινα πορευόμενον πλῆθος, εἴτε ἐπὶ νεῶν εἴτε καὶ πεζῇ. Καὶ σχεδὸν ἐπὶ πάσης ὁρμῆς καὶ μείζονος παρασκευῆς. Ἐνταῦθα δὲ στόλον τὸ τῆς μιᾶς νεὼς πλῆθος εἶπε.* Ita Latine *classis* de una nave. Virg. Aen. VI. 1.

Sic fatur lachrymans, classique immittit habenas.

Ad quem locum Servius: *Suae navi, quae classis, ut in primo diximus, ἀπὸ τῶν κάλων, id est, a lignis:* Unde Horatius a) Od. III. 11.

Me vel extremos Numidarum in agros
Classe releget.

Haec Servius. Porro navis illa quam fabrefecit Danaus, ab auctore Danao, Danais dicta erat. Schol. Apollonii in Argonaut. I. 4, *Ἄλλοι δὲ λέγουσι Δαναὸν διωκόμενον ὑπὸ Αἰγύπτου*

a) v. 47.

ρῶτον κατασκευάσαι (navem) ὅθεν καὶ Δαναῒς ἐκλήθη. Quin ecundum alios πεντηκόντορος appellabatur. Arundeliana Epoharum stela, a Seldeno edita, Ἀφ' οὗ ναυ.... η.... ων ἐξ Αἰύπτου.... ις τὴν Ἑλλάδα ἔπλευσε καὶ ὠνομάσθη Πεντηκόντορος. Hoc vero nomen navi impositum fuisse volunt a numero Daaidum. Apollodor. II. 1. Ναῦν πρῶτος κατεσκεύασε τὴν κληθεῖαν ὡς ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ πεντηκόντορον, ἐν τὰς κόρας ἐνθέμενος ἔφυγε. Quod et iisdem paene verbis tra-unt Scholiastes Homeri atque Eustathius ad Iliad. Α'. p. 37. 26. Mira tamen est haec nominis originatio; videtur enim, rout monet Seldenus, *a remorum potius numero seu versu aut rdine unico qui ex quinquaginta constabat, impositum fuisse, ti et Argo navi. Ita etiam τριακόντορος, τεσσαρακόντορος, et imiliter naves aliae longae dictae sunt.*]

v. 4. *ΛΕΠΤΟΒΑΘΩΝ.* Versus anapaesti ratio postulat t legatur τῶν λεπτοβαθῶν· locumque hoc modo distingui allem,

Στόλον ἡμέτερον νάϊον ἀρθέντ'
Ἀπὸ προστομίων τῶν λεπτοβαθῶν.

In exemplari Vict. legitur λεπτομάθων, sed lege λεπταμάθων, *enuis arenae* i. e. *arenosis*.]

[v. 5. *ΔΙΑΝ ΧΘΟΝΑ.* Hesych. Δίαν· μεγάλην ἢ ἔνδοξον, *Regio celebris.* Plin. H. N. IV. 11. *Oppidum fuit Tirida, Dioedis equorum stabulis dium.* De Aegypto Herod. II. 35. ait, λέω θωϋμάσια ἔχει ἢ ἄλλη πᾶσα χώρη, καὶ ἔργα λόγου μέζω παρέεται πρὸς πᾶσαν χώρην.]

[Ibid. *ΛΙΠΟΥΣΑΙ.. ΦΕΥΓΟΜΕΝ.* Virg. Ecl. I. 3.

Nos patriae fines et dulcia linquimus arva,
Nos patriam fugimus.]

v. 6. *ΣΥΓΧΟΡΤΟΝ.* Σύγχορτος *vicinus ex v. l. sed sine xemplo*, inquit H. Stephanus. Ecce autem exemplum, σύγορτον Συρίᾳ *vicinam Syriae*, sive, ut nos vertimus, *contermiam.* Clare Hesychius in Αὐλῆς... καὶ γὰρ τὰ ὅμορα σύγχορτα ἔγουσι. Χόρτος enim inter reliqua significata *terminum* denoat, ut veteres Grammatici tradunt. Etymolog. b) Χόρτος ὐλῆς, ὁ τῆς αὐλῆς ὅρος. Euripides Andromacha, v. 17.

Σύγχορτα ναίω πεδία ——

uibus ex verbis corruptissimum et mancum Hesychii locum n Χόρτος emendandum vidit Florens Christianus. Scholiates Euripidis, ad ea verba, ὅμορα. Ἐν χόρτοις διέγραφον τὰς όλεις οἱ ἄρχοντες.

[Ibid. *ΣΥΡΙΑι.* Sc. Syriae Palaestinae. Ptol. Geogr. V. 6. Παλαιστίνη Συρίας ἢ Ἰουδαία περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἄρκτων Συ-

b) Etym. M. p. 813, 54.

Παῖδες φρονεῖν χρή. ξὺν φρονοῦντι δ' ἥκετε
Πιστῷ γέροντι τῷδε ναυκλήρῳ πατρί.
Filiae, sapere oportet: cum prudenti vero venitis
Fido sene me nauclero patre.

Eundem pro patre agnoscunt Virgines v. 112.

Πάτερ φρονούντως πρὸς φρονούσας ἐννέπεις.

Quinetiam patrem earum fuisse constat ex iis quae dicit rx Argivorum, v. 525.

Ἀλλ' οὔτι δαρὸν χρόνον ἐρημώσει πατήρ.

[Ovid. Epist. Heroid. XIV. 114.

Cum sene nos inopi turba vagamur inops.]

[*ΚΗΡΥΞ*. Immo, *κῆρυξ Αἰγυπτιαδῶν*. *Praeco filiorum Aegypti*.]

v. 1. *ΑΦΙΚΤΩΡ*. Hesychius, *Ἀφίκτορα· τὸν ἱκέσιον Δία*. Sc. cum *ἀφίκτωρ* de deo dicitur, *supplicum praesidem* innuit, cum de homine, *supplicem* ipsum, ut v. 249.

Κλάδοι γε μὲν δὴ κατὰ νόμους ἀφικτόρων.

[Idem dicitur *Ζεὺς ἱκτὴρ*, v. 487. *Ζεὺς ἱκέσιος* v. 624, qui *praeest supplicibus*. Homer. Odyss. *Ι'*. 270.

Ζεὺς δ' ἐπιτιμήτωρ ἱκετάων τε ξείνων τε,
Ξείνιος, ὃς ξείνοισιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.

Q. an sit *Ζεὺς ἀφίκτωρ advenarum praeses*. *Ἄφιξις adventus*.]

[Ibid. *ΕΠΠΛΟΙ*. Verbum Aeschylo peculiare, vide quae ad Sept. Theb. v. 109.]

[v. 2. *ΣΤΟΛΟΝ*. Unam duntaxat navim. Ita Lycophron navim Paridis *εἰναφώσσωνα στόλον* dicit v. 101. Apollon. Argon. I. 704.

—— Ὅστις στόλου ἡγεμονεύει.

Ubi Scholiastes: *Στόλος δέ ἐστιν ἐπὶ πρᾶξιν τινὰ πορευόμενον πλῆθος, εἴτε ἐπὶ νεῶν εἴτε καὶ πεζῇ. Καὶ σχεδὸν ἐπὶ πάσης ὁρμῆς καὶ μείζονος παρασκευῆς. Ἐνταῦθα δὲ στόλον τὸ τῆς μιᾶς νεὼς πλῆθος εἶπε.* Ita Latine *classis* de una nave. Virg. Aen. VI. 1.

Sic fatur lachrymans, classique immittit habenas.

Ad quem locum Servius: *Suae navi, quae classis, ut in primo diximus, ἀπὸ τῶν κάλων, id est, a lignis:* Unde Horatius a), Od. III. 11.

Me vel extremos Numidarum in agros
Classe releget.

Haec Servius. Porro navis illa quam fabrefecit Danaus, ab auctore Danao, Danais dicta erat. Schol. Apollonii in Argonaut. I. 4, *Ἄλλοι δὲ λέγουσι Δαναὸν διωκόμενον ὑπὸ Αἰγύπτου*

a) v. 47.

ρῶτον κατασκευάσαι (navem) ὅθεν καὶ Δαναῒς ἐκλήθη. Quin ecundum alios πεντηκόντορος appellabatur. Arundeliana Epoharum stela, a Seldeno edita, Ἀφ οὗ ναυ.... η.... ων ἐξ Αἰύπτου.... ις τὴν Ἑλλάδα ἔπλευσε καὶ ὠνομάσθη Πεντηκόντορος. loc vero nomen navi impositum fuisse volunt a numero Daaidum. Apollodor. II. 1. Ναῦν πρῶτος κατεσκεύασε τὴν κληθεῖαν ὡς ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ πεντηκόντορον, ἐν τὰς κόρας ἐνθέμενος ἔφυγε. Quod et iisdem paene verbis traunt Scholiastes Homeri atque Eustathius ad Iliad. Α'. p. 37. 26. Mira tamen est haec nominis originatio; videtur enim, rout monet Seldenus, *a remorum potius numero seu versu aut rdine unico qui ex quinquaginta constabat, impositum fuisse, ti et Argo navi. Ita etiam τριακόντορος, τεσσαρακόντορος, et militer naves aliae longae dictae sunt.*]

v. 4. *ΛΕΠΤΟΒΑΘΩΝ.* Versus anapaesti ratio postulat t legatur τῶν λεπτοβαθῶν· locumque hoc modo distingui allem,

Στόλον ἡμέτερον νάϊον ἀρθέντ'
Ἀπὸ προστομίων τῶν λεπτοβαθῶν.

n exemplari Vict. legitur λεπτομάθων, sed lege λεπταμάθων, nuis arenae i. e. *arenosis.*]

[v. 5. *ΔΙΑΝ ΧΘΟΝΑ.* Hesych. Δίαν· μεγάλην ἢ ἔνδοξον. *egio celebris.* Plin. H. N. IV. 11. *Oppidum fuit Tirida, Dioedis equorum stabulis dium.* De Aegypto Herod. II. 35. ait, λέω θωϋμάσια ἔχει ἢ ἄλλη πᾶσα χώρη, καὶ ἔργα λόγου μέζω παρέται πρὸς πᾶσαν χώρην.]

[Ibid. *ΛΙΠΟΥΣΑΙ.. ΦΕΥΓΟΜΕΝ.* Virg. Ecl. I. 3.

Nos patriae fines et dulcia linquimus arva,
Nos patriam fugimus.]

v. 6. *ΣΥΓΧΟΡΤΟΝ.* Σύγχορτος *vicinus ex v. l. sed sine xemplo*, inquit H. Stephanus. Ecce autem exemplum, σύγορτον Συρίᾳ *vicinam Syriae*, sive, ut nos vertimus, *contermium.* Clare Hesychius in Αὐλῆς... καὶ γὰρ τὰ ὅμορα σύγχορτα γουσι. Χόρτος enim inter reliqua significata *terminum* denot, ut veteres Grammatici tradunt. Etymolog. b) Χόρτος λῆς, ὁ τῆς αὐλῆς ὅρος. Euripides Andromacha, v. 17.

Σύγχορτα ναίω πεδία ——

uibus ex verbis corruptissimum et mancum Hesychii locum Χόρτος emendandum vidit Florens Christianus. Scholiaes Euripidis, ad ea verba, ὅμορα. Ἐν χόρτοις διέγραφον τὰς λεις οἱ ἄρχοντες.

[Ibid. *ΣΥΡΙΑι.* Sc. Syriae Palaestinae. Ptol. Geogr. V. 5. Παλαιστίνη Συρίας ἢ Ἰουδαία περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἄρκτων Συ-

b) Etym. M. p. 813, 54.

ρίᾳ κατὰ τὴν ἐκτεθειμένην γραμμήν. Ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν καὶ μεσημβρίας Ἀραβίᾳ πετραίᾳ κατὰ γραμμὴν τὴν ἀπὸ τοῦ πρὸς τῇ Σεμ... ἑωθινοῦ ὁρίου, μέχρι τοῦ πρὸς τῇ Αἰγύπτῳ πέρατος, οὗ πέρας ἡ θέσις ὡς εἴρηται. Ita legitur in MSS. Seldeni.]

v. 7. *ΟΥΤΙΝ' ΕΦ' ΑΙΜΑΤΙ.* v. 204. *Ἀναιμάκτους* φησὶ appellat.

[Ad Homericum illud, Odyss. Ψ'. 118.

Καὶ γάρ τις θ' ἕνα φῶτα κατακτείνας ἐνὶ δήμῳ
Ὧι μὴ πολλοὶ ἔωσιν ἀοσσητῆρες ὀπίσσω,
Φεύγει, πηούς τε προλιπὼν καὶ πατρίδα γαῖαν.
Etenim si vel unum e plebe virum quispiam interfecerit
Eumque cui haud multi futuri sint vindices postea,
Fugit *tamen*, affinibus pariter relictis et natali solo.

Ad quem locum V. Cl. Ioannes Iacobus Duportus in Gnomologia Homerica. „Homicidae olim exilio mulctabantur, saltem annuo. Lex Solonis *τὸν εἰργασάμενον φόνον φεύγειν εἰς ἐνιαυτὸν, μὴ ψαύοντα τῆς πατρίδος.* Atque id exilii genus dictum *ἀπενιαυτισμὸς, ἡ εἰς ἐνιαυτὸν φυγὴ τοῖς φόνον δράσασι.* Iul. Pollux. c) I. 7. *Ἀπενιαυτίσαι δὲ τὸ φεύγειν ἔτος.* Quod tamen de caede involuntaria intelligendum. *Ἔθος ἦν παρὰ τοῖς παλαιοῖς τὸν ἀκούσιον φόνον ἐργασάμενον φεύγειν ἐκ τῆς πατρίδος:* Eustath. Iliad. *Ο'.* Nam alioquin *τὸν ἐκ τῆς προνοίας ἀποκτείνοντα θανάτῳ ζημιοῦσθαι, Si quis hominem sciens morti dedit, capital esto:* non Solonis tantum et XII tabularum, sed et omnium fere gentium lex est. Pandect. d) Tit. de Poenis *Apud Graecos exilio voluntario fortuiti casus,* (homicidia) *luebantur.* Ubi Grotius Flor. Spars. ad ius Iustin. observat Graecos hoc a Phoenicibus habuisse, Phoenices ab Hebraeis" Hactenus vir doctissimus. Respicit itaque Aeschylus h. l. et supplicum iura, quae *κοινοὶ ἱκεσίων νόμοι* dicuntur Polybio et Malcho in excerptis legationum, haec enim illis tantum profuere qui immerito odio laborarunt, non maleficis, caedis voluntariae reis, et patriae legibus condemnatis. Itaque apud Euripidem Copreus Eurysthei praeco Herculis filios qui ad Demophoontem supplices confugerant sibi dedi poscit, eo nomine, quod legibus patriis condemnati capitis fuerint. Heraclid. v. 140.

Ἀργεῖος ὢν γὰρ αὐτὸς Ἀργείους ἄγω,
Ἐκ τῆς ἐμαυτοῦ τούσδε δραπέτας ἔχων
Νόμοισι τοῖς ἐκεῖθεν ἐψηφισμένους
Θανεῖν· δίκαιοι δ' ἐσμὲν οἰκοῦντες πόλιν
Αὐτοὶ καθ' αὑτῶν κυρίους κραίνειν δίκας
Ipse enim cum sim Argivus duco Argivos,
Fugitivos hos ex mea *terra* tenens

---

c) Poll. I, 58.
d) Dig. XLVIII, tit. 19.

Legibus patriis condemnatos
Capitis: aequum vero est ut nostram administrantes rempublicam
Nos ipsi per nos ipsos rata faciamus iudicia.]

[v. 8. *ΓΝΩΘΕΙΣΑΙ* pro *καταγνωθεῖσαι*. Simplex pro mposito.]

v. 9. *ΑΥΤΟΓΕΝΗ . . ΓΑΜΟΝ*. Prometheo v. 854.

—— φεύγουσα συγγενῆ γάμον
Ἀνεψιῶν ——

proverbium postea abiit *Αἰγύπτου γάμος*. *Ἐπὶ τῶν ἀλυσιτε-ς γαμούντων*. *Aegypti nuptiae*. *De iis qui infelices contrahe-t nuptias*. Diogen. II. 5.]

[v. 11. *ΟΝΟΤΑΖΟΜΕΝΑΙ*. Hesych. *Ὀνοτάζων· ὑβρί-ν, ἐκφαυλίζων*.]

v. 13. *ΤΑΔΕ ΠΕΣΣΟΝΟΜΩΝ, ΚΥΔΙΣΤ' ΑΧΕΩΝ ΠΕΚΡΑΝΕ*. Malim hoc modo distinguere, *τάδε πεσσονομῶν διστ' ἀχέων, ἐπέκρανε, κ. τ. λ.*

[v. 14. *ΦΕΥΓΕΙΝ*. Veritus sc. ne ab Aegypti filiorum o occideretur.]

v. 15. *ΑΝΕΔΗΝ ΔΙΑ ΚΥΜΒΑΛΕΟΝ*. Robortelli edi-: *διὰ κυμάλεον*. Hesychius: *Ἀνέδην, Αἰσχύλος φεύγειν. Ἀνέ-, διὰ κυμάλιον ἢ ἐκκεχυμένως, κ. τ. λ.* omnia corrupte. Le-ndum *Ἀνέδην, Αἰσχύλος, φεύγειν ἀνέδην διὰ κυμάλιον*, vel po-s *διὰ κῦμ' ἅλιον*. Ita enim corrigendus videtur Aeschyli dex ex Hesychio. Hunc ipsum locum respexit Etymolo-i[f]) Auctor, *Ἀνέδην, σημαίνει τὸ ἀναστάτους εἶναι· παρὰ τὸ ς, ἕδην, καὶ ἀνέδην, τὸ ἄνευ ἕδους. Αἰσχύλος, φεύγειν ἀνέ-*. [Ab *ἀνίημι, ἀνίεμαι, ἀνέδην*, id est animo remisso, id perculso, fugere; id est, laxe, effuse; Guietus in Hesych.]

[v. 16. *ΑΡΓΟΥΣ ΓΑΙΑΝ*. Vid. ad Prom. Vinct. v. 853.]

v. 20. *ΧΩΡΑΝ ΕΥΦΡΟΝΑ ΜΑΛΛΟΝ*. H. Stephanus, *φρων benevolus etiam redditur, sed sine exemplo:* cuius tamen nificationis exempla plurima vel in uno Aeschylo reperire t; ut, praeter hunc locum, in Choeph. v. 107.

Φθέγγου χέουσα σεμνὰ τοῖσιν εὔφροσιν.

v. 22. *ΙΕΡΟΣΤΕΠΤΟΙΣΙ*. [Ita *ἱερὰ στέμματα* Euripidi untur. Supplic. v. 36. Hic vero legendum videtur *ἐριο-πτοισι*. Mox *λευκοστέφεις ἱκτηρίας* vocat.] Virgilius, Aeneid. II. 128.

Et vitta comptos voluit praetendere ramos.

quem locum Servius, *Vittas autem habet ramus olivae ideo inertiam et imbecillitatem offerentis ostendat. Scimus enim unde lana *equavit egere* (lege *lana e qua vittae egere*) *alie-*

---

f) Etym. M. p. 105, 10.

no semper auxilio. Aut quia et lana in tutela Minervae sit, quae pacis bellique sit cultrix; aut quia mite et quietum animal est ovis, cuius quietem habere debent qui in foedus et amicitiam coeunt. In Eumenid. v. 43.

—— ἐλαίας ὑψιγέννητον κλάδον
Λήνει μεγίστῳ σωφρόνως ἐστεμμένον,
Ἀργῆτι μαλλῷ ——

[Item Virgil. Aeneid. VII. 154.

. . . ramis velatos Palladis omnes,

Sed diserte, v. 237.

Praeferimus manibus vittas.

Ad quae posteriora verba, morem hunc, hoc etiam Aeschyli loco citato, fuse explicat La Cerda. Atque hinc manavit Proverbium, *Velatis manibus orare.* „Qui suppliciter orant, inquit Paroemiographus, velatis manibus orare dicuntur, sumptum ab antiquo more oratorum, quo qui pacem petituri venirent, ramum olivae praetendebant. *Velatis* autem dictum arbitror pro *vittatis*. Plautus in Amphitr. I. 1.

Postridie in castra ex urbe ad nos veniunt flentes principes,
Velatis manibus orant, ignoscamus peccatum suum."

Haec ille.]

v. 24. *ΩΝ ΠΟΛΙΣ, ΩΝ ΓΗ.* Lego ὦ πόλις, ὦ γῆ.

[v. 25. *ΥΠΑΤΟΙ ΤΕ ΘΕΟΙ ΚΑΙ ΒΑΡΥΤΙΜΟΙ ΧΘΟΝΙΟΙ.* Dii superi et inferi. Χθόνιοι θεοί, Dii inferi. Ἑρμῆς χθόνιος, Mercurius subterraneus. Choeph. v. 1. Χθόνιος βασιλεύς, Pluto. Inscriptio Herodis:

Καὶ γὰρ Ἀθηναίη περί οἱ χθόνιον βασιλῆα
Νηῷ ἐγκατέθηκε συνέστιον ἔμμεναι ἱρῶν.

Βαρύτιμοι χθόνιοι sunt ex interpretatione Scholiastae, οἱ βαρέως τιννύμενοι καταχθόνιοι θεοί. *Dii subterranei qui poenas graviter exigunt.* Recte. Huius generis sunt Furiae, et ipse Pluto, quem τιμαόρον ἵστορα vocat inscriptio vetus Herodis. Denique omnium malorum auctores putabantur esse Dii inferi. Sophocles Electra, v. 294.

Κακῶς ὄλοιο· μηδέ σ' ἐκ γόων ποτὲ
Τῶν νῦν ἀπαλλάξειαν οἱ κάτω θεοί.]

[v. 27. *ΖΕΥΣ ΣΩΤΗΡ ΤΡΙΤΟΣ ΟΙΚΟΦΥΛΑΞ ΟΣΙΩΝ ΑΝΔΡΩΝ.* Iovis σωτῆρος hoc esse munus discimus etiam ex Aristide, Orat. 8) Isthm. Tom. I. p. 15. [C. Cant.] Ἐν δὲ νόσοις καὶ πᾶσι καιροῖς βοηθῶν, σωτὴρ dicitur. Qua etiam ratione Iupiter Δῶτερ ἀπημονίης dicitur Callimacho hymn. I. 92. Iovem vero τρίτον dicit, cum ὑπάτους atque χθονίους prius invocaverat, ut

8) imo or. in Iovem.

qui sit neque ex Diis superis, neque ex inferis, sed omnium supremus. *Πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε* ut passim Homero dicitur. Aristides Orat. Isthm.[h]) Tom. I. p. 5. *Ζεὺς τὰ πάντα ἐποίησε καὶ Διός ἐστιν ἔργα ὅσα τὰ πάντα ..... καὶ θεοὶ καὶ ἄνθρωποι.* Ad illud Virgilii Aeneid. X. 18.

..... O hominum Divumque aeterna potestas,

Servius inquit, *Aeterna potestas, propter aliorum numinum discretionem.*]

[v. 32. *ΑΣΩΔΕΙ.* Hesych. *Ἀσώδης· Ἀμμώδης.* Salmas. *ἰλυώδης.* Idem, *Ἄσις· κόνις.*]

[v. 33. *ΞΥΝ ΟΧΩι ΤΑΧΥΗΡΕΙ.* Eadem licentia navis *ὄχος ἁλὸς,* Oppiano dicitur, Theodoreto *ὄχημα θαλάττιον,* Nostro *ναύτιλον ὄχημα,* Prom. v. 647.]

[v. 38. *ΛΕΚΤΡΩΝ ΩΝ ΘΕΜΙΣ ΕΙΡΓΕΙ.* Quod Phocylides v. 179. *κύπριν ἄθεσμον* vocat.

Μὴ παραβῇς εὐνὰς φυσέως εἰς κύπριν ἄθεσμον.

Pindarus Pyth. II. 65.[i]) *Εὐνὰς παρατρόπους,* Seneca in Hippolyt. v. 913. *Veneris nefas:*

Ferae quoque ipsae Veneris evitant nefas;
Generisque leges inscius servat pudor.

Ad rem nostram quod spectat, illicitas esse has nuptias vult Scholiastes, *διὰ τὸ μὴ θανατωθῆναι τὸν πατέρα,* quod adhuc in vivis esset virginum pater, qui assensum suum praebere noluit. Nam ut ait Donatus[k]), *Summa potestas nuptiarum in patre puellae est.* Vide quae ad v. 233. annotabimus. Innuit vero Scholiastes legitimas fore has nuptias patre mortuo, forsasse ad Solonis legem *περὶ τῶν ἐπικλήρων* respiciens: qua tenebatur puellae orbae genere proximus in uxorem eam ducere. Refertur a Diodoro Siculo XII. 18. *Ἐκέλευσε γὰρ τῇ ἐπικλήρῳ ἐπιδικάζεσθαι τὸν ἔγγιστα γένους, ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν ἐπίκληρον ἐπιδικάζεσθαι τῷ ἀγχιστεῖ.* Terent. Hecyra[l]) I. 2.

Lex est, ut orbae qui sunt genere proximi
Eis nubant, et illos ducere eadem haec lex iubet.]

v. 39. *ΣΦΕΤΕΡΙΞΑΜΕΝΟΝ ΠΑΤΡΑΔΕΛΦΙΑΝ.* *Σφετεριξάμενον* ad *ἐσμὸν* refertur. Orant autem virgines ne a viris abripiantur, et in eorum potestatem veniant, ac tanquam propriae ab ipsis usurpentur: id enim est *σφετερίζεσθαι.* Hesychius: *Σφετεριζόμενος· ὑφαιρούμενος, ἰδιοποιούμενος.* Proles *πατραδέλφου* hic *πατραδελφία* dicitur. Hesychius: *Πατράδελφος· θεῖος πρὸς πατρός.*

[v. 44. *ΑΝΘΟΝΟΜΟΥ ΒΟΟΣ.* Ovid. Metamorph. I. 632. de eadem,

h) imo *εἰς Δία.*
i) v. 55.
k) ad Ter. Andr.
l) imo Phormione, I, 2, 75.

Frondibus arboreis et amara pascitur herba.

Idem Epist. Heroid. XIV. 95.

Ipsa Iovis magni pellex, metuenda sorori,
Fronde levas nimiam cespitibusque famem.

Propert.[m]) II. 33.

Ah quoties quernis laesisti frondibus ora,
Mansisti stabulis abdita pasta tuis.]

v. 45. *ΒΟΟΣ ΕΞ ΕΠΙΠΝΟΙΑΣ ΖΗΝΟΣ ΕΦΑΨ*. Idem iisdem paene verbis paulo ante dixit,

Βοος ἐξ ἐπαφῆς κἀξ ἐπιπνοίας
Διός. ——

v. 46. *ΕΠΩΝΥΜΙΑι*. Ita in Prometheo v. 847.

Ἐνταῦθα δή σε Ζεὺς τίθησιν ἔμφρονα,
Ἐπαφῶν ἀταρβεῖ χειρὶ καὶ θίγων μόνον.
Ἐπώνυμον δὲ τῶν Διὸς γεννημάτων
Τέξεις κελαινὸν Ἔπαφον ——

Moschus Idyll. II. 50.

Ἐν δ' ἦν Ζεὺς ἐπαφώμενος ἠρέμα χειρὶ θείῃ
Πόρτιος εἰναλίης ——

[Nonnus Dionysiac. III. 277.

Ἔνθ' Ἔπαφον Διὶ τίκτεν ἀκηρασίων ὅτι κόλπων
Ἰναχίης δαμάλης ἐπαφήσατο θεῖος ἀκοίτης
Χερσὶν ἐρωμανέεσσι.]

v. 52. *ΜΑΤΡΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΤΥΠΟΙΣ*. Argiva scil. terra.

v. 62. *ΤΗΡΕΙΑΣ ΜΗΤΙΔΟΣ*. Id est, Tereos; ut *Ἡρακλείη*, Hercules. Ita autem dicitur propter nefandum illud consilium, quod ad stuprandam Philomelam et ad occultandum scelus concepit.

[v. 64. *ΚΙΡΚΗΛΑΤΟΥ Τ' ΑΗΔΟΝΟΣ*. Malim *κιρκηλάτου γ' ἀηδόνος*. Graeci, quod et observatum est ab aliis, Procnen in lusciniam, Philomelam in hirundinem mutatam referunt. Apollod. III. 14. *Καὶ Πρόκνη μὲν γίνεται ἀηδὼν, Φιλομήλα δὲ χελιδών.* Latini aliter. Circorum similitudine utitur in eadem re, etiam Prometh. Vinct. v. 856.]

v. 67. *ΞΥΝΤΙΘΗΣΙ ΔΕ ΠΑΙΔΟΣ ΜΟΡΟΝ*. In Agamemnone [v. 1144],

Ἴτυν Ἴτυν· στένουσ' ἀμφιθαλῆ κακοῖς
Ἀηδὼν βίον. ——

---

m) II, 33, 11.

Horatius [n]), Od. IV. 12.

Nidum ponit Ityn flebiliter gemens
Infelix avis. —

Idem omnino cum his nostri,

Πενθεῖ νέον οἶκτον ἠθέων·
Ξυντίθησι δὲ παιδὸς
Μόρον —

[v. 72. ΙΑΟΝΙΟΙΣΙ ΝΟΜΟΙΣΙ. *Graecis.* Iaones enim dicti Graeci a barbaris, vide quae ad Pers. v. 563. Alii ἀηδονίοισι, quod magis probo.]

v. 76. ΓΟΕΔΝΑ Δ' ΑΝΘΕΜΙΖΟΜΑΙ. Choeph. v. 148.

Ὑμᾶς δὲ κωκυτοῖς ἐπανθίζειν νόμος.

[v. 78. ΑΕΡΙΑΣ ΑΠΟ ΓΑΣ. Dictum ἀρχαϊκῶς et congrue. Quippe Aegyptus priusquam nomen acceperat ab Aegypto, Aëria Graecis dicebatur. Eusebius Chron. Can. Ῥαμεσῆς, ὁ καὶ Αἴγυπτος καλούμενος, βασίλευσας Αἰγύπτου ἔτη ἡ μετωνόμασε τὴν χώραν Αἴγυπτον τῷ ἰδίῳ ὀνόματι ἥτις πρότερον παρ' Ἕλλησι Ἀερία ἐλέγετο. Interpres 533. *Aegyptus, quae prius Aeria dicebatur, ab Aegypto tunc regnante nomen accepit.* Stephanus: Ἀερία· ἡ Αἴγυπτος, παρὰ τὸν ἀέρα· καὶ γὰρ ἠεροέσσαν αὐτήν φασιν· οἱ ἄνθρωποι Ἀέριοι, καὶ Ἀερίτης, ἐκ τῆς ἀερος νικῆς. Idem: Αἴγυπτος· καὶ ἡ χώρα, καὶ ὁ ποταμός, ἐκλήθη ἀπὸ Αἰγύπτου· ὡς Χάραξ, Βήλου παῖς ὢν καὶ Ἀερίας, τῆς καὶ Ποταμίτιδος, βασιλεύσας ἔτη τετραράκοντα τρία. Etymolog. [o]) Ἠερίη· ἡ Αἴγυπτος τὸ πρὶν ἐκαλεῖτο· ὅτι τοῖς ἐπ' αὐτὴν πλέουσι, ἀχλὴ οὖσα, οὐ φαίνεται πρὶν ἂν σχεδὸν ὁρμηθῶσι [ὁρμισθῶσι], καὶ τότε ὥσπερ ἐξ ὁμίχλης καὶ ἀέρος κεκαλυμμένη φαίνεται. Ἀπολλώνιος (IV. 267.]

Ἦμος ὅτ' Ἠερίη πολυλήιος ἐκλήϊστο
Μήτηρ Αἴγυπτος προτερηγενέων αἰζηῶν.

Cuius Scholiastes cum Scholiaste nostro consentit. Ita enim ille ad eiusdem I. 580. Ἠερίη πολυλήιος. Ἡ Θεσσαλία, παρὰ τὸ μέλαιναν εἶναι τὴν γῆν. Οὕτω γὰρ καὶ τὴν Αἴγυπτον ἠερίαν φασί. Ἠ, ἠερία ἀντὶ τοῦ Πρωΐα, ἀπὸ τοῦ ἦρι. At vir Cl. Ier. Doelzlinus ἠερίαν, *serenam* sive *sudam* interpretatur, atque ita ab Aeschylo Aegyptum dictam vult, quod ibi perpetua sit εὐδία et ἀνομβρία. „*Similiter,* inquit, *grues dicuntur ἠέριαι* Iliad. Γ'. 7. *Quia aere solum temperatiore gaudent,* et in Georg. I. 374.

.... Illum (imbrem) surgentem vallibus imis
Aeriae fugere grues.

Ubi nequicquam iungit Servius, Grues fugiunt imbrem, alte volando e vallibus. Immo, imbres primulo, ipsaeque adeo gra-

---

n) IV, 12, 5. o) Etym. M. p. 421, 11.

Παῖδες φρονεῖν χρή. ξὺν φρονοῦντι δ' ἵκετε
Πιστῷ γέροντι τῷδε ναυκλήρῳ πατρί.
Filiae, sapere oportet: cum prudenti vero venitis
Fido seque me nauclero patre.

Eundem pro patre agnoscunt Virgines v. 112.

Πάτερ φρονούντως πρὸς φρονούσας ἐννέπεις.

Quinetiam patrem earum fuisse constat ex iis quae dicit rex Argivorum, v. 525.

Ἀλλ' οὔτι δαρὸν χρόνον ἐρημώσει πατήρ.

[Ovid. Epist. Heroid. XIV. 114.

Cum sene nos inopi turba vagamur inops.]

[*ΚΗΡΥΞ*. Immo, *κῆρυξ Αἰγυπτιαδῶν*. *Praeco filiorum Aegypti.*]

v. 1. *ΑΦΙΚΤΩΡ*. Hesychius, *Ἀφίκτορα· τὸν ἱκέσιον Δία*. Sc. cum *ἀφίκτωρ* de deo dicitur, *supplicum praesidem* innuit, cum de homine, *supplicem* ipsum, ut v. 249.

Κλάδοι γε μὲν δὴ κατὰ νόμους ἀφικτόρων.

[Idem dicitur *Ζεὺς ἱκτὴρ*, v. 487. *Ζεὺς ἱκέσιος* v. 624, *qui praeest supplicibus*. Homer. Odyss. *Ι*'. 270.

Ζεὺς δ' ἐπιτιμήτωρ ἱκετάων τε ξείνων τε,
Ξείνιος, ὃς ξείνοισιν ἅμ' αἰδοίοισιν ὀπηδεῖ.

Q. an sit *Ζεὺς ἀφίκτωρ adventarum praeses*. *Ἄφιξις adventus.*]

[Ibid. *ΕΠΙΔΟΙ*. Verbum Aeschylo peculiare, vide quae ad Sept. Theb. v. 109.]

[v. 2. *ΣΤΟΛΟΝ*. Unam duntaxat navim. Ita Lycophron navim Paridis *εἰναφώσσωνα στόλον* dicit v. 101. Apollon. Argon. I. 704.

—— Ὅστις στόλου ἡγεμονεύει.

Ubi Scholiastes: *Στόλος δέ ἐστιν ἐπὶ πρᾶξιν τινὰ πορευόμενον πλῆθος, εἴτε ἐπὶ νεῶν εἴτε καὶ πεζῇ. Καὶ σχεδὸν ἐπὶ πάσης ὁρμῆς καὶ μείζονος παρασκευῆς. Ἐνταῦθα δὲ στόλον τὸ τῆς μιᾶς νεὼς πλῆθος εἶπε.* Ita Latine *classis* de una nave. Virg. Aen. VI. 1.

Sic fatur lachrymans, classique immittit habenas.

Ad quem locum Servius: *Suae navi, quae classis, ut in primo diximus, ἀπὸ τῶν κάλων, id est, a lignis:* Unde Horatius a), Od. III. 11.

Me vel extremos Numidarum in agros
Classe releget.

Haec Servius. Porro navis illa quam fabrefecit Danaus, ab auctore Danao, Danais dicta erat. Schol. Apollonii in Argonaut. I. 4, *Ἄλλοι δὲ λέγουσι Δαναὸν διωκόμενον ὑπὸ Αἰγύπτου*

a) v. 47.

ρῶτον κατασκεύασαι (navem) ὅθεν καὶ Δαναῒς ἐκλήθη. Quin ecundum alios πεντηκόντορος appellabatur. Arundeliana Epoharum stela, a Seldeno edita, Ἀφ' οὗ ναυ.... η.... ων ἐξ Αἰύπτου.... ις τὴν Ἑλλάδα ἔπλευσε καὶ ὠνομάσθη Πεντηκόντορος. loc vero nomen navi impositum fuisse volunt a numero Daaidum. Apollodor. II. 1. Ναῦν πρῶτος κατεσκεύασε τὴν κληθεῖαν ὡς ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν θυγατέρων αὐτοῦ πεντηκόντορον, ἐν τὰς κόρας ἐνθέμενος ἔφυγε. Quod et iisdem paene verbis traunt Scholiastes Homeri atque Eustathius ad Iliad. Α'. p. 37. 26. Mira tamen est haec nominis originatio; videtur enim, rout monet Seldenus, *a remorum potius numero seu versu aut rdine unico qui ex quinquaginta constabat, impositum fuisse, ti et Argo navi. Ita etiam* τριακόντορος, τεσσαρακόντορος, *et imiliter naves aliae longae dictae sunt.*]

v. 4. ΛΕΠΤΟΒΑΘΩΝ. Versus anapaesti ratio postulat t legatur τῶν λεπτοβαθῶν· locumque hoc modo distingui nallem,

Στόλον ἡμέτερον νάϊον ἀρθέντ'
Ἀπὸ προστομίων τῶν λεπτοβαθῶν.

n exemplari Vict. legitur λεπτομάθων, sed lege λεπταμάθων, *nuis arenae* i. e. *arenosis.*]

[v. 5. ΔΙΑΝ ΧΘΟΝΑ. Hesych. Δίαν· μεγάλην ἢ ἔνδοξον, *egio celebris.* Plin. H. N. IV. 11. *Oppidum fuit Tirida, Dioedis equorum stabulis dium.* De Aegypto Herod. II. 35. ait, λέω θωϋμάσια ἔχει ἢ ἄλλη πᾶσα χώρη, καὶ ἔργα λόγου μέζω παρέται πρὸς πᾶσαν χώρην.]

[Ibid. ΛΙΠΟΥΣΑΙ.. ΦΕΥΓΟΜΕΝ. Virg. Ecl. I. 3.

Nos patriae fines et dulcia linquimus arva,
Nos patriam fugimus.]

v. 6. ΣΥΓΧΟΡΤΟΝ. Σύγχορτος *vicinus ex v. l. sed sine xemplo*, inquit H. Stephanus. Ecce autem exemplum, σύγορτον Συρίᾳ *vicinam Syriae*, sive, ut nos vertimus, *contermiam.* Clare Hesychius in Αὐλῆς... καὶ γὰρ τὰ ὅμορα σύγχορτα γουσι. Χόρτος enim inter reliqua significata *terminum* denot, ut veteres Grammatici tradunt. Etymolog. b) Χόρτος ὐλῆς, ὁ τῆς αὐλῆς ὅρος. Euripides Andromacha, v. 17.

Σύγχορτα ναίω πεδία ——

uibus ex verbis corruptissimum et mancum Hesychii locum Χόρτος emendandum vidit Florens Christianus. Scholiaes Euripidis, ad ea verba, ὅμορα. Ἐν χόρτοις διέγραφον τὰς ὄλεις οἱ ἄρχοντες.

[Ibid. ΣΥΡΙΑι. Sc. Syriae Palaestinae. Ptol. Geogr. V. 5. Παλαιστίνη Συρίας ἢ Ἰούδαια περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἄρκτων Συ-

b) Etym. M. p. 813, 54.

ρίᾳ κατὰ την ἐκτεθειμένην γραμμήν. Ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν καὶ μεσημβρίας Ἀραβίᾳ πετραίᾳ κατὰ γραμμὴν τὴν ἀπὸ τοῦ πρὸς τῇ [illegible] ἐαθινοῦ ὁρίου, μέχρι τοῦ πρὸς τῇ Αἰγύπτῳ πέρατος, οὗ κεῖται ἡ θέσις ὡς εἴρηται. Ita legitur in MSS. Seldeni.]

v. 7. *ΟΥΤΙΝ' ΕΦ' ΑΙΜΑΤΙ.* v. 204. *Ἀναιμάκτους φυγ..* appellat.

[Ad Homericum illud, Odyss. Ψ'. 118.

Καὶ γάρ τίς θ' ἕνα φῶτα κατακτείνας ἐνὶ δήμῳ
Ὧι μὴ πολλοὶ ἔωσιν ἀοσσητῆρες ὀπίσσω,
Φεύγει, πηούς τε προλιπὼν καὶ πατρίδα γαῖαν.
Etenim si vel unum e plebe virum quispiam interfecerit
Eumque cui haud multi futuri sint vindices postea,
Fugit *tamen*, affinibus pariter relictis et natali solo.

Ad quem locum V. Cl. Ioannes Iacobus Duportus in Gnomologia Homerica. „Homicidae olim exilio mulctabantur, saltem annuo. Lex Solonis *τὸν εἰργασάμενον φόνον φεύγειν ὅλον ἐνιαυτὸν, μὴ ψαύοντα τῆς πατρίδος.* Atque id exilii genus dictum *ἀπενιαυτισμὸς, ἡ εἰς ἐνιαυτὸν φυγὴ τοῖς φόνον δράσασι.* Iul. Pollux.[c] I. 7. *Ἀπενιαυτίσαι δὲ τὸ φεύγειν ἔτος.* Quod tamen de caede involuntaria intelligendum. *Ἔθος ἦν παρὰ τοῖς* [illegible] *τὸν ἀκούσιον φόνον ἐργασάμενον φεύγειν ἐκ τῆς πατρίδος:* Eustath. Iliad. *O'*. Nam alioquin *τὸν ἐκ τῆς προνοίας* [illegible]*νοντα θανάτῳ ζημιοῦσθαι, Si quis hominem sciens morti dicit, capital esto*: non Solonis tantum et XII tabularum, sed [illegible] omnium fere gentium lex est. Pandect.[d] Tit. de Poenis *Apud Graecos exilio voluntario fortuiti casus*, (homicidia [illegible] *luebantur.* Ubi Grotius Flor. Spars. ad ius Iustin. observat Graecos hoc a Phoenicibus habuisse, Phoenices ab Hebraeis." Hactenus vir doctissimus. Respicit itaque Aeschylus h. l. ad supplicum iura, quae *κοινοὶ ἱκεσίων νόμοι* dicuntur Polybio et Malcho in excerptis legationum, haec enim illis tantum profuere qui immerito odio laborarunt, non maleficis, caedis voluntariae reis, et patriae legibus condemnatis. Itaque apud Euripidem Copreus Eurysthei praeco Herculis filios qui ad Demophoontem supplices confugerant sibi dedi poscit, eo nomine, quod legibus patriis condemnati capitis fuerint. Heraclid. v. 140.

Ἀργεῖος ὢν γὰρ αὐτὸς Ἀργείους ἄγω,
Ἐκ τῆς ἐμαυτοῦ τούσδε δραπέτας ἔχων
Νόμοισι τοῖς ἐκεῖθεν ἐψηφισμένους
Θανεῖν· δίκαιοι δ' ἐσμὲν οἰκοῦντες πόλιν
Αὐτοὶ καθ' αὐτῶν κυρίους κραίνειν δίκας
Ipse enim cum sim Argivus duco Argivos,
Fugitivos hos ex mea *terra* tenens

c) Poll. I, 58.
d) Dig. XLVIII, tit. 19.

Legibus patriis condemnatos
Capitis: aequum vero est ut nostram administrantes rempublicam
Nos ipsi per nos ipsos rata faciamus iudicia.]

[v. 8. *ΓΝΩΘΕΙΣΑΙ* pro *καταγνωθεῖσαι*. Simplex pro mposito.]

v. 9. *ΑΥΤΟΓΕΝΗ . . ΓΑΜΟΝ*. Prometheo v. 854.

— *φεύγουσα συγγενῆ γάμον*
Ἀνεψιῶν —

proverbium postea abiit *Αἰγύπτου γάμος*. *Ἐπὶ τῶν ἀλυσιτε-ς γαμούντων*. *Aegypti nuptiae. De iis qui infelices contrahent nuptias.* Diogen. II. 5.]

[v. 11. *ΟΝΟΤΑΖΟΜΕΝΑΙ*. Hesych. *Ὀνοτάζων· ὑβρί-ν, ἐκφαυλίζων.*]

v. 13. *ΤΑΔΕ ΠΕΣΣΟΝΟΜΩΝ, ΚΥΔΙΣΤ' ΑΧΕΩΝ ΠΕΚΡΑΝΕ*. Malim hoc modo distinguere, *τάδε πεσσονομῶν διστ' ἀχέων, ἐπέκρανε, κ. τ. λ.*

[v. 14. *ΦΕΥΓΕΙΝ*. Veritus sc. ne ab Aegypti filiorum o occideretur.]

v. 15. *ΑΝΕΔΗΝ ΔΙΑ ΚΥΜΒΑΛΕΟΝ*. Robortelli edi-: *διὰ κυμάλεον*. Hesychius: *Ἀνέδην, Αἰσχύλος φεύγειν. Ἀνέ-ν, διὰ κυμάλιον ἢ ἐκκεχυμένως, κ. τ. λ.* omnia corrupte. Le-ndum *Ἀνέδην, Αἰσχύλος, φεύγειν ἀνέδην διὰ κυμάλιον*, vel po-us *διὰ κῦμ' ἅλιον*. Ita enim corrigendus videtur Aeschyli dex ex Hesychio. Hunc ipsum locum respexit Etymolo-ci[f]) Auctor, *Ἀνέδην, σημαίνει τὸ ἀναστάτους εἶναι· παρὰ τὸ ος, ἕδην, καὶ ἀνέδην, τὸ ἄνευ ἕδους. Αἰσχύλος, φεύγειν ἀνέ-ν.* [Ab *ἀνίημι, ἀνίεμαι, ἀνέδην*, id est animo remisso, id t perculso, fugere; id est, laxe, effuse; Guietus in Hesych.]

[v. 16. *ΑΠΓΟΥΣ ΓΑΙΑΝ*. Vid. ad Prom. Vinct. v. 853.]

v. 20. *ΧΩΡΑΝ ΕΥΦΡΟΝΑ ΜΑΛΛΟΝ*. H. Stephanus, *φρων benevolus etiam redditur, sed sine exemplo:* cuius tamen gnificationis exempla plurima vel in uno Aeschylo reperire cet; ut, praeter hunc locum, in Choeph. v. 107.

Φθέγγου χέουσα σεμνὰ τοῖσιν εὔφροσιν.

v. 22. *ΙΕΡΟΣΤΕΠΤΟΙΣΙ*. [Ita *ἱερὰ στέμματα* Euripidi icuntur. Supplic. v. 36. Hic vero legendum videtur *ἐριο-τέπτοισι*. Mox *λευκοστέφεις ἱκτηρίας* vocat.] Virgilius, Aeneid. III. 128.

Et vitta comptos voluit praetendere ramos.

d quem locum Servius, *Vittas autem habet ramus olivae ideo t inertiam et imbecillitatem offerentis ostendat. Scimus enim ves unde lana *equavit egere* (lege *lana e qua vittae egere*) *alie-*

---

f) Etym. M. p. 103, 10.

no semper auxilio. Aut quia et lana in tutela Minervae sit, quae pacis bellique sit cultrix; aut quia mite et quietum animal est ovis, cuius quietem habere debent qui in foedus et amicitiam coeunt. In Eumenid. v. 43.

—— ἐλαίας ὑψιγέννητον κλάδον
Λήνει μεγίστῳ σωφρόνως ἐστεμμένον,
Ἀργῆτι μαλλῷ ——

[Item Virgil. Aeneid. VII. 154.

. . . ramis velatos Palladis omnes,

Sed diserte, v. 237.

Praeferimus manibus vittas.

Ad quae posteriora verba, morem hunc, hoc etiam Aeschyli loco citato, fuse explicat La Cerda. Atque hinc manavit Proverbium, *Velatis manibus orare.* „Qui suppliciter orant, inquit Paroemiographus, velatis manibus orare dicuntur, sumptum ab antiquo more oratorum, quo qui pacem petituri venirent, ramum olivae praetendebant. *Velatis* autem dictum arbitror pro *vittatis.* Plautus in Amphitr. I. 1.

Postridie in castra ex urbe ad nos veniunt flentes principes,
Velatis manibus orant, ignoscamus peccatum suum."

Haec ille.]

v. 24. *ΩΝ ΠΟΛΙΣ, ΩΝ ΓΗ.* Lego ὦ πόλις, ὦ γῆ.

[v. 25. *ΥΠΑΤΟΙ ΤΕ ΘΕΟΙ ΚΑΙ ΒΑΡΥΤΙΜΟΙ ΧΘΟΝΙΟΙ.* Dii superi et inferi. Χθόνιοι θεοί, Dii inferi. Ἑρμῆς χθόνιος, Mercurius subterraneus. Choeph. v. 1. Χθόνιος βασιλεύς, Pluto. Inscriptio Herodis:

Καὶ γάρ Ἀθηναίη περί οἱ χθόνιον βασιλῆα
Νηῷ ἐγκατέθηκε συνέστιον ἔμμεναι ἱρῶν.

Βαρύτιμοι χθόνιοι sunt ex interpretatione Scholiastae, οἱ βαρέως τιννύμενοι καταχθόνιοι θεοί. *Dii subterranei qui poenas graviter exigunt.* Recte. Huius generis sunt Furiae, et ipse Pluto, quem τιμαόρον ἵστορα vocat inscriptio vetus Herodis. Denique omnium malorum auctores putabantur esse Dii inferi. Sophocles Electra, v. 294.

Κακῶς ὄλοιο· μηδέ σ' ἐκ γόων ποτὲ
Τῶν νῦν ἀπαλλάξειαν οἱ κάτω θεοί.]

[v. 27. *ΖΕΥΣ ΣΩΤΗΡ ΤΡΙΤΟΣ ΟΙΚΟΦΥΛΑΞ ΟΣΙΩΝ ΑΝΔΡΩΝ.* Iovis σωτῆρος hoc esse munus discimus etiam ex Aristide, Orat. g) Isthm. Tom. I. p. 15. [C. Cant.] Ἐν δὲ νόσοις καὶ πᾶσι καιροῖς βοηθῶν, σωτὴρ dicitur. Qua etiam ratione Iupiter Δῶτερ ἀπημονίης dicitur Callimacho hymn. I. 92. Iovem vero τρίτον dicit, cum ὑπάτους atque χθονίους prius invocaverat, et

g) imo or. in Iovem.

ui sit neque ex Diis superis, neque ex inferis, sed omnium upremus. *Πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε* ut passim Homero dicitur. Aristides Orat. Isthm.[h]) Tom. I. p. 5. *Ζεὺς τὰ πάντα ποίησε καὶ Διός ἐστιν ἔργα ὅσα τὰ πάντα..... καὶ θεοὶ καὶ ἄνθρωποι.* Ad illud Virgilii Aeneid. X. 18.

..... O hominum Divumque aeterna potestas,

ervius inquit, *Aeterna potestas, propter aliorum numinum iscretionem.*]

[v. 32. *ΑΣΩΔΕΙ.* Hesych. *Ἀσώδης· Ἀμμώδης.* Salmas. *λυώδης.* Idem, *Ἄσις· κόνις.*]

[v. 33. *ΞΥΝ ΟΧΩι ΤΑΧΥΗΡΕΙ.* Eadem licentia navis χος *ἁλὸς*, Oppiano dicitur, Theodoreto *ὄχημα θαλάττιον*, ostro *ναύτιλον ὄχημα*, Prom. v. 647.]

[v. 38. *ΛΕΚΤΡΩΝ ΩΝ ΘΕΜΙΣ ΕΙΡΓΕΙ.* Quod Phoylides v. 179. *κύπριν ἄθεσμον* vocat.

Μὴ παραβῇς εὐνὰς φύσεως εἰς κύπριν ἄθεσμον,

indarus Pyth. II. 65.[i]) *Εὐνὰς παρατρόπους*, Seneca in Hipolyt. v. 913. *Veneris nefas:*

Ferae quoque ipsae Veneris evitant nefas;
Generisque leges inscius servat pudor.

d rem nostram quod spectat, illicitas esse has nuptias vult cholìastes, *διὰ τὸ μὴ θανατωθῆναι τὸν πατέρα*, quod adhuc n vivis esset virginum pater, qui assensum suum praebere oluit. Nam ut ait Donatus[k]), *Summa potestas nuptiarum in atre puellae est.* Vide quae ad v. 233. annotabimus. Innuit ero Scholiastes legitimas fore has nuptias patr ortuo, forasse ad Solonis legem *περὶ τῶν ἐπικλήρων* respiciens: qua teebatur puellae orbae genere proximus in uxorem eam duere. Refertur a Diodoro Siculo XII. 18. *Ἐκέλευσε γὰρ τῇ πικλήρῳ ἐπιδικάζεσθαι τὸν ἔγγιστα γένους, ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν πίκληρον ἐπιδικάζεσθαι τῷ ἀγχιστεῖ.* Terent. Hecyra[l]) I. 2.

Lex est, ut orbae qui sunt genere proximi
Eis nubant, et illos ducere eadem haec lex iubet.]

v. 39. *ΣΦΕΤΕΡΙΞΑΜΕΝΟΝ ΠΑΤΡΑΔΕΛΦΙΑΝ.* *Σφετεριξάμενον* ad *ἐσμὸν* refertur. Orant autem virgines ne a viis abripiantur, et in eorum potestatem veniant, ac tanquam propriae ab ipsis usurpentur: id enim est *σφετερίζεσθαι.* Heychius: *Σφετεριζόμενος· ὑφαιρούμενος, ἰδιοποιούμενος.* Proles *πατραδέλφου* hic *πατραδελφία* dicitur. Hesychius: *Πατράδελφος· θεῖος πρὸς πατρός.*

[v. 44. *ΑΝΘΟΝΟΜΟΥ ΒΟΟΣ.* Ovid. Metamorph. I. 632. le eadem,

---

h) imo *εἰς Δία.*
i) v. 55.
k) ad Ter. Andr.
l) imo Phormione, I, 2, 75.

Frondibus arboreis et amara pascitur herba.

Idem Epist. Heroid. XIV. 95.

Ipsa Iovis magni pellex, metuenda sorori,
Fronde levas nimiam cespitibusque famem.

Propert. m) II. 33.

Ah quoties quernis laesisti frondibus ora,
Mansisti stabulis abdita pasta tuis.]

v. 45. *ΒΟΟΣ ΕΞ ΕΠΙΠΝΟΙΑΣ ΖΗΝΟΣ ΕΦΑΠ-*
Idem iisdem paene verbis paulo ante dixit,

*Βοος ἐξ ἐπαφῆς κἀξ ἐπιπνοίας
Διός. ——*

v. 46. *ΕΠΩΝΥΜΙΑι.* Ita in Prometheo v. 847.

*Ἐνταῦθα δή σε Ζεὺς τίθησιν ἔμφρονα,
Ἐπαφῶν ἀταρβεῖ χειρὶ καὶ θίγων μόνον.
Ἐπώνυμον δὲ τῶν Διὸς γεννημάτων
Τέξεις κελαινὸν Ἔπαφον ——*

Moschus Idyll. II. 50.

*Ἐν δ' ἦν Ζεὺς ἐπαφώμενος ἠρέμα χειρὶ θείῃ
Πόρτιος εἰναλίης ——*

[Nonnus Dionysiac. III. 277.

*Ἔνθ' Ἔπαφον Διῒ τίκτεν ἀκηρασίων ὅτι κόλπων
Ἰναχίης δαμάλης ἐπαφήσατο θεῖος ἀκοίτης
Χερσὶν ἐρωμανέεσσι.]*

v. 52. *ΜΑΤΡΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΤΥΠΟΙΣ.* Argiva scil. terra.

v. 62. *ΤΗΡΕΙΑΣ ΜΗΤΙΔΟΣ.* Id est, Tereos; ut *Ἡρακλείη*, Hercules. Ita autem dicitur propter nefandum illud consilium, quod ad stuprandam Philomelam et ad occultandum scelus concepit.

[v. 64. *ΚΙΡΚΗΛΑΤΟΥ Τ' ΑΗΔΟΝΟΣ.* Malim κιρκηλάτου γ' ἀηδόνος. Graeci, quod et observatum est ab aliis, Procnen in lusciniam, Philomelam in hirundinem mutatas referunt. Apollod. III. 14. *Καὶ Πρόκνη μὲν γίνεται ἀηδὼν, Φιλομήλα δὲ χελιδών.* Latini aliter. Circorum similitudine utitur in eadem re, etiam Prometh. Vinct. v. 856.]

v. 67. *ΞΥΝΤΙΘΗΣΙ ΔΕ ΠΑΙΔΟΣ ΜΟΡΟΝ.* In Agamemnone [v. 1144],

*Ἴτυν Ἴτυν· στένουσ' ἀμφιθαλῆ κακοῖς
Ἀηδὼν βίον. ——*

---

m) II, 33, 11.

ratius n), Od. IV. 12.

Nidum ponit Ityn flebiliter gemens
Infelix avis. ——

em omnino cum his nostri,

Πενθεῖ νέον οἶκτον ἠθέων·
Ξυντίθησι δὲ παιδὸς
Μόρον ——

[v. 72. *ΙΑΟΝΙΟΙΣΙ ΝΟΜΟΙΣΙ. Graecis.* Iaones enim cti Graeci a barbaris, vide quae ad Pers. v. 563. Alii *ἀηδονεσι*, quod magis probo.]

v. 76. *ΓΟΕΔΝΑ Δ' ΑΝΘΕΜΙΖΟΜΑΙ.* Choeph. v. 148.

Ὑμᾶς δὲ κωκυτοῖς ἐπανθίζειν νόμος.

[v. 78. *ΑΕΡΙΑΣ ΑΠΟ ΓΑΣ.* Dictum *ἀρχαϊκῶς* et conue. Quippe Aegyptus priusquam nomen acceperat ab egypto, Aëria Graecis dicebatur. Eusebius Chron. Can. *αμεσῆς, ὁ καὶ Αἴγυπτος καλούμενος, βασιλεύσας Αἰγύπτου ἔτη μετωνόμασε τὴν χώραν Αἴγυπτον τῷ ἰδίῳ ὀνόματι ἥτις πρότερον ρ' Ἕλλησι Ἀερία ἐλέγετο.* Interpres 533. *Aegyptus, quae ius Aeria dicebatur, ab Aegypto tunc regnante nomen accepit.* tephanus: *Ἀερία· ἡ Αἴγυπτος, παρὰ τὸν ἀέρα· καὶ γὰρ ἠεροέσ-ν αὐτήν φασιν· οἱ ἄνθρωποι Ἀέριοι, καὶ Ἀερίτης, ἐκ τῆς ἄερος νικῆς.* Idem: *Αἴγυπτος· καὶ ἡ χώρα, καὶ ὁ ποταμός, ἐκλήθη πὸ Αἰγύπτου· ὡς Χάραξ, Βήλου παῖς ὢν καὶ Ἀερίας, τῆς καὶ ἱοταμίτιδος, βασιλεύσας ἔτη τετραράκοντα τρία.* Etymolog. o) *Ἠερίη· ἡ Αἴγυπτος τὸ πρὶν ἐκαλεῖτο· ὅτι τοῖς ἐπ' αὐτὴν πλέουσι, ιίλη οὖσα, οὐ φαίνεται πρὶν ἂν σχεδὸν ὁρμηθῶσι* [*ὁρμισθῶσι*], *ὶ τότε ὥσπερ ἐξ ὁμίχλης καὶ ἀέρος κεκαλυμμένη φαίνεται. Ἀπολλώνιος* (IV. 267.]

Ἦμος ὅτ' Ἠερίη πολυλήϊος ἐκλήϊστο
Μήτηρ Αἴγυπτος προτερηγενέων αἰζηῶν.

uius Scholiastes cum Scholiaste nostro consentit. Ita enim le ad eiusdem I. 580. *Ἠερίη πολυλήϊος. Ἡ Θεσσαλία, παρὰ ὸ μέλαιναν εἶναι τὴν γῆν. Οὕτω γὰρ καὶ τὴν Αἴγυπτον ἠερίαν φαιν. Ἤ, ἠερία ἀντὶ τοῦ Πρωΐα, ἀπὸ τοῦ ἦρι.* At vir Cl. Ier. loelzlinus *ἠερίαν*, *serenam* sive *sudam* interpretatur, atque a ab Aeschylo Aegyptum dictam vult, quod ibi perpetua sit *ὐδία* et *ἀνομβρία*. „*Similiter*, inquit, *grues dicuntur ἠέριαι* liad. *Γ'*. 7. *Quia aere solum temperatiore gaudent, et in Georg.* 374.

.... Illum (imbrem) surgentem vallibus imis
Aeriae fugere grues.

Ibi nequicquam iungit Servius, Grues fugiunt imbrem, alte volando e vallibus. Immo, imbres primulo, ipsaeque adeo gra-

---

n) IV, 12, 5. o) Etym. M. p. 421, 11.

vidae nubes, videntur, videntur inquam e vallibus consurgere. Si *enim grues hic cum Ausonio dicamus altivolantes, nihil Homeri epitheto ridiculosius esset, eo quippe significaretur, grues in sublimi aere volantes, cum humillimis praeliari homunciōnibus. At causam continet epitheton apud utrumque poetam ac gruibus vel invadantur Pygmaei, vel imber vitetur. Quare hic est merus aer, et quasi αὐτοαὴρ, ut Pindaro Olymp.* I. [6. Bkh.] *αἰθὴρ ἐρήμη, ubi Scholiastes, μὴ ἔχουσα νέφη.* Hactenus Vir doctissimus. Eadem ratione dictus est Iupiter *αἴθριος*, cui inscriptio vetus etiamnum extat, IOVI SERENO. Theocr. Idyll. IV. 43.

Χῶ Ζεὺς ἄλλοκα μὲν πέλει αἴθριος, ἄλλοκα δ' ὕει.

Neutiquam tamen reiicienda erit altera illa ratio quam adducit Scholiastes Apollonii, Aegyptum sc. *ἀερίαν* nuncupatam esse, *διὰ τὸ μέλαιναν εἶναι τὴν γῆν.* Utpote ab aliis firmatur Eustathius in Dionys. *Περιηγ.* v. 239. *Ἐκλήθη δέ ποτε κατὰ την ἱστορίαν ἡ τοιαύτη χώρα καὶ Ἀερία, καὶ Ποταμία, καὶ Αἰθιοπία, διὰ τοὺς ἐκεῖ Αἰθίοπας· περὶ ὧν πολλοὶ τῶν παλαιῶν ἱστοροῦσι. Καὶ μὴν καὶ Ἀετία ἔκ τινος Ἰνδοῦ Ἀέτου καλουμένου. Καὶ Ὠγυγία δὲ, καὶ Μελάμβωλος, καὶ Ἡφαιστία.* Apollodorus II. *Δαναὸν μὲν οὖν Βῆλος ἐν Λιβύῃ κατῴκισεν, Αἴγυπτον δὲ ἐν Ἀραβίᾳ· ὃς καὶ καταστρεψάμενος τὴν Μελαμπόδων* (recte Scaliger *Μηλαμβώλων*) *χώραν ἀφ' ἑαυτοῦ ὠνόμασεν Αἴγυπτον.* Porro multae aliae regiones praeter Aegyptum hoc nomine gaudebant, ut Thasus insula, Libya, Creta, Sicilia, Antiochia, Cyprus. Hesych.]

v. 80. *ΘΕΟΙ ΟΙ ΓΕΝΕΤΑΙ. Γενέτης, γεννήτωρ,* et *γενέθλιος* idem significant, auctorem scil. generis sive familiae. Euripides Ione, v. 583.

Θύσας δὲ γενέταις θεοῖσιν.

Noster infra v. 214.

Ζεὺς δὲ γεννήτωρ ἴδοι.

Pindarus [r]) Pyth. IV. 297.

Ὅρκος ἄμμιν μάρτυς ἔστω
Ζεὺς ὁ γενέθλιος ἀμφοτέροις.

[Apollinis etiam *τοῦ γενέτορος* meminit Diogenes Laert. VIII. 13. *γενήτορος*, in eadem re, Macrobius, Saturn. III. 6. *Genitoris*, Censorinus [s]) de die natali II. qui Catoni *genitivus* ap. Macrob. loc. citat.]

v. 82. *ΤΕΛΕΟΝ. Τέλειον* non simpliciter *perfectum* significare videtur, sed perfectionem nuptialem.

---

r) v. 167. Bkh.
s) p. 10. Lugd.

v. 87. *ΒΩΜΟΣ ΑΡΗΣ.* Ex priore Scholiastae interpretatione suspicor eum legisse *ἄτης*, per *βλάβης* enim explicat, in posteriore *Ἄρης* legit. Grotius *ἀρῆς*.

[v. 94. *ΜΕΡΟΠΕΣΣΙ ΛΑΟΙΣ.* Epitheton Homericum.]

[v. 96. *ΚΟΡΥΦΑι ΔΙΟΣ.* Ex Homerico illo adumbratum Iliad. *Α'*. 524.

Εἰ δ' ἄγε τοι κεφαλῇ κατανεύσομαι ὄφρα πεποίθῃς.
Τοῦτο γὰρ ἐξ ἐμέθεν γε μετ' ἀθανάτοισι μέγιστον
Τέκμωρ· οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον οὐδ' ἀπατηλόν,
Οὐδ' ἀτελεύτητόν γ' ὅ,τι κεν κεφαλῇ κατανεύσω.

Ex Homeri sententia nutum Iovis *τετιμημένον* vocat Clemens: et ceteri poetae *χρυσᾶς χαίτας*, ut loquitur Maximus Tyrius, *ἑλελιζόμενον τὸν οὐρανὸν* referunt. Unde Pindarus[t]), Nem. I. 18. *Κατένευσέν τε οἱ χαίταις.* Quapropter oraculum Iovis Ammonii in Aegypto dabatur *νεύμασι καὶ συμβόλοις τὸ πλέον*, ut testis est Strabo, XVII. p. 814. *Τοῦ προφήτου τὸν Δία ὑποκρινομένου,* vate nimirum Iovem imitante.]

[v. 101. *ΙΑΠΤΕΙ.* f. *βλάπτει.*]

v. 106. *ΗΜΕΝΟΝ ΑΝΩ.* Eodem modo in Agamemnone, v. 190.

Δαιμόνων δέ που χάρις, βιαίως
Σέλμα σεμνὸν ἡμένων.

v. 112. *ΤΟ ΘΑΛΟΣ.* Quae annotat ad hanc vocem Scholiastes non ad eam pertinent, sed ad *τὸ πυθμήν*, nam se *θάλος* appellant, Aegyptum radicem.

v. 115. *ΑΤΑι Δ' ΑΙΛΑΤΑι.* Forsan *ἄτᾳ ἐπ' ἄτα.*

v. 117. *ΘΡΕΟΜΕΝΑ.* Hesychius: *Θρεομένη· θρηνοῦσα.* Sept. Theb. v. 78.

Θρέομαι φοβερὰ μεγάλ' ἄχη.

[v. 119. *ΙΗΛΕΜΟΙΣΙΝ.* Eustathius[u]): *ἰάλεμος, πένθιμός τις ᾠδή.* Athenaeus[x]) itidem, Deipnos. XIV. *τὸν ἰάλεμον* lugubre carmen esse tradit, qui ex Aristophanis Grammatici libro de vocibus Atticis hoc citat. *Ἐν γάμοις ὑμέναιος, ἐν δὲ πένθεσιν ἰάλεμος. Οἷά τε πένθη δάκρυά τ' ἐκ δακρύων καταλείβεται ἡμετέροισι δόμοισι.* Ceterum Aeschylus ipsam vocis etymologiam vult aperire, quod ab Aemilio Porto observatum in Diction. Dorico. Sicut enim ab *αἴ* fit *αἴλινος*, (vide quae ad Agamemn. v. 123.) cantio lugubris, eadem ratione ab *ἰὴ* fit *ἰήλεμος.*]

v. 122. *ΤΙΜΑι.* Ex Canteri divinatione discas mendum esse, quod eluet levicula unius litterae mutatio. Lego itaque *γμῶ*, hoc sensu: viva vivens adhuc sum mei ipsius praefica.

---

t) v. 14. Bkh. u) Eust. p. 1164, 8.
x) Athen. XIV, p. 619. b. c.

v. 123. *ΑΠΙΑΝ ΒΟΥΝΙΝ, ΚΑΡΒΑΝΑ Δ' ΑΥΔΑΝ ΕΥΑΚΟΕΙΣ.* Vide infra v. 911. Et Agamemn. v. 1070. vel,

Καρβᾶνα δ' αὐδὰν
Εὐακοεῖς.

ut explicat Scholiastes. Cum prius dixisset *βοῦνιν*, verborum quibus utitur observantissimus, statim addidit, *καρβᾶνα δ' αὐδὰν*, *κ. τ. λ.* *βοῦνις* enim *γῆ κατὰ βαρβάρους*, inquit Scholiastes, et Phrynichus [y]) notat *βουνὸν* esse *ὀθνεῖαν φωνὴν τῆς Ἀττικῆς*. Unde alicubi in comoedia cum quidam hunc versum protulisset,

Βουνὸν ἐπὶ ταύτῃ καταλαβὼν ἄνω τινά.

regerit alter,

Τίς ἐσθ' ὁ βουνὸς, ἵνα σαφῶς σου μανθάνω;

v. 140. *ΛΙΝΟΡΡΑΦΗΣ.* Persis v. 68.

Λινοδέσμῳ σχεδίᾳ
Πορθμὸν ἀμείψας.

v. 141. *ΑΛΑ ΣΤΕΓΩΝ, ΔΟΡΟΣ ΑΧΕΙΜΑΤΟΝ*, κ. τ. λ. Distingue, *ἄλα στέγων δορὸς, ἀχείματον.* Generaliter δόρυ *lignum* significat, ut annotant Hesychius et Eustathius [z]). Peculiariter vero non tantum pro *hasta*, sed et *navi* e ligno factae poetae usurpant. Euripides Helena, v. 553.

—— *εἰς Ἑλλάδ' εἶπεν εὐθύνειν δόρι.*

Et v. 1552.

—— *ἐξέπεισεν εἰσβῆναι δόρι.*

Oppianus [a]) *ἁλιευτ.* IV.

—— *ἐς γαῖαν δόρυ κέλσε.*

Noster infra v. 859.

Λεῖφ' ἕδρανα, κί' ἐς δόρυ.

et in Agamemnone v. 1627. Quod explicatius Pindaro [b]) Pyth. IV. 47. *εἰνάλιον δόρυ*, et Euripidi in Rheso v. 458. *ναῖον δόρυ* dicitur.

[v. 145. *ΠΑΤΗΡ Ο ΠΑΝΤΟΠΤΑΣ.* Hesiodum in mente habuit, *Ἔργ. καὶ ἡμέρ.* I. 265.

Πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμὸς καὶ πάντα νοήσας.

Aristides, Orat. Isthm. [c]) Tom. I. p. 17. *Τοῦτον οὐχ ὁρῶσιν ἐμπ… γουσαι κορυφαὶ, οὐ πηγαὶ ποταμῶν, οὐ πόλεις, οὐ ἡ κάτω τῆς θαλάσσης ψάμμος, οὐκ ἀστέρες, οὐ νὺξ ἔμπροσθεν ἵσταται, οὐχ ὑπὸ τῶν τούτου μεγάλων τε καὶ μόνων ἑωρακότων τ' ἀληθὲς ὀφθαλμῶν*

---

y) Phryn. p. 355. Lob.
z) Eust. p. 1243, 2.
a) Opp. κυνηγ. IV, 255.
b) v. 27. Bkh.
c) imo Orat. in Iov. Vol. I. p. 15. Cant.

v. 153. *ΠΑΝΤΙ ΔΕ ΣΘΕΝΟΥΣΙ, ΔΙΩΓΜΟΙΣΙ Δ' ΑΣΦΑΛΙΑΣ.* Canterus, *πάντα δὲ σθένει.* Forte,

Πάντα δὲ σθένουσι δι-
ωγμοῖσι δι' ἀσφαλίας.

v. 155. *ΑΔΜΗΤΑΣ ΑΔΜΗΤΑ ΡΥΣΙΟΣ.* Id est, virgo virginem liberet.

v. 164. *ΤΟΝ ΠΟΛΥΞΕΝΩΤΑΤΟΝ ΖΗΝΑ ΤΩΝ ΚΕΚΜΗΚΟΤΩΝ.* Nihil aliud haec sonant quam, nisi deorum ope nuptias has effugiamus, suspendemus nos: ut mirer Guellium haec ad illa Virgilii detorsisse, Aen. VII. 312.

Flectere si nequeo Superos, Acheronta movebo.

[Quippe mortui *οἱ πλείονες.* Hesych. *Πλείονες· οἱ τετελευτηκότες.* Callimachus Epigr. IV. 2.

Ὑμέων γὰρ πλείονες εἰν ἀΐδῃ.

Plautus[d] Trinummo II. 2.

Quin prius ad plures penetravi.

Bion (sive Bion auctor istius Idyllii seu potius Moschus, secundum poetae illud,

Blandus in extincto suspirat Adonide Moschus
Flebiliusque ipsa Cypride fata gemit.)

in Epitaphio Adonidis v. 55.

Τὸ δὲ πᾶν κάλον ἔς σε καὶ ᾅδην ut recte legit Bon. Vulcanius. Porro, sicut Noster *Ζῆνα τῶν κεκμηκότων*, sic Virgilius Aen. IV. 638. *Stygium Iovem* Plutonem appellat, et Sil. Italicus, VIII. 116.

Nigro forte Iovi, cui tertia regna laborant.]

[v. 165. *ΣΥΝ ΚΛΑΔΟΙΣ.* Poterit intelligi, et forsan melius, de ramis supplicatoriis.]

[v. 166. *ΑΡΤΑΝΑΙΣ.* Vide quae ad Agamemn. v. 884.]

v. 171. *ΚΟΝΝΩ Δ'.* Hesychius: *Κοννεῖν· συνιέναι, ἐπίστασθαι.* Et *Κοννοῦσι· γινώσκουσι.* [Hinc nos anglice to KNOW. Neque enim iis assentior qui *κοινῷ* legunt, *participo poenam.*]

[v. 172. *ΓΑΜΕΤΑΣ.* Iunonis.]

[v. 173. *ΧΑΛΕΠΟΥ ΓΑΡ ΕΚ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.* Virgil. Aen. II. 777.

Non haec sine numine Divum.]

[v. 184. *ΠΡ. ΠΑΙΔΕΣ ΦΡΟΝΕΙΝ ΧΡΗ.* Scaliger: *Δάν· Παῖδες κ. τ. λ.* quod eodem redit. Vide quae de personis ad initium tragoediae diximus, ubi sic transtulimus h. l.

---

d) v. 13.

Filias sapere oportet: cum prudenti vero venistis
Fido sene *me* nauclero patre. *Τῷδε* sc. *δεικτικῶς*.]

[v. 185. *ΠΑΤΡΙ*. Infra v. 212.

Πάτερ, φρονούντως πρὸς φρονούσας ἐννέπεις.]

v. 187. *ΔΕΛΤΟΥΜΕΝΑΣ*. Forte δελτούμενα. [*Δελτούμενα, in tabulis scripta*.]

v. 188. *ΟΡΩ ΚΟΝΙΝ, ΑΝΑΥΔΟΝ ΑΓΓΕΛΟΝ ΣΤΡΑΤΟΥ*. Virgilius, Aen. XI. 908.

At simul Aeneas fumantes pulvere campos
Prospexit longe —

v. 189. *ΣΥΡΙΓΓΕΣ ΑΞΟΝΗΛΑΤΟΙ*. Callimachus Hymn. V. 14.

Συρίγγων ἀΐω φθόγγον ὑπαξονίων.

[Est enim Σύριγξ τὸ κένον τοῦ τροχοῦ τὸ ἐναρμοζόμενον τῷ ἄξονι. Unde Callimacho ὑπαξόνιος dicitur. Parmenides apud Sextum Empir. VII. p. 393. advers. Mathem.

Ἄξων δ' ἐν χνοίῃσι ... σύριγγος ἀϋτὴν
Αἰσθόμενος.

Euripides Hippolyto, v. 1234.

... *σύριγγές τ' ἄνω*

Τροχῶν ἐπήδων ἀξόνων τ' ἐνήλατα. Σύριγγες sc. sunt modioli per quos axis traiicitur. Sophocles Electr. v. 721. *Ἔχριμπτ' ἀεὶ σύριγγα*. Ubi Scholiastes δηλονότι τὴν ὀπὴν τοῦ τροχοῦ. Pars illa rotae dicitur et χοινικὶς per cuius foramen pars axis tenuior, χνόη dicta, immittitur.]

v. 190. *ΟΧΛΟΝ Δ' ΥΠΑΣΠΙΣΤΗΡΑ ΚΑΙ ΔΟΡΥΣΣΟΟΝ*. Graecam armaturam. Cum Atossa regina Persica inquireret qualia essent arma Graecorum, respondit chorus, Agamemn. v. 240.

— *ἔγχη σταδαῖα καὶ φεράσπιδες σαγαί*.

[v. 194. *ΤΕΘΥΜΕΝΟΣ*. *Iratus, concitatus*. f. τεθηγμένος.]

v. 197. *ΠΑΓΟΝ*. Id est, aram. Ita et βουνὸς, vox idem significans cum πάγος, pro ara accipitur apud Hesychium: *Βουνοί*, inquit, *βωμοί*. f. legendum πάγῳ. Alii *πάγον .. ἀγωνίων, insidere tumulo horum deorum ad altare. Ἀγώνιος, non habens angulos*.]

Ibid. *ΑΓΩΝΙΩΝ ΘΕΩΝ*. Hesychius: *Ἀγώνιοι θεοί· οἱ τῶν ἀγώνων προεστῶτες*. Qui vero sint perspicue tradit infra v. 217. et seq. sc. Iupiter, Apollo, Neptunus, Mercurius. De Apolline et Mercurio egimus ad Agamemn. v. 521. et v. 524. Iovis ἀγωνίου meminit Sophocles Trachiniis, v. 25.

Τέλος δ' ἔθηκε Ζεὺς ἀγώνιος καλῶς.

De Neptuno, utpote qui Isthmiorum praeses, res clara est: quem Aeschylus designat per Tridentem, v. 226.

> Ὁρῶ τρίαιναν τήνδε, σημεῖον θεοῦ.

Et v. 763.

> Οὐ μὴ τριαίνας τάσδε, καὶ θεῶν σέβη
> Δείσαντες ——

[v. 198. *ΚΡΕΙΣΣΟΝ ΔΕ ΠΥΡΓΟΥ ΒΩΜΟΣ.* Ad aras enim confugiebant supplices ἀσυλίαν petentes. Iolaus apud Euripidem Heracl. v. 61.

> Οὐ δῆτ᾽ ἐπεί μοι βωμὸς ἀρκέσει θεοῦ.

Huius generis erat apud Athenienses ara Misericordiae, cuius meminerunt Cicero, Pausanias [e]), Servius, etiam Theophilus [f]) in institutionibus; et quam late describit Statius Thebaid. XII. 481. Atque hinc manavit proverbium, *Tanquam ad aram.* Unde sc. nefas erat quenquam detrahere. Cicero in Oratione pro Roscio Comoedo, c. 11. „*Quod item nuper in Erote Comoedo usu venit, qui posteaquam e scena, non modo sibilis, sed etiam convitio explodebatur, sicut ad aram, confugit in huius domum, disciplinam, patrocinium, nomen.* Idem de Natura Deorum, III. 10. *Quod vos cum facere non potestis, tanquam ad aram confugitis, Deum.* Idem Orat. in Verrem, VII. 3. *Magistratuum autem nostrorum iniurias ita multorum tulerunt, ut nunquam ante hoc tempus ad aram legum, praesidiumque vestrum, publico consilio confugerent.* Ovid. Trist. IV. 5.

> Unica fortunis ara reperta meis.

Plautus in Mostellaria [g]), V. 2. *Ad aram confugisti.*" Haec Paroemiographus. Virgilius Aen. II. 512.

> Aedibus in mediis nudoque sub aetheris axe
> Ingens ara fuit: iuxtaque veterrima laurus
> Incumbens arae, atque umbra complexa Penates.
> Hic Hecuba, et natae, nequicquam altaria circum,
> Praecipites atra seu tempestate columbae,
> Condensae, et Divum amplexae simulachra tenebant, etc.
> Huc tandem concede; haec ara tuebitur omnes.]

[Ibid. *ΑΡΡΗΚΤΟΝ ΣΑΚΟΣ.* Aiacis clypeus septemplex, ἑπτάβοιον ἄρρηκτον σάκος dicitur Sophocli in Ai. Flag. v. 578; redderem, ut et hic, *scutum impenetrabile.* Ita Caeneus Apollonio Argonaut. I. 63. ἄρρηκτος dicitur, qui Ovidio,

---

e) Paus. I, 17, 1.

f) Theoph. Inst. I, 2, 24. p. 18. Reiz.

g) v. 14.

Metam. XII. 496. *imperfossus ab ictu.* Porro apud nostrum hoc in loco sunt qui *ἀῤῥήκτου* legunt, *infragili turre.*

Κρεῖσσον δὲ πύργου βωμὸς ἀῤῥήκτου σάκος.

Proverbialiter usurpatur *σάκος*, clypeus, de praesidio, et de protectore. Ab Hebraeis desumpta est haec metaphora. Gen. XV. 1. *Ne timeas Abraham: ego clypeus tibi.*]

[v. 200. *ΙΚΤΗΡΙΑΣ.* Quos Sophocles *ἱκτηρίους κλάδους* dixit in Oed. Tyr. v. 3. Herodotus *ἱκετηρίην.* VII. 141. *Συνεβούλευέ σφι ἱκετηρίην λαβοῦσι δεύτερα αὖτις ἐλθόντας χρᾶσθαι τῷ χρηστηρίῳ ὡς ἱκέτας.* Euripides *ἱκτῆρα θαλλόν·* Suppl. v. 10. *Ἱκτῆρι θαλλῷ προσπιτνοῦσ᾽ ἐμὸν γόνυ.* Hesych: *Ἱκτῆρες· ἱκέται, θαλλοί.* f. *ἱκέτων θαλλοί.*]

v. 201. *ΣΥΝΩΝΥΜΩΝ, reverendis.* Cum prius dixisset *σεμνῶς ἔχουσι* infert *χερῶν συνωνύμων*, id est *σεμνῶν.* Mire haec transfert Paschalius lib. de coronis. [Scholiastes *τῇ ἀριστερᾷ τοὺς κλάδους κατέχουσαι.* Videtur legisse *εὐωνύμων*, *sinistris*, cum oportebat manu dextra amplecti aram.]

v. 202. *ΤΑ ΧΡΕΙ᾽ ΕΠΗ.* Nota hic *χρεῖα* neutro genere usurpari et *χρεῖος* genere feminino, v. 210.

—— *χρεῖος εἰ ξένη φυγάς.*

cum exempla eius generis non ferri moneat H. Stephanus. [Sunt qui legunt *χοὐκ ἀχρεῖ᾽ ἔπη.*]

[v. 203. *ΕΠΗΛΥΔΑΣ. Advenas, supplices.*]

[v. 204. *ΑΝΑΙΜΑΚΤΟΥΣ ΦΥΓΑΣ. Non propter caedem* fugientes. Supra v. 7.

Οὔ τιν᾽ ἐφ᾽ αἵματι δημηλασίᾳ
Ψήφῳ πόλεως γνωσθεῖσαι.]

[v. 206. *ΤΟ ΜΗ ΜΑΤΑΙΟΝ Δ᾽ ΕΚ.* f. *καὶ μὴ μάταιον ἐκ.*]

v. 209. *ΤΟ ΤΗΔΕ ΚΑΡΤ᾽ ΕΠΙΦΘΟΝΟΝ ΓΕΝΟΣ.* Id est, in hac regione valde proni sunt ad invidiam.

[v. 211. *ΘΡΑΣΥΣΤΟΜΕΙΝ.* Homericum illud in mente habuit Iliad. *Β'*. 200.

Δαιμόνι᾽ ἀτρέμας ἧσο, καὶ ἄλλων μῦθον ἄκουε,
Οἳ σέο φέρτεροί εἰσι· σὺ δ᾽ ἀπτόλεμος καὶ ἄναλκις.
Heus tu nequam! quiete sede, et aliorum sermonem audi
Qui te praestantiores sunt, tu autem imbellis et invalidus.

Et Iliad. *Ψ'*. 478.

Οὐδέ τί σε χρὴ
Λαβραγόρην ἔμεναι· πάρα γὰρ καὶ ἀμείνονες ἄλλοι.

Quem locum citat Xenophon, Memorab.[h]) I. p. 721. l. 3.]

[v. 213. *ΜΕΜΝΗΣΘΑΙ.* f. *μνησθεῖσαι.*]

---

h) imo 1, 2, 58.

[v. 215. *ΠΡ. ΜΗ ΝΥΝ.* l. νυν. Hic et in seqq. pro *Πρ.* Scal. reponit *Δαν.*]

[v. 216. *ΣΟΙ.* l. σοῦ.]

[v. 219. *ΖΗΝΟΣ ΟΡΝΙΝ.* Metaphora a gallo sumpta, *qui quasi bonus cohabitator et dormientem excitat et solicitum admonet, et iter facientem solatur,* ut loquitur D. Ambrosius Hexaem. V. 24. *processum noctis canora significatione protestans. Hoc canente latro suas relinquit insidias; hoc ipse Lucifer excitatus oritur, coelumque illuminat.* Iovis vero gallum solem vocat, quia καὶ ἡ ἡλίου τε ἄπαυστος κίνησις ὑπὲρ γῆς τε καὶ ὑπὸ γῆν, Διός ἐστι πρόῤῥησις ἡλίῳ προειρημένη ὑπὲρ τῆς τοῦ παντὸς κόσμου φανότητος. Ut Aristidis utar verbis, Orat. Isthm. i) Tom. I. p. 13. [Cant.] Apollon. Rhod. Argon. II. 264.

... ἤγειρε δὲ μηλοβοτῆρας.

Porro ad Virgilianum illud Aen. VIII. 454.

Evandrum ex humili tecto lux suscitat alma,

V. Cl. Germanus Valens Guellius, „Unde," inquit, „Homero Sol ἠλέκτωρ quod homines ἀλέκτρους faciat: quamvis alii ἀπὸ τοῦ ἠλέκτρου malint. Gallus scilicet gallinaceus priori ratione ἀλέκτωρ quoque dicitur. Eo autem Aeschyli loco in Supplic. *Καὶ Ζηνὸς ὄρνιν τόνδε νῦν κικλήσετε,* Interpres, Ζηνὸς ὄρνιν, ἥλιον accipit, ἐξανίστησι γὰρ ἡμᾶς ὡς ἀλεκτρυών." Haec Guellius.] Eadem ratione Ion Chius tibiam ἀλέκτορα vocavit apud Athenaeum k) IV. 25.

Ἐπῇδ' αὐλὸς ἀλέκτωρ
Λύδιον ὕμνον Ἀχαιῶν.

v. 222. *ΦΥΓΑΔ' ΑΠ' ΟΥΡΑΝΟΥ ΘΕΟΝ.* Ideo Apollinem invocant ad praestandum ipsis auxilium, quod et ipse aliquando e coelis relegatus a Iove fuisset ad Admeti armenta.

Non ignara mali miseris succurrere disco.

[Male citatur hic versus in Plutarchi libello de Exilio, p. 607. [C.]

Ἁγνόν τ' Ἀπόλλωνος φυγάδ' οὐρανοῦ θεόν.

Qui hinc corrigendus est. Verius idem de Oraculorum defectu. Porro, Iupiter Aesculapium fulmine exterminavit, quod Hippolytum ad vitam revocasset: id graviter ferens Aesculapii pater, Apollo, Cyclopas, fulminis fabricatores, sagittis confecit; qua re indignatus Iupiter, Apollinem e coelo relegavit. Orpheus Argon. v. 173.

Ἄδμητος δ' ἀφίκανε Φεραιόθεν, ᾧ ποτε Παιὰν
Θητεύων ὑπόειξε, Διὸς δ' ἠλεύατο μῆνιν,
Οὕνεκά τοι Κύκλωπας ἀμαιμακέτοισιν ὀϊστοῖς
Ἐν φθιτοῖσιν ἔτευξ' Ἀσκληπίου εἵνεκα λώβης.

---

i) imo or. εἰς Δία.

k) Athen. IV. p. 184. f.

Statius Thebaid. VI. 876.

> ... Peliacis hic cum famularer in arvis
> Sic Iovis imperia et nigrae voluere sorores.]

[v. 223. *ΙΔΩΝ ΑΝ.* Pro ἂν sunt qui ἵνα legunt.]

[v. 228. *ΕΡΜΗΣ ΟΔ' ΑΛΛΟΣ.* Itaque Mercurius Aegyptiorum deus, a Mercurio Maiae filia, Graecorum deo, omnino alius. Cicero de Natura Deorum III. 22. *Tertius love tertio natus et Maia, ex quo et Penelope, Pana natum ferunt: quartus Nilo patre, quem Aegyptii nefas habent nominare: quintus quem colunt Pheneatae, qui Argum dicitur interemisse, ob eamque causam Aegypto praefuisse, atque Aegyptiis leges et literas tradidisse. Hunc Aegyptii Thoyth appellant.*]

[v. 229. *ΕΛΕΥΘΕΡΟΙΣ.* f. ἐλευθερὸς, *veniens.*]

[v. 230. *ΠΑΝΤΩΝ Δ' ΑΝΑΚΤΩΝ ΤΩΝΔΕ ΚΟΙΝΟΒΩΜΙΑΝ.* f. τήνδε. Altare Diis quatuor ἀγωνίοις commune: nempe Iovi, Apollini, Neptuno, Mercurio. Qui eadem ara simul colebantur σύμβωμοι dicuntur. Ita in Epigrammate Leonidae l) [Tarent.] Mercurius et Hercules σύμβωμοι. In alio epigrammate m) Bacchus et Minerva.]

[Ibid. *ΚΟΙΝΟΒΩΜΙΑΝ.* *Πάνθεον.* Ad Virgilianum illud Aen. XII. 118.

> ..... Et Diis communibus aras,

V. Cl. Germanus Valens Guellius. „Graeci ὁμοβωμίους vocant, ab eadem ara, homines eiusdem religionis, Deos item communes. Quod autem Servius communes Martem, Bellonam, Victoriam dicit, Homerus n) non dissimili sententia prorsus, *Ἄρην ἀλλοπρόσαλλον, ξυνὸν, ἐνυάλιον, ἑτεραλκέα νίκην* vocitat, et δημήτερα, etc. *Κοινοβωμίας* item mentionem facit Aeschylus in Supplic. v. 330.

> *Πάντων δ' ἀνάκτων τῶνδε κοινοβωμίαν*
> *Σέβεσθ' ἐν ἀγνῷ. δ' ἑσμὸς ὡς πελειάδων."*

Haec ille.]

[v. 231. *ΣΕΒΕΣΘ' ΕΝ ΑΓΝΩι ΔΕΣΜΟΣ ΩΣ ΠΕΛΕΙΑΔΩΝ.* f. σέβεσθε· κἀγνὸς ἑσμὸς ὡς vel σέβεσθ'· ἐν ἀγνῷ δ', ἑσμὸς ὡς. Vel, σέβεσθε χ' ἀγνῶς δ', ἑσμὸς ὡς κ. τ. λ. Non multum absimilis imago Virgiliana Aeneid. II. 515.

> Hic Hecuba et natae, nequicquam altaria circum
> Praecipites atra ceu tempestate columbae,
> Condensae, et divum amplexae simulacra tenebant.]

[Ibid. *ΣΕΒΕΣΘ' ΕΝ ΑΓΝΩι.* *Caste:* de cultu divino saepius usurpatum. In Legibus Ciceronis, II. 8. est, *Caste Deos adeunto.* Idem in Haruspicum responsis de fano Posi-

---

l) An. Br. I. p. 227. (διασοί.) m) Ibid.

n) Il. E. v. 831. Heyne ad Il. Σ. v. 221.

nuntio, c. 13. *Quod cum Deiotarus religione sua castissime tueetur.* Virgilius, Aen. VI. 661.

Quique sacerdotes casti.]

[v. 232. *ΙΖΕΣΘΕ.* Supplicum mos erat, coram altare edere. Euripides Heraclidis, v. 33.

Ἱκέται καθεζόμεσθα βώμιοι θεῶν.

bid. v. 124.

Ἱκέται κάθηνται παῖδες οἵδ' Ἡρακλέους.

Et passim apud auctores Graecos. Thucyd. I. 126. *Οἱ δ' ἄλλοι, ὡς ἐπιέζοντο καί τινες καὶ ἀπέθνησκον ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμὸν ἱκέται, τὸν ἐν τῇ ἀκροπόλει.*]

[v. 233. *ΜΙΑΙΝΟΝΤΩΝ ΓΕΝΟΣ.* Illicitas esse has nuptias duplici contendit argumento, tum ob consanguinitatem, tum ob patris et ipsarum virginum dissensum. Ratione consanguinitatis illicitas esse probat exemplo avium, qui avem sui generis non vorant. Apte quidem sub persona Danai, qui fatales sibi fore has nuptias bene noverat, hoc dictum est: quin reipsa patruelium coniugia pro illegitimis non habebantur. Testis erit D. Augustinus, de Civit. Dei XV. 16. qui de patruelium et consobrinorum coniugiis inter Christianos loquens, *Raro*, inquit, *per mores fiebat quod fieri per leges licebat: quia id nec divina prohibuit, et nondum prohibuerat lex humana. Veruntamen factum etiam licitum propter vicinitatem horrebatur illiciti.* In oratione Sp. Ligustini, civis Romani, apud Livium, XLII. 34. est, *Pater mihi uxorem fratris sui filiam dedit.* Vide et Plauti Poenulum o), V. 4. Quanto minus censendum est in Aegypto huiusmodi nuptias prohibitas fuisse, ubi fratribus cum sororibus coniungi licitum erat. Vide Diodorum p) Siculum I. 27.]

v. 234. *ΟΡΝΙΘΟΣ ΟΡΝΙΣ ΠΩΣ ΑΝ ΑΓΝΕΥΟΙ ΦΑΓΩΝ;* Proverbialis locutio, cui respondet adagium Latinum, *Canis caninam non est*, apud Varronem q) de Lingua Lat. VI. Iuvenalis Sat. XV. 160.

—— parcit
Cognatis maculis similis fera ——

[Ibid. *ΠΩΣ ΑΝ ΑΓΝΕΥΟΙ; Quomodo innocens erit, et a scelere immunis?* Ita de barbaris loquens Aelianus, Var. Hist. II. 31. *Θύουσί τε καθαρῶς*, inquit, *καὶ ἁγνεύουσιν ὁσίως.* h. e. *a sceleribus se continent, innocenter vivunt.* Porphyrius de non esu carnium; *Ἁγνεία ἐστὶ φρονεῖν ὅσια.* Onomasticon Vetus: *Puritas. Ἁγνεία.* Hesych: *Ἁγνείας· καθαρότητος.* Virg. Aen. III. 409.

Hac casti maneant in relligione nepotes.

o) v. 81 sqq. p) Diod. I. p. 31. Wess.
q) p. 87. Bip. (320. Sp.)

vidae nubes, videntur, videntur inquam e vallibus consurgere. Si enim grues hic cum Ausonio dicamus altivolantes, nihil Homero epitheto ridiculosius esset, eo quippe significaretur, grues a sublimi aere volantes, cum humillimis praeliari homunciones. At causam continet epitheton apud utrumque poetam cur a gruibus vel invadantur Pygmaei, vel imber vitetur. Quare ἀὴρ hic est merus aer, et quasi αὐτοαὴρ, ut Pindaro Olymp. I. 10. [6. Bkh.] *αἰθὴρ ἐρήμη, ubi Scholiastes, μὴ ἔχουσα νέφος.* Hactenus Vir doctissimus. Eadem ratione dictus est Iupiter *αἴθριος*, cui inscriptio vetus etiamnum extat, IOVI SERENO. Theocr. Idyll. IV. 43.

Χῷ Ζεὺς ἄλλοκα μὲν πέλει αἴθριος, ἄλλοκα δ' ὕει.

Neutiquam tamen reiicienda erit altera illa ratio quam adducit Scholiastes Apollonii, Aegyptum sc. *ἀερίαν* nuncupatam esse, *διὰ τὸ μέλαιναν εἶναι τὴν γῆν.* Utpote ab aliis firmetur Eustathius in Dionys. *Περιηγ.* v. 239. *Ἐκλήθη δέ ποτε κατά τιν ἱστορίαν ἡ τοιαύτη χώρα καὶ Ἀερία, καὶ Ποταμία, καὶ Αἰθιοπία, διὰ τοὺς ἐκεῖ Αἰθίοπας· περὶ ὧν πολλοὶ τῶν παλαιῶν ἱστοροῦσι. Καὶ μὴν καὶ Ἀετία ἔκ τινος Ἰνδοῦ Ἀέτου καλουμένου. Καὶ Ὠγυγία δέ, καὶ Μελάμβωλος, καὶ Ἡφαιστία.* Apollodorus, II. 1. *Δαναὸν μὲν οὖν Βῆλος ἐν Λιβύῃ κατῴκισεν, Αἴγυπτον δὲ ἐν Ἀραβίᾳ· ὃς καὶ κατασκαψάμενος τὴν Μελαμπόδων* (recte Scaliger *Μηλαμβώλων*) *χώραν ἀφ' ἑαυτοῦ ὠνόμασεν Αἴγυπτον.* Porro multae aliae regiones praeter Aegyptum hoc nomine gaudebant, ut Thasus insula, Libya, Creta, Sicilia, Antiochia, Cyprus. Hesych.]

v. 80. *ΘΕΟΙ ΟΙ ΓΕΝΕΤΑΙ. Γενέτης, γεννήτωρ,* et *γενέθλιος* idem significant, auctorem scil. generis sive familiae. Euripides Ione, v. 583.

Θύσας δὲ γενέταις θεοῖσιν.

Noster infra v. 214.

Ζεὺς δὲ γεννήτωρ ἴδοι.

Pindarus r) Pyth. IV. 297.

Ὅρκος ἄμμιν μάρτυς ἔστω
Ζεὺς ὁ γενέθλιος ἀμφοτέροις.

[Apollinis etiam *τοῦ γενέτορος* meminit Diogenes Laert. VIII 13. *γενήτορος*, in eadem re, Macrobius, Saturn. III. 6. *Genitoris*, Censorinus s) de die natali II. qui Catoni *genitivus* apud Macrob. loc. citat.]

v. 82. *ΤΕΛΕΟΝ. Τέλεον* non simpliciter *perfectum* significare videtur, sed perfectionem nuptialem.

r) v. 167. Bkh.
s) p. 10. Lugd.

v. 87. *ΒΩΜΟΣ ΑΡΗΣ*. Ex priore Scholiastae interpretatione suspicor eum legisse *ἄτης*, per *βλάβης* enim explicat, in posteriore *Ἄρης* legit. Grotius *ἀρῆς*.

[v. 94. *ΜΕΡΟΠΕΣΣΙ ΛΑΟΙΣ*. Epitheton Homericum.]

[v. 96. *ΚΟΡΥΦΑι ΔΙΟΣ*. Ex Homerico illo adumbratum Iliad. *Α'*. 524.

Εἰ δ' ἄγε τοι κεφαλῇ κατανεύσομαι ὄφρα πεποίθῃς.
Τοῦτο γὰρ ἐξ ἐμέθεν γε μετ' ἀθανάτοισι μέγιστον
Τέκμωρ· οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον οὐδ' ἀπατηλὸν,
Οὐδ' ἀτελεύτητόν γ' ὅ,τι κεν κεφαλῇ κατανεύσω.

Ex Homeri sententia nutum Iovis *τετιμημένον* vocat Clemens: et ceteri poetae *χρυσᾶς χαίτας*, ut loquitur Maximus Tyrius, *ἑλελιζόμενον τὸν οὐρανὸν* referunt. Unde Pindarus [t]), Nem. I. 18. *Κατένευσέν τε οἱ χαίταις.* Quapropter oraculum Iovis Ammonii in Aegypto dabatur *νεύμασι καὶ συμβόλοις τὸ πλέον*, ut testis est Strabo, XVII. p. 814. *Τοῦ προφήτου τὸν Δία ὑποκρινομένου, vate nimirum Iovem imitante.*]

[v. 101. *ΙΑΠΤΕΙ*. f. *βλάπτει*.]

v. 106. *ΗΜΕΝΟΝ ΑΝΩ*. Eodem modo in Agamemnone, v. 190.

Δαιμόνων δέ που χάρις, βιαίως
Σέλμα σεμνὸν ἡμένων.

v. 112. *ΤΟ ΘΑΛΟΣ*. Quae annotat ad hanc vocem Scholiastes non ad eam pertinent, sed ad *τὸ πυθμὴν*, nam se *θάλος* appellant, Aegyptum radicem.

v. 115. *ΑΤΑι Δ' ΑΠΑΤΑι*. Forsan *ἄτᾳ ἐπ' ἄτα*.

v. 117. *ΘΡΕΟΜΕΝΑ*. Hesychius: *Θρεομένη· θρηνοῦσα.* Sept. Theb. v. 78.

Θρέομαι φοβερὰ μεγάλ' ἄχη.

[v. 119. *ΙΗΛΕΜΟΙΣΙΝ*. Eustathius [u]): *ἰάλεμος, πένθιμός τις ᾠδή.* Athenaeus [x]) itidem, Deipnos. XIV. *τὸν ἰάλεμον* lugubre carmen esse tradit, qui ex Aristophanis Grammatici libro de vocibus Atticis hoc citat. *Ἐν γάμοις ὑμέναιος, ἐν δὲ πένθεσιν ἰάλεμος. Οἷά τε πένθη δάκρυά τ' ἐκ δακρύων καταλείβεται ἡμετέροισι δόμοισι.* Ceterum Aeschylus ipsam vocis etymologiam vult aperire, quod ab Aemilio Porto observatum in Diction. Dorico. Sicut enim ab *αἶ* fit *αἴλινος,* (vide quae ad Agamemn. v. 123.) cantio lugubris, eadem ratione ab *ἰὴ* fit *ἰήλιμος*.]

v. 122. *ΤΙΜΑι*. Ex Canteri divinatione discas mendum esse, quod eluet levicula unius litterae mutatio. Lego itaque *τιμῶ*, hoc sensu: viva vivens adhuc sum mei ipsius praefica.

---

t) v. 14. Bkh.
u) Eust. p. 1164, 8.
x) Athen. XIV, p. 619. b. c.

v. 123. *ΑΠΙΑΝ ΒΟΥΝΙΝ, ΚΑΡΒΑΝΑ Δ' ΑΥΔΑΝ ΕΥΑΚΟΕΙΣ.* Vide infra v. 911. Et Agamemn. v. 1070. vel,

Καρβᾶνα δ' αὐδὰν
Εὐακοεῖς.

ut explicat Scholiastes. Cum prius dixisset *βοῦνιν*, verborum quibus utitur observantissimus, statim addidit, *καρβᾶνα δ' αὐδὰν, κ. τ. λ. βοῦνις* enim *γῆ κατὰ βαρβάρους*, inquit Scholiastes, et Phrynichus [y]) notat *βουνὸν* esse *ἐθνικὴν φωνὴν τῆς Ἀττικῆς*. Unde alicubi in comoedia cum quidam hunc versum protulisset,

Βουνὸν ἐπὶ ταύτῃ καταλαβὼν ἄνω τινά.

regerit alter,

Τίς ἐσθ' ὁ βουνὸς, ἵνα σαφῶς σου μανθάνω;

v. 140. *ΛΙΝΟΡΡΑΦΗΣ.* Persis v. 68.

Λινοδέσμῳ σχεδίᾳ
Πορθμὸν ἀμείψας.

v. 141. *ΑΛΑ ΣΤΕΓΩΝ, ΔΟΡΟΣ ΑΧΕΙΜΑΤΟΝ*, κ. τ. λ. Distingue, *ἅλα στέγων δορὸς, ἀχείματον.* Generaliter *δόρυ lignum* significat, ut annotant Hesychius et Eustathius [z]), peculiariter vero non tantum pro *hasta*, sed et *navi* e ligno factae poetae usurpant. Euripides Helena, v. 553.

—— *εἰς Ἑλλάδ' εἶπεν εὐθύνειν δόρυ.*

Et v. 1562.

—— *ἐξέπεισεν εἰσβῆναι δόρυ.*

Oppianus [a]) *ἁλιευτ.* IV.

—— *ἐς γαῖαν δόρυ κέλσε.*

Noster infra v. 859.

Λεῖφ' ἕδρανα, κί' ἐς δόρυ.

et in Agamemnone v. 1627. Quod explicatius Pindaro [b]) Pyth. IV. 47. *εἰνάλιον δόρυ*, et Euripidi in Rheso v. 458. *ναΐον δόρυ* dicitur.

[v. 145. *ΠΑΤΗΡ Ο ΠΑΝΤΟΠΤΑΣ.* Hesiodum in mente habuit, *Ἐργ. καὶ ἡμέρ.* I. 265.

Πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμὸς καὶ πάντα νοήσας.

Aristides, Orat. Isthm. [c]) Tom. I. p. 17. *Τοῦτον οὐχ ὁρῶν ἐπέχουσι κορυφαὶ, οὐ πηγαὶ ποταμῶν, οὐ πόλεις, οὐ ἡ κάτω τῆς θαλάσσης ψάμμος, οὐκ ἀστέρες, οὐ νὺξ ἔμπροσθεν ἵσταται, οὐχ ἑκάστων τούτου μεγάλων τε καὶ μόνων ἑωρακότων τ' ἀληθὲς ὀφθαλμῶν.*

---

y) Phryn. p. 355. Lob.
z) Eust. p. 1243, 2.
a) Opp. *κυνηγ.* IV, 265.
b) v. 27. Bkh.
c) imo Orat. in Iov. Vol. I. p. 15. Cant.

v. 153. *ΠΑΝΤΙ ΔΕ ΣΘΕΝΟΥΣΙ, ΔΙΩΓΜΟΙΣΙ Δ' ΑΣΦΑΛΙΑΣ.* Canterus, πάντα δὲ σθένει. Forte,

Πάντα δὲ σθένουσι δι-
ωγμοῖσι δι' ἀσφαλίας.

v. 155. *ΑΔΜΗΤΑΣ ΑΔΜΗΤΑ ΡΥΣΙΟΣ.* Id est, virgo virginem liberet.

v. 164. *ΤΟΝ ΠΟΛΥΞΕΝΩΤΑΤΟΝ ΖΗΝΑ ΤΩΝ ΚΕΚΜΗΚΟΤΩΝ.* Nihil aliud haec sonant quam, nisi deorum ope nuptias has effugiamus, suspendemus nos: ut mirer Guellium haec ad illa Virgilii detorsisse, Aen. VII. 312.

Flectere si nequeo Superos, Acheronta movebo.

[Quippe mortui οἱ πλείονες. Hesych. Πλείονες· οἱ τετελευτηκότες. Callimachus Epigr. IV. 2.

Ὑμέων γὰρ πλείονες εἰν ἀΐδη.

Plautus[d]) Trinummo II. 2.

Quin prius ad plures penetravi.

Bion (sive Bion auctor istius Idyllii seu potius Moschus, secundum poetae illud,

Blandus in extincto suspirat Adonide Moschus
Flebiliusque ipsa Cypride fata gemit.)

in Epitaphio Adonidis v. 55.

Τὸ δὲ πᾶν κάλον ἐς σε καὶ ᾅδην ut recte legit Bon. Vulcanius. Porro, sicut Noster Ζῆνα τῶν κεκμηκότων, sic Virgilius Aen. IV. 638. *Stygium Iovem* Plutonem appellat, et Sil. Italicus, VIII. 116.

Nigro forte Iovi, cui tertia regna laborant.]

[v. 165. *ΣΥΝ ΚΛΑΔΟΙΣ.* Poterit intelligi, et forsan melius, de ramis supplicatoriis.]

[v. 166. *ΑΡΤΑΝΑΙΣ.* Vide quae ad Agamemn. v. 884.]

v. 171. *ΚΟΝΝΩ Δ'.* Hesychius: Κοννεῖν· συνιέναι, ἐπίστασθαι. Et Κοννοῦσι· γινώσκουσι. [Hinc nos anglice to KNOW. Neque enim iis assentior qui κοινῶ legunt, *participo poenam.*]

[v. 172. *ΓΑΜΕΤΑΣ.* Iunonis.]

[v. 173. *ΧΑΛΕΠΟΥ ΓΑΡ ΕΚ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ.* Virgil. Aen. II. 777.

Non haec sine numine Divum.]

[v. 184. *ΠΡ. ΠΑΙΔΕΣ ΦΡΟΝΕΙΝ ΧΡΗ.* Scaliger: Δάν· Παῖδες κ. τ. λ. quod eodem redit. Vide quae de personis ad initium tragoediae diximus, ubi sic transtulimus h. l.

---

d) v. 13.

, *Filias* sapere oportet: cum prudenti vero venistis
Fido sene *me* nauclero patre. *Τῷδε* sc. *δεικτικῶς*.]

[v. 185. *ΠΑΤΡΙ*. Infra v. 212.

Πάτερ, φρονούντως πρὸς φρονούσας ἐννέπεις.]

v. 187. *ΔΕΛΤΟΥΜΕΝΑΣ*. Forte δελτούμενα. [*Δελτούμενα, in tabulis scripta.*]

v. 188. *ΟΡΩ ΚΟΝΙΝ, ΑΝΑΥΔΟΝ ΑΓΓΕΛΟΝ ΣΤΡΑΤΟΥ*. Virgilius, Aen. XI. 908.

At simul Aeneas fumantes pulvere campos
Prospexit longe ——

v. 189. *ΣΥΡΙΓΓΕΣ ΑΞΟΝΗΛΑΤΟΙ*. Callimachus Hymn. V. 14.

Συρίγγων ἀΐω φθόγγον ὑπαξονίων.

[Est enim Σύριγξ τὸ κένον τοῦ τροχοῦ τὸ ἐναρμοζόμενον τῷ ἄξονι. Unde Callimacho ὑπαξόνιος dicitur. Parmenides apud Sextum Empir. VII. p. 393. advers. Mathem.

Ἄξων δ' ἐν χνοίῃσι ... σύριγγος αὐτὴν
Αἰθόμενος.

Euripides Hippolyto, v. 1234.

... σύριγγές τ' ἄνω
Τροχῶν ἐπήδων ἀξόνων τ' ἐνήλατα. *Σύριγγες* sc. sunt modioli per quos axis traiicitur. Sophocles Electr. v. 721. *Ἔχριμπτ' ἀεὶ σύριγγα*. Ubi Scholiastes *δηλονότι τὴν ὀπὴν τοῦ τροχοῦ*. Pars illa rotae dicitur et *χοινικὶς* per cuius foramen pars axis tenuior, *χνόη* dicta, immittitur.]

v. 190. *ΟΧΛΟΝ Δ' ΥΠΑΣΠΙΣΤΗΡΑ ΚΑΙ ΔΟΡΥΣΣΟΟΝ*. Graecam armaturam. Cum Atossa regina Persica inquireret qualia essent arma Graecorum, respondit chorus, Agamemn. v. 240.

—— *ἔγχη σταδαῖα καὶ φεράσπιδες σαγαί*.

[v. 194. *ΤΕΘΥΜΕΝΟΣ*. *Iratus, concitatus*. f. τεθηγμένος.]

v. 197. *ΠΑΓΟΝ*. Id est, aram. Ita et *βουνὸς*, vox idem significans cum *πάγος*, pro ara accipitur apud Hesychium: *Βουνοὶ*, inquit, *βωμοί*. f. legendum *πάγῳ*. Alii *πάγον*.. *ἀγωνίων, insidere tumulo horum deorum ad altare. Ἀγώνιον, non habens angulos.*]

Ibid. *ΑΓΩΝΙΩΝ ΘΕΩΝ*. Hesychius: *Ἀγώνιοι θεοί· οἱ τῶν ἀγώνων προεστῶτες*. Qui vero sint perspicue tradit infra v. 217. et seq. sc. Iupiter, Apollo, Neptunus, Mercurius. De Apolline et Mercurio egimus ad Agamemn. v. 521. et v. 524. Iovis *ἀγωνίου* meminit Sophocles Trachiniis, v. 25.

Τέλος δ' ἔθηκε Ζεὺς ἀγώνιος καλῶς.

De Neptuno, utpote qui Isthmiorum praeses, res clara est: quem Aeschylus designat per Tridentem, v. 226.

Ὁρῶ τρίαιναν τήνδε, σημεῖον θεοῦ.

Et v. 763.

Οὐ μὴ τριαίνας τάσδε, καὶ θεῶν σέβη
Δείσαντες ——

[v. 198. *ΚΡΕΙΣΣΟΝ ΔΕ ΠΥΡΓΟΥ ΒΩΜΟΣ.* Ad aras enim confugiebant supplices *ἀσυλίαν* petentes. Iolaus apud Euripidem Heracl. v. 61.

Οὐ δῆτ' ἐπεί μοι βωμὸς ἀρκέσει θεοῦ.

Huius generis erat apud Athenienses ara Misericordiae, cuius meminerunt Cicero, Pausanias [e]), Servius, etiam Theophilus [f]) in institutionibus; et quam late describit Statius Thebaid. XII. 481. Atque hinc manavit proverbium, *Tanquam ad aram.* Unde sc. nefas erat quenquam detrahere. Cicero in Oratione pro Roscio Comoedo, c. 11. „*Quod item nuper in Erote Comoedo usu venit, qui posteaquam e scena, non modo sibilis, sed etiam convitio explodebatur, sicut ad aram, confugit in huius domum, disciplinam, patrocinium, nomen.* Idem de Natura Deorum, III. 10. *Quod vos cum facere non potestis, tanquam ad aram confugitis, Deum.* Idem Orat. in Verrem, VII. 3. *Magistratuum autem nostrorum iniurias ita multorum tulerunt, ut nunquam ante hoc tempus ad aram legum, praesidiumque vestrum, publico consilio confugerent.* Ovid. Trist. IV. 5.

Unica fortunis ara reperta meis.

Plautus in Mostellaria [g]), V. 2. *Ad aram confugisti.*" Haec Paroemiographus. Virgilius Aen. II. 512.

Aedibus in mediis nudoque sub aetheris axe
Ingens ara fuit: iuxtaque veterrima laurus
Incumbens arae, atque umbra complexa Penates.
Hic Hecuba, et natae, nequicquam altaria circum,
Praecipites atra seu tempestate columbae,
Condensae, et Divum amplexae simulachra tenebant, etc.
Huc tandem concede; haec ara tuebitur omnes.]

[Ibid. *ΑΡΡΗΚΤΟΝ ΣΑΚΟΣ.* Aiacis clypeus septemplex, *ἑπτάβοιον ἄρρηκτον σάκος* dicitur Sophocli in Ai. Flag. v. 578; redderem, ut et hic, *scutum impenetrabile.* Ita Caeneus Apollonio Argonaut. I. 63. *ἄρρηκτος* dicitur, qui Ovidio,

---

e) Paus. I, 17, 1.

f) Theoph. Inst. I, 2, 24. p. 18. Reiz.

g) v. 14.

Metam. XII. 496. *imperfossus ab ictu.* Porro apud nostrum hoc in loco sunt qui *ἀῤῥήκτου* legunt, *infragili turre.*

Κρεῖσσον δὲ πύργου βωμὸς ἀῤῥήκτου σάκος.

Provèrbialiter usurpatur *σάκος*, clypeus, de praesidio, et de protectore. Ab Hebraeis desumpta est haec metaphora. Gen. XV. 1. *Ne timeas Abraham: ego clypeus tibi.*]

[v. 200. *ΙΚΤΗΡΙΑΣ.* Quos Sophocles *ἱκτηρίους κλάδους* dixit in Oed. Tyr. v. 3. Herodotus *ἱκετηρίην*. VII. 141. *Συνεβούλευέ σφι ἱκετηρίην λαβοῦσι δεύτερα αὖτις ἐλθόντας χρᾶσθαι τῷ χρηστηρίῳ ὡς ἱκέτας.* Euripides *ἱκτῆρα θαλλόν*· Suppl. v. 10. *Ἱκτῆρι θαλλῷ προσπιτνοῦσ' ἐμὸν γόνυ.* Hesych: *Ἱκτῆρες· ἱκέται, θαλλοί.* f. *ἱκέτων θαλλοί.*]

v. 201. *ΣΥΝΩΝΥΜΩΝ, reverendis.* Cum prius dixisset *σεμνῶς ἔχουσι* infert *χερῶν συνωνύμων*, id est *σεμνῶν*. Mire haec transfert Paschalius lib. de coronis. [Scholiastes *τῇ ἀριστερᾷ τοὺς κλάδους κατέχουσαι.* Videtur legisse *εὐωνύμων*, *sinistris*, cum oportebat manu dextra amplecti aram.]

v. 202. *ΤΑ ΧΡΕΙ' ΕΠΗ.* Nota hic *χρεῖα* neutro genere usurpari et *χρεῖος* genere feminino, v. 210.

—— *χρεῖος εἰ ξένη φυγάς.*

cum exempla eius generis non ferri moneat H. Stephanus. [Sunt qui legunt *κοὐκ ἀχρεῖ' ἔπη.*]

[v. 203. *ΕΠΗΛΥΔΑΣ.* *Advenas, supplices.*]

[v. 204. *ΑΝΑΙΜΑΚΤΟΥΣ ΦΥΓΑΣ.* *Non propter caedem* fugientes. Supra v. 7.

Οὔ τιν' ἐφ' αἵματι δημηλασίᾳ
Ψήφῳ πόλεως γνωσθεῖσαι.]

[v. 206. *ΤΟ ΜΗ ΜΑΤΑΙΟΝ Δ' ΕΚ.* f. *καὶ μὴ μάταιον ἐκ.*]

v. 209. *ΤΟ ΤΗΔΕ ΚΑΡΤ' ΕΠΙΦΘΟΝΟΝ ΓΕΝΟΣ.* Id est, in hac regione valde proni sunt ad invidiam.

[v. 211. *ΘΡΑΣΥΣΤΟΜΕΙΝ.* Homericum illud in mente habuit Iliad. *Β'*. 200.

Δαιμόνι' ἀτρέμας ἧσο, καὶ ἄλλων μῦθον ἄκουε,
Οἳ σέο φέρτεροί εἰσι· σὺ δ' ἀπτόλεμος καὶ ἄναλκις.
Heus tu nequam! quiete sede, et aliorum sermonem audi
Qui te praestantiores sunt, tu autem imbellis et invalidus.

Et Iliad. *Ψ'*. 478.

Οὐδέ τί σε χρὴ
Λαβραγόρην ἔμεναι· πάρα γὰρ καὶ ἀμείνονες ἄλλοι.

Quem locum citat Xenophon, Memorab.[h]) I. p. 721. l. 3.]

[v. 213. *ΜΕΜΝΗΣΘΑΙ.* f. *μνησθεῖσαι.*]

---

h) imo 1, 2, 58.

[v. 215. *ΠΡ. ΜΗ ΝΥΝ.* l. νυν. Hic et in seqq. pro *Πρ.* Scal reponit *Δαν.*]

[v. 216. *ΣΟΙ.* l. σοῦ.]

[v. 219. *ΖΗΝΟΣ ΟΡΝΙΝ.* Metaphora a gallo sumpta, *qui quasi bonus cohabitator et dormientem excitat et solicitum admonet, et iter facientem solatur,* ut loquitur D. Ambrosius Hexaem. V. 24. *processum noctis canora significatione protestans. Hoc canente latro suas relinquit insidias; hoc ipse Lucifer excitatus oritur, coelumque illuminat.* Iovis vero gallum solem vocat, quia καὶ ἡ ἡλίου τε ἄπαυστος κίνησις ὑπὲρ γῆς τε καὶ ὑπὸ γῆν, Διός ἐστι πρόῤῥησις ἡλίῳ προειρημένη ὑπὲρ τῆς τοῦ παντὸς κόσμου φανότητος. Ut Aristidis utar verbis, Orat. Isthm. i) Tom. I. p. 13. [Cant.] Apollon. Rhod. Argon. II. 264.

... ἤγειρε δὲ μηλοβοτῆρας.

Porro ad Virgilianum illud Aen. VIII. 454.

Evandrum ex humili tecto lux suscitat alma,

V. Cl. Germanus Valens Guellius, „Unde," inquit, „Homero Sol ἠλέκτωρ quod homines ἀλέκτρους faciat: quamvis alii ἀπὸ τοῦ ἠλέκτρου malint. Gallus scilicet gallinaceus priori ratione ἀλέκτωρ quoque dicitur. Eo autem Aeschyli loco in Supplic. *Καὶ Ζηνὸς ὄρνιν τόνδε νῦν κικλήσετε,* Interpres, *Ζηνὸς ὄρνιν,* ἥλιον accipit, ἐξανίστησι γὰρ ἡμᾶς ὡς ἀλεκτρυών." Haec Guellius.] Eadem ratione Ion Chius tibiam ἀλέκτορα vocavit apud Athenaeum k) IV. 25.

Ἐπῆδ' αὐλὸς ἀλέκτωρ
Λύδιον ὕμνον Ἀχαιῶν.

v. 222. *ΦΥΓΑΔ' ΑΠ' ΟΥΡΑΝΟΥ ΘΕΟΝ.* Ideo Apollinem invocant ad praestandum ipsis auxilium, quod et ipse aliquando e coelis relegatus a Iove fuisset ad Admeti armenta.

Non ignara mali miseris succurrere disco.

[Male citatur hic versus in Plutarchi libello de Exilio, p. 607. [C.]

Ἁγνόν τ' Ἀπολλῶνος φυγάδ' οὐρανοῦ θεόν.

Qui hinc corrigendus est. Verius idem de Oraculorum defectu. Porro, Iupiter Aesculapium fulmine exterminavit, quod Hippolytum ad vitam revocasset: id graviter ferens Aesculapii pater, Apollo, Cyclopas, fulminis fabricatores, sagittis confecit; qua re indignatus Iupiter, Apollinem e coelo relegavit. Orpheus Argon. v. 173.

Ἄδμητος δ' ἀφίκανε Φεραιόθεν, ᾧ ποτε Παιὰν
Θητεύων ὑπόεικε, Διὸς δ' ἠλεύατο μῆνιν,
Οὕνεκά τοι Κύκλωπας ἀμαιμακέτοισιν ὀϊστοῖς
Ἐν φθιτοῖσιν ἔτευξ' Ἀσκληπίου εἵνεκα λώβης.

---

i) imo or. εἰς Δία.

k) Athen. IV. p. 184. f.

Statius Thebaid. VI. 875.

> ... Peliacis hic cum famularer in arvis
> Sic Iovis imperia et nigrae voluere sorores.]

[v. 223. *ΙΑΩΝ ΑΝ.* Pro *ἂν* sunt qui *ἵνα* legunt.]

[v. 228. *ΕΡΜΗΣ ΟΔ' ΑΛΛΟΣ.* Itaque Mercurius Aegyptiorum deus, a Mercurio Maiae filio, Graecorum deo, omnino alius. Cicero de Natura Deorum III. 22. *Tertius Iove tertio natus et Maia, ex quo et Penelope, Pana natum ferunt: quartus Nilo patre, quem Aegyptii nefas habent nominare: quintus quem colunt Pheneatae, qui Argum dicitur interemisse, ob eamque causam Aegypto praefuisse, atque Aegyptiis leges et literas tradidisse. Hunc Aegyptii Thoyth appellant.*]

[v. 229. *ΕΛΕΥΘΕΡΟΙΣ.* f. *ἐλευθερὸς*, *veniens.*]

[v. 230. *ΠΑΝΤΩΝ Δ' ΑΝΑΚΤΩΝ ΤΩΝΔΕ ΚΟΙΝΟΒΩΜΙΑΝ.* f. *τήνδε.* Altare Diis quatuor *ἀγωνίοις* commune, nempe Iovi, Apollini, Neptuno, Mercurio. Qui eadem ara simul colebantur *σύμβωμοι* dicuntur. Ita in Epigrammate Leonidae [l]) [Tarent.] Mercurius et Hercules *σύμβωμοι.* In alio epigrammate [m]) Bacchus et Minerva.]

[Ibid. *ΚΟΙΝΟΒΩΜΙΑΝ.* *Πάνθεον.* Ad Virgilianum illud Aen. XII. 118.

> ..... Et Diis communibus aras,

V. Cl. Germanus Valens Guellius. „Graeci *ὁμοβωμίους* vocant, ab eadem ara, homines eiusdem religionis, Deos item communes. Quod autem Servius communes Martem, Bellonam, Victoriam dicit, Homerus [n]) non dissimili sententia prorsus, *Ἄρην ἀλλοπρόσαλλον, ξυνὸν, ἐνυάλιον, ἑτεραλκέα* [illegible] vocitat, et *δημήτερα*, etc. *Κοινοβωμίας* item mentionem facit Aeschylus in Supplic. v. 330.

> *Πάντων δ' ἀνάκτων τῶνδε κοινοβωμίαν*
> *Σέβεσθ' ἐν ἁγνῷ. δ' ἑσμὸς ὡς πελειάδων."*

Haec ille.]

[v. 231. *ΣΕΒΕΣΘ' ΕΝ ΑΓΝΩι ΔΕΣΜΟΣ ΩΣ ΠΕΛΕΙΑΔΩΝ.* f. *σέβεσθε· κἀγνὸς ἑσμὸς ὡς* vel *σέβεσθ'· ἐν ἁγνῷ δ' ἑσμὸς ὡς.* Vel, *σέβεσθε χ' ἁγνῶς δ', ἑσμὸς ὡς κ. τ. λ.* Haud multum absimilis imago Virgiliana Aeneid. II. 515.

> Hic Hecuba et natae, nequicquam altaria circum
> Praecipites atra ceu tempestate columbae,
> Condensae, et divum amplexae simulacra tenebant.]

[Ibid. *ΣΕΒΕΣΘ' ΕΝ ΑΓΝΩι.* *Caste:* de cultu divino saepius usurpatum. In Legibus Ciceronis, II. 8. est, *Caste Deos adeunto.* Idem in Haruspicum responsis de fano Pessi-

l) An. Br. I. p. 227. (δισσοί.) m) Ibid.
n) Il. E. v. 831. Heyne ad Il. Σ. v. 221.

ntio, c. 13. *Quod cum Deiotarus religione sua castissime tuetur.* Virgilius, Aen. VI. 661.

Quique sacerdotes casti.]

[v. 232. *ΙΖΕΣΘΕ.* Supplicum mos erat, coram altare dere. Euripides Heraclidis, v. 33.

Ἱκέται καθεζόμεσθα βώμιοι θεῶν.

id. v. 124.

Ἱκέται κάθηνται παῖδες οἵδ' Ἡρακλέους.

t passim apud auctores Graecos. Thucyd. I. 126. *Οἱ δ' λλοι, ὡς ἐπιέζοντο καί τινες καὶ ἀπέθνησκον ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, καθίυσιν ἐπὶ τὸν βωμὸν ἱκέται, τὸν ἐν τῇ ἀκροπόλει.*]

[v. 233. *ΜΙΑΙΝΟΝΤΩΝ ΓΕΝΟΣ.* Illicitas esse has nutias duplici contendit argumento, tum ob consanguinitatem, um ob patris et ipsarum virginum dissensum. Ratione conanguinitatis illicitas esse probat exemplo avium, qui avem ui generis non vorant. Apte quidem sub persona Danai, qui atales sibi fore has nuptias bene noverat, hoc dictum est: uin reipsa patruelium coniugia pro illegitimis non habebanur. Testis erit D. Augustinus, de Civit. Dei XV. 16. qui de atruelium et consobrinorum coniugiis inter Christianos loquens, *Raro*, inquit, *per mores fiebat quod fieri per leges liceat: quia id nec divina prohibuit, et nondum prohibuerat lex humana. Veruntamen factum etiam licitum propter vicinitatem orrebatur illiciti.* In oratione Sp. Ligustini, civis Romani, pud Livium, XLII. 34. est, *Pater mihi uxorem fratris sui iliam dedit.* Vide et Plauti Poenulum [o]), V. 4. Quanto minus ensendum est in Aegypto huiusmodi nuptias prohibitas uisse, ubi fratribus cum sororibus coniungi licitum erat. Vide Diodorum [p]) Siculum I. 27.]

v. 234. *ΟΡΝΙΘΟΣ ΟΡΝΙΣ ΠΩΣ ΑΝ ΑΓΝΕΥΟΙ ΦΑΓΩΝ;* Proverbialis locutio, cui respondet adagium Latinum, *Canis caninam non est*, apud Varronem [q]) de Lingua Lat. VI. Iuvenalis Sat. XV. 160.

—— parcit
Cognatis maculis similis fera ——

[Ibid. *ΠΩΣ ΑΝ ΑΓΝΕΥΟΙ; Quomodo innocens erit, et a scelere immunis?* Ita de barbaris loquens Aelianus, Var. Hist. II. 31. *Θύουσί τε καθαρῶς*, inquit, *καὶ ἁγνεύουσιν ὁσίως.* h. e. *a sceleribus se continent, innocenter vivunt.* Porphyrius de non esu carnium; *Ἁγνεία ἐστὶ φρονεῖν ὅσια.* Onomasticon Vetus: *Puritas. Ἁγνεία.* Hesych: *Ἁγνείας· καθαρότητος.* Virg. Aen. III. 409.

Hac casti maneant in relligione nepotes.

---

o) v. 81 sqq. *p*) Diod. I. p. 31. Wess.
q) p. 87. Bip. (320. Sp.)

Statius Thebaid. VI. 875.

... Peliacis hic cum famularer in arvis
Sic Iovis imperia et nigrae voluere sorores.]

[v. 223. *ΙΑΩΝ ΑΝ.* Pro ἂν sunt qui ἵνα legunt.]

[v. 228. *ΕΡΜΗΣ ΟΔ' ΑΛΛΟΣ.* Itaque Mercurius Aegyptiorum deus, a Mercurio Maiae filia, Graecorum deo, omnino alius. Cicero de Natura Deorum III. 22. *Tertius Iove tertio natus et Maia, ex quo et Penelope, Pana natum ferunt: quartus Nilo patre, quem Aegyptii nefas habent nominare: quintus quem colunt Pheneatae, qui Argum dicitur interemisse, ob eamque causam Aegypto praefuisse, atque Aegyptiis leges et literas tradidisse. Hunc Aegyptii Thoyth appellant.*]

[v. 229. *ΕΛΕΥΘΕΡΟΙΣ.* f. ἐλευθερὸς, *veniens.*]

[v. 230. *ΠΑΝΤΩΝ Δ' ΑΝΑΚΤΩΝ ΤΩΝΔΕ ΚΟΙΝΟΒΩΜΙΑΝ.* f. τήνδε. Altare Diis quatuor ἀγωνίοις commune: nempe Iovi, Apollini, Neptuno, Mercurio. Qui eadem ara simul colebantur σύμβωμοι dicuntur. Ita in Epigrammate Leonidae [l]) [Tarent.] Mercurius et Hercules σύμβωμοι. In alio epigrammate [m]) Bacchus et Minerva.]

[Ibid. *ΚΟΙΝΟΒΩΜΙΑΝ.* Πάνθεον. Ad Virgilianum illud Aen. XII. 118.

..... Et Diis communibus aras,

V. Cl. Germanus Valens Guellius. „Graeci ὁμοβωμίους vocant, ab eadem ara, homines eiusdem religionis, Deos item communes. Quod autem Servius communes Martem, Bellonam, Victoriam dicit, Homerus [n]) non dissimili sententia prorsus, Ἄρην ἀλλοπρόσαλλον, ξυνὸν, ἐνυάλιον, ἑτεραλκέα νίκην vocitat, et δημήτερα, etc. Κοινοβωμίας item mentionem facit Aeschylus in Supplic. v. 330.

Πάντων δ' ἀνάκτων τῶνδε κοινοβωμίαν
Σέβεσθ' ἐν ἁγνῷ. δ' ἑσμὸς ὡς πελειάδων."

Haec ille.]

[v. 231. *ΣΕΒΕΣΘ' ΕΝ ΑΓΝΩι ΔΕΣΜΟΣ ΩΣ ΠΕΛΕΙΑΔΩΝ.* f. σέβεσθε· χἀγνὸς ἑσμὸς ὡς vel σέβεσθ'· ἐν ἁγνῷ δ' ἑσμὸς ὡς. Vel, σέβεσθε χ' ἁγνῶς δ', ἑσμὸς ὡς κ. τ. λ. Non multum absimilis imago Virgiliana Aeneid. II. 515.

Hic Hecuba et natae, nequicquam altaria circum
Praecipites atra ceu tempestate columbae,
Condensae, et divum amplexae simulacra tenebant.]

[Ibid. *ΣΕΒΕΣΘ' ΕΝ ΑΓΝΩι.* *Caste:* de cultu divino saepius usurpatum. In Legibus Ciceronis, II. 8. est, *Caste Deos adeunto.* Idem in Haruspicum responsis de fano Pessi-

---

l) An. Br. I. p. 227. (διoσσοί.) m) Ibid.
n) Il. E. v. 831. Heyne ad Il. Σ. v. 221.

nuntio, c. 18. *Quod cum Deiotarus religione sua castissime tueretur.* Virgilius, Aen. VI. 661.

Quique sacerdotes casti.]

[v. 232. *ΙΖΕΣΘΕ.* Supplicum mos erat, coram altare sedere. Euripides Heraclidis, v. 33.

Ἱκέται καθεζόμεσθα βώμιοι θεῶν.

Ibid. v. 124.

Ἱκέται κάθηνται παῖδες οἵδ' Ἡρακλέους.

Et passim apud auctores Graecos. Thucyd. I. 126. *Οἱ δ' ἄλλοι, ὡς ἐπιέζοντο καί τινες καὶ ἀπέθνησκον ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμὸν ἱκέται, τὸν ἐν τῇ ἀκροπόλει.*]

[v. 233. *ΜΙΑΙΝΟΝΤΩΝ ΓΕΝΟΣ.* Illicitas esse has nuptias duplici contendit argumento, tum ob consanguinitatem, tum ob patris et ipsarum virginum dissensum. Ratione consanguinitatis illicitas esse probat exemplo avium, qui avem sui generis non vorant. Apte quidem sub persona Danai, qui fatales sibi fore has nuptias bene noverat, hoc dictum est: quin reipsa patruelium coniugia pro illegitimis non habebantur. Testis erit D. Augustinus, de Civit. Dei XV. 16. qui de patruelium et consobrinorum coniugiis inter Christianos loquens, *Raro*, inquit, *per mores fiebat quod fieri per leges licebat: quia id nec divina prohibuit, et nondum prohibuerat lex humana. Veruntamen factum etiam licitum propter vicinitatem horrebatur illiciti.* In oratione Sp. Ligustini, civis Romani, apud Livium, XLII. 34. est, *Pater mihi uxorem fratris sui filiam dedit.* Vide et Plauti Poenulum o), V. 4. Quanto minus censendum est in Aegypto huiusmodi nuptias prohibitas fuisse, ubi fratribus cum sororibus coniungi licitum erat. Vide Diodorum p) Siculum I. 27.]

v. 234. *ΟΡΝΙΘΟΣ ΟΡΝΙΣ ΠΩΣ ΑΝ ΑΓΝΕΥΟΙ ΦΑΓΩΝ;* Proverbialis locutio, cui respondet adagium Latinum, *Canis caninam non est*, apud Varronem q) de Lingua Lat. VI. Iuvenalis Sat. XV. 160.

—— parcit
Cognatis maculis similis fera ——

[Ibid. *ΠΩΣ ΑΝ ΑΓΝΕΥΟΙ; Quomodo innocens erit, et a scelere immunis?* Ita de barbaris loquens Aelianus, Var. Hist. II. 31. *Θύουσί τε καθαρῶς*, inquit, *καὶ ἁγνεύουσιν ὁσίως.* h. e. *a sceleribus se continent, innocenter vivunt.* Porphyrius de non esu carnium; *Ἁγνεία ἐστὶ φρονεῖν ὅσια.* Onomasticon Vetus: *Puritas. Ἁγνεία.* Hesych: *Ἁγνείας· καθαρότητος.* Virg. Aen. III. 409.

Hac casti maneant in relligione nepotes.

o) v. 81 sqq. p) Diod. I. p. 31. Wess.
q) p. 87. Bip. (320. Sp.)

Ad quem locum V. Cl. Germanus Valens Guellius. „Ἁγνοί, quibus opponitur, ἄναγνοι. Castum Latini non semper relatione ad libidinem aut Venerem facta dicunt: Ut Cic. pro leg. Manil. c. 1. *Labor meus in privatorum periculis caste integreque versatus*, ἁγνῶς. Saepe etiam ἁγνείαν ἱερῶν memorat Plato r) Leg. X. p. 909. l. 40. Καὶ τοῖς ἱερεῦσί τε καὶ ἱερείαις ἐγχειριζέτω τὰ θύματα, οἷς ἁγνεία τούτων ἐπιμελής. Et Leg. s) XI. p. 917. l. 18. Καθαρειότητος καὶ ἁγνείας τὰ περὶ τοὺς θεούς." Haec Guellius.]

[v. 235. *ΑΚΟΝΤΟΣ ΠΑΡΑ.* Alterum argumentum quo illicitas esse has nuptias contendit, a dissensu patris sumitur, cuius hac in re arbitrio stare tenebantur virgines. Donatus t) in Andriam Terentii: *Summa potestas nuptiarum in patre puellae est.* Hermione apud Euripidem in Androm. v. 988.

Νυμφευμάτων μὲν τῶν ἐμῶν πατὴρ ἐμὸς
Μέριμναν ἕξει κοὐκ ἐμὸν κρίνειν τάδε.

Hero apud Musaeum v. 179.

Ἀμφαδὸν οὐ δυνάμεσθα γάμοις ὁσίοισι πελάσσαι·
Οὐ γὰρ ἐμοῖς τοκέεσσιν ἐπεύαδεν.

Ovidius, Epist. Heroid. VIII. 31.

Me tibi Tyndareus vita gravis auctor et annis,
Tradidit; arbitrium neptis habebat avus.]

[v. 236. *ΟΥΔΕ ΜΗ᾿Ν.* f. οὐδὲ κἂν vel κὴν.]

[v. 237. *ΜΑΤΑΙΟΝ.* f. μάταιος.]

v. 239. *ΖΕΥΣ ΑΛΛΟΣ ΕΝ ΚΑΜΟΥΣΙΝ ΥΣΤΑΤΑΣ ΔΙΚΑΣ.* *Iupiter aliis, inter mortuos supremas lites.* *Καμόντες, mortui*: ut v. 164.

Τὸν πολυξενώτατον
Ζῆνα τῶν κεκμηκότων.

Plutonem intelligit: hausit vero ex Homero, Iliad. *Ι*΄. 457. qui Ditem *Iovem subterraneum* vocat,

Ζεύς τε καταχθόνιος καὶ ἐπαινὴ Περσεφόνεια.

Observat etiam Pausanias u) in Corinthiacis, c. 24. Neptunum ab Aeschylo *Iovem* vocatum: Αἰσχύλος δὲ ὁ Εὐφορίωνος καλεῖ Δία καὶ τὸν ἐν θαλάσσῃ. Atque hinc rationem ducit simulachri Iovis tres oculos habentis, quod idem deus tribus mundi partibus imperet, quas alias tres deos inter se sortitos fuisse traditur.

v. 240. *ΚΑιΜΕΙΒΕΣΘΕ ΤΟΝΔΕ ΤΟΝ ΤΟΠΟΝ.* Forte τρόπον· *et respondete ad hunc modum*, qualem scilicet paulo ante indicaverat.

[v. 243. *ΠΕΠΛΟΙΣΙ ΒΑΡΒΑΡΟΙΣΙ.* Nota haec peregrinorum prima in oculos incurrit. Virgil. Aen. VII. 166.

---

r) Plato de Leg. X. p. 909. d.
s) Ib. XI. p. 917. b.
t) Donat. ad Ter. Andr. IV, 4, 2.
u) Paus. II, 24, 5.

Cum praevectus equo longaevi regis ad aures
Nuntius ingentes ignota in veste reportat
Advenisse viros.]

[Ibid. *ΠΥΚΝΩΜΑΣΙ.* f. *πυκάσμασι.*]
[v. 244. *ΥΛΙΟΝΤΑ.* f. *χλιδῶντα* vel *χλίζοντα.*]
[v. 245. *ΤΟΠΩΝ.* f. *τρόπων.*]
[v. 247. *ΝΟΣΦΙΝ.* f. *νοσφι θ'.*]
[v. 250. *ΥΜΙΝ.* f. *ὑμῶν.*]
[v. 251. *ΜΟΝΟΝ.* *Κατὰ μόνον.* In hoc solo quod habeant ramos.]

v. 256. *ΡΑΒΔΟΝ.* Pro *ῥαβδοφόρον.* Hesychius: *Ῥάβδοι, τὸ σύνηθις... καὶ ὁ βραβευτὴς ῥαβδονόμος·* quae significatio huic loco quadrat.

v. 258. *ΤΟΥ ΓΗΓΕΝΟΥΣ ΓΑΡ ΕΙΜ' ΕΓΩ ΠΑΛΑΙΧΘΟΝΟΣ.* Salmasius de lingua Hellenistica, *Aeschylus Pelasgum recentiorem facit quam ab aliis fit. Nam imperasse tum Argis dixit cum Danaides eo advenerant. Nam Danaides sex γενεαῖς ab Inacho dissitae fuere, cum Pelasgus tribus tantum γενεαῖς ab eodem in descensu distaret iuxta γενεαλογίαν Apollodoro delineatam. Praeterea nondum Argos erat cum Danaus aut Danaides in Peloponnesum commigarunt. Nam a Danao conditum fertur. Non igitur Argis imperabat Pelasgus, cum Danaus Peloponnesi incolis nomen, occupata ea regione, mutavit, et Danaos pro Pelasgis curavit appellandos. Sed Aeschylus ex persona sua locutus est, non regionem eo nomine appellavit, quo vocabatur tempore Danai: quod solenne poetis, et praecipue tragicis. Sic Euripides Danaos εἰς Ἄργος venisse dicit, et condidisse ibi urbem Inachi, id est Ἄργος· nam regio ab urbe nomen sortita est.*

Ἐλθὼν, Danaus, ἐς Ἄργος ᾤκισ' Ἰνάχου πόλιν.

Ita Virgilius, Aen. VI. 366.

— *portusque require Velinos,*

ex persona sua, cum nondum Velini essent. [At secundum aliquos Pelasgus erat Iovis filius ex Niobe. Rhianus [x]) de Thessalia loquens.

Αἱμονίην δ' ἐξαῦθις ἀφ' Αἵμονος ὄν ῥα Πελασγὸς
Γείνατο φέρτατον υἱόν, ὁ δ' αὖ τέκε Θέσσαλον Αἵμων,
Τοῦ δ' ἀπὸ Θεσσαλίαν λαοὶ μεταφημίξαντο.

Apollodorus III. 8. *Ἐπανάγωμεν δὲ νῦν πάλιν ἐπὶ τὸν Πελασγόν· ὃν Ἀκουσίλαος μὲν Διὸς λέγει καὶ Νιόβης, καθάπερ ὑπέθεμεν, Ἡσίοδος δὲ αὐτόχθονα.* Qui *αὐτόχθονα* fuisse velint, h. e. eodem solo natum quod incoluit, iidem videntur esse qui et Palaecthonis f. praedicant. *Τὸ Παλαίχθων*, quamvis ut monet Scholiastes *ὄνομα* sit *κύριον*, plane consentaneum est apud

---

x) Poet. min. Vol. I. p. 476.

Latinos *Aboriginum* voci, qua primam Italiae gentem appellant Historici. Scholiastes Euripidis in Orestem v. 1648. *Πελασγὸς αὐτόχθων ὁ Ἀργεῖος*, nisi forte legendum *Παρράσιος ὁ τοῦ Πελασγοῦ παλαίχθων*. De urbe Parrhasia sermo est, cui nomen a Parrhasio inditum modo idem monuerat. Vide igitur annon hic legendum sit *παλαίχθονος*, q. d. *αὐτόχθονος*, contra mentem Scholiastae.]

v. 259. *ΠΕΛΑΣΓΟΥ*. Recte Canterus *Πελασγός*. Cuius mentio et v. 1016.

—— οἴκησις δὲ καὶ διπλῆ πάρα·
Τὴν μὲν Πελασγὸς, τὴν δὲ καὶ πόλις δίδοι.

[Pelasgus dicitur etiam Ovidio rex ille qui tunc temporis Argis regnavit, Epist. Heroid. XIV. 23.

Ducimur Inachides magni sub tecta Pelasgi.

At Apollodoro *Helanor*. II. 1. *Ἐντεῦθεν δὲ ἧκεν εἰς Ἄργος* (Danaus) *καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῷ παραδίδωσι Ἑλάνωρ ὁ τότε βασιλεύων*. Eusebio Gelanor Chron. Can. *Φασί τινες ὅτι μετὰ Σθένελον Ἄργους ἐβασίλευσε Γελάνωρ, ὃν Ἀργεῖοι τῆς ἀρχῆς παύσαντες, Δαναὸν ἐβασίλευσαν, ὃς ἐκπεσὼν Αἰγύπτου καὶ κρατήσας τοῦ Ἄργους ἔνυδρον αὐτὸ ἐποίησε διὰ τῶν λεγομένων Δαναΐδων*. *Post Sthenelum Argis regnavit Gelanor, quem cum Argivi imperio pepulissent, regnum Danao tradiderunt; Argos sibi Danaus vindicavit, expulsus Aegypto, et eandem aquis abundare fecit*. Alii de ipso Sthenelo hoc referunt, qui Gelanori in regno praecessit. Euseb. Ibid. *Κάστορος περὶ Ἀργείων βασιλέων. Δαναὸς κρατήσας τοῦ Ἄργους καὶ ἐκβαλὼν Σθένελον τὸν Κροτώπου Ἀργείων ἐβασίλευσεν, καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ μετ᾽ αὐτὸν, Δαναΐδαι καλούμενοι, ἐπ᾽ Εὐρυσθέα τὸν Σθενέλου τοῦ Περσέως*. *Castor de Argivorum principibus. Quum Sthenelum Danaus expulisset, Argos tenuit, minoresque eius perseverarunt, usque ad Eurystheum filium Stheneli, nepotem Persei*. D. Augustin. de Civit. Dei XVIII. 19. Pelasgum Sicyoniorum regem et Hebraeorum Sampsonem temporibus coniungit.]

[Ibid. *ΤΗΣΔΕ ΓΗΣ*. A quo Peloponnesi incolae Pelasgi appellati, referente Acusilao apud Apollodorum, II. 1. *Ὡς δὲ Ἀκουσίλαός φησι, καὶ Πελασγὸς, ἀφ᾽ οὗ κληθῆναι τοὺς τὴν Πελοπόννησον οἰκοῦντας, Πελασγούς*. Strabo V. p. 221. ait, Pelasgorum gentem fuisse ab Atticis, a vagando, Pelasgos denominatam. Neque tamen hoc serio accipiendum, quasi nominis origo inde petenda sit, sed *εἰρωνικῶς*, quod non intellexerunt aliqui.]

[v. 260. *ΕΜΟΥ*. f. *ἑοῦ*.]

[v. 261. *ΓΕΝΟΣ ΠΕΛΑΣΓΩΝ*. Strabo V. p. 221. de Pelasgis agens, *Αἰσχύλος δ᾽ ἐκ τοῦ περὶ Μυκήνας Ἄργους φησὶν ἐν Ἱκέτισιν ἢ Δαναΐσι τὸ γένος αὐτῶν*. Hunc locum videtur respe-

xisse, nisi forsan aliquem alium in tragoedia *Danaides* inscripta, quae intercidit. Errat igitur vir doctissimus, qui in haec Strabonis verba, *Perlege*, inquit, *Aeschyli fabulam*, *nihil reperies quo haec referas*, *nusquam Pelasgorum ibi fit mentio. Quare legendum puto τὸ γένος αὐτοῦ*, *Pelasgi*, *sc.* Importuna emendatio; nos etiam olim τὸ αὐτῶν, non de Pelasgis sed de Danaidibus interpretati sumus, nimis incurie, in Catalogo tragoediarum.]

Ibid. *ΚΑΡΠΟΥΤΑΙ ΧΘΟΝΑ.* Infra, v. 321.

Λιβύη μέγιστον τῆσδε γῆς καρπουμένη.

v. 262. *ΗΣ ΔΙ' ΑΛΓΟΣ ΕΡΧΕΤΑΙ.* Imo Ἄξιος vel Ἄψος legendum. Prius tamen mallem cum iste fluvius fere dividat Thessaliam, et cuius mentio apud Aeschylum in Persis v. 493. De Algo vero fluvio ne γρῦ quidem scriptores antiqui. [An Ἄργος fluvii nomen, nondum constat.]

v. 263. *ΣΤΡΥΜΩΝ ΤΕ ΠΡΟΣ ΔΥΝΟΝΤΟΣ*, κ. τ. λ. Perspicue hoc et tribus versibus sequentibus totam Macedoniam et Thessaliam describit, cuius imperii finis ab una parte est fluvius Strymon, ab altera Pindus mons, etc. a reliquis duabus mare. Deinde addit,

Τῶνδε τἀπὶ τάδε κρατῶ.

Quae verba in mendo cubant. Legendum,

Τῶνδε κἀπὶ τάδε κρατῶ.

Id est, praeter iam memorata, huius etiam regionis imperium obtineo. Amplissimum certe fuisse Pelasgorum regnum ex Strabone, V. p. 220. manifestum est: Τοὺς δὲ Πελασγοὺς ὅτι μὲν ἀρχαῖόν τι φῦλον κατὰ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν ἐπεπόλασε, καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Αἰολεῦσι τοῖς κατὰ Θετταλίαν, ὁμολογοῦσιν ἅπαντες σχεδόν τι. Et Herodot. I. 1. Τὸ δὲ Ἄργος τοῦτον τὸν χρόνον προεῖχεν ἅπασι τῶν ἐν τῇ νῦν Ἑλλάδι καλεομένῃ χώρῃ. [Quin ut melius Herodoti mentem capiamus, intelligendum est, quod Ἑλλὰς olim tantum civitatem Thessaliae significabat, ἀπὸ τοῦ Ἕλληνος Deucalionis filii. Cuius rei testes sunt Thucydides, I. 3. Stephanus περὶ πολέων, et Eustathius [y]), qui ubique apud Homerum Ἑλλάδα καὶ Ἕλληνας Thessaliae tantum civitatem et Thessalos reddit. Mox vero omnem illum terrae tractum qui est a Sunio promontorio usque ad Acarnaniam et Athamanas ex occidente, et Thessaliam a septentrione, usque ad Melianum sinum: atque haec est Ἑλλὰς Ptolomaei, apud quem Thessalia, quae primum Graeciae nomen Ἑλλάδος dedit, a nominis participatione excluditur. Deinde latius, eundem terrae tractum, inclusis etiam Thessalia et Pelopon-

---

y) Eust. p. 321, 6. 1077, 21.

neso, insulisque plurimis in mari Aegaeo, et haec est Graecia Strabonis. Postremo, non tantum terras istas, sed et Asiam minorem, et nonnullas etiam Africani littoris partes, et loca denique omnia, quae Graeci incoluerunt, et hoc sensu ut plurimum apud posteriores est usurpata.]

[v. 264. *ΟΡΙΖΟΜΑΙ ΔΕ ΤΗΝΔΕ.* f. *τήνγε.*]

[v. 266. *ΟΡΗ ΤΕ ΔΩΔΩΝΑΙΑ.* Vide quae ad Pr. Vinct. v. 659.]

v. 268. *ΧΩΡΑΣ ΑΠΙΑΣ ΠΕΔΟΝ ΤΟΔΕ ΠΑΛΑΙ ΚΕΚΛΗΤΑΙ.* Peloponnesum *Apiam* ab Api dictam tradit, quae prius Aegialea, quem sequitur Pausanias[z]) in Corinth. c. 5. Οὗτος, inquit, *ὁ Ἄπις ἐς τοσόνδε ηὐξήθη δυνάμεως πρὶν ἢ Πέλοπα εἰς Ὀλυμπίαν ἀφικέσθαι, ὡς τὴν ἐντὸς Ἰσθμοῦ χώραν Ἀπίαν ἀπ' ἐκείνου καλεῖσθαι.* Rhianus Poëta,

—— τοῦ δὲ κλυτὸς ἐκγένετ' Ἄπις,
Ὅς ῥ' Ἀπίην ἐφάτιζε, καὶ ἀνέρας Ἀπιδανῆας.

[Apollodorus, II. 1. *Ἄπις μὲν οὖν εἰς τυραννίδα τὴν ἑαυτοῦ μεταστήσας δύναμιν, καὶ βίαιος ὢν τύραννος, ὀνομάσας ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν Πελοππόννησον Ἀπίαν.* Euseb., Chronic. Can. *Σικυωνίων ὁ Ἄπις ἐβασίλευσεν ἔτη κέ ὑφ' οὗ Ἀπία ἡ Πελοπόννησος ἐκλήθη.* *Sicyoniorum quartus Apis, ann. 25. a quo Apia, nunc Peloponnesus, olim Aegialea nuncupata.* Quin Aeschylus vult Apim non regem Sicyoniorum fuisse, sed quod regionem noxiis bestiis purgasset, in beneficii accepti memoriam Aegialenses ab eo terram Apiam vocasse in publicis supplicationibus, quae antea Aegialea diceretur. *Αἰγιάλεις, Ἀπιδάνεις, Πελοποννήσιοι*, iidem sunt. Vide sis Ios. Scaliger. in Euseb. Animadv. XLV.]

[v. 271. *ΙΑΤΡΟΜΑΝΤΙΣ.* Vide quae ad Agamemn. v. 1632. Suidas, in voce *Γράμματα*: *Ἰατρικὴν δέ, Ἄπις ὁ Αἰγύπτιος.* *Medicinam vero Apis Aegyptius invenit.*]

v. 274. *ΜΗΝΗ ΚΑΙ ΔΑΚΗ.* Reperio apud Phavorinum[a]) *Μῆνις· χόλος, θυμός, κότος.* Deinde post pauca: *Μήνος· κότος καὶ ἔμμονος ὀργή.*

v. 275. *ΔΡΑΚΟΝ Θ' ΟΜΙΛΟΝ.* Figura usitatissima. Vide quae ad Promethei v. 2.

[v. 280. *ΓΕΝΟΣ Τ' ΑΝ.* f. *γένος σόν.*]

[v. 284. *ΠΡΟΣΦΥΣΩ.* Melius forte *προσφήσω, addicam rationibus.*]

[v. 286. *ΥΜΙΝ ΕΣΤΙΝ ΑΡΓΕΙΟΝ ΓΕΝΟΣ.* *Vestrum genus.*]

[v. 290. *ΚΥΠΡΙΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡ.* Quaedam nota similitudinis similis Libysticis quas dixi. Figura quae vobis in

---

z) Paus. II, 5, 5.
a) Phavor. p. 506. a. Ven.

ore relucet, tanquam figura illa quae viris a coitu venereo provenit, percussa est in forma, h. e. arvis, *sulcis, sive uteris mulieribus*. Sic. Virg. Aen. V. 576.

Veterumque agnoscunt ora parentum.

Ad quem locum V. Cl. Germanus Valens Guellius, „*Τίκτουσιν δὲ γυναῖκες ἐοικότα τέκνα γονεῦσι.* Catullus, Carm. LXI. 221.

Sit suo similis patri
Manlio, et facile insciis
Noscitetur ab omnibus;
Et pudicitiam suae
Matris indicet ore.

Et Horat. Od. IV. 5. [v. 23.] *Laudantur simili prole puerperae.* Vide Plutarch. V.[b]) de Placit. Philos. *Πόθεν γίνονται τῶν γονέων ὁμοιώσεις καὶ τῶν προγόνων.* Sed et Aristot. Polit. II. 3. oppugnans Platonis politeiam, negat liberos ita communes posse haberi, ut non fere a singulis ex parentum similitudine, agnosci et discerni possint." Hactenus Guellius.]

v. 292. *ΙΠΠΟΒΑΜΟΣΙΝ.* Scholiastes, *ἵπποις ἐοικυίαις κατὰ τὸ τάχος, equis celeritate pares.* Est itaque *ἱπποβάμων*, quod olim a Scaligero observatum adversus Titium IV. 21. *Non qui equo insidet sed qui equinam βάσιν habet et quadrupedanter incedit, ut Centaurus.* Recte addidit vir doctissimus, *ut Centaurus*, quippe de iis usurpatur Sophocli in Trachiniis, v. 1103.

Διφυῆ τ' ἄμικτον ἱπποβάμονα στρατὸν
Θηρῶν. —

Verba sunt de pugna Herculis cum Centauris, quam fusius describit Apollodorus II. 5. Quod vero inficiatur vir incomparabilis *τὸ ἱπποβάμων* de eo accipi qui equo insidet, vereor ut hoc nimis late dictum sit, cum sensu illo de Arimaspis usurpet Aeschylus in Prometheo, v. 804.

— *τόν τε μουνῶπα στρατὸν*
Ἀριμασπὸν ἱπποβάμονα —
— et unoculum exercitum
Arimasporum equestrem —

quos Aeschylus *ἱπποβάμονας* Arimaspeorum auctor *ἀφνείους ἵπποις* dixit.

v. 293. *ΑΣΤΡΑΒΙΖΟΥΣΑΙΣ.* Lego *ἀστραβιζούσας.* [Vide an *ἀστραβιζούσας χθόνα.*]

[v. 295. *ΑΣΤΥΓΕΙΤΟΝΟΥΜΕΝΑΣ.* l. *ἀστυγειτονουμέναν. Terram Aethiopibus conterminam.*]

Ibid. *ΚΡΕΟΒΡΟΤΟΥΣ.* Lego *κρεοβότους.* [Scal. *νεοβότους.*]

---

b) Vol. II. p. 906. C.

[v. 296. *ΤΟΞΟΤΕΥΧΕΙΣ.* Strabo XI. p. 504. Amazonum armaturam describens, *χρῆσθαι δὲ* inquit *καὶ τόξῳ καὶ σαγάρει καὶ πέλτῃ.*]

v. 299. *ΚΛΗΔΟΥΧΟΝ ΗΡΑΣ.* Phoronidis auctor apud Clementem Alexandrinum, Strom. I. p. 151.

Καλλιθόη κλειδοῦχος Ὀλυμπιάδος βασιλείης
Ἥρης Ἀργείης ——

Euripides in Iphigenia Taur. v. 1463.

Βραυρωνίας δεῖ τῆσδε κληδουχεῖν θεᾶς.

Apollodorus, II. 1. *Ταύτην, τὴν Ἰὼ, ἱερωσύνην τῆς Ἥρας ἔχουσαν Ζεὺς ἔφθειρε.* Vide Scal. in Euseb. ad annum 377. [Hesych: *Κληδοῦχος· γυνὴ ἀπὸ τοῦ τὰς κλεῖς τῆς οἰκίας ἔχειν.* Ministerium erat hoc mulierum in aedibus privatis. Euripides, Troad. v. 492.

Τοῖτοις με προσθήσουσιν, ἢ θυρῶν λάτριν
Κλῇδας φυλάσσειν.

In templis vero officium erat sacerdotum aedituarum, quae inde *κληδοῦχοι* dictae. Eurip. Iphig. in Taur. v. 130.

Πόδα παρθένιον
Ὅσιον ὁσίας
Κληδούχου δούλα πέμπω.
Pedem virgineum
Sanctum sanctae,
Clavigerae (sacerdotis) serva immitto.

Nempe templi clavem collo appensam, quasi officii insigne, gerebant sacerdotes illae. Callimachus Hymn. VI. 42.

Αὐτίκα Νικίππῃ, τάν οἱ πόλις ἀρητεῖραν
Δαμοσίαν ἔστασεν, ἐείσατο· γέντο δὲ χειρὶ
Στέμματα καὶ μάκωνα, κατωμαδίαν δ' ἔχε κλᾷδα.
Statim Nicippae, hanc ei civitas sacerdotem
Publicam constituerat, assimilata est; accepitque manu
Coronas floreas, et papaver; deque humero pendentem
habebat clavem.

Ubi interpres Graecus, *ἔχε κλᾷδα, τὴν κλεῖν ὡς ἱερεία.* Porro Iunonem sacerdotes habuisse virgines discendum vel ex Tertulliano, ad uxorem I. 6. *Achaeae Iunoni apud Aegium oppidum virgo sortitur.* Idem Exhort. ad Castit. c. 13. *Noverunt Virginis Vestae et Iunonis apud Achaiae ganeum.* Et de Monogamia, c. 17. *Sunt et quae de tota continentia iudicent nos, Virgines Vestae, et Iunonis Achaicae.*]

[Ibid. *ΔΩΜΑΤΩΝ.* *Templi.* Homer. Iliad. Ζ'. 89.

Οἴξασα κληῗδι θύρας ἱεροῖο δόμοιο.]

v. 300. *ΙΩ ΓΕΝΕΣΘΑΙ ΤΗι∆' ΕΝ ΑΡΓΕΙΑι ΧΘΟΝΙ, ΗΝ, ΩΣ ΜΑΛΙΣΤΑ*, κ. τ. λ. Legimus:

Ἰὼ μιγέσθαι τῇδ' ἐν Ἀργείᾳ χθονὶ
Ζήν', ὡς μάλιστα, κ. τ. λ.

[*Mistam fuisse cum Iove.* Ita enim rex respondet:

Μὴ καὶ λόγος τις Ζῆνα μιχθῆναι βροτῷ;

Eusebius Chronic. Can. Ζεὺς ἐμίγη Ἰοῖ τῇ θυγατρὶ Ἰνάχου. Noster itidem in Prometheo, v. 736.

Τῇδε γὰρ θνητῇ θεὸς
Χρῄζων μιγῆναι.

Μίσγεσθαι absolute de omni concubitu dicitur, at proprie de illicito, *mista deo mulier.* Porro quod aeditua fuerit Io Iunonis Argivae testatur etiam Apollodorus II. 1. *Ταύτην, τὴν Ἰὼ, ἱερωσύνην τῆς Ἥρας ἔχουσαν Ζεὺς ἔφθειρε.* Idem inquit Hesychius c), licet depravatus sit codex. *Ἰὼ καλλιθύεσσα ἐκαλεῖτο ἡ πρώτη ἱέρεια τῆς Ἀθηνᾶς.* Vir summus Ioseph. Scaliger d), in Euseb. ann. 377. de hoc loco Hesychii agens, *Videtur*, inquit, *esse haec de qua loquimur*, *Καλλίθυια, ἡ πρώτη ἱέρεια τῆς Ἥρας, non τῆς Ἀθηνᾶς. Et sane est error aut Hesychii aut scriptoris, qui hoc illi persuasit: nam pro Ἰὼ καλλιθύεσσα legendum, Ἰώ· Καλλίθυια. Ut duplex illi nomen fuerit, Ἰώ, ut apud Apollodorum, Καλλίθυια, ut hic apud Eusebium.* Eusebii verba sunt, Chron. Can. ad annum 377. *Καλλίθυια Σπείραντος ἐν Ἄργει πρῶτον ἱεράτευσεν τῆς Ἥρας.* vel, D. Hieronymo interprete, *In Argis prima sacerdotio functa est Callithya Piranthi filia.* Idem tradit in praepar. Evang. III. e) ex Plutarcho: *Λέγεται δὲ Πείρας ὁ πρῶτος Ἀργολίδος Ἥρας ἱερὸν εἱσάμενος τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα Καλλίθυιαν ἱέρειαν καταστήσας, ἐκ τῶν περὶ Τίρυνθα δένδρων ὄχνην τεμὼν εὐκτέανον Ἥρας ἄγαλμα μορφῶσαι.* Phoronidis auctor f),

Καλλιθόη κληδοῦχος [κλειδοῦχος] Ὀλυμπιάδος βασιλείης
Ἥρης Ἀργείης, ἣν [ἣ] στέμμασι καὶ θυσάνοισι
Πρώτη ἐκόσμησεν περὶ κίονα μακρὸν ἀνάσσης.

Theon in Scholiis g) in Aratum *Καλλιθέαν* vocat. *Οἱ δὲ μυθολόγοι τὸν Ἡνίοχον λέγουσιν εἶναι εἴδωλον ἢ Βελλεροφόντου ἢ Τροχίλου τῆς [τοῦ] Καλλιθέας παιδὸς τῆς πρώτης ἐν Ἄργει γενομένης ἱερείας, ἅρμα πρῶτον [πρώτου] ζεύξαντος.* Verum Callithyam primum hoc sacerdotio functam esse, nisi eadem cum Ione fuerit, de qua idem tradunt Aeschylus, Apollodorus, et alii, parum verisimile est; quod vero eadem fuerit, ex Hesychio nuper laudato colligere est.]

---

c) Hesych. II, p. 90. d) p. 24.
e) Eus. praep. evang. III, 8. p. 99. B. Vig.
f) Fragm. 2. ap. Muller. de cycl. Graec. epic. p. 59.
g) Schol. Arat. Phaen. v. 161.

Ad quem locum V. Cl. Germanus Valens Guellius. „Ἁγνοὶ, quibus opponitur, ἄναγνοι. Castum Latini non semper relatione ad libidinem aut Venerem facta dicunt: Ut Cic. pro leg. Manil. c. 1. *Labor meus in privatorum periculis caste integreque versatus*, ἁγνῶς. Saepe etiam ἁγνείαν ἱερῶν memorat Plato [r]) Leg. X. p. 909. l. 40. *Καὶ τοῖς ἱερεῦσί τε καὶ ἱερείαις ἐγχειριζέτω τὰ θύματα, οἷς ἁγνεία τούτων ἐπιμελής.* Et Leg. [s]) XI. p. 917. l. 18. *Καθαρότητος καὶ ἁγνείας τὰ περὶ τοὺς θεούς.*" Haec Guellius.]

[v. 235. *ΑΚΟΝΤΟΣ ΠΑΡΑ.* Alterum argumentum quo illicitas esse has nuptias contendit, a dissensu patris sumitur, cuius hac in re arbitrio stare tenebantur virgines. Donatus [t]) in Andriam Terentii: *Summa potestas nuptiarum in patre puellae est.* Hermione apud Euripidem in Androm. v. 988.

Νυμφευμάτων μὲν τῶν ἐμῶν πατὴρ ἐμὸς
Μέριμναν ἕξει κοὐκ ἐμὸν κρίνειν τάδε.

Hero apud Musaeum v. 179.

Ἀμφαδὸν οὐ δυνάμεσθα γάμοις ὁσίοισι πελάσσαι·
Οὐ γὰρ ἐμοῖς τοκέεσσιν ἐπεύαδεν.

Ovidius, Epist. Heroid. VIII. 31.

Me tibi Tyndareus vita gravis auctor et annis,
Tradidit; arbitrium neptis habebat avus.]

[v. 236. *ΟΥΔΕ ΜΗ'-Ν.* f. οὐδὲ κἂν vel κὴν.]

[v. 237. *ΜΑΤΑΙΟΝ.* f. μάταιος.]

v. 239. *ΖΕΥΣ ΑΛΛΟΣ ΕΝ ΚΑΜΟΥΣΙΝ ΥΣΤΑΤΑΣ ΔΙΚΑΣ.* *Iupiter alius, inter mortuos supremas lites.* *Καμόντες, mortui:* ut v. 164.

Τὸν πολυξενώτατον
Ζῆνα τῶν κεκμηκότων.

Plutonem intelligit: hausit vero ex Homero, Iliad. *I'*. 457. qui Ditem *Iovem subterraneum* vocat,

Ζεύς τε καταχθόνιος καὶ ἐπαινὴ Περσεφόνεια.

Observat etiam Pausanias [u]) in Corinthiacis, c. 24. Neptunum ab Aeschylo *Iovem* vocatum: *Αἰσχύλος δὲ ὁ Εὐφορίωνος καλεῖ Δία καὶ τὸν ἐν θαλάσσῃ.* Atque hinc rationem ducit simulachri Iovis tres oculos habentis, quod idem deus tribus mundi partibus imperet, quas alias tres deos inter se sortitos fuisse traditur.

v. 240. *ΚΑιΜΕΙΒΕΣΘΕ ΤΟΝΔΕ ΤΟΝ ΤΟΠΟΝ.* Forte τρόπον· *et respondete ad hunc modum*, qualem scilicet paulo ante indicaverat.

[v. 243. *ΠΕΠΛΟΙΣΙ ΒΑΡΒΑΡΟΙΣΙ.* Nota haec peregrinorum prima in oculos incurrit. Virgil. Aen. VII. 166.

---

r) Plato de Leg. X. p. 909. d. s) Ib. XI. p. 917. b.
t) Donat. ad Ter. Andr. IV, 4, 2. u) Paus. II, 24, 5.

Cum praevectus equo longaevi regis ad aures
Nuntius ingentes ignota in veste reportat
Advenisse viros.]

[Ibid. *ΠΥΚΝΩΜΑΣΙ.* f. *πυκάσμασι.*]

[v. 244. *ΥΛΙΟΝΤΑ.* f. *χλιδῶντα* vel *χλίζοντα.*]

[v. 245. *ΤΟΠΩΝ.* f. *τρόπων.*]

[v. 247. *ΝΟΣΦΙΝ.* f. *νοσφι θ'.*]

[v. 250. *ΥΜΙΝ.* f. *ὑμῶν.*]

[v. 251. *ΜΟΝΟΝ.* *Κατὰ μόνον.* In hoc solo quod habeant ramos.]

v. 256. *ΡΑΒΔΟΝ.* Pro *ῥαβδοφόρον.* Hesychius: *Ῥάβδοι, τὸ σύνηθις... καὶ ὁ βραβευτὴς ῥαβδονόμος·* quae significatio huic loco quadrat.

v. 258. *ΤΟΥ ΓΗΓΕΝΟΥΣ ΓΑΡ ΕΙΜ' ΕΓΩ ΠΑΛΑΙΧΘΟΝΟΣ.* Salmasius de lingua Hellenistica, *Aeschylus Pelasgum recentiorem facit quam ab aliis fit. Nam imperasse tum Argis dixit cum Danaides eo advenerant. Nam Danaides sex γενεαῖς ab Inacho dissitae fuere, cum Pelasgus tribus tantum γενεοῖς ab eodem in descensu distaret iuxta γενεαλογίαν Apollodoro delineatam. Praeterea nondum Argos erat cum Danaus aut Danaides in Peloponnesum commigarunt. Nam a Danao conditum fertur. Non igitur Argis imperabat Pelasgus, cum Danaus Peloponnesi incolis nomen, occupata ea regione, mutavit, et Danaos pro Pelasgis curavit appellandos. Sed Aeschylus ex persona sua locutus est, non regionem eo nomine appellavit, quo vocabatur tempore Danai: quod solenne poetis, et praecipue tragicis. Sic Euripides Danaos εἰς Ἄργος venisse dicit, et condidisse ibi urbem Inachi, id est Ἄργος· nam regio ab urbe nomen sortita est.*

Ἐλθὼν, Danaus, ἐς Ἄργος ᾤκισ' Ἰνάχου πόλιν.

Ita Virgilius, Aen. VI. 366.

—— *portusque require Velinos,*

ex persona sua, cum nondum Velini essent. [At secundum aliquos Pelasgus erat Iovis filius ex Niobe. Rhianus x) de Thessalia loquens.

Αἱμονίην δ' ἐξαῦθις ἀφ' Αἵμονος ὅν ῥα Πελασγὸς
Γείνατο φέρτατον υἱόν, ὁ δ' αὖ τέκε Θέσσαλον Αἵμων,
Τοῦ δ' ἀπὸ Θεσσαλίαν λαοὶ μεταφημίξαντο.

Apollodorus III. 8. *Ἐπανάγωμεν δὲ νῦν πάλιν ἐπὶ τὸν Πελασγόν· ὃν Ἀκουσίλαος μὲν Διὸς λέγει καὶ Νιόβης, καθάπερ ὑπέθεμεν, Ἡσίοδος δὲ αὐτόχθονα.* Qui *αὐτόχθονα* fuisse velint, h. e. eodem solo natum quod incoluit, iidem videntur esse qui et Palaecthonis f. praedicant. *Τὸ Παλαίχθων*, quamvis ut monet Scholiastes *ὄνομα* sit *κύριον*, plane consentaneum est apud

---

x) Poet. min. Vol. I. p. 476.

Latinos *Aboriginum* voci, qua primam Italiae gentem appellant Historici. Scholiastes Euripidis in Orestem v. 1648. Πελασγὸς αὐτόχθων ὁ Ἀργεῖος, nisi forte legendum Παῤῥάσιος ὁ τοῦ Πελασγοῦ παλαίχθων. De urbe Parrhasia sermo est, cui nomen a Parrhasio inditum modo idem monuerat. Vide igitur annon hic legendum sit παλαίχθονος, q. d. αὐτόχθονος, contra mentem Scholiastae.]

v. 259. *ΠΕΛΑΣΓΟΥ*. Recte Canterus Πελασγός. Cuius mentio et v. 1016.

—— οἴκησις δὲ καὶ διπλῆ πάρα·
Τὴν μὲν Πελασγὸς, τὴν δὲ καὶ πόλις διδοῖ.

[Pelasgus dicitur etiam Ovidio rex ille qui tunc temporis Argis regnavit, Epist. Heroid. XIV. 23.

Ducimur Inachides magni sub tecta Pelasgi.

At Apollodoro *Helanor*. II. 1. Ἐντεῦθεν δὲ ἧκεν εἰς Ἄργος (Danaus) καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῷ παραδίδωσι Ἑλάνωρ ὁ τότε βασιλεύων. Eusebio Gelanor Chron. Can. Φασί τινες ὅτι μετὰ Σθένελον Ἄργους ἐβασίλευσε Γελάνωρ, ὃν Ἀργεῖοι τῆς ἀρχῆς παύσαντες, Δαναὸν ἐβασίλευσαν, ὃς ἐκπεσὼν Αἰγύπτου καὶ κρατήσας τοῦ Ἄργους ἔνυδρον αὐτὸ ἐποίησε διὰ τῶν λεγομένων Δαναΐδων. *Post Sthenelum Argis regnavit Gelanor, quem cum Argivi imperio pepulissent, regnum Danao tradiderunt; Argos sibi Danaus vindicavit, expulsus Aegypto, et eandem aquis abundare fecit.* Alii de ipso Sthenelo hoc referunt, qui Gelanori in regno praecessit. Euseb. Ibid. Κάστορος περὶ Ἀργείων βασιλέων. Δαναὸς κρατήσας τοῦ Ἄργους καὶ ἐκβαλὼν Σθένελον τὸν Κροτώπου Ἀργείων ἐβασίλευσεν, καὶ οἱ ἀπόγονοι αὐτοῦ μετ' αὐτὸν, Δαναΐδαι καλούμενοι, ἐπ' Εὐρύσθεα τὸν Σθενέλου τοῦ Περσέως. *Castor de Argivorum principibus. Quum Sthenelum Danaus expulisset, Argos tenuit, minoresque eius perseverarunt, usque ad Eurystheum filium Stheneli, nepotem Persei.* D. Augustin. de Civit. Dei XVIII. 19. Pelasgum Sicyoniorum regem et Hebraeorum Sampsonem temporibus coniungit.]

[Ibid. *ΤΗΣΔΕ ΓΗΣ*. A quo Peloponnesi incolae Pelasgi appellati, referente Acusilao apud Apollodorum, II. 1. Ὡς δὲ Ἀκουσίλαός φησι, καὶ Πελασγὸς, ἀφ' οὗ κληθῆναι τοὺς τὴν Πελοπόννησον οἰκοῦντας, Πελασγούς. Strabo V. p. 221. ait, Pelasgorum gentem fuisse ab Atticis, a vagando, Pelasgos denominatam. Neque tamen hoc serio accipiendum, quasi nominis origo inde petenda sit, sed εἰρωνικῶς, quod non intellexerunt aliqui.]

[v. 260. *ΕΜΟΥ*. f. ἐοῦ.]

[v. 261. *ΓΕΝΟΣ ΠΕΛΑΣΓΩΝ*. Strabo V. p. 221. de Pelasgis agens, Αἰσχύλος δ' ἐκ τοῦ περὶ Μυκήνας Ἄργους φησὶν ἐν Ἱκέτισιν ἢ Δαναΐσι τὸ γένος αὐτῶν. Hunc locum videtur respe-

xisse, nisi forsan aliquem alium in tragoedia *Danaides* inscripta, quae intercidit. Errat igitur vir doctissimus, qui in haec Strabonis verba, *Perlege*, inquit, *Aeschyli fabulam*, *nihil reperies quo haec referas*, *nusquam Pelasgorum ibi fit mentio. Quare legendum puto τὸ γένος αὐτοῦ*, *Pelasgi*, *sc.* Importuna emendatio; nos etiam olim *τὸ αὐτῶν*, non de Pelasgis sed de Danaidibus interpretati sumus, nimis incurie, in Catalogo tragoediarum.]

Ibid. *ΚΑΡΠΟΥΤΑΙ ΧΘΟΝΑ.* Infra, v. 321.

Λιβύη μέγιστον τῆσδε γῆς καρπουμένη.

v. 262. *ΗΣ ΔΙ' ΑΛΓΟΣ ΕΡΧΕΤΑΙ.* Imo *Ἄξιος* vel *Ἄψος* legendum. Prius tamen mallem cum iste fluvius fere dividat Thessaliam, et cuius mentio apud Aeschylum in Persis v. 493. De Algo vero fluvio ne *γρῦ* quidem scriptores antiqui. [An *Ἄργος* fluvii nomen, nondum constat.]

v. 263. *ΣΤΡΥΜΩΝ ΤΕ ΠΡΟΣ ΔΥΝΟΝΤΟΣ*, *κ. τ. λ.* Perspicue hoc et tribus versibus sequentibus totam Macedoniam et Thessaliam describit, cuius imperii finis ab una parte est fluvius Strymon, ab altera Pindus mons, etc. a reliquis duabus mare. Deinde addit,

Τῶνδε τἀπὶ τάδε κρατῶ.

Quae verba in mendo cubant. Legendum,

Τῶνδε κἀπὶ τάδε κρατῶ.

Id est, praeter iam memorata, huius etiam regionis imperium obtineo. Amplissimum certe fuisse Pelasgorum regnum ex Strabone, V. p. 220. manifestum est: *Τοὺς δὲ Πελασγοὺς ὅτι μὲν ἀρχαῖόν τι φῦλον κατὰ τὴν Ἑλλάδα πᾶσαν ἐπεπόλασε, καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς Αἰολεῦσι τοῖς κατὰ Θετταλίαν, ὁμολογοῦσιν ἅπαντες σχεδόν τι.* Et Herodot. I. 1. *Τὸ δὲ Ἄργος τοῦτον τὸν χρόνον προεῖχεν ἅπασι τῶν ἐν τῇ νῦν Ἑλλάδι καλεομένῃ χώρῃ.* [Quin ut melius Herodoti mentem capiamus, intelligendum est, quod *Ἑλλὰς* olim tantum civitatem Thessaliae significabat, *ἀπὸ τοῦ Ἕλληνος* Deucalionis filii. Cuius rei testes sunt Thucydides, I. 3. Stephanus *περὶ πολέων*, et Eustathius [y]), qui ubique apud Homerum *Ἑλλάδα καὶ Ἕλληνας* Thessaliae tantum civitatem et Thessalos reddit. Mox vero omnem illum terrae tractum qui est a Sunio promontorio usque ad Acarnaniam et Athamanas ex occidente, et Thessaliam a septentrione, usque ad Melianum sinum: atque haec est *Ἑλλὰς* Ptolomaei, apud quem Thessalia, quae primum Graeciae nomen *Ἑλλάδος* dedit, a nominis participatione excluditur. Deinde latius, eundem terrae tractum, inclusis etiam Thessalia et Pelopon-

---

y) Eust. p. 321, 6. 1077, 21.

neso, insulisque plurimis in mari Aegaeo, et haec est Graecia Strabonis. Postremo, non tantum terras istas, sed et Asiam minorem, et nonnullas etiam Africani littoris partes, et loca denique omnia, quae Graeci incoluerunt, et hoc sensu ut plurimum apud posteriores est usurpata.]

[v. 264. *ΟΡΙΖΟΜΑΙ ΔΕ ΤΗΝΔΕ.* f. *τήνδε.*]

[v. 266. *ΟΡΗ ΤΕ ΔΩΔΩΝΑΙΑ.* Vide quae ad Pr. Vinct. v. 659.]

v. 268. *ΧΩΡΑΣ ΑΠΙΑΣ ΠΕΔΟΝ ΤΟΔΕ ΠΑΛΑΙ ΚΕΚΛΗΤΑΙ.* Peloponnesum *Apiam* ab Api dictam tradit, quae prius Aegialea, quem sequitur Pausanias[z]) in Corinth. c. 5. *Οὗτος*, inquit, *ὁ Ἆπις ἐς τοσόνδε ηὐξήθη δυνάμεως πρὶν ἢ Πέλοπα εἰς Ὀλυμπίαν ἀφικέσθαι, ὡς τὴν ἐντὸς Ἰσθμοῦ χώραν Ἀπίαν ἀπ' ἐκείνου καλεῖσθαι.* Rhianus Poëta,

—— τοῦ δὲ κλυτὸς ἐκγένετ' Ἆπις,
Ὃς ῥ' Ἀπίην ἐφάτιζε, καὶ ἀνέρας Ἀπιδανῆας.

[Apollodorus, II. 1. *Ἆπις μὲν οὖν εἰς τυραννίδα τὴν ἑαυτοῦ μεταστήσας δύναμιν, καὶ βίαιος ὢν τύραννος, ὀνομάσας ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν Πελοπόννησον Ἀπίαν.* Euseb., Chronic. Can. *Σικυωνίων ὁ Ἆπις ἐβασίλευσεν ἔτη κέ ὑφ' οὗ Ἀπία ἡ Πελοπόννησος ἐκλήθη. Sicyoniorum quartus Apis, ann. 25. a quo Apia, nunc Peloponnesus, olim Aegialea nuncupata.* Quin Aeschylus vult Apim non regem Sicyoniorum fuisse, sed quod regionem noxiis bestiis purgasset, in beneficii accepti memoriam Aegialenses ab eo terram Apiam vocasse in publicis supplicationibus, quae antea Aegialea diceretur. *Αἰγιάλεις, Ἀπιδάνεις, Πελοποννήσιοι*, iidem sunt. Vide sis Ios. Scaliger. in Euseb. Animadv. XLV.]

[v. 271. *ΙΑΤΡΟΜΑΝΤΙΣ.* Vide quae ad Agamemn. v. 1632. Suidas, in voce *Γράμματα*: *Ἰατρικὴν δὲ, Ἆπις ὁ Αἰγύπτιος. Medicinam vero Apis Aegyptius invenit.*]

v. 274. *ΜΗΝΗ ΚΑΙ ΔΑΚΗ.* Reperio apud Phavorinum[a]) *Μῆνις· χόλος, θυμὸς, κότος.* Deinde post pauca: *Μήνος· κότος καὶ ἔμμονος ὀργή.*

v. 275. *ΔΡΑΚΟΝ Θ' ΟΜΙΛΟΝ.* Figura usitatissima. Vide quae ad Promethei v. 2.

[v. 280. *ΓΕΝΟΣ Τ' ΑΝ.* f. *γένος σόν.*]

[v. 284. *ΠΡΟΣΦΥΣΩ.* Melius forte *προσφήσω, addiciam rationibus.*]

[v. 286. *ΥΜΙΝ ΕΣΤΙΝ ΑΡΓΕΙΟΝ ΓΕΝΟΣ.* *Vestrum genus.*]

[v. 290. *ΚΥΠΡΙΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡ.* Quaedam nota similitudinis similis Libysticis quas dixi. Figura quae vobis in

z) Paus. II, 5, 5.
a) Phavor. p. 506. a. Ven.

ore relucet, tanquam figura illa quae viris a coitu venereo provenit, percussa est in forma, h. e. arvis, *sulcis, sive uteris mulieribus.* Sic. Virg. Aen. V. 576.

Veterumque agnoscunt ora parentum.

Ad quem locum V. Cl. Germanus Valens Guellius, „*Τίκτουσιν δὲ γυναῖκες ἐοικότα τέκνα γονεῦσι.* Catullus, Carm. LXI. 221.

Sit suo similis patri
Manlio, et facile insciis
Noscitetur ab omnibus;
Et pudicitiam suae
Matris indicet ore.

Et Horat. Od. IV. 5. [v. 23.] *Laudantur simili prole puerperae.* Vide Plutarch. V.[b]) de Placit. Philos. *Πόθεν γίνονται τῶν γονέων ὁμοιώσεις καὶ τῶν προγόνων.* Sed et Aristot. Polit. II. 3. oppugnans Platonis politeiam, negat liberos ita communes posse haberi, ut non fere a singulis ex parentum similitudine, agnosci et discerni possint." Hactenus Guellius.]

v. 292. *ΙΠΠΟΒΑΜΟΣΙΝ.* Scholiastes, *ἵπποις ἐοικνίαις κατὰ τὸ τάχος, equis celeritate pares.* Est itaque *ἱπποβάμων,* quod olim a Scaligero observatum adversus Titium IV. 21. *Non qui equo insidet sed qui equinam βάσιν habet et quadrupedanter incedit, ut Centaurus.* Recte addidit vir doctissimus, *ut Centaurus*, quippe de iis usurpatur Sophocli in Trachiniis, v. 1103.

Διφυῆ τ' ἄμικτον ἱπποβάμονα στρατὸν
Θηρῶν. ——

Verba sunt de pugna Herculis cum Centauris, quam fusius describit Apollodorus II. 5. Quod vero inficiatur vir incomparabilis *τὸ ἱπποβάμων* de eo accipi qui equo insidet, vereor ut hoc nimis late dictum sit, cum sensu illo de Arimaspis usurpet Aeschylus in Prometheo, v. 804.

—— *τόν τε μουνῶπα στρατὸν*
Ἀριμασπὸν ἱπποβάμονα ——
—— et unoculum exercitum
Arimasporum equestrem ——

quos Aeschylus *ἱπποβάμονας* Arimaspeorum auctor *ἀφνειοὺς ἵπποις* dixit.

v. 293. *ΑΣΤΡΑΒΙΖΟΥΣΑΙΣ.* Lego *ἀστραβιζούσας.* [Vide an *ἀστραβιζούσας χθόνα.*]

[v. 295. *ΑΣΤΥΓΕΙΤΟΝΟΥΜΕΝΑΣ.* l. *ἀστυγειτονουμέναν. Terram Aethiopibus conterminam.*]

Ibid. *ΚΡΕΟΒΡΟΤΟΥΣ.* Lego *κρεοβότους.* [Scal. *νεοβότους.*]

---

b) Vol. II. p. 906. C.

[v. 296. *ΤΟΞΟΤΕΥΧΕΙΣ.* Strabo XI. p. 504. Amazonum armaturam describens, χρῆσθαι δὲ inquit καὶ τόξῳ καὶ σαγάρει καὶ πέλτῃ.]

v. 299. *ΚΛΗΔΟΥΧΟΝ ΗΡΑΣ.* Phoronidis auctor apud Clementem Alexandrinum, Strom. I. p. 151.

Καλλιθόη κλειδοῦχος Ὀλυμπιάδος βασιλείης
Ἥρης Ἀργείης ——

Euripides in Iphigenia Taur. v. 1463.

Βραυρωνίας δεῖ τῆσδε κληδουχεῖν θεᾶς.

Apollodorus, II. 1. *Ταύτην, τὴν Ἰὼ, ἱερωσύνην τῆς Ἥρας ἔχουσαν Ζεὺς ἔφθειρε.* Vide Scal. in Euseb. ad annum 377. [Hesych: *Κληδοῦχος· γυνὴ ἀπὸ τοῦ τὰς κλεῖς τῆς οἰκίας ἔχειν.* Ministerium erat hoc mulierum in aedibus privatis. Euripides, Troad. v. 492.

Τοίτοις με προσθήσουσιν, ἢ θυρῶν λάτριν
Κλῆδας φυλάσσειν.

In templis vero officium erat sacerdotum aedituarum, quae inde κληδοῦχοι dictae. Eurip. Iphig. in Taur. v. 130.

Πόδα παρθένιον
Ὅσιον ὁσίας
Κληδούχου δούλα πέμπω.
Pedem virgineum
Sanctum sanctae
Clavigerae (sacerdotis) serva immitto.

Nempe templi clavem collo appensam, quasi officii insigne, gerebant sacerdotes illae. Callimachus Hymn. VI. 42.

Αὐτίκα Νικίππῃ, τάν οἱ πόλις ἀρητεῖραν
Δαμοσίαν ἔστασεν, ἐείσατο· γέντο δὲ χειρὶ
Στέμματα καὶ μάκωνα, κατωμαδίαν δ' ἔχε κλᾷδα.
Statim Nicippae, hanc ei civitas sacerdotem
Publicam constituerat, assimilata est; accepitque manu
Coronas floreas, et papaver; deque humero pendentem
habebat clavem.

Ubi interpres Graecus, ἔχε κλᾷδα, τὴν κλεῖν ὡς ἱερεία. Porro Iunonem sacerdotes habuisse virgines discendum vel ex Tertulliano, ad uxorem l. 6. *Achaeae Iunoni apud Aegium oppidum virgo sortitur.* Idem Exhort. ad Castit. c. 13. *Novernus Virginis Vestae et Iunonis apud Achaiae ganeum.* Et de Monogamia, c. 17. *Sunt et quae de tota continentia iudicent nos, Virgines Vestae, et Iunonis Achaicae.*]

[Ibid. *ΔΩΜΑΤΩΝ.* *Templi.* Homer. Iliad. Ζ'. 89.

Οἴξασα κληῗδι θύρας ἱεροῖο δόμοιο.]

v. 300. *ΙΩ ΓΕΝΕΣΘΑΙ ΤΗιΔ' ΕΝ ΑΡΓΕΙΑι ΧΘΟΝΙ, ΗΝ, ΩΣ ΜΑΛΙΣΤΑ*, κ. τ. λ. Legimus:

Ἰὼ μιγέσθαι τῇδ' ἐν Ἀργείᾳ χθονὶ
Ζῆν', ὡς μάλιστα, κ. τ. λ.

[*Mistam fuisse cum Iove.* Ita enim rex respondet:

Μὴ καὶ λόγος τις Ζῆνα μιχθῆναι βροτῷ;

Eusebius Chronic. Can. *Ζεὺς ἐμίγη Ἰοῖ τῇ θυγατρὶ Ἰνάχου*. Noster itidem in Prometheo, v. 736.

Τῇδε γὰρ θνητῇ θεὸς
Χρῄζων μιγῆναι.

Μίσγεσθαι absolute de omni concubitu dicitur, at proprie de illicito, *mista deo mulier.* Porro quod aeditua fuerit Io Iunonis Argivae testatur etiam Apollodorus II. 1. *Ταύτην, τὴν Ἰὼ, ἱερωσύνην τῆς Ἥρας ἔχουσαν Ζεὺς ἔφθειρε.* Idem inquit Hesychius c), licet depravatus sit codex. *Ἰὼ καλλιθύεσσα ἐκαλεῖτο ἡ πρώτη ἱέρεια τῆς Ἀθηνᾶς.* Vir summus Ioseph. Scaliger d), in Euseb. ann. 377. de hoc loco Hesychii agens, *Videtur*, inquit, *esse haec de qua loquimur, Καλλίθυια, ἡ πρώτη ἱέρεια τῆς Ἥρας, non τῆς Ἀθηνᾶς. Et sane est error aut Hesychii aut scriptoris, qui hoc illi persuasit: nam pro Ἰὼ καλλιθύεσσα legendum, Ἰώ· Καλλίθυια. Ut duplex illi nomen fuerit, Ἰώ, ut apud Apollodorum, Καλλίθυια, ut hic apud Eusebium.* Eusebii verba sunt, Chron. Can. ad annum 377. *Καλλίθυια Πειράντος ἐν Ἀργεῖ πρῶτον ἱεράτευσεν τῆς Ἥρας.* vel, D. Hieronymo interprete, *In Argis prima sacerdotio functa est Callithya Piranthi filia.* Idem tradit in praepar. Evang. III. e) ex Plutarcho: *Λέγεται δὲ Πείρας ὁ πρῶτος Ἀργολίδος Ἥρας ἱερὸν εἱσάμενος τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα Καλλίθυιαν ἱέρειαν καταστήσας, ἐκ τῶν περὶ Τίρυνθα δένδρων ὄχνην τεμὼν εὐκτέανον Ἥρας ἄγαλμα μορφῶσαι.* Phoronidis auctor f),

Καλλιθόη κληδοῦχος [κλειδοῦχος] Ὀλυμπιάδος βασιλείης
Ἥρης Ἀργείης, ἣν [ἣ] στέμμασι καὶ θυσάνοισι
Πρώτη ἐκόσμησεν περὶ κίονα μακρὸν ἀνάσσης.

Theon in Scholiis g) in Aratum *Καλλιθέαν* vocat. *Οἱ δὲ μυθολόγοι τὸν Ἡνίοχον λέγουσιν εἶναι εἴδωλον ἢ Βελλεροφόντου ἢ Τροχίλου τῆς [τοῦ] Καλλιθέας παιδὸς τῆς πρώτης ἐν Ἄργει γενομένης ἱερείας, ἅρμα πρῶτον [πρώτου] ζεύξαντος.* Verum Callithyam primum hoc sacerdotio functam esse, nisi eadem cum Ione fuerit, de qua idem tradunt Aeschylus, Apollodorus, et alii, parum verisimile est; quod vero eadem fuerit, ex Hesychio nuper laudato colligere est.]

c) Hesych. II, p. 90. d) p. 24.
e) Eus. praep. evang. III, 8. p. 99. B. Vig.
f) Fragm. 2. ap. Muller. de cycl. Graec. epic. p. 59.
g) Schol. Arat. Phaen. v. 161.

v. 302. *ΜΗ ΚΑΙ ΛΟΓΟΣ ΤΙΣ.* Mire facit regem Argivum ignarum historiae Ius. Sed fingit potius se ignarum, ut sciat utrum Danaides rem ipsam probe noverint. [Homer. Il. *B'*. 821. *θεὰ βροτῷ εὐνηθεῖσα*, et alibi

.... Θεῷ φιλότητι μιγεῖσα
Κρυπταδίῃ.]

v. 303. *ΚΑΙ.* Sensus exigit ut *κοὺ* legamus.

Ibid. *ΚΡΥΠΤΑ.* Forte *κρύβδα.* In Choeph. v. 175.

Μῶν οὖν Ὀρέστου κρύβδα δῶρον ἦν τόδε;

Hesychius: *Κρύβδα· κρυφαίως.* [Homer. Il. *Σ'*. 168. *Κρύβδα Διὸς ἄλλων τε θεῶν.* Pindar. [h]) Pyth. III. 25. *Κρυβδὰν πατρός.*]

Ibid. *ΠΑΛΑΓΜΑΤΩΝ.* In aliis exemplaribus *παλαισμάτων·* lege *παλαισμάτων.* Luciano in Lucio *κλινοπάλη.* Apuleio Metamorph. II. [i]) *Veneris colluctationes.* [Noster hac voce utitur in Agamemn. v. 63.

Πολλὰ παλαίσματα καὶ γυιοβαρῆ.

Et in Eumen. v. 592.

Ἓν μὲν τόδ' ἤδη τῶν τριῶν παλαισμάτων.

Sumitur etiam *πάλαισμα* pro calliditate, sensu huic loco non admodum incongruo; ut in proverbio, *Τὸ Φρυνίχου πάλαισμα, κατὰ τῶν φρονιμῶς καὶ συνετῶς σοφιζομένων, in eos qui callide et vafre aliquid machinantur.* Proverb. Vatican. append. Cent. IV. 1. „Hoc verbum, inquit Paroemiographus, proprie valet, astutam rationem vincendi adversarium, qua utebantur pugiles in certaminibus: saepe tamen apud auctores ad alias res translatum invenitur, significatque callidum aliquod consilium ac vafrum. Aeschines [k]) contra Ctesiphontem admonens ne se pateretur decipi, *Μηδ' ἀγνοεῖσθ' ὅτι πάλαισμα τοῦτ' ἐστὶ δικαστηρίου.* Xenophon [l]) in *Ἀπομν.* II. p. 736. l. 2. *Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη· λέγεις δεινὸν πάλαισμα, τοὺς γὰρ ξένους, ἐξ οὗ ὅ τε Σίννις καὶ ὁ Σκείρρων καὶ ὁ Προκρούστης ἀπέθανον, οὐδεὶς ἔτι ἀδικεῖ.* Aristophanes etiam in *βατράχοις* v. 689. cum ait *Φρυνίχου παλαίσμασι.*" Haec ille. Vide etiam quae adnotavit V. Cl. Petr. Victorius, Variar. Lect. II. 10.]

v. 305. *ΒΟΥΤΗΝ.* Legimus, cum Cantero, *Βοῦν τήν.* Porro aliter narrant Ovidius [m]) et alii, nempe quod a Iove in taurum transmutata fuerit Io, ut Iunonem lateret. [At Propertius [n]) II. 33.

Cum te iussit habere puellam cornua Iuno
Et pecoris duro predere verba sono.]

---

h) v. 13. Bkh.
i) p. 122. Elm.
k) Aeschin. p. 83, 19. Steph.
l) Xen. Mem. II, 1, 14.
m) Ovid. Met. I, 611.
n) Prop. II, 24, 19. Burm.

Ibid. *ΑΡΓΕΙΑ ΘΕΟΣ.* Iuno. Homerus Iliad. *Δ'*. 8.

Ἥρη [τ'] Ἀργείη καὶ Ἀλαλκομενηῒς Ἀθήνη.

Virgilius Aeneid. III. 547.

— rite
Iunoni Argivae iussos adolemus honores.

Eo quod Argis nata feratur. [Suidas: *Ἀργεία· ἡ Ἥρα. Argiva: Iuno.* Subdit interpres, *Sic enim interdum hoc epitheto vocatur, quod ab Argivis religiose coleretur, eorumque praeses et patrona constans esset.*]

[v. 306. *ΠΕΛΑΖΕΙ.* *Accedit* i. e. *miscetur.*]

[Ibid. *ΕΥΚΡΑΙΡΩι.* *Cornutae.* Virg. Aeneid. VII. 789.

... Sublatis cornibus Io.]

[v. 307. *ΤΡΕΠΟΝΤΑ.* Nihil tale apud Ovid. Metam. I. o) Immo, plane aliter sentit ille, Epist. Heroid. XIV. 87.

Ah! satis est poenae teneram mugisse puellam,
Nec, modo formosam, posse placere Iovi.

Neque sane nec Aeschyli locum in mente habuit Martialis, XIV. 180. cum per iocum dixerit,

Mutari melius tauro, pater optime Divum,
Tunc poteras, Io cum tibi vacca fuit.

In Europam ludit, quod si re ipsa Iovem fecisse concedatur, frigidum omnino erit epigramma. Quin Martialem in mente habuit Nonnus p), Dionysiac.

Ζεῦ ἄνα πόρτις ἐοῦσα κερασφόρος ἤμβροτεν Ἰὼ,
Ὅττι σε μήποτε τοῖον ἴδεν πόσιν ὄφρα λοχεύσῃ,
Ἰσοφυῆ τινα ταῦρον ὁμοκραίρῳ παρακοίτῃ.]

v. 308. *ΟΧΥΡΑ.* Potius *ὀχληρά.* [*Importuna*, *difficilis.* Ita passim describitur a poetis. Homer Iliad. *Δ'*. 24.

Ἥρῃ δ' οὐκ ἔχαδε στῆθος χόλον.

Virg. Aen. I. 666.

Urit atrox Iuno.

Callimachus Hymn. IV. 215.

Νύμφα Διὸς βαρύθυμε.

Epigram. III. q)

Κείνην γὰρ τὸ πάροιθε βαρὺς χόλος ἤλασεν Ἥρας
[*Εἰς Φάρον.*]

---

o) Ovid. Met. I, 611.
p) Nonn. Dion. I, v. 333.
q) Anal. Br. III, p. 187.

[v. 309. *ΤΟΝ ΠΑΝΘ' ΟΡΩΝΤΑ.* Non *omnia cernentem* sed *ex omni parte cernentem*; unde πανόπτης dictus: licet enim Ovidius centum oculos in capite sitos ei tribuat, Metam. I. 625.

Centum luminibus cinctum caput Argus habebat,

tamen alii toto corpore oculatum fuisse referunt. Apollodorus II. 1. *Τούτου δὲ Ἄργος ὁ πανόπτης λεγόμενος. Εἶχε δὲ οὗτος ὀφθαλμοὺς μὲν ἐν παντὶ τῷ σώματι. Ex quo ille Argus, qui panoptes dicitur: hunc toto corpore oculatum fuisse legimus.* Etymologus[r]) in V. *Ἀργειφόντης. Ἔχων ἐν ὅλῳ τῷ σώματι αὐτοῦ ὀφθαλμούς.* Plautus Aulular. III. 6.[s]) *Quos si Argus servet, qui oculeus totus fuit.* Claudian. de laudib. Stilich. XXI. 312.

Argum fama refert centeno lumine cinctum
Corporis excubiis unam servasse iuvencam.]

[Ibid. *ΦΥΛΑΚ' ΕΠΕΣΤΗΣΕΝ ΒΟΙ.* Attius[t])

Custodem assiduum Ioni apposuit virgini.

Plautus Aulul. III. 6.

Quem quondam Ioni Iuno custodem addidit.]

v. 310. *ΠΟΙΟΝ ΠΑΝΟΠΤΗΝ.* Apollodorus II. 1. *Ἥρα δὲ αἰτησαμένη παρὰ Διὸς τὴν βοῦν, φύλακα αὐτῆς κατέστησεν Ἄργον τὸν πανόπτην.*

v. 311. *ΠΑΙΔΑ ΓΗΣ.* Et in Prom. v. 570.

Εἴδωλον Ἄργου γηγενοῦς.

Alii Arestoris filium esse volunt, quorum est Ovidius, Metam. I. 624.]

[v. 312. *ΕΤΕΥΞΕΝ. Paravit, meditata est.* Virg. Georg. III. 153.

Inachiae Iuno pestem meditata iuvencae.

Servius, *inferens et exercens.*]

[v. 313. *ΚΟ. ΒΟΗΛΑΤΗΝ.* An hoc modo praefigenda sint nomina personarum, cogita.

ΚΟ. *Βοηλάτην μύωπα, κινητήριον,*
Οἶστρον καλοῦσιν αὐτὸν οἱ Νείλου πέλας,
Τοιγάρ νιν ἐκ τῆς [γῆς?] ἤλασεν μακρῷ δρόμῳ·
ΒΑ. *Καὶ ταῦτ' ἔλεξας πάντα συγκόλλως ἐμοί.*
ΚΟ. *Καὶ μὴν Κάνωβον κἀπὶ Μέμφιν ἵκετο,*
Καὶ Ζεύς γ' ἐφάπτωρ χειρὶ φυτεύει γόνον.]

[Ibid. *ΜΥΩΠΑ.* Hesych. *Μύωψ· μυῖά τις ἐρεθίζουσα τὰς βοῦς καὶ πᾶν ζῶον ἐλαύνουσα· οἶστρος μόνον βοῦν.* Salmasius: hanc statuit (Hesychius) inter *μύωπα* et *οἶστρον* differentiam, ut *μύωψ* sit *μυῖα πᾶν ζῶον ἐλαύνουσα*, *οἶστρος* autem *μόνον βοῦν*

---

r) Etym. M. p. 136, 37. s) v. 19.
t) Att. fragm. p. 211. Both.

ἐλαύνουσα. Vide Iul. Poll. VII. 17. Callimach.[u]) Fragm. XLVI.

> *Βούσσοον ὄντε μύωπα βοῶν καλέουσιν ἀμορβοί.*

Βούσσοος h. e. *ὁ τὰς βοῦς σοβῶν καὶ διώκων· μύωψ*, quod faciat *μύειν ὦπα.*]

[v. 314. *ΟΙΣΤΡΟΝ ΚΑΛΟΥΣΙΝ ΑΥΤΟΝ ΟΙ ΝΕΙΛΟΥ ΠΕΛΑΣ.* Quin Graecum hoc est nomen, non Aegyptium. Virg. Georg. III. 147.

> ...... Cui nomen asilo
> Romanum est, oestrum Graii vertere vocantes.

Isidor.[x]) XII. ult. *Oestrum animal armentis aculeis molestum: oestrum autem Graecum est, quod Latine asilus, vulgo tabanus vocatur.* Festus[y]). *Oestrum, furor, Graeco vocabulo.* Sunt vero, licet aliter sentit Aeschylus, qui *μύωπα* ab oestro distinguunt; quorum esse videtur Aristoteles V. 19. ut et Sostratus, de animalibus, IV. Scholiastes[z]) Apollonii laudatus. *Ὁ μὲν γὰρ μύωψ ἐκ τῶν ξύλων ἀπογεννᾶται, ὁ δὲ οἶστρος ἐκ τῶν ἐν τοῖς ποταμοῖς ἐπιπλεόντων ζωδαρίων* [*ζωαρίων*]. V. Cl. Germanus Valens Guellius, in Virgilii locum nuperrime allatum, Georg. III. 147.

> .... Cui nomen asilo
> Romanum est; oestrum Graii vertere vocantes.

„De eo Apollonius I. 1265.

> *Ὡς δ' ὅτε τίς τε μύωπι τετυμμένος ἔσσυτο ταῦρος*
> *Πίσεά τε προλιπὼν καὶ ἑλεσπίδας, οὐδὲ νομήων*
> *Οὐδ' ἀγέλης ὄθεται, πρήσσει δ' ὁδὸν, ἄλλοτ' ἄπαυστος,*
> *Ἄλλοτε δ' ἱστάμενος, καὶ ἀνὰ πλατὺν αὐχέν' ἀείρων*
> *Ἵησιν μύκημα κακῷ βεβολημένος οἴστρῳ.*

Idem III. 275.

> *Ἔρως ... ἷξεν ἄφαντος,*
> *Τετρηχὼς οἷόν τε νέαις ἐπὶ φορβάσιν οἶστρος*
> *Τέλλεται, ὅντε μύωπα βοῶν κλείουσι νομῆες.*

Et Epigr. Antholog.[a]) p. 305.

> *Ἤπαφε καί σε μύωπα Μύρων ὅτι κέντρον ἐρείδεις*
> *Πλευραῖς χαλκοτύποις ἀντιτύποιο βοός.*

Et Homer. Od. *Χ'*. 299.

> *Οἱ δ' ἐφέβοντο κατὰ μέγαρον βόες ὡς ἀγελαῖαι,*
> *Τὰς μέν τ' αἰόλος οἶστρος ἐφορμηθεὶς ἐδόνησεν*
> *Ὥρῃ ἐν εἰαρινῇ.*"

Haec ille.]

---

u) Callim. fragm. p. 431. Ern.
x) Isid. Orig. XII, 8. p. 1142. Gothofr.
y) Fest. p. 346, 32. Goth.
z) Schol. Apoll. I. v. 1265. III. v. 276.
a) Anal. Br. II, p. 498.

[v. 315. *ΕΚ ΤΗΣ.* f. *ἐκ γῆς.* *Exegit a terra longe ....*]

[v. 318. *ΚΑΙ ΖΕΥΣ Γ' ΕΦΑΠΤΩΡ.* *Iupiter contrectator.* Vel, *ἐφάπτῳ χειρὶ*, *admota manu.* Pro *φυτεύει* Scal. *φιτεύει.*]

[Ibid. *ΦΥΤΕΥΕΙ ΓΟΝΟΝ.* Euripides Supplic. v. 986.

Ἣν Ἶφις ἄναξ παῖδα φυτεύει.

Potest vero hic legi *φιτεύει·* ita Eumenid. v. 914.

Στέργω μὲν ἀνδρὸς φῖτυ ποιμένος δίκην.

v. 319. *ΤΙ ΟΥΝ.* Malim *τίς οὖν.*

[Ibid. *Ο ΔΙΟΣ ΠΟΡΤΙΣ.* Idem erat cum Epapho Apis divinus vitulus Aegyptiorum. Herodotus III. 28. *Ὁ δὲ Ἆπις οὗτος ὁ Ἔπαφος, γίνεται μόσχος ἐκ βοὸς ἥτις οὐκέτι οἵη τε γίνεται ἐς γαστέρα ἄλλον βάλλεσθαι γόνον.* Atque hinc, ut videtur, boves mares, Epapho sacri. Idem II. 38. *Τοὺς δὲ βοῦς τοὺς ἔρσενας τοῦ Ἐπάφου εἶναι νομίζονται.*]

v. 320. *ΕΠΑΦΟΣ ΑΛΗΘΩΣ ΡΥΣΙΩΝ ΕΠΩΝΥΜΟΣ.* Liberationis per *ἔφαψιν.* Vide annot. ad v. 46.

v. 321. *ΛΙΒΥΗ.* Versus hic deesse videtur in quo quaesiverat Pelasgus quae fuit Epaphi proles. [Apollodorus II. 1. *Καὶ τεκνοῖ θυγατέρα Λιβύην, ἀφ' ἧς ἡ χώρα Λιβύη ἐκλήθη.* Quin Scaliger hunc versum loco suo motum, et alio pertinere censet. Sin aliter, legendum erit,

Λιβυκῆς μέγιστον τῆσδε γῆς καρπούμενος.]

v. 323. *ΒΗΛΟΝ ΔΙΠΑΙΔΑ.* Quae Scholiastes ad v. 322. annotat ad haec verba pertinent. [Apollodorus II. 1. *Καὶ αὐτῷ* (Belo) *γίνονται παῖδες δίδυμοι, Αἴγυπτος καὶ Δαναός· ὡς δέ φησιν Εὐριπίδης, καὶ Κηφεύς, καὶ Φινεὺς προσέτι.*]

v. 324. *ΤΟ ΠΑΝΣΟΦΟΝ.* Quasi *Δαναὸς* a *δαῆναι* *scire.* [f. *πὰν σαφές.* *Apertum.*]

Ibid. *ΤΟΥΤΟ.* Forsan *τούτου.*

v. 325. *ΔΑΝΑΟΣ Δ' ΑΔΕΛΦΟΣ ΕΣΤΙ ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΟΠΑΙΣ· ΚΑΙ ΤΟΥΓΕ ΔΑΝΑΟΥ ΤΟΥΝΟΜ',* κ. τ. λ. *Danaus: frater autem, quinquaginta quoque filiorum pater, est etiam Danao; nomen.* Legimus:

Δαναός· ἀδελφὸς δ' ἐστὶ πεντηκοστόπαις
Καὶ τοῦ γε Δαναοῦ, τοὔνομ'.

[f. *Καὶ τοῦδ' ἀδελφός ἐστι πεντηκοστόπαις.*

Scal. *Δαναός· ἀδελφὸς δ' ἐστὶ πεντηκοστόπαις,*
Καὶ τοὔγ' ἀδελφοῦ τοὔνομ', κ. τ. λ.

Sunt qui legunt *Δαναὸς δ' ἀληθῶς,* κ. τ. λ. *Danaus revera est quinquaginta filiarum pater.*]

[v. 331. *ΚΑΤΕΣΚΗΨΕΝ.* *Tanquam fulmen irruit.* Virg. Aen. VI. 553.

An quae te fortuna fatigat.]

v. 332. *ΛΙΟΛ' ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΚΑΚΑ*, κ. τ. λ. Eadem sententia apud Euripidem in Ione, v. 381.

Πολλαί γε πολλοῖς εἰσι συμφοραὶ βροτῶν,
Μορφαὶ δὲ διαφέρουσι —

[v. 333. *ΤΑΥΤΟΝ ΠΤΕΡΟΝ.* *Eandem formam et similitudinem.*]

[v. 336. *ΕΧΘΕΙ.* f. ἔχθη. *Odio expavescentem iugalium nuptiarum.*]

[v. 339. *ΔΜΩΙΣ.* Ad mariti in uxorem imperium referendum etiam quod mox subiungit,

Τίς δ' ἂν φίλους ὠνοῖτο τοὺς κεκτημένους;

Ita et postea, v. 397.

Μήτι ποτ' οὖν γενοίμαν ὑποχείριος
Κράτεσιν ἀρσένων·

In legibus Solonis τῶν ἐπικλήρων apud Plutarchum in vita eius, p. 89. maritus dicitur ὁ κρατῶν καὶ κύριος γεγονὼς κατὰ τὸν νόμον. Hinc כריאה *marita*, ex Chald. כרא *dominus*. Eo referendum quod de matre sua D. Augustinus, qui matronas, quasi per iocum graviter admonuit, *ex quo illas tabulas quae matrimoniales vocantur, recitari audissent, tanquam instrumenta, quibus ancillae factae essent, deputare debuisse; proinde memores conditionis superbire adversus dominos non oportere.*]

[v. 341. *ΩΝΟΙΤΟ.* f. οἴοιτο. Quis putaret amicos suos dominos.]

[v. 343. *ΑΠΑΛΛΑΓΗ.* Ἀπαλλαγὴ et ἀπαλλάττεσθαι de morte, ut Latinis simpliciter *decedere.* [f. εὐσεβής· *res pia,* vel εὐχαρής· *grata.*]

v. 349. *ΠΡΥΜΝΑΝ ΠΟΛΕΟΣ.* Πρυμνήτης Aeschylo rex dicitur, utpote qui gubernaculum reip. moderatur. Eumenid. v. 16.

Δελφός τε χώρας τῆσδε πρυμνήτης ἄναξ.

Ita et πρύμνη πόλεως pro summo magistratu, Sept. Theb. v. 2

Ὅστις φυλάσσει πρᾶγος ἐν πρύμνῃ πόλεως
Οἴακα νομῶν —

quem locum respiciens Plato b) in Euthydemo, καὶ ἀτεχνῶς, ait, κατὰ τὸ Αἰσχύλου ἰαμβεῖον μόνη ἐν τῇ πρύμνῃ καθῆσθαι τῆς πόλεως, πάντα κυβερνῶσα καὶ πάντων ἄρχουσα, καὶ πάντα χρήσιμα ποιεῖν. Hic vero metonymice de rege filiabus stipato accipitur. [Vel, *reverere templum civitatis ita coronatum.* Proprie πρύμνη πόλεως est ἀκρόπολις.]

---

b) Plat. Euthyd. p. 291. c. d.

[Ibid. *ΕΣΤΕΜΜΕΝΗΝ*. Homér. Hymn. in Venerem. v. 120.

Ἀμφὶ δ' ὅμιλος ἀπείριτος ἐστεφάνωται.

Ovid. Metam. XIII. 1.

Et vulgi stante corona.]

[v. 351. *ΒΑΡΥΣ ΓΕ ΖΗΝΟΣ ΙΚΕΣΙΟΥ ΚΟΤΟΣ*. Apollonius II. 215.

Ἱκεσίου πρὸς Ζηνὸς ὅτις ῥίγιστος ἀλιτροῖς
Ἀνδράσι.

Scholiastes: *Ὅστις φοβερός ἐστι τοῖς ἁμαρτάνουσιν εἰς ἱκέτας.*]

v. 352. *ΠΑΛΑΙΧΘΟΝΟΣ ΤΕΚΟΣ*. Ut supra, v. 258.

—— *Παλαίχθονος*
Ἶνις Πελασγός [*Πελασγοῦ*]. ——

v. 354. *ΙΔΕ ΜΕΓΑΝ ΙΚΕΤΗΝ*. Potius *ἴδε με σὰν ἱκέτιν*.

v. 355. *ΛΕΥΚΟΣΤΙΚΤΟΝ ΔΑΜΑΛΙΝ*. Virg. Eclog. II. 41.

Capreoli sparsis etiam nunc pellibus albo.

Hesych. *Κατάστικτον* interpretatur *ποίκιλον*. Iul. Pollux [c]), Onom. V. 12. *Ἐστὶ δὲ τοῖς ἐλάφοις τὸ χρῶμα ἐπίξανθον κατάστικτον λευκοῖς γράμμασι· πλείω δὲ αἱ θήλεια τὰ στίγματα ἔχουσι, καὶ μάλιστα τῶν ἐλάφων οἱ νέβροι. Cervis vero color est fulvus, albis interstinctus lineis; plures vero maculas femellae habent, et hinnuli imprimis.*]

[Ibid. *ΑΜΠΕΤΡΑΙΣ*. f. *ἂν πέτραις*.]

[v. 356. *ΛΑΚΑι ΠΙΣΥΝΟΣ*. Alii *πισύνῳ*. *Quae in robore exultans pastori labores indicat.* Virg. Aen. VIII. 217.

Reddidit una boum vocem, vastoque sub antro
Mugiit.

Ad quem locum V. Cl. Germanus Valens Guellius. „Lucret. II. 358. de vacca:

... completque querelis
Frondiferum nemus.

Apollon. IV. 968.

Τοὺς δ' ἄμυδις βληχή τε δι' ἠέρος ἵκετο μήλων,
Μυκηθμός τε βοῶν αὐτοσχεδὸν οὔατ' ἔβαλλε.
Illos autem una balatus per aera attigit ovium,
Boatusque boum illico aures penetravit.

Et Aeschyl. in Supplic. v. 355.

Λευκόστικτον ὡς δάμαλιν ἀμπέτραις
Ἠλιβάτοισιν· ἀλκᾷ
Πίσυνος μέμυκε φράζου-
σα βοτῆρι μόχθους.

---

c) Poll. V, 76.

Vocem autem tribuit et brutis poeta, nimirum inarticulatam; sic enim definitur vox ab Aristot. II. 8. de animo." Hactenus Guellius.]

[v. 360. *ΝΕΟΝ Θ' ΟΜΙΛΟΝ.* An potius ἔονθ, vel ἔοντ'. Cogita.]

v. 361. *ΑΣΤΟΞΕΝΩΝ.* Hesychius: Ἀστόξενοι· οἱ γένει μὲν προσήκοντες ἐπὶ δὲ τῆς (vel γῆς) ἀλλοδαπῆς γεγονότες· οἱ δὲ τοὺς ξένους μὲν ὄντας, ἐπὶ τιμῇ δὲ ἀστοὺς γενομένους. Prior significatio huic loco convenit.

[v. 362. *Κ' ΑΠΡΟΜΥΘΗΤΩΝ.* f. κἀπρομηθεύτων.]

[v. 365. *ΔΙΟΣ ΚΛΑΡΙΟΥ.* *Iovis qui praeest sortibus.* Phoebi Clarii mentio fit apud Virgil. Aen. III. 359.

... qui numina Phoebi
Qui tripodas, Clarii lauros, qui sidera sentit.

Ad quem locum vir doctissimus Germ. Valens Guellius, „Aeschylus," inquit, „in Supplicibus v. 365. *Δία* quoque κλάριον vocat his verbis,

Ἴδοιτο δῆτα τὰν ἄνατον φυγὰν
Ἱκεσία Θέμις Διὸς κλαρίου.

Ubi interpres, *Διὸς κλαρίου*] παντάπασι κληροῦντος καὶ κραίνοντος. Alii tamen ad Apollinem φυγάδα referri malunt: qui exulibus praeesset; quod et ipse aliquando divinitate spoliatus ad Admeti armenta relegatus fuit a Iove: quam fabulam antea paucis his versibus Aeschylus perstrinxisse videri potest, v. 221.

Καλοῦμεν αὐγὰς ἡλίου σωτηρίους
Ἁγνόν τ' Ἀπόλλω φυγάδ' ἀπ' οὐρανοῦ θεόν.

Ut ita *Δία* κλάριον intellexerit; ut per Iovem Stygium, *Δία* καμόντων, πόντιον, Ditem et Neptunum passim poetae accipiunt. Namque eo Aeschyli loco Supplic. v. 822.

Σεβίζου δ' ἱκέτας σέθεν,
Γαιάοχε παγκρατὲς Ζεῦ,

pro Neptuno accipio, quod personae introductae classem Aegypti regis littori advertentem prospexissent, opportuniusque Neptuno quam Iovi vota facere videantur. Nisi fortasse huic sententiae sequens versus reluctaretur, interiectis aliis aliquot, v. 829.

Σὸν δ' ἐπίπαν ζυγὸν
Ταλάντου.

Qui ζυγοστάτην *Δία* respicere videtur doctioribus." Haec ille. Hesych: *Κλάριον*· ἐπίθετον Ἀπόλλωνος.]

v. 366. *ΠΑΡ' ΟΨΙΓΟΝΟΥ ΜΑΘΕ ΓΕΡΩΝ ΩΝ.* Ita Choeph. v. 169.

Πῶς οὖν παλαιὰ παρὰ νεωτέρας μάθω;

v. 867. *ΟΥΠΕΡ.* Malim εἴπερ.

[v. 870. *ΔΩΜΑΤΩΝ ΕΦΕΣΤΙΟΙ ΕΜΩΝ.* Eumen. v. 580.

Ἱκέτης ὅ δ᾽ ἀνὴρ, καὶ δόμων ἐφέστιος
Ἐμῶν.

Scholiastes Apollonii [d]) *Ἐφέστιοι· ἔποικοι. Λακεδαιμόνιοι γὰρ τὴν οἰκίαν ἑστίαν φασίν.* Scholiastes itidem Sophoclis [e]) *Οἱ οἰκοῦντες ἐν ἀλλοτρίᾳ δόμῳ.* Domum suam, quam iam negat, mox offert ipsis rex, v. 965. et v. 1017.]

[v. 374. *ΑΣΤΩΝ ΔΕ ΠΑΣΙ ΤΟΙΣΔΕ.* f. ἀστοῖς δὲ πᾶσι τῶνδε.]

[v. 375. *ΕΥ ΤΟΙ ΠΟΛΙΣ.* Vir magnus H. Grotius de iure belli ac pacis I. 3. Sect. 8. *At vero esse reges qui populo etiam universim sumpti arbitrio non subsint, tum sacra, tum profana historia testatur. Si dixeris, inquit Deus populum Israeliticum alloquens, statuam supra me regem; et ad Samuelem, indica eis ius regis qui regnaturus est super eos. Hinc rex unctus dicitur super populum, super haereditatem domini, super Israelem: Solomo rex super totum Israelem. Sic David gratias Deo agit quod populum suum sibi subiecerit. Et Christus, reges, inquit, gentium dominantur eis. Notum illud Horatii, Od. III. 1.* [v. 5.]

Regum timendorum in proprios greges
Reges in ipsos imperium est Iovis.

Tres gubernandi formas ita describit Seneca[f]). *„Interdum populus est quem timere debeamus; interdum, si ea civitatis disciplina est, ut plurima per senatum transigantur, gratiosi in ea timentur viri: interdum singuli, quibus potestas populi et in populum data est." Tales sunt quos Plutarchus ait, οὐ κατὰ τοὺς νόμους μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν νόμων ἄρχειν, imperium habere non ex legibus sed et in leges. Et apud Herodotum, Otanes singulare imperium sic describit: ἀνευθύνως ποιέειν τὰ βούλεται, facere quod quis velit, ita ut alii rationem non reddat. Dioni quoque Prusaeensi regnum definitur, ἐπιτάττειν ἀνυπεύθυνον ὄντα, ita imperare ut alii ratio non reddatur. Pausanias* [g]) *Messenicis opponit βασιλείαν ἀρχῇ ὑπευθύνῳ, regnum potestati tali quae rationem actuum reddere non debeat. Aristoteles reges quosdam esse ait cum eo iure, quod alibi habet ipsa gens in se ac sua. Sic postquam Romani principes imperium vere regium usurpare coeperunt, dicitur populus in eos omne suum imperium et potestatem contulisse, etiam in se, ut interpretatur Theophilus. Hinc illud dictum Marci Antonini Philosophi; Nemo nisi solus Deus iudex principis esse potest. Dion LIII. 28. de tali principe: αὐτοτελὴς ὄντως καὶ αὐτοκράτωρ, καὶ ἑαυτοῦ, καὶ τῶν νόμων, πάντα τε οἷα βούλοιτο ποιῇ, καὶ πάνθ᾽*

---

d) Schol. Apoll. Rhod. I. v. 909. e) Schol. Soph. Electr. v. 412. (419.)
f) Senec. Epist. XIV. g) Paus. IV, 5, 4.

ὅσα ἂν μὴ βούλοιτο μὴ πράττῃ. Liber est, suique ac legum potens, ut et quod vult faciat, et quod non vult non faciat. *Tale regnum iam antiquitus erat in Graecia regnum Inachidarum Argis: nam in Argiva tragoedia, Supplicibus, sic populus* (incurie, nam Danaidum sunt verba) *regem affatur, apud Aeschylum:*

> *Σύ τοι πόλις, σὺ δὲ τὸ δήμιον,*
> *Πρύτανις ἄκριτος ὤν,*
> *Κρατύνεις βωμὸν ἑστίαν χθονός,*
> *Μονοψήφοισι νεύμασι σέθεν.*
> **Tu res populi, tuque urbs tota es,**
> **Non iudiciis subditus ullis;**
> **Regni solio fultus, ut ara,**
> **Unoque regens cuncta arbitrio.**

Longe aliter quam de Atheniensium republica rex ipse Theseus apud Euripidem in Supplic. v. 404. *loquitur,*

> — *Οὐ γὰρ ἄρχεται*
> *Ἑνὸς πρὸς ἀνδρὸς, ἀλλ' ἐλευθέρα πόλις·*
> *Δῆμος δ' ἀνάσσει διαδοχαῖσιν ἐν μέρει,*
> *Ἐνιαυσιαίσιν.*
> **... Haec iuris sui**
> **Domino parere civitas uni negat:**
> **Rex ipse populus annuas mandat vices,**
> **Honoris huic illive.**

Nam Theseus, ut Plutarchus explicat, belli tantum ducem, ac legum custodem agebat, caetera par civibus. Et in Annotationibus. *Sicut autem Argivi reges plenissima usi potestate, exemplo orientis unde venerant,* (immo ante adventum Danai ex Aegypto secundum Aeschylum, nam Pelasgum alloquitur his verbis chorus Danaidum) *sic et reges Thebani e Phoenicibus. Apparet id ex Creontis verbis apud Sophoclem, et fecialis Thebani Supplicibus Euripidis* [h]). Haec Grotius.]

v. 376. *ΠΡΥΤΑΝΙΣ ΑΚΡΙΤΟΣ ΩΝ. Ἄκριτος*, id est, qui non obnoxius est reddendae rationi rerum a se gestarum, non subditur populi iudicio.

[v. 377. *ΕΣΤΙΑΝ.* f. ἑστίας.]

[v. 378. *ΜΟΝΟΨΗΦΟΙΣΙ ΝΕΥΜΑΣΙ ΣΕΘΕΝ.* Homer. Il. *Α'.* 528.

> *Ἦ, καὶ κυανέῃσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων·*
> *Ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χαῖται ἐπερρώσαντο ἄνακτος*
> *Κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο, μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὄλυμπον·*
> **Dixit, et nigris superciliis annuit Saturnius:**
> **Ambrosiae autem comae defluxerunt regis**
> **De capite immortali, et magnum concussit Olympum.**

---

h) Eur. Suppl. v. 411.

Virgil. Aen. IX. 106.

Annuit, et totum nutu tremefecit Olympum.

Ad quem locum V. Cl. Germanus Valens Guellius. „Ut autem hic," inquit, „nutu tremefactum Olympum narrat Virgilius, sic et Aeschylus in Supplic. ἄκρατον βασιλείαν describens,

Μονόψηφοισι νεύμασι σέθεν,
Μονοσκήπτροισι δ' ἐν θρόνοισι χρέος
Πᾶν ἐπικραίνεις.

Callimachus quoque Hymn. III. 40. de Iove

Μῦθον ἐπεκρήηνε καρήατι.
Orationem suam confirmavit capite.

Et Homer. Il. Α'. 527.

Ὅ, τι κεν κεφαλῇ κατανεύσω."

Haec ille.]

[v. 381. *ΑΓΟΣ ΜΕΝ ΕΙΗ ΤΟΙΣ ΕΜΟΙΣ ΠΛΑΙΓΚΟΤΟΙΣ.* Respondet postremis chori verbis, ad avertendam δυσφημίαν vocis ἄγος, solemni deprecationis formula. Ovid. Amor. III. 11. i)

Eveniat nostris hostibus ille pudor.

Tacitus Histor. III. 10. de Antonio primo: *Conversus ad signa et bellorum duces, hostium potius exercitibus illum furorem, illam discordiam orabat.*]

v. 391. *ΔΥΣΠΑΡΘΕΛΚΤΟΙΣ.* Scholiastes δυσπαρθέλκτοις, lege δυσπαραμυθήτοις.

v. 393. *ΝΟΜΩι ΠΟΛΕΩΣ ΦΑΣΚΟΝΤΕΣ ΕΓΓΥΤΑΤΑ ΓΕΝΟΥΣ ΕΙΝΑΙ.* Respicit legem hanc Atticam, προσῆκον εἶναι αὐταῖς· μετὰ τῶν χρημάτων τῷ ἐγγύτατα γένους συνοικεῖν, apud Isaeum k) in Orat. ad Xenaenetum. Solonis fuisse tradit Diodorus XII. 18. Ἐκέλευε γὰρ, Solon, τῇ ἐπικλήρῳ ἐπιδικάζεσθαι τὸν ἔγγιστα γένους. [Videtur ius hoc τοῦ ἀγχιστεύειν γαμεῖν, inter Ebraeos locum, si minus originem habuisse.]

v. 395. *ΦΕΥΓΕΙΝ.* Canterus φαίνειν. Verum hic φεύγειν accipi videtur sensu forensi; quod si actores in te hanc litem intentent, oportet, instar reae, hac defensione uti, quod nullum in te ius habeant. [Apud Euripidem in re simili, simili utitur defensione Iolaus supplex, Heracl. v. 188.

Πῶς ἂν δικαίως ὡς Μυκηναίους ἄγοι
Ὧδ' ὄντας ἡμᾶς, οὓς ἀπήλασε χθονός;
Ξένοι γάρ ἐσμεν.

Magnus vero Grotius, lectionem Canteri sequutus, De Iure Bell. ac Pac. II. 21. Sect. 6. locum sic interpretatus est: „Quod si id cuius accusantur supplices non sit vetitum iure naturae

---

i) v. 16. k) imo περὶ τοῦ κλήρου τοῦ Ἀριστάρχου. p. 257. Reisk.

aut gentium, res diiudicanda erit ex iure civili populi unde veniunt, quod optime ostendit Aeschylus Supplicibus, ubi rex Argivus Danaidum gregem ex Aegypto venientem sic affatur.

Εἴ τοι κρατοῦσι κ. τ. λ.
Manum tibi si immittat Aegypti genus,
Quod lege patria proximos se sanguine
Dicant, quis haec obiicere contra se velit?
Quare tuum est docere, natalis soli
Ex lege, nullo iure te illis subiici."

Sunt etiam qui versus transponendos esse censent, et sic legendos:

Εἰ δ' οὐκ ἔχουσι κῦρος οὐδὲν ἀμφί σοι
Δεῖ τοί σε φεύγειν κατὰ νόμους τοὺς οἴκοθεν.

Κῦρος. *Ius, potestatem.*]

v. 398. *ΥΠΑΣΤΡΟΝ ΔΕ ΤΟΙ.* Lego ὑπάστρῳ δέ τοι, ut conveniat cum φυγῇ. Metaphora a nautis ducta. Hesychius: Ἄστροις σημειοῦσθαι· μακρὰν ὁδὸν καὶ ἐρήμην βαδίζειν, ἡ δὲ μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλεόντων. Vide Diogenianum et Suidam, et Meursii Exerc. Critic. part. II. 31. [Huc refert Virgilianum illud Aen. V. 25.

Si modo rite memor servata remetior astra.

Ut et illud Sophoclis in Oed. Tyr. [1] v. 904.

.. τὴν Κορινθίαν
Ἄστροις τὸ λοιπὸν ἐκμετρούμενος χθόνα.
.. terram Corinthiam
Post id tempus iuxta astra metiri coepi.

V. Cl. Germanus Valens Guellius in Virgilium. Possit tamen ὕπαστρον μῆχαρ ὁρίζομαι, interpretari, *decerno auxilium sub astris.*]

[v. 407. *ΑΜΦΟΤΕΡΟΥΣ.* f. ἀμφοτέρων.]

[v. 408. *ΖΕΥΣ ΕΤΕΡΟΡΡΕΠΗΣ.* Vide quae ad v. 829.]

[v. 410. *ΜΕΤΑΛΓΕΙΣ.* Μετοκνεῖς. *Cunctaris.*]

[v. 413. *ΔΙΚΗΝ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΟΣ.* Quod Clemens, Strom. VII. p. 322. Μέχρι τοῦ βάθους τῶν πραγμάτων κατελθεῖν ἀπορραθυμήσαντες, ita enim legendum, non ἀπορᾳθ. Pari modo Δήλιος κολυμβητὴς proverbialiter dicitur in re obscura. Primus usurpavit Socrates, teste Laertio in vita eius, II. 22. qui de Heracliti libro censuram ferens, Ἃ μὲν συνῆκα, γενναῖα, inquit, οἶμαι δὲ καὶ ἃ μὴ συνῆκα. Πλὴν Δηλίου γέ τινος δεῖται κολυμβητοῦ. Idem refert Suidas totidem verbis, nisi quod addat, εἰς τὸ μὴ ἀποπνιγῆναι εἰς αὐτό. Quae Socratis non sunt; sed glossema.]

[v. 416. *ΗΜΙΝ.* f. ὑμῖν.]

---

[1]) imo v. 795. Br.

v. 417. *ΡΥΣΙΩΝ ΕΦΑΨΕΤΑΙ.* Scholiastes, τῶν ἱκετῶν. Quem secutus sum in interpretatione, malim tamen vulgata significatione pro *pignoribus* etiam hic accipi. [*Pignora belli apprehendat.*]

[v. 421. *ΩΣ ΟΥΔ' ΕΝ ΑιΔΟΥ.* f. ὃς οὐδ' ἐν ᾅδου.]

v. 427. *ΕΚΑΘΕΝ.* Hesychius: Ἕκαθεν· μακρόθεν, πόρρωθεν.

[v. 436. *ΒΙΑι ΔΙΚΑΣ ΑΓΟΜΕΝΑΝ.* *Praeter ius*, quia crimini nulli obnoxiae (vid. v. 7.) et propterea defendendae erat communi iure supplicum; nam sontes, et maleficos ab aris avellere erat licitum. Quam legem Philo*) explicans ait, ἀσυλίαν ἀνιεροῖς ἱερὸν μὴ παρέχεσθαι. Ad haec tenebatur is ad quem fugerant supplices, ipsos protegere, dum de causae iustitia cognosceretur. Sic Demophon ad legatum Euristheos, Eurip. Heracl. v. 252.

Πρὸς τοῖς δέ τ' εἴ τι τοῖσί γ' ἐγκαλεῖ ξένοις,
Δίκης κυρήσει· τούσδε δ' οὐκ ἄξεις ποτέ.

Praeterea vero, si quod crimen his hospitibus obiiciendum habet
Ius *suum* consequetur; hos vero tu nunquam hinc abduces.

Vide et quae Theseus Creonti, apud Sophocl. Oedip. Colon. v. 904.]

[v. 438. *ΙΠΠΗΔΟΝ.* *More equi.* Sept. Theb. v. 334.]

[v. 443. *ΜΕΝΕΙ.* A. μένων.]

[Ibid. *ΑΝΤΙΤΕΙΝΕΙΝ.* Ὥστε ἀντιτείνειν.]

[v. 444. *ΟΜΟΙΑΝ ΘΕΜΙΝ.* f. ὁμοία θέμις.]

v. 449. *ΓΕΓΟΜΦΩΤΑΙ ΣΚΑΦΟΣ ΣΤΡΕΒΛΑΙΣΙ ΝΑΥΤΙΚΑΙΣΙΝ, ΩΣ ΠΡΟΣΗΓΜΕΝΟΝ.* [Allegoria a re nautica. Postea v. 951.

... Τῶνδ' ἐφήλωται τορῶς
Γόμφος διαμπάξ.

Navis itidem similitudine in re anxia usus est Polydorus Euripidis in Hecuba v. 1079. Apollonius Argon. de Argo navi III. 343.

... Ἡ δ' ἐνὶ γόμφοις
Ἴσχεται, ἣν καὶ πᾶσαι ἐπιβρίσωσιν ἄελλαι.

Plautus in Rudent. III. 4. m)

Ni offerumentas habebis plures in tergo tuo
Quam ulla navis longa clavos.]

Distingui malim,

—— γεγόμφωται σκάφος,
Στρέβλαισι ναυτικαῖσιν ὡς προσηγμένον.
—— clavis compingitur navigium,
Veluti cuneis nauticis adductum.

---

m) v. 48.

*) Phil. p. 790. D. Hoesch.

Id est, adeo ab omni parte constringor et coarctor, tanquam navis adacta et ligata cuneis et clavis, ut quo me vertam nesciam. Hesychius: *Στρέβλαι ναυτικαί· τὰ ξύλα τῶν νεῶν, ἐν οἷς διασφηνοῦνται γομφούμενα.* Lege *γομφούμεναι*, nam ad *νῆες* referendum est.

v. 452. *ΧΡΗΜΑΣΙΝ.* Forte *χρημάτων.* [*Bonis vastatis ex domo et direptis.*]

v. 453. *ΕΜΠΛΗΣΑΣ.* Forte *ἐμπλῆσαι*, et permutanda sedes huius versus cum proximo. [Forte transponendi hi versus, et sic legendi:

Γένοιτ' ἂν ἄλλα, κτησίου Διὸς χάριν,
Ἄτης γε μείζω, καὶ μέγ' ἐμπλήσας χρόμον,
Καὶ γλῶσσα τοξεύσασα μὴ τὰ καίρια
Ἀλγεινὰ θυμοῦ κάρτα κινητήρια,
Γένοιτο μύθου μῦθος ἂν θελκτήριος.]

[Ibid. *ΕΜΠΛΗΣΑΣ.* Pro *Διὸς ἐμπλήσαντος.* *Iove implente multum.* Sunt qui *ἐμπλήσαις γόμου* legunt. Scholiast. *γεμίζοντος ἄτης τὸν γάμον·* l. *γόμον.*]

[v. 454. *ΧΑΡΙΝ.* f. *χάρις.* *Conquisitio bonorum Iovis.*]

[v. 455. *ΓΛΩΣΣΑ ΤΟΞΕΥΣΑΣΑ.* Antiptosis pro *γλώσσης τοξευσάσης.* Porro ita conviciator *λωβητὴρ ἐπέσβολος* dicitur Homero Il. *Β'*. 275. Quia, inquit Eustathius, p. 219. l. 38. *ἔπεσιν ὡς βέλεσι βάλλει.*]

v. 457. *ΑΛΓΕΙΝΑ*, *κ. τ. λ.* Iterum hunc versum praecedenti anteponendum sentiat quis: alias *ἀλγεινὰ* sumendum eo sensu quo *χρεῖα* v. 202.

[v. 459. *ΚΑΙ ΠΕΣΕΙΝ ΧΡΗΣΤΗΡΙΑ.* *Et cadere frequenter oracula*, i. e. *victimas.* *Χρηστήρια.* *Ἱερεῖα καὶ σφάγια.* Virg. Aen. I. 338.

Multa tibi ante aras nostra cadet hostia dextra.

Πεσεῖν, ut et *cadere* Latinis, verbum est sacrificiis proprium.]

[v. 465. *ΚΑΙ ΛΕΓΟΙΣ ΑΝ.* f. *κᾂν λέγῃς ἄν.* vel *κᾂν λέγοις ἄν.*]

v. 466. *ΖΩΝΑΣ ΤΕ.* Virgines quae paulo generosiore erant animo, zonis ad suspendium abuti sunt solitae potius quam resti. Parthenius de Biblide Erot. 11.[n]) *Τὴν δὲ ἄρα ὑπὸ τοῦ πάθους μὴ ἀνιεμένην, πρὸς δὲ δοκοῦσαν αἰτίαν Καύνῳ τῆς ἀπαλλαγῆς ἀναψαμένην ἀπό τινος δρυὸς τὴν μίτραν ἐνθεῖναι τὸν τράχηλον.* Sophocles in Antigone, v. 1236.

— *ἐν δὲ λοισθίῳ τυμβεύματι*
Τὴν μὲν κρεμαστὴν αὐχένος κατείδομεν
Βρόχῳ μιτρώδει σινδόνος καθημμένην.

[Porro zonae sunt virginum gestamen, *παρθενικαὶ ζῶναι*, quas nupturae consecrabant Dianae. Suidas: *Λυσίζωνος γυνή· ἡ*

---

n) Parthen. Erot. XI. 2.

ἀνδρὶ πλησιάσασα. αἱ γὰρ παρθένοι μέλλουσαι πρὸς μῖξιν ἔρχεσθαι, ἀνετίθεσαν τὰς παρθενικὰς αὐτῶν ζώνας Ἀρτέμιδι. Ἀναζώνῃ sc. Diana ipsa inter caetera, a Iove petit (Callimach. Hymn. III. 11.)

... Καὶ ἐς γόνυ μέχρι χιτῶνα
Ζώννυσθαι λεγνωτὸν, ἵν' ἄγρια θηρία καίνω.
... Et ad genu usque tunicam
Succingi fimbricatam, quando agrestes feras perimo.]

[Ibid. ΣΥΛΛΑΒΑΣ ΠΕΠΛΩΝ. Virgilius in descriptione virginis venatricis Aeneid. I. 324.

..... nodoque sinus collecta fluentes.

Apollonius Argon. IV. 949.

Παρθενικαὶ δίχα κόλπον ἐπ' ἰξύας εἰλίξασαι.]

[v. 467. ΠΕΛΟΙ. f. πέλει.]

[v. 472. ΠΙΝΑΞΙ. Tabulas votivas in templis suspendi solitas, quibus et deorum simulachra, et ipsa templa ornabantur, nemo nescit. Horat. Od. I. 5. [v. 13.]

.... me tabula sacer
Votiva paries indicat uvida
Suspendisse potenti
Vestimenta maris Deo.

Iuvenal. Sat. XIV. 301.

.... naufragus assem
Dum rogat, et picta se tempestate tuetur.

Strabo in descriptione Sami XIV. p. 637. Καὶ τὸ Ἡραῖον, ἀρχαῖον ἱερὸν, καὶ νεὼς μέγας, ὃς νῦν πινακοθήκη ἐστί· χωρὶς δὲ τοῦ πλήθους τῶν ἐνταῦθα κειμένων πινάκων, ἄλλαι πινακοθῆκαι καὶ ναΐσκοι τινές εἰσι, πλήρεις τῶν ἀρχαίων τεχνῶν. Virgil. Aen. XII. 768.

Servati ex undis ubi figere dona solebant.

Possis etiam eiusmodi ἀναθήματα etiam hodie in Christianorum templis conspicere. In Maturinorum templis vincula redemptorum ex servitute Turcica videre est.]

[v. 480. ΚΟΥΔΑΜΟΥ ΛΙΜΗΝ ΚΑΚΩΝ. Oppian. Hal. II. 271.

.... Οὔτι κακῶν ἄκος οὐδ' ἀλεωρή.

Et IV. 675.

Ἀλλ' οὔτις χαλεπῆς ἄτης λύσις οὐδ' ἀλεωρή.

Hesiod. Ἔ. καὶ Ἡ. v. 201.

—— Κακοῦ δ' οὐκ ἔσσεται ἀλκή.

Homer. Il. Ι'. 249.

..... οὐδέ τι μῆχος
Ῥεχθέντος κακοῦ ἔστ' ἄκος εὑρεῖν.

Virg. Aen. VIII. 251.

Neque enim fuga iam super ulla pericli est.

Porro λιμὴν κακῶν dictum est παροιμιωδῶς. Ita Plautus *), *In portu res est*. Terentius Andr. III. 1. o) *In portu navigo*, de iis quae in tuto sunt. Eadem vulgo metaphora, hominem in cuius praesidio conquiescimus portum dicimus.]

[v. 486. *ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΟΥΝΕΧ'*. Ita Copreus Demophontem dehortatur, ne bellum susciperet ad defendendum senem et pueros. Euripid. Heracl. v. 166.

.. ἢ κακὸν λόγον
Κτήσῃ πρὸς ἀστῶν, εἰ γέροντος οὕνεκα,
Τύμβου, τὸ μηδὲν ὄντος, ὡς εἰπεῖν ἔπος,
Παίδων τε τῶνδ' εἰς ἄντλον ἐμβήσῃ πόδα.
.. Certe malam famam
Tibi comparabis a civibus, si propter senem
Qui est sepulchrum, nihil existens, ut ita dicam,
Et propter hos pueros, in sentinam imponas pedem.]

[v. 490. *ΚΛΑΔΟΥΣ ΤΕ*. f. γέ.]

[v. 493. *ΜΗΔ' ΑΠΟΡΡΙΦΘΗι ΛΟΓΟΣ*. V. Cl. Petr. Victorius Var Lection. XXXI. 5. „Multo gravior poeta, in multo graviore fabula, Aeschylus, in ore Argivorum regis posuit eandem paene sententiam, quam Terentius in Phormione ab adolescente pronuntiari fecit. Cum enim Phaedria apud comicum callide fratrem patruelem purgaret, reiecta culpa in iudices, ita cum patruo agens, quod dicebat verisimile videri fecit. Act. I. 5. p)

Qui saepe propter invidiam adimunt diviti
Aut propter misericordiam addunt pauperi.

Significare igitur voluit, hanc esse naturam mortalium, ut ipsorum animi saepe a vero distrahantur, vi duarum perturbationum, quae plurimum in ipsis valent: ambae autem eo tempore erga diversas personas excitatae sunt, id est, invidiae et misericordiae. Id vero tunc factum esse: quare mirari non oportere, si iudicium illud pravum iniquumque fuit. Rex autem ille, quem dixi, apud tragicum Ἱκέτισι, cum a salute virginum earum, quae fidem eius implorabant, non abhorreret, noluit tamen personam suam interponere, intelligens ipsam invidiosam esse, et munere illo quod tempus earum requirebat, ipsas fungi voluit, quas sentiebat pluribus de causis facile misericordiam inventuras. Verba autem quibus hoc probavit, haec sunt; primum vero causam adfert cur id ipsum moliri minime utile sit:

---

*) Mercat. scen. suppos. o) v. 22. p) imo II, 1, 46.

Μηδ' ἀποῤῥιφθῇ λόγος'
Ἐμοῦ, κ. τ. λ.

Praeter autem quam quod idem aperte, quod ostendi, poeta ipse dicit, Scholion praeterea vetus alteram partem confirmat, pervulgata quadam voce, quae aiebat invidiam moveri adversus eum cuius res valde bonae sint. Similem autem ipsam esse affirmat ei quam declarabat. Est autem haec, πρὸς τὸν εὖ ἔχοντα ὁ φθόνος ἕρπει." Haotenus vir doctissimus.]

v. 495. *ΟΙΚΤΟΣ.* Forte οἰκτρός.

v. 500. *ΠΡΟΣ ΞΕΝΟΝ.* Lego cum Cantero πρόξενον. [*Magni facio invenisse hospitem qui nos revereatur, bene fluentem, h. e. obsecundantem nobis.*]

[v. 505. *ΜΟΡΦΗΣ Δ' ΟΥΧ ΟΜΟΣΤΟΛΟΣ ΦΥΣΙΣ.* Contra Prom. v. 78.

Ὅμοια μορφῇ γλῶσσά σου γηρύεται.]

v. 506. *ΙΝΑΧΩι.* Fluvio Argivo. Pausanias Arcadicis, c. 6.[q]) Καὶ ἐπὶ τούτῳ τὸν Ἴναχον ἄλλοι τε καὶ Αἰσχύλος ποταμὸν καλοῦσιν Ἀργεῖον.

v. 517. *ΛΕΥΡΟΝ ΚΑΤ' ΑΛΣΟΣ.* Hesychius: Λευρῷ, ὁμαλῷ, πλατεῖ. Nescio an posterior significatio huic loco potius quadret quam prior.

[v. 518. *ΒΕΒΗΛΟΝ ΑΛΣΟΣ.* Notissima est veterum in consecrandis locis consuetudo. Homerus Odyss. Ζ'. 291. memorat

... ἄγλαον ἄλσος Ἀθήνης.

Et Callimachus nemus Cereri sacratum, Hymn. VI. 26.

Τὶν δ' αὐτᾷ καλὸν ἄλσος ἐποιήσαντο Πελασγοὶ
Δένδρεσιν ἀμφιλαφές.

Scholiastes noster ά ad Persas: Ἄλση γὰρ καὶ παραδείσους καὶ πεδία λιπαρὰ οἱ πολῖται ἐκτέμνοντες τῶν ἰδίων κτημάτων, ταῦτα τοῖς θεοῖς ἀνετίθεσαν. Plutarchus in Numa, p. 61. Ἐν ἄλσεσι θεῶν καὶ λειμῶσιν ἱεροῖς. Erant quippe hi luci intra septum sacrum, quibus non modo templum sed et horti aliquoties et vineae concludebantur; quae loca ἕρκη et περίβολοι dicebantur. Iul. Pollux [r]) I. 1. Οἱ δ' ἀνειμένοι θεοῖς τόποι, ἄλση τε καὶ τεμένη καὶ ἕρκη. καὶ ὁ περὶ αὐτὰ κύκλος, περίβολος. Xenophon [s]) de Expedit. Cyri. V. p. 350. l. 39. ubi locum describit, quem Dianae consecraverat, ἐν δὲ τῷ ἱερῷ τόπῳ καὶ ἄλση καὶ ὄρη δένδρων μεστά. Theocrit. Epigr. IV. 5.

Ἕρκος δ' εὖ ἱερὸν περιδέδρομεν· ἀέναον δὲ
Ῥεῖθρον ἀπὸ σπιλάδων πάντοσε τηλεθάει,
Δάφναις καὶ μύρτοισι καὶ εὐώδει κυπαρίσσῳ.

---

q) Paus VIII, 6. extr.
r) Poll. I. 10.
s) Xen. Anab. V, 3, 11.

Totus vero locus qui muro sacro septus, eadem cum ipso templo privilegia, et *ἀσυλίας* iura obtinuit. Inscr. Herod.

Ὕμμι γὰρ Ἡρώδης ἱερὴν ἀνὰ γαῖαν ἔθηκε
Τὴν, ὅσσην περὶ τεῖχος εὔτροχον ἐστεφάνωται,
Ἀνδράσιν ὑψιγόνοισιν ἀκινήτην καὶ ἄσυλον
Ἔμμεναι.

Regi itaque iubenti ut in lucem proximum se reciperent, respondent virgines, quod non sacer fuerit ille lucus, cuius beneficio *ἀσυλίαν* expectare possint, sed *βέβηλος* et *βάσιμος*. Hesych.: *Βέβηλον· τὸ μὴ ἱερόν.* Ammonius[t]): *Ἀβέβηλα μὲν τὰ ἱερὰ, καὶ τὰ ἄψαυστα, καὶ τὰ μὴ βάσιμα· βέβηλα δὲ τὰ ὅσια μὲν, οὐχ ἱερὰ δὲ, οἷον βάσιμα ὄντα.* Haec sane erat inter *βέβηλα* vel *ὅσια*, et *ἀβέβηλα* vel *ἱερά* distinctio. *Ὅσια μὲν γάρ ἐστι*, inquit idem Ammonius[u]), *τὰ ἰδιωτικὰ, ὧν ἐφίεται καὶ ἔξεστι προσάψασθαι· ἱερὰ δὲ τὰ τῶν θεῶν ὧν οὐκ ἔξεστι προσάπτεσθαι.* Ex quibus liquet virum eruditissimum R. Montacutium, Demosthenis contra Timocratem oratione verba male accepisse. Diatribis, *Illi*, inquit, *qui ea sibi ipsis asservant*, *quae diis dare tenentur*, *Demosthenis sunt οἱ τὰ ὅσια κεκλοφότες rerum sacrarum fures.* Fateor equidem Suidam dum quae sit inter *ἱερὰ* et *ὅσια* differentiam tradit, ita *ὅσια* interpretari; *ὅσια δὲ*, inquit, *τὰ ἱερὰ χρήματα.* Sed vel interserenda particula negativa, vel ipsum sibi contradicere certum est, qui alibi, et quidem recte, *καὶ ὅσια χρήματα, τὰ μὴ ἱερά.* Non igitur *ὅσια*, sed *ἱερὰ* sunt diis debita, eaque ab his, cum apud Hyperidem et Isocratem*), tum apud Demosthenem praesertim, ac in ea praecipue oratione, perpetuo distinguuntur. Qua Diodorus in Timocratem acriter invehitur[x]), quod legem ferre voluerit, qua et deos sacra, et remp. publica pecunia impune possit emungere. *Ὥστε τίθησι τουτονὶ τὸν νόμον*, inquit, *δι' οὗ τῶν ἱερῶν μὲν χρημάτων τοὺς θεοὺς, τῶν ὁσίων δὲ τὴν πόλιν ἀποστερεῖ.* *Ἱερὰ* igitur ad deos, *ὅσια* ad remp. pertinuerunt, et qui haec apud se retinebant, non deos, sed civitatem debito privabant, furesque fuere appellati, non sacrilegi. Timocratem quidem suosque et fures vocat[y]) et sacrilegos, sed diversae pecuniae respectu, sacrae quidem sacrilegio, publicae furto onerant. *Οὐ καὶ κλέπται καὶ ἱερόσυλοί εἰσι, τὰ μὲν ἱερὰ, τὰς δεκάτας τῆς θεοῦ, καὶ τὰς πεντηκοστὰς τῶν ἄλλων θεῶν σεσυληκότες, τὰ δ' ὅσια ἂν[ἃ] ἐγίγνετο ὑμέτερα κεκλοφότες*; quam accurate furtum a sacrilegio distinguit; quam suis definitionibus fures ac sacrilegos depinxit. Quid enim aliud est *ἱερόσυλος* quam *ὁ τὰ ἱερὰ σεσυληκώς*; quid aliud *κλέπτης* quam *ὁ τὰ ὅσια κεκλοφώς*; Quibus adeo manifeste *τὰ ὅσια* a sacris discriminavit, ut Har-

---

t) Ammon. p. 1. Valck. *u*) Id. p 104.
x) Demosth. c. Timocr. p. 702. extr. Rsk. *) ap. Harpocr. v. *ὅσιον*.
y) ibid. p. 738, 4. Rsk.

pocration[z]) asserat hoc ipso loco a Demosthene manifeste doceri, ὅσια τὰ δημόσια significare. Et Hesychius quidem, sed obscure, hoc ipsum voluit: Ὁσίους θαλάμους· τοὺς μὴ θείους, ἀλλ' ἀνθρωπείους· ἔστι δὲ ἀπὸ τῆς ἔσεως τὸ ἐφιέμενον καὶ μὴ ἀπηγορευμένον, ὡς καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους. At in oratione contra Timocratem nec thalamorum ulla mentio, nec ad etymologiam illam vel minima allusio. Neque id voluit grammaticorum doctissimus, sed innuit tantum eam orationem quasi fundum lexicographis esse, quo probent quid ὅσιον sit, et quomodo a sacro distinguatur. Apud Aristophanem quidem, in Lysistrate, v. 742. mulier quaedam ab arce descendere cupiens, inquit,

Ὦ πότνι' Εἰλείθυι' ἐπίσχες τοῦ τόκου,
Ἕως ἂν εἰς ὅσιον μόλω 'γὼ χωρίον.

At vero locum sacrum non quaesivit, erat enim in ipsa ἀκροπόλει, inter aedes sacras, sed domum redire cupiebat, et ad locum puerperio convenientem venire velle se simulabat: adeo ut Suidas, ex aliquo sine dubio veteri Aristophanis Scholiaste, iam deperdito, ὅσιον χωρίον, βέβηλον καὶ μὴ ἱερὸν interpretetur. Sunt igitur in veterum oratorum libris ὅσια et ἱερὰ accurate distincta; haec quidem deorum, illa reipublicae.

v. 520. *ΑΛΛ' ΕΙ.* Lego Ἀλλ' ἦ. [Vel ἀλλά. *Immo, infestioribus quam sunt dracones.*]

v. 528. *ΤΟΙΑ.* Lego οἷα. [Quin vix admitteret Aeschylus tantum hiatum. Canteri ποῖα, citra interrogationem dubito an satis Graecum sit: usitatius forte

... πατέρ' ὁποῖα χρὴ λέγειν.]

[v. 536. *ΠΕΙΘΟΥ.* l. πίθου.]

v. 537. *ΑΛΕΥΣΟΝ.* Scholiastes καταπόντωσον, ab ἅλς, ἁλὸς *mare*: malim tamen ἄλευσον, *averte*. Ita locutus est in Prometheo, v. 570.

Εἴδωλον Ἄργου γηγενοῦς ἄλευ', ὦ δᾶ.

Et Sept. Theb. v. 87.

Ὀρόμενον κακὸν ἀλεύσατε.

[Ibid. *ΕΥ ΣΤΥΓΗΣΑΣ.* Ad Virgilianum illud Aen. VIII. 493.

Ergo omnis furiis surrexit Hetruria iustis.

V. Cl. Germanus Valens Guellius; „Huic," inquit, „respondet sequens versus

... quos iustus in hostem
Fert dolor.

z) Harpocr. v. ὅσιον.

Hunc autem *iustum dolorem*, et saepe usurpant iuris consulti, et Aristot. Rhetoric.[a]) II. 9. *νέμεσιν* vocat, quam inter *φθόνον* et *ἐπιχαιρεκακίαν* locat mediam: Horatius *iustam indignationem*: unde et *ἀξιομίσητοι* apud Plutarch. de invid. et odio p. 537. *Μισοῦνται δὲ πολλοὶ δικαίως, ὡς οὓς ἀξιομισήτους καλοῦμεν.* Sic et *εὖ στυγεῖν*, iuste odisse, apud Aeschyl. in Supplic." Haec ille.]

[v. 538. *ΛΙΜΝΑι ΠΟΡΦΥΡΟΕΙΔΕΙ.* Euripides Hippol. v. 744.

Ὁ ποντομέδων πορφυρέας λίμνης.]

v. 539. *ΜΕΛΑΝΟΖΥΓΑΤΑΝ.* Malim *μελανόζυγα νᾶν*, ut transtuli: Aegyptii enim remiges nigri fuerunt, ut infra tradit, v. 727.

Πρέπουσι δ' ἄνδρες νήϊοι μελαγχίμοις
Γυίοισι λευκῶν ἐκ πεπλωμάτων ἰδεῖν.

Vel *μελανόζυγ' ἄταν.* [Vel f. *μελανοζυγάτιν.* *Nigra transtra habentem.* Hesych: *μέλαιναι νῆες· αἱ βαθεῖαι καὶ πισσόχριστοι.* Lycophroni in Cassandra v. 24. naves dicuntur *πελαργοχρῶτες*, quod instar ciconiarum partim albae sunt ratione velorum, partem nigrae, si naves ipsas consideres.]

v. 542. *ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΝΕΩΣΟΝ.* Lego, sublato puncto, *γυναικὸς νέωσον.* [*Αἶνον γυναικὸς προγόνου.*]

v. 545. *ΔΙΑΣ ΤΟΙ ΓΕΝΟΣ.* Forte *Διὸς*, hoc sensu: *Gloriamur nos Iove prognatas, ex hac terra oriundas*: ut in *γᾶς ἀπὸ τᾶσδ' ἔνοικοι* sit tmesis, pro *γᾶς τᾶσδε ἄποικοι.*

v. 554. *ΓΑΙΑΝ —— ΟΡΙΖΕΙ.* Id est, pertransiens Bosporum ad terram oppositam, Asiam pervenit, *διχῇ διατέμνουσα πόρον κυματίαν ὁρίζει γαῖαν ἀντίπορον.* Igitur *ὁρίζειν γαῖαν*, *ad terram accedere; ἐξορίζειν γαῖαν, terram deserere.* Euripides Heraclidis, v. 16.

Ἄλλην ἀπ' ἄλλης ἐξορίζοντες πόλιν.
Aliam ex alia deserentes urbem.

Διορίζειν a loco in locum movere. Idem Helena, v. 401.

Στράτευμα κώπῃ διορίσας Τροίαν ἔπι.
Exercitum remis traducens ad Troiam.

v. 556. *ΙΑΠΤΕΙ.* De celeri gradu. Unde *ἰάπτειν ὄρχησιν* Graeci.

v. 559. *ΛΥΔΙΑ ΤΕ ΓΥΑΛΑ.* Planam fuisse Lydiam innuit adagium, *Λυδὸν εἰς πεδίον προκαλεῖν.* Vide Scaligeri Coniectanea ad Varronem de Ling. Lat. p. 17.

[v. 565. *ΕΙΣΙΚΝΟΥΜΕΝΗ.* f. *εἰσοιχνουμένη* vel *διοιχνουμένη.* *Agitata.*]

v. 568. *ΛΕΙΜΩΝΑ ΧΙΟΝΟΒΟΣΚΟΝ.* Celebris fuit antiquorum opinio Nilum augeri ab eliquatis nivibus in monti-

---

a) Aristot. Rhet. II. 9. p. 109. 110. R.

bus Aethiopiae: cuius fit mentio apud Herodotum II. 22. Diodorum Siculum I. 88., Aristidem [b]) in Aegyptiaca, et plures alios. Anaxagoram huius sententiae auctorem laudat Aetius libro *Περὶ φιλοσόφων ἱστορίας*· astipulatur discipulus eius in Helena, v. 1.

> *Νείλου μὲν αἵδε καλλιπάρθενοι ῥοαί.*
> *Ὃς ἀντὶ δίας ψεκάδος Αἰγύπτου πέδον*
> *Λευκῆς τακείσης χιόνος ὑγραίνει γύας.*

Lucretius, VI. 735.

> Forsitan Aethiopum penitus de montibus altis
> Crescit, ubi in campos altas descendere ningues
> Tabificis subigit radiis sol omnia lustrans.

Statius, Thebaid. IV. 705.

> Sic ubi se magnis refluus suppressit in antris
> Nilus, et Eoae liquentia pabula brumae
> Ore premit ——

[Verum de Nili incremento, Herodotus [c]), obscurius paulo quam erat aequum philosophatur; sensus vero, quantum coniectura assequor, hic est: Nilum natura sua tantum esse quantus aestate est, quum pleno flumine labitur, casu vero et vi quadam externa, hyberno tempore minui, (*τὸν δὲ χειμῶνα μοῦνος πιέζεται, solus fluminum subsidit*, non *solus attrahitur*, ut interpretatur Valla.) Solem enim sub brumae sidere australem Libyae plagam prementem Nili fontibus imminere, illosque ardore suo multum absumere, atque hinc factum est ut amnis subsidet; aestate vero, sole boreales partes mundi repetente, Nili fontes a radiis solaribus immunes, totum flumen sine ullo detrimento emittere. Si qua ergo Herodoteae philosophiae fides, Nilus non aestate crescit, sed hieme propter fontes suos solaribus radiis obnoxios, deficit.]

v. 569. *ΤΥΦΩΜΕΝΟΣ.* Quid velit per Typhonem ipse explicat, sc. Nili fluvium. Caeterum alii Osiride intelligi Nilum putant; Typhone, mare in quod incidens Nilus perit. Plut. de Isid. et Osir. p. 363. [D.] *Οὕτω παρ' Αἰγυπτίοις Νεῖλον εἶναι τὸν Ὄσιριν Ἴσιδι συνόντα, τῇ γῇ· Τυφῶνα δὲ τὴν θάλασσαν, εἰς ἣν ὁ Νεῖλος ἐμπίπτων ἀφανίζεται καὶ διασπᾶται.*]

v. 570. *ΝΟΣΟΙΣ ΑΘΙΚΤΟΝ.* Laus Nili a salubritate. De cuius foecunditate supra diximus ex Aristotele. Referunt ibidem Theophrastus, Seneca [d]) et Plinius [e]), mulieres aqua Niliaca adeo foecundas reddi, ut uno partu foetus plures exi-

---

b) Aristid. init. or.
c) Herod. II, 22.
d) Senec. Nat. Quaest. IV, 2.
e) Plin. N. H. V, 9.

tantur. Idem de vaccis Aegyptiis narrat Aelianus de Animal. III. 33. subdens, *λέγεται δὲ αἴτιος ὁ Νεῖλος εἶναι, εὐτεκνότατον παρέχων ὕδωρ.* Accedit etiam ad salubritatem eius demonstrandam, quod eos qui ex ipso biberant pingues redderet. Plutarchus de Iside et Osir. p. 353. [A.] *Ἀλλὰ πιαίνειν δοκεῖ καὶ μάλιστα πολυσαρκίαν ποιεῖν τὸ Νειλῷον ὕδωρ.* Porro hodie in Aegyptia metropoli *Caira* ad primum incrementi Niliaci momentum subsidit pestilentia. Nemo tum moritur, licet pridie quingenti.

[v. 588. *ΛΑΒΟΥΣΑ Δ' ΕΡΜΑ ΔΙΟΝ.* Simili allusione dixit Iulia Augusti filia, *nunquam se tollere vectorem nisi plena navi.*]

[v. 591 *ΠΑΣΑ ΒΟΑι ΧΘΩΝ ΦΥΣΙΖΩΟΝ ΓΕΝΟΣ.* f. *χθὼν φυσίζωος, γένος, κ. τ. λ.*]

[v. 597. *ΚΥΡΗΣΑΙΣ.* *Τύχοις ἄν.* *Rem acu tetigeris.*]

[v. 598. *ΤΙΝ' ΑΝ ΘΕΩΝ.* f. *τίν' οὖν θεῶν.*]

[v. 600. *ΑΥΤΟΧΕΙΡ ΑΝΑΞ.* Ad historiam Ius refertur hoc a Scholiaste; quin si absolute accipiatur, omnino quadrabit cum Aristide, Orat Isthm. f) Tom. I. p. 5. [Cant.] *Ἀλλ' ὅδε ἐστὶ πρῶτός τε καὶ πρεσβύτατος καὶ ἀρχηγέτης τῶν πάντων, αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ γενόμενος,* et cum Callimacho diserte, Hymn. I. 66.

Οὔ σε θεῶν ἑσσῆνα πάλοι θέσαν, ἔργα δὲ χειρῶν.]

[v. 602. *ΟΥΡΙΟΣ ΖΕΥΣ.* Quasi *ὅριος* quia omnia terminat, *ὕπατος*. Iupiter *οὔριος* quandoque significat Iovem imperatorem. Cicero Verrin IV. 57. *Quid? ex aede Iovis religiosissimum simulachrum imperatoris, quem Graeci οὔριον nominant, nonne abstulisti.* Sed de eo plura Lilius Gyraldus. Synt. Deor. II. Quandoque vero Iovem tempestatum moderatorem et venti secundi datorem. Nam Argonautae, teste Apollonio II. 534. cum Etesiarum flatu (qui navigantibus in Pontum contrarii existunt) apud Phineum detinerentur, vatis cuiusdam ara duodecim diis constituta, tum Neptuno tum maxime Iovi *οὐρίῳ* sacrificarunt, ut placaret Etesias, ventosque secundos daret, unde postea fanum Iovis *οὐρίου* appellarunt. Cuius fani meminit Arrianus in Periplo Ponti Euxini.]

[v. 605. *ΟΥ ΤΙΝΟΣ ΑΝΩΘΕΝ ΗΜΕΝΟΥ ΣΕΒΕΙ ΚΑΤΩ.* f. *οὔ τιν' ἄνωθεν ἥμενον σέβει κάτω.* *Non quemquam supreme sedentem ipse veneratur infra existens, κάτω ὤν, ipse inferior.*]

[v. 606. *ΠΑΡΕΣΤΙ Δ' ΕΡΓΟΝ ΩΣ ΕΠΟΣ.* Dictum factum. Egregius est Dionysii Longini locus *περὶ ὕψους* g)

---

f) imo Or. *εἰς Δία.*

g) Longin. IX, 9.

Sect. VII. *Ταύτῃ καὶ ὁ τῶν Ἰουδαίων θεσμοθέτης, οὐχ ὁ τυχὼν ἀνὴρ, ἐπειδὴ τὴν τοῦ θείου δύναμιν κατὰ τὴν ἀξίαν ἐγνώρισε, κἀξέφηνεν, εὐθὺς ἐν τῇ εἰσβολῇ γράψας τῶν νόμων· „Εἶπεν ὁ θεὸς," φησί· τί; „Γενέσθω φῶς, καὶ ἐγένετο· γενέσθω γῆ, καὶ ἐγένετο."*]

v. 607. *ΔΟΥΛΙΟΣ.* Malim *οὔλιος.* [*Γρ. βούλιος. Ad properandum aliquid eorum quae consulit mens fert.* Porro *Ζεὺς δούλιος*, servorum praeses, apud Scholiastem Aristophanis in Ranis [h]).]

[v. 613. *ΟΥ ΔΙΧΟΡΡΟΠΩΣ.* Agam. v. 824. *Οὐ διχοῤῥόπως ψήφους ἔθεντο.*]

v. 615. *ΧΕΡΣΙ ΔΕΞΙΩΝΥΜΟΙΣ ΕΦΡΙΞΕΝ ΑΙΘΗΡ.* Virgilius Aeneid. XI. 601.

— tum late ferreus hastis
Horret ager —

Et XII. 663.

— phalanges
Stant densae, strictisque seges mucronibus horret.

Similis elegantiae locus in Sept. Theb. v. 159.

Δορυτίνακτος δ' αἰθὴρ ἐπιμαίνεται.

[V. Cl. Ant. Muretus, Var. lect. X. 9. „Mirifice abiicit et extenuat Cicero in oratione pro Flacco, c. 6. vim et auctoritatem plebiscitorum sive psephismatum, quae fiebant in Graecia, quod in eis neque per capita, neque per tribus, neque per centurias exquirebantur sententiae, sed per praeconem edicebatur, ut qui ita sentirent et manus tollerent, atque ita clamore multitudinis et sublatione manuum de rebus gravissimis temere et inconsulte decernebatur. *Sic sunt*, ait summus orator, *expressa ista praeclara, quae recitantur, psephismata, non sententiis neque auctoritatibus declarata, non iureiurando constituta, sed porrigenda manu, profundendoque clamore multitudinis concitatae.* Et paulo post, c. 7. *porrexerunt manus, psephisma natum est.* Atque eo respicientes apud Aristophanem *αἱ ἐκκλησιάζουσαι*, aiunt, videndum sibi esse, quomodo manus tollere debeant, ad confirmandum videlicet quod Praxagora proposuerit v. 889. [i])

Ἐκεῖνο δ' οὐ πεφροντίκαμεν, ὅτῳ τρόπῳ
Τὰς χεῖρας αἴρειν μνημονεύσομεν τότε·
Εἰθισμέναι γάρ ἐσμεν αἴρειν τὰ σκέλη.

Etsi Victorius Var. Lection. XII. 23. alio id referendum putavit. Huius autem consuetudinis et apud Aeschylum in Supplicibus mentio est:

---

h) Schol. Arist. Ran. v. 769. *i*) imo v. 264.

Πανδημίᾳ γὰρ χερσὶ δεξιωνύμοις
Ἔφριξεν αἰθὴρ, τόνδε κραινόντων λόγον.

Et paulo post

Τοιαῦτ' ἀκούων χερσὶν Ἀργεῖος λεὼς
Ἔκραν'.

Ubi etiam Scholiastes formulam verborum posuit, quae in eiusmodi rebus praeconi usitata erat, *ἀράτω τὰς χεῖρας ὅτῳ ταῦτα δοκεῖ.* Meminit et alicubi Schol. Nicandri."]

[v. 616. *ΕΦΡΙΞΕΝ ΑΙΘΗΡ.* Ita dicimus *λήϊον φρίσσειν στάχυσι, θάλασσαν κύμασι, μάχην ἔγχεσι.* Significat proprie *φρίσσειν, πύκνωσίν τινα ὀρθωτικὴν κατὰ ἡσύχην κίνησιν* i. e. *densitatem quandam cum levi motu sese erigentem.*]

v. 618. *Κ'ΑΡΡΥΣΙΑΣΤΟΥΣ.* *Ῥυσιάζειν* est aliena in praedam rapere donec redimantur, opponiturque *τῷ* in propria manus iniicere peregrina in terra inventa. Cum enim Danaides a rege Argivorum petiissent, ne *ῥυσιάζεσθαι* permitteret, Aegyptius vero praeco statim manus in eas iniecisset abducturus, regi de iniuria sibi oblata querenti respondet praeco k), se quidem propria invenisse et occupasse:

— *τἀπολωλόθ' εὑρίσκων ἐγώ.*

Clarius constabit ex Euripidis Ione: cum enim Xuthus Ionem, filium suum, si habenda fides fuisset Apollinis oraculo, aliena in terra, Delphis scilicet invenisset, sic eum allocutus est l),

Ἅψομαι· κοὐ ῥυσιάζω, τἀμὰ δ' εὑρίσκω φίλα.

et cum Creusa mater eum apprehendisset, exclamavit Ion m),

Τάδ' οὐχὶ δεινά; ῥυσιάζομαι λόγῳ.

Respondit vero Creusa,

Οὐκ, ἀλλὰ τοῖς [σοῖς] φίλοισιν εὑρίσκῃ φίλος.

Ῥύσιον est id quod in eum finem rapitur. Ideoque Danaus metuens ne filiae ab Aegyptiis occupatae abducerentur, sic eas affatur n),

Ἴσως γὰρ ἢ κῆρυξ τις ἢ πρέσβυς μόλοι,
Ἄγειν θέλοντες ῥυσίων ἐφάπτορες.

Generaliter *pignus* quodcunque, ut apud Dionysium Halicarnas. Ant. Rom. VII. p. 418. l. 33. [Sylb.] *Ῥύσια κατασχεῖν αὐτὰ τὰ σώματα παρὰ τῆς ἀπεσταλκυίας πόλεως ἠξίουν*, *detinere pignora:* et Iosephum Bell. Iud. I. 11. *Ῥύσιον θεὶς τὸν σοῦ λυτρου-*

---

k) infr. v. 918.
l) Eur. Ion. v. 535.
m) ibid. v. 1421. sq.
n) infr. v. 727.

μένου παῖδα· et c. 14. *Πρῶτον μὲν γὰρ ῥύσιον κατὰ τῶν πολεμίων ἄγων, καὶ πολὺ συγκροτήσας ἱππικὸν, ἐπαφίησιν αὐτοῖς περὶ Διόςπολιν.* Quem locum ideo adduximus, quia mendo laborat, et ab interprete in editione Gelenii, sub Rufini nomine, male transfertur; in veteri tamen Latina editione recte habetur, *Nam primum pignoribus hostium captis, magnum quem conflaverat equitatum circa Diospolim in eos mittit.* Delendum ergo *κατά·* quod nec Suidas agnoscit, hunc locum citans in voce *ῥύσιον*, ubi et male legitur *αὐτοὺς* pro *αὐτοῖς*.

v. 622. *ΞΥΝ ΦΥΓΗι ΔΗΜΗΛΑΤΩι.* Stephanus *) agens de varia significatione vocis *δῆμος*, et aliarum ab ipsa deductarum, haec habet, *καὶ σύνθετα δημηλάτης, Αἰσχύλος Ἱκέτισιν* (ita scribendum),

Ἄτιμον εἶναι ξὺν φυγῇ δημηλάτον,

ὁ ἀπὸ τοῦ δήμου ἐλαθείς. Ubi pro *δημήλατον* scribendum vel *δημηλάτῳ*, vel potius ex mente Stephani *δημηλάτην·* videtur enim cum *ἄτιμον* potius coniungere quam cum *φυγῇ*. Potest et *δημήλατος* in Stephano pro *δημηλάτης* legi et *δημήλατον* posteriore in loco.

[v. 624. *ΙΚΕΣΙΟΥ ΔΙΟΣ.* Homer. Odyss. *N'*. 213.

Ζεὺς σφέας τίσαιτο ἱκετήσιος, ὅς τε καὶ ἄλλους
Ἀνθρώπους ἐφορᾷ καὶ τίνυται, ὅστις ἁμάρτῃ.
Iupiter ipsos ulsciscatur, supplicum vindex, qui et alios
Homines intuetur, et plectit, quicunque peccat.

Ubi V. Cl. D. I. Duportus. „*Ἱκετήσιος*, vocabulum ἅπαξ εἰρημένον, idem apud Homerum quod *Ἱκέσιος* apud τοὺς μεθ᾽ Ὅμηρον, *supplicum praeses, tutor* s. *vindex.* Schol. *Ἱκετῶν ἐπόπτης.* Hesych: *Ἱκετήσιος· ὁ ἐπὶ τῶν ἱκετῶν Ζεύς. ἢ ὁ τοὺς οἰκέτας* (l. *ἱκέτας*) *ἐλέων.* Apollon. Rhod. Argon. III. 985.

Καὶ Διός, ὃς ξείνοις ἱκέτῃσί τε χεῖρ᾽ ὑπερίσχει." Haec ille.]

v. 625. *ΠΡΟΦΡΩΝ ΩΝ.* Canterus *προφρονῶν*, recte; quem vide.

[v. 626. *ΠΟΛΙΝ ΠΑΧΥΝΑΙ.* Scal. *πόλιν πλατῦναι.* vel *πολὺν πλατῦναι.* Aur. *πόλιν παλῦναι.* *Ne Iupiter in pulverem redigat.*]

v. 628. *ΑΜΗΧΑΝΟΝ.* Legimus *ἀμηχάνου.*

[v. 638. *ΝΥΝ ΟΤΕ.* f. *νῦν δ᾽ ὅτε.* *Si vos dii.*]

[v. 640. *ΧΕΟΥΣΑΣ.* *Χέειν*, *loqui.*]

[v. 645. *ΑΡΟΤΟΙΣ.* Virg. Aen. IX. 435. de Euryalo moriente:

Purpureus veluti cum flos succisus aratro
Languescit moriens.

---

*) Steph. Byz. p. 234.

Euripides [p]) Hypsip. Fr. IV.

Ἀναγκαίως δ' ἔχει
Βίον θερίζειν ὥστε κάρπιμον στάχυν.

Cicerone interprete Tusc. quaest. III. 25.

Tum vita omnibus
Metenda, ut fruges; sic iubet necessitas.

Horat. [q]) Epist. II. 2.

—— si metit Orcus
Grandia cum parvis.]

v. 646. *ΘΕΡΙΖΟΝΤΑ.* Sumpta a messoribus metaphora. Valerius Argonaut. III. 157.

Hic Alyn, hic rigido transcurrens demetit ense
Protinus insignem cithara cantuque fluenti
Dorcea ——

[v. 655. *ΠΡΑΚΤΟΡΑ.* *Exigentem poenas.* Agam. v. 112.

Ξὺν δορὶ δίκας πράκτορι.]

[v. 656. *ΟΝ ΟΥΤΙΣ ΑΝ ΔΟΜΟΣ ΕΧΟΙ ΕΠ' ΟΡΟΦΩΝ.* f. *ὑπ' ὀρόφων sub tecto. Quem qui violarit non sub iisdem sit trabibus.*]

[v. 658. *ΜΙΑΙΝΟΝΤΑ.* f. *βαίνοντα.*]

[Ibid. *ΒΑΡΥΣ Δ' ΕΦΙΖΞΙ.* f. *βαρὺς γὰρ ἐφίζει.*]

v. 664. *ΥΠΟΣΚΙΩΝ ΕΚ ΣΤΟΜΑΤΩΝ.* Eo quod ori suo praetendebant olivae ramos. Ita supra v. 359.

Ὁρῶ κλάδοισι νεοδρόποις κατάσκιον
Νέον θ' ὅμιλον. ——

[v. 673. *ΒΡΟΤΟΛΟΙΓΟΣ ΑΡΗΣ.* Epitheton Homericum.]

[v. 675. *ΠΡΕΣΒΥΤΟΔΟΚΟΙ ΘΥΜΕΛΑΙ.* *Conventus publici*]

[v. 677. *ΦΛΕΓΟΝΤΩΝ.* f. *λεγόντων.*]

v. 681. *ΠΟΛΙΩι.* Agnoscit Scholiastes; potest vero et *πόλεων* legi. [Virgilius etiam fidem *canam* vocat; Aen. I. 296. ubi *canum* Nonius [r]) exponit *veterem*, *antiquum*; qui praeterea ex Varronis Eumenidibus hanc profert sententiam: *Et ecce ab improviso ad nos accedit cana veritas, Atticae philosophiae alumna.* Quinetiam eadem ratione qua lex dicitur cana, dicitur et Themis, *εὑρέτρια θεσμῶν*, *longaeva.* Claudian.]

[v. 687. *ΑΝΔΡΟΚΜΗΣ ΛΟΙΓΟΣ.* Sic. Choeph. v. 363. *Δορικμῆτι λαῷ.* et v. 889. *Ἀνδρόκμητα πέλεκυν.*]

---

p) Fr. 6. ap. Matth. p. 193. *q*) v. 178.
r) Non. n. 158. p. 532. Gothofr.

[v. 688. *ΑΧΟΡΟΣ ΚΙΘΑΡΙΣ.* f. *ἄχορον κίθαριν.*]

v. 691. *ΕΞΩ ΠΑΙΖΩΝ.* Omnino levi τοῦ *Λ* in *Α* permutatione veram hic restituimus lectionem, legendo scil. ἐξοπλίζων. Ita enim et infra loquitur, v. 710.

Πρὶν ἐξοπλίζειν Ἄρη.

Et huius tragoediae, v. 103.

—— *βίαν*
Δ' οὔτιν' ἐξοπλίζει.

Non absimilis est vetustus ille error apud Harpocrationem in *Χιλιωθέντα*, quem in lexicon suum transcripsit Suidas, quod explicat *χίλια σοφὰ ὄντα*, et Portus in Suida transfert *mille sapientia existentia.* Legendum eadem τοῦ *Λ* in *Α* permutatione *χιλίας ὄφλοντα*, *mille drachmis mulctatum.* [Error proclivis et non infrequens. Hesych: Ἐψιλάσθων· παιζέτωσαν· ἀκολουθείτωσαν. Lege Ἑψιάσθων, est enim Scholion ad illud Homer. Odyss. *Ρ'*. 530.

Οὗτοι δ' ἠὲ θύρῃσι καθήμενοι ἑψιάασθων.]

[v. 694. *ΛΥΚΙΟΣ.* Lege *ΛΥΚΕΙΟΣ.* Soph. Electr. v. 7. Schol. λέγεται δὲ ὁ Ἀπόλλων Λύκειος.]

v. 696. *ΚΑΡΠΟΤΕΛΛΕΙ.* Lego καρποτελεῖν. [Sunt qui καρποτελῆ. Huc trahendum existimat V. Cl. Germanus Valens Guellius, Virgilianum illud Georg. IV. 142.

Quotque in flore novo pomis se fertilis arbos
Induerat, totidem autumno matura tenebat.]

[v. 703. *ΜΟΥΣΑι ΘΕΑΙ Τ' ἈΟΙΔΟΙ.* f. *Μοῦσαί τε θεοί τ'.*]

v. 709. *ΕΥΞΥΜΒΟΛΟΥΣ — ΔΙΚΑΣ.* Atticam consuetudinem respicit. Athenienses enim civibus secundum patrias leges, peregrinis secundum pacta et foedera ius dabant: inter peregrinum ergo et Atheniensem lites dictae sunt δίκαι ἀπὸ συμβόλων. Hinc illa Antiphontis s) de caede Herodis intelligenda, καὶ δίκας ἀπὸ ξυμβόλων ὑμῖν δικαζομένους, quae perperam cepit Miniatus interpres. Pollux t), VIII. 9. de Thesmothetis agens, καὶ τὰ σύμβολα τὰ πρὸς τὰς πόλεις κυροῦσι, καὶ δικαστὰς ἀπὸ συμβόλων εἰσάγουσι. Lege καὶ δίκας τὰς ἀπό. Quid σύμβολα significet docet Harpocration. Σύμβολα, inquit, τὰς συνθήκας ἃς ἂν ἀλλήλαις αἱ πόλεις θέμεναι τάττωσι τοῖς πολίταις, ὥστε διδόναι καὶ λαμβάνειν τὰ δίκαια.

v. 712. *ΘΕΟΥΣ — ΤΙΟΙΕΝ ΕΓΧΩΡΙΟΥΣ.* Legem a Triptolemo latam, a Dracone restitutam respicit, hanc ni-

---

s) Antiph. p. 745 Rsk. §. 78. Bekk.
t) Poll. VIII, 88.

mirum [u]), Θεσμὸς αἰώνιος τοῖς Ἀτθίδα νεμομένοις κύριος τὸν ἅπαντα χρόνον θεοὺς τιμᾷν καὶ ἥρωας ἐγχωρίους. Caeremoniarum et rituum patriorum observantissimos fuisse Athenienses tradit Isocrates [x]) in Areopagitica; ἐκεῖνο μόνον ἐτήρουν, ὅπως μηδὲν μήτε τῶν πατρίων καταλύσωσι, μήτ' ἔξω τῶν νομιζομένων προσθήσωσιν· alienigenas tamen deos, etiam omnium pene gentium, adscitos fuisse constat ex Aristophanis [y]) versu hoc,

Αἴγυπτον αὐτῶν τὴν πόλιν πεποιήκασ[ιν] ἀντ' Ἀθηνῶν.

Ad quem alludit Cicero de Legibus, II. 15. *Novos vero Deos sic Aristophanes facetissimus poeta veteris comoediae vexat, ut apud eum Sabazius et quidam alii dii peregrini iudicati e civitate eiiciantur.* Insignis est locus apud Lysiam [z]) orat. contra Nicomachum, c. 3. οἱ τοίνυν πρόγονοι τὰ ἐκ τῶν κύρβεων θύοντες μεγίστην καὶ εὐδαιμονεστάτην τῶν Ἑλληνίδων τὴν πόλιν παρέδοσαν· et paulo post [a]), ὅστις ἀξιῶ πρῶτον μὲν τὰ πάτρια θύειν, ἔπειτα ἃ μᾶλλον συμφέρει τῇ πόλει, ἔτι δὲ ἃ ὁ δῆμος ἐψηφίσατο. Quibus in verbis sacrificia decreto populi inducta a patriis distinguit. Observa quoque peregrina haec sacrificia decreto populi inducta non curiae Areopagiticae, quod voluit Petitus [b]). Nec favet illi locus Harpocrationis quem citat, in Ἐπιθέτοις: Ἐλέγετο δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ ἐπίθετά τινα, ὁπόσα μὴ πάτρια ὄντα ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ ἐδίκαζεν. Nam ἐπίθετα δικάζειν est de rebus peregrinis iudicare. Notandum etiam τὰ ἐκ τῶν κύρβεων, idem valere ac τὰ πάτρια ἱερά, Ut cum Lysias, oratione modo laudata, τὰ ἐκ τῶν κύρβεων μόνον ἔθυον.

v. 715. *ΤΟ ΓΑΡ ΤΕΚΟΝΤΩΝ ΣΕΒΑΣ ΤΡΙΤΟΝ ΤΟΔ'.* Τρίτον non ordine tertium, sed ex tribus unum. Porphyrius [c]) de Abstinent. IV. Φασὶ δὲ καὶ Τριπτόλεμον Ἀθηναίοις νομοθετῆσαι, καὶ τῶν νόμων αὐτοῦ τρεῖς ἔτι Ξενοκράτης ὁ φιλόσοφος λέγει διαμένειν Ἐλευσῖνι· Τοὺς δὲ γονεῖς [Ἐλευσῖνι τούσδε. Γονεῖς] τιμᾷν, Θεοὺς καρποῖς ἀγάλλειν, Ζῶα μὴ σίνεσθαι. Postrema verba miror a Petito [d]), ad leges Atticas transferri, *carnibus non vescendum*, cum paulo post Xenocrates tam clare explicet, προσέταξεν τοῖς καρποῖς τοὺς θεοὺς τιμᾷν ὑπολαβὼν μᾶλλον ἂν διαμεῖναι τὴν ταύτην εἰ μὴ γίγνοιντο τοῖς θεοῖς διὰ τῶν ζώων θυσίαι.

[v. 718. *ΕΥΧΑΣ ΜΕΝ ΑΙΝΩ.* Viderat Danaus a loco in quem deductus fuerat, instare classem Aegyptiorum.]

---

u) Petit. Legg. Att. p. 69. Wess.
x) Isocr. Areopag. p. 145. St. §. 30. Bekk.
y) Aristoph. ἐν Ὥραις ap. Athen. IX. p. 372. d.
z) Lys. p. 854 Rsk. §. 18. Bekk. *a*) Lys. l. l. §. 19. Bkk.
b) Petit. Legg. Att. l. c.
c) Porph. lib. IV. p. 378. Roehr. *d*) Petit. Legg. Att. p. 68. Wess.

pocration[z]) asserat hoc ipso loco a Demosthene manifeste doceri, ὅσια τὰ δημόσια significare. Et Hesychius quidem, sed obscure, hoc ipsum voluit: Ὁσίους θαλάμους· τοὺς μὴ θείους, ἀλλ' ἀνθρωπείους· ἔστι δὲ ἀπὸ τῆς ἔσεως τὸ ἐφιέμενον καὶ μὴ ἀπηγορευμένον, ὡς καὶ Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους. At in oratione contra Timocratem nec thalamorum ulla mentio, nec ad etymologiam illam vel minima allusio. Neque id voluit grammaticorum doctissimus, sed innuit tantum eam orationem quasi fundum lexicographis esse, quo probent quid ὅσιον sit, et quomodo a sacro distinguatur. Apud Aristophanem quidem, in Lysistrate, v. 742. mulier quaedam ab arce descendere cupiens, inquit,

Ὦ πότνι' Εἰλείθυι' ἐπίσχες τοῦ τόκου,
Ἕως ἂν εἰς ὅσιον μόλω 'γὼ χωρίον.

At vero locum sacrum non quaesivit, erat enim in ipsa ἀκροπόλει, inter aedes sacras, sed domum redire cupiebat, et ad locum puerperio convenientem venire velle se simulabat; adeo ut Suidas, ex aliquo sine dubio veteri Aristophanis Scholiaste, iam deperdito, ὅσιον χωρίον, βέβηλον καὶ μὴ ἱερὸν interpretetur. Sunt igitur in veterum oratorum libris ὅσια et ἱερὰ accurate distincta; baec quidem deorum, illa reipublicae.

v. 520. *ΑΛΛ' ΕΙ.* Lego Ἀλλ' ἤ. [Vel ἀλλά. *Immo infestioribus quam sunt dracones.*]

v. 528. *ΤΟΙΑ.* Lego οἷα. [Quin vix admitteret Aeschylus tantum hiatum. Canteri ποῖα, citra interrogationem dubito an satis Graecum sit: usitatius forte

... πατέρ' ὁποῖα χρὴ λέγειν.]

[v. 536. *ΠΕΙΘΟΥ.* l. πίθου.]

v. 537. *ΑΛΕΥΣΟΝ.* Scholiastes καταπόντωσον, ab ἅλς, ἁλὸς *mare:* malim tamen ἄλευσον, *averte.* Ita locutus est in Prometheo, v. 570.

Εἴδωλον Ἄργου γηγενοῦς ἄλευ', ὦ δᾶ.

Et Sept. Theb. v. 87.

Ὀρόμενον κακὸν ἀλεύσατε.

[Ibid. *ΕΥ ΣΤΥΓΗΣΑΣ.* Ad Virgilianum illud Aen. VIII. 493.

Ergo omnis furiis surrexit Hetruria iustis.

V. Cl. Germanus Valens Guellius; „Huic," inquit, „respondet sequens versus

... quos iustus in hostem
Fert dolor.

---

z) Harpocr. v. ὅσιον.

Hunc autem *iustum dolorem*, et saepe usurpant iuris consulti, et Aristot. Rhetoric.[a]) II. 9. *νέμεσιν* vocat, quam inter *φθόνον* et *ἐπιχαιρεκακίαν* locat mediam: Horatius *iustam indignationem*: unde et *ἀξιομίσητοι* apud Plutarch. de invid. et odio p. 537. *Μισοῦνται δὲ πολλοὶ δικαίως, ὡς οὓς ἀξιομισήτους καλοῦμεν.* Sic et *εὖ στυγεῖν*, iuste odisse, apud Aeschyl. in Supplic." Haec ille.]

[v. 538. *ΛΙΜΝΑι ΠΟΡΦΥΡΟΕΙΔΕΙ.* Euripides Hippol. v. 744.

Ὁ ποντομέδων πορφυρέας λίμνης.]

v. 539. *ΜΕΛΑΝΟΖΥΓΑΤΑΝ.* Malim *μελανόζυγα νᾶν*, ut transtuli: Aegyptii enim remiges nigri fuerunt, ut infra tradit, v. 727.

Πρέπουσι δ' ἄνδρες νήϊοι μελαγχίμοις
Γυίοισι λευκῶν ἐκ πεπλωμάτων ἰδεῖν.

Vel *μελανόζυγ' ἄταν.* [Vel f. *μελανοζυγάτιν.* *Nigra transtra habentem.* Hesych: *μέλαιναι νῆες· αἱ βαθεῖαι καὶ πισσόχριστοι.* Lycophroni in Cassandra v. 24. naves dicuntur *πελαργοχρῶτες*, quod instar ciconiarum partim albae sunt ratione velorum, partem nigrae, si naves ipsas consideres.]

v. 542. *ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΝΕΩΣΟΝ.* Lego, sublato puncto, *γυναικὸς νέωσον.* [*Αἶνον γυναικὸς προγόνου.*]

v. 545. *ΔΙΑΣ ΤΟΙ ΓΕΝΟΣ.* Forte *Διός*, hoc sensu: *Gloriamur nos Iove prognatas, ex hac terra oriundas*: ut in *γᾶς ἀπὸ τᾶσδ' ἔνοικοι* sit tmesis, pro *γᾶς τᾶσδε ἄποικοι.*

v. 554. *ΓΑΙΑΝ —— ΟΡΙΖΕΙ.* Id est, pertransiens Bosporum ad terram oppositam, Asiam pervenit, *διχῇ διατέμνουσα πόρον κυματίαν ὁρίζει γαῖαν ἀντίπορον.* Igitur *ὁρίζειν γαῖαν*, *ad terram accedere*; *ἐξορίζειν γαῖαν*, *terram deserere.* Euripides Heraclidis, v. 16.

Ἄλλην ἀπ' ἄλλης ἐξορίζοντες πόλιν.
Aliam ex alia deserentes urbem.

Διορίζειν a loco in locum movere. Idem Helena, v. 401.

Στράτευμα κώπῃ διορίσας Τροίαν ἔπι.
Exercitum remis traducens ad Troiam.

v. 556. *ΙΑΠΤΕΙ.* De celeri gradu. Unde *ἰάπτειν ὄρχησιν* Graeci.

v. 559. *ΛΥΔΙΑ ΤΕ ΓΥΑΛΑ.* Planam fuisse Lydiam innuit adagium, *Λυδὸν εἰς πεδίον προκαλεῖν.* Vide Scaligeri Coniectanea ad Varronem de Ling. Lat. p. 17.

[v. 565. *ΕΙΣΙΚΝΟΥΜΕΝΗ.* f. *εἰσοιχνουμένη* vel *διοιχνουμένη.* *Agitata.*]

v. 568. *ΛΕΙΜΩΝΑ ΧΙΟΝΟΒΟΣΚΟΝ.* Celebris fuit antiquorum opinio Nilum augeri ab eliquatis nivibus in monti-

---

a) Aristot. Rhet. II. 9. p. 109. 110. R.

bus Aethiopiae: cuius fit mentio apud Herodotum II. 22. Diodorum Siculum I. 88., Aristidem[b]) in Aegyptiaca, et plures alios. Anaxagoram huius sententiae auctorem laudat Aetius libro *Περὶ φιλοσόφων ἱστορίας*· astipulatur discipulus eius in Helena, v. 1.

Νείλου μὲν αἵδε καλλιπάρθενοι ῥοαί,
Ὃς ἀντὶ δίας ψεκάδος Αἰγύπτου πέδον
Λευκῆς τακείσης χιόνος ὑγραίνει γύας.

Lucretius, VI. 735.

Forsitan Aethiopum penitus de montibus altis
Crescit, ubi in campos altas descendere ningues
Tabificis subigit radiis sol omnia lustrans.

Statius, Thebaid. IV. 705.

Sic ubi se magnis refluus suppressit in antris
Nilus, et Eoae liquentia pabula brumae
Ore premit ——

[Verum de Nili incremento, Herodotus[c]), obscurius paulo quam erat aequum philosophatur; sensus vero, quantum coniectura assequor, hic est: Nilum natura sua tantum esse quantus aestate est, quum pleno flumine labitur, casu vero et vi quadam externa, hyberno tempore minui, (*τὸν δὲ χειμῶνα μοῦνος πιέζεται, solus fluminum subsidit*, non *solus attrahitur*, ut interpretatur Valla.) Solem enim sub brumae sidere australem Libyae plagam prementem Nili fontibus imminere, illosque ardore suo multum absumere, atque hinc factum est ut amnis subsidet; aestate vero, sole boreales partes mundi repetente, Nili fontes a radiis solaribus immunes, totum flumen sine ullo detrimento emittere. Si qua ergo Herodoteae philosophiae fides, Nilus non aestate crescit, sed hieme propter fontes suos solaribus radiis obnoxios, deficit.]

v. 569. *ΤΥΦΩΜΕΝΟΣ*. Quid velit per Typhonem ipse explicat, sc, Nili fluvium. Caeterum alii Osiride intelligi Nilum putant; Typhone, mare in quod incidens Nilus perit. Plut. de Isid. et Osir. p. 363. [D.] *Οὕτω παρ᾽ Αἰγυπτίοις Νεῖλον εἶναι τὸν Ὄσιριν Ἴσιδι συνόντα, τῇ γῇ· Τυφῶνα δὲ τὴν θάλασσαν, εἰς ἣν ὁ Νεῖλος ἐμπίπτων ἀφανίζεται καὶ διασπᾶται.*]

v. 570. *ΝΟΣΟΙΣ ΑΘΙΚΤΟΝ*. Laus Nili a salubritate. De cuius foecunditate supra diximus ex Aristotele. Referunt ibidem Theophrastus, Seneca[d]) et Plinius[e]), mulieres aqua Niliaca adeo foecundas reddi, ut uno partu foetus plures eni-

---

b) Aristid. init. or.
c) Herod. II, 22.
d) Senec. Nat. Quaest. IV, 2.
e) Plin. N. H. V, 9.

tantur. Idem de vaccis Aegyptiis narrat Aelianus de Animal. III. 33. subdens, λέγεται δὲ αἴτιος ὁ Νεῖλος εἶναι, εὐτεκνότατον παρέχων ὕδωρ. Accedit etiam ad salubritatem eius demonstrandam, quod eos qui ex ipso biberent pingues redderet. Plutarchus de Iside et Osir. p. 353. [A.] Ἀλλὰ πιαίνειν δοκεῖ καὶ μάλιστα πολυσαρκίαν ποιεῖν τὸ Νειλῷον ὕδωρ. Porro hodie in Aegyptia metropoli *Caira* ad primum incrementi Niliaci momentum subsidit pestilentia. Nemo tum moritur, licet pridie quingenti.

[v. 588. *ΛΑΒΟΥΣΑ Δ' ΕΡΜΑ ΔΙΟΝ.* Simili allusione dixit Iulia Augusti filia, *nunquam se tollere vectorem nisi plena navi.*]

[v. 591. *ΠΑΣΑ ΒΟΑι ΧΘΩΝ ΦΥΣΙΖΩΟΝ ΓΕΝΟΣ.* f. χθὼν φυσίζωος, γένος, κ. τ. λ.]

[v. 597. *ΚΥΡΗΣΑΙΣ.* Τύχοις ἄν. *Rem acu tetigeris.*]

[v. 598. *ΤΙΝ' ΑΝ ΘΕΩΝ.* f. τίν' οὖν θεῶν.]

[v. 600. *ΑΥΤΟΧΕΙΡ ΑΝΑΞ.* Ad historiam Ius refertur hoc a Scholiaste; quin si absolute accipiatur, omnino quadrabit cum Aristide, Orat. Isthm. f) Tom. I. p. 5. [Cant.] Ἀλλ' ὅδε ἐστὶ πρῶτός τε καὶ πρεσβύτατος καὶ ἀρχηγέτης τῶν πάντων, αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ γενόμενος, et cum Callimacho diserte, Hymn. I. 66.

Οὔ σε θεῶν ἐσσῆνα πάλοι θέσαν, ἔργα δὲ χειρῶν.]

[v. 602. *ΟΥΡΙΟΣ ΖΕΥΣ.* Quasi ὅρος quia omnia terminat, ὕπατος. Iupiter οὔριος quandoque significat Iovem imperatorem. Cicero Verrin IV. 57. *Quid? ex aede Iouis religiosissimum simulachrum imperatoris, quem Graeci οὔριον nominant, nonne abstulisti.* Sed de eo plura Lilius Gyraldus. Synt. Deor. II. Quandoque vero Iovem tempestatum moderatorem et venti secundi datorem. Nam Argonautae, teste Apollonio II. 584. cum Etesiarum flatu (qui navigantibus in Pontum contrarii existunt) apud Phineum detinerentur, vatis cuiusdam ara duodecim diis constituta, tum Neptuno tum maxime Iovi οὐρίῳ sacrificarunt, ut placaret Etesias, ventosque secundos daret, unde postea fanum Iovis οὐρίου appellarunt. Cuius fani meminit Arrianus in Periplo Ponti Euxini.]

[v. 605. *ΟΥ ΤΙΝΟΣ ΑΝΩΘΕΝ ΗΜΕΝΟΥ ΣΕΒΕΙ ΚΑΤΩ.* f. οὔ τιν' ἄνωθεν ἥμενον σέβει κάτω. *Non quemquam supreme sedentem ipse veneratur infra existens*, κάτω ὤν, *ipse inferior.*]

[v. 606. *ΠΑΡΕΣΤΙ Δ' ΕΡΓΟΝ ΩΣ ΕΠΟΣ.* Dictum factum. Egregius est Dionysii Longini locus περὶ ὕψους g)

---

f) imo Or. εἰς Δία.

g) Longin. IX, 9.

Sect. VII. *Ταύτῃ καὶ ὁ τῶν Ἰουδαίων θεσμοθέτης, οὐχ ὁ τυχὼν ἀνὴρ, ἐπειδὴ τὴν τοῦ θείου δύναμιν κατὰ τὴν ἀξίαν ἐγνώρισε, κἀξέφηνεν, εὐθὺς ἐν τῇ εἰσβολῇ γράψας τῶν νόμων· „Εἶπεν ὁ Θεὸς."* φησί· τί; „*Γενέσθω φῶς, καὶ ἐγένετο· γενέσθω γῆ, καὶ ἐγένετο.*"]

v. 607. *ΔΟΥΛΙΟΣ*. Malim οὔλιος. [*Γρ.* βούλιος. *Ad properandum aliquid eorum quae consulit mens fert.* Porro Ζεὺς δούλιος, servorum praeses, apud Scholiastem Aristophanis in Ranis h).]

[v. 618. *ΟΥ ΔΙΧΟΡΡΟΠΩΣ*. Agam. v. 824. *Οὐ διχοῤῥόπως ψήφους ἔθεντο.*]

v. 615. *ΧΕΡΣΙ ΔΕΞΙΩΝΥΜΟΙΣ ΕΦΡΙΞΕΝ ΑΙΘΗΡ*. Virgilius Aeneid. XI. 601.

— tum late ferreus hastis
Horret ager —

Et XII. 663.

— phalanges
Stant densae, strictisque seges mucronibus horret.

Similis elegantiae locus in Sept. Theb. v. 159.

Δορυτίνακτος δ' αἰθὴρ ἐπιμαίνεται.

[V. Cl. Ant. Muretus, Var. lect. X. 9. „Mirifice abiicit et extenuat Cicero in oratione pro Flacco, c. 6. vim et auctoritatem plebiscitorum sive psephismatum, quae fiebant in Graecia, quod in eis neque per capita, neque per tribus, neque per centurias exquirebantur sententiae, sed per praeconem edicebatur, ut qui ita sentirent et manus tollerent, atque ita clamore multitudinis et sublatione manuum de rebus gravissimis temere et inconsulte decernebatur. *Sic sunt*, ait summus orator, *expressa ista praeclara, quae recitantur, psephismata, non sententiis neque auctoritatibus declarata, non iureiurando constituta, sed porrigenda manu, profundendoque clamore multitudinis concitatae.* Et paulo post, c. 7. *porrexerunt manus, psephisma natum est.* Atque eo respicientes apud Aristophanem αἱ ἐκκλησιάζουσαι, aiunt, videndum sibi esse, quomodo manus tollere debeant, ad confirmandum videlicet quod Praxagora proposuerit v. 889. i)

Ἐκεῖνο δ' οὐ πεφροντίκαμεν, ὅτῳ τρόπῳ
Τὰς χεῖρας αἴρειν μνημονεύσομεν τότε·
Εἰθισμέναι γὰρ ἴσμεν αἴρειν τὰ σκέλη.

Etsi Victorius Var. Lection. XII. 23. alio id referendum putavit. Huius autem consuetudinis et apud Aeschylum in Supplicibus mentio est:

---

h) Schol. Arist. Ran. v. 769.

i) imo v. 264.

Πανδημίᾳ γὰρ χερσὶ δεξιωνύμοις
Ἔφριξεν αἰθὴρ, τόνδε κραινόντων λόγον.

Et paulo post

Τοιαῦτ' ἀκούων χερσὶν Ἀργεῖος λεὼς
Ἔκραν'.

Ubi etiam Scholiastes formulam verborum posuit, quae in eiusmodi rebus praeconi usitata erat, ἀράτω τὰς χεῖρας ὅτῳ ταῦτα δοκεῖ. Meminit et alicubi Schol. Nicandri."]

[v. 616. *ΕΦΡΙΞΕΝ ΑΙΘΗΡ.* Ita dicimus λήϊον φρίσσειν στάχυσι, θάλασσαν κύμασι, μάχην ἔγχεσι. Significat proprie φρίσσειν, πύκνωσίν τινα ὀρθωτικὴν κατὰ ἡσύχην κίνησιν i. e. *densitatem quandam cum levi motu sese erigentem.*]

v. 618. *Κ'ΑΡΡΥΣΙΑΣΤΟΥΣ.* Ῥυσιάζειν est aliena in praedam rapere donec redimantur, opponiturque τῷ in propria manus iniicere peregrina in terra inventa. Cum enim Danaides a rege Argivorum petiissent, ne ῥυσιάζεσθαι permitteret, Aegyptius vero praeco statim manus in eas iniecisset abducturus, regi de iniuria sibi oblata querenti respondet praeco k), se quidem propria invenisse et occupasse:

—— τἀπολωλόθ' εὑρίσκων ἐγώ.

Clarius constabit ex Euripidis Ione: cum enim Xuthus Ionem, filium suum, si habenda fides fuisset Apollinis oraculo, aliena in terra, Delphis scilicet invenisset, sic eum allocutus est l),

Ἅψομαι· κοὐ ῥυσιάζω, τἀμὰ δ' εὑρίσκω φίλα.

et cum Creusa mater eum apprehendisset, exclamavit Ion m),

Τάδ' οὐχὶ δεινά; ῥυσιάζομαι λόγῳ.

Respondit vero Creusa,

Οὐκ, ἀλλὰ τοῖς [σοῖς] φίλοισιν εὑρίσκῃ φίλος.

Ῥύσιον est id quod in eum finem rapitur. Ideoque Danaus metuens ne filiae ab Aegyptiis occupatae abducerentur, sic eas affatur n),

Ἴσως γὰρ ἢ κῆρυξ τις ἢ πρέσβυς μόλοι,
Ἄγειν θέλοντες ῥυσίων ἐφάπτορες.

Generaliter *pignus* quodcunque, ut apud Dionysium Halicarnas. Ant. Rom. VII. p. 418. l. 33. [Sylb.] Ῥύσια κατασχεῖν αὐτὰ τὰ σώματα παρὰ τῆς ἀπεσταλκυίας πόλεως ἠξίουν, *detinere pignora:* et Iosephum Bell. Iud. I. 11. Ῥύσιον θεὶς τὸν αὑτοῦ λυτρου-

k) infr. v. 918.
l) Eur. Ion. v. 535.
m) ibid. v. 1421. sq.
n) infr. v. 727.

μένου παῖδα· et c. 14. *Πρῶτον μὲν γὰρ ῥύσιον κατὰ τῶν πολεμίων ἄγων, καὶ πολὺ συγκροτήσας ἱππικὸν, ἐπαφίησιν αὐτοῖς περὶ Διόςπολιν.* Quem locum ideo adduximus, quia mendo laborat, et ab interprete in editione Gelenii, sub Rufini nomine, male transfertur; in veteri tamen Latina editione recte habetur, *Nam primum pignoribus hostium captis, magnum quem conflaverat equitatum circa Diospolim in eos mittit.* Delendum ergo *κατά·* quod nec Suidas agnoscit, hunc locum citans in voce *ῥύσιον*, ubi et male legitur *αὐτοὺς* pro *αὐτοῖς*.

v. 622. *ΞΥΝ ΦΥΓΗι ΔΗΜΗΛΑΤΩι.* Stephanus *) agens de varia significatione vocis *δῆμος*, et aliarum ab ipsa deductarum, haec habet, *καὶ σύνθετα δημηλάτης, Αἰσχύλος Ἱκέτισιν* (ita scribendum),

Ἄτιμον εἶναι ξὺν φυγῇ δημηλάτον,

ὁ ἀπὸ τοῦ δήμου ἐλαθείς. Ubi pro *δημήλατον* scribendum vel *δημηλάτῳ*, vel potius ex mente Stephani *δημηλάτην·* videtur enim cum *ἄτιμον* potius coniungere quam cum *φυγῇ*. Potest et *δημήλατος* in Stephano pro *δημηλάτης* legi et *δημήλατον* posteriore in loco.

[v. 624. *ΙΚΕΣΙΟΥ ΔΙΟΣ.* Homer. Odyss. *N'*. 213.

Ζεὺς σφέας τίσαιτο ἱκετήσιος, ὅς τε καὶ ἄλλους
Ἀνθρώπους ἐφορᾷ καὶ τίνυται, ὅστις ἁμάρτῃ.
Iupiter ipsos ulsciscatur, supplicum vindex, qui et alios
Homines intuetur, et plectit, quicunque peccat.

Ubi V. Cl. D. I. Duportus. „*Ἱκετήσιος*, vocabulum *ἅπαξ εἰρημένον*, idem apud Homerum quod *Ἱκέσιος* apud *τοὺς μεθ' Ὅμηρον*, *supplicum praeses, tutor s. vindex.* Schol. *Ἱκετῶν ἐπόπτης.* Hesych: *Ἱκετήσιος· ὁ ἐπὶ τῶν ἱκετῶν Ζεύς. ἢ ὁ τοὺς οἰκέτας* (l. *ἱκέτας*) *ἐλέων.* Apollon. Rhod. Argon. III. 985.

Καὶ Διὸς, ὃς ξείνοις ἱκέτῃσί τε χεῖρ' ὑπερίσχει." Haec ille.]

v. 625. *ΠΡΟΦΡΩΝ ΩΝ.* Canterus *προφρόνων*, recte; quem vide.

[v. 626. *ΠΟΛΙΝ ΠΑΧΥΝΑΙ.* Scal. *πόλιν πλατῦναι* vel *πολὺν πλατῦναι.* Aur. *πόλιν παλῦναι.* *Ne Iupiter in pulverem redigat.*]

v. 628. *ΑΜΗΧΑΝΟΝ.* Legimus *ἀμηχάνου.*

[v. 638. *ΝΥΝ ΟΤΕ.* f. *νῦν δ' ὅτε.* *Si vos dii.*]

[v. 640. *ΧΕΟΥΣΑΣ.* *Χέειν*, *loqui.*]

[v. 645. *ΑΡΟΤΟΙΣ.* Virg. Aen. IX. 435. de Euryalo moriente:

Purpureus veluti cum flos succisus aratro
Languescit moriens.

---

*) Steph. Byz. p. 234.

Euripides p) Hypsip. Fr. IV.

Ἀναγκαίως δ' ἔχει
Βίον θερίζειν ὥστε κάρπιμον στάχυν.

Cicerone interprete Tusc. quaest. III. 25.

Tum vita omnibus
Metenda, ut fruges; sic iubet necessitas.

Horat. q) Epist. II. 2.

—— si metit Orcus
Grandia cum parvis.]

v. 646. *ΘΕΡΙΖΟΝΤΑ.* Sumpta a messoribus metaphora. Valerius Argonaut. III. 157.

Hic Alyn, hic rigido transcurrens demetit ense
Protinus insignem cithara cantuque fluenti
Dorcea ——

[v. 655. *ΠΡΑΚΤΟΡΑ.* *Exigentem poenas.* Agam. v. 112.

Ξὺν δορὶ δίκας πράκτορι.]

[v. 656. *ΟΝ ΟΥΤΙΣ ΑΝ ΔΟΜΟΣ ΕΧΟΙ ΕΠ' ΟΡΟΦΩΝ.* f. *ὑπ' ὀρόφων sub tecto. Quem qui violarit non sub iisdem sit trabibus.*]

[v. 658. *ΜΙΑΙΝΟΝΤΑ.* f. *βαίνοντα.*]

[Ibid. *ΒΑΡΥΣ Δ' ΕΦΙΖΞΙ.* f. *βαρὺς γὰρ ἐφίζει.*]

v. 664. *ΥΠΟΣΚΙΩΝ ΕΚ ΣΤΟΜΑΤΩΝ.* Eo quod ori suo praetendebant olivae ramos. Ita supra v. 359.

Ὁρῶ κλάδοισι νεοδρόποις κατάσκιον
Νέον θ' ὅμιλον. ——

[v. 673. *ΒΡΟΤΟΛΟΙΓΟΣ ΑΡΗΣ.* Epitheton Homericum.]

[v. 675. *ΠΡΕΣΒΥΤΟΔΟΚΟΙ ΘΥΜΕΛΑΙ.* *Conventus publici.*]

[v. 677. *ΦΛΕΓΟΝΤΩΝ.* f. *λεγόντων.*]

v. 681. *ΠΟΛΙΩι.* Agnoscit Scholiastes; potest vero et *πόλεων* legi. [Virgilius etiam fidem *canam* vocat; Aen. I. 296. ubi *canum* Nonius r) exponit *veterem*, *antiquum*; qui praeterea ex Varronis Eumenidibus hanc profert sententiam: *Et ecce ab improviso ad nos accedit cana veritas, Atticae philosophiae alumna.* Quinetiam eadem ratione qua lex dicitur cana, dicitur et Themis, *εὑρέτρια θεσμῶν*, *longaeva.* Claudian.]

[v. 687. *ΑΝΔΡΟΚΜΗΣ ΛΟΙΓΟΣ.* Sic. Choeph. v. 363. *Δορικμῆτι λαῷ.* et v. 889. *Ἀνδρόκμητα πέλεκυν.*]

---

p) Fr. 6. ap. Matth. p. 193. q) v. 178.
r) Non. n. 158. p. 532. Gothofr.

[v. 688. *ΑΧΟΡΟΣ ΚΙΘΑΡΙΣ.* f. ἄχορον κίθαριν.]

v. 691. *ΕΞΩ ΠΑΙΖΩΝ.* Omnino levi τοῦ *Α* in *Λ* permutatione veram hic restituimus lectionem, legendo scil. ἐξοπλίζων. Ita enim et infra loquitur, v. 710.

> Πρὶν ἐξοπλίζειν Ἄρη.

Et huius tragoediae, v. 103.

> —— βίαν
> Δ' οὔτιν' ἐξοπλίζει.

Non absimilis est vetustus ille error apud Harpocrationem in Χιλιωθέντα, quem in lexicon suum transcripsit Suidas, quod explicat χίλια σοφὰ ὄντα, et Portus in Suida transfert *mille sapientia existentia.* Legendum eadem τοῦ *Α* in *Λ* permutatione χιλίας ὀφλόντα, *mille drachmis mulctatum.* [Error proclivis et non infrequens. Hesych: Ἐψιλάσθων· παιζέτωσαν· ἀκολουθείτωσαν. Lege Ἑψιαάσθων, est enim Scholion ad illud Homer. Odyss. *Ρ'*. 530.

> Οὗτοι δ' ἠὲ θύρῃσι καθήμενοι ἑψιαάσθων.]

[v. 694. *ΛΥΚΙΟΣ.* Lege *ΛΥΚΕΙΟΣ.* Soph. Electr. v. 7. Schol. λέγεται δὲ ὁ Ἀπόλλων Λυκεῖος.]

v. 696. *ΚΑΡΠΟΤΕΛΕΙ.* Lego καρποτελεῖν. [Sunt qui καρποτελῆ. Huc trahendum existimat V. Cl. Germanus Valens Guellius, Virgilianum illud Georg. IV. 142.

> Quotque in flore novo pomis se fertilis arbos
> Induerat, totidem autumno matura tenebat.]

[v. 703. *ΜΟΥΣΑι ΘΕΑΙ Τ' ἈΟΙΔΟΙ.* f. Μοῖσαί τε θεοί τ'.]

v. 709. *ΕΥΞΥΜΒΟΛΟΥΣ — ΔΙΚΑΣ.* Atticam consuetudinem respicit. Athenienses enim civibus secundum patrias leges, peregrinis secundum pacta et foedera ius dabant: inter peregrinum ergo et Atheniensem lites dictae sunt δίκαι ἀπὸ συμβόλων. Hinc illa Antiphontis [s]) de caede Herodis intelligenda, καὶ δίκας ἀπὸ ξυμβόλων ὑμῖν δικαζομένους, quae perperam cepit Miniatus interpres. Pollux [t]), VIII. 9. de Thesmothetis agens, καὶ τὰ σύμβολα τὰ πρὸς τὰς πόλεις κυροῦσι, καὶ δικαστὰς ἀπὸ συμβόλων εἰσάγουσι. Lege καὶ δίκας τὰς ἀπό. Quid σύμβολα significet docet Harpocration, Σύμβολα, inquit, τὰς συνθήκας ἃς ἂν ἀλλήλαις αἱ πόλεις θέμεναι τάττωσι τοῖς πολίταις, ὥστε διδόναι καὶ λαμβάνειν τὰ δίκαια.

v. 712. *ΘΕΟΥΣ — ΤΙΟΙΕΝ ΕΓΧΩΡΙΟΥΣ.* Legem a Triptolemo latam, a Dracone restitutam respicit, hanc ni-

s) Antiph. p. 745 Rsk. §. 78. Bekk.
t) Poll. VIII, 88.

mirum [u]), Θεσμὸς αἰώνιος τοῖς Ἀτθίδα νεμομένοις κύριος τὸν ἅπαντα χρόνον θεοὺς τιμᾶν καὶ ἥρωας ἐγχωρίους. Caeremoniarum et rituum patriorum observantissimos fuisse Athenienses tradit Isocrates [x]) in Areopagitica; ἐκεῖνο μόνον ἐτήρουν, ὅπως μηδὲν μήτε τῶν πατρίων καταλύσωσι, μήτ' ἔξω τῶν νομιζομένων προσθήσωσιν· alienigenas tamen deos, etiam omnium pene gentium, adscitos fuisse constat ex Aristophanis [y]) versu hoc,

Αἴγυπτον αὐτῶν τὴν πόλιν πεποιήκασ[ιν] ἀντ' Ἀθηνῶν.

Ad quem alludit Cicero de Legibus, II. 15. *Novos vero Deos sic Aristophanes facetissimus poeta veteris comoediae vexat, ut apud eum Sabazius et quidam alii dii peregrini iudicati e civitate eiiciantur.* Insignis est locus apud Lysiam [z]) orat. contra Nicomachum, c. 3. οἱ τοίνυν πρόγονοι τὰ ἐκ τῶν κύρβεων θύοντες μεγίστην καὶ εὐδαιμονεστάτην τῶν Ἑλληνίδων τὴν πόλιν παρέδοσαν· et paulo post [a]), ὅστις ἀξιῶ πρῶτον μὲν τὰ πάτρια θύειν, ἔπειτα ἃ μᾶλλον συμφέρει τῇ πόλει, ἔτι δὲ ἃ ὁ δῆμος ἐψηφίσατο. Quibus in verbis sacrificia decreto populi inducta a patriis distinguit. Observa quoque peregrina haec sacrificia decreto populi inducta non curiae Areopagiticae, quod voluit Petitus [b]). Nec favet illi locus Harpocrationis quem citat, in Ἐπιθέτους: Ἐλέγετο δὲ παρ' αὐτοῖς καὶ ἐπίθετά τινα, ὁπόσα μὴ πάτρια ὄντα ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ ἐδίκαζεν. Nam ἐπίθετα δικάζειν est de rebus peregrinis iudicare. Notandum etiam τὰ ἐκ τῶν κύρβεων, idem valere ac τὰ πάτρια ἱερά. Ut cum Lysias, oratione modo laudata, τὰ ἐκ τῶν κύρβεων μόνον ἔθυον.

v. 715. *ΤΟ ΓΑΡ ΤΕΚΟΝΤΩΝ ΣΕΒΑΣ ΤΡΙΤΟΝ ΤΟΔ'.* Τρίτον non ordine tertium, sed ex tribus unum. Porphyrius [c]) de Abstinent. IV. Φασὶ δὲ καὶ Τριπτόλεμον Ἀθηναίοις νομοθετῆσαι, καὶ τῶν νόμων αὐτοῦ τρεῖς ἔτι Ξενοκράτης ὁ φιλόσοφος λέγει διαμένειν Ἐλευσῖνι· Τοὺς δὲ γονεῖς [Ἐλευσῖνι τούσδε. Γονεῖς] τιμᾶν, Θεοὺς καρποῖς ἀγάλλειν, Ζῶα μὴ σίνεσθαι. Postrema verba miror a Petito [d]), ad leges Atticas transferri, *carnibus non vescendum,* cum paulo post Xenocrates tam clare explicet, προσέταξεν τοῖς καρποῖς τοὺς θεοὺς τιμᾶν ὑπολαβὼν μᾶλλον ἂν διαμεῖναι τὴν ταύτην εἰ μὴ γίγνοιντο τοῖς θεοῖς διὰ τῶν ζώων θυσίαι.

[v. 718. *ΕΥΧΑΣ ΜΕΝ ΑΙΝΩ.* Viderat Danaus a loco in quem deductus fuerat, instare classem Aegyptiorum.]

---

u) Petit. Legg. Att. p. 69. Wess.
x) Isocr. Areopag. p. 145. St. §. 30. Bekk.
y) Aristoph. ἐν Ὥραις ap. Athen. IX. p. 372. d.
z) Lys. p. 854 Rsk. §. 18. Bekk. a) Lys. l. l. §. 19. Bkk.
b) Petit. Legg. Att. l. c.
c) Porph. lib. IV. p. 378. Roehr. d) Petit. Legg. Att. p. 68. Wess.

v. 724. *ΚΑΙ ΠΡΩΡΑ ΠΡΟΣΘΕΝ ΟΜΜΑΣΙ ΒΛΕΠΟΥΣ'*. Respicit etymologiam vocis πρῶρα quasi πρόορα.

[v. 737. *ΜΗ ΤΡΕΣΗΤΕ ΝΥΝ*. Potius legendum μὴ τρέσητέ νυν.]

[v. 738. *ΒΟΗι*. h. e. βοηθείᾳ.]

v. 739. *ΑΛΚΗΣ ΛΑΘΕΣΘΑΙ ΤΗΣΔΕ*. Deorum scilicet.

v. 743. *ΜΗΚΟΣ Δ' ΟΥΔΕΝ ΕΝ ΜΕΣΩι ΧΡΟΝΟΥ*. Non diu erit priusquam adveniunt. [Nisi forte reddere malis, *nullum spatium interiectum est; non est tempus fugae.*] Ἐν μέσῳ *interea*. Quae phrasis saepius reperitur apud Euripidem: ut in Heraclidis, v. 175.

— χ' ὡὑν μέσῳ πολὺς χρόνος
Ἐν ᾧ διεργασθῇ τ' ἂν —

Et in Helena, v. 637.

— πολλοὺς δ' ἐν μέσῳ λόγους ἔχων;
Οὐκ οἶδ' ὁποίου πρῶτον ἄρξομαι τανῦν.

Et in Phoenissis, v. 591.

Μᾶτερ, οὐ λόγων ἀγὼν ἔστ'· ἀλλ' ἀνάλωται χρόνος
Οὑν μέσῳ μάταν· περαίνει δ' οὐδὲν ἡ προθυμία.

Atque hoc loquendi genus a Graecis mutuati sunt Latini. Virgilius Aeneid. IX. 395.

Nec longum in medio tempus, cum clamor ad aures
Pervenit, ac videt Euryalum. —

v. 753. *ΠΟΛΕΙ*. Forte πολεῖ· ita Homerus,

— πολέα στρατὸν ἐνθάδ' ἐγείρας.

Noster in Agamemnone, v. 732.

Πολέα δ' ἔσχ' ἐν ἀγκάλαις.

Hesychius: Πολεῖς· πολλούς. Et Πολέας· πολλούς. [Videtur imperfectus hic versus: vide annon addendum μολεῖν, vel tale aliquid.]

v. 758. *ΔΟΥΛΟΦΡΟΝΕΣ*. Lego δολόφρονες.

[v. 762. *ΕΙ ΣΟΙ ΤΕ ΚΑΙ ΘΕΟΙΣΙΝ ΕΧΘΑΙΡΟΙΑΤΟ*. Scholiastes, *si in aras peccaverint*, quem in versione secutus sum: malim tamen,

Si tibi et diis odio sint.

[v. 763. *ΤΡΙΑΙΝΑΣ ΤΑΣΔΕ*. Neptuni sc. et Iovis.]

[v. 766. *ΜΕΜΑΡΓΩΜΕΝΟΙ*. Vide quae ad Sept. Theb. v. 386.]

[Ibid. *ΚΥΝΟΘΡΑΣΕΙΣ*. Allusio est ad κυνοκεφάλους qui colebantur ab Aegyptiis. Erasmus ad Proverb. *Cane impu-*

dentior, „Aeschylus," inquit, „in Danaidibus," (male has duas fabulas confundit, quod et ab aliis etiam factum alibi observavimus) „nominat Aegyptus *κυνοθρασεῖς*, hoc est, canum instar feroces et audaculos. Hesychius *κυνοβλῶπας* dici annotat impudentes, quasi si dicas, *caninum intuentes*, eosdemque et *κυνεῖς* et *κυνῶπας*. Cleon apud Aristophanem in Equitibus v. 416. seipsum appellat *κυνοκέφαλον*, quasi *canicipitem*, impudentiae perfrictaeque frontis sibi conscius. Hinc etiam *κύνιον ἦθος*, *canini mores* in proverbium abiere; et Iuno alicubi Dianam appellat *κύνα ἀδεῆ*. i. e. *intrepidam canem*." Haec ille.]

v. 767. *ΤΟΥΣ ΛΥΚΟΥΣ ΚΡΕΙΣΣΟΥΣ ΚΥΝΩΝ*. Lupis Argivi comparantur, canibus Aegyptii: an ob Graecorum bellicam ferociam et Aegyptiorum inertem impudentiam? An quod Anubis Aegyptiorum deus celebris sub canis specie cultus fuerit? Apollo *Λύκειος* in bello a Graecis invocatus. Ita Thebanae mulieres in Sept. contra Thebas, v. 147.

Λύκει' ἄναξ, λύκειος
Γενοῦ στρατῷ δαΐῳ.

Huc quoque referri potest quod de Danao scribit Pausanias c), in Corinthiacis, c. 19. nempe lupo ab Argivis assimulatum. *Παρίσταται δὲ*, inquit, *τοῖς Ἀργείοις, τῷ μὲν*, tauro, *Γελάνορα, Δαναὸν δὲ εἰκάσαι τῷ λύκῳ.*

[v. 768. *ΒΥΒΛΟΥ ΔΕ ΚΑΡΠΟΣ ΟΥ ΚΡΑΤΕΙ ΣΤΑΧΥΝ*. Ovid. Metamorph. XV. 753.

Perque papyriferi septemflua flumina Nili.

Aegyptios papyro cibi loco vesci solitos testatur Dioscorides I. 116. de papyro, *Ἔχει δὲ ἡ ῥίζα αὐτῆς καὶ τρόφιμον. Διαμασσώμενοι γοῦν αὐτὴν οἱ ἐν Αἰγύπτῳ ἀποχυλίζουσιν ἐκπτύοντες τὸ διαμάσσημα.* Theophrastus Hist. plant. IV. 9. de papyro Aegypt. *Μάλιστα δὲ καὶ πλείστη βοήθεια πρὸς τὴν τροφὴν ἀπ' αὐτοῦ γίνεται· μασῶνται γὰρ ἅπαντες οἱ ἐν τῇ χώρᾳ πάπυρον, καὶ ὠμὸν, καὶ ἑφθὸν, καὶ ὀπτόν. Καὶ τὸν μὲν χυλὸν καταπίνουσι, τὸ δὲ μάσημα ἐκβάλλουσι.* Horum itaque verborum sensus videtur: tanto Aegyptii imbelliores sunt Graecis, quanto minus robusta est papyrus, eorum cibus, quam frumentum Graecorum; quippe cum non valeat spicam ferre. Hoc Aeschyli dictum in proverbium transiit; cuius meminit Zenobius, verbis paulo immutatis, *Βύβλου δὲ καρπὸν οὐ κρατεῖ στάχυς, ἐπὶ τῶν οὐ δυναμένων τοῖς ἰδίοις χρῆσθαι καλοῖς· πυρόσον ἀσθενὴς ἡ βύβλος πρὸς τὸ φέρειν σῖτον· στάχυας γὰρ ἀνατέλλουσα οὐκ ἐντρέφει.* Verum ex his ultimis verbis corrigenda sunt prima: constat enim eum scripsisse, cum Aeschylo nostro, *Βύβλου δὲ καρπὸς*

c) Pausan. II, 19, 3.

οὐ φέρει στάχυν. Astipulatur et Suidas, apud quem tamen hoc modo legitur,

Βύβλου δὲ καρπὸς οὐκ αἰτεῖ στάχυν μέγαν.

Ubi pro οὐκ αἰτεῖ legendum οὐ κρατεῖ monuit Erasmus.

[v. 778. ΕΝ ΑΓΚΥΡΟΥΧΙΑΙΣ. Virg. Aen. IV. 3.

— tum dente tenaci
Anchora fundabat naves.

Pind.[f]) Olymp. VI. 172. Ἐκ ναὸς ἀπεσκίμφθαι δύ' ἄγκυραι, dependere ex navi duae anchorae ad firmandum.]

v. 776. ΦΙΛΕΙ ΩΔΙΝΑ ΤΙΚΤΕΙΝ ΝΥΞ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗι ΣΟΦΩι. Huius loci meminit Plutarchus Moral.: Non posse suaviter vivi secundum Epicurum, p. 1090. [A.] Ἀλλ' ὥσπερ ἐν θαλάσσῃ, κατ' Αἰσχύλον,

Ὠδῖνα τίκτει νὺξ κυβερνήτῃ σοφῷ.

[Allusit ad adagium Greg. Nazianzen. ad Eudoxium rhetorem scribens: Ἔρρει τὰ καλὰ, γυμνὰ τὰ κακὰ, ὁ πλοῦς ἐν τῇ νυκτὶ, πυρσὸς οὐδαμοῦ. Id est, *Bona diffluxere, mala nude se ostendunt, navigatio in nocte, facula nusquam.* Innuit plena esse periculorum omnia.]

[v. 781. ΠΡΑΞΑΣ' ΑΡΩΓΗΝ. f. πράξουσ'. *Efficient ipsi auxilium tibi.*]

[v. 782. ΗΒΩΝΤΑ Δ' ΕΥΓΛΩΣΣΩι ΦΡΕΝΙ. Aristides Orat. Isthm.[g]) Tom. I. p. 5. [Cant.] Δότε μοι μανικὸν (l. νεανικὸν) γενέσθαι τὸν λόγον ὥσπερ τῇ ὑποθέσει, οὕτως καὶ τοῖς πρέπουσιν εἰς αὐτόν.]

[v. 709. ΚΟΝΙΣ ΑΤΕΡΘΕ ΠΤΕΡΥΓΩΝ. Aliter Eurip. Troad. v. 1320.

Κόνις δ' ἴσα καπνῷ πτέρυγι πρὸς αἰθέρα.]

[v. 792. ΜΕΛΑΝΟΧΡΩΣ ΔΕ ΠΑΛΛΕΤΑΙ ΜΟΥ ΚΑΡΔΙΑ. Φόβῳ sc. Q. Calaber VI. 461.

μέλαν δέ οἱ ἔζεεν αἷμα
Λάβρον ὑπὸ κραδίῃ.

Vide quae ad Choeph. v. 411. Elegantissima est in hac re Apollonii similitudo Argon. III. 754.

Ἠελίου ὥς τίς τε δόμοις ἐνιπάλλεται αἴγλη
Ὕδατος ἐξανιοῦσα, τὸ δὴ νέον ἠὲ λέβητι
Ἠέ που ἐν γαυλῷ κέχυται· ἡ δ' ἔνθα καὶ ἔνθα
Ὠκείῃ στροφάλιγγι τινάσσεται ἀΐσσουσα·
Ὣς δὲ καὶ ἐν στήθεσσι κέαρ ἐλελίζετο κούρης.]

[v. 796. ΑΠΕΥΚΤΟΝ. f. ἀπευκτοῖν .. χεροῖν.]

---

f) v. 101. Bkh.

g) imo or. εἰς Δία.

[v. 797. *ΕΓΧΡΙΜΦΘΗΝΑΙ.* Hesychius: *Ἐγχριμφθῆναι· ἐνερεισθῆναι, προσπελασθῆναι.*

[v. 798. *ΠΡΟΠΑΡ ΘΑΝΟΥΣΑΣ.* f. *πρὸ δ' ἄρ θανούσας.*]

[v. 801. *ΛΙΣΣΑΣ ΑΙΓΙΛΙΨ.* Apoll. Argon. II. 782.

. . . τῇ δ' ὕπο πέτραι
Λισσάδες ἐῤῥίζωνται ἁλίβροχοι.

Homer. Il. *Π'*. 4.

Ἤτε κατ' αἰγίλιπος πέτρης δνοφερὸν χέει ὕδωρ.

Eustath.[b]) *αἱ πέτραι ἃς διὰ τὸ δυσανάβατον αἱ αἶγες λείπουσιν αἰγίλιπες λέγονται.* Virg. Ecl. I. 77.

Dumosa pendere procul de rupe (*capras sc.*)]

v. 807. *ΚΥΣΙΝ Δ' ΕΠΕΙΘ' ΕΛΩΡΑ ΚΑΠΙΧΩΡΙΟΙΣ ΟΡΝΙΣΙ.* Ex Homericis istis, Il. *Α'*. 4.

—— αὐτοὺς δὲ ἑλώρια τεῦχε κύνεσσιν
Οἰωνοῖσί τε πᾶσι ——

[Euripides Hecuba, v. 1077.

Σφακτὰν, κυσίν τε φοινίαν
Δαῖτ' ἀνήμερον, οὐρείαν τ' ἐκβολάν.

Aelianus Var. Histor. XII. 27. *Καὶ ἀπολείπειν αὐτοὺς κυνῶν δεῖπνον εἶναι.*]

[v. 808. *ΟΡΝΙΣΙ.* Canibus (inquit) et avibus. Homerus Il. *Ν'*. 831.

. . . ἀτὰρ Τρώων κορέεις κύνας ἠδ' οἰωνούς,
Δημῷ καὶ σάρκεσσι, πεσὼν ἐπὶ νηυσὶν Ἀχαιῶν.

Idem Iliad. *Χ'*. 335.

. . . σὲ μὲν κύνες ἠδ' οἰωνοὶ
Ἑλκήσουσ' ἀϊκῶς.

I. Reg. XVII. 44. *Accede ad me, ut tuum corpus volucribus aeris, terrestribusque bestiis tradam,* Goliathi sunt verba ad Davidem, qui respondet, *hodierno die tibi caput auferam, et Palaestinorum militum cadavera hodierno die volucribus aeris terrestribusque feris tradam.*]

[v. 809. *ΤΟ ΓΑΡ ΘΑΝΕΙΝ.* Euripides apud Stobaeum[i]), Serm. 119.

. . . . . . τὸ γὰρ θανεῖν
Κακῶν μέγιστον φάρμακον νομίζεται.

Huc etiam pertinent quae apud eundem in Oreste v. 1522.

Δοῦλος ὢν φοβῇ τὸν Ἅιδην, ὅς σ' ἀπαλλάξει κακῶν;

---

b) Eust. p. 1041, 60.

i) Tit. CXX, 6. (Eur. Heracl. 596. sq.)

Dionys. Longin.[k]) περὶ ὕψους, Sect. VII. Ἀλλ' ἡμῖν μὲν δεισιδαιμονοῦσιν ἀπόκειται λιμὴν κακῶν, ὁ θάνατος.]

[v. 810. ΦΙΛΑΙΑΚΤΩΝ. f. φιλοικτῶν, lamentabilibus.]

[v. 811. ΕΛΘΕΤΩ ΜΟΡΟΣ. Ovidius Metam. III. 391.

Ante, ait, emoriar quam sit tibi copia nostri.]

[Ibid. ΤΥΧΩΝ. f. τυχεῖν.]

[v. 819. ΜΑΧΙΜΑ Δ' ΕΠΙΔΕ. l. μαχίμαν. Expugnatricem violentiam mihi factam.]

[v. 824. ΥΒΡΙΝ ΔΥΣΦΟΡΟΝ. f. ὕβρις δύσφορος. Contumeliosa superbia.]

[v. 829. ΖΥΓΟΝ ΤΑΛΑΝΤΟΥ. Ad Homericum illud respicit Iliad. Θ'. 69.

.. χρύσεια πατὴρ ἐτίταινε τάλαντα.

Vide quae supra ad v. 365. a Germano Guellio adduximus.]

[v. 831. ΤΙ Δ' ΑΝΕΥ ΣΕΘΕΝ; totidem fere verbis Agam. v. 1496.

Τί γὰρ βροτοῖς ἄνευ Διὸς τελεῖται;]

v. 833. ΜΑΡΠΤΙΣ. Hesychius: Μάρπτυς· ὑβριστὴς, qui iniuriose manus iniiciat.

v. 834. ΟΜ. Lego ὄφ. Exclamatio est dolentis aut paventis. Eustathius ad Iliad. Μ'. p. 900. l. 27. Ἀλλ' ἐκ τοῦ ὂφ ἐπιφωνήματος, ὃ κατὰ πνεύματος ἀθρόαν εἰσπνοὴν ἐγγίνεται τοῖς ἀλγοῦσιν ἢ φόβον παθοῦσι.

v. 835. ΚΑΚΚΑΣ. Lego καββάς. Pindarus[l]) Nem. VI. v. 87.

—— Ἀχιλ-
λεὺς χαμαὶ καββὰς ἀφ' ἁρμάτων.

Huic lectioni favere videtur Scholiastes, qui per καταβάσεως explicat. [f. pro νο legendum κο. pro δύïαν mallem δηΐαν.]

v. 841. ΛΙΣΣΑΣ. Glabra, vel potius abrupta. Hesychius: Λισσάς· ἄναντες, ἀπότομον, ὑψηλόν.

V.

[v. 832. ΕΠΙ ΒΑΡΙΝ. Congrue. Sic enim Herod. II. 96. ait ab Aegyptiis appellari naves quasdam, quarum compages iunco innectuntur. Τοῦτο γὰρ δὴ ὄνομά ἐστι τοῖσι πλοίοισι τούτοισι. Et Plutarch. de Isid. et Osirid. p. 358. de re Aegyptio-

k) Longin. Π. Ὑ. IX, 7.

l) v. 53. Bkh.

rum loquens, βάριδι παπυρίνῃ vehi dixit. Lucan. IV. 136. de iisdem,

Conseritur bibula Memphitis cymba papyro.

Vide Pers. v. 553.]

[Ibid. ΟΠΩΣ ΠΟΔΩΝ. Subaud. ἐστὶ τάχος.]

v. 850. ΕΙΤ'. Malim ἴτ'.

v. 855. ΗΣΥΔΟΥΠΙΑ ΤΑΠΙΤΑ. Forte ἦσο δουπία τἄπειτα. [Vir doctissimus ἦσο δ' οὐ βίᾳ τ' ἄπιτα. f. ἤ σοι δουπία, vel potius ἤ σὺ δουπήσεις τἄπειτα. Vel tu cades mortua.]

v. 861. ΕΙΔΟΙ. Forte εἴδοι μ', vel εἴδοιμ' nunquam videam.

v. 862. ΑΛΦΕΣΙΒΟΙΟΝ ΥΔΩΡ. Parthenius m) Eroticis,

——— οὐδὲ Μελίσσῳ
Πετρήνης τοιόνδ' ἀλφεσίβοιον ὕδωρ
Θηλήσει μέγαν υἱὸν ——

v. 863. ΔΕΞΟΜΕΝΟΝ. Lego cum Stephano δεξόμενον.

[v. 869. ΘΕΛΕΟΣ ΑΘΕΛΕΟΣ. Accinit Homerico, (Il. Δ'. 43.)

... ἑκὼν ἀέκοντί γε θυμῷ.]

v. 871. ΒΑΤΕΑΙ ΒΑΘΜΙ, ite in navem. Recte Robortelli editio, βᾶτ' ἐπ' ἀμίδα. Ut mirer Stephanum et Canterum non observasse.

[v. 875. ΑΛΙΡΡΥΤΟΝ ΑΛΣΟΣ. Scholiastes, mare: recte quod in Persis v. 111. πόντιον ἄλσος dixerat.]

v. 876. ΚΑΤΑ ΣΑΡΠΗΔΟΝΙΟΝ. Sarpedon promontorium in Cilicia. Strabo XIV. p. 670. Κάμψαντι ἠϊόνα ποιοῦσαν ἄκραν ἣ καλεῖται Σαρπηδών. [Zenob. Proverb. V. 86. Σαρπηδονία ἀκτή. Τόπος οὗτος Θρᾴκης, ἀεὶ κλυδῶνας ἔχων, καὶ κυματιζόμενος ἱερὸν Ποσειδῶνος. Sarpedonium litus. Locus Thraciae, fluctibus assiduis atque undis agitatus, ubi Neptuni fanum. Est et aliud eiusdem nominis (inquit Paroemiographus) in Cilicia; rursum aliud iuxta Oceanum ubi Gorgonibus sedes esse ferunt. Transiit in proverbium de re turbulenta. Sive de vehementer clamosis atque obstreperis.]

[v. 878. ΑΥΡΑΙΣ. f. αὔλαις. Anfractibus.]

v. 881. ΠΙΚΡΟΤΕΡ' ΑΧΕΩΝ. Ita supra locutus est v. 14.

Κύδιστ' ἀχέων.

[Porro hic usurpatur comparativus pro superlativo, Catullus Carm. LXII. 25.

m) Parth. Erot. XIV. 5.

Hespere, qui coelo luces iucundior ignis.

Ita Q. Curtius IX. 11. *Duo maiora omnium navigia.*]

[v. 882. *ΟΝΟΜ'*. f. *ὀνόματ'*.]

Ibid. *ΟΙΖΥΟΣ ΟΝΟΜ' ΕΧΩΝ.* Iubet non tantum *ἰύζειν*, sed si libet *οἰμώζειν* quoque: unde statim exclamat *οἶ, οἶ, οἶ.*

v. 884. *ΛΥΜΑΣΙΣ Η ΠΡΟ ΓΑΣ ΥΛΑΣΚΟΙ.* Locus corruptus, quem mire interpretatur Scholiastes. [f. *ὑλάσκει.* Videntur praeconis esse verba, quibus respondent virgines, *περιχριμπτὰ βρυάζεις.* f. *περίχρεμπτα φρυάζεις*, *fremis. Detestandum connubium*; Oppiano, Halieut. I. 255. *ἀπόπτυστος θάλαμος* dicitur.]

v. 885. *ΠΕΡΙΧΡΙΜΠΤΑ.* Lego *περίχρεμπτα*, ut apud Pindarum *ἀπόχρεμπτα.*

v. 886. *ΟΣ.* Lego *ὅσσ'*.

v. 891. *ΟΥΤΟΙ.* Lego *οὕτω.* [Et mox pro *δαμάζεται*, *δαμάσσεται.*]

v. 893. *ΡΟΣΑΤΑΙ ΜΑΛΔΑΑΓΕΙ.* Robortelli editio *πρὸς ἄτον μαλδαάγει.* Unde recte Stephanus,

Πρὸς ἄταν μ' ἀλκὰ ἄγει.

Supra v. 839.

Βαῖνε φυγᾷ πρὸς ἀλκάν.

[Ibid. *ΒΡΕΤΙΕΣΣΑ ΡΟΣΑΤΑΙ ΜΑΛΔΑΑΓΕΙ.* Restituendum hoc ni fallor ex Eustathio, et legendum, *Βρότειος ἄρος, ἄτα.* Eustathii verba haec sunt, in Odyss. *Α'*. p. 1422 l. 19. *Ἀπὸ δὲ τοῦ ἀρῶ καὶ ἄρος, τὸ ὄφελος παρ' Αἰσχύλῳ ἐν Ἱκέτισι, βρότειος ἄρος, ἄτα. ἤτοι τὸ εὖ τῶν βροτῶν καὶ τὸ ὄφελος ἄτη ἐστίν.* At rectius fortasse

Οἶ, οἶ, πάτερ, βρετίεσσ'
Ἀρωγά τοι μαλθάσσει
Ἄραχνος ὡς ῥαδινός.

Pro *βάδην* legimus *ῥαδινός*, quo verbo ut exilitatem exprimeret usus est Lucretius IV. 1160.

Ἰσχνὸς ἐρωμάνιον tum fit cum vivere non quit
Prae macie *ῥαδινή* vero est.]

[894. *ΑΡΑΧΝΟΣ ΩΣ.* Locus deploratissimus, cuius tamen sensus videtur hic. Simulachrorum quam speravi *ἀσυλία* me prodidit, est enim non *σάκος ἄῤῥηκτον* sicut nobis visum erat v. 198, quin potius araneae tela, somnium evanidum. De iure *ἀσυλίας*, quod nihil ipsis profuit, interpretati sumus. Paroemiographus: „Tela Aranea. *Ἱστὸς ἀράχνης*, id est, araneae tela, pro re frivola et parvi momenti, proverbialiter

accipitur apud Theodoretum n) de Providentia, VI. *Τὴν ἐπ' αὐτῶν πλεκομένην κατηγορίαν, ἱστὸν ἀράχνης ἀποδείξωμεν. Accusationem ab illis contextam, araneae telum esse ostendamus:* hoc est, nihilo fortiorem quam sit cassis araneae, invalidam nimirum, et inanibus argumentis consutam. Futiles ergo rationes, et infirmas, *ἱστοὺς ἀράχνης*, id est, *araneae casses*, vocabimus apposite, quod eos quicquid illabitur facile discindat. Proclus Constantinopolitanus Episcopus: *Πλέκοντες συλλογισμοὺς ἀράχνης ἀσθενεστέρους. Texentes syllogismos araneorum telis fragiliores.* Et iterum, *ὄντως ἱστὸν ἀράχνης ὑφαίνουσιν οἱ ταῦτα λέγοντες. Qui ista dictitant, revera telum araneae contexunt.* Nazianzenus o) in Carminibus,

Ἶσον ἀραχναίοις νήμασιν αἰὲν ἔχειν.
Ducere arachnaeis staminibus similem.

Apollinarius illud Psalmistae, *Colliquasti animam eius ut araneam,* obscure dictum Psalm. XXXVIII. clarius ita reddidit,

Καὶ οἱ θυμὸν ἔτηξας ἀμήχανον ἶσον ἀράχνῃ
Fregisti huic animi robur, ceu stamen arachnes.

Thales quoque Soloni legumlatori dixisse memoratur, vanam operam ab illo insumi, *ὅτι τοῖς ἀραχνίοις νήμασίν εἰσιν ὅμοιοι οἱ νόμοι, κ. τ. λ. Quoniam araneae cassibus similes essent leges, quod a potentioribus solvantur.*" Haec ille.]

[v. 897. *ΜΑ.* h. e. Mater. sic *ΒΑ.* pater. f. pro *βασιλεῦ.* Habent haec verba Syriaci idiomatis nescio quod. *Ἐμμᾶ.. Ἀββᾶ.* Mox pro *βοᾶν φοβερὸν* l. *βοὰν φοβεράν.* Et sic postea v. 906.

[v. 902. *ΜΑΙΜΑι.* Hesych: *Μαιμᾷ· ἐνθουσιᾷ καὶ ὀξέως ὁρμᾷ. ἢ ὀρέγεται.* Ita locum mutilum restituendum censent Salmasius et Guietus.]

[v. 904. *ΤΙ ΠΟΤ'.* l. *τίς ποτ'.*]

[v. 910. *ΧΙΤΩΝΟΣ ΕΡΓΟΝ. Vestis texturam.* Est etiam Ebraeis ארג *texere.*]

v. 911. *ΠΡΟΜΝΟΙ.* Lego *πρόμοι.*

[v. 914. *ΔΙΩΛΟΜΕΣΘΑ, κ. τ. λ.* Hunc, et qui proxime sequitur, versiculum, in unum redige, ut sit iambus, et sic lege

Διωλόμεσθ' ἄελπτ' ἀνάξια πάσχομεν.]

[v. 916. *ΕΛΞΕΙΝ .. ΑΠΟΣΠΑΣΑΣ ΚΟΜΗΣ.* More captivarum. Sept. Theb. v. 332. *κεχειρωμένας ἄγεσθαι ... ἱππηδὸν πλοκάμων.* Hinc proverbialiter dicitur. *Τῶν τριχῶν ἕλκειν.* Paroemiographus: „*Τῶν τριχῶν ἕλκειν, capillis trahere,* dicun-

n) Theodoret. Vol. IV. p. 564. extr. ed. Schulz.
o) Gregor. Naz. Carm. 62. v. 28. (Vol. II. p. 146. d. ed. Col. a. 1690.)

tur qui vi perpellunt: quod et hodie dicitur *auribus trahere.* Plaut. in Menaechm. p) V. 2.

Sed quis hic est qui me capillo hinc de curru deripit?

Opinor allusum ad Palladem Homericam quae Achillem capillis revocavit a pugna. Idem in Mercatore q), IV. 4.

Me istam capillo pertracturum in viam, nisi hinc abducit."

Haec ille.]

v. 917. *ΤΩΝ ΕΜΩΝ.* Deest vocabulum. Lego τῶνδε τῶν ἐμῶν.

v. 920. *ΑΛΛ' Η ΓΥΝΑΙΚΩΝ.* Apud Sophoclem Oedip. Colon. Theseus, Creontem qui Oedipi filiis manus intulerat, pari modo increpat, v. 904.

Ἐπεὶ δέδρακας οὔτ' ἐμοῦ κατάξια
Οὔθ' ὧν πέφυκας αὐτὸς, οὔτε σῆς χθονός·
Ὅστις δίκαι' ἀσκοῦσαν εἰσελθὼν πόλιν,
Κἄνευ νόμου κραίνουσαν οὐδὲν, εἶτ' ἀφεὶς
Τὰ τῆσδε τῆς γῆς κύρι', ὧδ' ἐπεισπεσὼν,
Ἄγεις θ' ἃ χρῄζεις, καὶ παρίστασαι βίᾳ·
Καί μοι πόλιν κένανδρον, ἢ δούλην τινὰ
Ἔδοξας εἶναι, κἀμ' ἴσον τῷ μηδενί.]

[v. 921. *ΚΑΡΒΑΝΟΣ.* Agamemn. v. 1070.

Σὺ δ' ἀντὶ φωνῆς φράζε καρβάνῳ χερί.]

[v. 928. *ΘΕΟΙΣΙΝ ΕΠΙΩΝ.* f. θεοῖσι πείθων.]

[Ibid. *ΤΟΥΣ ΘΕΟΥΣ ΟΥΔΕΝ ΣΕΒΗι.* Cum ab ara τῶν ἀγωνίων θεῶν, quorum erat et Mercurius, supplices avelleret; hoc enim erat deos ipsos ἀγωνίους contemnere. Euripid. Heracl. v. 79.

Ὅδ', ὦ ξένοι, με, σοὺς ἀτιμάζων θεοὺς,
Ἕλκει βιαίως Ζηνὸς ἐκ προβωμίων.

Et v. 102.

Εἰκὸς θεῶν ἱκτῆρας αἰδεῖσθαι ξένε,
Καὶ μὴ βιαίῳ χειρὶ
Δαιμόνων ἀπολείπειν σ' ἕδη.]

v. 930. *ΟΙ Δ'.* Lego οἵ δ'.

[v. 932. *ΚΛΑΙΟΙΣ ΑΝ ΕΙ ΨΑΥΣΕΙΑΣ.* Imitatus est hunc locum Euripides in Heraclid. v. 271. simili occasione, ubi Eurysthei praeconem prohibet Demophon, ne supplices ab aris avellat,

Κλαίων ἄρ' ἅψῃ τῶνδε κοὐκ ἐς ἀμβολάς.

---

p) imo IV, 5, 116. q) v. 58.

Minantis vox est. Idem in Andromache v. 758.

Κλαίων ἄρα ψαύσει.]

[v. 934. *ΟΥ ΓΑΡ ΞΕΝΟΥΜΑΙ.* Vide annon potius personarum nomina praefigenda hoc modo

ΒΑ. *Οὐ γὰρ ξενοῦμαι τοὺς θεῶν συλήτορας·*
Λέγοις ἂν ἐλθὼν παισὶν Αἰγύπτου τάδε.
ΚΗ. *Ἀβουκόλητον τοῦτ' ἐμῷ φρονήματι.*
ΒΑ. *Ἀλλ' ὡς ἂν εἰδῇς ἐννέπω σαφέστερον·*
Καὶ γὰρ πρέπει κήρυκ' ἀπαγγέλλειν τορῶς
Ἕκαστα. *ΚΗ.* *Πῶς φῶ; πρὸς τίνος τ' ἀφαιρεθεὶς*
Ἥκειν κ. τ. λ.]

[v. 936. *ΑΒΟΥΚΟΛΗΤΟΝ.* *Ἀηδὲς, ἄπειστον.* Quasi dicat, non placet, dedignor, non moror. Vide Agamemn. v. 678.

Ἐβουκολοῦμεν φροντίσιν νέον πάθος.

Et Eumen. v. 78.

Καὶ μὴ πρόκαμνε τόνδε βουκολούμενος
Πόνον.]

v. 939. *ΠΩΣ ΦΩ; ΠΡΟΣ ΤΙΝΟΣ Τ' ΑΦΑΙΡΕΘΕΙΣ ΗΚΕΙΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΑΥΤΑΝΕΨΙΟΝ ΣΤΟΛΟΝ.* Forte,

πῶς, φῶ, πρὸς τίνος τ' ἀφαιρεθεὶς
Ἥκει γυναικῶν αὐτανέψιος στόλος.

[v. 940. *ΗΚΕΙΝ.* f. *ἥκω.*]

v. 944. *ΚΑΙ ΠΟΛΛΑΚΤΙΣΜΟΙ ΒΙΟΥ.* Eo quod morientes terram pedibus calcent. Virgilius Aen. X. 731. de Acrone morituro,

— et calcibus atram
Tundit humum expirans. —

[Homer. Odyss. Σ'. 98. *Λακτίζων ποσὶ γαῖαν.*]

[v. 951. *ΕΦΗΛΩΤΑΙ.* Huc trahi potest quod leges et decreta clavis figebantur. Plaut. Trinumm.[r]) IV. 3.

Mores leges perduxerunt iam in potestatem suam,
Magis quis sunt obnoxiosi quam parentes liberis.
Eae miserae etiam ad parietem sunt fixae clavis ferreis,
Ubi malos mores affigi nimio fuerat aequius.]

[Ibid. *ΔΙΑΜΠΑΞ.* Vide sis quae annotata sunt ad Prometh. v. 65. et supra v. 449.]

[v. 954. *ΕΝ ΠΤΥΧΑΙΣ ΒΙΒΛΩΝ.* Explicat hunc locum V. Cl. Ioannes Doughteius, in Analectis sacris, Excurs. 160. ad illud Isaiae XXXIV, 4. *Et complicabuntur sicut liber,*

---

r) IV, 4, 30.

coeli. „Notandum est," inquit, „primo, quod coeli, etiam secundum astronomos, habent suos orbes, et multiplices concamerationes, tanquam folia, ex quibus constant. Πολυπτύχον Ὄλυμπον, inde vocat Hesiodus in Theogonia v. 113. Deinde, quod non eodem modo veteres, quo nos, faciebant libros suos, ex multis scilicet foliis in unum quadriformiter consutos. Folia tantum, sive membranas oblongas, quibus in scribendo utebantur, circa cylindrum vel ligneum axem ligabant, ad instar lineae telae radio textorio circumvolutae. Et tales (rursus) reapse depingit Plato multiiugos illos coelorum ambitus, circa necessitatis (quod fingit) traiectum quasi fusum, ordine colligatos. De Republ.[s]) III. Ab ista itaque schedarum, et ad hunc modum in se convolutione, πτυχὰς, διπτύχας, ac si dicas, plicatiles libros, nuncupabant. Aeschyl. in Supplic.

Ταῦτ' οὐ πίναξίν ἐστιν ἐγγεγραμμένα,
Οὐδ' ἐν πτυχαῖς βίβλων κατεσφραγισμένα.

Eurip. Iphig. in Taur. v. 727.

Δέλτου μὲν αἵδε πολύθροοι διαπτυχαὶ
Ξένοις πάρεισιν.

Et deinde paulo post, v. 760.

Τἀνόντα κἀγγεγραμμέν' ἐν δέλτου πτυχαῖς
Λόγῳ φράσω σοι πάντα."

Hactenus Vir eruditus.]

[v. 955. *ΕΞ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣΤΟΜΟΥ.* Hesych. et Suid. Ἐλευθεροστομέω· παῤῥησιάζομαι. Cuius contrarium est quod Sophocles Antig. v. 185.

Ἐκ φόβου τοῦ γλῶσσαν ἐγκλείσας ἔχει.

Sic de tyranno prohibente subditos a mutuo colloquio agens Aelianus Var. Hist. XIV. 22. τῆς γλώσσης δουλείαν dixit, et linguae ἀποκλείειν ἐλευθερίαν.]

v. 960. *ΟΥ ΠΙΝΟΝΤΑΣ ΕΚ ΚΡΙΘΩΝ ΜΕΘΥ.* Ut Aegyptii solebant: de quibus Herodotus II. 77. *Οἴνῳ δ' ἐκ κριθέων πεποιημένῳ διαχρέωνται, οὐ γάρ σφί εἰσιν ἐν τῇ χώρῃ ἄμπελοι.* [Athen. Deipnos. X. p. 418. [E.] *Αἰγυπτίους Ἑκαταῖος ἀρτοφάγους φησὶν εἶναι, κυλλήστιας ἐσθίοντας, τὰς δὲ κριθὰς ἐς ποτὸν καταλεαίνοντας.*]

[v. 963. *ΚΕΚΛΕΙΜΕΝΗΗΝ.* f. κεκλεισμένην.]

[v. 965. *ΣΜΙΧΡΑι ΧΕΡΙ.* Suid: Χείρ· ἡ βοήθεια, καὶ ἐξουσία, καὶ δύναμις. Inde Πολύχειρ, Pers. v. 83.]

[v. 966. *ΕΥΘΥΜΟΝ.* f. εἰ θυμός. Vel ἕτοιμον.]

---

s) Plat. de Rep. X, p. 616. sq.

[v. 968. *ΜΟΝΟΡΡΥΘΜΟΥΣ ΔΟΜΟΥΣ.* *Magis frugales.* Lycophr. v. 960.

. . . καὶ μονοικήτους ἕδρας.]

[v. 969. *ΤΟΥΤΩΝ ΤΑ ΛΩιΣΤΑ.* Callim. I. 70.

Εἵλεο δ' αἰζηῶν ὅ,τι φέρτατον.]

v. 970. *ΛΩΤΙΣΆΣΘΑΙ.* Lego, cum Cantero, *λωτίσασθε*, metri gratia, cuius observantissimus est Aeschylus.

v. 979. *ΕΠΕΙΠΕΙΝ ΨΟΓΟΝ ΑΛΛΟΘΡΟΟΙΣ.* Eandem sententiam profert Danaus paulo post v. 1001.

Πᾶς δ' ἐν μετοίκῳ γλῶσσαν εὔτυχον φέρει
Κακήν. ——

[v. 980. *ΑΛΛΟΘΡΟΟΙΣ.* *Ἀλλοθρόους ἀνθρώπους* dixit Homer. Odyss. *Α'*. 183. Noster, Sept. Theb. v. 176. *Ἑτεροφώνῳ στρατῷ.* Pindar. Isthm. [t]) VI. 85. *Παλίγλωσσος πόλις.* Urbs quae diversa lingua utitur ab aliarum gentium linguis. Act. Apost. II. 4. *Καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις*, peregrinis, quod Marc. XVI. 17. *Γλώσσαις καιναῖς.*]

[v. 982. *ΑΜΗΝΙΤΩι.* *Non infesto.* Agamemn. v. 1046.

Ἐπεί σ' ἔθηκε Ζεὺς ἀμηνίτως δόμοις.]

v. 988. *ΘΥΕΙΝ ΤΕ ΛΕΙΒΕΙΝ Θ'.* Hortatur Danaus filias divinis honoribus Argivos prosequi ob hospitium et tutelam promissam. Virgilius Ecl. I. 7. de Augusto,

Namque erit ille mihi semper deus: illius aram
Saepe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus.

[Plautus Pseudolo [u]), I. 3.

. . . . Pseudole, arcesse hostias,
Victimas, lanios, ut ego huic sacrificem summo Iovi:
Nam hic mihi nunc est multo potior Iupiter quam Iupiter.]

v. 991. *ΦΙΛΟΥΣ ΠΙΚΡΩΣ.* Lego *φίλ' οὐ πικρῶς.* *Φίλα* pro *φίλως*. Scholiastes Theocriti ad Idyl. II. 100. *Οἷον φίλα ἀντὶ τοῦ φίλως, καὶ ὅσια ἀντὶ τοῦ ὁσίως.*

[v. 992. *ΕΜΟΥ.* f. *ἐμοί.*]

v. 996. *ΤΥΓΧΑΝΟΝΤΑΣ.* Lego *τυγχάνοντος.* [Vel *τυγχάνοντες.*]

v. 1004. *ΕΠΙΣΤΡΕΠΤΟΝ ΒΡΟΤΟΙΣ.* Vocabulum a lexicographis praetermissum: quo tamen usus est Aeschylus in Choephoris quoque, v. 348.

Τέκνων τε κελεύθοις
Ἐπιστρεπτὸν αἰῶνα κτίσας.

---

t) V. v. 24. Bkh.
u) v. 97.

v. 1005. *ΤΕΡΗΝ ΟΠΩΡΑ Δ' ΕΥΦΥΛΑΚΤΟΣ ΟΥΔΑΜΩΣ.* Hunc Aeschyli locum in mente habuit incertus auctor poematii quod inscribitur, *Aerumnae Cereris*,

— intactae dura est custodia pubis:
Nec patitur formosa moras —

Pindarus Isthm. x) II. 8. pulchritudinem vocat *Ἀφροδίτας μνάστειραν ὀπώραν*, *illicem Veneris pellaciam*.

[v. 1006. *ΘΗΡΕΣ.* Iacob. *θεοὶ* malit legere, quia sequitur *τὸ βροτοὶ*, et mox *κνώδαλα πεδοστιβῆ*. Credibile autem est, poetam nolle in percensione accurata futiliter *ταυτολογεῖν*. Nisi *θῆρες* exponendi Satyri, Semidei, Sylvani: utcunque sit, plane huic loco affinis est ille Sophoclis de Venere apud Stobaeum Floril. Tit. LXIII, [6.] p. 239. y)

Ἔνεστι δ' ἐν χέρσου τετρασκελεῖ γονῇ
Νωμᾷ δ' ἐν οἰωνοῖσι τοὐκείνης πτερὸν,
Ἐν θηρσὶν, ἐν βροτοῖσιν, ἐν θεοῖς ἄνω.]

[v. 1008. *ΚΑΡΠΩΜΑΤΑ ΣΤΑΖΟΝΤΑ.* f. *καρπώματ' ἀκμάζοντα.*]

v. 1009. *ΚΑΙ ΛΩΡΑ.* Canterus *κἄξωρα*· malim *κἄωρα.* [*Ἄωροι* dicuntur fructus acerbi, et *ἄωρος* dicitur Graecis virgo *μὴ ὡραία γάμου*, nondum matura viro. Vide quae ad Sept. Theb. v. 339. Vir doctus *καὶ φῶρα*, vel *'χ' ὕλωρα κωλύοντας ὁρμαίνει γ' Ἔρως*. *Amor incitat ad rixas eos qui prohibent praedam.*]

[v. 1011. *ΟΜΜΑΤΟΣ ΘΕΛΚΤΗΡΙΟΝ ΤΟΞΕΥΜ'.* Homero, Odyss. *Δ'*. 150. *Ὀφθαλμῶν βολαί.* Gloss. *βολαὶ ὀφθαλμοῦ, acies.* *Βολὴν ὀϊστοῦ* dixit Nonnus, Dionys. XXVIII. 265. et XXIX. 30. Cornel. Severus, in Aetna, v. 348.

attentos oculorum transfugit ictus.

Hinc Petronius, c. 12. *Iniicere contemplationem.*]

[v. 1012. *ΙΜΕΡΟΥ ΝΙΚΩΜΕΝΟΣ.* Ea forma apud Virgil. Georg. IV. 491. *Victus animi.* Et apud Aristotel. Eth. VII. 2. *Ἀκρατὴς θυμοῦ.*]

[v. 1014. *ΟΥΝ ΕΚΛΗΡΩΘΗ.* f. *νῦν ἐκληρώθη.*]

[v. 1015. *ΜΗΔ' ΑΙΣΧΟΣ ΗΜΙΝ.* Homer. Iliad. *Α'*. 255.

Ἦ κεν γηθήσαι Πρίαμος Πριάμοιό τε παῖδες
Ἄλλοι τε Τρῶες μέγα κεν κεχαροίατο θυμῷ.

Virgil. Aen. II. 104.

Hoc Ithacus velit, et magno mercentur Atridae.

„Quasi illud hic Maro Aeschyli exprimat" inquit Germanus Valens Guellius, „in Supplicibus, *Μηδ' αἶσχος ἡμῖν κ. τ. λ.*"]

---

x) v. 5. Bkh. y) p. 387.

v. 1018. *ΕΥΠΕΤΗ ΤΑΔΕ*. Fauste haec evenerunt et ex animo, metaphora a talis sumpta. Proverbium apud Zenobium, II. 44.

Ἀεὶ γὰρ εὖ πίπτουσιν οἱ Διὸς κύβοι.

[Agam. v. 561.

Τὰ μέν τις εὖ λέξειεν εὐπετῶς ἔχειν.

Et Eurip. in Phoeniss. v. 696.

Πάντα δ' εὐπετῆ θεοῖς.]

[v. 1019. *ΕΠΙΣΤΟΛΑΣ ΠΑΤΡΟΣ*. Prom. Vinct. v. 3.

Ἥφαιστε σοὶ δὲ χρὴ μέλειν ἐπιστολὰς
Ἅς σοι πατὴρ ἐφεῖτο.]

v. 1020. *ΤΟ ΣΩΦΡΟΝΕΙΝ ΤΙΜΩΣΑ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΠΛΕΟΝ*. Euripides, Troad. v. 1027.

—— *τὸ σῶφρον τῆς ἀναιδείας πλέον*
Ἔχουσαν ——

[v. 1024. *ΙΧΝΟΣ ΦΡΕΝΟΣ*. Quintil. Instit. XI. 1. [z]) *Nec caussante pupillo sic tutor irascatur unquam, ut non remaneant amoris vestigia.*]

v. 1025. *ΜΑΚΡΑΣ*. Legimus *μάκαρας*.

v. 1027. *ΕΡΑΣΙΝΟΥ*. Fluvii Argivi, cuius meminere Strabo [a]), Pausanias [b]), Plinius [c]), aliique. [Pomponius Mela, II. 4. *In Argolico sunt noti amnes, Erasinus atque Inachus.*]

v. 1034. *ΘΕΛΕΜΟΝ*. Hesychius: *Θελεμόν· οἰκτρὸν, ἥσυχον·* et *Θελέμως. ἡσύχως, οἰκτρῶς.*

v. 1042. *ΘΕΣΜΟΣ*. Agnoscit Scholiastes. Potest tamen et *ἰσμὸς* legi: nam ita se vocant supra v. 31. [Scholiastes, *ὁ τοῦ ἡμετέρου ὕμνου νόμος*. Recte. *Νόμος* non tantum legem quae ad publicam administrationem spectat, significat, sed et cantilenam musicam; quod priusquam literas callebant leges canebant, *ὅτι πρὶν ἐπίστασθαι γράμματα ᾖδον τοὺς νόμους ὅπως μὴ ἐπιλάθωνται*, ut ait Aristoteles, de vocabuli huius ratione agens, Probl. X. 28. Opportuna est observatio Eustathii, *ὅταν τις πρώτη λέξις ἑρμηνεύεται διά τινος δευτέρας ἰσοδυνάμου, αὐτὴ δὲ ἡ δευτέρα ὡς ὁμωνύμως, δηλοῖ τι καὶ ἑτεροῖον, οἰκειώσηται δὲ ἡ πρώτη λέξις τὴν τρίτην τὴν ἑτεροφύλην.* Sic ille. Proinde, *θεσμός* est *νόμος*, at *νόμος* non modo simpliciter pro lege, sed et pro hymno sumitur, igitur et *θεσμός* pro hymno dicitur. Similiter *γλήνη* est *ἡ κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ*, est vero *κόρη* etiam aliquando est *παρθένος*.]

---

z) §. 49.

a) Strab. VIII, p. 570.

b) Pausan. II, 24, 8. 36, 6.

c) Plin. N. H. II, 103. init. IV, 5. med.

[v. 1046. *ΜΑΤΡΙ.* Quae Suetonio[d]) et aliis *Venus Genetrix.*]

[v. 1049. *ΜΟΙΡ' ΑΦΡΟΔΙΤΑΣ.* Περιφραστικῶς pro ipsa Venere. Ita μοῖρα βίου est ὁ βίος. Eustath. ad Iliad. Δ'. p. 460. l. 46. Hinc interpretandum censeo illud Apollonii Argonaut. I. 1349.

—— ὁππότε μή οἱ
Ἢ ζωοῦ εὕροιεν Ὕλα μόρον, ἠὲ θανόντος,

Ubi Scholiastes μόρον reddit μοῖραν, ego vero εὑρεῖν μόρον Ὕλου periphrastice accipio.]

v. 1050. *ΨΕΔΥΡΑ.* Lego ψεδυραί. Scholiastes, ὅτι πολλὰ ψεύδονται οἱ ἐρῶντες· Hesychius: Ψεδυρός· ψίθυρος. Certe et Veneris et Cupidinis Ψιθύρου meminit Harpocration in Ψιθυριστής. Ἐτιμᾶτο δὲ, inquit, Ἀθήνησι καὶ Ψίθυρος Ἀφροδίτη καὶ Ἔρως Ψίθυρος. Et Eustathius, ad Iliad. Odyss. Υ'. p. 1881. l. 1. διὸ καὶ Ψιθύρου Ἀφροδίτης, κατὰ Παυσανίαν, ἱερὸν ἦν Ἀθήνησιν, καὶ Ἔρωτος δὲ, οὗ καὶ Δημοσθένης, φησὶ, μέμνηται ἐν τῷ κατὰ Νεαίρας. Imo Mercurii, non Cupidinis. Mausacus in Not. ad Harpocrationem ait frustra se verba Pausaniae quaesivisse: nec mirum, cum is non sit Periegeseos auctor, sed lexicographus, infinitis in locis ab Eustathio laudatus, qui nondum lucem vidit, verum cuius lexicon memorat Photius.

[v. 1064. *ΣΥ ΔΕ Γ' ΟΥΚ ΟΙΣΘΑ.* Virg. Aen. X. 501.

Nescia mens hominum fati sortisque futurae.]

[v. 1065. *ΤΙ ΔΕ ΜΕΛΛΩ.* Psalm. XXXVI. 6. *Iudicia tua abyssus multa.* Horatius, Od. I. 11.

Tu ne quaesieris, scire nefas, etc.

Homer. Odyss. Ψ'. 81.

Μαῖα φίλη, χαλεπόν σε θεῶν αἰειγενετάων
Δήνεα εἴρυσθαι, μάλα περ πολύϊδριν ἐοῦσαν.

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Duportus, in Gnomologia Homerica. „Hesiodus in hanc mentem,

Μάντις δ' οὐδείς ἐστιν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
Ὅστις ἂν εἰδείη Ζηνὸς νόον αἰγιόχοιο.

Concinit et Solon apud Clem. Alexand. Strom.[e]) V. p. 260. [Sylb.]

Πάντῃ δ' ἀθανάτων ἀφανὴς νόος ἀνθρώποισι,

---

d) Sueton. Caes. cap. 61. 78. 84.
e) Clem. Alex. T. II. p. 727. Pott.

Et Pind.[f]) apud eundem, atque etiam apud Stobaeum. Οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπως τὰ θεῶν βουλεύματα ἐρευνῆσαι βροτέᾳ φρενί. Aeschylus,

Τίς δὲ μέλλει φρένα δῖαν
Καθορᾷν, ὄψιν ἄβυσσον."

(Ita legit V. Cl. nescio qua auctoritate fretus.)

„Sophocl. [g]) Ἀλλ' οὐ γὰρ ἂν τὰ θεῖα κρυπτόντων θεῶν
Μάθοις ἂν οὐδ' εἰ πάντ' ἐπεξέλθοις σκοπῶν.

Eurip. [h]) Πάντα γὰρ τὰ τῶν θεῶν ἐς ἀφανὲς ἕρπει.

Vetus poeta apud Stobaeum,

Ὡς μᾶλλον ὅστις εἰδέναι τὰ τῶν θεῶν
Ζητεῖ τοσούτῳ μᾶλλον ἧσσον εἴσεται.

Aristoph.[i]) Pace. Ὦ μέλεοι θνητοὶ καὶ νήπιοι —— Οἵτινες ἀφραδίῃσι θεῶν νόον οὐκ ἀΐοντες i. e. νοοῦντες Schol." Hactenus vir doctissimus.]

[v. 1067. *ΜΕΤΡΙΟΝ ΝΥΝ ΕΠΟΣ ΕΥΧΟΥ.* Non absimile est illud Ovid. Ep. ex Ponto[k]) I. 8. *Moderatius opta.* Hic vero videtur sensus, ne optes (ἀθέλητον) id quod a fato non fiet.]

[v. 1067. *ΤΑ ΘΕΩΝ ΜΗΔΕΝ ΑΓΑΖΕΙΝ.* Scholiastes non placet. Malim interpretari, *Ne aegre feras quae a diis decreta sunt,* quod Euripides in Phoeniss. v. 385. Δεῖ φέρειν τὰ τῶν θεῶν. Modo dixerat idem semichorus: Ὅ, τι τοι μόρσιμόν ἐστιν, τὸ γένοιτ' ἄν. Etymolog.[l]) Ἀγάζει, ἀγανακτεῖ καὶ βαρέως φέρει. καὶ ἐπὶ τοῦ σέβεσθαι καὶ φθονεῖν παρ' Ὁμήρῳ καὶ λυπεῖσθαι.]

[v. 1072. *ΟΣΠΕΡ.* f. ὥσπερ.]

[v. 1077. *ΤΟ ΒΕΛΤΕΡΟΝ ΚΑΚΟΥ.* Cicero, Offic. III. 1. *Sed quia sic ab hominibus doctis accepimus, non solum ex malis eligere minima oportere; sed etiam excerpere ex his ipsis si quid inesset boni.* Homer. Il. *P'*. 105.

Κακῶν δέ κε φέρτερον εἴη.

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Duportus, haec addit aliorum scriptorum testimonia. „Κατὰ τὸν δεύτερόν φασι πλοῦν τὸ ἐλάχιστα ληπτέον τῶν κακῶν. Aristot. Eth. II. 9. Τῶν μὲν ἀγαθῶν ἀεὶ τὸ μέγιστον, τῶν κακῶν δὲ τοὐλάχιστον αἱρεῖσθαι. Annibal apud Polyb.[m]) XV. *Ex malis minimum;* quod in uxorem suam pusillam nequiter nimis torsit Laco quidam apud Plu-

---

f) Pind. Fragm. Paean. n. 10.
g) Soph. Fragm. inc. VI. Br.
h) Eurip. Iphig. T. v. 479.
i) Arist. Pac. v. 1063. sq. Br.
k) v. 71.
l) Etym. M. p. 5, 30.
m) Polyb. XV. cap. 7.

..., ..ερι φιλοσ. p. 482. Et Democr. apud Anton. in Me- ... multis malum quod minimum est, id minimum est .. Plaut. u) Stich. ubi τῷ παρὰ προσδοκίαν, atque etiam ... utitur comicus ridiculi causa." Haec ille.]

.. 078. ΔΙΜΟΙΡΟΝ. Quasi temperatum ex ambobus ... doliis, Iliad. Ω'. 527.]

v. 1079. ΔΙΚΑ ΔΙΚΑΣ ΕΠΕΣΘΑΙ. Παλινδικία. Uno iudicio oppressos, aliud iudicium relevavit provocantes. At ... Euripides, Supplic. v. 614.

Δίκα δίκαν ἐξεκάλεσε καὶ φόνος φόνον]

---

u) Plaut. Stich. I, 1, 63.

INDICES.

I.

INDEX
SCRIPTORUM EMENDATORUM.

coeli. „Notandum est," inquit, „primo, quod coeli, etiam secundum astronomos, habent suos orbes, et multiplices concamerationes, tanquam folia, ex quibus constant. *Πολυπτύχον Ὄλυμπον*, inde vocat Hesiodus in Theogonia v. 113. Deinde, quod non eodem modo veteres, quo nos, faciebant libros suos, ex multis scilicet foliis in unum quadriformiter consutos. Folia tantum, sive membranas oblongas, quibus in scribendo utebantur, circa cylindrum vel ligneum axem ligabant, ad instar lineae telae radio textorio circumvolutae. Et tales (rursus) reapse depingit Plato multiiugos illos coelorum ambitus, circa necessitatis (quod fingit) traiectum quasi fusum, ordine colligatos. De Republ.[s]) III. Ab ista itaque schedarum, et ad hunc modum in se convolutione, *πτυχὰς*, *διπτύχας*, ac si dicas, plicatiles libros, nuncupabant. Aeschyl. in Supplic.

Ταῦτ' οὐ πίναξίν ἐστιν ἐγγεγραμμένα,
Οὐδ' ἐν πτυχαῖς βίβλων κατεσφραγισμένα.

Eurip. Iphig. in Taur. v. 727.

Δέλτου μὲν αἵδε πολύθροοι διαπτυχαὶ
Ξένοις πάρεισιν.

Et deinde paulo post, v. 760.

Τἀνόντα κἀγγεγραμμέν' ἐν δέλτου πτυχαῖς
Λόγῳ φράσω σοι πάντα."

Hactenus Vir eruditus.]

[v. 955. *ΕΞ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣΤΟΜΟΥ.* Hesych. et Suid. *Ἐλευθεροστομέω· παῤῥησιάζομαι.* Cuius contrarium est quod Sophocles Antig. v. 185.

Ἐκ φόβου τοῦ γλῶσσαν ἐγκλείσας ἔχει.

Sic de tyranno prohibente subditos a mutuo colloquio agens Aelianus Var. Hist. XIV. 22. *τῆς γλώσσης δουλείαν* dixit, et linguae *ἀποκλείειν ἐλευθερίαν*.]

v. 960. *ΟΥ ΠΙΝΟΝΤΑΣ ΕΚ ΚΡΙΘΩΝ ΜΕΘΥ.* Ut Aegyptii solebant: de quibus Herodotus II. 77. *Οἴνῳ δ' ἐκ κριθέων πεποιημένῳ διαχρέωνται, οὐ γάρ σφί εἰσιν ἐν τῇ χώρῃ ἄμπελοι.* [Athen. Deipnos. X. p. 418. [E.] *Αἰγυπτίους Ἑκαταῖος ἀρτοφάγους φησὶν εἶναι, κυλλήστιας ἐσθίοντας, τὰς δὲ κριθὰς ἐς ποτὸν καταλεαίνοντας.*]

[v. 963. *ΚΕΚΛΕΙΜΕΝΗΗΝ.* f. *κεκλεισμένην.*]

[v. 965. *ΣΜΙΧΡΑι ΧΕΡΙ.* Suid: *Χείρ· ἡ βοήθεια, καὶ ἐξουσία, καὶ δύναμις.* Inde *Πολύχειρ*, Pers. v. 83.]

[v. 966. *ΕΥΘΥΜΟΝ.* f. *εἰ θυμός.* Vel *ἕτοιμον.*]

---

s) Plat. de Rep. X, p. 616. sq.

[v. 968. *ΜΟΝΟΡΡΥΘΜΟΥΣ ΔΟΜΟΥΣ.* *Magis frugales.* Lycophr. v. 960.

... καὶ μονοικήτους ἕδρας.]

[v. 969. *ΤΟΥΤΩΝ ΤΑ ΛΩιΣΤΑ.* Callim. I. 70.

Εἵλεο δ' αἰζηῶν ὅ,τι φέρτατον.]

v. 970. *ΛΩΤΙΣΑΣΘΑΙ.* Lego, cum Cantero, *λωτίσασθε*, metri gratia, cuius observantissimus est Aeschylus.

v. 979. *ΕΠΕΙΠΕΙΝ ΨΟΓΟΝ ΑΛΛΟΘΡΟΟΙΣ.* Eandem sententiam profert Danaus paulo post v. 1001.

Πᾶς δ' ἐν μετοίκῳ γλῶσσαν εὔτυχον φέρει
Κακήν. ——

[v. 980. *ΑΛΛΟΘΡΟΟΙΣ.* *Ἀλλοθρόους ἀνθρώπους* dixit Homer. Odyss. *Α'.* 183. Noster, Sept. Theb. v. 176. *Ἑτεροφώνῳ στρατῷ.* Pindar. Isthm. [t]) VI. 85. *Παλίγλωσσος πόλις.* Urbs quae diversa lingua utitur ab aliarum gentium linguis. Act. Apost. II. 4. *Καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις*, peregrinis, quod Marc. XVI. 17. *Γλώσσαις καιναῖς.*]

[v. 982. *ΑΜΗΝΙΤΩι.* *Non infesto.* Agamemn. v. 1045.

Ἐπεί σ' ἔθηκε Ζεὺς ἀμηνίτως δόμοις.]

v. 988. *ΘΥΕΙΝ ΤΕ ΛΕΙΒΕΙΝ Θ'.* Hortatur Danaus filias divinis honoribus Argivos prosequi ob hospitium et tutelam promissam. Virgilius Ecl. I. 7. de Augusto,

Namque erit ille mihi semper deus: illius aram
Saepe tener nostris ab ovilibus imbuet agnus.

[Plautus Pseudolo [u]), I. 3.

.... Pseudole, arcesse hostias,
Victimas, lanios, ut ego huic sacrificem summo Iovi:
Nam hic mihi nunc est multo potior Iupiter quam Iupiter.]

v. 991. *ΦΙΛΟΥΣ ΠΙΚΡΩΣ.* Lego *φίλ' οὐ πικρῶς.* *Φίλα* pro *φίλως*. Scholiastes Theocriti ad Idyl. II. 100. *Οἷον φίλα ἀντὶ τοῦ φίλως, καὶ ὅσια ἀντὶ τοῦ ὁσίως.*

[v. 992. *ΕΜΟΥ.* f. *ἐμοι.*]

v. 996. *ΤΥΓΧΑΝΟΝΤΑΣ.* Lego *τυγχάνοντος.* [Vel *τυγχάνοντες.*]

v. 1004. *ΕΠΙΣΤΡΕΠΤΟΝ ΒΡΟΤΟΙΣ.* Vocabulum a lexicographis praetermissum: quo tamen usus est Aeschylus in Choephoris quoque, v. 348.

Τέκνων τε κελεύθοις·
Ἐπιστρεπτὸν αἰῶνα κτίσας.

---

t) V. v. 24. Bkh.

u) v. 97.

coeli. „Notandum est," inquit, „primo, quod co secundum astronomos, habent suos orbes, et concamerationes, tanquam folia, ex quibus const λυκτύχον Ὄλυμπον, inde vocat Hesiodus in Theogo Deinde, quod non eodem modo veteres, quo nos, libros suos, ex multis scilicet foliis in unum qua consutos. Folia tantum, sive membranas oblong in scribendo utebantur, circa cylindrum vel lig ligabant, ad instar lineae telae radio textorio cir Et tales (rursus) reapse depingit Plato multiiug lorum ambitus, circa necessitatis (quod fingi quasi fusum, ordine colligatos. De Republ. *) itaque schedarum, et ad hunc modum in se πτυχὰς, διπτύχας, ac si dicas, plicatiles libros, Aeschyl. in Supplic.

Ταῦτ' οὐ πίναξίν ἐστιν ἐγγεγραμμένα,
Οὐδ' ἐν πτυχαῖς βίβλων κατεσφραγισμένα.

Eurip. Iphig. in Taur. v. 727.

Δέλτου μὲν αἵδε πολύθροοι διαπτυχαὶ
Ξένοις πάρεισιν.

Et deinde paulo post, v. 760.

Τἀνόντα κἀγγεγραμμέν' ἐν δέλτου πτυχαῖς
Λόγῳ φράσω σοι πάντα."

Hactenus Vir eruditus.]

[v. 955. *ΕΞ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣΤΟΜΟΥ.* Ἐλευθεροστομέω· παῤῥησιάζομαι. Cuius co Sophocles Antig. v. 185.

Ἐκ φόβου τοῦ γλῶσσαν ἐγκλείσας ἔχει.

Sic de tyranno prohibente subditos a mu Aelianus Var. Hist. XIV. 22. τῆς γλώσση linguae ἀποκλείειν ἐλευθερίαν.]

v. 960. *ΟΥ ΠΙΝΟΝΤΑΣ ΕΚ ΚΡΙ* Aegyptii solebant: de quibus Herodotus θέων πεποιημένῳ διαχρέωνται, οὐ γάρ σφί εἰ [Athen. Deipnos. X. p. 418. [E.] Αἰγυπτίο φησὶν εἶναι, κυλληστίας ἐσθίοντας, τὰς δ λεαίνοντας.]

[v. 963. *ΚΕΚΛΕΙΜΕΝΗΝ.* f. κεκ

[v. 965. *ΣΜΙΚΡΑι ΧΕΡΙ.* Suid: ξουσία, καὶ δύναμις. Inde Πολύχειρ, Γ

[v. 966. *ΕΥΘΥΜΟΝ.* f. εἰ θυμός.

---

*) Plat. de Rep. X, p. 616. sq.

SUPPLICES.

Theog

quo nos,

ΤΟΥΤΩΝ ΤΑ

ΑΠΙΣΑΣΘΑΙ.

gratia, cuius

ΣΠΕΙΠΕΙΝ

Danaus

est

iii, p.

[v. 1046. *ΜΑΤΡΙ*: Quae Suetonio [d]) et aliis; *Venus Genetrix*.]

[v. 1049. *ΜΟΙΡ' ΑΦΡΟΔΙΤΑΣ*. *Περιφραστικῶς* pro ipsa Venere. Ita *μοῖρα βίου* est *ὁ βίος*. Eustath. ad Iliad. *Δ'*. p. 460. l. 46. Hinc interpretandum censeo illud Apollonii Argonaut. I. 1349.

— ὁππότε μή οἱ
Ἢ ζωοῦ εὕροιεν Ὕλα μόρον, ἠὲ θανόντος,

Ubi Scholiastes *μόρον* reddit *μοῖραν*, ego vero *εὑρεῖν μόρον Ὕλου* periphrastice accipio.]

v. 1050. *ΨΕΔΥΡΑ*. Lego *ψεδυραί*. Scholiastes, *ὅτι πολλὰ ψεύδονται οἱ ἐρῶντες*· Hesychius: *Ψεδυρός· ψίθυρος*. Certe et Veneris et Cupidinis *Ψιθύρου* meminit Harpocration in *Ψιθυριστής*. *Ἐτιμᾶτο δὲ*, inquit, *Ἀθήνησι καὶ Ψίθυρος Ἀφροδίτη καὶ Ἔρως Ψίθυρος*. Et Eustathius, ad Iliad. Odyss. *Υ'*. p. 1881. l. 1. *διὸ καὶ Ψιθύρου Ἀφροδίτης, κατὰ Παυσανίαν, ἱερὸν ἦν Ἀθήνησιν, καὶ Ἔρωτος δὲ, οὗ καὶ Δημοσθένης, φησὶ, μέμνηται ἐν τῷ κατὰ Νεαίρας*. Imo Mercurii, non Cupidinis. Mausacus in Not. ad Harpocrationem ait frustra se verba Pausaniae quaesivisse: nec mirum, cum is non sit Periegeseos auctor, sed lexicographus, infinitis in locis ab Eustathio laudatus, qui nondum lucem vidit, verum cuius lexicon memorat Photius.

[v. 1064. *ΣΥ ΔΕ Γ' ΟΥΚ ΟΙΣΘΑ*. Virg. Aen. X. 501.

Nescia mens hominum fati sortisque futurae.]

[v. 1065. *ΤΙ ΔΕ ΜΕΛΛΩ*. Psalm. XXXVI. 6. *Iudicia tua abyssus multa*. Horatius, Od. I. 11.

Tu ne quaesieris, scire nefas, etc.

Homer. Odyss. Ψ'. 81.

Μαῖα φίλη, χαλεπόν σε θεῶν αἰειγενετάων
Δήνεα εἴρυσθαι, μάλα περ πολύϊδριν ἐοῦσαν.

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Duportus, in Gnomologia Homerica. „Hesiodus in hanc mentem,

Μάντις δ' οὐδείς ἐστιν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
Ὅστις ἂν εἰδείη Ζηνὸς νόον αἰγιόχοιο.

Concinit et Solon apud Clem. Alexand. Strom. [e]) V. p. 260. [Sylb.]

Πάντῃ δ' ἀθανάτων ἀφανὴς νόος ἀνθρώποισι,

---

d) Sueton. Caes. cap. 61. 78. 84.
e) Clem. Alex. T. II. p. 727. Pott.

Et Pind.[f]) apud eundem, atque etiam apud Stobaeum. *Οὐ γὰρ ἔσθ᾽ ὅπως τὰ θεῶν βουλεύματα ἐρευνᾶσαι βροτέᾳ φρενί.* Aeschylus,

Τίς δὲ μέλλει φρένα δῖαν
Καθορᾷν, ὄψιν ἄβυσσον."

(Ita legit V. Cl. nescio qua auctoritate fretus.)

„Sophocl. [g]) *Ἀλλ᾽ οὐ γὰρ ἂν τὰ θεῖα κρυπτόντων θεῶν*
Μάθοις ἂν οὐδ᾽ εἰ πάντ᾽ ἐπεξέλθοις σκοπῶν.

Eurip. [h]) *Πάντα γὰρ τὰ τῶν θεῶν ἐς ἀφανὲς ἕρπει.*

Vetus poeta apud Stobaeum,

Ὡς μᾶλλον ὅστις εἰδέναι τὰ τῶν θεῶν
Ζητεῖ τοσούτῳ μᾶλλον ἧσσον εἴσεται.

Aristoph.[i]) Pace. *Ὦ μέλεοι θνητοὶ καὶ νήπιοι —— Οἵτινες ἀφραδίῃσι θεῶν νόον οὐκ ἀΐοντες* i. e. *νοοῦντες* Schol." Hactenus vir doctissimus.]

[v. 1067. *ΜΕΤΡΙΟΝ ΝΥΝ ΕΠΟΣ ΕΥΧΟΥ.* Non absimile est illud Ovid. Ep. ex Ponto[k]) I. 8. *Moderatius opta.* Hic vero videtur sensus, ne optes (*ἀθέλητον*) id quod a fato non fiet.] .

[v. 1067. *ΤΑ ΘΕΩΝ ΜΗΔΕΝ ΑΓΑΖΕΙΝ.* Scholiastes non placet. Malim interpretari, *Ne aegre feras quae a diis decreta sunt,* quod Euripides in Phoeniss. v. 385. *Δεῖ φέρειν τὰ τῶν θεῶν.* Modo dixerat idem semichorus: *Ὅ, τι τοι μόρσιμόν ἐστιν, τὸ γένοιτ᾽ ἄν.* Etymolog.[l]) *Ἀγάζει, ἀγανακτεῖ καὶ βαρέως φέρει. καὶ ἐπὶ τοῦ σέβεσθαι καὶ φθονεῖν παρ᾽ Ὁμήρῳ καὶ λυπεῖσθαι.*]

[v. 1072. *ΟΣΠΕΡ.* f. *ὥσπερ.*]

[v. 1077. *ΤΟ ΒΕΛΤΕΡΟΝ ΚΑΚΟΥ.* Cicero, Offic. III. 1. *Sed quia sic ab hominibus doctis accepimus, non solum ex malis eligere minima oportere; sed etiam excerpere ex his ipsis si quid inesset boni.* Homer. Il. *P*'. 105.

Κακῶν δέ κε φέρτερον εἴη.

Ad quem locum V. Cl. D. Iacobus Duportus, haec addit aliorum scriptorum testimonia. „*Κατὰ τὸν δεύτερόν φασι πλοῦν τὸ ἐλάχιστα ληπτέον τῶν κακῶν.* Aristot. Eth. II. 9. *Τῶν μὲν ἀγαθῶν ἀεὶ τὸ μέγιστον, τῶν κακῶν δὲ τοὐλάχιστον αἱρεῖσθαι.* Annibal apud Polyb.[m]) XV. *Ex malis minimum;* quod in uxorem suam pusillam nequiter nimis torsit Laco quidam apud Plu-

---

f) Pind. Fragm. Paean. n. 10.
g) Soph. Fragm. inc. VI. Br.
h) Eurip. Iphig. T. v. 479.
i) Arist. Pac. v. 1063. sq. Br.
k) v. 71.
l) Etym. M. p. 5, 30.
m) Polyb. XV. cap. 7.

tarchum, *περὶ φιλαδ.* p. 482. Et Democr. apud Anton. in Meliss. *E malis multis malum quod minimum est, id minimum est malum.* Plaut. n) Stich. ubi *τῷ παρὰ προσδοκίαν*, atque etiam *κοκκυσμῷ* utitur comicus ridiculi causa." Haec ille.]

[v. 1078. *ΔΙΜΟΙΡΟΝ.* Quasi temperatum ex ambobus Iovis doliis, Iliad. *Ω'.* 527.]

[v. 1079. *ΔΙΚΑ ΔΙΚΑΣ ΕΠΕΣΘΑΙ.* *Παλινδικία.* Uno iudicio oppressos, aliud iudicium relevavit provocantes. An ut Euripides, Supplic. v. 614.

Δίκα δίκαν ἐξεκάλεσε καὶ φόνος φόνον]

---

n) Plaut. Stich. I, 1, 63.

INDICES.

I.

INDEX SCRIPTORUM EMENDATORUM.

Π.

Π.

III.

INDEX RERUM.

A.

B.

C.

H.

I.

L.

O.

P.

Q.

R.

S.

D.

H.

I.

L.

Q.

R.

S.

HALIS SAXONUM
EX OFFICINA GEBAUERIA.

